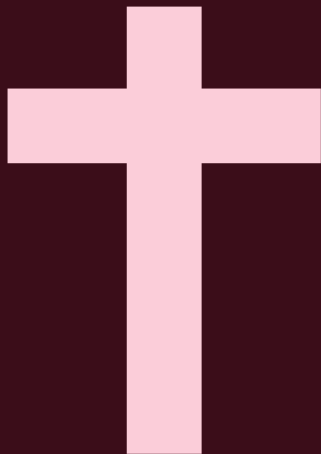

Le Devleskero Lav Andre Romani Čhib, Slovensko

2022

romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romani Čhib 202

(New Testament+)

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib, Slovensko 2022

Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023. The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Čhib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 15 Apr 2023
fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849

Contents

1. Mojžišoskro	1
2. Mojžišoskro	50
3. Mojžišoskro	88
4. Mojžišoskro	116
5. Mojžišoskro	155
Jozua	189
Sudcengro	211
Rut	234
1. Samueloskro	238
2. Samueloskro	268
1. Kralengro	296
2. Kralengro	325
1. Kronicko	354
2. Kronicko	383
Ezdraš	416
Nehemiaš	426
Ester	442
Job	450
Žalmi	493
Prislovja	608
Kazafelis	642
Nekšukareder gili	652
Izajaš	661
Jeremijaš	748
Roviben le Jeremijašiskro	823
Ezechiel	834
Daniel	883
Hozeaš	898
Joel	912
Amos	918
Obadijaš	929
Jonaš	931
Micheaš	933
Nahum	942
Habakuk	946
Sofonijaš	950
Haggeus	955
Zacharijaš	957
Malachijaš	967
Matuš	970
Marek	1004
Lukaš	1025
Jan	1061
Skutki	1086
Rimanenge	1119
1. Korintanenge	1134
2. Korintanenge	1147
Galatanenge	1156
Efežanenge	1161

Filipanenge	1166
Kološanenge	1170
1. Tesaloničanenge	1174
2. Tesaloničanenge	1177
1. Timoteoske	1179
2. Timoteoske	1183
Titoske	1186
Filemonoske	1188
Židenge	1189
Jakob	1200
1. Peter	1204
2. Peter	1208
1. Jan	1211
2. Jan	1215
3. Jan	1216
Juda	1217
Zjaveñje	1219

Genezis Ešebno zvítkos le Mojžišoskro

Sar o Del stvorindá o svetos

¹ Ešebnovarestar o Del stvorindá o ňebos the e phuv. ² Pre phuv na sas nič a na dičholas ňisar avri. O kalipen zaučharelas e hlbina a o Duchos le Devleskro pes vznašinelas upral o paňa.

Ešebno džives

³ O Del phendá: „Mi el o švetlos!“ A sas o švetlos. ⁴ O Del dikhľa, hoj o švetlos hino lačno, a oddelindá o švetlos le kalipnastar. ⁵ O Del diňa le švetloske nav „džives“ a le kalipnaske diňa nav „rat“. Sas rat a sas tosara, ešebno džives.

Dujto džives

⁶ O Del phendá: „Mi el pre obloha e klenba, savi rozdelinela o paňa upral the telal.“ ⁷ Avke o Del kerďa e obloha a oddelindá o paňa telal e klenba le paňendar upral e klenba. A sas avke. ⁸ Ola klenbake diňa o Del nav „ňebos“. Sas rat a sas tosara, dujto džives.

Trito džives

⁹ O Del phendá: „Mi skiden pes upre o paňa, so hine tel o ňebos, pre jekh than a mi sikavel pes e šuki phuv.“ A sas avke. ¹⁰ O Del diňa ola šuka phuvake nav „phuv“ a ole paňenge, so pes skidle pre jekh than, diňa nav „moros“. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes.

¹¹ Akor o Del phendá: „Mi barol pre phuv savore rastlini: o rastlini, so anena o semena, the o ovocna stromi, so anena sako peskro ulipen.“ A sas avke. ¹² Pre phuv barile avri o rastlini, so anenas o semena, the ovocna stromi, so chudle te anel peskro ulipen. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ¹³ Sas rat a sas tosara, trito džives.

Štarto džives

¹⁴ O Del phendá: „Mi en o švetla pro ňebos, hoj te oddelinen o džives la račatar, hoj te sikaven pro časi, kana ela o inepi, o dživesa the o berša. ¹⁵ Mi en sar o švetla pro ňebos, hoj te švicinen pre phuv.“ A sas avke. ¹⁶ O Del kerďa duj bare švetla: O kham, hoj te vladňinel upral o džives, a o čhon, hoj te vladňinel upral e rat. Kerďa the o čercheňa. ¹⁷ O Del len thoďa pro ňebos, hoj te švicinen pre phuv ¹⁸ a te vladňinen upral o džives the upral e rat a te oddelinen o švetlos le kalipnastar. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ¹⁹ Sas rat a sas tosara, štarto džives.

Pandžto džives

²⁰ O Del phendá: „Mi pherďžaren pes o paňa le džide tvorenca a mi ľecinen o čirikle upral e phuv pal calo ňebos.“ ²¹ Avke o Del stvorindá savore bare moroskre džviren the savore tvoren, so dživen andro moros, a stvorinda the savore čiriklen. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ²² O Del len požehňinda a phendá: „Aven plodna a rozmnožinen tumen a pherďžaren o paňa andro moros. The o čirikle pes mi rozmnožinen pre phuv!“ ²³ Sas rat a sas tosara, pandžto džives.

Šovto džives

²⁴ O Del phendá: „Mi pherarel pes e phuv savore džide tvorenca: le dobitkoha, le džvirenca, so pes cirden pal e phuv, the savore dzive džvirenca.“ A sas avke. ²⁵ O Del stvorindá savore džide tvoren: le dobitkos, le bakren, olen, so pes cirden pal e phuv, the savore dzive džviren. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes.

²⁶ Palis o Del phendá: „Aven keras manušes pre amaro obrazis the pre amari podoba, hoj te vladňinen upral o moroskre ribi, upral o ňeboskre čirikle the upral savore džviri, so pes cirden pal e phuv.“ ²⁷ Avke o Del stvorindá manušes pre peskro obrazis, pro obrazis le Devleskro les stvorindá. Stvorinda len sar muršes the džuvľa. ²⁸ O Del len požehňinda a phendá lenge: „Aven plodna a rozmnožinen tumen, pherďžaren e phuv a zalen tumenge la! Vladňinen upral o moroskre ribi, upral o ňeboskre čirikle the upral savore dziva džviri.“ ²⁹ Palis o Del phendá: „Dav tumenge savore rastlini pre cali phuv, andre save hin o semena, the savore stromi, pre save barol ovocje, andre save hin o semena; oda ela tumenge pro chaben. ³⁰ A savore džvirenge pre phuv, savore čiriklengje pro ňebos, the savore tvorengje, so pes cirden pal e phuv, andre kaste hin

o dichos le dživipnaskro, dav savore zelena rastlini pro chaben.“ A sas avke. ³¹ O Del dikhla savoro, so kerda, a sas oda igen mištes. Sas rat a sas tosara, šovto džives.

2

¹ Avke sas dokerdo o ņebos, e phuv the savoro, so andre lende hin.

Eftato džives

² Pro eftato džives dokerda o Del peskri buči, so kerelas, a pro eftato džives peske odpočovinda savore peskre bučendar. ³ O Del požehñinda o eftato džives a kerda lestar sveto, bo andre oda džives peske odpočovinda savore bučendar, so kerda. ⁴ Kavke sas stvorimen o ņebos the e phuv.

E zahrada andro Eden

Sar o RAJ o Del stvorinda o ņebos the e phuv, ⁵ mek na sas pre phuv ņisavi rastlina a na barolas nič, bo o RAJ, o Del, mek na diña brišind pre phuv, a na sas ode aňi manuš, savo kerdahas buči pre maľa, ⁶ ale andral e phuv avelas upre o teluno paňi a cindarelas cali phuv. ⁷ Akor o RAJ, o Del, kerda le manušes le prachostar pal e phuv a phurdla leske andro nakh o dichos le dživipnaskro a o manuš chudña te dživel.

⁸ O RAJ, o Del, sadzinda e zahrada andro Eden pro vichodos a thođa andre le manušes, saves kerda. ⁹ A o RAJ, o Del, diña te barol andral e phuv všelijaka stromi, so sas šukar pro jakha a igen lače te chal. Maškar e zahrada diña te barol avri o stromos le dživipnaskro a the o stromos le prindžaripnaskro, savo del te džanel, so hin lačo a so nalačo.

¹⁰ Andral o Eden avelas avri o paňi, hoj te cindarel e zahrada, a odarik pes oda paňi rozdelinelas pro štar glavna paňa. ¹¹ O ešebno paňi pes vičinelas Pišon a džalas pašal cali phuv Chavila, kaj hin o somnakaj. ¹² O somnakaj ola phuvakro sas igen žužo. Sas ode o voňava veci the o vzacna bara. ¹³ O dujto paňi pes vičinelas Gichon a džalas pašal cali phuv Kuš. ¹⁴ O trito paňi pes vičinelas Tigris a džalas vichodñe le forostar Ašur. O štarto paňi pes vičinelas Euftrat.

¹⁵ O RAJ, o Del, ila le manušes a thođa les andre zahrada Eden, hoj ode te kerel buči a te stražinel la. ¹⁶ A o RAJ, o Del, prikazinda le manušeske: „Šaj chas pal savore stromi, so hine andre zahrada, ¹⁷ ale našti chas ole prindžaripnaskre stromostar, savo del te džanel, so hin lačo a so nalačo, bo andre oda džives, sar lestar chaha, čačes mereha.“

O Del stvorinel la džuvla

¹⁸ Paľis o RAJ, o Del, phenda: „Nane mištes te dživel le manušeske korkoreske. Kerava leske pomoca, savi leske ela rovnocenno.“

¹⁹ O RAJ o Del kerda la phuvatar savore maľakre džviren the savore ņeboskre čiriklen. Paľis len anda paš o manuš, hoj te dikhel, save len dela nava. A ajso nav savo o manuš diña dojekhe džide džviroske, ajso nav les sas. ²⁰ O manuš diña o nava savore džvirenge the savore čiriklengje, ale na arakhla ņisavi pomoca, savi leske uľahas rovnocenno.

²¹ Avke o RAJ, o Del, mukla zoralo soviben pro Adam, a sar zasuča, ila avri jekh leskre pašvarendar a oda than zakerda andre le maseha. ²² A o RAJ, o Del, kerda džuvla ole pašvarestar, so ila le Adamostar, a anda la paš o Adam.

²³ Akor o Adam phenda: „Kada imar hin akana o kokalos mire kokalendar a o telos mire telostar! Avla avri le romestar, a vašoda pes vičinela romñi.“ ²⁴ Vašoda omukela o rom peskra da the peskre dades a ela jekhetane la romñaha a on duj džene ena jekh telos.

²⁵ O Adam the leskri romñi sas lange a na ladžanas pes.

3

O ešebno binos

¹ O sap sas nekprefikaneder savore dzive džvirendar, saven stvorinda o RAJ, o Del. O sap phenda la džuvlake: „Čačes tumenge o Del zakazinda te chal pal savore stromi andre zahrada?“

² E džuvli leske odphenda: „Pal o stromi andre zahrada, šaj chas, ³ ale pal oda stromos, so hin maškar e zahrada, phenda o Del: „Ma chan lestar, aňi tumen lestar ma chuden, hoj te na meren.““

⁴ O sap odphenda la džuvlake: „Na, oda nane čačo, tumen na merena. ⁵ Se o Del džanel, hoj oda džives, sar lestar chana, pes tumenge phundravena o jakha a avena ajse sar o Del; džanena, so hin lačo a so nalačo.“

⁶ Sar dikhla e džuvli, savo šukar hin oda stromos a savo lačo ovocje pre leste hin, zakamelas pes lake lestar te chal, hoj te dochudel o godaveripen. Avke iła oda ovocje a chudña te chal. Palis diña the peskre romes, savo sas paš late, a chała the ov. ⁷ Sar chale, phundrade pes sodujenge o jakha a sprindžarde, hoj hine lange. Akor ile o prajti pal o figovňikos a zagarude pes lenca.

⁸ Palis, sar šunde, hoj pes o RAJ, o Del, prechadzinelas pal e zahrada ke račate, garude pes o manuš the leskri romňi le RAJESKE, le Devleske, maškar o stromi andre zahrada.

⁹ Ale o RAJ, o Del, vičinda pro Adam a phučła lestar: „Kaj sal?“

¹⁰ „Šundom tut, sar phires pal e zahrada, a daravas man, bo som lango, vašoda man garuđom,“ odphenda.

¹¹ A o Del lestar phučła: „Ko tuke phenda, hoj sal lango? Na chalal tu pal oda stromos, pal savo tuke phendom, hoj te na chas?“

¹² O Adam leske odphenda: „Odi romňi, sava mange tu diňal, man diña pal oda stromos a me chalom.“

¹³ Avke o RAJ, o Del, phenda la džuvlake: „Soske oda kerđal?“

„O sap man pre oda cirdña a me chalom,“ odphenda leske.

¹⁴ Avke o RAJ, o Del, phenda le sapeske: „Vašoda, hoj kada kerđal:

Aveha prekošlo tu korkoro savore dobitkostar
the savore dzive džvirendar.

Calo tiro dživipen tut cirdeha pal o per
a chała o prachos la phuvakro.

¹⁵ A kerava o ňeprijateljstvo
maškar tu the maškar e džuvli,
maškar tiro potomkos the maškar lakro potomkos.

Ov tuke rozmarela o šero
a tu leske dukhaveha e peta.“

¹⁶ A la džuvlake phenda:

„Sar ačheha khabňi,
ela tut igen bare dukha
a andro dukha ločhoħa le čhavoren.

Igen tuke džala pal tiro rom,
ale ov upral tu vladňinela.“

¹⁷ A le Adamoske phenda: „Vašoda, hoj šundal tira romňa a chalal pal o stromos, pal savo tuke phendom, hoj te na chas:

Prekošli ela e phuv angle tu;
pre oda, hoj latar te chas,
mušineha tut but te trapinel calo tiro dživipen.

¹⁸ O koľaka the o kraki tuke barona andral e phuv
a chała oda, so tuke barola pre mala.

¹⁹ Phares kereha buči a spocisaloha,
te kameħa te chal,

medik na džaha pale andre phuv,
bo la phuvatar salas kerdo
a andre phuv pale džaha.“

O Adam la Evaha avričido andral e zahrada

²⁰ O Adam diña peskra romňake nav Eva, bo oj sas daj savore manušenge.

²¹ O RAJ, o Del, kerđa le Adamoske the la Evake cipune gada a urđa len. ²² Palis o RAJ, o Del, phenda: „Dikh, o manuš akana ačhiła sar jekh amendar, bo imar džanel, so hin lačo a so nalačo. Te na lel mek akana the o ovocje pal o stromos le dživipnaskro, a te na les chal a dživela pro furt.“ ²³ Avke o RAJ, o Del, les čidiča avri andral e zahrada Eden, hoj te kerel buči pre odi phuv, savatar sas kerdo. ²⁴ Paloda, sar tradña avri le manušes andral o Eden, ačhađa pre vichodno sera le rajoskri le cheruben* the e jagali šabla, savi phirelas upre tele, hoj te stražinen o drom ko stromos le dživipnaskro.

4

O Kain the o Abel

¹ O Adam prindžarda peskra romňa la Eva a oj ačhiła khabňi. Uliła lake muršoro, savaške diña nav Kain, bo phenda: „Chudňom muršes le RAJESTAR.“ ² Palis lake uliła

* 3:24 3,24 aňjelen

dujto muršoro, saveske diña nav Abel. O Abel sas pastjeris le bakrorengro, ale o Kain kerelas buči pre maľa.

³ Pal varesavo časos anda o Kain obeta le RAJESKE olestar, so leske bariľa pre maľa. ⁴ A the o Abel anda e obeta. Obetinda oda ešebno le stadostar a anda o žiros sar obeta le RAJESKE. A o Abel le leskri obeta sas le RAJESKE pre dzeka, ⁵ ale o Kain the leskri obeta leske na sas pre dzeka. Akor o Kain igen choľisalĩľa a o muj leske ačĩľa chmuravo.

⁶ O RAJ phenda le Kainoske: „Soske sal ajsjo cholamen? Soske hino tiro muj chmuravo? ⁷ Či tut na prilava, te kereha oda, so hin lačo? Ale te na kereha oda, so hin lačo, akor o binos tuť užarel paš o vudar. Kamel te vladñinel upral tu, ale tu vladñin upral leste!“

⁸ Avke o Kain phenda peskre phraleske le Abeloske: „Av džas avri pre maľa!“ Sar imar ode sas, chučila o Kain pro Abel a murdarđa les.

⁹ Paľis o RAJ phučila le Kainostar: „Kaj hino tiro phral o Abel?“

„Me na džanav. So me som mire phraleskro stražcas?“ odphenda o Kain.

¹⁰ Pale lestar o RAJ phučila: „Oda so kerdal? O rat tire phraleskro le ma vičinel andral e phuv! ¹¹ Akana aveha prekošlo a avričhido andral e phuv, savi phundrađa peskro muj, hoj te pijel o rat tire phraleskro andral tire vasta. ¹² Kajte kereha phares buči pre maľa, na barola tuke nič. Phireha upre tele pal e phuv a ñikhaj na arakheha o smirom.“

¹³ O Kain phenda le RAJESKE: „Miro trestos hino bareder, sar birinav te zľidžal. ¹⁴ Tu man akana trades avri andral e phuv a mušinava man te garuvel anglal tiro muj; avava tulakos a bludzinava pal e phuv, a te man vareko arakhela, murdarela man.“

¹⁵ Ale o RAJ leske odphenda: „Na, oda pes tuke na ačhela, bo oleske, ko murdardahas le Kain, visarava pale eftavar.“ Akor o RAJ thoda pro Kain znakos, hoj les te na murdarel ñiko, ko les arakhela. ¹⁶ Avke o Kain geľa het pašal o RAJ a bešelas andre phuv Nod, pro vichodos le Edenostar.

Le Kainoskre čhave

¹⁷ O Kain prindžarda peskra romňa, savi ačĩľa khabñi a ulĩľa lake muršoro, savo pes vičinelas Henoch. O Kain ačhada foros a diña leske nav pal peskro čhavo Henoch. ¹⁸ O Henoch sas dad le Iradoske, o Irad sas dad le Mechujaeloske, o Mechujael sas dad le Metušaeloske a o Metušael sas dad le Lamechoske.

¹⁹ O Lamech peske iľa duje romñijen. Jekhake sas Ada a dujtonake sas Cila. ²⁰ La Adake ulĩľa o Jabal. Ov sas o dad olenge, save dživen andro stani a ľikeren gurunñen the bakren. ²¹ Leskro phral pes vičinelas Jubal: Ov ačĩľa o dad savorenge, save bašaven pro harfi the pro pišfalki. ²² La Cilake ulĩľa o Tubal-Kain. Ov sas kovačis a kerelas o sersami le bronzostar the le trastestar. Le Tubal-Kainoskri pheñ pes vičinelas Naama. ²³ O Lamech phenda peskre romñijenge:

„Ado the Cilo, šunen man!

Murdardom jekhe muršes, savo man dukhada;

terne muršes, savo man demada.

²⁴ Te vaš o dživipen le Kainoskro

pes lela pale efa dživipena,

ta akor vaš o Lamech pes lela pale

eftavardeš the efa (77) dživipena.“

O Šet the o Enoš

²⁵ O Adam pale prindžarda peskra romňa. Ulĩľa lake muršoro a diña leske nav Šet, bo phenda: „O RAJ, o Del, man diña avre čhavoresh vaš o Abel, saves murdarđa o Kain.“

²⁶ The le Šetoske ulĩľa muršoro a diña leske nav Enoš.

Andre oda časos o manuša chudle te lašarel le RAJES.

5

Le Adamoskre potomki dži ko Noach

¹ Kada hin le Adamoskro rodokmeños.

Sar o Del stvorinda le manušen, kerda len pre peskri podoba. ² Sar muršes the džuvľa len stvorinda, požehñinda len a diña lenge nav „o manuša“.

³ Sar le Adamoske sas šel the tranda (130) berš, ulĩľa leske čhavoro, savo sas ajsjo sar ov a marelas pre leste, a diña leske nav Šet. ⁴ O Adam dživelas mek ochto šel (800) berš paloda, sar leske ulĩľa o Šet, a sas les mek aver muršora the čhajora. ⁵ O Adam dživelas eña šel the tranda (930) berš a palis muľa.

⁶ Sar le Šetoske sas šel the pandž (105) berš, uliła leske o Enoš. ⁷ O Šet dživelas mek očno šel the efa (807) berš paloda, sar leske uliła o Enoš, a sas les muršora the čhajora.

⁸ Le Šetoske sas eňa šel the dešuduj (912) berš, sar muła.

⁹ Sar le Enošiske sas eňavardeš (90) berš, uliła leske o Kenan. ¹⁰ O Enoš dživelas mek očno šel the dešupandž (815) berš paloda, sar leske uliła o Kenan, a sas les muršora the čhajora. ¹¹ Le Enošiske sas eňa šel the pandž (905) berš, sar muła.

¹² Sar le Kenanoske sas eftardeš (70) berš, uliła leske o Mahalalel. ¹³ O Kenan dživelas mek očno šel the saranda (840) berš paloda, sar leske uliła o Mahalalel, a sas les muršora the čhajora. ¹⁴ Le Kenanoske sas eňa šel the deš (910) berš, sar muła.

¹⁵ Sar le Mahalaleloske sas šovardeš the pandž (65) berš, uliła leske o Jared. ¹⁶ O Mahalalel dživelas mek očno šel the tranda (830) berš paloda, sar leske uliła o Jared, a sas les muršora the čhajora. ¹⁷ Le Mahalaleloske sas očno šel the eňavardeš the pandž (895) berš, sar muła.

¹⁸ Sar le Jaredoske sas šel the šovardeš the duj (162) berš, uliła leske o Enoch. ¹⁹ O Jared dživelas mek očno šel (800) berš paloda, sar leske uliła o Enoch, a sas les muršora the čhajora. ²⁰ Le Jaredoske sas eňa šel the šovardeš the duj (962) berš, sar muła.

²¹ Sar le Enochoske sas šovardeš the pandž (65) berš, uliła leske o Matuzalem. ²² Paloda sar leske uliła o Matuzalem, o Enoch phirelas le Devleha trin šel (300) berš a sas les mek aver muršora the čhajora. ²³ O Enoch dživelas trin šel the šovardeš the pandž (365) berš ²⁴ a calo peskro dživipen phirelas le Devleha a jekhvareste našliła, bo o Del les iła.

²⁵ Sar sas le Matuzalemoske šel the očnovardeš the efa (187) berš, uliła leske o Lamech. ²⁶ O Matuzalem dživelas mek efa šel the očnovardeš the duj (782) berš paloda, sar leske uliła o Lamech, a sas les muršora the čhajora. ²⁷ Le Matuzalemoske sas eňa šel the šovardeš the eňa (969) berš, sar muła.

²⁸ Sar sas le Lamechoske šel the očnovardeš the duj (182) berš, uliła leske muršoro. ²⁹ O Lamech phenda: „Leskro nav ela Noach, bo ov amen pofešinela andre amari phari buči, so keras amare vastenca pre kadi phuv, savi o RAJ prekošla.“ ³⁰ O Lamech dživelas mek pandž šel the eňavardeš the pandž (595) berš paloda, sar leske uliła o Noach, a sas les muršora the čhajora. ³¹ Le Lamechoske sas efa šel the eftardeš the efa (777) berš, sar muła.

³² Sar sas le Noachoske pandž šel (500) berš, ulile leske trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

6

O RAJ bajinel, hoj kerđa le manušen

¹ Sar pes o manuša pre phuv rozmnoženinas a ulonas lenge čhaja, ² o nalače aňjela* dikhle, hoj le manušengre čhaja hine igen šukar. Lenas peske lendar avri romňijen, saven ča kamenas. ³ O RAJ phenda: „Miro Duchos pes furt na trapinela le manušeňa†, bo hino ča telos, a leskro dživipen likerela ča šel the biš (120) berš.“

⁴ Andre ola dživesa a the paloda, sar pašlonas ola nalače aňjela le manušengre čhajenca, ulonas lenge čhave, saven vičinenas Nefilimi. Oda sas ola zorale murša, ola slavna murša, so dživenas varekana.

⁵ O RAJ dikhla, hoj o nalačipen le manušengro pre phuv hino igen baro a hoj savoro, so gondolinel o manuš andre peskro jilo, hin furt ča nalačo. ⁶ Vašoda o RAJ igen bajinelas, hoj kerđa le manušes, a andre leskro jilo sas bari dukh. ⁷ Avke o RAJ phenda: „Odstraňnava pal e phuv le manušen, saven stvorindom, a the savore džviren, savore čiriklen a mek the olen, so pes cirden pal e phuv, bo bajinav, hoj len stvorindom.“ ⁸ Ale o Noach arakhla e milost' andro jakha le RAJESKRE.

Pal o Noach

⁹ Kada hin pal o Noach: O Noach sas spravodlivo manuš, savo dživelas žužo dživipen maškar o manuša andre leskro časos, a phirelas le Devleha. ¹⁰ Uliłe leske trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

¹¹ Ale o manuša pre phuv sas anglo jakha le Devleskre igen musarde le binoha a vsadzik sas ča o maribena. ¹² O Del dikhla, hoj e phuv hiňi musardi le binostar, bo savore manuša pre phuv dživenas igen binošno dživipen. ¹³ Avke o Del phenda le Noachoske: „Rozhodňindom man, hoj zničnava savoro, so dživel, bo e phuv hiňi pherdi lengre maribenenca. He, zničnava the le manušen the e phuv.“

Pal o korabos

* 6:2 6,2 E hebrejiko čhib: le Devleskre čhave † 6:3 6,3 Abo: Miro dichos na ačhela furt andro manuš.

¹⁴ „Ačhav tuke o korabos le goferoskre kaštestar. Ker andre ohradzimen thana a makh les andral the avral la smolaha. ¹⁵ Kavke les ačhaveha: Ela džindardo šel the tranda the trin (133) metri, buchlo bišuduj (22) metri a učo dešutrin (13) metri. ¹⁶ Ačhaveha o pados a tel calo pados muk avri otkerdo than saranda the štar (44) centimetri. Pal e sera le koraboske thoveha o vudar. Kereha les le poschodenca, so ena telal, maškaral the upral. ¹⁷ Me anava baro pañi pre phuv, hoj te zničinava savoro, andre kaste hin o dichos le dživipnaskro – savoro, so hin tel o űebos, the savoro, so hin pre phuv. ¹⁸ Ale tuha kerava e zmluva a andro korabos džaha tu, tiri romñi the tire čhave le romñijenca. ¹⁹ Savore džide džvirendar leha tuha po duj, samcos the samica, hoj te ačhen te dživel. ²⁰ Džana tuha andro korabos jekh para savore čiriklendar, savore džvirendar the savorendar, so pes cirden pal e phuv, hoj te ačhen te dživel. ²¹ Skide tuke upre savoro chaben, so pes del te chal, a odthov oda prekal tu the prekal lende.“

²² A o Noach kerđa savoro avke, sar leske oda o Del prikazinda.

7

O Noach džal andro korabos

¹ O RAJ phenda le Noachoske: „Dža cała tira famelijaha andro korabos, bo dikhľom, hoj ča tu jekh sal spravodľivo angle ma maškar savore manuša, so akana dživen. ² Le tuha po efa pari savore žuže džvirendar, ale le nažuže džvirendar le ča po jekh para. ³ Le tuha the po efa pari savore čiriklendar, samcos the samica, hoj pes te dolikerel lengro potomstvos pre cali phuv. ⁴ Mek efa dživesa a bičhavava pre phuv baro brišind, so likerela saranda (40) dživesa the saranda rača, a zničinava pre phuv savoro džido, so stvorindom.“

⁵ O Noach kerđa savoro avke, sar leske o RAJ prikazinda.

⁶ Le Noachoske sas šov šel (600) berš, sar avľa e potopa pre phuv. ⁷ A geľa andro korabos peskra romňaha, peskre čhavenca the lengre romñijenca, hoj te denašen la potopatar. ⁸⁻⁹ Le Noachoha gele andro korabos savore žuže the nažuže džvirendar po duj, samcos the samica, savore čiriklendar the savorestar, so pes cirdel pal e phuv, avke sar leske prikazinda o Del.

E potopa

¹⁰ Pal o efa dživesa avle o paňa la potopakre pre phuv. ¹¹ Ačhila pes pro dešueftato (17.) džives andro dujto čhon, sar sas le Noachoske šov šel (600) berš, hoj savore paňa telal e phuv demade avri a phundrade pes o űeboskre oblaki. ¹² Avke chudňa te del o brišind pre phuv a delas saranda (40) dživesa the saranda rača.

¹³ A mek andre oda džives gele andro korabos o Noach la romňaha the leskre čhave o šem, o Cham the o Jafet peskre romñijenca. ¹⁴ Gele lenca andre the savore dziva dživiri, savore malakre dživiri, ola, so pes cirden pal e phuv, a mek the savore čirikle. ¹⁵ Le Noachoha gele andro korabos po duj savore džvirendar, andre kaste sas o dichos le dživipnaskro. ¹⁶ Gele andre o samcos the e samica savorestar, so dživel, avke sar leske prikazinda o Del. A palis pal lende o RAJ phandľa andre o vudar.

¹⁷ Sar o pañi la potopakro avelas pre phuv saranda (40) dživesa, akor o pañi hazďľa o korabos upre la phuvatar. ¹⁸ O pañi igen barolas a učharelas andre savoro, so sas pre phuv, a o korabos plavinelas upral o pañi. ¹⁹ O pañi avke zorales barolas pre phuv, hoj zaučharda andre savore nekbareder verchi tel o űebos. ²⁰ O pañi mek barila a sas efa metri upral o nekbareder verchi. ²¹ Avke muľa avri savoro džido, so pes čhalavelas pre phuv: dojekh džviro, dojekh čiriklo the dojekh manuš. ²² Savoro pre šuki phuv, andre soste sas o dichos le dživipnaskro, muľa avri. ²³ Avke o Del iľa o dživipen savorenge, so dživenas pre phuv: le manušenge, le džvirenge, le čiriklengje the olenge, so pes cirden pal e phuv. Ačhila ča o Noach the ola, ko sas leha andro korabos.

²⁴ O pañi pre phuv likerelas šel the penda (150) dživesa.

8

O Del zaačhavel o pañi

¹ O Del peske leperďa pro Noach the pre savore dziva dživiri the dobitkos, so leha sas andro korabos. O Del bičhadľa pre phuv e balvaj a o pañi pre phuv chudňa te džal tele. ² O űeboskre oblaki the o pañi telal e phuv pes phandle andre a preačhila te del o brišind andral o űebos. ³ O pañi džalas tele šel the penda (150) dživesa ⁴ a andro eftato čhon pro dešueftato (17.) džives zaačhila o korabos pro verchos Ararat. ⁵ O pañi džalas tele a sikade pes o špici le verchenge pro ešebno džives andro dešto čhon.

⁶ Sar pregeľa saranda (40) dživesa, o Noach phundraďa pro korabos e upruňi oblaka, so kerďa, ⁷ a mukľa avri le krkavcos, ale ov odlecinelas a prilecinelas, medik o paňi pre phuv na šučila avri. ⁸ Palis mukľa avri the la holubica, hoj te džanel, či o paňi pal e phuv imar geľa tele. ⁹ Ale e holubica na arakhľa pre phuv nisavo than, kaj peske thodaľas o pindro pro odpoćinkos, bo o paňi sas mek pal cali phuv, vašoda avľa pale ke leste andro korabos. Avke o Noach nacirdňa peskro vast ke holubica a iľa la andro korabos. ¹⁰ Uźarďa mek eľta džives a mukľa la holubica pale avri. ¹¹ Sar zaraćila, avľa e holubica ke leste pale a andro zobakos anelas švižo olivakri prajta. Avke sprindźarďa o Noach, hoj o paňi pal e phuv imar geľa tele. ¹² Uźarďa mek aver eľta dživesa a mukľa avri la holubica, ale imar ke leste na avľa pale.

¹³ Sar sas le Noachoske šov šel the jekh (601) berš, pro ešebno džives andro ešebno ćhon o paňi pre phuv šučila avri. Akor o Noach otkerďa e chev pro pados a dikhľa, hoj e phuv imar šučila avri. ¹⁴ Andro dujto ćhon pro bišueľtato (27.) džives šučila e phuv calkom avri.

¹⁵ Avke o Del phendľa le Noachoske: ¹⁶ „Av avri andral o korabos tira romňaha, tire ćhavenca the tire borijenca. ¹⁷ An avri savore džviren the olen, so pes cirden pal e phuv, le ćiriklen, so hine tuha, hoj pes te zdźan a te ulon lendar buter pre phuv.“

¹⁸ Avke o Noach avľa avri andral o korabos la romňaha, le ćhavenca the le borijenca. ¹⁹ Savore džviri, savore ćirikle the savore, so pes cirden pal e phuv, avle avri andral o korabos – jekh druhos pal aver.

²⁰ Palis o Noach aćhady le RAJESKE oltaris a iľa savore žuže džvirendar the savore žuže ćiriklendar a andľa len sar labardi obeta pro oltaris. ²¹ E voňa la obetakri sas le RAJESKE pre dzeka a phendľa peske: „Imar šoha na prekošava e phuv vaš oda, so o manuša kerena. Kajte dźanav, hoj le manušengro jilo imar ćhavorestar dźal pal o nalaćho. Imar šoha na murdarava avri savoro, so dživel, avke sar oda akana kerdom.

²² Medik likerela e phuv,

na preaćhela o ćasos te sadzinel

aňi o ćasos te skidel upre,

o šil aňi o taćipen,

o ņilaj aňi o jevend,

o džives aňi e rat.“

9

Le Devleskri zmluva le Noachoha

¹ Akor o RAJ poźehňinda le Noach the leskre ćhaven a phendľa: „Aven plodna, rozmnožinen tumen a pherdźaren cali phuv! ² Darana pes tumendar savore džviri, savore ćirikle, savoro, so pes cirdel pal e phuv, the savoro, so hin andro moros. Kada savoro dav tumenge tel tumari zor. ³ Angloda tumenge diňom te ćhal o zelena rastľini. Akana tumenge dav te ćhal the savoro, so pes ćhalavel a hin dźido.

⁴ Ale o mas, andre savo hin o rat, našći chan, bo andro rat hin o dživipen. ⁵ Marava dojekhe džviros, savo murdarela le manušes. Marava the ole manušes, savo murdarela avre manušes.

⁶ Oda, ko murdarela le manušes,

ela murdardo avre manušestar,

bo o Del les kerďa

pre peskro obrazis.

⁷ Ale tumen aven plodna a rozmnožinen tumen,

pherdźaren cali phuv a rozmnožinen tumen pre late!“

⁸ O Del mek phendľa le Noachoske the leskre ćhavenge: ⁹ „Phandav zmluva tumenca the tumare ćhavenca. ¹⁰ Phandav la the savore dzive džvirenca, the le maľakre džvirenca, the le ņeboskre ćiriklenca, so hine tumenca, the savorenca, so avle avri andral o korabos. ¹¹ Kada hin miri zmluva, so tumenca phandav: Imar šoha na domukava e potopa, hoj te murdarel avri savoro, so dživel pre phuv; imar šoha e potopa na žnićinela cali phuv.“

¹² O Del phendľa: „Kada hin o zna-meňje ola zmluvakro, so phandav tumenca the savorenca, so dživen, the tumare ćhavengre ćhavenca pro furt: ¹³ Miri duha thodom pro chmari sar o zna-meňje, hoj maškar mande the maškar e phuv hin e zmluva. ¹⁴ Furt sar bićhavava o chmari upral e phuv a pro ņebos maškar o chmari pes sikavela e duha, ¹⁵ leperava mange pre miri zmluva, so phandľom tumenca the savore džvirenca. Šoha imar na žnićinava la potopaha savoro, so dživel pre phuv. ¹⁶ Sar pes sikavela pro ņebos

e duha, dikhava pre late a leperava mange pre miri zmluva, so hin maškar mande the maškar savoro, so dživel pre phuv.“

¹⁷ Avke o Del phenda le Noachoske: „Kada hin oda znameñje, hoj maškar mande the maškar savoro, so dživel pre phuv, phandlom e zmluva.“

O Noach the leskri famelija

¹⁸ Le Noachoskre čhave, save avle avri andral o korabos, sas o Šem, o Cham the o Jafet. (O Cham sas le Kanaanoskro dad.) ¹⁹ Kala trin sas le Noachoskre čhave a lendar ulile savore manuša, save pes rozgele pal cali phuv.

²⁰ O Noach chudña te kerel buči pre mała a sadzinda avri e viñica. ²¹ Sar jekhvar piła mol a mačila, geła peske te pašol lango andre peskro stanos. ²² Sar o Cham, o dad le Kanaanoskro, dikhľa peskre dades langes, geła oda te phenel avri peskre duje phralenge. ²³ Avke o Šem the o Jafet ile o plaštos a thode peske les pro vali, džanas ke leste le dumeha a zagarude les andre. Visarde peske o muja, hoj te na dikhen le dades langes.

²⁴ Sar pes o Noach prekerđa la molatar a dodžanľa pes pal oda, so leske kerđa o nekterneder čhavo, ²⁵ phenda:

„Av prekošlo, Kanaan!

Aveha tire phralenge o nekcikneder otrokos le otrokendar!“

²⁶ A mek phenda:

„Mi el barardo o RAJ, o Del le Šemoskro!

Mi el o Kanaan le Šemoskro otrokos!

²⁷ Mi del o Del buter phuv le Jafet;

mi bešel andro stani le Šemoskre;

o Kanaan leske mi el otrokos!“

²⁸ O Noach dživelas pal e potopa mek trin šel the penda (350) berš. ²⁹ Le Noachoske sas eña šel the penda (950) berš, sar mula.

10

Le Noachoskre čhave

¹ Kala hine o rodokmeñi le Noachoskre čhavengre: le Šemoskre, le Chamoskre the le Jafetoskre. Pal e potopa lenge ulile čhave.

Le Jafetoskre potomki

² O čhave le Jafetoskre sas o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešech the o Tiras. ³ O čhave le Gomeroskre sas o Aškenaz, o Rifat the o Togarmah. ⁴ O čhave le Javanooskre sas o Elišah, o Taršiš, o Kitana the o Dodana. ⁵ Kala manuša dživenas paš o brehos le moroskro the pro ostrovi andre peskre phuva a sas rozdelimin pal peskre kmeñi the narodi a dojekhes sas peskri čhib.

Le Chamoskre potomki

⁶ O čhave le Chamoskre sas o Kuš, o Micrajim*, o Put the o Kanaan. ⁷ O čhave le Kušoskre saš o Sebas, o Chavilah, o Sabtas, o Raemah the o Sabtechas. Le Raemoskre čhave sas o Šeba the o Dedan.

⁸ Le Kušoske uliľa čhavo o Nimrod, savestar ačiľa zoralo maribnaskro murš pre phuv. ⁹ Ov sas anglo Del zoralo lovcos, vašoda pes vakerelas: „Mi kerel tutar o RAJ ajso baro lovcos sar o Nimrod!“ ¹⁰ Ešebna fori leskre krališagostar sas o Babilon, o Erech, o Akad the o Kalne andre phuv Šinar. ¹¹ Odarik geła andre phuv Ašur a ode ačhada o foros Ninive, o Rechobot-Ir the o Kelach. ¹² Avke ačhada the o Resen maškar o foros Ninive the o baro foros Kelach.

¹³ O Micrajim sas dad le Ludenge, le Anamenge, le Lehabenge, le Naftuchenge, ¹⁴ le Patrusenge the le Kasluchenge, savendar hine o Filišinci the o Kaftora.

¹⁵ O ešebno čhavo le Kanaanoskro sas o Sidon a palis o Chet. ¹⁶ O Kanaan sas o dad le Jebusejenge, le Amorejčanenge, le Girgašejenge, ¹⁷ le Chivijenge, le Arkijenge, le Sinejenge, ¹⁸ le Arvadejenge, le Cemarejenge the le Chamatajenge.

Palis pes rozdeline o kanaaňika kmeñi. ¹⁹ E kanaaňiko phuv chudelas le Sidonostar ko Gerar dži ke Gaza, ke Sodoma, ke Gomora, ke Adma the ko Cebojim, dži ke Laša.

²⁰ Kala hine le Chamoskre čhave pal peskre kmeñi, čhiba, phuva the narodi.

Le Šemoskre potomki

* 10:6 10,6 Oda hin o Egipt.

²¹ O Šem sas o phureder phral le Jafetoskro. The le Šemoske ulile čhave a ov sas dad le Eberiskre† kmeňenge.

²² O čhave le Šemoskre sas o Elam, o Ašur, o Arpachšad, o Lud the o Aram. ²³ Le Aramoskre čhave sas o Uc, o Chul, o Geter the o Mašš. ²⁴ Le Arpachšadoske ulila o Šelach a le Šelachoske ulila o Eber. ²⁵ Le Eberiske ulile duj čhave: Jekheske diňa nav Pateg, bo sar ov dživelas, o manuša pre phuv pes rozdelinde, a leskre phraleske diňa nav Joktan. ²⁶ Le Joktanoske ulile o Almodad, o Šelef, o Chacarmavet, o Jerach ²⁷ o Hadoram, o Uzal, o Diklah, ²⁸ o Obal, o Abimael, o Šebah, ²⁹ o Ofir, o Chavilah the o Jobab. Kala savore hine le Joktanoskre čhave.

³⁰ Lengre thana, kaj bešenas, chudenas la Mešatar dži ko Sefar paš e verchengri phuv pro vichodos.

³¹ Kala hine le Šemoskre čhave pal peskre kmeňi, čhiba the narodi, save bešenas andre peskre phuva.

³² Kala hine o rodokmeňi le Noachoskre čhavengre pal peskre kmeňi the narodi. Pal e potopa pes kale dženenar rozširinde savore narodi pal cali phuv.

11

E babiloňiko veža

¹ Akor savore manuša pre calo svetos vakerenas jekha čhibaha the jekhe lavenca.

² Sar pes mukle o manuša te džal pro vichodos, arakhle e rovina andre phuv Šinar a ačhile ode te bešel. ³ Phende peske: „Aven, keras peske valki* a labaras len avri. O valki použinenas sar bar a e smola sar malta.“ ⁴ Palis phende: „Aven, ačhavas peske foros the veža, savi peskre špicoha dochudela dži andro ņebos. A oleha peske keraha baro nav a na avaha rozčhide pal cali phuv.“

⁵ Avke o RAJ avla tele, hoj te dikhel o foros the e veža, so ačhavenas o manuša, ⁶ a phenda: „Hine jekh narodos a savoredžene vakeren jekha čhibaha. Kada hin oda, so mek ča chudle te kerel; akana len imar ņiko na zaačhavela te kerel savoro, so lenge ča avela pre godi. ⁷ Aven džas tele a mišinas lenge o čhiba, hoj jekh avres te na ačhalol.“

⁸ Avke len o RAJ odarik roztradňa pal cali phuv a preačhile te ačhavel o foros. ⁹ Vašoda chudňa oda foros nav Babel, bo ode o RAJ mišindá savore manušenge o čhiba. Odarik len roztradňa pal cali phuv.

Le Šemoskre čhave

¹⁰ Kada hin o rodokmeňos le Šemoskro:

Pro dujto berš pal e potopa, sar sas le Šemoske šel (100) berš, ulila leske o Arpachšad.

¹¹ Sar o Arpachšad ulila, o Šem dživelas mek pandž šel (500) berš a ulile leske muršora the čhajora.

¹² Le Arpachšadoske sas tranda the pandž (35) berš, sar leske ulila o Šelach. ¹³ Paloda o Arpachšad dživelas mek štar šel the trin (403) berš a ulile leske muršora the čhajora.

¹⁴ Le Šelachoske sas tranda (30) berš, sar leske ulila o Eber. ¹⁵ Palis o Šelach dživelas mek štar šel the trin (403) berš a ulile leske muršora the čhajora.

¹⁶ Le Eberiske sas tranda the štar (34) berš, sar leske ulila o Pateg. ¹⁷ Paloda o Eber mek dživelas štar šel the tranda (430) berš a ulile leske muršora the čhajora.

¹⁸ Le Pategoske sas tranda (30) berš, sar leske ulila o Reu. ¹⁹ Paloda o Pateg mek dživelas duj šel the eňa (209) berš a ulile leske muršora the čhajora.

²⁰ Le Reusiske sas tranda the duj (32) berš, sar leske ulila o Serug. ²¹ Paloda o Reu dživelas mek duj šel the eňa (207) berš a ulile leske muršora the čhajora.

²² Le Serugoske sas tranda (30) berš, sar leske ulila o Nachor. ²³ Paloda o Serug dživelas mek duj šel (200) berš a ulile leske muršora the čhajora.

²⁴ Le Nachoriske sas bišueňa (29) berš, sar leske ulila o Terach. ²⁵ Paloda o Nachor dživelas mek šel the dešueňa (119) berš a ulile leske muršora the čhajora.

²⁶ Sar le Terachoske imar sas eftavardeš (70) berš, ulila leske o Abram, o Nachor the o Haran.

Le Abramskri famelija

²⁷ Kada hin o rodokmeňos le Terachoskro:

Le Terachoske ulila o Abram, o Nachor the o Haran. Le Haranoske ulila o Lot. ²⁸ O Haran muľa sigeder sar leskro dad o Terach andre odi phuv, kaj ulila, andre chaldejiko

† **10:21** 10,21 Abo: le Hebrejiskre

‡ **10:23** 10,23 Abo: Mešech

* **11:3** 11,3 cehli

foros Ur. ²⁹ O Abram the o Nachor peske ile romñijen. Le Abramoskri romñi sas e Saraj a le Nachoriskri romñi sas e Milka. E Milka the e Jiska sas o čhaja le Haranoskre. ³⁰ E Saraj sas ñeplodno, na sas la čhave.

³¹ O Terach iła peskre čhas le Abram, le Haranoskre čhas le Lot the peskra bora la Saraj, savi sas le Abramoskri romñi, a iła len avri andral o chaldejiko foros Ur; hoj te džan te bešel andro Kanaan. Avle andro Charan a ode ačhile te bešel.

³² Le Terachoske sas duj šel the pandž (205) berš, sar muľa andro Charan.

12

O RAJ vičinel le Abram

¹ O RAJ phenda le Abramoske: „Dža avri andral tiri phuv the andral tire dadeskro kher the andral tiri famelija a dža andre odi phuv, savi tuke sikavava.

² Kerava tutar igen baro narodos
a požehñinava tut!

Kerava tiro nav baro

a tu aveha avre manušenge pro požehnañje.

³ Požehñinava olen, ko tuke žehñinen,
a prekošava olen, ko tut košen.

Prekal tute ena požehñimen savore manuša pre phuv.“

⁴ O Abram kerda avke, sar leske o RAJ phenda. The o Lot geľa leha. Le Abramoske sas eftavardeš the pandž (75) berš, sar geľa avri andral e phuv Charan. ⁵ Avke o Abram iła peskra romña la Saraj, le phraleskre čhas le Lot, savoro barvalipen the le služobñiken, saven peske skidña upre andro Charan, a džanas andre phuv Kanaan.

Sar avle andro Kanaan, ⁶ o Abram pregeľa prekal odi phuv dži ko sveto than andro Šichem, paš o Morehoskro baro stromos. Andre oda časos bešenias andre odi phuv o Kanaančana. ⁷ Le Abramoske pes sikada o RAJ a phenda leske: „Kadi phuv dava tire čhavege.“ Avke o Abram ačhađa oltaris ode, kaj pes leske o RAJ sikada.

⁸ Odarik džalal ko verchos pro vichodos le Betelostar a ode peske rozthoda o stanos. Odarik leske sas o Betel pro zapados a o foros Aj pro vichodos. Ode ačhađa le RAJESKE oltaris a lašarelas le RAJESKRO nav.

⁹ Palis o Abram džalal dureder le dromeħa andre pušta Negev.

O Abram andro Egipt

¹⁰ Sar andre odi phuv avľa e bokh, o Abram geľa tele andro Egipt, hoj ode sikra te bešel, bo e bokh sas igen bari. ¹¹ Sar imar sas pašes paš o Egipt, phenda peskra romñake la Sarajake: „Me džanav, hoj sal igen šukar džuvľi. ¹² Sar tut dikhena o Egiptana, phenena peske: „Kadi hiñi leskri romñi.“ Man murdarena a tut mukena te dživel. ¹³ Ale tu lenge phen, hoj sal miri pheñ, a vaš tute man mukena te dživel a ela mange mištes.“

¹⁴ Sar o Abram the e Saraj avle andro Egipt, o Egiptana dikhle, savi hiñi šukar. ¹⁵ Dikhle la the le faraonoskre uradñika a lašarenas la anglo faraonos. Avke la ligende andre leskro palacis. ¹⁶ O faraonos sas lačo ko Abram vaš e Saraj, a vašoda les diña bakre, gurunña, somara, řavi, sluhi the služki.

¹⁷ Ale o RAJ marelal le faraonos the leskro kher phare nasvalibenenca vaš le Abramoskri romñi Saraj. ¹⁸ Avke peske vičinda o faraonos le Abram a phenda leske: „So mange kerďal? Soske mange na phendal, hoj hiñi tiri romñi? ¹⁹ Soske phendal, hoj tuke hiñi pheñ? Vašoda mange la ilom romñake! Kade hiñi tiri romñi, le tuke la! Dža het!“ ²⁰ Palis o faraonos prikazinda peskre muršenge pal o Abram a on les bičhade het leskra romñaha the savoreħa, so les sas.

13

O Abram the o Lot pes rozdžan

¹ Avke o Abram geľa avri andral o Egipt peskra romñaha the savoreħa, so les sas, a geľa andre pušta Negev. The o Lot geľa leha. ² O Abram sas igen barvalo, sas les but gurunña the bakre, rup the somnakaj.

³ Palis o Abram džalal dureder le dromeħa la puštatar Negev. Phirelas than thanestar, medik na doavľa paš o Betel, paš oda than, kaj angloda sas leskro stanos, maškar o Betel the Aj, ⁴ ode, kaj ešebnovar ačhađa o oltaris. Ode lašarelas le RAJESKRO nav.

⁵ The le Lot, savo džalal le Abramoha, sas bakre, gurunña the stani. ⁶ Vašoda odi phuv na birinelas te likerel sodujdženena a našti ačhile paš peste jekhetane, bo sas len igen but dživiri a na sas prekal lende dos chaben. ⁷ A avľa o vesekedišagos maškar o

pastjera le Abramoskre the Lotoskre. Akor bešenas andre odi phuv o Kanaančana the o Perizeja.

⁸ Vašoda phenda o Abram le Lotoske: „Nane mištes, hoj pes amen abo amare pastjera te vesekeginas maškar peste. Se sam famelija! ⁹ Či nane anglal tu cali phuv? Vašoda tut mangav, rozdžas pes jekh avrestar! Te tu džaha pre balogñi sera, me džava pre čači sera; te tuke kideha avri e čači sera, me džava pre balogñi sera.“

¹⁰ O Lot pes rozdikhla a dikhla, hoj pre cali phuv le Jordanostar dži ko Coar hin pherdo pañi sar andre zahrada le RAJESKRI abo sar andro Egipt. Oda sas mek angloda, sar o RAJ žičinda e Sodoma the e Gomora. ¹¹ Vašoda peske o Lot ila avri cali phuv paš o Jordan a geľa pro vichodos. Kavke pes rozgele jekh avrestar. ¹² O Abram bešelasa andre phuv Kanaan a o Lot pes likerelas maškar o fori ola phuvakre a prelidžalas peskre stani dži paš e Sodoma. ¹³ O manuša andral e Sodoma sas igen nalače a anglo RAJ kerenas bare bini.

¹⁴ Sar imar geľa o Lot het le Abramostar, o RAJ phenda le Abramoske: „Rozdikh tut odarik, kaj sal! Dikh pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. ¹⁵ Cali phuv, so dikhes, dava tuke the tire potomstvoske pro furt. ¹⁶ Dava tut aji but potomstvos sar o prachos la phuvakro. Te vareko šaj zgenela o prachos la phuvakro, zgenela the tiro potomstvos. ¹⁷ Akana dža a predikh tuke cali phuv, bo tuke la dav!“

¹⁸ Avke o Abram ila peskre stani a geľa te bešel andro foros Hebron pašes paš o Mamroskre bare stromi a ode ačhađa oltaris le RAJESKE.

14

O Abram zachrañinel le Lot

¹ Andre oda časos o štar kraľa – o šinariko kralis Amrafel, o elasariko kralis Arjoch, o elamiko kralis Kedorlaomer the o gojimiko kralis Tidal – ² gele pro mariben pro pandž kraľa: pro kralis Beras andral e Sodoma, pro Biršah andral e Gomora, pro Šinab andral e Adma, pro Šemeber andral o Cebojim the pro kralis andral e Bela, so hin o foros Coar. ³ Kala pandž kraľa pes zgele peskre armadenca jekhetane andre dolina Sidim, kaj hin akana o Londo moros*. ⁴ Dešuduj (12) berš sas o kralis Kedorlaomer upral lende, ale andro dešutrito (13.) berš pes vzburinde.

⁵ Andro dešuštarto (14.) berš geľa o Kedorlaomer the o kraľa, save sas leha, a domarde le Refajen andro foros Ašarot-Karnajim, the le Zuzimčanen andro Ham the le Emiččanen andro Šave-Kirjatajim. ⁶ Domarde the le Choričanen paš o seirika brehi a tradle len dži ko El-Paran paš e puša. ⁷ Palis pes visarde a doavle ko En-Mišpat – oda hin ko Kadeš – a zvifazinde upral cali phuv le Amalekengri the upral o Amorejčana, save dživenas andro Chacecon-Tamar.

⁸ Akor avle o kraľa andral e Sodoma, andral e Gomora, andral e Adma, andral o Cebojim the andral e Bela – so hin o Coar – a zgele pes jekhetane pro mariben andre dolina Sidim. ⁹ Zgele pes pro mariben pro elamiko kralis Kedorlaomer, pro gojimiko kralis Tidal, pro šinariko kralis Amrafel the pro elasariko kralis Arjoch – pandž kraľa džanas pro štar. ¹⁰ Andre odi dolina Sidim sas pherdo bare cheva la smolaha. Sar denašenasa o kralis la Sodomakro the o kralis la Gomorakro, pele andre ola cheva a the varesave džene lendar, ale okla džene denaše pro brehi. ¹¹ A ola štar kraľa, save zvifazinde, ile savoro barvalipen la Sodomakro the la Gomorakro a mek the savoro lengro chaben a džanas het. ¹² Ile the le Abramoskre phraleskre čhas le Lot the leskro barvalipen, bo bešelasa andre Sodoma.

¹³ Jekh olendar, savo denašla, avla oda te phenel le Hebrejske le Abramoske, save bešelasa paš o bare stromi le Mamroskre. O Mamre sas Amorejcos a sas phral le Eškoliske the le Aneriske. Kalen sas zmluva le Abramoha, hoj te chuden jekhetane paš peste. ¹⁴ Sar o Abram šunda, hoj leskre phraleskre čhas odligende peha, akor vičinda peskre trin šel the dešuochto (318) muršen, save ulile andre leskro kher a save sas avrisikade pro mariben, a džalas pal lende dži ko Dan. ¹⁵ Rači rozačhađa pre lende peskre muršen a zvifazinda upral lende. Denašelasa pal lende dži ke Choba, so hin pro severos le forostar Damašek. ¹⁶ Akor o Abram anda pale savoro barvalipen a the peskre phraleskre čhas, le Lot, leskre barvalipnaha, le džuvlen the okle manušen.

O Abram the o Melchisedek

* **14:3** 14,3 Oda hin o Mulo moros.

¹⁷ Sar avelas pale o Abram, paloda, sar zviťazinda upral o kralis Kedorlaomer the upral okla krala, so sas leha, avľa ke leste o sodomiko kralis andre dolina Šave – oda hin le Kraliskri dolina.

¹⁸ Akor leske o Melchisedek o kralis le Salemoskro anda maro the mol. Ov sas rašaj le Nekbareder Devleskro ¹⁹ a požehñinda le Abram. Phenda:

„Av požehñimen le Nekbaredere Devlestar,

Olestar, ko kerđa o ñebos the e phuv.

²⁰ Mi el barardo o Nekbareder Del,

savo tuke diña te zviťazinel upral tire ñeprijateľa.“

Akor o Abram diña le Melchisedekoske e desjatka savorestar.

²¹ O sodomiko kralis phenda le Abramoske: „Muk tuke savoro, so ilal, ale de mange pale mire manušen!“

²² Ale o Abram leske odphenda: „Lav bari vera angle miro RAJ, anglo Nekbareder Del, savo kerđa o ñebos the e phuv, ²³ hoj na lava mek añi thav añi sirimocis pal e sandalka a ñiĉ olestar, so hin tiro, hoj te na phenes: ‚Me som jekh olendar, ko barvalarda le Abram.‘ ²⁴ Na mukav mange ñiĉ olestar; ĉa oda, so imar chale mire manuša. Ale ola, ko avle manca – o Aner, o Eškol the o Mamre – peske mi len peskro kotor.“

15

Le RAJESKRI zmluva le Abramoha

¹ Pal oda savoro, so pes aĉiľa, sas le Abram viđeñje a šunelas, sar leske o RAJ phenel:

„Ma dara tut, Abram,
me som tiro štitos,
tiri bari odmena.“

² Ale o Abram phenda: „Ó, Nekbareder RAJEJA, so man kames te del? Se ĉhave man nane a o dedičis mire khereskro ela o Eliezer andral o Damašek.“ ³ O Abram mek phenda: „Na diňal man ñisave ĉhave a o sluhas andral miro kher ela miro dedičis.“

⁴ Ale o RAJ leske phenda: „Ov na ela tiro dedičis, ale o ĉhavo, savo avela tutar.“ ⁵ Iľa les avri a phenda leske: „Dikh pro ñebos a zgen o ĉerĉeňa, te len šaj zgenes. Ajci but ena tire potomki.“

⁶ O Abram paĉandiľa le RAJESKE a o RAJ leske oda rachinelas sar spravodlišagos.

⁷ Palis leske o RAJ phenda: „Me som o RAJ, savo tut ilom avri andral o chaldejiko foros Ur, hoj tuke te dav kadi phuv, hoj tuke la te zales.“

⁸ Ov phenda: „Ó, Nekbareder RAJEJA, pal soste prindžarava, hoj ela miri?“

⁹ O RAJ leske phenda: „An mange trineberšengra gurunñora, trineberšengra koza, trineberšengre bakres, jekha hrdliĉka the jekhe cikne holubos.“

¹⁰ Sar o Abram oda savoro anda, rozĉhinda le dźviren pro jepaš a o jepašune kotora thođa jekh paš aver, ale le ĉiriklen na rozĉhinda. ¹¹ Akor o dziva ĉirikle lecinenas tele pro mule dźviri, ale o Abram len tradelas het.

¹² Sar zageľa o kham, o Abram zorales zasuĉa a avľa pre leste e strašno dar le bare kaľipnaha. ¹³ O RAJ phenda le Abramoske: „Mušines ĉaĉes te dźanel, hoj tire potomki bešena sar cudzinci andre phuv, so nane lengri. Ode lendar kerena otroka a štar šel (400) berš len trapinena. ¹⁴ Ale me marava ole narodos, saveske on služinena sar otroka, a avena odarik avri bare barvaľipnaha. ¹⁵ Ale tu dźaha andro smirom paš tire dada a parunena tut andro šukar berša. ¹⁶ Andro štarto pokoleñje avena tire potomki pale kade, bo mek na avľa oda ĉasos, hoj te marav le Amorejĉanen vaš lengre bini.“

¹⁷ Sar zageľa o kham a avľa baro kaľipen, sikađa pes baro thuv sar andral e bov the e jagali fakľa, savi predžalas maškar ola rozĉhinde kotora le dźvirengre. ¹⁸ Andre oda dźives phandľa o RAJ e zmluva le Abramoha a phenda leske: „Tire ĉhavenge dava kadi phuv le pañestar Egipt dži paš o baro pañi Euftrat, ¹⁹ the o phuva, kaj bešen o Keniti, o Kenizeja, o Kadmonci, ²⁰ o Chetitana, o Perizeja the o Refaja, ²¹ o Amorejĉana, o Kanaanĉana, o Girgašeja the o Jebuseja.“

16

E Hagar the o Izmael

¹ E Saraj našti delas ĉhaven peskre romes le Abram, ale sas la služka Egiptanka, savi pes viĉinelas Hagar. ² Avke phenda e Saraj le Abramoske: „Dikh, o RAJ na domukľa, hoj man te el ĉhave. Dža, pašľuv mira služkaha. Ći man na ela latar ĉhavoro?“

A o Abram priiła o lava la Sarajakre. ³ Avke leskri romŋi e Saraj iła peskra služka, la Egiptanka Hagar, a diña la peskre romeske le Abramoske. Oda pes ačhila, sar o Abram imar bešelas andro Kanaan deš berš. ⁴ O Abram pašliła la Hagaraha a oj ačhila khabñi.

Sar sprindžarda, hoj hiñi khabñi, chudña te dikhel tele peskra raña. ⁵ E Saraj phenda le Abramoske: „Angle tute me akana cerpinav. Me tuke diñom mira služka, hoj laha te pašlos, ale sar sprindžarda, hoj hiñi khabñi, chudña man te dikhel tele. O RAJ mi rozsudzinel maškar mande the maškar tute.“

⁶ Avke o Abram phenda la Sarajake: „Dikh, tiri služka hiñi andre tire vasta. Ker laha, so ča kames!“ Sar chudña laha e Saraj te kerel igen namištes, akor e Hagar latar denašļa het.

⁷ Sar la o aňjelos le RAJESKRO arakhļa pre pušta paš e chaňig paš o drom ko Šur, ⁸ phenda lake: „Hagar, služko la Sarajakri, khatar aves a kaj džas?“

Oj odpheđa: „Denašav het mira raňatar la Sarajatar.“

⁹ O aňjelos le RAJESKRO lake phenda: „Visar tut pale ke tiri rañi a podde tut lake!“ ¹⁰ Paľis lake mek phenda: „Rozmnožinava tiro potomstvos avke, hoj pes našti zgenela.

¹¹ Dikh, ačhilal khabñi

a ulola tuke čavoro.

Deha leske nav Izmael,

bo o RAJ šunda tiro pharipnaskro roviben.

¹² Tiro čavo ela sar dzivo somaris;

džala pre savorende

a savore džana pre leste;

ela ņeprijafelis savore peskre phralenge.“

¹³ E Hagar diña nav le RAJESKE, savo ke late prevakerđa, El-Roi, bo phenda: „Me dikhlom Oles, ko pre ma dikhel.“ ¹⁴ Vašoda pes odi chaňig vičinel Beer-Lachaj-Roi*. Kadi chaňig hiñi maškar o fori Kadeš the Bered.

¹⁵ Avke la Hagarake the le Abramoske uliła čavoro a o Abram leske diña nav Izmael.

¹⁶ Le Abramoske sas ochtovardeš the šov (86) berš, sar leske uliła o Izmael.

17

E obriezka sar o znakos la zmluvakro

¹ Sar sas le Abramoske eňavardeš the eña (99) berš, sikada pes leske o RAJ a phenda leske: „Me som o Nekzoraleder* Del, šun man a dživ angle ma žužo dživipen!

² Phandava e zmluva maškar mande the maškar tute a igen tut rozmnožinava.“

³ Akor o Abram peľa le mujeha dži pre phuv a o RAJ leske phenda: ⁴ „Kada hin miri zmluva tuha: Ačheha dad igen but narodenge. ⁵ Imar tut na vičineha Abram, ale tiro nav ela Abraham, bo me tut kerđom dadeske prekal o but narodi. ⁶ Igen tut rozmnožinava, tutar avena o narodi a the o kraľa. ⁷ Tut, tire čaven the savore lengre potomken dav kada lav sar zmluva, so ačhel pro furt: Avava tiro Del the Del savore tire potomkenge. ⁸ Tuke the tire čavenge dava kadi phuv, andre savi sal akana sar cudzincos. Čali phuv Kanaan lenge dava, hoj te el lengri pro furt, a me avava lengro Del.“

⁹ O Del paľis phenda le Abrahamoske: „Ča doliker miri zmluva tu, tire čhave the le čhavengre čhave the savore tire potomki. ¹⁰ Kada hin miri zmluva tuha the tire čhavenge, so avena pal tute, savi mušinena te dolikerel: Dojekh tumaro murš ela obrezimen. ¹¹ Dena tumenge te obrezinel e angľuñi cipa le muršeskre kotorestar a oda sikavela pre zmluva maškar mande the maškar tumende. ¹² Kale dživesestar ela dojekh muršoro, savo ulola, pro ochtoto džives obrezimen. Keren oda, či ulola andre tiri famelija vaj ela cindo avre manušendar sar otrokos a na ela tire čavendar. ¹³ Mušinel te el obrezimen dojekh le čhavorendar andral tiri famelija the oda, savo ela cindo vaš o love. Kada znakos pre tumaro felos sikavela, hoj miri zmluva tumenca hiñi pro furt. ¹⁴ Dojekh murš, savo na ela obrezimen pro felos, mi el avričhido peskre manušendar, bo na dolikerđa miri zmluva.“

¹⁵ Akor o Del phenda le Abrahamoske: „Tira romňa, la Saraj, imar na vičineha Saraj, bo lakro nav ela Sara. ¹⁶ Me la požehňinava a dava tut latar čhas. Požehňinava la a ačhela latar daj le narodengri. Latar avena avri the o kraľa le narodengre.“

¹⁷ O Abraham bandiła le mujeha dži pre phuv, asandiła andre peste a phenda: „Šaj le muršeske, saveske hin šel (100) berš, ulol čavoro?“ A la Sarake, savake hin eňavardeš (90) berš, šaj ulol mek čavoro?“ ¹⁸ O Abraham phenda le Devleske: „Našti avel kada požehňaňje pro Izmael?“

* 16:14 16,14 E Chaňig le džideskri, so pre ma dikhel * 17:1 17,1 E hebrejiko čhib: El Šadaĵ

¹⁹ O Del leske pale phenda: „Na! Tiri romŋi e Sara tut dela čhavores a deha leske nav Izak. Leha the leskre čhavengre čhavenca phandava e zmluva, so ela pro furt. ²⁰ Me tut šundom, sar tut mangehas vaš o Izmael. Požehŋinava les igen but čhavenca. Ela dad dešuduje (12) rajenge a kerava lestar baro narodos. ²¹ Ale me phandava e zmluva tire čaha le Izakoha, savo ulola la Sarake andre kajso časos pre aver berš.“ ²² Sar o Del preačhila te vakere le Abrahamoha, gela pašal leste het.

²³ Mek oda džives o Abraham iła peskre čas le Izmael the savore muršen, save ulile andre leskro kher, the mek savoren, saven peske cinda vaš o love, a obrezinda lenge e angluŋi cipa le kotorestar avke, sar leske phenda o Del. ²⁴ Le Abrahamoske sas eñavardeš the eña (99) berš, sar sas obrezimen, ²⁵ a le Izmaeloske sas dešutrin (13) berš. ²⁶ Andre oda džives, sar sas o Abraham the o Izmael obrezimen, ²⁷ sas lenca obrezimen the savore leskre murša, so ulile andre leskro kher, the ola, ko sas cinde avre manušendar sar otroka.

18

O Abraham presikavel pačiv trine dženenge

¹ O RAJ pes jekhvar sikađa le Abrahamoske paš le Mamroskre bare stromi andro nekbareder tačipen dživese. O Abraham bešelas paš o vudar le stanoskro. ² Sar pes obdikhla, nadur lestar ačhenas trin murša. Soča len dikhla, denašelas sigo ke lende pašal peskro stanos, bandila anglal lende dži pre phuv ³ a phenda: „Rajeja, te arakhlom miloš andre tire jakha, ma obdža tire služobŋikos. ⁴ Dava te anel sikra paŋi, thovena (omorena) tumenge o pindre a odpočovinena tumenge paš kada stromos. ⁵ Anava varesavo chaben, zorafarena tumen a palis šaj džana dureder. Se avlan ke tumaro služobŋikos.“

On odphende: „Mištes, ker avke, sar phenes.“

⁶ O Abraham sidarelas andro stanos ke Sara a phenda: „Sigo dža, le jekh gonoro* ole nekfeder arestar a pek mare.“

⁷ Palis o Abraham denašla ko stados a iła avri terŋa thuľa gurumŋora. Diňa le sluhasko a ov la sidarelas te pripravinel. ⁸ Palis anda šutlo thud, gulo thud the la gurumŋora, sava imar pripravinda a thoda oda anglal lende. Sar on chanas, o Abraham ačhelas paš lende tel o stromos.

⁹ Phučle lestar: „Kaj hiŋi tiri romŋi e Sara?“

„Andro stanos,“ odphenda.

¹⁰ Jekh lendar, o RAJ, phenda: „Pal o berš, andre kajso časos, avava pale ke tu a tira romŋa la Sara ela muršoro.“

E Sara oda savoro šunelas paš o vudar le stanoskro. ¹¹ O Abraham the e Sara sas phure, sas lenge but berš a e Sara sas andre ola berša, sar le džuvlen imar našti el čhave. ¹² Vašoda e Sara asandila andre peste a gondolinda peske: „Akana, sar som imar phuri, man ela vareso mire romeha? Se the miro raj hino imar phuro!“

¹³ O RAJ phenda le Abrahamoske: „Soske e Sara asal a phenel peske: ‚Či čačes mange akana šaj ulol čhavoro, sar imar som phuri?‘ ¹⁴ Či hin vareso ajso, so o RAJ našti kerel? Pal o berš, andre kajso časos, avava pale ke tu a la Sara ela muršoro.“

¹⁵ Ale e Sara daratar klaminelas a phenda: „Me na asavas.“

„He, asahas,“ phenda lake o RAJ.

O Abraham pes mangel vaš e Sodoma

¹⁶ O murša odarik palis gele het a džanas ke Sodoma. O Abraham len odligenda. ¹⁷ O RAJ phenda: „Šaj garuvav anglo Abraham oda, so kamav te kerel? ¹⁸ Le Abrahamostar ela čačes baro a zoralo narodos a andre leste ena požehŋimen savore narodi pre phuv. ¹⁹ Bo mange les kidŋom avri, hoj te phenel peskre čhavenge a savore peskre potomkenge, hoj pes te likerem pal miro drom a te keren oda, so hin čačo a spravno. Te oda kerena, kerava le Abrahamoske savoro avke, sar leske oda phendom.“

²⁰ O RAJ phenda: „Oda, so šundom pre Sodoma the Gomora, hin imar igen but a lengro binos hino igen džungalo. ²¹ Džav tele a dikhava, či čačes keren abo na keren oda, so šundom pal lende. Kamav oda te džanel.“

²² Ola duj murša odarik odgele a gele andre Sodoma, ale o Abraham mek furt ačhelas anglo RAJ. ²³ O Abraham avla pašeder a phučla: „Čačes kames te murdarel avri le čačipnaskres jekhetane le binošne manušeha? ²⁴ Te ulahas andro foros penda (50) čačipnaskre manuša, murdareha len a na odmukeha ole foroske vaš ola penda (50) čačipnaskre manuša, save hine ode? ²⁵ Vareso ajso kames te kerel? Le binošnes

* 18:6 18,6 E hebrejiko čhib: trin sea arestar

kames te murdarel le čačipnaskre manušeha? Či hino o čačipnaskro manuš ajso sar o binošno? Mi el oda dur tutar! Či o sudcas čala phuvakro na kerela oda, so hin čačipnaskro?"

²⁶ O RAJ leske phenda: „Te arakhava andro foros Sodoma penda (50) čačipnaskre manušen, angle lende odmukava cale foroske.“

²⁷ O Abraham odphenda: „Domuklom mange te vakerele mire Rajeha, kajte džanav, hoj som ča prachos the popolos. ²⁸ So te ode ena o pandž čačipnaskre manuša frimeder sar penda? Murdareha avri calo foros, te arakheha ča saranda the pandž (45) manušen?“

O RAJ odphenda: „Na murdarava len avri, te ode arakhava saranda the pandž.“

²⁹ Ale o Abraham vakerele mek dureder a phučla: „So te ode ena ča saranda (40) džene?“

Odphenda leske: „Na kerava oda angle ola saranda džene.“

³⁰ O Abraham phenda: „Ma ruš pre ma, Rajeha, hoj mange pale domukav tutar te phučel. So te ode ena ča tranda (30) džene?“

Odphenda leske: „Te ode arakhava tranda dženen, na murdarava avri oda foros.“

³¹ O Abraham leske pale phenda: „Imar te mange domuklom tuha te vakerele, Rajeha miro. So te ode ena ča biš (20) džene?“

Odphenda: „Angle ola biš džene oda foros na zničina.“

³² „Rajeha, mangav tut,“ phenda o Abraham, „ma av pre ma chołamen, hoj mek jekhvar tutar phučav! So te ode ena ča deš?“

Odphenda: „Angle ola deš džene oda foros na zničina.“

³³ Sar o RAJ preačhila te vakerele le Abrahamoha, geła het a o Abraham geła pale khere.

19

O džungipen andre Sodoma

¹ Sar ke račate avenas duj aňjela andre Sodoma, o Lot bešelal andre brana le foroskri. Soča len zadikhla, uštıla, geła paš lende a bandıla le mujeha dži pre phuv. ² Phenda lenge: „Mangav tumen, rajale mire, aven andro kher tumare služobnikoskro. Ode peske šaj thovena (omorena) o pindre a presovena. Tosara šaj džana tumare dromeha.“

„Na!“ odphende leske, „amen presovaha avri maškar o foros.“

³ Ale ov pes lenge ajci mangelas, hoj gele ke leste. Sar gele andre leskro kher, kerđa lenge hoscina, diňa te pekel mare bi o kvasos a chanas. ⁴ Angloda, sar peske gele te pašlol, avle savore murša andral e Sodoma, o terne the o phure, a obklučinde oda kher. ⁵ Vičinenas pro Lot a phučenal lestar: „Kaj hine ola murša, save avle kadi rat ke tu? De amenge len, hoj lenca te pašluvas.“

⁶ Akor o Lot geła avri paš lende, ale o vudar pal peste phandla andre. ⁷ A phenda lenge: „Mangav tumen, phralale mire, ma keren kajsi džungali veka!“ ⁸ Dikhen, hin man duj čhaja, saven mek na sas nič le muršenca. Anava tumenge len avri a keren tumenge lenca, so ča kamena. Ale kale muršenge ma keren nič, bo on hine mire hosci, save avle andre miro kher!“

⁹ Ale on les na šunde a phende: „Dža adarik het!“ A dureder vičinenas: „Tu korkoro kade avlal sar cudzincos a kames amen te sudzinel? Akana mek goreder dopereha sar on!“ A džanas igen zoraha pro Lot a kamenas te rozmarel o vudar. ¹⁰ Androda ola duj murša peskre vastenca cirdle le Lot andro kher a phandle andre o vudar. ¹¹ Avke korarde olen, ko sas avri, le ternen the le phuren, hoj našti arakhenas o vudar.

O Lot denašel andral e Sodoma

¹² Pałis ola duj murša phende le Lotoske: „Mek hin tut kade vareko? Džamutre, čhave, čhaja abo mek vareko aver andre kada foros? Lidža len adarik het. ¹³ Zničinaha kada foros, bo e žaloba pre leste hiňi igen bari anglo RAJ. O RAJ amen bičhađa, hoj les te zničinas.“

¹⁴ Avke o Lot geła avri a phenda le muršenge, save peske kamenas te lel leskre čhajen romňjenge: „Ušfen, aven avri andral kada foros, bo o RAJ les kamel te zničinel!“ Ale on peske gondolinenas, hoj kerel pheras.

¹⁵ Sar vidňisalolas, o aňjela ispidenas pro Lot a phende: „Sigo ušti! Le tira romňa the tire duje čhajen, save hine tuha kade, hoj te na meres, sar o RAJ zničinela kada foros.“

¹⁶ Ale sar o Lot mek gondolinelas či te džal, chudle les ola duj murša vastestar the leskra romňa a the soduje leskre čhajen, bo o RAJ na kamelas, hoj on te meren. Ligende les avri andral o foros a ode les mukle. ¹⁷ Sar len ligenenas avri, jekh lendar phenda: „Denaš, hoj te na meren! Ma obdikh tut palal a ma zaačhav tut ňikhaj andre dolina. Denaš pro verchi, hoj te na meres!“

¹⁸ O Lot lenge phenda: „Na, Rajeja, mangav tut! ¹⁹ Tiro sluhas chudña tiri pačiv a tiro baro lačhipen mange presikadal oleha, hoj mange zachrañindal o dživipen. Ale me na birinava te denašel pro verchi! Zachudela man kada baro nalačhipen a merava. ²⁰ Dikh, kade nadur hin gav, kaj šaj denašav. Hino cikno, ale domuk mange ode te denašel, hoj man te zachrañinav.“

²¹ Ov leske phenda: „Mištes, the andre kada tuke kerava pal e dzeka a na zničivava oda gav, vaš savo tut privakeres. ²² Sidar tut ode te garuvel, bo našti kerav nič, medik ode na dodžaha.“ Vašoda pes oda foros vičinel Coar.

O Del bičhavel e jag pre Sodoma the pre Gomora

²³ Sar o Lot dogela andro Coar, o kham avelas avri upral odi phuv. ²⁴ O RAJ bičhađa pre Sodoma the Gomora andral o ņebos sira la jagaha, so perelas sar brišind. ²⁵ Zničinda ola fori, calo oda than, savore manušen ode the savoro, so upre barolas. ²⁶ Le Lotoskri romñi pes obdikhla palal a čerinda pes pro londo slupos.

²⁷ O Abraham uštila sig tosara upre a geľa pre oda than, kaj angle oda ačhelas anglo RAJ. ²⁸ Dikhla tele pre Sodoma the Gomora, pre cali odi dolina a dikhla, hoj odarik avel baro thuv sar andral o bov.

²⁹ A sar o Del zničinelas o fori pre oda than, kaj bešelas o Lot, leperđa peske pro Abraham a mukla le Lot te denašel odarik avri.

Le Lotoskre čhaja

³⁰ O Lot daralas te ačhel andro foros Coar, avke iľa peskre duje čhagen a geľa lenca te bešel pro brehos andre jaskiña. ³¹ Akor leskri phureder čhaj phenda la ternederake: „Amaro dad hino imar phuro a na ačhila pre kađi phuv nisavo murš, kas peske ilamas romeste a ulahas amen čhave avke, sar pes oda kerel pal calo svetos. ³² Av mačaras le dades la molaha a pašluvas leha, hoj amen lestar te el čhave.“

³³ Odi rat dine te pijel le dades mol. Palis geľa ke leste e phureder a pašliľa leha. Ale ov aňi na džanelas, kana peske pašliľa a kana odgeľa het.

³⁴ Pre aver džives e phureder phenda la ternederake: „Dikh, me imar pašliľom le dadeha idž. Av das les the kađi rat te pijel mol a pašluveha leha tu akana, hoj te el amen lestar čhave.“ ³⁵ Avke dine te pijel odi rat peskre dades mol, pašliľa peske paš leste e terneder čhaj a suča leha. Ale ov aňi akana na džanelas, kana paš leste geľa a kana odgeľa het.

³⁶ Avke soduj pheňa ačhile khabne peskre dadestar le Lototar. ³⁷ La phurederake uľiľa muršoro, saveske diňa nav Moab. Ov hino o dad le adadživeseskre Moabčanenge. ³⁸ The la ternederake uľiľa muršoro a diňa leske o nav Ben-Ami. Ov hino o dad le adadživeseskre Amončanenge.

20

E Sara ko Abimelech

¹ Odarik o Abraham džalas andre pušta Negev. Zaačhada pes maškar o Kadeš the šur a varesavo časos ačhila andro Gerar. ² Ode o Abraham phenelas pre Sara: „Oj hiňi miri pheň.“ Akor o gerariko kralis o Abimelech bičhada pal e Sara a iľa peske la.

³ Ale sar o Abimelech rači sovelas, avľa ke leste o Del andro suno a phenda leske: „Tu čačes mereha, bo iľal tuke ajsa romña, sava hin rom.“

⁴ No le Abimelech mek laha na sas nič a phenda: „Rajeja, či murdareha the o čačipnaskro narodos? ⁵ Či mange ov korkoro na phenda: ‚Oj hiňi miri pheň?‘ Se the oj mange phenda: ‚Ov hino miro phral.‘ Me na džanasav nisostar, mire vasta hine žuže.“

⁶ O Del leske phenda andro suno: „Me olestar džanav, hoj tu na kamľal nič nalačo te kerel, a vašoda tuke na domukľom, hoj tut latar te chudes a te keres binos anglal ma. ⁷ De pale la romña lakre romeske, bo ov hino prorokos. Ov pes vaš tu privakerela, hoj te džives. Sar la na deha pale, phenav tuke, čačes mereha savore tire manušenca.“

⁸ O Abimelech sig tosara uštila a vičinda savore peskre uradňiken. Sar lenge vakerelas savoro, so pes ačhila, igen predarandile. ⁹ O Abimelech vičinda le Abraham a phenda leske: „S'oda tu amenge kerďal? So tut kerďom ajsa nalačo, hoj andal pre mande the pre miro krališagos kajso baro binos? Kerďal mange vareso, so na kampla te kerel!“ ¹⁰ O Abimelech mek phučľa le Abrahamostar: „Soske tuke avľa pre godi kada te kerel?“

¹¹ O Abraham odphenda: „Phendom mange: ‚Pre kada than pes čačes na daran le Devlestar a murdarena man vaš miri romñi.‘ ¹² Ale oj mange hiňi čačes pheň, bo hiňi mire dadeskri čhaj, ale nane mira dakri, a ilom mange la romňake. ¹³ Sar man o Del bičhada avri andral o kher le dadeskro andre aver phuv, me lake akor phendom: ‚Te man kames, akor phen všadzik, kaj džaha, hoj som tiro phral.‘“

¹⁴ Palis iła o Abimelech peskre bakrendar, gorumñendar, otrokendar the le služkendar a diña len le Abrahamoske. Diña leske pale the leskra romña la Sara. ¹⁵ O Abimelech leske phendā: „Dikh, miri phuv hiñi anglal tu, beš tuke, kaj ča kames.“

¹⁶ A la Sarake phendā: „Tire phrales diñom ezeros (1 000) rupune, hoj te džanen savore, hoj na kerđal nič nalačo.“

¹⁷ Avke pes o Abraham mangelas ko Del a o Del sastardā le Abimelech, leskra romña the le služken, hoj len te šaj pale avel čhave. ¹⁸ Bo angle Sara, le Abrahamoskri romñi, o RAJ zaphandla andro kher le Abimelechoskro dojekha džuvlakro dživipen, hoj te na ačhel khabñi.

21

Sar uliła o Izak

¹ O RAJ sas ke Sara lačhejileskro a dolikerđa peskro lav, so la diña. ² E Sara ačiila khabñi a diña le Abraham čhavores andre leskro phuripen andre oda časos, pal savo leske o Del phendā. ³ O Abraham diña peskre čhaske, savo les sas la Saraha, nav Izak ⁴ a pro očitoto džives o Abraham obrezinda peskre čhas le Izak avke, sar leske phendā o Del. ⁵ Le Abrahamoske sas šel (100) berš, sar leske uliła o Izak.

⁶ Akor e Sara phendā: „O Del kerđa, hoj te asav, a sako, ko pal oda šunela, asala.“ ⁷ A mek phendā: „Ko phendahas le Abrahamoske, hoj e Sara mek dela te pijel andral o kolin le čhaven? A the avke les diñom čhavores andre leskro phuripen.“

E Hagar bičhadī het

⁸ Andre oda džives, sar o čavoro barila avri avke, hoj na mušinelas imar e daj les te del te pijel, o Abraham kerđa bari hoscina. ⁹ Sar e Sara dikhla, hoj o čavoro, savo uliła le Abrahamoske la Hagaratar, savi sas Egiptanka, asalas lakre čhavorestar, ¹⁰ phendā le Abrahamoske: „Trade avri ola služka the lakre čhas, bo o čavoro kala služkakro našti čudel nič ole barvalipnastar, so hin mire čhaskro le Izakoskro.“

¹¹ Le Abraham kada igen zadukhandila andro jilo, bo o Izmael sas leskro čhavo. ¹² O Del phendā le Abrahamoske: „Ma trapin tut vaš o čavoro a aňi vaš e služka. Šun la Sara andre savoreste, so tuke phendā, bo le Izakostar tuke avena ola čhave, pal save tuke phendom. ¹³ The la služkakre čhastar kerava baro narodos, bo the ov hino tiro čhavo.“

¹⁴ Sig tosara o Abraham iła o chaben the o cipuno gonoro le paňeha a diña oda la Hagarake. Thođa lake oda pro dumo a bičhada la het le čhavoreha. Oj odgela a bludzinelas pal e pušta Beer-šeba.

¹⁵ Sar imar lake dogela o paňi andral o cipuno gonoro, thođa le čhas tel jekh krakos. ¹⁶ A geľa pašal leste het, hoj peske te bešel lestar vaj šel (100) metri dureder, bo phendā peske: „Našti dikhav pre oda, sar mange merel o čavoro.“ Sar ode bešelas, chudña zoraless te rovel.

¹⁷ Ale o Del šunda le čhavoreskro roviben a le Devleskro aňjelos vičinda andral o ņebos pre Hagar a phendā lake: „So tute, Hagar? Ma dara tut, bo o Del šunda tire čhas, sar rovel ode, kaj hino. ¹⁸ Ušti, le le čhavores a liker les zoraless andro vasta, bo kerava lestar baro narodos.“

¹⁹ Androda o Del lake phundrađa o jakha a oj dikhla e chaňig. Avke geľa te pherdžarel o cipuno gonoro le paňeha a diña te pijel peskre čhas.

²⁰ O Del sas le čhavoreha. Sar barila avri, dživelas pre pušta a sas lestar lukostrelcos. ²¹ Sar dživelas pre pušta Paran, iła leske e daj romña andral o Egipt.

Le Abrahamoskri zmluva le Abimelechoha

²² Andre oda časos o Abimelech the o velifelis Pichol, savo liđžalas leskre slugaden, phende le Abrahamoske: „O Del hino tuha andre savoreste, so keres. ²³ Vašoda le kade vera pre Del, hoj na thoveha avri manca aňi ole dženeha, ko avela pal ma, aňi mire potomkenca. A sar me man pačivalones likerđom ke tu, avke the tu pes likerheha ke mande andre phuv, kaj sal cudzincos.“

²⁴ Avke o Abraham phendā: „Lav vera.“

²⁵ Palis o Abraham phendā le Abimelechoske: „Tire sluhi peske zaile jekh miri chaňig.“

²⁶ „Na džanav, ko oda kerđa,“ odphendā leske o Abimelech. „Se aňi tu mange pal oda na phendal a mekča adadžives pal oda šundom.“

²⁷ Akor o Abraham iła le bakren the le gorumñen, diña len le Abimelechoske a sodujđzene phandle peha e zmluva. ²⁸ Palis o Abraham iła efa bakren peskre stadostar.

²⁹ O Abimelech lestar phučla: „So kames te sikavel ole efta bakrenca, saven thođal pre sera?“

³⁰ O Abraham odphenda: „Le tuke mandar kale efta bakren sar svedectvos, hoj me kopalindom avri e chañig.“ ³¹ A vašoda pes oda than vičinel Beer-Šeba, bo sodujđzene ode ile vera.

³² Palis, sar peha phandle e zmluva andre Beer-Šeba, o Abimelech the leskro velitelis o Pichol gele pale andre flištiñiko phuv. ³³ O Abraham sadzinda andre Beer-Šeba stromos tamariška a lašarelas ode le RAJES, le Večne Devles. ³⁴ O Abraham but dživelas andre flištiñiko phuv.

22

O Abraham džal te obetinel le Izak

¹ Pal varesavo časos o Del skušinelas le Abraham a phenda leske: „Abraham!“ „Kade som,“ odphenda.

² „Le tire jekhore čhas le Izak, saves igen kames, a dža andre phuv Morija,“ phenda leske o Del. „Ode les obetin sar labardī obeta pro verchos, pal savo tuke phenava.“

³ O Abraham sig tosara thođa o sedlos pro somaris a ila peha duje sluhlen the peskre čhas le Izak. Sar čhingerđa o kašta pro štipki pre labardī obeta, mukla pes te džal pre oda than, savo leske phenda o Del. ⁴ Pro trito džives o Abraham dural dikhla oda than. ⁵ Phenda peskre sluhenge: „Ačhen kade le somariha. Me džava ode le čhavoreha, lašaraha le Devles a avaha pale ke tumende.“

⁶ O Abraham ila o kašta pre labardī obeta a thođa len pre peskro čhavo pro Izak a ov lidžalas e jag the e čhuri. Sar avke džanas on duj džene jekhetane, ⁷ o Izak phenda peskre dadeske le Abrahamoske: „Dado!“

„So kames, čhavo miro?“ odphenda o Abraham.

O Izak lestar phučla: „Dikh, e jag the o kašta hine kade, ale kaj hin o bakroro pre labardī obeta?“

⁸ O Abraham leske phenda: „Čhavo miro, o Del peske arakhela bakrores pre labardī obeta.“ Avke džanas sodujđzene dureder.

⁹ Sar imar avle pre oda than, pal savo leske o Del phenda, o Abraham ačhađa oltaris a rakinda upre o kašta. Palis phandla peskre čhas le Izak a thođa les pro oltaris, pro kašta. ¹⁰ Palis o Abraham nacirdña o vast a ila e čhuri, hoj te murdarel le čhas. ¹¹ Akor andral o ņebos pre leste vičinda o aņjelos le RAJESKRO: „Abraham, Abraham!“

„Kade som,“ odphenda o Abraham.

¹² O aņjelos leske phenda: „Zaač! Ma thov pre leste o vast! Ma ker leske nič! Akana džanav, hoj tut daras le Devlestar, bo mange na sajindal te del aņi tire jekhore čhas.“

¹³ Sar o Abraham pes obdikhla, dikhla andro kraki bakres zachudles le rohenca. O Abraham geľa, ila le bakres a obetinda les vaš peskro čhavo sar labardī obeta. ¹⁴ O Abraham ole thaneske diña nav „O RAJ pes starinela.“ Avke dži akana pes vakerele: „Pro verchos le RAJESKRO ela postarimen.“

¹⁵ Le RAJESKRO aņjelos pale vičinda andral o ņebos pro Abraham ¹⁶ a phenda: „Vašoda, hoj oda kerđal a na sajindal mange tire jekhore čhas, lav vera korkoro pre mande, phenel o RAJ, ¹⁷ čačes tut požehñinava a rozmnožinava tiro potomstvos sar o čercheña pro ņebos the sar e poši pro moroskro brehos; on zvítazinena upral peskre ņeprijafela ¹⁸ a prekal tiro čhavo ena požehñimen savore narodi pre phuv, bo šundal miro lav.“

¹⁹ Palis o Abraham geľa pale ke peskre sluhi a savore jekhetane gele andre Beer-Šeba, kaj ov bešelas.

Le Nachoriskre čhave

²⁰ Pal varesavo časos le Abrahamoske phende, hoj e Milka, le Nachoriskri romñi, imar hiñi daj. Uľile lake očno čhave: ²¹ O ešebno sas o Uč, leskro phral o Buz the o Kemuel, savo sas dad le Aramoske, ²² palis o Kesed, o Chazo, o Pildaš, o Jidlaf the o Betuel. ²³ O Betuel sas dad la Rebekake. Kale očno čhaven anda pro svetos e Milka le Abrahamoskre phraleske, le Nachoriske. ²⁴ Sas les the romñi-služobñička e Reuma. Lake ulila o Tebach, o Gacham, o Tachaš the o Maachah.

23

La Sarakro meriben

¹ E Sara dživelas šel the bišuefta (127) berš. ² Muľa andre Kirjat-Arba, so hin o foros Hebron andro Kanaan. O Abraham avla andre bari žala te rovel pal late.

³ Palis geľa het pašal peskri muli romňi a phenda le Chetitanenge: ⁴ „Me som maškar tumende ča cudzincos, savo avlom kade te bešel. Mangav tumen, den man prekal e famelija hroboskro than, kaj šaj parunava mira romňa.“

⁵ O Chetitana phende le Abrahamoske: ⁶ „Šun amen, rajeja. Tu sal prekal amende sar le Devleskro princos! Parun tira romňa la Sara andre nekfeder amaro hrobos. Ńiko amendar tuke na braňinela la te parunel andre amaro hroboskro than.“

⁷ Avke o Abraham ušřila upre a bandřila anglo manuša andral odi phuv, anglo Chetitana, a phenda: ⁸ „Te tumen domuken, hoj mira romňa te parunav kade, ta akor šunen man avri a privakeren pes vaš ma ko Efron, savo hino le Cochariskro čhavo. ⁹ Mi bikenel mange anglal tumende prekal famelijakro hrobos e jaskřina Machpela, so hiňi pro agor leskra maľatar, vaš ajci rup, keci mola.“

¹⁰ O Efron akor bešelasa maškar o Chetitana a ov phenda le Abrahamoske anglal savore Chetitana, save avle paš e foroskri brana: ¹¹ „Na avke, rajeja miro! Šun man! Dav tuke e maľa the e jaskřina, savi hiňi andre late. Dav tuke la anglal mire manuša. Parun ode tira romňa.“

¹² O Abraham pale bandřila anglo Chetitana ¹³ a phenda le Efronoske anglal lende: „Šun man ešeb avri. Vaš e maľa tuke počinava ajci rup, keci mol. Le mandar oda, hoj te šaj ode parunav mira romňa.“

¹⁴ O Efron odphenda le Abrahamoske: ¹⁵ „Šun tu man, rajeja miro! E phuv mol štar šel (400) rupune. So hin oda prekal amende? Ča dža, parun tuke tira romňa.“

¹⁶ O Abraham priřila oda, so phenda o Efron, a počinada leske štar šel rupune. Thoda o rup pre vaha anglo Chetitana, avke sar o manuša furt maškar peste bikenenas. Diňa ajci, keci angle lende phenda, hoj dela.

¹⁷ Avke o Abraham cinda le Efronoskri maľa andre Machpela paš o Mamre. Cinda e maľa le stromenca the e jaskřina andre late. ¹⁸ O Abraham preřila odi phuv anglo Chetitana, save pes zgele paš e brana le foroskri. ¹⁹ Palis o Abraham parunda peskra romňa la Sara andre jaskřina pre maľa Machpela paš o Hebron, paš o Mamre andre phuv Kanaan. ²⁰ Avke cinda o Abraham le Chetitanendar e maľa la jaskřinaha, hoj les te el o than, kaj te parunel la famelija.

24

O Izak the e Rebeka

¹ O Abraham sas imar phuro, sas leske igen but berš a o RAJ les andre savoreste požeňinelas. ² O Abraham phenda peskre nekphuredere sluhaske, saveske diňa te řidžal calo peskro barvalipen: „Thov tiro vast pre mire čanga! ³ Le vera andro nav le RAJESKRO, savo hino Del pro űebos the pre phuv, hoj na leha mire čhaske romňa le čhajendar andral o kmeňos Kanaan, maškar save bešav. ⁴ Ale džaha andre miri phuv ke miri famelija a odarik leha romňa mire čhaske le Izakoske.“

⁵ O sluhasa tirsta phuča: „A te odi džuvři na kamela te avel manca andre kadi phuv? Akor mušinava te řidžal tire čhas andre odi phuv, khatar tu avřal avri?“

⁶ „Na! Ma řidža mire čhas ode!“ phenda leske o Abraham, ⁷ „o RAJ, o Del le űeboskro, man řla avri andral o kher mire dadeskro, mira phuvatar, kaj uřilom, a diňa man vera: ‚Kadi phuv dava tire potomkenge.‘ Ov bičhavela anglal tu peskre aňjelos, hoj odarik tu te les avri romňa mire čhaske. ⁸ Te odi džuvři tuha na kamela te avel, kala veraha imar na aveha phandlo, ča mire čhas ode pale ma řidža!“ ⁹ Akor o sluhasa thoda o vast pro čanga peskre rajeske le Abrahamoske a řla leske vera.

¹⁰ Avke o sluhasa řla andral peskre rajeskro stados deše faven a řla mek but lače dari peskre rajestar a geľa het. Avke geľa andro Aram-Naharajim andro foros le Nachoriskro. ¹¹ A mukřa le faven te pašlol anglo foros paš e chaňig. Oda sas ke račate, andre ajso časos, kana o džuvřa peske furt džanas te cirdel paňi.

¹² O sluhasa phenda: „Ó, RAJEJA, o Del mire rajeskro, le Abrahamoskro! De, hoj adadžives te doperel savoro mištes, a presikav o lačhipen mire rajeske, le Abrahamoske. ¹³ Dikh, me ačhav kade paš e chaňig a o čhaja le foroskre aven peske te cirdel o paňi. ¹⁴ Te phenava jekhake lendar: ‚De man te pijel andral o džbanos paňi,‘ a oj odphenela: ‚Le a pi! Me dava the tire faven te pijel,‘ ta mi el oj odi, sava kidňal avri tire služobňikoske le Izakoske. Pal oda džanova, hoj presikadal o lačhejileskeriben mire rajeske.“

¹⁵ Mek aňi oda na dophenda a imar avelas e Rebeka le džbanoha pro phiko. Oj sas e čhaj le Betueliskri, savo sas čhavo le Nachoriskro the la Milkakro, a o Nachor sas le Abrahamoskro phral. ¹⁶ E Rebeka sas igen šukar, pačivali čhaj, sava mek na sas řič le

muršeha. Geľa tele paš o paňi te pherdžarel peske o džbanos. Sar pes odarik visarelas pale, ¹⁷ o sluhas denašelas ke late a phendá: „De man te pijel sikra paňi andral tiro džbanos!“

¹⁸ Oj phendá: „Pi, rajeja miro!“ A sig iľa tele o džbanos pre peskro vast a diňa les te pijel.

¹⁹ Sar les imar diňa te pijel, phendá: „Dava the tire řaven ajci paňi, keci pijena.“

²⁰ Avke geľa sigo te řhivel avri o paňi andral o džbanos andro řlabos a denašelas pale ke řaňig te řirdel paňi, hoj te pijen savore leskre řavi. ²¹ Ov pre late cichones dikhelas, hoj te rozprindžarel, ři o RAJ diňa leskre dromeske e bach, abo na.

²² Sar o řavi imar pile, o sluhas iľa avri igen vzacna veci: E vzacno somnakuňi angrusi lake thođa andro nakh a pre lakre vasta thođa duj bare somnakune naramki. ²³ Phuřla latar: „Phen mange, kaskri sal tu řhaj? Hin varesavo than andre tire dadeskro kher, kaj ařhilamas te presovel?“

²⁴ Odpħendá leske: „Som e řhaj le Betueliskri, so hino řhavo le Nachoriskro the la Milkakro.“ ²⁵ Mek phendá: „Hin amen but phusa the řhoben a the than pro soviben.“

²⁶ O murř bandiľa tele dži pre phuv anglo RAJ ²⁷ a phendá: „Mi el lařardo o RAJ, o Del mire řajeskro le Abrahamoskro, savo dolikerel o lav a na preařhila te presikavel peskro la řhejileskeriben mire řajeske. O RAJ man andá andro kher ke famelija mire řajeskri.“

²⁸ Paľis odi řhaj denařla andro kher peskra dakro a rozvakarda savorengne savoro, so pes ařhila. ²⁹ La Rebeka sas phral o Laban. Ov denašelas ko murř paš e řaňig, ³⁰ bo dikhľa e angrusi andro nakh the o lancici pro vasta peskra pheňake a řunda la te vakereľ, so lake o murř phendá. Avľa ko murř, savo mek ařhelas paš o řavi paš e řaňig, ³¹ a phendá: „Soske ařhes avri, tu, savo sal pořehňimen le RAJESTAR? Av manca! Me imar pripravindom o than prekal tu the prekal o řavi.“

³² Avke o murř geľa andro kher a o Laban iľa tele pal o řavi savore veci, so sas pre lende a diňa len phusa the řhoben. A le sluhas the leskre murřen diňa paňi te thovel (te moreľ) o pindre. ³³ Ale sar angal leste thođa o řhoben, phendá: „Me na řhava, medik na řhena, soske avľom.“

O Laban phendá: „Vaker!“

³⁴ Avke řhudňa te vakereľ: „Me som le Abrahamoskro sluhas. ³⁵ O RAJ igen bares pořehňinda mire řajes, vařoda hino barvalo. Diňa les bakre the gurunňa, rup the somnakaj, sluhen the sluřken, řaven the somaren. ³⁶ Sar sas miri řajeskri romňi e Sara imar phuri, uliľa lake murřoro a miro raj leske diňa savoro, so les hin. ³⁷ Miro raj man phandľa kala veraha: ‚Na leha mire řhaske romňa le řhajendar andral kadi phuv Kanaan. ³⁸ Ale dža andro kher mire dadeskro a an prekal miro řhavo romňa andral miri famelija.‘

³⁹ Paľis phuřľom mire řajestar: ‚So te odi džuvľi na kamela te avel manca?‘

⁴⁰ Phendá mange: ‚O RAJ, angal kaste dživav pařivalones, biřhavela peskre aňjelos tuha, hoj tiro drom te el bachtalo a te anes mire řhaske romňa andral miri dadeskri famelija. ⁴¹ Kada hin řa jekh drom, prekal savo řhaj avels premuklo mira veratar a oda avke: Sar džaha ke miri famelija a te on tuke la na dena.‘

⁴² Sar avľom adadřives paš e řaňig, phendom: ‚Ó, RAJEJA, o Del mire řajeskro le Abrahamoskro, mangav tut, de man bach andre oda, so džav te kerel! ⁴³ Dikh, som paš e řaňig. Sar avela e řhaj te řirdel o paňi, řhena laka: ‚De man te pijel sikra paňi andral o džbanos,‘ ⁴⁴ a te oj řhenela: ‚Le, pi! Me dava the tire řaven te pijel,‘ mi el oj odi romňi, sava peske o RAJ kidňa avri prekal miro řajeskro řhavo.‘

⁴⁵ Mek aňi oda na dopħendom a imar avelas e Rebeka le džbanoha pro phiko ke řaňig. Sar peske řirdňa o paňi, phendom lake: ‚Mangav tut, de man te pijel paňi!‘

⁴⁶ Oj sigo iľa tele o džbanos pal o phiko a phendá: ‚Le, pi! Dava the tire řaven te pijel!‘

⁴⁷ Paľis latar phuřľom: ‚Kaskri sal tu řhaj?‘

Oj odpħendá: ‚Miro dad hin o Betuel, o řhavo le Nachoriskro the la Milkakro.‘

Paľis lake prithodom andro nakh e angrusi the pro vasta o naramki. ⁴⁸ Bandiľom pro kħoča anglo RAJ a lařaravas le RAJES, savo hin o Del mire řajeskro le Abrahamoskro, bo řidžalas man pal o lačo drom ke famelija mire řajeskri, hoj te anav lengra řha prekal leskro řhavo. ⁴⁹ Akana řhenen, ři kamen mire řajeske te presikavel o jileskeriben the e pařiv. Te na, ta řhenen mange a visarava man pale.“

⁵⁰ O Laban the o Betuel odpħende: ‚Te hin kada le RAJESTAR, so amen řhaj řhenas? ⁵¹ Dikh, kade hiňi e Rebeka. Le la a dža! Mi lel peske tire řajeskre řhas romeske, avke sar oda phendá o RAJ.‘

⁵² Sar oda řunda o sluhas le Abrahamoskro, bandiľa anglo RAJ dži pre phuv. ⁵³ Paľis iľa avri rupune a somnakune řperki the gada a diňa len la Rebekake. Diňa tiř o vzacna

dari lakre phrales the lakra da. ⁵⁴ Palis o sluhas le muršenca, save sas leha, chanas the pijenas a ačhile ode te presovel.

Sar tosara ušfite, o sluhas phenda: „Muken man, mi džav pale ke miro raj.“

⁵⁵ Ale la Rebekakro phral the e daj leske phende: „Mi ačhel e Rebeka mek amenca ajse deš dživesa a palis šaj džal.“

⁵⁶ O sluhas lenge odphenda: „Ma zlikeren man, te imar o RAJ požehñinda miro drom. Muken man, mi džav pale ke miro raj.“

⁵⁷ On leske odphende: „Vičinas la a šunaha, so oj phenela.“ ⁵⁸ Vičinde la Rebeka a phučle latar: „Kames akana te džal het kale muršeha?“

„He, džava,“ odphenda.

⁵⁹ Akor mukle te džal peskra pheña la Rebeka the la služka, savi la bararelas avri, the le Abrahamskro sluhas peskre muršenca. ⁶⁰ Požehñinde la Rebeka a phende lake: „Pheñe amari, av daj le čhvenge ezera-ezerenge a tire potomki mi prelen o fori peskre ñeprijatelenge!“

⁶¹ E Rebeka the o služki pes pripravinde a bešle pro řavi, hoj te džan ole muršeha. Avke o sluhas iľa la Rebeka a geľa het.

O Izak peske lel la Rebeka

⁶² O Izak avelas pale khatar e chañig Beer-Lachaj-Roi a bešelas pre pušta Negev. ⁶³ Ke račate, sar pes o Izak geľa te predžal pre maľa, obdikhľa pes a dikhľa, sar aven o řavi. ⁶⁴ The e Rebeka dikhľa le Izak. Geľa tele pal e řava ⁶⁵ a phučľa le sluhastar: „Ko hin oda murš, savo predžal prekal e maľa a savo avel ke amende?“

O sluhas odphenda: „Oda hin miro raj.“ Akor oj iľa o khosno a garuđa o muj.

⁶⁶ Palis o sluhas chudña le Izakoske te vakereľ pal savoro, so kerđa. ⁶⁷ Avke o Izak ligenda la Rebeka andro stanos la Sarakro, peskra dakro, a iľa peske la romňake. O Izak kamelas la Rebeka a arakhľa andre late o smirom pal o meriben peskra dakro.

25

Le Abrahamskro aver čhave

¹ O Abraham peske iľa dujtona romňaha, savi pes vičinelas Ketura. ² Oj les diňa čhaven le Zimran, le Jokšan, le Medan, le Midijan, le Jišbak the le Šuach. ³ Le Jokšan sas duj čhave, o Šebah the o Dedan. Le Dedaniskre čhave sas o Ašurim, o Letušim the o Leumim. ⁴ Le Midijanaskre čhave sas o Efah, o Efer, o Chanoch, o Abidas the o Eldaah. Savore kala sas la Keturakre čhave.

⁵ O Abraham diňa savoro peskro barvaľipen le Izakoske. ⁶ Ale le čhvenge, save les sas le romňenca-služobñičkenca, diňa dari, a mek sar dživelas, bičhađa len het peskre čhastar le Izakostar andre phuv pro vichodos.

Le Abrahamskro meriben

⁷⁻⁸ O Abraham muľa andre šukar lačhe phuripnaskre berša, sar leske sas šel the eftavardeš the pandž (175) berš. Sas parundo a geľa paš peskre phure dada, save mule. ⁹ Leskre čhave o Izak the o Izmael les parunde pašes paš o Mamre andre jaskiňa Machpela pre maľa le Efronoskri. O Efron sas o čhavo le Chetitoskro le Cochariskro. ¹⁰ Odi maľa cindaha o Abraham le Chetitanendar a ode sas parundo o Abraham paš peskri romňi Sara. ¹¹ Pal o meriben le Abrahamskro o Del požehñinda leskre čhas le Izak. O Izak bešelas paš e chañig Beer-Lachaj-Roi.

Le Izmaeloskro čhave

¹² Kada hin o rodokmeňos le Izmaeloskro le Abrahamskro čhaskro.

O Izmael sas čhavo le Abrahamskro la Hagaratar, savi sas la Sarakri služka andral o Egipt.

¹³ Kala hine o nava le Izmaeloskro čhavengre pal o nava the kmeňi: Le Izmaeloskro ešebno čhavo sas o Nebajot, palis o Kedar, o Adbeel, o Mibsam ¹⁴ o Mišma, o Dumah, o Masa ¹⁵ o Chadad, o Tema, o Jetur, o Nafiš the o Kedemah. ¹⁶ Kala hine le Izmaeloskro čhave. On sas upral o dešuduj (12) kmeňi a pal lende dine o nava le gavenge the thanenge, kaj bešenasa. ¹⁷ Le Izmaeloske sas šel the tranda the eфта (137) berš, sar muľa a geľa paš peskre phure dada, save mule. ¹⁸ Leskre čhavengre čhave bešenasa le Chavilostar dži ko řur, pašes paš o Egipt, sar pes džal ke Asirija. Bešenasa avri savore peskre phralendar pro vichodos.

O Ezav the o Jakob

¹⁹ Kada hin o rodokmeňos le Abrahamskro čhaskro le Izakoskro:

Le Abrahamoske uliła o Izak. ²⁰ Sar sas le Izakoske saranda (40) berš, iła peske la Rebeka romňake. E Rebeka sas e čhaj le Aramejčanoskri le Betueliskri andral e phuv Paddan-Aram a sas pheñ le Labanoske, savo sas Aramejčanos.

²¹ O Izak mangelas le RAJES vaš peskri romňi, bo našti la sas čhave. A o RAJ šunda avri a leskri romňi e Rebeka ačhiła khabňi. ²² Sar o čhave andro per jekh avres ispidenas, phenda: „Oda, so hin kada?“ Vašoda pes geła te phučel le RAJESTAR.

²³ O RAJ lake phenda:
„Andre tute hin duj narodi,
ale kala duj narodi pes rozdžana.
Jekh lendar ela zoraleder sar oda dujto
a o terneder ela upral o phureder.“

²⁴ Sar avła pre late o časos, ulile lake duj čhave. ²⁵ O ešebno, savo uliła, sas lole balengro a calo zabarardo sar kočuchos, avke dine leske nav Ezav. ²⁶ Palis, sar ulolas leskro phral, chudelas le Ezavoskri peta, vašoda leske dine nav Jakob. Le Izakoske sas šovardeš (60) berš, sar ulile.

O Ezav bikenel peskro pravos

²⁷ O muršora barile avri a o Ezav sas baro lovcos, savo rado džalas avri pre mała, ale o Jakob sas cicho murš, savo radeder ačhelas khere. ²⁸ O Izak kamelas radeder le Ezav, bo rado chalas o mas le dzive džvirengro pal leskro lovos, ale e Rebeka kamelas buter le Jakob.

²⁹ Jekh džives, sar o Jakob tavelas chaben, o Ezav avła ke leste bokhalo pal e mała ³⁰ a phenda le Jakoboske: „Som bokhalo dži pro meriben! De man ole lole chabenster!“ Kavke chudňa o Ezav aver nav: Edom*.

³¹ O Jakob phenda: „Ale ešeb mange biken peskro pravos, so tut hin sar ešebne čhas!“

³² „Mištes!“ odphenda o Ezav. „Se the avke maj merava! Pre soste mange hin kada pravos?“

³³ O Jakob leske phenda: „Le akana angle ma vera.“ Avke o Ezav iła pre peste vera a bikenda peskro pravos, so les sas sar ešebne čhas.

³⁴ O Jakob palis diňa le Ezav maro the tadži šošovica. Ov chała a piła. Palis uštila a geła het. Kavke o Ezav na likerelas vaš nisoske peskro pravos, so les sas sar ešebne čhas.

26

O Izak the o Abimelech

¹ Andre odi phuv avła bokh, ale na ajsi, savi sas andro časos le Abrahamoskro. O Izak geła te bešel andre phuv Gerar ko filištiniško kralis Abimelech. ² O RAJ pes leske sikada a phenda: „Ma dža andro Egipt. Ačh andre odi phuv, pal savi tuke phenava. ³ Beš ode sar cudzincos a me avava tuha a požehňinava tut. Tuke the tire čhavengre čhavenge dava savore kala phuva. Kavke dolikerava e vera, savi diňom tire dades le Abraham: ⁴ Rozmnožinava tire potomken sar ňeboskre čerčeňa a dava lenge savore kala phuva. Prekal tire čhave ena savore narodi pre phuv požehňimen.‘ ⁵ Bo o Abraham man šunelas a dolikerelas savore mire prikazaňja the zakoni, mire prikazi the lava.“ ⁶ Avke o Izak ačhiła te dživel andro foros Gerar.

⁷ Sar o murša odarik phučenlas pal leskri romňi, phenda: „Oj hiňi miri pheñ.“ Ov daralas te phenel, hoj leske hiňi romňi, bo peske gondolinelas: „Kala murša adarik man šaj murdaren, bo e Rebeka hiňi igen šukar.“

⁸ Sar imar ode dživelas buter časos, jekhvar o filištiniško kralis o Abimelech dikhła avri prekal e oblaka, sar pes chudenas o Izak la Rebekaha. ⁹ Avke peske o Abimelech vičinda le Izak a phenda leske: „Oj hiňi tiri romňi! Soske mange phenda, hoj hiňi tiri pheñ?“

O Izak odphenda: „Phendom oda vašoda, hoj man vaš lake te na murdaren.“

¹⁰ „S'oda amenge kerđal?“ phenda o Abimelech. „Na kampla but, hoj varesavo murš te pašlol tira romňaha a andalas amen andro baro binos!“ ¹¹ Avke o Abimelech phenda savore manušenge: „Ko kerela vareso kale muršeske abo leskra romňake, ela murdardo!“

O vesekeđišagi vaš o chaňiga

¹² O Izak chudňa andre odi phuv te sadzinel a kidňa upre šelvar buter ulipen sar oda, so sadzinda, bo o RAJ les požehňinda. ¹³ Leskro barvalipen furt buter barolas a ačhiła lestar igen barvalo murš. ¹⁴ Sas les but stadi bakre the gurmňa the igen but sluhi.

* 25:30 25,30 Oda hin Lolo.

Vašoda les o Filištinci našti avri ačhenas. ¹⁵ Avke o Filištinci začide la pošaha savore chañiga, so kopalinde avri o sluhi, sar mek dživelas le Izakoskro dad o Abraham.

¹⁶ Akor o Abimelech phendā le Izakoske: „Dža amendar het, bo sal zoraleder sar amen!“

¹⁷ Avke o Izak odarik geľa het andre Gerariko dolina, ode pes rozthoda a ačhiľa ode te bešel. ¹⁸ O Izak pale kopalinda avri o chañiga peskre dadeskre, so o Filištinci začide pal oda, sar muľa o Abraham, a diňa lenge pale ola nava, so lenge diňa leskro dad.

¹⁹ Sar le Izakoskre sluhi kopalinenas andre gerariko phuv, arakhle chañig le lačhe pañeha. ²⁰ Ale o gerarika pastjera pes vesekeদিনenas le Izakoskre pastjerenca a vakerenas: „Oda hin amaro pañi!“ Vašoda pes odi chañig vičinel Esek*, bo pes lenca vesekeদিনenas. ²¹ Avke kopalinde avri dujto chañig, ale the vaš odi pes vesekeদিনenas, vašoda lake dine nav Sitna†. ²² Sar o Izak odarik geľa het, kopalinda aver chañig, vaš savi pes imar na vesekeদিনenas, a diňa lake nav Rechobot‡. Phendā: „Akana amen o RAJ diňa baro than, andre savo šaj baruvas.“

²³ A odarik o Izak geľa te bešel andre Beer-Šeba. ²⁴ Ode pes leske rači sikada o RAJ a phendā: „Me som o Del tire dadeskro le Abrahamoskro. Ma dara tut, bo me som tuha! Požehñinava tut a dava tut but potomki angle miro služobñikos Abraham.“ ²⁵ O Izak ode ačhadā oltaris a lašarelas le RAJES. Palis peske rozthoda o stanos a leskre sluhi ode kopalinde avri aver chañig.

E zmluva maškar o Izak the Abimelech

²⁶ O Abimelech avľa andral o Gerar peskre godavere muršeha le Achuzatoha the le Picholoha, savo sas o velitelis le slugadengro, hoj te dikhen le Izak. ²⁷ Akor lenge o Izak phendā: „Soske avľan ke ma, te man našti avri ačhenas a tradiňan man tumendar het?“

²⁸ Odphende leske: „Amen dikhas, hoj o RAJ hino čačes tuha, a vašoda peske phendām, hoj amenge kampil te phandel zmluva la veraha, maškar amende the maškar tu, ²⁹ hoj amen na kereha nič nalačo, avke sar aňi amen tut na kerďam nič nalačo. Se presikavahas tuke ča o lačo a bičhadām tut het andro smirom. A akana dičhol, hoj sal požehñimen le RAJESTAR.“

³⁰ Palis lenge o Izak kerďa hoscina a on chale the pile. ³¹ Tosara ušile a phandle maškar peste e zmluva. Avke len o Izak mukľa, hoj te džan andro smirom.

³² Mek oda džives avle le Izakoskre sluhi a phende leske pal e chañig, so kopalinde avri: „Arakhlam pañi!“ ³³ O Izak diňa ole paňeske nav Šibea§. Vašoda pes dži akana vičinel oda foros Beer-Šeba.

Le Ezavoskre romñija

³⁴ Sar sas le Ezavoske saranda (40) berš, iľa peske romñijenge duje Chetitanken, la Judita, le Beerihoskra čha, the la Basemata, le Elonoskra čha. ³⁵ Kala duj romñija le Ezavoskre krenas ča o pharipen le Izakoske the la Rebekake.

27

O Jakob čorel le Ezavoske o požehñañje

¹ Sar o Izak phurila a imar na birinelas te dikhel pro jakha, vičinda ke peste peskre phuredere čhas le Ezav a phendā: „Čhavo mirol!“

„Kade som,“ odphendā leske.

² O Izak leske phendā: „Dikh, me som imar phuro a na džanav, kana šaj merav. ³ Le tuke tire veci pro lovos, o tulcos* le lukoha a dža pre maľa te chudel mange varesave dzive džviros. ⁴ Olestar mange ker te chal. Se džanes, so rado chav. An mange oda, hoj te chav, a požehñinava tut angloda, sar merava.“

⁵ Ale e Rebeka šunelas, sar o Izak vakerelas peskre čaha le Ezavoha. Soča o Ezav odgeľa pre maľa, hoj vareso te chudel a te anel, ⁶ phendā e Rebeka le Jakoboske: „Šundom sar tiro dad phendā tire phraleske le Ezavoske: ⁷ ‚Dža mange te chudel varesave dzive džviros a pripravin mange olestar lačo chaben. Sar dochava, požehñinava tut anglo RAJ mek angloda, sar merava.‘ ⁸ Vašoda čhavo miro, šun man andre savoreste, so tuke phenava! ⁹ Dža ko stados a an mange odarik duje šukare kozicen. Tire dadeske kerava lendar lačo chaben, so rado chal. ¹⁰ Palis oda lidžaha le dadeske, hoj te chal a te požehñinel tut angloda, sar merela.“

* 26:20 26,20 Oda hin o Vesekeđišagos. † 26:21 26,21 Oda hin te džal jekh pre aver. ‡ 26:22 26,22 Oda hin Bareder than. § 26:33 26,33 Oda hin Vera. * 27:3 27,3 Oda hin odi veca, andre savi pes thovel o šipi.

¹¹ Ale o Jakob phenda peskra dake la Rebekake: „Miro phral o Ezav hino zabarardo, ale me na som. ¹² So te o dad pes mandar kamela te chudel? Palis peske pal ma gondolinela, hoj leha kamav te thovel avri. Kaleha pre ma anava o prekošiben a na o požehnaŕje.“

¹³ Ale e daj leske odphenda: „Čhavo miro, oda prekošiben mi perel pre ma! Ča šun man, dža a an mange len.“

¹⁴ Avke ov geŕa, anda len peskra dake a oj kerda o lačo chaben, so rado chalas leskro dad. ¹⁵ Palis e Rebeka iŕa o gada le phuredere čhaskre le Ezavoskre, ola nekfeder, so sas khere ke late, a urda len le ternedere čhaske le Jakoboske. ¹⁶ Le cipenca pal o kozici leske učharda o vasta the e meŕi. ¹⁷ Avke thoda peskre čhaske le Jakoboske andro vasta oda lačo chaben the oda maro, so pekŕa. ¹⁸ Sar geŕa ko dad, phenda: „Dado miro!“

Ov odphenda: „Kade som. Savo mire čhavendar sal tu?“

¹⁹ O Jakob phenda peskre dadeske: „Me som o Ezav, tiro ešebno čhavo. Kerdom avke, sar mange phendal. Mangav tut, ušŕi upre, beš a cha olestar, so tuke chudňom. Avke šaj man požehňines.“

²⁰ Ale o Izak phučŕa le čhastar: „Sar avke sig vareso arakhŕal, čhavo miro?“

Ov odphenda: „O RAJ, tiro Del, mange diňa, hoj te arakhav.“

²¹ O Izak phenda le Jakoboske: „Av pašeder, čhavo miro, hoj man tutar te chudav. Sal tu čačes miro čhavo o Ezav, abo na?“

²² O Jakob geŕa pašeder paš peskro dad paš o Izak, savo pes lestar chudňa a phenda: „O hangos hin le Jakoboskro, ale o vasta hine le Ezavoskre.“ ²³ Na sprindžarda les, bo leskre vasta sas zabararde sar o vasta leskre phraleskre le Ezavoskre. O Izak les požehňinda ²⁴ a phučŕa lestar: „Sal tu čačes miro čhavo o Ezav?“

„Som,“ ov odphenda.

²⁵ Avke leske o Izak phenda: „Čhavo miro, pode mange olestar, so chudňal, hoj te chav, a palis tut požehňinava.“ Diňa leske o chaben a chalas. Anda leske the mol a piŕa.

²⁶ O dad, o Izak leske palis phenda: „Av kade paš ma, čhavo miro, čumide man!“ ²⁷ Ov geŕa a čumidŕa les. Sar šunda e voňa leskre gadendar, požehňinda les a phenda:

„Dikh, e voňa mire čhaskri

hiňi sar e voňa la maŕakri,

savi požehňinda o RAJ.

²⁸ Mi del tut o Del la ŕeboskra rosatar

the la phuvakre barvalipnatar

the pherdo zrnos the mol!

²⁹ Mi služinen tuke o narodi

a mi bandon anglal tu o kmeňi!

Vladňin upral tire phrala

a mi bandon anglal tu o čhave tira dakre!

Mi el prekošlo oda, ko tut prekošela,

a mi el požehňimen oda, ko tut žehňinela!“

³⁰ Soča o Izak požehňinda le Jakob a ov odgeŕa peskre dadestar, avelas pal o lovos leskro phral o Ezav. ³¹ Ov tiš pripravinda chaben, so rado chalas leskro dad, anda leske a phenda: „Dado miro, ušŕi a cha olestar, so tuke chudňom, avke man šaj požehňines.“

³² Leskro dad o Izak lestar phučŕa: „Ko sal?“

Ov odphenda: „Me som tiro ešebno čhavo o Ezav.“

³³ O Izak ižen predarandŕa a phučŕa: „Akor ko sas oda, ko mange anda o chaben ole džvirostar, so chudňa? Čaŕom oda imar sigeder, sar tu avŕal. Požehňindom les a ela požehňimen pro furt.“

³⁴ Sar šunda kada o Ezav, chudňa zorales te viskinel a rovibnaha le dades mangelas: „Dado miro, požehňin the man!“

³⁵ Ale o Izak phenda: „Tiro phral manca thoda avri a čorda tuke o požehnaŕje.“

³⁶ O Ezav odphenda: „Se na chudňa ča avke kada nav Jakob. Imar dujtovar manca thoda avri. Angloda mange iŕa o pravos le ešebne čhaskro a akana mange čorda the o požehnaŕje.“ A mek phučŕa: „Prekal ma tut nane imar ŕisavo požehnaŕje?“

³⁷ O Izak leske phenda: „Dikh, čhavo miro, me les ačhadom rajeske upral tu a kerdom savore leskre phralendar leskre sluhlen. Diňom les zrnos the mol. Prekal tu imar našŕi ŕič kerav, čhavo miro!“

³⁸ O Ezav phenda le dadeske: „Dado, hin tut ča jekh požehnaŕje? Joj, dado, mangav tut, požehňin the man!“ A chudňa ižen te rovel.

³⁹ Leskro dad o Izak leske odphenda:

„Dživeha dur la plodna phuvatar

the le ŕeboskre brišindestar, so perel pre phuv.

40 Dživeha olestar, so murdareha la šablaha,
a aveha sluhas tire phraleske.
Ale sar tut leske ačhaveha,
čhiveha tele leskro jarmos pal tiri meň.“

O Jakob denašel andre aver phuv

41 Akor o Ezav našti avri ačhelas le Jakob vaš o požehnañje, so les diña o dad. O Ezav peske phenda: „Sar merela miro dad, akor murdarava mire phrales le Jakob.“

42 Sar pes e Rebeka došunda, so phenda o Ezav, diña peske te vičinel le čhas le Jakob a phenda leske: „Tiro phral tut kamel te murdarel. 43 Akana, čhavo miro, šun man! Denaš ke miro phral ko Laban andro Charan. 44 Ačh ke leste, medik na preačhela e choli tire phraleskri. 45 Sar e choľi tire phraleskri preačhela a ov bisterela pre oda, so leske kerdal, bičhavava vaš tu, hoj te aves odarik pale khere. Soske tumen te našavav sodujen andre jekh džives?“

46 E Rebeka palis phenda le Izakoske: „Džungľila mange o dživipen maškar o Chetitanki. Te peske the o Jakob lela romňa le Chetitankendar andral kadi phuv, elas mange feder te merel!“

28

O romňija prekal o čhave le Izakoskre

1 O Izak peske vičinda le Jakob a požehňinda les. Prikazinda leske: „Ma le tuke romňa andral o Kanaan. 2 Dža andre phuv Paddan-Aram, andro kher ko Betuel, ke tira dakro dad. Ode tuke le avri romňa le Labanoskre čhajendar, la dakre phralestar. 3 O Nekzoraleder Del tut mi požehňinel. Mi del tut but čhaven a tire čhavendar mi en but narodi. 4 Mi del le Abrahamoskro požehnañje tuke tire čhavengre čhvenge, hoj e phuv, kaj sal cudzincos a so diña o Del le Abrahamoske, te el tiri.“ 5 Palis o Izak bičhađa le Jakob, hoj te džal andre phuv Paddan-Aram. Avke džalas ko Laban, ko čhavo le Betueliskro, savo sas Aramejčanos. Ov sas phral la Rebekakro, savi sas e daj le Jakoboskri the le Ezavoskri.

6 O Ezav dikhľa, sar o Izak le Jakob požehňinda a bičhađa andro Paddan-Aram, hoj odarik peske te lel romňa. Ov šunda, hoj o Izak leske akor, sar les požehňinda, prikazinda: „Ma le tuke romňa andral o Kanaan,“ 7 a dikhľa, hoj o Jakob šunda le dades the la da a geľa andro Paddan-Aram. 8 Sar o Ezav avľa pre oda, hoj leskre dadeske le Izakoske nane pre dzeka o Kanaančanki, 9 gefa ko Izmael a iľa peske mek avra romňa la Machalata. Oj sas e čhaj le Abrahamoskre čhaskri le Izmaeloskri a e pheň le Nebajotoskri.

Le Jakoboskro suno

10 O Jakob odgeľa andral e Beer-šeba a geľa andro Charan. 11 Dogeľa pre varesavo than, kaj presuča, bo o kham imar zageľa andre. Iľa jekh le barendar, thoda peske les tel o šero a pašľiľa peske pre oda than. 12 Andro suno dikhľa drabina, savi džalas la phuvatar dži andro ňebos, a le Devleskre aňjela pal late phirenas upre tele. 13 Upral late ačhelas o RAJ a phenda: „Me som o RAJ, o Del tire dadeskro le Abrahamoskro the o Del le Izakoskro. Kadi phuv, pre savi pašľos, dava tuke tire potomkenge. 14 Tire potomki ena ajci sar o prachos pre phuv a tu rozbaroha pro zapados, pro vichodos, pro severos the pro juhos. Andre tu the andre tire potomki ena požehňimen savore narodi pre phuv. 15 Me som tuha a chraňinava tut všadzik, kaj ča džaha, a anava tut pale andre kadi phuv. Na omukava tut, medik na kerava oda avke, sar tuke diňom lav, hoj kerava.“

16 Sar pes o Jakob prekerđa andral o soviben, phenda: „Čačes hino o RAJ pre kada than, ale me olestar na džanas!“ 17 Daralas pes a phenda: „Savi bari dar avel kale thanestar! Nane oda řiň aver sar o kher le Devleskro. Kada hin e ňeboskri brana.“

18 O Jakob sig tovara ušľiľa, iľa oda bar, so leste sas tel o šero, ačhađa les sar sveto slupos a čorda avri upral pre oda bar o olejos. 19 Ole thaneske diña nav Betel. Angloda pes oda than vičinelas Luz.

20 Akor o Jakob iľa vera le RAJESKE: „Te aveha manca, Devľa, a te man chraňineha pro drom, pre savo man mukava, te man deha maro the gada, 21 a te avava bachtales pale andro kher mire dadeskro, akor RAJEJA, aveha čačes miro Del. 22 Kada bar, savo ačhadom sar sveto slupos, ela le Devleskro kher a savorestar, so man deha, tut dava e desjataka.“

29

O Jakob avel ko Laban

¹ Palis o Jakob džalaz dureder le dromeha a avľa andre phuv pro vichodos. ² Jekhvareste dikhľa pre mala čaňig, paš savi pašlonas trin bakrengre stadi, bo andral late denas te pijel le bakren. O bar pre čaňig sas igen baro. ³ Sar tradle ode savore stadi, ile tele o bar pal e čaňig a dine te pijel le bakren. Palis o bar thode pale pre čaňig.

⁴ O Jakob ke lende prevakerđa: „Khatar san phralale?“

„Amen sam andral e phuv Charan,“ odphende.

⁵ „Prindžaren le Nachoriskre čhas le Laban?“ phučľa lendar o Jakob.

„Prindžaras les,“ odphende leske.

⁶ Palis lendar phučľa: „Sar dživel?“

Odphende: „Mištes. Dikh, leskri čhaj e Rachel akana avel le bakrenca.“

⁷ O Jakob phenda: „E rat mek hiňi dur a mek nane časos te skidel upre le bakren. Den te pijel le bakren a džan len te pašinel.“

⁸ „Našti,“ odphende leske, „medik pes kade na skidena upre savore stadi. Palis laha tele o bar pal e čaňig a daha te pijel le bakren.“

⁹ Sar mek lenca vakerelas, avľa e Rachel le dadeskre bakrenca, bo oj pašinelas le bakren. ¹⁰ Sar o Jakob dikhľa la Rachel le Labanoskre bakrenca, geľa te lel o bar tele pal e čaňig a diňa te pijel peskre bačiskre bakren. ¹¹ Palis o Jakob čumidľa la Rachel a chudňa zorales te rovel. ¹² O Jakob phenda la Rachelake: „Me som tiri famelija. Miri daj e Rebeka hiňi pheň tire dadeskri.“ Avke oj oda denašľa te phenel peskre dadeske.

¹³ Sar o Laban šunđa, hoj avľa o Jakob, o čhavo leskra pheňakro, denašelas ke leste, hoj pes leha te arakhel. Obchudňa les, čumidľa les a iľa les andre peskro kher. Sar o Jakob leske vakerđa avri savoro, so pes ačhila, ¹⁴ o Laban leske phenda: „Tu sal čačes mire ratestar the mire telostar.“ Avke o Jakob ačhila ke leste calo čhon.

Le Jakoboskre romňija

¹⁵ Palis o Laban phenda le Jakoboske: „Na kamav, hoj te keres prekal ma hijaba buči, ča vašoda, hoj sal mange famelija. Phen mange, sar kames, hoj tuke te počinav?“ ¹⁶ Le Laban sas duj čhaja. E phureder pes vičinelas Leja a e terneder Rachel. ¹⁷ La Leja sas šukar* jakha, ale la Rachel sas šukar postava a sas igen šukar.

¹⁸ Le Jakoboske sas e Rachel buter pre dzeka, vašoda phenda le Labanoske: „Vaš tiri terneder čhaj kerava prekal tu eľa berš buči.“

¹⁹ O Laban odphenda: „Mištes ela feder, te la dava tuke sar avre muršeske; ačh ade ke ma!“ ²⁰ Avke o Jakob kerelas buči vaš e Rachel eľa berš, ale leske oda dičholas sar ča vajkeci dživesa, bo igen la kamelas.

²¹ Palis o Jakob phenda le Labanoske: „De mange mira romňa, imar avľa o časos, hoj laha te ačhav te dživel.“

²² Avke o Laban vičinda savore manušen odarik a kerđa hoscina. ²³ Ale rači iľa peskra avra čha la Leja, anda la ko Jakob a ov laha pašliľa. ²⁴ O Laban diňa la Lejake peskra služka la Zilpa.

²⁵ Sar tosara o Jakob dikhľa, hoj oda sas e Leja, phenda le Labanoske: „So manca kerđa? Či na keravas prekal tu buči vaš e Rachel? Soske manca thoďal avri?“

²⁶ O Laban phenda: „Andre amari phuv nane avke, hoj e terneder čhaj džal sigeder romeste sar e phureder. ²⁷ Užar, medik na predžala kada bijaveskro kurko la Lejaha. Avke tuke šaj les the la Rachel, te vaš late kereha buči prekal ma mek aver eľa berš.“

²⁸ O Jakob kerđa avke a užarda, medik na pregeľa o bijaveskro kurko. Palis leske o Laban diňa peskra čha la Rachel romňake. ²⁹ O Laban diňa la Rachelake peskra služka la Bilha. ³⁰ Avke o Jakob pašliľa the la Rachelaha. Kamelas la buter sar la Leja a kerelas prekal o Laban mek aver eľa berš.

Ešebna čhave le Jakoboskre

³¹ Sar o RAJ dikhľa, hoj o Jakob na kamelas la Leja, phundraďa andre late o dživipen, ale la Rachel našti uľa čhave. ³² E Leja ačhila khabňi, uľiľa lake čhavoro a diňa leske nav Ruben†, bo oj phenda: „O RAJ dikhľa pre miro pharipen. Akana man imar miro rom kamela.“

³³ Pale ačhila khabňi, a sar lake uľiľa čhavoro, phenda: „O RAJ šunďa, hoj o rom man na kamel, vašoda mange diňa the kale čhavores.“ A diňa leske nav Šimeon‡.

³⁴ Ačhila pale khabňi, uľiľa lake aver čhavoro a phenda: „Akana imar miro rom pes likerela paš mande, bo diňom les trine čhaven.“ Vašoda leske diňa nav Levi§.

* 29:17 29:17 Abo: slaba † 29:32 29:32 Ruben hin: „Dikhen, muršoro.“ ‡ 29:33 29:33 Šimeon hin: „Ov šunel.“ § 29:34 29:34 Levi hin: „Te phandel jekhetane.“

³⁵ Palis pale ačhila khabñi, uliła lake čavoro a phenda: „Akana imar lašarava le RAJES.“ A diña leske nav Juda*. Palis la preačhila te el čhave.

30

E Rachel the e Leja džan pre peste

¹ Sar e Rachel dikhla, hoj la našti aven čhave, chudña te žjarlinel pre peskri pheñ a phenda le Jakoboske: „De man čhave! Bo sar na, ta merava!“

² O Jakob sas pre Rachel choľamen a phenda: „Či me som o Del, savo likerel tiro dživipen, hoj te na aches khabñi?“

³ Oj odphenda: „Kade hiñi miri služka e Bilha, dža ke late a mi ulol mange prekal late čhave. Avke the man ena čhave.“

⁴ Avke diña leske peskra služka la Bilha romňake a o Jakob geľa ke late. ⁵ E Bilha ačhila khabñi a diña le Jakob čhavores. ⁶ Akor e Rachel phenda: „O Del rozsudzinda vaš ma a diña man čačipen, šunđa miro hangos a diña man čhas.“ Vašoda leske diña nav Dan*.

⁷ La Rachelakri služka e Bilha ačhila pale khabñi a le Jakob diña dujtone čhavores. ⁸ Akor e Rachel phenda: „Maravas man zoraha mira pheňaha a zvítazindom upral late.“ Vašoda leske diña nav Naftali†.

⁹ Sar e Leja sprindžarda, hoj la imar našti aven čhave, diña le Jakoboske peskra služka la Zilpa romňake. ¹⁰ The e Zilpa diña le Jakob čhavores. ¹¹ Akor e Leja phenda: „Savi bach man hiñ!“ Vašoda leske diña nav Gad‡.

¹² Palis e Zilpa diña le Jakob dujtone čhavores. ¹³ E Leja androda phenda: „Savi požehñimen som! Akana man o džuvľa vičinena požehñimen!“ Vašoda leske diña nav Ašer§.

¹⁴ Jekhvar, sar pes skidelas upre e pšeñica, o Ruben džalal pre maľa. Arakhla ode mandragoroskre rastlini* a anda len peskra dake la Lejake. E Rachel phenda la Lejake: „De man ole mandragorendar, so tuke anda tiro čhavo.“

¹⁵ Oj lake odphenda: „Nane tuke dos, hoj mange ilal mire romes? Kames te lel mek the o mandragori mire čhastar?“

E Rachel lake phenda: „Akor mi pašlol tuha kadi rat o Jakob vaš o mandragori, so anda tiro čhavo.“

¹⁶ Sar pes o Jakob ke račate visarelas khere pal e maľa, e Leja geľa angle leste a phenda: „Av ke mande, bo me vaš tu počindom kadi rat mire čhaskre mandragorencja.“ Avke pašľolas odi rat laha.

¹⁷ O Del šunđa avri la Leja. Oj ačhila khabñi a diña le Jakob pandžtone muršores. ¹⁸ Akor e Leja phenda: „O Del man požehñinda vaš oda, hoj diňom mire romeske mira služka.“ Avke leske diña nav Jisachar†.

¹⁹ E Leja pale ačhila khabñi a diña le Jakob šovtone čhavores. ²⁰ Akor e Leja phenda: „O Del man diña vzacno daros. Akana man miro rom imar dela pačiv. Diňom les šove muršoren.“ Vašoda leske diña nav Zebulun‡. ²¹ Palis lake uliła čhajori a diña lake nav Dina.

²² Akor peske o Del leperđa pre Rachel, šunđa la avri a phundrađa andre late o dživipen. ²³ Ačhila khabñi a uliła lake čavoro. Palis phenda: „O Del mandar iľa e ladž.“ ²⁴ Diña leske nav Jozef§ a phenda: „Te mange o RAJ pridiňahas mek dujtone čhavores!“

O Jakob the o Laban

²⁵ Sar la Rachelake uliła o Jozef, phenda o Jakob le Labanoske: „Muk man, kamav te džal pale khere andre miri phuv. ²⁶ De mange mire romñijen the mire čhaven, vaš save tuke keravas buči, hoj imar te džav het. Se tu korkoro džanes, keci buči keravas prekal tu.“

²⁷ Ale o Laban leske phenda: „Av ke ma lačhejileskro, mangav tut, ma dža mek ñikhaj! Mire devlora mange sikade, sar man o RAJ prekal tu požehñinel. ²⁸ Phen mange, savo počihñiben kames.“

²⁹ O Jakob leske phenda: „Se tu džanes mištes, so keravas prekal tu a sar sas mištes tire stadenge, kanastar somas paš lende. ³⁰ Angľoda, sar avľom, sas tut frima a akana

* **29:35** 29,35 Juda hin: „Te lašarel.“ * **30:6** 30,6 Dan hin: „Rozsudzinda.“ † **30:8** 30,8 Naftali hin: „Te mareľ pes.“ ‡ **30:11** 30,11 Gad hin: „O bachtalipen.“ § **30:13** 30,13 Ašer hin: „O požehnañje.“ * **30:14** 30,14 Pačanas, hoj o mandragori le džuvľenge pomožinen te achen khabne. † **30:18** 30,18 Jisachar hin: „O počihñiben.“ ‡ **30:20** 30,20 Zebulun hin: „E pačiv.“ § **30:24** 30,24 Jozef hin: „Mi del mek.“

tut hin igen but. O RAJ tut požehñinelas vřadzik, kaj me džavas. Me muřinav imar te dikhel the pre miri famelija.“

³¹ O Laban lestar phućla: „Sar kames, hoj tuke te poćinav?“

„Nić man ma de,“ odphenda o Jakob. „Ale te kereha kadi jekh veca prekal mande, ta dureder tuke pařinava tire bakren. ³² Adadžives man predřava mařkar savore tire stadi. Domuk mange, hoj te odlav lendar savoren, pre save hin fleki the bodki. Savore kale bakre the kozi, pre save hin fleki the bodki, ena miro poćiñiben. ³³ Pal kada džaneha, ĉi som ĉaćipnaskro, abo na: Sar aveha te dikhel pre miro poćiñiben a dikheha, hoj mařkar o stadi hin kozi, pre save nane fleki abo bodki, abo bakrore, save nane kale, akor řaj phenes, hoj len ĉordom tutar.“

³⁴ „Miřtes,“ phenda o Laban. „Mi el avke, sar phenes.“ ³⁵ Oda džives o Laban oddelinda le capen the le kozen, pre save sas fleki the bodki, the savoren, pre save sas vareso parno. Oddelinda the savore kale bakren a diña len peskre ĉhavenge andro vasta, ³⁶ hoj te džan le Jakobostar het pre ajci drom, keci řaj te predřal tel o trin džives. O Jakob ode aćhila te pařinel leskre aver stadi.

³⁷ Avke peske o Jakob skidiña zelena konara le topolistar, le mandľovñikostar the le platañostar. Cirdña pal lende tele e cipa, hoj te aćhel pre lende parne pasiki. ³⁸ A kala konara thoda andro řlabi, hoj o stadi len te dikhen, sar džana te pijel. Bo ode pes parinenas. ³⁹ A aćhelas pes oda, hoj sar pes o bakre the o kozi parinenas angle ola konara, ulonas lenge bakrore, pre save sas pasiki, fleki the bodki. ⁴⁰ O Jakob oddelinda ole bakroren le Labanoskre stadostar. Sar o bakre pes parinenas, aćhavelas len avke, hoj te dikhen pre le Labanoskre kale bakre the pre ola, pre save sas fleki, hoj lenge te ulon flekimen the bodkimen bakrore. Avke peske kerđa bareder stados a oddelinda len le Labanoskre stadostar. ⁴¹ Sar pes o zoraleder bakre parinenas, o Jakob thovelas o konara andro řlabos, hoj pes anglal lende te parinen. ⁴² Ale sar sas o bakre slaba, na thovelas o konara anglal lende. Aleha o Laban chudña le slabe bakren a o Jakob le zoralen. ⁴³ Avke o Jakob aćhila igen barvalo. Sas les but bakre, kozi, sluźki the sluhi, favi the somara.

31

O Jakob denařel le Labanostar

¹ O Jakob řunda, sar o ĉhave le Labanoskre peske vakerenas: „O Jakob iľa savoro, so sas amare dadeskro. Savoro peskro barvalipen dochudña amare dadestar.“ ² A o Jakob dikhľa, hoj o Laban imar na sas ke leste ajso laćho, sar sas.

³ Akor o RAJ phenda le Jakoboske: „Dža pale ke tiri famelija andre phuv tire dadengri. Me avava tuha.“

⁴ Sar o Jakob pařinelas o stados pre maľa, diña peske te vićinel la Rachel the la Leja ⁵ a phenda lenge: „Tumaro dad imar nane ke ma ajso laćho, sar sas, ale o Del mire dadeskro sas manca. ⁶ Se korkore džanen, sar ćala mira zoraha keravas bući prekal tumaro dad. ⁷ Ale ov manca thoda avri! Deřvar mange ĉerinda o poćiñiben, ale o Del na domukľa, hoj mange vareso nalaćho te kerel. ⁸ Sar tumaro dad phenda: ‚O flekimen ena tiro poćiñiben,‘ avke savore bakrengel ulonas flekimen bakrore. A sar phenda: ‚O pasikimen ela tiro poćiñiben,‘ avke le bakrengel ulonas pasikimen bakrore. ⁹ A kavke o Del iľa o stados tumare dadestar a diña les mange.

¹⁰ Sar avľa o ćasos le stadoskro te parinel pes, sas man suno a dikhľom, hoj o samci, save ĉućenas pro samici, sas flekimen, pasikimen the bodkimen. ¹¹ O aňjelos le Devleskro ke ma andro suno prevakerđa: ‚Jakob!‘ Me leske odphendom: ‚Kade som!‘ ¹² O aňjelos phenda: ‚Dikh, hoj savore samci, save pes parinen le samicena, hine pasikimen, flekimen the bodkimen. Aćhila pes oda, bo dikhľom savoro, so tuha kerđa o Laban. ¹³ Me som o Del, savo pes tuke sikađa pař o Betel, kaj makhľal le olejoha o baruno slupos a kaj man diňal vera. Akana dža avri andral kadi phuv pale andre tiri phuv, kaj uliľal.‘“

¹⁴ E Rachel the e Leja phende le Jakoboske: „Amen džanas, hoj imar nane nić, so řaj chudas le dadeskre dedictvostar. ¹⁵ Kerđa amenca avke, sar te aňi leskre na ulamas! Se bikenda amen a rozkerđa savore love, so sas vař amenge poćimen! ¹⁶ Savoro barvalipen, so o Del iľa amare dadestar, hin amaro the amare ĉhavengro. Vařoda ker savoro avke, sar tuke phenda o Del!“

¹⁷ Akor o Jakob uřiľa, thoda te beřel pro favi peskre ĉhaven the le romñen ¹⁸ a iľa peha savore peskre stadi the savoro barvalipen, so peske dochudña andro Paddan-Aram, hoj te džal ke peskro dad ko Izak andre phuv Kanaan.

¹⁹ Sar o Laban džalas te strihinel le bakren, e Rachel čorda peskre daleske le kherutne devloren. ²⁰ O Jakob thođa avri le Aramejčanoha le Labanoha, bo leske aňi na phenda, hoj džal lestar het. ²¹ Avke o Jakob iľa peha savoro, so sas leskro, a denašľa het. Paloda, sar pregleľa o paňi Euftrat, džalas ko brehi andro Gilead.

O Laban džal pal o Jakob

²² Pal o trin dživesa phende avri le Labanoske, hoj o Jakob denašľa het. ²³ Avke iľa peha peskre muršen a džalas pal leste eŧta džives, medik les na dochudňa dži paš o brehi andro Gilead. ²⁴ Ale rači avľa o Del andro suno ko Laban a phenda leske: „De tuke pozoris, hoj le Jakoboske te na phenes aňi lačo aňi nalačo!“

²⁵ O Laban dochudňa le Jakob akor, sar rozthovelas o stanos. Avke the o Laban rozthoda o stani peskre muršenca pro brehi andro Gilead. ²⁶ O Laban phenda le Jakoboske: „So kerdal? Thodal manca avri! Mire čhajen čordal sar varesave zajatcen andral o mariben! ²⁷ Soske mandar počoral denašľal a thodal manca avri? Šaj tut ligendom avri radišagoha the le gilavipnaha, le bubnenca the le citarenca. ²⁸ Na domukďal mange aňi, hoj te čumidav mire čhajen lengre čhaven. Likerďal tut sar nagodaver manuš! ²⁹ Hin man zor te kerel tumenge namištes, ale o Del tumare dadeskro mange idž phenda: ‚De tuke pozoris, hoj le Jakoboske te na phenes aňi lačo aňi nalačo!‘ ³⁰ Te imar avke kamehas te džal pale ke tiro dad, soske mange čordal mire kherutne devloren?“

³¹ O Jakob le Labanoske odphenda: „Bo daravas man a gondolindom mange, hoj mange leha tire čhajen la zoraha. ³² Ale ke kaste arakheha tire devloren, oda mi merel! Angle amare phrala predikh savoro, so man hin, a le tuke pale oda, so hin tiro.“ O Jakob na džanelas olestar, hoj len čorda e Rachel.

³³ O Laban gela andro stanos le Jakoboskro, palis andro stanos la Lejakro a the andro stanos le soduje služkengro, ale nič na arakhľa. Sar avľa avri andral o stanos la Lejakro, gela andro stanos la Rachelakro. ³⁴ Ale oj garuda le kherutne devloren andro sedlos la favakro a bešľa peske pre oda. O Laban predikhľa calo stanos, ale na arakhľa nič.

³⁵ E Rachel phenda le daleske: „Ma av cholamen pre ma, rajeja miro, ale našti anglal tu uščav, bo hin man ola dživesa, so aven pre dojekh džuvľi.“ O Laban rodelas, ale le devloren na arakhľa.

³⁶ Akor o Jakob cholisaliľa a phenda le Labanoske: „So tut kerdom ajsa nalačo? Soha tut dukhadom, hoj pre mande avke džas? ³⁷ Te chudňal imar te prerodel mire veci, arakhľal vareso, so hin tiro? Thov oda kade anglal mire the tire phrala a on mi phenen, kaskro hin o čačipen! ³⁸ Keravas prekal tu biš (20) berš buči. Šoha tire bakrendar the kozendar na ulonas mule. Me šoha na chavas tire bakrendar andral o stados, ³⁹ a sar len murdarelas o dzivo džvirov, me korkoro oda lavas pre mande. Te merelas vareso rači abo dživese, furt oda mandar mangehas pale. ⁴⁰ O kham man labarelas prekal o džives a prekal e rat fadžinavas – na sas man aňi soviben. ⁴¹ Kavke keravas prekal tu biš (20) berš buči. Dešuštar (14) berš vaš soduj čhaja a šov berš vaš o stadi, ale dešvar mange čerinehas miro počiniiben. ⁴² Te na ulahas manca o Del mire dadengro, o Del le Abrahamoskro, saves o Izak lašarelas, akor čačes tu man na diňalas nič. Ale o Del dikhľa miro pharipen, sar phares keravas prekal tu buči, a vašoda tut o Del rači pokarhinda.“

⁴³ O Laban leske odphenda: „Kala čhaja hine mire čhaja, kala čhave hine mire čhave a kada stados hino miro stados. Savoro, so kade dikhes, hin miro. Ale adadžives našti kerav nič, hoj te ačhen paš ma mire čhaja peskre čhavenca. ⁴⁴ Vašoda av, phandaha maškar peste e zmluva a o Del ela švedkos maškar amende.“

⁴⁵ Akor o Jakob iľa o bar a ačhada les sar slupos. ⁴⁶ Peskre phralenge phenda: „Anen o bara!“ Skidle o bara a thode len pre kopa. Palis chanas paš e kopa*. ⁴⁷ Avke o Laban ole thaneske diňa nav Jegar-Sahaduta a o Jakob les diňa nav Gal-Ed†.

⁴⁸ O Laban phenda le Jakoboske: „Kadi kopa bara ela adadžives sar švedkos maškar amende“, vašoda pes vičinel Gal-Ed. ⁴⁹ Vičinel pes the Micpa‡, bo o Jakob phenda: „O RAJ mi strážinel the man the tut, sar pestar avaha dur a na avaha jekhetane.“ ⁵⁰ O Laban leske mek phenda: „Te tut namištes likerďalas ke mire čhaja, abo tuke ilalas mek aver romňijen, kajte na džanlomas pal oda, ma bister, o Del hino švedkos maškar amende!“

⁵¹ O Laban leske mek phenda: „Dikh, kade hin e baruňi kopa a kade hin o baruno slupos, so ačhadom maškar amende. ⁵² Kadi kopa the kada slupos hine sar švedki. Me na predžava kadi baruňi kopa a tu našti predžaha kada slupos, hoj te džas pre peste

* **31:46** 31,46 E hebrejiko čhib: pre kopa † **31:47** 31,47 The Jegar-Sahaduta the Gal-Ed hin: e kopa bara sar švedkos. ‡ **31:49** 31,49 Oda hin: E vežã, khatar pes strážinel.

nalače gondolišagoha. ⁵³ O Del le Abrahamoskro the o Del le Nachoriskro, o Del amare dadengro, mi el amaro sudcas!“

O Jakob avke diña vera pro Del, saves o Izak lašarelas. ⁵⁴ Palis o Jakob anda e obeta pro verchos a vičinda peskre phralen, hoj lenca te chal. Chanas o chaben a ačhile ode te sovel.

32

O Jakob pes kamel te zdžal le Ezavoha

¹ O Laban sig tosara ušfila, čumidla peskre čhajen the lengre čhaven, požehñinda len a visarda pes pale khere.

² Sar džalas o Jakob dureder peskre dromeħa, pre savo pes mukla, arakhle pes leħa le Devleskre añjela. ³ Soča len dikhla, phenda: „Kada hin le Devleskro taboris.“ Ole thaneske diña nav Machanajim*.

⁴ O Jakob bičhada anglal peste peskre muršen ke peskro phral ko Ezav, andre seiriko phuv Edom. ⁵ Phenda lenge: „Kavke phenena mire rajeske le Ezavoske: ‚Kada tuke del te džanel tiro sluhas o Jakob: Dži akana dživavas ko Laban. ⁶ Hin man mire gurumña, somara, bakrore, sluhi the služki. Bičhavav ke tu mire muršen pačabnaha, hoj aveħa ke ma jileskro.‘“

⁷ Sar avenas pale o murša, save sas bičhade, phende le Jakoboske: „Dogelam ke tiro phral ko Ezav. Ov imar avel ke tu štar šel (400) muršenca.“ ⁸ Androda avla pro Jakob bari dar the pharipen a rozdelinda peskre manušen, bakren, gurumñen the faven pro duj tabora. ⁹ Phenda peske: „Te avela o Ezav ke jekh taboris a domarela les, dujto taboris ačhela a šaj denašel het.“

¹⁰ Palis pes o Jakob mangelas ko Del: „Devla mire phure dadeskro le Abrahamoskro a mire dadeskro le Izakoskro, šun man! Ó, RAJEJA, tu mange phenda, hoj te džav pale andre miri phuv the ke miri famelija, a diňal man lav, hoj man deħa andre savoreste bach. ¹¹ Na som ajsjo lačo, hoj mange te presikaves o jileskeriben a te keres oda, so tutar mangav me, tiro služobñikos. Sas man ča e paca sar kadarik pregelom prekal o Jordan a akana man hin duj tabora. ¹² Mangav tut, le man avri andral o vasta le Ezavoskre, bo darav, hoj avela a murdarela man the le romñijen le čhavenca. ¹³ Bo tu man diňal lav, hoj man deħa bach a but čhaven sar moroskri poš, so pes na del te zgenel.“

¹⁴ Odi rat ode o Jakob ačhila te sovel. Palis oddelinda le stadostar o dari prekal o Ezav, prekal peskro phral: ¹⁵ Ila duj šel (200) kozen, biš (20) capen, biš (20) baranen the duj šel (200) bakren, ¹⁶ tranda (30) faven peskre terne favenca, saranda (40) gurumñen, deš biken, biš (20) somaricen the deš somaren. ¹⁷ O stadi, so rozdelinda, diña peskre sluhenge a phenda: „Džan anglal a o stadi mi en jekh avrestar dureder.“

¹⁸ Le ešebnoneske phenda: „Te tut zdžaha mire phraleħa le Ezavoha a phučela tutar: ‚Kaskro sal a kaj džas a kaskro hin kada stados, so trades angle tu?‘ ¹⁹ Pheneħa: ‚Kada hin daros tire služobñikostar le Jakobostar, so bičhavel peskre rajeske le Ezavoske. A ov avel pal amende.‘“

²⁰ Phenda the le dujtoneske, le tritoneske the savorenge, ko džanas pal o stadi, hoj kada te phenen le Ezavoske, sar pes leħa zdžana: ²¹ „The korkoro tiro služobñikos o Jakob avel pal amende.“ Bo o Jakob peske phenda: „Dava le Ezav daros, savo bičhavav anglal ma, hoj pre ma imar te na rušel, a palis man leske sikavava. Talam man pilela kamibnaha.“ ²² O dari sas bičhade anglal leste, ale ov ačhila prekal e rat andro taboris.

O Jakob pes marel le Devleħa

²³ O Jakob mek odi rat ušfila, iħa peħa peskre duje romñijen, soduje služken the peskre dešujekh (11) čhaven a pregeħa prekal o pañi Jabok. ²⁴ Ešeb bičhada len prekal o pañi a palis savoro, so les sas. ²⁵ Sar ačhila korkoro, avla ke leste varesavo murš a marelas pes leħa, medik na vidñisaħolas. ²⁶ Sar dikhla, hoj les na domarela, demaħa les andro klubos a o klubos leske chučħla avri. ²⁷ O murš phenda: „Muk man, bo imar avel avri o kham.“

O Jakob phenda: „Na mukava tut, medik man na požehñineħa.“

²⁸ O murš phučħa: „Sar tut vičines?“

„Jakob,“ odphenda.

²⁹ „Imar tut na vičineħa Jakob, ale Izrael,“ phenda o murš, „bo mareħas tut le Devleħa the le manušenca a zvifazinda upral lende.“

³⁰ O Jakob lestar palis phučħa: „Mangav tut, phen mange tiro nav.“

Ale ov odphenda: „Soske kames te džanel miro nav?“ A požehñinda le Jakob.

* 32:3 32,3 Oda hin: o duj tabora.

³¹ O Jakob phenda: „Dikhłom le Devles muj-mujeha a ačhilom te dživel.“ Avke diňa ole thaneske nav Peniel†.

³² Sar o Jakob džalas pal oda than Penuel het, o kham imar avelas avri a ov phirelas banges, bo leskro klubos sas dukhado. ³³ Vašoda dži akana o Izraeliti na chan o šlachhi pal o klubos, bo e šlacha pro klubos le Jakoboskro sas dukhadi.

33

O Jakob pes arakhel le Ezavoha

¹ Sar o Jakob dikhła, hoj avel o Ezav le štar šel (400) muršenca, rozdelinda le čhaven maškar e Leja, Rachel the duj služki. ² Ešeb ačhada le duje služken lengre čhavenca, pro dujto than la Leja lakre čhavenca a palis la Rachel le Jozefoha. ³ Avke o Jakob geła anglal lende a eftavar bandolas dži pre phuv, medik pes na dochudňa ko phral. ⁴ Ale o Ezav denašla takoj ko phral, obchudňa les a čumidla. A sodujdžene chudle te rovel.

⁵ Sar pes o Ezav rozdikhła, dikhła romňijen le čhavenca a phenda: „Ko hine kala, so hine paš tu?“

O Jakob odphenda: „Oda hine mire čhave, savenca o Del pozehňinda tire služobňikoske.“

⁶ Avke avle o služki le čhavenca a bandile anglal leste. ⁷ Geła ke leste e Leja le čhavenca a the on bandile anglal leste. Pal savorende geła ke leste the e Rachel le čaha le Jozefoha a bandile anglal leste.

⁸ O Ezav phučla: „So mange kames te sikavel kale savore stadenca, saven bičhadal?“

O Jakob odphenda: „Diňom tuke len sar daros, hoj prekal lende tuke te avav pre dzeka, rajeja miro.“

⁹ Ale ov phenda: „Man hin but, phrala miro, ča muk tuke oda, so hin tiro.“

¹⁰ „Na!“ phenda o Jakob. „Te arakhłom milost andre tire jakha, le kada daros mandar. Priiłal man ajse bare lačhipnaha, hoj sar dikhav pre tiro muj, dičhol mange avri sar le Devleskro muj! ¹¹ Mangav tut, le mandar kada daros. Se o Del man andre savoreste pozehňinda a hin man savorestar but.“ Sar les o Jakob but prevakerelas, iła lestar oda daros.

¹² O Ezav phenda: „Mukas pes le dromeha sodujdžene a džas jekhetane.“

¹³ O Jakob odphenda: „Miro raj džanel, hoj man hin cikne čhave a mušinav man te starinel the pal o bakre the gurumňa, so den te pijel peskre ciknen. Te pre lende sidarava ča jekh džives, merena mange savore stadi. ¹⁴ Mi džal miro raj anglal peskro služobňikos. Me džava polokes pal tute, ale avke sig, sar pes dela le stadenca the le čhavenca, medik na dodžava ke tu andro Seir, rajeja miro.“

¹⁵ Palis o Ezav phenda: „Mangav tut, domuk, hoj bajča varesave džene mire manušendar te džan tuha.“

„Na kempel,“ odphenda o Jakob. „Ča jekh kamav, hoj te arakhav milost andre tire jakha, rajeja miro.“

¹⁶ Mek oda džives o Ezav odgeła pale andro Seir. ¹⁷ Ale o Jakob džalas andro Sukot, kaj peske ačhada kher a prekal peskre stadi kerda streškici. Vašoda pes oda foros vičinel Sukot.

¹⁸ Sar o Jakob avła avri andral o Paddan-Aram, dogeła mištes andro foros Šichem andre phuv Kanaan a bešelasa paš o foros. ¹⁹ Le Chamoroskre čhavendar o Jakob cinda kotor mała vaš o šel (100) rupune. (O Chamor sas dad le Šichemoskro.) Ode o Jakob rozthoda peskre stani. ²⁰ Ačhada ode oltaris a diňa leske nav El-Elohe Izrael*.

34

E Dina the o Šichem

¹ Jekhvar e Dina, le Jakoboskri čhaj, savi leske uliła la Lejatar, džalas pes te sprindžarel le džuvljenca, save ode bešenasa. ² Sar la dikhła o Šichem, iła la našilu, pašliła laha a iła latar e pačiv. Leskro dad o Chamor sas Chivijcos a sas rašaj andre odi phuv. ³ Akor pes o Šichem igen zakamla andre le Jakoboskri čhaj Dina a kamelas te dochudel lakro jilo. ⁴ O Šichem phenda peskre dadeske le Chamoroske: „Le mange kala džuvla romňake!“

⁵ O Jakob pes došunda, hoj o Šichem iła leskra čha la Dina a našilu laha pašliła. Ale na vakerele pal oda, medik leskre čhave na avle pale pal e mała le stadostar. ⁶ No o Chamor, o dad le Šichemoskro, geła avri ko Jakob, hoj leha te vakerele. ⁷ Sar o čhave le Jakoboskre avenasa pal e mała a došunde pes, so pes ačhiła, igen len ada zadukhandiła

† 32:31 32,31 Oda hin: o muj le Devleskro. * 33:20 33,20 Oda hin: O El hin o Del le Izraeloskro.

a igen cholisalile. Se o Šichem kerđa baro džungipen le Izraeloske, bo našilu pašliľa lengra pheňaha. Kerđa oda, so na sas domuklo.

⁸ Ale o Chamor lenge phenda: „Miro čhavo o Šichem pes igen zakamľa andre tumari čhaj. Den leske la romňake. ⁹ Sthovas amare fameliji. Tumen amenge dena tumare čhajan a tumen lena peske amare čhajan. ¹⁰ Bešen amenca a e phuv ela prekal tumende phundradi. Dživen tumenge slobodnones a ačhen kade te bešel.“

¹¹ Palis o Šichem phenda lakre dadeske the lakre phralenge: „Te arakhav e milostf andre tumare jakha! Dava tumen savoro, so kamena. ¹² Phenen, save dari kamen vaš e čhaj a keci kempel te počinel. Dava tumen ajci, keci kamena. Ča den mange la romňake!“

¹³ Vašoda, hoj o Šichem lengra pheňaha la Dinaha našilu pašliľa, kamle lenca le Jakoboskre čhave te thovel avri a odphende le Šichemoske the leskre dadeske le Chamoroske: ¹⁴ „Ada našti keras, hoj peskra pheňa te das le muršeske, savo nane obrezimen, bo ulahas oda prekal amende ladž. ¹⁵ Ale ča avke pes šaj dovakeras, te pes dojekh murš tumendar dela te obrezinel, avke sar sam amen obrezimen. ¹⁶ Palis tumenge daha amare čhajan a amen peske laha tumare čhajan. Avke dživaha jekhetane sar jekh narodos, ¹⁷ ale te amen na šunena a na dena pes te obrezinel, la čha peske laha a džaha het.“

¹⁸ Ada sas le Chamoroske the leskre čhaske le Šichemoske pre dzeka. ¹⁹ O terno, savo sas andro jakha peskra famelijake igen baro, na užarda a sigo geľa oda te kerel, bo le Jakoboskra čha igen kamelas.

²⁰ Avke o Chamor the leskro čhavo gele ke brana peskre foroskri a vakerenas ko murša, so ode bešenas: ²¹ „Kala murša kamen amenca te dživel čačes andro smirom. Mi ačhen akor te bešel andre kadi phuv a mi phiren, kaj ča kamen, bo o than hino dos baro the prekal lende. Amen peske laha lengre čhajan romňijenge a peskre čhajan daha lenge. ²² Ale kala murša ča akor ačhena amenca te dživel sar jekh narodos, te pes dojekh amaro murš dela te obrezinel, avke sar hine on obrezimen. ²³ A paš oda: Či na ena amare lengre stadi, barvalipen the savore dživiri? No ča priačas lenge pre oda a bešena amenca!“

²⁴ Savore murša, so sas paš odi brana le foroskri, šunde le Chamor the leskre čhas le Šichem a dine pes te obrezinel.

²⁵ Pal o trito džives, sar len sas o dukha, o Šimeon the o Levi, o duj čhave le Jakoboskre, la Dinakre phrala, ile o šabli, počoral gele andro foros a murdarde avri savore muršen.

²⁶ Le šablenc murdarde the le Chamor the leskre čhas le Šichem. Palis ile la Dina andral o kher le Šichemoskro a gele het. ²⁷ Le Jakoboskre čhave avle pale ke ola mule a vaš e ladž peskra pheňakri skidle savoro andral o foros. ²⁸ Ile le bakren, le gurumňen, le somaren a savoro, so sas ode the pre maľa. ²⁹ Odligende savoro lengro barvalipen the le romňen le čhavenca a skidle savoro, so len sas andro khera.

³⁰ Palis o Jakob phenda le Šimeonoske the le Leviske: „Tumen man aleha andan andre bibach, bo akana man o Kanaančana the o Perizeja andre kadi phuv našti avri ačhena. Hin man ča frima manuša. Te pes sthovens jekhetane pre mande, zvifazinena upral ma a zničinena man the olen, ko hine manca.“

³¹ Ale on odphende: „Či šaj leske domuklam, hoj te kerel amara pheňaha sar lubňaha?“

35

O Del požehňinel le Jakob andro Betel

¹ O Del phenda le Jakoboske: „Visar tut pale andro Betel a ačh ode te bešel. Ačhav o oltaris le Devleske, savo pes tuke sikađa, sar denašehas tire phralestar le Ezavostar.“

² Akor o Jakob phenda leskra famelijake the savorenge, ko sas leha: „Čhiven het savore avre devlen, so hine tumende, žužaren tumen a preuren tumen. ³ Aven džas andro Betel. Ode ačhavava o oltaris le Devleske, savo man šunda avri oda džives, sar somas andro pharipen, a lidžalas man pal o drom.“ ⁴ Avke leske dine savore avre devlen, so lende sas, a the o kružki, so lende sas figimen andro kana. O Jakob oda garuđa andre phuv tel o dubos* paš o foros Šichem.

⁵ Sar džanas avri andral oda foros, avľa pre ola manuša ole forendar ajsi bari dar le Devlestar, hoj na kerde nič le Jakoboskra famelijake. ⁶ O Jakob avľa savore peskre manušenca andro Luz, so adadžives hin o Betel andre phuv Kanaan. ⁷ Ode ačhada oltaris a diňa ole thaneske nav El-Betel, bo ode pes leske o Del sikađa, sar denašelas peskre phralestar. ⁸ Andre oda časos muľa e Debora, la Rebekakri služka, savi la bararda

* 35:4 35,4 Abo: o terebint

avri. Parunde la tel o dubos teleder le Betelostar. Ole duboske diña nav „o Rovibnaskro Dubos“.

⁹ Kana o Jakob pes visarelas andral o Paddan-Aram, sikada pes leske pale o Del a požeñhinda les. ¹⁰ Phenda leske: „Tiro nav hin Jakob, ale akanastar tut vičineha Izrael.“ Avke leske o Del diña nav Izrael.

¹¹ O Del leske mek phenda: „Me som o Nekzoraleder Del. Av plodno a rozmnožin tut! Tutar avena but narodi a aveha dad le kralenge. ¹² E phuv, so diñom le Abrahamoske the le Izakoske, dav tuke a the tire čhavengre čhavenge.“ ¹³ Avke lestar o Del palis odgela pal oda than, kaj leha vakerelas.

¹⁴ Ode, kaj leha o Del vakerelas, ačhada o Jakob baruno slupos a čhiđa pre leste avri e mol the o olejos, so le Devleske anda sar obeta. ¹⁵ Ole thaneske, kaj leha o Del vakerelas, diña o Jakob nav Betel†.

E Rachel merel, sar ulol o Benjamin

¹⁶ Andral o Betel palis džanas dureder, a sar sas imar pašes paš e phuv Efrata, chudña e Rachel te ločhol a ločholas igen phares. ¹⁷ Androda lake phenda e džuvli, savi lake pomožinelas paš o ločhuviben: „Ma dara tut Rachel, ela tut pale muršoro.“ ¹⁸ Ale sar oj merelas a sas imar pašes paš o meriben, diña peskre čhaske nav Ben-Oni‡, ale o Jakob leske diña nav Benjamin§.

¹⁹ Avke e Rachel muľa a parunde la le dromeha andre Efrata, so hin adadžives o Betlehem. ²⁰ Upral lakro hrobos ačhada o Jakob bar a dži adadžives ačhel kada bar sar o leperiben prekal e Rachel.

²¹ O Izrael palis odarik odgela a rozthoda o stanos pal e veža Migdal-Eder*. ²² Sar imar bešelas andre kadi phuv, o Ruben pašlila la Bilhaha, savi sas romñi-služobnička leskre dadeskri, a o Izrael pes pal oda došunda.

Le Jakoboskre čhave

Le Jakob sas dešuduj (12) čhave. ²³ La Lejakre čhave sas o Ruben, ešebno čhavo le Jakoboskro, palis o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jisachar the o Zebulun.

²⁴ La Rachelakre čhave sas o Jozef the o Benjamin.

²⁵ La Rachelakra služka la Bilha sas čhave o Dan the o Naftali.

²⁶ La Lejakra služka la Zilpa sas čhave o Gad the o Ašer.

Kala sas o čhave le Jakoboskre, save leske ulile andro Paddan-Aram.

Le Izakoskro meriben

²⁷ Palis o Jakob avľa ke peskro dad Izak andro Mamre andro Kirjat-Arba, so hin adadžives o Hebron, kaj bešenas o Abraham the o Izak. ²⁸ O Izak dživelas šel the ochtovardeš (180) berš. ²⁹ Muľa andre šukar lače phuripnaskre berša a gela paš peskre phure dada, save mule. Leskre čhave o Ezav the o Jakob les parunde.

36

Le Ezavoskre čhave

¹ Kala hine o čhave le Ezavoskre, saves sas the aver nav Edom.

² O Ezav peske iľa romñen, save sas Kanaančanki: la Ada, la čha le Elonoskra le Chetitoskra, the la Oholibama, la Anakra čha, savake sas papus o Chivijcos o Cibeon. ³ Iľa peske the le Izmaeloskra čha la Basemat, savi sas le Nebajotoske pheñ.

⁴ La Adake uřila o Elifaz a la Basematake o Reuel. ⁵ La Oholibamake uřila o Jeuš, o Jalam the o Korach. Kala hine le Ezavoskre čhave, save leske ulile andre phuv Kanaan.

⁶ Palis iľa o Ezav peskre romñen the čhaven, savore manušen, save sas leskre, the savore stadi, mek aver dobitkos the savoro barvalipen, so les sas andre phuv Kanaan, a gela het peskre phralestar le Jakobostar andre phuv Seir. ⁷ Odgela vašoda, bo ov the o Jakob sas igen barvale a našti imar bešenas jekhetane. Bo pre odi phuv, andre savi bešenas, sas imar frima chaben prekal lengre stadi. ⁸ O Ezav, savo pes vičinelas the Edom, ačhila te bešel pre brehengri phuv Seir.

⁹ O Ezav sas papus le Edomčanenge pre seirkro phuv a kala hine leskre čhave. ¹⁰ Lengre nava sas o Elifaz, o čhavo la Ezavoskra romňakro la Adakro, the o Reuel, o čhavo la Ezavoskra romňakro la Basematakre.

¹¹ Le Elifazoskre čhave sas o Teman, o Omar, o Cefo, o Gatam the o Kenaz. ¹² Le Elifaz sas the romñi-služobnička e Timna, savake uřila o Amalek. E Ada sas lenge baba.

† 35:15 35,15 Oda hin: o kher le Devleskro. ‡ 35:18 35,18 Oda hin: o čhavo mire pharipnaskro. § 35:18 35,18 Oda hin: o čhavo mire čače vasteskro. * 35:21 35,21 Oda hin: e veža, kaj stražinenas o stadi.

¹³ Le Reueloskre čhave sas o Nachat, o Zerach, o Šamah the o Mizah. E Basemat sas lenge baba.

¹⁴ O Jeuš, o Jalam the o Korach sas čhave la Oholibamakre, savi sas čhaj le Anaskri, savo sas čhavo le Cibeonoskro.

¹⁵ Kala kmeñi avle le Ezavostar the leskre ešebne čhastar le Elifazostar: o Teman, o Omar, o Cefo, o Kenaz, ¹⁶ o Korach, o Gatam the o Amalek. Kala savore hine la Adakre čhaskre čhave. ¹⁷ Kala kmeñi avle le Reuelostar, le Ezavoskre čhastar: o Nachat, o Zerach, o Šamah the o Mizah. Kala savore hine la Basematakre potomki. ¹⁸ Kala Ezavoskre kmeñi avle la Oholibamatar, la Anakra čhatar: o Jeuš, o Jalam the o Korach. ¹⁹ Kala kmeñi avle le Ezavostar - le Edomostar.

²⁰ O Seir sas andral o Choričanengro kmeños, so dživelas andre odi phuv mek sigeder, sar avla o Ezav. Andral o Seir avle o kmeñi o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, ²¹ o Dišon, o Ecer the o Dišan. Kala hine o Choričanengre kmeñi le Seirostar andral e phuv Edom.

²² Le Lotanoskre čhave sas o Chori the o Hemam a leskri pheñ sas e Timna.

²³ Le Šobaloskre čhave sas o Alvan, o Manachat, o Ebal, o Šefo the o Onam.

²⁴ Le Cibeonoskre čhave sas o Ajah the o Anah. O Anah sas oda, savo arakhla pre pušta o prameña le tate pañeha, sar pašinelas le dadeskre somaren.

²⁵ Le Anoskre čhave sas o Dišon the e Oholibama.

²⁶ Le Dišonoskre čhave sas o Chemdan, o Ešban, o Jitran the o Keran.

²⁷ Le Eceroskre čhave sas o Bilhan, o Zaavan the o Jaakan.

²⁸ Le Dišanoskre čhave sas o Uc the o Aran.

²⁹⁻³⁰ Kala hine o choričjika kmeñi andral o Seir: o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, o Dišon, o Ecer the o Dišan.

O edomika kraľa

³¹ Kala hine o kraľa, save sas andro Edom mek sigeder, sar sas le Izraeliten krališ: ³² Andro Edom kralinelas o Belas, savo sas o čhavo le Beoriskro. Leskro foros sas e Dinhaba.

³³ Sar muľa o Belas, kralinelas o Jobab, le Zerachoskro čhavo andral e Bocra.

³⁴ Sar muľa o Jobab, kralinelas o Chušam andral e phuv Teman.

³⁵ Sar muľa o Chušam, kralinelas le Bedadoskro čhavo o Hadad, savo zvifazinda upral o Midijana pre moabiko phuv. Leskro foros sas Avit.

³⁶ Sar muľa o Hadad, kralinelas o Samlah andral e Masreka.

³⁷ Sar muľa o Samlah, kralinelas o Šaul andral o Rechobot paš o Baro pañi.

³⁸ Sar muľa o Šaul, kralinelas le Achboriskro čhavo o Baal-Chanan.

³⁹ Sar muľa o Baal-Chanan, kralinelas o Hadar. Leskro foros pes vičinelas Pau a leskri romñi sas e Mehetabel, e čhaj la Matredakri, e čhaj la Me-Zahabakri.

⁴⁰ Kala kmeñi sas le Ezavostar: o Timnas, o Alvah, o Jetet, ⁴¹ o Oholibamah, o Elah, o Pinon, ⁴² o Kenaz, o Teman, o Mibcar, ⁴³ o Magdiel the o Iram. Kala nava chudle pal peskre ešebna dada. Dojekh lendar bešelas pre aver than andre phuv Edom. Kala savore Edomčana sas le Ezavostar.

37

O Jozef the leskre phrala

¹ O Jakob gela te dživel andro Kanaan, kaj dživelas leskro dad sar cudzincos.

² Kada hin pal e famelija le Jakoboskri.

Sar sas le Jozefoske dešuefta (17) berš, pašinelas le bakren peskre phralenca. Bešelas peskre dadeskre čhavenca, save sas la Bilhatar the la Zilpatar. O Jozef anelas pal peskre phrala o nalache hiri peskre dadeske.

³ O Izrael kamelas buter le Jozef sar okle čhaven, bo ulila leske, sar sas imar phuro. O Jakob leske diña te sivel igen šukar farebno plaštos. ⁴ Sar dikhle leskre phrala, hoj lengro dad le Jozef kamelas buter sar len, našti les avri ačhenas, a vašoda leha imar añi šukares na vakerenas.

⁵ Jehhvar džalas o Jozef suno. Sar phenda avri o suno peskre phralenge, sas mek buter cholamen pre leste, ⁶ bo kavke lenge phenda: „Šunen, phralale, pal soste džavas suno! ⁷ Samas pre maľa a phandahas o snopi la pšeničakre. Miro snopos pes hazdña a ačhelas upre. Tumare snopi ačhenas pašal miro snopos a bandonas anglal leste.“

⁸ Pre kada leske o phrala phende: „So kames upral amende te kralinel abo te vladñine!“ Vaš leskre sune the lava les o phrala mek goreder našti avri ačhenas.

⁹ Le Jozef sas mek the aver suno a phenda les le phralenge: „Sas man mek aver suno! Bandolas angle ma o kham, o čhonoro the o dešujekh (11) čerčeña.“

¹⁰ Kada phendá le dadeske the le phralenge. Ale o dad leske phendá: „Savo suno tut sas? Pal soste oda hin? Či avava me, tiri daj the tire phrala a banduvaha angle tu dži pre phuv?“ ¹¹ Vašoda pre leste leskre phrala žjarlinenas, ale o dad gondolinelas furt pal oda suno.

¹² Jekhvar, sar o phrala gele te pašinel le dadeskre bakren andro Šichem, ¹³ o Izrael phendá le Jozefoske: „Tire phrala pašinen paš o Šichem. Av, bičhavav tut pal lende.“ Ov odphendá: „Kade som.“

¹⁴ O Izrael leske phendá: „Dža, dikh, sar hin le phralenge the le stadenge. Palis av a phen mange oda.“ Palis les bičhađa andral e dolina Hebron.

Avke o Jozef avla andro Šichem, ¹⁵ kaj les arakhla varesavo murš, sar phirelas upre tele pal e maľa, bo na džanelas, kaj te džal, a phučla lestar: „So rodes?“

¹⁶ „Rodav mire phralen,“ odphendá o Jozef. „Phen mange, kaj pašinen peskre stadi?“

¹⁷ Oda murš leske phendá: „Gele adarik het. Me len šundom, sar vakerenas, hoj džana andro Dotan.“

O Jozef palis geľa pal peskre phrala a arakhla len andro Dotan. ¹⁸ Sar les dikhle dural, mek sigeder, sar paš lende doavla, phende peske, hoj les murdarena. ¹⁹ Vakerenas maškar peste: „Dikhen, avel o raj le sunengro! ²⁰ Aven džas! Murdaras les! Palis les čivaha andre chaňig a phenaha, hoj les čala o dzivo džviros. Avke dikhaha, so ela leskre sunenca!“

²¹ Sar oda šunda o Ruben, kamelas les te cirdel avri andral lengre vasta, vašoda phendá: „Na murdaras les! ²² Ma čhoren avri o rat! Čhiven les andre kadi chaňig, so hiňi pre pušfa. Ma thoven pre leste o vasta!“ Bo ov les kamla te zachraňinel lendar a te anel les pale ko dad.

²³ Sar o Jozef avla ko phrala, čhide pal leste tele oda šukar farebno plaštos, so sas pre leste, ²⁴ a palis les čhide andre chaňig. Andre chaňig na sas paňi.

²⁵ Akor, sar bešenias paš o chaben, dikhle te avel le Izmaeliten le favenca andral o Gilead. O favi anenas pre peste e voňavo riciňa, o balzamos the e mirha, so lidžanas andro Egipt.

²⁶ O Juda phendá peskre phralenge: „So amen ela olestar, te le phrales murdaraha a garuvaha andre oda, hoj les murdardam? ²⁷ Džas, bikenas les le Izmaelitenge, ale na thovas pre leste o vasta. Se hino amaro phral, amare ratestar.“ O phrala les šunde.

²⁸ Sar odarik predžanas o midijaňika kupci, o phrala ile avri le Jozef andral e chaňig a bikende les vaš o biš (20) rupune le Izmaelitenge, save les ligende andro Egipt.

²⁹ Sar o Ruben avla pale paš e chaňig a dikhla, hoj o Jozef ode nane, čhingerđa pre peste o plaštos. ³⁰ Avla pale paš o phrala a phendá: „O muršoro ode nane! So kerava?“

³¹ Avke ile le Jozefoske gada, murdarde le capos a močinde o gada andro rat. ³² Oda šukar plaštos ile, ligende le dadeske a phende: „Kada arakhlam. Dikh, či kada plaštos hin tire časkro, abo na.“

³³ Sar o Jakob sprindžardá oda plaštos, phendá: „Kada plaštos hino čačes mire časkro! Čala les varesavo dzivo džviros! Čačes le Jozef rozčhingerđa!“ ³⁴ O Jakob pre peste čhingerđa o plaštos, urda pre peste o gada le gonestar a but dživesa sas andre žala pal o Jozef. ³⁵ Savore leskre čhave the čaja les avle te poťešinel, ale ov oda na kamelas a phendá: „Andre žala pal miro čavo džava tele andro than le mulengro.“

³⁶ A o Midijana bikende le Jozef andro Egipt le Putifariske, le faraonoskre uradňikoske, savo sas o velitelis le stražňikenge.

38

O Juda the e Tamar

¹ Andre oda časos o Juda geľa het peskre phralendar a ačhila ke jekh manuš, savo pes vičinelas Chirah a sas andral o foros Adulam. ² Sas ode jekh Kanaančanos o Šuas. Sar o Juda dikhla le Šuasoskra čha, ila peske la romňake a pašlila laha. ³ Oj ačhila khabňi a uliľa lake čhavoro. O Juda leske diňa nav Er. ⁴ Pale ačhila khabňi a uliľa lake aver čhavoro. Diňa leske nav Onan. ⁵ Mek jekhvar lake uliľa čhavoro a diňa leske nav Šelah. Sas oda andro Kezib, sar ov uliľa.

⁶ O Juda ila avri prekal peskro ešebno čhavo romňa, savi pes vičinelas Tamar. ⁷ Ale le Judaskro ešebno čhavo o Er sas nalačo jakha le RAJESKRE, vašoda leske o RAJ ila o dživipen.

⁸ Avke phendá o Juda le Onanoske: „Sar šogoris mušines tuke te lel tira šogorkiňa romňake. Zdža tut laha a an prekal late le phraleske čhaven.“ ⁹ O Onan džanelas, hoj o čhave na ena leskre, vašoda, sar pes le phraleskra romňaha zdžalas, ov na dokerelas

oda, hoj le phrales te el čhave. ¹⁰ Le RAJESKE ada na sas pre dzeka, avke the leske iľa o dživipen.

¹¹ Avke phenda o Juda peskra borake la Tamarake: „Dživ andro kher tire dadeskro sar vdova, medik na dobarola avri miro čhavo o Šelah.“ Bo na kamlā, hoj te merel avke sar leskre phrala. Avke e Tamar geľa het a dživelas andro kher peskre dadeskro.

¹² Pal o buter časos muľa e romňi le Judaskri, e čhaj le Šuasoskri. Sar pregeľa e žala le Judaske, geľa le prijateľiha le Chiroha andre Timna, kaj strihinenas leskre bakren.

¹³ Avke phende la Tamarake: „Tiro sastro džal akana andre Timna te strihinel peskre bakren.“ ¹⁴ E Tamar džanelas, hoj o nekterneder čhavo o Šelah imar bariľa avri, ale o Juda les lake na diňa. Vašoda čhida tele pal peste o vdovika gada, iľa peske o khosno, garuđa peske o muj a bešľa peske paš e brana andro foros Enajim. O Enajim sas pašes pro drom andre Timna.

¹⁵ Sar la o Juda dikhľa, gondoliňa peske, hoj hiňi lubňi, bo o muj late sas zagarudo. ¹⁶ Geľa paš late pro drom a phenda: „Šun man, domuk mange, hoj tuha te pašľuvav.“ Ov na džanelas, hoj oda hiňi leskri bori.

Oj lestar phučľa: „So man deha vaš oda?“

¹⁷ Ov odpheďa: „Bičhavava tuke terňa kozica andral o stados.“

Avke oj leske phenda: „De man vareso aver vaš oda, medik la na bičhaveha.“

¹⁸ „So tut šaj dav akana?“ phučľa latar o Juda.

Oj odpheďa: „Tiri pečat ľa špargaha the e paca, so hin tute andro vast.“ Avke lake oda diňa, pašľiľa laha a oj ačhila lestar khabňi. ¹⁹ Oj palis ušľiľa a geľa het. Čhida tele o khosno a urďa peske pale o vdovika gada.

²⁰ Palis o Juda bičhada la terňa kozica peskre prijateľiha le Chiroha, hoj te lel latar pale oda, so lake diňa, ale na arakhľa la. ²¹ Dopħučelas pes le manušendar, save bešenas ode: „Kaj hiňi odi lubňi, so bešelas paš o drom paš o Enajim?“

Odpheďe leske: „Kade na sas ňisavi lubňi.“

²² Avke avľa pale ko Juda a phenda leske: „Na arakhľom la. The o manuša andral oda foros vakerenas, hoj ňisavi lubňi ode na sas.“

²³ O Juda phenda: „Mi mukel peske oda, so la diňom. Ča te na avas pro asaben. Se me lake la kozica bičhadom tuha, ale tu la na arakhľal.“

²⁴ Sar pregeľa trin čhon phende le Judaske: „Tiri bori e Tamar kerďa lubipen a avke ačhila khabňi.“

O Juda phenda: „Anen la avri a labaren la!“

²⁵ Sar la anenas, diňa te phenel peskre sastreske: „Ačhilom khabňi ole muršestar, kaskre hine kala veci. Dikh mištes, kaskri hiňi kadi pečat ľa špargaha the kadi paca.“

²⁶ Sar oda dikhľa o Juda, phenda: „Oj hiňi spravodľiveder sar me, bo na diňom la mire čhaske le Šeloske.“ Paloda laha o Juda imar buter na pašľolas.

²⁷ Sar imar lake avľa o časos te ločhol, sikaďa pes, hoj andre late hin duj čhave. ²⁸ Sar lake uľonas o čhave, jekh le čhavorendar thoďa avri o vast. Odi romňi, savi lake pomožinelas le ločhol, phandľa ľoli šparga le čhavoreske pro vast a phenda: „Kada avľa ešebno avri.“ ²⁹ Ale o čhavoro cirdňa andre pale o vast a leskro phral avľa ešebno avri. Oj phučľa: „Sar tut ispidňal ešebno avri?“ Vašoda leske diňa nav Perec*. ³⁰ Palis avľa avri the leskro phral, saveste sas e ľoli šparga pro vast. Leske dine nav Zerach†.

39

O Jozef the e romňi le Putifariskri

¹ Sar ľigende le Jozef andro Egipt, o Egiptanos o Putifar les cinda le Izmaelitendar. Ov sas uradňikos le faraonoskro, o veliteľis le palaciskre stražňikengro. ² Ale o RAJ sas le Jozefoha, a vašoda savoro, so kerelas, avelas leske avri. Dživelas andro kher ke peskro egiptsko raj. ³ Leskro raj dikhľa, hoj o RAJ hino leha a hoj les andre dojekh buči požehňinel. ⁴ O Jozef arakhľa milost andre leskre jakha a ačhila leskro sluhas. O Putifar les ačhada upral savoreste andre peskro kher a diňa leske andro vasta savoro, so sas leskro. ⁵ Akorestar, sar les o Egiptanos ačhada upral peskro kher, o RAJ požehňinelas leskro kher a savoro, so les sas. Le RAJESKRO požehňaňje sas upral savoreste, so les sas andro kher the pre maľa. ⁶ Avke savoro, so les sas, diňa le Jozefoske andro vasta. O Putifar pes imar pal ňisoste na starinelas, ča pal o chaben, so chalas.

O Jozef mištes dičholas avri a sas iĝen šukar.

* 38:29 38,29 Oda hin: te premarel. † 38:30 38,30 Oda hin: o Vidiňišagos abo Lolo.

⁷ Pal varesavo časos le rajeskri romñi chudña te dikhel pal o Jozef a phenda leske: „Pašluv tuke mancal!“

⁸ Ale ov oda na kamelas te kerel a phenda peskre rajeskra romñake: „Dikh, miro raj pes na mušinel te starinel pal ñisoste andro kher, bo me som kade a ačhada man upral savoreste, so hin leskro. ⁹ Andre kada kher nane ñiko mandar bareder. Nane ñič, so mange na diña andro vasta, ča tut na, bo sal leskri romñi. Sar šaj kerav kajso baro džungipen a kajso binos anglo Del?“ ¹⁰ A kajte džives so džives cirdelas le Jozef pre oda, hoj laha te pašlol, ov la na šunđa.

¹¹ Sar andre jekh džives gela o Jozef te kerel peskri buči andro kher, ñiko le služobñikendar na sas khere. ¹² E romñi le Putifariskri les chudña le plašfostar a phenda: „Av, pašluv manca!“ Ale ov denašla avri a mukla lake o plaštos andro vast. ¹³ Sar oj dikhla, hoj lake mukla o plaštos andro vast a denašla avri, ¹⁴ vičinda peskre služobñiken a phenda lenge: „Dikhen, ande amenge kale Hebrejis, hoj amen te anel andre ladž! Kamla manca te pašlol, ale me chudñom te kerel vika! ¹⁵ Sar šunđa, hoj kerav vika, mukla paš ma peskro plaštos a denašla avri.“

¹⁶ Oj mukla o plaštos paš peste, medik na avla o raj khere. ¹⁷ A the leske oda phenda: „O hebrejiko sluhās, saves anđal ke amende, man kamla te anel andre ladž! ¹⁸ Sar keravas vika, mukla peskro plaštos paš ma a denašla avri.“

¹⁹ Sar o raj le Jozefoskro šunđa o lava peskra romñake: „Kada mange čačes kamla te kerel tiro otrokos,“ igen pre leste cholisašila. ²⁰ Avke les diña te chudel a thoda les andre bertena maškar o bertenoša le krašiskre. Ale sar sas o Jozef andre bertena, ²¹ o RAJ sas leha. Sas ke leste jileskro a diña, hoj te el le stražñikoske upral e bertena pre dzeka. ²² Avke o stražñikos ačhada le Jozef upral savore bertenoša the upral savoreste, so pes ode kerelas. ²³ Oda stražñikos na dodikhelas pre ñisoste, so leske diña te kerel, bo o RAJ sas le Jozefoha a delās, hoj leske te avel avri savoro, so kerelas.

40

O Jozef prethovel o sune andre bertena

¹ Pal varesavo časos o sluhās, savo čhivkerelas e mol le faraonoske, the leskro pekaris, cholarde varesoha peskre rajes, le egiptske kralis. ² O faraonos igen cholisašila pre kala duj uradñika, pro glavno sluhās the pro glavno pekaris. ³ Diña len te phandel andro kher le stražñikengre veliteliskro, andre bertena, kaj sas phandlo the o Jozef. ⁴ Achile andre bertena pro buter časos a o velitelis le stražñikengro diña le Jozefoske, hoj te kerel pašal lende.

⁵ Andre jekh rat o sluhās the o pekaris džanas sune. Soduđženenge sikavenas o sune, so len sas, vareso aver. ⁶ Sar ke lende tosara avla o Jozef, dikhla pre lende, hoj len hin varesavo pharipen. ⁷ Phučla lendar: „Soske san adadžives ajse smutna?“

⁸ Odphende leske: „Sas amen sune, ale ñiko amenge na džanel te phenel, pre soste sikaven.“

O Jozef lenge phenda: „Či na del o Del te džanel, pre soste sikaven o sune? Phenen mange len.“

⁹ Avke o sluhās, savo čhivkerelas e mol, phenda avri le Jozefoske o suno: „Andro suno dikhlo angal mande viñičis, ¹⁰ pre savo sas trin konarica. Sar avenas avri o prajti, takoj avenas avri the o kvitki a leskro hroznos dobariła. ¹¹ Andro vast likeravas le faraonoskri kuči. O hroznos, savo odčhindom, pučinavas andre le faraonoskri kuči a pođñoim leske e kuči andro vast.“

¹² O Jozef leske odphenda: „Kada suno sikavel pre kada: Trin konarica hin trin dživesa. ¹³ Pal o trin dživesa tut o faraonos pale hazdela upre a dela tuke pale tiro than. A pale podavkeraha e kuči andro vast le faraonoske avke sar anglođa, sar salas leskro sluhās. ¹⁴ Sar pes tuke kada ačhela, mangav tut, leper tuke pre ma a presikav mange o lačhipen. Privaker tut vaš ma ko faraonos, hoj man te lel avri andral kađi bertena. ¹⁵ Se man ile našilu andral e phuv le Hebrejengri, ale aňi kade na kerđom ñič ajso, vaš soske mušindomas te bešel andre bertena.“

¹⁶ Sar dikhla o glavno pekaris, hoj o Jozef mištes prethoda o suno, phenda leske: „The man sas suno. Pro šero man sas trin košara mare. ¹⁷ Andro upruno košaris sas maro the bokela prekal o Faraonos a o čirikle chanas andral o košaris, so sas pre miro šero.“

¹⁸ O Jozef leske odphenda: „Kada suno sikavel pre kada: Trin košara hin trin dživesa. ¹⁹ Pal o trin dživesa tuke dela o Faraonos te odčhinel o šero a figinela tut pro stromos a o čirikle chana tiro felos.“

²⁰ Pal o trin dživesa kerđa o Faraonos pre peskre berša hoscina prekal savore peskre uradñika a diña te anel angal lende le glavne sluhās, savo leske čhivkerelas e mol, the

le glavne pekaris. ²¹ Le sluhaskre diňa pale leskro than, hoj leske te podavkerel e kuči andro vast, ²² ale le pekaris diňa te figinel, avke sar lenge oda phenda o Jozef. ²³ No oda glavno sluhas peske pro Jozef na leperda. Bisterda pre leste.

41

Le faraonoskre sune

¹ Pal o duj berš sas the le Faraonos suno: Ačhelas paš o paňi Nil ² a dikhla, sar avenas avri andral o paňi efa šukar the thule gurumňa a chudle te chal e čar paš o paňi. ³ Pal lende avle efa aver džungale the šuke gurumňa, so ačhenas paš ola ešebna gurumňa pro brehos. ⁴ Palis ola džungale the šuke gurumňa chale ole efa šukare the thule gurumňen. Androda pes o Faraonos prekerda andral o soviben.

⁵ Palis pale zasuča a džalas dujto suno: Pre jekh stonka barile avri efa klasi, so sas šukar the pherde. ⁶ Pal lende barile aver efa klasi, ale kala sas avrišučarde the zlabarde la vichodoskra balvajatar. ⁷ Ola avrišučarde klasi chale upre ole efa pherde klasen. Akor pes o Faraonos prekerda andral o soviben. Sas oda ča suno.

⁸ Tosara na sas le Faraonos smirom vaš o sune. Vašoda diňa peske te vičinel savore egiptske vraščen the le godavere muršen a phenda lenge avri peskre sune. No na sas ňiko, ko leske šaj phendahas, pre soste o sune sikaven.

⁹ Palis o glavno sluhas, savo čivkerelas e mol, phenda le faraonoske: „Adadžives mange avla pre godi, hoj kerdom namištes. ¹⁰ Sar salas pre ma the pro glavno pekaris cholamen, diňal amen te phandel andre bertena, andro kher le veliteliskro, savo sas upral o stražňika. ¹¹ Andre jekh rat džahas sodujđzene suno a dojekh suno sikavelas aver. ¹² Sas amenca ode jekh terno Hebrejis, o sluhas ole veliteliskro. Phendam leske avri o sune a ov amenge phenda, so dojekh suno sikavel. ¹³ Avke sar amenge phenda, pes the ačhila. Me man dochudňom pale pre miro than, ale oda dujto sas figimen.“

¹⁴ Avke peske o faraonos diňa te vičinel le Jozef, saves takoj ande andral e bertena. O Jozef pes holinda, urda aver gada a avla anglo faraonos.

¹⁵ O faraonos phenda le Jozefoske: „Džavas suno a ňiko mange na džanel te phenel, pre soste sikavel. Šundom pal tu, hoj džanes te phenel, pal soste hine o sune.“

¹⁶ „Na me,“ odphenda o Jozef le faraonoske, „ale o Del tuke odphenela, hoj tuke te el mištes.“

¹⁷ Avke o faraonos phenda avri le Jozefoske o suno: „Džavas suno, hoj somas paš o paňi Nil. ¹⁸ Jekhvareste avle avri andral o paňi efa šukar the thule gurumňa, so chudle te chal e čar paš o paňi. ¹⁹ Pal lende avle the aver efa džungale the šuke gurumňa. Kajse džungale gurumňen mek na dikhľom ňikhaj andro Egipt. ²⁰ Ola džungale the šuke gurumňa chale ole efa šukare the thule gurumňen. ²¹ Sar len chale, na dičholas pre lende, hoj vareso chale, bo mek furt dičhonas avke džungales sar angloda. Akor man prekerdom andral o soviben. ²² Palis andro suno dikhľom, sar pre jekh stonka barile avri efa pherde the šukar klasi. ²³ Pal lende barile avri efa šuke the sane klasi, so sas labarde la vichodoskra balvajatar. ²⁴ Ola šuke klasi chale ole efa šukare klasen. Kada palis phendom mire vraščenge, ale ňiko mange na džanelas te phenel, pre soste sikaven.“

²⁵ O Jozef phenda le faraonoske: „Soduj sune le faraonoskre sikaven pre oda jekh. Kaleha tuke o Del sikada, so kamel te kerel. ²⁶ O efa šukar gurumňa hin efa berš. O efa šukar klasi hin tiš efa berš. Oda hin jekh suno. ²⁷ O efa šuke the džungale gurumňa, so pal lende avle avri, hin tiš efa berš, avke sar the ola efa šuke klasi, so sas zlabarde la vichodoskra balvajatar. Oda sikavel, hoj ela efa berš bokh.“

²⁸ Avke ela, sar oda phendom le faraonoske. O Del sikada, so kamel te kerel. ²⁹ Avel efa berš, andre save ela savorestar pherdo andre calo Egipt. ³⁰ Pal lende avela efa berš bokh a calo Egipt bisterela pre ola lače berša, sar len sas savorestar pherdo. E bokh zničinelala cali phuv. ³¹ Pre ola berša, kana len sas savorestar pherdo, pes aňi na leperela angle odi bari bokh, so avela. ³² Oda, hoj o faraonos džalas oda suno duvar, sikavel pre oda, hoj o Del pes pal oda imar rozhodňinda a kerela oda sig.

³³ Akana, Faraonona, rode godavere muršes, savo džanela so te kerel, a ačhav les upral cali phuv Egipt. ³⁴ Mi ačhavel o Faraonos upral kadi phuv uradňiken, save lena jekh peňina savore ulipnastar andre kala efa berša, sar ela savorestar pherdo. ³⁵ Andre kala lače berša, so aven, mi skiden savoro chaben a mi odthoven o zrnos andro fori le faraonoskre a mi den pozoris pre oda. ³⁶ Kala chabena ena odthode prekal ola efa berš, andre save ela e bokh andro Egipt, hoj o manuša te na meren bokhatar.“

³⁷ Kada lav sas le faraonoske the savore leskre služobnikenge pre dzeka. ³⁸ Akor o faraonos phenda peskre služobnikenge: „Arakhela pes ajsa manuš, andre savo hin o duchos le Devleskro?“

³⁹ Palis o Faraonos phenda le Jozefoske: „Te tuke diña o Del kada savoro te džanel, nane niho ajsa godaver, sar sal tu, savo džanel, so kampil te kerel. ⁴⁰ Tu aveha spravcas upral miro palacis a savore mire manuša mušinena te šunel savoro, so pheneha. Ča me, o kralis, avava bareder sar tu.“

⁴¹ O Faraonos mek phenda: „Dikh, ačhavav tut spravcaske upral calo Egipt.“ ⁴² Palis o Faraonos iľa tele e kraliko angrusi pal o vast a thođa la le Jozefoske pro vast. Urđa pre leste o gada le jemne Ianostar a thođa leske pre meň somnakuno lancos. ⁴³ Diña les te lidžal andro dujto kraliko verdan a vičinenas anglal leste: „Peren pro khoča!“ Avke sas ačhado upral calo Egipt.

⁴⁴ Palis phenda o Faraonos le Jozefoske: „Me som o Faraonos, ale bijal tiro lav niho andre calo Egipt našti nič kerel – našti čhalavel aňi le vasteha, aňi le pindreha.“ ⁴⁵ O Faraonos čerinda le Jozefoske o nav pro Cafenat-Paneach a diña leske la Asenata romňake, savi sas e čaj le Poti-Feraskri, savo sas rašaj andro foros Heliopolis. Avke o Jozef sas ačhado upral calo Egipt.

⁴⁶ Le Jozefoske sas tranda (30) berš, sar chudňa te kerel prekal o Faraonos, egiptsko kralis. O Jozef palis odgela le Faraonostar a prephirda calo Egipt. ⁴⁷ Ola eđa berša delas e phuv but ulipen. ⁴⁸ Ola eđa berša o Jozef skidelas savoro chaben, so sas andro Egipt a odthovelas oda andro fori. Andre dojekh foros odthovelas o chaben ole malendar, so sas ode. ⁴⁹ O Jozef skidňa ajci pherdo zrnos sar moroskri poš. Sas olestar ajci but, hoj oda preačhile imar te rachinel, bo pes oda aňi na delas.

Le Jozefoskre čhave

⁵⁰ Sar mek na sas e bokh, le Jozefoske ulile duj muršora, save les diña e Asenata, e čaj le rašaskri le Poti-Feraskri. ⁵¹ O Jozef diña le ešebne čhaske nav Menaše, bo phenda: „O Del mange diña te bisterel pre savore mire pharipena the pre cali miri dadeskri familija.“ ⁵² Le dujtoneske diña nav Efrajim, bo phenda: „O Del diña, hoj mange te ulon čhave andre phuv, andre savi man sas o pharipen.“

⁵³ Palis preačhile ola eđa berša, andre save sas andro Egipt savorestar pherdo, ⁵⁴ a avľa eđa berš bokh, avke sar oda phenda o Jozef. E bokh avľa andre savore phuva, ale andre calo Egipt sas dos chaben. ⁵⁵ Sar imar the o Egiptfana bokhalonas a o manuša vičinenas ko Faraonos vaš o chaben, phenda lenge o Faraonos: „Džan ko Jozef a keren oda, so tumenge phenela!“

⁵⁶ Sar imar sas e bokh pal cali phuv, o Jozef phundrađa savore skladi a bikenelas le Egiptanenge o zrnos, bo andro Egipt sas igen bari bokh. ⁵⁷ Savore manuša pal cali phuv džanas andro Egipt ko Jozef te cinel o zrnos, bo sas igen bari bokh pre cali phuv.

42

Le Jakoboskre čhave džan andro Egipt

¹ Sar pes o Jakob došunda, hoj andro Egipt hin o zrnos, phenda peskre čhavege: „Soske ča bešen a dikhen jekh pre aver? ² Šundom, hoj andro Egipt bikenen o zrnos. Džan ode a cinen amenge, hoj te predživas a te na meras.“

³ Avke ola deš phrala le Jozefoskre gele te cinel o zrnos andro Egipt. ⁴ Ale o Jakob na bičhađa le Jozefoskre phrala le Benjamin leskre phralenca, bo phenda peske: „Šaj pes leske vareso ačhel.“ ⁵ Avke gele le Izraeloskre čhave olenca, save džanas andro Egipt te cinel o zrnos, bo the andro Kanaan sas bokh.

⁶ O Jozef sas spravcas upral o Egipt a ov bikenelas o zrnos savore manušenge pal cali phuv. Sar avle ke leste leskre phrala, bandile anglal leste dži pre phuv. ⁷ Sar o Jozef dikhla peskre phralen, prindžarda len, ale na diña lenge oda te džanel a vakerelas lenca zorales sar cudze manušenca. Phučla lendar: „Khatar avlan?“

Ov odphende: „Avlam andral e phuv Kanaan, hoj te cinas chaben.“

⁸ O Jozef sprindžarda peskre phralen, ale on les na sprindžarde. ⁹ Akor peske o Jozef leperda pre ola sune, save les sas pal lende varekana. Phenda lenge: „Tumen sam špijona! Avlan te rodel o thana, so pes den lokes te zalel.“

¹⁰ Phende leske: „Na, rajaja amaro! Amen, tire sluhi, peske avlam ča cinel chaben. ¹¹ Savore sam čhave jekhe dadestar a sam pačivale manuša. Tire služobnika nane špijona!“

¹² Ale ov lenge pale phenda: „Na! Tumen avlan kade te rodel thana, so pes den lokes te zalel.“

¹³ On odphe: „Tire služobnika samas dešuduj (12). Sam phrala, čhave jekhe dadestar andral o Kanaan. O nekterneder hino akana paš o dad a jekh phral imar na dživel.“

¹⁴ Ale o Jozef lenge ada pale phenda: „Hin oda avke, sar phendom: San špijona! ¹⁵ A kavke tumen skušinava avri: Avke sar dživel o Faraonos, na džana adarik het, medik na anena tumare nekternedere phrales! ¹⁶ Bičhaven jekhes tumendar, hoj les te anel. A okla džene tumendar ačhena ade andre bertena. Akor pes dikhela, či vakeren čačipen, abo na. Avke sar dživel o Faraonos: San špijona!“ ¹⁷ Palis len thoda pro trin džives andre bertena.

¹⁸ Pro trito džives lenge o Jozef phenda: „Me man darav le Devlestar. Te kamen te ačhel džide, keren oda, so phenav. ¹⁹ Te vakeren o čačipen, mušinel jekh tumendar te ačhel andre bertena a tumen savore džan khere a ligenen o zrnos peskre bokhale famelijenge. ²⁰ Ale tumare nekternedere phrales mange mušinen te anel! Kaleha presikavena, hoj vakeren o čačipen, a na merena.“

On pre oda priačhile. ²¹ A vakerenas maškar peste: „Čačes kerđam namištes amare phraleske. Dikhľam les, andre savo pharipen hino, a sar pre amende zorales vičinelas, hoj leske te pomožinas, amen les na šunahas, a vašoda pre amende avľa kadi bari bida.“

²² O Ruben lenge phenda: „Na phendom tumenge, hoj te na keren nič ole čhaske? No tumen man na šundan. Akana počinaha vaš leskro dživipen.“ ²³ Ale on na džanenas, hoj o Jozef lenge achalol, bo vakerelas lenca prekal o manuš, savo lenge prethovelas andre lengri čhib. ²⁴ O Jozef pes lendar visarda a chudňia te rovel. Palis avľa ke lende pale a vakerelas lenca. Avke lendar iľa avri le Šimeon a diňia les te phandel anglal lengre jakha.

O phrala džan pale andro Kanaan

²⁵ Palis o Jozef prikazinda le sluhenge, hoj te pherdžaren savore lengre gone le zrnoha a te thoven lenge pale o rupune love andre dojekh gono a te den len chaben pro drom. Avke the kerde. ²⁶ O phrala peske thode o zrnos pro somara a gele het. ²⁷ Sar zaáčhile te presovel pre jekh than, jekh lendar phundraďa o gono, hoj te del te chal le somaris, a dikhľa andre o love. ²⁸ Vičinda pro phrala: „Diňia mange pale o love! Kade hine andro gono!“

Akor lenge avľa bari dar andro jile, chudle te izdral a vakerenas maškar peste: „S'oda amenge o Del kerďa?“

²⁹ Sar doavle ke peskro dad ko Jakob andro Kanaan, phende leske savoro, so pes lenge ačhiľa: ³⁰ „Oda murš, o raj andral odi phuv, amenca igen namištes vakerelas, avke sar te ulamas špijona. ³¹ Ale amen leske phendam: ‚Amen sam pačivale manuša, na sam nisave špijona. ³² Samas dešuduj phrala, čhave jekhe dadestar. Jekh amendar imar nane a oda nekterneder hino akana amare dadeha andro Kanaan.‘ ³³ Avke amenge o raj andral odi phuv phenda: ‚Pal ada džanava, hoj vakeren čačipen, te jekhe tumare phrales mukena ade. Len tumenge o zrnos prekal tumari famelija a šaj džan! ³⁴ Sar mange anena tumare nekternedere phrales, pal ada prindžarava, hoj na san špijona, ale hoj vakeren o čačipen. Palis tumenge pale premukava tumare phrales a pal kadi phuv šaj phirena, kaj kamena.‘ “

³⁵ Palis, sar čhivenas avri o zrnos andral o gone, savore ode arakhle peskre gonore le rupenca. Sar dikhle jekhetane le dadeha o love, predarandile. ³⁶ Akor lenge o dad o Jakob phenda: „Tumen kamen, hoj te našavav savore mire čhaven? O Jozef imar nane, aňi o Šimeon! A akana mange kamen te lel the le Benjamin? Me som oda, ko cerpinav vaš oda savoro!“

³⁷ Avke o Ruben phenda le dadeske: „Šaj murďares mire duje čhaven, te tuke na anava le Benjamin pale. Ma dara tut, ča de les mange andro vasta a me tuke les anava pale.“

³⁸ Ale o Jakob phenda: „Me na mukav mire čhas ode te džal tumenca! Leskro phral o Jozef hino imar mulo a ov ačhiľa korkoro. Som imar phuro a te pes leske vareso ačhilahas pro drom, pre savo gelanas, ta andre bari žala muľomas.“

43

O phrala kamen te džal pale andro Egipt

¹ Andre phuv Kanaan sas e bokh furt goreder. ² Sar imar dochale savoro zrnos, so ande andral o Egipt, phenda o Jakob peskre čhavage: „Džan pale a cinen amenge mek sikra chaben!“

³ O Juda odphe: „Oda murš amenge zorales phenda: ‚Te na ela tumenca tumaro phral, ta na dikhena miro muj.‘ ⁴ Te tu domukeha, hoj te avel amenca ode amaro phral,

džaha a cinaha tuke chaben. ⁵ Ale te les na mukeha, amen bijal leste ode na džaha. Bo o spravcvas upral o Egipt amenge zorales phendā, hoj te na ela amenca amaro phral, na dikhaha leskro muj.“

⁶ Akor o Izrael phendā: „Soske mange kerđan mek buter pharipen? Soske phendān avri ole muršeske, hoj tumen hin mek jekh phral?“

⁷ On odphende: „Bo ov amendar buterval phučelas, či mek dživel amaro dad a či amen hin phral. Odphendān leske ča pre oda, so amendar phučelas. Sar šaj džanlam, hoj amenge phenela: ‚Anen, mange tumare phrales!‘?“

⁸ Palis o Juda phendā peskre dadeske le Izraeloske: „Muk tire čhas le Benjamin, mi avel manca pro drom! Avke predživaha a na meraha aňi amen, aňi tu a aňi amare čhave. ⁹ Me les lav pre mande: Mire vastendar peske les šaj manges. Te les na anava tuke pale džides, avava anglal tu vinnovato calo miro dživipen. ¹⁰ Te pes na zlikerđamas kade ajci but, imar dujtovar uľamas andro Egipt the pale.“

¹¹ O dad o Izrael lenge phendā: „Te o Benjamin mušinel te džal tumenca, akor len ola nekfeder veci andral amari phuv a lidžan ole rajeske upral o Egipt sar daros: Sikra balzamos the medos, e voňavo živica the mirha, o pendecha the mandle. ¹² Len tumenca duvar ajci love, bo mušinen te del pale savore love, so arakhľan andro gone. Šaj el, hoj vareko kerđa chiba. ¹³ Len tumenca the le phrales a džan imar pale ke oda manuš. ¹⁴ O Nekzoraleder Del mi presikavel tumenge o jileskeriben, hoj oda manuš te premukel le Benjamin the ole avre phrales. Te mušinav te našavel mire čhaven, mi ačhel pes.“

O phrala pale anglo Jozef

¹⁵ Avke o phrala ile peha o dari a duvar ajci rupune love the le Benjamin. Gele andro Egipt a ačhenas anglo Jozef. ¹⁶ Sar o Jozef dikhľa paš lende le Benjamin, phendā le sluhaske, savo sas upral leskro kher: „Le kale muršen andre miro kher. Murdar varesave džvirov andral o stados a pripravin o chaben, bo chana manca o dilos.“

¹⁷ Oda sluhas kerđa avke, sar leske o Jozef phendā, a ily len andre leskro kher. ¹⁸ Ale ola murša predarandile, sar len ile andro kher le Jozefoskro, a phende peske: „Ile amen kade andre vaš ola love, so amenge thode pale andre amare gone. Akana amen chudena a marena! Lena amenge le somaren a kerena amendar peskre otroken!“

¹⁹ Sar avle ko vudar paš le Jozefoskro kher, phende leskre sluhaske: ²⁰ „Mangas tut, rajaja, amen imar jekhvar kade samas te cinel chaben. ²¹ Sar avlam pro than, kaj ačhilam te presovel, phundrađam o gone a dojekh amendar arakhľam peskre love – ajci, keci počindām. Akana tumenge anas ola love pale. ²² A andām peha mek the buter love, hoj peske te cinas pale chaben. Čačes na džanas, ko amenge thođa ola love andro gone.“

²³ „Aven andro smirom,“ phendā lenge o sluhas. „Ma daran ňisostar! Tumaro Del, o Del tumare dadeskro, tumenge ola love thođa andro gone. Se me tumaro počiniben imar chudňom.“ Palis ke lende anda le Šimeon.

²⁴ Palis o sluhas anda ole muršen andro kher le Jozefoskro a diňa len paňi, hoj peske te thoven (omoren) o pindre. Diňa te chal the lengre somaren. ²⁵ Medik avľa o Jozef, pripravinde prekal leste o dari, bo sas lenge phendo, hoj chana ode o dilos.

²⁶ Sar o Jozef avľa andro kher, dine leske o dari a bandile anglal leste dži pre phuv. ²⁷ Ov lendar phučelas, hoj sar lenge hin, a phendā: „Mištes hin tumare phure dadeske, pal savo mange vakerenas? Mek dživel?“

²⁸ On odphende: „Tire sluhaske, amare dadeske, hin mištes, mek dživel.“ Palis pele pro khoča a bandonas anglal leste.

²⁹ Sar dikhľa peskre phrales le Benjamin, le čhas peskra dakro, phučľa: „Oda ov hino tumaro nekterneder phral, pal savo mange vakerenas?“ Palis phendā: „Mi el o Del jileskro ke tute, čhavo miro!“ ³⁰ Androda o Jozef sig gela pašal lende het, bo avľa leske pharo, sar dikhľa peskre phrales. Gela andre aver kher a ode chudňia te rovel.

³¹ Palis thođa o muj a avľa avri. Zlikerđa pes a phendā: „Anen o chaben!“ ³² A podine o chaben le Jozefoske pre leskro skamind a leskre phralenge pre aver. O Egiptana bešenav avrether, bo našťi chanas jekhetane le Hebrejenca. ³³ O phrala bešenav anglal o Jozef pal peskre berša, le nekphurederestar dži ko nekterneder. Dojekh lendar pes čudalinelas, hoj bešen sako pal peskre berša. ³⁴ Palis len pal peskro skamind diňa chaben. Ale le Benjamin diňa pandžvar buter sar avre phralen. Pijenas a radisalonas jekhetane leha.

44

Le Jozefoskri rupuňi kuči

¹ O Jozef palis phendā le sluhaske upral leskro kher: „Pherar le muršenge o gone le chabeneha, keci ča birinena te lidžal, a dojekheske thov pale leskre love upral andro

gone. ² Ole nekternedereske thov andro gono miri rupuñi kući le leskre love, savenca počinda vaš o zrnos.“ O sluhas kerda avke, sar leske phenda o Jozef.

³ Tosara, sar vidñisaalolas, premukle le phralen lengre somarenca. ⁴ Sar džanas avri andral o foros a na sas mek dur, phenda o Jozef le sluhask: „Dža sigo pal ola murša. Te len dochudeha, phen lengre: ‚Soske vaš o lačhipen visardan pale o nalačhipen?‘ ⁵ Soske čordan e rupuñi kući, andral savi pijel a savaha vražinel miro raj? Aleha kerdan igen namištes!‘“

⁶ Sar len dochudña, phenda lengre ola lava. ⁷ On leske odphende: ‚Soske ada phenes, rajeja miro? Kajso vareso amen šoha na kerđamas!‘ ⁸ Dikh, o love, so arakhlam upral andro gone, andam pale andral o Kanaan. Sar šaj amen čordamas o rup vaj o somnakaj andral o kher tire rajeskro? ⁹ Te pes oda arakhela ke varesavo tiro služobñikos, mi merel a amen savore avaha tuke otroka, rajeja miro.“

¹⁰ O sluhas phenda: ‚Mištes, mi el avke, sar phendan. Oda, ko iła e rupuñi kući, ela miro otrokos a tumen avena premukle.“ ¹¹ Avke savore sigo thode peskre gone tele pre phuv a phundrade len. ¹² Palis o sluhas chudña te rodel le phurederestar dži ko nekterned. E kući pes arakhla andro gono le Benjaminoskro. ¹³ Androda pre peste savoredžene čingerde peskre plašti. Thode o veci pro somaris a visarde pes pale andro foros.

¹⁴ Avke o Juda dogeła peskre phralenca andro kher le Jozefoskro a pele anglal leste pre phuv, bo ov sas mek ode. ¹⁵ O Jozef lengre phenda: ‚S'oda kerđan? Tumen na džanenas, hoj kajso manuš sar me džanel te vražinel?‘“

¹⁶ O Juda phenda: ‚So tuke šaj phenes pre ada, rajeja miro? So te keras, hoj amenge te odmukes? O Del oda domukla pre peskre služobñika vaš o binos, so kerđam. Akana, rajeja miro, sam tire otroka, amen the oda, kaske arakhle e kući.“

¹⁷ Ale ov lengre odphenda: ‚Na! Me kajso vareso na kerava! Mange ela otrokos ča oda, kaske arakhle e kući. Tumen savore šaj džan andro smirom ke peskro dad.“

O Juda pes privakerel vaš o Benjamin

¹⁸ Palis o Juda geła anglo Jozef a phenda: ‚Mangav tut, rajeja miro, domuk tire sluhask, hoj te phenel vareso peskre rajeske. Ma av cholamen pre peskro sluhask, se tu sal sar o Faraonos! ¹⁹ Tu pes akor, rajeja amaro, phučehas tire sluhendar: ‚Hin mek tumen dad abo phral?‘ ²⁰ Amen tuke, rajeja, phendam: ‚Hin amen mek phuro dad the terno phral, savo leske uliła pro phuripen. Leskro phral imar hino mulo a ov ačhiła jekhoro čhavo peskra datar. Amaro dad les igen kamel.‘

²¹ Palis tu phenda peskre sluhenge: ‚Anen mange les, hoj les te dikhav peskre jakhenca!‘ ²² Akor, rajeja, phendam tuke: ‚Oda čhavo našti omukel le dades, bo te les omuklahas, o dad mulahas.‘ ²³ Ale tu phenda tire sluhenge: ‚Te tumenca na avela tumaro nekterned phral, ma sikaven pes mange pro jakha!‘

²⁴ Sar palis avlam ke tiro sluhask, ke amaro dad, rozvakerđam leske savoro, so phenda tu, rajeja. ²⁵ Amaro dad phenda: ‚Džan pale a cinen sikra chaben.‘ ²⁶ Amen leske odphendam: ‚Našti džas, te amenca na avela the amaro nekterned phral. Bijal leste pes našti sikavas ole manušeske pro jakha.‘

²⁷ Pre ada amenge phenda tiro sluhask, amaro dad: ‚Tumen mištes džanen, hoj miri romñi man diña ča duje čhaven. ²⁸ Jekh lendar man imar omukla a me mange phendom, hoj les mušinda te rozchal o dzivo džvirov. Akorestar les na dikhłom.‘ ²⁹ O dad mek phenda: ‚Te lena mandar the kales a pro drom pes leske vareso ačhela, thovena man pro phuripen andro hrobos.‘

³⁰ Akana, rajeja miro, sar me šaj džava pale ke tiro sluhask ke miro dad, te o čhavo, saves cale peskre džvipnaha kamel, na ulahas amenca? ³¹ Te pes dodžanela, hoj o čhavo nane amenca, merela. Tire sluhi oleha anena tire sluhask, amare dades, pro phuripen andro hrobos. ³² Me, tiro sluhask, ilom ole čhas le dadestar pre peste. Phendom le dadeske, hoj te les na anava leske pale, avava vinnovato anglal leste calo miro džvipen.

³³ Akana domuk mange, hoj me te ačhav tire otrokoske vaš kada čhavo, rajeja miro, a ov mi džal het peskre phralenca. ³⁴ Sar šaj avłomas pale ke miro dad, te o čhavo na ulahas manca? Birindomas te dikhel pre žala, savi avlahas pre miro dad?“

45

O Jozef pes del te sprindžarel le phralenge

¹ O Jozef pes imar našti zlikerda. Vičinda pre savorende, save ačhenas pašal leste: ‚Savore džan het!‘ Avke ñiko ode na sas, sar o Jozef pes diña te sprindžarel peskre phralenge. ² Palis zorales zarunda. Šunde oda o Egipšana the calo palacis le faraonoskro.

³ Avke phenda peskre phralenge: „Me som o Jozef! Dživel mek miro dad?“ Ale len oda avke zaila, hoj na džanenas te phenel aňi jekh lav peskre phraleske.

⁴ O Jozef lenge phenda: „Aven pašeder ke ma!“ Sar avle ke leste, phenda: „Me som o Jozef, tumaro phral, saves bikendan andro Egipt. ⁵ Akana tumenge imar te na el pharo a te na dukhal tumen ada, hoj man kade bikendan. O Del man bičhada kade angle tumende, hoj te zachraňinav tumare dživipena. ⁶ Hin oda imar duj berš, so hin e bokh pre phuv. Ela mek pandž berš, so pes na kerela buči pre mala aňi pes na skidela upre. ⁷ O Del man bičhada anglal tumende andre kadi phuv, hoj tumen the tumare čhave te aven zachraňimen prekal kadi bari zachrana. ⁸ Tumen man kade na bičhadan, ale o Del. Ov man ačhada sar nekbaredere faraonoskre uradňikos sar ešebne rajes upral calo leskro kher the upral calo Egipt.

⁹ Sigo džan pale ke miro dad a phenen leske, hoj me phenav: „O Del ačhada man, le Jozef, rajeske upral calo Egipt. Av ke ma so neksigeder! ¹⁰ Bešeha pašes paš ma andre phuv Gošen savoreha, so tut hin: tire čhavenca le le čhavengre čavenca, tire bakronenca, kozenca the gurumňenca. ¹¹ Ode tumen me dava o chaben. Bo mek pandž berš likerela e bokh a na kamav, hoj vareko olendar, save hine tuha, te bokhalon – aňi tu aňi tiri famelija.“

¹² O Jozef mek phenda: „Tumen the tumaro phral o Benjamin šaj dikhen, hoj som oda me, o Jozef, savo tumenca vakerel. ¹³ Phenen le dadeske, savi bari zor man hin ade andro Egipt, the pal savoreste, so dikhlan. Palis sidaren a anen les ade.“

¹⁴ Avke pes o Jozef the o Benjamin obchudle a sodujđzene chudle te rovel. ¹⁵ Rovibnaha čumidla savore peskre phralen. Palis leskre phrala leha chudle te vakerel.

¹⁶ Sar avla o hiros andro kher le faraonoskro, hoj avle le Jozefoskre phrala, sas oda pre dzeka le faraonoske the leskre sluhenge. ¹⁷ O faraonos phenda le Jozefoske: „Phen tire phralenge, mi thoven peskre veci pre peskre somara a mi džan andro Kanaan. ¹⁸ Mi len le dades the peskre famelija a mi aven ke mande. Dava len oda nekfeder than, so hin andro Egipt, the le nekfedere chabenestar kala phuvatar. ¹⁹ Prikazin lenge: „Keren kada: Len tumenge o verdana andral o Egipt prekal tumare čhave the romňija a anen tumenca pale the le dades. ²⁰ Te na bajinen pal ňisoste, so omukena, bo chudena oda nekfeder, so del o Egipt.“

²¹ O čhave le Izraeloskre oda the kerde. O Jozef len diňa verdana the chaben pro drom, avke sar leske phenda o Faraonos. ²² Savoren lendar diňa neve gada, ale le Benjamin diňa trin šel (300) rup the mek pandž neve gada. ²³ Peskre dadeske bičhada deše somaren, pre save sas thode ola nekfeder dari andral o Egipt, the deše oslicen, pre save sas thodo o zrnos, o mare the o chaben pro drom. ²⁴ Palis le phralen premukla. Sar džanas het phenda lenge: „Ča pes ma vesekedinen le dromeha!“

²⁵ Avke gele het andral o Egipt andro Kanaan ko dad ko Jakob. ²⁶ Phende leske: „O Jozef mek dživel! Ov vladňinel upral calo Egipt!“ Ale sar ada šunda o dad, ačila sar bar a našti lenge dopačalas. ²⁷ Ale sar leske phende savoro, so lenge phenda o Jozef, a sar o Jakob dikhla o verdana, so bičhada o Jozef, hoj les te anen andro Egipt, o Jakob avla pale ke peste. ²⁸ Phenda: „Akana tumenge imara pačav! Miro čhavo o Jozef čačes dživel! Džav, hoj les te dikhav sigeder, sar merava.“

46

O Jakob džal andro Egipt

¹ O Izrael iľa peha savoro, so les sas, a džalas andro Egipt. Sar dogela andre Beer-Šeba, anda ode obeti le Devleske, saves lašarelas leskro dad o Izak.

² O Del prevakerda ko Izrael rači andro videňje: „Jakob! Jakob!“ „Kade som!“ ov odphenda.

³ Phenda leske: „Me som o Del, o Del tire dadeskro. Ma dara tut te džal andro Egipt, bo ode tutar kerava ižen baro narodos. ⁴ A me tuha džava andro Egipt a anava tut odarik pale. O Jozef ela paš tu, sar meraha.“

⁵ Avke o Jakob odgela andral e Beer-Šeba. Le Izraeloskre čhave thode le dades le Jakob, le čhaven the le romňijen andro verdana, save bičhada o Faraonos. ⁶ Avke o Jakob the cali leskri famelija avle andro Egipt a ile peha o stadi the o barvalipen, so peske skidle andro Kanaan. ⁷ Andro Egipt anda cala peskra famelija, peskre čhaven the čhajan lengre čhavenca.

⁸ Kala hine o nava le Izraeloskre čhavengre, save avle andro Egipt – oda hin o Jakob the leskre čhave:

Leskro ešebno čhavo sas o Ruben. ⁹ Le Rubenoskre čhave sas o Chanoch, o Palu, o Checron the o Karmi.

¹⁰ Le Šimeonoskre čhave sas o Jemuel, o Jamin, o Ohad, o Jachin, o Cochar the o Šaul, savo sas čhavo la Kanaančankatar.

¹¹ Le Leviskre čhave sas o Geršon, o Kohat the o Merari.

¹² Le Judaskre čhave sas o Er, o Onan, o Šelah, o Perc the o Zerach. Ale o Er the o Onan mule andro Kanaan. Le Perc sas čhave o Checron the o Chamul.

¹³ Le Jisacharoskre čhave sas o Tolas, o Puvah, o Job the o Šimron.

¹⁴ Le Zebulunoskre čhave sas o Sered, o Elon the o Jachleel.

¹⁵ Kala sas la Lejakre the le Jakoboskre čhave, save lenge ušile andro Paddan-Aram. Ode lenge ušila the e čhaj e Dina. Savore leskre čhave the čhaja la Lejaha sas tranda the trin (33).

¹⁶ Le Gadoskre čhave sas o Cifjon, o Chagi, o Šuni, o Echon, o Eri, o Arodi the o Areli.

¹⁷ Le Ašeroskre čhave sas o Jimnah, o Jišvah, o Jišvi the o Berijah a lengri pheñ sas e Serach. Le Berijah sas čhave o Cheber the o Malkiel.

¹⁸ Kala sas o dešušov (16) čhave le Jakoboskre, save les sas la Zilpaha. Oj sas e služka, sava diña o Laban peskra čhake la Lejake.

¹⁹ Le Jakoboskra romňake la Rachelake ušile o Jozef the o Benjamin. ²⁰ Le Jozefoske ušile andro Egipt o Menaše the o Efrajim la Asenataha, savi sas e čhaj le Poti-Feraskri, savo sas rašaj andro Heliopolis.

²¹ Le Benjaminoskre čhave sas o Belas, o Becher, o Ašbel, o Geras, o Naaman, o Echi, o Roš, o Mupim, o Chupim the o Ard.

²² Kala sas la Rachelakre dešuštar (14) čhave, save la sas le Jakoboha.

²³ Le Danoskro čhavo sas o Chušim.

²⁴ Le Naftaliskre čhave sas o Jachceel, o Guni, o Jecer the o Šilem.

²⁵ Kala sas le Jakoboskre ehta čhave, save les sas la Bilhaha. Oj sas e služka, sava diña o Laban peskra čhake la Rachelake.

²⁶ Le Jakoboskre čhave peskre čhavenca, save gele leha andro Egipt, sas šovardeš the šov (66), te na genas le Jakoboskre čhavengre borijen. ²⁷ Te zgenaha the le Jozefoskre duje čhaven, save leske ušile andro Egipt, avle ode le Jakoboskra famelijaha jekhetane eftardeš (70) džene.

²⁸ O Jakob bičhada peskre čhas le Juda anglal te phenel le Jozefoske, hoj pes te arakhel lenca andro Gošen. Avke avle andre phuv Gošen. ²⁹ O Jozef diña te pripravinel peskro verdan a gela anglal andro Gošen, hoj pes te arakhel peskre dadeha le Izraeloha. Sar avla paš leste, obchudña les a chudña te rovel.

³⁰ O Izrael phenda le Jozefoske: „Akana imar šaj merav, bo tut dikhlom a džanav, hoj džives.“

³¹ Palis o Jozef phenda peskre phralenge the savorenge, so sas leha: „Mušinav te džal te phenel le Faraonoske, hoj avle ke ma mire phrala the cali famelija mire dadeskri andral o Kanaan. ³² Phenava leske, hoj san pastjera, save likerem le bakren, a hoj avlan savore tumare stadenca the barvalipnaha. ³³ Te tumen o Faraonos vičinela a phučela tumendar, savi buči keren, ³⁴ phenen leske: ‚Tire sluhi hine pastjera le stadengre calo amaro dživipen avke sar amare phure dada.‘ Ada phenena vašoda, hoj tumenge te domukel te ačhel andre phuv Gošen, bo le Egiptanenge o pastjera džunglon.“

47

O Jakob anglo Faraonos

¹ O Jozef odgela a phenda le faraonoske: „Miro dad the mire phrala avle andral o Kanaan peskre stadenca, dobitkoha the savore barvalipnaha. Akana hine andre phuv Gošen.“ ² Palis iła avri peskre phralendar pandže dženen a anda len anglo faraonos.

³ O faraonos phučla leskre phralendar: „Savi buči keren?“

„Amen sam pastjera, save pašinen le staden avke sar the amare dada,“ odphende leske. ⁴ „Amen avlam te bešel andre kadi phuv, bo andro Kanaan avla igen bari bokh a prekal o stadi ode nane chaben. Domuk tire sluhenge, hoj te bešen andre phuv Gošen.“

⁵ O faraonos phenda le Jozefoske: „Tiro dad the tire phrala avle ke tute ⁶ a cali phuv andro Egipt hiñi anglal tu. Thov tire dades the tire phralen te bešel andro nekfeder than la phuvakro, andro Gošen. Te hin maškar lende godaver murša, ačhav len upral mire stadi.“

⁷ O Jozef anda peskre dades le Jakob a sikada les le faraonoske. A o Jakob požehñinda le faraonos. ⁸ O faraonos phuča le Jakobostar: „Keci tuke berš?“

⁹ O Jakob odphenda le faraonoske: „Miro dživipnaskro drom likerel šel the tranda (130) berš. O dživipena mire dadengre likerenas buter a na sas ajse phare sar miro.“

¹⁰ Palis o Jakob požehñinda le faraonos a gela lestar het. ¹¹ O Jozef thođa te bešel peskre dades the le phralen andro Egipt a diña len phuva the mali andro nekfeder than andre phuv Raamses, avke sar oda phenda o Faraonos. ¹² Avke o Jozef diña chaben le dades, le phralen the cala famelija le dadeskra pal oda, keci len sas čhave.

E bokh andro Egipt

¹³ Na sas maro pre cali phuv, bo e bokh sas igen bari. O manuša andro Egipt the andro Kanaan igen bokhalonas. ¹⁴ O Jozef vaš o zrnos, so bikenda, skidña upre savoro rup, so sas andro Egipt the andro Kanaan, a ligenda oda andro palacis le faraonoskro. ¹⁵ Sar imar na sas love andro Egipt the andro Kanaan, savore Egiptana avenas ko Jozef a manganas: „De amen maro! Soske te meras anglal tire jakha ča vašoda, hoj amen imar nane love?“

¹⁶ „Te tumen nane love, anen tumare stadi a me tumen vaš oda dava chaben,“ phenda lenge o Jozef. ¹⁷ Avke anenas ko Jozef peskre stadi a ov len delas maro vaš o graja, bakre, gurumña the somara. Andre oda berš lendar o Jozef cinda savore stadi vaš o chaben.

¹⁸ Avke pregela jekh berš. Pre aver berš avle pale a phende: „Na garuvaha anglal tu, rajaja amaro, hoj o love amenge dogeje a the amare stadi hine imar tire. Nane amen imar, so tut te del, ča amare feła the amare mali. ¹⁹ Soske te meras anglal tire jakha a te zamukas peskre mali? Cin tuke amen the amare mali vaš o maro a avaha otroka le Faraonoske. Ča de amen zrnos, hoj te predživias a te na meras a te na ačhen ča avke o mali.“

²⁰ Kavke cinda o Jozef savore egiptiska mali prekal o Faraonos. Savore Egiptana bikenenas peskre mali, bo avla pre lende mek goreder bokh. Kavke o Faraonos dochudña savore mali andre egiptsko phuv. ²¹ Kaleha o Jozef kerda le manušendar otroken pal cali phuv. ²² Ča le rašajengre phuva na odcinelas, bo o Faraonos len delas love pro chaben a sas len dos, hoj te predživen. Vašoda peskre phuva na bikenenas.

²³ O Jozef phenda le manušenge: „Adadžives tumen the tumare phuva cindom prekal o Faraonos. Len tumenge kada zrnos a sadzinen len pro mali. ²⁴ Jekh pefina le ulipnastar mušinena te del le Faraonoske a okla štar pefina ačena tumenge, hoj te el tumen so te sadzinel pro mali a te el tumare famelijen the le čhaven, sostar te dživel.“

²⁵ On odphende: „Tu amenge zachrañindal o dživipen. Te arakhlam milost andre tire jakha, rajaja amaro, ker amendar otroken le Faraonoske!“ ²⁶ O Jozef akor diña avri zakonos pal e egiptsko phuv, so pes dolikerel dži adadžives, hoj jekh pefina le ulipnastar hiñi le faraonoskri. Ča o phuva le rašajengre na sas leskre.

²⁷ Avke o Izraeliti ačhile te bešel andro Egipt andre phuv Gošen. Barvalonas a sas len igen but čhave. ²⁸ O Jakob dživelas andro Egipt mek dešuefta (17) berš a sas leske imar šel the saranda the efta (147) berš. ²⁹ Sar sas o Izrael anglo meriben, vičinda peskre čhas le Jozef a phenda leske: „Te arakhlom milost andre tire jakha, thov tiro vast pre mire čanga a de man lav, hoj mange presikaveha kada jleskeriben the pačivaliben. Ma parun man andro Egipt. ³⁰ Sar merava avke sar mire phure dada, lidža man andral o Egipt a parun man ode, kaj sas parunde the on.“

O Jozef odphenda: „Kerava avke, sar phenes.“

³¹ „Le vera, hoj oda kereha!“ phenda leske o Jakob. Sar les diña vera, o Izrael bandiña tele pro hadžos a lašarelas le Devles.

48

O Jakob požehñinel le Jozefoskre čhaven

¹ Pal varesavo časos phende le Jozefoske: „Tiro dad hino nasvalo.“ Avke o Jozef iła peha peskre duje čhaven le Menaše the le Efrajim a gele les te dikhel. ² Sar le Jakoboske phende: „Avel ke tu tiro čhavo o Jozef,“ o Izrael chudña zor a bešla peske pro hadžos.

³ O Jakob phenda le Jozefoske: „O Nekzoraleder Del pes mange sikada andro Luz andre phuv Kanaan a požehñinda man. ⁴ Phenda mange: ‚Dava tut pherdo čhave. Tutar avena but narodi. Kadi phuv dava tire potomkenge, hoj te el lengri pro furt.‘ “

⁵ O Jakob mek phenda: „Tire duj čhave, save tuke ulile andro Egipt mek sigeder, sar ke tu kade avlom, ena akanastar mire. O Efrajim the o Menaše ena mire sar o Ruben the o Šimeon. ⁶ O čhave, save avena pal lende, ena tire. Mire phuva pal ma prelana ča prekal o Efrajim the Menaše, ena zgende jekhetane lenca. ⁷ Kerav oda prekal e Rachel,

bo sar džavas andral o Paddan andro Kanaan, muľa mange pro drom. Parundom la ode paš o drom, nadur la Efratatar.“ E Efrata hin adadžives Betlehem.

⁸ Sar dikhľa o Izrael le Jozefoskre čhaven, phučľa: „Ko hine kala?“

⁹ „Oda hine mire čhave, saven mange kade diňa o Del,“ odphenda o Jozef peskre dadeske.

Avke o dad phenda: „An len ke mande, hoj len te požehňinav!“ ¹⁰ O Izrael sas imar phuro a imar na dikhelas igen mištes. Sar len o Jozef anďa ke leste, o Jakob len čumidľa a obchudňa. ¹¹ Palis o Izrael phenda le Jozefoske: „Šoha na phendomas, hoj tut mek pale dikhava. Ale o Del mange diňa, na ča tut te dikhav, ale the tire čhaven.“ ¹² O Jozef iľa peskre čhaven tele pal o pindre le Jakoboskre a bandiľa le mujeha dži pre phuv.

¹³ Palis o Jozef iľa sodujen ko Jakob; le čače vasteha ačhadä le Efrajim pal e balogňi sera le Izraeloskri a le balogne vasteha iľa le Menaše a ačhadä les pal e čači sera. ¹⁴ Ale o Izrael prethoda peskre vasta a thoďa peskro čačo vast pro Efrajimoskro šero, kajte sas terneder. O balogno vast thoďa pro šero le Menašeskro, savo sas ešebno čhavo. ¹⁵ Palis požehňinda le Jozef a phenda:

„Mi požehňinel kale čhaven o Del,

angle savo phirenas mire dada o Abraham the o Izak,

o Del, savo man lidžalas le terňipnastar dži adadžives sar pastjeris!

¹⁶ Mi požehňinel len o aňjelos,

savo man cirdňa avri

andral dojekh nalačhipen!

Mi leperel pes

prekal kala čhave

miro nav the o nava mire dadengre,

le Abrahamoskro the le Izakoskro!

Mi rozmnožinen pes

pal cali phuv.“

¹⁷ Sar o Jozef dikhľa, hoj o dad thoďa o čačo vast pro šero le Efrajimoske, na sas leske oda pre dzeka. Avke chudňa le dadeskro vast a kamľa les te prethovel pro šero le Menašeskro. ¹⁸ O Jozef phenda le dadeske: „Na avke, dado miro! Se kada hin ešebno. Leske thov tiro čačo vast pro šero.“

¹⁹ Ale o dad leske phenda: „Džanav, čhavo miro, džanav! The lestar ela narodos a the ov rozbarola. Ale leskro terneder phral, o Efrajim, ela bareder sar ov, leskre čhavendar ena but narodi.“

²⁰ Avke len požehňinda oda džives a phenda:

„Sar o Izraeliti žehňinena varekas,

leperena tumare nava

a phenena kada:

„Mi kerel tuke o Del

avke sar le Efrajimoske

the le Menašeske.“

Kaleha thoďa o Jakob le Efrajim anglo Menaše.

²¹ Palis o Izrael phenda le Jozefoske: „Dikh, me merava, ale o Del ela tumenca a anela tumen pale andro Kanaan, andre phuv tumare phure dadengri. ²² Ale tut dav jekh kotor la phuvatar buter sar tire phralen. Dav tuke e lači phuv Šichem, so dochudňom le Amorejčanendar mira šablaha the lukoha.“

49

Le Jakoboskro požehňaňje

¹ O Jakob vičinda savore peskre čhaven a phenda lenge:

„Aven savore ke mande a phenava tumenge,

so tumen užarel andro dživesa, so avena!

² Zdžan tumen jekhetane, savore čhave le Jakoboskre.

Šunen tumare dades le Izrael!

³ Ruben, tu sal miro ešebno,

e zor mire terňipnaskri,

nekrajikaneder the nekzoraleder mire čhavendar!

⁴ Sal sar o paňi, so pes na del te zaačhavel,

imar na aveha ešebno, bo pašlilal mira romňaha.

Aleha kerďal džungipen, sar tuke pašlilal andre miro hadžos.

- 5 Šimeon the Levi, tumen san phrala,
tumare šablī hin o meribnaskre zbrañe.
- 6 Miri duša te na džal maškar tumende,
na kamav tumenca nič jekhetane,
bo andre choli murdarđan le muršen
a andre tumaro kiñešagos kerđan le bikendar kaliki.
- 7 Mi el prekošli tumari choli,
bo sas igen bari,
the tumaro rušiben, bo sas igen dzivo.
Tumare čhave na dživena jekhetane peha andre phuv le Izraeloskri,
ena rozčhide maškar o kmeñi le Jakoboskre.
- 8 Juda, tut tire phrala lašarena.
Chudeha tire ñeprijatelen tel e meñ,
o čhave tire dadeskre anglal tu bandona.
- 9 Sal sar levos, savo peske chudña o chaben
a džal pale pre peskro than te pašlol.
Ko pes na daral les te uštavel?
- 10 Tu, Juda, likereha o kraliskro žezlos,
tire čhave kralinena pro furt.
O narodi tuke anena o dari a šunena tut.
- 11 Peskre terne somaris phandeha paš o viñičis,
peskre somaricis ko viñično stromos,
andre mol peske žužareha o plaštós,
andro hroznoskro rat peskre gada.
- 12 Tire jakha ena kaleder sar e mol,
tíre danda parneder sar o thud.
- 13 Tu, Zebulun, bešeha pašes paš o moros,
ode, kaj zaačhaven o lodi.
Tiri phuv ela dži ko Sidon.
- 14 Jisachar, tu sal sar o zoralo somaris,
so pašlol maškar peskre košara.
- 15 Sar dikhľal, hoj o than, kaj pašłos, hino lačo
a hoj e phuv hiñi šukar,
bandarđal o dumo a lidžahas o košara
a mušinehas te kerel phares buči sar otrokos.
- 16 Tu, Dan, pes zaačhaveha vaš o pravos peskre narodoske
sar jekh le Izraeloskre kmeñendar.
- 17 Aveha sar o sap paš o drom,
sar jedovato sap pre sera le dromestar.
Dandereha le grajeske andro pindro
a o manuš perela tele pal leste palal.
- 18 Ó, RAJEJA miro, užarav pre tiri zachrana!
- 19 Pre tu, Gadona, chučena o živaña,
ale tu pes visareha a džaha pre lende palunestar.
- 20 Tiri phuv, Ašer, ela barvaľi andro chaben,
chaha latar ajse chabena sar o kralis.
- 21 Tu, Naftali, sal sar avrimuklo jeleñis,
saveske ulon šukar terne jeleña.
- 22 Jozef, tu sal sar o plodno konaris,
o plodno konaris paš o pañi;
tire prajti prebararen o muros.
- 23 La choľaha pre tu džanas,
o lukostrelci pre tute livinenas,

- 24 ale tiro lukos ela furt nacirdlo
 a tire vasta ena furt zorale,
 bo hin tuha o Nekzoraleder Del, savo hin o Pastjeris, e Skala le Izraeloskri.
- 25 Mi pomožinel tuke o Del tire dadeskro!
 Mi požehñinel tut o Nekzoraleder Del le brišindeha andral o ñebos
 the le pañeha andral e phuv
 – a mi del tut but stadi the čhaven!
- 26 O požehnañja tire dadeskre
 hine bareder sar o požehnañja le čirlatune verchengre
 the sar o barvalipen le phure brehengre!
- Mi perel oda savoro pro šero le Jozefoskro,
 pro čekat oleske, savo hino o princos maškar peskre phrala!
- 27 Tu, Benjamin, sal sar dzivo vlkos.
 Tosara chas o chaben, so tuke chudñal,
 rači rozdes olesar, so ačhila.“

28 Savore kala hine o dešuduj (12) Izraeloskre kmeñi a kada lenge phendā o dad o Jakob, sar len požehñinelas. Dojekhes lendar požehñinelas avke, sar peske oda zasluzinda.

Le Jakoboskro meriben

29 Palis o Jakob lenge phendā: „Sar merava a džava paš mire manuša, save imar mule, parunen man paš mire dada andre jaskiña, so hiñi pre mała le Efronoskri Chetitoskri, 30 andre jaskiña Machpela paš o Mamre andro Kanaan. O Abraham la cinda le Chetitostar le Efronostar, hoj les te el than pro hrobos. 31 Ode parunde le Abraham leskra romñaha la Saraha the le Izak leskra romñaha la Rebekaha. Ode parundom the la Leja. 32 Odi mała la jaskiñaha sas cindi le Chetitanendar.“

33 Sar imar o Jakob dovakerđa peskre čhavenca, hazdña peske o pindre pro hadžos. Mula a geła paš peskre manuša.

50

O Jozef parunel le Jakob

1 Akor o Jozef obchudña le dades, čumidelas les a rovelas upral leste. 2 Palis o Jozef phendā peskre sluhenge, le doktorenge, hoj le dades te zabalzaminen. 3 O doktora le Izrael balzaminenas saranda (40) dživesa, bo ajci kampelas oda te kerel. O Egipšana rovenas upral leste eftavardeš (70) dživesa.

4 Sar imar pregele o rovimnaskre dživesa, o Jozef prevakerđa ko dvorana le faraonoskre: „Te arakhlom milost andre tumare jakha, akor tumen mangav, privakeren pes vaš ma ko faraonos. 5 Miro dad man phandla kala veraha: ‚Dikh, me merav, parun man andro hrobos, so mange kerdom andro Kanaan.‘ Domuk mange, hoj ode te džav te parunel mire dades. Palis avava pale.“

6 O faraonos phendā: „Ča dža a parun tuke le dades, avke sar les diñal vera.“

7 O Jozef akor geła te parunel le dades. Džanas leha savore uradñika le faraonoskre, o nekbareder raja andro palacis the o anglune manuša andral o Egip. 8 Gele leha the cañi leskri famelija, o phrala the savoredžene andral leskre dadeskro kher. Andre phuv Gošen mukle ča peskre cikne čhaven, le bakren, le kozen the le gurunñen. 9 Džanas lenca the o manuša pro verdana the pro graja. Sas leha igen but manuša.

10 Sar doavle andro Goren-Atad, so hin pal o Jordan, zorales rovenas bara vikaha. O Jozef vartinelas efa džives pal peskro dad. 11 Sar o Kanaančana dikhle andro Goren-Atad o baro vartišagos, phenenas: „Le Egipťanen hin bari žala.“ Vašoda pes oda than pal o Jordan vičinel Abel-Micrajim*.

12 O čhave palis kerde avke, sar lenge phendā o dad o Jakob. 13 Ligende les andro Kanaan a parunde les andre jaskiña, so sas pre mała Machpela paš o Mamre, so cinda o Abraham le Chetitostar le Efronostar, hoj les te el than pro hrobos. 14 Paloda, sar o Jozef parunda le dades, geła pale andro Egip, le phralenca the savorencā, save leha ode avle.

O phrala pes daran le Jozefostar

15 Sar le Jozefoskre phrala dikhle, hoj lenge muła o dad, phende: „So te akana o Jozef džala pre amende? So te kamela amenge te visarel pale savoro oda nalačo, so leske kerđam?“ 16 Avke dine te phenel le Jozefoske: „Sigeder, sar o dad muła, 17 amenge

* 50:11 50,11 Oda hin: le Egipťanengri žala.

phenda, hoj tuke te phenas: „Odmuk tire phralenge oda nalačhipen, so tuke kerde, sar pre tu džanas.“ Avke akana tut mangas, odmuk amenge, so tuke kerdam, bo the amen služinas tire dadeskre Devleske.“ O Jozef chudňa te rovel, sar šundã ola lava.

¹⁸ Palis leskre phrala avle ke leste, bandonas anglal leste a phende: „Kade sam anglal tute sar tire otroka!“

¹⁹ Ale o Jozef lenge phenda: „Ma daran tumen! Či me som o Del, hoj tumen te sudzinav? ²⁰ Kamenas mange te kerel nalačo, ale o Del ada visardã pro lačo, hoj te zachraňinel but manušen, avke sar oda kerel the adadžives. ²¹ Akana tumen imar ma daran! Me dava the tumen the tumare čhaven savoro, so kampela.“ Ola lava pes dotkňinde lengre jilendar a imar pes na daranas.

Le Jozefoskro meriben

²² O Jozef bešelas andro Egipt le dadeskra famelijaha a dživelas šel the deš (110) berš. ²³ Dikhľa le Efrajimokre čhaven the lengre čhaven. Dikhľa the le čhaven le Machiroskren, savo sas o čhavo le Menašeskro, a priiľa len sar peskren†.

²⁴ Palis o Jozef phenda le phralenge: „Me merav, ale o Del ela tumenca a lidžala tumen avri andral kadi phuv andre odi phuv, pal savi diňa lav le Abraham, le Izak the le Jakob.“

²⁵ O Jozef mek le Izraeloskre čhaven phandľa la veraha: „O Del tumen čačes lidžala avri andral kadi phuv. Palis lena adarik het mire kokala!“ ²⁶ O Jozef muľa, sar leske sas šel the deš (110) berš. Zabalzaminde les a thode les andro mochtu andro Egipt.

† 50:23 50,23 E hebrejiko čhib: Sas thode pro pindre le Jozefoskre.

Exodus Dujto zvitkos le Mojžišoskro

O Egiptana trapinen le Izraeliten

¹ Kala hine o nava le Izraeloskre čhavengre, save avle le Jakoboha andro Egipt, sako avla peskra famelijaha: ² o Ruben, o Šimeon, o Levi, o Juda, ³ o Jisachar, o Zebulun, o Benjamin, ⁴ o Dan, o Naftali, o Gad the o Ašer. ⁵ Savore potomki le Jakoboskre sas eftavardeš (70). O Jozef sas imar andro Egipt.

⁶ Palis muľa o Jozef the leskre phrala a the calo oda pokoleñje, ⁷ ale le Izraeliten sas but čhave, a sas furt buter the zoraleder, avke hoj cali phuv sas pherdžardi lenca.

⁸ Andro Egipt palis ačhila nevo kralis, savo na džanelas nič pal o Jozef. ⁹ Ov phenda peskre manušenge: „Dikhen, o Izraeliti hine buter the zoraleder sar amen. ¹⁰ Aven gondolinas so lenca te kerel, hoj pes te na rozmnoženin meksa buter. Bo te ulahas mariben, on šaj predžan pre le ñeprijateljiskri sera, hoj pes amenca te maren, a denašlehas het andral amari phuv.“ ¹¹ Vašoda upral o Izraeliti ačhade dozorcen, hoj len te trapinen phare bučenca sar otroken. On ačhavenas prekal o Faraonos o fori Pitom the Raamses, kaj sas leskre skladi. ¹² So buter len o Egiptana trapinenas, buter o Izraeliti baronas, sas len buter čhave a zalenas buter lengri phuv. Vašoda o Egiptana lendar igen daranas ¹³ a trapinenas len igen phara bučaha. ¹⁴ O dživipen lenge kerenas igen pharo, bo ispidenas len te kerel phari buči le cehlenca čikatar, mušinenas te kerel e buči pre mala a kerenas lenca igen namištes.

¹⁵ Palis o egiptsko kralis phenda le hebrejike džuvlengge, la Šifrake the la Puake, save pomožinenas le džuvlengge te ločhol: ¹⁶ „Sar pomožinena le hebrejike džuvlengge te ločhol, dikhen, či oda hin muršoro, abo čhajori. Le muršoren murdarena, ale le čhajoren mukena te dživel.“ ¹⁷ Ale ola džuvla pes daranas le Devlestar a na kerenas avke, sar lenge phenda. ¹⁸ Avke len o Faraonos diňa te vičinel ke peste a phenda lenge: „Soske muken te dživel le muršoren?“

¹⁹ O džuvla leske odphende: „O hebrejika džuvla nane ajse sar o egiptska. On hine zoraleder a lengre čhave aven pro svetos sigeder, sar ke lende dodžas.“

²⁰ O Del sas jileskro ke ola džuvla, save pomožinenas le džuvlengge te ločhol, vašoda o Izraeliti dureder baronas a sas buter a buter. ²¹ A vaš oda, hoj ola džuvla daranas le Devlestar, o Del diňa, hoj the len te avel peskre čhave.

²² Palis o Faraonos prikazinda savore peskre manušenge: „Len dojekhe hebrejike muršores, savo ulol, a čhiven les andro paňi Nil, ale le čhajoren muken te dživel!“

2

Sar uliľa o Mojžiš

¹ Andre oda časos varesavo murš andral o kmeňos Levi, peske iľa romňa andral peskro kmeňos. ² Odi džuvli ačhila khabňi a uliľa lake muršoro. Sar oj dikhľa, hoj hino šukar, garuvelas les trin čhon. ³ Ale sar les buter našti garuvelas, iľa o trstínakro košaris, makhľa les avri la smolaha, hoj te na džal andre o paňi. Thoda le muršores andre a palis thoda o košaris andre trstina paš o paňi Nil. ⁴ Leskri pheň ačhelas dureder, hoj te dikhel, so pes leha ačhela.

⁵ Ipen akor le Faraonoskri čhaj ode avľa te landol a lakre služki peske phirenas pašal o brehos. Sar oj dikhľa o košaris, bičhada jekha peskra služka, hoj les te anel. ⁶ Sar otkerda o košaris, dikhľa ode le muršores, savo rovelas. Sas lake pharo vaš leske a phenda: „Kada muršoro hino le hebrejike čhavendar.“

⁷ Akor le čhavoreskri pheň phučľa le Faraonoskra čhatar: „Kames, hoj te džav a te anav varesava hebrejika džuvla, savi dela te pijel le čhavores o kolin vaš tu?“

⁸ „He, dža!“ odphenda lake le faraonoskri čhaj. Avke oj geľa a vičinda le čhavoreskra da. ⁹ Sar avľa, le Faraonoskri čhaj lake phenda: „Le kale čhavores a de les te pijel, me tuke vaš oda počinava.“ Oj les iľa a delas les te pijel. ¹⁰ Sar o čhavoro sas bareder, anda les ke čhaj le Faraonoskri. Oj peske les iľa čhaske a diňa leske nav Mojžiš, bo phenda peske: „Ilom les avri andral o paňi.“

O Mojžiš denašel andro Midijan

¹¹ Sar o Mojžiš imar barila avri, geľa andre jekh džives paš peskre nipi, a dikhelas len, sar keren phares buči. Androda dikhľa, sar o Egiptanos marel jekhe muršes andral leskro narodos. ¹² O Mojžiš pes rozdikhľa pašal peste, či les vareko na dikhel a sar na

dikhla ñikas, murdarða le Egiptanos a začida les la pošaha. ¹³ Pre aver džives o Mojžiš pale gela paš lende a dikhla, sar pes duj Hebreja maren maškar peste, a phuča olestar, savo kerelas namištes: „Soske mares tire phrales?“

¹⁴ Oda murš leske odphenda: „Ko tut ačhada upral amende vodcaske the sudcaske? So, kames the man te murdarel, avke sar murdarðal kole Egiptanos?“ Akor o Mojžiš igen predarandila a phenda peske: „Imar džanen paloda, so kerdom.“

¹⁵ Sar pes pal oda o Faraonos došunda, kamla te del le Mojžiš te murdarel. Ale o Mojžiš denašla a ačiha te bešel andre phuv le Midijanengri. Ode jekhvar bešelas paš e chañig. ¹⁶ Le Jetro, le rašas andro Midijan, sas efa čhaja. On avle paš e chañig te cirdel o pañi andro žlabi prekal le dadeskro stados. ¹⁷ Androda avle ode o pastjera a tradle len avri odarik. Ale o Mojžiš uštila, pomožinda lenge a diña lengre stados te pijel pañi.

¹⁸ Sar avle le Jetroskre* čhaja pale khere, phuča lendar: „Soske adadžives avlan avke sig?“

¹⁹ On leske odphende: „Varesavo Egiptanos amen zachrañinda le pastjerendar a the cirdña o pañi prekal amende the prekal o stados.“

²⁰ „Kaj hino?“ phuča lendar. „Soske les ode muklan? Vičinen les, mi avel te chal!“

²¹ Avke o Mojžiš priačiha pre oda, hoj ačhela ko Jetro. Ov leske diña romñake peskra čha la Cipora. ²² Palis lake uliła muršoro, a o Mojžiš phenda: „Dava leske nav Geršom, bo som cudzincos andre kadi phuv.“

²³ Pal o but berša o egiptsko kralis muła, ale o Izraeliti dureder cerpinenas andro otroctvos a vičinenas: „Mangas tut, pomožin amenge, Devla.“ Lengro mangipen geła dži paš o Del. ²⁴ O Del šunda lengro roviben a leperða peske pre zmluva, so phandla le Abrahamoha, Izakoha the le Jakoboha, ²⁵ bo dikhelas, so pes kerel le Izraelitena a sas leske vaš lengre pharo.

3

O RAJ vakerele le Mojžišoha

¹ No o Mojžiš pašinelas o stados ke peskro sastro Jetro, savo sas rašaj andro Midijan. Jekh džives, sar lidžalas le bakren pal e pušta, dogela lenca dži paš o Choreb*, paš o verchos le Devleskro. ² Ode pes leske sikada andre jag andro krakos le RAJESKRO añjelos. O Mojžiš dikhla, hoj o krakos labol, ale na zlabol. ³ A phenda peske: „Oda hin vareso čudno! Džav te dikhel pre oda krakos, soske na zlabol.“

⁴ Sar o RAJ dikhla, hoj o Mojžiš džal te dikhel pre oda, prevakerða ke leste andral o krakos: „Mojžiš, Mojžiš!“

Ov odphenda: „Kade som.“

⁵ O Del phenda: „Ma av pašeder! Čhiv tele o sandalki pal o pindre, bo e phuv, pre savi ačhes, hiñi sveto. ⁶ Me som o Del tire dadengro, o Del le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro.“ Akor peske o Mojžiš garuða o muj, bo daralas te dikhel pro Del.

⁷ O RAJ leske phenda: „Mištes dikhłom o trapišagos mire manušengro andro Egipt. Šundom len, sar vičinen, hoj lenge te pomožinav, bo o dozorci len trapinen sar otroken a džanav pal lengre dukha. ⁸ Vašoda me avłom tele, hoj len te zachrañinav andral o vasta le Egiptanengre. Avłom len te lel avri andral odi phuv a te lidžal len andre odi phuv, so hiñi igen bari the lači, a kaj čułał o thud the o medos – e phuv, kaj bešen o Kanaančana, o Chetitana, o Amorejčana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁹ O roviben le Izraelitengro doavla dži paš ma a dikhłom lengro trapišagos, sar lenca o Egiptana namištes keren. ¹⁰ Akana dža, bičhavav tut ko Faraonos, hoj te les mire manušen, le Izraeliten, avri andral o Egipt.“

¹¹ Ale o Mojžiš le Devleske odphenda: „Ko som me, hoj te džav ko Faraonos a te lav avri le Izraeliten andral o Egipt?“

¹² O Del leske phenda: „Me avava tuha. Kada tuke ela pro znađeje, hoj tut me bičhadom: Sar leha avri le manušen andral o Egipt, tumen man lašarena pre kada verchos.“

¹³ Ale o Mojžiš leske phenda: „Te džava paš o Izraeliti, phenava lenge: ‚O Del tumare dadengro man bičhada ke tumende,‘ a phučena mandar: ‚Sar pes vičinel?‘ So lenge odphenava?“

¹⁴ O Del le Mojžišoske odphenda: „ME SOM, KO ME SOM. Phen le Izraelitenge, hoj oda, ko pes vičinel ME SOM, man bičhada ke tumende.“

* 2:18 2,18 E hebrejiko čhib: le Reueloskre

* 3:1 3,1 Oda hin o verchos Sinaj.

¹⁵ A mek o Del phenda le Mojžišoske: „Le Izraelitenge phen kada: ‚O RAJ man bičhada man ke tumende, o Del tumare dadengro – o Del le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro.

Kada hin miro nav pro furt, savo tumenge leperena a saveha man vičinena pokoleñje pro pokoleñje.’

¹⁶ Dža, zvičin le izraelike vodcenca a phen lenge: ‚Sikađa pes mange o RAJ, o Del tumare dadengro – o Del le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro.’ Ov mange phenda: ‚Me dikhavas mištes pre savoreste, so tumenca keren andro Egipt, ¹⁷ vašoda diňom lav, hoj tumen lava avri andral o pharipen andral o Egipt a lidžava andre phuv le Kanaančanengri, le Chetitanengri, le Amorejčanengri, le Perizejengri, le Chivijengri the le Jebusejengri, andre phuv, kaj čulal o thud the o medos.’

¹⁸ On tut šunena a džaha le izraelike vodcenca ko egiptsko kralis a phenena leske: ‚Arakhla pes amenca o RAJ, o Del le Hebrejengro. Domuk amenge akana te džal trin dživeseskro drom pre pušta, hoj ode te obetinas le RAJESKE, amare Devleske.’ ¹⁹ Ale me džanav, hoj o egiptsko kralis tumenge na domukela te džal het, ča akor, te pre leste ispidava mire zorale vasteha. ²⁰ Vašoda sikavava pro Egipt miri zor a marava les le všeljake zazrakenca, save maškar lende kerava. A palis tumen premukela.

²¹ Kerava avke, hoj o Egiptana tumen dena pačiv, a na džana odarik het čuće vastenca. ²² Dojekh izraeliko džuvli džala ko egiptska susedki abo ke ola, ko bešen lenca andro kher, a mangela lendar varesave somnakune the rupune veci a the o šukar gada, so urena pre tumare čhajora the muršora.“ Avke tumenca lena o barvalipen andral o Egipt.

4

O RAJ del le Mojžiš znađeña

¹ O Mojžiš odphenda le RAJESKE: „So te mange na pačana a na šunena man, a phenena: ‚O RAJ pes tuke na sikađa?’“

² Avke o RAJ le Mojžišostar phučla: „So tut hin andro vast?“
Odphenda: „Paca.“

³ Palis leske o RAJ phenda: „Čhiv la pre phuv!“

Sar o Mojžiš čhida e paca pre phuv, čerinda pes pro sap a o Mojžiš chudña lestar te denašel. ⁴ Avke leske o RAJ phenda: „Nacirde o vast a chude les le chvostostar!“ O Mojžiš nacirdña o vast, chudña les a andro vast pes leske čerinda pale pre paca. ⁵ Palis o RAJ phenda: „Ker kada, hoj o Izraeliti tuke te pačan, hoj pes tuke sikađa o Del lengre dadengro – o Del le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro.“

⁶ Palis leske o RAJ phenda: „Thov o vast tel o plaštoš!“ Ov thođa, a sar les iła avri, leskro vast sas malomocno, parno sar jiv.

⁷ A o RAJ leske phenda: „Thov o vast pale tel o plaštoš!“ Ov thođa, a sar les iła avri, sas pale sasto, avke sar calo leskro telos.

⁸ A mek o RAJ phenda: „Te tut na šunena a na pačana pro ešebno znađeña, pačana pro dujto. ⁹ Ale te na pačana aňi kale duje znađeñenge a na šunena tut, akor le sikra paňi andral o Nil a čhiv les avri pre šuki phuv. Oda paňi pes čerinela pro rat.“

¹⁰ Akor o Mojžiš phenda: „Na, RAJEJA, ma bičhav man. Me na džanav igen mištes te vakerel. Na vakeravas šoha mištes angloda, aňi akana, sar vakeres tire služobňikoha, bo polokes vakerav a koktinav.“

¹¹ O RAJ leske odphenda: „Ko kerel le manušestar ņemo abo kašuko? Ko kerel, hoj o manuš te dikhel abo te avel koro? Či oda na som me, o RAJ? ¹² Akana dža, me tuke pomožinava andro vakeriben a phenava tuke, so te vakeres.“

¹³ Ale o Mojžiš leske pale phenda: „Mangav tut, RAJEJA, bičhav varekas avres.“

¹⁴ Akor o RAJ pre leste cholisaliła a phenda: „A so o Aron, tiro phral, o Levitas? Džanav, hoj ov džanel mištes te vakerel; se ov imar avel, hoj pes tuha te arakhel, a igen radisaľola, sar tut dikhela. ¹⁵ Vakeraha leha a phenaha leske so te vakerel. Me tumenge sodudženenge pomožinava andro vakeriben a sikavava tumenge, so te keren. ¹⁶ Ov ela tiro muj, a vakerela vaš tuke ko manuša. Tu leske aveha sar Del a phenaha leske so te vakerel. ¹⁷ Le andro vast kadi paca, bo laha kereha o znađeña.“

O Mojžiš džal pale andro Egipt

¹⁸ Akor o Mojžiš geľa pale ke peskro sastro ko Jetro a phenda leske: „Mangav tut, muk man te džal pale ke mire manuša andro Egipt, hoj te dikhav, či mek dživen.“

O Jetro leske odphenda: „Dža andro smirom!“

¹⁹ O RAJ mek andro Midijan phenda le Mojžišoske: „Dža pale andro Egipt, bo imar mule savore, save tut kamle te murdarel.“ ²⁰ O Mojžiš iľa peskra romňa the le čhaven, thođa len pro somaris a džalas lenca pale andro Egipt. Iľa peha andro vast e paca, so leske o Del phenda.

²¹ O RAJ mek le Mojžišoske phenda: „Sar džaha pale andro Egipt a sar aveha anglo Faraonos, de pozoris pre oda, hoj te keres savore kala zazraki, pre save tut diňom zor. Me kerava, hoj leskro jilo te zoraľol sar bar avke, hoj na premukela mire manušen.“

²² Paľis le Faraonoske phenaha: „Kada phenel o RAJ: ‚O Izrael hino miro ešebno čhavo, ²³ a phendom tuke, hoj te premukes mire čhas, hoj man te lašarel. Ale tu les na kamľal te premukel, vašoda murdarava tire ešebne čhas.‘“

²⁴ Jekhvar pro drom andro Egipt, sar rači zaačhile te presovel, o RAJ pes arakhľa le Mojžišoha a kamľa leske te lel o dživipen. ²⁵ Akor e Cipora iľa e baruňi čhuri a odčhinda peskre čhaske e cipa le garude muršeskre kotorestar. Paľis pes ola cipaha chudňa le Mojžišoskre čangendar a phenda: „Tu sal miro rom le rateskro!“ ²⁶ Avke les o RAJ mukľa te dživel. Vašoda pes paš e obriezka phenelas: „O rom le rateskro.“

²⁷ O RAJ phenda le Aronoske: „Dža pre pušťa, hoj tut te arakhes le Mojžišoha.“ O Aron geľa a arakhľa pes leha paš o verchos le Devleskro a čumidľa les. ²⁸ Paľis o Mojžiš phenda le Aronoske savore le RAJESKRE, savenca les bičhada, the pal savore znameňja, save leske o RAJ prikazinda te kerel.

²⁹ Avke o Mojžiš the o Aron gele andro Egipt a zvičinde savore izraelike vodcen. ³⁰ O Aron lenge phenda savoro, so o RAJ phenda le Mojžišoske. A o Mojžiš anglo jakha le manušengre kerelas o znameňja. ³¹ Sar oda o manuša dikhle, pačandile. A sar šunde, hoj o RAJ avľa ke lende, a hoj dikhľa lengro pharipen, pele pro kňoča a chudle les te lašarel.

5

O Mojžiš the o Aron anglo Faraonos

¹ Paľis o Mojžiš the o Aron gele anglo Faraonos a phende: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraelitengro: ‚Premuk mire manušen, hoj pre pušťa te oslavinen o inepos pre miri pačiv!‘“

² O Faraonos odphenda: „Ko hin o RAJ, hoj les te šunav a te premukav le Izraeliten? Me le RAJES na prindžarav a le Izraeliten na premukava.“

³ On leske phende: „Arakhľa pes amenca o Del le Hebrejengro. Domuk amenge te džal trine dživesengro drom pre pušťa, hoj ode te obetinas le RAJESKE, amare Devleske. Bo te oda na keraha, marel amen le meribnaskre nasvalibnaha abo la šablaha.“

⁴ Ale o Faraonos lenge phenda: „Mojžišona the Aronona, soske odlen le manušen pašal lengri buči? Džan pale te kerel tumari buči! ⁵ Dikh, andre kadı phuv hin but tumare manuša a tumen kamen, hoj te preačhen te kerel e buči?“

O Faraonos del prikazis pre phareder buči

⁶ Oda džives o Faraonos diňa prikazis le dozorcenge upral o otroka the le Izraelitengre muršenge, save dodikhenas pre buči: ⁷ „Imar na dena sar angloda le manušen o phusa, hoj te keren o cehli čikatar. Mi kiden peske korkore o phusa. ⁸ Ale ispiden pre lende, hoj te keren ajci cehli, sar kerenas dži akana. Nič frimeder! Hine leňiva, vašoda man avke mangel, hoj len te mukav te džal, hoj te obetinen peskre Devleske. ⁹ Ole muršen kampil te del phareder buči, hoj te keren a te na el len časos te šunel ola klamišagi.“

¹⁰ Avke o egiptska the o izraelika dozorci, phende le Izraelitenge: „O Faraonos phenda, hoj na dela tumen buter o phusa. ¹¹ Džan a roden tumenge o phusa, kaj ča kamen, ale mušinen te kerel ajci cehli, keci the angloda.“ ¹² Avke o manuša gele te rodel o phusa pal calo Egipt. ¹³ O dozorci pre lende ispidenas a phenenas: „Keren sako džives ajci sar angloda, sar tumen denas o phusa.“ ¹⁴ Le Faraonoskre dozorci chudle te marel le izraelike dozorcen, save sas ačhade te dodikhel pre buči, a phenenas lenge: „Soske na kerdan aňi idž aňi adadžives ajci cehli sar angloda?“

¹⁵ Paľis gele o izraelika dozorci ko Faraonos a igen les mangenas: „Soske amenca kada keres, rajeja amaro? ¹⁶ O phusa amenge na doden, ale prikazinen amenge: ‚Keren o cehli!‘ A akana amen mek the maren, ale oda hin tire manušengri vina.“

¹⁷ O Faraonos phenda: „San leňiva a na kamen te kerel buči, vašoda phenen: ‚Muk amen, hoj te džas te obetinel le RAJESKE.‘ ¹⁸ Džan a keren buči! O phusa tumenge na dodena, ale mušinen te kerel ajci cehli sar angloda.“

¹⁹ O Izraeloskre dozorci dikhle, hoj lenca nane mištes, sar lenge phenda: „Mušinen te kerel ajci cehli sar angloda.“ ²⁰ Sar džanas avri pašal o Faraonos, zgele pes le Mojžišoha the le Aronoha, save pre lende užarenas. ²¹ Ola murša lenge phende: „O RAJ mi dikhel

pre oda, so kerdan, a mi marel tumen vaš oda, bo akana amen džungl'ardan anglo Faraonos the angle leskre služobnika. Kada, so kerdan, hin avke, sar te lenge diňanas andro vast e šabla, hoj amen te murdaren."

O Mojžiš dovakerel le RAJESKE

²² Akor pes o Mojžiš visarda ko RAJ a mangelas les: „RAJEJA, soske domuklal kajci nalachipen pre tire nipi? Soske man kade bičhadal? ²³ Akorestar, sar geľom anglo Faraonos, hoj leha te vakerav andre tiro nav, kerel lenca mek goreder a tu nič na keres, hoj len te zachrañines."

6

O RAJ pale del lav pal e zachrana

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Akana dikheha, so kerava le Faraonoske. Me pre leste ispidava, hoj te premukel mire manušen a avke zorales ispidava, hoj tradela len avri."

² O Del prevakerda ko Mojžiš a phenda: „Me som o RAJ. ³ Sikadom man le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske sar Nekzoraleder Del, ale miro nav o RAJ lenge na diňom te sprindžarel. ⁴ Phandľom lenca e zmluva, hoj lenge dava o Kanaan, e phuv, kaj angloda bešenas sar cudzinci. ⁵ A the šundom, sar o Izraeliti rovenas pharipnastar, bo o Egiptfana lendar kerde otroka, a leperdom mange pre miri zmluva.

⁶ Vašoda phen le Izraelitenge: „Me som o RAJ a lava tumen avri andral o zaphandľipen le Egiptanengro a zachrañinava tumen andral o otroctvos. Cinava tumen avri, bo marava len bare ranenca, mire zorale vasteha. ⁷ Prilava tumen sar mire manušen a avava tumaro Del. Sprindžarena, hoj me som o RAJ, tumaro Del. Me tumen lidžava avri andral o zaphandľipen le Egiptanendar. ⁸ Anava tumen andre odi phuv, pal savi la veraha phendom, hoj dava le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. Dava la tumenge a ela tumari. Me som o RAJ.' "

⁹ Avke o Mojžiš gela oda te phenel le Izraelitenge, ale on les na šunenas, bo sas znechutimen la phara bučatar a na birinenas.

¹⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹¹ „Dža anglo Faraonos, anglo egiptsko kralis, a phen leske, hoj te premukel le Izraeliten andral peskri phuv!"

¹² Ale o Mojžiš leske odphenda: „Te man na šunen o Izraeliti, sar man šaj šunel o Faraonos? A mek ke oda na džanav mištes te vakerel."

¹³ O RAJ prevakerda ko Mojžiš the ko Aron pal o Izraeliti the pal o Faraonos, pal o egiptsko kralis, a prikazinda lenge, hoj te lidžan le Izraeliten avri andral o Egipt.

Le Mojžišoskro the le Aronoskro rodokmeňos

¹⁴ Kala hine o vodci le famelijengre:

Le Izraeloskre* ešebne čhas Ruben sas štar čhave: o Chanoch, o Palu, o Checron the o Karmi. On sas le Rubenoskre fajti.

¹⁵ Le Šimeon sas čhave o Jemuel, o Jamin, o Ohad, o Jachin, o Cochar the o čhavo la Kanaančankakro o Šaul. Kala sas le Šimeonoskre fajti.

¹⁶ Kala hine le Leviskre čhave pal lengro rodokmeňos: O Geršon, o Kohat the o Merari. O Levi dživelas 137 berša.

¹⁷ Le Geršon sas čhave o Libni the o Šimej. Lendar sas but potomki.

¹⁸ Le Kohat sas čhave o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel. O Kohat dživelas 133 berš.

¹⁹ Le Merari sas čhave o Machli the o Muši.

Kala savore hine le Leviskre fajti pal lengro rodokmeňos.

²⁰ O Amram peske iľa romňa peskra nena la Jochebed a laha les sas o Aron the o Mojžiš. O Amram dživelas 137 berš.

²¹ Le Jishar sas čhave o Korach, o Nefeg the o Zichri.

²² Le Uziel sas čhave o Mišael, o Elcafan the o Sitri.

²³ O Aron peske iľa romňa la Elišeba, savi sas čhaj le Aminadaboskri a pheň le Nachšonoske. Le Aron sas laha o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar.

²⁴ Le Korach sas trin čhave: o Asir, o Elkanah the o Abiasaf. Kala sas le Korachoskre fajti.

²⁵ O Eleazar, le Aronoskro čhavo, peske iľa romňa jekha le Putieloskre čhajendar, a laha les sas o Pinchas.

Kala savore hine o fajtengre vodci andral o kmeňos Levi.

* 6:14 6,14 le Jakoboskre

²⁶ O Mojžiš the o Aron sas ola, kaske o RAJ phenda: „Lidžan avri andral o Egipt le Izraeliten dojekhes pal peskro kmeños.“ ²⁷ On sas ola, ko vakerenas le Faraonoha, le egiptske kraľiha, hoj te premukel le Izraeliten andral o Egipt.

O RAJ bičhavel le Mojžiš the le Aron ko Faraonos

²⁸ Akor, sar o RAJ prevakerďa ko Mojžiš andro Egipt, ²⁹ o RAJ leske phenda: „Me som o RAJ. Phen le Faraonoske savoro, so tuke phenava.“

³⁰ Ale o Mojžiš leske odphenda: „Me na džanav mištes te vakereľ. Sar man šaj šunel avri o Faraonos?“

7

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dikh, ačhadom tut sar Devles, hoj te vakeres le Faraonoske a tiro phral o Aron ela sar tiro prorokos. ² Tu leske pheneha savoro, so tuke prikazinava a tiro phral o Aron vakereľa le Faraonoha, hoj le Izraeliten te premukel andral peskri phuv. ³ Ale me zoralarava o jilo le Faraonoskro a andro Egipt kerava igen but mire znemeňja the zazraki. ⁴ O Faraonos tumen na šunela, vašoda sikavava pro Egipt miri zor. Avke les marava le bare ranenca a le Izraeliten lava avri andral o Egipt pal peskre kmeňi. ⁵ Sar nacirdava miro vast pro Egipt a lava odarik avri le Izraeliten, akor o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

⁶ Avke o Mojžiš the o Aron kerde savoro avke, sar lenge prikazinda o RAJ. ⁷ Le Mojžišoske sas ochtovardeš (80) berš a le Aronoske ochtovardeš the trin (83) berš, sar vakerenas le Faraonoha.

Le Aronoskri paca pes čerinel pro sap

⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ⁹ „Sar o Faraonos tumenge phenela, hoj te keren varesavo zazrakos, phen le Aronoske: ‚Le e paca a čhiv la pre phuv anglo Faraonos a čerinel a pes pro sap.‘“

¹⁰ Avke o Mojžiš the o Aron gele anglo Faraonos a kerde avke, sar lenge prikazinda o RAJ. O Aron čhida e paca anglo Faraonos the angle leskre uradňika a e paca pes čerinda pro sap. ¹¹ Akor o Faraonos vičinda ke peste peskre godavere muršen the le čarodejňiken a on tiš kerde odi veca peskre čarenca. ¹² Dojekh lendar čhida peskri paca pre phuv a čerinde pes pro sapa, ale le Aronoskri paca čala lengre paci. ¹³ Ale le Faraonoskro jilo zorafiľa sar bar a na šunda len, avke sar phenda o RAJ.

Ešebno rana: O paňi čerimen pro rat

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Le Faraonoskro jilo hino zoralo sar bar a na kamel te premukel le manušen. ¹⁵ Tajs a tosara dža ko Faraonos, sar džala tele paš o paňi Nil. Le tuha e paca, so pes čerinda pro sap, a ode les užar paš o brehos. ¹⁶ Pheneha leske: ‚O RAJ, o Del le Hebrejengro, man bičhada ke tute, hoj tuke te phenav: ‚Premuk mire manušen, hoj man te lašaren pre pušta.‘“ Ale tu les dži akana na šundal. ¹⁷ Vašoda o RAJ tuke phenel: ‚Pal ada džaneha, hoj me som o RAJ.‘ Dikh, akana la pacaha, so hiňi mande andro vast, demavava pal o Nil a o paňi pes čerinel a pro rat. ¹⁸ O ribi, save hine andro paňi murdalona a o Nil khandisalola avke, hoj o Egiptana našti pijena le paňestar.‘“

¹⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Phen le Aronoske, hoj te nacirdel o vast upral o paňa, upral o kanali the upral o nadrži andre calo Egipt a dojekh paňi pes ode čerinel a pro rat. O rat ela všadzik pal calo Egipt, mek až andro kaštune the barune nadobi.“

²⁰ O Mojžiš le Aronoha kerde savoro avke, sar lenge o RAJ prikazinda. O Aron hazdňa e paca, savi leste sas andro vast, a anglo Faraonos the leskre uradňika demada pal o Nil a savoro paňi andre pes čerinda pro rat. ²¹ O ribi andro Nil murdalile a o paňi čudňa te khandel avke, hoj o manuša andro Egipt našti pile o paňi. Avke sas o rat pal calo Egipt.

²² Ale o egiptska čarodejňika oda tiš kerde peskre čarenca a le Faraonoskro jilo sas sar bar a na šunda le Mojžiš the le Aron, avke sar phenda o RAJ. ²³ O Faraonos pes visarda a gela andre peskro palacis. Aňi kalestar peske na kerda nič. ²⁴ Savore Egiptana kopalinenas o čaňiga pašal o Nil, hoj len te el paňi te pijel, bo andral o Nil našti pijenas.

²⁵ Efta džives pregeľa paloda, sar o RAJ čerinda o paňi andro Nil pro rat.

Duťo rana: o žabi

²⁶ A palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža ko Faraonos a phen leske so phenel o RAJ: ‚Premuk mire manušen, hoj man te lašaren. ²⁷ Ale te len na kameha te premukel, bičhavava všadzik pre cali tiri phuv le žaben. ²⁸ Andro paňi Nil ela pherdo žabi a avena odarik avri a džana andre tiro palacis, andre tiri spalňa, andre tiro hadžos, andro khera tire uradňikengre the tire manušengre, andre tire bova a the andre tire čare, kaj ušanes

o chumer pro maro. ²⁹ O žabi chučerena pre tu, pre tire manuša the pre tire uradnika.’
“

8

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Phen le Aronoske, hoj te nacirdel o vast la pacaha upral o paña, upral o kanali the upral o nadrži a avke an le žaben pro Egipt.“

² Avke o Aron nacirdña o vast upral o paña andro Egipt, o žabi avle avri a zaučharde calo Egipt. ³ Ale avke kerde the o čarodejñnika peskre čarenca a ande le žaben pro Egipt.

⁴ O Faraonos diña te vičinel le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: „Modlinen tumen ko RAJ, hoj te lel mandar the mire manušendar le žaben a me premukava tumare manušen, hoj te obetinen le RAJESKE.“

⁵ O Mojžiš phenda le Faraonoske: „Tu tuke kide avri, kana man te modlinav vaš tu, vaš tire služobñnika the manuša, hoj o RAJ te odlel tutar the tire kherestar le žaben a te aven ča andro Nil.“

⁶ „Tajsa,“ phenda o Faraonos.

Akor o Mojžiš phenda: „Mi ačhel pes avke, sar phendal, hoj te džanes, hoj ñiko nane ajso sar o RAJ, amaro Del. ⁷ O žabi oddžana tutar, tire kherendar, tire uradnikendar the manušendar. Ačhena ča andro Nil.“

⁸ Avke o Mojžiš the o Aron odgele pašal o Faraonos. Palis o Mojžiš igen mangelas le RAJES, hoj le Faraonostar te odlel le žaben, saven pre leste bičhada. ⁹ O RAJ kerđa avke, sar les mangelas o Mojžiš. A o žabi andro khera, pro dvori the pro mali murdañile. ¹⁰ O Egiptfana len skidle upre a thode pro bare kopi a o khandipen lendar sas pal calo Egipt. ¹¹ Sar o Faraonos dikhla, hoj o žabi murdañile, zorařarda peskro jilo sar bar a na šunda len, avke sar phenda o RAJ.

Trito rana: o komara

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: „Phen le Aronoske, hoj te nacirdel e paca a te demel laha pal o prachos pre phuv, a o prachos pes čerinela pro komara pal calo Egipt.“ ¹³ On oda kerde. O Aron nacirdña o vast la pacaha a demađa pre phuv pal o prachos. Oda prachos andre calo Egipt pes čerinda pro komara, a gele pro manuša the pro dobitkos. ¹⁴ The o čarodejñnika kamle te prianel le komaren, ale našti oda kerde. A o komara trapinenas dureder le manušen the le dobitkos.

¹⁵ Akor o čarodejñnika phende le Faraonoske: „Kada kerđa o Del!“ Ale le Faraonoskro jilo zorařila sar bar a na šunda len, avke sar oda phenda o RAJ.

Štarto rana: o muchi

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Sar o Faraonos džala sig tosara paš o pañi, dža anglal leste a phen leske: ‚Kada phenel o RAJ: Premuk mire manušen, hoj man te lašaren! ¹⁷ Bo te na premukeha mire manušen, bičhavava pre tute, pre tire uradnika, pre tire manuša the pre tire khera le muchen. Andro khera le Egiptanengre ena pherdo muchi; mek až e phuv ela zaučhardi le muchenca. ¹⁸ Ča andre phuv Gošen, kaj bešen mire manuša, na bičhavava le muchen, hoj te džanes, hoj me, o RAJ, som andre kadi phuv. ¹⁹ Kerava rozdžel maškar mire manuša the maškar tire manuša. A kada znameñje pes sikavela tajsa.‘“

²⁰ O RAJ ada the kerđa. Andre le Faraonoskro palacis the andre leskre uradnikengre khera, avle pherdo muchi, sar e kalı chmara a zñičinde e phuv andro calo Egipt.

²¹ Akor o Faraonos vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: „Džan a obetinen tumare Devleske andre kadi phuv.“

²² O Mojžiš leske phenda: „Ada na ela mištes kade te kerel, te obetinas le RAJESKE, amare Devleske, oda, so prekal o Egiptfana hin džungipen. Bo te angle lende obetinaha oda, so lenge hin džungalo, či amen na murdarena vaš oda le barenca? ²³ Mušinas te džal trin dživeseskro drom pre pušta a ode te obetinel le RAJESKE amare Devleske, avke sar amenge prikazinel.“

²⁴ O Faraonos phenda: „Mukava tumen, hoj te obetinen le RAJESKE, tumare Devleske, pre pušta, ale ča ma džan igen dur. Mangen tumen the vaš mande.“

²⁵ O Mojžiš odpheña: „Sar pašal tu džava het, modlinava man vaš tuke ko RAJ, a tajsa oddžana o muchi tutar, tire uradnikendar the mire manušendar. Ale ča pale te na thoves amenca avri, hoj na premukeha le manušen te džal te obetinel le RAJESKE.“

²⁶ Palis o Mojžiš odgeľa le Faraonostar a mangelas le RAJES. ²⁷ O RAJ kerđa avke sar mangelas o Mojžiš. O muchi odgeľa le Faraonostar, leskre uradnikendar the leskre manušendar, a na ačhila ode añi jekh mucha. ²⁸ Ale the akana o jilo le Faraonoskro zorařila sar bar a na premukla le manušen.

9

Pandžto rana: o dobitkos murdalol

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža pale ko Faraonos a phen leske, hoj kada phenel o RAJ, o Del le Hebrejengro: ‚Premuk mire manušen, hoj mange te služinen. ² Ale te len na premukeha a zlikereha len, ³ potrestinava tut avke, hoj bičhavava baro nasvaliben pre savoro tiro dobitkos – pro graja, somara, favi, gurunña, bakre the pro kozi. ⁴ A kerava rozdžel maškar o dobitkos le Izraeloskro the maškar o dobitkos le Egiptoskro avke, hoj le Izraelitenge na merela aňi jekh džviros.

⁵ Me, o RAJ, oda kerava tajsa.‘“ ⁶ Avke o RAJ oda pre aver džives the kerđa. Savoro dobitkos le Egiptanengro murdalila, ale le Izraelitengro na. ⁷ O Faraonos pes dophučla, či le Izraelitengre dobitkostar nič na murdalila, a čačes sas avke. Ale the avke le Faraonoskro jilo sas zoralo a na premukla le Izraeliten.

Šovto rana: o vredi

⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: „Len le vastenca o prachos andral o bov a o Mojžiš mi čhivel oda andro luftos anglo Faraonos. ⁹ A pal calo Egipt e balvaj rozphurdela o prachos a olestar pes čhivela avri pro manuša the pro dobitkos o hñisava vredi.“

¹⁰ Avke ile o prachos andral o bov, gele anglo Faraonos a o Mojžiš rozčhida oda andro luftos. A pro manuša the pro dobitkos avle avri o hñisava vredi. ¹¹ O čarodejñika le Egiptanengre našti gele anglo Mojžiš, bo o vredi sas pre lende the pre savore Egiptana. ¹² Ale o RAJ avke kerđa, hoj le Faraonoskro jilo zoraliła sar bar, a vašoda len na šunda, avke sar phenda o RAJ prekal o Mojžiš.

Eftato rana: o brišind le krupenca

¹³ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš: „Sig tosara dža anglo Faraonos a phen leske, hoj kavke phenel o RAJ, o Del le Hebrejengro: ‚Premuk mire manušen, hoj mange te služinen, ¹⁴ bo akana bičhavav pre tu, pre tire uradñika the pre tire manuša savore rani, hoj te sprindžares, hoj pre cali phuv nane ajso sar me. ¹⁵ Imar akor tut šaj khoslom tele pale phuv, sar hazdñom miro vast a maravas tut the tire manušen le meribnaskre nasvalibnaha. ¹⁶ Ale muklom vast te dživel ča vaš oda, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pal miro nav pes te vakerel pal cali phuv. ¹⁷ No tu tut mek furt hazdes upre a na kames te premukel mire manušen. ¹⁸ Vašoda tajsa kajso časos bičhavava pre phuv ajso baro brišind le krupenca, savo mek na sas andro Egipt, kanastar hino dži adadžives. ¹⁹ Akana sig de te garuvel tire stadi the savoro, so tut hin pre mała, bo sar chudela te del oda brišind, merena savore manuša the stadi, so ena avri.‘“

²⁰ Akor varesave le Faraonoskre uradñika, save darandile le RAJESKRE lavendar, ligende peskre otroken andro kher a le staden andro maštaliňi. ²¹ Aver džene, save ola lava na priile, mukle peskre otroken the staden pre mała.

²² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Hazde upre o vast ko ñebos, hoj pre calo Egipt te del baro brišind le krupenca: pro manuša, pro dobitkos the pre savore rastlini andre odi phuv.“ ²³ Sar o Mojžiš hazdña peskri paca ko ñebos, o RAJ kerđa, hoj te herminel, te del o brišind le krupenca a te maren o bleski pre phuv. Avke o RAJ kerđa andro Egipt, ²⁴ hoj delas baro brišind le krupenca a marenas o bleski. Kada mek na sas andro Egipt, kanastar ačhiła narodoske. ²⁵ Oda brišind le krupenca delas pre savoreste, so sas pre mała andro Egipt, či pro manuša vaj pro dobitkos, a zñičinda savore rastlini the phagerđa o stromi pre mała. ²⁶ Ča andre phuv Gošen kaj bešenas o Izraeliti na delas oda baro brišind.

²⁷ Palis peske o Faraonos diňa te vičinel le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: „Akana kerdom binos. O RAJ hino čačipnaskro a man the mire manušen nane čačipen. ²⁸ Mangen le RAJES, bo imar amen hin dos le Devleskre perumendar the krupendar. Premukava tumen, na mušinen kade te ačhel.“

²⁹ O Mojžiš leske odphenda: „So ča džava avri andral o foros, hazdava mire vasta ko RAJ a mangava les. O perumi the o brišind le krupenca preačhela, hoj te prindžares, hoj e phuv hiňi le RAJESKRI. ³⁰ Ale me džanav, hoj tu the tire uradñika tumen the avke mek na darana le RAJESTAR, le Devlestar.“

³¹ O Ianos the o jačmeňis sas zñičimen, bo imar akor sas o jačmeňis andro klasi a pro Ianos sas o kvitki. ³² Ale ñisavi pšeňica na sas zñičimen, bo barol nasigeder.

³³ Palis o Mojžiš odgeła le Faraonostar avri andral o foros a hazdña o vasta ko RAJ. O perumi preačhile a o brišind le krupenca imar na delas buter pre phuv. ³⁴ Sar o Faraonos dikhla, hoj o brišind le krupenca the o perumi preačhile, kerelas dureder o bini. Leskro

jilo the leskre uradnikengre jile ačhile barune. ³⁵ Le Faraonoskro jilo ačhila mek furt zoralo a na premukla le Izraeliten, avke sar oda o RAJ anglal phenda prekal o Mojžiš.

10

Ochtoto rana: o kobilki

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža ko Faraonos. Me zoralardom o jilo le Faraonoske a the leskre uradnikenge, hoj maškar lende te kerav kala znameñja, ² a hoj te vakeres tire čhavenge the vnukenge pal oda, so kerdom andro Egipt, hoj tumen te džanen, hoj me som o RAJ.“

³ Avke o Mojžiš the o Aron gele ko Faraonos a phende leske: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraelitengro: ‚Mek keci tuke likerela, hoj tut angle ma te pokorines? Premuk mire manušen, hoj man te džan te lašarel!‘ ⁴ Te na premukeha mire manušen, mek tajsa anava pre tiri phuv le kobilken. ⁵ Ena ajci but, hoj zaučharena cali phuv a na dičhola la. Chana savoro, so tumenge ačhila paloda, sar delas o brišind le krupenca, a pal e mala obchana savore stromi. ⁶ Pherarena tiro palacis, o khera tire uradnikengre the savore khera andro Egipt. Ajso vareso mek na dikhle tire dada, aňi o phure dada akorestar, sar avle andre kadi phuv dži adadžives.“ Palis o Mojžiš odgela le Faraonostar.

⁷ Le Faraonoskre uradnika phende: „Dži kana mek amenge kada murš kerela pharipen? Premuk ole manušen, hoj te lašaren le RAJES, peskre Devles. Tu na dikhes pre oda, hoj o Egipt ela zničimen?“

⁸ Palis le Mojžiš the le Aron ande pale anglo Faraonos a ov lenge phenda: „Džan a lašaren le RAJES, tumare Devles! Ale oda ko tumenca kamel te džal?“

⁹ O Mojžiš odphenda: „Amen džaha savore, či terne abo phure, laha peha amare čhaven, amare čajjen, le bakren the o dobitkos, bo kamas te džal te oslavinel o inepos pre le RAJESKRI pačiv.“

¹⁰ O Faraonos lenge odphenda: „Lav vera pro RAJ, hoj tumen na mukava te džal het tumare čhavenca. Bo tumen gondolinen te kerel vareso nalačo. ¹¹ Avke na! Šaj džan ča tumen o murša te lašarel le RAJES, avke sar oda kamenas.“ A tradle len avri pašal o Faraonos.

¹² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Nacirde o vast pro Egipt, hoj te aven andre odi phuv o kobilki a te chan tele savore rastlini, so ačhile pal o brišind le krupenca.“

¹³ Avke o Mojžiš hazdňa peskri paca upral o Egipt a o RAJ bičhada andre odi phuv e balvaj le vichodostar. E balvaj phurdelas calo džives the calo rat a tosara ode anda le kobilken. ¹⁴ O kobilki avle pre calo Egipt a beše peske všadžik andre odi phuv. Sas ajci but, sar šoha anglođa na sas a aňi paloda na ela. ¹⁵ Cali phuv andro Egipt sas ole kobilkendar kaľi. Chale savoro, so ačhila pal o brišind le krupenca, savoro pal o stromi the pal o mali. Nič zeleno na ačhila andro Egipt, aňi pro stromi, aňi pro mali.

¹⁶ Avke o Faraonos sig vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda: „Kerdom binos anglo RAJ, angle tumaro Del the angle tumende. ¹⁷ Mangav tut odmuk mange mek jekhvar a modlin tut ko RAJ ke tiro Del, hoj mandar te odlel kadi meribnaskri rana.“

¹⁸ Avke o Mojžiš odgela lestar a mangelas le RAJES, ¹⁹ a o RAJ visarda e balvaj, hoj te phurdel zorales le zapadostar. Odi balvaj odligenda savore kobilken andro Lolo moros*. Avke andre calo Egipt na ačhila aňi jekh kobilka. ²⁰ Ale o RAJ zoralarda o jilo le Faraonoske, a vašoda na premukla le Izraeliten.

Eňato rana: o kalipen

²¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Hazde tiro vast ko űebos a pro Egipt avela ajso kalipen, hoj pes dela te chudel.“ ²² Akor o Mojžiš hazdňa o vast ko űebos a andre calo Egipt sas trin džives baro kalipen, ²³ avke hoj o Egiptana jekh avres na dikhenas. A űiko na odgela trin džives pal oda than, kaj sas. Ale ode, kaj bešenas o Izraeliti, sas o švetlos.

²⁴ Akor o Faraonos vičinda ke peste le Mojžiš a phenda: „Džan, služinen le RAJESKE a the tumare čhave šaj džan tumenca! Muken kade ča o stadi the o dobitkos.“

²⁵ O Mojžiš leske odphenda: „Akor amen mušines tu te del oda, so amenge kampela pro obeti the pro labarde obeti, hoj te anas le RAJESKE, amare Devleske. ²⁶ Na, amen las peha the amaro dobitkos. Na ačhela kade űisavo džvirov, bo lendar peske kidaha avri oda, so kampela pre služba le RAJESKE, amare Devleske. Amen mek na džanas, so kampel pre obeta le RAJESKE, medik ode na dodžaha.“

* 10:19 10,19 E hebrejiko čhib: o Trstínakro moros

²⁷ Ale o RAJ zoraľarda o jilo le Faraonoske, a vašoda len na kamla te premukel. ²⁸ A o Faraonos phenda le Mojžišoske: „Dža mandar het a ma opovažin tut mange pale te sikavel pro jakha, bo oda džives, sar tut dikhava, mereha!“

²⁹ „Mi ačhel pes avke, sar phendal,“ odphenda leske o Mojžiš. „Imar man šoha na dikheha!“

11

E dešto rana

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Mek jekh rana mukava pro Faraonos the pro Egipt. Palis tumen premukela a na ča premukela, ale tradela avri savoren. ² Phen le manušenje, hoj dojekh murš the dojekh džuvli peske te mangel peskre susedendar rupune the somnakune veci.“ ³ O RAJ kerda, hoj o Izraeliti te arakhen milost andro jakha le manušenje andro Egipt. Le Mojžiš denas andro Egipt bari pačiv the o uradnika le Faraonoskre the o manuša.

⁴ Palis o Mojžiš phenda le Faraonoske: „Kada phenel o RAJ: ‚Pal jepaš rat, predžava prekal o Egipt. ⁵ A merela dojekh čhavoro andro Egipt, savo ešebno ulila. Oda le Faraonoskre čhastar, savo majinel te bešel pro tronos, dži ko čhavo la otrokiňakro, savi erňinel e pšenića, a the savoro ešebno le dobitkostar. ⁶ Pal calo Egipt šundola baro roviben, savo mek na sas aňi imar na ela. ⁷ A pre ņisavo Izraelitas mek aňi o rikono na bašola, aňi pre lengre dživiri.‘ Palis sprindžarena, hoj me o RAJ kerav rozdžel maškar o Egipt the maškar o Izrael.“ ⁸ Paloda leske o Mojžiš phenda: „Avena ke ma savore tire uradnika, bandona angle ma a mangena man: ‚Dža het savore tire manušenća, save pal tu džan.‘ A me akor džava het.“ Avke o Mojžiš odgela pašal o Faraonos igen cholamen.

⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „O Faraonos tumen na šunela. Vašoda pes andro Egipt ačhena mek but mire zazraki.“ ¹⁰ O Mojžiš the o Aron kerde savore ola zazraki anglo Faraonos, ale o RAJ le Faraonoske zoraľarda o jilo, a vašoda le Izraeliten andral peskri phuv na premukla.

12

E Patrađi

¹ Andro Egipt o RAJ le Mojžišoske the le Aronoske phenda: ² „Kada čhon prekal tumende ela ešebno le čhonendar a ela ešebno čhon andro berš. ³ A den te džanel savore manušenje andral o Izrael: Andro dešto džives andre kada čhon dojekh murš mušinel te kidel avri jekhe bakrores: jekhes vaš dojekh kher. ⁴ Te varesavi famelija hiňi cikňi a na dočalaahas ole bakrores, mi chan jekhetane le nekašeder susedaha jekhe bakrores: pal oda, keci hine džene a ko keci chal. ⁵ O dživoro mušinel te el beršesko samcos bi e chiba, šaj les kiden avri le bakrendar abo le kozendar. ⁶ Pal oda bakroro pes mušinenća te starinel dži andro dešuštarto (14.) džives andre oda čhon, palis savore Izraeliti ke račate murdarena ole bakroren. ⁷ O manuša mušinen te makhel leskre rateha e zarubňa pal o seri the upral o vudar andre oda kher, kaj chana le bakrores. ⁸ Odi rat o mas pekena pre jag a chana les le mareha bi o kvasos the le kirke bilinenća. ⁹ Našti chan oda mas jalo aňi tado, ale ča peko pre jag – le šereha, le pindrenća the le vnutornostenća. ¹⁰ A dži tosara lestar ma muken ņič, ale te ačhela vareso, mušinen oda te zlabarel pre jag. ¹¹ Kavke les chana: Avena urde a phandena pašal tumende o sirimos, pro pindre tumende ela o sandali a andro vasta e palica. Chana les sig, bo oda hin e Patrađi pre pačiv le RAJESKE.“

¹² Odi rat predžava prekal o Egipt a murdarava ode savore ešebnen a oda le manušendar dži o dobitkos. A anava o sudos pro savore devla andro Egipt. Me som o RAJ. ¹³ O rat, so ela pro zarubňi, sikavela, save hin tumare khera. Sar marava le Egipt, obdžava tumen le meribnaskra ranaha, bo dikhava o rat.

¹⁴ Kada džives tumenge leperena. Leperena tumenge les sar inepos pre pačiv le RAJESKE. Oslavinena les pokoleňje pro pokoleňje sar večno prikazis.“

O inepos le Marengro bi o Kvasos

¹⁵ O RAJ phenda: „Efta dživesa chana o mare bi o kvasos. Pro ešebno džives mušinen andral tumare khera te čhivel het savoro kvasos. A te vareko andre kala efta dživesa chala vareso le kvasoha, akor oda dženo ela tradlo het mire manušendar. ¹⁶ Ešebno džives the eftato džives, tumen zdžana, hoj man te lašaren. A ņisavi buči naši keren andre kala dživesa, ale ča šaj pripravinen o chaben.“

¹⁷ Dofikeren kada inepos le Marengro bi o Kvasos, bo andre oda džives ilom avri tumare kmeňi andral o Egipt. Pro furt mušinen oda džives te oslavinel sar prikazis, pokoleňje pro pokoleňje. ¹⁸ O mare bi o kvasos chudena te chal rači dešuštarto (14.)

džives andro ešebno čhon dži rači andro bišujekhto (21.) džives oda čhon. ¹⁹ Efta džives tumen našti avel andre tumaro kher nisavo kvasos. Sako, ko chala vareso le kvasostar, ela avritradlo le narodostar, či hino Izraelitas abo cudzincos. ²⁰ Na chana nič, andre soste hin o kvasos. Všadzik, kaj bešena, chana ča o mare bi o kvasos.“

Ešebno Patrađi

²¹ O Mojžiš vičinda savore izraelike vodcen a phenda lenge: „Džan a kiden tumenge avri bakrores andral o stados prekal tumare fameliji a murdaren les sar Patradakre bakrores. ²² Palis len konaricis le izopostar, močinen les andro rat, so hin andro čaroro, a makhen leha o zarubňi upral the pal soduj seri pre tumaro kher. A dži tosar niko tumendar te na avel avri andral o kher. ²³ Sar o RAJ predžala prekal o Egipt, hoj ode te murdarel le Egiptanen, dikhela o rat pro zarubňi upral the pal soduj seri a na domukela le meribnaskre aňjeloske, hoj te džal andre tumare khera te murdarel.

²⁴ Tumen the tumare čhave mušinen te dolikerel kada prikazis pro furt. ²⁵ Sar avena andre phuv, pal savi o RAJ tumen diňa vera, hoj dela la tumenge, dolikeren kada inepos pro furt. ²⁶ A te tumendar jekhtar phučena tumare čhave: „Soske oslavinas kada inepos? ²⁷ phenena lenge: ‚Kadi Patradakri obeta keras pre pačiv le RAJESKE, bo ov obgela o khera le Izraelitengre andro Egipt, sar murdarda le Egiptanen a amare khera zachraňinda.‘ “ Akor o Izraeliti pele pro khoča anglo RAJ a lašarenas les. ²⁸ Palis gele a kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske the le Aronoske.

²⁹ Sar sas pal jepaš rat, o RAJ murdarda savore ešebne čhaven andro Egipt, a oda le Faraonskre čhastar, savo majinda te bešel pre leskro tronos, dži ko ešebno čhavo oleskro, ko sas phandlo andre bertena, a the savoro ešebno le dobitkostar. ³⁰ Odi rat o Faraonos, leskre uradňika the savore Egiptana uštile, bo sas baro roviben pal calo Egipt. Na sas kher, andre savo na sas murdardo ešebno čhavoro.

³¹ O Faraonos mek odi rat vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: „Ušten! Džan het mire manušendar, tumen the o Izraeliti! Džan a lašaren le RAJES, avke sar kamenas! ³² Len tumenge tumare stadi the dobitkos, avke sar mangelas a džan! A mangel o požehnaňje the prekal mande!“

³³ The o Egiptana igen mangelas le Izraeliten, hoj sig te džan het andral lengri phuv, bo phenenas: „Te ačhena kade, savore meraha.“

O Izraeliti džan avri andral o Egipt

³⁴ Avke o Izraeliti peske ile le čarenca o chumer bi o kvasos, thode andro zajdi a liģenas pre peskre phike. ³⁵ O Izraeliti kerde avke, sar lenge phenda o Mojžiš, a mangelas peske le Egiptanendar rupune the somnakune veci the gada. ³⁶ O RAJ kerda avke, hoj o Egiptana te presikaven pačiv le Izraelitenge a te den lenge savoro, so lendar mangelas. Kavke on ile het o barvalipen le Egiptanendar.

³⁷ Palis o Izraeliti pes mukle andral o Raamses a gele andro Sukot. Sas vaj 600 000 muša, bi o džuvla the bi o čhave. ³⁸ A džanas lenca but aver manuša, but stadi the dobitkos. ³⁹ Ole chumerestar, so ile andral o Egipt, pekle o mare bi o kvasos, bo on len odarik sig tradle avri a na sas len časos te pripravinel o chumer aňi o chaben pro drom.

⁴⁰ O Izraeliti bešenas andro Egipt štar šel the tranda (430) berš. ⁴¹ Le RAJESKRE manuša avle avri andral o Egipt ipen pro posledno džives ole 430 beršenge. ⁴² Oda sas e rat, kana o RAJ cali rat stražinelas le Izraeliten, hoj len te lidžal avri andral o Egipt. Vašoda odi rat ela le RAJESKRI pro furt a o Izraeliti ena upre andre odi rat a stražinena sako berš, pokoleňje pro pokoleňje.

O prikazi pal e Patrađi

⁴³ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: „Kada tumenge prikazinav pal e Patrađi: Nisavo cudzincos kale Patradakre chabenestar našti chal. ⁴⁴ Olestar šaj chal dojekh otrokos, savo sas cindo vaš o love, te ela obrezimen. ⁴⁵ Aňi nisavo cudzincos olestar našti chal, aňi oda, ko kerel buči prekal tumende.

⁴⁶ Mušinen calo chaben te chal andre tumare khera. Našti lestar nič lidžan avri a aňi jekh kokalos na phagena. ⁴⁷ Kavke savore Izraeliti mušinen te oslavinel kada inepos.

⁴⁸ Te vareko, ko nane Izraelitas, kamela te oslavinel e Patrađi jekhetane tumenca, mušinel dojekh muš andral leskro kher pes te del te obrezinel. Palis šaj oslavinel e Patrađi, avke sar the o Izraelitas. Ale nisavo dženo, ko na ela obrezimen, našti lestar chal. ⁴⁹ Kada zakonos mušinena te dolikerel o Izraeliti the o cudzinci, save bešena maškar tumende.“

⁵⁰ Savore Izraeliti kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske the le Aronoske. ⁵¹ Andre oda džives o RAJ iła avri andral o Egipt savore izraelika kmeňi.

13

O prikazis pal o ešebna muršora

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Pošvecin mange dojekhe ešebne muršes, savo ulola le Izraelitengre džuvlengne. Bo dojekh ešebno hin miro a oda le manušendar the le dobitkostar.“

³ O Mojžiš phenda le manušenge: „Leperen tumenge pre kada džives, andre savo avlan avri andral o Egipt, kaj sanas otroka. Bo o RAJ tumen odarik iľa avri peskre zorale vasteha. Vašoda našti chan nič, andre soste hin o kvasos. ⁴ Tumen adadžives adarik džan avri andro ešebno čhon Abib* . ⁵ Sar tumen o RAJ lidžala andre phuv le Kanaančanengri, le Chetitanengri, le Amorejčanengri, le Chivijengri the le Jebusejengri, so tumare dadenge la veraha phenda, hoj la dela tumenge – e phuv, kaj čuľal o thud the o medos – akor sako berš andre oda čhon oslavinena kada inepos. ⁶ Efta dživesa chana o mare bi o kvasos a pro posledno džives oslavinena o inepos pre le RAJESKRI pačiv. ⁷ O mare bi o kvasos chana efta džives. A nič, andre soste hin o kvasos, pes naši arakhel maškar tumende, aňi andre cali tumari phuv. ⁸ Andre oda džives tumare čhavege phenena avke: „Me kerav ada vaš oda, so o RAJ kerda prekal ma, sar avlom avri andral o Egipt.“ ⁹ Kada inepos ela pre tumende sar varesavo znakos, so hin priphandlo pro vast the pro čekat. Oda tumenge leperela, hoj furt te vakeren a te sikľon o zakonos le RAJESKRO, bo ov tumen iľa avri andral o Egipt peskre zorale vasteha. ¹⁰ Oslavinena kada inepos sako berš andre ajso džives.“

¹¹ O RAJ tumen anela andre le Kanaančanengri phuv, avke sar la veraha phenda, hoj la dela tumenge the tumare dadenge. Sar tumenge la dela, ¹² tumen dena prekal o RAJ dojekhe ešebne muršes, savo ulola la džuvľake the le dobitkoske, bo oda hin le RAJESKRO. ¹³ Dojekhe somaris, so ulol ešebno šaj cinen avri avke, hoj dena vaš leste bakrores. A te ada na kerena, phagena leske e meň. Dojekhe ešebne muršores tumare čhavendar mušinen te cinel avri.

¹⁴ Te tumendar varekana phučena tumare čhave: „Oda so kada hin?‘ Odphenena lenge: ‚O RAJ amen iľa avri andral o Egipt peskre zorale vasteha, andral odi phuv, kaj samas otroka. ¹⁵ Sar o Faraonos sas zoralejileskro a na kamelas amen te premukel, o RAJ murdarda savoro muršikano ešebno andro Egipt, oda le manušendar the le dobitkostar. Vašoda akana oboctinas le RAJESKE savore ešebne samcen le dobitkostar, ale peskre ešebne čhaven cinas avri.‘ ¹⁶ Kada tumenge ela pro leperiben, sar o znakos pro vast the pro čekat, hoj o RAJ amen iľa avri andral o Egipt peskre zorale vasteha.“

O chmarakro the o jagalo slupos

¹⁷ Sar o Faraonos premukľa le Izraeliten, o Del len na lidžalas le dromeħa prekal le Filišćincengri phuv, kajte sas charneder. Bo o Del peske phenda: „Te pes mire manuša mušinena te marel andro mariben, šaj čerinena peskro gondolišagos a šaj pes visarena pale andro Egipt.“ ¹⁸ Vašoda len o Del lidžalas pal e pušta paš o Lolo moros. O Izraeliti džanas avri andral o Egipt avke sar slugađa pripravimen andro mariben.

¹⁹ O Mojžiš iľa peħa the le Jozefoskro kokala. Bo o Jozef phandľa la veraha le Izraeliten: „Sar tumen o Del zachraňinela, mušinen tumenca te lel adarik mire kokala.“

²⁰ Sar odgele andral o Sukot, kerde peske taboris andro Etam pro agor la pušťake. ²¹ O RAJ džalas angle lende dživese andro chmarakro slupos, hoj lenge te sikavel o drom, a rači andro jagalo slupos, hoj lenge te švicinel. Avke on šaj džanas the dživese the rači. ²² O chmarakro slupos dživese na odgeľa anglal o manuša, aňi rači o jagalo slupos.

14

O Izraeliti paš o moros

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge, hoj pes te visaren pale a te keren peske taboris anglo Pi-Hachiroť maškar o Migdol the moros. Ode tumenge keren taboris anglo Baal-Cefon paš o moros. ³ O Faraonos peske gondolinela pal o Izraeliti, hoj na džanen, kaj džan, a hoj andre pušta našľona. ⁴ Me zoralarava le Faraonoske o jilo a ov lela peskri armada džala pal tumende. Pro Faraonos the pre leskre savore slugađa man oslavinava a o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ.“ A o Izraeliti oda avke kerde.

⁵ Sar o Faraonos šunďa, hoj o Izraeliti imar gele het, ov the leskre uradňika čerinde peskro gondolišagos a phende peske: „So amen kerdam, hoj mukľam le Izraeliten te džal het? Našadam peskre otroken!“ ⁶ Avke o Faraonos diňa te pripravinel peskro maribnaskro verdan a iľa peħa peskra armada: ⁷ Šov šel (600) avrikidle maribnaskre

* 13:4 13,4 Oda hin adadžives o čhon Nisan.

verdana the savore verdana andral o Egipt. Pre dojekh verdan sas trin slugađa. ⁸ O RAJ zoralarda o jilo le Faraonoske a džalas pal o Izraeliti. On odarik džanas avri sar viťaza le hazdle vasteha. ⁹ O Egiptana džanas pal o Izraeliti la armadaha, pro graja, le maribnaskre verdanenca the savore slugadenca, a dochudle len, sar taborinenas paš o moros paš o Pi-Hachiroť anglo Baal-Cefon.

¹⁰ Sar o Faraonos sas pašeder paš lende, o Izraeliti dikhle, hoj avel pal lende e egiptsko armada. Igen darandile a vićinenas pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. ¹¹ A phende le Mojžišoske: „Ći sas frima hrobi andro Egipt? Andal amen kade, hoj te meras pre puřta! So amenge kerdal? Soske amen iľal avri andral o Egipt? ¹² Se na phenahas tuke mek andro Egipt: ‚De amen smirom. Amen sluźinaha le Egiptanenge?‘ Se sas feder te sluźinel le Egiptanenge, sar te merel pre puřta.“

¹³ O Mojžiš lenge odphenda: „Ma daran tumen! Aven zorale a dikhena, hoj adadžives tumen o RAJ zachraľinela. Le Egiptanen, saven adadžives dikhē, imar řoha na dikhena. ¹⁴ O RAJ pes marela vař tumenge a tumen avena ĉhit.“

O Izraeliti predžan prekal o Lolo moros

¹⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Soske vićines ke ma, hoj tuke te pomožinav? Phen le Izraelitenge, hoj te džan anglal! ¹⁶ Tu hazde tiri paca, nacirde o vast pro moros a rozdelinela pes, hoj o Izraeliti te predžan prekal leste pal e řuki phuv. ¹⁷ Ale me zoralarava o jile le Egiptanenge. Džana pal tumende a me man akor oslavinava pro Faraonos, pre leskri armada the pro maribnaskre verdana, pre leskre murřa the graja. ¹⁸ Avke o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar ziićinava ĉala leskra armada.“

¹⁹ Akor le Devleskro aľnjelos, savo džalas anglo Izraeliti, pes hazdňa a aĉhađa pes pal lende a the o ĉmarakro slupos, so sas angle lende, pes hazdňa a aĉhađa pes pal lende ²⁰ a sas mařkar o Egiptana the Izraeliti. Odi ĉmara kerda oda, hoj ĉali rat sas le Egiptanen o kaľpen a le Izraeliten o řvetlos. Avke pes ĉali rat nařti pribliźinde jekh paš aver.

²¹ O Mojžiš hazdňa o vast upral o moros a o RAJ diňa te phurdel pro moros zorali balvaj pal o vichodos a ĉerinda o moros pre řuki phuv. Rozphurdľa o paňi pro duj seri ²² a o paňi aĉhelas sar muros pal e ĉaĉi the baľogňi sera. Avke o Izraeliti džanas mařkaral pal e řuki phuv.

²³ O Egiptana džanas pal lende andro moros: savore le Faraonoskre murřa pro graja the maribnaskre verdana. ²⁴ Ale sar vidňisalolas, o RAJ dikhľa andral o jagalo the ĉmarakro slupos pro taboris le Egiptanengro a kerďa mařkar lende baro zmetkos. ²⁵ Pre lengre verdana kerda, hoj o kereki phares te bondžalon, a vařoda on řaj džanas ĉa lokes. O Egiptana vakerenas: „Denařas le Izraelitendar, bo o RAJ pes vař lende mareľ.“

O Egiptana tařlon andro moros

²⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Nacirde o vast upral o moros, hoj o paňa pes pale te visaren pro Egiptana, pre lengre murřa the pro verdana.“ ²⁷ Avke o Mojžiš nacirdňa o vast upral o moros a pro tosara pes o paňi pale visarďa pre peskro than. O Egiptana denařenas, ale o RAJ len zachorďa le bare paňeha mařkar o moros. ²⁸ O paňi pes visarďa pale a zauĉharda la armada, le murřen pro graja the o verdana, save džanas pal o Izraeliti. Ņiko lendar na aĉhila džido.

²⁹ Ale o Izraeliti pregele mařkaral pal e řuki phuv, sar o paňi aĉhelas andro moros sar muros pal e ĉaĉi the baľogňi sera. ³⁰ Oda džives o RAJ zachraľinda le Izraeliten andral le Egiptanengre vasta. O Izraeliti dikhle le Egiptanen, hoj hine mule pro moroskro brehos. ³¹ Sar dikhle le RAJESKRI zor, so sikada pro Egiptana, akor pes daranas le RAJESTAR. Paĉandile leske the leskre sluźobňikoske, le Mojžišoske.

15

Le Mojžišoskri gili

¹ Akor o Mojžiš the o Izraeliti gilade kadi gili le RAJESKE:
„Gilavava le RAJESKE,
bo igen pes oslavinda;
ĉhida le murřen leskre grajeha andro moros.

² Miri zor the miri gili hin o RAJ,
bo ov man zachraľinda.
Ov hino miro Del, lařarav les;
o Del mire dadeskro, kamav les te bararel.
³ O RAJ hino zoralo andro mariben;

leskro nav hin RAJ.

⁴ Ov le Faraonoskre maribnaskre verdana the le slugaden čhida andro moros;
leskre nekfeder velitefa mule andro Lolo moros.

⁵ O baro pañi len učharda andre;
pele dži tele andro moros sar bar.

⁶ Tiro čačo vast, ó, RAJEJA,
hino la bara zoraha slavno;
tiro čačo vast, ó, RAJEJA, zničinel le nepřijateľis.

⁷ Tu tira slavaha čhives tele olen, ko pre tute džan.
Bičhaves pre lende tiri choli, so len zlabarel sar phus.

⁸ Tu phurdehas pro moros
a o pañi ačhelas sar hradza;
ačhelas sar muros,
sar te fadžindahas e hlbina le moroskri.

⁹ O nepřijateľis phenda:
„Denašav pal lende a chudava len.

Rozdelinava lengro barvaļipen
a lava mange, so kamava.

Cirdava avri e šabla
a zničinava len.’

¹⁰ Tu pre lende phurdlal a začhida len o moros.
Tašlile sar olovos andro bare paña.

¹¹ Ko maškar o devla hino ajso sar tu, RAJEJA?
Ko hino ajso slavno the sveto?
Ko šaj kerel ajse zazraki the znameñja sar tu?

¹² Tu pre lende nacirdñal tiro vast
a čala len e phuv.

¹³ Tire verne kamibnaha lidžahas kada narodos,
savo tuke cindal avri.

Tira zoraha len lidžahas
andre tiri sveto phuv.

¹⁴ O narodi oda šunde a daranas;
o Filištinci izdranas andre bari dar.

¹⁵ Akor o vodci andro Edom predarandile,
e dar zaila le vodcen andral o Moab;
o Kanaančana daratar našade peskri zor.

¹⁶ Avla pre lende igen bari dar;
sar dikhle tiri zor,
ačhile čhit sar bar,
medik na pregele o moros tire manuša,
ó, RAJEJA, tire manuša, saven cindal avri.

¹⁷ Tu len doaneha
a thoveha te bešel pre tiro verchos;
ode, RAJEJA, kaj tuke pripravindal o than te bešel;
o Svetostankos, ó, Adonaj, so zathodal tire vastenca.

¹⁸ O RAJ kralinel večne a pro furt.“

¹⁹ Sar le Faraonoskre graja, o maribnaskre verdana the o murša pro graja gele andro moros, o RAJ len začhida le pañeha, ale o Izraeliti pregele maškar o moros pal e šuki phuv. ²⁰ E prorokiña Mirijam, le Aronoskri pheñ, ila andro vast e čerkutka a pal late džanas savore džuvlija. Bašavenas pro čerkutki the khelenas. ²¹ E Mirijam chudña te gilavel:

„Gilaven le RAJESKE, bo igen pes oslavinda!
Le grajes the le jazdcos čhida andro moros.“

O pañi paš e Mara the paš o Elim

²² Palis o Mojžiš le Izraelitencu odgele pašal o Lolo moros a doavle pre pušta Šur.
Trin džives phirenas pal e pušta, ale na arakhle ode than. ²³ Doavle pre oda than, so

pes vičinel Mara, ale o pañi odarik našti pile, bo sas kirko. Vašoda oda than vičinenas Mara*. ²⁴ Avke o manuša reptinenas pro Mojžiš: „So pijaha?“

²⁵ Akor o Mojžiš igen mangelas le RAJES a ov leske sikada o kašt. Sar les o Mojžiš čhida andro pañi, oda pañi ačhila lačno a delas pes te pijel.

Ode lenge o RAJ diña o zakoni the o prikazañja a skušinelas len. ²⁶ A phenda: „Me som o RAJ tiro Del, te man šunena a kerena oda, so hin angle mire jakha lačno, a te dolikerena mire zakoni the prikazañja, na domukava pre tumende nisavo nasvaliben, sar domuklom pro Egiptana, bo me, o RAJ, som oda, ko tut sastarel.“

²⁷ Palis o Izraeliti avle andro Elim, kaj sas dešuduj (12) prameña the eftavardeš (70) palmi. Ode paš o pañi peske kerde taboris.

16

E manna the o prepelici

¹ Savore Izraeliti odgele andral o Elim a dešupandžto (15.) džives andro dujto čhon pal oda, sar gele avri andral o Egipt, doavle pre pušta Sin, so hiñi maškar o Elim the Sinaj. ² Ode savore Izraeliti reptinenas pro Mojžiš the pro Aron. ³ Phenenas: „Volindam te merel le RAJESKRE vastestar andro Egipt! Ode bešahas paš o pira, čaľuvahas le masestar a chahas o maro, keci kamahas. Ale tumen amen ilan avri pre pušta, hoj kade savore te meras bokhatar.“

⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Me tumenge bičhavava o maro, so perela andral o ñebos, a o manuša džana avri a kidenas peske ajci, keci lenge kampela pre sako džives. Aleha len skušinava, či pes likerena pal miro zakonos, abo na. ⁵ A pro šovto džives peske kidenas a pripravinena duvar ajci sar okla dživesa.“

⁶ Avke o Mojžiš the o Aron phende savore Izraelitenge: „Rači sprindžarena, hoj oda sas o RAJ, ko tumen ila avri andral o Egipt, ⁷ a tosara dikhena le RAJESKRI slava, bo šunda sar pre leste reptinen. Ko sam amen, hoj pre amende avke reptinen?“ ⁸ A mek o Mojžiš phenda: „Pal oda sprindžarena, hoj oda sas o RAJ, sar tumen dela rači te chal o mas a tosara o maro, hoj te čaľon, kajte šunda keci pre leste reptinen. Ko sam amen? Tumen na pre amende reptinen, ale pro RAJ.“

⁹ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske: „Phen savore Izraelitenge, hoj te aven anglo RAJ, bo šunda tumaro reptišagos.“

¹⁰ Sar o Aron oda phenda savore Izraelitenge, dikhle pre pušta a akor pes sikada andre chmara le RAJESKRI slava.

¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² „Šundom, sar pre ma o Izraeliti reptinenas. Phen lenge, hoj ke račate chana o mas a tosara čalona le marestar. Avke džanena, hoj me som o RAJ, tumaro Del.“

¹³ A ke račate avla andro izraeliko taboris but prepelici a tosara sas rosa všadzik pašal o taboris. ¹⁴ Sar e rosa rozgeľa, pre pušta dičholas vareso cikno sar te sanore vložkici. ¹⁵ Sar oda o Izraeliti dikhle, jekh avrestar phučenas: „Oda so hin?“ Bo na džanenas, so oda hin.

O Mojžiš lenge odphenda: „Kada hin o maro, so tumen del o RAJ sar chaben. ¹⁶ Kada hin, so o RAJ prikazinda: ‚Dojekh peske mi kidel ajci, keci leske kampela te chal. Dojekh peske mi kidel, keci hine džene andro stanos, jekh omeris* pre jekh dženo.‘ “

¹⁷ Avke o Izraeliti oda the kerde. Varesave kidenas buter, aver frimeder. ¹⁸ Palis oda merinenas le omeriha. Oleske, ko kidña but, na ačhila a oleske, ko kidña frima, na chibalinelas. Sako kidelas ajci, keci leske kampelas.

¹⁹ Palis lenge o Mojžiš phenda: „Ñiko tumendar peske olestar te na odthovel pre tosaraste.“

²⁰ Ale varesave džene le Mojžiš na šunde a mukle peske the pre aver džives. Avke pes kerda andre manna o kirme a chudña te khandel. Akor o Mojžiš pre lende cholisalila.

²¹ Avke o manuša sako tosara kidenas ajci, keci lenge kampelas. Sar imar labarelas o kham, rozdžalas oda. ²² Šovto džives kidenas duvar ajci, duj omeri prekal jekh dženo. Akor avenas savore vodci a phenenas oda le Mojžišoske. ²³ Ov lenge odphenelas: „Kada phenel o RAJ: ‚Tajsa hin o sveto džives o šabat le RAJESKRO. Vašoda, so kempel te pekel, peken, so te tavel, taven, a so olestar ačhela, odthoven pre tosaraste.‘ “

²⁴ Avke peske o manuša odthovenas pre tosaraste, sar lenge prikazinda o Mojžiš, a na khandisalila lenge, añi pes andre na kerde o kirme. ²⁵ Palis lenge o Mojžiš phenda: „Chan oda adadžives, bo kada džives, o šabat, hino sveto le RAJESKRO. Adadžives na

* 15:23 15,23 kirko * 16:16 16,16 Jekh omeris sas vaj duj litri, akor pes važinelas o chaben pro litri.

arakhena nič pre phuv. ²⁶ Šov džives e manna kidena, ale eftato džives hin o šabat, akor nič na arakhena pre phuv.“

²⁷ Ale varesave manuša the pro šabat džanas avri te kidel e manna, ale nič na arakhenas. ²⁸ Akor o RAJ phenda le Mojžišoske: „Dži kana man o manuša na šunena a na dolikerena mire prikazaŋja the zakoni? ²⁹ Ma bisteren, hoj me, o RAJ, tumenge diŋom o šabat. Vašoda pro šovto džives tumen dava dos chaben, hoj tumenge te likerel pro duj dživesa. Pro eftato džives sako tumendar mi ačhel pre peskro than; ŋiko tumendar te na džal avri.“ ³⁰ Avke peske o manuša pro eftato džives odpočovinde la bučatar.

³¹ Ole chabeneske o Izraeliti dine nav manna. Sas parno sar o korijandroskro semjačkos a chufinelas sar e medoskri bokeli. ³² O Mojžiš phenda: „Kada hin, so o RAJ prikazinda: ‚Odhoven jekh omeris manna, hoj pes te dolikerel prekal aver pokoleŋje, hoj te dikhen o maro, savo tumen davas te chal pre pušta akor, sar tumen ilom avri andral o Egipt.‘“

³³ Paŋis o Mojžiš phenda le Aronoske: „Le o džbanos a thov andre jekh omeris manna a thov oda anglo RAJ, hoj pes te dolikerel prekal tumare potomki.“

³⁴ O Aron oda thoda angle archa la zmluvakri, hoj pes te dolikerel, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³⁵ Avke o Izraeliti chanas e manna saranda (40) berš, medik na dogele andre phuv, kaj imar dživenas aver manuša. Chanas e manna, medik na doavle pre hraŋica andre phuv Kanaan. ³⁶ (O omeris hin jekh dešatŋina la efatar†.)

17

O paŋi andral e skala

¹ Odarik savore Izraeliti pes mukle la pušfatar Sin, avke sar lenge prikazinda o RAJ a džanas than thanestar. Paŋis peske kerde taboris andro Refidim, ale ode len na sas paŋi te pijel. ² Akor pes o manuša chudle te veseke dinel le Mojžišoha a phende leske: „De amen paŋi! Sam smedna.“

O Mojžiš lenge phenda: „Soske tumen manca veseke dinen? Soske pokušinen le RAJES?“

³ Ale o manuša sas igen smedna a reptinenas pro Mojžiš: „Soske amen ilal avri andral o Egipt? Vašoda, hoj amen, amare čhave the o dobitkos te meras le smedostar?“

⁴ O Mojžiš igen phučelas le RAJESTAR: „So te kerel kale manušenca? Se murdarena man le barenca!“

⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža anglo manuša a le tuha varesave izraelike vodcen. Le e paca andro vast, savaha demađal pal o paŋi Nil, a dža! ⁶ Ode ačhava angle tu pre skala, pro verchos Choreb. Sar demeha pal e skala, avela andral avri o paŋi, hoj o manuša te pijen.“ Avke o Mojžiš kada kerđa anglo izraelika vodci. ⁷ Ole thaneske diŋa nav Massa the Meriba, bo o Izraeliti pes ode veseke dinenas a pokušinenas le RAJES, sar phenenas: „Hin maškar amende o RAJ abo na?“

O mariben le Amalekenca

⁸ Paŋis avle o Amaleka a gele pro mariben pro Izraeliti paš o Refidim. ⁹ O Mojžiš prikazinda le Jozuaske: „Kide avri muršen a dža pro mariben pro Amaleka. Me tajsa džava pro verchos a ačhava ode le Devleskra pacaha andro vast.“

¹⁰ O Jozua kerda, avke sar leske prikazinda o Mojžiš a marelas pes le Amalekenca. O Mojžiš, o Aron the o Hur, gele upre pro verchos. ¹¹ Medik sas le Mojžišoskre vasta hazdle upre, zvifazinenas o Izraeliti, ale sar zmukelas tele o vasta, zvifazinenas o Amaleka. ¹² Sar o Mojžiš imar na birinelas te likerel upre o vasta, ande leske bar, hoj peske upre te bešel. O Aron the o Hur leske podhazdenas upre o vasta, jekh pal jekh sera a dujto pal aver sera. Avke sas leskre vasta hazdle upre calo džives, medik na zageŋa o kham. ¹³ Vašoda o Jozua zvifazinda upral o Amaleka la šablaha.

¹⁴ Paŋis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Zapisin kada mariben andro zvitkos pro leperiben a phen le Jozuaske, hoj khosava avri o leperiben pal o Amaleka pal kadi phuv.“

¹⁵ O Mojžiš ode ačhada oltaris a diŋa leske nav: O RAJ hino miri zastava. ¹⁶ A phenda: „Vašoda hoj hazdle peskro vast pre le RAJESKRO tronos, o RAJ pes le Amalekenca marena pokoleŋje pro pokoleŋje.“

18

O Jetro džal ko Mojžiš

¹ O Jetro sas rašaj andro Midijan a sastro le Mojžišoske. Ov pes došunda, so kerđa o Del prekal o Mojžiš the prekal o Izraeliti, the sar len ila avri andral o Egipt.

† 16:36 16,36 E efa hiŋi vaj biš litri.

² Avke anda peha le Mojžišoskra romña la Cipora, sava o Mojžiš bičhađa pale khere, ³ the soduje čhaven. O nav jekheske sas Geršom, bo o Mojžiš phenda: „Som cudzincos andre cudzo phuv.“ ⁴ Le dujtoneske diña nav Eliezer, bo phenda: „O Del mire dadeskro mangle pomožinda a zachrañinda man le Faraonostar, hoj man na murdarđa.“

⁵ Akor o Jetro avla ko Mojžiš le duje čhavenca the leskra romñaha pre pušta, kaj taborinelas paš o verchos le Devleskro. ⁶ A diña te phenel le Mojžišoske: „Me, o Jetro tiro sastro, avav ke tu tira romñaha the lakre duje čhavenca.“

⁷ Akor o Mojžiš geľa angle lende, bandiľa tele angle peskro sastro a čumidľa les. A sodujďzene jekh avres pozdravinenas andro smirom a gele andro stanos. ⁸ Palis o Mojžiš leske chudña savoro te vakerel, so o RAJ kerďa le Faraonoske the le manušenge andro Egipt vaš o Izraeliti, the pal o pharipena, so len sas pro drom a sar len o RAJ iľa avri.

⁹ Sar o Jetro šunda pal savoro lačhipen, so o RAJ kerďa prekal o Izrael, a sar len cirdña avri andral o vasta le Egiptanendar, igen radisaľiľa olear ¹⁰ a phenda: „Mi el barardo o RAJ, savo tumen zachrañinda andral o Egipt, andral o vasta le Faraonoske the Egiptanengre. ¹¹ Akana džanav, hoj o RAJ hino bareder, sar savore aver devla, bo ov oda kerďa, sar pes hazdenas upral tumende.“ ¹² Palis o Jetro anda le Devleske e labardi obeta a the mek aver obeti. O Aron the savore izraelika vodci avle, hoj te chan o chaben le Mojžišoskre sastreha anglo Del.

O Mojžiš ačhavel vodcen

¹³ Pre aver džives peske o Mojžiš bešľa, hoj te rozsudzinel maškar o manuša. O manuša ačhenas anglo Mojžiš tosarastar dži rači. ¹⁴ Sar o Jetro dikhľa savoro, so o Mojžiš kerel prekal o manuša, phenda: „Soske kada keres prekal o manuša? Soske bešes korkoro kade sar sudcas a savore manuša ačhen pašal tute tosarastar dži rači?“

¹⁵ O Mojžiš leske odphenda: „Mušinav ada te kerel, bo o manuša aven ke mande te rodel le Devleskri voľa. ¹⁶ Te len hin maškar peste vesekeďišagos, aven ke mande, a rozsudzina maškar lende, kaskro hin čačipen, a dav lenge te džanel le Devleskre zakoni the prikazaňja.“

¹⁷ O Jetro leske phenda: „Na keres mištes! ¹⁸ Igen tut trapines avri a the le manušen, so hine tuha. Tu na birineha te kerel kadi phari buči, našti oda keres korkoro. ¹⁹ Šun miri rada a o Del ela tuha. Tu mušines te ačhel anglo Del vaš o manuša a te anel angle leste lengre veci. ²⁰ Tu len sikaveha te dolikerel o zakoni the o prikazaňja a pheneha lenge sar te dživel a so te kerel. ²¹ Kide tuke avri savore manušenar aje muršen, save hine godaver the pačivale, save pes daran le Devlestar a na dena pes te prepočinel. Ačhav len vodcenge upral o manuša; ačhav vodcen upral o ezeros, šel, penda the deš. ²² On mi rozsudzinen furt o lokeder veci maškar o manuša a o phareder veci mi anen ke tute. Aleha tuke pomožinena a ela tuke lokeder. ²³ Te kada kereha, a o Del tuke kada prikazinel, akor oda birineha te likerel avri a savore kala manuša peske džana pale khere andro smirom.“

²⁴ Sar o Mojžiš šunda avri pesk्रे sastres, kerďa savoro avke, sar leske phenda.

²⁵ Avke peske o Mojžiš andral calo Izrael kidña avri muršen, save sas godaver a ačhađa len vodcenge upral o manuša; vodcenge upral o ezeros, šel, penda the deš. ²⁶ A on rozsudzinenas maškar o manuša furt, sar kampelas. O phare veci anenas ko Mojžiš a o lokeder veci rosudzinenas korkore.

²⁷ Palis pes o Mojžiš rozlučinda pesk्रे sastreha a o Jetro geľa pale andre peskri phuv.

19

O Izraeliti paš o verchos Sinaj

¹ Ešebno džives andro trito čhon paloda, sar o Izraeliti odgele andral o Egipt, doavle pre pušta Sinaj. ² Odgele andral o Refidim, avle pre pušta Sinaj a kerde peske anglo verchos taboris.

³ O Mojžiš geľa upre pro verchos ko Del. A o RAJ ke leste prevakerďa pal oda verchos: „Kada phen Jakoboskre potomkenge, le Izraeloskre manušenge: ⁴ „Tumen korkore dikhlan, so kerďom le Egiptanenge a sar tumen hordinavas pro orloskre kridli a andom tumen ke mande. ⁵ Te man šunena a dolikerena miri zmluva, tumen avena maškar savore narodi mire vzacna manuša. Čali phuv hiňi miri, ale tumen avena mire avrikidle manuša, ⁶ o krališagos le rašajengro a o sveto narodos.“ Kada pheneha le Izraelitenge.“

⁷ Palis o Mojžiš geľa, vičinda ke peste le manušengre vodcen a phenda lenge savoro, so leske prikazinda o RAJ. ⁸ Avke savore manuša jekhetane odphende: „Dolikeraha savoro, so phenda o RAJ,“ a o Mojžiš oda geľa te phenel le RAJESKE.

⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Me avava paš tu andre kali chmara, hoj o manuša te šunen, sar tuha vakerava, hoj tuke furt te pačan.“

Sar o Mojžiš phendā le RAJESKE le manušengre lava, ¹⁰ o RAJ leske odphendā: „Dža ko manuša, pošvecin len adadžives the tajsa a mi rajbinen peske o gada. ¹¹ Mi pripravinen pes pro trito džives, bo oda džives Me avava tele angle lengre jakha pro verchos Sinaj. ¹² Ker pašal o verchos e hrañica, dži kaj šaj aven o manuša, a phen lenge: „Den tumenge pozoris pre oda, hoj te na džan pro verchos a aňi tumen te na chuden leskra hrañicatar. Bo sako, ko pes chudela le verchostar, čačes merela. ¹³ Mušinela te el murdardo le barenca abo livimen le šipoha a űisavo vast pes lestar našti chudela. Či oda ela manuš vaj džviros, mušinela te merel! Ale sar šundōla te trubinel but pro rohos, šaj džan pro verchos.“

¹⁴ Paľis o Mojžiš avla tele pal o verchos ko manuša, pošvecindā len a on peske rajbinde o gada. ¹⁵ A mek lenge phendā: „Pro trito džives aven pripravimen! Ma pašliven tumare romňijenca.“

O Del pro verchos Sinaj

¹⁶ Pro trito džives sig tosara pro verchos chudňa te herminel a te marel o bleski. E kali chmara les zaučhardā andre a šundolas odarik igen zoralo hangos la trubakro a savore manuša andro taboris izdranas daratar. ¹⁷ O Mojžiš lidžalas le manušen andral o taboris, hoj pes te zdžan le Devleha, a on ačhile tele anglo verchos. ¹⁸ Calo verchos Sinaj sas andro thuv, bo o RAJ avla pre leste tele andre jag. O thuv andral leste džalas sar te andral o bov, a calo verchos igen izdralas. ¹⁹ O hangos la trubakro sas zoraleder a zoraleder. Akor o Mojžiš vakereľas le Devleha a ov leske odphenelas le zorale hangoha, so šundolas sar hermišagos.

²⁰ O RAJ avla tele pro verchos Sinaj, pre leskro špicos, paľis vičindā ke peste le Mojžiš a o Mojžiš geľa upre. ²¹ O RAJ leske phendā: „Dža tele a phen le manušenge, hoj űiko te na predžal e hrañica, hoj man te avel te dikhel, bo but džene lendar mušindehas te merel. ²² The o rašaja, save avena ke ma, mušinen pes ešeb te pošvecinel, hoj len te na žňičinav.“

²³ O Mojžiš odphendā le RAJESKE: „O manuša našti aven upre pro verchos Sinaj, bo tu korkoro prikazindal, hoj pašal leste te kerav hrañica, dži kaj šaj aven o manuša, a hoj les te oddelinav sar sveto!“

²⁴ O RAJ leske odphendā: „Akana dža tele a an tuha upre pale le Aron. Ale o rašaja the o manuša te na predžan e hrañica, hoj pes te dochuden upre, bo len žňičinava.“

²⁵ Avke o Mojžiš geľa tele a phendā oda le manušenge.

20

O Deš prikazaňja le Devleskre

1 O Del vakereľas savore kala lava:

2 „Me som o RAJ, tiro Del, savo tut iľa avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

3 Na ela tut aver devla, ča jekh me!

4 Na kereha tuke űisavi modla aňi podoba olestar, so hin upre pro űebos, tele pre phuv abo andro paňi telal! ⁵ Na bandoha anglal lende aňi len na lašareha, bo me som o RAJ, tiro Del, o žjarlivo Del, savo vaš o bini le dadengre marel le čhaven dži andro trito the štarto pokoleňje ole džeenengre, save man našti avri ačhen. ⁶ Ale o verno kamiben presikavav ezera pokoleňjenge, save man kamen a dolikeren mire prikazaňja.

7 Na phenaha andral o muj ča avke o nav le RAJESKRO, tire Devleskro, bo o RAJ marela sakones, ko lela o nav le Devleskro zbitočne andro muj!

8 Leper tuke pro šabat, hoj les te pošvecines! ⁹ Šov dživesa kereha savori tiri buči, ¹⁰ ale eftato džives hin o šabat prekal o RAJ, prekal tiro Del. Na kereha űisavi buči aňi tu aňi tire čhave aňi tire čhaja aňi tire sluhi aňi tiro dobitkos aňi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. ¹¹ Se o RAJ kerda tel o šov džives o űebos the e phuv, o moros a savoro, so hin andre, a pro eftato džives peske odpočovindā. Vašoda o RAJ požehňinda o šabat a pošvecindā les.

¹² De pačiv tira da the tire dades, hoj but te džives andre odi phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹³ Na murdareha!

¹⁴ Na kereha lubipen!

¹⁵ Na čoreha!

¹⁶ Na svedčineha klamišagoħa pre aver manuš!

¹⁷ Tire jakha te na žadinen nič, so hin avreskro; te na žadinen aňi leskro kher aňi leskra romňa aňi leskre sluhen aňi leskra gurumňa aňi leskre somaris aňi nič aver, so patrinel avreske!“

¹⁸ Sar o manuša šunde o hromi the o zoralo hangos la trubakro a dikhle o bleski the o thuv andral o verchos, igen izdranas daratar a ačhenas dural. ¹⁹ Akor phende le Mojžišoske: „Tu amenca vaker a amen šunaha. Te na vakerel amenca o Del, hoj te na meras.“

²⁰ O Mojžiš lenge odphenda: „Ma daran tumen, se o Del tumen avla te skušinel, hoj lestar te daran a imar te na keren o bini.“

²¹ Avke o manuša ačhenas dur a ča o Mojžiš džalal paš e kali chmara, andre savi sas o Del.

Pal o oltaris

²² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Kada phen le Izraelitenge: „Dikhlan, hoj tumenca vakeravas andral o űebos. ²³ Ma keren tumenge űisave avre devlen paš mande: aňi rupune aňi somnakune.

²⁴ Kereha mange la čikatar oltaris a obetineha upre o labarde the smiromoskre obeti, tire bakren the dobitkos. Kereha oda všadzík, kaj tuke phenava, hoj man te lašares, a me avava a požehňinava tut. ²⁵ Te mange ačhaveha oltaris le barendar, ma priker len. Bo te ola bara prikereha tire sersamoha, imar na ena sveta. ²⁶ Paš miro oltaris na džaha upre le garadičenca, hoj tuke te na dičhol tel o gada.“

21

Pal o hebrejika otroka

¹ O RAJ mek diňa kala zakoni peskre manušenge: ² Te cineha le hebrejike otrokos, služinela tuke šov berš, ale pro eftato berš les premukeha a na mangeha vaš leske űisave love. ³ Te ke tu avla korkoro, džala tutar het korkoro, a te avla ke tu la romňaha, džala het the laha. ⁴ Ale te leskro raj les diňa romňa a laha les sas muršora the čhajora, akor odi džuvli the o čhave ačhena ole rajeske a o murš džala odarik het korkoro.

⁵ Ale te oda otrokos phenela, hoj na kamel odarik te džal het, bo kamel peskre rajes, peskra romňa the peskre čhaven, ⁶ akor les leskro raj mušinel te anel pro than, kaj lašaren le Devles, a ode leske pro vudar abo pre zarubňa la suvaha mi premarel o kan. Avke ela leskro otrokos imar calo peskro dživipen.

⁷ Te vareko bikenela peskra čha sar otrokiňa, na džala het avke sar o muršikane otroka. ⁸ Te le rajeske, savo peske la cinda, na ela pre dzeka, mi domukel lake te cinel pes avri. Ale našti la bikenel le cudzincenge, bo prephaglahas oda lav, so la diňa. ⁹ Te la lela peskre čhaske, mušinel pašal late te kerel sar pašal peskri čhaj. ¹⁰ Te peske oda murš lela avra romňa, našti del la ešebnona frimeder pravos pro chaben, pro gada aňi pro manželsko dživipen sar la dujtona. ¹¹ Te oda murš kala trin veci na dolikerela, odi džuvli šaj lestar džal het a na mušinel leske te počinel űisave love.

Pal le manušeskro the le džviroskro dživipen

¹² Te vareko demela varekas avke, hoj merela, mušinel tiš te merel. ¹³ Te pes oda ačhiľa, kajte ov na kamla les te murdarel, ale o Del oda domukla, sikavava tuke than, kaj oda manuš šaj denašel. ¹⁴ Ale te vareko chal choli pre varesavo manuš a murdarel les, mušinel te merel, a kajte denašla paš o oltaris*, odle les odarik a mušinel the avke te merel.

¹⁵ Dojekh dženo, ko demela peskre dades abo peskra da, mušinel te merel.

¹⁶ Oda, ko čorela varekas a palis les bikenela, abo ole manušes arakhena ke leste, mušinel te merel.

¹⁷ Dojekh, ko košela peskre dades vaj peskra da, mušinel te merel.

¹⁸ Te pes o murša maškar peste vesekedinena a jekh demela avres le bareha abo le vasteha avke, hoj na merela, no ačhela te pašol pro hadžos, ¹⁹ ale palis uštela pal o hadžos a šaj phirela avral la pacaha, oda dženo, ko leske oda kerda, na ela vinnovato. Ale mušinel leske te prepocinel vaš o časos, so našti kerel buči, the vaš oda, so leske kampela, hoj te sastol avri.

²⁰ Oda dženo, ko demela peskre otrokos abo peskra otrokiňa la pacaha avke, hoj leske takoj merela tel o vasta, mušinel te el potrestimen. ²¹ Ale te oda otrokos dživela jekh abo duj džives, leskro raj na ela potrestimen, bo sas leskro otrokos.

* 21:14 21,14 Paš o oltaris les űiko našti kerelas nič.

²² Te pes o murša maškar peste marena a demena varesava khabña džuvla a oj našavela peskre čhavores, ale oj korkori oda predživela, oda dženo mušinel te počinel oda, so lestar mangela lakro rom – ajci, keci domukena o sudci. ²³ Ale te odi džuvli merela, o trestos ela o dživipen vaš o dživipen, ²⁴ e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand, o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro, ²⁵ o labardipen vaš o labardipen, e rana vaš e rana a e dukh vaš e dukh.

²⁶ Te vareko demela peskre otrokos abo otrokiña pal e jakh avke, hoj les korarela, mušinel les vaš e jakh te premukel. ²⁷ A te peskre otrokoske abo otrokiñake demela avri o dand, mušinel len vaš o dand te premukel.

²⁸ Te varekas o bikos murdarela le rohenca, mušinel te el murdardo le barenca a leskro mas pes našti chal, ale oda dženo, kaskro sas o bikos, na ela vinnovato. ²⁹ Ale te oda bikos anglođa džalas pro manuša a o nipi dovakerenas le chulajiske, a ov les na phandla andre ohrada, a o bikos murdarela muršes vaj džuvla, mušinel te el murdardo le barenca a the o chulaj mušinel te merel. ³⁰ Ale oda dženo šaj cinel avri peskro dživipen avke, hoj počinelaj ajci, keci pes lestar mangela. ³¹ Te o bikos murdarela varesave čhas abo čha, mušinelaj pes tiš te kerel pal kada zakonos. ³² Te o bikos murdarela otrokos abo otrokiña, mušinel te počinel ole dženeske, kaskro sas o otrokos, tranda (30) rupune a le bikos mušinen te murdarel le barenca.

³³ Te vareko otkerela abo kopalinelaj avri chañig a na učharela la andre a perela andre o bikos abo o somaris, ³⁴ oda dženo, kaskri hiñi e chañig, mušinel te počinel rupune ole dženeske, kaskro sas o džviros, a oda murdalo džviros ačhela leske.

³⁵ Te varesavo bikos murdarela aver dženeske bikos, le džide bikos bikenena a o love the le murdale bikos maškar peste rozdelinena. ³⁶ Ale te pes džanelas, hoj oda bikos anglođa avke kerelas a leskro chulaj pre leste na delas pozoris, mušinel vaše te počinel – o bikos vaš o bikos – a o murdalo bikos ačhela leske. ³⁷ Te vareko čorela le bikos abo bakrores a murdarela vaj bikenela les, mušinelaj te del pale vaš jekh bikos pandž biki a vaš jekh bakroro te del pale štar bakrore.

22

O zakoni pal o majetkos

¹ Te ole dženes prichudena, sar čorel, a zrañinena avke, hoj merela, oda dženo na ela vinnovato vaš leskro meriben, ² ale te pes kada ačhela sar imar vidñisalola, ela vaš oda vinnovato.

Oda, ko čorđa, mušinel vaš oda te počinel. Te les na ela sar te počinel, mušinelaj te el bikemen vaš ajci love, keci monas o čorde veci. ³ Te pes ke leste arakhela o čordo džviros, či bikos, somaris vaj bakro, mušinelaj vaše te visarel pale duvar ajci.

⁴ Te vareko pašinela peskre dobitki a mukela len te džal te chal avri e cudzo maľa abo e viñica, akor oda dženo mušinelaj te visarel pale peskre nekfeder ulipnastar pal e maľa the viñica.

⁵ Te vareko labarela peskri maľa a odi jag predžala prekal o kraki a chudela te labol avreskri maľa, a zlabola leske o zrnos či pro kopi vaj pre maľa, oda dženo, ko kerđa odi jag, mušinelaj te visarel pale vaš savoro, so zlabiľa.

⁶ Te vareko dela aver dženeske te garuvel o rup abo aver veci a te vareko aver leske andral o kher len čorela, a te chudena ole dženes, savo čorelas ola veci, mušinelaj leske te visarel pale duvar ajci. ⁷ Ale te les na prichudena, ela privičimen oda dženo, kasko sas dine ola veci, anglo Del a mušinelaj te phenel čačipen, hoj ov na iľa aver dženeske veci. ⁸ Te hin varesavo vesekedišagos pal o barvalipen, či džal pal o bikos, somaris, bakro, gada, abo vareso aver; pal soste sodujdžene phenena: „Oda hin miro,“ akor sodujdžene mi džan anglo Del. Oda dženo, pre kaste sikavela o Del, hoj hino vinnovato, mušinelaj te del aver dženeske duvar ajci.

⁹ Te vareko dela avre manušeske te stražinel le somaris, le bikos, le bakres, abo avre džviros, a te oda džviros murdaľola, abo ela zrañimen, abo les čorena, a na ela švedkos, ¹⁰ oda manuš mušinel te lel vera anglo Del, hoj le džviros na čorđa. Akor oda, kaskro sas o džviros, mušinelaj oda te prilaj o oka manuš leske na mušinelaj te del pale. ¹¹ Ale te leske čačes čorđa, mušinelaj leske vaš oda te visarel pale. ¹² Te les čačes o dzivo džviros rozčingerđa, ov len mušinel te sikavel ole dženeske, kaskre sas, hoj leske te pačal. Akor na mušinelaj leske te visarel pale.

¹³ Te vareko peske lela kečeñ le džviros avre manušestar a o džviros ela zrañimen abo murdaľola a leskro chulaj na ela paš oda, mušinelaj leske te počinel ajci, keci molas. ¹⁴ Ale te pes oda ačhela akor; sar o chulaj ela paš oda, na mušinelaj vaš oda te počinel. Te o džviros sas dino kečeñ vaš o love, na mušinelaj buter te počinel le chulajiske.

Aver zakoni

¹⁵ Te varesavo murš pašlola la pačivala čhaha, savi mek na sas mangadi, mušinel la te lel romňake, a te počinel lakre dadeske vaš late. ¹⁶ Ale te la nisar na kamela lakro dad leske te del romňake, oda murš the avke počinela ajci, keci pes počinel vaš e pačivali čhaj.

¹⁷ La čarodejňička na mukeha te dživel.

¹⁸ Te vareko pašlola le džviroha, mušinel te merel.

¹⁹ Te vareko obetinela avre devleng e a na ča le RAJESKE, mušinel te merel.

²⁰ Pro cudzincos na džaha zorales aňi na trapinena les, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt.

²¹ La vdova aňi le široten ma trapinen, ²² ale te oda kereha, me čačes šunava avri lengro roviben, te on vičinena pre ma. ²³ Akor miri choli labola pre tumende a murdarava tumen la šablaha, hoj tumare romňa ačhena vdovi a tumare čhave ena široti.

²⁴ Te deha kečeň varekas čores mire manušendar maškar tumende, ma liker tut ke leste sar užerňikos: Ma le lestar buter, ale ča ajci, keci les diňal kečeň. ²⁵ A te leha varekastar o plaštos sar e zaloha, de leske les pale, medik na zadžala o kham. ²⁶ Se les nane nič aver, ča oda jekh plaštos, saveha pes učarel. Sar šaj džal te sovel? Te ov vičinela ke mande, šunava les avri, bo som lačhejileskro.

²⁷ Ma vaker namištes pro Del a ma koš tire vodcas.

²⁸ De mange o dari tire zrnostar, molatar the olivove olejostar. De mange tire ešebne čhas. ²⁹ De mange tire ešebne bikos the bakres. Efta džives ela paš peskri daj a pro ochtoto džives mange les deha.

³⁰ Aven mire sveta manuša. Ma chan mas olestar, so o dziva džviri rozčhingerde pre maľa, ale čhiven les le rikonenge.

23*Te na previsaren o čačipen ňikaske*

¹ Ma rozlidža nalačo hiros. Na pomožineha le manušeske, savo hino vinnovato, oleha, hoj svedčineha falošne.

² Ma liker tut paš aver džene, kajte hine but, hoj te keres o nalačo. Sar svedčines pro sudos, ma previsar prekal lende o čačipen, ³ aňi ma zaačh tut vaš ňikaske pro sudos vaš oda, hoj hino čoro manuš.

⁴ Te arakheha tire ňeprijateliskre bikos abo somaris, mušines leske len te anel pale. ⁵ A te dikheha, hoj o somaris tire ňeprijateliskro perel tel o veci, save lidžal, ma visar tut lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁶ Ma previsar o čačipen le čore manušeskro vaš leskri veca pro sudos. ⁷ Mi el tutar dur o falošna lava. Ma murdar oles, ko nane vinnovato a hino čačipnaskro, bo odsudzivava oles, ko oda kerela.

⁸ Ma de tut te prepočinel, bo oda korarel the olen, kas hin phundrade o jakha, a previsarel o lava le čačipnaskre manušengre.

⁹ Ma trapinen le cudzincos. Džanen mištes, sar pes šunel oda cudzincos, bo korkore sanas cudzinci andro Egipt.

Pal o eftato berš the pal o šabat

¹⁰ Šov berš sadzineha pre tiri maľa a skideha pal late savoro ulipen, ¹¹ ale andro eftato berš pre maľa na kereha nič. Mi chan pal late tire čore manuša a mi chan o maľakre džviri oda, so ačhela pal lende. Avke ker la viňicaha the le olivove stromenca.

¹² Šov džives ker tiri buči, ale pro eftato džives ma ker nisavi buči, hoj tuke te odpočovines tu, tiro bikos the somaris, o čhavo tira služkakro the o cudzincos.

¹³ Keren savoro, so tumenge prikazindom! O nava avre devlengre ma leperen a aňi len te na šundol andral tumaro muj!

Pal o trin bare inepi

¹⁴ Trival andro berš oslavineha o inepi pre miri pačiv.

¹⁵ Dolikereha o inepos le Marengro bi o Kvasos andro časos, so sas dino, andro čhon Abib, bo andre oda čhon avlál avri andral o Egipt. Efta dživesa chaha ola mare, avke sar tuke prikazindom.

Našči man aves te lašarel bijal e obeta.

¹⁶ Palis oslavineha o inepos la Žatvakro*, sar chudeha te skidel o ešebno ulipen tira bučatar, so sadzindal pre mala.

A jesone, akor sar skideha upre dujtovar o ulipen, oslavineha o inepos la Žatvakro†.

¹⁷ Sako berš, andre kala inepi, mušinen savore tumare murša te avel anglo Adonaj, tumaro RAJ, hoj man te lašaren.

¹⁸ Ma av te obetinel mange rateskri obeta jekhetane le mareha, andre savo hin o kvasos. O žiros le ineposkra obetatar na mukeha dži tosara. ¹⁹ Sako berš aneha andro Chramos le RAJESKRO, tire Devleskro, o nekfeder veci tire ešebne ulipnastar.

La terňa kozica ma tav andre lakra dakro thud.

O RAJ del lav pal e pomoca the pal o požehnaŋje

²⁰ Bičhavav angle tu le aňjelos, hoj tut te chrañinel pro drom, a te anel tut pre oda than, savo tuke pripravindom. ²¹ Ale den pozoris a šunen mištes, so tumenge phenela. Ma vzburinen tumen pre leste, bo na odmukela tumenge, se bičhadom les andre miro nav. ²² Ale te les šunena a kerena savoro, so tumenge phenela, akor me man marava savore tumare ñeprijafelena a ačhavava man pre ola, ko pes ačhaven pre tumende. ²³ Se miro aňjelos džala angle tumende a lidžala tumen andre phuv le Amorejčanengri, le Chetitanengri, le Perizejengri, le Kanaančanengri, le Chivijengri the le Jebusejengri, saven zničinava. ²⁴ Ma banduven angle lengre devla a aňi ma služinen lenge. Ma keren avke sar on! Ale mušinen te zničinel ole modlen a te phagerel lengre sveta slupi. ²⁵ Te služinena ča le RAJESKE, tumare Devleske, me tumenge požehñinava o chaben the o paňi a o nasvaliben tumendar odlava. ²⁶ Akor andre tumari phuv aňi jekh džuvľi, savi ela khabňi, na našavela peskre čhavores a ñisavi džuvľi na ela bi o čhave. A dava tumenge but te dživel.

²⁷ Me kerava, hoj tumare ñeprijafela tumendar darana a ela maškar lende zmetkos, sar tumen lenca marena. Kerava, hoj pes tumendar visarena a denašena het. ²⁸ Bičhavava pre lende le sršñen, hoj te traden avri le Chivijen, Kanaančanen the le Chetitanen. ²⁹ Na tradava len avri tumendar tel jekh berš; te oda kerdomas, e phuv ulahas sar e pušta a o dzivo džviros ode ulahas but pre tumende. ³⁰ Ale tradava len avri po sikra tumendar dži akor, medik tumen na rozmnožinena, hoj tumenge te zalen odi phuv.

³¹ Tumari phuv ela le Lole morostar dži paš o moros, kaj bešen o Filištinci‡ a la puštatar dži paš o paňi Euftrat, bo me dav andre tumare vasta ole manušen, save ode bešen, hoj len te traden avri. ³² Ma phanden e zmluva lenca, aňi lengre devlenca. ³³ Ma domuken ole manušen te bešel andre tumari phuv, bo te oda kerena, on tumen scirdena, hoj te keren binos angle ma. Te služinena lengre devlengre, zachudela tumen oda andre pasca.

24

O RAJ phandel e zmluva

¹ Palis o RAJ le Mojžišoske phenda: „Aven ke ma upre pro verchos tu, o Aron, o Nadab, o Abihu the o eftavardeš (70) izraelika vodci a dural tumen mange klañinena a lašarena man. ² Ča tu korkoro ke ma aveha pašeder a ñiko aver. O manuša te na aven upre pro verchos.“

³ O Mojžiš avľa ko manuša a vakerelas lengre savore lava the zakoni le RAJESKRE. Savore manuša odphende jekhe hangoha: „Keraha savoro, so phenda o RAJ.“ ⁴ Akor o Mojžiš pisinda savore lava, so o RAJ vakerelas.

Sig tosara ušřila a paš o verchos ačhada oltaris the dešuduj (12) sveta slupi prekal o dešuduj izraelika kmeňi. ⁵ Palis bičhada terne Izraeliten, hoj le RAJESKE te anen o labarde obeti a te murdaren terne biken pre smiromoskri obeta. ⁶ Avke o Mojžiš ila jepaš ole ratestar a čhida andro čare, a aver jepašeha pokropinda o oltaris. ⁷ Palis ila o zvitkos le Devleskre zakonena a zoraha genelas anglo manuša. On phende: „Šunaha the keraha savoro, so o RAJ phenda.“

⁸ Akor o Mojžiš ila o rat andral o čare, pokropinda le manušen a phenda: „Kada hin o rat la zmluvakro, savi o RAJ phandľa tumenca, savi hiňi zathodi pre savore kala prikazaňja.“

⁹ Palis gele pro verchos o Mojžiš, o Aron, o Nadab, o Abihu the o eftavardeš (70) izraelika vodci ¹⁰ a dikhle le Izraeloskre Devles. Tel leskre pindre sas sar te zafiriskri

* 23:16 23,16 Oda hin o inepos Šavuot (Letňice). † 23:16 23,16 Oda hin o inepos Sukot (inepos le Stankengro).

‡ 23:31 23,31 o Stredozemno moros

dlažba, belavo sar žužo ņebos. ¹¹ O RAJ na hazdŕna pro izraelika vodci o vast, kajte les dikhle. Paľis chanas the pijenas.

¹² Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: „Av ke ma pro verchos a ačh ode. Dava tuke o zakonos the o prikazaŕnja, so pisindom pro barune tabli, hoj te siklon.“

¹³ Avke o Mojžiš the leskro služobŕnikos o Jozua uštile a o Mojžiš geľa pre le Devleskro verchos. ¹⁴ A le vodcenge phenda: „Ačhen kađe, medik na avaha pale. Ela tumenca o Aron the o Hur a te ela tumen vareso, džan pal lende.“

¹⁵ Sar o Mojžiš geľa upre pro verchos, e chmara zaučharda o verchos. ¹⁶ Le RAJESKRI slava avľa tele pro verchos Sinaj a šov džives les zaučharelas la chmaraha a pro eftato džives o RAJ zvičinda pro Mojžiš andral e chmara. ¹⁷ Le Izraelitenge dičholas e slava le RAJESKRI sar e jag, so ľabolas pro špicos le verchoskro. ¹⁸ O Mojžiš geľa andre chmara, sar geľa upre pro verchos, a sas ode saranda (40) dživesa the saranda rača.

25

O dari prekal o Svetostankos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge, hoj prekal ma te kiden avri o dari. Prilen oda dojekhestar, ko man kamel te del korkoro pestar. ³ Kajse dari prilen: Somnakaj, rup, bronzos, ⁴ ľijalovo, ľoli the purpurovo vľna, sane pochтана, kozakri srst, ⁵ baranoskri cipa farbimen pro loles, tuleŕnskri cipa, akacijoskre kašta, ⁶ olejos prekal o lampi, koreŕje prekal o olejos te pomazinel the pro voŕnavo kadidľos, ⁷ onixoskre the aver vzacna bara pro efodos the pro naprsŕnikos.

⁸ A mi keren mange o Svetostankos, hoj te dživav maškar tumende. ⁹ O Svetostankos the savore veci andre kerena pal oda planos, so tuke sikavava.“

E archa la zmluvakri

¹⁰ „Le akacijoskre kaštestar keren e archa 110 centimetri džindardŕi, 66 centimetri buchľi the 66 centimetri uči. ¹¹ Obthov la andral the avral le žuže somnakaha a pašal late ker somnakuno pasos. ¹² Kereha prekal late the štar somnakune kružki, so zachudeha pre lakre pindre: duj pre jekh sera a duj pre aver sera. ¹³ Paľis kereha o dručki le akacijoskre kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ¹⁴ O dručki zaispideha andro kružki pal soduj seri, hoj pes te del te hordinel. ¹⁵ O dručki ačhena andre ola kružki, našľi len te lel avri. ¹⁶ Andre archa thoveha o duj barune tabli le prikazaŕjenca*, save tuke dava.

¹⁷ O kritos, saveha pes učharela e archa, kereha le žuže somnakastar 110 centimetri džindardo the 66 centimetri buchľo. ¹⁸ Le žuže somnakastar kereha duje cheruben pro soduj agora pro kritos la archake. ¹⁹ Jekh cherubos kereha pre jekh agor a dujto pre aver, a kereha len jekhetane la archakre kritoha. ²⁰ Ole cherubenge ena rozcirdle o kridľi upre a zaučharena lenca e archa. Ena visarde le mujeha ke peste a dikhena pro kritos. ²¹ Le kritoha učhareha e archa a thoveha andre o barune tabli†, save tuke dava. ²² Ode, upral o kritos maškar o duj cherubi, so hine upral e archa la zmluvakri, man tuha arakhava a dava tuke savore mire prikazaŕnja prekal o Izraeliti.“

O skamind prekal o sveta mare

²³ „Kereha o skamind le akacijoskre kaštestar 88 centimetri džindardo, 44 centimetri buchľo the 66 centimetri učo. ²⁴ Obthoveha les le žuže somnakaha a pašal leste kereha somnakuno pasos ²⁵ a pašal o skamind kereha ľišta buchľi sar e burŕnik a pre late o somnakuno pasos. ²⁶ Pre late kereha štar somnakune kružki, save prithoveha pro rohi paš leskre štar pindre. ²⁷ Pašeľ paš e ľišta ena o kružki, andre save pes thovena o dručki, hoj pes te del te hordinel o skamind. ²⁸ O dručki kereha le akacijoskre kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ²⁹ A mek kereha le žuže somnakastar o taŕira, o kuča, o čarore the o džbani pre molakri obeta. ³⁰ Thoveha o sveto maro furt angle mande pre oda skamind.“

O somnakuno svietŕnikos

³¹ „Kereha somnakuno svietŕnikos le žuže somnakastar. Calo svietŕnikos pes mi kerel jekhe kotorestar: o maškaruno kotor, o podstavcos, o rameni the o kvitki le pučickenca. ³² Pro svietŕnikos ker šov rameni. O rameni avena avri le maškarune kotorestar, trin pal jekh sera a trin pal aver sera. ³³ Pro ešebno ramenos ela kerde trin kvitki le pučickenca le mandľendar; pro dujto ramenos tiš ela kerde trin kvitki le pučickenca le mandľendar. Kavke ela kerdo pre savore šov rameni, so aven avri le maškarune kotorestar. ³⁴ Pro maškaruno kotor ela kerde štar kučora, so dičhon sar kvitki le pučickenca le mandľendar.

* 25:16 25,16 E hebrejiko čhib: o Svedectvos † 25:21 25,21 E hebrejiko čhib: o Svedectvos

³⁵ Jekh pučikos ela tel o ešebna duj rameni maškaral, kaj pes zachudel o rameni, a avke ela the tel e dujto para the trito para. ³⁶ O svietņikos le ramenca the le kvitkenca mušinel te el kerdo jekhe kotorestar le žuže somnakastar.

³⁷ Pro svietņikos ker efta lampi. O lampi thoveha avke, hoj te švicinen anglo svietņikos. ³⁸ Ker paš leste the o kliešti prekal o svietņikoskre knoti the o cikne lopatki le žuže somnakastar. ³⁹ O svietņikos the savoro, so kampil paš leste, ker tranda the pandž (35) kilendar[‡] le žuže somnakastar. ⁴⁰ De pozoris pre oda, hoj pes savoro te kerel pal oda planos, so tuke sikadom pro verchos.“

26

O lepedi prekal o Svetostankos

¹ „O Svetostankos kereha le deše lepedendar, so ena kerde le sane pochtanendar la fjalova, loła the purpurova vlnatar, pre save o majstros šukares sivela le cheruben. ² Dojekh lepeda ela dešuduj (12) metri džindardi a duj metri buchli. Avke ena kerde savore lepedi. ³ Pandž lepedi ena zaside jekhetane a aver pandž tiš. Avke lendar ena duj bare lepedi. ⁴ Pro agor jekha bara lepedake prisiveha fjalova kružki. Kada kereha the pre jekh agor pre dujto bari lepeda. ⁵ Siveha penda (50) kružki pro agor jekha lepedake the pro agor dujta lepedake avke, hoj o kružki te aven jekh angle aver. ⁶ Ker penda somnakune čati, savenca sphandeha o bare lepedi avke, hoj o Svetostankos ela jekh.

⁷ O Svetostankos upral zaučhareha la lepedaha, so ela kerdi la kozakra srstatar. Kajse lepedi kereha dešujekh (11) ⁸ a dojekh ela dešutrin (13) metri džindardi a duj (2) metri buchli. ⁹ Pališ ole lepedendar zasiveha pandž jekhetane a aver šov tiš zasiveha jekhetane, avke lendar ena duj bare lepedi. Sar zaučhareha o Stanos, šovto lepeda anglo Stanos prethoveha pro jepaš. ¹⁰ Siveha penda (50) kružki pro agor jekha bara lepedake, a aver penda siveha pro agor dujta bara lepedake. ¹¹ Ker penda bronzune čati; o čati thov andro kružki a lenca prichudeha paš peste o lepedi. ¹² Oda, so ačhela buter la dujta bara lepedatar, mi el figimen pre paluņi sera le Svetostankoskri. ¹³ E Stanoskri lepeda ela 55 centimetri buchleder sar o Stanos a ačhela te figinel pal soduj seri a avke zaučharela calo Svetostankos.

¹⁴ Ker aver duj lepedi, hoj pes lenca o Stanos te učarel andre. Ešebno kereha le baranoskra cipatar, so ela farbimen pro loles, a upral late ela e lepeda le tuleņiskra cipatar.“

O rami prekal o Svetostankos

¹⁵ „Kereha o rami le akacijoskre kaštestar prekal o Svetostankos. ¹⁶ Dojekh ramos ela 4 metri džindardo a 66 centimetri buchlo. ¹⁷ Kereha duj jednaka kaštune rameni, so hine zachudle jekhetane le maškarune kaštorencu. Pre savore rami ena kala rameni. ¹⁸ Ker biš (20) rami prekal e južno sera. ¹⁹ Prekal ola biš rami ker saranda (40) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos prekal leskre duj pindre. ²⁰ The prekal e severno sera ker biš rami ²¹ the saranda rupune podstavci – duj tel dojekh ramos. ²² Kereha šov rami prekal e paluņi sera pro zapados ²³ a paš oda kereha mek duj rami pro rohi pre paluņi sera. ²⁴ Mušinen te el prephandle andre peste le kružkenca telunestar dži upre. Kavke len kereha a thoveha pro soduj rohi. ²⁵ Savore rami pre paluņi sera ena očno a ena thode pro dešušov (16) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos.

²⁶ Le akacijoskre kaštestar kereha o druki prekal o Svetostankos: pandž pre severno sera, ²⁷ pandž pre južno sera a pandž pre zapadno paluņi sera. ²⁸ Maškaruno drukos predžala prekal o maškar le ramenge a oda jekhe Svetostankoskre agorestar dži ke aver. ²⁹ O rami obcirdeha le somnakaha a kereha upre somnakune kružki, andre save pes thovena o druki, so ena tiš obcirdele le somnakaha.

³⁰ O Svetostankos kereha pal oda planos, so tuke sikadom pro verchos.“

O veci andro Svetostankos

³¹ „Kereha the o pochtan la fjalova the loła the purpurova vlnatar, pre save o majstros šukares sivela le cheruben. ³² Figneha les pro štar somnakune slupi le akacijoskre kaštestar. The o hački upre ela somnakune. O slupi ačhena pro štar rupune podstavci ³³ a o pochtan figin pro hački, hoj te oddelinel o Sveto than le Neksveteder thanestar a pal leste thoveha e archa la zmluvakri le duje barune tablenca. ³⁴ Andro Neksveteder than zaučhareha e archa lakre kritoha. ³⁵ Anglo Neksveteder than thoveha o skamind pre severno sera a o svietņikos pre južno sera.

‡ 25:39 25,39 Oda hin jekh talentos.

³⁶ Anglo than, sar pes džala andro Stanos, kereha o pochtan la fjalova, loľa the purpurova vlnatar a upre siveha šukar veci. ³⁷ Hoj te figines oda pochtan, kereha pandž slupi le akacijoskre kaštestar a obcirdeha len le somnakaha a kereha upre the o hački le somnakastar. Kereha prekal o slupi pandž podstavci le bronzostar.“

27

O oltaris pro labarde obeti

¹ „Palis kereha le akacijoskre kaštestar oltaris. Mušinel te el kerdo andre kocka 220 centimetri džindardo the 220 centimetri buchlo a 130 centimetri učo. ² Upral pal leskre štar agora kereha po jekh rohos, ajse sar hin le biken. Kala rohi the o oltaris ela kerdo jekhe kotorestar a obthoven calo oltaris le bronzoha. ³ Ker the bare čare pro prachos, lopati, cikne čare, vidli the cikne lopatki pro angara. Savoro sersamos ker le bronzostar. ⁴ Kereha bronzuňi rošta a pre lakre rohi prithoven štar bronzune kružki. ⁵ E rošta thoveha andral tel e obruba maškar o oltaris. ⁶ Prekal o oltaris ker o dručki le akacijoskre kaštestar a obcirde len le bronzoha. ⁷ O dručki pes zaispidela andro kružki, so ena pal soduj seri pro oltaris, hoj pes te prehordinel. ⁸ Ker les le deskendar sar phundradí truhla, avke sar tuke sikadom pro verchos.“

Le Svetostankoskri dvora

⁹ „Ker e dvora pašal o Svetostankos. Pre južno dvorakri sera ker o lepedi le sane pochtanestar; jekh sera mi el džindardí saranda the štar (44) metri ¹⁰ le biš (20) slupenca pro biš bronzune podstavci. O hački the o maškarune tički ko slupi mi en le rupestar. ¹¹ Avke the pre severno sera ena biš slupi pro biš bronzune podstavci. O hački the o tički ko slupi mi en le rupestar.“

¹² Pre zapadno dvorakri sera ena o lepedi bišuduj (22) metri džindarde a deš slupi pro deš podstavci. ¹³ E angluňi dvora pro vichodos ela tiš bišuduj metri buchli. ¹⁴⁻¹⁵ Pro soduj vudareskre seri thoven o lepedi 660 centimetri džindarde pro trin slupi a pro trin podstavci.“

¹⁶ E lepeda pro vudar ela buchli eňa metri a ela kerđi le sane pochtanestar, savo ela šukares avrisido la belava, fjalova the loľa vlnaha, a ela figimen pro štar slupi a pro štar podstavci. ¹⁷ Savore slupi pašal e dvora mušinen te el zaphandle ke peste le rupune tičkenca. Lengre hački mušinen te el le rupestar a o podstavci le bronzostar. ¹⁸ E dvora mi el 44 metri džindardí, 22 metri buchli the 220 centimetri uči. Ola lepedi ena kerde le sane pochtanestar a o podstavci le bronzostar. ¹⁹ Savoro aver sersamos pre služba andro Svetostankos the o koliki prekal o Svetostankos the prekal e dvora, ena le bronzostar.“

O olejos andro svietňikos

²⁰ „Prikazin le Izraelitenge, hoj tuke te anen o nekfeder olivovo olejos pro svietňikos, hoj furt te labol o švetlos. ²¹ O Aron the leskre čhave mušinen te del pozoris, hoj odi lampa furt te labol andro Svetostankos anglo pochtan, so hino angle archa. Ode anglo RAJ mušinel te el labardo o svietňikos calo rat dži tosara. Kada prikazis mušinen te dolíkerel o Izraeliti the lengre potomki pro furt.“

28

O rašajika gada

¹ „Prikazin, hoj le Izraelitendar te aven angle ma tiro phral o Aron the leskre čhave o Nadab, Abihu, Eleazar the o Itamar, bo kamav, hoj mange te služinen sar rašaja. ² Le Aronoske kereha pošvecimen ruchos, hoj te el urdo andro šukariben the andre pačiv. ³ Vičin savore krajčiren, saven diňom godaveripen a phen lenge, hoj te siven le Aronoske rašajiko ruchos, hoj mange te služinel sar rašaj. ⁴ Mi siven ajse ruchi: o naprsňikos, o efodos, o ruchos, o parno džindardo gad, o turbanos the o sirimos. Kala gada kerena le Aronoske the leskre čhavage, hoj mange te služinen sar rašaja. ⁵ Savoro ela kerdo la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thavestar the le sane pochtanestar.“

O rašajiko efodos

⁶ „O efodos mi siven la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thavestar the le sane pochtanestar. ⁷ Kerela pes upre duj kotora, so pes zachudena pro vali a spojina pes le efodoskre uprone kotorenca. ⁸ O sirimos, saveha pes phandela o efodos pašal o per, mušinel te el sido la fjalova, loľa the purpurova vlnatar, le somnakune thavestar the le sane pochtanestar.“

⁹ Leha duj onixoskre bara a randeha upre o nava le Jakoboskre čhavengre: ¹⁰ šov nava pre jekh bar a aver šov nava pro dujto bar šoroha, avke sar ulile. ¹¹ Kereha oda sar o majstros, savo randel avri o pečatidlos pro bara. Avke randeha avri pro soduj bara o nava le Jakoboskre čhavengre a palis len thoveha andro somnakune ramici. ¹² Palis prichudeha pro efodos pre oda than, so pes thovel pro vali o bara, so leperena le Izraeloskre čhaven. O Aron len hordinela pro soduj vali anglo RAJ, hoj len te leperel. ¹³ Kereha mek duj somnakune ramici ¹⁴ the duj lancici le žuže somnakastar. Kereha len sar prephandle špargi a prichudeha len pro ramici.“

O naprsňikos

¹⁵ „Kereha o naprsňikos, prekal savo pes rodela avri le Devleskri voľa - kereha les avke sar majstros. Kereha les la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thavestar the le sane pochtanestar. ¹⁶ Ela prethodo duvar andre kocka, džindardo the buchlo 22 centimetri. ¹⁷ Thoveha pre leste andro štar šori kala vzacna bara: andro ešebno šoros o rubinos, o topasos the o smaragdos; ¹⁸ andro dujto o malachitos, o zafiris the o diamantos; ¹⁹ andro trito o opalos, o achatos the o ametistos; ²⁰ andro štarto o chrizolitos, o onixos the o jaspisos. Thov len andro somnakune ramici. ²¹ Pre ola dešuduj (12) bara ena avrirandle o nava le Jakoboskre dešuduje čhavengre. Pre dojekh bar mušinel te el avrirandle jekh kmeňoskro nav avke, sar pes kerel o pečatidlos.

²² Pro naprsňikos kereha lancici le žuže somnakastar prephandle sar špargi. ²³ Mek kereha duj somnakune kružki a prisiveha len pre leskre duj uprune rohi ²⁴ a soduj somnakune špargi prichudeha ke ola kružki. ²⁵ Pro vali prichudeha o somnakune špargi pro somnakune ramici a avke len prichudeha anglunestar pro efodos. ²⁶ Ker duj somnakune kružki a prichude len andral pro soduj telune rohi le naprsňikoskre paš o efodos. ²⁷ Ker mek duj somnakune kružki a prichude len pro anglune agora le efodoskre ode, kaj hino zasido o efodos upral o sirimos. ²⁸ O kružki pro naprsňikos prichude ko efodoskre kružki la belava špargaha avke, hoj te el upreder le sirimostar a te na pes o naprsňikos čhalavel.

²⁹ Sar o Aron džala andro Sveto than, urela pre peste kada naprsňikos, pre savo ena avrirandle o nava le Jakoboskre čhavengre. Akor mange me, o RAJ, furt leperava pre mire manuša. ³⁰ Andro naprsňikos thovena o sveta losi Urim the Tumim, hoj te el le Aronoske paš o jilo, sar avela anglo RAJ andro Neksveteder than. Avke o Aron furt hordinela o naprsňikos, hoj pes te dodžanel miri voľa prekal o Izraeliti.“

O rašajiko plaštos

³¹ „Paš o efodos ker plaštos a mi el calo la fjalova vlnatar. ³² Pro plaštos ela maškaral avrimuklo than pro šero, so ela sido zorale thaveha, hoj pes te na rozparinel. ³³ Pre teluno agor siveha granatoskre phaba la fjalova, loľa the purpurova vlnatar a maškar lende cikne somnakune zvončeki. ³⁴ Avke pes čerinena o phaba le zvončekenca pašal teluno agor le plaštoskro. ³⁵ O Aron les urela, sar kerela e rašajiko služba. Sar avela anglo RAJ pro Sveto than, abo sar džala avri, šundola lengro hangos pro znameňje, hoj te na merel.“

E rašajiko čelenka

³⁶ „Le žuže somnakastar ker somnakuňi čelenka a rande andre o lava, avke sar pes kerel o pečatidlos: ‚Sveto le RAJESKE.‘ ³⁷ Prichudeha la la belava špargaha pre angluňi sera pro turbanos. ³⁸ E čelenka, so ela le Aronoste pro šero, sikavela, hoj ov lel pre peste e vina vaš o obeti, so namištes obetinena o Izraeliti. Avke me, o RAJ, prilava le Izraelitengre obeti.

³⁹ Siv leske parno džindardo gad the turbanos le loke pochtanestar a ker the farebno sirimos.“

O rašajika parne džindarde gada

⁴⁰ „Siv le rašajenge parne džindarde gada, o čapki the o sirimi, hoj le Aronoskre čhave te aven urde andro šukariben the andre pačiv. ⁴¹ Uri andre kala gada le Aron the leskre čhaven. Pomazin len, pošvecin len a čhav len sar rašajen, hoj mange te služinen.

⁴² Siv lenge o telune gada, hoj len te učharen le perestar dži ko čanga, hoj te na dičhol lengro langipen. ⁴³ O Aron the leskre čhave hordinena o parne džindarde gada, sar džana andro Svetostankos abo sar džana paš o oltaris the andro Sveto than, hoj te na keren binos a te na meren.“

Kada ela prikazis prekal o Aron the prekal leskre potomki pro furt.

29

Sar te pošvecinen le rašajen

¹ „Sar pomazinena rašajenge le Aron the leskre čhaven, hoj mange te služinen, leha sastes terne bikos the duje bakren bi e chiba. ² Le nekfeder arestar kereha vajkeci mare bi o kvasos le olivove olejoha the vajkeci bi o olejos; ker the sane marikla, so makheha le olejoha. ³ Ola mare thoveha andro košaris a an len angle mande, sar obetineha le bikos the duje bakren. ⁴ Palis an le Aron the leskre čhaven anglo vudar le Svetostankoskro a obžuzar len le pañeha. ⁵ Uri pro Aron o parno džindardo gad the o plaštos a upral uri o efodos the o naprsnikos. Palis phand pašal leste o efodoskro sirimos. ⁶ Pro šero leske thov o turbanos a upral prichude e sveto somnakuñi čelenka. ⁷ Palis le o olejos, čhor leske les pro šero a pomazin les. ⁸ An the leskre čhaven a uri lenge o parne džindarde gada. ⁹ Palis phand o sirimos pašal o Aron the pašal leskre čhave a pro šero lenge thov o čapki. Lengro rašajipen ačhela pro furt.

Aleha pošvecineha le Aron the leskre čhaven andre služba.

¹⁰ An terne bikos anglo Svetostankos a o Aron the leskre čhave mi thoven o vasta pre leskro šero. ¹¹ Murdareha les anglo RAJ paš o vudar, sar pes džal andro Svetostankos. ¹² Ole bikostar le sikra rat a makh le angušteha o rohi pro oltaris. Čhiv avri o rat, so ačhela, telal paš o oltaris. ¹³ Palis le savoro žiros, so učharel leskre androne kotora, o nekfeder kotor la pečinkatar the soduj ladvini lengre žiroha, a kada savoro labar pro oltaris. ¹⁴ O mas, e cipa the o goja labar avri le taboristar. Kadi hiñi e obeta vaš o binos.

¹⁵ Palis le jekhe bakres a o Aron the leskre čhave mi thoven pre leskro šero o vasta. ¹⁶ Murdar les a pokropin le rateha o seri pro oltaris. ¹⁷ Le bakres rozčhinger pro kotora, žuzar andro pañi leskre androne kotora the o pindre a thov oda paš ola aver kotora the paš o šero. ¹⁸ Akor cale bakres labar pro oltaris. Oda hin e labardči obeta prekal o RAJ, e lači voña, e obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ.

¹⁹ Palis leha le dujte bakres a o Aron the leskre čhave mi thoven peskre vasta pre leskro šero. ²⁰ Murdar les, le sikra rat a makh leha telal le Aronoskro čačo kan. Avke ker the leskre čhvenge. Makh lenge the o anguš pre čačo vast the pro pindro. Okle rateha pokropin o oltaris dookola. ²¹ Palis le oda rat, so hino pro oltaris, the o olejos a pokropin le Aron the leskre čhaven the lengre ruchi. Kavke ela o Aron pošvecimen peskre ruchenca a the leskre čhave peskre ruchenca.

²² Avke le o žiros le bakrestar, o žirošno chvostos, o žiros so zaučharel leskre androne kotora, o nekfeder kotor la pečinkatar, soduj ladvini le žiroha the e čači čang. Kada ela o bakro pro posveteñje. ²³ Palis andral o košaris le marenca bi o kvasos, so hino thodo anglo RAJ, le maro bi o olejos, the maro le olejoha the sane marikla. ²⁴ De oda maro le Aronoske the leskre čhvenge andro vasta. On oda mi hazden upre, hoj te sikaven, hoj oda hin pošvecimen prekal o RAJ. ²⁵ Palis le lendar oda daros a labar pro oltaris la labarda obetaha sar voñavo obeta le RAJESKE. Kadi ela obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ. ²⁶ Palis hazde upre o bakreskro kolín, so sas obetimen pre le Aronoskro posveteñje, hoj te sikaves, hoj oda mas hino pošvecimen prekal o RAJ. Kada kotor ela dino tuke.

²⁷ O kolín, so hino hazdlo upre, the e čang, so hiñi diñi pre obeta, pošvecin. Ola kotora le bakrestar ena pošvecimen prekal o Aron the prekal leskre čhave. ²⁸ Oda hino miro prikazis: O kolín the e čang furt ela o kotor le Aronoske the leskre čhvenge, sar mire izraelika manuša anena o smiromoskre obeti. Oda hino daros le manušendar mange, le RAJESKE.

²⁹ Le Aronoskre rucha mi prelen leskre čhave pal leste, hoj andre lende te aven pomazimen the pošvecimen andre rašajiko služba. ³⁰ Oda čhavo, savo pal leste prelela e rašajiko služba a avela andro Svetostankos te služinel andro Sveto than, mušinela ehta dživesa oda ruchos pre peste te urel.

³¹ Palis le ole bakres pro posveteñje andre rašajiko služba a tav leskro mas pro sveto than. ³² Oda mas the o mare andral o košaris chana o Aron the leskre čhave anglo vudar le Svetostankoskro. ³³ On mi chan oda, so sas obetimen vaš lengro odmukliben, sar sas pošvecimen the ačhade andre rašajiko služba. Ńiko aver našti chal ole chabenastar, ča o rašaja, bo hino sveto. ³⁴ A te ole masestar abo le marestar ačhela dži tošara, labar oda pre jag. Našti pes oda chal, bo hino sveto.

³⁵ Le Aronoha the leskre čhavenca ker savoro avke, sar tuke prikazindom. Ehta dživesa pes pošvecinena o rašaja. ³⁶ Sako džives, o manuša mušinen te anel terne bikos sar obeta vaš o binos pro zmjereñje. O oltaris obžuzareha avke, hoj upre aneha e obeta vaš o binos a pomazineha les, hoj te el sveto. ³⁷ Ehta dživesa obžuzareha o oltaris,

hoj les te pošvevincines. Avke ela o oltaris neksveteder. Savoro, so pes lestar chudela, ela sveto.

E sakodživeseskri obeta

³⁸ Sako džives obetineha pro oltaris duje jekheberšeskre bakroren: ³⁹ jekhes tosara a dujtones rači. ⁴⁰ Paš o ešebno bakro prithov kilos nekfeder aro, zmišimen litra olivove olejoha a rozčhiv litra mol sar molakri obeta. ⁴¹ Dujte bakrores obetineha rači – avke sar the e tosaraskri obeta – la molaha the le areha mišimen le olejoha, so ela šukar voña: e obeta kerdí la jagaha prekal o RAJ.

⁴² Kadi labardí obeta anena sako džives paš o vudar le Svetostankoskro anglo RAJ. Kerena oda pokoleñje pro pokoleñje. Ode man zdžava mire manušenca a ode tuha vakerava. ⁴³ Ode man arakhava le Izraelitencia a oda than ela sveto mira slavatar.

⁴⁴ Pošvevincina o Svetostankos the o oltaris, a pošvevincina le Aron the leskre čhaven, hoj mange te služinen sar rašaja. ⁴⁵ Me bešava maškar o Izraeliti a avava lengro Del. ⁴⁶ A sprindžarena, hoj me som o RAJ lengro Del, savo len iļom avri andral o Egipt, hoj te bešav maškar lende. Me som o RAJ, lengro Del.

30

Le kađidloskro oltaris

¹ Palis kerena oltaris le akacijoskre kaštestar prekal e kađidloskri obeta. ² Mušinel te el kerdo andre kocka, 45 centimetri džindardo the buchlo, a učo 90 centimetri. Ela les pro štar agora po jekh rohos, ajse sar hin le biken, so ena jekhe kotorestar le oltariha. ³ Calo oltaris obthov le žuže somnakaha a pašal leste ker somnakuno pasos. ⁴ Pal soduj seri prichude o somnakune kružki tel o pasos avke, hoj prekal o kružki te predžan o družki, hoj pes te del te hordinel. ⁵ O družki ker le akacijoskre kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ⁶ O oltaris thov angle lepeda, so hiñi angle archa la zmluvakri. Ode man tuha arakhava.

⁷ Sako tosara, sar o Aron džala te pripravinel o lampi, labarela pre leste o voňavo kađidlos. ⁸ O Aron les labarela pale the ke račate, sar džala te labarel e jag andro lampi. Kadi voňavo obeta anena furt anglo RAJ pal savore tumare pokoleñja. ⁹ Na obetinena upre aver kađidlos, añi nisavi labardí abo chabeneskri obeta, a añi na čoreha avri e molakri obeta pre leste. ¹⁰ Jekhvar andro berš o Aron obžuzarela o oltaris avke, hoj pokropinela o štar rohi le džviroskre rateha, so sas obetimen vaš o bini pro zmjereñje. Kada kerela sako berš, pal savore tumare pokoleñja. Kada oltaris ela neksveteder prekal o RAJ.“

O love prekal o Sveto than

¹¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² „Sar zgeneha savore Izraeliten, hoj te džanes, keci hine, akor dojekh manuš pes mušinel te cinel avri anglo RAJ, hoj te na en marde le Devlestar, sar len zgeneha. ¹³ Dojekh, ko ela zgendo, mušinel te del jepaš šeklos* sar obeta, so hiñi hazdli upre prekal o RAJ. O love kempel te važinel pal oda, sar pes važinel andro Svetostankos. ¹⁴ O murša, kaske hin biš (20) berš a buter, ena zgende, a mušinen te del le RAJESKE kadi obeta. ¹⁵ O barvalo manuš na počinela buter, añi o čoro frimeder, sar anena odi obeta prekal o RAJ. ¹⁶ Kala love kide avri le Izraelitendar a de pre služba andro Svetostankos. Me mange pre lende leperava, sar anena e obeta, so anel o zmjereñje le RAJEHA.“

O baro bronzuno umivadlos

¹⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁸ „Ker o baro bronzuno umivadlos, so ačhela pro bronzuno podstavcos. Thov les maškar o Svetostankos the oltaris a čhiv andre pañi. ¹⁹ O Aron the leskre čhave ode thovena o vasta the o pindre. ²⁰ Sar džana andro Svetostankos, mušinen pes te thovel le pañeha, hoj te na meren. Avke kerena, the sar džana paš o oltaris te kerel e služba, hoj te keren e labardí obeta prekal o RAJ. ²¹ Mušinen peske te thovel o vasta the o pindre, hoj te na meren. Kada ela prekal o Aron the prekal leskre potomki prikazis pro furt, pokoleñje pro pokoleñje.“

O sveto olejos pro pomazañje

²² O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²³ „Le nekfeder voňavo koreñje, le šov kili sañi mirha, trin kili voňavo škorica, trin kili voňavo trsfina ²⁴ the šov kili kasija – savoro važin avke, sar pes važinel andro Svetostankos. Zmišin oda le štar litri olivove olejoha ²⁵ a avke kereha sveto olejos pro pomazañje – oda ela zmišimen voňavo parfumos, avke sar kerel o olejkaris. Oda ela sveto olejos pro pomazañje. ²⁶ Pomazineha leha

* 30:13 30,13 Oda hin jekh rupuñi minca.

o Svetostankos the e archa la zmluvakri, ²⁷ o skamind leskre sersamoha, o svietņikos leskre sersamoha, o kađidloskro oltaris, ²⁸ o oltaris pro labarde obeti leskre sersamoha, the e nadoba lakre podstavcoha. ²⁹ Pošvecineha len a ena sveta. Savoro, so pes lendar chudela, ela sveto.

³⁰ Palis le Aron le leskre čhaven pomazineha a pošvecineha, hoj mange te služinen sar rašaja. ³¹ Le Izraelitenge vaker: „Kada olejos ela pro sveto pomazaņje prekal miri služba pro furt. ³² Našti les čhoren avri pre chocsavo dženo a ole koreņjendar na kerena ņisavo aver olejos. Hino sveto a ačhela furt prekal tumende sveto. ³³ Te vareko kerela ole koreņjendar ajso olejos, abo pomazindahas leha varekas, ko nane rašaj, oda manuš ela avritradlo mire manušendar.“

O kađidlos

³⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Le ole voņave koreņjendar jednakones ajci živica, onixos, galbanos the žužo kađidlos. ³⁵ Olestar ker voņavo kađidlos, ajso sar kerel o olejkaris a zmišin le loneha, hoj te el žužo the sveto. ³⁶ Oda koreņje pučineha pro churdo praškosa a sikra olestar thov angle archa andro Svetostankos, kaj man tuha arakhava. Oda ela tumenge neksveteder. ³⁷ O kađidlos, so kavke pripravineha ole koreņjendar, našti pripravines prekal tute, bo oda ela sveto prekal o RAJ. ³⁸ Te vareko peske kerđahas ajso kađidlos, sar voņa prekal peste, ela avritradlo mire manušendar.“

31

O Becaleel the o Oholiab

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Dikh, andral o kmeņos Juda kiđņom mange avri le Becaleel, savaške hino dad o Uri a papus o Chur. ³ Pherardom les mire Duchoha a diņom les prindžaripen, achaluvipen the godaveripen pre dojekh buči, ⁴ hoj te gondolinel avri o plani sar te kerel o veci le somnakastar, le rupestar the le bronzostar ⁵ a hoj te prikerel o vzacna bara a te zathovel len andro somnakaj the rup, te čingernel avri o kašta a te kerel dojekh majstroskri buči. ⁶ Paš leste diņom le Oholiab, le Achisamachoskre čhas andral o kmeņos Dan. A savore majstren diņom e godi, hoj te keren savoro avke, sar tuke prikazindom: ⁷ o Svetostankos, e archa la zmluvakri, lakro kritos, the o aver veci le Svetostankoskre, ⁸ o skamind leskre sersamoha, o svietņikos le žuže somnakastar leskre sersamoha, o kađidloskro oltaris, ⁹ o oltaris pro labarde obeti leskre sersamoha, o baro bronzuno umivadlos le podstavcoha, ¹⁰ o sane ruchi pre le rašajengri služba prekal o Aron le leskre čhave, ¹¹ o olejos pro pomazaņje the o voņavo kađidlos prekal o Sveto than. Savoro mi keren avke, sar tuke prikazindom.“

Pal o šabat

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske, ¹³ hoj te phenel le Izraelitenge: „Dolikeren o šabat, bo oda hin sar znaņeņje maškar mande the tumende pro furt, hoj te džanen, hoj me, o RAJ, tumen pošvecinav.

¹⁴ Dolikeren o šabat, bo hino sveto! Ko les na pošvecinela, mušinel te merel a dojekh, ko andre oda džives kerela buči, mi el avritradlo peskre manušendar. ¹⁵ Šov džives hin pre oda, hoj te keren buči, ale eftato hin le RAJESKRO sveto džives, hoj te odpočovinen. Dojekh, ko andre oda džives kerela buči, mušinel te merel! ¹⁶ O Izraeliti andre dojekh pokoleņje mi dolikeren o šabat sar zmluva pro furt. ¹⁷ Kada ela pro znaņeņje maškar mande the mire manuša pro furt, bo o RAJ tel o šov dživesa kerđa o ņebos the e phuv, ale eftato džives preachiła te kerel a odpočovinelas.“

¹⁸ Sar o RAJ dovakerđa le Mojžišoha pro verchos Sinaj, diņa leske o tabli le Svedectvoskre - o duj barune tabli, pre save o Del pisinda o prikazaņja peskre angušteha.

32

E somnakuņi gurumņori

¹ Sar o nipi dikhle, hoj o Mojžiš hino but časos pro verchos a na avel tele, avle ko Aron a phende leske: „Av, ker amenge devlen, save džana angle amende. Bo na džanas, so pes ačhila le Mojžišoha, ole muršeha, savo amen iła avri andral o Egipt.“

² O Aron lenge odphenda: „Len tele tumare romņijendar, čhavendar the čhajendar o somnakune čeņa pal o kana a anen mange.“ ³ Avke dojekh manuš iła andral o kana o somnakune čeņa a ande le Aronoske. ⁴ Ov lendar oda iła, roztađa a čhorda avri somnakuņa gurumņora. O manuša phende: „Ó, Izrael, kada hino tiro del, savo tut iła avri andral o Egipt!“

⁵ Sar oda o Aron dikhla, ačhađa angle somnakuñi gurumñi oltaris a phenda: „Tajsa ela inepos pre pačiv le RAJESKE!“ ⁶ Pre aver džives sig tosara uštile a ande o labarde the o smiromoskre obeti. O manuša peske bešle, hoj te chan a te pijen; palis uštile a khelenas džungales the bi e lađž jekh avreha.

⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Sigo dža pale tele! Bo tire manuša, saven ilal avri andral o Egipt, kerde baro nalačhipen angle ma. ⁸ Igen sig odgele pal o drom, savo lenge sikađom. Kerde peske modla gurumñora! Bandon angle late, anen lake obeti a vičinan: ‚Ó, Izrael, kada hin tumaro del, savo tumen ila avri andral o Egipt!‘ “

⁹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: „Dikhłom, hoj kala manuša hine igen zacata a na kamen te šunel. ¹⁰ Akana man muk, hoj te čhivav pre lende avri miri chołi a te zñičinav len. Palis tutar kerava baro narodos!“

¹¹ Ale o Mojžiš mangelas le RAJES, peskre Devles, a phenda: „RAJEJA, soske sal ajso chołamen pre tire manuša, saven ilal avri andral o Egipt tira bara zoraha the bare vasteha? ¹² Te ada kereha, palis o Egiptana vakerena, hoj len ča ilal avri, hoj len te murdares pro verchi a te khoses tele pal e phuv. Mangav tut, ma av cholamen pre tire manuša. Čerin tiro gondolišagos a ma de pre lende e pohroma. ¹³ Leper tuke pre tire služobñika pro Abraham, pro Izak the pro Jakob*, saven diňal lav a ilal vera: ‚Rozmnožinava tumaro potomstvos avke sar le čerčeñen pro ñebos a cali kadi phuv, pal savi tumenge phenavas, dava tumare čhavage sar lengro večno dedictvos.‘ “

¹⁴ Avke o RAJ pes rozgondolinda a na mukla pre lende e pohroma avke, sar kamelas. ¹⁵ O Mojžiš geła tele pal o verchos a andro vasta liđžalas duj barune tabli, pre save sas pisimen o prikazañja pal jekh sera the pal aver. ¹⁶ O Del korkoro kerda o tabli a randla avri pre lende o prikazañja peskre vasteha.

¹⁷ Sar o Jozua šunda le manušengri bari vika, phenda le Mojžišoske: „Andro taboris hin e maribnaskri vika.“

¹⁸ O Mojžiš odphenda:
„Oda nane e vika o lengri, ko zvitazinde,
aňi e vika o lengri, ko prehrainde;
me šunav o gilavipen.“

¹⁹ Sar o Mojžiš avla pašeder paš o taboris a dikhla la somnakuña gurumñora the le manušen sar khelen, chołisalila, čhida le tablenca andre phuv a phagerda len paš o verchos. ²⁰ Palis ila la gurumñora, sava peske kerde, zlabarda la andre jag a rozmarđa pro prachos. Palis oda prachos čhida andro paňi a diňa te pijel le Izraelitenge.

²¹ O Mojžiš phenda le Aronoske: „So tut kerde kala manuša, hoj len liğendał andre kajo baro binos?“

²² „Ma cha chołi, raja miro!“ odphenda o Aron. „Se tu prindžares kale manušen, hoj sig džan andro nalačhipen. ²³ On mange phende: ‚Ker amenge devles, savo džala angle amende. Se na džanas, so pes ačhila le Mojžišoha, le muršeha, savo amen ila avri andral o Egipt.‘ ²⁴ Me lenge odphendom: ‚Kas hin somnakaj, mi lel tele pal peste a mi anel mange. Sar ande, me les roztadžom andre jag a avla avri olestar kadi gurumñori.‘ “

²⁵ O Mojžiš dikhla, hoj o Aron domukla le manušenge te kerel, so on kamas a kerenas, hoj lengre ñeprijateła lendar te asan. ²⁶ Avke pes o Mojžiš ačhađa andre brana le taboriskri a zvičinda: „Sako, ko hino pre le Devleskri sera, aven ke ma!“ A savore Leviti gele a ačhade pes pašal leste.

²⁷ Ov lenge phenda: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Sako pašal peste mi phandel e šabla. Predžan prekal o taboris jekha branatar dži ke aver a Sako mi murdarel peskre phrales, prijatełis the susedas.‘ “ ²⁸ O Leviti avke kerde, sar lenge prikazinda o Mojžiš a oda džives mule vaj 3 000 murša. ²⁹ Palis o Mojžiš phenda: „Adadžives tumen pošvecindan andre služba le RAJESKRI, bo dojekh murdarda peskre čhas the phrales. Vašoda o RAJ adadžives tumen pošehniđa.“

O Mojžiš pes privakerel vaš o Izraeliti

³⁰ Pre aver džives o Mojžiš phenda le manušenge: „Kerđan baro binos anglo RAJ, ale akana džav pale pro verchos te mangel le RAJES, hoj tumenge te odmukel o binos.“

³¹ Avke o Mojžiš geła pale ko RAJ a phenda leske: „Ó, Devla, kala manuša kerde baro binos, bo kerde peske somnakune devles. ³² Ale akana, mangav tut, odmuk lenge o binos. A te na, akor man mažin avri andral tiro zvitkos, so pisindał.“

³³ Ale o RAJ leske phenda: „Andral miro zvitkos mažinava avri oles, ko kerel binos angle ma. ³⁴ Tu akana dža a liđža le manušen pre oda than, pal savo tuke phendom. Miro aňjelos džala angle tu. Ale avela oda časos, sar len marava vaš lengre bini.“

* 32:13 32,13 E hebrejiko čhib: Izrael

³⁵ Avke o RAJ mukla pro manuša o nasvaliben, bo ispidle pro Aron, hoj lenge te kerel somnakuña gurumñora.

33

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža het pal kada than le manušenca, saven ilal avri andral o Egipt, a dža andre odi phuv, pal savi la veraha phendom, hoj dava le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske, akor sar phendom: ‚Dava la tire potomkenge.‘ ² Bičhavava angle tu le aňjelos a tradava odarik le Kanaančanen, le Amorejčanen, le Chetitanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen. ³ Aveha andre phuv, kaj čulal o thud the o medos. Ale me na džava tumenca, bo san zacata a na kamen te šunel. Te tumenca gelomas, šaj tumen zničindomas le dromeha.“

⁴⁻⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Phen le Izraelitenge: ‚Tumen san zacata manuša, te tumenca gelomas ča sikra, mušindomas tumen te zničinel. Akana thoven tele pal tumende o šukariben a dikhava, so tumenca kerava.‘ “ Sar o manuša šunde oda zoralo vakeriben, ačhile smutna a űiko pre peste na ila űisavo šukariben. ⁶ Vašoda pre peste o Izraeliti akorestar, sar gele het pašal o verchos Choreb, imar na thovenas űisavo šukariben.

O Stanos, kaj hin e pritomnost le RAJESKRI

⁷ O Mojžiš ila o stanos a ačhada les dureder le taboristar. Diňa leske nav „o Stanos, kaj hin e pritomnost le RAJESKRI“. Te vareko rodelas le RAJES, džalas avri andral o taboris andre oda stanos. ⁸ A sar o Mojžiš džalas andre oda stanos, savore manuša ušenas. Sako ačhelas anglo vchodos paš peskro stanos a dikhelas pro Mojžiš, medik na džalas andro stanos. ⁹ Soča o Mojžiš džalas andro stanos, o chmarakro slupos avelas tele, zaáčhelas paš o vchodos andro stanos a o RAJ vakerelas le Mojžišoha. ¹⁰ Sar o manuša dikhenas, hoj o chmarakro slupos hino paš o vchodos andro stanos, bandonas dži pre phuv, sako anglo peskro stanos. ¹¹ O RAJ vakerelas le Mojžišoha, muj-mujeha, avke sar vareko vakerel le prijateljha. Palis džalas pale andro taboris. Ale leskro terno sluhos o Jozua, le Nunoskro čhavo, ačhelas andro stanos.

O Mojžiš the le RAJESKRI slava

¹² O Mojžiš phenda le RAJESKE: „Tu mange phendal: ‚Lidža kale manušen,‘ ale na phendal mange, kas manca bičhaveha. Phendal mange: ‚Prindžarav tut mištes a arakhlal milost andre mire jakha.‘ ¹³ Te arakhlom milost andre tire jakha, ta de mange te džanel tire droma, hoj tut buter te prindžarav a te arakhav furt milost andre tire jakha. Leper tuke, hoj kala nipi hine tire manuša.“

¹⁴ O RAJ phenda: „Me korkoro džava tumenca a dava tut odpočinkos.“

¹⁵ O Mojžiš leske odphenda: „Te tu na aveha amenca, akor amen aňi ma bičhav het pal kada than. ¹⁶ Bo sar šaj sprindžarav, hoj me the kala manuša arakhlam milost andre tire jakha, te na pal oda, hoj aveha amenca? Aleha, hoj sal amenca, me the tire manuša avaha aver savore narodendar pre phuv.“

¹⁷ Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: „Me kerava the oda, so mandar mangehas, vašoda bo arakhlal milost andre mire jakha a prindžarav tut pal o nav.“

¹⁸ Ale o Mojžiš odphenda: „Sikav mange tiri slava.“

¹⁹ O RAJ leske odphenda: „Sikavava tuke savoro miro lačhipen a phenava angle tu miro nav, o RAJ. Sikavava miro jileskeriben, kaske kamav, a presikavava miro lačhejileskeriben, kaske kamav. ²⁰ Našti dikhes miro muj, bo űiko, ko man dikhela, našti ačhel te dživel.“

²¹ Palis leske o RAJ phenda: „Kade hin than paš mande, kaj šaj ačhes pre skala. ²² Sar odarik predžava mira slavaha, thovava tut ode, kaj hin chev andre skala, a sar odarik predžava, zagaruvava tut mira burňikaha. ²³ A sar odlava e burňik, dikheha ča miro dumo, ale miro muj űiko našti dikhel.“

34

O Mojžiš pale pro verchos Sinaj

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Ker duj barune tabli, ajse sar ešebnovar. Me pre lende pisinava pale ola lava, so sas pre ešebna tabli, so len phaglāl. ² Av pripravimen! Tosara aveha upre pro verchos Sinaj a ode dži upre pro verchos tut manca arakheha. ³ űiko tuha te na džal aňi pes te na sikavel pre oda calo verchos. Aňi o bakre aňi o dobitkos pes anglo verchos našti pašinen.“

⁴ Palis o Mojžiš kerda duj barune tabli, ajse sar sas ešebnovar. Sig tosara uštila, andro vasta ila soduj tabli a gela pro verchos Sinaj, avke sar leske prikazinda o RAJ.

⁵ O RAJ avla tele andre chmara, ačila paš o Mojžiš pro verchos a phenda peskro sveto nav - o RAJ. ⁶ O RAJ predžalas anglal o Mojžiš a phenelas: „Me som o RAJ, o RAJ o Del! Me som lačhejileskro, kamibnaskro, kovlejileskro, igen milostivo a verno. ⁷ Me presikavav e milost le ezerege a odmukav o nalačhipena, o vzburi the o bini, no the avke potrestinav dojekh binos: Vaš le dadengre bini marav lengre čhaven dži andro trito the štarto pokoleñje.“

⁸ Akor o Mojžiš sig bandila dži pre phuv a lašarelas le RAJES. ⁹ Vakerelas: „RAJEJA, te arakhlom pačiv andre tire jakha, mangav tut, av amenca! Kala manuša hine zacata a na šunen, ale odmuk amenge amare bini the nalačhipena a prile amen sar tire manušen.“

O RAJ phandel pale e zmluva

¹⁰ O RAJ leske odphenda: „Akana phandava tumenca zmluva. Angle tire manuša kerava bare veci, so mek šoha na dikhle aver narodi pal cali phuv. Savore manuša dikhena save bare veci me, o RAJ, šaj kerav, bo kerava prekal tu vareso igen baro. ¹¹ Te dolikereha kala zakoni, so tuke dav adadžives, tradava angle tu le Amorejčanen, le Kanaančanen, le Chetitanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen. ¹² De pozoris pre oda, hoj te na phandes zmluva ole narodenca andre phuv, kaj džaha, hoj te na ačhen prekal tu sar pasca. ¹³ Vašoda čhiveha tele lengre oltara, phagereha lengre sveta slupi the čineha avri o slupi la Ašerakre. ¹⁴ Ma lašar nisave avre devles, bo me o RAJ som žjarlivo Del, savo na zlidžava, hoj lašarena avre devles.“

¹⁵ Añi na phandeha zmluva ole manušenca andre odi phuv, bo te on lašarena peskre devlen a obetinena lenge, vičinena ke odi obeta the tut, a šaj tut scirden, hoj te chas olestar. ¹⁶ Palis tire čhave peske ilehas romñijen ole narodendar, save len scirdlehas pal peste a na ulehas mange buter verna, bo lašardehas lengre devlen.

¹⁷ Ma ker tuke devlen le trastestar a ma lašar len.

¹⁸ Doliker o inepos le Marengro bi o Kvasos. Avke sar tuke prikazindom, cha ehta dživesa ola mare andro čhon Abib, bo andre oda čhon avlal avri andral o Egipt.

¹⁹ Dojekh ešebno muršoro the samcos, savo ulola tumare stadostar the dobitkostar, hino miro. ²⁰ Ešebne somaris cineha avri avke, hoj deha bakrores. Te les na cineha avri, phageha leske e meñ. Dojekhe tire ešebne muršores mušines te cinel avri.

Ñiko pes te na sikavel angle ma bi o daros.

²¹ Šov dživesa kereha buči, ale eftato džives tuke odpočovineha la bučatar - the akor sar orineha a sar kideha e žatva.

²² Doliker o inepos le Kurkengro a pro agor le beršeske oslavineha o inepos la Žatvakro*, sar skideha upre pal e mala o ulipen peskra bučatar. ²³ Savore tumare murša trival andro berš mušinen te avel angle ma, anglo Nekbareder RAJ, o Del le Izraeloskro, hoj man te lašaren. ²⁴ Me tradava avri anglal tu le naroden a kerava, hoj tut ela bareder phuv, vašoda ñiko imar na kamela tiri phuv, sar trival andro berš aveha upre te lašarel le RAJES, tire Devles.

²⁵ Ma obetin mange rateskri obeta jekhetane le mareha, andre savo hin o kvasos. Ñič le Patradakre obetatar na mukeha dži tosara.

²⁶ Savore nekfeder veci tire ešebne ulipnastar aneha andro Chramos le RAJESKRO, tire Devleskro.

La terña kozica ma tav andre lakra dakro thud.“

²⁷ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: „Pisin tuke kala lava, bo pal kala lava phandlom e zmluva tuha the le Izraelitena.“ ²⁸ O Mojžiš sas ode le RAJEHA saranda (40) dživesa the saranda rača, so na čala maro añi na piła pañi. Pro barune tabli pisinda la zmluvakre lava - o Deš prikazañja.

O Mojžiš džal tele pal o verchos

²⁹ Sar o Mojžiš džalas tele pal o verchos Sinaj, sas leste andro vasta o duj barune tabli. Pal oda, sar vakerelas le RAJEHA, leskro muj švicinelas, ale ov oda na džanelas. ³⁰ Sar o Aron a savore Izraeliti dikhle, hoj le Mojžišoskro muj švicinel, daranas te džal paš leste. ³¹ Ale sar o Mojžiš len vičinda, avle ke leste o Aron the savore vodci le manušengre. Sar lenca vakerelas, ³² gele paš leste the okla aver Izraeliti a o Mojžiš lenge diña savore prikazañja, so leske o RAJ prikazinda pro verchos Sinaj.

³³ Sar o Mojžiš preačihla te vakerel, thođa peske o khosno pro muj. ³⁴ Kecivar o Mojžiš džalas anglo RAJ, hoj leha te vakerel, lelas pal o muj o khosno a sar džalas odarik avri, pale les thovelas. Palis phenelas le Izraelitenge savoro, so leske sas prikazimen. ³⁵ Sar on dikhle pro Mojžišoskro muj, hoj leske e cipa pro muj švicinel, thođa o Mojžiš pro muj o khosno, medik na geľa pale te vakerel le RAJEHA.

* 34:22 34,22 Oda hin o inepos le Stankengro.

35

Pal o šabat

¹ Akor o Mojžiš vičinda savore Izraeliten a phenda lenge: „O RAJ prikazinda, hoj te dolikeren kada: ² Šov dživesa kerena tumari buči, ale eftato džives – o šabat – ela tumen sveto džives le odpočinkoskro, so hino oddino le RAJESKE. Dojekh, ko oda džives kerela varesavi buči, mušinel te merel. ³ Pro šabat andre nisavo kher ma podlabaren aňi e jag.“

O dari prekal o Svetostankos

⁴ O Mojžiš lenge mek phenda: „O RAJ prikazinda the kada: ⁵ Sako, kas hin ochotno jilo, šaj anel vareso kale vecendar pre obeta le RAJESKE: somnakaj, rup, bronzos, ⁶ fjalovo, loľi the purpurovo vlna, sane pochtana, kozakri srst, ⁷ baranoskri cipa farbimen pro loles, tuleňiskri cipa, akacijoskre kašta, ⁸ olejos prekal o lampi, koreňje pro olejos te pomazinel the pro voňavo kadidlos, ⁹ onixoskre the aver vzacna bara pro efodos the pro naprsňikos.

¹⁰ Dojekh tumendar, ko džanel kala veci te kerel, mi avel a mi kerel savoro, so o RAJ prikazinda: ¹¹ O Svetostankos, leskre lepedi, o čati, o rami, o tički, o slupi, o podstavci, ¹² e archa la zmluvakri, lakre družki the kritos, o andruno pochtan, ¹³ o skamind leskre sersamoha the družkenca the o sveta mare, ¹⁴ o svietňikos, so del o švetlos andro Stanos, peskre sersamoha, o lampi the lengre oleji, ¹⁵ o kadidloskro oltaris leskre družkenca, o olejos pro pomazaňje, o voňavo kadidlos, e lepeda paš o vudar le Svetostankoskro, ¹⁶ o oltaris pro labarde obeti leskra bronzduňa roštaha, družkenca the savore sersamoha, o baro bronzuno umivadlos le podstavcoha, ¹⁷ o lepedi la dvorakre le slupenca the le podstavcenca; e lepeda prekal e dvorakri brana, ¹⁸ o koliki prekal o Svetostankos the dvora, the lengre lani; ¹⁹ o side ruchi prekal e služba andro Sveto than a the o pošvecimen ruchi prekal o rašaj Aron the leskre čhave andre rašajiko služba.“

²⁰ Paľis savore manuša odgele le Mojžišostar. ²¹ A dojekh, ko jilestar kada kamla te kerel, anelas obetno daros le RAJESKE pro Svetostankos the savoro, so kampelas pre služba andre the pro rašajengre ruchi. ²² Avenas ode o murša the o džuvľa a denas jilestar o naramki, kružki, angrusa, lancici the aver somnakune veci. Dojekh, ko kamelas te obetinel le RAJESKE somnakaj, anenas les. ²³ Dojekh, kas sas, anelas e fjalovo, loľi the purpurovo vlna, sane pochtana, kozakri srst, baranoskri cipa farbimen pro loles the tuleňiskri cipa. ²⁴ Ko kamelas te anel rup abo bronzos, anelas oda sar obeta le RAJESKE. Dojekh, kas sas akacijoskre kašta a delas pes lenca te kerel, anelas len. ²⁵ The savore džuvľa, save džanenas te kerel le lanostar, anenas e fjalovo, loľi the purpurovo vlna, the sano pochtan. ²⁶ A o džuvľa, save džanenas te kerel o gada la kozakra srstatar balendar, jilestar oda kerenas. ²⁷ O vodci anenas onixoskre bara the aver vzacna bara pro efodos the prekal o naprsňikos, ²⁸ olejos prekal o lampi, the o koreňje pro voňavo kadidlos the pro olejos pro pomazaňje. ²⁹ Savore Izraeliti ko kamenas, či murš vaj džuvľi, anenas le jilestar o daros le RAJESKE, hoj pes te kerel savoro, so o RAJ lenge prikazinda prekal o Mojžiš.

O Becaleel the o Oholiab

³⁰ Paľis o Mojžiš phenda le Izraelitenge: „Dikh, andral o kmeňos Juda kidňom mange avri le Becaleel, saveske sas dad o Uri a papus o Chur. ³¹ O Del les pherdžarda peskra zoraha a diňa les prindžaripen, ačaluvipen the godaveripen pre dojekh buči, ³² hoj te kerel šukar neve veci le somnakastar, le rupestar the le bronzoskar; ³³ hoj te prikerel o vzacna bara a te zathovel len andro somnakaj the rup; a hoj te čhingerel avri o kašta a te kerel dojekh majstroskri buči. ³⁴ O Del diňa godi les the le Oholiab, le Achisamachoskre čhas andral o kmeňos Dan, hoj te sikaven avren te kerel e buči. ³⁵ Pherarda len la godaha, hoj te kerel dojekh buči le trasteha the le lanoha, a hoj te siven la fjalova, loľa the purpurova vlnaha the le sane pochtaneha. Džanenas te kerel the e buči pro strojos, pre savo pes kerel o pochtana. On džanen te kerel savori buči the o plani.“

36

¹ „O Becaleel, Oholiab the savore murša, saven o RAJ diňa godi the ačaluvipen, hoj te džanen te kerel o veci pre služba andro Sveto than, mi kerel savoro avke, sar lenge prikazinda o RAJ.“

O manuša anen o dari prekal o Sveto than

² Paľis o Mojžiš vičinda le Becaleel, Oholiab the kale muršen, saven o RAJ diňa godi a save kamenas te kerel odi buči. ³ On le Mojžišostar preile savore dari, so o Izraeliti anenas, hoj te kerel o Sveto than. Ale o Izraeliti mek furt anenas o dari sako tošara

buter. ⁴ Avke savore majstri, save kerenas paš o Sveto than, preačhile te kerel e buči, avenas jekh pal aver pal o Mojžiš ⁵ a phenenas leske: „O manuš a nen buter dari, sar kempel pre kadi buči, so o RAJ prikazinda te kerel.“ ⁶ Akor o Mojžiš prikazinda, hoj te phenen andro taboris: „Imar niko te na anel o dari prekal o Sveto than, aňi murš aňi džuvli.“ Avke o manuša preačhile te anel o dari, ⁷ bo oda, so ande, sas buter, sar kempelas pre cali buči.

Pal e buči andro Svetostankos

⁸ Savore murša, save džanenas te kerel e buči pro Svetostankos, les kerde le deše lepedendar. Ola lepedi sas side la fjalova, loľa the purpurova vlnatar a sas upre side o cherubi. ⁹ Dojekh lepeda sas dešuduj (12) metri džindardi the duj (2) metri buchli. Avke sas kerde savore lepedi. ¹⁰ Pandž lepedi zaside jekhetane paš peste a avke kerde the avre pandženca. Avke lendar sas duj bare lepedi. ¹¹ Pro agor le pandžte pochtaneskro kerde kružki la fjalova vlnatar. Kada kerde the pre oka agor pre dujto bari lepeda. ¹² Kerde penda (50) kružki pre dojekh agor la lepedakro a aver penda pre aver lepeda avke, hoj o kružki sas oproti peske. ¹³ Kerde the penda somnakune čati, savenca prichudle o lepedi avke, hoj sthode ola duj Stanoskre kotora andre jekh.

¹⁴ O Svetostankos upral zaučharde la lepedaha, so sas kerdi la kozakra srsfatar. Kajse lepedi kerde dešujekh (11). ¹⁵ Dojekh lepeda sas dešutrin (13) metri džindardi a duj (2) metri buchli. ¹⁶ Pandž lepedi zaside jekhetane a the aver šov zaside jekhetane, avke sas lendar duj bare lepedi. ¹⁷ Penda (50) kružki kerde pro agor la posledna lepedakro, so sas zaside le pandže lepedendar, a aver penda kerde pre aver lepeda, so sas zaside le šove lepedendar. ¹⁸ Kerde the penda bronzune čati, hoj te spojinen o Stanos andre calo kotor. ¹⁹ Palis kerde aver duj lepedi: jekh la baranoskra cipatar sfarbimen pro loles a aver le tuleňiskra cipatar.

²⁰ Prekal o Svetostankos kerde the o rami le akacijoskre kaštestar. ²¹ Dojekh ramos sas štar (4) metri džindardo a šovardeš the šov (66) centimetri buchlo. ²² Kerde duj jednaka kaštune rameni, so sas zachudle jekhetane le maškarune kaštorenci. Pre savore rami sas kala rameni. ²³ Kerde biš (20) rami a thode len pre južno sera. ²⁴ Prekal ola rami kerde saranda (40) rupune podstavci. Duj tel sako ramos prekal leskre duj pindre. ²⁵ Prekal e severno sera kerde tiš biš rami ²⁶ the saranda (40) rupune podstavci – duj tel sako ramos. ²⁷ Prekal e paluňi sera pro zapados kerde šov rami ²⁸ a duj rami, so pes thode andro soduj rohi pre paluňi sera. ²⁹ Soduj rami sas spojimen andre peste le kružkenca telunestar dži upre. Kavke kerde le ramenci pro soduj rohi. ³⁰ Pre paluňi sera sas očno rami a sas thode pro dešušov (16) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos.

³¹ Le akacijoskre kaštestar kerde o druki prekal o Svetostankos: pandž prekal o rami pre severno sera, ³² pandž pre južno sera a pandž pre zapadno paluňi sera. ³³ Maškaruno drukos kerde avke, hoj predžalas prekal o maškar le ramenge a oda jekhe Svetostankoskre agorestar dži ke aver. ³⁴ Le somnakaha obcirdle o rami a kerenas upre somnakune kružki, andre save thovenas o druki, so sas tiš obcirdle le somnakaha.

³⁵ Mek kerde the o pochtan la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane side pochtanestar a o majstros sida avri cheruben pro pochtan. ³⁶ Kerde štar slupi le akacijoskre kaštestar a obcirdle len le somnakaha. O hački upre sas tiš somnakune. Roztađa prekal lende štar rupune podstavci. ³⁷ Prekal o vudar le Stanoskro, kerde farebno lepeda la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane side pochtanestar, ³⁸ a paše pandž slupi le hačkenca. Lengre uprone kriti the o maškarune dručki sas le somnakastar a o pandž rupune podstavci le bronzostar.

37

E archa la zmluvakri

¹ O Becaleel kerda e archa la zmluvakri le akacijoskre kaštestar, 110 centimetri džindardi a 66 centimetri buchli the uči. ² Andral the avral la obthoda le žuže somnakaha a pašal late kerda somnakuno pasos. ³ Kerda prekal late the štar somnakune kružki pre lakre pindre: duj pre jekh sera a aver pre aver sera. ⁴ Palis kerda o dručki le akacijoskre kaštestar a obcirdňa len le somnakaha. ⁵ Ola dručki zaispidla andro kružki pal soduj seri, hoj pes te del te hordinel.

⁶ Upruno kritos, soha pes učarelas e archa, kerda le žuže somnakastar a sas 110 centimetri džindardo the 66 centimetri buchlo. ⁷ Kerda the duje cheruben le žuže somnakastar a thoda len pro soduj agora pro kritos la archakro. ⁸ Jekhe cherubos thoda pre jekh agor a avres pre aver agora a kerda len jekhetane le uprone archakre kritoha. ⁹ Le cheruben sas rozcirdle o kridli upre avke, hoj zaučharenas lenca e archa. Le mujenca sas visarde ke peste a dikhenas pro kritos.

O skamind prekal o sveta mare

¹⁰ O skamind kerda le akacijoskre kaštestar a sas 88 centimetri džindardo, 44 centimetri buchlo the 66 centimetri učo. ¹¹ Obcirđna les le žuže somnakaha a pašal leste kerda somnakuno pasos, ¹² pašal leste mek kerda lišta buchli sar e burňik a pre late somnakuno pasos. ¹³ Pre oda pasos kerda štar somnakune kružki, save prichudňa len pro agora paš leskre štar pindre. ¹⁴ Pašes paš e lišta sas o kružki, andre save thovenas o družki, hoj pes te del te hordinel o skamind. ¹⁵ Ola družki kerda le akacijoskre kaštestar a obcirđna len le somnakaha. ¹⁶ A mek kerda le žuže somnakastar veci pro skamind: o taňira, o kuća, o čarore the o džbani pre molakri obeta.

O somnakuno svietňikos

¹⁷ Kerda somnakuno svietňikos le žuže somnakastar. Calo svietňikos sas kerdo jekhe kotorestar: o maškaruno kotor; o podstavcos, o rameni the o kvitki le pučikenca. ¹⁸ Pro svietňikos kerda šov rameni. O rameni avenas avri le maškarune kotorestar, trin pal jekh sera a trin pal aver sera. ¹⁹ Pro ešebno ramenias sas kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar; the pro dujto ramenias sas kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar. Kavke sas kerdo pre savore šov rameni, so avenas avri le maškarune kotorestar. ²⁰ Pro maškaruno kotor sas kerde štar kalichi, so dičhonas sar kvitki le pučikenca le mandlendar. ²¹ Jekh kvitka sas tel o ešebna duj rameni, kaj avenas avri le maškarune kotorestar, dujto kvitka sas tel o dujta rameni a trito kvitka tel o trita rameni. ²² O svietňikos le ramenca, le kvitkenca the le pučikenca sas avrikerdo jekhe kotorestar le žuže somnakastar.

²³ Pro svietňikos kerda eŧta lampi a paš leste o kliešči prekal o svietňikoskre knoti the o cikne lopatki le žuže somnakastar. ²⁴ O svietňikos the savoro, so kampil paš leste, kerda tranda the pandž (35) kilendar le žuže somnakastar.

Le kađidloskro oltaris

²⁵ Le akacijoskre kaštestar kerda kađidloskro oltaris le štare rohenca, so sas jekhe kotorestar le oltariha. Sas kerdo andre kocka, 45 centimetri džindardo, 45 centimetri buchlo a 90 centimetri učo. ²⁶ Obcirđna o oltaris le somnakaha, the leskre seri the o rohi a pašal leste kerda somnakuno pasos. ²⁷ Prichudňa upre duj somnakune kružki tel o pasos pal soduj seri. Avke, hoj prekal ola kružki te predžan o družki, hoj les te hordinen than thanestar. ²⁸ O družki kerda le akacijoskre kaštestar a obcirđna len le somnakaha.

²⁹ Palis kerda o sveto olejos pro pomazaňje the o žužo voňavo kađidlos le voňave koreňjendar, avke sar kerel o olejkaris o parfumos.

38*O oltaris pro labarde obeti*

¹ Palis le akacijoskre kaštestar kerda oltaris pro labarde obeti. Sas kerdo andre kocka 220 centimetri džindardo the buchlo a sas 130 centimetri učo. ² Upral pre leskre rohi kerda aver štar rohi, ajsa sar hin le biken. O rohi the o oltaris sas jekhe kotorestar a sas obthodo le bronzoha. ³ Kerda the savoro sersamos paš o oltaris le bronzostar: o bare čare prekal o prachos, o lopati, o cikne čare, o vidli the o cikne lopatki pro angara. ⁴ Kerda bronzuňi rošta a thođa la andral tel e obruba maškar o oltaris. ⁵ Pašal lakre rohi kerda štar bronzune kružki, hoj o družki pes te del te thovel andre. ⁶ O družki kerda le akacijoskre kaštestar a obcirđna len le bronzoha. ⁷ O družki zaispidla andro kružki pal soduj seri le oltariskre, hoj pes te prehordinel. Kerda o oltaris le deskendar sar phundradı truhla. ⁸ Iľa o gendali le džuvlendar, save služimenas paš o vudar andro Svetostankos, a lengre bronzostar kerda e bari nadoba le podstavcena.

E dvora pašal o Svetostankos

⁹ Kerda e dvora pašal o Svetostankos. Pre južno dvorakri sera kerda lepedi le sane pochtanestar; jekh sera sas džindardi saranda the štar (44) metri ¹⁰ le biš (20) slupenca pro biš bronzune podstavci. O hački the o maškarune tički ko slupi sas rupune. ¹¹ Avke the pre severno sera sas biš slupi pro biš bronzune podstavci. O hački the o maškarune tički ko slupi sas rupune.

¹² Pre zapadno dvorakri sera sas o lepedi bišuduj (22) metri džindarde the deš slupi pro deš podstavci. O hački the o maškarune tički ko slupi sas rupune. ¹³ E angluňi dvora pro vichodos sas tiš bišuduj metri buchli. ¹⁴ Pre jekh sera paš o vudar sas o lepedi 660 centimetri džindarde a sas pro trin slupi a pro trin podstavci. ¹⁵ Avke the pre aver sera paš o vudar sas o lepedi 660 centimetri džindarde, a sas pro trin slupi pro trin podstavci. ¹⁶ Savore lepedi pašal e dvora sas kerde le sane pochtanestar. ¹⁷ O podstavci tel o slupi

sas bronzune a o hački, uprune kriti the o tički ko slupi sas rupune. Savore avrune the andrune slupi sas spojimen le rupune tičkenca.

¹⁸ E lepeda pro vudar sas kerdí le sane side pochtanestar la belava, fjalova the loľa vlnatar. Sas džindardi eňa metri a uči duj metri, ajse sar o lepedi pre dvora. ¹⁹ E lepeda sas thodi pro štar bronzune slupi, so sas pro štar bronzune podstavci. O hački, o uprune kriti the o maškarune družki sas obthode le rupoha. ²⁰ Savore koliki, so sas zamarde andre phuv pašal o Svetostankos the pašal e dvora, sas le bronzostar.

O veci pro Svetostankos

²¹ Kade hin pisimen o zoznamos le materjaloskro, savo kampelas pro Svetostankos, savo o Mojžiš prikazinda te kerel le Levitenge, saven lidžalas o Itamar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro. ²² O Becaleel, saveske sas dad o Uri a papus o Chur andral o kmeňos Juda, kerda savoro, so o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ²³ Sas leha o Oholiab, le Achisamachoskro čhavo andral o kmeňos Dan. Ov sas majstros andre peskri buči a džanelas šukares te sivel avri o sane pochtana la fjalova, loľa the purpurova vlnaha. ²⁴ Savoro somnakaj, so sas dino le RAJESKE prekal o Svetostankos, sas 1 tona pal oda, sar pes važinel andro Svetostankos.

²⁵ Sar sas zgende o manuša, oda rup, so dine, sas 3,43 toni pal oda, sar pes važinel andro Svetostankos. ²⁶ Dojekh, ko sas zgendo, počinelas jekh minca: jepaš šeklos. Sas zgende 603 550 murša, kaske sas buter sar biš (20) berš. ²⁷ Le 3,4 toni rupoha kerde o šel (100) podstavci prekal o Sveto than the prekal o pochtan. Jekh podstavcos važinelas 34 kili. ²⁸ Okle 30 kilendar o Becaleel kerda o hački, o kriti the o maškarune tički prekal o slupi.

²⁹ O bronzos, so ande le RAJESKE, sas 2,425 toni*. ³⁰ Lestar kerda o podstavci prekal o Svetostankoskro vudar, o oltaris, e rošta the o sersamos prekal o oltaris, ³¹ o podstavci prekal o slupi pašal e dvora the paš e brana, the savore koliki.

39

O rašajika ruchi

¹ La fjalova, loľa the purpurova vlnatar kerde o ruchi pre rašajiko služba andro Sveto than; kerde the pošvecimen ruchi prekal o Aron, avke sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

O rašajiko efodos

² O efodos kerde le somnakastar, la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ³ Le somnakastar kerde sane blachi a strihinde len pro sanore thavora, hoj lenca te prephanden o fjalova, lole the purpurova vlni the o sano pochtan. ⁴ Kerde upre duj kotora, so pes zachudenas pro vali a spojinenas pes le efodoskre uprune kotorencas. ⁵ O sido sirimos le efodoskro, sas tiš kerdo le somnakastar, la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁶ Palis prikerde o bara le onixostar, thode andro somnakune obrubi a randle avri pro bara o nava le Jakoboskre čhavengre, avke sar pes kerel o pečatidlos. ⁷ Palis len prichudle pro efodos sar pametna bara pro dešuduj kmeňi le Izraeloskre, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O naprsňikos

⁸ Avke sar o efodos kerde the o naprsňikos la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ⁹ Sas kocka a sas prethodo pro duvar, bišuduj (22) centimetri džindardo the buchlo. ¹⁰ Andre štar šori sas kala vzacna bara: andro ešebno šoros o rubinos, o topasos the o smaragdos; ¹¹ andro dujto o malachitos, o zafiris the o chrizolitos, o onixos the o jaspisos. Kala bara sas thode andro somnakune ramici. ¹⁴ Pre ola dešuduj (12) vzacna bara sas o nava le Jakoboskre dešuduje čhavengre. Pre dojekh bar sas avrirandlo jekh kmeňoskro nav avke, sar pes kerel o pečatidlos.

¹⁵ Pro naprsňikos sas kerde lancici le žuže somnakastar prephandle sar špargi. ¹⁶ On kerde the duj somnakune kocki a duj somnakune kružki. Soduj kružki priside pro uprune rohi le naprsňikoskre. ¹⁷ O somnakune špargi prichudenas ke ola kružki pro agor le naprsňikoskro ¹⁸ a pro vali prichudenas o špargi pro somnakune ramici a avke len prichudenas anglunestar pro efodos. ¹⁹ Kerde duj somnakune kružki a priside len andral ko soduj telune rohi le efodoskre. ²⁰ Mek kerde the duj somnakune kružki a prichudle len telunestar pro anglune agora le efodoske, kaj hino zasido upral o sirimos.

* 38:29 38,29 E hebrejiko čhib: 70 talenti the 2 400 šekli

²¹ O kružki pro napršnikos prichudle ko efodoskre kružki la belava špargaha avke, hoj te el upreder le sirimostar a te na pes o napršnikos čhalavel. Kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O rašajiko plaštos

²² O plaštos, so pes urelas tel o efodos, kerde calo la fjalova vlnatar. ²³ Pro plaštos sas maškaral avrimuklo than pro šero. Oda than sas obsido le zorale thaveha, hoj pes te na rozparinel. ²⁴ Pro teluno agor le plaštoskre side o granatoskre phaba la fjalova, lola the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ²⁵ Le žuže somnakastar kerde cikne zvončeki a prichudle len maškar o phaba pašal calo teluno agor le plaštoskro. ²⁶ Avke pes sredinenas o phaba le zvončekenka pašal o teluno agor le plaštoskro, andre savo pes kerelas e služba, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁷ Prekal o Aron the prekal leskre čhave side o parne džindarde gada le loke pochtanestar, ²⁸ o turbanos, o čapki the o telune gada le lanostar. ²⁹ Sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, kerde the o šukar farebno sirimos le sane pochtanestar, la fjalova, lola the purpurova vlnatar.

E rašajiko čelenka

³⁰ Le žuže somnakastar kerde somnakuhi čelenka a randle andre o lava, avke sar pes kerel o pečatidlos: „Sveto le RAJESKE“. ³¹ Pre late prichudle e belavo šparga, hoj pes te del te priphandel pro turbanos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

E buči pro Svetostankos hihi dokerdi

³² Avke sas dokerdi savori buči pro Svetostankos. O Izraeliti kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³³ Le Mojžišoske ande o Svetostankos: o Stanos a savoro, so paš oda kampelas: o čati, o rami, o hački, o maškarune družki, o slupi the o podstavci, ³⁴ e lepeda kerdi le lole sfarbimen baranoskre cipendar, e lepeda le tulejšiske cipendar the e andruhi lepeda, ³⁵ e archa la zmluvakri the lakro kritos the o družki, ³⁶ o skamind leskre sersamoha the o sveta mare, ³⁷ o svietnikos le žuže somnakastar leskre lampenca the sersamoha, the o olejos, ³⁸ o somnakuno oltaris, o olejos pro pomazaŋje, o voňavo kadidlos, e lepeda prekal o vudar le Stanoskro, ³⁹ o bronzuno oltaris pro labarde obeti leskra bronzuňa roštaha, družčenca the sersamoha, o baro bronzuno umivadlos le podstavcoha, ⁴⁰ o lepedi prekal e dvora, o slupi lengre podstavcenca, o lepedi prekal e dvorakri brana, o koliki the o lani prekal e dvora the prekal o Stanos a savore sersami prekal e služba andro Svetostankos, ⁴¹ sane side ruchi prekal e služba andro Sveto than a the o pošvecimen ruchi prekal o rašaj Aron the prekal leskre čhave andre rašajiko služba.

⁴² O Izraeliti dokerde savori buči ča avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ⁴³ O Mojžiš predikhelas e buči a dikhla, hoj kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda. Palis len požeňhinda.

40

O Svetostankos ačhado

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Ešebno džives andro ešebno čhon ačhav o Svetostankos, o Stanos, kaj tumen zdžana le RAJEHA. ³ Ode thov e archa la zmluvakri a figin angle late o pochtan. ⁴ An andre the o skamind a thov upre o sersamos, so paš oda kampil. Avke an the o svietnikos a upre thov o lampi. ⁵ O somnakuno kadidloskro oltaris thov anglo pochtan angle archa a the paš o vudar anglo Svetostankos figin o pochtan.

⁶ O oltaris pro labarde obeti thov anglo vudar le Svetostankoskro. ⁷ Maškar o Stanos the oltaris thov o baro bronzuno umivadlos a čhiv andre o paŋi. ⁸ Pašal o Stanos ker e dvora a figin e lepeda paš o vchodos.

⁹ Palis le olejos pro pomazaŋje, pomazin o Svetostankos savoreha, so hin andre, a ela sveto. ¹⁰ Pomazin the o oltaris pro labarde obeti savore leskre sersamenca. Pošvecin les a ela neksveteder. ¹¹ Pomazin the e nadoba le podstavcoha a pošvecin la.

¹² Palis an le Aron the leskre čhaven anglo vudar le Stanoskro a thov (omor) len le paŋeha. ¹³ Uri le Aron andro pošvecimen ruchos, pomazin les a avke les pošvecin, hoj mange te služinel sar rašaj. ¹⁴ An the leskre čhaven a uri pre lende o parne džindarde gada. ¹⁵ Pomazin len avke, sar pomazinda le Aron, hoj the on mange te služinen sar rašaja. Ada pomazaŋje kerela rašajen lendar the lengre potomkendar pro furt.“

¹⁶ Palis o Mojžiš kerda savoro avke, sar leske prikazinda o RAJ. ¹⁷ O Svetostankos ačhade ešebno džives andro ešebno čhon andro dujto berš paloda, sar omukle o Egipt. ¹⁸ Sar o Mojžiš ačhada o Svetostankos, thođa o podstavci, upral lende rakinda o rami,

zaispidla o dručki a o slupi rozthoda andro šoros. ¹⁹ O Svetostankos zaučharda le side lepedenca a thoda upre e lepeda, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁰ Palis ila o barune tabli le deše prikazañjenca a thoda andre archa, zaispidla pašal o seri o dručki a zaučharda la le kritoha. ²¹ Avke ligenda e archa andro Svetostankos a figinda o andruno pochtan, hoj te na dičhol e archa, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²² O skamind thoda anglo pochtan pre severno sera andro Stanos ²³ a thoda pre leste o sveta mare anglo RAJ, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁴ O somnakuno svietñikos thoda andro Stanos anglo skamind pre južno sera le Stanoskri. ²⁵ Pre leste thoda o lampi anglo RAJ, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁶ O somnakuno kadidloskro oltaris thoda andro Stanos anglo pochtan ²⁷ a labarda upre o voňavo kadidlos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁸ Palis figinda lepeda paš o vudar andro Svetostankos. ²⁹ O oltaris pro labarde obeti thoda anglo Stanos. Pre leste obetinelas o labarde the o chabeneskre obeti, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

³⁰ Maškar o Stanos the oltaris thoda o baro bronzuno umivadlos a čhida andre pañi. ³¹ O Mojžiš, o Aron the leskre čhave peske andre oda pañi thovenas (omorenas) o vasta the o pindre. ³² Sar džanas andro Stanos abo paš o oltaris, thovenas pes avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³³ Pašal o Stanos the oltaris kerda dvora a figinda e lepeda paš e dvorakri brana. Avke o Mojžiš dokerda savori buči.

Le RAJESKRI slava

³⁴ Akor e chmara zaučharda o Svetostankos a le RAJESKRI slava pherdžarda o Stanos. ³⁵ Vašoda o Mojžiš našti geła andro Svetostankos, bo e chmara sas upral leste a le RAJESKRI slava pherdžarda o Stanos.

³⁶ Kana e chmara odarik pes hazdelas, savore Izraeliti pes furt mukenas pro drom. ³⁷ Ale te e chmara pes na hazdelas, na mukenas pes pro drom. ³⁸ Dživese le RAJESKRI chmara sas upral o Svetostankos a rači sas andre chmara jag, vašoda les dikhenas savore Izraeliti pal calo časos, sar phirenas than thanestar pal e pušta.

Levitikus Trito zvitkos le Mojžišoskro

Pal e labardī obeta

¹ O RAJ prevakerda ko Mojžiš andral o Svetostankos*: ² „Prevaker ko Izraeliti a phen lenge: ‚Te vareko tumendar kamel te anel o daros pre obeta le RAJESKE, mi anel e obeta le gurumñendar, le bakrendar abo le kozendar.

³ Te vareko kamela te obetinel e labardī obeta le gurumñendar, mi anel le bikos bi e chiba. Anela les paš o vudar paš o Svetostankos, hoj te arakhel milost andro jakha le RAJESKRE. ⁴ Thovela o vast pro šero le džviroške, savo ela obetimen sar e labardī obeta, a odi obeta ela priiī sar o počiniben vaš leskro binos. ⁵ Palis anglo RAJ murdarela le bikos a o rašaja, le Aronoskre čhave, anena o rat a pokropinena leha o seri pro oltaris, savo hino paš o vudar paš o Svetostankos. ⁶ Palis cirdela tele e cipa pal e labardī obeta a čingerela e obeta pro kotora. ⁷ O čhave le Aronoskre thovena o kašta pro oltaris a kerena jag. ⁸ Paloda thovena pro kašta, so labon pro oltaris, o čingerde kotora le džvirostar, o šero the o žiros. ⁹ O pindre the o kotora andral leste ena žužarde andro pañi a o rašaj savoro labarela pro oltaris sar e labardī obeta; e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

¹⁰ Te vareko kamela te obetinel e labardī obeta le stadostar, le bakrendar abo le kozendar, mi anel le samcos bi e chiba. ¹¹ Murdarela les pre severno sera le oltariskri anglo RAJ a o rašaja, le Aronoskre čhave, leskre rateha pokropinena o seri pro oltaris. ¹² E obeta ela čingerdī pro kotora a o rašaj len thovela jekhetane le šereha the le žiroha pro kašta, so labon pro oltaris. ¹³ O pindre the o kotora andral leste ena žužarde andro pañi a o rašaj savoro labarela pro oltaris sar e labardī obeta. Oda ela e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

¹⁴ Te vareko kamela te obetinel le RAJESKE e labardī obeta le čiriklendar, mi anel pre obeta la holubica abo la hrdlička. ¹⁵ O rašaj la anela paš o oltaris, le vastenca odcirdela o šero a labarela pro oltaris. Lakro rat mukela te čulal avri pre sera le oltariske. ¹⁶ Lela avri lakri džombra savoreha, so hin andre, a čhivela pre vichodno sera le oltariskri, kaj pes čhivel avri o prachos pal o oltaris. ¹⁷ O rašaj la paloda nacirdela le kridlendar, hoj te phundrol, ale na rozcirdela la calkom; palis la labarela pro kašta, so labon pro oltaris. Oda ela e labardī obeta; e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.‘ “

2

Pal e chabeneskri obeta

¹ „ ‚Te vareko kamela te obetinel le RAJESKE e chabeneskri obeta sar daros, mi anel nekfeder aro, pre savo čhorela o olejos a čhivela upre o kađidlos. ² Anela oda ko rašaja, ko čhave le Aronoskre. O rašaj lela jekh burñik nekfeder aro le olejoha the savoro kađidlos a labarela oda pro leperiben pro oltaris sar e jagali obeta, so voñinel šukares le RAJESKE. ³ Oda, so ačhela le chabeneskra obetatar, ela prekal o Aron the prekal leskre čhave. Oda hin igen sveto kotor olestar, so sas obetimen le RAJESKE sar e jagali obeta.

⁴ Te kames te anel sar daros e chabeneskri obeta olestar, so sas peko andro bov, ela oda le nekfeder arestar: o mare bi o kvasos mišimen le olivove olejoha abo o marikla makhle le olejoha.

⁵ Te ela tiro daros e chabeneskri obeta olestar, so sas peko pre tepša, ela oda le nekfeder arestar mišimen le olejoha bi o kvasos. ⁶ Phagereha oda pro kotorora a čhivaha upre o olejos. Kada hin e chabeneskri obeta.

⁷ Te tiri chabeneskri obeta ela marikli peki pre panvica, mi el pripravimen le nekfeder arestar the le olejostar. ⁸ Kavke pripravimen chabeneskri obeta aneha le RAJESKE; deha la le rašaske, hoj la te anel pro oltaris. ⁹ O rašaj odlela sikra la chabeneskra obetatar pro leperiben a labarela oda pro oltaris sar e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ¹⁰ Oda, so ačhela la chabeneskra obetatar, ela prekal o Aron the prekal leskre čhave. Oda hin igen sveto kotor olestar, so sas obetimen le RAJESKE sar e jagali obeta.

¹¹ Nisavi chabeneskri obeta, so anena le RAJESKE, našti el le kvasostar; bo našti obetinen nisavo kvasos añi medos le RAJESKE sar e jagali obeta. ¹² Šaj len anen le RAJESKE sar daros le ešebne ulipnastar, ale našti len te obetinel pro oltaris sar obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

* 1:1 1,1 Abo: andral o stanos, kaj pes o Mojžiš zdžalas le RAJEHA avri pal o taboris

¹³ Pre dojekh chabeneskri obeta čhiv lon. Na obetineha la bi o lon, savo sikavel pre zmluva maškar tu the maškar o Del. Pre dojekh tiri obeta čhivaha o lon!

¹⁴ Te kames te anel e chabeneskri obeta le RAJESKE le ešebne ulipnastar, aneha o ešebno zrnos rozdrvimen a pražimen pre jag. ¹⁵ Pre obeta čhivaha o olejos the o kadidlos. Kada hin e chabeneskri obeta. ¹⁶ O rašaj labarela pro leperiben sikra rozdrvimen zrnos, olejos the savoro kadidlos sar e jagali obeta le RAJESKE. “

3

Pal e smiromoskri obeta

¹ „Te vareko kamel te anel o daros le RAJESKE pre smiromoskri obeta le gurumñendar, mi anel le bikos abo la gurumña, pro save nane chiba. ² Thovela o vast pro šero le džviroske, saves anda te obetinel, a murdarela les paš o vudar paš o Svetostankos. O rašaja, o čhave le Aronoskre, pokropinena leskre rateha o seri pro oltaris. ³ Le smiromoskra obetatar anela le RAJESKE sar jagali obeta o žiros andral o per, savoro žiros, so hin pro andrune kotora, ⁴ soduj ladvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ladvinenca. ⁵ O čhave le Aronoskre kada savoro labarena pro oltaris la labarda obetaha, so imar labol pro kašta. Kada hin e jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE.

⁶ Te vareko kamel te anel le RAJESKE sar e smiromoskri obeta le stadostar, mi obetinel le samcos abo la samica bi e chiba. ⁷ Te anela te obetinel le bakrores, anela les anglo RAJ, ⁸ thovela o vast pro šero ole džviroske a murdarela les anglo Svetostankos. O čhave le Aronoskre pokropinena leskre rateha o seri pro oltaris. ⁹ Le smiromoskra obetatar anela le RAJESKE sar jagali obeta o žiros, calo žirošno chvostos, so odčhinela dži paš o paluno kokalos, the savoro žiros, so hin pro andrune kotora the pašal lende, ¹⁰ soduj ladvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ladvinenca. ¹¹ O rašaj kada savoro labarela pro oltaris. Kada hin o chaben pre jagali obeta le RAJESKE.

¹² Te kamela te obetinel koza, anela la anglo RAJ. ¹³ Thovela o vast pre lakro šero a murdarela la anglo Svetostankos. O čhave le Aronoskre pokropinena lakre rateha o seri pro oltaris. ¹⁴ Palis olestar anela o daros pre jagali obeta: o žiros, so hin pro andrune kotora le džviroskre the pašal lende, ¹⁵ soduj ladvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ladvinenca. ¹⁶ O rašaj oda labarela pro oltaris. Kada hin o chaben pre jagali obeta, so šukares voñinel. Savoro žiros hin le RAJESKRO. ¹⁷ Kada prikazis hin pro furt prekal savore tumare pokolejña všadzik, kaj bešena: Našti chan nisavo žiros aňi rat. “

4

Pal e obeta vaš o binos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge, so mušinena te kerel, sar vareko kerela binos, savo na gondolinelas te kerel, a kerela oda, so zakazinel varesavo prikazis le RAJESKRO.“

Pal e obeta vaš o binos le nekbareder rašaskro

³ „Te o nekbareder rašaj* kerela binos, saveha anela e vina pro manuša, ta mušinela te anel le RAJESKE pre obeta le terne bikos bi e chiba vaš peskri vina. ⁴ Anela le bikos paš o vudar paš o Svetostankos, thovela o vast pro šero le bikoske a murdarela les anglo RAJ. ⁵ Palis o nekbareder rašaj lela sikra le bikoskre raterast a anela andro Svetostankos. ⁶ O rašaj močinela peskro angušť andro rat a eftavar anglo RAJ pokropinela o than anglo pochtan, so hin anglo Neksveteder than. ⁷ O rašaj makhela le rateha o rohi le oltariskre, pre savo pes labarel o voňavo kadidlos, anglo RAJ andro Svetostankos. Oka rat, so ačhela le bikostar, čhivela avri telal paš o oltaris, kaj pes labarel o labarde obeti, savo hino paš o vudar paš o Svetostankos. ⁸ Palis ole bikostar, so hin obetimen vaš o binos, lela avri savoro žiros: o žiros, so hin pro andrune kotora the pašal lende, ⁹ soduj ladvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ladvinenca – ¹⁰ avke sar pes lel avri o žiros le bikostar pre smiromoskri obeta. O rašaj oda labarela pro oltaris, kaj pes labarel o labarde obeti. ¹¹ No e cipa pal o bikos, savoro leskro mas le šereha, le pindrenca, le andrune kotorencas the le gojenca – ¹² savoro, so ačhela le bikostar – lidžala avri pal o taboris pro obžuzardo than, kaj pes čhivel avri o žirošno prachos pal o oltaris, a labarela les pre jag pro kašta. Mušinel pes te labarel pre oda than. “

* 4:3 4,3 E hebrejiko čhib: pomazimen rašaj

Pal e obeta vaš o binos savore manušengro

¹³ „Te savore Izraeliti kerena varesavo nalačhipen, so na gondolinenas te kerel, a na dolikerena jekh le RAJESKRE prikazañjendar, kajte pal oda na džanenas, hin len vina. ¹⁴ Sar o manuša avena pre oda, hoj kerde binos, anena jekhe terne bikos anglo Svetostankos sar obeta vaš o binos. ¹⁵ O vodci le manušengre thovena o vasta pro šero le bikoske anglo RAJ a palis ela oda bikos murdardo anglo RAJ. ¹⁶ Palis o nekbareder rašaj anela sikra le bikoskre rateratar andro Svetostankos, ¹⁷ močinela andre peskro anguš a anglo RAJ eftavar pokropinela o than anglo pochtan. ¹⁸ Makhela sikra le rateha the o rohi le kađidloskre oltariskre, savo hino anglo RAJ andro Svetostankos. Oka rat, so ačhela le bikostar, čhivela avri telal paš o oltaris, kaj pes labarel o labarde obeti, savo hino paš o vudar paš o Svetostankos. ¹⁹ Pal o bikos činela tele savoro žiros a labarela oda pro oltaris. ²⁰ Kale bikoha kerela avke, sar kerđa ole bikoha pre obeta vaš o binos. Kavke kerela o rašaj e obeta, savaha pes počinela vaš ole manušengro binos, a ela lenge odmuklo. ²¹ Palis lela avri pal o taboris oda, so ačhela le bikostar, a labarela les avke, sar labarđa okle bikos. Kada hin e obeta vaš o binos le manušengro.’ “

Pal e obeta vaš o binos le vodcaskro

²² „Te o vodcas kerela binos, so na gondolinelas te kerel, a na dolikerela varesavo prikazañje le RAJESKRO, peskre Devleskro, hin les vina. ²³ Sar pes dodžanela pal peskro binos, anela jekhe capos bi e chiba pre obeta. ²⁴ Palis thovela peskro vast pro šero le caposke a murdarela les ode, kaj pes murdarel o labarde obeti anglo RAJ. Kada hin e obeta vaš o binos. ²⁵ O rašaj lela la obetatar sikra rat pro anguš a makhela o rohi le oltariskre, pre savo pes labarel o labarde obeti. Oka rat čhivela avri telal paš o oltaris. ²⁶ Savoro žiros labarela pro oltaris avke sar o žiros pal e smiromoskri obeta. Kavke kerela o rašaj e obeta pro zmjereñje vaš o binos ole vodcaskro a ela leske odmuklo.’ “

Pal e obeta vaš o binos jekhe manušeskro

²⁷ „Te vareko le manušendar kerela binos, so na gondolinelas te kerel, a na dolikerela jekh le RAJESKRE prikazañjendar, hin les vina. ²⁸ Sar pes dodžanela pal peskro binos, anela jekha koza bi e chiba pre obeta vaš o binos, so kerđa. ²⁹ Palis thovela peskro vast pro šero la kozake a murdarela la sar obeta vaš o binos pro than, kaj pes murdarel o labarde obeti. ³⁰ O rašaj lela pro anguš sikra rat la obetatar a makhela o rohi le oltariskre, pre savo pes labarel o labarde obeti. Oka rat čhivela avri telal paš o oltaris. ³¹ Palis pal e koza činela tele savoro žiros avke sar o žiros pal e smiromoskri obeta a o rašaj oda labarela pro oltaris sar obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Kavke kerela o rašaj e obeta pro zmjereñje vaš o binos ole manušeskro a ela leske odmuklo.’ “

³² Te kamela te anel pre obeta vaš o binos le bakrorendar, anela jekha samica bi e chiba. ³³ Thovela o vast pre lakro šero a murdarela la sar obeta vaš o binos pro than, kaj pes murdarel o labarde obeti. ³⁴ O rašaj lela pro anguš sikra rat la obetatar vaš o binos a makhela o rohi le oltariskre, pre savo pes labarel o labarde obeti. Oka rat čhivela avri telal paš o oltaris. ³⁵ Palis činela avri savoro lakro žiros avke, sar pes oda kerel le bakrane žiroha paš e smiromoskri obeta, a labarela oda pro oltaris sar e jagali obeta le RAJESKE. Kavke kerela o rašaj vaš o binos ole manušeskro e obeta pro zmjereñje vaš leskro binos a ela leske odmuklo.’ “

5*O bini, savenge kampel e obeta vaš o binos*

¹ „Te vareko kerela binos oleha, hoj pro sudos tel e prisaha na svedčinel, kajte sas paš varesoste abo džanel vareso, ale na phenel avri, ela pre leste vaš oda e vina.

² Abo te pes vareko chudela varesostar, so hin nažužo, či le murdale dzive džvirostar, abo le murdale džvirostar, so pes likerel khere, abo le murdale plazostar, kajte olestar na džanelas, the avke ačhela nažužo a hin les vina.

³ Abo te pes chudela le manušeskre nažužipnastar – savorestar, so lestar šaj kerel nažužo – kajte olestar na džanelas, ale palis pes pal oda dodžanela, hin les vina.

⁴ Abo te vareko lela vera nagodaħa, hoj kerela vareso laħo abo nalaħo, pre savoreste, soha pes o manuš phandela andre la veraha, kajte na džanelas, hoj pes oda na kerel, ale palis pes pal oda dodžanela, hin les vina.

⁵ Te pes vareko dodžanela, hoj les hin vina andre varesoste kale vecendar, mušinel te phenel avri peskro binos. ⁶ Mi anel le RAJESKE e obeta vaš o binos, so kerđa, la samica le stadostar – či le bakrorendar abo le kozendar. Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš ole manušeskro binos.

⁷ Te oda, ko kerđa binos, hino čoro a našti anel la samica le stadostar, mi anel le RAJESKE duje hrdličken abo duje holuben – jekh le čiriklendar ela pre obeta vaš o binos a dujto pre labardī obeta. ⁸ Anela len ko rašaj, savo obetinela ešeb e obeta vaš o binos; le vastenca leske phagela andre e meñ, ale o šero leske na lela tele. ⁹ Palis lela sikra rat la obetatar vaš o binos a pokropinela e sera le oltariskri; oka rat mukela te čulal avri telal paš o oltaris. Kada hin e obeta vaš o binos. ¹⁰ Dujtone čirikles obetinela sar labardī obeta, avke sar sas prikazimen. Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš ole manuškro binos a ela leske odmuklo.

¹¹ Ale te oda manuš hino ajso čoro, hoj našti anel añi duje hrdličken abo duje holuben, ta mi anel jekh kilos nekfeder aro pre obeta vaš peskro binos. Na čhivela upre olejos añi na pridela o kađidlos, bo oda hin e obeta vaš o binos. ¹² Anela oda ko rašaj, savo olestar lela jekh burñnik pro leperiben a labarela oda pro oltaris sar e jagali obeta le RAJESKE. Kada hin e obeta vaš o binos. ¹³ Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš oda manuš, so kerđa binos andre varesoste kale vecendar; a ela leske odmuklo. Oda, so la obetatar ačhela, ela prekal o rašaj avke sar paš e chabeneskri obeta.’ “

Pal e obeta vaš e vina

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁵ „Te vareko ela ñeverno le RAJESKE oleha, hoj kerela binos, savo na gondolinelas, oleha, hoj na anela le RAJESKE ola dari, save leske kampľa te anel, mi anel vaš peskri vina le RAJESKE peskre stadostar le bakrores bi e chiba, vaš odi cena, so sas diñi avri vaš e vina. Kada hin e obeta vaš e vina. ¹⁶ Mušinela te del le rašaske e nahrada, paš savi mek dothovela biš (20) percent, vaš o dari, save leske kampľa te anel le RAJESKE, ale na anda. Kavke o rašaj ole obetakre bakroreha počinela vaš ole manuškro binos a ela leske odmuklo.

¹⁷ Te vareko kerela binos, hoj kerela vareso, so zakazinel varesavo prikazañje le RAJESKRO, kajte olestar na džanela, hin les vina a lidžala vaš oda o trestos. ¹⁸ Mi anel le rašaske andral peskro stados jekhe bakrores bi e chiba vaš odi cena, so sas diñi avri vaš e vina. Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš oda manuš, savo kerđa binos, ale na gondolinelas oda te kerel, a ela leske odmuklo. ¹⁹ Kada hin e obeta vaš e vina; bo sas les vina anglo RAJ.’ “

²⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²¹ „Te vareko ela ñeverno le RAJESKE oleha, hoj kerela jekh kale vecendar: Te na dela pale avreske oda, so leske diña te garuvel vaj pes pal oda te starinel, abo te leske vareso čorela, vaj thovela leha avri, ²² abo te arakhela vareso našado a klaminela a lela vera, hoj oda na arakhľa, kerel binos. ²³ Te oda kerđa a hin les vina, mi del pale oda, so čorđa vaj peske iľa zoraha, abo oda, so leske dine te garuvel, vaj oda, so vareko našađa a ov arakhľa, ²⁴ abo oda, pre soste iľa falošne vera. Mi del savoro pale oleske, kaskro oda hin, a paš oda mek mi dothovel biš (20) percent andre oda džives, sar anela e obeta vaš peskri vina. ²⁵ Vaš peskri vina mi anel le rašaske prekal o RAJ jekhe bakrores bi e chiba andral o stados vaš odi cena, savi sas diñi avri pre obeta vaš e vina. ²⁶ Kavke o rašaj la obetaha počinela vaš oda manuš a ela leske odmuklo savoro, so kerđa, the leskri vina.’ “

6

Pal e labardī obeta

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Aronoske the leskre čhavenge: ‚Kada hin o zakonos pal e labardī obeta: E labardī obeta ela cali rat dži tosara pre jag pro oltaris a e jag pro oltaris mušinel furt te labol. ³ Palis o rašaj pre peste urela o ruchos the o telune gada side le lanostar a skidela upre o prachos pal e labardī obeta, savo ačhila pro oltaris pal e jag, a thovela les pre sera paš o oltaris. ⁴ Palis čhivela pal peste tele o ruchos a urela aver. Avke lidžala o prachos avri pal o taboris pro obžurardo than. ⁵ E jag pro oltaris mušinel furt te labol, našti murdaľol andre. Sako tosara o rašaj dothovela o kašta pro oltaris, thovela upre e labardī obeta a labarela o žiros pal e smiromoskri obeta. ⁶ E jag mušinel furt te labol pro oltaris, našti murdaľol andre.’ “

Pal e chabeneskri obeta

⁷ „Kada hin o zakonos pal e chabeneskri obeta. O čhave le Aronoskre la anena anglo RAJ anglo oltaris. ⁸ O rašaj lela andral e chabeneskri obeta jekh burñnik nekfeder aro le olejoha the savoro kađidlos, savo hino pre chabeneskri obeta, a labarela oda pro oltaris. Kada ela e obeta pro leperiben, savi šukares voñinel le RAJESKE. ⁹ Oda, so ačhela la chabeneskra obetatar, chana o Aron the leskre čhave. Chana oda bi o kvasos pro sveto than, pre dvora andro Svetostankos. ¹⁰ Našti pes oda pekel le kvasoha. Kada

hin, so lenge me o RAJ diňom mire chabeneskre obetendar*. Oda maro hin igen sveto avke sar e obeta vaš o binos the sar e obeta vaš e vina. ¹¹ Šaj olestar chal dojekh murš le Aronoskre potomkendar. Kada prikazis pal o chabeneskre obeti le RAJESKRE hino prekal tire čhave pro furt. Te pes vareko aver chudela ola chabeneskra obetatar, ela mardo le Devlestar.’“

Pal e obeta, sar ela pomazimen o rašaj

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹³ „Kada hin o daros, so anena o Aron the leskre čhave le RAJESKE andre oda džives, sar ena pomazimen: jekh kilos nekfeder aro avke, sar pes furt anel paš e chabeneskri obeta, jepaš tosara a jepaš rači. ¹⁴ O nekfeder aro ela premišimen le olejoha a peko pre tepša. Odi chabeneskri obeta anena rozphagerdi pro kotorora. Kadi obeta šukares voñinela le RAJESKE. ¹⁵ Pripravinela la o čhavo le Aronoskro, savo ela pomazimen pal leste nekbarerde rašaske. Kada kotor hin le RAJESKRO pro furt a mušinel pes calkom te zlabarel. ¹⁶ Dojekh chabeneskri obeta le rašastar mušinel te zlabol cali; našti latar nič te chal.’“

Pal e obeta vaš o binos

¹⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁸ „Phen le Aronoske the leskre čhave: ‚Kada hin o zakonos pal e obeta vaš o binos. O džviros pes murdarela anglo RAJ pre oda than, kaj pes murdarel o labarde obeti. Kadi obeta hiñi igen sveto. ¹⁹ Šaj latar chal ča o rašaj, savo anel e obeta vaš o binos. Chala la pro sveto than, pre dvora andro Svetostankos. ²⁰ Te pes vareko aver chudela ole obetakre masestar, ela mardo le Devlestar. Te vareso la obetakre ratestar čulala pro ruchos, mušinel pes te rajbinel pro sveto than. ²¹ Te pes o mas tavela andre čikakri piri, musaj la te phagerel. Te pes tavela andre bronzduñi piri, žuzarela pes la avri a chelavela andro pañi. ²² Kala obetatar šaj chal dojekh murš le rašajendar; hiñi igen sveto. ²³ Ale našti pes chal odi obeta vaš o binos, savakro rat pes lidžal andro Svetostankos andro Neksveteder than, bo ola obetaha pes počinel vaš o bini cale narodoskre; odi obeta mušinel te zlabol cali.’“

7

Pal e obeta vaš e vina

¹ „Kada hin o zakonos pal e obeta vaš e vina, savi hiñi igen sveto: ² E obeta vaš e vina pes murdarela pre oda than, kaj pes murdarel o labarde obeti. La obetakre rateha pes pokropinela o seri pro oltaris. ³ Obetinela pes savoro žiros la obetatar: o žirošno chvostos, o žiros, so hin pro andrune kotora the pašal lende, ⁴ soduj ladvini le žiroha, so hin pre lende, the o lalokos la pečinkakro, so lela avri jekhetane le ladvinenca. ⁵ O rašaj oda labarela pro oltaris sar e jagali obeta le RAJESKE. Kada hin e obeta vaš e vina. ⁶ Kala obetatar šaj chal dojekh murš le rašajendar. Chana la pro sveto than; hiñi igen sveto.

⁷ Oda jekh zakonos hin prekal e obeta vaš o binos the prekal e obeta vaš e vina: E obeta ela ole rašaskri, savo la obetinda. ⁸ O rašaj, savo obetinel e labardi obeta vaš aver dženo, peske šaj mukel e cipa pal o obetimen džviros. ⁹ The dojekh chabeneskri obeta, so sas peki andro bov, the savoro, so sas pripravimen pre tepša abo pre panvica, ela le rašaskri, savo la obetinda. ¹⁰ Ale dojekh aver chabeneskri obeta, či ela mišimen le olejoha vaj na, chudena jednakones savore čhave le Aronoskre.’“

Pal e smiromoskri obeta

¹¹ „Kada hin o zakonos pal e smiromoskri obeta, savi pes obetinel le RAJESKE.

¹² Te la vareko obetinel sar e pařikeribnaskri obeta, mi anel paše o mare bi o kvasos mišimen le olejoha, o marikla makhle le olejoha the o mare le nekfeder arestar mištes premišimen le olejoha. ¹³ Paš peskri smiromoskri obeta pro pařikeriben anela te obetinel the o maro le kvasoha. ¹⁴ Savore mareNDAR, so anela, dela jekh kotor sar daros prekal o RAJ. Ela oda prekal o rašaj, savo kropinel o oltaris le rateha pal e smiromoskri obeta. ¹⁵ O mas pal e smiromoskri obeta pes mušinel te chal andre oda džives, sar hino obetimen. Našti lestar ačhel nič dži tosara.

¹⁶ Te vareko anela te obetinel o daros, so del korkoro pestar abo vašoda, hoj diña lav, pes chala andre oda džives, sar hino obetimen. No oda, so ačhela, pes šaj chal pre aver džives. ¹⁷ Ale o mas, so ačhela la obetatar dži pro trito džives, pes mušinel te labarel. ¹⁸ Te pes o mas kala smiromoskra obetatar chala the pro trito džives, o manuš, ko la anda, na ela priilo; e obeta pes leske na rachinela, bo hiñi nažuži. Oles, ko latar chala, ela vina. ¹⁹ Našti pes chal aňi oda mas, savo pes chudña varesostar, so hin nažužo,

* 6:10 6,10 E hebrejiko čhib: mire jagale obetendar

mušinel pes te zlabarel. Ale oka mas šaj chal sako, ko hino žužo. ²⁰ Ale te vareko, ko hin nažužo, chalahas le masestar pal le RAJESKRI smiromoskri obeta, ela tradlo het pašal peskre manuša. ²¹ Te pes vareko chudňahas varesostar, so hin nažužo – či le manušeskre nažužipnastar vaj varesave nažuže džvirendar – a chalahas le masestar pal le RAJESKRI smiromoskri obeta, ela tradlo het pašal peskre manuša. ‘ ‘

O prikazis te na chal o žiros the o rat

²² O RAJ phenda le Mojžišoske: ²³ „Phen le Izraelitenge: ‚Ma chan nisavo guruvano, bakrano aňi kozakro žiros. ²⁴ O žiros le džvirostar, saves arakhle mules abo rozčingerdes avre dzive džvirostar, pes šaj chasňarel pre aver veci, ale našti pes chal. ²⁵ Sako, ko chalahas o žiros le džvirostar, savo hino obetimen sar e jagali obeta le RAJESKE, ela tradlo het pašal peskre manuša. ²⁶ Pre nisavo than, kaj bešena, ma chan nisavo rat le čiriklendar aňi le džvirendar. ²⁷ Sako, ko chalahas o rat, ela tradlo het pašal peskre manuša. ‘ ‘

So ačhel le rašaske pal o obeti

²⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁹ „Phen le Izraelitenge: ‚Sako, ko anela e smiromoskri obeta le RAJESKE, anela le RAJESKE o daros andral e smiromoskri obeta. ³⁰ Peskre vastenca anela le RAJESKE e jagali obeta: o žiros jekhetane le hrudňikoha, so hazdela anglo RAJ, hoj te sikavel, hoj oda hin daros prekal leste. ³¹ O rašaj labarela o žiros pro oltaris, ale o hrudňikos ela prekal o Aron the prekal leskre čhave. ³² E čači čang pal e smiromoskri obeta pes dela le rašaske sar daros. ³³ Ela prekal oda čavo le Aronoskro, savo anel o rat the o žiros pal e smiromoskri obeta. ³⁴ Andral o smiromoskro obeti, so anen o Izraeliti, ilom o hrudňikos, so hin e hazdli obeta, the e čang, so pes anela, a diňom oda le rašaske le Aronoske the leskre čhave. Kada ela lengro kotor pro furt le Izraelitendar. ‘ ‘

³⁵ Le jagale obetendar obetimen le RAJESKE hin kada kotor prekal o Aron the leskre čhave. Diňa lenge oda ole dživesestar, kanastar len ačhada sar rašajen andre služba le RAJESKE. ³⁶ Andre oda džives, sar sas pomazimen, prikazinda o RAJ le Izraelitenge, hoj lenge oda te den sar lengro kotor. Kada prikazaňje hin pro furt prekal savore pokoleňja, so avena.

³⁷ Kada hin o zakonos pal e labardi obeta, pal e chabeneskri obeta, pal e obeta vaš o binos, pal e obeta vaš e vina, pal e smiromoskri obeta the pal e obeta, sar hino o rašaj pomazimen andre služba. ³⁸ Kada zakonos o RAJ prikazinda le Mojžišoske pro verchos Sinaj pre pušta andre oda džives, sar le Izraelitenge prikazinda, hoj te anen peskre dari le RAJESKE.

8

O rašaja hine pošvecimen

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Le le Aron, leskre čhaven, lengre gada, o olejos pro pomazaňje, le bikos pre obeta vaš o binos, duje bakren the jekh košaris mare bi o kvaso. ³ Palis zvičin savore manušen paš o Svetostankoskro vudar.‘ ‘ ⁴ O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ. Savore manuša pes zgele paš o Svetostankoskro vudar.

⁵ Akor lenge o Mojžiš phenda: ‚Kada amenge o RAJ prikazinda te kerel.‘ ‘ ⁶ Avke o Mojžiš vičinda le Aron the leskre čhaven anglal a obžužarda len le paňeha. ⁷ Palis leske diňa o parno džindardo gad, phandla les le farebne sirimoha, urda leske o ruchos, diňa leske o efodos, phandla les le efodskre sirimoha a zakerda pašal leste. ⁸ Urda pre leste o naprsňikos a thođa andre o losi Urim the Tumim. ⁹ Pro šero leske thođa o turbanos a anglunestar upre zathoda e somnakuňi ozdoba, e čelenka, savi sikavelas, hoj ov hino pošvecimen le Devleske, avke sar oda o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

¹⁰ Palis o Mojžiš ila o olejos pro pomazaňje a pomazinda o Stanos the savoro, so andre hin, a avke len pošvecinda. ¹¹ Eftavar pokropinda a pomazinda o oltaris the savore grati, o baro bronzuno umivadlos le podstavcoha, hoj len te pošvecinel. ¹² A ole olejostar pro pomazaňje čhida avri pro šero le Aronoske, hoj les te pošvecinel. ¹³ Palis o Mojžiš vičinda le Aronoskre čhaven, a urda lenge o ruchi, phandla pašal lende o sirimi a thođa lenge o čapki pro šere avke, sar oda o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

E obeta paš oda, sar pes pošvecinel le rašas

¹⁴ Palis diňa te anel le bikos pre obeta vaš o binos a o Aron peskre čhavenca thode o vasta pro šero le bikoske. ¹⁵ O Mojžiš murdarda le bikos, ila o rat a le angušteha makhla sikra pre savore agora le oltariskre a avke les obžužarda. O rat, so ačhila, čhida telal paš o oltaris. Kavke les pošvecinda, hoj pes te šaj upre obetinel vaš o binos. ¹⁶ O Mojžiš ila

savoro žiros pal o andrune kotora, o lalokos la pečinkakro, soduj ladvini lengre žiroha a labarda oda pro oltaris. ¹⁷ Ale le bikos, leskri cipa, o mas the o goja labarda avri pal o taboris, avke sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

¹⁸ Palis phenda, hoj te anen le bakres pre labardi obeta. O Aron the leskre čhave thode o vasta pro šero le bakreske ¹⁹ a o Mojžiš les murdarda a pokropinda le rateha o seri pro oltaris. ²⁰ Avke čingerdä le bakres pro kotora a labarda leskro šero, o kotora the o žiros. ²¹ O andrune kotora the o pindre o Mojžiš žuzarda andro pañi a labarda. Labarda cale bakres pro oltaris. Kada sas e labardi obeta, so šukares voñinel, e jagali obeta le RAJESKE, avke sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

²² Avke anda le dujte bakres, savo pes obetinelä pre oda, hoj pes te pošvecinel le rašajen andre služba, a o Aron the leskre čhave thode o vasta pro šero le bakreske. ²³ O Mojžiš les murdarda a iła leskre ratestar a sikra makhla le Aronoske telal o čačo kan, o baro anguš pro čačo vast the o baro anguš pro čačo pindro. ²⁴ Palis phenda o Mojžiš, hoj te aven le Aronoskre čhave, a le rateha lenge makhla telal o čačo kan, o baro anguš pro čačo vast the o baro anguš pro čačo pindro. Le rateha pokropinda the o seri pro oltaris.

²⁵ Avke iła o žiros, o žirošno chvostos the savoro žiros pal o andrune kotora, o lalokos la pečinkakro, soduj ladvini lengre žiroha the e čači čang. ²⁶ Andral o košaris le marenca bi o kvasos, so sas thodo anglo RAJ, iła o maro bi o olejos, o maro le olejoha the o marikla a thoda oda pro žiros the pre čači čang. ²⁷ Kada savoro diña andro vasta le Aronoske the leskre čhavege. On oda hazdle upre, hoj te sikaven, hoj oda hin o daros prekal o RAJ. ²⁸ Palis o Mojžiš lendar iła oda daros a labarda pro oltaris la labarda obetaha sar voñavo obeta le RAJESKE. Kadi jagali obeta pes obetinda pre oda, hoj pes te pošvecinel le rašajen andre služba.

²⁹ Avke o Mojžiš iła le bakreskro hrudnikos, hazdla oda, hoj te sikavel, hoj oda mas hin daros prekal o RAJ. Kada bakrano kotor ola obetatar sas prekal o Mojžiš, avke sar oda prikazinda o RAJ.

³⁰ O Mojžiš iła le olejostar pro pomazañje the le ratestar, so ačila pro oltaris, a pokropinda le Aron, leskro ruchos a the leskre čhaven lengre ruchenca. Avke pošvecinda le Aron the leskre rucha a the leskre čhaven lengre ruchenca.

³¹ Avke phenda o Mojžiš le Aronoske the leskre čhavege: „Taven o mas paš o vudar le stanoskro a chan les ode le mareha pro posveteñje le rašajengro, so hin andro košaris, sar oda prikazindom: ‚Mi chal oda o Aron the leskre čhave.‘ ³² No oda, so ačhela le masestar the le marestar, pes mušinel te zlabarel. ³³ Efta džives na džana het pašal o vudar le Svetostankoskro, medik na predžana o dživesa pre tumaro posveteñje. Tumaro posveteñje likerela efta dživesa. ³⁴ O RAJ prikazinda, hoj oda, so pes adadžives kerda, pes te kerel, hoj pes tumenge te odmukel o bini. ³⁵ Ačhen paš o vudar le Svetostankoskro efta džives, prekal o džives the prekal e rat, a dolikeren kada prikazis le RAJESKRO, hoj te na meren; bo kada mange prikazinda o RAJ.“

³⁶ Avke o Aron the leskre čhave kerde savoro, so lenge prikazinda o RAJ prekal o Mojžiš.

9

O rašaja chuden te služinel

¹ Pro ochtoto džives vičinda o Mojžiš le Aron, leskre čhaven the le phurederen andral o Izrael. ² Le Aronoske phenda: „Le jekhe terne bikos pre obeta vaš o binos the jekhe bakres pre labardi obeta, sodujen bi e chiba, a an len te obetinel anglo RAJ. ³ Le Izraelitenge phen: ‚Len jekhe capos pre obeta vaš o binos a pre labardi obeta la gurumñora the le bakrores, sodujen jekhe beršeskren a bi e chiba. ⁴ Len pre smiromoskri obeta bikos the bakres, hoj oda te obetinen anglo RAJ, a the e chabeneskri obeta mišimen le olejoha, bo adadžives pes tumenge sikavela o RAJ.‘“

⁵ Avke ande paš o vudar le Svetostankoskro savoro, so o Mojžiš prikazinda, a zgele pes ode savoro manuša a ačhenas anglo RAJ. ⁶ O Mojžiš phenda: „Keren ada, so tumenge prikazinda o RAJ, hoj pes tumenge te sikavel le RAJESKRI slava.“

⁷ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske: „Dža paš o oltaris, obetin tiri obeta vaš o binos the tiri labardi obeta, hoj pes te odmukel tire the le manušengre bini. Obetin the o daros le manušengro, hoj pes te odmukel lengre bini, avke sar oda prikazinda o RAJ.“

⁸ Avke o Aron geła paš o oltaris a murdarda le terne bikos sar e obeta vaš peskro binos. ⁹ O čhave le Aronoskre leske ande o rat. Ov peske andre močinda o anguš a sikra makhla o agora pro oltaris, palis čhida avri o rat telal paš o oltaris. ¹⁰ O žiros, o ladvini, the o lalokos la pečinkakro la obetatar vaš o binos labarda pro oltaris, avke

sar oda le Mojžišoske prikazinda o RAJ. ¹¹ O mas the e cipa labarda avri pal o taboris. ¹² Palis murdarda le bakres pre labardi obeta. O čhave le Aronoskre leske podine o rat a ov pokropinda o seri pro oltaris. ¹³ E labardi obeta the le šereha leske podenas po jekh kotor a ov oda zlabarda pro oltaris. ¹⁴ O andrune kotora the o pindre žužarda andro pañi a labarda len la labarda obetaha pro oltaris.

¹⁵ Palis diña te anel the le manušengro daros pre obeta. Iľa le capos pre obeta vaš o bini le manušengre, murdarda les a obetinda avke sar the oki obeta vaš o binos. ¹⁶ Anda the la gurunõora the le bakrores pre labardi obeta a obetinda la avke, sar sas prikazimen. ¹⁷ Diña te anel the e chabeneskri obeta, iľa andral jekh burñik a labarda oda pro oltaris jekhetane la tosarutña labarda obetaha. ¹⁸ Palis murdarda le bikos the le bakres pre smiromoskri obeta vaš o manuša. O čhave le Aronoskre leske podine o rat a ov leha pokropinda o seri pro oltaris. ¹⁹ O žiros le bikostar the le bakrestar – o žirošno chvostos, o ľadvini le žiroha the o lalokos la pečinkakro – ²⁰ kala žirošna kotora thode pro hrudñikos le džviroske a labarde len pro oltaris. ²¹ O hrudñikos le džviroskro the leskri čači čang hazdelas o Aron upre, hoj te sikavel, hoj oda hin daros prekal o RAJ, avke sar prikazinda o Mojžiš.

²² Avke o Aron hazdña peskre vasta upral o manuša a pozehñinda len. A avľa tele pal oda than, kaj obetinda e obeta vaš o binos, e labardi obeta the e smiromoskri obeta.

²³ O Mojžiš the o Aron gele andro Svetostankos, a sar avle avri, pozehñinde le manušen. Akor pes savore manušenge sikada le RAJESKRI slava. ²⁴ A jekhvarest e avľa e jag le RAJESTAR a zlabarda pro oltaris e labardi obeta the o žiros. Savore manuša oda dikhle, vičinde radišagostar a pele le mujenca pro phuv.

10

O Nadab the o Abihu meren vaš o binos

¹ Le Aronoskre čhave o Nadab the o Abihu ile peskre lopatki pro kadidlos, ile andre e jag, thode upre o kadidlos a obetinde le RAJESKE cudzo jag, savi lenge na prikazinda. ² A jekhvarest avľa e jag le RAJESTAR, zlabarda len a on mule anglo RAJ. ³ O Mojžiš phenda le Aronoske: „Kada hin oda, so phenda o RAJ: ‚Pre ola, ko ke ma avena, sikavava, hoj som sveto; angle savore manuša avava oslavimen.‘ “ Ale o Aron sas čhit.

⁴ Palis vičinda o Mojžiš le Mišael the le Elcafán, le Uzieloskre čhaven, savo sas bačis le Aronoske, a phenda lenge: „Aven kade a ľidžan tumare phralen andral o Svetostankos avri pal o taboris!“ ⁵ Avle a ľigende len urdonen avri pal o taboris avke, sar prikazinda o Mojžiš. ⁶ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske the leskre čhavege le Eleazaroske the le Itamaroske: „Ma rozburinen tumenge o bala pro šere añi ma čhingeren pre tumende o gada, hoj te na meren a te na cholisaľol o RAJ pre savoredženende. Ale tumare phrala the calo kher le Izraeloskro šaj roven vaš odi jag, so avľa le RAJESTAR. ⁷ No tumen našti džan het pašal o vudar andro Svetostankos, hoj te na meren, bo pre tumende hin le RAJESKRO olejos pro pomazañje. “ On kerde avke, sar phenda o Mojžiš.

⁸ O RAJ phenda le Aronoske: ⁹ „Sar džana andro Svetostankos, tu añi tire čhave našti pijen mol añi ñisavo aver pijiben, hoj te na meren. Kada hin o prikazis, savo mušinen te dolikerel tumen the savore tumare potomki pro furt. ¹⁰ Bo mušinen te kerel rozdžel maškar oda, so hin sveto a so nane, maškar o žužo the nažužo, ¹¹ a te sikavel le Izraeliten savore prikazi, save tumenge prekal o Mojžiš prikazinda o RAJ.“

¹² Avke o Mojžiš phenda le Aronoske, le Eleazaroske the le Itamaroske, leskre čhavege, so ačhile te dživel: „Len e chabeneskri obeta, so ačhila pal o jagale obeti le RAJESKRE, peken latar o maro bi o kvasos a chan les paš o oltaris, bo hino igen sveto. ¹³ Chan les pro sveto than, bo oda hin tiro the tire čhavengro kotor le RAJESKRE jagale obetendar, bo avke mange sas prikazimen. ¹⁴ Tu, tire čhave the tire čhaja chana pro žužo than o hrudñikos la hazdľa obetatar the e čang, so sas andi sar daros. Tu the tire čhave oda chudñan le Izraelitendar sar o kotor la smiromoskra obetatar. ¹⁵ E čang, so sas andi sar daros, the o kolin la hazdľa obetatar anena jekhetane le žiroha, so hino dino pro jagale obeti, hoj pes oda te hazdel upre anglo RAJ sar e hazdli obeta. Kada ela tiro the tire čhavengro kotor pro furt, avke sar prikazinda o RAJ.“

¹⁶ Palis o Mojžiš rodelas le capos, savo sas pre obeta vaš o binos, a dikhľa, hoj hino zlabardo. Akor cholisaľila pro Eleazar the pro Itamar, pro čhave le Aronoskre, save ačhile te dživel, a phenda: ¹⁷ „Soske na chalan e obeta vaš o binos pro sveto than? Bo hiñi igen sveto a o RAJ la tumenge diña, hoj te len tele e vina pal savore manuša a hoj te počinven vaš lengre bini anglo RAJ. ¹⁸ Vašoda, hoj leskro rat na sas ligendo

andro Svetostankos, kampľa tumenge te chal odi obeta pro sveto than, avke sar tumenge prikazindom.“

¹⁹ Ale o Aron phenda le Mojžišoske: „On adadžives ande anglo RAJ peskri obeta vaš o binos the peskri labardi obeta, ale mange pes ačhila odi strašno veca! Te me adadžives chalomas la obetatar vaš o binos, či oda ulahas mištes anglo jakha le RAJESKRE?“ ²⁰ Sar oda šunda o Mojžiš, diňa les čačo.

11

O žuže the nažuže džviri

¹ Palis phenda o RAJ le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Phenen le Izraelitenge: ‚Savore džvirendar, so hin pre phuv, šaj chan ³ savoren, so prežuvinen a kas hin o kopita, so hine rozčhinde pro duj.

⁴ Hin varesave džviri, saven našti chan, bo hin len ča rozdelimen kopita, abo ča prežuvinen. Kala džviri tumenge ena nažuže: E řava, savi prežuvinel, ale nane la rozdelimen kopita; ⁵ o damanos, savo prežuvinel, ale nane les rozdelimen kopita; ⁶ o zajacos, savo tiš prežuvinel, ale nane les rozdelimen kopita; ⁷ the o balo, saves hin o kopita rozdelimen, ale na prežuvinel. ⁸ Lengro mas našti chan a lengre zdochlinendar tumen ma chuden, bo ena tumenge nažuže!“

O žuže the nažuže džviri andro paňi

⁹ „Savorestar, so dživel andro paňi, andro moros the andro jarki, šaj chan savoren, kas hin the plutvi the šupini. ¹⁰ Ale tumenge ela džungalo choc savo džviros, so dživel a čhalavel pes tel o paňi – andro mori the andro jarki – kas nane plutvi abo šupini. ¹¹ Ela tumenge oda džungipen. Lengre masestar ma chan a mi džunglon tumenge lengre zdochlini. ¹² Avke savoro, so hin andro paňi a nane les šupini abo plutvi, ela tumenge džungipen.“

O nažuže čirikle

¹³⁻¹⁹ „Kala čirikle tumenge ena džungale a na chana len, bo hine nažuže: o orlos, e sova, o jastrabos, o sokolis, o supos, e vrana, o pštrosos, e čajka, o bocianos, e volavka, o pelikanos, o kormoranos, o đatlos the o řetopieris.“

O žužo the nažužo hmizos

²⁰ „Savore štarepindrengro hmizos le kridlenca tumenge ela džungalo. ²¹ Šaj lendar chan ča olen, saven hin pindre te chučerel pal e phuv. ²² Šaj chan všelijaka kobilki, maľakre grajora, maľakre kobilki the čarakre kobilki. ²³ Savoro aver štarepindrengro hmizos le kridlenca tumenge ela džungalo.“

Te pes vareko chudel la zdochlinatar

²⁴ „Hin varesave nažuže džviri, savengre zdochlinendar te tumen chudena, ačhena nažuže dži rači. ²⁵ Te vareko preľigenela lengre zdochlini, mušinel peske te rajbinel o gada a ela nažužo dži rači.

²⁶ Dojekh džviros, saveskre kopita nane rozdelimen abo savo na prežuvinel, ela tumenge nažužo. Sako, ko pes chudela lengre zdochlinendar, ela nažužo. ²⁷ The savore štarepindrengre džviri, saven hin labi, ena tumenge nažuže. Sako, ko pes chudela lengre zdochlinendar, ela nažužo dži rači. ²⁸ Te vareko preľigenela lengre zdochlini, mušinel peske te rajbinel o gada a ela nažužo dži rači. Kala džviri hine tumenge nažuže.“

O cikne džviri

²⁹ „Le cikne džvirendar, so phiren pal e phuv, tumenge ena nažuže kala: o patkaňis, o mišos, o všelijaka bare jašterici, ³⁰ o varanos, o mlokos, e salamandra, o krokodilos the o chameleonos.

³¹ Kala tumenge hine nažuže le cikne džvirendar. Sako, ko pes chudela lendar, abo lengre zdochlinendar, ela nažužo dži rači.

³² Te jekh kale džvirendar muľahas a peľahas pre varesoste, oda vecos ela nažužo, či oda ela kaštuno vecos, uraviben, cipa, gono, abo varesavo aver bučakro nastrojis. Kampil oda te thovel andro paňi a ela nažužo dži rači, ale palis ela žužo. ³³ Te vareso olestar peľahas andre nadoba čikatar, savoro, so andre hin, ačhela melalo a e nadoba kampil te phagerel. ³⁴ Te andral kajsi nadoba pes dochudňahas o paňi pre varesavo chaben, so šaj chan, oda chaben ačhela melalo. The savoro, so pes pijel andral kajsi nadoba, ela nažužo. ³⁵ Savoro, pre soste peľahas vareso ole zdochlinendar, ela tumenge nažužo; o bov abo e piri pro taviben kampil te phagerel, bo hine nažuže; ena tumenge nažuže.

³⁶ O prameñis le pañeskro the e chañig ena žuže, ale oda, ko pes chudela le zdochlinendar andral lengro pañi, ela nažužo.

³⁷ Te vareso ole zdochlinendar peľahas pro semena, so pes sadzinen, ola semena ačena žuže. ³⁸ Ale te pes pro semena čidahas pañi a peľahas upre vareso le zdochlinendar, ela tumenge nažužo.

³⁹ No te mulahas varesavo džviros, saves šaj chan, oda, ko pes chudela leskra zdochlinatar, ela nažužo dži rači. ⁴⁰ Oda, ko ole mule džvirostar vareso chala, peske mušinel te rajbinel o veci a ela nažužo dži rači. The oda, ko hazdñahas kajse mule džviros, peske mušinel te rajbinel o veci a ela nažužo dži rači.

⁴¹ Savoro, so pes cirdel pal e phuv, hino džungalo, našti oda te chal. ⁴² Našti chan nič olestar, so pes cirdel pal o per, abo, so phirel pro štar, abo, so les hin buter pindre. Nič olestar, so pes cirdel pal e phuv, našti chan, hin oda džungipen. ⁴³ Ma melaren tumen andre ñisoha, so pes cirdel pal e phuv. Ma melaren tumen lenca, hoj te na ačhen nažuže, ⁴⁴ bo me som o RAJ, tumaro Del! Pošvecinen tumen a aven sveta, bo me som sveto! Ma melaren tumen ñisoha, so pes cirdel pal e phuv, ⁴⁵ bo me som o RAJ, savo tumen iľa avri andral o Egipt, hoj te avav tumaro Del. Vašoda aven sveta, bo me som sveto!

⁴⁶ Kada hin zakonos pal o džviri, pal o čirikle the pal savoro džido, so pes čhalavel andro pañi, a so pes cirdel pal e phuv, ⁴⁷ hoj te keren rozdjel maškar o žužo the nažužo, maškar o džviri, save šaj te chal a save našti te chal. ‘‘

12

Sar pes obžužarel pal o ločhuviben

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge: ‚Te e džuvli ela khabñi a ločhola muršores, ela nažuži efa džives, avke sar sako čhon hiñi nažuži andre peskre dživesa.

³ Pro ochtoto džives kempel te činel le muršoreske e cipa leskre mušikane kotorestar.

⁴ E daj palis mek ačhela khere tranda the trin džives, hoj pes te obžužarel le raterstar, so latar džal. Na chudela pes ñisostar, so hin sveto, a na džala andre dvora andro Svetostankos, medik lake na predžana o dživesa, so la hin pro obžužaripen. ⁵ Te ločhola čhajora, ela nažuži duj kurke avke sar andre lakre dživesa. Ačhela khere mek šovardeš the šov džives, hoj pes te obžužarel le raterstar, so latar džal.

⁶ Sar lake predžana ola dživesa, so pes obžužarelas pal e čhajori abo pal o muršoro, anela le rašaske paš o vudar le Svetostankoskro jekheberšeskre bakrores pre labardi obeta the holubica abo hrdlička pre obeta vaš o binos. ⁷ O rašaj oda anela sar obeta anglo RAJ a oleha la obžužarela anglo Del. Avke ela obžužardi le raterstar, so latar džalas.

Kada zakonos hin pal e džuvli, so ločhol, sar lake ufol muršoro abo čhajori. ⁸ Ale te la nane pre oda, hoj te obetinel bakrores, akor mi lel duje hrdličken abo duje holuben, jekhes pre labardi obeta a jekhes pre obeta vaš o binos. O rašaj anela e obeta a oleha la obžužarela anglo Del a ela žuži. ‘‘

13

O prikazi pal o nasvaliben pre cipa

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Te varekaste šuvlola upre e cipa abo avela avri varesavo baro prištos abo parno flekos, savestar pes šaj kerela o nasvaliben pre cipa, akor les mi anen ko Aron ko rašaj abo ke jekh leskre čhavendar, le rašajendar.

³ O rašaj obdikhela odi šuvli cipa. Te o balora pre cipa parñona avri a oda šuvlipen džala dži tel e cipa, akor oda hin o nasvaliben pre cipa. Sar oda o rašaj dikhela, mušinela pre oda manuš te phenel, hoj hino nažužo. ⁴ Ale te les ela ča parno flekos pre cipa a na dičhol, hoj džal dži tel e cipa, a o balora pre cipa na parñona avri, akor o rašaj le nasvales lela avri pašal o manuša pro efa dživesa. ⁵ Sar les o rašaj pro eftato džives obdikhela a dodžanela pes, hoj odi šuvli cipa ačhel furt avke, sar sas, a hoj na džal dureder, akor o rašaj lela le nasvales pale avri pašal o manuša pro efa dživesa. ⁶ Pro eftato džives les o rašaj pale obdikhela a sar pes dodžanela, hoj oda nasvalo than šučila avri a pre cipa imar na bariľa, akor o rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino žužo. Hin oda ča prištos. Rajbinela peske o gada a ela žužo. ⁷ Ale te paloda, sar pes sikađa le rašaske a sas leske phendo, hoj hino žužo, o prištos pre cipa leske pale barola, pale pes mušinela te sikavel le rašaske. ⁸ O rašaj les obdikhela, a te o prištos pre cipa bariľa, o rašaj pre leste phenela, hoj hino nažužo. Hin oda o nasvaliben pre cipa.

⁹ Te pes pre varekaste čhivela avri o nasvaliben pre cipa, kempel les te anel ko rašaj. ¹⁰ O rašaj oda obdikhela, a te ela pre cipa parno phum a o balora pre cipa parñona avri, a te pre late ela e rana otkerđi, ¹¹ akor imar oda hin o nasvaliben pre cipa, so ačhel furt.

O rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino nažužo. Na lela les avri pašal o manuša pro efa džives, bo imar hino nažužo.

¹² Te o nasvaliben pre cipa barila avke, hoj imar hino pal cali cipa, le pindrendar dži o šero, vsadžik, kaj ča o rašaj dikhlahas, ¹³ akor les o rašaj pale predikhela. Te o nasvaliben imar hino pal calo telos, akor phenela pro nasvalo, hoj hino žužo. Parñila avri calo. Hino žužo.

¹⁴ Ale te ole manušes ela otkerde rani, phenela pre leste, hoj hino nažužo. ¹⁵ Te o rašaj dikhela, hoj leske dičhol o mas andral o rani, phenela pre leste, hoj hino nažužo. Ola otkerde rani hine nažuže, hin oda o nasvaliben pre cipa. ¹⁶ Te leske o otkerde rani šučona avri a o nasvale thana parñona avri, avela ko rašaj, ¹⁷ savo les predikhela. Te o nasvale thana parñona avri, o rašaj pre oda nasvalo manuš phenela, hoj hino žužo; hino žužo.

¹⁸ Te varekas sas pre cipa vredos, savo sasñila avri, ¹⁹ a pre oda than, kaj sas o vredos, avela avri o parno phum abo o flekos lolo parneha, akor pes mušinel te džal te sikavel le rašaske. ²⁰ O rašaj oda obdikhela, a te dikhela, hoj oda than pre cipa džal dži tel e cipa a o balora pre cipa parñile avri, o rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino nažužo. Hin oda o nasvaliben pre cipa, savo pes kerda le vredostar. ²¹ Ale te o rašaj dikhela, hoj nane ode ñisave parne balora a oda than pre cipa na džal dži tel e cipa a šučila avri, akor les o rašaj lela avri pašal o manuša pro efa dživesa. ²² A te o flekos pre cipa barola, o rašaj pre leste phenela, hoj hino nažužo. Hin oda o nasvaliben pre cipa. ²³ No te o flekos ačhel furt jekh a na barol, akor oda hin ča jazva pal o vredos. O rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino žužo.

²⁴ Te hin varekas labardji cipa a te oda than ela lolo parneha abo parno, ²⁵ akor les o rašaj obdikhela. Te dikhela, hoj o balora pre oda than parñile avri a džal oda dži tel e cipa, hin oda o nasvaliben, so pes kerda la labarda cipatar. O rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino nažužo, hin les nasvaliben pre cipa. ²⁶ Te o rašaj dikhela, hoj o balora pro flekos na parñile avri a oda than na džal dži tel e cipa a šučila avri, akor les lela avri pašal o manuša pro efa dživesa. ²⁷ Pro eftato džives les o rašaj obdikhela. Te o flekos pre cipa barola, phenela pre leste, hoj hino nažužo; hin oda o nasvaliben pre cipa. ²⁸ Te o flekos ačhel furt jekh a pre cipa na barol a šučila avri, hin oda ča labardji cipa. O rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino žužo. Hin oda ča jazva pal e labardji cipa.

²⁹ Te pes le muršeske abo la džuvlake čhivela avri vareso andro šero abo andre brada, ³⁰ akor o rašaj obdikhela oda nasvaliben. Te oda than džala dži tel e cipa a o bala pre odi cipa šargona a sañona, akor o rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino nažužo. Hin oda phukña, o nasvaliben pro šero the pre brada. ³¹ Sar o rašaj obdikhela o phukña a dikhela, hoj oda na džal dži tel e cipa a nane upre kalore balora, akor lela avri pašal o manuša oles, kas hin phukña, pro efa džives. ³² Pro eftato džives o rašaj obdikhela oda nasvalo than. Te dikhela, hoj o phukña na baron a nane upre šargore balora a oda than na džal dži tel e cipa, ³³ akor pes oda nasvalo manuš hoñinela, no oda than peske na hoñinela. A o rašaj lela ole manušes avri pašal o manuša pro efa džives. ³⁴ Pro eftato džives o rašaj obdikhela o phukña. Te dikhela, hoj na baron a na džan dži tel e cipa, phenela pre oda manuš, hoj hino žužo. Rajbinela peske o gada a ela žužo. ³⁵ Te o phukña pre cipa barona pal oda, sar sas phendo pre leste, hoj hino žužo, ³⁶ o rašaj les pale obdikhela. Te o phukña pre cipa barile, o rašaj imar na rodela, či o balora šargile; oda nasvalo hino nažužo. ³⁷ Ale te dikhela, hoj o phukña ačhen furt jekh a barile upre kale bala, akor o phukña sastfile avri. Hino žužo a o rašaj pre oda manuš phenela, hoj hino žužo.

³⁸ Te le muršeske abo la džuvlake avena avri pre cipa parne fleki, ³⁹ o rašaj len obdikhela. Te pre cipa hin fleki, so nane igen parne, hin oda ča prištos, so pes kerda pre cipa. Oda manuš hino žužo.

⁴⁰ Te varekaske pele avri o bala pro šero a ov ačhiñla langešereskro, hino žužo. ⁴¹ Te leske o bala anglunestar peren avri a hin les plešinka, hino žužo. ⁴² Ale te pro lango šero abo pro čekat avela avri o flekos, lolo parneha, akor oda hin o nasvaliben pre cipa, so leske barol pro šero abo pro čekat. ⁴³ O rašaj les obdikhela a te pre leskro lango šero abo čekat ela šuvlipen, lolo parneha, so dičhol avri sar nasvaliben pre cipa, ⁴⁴ oda manuš hino nasvalo. Hino nažužo a o rašaj pre leste phenela, hoj hino nažužo vaš oda nasvaliben, so pes leske čhida avri pro šero.

⁴⁵ Sako, kas hin kajso nasvaliben, urela pre peste o čhingerde gada, na uchanela peske o bala pro šero, o vušta the e brada peske zaučharella andre a vičinela: „Nažužo, som nažužo!“ ⁴⁶ Calo časos, medik hino nasvalo, ela nažužo. Mušinel te bešel avrether avri le taboristar.“

E plešna pro gada

⁴⁷ „Te pes kerela e plešna pro gada la vlnatar abo le lanostar, ⁴⁸ pro side abo pro prephandle gada la vlnatar abo le lanostar, vaj pre varesavi cipa abo cipuñi veca, ⁴⁹ te hino zeleno abo lolo oda than pro gada, pre cipa, pro sido vaj pro prephandlo pochtan abo pre varesavi cipuñi veca, hin oda e nažuži plešna. Kampel oda te sikavel le rašaske. ⁵⁰ O rašaj obdikhela odi veca a dela la te garuvel pro efta džives. ⁵¹ Pro eftaro džives oda than pale obdikhela. Te e plešna bariła pro gada, pro sido vaj pro prephandlo pochtan, pre cipa, abo pre varesavi cipuñi veca, hin oda e nažuži plešna. Hin oda nažužo. ⁵² O rašaj mušinel te labarel ola veci, pre save pes kerđa e plešna. Hin oda e nažuži plešna. Kampel oda te labarel.

⁵³ Ale te o rašaj dikhela, hoj oda plešnakro than pro gada, pro sido vaj pro prephandlo pochtan abo pre varesavi cipuñi veca na barol, ⁵⁴ prikazinela te rajbinel oda, pre soste sas e plešna, a dela oda pale te garuvel pro efta džives. ⁵⁵ Sar imar ela o pochtan, pre savo sas oda plešnakro than, rajbimen avri, akor oda o rašaj obdikhela. Te dikhela, hoj oda than pes na čerinda, kajte na bariła, the avke hino nažužo. Kampel oda te labarel, či odi plešna hiñi andral abo avral. ⁵⁶ Ale te o rašaj dikhela, hoj oda than parñiła avri pal oda, sar sas rajbimen, the avke les mušinel te čhinel avri le gadendar, la cipatar abo le pochtanestar, so sas sido vaj prephandlo. ⁵⁷ Te pes pale sikavel a barola oda plešnakro than pro gada, pro sido vaj pro prephandlo pochtan abo pre varesavi cipuñi veca, mušinel pes te labarel. ⁵⁸ O veci, pal save našlola odi plešna pal oda, sar sas rajbimen, pes mušinen te rajbinel mek jekhvar a palis ena žuže.“

⁵⁹ Kada hin o zakonos pal e plešna pro gada la vlnatar vaj le lanostar, abo pro sido vaj pro prephandlo pochtan, abo pre varesavi cipuñi veca, hoj pes te phenel, či oda hin žužo abo nažužo.

14*O obžuzaripen le nasvalibnastar pre cipa*

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Kada hin o zakonos pal o manuš, saves hin o nasvaliben pre cipa, andre oda džives, kana pes obžuzarela, sar les anena ko rašaj: ³ O rašaj avela andral o taboris avri a obdikhela les. Te dikhela, hoj o nasvaliben ole manuške sastila avri, ⁴ prikazinela, hoj te anen pre leskro obžuzaripen duje džide žuže čiriklen, o cedroskro kaštoro, o purpurovo thav the o izopos. ⁵ Akor o rašaj prikazinela, hoj te murdarel jekh le čiriklendar upral e čakakri piri, andre savi hin o švižo pañi. ⁶ Palis lela le džide čirikles, o cedroskro kaštoro, o purpurovo thav the o izopos a kada savoro močinela andro rat le čirikleskro, so sas murdardo upral o švižo pañi. ⁷ O rašaj eftavar pokropinela ole manušes, savo pes obžuzarel andral o nasvaliben. Palis pre leste phenela, hoj hino žužo. Le džide čirikles mukela te lecinel pre mala.

⁸ Akor oda, ko pes obžuzarel, peske rajbinela o gada, hořinela peske calo řelos, landola andro pañi a palis ela žužo. Palis řaj avel andro taboris, ale ačhela avri a na džala andre peskro stanos efta dživesa. ⁹ Pro eftaro džives peske hořinela o řero, e brada, o bervi the calo řelos; rajbinela peske o gada, landola andro pañi a ela žužo.

¹⁰ Pro oħtoto džives lela duje bakroren bi e chiba, jekha beršeskra ovečka bi e chiba a trin kili* nekfeder aro miřimen le olejoha pre chabeneskri obeta a trin deci olejos. ¹¹ O rašaj savore kale vecena ole manušes, savo pes obžuzarel, ačhavela anglo RAJ paš o vudar andro Svetostankos.

¹² Palis o rašaj lela jekhe bakrores a anela les pre obeta vař e vina, pridela paře trin deci olejos a hazdela oda upre anglo RAJ sar e hazdli obeta. ¹³ Le bakrores murdarela pro sveto than, ode, kaj pes murdarel e obeta vař o binos the e labardli obeta. Bo e obeta vař e vina, avke sar the e obeta vař o binos, hiñi prekal o rašaj a hiñi igen sveto. ¹⁴ O rašaj lela sikra le ratestar andral e obeta vař e vina a makhela le manušeske, savo pes obžuzarel, telal o čačo kan, o baro anguřt pro čačo vast the o baro anguřt pro čačo pindro. ¹⁵ Palis lela o rašaj ole olejostar a čhivela peske pre burñik pro balogno vast. ¹⁶ Andre oda olejos močinela o anguřt le čače vasteskro a eftavar leha pokropinela anglo RAJ. ¹⁷ Ole olejoha, so leske ačhila pre burñik, o rašaj makhela ole manušeske, savo pes obžuzarel, telal o čačo kan, o anguřt pro čačo vast the o anguřt pro čačo pindro. Makhela oda pre ola thana, kaj imar hin o rat pal e obeta vař e vina. ¹⁸ Oka olejos, so leske ačhila, makhela tele pal e burñik pro řero ole manušeske, savo pes obžuzarel. Kavke les o rašaj obžuzarela anglo RAJ.

* 14:10 14,10 E hebrejiko čhib: 0,3 efa

¹⁹ Akor o rašaj anela e obeta vaš o binos, savaha počinela vaš oda manuš, savo pes obžuzarel andral peskro nažužipen. Palis murdarela le džviros pre labardi obeta ²⁰ a anela la jekhetane la chabeneskra obetaha pro oltaris. Kavke ola obetaha počinela vaš o binos ole manušeskro a ela žužo.“

Pal e obeta vaš o obžuzaripen le čore manušeskro

²¹ „Te oda manuš hino čoro a nane les ajci te anel, akor mi anel ča jekhe bakrores pre hazdli obeta vaš e vina, hoj vaš peske te počinel. Paš oda mi anel the jekh kilos nekfeder aro mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta the trin deci olejos. ²² Mi anel mek duje hrdličken abo duje holuben pal oda, pre soste les hin. Jekh ela pre obeta vaš o binos a dujto pre labardi obeta.

²³ Pro ohtoto dživese oda anela vaš peskro obžuzaripen le rašaske paš o vudar andro Svetostankos anglo RAJ. ²⁴ O rašaj lela le bakrores pre obeta vaš o binos the trin deci olejos a hazdela oda upre anglo RAJ sar e hazdli obeta. ²⁵ Avke murdarela le bakrores pre obeta vaš e vina, palis lela sikra leskre ratestar a makhela le manušeske, savo pes obžuzarel, o čačo kan, o baro angušt pro čačo vast the o baro angušt pro čačo pindro. ²⁶ O rašaj peske čhivela ole olejostar pre burňik pro balogno vast ²⁷ a le angušteha pro čačo vast pokropinela anglo RAJ eftavar le olejoha, so les hin pre balogni burňik. ²⁸ Palis o rašaj makhela ole olejostar pal e burňik ole manušeske o čačo kan, o baro angušt pro čačo vast the o baro angušt pro čačo pindro. Makhela oda pre ola thana, kaj imar hin o rat pal e obeta vaš e vina. ²⁹ Oka olejos, so leske ačhila, makhela tele pal e burňik pro šero ole manušeske. Kavke les obžuzarela anglo RAJ. ³⁰ Palis obetinela duje hrdličken abo duje holuben, pal oda, pre soste les hin. ³¹ Jekh le čiriklendar ela pre obeta vaš o binos a dujto pre labardi obeta jekhetane la chabeneskra obetaha. Kavke o rašaj ola obetaha počinela vaš o bini ole manušeskre, savo pes obžuzarel.“

³² Kada hin o zakonos prekal oda, kas hin o nasvaliben pre cipa a nane les pre oda, hoj te anel savoro, so kempel pre leskro obžuzaripen.

E plešna pro kher

³³ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ³⁴ „Sar džana andre phuv Kanaan, savi tumenge dav andro vasta, a te andre tumari phuv andre varesavo kher domukava, hoj pes te kerel e nažuži plešna, ³⁵ akor mi džal oda manuš, kas oda hin andro kher, te phenel le rašaske: ‚Dičhol pes, hoj pes mange kerel andro kher e plešna.‘ ³⁶ Sigeder, sar avela o rašaj te dikhel pre plešna, prikazinela, hoj te pratinen savore veci avri andral o kher, hoj pes nič, so hin andro kher, te na melarel andre. Palis o rašaj avela te obdikhel o kher. ³⁷ Te obdikhela e plešna a ela pro fali zelena abo lole fleki a dičhola, hoj džal dži andro muros, ³⁸ akor o rašaj avela avri andral o kher a dela les te phandel andre pro efa dživesa. ³⁹ Sar o rašaj pro eftato džives avela pale a dikhela, hoj e plešna pro muri andro kher bariła buter, ⁴⁰ akor prikazinela, hoj te len avri o bara la plešnaha andral o muri a te čhiven len pro nažužo than avri andral o foros. ⁴¹ A dela te randel tele e malta andral o kher pal savore fali a čhivena la pro nažužo than avri andral o foros. ⁴² Palis lena aver bara a thovena len pre oda than, kaj sas okla bara. Avke lena nevi malta a vakinena laha o fali andro kher.

⁴³ No te pes e plešna pale sikavela andro kher pal oda, sar sas o bara ile avri, e malta randli tele a vakimen nevi malta, ⁴⁴ akor o rašaj pale avela te obdikhel o kher. Te e plešna pale bariła, akor oda hin e nažuži plešna andro kher; hino nažužo. ⁴⁵ Oda kher kempel calo te čhivel tele a o bara, o kašta the savori vakuvka andral o kher pes ližžala pro nažužo than avri andral o foros.

⁴⁶ Te vareko gelahas andre ajso kher akor, sar hino phandlo, ela nažužo dži rači. ⁴⁷ Te vareko andre ajso kher sučas abo čalahas, mušinel peske te rajbinel o gada.

⁴⁸ Ale te o rašaj džala andre a dikhela, hoj e plešna andro kher na bariła pal oda, sar pale vakinde o fali, akor phenela pre oda kher, hoj hino žužo, bo sasčila avri andral e nažuži plešna. ⁴⁹ Pre oda, hoj te obžuzarel oda kher, lela duje čiriklen, o cedroskro kaštoro, o purpurovo thav the o izopos. ⁵⁰ Jekhe čirikles murdarela upral e nadoba čikatar, andre savi hin o švižo paňi. ⁵¹ Palis lela o cedroskro kaštoro, o izopos, o purpurovo thav the okle džide čirikles, močinela oda savoro andro rat ole murdarde čirikleskro the andro švižo paňi a o kher eftavar pokropinela. ⁵² Avke o rašaj obžuzarela oda kher ole rateha, le paňeha, le čirikleha, le cedroskre kaštoreha the le purpurove thaveha. ⁵³ Le džide čirikles mukela avri andral o foros pre mala. Kavke o rašaj obžuzarela oda kher a ela žužo.“

⁵⁴ Kada hin o zakonos pal savore nasvalibena pre cipa, ⁵⁵ pal e nažuži plešna pro gada abo pro kher, ⁵⁶ pal o šuvlipen, pal o prišti the pal o fleki, ⁵⁷ hoj te siklon, kana hin vareso žužo abo nažužo.

Kada hin o zakonos pal o nasvaliben pre cipa the pal e nažuži plešna.

15

O nažužipen le muršeskro

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Phenen kada le Izraelitenge: ‚Te varesave muršestar gelahas o vitok andral o felos, oda vitok hino nažužo. ³ Či lestar oda čulal abo leske zaačhel andro felos, hino olear nažužo.

Kavke leskro vitok melarel andre kada: ⁴ Dojekh hadžos, pre savo pašlilahas, ela nažužo a dojekh veca, pre savi bešlahas, ela nažuži. ⁵ Sako, ko pes chudela leskre hadžostar, peske mušinela te rajbinel o gada a te landol andro pañi; ela nažužo dži rači. ⁶ Sako, ko peske bešela pre oda than, kaj bešelas oda manuš, kastar džal o vitok, mušinela peske te rajbinel o gada a te landol andro pañi; ela nažužo dži rači. ⁷ Sako, ko pes chudela ole manušestar, kastar džal o vitok, mušinela peske te rajbinel o gada a te landol andro pañi; ela nažužo dži rači. ⁸ Te oda, kastar džal o vitok, čungardahas pre varekaste, ko hino žužo, oda manuš peske mušinela te rajbinel o gada a te landol andro pañi; ela nažužo dži rači. ⁹ Dojekh sedlos, pre savo bešelas oda manuš, kastar džal o vitok, ela nažužo. ¹⁰ Sako, ko pes chudela varesave vecendar, so sas tel oda manuš, kastar džal o vitok, ela nažužo dži rači. Oda, ko kidela upre ola veci, peske mušinela te rajbinel o gada a te landol andro pañi; ela nažužo dži rači. ¹¹ Sako, ko pes chudela ole manušestar, kastar džal o vitok, bi oda, hoj peske žužardahas o vasta andro pañi, peske mušinela te rajbinel o gada a te landol andro pañi; ela nažužo dži rači. ¹² E nadoba čikatar, savatar pes chudna oda, kastar džal o vitok, kempel te phagerel a savore kaštune nastroj te žužarel andro pañi.

¹³ Sar oda manuš, savestar džal o vitok, sastola avri, rachinela efta dživesa akorestar, kanatar sastila. Pašis peske rajbinela o gada, landola andro švižo pañi a ela žužo. ¹⁴ Pro ochtoto džives lela duje hrdličken abo duje holuben, avela anglo RAJ paš o vudar andro Svetostankos a dela len le rašaske. ¹⁵ O rašaj anela jekh pre obeta vaš o binos a dujto pre labardi obeta. Kavke o rašaj anglo RAJ obžužarela ole manušes, savestar džalas o vitok.

¹⁶ Te varesave muršeske gelahas avri o semenos, ta mušinel te landol calo andro pañi a dži rači ela nažužo. ¹⁷ Savore gada abo veci cipatar, pre save o semenos čulilahas, kempel te rajbinel andro pañi a ena nažuže dži rači. ¹⁸ Te varesavo murš pašlolas peskra romňaha a gela lestar avri o semenos, mušinen sodujđzene te landol andro pañi a ena nažuže dži rači.‘“

O nažužipen la džuvlakro

¹⁹ „Sar la džuvla hin peskre dživesa, hiñi nažuži efta dživesa. Sako, ko pes latar chudela, ela nažužo dži rači. ²⁰ Savoro, pre soste pašlola akor, sar pre late hin, ela nažužo a savoro, pre soste bešela, ela nažužo. ²¹ Sako, ko pes chudela lakre hadžostar, peske rajbinela o gada, landola andro pañi a ela nažužo dži rači. ²² Sako, ko pes chudela varesostar, pre soste oj bešelas, peske rajbinela o gada, landola andro pañi a ela nažužo dži rači. ²³ Či oda ela hadžos abo vareso aver, pre soste bešelas, te pes olear vareko chudela, ela nažužo dži rači. ²⁴ Te o murš laha pašlilahas akor, sar pre late hin, džala pre leste lakro nažužipen a ela nažužo efta dživesa. Dojekh hadžos, pre savo ov pašlola, ela nažužo.

²⁵ Te la džuvlatar džal o vitok aver dživesa sar oda, so pre late hin sako čhon, abo te latar džal o vitok pal oda, sar pregele lakre dživesa; ela nažuži avke sar paš peskro čhoneskro nažužipen, medik latar džal o vitok. ²⁶ Dojekh hadžos, pre savo peske oj akor pašlola, ela nažužo avke sar oda hadžos, pre savo pašlol, sar la hin lakre dživesa. Dojekh veca, pre savi bešela, ela nažuži avke sar andre ola dživesa, sar pre late hin. ²⁷ Sako, ko pes chudela ole vecendar, ela nažužo. Mušinela peske te rajbinel o gada, te landol andro pañi a ela nažužo dži rači.

²⁸ Sar imar pre džuvli na ela, rachinela efta dživesa a pašis ela žuži. ²⁹ Pro ochtoto džives lela duje hrdličken abo duje holuben a anela len le rašaske paš o vudar andro Svetostankos. ³⁰ O rašaj anela jekhes pre obeta vaš o binos a dujtones pre labardi obeta. Kaleha o rašaj počinela anglo RAJ vaš lake, bo angle peskro vitok sas nažuži.

³¹ Kavke mušinen te likerel le Izraeliten oddelimen olestar, so lendar kerel nažuže, hoj te na meren andre peskro nažužipen vaš oda, hoj melardehas andre miro Svetostankos, savo hino maškar lende.“

³² Kada zakonos hin prekal oda, kastar čulal o vitok: Prekal oda kaske džal avri o semenos, savo les melarel; ³³ prekal e džuvli, sava hin peskre dživesa; prekal o murš vaj džuvli, kastar čulal o vitok; a the prekal oda, ko pašlol la džuvlaha andre lakre nažuže dživesa.

16

*O džives, kana pes obetinel vaš o bini cale narodoskre**

¹ O RAJ vakerda le Mojžišoha pal o meriben le duje Aronoskre čhavengro, save avle anglo RAJ la cudza jagaha a mule. ² O RAJ phenda le Mojžišoske: „Phen tire phraleske le Aronoske, hoj te na avel ča kana kamel andro Neksveteder than pal o pochtan anglo kritos, so hin pre archa la zmluvakri, hoj te na merel, bo me man sikavava upral oda kritos andre chmara.

³ O Aron šaj avel andro Neksveteder than kavke: Anela le terne bikos pre obeta vaš o binos the le bakres pre labardi obeta. ⁴ Urela pre peste o pošvecimen ruchos the o telune gada le lanostar. Phandela pašal peste o lanovo sirimos a pro šero thovela o turbanos. Kala gada hine pošvecimen, vašoda landola andro pañi anglođa, sar len pre peste urela. ⁵ Lela le Izraelitendar duje capen pre obeta vaš o binos a jekhe bakres pre labardi obeta.

⁶ O Aron obetanela le bikos sar e obeta pro zmjereñje vaš peskro binos the vaš o bini peskra famelijakre. ⁷ Palis lela soduje capen a ačhavela len anglo RAJ paš o vudar andro Svetostankos. ⁸ O Aron čhivela o losi vaš soduj capi – jekh losos prekal o RAJ a dujto prekal o Azazel†. ⁹ O Aron anela le capos, pre savo perela le RAJESKRO losos, a obetanela les sar e obeta vaš o binos. ¹⁰ Ale ole capos, pre savo perela le Azazeloskro losos, anela te sikavel džidones anglo RAJ, hoj pre leste te kerel o obrados pro zmjereñje a te bičhavel les het pre pušta le Azazeloske.

¹¹ O Aron anela le bikos sar obeta vaš peskro binos, hoj te kerel e obeta pro zmjereñje vaš peste the vaš peskri famelija. Le bikos murdarela sar obeta vaš peskro binos, ¹² palis lela andre kadidloskri lopatka pherdo angara, so labon pro oltaris, the duj pherde burñika le voñave kadidloha a anela oda andre pal o pochtan andro Neksveteder than. ¹³ Thovela o kadidlos pre jag anglo RAJ a o thuv le kadidlostar zagaruvela o kritos, so hin pre archa la zmluvakri, hoj te na merel. ¹⁴ Palis lela le angušteha sikra le bikoskre ratestar a pokropinela o kritos anglal pre vichodno sera a le angušteha eftavar pokropinela the o than anglo kritos le rateha.

¹⁵ Paloda džala te murdarel le capos pre obeta vaš le manušengro binos a o rat lidžala andre pal o pochtan. Le caposkre rateha kerela tiš avke, sar kerda le bikoskre rateha – pokropinela le rateha o kritos the o than anglo kritos. ¹⁶ Kavke obžužarela o Neksveteder than le Izraelitengre nažužipnastar a kerela o obrados pro zmjereñje vaš le manušengre bini the nalačhipena. Kavke oda kerela le Svetostankoha, so hino andre lengro taboris pašal lengre nažužipena. ¹⁷ Sar o Aron džala andro Neksveteder than te kerel oda obrados pro zmjereñje, ñiko našti avel andro Svetostankos, medik na avela avri a na dokerela oda obrados pro zmjereñje vaš peste, vaš peskri famelija the vaš savore Izraeliti.

¹⁸ Palis džala paš o oltaris, so hin anglo RAJ, a kerela upre o obrados pro zmjereñje. Lela sikra le bikoskre ratestar the sikra le caposkre ratestar a makhela savore rohi le oltariskre. ¹⁹ Le angušteha les eftavar pokropinela le rateha. Kavke les obžužarela le Izraelitengre nažužipnastar a pošvecinela les.

²⁰ Sar dokerela e služba, savaha obžužarela o Neksveteder than, o Svetostankos the o oltaris, anela le džide capos prekal o Azazel. ²¹ O Aron thovela soduj vasta pre le caposkro šero, viznavinela upral leste savore bini le Izraelitengre, savore lengre nalačhipena the savore lengre vini. Avke thovela savoro pre le caposkro šero a dela les ole muršeske, so hino pre oda avrikidlo, hoj les te lidžal het pre pušta. ²² Oda murš mukela le capos pre pušta a o capos pre peste lela savore lengre bini pre ajso than, kaj nane nič.

²³ Palis o Aron džala andro Svetostankos, čhivela pal peste tele o lanova gada, so pre peste urda paš o vudar andro Neksveteder than a mukela len ode. ²⁴ Landola pro sveto than andro pañi a urela pre peste peskre gada. Palis avela avri a obetanela e labardi

* 16: 16,1 E hebrejiko čhib: Jom kipur † 16:8 16,8 Šaj el oda o demonos, so dživel pre pušta.

obeta vaš peske the e labardī obeta vaš o manuša. Avke kerela o obrados pro zmjereñje vaš peskre bini the vaš o bini le manušengre. ²⁵ O žiros pal e obeta vaš o binos labarela pro oltaris. ²⁶ Oda murš, savo ligenda le capos pre pušta ko Azazel, peske mušinel te rajbinel o gada a te landol andro pañi a palis šaj avel andro taboris. ²⁷ O bikos pre obeta vaš o binos the o capos pre obeta vaš o binos, savengro rat pes anda andro Neksveteder than pre obeta pro zmjereñje, pes mušinen te lidžal avri andral o taboris. Lengri cipa, o mas the o goja ena labarde. ²⁸ Oda murš, so len labarela, peske mušinela te rajbinel o gada a te landol andro pañi. Palis šaj avel andro taboris.

²⁹ Kada hin o zakonos prekal tumende pro furt: Pro dešto džives andro eftato čon tumen poscinena a pokorinena a na kerena nisavi buči – añi o Izraeliti añi o cudzinci, so bešen tumenca – ³⁰ bo andre oda džives pes vaš tumenge kerela o obrados pro zmjereñje, hoj te aven obžuzarde savore tumare binendar. Avke avena žuže anglo RAJ. ³¹ Oda hin o šabatoskro odpočinkos prekal tumende. Poscinena tumen a pokorinena. Kada zakonos hino pro furt.

³² O obrados pro zmjereñje kerela o nekbareder rašaj, savo sas pomazimen the ačhado andre rašajiko služba pal peskro dad. Urela pre peste o pošvecimen lanovo ruchos ³³ a kerela o obrados pro zmjereñje vaš o Neksveteder than, vaš o Svetostankos, vaš o oltaris, vaš o rašaja the vaš savore manuša. ³⁴ Kada zakonos ela prekal tumende pro furt: Jekhvar beršeste pes vaš o Izraeliti kerela o obrados pro zmjereñje, hoj lenge te aven odmukle savore bini.“

Savoro sas kerdo avke, sar oda o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

17

Kaj te obetinel

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Vaker ko Aron, ke leskre čhave the ke savore Izraeliti a phen lenge: ‚Kada prikazinda o RAJ: ³ Te varesavo Izraelitas murdarela pre obeta le bikos, le bakrores vaj la koza andro taboris abo avri pal o taboris ⁴ a na anela ole džviros paš o vudar andro Stanos sar daros pre obeta le RAJESKE, ela pre leste e vina vaš oda avričhordo rat a mušinel te el tradlo het le Devleskre manušendar. ⁵ Kada hin vašoda, hoj o Izraeliti te anen le RAJESKE ola obeti, save obetinen pro mali. Akanastar len mušinen te anel le rašaske paš o vudar andro Svetostankos, hoj len te obetinen le RAJESKE sar e smiromoskri obeta. ⁶ O rašaj pokropinela le rateha le RAJESKRO oltaris paš o vudar andro Svetostankos, a labarela o žiros sar e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ⁷ Avke imar ma obetinen o obeti le caposkre modlengje, savena kerenas duchovno lubipen. Kada zakonos hino prekal tumende the prekal savore tumare pokoleñja pro furt.‘

⁸ A phen lenge mek: ‚Te varesavo Izraelitas abo cudzincos, so bešel tumenca, obetinela e labardī obeta abo aver obeta ⁹ a na anela la paš o vudar andro Svetostankos, hoj la ode te obetinel le RAJESKE, ajse dženes pes mušinel te tradel het le Devleskre manušendar.‘

Te na pes chal o rat

¹⁰ „ ‚Te varesavo Izraelitas abo cudzincos, so bešel tumenca, chala o rat, me lestar visarava miro muj. Sakones, ko chalahas o rat, tradava avri mire manušendar. ¹¹ Se andro rat hin o dživipen le teloskro. Me tumenge diñom o rat, hoj leha te keren pro oltaris o obrados pro zmjereñje vaš tumaro dživipen. Le rateha, andre savo hin o dživipen, pes dochudel o zmjereñje. ¹² Vašoda phendom le Izraelitenge: ‚Niko tumendar našti chal o rat, añi o cudzincos, so bešel tumenca, našti les chal.‘

¹³ Te varesavo Izraelitas abo cudzincos, so bešel tumenca, chudela džviros abo čirikles, saves pes šaj chal, mušinela lestar te mukel avri o rat a te učharel oda andre la phuvaha. ¹⁴ Se andro rat hin o dživipen dojekhe teloskro. Vašoda phendom le Izraelitenge: ‚Našti chan nisavo rat, bo andre leste hin o dživipen dojekhe teloskro. Sako, ko chalahas o rat, ela tradlo het.‘

¹⁵ Sako, či o Izraelitas abo o cudzincos, ko chalahas ajse džviros, so murdalila, abo ajses, so sas rozchalo avre džvirostar, peske mušinel te rajbinel o gada, te landol andro pañi a ela nažužo dži rači. Palis ela žužo. ¹⁶ Te peske na rajbinela o gada a na landola andro pañi, hin les vina a lidžala vaš oda o trestos.‘ “

18

O zakoni pal o žužo dživipen

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Vaker ko Izraeliti a phen lenge: ‚Me som o RAJ, tumaro Del. ³ Tumen našti keren oda, so pes kerel andro Egipt, kaj bešenas; aňi našti keren oda, so pes kerel andro Kanaan, kaj tumen lidžav. Ma dživen avke sar on. ⁴ Tumen pes likerem pal mire zakoni a keren oda, so me tumenge prikazinav. Me som o RAJ, tumaro Del. ⁵ Dolikerem mire prikazi the zakoni. Bo oda manuš, ko len dolikerela, dživela lendar. Me som o RAJ.

⁶ Ņisavo murš našti džal paš e džuvli andral peskri famelija, hoj laha te pašol. Me som o RAJ.

⁷ Ma ker ladž tire dadeske oleha, hoj pašloha tira daha. Hiňi tiri daj; našti laha pašos.

⁸ Ma ker ladž tire dadeske oleha, hoj pašloha leskra avra romňaha, bo oleha kerdalas ladž tire dadeske.

⁹ Ma pašlŭv tira pheňaha, či hiňi tire dadeskri čhaj abo tira dakri čhaj, či imar uliňa andre tiro kher abo avrether, našti laha pašos.

¹⁰ Ma pašlŭv le čhaskra abo la čhakra čhaha, bo oleha kereha ladž tuke korkoreske.

¹¹ Ma pašlŭv le dadeskra avra romňakra čhaha, bo hiňi tire dadeskri čhaj a hiňi tiri pheň.

¹² Ma pašlŭv le dadeskra pheňaha; oj hiňi tire dadeskri famelija.

¹³ Ma pašlŭv tira dakra pheňaha, bo oj hiňi tira dakri famelija.

¹⁴ Ma ker ladž le dadeskre phraleske oleha, hoj pašloha leskra romňaha; oj hiňi tiri nena.

¹⁵ Ma pašlŭv tira boraha. Oj hiňi tire čhaskri romňi; našti laha pašos.

¹⁶ Ma pašlŭv le phraleskra romňaha, bo oleha kerdalas ladž tire phraleske.

¹⁷ Ma pašlŭv la džuvľaha a palis the lakra čhaha abo lakra vnučkaha pal la čhakri aňi pal le čhaskri sera. On hine lakri famelija. Kada ulahas igen nalačhi veca.

¹⁸ Ma le tuke tira romňakra pheňa sar avra romňa, hoj laha te pašos, medik tiri romňi dživel.

¹⁹ Ma dža paš e romňi, hoj laha te pašos akor, sar la hin peskre čhoneskre dživesa.

²⁰ Ma pašlŭv avre dženeskra romňaha, bo oleha tut melardalas andre.

²¹ Ņikaske tire čhavendar ma domuk te obetinel le Molochoske*²¹; ma melar andre o nav tire Devleskro. Me som o RAJ.

²² Ma pašlŭv le muršeha, avke sar pes pašol la džuvľaha. Oda hin baro džungipen.

²³ Ma pašlŭv űisave džviroha, bo oleha tut melardalas andre. Aňi e džuvli te na avel paš o džviros, hoj leha te pašol. Oda hin igen previsardi veca.

²⁴ Ņisave kale vecenca tumen ma melaren andre! Bo kale savoreha pes melarenas o narodi, saven tradav avri anglal tumende. ²⁵ Kavke pes melarda andre e phuv, ale me la mardom vaš lakre bini a e phuv čhida avri le manušen, so ode bešenas. ²⁶ Ale tumen dolikerem mire prikazi the zakoni a ma keren nič kale džungipnastar, aňi o Izraelitas aňi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. ²⁷ Bo savore kala džungipena kenas o manuša andral kadi phuv, so kade dživenas angle tumende, avke sas e phuv melardi andre. ²⁸ Te la melarena andre, the tumen čhivela avri e phuv, avke sar čhida avri le naroden, so kade dživenas angle tumende.

²⁹ Sako, ko kerdahas ča jekh kale džungipnastar, ela tradlo het le Devleskre manušendar. ³⁰ Dolikerem mire prikazi a ma keren nič ole džungale vecendar, save kenas ola narodi angle tumende. Ma melaren tumen andre ole vecenca. Me som o RAJ tumaro Del.“

19

Pal o posveteňje the pal o pravos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prevaker ke savore Izraeliti a phen lenge: ‚Aven sveta, bo me, o RAJ, tumaro Del, som sveto.

³ Sako mi del pačiv peskra da the dades. Dolikerem mire šabatoskre dživesa. Me som o RAJ, tumaro Del.

⁴ Ma visaren tumen ko modli; ma keren tumenge le trastune devloren. Me som o RAJ, tumaro Del.

* 18:21 18,21 e modla, savake obetinas le čhavoren

⁵ Sar obetina le RAJESKE e smiromoskri obeta, anen la avke, hoj te arakhen milost andre leskre jakha. ⁶ La obetakro mas pes mušinel te chal andre oda džives, sar pes obetinel, abo pre dujto džives. So ačhela dži o trito džives, pes mušinel te labarel. ⁷ Te vareko oda chala pro trito džives, ela oda nažužo a na ela priilo. ⁸ Ela vina oles, ko oda chala, bo melarđa andre oda, so hin sveto le RAJESKE. Ela tradlo het le Devleskre manušendar.

⁹ Sar skideha upre o ulipen pal tiri phuv, ma skide les dži pal o agora la maľakre aňi ma skide oda, so tumenge pele pre phuv. ¹⁰ Ma visar tut dujtovar andre tiri viňica, hoj te skides upre o hroznos, aňi ma skide oda, so peľa pre phuv. Muk oda le čoreske the le cudzincoske. Me som o RAJ, tumaro Del.

¹¹ Ma čoren!

Ma klaminen!

Ma thoven avri jekh avreha!

¹² Ma le falošne vera pre miro nav, hoj te na melares andre o nav tire Devleskro. Me som o RAJ.

¹³ Ma trapin avre dženes aňi les ma občorar. Počin oles, kas ilal andre buči, a ma zliker paš tute leskre love dži tosara.

¹⁴ Ma koš le kašukes, aňi ma thov nič pro drom tel o pindre le koreske, ale dara tut tire Devlestar. Me som o RAJ.

¹⁵ Ma previsar o čačipen pro sudos. Ma zaach tut vaš ňikaske pro sudos vaš oda, hoj hino čoro abo barvalo, ale sudzin čačipnaha aver dženes.

¹⁶ Ma rozlidža o pletki maškar tire manuša.

Te džal varekaske pal o dživipen, ma užar a dža te svedčinel. Me som o RAJ.

¹⁷ Te tut hin vareso pre aver dženo, ma garuv e ňenavist andre tiro jilo, ale dovaker leske, hoj te na lidžas vaš leske o binos.

¹⁸ Ma de pale aňi ma liker choli pre ňikaste andral tumare manuša, ale kam avres avke sar tut korkores. Me som o RAJ.

¹⁹ Dolikeren mire zakoni.

Ma domuk, hoj pes te križinen duj druhi džviri.

Ma sadzin pre tiri maľa duj druhi semena.

Ma uri pre tute o gada, so hine side duje druhendar pochtanendar.

²⁰ Te vareko pašlola la otrokiňaha, savi hiňi mangadi avre muršeske, no na sas avricindi abo premukli pre sloboda, sodujđzene ena potrestimen. Ale na ena murdarde, bo oj na sas slobodno. ²¹ Vaš peskri vina oda murš anela le RAJESKE bakres pre obeta vaš e vina paš o vudar andro Svetostankos. ²² Palis o rašaj le bakreha pre obeta vaš e vina anglo RAJ počinela vaš o binos, so kerđa. A o binos pes leske odmukela.

²³ Sar avena andre phuv Kanaan a sadzinena všelijaka ovocna stromi, našti lendar takoj chan. Lengro ovocje tumenge ela zakazimen, našti len chan trin berš. ²⁴ Pro štarto berš ela savoro lengro ovocje sveto, anena len sar e palikeribnaskri obeta le RAJESKE. ²⁵ Pro pandžto berš šaj chan lengro ovocje. Te kada kerena, barola tumenge buter ulipen. Me som o RAJ, tumaro Del.

²⁶ Ma chan ňisavo mas le rateha.

Ma vražinen aňi ma čarinen.

²⁷ Ma strihinen tumenge o bala pro šero pal o seri aňi ma hoľinen o agora tumare bradengre.

²⁸ Ma čingeren tumen pro felos, sar roven vaš o mulo manuš, aňi ma tetinen tumenge pro felos o znaki. Me som o RAJ.

²⁹ Ma melar tira čha oleha, hoj latar kereha lubňi. Te oda kereha, o manuša chudena te kerel o lubipen a e phuv pes pherdžarela le džungipnaha.

³⁰ Dolikeren mire šabatoskre dživesa a mi el tumen pačiv angle miro Svetostankos. Me som o RAJ.

³¹ Ma džan te phučel le vražnikendar aňi olendar, ko privičinen avri le mulen, hoj tumen lenca te na melaren andre. Me som o RAJ, tumaro Del.

³² Den pačiv olen, kaske hin buter berša. Ušten upre anglo manuša, saven hin šiva bala, a daran tumen tumare Devlestar. Me som o RAJ.

³³ Te bešela cudzo manuš andre tumari phuv, ma trapinen les. ³⁴ Oda cudzo manuš, so bešel tumenca, ela sar jekh tumendar. Kamen les avke sar pes, bo the tumen sanas o cudzinci andro Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del.

³⁵ Ma thoven ňikaha avri aňi ma klaminen, sar merinen e mira abo sar važinen pre vaha. ³⁶ Sar važinen, mi el tumen pačivali vaha, pačivali mira the čače nadobi, savenca merinena e mol vaj e pšeňica. Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen iľa avri andral o Egipt.

³⁷ Doľikeren savore mire zakoni the prikazi a dživen pal lende. Me som o RAJ.' "

20

O trestos vaš e modloslužba

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge: ‚Te vareko le Izraelitendar abo le cudzincendar, save bešen andro Izrael, dela peskre čhavendar la modlake Moloch, mušinel te merel. Savore manuša odarik les murdarena le barenca. ³ Me korkoro džava pre leste a tradava les avri leskre manušendar, bo diňa le Molochoske peskre čhavendar a oleha meľarda miro Svetostankos a kerđa ladž mire svete naveske. ⁴ Te o manuša andral leskri phuv peske na kerdehas nič olestar, hoj oda manuš diňa peskre čhavendar le Molochoske, a te les na murdardehas, ⁵ akor me korkoro džava pre leste the pre leskri famelija a tradava les avri le manušendar jekhetane olenca, ko nane verna a lašaren le Moloch avke sar ov.' "

Te na džal pal o vražňika

⁶ „ ‚Te vareko kerela o duchovno lubipen oleha, hoj džala te phučel le vražňikendar abo olendar, ko privičinen avri le mulen, pre ajso manuš džava a tradava les avri leskre manušendar.' "

Pal o posveteňje

⁷ „ ‚Pošvećinen tumen a aven sveta, bo me som o RAJ, tumaro Del. ⁸ Doľikeren o prikazi a dživen pal lende. Me som o RAJ, ko tumendar kerel sveta manuša.

⁹ Sako, ko košel peskre dades abo peskra da, mušinel te merel. Vaš oda, hoj košla peskre dades abo peskra da, ov hino vinnovato vaš peskro meriben.

¹⁰ Te vareko kerela lubipen la džuvľaha, so hiňi veraduňi avre Izraelitaha, mušinen te merel the o lubaris the e lubňi.

¹¹ Te vareko pašľola le dadeskra romňaha, oleha kerela ladž peskre dadeske. Soduđžene mušinen te merel; on hine vinnovata vaš peskro meriben.

¹² Te vareko pašľola peskra boraha, soduđžene mušinen te merel. Kerde o džungipen. On hine vinnovata vaš peskro meriben.

¹³ Te vareko pašľola le muršeha, avke sar pes pašľol la džuvľaha, soduđžene mušinen te merel, bo kerde o džungipen. On hine vinnovata vaš peskro meriben.

¹⁴ Te peske vareko lela romňake varesava da jekhetane la čhaha, oda hin baro džungipen. Akor mi labaren the les the soduje džuvľen, hoj kada baro džungipen te na ačhel maškar tumende.

¹⁵ Te varesavo murš pašľola le džviroha, mušinel te merel a le džviros kampel te murdarel.

¹⁶ Te varesavi džuvľi avela paš o džviros a pašľola leha avke sar le muršeha, murdareha the la džuvľa the le džviros. Mušinen te merel. On hine vinnovata vaš peskro meriben.

¹⁷ Te peske vareko lela romňake peskra pheňa, či pal le dadeskri sera abo pal la dakri sera, a pašľona jekh avreha, hin oda o džungipen. Soduđžene ena tradle het peskre manušendar avke, hoj oda sako dikhela. Kerđa ladž peskra pheňake a lidžala vaš oda e vina.

¹⁸ Te vareko pašľola la džuvľaha akor, sar la hin lakre dživesa, ta odučarela oda than, khatar lake džal o rat, a the oj oda odučarela. Soduđžene ena tradle het peskre manušendar.

¹⁹ Na pašľoha le dadeskra abo la dakra pheňaha, bo lake kerďalas ladž. Soduđžene san vinnovata.

²⁰ Te vareko pašľola peskra nenaha, kerela ladž peskre bačiske. Soduđžene ena vinnovata vaš peskro binos a merena bi o čhave.

²¹ Te peske lela vareko le phraleskra romňa, hin oda o džungipen, bo kerela ladž peskre phraleske. Ačhena bi o čhave.

²² Doľikeren savore mire prikazaňja the savore mire zakoni. Dživen pal lende, hoj tumen te na čhivel avri odi phuv, andre savi tumen lidžav, hoj ode te bešen. ²³ Ma keren o zviki ole narodengre, saven tradav het angle tumende. On mange džungľile, bo kada savoro kerenas. ²⁴ Ale tumenge phendom: „Lena tumenge lengri phuv a me tumenge la dava sar dedictvos – e phuv, andre savi čľal o thud the o medos.“ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen oddelindom kale narodendar.

²⁵ Vašoda džanen, savo rozđjel hin maškar o žužo the nažužo džviros a maškar o žužo the nažužo čiriklo, a keren pal oda. Ma meľaren tumen andre ole džviroha, ole čirikleha aňi oleha, so pes cirdel pal e phuv – olenca, saven oddelindom, hoj te aven tumenge

nažuže. ²⁶ Avena mange sveta, bo me, o RAJ, som sveto a me tumen oddelindom le narodendar, hoj te aven mire.

²⁷ Te vareko tumendar, či murš abo džuvli, vrazinela abo privičinela avri le mulen, mušinel te merel. Murdaren len le barenca. On hine vinnovata vaš peskro meriben.‘‘

21

O prikazi le rašajenge

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Phen le rašajenge, le Aronoskre čhavenge, kada: „Ma melaren tumen andre oleha, hoj avlanas pašes ko mulo manuš tumare manušendar.

² Ča te merela vareko le rašaskra famelijatar, či e daj, o dad, o čhavo, e čhaj abo o phral, o rašaj šaj avel pašes. ³ Šaj avel pašes the paš e pheñ, savi hiñi slobodno, na gela romeste a mek dživel paš leste; the laha pes šaj melarel. ⁴ O rašaj te na melarel pes andre añi akor, te merel vareko, ko leske ačhila famelija pal o bijav; te na džal pašes paš o mulo, bo avke ačhela nažužo.

⁵ O rašaj te na strihinel peske o bala, te na hoñinel e brada añi te na čhingerel pes pro telos, hoj te sikavel e žala. ⁶ O rašaja mušinen te ačhel sveta peskre Devleske a našti melaren andre leskro nav. Anen le RAJESKE o jagale obeti, o chaben peskre Devleskro, vašoda mušinen te ačhel sveta.

⁷ Ma len tumenge romñake la džuvla, so hiñi melardi le lubipnaha, añi la džuvla, sava mukla lakro rom, bo tumen, o rašaja, san sveta tumare Devleske.

⁸ A tumen, manušale, len le rašajen sar svetonen, bo on anen o chabeneskre obeti tumare Devleskre. Vašoda ena tumenge sveta, bo me, o RAJ, som sveto – me, savo tumen pošvecinav.

⁹ Te pes le rašaskri čhaj melarela andre le lubipnaha, kerela ladž peskre dadeske; mušinen la te labarel andre jag.‘‘

O prikazi le nekbareder rašaske

¹⁰ „O nekbareder rašaj hin oda maškar peskre phrala, saveske sas pro šero avričhido olejos pro pomazañje a saveske sas dino te urel pre peste rašajika gada, vašoda našti peske mukel o bala pro šero rozburimen a našti pre peste čhingerel o gada. ¹¹ Našti avel pre oda than, kaj hin o mulo manuš, hoj pes te melarel. Añi te oda ela leskro dad abo leskri daj, ¹² našti džal avri andral o Svetostankos peskre Devleskro, hoj les te na melarel andre, bo sas le olejoha pro pomazañje oddino le Devleske. Me som o RAJ.

¹³ Mušinel peske te lel romñake pačivala čha. ¹⁴ Našti peske lel romñake vdova abo džuvla, sava mukla o rom, abo džuvla, so sas melardi le lubipnaha. Mušinel peske te lel romñake pačivala čha peskre manušendar, ¹⁵ hoj te na melarel andre o potomstvos maškar peskre manuša. Me som o RAJ, savo lestar kerel sveto.‘‘

Mek aver prikazi le rašajenge

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ „Phen le Aronoske: „Te varekas tire potomkendar ulahas varesavi telesno chiba, oda dženo našti anel o chaben peskre Devleskro. ¹⁸ Bo ñiko, kas hin varesavi telesno chiba, našti kerel kadi služba: Ñiko, ko hino koro abo bango; ñiko, kaste hin vareso o muj abo kas hin jekh vast abo jekh pindro bareder; ¹⁹ ñiko, kaste hin phago o vast abo phago o pindro; ²⁰ ñiko, ko hino puklato abo na dobarila avri; abo kas hin vareso pre jakh; abo kas hin nasvaliben pre cipa; añi ñiko, kaske hino muršikano udos poškodzimen. ²¹ Ñiko le rašaskre Aronoskre čhavar, saves hin varesavi telesno chiba, našti anel pro oltaris e obeta le RAJESKE. Hin les chiba, vašoda našti anel o chaben peskre Devleskro. ²² No šaj chal o neksveteder chaben the o sveto chaben peskre Devleskro. ²³ Ale našti džal andro Svetostankos paš o pochtan añi paš o oltaris, bo hin les e telesno chiba. Našti melarel miro Svetostankos, bo me som o RAJ, savo lendar kerel sveta.‘‘

²⁴ Avke oda o Mojžiš phenda le Aronoske, leskre čhavenge the savore Izraelitenge.

22

Ko šaj chal le obetendar

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Aronoske the leskre čhavenge, hoj te keren pačivales le svete darenca, save o Izraeliti oddelinde prekal mande, a te na keren ladž mire svete naveske. Me som o RAJ.

³ Phen lenge: „Prekal savore pokoleñja, so avena, te vareko tumare potomkendar gelahas paš ola sveta veci, save o Izraeliti oddelinde prekal o RAJ, a ulahas nažužo, kajso manuš pes mušinel te tradel het pašal miro muj. Me som o RAJ.

⁴ Te varekas andral o potomstvos le Aronoskro ulahas o nasvaliben pre cipa abo lestar gelahas o vitok, našti chal le svete obetendar, medik pes na obžužarela. Ela nažužo the akor, te pes chudñahas varesave vecendar, save sas melarde andre le mule manušestar, abo te lestar gelahas avri o semenos. ⁵ Melardahas pes andre the akor, te pes chudñahas varesave džvirostar, so pes cirdel pal e phuv, abo varekastar, kastar pes šaj melardahas andre varesave nažužipnaha. ⁶ Oda rašaj, ko pes chudñahas varesostar kajsestar, ela dži rači nažužo a ča te pes calo landarela andro pañi, šaj chal le svete obetendar. ⁷ Sar zadžala o kham, ela žužo a palis šaj chala le svete obetendar, bo oda hin leskro chaben. ⁸ Našti chal le džviros, savo murdalila abo sas čingerdo avre džvirostar; oleha pes melardahas andre. Me som o RAJ.

⁹ Savore rašaja mi dolikeren miro prikazis, hoj pre peste te na anen varesavo binos a te na meren vašoda, hoj na kerenas pal oda. Me som o RAJ, savo lendar kerel sveta.

¹⁰ Oda manuš, savo nane rašaj, našti chal le svete obetendar; našti lendar chal añi oda, ko avla te presovel ko rašaj, añi oda, kas ila o rašaj andre buči. ¹¹ Ale te o rašaj varekas cinela otrokoske, oda manuš šaj olestar chal. Leskre chabenestar šaj chan savore, ko ulile andre leskro kher. ¹² Te le rašaskri čhaj gela romeste vaš o murš, savo nane rašaj, našti chal le svete obetendar. ¹³ Ale te le rašaskri čhaj ačhela vdova abo te la mukela o rom a na ela la čhave, a avela pale te bešel andro kher peskre dadeskro, avke sar bešelas, sar sas terni, šaj chal le dadeskre chabenestar. Ale ñiko cudzo našti leskre chabenestar chal.

¹⁴ Te vareko chalahas le svete obetendar, ale na džanelas olestar, dela pale le rašaske ola obetakre dari a paš oda mek dothovela biš (20) percent. ¹⁵ O rašaja našti domuken, hoj vareko te melarel o sveta obeti, save o Izraeliti anen le RAJESKE, ¹⁶ bo te oda kerdehas, andehas e vina pre ola, ko chalehas le svete obetendar. Me som o RAJ, savo len pošvecinel.“

Te anel o obeti bi e čiba

¹⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁸ „Phen le Aronoske, leskre čhavage the savore Izraelitenge kada: ‚Te vareko tumendar – či oda ela o Izraelitas abo o cudzincos, savo bešel andro Izrael – anela peskri obeta sar e labardí obeta le RAJESKE, či oda ela o daros, pal savo diña lav, abo o daros, so del korkoro pestar, ¹⁹ mušinel te anel le samcos bi e čiba le dobitkostar vaj le bakrendar abo le kozendar, hoj o RAJ oda te prilel. ²⁰ Ma obetinen ñisave džviros, saves hin varesavi čiba, bo oleha na arakhena miloš andre jakha le RAJESKRE. ²¹ Te vareko anel e smiromoskri obeta le dobitkostar abo le bakrendar le RAJESKE, hoj te dolikerel peskro lav, savo diña, abo te odi obeta del korkoro pestar, o džviros mušinel te el bi e čiba, hoj o RAJ les te prilel. ²² Le RAJESKE našti anen ñisave džviros, so hino koro, bango, geralo, phage labenca, chrastenca abo hñisave phumenca. Kajse džviros na anena pro oltaris le RAJESKE pre jagali obeta. ²³ Pre obeta, so o manuš del korkoro pestar, šaj anen le bikos abo le bakres, saves hin jekh pindro cikneder abo bareder. Ale pre odi obeta, so diñan lav le RAJES, našti, bo kajso džviros o RAJ na prilela. ²⁴ Ma obetinen le RAJESKE ñisave džviros, saves hin odčhimen, pripučimen, prečhimen abo prikikidlo semeñikos. Kada našti keren andre tumari phuv. ²⁵ Ma prilen le cudzincostar ñisave kajse džviros, hoj les te obetinen sar o chaben tumare Devleskro. Le džviros hin čiba a na ela le RAJESKE pre dzeka.“

²⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁷ „Te varekaske ulola gurumñori, bakroro abo cikñi kozica, mi ačhel ehta džives paš peskri daj a paloda pes šaj prilel oda džvirocis pre jagali obeta le RAJESKE. ²⁸ Ma murdaren andre oda jekh džives la gurumña abo la ovečka lakre ciknoreha. ²⁹ Te anena le RAJESKE e palikeribnaskri obeta, anen la avke, hoj o RAJ tumen te prilel. ³⁰ Mušinen la te chal andre oda džives, sar sas obetimen. Ma muken latar ñič dži tosara. Me som o RAJ.

³¹ Dolikeren mire prikazi a dživen pal lende. Me som o RAJ. ³² Ma keren ladž mire svete naveške, hoj te avav lašardo sar sveto maškar o Izraeliti. Me som o RAJ, savo tumendar kerel sveta. ³³ Iiom tumen avri andral o Egipt, hoj te avav tumaro Del. Me som o RAJ.“

23

Le RAJESKRE inepi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Izraelitenge: ‚Kala hine o inepi le RAJESKRE, pre save vičinena le manušen a zdžana tumen jekhetane, hoj man te lašaren. Kala hine mire inepi.“

O šabat

³ „Šov dživesa pes kerela buči, ale pro eftato džives ela o šabat, oda džives ela pro odpočinkos a zdžana tumen, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena nisavi buči, oda hin o šabat le RAJESKRO všadzik, kaj bešena.“

*E Patrađi**

⁴ „Kala hin le RAJESKRE inepi, kana jekhetane lašarena le RAJES. Likerena len andre ola dživesa, so hine pre oda dine: ⁵ Andro ešebno čhon pro dešuštarto (14.) džives, sar zadžala o kham, chudela le RAJESKRI Patrađi. ⁶ Pro dešupandžto (15.) džives andre oda čhon hin le RAJESKRO inepos le Marengro bi o Kvasos a efta dživesa chana o mare bi o kvasos. ⁷ Andre ešebno džives na kerena nisavi buči a zdžana tumen jekhetane, hoj man te lašaren. ⁸ Efta džives anena le RAJESKE e jagali obeta. Pro eftato džives na kerena nisavi buči a pale tumen zdžana jekhetane, hoj te lašaren le RAJES.“

E obeta le ešebne ulipnastar

⁹ O RAJ pale prevakerda ko Mojžiš: ¹⁰ „Phen le Izraelitenge: ‚Sar avena andre odi phuv, savi tumenge dav, a skidena lakro ulipen upre, anen o ešebno snopos tumare ulipnastar le rašaske. ¹¹ Ov hazdela upre oda snopos anglo RAJ, hoj pes oda te prilel vaš tumenge. Pre aver džives pal o šabat o rašaj oda hazdela upre. ¹² Andre oda džives, sar anena o snopos, le RAJESKE anen the jekheberšeskre bakrores bi e chiba pre labardi obeta. ¹³ Paš oda anena the e chabeneskri obeta: duj kili aro mišimen le olejoha pre obeta, so šukares voñinel le RAJESKE; paš oda mek litra mol pre molakri obeta. ¹⁴ Dži akor, medik na anena le RAJESKE odi obeta, na chana o maro, o peko zrnos aňi o švižo zrnos. Kada zakonos hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja všadzik, kaj bešena.‘“

O inepos le Kurkengro†

¹⁵ „Rachinen avri efta cala kurke ole dživesestar pal o šabat, sar anđan o snopos pre hazdli obeta. ¹⁶ Mušinen te rachinel penda dživesa – dži o ešebno džives pal ola efta kurke – a akor anena le RAJESKE e nevi chabeneskri obeta. ¹⁷ Dojekh famelija anela kheral duj mare pre hazdli obeta. Pekena duj mare andral o duj kili aro le kvasoha a anena oda le RAJESKE pre hazdli obeta tumare ešebne ulipnastar. ¹⁸ Jekhetane ole marenca anena the efta jekheberšeskre bakroren bi e chiba, jekhe bikos the duje bakren pre labardi obeta le RAJESKE. Anena len la chabeneskra obetaha the la molakra obetaha pre jagali obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ¹⁹ Anena the jekhe capos pre obeta vaš o binos the duje jekheberšeskre bakroren pre smiromoskri obeta. ²⁰ O rašaj ole duje bakroren le mareha andral o ešebno ulipen hazdela upre anglo RAJ pre hazdli obeta. Kala obeti hine sveta le RAJESKE a patrinen le rašaske. ²¹ Andre oda džives tumen zdžana, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena nisavi buči. Kada zakonos hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja všadzik, kaj bešena.

²² Sar skidena oda o ulipen andre tumari phuv, ma skiden pal tumare mali savoro dži pal o agora aňi upre, so tumenge pela pre phuv. Muken oda le čorenghe the le cudzincenge. Me som o RAJ, tumaro Del.“

O inepos le Trubengro‡

²³ O RAJ prevakerda ko Mojžiš: ²⁴ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Andro eftato čhon pro ešebno džives tumen ela o šabatoskro odpočinkos; zdžana tumen jekhetane, hoj te lašaren le RAJES, a trubinena pro trubi. ²⁵ Ma keren nisavi buči, ale anen le RAJESKE e jagali obeta.“

O Džives pro zmjereňjeŠ

²⁶ O RAJ prevakerda ko Mojžiš: ²⁷ „Andre oda eftato čhon pro dešto džives ela o Džives pro zmjereňje. Zdžan tumen jekhetane te lašarel le RAJES. Poscinen a pokorinen tumen a anen le RAJESKE e jagali obeta. ²⁸ Andre kada džives ma keren nisavi buči, bo oda hin o Džives pro zmjereňje, kana pes kerel o zmjereňje vaš tumenge anglo RAJ, tumaro Del. ²⁹ Sako, ko pes na poscindaahas andre kada džives, ela tradlo het peskre manušendar. ³⁰ Zňičinava mire manušendar sakones, ko kerdaahas andre kada džives varesavi buči. ³¹ Ma keren nisavi buči. Kada zakonos hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja všadzik, kaj bešena. ³² Ela oda prekal tumende o šabatoskro odpočinkos a poscinena tumen. Račatar pro eňato džives andre oda eftato čhon dži rači pro dešto džives dolikeren tumaro šabat.“

*O inepos le Stankengro**

* 23:3 23,4 E hebrejiko čhib: Pesach † 23:14 23,15 E hebrejiko čhib: Šavuot ‡ 23:22 23,23 E hebrejiko čhib:

Jom terua Š 23:25 23,26 E hebrejiko čhib: Jom kipur * 23:32 23,33 E hebrejiko čhib: Sukot

³³ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš: ³⁴ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Andre oda eftato čhon pro dešupandžto džives chudel o inepos le Stankengro prekal o RAJ, savo likerela efa dživesa. ³⁵ Pro ešebno džives na kerena nisavi buči a zdžana tumen, hoj te lašaren le RAJES. ³⁶ Efta dživesa anena le RAJESKE e jagali obeta. Pro ohtoto džives tumen pale zdžana jekhetane, hoj te lašaren le RAJES, a anena e jagali obeta le RAJESKE. Oda hin o inepos, kana tumen zdžana te lašarel le RAJES a na kerena nisavi buči.

³⁷ Kala hine le RAJESKRE inepi, pre save vičinena le manušen jekhetane, hoj te lašaren le RAJES. Anena le RAJESKE e labardi obeta, e chabeneskri obeta, e smiromoskri obeta the e molakri obeta pal oda, savi obeta kempel te anel pre oda ineposkro džives. ³⁸ Kala obeti anena le RAJESKE mek paš ola obeti, so pes imar kerel prekal o RAJ: o obeti pro šabatoskre dživesa, o obeti, save pes anel vaš oda, hoj pes del lav, the o obeti, save den korkore pestar.

³⁹ Pro dešupandžto (15.) džives andro eftato čhon, paloda, sar skidňan upre o ulipen, oslavinena le RAJESKRO inepos efa dživesa. Pro ešebno the pro ohtoto džives ela o šabatoskro odpočinkos. ⁴⁰ Andro ešebno džives lena o ovocje pal o nekfeder stromi, o palmova konara, o konara pal o prajtengre stromi the o konara pal o paňengre virbi a efa džives radisadona anglo RAJ, tumaro Del. ⁴¹ Oslavinen kada inepos efa džives andro berš. Kada zakonos hin pro furt prekal savore tumare pokoleňja. Oslavinen les andro eftato čhon. ⁴² Efta dživesa dživen avri tel o streškici. Savore Izraeliti dživena tel o streškici, ⁴³ hoj savore tumare pokoleňja te džanen, hoj diňom le Izraelitenge te dživel tel o streškici, sar len ilom avri andral o Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del.“

⁴⁴ Kavke o Mojžiš vakerelas le Izraelitenge pal o inepi, so diňa o RAJ.

24

O olejos andro svietňikos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Izraelitenge, hoj tuke te anen o žužo olivovo olejos, hoj o švetlos furt te labol andro svietňikos. ³ O Aron pes starinela pal oda, hoj o švetlos te labol račatar dži tosara anglo RAJ andro Svetostankos anglo pochtan, pal savo hin e archa la zmluvakri. Kada prikazis mušinen te dolikerel tumare pokoleňja pro furt. ⁴ O Aron furt dela varekaske pes te starinel pal o lampi pro žužo somnakuno svietňikos anglo RAJ.“

O sveta mare

⁵ „Le o nekfeder aro a pek olestar dešuduj mare, jekh maro duje kilendar. ⁶ Thov len anglo RAJ pro žužo somnakuno skamind a sthov len andro duj šori, šov mare andre jekh šoros. ⁷ Paš dojekh šoros thov o žužo kađidlos, savo pes labarela vaš o mare sar jagali obeta le RAJESKE. ⁸ Kala mare ena furt thode anglo RAJ pre dojekh šabat. Kada pes kerela vaš o Izraeliti sar večno zmluva. ⁹ O mare ena prekal o Aron the prekal leskre čhave. Chana len pro sveto than, bo oda hin igen sveto kotor le RAJESKRE jagale obetendar prekal o rašaja. Kada hin prekal lende pro furt.“

O meriben vaš o košiben

¹⁰ Jekhvar geľa maškar o Izraeliti jekh murš, saves sas daj Izraeličanka a dad Egiptanos, a vesekedinda pes avre Izraelitaha andro taboris. ¹¹ E daj ole muršeskri pes vičinelas Šelomit a sas le Dibriskri čhaj andral o kmeňos Dan. Oda murš namištes vakerelas pro Del a košelas. Avke les ande ko Mojžiš. ¹² Phandle les andre, medik lenge o RAJ na phenela so leha te kerel.

¹³ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁴ „Lidža oles, ko košelas le Devles, avri andral o taboris. Ode leske savore, ko les šunde te košel, thovena o vasta pro šero a savore manuša les murdarena le barenca. ¹⁵ Phen le Izraelitenge: ‚Sako, ko košlahas le Devles, lidžala vaš peskro binos o trestos. ¹⁶ Sako, ko namištes vakerdahas pre le RAJESKRO nav, mušinel te merel. Či ela cudzincos abo Izraelitas, savore manuša les murdarena le barenca, te namištes vakerela pre le RAJESKRO nav.

¹⁷ Sako, ko murdarela manušes, ela murdardo. ¹⁸ Sako, ko murdarela varekaske le džviros, mušinela leske te del pale avre džviros; o dživipen vaš o dživipen. ¹⁹ Oleske, ko dukhavela varekas, ela kerdo avke, sar kerda ov: ²⁰ o phago kokalos vaš o phago kokalos, e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand. Savi dukh kerđa avreske, ajsi dukh ela kerdi the leske. ²¹ Oda, ko murdarela varekaske le džviros, mušinela leske te del pale vaš oda džviros, ale oda, ko murdarela manušes, ela murdardo. ²² Jekh zakonos ela prekal o cudzincos the prekal o Izraelitas. Me som o RAJ, tumaro Del.“

²³ Sar kada o Mojžiš phenda le Izraelitenge, ligende avri andral o taboris oles, ko košelas, a murdarde les le barenca. O Izraeliti kerde avke, sar oda o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

25

E phuv peske odpočovinela eftato berš

¹ O RAJ prevakerda ko Mojžiš pro verchos Sinaj: ² „Phen le Izraelitenge: ‚Sar avena andre phuv, savi tumenge dav, odpočovinela peske e phuv a likerela o šabat prekal o RAJ sako eftato berš. ³ Šov berš sadzineha pre tiri maľa, šov berš strihineha tiri viňica a skideha lengro ulipen. ⁴ Ale pro eftato berš peske e phuv mušinel te odpočovinel, ela la o šabatoskro odpočinkos – o šabat prekal o RAJ. Ma sadzin pre tiri maľa aňi ma strihin tiri viňica. ⁵ Ma skide oda, so barila korkoro pestar, ma skide o hroznos pal tiri viňica. Oda berš peske e phuv odpočovinela. ⁶ Savoro, so pre phuv barola andre oda berš, šaj chaha tu, tiro sluhas, tiri služka, tiro robotňikos the cudzincos, savo bešel ke tute. ⁷ The tiro dobitkos the o džviri, so hine andre tiri phuv, šaj chana savorestar, so upre barola.‘“

O Radišagoskro berš

⁸ „Rachin avri ehta šabatoskre berša – eftavar po ehta – oda hin saranda the eňa (49) berša. ⁹ Palis pes trubinela zorales pro bakrano rohos pro dešto džives andro eftato čhon, andro Džives pro zmjereňje. Trubinela pes pal cali phuv. ¹⁰ Avke pošvecinena o pendato berš a dena te džanel savore manušenge andre tumari phuv, hoj hin e sloboda. Oda ela o Radišagoskro Berš prekal tumende, kana sako chudela pale peskro majetkos a sako, ko sas bikendo sar otrokos, ela premuklo a džala pale paš peskri famelija. ¹¹ O pendato berš ela prekal tumende o Radišagoskro Berš. Ma sadzinen aňi ma skiden oda, so barila korkoro pestar, aňi ma skiden o hroznos, savo barila, kajte e viňica na sas strihimen. ¹² O Radišagoskro Berš ela prekal tumende sveto. Chana ča oda, so barola pre maľa korkoro pestar.‘“

Sar te bikenel abo te cinel e maľa

¹³ „Andre kada Radišagoskro Berš sako chudela pale peskro majetkos.

¹⁴ Vašoda te bikeneha tumare manušenge varesavi phuv abo te la lendar cineha, ker oda mištes. ¹⁵ Te cineha tumare manušestar e maľa, počineha leske pal oda, keci berša pregele pal o Radišagoskro Berš. Ov tuke bikenela pal oda, keci berša tuke ačhel te skidel upre o ulipen dži o Radišagoskro Berš. ¹⁶ Te ačhela buter berša, mangela pes buter vaš e maľa; te ačhel frimeder berša, mangela pes frimeder. Bo pes bikenel pal oda, keci berša pes skidela upre o ulipen. ¹⁷ Ma thoven avri jekh avreha. Daran tumen le Devlestar, bo me som o RAJ, tumaro Del.

¹⁸ Dolikeren mire prikazaňja, šunen mire zakoni a dživen pal lende, hoj te bešen andro smirom andre tumari phuv. ¹⁹ E phuv tumenge anela peskro ulipen, chana čales a bešena ode andro smirom. ²⁰ Tumen šaj phučen: ‚So chaha pro eftato berš, te na sadzinaha aňi na skidaha upre o ulipen?‘ ²¹ Pro šovto berš tumen požehňinava avke, hoj tumenge barola dos ulipen pro trin berš. ²² Sar sadzinena pro ochtoto berš, chana le phurane ulipnastar, medik na dobarola o ulipen pro eňato berš.‘“

²³ „E phuv pes našti bikenel pro furt, bo hiňi miri. Tumen san ke ma ča sar o cudzinci the sar ola, ko kade ča bešen. ²⁴ Andre cali tumari phuv mušinen te kerel avke, hoj pes e phuv, so sas bikendi, te del te odcinel pale.

²⁵ Te vareko le Izraelitendar ačhela čoro a mušinela te bikenel peskri phuv, akor mušinel te avel leskri nekpašeder famelija a te cinel la pale. ²⁶ Te ole manušes na ela ņiko, ko šaj odi maľa cindahas avri, a palis oda manuš barvalola a ela les pre oda, hoj la te cinel pale, ²⁷ rachinela avri o berša, kanastar e maľa bikenda a počinela oleske, kaske la bikenda pal oda, keci berša ačhen dži o Radišagoskro Berš. Kavke dochudela pale peskri maľa. ²⁸ Ale te les na ela pre oda, hoj la te cinel pale, akor odi maľa, so bikenda, ačhela oleske, ko la cinda, dži o Radišagoskro Berš. Andro Radišagoskro Berš pes odi maľa dela pale ole manušeske, ko la bikenda, a kavke dochudela pale peskri maľa.‘“

Sar te bikenel abo te cinel o kher

²⁹ „Te vareko bikenela peskro kher andro foros ohradzimen le murenca, ela les berš pre oda, hoj les te cinel pale akorestar, kanastar les bikenda. Jekh calo berš les šaj cinel pale. ³⁰ Ale te les na cinela pale tel jekh berš, oda kher andre oda foros ačhela oleske, ko les cinda, the leskre potomkenge pro furt. Oda, ko les cinda, na mušinela te del pale oda kher aňi pro Radišagoskro Berš. ³¹ Ale o khera andro gava, save nane ohradzimen le murenca, pes rachinena avke sar o maľi. Oda, ko bikenda o kher, šaj les cinela pale, abo šaj užarel pro Radišagoskro Berš, kana les chudela pale.

³² No andro fori le Levitengre peske o Leviti furt šaj cinen pale peskre khera. ³³ Te vareko le Levitendar peske na cinela pale oda kher andre peskro foros, ta chudela les pale pro Radišagoskro Berš, bo o khera andro fori le Levitengre hine lengro dedictvos maškar o Izraeliti. ³⁴ Ale o mali pašal lengre fori pes našti bikenen, bo hine lengro dedictvos pro furt. “

Te na pes lel interesis le Izraelitendar

³⁵ „Te vareko le Izraelitendar ačhela čoro a na ela les pro chaben, ta pomožinen leske avke, sar oda kerdanas olenge, ko avle te bešel andre tumari phuv, sar cudzinci, hoj te dživen maškar tumende. ³⁶ Ma len lestar nisavo interesis, ale daran tumen le Devlestar a domuken leske te dživel paš tumende. ³⁷ Ma den les kečeň love interesiha; ma den les chaben avke, hoj upre vareso te zaroden. ³⁸ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt, hoj tumenge te dav o Kanaan a te avav tumaro Del. “

O prikazi pal o otroka

³⁹ „Te vareko le Izraelitendar ačhela čoro a bikenela pes tuke otrokoske, ma de leske te kerel le otrokoskri buči. ⁴⁰ Liker les avke sar oles, kas ilal andre buči, abo sar oles, ko avla te bešel andre tiri phuv. Mi kerel prekal tu buči dži o Radišagoskro Berš. ⁴¹ Palis tutar džala het the le čhavenca a avela pale ke peskri famelija, paš o majetkos peskre dadengro. ⁴² Vašoda, hoj o Izraeliti hine mire služobňika, saven ilom avri andral o Egipt, našti len te bikenel sar otroken. ⁴³ Ma av pre lende nalačo the zoralo, ale dara tut tire Devlestar.

⁴⁴ Ole narodendar, so hine pašal tumende, šaj tumenge cinen otrokos abo otrokiňa. ⁴⁵ Šaj cinen otrokenge the le čhaven le cudzincendar, save dživen maškar tumende. Kajse čhave, so ulile andre tumari phuv, šaj tumenge patrinen. ⁴⁶ Šaj len muken tumare čhavege sar dedictvos, šaj ačhen tumare otrokenge pro furt. Ale ma aven zorale pre tumare phrala, pro Izraeliti.

⁴⁷ Te o cudzincos, savo avla paš tute te bešel, barvalola a tiro phral le Izraelitendar ačhela čoro a bikenela pes le cudzincoske, abo varesave čhaske andral leskri famelija, ⁴⁸ the avke pes šaj cinel avri, kajte pes bikenda. Šaj les cinel avri vareko andral leskri famelija: ⁴⁹ či o bačis abo le bačiskro čhavo, vaj vareko aver leskra famelijatar. Abo te palis les pre oda ela, šaj pes cinela avri korkoro. ⁵⁰ Palis le kupcoha rachinela avri o berša, kanastar pes leske bikenda, dži o Radišagoskro Berš. Vaš peskro premuklĭben počinela ajci, keci pes počindahas le robotňikoske vaš ajci berša. ⁵¹ Te mek ela but berša dži o Radišagoskro Berš, počinela buter vaš peskro premuklĭben; ⁵² te ela frimeder, počinela vaš peskro premuklĭben frimeder pal oda, keci berša ačhen dži o Radišagoskro Berš. ⁵³ O cudzincos pes ke leste mušinel te likerel sar ko robotňikos, savo sas ilo andre buči berš pre beršeste. Mušines te dodikhel, hoj pes leha te na kerel zorales. ⁵⁴ Ale te na ela kavke avricindo, ela premuklo peskre čhavenca pro Radišagoskro Berš, ⁵⁵ bo o Izraeliti hine mire služobňika. Hine mire sluhi, saven ilom avri andral o Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del. “

26

Te na pes kerel o modli

¹ „Ma keren tumenge le devloren aňi ma ačhaven o avrirezimen modli aňi sochi aňi o barune slupi andre tumari phuv, hoj angle lende te bandon. Bo me som o RAJ, tumaro Del.

² Dolikeren mire šabatoskre dživesa a mi el tumen pačiv angle miro Svetostankos. Me som o RAJ. “

Te o Izrael dživela pal mire zakoni, ela požehňimen

³ „Te dživena pal mire zakoni a dolikerena mire prikazaňja, ⁴ akor tumenge bičhavava o brišind andro spravno časos, e phuv dela peskro ulĭpen a o stromi peskro ovocje. ⁵ Barola tumenge ajci zrnos, hoj les skidena upre mek akor, sar pes skidel upre o hroznos, a o hrozni skidena upre mek akor, sar pes sadzinel. Ela tumen pherdo chaben, chana tumenge a dživena bi e dar andre tumari phuv.

⁶ Dava o smirom andre phuv, a sar sovena, ņiko tumen na daravela avri. Tradava het le dzive džviren andral e phuv a imar šoha na ela o mariben andre tumari phuv. ⁷ Džana pre tumare ņeprijateľa a on merena tumara šablatar. ⁸ Tumare pandž džene denašena pal o šel (100) a tumare šel džene denašena pal o deš ezera (10 000). Avke tumare ņeprijateľa ena murdarde tumara šablaha.

⁹ Visarava man ke tumende, dava tumen but čhave, kerava tumendar igen but a dolikerava tumena miri zmluva. ¹⁰ Barola tumenge ajci ulipen, hoj lestar chana calo berš a mek les mušinena te pratinel avri, hoj te keren than prekal o nevo. ¹¹ Kerava mange maškar tumende miro kher a na džunglona mange. ¹² Phirava maškar tumende; me avava tumaro Del a tumen avena mire manuša. ¹³ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ilom avri andral o Egipt, hoj te na aven imar lengre otroka. Phagerdom tumenge o pharo jarmos, hoj tumen te rovniinen avri a te hazden o šero upre.“

Te o Izrael na šunela le Devles, ela mardo

¹⁴ „Ale te man na šunena a na dolikerena mire prikazaŋja, ¹⁵ te na kamena te dživel pal mire zakoni, te tumenge džunglona mire prikazi, te na kerena pal savore mire prikazaŋja a avke na dolikerena miri zmluva, ¹⁶ akor tumenge kerava kada: Mukava pre tumende e bari dar, o džungale nasvalibena the o horučki, so demen andro jakha a slabisaren o felos. Sadzinena tumaro zrnos, ale pre ŋisoste, bo chana les tumare ŋeprijateľa. ¹⁷ Džava pre tumende a tumare ŋeprijateľa tumen zŋičinena; vladŋinena tumenge ola, ko tumen našti avri ačhen; denašena, kajte pre tumende ŋiko na džala.

¹⁸ Te man aŋi akor na šunena, marava tumen vaš tumare bini eftavar buter. ¹⁹ Prephagava tumaro zacato baripen a na dava tumen o brišind: O ŋebos ela sar trast a tumari phuv zorali sar brondzos. ²⁰ Tumari buči ela pre ŋisoste, bo andre tumari phuv na barola o ulipen a o stromi na anena peskro ovocje.

²¹ Te mek furt tumen mange ačhavena a na kamena man te šunel, dothovava pre tumende eftavar buter pharipen vaš tumare bini. ²² Bičhavava pre tumende le dzive džviren, save tumenge murdarena le čhaven, zŋičinena tumaro dobitkos a mukena tumendar ajci frima, hoj tumare droma ačhena omukle.

²³ No te na siklona aŋi pal kala veci a mek furt tumen mange ačhavena, ²⁴ akor man the me ačhavava tumenge a marava tumen vaš tumare bini eftavar buter. ²⁵ Bičhavava pre tumende e šabla, savi pes pomstŋinela vaš oda, hoj na dolikerdan e zmluva. Sar tumen džana te garuvel andre tumare fori, mukava pre tumende o meribnaskro nasvaliben a dava tumen andro vasta le ŋeprijateľenge. ²⁶ Sar tumenge zŋičinava o skladi le chabeneskre, akor deš džuvľija pekena andre jekh bov o maro a rozdelinena tumenge les pre vaha; chana les, ale na čalona lestar.

²⁷ Te man aŋi akor na šunena a mek furt tumen mange ačhavena, ²⁸ akor man the me pre tumende ačhavava mira cholaha a marava tumen vaš tumare bini eftavar buter. ²⁹ Bokhatar chana tumare čhaven the tumare čhajen. ³⁰ Zŋičinava tumare uče thana pro lašariben; phagerava tumare kadidloskre oltara a tumare mule fela čhivava pre tumare nadžide modli a tumen mange džunglona. ³¹ Tumare fori rozburinava a zŋičinava tumare sveta thana; e voŋa tumare obetendar na prilava. ³² Me avke zŋičinava e phuv, hoj predarana mek the o ŋeprijateľa, save la zalena. ³³ Roztradava tumen maškar o narodi a lava avri e šabla, hoj pal tumende te džav. Tumari phuv ačhela omukli a tumare fori ačhena rozburimen. ³⁴ Avke tumari phuv peske odpočovnela pal calo časos, so ela omukli, medik tumen avena andre phuv tumare ŋeprijateľengri, a ela la peskre šabatoskre berša. ³⁵ Calo časos, so ela omukli, peske e phuv odpočovnela, bo našti odpočovnelas pro šabatoskre berša, sar andre bešenas.

³⁶ Olenge, ko tumendar ačhena te dživel andre phuv le ŋeprijateľengri, anava e dar andro jile. Mekča šunena, hoj e balvajori phurdel pre prajta, imar denašena. Denašena, sar te denašlanas andral o mariben, a perena, kajte pre tumende ŋiko na džala. ³⁷ Perena jekh pre aver, sar te denašlanas andral o mariben, kajte pre tumende ŋiko na džala; na ela tumen zor te obačhel angle tumare ŋeprijateľa. ³⁸ Merena maškar o aver narodi; e phuv le ŋeprijateľengri tumen chala tele. ³⁹ Ola, ko tumendar ačhena te dživel, merena andre phuv peskre ŋeprijateľengri vaš peskro nalachipen a kirŋona vaš o nalachipen peskre dadengro.“

Te vareko viznavinela peskre bini, ela leske odmuklo

⁴⁰ „Ale šaj pes ačhel, hoj tumare čhave viznavinena peskri vina a the e vina peskre dadengri, save sas mange napačivale a pes ačhavena pre mande, ⁴¹ a vašoda man the me ačhadom pre lende a andom len andre phuv le ŋeprijateľengri. Akor, te pes lengre naobrezimen jile pokorinena, a sar imar liĝenena o trestos vaš peskro binos, ⁴² leperava mange pre miri zmluva le Jakoboha, pre miri zmluva le Izakoha the pre miri zmluva le Abrahamoha; leperava mange pre odi phuv. ⁴³ E phuv ela omukli le manušendar, hoj peske te odpočovinel vaš ola šabatoskre berša, so la na sas. Ela zamukli, medik o manuša na počinena vaš peskro binos, bo na kamenas te dživel pal mire prikazi a džungľile lenge mire zakoni. ⁴⁴ Ale aŋi akor, sar ena andre phuv le ŋeprijateľengri, len na odčhivava a na džunglona mange avke, hoj len calkom te zŋičinav a te prephagav

lenca miri zmluva. Me som o RAJ, lengro Del. ⁴⁵ Vaš lenge mange leperava pre zmluva lengre dadenca, saven ilom avri andral o Egipt anglo jakha savore narodengre, hoj te avav lengro Del. Me som o RAJ.“

⁴⁶ Kala prikazi, zakoni the prikazaŋja diŋa o RAJ maškar peste the maškar o Izraeliti prekal o Mojžiš pro verchos Sinaj.

27

O prikazaŋja pal o veci, so pes oddel le RAJESKE la veraha

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske; ² „Phen le Izraelitenge kada: „Te vareko ilahas vera, hoj oddela varekas te služinel ča le RAJESKE, oda oddino manuš šaj el oslobodzimen andral e vera avke, hoj pes vaš leske počinela kajci love: ³ Vaš o murš, biše beršendar dži šovardeš berš, pes počinela penda rupune šekli – ajse, save hin andro Svetostankos – ⁴ a vaš e džuvli pes počinela tranda rupune šekli. ⁵ Vaš o murš, pandže beršendar dži biš berš, pes počinela biš šekli a vaš e džuvli deš. ⁶ Vaš o muršoro, jekhe čonestar dži pandž berš, pes počinela pandž šekli a vaš e čhajori trin. ⁷ Vaš o murš, savesko hin šovardeš berš a buter, pes počinela dešupandž šekli a vaš e džuvli deš. ⁸ Te oda, ko lel vera, ulahas igen čoro a našti ajci počindahas, akor ačhaveha anglo rašaj oles, ko sas oddino le RAJESKE. A o rašaj phenela, keci kempel vaš leste te počinel pal oda, pre soste hin oles, ko ila vera.

⁹ Te vareko ilahas vera, hoj oddela le RAJESKE varesave džviros sar daros, akor oda džviros dino le RAJESKE ačhela sveto. ¹⁰ Našti les te čerinel aŋi našti te del le nalače džviros vaš o lačo abo le lače džviros vaš o nalačo. Ale te the avke ela čerimen jekh džviros vaš aver, soduj džviri ena sveta prekal o RAJ. ¹¹ Te oda ela varesavo nažužo džviros, so pes na anel le RAJESKE pre obeta, akor pes mi ačhavel ole džviros anglo rašaj. ¹² O rašaj phenela, keci hin leskri cena pal oda, savo oda džviros hino, či hino lačo abo na. Ajsi cena, savi o rašaj phenela, ajsi ela. ¹³ A te les oda manuš kamela te cinel avri, dothovela paš odi cena biš percent.

¹⁴ Te vareko oddela le RAJESKE peskro kher sar sveto daros, o rašaj phenela, keci hin leskri cena pal oda, savo oda kher hino, či hino lačo abo na. Ajsi cena, savi o rašaj phenela, ajsi ela. ¹⁵ A te oda manuš, savo oddiŋa peskro kher le RAJESKE, les kamela te cinel avri, dothovela paš odi cena biš percent a ela pale leskro.

¹⁶ Te vareko oddela le RAJESKE vareso peskra malatar, savi hiŋi andral leskro dedictvos, lakri cena pes rachinela pal oda, keci pre late kempel semena te sadzinel: deš šekli pes rachinela vaš o biš kili jačmeŋis. ¹⁷ Te peskri mala le RAJESKE oddela andro Radišagoskro berš, rachinela pes cali cena. ¹⁸ Te peskri mala oddela imar pal o Radišagoskro berš, o rašaj leske rachinela e cena pal o berša, so ačhen dži o aver Radišagoskro berš, a odrachinela pes la cala cenatar. ¹⁹ A te oda manuš kamela te cinel avri peskri dedično mala, so diŋa le RAJESKE, akor dothovela paš lakri cena mek biš percent a ela pale leskri. ²⁰ No te e mala na cinela pale avri a bikenela la avre manušeske, akor la imar šoha našti cinela pale. ²¹ Pro Radišagoskro berš ačhela odi mala sveto le RAJESKE; ela oddiŋi imar pro furt. Ačhela le rašajenge sar lengro majetkos.

²² Te vareko oddela le RAJESKE e mala, savi varekastar cinda, savi na chudŋa peskra famelijatar sar dedictvos, ²³ akor o rašaj rachinela e cena vaš e mala dži o Radišagoskro berš a mek oda džives počinela oda manuš le RAJESKE odi cena sar o sveto daros. ²⁴ Andro Radišagoskro berš pes e mala dela pale oleske, kastar sas cindi a kaske patrinel sar dedictvos. ²⁵ Dojekh cena pes rachinela avri pal ola šekli, save hin andro Svetostankos.

²⁶ Ale ŋiko te na oddel le RAJESKE le džviros, savo ulol ešebno, bo oda the avke patrinel le RAJESKE sar ešebno; či bikos abo bakro, hin oda le RAJESKRO. ²⁷ Te oda džviros ela nažužo, akor les šaj cinela avri pal oda, savi ela leskri cena, a dothovela paše mek biš percent. Te les na cinela avri, bikenela pes pal oda, savi ela leskri cena. ²⁸ Ale ŋič olesar, so les hin a oddiŋa imar pro furt le RAJESKE – či oda hin manuš, džviros vaj dedično mala – našti pes bikenel aŋi cinel avri. Savoro, so hin oddino imar pro furt, hin igen sveto le RAJESKE. ²⁹ Ňisavo manuš, savo hin oddino imar pro furt, pes našti cinel avri; mušinel te merel.

³⁰ O dešjatki savorestar pal e mala – o zrnos pal e mala the o ovocje pal o stromi – patrinel le RAJESKE. Hine sveta le RAJESKE. ³¹ Te vareko kamel te cinel avri vareso peskre dešjatendar, dothovela paše biš percent. ³² Savore dešjatki le dobitkostar the le bakrendar – dojekh dešto džviros, savo predžal prekal e paca le pastjeriskri – ela

sveto le RAJESKE. ³³ Na dikhela pes pre oda, či hin oda džvirov lačo abo na, aňi pes našti čerinel vaš aver. Ale te pes the avke čerindahas, soduj džviri ena sveta a našti len te cinel avri.‘‘

³⁴ Kala hin o prikazaňja, save diňa o RAJ le Mojžišoske pro verchos Sinaj prekal o Izraeliti.

Numeri Štarto zvitkos le Mojžišoskro

O Izraeliti hine zgende pre pušta

¹ Ešebno džives andro dujto čhon andro dujto berš pal oda, sar o Izraeliti avle avri andral o Egipt pre pušta Sinaj, o RAJ prevakerda ko Mojžiš andro Svetostankos a phenda leske: ² „Tu the o Aron zgenen savore Izraeliten pal lengre fajti the fameliji avke, hoj te el pisimen andre o nav dojekhe muršeskro ³ andral o Izrael, kaske hin biš (20) berš the buteder a savo šaj džal andro mariben. A thovena len andro maribnaskre čati. ⁴ Andral dojekh kmeños tumenge mi pomožinel jekh famelijakro vodcas. ⁵ Kala hine o nava ole muršengre, so tumenge pomožinena:

Andral le Rubenoskro kmeños o Elicur, le Šedeurosokro čhavo;

⁶ andral le Šimeonoskro o Šelumiel, le Curišadajoskro čhavo;

⁷ andral le Judaskro o Nachšon, le Aminadaboskro čhavo;

⁸ andral le Jisacharoskro o Netaneel, le Cuaroskro čhavo;

⁹ andral le Zebulunoskro o Eliab, le Chelonoskro čhavo;

¹⁰ le Jozefoskre čhavendar:

andral le Efrajimokro kmeños o Elišamas, le Amichudokro čhavo,

andral le Menašeskro o Gamaliel, le Pedacurosokro čhavo;

¹¹ andral le Benjaminoskro o Abidan, le Gideoniskro čhavo;

¹² andral le Danoskro o Achiezer, le Amišadajoskro čhavo;

¹³ andral le Ašeroskro o Pagiel, le Ochranoskro čhavo;

¹⁴ andral le Gadoskro o Eljasaf, le Deueloskro čhavo;

¹⁵ andral le Naftaliskro o Achiras, le Enanoskro čhavo.“

¹⁶ Kala savore sas avrikidle sar vodci upral peskre kmeñi.

¹⁷ Kala dešuduj (12) murša pomožinenas le Mojžišoske the le Aronoske ¹⁸ a ešebno džives andro dujto čhon zvičinde jekhetane savore manušen. Palis pisinde andre lengre nava pal lengre fajti the fameliji. Savore muršen, savenge sas biš (20) berš a buteder, rachinenas a pisinenas andre, ¹⁹ avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. On len pisinde andre pre pušta Sinaj.

²⁰ Savore murša, savenge sas biš berš a buteder, save šaj gele andro mariben, sas pisimen andre pal lengre kmeñi the fameliji. Ešebno sas pisimen andre le Rubenoskro kmeños, bo ov sas le Jakoboskro nekpatureder čhavo. Kajci murša sas pisimen andre:

²¹ Andral o kmeños le Rubenoskro: 46 500

²²⁻²³ Andral o kmeños le Šimeonoskro: 59 300

²⁴⁻²⁵ Andral o kmeños le Gadoskro: 45 650

²⁶⁻²⁷ Andral o kmeños le Judaskro: 74 600

²⁸⁻²⁹ Andral o kmeños le Jisacharoskro: 54 400

³⁰⁻³¹ Andral o kmeños le Zebulunoskro: 57 400

³²⁻³³ Andral o kmeños le Efrajimokro: 40 500

³⁴⁻³⁵ Andral o kmeños le Menašeskro: 32 200

³⁶⁻³⁷ Andral o kmeños le Benjaminoskro: 35 400

³⁸⁻³⁹ Andral o kmeños le Danoskro: 62 700

⁴⁰⁻⁴¹ Andral o kmeños le Ašeroskro: 41 500

⁴²⁻⁴³ Andral o kmeños le Naftaliskro: 53 400.

⁴⁴ Kalen zgende o Mojžiš the o Aron jekhetane le dešuduje vodcenca, dojekhes pal peskro kmeños. ⁴⁵ Zgende savore Izraeliten pal lengre kmeñi, kaske sas biš berš the buter a save šaj gele andro mariben. ⁴⁶ Savore jekhetane sas 603 550 murša.

Le Levitengri služba

⁴⁷ Ale o murša andral o kmeños Levi na sas lenca pisimen andre. ⁴⁸ Bo o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁴⁹ „Sar pisineha le Izraeliten andre, ma rachin paš lende o kmeños Levi. ⁵⁰ Ale ačhav len andre oda, hoj pes te starinen pal o Svetostankos the pal leskro sersamos. Hordinena les savoreha, so andre hin; starinena pes pal leste a rozthovena peske o taboris pašal o Stanos. ⁵¹ Sar o Svetostankos prehordinena dureder, on les mušinena

te rozkidel, a sar taborinena avrether, mušinena les te ačhavel pale. Aver džene naši džan paš o Svetostankos, bo oda dženo mušindahas te merel. ⁵² Okla Izraeliti bešena andre peskre stani, dojekh kmeňos andre peskro taboris a paš peskri zastava. ⁵³ Ale o Leviti peske ačhavana o stani pašal o Svetostankos, hoj te na avel miri cholí pro Izraeliti. O Leviti stražinena o Svetostankos.“

⁵⁴ O Izraeliti kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

2

O poradkos andro taboris le Izraelitengro

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² „O Izraeliti taborinena sako paš peskri zastava a paš peskra fajtakro znakos. Taborinena dureder le Svetostankostar pal savore seri.

O kmeňi pre vichodno sera

³ Pre vichodno sera le Svetostankostar o kmeňos Juda the o fajti, so lenca phirenas, taborinena paš peskri zastava. O Nachšon, le Aminadaboskro čhavo, ela vodcas andro kmeňos Juda. ⁴ Paš leste ena 74 600 murša, save šaj džan andro mariben.

⁵ Paš lende taborinela le Jisacharoskro kmeňos a leskro vodcas ela o Netaneel, le Cuaroskro čhavo. ⁶ Paš leste ena 54 400 murša.

⁷ O vodcas andre Zebulunoskro kmeňos ela o Eliab, le Chelonoskro čhavo. ⁸ Paš leste ena 57 400 murša.

⁹ Savore murša andral o taboris Juda, save šaj džan andro mariben, hine 186 400. On džana ešebna pro drom.

O kmeňi pre južno sera

¹⁰ Pre južno sera le Svetostankostar o kmeňos Ruben the o fameliji, so lenca phirenas, taborinena paš peskri zastava. O Elicur, le Šedeurosro čhavo, ela vodcas andro kmeňos Ruben. ¹¹ Paš leste ena 46 500 murša.

¹² Paš lende taborinela le Šimeonoskro kmeňos. Lengro vodcas ela o Šelumiel, le Curišadajoskro čhavo. ¹³ Paš leste ena 59 300 murša.

¹⁴ Paš lende ela o kmeňos Gad. Lengro vodcas ela o Eljasaf, le Reueloskro čhavo. ¹⁵ Paš leste ena 46 650 murša.

¹⁶ Savore murša andral o taboris Ruben, save šaj džan andro mariben, hin 151 450 murša. On džana dujte pro drom.

O Svetostankos

¹⁷ Pal o ešebno the dujto taboris džalas o taboris Levi le Svetostankoha a pal lende džanas okla duj tabora. Avke sar ačhavana o stani andro taboris, avke the džana, dojekh pre peskro than a pal peskri zastava.

O kmeňi pre zapadno sera

¹⁸ Pre zapadno sera le Svetostankostar o kmeňos Efrajim the o fajti, so lenca phirenas, taborinena paš peskri zastava. O Elišamas, le Amichudoskro čhavo, ela vodcas andro kmeňos Efrajim. ¹⁹ Paš leste ena 40 500 murša.

²⁰ Paš leste taborinela o kmeňos Menaše. Lengro vodcas ela o Gamaliel, le Pedacurosro čhavo. ²¹ Paš leste ena 32 200 murša.

²² Paš lende ela o kmeňos Benjamin. Lengro vodcas ela o Abidan, le Gideoniskro čhavo. ²³ Paš leste ena 35 400 murša.

²⁴ Savore murša andral o taboris Efrajim, save šaj džan andro mariben, hin 108 100 murša. On džana trite pro drom.

O kmeňi pre severno sera

²⁵ Pre severno sera le Svetostankostar o kmeňos Dan the o fajti, so lenca phirenas, taborinena paš peskri zastava. O Achiezer, le Amišadajoskro čhavo, ela vodcas andro kmeňos Dan. ²⁶ Paš leste ena 62 700 murša.

²⁷ Paš leste taborinela o kmeňos Ašer. Lengro vodcas ela o Pagiél, le Ochranoskro čhavo. ²⁸ Paš leste ena 41 500 murša.

²⁹ Paš lende taborinela o kmeňos Naftali. Lengro vodcas ela o Achiras, le Enanoskro čhavo. ³⁰ Paš leste ena 53 400 murša.

³¹ Savore murša andral o taboris Dan, save šaj džan andro mariben, hin 157 600 murša. On džana posledna pro drom pal peskre zastavi.“

³² Kala hine o Izraeliti zgende pal peskre fameliji. Savore murša andro tabora pal peskre čati hine jekhetane 603 550 murša. ³³ Ale o kmeňos Levi na sas pisimen andre okle kmeňenca, avke sar o RAJ phenda le Mojžišoske.

³⁴ O Izraeliti kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. Kavke ačhavenas o stani paš peskre zastavi a avke džanas pro drom pal peskre kmeňi the fameliji.

3

Le Aronoskre čhave

¹ Kada hin o rodokmeňos le Aronoskro the le Mojžišoskro andro časos, sar o RAJ prevakerda ko Mojžiš pro verchos Sinaj.

² Kala hine le Aronoskre čhave: Ešebno o Nadab, palis o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ³ On sas ačhade a pomazimen andre rašajiko služba. ⁴ O Nadab the o Abihu mule anglo RAJ, sar obetinde le RAJESKE la jagaha, so na sas sveto. Len na sas čhave, a vašoda kerenas e rašajiko služba o Eleazar the o Itamar, medik dživelas lengro dad o Aron.

O Leviti oddelimen pre služba

⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: ⁶ „An calo kmeňos Levi anglo rašaj Aron, hoj leske te pomožinen andre služba. ⁷ On kerena savore službi vaš leske the vaš savore Izraeliti anglo Svetostankos. ⁸ Starinena pes pal savoro, so hin andro Svetostankos, a kerena savoro, so kampil andre služba vaš o Izraeliti. ⁹ O kmeňos Levi deha le Aronoske the leskre čhavege, hoj lenge te pomožinen; on ena oddelimen prekal lende savore Izraelitendar. ¹⁰ Ačhaveha le Aron the leskre čhaven andre rašajiko služba. Te oda kamela te kerel vareko aver, ela murdardo.“

¹¹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ¹² „Me mange le Leviten kidňom avri le Izraelitendar. Ilom mange len vaš savore ešebna čhave, save ulon le dajenge. O Leviti hine mire. ¹³ Mire hine savore ešebna čhave. Sar andro Egipt murdardom savoro, so ešebno ulila, oddelindom mange savoro ešebno andral o Izrael le manušendar the le dobitkostar. Hine mire, me som o RAJ.“

O Leviti zgende

¹⁴ Pre pušta Sinaj o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁵ „Kamav, hoj te zgenes savore Leviten pal lengre fameliji the fajti. Zgen dojekhe muršes, ko hino phureder sar jekh čhon.“ ¹⁶ A o Mojžiš len zgenda avke, sar leske prikazinda o RAJ.

¹⁷ Le Levi sas trin čhave: o Geršon, o Kohat the o Merari.

¹⁸ Le Geršonoskre čhave sas o Libni the o Šimej a lengre fajti pes vičinenas pal lende.

¹⁹ Le Kohatoskre čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel a lengre fajti pes vičinenas pal lende.

²⁰ Le Merariskre čhave sas o Machli the o Muši a lengre fajti pes vičinenas pal lende. Kala sas o Leviskre fajti peskre famelijenca.

Le Geršonoskri fajta

²¹ Andre le Geršonoskri fajta sas le Libniskri the le Šimejoskri famelija. ²² Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 7 500. ²³ Le Geršonoskre fajti peske mušinenas te rozthovel o taboris pre zapadno sera le Svetostankostar. ²⁴ Lengro vodcas sas o Eljasaf, le Laeloskro čhavo. ²⁵ On pes starinenas pal o Svetostankos, pal o stanoskre prikriivki, pal o vudareskro pochtan, ²⁶ pal o avrune dvorakre pochtana, so sas pašal o Svetostankos the oltaris, pal o stanoskre lani the pal savoro, so sas pašal oda.

Le Kohatoskri fajta

²⁷ Andre Kohatoskri fajta sas le Amramoskri, le Jisharoskri, le Chebronoskri the le Uzieloskri famelija. ²⁸ Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 8 600. Le Kohatoskri fajta pes starinenas pal o veci andro Svetostankos. ²⁹ Le Kohatoskre fajti peske mušinenas te rozthovel o taboris pre južno sera le Svetostankostar. ³⁰ Lengro vodcas sas o Elicafan, le Uzieloskro čhavo. ³¹ On pes starinenas pal e archa la zmluvakri, pal o skamind, svetňikos, oltara, pal o sersamos pre služba andro Sveto than the pal o pochtan anglo Neksveteder than. ³² O Eleazar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro, sas nekbareder vodcas le Levitenge. Ov dodikhelas pre ola džene, save pes starinenas pal o Svetostankos.

Le Merariskri fajta

³³ Andre le Merariskri fajta sas le Machliskri the le Mušiskri famelija. ³⁴ Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 6 200. ³⁵ Lengro vodcas sas o Curiel, le

Abichajiloskro čhavo. On peske mušinenas te rozthovel o taboris pre severno sera le Svetostankostar. ³⁶ Starinenas pes pal o stanoskre veci: pal o rami, družki, slupi, podstavci the pal savore veci, so hin paš o Svetostankos. ³⁷ Mek pes starinenas pal o dvorakre slupi, slupengre podstavci, koliki the pal o lani, so hin pre dvora.

O Aron the leskre čhave

³⁸ Pre vichodno sera le Svetostankostar taborinena o Mojžiš, o Aron the leskre čhave. On pes starinena pal o Svetostankos vaš o Izraeliti. Te vareko aver kamlahas te kerel odi služba, mušinelas te merel.

³⁹ O Mojžiš le Aronoha zgende savore Leviten pal lengre fajti avke, sar lenge prikazinda o RAJ. Zgende dojekhe muršes, ko sas phureder sar jekh čhon, a sas lendar 22 000.

O Leviti hine dine le RAJESKE vaš savore ešebna muršora le Izraeloskre

⁴⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Zgen savore Izraelitengre muršen, save ulile ešebna a hine phureder sar jekh čhon a pisin len andre. ⁴¹ Le Leviten mange de vaš savore ešebna muršora le Izraeloskre. Me som o RAJ! De mange the lengro dobitkos vaš dojekh ešebno le dobitkostar le Izraelostar.“

⁴² Avke o Mojžiš zgenđa savore ešebne muršen, save ulile le Izraelitenge, sar leske prikazinda o RAJ. ⁴³ Savore ešebna murša phureder sar jekh čhon, save sas pisimen andre, sas 22 273.

⁴⁴ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁴⁵ „Vaš savore ešebna muršora le Izraeloskre de mange le Leviten a vaš lengro ešebno dobitkos de mange le Levitengro dobitkos. O Leviti hine mire. Me som o RAJ! ⁴⁶ O ešebna Izraeliti hine 273 buter sar o Leviti. Kampel len te cinel avri, ⁴⁷ vašoda lendar kide avri po pandž rupune love vaš jekh dženo, avke sar važinenas andro Svetostankos. ⁴⁸ Ola rupune love deha le Aronoske the leskre čhave.“

⁴⁹ Avke o Mojžiš ila vaš ola 273 murša, save sas buter sar o Leviti, o love, hoj len te cinel avri. ⁵⁰ Kidña avri 1 365 rupune love, avke sar važinenas andro Svetostankos. ⁵¹ Palis o Mojžiš oda diña le Aronoske the leskre čhave, avke sar prikazinda o RAJ.

4

Le Kohatengri služba

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Zgen le muršen andral le Kohatoskri fajta the famelija andral o kmeňos Levi. ³ Pisin andre savore muršen tranda (30) beršendar dži penda (50), save šaj keren e služba paš o Svetostankos.

⁴ Lengri služba ela, hoj pes te starinen pal o sveta veci andro Svetostankos. ⁵ Sar ela o časos te sthovel o taboris, o Aron the leskre čhave avena andro Svetostankos, lena tele o andruno pochtan a zaučharena leha e archa la zmluvakri. ⁶ Palis upre thovena e lepeda le tuleňiskra cipatar a upral e fjalovo lepeda a ispidena andre o družki.

⁷ Pro skamind prekal o sveta mare thovena e fjalovo deka a upre thovena o taňira, o kuča, o čarore pre obeta a o džbani pre molakri obeta. O maro ela furt pro skamind. ⁸ Pre oda thovena e loľi deka, učharena les andre le tuleňiskre cipenca a ispidena andre o družki.

⁹ Palis lena e fjalovo lepeda a učharena andre o svietňikos, o lampi, o kliešti, o cikne lopatki the savore nadobi pro olejós. ¹⁰ Pačarena les savore sersamoha andre lepeda le tuleňiskra cipatar a thovena pro družki.

¹¹ Pro somnakuno oltaris thovena e fjalovo lepeda a učharena les andre lepeda le tuleňiskra cipatar a ispidena andre o družki.

¹² Palis lena savoro sersamos, soha pes služinel andro Svetostankos, thovena les pre fjalovo deka, učharena andre le tuleňiskra lepedaha a thovena pro družki.

¹³ Paloda žužarena o oltaris le žirošne prachostar a čhivena upre e fjalovo deka. ¹⁴ Pre oda thovena savoro sersamos, saveha pes služinel paš o oltaris: o lopatki pre jag, o vidli, o lopati the o čarore. Učharena savoro andre lepeda le tuleňiskra cipatar a ispidena andre o družki.

¹⁵ Sar o Aron the leskre čhave savoro učharena andre a sar kampela o taboris te prethovel avrether, avena le Kohatoskri fajta, hoj oda te lidžal, ale našti pes chuden le svete vecendar, hoj te na meren. Kada kerena on paš o Svetostankos, sar pes prethovela o taboris.

¹⁶ O rašaj Eleazar, le Aronoskro čhavo, pes starinela pal o olejós, pal o voňavo kadidlos, pal e chabeneskri obeta the pal o olejós pro pomazaňje. Dodikhela pre calo Svetostankos the pre savoreste, so andre hin: pro sveta veci the pro sersamos.“

¹⁷ O RAJ mek phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ¹⁸⁻¹⁹ „Dodikhen pre oda, hoj maškar o kmeños Levi o manuša andral o fameliji le Kohatoskre te na meren, ale te dživen. Keren prekal lende kada: Sigeder sar avena paš o sveta veci, avena o Aron the leskre čhave a phenena sakoneske, so te kerel a so te hordinel, ²⁰ hoj aňi pro sikra te na dikhen andro Svetostankos pro sveta veci, hoj te na meren.“

Le Geršonitengri služba

²¹ Dureder o RAJ phenda le Mojžišoske: ²² „Zgen le muršen andral le Geršonoskri fajta the famelija andral o kmeños Levi. ²³ Pisin andre savore muršen tranda beršendar dži penda, save šaj keren e služba paš o Svetostankos.

²⁴ Kadi ela e služba le Geršonoskra fajtakri: ²⁵ On hordinena o stanoskre lepedi, o Stanos, e lepeda le tuleñiskra cipatar, savaha pes učharelas andre, le Stanoskre vudareskri lepeda, ²⁶ e vudareskri lepeda andre dvora, e lepeda prekal e dvora the pašal o Stanos the oltaris, o lani the savoro sersamos pre oda. Sthovena savoro a hordinena peha.

²⁷ O Mojžiš the o Aron dodikhena pre oda, hoj o Geršoniti te hordinen a te keren savoro, so lenge prikazinena. ²⁸ Kadi hiňi lengri služba paš o Svetostankos. Lidžala len o Itamar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro.

Le Meraritengri služba

²⁹ Zgen the le muršen andral e Merariskre fajti the fameliji andral o kmeños Levi. ³⁰ Pisin andre savore muršen tranda beršendar dži penda, save šaj keren e služba paš o Svetostankos. ³¹ Kada savoro hordinena a pal kada pes starinena: Pal o stanoskre rami, družki, slupi the podstavci, ³² pal o dvorakre podstavci, slupi, kofiki the lani a pal o sersamos, soha pes rozthovela o Stanos the e dvora. Phen sakoneske, so mušinela te hordinel. ³³ Kadi hiňi le Meraritengri služba paš o Svetostankos. Lidžala len o Itamar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro.“

Savore Leviti zgende

³⁴ Avke sar o RAJ prikazinda, o Mojžiš, o Aron the o vodci zgende le muršen andral le Kohatoskre fameliji the fajti ³⁵ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel a te kerel e buči paš o Svetostankos. ³⁶ Zgende len a sas 2 750 murša, ³⁷ save mušinenas te služinel paš o Svetostankos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

³⁸ Sar zgende le muršen andral le Geršonoskri fajta the famelija ³⁹ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel paš o Svetostankos, ⁴⁰ sas 2 630 džene, ⁴¹ save mušinenas te služinel paš o Svetostankos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

⁴² Sar zgende le muršen andral le Merariskri famelija the fajta ⁴³ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel paš o Svetostankos, ⁴⁴ sas 3 200 džene, ⁴⁵ save mušinenas te služinel paš o Svetostankos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

⁴⁶ Sar o Mojžiš, o Aron the o vodci zgende savore muršen andral o kmeños Levi pal lengre fajti the fameliji ⁴⁷ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel a te kerel e buči paš o Svetostankos, ⁴⁸ sas 8 580 džene. ⁴⁹ Avke sar o RAJ prikazinda, avke o Mojžiš rozdelinda dojekhe muršeske e služba paš o Svetostankos the o veci, save kampa te hordinel.

Avke sas zgende, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

5

Pal o žužipen andro taboris

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Izraelitenge, hoj te traden avri andral o taboris savoren, save hine malomocna, abo nasvale avke, hoj čulal lendar vareso, the olen, save pes melarde oleha, hoj pes chudle le mulestar. ³ Traden len avri andral o taboris, či muršes vaj džuvla, hoj te na melaren o taboris, kaj me bešav maškar mire manuša.“ ⁴ O Izraeliti kada kerde a tradle len avri andral o taboris, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

Te vareko varekas dukhavel

⁵ O RAJ pale phenda le Mojžišoske: ⁶ „Phen le Izraelitenge: ‚Te varesavo murš vaj džuvli hin napačivalo le Rajeske oleha, hoj kerel vareso nalačo varekaske, oda manuš hino vinnovato. ⁷ Mušinel peskro binos te pridžanel a te počinel pale vaš oda oleske, kaske kerda nalačipen, a mek te dothovel paš oda biš (20) percent. ⁸ Ale te merela oda

manuš, kaske kempel te počinel pale, a nane les famelija, akor oda dženo, ko kerđa o nalačhipen, mušinel oda te del le RAJESKE prekal o rašaj. A mek paš oda mušinel pro zmjereñje le Devleha te del le bakres le rašaske pre obeta vaš o binos. ⁹ Savore obeti the sveta dari, so anena o Izraeliti, ačhena le rašaske. ¹⁰ O sveta dari, so anena o manuša le RAJESKE, ačhena ole rašaske, savo oda lendar prilel.' "

Te o murš hino žjarljivo

¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² „Kada phen le Izraelitenge: ‚Te varesave muršeske ulahas e romñi napačivali a gefahas lestar ¹³ te pašlol varekaha avreha, melarđa pes andre, the te lakro murš pal oda na džanlahas a oj pre peste na phendahas avri, the te na ulahas pre late o švedkos a na ulahas paš oda arakhli. ¹⁴ Te palis lakro murš chudela te žjarlinel pre peskri romñi, savi pes melarđa andre, abo te pes oj na melarđa a o rom chudela te žjarlinel, ¹⁵ ov la mušinel te lel ko rašaj a vaš lake anela kilos nekfeder aro sar daros pre obeta. Pre kadi obeta našti čhivel avri ñisavo olejos añi našti pridel kadidlos, bo oda hin e obeta vaš e žjarlivost – e obeta, so sikavel, či hiñi vinnovato abo na.

¹⁶ O rašaj la džuvla lela a ačhavela la anglo oltaris anglo RAJ. ¹⁷ Palis o rašaj pherdžarela o čakakro čaro le svete pañeha, lela sikra prachos pal e phuv andro Svetostankos, a čhivela les andre oda pañi. ¹⁸ Avke o rašaj ačhavela ola džuvla anglo RAJ, rozmukela lake o bala a dela lake andro vasta e obeta, so sikavel, či hiñi vinnovato abo na. O rašaj likerela andro vasta o kirko pañi, so anel o prekošiben, ¹⁹ a phenela lake: ‚Te salas pačivali tire romeske a na pašlilal ñikaha avreha, kanastar džives le romeha, kada pañi tut na kerela ñič. ²⁰ Ale te na salas leske pačivali, te pašlilal avre muršeha a te tut aleha melardal andre, ²¹⁻²² akor o RAJ thovel pre tu o prekošiben. Ačheha prekošli le RAJESTAR maškar tire manuša, ov domukela, hoj tuke o per te šuvlol, andral te šučos avri a te na aches khabñi, a kada prekošibnaskro pañi tuke predžala pre dojekh andruno kotor.’ "

Palis odi džuvli phenela: „Mištes, mi ačhel pes avke.’ "

²³ Avke o rašaj pisinela kala prekošibena pro zvitkos a thovela (morela) le kirke pañeha o pismena tele. ²⁴ Palis oda kirko pañi, so anel o prekošiben, dela te pijel ola džuvlake, hoj te predžal prekal late, a te hiñi vinnovato, ela la bare dukha. ²⁵ Avke o rašaj lela andral lakre vasta e obeta vaš e žjarlivost, hazdela la upre anglo RAJ a anela la paš o oltaris. ²⁶ Avke ola obetatar lela sikra andre burñik sar e leperibnaskri obeta, labarela oda pro oltaris a palis lake dela te pijel oda pañi. ²⁷ Te sas napačivali peskre romeske a aleha pes melarđa, oda prekošibnaskro pañi kerela, hoj la ela bare dukha, o per lake šuvlola, andral sučola avri a imar našti ela khabñi. Kajsji džuvli ela prekošli maškar peskre manuša. ²⁸ Ale te sas pačivali le romeske a hiñi žuži, na ela late ñič a dureder lake ulona o čhave.

²⁹ Kada hino zakonos pal e žjarlivost: Te e džuvli, savi dživel romeha, ela leske napačivali a kerela lubipen, ³⁰ abo te varesavo murš gondolinela, hoj leskri romñi hiñi napačivali, mi anel la anglo RAJ a o rašaj laha mi kerel pal kada zakonos. ³¹ Te e džuvli oda kerđa, ela potrestimen, ale o murš, savo la anda ko rašaj, ela bi e vina.’ "

6

O zakonos pal o Nazarejci

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen kada le Izraelitenge: ‚Te varesavo murš abo džuvli del lav le RAJES, hoj pes oddela le RAJESKE sar Nazarejcos, ³ našti pijel mol, añi aver zoralo pijiben, añi molakro šut, añi e štava le hroznostar a našti chal o hroznos, či hino šučardo abo švižo. ⁴ Calo časos, sar ela Nazarejcos, našti chal ñič olestar, so hin le viñičostar – añi o zrnka añi o cipi pal o hroznos.

⁵ Medik hino tel e nazarejsko vera, našti peske strihinel la britvaha o bala pal o šero, ale mušinel len te mukel te barol. Mušinel te ačhel sveto, medik na predžala o dživesa, andre save pes oddel le RAJESKE.

⁶ Calo časos, medik hino Nazarejcos, našti pes chudel le mule telostar. ⁷ Našti pes oleha melarel, añi akor, sar leske merela o dad, e daj, o phral vaj o pheña, bo leskre bala sikaven, hoj hino sveto le Devleske. ⁸ Pal calo časos, so hino tel e nazarejsko vera, ela sveto le RAJESKE.

⁹ Ale te vareko paš leste jekhvareste merela, aleha pes melarela leskre bala. Mušinela te užarel efa džives a palis peske mušinel te holinel o šero, a avke ela žužo. ¹⁰ Pro ochtoto džives anela duj hrdlički abo duj cikne holubi le rašaske paš o vudar andro Svetostankos. ¹¹ O rašaj anela ole čiriklendar jekhes sar obeta vaš o binos a dujtones sar labardi obeta, hoj leske te el odmuklo, hoj pes melarđa le mule telostar. Andre oda džives pale pošvecinela o šero. ¹² Mušinela pes pale te oddel le RAJESKE sar Nazarejcos

pro calo časos, bo o časos angloda pes leske imar na rachinela, bo na dolikerda e nazarejsko vera. Paš oda anela jekheberšeskre bakres sar obeta vaš o binos.

¹³ Kada hin o zakonos pal o Nazarejcos: Oda džives, sar leske predžala o časos, so sas tel e nazarejsko vera, avela paš o vudar andro Svetostankos. ¹⁴ Sar daros le RAJESKE anela jekhe saste jekheberšeskre bakrores sar labardī obeta, beršeskra ovečka sar obeta vaš o binos a saste baranos sar smiromskri obeta. ¹⁵ Anela andro košaris o mare bi o kvasos, o mare le nekfeder arestar mišimen le olivove olejoha the o šuke mare makhle le olejoha a ke oda e chabeneskri the e molakri obeta.

¹⁶ O rašaj ole dari anela anglo RAJ a kerela e obeta vaš o binos the e labardī obeta. ¹⁷ Le bakres obetinela le RAJESKE sar smiromskri obeta jekhetane le marenca bi o kvasos a anela e chabeneskri the molakri obeta.

¹⁸ Palis paš o vudar andro Svetostankos peske o Nazarejcos strihinela o bala. Avke lela o bala, so sas pošvecimen le RAJESKE, a čhivela len andre jag tel e smiromskri obeta.

¹⁹ Sar peske strihinda o bala, so sikavenas, hoj hino Nazarejcos, lela o rašaj e tadži bakrañi angluñi čang, o mare bi o kvasos the o sucharis andral o košaris a dela leske andro vasta. ²⁰ O rašaj oda hazdela upre anglo RAJ sar hazdlī obeta; o mare the o sucharis le hazdle kolineha the la čangaha hine o sveta dari prekal o rašaj. Paloda šaj o Nazarejcos pijel mol.

²¹ Kala hine o zakoni prekal o Nazarejci. Ale te o Nazarejcos del lav, hoj dela buter sar kada, so kampil pal o zakonos, mušinel oda te dolikerel ipen avke, sar diña lav.' "

Le Aronoskro požehnañje

²² O RAJ phenda le Mojžišoske: ²³ „Phen le Aronoske the leskre čhavage: ‚Kale lavenca žehñinena le Izraelitenge:

²⁴ Mi požehñinel tut o RAJ,
mi chrañinel tut!

²⁵ Mi švicinel pre tu leskro muj
a mi avel ke tu lačhejileskro!

²⁶ Mi visarel o RAJ pre tu peskro muj
a mi del tut o smirom!’

²⁷ Kavke žehñinena le Izraelitenge andre miro nav a me len požehñinava.“

7

O dari prekal o Svetostankos

¹ Oda džives, sar o Mojžiš dokerda o Svetostankos, pomazinda les le olejoha a pošvecinda les savore sersamoha, le oltariha the leskre vecenca. ² Palis o izraelika vodci ande o dari; on sas o famelijengre vodci upral o kmeñi, savenge sas dino, hoj te zgenen le manušen. ³ On ande anglo Svetostankos anglo RAJ šov zaučharde verdana the dešuduje (12) volen – duj vodci dine po jekh verdan a dojekh vodcas anda jekh volos.

⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske kada: ⁵ „Prile oda lendar. Oda ela pre služba andro Svetostankos. De oda le Levitenge, dojekheske pre leskri služba.“

⁶ Akor o Mojžiš priiła lendar o verdana le guruvenca a diña le Levitenge. ⁷ Duj verdana the štar guruven diña le Geršonitenge pre lengri služba. ⁸ Štar verdana the očno guruven diña le Meraritenge pre lengri služba. O Itamar, o čhavo le rašaskro le Aronoskro, dodikhelas pre lengri buči. ⁹ Le Kohaten na dine olestar nič, bo on pes starinenas pal o sveta veci, save kampelas te hordinel pro phike.

¹⁰ The andre oda džives, sar sas o oltaris pošvecimen the pomazimen, o vodci ande o dari a thode len anglo oltaris. ¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Sako džives jekh vodcas mi anel peskro daros, hoj te pošvecinel o oltaris.“

¹² Ešebno džives anda peskro daros o Nachšon, le Aminadaboskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Juda.

¹³ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ¹⁴ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdī le kadidloha; ¹⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskre bakro pre labardī obeta; ¹⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ¹⁷ the pre smiromskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada sas obetno daros le Nachšonoskro, saveske sas dad o Aminadab.

¹⁸ Dujto džives andā peskro daros o Netaneel, le Cuaroskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Jisachar.

¹⁹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ²⁰ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdži le kađidloha; ²¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardži obeta; ²² jekh capos pre obeta vaš o binos; ²³ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada sas obetno daros le Netaneeloskro, saveske sas dad o Cuar.

²⁴ Trito džives andā peskro daros o Eliab, le Chelonoskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Zebulun.

²⁵ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ²⁶ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdži le kađidloha; ²⁷ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardži obeta; ²⁸ jekh capos pre obeta vaš o binos; ²⁹ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada sas obetno daros le Eliaboskro, saveske sas dad o Chelon.

³⁰ Štarto džives andā peskro daros o Elicur, le Šedeurosokro čhavo, o vodcas andral o kmeños Ruben.

³¹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ³² jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdži le kađidloha; ³³ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardži obeta; ³⁴ jekh capos pre obeta vaš o binos; ³⁵ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Elicurosokro, saveske sas dad o Šedeur.

³⁶ Pandžto džives andā peskro daros o Šelumiel, le Curišadajoskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Šimeon.

³⁷ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ³⁸ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdži le kađidloha; ³⁹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardži obeta; ⁴⁰ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁴¹ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Šelumieloskro, saveske sas dad o Curišadaj.

⁴² Šovto džives andā peskro daros o Eljasaf, le Deueloskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Gad.

⁴³ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁴⁴ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdži le kađidloha; ⁴⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardži obeta; ⁴⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁴⁷ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Eljasafoskro, saveske sas dad o Deuel.

⁴⁸ Eftato džives andā peskro daros o Elišamas, le Amichudoskro čhavo, o vodcas andral o kmeños Efrajim.

⁴⁹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁵⁰ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdži le

kađidloha; ⁵¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardí obeta; ⁵² jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁵³ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Elišamoskro, saveske sas dad o Amichud.

⁵⁴ Ochtoto džives anda peskro daros o Gamaliel, le Pedacuros kro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Menaše.

⁵⁵ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁵⁶ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdí le kađidloha; ⁵⁷ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardí obeta; ⁵⁸ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁵⁹ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Gamalieloskro, saveske sas dad o Pedacur.

⁶⁰ Eňato džives anda peskro daros o Abidan, le Gideoniskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Benjamin.

⁶¹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁶² jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdí le kađidloha; ⁶³ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardí obeta; ⁶⁴ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁶⁵ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Abidanoskro, saveske sas dad o Gideonis.

⁶⁶ Dešto džives anda peskro daros o Achiezer, le Amišadajoskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Dan.

⁶⁷ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁶⁸ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdí le kađidloha; ⁶⁹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardí obeta; ⁷⁰ jekh capos pre obeta vaš o binos, ⁷¹ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Achiezeroskro, saveske sas dad o Amišadaj.

⁷² Dešujekhto (11.) džives anda peskro daros o Pagiel, le Ochranoskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Ašer.

⁷³ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁷⁴ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdí le kađidloha; ⁷⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekheberšeskro bakro pre labardí obeta; ⁷⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁷⁷ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Pagieloskro, saveske sas dad o Ochran.

⁷⁸ Dešudujto (12.) džives anda peskro daros o Achiras, le Enanoskro čhavo, o vodcas andral o kmeňos Naftali.

⁷⁹ Leskro daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Svetostankos, soduj čarore sas pherdžarde nekfeder areha mišimen le olejoha pre chabeneskri obeta; ⁸⁰ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdí le kađidloha; ⁸¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekh jekheberšeskro bakro pre labardí obeta; ⁸² jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁸³ the pre smiromoskri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekheberšeskre bakrore. Kada daros sas le Achiroskro, saveske sas dad o Enan.

⁸⁴ Kala dari ande o vodci andral o Izrael, sar sas o oltaris pošvecimen the pomazimen: Dešuduj rupune čare, dešuduj rupune čarore, andral save pes kropinel o rat, the

dešuduj cikne somnakune lopatki. ⁸⁵ Jekh rupuno čaro važinelas 1,5 kilos a jekh rupuno čaruro važinelas 800 grami. Savore kale rupune nadobi važinenas jekhetane 27,6 kili, avke sar pes važinel andro Svetostankos. ⁸⁶ O dešuduj cikne somnakune lopatki sas pherde le kadidloha. Dojekh lopatka važinelas 110 grami, avke sar važinenas andro Svetostankos. Savore somnakune lopatki važinenas jekhetane 1,32 kilos. ⁸⁷ Savore džviri pre labardi obeta sas dešuduj terne biki, dešuduj barani, dešuduj jekheberšeskre bakrore jekhetane lengra chabeneskra obetaha a sas dešuduj capi pre obeta vaš o binos. ⁸⁸ Savore džviri pre smiromoskri obeta sas bišuštar (24) terne biki, šovardeš (60) barani, šovardeš capi the šovardeš jekheberšeskre bakrore. Kala sas o obetna dari te pošvecinel o oltaris pal oda, sar sas pomazimen le olejoha.

⁸⁹ Kecivar džalal o Mojžiš andro Svetostankos, hoj te vakerele le RAJEHA, šunelas leskro hangos, so šundolas maškar o duj cherubi, save sas pro kritos la Zmluvakra archakro. Kavke vakerelele o Mojžiš le RAJEHA.

8

Sar te ačhavel o lampi pro svietņikos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Aronoske, hoj te dodikhel pre oda, sar thovela o ehta lampi pro svietņikos, hoj te švicinen anglo svietņikos.“

³ O Aron avke the kerda a ačhada o lampi avke, hoj te švicinen anglo svietņikos, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ⁴ O svietņikos sas calo somnakuno telunestar dži paš o kvitki. O Mojžiš les diņa te kerel ipen avke, sar leske sikada o RAJ.

O Leviti hine obžužarde the oddelimen

⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁶ „Oddelin le Leviten le Izraelitendar a obžužar len. ⁷ Kavke len obžužareha: Pokropineha len le pañeha pro obžužaripen, la britvaha peske mi holinen calo telos, mi rajbinen o gada. Avke pes mi obžužaren. ⁸ Palis mi len terne bikos the chabeneskri obeta le nekfeder areha, so ela mišimen le olejoha. A dujte terne bikos le pre obeta vaš lengre bini. ⁹ Palis an le Leviten anglo Svetostankos, kaj pes manca zdžan, a zvičin savore Izraeliten. ¹⁰ A sar len aneħa angle ma, o Izraeliti pre lende mi thoven o vasta. ¹¹ Palis o Aron mi anel le Leviten anglo RAJ sar e hazdli obeta le Izraelitendar, hoj mange te služinen.“

¹² Avke o Leviti mi thoven o vasta pro šere le bikenge. Jekhe bikos obetin sar obeta vaš o bini a dujtes sar labardi obeta le RAJESKE, hoj te obžužares le Leviten le binendar. ¹³ Paloda le Leviten ačhav anglo Aron the angle leskre čhave a pošvecin len le RAJESKE sar e hazdli obeta. ¹⁴ Oddelin len le Izraelitendar. O Leviti ena mire.

¹⁵ Ešeb len obžužar a de sar hazdli obeta, palis šaj keren e služba paš o Svetostankos. ¹⁶ On hine dine ča prekal ma, me mange len ilom vaš savore ešebna murša le Izraelitendar. ¹⁷ Miro hino savoro ešebno, so uliħa le Izraelitenge, či manuš abo džviroš. Pošvecindom len mange andre oda džives, sar murdardom savoro ešebno andro Egipt. ¹⁸ Vašoda mange ilom le Leviten vaš savore ešebna čhave maškar o Izraeliti. ¹⁹ Le Leviten dav sar daros le Aronoske the leskre čhavage, hoj te služinen paš o Svetostankos a te keren o obeti vaš o binos le Izraelitengro, hoj te na en marde le meribnaskre nasvalibnaha, te avena paš o Svetostankos.“

²⁰ Avke o Mojžiš, o Aron the savore Izraeliti pošvecinde le Leviten avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ²¹ O Leviti pes obžužarde le binendar, rajbinde peske o gada a o Aron len diņa le RAJESKE sar hazdli obeta. Palis o Aron vaš lenge anda le RAJESKE obeta, hoj te aven žuže le binendar. ²² Avke o Leviti gele te kerel e služba paš o Svetostankos a dodikhenas pre lende o Aron the leskre čhave. Kerde lenca avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²³ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²⁴ „Kada hin o zakonos prekal o Leviti: Dojekh le bišupandž (25) beršendar upreder mušinel te služinel paš o Svetostankos, ²⁵ ale sar leske ela penda (50) berš, mukela e služba a imar na služinela. ²⁶ Šaj pomožinel avre Levitenge paš o Svetostankos te kerel lengri služba, ale korkoro imar na služinela. Kavke rozdelineha e služba le Levitenge.“

9

Sar te likerel e Patrađi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske pre pušta Sinaj andro ešebno čhon andro dujto berš, paloda, sar o Izraeliti gele avri andral o Egipt: ² „O Izraeliti mi oslavinen e Patrađi andro časos, so diňom pre oda. ³ Oslavinen la dešuštarto (14.) džives andre oda čhon rači, sar zadžal o kham, pal savore zakoni a prikazañja.“

⁴ Avke o Mojžiš phenda le Izraelitenge, hoj te oslavinen e Patrađi. ⁵ On pre pušta Sinaj dešuštarto džives andro ešebno čhon rači chudle te oslavinel e Patrađi. Kerde savoro avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁶ Ale sas ode varesave murša, save pes melarde, bo pes chudle le mule manušendar, a našti oslavinenas e Patrađi. Vašoda oda džives avle ko Mojžiš the ko Aron ⁷ a phende lenge: „Melardam pes bo chudňam pes le mulendar, ale soske akana našti oslavinas e Patrađi a našti anas o obetno daros le RAJESKE jekhetane le avre Izraelitenga?“

⁸ O Mojžiš lenge odphenda: „Užaren kade, me džav andro Svetostankos te phučel le RAJESTAR, so ov phenela.“

⁹ O RAJ leske odphenda: ¹⁰ „Phen le Izraelitenge: ‚Te pes vareko tumendar abo tumare potomkendar melarena oleha, hoj pes chudena le mule manušestar, abo ena dur pro drom, the avke mi oslavinen e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. ¹¹ Oslavinena la andro dujto čhon rači pro dešuštarto (14.) džives. Le bakrores chana le marenca bi o kvasos the le kirke bilinena. ¹² Nič olestar ma muken dži tosara a ma phagen leske aňi jekh kokalos. Dolikeren savore kala prikazaňja, sar oslavinen e Patrađi. ¹³ Ale te vareko hino žužo a nane dur pro drom, no the avke na oslavinel e Patrađi, ela avritradlo mire manušendar, bo na anda o daros le RAJESKE andro časos, sar sas phendo. Kajso manuš ela potrestimen vaš peskro binos.

¹⁴ O cudzincos, savo dživel maškar tumende, šaj oslavinel e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, ale mušinel la te oslavinel pal o zakoni the prikazaňja, so sas avridine pal e Patrađi. Kala jednaka zakoni the prikazaňja hin prekal o Izraeliti the prekal o cudzinci.‘

Pal e chmara upral o Svetostankos

¹⁵ Andre oda džives, sar sas o Svetostankos ačhado, zaučharda les e chmara a račatar dži tosara švicinelas sar jag upral o Svetostankos. ¹⁶ Sas oda furt avke: E chmara sas upral o Svetostankos dživese a rači švicinelas sar jag. ¹⁷ Akor, sar pes e chmara upral o Svetostankos hazdelas upre, o Izraeliti pes mukenas pro drom a pale rozthovenas o taboris ode, kaj e chmara zaačhelas. ¹⁸ Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ode taborinenas a ačhenas ode, medik e chmara sas upral o Svetostankos. ¹⁹ Te e chmara ačhelas buter časos upral o Svetostankos, o Izraeliti šunenas le RAJESKRO prikazaňje a na mukenas pes pro drom. ²⁰ Varekana sas e chmara upral o Svetostankos ča vajkeci dživesa. Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ačhenas a rozthovenas ode o taboris. ²¹ A varekana e chmara upral sas ča račatar dži tosara, a te tosara pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. Či oda sas dživese abo rači, te e chmara pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. ²² Te e chmara ačhelas upral o Svetostankos duj džives abo čhon, vaj buter časos, o Izraeliti ačhenas ode andro taboris, medik e chmara sas upral o Svetostankos. Ale sar pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. ²³ Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ačhenas a rozthovenas ode o taboris. Kerenas pal le RAJESKRE prikazaňja, so lenge phenelas prekal o Mojžiš.

10

O rupune trubi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Ker tuke duj rupune trubi. Zvičin lenca le Izraeliten jekhetane a de lenge lenca te džanel, hoj te sthoven o tabora a te pripravinen pes pro drom. ³ Sar trubinena pro soduj trubi, savore Izraeliti pes mušinen te zdžal paš o vudar anglo Svetostankos. ⁴ Te trubinena ča pre jekh, mušinen pes te zdžal ke tu ča o vodci le Izraeloskre fajtengre. ⁵ Sar šundola o zoralo hangos la trubakro, o kmeňi, save taborinenas pro vichodno sera, pes mukena pro drom. ⁶ Sar trubinena zorales dujtovar, mukena pes o kmeňi, save taborinenas pre južno sera. Avke zorales pes trubinela, sar pes mukena pro drom, ⁷ ale te kameha, hoj pes te zdžan savoredžene, mi trubinen avres.

⁸ Pro trubi trubinena le Aronoskre čhave, o rašaja. Kada tumenge ela zakonos pro furt pre savore pokoleňja. ⁹ Sar imar avena andre peskri phuv, a te džana andro mariben le nepřijatelňiha, savo pre tumende ispidela, zatrubinen pre kala trubi. Akor me, o RAJ, mange pre tumende leperava, pomožinava tumenge a zachraňinava tumen le nepřijatelendar. ¹⁰ Andre ola dživesa, sar oslavinen e Patrađi - ešebno džives le Neve čhoneskro the tumare avre inepi - trubinena pro trubi paš o labarde the smiromoskre obeti. Akor mange leperava pre tumende. Me som o RAJ, tumaro Del.“

O Izraeliti omuken o Sinaj

¹¹ Dujto berš andro dujto čhon pro bišto (20.) džives pes hazdla e čmara upral o Svetostankos. ¹² Akor o Izraeliti odgele pal e pušta Sinaj. Džanas duderer le dromeħa a vajkecivar zaačhile, medik e čmara na ačhila pre pušta Paran. ¹³ Oda sas ešebnovar, sar pes mukle pro drom pal le RAJESKRO prikazis, so lenge diħa prekal o Mojžiš.

¹⁴ O partiji andral o taboris le Judaskre kmeňostar džanas ešebna pal peskri zastava. Lengro vodcas sas o Nachšon, le Aminadaboskro čhavo. ¹⁵ Le Jisacharoskre kmeňoske sas vodcas o Netaneel, le Cuaroskro čhavo, ¹⁶ a le Zebulunskre kmeňoske sas vodcas o Eliab, le Chelonoskro čhavo.

¹⁷ Sar rozkidenas o Svetostankos, akor pes mukenas pro drom o Geršoniti the o Merariti, save hordinenas o Svetostankos.

¹⁸ Pališ džanas o partiji andral o taboris le Rubenoskre kmeňostar pal peskri zastava. Lengro vodcas sas o Elicur, le Šedeuroske čhavo; ¹⁹ le Šimeonoskre kmeňoske sas vodcas o Šelumiel, le Curišadajoskro čhavo ²⁰ a le Gadoskre kmeňoske sas vodcas o Eljasaf, le Deuloskro čhavo.

²¹ Pal lende džanas o Kohatiti, save hordinenas o sveta veci andral o Svetostankos. A medik okla manuša avle, o Kohatiti o Stanos le RAJESKRO rozthode.

²² Pališ džanas o partiji andral o taboris le Efrajimiskre kmeňostar pal peskri zastava. Lengro vodcas sas o Elišamas, le Amichudoskro čhavo; ²³ le Menašeskre kmeňoske sas vodcas o Gamaliel, le Pedacuroske čhavo, ²⁴ a le Benjaminoskre kmeňoske sas vodcas o Abidan, le Gideoniskro čhavo.

²⁵ Paloda džanas o partiji andral o taboris le Danoskre kmeňostar pal peskri zastava. Lengro vodcas sas o Achiezer, le Amišadajoskro čhavo; ²⁶ le Ašeroskre kmeňoske sas vodcas o Pagiel, le Ochranoskro čhavo, ²⁷ a le Naftaliskre kmeňoske sas vodcas o Achiras, le Enanoskro čhavo.

²⁸ Furt sar pes mukenas pro drom, džanas o Izraeliti ajse šoroħa pal peskre partiji.

²⁹ Pališ o Mojžiš phendħa peskre šogoriske le Chobaboske, saveske sas dad o Reuel* andral o Midijan: „Džas andre phuv, pal savi o RAJ phendħa: ‚Dava la tumenge.‘ Av amenca a presikavaha tuke o jileskeriben. Se o RAJ diħa le Izraeliten lav pal o laħe veci.“

³⁰ Ale ov leske odphendħa: „Na džav. Me kamav te džal andre miri phuv ke mire manuša.“

³¹ „Mangav tut, ma omuk amen,“ phendħa o Mojžiš. „Se tu džanes, kaj pre pušta peske šaj keras o tabora. Tu amenge sikaveħa o drom. ³² Te aveħa amenca, pališ pes tuħa rozdelinaha savore laħe vecenca, so amen dela o RAJ.“

³³ Avke pes le verchostar Sinaj mukle pro trine dživeseskro drom a trin džives džalas angle lende the e archa le RAJESKRA zmluvakri, hoj lenge te arakhel than pro odpočinkos. ³⁴ Akorestar, sar pes mukle pro drom andral o taboris, le RAJESKRI čmara sas calo džives upral lende.

³⁵ Sar pes kamenas te mukel pro drom la archaha, o Mojžiš phenelas:
„Av, RAJEJA!

Mi rozdžan pes ola, ko pre tu džan;
mi denašen angle tu ola, ko tut našti avri aħen.“

³⁶ Sar e archa zaačhelas pro odpočinkos, o Mojžiš phenelas:
„Av pale, RAJEJA,

ke tire ezera ezerengre Izraeliti.“

11

E jag le RAJESTAR pro taboris

¹ O manuša anglo RAJ chudle te reptinel vaš peskro pharipen. O RAJ ada šunda a cholišaliħa avke, hoj labardħa la jagaha o avrune agora le taboriskre. ² Akor o manuša chudle te vičinel pro Mojžiš, hoj lenge te pomožinel. Sar pes o Mojžiš modliħda ko RAJ, e jag preačhila te labol. ³ Vašoda dine ole thaneske nav Tabera*, bo le RAJESKRI jag labolas maškar lende.

O manuša peske mangan mas

⁴ Varesave bitanga manuša, save sas le Izraelitencu, kamenas igen te chal mas. A the o Izraeliti chudle pale te vičinel rovibnaha: „Te amen uħahas varesavo mas! ⁵ Leperas peske, sar chahas andro Egipt o ribi, o ogurki, e diħanka, o poros, e purum the o cesnakos. ⁶ Se imar savoro šučilam avri. Niħ na dikhas, ĉa kadi manna!“

* 10:29 10,29 Oda hin o Jetro. * 11:3 11,3 Oda hin: te labarel.

⁷ E manna dičholas sar slabo šargo korijandroskro semjačkos. ⁸ O manuš a džanas a kidenas la, erñinenas la andro mlinokocis abo rozmarenas la andro čaro pro aro. Tavenas la andre piri a pekenas latar o marikla, so chuñinenas sar o maro peko le oliveve olejoha. ⁹ Sar rači perelas e rosa pro taboris, akor perelas the e manna.

¹⁰ O Mojžiš šunda, hoj o manuš a roven, dojekh famelija paš peskro stanoskro vudar. O RAJ igen cholisalila pro Izraeliti a aňi le Mojžišoske oda na sas pre dzeka. ¹¹ A phenda le RAJESKE: „Soske avke keres tire služobňikoha? So kerđom, hoj mange kada zaslužindom? Soske mange diňal pre meň savore kale manušen? ¹² So me som lengro dad a on mire čhave, hoj mange vakeres, hoj len te lidžav pro vasta sar e džuvli, savi del te pijel le cikne čhavores, a hoj len te anav andre phuv, pal savi diňal veraha lav lengre daden? ¹³ Khatar lava kajci mas kale savore manušenge? Roven a mangen mandar: „De amen mas! Kamas te chal!“ ¹⁴ Kadi buči hiňi phari prekal ma. Sar šaj man korkoro starinav pal kala manuš a? ¹⁵ Te kames manca kavke te kerel, feder mange ela, te man murdareha, hoj te na dikhav pre miro trapišagos - te arakhľom milosť andre tire jakha.“

O RAJ odphenel

¹⁶ Akor o RAJ phenda le Mojžišoske: „Zvičín eftavardeš (70) vodcen le Izraelitendar, pal save džanes, hoj hine le manušengre vodci. An len ko Svetostankos a mi ačhen ode tuha. ¹⁷ Avava tele a vakerava tuha. Lava le Duchostar, so hino pre tute, a dava pre lende. On lidžana le manušengro pharipen jekhetane tuha. Imar na lidžaha oda pharipen korkoro.

¹⁸ Le Izraelitenge pheneha: „Pošvecinen tumen pro tajsa. Chana mas, bo rovibnaha vičinenas ko RAJ: „Te amen ulahas varesavo mas! Sar amenge sas mištes andro Egipt!“ Akana o RAJ tumen dela mas a čačes les chana. ¹⁹ Na chana les ča jekh džives abo duj dživesa, aňi pandž dživesa vaj deš dživesa, aňi biš (20) dživesa, ²⁰ ale chana les calo čhon, medik tumenge na avela avri prekal o nakh a medik tumenge na džungľola. Vašoda, bo odčhidan pašal peste le RAJES, savo hino maškar tumende, bo rovibnaha pre leste vičinenas: „Soske avľam avri andral o Egipt?“ ‘ ‘

²¹ O Mojžiš pre oda phenda: „Kade manca hin 600 000 murša a tu phenes: „Dava len mas a on les chana calo čhon!“ ²² Kajte murdaraha savore amare bakren the dobitkos, abo kajte chudaha savore moroskre riben, the avke na ela oda prekal lende dos.“

²³ O RAJ phenda le Mojžišoske: „So, miro vast hino cikno? Akana dikheha, či pes ačhela avke, sar phendom, abo na.“

²⁴ O Mojžiš avľa ko manuš a phenda lenge le RAJESKRE lava. Zvičinda eftavardeš dženen lengre vodcendar a rozachađa len pašal o Svetostankos. ²⁵ Akor o RAJ avľa andre chmara a prevakerđa ko Mojžiš. Iľa le Duchostar, so sas pro Mojžiš, a diňa le eftavardeš vodcenge. Sar avľa pre lende oda Duchos, prorokinenas - no ča akor, palis imar na prorokinenas.

O Eldad the o Medad

²⁶ Ale duj murša ačhile andro taboris, o Eldad the o Medad. The pre lende avľa o Duchos, bo sas rachimen maškar lende. On na gele paš o Svetostankos, a vašoda prorokinenas andro taboris. ²⁷ Varesavo terno murš denašla ko Mojžiš a phenda leske: „O Eldad the o Medad prorokinen andro taboris.“

²⁸ Akor o Jozua, le Nunoskro čhavo, savo čhavorestar služinelas le Mojžišoske, pes diňa anglal: „Mojžiš, rajeja miro, zaačhav len!“

²⁹ Ale o Mojžiš leske odphenda: „Tu daras pal ma? Kamľomas, hoj o RAJ te del peskro Duchos savore peskre manušen, hoj te aven proroka!“ ³⁰ Palis o Mojžiš gela pale andro taboris le vodcenca andral o Izrael.

O RAJ bičhavel o prepelici

³¹ O RAJ bičhađa zoralí balvaj, so le morostar anelas le prepelicen, medik na sas vsádzik andro izraeliko taboris. Sas ajci but, hoj sas pašal o taboris pal dojekh sera pro but kilometri a sas la phuvatar nacalo metros. ³² O manuš len kidenas calo džives, cali rat a mek the aver calo džives. Níko na kidňa frimeder sar deš bare košara. Rozthode len a sučarde pašal calo taboris. ³³ Mek o mas sas lende maškar o danda a mek les aňi na rozžuvinde a imar o RAJ cholisalila a mukľa pre lende igen baro nasvaliben. ³⁴ Vašoda dine ole thaneske nave Kibrot-Hataava, bo ode parunde le manušen, save igen žadinenas te chal aver chaben.

³⁵ Andral e Kibrot-Hataava odgele o manuš andro Chacerot a ode ačhile.

¹ E Mirijam le Aronoha reptinenas pro Mojžiš, bo ila peske romña Kušijka. ² Phende: „O RAJ vakerel ča prekal o Mojžiš? Či na vakerel the prekal amende?“ A o RAJ šunda, so phende.

³ No o Mojžiš sas igen pokorno murš, nepkokorneder savore manušendar, save dživenas pre phuv.

⁴ O RAJ takoj pre oda phenda le Mojžišoske, le Aronoske the la Mirijamake: „Tumen trin džene, aven ko Svetostankos!“ Avke on trin džene gele. ⁵ O RAJ avla tele andro chmarakro slupos, zaačila paš o Svetostankoskro vudar a vičinda le Aron the la Mirijam. Sar sodujđzene gele pašeder, ⁶ phenda lenge: „Šunen mire lava:

Te hin maškar tumende prorokos,

me o RAJ man leske dav te sprindžarel andro videñje
a vakerav leha andro suno.

⁷ Mire služobnikoha le Mojžišoha avke nane.

Ov hino vodcas upral savore mire manuša Izraeliti.

⁸ Leha vakerav muj-mujeha,

phundradones a na garudones,
ov šaj dikhel the le RAJESKRI podoba.

Sar oda, hoj tumen na daran kavke te vakerel

pre miro služobnikos Mojžiš?“

⁹ O RAJ pre lende cholisalila a geľa lendar het.

¹⁰ Sar o chmarakro slupos le Svetostankostar geľa het, e Mirijam ačila malomocno, parñi sar jiv. O Aron pes visarda ke Mirijam a dikhľa, hoj hiñi malomocno. ¹¹ Ov phenda le Mojžišoske: „Rajeja miro, mangav tut, ma potrestin amen vaš o binos, savo kerđam bi e godi. ¹² Te na el e Mirijam sar čhavoro, savo ulol mulo a saveskro jepaš telos imar rozperel andro per la dakro.“

¹³ Avke o Mojžiš chudña te vičinel pro RAJ: „Devla, mangav tut, sasťar la!“

¹⁴ O RAJ odphenda le Mojžišoske: „Te lake lakro dad čhungardahas pro muj, či na ladžandilahas pes eťta dživesa? Mi el avritradli andral o taboris pro eťta dživesa a palis šaj avel pale andro taboris.“ ¹⁵ Avke sas e Mirijam eťta dživesa avri andral o taboris. O Izraeliti pes na mukle pre aver drom, medik e Mirijam na avľa pale andro taboris.

¹⁶ Paloda pes o Izraeliti mukle pro drom andral o Chacerot a kerde peske taboris pre pušta Paran.

13

O dešuduj murša predikhen o Kanaan

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Kide avri jekhe vodcas andral dojekh kmeños a bičhav len te predikhel e phuv Kanaan, so dav tumenge.“

³ O Mojžiš kerđa avke, sar leske prikazinda o RAJ, a bičhađa pal e pušta Paran dešuduje (12) vodcen andral o Izrael. ⁴ Sas oda kala džene:

Andral o kmeños Ruben o Šamua, le Zachuroskro čhavo;

⁵ andral o kmeños Šimeon o Šafat, le Chorioskro čhavo;

⁶ andral o kmeños Juda o Kaleb, le Jefunoskro čhavo;

⁷ andral o kmeños Jisachar o Jigal, le Jozefoskro čhavo;

⁸ andral o kmeños Efrajim o Hošeah, le Nunoskro čhavo;

⁹ andral o kmeños Benjamin o Palti, le Rafuoskro čhavo;

¹⁰ andral o kmeños Zebulun o Gadiel, le Sodoskro čhavo;

¹¹ andral o kmeños Jozef (so hin o kmeños Menaše) o Gadi, le Susioskro čhavo;

¹² andral o kmeños Dan o Amiel, le Gemaliskro čhavo;

¹³ andral o kmeños Ašer o Setur, le Michaeloskro čhavo;

¹⁴ andral o kmeños Naftali o Nachbi, le Vofsiskro čhavo;

¹⁵ the andral o kmeños Gad o Geuel, le Machioskro čhavo.

¹⁶ Kala hine o nava le muršengre, saven o Mojžiš bičhađa te predikhel e phuv. O Mojžiš diña le Hošeoske, saveske sas dad o Nun, nav Jozua.

¹⁷ Sar len o Mojžiš bičhavelas te predikhel e phuv Kanaan, phenda: „Kadarik džan prekal e pušta Negev andre brehengri phuv. ¹⁸ Dodžanen tumen, savi hiñi e phuv a save manuša andre bešen. Či hine zorale vaj slabe? Hine but vaj frima? ¹⁹ Hiñi odi phuv lači vaj na? Hin lengre fori phundrade, abo hin pašal o muri? ²⁰ Či anen o mali ulipen?

Hin ode stromi, abo na? Keren savoro pre oda, hoj te anen varesavo ovocje andral odi phuv.“

Sas oda andro časos, sar pes ešebnovar andro berš obkidel o hroznos.

²¹ Avke on gele a predikhle e phuv la pušfatar Sin dži ko foros Rechob, paš o verchengro drom Chamat. ²² Avle andro Negev, odarik gele andro foros Hebron, kaj bešenas le Anakoskre potomki: o Achiman, Šešaj the o Talmaj. (O Hebron sas ačhado efa berš sigeder sar o foros Coan andro Egipt.) ²³ Sar doavle andre dolina Eškol, ode odčinde jekh strapcos hroznos, so sas ajso pharo, hoj les mušinenas te anel duj džene pro drukos. Ande the vajkeci granatoskre phaba the figi. ²⁴ Oda than pes vičinelas dolina Eškol pal o strapcos le hroznostar, so ode o Izraeliti odčinde.

O murša phenen, so dikhle

²⁵ Saranda (40) dživesa predikhenas odi phuv a palis avle pale. ²⁶ Avle ko Mojžiš, Aron the Izraeliti andro Kadeš pre pušta Paran. Phende lenge, so ode dikhle, a sikade o ovocje, so odarik ande. ²⁷ Phende le Mojžišoske: „Predikhlam e phuv a dodžanlam pes, hoj hiñi lači a čačes ode čulal o thud the o medos. Kada ovocje hin odarik. ²⁸ Ale o manuša ode hine zorale, o fori hin bare a pašal lende zorale muri. Dikhlam ode the le Anakoskre potomken. ²⁹ O Amaleka bešen pre južno sera; o Chetitana, Jebuseja the Amorejčana bešen pre brehengri phuv a o Kanaančana bešen paš o moros the pašal o pañi Jordan.“

³⁰ Ale o Kaleb kamelas, hoj te preačhen te vakerel ola manuša, save reptinenas pro Mojžiš, a phenda: „Aven džas pre lende a zalas odi phuv! Amen len domaraha!“

³¹ Ale okla džene, save sas leha te predikhel e phuv, phenenas: „Našti pes lenca džas te marel, bo hine zoraleder sar amen.“ ³² On kavke maškar o Izraeliti lidžanas o nalacho hiros pal odi phuv. Phenenas: „Odi phuv, so predikhlam, chal le manušen, save andre bešen. Savore manuša, saven ode dikhlam, hine igen bare. ³³ Dikhlam ode the obren a maškar lende the le Anakoskre potomken. Amen pes šunahas maškar lende ciknore sar o malakre grajora a avke the lenge amen dičuhavas avri.“

14

O Izraeliti pes vzburinen

¹ Čali rat o Izraeliti rovenas a viskinenas. ² Savore manuša reptinenas pro Mojžiš the pro Aron: „Ulahas amenge feder, te mułamas andro Egipt abo kade pre pušta. ³ Soske amen o RAJ lidžal andre kodi phuv? Hoj te meras la šablaha andro mariben? Hoj te zalen amare romñijen the čhavoren? Na ulahas amenge feder te džal pale andro Egipt?“ ⁴ Jekh avreske phenenas: „Kidas peske avri vodcas a džas pale andro Egipt!“

⁵ Sar oda o Mojžiš the o Aron šunde, pele le mujeha dži pre phuv angle savore Izraeliti. ⁶ O Jozua, le Nunoskro čhavo, the o Kaleb, le Jefunoskro čhavo, save sas olendar; ko predikhle e phuv, pre peste čhingerde o ruchi ⁷ a phende savore Izraelitenge: „E phuv, so samas te predikhel, hiñi igen lači. ⁸ Te arakhaha milost andro jakha le RAJESKRE, doanela amen andre odi phuv, kaj čulal o thud the o medos, a dela amenge la. ⁹ Ča tumen ma vzburinen pro RAJ! Ma daran tumen le manušendar, so ode bešen, bo lokes len domaraha. O RAJ hin amenca! Lengre devla len na chrañinen. Vašoda ma daran tumen lendar!“

¹⁰ Ale savore Izraeliti viskinenas, hoj len te murdaren le barenca. Androda pes savore Izraelitenge sikada le RAJESKRI slava paš o Svetostankos.

O Mojžiš pes modlinel vaš o manuša

¹¹ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš: „Dži kana man kala manuša tele dikhena? Dži kana mange na pačana, se maškar lende kerdom bare znađeja? ¹² Bičhavava pre lende o meribnaskro nasvaliben a zñičinava len, ale tutar kerava bareder the zoraleder narodos, sar hine on.“

¹³ Ale o Mojžiš odphenda: „Dodžanena pes pal oda o Egiptana! Lendar ilal avri kale manušen tira zoraha ¹⁴ a on oda dena te džanel le manušenge, save bešen andre odi phuv. On imar šunde, hoj tu, RAJEJA, sal maškar kala manuša a hoj lenge diñal te dikhel tut le jakhenca. Šunde, hoj tiri chmara ačhel upral kala manuša, hoj dživese džas angle lende andre chmara a rači andro jagalo slupos. ¹⁵ Te akana zñičineha savore tire manušen, o narodi, save šunde o hiros pal tu, phenena: ¹⁶ „O RAJ našti doanda peskre manušen andre odi phuv, pal savi len diña la veraha lav, vašoda len murdarda pre pušta.“

¹⁷ Akana, RAJEJA, mangav tut, sikav amenge tiri zor a ker, sar phenda: ¹⁸ „Me, o RAJ, na cholisaluvav sigo, presikavav o verno kamiben a odmukav o binos the e vzbura.

Ale ñikas na mukav bi o trestos; vaš le dadengre bini marav le čhaven dži andro trito le štarto pokoleñje.' ¹⁹ Mangav tut, odmuk kale manuŝenge prekal tiro baro verno kamiben, avke sar lenge odmukehas akorestar, sar avle avri andral o Egipt, dži akana."

²⁰ O RAJ leske odphenda: „Odmukav lenge, avke sar mangehas. ²¹ No avke sar dživav a sar miri slava pherdžarel cali phuv, ²² añi jekh kale manuŝendar na džala andre odi phuv. Bo dikhle miri slava the o zazraki, so keravas andro Egipt the pre puŝta, a the avke man deŝvar pokuŝinas a na ŝunenas. ²³ Vaŝoda ñiko lendar na džala andre odi phuv, pal savi phendom, hoj la dava lengre dadenge. Na dikhela la ñiko, ko man tele dikhla. ²⁴ Ale mire služobñikos le Kaleb lidžava andre phuv, andre savi imar sas. Bo sas andre leste aver duchos a džalas pal mande cale jileha. A leskro potomstvos chudela e phuv sar deďictvos. ²⁵ Tajsa tumen visaren a džan prekal e puŝta ko Lolo moros, bo andre dolina beŝen o Amaleka the o Kanaančana."

O Del potrestinel le Izraeliten

²⁶ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²⁷ „Dži kana cerpinava kale nalače manuŝen, save pre ma furt reptinen? Dos ŝundom le Izraelitengro reptiŝagos pre ma. ²⁸ Phen lenge: „Avke sar dživav, phenel o RAJ, kerav tumenca avke, sar tumen ŝundom te vakerel. ²⁹ Pre kadi puŝta ačhena mule feła savoredženengre, kaske sas akor, sar sas pisimen andre, biŝ (20) berŝ the buter – savore tumendar, save pre ma reptinenas. ³⁰ Ñiko lendar na džala andre phuv, pal savi diňom la veraha lav, hoj andre beŝena. Džana andre ča o Kaleb, le Jefunoskro čhavo, the o Jozua, le Nunoskro čhavo. ³¹ No tumare čhaven, pal save phenenas, hoj ena zaile, me ode lidžava a on sprindžarena odi phuv, so na kamlan te prilel. ³² Ale tumare mule feła ačhena pre kadi puŝta. ³³ Tumare čhave ena saranda (40) berŝ pastjera pre kadi puŝta. On cerpinena vaš oda, hoj mange na pačanas, medik na merela posledno dženo tumendar pre puŝta. ³⁴ Avke sar saranda dživesa predikhenas e phuv – jekh berŝ pes rachinela vaš jekh džives – saranda berŝ cerpinena vaš peskro nalačhipen, hoj te sprindžaren, so oda hin, te me džav pre tumende. ³⁵ Me, o RAJ, oda phendom a avke kerava savore kale nalače manuŝenca, save pes vzburiñde pre mande. Pre kadi puŝta merena.' "

³⁶ O murŝa, save o Mojžiŝ bičhađa te predikhel e phuv, save avle pale a vakerenas o načačipen pal e phuv a oleha kerde upre le Izraeliten, hoj te reptinen pro RAJ, ³⁷ jekhvareste mule pro nasvaliben anglo RAJ. ³⁸ Olenar, ko sas te predikhel e phuv, ča o Jozua the o Kaleb ačhile te dživel.

O Izraeliti naŝti zalen o Kanaan

³⁹ Sar o Mojžiŝ phenda kala lava le Izraelitenge, ačhile igen smutna. ⁴⁰ Sig tosara uŝtile, gele pro verchos a phende: „Čačo, kerđam binos. Aven džas andre phuv, pal savi o RAJ diňa lav!"

⁴¹ Ale o Mojžiŝ lenge phenda: „Soske na ŝunen le RAJES? Tumaro planos tumenge na avela avri. ⁴² Ma džan, bo o RAJ nane tumenca a tumare ñeprijateła tumen thovena tele. ⁴³ Sar tumen marena le Amalekenca the le Kanaančanenca, murđarena tumen la ŝablaha. Visardan tumen het le RAJESTAR, vaŝoda na ela tumenca!"

⁴⁴ No on the avke gele pre brehengri phuv, ale añi e archa le RAJESKRA zmluvakri, añi o Mojžiŝ na omukle o taboris. ⁴⁵ Avke o Amaleka the o Kanaančana, save beŝenas pre brehengri phuv, gele pre lende, marde len a roztradle dži paŝ o foros Chorma.

15

O zakoni pal o obeti

¹ O Raj prevakerđa ko Mojžiŝ: ² „Phen le Izraelitenge kada: „Sar avena andre phuv, so tumenge dav a andre savi beŝena, ³ anena le dobitkostar abo le bakrendar le RAJESKE o obeti. Anena e jagali obeta, e labardi obeta, e obeta pro inepi, e obeta, sar den lav le Devleske, the e obeta, so dena korkore pestar sar daros. Kala savore obeti voñinen ŝukares le RAJESKE. ⁴ Sar kerena kala obeti, avke oda, ko anela peskri obeta le RAJESKE, pridela paŝ dojekh džviros e chabeneskri obeta – kilos aro miŝimen le litra olivove olejoha. ⁵ Ke dojekh bakroro, so dena sar e labardi obeta abo aver obeta, pridena litra mol, so čhivena avri pro oltaris.

⁶ Paŝ dojekh bakro, so obetinena, pridena duj kilil aro miŝimen 1,5 litraha olivove olejoha sar chabeneskri obeta. ⁷ Priden the 1,5 litra mol, so čhivena avri pro oltaris. Oda voñinela ŝukares le RAJESKE.

⁸ Sar pripravinena le RAJESKE terne bikos pre labardi obeta abo pre smiomoskri obeta abo pre obeta, sar den lav le Devleske, ⁹ pridena paŝe sar e chabeneskri obeta trin kilil aro miŝimen duje litrenca olejoha. ¹⁰ Anena the duj litri mol, so čhivena avri

pro oltaris. Oda voñinela šukares le RAJESKE. ¹¹ Kavke kerena paš dojekh bikos, bakro, baranos the koza. ¹² Keren avke paš dojekh džviros, saves anena pre obeta.

¹³ Kavke mušinela te kerel dojekh Izraelitas, sar anela e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ¹⁴ Te maškar tumende ena varesave cudzinci, abo o cudzinci, save dživen maškar tumende but berš, a the on kamena te anel e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, mi keren avke sar the tumen. ¹⁵ Kala zakoni ela prekal tumende the prekal o cudzinci, save bešen maškar tumende. O RAJ tumen lel jednakones. Kada zakonos dolikerena na veki tumen the tumare potomki. ¹⁶ Kala zakoni the pravidla ena prekal tumende the prekal o cudzincos, savo bešel maškar tumende.' "

¹⁷ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš: ¹⁸ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Sar avena andre phuv, andre savi tumen lidžav, ¹⁹ a sar chana o chaben andral odi phuv, odthoven olestar vareso sar daros le RAJESKE. ²⁰ Sako berš kerena e bokeli le ešebne arestar andral o humnos a anen oda sar o sveto daros le RAJESKE. ²¹ Avke tu the tire potomki mušinena furt te anel maro peko le ešebne arestar, sar kiden a upre e pšena.‘

²² Te kamlan te dolikerel, ale the avke na dolikerđan o zakoni, so o RAJ diña le Mojžišoske ²³ – savore le Devleskre prikazañjendar, so sas dine ole dživesestar, kanastar o Del chudña te del o zakoni tumen the savore tumare potomken pro furt – ²⁴ a o Izraeliti kerde o binos avke, hoj na kamle, a na džanenas olestar, akor savore mušinen te anel terne bikos pre labardñ obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Obetinen the e chabeneskri the e molakri obeta, avke sar hin pisimen andro zakonos, a paš oda mek jekhe capos pre obeta vaš o binos. ²⁵ Te o rašaj anela kala obeti vaš savore Izraeliti, ela lenge odmuklo o binos, bo oda na kamle te kerel, a vaš peskro nalačhipen ande le RAJESKE e labardñ obeta the e obeta vaš o binos. ²⁶ Odmukela pes savore Izraelitenge the le cudzincenge, save bešen paš lende, bo savore manuša oda kerde, kajte na kamle.

²⁷ Ale te ča jekh dženo kerela o binos, so na kamla, mušinel te anel pre obeta vaš o binos jekheberšeskra koza. ²⁸ O rašaj obetinel la koza pro oltaris, hoj te obžuzarel le manušes le binostar, so na kamla te kerel, a palis ole dženeske ela odmuklo. ²⁹ Ajso zakonos mušinel te dolikerel o Izraelitas the o cudzincos, savo bešel paš tumende, sar kerela o binos, so na kamla.

³⁰ Te vareko kerela binos, so kamla te kerel, či oda ela Izraelitas abo cudzincos, ruhinel pes pro RAJ. Ajse dženes kampel te tradel avri peskre manušendar, ³¹ bo na ačhelas le RAJESKRE lavestar a na dolikerđa leskro prikazañje. Kajse manušes mušinen te tradel avri. Leskri vina ačhela pre leste.' "

O murš, savo na dolikerđa o šabat

³² Sar sas o Izraeliti pre pušta, prichudle varesave muršes, savo pro šabat kidelas o kašta. ³³ Ola džene, save les prichudle paš oda, sar kidel o kašta, ande les ko Mojžiš the ko Aron the angle savore Izraeliti. ³⁴ Dine les te stražinel, bo na džanenas, so leha te kerel. ³⁵ O RAJ phendā le Mojžišoske: „Oda murš mušinel te merel. Savore manuša andre leste čivkerena le barenca avri andral o taboris.“ ³⁶ Avke les o manuša ligende avri andral o taboris, chudle andre leste te čivkerel le barenca a muľa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O špargici pro ruchi

³⁷ Palis o RAJ phendā le Mojžišoske: ³⁸ „Phen le Izraelitenge: ‚Siven pre tumare ruchi pro agora o špargici a upral lende thoven o belava šnurici. ³⁹ O špargici tumenge ena pre kada: Kecivar pre lende dikhena, leperena tumenge savore le RAJESKRE zakoni, na visarena pes mandar a na džana pal tumare jileskre the jakhengre žadosci. ⁴⁰ Avke peske leperena a dolikerena savore mire prikazañje a avena sveta angle mande, angle tumaro Del.‘ ⁴¹ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ligendā avri andral o Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del.“

16

Le Korachoskri vzbura

¹ O Korach, o čhavo le Jsharoskro andral o kmeños Levi, pes vzburinda pro Mojžiš. Ke leste pes pridine trin džene andral o kmeños Ruben: o Datan the o Abiram, le Eliaboskre čhave, the o On, le Paletoskro čhavo. ² On pes vzburinde pro Mojžiš a lenca 250 Izraeliti, save sas o anglune vodci le manušengre. ³ Gele anglo Mojžiš the anglo Aron a phende lenge: „Zagelan imar igen dur! Se savore amare manuša hine sveta a the amenca hino o RAJ. Soske tumen hazden upral o manuša le RAJESKRE?“

⁴ Sar ada šunđa o Mojžiš, peľa le mujeha pre phuv. ⁵ Palis phendā le Korachoske the leskra partijake: „Tosara tumenge o RAJ phenela, ko hin leskro, ko hino sveto a ko šaj ke

leste avel pašes. Kas peske kidela avri, oda šaj ke leste džal pašes. ⁶ Tu, Korach, the tiri partija keren kada: Len tumenge o lopatki pro kadidlos, ⁷ thoven andre o jagale angara the o kadidlos a tajsa oda anen anglo RAJ. Kas peske o RAJ kidela avri, oda ela sveto. Levitale, tumen zagelan imar igen dur!“

⁸ A le Korachoske o Mojžiš mek phenda: „Šunen, Levitale! ⁹ Hin tumenge frima, hoj o Del le Izraeloskro tumen oddelinda le manušendar a vičinda ke peste, hoj te služinen andre le RAJESKRO Svetostankos a te ačhen anglo manuša, hoj lenge te služinen? ¹⁰ Se domukla tuke the savore avre Levitenge, hoj te aven pašeder ke leste, ale tumen akana kamen te prelel the e rašajiko služba? ¹¹ Aleha sikadal tu the cali tiri partija, hoj pes vzburindan pro RAJ. Ko hin o Aron, hoj reptinen pre leste?“

¹² Akor o Mojžiš diňa te vičinel le Datan the le Abiram, le Eliaboskre čhaven. Ale on odphende: „Na džas! ¹³ Hin ada frima, hoj amen iňal avri andral e phuv, kaj čuľal o thud the o medos, hoj te meras pre kadi pušta? So, mek kames te ačhel upral amende sar raj? ¹⁴ Se na andal amen andre phuv, kaj čuľal o thud the o medos, a aňi amenge na diňal andro dedictvos o mali the o viňici. Kames amenca te thovel avri? Na! Na džas!“

¹⁵ Akor o Mojžiš igen cholisalila a phenda le RAJESKE: „Ma prile lendar o obeti. Aňi jekhe somaris lendar na ilom. Niskaske nič nalačo na kerdom!“

¹⁶ Palis o Mojžiš phenda le Korachoske: „Tu tira partijaha the o Aron mušinen te avel tajsa andre le RAJESKRO Svetostankos. ¹⁷ Dojekh tumandar mi lel peskri kadidloskri lopatka, mi thovel andre o kadidlos a mi anel anglo RAJ. Savore kadidli ena jekhetane 250. The tu le Aronoha lena peskre kadidloskre lopatki.“

¹⁸ Avke pre aver džives peske sako ila peskri kadidloskri lopatka, thođa andre o jagale angara a thođa upre o kadidlos. Palis pes savore ačhade paš o vudar ko Svetostankos jekhetane le Mojžišoha the le Aronoha. ¹⁹ O Korach zvičinda čala peskra partija pro Mojžiš the Aron a gele paš o vudar ko Svetostankos. Androda pes sikađa le RAJESKRI slava savore manušenge. ²⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²¹ „Džan pre sera kale manušendar, hoj len takoj te zničinav!“

²² Akor sodujđzene pele le mujeha pre phuv a vičinenas: „Ó, Devla! Tu sal o Del, savo des o dživipnaskro dičhos dojekhe manušes! Vaš jekh manuš, savo kerđa binos, kames te el cholamen pre savore manuša?“

²³ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁴ „Phen le manušenge, hoj te džan pre sera le Korachoskre, le Datanoskre the le Abiramoskre stanendar!“

²⁵ Avke o Mojžiš gela ko Datan the Abiram a o Izraeloskre vodci džanas pal leste. ²⁶ Le manušenge phenda: „Džan pre sera kale bijedevleskre muršengre stanendar! Ma chuden tumen nisostar, so hin lengro, hoj te na meren angle savore lengre bini.“ ²⁷ Avke o Izraeliti odgele pašal o Korachoskre, Datanoskre the le Abiramoskre stani. Palis o Datan the o Abiram gele avri andral peskre stani a ačhenas paš o vudar peskre romňijenca the peskre čhavenca.

²⁸ O Mojžiš phenda: „Nič na kerav mira volatar; savore kale skutki man bičhađa te kerel o RAJ. Prindžarena oda pal kada: ²⁹ Te kala manuša merena avke, sar merel dojekh manuš, abo te pes lenge ačhela oda, so pes šaj ačhel avre manušenge, akor man o RAJ na bičhađa. ³⁰ Ale te o RAJ kerela vareso ajso, so mek pes šoha na ačhila angloda, hoj e phuv phundravela peskro muj a chala len savoreha, so len hin, a te perena tele andro than le mulengro džide, akor prindžarena, hoj kala murša dikhle tele le RAJES.“

³¹ Soča o Mojžiš kada dophenda, phundrađa pes e phuv tel o Datan the Abiram ³² a otkerđa peskro muj a nakhađa len savoreha, so len sas, jekhetane ole manušenca, save pes vzburinde le Korachoha. ³³ Džide pele tele andro than le mulengro savoreha, so len sas. E phuv pes upral lende zaphandľa, on našľile a imar na sas maškar o manuša. ³⁴ Sar savore Izraeliti, save sas pašal lende, šunde lengri vika, denašenas a phenenas: „Denašas, hoj the amen e phuv te na nakhavel!“

³⁵ Akor le RAJESTAR avľa jag a zlabarđa ole 250 muršen, save ande o kadidlos.

17

Le Aronoskri paca rozkvitňinel

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Phen le Eleazaroske, le Aronoskre čhaske, hoj te lel o kadidloskre lopatki ole mušendar, save sas zlabarde. O prachos lendar mi rozčhivel avrether, bo o lopatki hine sveta. ³ Mi len o lopatki ole manušengre, save počinde peskre dživipnaha vaš o binos, a mi rovňinen avri o blachi ole lopatkengre. Palis ole blachenca mi obthoven o oltaris. Ande o lopatki anglo RAJ, vašoda hine sveta. Kada ela le Izraelitenge o znameňje, hoj te na bisteren.“

⁴ Avke o rašaj Eleazar iła o bronzune lopatki, save ande ola džene, save zlabile, a marda lendar avri blachi, hoj te obthovel lenca o oltaris. ⁵ Kada ela le Izraelitenge pro leperiben, hoj űiko, ko nane le Aronoskre potomkendar, našti džal ko oltaris te labarel o kadidlos anglo RAJ, hoj pes leske te na ačhel avke, sar le Korachoske the leskre manuűenge. Savoro kerda avke, sar leske phenda o RAJ prekal o Mojžiű.

O Izraeliti džan pro Mojžiű the pro Aron

⁶ Pre aver džives reptinenas savore Izraeliti pro Mojžiű the pro Aron: „Tumen murdardan le RAJESKRE manuűen.“

⁷ Sar o manuűa džanas pro Mojžiű the pro Aron a visarde pes ko Svetostankos le RAJESKRO, jekhwareste o Svetostankos zaučharda e chmara a sikada pes le RAJESKRI slava. ⁸ Akor o Mojžiű the o Aron avle anglo Svetostankos. ⁹ Ode o RAJ phenda le Mojžiűoske: ¹⁰ „Džan het kale manuűendar! Takoj len zničinav.“ Akor sodujdžene pele le mujeha pre phuv.

¹¹ O Mojžiű phenda le Aronoske: „Le e kadidloskri lopatka, thov andre o jagale angara pal o oltaris a thov upre o kadidlos. Denaű sigo ko manuűa a obetin oda le RAJESKE, hoj lenge te aven odmukle o bini. Bo o RAJ igen cholisalila pre lende a imar avel e pohroma.“

¹² Avke o Aron iła e kadidloskri lopatka, sar leske phenda o Mojžiű, a denaűelas maűkar o manuűa, ale e pohroma ode imar sas. Labarda o kadidlos, hoj le manuűenge te aven odmukle o bini ¹³ a ačhada pes maűkar o mule the džide manuűa a e pohroma preačhila.

¹⁴ Andre odi pohroma mule 14 700 manuűa bijal ola 250 džene, save mule paű e vzbura le Korachoskri. ¹⁵ Sar e pohroma preačhila o Aron geła pale ko Mojžiű paű o vudar andro Svetostankos. ¹⁶ O RAJ phenda le Mojžiűoske: ¹⁷ „Phen le Izraelitenge, hoj tuke te den o deűuduj (12) paci, po jekh sakone kmeňoskre vodcastar. Pisin dojekheskro vodcaskro nav pre leskri paca. ¹⁸ Le Aronoske nav pisin pre paca andral o kmeňos Levi, bo ela jekh paca prekal dojekh kmeňoskro vodcas. ¹⁹ Palis len thov andro Svetostankos angle archa la zmluvakri, kaj man tumenca džžav. ²⁰ E paca le murűeskri, saves mange kidava avri, pučinela avri. Avke me zaačhavava o reptiűagos le Izraelitengro, save pre tumende furt reptinen.“

²¹ Avke o Mojžiű oda phenda le Izraelitenge a lengre vodci leske dine jekhetane deűuduj paci, jekh paca andral dojekh kmeňos, a le Aronoskri paca sas maűkar lengre. ²² Palis o Mojžiű iła o paci a thoda andro Svetostankos anglo RAJ.

²³ Sar o Mojžiű geła pre aver džives andro Svetostankos, dikhla, hoj le Aronoskri paca, so sas thodi vaű o kmeňos Levi, pučinđa avri. Pučinđa avri, rozkvitňisalila a anda o mandle. ²⁴ Avke o Mojžiű ligenda odarik o paci ke savore Izraeliti. Dikhle oda a dojekh vodcas iła pale peskri paca.

²⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžiűoske: „Le Aronoskri paca lidža pale angle archa la zmluvakri, hoj pes te zalikerel sar znameňje angle ola džene, save pes vzburinen. Aleha zaačhaveha lengro reptiűagos pre ma a on na merena.“ ²⁶ O Mojžiű kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ.

²⁷ Ale o Izraeliti phende le Mojžiűoske: „Vigos amenge! Meras! Savore meraha!

²⁸ Dojekh, ko džal paűes paű le RAJESKRO Svetostankos, merela. So, muűinas savore te merel?“

18

Le Levitengri the le raűajengri služba

¹ O RAJ phenda le Aronoske: „Te pes vareso ačhela andro Svetostankos, tu, tire čhave the o Leviti lidžana e vina vaű oda, ale te pes vareso ačhela paű e raűajiko služba, ela oda ča pre tu the pre tire čhave. ² An peha tira famelija andral o kmeňos Levi, hoj pes te priden ke tu a te pomožinen tuke, medik tu the tire čhave služinena anglo Svetostankos. ³ On avena paű tuke andre savori služba paű o Svetostankos. Ale našti aven paű o sveta veci, so hin andro Svetostankos, aňi paű o oltaris, hoj te na meren on, aňi tumen. ⁴ Pridena pes ke tu a starinena pes pal savori buči, so hin paű o Svetostankos. Ale űiko aver našti kerel tumenca e služba.

⁵ A tumen kerena e služba paű o Sveto than the paű o oltaris, hoj te na avel pale pro Izraeliti miri choli. ⁶ Me mange kidňom avri le Izraelitendar le Leviten, tumare phralen, sar daros prekal tumende. On hine oddine mange, hoj te kerena e služba paű o Svetostankos. ⁷ Ale tu tire čhavena služinena sar raűaja andre savoreste: paű o oltaris the andro Neksveteder than. Ode muűinen te kerel tumari služba. E raűajiko služba tumenge dav sar daros. Te ode avela vareko aver, muűinel te merel.“

Le raűajengro kotor le obetendar

⁸ Palis o RAJ phenda le Aronoske: „Ačhavav tut upral mire sveta dari. Savore sveta dari, so mange o Izraeliti anen, dav pro furt tuke the tire čhavage sar tumaro kotor. ⁹ Le neksveteder darendar – le chabeneskra obetatar, la obetatar vaš o binos the la obetatar vaš e vina – o kotor, so pes na zlabarela pro oltaris, ela tumaro. Savore neksveteder dari, so mange anena, ena tire the tire čhavigre. ¹⁰ Mušines len te chal pro sveto than; šaj chan oda ča o murša. Mi el tuke oda sveto!

¹¹ Savore sveta dari, so den o Izraeliti a so o rašaja hazden upre anglo RAJ, dava tuke, tire čhavage the čhajenge pro furt. Olestar šaj chal sako, ko hino žužo andre tiri famelija.

¹² Dav tuke the o kotor le ešebne ulipnastar, so mange dena o Izraeliti sako berš: savoro nekfeder le olejostar, molatar the le zrnostar. ¹³ Tire ena ešebna ovocje savorestar andral lengri phuv, so anena mange. Dojekh, ko hino žužo andre tiri famelija, šaj chal olestar.

¹⁴ Ela tiro savoro, so hin andro Izrael pošvecimen le RAJESKE. ¹⁵ Dojekh muršoro abo džviros, so ulol ešebno, so anen angle ma o Izraeliti, ela tiro. Vašoda mušines te cinel avri dojekh muršores the dojekh džviros le nažuže dobitkostar, so ulol ešebno. ¹⁶ Sar le čhavoereske ela jekh čhon, mušinel te el avricindo vaš o pandž rupene love, avke sar pes važinel andro Svetostankos.

¹⁷ Ale ma cin avri le ešebne džviros le dobitkostar, le bakrendar the le kozendar, oda hin sveto. Lengre rateha pokropin o oltaris a o žiros labar sar jagali obeta, so šukares voñinel mange. ¹⁸ O mas le džvirendar ela tiro avke sar the o pašvaro the e čači čang la hazdla obetatar. ¹⁹ Dav tuke, tire čhavage the čhajenge pro furt savore sveta dari, so o Izraeliti anena mange. Kada hin zmluva, so pes na del te prephagel* a hiñi pro furt maškar mande the tute the maškar tire potomki.“

²⁰ Mek o RAJ phenda le Aronoske: „Na chudeha ñisavi phuv sar dedictvos andro Izrael. Me som tiro dedictvos the tiro kotor maškar o Izraeliti.

Pal o desjatki

²¹ Le Levitenge dav andro dedictvos savore desjatki le Izraelitengre vaš lengri služba, so keren andro Svetostankos. ²² Akanastar o Izraeliti te na aven ko Svetostankos, bo aleha kerena binos a mušinena te merel. ²³ E služba paš o Svetostankos kerena ča o Leviti a on lidžana e vina, te kerena varesavo nalachipen. Kada hin pro furt o prikazis pal o Leviti the lengre potomki. Len na ela ñisavi phuv sar dedictvos andro Izrael. ²⁴ Bo dav lenge sar dedictvos o desjatki le Izraelitendar, so anena mange sar sveta dari. Vašoda lenge phendom, hoj maškar o Izraeliti len na ela ñisavi phuv sar dedictvos.“

²⁵ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²⁶ „Phen le Levitenge kada: ‚Sar le Izraelitendar prilena o desjatki, so tumenge dav sar dedictvos, the tumen mange dena olestar o desjatki sar daros. ²⁷ Kala tumare desjatki pes tumenge rachinela, sar te diñanas o zrnos andral o humnos a e štava andral o lisos. ²⁸ Avke savore desjatkendar, so prilena le Izraelitendar, the tumen anena mange o desjatki. Kala desjatki mušinen te del le rašaske Aronoske. ²⁹ Le darendar, so tumenge dena, mušinen te kidel avri oda nekfeder prekal ma sar o sveta dari.‘

³⁰ Mek phen le Levitenge: ‚Sar olestar dena o nekfeder kotor, rachinela pes tumenge, sar te oda ulahas o ulipen andral tumaro humnos the e štava andral tumaro lisos. ³¹ Šaj chan oda la famelijaha, kaj kamen, bo oda hin tumaro počiñiben vaš tumari služba paš o Svetostankos. ³² Te anena mange o nekfeder kotor, na melarena tumen le binoha añi na melarena o sveta dari le Izraelitengre a na merena.‘ “

19

O pañi pro obžuzaripen

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² „Kada hin o zakonos, so prikazinda o RAJ: Phen le Izraelitenge, hoj tuke te anen loła gurumña, savi hiñi bijal e chiba a sava mek šoha na sas pre meñ o jarmos. ³ Palis ola gurumña dena le rašaske Eleazaroske, liğenela pes la avri pal o taboris a angle leste la murdarena. ⁴ Palis o Eleazar peske močinela o anguš andre lakro rat a kropinela eftavar visardo ko Svetostankos. ⁵ La gurumña palis angle leste zlabarena. Zlabarena lakri cipa, o mas, o rat the savoro andral lakro per. ⁶ Palis lela o cedroskro kašt, o izopos the e loñi vlna a čhivela oda pre gurumñi, sar labol. ⁷ O rašaj šaj džal andro taboris ča akor, sar peske rajbinela o gada a calo pes thovela (omorela). No the avke dži rači ela nažužo. ⁸ The oda

* 18:19 18,19 E hebrejiko čhib: e zmluva phandli le loneha

dženo, ko la gurumña zlabardá, peske mušinel te rajbinel o gada a te thovel pes andro pañi, ale the avke dži rači ela nažužo.

⁹ Pañis varesavo murš, so hino žužo, skidela o prachos la gurumñakro, so zlabiła pre jag, a thovela les pal o taboris pro žužo than. Ode ela odthodo prekal o Izraeliti, hoj lestar te keren o pañi pro obžužaripen, bo e gurumñi hiñi obeta vaš o binos. ¹⁰ The oda, ko skidiña o prachos, mušinel peske te rajbinel o gada a calo pes te thovel andro pañi, ale dži rači ela nažužo. Kada ela zakonos pro furt prekal o Izraeliti the cudzinci, save dživen maškar tumende.

¹¹ Ko pes chudela le mule manušestar, ela nažužo efta dživesa. ¹² Oda dženo pes mušinel ole pañeha te obžužarel le binostar pro trito the eftato džives a pañis ela žužo. Ale te pes pro trito the eftato džives na obžužarela, na ela žužo. ¹³ Sako, ko pes chudñahas le mule manušestar a na obžužardahas pes le binostar, melarela o Svetostankos le RAJESKRO. Ela avritradlo le Izraelitendar, bo na sas pokropimen le pañeha pro obžužaripen. Ela nažužo a o nažužipen ačeha pre leste.

¹⁴ Kada hin o zakonos, te vareko merela andre varesavo stanos: Dojekh dženo, ko hino andro stanos a ko džala andre, ela nažužo efta dživesa. ¹⁵ The dojekh nadoba andro stanos, so na sas zaučhardi, ela nažuži.

¹⁶ Te pes vareko pre mała chudela le manušestar, so sas murdardo la šablaha, vaj varekatar, ko muła varesar avres, abo te pes chudela le mule manušeskre kokalendar, vaj le hrobostar, ela efta dživesa nažužo.

¹⁷ Prekal oda nažužo dženo lena andre nadoba sikra le prachostar la zlabardá gurumñatar, so hino pro obžužaripen le binostar, a čivena upre o švižo pañi. ¹⁸ Pañis vareko, ko hino žužo, lela o izopos, močinela les andre oda pañi a pokropinela o stanos, savore nadobi the savore manušen, save sas ode, sar muła. Mušinel te pokropinel the dojekhes, ko pes chudña varekatar, ko sas murdardo la šablaha, vaj varekatar, ko muła varesar avres, abo pes chudña le hrobostar abo le muleskre kokalendar. ¹⁹ Pro trito the eftato džives oda žužo dženo pokropinela le nažuže dženes a pro eftato džives les obžužarela le binostar. Pañis peske oda dženo rajbinela o gada, thovela pes andro pañi a rači imar ela žužo. ²⁰ Te pes vareko melarela, ale pes na obžužarela, mi el avritradlo le Izraelitendar, bo melarđa le RAJESKRO Svetostankos. Ela nažužo, bo na sas pokropimen le pañeha pro obžužaripen. ²¹ Kada ela zakonos pro furt.

The oda, ko kropinela ole pañeha, rajbinela peske o gada, bo ko pes chudela ole pañestar pro obžužaripen, ela nažužo dži rači. ²² Savoro, sostar pes chudela o nažužo dženo, ela nažužo. Te pes lestar chudela aver dženo, ela the ov nažužo dži rači.“

20

O pañi andral e skala paš e Meriba

¹ Ešebno čhon avle savore Izraeliti pre pušta Sin a kerde peske taboris andro Kadeš. E Mirijam ode muła a sas parundi.

² Le manušen ode na sas pañi te pijel, vašoda pes zgele pro Mojžiš the pro Aron. ³ Chudle pes te vesekedinel le Mojžišoha a dovakerenas leske: „Feder ulahas, te mułamas the amen avke, sar mule amare phrala anglo RAJ. ⁴ Soske ilan le RAJESKRE manušen pre kadi pušta? Mušinas jekhetane le dobitkoha te merel? ⁵ Soske amen ilan avri andral o Egipt a andan pre kada than? Kade pes na del te sadzinel aňi o zrnos aňi o figi aňi e viñica aňi o granatoskre phaba! Mek aňi pañi kade nane te pijel!“

⁶ O Mojžiš the o Aron gele het le manušendar paš o vudar andro Svetostankos a bandile le mujenca dži tele. Ode pes lenge sikađa e slava le RAJESKRI. ⁷ O RAJ phenđa le Mojžišoske: ⁸ „Le e paca a tire phraleha le Aronoha zvičin savore manušen. Prevakeren ke skala angle lende a avela andral late avri o pañi. Avke lenge aneha avri pañi andral e skala, hoj te pijen o manuša the o dobitkos.“

⁹ O Mojžiš ila e paca, so sas andro Svetostankos, avke sar leske prikazindá o RAJ. ¹⁰ Akor o Mojžiš le Aronoha zvičinde le manušen angle skala a phende lenge: „Šunen, tumen vzburencale! Mušinas tumen te del andral kadi skala pañi?“ ¹¹ O Mojžiš hazdña e paca andro vast a duvar demada pre skala. Avla avri andral late igen but pañi a savore manuša the dobitkos pile olear.

¹² O RAJ phenđa le Mojžišoske the le Aronoske: „Vašoda, hoj na pačandilán andre miri zor a na diňan man pačiv angle savore Izraeliti, tumen na dolidžana le Izraeliten andre phuv, so lenge dav.“

¹³ Kada pes ačhiła paš o pañi Meriba, kaj o Izraeliti reptinenas pro RAJ a kaj lenge sikađa, hoj hino sveto.

O Izraeliti našti predžan prekal e phuv Edom

¹⁴ O Mojžiš bičhada andral o Kadeš le poslen ko edomiko kralis. Phende leske:

„Kada tuke phenel tiro phral o Izrael: Tumen džanen pal savore pharipena, so pes amenge ačhile. ¹⁵ Amare dada gele andro Egipt a bešenasa ode but berša. O Egiptana amen the amare daden igen trapinenas, ¹⁶ vašoda amen vičinahas ko RAJ, hoj amenge te pomožinel. Šunđa avri amaro roviben a bičhada amenge aňjelos, savo amen iľa avri andral o Egipt.

Akana sam paš o Kadeš, so hin o foros pre hrańica paš tiri phuv. ¹⁷ Mangas tut, domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Na džaha pre tumare maľi aňi pro vińici a na pijaha o pańi andral tumare chańiga. Džaha le kraliskre dromeħa a na visaraha pes ole dromestar aňi pre jekh sera, aňi pre aver, medik na predžaha tiri phuv.“

¹⁸ Ale o edomiko kralis odphenda:

„Našti predžas prekal miri phuv! Te predžaha, džava pre tu pro mariben.“

¹⁹ O Izraeliti leske odphende:

„Ačhaha pre amaro drom a te amen abo amaro dobitkos pijaha tire pańestar, počinaha tuke vaš oda. Na kamas nič aver, ča te predžal prekal tiri phuv.“

²⁰ Ale o edomiko kralis pale odphenda:

„Našti predžas!“

Palis geľa pro Izraeliti pro mariben bara armadaha. ²¹ Sar o edomiko kralis na domukľa le Izraelitenge, hoj te predžan prekal leskri phuv, mukle pes avre dromeħa.

Le Aronoskro meriben

²² O izraeliko narodos odgeľa andral o Kadeš a avle ko verchos Hor. ²³ Pre oda verchos paš e hrańica Edom, o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²⁴ „O Aron kade merela; na džala andre odi phuv, so dińom le Izraelitenge, bo sodujđzene tumen vzburindan pre mande paš o pańi Meriba. ²⁵ Akana lidža le Aron the leskre čhas Eleazar pro verchos Hor. ²⁶ Ode čhiv tele pal o Aron o ruchos a uri les pre leskro čhavo Eleazar, bo ode o Aron merela.“

²⁷ O Mojžiš kerďa avke, sar leske prikazinda o RAJ a džanas upre pro verchos Hor angle savore Izraeliti. ²⁸ Akor iľa o Mojžiš pal o Aron o ruchos a urďa les pre leskro čhavo Eleazar. Ode, pro agor le verchoske Hor, o Aron muľa. Palis o Mojžiš the o Eleazar avenas tele pal o verchos. ²⁹ Sar pes o izraeliko narodos došunđa, hoj o Aron muľa, chudle savore pal leste te rovel a rovenas tranda (30) dživesa.

21

O Arad hino zńičimen

¹ Sar pes o kanaańiko kralis andral o Arad, savo bešelasa andro Negev, došunđa, hoj o Izraeliti aven le dromeħa andro Atarim, geľa anglal lende, marelasa pes lenca a varesaven the zaila. ² Akor o Izraeliti dine lav le RAJES: „Te amenge deħa andro vasta kale nipen, palis calkom zńičinaha lengre fori.“ ³ O RAJ len šunđa a dińa lenge andro vasta le Kanaančanen. Avke o Izraeliti calkom zńičinde len the lengre fori a dine ole thaneske nav Chorma.

O bronzuno sap

⁴ Le verchostar Hor džanas le dromeħa ko Lolo moros pro juhos, hoj te obdžan e phuv le Edomčanengri. Ale o manuša pal o drom našade e trpezľivost ⁵ a reptinenas pro Del the pro Mojžiš: „Soske amen ilan avri andral o Egipt? Hoj te meras pre pušta? Se nane kade aňi maro, aňi pańi! A imar amenge nane mištes kale džungale chabenestar!“

⁶ Akor o RAJ bičhada pro manuša jedovate sapan. On len danderenas a but le Izraelitendar mule. ⁷ O manuša avenas ko Mojžiš a phenenas leske: „Kerďam binos, sar reptinahasa pro RAJ the pre tu. Mang tut vaš amenge ko RAJ, hoj amendar te odlel kale sapan!“ Avke pes o Mojžiš chudńa te mangel vaš o manuša.

⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Ker bronzune sapes a prichude les upre pro kaštuno drukos. Te vareko le manušendar, ko sas danderdo le sapendar, dikhela pre leste, ačhela te dživel.“ ⁹ Avke o Mojžiš kerďa bronzune sapes a prichudńa les upre pro drukos. Te oda, ko sas danderdo le sapendar, dikhelas pre oda sap, ačhelas te dživel.

Le Izraelitengro drom andro Moab

¹⁰ O Izraeliti džanas dureder a kerde peske taboris andro Obot. ¹¹ Palis odgele andral o Obot a kerde peske taboris paš o Ije-Abarim pre pušta, so hińi pro vichodos le Moabostar. ¹² Odarik odgele a kerde peske taboris andre dolina Zered. ¹³ Palis džanas dureder a kerde peske taboris pro severos le pańestar Arnon pre pušta, so hin pre hrańica le Amorejčanenca. O Arnon hin e hrańica maškar o Moabčana the o Amorejčana. ¹⁴ Vašoda pes andre le RAJESKRE Maribnaskre zvitki pisinel:

„O Vaheb pre phuv Sufa, o dolini paš o Arnon,
¹⁵ o dolinakro brehos, so lidžal ko gavoro Ar
 a oprinel pes paš e hrañica le Moaboha.“

¹⁶ Odarik džanas paš e chañig Beer, kaj o RAJ phenda le Mojžišoske: „Zvičin jekhetane le manušen a me len dava pañi.“

¹⁷ Akor o Izraeliti gilavenas kadi gili:

„Tu chañigije, de pañi!

Gilaven pal late gili,

¹⁸ pal e chañig, so kopalinde avri o vodci!

Kopalinde la avri o kraľa

le žezloha the peskre pacenca.“

Pal e pušta gele andre Matana. ¹⁹ Andral e Matana gele andro Nahaliel, andral o Nahaliel andro Bamot. ²⁰ Andral o Bamot gele andre moabiko dolina, paš o verchos Pisga, khatar dičhol e pušta Ješimon.

O Izraeliti domaren o Sichon

²¹ Palis o Izraeliti bičhade muršen ko amorejiko kralis Sichon, hoj leske te phenen:

²² „Domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Na džaha pre tire maľi, añi andro viñici, añi na pijaha o pañi andral tire chañiga. Džaha le kraliskre dromeħa, medik na predžaha tiri phuv.“

²³ Ale o Sichon na domukla le Izraelitenge te predžal prekal leskri phuv, ale zvičinda peskra armada a geľa pre lende pro mariben. Doavľa paš o foros Jahac a marelas pes lenca. ²⁴ Ale o Izraeliti gele pre lende le šablenca a zaile lengri phuv le pañestar Arnon dži paš o pañi Jabok, ale ča dži paš o Amončana, bo on zoraes stražinenas peskri hrañica. ²⁵ Avke o Izraeliti zaile savore ola fori a bešenas andre savore Amorejčanengre fori, andro Češbon the gavora. ²⁶ Andro Češbon bešelasa o amorejiko kralis Sichon. Ov pes anglođa marelas le moabike kraliħa a zaifla caľi leskri phuv dži paš o pañi Arnon. ²⁷ Vašoda o bašñika phenen:

„Aven andro Češbon!

Mi el ačhado zoraes o foros le Sichonoskro.

²⁸ Leskri armada geľa odarik avri sar e jag;

čhida tele o Ar andro Moab
 a zlabarđa o breħi pašal o Arnon.

²⁹ Vigos tuke, Moab!

Tumen, so bararen le Kemoš, san zñičimen.

Tire čhave denašen het a tire čhaja hine zaile,
 o Sichon le Amorejčanengro kralis len zaifla.

³⁰ Ale amen len zñičindam

le Češbonostar dži paš o Dibon.

Murđarđam len avri dži paš o Nofach;

savore zñičindam dži paš e Medeba.“

O Izraeliti domaren le Og

³¹ Sar imar o Izraeliti bešenasa andre phuv le Amorejčanengri, ³² o Mojžiš bičhada le muršen, hoj te predikhen o foros Jazer. Palis o Izraeliti zaile leskre gava a tradle avri odarik le Amorejčanen, save ode bešenasa. ³³ On odarik pes visarde a džanas upre le dromeħa ko Bašan. Ale o kralis Og caľa peskra armadaha geľa pro Izraeliti pro mariben paš o Edrej.

³⁴ Ale o RAJ phenda le Mojžišoske: „Ma dara tut lestar, bo dav tuke andro vasta les, leskre manušen the leskri phuv. Ker leħa avke, sar kerdal le amorejike kraliħa, le Sichonoha, savo kralinelas andro Češbon.“

³⁵ Avke o Izraeliti murdarde le Og, leskre čhaven the caľa armada. Niko pes na zachrañinda. Palis zaile leskri phuv.

22

O Balak vičinel le Balaam

¹ O Izraeliti džanas dureder a kerde peske taboris pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.

² Sar o Balak, le Ciporoskro čhavo, dikħla, so o Izraeliti kerde le Amorejčanenca, ³ ov the savore leskre manuša pes lendar daranas, bo sas igen but.

⁴ O Moabčana phende le midijañike vodcenge: „Kala Izraeliti akana zñičinena savoro pašal amende avke sar o bikos e čar pre mala.“

Andre oda časos sas o moabiko kralis o Balak, le Ciporoskro čhavo. ⁵ Ov bičhađa le muršen ko Balaam, ke le Beoriskro čhavo, andro Petor paš o pañi Euftrat, khatar sas the o Balak. Diña leske te džanel:

„Andral o Egipt avle avri o manuša, zaučharde e phuv a bešen nadur pašal miri phuv. ⁶ Vašoda av a prekoš len, bo on hine zoraleder sar me. Šaj el, hoj len paľis domarava a tradava len avri andral miri phuv. Džanav, hoj oda, kas požehñineha, ela požehñimen, a kas prekošeha, ela prekošlo.“

⁷ Avke o moabika the midijañika vodci pes mukle pro drom a ile peha o love vaš o prekošiben. Sar doavle ko Balaam, phende leske, so kamel o Balak.

⁸ Ov lenge phenda: „Adadžives presoven kade a tajsa tumenge odphenava, so mange phenela o RAJ.“ Avke o moabika vodci ačhile ko Balaam.

⁹ O Del avľa rači ko Balaam a phučľa lestar: „Ko hin kala murša andre tiro kher?“

¹⁰ O Balaam odphenda: „O moabiko kralis Balak bičhađa ke ma kale muršen, hoj mange te phenen: ¹¹ Andral o Egipt avle avri o manuša a zaučharde miri phuv. Akana av, prekoš len! Talam len domarava a tradava len het.“

¹² Ale o Del phenda le Balaamoske: „Ma dža lenca a ma prekoš kale manušen, bo hine požehñimen.“

¹³ Sar tosara o Balaam ušćila, phenda ole vodcenge: „Džan korkore pale andre peskri phuv, bo mange o RAJ na domukľa te džal tumenca.“

¹⁴ Avke o moabika vodci avle pale ko Balak a phende leske: „O Balaam na kamel te avel amenca.“

¹⁵ O Balak pale bičhađa buter vodcen, so sas bareder sar ešebnovar. ¹⁶ On avle ko Balaam a phende:

„Kada phenel o Balak: ‚Mangav tut, ma zľiker tut, ale av ke ma! ¹⁷ Počinava tuke igen mištes a kerava savoro, so mange phenena. Av a prekoš kale manušen!‘“

¹⁸ Ale o Balaam odphenda le Balakoskre sluhenge: „Te man o Balak diñahas ajci rup vaj somnakaj, keci ča rešľilahas andre leskro palacis, the avke našći nič kerav, añi baro añi cikno. Mušinav te šunel le RAJES, mire Devles, andre savoreste! ¹⁹ Ačhen kade prekal e rat, hoj man te dodžanav, so mange mek o RAJ phenela.“

²⁰ Rači o Del avľa ko Balaam a phenda leske: „Te tut kala murša avle te vićinel, ušći a dža lenca. Ale ker ča oda, so tuke phenava.“

O somaris prevakerel

²¹ Avke o Balaam tosara ušćila, pripravinda le somaris a geľa ole moabike vodcenca.

²² Ale vašoda, hoj o Balaam geľa lenca, o Del pre leste sas igen choľamen a le RAJESKRO añjelos pes leske ačhađa andro drom, hoj les te na mukel dureder te džal. O Balaam džalas le somariha a džanas leha the duj sluhi.

²³ Sar o somaris dikhľa le RAJESKRE añjelos te ačhel pro drom la šabľaha andro vast, geľa pal o drom tele pre mala. Ale o Balaam le somaris marelas, hoj te avel pale pro drom.

²⁴ Le RAJESKRO añjelos ačhelas pro chodñikos maškar o viñici, kaj sas o muros pal jekh sera the pal aver. ²⁵ Sar o somaris pale dikhľa le añjelos, geľa dži paš o muros a le Balaamoske prikikidña o pindro. Vašoda o Balaam pale marda le somaris.

²⁶ Paľis le RAJESKRO añjelos pale geľa angle lende a zaachľa pro uzko than, hoj pes te na del te predžal añi pal jekh sera. ²⁷ Sar o somaris dikhľa le añjelos, pašľa tele. O Balaam igen cholisafila a chudña te marel le somaris la pacaha. ²⁸ Androda o RAJ phundrađa le somariske o muj a o somaris prevakerđa ko Balaam: „So tut kerdom, hoj man imar tritovar mares?“

²⁹ O Balaam leske odphenda: „Kerďal mandar dilines! Te ulahas paš mande e šabľa, takoj tut murdardomas!“

³⁰ O somaris leske odphenda: „Či na som me tiro somaris, pre savo furt phires, mek dži akana? Kerdom tuke varekana kada?“

„Na,“ odphenda leske.

³¹ Akor o RAJ phundrađa le Balaamoske o jakha a dikhľa le RAJESKRE añjelos te ačhel pro drom la šabľaha andro vast a o Balaam angle leste bandľa le mujeha dži pre phuv.

³² Le RAJESKRO añjelos leske phenda: „Soske trival mardal tire somaris? Me avľom vašoda, hoj tut te zaachavav pre kada drom, bo džas andro nalačhipen. ³³ Ale o somaris man dikhľa a trival pes mandar visarda. Te pes mandar na visardahas, murdardomas tut a les mukľomas te dživel.“

³⁴ O Balaam odphenda le aňjeloske: „Kerđom binos, bo na džanavas, hoj pes mange ačhavehas andro drom. No, te na kames, hoj te džav dureder, visarava man pale.“

³⁵ Ale o aňjelos leske odphenda: „Dža kale muršenca, ale vakereha ča oda, so tuke phenava.“ Avke o Balaam geľa le Balakoskre vodcenca.

³⁶ Sar o Balak šunđa, hoj o Balaam avel, geľa angle leste andro moabiko foros Ar, paš o paňi Arnon, pre hraňica le Moaboskri. ³⁷ O Balak vakerehas le Balaamoske: „Soske na avlal takoj, sar pal tu bičhadom ešebnovar? Či tuke na počindomas?“

³⁸ „Dikh, akana avľom ke tu,“ odphenda o Balaam. „Našti phenav oda, so kamav. Me ča šaj phenav oda, so mange dela andro muj o Del.“

³⁹ Palis o Balaam džalas le Balakoha a doavle andro foros Kirjat-Chucot. ⁴⁰ Ode o Balak obetinda gurunnen the bakren a olearar bičhada le Balaamoske the leskre sluhenge. ⁴¹ Tosara o Balak iľa peha le Balaam upre pro Bamot-Baal. Odarik dičholas dži pro koňec le Izraeloskre taboriskro.

23

O Balaam prorokinel ešebnovar

¹ O Balaam phenda le Balakoske: „Ačhav mange kade efa oltara a pripravin mange efa terne biken the efa bakren.“ ² O Balak kerđa avke, sar kamelas o Balaam. Palis o Balak the o Balaam obetinas jekh bikos the bakres pre dojekh oltaris.

³ Akor o Balaam phenda le Balakoske: „Ačh paš tiri labardı obeta a me džava het. Šaj el, hoj pes manca o RAJ arakhela a oda, so mange sikavela, phenava tuke.“ Palis o Balaam odarik geľa upre pro brehos.

⁴ O Del pes arakhľa le Balaamoha a o Balaam phenda: „Pripravindom efa oltara a pre dojekh lendar obetindom bikos the bakres.“

⁵ Palis o RAJ diňa le Balaamoske o lava andro muj a phenda: „Dža pale ko Balak kale lavenca.“

⁶ Sar ke leste avľa o Balaam, ov ačhelas paš peskri labardı obeta jekhetane savore moabike vodcenca.

⁷ Akor o Balaam prorokinda:
„Andral o Aram man andă o Balak,
le verchendar pal o vichodos o moabiko kralis:
„Av a prekoš le Jakob,
av a odsudzin le Izraeliten!“

⁸ Sar šaj prekošav oles, kas o Del na prekošel?
Sar šaj odsudzinav olen, kas o RAJ na odsudzinel?

⁹ Pal o uče skali dikhav les,
pal o brehi pre leste dikhav.
Dikhav le manušen, save dživen oddelimen,
on pes na rachinen maškar aver narodi.
¹⁰ Le Jakoboskre potomki hine ajci but sar e poši –
o Izrael pes na del te zgenel.

Te muľomas avke, sar meren o čačipnaskre!
Te dopelomas avke sar on!“

¹¹ Paloda o Balak phenda le Balaamoske: „So mange kerďal? Andom tut, hoj mire ñeprijafelen te prekošes, a tu lenge ča žehňines!“

¹² Ov leske odphenda: „Či našti vakerav oda, so mange phenel o RAJ?“

O Balaam dujtovar prorokinel

¹³ O Balak leske phenda: „Av manca pre aver than, khatar dičhola o agor le Izraeloskre taboriskro. Kadarik dikhes ča vajkeci lendar, na savoren. Odarik mange len prekošeha.“

¹⁴ Akor les odarik odligenda pro than Cofim* pro verchos Pisga. Ode pale ačhada efa oltara a pre dojekh obetinelas bikos the bakres.

¹⁵ O Balaam phenda le Balakoske: „Ačh kade paš tiri labardı obeta a me džava, hoj man te arakhav le RAJEHA.“

¹⁶ O RAJ leske diňa o lava andro muj a phenda: „Dža pale ko Balak kale lavenca.“

¹⁷ Sar o Balaam džalas ko Balak, arakhľa les te ačhel paš peskri labardı obeta jekhetane le moabike vodcenca. O Balak lestar phučľa: „So vakerehas o RAJ?“

¹⁸ Akor o Balaam phenda:
„Ušti, Balak, a šun!

De tuke pozoris, čhavo le Ciporoskro.

* 23:14 23,14 Abo: o than le straňikengro

19 O Del nane manuš, hoj te klaminel.

Ov nane čavo le manušeskro, hoj te čerinel peskre lava.

Či na kerel oda, so phenel?

Či del lav a na dolikerel?

20 Sas mange prikazimen, hoj te žehñinav.

Ov požehñinda a me oda našti čerinav!

21 Na dičhol andro Jakob ñisavo trapišagos,

añi na dikhav o pharipen andro Izrael.

O RAJ, leskro Del, hino leha.

Ov vičinel radišagoha peskre kraliske.

22 O Del les iľa avri andral o Egipt;

marel pes vaš leste zorales sar dzivo bikos.

23 Nane pro Jakob prekošiben,

ñisavo vražišagos pro Izrael.

Akana pes phenel le Jakoboske the le Izraeloske:

„Dikh, so o Del kerđa!“

24 Kada narodos uštel upre sar o zoralo ľevos!

Na pašlola peske, medik na chala oda, so chudela,

medik na pijela o rat olendar, saven murdarđa.“

25 Pre oda o Balak phendā le Balaamoske: „Te les našti prekošes, ta akor les ma žehñin!“

26 O Balaam odphendā le Balakoske: „Na phendom tuke, hoj mušinav te kerel savoro, so mange phenel o RAJ?“

O Balaam tritovar prorokinel

27 Palis o Balak le Balaamoske phendā: „Av, lav tut pre aver than. Ko džanel, či les odarik o Del na kamela te prekošel.“ 28 Avke o Balak ligenda le Balaam pro verchos Peor, khatar dičhol pre pušta.

29 Palis o Balaam phendā le Balakoske: „Ačhav kade efa oltara a pripravin mange efa biken the efa bakren.“ 30 O Balak kerđa avke, sar kamelas o Balaam a pre dojekh oltaris obetinelas jekhe bikos the jekhe bakres.

24

1 O Balaam dikhľa, hoj o RAJ kamel te žehñinel le Izraeloske, a vašoda imar na kamľa te vražinel, avke sar oda kerđa duvar angłoda, ale visarđa pes le mujeha ke pušta.

2 Sar dikhľa le Izraeliten andro taboris rozačhaden pal peskre kmeñi, avľa pre leste le Devleskro duchos 3 a phenda kada prorcvtos:

„O prorcvtos le Balaamoskro, le časkro le Beoriskro:

Kada phenel oda, kaskre jakha hine phundrade;

4 o prorcvtos oleskro, ko šunel le Devleskre lava.

Bandilom anglal leste

a dikhľom o videñje le Nekzoraleder Devlestar.

5 Save šukar hine tire stani, ó Jakob,

save lače hine o thana, kaj bešes, ó Izrael.

6 Hine sar o palmi andro dolini,

sar o zahradi paš o paña,

sar o aloe, so sadzinda o RAJ,

sar o cedri paš o paña.

7 O paña čulana avri andral tire vedri,

pre oda, so sadzines, ela pherdo pañi.

Tire kralis ela bareder pačiv sar le Agag

a tiro krališagos ela baro.

8 O Del, savo tut iľa avri andral o Egipt,

marel pes vaš tuke zorales sar o bikos.

Tu žničineha peskre ñeprijatelen,

phagereha lengre kokala

a livineha len le šipenca.

⁹ O Izrael odpočovinel sar o levos;
sar sovel, ņiko les na uštavela.

Oda, ko žehñinela kale narodoske, ela požehñimen!
Ko les prekošela, ela prekošlo!“

¹⁰ Sar šunđa kala lava o Balak, cholisalila pro Balaam a demađa pes chołatar andro vast. Palis phenda le Balaamoske: „Vičindom tut te prekošel mire ñeprijateľen a tu len imar trival žehñines! ¹¹ Dža adarik het! Phendom, hoj tut mištes počinava, ale tiro RAJ oda na domukla.“ ¹² O Balaam leske odphenda: „Se na phendom tire muršenge, saven ke ma bičhaďal: ¹³ ‚Kajte man o Balak diňahas ajci rup vaj somnakaj, keci ča rešlilahas andre leskro palacis, mušinav te šunel le RAJESKRO lav, korkoro pestar našti nič kerav! Ča oda, so phenela o RAJ, vakerava.‘ ¹⁴ Akana džav pale ke mire manuša. Ale av a phenava tuke, so o Izraeliti kerena tire manušenca andre ola dživesa, so avena.“

O Balaam šartovar prorokinel

¹⁵ Palis o Balaam phenda:
„O prorocťvos le Balaamoskro, le čhaskro le Beoriskro:
Kada phenel oda, kaskre jakha hine phundrade,
¹⁶ o prorocťvos oleskro, ko šunel le Devleskre lava
a prilel o prindžaripen le Nekbareder Devlestar.
Bandilom anglal leste
a dikhľom o videňje le Nekzoraleder Devlestar.

¹⁷ Oda, so dikhav andro videňje,
mek pes na ačhila.
Jekh džives o kralis andral o Jakob pes sikavela sar e čercheň,
uštela upre o žezlos andral o Izrael.
Ov zñičinela le moabike vodcen
a domarela savore Šetoskre potomken.

¹⁸ Ov domarela o Edom,
o Seir ela lengro barvalipen
a o Izrael barola a zoraľola.

¹⁹ Andral o Jakob avela o kralis
a zñičinela olen, ko ačhile andro foros.“

²⁰ Sar o Balaam andro videňje dikhľa le Amaleken, phenda kala lava:
„O Amalek sas o nekzoraleder narodos,
ale ela zñičimen pro furt.“

²¹ Sar dikhľa le Keniten, phenda kala lava:
„O than, kaj dživen, hino zoralo,
ačhaďan tumenge o hñizdos pre skala.

²² No the avke, Kenitale, avena zñičimen,
sar tumen o Ašur zalela a odlidžala.“

²³ O Balaam pale phenda:
„Ko ačhela te dživel, sar kada o Del kerela?

²⁴ O loďi avena pašal o Kitimoskre brehi;
on zalena o Ašur the o Eber,
ale the on ena zñičimen.“

²⁵ Palis o Balaam uštıla a visarda pes pale khere. The o Balak gela peskre dromeħa.

25

O Moabčanki cirden le Izraeliten pro binos

¹ Sar imar o Izraeliti bešenas andro šitim, varesave murša kerenas lubipen le moabike džuvlencu. ² On vičinenas le Izraeliten pre peskre obetne hoscini, savenca denas pačiv peskre devlen. O Izraeliti chanas ole chabenestar a lašarenas lengre devlen ³ the le devles Baal-Peor. Vašoda o RAJ iĝen cholisalila pro Izraeliti.

⁴ Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: „Le kale manušengre vodcen, angle ma len murdar a thov len te ačhel pro kham, hoj miri cholli te oddžal le Izraelostar.“

⁵ Avke o Mojžiš prikazinda le izraelike sudcenge: „Sako tumendar mi murdarel dojekhe muršes andral peskro kmeños, savo lašarelas le Baal-Peor.“

⁶ Ipen akor, sar paš o vudar le Svetostankoskro rovenas savore Izraeliti the o Mojžiš, avla varesavo Izraelitas la midijañika džuvlaha andre peskro stanos angle lengre jakha. ⁷ Sar oda dikhla o Pinchas, le Eleazaroskro čhavo, saveske sas papus o Aron, uštila lendar a ila andro vast e kopija. ⁸ Geła andro stanos ole Izraelitaskro, savo anda ola džuvla, a sodujen jekhetane predemađa la kopijaha, sar pašlonas. Avke sas zaačhado o nasvaliben maškar o Izraeliti. ⁹ Ola, ko mule pre kada nasvaliben, sas 24 000 manuša.

¹⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹¹ „Vašoda, so kerđa o Pinchas, me imar na som buter cholamen pro Izraeliti. Ov na kamelas, hoj o manuša te lašaren avre devles, ča man, a vašoda len na zñičindom andre miri choli. ¹² Phen le Pinchasoske, hoj leha phandava smiromoskri zmluva, so likerela pro furt. ¹³ Ov the leskre potomki ena pro furt andre rašajiko služba, bo igen labolas pal o Del a oleha, so kerđa, obžuzarđa le Izraeliten, hoj lenge te odmukav.“

¹⁴ O Izraelitas, saves murdarđa jekhetane la midijañika džuvlaha, sas o Zimri, le Saluoskro čhavo, savo sas fajtakro vodcas andro kmeños Šimeon. ¹⁵ E džuvli, savi sas murdardi, sas e Kozbi. Oj sas čaj le Curoskri, savo sas vodcas andre jekh midijañiko fajta.

¹⁶ Pališ o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ „Džan pro Midijana a murdaren len, ¹⁸ vaš oda nalachipen, so tumenge kerde, sar tumen scirdle pro binos, hoj te lašaren le Baal-Peor a the vaš e Kozbi, savi sas murdardi akor, sar avla o nasvaliben paš o Peor.“

¹⁹ No, paloda pes ačhila kada:

26

O Izraeliti dujtovar zgende

¹ Paloda o RAJ phenda le Mojžišoske the le rašaske le Eleazaroske, saveske sad ad a Aron: ² „Zgen savore izraelike muršen pal lengre fajti. Pisin andre savoren phurederen sar biš (20) berš, save pes džanen te marel.“ ³ Avke pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho o Mojžiš the o Eleazar phende le izraelike vodcenge: ⁴ „Zgenen savore izraelike muršen phurederen sar biš berš, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.“

Kala hine ola Izraeliti, save avle avri andral o Egipt:

⁵ Le Rubenoskre, savo sas ešebno čhavo le Izraeloskro, sas kala potomki:

le Chanochostar, e famelija le Chanochoskri;

le Paluostar, e famelija le Paluoskri;

⁶ le Checronostar, e famelija le Checronoskri;

le Karmistar, e famelija le Karmiskri.

⁷ Savore zgende murša andral le Rubenoskro kmeños sas 43 730.

⁸ Le Paluoskro čhavo sas o Eliab ⁹ a le Eliaboskre čhave sas o Nemuel, o Datan the o Abiram. Kada Datan the kada Abiram sas ola vodci, so pes le Korachoskra partijaha vzburinde pro Mojžiš the pro Aron a pes ačhade pro RAJ. ¹⁰ Akor e phuv phundrada peskro muj a nakhađa len jekhetane le Korachoskre muršenca, sar e jag zlabarđa 250 muršen. Ada pes lenge ačhila, hoj te daran the okla džene a te na keren avke sar on.

¹¹ Ale le Korachoskre čhave na mule.

¹² O potomki le Šimeonoskre pal peskre fajti sas kala:

le Nemuelostar, e famelija le Nemueloskri;

le Jaminostar, e famelija le Jaminoskri;

le Jachinostar, e famelija le Jachinoskri;

¹³ le Zerachostar, e famelija le Zerachoskri;

le Šaulostar, e famelija le Šauloskri.

¹⁴ Savore zgende murša andral le Šimeonoskro kmeños sas 22 200.

¹⁵ O potomki le Gadoskre pal peskre fajti sas kala:

le Cefonostar, e famelija le Cefonoskri;

le Chagistar, e famelija le Chagiskri;

le Šunistar, e famelija le Šuniskri;

¹⁶ le Oznistar, e famelija le Ozniskri;

le Eristar, e famelija le Eriskri;
 17 le Arodistar, e famelija le Arodiskri;
 le Arelistar, e famelija le Areliskri.

18 Savore zgende murša andral le Gadoskro kmeňos sas 40 500.

19 Le Juda sas čhave o Er the o Onan, save mule andro Kanaan. 20 O potomki le Judaskre pal peskre fajti sas kala:

le Šelostar, e famelija le Šeloskri;
 le Perecostar, e famelija le Perecoskri;
 le Zerachostar, e famelija le Zerachoskri.

21 O potomki le Perecoskre sas:

le Checronostar, e famelija le Checronoskri;
 le Chamulostar, e famelija le Chamuloskri.

22 Savore zgende murša andral le Judaskro kmeňos sas 76 500.

23 O potomki le Jisacharoskre pal peskre fajti sas kala:

le Tolastar, e famelija le Tolaskri;
 le Puvahostar, e famelija le Puvahoskri;
 24 le Jašubostar, e famelija le Jašuboskri;

le Šimronostar, e famelija le Šimronoskri.

25 Savore zgende murša andral le Jisacharoskro kmeňos sas 64 300.

26 O potomki le Zebulunoskre pal peskre fajti sas kala:

le Seredostar, e famelija le Seredoskri;
 le Elonostar, e famelija le Elonoskri;
 le Jachleelostar, e famelija le Jachleeloskri.

27 Savore zgende murša andral le Zebulunoskro kmeňos sas 60 500.

28 O čhave le Jozefoskre pal peskre fajti: o Menaše the o Efrajim.

29 O potomki le Menašeskre sas kala:

le Machiostar, e famelija le Machiroskri. O Machir sas dad le Gileadoske;
 le Gileadostar, e famelija le Gileadoskri.

30 Kala sas o potomki le Gileadoskre:

le Jezerostar, e famelija le Jezeroskri;
 le Chelekostar, e famelija le Chelekoskri;
 31 le Asrielostar, e famelija le Asrieloskri;
 le Šechemostar, e famelija le Šechemoskri;

32 le Šemidastar, e famelija le Šemidaskri;
 le Čeferostar, e famelija le Čeferoskri.

33 Le Celofchad, saveske sas dad o Čefer, na sas murša, ča čhaja. Lengre nava sas:
 Machla, Noa, Chogla, Milka the Tirca.

34 Savore zgende murša andral le Menašeskro kmeňos sas 52 700.

35 Kala sas o potomki le Efrajimoskre pal peskre fajti:

le Šutelachostar, e famelija le Šutelachoskri;
 le Becherostar, e famelija le Becheroskri;
 le Tachanostar, e famelija le Tachanoskri.

36 Kala sas o potomki le Šutelachoskre:

le Eranostar, e famelija le Eranoskri.

37 Savore zgende murša andral le Efrajimoskro kmeňos sas 32 500.

Kala hine o potomki le Jozefoskre pal peskre fajti.

38 O potomki le Benjaminoskre pal peskre fajti sas kala:

le Belastar, e famelija le Belaskri;
 le Ašbelostar, e famelija le Ašbeloskri;
 le Achiramostar, e famelija le Achiramoskri;

39 le Šefufamostar, e famelija le Šefufamoskri;
 le Chufamostar, e famelija le Chufamoskri.

40 O potomki le Belaskre sas:

- le Ardostar, e famelija le Ardoskri;
le Naamanostar, e famelija le Naamanoskri.
- 41 Savore zgende murša andral le Benjaminoskro kmeňos sas 45 600.
- 42 O potomki le Danoskre pal peskre fajti sas kala:
le Šuchamostar, e famelija le Šuchamoskri. Kala sas o fajti le Danoskre.
- 43 Savore zgende murša andral le Šuchamoskri famelija sas 64 000.
- 44 O potomki le Ašeroskre pal peskre fajti sas kala:
le Jimnostar, e famelija le Jimnoskri;
le Jišvistar, e famelija le Jišviskri;
le Berijostar, e famelija le Berijoskri.
- 45 Le Berijoskre potomki sas:
le Cheberistar, e famelija le Cheberiskri;
le Malkielostar, e famelija le Malkieloskri.
- 46 Le Ašeroskri čaj pes vičinelas Serach.
- 47 Savore zgende murša andral le Ašeroskro kmeňos sas 53 400.
- 48 O potomki le Naftaliskre pal peskre fajti sas kala:
le Jachceelostar, e famelija le Jachceeloskri;
le Gunistar, e famelija le Guniskri;
49 le Jecerostar, e famelija le Jeceroskri;
le Šilemostar, e famelija le Šilemoskri.
- 50 Savore zgende murša andral le Naftaliskro kmeňos sas 45 400.
- 51 Savore murša andral o Izrael, save sas zgende, sas 601 730.
- 52 O RAJ phenda le Mojžišoske: ⁵³ „Mi rozdelinel pes e phuv Kanaan andro dedictvos le kmeňenge pal oda, keci hine džene. ⁵⁴ Le bareder kmeňoske deha andro dedictvos bareder kotor a le ciknedere kmeňoske cikneder kotor; dojekh mi chudel pal oda, keci sas zrachimen. ⁵⁵ E phuv pes rozdelinela le losoha a pal o kmeňi la chudena. ⁵⁶ Le losoha pes rozdelinela andro dedictvos maškar o bareder the cikneder kmeňi.“
- 57 Kala sas le Leviskre potomki pal peskre fajti:
le Geršonostar, e famelija le Geršonoskri;
le Kohatostar, e famelija le Kohatoskri;
le Meraristar, e famelija le Merariskri.
- 58 The kala sas le Leviskre fajti:
le Libniskri,
le Chebronoskri,
le Machliskri,
le Mušiskri,
le Korachoskri.
- O Kohat sas le Amramoskro dad. ⁵⁹ Le Amramoskri romňi pes vičinelas Jochebed, le Leviskri čaj. Oj leske uliła andro Egipt. Le Amram laha sas o Aron, o Mojžiš the e Mirijam. ⁶⁰ Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ⁶¹ Ale o Nadab the o Abihu mule, sar ande e cudzo jag anglo RAJ.
- 62 Andro kmeňos Levi sas 23 000 murša the čhavore phureder sar jekh čhon. On na sas rachimen maškar o Izraeliti, bo na chudle ňisavi phuv sar dedictvos.
- 63 Kala hine ola džene, saven o Mojžiš the o Eleazar zgende, sar taborinenas pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho. ⁶⁴ Maškar lende na sas ňisavo dženo olendar, saven zgenda o Mojžiš the o rašaj Aron ešebnovar pre pušta Sinaj. ⁶⁵ Bo o RAJ pal lende phenda: „On merena pre pušta.“ Lendar ačhiła te dživel ča o Kaleb, le Jefunoskro čhavo, the o Jozua, le Nunoskro čhavo.

27

Le Celofchadoskre čhaja

¹ Akor e Machla, e Noa, e Chogla, e Milka the e Tirca, o čhaja le Celofchadoskre, saveske sas dad o Chefer, leskro sas o Gilead, leskro o Machir, leskro o Menaše a leskro o Jozef,

² avle anglo Mojžiš, anglo rašaj Eleazar, anglo vodci the angle savore manuša paš o vudar andre le RAJESKRO Svetostankos a phende: ³ „Amaro dad muľa pre pušta a na sas les murša. Na sas maškar le Korachoskre manuša, save pes vzburiinde pro RAJ, ale muľa ča vaš peskro binos. ⁴ Mušinel te našlol le dadeskro nav andral leskro kmeňos ča vašoda, bo les na sas murša? De amen phuv maškar amare dadeskre phrala.“

⁵ Avke o Mojžiš phučla le RAJESTAR, so te kerel. ⁶ A o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁷ „Oda, so mangel le Celofchadoskre čhaja, hin lačo. Mušines lenge te del o dedičtvos maškar lengre dadeskre phrala. Lengre dadeskri phuv ela lengri.

⁸ Le Izraelitenge phen: „Te vareko merela a na ela les čhave, leskri phuv chudela leskri čhaj. ⁹ No te les na ela čhaj, leskri phuv chudena leskre phrala. ¹⁰ Te les nane aňi phrala, e phuv chudena leskre dadeskre phrala. ¹¹ Te leskre dades na ela phrala, e phuv chudela leskri nekpašeder famelija. Oda ela zakonos prekal o Izraeliti, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.“

O Jozua ačhado vodcaske

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dža pro verchos maškar o verchi Abarim a dihk predi phuv, so diňom le Izraelitenge. ¹³ Sar la dikheha, palis mereha, avke sar tiro phral o Aron. ¹⁴ Bo akor, sar savore Izraeliti reptinenas pre ma paš o paňi Meriba, pre pušta Sin paš o foros Kadeš, tumen man na diňan pačiv sar Svetes angle savore Izraeliti.“

¹⁵ Akor o Mojžiš phenda le RAJESKE: ¹⁶ „RAJEJA Devla, tu des o dživipen savoreske, so hin stvorimen. Mangav tut, ačhav muršes upral kala manuša, ¹⁷ hoj len te lidžal andro mariben, hoj tiro narodos te na ačhel sar o bakrore bi o pastjeris.“

¹⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Le tuha le Nunoskre čhas le Jozua. Ov hino murš, saves hin o Duchos, a thov pre leste o vast. ¹⁹ Ačhav les anglo rašaj Eleazar the angle savore manuša a phen lenge, hoj ov ela vodcas pal tute. ²⁰ De les varesavi zor tira autoritatar, hoj les te šunen savore Izraeliti. ²¹ Ov pes ačhavela anglo rašaj Eleazar, savo pes dophučela vaš leste pre le Devleskri voľa – prekal o losi Urim the Tumim. Kavke o Eleazar phenela le Jozuaske the le manušenge, kana te džal andro mariben a kana te avel pale.“

²² O Mojžiš kerđa avke, sar leske prikazinda o RAJ. Iľa le Jozua, ačhađa les anglo rašaj Eleazar the angle savore Izraeliti, ²³ thoda pre leste o vasta a ačhađa les sar vodcas, avke sar o RAJ prikazinda prekal o Mojžiš.

28

O sakodživeseskre obeti

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Izraelitenge kada: ‚Dodikhen pre oda, hoj pro časos, so diňom, mange te anen o chabeneskre obeti, so mange šukares voňinen.‘ ³ Phen lenge: ‚Kadi hin e jagalí obeta, so mange anena sako džives: duj jekheberšeskre bakroren bi e chiba sar labardí obeta. ⁴ Jekhe bakrores obetinena tosara a dujtones rači. ⁵ Paše anena e chabeneskri obeta: jekh kilos nekfeder aro mišimen le litra olivove olejoha. ⁶ Oda hin e sakodživeseskri labardí obeta, so sas ešebnovar diňi pro verchos Sinaj sar jagalí obeta, so šukares voňinel le RAJESKE. ⁷ Paš dojekh bakrore pes pridela sar molakri obeta jekh litra mol, savi le RAJESKE čhiv avri pro oltaris. ⁸ Ke račate obetinena dujte bakrores sar jagalí obeta avke sar tosara jekhetane la molakra obetaha. Oda hin e chabeneskri obeta, so šukares voňinel le RAJESKE.

E šabatoskri obeta

⁹ Pro šabat pre chabeneskri obeta anena duje jekheberšeskre bakroren bi e chiba jekhetane la molakra obetaha a duj kili nekfeder aro mišimen le olivove olejoha. ¹⁰ Kadi labardí obeta anena dojekh šabat paš ola labarde the paš ola molakre obeti, so anena sako džives.

O obeti pro ešebno džives andro čhon

¹¹ Sako čhon pro ešebno džives anena sar e labardí obeta le RAJESKE duj terne biken, jekhe bakres the efa jekheberšeskre bakroren, savoren bi e chiba. ¹² Paš dojekh bikos priden sar chabeneskri obeta o nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: paš dojekh bikos pridena trin kili nekfeder aro, paš dojekh bakro duj kili nekfeder aro ¹³ the paš dojekh bakrore jekh kilos nekfeder aro. Kala labarde the chabeneskre obeti šukares voňinena le RAJESKE. ¹⁴ Paš oda pridena e molakri obeta: duj litri mol pre dojekh bikos, litra the jepaš pro bakro the jekh litra pre dojekh bakrore. Kadi labardí obeta pes obetinela ešebno džives andro čhon pal calo berš. ¹⁵ Paš ola labarde the molakre obeti, so anena sako džives, obetinena the jekhe capos sar obeta vaš o binos.

E obeta pro inepos le Marengro bi o Kvasos

¹⁶ Dešuštarto (14.) džives andre ešebno čhon hiñi e Patradi pre pačiv le RAJESKE. ¹⁷ Pro dešupandžto (15.) džives chudela o inepos a efta dživesa pes chala o mare bi o kvasos. ¹⁸ Ešebno džives pro inepos tumen zdžana, hoj te lašaren le RAJES a na kerena ñisavi buči. ¹⁹ Pre labardi obeta anena le RAJESKE e chabeneskri obeta: duj terne biken, jekhe bakres the efta jekheberšeskre bakroren a savore džviri mi en bi e chiba. ²⁰ Sar chabeneskri obeta anena nekfeder aro mišimen le olivove olejoha; trin kili pre dojekh bikos, duj kili pro bakro ²¹ the kilos aro pre dojekh bakroro. ²² Anen the jekhe capos sar obeta vaš tumare bini. ²³ Kadi obeta anena paš e tosaraskri labardi obeta, savi pes imar kerel sako džives. ²⁴ Avke obetinena savore efta dživesa le RAJESKE e chabeneskri obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Kadi obeta anena paš e tosaraskri labardi obeta, savi pes imar kerel sako džives. ²⁵ Zdžana tumen pro eftato džives, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena ñisavi buči.

E obeta pro inepos le Kurkengro

²⁶ Ešebno džives pro inepos le Kurkengro, sar anena le RAJESKE e chabeneskri obeta le ešebne ulipnastar, zdžana tumen, hoj te lašaren le RAJES a na kerena ñisavi buči. ²⁷ Anena pre labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, duj terne biken, jekhe bakres the efta jekheberšeskre bakroren. ²⁸ Sar chabeneskri obeta anena nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: trin kili pre dojekh bikos, duj kili pro bakro ²⁹ the kilos pre dojekh bakroro. ³⁰ Anen the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. ³¹ Kada anen paš o labarde, paš o chabeneskre the paš o molakre obeti, save pes imar keren sako džives. Savore džviri pro obeti mi en bi e chiba. “

29*O obeti pro inepos le Trubengro*

¹ Ešebno džives andro eftato čhon na kerena ñisavi buči, ale savore pes zdžana oda džives te lašarel le Devles. Oda džives trubinena pro trubi. ² Sar labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anen jekhe bikos, jekhe bakres the efta jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ³ Sar chabeneskri obeta anen nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pro bikos, duj kili pro bakro ⁴ the kilos pre dojekh le efta bakrorendar. ⁵ Anena the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. ⁶ Avke len obetinena jekhetane la čhoneskra labarda the chabeneskra obetaha, a jekhetane le labarde the molakre obetenca, so pes keren sako džives, avke sar hin dino. Kala obeti šukares voñinena le RAJESKE.

O obeti andro Džives pro zmjerenje

⁷ Zdžana tumen the dešto džives andre kada eftato čhon, hoj te lašaren le RAJES. Oda džives tumen poscinena a pokorinena. Na kerena ñisavi buči. ⁸ Sar labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anena jekhe bikos, jekhe bakres the efta jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ⁹ Sar chabeneskri obeta obetinena nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pro bikos, duj kili pro bakro ¹⁰ the kilos pre dojekh bakroro. ¹¹ Anena the jekhe capos pre obeta vaš o binos paš e koza, so pes obetinel pro smirom. Kerena oda jekhetane le labarde, le chabeneskre the le molakre obetenca, so pes keren sako džives.

O obeti pro inepos le Stankengro

¹² Zdžana tumen the dešupandžto (15.) džives andro eftato čhon, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena ñisavi buči, ale efta dživesa oslavinena o inepos le Stankengro pre pačiv le RAJESKE. ¹³ Pre ešebno džives anena sar e labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, dešutrin (13) terne biken, duje bakren the dešuštartar (14) jekheberšeskre bakroren, savoren bi e chiba. ¹⁴ Sar chabeneskri obeta anena nekfeder aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pre dojekh bikos, duj kili pre dojekh bakro ¹⁵ the kilos pre dojekh bakroro. ¹⁶ Anena the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. Kerena oda jekhetane le labarde, le chabeneskre the le molakre obetenca, so pes keren sako džives.

¹⁷ Pro dujto džives anena dešuduj (12) terne biken, duj bakren the dešuštartar (14) jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ¹⁸⁻¹⁹ Pal oda, keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e molakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinena sako džives.

²⁰ Pro trito džives anena dešujekh (11) terne biken, duj bakren the dešuštartar (14) jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ²¹⁻²² Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e molakri obeta avke sar ešebno džives

the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²³ Pro štarto džives anena deš terne biken, duj bakren the dešuštar jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ²⁴⁻²⁵ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e mołakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives, the e obeta vaš o binos.

²⁶ Pro pandžto džives anena eña terne biken, duj bakren the dešuštar jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ²⁷⁻²⁸ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e mołakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²⁹ Pro šovto džives anena ochto terne biken, duj bakren the dešuštar jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ³⁰⁻³¹ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e mołakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³² Pro eftato džives anena ehta terne biken, duj bakren the dešuštar jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ³³⁻³⁴ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskri the e mołakri obeta avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the obeti, so pes obetinen sako džives.

³⁵ Pro ochtoto džives tumen pale zdžana, hoj te lašaren le RAJES. Oda džives na kerena nisavi buči. ³⁶ Sar labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anen jekhe bikos, jekhe bakres the ehta jekheberšeskre bakroren bi e chiba. ³⁷⁻³⁸ Jekhetane le bikoha, le bakreha the le bakrorenca obetinena o chabeneskri the o mołakre obeti avke sar ešebno džives the o capos sar e obeta vaš tumare bini. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³⁹ Kala labarde, chabeneskre, mołakre the smiromoskre obeti mušinen te anel le RAJESKE pro inepi sako berš. Paš ola obeti anena the ola, pal save diñan lav a the ola, so anena korkore pestar.

30

¹ O Mojžiš phenda le Izraelitenge savoro, avke sar leske prikazinda o RAJ.

Pal o veri

² A phenda le kmeñoskre vodcenge: „Kada prikazinda o RAJ: ³ Te o murš dela lav le RAJES abo lela vera, hoj pes zlikerela varesostar, mi dolikerel oda lav a mi kerel avke, sar phenda.

⁴ Te e terni džuvli, savi mek dživel andro kher ke peskro dad, dela lav le RAJES, hoj kerela vareso, abo lela vera, hoj pes zlikerela varesostar, ⁵ a te lakro dad šunela lakro lav the vera, no nič pre oda na phenela, akor savore lakre lava the vera, so diña, pes mušinela te dolikerel.

⁶ Ale te lakro dad lake andre oda brañinela andre oda džives, sar pes dodžanela pal lakri vera the lava, so diña, na mušinela oda te dolikerel. O RAJ lake odmukela, bo lakro dad pre oda na priačhila. ⁷ Te anglođa, sar džala romeste, diña lava abo iła vera pre peste, a palis gela romeste, ⁸ a te lakro rom andre oda džives, sar pes pal oda dodžanela, pre oda nič na phenela, mušinel pes lakre lava the vera te dolikerel.

⁹ Ale te lakro rom pre oda na priačhela andre oda džives, sar pes pal oda dodžanela, na mušinela te dolikerel e vera aña o lava, so diña. O RAJ lake odmukela.

¹⁰ Te e vdova abo e džuvli, sava mukla o rom, dela lav abo lela pre peste vera, mušinela pes oda te dolikerel. ¹¹ Te e veraduñi džuvli diña lav abo iła vera, ¹² a te lakro rom pal oda šunela a nič pre oda na phenela a nisar la andre oda na zaačhavela, savore lava, so diña the e vera, so iła, mušinela te dolikerel. ¹³ Ale te lakro rom pre oda na priačhela andre oda džives, sar oda šunela, palis ola lava, so diña, abo e vera, so iła, na mušinela te dolikerel. Lakro rom oda zaačhada a o RAJ lake odmukela. ¹⁴ Lakre romes hin posledno lav pal savore lakre lava the veri, so diña le RAJES. ¹⁵ Ale te lakro rom lake dži andre aver džives nič na phenela, savore lakre lava the e vera, so diña, pes mušinela te dolikerel, bo oda džives, sar ada šunda, sas čhit. ¹⁶ A te palis oda kamlahas te čerinel, ela oda pre leste, te e romñi peskro lav na dolikerela.“

¹⁷ Kala hine o prikazañja, so diña o RAJ le Mojžišoske pal o murš the pal leskri romñi, pal o dad the pal leskri čhaj andre leskro kher.

31

O mariben le Midijanenca

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Mar le Midijanen vaš oda, so kerde le Izraelitenge. A palis mereha.“

³ Akor o Mojžiš phenda le manušenge: „Pripravinen pes pro mariben le Midijanenca a potrestinen len vaš oda, so kerde le RAJESKE. ⁴ Andral dojekh izraeliko kmeňos bičhaven andro mariben 1 000 muršen.“ ⁵ Avke kidle avri 1 000 muršen andral dojekh kmeňos. Savore murša sas 12 000. ⁶ O Mojžiš len bičhađa andro mariben jekhetene le rašaha le Pinchasoħa, saveske sas dad o Eleazar. O Pinchas pes starinelas pal o sveta veci the pal o maribnaskre trubi.

⁷ Mukle pes andro mariben pro Midijana, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, a murdarde savore muršen. ⁸ Maškar o murdarde sas the o pandž midijaňuka krala: o Evi, o Rekem, o Cur, o Chur the o Reba. Murdarde the le Balaam, le Beoriskre čhas. ⁹ Palis o Izraeliti zaila a odligende le midijaňuke džuvlen le čhavenca, savoro lengro dobitkos, o stadi the lengro barvalipen. ¹⁰ Labarde savore fori, andre save bešenas, the lengre stani. ¹¹ Zaila a odligende savoro, so pes delas te odlidžal le manušendar the le dobitkostar. ¹² Ande len anglo Mojžiš, rašaj Eleazar the anglo Izraeliti andro taboris, so sas pro moabika rovini paš o Jordan pre aver sera le Jerichostar.

¹³ O Mojžiš, o Eleazar the savore izraelika vodci gele pes lenca te zdžal avri pal o taboris. ¹⁴ O Mojžiš cholisalila pro velitelä upral o ezeros the upral o šel, save pes visarenas le maribnastar.

¹⁵ Phenda lenge: „Soske muklan te dživel savore džuvlen? ¹⁶ Leperen tumenge pre oda, hoj o džuvla gele pal o Balaam. On scirdle le Izraeliten, hoj te aven napačivale le RAJESKE oleha, so pes ačhila paš o Peor. Vašoda avla pro manuša le RAJESKRE e bibach. ¹⁷ Akana murdaren dojekhe muršores the dojekha džuvla, savi pašlila le muršeha. ¹⁸ Ale le čhajen, save mek na pašlile le muršeha, muken prekal peste.

¹⁹ Savore tumendar, ko murdarđa varekas abo pes chudňa le mule telostar, ačhena eġta dživesa avri pal o taboris. Pro trito the pro eġtato džives obžuzarena tumen ole džuvlen, saven zailan. ²⁰ Obžuzaren savore gada, dojekh cipuňi veca, dojekh kaštuno sersamos the savoro, so hin la kozakra srstatar.“

²¹ O rašaj Eleazar phenda le muršenge, save pes visarde le maribnastar: „Kada hin o prikazis andro zakonos, so o RAJ diňa le Mojžišoske: ²² O somnakaj, o rup, o bronzos, o cinos vaj o olovos, ²³ oda savoro, so na labila, pes mušinel te obžuzarel andre jag the le žužipnaskre paňeha. A savore aver veci kempel te obžuzarel le žužipnaskre paňeha. ²⁴ Pro eġtato džives peske rajbinena o gada a avena žuže. Ča akor šaj aven pale andro taboris.“

O Izraeliti peske rozdelenin e korist

²⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁶ „Tu, o rašaj Eleazar, the o izraelika vodci zgenen savoro, so zailan – le manušen the o dobitkos. ²⁷ Rozdelin oda pro duj: jepaš de le muršenge, save sas andro mariben, a aver jepaš okle manušenge. ²⁸ Palis kide avri olestar, so chudle o slugađa, o daňe le RAJESKE: po jekhes le pandž šel (500) manušendar, po jekhes le pandž šel bikendar, po jekhes le pandž šel somarendar the po jekhes le pandž šel bakrendar. ²⁹ Le oda avri ole kotorestar, so hino lengro, a de le rašaske Eleazaroske sar le RAJESKRO kotor. ³⁰ Le kotorestar, so sas zailo a dino le okle Izraelitenge, le po jekhes le penda (50) manušendar, po jekhes le penda bikendar, po jekhes le penda somarendar the po jekhes le penda bakrendar. Deha oda le Levitenge, save pes starinen pal o Svetostankos le RAJESKRO.“ ³¹ A o Mojžiš the o Eleazar kerde savoro avke, sar prikazinda o RAJ.

³² Savoro, so zaila o slugađa, sas 675 000 bakre, ³³ 72 000 dobitkos, ³⁴ 61 000 somara ³⁵ a 32 000 pačivale čhaja.

³⁶ O slugađa chudle 337 500 bakre ³⁷ a lendar dine sar daň le RAJESKE 675 bakre.

³⁸ Chudle 36 000 gurumňa a olestar e daň prekal o RAJ sas 72 gurumňa.

³⁹ Chudle 30 500 somara a olestar e daň prekal o RAJ sas 61 somara.

⁴⁰ Chudle 16 000 manušen, save sas zaila, a lendar dine le RAJESKE 32 dženen.

⁴¹ O Mojžiš oda diňa le Eleazaroske pre hazdli obeta le RAJESKE, avke sar prikazinda o RAJ.

⁴² Oka dujto kotor, so o Mojžiš oddelinda olestar, so chudle o slugađa, a dine okle Izraelitenge, ⁴³ sas 337 500 bakre, ⁴⁴ 36 000 gurumňa, ⁴⁵ 30 500 somara, ⁴⁶ the 16 000 manuša, saven zaila. ⁴⁷ Ole kotorestar, so sas le Izraelitengro, o Mojžiš iľa dojekhe pendatone manušen the dobitkos a diňa le Levitenge, save pes starinenas pal le RAJESKRO Svetostankos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁴⁸ Palis avle anglo Mojžiš savore armadakre velitelä ⁴⁹ a phende leske: „Tire služobňika zgende le muršen, saven lidžahas. Aňi jekh lendar na chibaľinel. ⁵⁰ Avke

amen anas o somnakune veci – o naramki, o čati, o angrusa, o čeña the o lancici – le RAJESKE sar obeta, hoj te el odmukle amare bini.“

⁵¹ O Mojžiš the o Eleazar iľa lendar o somnakaj the savore somnakune veci. ⁵² Savoro somnakaj, so dine o armadakre velifela le RAJESKE sar hazdli obeta, sas vaj 190 kilii. ⁵³ O slugada peske mukle oda, so zaile. ⁵⁴ O Mojžiš the o Eleazar preile o somnakaj le armadakre velifelendar a ligende andre le RAJESKRO Svetostankos, hoj peske o RAJ te leperel pro Izraeliti.

32

E phuv prekal o kmeñi Ruben the Gad

¹ Le kmeñen Ruben the Gad sas igen but dobitkos. Sar dikhle, savi lači maľa sas andro Jazer the Gilead prekal o dobitkos, ² avle ko Mojžiš, ko rašaj Eleazar the ko izraelika vodci a phende: ³⁻⁴ „O RAJ pomožinda le Izraelitenge, hoj te zalen kale fori: o Atarot, o Dibon, o Jazer, e Nimra, o Chešbon, o Elale, o Sebam, o Nebo the o Beon. Odi phuv hiñi lači prekal o dobitkos a amen hin baro dobitkos. ⁵ Mangas tut, te arakhlam milost andre tire jakha, de amenge kadi phuv, hoj te el amari, a ma prelidža amen prekal o Jordan.“

⁶ O Mojžiš lenge phenda: „Tumare phrala mušinen te džal andro mariben a tumen kamen te ačhel kade? ⁷ Soske keren tele e dzeka le Izraelitenge, hoj te na džan andre phuv, savi lenge diña o RAJ? ⁸ Kavke kerenas the tumare dada, sar len bičhadom andral e Kadeš-Barnea, hoj te predikhnen e phuv. ⁹ On avle dži andre dolina Eškol, predikhle odi phuv, ale paľis le Izraelitenge kerde avke tele e dzeka, hoj na kamle te džal andre odi phuv, savi lenge diña o RAJ. ¹⁰ Andre oda džives o RAJ pre lende cholisalila a diña vera: ¹¹ „O murša, kaske sas biš (20) berš the buter, sar avle avri andral o Egipt, na džana andre phuv, pal savi diňom la veraha lav le Abrahamoske, le Izakoske, the le Jakoboske, bo pes mange na oddine cale jileha. ¹² Ča o Kenizitas o Kaleb, le Jefunosko čhavo, the o Jozua, le Nunosko čhavo, pes mange oddine cale jileha.“ ¹³ Akor o RAJ pro Izraeliti igen cholisalila a mukla len te phirel pal e pušta saranda (40) berš dži akor, medik na muľa avri oda pokoleñje, so kerenas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka.

¹⁴ Akana tumen keren avke sar tumare dada! Tumen, o Ruben the o Gad, san binošno pokoleñje, savo mek buter choľarel le RAJES pro Izrael! ¹⁵ Te tumen pes le RAJESTAR visarena a na džana pal leste, mukela le manušen mek buter pre pušta a tumen avena vinnovata vaš oda, hoj savore okla manuša ena žičimen.“

¹⁶ Ale on phende le Mojžišoske: „Ešeb amenge domuken te ačhavel ohradi prekal amare stadi the fori prekal amare fameliji. ¹⁷ Amare fameliji ačhena andre kala ohradzimen fori a dživena bi e dar andre kadi phuv a amen pes pripravinaha amare phralenca le Izraelitenga te džal andro mariben, medik na zalaha e phuv, savi ela lengri. ¹⁸ Na avaha pale khere, medik savore Izraeliti na chudena peskri phuv sar dedictvos. ¹⁹ Na ela amen phuv maškar lende pre aver sera pal o pañi Jordan, bo chudňam amari phuv kade pro vichodos le Jordanostar.“

²⁰ O Mojžiš lenge phenda: „Te čačas dolikerena oda, so phenen, akor pes pripravinen te džal andro mariben vaš o RAJ. ²¹ Paľis savore murša predžana prekal o Jordan anglo RAJ a marena tumen le ñeprijatelenca dži akor, medik len o RAJ na tradela avri angle leste. ²² A sar o RAJ zalela odi phuv, akor tumen šaj visaren pale a avena anglo RAJ the anglo Izrael bi e vina. Avke ela kadi phuv tumaro dedictvos anglo RAJ.“

²³ Ale te na dolikerena tumaro lav, phenav tumenge, hoj aleha kerena binos anglo RAJ. Akor šaj džanen, hoj avena mardė vaš tumare bini. ²⁴ Avke šaj ačhaven peske o fori prekal tumare čhave the ohradi prekal tumare stadi, ale dolikeren the oda lav, so diňan.“

²⁵ Akor o murša andral o kmeñi Gad the Ruben phende le Mojžišoske: „Amen sam tire služobňika a keraha oda, so amenge prikazinda. ²⁶ Amare čhave, o romňa, o stadi the savore džviri ačhena andro fori andro Gilead. ²⁷ Ale savore tire služobňika predžana prekal o Jordan pripravimen pro mariben anglo RAJ, avke sar phenda.“

²⁸ Avke o Mojžiš prikazinda le rašaske Eleazaroske, le Jozuaske the le Izraeloskre kmeňengre vodcenge: ²⁹ „Te o murša andral o Gad the Ruben predžana o Jordan pripravimen pro mariben anglo RAJ, a te tumenge pomožinena te zalel odi phuv, dena lenge e Gileadoskri phuv sar lengro dedictvos. ³⁰ Ale te na predžana tumenca prekal o Jordan a na džana tumenca andro mariben, akor mušinena te chudel peskri phuv maškar tumende andro Kanaan.“

³¹ O murša andral o Gad the Ruben phende: „Keraha avke, sar o RAJ prikazinda peskre služobňikenge. ³² Predžaha o Jordan andre phuv Kanaan pripravimen pro mariben. Ale e phuv, savi chudaha sar dedictvos, ela kade pro vichodos le Jordanostar.“

³³ Avke o Mojžiš diña le kmeňenge Gad the Ruben the le jepaš kmeňoske Menaše e phuv le Sichonoskri, savo sas kralis upral o Amorejčana, the e phuv le kraliskri Ogskri andral o Bašan. Diña lenge cali odi phuv a paš oda o fori the o phuva pašal lende.

³⁴ Palis o kmeňos Gad pale ačhađa o fori Dibon, Atarot, Aroer, ³⁵ Atarot-Šofan, Jazer, Jogbeha, ³⁶ Bet-Nimra the o Bet-Haran. Ačhađa kala ohradzinem fori the ohradi prekal o bakre. ³⁷ O kmeňos Ruben pale ačhađa o fori Češbon, Elale the Kirjatajim. ³⁸ Kale trin forenge, so pale ačhade – o Nebo, o Baal-Meon the e Sibma – dine aver nava.

³⁹ O potomki le Machiroskre, savo sas čhavo le Menašeskro, gele pro mariben andre phuv Gilead. Zaila la a tradla avri odarik le Amorejčanen, save ode bešenas. ⁴⁰ Avke o Mojžiš diña e phuv Gilead le Machiroskre potomkenge a on ode ačhile te bešel. ⁴¹ O Jair andral o kmeňos Menaše gefa pro mariben, zaila varesave gava andro Gilead a diña lenge nav: Gava le Jairoskre. ⁴² The o Nobach gefa pro mariben a zaila o foros Kenat le gavenca. Le foroske Kenat diña nav pal peste Nobach.

33

O thana, kaj o Izraeliti taborinenas pre pušta

¹ Kala sas o thana, kaj o Izraeliti peske kerenas tabora, akor sar o Mojžiš the o Aron len lidžanas pal lengre kmeňi andral o Egipt. ² O RAJ prikazinda le Mojžišoske, hoj te zapisinel o thana, kaj pes ačhavelas o taboris. Kada sas lengro drom:

³ O Izraeliti omukle o Egipt dešupandžto (15.) džives andro ešebno čhon, jekh džives pal e Patradi. On džanas avri bi e dar andral o foros Raamses angle savore Egiptana, ⁴ save parunenass peskre ešebne muršoren, saven o RAJ murdarđa. Aleha o RAJ sikada, hoj ov hino zoraleder sar lengre devla.

⁵ O Izraeliti gele het andral o Raamses a kerde peske taboris paš o Sukot.

⁶ Andral o Sukot gele het a kerde peske taboris paš o Etam, so hino pro agor pre pušta.

⁷ Andral o Etam pes visarde pale ko Pi-Hachiro, pro vichodos le Baal-Cefonostar, a ode peske kerde taboris anglo Migdol.

⁸ Le Pi-Hachirotoštar pes mukle dureder a prekal o Lolo moros pregele pre pušta. Trin džives džanas pal e pušta Etam a kerde peske taboris paš e Mara.

⁹ La Maratar odgele paš o Elim, kaj sas o dešuduj (12) prameňa the eftavardeš (70) palmi a kerde peske ode taboris.

¹⁰ Le Elimostar džanas dureder a kerde peske taboris paš o Lolo moros.

¹¹ Le Lole morostar odgele a kerde peske taboris pre pušta Sin.

¹² Sar odgele pal e pušta Sin, kerde peske taboris paš e Dofka.

¹³ Andral e Dofka džanas dureder a kerde peske taboris paš o Aluš.

¹⁴ Andral o Aluš odgele a kerde peske taboris paš o Refidim. Ode na sas paňi prekal o manuša.

¹⁵ Andral o Refidim džanas dureder a kerde peske taboris pre pušta Sinaj.

¹⁶ Palis odgele la puštatar Sinaj a kerde peske taboris paš e Kibrot-Hataava.

¹⁷ Andral e Kibrot-Hataava džanas dureder a kerde peske taboris paš o Chacerot.

¹⁸ Andral o Chacerot džanas dureder a kerde peske taboris paš e Ritma.

¹⁹ Andral e Ritma džanas dureder a kerde peske taboris paš o Rimon-Perec.

²⁰ Andral o Rimon-Perec odgele a kerde peske taboris paš e Libna.

²¹ Andral e Libna odgele a kerde peske taboris paš e Risa.

²² Andral e Risa džanas dureder a kerde peske taboris paš e Kehelata.

²³ Andral e Kehelata odgele a kerde peske taboris paš o verchos Šefer.

²⁴ Andral o verchos Šefer odgele a kerde peske taboris paš o Charad.

²⁵ Andral o Charad džanas dureder a kerde peske taboris paš o Makhelot.

²⁶ Andral o Makhelot odgele a kerde peske taboris paš o Tachat.

²⁷ Andral o Tachat odgele a kerde peske taboris paš o Terach.

²⁸ Andral o Terach džanas dureder a kerde peske taboris paš e Mitka.

²⁹ Andral e Mitka odgele a kerde peske taboris paš e Chašmona.

³⁰ Andral e Chašmona odgele a kerde peske taboris paš o Moserot.

³¹ Andral o Moserot odgele a kerde peske taboris paš o Bene-Jaakan.

³² Andral o Bene-Jaakan džanas dureder a kerde peske taboris paš o Chor-Hagidgad.

³³ Andral o Chor-Hagidgad odgele a kerde peske taboris paš e Jotbata.

³⁴ Andral e Jotbata odgele a kerde peske taboris paš e Abrona.

³⁵ Andral e Abrona gele dureder a kerde peske taboris paš o Ecjon-Geber.

³⁶ Andral o Ecjon-Geber odgele a kerde peske taboris paš o Kadeš pre pušta Sin.

³⁷ Andral o Kadeš džanas dureder a kerde peske taboris paš o verchos Hor paš e hrañica Edom. ³⁸ O Aron gela pro verchos Hor, avke sar leske o RAJ prikazinda, a ode muła andro ešebno džives andro pandžto čhon, saranda (40) berš paloda, sar o Izraeliti avle avri andral o Egipt. ³⁹ Le Aronoske sas šel the bišutrin (123) berš, sar muła pro verchos Hor.

⁴⁰ (Akor pes došundā o kralis andral o Arad, savo sas Kanaančanos a savo bešelās andro Negev andro Kanaan, hoj aven o Izraeliti.)

⁴¹ Le verchostar Hor džanas dureder a kerde peske taboris paš e Calmona.

⁴² Andral e Calmona odgele a kerde peske taboris paš o Punon.

⁴³ Andral o Punon odgele a kerde peske taboris paš o Obot.

⁴⁴ Andral o Obot odgele a kerde peske taboris paš o Ije-Abarim pre moabiko phuv.

⁴⁵ Andral o Ije-Abarim džanas dureder a kerde peske taboris paš o Dibon-Gad.

⁴⁶ Andral o Dibon-Gad odgele a kerde peske taboris paš o Almon-Diblatajim.

⁴⁷ Andral o Almon-Diblatajim odgele a kerde peske taboris paš o verchi Abarim anglo verchos Nebo.

⁴⁸ Sar odgele le verchendar Abarim, kerde peske taboris pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho. ⁴⁹ Lengro taboris sas pro moabika rovini paš o Jordan le Bet-Ješimotostar dži ko Abel-Šitim.

O RAJ prikazinel te domarel o Kanaan

⁵⁰ Ode pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho phenda o RAJ le Mojžišoske: ⁵¹ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Sar predžana prekal o Jordan andro Kanaan, ⁵² mušinen te tradel avri savore manušen andral odi phuv. Zničinen savore lengre barune, kaštune the trastune modlen a the savore thana, kaj lašaren peskre devlen. ⁵³ Zalen odi phuv a bešen ode. Diňom la tumenge, hoj te el tumari. ⁵⁴ Rozdelinen odi phuv sar dedictvos maškar tumare kmeňi the maškar tumare fameliji le losoha. La bareder famelijake dena bareder phuv a la cikneder famelijake dena cikneder phuv sar dedictvos. Pre kaste savi phuv avela avri le losoha, odi ela leskri.

⁵⁵ Ale te na tradena avri le manušen andral odi phuv, ola, kas ode mukena, ena tumenge sar o trňi andro jakha the o kolaka andro dume a trapinena tumen andre odi phuv, kaj bešena. ⁵⁶ Palis oda, so kamľom te kerel lenge, kerava tumenge.‘ “

34

Le Izraeloskre hrañici

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Le Izraelitenge prikazin kada: ‚Sar avena andro Kanaan, andre phuv, so chudena sar dedictvos, ena ode kala hrañici:

³ Pro juhos chudena kotor la pušatar Sin paš e hrañica le Edomoskri. Pre vichodno sera chudela e hrañica paš o južno agor le Londe moroskro* ⁴ a džala dureder pro juhos le verchengre dromestar Akrabim, odarik ko Sin a odarik pro juhos le Kadeš-Barneatar, palis ko Chacar-Adar a dži ko Acmon. ⁵ Le Acmonostar pes visarela ko paňi Egipt a odarik džala dži paš o Stredozemno moros.

⁶ Tumari zapadno hrañica ela o brehos le Stredozemne moroskro.

⁷ Tumari severno hrañica džala le Stredozemne morostar dži ko verchos Hor ⁸ a odarik dureder dži ko Lebo-Chamat a the ko Cedad, ⁹ palis prekal o Zifron dži ko Chacar-Enan. Oda ela tumari severno hrañica.

¹⁰ Tumari vichodno hrañica džala le severostar tele andral o Chacar-Enan ko Šefam, ¹¹ odarik džala tele ke Ribla a pro vichodos le Ajinostar dži paš o verchi pro vichodos paš o Galilejsko moros†, ¹² palis tele pašal o Jordan dži paš o Londo moros.

Oda ela calo hrañica pašal tumari phuv.‘ “

¹³ Paloda o Mojžiš diňa le Izraelitenge kada prikazis: ‚Prekal o losos tumenge rozdelinen sar dedictvos kadi phuv, so o RAJ prikazinda te del le eňa the jepaš kmeňenge. ¹⁴ Bo o kmeňi Ruben the Gad the o jepaš kmeňos Menaše imar peskri phuv chudle ¹⁵ pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.“

O vodci, save rozdelinena e phuv

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ „Kala džene tumenge rozdelinena e phuv: O rašaj Eleazar the o Jozua, le Nunoskro čhavo. ¹⁸ Andral dojekh kmeňos kide avri po jekh vodcas, hoj lenge te pomožinen te rozdelinel e phuv.“

¹⁹ Kala manuša sas:

* **34:3** 34,3 Oda hin o Mulo moros. † **34:11** 34,11 E hebrejiko čhib: Kineret

andral o kmeños Juda o Kaleb, le Jefunoskro čhavo;

²⁰ andral o kmeños Šimeon o Šemuel, le Amichudoskro čhavo;

²¹ andral o kmeños Benjamin o Elidad, le Kislonoskro čhavo;

²² andral o kmeños Dan o Buki, le Jogliskro čhavo;

²³ andral o kmeños Menaše o Chaniel, le Efodoskro čhavo;

²⁴ andral o kmeños Efrajim o Kemuel, le Šiftanoskro čhavo;

²⁵ andral o kmeños Zebulun o Elicafan, le Parnachoskro čhavo,

²⁶ andral o kmeños Jisachar o Paltiel, le Azanoskro čhavo;

²⁷ andral o kmeños Ašer o Achihud, le Šelomiskro čhavo;

²⁸ andral o kmeños Naftali o Pedahel, le Amichudoskro čhavo.

²⁹ Kala hine o murša, savege o RAJ prikazinda, hoj te rozdeline le Izraelitenge e phuv Kanaan sar dedictvos.

35

O fori prekal o Leviti

¹ Sar sas o Izraeliti pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho, o RAJ phenda le Mojžišoske: ² „Prikazin le Izraelitenge, hoj le Levitenge te den andre peskre phuva o fori, kaj te bešen, the o mali pašal lende. ³ Andro fori bešena a o mali ena prekal lengre gurmña, stadi the aver dobitkos.

⁴ O mali pašal o fori, so dena le Levitenge, ena džindarde 450 metri le foroskre murendar. ⁵ Kala ena o mali prekal lengro dobitkos. O mali le foroskre murendar merinen avri 900 metri pro vichodos, juhos, zapados the severos.*

⁶ Le Levitenge dena šov fori, andre save pes šaj džala te garuvel oda, ko varekas murdarda, ale na kamla. A paš oda len dena the aver saranda the duj (42) fori. ⁷ Savore fori the o mali pašal lende, so dena le Leviten, ena saranda the očno (48). ⁸ Dojekh izraeliko kmeños dela prekal o Leviti o fori peskra phuvatar pal oda, keci les hin phuva. Le prekal o Leviti buter fori le kmeňostar, saves hin bareder phuv, a le frimeder fori le kmeňostar, saves hin frimeder phuv.“

O fori pro garuđipen

⁹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ¹⁰ „Phen le Izraelitenge kada: ‚Sar predžana prekal o Jordan andro Kanaan, ¹¹ kiden avri o fori†, andre save pes o manuš šaj garuvel, te varekas murdarel, ale na kamla. ¹² Ola fori ena pro garuđipen oleske, ko murdarda, hoj e famelija le muleskri les te na murdarel sigeder, sar ulahas avrišundo anglo sudos. ¹³ Ela tumen šov fori pro garuđipen. ¹⁴ Kiden peske avri trin fori pro vichodos le Jordanostar the trin fori andro Kanaan. ¹⁵ Kala šov fori ena pro garuđipen na ča prekal o Izraeliti, ale the prekal o cudzinci the ola, ko hine avre narodendar a bešen maškar tumende. Ode pes šaj garuvel oda, ko varekas murdarel, ale na kamla.

¹⁶⁻¹⁸ Te vareko demel varekas le trasteha, le bareha abo le kašteha avke, hoj oda dženo merela, hino vrahos a mušinel te merel. ¹⁹ E nekpašeder famelija le muleskri šaj murdarel le vrahos, sar les arakhela. ²⁰ Te vareko nalače gondolišagoha varekas murdarela avke, hoj les ispidela abo čhivela andre leste vareso, ²¹ abo les demela le vasteha avke, hoj merela, oda dženo hino vrahos a mušinel te merel. E nekpašeder famelija le muleskri šaj les murdarel, te les arakhela.

²² Ale šaj pes ačhel, hoj vareko na gondolinen pro nalačo a ispidel varekas abo čhivel andre leste vareso, ²³ abo mukel tele o bar, so les šaj murdarel, bo na dikhla les, a oda dženo merela, ale ov na sas leha űeprijafelis aňi leske na gondolinelas te kerel nič nalačo, ²⁴ akor o Izraeliti rozsudzinenena pal kala zakoni maškar oda, ko murdarda, the maškar e nekpašeder famelija ole murdarde manušeski. ²⁵ O Izraeliti oles, ko murdarda, lena avri la famelijakre vastendar a liđžana les pale andro foros, kaj pes angloa garuđa. Ode mušinel te ačhel, medik na merela o nekbareder rašaj, savo sas pomazimen le svete olejoha.

²⁶ No te oda dženo, ko murdarda, džala avri andral o foros andre savo denašla, ²⁷ a te les jekh andral e famelija le muleskri arakhela avri ole forostar a murdarela les, na ela vinnovato sar vrahos. ²⁸ Vašoda oda dženo, ko murdarda, mušinel te ačhel andro foros pro garuđipen, medik na merela o nekbareder rašaj. Ča akor šaj pale džal andre peskro gav.

²⁹ Kada ela zakonos prekal savore tumare pokoleňja všadžik, kaj bešena.

* 35:5 35,5 E hebrejiko čhib na del pes te achalol. † 35:11 35,11 o fori, kaj šaj zachraňinen peskro dživipen

³⁰ Oles, ko murdarda, pes šaj murdarel ča akor, te ela pre oda duj švedki, abo buter. Te svedčinela ča jekh švedkos, na ela oda dos, hoj te el odsudzimen pro meriben.

³¹ O vrahos, savo hino vinnovato, mušinel te el murdardo, našti pes cinel avri le lovenca.

³² Te oda dženo, ko denašla andro foros pro garudipen, kamel te džal het pale te bešel andre peskri phuv, našti pes cinel avri le lovenca, hoj te džal khere sigeder, sar merel o nekbareder rašaj.

³³ Ma melaren e phuv andre savi bešen, bo o rat le murdarde manušeskro melarel e phuv. Odi phuv pes obžuzarela, ča te ela avričhordo o rat le vrahoskro, ko ešeb čhorda avri o rat. ³⁴ Ma melaren le rateha e phuv, andre savi bešen a andre savi bešav the me, bo me, o RAJ, bešav maškar tumende.' "

36

O dedično pravos le čhajengro

¹ Akor o vodci andral e famelija le Gileadoskri, savo sas čhavo le Machiroskro, čhavo le Menašeskro andral le Jozefoskro kmeños, gele ko Mojžiš the ke aver anglune fajtakre vodci. ² Phende leske: „Rajeja, o RAJ tuke prikazinda, hoj le losoha te rozdelines le Izraelitenge e phuv sar dedictvos. O RAJ tuke prikazinda, hoj e phuv amare phraleskri le Celofchadoskri te des leskre čhajenge. ³ No te amen džaha romeste andre aver kmeños, amaro dedictvos ela dino ole kmeñoske. Avke našavaha o kotor la phuvatar, so sas amenge diši. ⁴ Sar avela o Radišagoskro Berš, so hin sako pendato (50.) berš, prekal o Izraeliti, lengro phuvakro kotor ela dino lengre neve kmeñoske. A avke amaro kmeños našavela odi phuv pro furt.' "

⁵ Avke o Mojžiš phenda le Izraelitenge kada prikazis le RAJESTAR: „Le muršen andral le Menašeskro kmeños* hin čačipen. ⁶ Pal o čhaja le Celofchadoskre o RAJ prikazinda kada: ‚Te džana romeste, oda dženo mušinel te el andral lengre dadeskro kmeños. ⁷ E dedično phuv le Izraelitengri našti predžal andral jekh kmeños andre aver, ale savore Izraeliti mušinen te likerel peskre dadeskri dedično phuv. ⁸ Vašoda dojekh čhaj, savi chudela e dedično phuv andre varesavo izraeliko kmeños, mušinel te džal romeste andre peskre dadeskro kmeños, hoj savore Izraeliti te chuden o dedictvos pal peskre dada. ⁹ Avke na džala o dedictvos andral jekh kmeños andre aver, ale savore izraelika kmeňi likerena peskri phuv.' "

¹⁰ Le Celofchadoskre čhaja kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ¹¹ E Machla, e Tirca, e Chogla, e Milka the e Noa gele romeste pal peskre strična phrala pal le dadeskri sera. ¹² Achile romňija le muršenge andral o kmeños Menaše, savo sas čhavo le Jozefoskro, a lengri dedično phuv achila lengra dadeskra fajtake.

¹³ Kala prikazi the zakoni diňa o RAJ le Izraelitenge prekal o Mojžiš pro moabika rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.

* 36:5 36,5 E hebrejiko čhib: le Jozefoskro kmeños

Deuteronomium Pandžto zvitkos le Mojžišoskro

O Mojžiš leperel oda drom, sar o Izraeliti džanas prekal e pušta

¹ Kala hine o lava, so phenda o Mojžiš savore Izraelitenge pro vichodos le Jordanostar pre pušta, andre Araba pre aver sera paš o Suf, maškar o fori Paran the Tofel pal jekh sera a maškar o fori Laban, Chacerot the Di-Zahab pre aver sera. ² O drom le Chorebostar dži paš e Kadeš-Barnea, so džal prekal o brehi le Seiroskre andre phuv Edom, likerel dešujekh (11) džives.

³ Pro ešebno džives andro dešujekhto (11.) čhon saranda (40.) berš paloda, sar avle avri andral o Egipt, phenda o Mojžiš le Izraelitenge savoro, so leske prikazinda o RAJ lenge te phenel. ⁴ Sas oda paloda, sar o RAJ zvitazinda upral o amorejiko kralis Sichon, savo bešelas andro Češbon, a sar zvitazinda andro Edrej upral o bašaňiko kralis Og, savo bešelas andro Aštarot.

⁵ Andro Moab, pal o Jordan, chudňa o Mojžiš te vakerele kada zakonos:

⁶ „O RAJ, amaro Del, amenge pro Choreb phenda: ‚Imar but bešen paš kada verchos. ⁷ Muken tumen pro drom a džan pro brehi le Amorejčanengre the andre savore fori andre dolina Araba – pro verchi the pre Šefela; the andro Negev the paš o moroskro brehos a džan andro Kanaan the andro Libanon dži paš o baro paňi Euftrat. ⁸ Dikhen, dav tumenge kadi phuv. Džan andre a zalen la! Oda hin odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha, hoj la dela tumare dadenge, le Abrahamoske, le Izakoske, le Jakoboske a the lengre potomkenge.‘ “

Pal o sudci, sar sas ačhade

⁹ O Mojžiš phenda le manušenge: ‚Andre oda časos, sar mek samas paš o verchos Sinaj, tumenge phendom: ‚Na birinav man korkoro pal tumende te starinel. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumendar kerda ajci but, hoj adadžives san imar ajci sar o čerčeňa pro űebos. ¹¹ Mi del o RAJ, o Del tumare dadengro, hoj te aven ezerval buter, sar san akana, a mi požehňinel tumen avke, sar tumen diňa lav. ¹² Ale sar šaj me birinav te zlidžal tumare pharipena a sar šaj rozsudzina savoro korkoro? ¹³ Kiden tumenge avri andral dojekh kmeňos ajsen, so ačhalon, hine godaver a skušimen, a ačhavava len vodcenge upral tumende.‘

¹⁴ Akor mange phendan: ‚Oda, so phenes, hin mištes.‘

¹⁵ Avke tumen ke ma andan ole skušimen the godavere muršen a me len ačhadom vodcenge upral o ezeros, upral o šel, upral o penda the upral o deš murša. Ačhadom the le kmeňengre vodcen. ¹⁶ Akor prikazindom tumare sudcenge: ‚Šunen avri tumare phralen a sudzinen len čačipnaha, kajte pes vareko sudzinel a peskre phraleha abo le cudzincoha, savo dživel maškar tumende. ¹⁷ Pro sudos ma likerem sudos paš űikaste buter, ale šunen avri sakones jednakones, či oda ela cikno abo baro manuš. űikastar tumen ma daran, bo o sudos hin le Devleskro! Te na džanena te rozsudzinel korkore, aven oleha ke ma a me oda rozsudzina.‘ ¹⁸ Akor tumenge phendom savoro, so kempel te kerel.“

Pal o murša, so predikhle e phuv

¹⁹ ‚Palis pes muklam te džal dureder le verchostar Choreb a phirahas pal odi bari the strašno pušta, sava dikhlan pro drom, sar džahas ko Amorejika brehi, avke sar amenge oda prikazinda o RAJ, amaro Del, a dogelam dži paš e Kadeš-Barnea. ²⁰ Ode tumenge phendom: ‚Doavlan ko Amorejika brehi, save amenge del o RAJ, amaro Del. ²¹ Dikhen, o RAJ, tumaro Del, tumenge diňa kadi phuv, so hiňi anglal tumende. Džan, zalen la, avke sar tumenge prikazinda o RAJ, o Del tumare dadengro! Ma daran a ma izdran!‘

²² Akor tumen savore avlan ke ma kaleha: ‚Bičhavas anglal muršen, save džana te predikhel e phuv, hoj amenge te phenen, save dromeha kempel te džal a andre save fori džaha te bešel.‘

²³ Oda, so kamlan, mange sas pre dzeka, vašoda maškar tumende kidňom avri dešuduje (12) muršen, po jekhes andral dojekh kmeňos. ²⁴ On pes mukle te predikhel odi phuv, gele upre pro brehi a doavle dži andre dolina Eškol a predikhle la. ²⁵ Palis amenge ola murša ande ovocje, so odarik ile, a phende amenge: ‚Odi phuv, so amenge del o RAJ, amaro Del, hiňi lachi.‘ “

Pal o napačaben le manušengro

²⁶ „Ale vzburiŋdan tumen a na geŋan odi phuv te zalel, sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ²⁷ Reptinenas andre tumare stani a vakerenas: ‚O RAJ amen iŋa avri andral o Egipt a vašoda, hoj amen te del le Amorejčanenge andro vasta a te murdarel amen. ²⁸ Kaj oda amen džas? Daras pes, bo amare phrala amenge kerde tele e dzeka, sar phende: ‚O manuša ode hine zoraleder the učeder amendar a lengre fori hine zorale the ohradzimen dži o ņebos. Dikhŋan ode the le obren, le Anakoskre potomken.“ ‘

²⁹ Akor tumenge phendom: ‚Ma daran lendar a ma izdran! ³⁰ O RAJ, tumaro Del, savo džal angle tumende, pes marela vaš tumenge, avke sar oda furt kerelas andro Egipt angle tumare jakha ³¹ a the pre pušta. Ode dikhŋan, hoj o RAJ, tumaro Del, tumen lidžalas avke sar o dad peskre has, pal calo drom, medik na avŋan pre kada than.‘

³² No the avke na paanas le RAJESKE, tumare Devleske, ³³ savo angle tumende džalal rai sar o jagalo slupos a dživese sar e chmara, hoj prekal tumare tabora te arakhel thana a hoj tumenge te sikavel o drom, pal savo te džal.

³⁴ Sar o RAJ šunđa, so tumen vakerenas, cholisalila a la veraha diŋa lav: ³⁵ ‚Andral kada nalačo pokoleŋje ņiko na džala andre kadi lahi phuv, pal savi la veraha diŋom lav, hoj la dava tumare dadenge. ³⁶ a o Kaleb, o havo le Jefunoskro, džala andre. Ov mange sas cale jileha verno. Leske the leskre potomkenge dava kadi phuv, savi sas te predikhel.‘

³⁷ Vaš tumenge o RAJ cholisalila the pre ma a phenđa: ‚Na džaha andre aŋi tu. ³⁸ Džala andre o Jozua, o havo le Nunoskro, tiro sluŋobŋnikos. Zoraŋar les, bo ov lidžala le Izraeliten, hoj te zalen odi phuv, hoj te el lengri.‘

³⁹ Palis o RAJ phenđa amenge savorenge: ‚Andre odi phuv džana tumare cikne čhavore, pal save phenenas, hoj ena zaile – tumare čhavore, save mek adadžives na džanen, so hin lao a so na. Lenge la dava a on la zalena. ⁴⁰ Ale tumen pes visaren a džan pale pre pušta le dromeha ko Lolo moros.‘

⁴¹ Tumen mange odphendān: ‚Kerđam binos anglo RAJ. Džas a maras pes avke, sar amenge prikazinda o RAJ, amaro Del.‘ Palis pes sako tumendar pripravinda pro mariben a gondolinda peske, hoj ela lokes te džal pro brehengre phuva.

⁴² Ale o RAJ mange phenđa: ‚Phen lenge, hoj pes te na džan te marel, bo me na avava lenca a lengre ņeprijaŋela upral lende zviŋazinena.‘

⁴³ Me tumenge oda phendom, no tumen the avke na šundan. Vzburiŋdan tumen le RAJESKRE prikaziske a geŋan tumare baripnaha pro brehengre phuva. ⁴⁴ Palis džanas pre tumende o Amorejana, save bešenas pre ola thana. Denašenas pal tumende sar o veli a roztradle tumen le Seirostar dži paš e Chorma.

⁴⁵ Sar avŋan pale, rovenas anglo RAJ. Ov tumen na šunđa avri a na diŋa pes ke tumende anglal. ⁴⁶ Vašoda mušindan te ahel andro Kadeš aji but asos, keci ode dživenas.“

2

Pal o drom pre pušta

¹ „Palis pes visardam a geŋam pre pušta le dromeha ko Lolo moros, avke sar mange phenđa o RAJ. But asos phirahas pašal o Seirika brehi.

² Akor mange o RAJ phenđa: ³ ‚Imar dos phirenas pašal kala brehi, akana džan pro severos. ⁴ Le manušenge de kada prikazis: ‚Džan prekal e phuv Seir*, so hiŋi tumare phraleskri le Ezavoskri the leskre potomkengri. On tumendar darana, ⁵ ale den tumenge pozoris, hoj tumen te na chuden lenca te marel, bo lengra phuvatar tumenge na dava aŋi sikrica. O Seirika brehi diŋom le Ezavoske the leskre potomkenge. ⁶ Lendar cinena o chaben the o paŋi, hoj tumen te el so te chal a so te pijel.

⁷ Se o RAJ, tumaro Del, tumen poŋehŋinelas andre savoreste, so kerenas. Ov pes pal tumende starinelas, sar phirenas pal kadi bari pušta. O RAJ, tumaro Del, hino tumenca imar saranda (40) berš a ŋi tumenge na chibalinelas.“ ‘

⁸ Pregeŋam pašal amare phrala, pašal o potomki le Ezavoskre, save bešen andro Seir. Džahas pal o drom Araba, so chudel pro juhos paš o Elat the paš o Ecjon-Geber, a palis pes visardam pre puštakro drom, so džal andro Moab.

⁹ Akor mange o RAJ phenđa: ‚Ma dža pro Moabčana a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengra phuvatar tumenge na dava ŋi. O foros Ar diŋom lenge, le Lotoskre potomkenge.‘

¹⁰ (Angloda ode bešenas o baro narodos o Emimana – o manuša, so sas igen ue, ajsje ue sar o Anaka. ¹¹ Le Emimanen the le Anaken o narodi džanen avke sar le Refajen, ale o Moabčana len vičinen Emimana. ¹² Angloda the o Choriana bešenas andro Seir,

* 2:4 2,4 Oda hin o Edom.

ale o potomki le Ezavoskre len odarik tradle het, murdarde len avri a ačhile te bešel pre lengre thana, avke sar oda kerde o Izraeliti andre phuv, so lenge diña o RAJ.)

¹³ O RAJ amenge mek phenda: ‚Akana ušten a predžan prekal e dolina Zered.‘ Avke la pregelam.

¹⁴ Tranda the ochto (38) berš amenge likerda o drom andral e Kadeš-Barnea dži akor, sar pregelam e dolina Zered. Akor imar mule avri savore maribnaskre murša andral oda calo pokoleŋje avke, sar lenge iła vera o RAJ. ¹⁵ O vast le RAJESKRO džalas pre lende, medik savoredžene na mule avri.

¹⁶ Sar le manušendar mule avri savore maribnaskre murša, ¹⁷ o RAJ mange phenda: ¹⁸ ‚Adadžives predžaha prekal e moabiko phuv paš o foros Ar. ¹⁹ Sar aveha pašes paš e phuv le Amončanengri, ma dža pre lende a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengra phuvatar tut na dava nič. Odi phuv diňom lenge, le Lotoskre potomkenge.‘

²⁰ (Kadi phuv o manuša lenas sar le Refajengri, bo on ode anglođa bešenas. O Amončana len vičinenas Zamzumčana. ²¹ On sas baro narodos – manuša, so sas igen uče, ajse uče sar o Anaka – ale o RAJ len zničinda, hoj o Amončana odi phuv te zalen a te bešen ode. ²² O RAJ avke kerda the le Edomitenge, le Ezavoskre potomkenge, save bešen andro Seir. O Raj zničinda le Choričanen, hoj o Edomiti te zalen odi phuv, a avke ode bešen dži adadžives. ²³ Le Avičanen, save bešenas andro gava dži paš e Gaza, murdarde avri o Kaftorčana, save avle pal o ostrovos Kaftor†, a chudle te bešel andre lengri phuv.)“

O krališ Sichon domardo

²⁴ „Sar imar predžahas prekal e phuv Moab, o RAJ amenge phenda: ‚Akana ušten, džan a predžan e dolina Arnon! Diňom tumenge andro vasta le amorejike krališ Sichon andral o foros Češbon the leskri phuv. Chuden te zalel leskri phuv a džan pre leste! ²⁵ Kale dživesestar kerava, hoj savore narodi tel o ņebos tumendar te daran a sako tumendar te izdral daratar, sar pal tumende šunela.‘

²⁶ Akor bičhadom le muršen pal e pušta Kedemot ko češboŋiko krališ Sichon kale lavenca: ²⁷ ‚Domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Džaha ča pal o drom a na džaha pal oda drom tele, aŋi pre jekh sera aŋi pre aver. ²⁸ O chaben, so chaha, the o paŋi, so pijaha, tumendar cinaha vaš o love. Ča amen muk te predžal, ²⁹ avke sar amenge prekal peskre phuva domukle te predžal o potomki le Ezavoskre andral o Seir, the o Moabčana andral o Ar, medik na predžaha o Jordan andre phuv, so amenge dela o RAJ, amaro Del.‘ ³⁰ Ale o češboŋiko krališ Sichon amenge na kamla te domukel te predžal prekal peskri phuv. Bo o RAJ, amaro Del, leske zoraľarda o jilo, hoj tumenge les te del andro vasta, avke sar oda hin the adadžives.

³¹ O RAJ mange phenda: ‚Dikh, chudňom tuke te del andro vasta le Sichon the leskri phuv. Dža a chude la te zalel.‘

³² Akor o Sichon savore peskre muršenca avla pre amende pro mariben paš o Jahac. ³³ O RAJ, amaro Del, les diña amenge andro vasta a amen murdarđam les, leskre čhaven the savore leskre muršen. ³⁴ Akor zailam a zničindam savore leskre fori. Murdarđam savore muršen, romŋijen the čhaven. ņiko amenge našti denašla. ³⁵ Andral ola fori, so zailam, peske muklam ča o dobitkos the o vzacna veci. ³⁶ O RAJ, amaro Del, amenge pomožinda te zalel savore fori le Aroerostar, so hino paš e dolina Arnon, dži paš o Gilead. ņisavo foros prekal amende na sas dos zoralo. ³⁷ Ale na gelam paš e amoŋiko phuv, aŋi paš o brehos paš o paŋi Jabok, aŋi paš o fori pro brehi abo avrether, kaj amenge o RAJ zakazinda te džal.“

3

O krališ Og domardo

¹ „Palis pes odarik visarđam a džahas le dromeħa ko Bašan pro severos, kaj kralinelas o Og. Ov čala peskra armadaha avelas pre amende pro mariben paš o foros Edrej. ² Ale o RAJ mange phenda: ‚Ma dara tut lestar, bo me tuke diňom andro vasta les, čali leskri armada the leskri phuv. Ker leħa avke, sar kerđal le amorejike kraliħa, le Sichonoha, andral o Češbon.‘

³ O RAJ, amaro Del, amenge diña andro vasta le krališ Og the čala leskra armada. Murdarđam len a ņiko amenge našti denašla. ⁴ Akor zailam savore leskre šovardeš (60) fori the čali phuv Argob, kaj kralinelas o bašaŋiko krališ Og. Na sas foros, savo na zailamas. ⁵ Savore ole oħradzimen foren sas uče muri, brani the zavori, ale sas the but ajse fori, kaj na sas muri the brani. ⁶ Zničindam savore fori a murdarđam

† 2:23 2,23 Oda hin e Kreta.

savore muršen, džuvlen the čhavoren, avke sar kerđam andro fori le Sichonoskre, le chešboňike kralískre. ⁷ Andral ola fori peske zailam savoro dobitkos the o vzacna veci.

⁸ Avke andre oda časos ilam e phuv la dolinatar Arnon dži paš o verchos Chermon le duje Amorejčanengre kralenge, save bešenas vichodňe le Jordanostar. ⁹ (O Sidončana vičinen o verchos Chermon Sirjon a o Amorejčana Senir.) ¹⁰ Zailam cali phuv le Ogoskri: o fori pre rovina, calo Gilead the calo Bašan dži paš o fori Salcha the Edrej pro vichodos.

¹¹ (O kralis Og sas posledno le Refajendar. Leskro mochtó* hino thodo andro amoiňko foros Raba. Hino kerdo le barestar†, štar metri džindardo the duj metri buchlo.)“

O rozdeleňje la phuvakro pro vichodos

¹² „Sar zailam kadi phuv, diňom le kmeňoske Ruben the Gad e phuv pro severos le Aroerostar, so hiňi paš e dolina Arnon, a jepaš le brehengra phuvatar le Gileadostar peskre forenca. ¹³ Le jepaš kmeňoske Menaše diňom o jepaš kotor le Gileadostar, the calo Bašan, so hin o krališagos le Ogoskro. Oda hin cali phuv Argob.

Calo Bašan angloda vičinenas e phuv le Refajengri. ¹⁴ O Jair andral o kmeňos Menaše zaila cali phuv Argob dži paš e gešuriko the e maachatiko phuv andro Bašan a diňa lenge nav pal peste – Chavot-Jair‡. Avke oda hin dži adadžives.

¹⁵ Le Machiroske diňom o Gilead. ¹⁶ Le kmeňenge Ruben the Gad diňom kotor le Gileadostar dži paš e dolina Arnon. O maškar la dolinakro sas e južno hraňica lengra phuvakri a e severno hraňica sas o paňi Jabok, so hin e hraňica le Amončanenca.

¹⁷ E zapadno hraňica kale trine kmeňengre sas o Jordan andre dolina Araba, le Kineretostar§ dži paš o Londo moros* tel o verchos Pisga pro vichodos.

¹⁸ Palis lenge prikazindom:

„O RAJ, tumaro Del, tumenge diňa kadi phuv, hoj la te zalen. Savore murša, save šaj džan andro mariben, mi predžan prekal o Jordan vizbrojimen angle peskre Izraeloskre phrala. ¹⁹ Ča tumare romňija, tumare čhave the tumaro dobitkos – džanav, hoj tumen hin but dobitkos – šaj ačhen andre tumare fori, so tumen diňom. ²⁰ Pomožinen tumare phralenge, medik lenge o RAJ na dela te dživel andro smirom avke sar tumenge, medik na zalena e phuv, so lenge del o RAJ pro zapados le Jordanostar. Sar la zalena, šaj tumen pale visaren andre phuv, savi tumenge diňom.“

²¹ Le Jozuaske prikazindom: „Pre tire jakha dikhlal, so kerđa o RAJ, tumaro Del, kale duje kralenge. Avke kerela o RAJ savore krališagenca, khatar tu predžaha. ²² Ma daran tumen lendar, bo o RAJ, tumaro Del, pes korkoro marena vaš tumende.“

²³ Andre oda časos igen man modlinavas: ²⁴ „Ó, Adonaj, RAJEJA, tu chudňal te sikavel tire služobňikoske, savo sal baro the zoralo. Či hin mek varekhaj pro ñebos vaj pre phuv ajso del, savo kerđahas ajse bare the zorale skutki sar tu? ²⁵ Mangav tut, muk man te predžal te dikhel odi lačni phuv, so hiňi pal o paňi Jordan, odi šukar brehengri phuv the o Libanon.“

²⁶ Ale o RAJ pre ma vaš tumende cholisaliła a na šunđa man avri. Phenda mange: „Imar dos! Ma vaker mange buter pal oda. ²⁷ Dža upre pro verchos Pisga a rozdikh tut mištes pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. Dikheha oda tire jakhenca, ale o Jordan na predžaha. ²⁸ Phen le Jozuaske, so te kerel, povzbudzin les a de les zor. Ov anglal kala manuša predžala o Jordan a andro đedictvos lenge rozdelinela odi phuv, so tu dikheha.“

²⁹ Paloda ačilam andre dolina paš o foros Bet-Peor.“

4

O prikazis te šunel o zakonos

¹ „Akana, Izraelona, šun o prikazi the o zakoni, so tumen sikavav te dolikerel, hoj te dživen a te džan te zalel e phuv, so tumen del o RAJ, o Del tumare dadengro. ² Ma dothoven nič ke oda, so tumenge prikazinav, aňi ma odlen, ale dolikerena o prikazi le RAJESKRE, tumare Devleskre, so angle tumende thovav.

³ Pre tumare jakha dikhlal, so o RAJ kerđa paš o verchos Peor, sar murdarđa dojekhes, ko lašarelas la modla Baal-Peor. ⁴ Ale tumen, ko sanas pačivale le RAJESKE, adadžives mek dživen.

⁵ Dikhen, sikavavas tumen o prikazi the o zakoni avke, sar mange prikazinda o RAJ, miro Del, hoj len tumen te dolikeren the andre odi phuv, so džan te zalel. ⁶ Mištes len dolikeren, bo oda avre narodenge sikavela tumaro godaveripen the achaluvipen. Bo sar

* 3:11 3,11 Abo: leskro hadžos † 3:11 3,11 Abo: le trastestar ‡ 3:14 3,14 Oda hin le Jairoskre gavora. § 3:17 3,17 Oda hin o Galilejsko moros. * 3:17 3,17 Oda hin o Mulo moros.

on šunena pal savore prikazi the zakoni, phenena: ‚Kada baro narodos hino čačes igen godaver.‘⁷ Hin varekhaj ajso baro narodos, kaske lengre devla ulehas avke pašes, sar amenge hin o RAJ, amaro Del, kana ča ke leste vičinas? ⁸ Hin varesave bare narodos ajse spravodliva prikazi the predpisi, sar hin andre kada calo zakonos, so tumenge adadžives me dav?

⁹ Dodikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren, so pre peskre jakha dikhlan, a hoj oda te na našlol andral tumare jile, medik dživena. Sikaven pal oda tumare čhaven the le čhavengre čhaven. ¹⁰ Leperen tumenge pro džives, sar ačenas paš o verchos Choreb* anglo RAJ, angle tumaro Del, sar mange phenda: ‚An jekhetane savore mire manušen, hoj te šunen mire lava a te siklon man te del pačiv pal calo lengro dživipen a te sikaven the lengre čhaven oda te kerel.‘¹¹ Sar akor gelan a ačenas anglo verchos, so sas zaučardo la bara kala chmaraha a e jag labolas dži o ņebos, ¹² o RAJ tumenca vakerelas andral e jag. Šundan les te vakerel, ale na dikhlan les; šundolas ča leskro hangos. ¹³ Akor tumenge phenda peskri zmluva, so prikazinda, hoj la te dolikeren: o Deš prikazaŋja, so pisinda pro duj barune tabli. ¹⁴ Akor mange o RAJ prikazinda, hoj tumen te sikavav o prikazaŋja the o zakoni, hoj len te dolikeren andre phuv, savi džan te zalel.

¹⁵ Oda džives, sar o RAJ vakerelas tumenca andral e jag pro verchos Choreb, na dikhlan ņisavi podoba, vašoda dikhen pre oda, ¹⁶ hoj te na keren binos: Ma keren ņisavi modlengri podoba, aŋi podoba le muršeskri, aŋi la džuvlakri, ¹⁷ aŋi podoba ņisave džviroskri, so hin pre phuv, aŋi podoba le čiriklengri, so lecinen pro ņebos, ¹⁸ aŋi podoba le džvirendar, so pes cirden pal e phuv, aŋi podoba le ņisave ribengri, so hin andro paŋi. ¹⁹ A sar dikhena upre pro ņebos a dikhena o kham, o čhonoro the o čercheŋa – savoro, so hin andro ņebos – ma den tumen te scirdel, hoj tumen lenge te klaŋinen a te lašaren len. Se o RAJ, tumaro Del, len diŋa savore narodenge tel calo ņebos. ²⁰ Ale tumen o RAJ zachraŋinda andral o Egipt, andral o jagalo bov. Ila tumen avri, hoj te aven leskre manuša, avke sar oda hin the adadžives.

²¹ Vaš tumenge pre ma o RAJ cholisalila a ila vera, hoj na predžava o Jordan a na džava andre odi lači phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dedičtvos. ²² Me merava andre kadi phuv. Na predžava o Jordan, ale tumen predžana a zalena odi lači phuv. ²³ Dikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren pre zmluva le RAJESKRI, tumare Devleskri, savi tumenca phandla. Ma keren ņisavi podoba la modlakri, bo o RAJ, tumaro Del, oda tumenge zakazinda. ²⁴ Se o RAJ, tumaro Del, hino sar e jag, so zlabarel savoro, hino žjarlivo Del.

²⁵ Sar avena imar but časos andre odi phuv a ela tumen čhave the vnuki, ma keren binos oleha, hoj tumenge kerena modla varesava podobaha. Bo oda ela nalačo andro jakha le RAJESKRE a oleha les cholarena. ²⁶ Vičinav adadžives sar švedkos o ņebos the e phuv pre tumende, hoj sig našlona pal e phuv, te man na šunena. Na dživena igen but andre phuv pal o Jordan, savi džan te zalel. Avena calkom zŋičimen. ²⁷ O RAJ tumen roztradela maškar o narodi a avena ča frima maškar o narodi, maškar save tumen o RAJ lidžala. ²⁸ Ode služinena le kaštune the barune devlengre, saven kerda o manuš peskre vastenca a save na šunen, na dikhen, na chan aŋi na voŋinen.

²⁹ Ode rodena le RAJES, tumare Devles, a te les rodena cale tumare jileha the tumara dušaha, arakhena les. ³⁰ Sar avena andro baro pharipen a kada savoro pes tumenge ačela, akor andro posledna dživesa avena pale ko RAJ, ke tumaro Del, a šunena les. ³¹ O RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskro Del; na omukela tumen aŋi tumen na zŋičinela, na bisterela pre zmluva, so phandla la veraha tumare dadenca.

O RAJ hino Del

³² Dopučen tumen pal ola čirlatune dživesa, so sas čirla angle tumende, kanastar o Del stvorinda le manušen pre phuv; dopučen tumen pal jekh agor le ņeboskro dži pre aver, či pes vareso kajso baro varekana ačhila? Abo či pal kajso vareso vareko šunda?

³³ Šunda varesavo narodos le Devles te vakerel andral e jag, avke sar šundan tumen, a palis ačhila te dživel? ³⁴ Či ila avri varesavo del peskre manušen andral aver narodos le skuškenca, le znameŋjenca, le zazrakenca, le maribnaha, le skutkenca the la bara zoraha, avke sar oda kerda angle tumare jakha o RAJ, tumaro Del, andro Egipt?

³⁵ Tumen oda dikhlan, hoj te prindžaren, hoj o RAJ hino Del a aver del nane, ča ov. ³⁶ Ov tumenge domukla te šunel peskro hangos andral o ņebos, hoj tumen te sikavel. Pre phuv tumenge sikada e jag a andral e jag šundan leskre lava. ³⁷ Ča vašoda, hoj kamelas tumare daden, peske kidŋa avri the lengre potomken. Ov džalas tumenca a

* 4:10 4,10 Oda hin o verchos Sinaj.

peskra bara zoraha tumen iľa avri andral o Egipt, ³⁸ hoj angle tumende te tradel avri le naroden, so tumendar hine bareder the zoraleder. Anda tumen andre lengri phuv a diňa la tumenge andro dedictvos, avke sar oda hin adadžives.

³⁹ Leperen tumenge adadžives a šoha ma bisteren, hoj o RAJ hino Del pro űebos the pre phuv. Aver del nane. ⁴⁰ Dolikeren leskre prikazaňja the zakoni, so tumenge adadžives dav, hoj tumenge the tumare potomkenge savoro te avel avri a hoj bute te dživen andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del.“

O fori pro garuđipen

⁴¹ Akor o Mojžiš diňa trin fori pal o Jordan pro vichodos, ⁴² hoj ode šaj denašel sako, ko varekas murdarda, te oda na kamľa te kerel a na sas leskro űeprijafelis. Te denašlahas ode, ačihahas te dživel. ⁴³ Prekal o kmeňos Ruben ela o foros Becer pre pušta pre uči phuv, prekal o kmeňos Gad o Ramot andro Gilead a prekal o kmeňos Menaše o Golan andro Bašan.

O angluno lav pal o zakonos

⁴⁴ Kada sas o zakonos, so o Mojžiš diňa le Izraelitenge. ⁴⁵ Kala hine o svedectva, prikazaňja the zakoni, so o Mojžiš diňa le Izraelitenge, sar gele avri andral o Egipt ⁴⁶ a sas pal o Jordan andre dolina paš o Bet-Peor, andre phuv, kaj sas o amorejiko kralis Sichon, savo kralinelas andro Češbon. O Mojžiš the o Izraeliti zvitazinde upral leste, sar avle avri le Egiptostar. ⁴⁷ Zaile leskri phuv the e phuv le kraliskri Ogoskri andral o Bašan – e phuv le duje amorejike kralengri pro vichodos le Jordanostar. ⁴⁸ Lengre phuva sas le Aroerostar, so hino paš e dolina Arnon, dži paš o verchos Sirjon (oda hin o Chermon) ⁴⁹ a cali dolina Araba pro vichodos pal o Jordan dži paš o Londo moros tel o verchos Pisga.

5

O Deš prikazaňja

¹ O Mojžiš zvičinda savore Izraeliten a phendā:

„Šun, Izraelona, o prikazaňja the o zakoni, save adadžives tumenge savorengne phenav. „Šklon len a mištes len dolikeren! ² O RAJ, amaro Del, phandľa amenca pro verchos Choreb* e zmluva. ³ Kadi zmluva na phandľa o RAJ amare dadenca, ale amenca savorenca, ko sam adadžives kade. ⁴ O RAJ tumenca vakerelas pro verchos muj-mujeha andral e jag. ⁵ Me akor ačhavas maškar o RAJ the maškar tumende, hoj tumenge te phenav leskro lav, bo tumen daranas la jagatar a na gelan upre pro verchos.

O RAJ phendā:

⁶ „Me som o RAJ, tiro Del, savo tut iľa avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

⁷ Na ela tut aver devla, ča jekh me!

⁸ Na kereha tuke űisavi modľa aňi podoba olestar, so hin upre pro űebos, tele pre phuv abo andro paňi telal! ⁹ Na bandoha anglal lende aňi len na lašareha, bo me som o RAJ, tiro Del! Som o Del, o žjarlivo Del, savo vaš o bini le dadengre marel le čhaven dži andro trito the štarto pokoleňje ole džeenengre, save man našti avri ačhen. ¹⁰ Ale o verno kamiben presikavav ezera pokoleňjenge, save man kamen a dolikeren mire prikazaňja.

¹¹ Na pheneha andral o muj ča avke o nav le RAJESKRO, tire Devleskro, bo o RAJ marel sakones, ko lela o nav le Devleskro zbitočňe andro muj!

¹² Doliker o šabat, hoj les te pošvecines, sar tuke prikazinda o RAJ, tiro Del! ¹³ Šov dživesa kereha savori tiri buči, ¹⁴ ale eftato džives hin o šabat prekal o RAJ, prekal tiro Del. Na kereha űisavi buči aňi tu aňi tire čhave aňi tire čhaja aňi tire sluhi aňi tiro dobitkos aňi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. Tire sluhi peske mušinen te odpočovinel avke sar tu. ¹⁵ Ma bister, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj o RAJ, tiro Del, tut odarik iľa avri peskre zorale vasteha. Vašoda tuke o RAJ, tiro Del, prikazinda oda džives te dolikerel.

¹⁶ De pačiv tira da the tire dades, hoj bute te džives andre odi phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹⁷ Na murdareha!

¹⁸ Na kereha lubipen!

¹⁹ Na čoreha!

²⁰ Na svedčineha klamišagoha pre aver manuš!

* 5:2 Oda hin o verchos Sinaj.

²¹ Tire jakha te na žadinen nič, so hin avreskro, te na žadinen aňi leskra romňa aňi leskro kher aňi leskri mala aňi leskre sluhen aňi leskra gurmňa aňi leskre somaris aňi nič aver, so patrinel avreske!

²² Kala lava phenda o RAJ zorale hangoha savoredženenge pro verchos andral e jag, andral e kaľi chmara a nič paše na dothoda. Pisinda len pro duj barune tabli a diňa len mange.

²³ Sar o verchos labolas la jagaha a tumen andral o kalipen šundan o hangos, avle ke ma savore tumare fajtakre vodci the phuredera. ²⁴ Phendan: ‚O RAJ, amaro Del, amenge sikada peskri slava the zor a amen šundam leskro hangos, so avelas avri andral e jag. Adadžives dikhľam, hoj o manuš šaj dživel, kajte leha vakerda o Del. ²⁵ Soske amen akana te meras? Se adi bari jag amen chala. A te dureder šunaha o hangos le RAJESKRO, amare Devleskro, meraha. ²⁶ Šunda vareko aver o hangos le džide Devleskro andral e jag avke sar amen a čhila te dživel? ²⁷ Vašoda dža pašeder, Mojžiš, a šun savoro, so vakerela o RAJ, amaro Del. Palis amenge pheneha savoro, so tuke o RAJ, amaro Del, phenela, a amen oda šunaha a keraha.‘

²⁸ O RAJ šunda tumare lava a phenda mange: ‚Šundom o lava kale manušengre, sar tuha vakerenas. Savoro phende mištes. ²⁹ Ko lenge oda thođa pro jilo? Te len ulahas furt ajšo jilo, hoj mandar te daran a te dolikeren savore mire prikazaňja the zakoni calo dživipen, hoj lenge the lengre čhavage furt te avel savoro avri.

³⁰ Akana dža a phen lenge, hoj te džan andre peskre stani. ³¹ Ale tu ačh kade paš mande a me tuke phenava savore prikazaňja the zakoni. Sikav le manušen, hoj len te dolikeren andre phuv, so lenge dav, hoj te el lengri.‘

³² Izraelitale, den tumenge pozoris pre oda, hoj te dolikeren savoro, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. Ma visaren tumen lestar aňi pre jekh sera aňi pre aver. ³³ Dolikeren savoro, so tumenge o RAJ, tumaro Del, phenda, hoj tumenge te avel savoro avri a hoj but berš te dživen andre phuv, savi zalena.“

6

Te kamel le RAJES

¹ „O RAJ, tumaro Del, mange prikazinda, hoj tumen te sikavav kala prikazaňja the zakoni, hoj len te dolikeren andre odi phuv, savi džan te zalel pal o Jordan. ² Te kamen but te dživel andre odi phuv, tumen, tumare čhave the tumare vnuiki mušinen calo dživipen te del pačiv le RAJES a te dolikerel leskre prikazaňja the zakoni. ³ Akor šun, Izraelona, a ker savoro pre oda, hoj len te dolikeres. Palis tuke avela savoro avri andre phuv, kaj čuľal o thud the o medos, a ačhela tutar baro narodos, sar tut diňa lav o RAJ, o Del tumare dadengro.

⁴ Šun, Izraelona! O RAJ hin amaro Del, o RAJ hino jekh. ⁵ Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša the andral cali tiri zor. ⁶ Kala lava, so tuke adadžives dav, ľikereha andre tiro jilo ⁷ a sikaveha len tire čhaven; vakereha pal lende, sar bešeha andre tiro kher, sar džaha pro drom, sar džaha te pašľol the sar ušfeh. ⁸ Priphand tuke len pro vast sar znaeňje a pro čekat sar leperiben. ⁹ Pisin len pro zarubňi tire khereskre the pre tire brani.

¹⁰ Sar tut o RAJ, tiro Del, ľidžala andre phuv, pal savi la veraha diňa lav tire dadenge – le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske –, hoj tuke dela kadi phuv le lačhe the bare forenca, save tu na ačhadal; ¹¹ o khera pherdžarde savore lačhipenenca, save andre na thodal; o čaňiga, save na kopalindal avri; o viňici the o olivova sadi, save na sadzindal. Sar olestar chaha a čaľoha, ¹² dikh mištes pre oda, hoj te na bisteres pro RAJ, savo tut iľa avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

¹³ Dara tut le RAJESTAR, tire Devlestar, leske služin a le vera ča andre leskro nav. ¹⁴ Ma lašar avre devlen, le devlen andral aver narodi, save hine pašal tu. ¹⁵ Bo o RAJ, tiro Del, savo hino maškar tumende, hino žjarľivo Del, a te kada kereha, cholisaľola a khosela tut tele pal e phuv.

¹⁶ Ma pokušinen le RAJES, tumare Devles, avke sar oda kerdan andre Massa! ¹⁷ Dikhen mištes pre oda, hoj te dolikeren o prikazaňja the o zakoni, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. ¹⁸ Ker oda, so hin lačo the čačo anglo RAJ, hoj tuke te avel savoro avri, sar džaha te zalel odi lači phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha tumare daden, ¹⁹ a hoj te trades avri tumare ěprijateľen, avke sar o RAJ phenda.

²⁰ Te varekana tutar phučela tiro čhavo: ‚Soske tumenge o RAJ, amaro Del, diňa te dolikerel ola prikazaňja the zakoni?‘ ²¹ phen leske: ‚Samas otroka le Faraonoskre andro Egipt, ale o RAJ amen odarik ľigenda avri peskre zorale vasteha. ²² O RAJ angle amare

jakha kerda bare the strašna znameŋja the zazraki pre calo Egipt, pro Faraonos the pre calo leskro kher. ²³ Ila amen odarik avri, hoj amen te anel a te del amenge e phuv, pal savi diŋa lav la veraha. ²⁴ O RAJ, amaro Del, amenge prikazinda, hoj te dolikeras savore zakoni a te das les pačiv, hoj amenge te el furt mištes a hoj amen te likerel paš o dživipen avke sar adadžives. ²⁵ Te dolikeraha kala savore zakoni anglo RAJ, amaro Del, avke sar amenge prikazinda, ela oda amaro spravodlišagos. “

7

O Izraeliti mušinen te tradel avri le naroden andral o Kanaan

¹ „Sar tut o RAJ anela andre phuv, so džas te zalel, a tradela avri anglal tute but naroden: le Amorejčanen, le Chetitanen, le Girgašejen, le Chivijen, le Perizejen, le Kanaančanen the le Jebusejen, eŋta naroden tutar bader the zoraleder, ² a sar tuke len o RAJ dela andro vasta a domareha len, mušines te murdarel savore manušen. Ma ker lenca ŋisavi zmluva a ma presikav lenge o jileskeriben. ³ Ma av lenca veraduno, ma len lengre čhaven tire čhajenge abo lengre čhagen tire čhavenge. ⁴ Bo te oda kereha, ta odcirđena tire čhaven le RAJESTAR, hoj te lašaren avre devlen. A o RAJ pre tumende igen cholisalilahas a sig tumen zničindahas.

⁵ Vašoda lengre keren kada: Lengre oltara čhiven tele, lengre sveta bara phageren, o kaštune slupi la Ašerakre čhinen tele a lengre avričhinde modli zlabaren. ⁶ Se tumen san sveta manuša le RAJESKRE, tumare Devleskre. O RAJ peske tumen kidŋa avri, hoj te aven leskre vzacna manuša maškar savore narodi pre phuv.

⁷ O RAJ peske tumen na zakamla a na kidŋa avri vašoda, hoj sanas buter sar aver narodi, se sanas nekcikneder maškar o narodi pre phuv. ⁸ O RAJ tumen ila avri a cinda avri avre zorale vasteha andral o otroctvos, andral o vast le Faraonoskro, le egiptske kraliskro, vašoda, bo tumen o RAJ kamelas a dolikerda o lav, so la veraha diŋa tumare daden.

⁹ Vašoda džan, hoj ča o RAJ, tiro Del hino Del, verno Del, savo dolikerel peskri zmluva the peskro kamiben dži o ezeros pokoleŋja olenge, ko les kamen a dolikeren leskre prikazaŋja. ¹⁰ Oles, ko les našti avri ačhel, potrestinel a zničinel. O RAJ na ela jileskro ke oda dženo, ko les našti avri ačhel, ale takoj les vaš oda potrestinela. ¹¹ Vašoda doliker o prikazaŋja the o zakoni, so tuke adadžives dav.“

O požehnaŋja prekal ola, ko šunen

¹² „Te šunena, dolikerena a dživena pal kala zakoni, o RAJ, tumaro Del, tumenca dolikerela e zmluva a presikavela tumenge o verno kamiben, avke sar la veraha diŋa lav tumare daden.

¹³ Kamela tumen, žehŋinela tumenge a rozmnožinela tumen. Požehŋinela tumen avke, hoj tumen ela but čhave, but ulipen pre mala, zrnos, mol, olivovo olejos, but dobitkos the bakre andre odi phuv, pal savi la veraha diŋa lav, hoj la dela tumare dadenge. ¹⁴ Avena požehŋimen buter sar aver narodi. Na ela maškar tumende ajso murš aŋi džuvli, saven našti avel čhave, aŋi ajso dobitkos, saveske našti ulon cikne. ¹⁵ O RAJ tumen čraŋinela savore nasvalibenendar a na domukela pre tumende ŋisavo nasvaliben ole džungale nasvalibenendar, so dikhlan andro Egipt, ale domukela len pre sakoneste, ko tumen našti avri ačhen. ¹⁶ Zničinen dojekhe narodos, saves o RAJ dela andre tumare vasta. Ma presikaven lenge ŋisavo jileskeriben aŋi ma lašaren lengre devlen, bo oda ulahas prekal tumende pasca!

¹⁷ Ma gondolinen tumenge: „Sar šaj tradas avri kale naroden? Se hine zoraleder amendar!“ ¹⁸ Ma daran lendar! Leperen tumenge pre oda, so kerda o RAJ, tumaro Del, le Faraonoske the cale Egiptoske. ¹⁹ Tumen korkore dikhlan, sar o RAJ peskre zorale vasteha kerda ola bare zazraki the znameŋja, savenca tumen o RAJ, tumaro Del, ligenda avri andral o Egipt. O RAJ kerela avke the le narodenca, savendar akana daran. ²⁰ A o RAJ pre lende bičhavela the le sršnen, medik na merena avri ola, ko ačhile a garude pes tumenge. ²¹ Vašoda tumen lendar ma daran, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del. Ov hino baro a lestar pes kempel te daral. ²² O RAJ, tumaro Del, anglal tumende tradela avri ole naroden jekh pal aver: Našti len zničinenena savoren jekhvareste, hoj pes te na rozmnožinen pre tute o dziva dživiri. ²³ O RAJ tumenge dela tumare ŋeprijatelen a kerela maškar lende baro zmetkos, medik na ena zničimen. ²⁴ Dela tumenge andro vasta lengre kralen, murdarena len a khosena lengre nava tele pal e phuv. Ŋiko tumen na zaačhavela; zničinenena savoren.

²⁵ Lengre kaštune devloren zlabaren andre jag. Ma kamen lengro rup aŋi somnakaj, so hin pre lende. Ma len tumenge ola veci, hoj tumen te na zachuden andre pasca, bo ola veci džunglon le RAJESKE, tumare Devleske. ²⁶ Ma len tumenge ola veci andro khera,

hoj te na peren andro prekošiben avke sar the on. Igen tumenge mi džunglon, bo hine prekošle.“

8

O Mojžiš leperel, sar pes o RAJ starinelas pal o Izrael pre pušta

¹ „Dolikeren pačivalones dojekh prikazis, so tumenge adadžives phenav, hoj te dživen, hoj tumen te avel but čhave a te džan te zalel e phuv, pal savi diňa lav la veraha o RAJ tumare daden.

² Leper tuke, Izraelona, pre savore droma, sar tut o RAJ, tiro Del, lidžalas saranda (40) berš pal e pušta, hoj tut te pokorinel a te skušinel, hoj te sprindžarel, so tut hin andro jilo, či dolikereha leskre prikazaňja, abo na. ³ Pokorinelas tut a domukelas, hoj te bokhašos, ale palis tut čalarelas la mannaha, savi na prindžarehas aňi tu aňi tire dada. Aleha tut o RAJ sikavelas, hoj o manuš na dživel ča le marestar, ale dojexhe lavestar, so avel avri andral o muj le RAJESKRO. ⁴ Tel kala saranda berš tuke o gada na čingerisališe a aňi o pindre na šuvliše. ⁵ Le tuke andro jilo, hoj tut o RAJ, tiro Del, bararel avri avke, sar o dad bararel avri peskre čhas.

⁶ Doliker o prikazi le RAJESKRE, tire Devleskre; phir pal leskre droma a dara lestar! ⁷ Se o RAJ, tiro Del, tut lidžal andre lači phuv, kaj hin but paňa, čaňiga the prameňa, so aven avri andral o dolini the andral o verchi; ⁸ andre phuv, kaj hin e pšeňica, o jačmeňis, o viňici, o figovňika, o granatoskre phaba, o olivovo olejos the o medos; ⁹ andre phuv, kaj hin furt maro a nič tuke na chibaľinela; kaj andro bara hin o trast a o verchi hine pherde le medoňa.

¹⁰ Sar chaha a čaňoha, paliker le RAJESKE, tire Devleske, vaš odi lači phuv, so tut diňa.“

Te leperel peske pro RAJ

¹¹ „Den tumenge pozoris, hoj te na bisteren pro RAJ, pre tumaro Del, hoj te dolikeren leskre prikazi the o zakoni, so tumenge adadžives dav. ¹² Sar imar čalona a ačhavena tumenge o šukar khera, andre save bešena; ¹³ sar tumen ela but dobitkos the bakre, rup the somnakaj, a sar pes tumenge rozmnožinela savoro, so tumen hin, ¹⁴ akor ma ačhen barikane andro jile a ma bisteren pro RAJ, pre tumaro Del, savo tumen iľa avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

¹⁵ Ov tumen lidžalas pal e bari the strašno pušta, kaj hine o jedovata sapa the o škorpipjona, the pal o šuko than bi o paňi a diňa tumen o paňi andral e zoraľi skala. ¹⁶ Pre pušta tumen čalarelas la mannaha, savi na prindžarenas tumare dada. Ov tumen pokorinelas a skušinelas, hoj tumenge palis te presikavel o lačhipen. ¹⁷ Vašoda tumenge šoha ma gondolinen: ‚Kada barvalipen dochudňam peskre vastenca the peskra zoraha.‘ ¹⁸ Leperen tumenge pro RAJ, pre tumaro Del, bo ov tumen del zor te dochudel o barvalipen, hoj te dolikerel e zmluva, so la veraha phandľa tumare dadenca, avke sar oda hin the adadžives.

¹⁹ Ale te bisterena pro RAJ, pre tumaro Del, a visaľona ke aver devla, lašarena len a služinena lenge – adadžives tumenge phenav, hoj čačes merena. ²⁰ Avke sar o narodi, saven tumaro Del murdarela angle tumende, avke the tumen merena, bo na šunenas o hangos le RAJESKRO, tumare Devleskro.“

9

Soske o RAJ del e phuv le Izraeloske

¹ „Šun, Izraelona, adadžives predžaha prekal o Jordan, hoj te zničines le naroden, so hine tutar bareder the zoraleder, a te zales lengre fori, so hine zorale the ohradzimen dži o ņebos. ² O manuša, le Anakoskre potomki, hine zorale the bare! Džanes pal lende a šundal, so pes pal lende vakereľ: ‚Ko pes šaj ačhaveľ le Anakenge?‘ ³ Vašoda dikheha, hoj o RAJ, tiro Del, džala anglal tute sar e jag, so zlabarel savoro. Ov len zničinel a pokorinel a anglal tute; sar pre lende džaha, tradeha len avri a sig len zničineha, avke sar tuke phendľa o RAJ.

⁴ Sar len o RAJ, tiro Del, anglal tute tradela avri, palis tuke ma gondolin: ‚O RAJ man anda te zalel kadi phuv, bo som čačipnaskro.‘ Bo o RAJ len anglal tute tradela avri vašoda, bo on hine binošna the nalače. ⁵ Oda nane vaš tiro spravodlišagos aňi vaš oda, hoj keres mištes, ale vaš lengro nalačhipen tuke o RAJ del lengri phuv, bo kamel te dolikerel o lav, so la veraha diňa tire dadenge, le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. ⁶ Akor džan, hoj na vaš tiro spravodlišagos tuke o RAJ del kadi lači phuv, hoj la te zales. Se tu sal zoraľejileskro narodos, so na kamel te šunel.“

O Mojžiš leperel le manuŝenge lengre vzburi

⁷ „Leperen tumenge a ŝoha ma bisteren, sar pre puŝa cholarenas le RAJES, tire Devles. Vzburiņas tumen pro RAJ akorestar, sar avlan avri andral o Egipt, dži akor, medik na doavlan pre kada than. ⁸ Cholardan le RAJES pro verchos Choreb – avke cholisaŝila, hoj tumen kamla te murdarel avri. ⁹ Sar geŝom pro verchos, hoj te prelav o barune tabli la zmluvakre, so o RAJ tumenca phandla, ačhilom pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača. O maro na chavas a o paŝi na pijavas. ¹⁰ O RAJ mange diňa duj barune tabli, pre save sas le Devleskre anguŝteha pisimen savore lava, so tumenge o RAJ phenda pro verchos andral e jag andre oda džives, sar tumen zgelan.

¹¹ Pal o saranda dživesa the saranda rača mange o RAJ diňa duj barune tabli, o tabli la zmluvakre. ¹² O RAJ mange phenda: „Uŝti, sig dža tele, bo tire manuŝa, saven andal avri andral o Egipt, keren namiŝtes. Igen sig pes visarde le dromestar, so lenge prikazindom; kerde peske e modla.“

¹³ A o RAJ mange mek phenda: „Dikhav, hoj kala manuŝa hine čačes zoralejileskre a na kamen te ŝunen. ¹⁴ Muk man, hoj len te zničinav a te khosav lengro nav pal e phuv. Ale tutar kerava narodos zoraleder the bareder lendar.“

¹⁵ Avke man visardom a džavas tele pal o verchos, medik o verchos labolas la jagaha. Andro vasta mande sas o duj barune tabli la zmluvakre. ¹⁶ A sar dikhavas, dikhŝom, hoj kerdan binos anglal o RAJ, anglal tumaro Del. Kerdan tumenge la somnakuňa modla, la gurmňora. Sig tumen visardan le dromestar, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ¹⁷ Avke čidom soduj tabli andral mire vasta pre phuv a anglal tumende len phagerdom.

¹⁸ Palis anglo RAJ peŝom pre phuv avke sar angloda a saranda dživesa the saranda rača na chavas maro a na pijavas paŝi vaŝ savore tumare bini, so kerdan, sar kerenas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka a choŝardan les. ¹⁹ Daravas man le RAJESKRA bara choŝatar, bo cholisaŝila avke, hoj tumen kamla te murdarel avri. No o RAJ man ŝunda pale avri. ²⁰ O RAJ sas igen choŝamen the pro Aron a kamla les te murdarel, vaŝoda man mangavas the vaŝ leste. ²¹ Iŝom ola binoŝna somnakuňa gurmňora, so kerdan, a zlabardom la andre jag. Palis la phagerdom pro kotora a rozpučindom la, medik latar na ačhila ča prachos. Palis oda prachos čidom andro paŝi, so avel tele le verchostar.

²² Le RAJES choŝardan the andre Tabera, andre Massa the andre Kibrot-Hataava.

²³ Sar tumen o RAJ bičhađa andral e Kadeŝ-Barnea, phenda: „Džan a len tumenge odi phuv, so tumenge dav.“ Ale vzburiņan tumen pro prikazis le RAJESKRO, tumare Devleskro; na pačanas leske aňi les na ŝunen. ²⁴ Kanastar tumen prindžardom, furt tumen vzburiņas pro RAJ.

²⁵ Me paŝlvas le mujeha pre phuv anglo RAJ saranda dživesa the rača, bo phenda, hoj tumen zničinela. ²⁶ Ko RAJ man mangavas kavke: „Ó, Nektbareder RAJEJA, ma zničin tiro đedictvos, tire manuŝen, saven cindal avri tira bara zoraha a ilal avri andral o Egipt tire zorale vasteha. ²⁷ Leper tuke pre tire služobňika: pro Abraham, pro Izak the pro Jakob, a ma dikh pre lengre bini, pre lengro nalačhipen the pre lengre zorale jile, ²⁸ hoj o Egiptana te na phenen: „O RAJ len ila, hoj len te murdarel pre puŝa, bo len naŝti avri ačhelas a naŝti len doanda andre odi phuv, pal savi len diňa lav.“ ²⁹ Se on hine tiro đedictvos, tire manuŝa, saven ilal avri andral o Egipt tire vasteha the tira bara zoraha.“

10

O Deŝ prikazaňja pale pisimen

¹ „Akor mange o RAJ phenda: „Rande tuke avri le barestar duj barune tabli, ajse, sar sas angloda, a av ke ma upre pro verchos. Ker the kaŝtuňi archa. ² Me upre pisinava ola lava, so sas pro eŝebna tabli, save phagerdal. Palis len thoveha andre archa.“

³ Avke le akacijoskre kaŝtestar kerdom e archa a okresindom duj barune tabli, ajse, sar sas angloda, a geŝom upre pro verchos le tablenca andro vasta. ⁴ O RAJ upre pisinda o lava, so sas pro eŝebna tabli, o Deŝ prikazaňja, so tumenge diňa pro verchos, sar tumenca vakereelas andral e jag andre oda džives, sar tumen zgelan, a palis len mange diňa. ⁵ Avke avŝom tele pal o verchos a thodom o tabli andre archa, so kerdom. Akorestar hine ode, sar mange prikazinda o RAJ.“

⁶ (Paloda o Izraeliti odgele le chaňigendar Bene-Jaakan andre Mosera. Ode muŝa o Aron a parunde les. E raŝajiko služba preiŝa leskro čhavo o Eleazar. ⁷ Odarik džanas andre Gudgoda a odarik andre Jotbata, andre phuv, kaj sas but prameňa the paňa. ⁸ Akor peske o RAJ kidňa avri o kmeňos Levi, hoj te hordinel e archa le RAJESKRA zmluvakri, te služinel leske a te žehňinel andre leskro nav, avke sar oda hin dži adadžives. ⁹ Vaŝoda o

kmeňos Levi na chudňa nisavi dedično phuv avke sar okla kmeňi. Korkoro o RAJ hino leskro dedictvos, avke sar leske phenda o RAJ, tiro Del.)

¹⁰ „Me ačhilom upre pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača avke sar the anglođa. A o RAJ man the akana šunda avri, bo imar tumen na kamla te murdarel avri. ¹¹ Phenda mange: „Ušti a lidža le manušen pre lengro drom, hoj te zalen odi phuv, pal savi phendom la veraha, hoj la dava tumare dadenge.“

¹² Izraelona, so tutar akana kamel o RAJ, tiro Del? Ča ada, hoj te daras le RAJESTAR, te phires pal savore leskre droma, te kames les, te služines leske cale jileha the dušaha ¹³ a te dolikeres leskre zakoni the prikazaňja, so tuke adadžives dav, hoj mištes te džives.

¹⁴ Le RAJESKRO, tire Devleskro, hin o űebos the o nekučeder űebos, e phuv the savoro, so upre hin. ¹⁵ Ale le RAJESKRO kamiben ke tire dada sas ajso zoralo, hoj peske maškar savore aver narodi kidňa avri lengre potomken, tumen, avke sar oda hin adadžives. ¹⁶ Vašoda akanastar obrezinen tumare jile a preačhen te avel zoralejileskre. ¹⁷ Se o RAJ, tumaro Del, hino RAJ pre rajende the Del pre devlende. Hino baro, zoralo the užasno, na chudel paš űikaste buter a na del pes te prepočinel. ¹⁸ Zaačhel vaš e širotla the vaš e vdova, kamel le cudzincos a del les maro the gada. ¹⁹ Vašoda kamen the le cudzincen, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt. ²⁰ Daran tumen le RAJESTAR, tumare Devlestar, leske služinen, likerem tumen lestar a len vera ča andre leskro nav. ²¹ Lašaren les, bo ov hino tumaro Del a pre tumare jakha dikhlān ola bare the užasna zazraki, so prekal tumende kerđa. ²² Sar tumare dada gele andro Egipt, sas eftavardeš (70) džene, ale akana tumendar o RAJ, tumaro Del, kerđa ajci but sar o čercheňa pro űebos.“

11

Te kamel a te šunel le RAJES

¹ „Kamena le RAJES, tumare Devles, a calo dživipen dolikerena leskre zakoni, prikazaňja the sikavibena. ² Ma bisteren adadžives, hoj tumare čhave na dikhle a na predžidile oda, sar tumen o RAJ, tumaro Del, bararelas avri. Dikhlan le RAJESKRI slava, leskri zor the leskro zoralo vast, ³ the leskre znaeňja the leskre skutki, so kerđa le Faraonoske, le egiptske kraliske the čala leskra phuvake. ⁴ Tumen dikhlān, sar o RAJ žičinda la egiptska armada lakre grajenca the verdanenca, sar la začida le paňeha andro Lolo moros, sar pal tumende denašenas, a sar la o RAJ žičinda, avke sar oda hin dži adadžives. ⁵ Tumen džanen, so prekal tumende kerđa o RAJ pre pušta anglođa, sar avlan kade. ⁶ Dikhlan the oda, so kerđa le Datanoħa the le Abiramoha, le Eliaboskre čhavenca, sar e phuv phundrada o muj a čala len lengre famelijenca, stanenca the savorenca, save pes lenca vzburinde. ⁷ Tumen korkore dikhlān pre tumare jakha savore bare skutki, save kerelas o RAJ.

⁸ Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav, hoj te aven zorale te predžal o Jordan, a te zalen e phuv, andre savi džan, ⁹ a hoj te dživen but andre odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav, hoj la dela tumare dadenge the lengre potomkenge – odi phuv, kaj čulal o thud the o medos. ¹⁰ Odi phuv, so džan te zalel, nane sar o Egipt, andral savo avlan avri. Ode sadzinenas o semena a kerenas phari buči, hoj te dochuden o paňi pro maľi. ¹¹ Ale andre kadi phuv, so džan te zalel, hine brehi the dolini. Pijel o paňi le űeboskre brišindeskro. ¹² O RAJ, tumaro Del, pes pal late starinel a leskre jakha pre late dikhen calo berš.

¹³ Te čačes šunena mire prikazi, so tumenge adadžives dav, hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, a te služinen leske cale jileha the dušaha, ¹⁴ dava pre phuv o brišind jesone the jarone, andre lačo časos, hoj tumen te avel o zrnos, e mol the o olejov. ¹⁵ Dava the e čar pro maľi prekal tumaro dobitkos a tumen čana a čalona.

¹⁶ Den tumenge pozoris, hoj pes tumare jile te na den te odcirdel, hoj te na oddžan te služinel avre devlenga a te lašarel len. ¹⁷ Te pes oda ačhilahas, o RAJ pre tumende igen cholisaliľahas. Phandľahas andre o űebos, hoj te na del o brišind a e phuv te na anel o ulipen a hoj tumen sig te meren avri andre odi lachi phuv, so tumenge del o RAJ.

¹⁸ Likerem kala lava andre tumare jile the tumare gođa; priphanden len tumenge pro vasta the pro čekat sar leperiben. ¹⁹ Sikaven pal oda tumare čhaven a vakeren lenge, či bešena andro kher abo džana pro drom, či pašlona pro hadžos abo uštena. ²⁰ Pisinin len pro zarubňi tumare kherengre the pre tumare brani, ²¹ hoj tumen the tumare potomki te dživen but andre odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha, hoj la dela tumare dadenge. Dživena ode ajci but, medik ča o űebos ela upral e phuv.

²² Te dolikerena savore kala prikazaňja the zakoni, so tumenge dav, te kamena le RAJES, tumare Devles, a kerena savoro pal leskri vola a likerena tumen lestar, ²³ palis

o RAJ anglal tumende tradela avri savore kala narodi a zalena o phuva, so hine le narodengre, so hine bareder the zoraleder tumendar. ²⁴ Dojekh than, pre savo uštarela tumaro pindro, ela tumaro. Tumari phuv ela la pušfatar pro juhos dži paš o Libanon pro severos, le bare pañestar Euftrat pro vichodos dži paš o Stredozemno moros pro zapados. ²⁵ Ņiko anglal tumende na obačhela. O RAJ, tumaro Del, kerela, hoj pes tumendar te daran o manuša pal cali phuv, kav džana, avke sar tumenge phenda.

²⁶ Adadžives anglal tumende thovaz o požehnañje abo o prekošiben: ²⁷ Te dolikerena o prikazañja le RAJESKRE, tumare Devleskre, so tumenge adadžives dav, avena požehñimen. ²⁸ Ale te o prikazañja le RAJESKRE, tumare Devleskre, na dolikerena a visarena tumen le dromestar, so tumenge prikazindom, a chudena te lašarel avre devlen, saven na prindžaren, avena prekoše. ²⁹ Sar tumen o RAJ, tumaro Del, lidžala andre odi phuv, so džan te zalel, tumen vakerena o požehnañje pal o verchos Gerizim a o prekošiben pal o verchos Ebal. ³⁰ Avke sar džanen, kala duj verchi hine zapadñe le Jordanostar, paš le Morehoskre bare stromi, pre phuv le Kanaančanengri, so dživen andre dolina Araba paš o foros Gilgal. ³¹ Akana predžan o Jordan, hoj te džan a te zalen odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. Sar la zalena a bešena andre, ³² mištes dodikhen pre oda, hoj te dolikeren savore prikazañja the zakoni, so tumenge adadžives dav.“

12

Jekh than pro lašariben

¹ „Kala zakoni the prikazañja mušinen te dolikerel a te kerel, medik dživena andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, o Del tumare dadengro. ² Calkom zñičinen savore thana pro verchi, pro brehi the tel dojekh zeleno stromos, kaj lašarenas peskre devlen ola narodi, saven tumenge zalena. ³ Lengre oltara čhiven tele, lengre sveta slupi phageren, la Ašerakre kaštune slupi labaren a le devloren čhinen tele, hoj len imar šoha pre ola thana te na lašaren.

⁴ Ale tumen ma lašaren avke le RAJES, tumare Devles, sar on lašaren peskre devlen! ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske savore tumare kmeñengre thanendar kidela avri ča jekh than, kaj o manuša avena, hoj te lašaren leskro Nav. ⁶ Ode leske anena o labarde obeti the o aver obeti, o đesjatki, o dari, so anen korkore pestar abo pal save diñan lav le RAJES, a the le ešebnen le dobitkostar the le bakrendar. ⁷ Ode anglo RAJ, tumaro Del, chana tumare famelijenca a radisałona savorestar, so tumare vastenca kerđan, bo o RAJ, tumaro Del, tumen andre oda požehñinda.

⁸ Ma keren avke, sar amen keraz adadžives. Dži akana sako kerelas avke, sar peske gondolinelas, hoj oda hin lačo. ⁹ Bo mek na san andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, kaj dživena andro smirom. ¹⁰ Ale predžana o pañi Jordan a bešena andre odi phuv, savi tumenge del o RAJ, tumaro Del, hoj te avel tumari. Ov tumen chrañinela savore tumare ñeprijaťelendar, hoj te dživen andro smirom. ¹¹ O RAJ peske kidela avri jekh than, kaj ela lašardo. Ode leske mušinen te anel savoro, so tumenge prikazinav: o labarde obeti the aver obeti, o đesjatki, o dari the savoro nekfeder, pal soste diñan lav, hoj dena le RAJESKE. ¹² Radisałon anglo RAJ, tumaro Del, tumare čhavenca, tumare čhajenca, tumare sluhenca the tumare služenca the le Levitena, save bešen andre tumare fori, saven nane jekhetane tumenca o dedično kotor andre phuv. ¹³ Ma obetinen o labarde obeti ode, kaj ča tumen kamena. ¹⁴ Obetinen len ča pre oda jekh than, savo peske o RAJ kidela avri andre jekh tumaro kmeños, a ode keren savoro, so tumenge prikazinav.

¹⁵ A kana ča kamena, šaj murdarena tumare džviren andre tumare fori a šaj chana ajci mas, keci tumenge požehñinela o RAJ. Savore tumendar šaj olestar chan, o nažužo the o žužo manuš, avke sar te chałanas jeleñis abo antilopa. ¹⁶ Ča lengro rat ma chan; čhoren les avri pre phuv sar pañi. ¹⁷ Andre tumare fori našti chan e desaťina tumare zrnostar, muštostar, olejostar, añi ešebne tumare dobitkostar abo tumare bakrendar, añi ñisavo daros, so den lav korkore tumendar abo pal savo diñan lav le RAJES, añi ñisave avre obetendar.

¹⁸ Tumen, tumare čhavore, tumare sluhi, tumare služki the o Leviti, save dživen andre tire fori, šaj chan kala obeti ča anglo RAJ, tumaro Del, pre oda than pro lašariben, so peske kidña avri o RAJ, tumaro Del. Ode radisałona anglo RAJ, tumaro Del, savorestar, so tumare vastenca kerđan. ¹⁹ Den tumenge pozoris pre oda, hoj te na bisteren pro Leviti, medik bešena andre kadi phuv.

²⁰ Sar o RAJ, tumaro Del, tumen dela bareder phuv, avke sar tumen diña lav, a phenena tumenge: „Kamas te chal mas,“ ta šaj chan mas ajci, keci kamena. ²¹ Te ela tumendar

dur oda than pro lašariben, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, šaj murdaren a chan oda, kaj bešen, ajci keci kamen; šaj chan andral o dobitkos the andral o bakre, so tumenge diña o RAJ – avke sar tumenge phendom. ²² Šaj olestar chan o našuže the o žuže manuša, avke sar te chaľanas jeleňis the antilopa. ²³ Ale šoha ma chan lengro rat, bo o rat hin o dživipen. Vašoda ma chan o mas le dživipnaha. ²⁴ Ma chan o rat, ale čhoren les avri pre phuv sar paňi. ²⁵ Ma chan les, hoj tumenge the tumare čhavage te avel andro dživipen savoro avri, bo kerena oda, so hin lačo anglo jakha le RAJESKRE.

²⁶ Ale o sveta dari the o dari, pal save diňan lav le RAJES, lena a lidžana pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. ²⁷ O labarde obeti, o mas the o rat anena pro oltaris le RAJESKRO. O rat le obetendar čhoren avri pro oltaris, ale o mas šaj chan. ²⁸ Dolikerena a šunen savore kala lava, so tumenge prikazinav. Te kerena oda, so hin lačo the pre dzeka le RAJESKE, tumare Devleske, ela tumenge the tumare čhavage furt mištes andro dživipen.“

Te na služinen le modlence

²⁹ „Sar anglal tumende o RAJ, tumaro Del, zničinel a savore naroden, saven džan te zalel, akor tumen zabešena andre lengri phuv. ³⁰ Sar ena anglal tumende zničimen, mištes tumenge den pozoris, hoj tumen te na zachuden andre pasca, sar hine zachudle on. Ma phučen pal lengre devla a ma phenen: ‚Sar kala narodi lašarenas peskre devlen? Aven keras avke the amen!‘ ³¹ Ma lašaren le RAJES, tumare Devles, avke sar on peskre devlen, bo on keren všelijaka džungale veci, so o RAJ našti avri ačhel. Se mek the peskre čhaven the čhajen obetinen andre jag.“

13

Te na lašaren avre devlen

¹ „Keren savoro, so tumenge prikazindom. Ma priden ke oda řič aňi olestar řič ma odlen.

² Te maškar tumende ela prorokos abo vareko, ko džal o sune a džanel len te phenel avri, a ov tumenge sikavela znaeňje abo kerela zazrakos, ³ a te oda znaeňje abo zazrakos, pal savo phenda, pes ačhilahas, a te oda prorokos tumenge phendaahas: ‚Džas pal aver devla, saven na prindžaras, a služinas lenge,‘ ⁴ ma šunen les. Bo oda o RAJ, tumaro Del, tumen skušinel, hoj te džanel, či kamen le RAJES, tumare Devles, cale jileha the caľa dušaha. ⁵ Phiren pal o RAJ, tumaro Del, a daran lestar. Dolikerena leskre prikazi, šunen leskro hangos a likerena tumen lestar! ⁶ Oda prorokos abo oda, ko džal o sune, mušinel te merel, bo tumen kamľa te marel upre pro RAJ, pre tumaro Del, savo tumen iľa avri andral o Egipt a cinda avri andral o otroctvos. Kamľa tumen te scirdel tele pal o drom, pal savo tumenge o RAJ, tumaro Del, phenda te džal. Kavke pes tumendar odlela o nalačhipen.“

Te hin o falošno prorokos andre famelija

⁷ „Te tut tiro phral, tiro čhavo, tiri čhaj, tiri romňi abo tiro nekfeder prijatelis kamela te scirdel, hoj te lašares avre devlen, a phenela, hoj te džas te lašarel avre devlen (saven tumen aňi tumare dada na prindžarenas, ⁸ le narodengre devlen, save bešen pre phuv pašal tumende jekhe agostar dži ke aver agor), ⁹ ma domuk leske aňi les ma šun. Ma presikav leske řisavo jileskeriben, aňi te na avel tuke vaš leske pharo a ma garuv les andre. ¹⁰ Mušines les te murdarel! Av ešebno, ko lela o bar a čhivela les andre leste. Palis savore manuša mi len o bara a mi čhiven andre leste. ¹¹ Murdarena les le barenca, bo tut kamľa te odcirdel le RAJESTAR, tire Devlestar, savo tut iľa avri andral o Egipt, andral o otroctvos.

¹² Sar pes pal oda dodžanena savore Izraeliti, darana pes a řiko imar na kamela te kerel ajso nalačhipen.“

O trestos vaš e modloslužba

¹³ „Te tumen došunena pal varesavo foros ole forendar, kaj tumenge o RAJ, tumaro Del, diña te bešel, ¹⁴ hoj varesave nalače manuša maškar tumende vakeren a kamen le manušen andre tumaro foros te scirdel le lavenca: ‚Aven džas te lašarel avre devlen,‘ (le devlen, saven na prindžaren). ¹⁵ Te oda šunena, mištes tumen dophučen a roden avri, či oda hin o čačipen. A te pes sikađahas, hoj hin o čačipen, hoj ola manuša maškar tumende kerde oda džungipen, ¹⁶ mušinen la šablaha te murdarel sakones andre oda foros; mušinen oda foros calkom te zničinel – le manušen the le dobitkos. ¹⁷ Palis savore lengre veci anen pro foroskro placos a zlabaren oda foros the savoro, so hin andre, avke sar labardi obeta le RAJESKE, tumare Devleske. Oda foros mušinel te ačhel pro furt

zburaniškos a ņiko les našti pale ačhavel. ¹⁸ ņisave veci, so sas dine le Devleske, hoj te aven zničimen, te na lel ņiko aňi andro vast, hoj te preačhel e choli le RAJESKRI a hoj tumenge te presikavel o jileskeriben the o lačhipen. Bo tumendar kerela baro narodos avke, sar diňa lav la veraha tumare daden, ¹⁹ te šunena o hangos le RAJESKRO, tumare Devleskro, a te dolikerena savore leskre prikazi, so tumenge adadžives dav, a te kerena oda, so hin lačo anglo RAJ, angle tumaro Del.“

14

¹ „Tumen san čhave le RAJESKRE, tumare Devleskre. Sar likerem o smutkos pal o manuš, savo mula, ma čingerem tumen aňi tumen ma holinen upral o čekat, avke sar keren aver manuša, ² bo tumen san sveta manuša le RAJESKRE, tumare Devleskre. Ov tumen peske kidňa avri savore avre narodendar pre phuv, hoj te aven leskre manuša.“

O žuže the o nažuže džviri

³ „Ma chan ņič, so hin nažužo le Devleske. ⁴ Kala hine o džviri, savem šaj chan: la gurunňa, le bakres, la koza, ⁵ le jeleňis, la gazela, la sarna, le kozorožcos, la antilopa, le dzive bakres the la dziva koza. ⁶ Šaj chan savore džviren, save prežuvinen e čar a savem hin o kopita rozdelimen pro duj. ⁷ Ale našti chan la tava, le zajacos the le damanos. Kala džviri prežuvinen e čar, ale nane len kopita rozdelimen pro duj, vašoda hine nažuže. ⁸ Aňi bales našti chan, bo kajte les hin o kopita rozdelimen pro duj, ale na prežuvinel e čar, hino tumenge nažužo. Našti chan leskro mas aňi tumen našti chuden le murdale balestar.

⁹ Savore džide džvirendar, so dživen andro paňi, šaj chan ola, savem hin plutvi the šupini. ¹⁰ Ale našti chan ola, savem nane šupini the plutvi. Hine tumenge nažuže.

¹¹ Šaj chan savore žuže čiriklen. ¹²⁻¹⁸ Ale le čiriklendar našti chan le orlos, la sova, le jastrabos, le sokolis, le supos, la vrana, le pštrosos, la čajka, le bocianos, la volavka, le pelikanos, le kormoranos, le datlos the le ņetopieris.

¹⁹ Savoro hmizos, so lecinel, hino tumenge nažužo; našti les chan. ²⁰ Savore žuže čiriklen šaj chan.

²¹ Ma chan ņisavi zdochľina. Šaj la den le cudzincoske, savo dživel maškar tumende; ov la šaj chal abo šaj bikenel avre cudzincoske. Ale tumen san sveto narodos le RAJESKE, tumare Devleske.

Na tavena la terňa kozica andre lakra dakro thud.“

Pal e desaťina

²² „Sako berš thov pre sera e desaťina le ulipnastar, so tuke barola pro maľi. ²³ Pre oda than, so peske kidňa avri o RAJ, tiro Del, chaħa anglal leste e desaťina tire zrnostar, tira neva molatar, tire olivove olejostar the le ešebnes tire dobitkostar the tire bakrendar, hoj te siklos te daral le RAJESTAR pro furt. ²⁴ Te oda than, kaj hino lašardo o nav le RAJESKRO, hino tumendar dur, hoj ode te lidžas e desaťina olestar, so tuke požehňinda o RAJ, palis ker kada: ²⁵ Biken oda vaš o love. Palis le ola love a lidža pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. ²⁶ Ode tuke vaš ola love cin savoro, so kames: o dobitkos, o bakre, e mol, o aver pijiben the savoro, so ča kames. Palis ode cha anglal o RAJ, tiro Del, a radisaluv tira famelijaha.

²⁷ Ma zamuk a ma bister pro Levitas, savo bešel andre tiro foros, bo nane les dedično kotor andre phuv.

²⁸ Pro koňec dojekhe trite beršeske lidža a thov cali desaťina ole beršeskre ulipnastar andre tire fori. ²⁹ Avke šaj aven ode o Leviti, savem nane o kotor la phuvatar aňi dedictvos, abo o cudzinci, o široti abo o vdovi, save bešen andre tire fori. Mi chan čales olestar, hoj tut te požehňinel o RAJ, tiro Del, andre dojekh buči, so kereha tire vastenca.“

15

O eřtato berš, kana pes savoro odmukel

¹ „Pro koňec dojekhe eřtate beršeske hin o časos, kana musaj te odmukel savorengem, so ile kečeň. ² Kavke oda kampil te kerel: Sako, ko diňa kečeň avre Izraelitas, odmukela leske oda, so leske kamelas. Našti mangel pale o love, bo o RAJ korkoro diňa avri, hoj pes te odmukel oda, so pes diňa kečeň. ³ Le cudzincostar šaj les pale oda, so les diňal kečeň, ale tire phraleske oda odmuk. ⁴ Na ela maškar tumende čoro manuš, bo andre odi phuv, so tuke sar dedictvos del o RAJ, tiro Del, hoj la te zalen, tut ižen požehňinela, ⁵ te mištes šuneha le RAJES, tire Devles, a te dolikereha savore prikazaňja, so tuke adadžives dav. ⁶ Bo o RAJ, tiro Del, tut požehňinela, avke sar diňa lav, a tu deħa kečeň but naroden, ale

ňiko tumendar na lela kečeň avre narodendar. Tumen vladňinena upral aver narodi, ale on upral tumende na vladňinena.

⁷ Te varesavo Izraelitas ela čoro andre varesavo foros andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ma phand angle leste tiro jilo aňi tiro vast, ale pomožin leske. ⁸ Ale av ke leste ščiro, phundrav tiro vast a de les kečeň oda, so leske kampil. ⁹ Ale de tuke pozoris pre oda, hoj tut te na el andro jilo kajso nalačo gondolišagos, hoj tuke phenaha: ‚Pašes hin o eftato berš, o berš, so pes savoro odmukel,‘ hoj te na phandes andre tiro jilo avke, hoj les na deha nič. Bo akor ov vičindahas ko RAJ a ulahas pre tute binos. ¹⁰ De les ščirones, a te na avel tuke pharo andro jilo vaš oda, hoj les vareso des, bo o RAJ, tiro Del, tut požehňinela andre savoreste, so kereha tire vastenca. ¹¹ O čore manuša ena furt maškar tumende, vašoda tuke prikazinav: ‚Andre tumari phuv de ščirones le čore manušes the oles, kas nane.‘ “

Sako eftato berš pes mušinel te premukel le otroken

¹² „Te vareko le Izraelitendar pes tuke bikenela sar otrokos, či murš abo džuvli, služinela tuke šov berš, ale pro eftato berš les mušineha te premukel. ¹³ Sar les premukeha, ma muk les te džal het avke, hoj les na deha nič. ¹⁴ De les ščirones olestar, soha tut požehňinda o RAJ, tiro Del: tire stadostar, tire zrnostar the tira molatar. ¹⁵ Ma bister pre oda, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut o RAJ, tiro Del, cinda avri. Vašoda tuke adadžives oda prikazinav.

¹⁶ Ale te o otrokos phenela: ‚Na kamav adarik te džal het,‘ bo pes zakamla andre tu the andre tiri famelija a hin leske mištes paš tu, ¹⁷ akor les mušines te anel paš o vudar a ode leske pre zarubňa premar o kan la suvaha. Avke ela calo leskro džživipen tiro otrokos. Kavke ker the la otrokiňaha.

¹⁸ Te na el tuke pharo te premukel le otrokos, bo oda, hoj tuke šov berš služinelas, sas prekal tu igen mištes a molas tut duvar frimeder, sar te ilalas pre buči robotňnikos. Ker oda a o RAJ, tiro Del, tut požehňinela andre savoreste, so kereha.“

Pal o ešebno, so ulol le dobitkostar

¹⁹ „Dojekhe ešebne samcos, so ulola le dobitkostar abo le bakrendar, mušines te del le RAJESKE, tire Devleske. Ņisave ešebne bikoha na kereha buči a Ņisave ešebne bakres na strihineha. ²⁰ Sako berš len chaha tira famelijaha anglal o RAJ, anglal tumaro Del, pre oda than, so peske korkoro kidela avri. ²¹ Ale te oda ešebno džživros ela varesar chibno: Te ela koro, bango, abo te leste ela vareso aver, našti les obetines le RAJESKE, tire Devleske. ²² Chana les andre tumare khera. O nažuže the o žuže manuša, sar pes chal e gazela abo o jeleňis. ²³ Ale našti chas o rat ole džživroskro; čoreha les avri pre phuv sar o paňi.“

16

E Patraďi the o inepos le Marengro bi o Kvasos

¹ „Andro čhon Abib ma bister te oslavinel e Patraďi pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske. Bo andre oda čhon tumen o RAJ, tumaro Del, prekal e rat ila avri andral o Egipt. ² E Patraďakri obeta tire stadostar abo tire dobitkostar an le RAJESKE, tire Devleske, pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, hoj les ode te lašaren. ³ Ma cha ola obetaha maro le kvasoha. Efta džives chaha mare bi o kvasos, o maro le trapišagoskro, bo andre dar denašehas avri andral o Egipt, hoj tuke te leperes calo tiro džživipen pre oda džives, sar avlal avri andral o Egipt. ⁴ Efta džives te na el Ņikas tumendar andre tumari phuv kvasos. Ma muk dži tosara nič ole masestar, so ela obetimen rači pro ešebno džives.

⁵ E Patraďakri obeta našti anes andre Ņisavo aver foros, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ⁶ ale ča pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, hoj les ode te lašaren. E Patraďakri obeta aneħa rači, sar zaperel o kham, andre oda časos, sar avenas avri andral o Egipt. ⁷ Odi obeta pek a o mas cha pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, hoj les ode te lašaren. Tosara aveħa pale andre tiro stanos. ⁸ Šov džives chaha o mare bi o kvasos a eftato džives tumen savore zdžana pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, hoj les te lašaren. Oda džives ma keren Ņisavi buči.“

O inepos le Kurkengro

⁹ „Rachin eħta kurke le časostar, sar chudeħa te košinel le kosakoha e pšeňica. ¹⁰ Paľis oslavineħa o inepos le Kurkengro* pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, a olestar, soha tut požehňinela o RAJ, tiro Del, jlestar aneħa o daros pal oda, keci tuke o RAJ požehňinda. ¹¹ Radisaľuv anglo RAJ, angle tiro Del, pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, hoj les

* 16:10 16,10 Oda hin o inepos le Žatvakro; o Letňice; o Turice.

ode te lašaren. Radisaľuv tu, tire čhave the tire čhaja, tire sluhi the tire služki, o Leviti, save bešen andre tiro foros, the o cudzinci, o široti the o vdovi, save hine paš tute. ¹² Ma bister pre oda, hoj salas otrokos andro Egipt, vašoda mištes doliker kala zakoni a dživ pal lende.“

O inepos le Stankengro

¹³ „Sar skideha o ulipen le zrnostar the le hroznostar, palis oslavin o inepos le Stankengro efa džives. ¹⁴ Radisaľuv pre odi oslava tu, tire čhave the tire čhaja, tire sluhi the tire služki, o Leviti the o cudzinci, o široti the o vdovi, save bešen paš tute. ¹⁵ Efa džives oslavin kada inepos pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. Igen radisaľuv, bo o RAJ tut požehñinela, ela tut baro ulipen a avela tuke avri savoro, so kereha.

¹⁶ Trival andro berš pes dojekh murš mušinel te sikavel anglo RAJ, angle leskro Del, pre oda than, so peske kidela avri o Del: pro inepos le Marengro bi o Kvasos, pro inepos le Kurkengro the pro inepos le Stankengro. A ñiko našti avel anglo RAJ prazdne vastenca. ¹⁷ Sako tumendar mi obetinel ajci, keci leske o RAJ, leskro Del, požehñinda.“

Pal o sudci

¹⁸ „Andre savore fori, so o RAJ, tumaro Del, del tumare kmeñenge, tumenge ačhaven sudcen the uradničen. Ola murša mušinena te sudzinel le manušen čačipnaha. ¹⁹ Ma previsar o čačipen pro sudos. Ma dikh pro manuš, ale sudzin pal oda, so ko kerel. Ma de tut te prepočinel le manušeske, bo oda korarel o jakha le godaverengre a previsarel o lava le čačipnaskre manušengre. ²⁰ Ker savoro, hoj te rodes o spravodlišagos a ča o spravodlišagos, hoj te džives a te zales e phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del.“

Te na lašaren avre devlen

²¹ „Sar ačhavena oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, našti paše thoven o kaštuno slupos la Ašerakro. ²² Ma ačhaven aňi ñisavo baruno slupos, bo o RAJ, tumaro Del, oda našti avri ačhel.“

17

¹ „Ma obetin le RAJESKE, tumare Devleske, bikos abo bakres, saven hin varesavi chiba, bo kada o RAJ, tiro Del našti avri ačhel.

² Šaj pes ačhel, hoj andre varesavo foros, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del, pes arakhela murš abo džuvli, save anglo RAJ, angle tumaro Del, kerena varesavo nalačhipen a aleha na dolikerena leskri zmluva, ³ visarena pes le RAJESTAR a služinena avre devlengre abo le khameske, le čhonoreske, abo le čercheñenge, kajte lenge oda zakazindom. ⁴ Sar pal oda šuneha abo te tuke vareko pal oda phenela, dodžan tut, či oda hin čačipen, hoj ajso džungipen vareko kerđa andro Izrael. Te oda ela čačes avke, ⁵ oles, ko kada nalačhipen kerđa, či oda ela murš abo džuvli, le avri andral o brani le foroskre a murdar ole manušes le barenca. ⁶ Te pre leste svedčinenena duj abo trin švedki, mušinel te el murdardo. Te ela ča jekh švedkos, našti les murdare. ⁷ Ola švedki mi čhiven o bara andre leste ešebna a palis okla manuša. Kavke tumendar odleha o nalačhipen.“

O nekbareder rašajiko sudos

⁸ „Te ela vareso igen pharo prekal tumende te rozsudzinel: o murdaripen, o vesekeđišagi, abo te vareko zrañinela avre dženes – varesavo dokeriben andre tumaro foros – akor oleha dža pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. ⁹ Ode dža ko levitska rašaja the ko sudcas, savo hin andre oda časos pro urados, a phuč lendar, sar oda kempel te sudzinel, a on tuke phenena, so te kerel. ¹⁰ Palis ker savoro a liker tut pal oda, so tuke phenena a sikavena pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. ¹¹ Doliker lengre lava, ker savoro avke, sar rozsudzinenena, a ma visar tut olestar. ¹² Ale te vareko na kamela oda te dolikerel a na šunela le rašas, abo le sudcas, savo ode služinel le RAJESKE, tire Devleske, ajso manuš mi merel. Kavke odleha o nalačhipen le Izraelostar. ¹³ Mi šunen pal oda savore manuša, hoj pes te daran a te na keren imar ajso nalačhipen.“

O prikazi pal o krališ

¹⁴ „Sar džana andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, zalena la, bešena ode a akor phenena: ‚Ačhavas peske kralis avke, sar oda keren aver narodi pašal amende.‘ ¹⁵ Dodikhnen pre oda, hoj te ačhaven oles, kas peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. Mušinel oda te el vareko tumendar. Našti oda el cudzincos, savo nane tumaro phral. ¹⁶ O krališ peske našti skidel but grajen a našti bičhavel le manušen pale andro Egipt, hoj odarik peske te anel buter grajen. Bo o RAJ tumenge phendā: ‚Šoha tumen ole dromeha

ma visaren pale!¹⁷ Našti peske skidel but romñijen, bo aleha pes visarela le RAJESTAR; aňi peske našti skidel but rup abo somnakaj.

¹⁸ Sar ačhela kraliske, mušinel peske te prepisinel o zakonos andral o zvitkos, pre savo dodikhen o levitska rašaja. ¹⁹ Mi el oda zvitkos le zakonoskro paš leste, hoj peske andral te genel, medik dživela, a hoj te siklol te daral le RAJESTAR, peskre Devlestar, a te dolikerel savore lava the prikazi ole zakonoskre. ²⁰ Te kada kerela, na gondolinela pal peste, hoj hino feder sar savore manuša andral o Izrael, a na visarela pes le zakonostar aňi pre jekh sera aňi pre aver. Avke the ov the leskre potomki kralinena andro Izrael pro furt.“

18

O chaben prekal o rašaja the prekal o Leviti

¹ „Le levitske rašajen, oda hin calo kmeňos Levi, na ela andro Izrael ñisavo kotor aňi dedictvos. Dživena le RAJESKRE jagale obetendar, bo ada hin lengro dedictvos. ² Na ela len dedictvos avke sar avre kmeňen. Lengro dedictvos ela korkoro o RAJ, avke sar lenge phenda.

³ Kecivar o manuša obetinena bikos abo bakres, le rašajen hin pravos le obetendar te chudel kada: e angluňi čang, e sanko the e džombra. ⁴ Dena lenge o ešebno tumare zrnostar, tumare muštostar, tumare olejostar the tumara bakraňa vlnatar. ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske len the lengre čhaven kidňa avri savore kmeňendar, hoj furt te keren e služba andro nav le RAJESKRO.

⁶ Te peske o Levitas, savo bešel andre varesavo izraeliko foros, zalela andro jilo te džal pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, ⁷ šaj kerel e služba andro nav le RAJESKRO, peskre Devleskro, avke sar the okla Leviti, save ode služinen. ⁸ Chudela ajci chaben sar the okla rašaja, kajte šaj chudel the o love peskra famelijakre dedictvostar.“

Pal o vražňika

⁹ „Sar avena andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ma keren oda džungipen, savo keren o narodi, save ode bešen. ¹⁰ Te na el maškar tumende ñiko, ko obetindahas peskre čhas abo peskra čha sar jagali obeta. Ma muken le manušen, hoj te vešñinen, te vražñinen, te čarinen, abo te phenen avri o znaeňja. ¹¹ Ma muken, hoj te pokeren le manušen, aňi hoj te vičinen avri le duchen aňi hoj te vakeren le mulenca. ¹² Bo o RAJ našti avri ačhel sakones, ko kala veci kerel. O RAJ, tumaro Del, ipen vaš kala veci le narodi angle tumende tradela het. ¹³ Aven žuže anglal o RAJ, anglal tumaro Del.“

Pal o prorokos

¹⁴ „O narodi, savengre phuva zalena, šunen le čarodejñiken the le vrašćen. Ale tumenge oda o RAJ na domukel te kerel.

¹⁵ O RAJ, tumaro Del, tumenge bičhavela ajse prorokos tumare phralendar, le Izraelitendar, sar som me. Les šunen. ¹⁶ Ela oda avke, sar kamenas le RAJESTAR, tumare Devlestar, andre oda džives, sar tumen zgele paš o verchos Choreb a sar phendan: „Imar te na šunas o hangos le RAJESKRO, amare Devleskro, aňi te na dikhas odi bari jag, hoj te na meras.“

¹⁷ Akor mange o RAJ phenda: „Mištes phende. ¹⁸ Uštavava lenge prorokos lengre manušendar, ajses sar tu. Thovava mire lava andre leskro muj, hoj le manušenje te phenel savoro, so leske prikazinav. ¹⁹ Te vareko na šunela mire lava, so vakerala oda prorokos andre miro nav, marava les. ²⁰ Ale oda prorokos, savo andre miro nav vakerala, so leske na prikazindom, abo oda prorokos, savo vakerala andro nav avre devlengro, mušinel te merel.“

²¹ Šaj tumenge phenen: „Sar prindžaraha, save lava nane le RAJESKRE?“
²² Prindžarena oda avke: Te o prorokos vakerala andro nav le RAJESKRO a na ačhela pes avke, sar phenda, paľis ola lava na sas le RAJESKRE. Oda prorokos vakereľas korkoro pestar, vašoda lestar ma daran.“

19

O fori pro garuđipen

¹ „Sar o RAJ, tumaro Del, žičinela le naroden andral odi phuv, so tumenge del, a sar la zalena a bešena imar andre lengre fori the khera, ² kiden tumenge avri trin fori, so hine maškaral andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. ³ Dodžanen tumen, sar dur hine o droma ke ola fori, a pal oda rozdelin e phuv pro trin kotora, hoj andre dojekh te el foros. Te vareko murdarela varekas, šaj denašela andre jekh kale forendar, hoj pes ode te garuvel.“

⁴ Kavke oda ela oleha, ko varekas murdarella: Sar ode denašela, šaj ačhel te dživel, te pes leske ačhila, hoj murdarda avre dženes, ale na kamla a ov na sas leskro neprijateljis. ⁵ Šaj pes ačhel, hoj vareko džala avre dženeha andro veš te čingerel o kašta. Le tovereha pes nacirdela, hoj te činel tele o stromos, ale jekhwareste chučela o tover tele pal o poriskos a demela avre dženes avke, hoj merela, ajso dženo mi denašel andre jekh ole forendar, hoj pes ode te garuvel. ⁶ No te o foros ela dur, e nekašeder famelija ole mule dženeskri andre choli šaj džal pal leste, dochudela les pro drom a murdarella les. Se oda dženo peske na zaslužinda te merel, bo angloda sas le murdarde dženeha lačo a na sas pre leste cholamen. ⁷ Vašoda tumenge prikazinav: „Kiden tumenge avri trin fori!“

⁸ Sar o RAJ, tumaro Del, rozbararella tumari phuv avke, sar diňa lav la veraha tumare daden, a dela tumenge cali phuv, pal savi phenda, hoj lenge dela, ⁹ bo mištes dolikeres savore kala prikazi, so tumenge adadžives dav: te kamel le RAJES, tumare Devles, a te phirel pal leskre droma pal savore dživesa. Akor ke ola trin fori priden mek aver trin fori. ¹⁰ Keren oda vašoda, hoj pes te na čhorel avri o rat oleskro, ko nane vrahos, andre tumari phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dedičtvos, hoj te na aves vaše mardo tu.

¹¹ Šaj pes ačhel, hoj vareko našti avri ačhelas avre dženes, gelahas pre leste a demadahas les avke, hoj muľahas, a oda dženo denašlahas andre jekh kale forendar. ¹² Akor o vodci le foroskre mi bičhaven pal leste andre oda foros, mi len les odarik avri a mi den les te murdarel oleske, ko sas nekašeder famelija ole murdarde dženeske. ¹³ Ma presikaven leske nisavo jileskeriben. Kavke obžuzarena le Izrael la vinatar vaš o murdaripen, hoj tumenge te dživen mištes.

¹⁴ Ma zalen e phuv nisave susedaskri avke, hoj prethovena dureder e hraňica, so tumare phure dada imar čirla chudle andro dedičtvos, sar o RAJ, tumaro Del lenge la diňa.“

O zakonos pal o švedki

¹⁵ „Jekh švedkos nane dos pre oda, hoj te usvedčinel varekas varesave binostar. Kampel duje abo trine švedken, hoj te el o manuš odsudzimen.

¹⁶ Te kamela vareko te svedčinel falošne pre varekaste, hoj les te obviňinel varesave nalačhipnastar, ¹⁷ akor ola duj džene, kas hin maškar peste sporos, mušinen te avel anglo RAJ, anglo rašaja the anglo sudci, save akor ena andre služba. ¹⁸ A o sudci mušinena mištes te rodol avri, či oda hin čaćipen. Te oda manuš falošne vakereles pre aver dženo, ¹⁹ akor leske keren oda, so ov kamla te kerel okle manušeske. Kavke tumendar odlena o nalačhipen.

²⁰ Palis pes pal ada savore došunena, darana pes a imar na domukena, hoj maškar tumende pale te avel ajso nalačhipen. ²¹ Ma presikaven leske nisavo jileskeriben. O dživipen vaš o dživipen, e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand, o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro.“

20

O prikazi pal o mariben

¹ „Sar džana pro mariben pre tumare neprijateľa a dikhena, hoj len hin buter graja the verdana a hine buter sar tumen, ma daran tumen, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del, savo tumen iľa avri andral o Egipt. ² Angloda, sar džana andro mariben, o rašaj džala anglo manuša a prevakerela kavke: ³ „Šun, Izrael! Adadžives džana andro mariben pre tumare neprijateľa. Aven zorale, ma izdran a ma daran tumen lendar! ⁴ Se o RAJ, tumaro Del, džal tumenca, ov pes tumare neprijatelca marelavaš tumende, hoj tumen te zvifazinen.“

⁵ Palis prevakerena ko manuša o vodci le kmeňengre: „Hin kade ajso dženo, savo peske ačhada kher a mek les na pošvecinda le Devleske? Mi džal khere a mi kerel oda, hoj te na merel andre kada mariben a hoj te na kerel oda aver dženo vaš leste, a te na dživel andre leskro kher. ⁶ Hin kade ajso dženo, savo sadzinda viňica a mek na kidňa o ulipen? Mi džal pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a hoj olestar te na radisaľol aver dženo. ⁷ Hin kade ajso dženo, ko hino mangado varesava džuvľaha, ale mek peske la na iľa romňake? Mi džal pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a te na lel peske la aver dženo.“ ⁸ O vodci le kmeňengre mek mi phučen le manušendar: „Hin kade ajso dženo, ko izdral a daral pes? Mi džal pale khere, hoj te na anel maškar aver slugada dar.“ ⁹ Sar dovakerena o vodci le kmeňengre, akor mušinena te ačhavel le velitelen upral o manuša.

¹⁰ Sar avena paš varesavo foros pro mariben, ešeb phučen le manušendar, či pes na kamen te poddel korkore. ¹¹ Te priačhena pre oda a phundravena tumenge o brani le foroskre, akor tumenge savore manuša odarik služinena sar otroka. ¹² Ale te pre oda na priačhena a mukena pes tumenca andro mariben, akor tumen rozthoven pašal oda foros a džan pre lende. ¹³ A te tumenge len o RAJ, tumaro Del, dela andro vasta, murdaren savore muršen la šablaha. ¹⁴ Len tumenge le džuvlen, le čhavoren, le dobitkos le savoro, so ode ela. Keren tumenge chasna savorestar, so sas tumare ņeprijatelengro. O RAJ tumenge oda del. ¹⁵ Kavke kerena savore forenca, so hine tumendar dur, a nane le narodendar pašal tumende.

¹⁶ Ma muken nič te dživel andro fori ole narodengre, so tumenge andro dēdictvos del o RAJ, tumaro Del. ¹⁷ Zīičinen a murdaren avri le Chetitanen, le Amorejčanen, le Kanaančanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen, avke sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del, ¹⁸ hoj on tumen te na sikaven te kerel savore nalače veci, so keren prekal peskre devla, a kavke kerdanas binos anglo RAJ, angle tumaro Del.

¹⁹ Sar avena rozthode pašal varesavo foros but časos, hoj les te zalen, ma čhinen tele o stromi le tovereha. Se palis pal lende chana o ovocje, vašoda len ma čhinen tele. O stromos nane manuš, hoj pre leste te džas. ²⁰ Šaj čhinen tele ča o stromi, so džanen, hoj na anen ovocje, hoj te ačhaven oda, so tumenge kempel, hoj te zalen o foros.“

21

Te pes arakhel murdardo manuš pre mala

¹ „Te pes pre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, arakhela murdardo manuš a na džanela pes, ko les murdarda, ² akor džana o vodci the o sudci andral o fori, so hine pašal, a merinena, sar dur hin leskro felos ole fendar. ³ Sar pes dodžanena, savo foros hino nekpašeder, lena o vodci ole foroskre forumňa, savi mek na kerda ņisavi buči, ⁴ lidžana la paš o jarkos, so furt čulal, andre dolina, kaj mek šoha na sas orimen e phuv, a ode lake phagena e meň. ⁵ Palis ode avena o levitska rašaja, bo len peske kidňa avri o RAJ, tumaro Del, hoj leske te služinen, hoj te požehñinen andro nav le RAJESKRO a te rozsudzinen dojekh vesekedišagos abo oda, te vareko avre dženes dukhavela. ⁶ Palis savore vodci ole foroskre, so hino nekpašeder ke oda murdardo dženo, thovena (omorena) o vasta le pañeha upral e gurmñi, savake phagle e meň paš o pañi. ⁷ A phenena: ‚Amen na murdardam kale manušes a na dikhlam, ko kada kerda. ⁸ Ó, RAJEJA, odmuk tire izraelike manušenge, saven cindal avri. Ma domuk, hoj te čhoren avri o rat le manušeskro, so nič na kerda.‘ Avke len na ela binos vaš oda manuš. ⁹ Te kerena oda, so o RAJ prikazinel, na avena vinnovata vaš oda murdaripen.“

Pal e zaili romñi

¹⁰ „Sar džaha andro mariben pro ņeprijateľa, o RAJ, tumaro Del, tumen dela o viřazstvo a tu tuke zaleha le zajatcen. ¹¹ Te dikheha maškar lende džuvľa, savi hiñi igen šukar a kameha la, šaj la tuke les romňake. ¹² An tuke la khere. Oj peske mi holinel o šero, mi strihinel o naja, ¹³ mi čhivel tele o gada, andre save sas zaili, a mi dživel andre tiro kher. Mi rovel pal peskro dad the pal peskri daj calo čhon a palis la šaj les romňake. Oj ela tiri romñi a tu aveha lakro rom. ¹⁴ Ale te tuke palis džungľola, premuk la a oj ela slobodno te džal, kaj kamel. Dživehas laha, vašoda laha našti keres sar otrokiňaha, hoj la bikeneha.“

O pravos le ešebne časkro

¹⁵ „Te varesave muršen hin duj romñija; jekha kamel, ale dujtona na; a te lenge ulona muršora, ale o ešebno muršoro ela olatar, sava na kamel, ¹⁶ palis andre oda džives, sar rozdelinel o dēdictvos maškar o čhave, našti del o pravos, so hin le ešebne časkro, ole čhaske, savo les sas olatar, sava kamel. ¹⁷ Mušinel te del pravos sar ešebnes ole čhas, savo les sas olatar, sava na kamel, a dela les duvar ajci savorestar, so les hin, bo ov hino ešebno, ko sikavel pre zor le dadeskri. O pravos le ešebne časkro hin leskro.“

Pal o zacato čhavo

¹⁸ „Te hin varekas zacato čhavo, so pes na poddel a na šunel peskre dades the peskra da, kajte leske dovakeren, ¹⁹ leskro dad the e daj les mi len a mi lidžan paš e brana ko vodci le foroskre. ²⁰ Mi phenen lenge: ‚Kada amaro čhavo hino zacato, na poddel pes a na kamel amen te šunel; a mek paš oda but chal a pijel.‘ ²¹ Palis savore murša ole foroskre les mi murdaren le barenca. Kavke tumendar odlena o nalačhipen. Mi šunel oda calo Izrael a mi daral pes.“

Pal o manuš figimen pro kašt

²² „Te vareko kerđahas ajsi veca, vaš soske peske zaslužindahas te merel, a figindahas pes pro kašt, ²³ na mukena leskro felos ode te figinel prekal e rat. Mušinen les te parunel mek oda džives, bo ko hino figimen pro kašt, hino prekošlo le Devlestar. Ma melaren e phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dedictvos.“

22

Aver zakoni

¹ „Te dikheha gurumňora abo bakrores, hoj našliha avre dženeske, ma predža pašal lende, sar te len na dikhlalas, ale an len leske pale. ² Ale te oda dženo bešela tutar dur a tu na džaneha, kaskro oda džviros hin, an les ke tute khere a mi ačhel ode, medik les oda dženo na rodela. Palis les deha leske pale. ³ Kavke ker the le somariha, le gadenca the savore vecenca, so našađa aver dženo, te oda arakhlal. Ma visar tut lestar het, ale pomožin leske.

⁴ Te dikheha pro drom, hoj avre dženeskro somaris abo bikos peľa, ma visar tut lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁵ E džuvli te na urel pre peste o muršikane gada a o murša te na uren o džuvlikane gada. Bo o Del našti avri ačhel oles, ko kada kerel.

⁶ Te geľalas le dromeħa a jekhvareste dikhlalas pro stromos abo pre phuv le čiriklengro hñizdos a andre le cikne čiriklen abo o jandrore, a lengri daj bešlahas pre ola jandrore abo pro čiriklore, ma le la da le čiriklorenca. ⁷ Le čirikloren peske šaj les, ale lengra da muk, hoj tuke te džal mištes a but te džives.

⁸ Sar tuke ačhaveħa nevo kher, ker tuke pašal e streħa zabradli, hoj te na avel pre tu e vina vaš o rat, te vareko perela tele pal e streħa a murdarela pes.

⁹ Ma sadzin andre tiri viňica aver semena. Te kada kereħa, mušineħa te del le RAJESKE savoro ulipen la viňicakro the savoro, so sadzindal.

¹⁰ Ma orin e maľa avke, hoj pal o pluhos jekhetane phandeha le guruves the le somaris.

¹¹ Ma uri pre tute o gada, so hine kerde jekhetane la vlnatar the le lanostar.

¹² Pre tiro plaštoš telal prisiv špargici pašal o štar agora.“

Te o rom phenel pre romňi, hoj na sas pačivali

¹³ „Te o murš peske lela romňa, pašlola laħa a paloda leske džungľola, ¹⁴ te palis chudela pal late te vakereľ falošne a nalačo hiros pal late lidžala a phenela: ‚Sar la ilom romňake a kamlom laħa te pašlol, avlom pre oda, hoj na sas pačivali,‘ ¹⁵ akor o dad the e daj ola džuvľakre lena e lepeda, pre savi o terne sovenas odi rat, a anena e lepeda a sikavena le vodcenge andro brani le foroskre, hoj te dikhen, hoj sas pačivali čħaj. ¹⁶ Akor lakro dad phenela le vodcenge: ‚Diňom mira čħa romňake kale muršeske, ale oj leske džungľila.‘ ¹⁷ Falošne pre late vakereľ a phenel, hoj na sas pačivali, sar la iľa romňake. Ale kada sikavel, hoj miri čħaj sas pačivali.‘ Avke rozkerena e lepeda anglo vodci le foroskre. ¹⁸ Palis mušinena o vodci andral oda foros te lel ole muršes a te mareľ les. ¹⁹ A mek paš oda mušineľa te počinel šel rupune love lakre dadeske vaš oda, hoj la pačivala džuvľa andral o Izrael kerđa napačivalake. Odi džuvli ela dureder leskri romňi a šoha la našti premukel.

²⁰ Ale te ulaħas čačipen, so oda murš pal late vakereľas, a la na ulaħas, soħa pes te presikavel, hoj sas pačivali, ²¹ akor la o vodci lena paš lakre dadeskro vudar a o murša ole foroskre la murdarena le barenca, bo andro Izrael kerđa baro nalačhipen oleħa, hoj andre le dadeskro kher kerđa lubipen. Kavke odleħa tumendar o nalačhipen.“

Pal o napačivaliben

²² „Te prichudleħas le muršes paš oda, sar pašlol la džuvľaha, sava hin rom, akor mi merel o murš the e džuvli. Avke khoseħa avri o nalačhipen andral o Izrael.

²³ Te e pačivali džuvli ulaħas mangađi imar varesave muršeha a te aver murš andro foros laħa pašlilahas, ²⁴ akor anen sodujdženen paš e brana le foroskri a murdaren len le barenca: la džuvľa vašoda, bo na vićinelas, hoj lake te pomožinen, kajte sas andro foros, a le muršes vašoda, bo pašliħa avre dženeskra mangada džuvľaha. Kavke odleħa tumendar o nalačhipen.

²⁵ Ale te arakhlahas o murš mangađa džuvľa pre maľa, chudňahas la a našilu pašlilahas laħa, akor ča oda murš mušinel te merel. ²⁶ La džuvľa ma ker nič. Oj na kerđa nisavo binos, vaš soste mušindahas te merel. Oda hin avke, sar te vareko varekas murdardahas: O murdardo manuš vaš oda našti. ²⁷ Aňi odi džuvli vaš oda našti, bo arakħla la pre maľa, a kajte oj viskinelas, na sas ode ņiko, ko lake pomožindahas.

²⁸ Te varesavo murš arakhlahas la džuvľa, savi mek hiňi pačivali a nane mangađi, a te la chudňahas, pašlilahas laħa a prichudleħas len paš oda, ²⁹ o murš, savo laħa pašliħa,

dela penda (50) rupune love lakre dades a oj ačhela leskri romŋi, bo laha našilu pašliŋa. Šoha la našti omukel.“

23

¹ „Ŋiko peske našti lel romŋake le dadeskra romŋa, bo oleha kerdahas ladž peskre dadeske.“

Ko našti avel maškar o manuša le RAJESKRE

² „Ŋisavo murš, savo hino kastrimen avri avke, hoj leskro muršiben hin rozpučimen abo odčhimen, našti avel pro zhromaždeŋje maškar o manuša le RAJESKRE.

³ Ŋiko, ko uliŋa sar kopirdanos, aŋi leskre potomki dži andro dešto pokoleŋje našti aven pro zhromaždeŋje maškar o manuša le RAJESKRE.

⁴ O Amončana the o Moabčana aŋi lengre potomki dži andro dešto pokoleŋje našti aven pro zhromaždeŋje maškar o manuša le RAJESKRE, ⁵ bo na avle paš tumende le mareha the le paŋeha pro drom, sar avlan avri andral o Egipt, a vičinde pre tumende le Balaam, le Beoriskre čhas, andral o Petor andro Aram-Naharajim*, hoj tumen te prekošel. ⁶ Ale o RAJ, tumaro Del, na kamla te šunel avri le Balaam, ale visarda oda prekošiben pro požehnaŋje, bo o RAJ, tumaro Del, tumen kamel. ⁷ Medik dživena, šoha ma keren nič prekal lengro smirom aŋi prekal oda, hoj lenge te džal mištes.

⁸ Ma dikhen tele le Edomčanen, bo hine tumari famelija, aŋi le Egiptanen, bo bešenas andre lengri phuv sar cudzincos. ⁹ O čhave andral lengro trito pokoleŋje šaj aven pro zhromaždeŋje maškar o manuša le RAJESKRE.“

Pal o žužipen andro taboris

¹⁰ „Te san andro taboris akor, sar hin o mariben, chraŋinen tumen savorestar, so hino nažužo. ¹¹ Te ela maškar tumende murš, savo pes melarela peskre semenostar, sar sovela, mušinel te džal avri andral o taboris pre calo džives. ¹² Angloda, sar zaračola, hovela (omorela) pes le paŋeha a paŋis, sar zadžala o kham, šaj avel pale andro taboris.

¹³ Avri le taboristar ela than, kaj džana pro budaris. ¹⁴ Mi el tumen lopatki paš o sersami, a medik džana pro budaris, kerena chev a paŋis oda začhivena. ¹⁵ O RAJ, tumaro Del, hino maškar tumende andro taboris, hoj tumen te chraŋinel a te del tumenge le ŋeprijafelen andro vasta. O taboris mušinel te el sveto, hoj o RAJ te na dikhel maškar tumende oda, so hin pre ladž, a te na visaŋol tumendar.“

Aver prikazi

¹⁶ „Te denašela otrokos peskre rajestar ke tute, ma bičhav les pale leskre rajeske. ¹⁷ Mi bešel maškar tumende andre varesavo tumaro foros, pre oda than, so peske kidela avri; ma trapin les!

¹⁸ Ŋisavi izraeliko džuvla aŋi ŋisavo izraeliko murš pes našti ačhel chramoskri lubŋi abo chramoskro lubaris. ¹⁹ Andro Chramos le RAJESKRO, tire Devleskro, ma an sar daros o počiŋiben le lubariskro abo la lubŋakro, bo o RAJ, tiro Del, ajsen našti avri ačhel.

²⁰ Te des kečeŋ le Izraelitas love abo chaben abo vareso aver, ma le lestar interesis. ²¹ Ale te des kečeŋ le cudzincos, šaj lestar les interesis, ale le Izraelitastar ma le, hoj tut o RAJ, tiro Del, te požehŋinel andre savoreste, so kereha andre phuv, savi džas te zalel.

²² Te des lav le RAJES, tire Devles, ma prethov oda te kerel, bo ov čačes tutar užarela, hoj te keres oda, so phendal. Te na dolikereha oda lav, ela tut binos anglo RAJ, tiro Del. ²³ Te na deha lav le RAJES, na ela tut binos, ²⁴ ale savoro, so phenela tiro muj la veraha le RAJESKE, tire Devleske, mušineha te dolikerel, bo diŋal les lav korkoro pestar.

²⁵ Te džaha andre viŋica avre dženeskri, šaj chas ode ajci hroznos, keci kames, ale našti tuke les o hroznos andro košaris. ²⁶ Te džaha prekal e mala avre dženeskri, kaj barol e pšeniča, šaj tuke kides o klasi le vasteha, ale našti len čingeres le kosakoha.“

24

O zakonos pal o rozvod

¹ „Te peske o murš lela romŋa a paŋis leske džunglola, bo pre late arakhela vareso nalačo, mi pisinel lake rozvodno lil, mi del les lake a mi bičhavel la het andral o kher. ² Sar lestar oddžala, šaj peske la lel aver murš. ³ Ale te pes ačhela, hoj džunglola the dujtone romeske a ov lake pisinela o rozvodno lil, dela les lake a bičhavela la het andral o kher, abo te pes ačhela, hoj lakro dujto rom merela, ⁴ lakro ešebno rom peske la našti lel pale romŋake, bo hiŋi melardŋi andre. Oda ulahas džungipen anglo RAJ. Ma an o binos pre phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del, andro dedičtvos.“

* 23:5, 23,5 Oda hin e Mezopotamija.

Aver prikazi

⁵ „O murš, savo peske mekča ila romňa, naši džal andro mariben a naši les ispiden aňi andre aver služba. Ačhela khere berš, hoj te kerel radišagos peskra romňake.

⁶ Te varekas des kečeň, ma le lestar andre zaloha o mlinoskro bar, bo olestar dživel leskri čali famelija.

⁷ Te pes avlahas pre oda, hoj vareko zaiľa avre Izraelitas, kerelas leha sar otrokoha a bikenda les, akor oda, ko les zaiľa, mi merel. Kavke odleha tumendar o nalačhipen.

⁸ Le rašajenge phendom, so te keren, te varekas ela malomocenstvo. Keren savoro avke, sar tumenge o levitska rašaja prikazinena. ⁹ Leperen tumenge pre oda, so o Del kerđa la Mirijamake, sar avenas avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar deha kečeň avre dženes, ma dža andre leskro kher te lel e zaloha. ¹¹ Užar avri a oda dženo, kas diňal kečeň, mi anel avri e zaloha. ¹² Te hino oda dženo čoro, na mukeha tuke prekal e rat oda, so tut diňa sar zaloha. ¹³ Sar zadžala o kham, de leske pale o plaštos, hoj les te el, soha pes te učharel. Ov tuke palikerela a kavke aveha čačipnaskro anglo RAJ, tiro Del.

¹⁴ Ma trapin le čore the le slabe robotňikos, avke hoj leske zaačhaveha o počiňiben, či hino Izraelitas abo cudzincos, savo bešel andre tumare fori. ¹⁵ O počiňiben leske de mek andre oda džives anglođa, sar zaperela o kham, bo hino čoro a dživel olestar, so zarodel. Te oda na kereha, vičnela ko RAJ angle tu a ela tut binos.

¹⁶ O dada naši aven murdarde vaš o binos lengre čhavengro aňi o čhave vaš o binos lengre dadengro. Sako merela vaš peskro binos.

¹⁷ Pro sudos ma previsar o pravos le cudzincoskro aňi la širotakro a la vdovatar ma le o gada andre zaloha. ¹⁸ Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut odarik cinda avri o RAJ, tiro Del. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.

¹⁹ Sar skideha upre o ulipen pal tiri maľa a bistereha ode snopos, ma visar tut pale. Mi ačhel le cudzincoske, la širotake abo la vdovake, hoj tut te požehňinel o RAJ, tiro Del, andre savoreste, so kereha. ²⁰ Sar obkideha o olivi pal o stromi, ma dža dujtovar te dokidel, so upre ačhiľa, ale muk oda le cudzincenge, le širotenge the le vdovenge. ²¹ Sar obkideha o hroznos pal tiri viňica, ma dža dujtovar te dokidel upre, ale oda, so ačhela, muk oda le cudzincenge, le širotenge the le vdovenge. ²² Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.“

25

¹ „Te pes duj murša maškar peste vesekedinena a džana oleha pro sudos, hoj len o sudci te rozsudzinen, le čačipnaskres kempel te ospravedňinel a le vinnovates te odsudzinel. ² Te peske o vinnovato zaslužinel te el mardo le bičoha abo la pacaha, o sudcas les thovela te pašlol pre phuv a angle leste les marena ajci rani, keci peske zaslužinel. ³ Našti chudel buter sar saranda (40) rani. Bo te les mardalas buter sar saranda rani, kerdalas leske lađž anglo aver Izraeliti.

⁴ Na phandeha o piskos la gurumňake, savi kerel buči, hoj te na chal.“

Te merela o rom bi o čhavo

⁵ „Te duj phrala bešena jekhetane a jekh lendar merela bi o čhavo, leskri romňi naši džal romeste andre aver famelija. Lakro šogoris peske la mušnela te lel ⁶ a lengro ešebno čhavo pes rachinela sar čhavo ole phraleskro, savo muľa. Ov liđžala leskro nav, hoj pre leste te na bisteren andro Izrael.

⁷ Ale te peske la lakro šogoris na kamela te lel romňake, oj mušnela te džal paš e brana le foroskri a te phenel ode le vodcenge: ‚Mire romeskro phral man na kamel romňake, hoj te dolikerel o nav le phraleskro andro Izrael. Na kamel mange te kerel oda, so mušinel sar šogoris.‘ ⁸ Akor les o vodci le foroskre privičinena, hoj leha te vakeren. Te pale phenela, hoj la na kamel te lel romňake, ⁹ e šogorkiňa avela paš leste, anglo jakha le vodcengre leske čhivela tele jekh sandalka pal o pindro, čhungarela leske andro muj a phenela: ‚Avke pes mi ačhel ole muršeske, savo na kamel te del potomkos peskre phrales.‘ ¹⁰ Leskra famelija sako džanela andro Izrael sar ‚e famelija oleskri, kaske sas čhidi tele e sandalka.‘“

Aver prikazi

¹¹ „Te pes maškar peste marena duj murša a e romňi jekhe muršeskri kamela te pomožinel peskre muršeske, ale chudela avre muršes maškar o čanga, ¹² takoj lake odčhin o vast. Ma av ke late jileskro!

¹³ Te na avel tut dvojita vahi, phareder the lokeder, ¹⁴ a ma klamin ňikas oleha, hoj tut ela andro kher dvojito mira, bareder the cikneder. ¹⁵ Te važineha a merineha o veci

pačivales, o RAJ, tiro Del, tut dela bareder dživipen pre kadi phuv, so tuke del. ¹⁶ O RAJ, tiro Del, našti avri ačhel ņikas, ko važinel napačivalones.

¹⁷ Leperen tumenge, so tumenca kerde o Amaleka pal o drom, sar avenas avri andral o Egipt. ¹⁸ Sar sanas slaba a strapimen, avle pre tumende palunestar a murdarde savoren, so na birinenas; on pes na daranas le Devlestar. ¹⁹ Sar tumen o RAJ, tumaro Del, dela o smirom tumare ņeprijateljendar andre phuv, savi tumenge del o RAJ andro dedictvos, hoj la te zalen, khosena avri o leperiben pro Amaleka tel o ņebos. Ma bisteren pre oda!”

26

O dari le ešebne ulipnastar

¹ „Sar aveha andre phuv, savi tuke del o RAJ, tiro Del, andro dedictvos, a sar la zaleha a zabešeha tut andre late, ² leha o ešebno ulipen savorestar, so barola andre phuv, so tuke del o RAJ. Thoveha oda andro košaris a aneha pre oda than, savo peske kidela avri o RAJ, hoj les ode te lašaren. ³ Džaha pal o rašaj, savo ode akor služinela, a pheneha leske: ‚Adadžives phenav avri anglo RAJ, angle miro Del, hoj avlom andre phuv, savi la veraha diňa lav amare daden, hoj la amenge dela.‘ ⁴ Palis o rašaj lela o košaris andral tire vasta a thovela les anglo oltaris le RAJESKRO, tire Devleskro. ⁵ Palis pheneha anglo RAJ: ‚Miro dad sas Aramejčanos, savo phirelas than thanestar a gela andro Egipt frima manušenca. Ode dživelas sar cudzincos a pal o but berša lestar ačhiła baro the zoralo narodos. ⁶ Ale o Egiptana amenca namištes kerenas, trapinenas amen a ispidenas amen andre buči sar otroken. ⁷ Akor amen vičinahas ko RAJ, ko Del amare dadengro. Ov amen šunda avri a dikhla amaro pharipen, amaro trapišagos the amari dukh. ⁸ Avke amen o RAJ odarik iła avri la bara zoraha the le nacirdle vasteha, le bare strašne znamenca the le zazrakenca. ⁹ Anda amen pre kada than a diňa amenge kadi phuv – e phuv, kaj čulal o thud the o medos. ¹⁰ Vašoda akana andom o ešebno ulipen la phuvakro, so man diňal, RAJEJA.‘ Palis thov o košaris anglo RAJ, angle tiro Del, a banduv anglo RAJ. ¹¹ Radisaľuv tu the cali tiri famelija savore lačhipnastar, so tut diňa o RAJ, tiro Del. Radisaľuv jekhetane le Levitena the le cudzincena, save bešen maškar tumende.

¹² Sako berš deha e đesafina savorestar, so tuke bariľa pre maľa, le RAJESKE, ale sako trito berš deha e đesafina savorestar le Levitenge, le cudzincenge, le šiotenge the le vdovenge, hoj te chan a te čalon andre tire fori. ¹³ Palis pheneha anglo RAJ, angle tiro Del: ‚Andom avri andral miro kher oda oddelimen chaben a diňom le Levitenge, le cudzincenge, le šiotenge the le vdovenge, avke sar mange prikazindal. Dolikerdom savoro, so prikazindal a pre ņisoste na bisterdom. ¹⁴ Na čalom olestar, sar somas andro smutkos, aňi na iľom nič olestar avri andral miro kher, sar somas nažužo, a na diňom oda sar obeta le mulenge. Šundom tut, RAJEJA, a kerdom savoro avke, sar prikazindal pal e đesafina. ¹⁵ Mangav tut, dikh tele andral o ņebos andral tiro sveto than a požehňin tire manušen, le Izrael, the e phuv, kaj čulal o thud the o medos, odi phuv, so amen diňal, avke sar la veraha diňal lav amare daden.‘ “

O Izrael hino narodos le RAJESKRO

¹⁶ „Adadžives tuke, Izraelona, o RAJ, tiro Del, prikazinel te dolikerel kala zakoni the prikazaňja. Doliker len a ker len cale tire jileha the čala tira dušaha. ¹⁷ Adadžives phendal, hoj o RAJ ela tiro Del a hoj phireha pal leskre droma, hoj dolikereha leskre zakoni the prikazaňja a hoj les šuneha. ¹⁸ A the o RAJ adadžives phenda, hoj tumen avena leskre manuša, avke sar anglođa diňa lav. Avke tuke prikazinel, hoj te dolikeres savore leskre prikazaňja. ¹⁹ O RAJ tutar kerela bareder upral savore narodi, so stvorinda. Chudeha e pačiv, e slava the o baro nav a aveha o sveto narodos le RAJESKE, tire Devleske, avke sar phenda.“

27

O bara pro leperiben

¹ O Mojžiš le izraelike vodcenca prikazinda le manušenge: „Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav. ² Andre oda džives, sar predžana o paňi Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ačhaven tumenge bare bara a makhen len le vapnoha. ³ Pisinen pre lende savore lava kale zakonoskre, sar predžana prekal o Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, avke sar tumen diňa lav o RAJ, o Del tumare dadengro. ⁴ Sar predžana prekal o Jordan, ačhaven ola bara pro verchos Ebal, avke sar adadžives tumenge prikazinav, a makhen len le vapnoha. ⁵ Ode le RAJESKE, tumare Devleske, ačhaven oltaris le bendar, save na sas prikerde le trastune sersamoha. ⁶ Ole bendar ačhaven oltaris le RAJESKE, tumare

Devleske, a anen leske upre o labarde obeti. ⁷ Obetinen mek the e smiromoskri obeta, hoj ode te chan a te radisalon anglo RAJ, tumaro Del. ⁸ Pro bara pisinen šukares a mištes savore lava le zakonoskre.“

⁹ Palis o Mojžiš the o levitska rašaja phende savore Izraelitenge: „Čhit a šun, Izraelona! Adadžives ačhilen o manuša le RAJESKRE, tumare Devleskre. ¹⁰ Vašoda šunen o hangos le RAJESKRO, tumare Devleskro a dolikeren leskre prikazaŋja the o lava, so adadžives tumenge dav.“

O požehnaŋje the o prekošiben

¹¹ Mek oda džives o Mojžiš prikazinda le manušenge: ¹² „Sar predžana o Jordan, akor pes mi ačhaven pro verchos Gerizim o izraelika kmeŋi o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jisachar, o Jozef the o Benjamin pro požehnaŋje. ¹³ A o kmeŋi o Ruben, o Gad, o Ašer, o Zebulun, o Dan the o Naftali mi ačhen pro verchos Ebal pro prekošiben.“

O prekošibena

¹⁴ „O Leviti mi phenen zorale hangoha savore izraelike muršenge:

¹⁵ „Prekošlo hino oda, ko peske kerela varesavi modla le kaštestar, le barestar abo le trastestar a počoral la lašarela; bo le RAJESKE oda džunglōl.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

¹⁶ „Prekošlo hino oda, ko tele dikhel peskre dades the peskra da.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

¹⁷ „Prekošlo hino oda, ko peske zalela e phuv avre dženeskri avke, hoj prethovela dureder peskri hraŋica.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

¹⁸ „Prekošlo hino oda, ko le kore manušes lidžala pal o nalačo drom.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

¹⁹ „Prekošlo hino oda, ko previsarela o pravos le cudzincengro, le šitotengro the le vdovengro.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

²⁰ „Prekošlo hino oda, ko pašlola le dadeskra romŋaha, bo oleha kerel ladž peskre dadeske.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

²¹ „Prekošlo hino oda, ko pašlola le džvireŋca.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

²² „Prekošlo hino oda, ko pašlola peskra pheŋaha abo peskra ŋevlastna pheŋaha.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

²³ „Prekošlo hino oda, ko pašlola peskra sasaha.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

²⁴ „Prekošlo hino oda, ko počoral murdarela avre dženes.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

²⁵ „Prekošlo hino oda, ko vaš o love murdarela le ŋevinne manušes.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“

²⁶ „Prekošlo hino oda, ko na dolikerela o lava kale zakonoskre a na dživela pal lende.“

A savore manuša mi phenen: „Amen!“ “

28

O požehnaŋja

¹ „Izraelona, te čačes šuneha le RAJES, tire Devles, iz dolikereha leskre prikazaŋja, so tuke adadžives dav, a te dživeha pal lende, ov tut hazdela upral savore narodi pre phuv.

² Te šuneha o lava le RAJESKRE, tire Devleskre, avena pre tute savore kala požehnaŋja a ačena pre tute:

³ Požehŋimen aveha andro foros a požehŋimen aveha pre maša.

⁴ Požehŋimen ena o čhave, so tutar ulona, požehŋimen ela o ulipen tira phuvatar, o gurunŋora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

⁵ Požehŋimen ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

⁶ Požehŋimen aveha, sar džaha andre, a požehŋimen aveha, sar džaha avri.

⁷ O RAJ zničinel tumare ŋeprijaŋel, sar pre tumende avena. Jekhe dromeha pre tumende avena, ale eŋta dromenca anglal tumende rozdenašena.

⁸ O RAJ prikazinela, hoj te aven požehŋimen tumare chabeneskre skladi the savoro, sostar pes chudena tumare vasta. Požehŋinela tumen andre phuv, so tumen del.

⁹ Te dolikereha o prikazaŋja le RAJESKRE, tire Devleskre, a te phireha pal leskre droma, kerela tutar peskro sveto narodos, avke sar la veraha diŋa lav. ¹⁰ Palis savore narodi pre phuv dikhena, hoj tu sal vičimen pal o nav le RAJESKRO, a darana pes tutar. ¹¹ O RAJ tumen dela but lačhipen – požeŋhimen ena o čhave, so tumenge ulona, o ulipen tumara phuvatar the o gurumŋora tumare dobitkostar andre odi phuv, so phenda la veraha tumare dadenge.

¹² Otkerela tumenge peskre ņeboskre skladi, hoj te bičhavel o brišind, kana kampel, a požeŋhinel savore tumare buča. Tu deha kečeŋ avre naroden, ale tu na mušineha te lel kečeŋ ņikastar. ¹³ O RAJ tutar kerela šero a na chvostos, aveha furt upre a šoha na aveha tele, te čačes šuneha savore prikazaŋja le RAJESKRE, tire Devleskre, so tuke adadžives dav, a dživeha pal lende. ¹⁴ Ma visar tut aŋi pre jekh sera aŋi pre aver ole lavendar, so tuke adadžives prikazinav, hoj te na džas pal aver devla a te na služines lenge.“

O prekošibena

¹⁵ „Ale te na šuneha le RAJES, tire Devles, te na dolikereha leskre prikazaŋja, so tuke adadžives dav, a na dživeha pal lende, avena pre tute savore kala prekošibena:

¹⁶ Prekošlo aveha andro foros a prekošlo aveha pre mała.

¹⁷ Prekošlo ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

¹⁸ Prekošle ena o čhave, so tuke ulona, prekošlo ela o ulipen tira phuvatar; o gurumŋora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

¹⁹ Prekošlo aveha, sar džaha andre, a prekošlo aveha, sar džaha avri.

²⁰ O RAJ pre tumende bičhavela o prekošiben, e dar the e bibach andre savoreste, so kerena a sostar pes chudena tumare vasta, dži akor; medik tumen na khosela tele pal e phuv a medik tumen na zŋičinela vaš tumare nalače skutki, bo les omuklan. ²¹ O RAJ pre tumende domukela o meribnaskro nasvaliben, medik na merena avri andre odi phuv, so džan te zalel. ²² O RAJ tumen marelale nasvalibenca, hoj šuvlona a ela tumen bare horučki; mukela pre tumende baro tačipen the šukiben; dela plešna pro ulipen, hoj les te zŋičinel. Kada pes tumenge ačhela, medik na merena avri. ²³ Andral o ņebos na dela ņisavo brišind a tumari phuv ela ajsi zorali sar trast. ²⁴ O RAJ na dela pre phuv brišind, ale poši the prachos, so pre tumende andral o ņebos avela dži akor; medik na avena zŋičimen.

²⁵ O RAJ domukela, hoj upral tumende te zviťazinen tumare ņeprijaťela. Jekhe dromeha avena pre lende, ale efa dromenca anglal lende rozdenašena. Sar dikhena aver narodi pre phuv, so pes tumenca ačhila, igen pes darana. ²⁶ Tumare mule feľi chana o ņeboskre čirikle the o džviri la phuvakre a ņiko len pašal na tradela avri. ²⁷ O RAJ pre tumende bičhavela o vredi, ajse sar andro Egipt. Ela tumen ger pal cala tumare feľi a chandžola tumen, ale na sastona olestar avri. ²⁸ O RAJ kerela, hoj te na aven paš e godi; kerela, hoj te aven kore the diline. ²⁹ Dživeše hmatinena avke sar o kore manuša andro kalipen, so našti arakhen o drom. Na džala tumenge avri mištes ņič, so kerena; aver tumen furt trapinena a občorarena tumen; ņiko tumenge na pomožinela.

³⁰ Aveha mangado la džuvlaha, ale aver dženo pašlola laha; ačhaveha o kher, ale na bešeha andre; sadzineha e viŋica, ale na chaha latar o ulipen. ³¹ Angle tire jakha tuke murdarena la gurunča, ale o mas latar na chaha; angle tire jakha tuke čorena le somaris, ale na dena tuke les pale. O ņeprijaťela tuke čorena o stados, ale na ela ņiko, ko tuke pomožindahas. ³² Dikheha pre oda, sar aver narodos lel tire čaven the čajen otrokenge. Užareha pre lende sako džives, ale ņič oleha našti kereha. ³³ O manuša, saven na prindžarehas, chana o ulipen tira bučakro a tut na ela ņič, ča igen baro pharipen calo džživipen. ³⁴ Ačheha dilino olestar; so dikheha pašal tute. ³⁵ O RAJ tut marelale vredenca pro kocha the pro pindre, le petendar dži o šero, ale našti olestar sastoha avri.

³⁶ O RAJ lidžala tut the tumare kralis andre cudzo phuv, kaj angloda na dživenas tumen aŋi tumare phure dada. Ode služinena le kaštune the barune devlenge. ³⁷ O manuša andre ola phuva, kaj tumen tradela avri o RAJ, predarana olestar; so pes tumenge ačhila; avena lenge pre vistraha a on tumendar asana.

³⁸ Sadzineha but semenos pre mała, ale frima ulipen skideha, bo oda chana o malakre grajora. ³⁹ Sadzineha o viŋici a starinena tut pal lende, ale e mol lendar na pijeha aŋi na skideha upre o hroznos, bo e viŋica chana o kirme. ⁴⁰ O olivova stromi barola vřadzik pre phuv, ale lengre olejoĥa tut na pomazineha, bo o olivi sig perena tele. ⁴¹ Ela tut čhave the čhaja, ale našavena len, bo ena zaile. ⁴² Pre savore tumare stromi the pro maľi ena o malakre grajora.

⁴³ O cudzincos, savo bešel maškar tute, ela furt barvaleder the zoraleder, ale tu aveha čoreder a našaveha e zor. ⁴⁴ Ov tut dela kečeň, ale tu les na. Ov ela o šero a tu aveha o chvostos.

⁴⁵ Avena pre tumende savore kala prekošibena a ena tumenca, medik tumen na zničinel, bo na šundan le RAJES, tumare Devles, a na dolikerđan o zakoni the prikazaňja, so tumenge diňa. ⁴⁶ Ena pre tumende the pre tumare potomki pro furt sar znameňje the vistraha. ⁴⁷ Vašoda, hoj na služinenas cale jileha the radišagoha le RAJESKE, tumare Devleske, sar tumen sas savoro, ⁴⁸ služinena bokhale the smedna tumare nepřijatelenge, saven pre tumende bičhavela o RAJ. Avena čore a na ela tumen, so te urel. O RAJ kerela, hoj te cerpinen tel e phari buči*, medik tumen na zničinela.

⁴⁹ O RAJ pre tumende anela le narodos pal o agor la phuvakro; sar orlos přilecinela oda narodos a na achaluveha leskri čhib. ⁵⁰ Oda narodos ela bijileskro a na sajinela aňi le phure manušen aňi le cikne čhavoren. ⁵¹ Chala tumaro dobitkos the tumaro ulipen, medik tumen na zničinela. Na mukela tumenge aňi zrnos, aňi mol, aňi olejós, aňi gurumňen, aňi bakren, medik na merena bokhatar. ⁵² Džala pre dojekh foros andre tumari phuv, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. Rozačhavela pes pašal savore fori, medik lenge na perena tele o bare the zorale muri, pre save tumen mukenas.

⁵³ Sar tumare nepřijatela ena rozačhade pašal tumare fori, tumen avena ajse bokhale, hoj chana oda so tumendar ulila – o mas tumare čhavengro the tumare čhajengro, saven tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. ⁵⁴⁻⁵⁵ Mek the o nekkovleder a nekrajikaneder murš maškar tumende chala peskre čhavengro mas a ela ajso skupo, hoj na dela te chal aňi peskre phrales aňi peskra romňa, sava kamel, aňi peskre čhaven, so leske mek ačhena te dživel. Na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o nepřijatelis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori. ⁵⁶ Mek the odi nekcitliveder the nekcitliveder džuvli maškar tumende, so sas ajsi citlivo the kiňešno, hoj aňi o pindro na mušinelas te thovel pre phuv, ela ajsi skupo ke peskro rom, saves kamel, ko čhavo, abo ke čhaj. ⁵⁷ Hoj chala počoral peskre čhavores, savo lake mekča ulola, a the e poscilka – a na dela len nič olestar te chal. Bo na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o nepřijatelis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori.

⁵⁸ Te na dolikerena a na dživena pal kala lava, so hine pisimen andre kada zvitkos, a te na darana kale slavne the užasne navestar, le RAJESKRE, tumare Devleskre, navestar; ⁵⁹ o RAJ pre tumende the pre tumare potomki domukela bare rani, bare pohromi, so likerena but, the meribnaskre nasvalibena, so pes na dena te sastarel avri. ⁶⁰ Anela pre tumende pale o nasvalibena, so predžidilán andro Egipt a ačhena pre tumende furt. ⁶¹ O RAJ pre tumende bičhavela všelijaka nasvalibena the pohromi, pal save pes aňi na pisinel andre kada zvitkos le zakonoskro, medik tumen na zničinela. ⁶² Ačhena igen frima, kajte sanas ajci sar o čercheňa pro ňebos, bo na šunenas le RAJES, tumare Devles. ⁶³ Avke sar radisaľolas o RAJ, sar tumenge kerelas o lačhipen a rozmnožinelas tumen, avke akana radisaľola, sar tumen zničinela a murdarela avri. Avena avricirdle andral e phuv, so džan te zalel.

⁶⁴ Akor tumen o RAJ roztradel maškar savore narodi pre phuv, jekhe agorestar dži pre aver. Ode služinena le kaštune the le barune devlengé, saven na prindžarenas tumen aňi tumare dada. ⁶⁵ Ale aňi maškar ola narodi tumen na ela smirom, aňi tumare pindre peske na arakhena than te odpočovinel. O RAJ tumen dela o pharipen andro jilo, o strapimen jakha the e duša bi e nađej. ⁶⁶ Tumaro dživipen figinela ča pro bal; rat-dživés dživena andre bari dar, hoj našavena o dživipen. ⁶⁷ Vaš odi dar andre tumare jile the vaš oda, so dikhena pro jakha, tosara phenena: ‚Te imar ulahas rat!‘ a rači phenena: ‚Te imar ulahas tosara!‘ ⁶⁸ O RAJ tumen bičhavela pale andro Egipt pro lođi, kajte phendom, hoj imar ode na džana. Ode tumen korkore bikenena tumare nepřijatelenge sar o otroka, ale ňiko tumen na cinela.“

⁶⁹ Kala hine o lava la zmluvakre, so o RAJ prikazinda le Mojžišoske, hoj te phandel le Izraelitencu andro Moab, mek paš odi zmluva, so lenca phandla pro verchos Choreb.

29

O RAJ pale phandel e zmluva le Izraelitencu

¹ O Mojžiš zvičinda savore Izraeliten a phendá:

„Tumen pre tumare jakha dikhlan savoro, so kerđa o RAJ, tumaro Del, andro Egipt le Faraonoske, savore Egíptanenge the caľa lengra phuvake.

* 28:48 28,48 E hebrejiko čhib: thovela tumenge o trastuno jarmos pre meň

² Dikhlan ola bare rani, ola zazraki the ola phare skuški, so kerđa o RAJ andro Egipt. ³ Ale dži adadžives tumen o RAJ na diña jilo, so ačaloł, aňi jakha, so dikhen, aňi kana, so šunen. ⁴ Sar tumen lidžavas saranda (40) berš pal e pušta, na čingerisali le pre tumende o gada aňi o sandalki pre tumare pindre. ⁵ Na chanas maro a na pijenas mol aňi aver pijiben, ale o RAJ tumen delas o chaben, hoj te prindžaren, hoj ov hino RAJ, tumaro Del*.

⁶ Sar avlam pre kada than, mukla pes pre amende pro mariben o češboňiko kralis Sichon the o bašaňiko kralis Og, ale amen upral lende zvifazindam. ⁷ Zailam lengri phuv a diňam la andro dedictvos le kmeňoske Ruben, le kmeňoske Gad the le jepaš kmeňoske Menaše.

⁸ Dolikeren o lava kala zmluvakre a dživen pal oda, hoj tumenge te avel avri savoro, so kerena. ⁹ Tumen savoredžene ačhen adadžives anglo RAJ, angle tumaro Del: tumare vodci the o uradňika, savore murša le Izraeloskre, ¹⁰ tumare čhave, tumare romňija a the o cudzinci, save bešen maškar tumende, save tumenge čtingeren o kašta a hordinen o paňi. ¹¹ Tumen kade akana ačhen vašoda, hoj le RAJEHA, tumare Devleha, te aven andre zmluva, so adadžives tumenca phandel la veraha. ¹² O RAJ tumen pale ačhavela sar peskre manušen a ov ela tumaro Del, sar diña lav a ila vera tumare dadenge: le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. ¹³ Ale kadi zmluva na phandel la veraha ča tumenca, ¹⁴ so adadžives ačhen anglo RAJ, angle amaro Del, ale the olenca, ko kade adadžives amenca nane.

¹⁵ Tumen džanen, sar bešahas andro Egipt a sar predžahas o phuva avre narodengre. ¹⁶ Dikhlan ode lengre džungale veci the lengre kaštune, barune, somnakune the rupune modlen. ¹⁷ Dodikhen pre oda, hoj maškar tumende te na el nisavo murš aňi džuvľi aňi famelija aňi kmeňos, so pes visarel le RAJESTAR, tumare Devlestar, avke, hoj džal te služinel le devlengre andral ola narodi. Te na el maškar tumende ajsko koreňis, so anel o jedos the o kirkiben.

¹⁸ Šaj pes ačhel, hoj vareko šunela kala lava pal o prekošiben, ale phenela peske: „Nič pes mange na ačhela. Dživava avke, sar kamav. Se jednakones doperela o švižo the o šuko stromos.“ ¹⁹ Ajse muršeske o RAJ na kamela te odmukel, bo leskri cholĭ pre leste igen labola. O RAJ pre leste domukela savoro prekošiben, so hin pisimen andre kada zvitkos, a khosela tele leskro nav pal e phuv. ²⁰ O RAJ les kidela avri savore izraelike kmeňendar pre leskri skaza pal ola prekošibena la zmluvakre, so hine pisimen andro zvitkos kale zakonoskro.

²¹ Tumare potomki, save avena pal tumende, the o cudzinci, save avena dural andral aver phuv, dikhena kala pohromi the nasvalibena, save o RAJ bičhada pre tumari phuv. ²² Čaľi phuv ela zlabardĭ la siraha a zaučhardĭ le loneha. Na sadzinela pes ode nič, na ulola ode nič aňi ode na barola čar. Tumari phuv ela sar o fori Sodoma the Gomora, Adma the Cebojim, save o RAJ zničinda andre peskri bari cholĭ. ²³ Akor savore narodi phučena: „Soske oda kerđa o RAJ kala phuvake? Soske kadi bari cholĭ?“

²⁴ Aver odphenena: „Vašoda, bo na dolikerde e zmluva le RAJESKRI, le Devleskri lengre dadengri - e zmluva, so lenca phandla akor, sar len ila avri andral o Egipt. ²⁵ Visarde pes het le RAJESTAR a gele te služinel a te bandol avre devlengre, save na prindžarenas a saven lenge zakazinda te lašarel. ²⁶ Vašoda o RAJ cholĭsali la pre kadi phuv a domukla pre late savore prekošibena, so hine pisimen andre kada zvitkos. ²⁷ O RAJ igen cholĭsali la a andre peskri bari cholĭ len cirdňa avri andral lengri phuv a tradla len avri andre aver phuv, kaj hine dži adadžives.“

²⁸ O garude veci hine le RAJESKRE, amare Devleskre, ale o zjavimen veci hine amare the amare čhavengre pro furt, hoj te dolikeras savore lava kale zakonoskre.“

30

Te pes o Izraeliti visarena pale ko RAJ

¹ „Sar pre tumende avena savore kala požehnaňja the prekošibena, pal save tumenge phendom, a te tumenge len lena andro jilo, sar dživena maškar o narodi, kaj tumen tradela avri o RAJ, tumaro Del, ² a te tumen the tumare potomki avena pale ko RAJ, ke tumaro Del, a te cale jileha the čaľa dušaha dolikerena leskre prikazi, so adadžives tumenge dav, ³ akor o RAJ, tumaro Del, anela pale tumare zaile manušen a ela ke tumende jileskro. Skidela tumen upre andral savore narodi, kaj tumen tradla avri. ⁴ Kajte ulanas avritradle dži pre aver agor la phuvake, o RAJ, tumaro Del, tumen odarik skidela upre a anela pale. ⁵ Anela tumen andre odi phuv, so zaile tumare

* 29:5 29,5 E hebrejiko čhib: me som o RAJ, tumaro Del

dada. Tumen la zalena a ov tumenge presikavela o lačhipen a kerela tumendar buter, sar sas tumare dada. ⁶ O RAJ, tumaro Del, obrezinela tumare jile the o jile tumare potomkengre, hoj les te kamen cale jileha the cala dušaha a avke te dživen. ⁷ Akor o RAJ domukela ola prekošibena pre tumare neprijafela, save tumen našti avri ačhen a džan pre tumende. ⁸ Palis tumen pale šunena le RAJES a dolikerena savore leskre prikazaŋja, so tumenge adadžives dav. ⁹ O RAJ, tumaro Del, igen požehŋinela savoro, so kerena tumare vastenca. Požehŋimen ena o čhave, so tumenge ulona, požehŋimen ela o ulipen tumara phuvakro, o gurumŋora tumare dobitkostar the o bakrore tumare stadostar. Le RAJES tumendar ela pale o radišagos a kerela, hoj tumenge te avel savoro avri, avke sar les sas radišagos tumare dadendar, ¹⁰ te les šunena a te dolikerena leskre prikazaŋja the o lava, so hin pisimen andre kada zvitkos le zakonoskro, a te tumen visarena ko RAJ, tumaro Del, cale jileha the cala dušaha.“

Te kidel peske avri o dživipen abo o meriben

¹¹ „Kada prikazis, so tumenge adadžives dav, nane phares te ačaŋol aŋi te šunel. ¹² Nane dži andro ŋebos, hoj te phučen: ‚Ko džala upre andro ŋebos te anel les tele a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?‘ ¹³ Nane aŋi dži pre oki sera le moroskri, hoj te phučen: ‚Ko predžala o moros, hoj les te anel a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?‘ ¹⁴ Se oda lav hino igen pašes, hino andre tumare muja the andre tumare jile, hoj les te dolikeren.

¹⁵ Šuneni Adadžives tumenge šaj kiden avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o lačhipen abo o nalačhipen. ¹⁶ Te dolikerena o prikazaŋja le RAJESKRE, tumare Devleskre, so tumenge adadžives dav, te les kamena a te šunena a dolikerena savore leskre zakoni, akor dživena a ačhela tumendar baro narodos. A o RAJ, tumaro Del, tumen požehŋinela andre phuv, savi džan te zalel.

¹⁷ Ale te tumen andro jile visarena a te na šunena, te tumen dena varekaske te odcirdel, te lašarena avre devlen a te lenge služinena, ¹⁸ akor tumenge adadžives phenav, hoj avena zŋičimen. Na dživena but andre odi phuv, savi džan te zalel, sar predžana prekal o Jordan.

¹⁹ Adadžives mange vičinav o ŋebos the e phuv sar švedken, hoj tumenge diŋom te kidel peske avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o požehnaŋje abo o prekošiben. Vašoda tumenge kiden avri o dživipen, hoj tumen the tumare potomki te dživen. ²⁰ Kamen le RAJES, tumare Devles, šunen leskro hangos a likerem tumen lestar, bo o RAJ hino tumaro dživipen a dela tumen but berša andre phuv, pal savi diŋa lav la veraha tumare daden le Abraham, le Izak the le Jakob.“

31

O Jozua ačhado vodcaske pal o Mojžiš

¹ Palis o Mojžiš geŋa a phenda kala lava savore Izraelitenge. ² Phenda lenge: „Adadžives mange hin šel the biš (120) berš. Imar našti avav tumaro vodcas a o RAJ mange phenda, hoj na predžava prekal o Jordan. ³ O RAJ, tumaro Del, džala anglal tumende. Zŋičinela kale naroden angle tumende a tumen zalena lengri phuv. O Jozua predžala prekal o Jordan anglal tumende, avke sar phenda o RAJ. ⁴ O RAJ lenca kerela avke, sar kerda le amorejike kralenca le Sichonoha the le Ogoha, saven zŋičinda lengre phuvencu. ⁵ Dela tumenge upral lende te zvifazinel a tumen lenca mušinen te kerel pal oda prikazis, so tumen diŋom. ⁶ Aven zorale, ma daran tumen lendar a ma izdran, bo o RAJ, tumaro Del, korkoro džal tumenca. Na omukela tumen a na džala tumendar het.“

⁷ O Mojžiš vičinda le Jozuas a anglal savore Izraeliti leske phenda: „Av zoralo a ma dara tut, bo tu lidžaha kale manušen andre phuv, pal savi o RAJ diŋa lav la veraha lengre phure daden. Tu lenge la deha andro deđictvos. ⁸ O RAJ korkoro džala anglal tu a ela tuha. Na omukela tut a na džala tutar het. Ma dara tut aŋi ma izdra.“

Te genel pes o zakonos sako eftato berš

⁹ Avke o Mojžiš pisinda kada zakonos le Devleskro a diŋa les le levitske rašajenge, save lidžanas e archa le RAJESKRA zmluvakri, the savore izraelike vodcenge. ¹⁰ O Mojžiš lenge prikazinda: „Pregenena kada zakonos sako eftato berš, pro koŋec ole beršeskro, sar ela o inepos le Stankengro, andre oda berš, so hin dino pre oda, hoj pes te odmukel o kečeŋiben. ¹¹ Pregenena les, hoj les te šunen savore manuša andral o Izrael, sar pes avena te sikavel anglo RAJ, angle peskro Del, pre oda than, so peske kidela avri. ¹² Zvičinen savore manušen - le muršen, le romŋijen, le čhaven the le cudzincen, save bešen andre tumare fori -, hoj te šunen a te siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, a hoj te dolikerem pačivalones leskre prikazaŋja the zakoni. ¹³ The lengre čhave, save

oda zakonos na prindžarenas, mi šunen a mi siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, medik dživena andre phuv, so zalena, sar predžana prekal o Jordan.“

Le Devleskre posledna prikazi le Mojžišoske

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Dikh, imar avel tiro časos te džal het pal kadi phuv. Vičin le Jozuas a aven andro Svetostankos, hoj les te ačhavav vodcaske.“ Avke o Mojžiš the o Jozua gele andro Svetostankos. ¹⁵ A ode pes lenge sikađa o RAJ andre chmarakro slupos, so ačhelas paš o vudar le Svetostankoskro.

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: „Tu mereha a džaha paš tire phure dada, ale kala manuša na ena pačivale a na dolikerena e zmluva, so lenca phandlom. Visarena pes mandar a lašarena le devlen andral odi phuv, kaj džan. ¹⁷ Andre oda džives pre lende cholisaľuvava, omukava len a garuvava angle lende miro muj. Ena zničimen, bo pre lende avena but pohromi the pharipena. Paľis peske phenena: ‚Kala pohromi pre amende avle, bo maškar amende nane amaro Del.‘ ¹⁸ Andre oda džives lenge garuvava miro muj vaš oda savoro nalačhipen, so kerde, sar chudle te lašarel avre devlen.

¹⁹ Akana tumenge pisinen andre kadi gili. Sikav la le Izraeliten te gilavel a thov la andre lengre muja, hoj mange te avel kadi gili sar svedctvos pre lende. ²⁰ Lidžava len andre odi phuv, kaj čulal o thud the o medos, pal savi la veraha diňom lav lengre daden. Ode chana, a sar imar čalona a thulona, visarena pes mandar het a lašarena avre devlen; odčhivena man a prephagena miri zmluva. ²¹ Sar avena pro Izraeliti savore kala pohromi the pharipena, kadi gili ela sar švedkos pre lende, bo na našlola andral o muja lengre potomkengre. Džanav, so gondolinen a so kamen adadžives te kerel, mek angłoda, sar len lidžava andre odi phuv, pal savi len diňom lav la veraha.“

²² Mek andre oda džives pisinda o Mojžiš kadi gili a sikađa la te gilavel le Izraeliten.

²³ O RAJ prikazinda le Jozuaske, le Nunoskre čhaske: „Av zoralo a ma dara tut nišostar, bo le Izraeliten aneha andre phuv, pal savi len diňom lav, a me avava tuha!“

²⁴ Sar o Mojžiš pisinda savore lava kale zakonoskre andro zvitkos, ²⁵ prikazinda le Levitenge, save lidžan e archa le RAJESKRA zmluvakri: ²⁶ „Len kada zvitkos le zakonoskro a thoven les paš e archa le RAJESKRA, tumare Devleskra, zmluvakri, hoj ode te el sar švedkos pre tumende. ²⁷ Bo džanav mištes, hoj tumen na kamen te šunel a vzburinen tumen. Te tumen imar akana vzburinen le RAJESKE, sar mek dživav a som maškar tumende; so ela akor, sar merava! ²⁸ Anen angle mande savore kmeňengre vodcen the tumare spravcen. Kamav angle lende te vakerel kala lava, hoj pre lende sar švedken te vičinav o űebos the e phuv. ²⁹ Bo džanav, hoj tumen pal miro meriben kerena o nalače veci a džana le dromestar, pal savo tumenge prikazindom te džal. A pal varesavo časos pre tumende avela e pohroma, bo kerena oda, so hin nalačo andro jakha le RAJESKRE, a avke les cholarena.“

³⁰ A o Mojžiš savore lava kala gilakre phenda savore Izraelitenge.

32

Le Mojžišoskri gili

- 1 „Šun, űebona, so vakerava;
šun, phuvije, o lava andral miro muj.
- 2 Mi perel miro sikaviben sar o brišind,
miro vakeriben mi čulal sar e rosa,
sar o cicho brišind pre nevi čar,
sar o kapki pro terne rastlini.
- 3 Me vakerav pal o nav le RAJESKRO;
bararen amare Devles!
- 4 Ov hino e Skala, leskri buči hiňi dokonalo.
Savore leskre droma hine čače.
- O Del hino pačivalo, na kerel nič namištes,
hino čačipnaskro the lačo.
- 5 Ale leskre čhave nane verna, visarde pes lestar,
o pokoleňje binošno the previsardo.
- 6 Kada den pale le RAJESKE,
manušale diline the nagodaver?
Nane ov tumaro Dad, tumaro Stvoritelis,
savo tumendar kerđa zoralo narodos?

- 7 Leperen tumenge pre ola čirlatune dživesa,
gondolinen pre ola berša, so sas varekana.
Phučen tumare dadendar a on tumenge phenena,
phučen tumare phurendar a on tumenge dena te džanel,
8 kana o Nekkbarer RAJ rozdelinelas le narodenge
e phuv andro dedictvos
a diña savore manušen than, kaj te bešen,
pal oda, keci hin manuša*.
9 Ale le Jakoboskre potomken peske kidña avri
sar peskre manušen.
- 10 Arakhľa len pre omukli phuv,
pre pušta, kaj nane nič.
Starinelas pes pal lende,
chrañinelas len sar e zreñica andre peskri jakh.
11 Sar o orlos chrañinel peskro hñizdos
a sikavel peskre ciknen te lecinel,
a sar rozcirdel o kridli, hoj len te zachudel pro dumo,
hoj te na peren,
12 avke the o RAJ korkoro lidžalas peskre manušen,
na pomožinda leske nisavo aver del.
- 13 Anđa len pre brehengri phuv,
delas len te chal oda, so barol pre maľa,
o medos andral o skali,
the olejos andral o olivova stromi, so baronas pre baruñi phuv.
14 Lengre gurumña the kozi denas but thud;
sas len nekfeder bakre the kozi, gurumña andral o Bašan;
chanas o nekfeder zrnos a pijenas e mol le hroznoskri.
- 15 O Ješurun† barvaľiľa,
ale ačhiľa zoralejleskro,
thuliľa a čalardä pes avri.
Omukľa le Devles, peskre Stvoritelis,
tele dikhľa e Skala, peskre zorale Spasitelis.
16 Le avre devlenca kerenas, hoj te žjarlinel;
peskre nalačhipnaha les cholarenas.
17 Na obetinas le Devleske, ale le demonenge
– le devlence, saven angloda na prindžarenas,
le neve devlence, savendar lengre dada na daranas.
18 Bisterde pre peskri Skala, savi len anđa pro svetos;
omukle peskre Devles, savo len diña o dživipen.
- 19 Sar oda o RAJ dikhľa, cholisaľiľa
a odčhiđa pestar peskre čhaven the čhajen.
20 Phenda: ‚Imar lenge na pomožinava;
dikhava, so pes lenca ačhela,
bo hine o previsardo pokoleñje,
o čhave, save nane verna.
21 Peskre modlenca man cholarde,
provokinas man peskre devlenca, so na mon nič,
vašoda the me len cholarava avre narodoha,
provokinava len le manušenca, so na mon nič.
22 Miri choľi rozlabola sar jag
a džala tele dži pro than le mulengro;
chala e phuv the lakro ulipen,
zlabarela the o zakladi le verchengre.
- 23 Mukava pre lende e pohroma pal e pohroma
a ľivinava pre lende savore mire šipi.

* 32:8 32,8 E hebrejiko čhib: o čhave le Devleskre † 32:15 32,15 Oda hin o Izrael.

- 24 Merena bokhatar
a murdalona la horučkatar the le meribnaskre nasvalibnastar.
Mukava pre lende le dzive džviren
the le jedovate sopen, so len danderena.
- 25 Avri lenge e šabla lela le čhaven;
andro khera len ela bari dar;
o terne murša the o terne džuvla merena,
aŋi o cikne čhavore aŋi o phure na predživena.
- 26 Phendom, hoj len rozčhivava
a ŋiko peske pre lende na leperela,
27 ale daravas man olestar,
so phendehas tire ŋeprijateľa:
„Oda amen zvifazindam upral o Izrael,
o RAJ oda na kerđa.“
- 28 O Izrael hino narodos bi e godi,
nane les ŋisavo godaveripen.
- 29 Te ulahas godaver, achalilahas
a sprindžardahas, kaj džal lengro drom.
- 30 Sar šaj džal jekh ŋeprijateľsko slugadis pro ezeros le Izraeloskre?
Abo sar šaj zatraden duj džene lendar amare deš ezeren?
Ča te len omuklahas lengri Skala
a o RAJ len diňahas andre lengre vasta.
- 31 Lengri skala hiŋi slabo, nane sar amari Skala,
the o ŋeprijateľa oda šaj dikhen.
- 32 Lengre ŋeprijateľa hine sar e Sodoma the sar e Gomora,
sar e viňica, so anel o kirko the jedovato hroznos.
- 33 Lengri mol hiŋi jedos le sapestar.
- 34 O RAJ na bisterela, so o ŋeprijateľa kerde;
ov užarel pre peskro časos, hoj len te marel.
- 35 Miri pomsta the miro trestos pes sikavela;
poddžala lenge o pindro.
Lengro džives la pohromakro hino pašes;
sig pre lende avel oda, so kamel te avel.
- 36 O RAJ zachraŋinela peskre manušen,
peskre služobňikenge presikavela o jileskeriben,
sar dikhela, hoj na birinen,
a na ačhila ŋiko, aŋi otrokos aŋi slobodno.
- 37 Phenela: ‚Kaj hine lengre devľa?
Kaj hiŋi e skala, pre savi pes mukenas?
38 Kaj hine o devľa, so chanas le obetengro žiros
a pijenas o moľakre obeti?
Akana mi aven a mi pomožinen tumenge,
mi en tumaro štitos!
- 39 Dikhen akana, hoj ča me korkoro som Del a aver nane.
Me dav o dživipen the o meriben, me dukhavav the sastarav.
Ňiko našti lel ŋikas avri andral mire vasta.
- 40 Avke sar me som o džido Del,
hazdav ko ŋebos miro vast a lav vera:
41 Ostrarava miri blišťaco šabla
a sudzinava laha;
pomstŋinava man mire ŋeprijateľenge
a potrestinava olen, ko man našti avri ačhen.
- 42 Mire šipi mačona le ratestar,
ole džeenengre ratestar, ko sas murdarde the zaile;
miri šabla chala o mas
a odčhinela o šere lengre vodcenge.‘
- 43 Tumen narodale, radisaľon leskre manušenca,
se o RAJ pomstŋinela o rat peskre služobňikengro,

počinela pale le ñeprijateľenge
a peskri phuv the manušen obžušarela le binostar.“

⁴⁴ Paľis o Mojžiš le Jozuaha, le Nunoskre čhaha, avľa anglo manuša a phenda lenge o lava kala gilakre.

O Del vakereľ pal o meriben le Mojžišoskro

⁴⁵ Sar o Mojžiš dovakerďa savore kala lava le Izraelitenge, ⁴⁶ phenda: „Len tumenge andro jilo savore kala lava, savenca tumenge adadžives dovakerav, a prikazinen len tumare čhavenge, hoj len te dolikeren a te dživen pal lende. ⁴⁷ Kala lava nane ča ajse chocsave lava – hine tumaro dživipen! Te len šunena, dživena but andre odi phuv, so džan te zalel, sar predžana prekal o paňi Jordan.“

⁴⁸ Mek andre oda džives phenda o RAJ le Mojžišoske: ⁴⁹ „Dža andro verchi Abarim a dža upre pro verchos Nebo andre phuv Moab, khatar dičhol o Jericho, a dikh e phuv Kanaan, so dav le Izraelitenge, hoj te el lengri. ⁵⁰ Pre oda verchos mereha a džaha paš tire phure dada, avke sar mula tiro phral o Aron pro verchos Hor a geľa paš peskre phure dada, ⁵¹ bo mange na sanas pačivale anglal o Izraeliti paš o paňi Meriba paš o Kadeš pre pušťa Sin. Vašoda, hoj man na diňan pačiv anglal o Izraeliti sar Svetes, ⁵² na džaha andre odi phuv, so dav le Izraeliten, ale dikheha la ča dural.“

33

O Mojžiš žehňinel le Izraelitenge

¹ Kada hin o požehnaňje, saveha o Mojžiš, le Devleskro murš, požehňinda le Izraeliten anglal peskro meriben:

² „O RAJ avľa pal o verchos Sinaj,
zažjarinda lenge andral o Seir,
švicinda le verchostar Paran.

Avľa peskre svete ezera ezerenca
a pal leskri čači sera labolas e jag.

³ O RAJ kamel peskre manušen
a savore sveta hine andre leskre vasta.

Bandon tele angle leskre pindre
a prilen leskre lava.

⁴ O Mojžiš amenge diňa o zakonos,
o dedictvos prekal o zhromažďeňje le Jakoboskro.

⁵ O RAJ ačhila kraľiske upral o Ješurun*,
sar pes zgele leskre vodci the o kmeňi.“

⁶ Pal o kmeňos Ruben o Mojžiš phenda:
„Mi dživel o Ruben, te na merel avri,
ale mi aven leskre manuša frima.“

⁷ Pal o kmeňos Juda phenda:
„RAJEJA! Šun avri o mangipen le Judaskro,
an les pale paš okla kmeňi.
Zoraľar les andro mariben, RAJEJA,
pomožin leske leskre ñeprijateľenca!“

⁸ Pal o kmeňos Levi phenda:
„RAJEJA, sikav tiri voľa prekal o losi Urim the Tumim
tire pačivale služobňikoske;
tu les skušinehas paš e Massa
a kerehas tut leha paš o paňi Meriba.

⁹ Sikada tuke bareder pačiv
sar peskre dadeske the peskra dake,
bareder pačiv
sar peskre phralenge abo peskre čhavenge.

Šunelas tire prikazi,
dolikerelas tiri zmluva.

¹⁰ Tire manušen sikavela,

* 33:5 33,5 Oda hin o Izrael.

hoj te dolikeren tiro zakonos;
pre tiro oltaris anela o obeti.
11 RAJEJA, de les zor
a mi avel tuke pre dzeka leskri buči!
Zničin leskre nepřijatelen,
hoj imar pale te na ušten!“

12 Pal o kmeños Benjamin phenda:
„Kada hin o kmeños, saves o RAJ kamel a chrañinel;
stražinel les calo džives,
bešel maškar leskre brehi.“

13 Pal o kmeños Jozef phenda:
„Mi požehñinel o RAJ leskri phuv
la rosaha andral o ñebos upral
the le pañeha andral e phuv telal,
14 le nekfeder ulipnaha le khamestar,
le barvale plodenca čhon pre čhoneste;
15 mi el lengre phurikane verchi zaučharde
le nekláčeder ovocenca.
16 Mi pherdžarel pes leskri phuv savoreha, so hin lačo;
mi el požehñimen le lačhipnaha le RAJESTAR,
savo vakerđa andral o jagalo krakos.
Mi bešel kada požehnañje pro šero le Jozefoskro,
pro vodcas maškar peskre phrala.
17 O Jozef andre peskro šukariben hino ajso sar o ešebno bikos,
hin les rohi sar le dzive bivolos.
Ola rohi hine o ezera manuša andro Menaše
a o deš ezera andro Efrajim;
lenca predžubinela le naroden
a ispidela len dži pro agor la phuvakro.“

18 Pal o kmeños Zebulun phenda:
„Radisaľuv, Zebulunona, pre tire droma;
radisaľuv, Jisacharona, andre tire stani!
19 Le manušen zvičinena pro verchos,
ode anena o čačipnaskre obeti.
O barvalipen len ela andral o moros
a o pokladí kidená avri telal e poší.“

20 Pal o kmeños Gad phenda:
„Mi el lašardo o RAJ, savo kerđa bareder leskri phuv.
O Gad užarel sar o levos,
hoj te odčhinel o vast abo o šero.
21 Ile peske nekfeder than la phuvatar;
chudle o kotor le vodcengro.
Dolikerenas o prikazi the o zakoni le RAJESKRE,
sar sas zgele o vodci le Izraeloskre.“

22 Pal o kmeños Dan phenda:
„O Dan hino sar o ternó levos,
savo chučel andral o Bašan.“

23 Pal o kmeños Naftali phenda:
„O Naftali pes čalarel le RAJESKRE lačhipnaha,
le RAJESKRO požehnañje hino barvales pre leste.
Ov zalel e phuv pro juhos le morostar†.“

24 Pal o kmeños Ašer phenda:
„Mi el požehñimen o Ašer buter okle kmeñendar,
mi el les nekbuter pačiv le phralendar!

† 33:23 33,23 Oda hin o Galilejsko moros.

- Mi el les ajci olivovo olejos, hoj peske andre šaj močinel o pindre!
 25 Leskre fori mi en chrañimen le trastune branenca;
 mi dživel furt andro smirom.“
- 26 „Nane ñiko ajso sar o Del le Ješurunoskro:
 Pal o ñebos sidarel, hoj tuke te pomožinel,
 pro chmari pes lidžal andre peskri slava.
- 27 O Del, so dživel pro furt, hin tiro than pro garuđipen
 a likerel tut pre peskre večna vasta.
 Tradela tutar tire ñeprijatelen
 a phenela tuke, hoj len te zničines.
- 28 Le Jakoboskre potomki dživen andro smirom
 andre phuv, kaj hin pherdo zrnos the mol,
 kaj e rosa andral o ñebos zaučharel e phuv.
- 29 Bachtalo sal, Izraelona!
 Ko hin ajso, sar sal tu –
 o narodos zachrañimen le RAJESTAR?
 Ov hino tiro šfitos, so tut chrañinela;
 tiri slavno šabla, so tuke dela te zvitazinel.
 Tire ñeprijatela pes angle tute pokorinena,
 ale tu lenge uštareha pre meñ.“

34

Le Mojžišoskro meriben

¹ Palis o Mojžiš džalas andral e moabiko rovina upre pro verchos Nebo, dži pro verchos Pisga, khatar dičhol o Jericho. Odarik leske o RAJ sikađa cali phuv le Gileadostar dži o Dan, ² cali phuv le Naftaliskri, e phuv le Efrajimioskri, e phuv le Menašeskri the cali phuv le Judaskri dži paš o Stredozemno moros, ³ e pušta Negev, the e dolina le Coarostar dži paš o Jericho, le palmengro foros. ⁴ O RAJ leske phenda: „Kadi phuv hiñi odi, pal savi diñom lav la veraha le Abraham, le Izak the le Jakob, hoj la dava lengre potomkenge. Domuklom tuke, hoj la te dikhes, ale na džaha andre.“

⁵ Palis ode andro Moab o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, muła, avke sar phenda o RAJ. ⁶ Sas parundo andre dolina paš o foros Bet-Peor andro Moab. Ale dži adadžives ñiko na džanel, kaj hino leskro hrobos. ⁷ Le Mojžišoske sas 120 berš, sar muła. Leskri zor les na omukla a o jakha leske na slabisafile. ⁸ O Izraeliti pal o Mojžiš pre moabiko rovina rovenas tranda (30) džives, medik na pregela o roviben the o smutkos pal leste.

⁹ O Jozua, o čhavo le Nunoskro, sas igen godaver, bo o Mojžiš pre leste thoda o vasta. O Izraeliti les šunenar a kerenas avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

¹⁰ Akorestar imar na sas andro Izrael ajso prorokos sar o Mojžiš, saveha o RAJ vakerđahas muj-mujeha. ¹¹ Ñiko aver na kerđa ajse zazraki the znameñja, save kerđa andro Egipt ov, sar les o RAJ bičhađa ko Faraonos, ke leskre služobňika the ke savore manuša. ¹² Ñisavo prorokos na kerđa kajse bare the strašna zazraki, save kerđa o Mojžiš anglo jakha cale Izraeloskre.

O Jozua

O prikazis te predžal prekal o Jordan

¹ Pal o meriben le Mojžišoskro, le RAJESKRE služobnikoskro, prevakerda o RAJ ko Jozua, ko čhavo le Nunoskro, savo sas služobnikos le Mojžišoskro: ² „Miro služobnikos o Mojžiš muľa. Vašoda akana, ušti tu a predža prekal o Jordan, tu the savore kala manuša, andre odi phuv, savi dav le Izraelitenge. ³ Diňom tumenge dojekh than, pre savo uštarela tumaro pindro, avke sar oda phendom le Mojžišoske. ⁴ Čali phuv le Chetitanengri la južna puštatar dži ko verchi Libanon the le bare paňestar, so hino o Eufkrat, dži ko Stredozemno moros pro zapados ela tumari phuv. ⁵ Ńiko anglal tu na obačhela, medik dživeha. Avava tuha, avke sar the le Mojžišoha. Na mukava tut aňi tut na omukava. ⁶ Av zoralo a ma dara tut űisostar! Tu lidžaha kale manušen, hoj te zalen peske andro deďictvos kadi phuv, pal savi diňom lav a ilom vera, hoj la dava tumare phure dadenge. ⁷ Ča av zoralo a ma dara tut űisostar! Liker tut pal o zakonos, so tuke diňa miro služobnikos o Mojžiš. Ma visar tut lestar aňi pre čači aňi pre balogni sera, hoj tuke te avel avri savoro, so kereha. ⁸ Ma preačh te genel kada zvirkos le zakonoskro pre tumare zhromaždeňja! Gondolin pal leste rat-džives, hoj te dolikeres savoro, so ĥin andre pisimen, bo ča akor tuke savoro avela avri a savoro kereha godaha. ⁹ Či tuke na phendom, hoj te aves zoralo the odvadžno? Ma dara a ma podde tut! Bo o RAJ, tiro Del, ela tuha všadzik, kaj ča džaha.“

¹⁰ Avke o Jozua phenda le vodcenge upral o manuša: ¹¹ „Predžan prekal o taboris a phenen le manušenge: ‚Pripravinen tumenge o chabena, bo trine dživesenca predžana prekal o Jordan andre odi phuv, hoj tumenge la te zalen. Bo odi phuv tumenge del o RAJ, tumaro Del, hoj te el tumari.‘ “

¹² O Jozua phenda le kmeňenge Ruben the Gad a the le jepaš kmeňoske Menaše: ¹³ „Ma bisteren pre oda, so tumenge prikazinda o Mojžiš, o služobnikos le RAJESKRO: ‚O RAJ tumaro Del, tumen dela smirom oleha, hoj tumenge dela kadi phuv pro vichodos le Jordanostar.‘ ¹⁴ Tumare romňija, tumare čhavore the savore stadi ačhena kade andre phuv, so tumenge diňa o Mojžiš pro vichodos le Jordanostar. Ale savore tumare zorale murša, save ĥine pripravimen pro mariben, predžana prekal o Jordan anglal savore okla kmeňi a pomožinena lenge, ¹⁵ medik na zalena e phuv, so lenge dela o RAJ, o Del, a medik the len na anela andro smirom. Palis šaj džaha pale andre tumari phuv pro vichodos le Jordanostar, so tumenge diňa o Mojžiš, o služobnikos le RAJESKRO; ela tumari.“

¹⁶ On phende le Jozuaske: „Keraha savoro, so amenge prikazinda, a džaha všadzik ode, kaj amen bičhaveha. ¹⁷ Avke, sar šunahas le Mojžiš, šunaha the tut! Ča mi el tuha o Raj, tiro Del, avke sar sas le Mojžišoha. ¹⁸ Sako, ko na o šunela oda, so tu prikazines - kajte so leske phendalas - a na kamela oda te kerel, merela. Ča av zoralo a ma dara tut űisostar!“

2

E Rachab the o špijona

¹ O Jozua, o čhavo le Nunoskro, bičhađa počoral andral o Šitim duje špijonen andro Jericho a phenda lenge: „Džan a obdikhen e phuv the o Jericho.“ Avke odgele a gele andro kher ke Rachab, savi sas lubňi, a ačhile ode.

² Le kraliske andro Jericho phende: „De tuke pozoris, bo rači ade avle o Izraeliti, hoj te predikhen e phuv.“ ³ Akor diňa o kralis te phenel la Rachabake: „An avri ole muršen, save avle ke tute a ĥine ke tu andro kher! Bo on avle te predikhel čali phuv!“

⁴ Ale e Rachab ole duje muršen garuđa. Phenda: „He, avle ke ma varesave murša, ale me na džanavas, khatar ĥine. ⁵ Sar zaračolas a e foroskri brana pes phandelas andre, gele het. Na džanav, kaj gele. Sidaren pal lende, mek len šaj dochuden.“ ⁶ No oj len iľa pro pados a ode len garuđa tel o lanos, so sas ode rozthodo. ⁷ Avke le kraliskre murša džanas pal lende le dromeha dži paš oda than, khatar pes predžal prekal o Jordan. Sar gele avri, takoj pal lende phandle andre o brani.

⁸ Sigeder, sar o špijona džanas te sovel, geľa pal lende e Rachab pro pados ⁹ a phenda: „Me džanav, hoj o RAJ tumenge diňa kadi phuv. Savoredžene kade tumendar predarandilam a našađam e odvaha. ¹⁰ Šundam, ko na o RAJ anglal tumende šučarda

avri o Lolo moros*, sar džanas avri andral o Egipt. Šundam the oda, so kerđan le duje amorejike kralenge pro vichodos le Jordanostar, le Sichonoske the le Ogoske, hoj len murdarđan savoreha, so len sas. ¹¹ Sar oda šundam, predarandilam tumendar a našadam e odvaha, bo o RAJ, tumaro Del, hino Del upre pro ņebos the tele pre phuv. ¹² Akana len vera anglo RAJ, hoj avke, sar me tumenge presikađom o jileskeriben, presikavena the tumen mira famelijake a dena man znameņje, ¹³ hoj mire dades la daha, le phralen, le pheņen the lengre famelijen mukena te dživel a hoj amen zachraņinena le meribnastar!“

¹⁴ O murša lake phende: „Das tut lav: Amare dživipena vaš tumare dživipena! Te na phenena ņikaskе, soske kade avlam, dolikeraha oda lav a presikavaha tumenge o jileskeriben, sar amenge o RAJ dela kadi phuv.“

¹⁵ Palis len mukla avri prekal oblaka le lanoha, bo lakro kher sas ačhado jekhetane le foroskre muroha. ¹⁶ Phenda lenge: „Džan pro brehi, hoj tumen le kraliskre murša te na arakhen. Garuven tumen ode trin džives, medik pes ola murša na visarena pale. Palis džan tumare dromeha.“

¹⁷ O špijona lake phende: „Dolikeraha e vera, so tut diņam, hoj mukaha tira famelija te dživel, ča te kerena kada: ¹⁸ Sar avaha andre kadi phuv, mušines te phandel loli šparga pre oblaka, prekal savi amen muklal, a mušines kade te lel le dades, la da, le phralen the caľa famelija. ¹⁹ Te vareko lendar omukela o kher a ela murdardo, ela korkoro vaš oda vinnovato a amen alestar avaha žuže, ale te vareko andro kher ela mardo, amen oda laha pre peste. ²⁰ A te varekaske phenaha avri, hoj soske kade avlam, akor odi vera amen imar na phandela.“

²¹ Oj odphenda: „Mi ačhel pes avke, sar phenda.“ Akor len premukla a on gele het. Palis phandla pre oblaka loli šparga.

²² O špijona gele paš o brehi a ačhile ode trin džives, medik le kraliskre murša pes na visarde pale. Ola murša len rodenas všadzik, no na arakhle len. ²³ Palis kala duj špijona gele tele pal o brehi, pregele prekal o Jordan ko Jozua a phende leske avri savoro, so pes lenge ačhila. ²⁴ A phende leske: „O RAJ čačes diņa kadi caľi phuv andre amare vasta. Savore manuša amendar predarandile a našade e odvaha.“

3

O Izraeliti predžan prekal o Jordan

¹ O Jozua sig tosara uštila a geľa savore Izraelitencia andral o Šitim paš o Jordan. Sigeder, sar pregele o paņi, ode presute. ² Pal o trin džives o vodci pregele prekal o taboris ³ a phende le manušeņge: „Soča dikhena le rašajen, le Leviten, hoj lidžana e archa la zmluvakri, so hin le RAJESKRI, tumare Devleskri, džan pal lende, ⁴ hoj te džanen, save dromeha kempel te džal, bo mek šoha angle oda na geľan ole dromeha. Ale ma džan dži pašes paš e archa, aven latar dureder, vaj jekh kilometros!“

⁵ Palis o Jozua phenda le manušeņge: „Pošvecinen tumen, bo tajsa o RAJ kerela maškar tumende bare zazraki.“

⁶ O Jozua phenda le rašajenge: „Hazden e archa la zmluvakri a džan laha anglo manuša.“ Avke hazdle e archa a džanas anglal lende.

⁷ O RAJ phenda le Jozuaske: „Adadživesestar tut chudava te hazdel upre anglal savore Izraeliti, hoj te dikhen, hoj som tuha, avke sar somas the le Mojžišoha. ⁸ Phen le rašajenge, save lidžan e archa la zmluvakri: „Sar doavena pro agor le Jordanoskro, džan te ačhel andro paņi.“

⁹ Palis o Jozua phenda le Izraelitenge: „Aven a šunen o lava le RAJESKRE, tumare Devleskre. ¹⁰ Pal ada prindžarena, hoj hino maškar tumende o džido Del, savo čačes tradela anglal tumende le Kanaančanen, le Chetitaneņ, le Chivijen, le Perizejen, le Girgašejen, le Amorejčanen the le Jebusejen. ¹¹ Dikhen, o rašaja predžan anglal tumende prekal o Jordan le RAJESKRA zmluvakra archaha, savo hino Del caľa phuvakro. ¹² Akana tumenge kiden avri dešuduje (12) muršen, andral dojekh izraeliko kmeņos po jekhes. ¹³ Soča o rašaja thovena peskre pindre andro Jordan le RAJESKRA zmluvakra archaha, oda paņi zaačhela a o paņi, so avel upral, ačhela sar muros pre jekh than.“

¹⁴ O manuša pes mukle te džal het peskre taboristar, hoj te predžan o Jordan a o rašaja lidžanas e archa la zmluvakri angle lende. ¹⁵ O paņi andro Jordan sas ajsa baro, hoj prečhorelas o brehi, bo sas časos, sar pes skidel upre o ulipen. Ale sar o rašaja, save lidžanas e archa zmluvakri, doavle paš o paņi a sar thode peskre pindre pro agor andro Jordan, ¹⁶ o paņi zaačhila. O paņi, so avelas upral, ačhila sar muros pre jekh than igen dur lendar, paš o gavoro Adam, so hino paš o Caretan. O paņi imar na džalaz

* 2:10 2,10 E hebrejiko čhib: o Trsfinakro moros

tele andro moros Araba, so hin o Londo moros*, a o manuša predžanas prekal o Jordan pašes paš o Jericho. ¹⁷ O rašaja, save lidžanas e archa le RAJESKRA zmluvakri, ačhenas le pindrenca pre šuki phuv maškar o Jordan, medik savore manuša na pregele. Avke savore Izraeliti pregele prekal e šuki phuv.

4

O dešuduj bara pro leperiben

¹ Sar savore manuša pregele prekal o Jordan, o RAJ phenda le Jozuaske: ² „Kiden tumenge avri dešuduje (12) muršen, andral dojekh kmeños po jekhes. ³ Phen lenge, hoj peske te len dešuduj bara odarik, kaj ačhenas o rašaja le pindrenca maškar o Jordan. Prelidžan len a thoven len tele pre oda than, kaj presovena adi rat.“

⁴ Akor o Jozua ke peste vičinda ole dešuduje muršen le Izraelitendar, saven ačhada andral dojekh kmeños po jekhes, ⁵ a phenda lenge: „Džan angle archa le RAJESKRI, tumare Devleskri, dži maškaral andro Jordan. Sako tumendar mi lel jekh bar pro valos vaš dojekh izraeliko kmeños. ⁶ Kala bara tumenge ena pro leperiben. Te tumendar jekhvar tumare čhave phučena, so hin prekal tumende kala bara, ⁷ odphenen lenge, hoj sar prelidžanas e archa le RAJESKRA zmluvakri prekal o Jordan, o pañi angle late zaačhila. O Izraeliti peske leperena pro furt kale barenca, hoj o pañi andro Jordan sas zaačhado.“

⁸ O Izraeliti kerde avke, sar lenge o Jozua phenda: gele dži maškaral andro Jordan a ile odarik dešuduj bara, jekh bar vaš dojekh izraeliko kmeños, avke sar phenda o RAJ le Jozuaske. Ola bara ande andro taboris a ode len thode tele. ⁹ O Jozua diña te ačhavel dešuduj aver bara maškar o Jordan pre oda than, kaj ačhenas le pindrenca o rašaja, save lidžanas e archa la zmluvakri. O bara hine ode dži adadžives.

¹⁰ O rašaja la archaha ačhenas maškar o Jordan, medik na sas dokerdo savoro, so o RAJ phenda prekal o Jozua le manušenge. Kada prikazis imar sigeder phenda o Mojžiš le Jozuaske. O manuša sidarenas te predžal pre aver sera. ¹¹ Sar pregele savore, pregele the o rašaja le RAJESKRA archaha a gele anglo manuša. ¹² O kmeñi Ruben, Gad the jepaš kmeños Menaše sas pripravimen pro mariben a pregele anglo Izrael, avke sar lenge oda phenda o Mojžiš. ¹³ Ajse 40 000 murša pripravimen pro mariben, džanas anglo RAJ pro mali paš o Jericho.

¹⁴ Oda džives o RAJ hazdña upre le Jozuas anglal calo Izrael. Pal calo leskro dživipen leske presikavenas ajsi bari pačiv sar the le Mojžišoske.

¹⁵ Pañis o RAJ phenda le Jozuaske: ¹⁶ „Phen le rašajenge, save lidžan e archa la zmluvakri, hoj te aven avri andral o pañi Jordan.“

¹⁷ Akor o Jozua phenda le rašajenge: „Aven avri andral o Jordan!“

¹⁸ Sar o rašaja, save lidžanas e archa, avle avri andral o Jordan a uštarde le pindrenca pre šuki phuv, o pañi avla pale pre peskro than. Sas pale ajso baro, hoj prečhorelas o brehi.

¹⁹ Pro dešto džives andro ešebno čhon pregele o manuša o Jordan a kerde peske taboris paš o Gilgal vichodñe le Jerichostar. ²⁰ Ode o Jozua ačhada ola dešuduj bara, so ile andral o Jordan. ²¹ A phenda le Izraelitenge: „Te tumendar jekhvar tumare čhave phučena, so hin prekal tumende kala bara, ²² odphenen lenge, hoj kadarik pregela o Izrael prekal o Jordan pal e šuki phuv. ²³ Bo o RAJ, tumaro Del, anglal tumende šučarda avri o Jordan, medik na pregelan, avke sar o RAJ tumaro Del kerda le Lole moroha*, so anglal amende šučarda avri, medik na pregelam. ²⁴ Oda kerda vašoda, hoj te džanen savore manuša pal cali phuv, savi bari hiñi le RAJESKRI zor, a hoj lestar te daran pro furt.“

5

O Jozua obrezinel le Izraeliten

¹ Sar šunde savore amorejika kraľa, save bešenas pro zapados pal o Jordan, the savore kanañnika kraľa, save bešenas paš o moros, hoj o RAJ šučarda avri o paña le Jordanoskre, hoj o Izraeliti te predžan, predarandile lendar a našade e odvaha.

² Akor phenda o RAJ le Jozuaske: „Ker tuke barune čhura a pale obrezin le Izraeliten.“

³ Avke o Jozua kerda barune čhura a obrezinda le Izraeliten paš o brehos Aralot.

⁴ Obrezinda len vašoda, bo savore maribnaskre murša, save avle avri andral o Egipt, mule avri pre pušta pal o drom andral o Egipt. ⁵ Savore murša, save avle avri, sas obrezimen, ale ole muršendar, save ulile pal o drom pre pušta, mek na sas ñiko

* 3:16 3,16 Oda hin o Mulo moros. * 4:23 4,23 E hebrejiko čhib: o Trstínakro moros

obrezimen. ⁶ Bo o Izraeliti phirenas pal e pušta saranda (40) berš, medik na mule savore maribnaskre murša, save avle avri andral o Egipt, bo na šunenias le RAJES. O RAJ lenge andre vera phendā, hoj na dikhena e phuv, andre savi čuľal o thud the o medos, pal savi diňa lav lengre phure daden, hoj lenge la dela. ⁷ O RAJ diňa, hoj lengre čhave te baron avri pre lengro than, a o Jozua ole čhaven obrezinda, bo na sas obrezimen le dromeha.

⁸ Sar imar sas savore murša obrezimen, ačhile andro taboris, medik na sastile avri. ⁹ Palis o RAJ phendā le Jozuaske: „Adadžives pal tumende ilom tele e ladž le Egiptoskri.“ Vašoda pes dži adadžives kada than vičinel Gilgal*.

O inepos Patrađi paš o Gilgal

¹⁰ Sar o Izraeliti taborinenas paš o Gilgal pro maľi paš o Jericho, oslavinenas e Patrađi rači pro dešuštarto (14.) džives andre oda čhon. ¹¹ Pre aver džives pal e Patrađi imar chanas le ulipnastar andral o Kanaan: o mare bi o kvasos the o peko zrnos. ¹² E manna preačhila andre oda džives, sar chale le ulipnastar andral odi phuv. Le Izraeliten imar na sas manna, ale andre oda berš chanas le ulipnastar andral o Kanaan.

O videňje le Jozuaskro

¹³ Sar sas o Jozua pašes paš o Jericho, jekhvareste dikhľa anglal peste te ačhel muršes la šablaha andro vast. O Jozua geľa paš leste a phučľa: „Sal jekh amendar, abo sal amaro ňeprijaťelis?“

¹⁴ „Na,“ ov odpheďa. „Me som o nekbareder velitelis le RAJESKRA armadakro a akana avľom.“

Akor o Jozua bandiľa le mujeha dži pre phuv a phendā: „So kames te phenel tire služobňikoske, rajeja miro?“

¹⁵ O velitelis le RAJESKRA armadakro leske phendā: „Čhiv tele o sandalki, bo o than, pre savo aches, hino sveto.“ Avke o Jozua oda kerďa.

6

O Izraeliti domaren o Jericho

¹ Akor o manuša andral o Jericho phandle anglo Izraeliti o foroskre brani. Ňiko na džalas avri aňi andre. ² O RAJ phendā le Jozuaske: „Dikh, diňom tuke andro vasta o Jericho the leskre kralis le slugadenca. ³ Obdža o foros dookola savore tire slugadenca sako džives jekhvar a ker avke šov džives. ⁴ O efa rašaja mi lidžan angle archa o efa trubi le bakrane rohendar. Pro efatdo džives obdžan o foros eftavar a o rašaja furt mi trubinen. ⁵ Sar šunena, hoj zalikeren jekhvar o hangos andral o trubi, akor savore manuša zorales mi viskinen. Akor perena o foroskre muri a o manuša džana rovnones andro foros.“

⁶ Avke o Jozua, le Nunoskro čhavo, vičinda le rašajen a phendā: „Hazden e archa la zmluvakri a efa rašaja le efa trubenca mi džan angle archa le RAJESKRI.“ ⁷ Le manušenge phendā: „Džan! Obdžan calo foros a o slugađa pripravimen pro mariben mi džan angle RAJESKRI archa.“

⁸⁻⁹ Kerde avke, sar o Jozua phendā: ešeb džanas o slugađa a pal lende džanas ola efa rašaja, so trubinenas pro trubi. Pal lende džanas aver rašaja, save lidžanas le RAJESKRI archa a pal lende mek aver slugađa. ¹⁰ Ale o Jozua phendā le manušenge: „Ma viskinen, ma vakeren zorales a ma phenen aňi jekh lav dži andre oda džives, medik tumenge na phenava, hoj te viskinen. Palis viskinen!“ ¹¹ Avke prikazinda, hoj le RAJESKRA archaha te obdžan o foros. Sar les obgele jekhvar, avle andro taboris a ode ačhile te presovel.

¹² Sig tosara o Jozua ušćiľa a o rašaja hazdle le RAJESKRI archa. ¹³ O efa rašaja lidžanas efa trubi angle RAJESKRI archa a le dromeha furt trubinenas. O slugađa džanas anglal the pal e RAJESKRI archa. ¹⁴ Kavke the pro dujto džives obgele o foros jekhvar a palis pes visarde andro taboris. Avke oda kerenas šov dživesa.

¹⁵ Pro efatdo džives, sar vidňisaľolas, ušćile a obgele o foros avke sar angloda. Ale andre oda džives les obgele eftavar. ¹⁶ Sar les imar obgele eftavar, o rašaja chudle te trubinel a o Jozua phendā le manušenge: „Viskinen, bo o RAJ tumenge diňa kada foros! ¹⁷ O foros the savoro, so hin andre, hin dino le RAJESKE sar obeta, hoj te el zničimen. Ča e lubňi e Rachab the savore, ko hine laha andro kher, ačhena te dživel, bo garuđa amare špijonen, saven bičhadam. ¹⁸ Chraňinen tumen, hoj te na len nič olestar, so mušinel te el zničimen, bo oda hin dino ča prekal o RAJ. Te lena vareso, o izraeliko taboris mušinelate el zničimen a perela andre bibach. ¹⁹ Savoro rup, somnakaj, o veci le bronzostar the le trastestar hine dine ča prekal o RAJ. Thovena oda andre le RAJESKRI pokladňica.“

* 5:9 5,9 Oda hin: te lel tele e ladž.

²⁰ O rašaja trubinas. Soča o manuša šunde o trubi, chudle te viskinel bara vikaha a o foroskre muri pele. Avke o manuša džanas rovnones upre andre oda foros a kavke les zaille. ²¹ Oddine calo foros le RAJESKE aleha, hoj le šablencu murdarde dojekhes andro foros: le muršen, le džuvlen, le phuren, le ternen, le gurumšen, le bakren the le somaren.

²² O Jozua phenda le duje muršenge, save predikhle e phuv: „Džan andro kher ke lubni Rachab a len la avri odarik savorenca, save hine ode, avke sar lake la veraha diňan lav.“ ²³ Avke o špijona gele a ile avri la Rachab, lakre dades la daha, le phralen the savoren, save sas laha. Thode caľa lakra famelija te dživel avri paš o izraeliko taboris. ²⁴ Labarde avri o foros savoreha, so ode sas. Ča o rup, o somnakaj the o veci le bronzostar the le trastestar thode andre le RAJESKRI pokladnica. ²⁵ O Jozua mukľa te dživel la lubňa Rachab, lakra famelija the savoro, so la sas. Bo garuđa le špijonon, saven o Jozua bičhada te predikhel o Jericho. On dživen maškar o Izraeliti dži adadžives.

²⁶ Andre oda časos o Jozua phandľa le manušen kala veraha:

„Prekošlo mi el anglo RAJ oda,
ko chudela pale te ačhavel kada foros Jericho!
O zaklados thovela vaš o dživipen
peskre ešebne čhaskro
a o brani ačhavela vaš o dživipen
peskre nekternedere čhaskro.“

²⁷ O RAJ sas le Jozua a o hiros pal leste pes rozlīgenda pal caľi phuv.

7

O binos le Achanoskro

¹ Le Izraelitenge sas phendo, hoj savoro andro Jericho sas oddino le RAJESKE sar obeta, hoj te el zničimen. Ale o Izraeliti na dolikerde oda, bo jekh murš, o Achan, peske ıla vareso olestar, a vašoda sas o RAJ igen choľamen pro Izraeliti. O Achan sas o čhavo le Karmioskro, savo sas o čhavo le Zabdiskro a ov sas o čhavo le Zerachoskro andral o kmeňos Juda.

² Paľis o Jozua bičhada muršen andral o Jericho andro foros Aj, so hino paš o Bet-Aven pro vichodos le Betelostar. Phenda lenge: „Džan te predikhel odi phuv.“ Avke o murša gele te predikhel o foros Aj.

³ Sar avle pale ko Jozua, phende leske: „Na mušinen ode te džal savore murša, ela dos, te džana ča vaj duj ezera (2 000) abo trin ezera (3 000) a on domare o Aj. Soske te trapinel savore muršen, te ode nane ajci manuša?“ ⁴ Avke gele ajse trin ezera (3 000) Izraeliti pro mariben, ale on denašle ole muršendar andral o Aj. ⁵ O murša andral o Aj pal lende denašenas la foroskra branatar tele le brehoha dži ko thana, kaj phagerenas o bara. Le dromeha murdarde lendar vaj tranda the šov (36) muršen. Avke o Izraeliti predarandile a našade e odvaha.

⁶ Akor o Jozua andre žala pre peste čhingerđa o plaštos a bandila le mujeha dži pre phuv angle archa le RAJESKRI. Ode pašľolas jekhetane le izraelike vodcenca, medik na zaračila, a čhivkerenas peske o prachos pro šero. ⁷ O Jozua phenda: „Ó, Nekbareder RAJEJA, soske preľigendal kale narodos prekal o Jordan? Ča vašoda, hoj amen te des andro vasta le Amorejčanenge, hoj amen te murdaren? Feder ulahas amenge te ačhilamas pal o Jordan!“ ⁸ Mangav tut, RAJEJA, so šaj phenav pre ada akana, te o Izraeliti denašle peskre nepřijatelendar? ⁹ Sar pes oda došunena o Kanaančana the okla manuša, so kade bešen, avena pre amende pal dojekh sera a murdarena amen avri. Akana, so kereha, hoj te na džal pal tu o nalačo hiros?“

¹⁰ Ale o RAJ phenda le Jozuaske: „Ušti! Soske pašľos pre phuv le mujeha?“ ¹¹ O Izraeliti kerde binos anglal ma a na dolikerde miri zmluva, savi lenge prikazindom, hoj te dolikeren! Čorde varesave veci, so sas oddine prekal ma, a garude len maškar peskre veci. ¹² Vašoda o Izraeliti našti obačhen anglal peskre nepřijatela a mušinen te denašel lendar, bo ačila lendar oda, so mušinel te el zničimen. Imar tumenca na avava, te oda na zničinen. ¹³ Dža, phen le manušenge, hoj pes te pošvecinen pre tajsaskro džives. Phen lenge, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel kada: „Izraelona, ilal le vecendar, so majinde te el zničimen! Na obačheha anglal tire nepřijatela, medik tumendar na odčhivena oda, so majinda te el zničimen.“ ¹⁴ Vašoda tajsas tošara anglal ma avena jekh kmeňos pal aver. Oda kmeňos, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh fajta pal aver. Ola fajta, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh famelija pal aver a ola famelija, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh murš pal aver. ¹⁵ Oda manuš, pre

kaste pes sikavela, hoj leste hin oda, so majinda te el zničimen, ela labardo savoreha, so les hin. Bo na dolikerda le RAJESKRI zmluva a kerda le Izraeloske bari ladž. “

¹⁶ Sig tosara o Jozua ušfila a phenda le Izraelitenge, hoj te aven jekh kmeños pal aver, a o losos sikada pro kmeños Juda. ¹⁷ Palis phenda le kmeñoske Juda, hoj te aven avri, a o losos sikada pre fajta le Zerachoskri. Avke phenda, hoj te aven o murša andral e fajta le Zerachoskri, a o losos sikada pro Zabdi. ¹⁸ Sar phenda, hoj te aven o murša andral leskri famelija, o losos sikada pro Achan. Ov sas le Karmioskro čhavo, leskro dad o Zabdi a leskro dad o Zerach andral o kmeños Juda.

¹⁹ O Jozua phenda le Achanoske: „Čhavo miro, phen mange avri o čaćipen anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro, a pridžan tut, so kerdal. Ma garuv nič anglal ma!“

²⁰ O Achan odphenda: „Čaćipen hin, kerđom binos anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro, a kada hin oda, so kerdom: ²¹ Dikhlom maškar o veci andro Jericho šukar šinariko plaštoš, ajse duj kili rup, the jekh somnakuñi cehla phari vaj jepaš kilos. Avke len igen kamavas, hoj mange len ilom. Garuđom len andre miro stanos tel e phuv a o rup hino dži telal.“

²² Palis o Jozua bičhađa varesave muršen, hoj te sidaren andro stanos. Čačes ola veci sas garude andre leskro stanos tel e phuv a o rup sas dži telal. ²³ Avke oda ile andral o stanos, ande le Jozuaske the le Izraelitenge a thode oda anglo RAJ. ²⁴ Androda o Jozua a savore Izraeliti chudle le Achan, le Zerachoskre čhas, the o rup, o plaštoš, e somnakuñi cehla le leskre čhaven, čhajan, guruhnen, somaren, bakren, leskro stanos the savoro, so les sas, a ligende len andre dolina Achor. ²⁵ O Jozua phenda: „Soske amen andal andre kada pharipen? Akana o RAJ tut anela andro pharipen!“ Avke savore Izraeliti čhivkerenas andre lende le barenca, medik na mule, a palis len labarde savore vecenca. ²⁶ Thode upral lende bari kopa bara, so hin ode dži adadžives. Avke preačhila le RAJESKRI bari choñi. Vašoda pes odi dolina furt vičinel Achor*.

8

O Izraeliti zalen o foros Aj

¹ Avke o RAJ phenda le Jozuaske: „Ma dara tut añi ma izdra! Le tuha savore slugađen a dža andro foros Aj. Dikh, dav tuke andro vasta le kralis andral o Aj, leskre manušen, leskro foros the leskri phuv. ² Ker le Ajoha the leskre kraliha avke, sar kerdal le Jerichoha the leskre kraliha, ale akana tumenge šaj len lengre vzacna veci the o stadi. Pripravin varesave muršen, hoj te džan pro foros palunestar.“

³ Avke o Jozua džalas savore peskre slugađenca te zalel o foros Aj. Kidña peske avri 30 000 zorale slugađen a bičhađa len het rači ⁴ kale prikaziha: „Džan, garuven tumen pal o foros, ale ma aven igen dur lestar. Aven savore pripravimen! ⁵ Ale me the savore murša, so hine manca, džaha pašes paš o foros, a sar avena pre amende, denašaha lendar avke sar ešebnovar. ⁶ On avena avri pal amende, bo peske gondolinena, hoj amen lendar denašas avke sar ešebnovar. Kavke len dochudaha avri le forostar. ⁷ A tumen akor džan palunestar pro foros a zalen les. O RAJ, tumaro Del, tumenge les dela andro vasta. ⁸ Sar zalena o foros, podlabaren les pal le RAJESKRO lav. Kada tumenge prikazinav.“ ⁹ Kavke len o Jozua bičhađa a garuvenas pes pro zapados le Ajostar, maškar o Betel the Aj. O Jozua odi rat ačhila te presovel maškar o manuša.

¹⁰ O Jozua sig tosara ušfila, skidña upre le slugađen a džalas le vodcenca anglal lende andro foros Aj. ¹¹ Savore slugađa, so sas leha, džanas dži paš o foros, medik paš leste na doavle. Kerde peske taboris pro severos lestar avke, hoj maškar lende the maškar o foros Aj sas dolina. ¹² Ale mek anglođa ila vaj pandž ezera (5 000) muršen a phenda lenge, hoj pes te garuven pro zapados le forostar maškar o Aj the maškar o Betel. ¹³ Avke ačhade buteder muršen andro taboris pro severos le forostar a varesave muršen garude pro zapados. Odi rat o Jozua geľa tele andre dolina.

¹⁴ Sar len dikhla o kralis andral o Aj, sidarelas sig tosara savore peskre muršenca avri andral o foros, hoj pes te maren le Izraelitena pre oda than, khatar pes džal ke Jordaňiko dolina. Ale ov na džanelas, hoj pre leste hine pripravimen aver garude murša pal o foros. ¹⁵ O Jozua the calo Izrael krenas pestar, hoj prehrājinde a denašenas lendar pre pušťa. ¹⁶ O murša andral o Aj vičinde savoren, save ačhile andro foros, hoj te džan the on pal lende. Denašenas pal o Jozua a avke len dochudle avri andral o foros. ¹⁷ Savore manuša andral o Aj the andral o Betel džanas pal o Izraeliti a o foros mukle phundrado.

* 7:26 7,26 Oda hin: o pharipen.

¹⁸ O RAJ phenda le Jozuaske: „Hazde pro foros Aj e kopija, so tute hiñi andro vast, bo andre tire vasta les dava.“ O Jozua hazdña peskri kopija pro foros. ¹⁹ Sar hazdña o vast, o murša, so sas garude, uštile a denašle andro foros. Zaile les a takoj les podlabarde.

²⁰ Sar pes o murša andral o Aj visarde palal, dikhle, hoj o thuv džal andral o foros upre andro ņebos. Na sas len imar ņikhaj kaj te denašel, bo o Izraeliti, so denašenas pre pušta, pes visarde pale pre lende. ²¹ Bo sar o Jozua the calo Izrael dikhle, hoj lengre murša zaile o foros a hoj odarik džal o thuv, visarde pes a chudle te marel le muršen andral o Aj. ²² A the ola Izraeliti, so zaile o Aj, avle avri andral o foros pre lende a kavke pes dochudle o murša andral o Aj maškar o Izraeliti. Marenas len pal o duj seri avke, hoj lendar na ačhila ņiko, ko denašlahas abo pes zachrañindahas. ²³ Ale le krališ andral o Aj chudle džidones a ande les ko Jozua.

²⁴ O Izraeliti murdarde savore manušen andral o foros Aj, pal save denašenas pre mała te pre pušta. A sar imar sas sako lendar murdardo la šablaha, akor pes savore Izraeliti visarde pale andro foros Aj a murdarde savoren, ko ode sas. ²⁵ Oda džives murdarde 12 000 muršen the džuvlën – savoren, ko dživenas andro Aj. ²⁶ Le Jozuaste sas o vast la kopijaha nacirdlo, medik savoren andral o foros Aj na murdarde avri. ²⁷ O Izraeliti peske ile ča o vzacna veci the o stadi andral o foros, avke sar le Jozuaske phenda o RAJ.

²⁸ Avke o Jozua labarda o Aj a kerda lestar zburañiskos pro furt dži adadžives. ²⁹ Le krališ andral oda foros Aj diña te figinel a mukla les ode pro stromos, medik o kham na zapeła. Ke račate o Jozua phenda le muršenge, hoj te len leskro mulo telos tele pal o stromos. Palis les čhide paš e brana le foroskri a thode upral leste bari kopa bara, so hin ode dži adadžives.

O Jozua pregenel o zakonos le Mojžišoskro

³⁰ Akor o Jozua ačhada le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske, oltaris pro verchos Ebal. ³¹ Oda oltaris sas le barendar, so na sas prikerde, savendar pes o trast na chudña, avke sar phenda o Mojžiš, o služobñikos le RAJESKRO. Ov oda pisinda le Izraelitenge andro zvitkos le zakonoskro. Obetinde ode le RAJESKE labarde the smiromoskre obeti. ³² Ode angle savore Izraeliti pisinda pre ola bara o zakonos, so diña o Mojžiš. ³³ Calo Izrael, leskre vodci, uradñika the sudci ačhenas pal soduj seri pašal e archa anglo rašaja, save sas Leviti a lidžanas le RAJESKRA zmluvakri archa. Ačhenas ode the o cudzinci, save maškar lende bešenas. Jepaš le manušendar ačhenas anglo verchos Gerizim a jepaš anglo verchos Ebal, sar anglođa phenda o Mojžiš, o služobñikos le RAJESKRO, hoj te keren, sar požehñinena le Izraeliten.

³⁴ Palis pregenđa savore lava le zakonoskre, o požehnañje the o prekošiben, avke sar hin pisimen andro zvitkos le zakonoskro. ³⁵ O Jozua pregenđa dojekh lav, so o Mojžiš prikazinda, angle savore Izraeliti, anglo džuvla, anglo čhavore the anglo cudzinci, so džanas lenca.

9

O Gibeončana thoven avri le Izraelitencia

¹ Sar pes oda došunde savore kraľa, save bešenas pro zapados le Jordanostar pro verchenge the brehengre phuva a teledar paš o Stredozemno moros dži ko verchi Libanon – o Chetitana, o Amorejčana, o Kanaančana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja – ² zgele pes jekhetane pro mariben pro Jozua the pro Izraeliti.

³ Ale sar o manuša andral o Gibeon šunde, so kerda o Jozua andro Jericho the andro Aj, ⁴ phende peske, hoj leha thovena avri. Varesave murša thode pro somara purane gone le chabeneha a ile cipune gone pre mol, so sas purane, čingerde the zaside. ⁵ Urde peske purane zaside sandalki the purane gada a ile peha the šuko trušaco maro. ⁶ Kavke džanas ko Jozua andro taboris paš o Gilgal te phenel le Izraelitenge the leske: „Avlam andral e phuv, so hiñi dur adarik. Phanden amenca e zmluva.“

⁷ O Izraeliti phende le Gibeončanenge*: „A so te bešen kade pašes paš amende? Sar tumenca šaj phandas e zmluva?“

⁸ „Sam tire služobñika,“ odphende le Jozuaske.

⁹ O Jozua lendar phučla: „Ko san a khatar san?“

⁹ Odphende leske: „Amen avlam andral e phuv, so hiñi igen dur, bo šundam pal o RAJ, tumaro Del. Šundam pal savoreste, so kerda andro Egipt ¹⁰ a mek the pal oda, so kerda ole duje amorejike kralenge pal o Jordan: le češboñike kraliske le Sičonoske the le bašañike kraliske le Ogoske, savo bešelas andro foros Aštarot. ¹¹ Vašoda amenge amare

* 9:7 9,7 O Gibeončana sas Chivija.

vodci le savore manuš a andral amari phuv phende: „Len tumenge chaben pro drom, džan arakhen tumen lenca a phenen lenge: „Amen sam tumare služobníka, phanden amenca akana zmluva.“ ‘ 12 Kada hin amaro maro, so peske ilam kheral mek tato, sar avlam ke tumende. A akana dikhen! Šučila avri a ačila trušaco. 13 Kala hine amare cipune gone pre mol. Sar peske len pherdžardam, sas neve. Dikhen, akana hine čingerde. Amare gada the o sandalki hine zničimen le bare dromestar.“

14 O Izraelika murša ile lengre chabenestar, ale le RAJESTAR pes pal ada na phuče. 15 O Jozua lenca phandla e zmluva andro smirom a dovakerda pes, hoj len mukela te dživel. O vodci le Izraeloskre pre oda priačhile la veraha.

16 Ale pal o trin džives, sar peha phandle e zmluva, došunde pes, hoj ola manuša bešen pašes paš lende. 17 Avke pes o Izraeliti mukle te džal pro drom a pro trito džives doavle andre lengre fori: O Gibeon, e Kefira, o Beerot the o Kirjat-Jearim. 18 Ale o Izraeliti len na murdarde, bo o vodci ile vera pro RAJ, pro Del le Izraeloskro. Savore Izraeliti namištes vakerenas pro vodci, 19 ale on odphe: „Ilam vera pro RAJ, pro Del le Izraeloskro. Vašoda akana našti lenca nič keras. 20 Mušinas len te mukel te dživel, hoj amen o Del te na marel vaš e vera, savi len diňam.“ 21 Palis lengre mek phende: „Mukas len te dživel! Mi ačhen lendar ola, ko čingeren o kašta, the ola, ko hordinen savorengre o paňi.“ Kavke o vodci dolikerde o lav, so dine le Gibeončanen.

22 Palis o Jozua len vičinda a phenda lenge: „Soske amenca thođan avri? Phenda amenge, hoj san igen dural, ale bešen pašes paš amende! 23 Vašoda san akana prekošle a ačhena otroka pro furt! Čingeren a kašta a hordinena o paňa prekal o kher mire Devleskro!“

24 On phende le Jozuaske: „Tire služobníka pes igen daranas pal o dživipen. Phende amenge, hoj o RAJ, tiro Del, phenda peskre služobníkoske le Mojžišoske, hoj tumenge te del cali phuv a te murdarel savore manušen odarik anglal tumende. Vašoda avke kerđam. 25 Akana sam andre tire vasta. Ker amenca oda, so gondolines, hoj hino lačo the čačipnaskro.“ 26 Ov kerda lenca oda, hoj len ila avri andral o vasta le Izraelitengre a na murdarde len. 27 A oda džives lendar o Jozua kerda peskre sluhen, save mušinas te čingerele o kašta a te hordinel o paňi prekal savore Izraeliti the prekal le RAJESKRO oltaris pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. A kada hin oda, so keren dži adadžives.

10

O Jozua zvitazinel upral o pandž amorejika kraľa

1 O Jeruzalemsko kralis Adoni-Cedek igen predarandila, sar šunda, hoj o Jozua zaila o foros Aj a zničinda les the leskre kralis avke, sar kerda the le Jerichoha the leskre krafiha, a sar šunda the oda, hoj o manuša andral o Gibeon pes dovakerde, hoj ačhena andro smirom le Izraelitenc a hoj bešen maškar lende. 2 Ov the leskre manuša pes daranas, bo o Gibeon sas baro foros sar jekh le kralengre forendar. O Gibeon sas bareder sar o foros Aj a savore murša odarik pes džanenas te marel. 3 Vašoda o kralis Adoni-Cedek vičinda le kralen andral aver fori: le Hoham andral o Hebron, le Piream andral o Jarmut, le Jafijah andral o Lachiš the le Debir andral o Eglon. 4 Mangelas len: „Aven ke mande a pomožinen mange te domare o foros Gibeon, bo pes dovakerde, hoj ačhena andro smirom le Jozuaha the le Izraelitenc.“

5 Avke pes zgele ola pandž amorejika kraľa andral o Jeruzalem, Hebron, Jarmut, Lachiš the Eglon. Avle savore peskre slugadenca paš o Gibeon a ode pes rozthode a gele pro mariben pre leste.

6 Avke o Gibeončana dine te džanel le Jozuaske andro taboris paš o Gilgal: „Ma omuk tire služobníken! Sigo av ke amende! Pomožin amenge a zachraňin amen, bo savore amorejika kraľa, save bešen pre le verchengri phuv, pes pre amende kiden pro mariben.“

7 O Jozua geľa andral o Gilgal savore slugadenca the zorale muršenca pro mariben.

8 O RAJ phenda le Jozuaske: „Ma dara tut lendar, bo diňom tuke len andro vasta. Njiko lendar anglal tute na obačhela.“

9 O Jozua džalas cali rat andral o Gilgal a avla pre lende akor, sar na užarenas. 10 O RAJ kerda, hoj o Amorejčana la daratar ačhile sar bi e godi anglo Izraeliti. Paš o Gibeon o Izraeliti igen but dženen murdarde a denašenas pal lende le dromeha upre pro Bet-Choron a murdarenas len dži paš e Azeka the Makeda. 11 Sar denašenas le Izraelitendar tele pal o brehos le dromeha andral o Bet-Choron, o RAJ diňa, hoj pre lende andral o ņebos te perel bare legošna krupi sar bara dži paš e Azeka avke, hoj ola, ko mule le legošne krupendar, sas buter sar ola, kas murdarde o Izraeliti le šablenc a.

¹² Oda džives, sar o RAJ diña le Izraelitenge te zvitazinel upral o Amorejčana, o Jozua pes modlinda ko RAJ a anglal calo Izrael phenda:

„Khamėja, zaačhav tut upral o Gibeon a tu, čhonoreja, upral e dolina Ajalon!“

¹³ Avke o kham the o čhonoro zaačhile, medik o manuša na zvitazinde upral peskre nepřijateľa. Oda hin pisimen andro zvitkos le Jašariskro.

O kham zaačhila maškar o ňebos a calo džives na zageľa. ¹⁴ Ajs o džives na sas aňi anglođa aňi paloda, hoj o RAJ kavke te šunel avri le manušes. O RAJ pes čačes marelas vaš o Izrael.

¹⁵ Palis o Jozua geľa pale andro taboris Gilgal a calo Izrael leha.

¹⁶ Ola pandž kraľa denašle a garude pes andre jaskiňa paš e Makeda. ¹⁷ Avke le Jozuaske avle te phenel: „Arakhle pes ola pandž kraľa. Garuven pes andre jaskiňa paš e Makeda.“ ¹⁸ O Jozua phenda: „Zachiven e chev andre jaskiňa bare barenca a ačhaven paš late le muršen, hoj te stražinen.“ ¹⁹ Ale tumen ma zaačhen. Džan pre tumare nepřijateľa palunestar a ma domuken lenge te džal pale andre peskre fori, bo o RAJ tumaro Del, tumenge len diňa andro vasta.“

²⁰ O Jozua the o Izraeliti preačhile o mariben peskre nepřijatelencia a murdarde maj savoredženen avri. Ale varesave predžidile, denašle a dochudle pes andre peskre ohradzimen fori. ²¹ Savore manuša le Jozuaske doavle pale mištes andro taboris ko Jozua paš e Makeda. Niško peske imar na opovažinda te phenel aňi lav pro Izraeliti.

²² Avke o Jozua phenda: „Phundraven e chev andre jaskiňa a anen ke mande ole pandže kraľen.“ ²³ Kerde oda a ande ke leste andral e jaskiňa ole kraľen andral o Jeruzalem, Hebron, Jarmut, Lachiš the Eglon. ²⁴ Sar ole kraľen ande ke leste, o Jozua vičinda savore Izraeliten a le velitelenge, save avle leha, phenda: „Aven a uštaren le pindrenca pro meňa kale kralenge!“ On avle a uštarde lenge pro meňa.

²⁵ Palis lenge o Jozua phenda: „Ma daran tumen aňi ma izdran! Aven zorale a odvážna, bo kada kerela o RAJ savore tumare nepřijatelencia, pre save džana pro mariben.“ ²⁶ Palis o Jozua len diňa te murdarel a te figinel pro pandž stromi. Ode sas figimen, medik na zaračila.

²⁷ Sar zaračolas, diňa len o Jozua te lel tele a te čhivel andre jaskiňa, andre savi pes imar anglođa garuvenas. Palis zakerde e chev andre jaskiňa le bare barenca, so hine ode dži adadžives.

O Jozua zalel buter phuva

²⁸ O Jozua mek oda džives zaila o foros Makeda a le manušen odarik murdarđa la šablaha. Niškas na mukľa te dživel. Le kraľiha andral e Makeda kerđa avke, sar anglođa le kraľiha andral o Jericho.

²⁹ Palis o Jozua savore Izraelitencia geľa andral e Makeda andro foros Libna a mukľa pes pre leste pro mariben. ³⁰ The kada foros le kraľiha diňa o RAJ le Izraelitenge andro vasta. Marenas len le šablencia a murdarde savore manušen odarik – niškaske na dine te predživel. Lengre kraľiha kerđa avke sar le kraľiha andral e Jericho.

³¹ Palis o Jozua pregela cale Izraeloha andral e Libna andro foros Lachiš. Ode pes rozthode a gele pro mariben pro manuša andral oda foros. ³² O RAJ diňa o foros Lachiš le Izraelitenge a pro dujto džives les zaila. Murdarde savoren le šablencia, avke sar oda kerde andre Libna. ³³ Akor o kraľis Horam avľa pro mariben andral o foros Gezer te pomožinel le kraliske andro Lachiš, ale o Jozua zvitazinda upral leste the upral leskre manuša avke, hoj niško lendar na predžidila.

³⁴ Palis o Jozua pregela andral o Lachiš savore Izraelitencia andro foros Eglon a ode pes rozthode a gele pre leste pro mariben. ³⁵ Mek oda džives les zaila. Murdarde le šablencia savoren, save sas andro foros, avke sar oda kerde le foroha Lachiš.

³⁶ Palis o Jozua savore Izraelitencia gele andral o Eglon ko foros Hebron pro mariben. ³⁷ Zaila les a murdarde savoren le kraľiha a mek the savoren andro gava, so sas pašal oda foros. Na mukle niškas te dživel. Avke sar oda kerde andro Eglon, ola gava zničinde a na mukle niškas te dživel.

³⁸ Palis pes o Jozua visarđa le Izraelitencia ko foros Debir pro mariben. ³⁹ Zaila les the leskre kralenca a mek savoren andro pašutne gava a murdarde len. Na mukle niškas te dživel. Avke sar kerde le forenca Hebron the Libna a lengre kralenca, kerde the le foroha Debir a leskre kraľiha.

⁴⁰ Kavke o Jozua zvitazinda upral savore kraľa andre cali phuv: pre le verchengri phuv the andre e pušta pro juhos, pre le brehengri phuv the pre vichodno sera le verchengri – na mukľa niškas te dživel. Murdarđa savoren, avke sar phenda o RAJ, o Del le Izraeloskro. ⁴¹ O Jozua len murdarđa le forostar Kadeš-Barnea džiče ke Gaza a

cali phuv Gošen dži ko Gibeon. ⁴² Savore kralen lengre phuvenca zaila jekhvareste, bo o RAJ, o Del le Izraeloskro, pes marelas vaš o Izrael.

⁴³ Palis pes o Jozua savore Izraelitenca visarda andro taboris Gilgal.

11

O Jozua zvitazinel upral o kralis Jabin

¹ Sar pes oda došunda o kralis Jabin andral o Chacor, diña te vičinel le kralis Jobab andral o Madon, le kralen andral o Šimron the andral o Achšaf, ² the le kralen, save bešenas pro severna verchi a teleder andre dolina Jordan pro juhos le Galilejske morostar the pre le brehengri phuv Šefela a the pašal o Dor pro zapados. ³ Diña te vičinel the le Kanaančanen pal o zapados the pal o vichodos, le Amorejčanen, le Chetitanen, le Perizejen, le Jebusejen pal le verchengri phuv the le Chivijan tel o verchos Chermon andre phuv Micpa. ⁴ O krala avle savore peskre armadaenca – ajci slugađa sar e pošl paš o brehos le moroskro. A sas len igen but graja the verdana pro mariben. ⁵ Kala savore krala pes sthode jekhetane a kerde peske taboris paš o paña Merom, hoj te džan pro mariben pro Izrael.

⁶ Akor o RAJ phenda le Jozuaske: „Ma dara tut lendar, bo tajsa ipen andre kada časos merena. Me len dava andro vasta le Izraelitengre. Lengre grajenge podčhin o pindre a o verdana zlabar.“ ⁷ O Jozua peskre slugađenca sidarelas pre lende pro mariben ko paña paš o Merom. ⁸ O RAJ len diña le Izraelitenge andro vasta, zvitazinde upral lende a džanas pal lende dži ko baro foros Sidon pro severos the ko Misrefot-Majim a pro vichodos dži ke dolina Micpa. Domarde len a na mukle ņikas te dživel. ⁹ O Jozua kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ, le grajenge podčhinda o pindre a o verdana zlabarda.

¹⁰ Akor o Jozua avla pale, zaila o foros Chacor a le kralis odarik murdarda. (O kralis andral o Chacor kralinelas upral savore krališagi, so sas andre odi phuv.) ¹¹ Dojekhes odarik murdarde, na mukle ņikas te dživel a o foros zlabarde.

¹² Savore fori kale kralengre o Jozua zaila a lengre kralen phandla a murdarda la šablaha. Calkom len zničinda, avke sar leske prikazinda o Mojžiš, o služobņikos le RAJESKRO. ¹³ O Izraeliti na zlabarde o fori, so sas ačhade pro kopi, o Jozua zlabarda ča o Chacor. ¹⁴ O Izraeliti peske lenas savoro, so arakhle andre ola fori, a lenas peske the savore stadi. Ale le manušen odarik murdarenas la šablaha, medik na sas lendar murdardo dojekh, ko dichinel. ¹⁵ Avke sar o RAJ prikazinda peskre služobņikoske, le Mojžišoske, avke o Mojžiš prikazinda le Jozuaske a o Jozua oda kerda. Na mukla avri nič olestar, so le Mojžišoske prikazinda o RAJ.

O phuva, so zaila o Jozua

¹⁶ Kavke o Jozua zaila cali kadi phuv: o verchengre phuva the o brehengre phuva pro severos the pro juhos, cali pušta pro juhos, cali phuv Gošen the e dolina paš o Jordan: ¹⁷ oda le verchostar Chalak upre ko verchos Seir pro juhos dži paš o Baal-Gad, so hin andre dolina Libanon tel o verchos Chermon pro severos. Savore kralen odarik chudña a diña te murdarel. ¹⁸ O mariben kale savore kraľenca likerelas le Jozuaske igen but.

¹⁹ ņisave fori pes na dovakerde le Izraelitenca andro smirom, ča o Chivija andral o Gibeon. Savore fori o Izraeliti zaille maribnaha. ²⁰ Bo o RAJ kerda, hoj ola manuša te ačhen zoralejleskre, hoj pes te maren le Izraelitenca, hoj te aven savore zničimen a murdarde bijal o jileskeriben, avke sar le Mojžišoske prikazinda o RAJ.

²¹ Akor avla o Jozua a murdarda le Anaken pre le brehengre phuva: andral o Hebron, andral o Debir, andral o Anab the andral o judska the izraelika brehi. Zničinda len the savore lengre fori. ²² ņiko le Anakendar na ačhila andre izraeliko phuv. Ačhile ča andro fori Gaza, Gat the Ašdod.

²³ O Jozua zaila odi cali phuv avke, sar le Mojžišoske prikazinda o RAJ. O Jozua diña kadi phuv le Izraelitenge sar dedictvos, dojekhe kmeņoske diña leskro kotor. Avke le manušen andre odi phuv sas smirom le maribnastar.

12

O krala, saven o Izraeliti domarde

¹ O Izraeliti zvitazinde upral o duj krala pro vichodos le Jordanostar a zaille lengre phuva. Ola phuva chudenas le juhostar le paňestar Arnon upre pre vichodno sera le Jordanoskri dži ko verchos Chermon.

² Jekh lendar sas o amorejiko kraľis o Sichon, savo bešelas andro foros Češbon. Leskri phuv sas le forostar Aroer pro brehos le paňestar Arnon – maškaral ola dolinatar – dži ko paňi Jabok pro severos, kaj chudelas imar e phuv le Amončanengri, oda hin jepaš

phuv Gilead. ³ Leskri phuv sas le Galilejske morostar paš o Jordan dži ko Bet-Ješimot paš o verchos Pisga, so hin pro vichodos le Londe morostar.

⁴ O dujto kralis sas o Og andral o Bašan, savo ačhila posledno savore Refajendar a bešelasa andro fori Aštarot the Edrej. ⁵ Leskri phuv sas le brehendar paš o Chermon dži ke Salcha – cali phuv Bašan dži ke hrańica le Gešurčanenca the le Maachańanenca. Kralinelas upral e jepaš phuv Gilead dži ke phuv le kraliskri le Sichonoskri, savo sas andral o foros Češbon.

⁶ Upral kala duj kraļa zvifazinda le Izraelitenca o Mojžiš, o služobńikos le RAJESKRO. O Mojžiš dińa lengre phuva sar dedictvos le kmeńenge Ruben the Gad the le jepaš kmeńoske Menaše.

⁷ O Jozua the o Izraeliti zvifazinde upral o kraļa pre zapadno sera le Jordanoskri le Baal-Gadostar pro severos, so hin andre dolina Libanon, dži pro juhos ko verchos Chalak, so dzał upre ko Seir. O Jozua dińa kala phuva le izraelike kmeńenge pro furt ⁸ savoreha, so upre sas: o verchi, e brehengri phuv Šefela, e Jordańiko dolina, o brehi the e pušta Negev pro juhos. Pre kala thana bešenasa o Chetitana, o Amorejčana, o Kanaančana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁹ O Izraeliti zvifazinde upral o kraļa andre kala fori: o Jericho, o Aj, so hin paš o Betel, ¹⁰ o Jeruzalem, o Hebron, ¹¹ o Jarmut, o Lachiš, ¹² o Eglon, o Gezer, ¹³ o Debir, o Geder, ¹⁴ e Chorma, o Arad, ¹⁵ e Libna, o Adulam, ¹⁶ e Makeda, o Betel, ¹⁷ o Tapuach, o Chefer, ¹⁸ o Afek, o Šaron, ¹⁹ o Madon, o Chacor, ²⁰ o Šimron-Meron, o Achšaf, ²¹ o Taanach, o Megido, ²² o Kedeš, o Jokneam andro Karmel, ²³ Dor paš o brehos le moroskro, o Gojim andre Galileja ²⁴ the e Tirca. Jekhetane oda sas tranda the jekh (31) kraļa.

13

O phuva, so mek na sas zaile

¹ Sar imar sas o Jozua igen phuro, o RAJ leske phenda: „Tu sal imar phuro a hin tuke imar but berš, ale ačhile ode but phuva, so o Izraeliti mek na zaile.

² Ačhile mek o phuva le Filišćincengre the le Gešurčanengre. ³ O phuva, pal save phenen, hoj hine le Kanaančanengre, le pańestar Šichor, so dzał pro vichodos le Egiptostar, dži pro severos paš o Ekron. Ode bešen pandž filišćinika kraļa andral e Gaza, andral o Ašdod, andral o Aškalon, andral o Gat the andral o Ekron. Ačhila mek e phuv le Avičanengri ⁴ pro juhos, e phuv le Kanaančanengri the e phuv Meara, so hińi le Sidončanengri, dži ko Afek, so hińi e phuv le Amorejčanengri. ⁵ Ačhila the e phuv le Gebalčanengri the calo Libanon pro vichodos le Baal-Gadostar paš o verchos Chermon dži prekal le verchengro drom Lebo-Chamat.

⁶ Me anglal o Izraeliti tradava avri savore Sidončanen, so bešen maškar o verchi Libanon dži ko Misrefot-Majim. Tu akana le losoha rozdelin le Izraelitenge o phuva avke, sar tuke phendom. ⁷ Rozdelin kadi phuv le eńa kmeńenge the le jepaš kmeńoske Menaše, hoj te avel lengri.“

O phuva pro vichodos le Jordanostar

⁸ O kmeńos Ruben the Gad a jepaš kmeńos Menaše chudle o dedictvos, savo lenge dińa o Mojžiš, o služobńikos le RAJESKRO, pro vichodos pal o Jordan.

Lengri phuv chudelas ⁹ le forostar Aroer pro brehos paš e dolina Arnon dureder ko foros, so hino maškar odi dolina, the ko rovno than le Dibonostar dži ko foros Medeba. ¹⁰ On chudle savore fori le amorejike kraliskre le Sichonoskre, savo kralinelas andro Češbon, dži ke phuv le Amončanengri. ¹¹ Chudle mek o Gilead, e phuv le Gešurčanengri the le Maachańanengri, savore verchi paš o Chermon the cali phuv Bašan dži ke Salcha. ¹² E phuv Bašan sas angloda le kraliskri le Ogoskri, savo bešelasa andro Aštarot the andro Edrej. Ov ačhila posledno savore Refajendar, upral save o Mojžiš zvifazinda a saven tradńa avri. ¹³ Ale o Izraeliti na tradle avri le Gešurčanen the le Maachańanen, vašoda dži adadžives bešen maškar lende.

¹⁴ O Mojžiš na dińa ĩisavi phuv le kmeńos Levi sar dedictvos, bo o RAJ o Del le Izraeloskro lengre phenda: „Na chudena o phuva, ale ča o obeti, so ena labarde pre miro oltaris.“

¹⁵ Kada hin e phuv, so o Mojžiš dińa le kmeńoske Ruben pal leskre fameliji:

¹⁶ Pro juhos lengri phuv chudelas le forostar Aroer, so hino pro brehos paš e dolina Arnon - lengre sas the o foros maškar e dolina the e phuv dži ke Medeba, ¹⁷ o foros Češbon the savore leskre fori, so hine pre odi phuv: o Dibon, o Barnot-Baal, o Bet-Baal-Meon, ¹⁸ e Jahca, o Kedemot, o Mefaat, ¹⁹ o Kirjatajim, e Sibma the o Ceret-Šachar pro brehos andre dolina, ²⁰ o Bet-Peor tel o verchos Pisga the o Bet-Ješimot. ²¹ Chudle mek savore fori pre odi phuv the calo krališagos le amorejike kraliskro le Sichonoskro, savo kralinelas andro Češbon. O Mojžiš zvitazinda upral leste the upral o midijaňika vodci, save sas o Evi, o Rekem, o Cur, o Chur the o Reba: Kala savore sas o vodci le kraliskre le Sichonoskre. ²² O Izraeliti murdarde the le vrašcos le Balaam, le Beoriskre čhas. ²³ Pro zapados e phuv le Rubenčanengri chudelas le brehostar Jordan. Kala fori the kala gava chudle o fameliji le Rubenčanengre sar dedictvos.

²⁴ O Mojžiš diňa the dedictvos dojekha famelija andral o Gadoskro kmeňos.

²⁵ Sas lenge dino o foros Jazer, savore fori andro Gilead the jepaš phuv le Amončanengri dži ko Aroer, so hino pašes paš e Raba, ²⁶ le Češbonostar ko Ramat-Micpa the Betonim; le forostar Machanajim dži ko than Lo-Debar. ²⁷ Tele andre dolina Jordan chudle o fori Bet-Haram, Bet-Nimra, Sukot the Cafon a the oda, so ačila la phuvatar le Sichonoskra, savo sas kralis le Češbonoskro, the e vichodno sera le Jordanoskri dži paš o Galilejsko moros. ²⁸ Kala fori the gava chudle o fameliji andral o kmeňos Gad sar dedictvos.

²⁹ O Mojžiš diňa le famelijen andral o jepaš kmeňos Menaše kala phuva sar dedictvos:

³⁰ Le forostar Machanajim pro severos, cali phuv Bašan - o krališagos le kraliskro Ogoskro. Andro Bašan sas šovardeš (60) gava, so zaila o Jair. ³¹ O čhave le Machiroskre, savo sas o čhavo le Menašeskro, chudle jepaš phuv Gilead, o fori Aštaret the Edrej, kaj bešelas o kralis Og.

³² Kala phuva rozdelinda o Mojžiš andre moabiko phuv pal o Jordan, pro vichodos le Jerichostar. ³³ Le kmeňos Levi o Mojžiš na diňa ňisavo dedictvos, bo o RAJ, o Del le Izraeloskro, hino lengro dedictvos, avke sar len diňa lav.

14

O Jozua rozdelinel o phuva pro zapados le Jordanostar

¹ Kala hine o phuva, so o Izraeliti chudle andro Kanaan, avke sar lenge dine andro dedictvos o rašaj Eleazar the o Jozua, o čhavo le Nunoskro, a the o vodci le Izraeloskre kmeňengre. ² O dedictvos chudle prekal o losos o eňa the jepaš kmeňi, avke sar oda prikazinda o RAJ prekal o Mojžiš. ³ O Mojžiš imar diňa duj the jepaš kmeňenge o dedictvos pal o Jordan, ale le Leviten na diňa ňič. ⁴ Le Jozefoskre čhavendar sas duj kmeňi: o Menaše the o Efrajim. Le Leviten na diňa andre odi phuv ňisavo dedictvos. Chudle ča fori kaj te bešel a the mali prekal o dobitkos the prekal o stadi. ⁵ O Izraeliti peske rozdelinde e phuv avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O Hebron hin dino le Kaleboske

⁶ Sar sas o Izraeliti mek andro Gilgal, avle ko Jozua o manuša andral o kmeňos Juda. O Kaleb, o čhavo le Jefunoskro andral e keniziko famelija, leske phenda: „Tu džanas mištes, so pal ma the pal tu phenda o RAJ le Devleskre manušeske le Mojžišoske andre Kadeš-Barnea. ⁷ Sas mange saranda (40) berš, sar man o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, bičhada andral e Kadeš-Barnea, hoj te predikhav e phuv. Me leske phendom o čačipen pal oda, so dikhľom. ⁸ Mire phrala, so manca džanas, darade avri le manušen. Ale me man likeravas le RAJESTAR, mire Devlestar. ⁹ Mek oda džives o Mojžiš ila vera: ‚E phuv, pal savi phirehas, ela tiro the tire čhavengro dedictvos pro furt, bo tut likerahas le RAJESTAR, mire Devlestar, cale jileha.‘ ¹⁰ Akana, šun! O RAJ man dži akana likerelas paš o dživipen, avke sar phenda. Pregela imar saranda the pandž (45) berš akorestar, sar oda o RAJ phenda le Mojžišoske. Oda sas akor, sar mek o Izraeliti phirenas pal e pušta, a akana mange imar hin ohtovardeš the pandž (85) berš. ¹¹ Mek the adadžives som ajso zoralo, sar somas akor, sar man bičhada o Mojžiš. Ajsi zor, savi man sas akor, te džal andro mariben, ajsi man hin the adadžives. ¹² Vašoda mange de akana kala brehi, pal save andre oda džives vakerehas o Mojžiš. Bo tu korkoro akor šundal, hoj ode hine o Anaka the o bare ohradzimen fori. Ale o RAJ mange pomožinela a tradava len avri, avke sar oda phenda o RAJ.“

¹³ Avke o Jozua požehñinda le Kaleb, le Jefunoskre čhas, a diña leske o foros Hebron sar lesko dedictvos. ¹⁴ O Kaleb chudña o Hebron sar dedictvos, bo pes furt likerelas le RAJESTAR, le Izraeloskre Devlestar. ¹⁵ Angloda pes o Hebron vičinelas Kirjat-Arba, bo o Arba sas nekbareder manuš maškar o Anaka.

Palis sas andre odi phuv smirom le maribnastar.

15

O phuva le Judaskre

¹ O fameliji andral o kmeños Juda chudle prekal o losos odi phuv, so džal dži paš e phuv Edom, dži paš e pušťa Sin pro juhos.

² Pro juhos odi phuv chudel paš o brehos le Londe morostar, paš o moroskro agor, so hin dži tele pro juhos, ³ džal pro juhos prekal le verchengro drom Akrabim andre pušťa Sin a odarik džal pro juhos la Kadeš-Barneatar. Palis chudel pašal o Checron upre ko Adar, kaj visalol ke Karka, ⁴ odarik dureder ko Acmon a džal dži paš o pañi Egipt a ole pañestar dži paš o moros.

⁵ E vichodno hrañica la phuvakri le kmeñoskri Juda hin o Londo moros; džal dži ode, kaj o Jordan čulal andre leste.

Ode chudel e severno hrañica ⁶ a džal dži upre paš e Bet-Chogla a predžal khatar o severos la Bet-Arabatar upre ke skala le Bohanoskri, le Rubenoskre čhaskri. ⁷ Palis leskri phuv chudel upre la dolinatar Achor ko Debir a odarik pes visarel pro severos ko Gilgal, so hino pre severno sera ola dolinatar paš o drom Adumim, odarik džal dureder ko paña En-Šemeš the ko En-Rogel. ⁸ Palis leskri phuv džal dureder upre andre dolina Ben-Hinom pro juhos le Jebusejengre forostar – oda hin Jeruzalem. Dureder džal dži upre ko verchos pro zapados le forostar the pro severos la Refajengra dolinatar. ⁹ Palis leskri phuv chudel le verchostar tele ko than, khatar chudel te džal o pañi Neftoach, dureder ko fori pašes paš o verchos Efron, palis tele ke Baala – oda hin o Kirjat-Jearim. ¹⁰ La Baalatar palis pes visarel pro zapados ko verchos Seir a predžal pro severos le verchostar Jearim – oda hin Kesalon – a lestar tele ko Bet-Šemeš dži ke Timna. ¹¹ Palis chudel pro severos le verchostar Ekron, visarel pes ko Šikron, džal dureder ko verchos Baala, palis ko Jabneel a dži paš o moros.

¹² E zapadno hrañica la phuvakri, so chudña o kmeños Juda, hin o Stredozemno moros.

Kala hine o hrañici prekal o kmeños Juda pal leskre fameliji.

E phuv le Kaleboskri

¹³ O Jozua diña le Kaleb, le Jefunoskre čhas, kotor le Judaskre phuvendar, avke sar leske oda phenda o RAJ. Diña leske o foros Kirjat-Arba, oda hin o Hebron. Oda foros sas le Arbasoskro, savo sas dad le Anakoskro. ¹⁴ O Kaleb odarik čhida avri le Anakoskre trine čhaven: le Šešaj, le Achiman the le Talmaj. ¹⁵ Odarik džanas pro mariben ko foros Debir, so pes angloda vičinelas Kirjat-Sefer. ¹⁶ Akor o Kaleb phenda: „Oleske, ko zvížaznela upral o foros Kirjat-Sefer a zalela les, dava mira čha la Achsa romñake.“ ¹⁷ O Otniel, o čhavo le Kenazoskro, savo sas phral le Kaleboske, zaiľa odi phuv a avke chudña la Achsa romñake.

¹⁸ Sar peske la iľa romñake, o Otniel la kerda upre, hoj peskre dastestar te mangel mala. Sar geľa tele pal o somaris, o Kaleb latar pučľa: „So kames?“

¹⁹ Oj odphenda: „Požehñin man le daroha. Te mange imar diňal e pušťa Negev, de mange the o paña.“ Avke o Kaleb lake diña o uprune the o telune prameňa.

²⁰ Kada hin o dedictvos le Judaskre kmeñoskro pal lengre fameliji. ²¹ Kala sas o fori le kmeñoskre Juda pro juhos dži paš e hrañica le Edomoskri:

o Kabceel, o Eder, o Jagur, ²² e Kina, e Dimona, e Adada, ²³ o Kedeš, o Chacor, o Jitnan, ²⁴ o Zif, o Telem, o Bealot, ²⁵ e Chacor-Chadata, o Kerijot-Checron, oda hin Chacor, ²⁶ o Amam, e Šema, e Molada, ²⁷ e Chacar-Gada, o Češmon, o Bet-Palet, ²⁸ o Chacar-Šual, e Beer-Šeba, e Bizjotja, ²⁹ e Baala, o Ijim, o Ecem, ³⁰ o Eltolad, o Kesil, e Chorma, ³¹ o Ciklag, e Madmana, e Sansana, ³² o Lebaot, o Šilchim, o Ajin-Rimon: jekhetane bišueňa (29) fori the lengre gavenca.

³³ Pre brehengri phuv Šefela oda sas kala fori:

o Eštaol, e Cora, e Ašna, ³⁴ o Zanoach, o En-Ganim, o Tapuach, o Enam, ³⁵ o Jarmut, o Adulam, o Socho, e Azeka, ³⁶ o Šaarajim, o Aditajim, e Gedera the o Gederotajim: dešuštar (14) fori the lengre gavenca.

³⁷ Lengre fori sas the o Cenan, e Chadaša, o Migdal-Gad, ³⁸ o Dilan, e Micpa, o Jokteel, ³⁹ o Lachiš, o Bockat, o Eglon, ⁴⁰ o Kabon, o Lachmas, o Kitliš, ⁴¹ o Gederot, o Bet-Dagon, e Naama the e Makeda; dešušov (16) fori the lengre gavenca.

⁴² Lengre fori sas the e Libna, o Eter, o Ašan, ⁴³ o Jiftach, e Ašna, o Necib, ⁴⁴ e Keila, o Achzib the e Mareša; eña fori lengre gavenca.

⁴⁵ Sas lengro the o foros Ekron le cikne forenca the le gavenca; ⁴⁶ a le Ekronstar dži ko moros savore fori paš o foros Ašdod lengre gavenca. ⁴⁷ O Ašdod the Gaza leskre cikne forenca the gavenca a odarik savoro dži ko pañi Egipt the ko brehos le Stredozemne moroskro.

⁴⁸ Chudle mek o fori pro brehi:

o Šamir, o Jatir, o Socho, ⁴⁹ e Dana, e Kirjat-Sana, oda hin Debir, ⁵⁰ o Anab, o Eštemo, o Anim, ⁵¹ o Gošen, o Cholon the o Gilo: dešujekh (11) fori the lengre gavenca.

⁵² O Arab, e Duma*, o Ešan, ⁵³ o Janum, o Bet-Tapuach, e Afeka, ⁵⁴ e Chumta, e Kirjat-Arba (oda hin o Hebron) the o Cior: eña fori the lengre gavenca.

⁵⁵ O Maon, o Karmel, o Zif, e Juta, ⁵⁶ o Jezreel, o Jokdeam, o Zanoach, ⁵⁷ o Kajin, e Gibeá the e Timna: deš fori the lengre gavenca. ⁵⁸ O Chalchul, o Bet-Cur, o Gedor, ⁵⁹ o Maarat, o Bet-Anot the o Eltekon: šov fori the lengre gavenca.

⁶⁰ O Kirjat-Baal, oda hin Kirjat-Jearim, the e Raba: duj fori the lengre gavenca.

⁶¹ Pre pušta chudle e Bet-Araba, o Midin, e Sechacha, ⁶² o Nibšan, o Londo foros the o En-Gedi: šov fori the lengre gavenca.

⁶³ Ale o manuša le Judaskre našti čivenas avri le Jebusejen andral o Jeruzalem, avke ačhile dži adadžives te bešel paš lende.

16

O phuva le Efrajimskre the le jepaš Menašeskre

¹ E phuv, so sas diñi prekal o losos le Jozefoskre čavenge, chudel le Jordanostar paš o Jericho pro vichodos le Jerichoskre pañendar a e hrañica džal dži pre pušta a upre ko brehi le Beteloskre, ² palis dureder ko Luz, odarik ko Atarot – ke phuv le Arkijengri – ³ dureder pro zapados ke phuv le Jafletengri dži ke phuv ko Teluno Bet-Choron, dži ko Gezer, a končinel dži paš o moros.

⁴ Kala phuva chudle sar dedictvos o čhave le Jozefoskre, o Menaše the o Efrajim.

⁵ Le kmeňoske Efrajim sas dine pal leskre fameliji kala phuva:

Ola phuva chuden le Atarot-Adarostar dži ko Upruno Bet-Choron ⁶ a dureder e hrañica džal ko moros, pro severos le Michmetatostar, palis pro vichodos andro Taanat-Šilo a pašal leste pro vichodos predžal ko Janoach. ⁷ Khatar o Janoach džal tele andro Atarat the ke Naara a predžal pašes paš o Jericho dži ko Jordan. ⁸ Le forostar Tapuach džal e hrañica pro zapados paš o pañi Kana a končinel paš o moros. Kada dedictvos chudle o fameliji andral o kmeňos Efrajim. ⁹ The varesave fori le gavenca andral le Menašengre phuva sas dine le kmeňoske Efrajim.

¹⁰ Ale o Efrajimčana na tradle avri le Kanaančanen, save bešenas andro foros Gezer. Avke ačhile maškar lende dži adadžives, ale mušinenas prekal lende te kerel buči sar otroka.

17

O phuva le jepaš Menašeskre pro zapados

¹ O dujto jepaš kmeňos Menaše chudña pro zapados le Jordanostar prekal o losos o dedictvos, bo ov sas le Jozefoskro ešebno čavo. Le Menašeskro ešebno čavo o Machir, savo sas zoralo andro mariben, chudña o phuva Gilead the Bašan. O Machir sas dad le Gileadoskro. ² The aver fameliji andral o kmeňos Menaše chudle prekal o losos o phuva sar dedictvos: e famelija le Abiezeriskri, le Chelekoskri, le Asrieloskri, le Šechemoskri, le Cheferoskri the le Šemidasoskri. On sas o čhave le Menašeskre, savo sas čavo le Jozefoskro.

³ Ale le Celofchad na sas čhave, ča čhaja: e Machla, e Noa, e Chogla, e Milka the e Tirca. O Celofchad sas o čavo le Cheferoskro, o Chefer sas le Gileadoskro, o Gilead sas

* 15:52 15,52 E hebrejiko čhib: Ruma

le Machiroskro a o Machir sas le Menašeskro. ⁴ Avle ko rašaj Eleazar, ko Jozua, savo sas le Nunoskro čhavo, the ko vodci a phende: „O RAJ phenda le Mojžišoske, hoj the amen te del o dedictvos maškar amare phrala.“ Avke o Jozua diňa the len o dedictvos maškar lengre dadeskre phrala, avke sar phenda o RAJ. ⁵ Kavke chudňa o Menaše o phuva Gilead the Bašan pal o Jordan the mek aver deš phuva, ⁶ bo le Menašeskre čhaja chudle o dedictvos maškar leskre čhave. E phuv Gilead ačhila okle manušenje andral o kmeňos Menaše.

⁷ O phuva le Menašengre chudenas la phuvatar Ašer ko Michmetat, so hin pro vichodos le Šichemostar, a e hraňica džalas dureder pro juhos ko En-Tapuach. ⁸ E phuv pašal o Tapuach ačhila le Menašenge, ale o foros Tapuach sas le Efrajimčanengro. ⁹ E hraňica džalas dureder tele ko paňi Kana. O fori pro juhos ole paňestar maškar o Menašeskre fori hine le Efrajimoskre. Leskri hraňica džalas dureder pre severno sera ole paňestar dži ko Stredozemno moros. ¹⁰ Pro juhos le paňestar Kana e phuv sas le Efrajimoskri a pro severos le Menašeskri. Leskri hraňica pro zapados sas o Stredozemno moros. Pro severozapados leskra phuvatar sas o Ašer a pro severovichodos sas o Jisachar.

¹¹ Andro phuva le Jisacharoskre the le Ašeroskre o Menaše chudňa o fori Bet-Šean, Jibleam, Dor, En-Dor, Taanach the Megido lengre gavenca. Oda foros Dor sas paš o brehos le moroskro.

¹² O kmeňos Menaše našti zaila kala fori a avke o Kanaančana ode bešenasa dureder. ¹³ Sar o Izraeliti zorafile, ispidenas pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale našti len tradle avri.

¹⁴ Andre jekh džives le Jozefoskre čhave – o kmeňi Menaše the Efrajim – phende le Jozuaske: „Soske amen diňal sar dedictvos ča ajci sikra phuva? Se amen sam baro narodos, bo o RAJ amen dži akana požehňinelas.“

¹⁵ O Jozua lenge odphenda: „Te san ajci but a o brehi andro Efrajim tumenge hine frima, džan andre phuv ko Perizeja the ko Refaja a ode čhingeren avri o veš, hoj tumen te el phuv.“

¹⁶ O čhave le Jozefoskre phende: „O brehi amenge hine frima, ale savore Kanaančanen, save bešen andre dolina, hin trastune verdana. Ola trastune verdana hin olen, save bešen andro Bet-Šean paš leskre gava, the olen, save bešen andre dolina Jezreel.“

¹⁷ O Jozua phenda le Efrajimoskre the le Menašeskre kmeňenge: „San baro narodos, saves hin bari zor. Na ela tut ča jekh kotor la phuvatar, ¹⁸ ale the o brehi ena tire. Te ode hin veš, čhinger les avri a ela tiro dži pre leskro agor, bo tradeha avri le Kanaančanen, kajte len hin trastune verdana a hine zorale.“

18

O phuva le Benjaminoskre

¹ Sar savore Izraeliti zaila e phuv, zgele pes jekhetane andro foros Šilo a ačhade ode o Svetostankos. ² Maškar o Izraeliti ačhile mek efa kmeňi, savenge mek na sas dino o dedictvos.

³ Avke o Jozua phenda le Izraelitenge: „Dži kana kamen te užarel, hoj tumenge te zalen e phuv, so tumenge diňa o RAJ, o Del tumare dadengro? ⁴ Kiden tumenge avri trine muršen dojekhe kmeňostar. Me len bičhavava, hoj te predžan e phuv a te zapisinen andre o phuva prekal dojekh kmeňos. Palis mi aven ke ma. ⁵ Mi rozdelinen odi phuv pro efa kotora. O kmeňos Juda ačhela ode, kaj hino pro juhos, a o kmeňi le Jozefoskre pro severos. ⁶ Zapisinen andre o efa kotora ola phuvakre a anen oda ke mande. Me tumenge čhivava o losos anglo RAJ, amaro Del. ⁷ O Leviti na chudena kotor ola phuvatar maškar tumende, bo lengro dedictvos hin oda, hoj hine le RAJESKRE rašaja. O Gad, o Ruben the o jepaš kmeňos le Menašeskro chudle pro vichodos pal o Jordan o dedictvos, so lenge diňa o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO.“

⁸ Ola murša pes mukle pro drom. O Jozua lenge phenda: „Džan, predžan e phuv a zapisinen andre o thana pre odi phuv, palis aven pale ke ma. Kade andro Šilo tumenge čhivava o losos anglo RAJ.“ ⁹ O murša odgele a pregele e phuv. Rozdelinde la pro efa kotora a zapisinde ola phuva the le forenca. Palis avle ko Jozua andro taboris paš o Šilo. ¹⁰ O Jozua lenge čhida o losos andro Šilo anglo RAJ a rozdelinda ode e phuv le Izraelitenge pal lengre kmeňi.

¹¹ O ešebno losos peľa pro kmeňos Benjamin pal lengre fameliji. Lengre phuva hine maškar o kmeňi le Judaskre the le Jozefoskre.

¹² Pre leskri severno sera e hrañica chudel paš o Jordan a odarik džal upre ko brehos pro severos le Jerichostar a predžal prekal o verchi dži ke pušfa paš o Bet-Aven pro zapados. ¹³ Odarik lengri hrañica džal dureder ko Luz, oda hin o Betel. Džal pro brehos pro juhos khatar o Luz tele andro Atarot-Adar a ko verchos pro juhos le Telune Bet-Choronostar.

¹⁴ Pre zapadno sera ole verchostar, so hino paš o Bet-Choron, e hrañica pes visarel pro juhos a džal dži paš o Kirjat-Baal – oda hin le Judaskro foros Kirjat-Jearim. Kada hin e zapadno sera lengra phuvakri.

¹⁵ Lengri južno hrañica chudel pro zapados paš o Kirjat-Jearim a džal dži paš o paña Neftoach. ¹⁶ E hrañica odarik džal dži paš o verchos, so hino angle dolina Ben-Hinom a pro severos la Refajengra dolinake, a džal tele prekal e dolina Hinom, pro juhos le Jebusejengre verchostar dži tele ko En-Rogel. ¹⁷ Palis pes visarel pro severos ko En-Šemeš. Odarik džal ko Gelilot paš o brehos Adumim a džal tele ke skala le Bohanoskri, savo sas o čhavo le Rubenoskro. ¹⁸ Palis predžal pro severos khatar o brehos Bet-Araba tele ke Jordaňiko dolina ¹⁹ a dureder džal pro severos ko verchos Bet-Chogla dži ke severno sera le Londe moroskri, kaj o Jordan džal andro moros. Oda hin e južno hrañica.

²⁰ O Jordan hin lengri vichodno hrañica.

Kada sas o dedictvos le Benjaminoskre famelijengro.

²¹ Kala hine lengre fori pal lengre fameliji:

o Jericho, e Bet-Chogla, o Emek-Kecic, ²² e Bet-Araba, o Cemarajim, o Betel, ²³ o Avim, e Para, e Ofra, ²⁴ o Kefar-Amoni, o Ofni the e Geba; dešuduj (12) fori the lengre gavenca.

²⁵ O Gibeon, e Rama, o Beerot, ²⁶ e Micpa, e Kefira, e Moca, ²⁷ o Rekem, o Jirpeel, e Tarala, ²⁸ e Cela, o Helef, o Jebus, oda hin o Jeruzalem, e Gibeal the o Kirjat-Jearim; dešuštar (14) fori the lengre gavenca.

Kada sas o dedictvos le Benjaminoskre famelijengro.

19

O phuva le Šimeonoskre

¹ O dujto losos peľa pro kmeňos le Šimeonoskro pal leskre fameliji. Lengro dedictvos sas maškar o phuva le Judaskre.

² Chudle kala fori:

E Beer-Šeba, e Šeba, e Molada, ³ o Chacar-Šual, e Bala, o Ecem, ⁴ o Eltoľad, o Betul, e Chorma, ⁵ o Ciklag, o Bet-Markabot, e Chacar-Susa, ⁶ o Bet-Lebaot the o Šaruchen: dešutrin (13) fori the lengre gavenca.

⁷ Chudle the kala fori: o Ajin, o Rimon, o Eter the o Ašan: štar fori the lengre gavenca. ⁸ Lengre hine the savore gava, so hine pašal ola fori dži ko Baalat-Ber the Rama-Negev.

Kada hin o dedictvos le Šimeonoskre kmeňoskro pal leskre fameliji. ⁹ Le Šimeonoskri phuv sas maškar e Judaskri. O dedictvos le Judaskro sas igen baro, vašoda chudle the on maškar lende o dedictvos.

O phuva le Zebulunskre

¹⁰ O trito losos peľa pro kmeňos Zebulun pal leskre fameliji:

Lengri phuv sas dži ko Sarid. ¹¹ E hrañica la phuvakri džal pro zapados ke Marala dži pre sera le Dabešetostar the ko paňi, so hino pro vichodos le Jokneamostar. ¹² Le Saridostar džal pro vichodos dži ke phuv paš o foros Kislot-Tabor a odarik ko Daberat the ke Jafia. ¹³ Odarik džal dureder pro vichodos andro Gat-Chefer, andro Et-Kacin the andro Rimon a visarel pes andre Nea. ¹⁴ Pro severos pes visarel ko Chanaton a džal dži ke dolina Jiftach-El. ¹⁵ Lengre hine the o fori o Katat, o Nahalal, o Šimron, e Jidala the o Betlehem; dešuduj (12) fori the lengre gavenca.

¹⁶ Kala fori lengre gavenca hine o dedictvos le Zebulunskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

O phuva le Jisacharoskre

¹⁷ O štarto losos peľa pro kmeňos Jisachar pal leskre fameliji. ¹⁸ Lengre phuva sas:

o Jezreel, o Kesulot, o Šunem, ¹⁹ o Chafarajim, o Šijon, o Anacharat, ²⁰ o Rabit, o Kišjon, o Ebec, ²¹ o Remet, o En-Ganim, e En-Chada the o Bet-Pacec. ²² Lengri phuv džal dži pre sera le forendar Tabor, Šachacajim the Bet-Šemeš dži paš o Jordan. Oda hin dešušov (16) fori the lengre gavenca.

²³ Kala fori lengre gavenca hine o dedictvos le Jisacharoskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

O phuva le Ašeroskre

²⁴ Pandžto losos pela pro kmeňos Ašer. ²⁵ Andre lengre phuva sas o fori:

o Chelkat, o Chali, o Beten, o Achšaf, ²⁶ o Alamelech, o Amad the o Mišal. Pro zapados lengri hrañica džal dži pre sera le forendar Karmel the Šichor-Libnat. ²⁷ Odarik pes e hrañica visarel pro vichodos andro Bet-Dagon dži pre sera la phuvatar Zebulun a paš e dolina Jiftach-El, palis pro severos ko Bet-Emek the ko Neiel a odarik džal dureder ko Kabul; ²⁸ džal ko Ebron, ko Rechob, ko Chamon the ke Kana dži ko Baro Sidon; ²⁹ palis e hrañica pes visarel ke Rama dži ko ohradzimen foros Tir, odarik pes visarel ke Chosa a džal dži ko moros. Lengre hin the o fori o Machalab, o Achzib, ³⁰ e Uma, o Afek the o Rechob: bišuduj (22) fori lengre gavenca.

³¹ Kala fori lengre gavenca hine o dedictvos le Ašeroskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

O phuva le Naftaliskre

³² O šovto losos pela pro kmeňos Naftali pal leskre fameliji.

³³ Lengri phuv chudel le Chelefostar, le dubostar paš o Caanim, džal prekal o Adami-Nekeb the o Jabneel ko Lakum dži paš o pañi Jordan. ³⁴ Odarik visaľol ko Aznot-Tabor pro zapados the ko Chukok. Pro juhos pes chudelas la phuvatar Zebulun, pro zapados la phuvatar Ašer a pro vichodos le Jordanostar. ³⁵ Lengre ohradzimen fori hin o Cidim, o Cer, o Chamat, o Rakat, o Kineret, ³⁶ e Adama, e Rama, o Chacor; ³⁷ o Kedeš, o Edrej, o En-Chacor; ³⁸ o Jiron, o Migdal-El, o Choreim, o Bet-Anat the o Bet-Šemeš: dešueña (19) fori lengre gavenca.

³⁹ Kala fori lengre gavenca hine o dedictvos le Naftaliskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

O phuva le Danoskre

⁴⁰ O eftato losos pela pro kmeňos Dan pal leskre fameliji. ⁴¹ Lengre phuva sas:

e Cora, o Eštaol, o Ir-Šemeš, ⁴² o Šaalabin, o Ajalon, e Jitla, ⁴³ o Elon, e Timna, o Ekron, ⁴⁴ o Elteke, o Gibeton, o Baalat, ⁴⁵ o Jehud, o Bene-Berak, o Gat-Rimon, ⁴⁶ o Me-Jarkon, o Rakon the e phuv paš e Joppa. ⁴⁷ Le manušenge andral o kmeňos Dan sas o phuva frima, a vašoda gele pro mariben pro foros Lešem, zaile les a le manušen odarik murdarde. Achile ode te bešel a ole foroske Lešem dine o nav Dan pal peskro dad.

⁴⁸ Kala fori le gavenca hine o dedictvos le Danoskre kmeňoskro pal leskre fameliji.

E phuv le Jozuaskri

⁴⁹ Sar o Izraeliti preačhile te rozđelinel o phuva sar dedictvos, dine the le Jozuaske, le Nunoskre čhaske, o dedictvos maškar peskre phuva. ⁵⁰ Avke sar lenge o RAJ prikazinda, dine le Jozuaske o foros Timnat-Serach pro brehi andre phuv Efrajim, so peske mangelas. Pale oda foros ačhađa a ačhila ode te bešel.

⁵¹ Kala hine o phuva, so o rašaj Eleazar, o Jozua the o vodci dine prekal o losos le Izraeloskre kmeňenge. Čhide o losi andro foros Šilo anglo RAJ paš o vchodos andro Svetostankos. A kavke dokončinde te rozđelinel e phuv.

20

O fori pro garuđipen

¹ Andre jekh džives phenda o RAJ le Jozuaske: ² „Phen le Izraelitenge, hoj peske te kiden avri o fori pro garuđipen. Bo sar o Mojžiš mek dživelas, me leske phendom, ³ hoj o manuš, savo murdarđahas varekas, ale na kamľa oda te kerel, šaj pes denašel andre ola fori te garuvel angle odi famelija, savi leske kamlahas oda pale te visarel. ⁴ Te vareko denašela andre jekh kale forendar, mi ačhel paš e brana le foroskri a le vodcenge anglavorende mi phenel, so pes ačhila. Akor les lena andre peskro foros a dena les than, kaj šaj bešel. ⁵ Te pal leste gelahas oda manuš, savo pes leske kamlahas te pomstinel, na dena les leske andro vasta, bo ov na kamľa te murdarel ole manušes sar peskre ňprijateljis. ⁶ Mi ačhel oda manuš andre oda foros, medik na ela avrišundo pro sudos anglo manuša a medik na merela o baro rašaj, savo ela andre oda časos. Palis šaj džal pale andre peskro foros, andral savo denašla.“

⁷ O Izraeliti kidle avri pro zapados le Jordanostar kala fori pro garuđipen: o Kedeš andre Galileja pro brehi le Naftaliskre, o Šichem pro brehi le Efrajimskre the e Kirjat-Arba – oda hin Hebron – pro brehi le Judaskre. ⁸ Pal o Jordan pro vichodos le Jerichostar

kidle avri o Becer pre pušta, pre phuv le Rubenčanengri, o Ramot andro Gilead andre phuv le Gadčanengri the o Golan andre phuv Bašan, so hin le Menašeskre kmeňoskri. ⁹ Kala fori kidle avri prekal savore Izraeliti the prekal o cudzinci, so pes likerenas maškar lende. Ode šaj denašela sako, ko murdarela varekas, kas na kamla te murdarel, hoj les te na murdarel e famelija, savi pes leske kamel te pomstinel le meribnaha, medik na ela avrišundo pro sudos anglo manuša.

21

O fori le Levitengre

¹ Akor avle o vodci andral o kmeňos Levi ko rašaj Eleazar, ko Jozua, ko čhavo le Nunoskro, the ko izraelika vodci ² andro foros Šilo, so hino andro Kanaan, a phende lenge: „O RAJ phenda prekal o Mojžiš, hoj amen te den fori, kaj bešaha, the mali prekal amare stadi.“ ³ Avke o Izraeliti dine le Leviten peskre dedictvostar o fori le malenca, avke sar lenge oda prikazinda o RAJ.

⁴ Ešeb čhide o losi prekal e fajta le Kohatoskri. Prekal o losos o Leviti, o čhavo le rašaskre le Aronoskre, chudle dešutrin (13) fori le kmeňendar Juda, Šimeon the Benjamín. ⁵ Okla manuša andral e fajta le Kohatoskri chudle prekal o losos deš fori le kmeňendar Efrajim, Dan the le jepaš kmeňostar Menaše.

⁶ E fajta le Geršonoskri prekal o losos chudna dešutrin fori le kmeňendar Jisachar, Ašer, Naftali the le jepaš kmeňostar Menaše andre phuv Bašan.

⁷ E fajta le Merariskri chudna pal peskre famelijí prekal o losos dešuduj (12) fori le kmeňendar Ruben, Gad the Zebulun.

⁸ Kavke o Izraeliti dine prekal o losos le Levitenge kala fori le malenca, avke sar lenge oda prikazinda o RAJ prekal o Mojžiš.

⁹ O kmeňi Juda the Šimeon dine kala fori pal lengre nava ¹⁰ le Aronoskre čhavage andral e fajta le Kohatoskri, save sas Leviti. Bo ešeb čhide o losi prekal lende.

¹¹ Dine lenge o foros Kirjat-Arba leskre malenca. Oda hin o Hebron pro brehi le Judaskre, so sas angloda o foros le Arbasoskro, le Anakoskre dadeskro. ¹² Ale o mali kale foroskre the leskre gavenca dine sar dedictvos le Kaleboske, le Jefunoskre čhaske.

¹³ Le rašaskra Aronoskra famelijake dine kala fori le malenca pro garudípen prekal o vrahi: o Hebron, e Libna, ¹⁴ o Jatir, e Eštemoa, ¹⁵ o Cholon, o Debir, ¹⁶ o Ajin, e Juta the o Bet-Šemeš: eňa fori kale duje kmeňendar.

¹⁷ Le Benjaminčanengre phuvendar lenge dine kala fori le malenca: o Gibeon, e Geba, ¹⁸ o Anatot the o Almon: štar fori.

¹⁹ Savore fori le malenca, so sas dine le Aronoskra famelijake, sas dešutrin.

²⁰ Okla Leviti andral e fajta le Kohatoskri chudle prekal o losos o fori le kmeňostar Efrajim.

²¹ Pro brehi le Efrajimioskre len dine o foros Šichem le malenca – so sas o foros pro garudípen prekal o vrahi – the o Gezer, ²² o Kibcajim the o Bet-Choron: štar fori le malenca.

²³ Le kmeňostar Dan len dine štar fori le malenca: o Elteke, o Gibeton, ²⁴ o Ajalon the o Gat-Rimon.

²⁵ Andral e phuv le jepaš kmeňoskri Menaše len dine duj fori le malenca: o Taanach the o Jibleam.

²⁶ Avke kala famelijí andral e fajta le Kohatoskri chudle deš fori le malenca.

²⁷ Le Geršonoskra fajtake andral o kmeňos Levi dine:

andral o jepaš kmeňos Menaše duj fori le malenca: o Golan andro Bašan the e Beeštera le malenca. O Golan sas o foros pro garudípen prekal o vrahi.

²⁸ Andral o kmeňos Jisachar len dine štar fori le malenca: o Kišjon, o Daberat, ²⁹ o Jarmut the o En-Ganim.

³⁰ Andral o kmeňos Ašer len dine štar fori le malenca: o Mišal, o Abdon, ³¹ o Chelkat the o Rechob.

³² Andral o kmeňos Naftali len dine trin fori le malenca: o Kedeš andre Galileja – so sas foros pro garudípen prekal o vrahi – the o Chamot-Dor the o Kartan.

³³ Kala savore fori le malenca, so chudna e fajta le Geršonoskri, sas dešutrin.

³⁴ O Leviti andral e fajta le Merariskri chudle:

le kmeňostar Zebulun štar fori le maľenca: o Jokneam, e Karta, ³⁵ e Dimna the o Nahalal.

³⁶ Andral o phuva le Rubenčanengre len dine štar fori le maľenca: o Becer, e Jahca, ³⁷ o Kedemot the o Mefaat.

³⁸⁻³⁹ Andral o kmeňos Gad len dine štar fori le maľenca: o Ramot andro Gilead – so sas foros pro garuđipen prekal o vrahı – a mek o fori Machanajim, Chešbon the Jazer.

⁴⁰ Savore fori, so chudňa e fajta le Merariskri, sas dešuduđ.

⁴¹⁻⁴² Le Leviten sas jekhetane saranda the očno (48) fori le maľenca maškar o phuva le Izraelitengre. Pašal dojekh foros le Levitengro sas maľa.

E phuv hiňi imar le Izraelitengri

⁴³ O RAJ diňa le Izraelitenge cali phuv, pal savi diňa lav la veraha lengre daden. Zaile la a gele ode te bešel. ⁴⁴ O RAJ len diňa smirom andre dojekh phuv, avke sar diňa vera lengre daden, a ničo lengre řeprijatelendar anglal lende na obačhıla. O RAJ lengre delas furt te zvitazinel upral lengre řeprijateľa. ⁴⁵ O RAJ dolıkerďa savore lava, so diňa le Izraeliten. Avke sar lengre phenda, avke pes the savoro ačhıla.

22

O vıchodna kmeňi pes visaren pale khere

¹ Akor peske o Jozua diňa te vičinel o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše. ² Phenda lengre: „Dolıkerďan savoro, so tumenge phenda o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, a šundan man andre savoreste, so tumenge phendom. ³ Na omukľan tumare phralen imar calo ada časos. Dži andre kada džives pačivalones dolıkerďan o prikazaňja le RAJESKRE, tumare Devleskre. ⁴ Ale akana imar diňa o RAJ, tumaro Del, tumare phralen smirom, avke sar len diňa lav. Akana džan pale ke tumare stani, andre tumari phuv, so tumenge diňa o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, pal o Jordan. ⁵ Den tumenge pozoris pre oda, hoj te dolıkeren o prikazaňje the o zakonos, so tumenge diňa o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO, hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, te phiren pal leskro drom, te dolıkeren leskre prikazaňje a te služinen leske cale jıleha the caľa dušaha.“

⁶ Palıs len o Jozua požeňňında a mukľa len te džal andre peskre stani. ⁷ Le jepaš kmeňoske Menaše diňa o Mojžiš o phuva andro Bašan a le avre jepaš kmeňoske diňa o Jozua o phuva lengre phralenca pro zapados le Jordanostar. O Jozua požeňňında the len, a sar len mukľa te džal andre peskre stani, ⁸ phenda lengre: „Džan pale andre tumare stani le bare barvalıpnaha, buť stadenca the rupoha, somnakaha, bronzoha, trasteha the but gadenca. Rozdelinen tumenge peskre phralenca oda, so ılan le řeprijatelendar.“

⁹ O kmeňi Ruben, Gad the o jepaš kmeňos Menaše odgele le Izraelitendar andral o foros Šilo andro Kanaan a gele pale andre peskri phuv Gilead, andre savi ačhıle te bešel, avke sar prikazında o RAJ prekal o Mojžiš.

O oltaris paš o Jordan

¹⁰ Sar avle andro Gelilot paš o Jordan mek andro Kanaan, o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše ode ačhade baro oltaris. ¹¹ O Izraeliti pes došunde, hoj o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše ačhade oltaris pre hraňica le Kanaanoskri paš o Gelilot, paš o Jordan, pre sera le Izraeloskri. ¹² Vašoda pes savore andral o Izrael zgele andro foros Šilo, hoj pre lende te džan pro marıben.

¹³ O Izraeliti bičhade le Pinchas, le Eleazaroskre čhas, savo sas rašaj, ko kmeňi Ruben, Gad the ko jepaš kmeňos Menaše andro Gilead. ¹⁴ Bičhade leha le deše vodcen, po jekhes andral dojekh kmeňos. Dojekh sas o vodcas jekha famelijake andral o Izrael.

¹⁵ Sar on avle ko kmeňos Ruben, Gad the ko jepaš kmeňos Menaše andro Gilead, phende lengre: ¹⁶ „Kada phenen savore manuša le RAJESKRE: ‚Soske tumen avke napačivalones likerdan anglo Del le Izraeloskro? Soske tumen adadžives visardan het le RAJESTAR? Ačhadan tumenge o oltaris a kaleha tumen vzburiďan le RAJESKE! ¹⁷ Čı na sas imar dos oda binos, so kerďam paš o Peor? Dži adadžives pes lestar na obžužardam a prekal kada binos avľa o merıbnaskro nasvalıben pro manuša le RAJESKRE! ¹⁸ Kamen tumen adadžives te visarel het le RAJESTAR? Te pes tumen adadžives ačhavana le RAJESKE, akor ov tajsa ela cholamen pre savore manuša andral o Izrael. ¹⁹ Te hiňi tumari phuv melardı, predžan andre phuv le RAJESKRI, kaj ačhel o stanos le RAJESKRO, a ačhen te bešel maškar amende. Ča ma vzburiďan tumen le RAJESKE aňı amenge oleha, hoj tumenge ačhaven mek aver oltaris sar oda oltaris, savo hıno le RAJESKRO, amare Devleskre. ²⁰ O Achan, o čhavo le Zerachoskro, pes likerďa napačivalones, sar peske ıla

oda, so sas tel o prekošiben, a vašoda avla le RAJESKRI choli pre calo Izrael! Vaš oda binos na mula ča ov korkoro! “

²¹ O kmeňi Ruben, Gad the o jepaš kmeňos Menaše odphende le izraelike vodcenge: ²² „O zoralo Del, o Del o RAJ! O zoralo Del, o Del o RAJ oda džanel a mi džanel the o Izrael: Te pes akana kaleha ačhavas le RAJESKE abo pes likeraras napačivalones, mek adadžives amen tumen šaj murdaren! ²³ Te peske ačhadamas oltaris, hoj pes te visaras le RAJESTAR a te obetinas pre leste e labardī obeta, e chabeneskri abo e smiromoskri obeta, mi marel amen o RAJ. ²⁴ Ale amen les ačhadam, bo darahas, hoj tumare čhave phendehas amare čhavage: ‚So tumen hin le RAJEHA, le Izraeloskre Devleha? ²⁵ Se o RAJ diňa maškar amende the maškar tumende, Rubenona the Gadona, o paňi Jordan sar hraňica. Nane tumen nič le RAJEHA!‘ Kaleha tumare čhave kerdehas, hoj amare čhave pes preačhilehas te daral le RAJESTAR. ²⁶ Vašoda amen peske phendam: ‚Ačhavas peske oltaris, ale na pre labardī obeta abo prekal aver obeta, ²⁷ ale hoj te sikavel maškar tumende the amende a the maškar amare čhave, hoj kamas te lašarel le RAJES angle leskro stanos peskre labarde, chabeneskre the smiromoskre obetenca.‘ Avke tumare čhave na phenena amare čhavage: ‚Tumen na chal nič le RAJEHA!‘ ²⁸ Bo phendam peske, te tumare čhave kavke phendehas amenge abo amare čhavage, odphenaha lenge: ‚Dikhen, amare dada ačhade oltaris ajso sar le RAJESKRO! Nane pro labarde obeti, aňi pro chabeneskre obeti, aňi pro smiromoskre obeti, ale hino sar švedkos maškar amende the tumende. ²⁹ Mi el amendar ada dur, hoj pes le RAJESTAR te visaras het a te vzburinas pes leske, te peske ačhadamas mek aver oltaris sar oda, savo hino le RAJESKRO. Na ačhavaha aver oltaris pro labarde, pro chabeneskre the pro smiromoskre obeti.‘ “

³⁰ Sar šunda o rašaj Pinchas the o vodci andral o Izrael, so phende o kmeňi Ruben, Gad the o Menaše, sas lenge oda igen pre dzeka. ³¹ O rašaj Pinchas, o čhavo le Eleazaroskro, lenge phenda: „Adadžives prindžardam, hoj o RAJ hino paš amende, bo tumen pes na likerđan napačivalones anglo RAJ. Akana zachraňindan le Izraeliten le RAJESKRA cholatar.“

³² Avke pes o rašaj o Pinchas the o vodci visarde pale le kmeňendar Ruben the Gad andral e phuv Gilead, gele andro Kanaan ko Izraeliti a phende lenge savoro, so pes ačhila. ³³ Le Izraelitenge sas oda pre dzeka a lašarenas le Devles. Imar na vakerenas pal oda, hoj pre lende džana pro mariben a zňičinena e phuv, andre savi bešenas o kmeňi Ruben the Gad.

³⁴ O kmeňi Ruben the Gad phende: „Kale oltariske das nav Ed*, bo hino sar švedkos maškar amende, hoj o RAJ hino Del.“

23

O lava le Jozuaskre angle leskro meriben

¹ O RAJ diňa le Izraeliten smirom savore lengre ňeprijatelendar, save sas pašal lende. Akorestar pregela imar but časos a o Jozua sas imar igen phuro. ² Andre jekh džives vičinda savore Izraeliten, vodcen, sudcen the uradňiken a phenda lenge: „Me som imar igen phuro. ³ Tumen dikhlan savoro, so kerda prekal tumende o RAJ, tumaro Del, kale narodenge, hoj ov korkoro pes marelas vaš tumenge. ⁴ Dikhen, tumare kmeňenge diňom prekal o losos sar đedictvos o phuva le narodengre, save mek kade ačhile, the o phuva savore narodengre, upral save zvifazindom le Jordanostar dži ko Stredozemno moros pro zapados. ⁵ O RAJ, tumaro Del, len korkoro tradela avri anglal tumende. Tradela len avri a tumen zalena lengri phuv, avke sar tumen diňa lav o RAJ, tumaro Del.“

⁶ Likeren a keren čačes savoro, so hin pisimen andro zvitkos le Mojžišoskre zakonoskro. Ma visaren tumen lestar aňi pre čači sera aňi pre balogni. ⁷ Te na chal tumen nič le narodenca, save mek ačhile maškar tumende. Aňi ma leperen pre lengre devlengre nava, ma thoven vera pre lende, ma služinen lenge aňi anglal lende ma bandon. ⁸ Ale likereren tumen le RAJESTAR, tumare Devlestar, sar oda kerenas dži adadžives, ⁹ bo o RAJ tradňa anglal tumende le bare the zorale naroden a ňiko lendar dži adadžives na obačhila. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumen diňa lav, hoj pes korkoro vaš tumenge marela, vašoda jekh tumendar zvifazinela upral o ezeros (1 000) murša. ¹¹ Den tumenge pozoris pre oda, hoj te kamen ča le RAJES, tumare Devles.

¹² Ale te tumen lestar visarena pale a te tumen likerena ole narodenca, save mek ačhile paš tumende, a te tumenge lendar lena romen vaj romňijen, ¹³ akor džanen, hoj o RAJ, tumaro Del, imar kala narodi na tradela tumendar het, ale ena tumenge sar pasca,

* 22:34 22,34 Oda hin: o švedkos.

sar zagaruđi jama, sar bičos pro dumo the sar trñi andro jakha, medik na merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diña o RAJ, tumaro Del.

¹⁴ Me imar maj merav – džav het pal kadi phuv. Gondolinen cale tumare jileha the dušaha pal oda, hoj aňi jekh le lavendar, so tumenge diña o RAJ, tumaro Del, na našlila. Savoro pes ačhila. ¹⁵ Avke sar o RAJ dolikerđa dojekh lačo lav, so tumen diña, avke pre tumende domukela the savoro nalačo, so phenda, medik na merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diña. ¹⁶ Sar na kerena pal e zmluva, so tumenge o RAJ, tumaro Del, diña, hoj la te dolikeren, a džana te služinel avre devlence a bandona anglal lende, akor ela le RAJESKRI choli upral tumende bari a sig merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diña.“

24

O Jozua prevakerel andro Šichem

¹ O Jozua vičinda savore kmeňen andral o Izrael. Vičinda lengre vodcen, sudcen the le uradňiken andro Šichem. Sar ačhenas anglo RAJ, ² o Jozua phenda savore manušenge: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Tumare dada, the o Terach, o dad le Abrahamoskro the le Nachoriskro, varekana bešenas pal o baro paňi Euftrat a služinenas avre devlence. ³ Ale me ilom tumare dades le Abraham avri andral e phuv pal o Euftrat a preligendom les prekal cali phuv Kanaan. Diňom les čhas le Izak a prekal leste les diňom pherdo čhaven. ⁴ Le Izakoske diňom le Jakob the le Ezav. Le Ezavoske diňom sar o dedictvos e brehengri phuv Seir, ale o Jakob geľa peskre čhavenca te bešel tele andro Egipt.

⁵ Palis bičhadom le Mojžiš the le Aron a maravas le Egipt bare dukhenca. Avke tumen odarik ligendom avri. ⁶ Sar tumare daden ilom avri andral o Egipt, avle ko moros, ale o Egiptana le verdanenca the le grajenca džanas pal lende pro mariben dži ko Lolo moros*. ⁷ Sar ke ma vičinenas, hoj lenge te pomožinav, bičhadom maškar tumende the maškar o Egiptana e kalí chmara. Palis phundrađom o moros a tumen pregelan, ale sar o Egiptana džanas pal tumende, diňom, hoj len o moros te zaučharel. Tumen korkore dikhlan, so lenge kerdom. Palis but berša dživenas pre pušta.

⁸ Andom tumen andre phuv le Amorejčanengri pal o Jordan. Sar pes tumenca marenas, murdardom len anglal tumende a diňom, hoj tumen upral lende te zvifazinen a te zalen lengri phuv. ⁹ Palis o moabiko kralis o Balak, o čhavo le Ciporoskro, avla pre tumende pro mariben. Diña peske te vičinel le Beoriskre čhas le Balaam, hoj tumen te prekošel. ¹⁰ Me na kamlom te šunel le Balaam, ale kerdom oda, hoj ov tumenge pale a pale te žehňinel. Avke tumen ilom avri andral leskre vasta.

¹¹ Sar pregelan prekal o Jordan a avlan paš o Jericho, marenas pes tumenca o manuša andral o Jericho a the o Amorejčana, o Perizeja, o Kanaančana, o Chetitana, o Girgašeja, o Chivija the o Jebuseja. No me tumenge diňom upral lende te zvifazinel. ¹² Bičhadom pre lende e bari dar, hoj te izđran, a tradňom len tumendar het – the soduje amorejike kralen. Na ačhila pes ada prekal tumari šabla aňi prekal tumaro lukos. ¹³ Diňom tumenge e phuv, pre savi na kerenas buči, a mek the o fori, so na ačhadan a andre save ačhilan te bešel, a chan o hroznos pal o viňičis the o olivi pal o stromos, so na sadzindan.‘

¹⁴ Vašoda akana daran le RAJESTAR, služinen leske jilestar the pačivalones a odčhiven le devlen, savenge služinenas tumare dada pal o paňi Euftrat the andro Egipt. Služinen ča le RAJESKE! ¹⁵ Ale te tumenge nane pre dzeka te služinel le RAJESKE, kiden tumenge adadžives avri, kaske kamen te služinel, či le devlence, savenge služinenas tumare dada pal o paňi Euftrat, abo le devlence andral e phuv le Amorejčanengri, andre savi bešen. Ale me the miro kher služinaha le RAJESKE.“

¹⁶ O manuša odphende: „Aňi amenge pre godi te na avel, hoj te omukas le RAJES a te služinas avre devlence! ¹⁷ O RAJ hino amaro Del. Ov ila amen the amare daden avri andral o Egipt, andral o otroctvos. Kerđa bare zazraki angle amare jakha a chraňinelas amen pro drom, pal savo džahas, the angle savore narodi, prekal save predžahas. ¹⁸ O RAJ tradňa avri anglal amende savore naroden the le Amorejčanen, save bešenas andre kadi phuv. The amen služinaha le RAJESKE, bo ov hino amaro Del!“

¹⁹ Akor phenda o Jozua le manušenge: „Našti služinen ča avke le RAJESKE, bo ov hino sveto Del, žjarlivo Del, savo tumenge na odmukela, te les na šunena a te kerena o bini. ²⁰ Te omukena le RAJES a služinena avre devlence, ov pes tumendar visarela a anela pre tumende e pohroma; zňičinela tumen, kajte angloda sas lačo ke tumende.“

* 24:6 24,6 Oda hin: o Trstínakro moros.

²¹ Ale o manuša phende le Jozuaske: „Na! Amen služinaha le RAJESKE!“

²² O Jozua lenge phenda: „Tumen korkore san tumenge švedki, hoj tumenge kidňan avri le RAJES, hoj leske te služinen.“

„He! Amen sam švedki,“ odphende.

²³ Vašoda o Jozua phenda: „Akana zňičinen savore devlen, so tumen hin, a visaren tumen cale jileha ko RAJ, ko Del le Izraeloskro.“

²⁴ Akor o manuša phende le Jozuaske: „Amen služinaha le RAJESKE, amare Devleske, a šunaha les.“

²⁵ Andre oda džives phandľa andro Šichem o Jozua le manušenca e zmluva a diňa len zakonos, so mušinenas te dolikerel. ²⁶ O Jozua pisinda savore kala lava andro zvitkos le Devleskre zakonoskro. Palis ila baro bar a thođa les tel o dubos paš o sveto than le RAJESKRO. ²⁷ O Jozua palis phenda savore manušenje: „Dikhen kada bar ela prekal amende sar švedkos, bo šunda savoro, so amenge phenda o RAJ. Ela sar švedkos upral tumende, hoj te na zaprinen tumare Devles.“ ²⁸ Palis o Jozua premukľa le manušen andre peskre phuva, so chudle.

²⁹ Pal kada savoro muľa o Jozua, o čhavo le Nunoskro, o služobňikos le RAJESKRO. Sas leske šel the deš (110) berš. ³⁰ Parunde les andre leskri phuv, so chudňa andro Timnat-Serach pre le brehengri phuv Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

³¹ O Izraeliti služinenas le RAJESKE, medik dživelas o Jozua the o phureder manuša, save dživenas buter sar o Jozua, bo on korkore dikhle savoro, so kerđa o RAJ prekal o Izrael.

³² O kokala le Jozefoskre, so o Izraeliti ande andral o Egipt, parunde pale andro Šichem, andre phuv, so cinda o Jakob vaš o šel rupune minci le Chamorostar, le Šichemoskre dadestar. Odi phuv chudle sar đedictvos le Jozefoskre čhave.

³³ Sar muľa o Eleazar, o čhavo le Aronoskro, parunde les andro foros Gibeá. Oda sas o foros, so chudňa leskro čhavo o Pinchas andre brehengri phuv le Efrajimoskri.

O zvitkos le Sudcengro

O kmeňi Juda the Šimeon džan pro mariben pro Kanaančana

¹ Pal o meriben le Jozuaskro o Izraeliti phučenas le RAJESTAR: „Ko amendar džala ešebno pro mariben pro Kanaančana?“

² O RAJ odphenda: „Mi džal o Juda, se leske diňom e phuv andro vasta.“

³ Avke o kmeňos Juda mangelas le kmeňos Šimeon: „Aven amenca a pomožinen amenge te džal pro Kanaančana pro mariben andre phuv, so sas amenge diňi. Paľis džaha the amen tumenca andre phuv, so sas tumenge diňi.“ Avke o kmeňos Šimeon gela lenca.

⁴ Sar gela o kmeňos Juda pro mariben, o RAJ lenge diňa te zvitazinel upral o Kanaančana the Perizeja a murdarde andro foros Bezek 10 000 muršen. ⁵ Andro Bezek arakhle le kralis Adoni-Bezek, marenas pes leha a zvitazinde upral o Kanaančana the Perizeja. ⁶ Sar o Adoni-Bezek chudňa te denašel, džanas pal leste. Chudle les a odčhinde leske o angušta pal o vasta the pal o pindre. ⁷ Akor o Adoni-Bezek phenda: „Eftavardeš (70) krala, savenge diňom te odčhinel o angušta pro vasta the pro pindre, kidenas o trušini tel miro skamind. O Del mange visarda pale vaš oda, so kerđom.“ Ligende les andro Jeruzalem a ode muľa.

⁸ O kmeňos Juda gela pro mariben pro Jeruzalem a zaiľa les. Le manušen odarik murdarde a o foros zlabarde. ⁹ Paľis džanas pro mariben pro Kanaančana, save bešenas pre brehengri phuv Šefela, andro Negev pre pušta. ¹⁰ Sar o kmeňos Juda gela pro Kanaančana, save bešenas andro Hebron, so pes anglođa vičinelas Kirjat-Arba, zvitazinde upral o Šešaj, upral o Achiman the upral o Talmaj.

¹¹ Odarik gele pro mariben pro foros Debir, so pes anglođa vičinelas Kirjat-Sefer. ¹² Akor o Kaleb phenda: „Oleske, ko zvitazinela upral o Kirjat-Sefer, dava mira čha la Achsa romňake.“ ¹³ Avke o Otňiel, o čhavo le Kenazoskro, savo sas terneder phral le Kaleboske, oda foros zaiľa. O Kaleb leske diňa peskra čha la Achsa romňake.

¹⁴ Paľis o Otňiel chudňa te kerel upre la Achsa, hoj te mangel peskre dadestar e maľa. Sar gela tele pal o somaris, o Kaleb latar phučla: „So kames?“

¹⁵ Oj odphenda: „De man daros. Te mange imar diňal e pušta Negev, de mange the o prameňa.“ Avke o Kaleb lake diňa o uprune the o telune prameňa.

¹⁶ O čhave andral e famelija Kenit, savenge sas dad o Chobab, le Mojžišoskro sastro, gele le kmeňoha Juda andral o Foros le palmengro* andre judsko pušta andro Negev, kaj ačhile te bešel maškar o manuša paš o foros Arad.

¹⁷ Paľis o kmeňi Juda the Šimeon gele pro mariben pro Kanaančana, save bešenas andro Cefat, a calo oda prekošlo foros zničinde. Avke dine ole foroske nav Chorma. ¹⁸ O kmeňos Juda zaiľa o fori Gaza, Aškalon the Ekron lengre gavenca.

¹⁹ O RAJ sas le kmeňoha Juda. On zaiľe o brehengre phuva, ale le manušen, save bešenas tel o brehi, našti tradle avri, bo sas len trastune verdana. ²⁰ Le Kaleboske dine o foros Hebron, avke sar oda phenda o Mojžiš. Ov odarik tradňa avri le Anakoskre trine čhaven. ²¹ Ale o kmeňos Benjamin na tradňa avri le Jebusejen, save bešenas andro Jeruzalem. Vašoda o Jebuseja ačhile te bešel maškar o Benjaminčana andro Jeruzalem dži adadžives.

O maribena le kmeňengre pro severos

²² The o kmeňi Efrajim the Menaše džanas pro mariben pro foros Betel a o RAJ sas lenca. ²³ Bičhade le muršen te predikhel o Betel, so pes anglođa vičinelas Luz. ²⁴ Sar dikhle varesave muršes te avel avri andral o foros, phende leske: „Sikav amenge, khatar mek šaj džas andro foros, a mukaha tut te dživel.“ ²⁵ Avke lenge sikada o than, khatar pes delas te džal andre. Sar o kmeňi Efrajim the Menaše savoren odarik murdarde, ole muršes leskra famelijaha premukle. ²⁶ Oda murš gela andre phuv le Chetitanengri, ačhađa ode foros a diňa leske nav Luz. Kavke pes vičinel dži adadžives.

²⁷ O kmeňos Menaše našti tradňa avri le manušen andral o fori Bet-Šean, Taanach, Dor, Jibleam the Megido, aňi andral o gava pašal lende. Bo o Kanaančana na kamenas odarik te džal het. ²⁸ Sar o Izraeliti ačhile zoraleder, ispidle zoraha pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale našti len savoren tradle avri.

* 1:16 1,16 Oda hin o Jericho.

²⁹ Añi o kmeňos Efrajim našti tradňa avri le Kanaančanen, save bešenas andro Gezer, a vašoda o Kanaančana maškar lende ačhile te dživel.

³⁰ Añi o kmeňos Zebulun našti tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Kitron the Nahalal. Avke o Kanaančana ačhile te dživel maškar lende, ale o manuša andral o kmeňos Zebulun pre lende ispidenas, hoj prekal lende te keren buči.

³¹ O kmeňos Ašer našti tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Ako, Sidon, Achlab, Achzib, Chelba, Afik the Rechob. ³² Avke ačhila o kmeňos Ašer te dživel maškar o Kanaančana, bo len našti tradňa avri.

³³ O kmeňos Naftali na tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Bet-Šemeš the Bet-Anat. Avke bešenas maškar o Kanaančana, ale ispidenas pre lende, hoj prekal lende te keren buči.

³⁴ O Amorejčana tradle o kmeňos Dan dži paš e brehengri phuv a na domukle lenge te avel tele andre dolina. ³⁵ Avke o Amorejčana ačhile te dživel paš o verchos Cheres the andro fori Ajalon the Šaalbim, ale o kmeňi Efrajim the Menaše sas lendar zoraleder a ispidenas pre lende, hoj prekal lende te keren buči. ³⁶ E phuv le Amorejčanengri† sas le verchengre dromestar Akrabim dži paš e Sela a dureder.

2

O aňjelos le RAJESKRO andro Bochim

¹ O aňjelos le RAJESKRO džalas andral o Gilgal upre andro Bochim a phenda le Izraelitenge: „Iľom tumen avri andral o Egipt a andom tumen andre phuv, pal savi la veraha diňom lav tumare daden. Phendom: „Miri zmluva tumenca šoha na preačhela.

² Ale tumen našti phanden e zmluva le manušenca andral kadi phuv. Čhiven tele lengre oltara.‘ No tumen man na šundan. Soske ada kerdan? ³ Vašoda akana tumenge phenav, hoj imar len anglal tumende na tradava het. Ena tumare ñeprijateľa a tumen avena zachudle sar andre pasca oleha, hoj lašarena lengre devlen.“

⁴ Sar o aňjelos le RAJESKRO phenda savore Izraelitenge kala lava, chudle zoralet te rovel. ⁵ Vašoda dine ole thaneske nav Bochim* a ode obetinde le RAJESKE.

Le Jozuaskro meriben

⁶ Sar o Jozua rozmukľa le Izraeliten, sako geľa te zalel peskri phuv, savi chudňa sar đedictvos. ⁷ O Izrael služinelas le RAJESKE calo časos, medik dživelas o Jozua the o phureder vodci, save predžidile le Jozuas a dikhle savore bare zazraki le RAJESKRE, save kerďa prekal o Izraeliti. ⁸ Le RAJESKRO služobňikos o Jozua, le Nunoskro čhavo, muľa, sar leske sas šel the deš (110) berš. ⁹ Parunde les andre leskri dedično phuv andro Timnat-Cheres pro brehi Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

¹⁰ Sar muľa avri calo kada pokoleňje, avľa pal lende aver pokoleňje, savo na prindžarelas le RAJES añi na džanelas, so o RAJ kerďa prekal o Izrael. ¹¹ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo služinenas le Baalenge. ¹² Omukle le RAJES, peskre đadengre Devles, savo len iľa avri andral o Egipt. Lašarenas avre devlen, le devlen ole narodengre, save dživenas pašal lende, a bandonas anglal lende. Kavke cholarenas le RAJES. ¹³ Preačhile te služinel le RAJESKE a chudle te služinel le Baaloske the le Ašartenge. ¹⁴ Vašoda o RAJ cholisaľila pro Izrael a diňa lengre ñeprijatelenge, save dživenas pašal lende, hoj upral lende te zvíťazinen. Domukľa le zbujňikenge, hoj len te občoraren, a o Izraeliti anglal lende našti obačhile. ¹⁵ Furt sar džanas o Izraeliti pro mariben, o vast le RAJESKRO džalas pre lende, hoj te prehrajinen, avke sar lenge oda phenda andre vera. Avke pes chudle andro baro pharipen.

¹⁶ Paľis lengre o RAJ ačhaďa sudcen, save len zachraňinenas lengre ñeprijateľendar. ¹⁷ Ale on peskre sudcen na šunenas, na sas pačivale le RAJESKE a lašarenas avre devlen. Sig pes odvisarde le RAJESKRE dromestar, pal savo phirenas lengre dada, sar šunenas leskre prikazaňja. Na kerenas avke sar lengre dada. ¹⁸ Ale furt, sar le Izraelitenge o RAJ ačhavelas sudcas, o RAJ sas leha, a medik o sudcas dživelas, o RAJ len zachraňinelas lengre ñeprijateľendar. Bo le RAJESKE sas pharo vaš lengre, sar o Izraeliti phurdenas pharipnastar vašoda, hoj len o ñeprijateľa trapinenas a kerenas lengre namištes. ¹⁹ No soča o sudcas merelas, pale pes visarenas ko nalačhipen a sas mek goreder sar lengre dada, save služinenas avre devlengre a bandonas anglal lende. Na preačhenas te kerel o nalačhipen añi peske na denas te phenel.

²⁰ Vašoda o RAJ pro Izraeliti cholisaľila a phenda: „Kada narodos na dolikerďa miri zmluva, pal savi phendom lengre đadenge, hoj la te dolikeren. A vaš oda, hoj man na šunde, ²¹ me anglal lende na tradava avri añi jekhe ole narodendar, save mek ačhile, sar

† 1:36 1,36 Abo: le Edomčanengri * 2:5 2,5 Oda hin: ola, ko roven.

o Jozua muľa. ²² Aleha dikhava, či pes o Izraeliti likerena pal mire droma a či phirena pal lende sar lengre dada, abo na.“ ²³ Vašoda o RAJ mukľa ole naroden andre odi phuv, na tradňa len avri a na diňa len andro vasta le Jozuaskre, sar mek dživelas.

3

Aver narodi maškar o Izraeliti

¹ Kala hine o narodi, save mek mukľa o RAJ andre phuv, hoj prekal lende te skušinel savore Izraeliten, save pes šoha na marenas le Kanaančanena. ² Bo kamelas, hoj o izraelika pokoleňja, save pes mek na džanenas te marel, te siklon pes te marel. ³ Sas oda kala narodi: o pandž filištiňnika kraľa, savore Kanaančana, o Sidončana the o Chivija, save bešenas andro Libanoňika verchi le verchostar Baal-Chermon dži ko verchengro drom Chamat. ⁴ Prekal lende kamľa te skušinel le Izraeliten, hoj pes te sikavel, či šunena o prikazaňja, so o RAJ diňa lengre dadenge prekal o Mojžiš.

⁵ O Izraeliti bešenas maškar o Kanaančana, Chetitana, Amorejčana, Perizeja, Chivija the Jebuseja. ⁶ Lenas peske lengre čajjen romňijenge, peskre čajjen denas lengre čajvenge a služinenas lengre devlengre.

O Otniel

⁷ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo bisterde pro RAJ, pre peskro Del, a služinenas le Baalenge the le Ašerenge. ⁸ Vašoda pre lende o RAJ cholisalila a diňa len andro vasta le kraliskre le Kušan-Rišatajimoskre andral o Aram-Naharajim. O Izraeliti sas ochto berš leskre otroka. ⁹ Ale sar vičinenas ko RAJ, hoj lengre te pomožinel, bičhada ke lende o RAJ le Otniel, le Kenazoskre čhas, le Kaleboskre nekternedere phrales, hoj len te zachraňinel. ¹⁰ O Duchos le RAJESKRO avľa pre leste a ačhila lestar vodcas le Izraelitengro. Geľa pro mariben pro aramejiko kralis Kušan-Rišatajim a o RAJ leske diňa upral leste te zviťazinel. ¹¹ Avke andre odi phuv sas smirom saranda (40) berš, medik dživelas o Otniel, le Kenazoskro čhavo.

O Ehud

¹² Ale o Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, vašoda o RAJ diňa le Eglonoske le moabike kraliske te zviťazinel upral o Izraeliti. ¹³ O Eglon pes dovakerďa le Amončanena the le Amalekenca a geľa pro mariben pro Izraeliti, zviťazinda upral lende a zaila o Jericho, o Foros le palmengro. ¹⁴ O Izraeliti služinenas le Eglonoske le moabike kraliske dešuochto (18) berš.

¹⁵ Akor o Izraeliti chudle igen te mangel le RAJES, hoj lengre te pomožinel, a o RAJ lengre bičhada le Ehud, le Geraskre čhas andral o kmeňos Benjamin, savo sas balogaris. O Izraeliti leha bičhade o daňe le moabike kraliske le Eglonoske. ¹⁶ O Ehud peske kerďa šabla, ostro pal soduj seri a bari vaj jepaš metros, a thoda peske la tel o gada pre čači sera. ¹⁷ Diňa ola daňe le kraliske le Eglonoske, savo sas igen thulo murš. ¹⁸ Sar o Ehud leske diňa ola love, premukľa le muršen, save ola love ande. ¹⁹ Ov korkoro pes visarďa khatar o modli paš o Gilgal a džalal pale ko kralis Eglon leske te phenel: „Kralina, kamav tuke vareso te phenel, so ňiko našti šunel, ča tu.“

O Eglon phenda: „Čhit!“ Akor savore, ko ačhenas pašal leste, gele avri.

²⁰ O Ehud geľa ko kralis Eglon andro upruno šilalo kher, kaj peske bešelal a savo sas ča prekal leste. O Ehud phenda: „Hin man prekal tu lav le Devlestar.“ A o Eglon uštila. ²¹ Akor o Ehud cirďa avri e šabla le balogne vasteha pal e čači sera a demaďa leske andro per. ²² Sar demaďa andro per, o angluno špicos pregeľa dži prekal o dumo a o thulipen garuďa e ručka, vašoda e šabla na ila avri. ²³ Avke o Ehud geľa avri pre veranda a o vudar ole upruno khereskro pal peste phandľa andre.

²⁴ Soča geľa avri, avle o sluhi le Eglonoskre, a sar dikhle, hoj o upruno vudar le khereskro hino phandlo andre, phende peske: „Ov mušinel te bešel pro budaris andre peskro šilalo kher.“ ²⁵ Užarenas igen but a ladžatar na džanenas so te kerel, bo lengre na phundravelas o vudar. Avke ile e kleja, phundrade a dikhle, hoj lengro raj pašol mulo pre phuv.

²⁶ Medik on užarenas, o Ehud denašla. Pregela pašal o modli a denašla andre Seira. ²⁷ Sar ode doavľa, zatrudinda pro bakrano rohos pro brehi Efrajim a odarik lidžalas le Izraeliten tele. ²⁸ Phenda lengre: „Aven pal ma, bo o RAJ tumenge diňa andro vasta tumare ňeprijafelen le Moabčanen.“ On džanas pal leste a ile le Moabčanendar o thana, khatar pes predžalas prekal o Jordan, a ňikaske na domukle, hoj odarik te predžan. ²⁹ Akor murdarde vaj 10 000 zorale muršen. ňiko lendar na denašla. ³⁰ Oda džives o Izraeliti zviťazinde upral o Moabčana a e phuv sas andro smirom ochtovardeš (80) berš.

O Šamgar

³¹ Pal o Ehud ačhila sudcas o Šamgar, le Anatoskro čhavo, savo tiš zachrañinda le Izrael. Murdarda šov šel (600) Filištincen la pacaha, savaha pes tradel le gurumñen.

4*E Debora the o Barak*

¹ Sar mula the o Ehud, o Izraeliti pale chudle te kerel bini anglo RAJ. ² Vašoda len o RAJ diña andro vasta le kanaañike kraliskre le Jabinoskre, savo kralinelas andro foros Chacor. O velitelis leskre slugadengro sas o Siserah, savo bešelas andro Charošet-Hagojim. ³ O Izraeliti igen mangenas le RAJES, hoj lenge te pomožinel, bo le Jabin sas eña šel (900) trastune verdana a biš (20) berš len igen trapinelas.

⁴ Andre oda časos sudzinelas o Izrael e prorokiña Debora, le Lapidotoskri romñi. ⁵ Oj bešelas tel e palma la Deborakri pro brehi Efrajim, maškar o fori Rama the Betel. O Izraeliti ke late phirenas, hoj len te rozsudzinel. ⁶ Oj bičhađa pal o Barak, le Abinoamoskro čhavo, andral o foros Kedeš andre phuv le Naftalengri. Phenda leske: „O RAJ, o Del le Izraeloskro, tuke phenel: ‚Le tuha 10 000 muršen andral o kmeñi Naftali the Zebulun a dža pro verchos Tabor. ⁷ Me tuke palis anava ko pañi Kišon le Siserah, le Jabinoskre velitelis, leskre verdanenca the le slugadenca a dava les tuke andro vasta.‘

⁸ O Barak lake odphenda: „Te aveha manca, džava, ale te na aveha manca, na džava.“

⁹ „Džava tuha,“ odphenda leske e Debora, „ale andre kada mariben e slava na ela tiri, bo o RAJ dela le Siserah andro vasta la džuvlakre.“ Palis e Debora uštila a džalas le Barakoha andro Kedeš, ¹⁰ kaj o Barak vičinda le kmeñen Zebulun the Naftali. Džanas leha 10 000 murša the e Debora.

¹¹ Ale o Kenitas o Cheber odgeľa okle Kenitendar, save sas o čhave le Chobaboskre, savo sas šogoris le Mojžišoskro. Ačhađa peskro stanos paš o dubos andro Caananim paš o Kedeš.

¹² Sar le Siseroske phende, hoj o Barak, o čhavo le Abinoamoskro, geľa upre pro verchos Tabor, ¹³ diña te zvičinel savore peskre manušen le eña šel (900) trastune verdanenca, hoj te džan andral o Charošet-Hagojim ko pañi Kišon.

¹⁴ E Debora phenda le Barakoske: „Ušti, bo adadžives tuke diña o RAJ andro vasta le Siserah. Korkoro o RAJ imar geľa anglal tu!“ Avke o Barak geľa tele pal o verchos Tabor a pal leste 10 000 murša. ¹⁵ Sar o Barak geľa pro mariben, o RAJ anda la šablaha andro zmetkos le Siserah savore verdanenca the caľa leskra armadaha. A o Siserah chučila tele pal o verdan a chudña te denašel.

¹⁶ O Barak džalas pal leskre verdana the slugađa dži ko Charošet-Hagojim. Savore slugada le Siseroskre sas murdarde; ñiko lendar na ačhila džido. ¹⁷ O Siserah denašelas ko stanos la Jaelakro, bo sas smirom maškar o kralis Jabin andral o Chacor the maškar e famelija le Cheberiskri. E Jael sas romñi le Cheberiskri, savo sas Kenitas.

¹⁸ Oj geľa avri anglal o Siserah a phenda leske: „Av, rajeja miro, av andre miro stanos. Ma dara tut!“ Sar geľa andre, e Jael les zaučharda la lepedaha.

¹⁹ Ov latar mangľa: „De ča man te pijel pañi, bo som smedno.“ Avke oj phundrađa o cipuno gono le thudeha, diña les te pijel a pale les zaučharda.

²⁰ Mek lake phenda: „Ačh paš o vudar le stanoskro, a te vareko avela a phučela tutar, či hin kade vareko, phen, hoj na.“

²¹ Palis o Siserah zorales zasuča. Akor e Jael iľa o čokanos the o kolikos pal o stanos a geľa cichones paš leste. Predemađa o kolikos prekal leskri sliča dži andre phuv a ov mula.

²² Sar o Barak džalas pal o Siserah, e Jael geľa anglal leste a phenda leske: „Av sikavava tuke le muršes, saves rodes!“ Avke geľa ke late andro stanos, a dikh, o Siserah ode pašlolas mulo le kolikoha andro šero.

²³ Andre oda džives o Del diña le Izraelitenge tel lengri zor le Jabin le kanaañike kralis.

²⁴ Ole časostar džanas o Izraeliti pro kralis Jabin furt zoraleder, medik les na zñičinde.

5*La Deborakri giľi*

¹ Akor giľavelas kadi giľi e Debora le Barakoha, le Abinoamoskre čhaha:

² „Lašaren le RAJES,

bo o vodci chudle te lidžal o Izrael andro mariben
a o manuša pes pridine korkore pestar!

³ Šunen, kralale!

Phundraven o kana, rajale!

Giľavava le RAJESKE,

giľavava žalmos le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske.

⁴ RAJEJA, sar tu avri avľal andral o Seir

a sar džahas la phuvatar Edom,

zarazisaľila e phuv,

andral o űebos delas brišind

a andral e chmara čhordolas o paňi.

⁵ O verchi razisaľonas anglo RAJ,

anglo Del le Sinajoskro,

anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro.

⁶ Andro dživesa le Šamgariskre, le Anatoskre čhaskre,

a andro dživesa la Jaelakre sas omukle o droma,

o manuša phirenas palune dromenca.

⁷ O gava ačhile omukle,

o manuša len omukle,

medik me e Debora na ušľilom upre,

medik me, e daj andro Izrael, na ušľilom upre.

⁸ O manuša peske ile avri avre devlen,

paš o foroskre brani chudňa o mariben,

no na dičholas o šľitos aňi e kopija maškar 40 000 Izraeliti.

⁹ Miro jilo hino le vodcenca andral o Izrael,

le manušenca, save gele korkore pestar andro mariben.

Lašaren le RAJES!

¹⁰ Tumen, so džan pro parne somara

a bešen pro pokrovci,

a the tumen, so phiren pro droma: Gondolinen!

¹¹ Šunen o hangos olengro, ko giľaven paš o chaňiga.

Ode lašaren le RAJESKRO spravodľišagos,

o vitazstvo le Izraeloskre manušengro!

Akor o manuša le RAJESKRE gele tele ko brani.

¹² Ušľi, ušľi upre, Deboro, ušľi, ušľi upre!

Giľav giľi! Ušľi, Barak!

Lidža het tire zaphandlen, čhavo le Abinoamoskro!

¹³ Paľis avle tele ola, save mek ačhile le vodcendar;

le RAJESKRE manuša avle tele manca sar ola, ko hine zorale.

¹⁴ Varesave avle tele andral o Efrajim,

kaj bešenas angloda o Amaleka,

aver avle andral o Benjamin.

Le Machirostar avle o vodci

a le Zebulunostar ola, ko hine veliľeľa.

¹⁵ Le Jisacharoskre princi la Deboraha

the o Jisachar le Barakoha

avle pal leste tele andre dolina.

Andro kmeňos le Rubenoskro pes but vakerelas pal oda, či te džal, vaj na.

¹⁶ Šoske ačhiľal te bešel maškar o ohradi,

hoj te šunes, sar o pastjera zvičinen peskre stadi?

Andro kmeňos le Rubenoskro pes but vakerelas pal oda, či te džal, vaj na.

¹⁷ O Gilead ačhiľa te bešel pal o Jordan

a soske o Dan ačhiľa paš o lodľi?

O Ašer peske ačhiľa te bešel paš o moros,

ačhiľa peske pro moroskro brehos.

¹⁸ O manuša andral o kmeňos Zebulun na daranas pal peskro dživipen;

aňi o manuša andral o kmeňos Naftali, sar pes marenas pro maľi.

¹⁹ Avle o kraľa a marenas pes;

o kraľa andral o Kanaan džanas pro mariben andro Taanach paš o paňa Megido,

ale o rup peske odarik na ile.

²⁰ O čerčeňa andral o űebos pes marenas,

pal peskre droma džanas pro mariben pro Siserah.

²¹ O paňi Kišon len odligenda,

oda čirlatuno pañi o Kišon.

Av zoraļi dušo miri a dža bi e dar!

²² Akor šundonas o kopita le grajengre,
akor denašenas a denašenas ola zorale graja.

²³ ‚Prekošen o foros Meroz!‘ phenel o aņjelos le RAJESKRO.

‚Prekošen, prekošen leskre manušen,
bo na avle te pomožinel le RAJESKE,
te pomožinel le RAJESKE te džal pre ola zorale murša!‘

²⁴ Av bachtali maškar o džuvļa, Jaelo.

Tu, romņije le Cheberiskri, le Kenitoskri!
Av požehņimen upral o džuvļa andro stani!

²⁵ O Siserah mangelas peske pañi,
podiņa leske thud;

andre kuči prekal o raja leske anda šutlo thud.

²⁶ Nacirdņa o vast, iļa o koļikos,
le čače vasteha o pharo čokanos,
demada le Siserah, pharada leske o šero,
predemada leske e sliča.

²⁷ Peļa tele paš lakre pindre,
previsalīla a nacirdņa pes.
Paš lakre pindre visalīla a peļa.
Ode, kaj peļa, muļa.

²⁸ Prekal e oblaka dikhel e daj le Siseroskri
a vičinel prekal o mreži:

‚Soske avel avke nasig leskro verdan?
Soske na šunav le grajen, save cirden o verdan?‘

²⁹ Odphende lake lakre nekgođaveder džuvļa,
lengre lava peske korkori leperel:

³⁰ ‚Mušinen peske te rozdelinel oda, so peske dochudle.
Jekh abo duj zaphandle džuvļen prekal jekh murš,
šukar plašti prekal o Siserah,
igen šukar gada,

jekh abo duj side khosne pre miri meņ!‘

³¹ Kavke mi meren savore tire ņeprijaťela, ó, RAJEJA!
Ale ola, save les kamen,
ena sar o kham, so avel avri andre peskri zor.“

Paļis sas andre odi phuv smirom saranda (40) berš.

6

O Izraeliti tel o vasta le Midijanengre

¹ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, a vašoda len diņa pro efta berš andro vasta le Midijanenge. ² O Midijana sas zoraleder sar o Izraeliti, vašoda peske o Izraeliti kerde thana, kaj pes te garuven andro verchi, thana andro jaskiņi the garude thana maškar o brehi. ³ Soča o Izraeliti sadzinenas peskre semena, takoj pre lende avenas o Midijana, o Amaleka the aver kmeņi pal o vichodos. ⁴ Kerde peske taboris paš lende a zūčiņde savoro malakro ulipen andre odi phuv dži paš e Gaza. Na mukle andro Izrael ņisavo chaben, aņi bakren, aņi gurmņien, aņi somaren. ⁵ Avle peskre standena the le stanenca a sas ajci but sar malakre grajora. Na delas pes te zgenel len aņi lengre řavi. Gele andre odi phuv, hoj la te zūčinen. ⁶ Sar o Izraeliti ačhile čore bi o chaben anglo Midijana, chudle te vičinel pro RAJ, hoj lenge te pomožinel.

⁷ Sar vičinenas pro Raj, hoj lenge te pomožinel, ⁸ o RAJ bičađa ke lende le prorokos a phenda lenge: ‚Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Me tumen iřom avri andral o Egipt the andral o otroctvos. ⁹ Cirdņom tumen avri andral o vasta le Egiptanendar the savorendar, ko pre tumende džanas. Me len tradņom avri anglal tumende a diņom tumenge lengri phuv.‘ ¹⁰ Phendom tumenge: ‚Me som o RAJ, tumaro Del. Na služinena le Amorejčanengre devlengre andre phuv, kaj akana bešen.‘ Ale tumen man na šundan.“

O Gideon

¹¹ O aņjelos le RAJESKRO avļa andro foros Ofra a bešļa peske tel o dubos le Joašiskro, savo sas andral e famelija le Abiezeriskri. Leskro čhavo o Gideon ipen akor marelas la pacaha avri e pšeņica andre molakro lisos, hoj e pšeņica te garuvel anglo Midijana.

¹² Androda o aňjelos le RAJESKRO pes leske sikađa a phenda leske: „O RAJ tuha, zoralo hrđinona!“

¹³ Androda leske phenda o Gideon: „Šaj tutar vareso phučav, rajeja? Te hino o RAJ amenca, soske pes amenge kada savoro ačhila? Kaj hine savore leskre bare zazraki, pal save amenge amare dada vakerenas: ‚O RAJ amen iľa avri andral o Egipt.‘ Ale akana amen o RAJ omukľa a diňa amen andro vasta le Midijanenge.“

¹⁴ O RAJ dikhľa pre leste a phenda: „Dža andre odi zor, so tut hin, a zachraňin le Izraeliten andral o vasta le Midijanengre. Me korkoro tut bičhavav.“

¹⁵ Ale ov phuča: „Rajeja, sar šaj zachraňinav o Izrael? Se miri famelija hiňi nekčoreder andral o kmeňos Menaše a me som nekikneder andro kher mire dadeskro.“

¹⁶ O RAJ leske odphenda: „Me avava tuha a zničineha le Midijanen sar jekhe muršen.“

¹⁷ O Gideon phenda: „Te arakhľom milosť andre tire jakha, akor sikav mange vareso, hoj te džanav, hoj sal čačes o RAJ, savo vakeres manca. ¹⁸ Mangav tut, ma dža adarik, medik na anava anglal tu miro daros.“

O RAJ odphenda: „Mištes, užarava, medik na aveha pale.“

¹⁹ O Gideon geľa khere, pripravinda la terňa koza a le deše kile arestar kerđa mare bi o kvasos. O mas thoda andro košaris a e zumin čhorda andre piri. Ligenda leske oda tel o dubos a thoda anglal leste. ²⁰ Le Devleskro aňjelos leske phenda: „Le o mas the o mare bi o kvasos, thov len pre skala a e zumin čhor upral.“ Ov avke kerđa. ²¹ Le RAJESKRO aňjelos hazďňa e paca, so leste sas andro vast, a chudňa pes lakre agoreha le masestar the ole marendar. Avľa avri jag andral e skala a chaľa oda mas the ola mare. Androda le RAJESKRO aňjelos našľila anglal leskre jakha.

²² Sar o Gideon sprindžarda, hoj oda sas le RAJESKRO aňjelos, zvičinda: „Joj, Nekbareder RAJEJA, dikhľom tire aňjelos muj-mujeha!“

²³ O RAJ leske phenda: „Ma dara tut! Av andro smirom, na mereha.“

²⁴ Avke o Gideon ode ačhađa oltaris prekal o RAJ a diňa leske nav: O RAJ hin o smirom. Oda oltaris hin dži adadžives andro foros Ofra andre Abiezerengri phuv.

²⁵ Mek odi rat leske phenda o RAJ: „Le andral tire dadeskro stados terne bikos the mek jekhe efa beršengre bikos. Čhiv tele le Baalokro oltaris, so patrinel tire dadeske, a rozčinger the o slupos la Ašerakro, so hino paš leste! ²⁶ Ačhav oltaris pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, upre pro brehos. Paľis le ole dujte bikos a obetin leske pro kašta ole rozčingerde slupostar sar labardi obeta.“ ²⁷ O Gideon iľa deše muršen pesre sluhendar a kerđa avke, sar leske phenda o RAJ. Ale vašoda, hoj daralas le dadeskra famelijatar the le manuendar andral oda foros, na kerđa oda dživese, ale rači.

²⁸ Sar o murša andral o foros sig tosara ušľile, dikhle, hoj le Baalokro oltaris hino telečhido a o kaštuno slupos la Ašerakro paš leste hino telečhindo. A pro nevo ačhoda oltaris sas obetimen dujto bikos sar labardi obeta. ²⁹ O manuša phučenas jekh avrestar: „Ko ada kerđa?“ Rodenas a phučenas, medik pes na dodžanle, hoj oda kerđa o Gideon, le Joašiskro čhavo.

³⁰ O murša phende le Joašiske: „An avri tire čhas! Mušinel te merel, bo čhida tele le Baalokro oltaris a čhinda tele o slupos la Ašerakro, so hin paš leste!“

³¹ O Joaš phenda savorengre, save džanas pre leste: „Tumen kamen te rušel vaš o Baal? Gondolinen tumenge, hoj les zachraňinena? Ko kamel te rušel vaš leste, oda manuš dži tosara mi merel! Te o Baal hino čačes del, mi rušel korkoro vaš peste, te leske čhide tele o oltaris.“ ³² Oda džives le Gideonoske dine nav Jerubaal, so hin: „Mi rušel o Baal korkoro vaš peste, bo o Gideon leske čhida tele o oltaris.“

³³ Savore Midijana, o Amaleka the o vichodna kmeňi pes sthode jekhetane, pregele prekal o Jordan a kerde peske taboris andre dolina Jezreel. ³⁴ O Duchos le RAJESKRO avľa pro Gideon a ov zatrubinda, hoj te vičinel ke peste la Abiezeriskra famelija. ³⁵ Paľis bičhađa le muršen, hoj te džan pal calo kmeňos Menaše, avke the kada kmeňos sas vičimen. Diňa te vičinel the le kmeňen Ašer, Zebulun the Naftali – the on pes leha zgele.

³⁶ Akor o Gideon phenda le Devleske: „Tu phenes, hoj kames prekal mande te zachraňinel le Izrael. ³⁷ Dikh, rozthovava pre oda than, kaj pes žužarel o zrnos, e puža pal o bakro. Te ela e rosa pre late a e phuv ela pašal late šuki, prindžarava, hoj prekal mande zachraňineha o Izrael, avke sar phendaľ.“ ³⁸ Kavke pes the ačhila. Sar pro dujto džives sig tosara ušľila, ispidňa avri andral e puža pherdo kuči rosakro paňi.

³⁹ O Gideon pale mangelas le Devleske: „Ma av pre ma choľamen, te ke tu mek jekhvar prevakerava. Domuk mange oda mek jekhvar te skušinel la pužaha. Mi ačhel ča e puža šuki a všadzik pašal late mi el e rosa.“ ⁴⁰ O Del avke kerđa the odi rat. Ča e puža sas šuki a pal e phuv sas všadzik rosa.

7

O Gideon zvitazinel upral o Midijana

¹ Sig tosara o Jerubaal, oda hin o Gideon, the o manuša, save sas leha, peske rozthode o taboris paš o pañi Charod. ² O RAJ phenda le Gideonoske: „Hin paš tu igen but murša, hoj tuke te dav te zvitazinel upral o Midijana. Bo o Izraeliti pes hazdena upre a šaj phenen: ‚Zvitazindam amara zoraha.‘ ³ Phen le manušenge, hoj te šunen: ‚Ko pes daral a izdral, šaj oddžal pal o verchos Gilead a šaj džal pale khere.‘ “ Akor 22 000 manuša pes visarde pale khere a 10 000 lendar ačhile.

⁴ No o RAJ le Gideonoske phenda: „Mek furt tuha hin but murša. Lidža len tele paš o pañi, ode len tuke skušinava. Pal kaste tuke phenava: ‚Kada mi džal tuha,‘ oda tuha mi džal. No pal kaste tuke phenava: ‚Kada te na džal tuha,‘ oda tuha te na džal.“

⁵ Avke o Gideon ligenda le manušen tele paš o pañi. O RAJ leske phenda: „Ačhav dojekhes, ko chlipinela o pañi sar rikono, pre jekh sera. A olen, save džana pro khoča a avke pijena o pañi, ačhav pre aver sera.“ ⁶ Ola, ko chlipinenas o pañi andral e burnik, sas trin šel (300) murša. Okla aver peske gele pro khoča a avke pijenas o pañi.

⁷ O RAJ phenda le Gideonoske: „Zachrañinava tumen prekal o trin šel (300) murša, save chlipinenas o pañi, a dava tumenge le Midijanen andro vasta. Okla mi džan pale khere.“ ⁸ Avke o Gideon bičhađa savore okle Izraeliten pale khere a mukla peske ča trin šel (300) muršen, save lendar preile o chaben the o trubi.

O taboris le Midijanengro sas teleder andre dolina. ⁹ Andre odi rat le Gideonoske o RAJ phenda: „Ušti, dža tele andro taboris, bo diňom tuke len andro vasta. ¹⁰ Ale te tut daras te džal ode korkoro, akor dža tire služobňikoha le Puroha ¹¹ a šun len, so vakerena. Akor tut imar na daraha te džal pre lende pro mariben.“ Avke o Gideon geľa tele peskre služobňikoha le Puroha dži ko anglune slugada, pro agor le taboriskro. ¹² O Midijana, o Amaleka the o vichodna kmeňi bešenas andre dolina sar o maľakre grajora a lengre favi pes aňi na denas te zrachinel, bo sas sar e poši paš o moros.

¹³ O Gideon avľa ipen akor, sar jekh murš vakerelas avreske, so džalal suno. Phenda: „Šun, savo man sas suno! Jekh peko jačmeno maro pes kuľinelas andre midijaňiko taboris dži ko stanos a demada andre leste avke, hoj pes previsarda a peľa pre phuv.“

¹⁴ Oda dujto leske phenda: „Oda nane nič aver sar e šabľa le Gideonoskri, le Joašiskre čhaskri, andral o Izrael. O Del leske diňa, hoj te zvitazinel upral calo midijaňiko taboris!“

¹⁵ Sar o Gideon šunđa pal oda suno the pal oda, so o suno sikavel, bandiľa pro khoča a lašarelas le RAJES. Palis geľa pale andro izraeliko taboris a zvičinda: „Ušten! O RAJ tumenge diňa te zvitazinel upral o midijaňiko taboris!“ ¹⁶ Avke rozdelinda le trin šel (300) muršen pro trin partiji, savorengi diňa andro vasta o trubi the o fakli andro džbani ¹⁷ a phenda lenge: „Dikhen pre ma a keren oda, so me! Sar džava pro agor le taboriskro, the tumen keren oda, so kerava me. ¹⁸ Soča zatrubinava olenca, save hine manca, zatrubinen akor the tumen všádzik pašal calo taboris a vičinen: ‚Vaš o RAJ the vaš o Gideon!‘ “

¹⁹ O Gideon le šel (100) muršenca avľa pro agor le taboriskro pal jepaš rat, akor, sar pes čerinenas o stražňika. Zatrubinde a phagerde o džbani, so likerenas andro vasta. ²⁰ Akor savore trin šel (300) murša zatrubinde pro trubi a phagerde o džbani. Andro baľogno vast ile o fakli a andro čačo vast o trubi. Trubinenas a vičinenas: „E šabľa vaš o RAJ the vaš o Gideon!“ ²¹ Dojekh lendar ačhila pre peskro than pašal o taboris. Avke andro taboris chudle savore te denašel viskišagoha. ²² Medik o trin šel (300) murša trubinenas, o RAJ diňa, hoj pes andro taboris maškar peste te maren le šablenca. O manuša denašenas andral o taboris ke Bet-Šita, ke Cerera the dži pro agor la Abel-Mecholatar paš o Tabat.

²³ Palis vičinde le Izraeliten andral o kmeňi Naftali, Ašer the calo kmeňos le Menašeskro, hoj te džan pal o Midijana. ²⁴ O Gideon bičhađa le muršen ko brehi Efrajim, hoj te phenen: „Aven tele pro Midijana a zalen o pañi Jordan dži paš e Bet-Bara, hoj odarik te na predžan.“

Avke savore murša andral o Efrajim sas vičimen a zailo o pañi Jordan dži ke Bet-Bara. ²⁵ Zailo soduje midijaňike kraľen le Oreb* the le Zeeb†. Le Oreb murdarde pre Vranakri skala a le Zeeb pro Vlkoskro lisos. Džanas dureder pal o Midijana a o šero le Oreboskro the le Zeeboskro ande le Gideonoske pal o Jordan.

* 7:25 7,25 Oda hin: e vrana. † 7:25 7,25 Oda hin: o vlkos.

8

O Gideon the o kmeňos Efrajim

¹ O murša andral o kmeňos Efrajim dovakerde le Gideonoske: „So tu amenge kerdal, hoj amen na vičindal, sar pes gelal te marel le Midijanenca?“ A igen pes leha vesekedinde.

² Ov odphenda: „Kerđom me vareso bareder sar tumen? Či nane feder ovocje, so mukel o Efrajim pre mala, sar calo hroznoskro ulipen le Abiezeriskro?“ ³ O Del diňa tel tumari zor le Oreb the le Zeeb, le midijaňike velifelen. Me našti kerđom vareso ajsu baro sar tumen.“ Sar lenge kada phenda, lengri choľi preačhila.

O Gideon zvítazinel upral o Calmun the upral o Zebach

⁴ Sar o Gideon avľa peskre trin šel (300) muršenca paš o Jordan, pregele prekal o paňi. A kajte sas igen strapimen a bokhale, the avke džanas pal o Midijana. ⁵ Avke o Gideon mangľa le manušen andral o foros Sukot: „Mangav tumen, den mire muršen maro, bo imar na birinen a me džav pal o Zebach the Calmun, pal o midijaňika kraľa.“

⁶ Ale o vodci andral o Sukot leske odphende: „Či o kraľa Zebach the Calmun hine imar andre tire vasta, hoj te das maro tire muršen?“

⁷ O Gideon lenge phenda: „No akor mištes! Sar mange o RAJ pomožinela upral lende te zvítazinel, avava kade pale a marava tumen le kolakenca the le trienca pal e pušta.“

⁸ Avke odarik geľa het upre andro Penuel a mangľa the ode le vodcen, hoj les te den varesavo chaben. Ale the on leske odphende avke sar o murša andral o Sukot. ⁹ Avke phenda le muršenge andral o Penuel: „Sar zvítazinava a avava pale, čhivava tele kadi veža.“

¹⁰ O kraľa Zebach the Calmun sas andro Karkor vaj 15 000 slugađenca, save ačhile le vichodne kmeňendar, bo 120 000 lendar sas murdarde. ¹¹ O Gideon džalaz pro drom, pre savo phirenas o kočovňika pro vichodos le forendar Nobach the Jogbeha. Geľa pro taboris pro mariben ipen akor, sar oda na užarenas. ¹² O Zebach the o Calmun denašle, ale o Gideon džalaz pal lende, sodujen chudňa a savore lengre muršen roztradža.

¹³ Pal o mariben pes o Gideon, le Joašiskro čhavo, visarda pale prekal o verchengro drom Cheres. ¹⁴ Chudňa jekhe terne muršes andral o Sukot a šunelas les avri. Oda murš leske pišinda tele o nava le savore eftavardeš the efa (77) phuredere manušengre the vodcengre andral o Sukot. ¹⁵ Sar palis avľa o Gideon ko manuša andral o Sukot, phenda lenge: „Dikhen, kade hin o Zebach the o Calmun, angle save man asandľan avri a phendan: ‚So imar zvítazindal upral o Zebach the upral o Calmun, hoj te das maro tire muršen?‘ “ ¹⁶ Avke iľa le vodcen andral o Sukot a chudňa len te marel le kolakenca the le trienca pal e pušta. ¹⁷ Palis čhida tele e veža andro foros Penuel a le muršen odarik murdarđa.

¹⁸ Palis phučľa le Zebachostar the le Calmunostar: „Save muršen murdarđan pro verchos Tabor?“

„Muršen, save marenas pre tu. Dojekh lendar dičholas sar o čhavo le kraliskro,“ odphende.

¹⁹ O Gideon odphenda: „On sas mire phrala, o čhave mira dakre. Avke sar dživel o RAJ, na murdarđomas tumen, te len mukľanas te dživel.“ ²⁰ Palis phenda peskre nekphuredere čhaske le Jeteroske: „Ušti a murdar len!“ Ale o Jeter na cirdňa avri e šabľa, bo sas mek terno a daralas pes.

²¹ O Zebach the o Calmun phende le Gideonoske: „Av, murdar amen tu! Bo savo hin o murš, ajsi hin the leskri zor.“ Avke o Gideon ušřila a murdarđa len. Lengre řavendar iľa tele pal o meňa o šukar lanci le čhonorenca.

O Izraeliti kamen le Gideon kraliske

²² O murša andral o Izrael phende le Gideonoske: „Av tu amaro kralis, tu the tiro čhavo the o čhavo tire časkro, bo amen zachraňindal andral o vasta le Midijanengre.“

²³ „Na avava tumaro kralis aňi me aňi miro čhavo, ale o RAJ ela tumaro kralis,“ odphenda o Gideon. ²⁴ A palis mek phenda: „Kamav tumendar mek vareso. Dojekh tumendar mange mi del o čeňa, so iľan le řeprijateľendar.“ O Midijana hordinenas o somnakune čeňa andro kana, bo sas Izmaeliti.

²⁵ O Izraeliti odphende: „Radišagoha tuke daha ola čeňa.“ Avke pre phuv thode o plaštos a dojekh pre leste čhida o somnakune čeňa. ²⁶ Ole savore somnakune čeňa važinenas vaj biš (20) kili. Dochudňa mek o šukar lanci le čhonorenca, čeňa the purpurova plašti, so hordinenas o midijaňika kraľa, the o šukar lanci, so sas pre lengre řavi. ²⁷ O Gideon kerđa socha le somnakastar a thoda la andre peskro foros Ofra. Savore

Izraeliti omukle le Devles a phirenas ode te lašarel ola socha a oda zachudña le Gideon the leskra famelija andre pasca.

²⁸ O Izraeliti zvitazinde upral o Midijana a imar šoha pes lenca o Midijana na gele te marel. Medik o Gideon dživelas, sas andre phuv smirom saranda (40) berš.

Le Gideonoskre čhave

²⁹ Avke pes o Gideon, o čhavo le Joašiskro, visarda pale khere. ³⁰ Le Gideon sas eftavardeš (70) čhave, bo sas les but romñija. ³¹ Leskra romñake-služobničkake, savi dživelas andro Šichem, uliña čhavo a diña leske nav Abimelech. ³² O Gideon mula andre šukar phure berša. Parunde les andro hrobos leskre dadeskro le Joašiskro, andre Ofra, andro foros le Abiezerengro.

³³ Soča o Gideon mula, sas o Izraeliti pale napačivale le Devleske a chudle te lašarel le Baalen. A ačhade peske le Baal-Beritas devleske. ³⁴ O Izraeliti peske imar na leperenas pro RAJ, pre peskro Del, savo len iľa avri andral o vasta savore lengre ñeprijateľendar. ³⁵ A aňi le Gideonoskra famelijake na presikade e pačiv vaš savoro lačhipen, so prekal lende kerđa.

9

O Abimelech

¹ O Abimelech, o čhavo le Gideonoskro, geľa andro Šichem ko phrala peskra dakre the ke lakri famelija a phenda lenge: ² „Phučen le manušendar andral o Šichem: ‚So hin feder prekal tumende? Oda, hoj eftavardeš (70) čhave le Gideonoskre te vladñinen upral tumende, abo ča jekh murš?‘ Ma bisteren, hoj som tumare ratestar the telostar!“

³ O phrala leskra dakre pal leste vakerenas savore manušenca andral o Šichem. Ola manuša kamenas, hoj o Abimelech upral lende te vladñinel, bo peske phende: „Hino amaro phral!“ ⁴ Palis dine le Abimelech eftavardeš (70) rupune love andral o chramos lengre devleskro Baal-Berit. Ov peske iľa ola eftavardeš (70) rupune love a počinda le zbujñikenge, so pes ke leste pridine. ⁵ Avke geľa andre Ofra andro kher peskre dadeskro a pre jekh bar murdarđa peskre eftavardeš (70) phralen, le Gideonoskre čhaven. Ale o Jotam, o nekterneder čhavo le Gideonoskro, na sas murdarđo, bo pes garuđa. ⁶ Palis pes zgele savore manuša andral o Šichem the andral o Bet-Milo a gele andro Šichem paš o sveto dubos, kaj sas o sveto slupos, a ode ačhade le Abimelech kraliske.

⁷ Sar pal ada šunda o Jotam, geľa upre pro verchos Gerizim a zorales zvičinda: „Šunen man, manušale andral o Šichem, hoj tumen o Del te šunel avri! ⁸ Jekhvar pes zgele o stromi, hoj peske maškar peste te kiden avri le kralis. Phende le olivove stromoske: ‚Av amaro kralis!‘

⁹ Ale e oliva phenda: ‚Kamen, hoj man te zdav mire olejostar, saveha pes del pačiv le devlen the le manušen, a te hazdav man upre upral o stromi?‘

¹⁰ Palis o stromi phende le figovñikoske: ‚Av tu amaro kralis!‘

¹¹ Ale o figovñikos lenge phenda: ‚Kamen, hoj man te zdav mire ovocendar, save hine lače the gule, a te hazdav man upre upral o stromi?‘

¹² Palis o stromi phende le viñičiske: ‚Av tu amaro kralis!‘

¹³ Ale o viñičis lenge phenda: ‚Kamen, hoj man te zdav mira molatar, savi anel radišagos le devlence the le manušenge, a te hazdav man upre upral o stromi?‘

¹⁴ Palis savore stromi phende le kolakoske: ‚Av tu amaro kralis!‘

¹⁵ O kolakos lenge phenda: ‚Te man čačes kamen te pomazinel tumare kraliske, aven tumen te garuvel tel miro ciños. Te na, mi avel avri andral o kolakos e jag a mi zlabarel o libanoňika sosni!‘ “

¹⁶ O Jotam mek phenda: ‚Kerđan čačipnaha the pačivalones, hoj peske kidňan avri le Abimelech kraliske? Likerenas tumen mištes ko Gideon the ke leskri famelija? Kerđan leha avke, sar peske zaslužinda? ¹⁷ Se miro dad pes marelas vaš tumende, kajte leske džalas vaš o dživipen, a zachraňinda tumen le Midijanendar. ¹⁸ Ale adadžives tumen ačhadan pro mariben pre famelija mire dadeskri. Murdarđan leskre čhaven, le eftavardeš (70) muršen pre jekh bar. A ačhadan kraliske upral o Šichem le Abimelech, le čhas leskra služkakres, bo hino tumari famelija. ¹⁹ Te oda, so adadžives kerđan le Gideonoske the leskra famelijake, sas pačivalo the žuže jilestar, akor radisaľon le Abimelechoske a ov mi radisaľol tumenge. ²⁰ Ale te na, akor mi avel avri e jag andral o Abimelech a mi zlabarel le manušen andral o Šichem the andral o Bet-Milo. A le manušendar andral o Šichem the Bet-Milo mi avel avri e jag a mi zlabarel le Abimelech!“

²¹ Palis o Jotam daratar denašľa peskre phralestar le Abimelechostar a ačhila te bešel andro foros Beer.

²² O Abimelech vladřinela upral o Izrael trin berš. ²³ Palis o Del bičhađa nalačhe duchos maškar o Abimelech the maškar o manuša andral o Šichem, hoj le Abimelech te zradzinen. ²⁴ O Del oda kerđa, hoj te visarel pale le Abimelechoske vaš oda, hoj murdarđa le Gideonoskre eftavardeš (70) čhaven, a the le manušenge andral o Šichem, bo leske pomožinenas len te murdarel. ²⁵ O manuša andral o Šichem pre leste ačhade pro verchi muršen, save občorarenas dojekhes, ko pašal lende predžalas pal o drom. A o Abimelech pes pal oda dodžanla.

²⁶ Palis avla o Gaal, o čhavo le Ebedoskro, peskre phralenca te bešel andro Šichem a o manuša odarik leske chudle te pačal. ²⁷ Jekhvar, sar gele pre viňica te skidel upre o hroznos a te ispidel avri e štava, kerde hoscina a gele andro chramos peskre devleskro. Chanas, pijenas a prekošenas le Abimelech. ²⁸ Palis o Gaal, o čhavo le Ebedoskro, phučla: „Ko hin o Abimelech a so hin o foros Šichem, hoj leske te služinas? Se ov hino ča o čhavo le Gideonoskro a le Zebul ačhada spravcaske upral o foros vaš peske. Služinen le Šichemoskre muršenge, so hine o čhave le Chamoroskre! Soske te služinas le Abimelechoske? ²⁹ Te ulomas me kralis upral kala manuša, imar čirla čhidomas tele le Abimelech. Phendomas leske: ‚An tuha buter muršen a av pro mariben!‘ “

³⁰ Sar oda šunđa o Zebul, o spravcas le foroskro, chalas bari cholí. ³¹ Avke počoral bičhađa le muršen andre Aruma ko Abimelech, hoj leske te phenen: „Dikh, o Gaal, o čhavo le Ebedoskro, the leskre phrala avle andro Šichem a keren pre tute upre le manušen. ³² Akana dža rači peskre muršenca a garuv tut andro maši! ³³ Palis tosara, sar vidňisalola, dža pro mariben pre oda foros! Sar pre tute džala o Gaal peskre muršenca, ker leha oda, so pes dela te kerel.“

³⁴ Mek odi rat uštíla o Abimelech savore peskre muršenca a gele pes te garuvel paš o foros Šichem pro štar čati. ³⁵ Sar o Gaal gela avri a ačhada pes anglal e brana le foroskri, o Abimelech avla avri peskre muršenca pal oda than, kaj pes garuvenas. ³⁶ A sar ole muršen o Gaal dikhla, phenda le Zebuloske: „Dikh, varesave murša aven tele pal o verchi.“

O Zebul leske odphenda: „Oda nane murša, oda hin ča o čiňi pro verchi.“

³⁷ Ale o Gaal pale phenda: „Na, dikh, čačes aven tele pal o verchi varesave murša a aver čata avel pašal o dubos le vraščengro.“

³⁸ Palis o Zebul leske phenda: „Kaj hine tire bare lava? Či na phendal: ‚Ko hin o Abimelech, hoj leske te služinas?‘ Kala murša hine ola, savendar asahas. Akana dža a mar tut lenca!“

³⁹ Avke o Gaal lidžalas le manušen andral o Šichem pro mariben pro Abimelech. ⁴⁰ Ale o Gaal peskre muršenca chudňa anglal o Abimelech te denašel dží paš e brana le foroskri. A sar anglal leste denašenas, but murša sas murdarde. ⁴¹ O Abimelech ačhíla andre Aruma a o Zebul čhída avri le Gaal the leskre phralen andral o Šichem.

⁴² Pro dujto džives pes o Abimelech došunđa, hoj o murša andral o Šichem gele pro maši. ⁴³ Avke íla peskre muršen, rozdelinda len pro trin čati a bičhađa len, hoj pes te garuven andro maši paš o Šichem. Sar dikhle, hoj o murša aven avri andral o foros, chučile pre lende a murdarde len. ⁴⁴ O Abimelech geľa jekha čataha anglal ke brana le foroskri a zaíla la. Duj čati gele pre ola, ko sas pro maši, a murdarde len. ⁴⁵ O mariben likerelas calo džives. O Abimelech the leskre murša domarde o foros, murdarde savore leskre manušen, čhide tele o foros a rozčhide upral leste o lon.

⁴⁶ Sar pes o manuša, so sas andre veža paš o Šichem, došunde, so pes ačhíla, denašle pes te garuvel andre pevnost, so sas andro El-Beritoskro chramos. ⁴⁷ Le Abimelechoske phende, hoj pes ode zgele savore manuša andral e veža paš o Šichem. ⁴⁸ Avke gela peskre muršenca pro verchos Calmon. Íla o tover, čhingerđa o konara pal o stromos, hazďňa len a thoda peske len pro phiko. Olenge, ko sas leha, phenda: „Oda, so man dikhľan te kerel, sig keren the tumen.“ ⁴⁹ Avke oda kerde the leskre murša a gele pal o Abimelech. Thode o konara pašal e pevnost a podlabarde e pevnost pre lende. Avke mule savore manuša le Šichemoskra vežakre, vaj 1 000 murša the džuvla.

Le Abimelechoskro meriben

⁵⁰ Palis o Abimelech geľa ko foros Tebec, ačhada peskre muršen pal dojekh sera a zaíla les. ⁵¹ Maškar oda foros sas zoraí veža. Savore murša, džuvľija the savore manuša andral oda foros denašle andre. Phandle pes andre a gele upre pre strecha. ⁵² O Abimelech gela pro mariben pre odi veža. Avla paš lakro vudar, hoj e veža te podlabarel. ⁵³ Ale androda leske varesavi džuvľi čhída pro šero o mlinoskro bar a pharada leske o šero. ⁵⁴ Avke peske sig vičinda le terne muršes, savo leske hordinelas o zbraňe, a

phenda leske: „Le avri tiri šabla a murdar man, hoj pal ma te na phenen: ‚Murdarda les e džuvli.‘ “ Avke les oda murš predemađa a ov muľa. ⁵⁵ Sar o Izraeliti dikhle, hoj o Abimelech muľa, savore gele pale khere.

⁵⁶ Avke o Del visarda pale le Abimelechoske oda, so kerda peskre dađeske, sar murdarda peskre eftavardeš (70) phralen. ⁵⁷ O Del visarda pale the le muršenge andral o Šichem vaš oda, so kerde. Kavke pre lende avľa a prekošiben, so phenda o Jotam, o čhavo le Gideonoskro.

10

O Tolas the o Jair

¹ Pal o Abimelech avľa o Tolas, hoj te zachrañinel le Izraeliten. Ov sas andral o kmeños Jisachar a dživelas andro foros Šamir pro brehi Efrajim. Leskro dad sas o Puah a leskro o Dodo. ² Lidžalas o Izrael bišutrin (23) berš. Palis muľa a parunde les andro Šamir.

³ Pal leste avľa o Jair andral o Gilead a lidžalas o Izrael bišuduj (22) berš. ⁴ Sas len tranda (30) čhave a dojekh lendar džalas pre peskro somaris. Sas len tranda fori, so pes dži adadžives vičinen o gava le Jairoskre a hine andre phuv Gilead. ⁵ Sar o Jair muľa, parunde les andro foros Kamon.

O Jeftah

⁶ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ. Služinenas le Baalenge the le Aštartenge a the le aramejike, le amoñike, le sidoñike, le moabike the le filištiñike devlengje. ⁷ Akor o RAJ cholisalila pro Izraeliti a diña len le Filištincenge the le Amončanenge andro vasta. ⁸ On andre oda časos trapinenas le Izraeliten a na denas len smirom. Dešuochto (18) berš trapinenas savore Izraeliten pal o Jordan, andro Gilead, andre phuv le Amorejčanengri. ⁹ O Amončana pregele the o Jordan a gele pro mariben pro kmeñi Juda, Benjamin the Efrajim. Pro Izraeliti avľa baro pharipen.

¹⁰ Akor chudle pale te vičinel ko RAJ: „Kerđam binos angl tu, bo omuklam tut, amare Devles, a služinahas le Baalenge!“

¹¹ O RAJ odphenda le Izraelitenge: „Či me tumen na zachrañindom le Egiptanendar, le Amorejčanendar, le Amončanendar, le Filištincendar, ¹² le Sidončanendar, le Amalekendar the le Midijanendar, save tumen trapinenas? Sar pre ma vičinenas, cirdavas tumen avri andral lengre vasta. ¹³ Ale tumen man pale omukenas a služinenas avre devlengje, vašoda tumen imar na zachrañinava. ¹⁴ Džan a vičinen pre ola devla, saven tumenge kidňan avri! On tumen mi zachrañinen andral o pharipen!“

¹⁵ Ale o Izraeliti phende le RAJESKE: „Kerđam binos, ker amenca, sar tu kames, ale mangas tut, ča zachrañin amen adadžives!“ ¹⁶ Avke pestar odčhide le cudze devlen a služinenas le RAJESKE. O RAJ imar na birinelas te dikhel pro pharipen le Izraelitengro.

¹⁷ Sar pes o Amončana zgele a kerde peske taboris andro Gilead, hoj te džan pro mariben, avke the o Izraeliti pes zgele a kerde peske taboris paš e Micpa. ¹⁸ O manuša the o vodci andral o Gilead phende jekh avreske: „Oda, ko ešebno džala pro mariben pro Amončana, ela vodcas savore manušenge andral o Gilead.“

11

¹ O Jeftah andral o Gilead sas zoralo hrdinas. Leskro dad sas o Gilead a leskri daj sas lubñi. ² Le Gilead sas the peskra romňaha čhave. Sar imar dobarile kala čhave, tradle avri le Jeftah. Phende leske: „Tu našti chudes nič amare dađeskre barvalipnastar, bo sal čhavo avra džuvlatar.“ ³ O Jeftah denašla peskre phralendar a gela te bešel andre phuv Tob. Ode pes paš leste pridine o nalače murša a phirenas jekhetane leha.

⁴ Andre oda časos, sar o Amončana džanas pro Izraeliti pro mariben, ⁵ o vodci andral o Gilead gele pal o Jeftah andre phuv Tob. ⁶ Phende le Jeftoske: „Av amaro vodcas, hoj te džas pro mariben pro Amončana.“

⁷ Ale o Jeftah lengje phenda: „Na san oda tumen, save pre ma džanas a tradňan man avri andral o kher mire dađeskre? Soske aven akana ke ma, sar san andro pharipen?“

⁸ „Se vašoda akana avlam ke tu pale,“ odphende leske o vodci, „te džaha amenca pro mariben pro Amončana, aveha velitelis savore manušenge andral o Gilead.“

⁹ O Jeftah lengje phenda: „Te man prilena pale, hoj man te marav le Amončanenca, a te o RAJ mange len dela andro vasta, avava čačes tumaro vodcas?“

¹⁰ „Mi el o RAJ maškar amende švedkos,“ phende leske o vodci, „amen tut das lav, hoj keraha savoro avke, sar phendal.“ ¹¹ Avke gela o Jeftah le Gileadoskre vodcenca a o manuša peske lestar kerde vodcas the velitelis. O Jeftah phenda anglo RAJ andro foros Micpa savoro, so imar phenda le vodcenge.

¹² Palis o Jeftah bičhađa le muršen ko amoňiko kralis, hoj leske te phenen: „So tut hin pre mande, hoj avlal pro mariben andre miri phuv?“

¹³ O amoňiko kralis phenda le Jeftoskre muršenge: „Sar o Izraeliti avenas avri andral o Egipt, zaile miri phuv le paňestar Arnon dži o paňi Jabok the dži o Jordan. Akana de mange oda pale andro smirom!“

¹⁴ Avke o Jeftah pale bičhađa le muršen ko amoňiko kralis ¹⁵ a diňa leske te phenel:

„Kavke phenel o Jeftah: O Izrael na iľa le Amončanenge aňi le Moabčanenge lengri phuv. ¹⁶ Sar džanas o Izraeliti avri andral o Egipt prekal e pušta ko Lolo moros* a doavle andro Kadeš, ¹⁷ o Izraeliti bičhade ko edomiko kralis le muršen, hoj leske te phenen: ‚Kamlamas te predžal prekal tiri phuv.‘ Ale o edomiko kralis pal kada na kamla aňi te šunel. The ko moabiko kralis bičhade le muršen, ale aňi ov lenge oda na domukľa. Vašoda o Izraeliti ačhile andro Kadeš.

¹⁸ Palis o Izraeliti džanas prekal e pušta a obgele e moabiko the edomiko phuv. Doavle pre vichodno sera la moabika phuvatar a kerde peske taboris pal o paňi Arnon. Ale na pregele odarik, bo ode chudelas e phuv Moab.

¹⁹ Palis o Izraeliti bičhade le muršen ko amorejiko kralis ko Sichon andro Češbon a mangle les: ‚Kamlamas te predžal prekal tiri phuv andre amari!‘ ²⁰ Ale o Sichon na pačalas oleske, hoj o Izraeliti kamen ča avke te predžal prekal leskri phuv. Vičinda ke peste savore peskre muršen, kerda taboris andre Jahca a geľa pro mariben pro Izraeliti.

²¹ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskro, diňa le kralis Sichon leskre manušenca andro vasta le Izraelitenge. Avke o Izraeliti upral leste zvítazinde a zaile cali phuv le Amorejčanengri, save ode bešenas. ²² Zaile cali phuv le Amorejčanengri le paňestar Arnon dži ko paňi Jabok the la puštatar dži ko Jordan.

²³ O RAJ, o Del le Izraeloskro, tradňa avri le Amorejčanen andral e phuv a diňa la le Izraelitenge a tu kames odi phuv te zalel? ²⁴ Oda, so tuke domukela te zalel tiro Del o Kemoš, oda zaleha. A oda, so amenge domukela te zalel o RAJ, amaro Del, oda zalaha.

²⁵ Či sal feder sar o moabiko kralis o Balak, o čhavo le Ciporoskro? Či pes vesekedinda le Izraeloha, abo geľa leha pro mariben? ²⁶ O Izraeliti bešen imar trin šel (300) berš andro foros Češbon the andro Aroer, andre lengre gava the mek andre savore fori pal o soduj seri le paňestar Arnon. Soske lenge kala fori akorestar na iľan? ²⁷ Me tuke na kerdom nič nalačo, ale tu mange keres namištes, te aves pre ma pro mariben. O RAJ hin o sudcas. Ov adadžives mi sikavel maškar o Izraeliti the Amončana, kaskro hin o čačipen.“

²⁸ Ale o amoňiko kralis na kamla aňi oda te šunel, so leske diňa te phenel.

O Jeftah lel vera

²⁹ Le RAJESKRO Duchos avľa pro Jeftah a ov pregela prekal o phuva Gilead the Menaše andre gileadiko Micpa. Odarik geľa pro mariben pro Amončana. ³⁰ O Jeftah iľa vera le RAJESKE: „Te mange čačes deha le Amončanen andro vasta ³¹ a te man lendar visarava pale andro smirom, akor dava le RAJESKE sar labardi obeta oles, ko avela ešebno angle mande andral o vudar mire khereskro.“

³² Palis o Jeftah geľa pro mariben pro Amončana a o RAJ leske len diňa andro vasta. ³³ Domarda biš (20) fori le Aroerostar dži paš o Minit the dži paš o Abel-Keramim. Igen but le Amončanendar murdarđa a avke zvítazinda upral lende.

Le Jeftoskri čhaj

³⁴ Sar o Jeftah avelas pale khere andre Micpa, leskri čhaj avľa avri anglal leste le khelibnaha the bašavibnaha pre tamburina. Sas les ča jekh čhajori, na sas les ņisave aver čhave. ³⁵ Soča la dikhľa, chingerđa pre peste o plaštos a zvičinda: „Ó, čhajori miri, igen mange dukhadal o jilo! Andal man andre bari bibach! Iľom vera le RAJESKE a mušnav oda te dolikerel!“

³⁶ Oj leske phenda: „Dado miro, te iľal vera le RAJESKE, akor ker manca avke, sar phendal. Se o RAJ tuke diňa, hoj tut te pomstines tire ņeprijateljenge le Amončanenge.“

³⁷ Palis mek phenda le dadeske: „Ker prekal ma kada: Muk man duj čhon, hoj te džav mire prijateljkenca pro verchi. Ode rovaha upral oda, hoj šoha na džava romeste.“

³⁸ „Dža,“ phenda lake a mukľa la pro duj čhon. Avke oj geľa peskre prijateljkenca pro verchi a ode rovelas upral oda, hoj šoha na džala romeste. ³⁹ Pal o duj čhon avľa pale ko dad a ov odi vera dolikerđa. Oj ačhila pačivali.

Akorestar pes andro Izrael kerel oda, ⁴⁰ hoj o izraelika čhaja džan avri sako berš pro štar džives peske te leperel pre le Gileadoskri Jeftoskri čhaj.

* 11:16 11,16 E hebrejiko čhib: o Trstínakro moros

12

O Efrajim pes marel le Jeftoha

¹ O murša andral o Efrajim pes zgele pro mariben. Pregele prekal o Jordan andro foros Cafon a phende le Jeftoske: „Soske gelal pro mariben pro Amončana a amen na vičindal, hoj te džas tuha? Vašoda labaraha tiro kher the tuha!“

² O Jeftah lenge phenda: „Me the mire manuša igen pes vesekeadinahas le Amončanenca. Ale sar tumen mangavas, hoj mange te pomožinen, na zachrañindan man andral lengre vasta. ³ Ale sar dikhłom, hoj mange na kamen te pomožinel, gelom pro mariben pro Amončana, kajte mange džalas vaš o dživipen. O RAJ mange len diña andro vasta. Soske kamen adadžives te avel pre ma pro mariben?“

⁴ Palis o Jeftah skidña savore manušen andral o Gilead a geła pro mariben pro Efrajim. O Gileadčana zvifazinde upral o Efrajimčana, bo dophenenas lenge: „Tumen, Gileadčanale, denašlan andral o Efrajim the andral o Menaše.“ ⁵ O Gileadčana zaile o thana, khatar pes delas te predžal prekal o Jordan ko Efrajim. Te phenelas varesavo Efrajimcos, so denašelasi: „Kamav te predžal pre aver sera,“ o Gileadčana lestar phučenasi: „Sal Efrajimcos?“ Te phendahas: „Na som!“, ⁶ akor leske phenenas: „Phen Šibolet!“ Te ov phendahas „Sibolet“, bo na džanelas te phenel mištes oda lav, akor les chudenas a murdarenas pre oda than, khatar pes delas te predžal prekal o Jordan. Akor mule le Efrajimčanendar 42 000 murša.

⁷ O Jeftah sas sudcas andro Izrael šov berš. Sar muła o Jeftah o Gileadčanosi, parunde les andre varesavo jekh foros andro Gilead.

O Ibcan, o Elon the o Abdon

⁸ Pal o Jeftah sas sudcas andro Izrael o Ibcan andral o foros Betlehem. ⁹ Sas les tranda (30) murša the tranda (30) čhaja. Peskre čhajen diña romeste avra famelijake a peskre čhavenge anda tranda (30) čhajen andral aver famelija. O Ibcan sas sudcas andro Izrael efa berš. ¹⁰ Sar o Ibcan muła, parunde les andro Betlehem.

¹¹ Pal leste ačhiła sudcas andro Izrael o Elon andral o kmeños Zebulun. Lidžalasi o Izrael deš berš. ¹² Sar o Elon muła, parunde les andro Ajalon, andre phuv le Zebulunoskri.

¹³ Pal leste ačhiła sudcas andro Izrael o Abdon, o čhavo le Hileloskro, andral o foros Piraton. ¹⁴ Sas les saranda (40) čhave the tranda (30) čhavengre čhave, save phirenas pro eftavardeš (70) somara. Ov lidžalasi o Izrael ocho berš. ¹⁵ Sar muła o Abdon, le Hileloskro čhavo, andral o Piraton, parunde les andro Piraton andre phuv Efrajim pro le Amalekengre brehi.

13

O Samson ulol

¹ O Izraeliti palis pale kerenas o bini anglo RAJ. Avke o RAJ len diña andro vasta le Filištincenge pro saranda (40) berš.

² Sas jekh murš andral o foros Cora andral o kmeños Dan, savo pes vičinelas Manoach. Leskri romñi našti ačhehas khabñi a na sas la čhave. ³ Le RAJESKRO aňjelos pes lake sikada a phenda: „Dikh, našti ačhehas khabñi a našti tuke ulile čhave, ale akana ačheha khabñi a ela tut muršoro. ⁴ Vašoda de pozoris, hoj te na pijes mol aňi aver pijiben, a ma cha nič, so hin melalo. ⁵ Bo ačheha khabñi a ela tut muršoro. Leskre bala našti strihinen, bo ole dživesestar, kana ulola, ela dino le Devleske sar Nazarejcos. Ov chudela te zachrañinel o Izrael le Filištincendar.“

⁶ Avke oj geła oda te phenel peskre romeske a phenda: „Avła ke ma le Devleskro murš. Dičholas avri sar le RAJESKRO aňjelos, daravas pre leste te dikhel. Na phučlom lestar, khatar hino, a ov mange na phenda peskro nav. ⁷ Ale phenda mange, hoj ačhava khabñi a ela man muršoro. Phenda, hoj te na pijav mol aňi nisavo aver pijiben a te na čhav nič, so hin melalo, bo o čhavoro ela dino le Devleske sar Nazarejcos, kanastar ulola dži o meriben.“

⁸ Palis o Manoach pes modlinelas ko RAJ: „RAJEJA, mangav tut, hoj oda Devleskro murš, saves bičhadal, te avel pale ke amende. Mi phenel amenge so te kerel kale čhavoreha, so amenge ulola.“

⁹ O Del šunda avri le Manoach a o aňjelos le RAJESKRO avła pale ke džuvli, sar bešelasi pre mala a lakro rom o Manoach na sas laha. ¹⁰ Avke oj denašelasi oda te phenel peskre romeske. Phenda leske: „Oda murš, savo oda džives avła ke ma, pes mange sikada pale!“

¹¹ O Manoach uštila, gela peskra romňaha ke oda murš a phučla: „Sal tu oda murš, savo vakerelas mira romňaha?“

„He, som,“ odphenda.

¹² O Manoach phučla: „Sar pes ačhela oda, so phendal, sar kempel le čavores te bararel avri a so mušinel te kerel?“

¹³ O aňjelos le RAJESKRO leske phenda: „Tiri romňi mušinel te kerel savoro, so lake phendom. ¹⁴ Te na pijel nič, so hin le viňičostar, te na pijel mol aňi řisavo aver pijiben a te na chal nič, so hin melalo. Mi dolikerel savoro, so lake phendom.“

¹⁵ O Manoach phenda le RAJESKRE aňjeloske: „Mangas tut, ačh kade, medik tuke na pripravinaha terňa kozica.“

¹⁶ Ale o aňjelos le RAJESKRO leske odphenda: „The te man kade zlikerđalas, na chalomas tire chabenestar. Ale te pripravineha labardi obeta, obetin la le RAJESKE.“

O Manoach na džanelas, hoj oda hin le RAJESKRO aňjelos, ¹⁷ vašoda lestar phučla: „Sar tut vičines? Sar pes ačhela oda, so phendal, kamľamas tuke te presikavel e pačiv.“

¹⁸ „Soske phuces pal miro nav? Na del pes te ačhalol,“ odphenda leske o aňjelos le RAJESKRO.

¹⁹ Avke o Manoach ila terňa kozica the e chabeneskri obeta a obetinda oda pre skala le RAJESKE. O RAJ kerđa anglo Manoach the leskri romňi vareso čudno: ²⁰ Sar e jag džalal andral o oltaris upre andro řebos, o aňjelos le RAJESKRO gela upre la jagaha. Sar oda dikhle o Manoach the leskri romňi, pele le mujeha pre phuv. ²¹ Le RAJESKRO aňjelos pes imar pale le Manoachoske the leskra romňake buter na sikada.

²² O Manoach phenda peskra romňake: „Amen čačes meraha, bo dikhľam le Devles.“

²³ Ale leskri romňi leske phenda: „Te amen o RAJ kamľahas te murdarel, na ilahas amendar e labardi the e chabeneskri obeta. Na sikadahas amenge kada savoro a aňi akana amenge ajso vareso na phendaahas.“

²⁴ Sar lake uľila o čhavoro, diňa leske nav Samson. O čhavo barolas a o RAJ les požehňinelas. ²⁵ A o Duchos le RAJESKRO chudelas andre leste te kerel akor, sar sas andro taboris Dan maškar o foros Cora the Eštaol.

14

Le Samsonoskro bijav

¹ O Samson gela tele andro foros Timna a ode pes zadikhľa andre jekh Filišćinka. ² Sar pes visarelas khere, phenda peskre dadeske the la dake: „Andre Timna dikhľom jekha Filišćinka. Len mange la romňake!“

³ O dad the e daj les prevakerenas: „Či nane džuvľi maškar o čhaja tire phralengre the maškar amare manuša? Soske tuke kames te lel romňa maškar o naobrezimen Filišćinci?“

Ale o Samson le dadeske phenda: „Kala mange le, bo oj mange hiňi pre dzeka!“ ⁴ O dad the e daj na džanenas, hoj oda hin le RAJESTAR, savo kamľa te džal pro Filišćinci. Bo andre oda časos o Izrael sas tel e zor le Filišćincengi.

⁵ Avke o Samson gela le dadeha the la daha tele andre Timna. Sar avenas ko viňici andre Timna, jekhvareste pre lende chučila terno ľevos, savo gravćinelas. ⁶ Le RAJESKRO Duchos avľa pro Samson a ov peskre vastenca rozčhingerđa le ľevos sar terňa kozica. Le dadeske the la dake pal oda na phenda nič. ⁷ Palis gela tele, vakerelas ola džuvľaha, savi sas leske pre dzeka.

⁸ Sar pal varesavo časos gela pale te lel peske la romňake, odgela sikra le dromestar, hoj te dikhel le mule ľevos. A andro řelos le ľevoskro sas but vćeli the medos. ⁹ Ila andre burňik sikra medos a le dromeha lestar chalas. Avľa ko dad the ke daj a diňa the len ole medostar te chal, ale na phenda lenge, hoj o medos ila avri andral o mulo ľevos.

¹⁰ Palis leskro dad gela tele ke odi džuvľi a o Samson ode kerđa hoscina, avke sar kerenas furt o terne murša. ¹¹ Sar les dikhle o Filišćinci, ile avri prekal leste tranda (30) terne muršen, hoj te ačhen leha pro bijav.

¹² O Samson lenge phenda: „Phenava tumenge varesavi hadanka. Te mange pre oda džanena te odphenel tel o ehta džives, akor tumen dava tranda (30) gada the tranda (30) bijavutne gada. ¹³ Ale te mange na džanena pre oda te odphenel, akor tumen man mušinena te del tranda (30) gada the tranda (30) bijavutne gada.“

Avke leske phende: „Phen amenge oda. Kamas oda te řunel.“

¹⁴ A ov lenge phenda:

„Andral oda, so chal, avľa avri o chaben

a andral oda, so hino zoralo, avľa avri o gulipen.“

A na džanenas pre oda te avel aňi pal o trin dživesa.

¹⁵ Pro štarto džives ispidenas pre romŋi le Samsonoskri: „Prevaker tire romes, hoj amenge te phenel avri odi hadanka. Te na, labaraha tut the tire dadeskro kher. Vičindan amen kade, hoj amen te občoraren?“

¹⁶ Palis avla e romŋi le Samsonoskri rovibnaha paš o Samson a phenda leske: „Tu man našti avri ačes a na kames man! Mire manušen diňal hadanka, ale mange la na phendal avri.“

O Samson lake phenda: „Se me oda aňi mire dadeske aňi mira dake na phendom a tuke oda mušnav te phenel avri?“ ¹⁷ Ale oj pre leste rovelas savore eŧta dživesa la hoscinakre. Ajci pre leste ispidelas, hoj pro eŧtato džives lake oda phenda avri. A oj palis gela te phenel avri odi hadanka peskre manuŝenge.

¹⁸ Pro eŧtato džives angloda, sar zagela o kham, lestar phučle o murŝa andral oda foros:

„So hin guleder sar o medos?

A so hin zoraleder sar o levos?“

O Samson lenge odphenda:

„Te na orindanas mira terňa gurumňoraha, na džanlanas miri hadanka!“

¹⁹ Akor avla o Duchos le RAJESKRO pro Samson, gela tele andro foros Aŝkalon a murdarđa tranda (30) murŝen. Čiđa pal lende tele o bijavutne gada a diňa len olenge, ko odi hadanka hadinde. Palis o Samson bara choľaha gela pale andre le dadeskro kher.

²⁰ Leskra romňa dine leskre družbaske, savo sas leskro prijatelis.

15

O Samson pes pomstinel le Filiŝtincenge

¹ Pal varesavo časos, sar pes skidelas upre e pŝeňica, iľa o Samson terňa kozica a gela te dikhel peskra romňa a phenda: „Kamav te džal andro kher paš miri romŋi.“

Ale lakro dad leske na domukľa te džal andre ² a phenda leske: „Gondolindom mange, hoj la imar našti avri ačes, vaŝoda la diňom tire družbaske. Lakri terneder pheň hiňi ŝukareder sar oj. Le tuke la romňake vaŝ lake!“

³ Ale o Samson leske odphenda: „Te akana kerava vareso nalačo le Filiŝtincenge, na avava vinnovato!“ ⁴ Avke odgela a chudňa trin ŝel (300) liŝken. Palis iľa o fakli a sphandľa le liŝken po duj le chvostenca, avke hoj maŝkar o chvosti priphandľa e fakľa. ⁵ Labarđa o fakli a le liŝken mukľa te džal andre pŝeňica le Filiŝtincengri. Kavke labarđa o snopi la pŝeňicakre the oda, so mek na sas koŝimen tele, jekhetane le viňicenca the le olivengre stromenca.

⁶ O Filiŝtinci phučenas: „Ko oda kerđa?“

Phende lenge: „O Samson, le Timňanoskro džamutro, bo leskra romňa dine leskre družbaske.“

Avke o Filiŝtinci avle a zlabarde la the lakre dades. ⁷ O Samson lenge phenda: „Vaŝ oda, so tumen kerdan, na preačhava pre tumende te džal, medik man tumenge na pomstinaŝa!“ ⁸ Marelas le Filiŝtincen igen dzivones a but lendar murdarđa. Palis gela tele te beŝel andre chev andre skala Etam.

⁹ O Filiŝtinci avle upre, rozthode peske o taboris andre Judsko a pripravinde pes pro mariben pro foros Lechi. ¹⁰ O murŝa andral e Judsko lendar phučle: „Soske avľan pre amende pro mariben?“

On lenge odphende: „Avľam te chudel le Samson a te kerel leske oda, so ov kerđa amenge.“

¹¹ Akor trin ezera (3 000) murŝa andral e Judsko avle tele paš e skala Etam a phende le Samsonoske: „Či tu na džanes, hoj amen sam tel e zor le Filiŝtincengri? So tu amenge kerdal?“

Odphenda lenge: „Avke sar on kerde mange, me kerđom lenge.“

¹² Phende leske: „Avľam tut te chudel a te del andro vasta le Filiŝtincengre.“

O Samson lenge phenda: „Len vera, hoj na chučena pre ma tumen korkore!“

¹³ „Na chučaha pre tu,“ phende leske, „ča tut sphandaha a daha tut lenge andro vasta. Čačes amen tut na kamas te murdarel.“ Avke les phandle duje neve lanenca a ligende les avri andral e skala.

¹⁴ Sar avľa ko than Lechi, o Filiŝtinci viskinenas a denaŝenas anglal leste. A pro Samson jekhvarest e avľa o Duchos le RAJESKRO a o lani pre leskre vasta ačhile sar zlabarde thava a pele tele leskre vastendar. ¹⁵ Palis arakhľa e kokaluňi sanko le mule somariskri, iľa la andro vast a murdarđa laha ezeros (1 000) murŝen.

¹⁶ Palis o Samson phenda:

„La somariskra sankaha
len čhidom pro but kopi,
la somariskra sankaha
murdardom ezeros muršen.“

¹⁷ Sar dovakerđa, odčhida andral o vast e kokaluňi sanku. Vašoda pes oda than vičinel Ramat-Lechi*.

¹⁸ O Samson sas igen smedno a vičinelas ko RAJ: „Tu diňal tire služobňikoske kada baro viťazstvo, ale akana mušnav te merel le smedostar a te perel andro vasta ole naobrezimen muršengre?“ ¹⁹ Akor o Del phundrađa chev andro Lechi a demađa avri o paňi. Sar o Samson piľa, prekerđa pes a avľa ke peste. Vašoda le paňeske, so hin dži adadžives andro Lechi, diňa nav En-Hakore†.

²⁰ O Samson lidžalas le Izraeliten biš (20) berš akor, sar o Filišćinci vladňinenas upral o Izraeliti.

16

O Samson denašel le Filišćincendar

¹ Sar avľa jekhvar o Samson andro foros Gaza a dikhľa ode jekha lubňa, geľa ke late a pašlila laha. ² Soča o manuša andral e Gaza šunde, hoj o Samson avľa ode, gele takoj paš e brana le foroskri a cali rat ode cichones pre leste užarenas, medik na vidňisalila. Phende: „Pre tosaraste les murdaraha.“

³ O Samson sovelas dži jepaš rat. Pal jepaš rat ušřila, chudňa e brana le foroskri, cirdňa la avri le čopenca the la zavoraha a thođa peske la pro dumo a ligenda la dži upre pro verchos anglo Hebron.

O Samson the e Delila

⁴ Paloda geľa tele andre dolina Sorek a ode pes zakamľa andre džuvli, savi pes vičinelas Delila. ⁵ A avle ke late o filišćiňika vodci a phende lake: „Chude les avri a dodžan tut, khatar les hin ajsi bari z a sar les šaj thovas tele, hoj les te sphandas a te ovladňinas. Palis tut sako amendar dela 1 100 rupune minci.“

⁶ Akor e Delila phenda le Samsonoske: „Phen mange, khatar tut hin ajsi zor? Soha tut kampel te phandel, hoj te prelen upral tute e zor?“

⁷ O Samson lake phenda: „Te man phandena le efa neve lukoskre špargenca, so mek na šučile avri, našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš.“

⁸ O filišćiňika kraľa lake ande efa neve, šviža lukoskre špargi a oj les lenca sphandľa. ⁹ Vajkeci murša pes garude andre lakro kher. A oj zvičinda: „Samson, o Filišćinci pre tu aven!“ Ov androda rozčhinda o špargi avke, sar e jag rozčhinel o thav. A na dodžanle pes, khatar les hin zor.

¹⁰ Akor e Delila phenda le Samsonoske: „Tu manca thoďal avri a klamindaľ mange. Akana mange phen avri, sar tut šaj te sphandel!“

¹¹ Phenda lake: „Te man sphandena neve lanenca, savenca pes mek nič na kerelas, našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš.“

¹² Avke e Delila iľa neve lani a sphandľa les lenca. O murša užarenas garude andro kher a oj zvičinda: „Samson, o Filišćinci pre tu aven!“ Ale ov rozčhingerđa o lani pal o vasta sar thava.

¹³ E Delila phenda le Samsonoske: „Dži akana manca thovehas avri a klaminehas mange. Phen mange avri, sar tut šaj sphandav?“

„Te efa varkoča mire balendar prichudeha prekal o špargi andro strojos, pre savo pes keren o pochtana, a zachudeha len le kaštune kolikoha, akor našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš,“ phenda lake.

¹⁴ Sar o Samson zasuča, kerđa leske efa varkoča andro tkačsko strojos a zachudňa len le kolikoha. Palis zvičinda pre leste: „Samson, o Filišćinci pre tu aven!“ Ov pes prekerđa andral o soviben a cirdňa avri o kolikos the o strojos le špargenca.

¹⁵ E Delila leske phenda: „Sar tu šaj phenes, hoj man kames, te tiro jilo nane phundrado prekal ma? Imar trival manca thoďal avri a na phendaľ mange avri, khatar hin tiri bari zor!“ ¹⁶ Sar pre leste kale lavenca ispidelas džives pre dživeseste, ov olestar sas pro meriben strapimen.

¹⁷ Akor o Samson lake phenda avri o čačipen: „Mire balendar pes mek e britva na chudňa, bo mek sigeder, sar uliľom, somas dino prekal o Del sar Nazarejcos. Ale te man vareko strihindahas, e zor mandar gelahas het a ulomas ajso sar dojekh aver manuš.“

* 15:17 15,17 Oda hin: o kokaluno sankakro brehos. † 15:19 15,19 Oda hin: o prameňis le vičibnaskro.

¹⁸ E Delila dikhla, hoj akana lake phundrača calo jilo a diña le filištinike vodcenge te džanel: „Aven akana, bo imar mange phenda avri savoro.“ O filištinička vodci avle a ande peha the o rup. ¹⁹ Oj les zasovlarđa pre peskře čanga a palis vičinda jekhe muršes, savo leske strihinda o ehta varkoča pal o šero. Avke o Samson slabisalila a e zor les omukla. ²⁰ Akor zvičinda: „Samson, o Filištinci džan pre tu!“ Sar pes prekerđa, phenda peske: „Avke sar furt, the akana len pal ma razinava tele.“ Ale ov na džanelas, hoj o RAJ lestar odgefa. ²¹ O Filištinci les chudle, ile leske avri o jakha a ligende les andre Gaza. Ode les phandle le bronzune kliginenca a andre bertena mušinelas te erñinel o zrnos. ²² Ale o bala, so leske strihinde, leske chudle pale te barol.

Le Samsonoskro meriben

²³ O filištinička vodci pes zgele, hoj te anen bari obeta peskře devleske le Dagonoske a kerde bari hoscina. Phenas:

„Amaro del amenge diña

amare ñeprijafelis le Samson andro vasta.“

²⁴ Sar o manuš a dikhle le Samson, lašarenas peskře devles a phenas:

„Amaro del amenge diña

andro vasta amare ñeprijafelis,

savo zničinda amari phuv

a murdarđa amare manušen.“

²⁵ Sar igen radisalonas zvičinde: „Anen le Samson, hoj amen te zabavinel.“ Avke ande le Samson andral e bertena a ov len mušinelas te zabavinel.

Sar les ačhade maškar o slupi, ²⁶ o Samson phenda le terne muršeske, savo les chudelas le vastestar: „Domuk mange, hoj man te chudav le slupendar, pre save ačhel o kher, a te mukav man pre lende.“ ²⁷ Andro kher sas pherdo murša the džuvlija a sas ode savore filištinička vodci. Pre strecha sas ajse 3 000 murša the džuvlija, save dikhenas pro Samson, sar len zabavinel.

²⁸ Akor o Samson vičinelas ko RAJ a mangelas les: „Ó, Nekbareder RAJEJA, leper tuke pre ma! Mangav tut, ó, Devla, de man mek jekhvar ajši zor, sar man sas, hoj man akana te pomstinav le Filištincenge vaš soduj mire jakha.“ ²⁹ Androda o Samson zorales chudña soduj maškarune slupi, pre save ačhelas o kher, jekh le čače vasteha a dujto slupos le balogne a oprinda pes pre lende. ³⁰ Phenda: „Mi merav jekhetane le Filištincenca!“ Čala zoraha ispidña o slupi a o kher pefa pro vodci the pre savore manuša, so sas andre. Paš peskro meriben murdarđa buter dženen, sar murdarđa andre calo peskro dživipen.

³¹ Leskre phrala savora dadeskra famelijaha gele tele, ile leskro felos pale khere a parunde les andro hrobos leskro dadeskro Manochoskro, maškar e Cora the o Eštaol. O Samson lidžalas o Izrael biš (20) berš.

17

O Micha peske kerel devlores

¹ Pro brehi Efrajim dživelas jekh murš, savo pes vičinelas Micha. ² Ov phenda peskra dake: „Ola ezeros the šel (1 100) rupune, so tuke čorde a vaš save tut šundom te košel, hine mande, bo me len tuke iřom.“

E daj leske odphenda: „Čhavo miro, o RAJ tut mi požehñinel!“

³ Ov palis anda pale la dake ola ezeros the šel (1 100) rupune a oj leske phenda: „Kala rupune odthovav prekal o RAJ, hoj pes lendar te kerel mire čhaske avričhingerđi modla the rupuñi modla. A kavke tuke dava pale kala rupune.“ ⁴ Avke ov diña pale o rupune peskra dake. Androda iľa leskri daj duj šel (200) rupune a diña len le zlatnikoske. Ov lendar kerđa avričhingerđi modla the rupuñi modla, so palis sas andro kher le Michaskro.

⁵ O Micha kerđa andre peskro kher sveto than. Kerđa peske efodos the kherutne devloren a ačhada jekhe peskře čhavendar vaš o rašaj.

⁶ Andre oda časos andro Izrael na sas kralis. Sako kerelas oda, so gondolinelas, hoj hino lačo.

⁷ Sas jekh terno čhavo andral o judsko Betlehem, andral o kmeños Juda, savo sas Levitas a bešelas ode sar cudzincos. ⁸ Oda murš geľa het andral o Betlehem, hoj te rodel aver than, kaj te bešel. Le dromeha avľa ko brehi Efrajim ko kher le Michaskro.

⁹ O Micha lestar phučla: „Khatar aves?“

Ov odphenda: „Me som Levitas andral o judsko Betlehem a rodav varesavo than, kaj ačhava te bešel.“ ¹⁰ O Micha leske phenda: „Ačh ke mande a av mange dad the rašaj. Sako berš tut dava deš rupune, chaben the gada.“ O terno Levitas priačhiľa pre oda. ¹¹ Ov bešelas ode a ačhiľa le Michaske sar leskro čhavo. ¹² O Micha les ačhada rašaske

a ov ačhila te dživel andre leskro kher. ¹³ O Micha peske phenda: „Akana čačes džanav, hoj o RAJ ela ke ma lačo, bo o Levitas mange ačhila rašaske.“

18

O kmeños Dan len le Michaskre rašas the o modli

¹ Andre oda časos mek le Izraeliten na sas krališ. Akor o kmeños Dan rodenas prekal peste dedično phuv, kaj te bešen. Bo dži akor mek na chudle maškar o izraelika kmeñi phuv vaš o dedičnos. ² Avke o kmeños Dan bičhade peskre fajtendar pandž zorale muršen andral o fori Cora the Eštaol, hoj te predikhen e phuv. Phende lenge: „Džan te predikhel odi phuv.“

Sar avle pro brehi Efrajim dži ko kher le Michaskro, ačhile ode te presovel. ³ Sar sas paš o kher le Michaskro, sprindžarde pal o vakeriben, hoj o terno Levitas na sas odarik. Gele ke leste a phučle: „Ko tut kade anda? So kade keres? So ade rodes?“

⁴ Ov lenge odphenda: „Kavke pes manca o Micha dovakerda, hoj leske te služinav sar rašaj.“

⁵ Palis leske phende: „Phuč akor le Devlestar, hoj pes te dodžanas, či amaro drom ela bachtalo.“

⁶ „Džan andro smirom!“ phenda lenge o rašaj. „O RAJ imar džal anglal tumende pro drom, pal savo džan.“

⁷ Avke ola pandž murša džanas dureder a dogele andro Lajiš. Dikhle, hoj o manuša ode dživen andro smirom the bi e dar avke sar o Sidončana. Ņiko ode na sas andro trapišagos aňi andro čoripen, bešen dur le Sidončanendar a na sas len nič avre manušenca.

⁸ Sar pes visarde pale andre Cora the o Eštaol, lengre phrala lendar phučle: „So ode dikhlan?“

⁹ „Aven džas pre lende!“ odphende. „Dikhlam, hoj odi phuv hiňi igen lači. Pre soste mek užaren? Ma zlikeren tumen, aven džas la te zale! ¹⁰ Sar ode džana, arakhena ode manušen, save dživen andro smirom the bi e dar. E phuv hiňi igen bari a o Del tumenge la dela andro vasta. Pre odi phuv hin savoro, so le manušeske kampil.“

¹¹ Avke šov šel (600) murša andral o kmeños Dan gele pro mariben le zbrañenca andral e Cora the andral o Eštaol. ¹² Sar džanas upre, kerde peske taboris paš o Kirjat-Jearim andre Judsko. Vašoda oda than, so hino pro zapados le Kirjat-Jearimostar, pes dži adadžives vičinel Taboris le kmeñoskro Dan. ¹³ Palis odarik džanas dureder prekal o brehi le Efrajimaskre a doavle ko kher le Michaskro.

¹⁴ Akor prevakerde ola pandž murša, save gele te predikhel e phuv paš o Lajiš. Phende peskre phralenge: „Džanen tumen olestar, hoj andre kala khera hin o efodos the o kherutne devlora, e avričingerdi modla the e ruđuňi modla? Akana gondolinen pal oda, so kerena.“ ¹⁵ Avke avle andro kher le Michaskro, kaj bešel as o terno Levitas, a pozdravinde les. ¹⁶ Androda šov šel (600) murša andral o kmeños Dan pripravimen pro mariben, ačhenas angle brana. ¹⁷ Ola pandž murša, save sas te predikhel e phuv, gele andro kher a ile e avričingerdi modla, o efodos, le kherutne devloren the e ruđuňi modla. O rašaj ačhelas angle brana le šov šel (600) vizbrojimen muršenca.

¹⁸ Sar o murša gele andre le Michaskro kher a ile odarik e avričingerdi modla, o efodos, le kherutne devloren the e ruđuňi modla, o rašaj lendar phučla: „S'oda tumen keren?“

¹⁹ Odphende leske: „Čhit, phand andre o muj! Av amenca! Av tu amenge dad the rašaj. So hin prekal tu feder? Te el rašaj andro kher jekhe muršeskro, abo te el rašaj prekal jekh calo kmeños le Izraeloskro?“

²⁰ Le rašaske oda sas pre dzeka. Ila o efodos, kherutne devloren the e avričingerdi modla a gela jekhetane lenca. ²¹ Visarde pes a džanas dureder. Mukle te džal anglal le romňijen the le čhaven le barvalipnaha the le stadenca.

²² Sar imar sas dur le Michaskre kherestar, sas zvičimen o murša, save bešen as paš o Micha, a dochudle le muršen andral o kmeños Dan. ²³ Sar pre lende vičinenas, o murša andral o kmeños Dan pes visarde a phučle le Michastar: „So tute hin, hoj tuke vičindal tire muršen?“

²⁴ O Micha lenge phenda: „Ilan mire devlen, so mange kerđom, the mire rašas a gelan het. A mange so ačhila? A mek mandar phučen: „So tute hin?““

²⁵ O murša andral o kmeños Dan leske phende: „Na kamas tut imar buter te šunel, bo varesave murša pes šaj cholaren a chučena pre tumende. Tu kames, hoj tut te murdaren the cala tira famelija?“ ²⁶ Avke o murša andral o kmeños Dan džanas peskre dromeħa. Sar dikhla o Micha, hoj hine zoraleder sar ov, visarda pes pale khere.

²⁷ Ale on ile peha oda, so peske o Micha kerđa, the leskre rašas a džanas pro mariben pro foros Lajiš, pro smiromoskre manuša, save pal ňisoste na džanas. O murša andral o kmeños Dan len murdarde avri a oda foros podlabarde. ²⁸ ňiko len na avla te zachrañinel, bo oda foros sas dur le Sidonostar a na sas len nič avre manušenca. Oda foros sas pašes andre dolina Bet-Rechob.

Paľis o murša andral o kmeños Dan oda foros pale budinde avri a bešenas ode. ²⁹ Le foroske dine nav Dan, pal peskro prapapus Dan, savo sas o čhavo le Izraeloskro. Angloda pes oda foros vičinelas Lajiš. ³⁰ O murša andral o kmeños Dan peske ode ačhade odi avričhingerđi modla. O Jonatan the leskre čhave sas rašaja andro kmeños Dan, medik odarik le manušen na zaile. O Jonatan sas o čhavo le Geršomoskro, saveske sas o dad o Mojžiš. ³¹ Likerenas ode e modla, so kerđa o Micha, medik ačhelas le Devleskro Stanos andro Šilo.

19

O Levitas the leskri romňi-služobňička

¹ Andre jekh časos, sar andro Izrael na sas kralis, jekh Levitas dživelas pro durale brehi andro Efrajim. Ila peske andral o judsko Betlehem mek jekha romňa-služobňička.

² Ale oj les jekhvar omukla, bo chalas pre leste cholí, a geľa pale ke peskro dad andro judsko Betlehem. Zlíkerđa pes ode aĵse štar čhon. ³ Paľis lakro rom geľa pal late, hoj la te prevakerel a te anel la pale khere. Ila peha le sluhas the duje somaren. Sar les oj ligenda andro kher peskre dadeskro a sar les dikhľa lakro dad, priiľa les radišagoha. ⁴ O sastro les zlíkerelas, hoj te ačhel ode trin džives. Avke ačhile te presovel a chanas the pijenas.

⁵ Pro šarto džives o Levitas ušřila, sar vidňisafiľa, hoj imar te džal khere, ale lakro dad les prevakerelas: „Ma džan ňikhaj, ešeb chan vareso, hoj tunen te zoraľaren, a paľis šaj džan.“ ⁶ Avke ačhile ode a jekhetane peske bešenas a chanas the pijenas. O dad ola džuvľakro leske phenda: „Mangav tut, ačh kade prekal e rat, zabavin tut a šun tut mištes!“ ⁷ Paľis, sar ušřila, hoj te džal het, o sastro les igen mangelas, hoj mek te ačhel, a ov ačhila. ⁸ Pro pandžto džives sig tosara kamelas imar te džal pro drom. No leskro sastro pale pre leste ispidelas a phenda: „Ešeb tut zoraľar, ačhen kade, medik na ela o dilos!“ Avke ačhile a chale o dilos jekhetane.

⁹ Sar o Levitas paľis ušřila, hoj te džal pro drom peskra romňaha-služobňičkaha, leskro sastro les pale prevakerelas: „Dikh, maj imar zaračol. Presoven kade a radisaľon! Tajs sig tosara ušřena a džana pro drom andre peskro stanos.“ ¹⁰ Ale o Levitas imar na kamelas te presovel ode a avke thođa o sedli pre peskre duj somara a geľa peskra romňaha-služobňičkaha the le sluhaha pro drom. Avľa anglo Jebus, so hin adadžives Jeruzalem.

¹¹ Sar sas paš o Jebus a sas imar igen nasig, o sluhas phenda leske: „Av, mangav tut, džas andre kada jebusejiko foros a ačas ode te presovel.“

¹² Ale leskro raj leske phenda: „Na džaha andre kada foros maškar o manuša, save nane Izraeliti, ale džaha dži andre Gibea.“

¹³ Phenda le sluhaske: „Av džas dži andre Gibea abo dži andre Rama a presovaha andre jekh ole forendar.“ ¹⁴ Avke gele dureder, a sar imar sas paš e Gibea andre phuv le Benjaminčanengri, o kham imar zadžalas. ¹⁵ Zaačhile andre Gibea, hoj ode te presoven. Sar ode o Levitas avľa, ačhila maškar o foros, bo ňiko len na iľa ke peste te presovel.

¹⁶ Odi rat avelas jekh phuro murš andral e buči pal e maľa, so sas andral o brehi le Efrajimoskre, a bešelas andre Gibea maškar o Benjaminčana. ¹⁷ Sar pes obdikhľa, dikhľa ode pro pľacos ole muršes. O phuro murš lestar phučľa: „Kaj džas? Khatar aves?“

¹⁸ Ov odpħenda: „Amen avas andral o judsko Betlehem a džas pale khere ko palune brehi andro Efrajim. Džavas andro Betlehem a akana džav khere, ale ňiko man na iľa andre peskro kher. ¹⁹ Hin man phusa the chaben prekal amare somara a maro the mol prekal amende. Hin man savoro, so mange kampil.“

²⁰ O phuro murš phenda: „Smirom tuke. Domuk mange, hoj tut te dav savoro, so tuke kampil. Ča ma ačh kade avri prekal e rat pro pľacos.“ ²¹ Avke les ligenda andre peskro kher a diňa chaben prekal leskre somara. Thode (omorde) peske o pindre, chanas the pijenas.

²² Sar lenge imar sas mištes, jekhvarestes varesave nalache murša andral oda foros pes rozačhade pašal calo kher, chudle te durkinel pro vudar a vičinenas pro phuro: „An avri ole muršes, savo avľa andre tiro kher. Kamas leha te pašľol!“

²³ Androda o phuro murš avla avri a dovakerelas lenge: „Na, phralale mire! Ma keren nič nalačo kale muršeske, savo avla andre miro kher. Ma keren kajso džungipen! ²⁴ Dikhen, kade hiñi miri čaj, savi hiñi pačivali, the kale muršeskri romñi-služobnička. Anava tumenge len akana avri. Šaj lenca pašlon a keren lenca, so ča kamen, ale kale muršeha ma keren kajso džungipen!“ ²⁵ Ale ola murša les na kamenas añi te šunel. Avke o Levitas iła peskra romña-služobnička a ligenda la ke lende avri. On laha cali rat pašluckerenas a ke tosaraste la premukle.

²⁶ Palis odi džuvli avla pale ke oda kher, kaj ačhila lakro rom. Peła anglal paš o vudar a pašlolas ode, medik na vidñisañila. ²⁷ Lakro rom uštila tosara a sar phundrada o vudar, hoj te džal het, dikhla peskra romña-služobnička, sar pašlol le vastenca pro prahos. ²⁸ Phenda lake: „Ušti, džas!“ Ale na odphenda leske. Avke la thoda pro somaris a džalas khere.

²⁹ Sar avla khere, iła e čhuri, chudña peskra romña-služobnička, rozčhingerđa lakro telos pro dešuduj (12) kotora a rozbičhađa len pal calo Izrael. ³⁰ Dojekh, ko ada dikhla, phenda: „Nič ajso pes mek na ačhila, añi ñiko na dikhla akorestar, so o Izraeliti gele avri andral o Egipt, dži adadžives! Gondolinen pal ada! So kempel te kerel?“

20

O Izraeliti potrestinen le Benjaminčanen

¹ Palis pes savore Izraeliti le Danostar dži e Beer-Šeba the o manuša andral o Gilead zgele sar jekh murš anglo RAJ andre Mícpa. ² Zgele pes savore manuša le Devleskre – o vodci andral savore izraelika kmeñi. Sas ode 400 000 murša le šablencia. ³ A o Benjaminčana pes došunde pal oda, hoj o Izraeliti gele upre andre Mícpa.

Akor o Izraeliti phučenas: „Phenen amenge, sar pes ačhila kada nalačhipen?“

⁴ Pre ada o Levitas, o rom ola murdarđa džuvlakro, odphenda: „Peskra romñaha-služobničkaha avlom te presovel andre benjamiñiko foros Gibeá. ⁵ Ale o Gibečana avle pre mande rači a rozačhade pes pašal oda kher, andre savo somas, bo man kamle te mardarel. No palis ile mira romña-služobnička a našilu laha pašlonas a oj muła. ⁶ Avke la ilom a rozčhindom la pro kotora, so rozbičhadom pal calo Izrael, bo kerde baro nalačhipen the džungipen andro Izrael. ⁷ Akana, tumen savore manuša le Izraeloskre, gondolinen pal oda a phenen, so kerena!“

⁸ Savore manuša uštile upre sar jekh murš a phende: „Ñiko amendar na džala andre peskro stanos, ñiko na džala pale khere. ⁹ Kada hin oda, so lenca keraha: Prekal o losos pes dodžanaha, sar pre lende džaha. ¹⁰ Andral dojekh izraeliko kmeños kidaha avri deše muršen le šelendar, šel le ezerendar a ezeros le deše ezerendar, hoj pes te starinen pal o chaben le manušenge, save pes avle te pomstinel le Benjaminčanenge andral e Geba vaš oda džungipen, so kerde andro Izrael.“

¹¹ Palis pes savore Izraeliti zgele sar jekh murš paš o foros. ¹² O kmeñi andral o Izrael bičhade le muršen pal cali benjamiñiko phuv te phenel: „S'oda za džungipen pes kerda maškar tumende?! ¹³ Akana amenge den avri le nalače muršen andral e Gibeá, save oda kerde. Murdaraha len a kavke odlaha oda nalačhipen andral o Izrael.“

Ale o Benjaminčana na kamle te šunel oda, so lenge phende lengre phrala, o Izraeliti, ¹⁴ a zgele pes andral savore peskre fori andre Gibeá pro mariben pro Izraeliti. ¹⁵ Savore Benjaminčana, so pes ode zgele, sas 26 000 murša le šablencia. A paš oda mek efa šel (700) avrikidle murša, save bešenas andre Gibeá. ¹⁶ Maškar ola savoredžene sas efa šel (700) avrikidle murša, save sas bałogara, a dojekh džanelas igen mištes te čivkerel o bara andral o prakos.

¹⁷ Le Izrael sas 400 000 murša le šablencia, savore sas avriskade pro mariben.

¹⁸ O Izraeliti gele andro Betel te phučel le Devlestar: „Ko amendar džala ešebno pro mariben pro Benjaminčana?“

O RAJ lenge odphenda: „Ešebno džala o Juda.“

¹⁹ Avke tosara o Izraeliti uštile a kerde peske taboris paš e Gibeá. ²⁰ Sar o Izraeliti gele pro mariben pro Benjaminčana, rozačhade pes pre lende paš e Gibeá. ²¹ Ale o Benjaminčana avle avri andral o foros a andre oda džives murdarde 22 000 Izraeliten. ²²⁻²³ Avke o Izraeliti gele andro Betel a dži rači rovenas anglo RAJ. Palis phučle le RAJESTAR: „Kames, hoj te džas pale pro mariben pre amare phrala pro Benjaminčana?“

O RAJ lenge phenda: „Džan, maren tumen lenca!“

Avke o Izraeliti chudle pale zor a pale pes rozačhade pro mariben pre oda than, kaj pes rozačhade ešebno džives.

²⁴ Avke o Izraeliti gele pro dujto džives pro mariben pro Benjaminčana, ²⁵ ale o Benjaminčana pes pale ačhade le Izraelitenge a murdarde lendar mek avre 18 000 muršen, so pes džanenas te marel la šablaha.

²⁶ Palis savore Izraeliti gele upre andro Betel a ode rovenas a bešenas anglo RAJ. Calo džives dži rači poscinenas a anenas le RAJESKE o labarde the o smiromoskre obeti. ²⁷ Palis o Izraeliti phučenas le RAJESTAR so te kerel. Andre oda časos sas ode le Devleskra zmluvakri archa, ²⁸ paš savi o Pinchas kerelas e rašajiko služba. Leskro dad sas o Eleazar, o čhavo le Aronoskro. O Izraeliti phuče: „Kames, hoj mek pes te maras amare phralenca le Benjaminčanenca, abo kames, hoj imar te preačas?“

O RAJ odphenda: „Džan tumen te marel, bo tajsa tumenge len dava andro vasta.“

²⁹ Avke o Izraeliti rozačhade muršen, save pes garude pašal e Gibe. ³⁰ Pro trito džives gele pro mariben pro Benjaminčana a avke sar angloda pes rozačhade pro mariben pre Gibe. ³¹ O Benjaminčana gele pre lende a o Izraeliti chudle te denašel, hoj len te dochuden dur le forostar. A avke sar angloda, the akana chudle te murdarel le Izraeliten. Murdarde lendar vaj tranda (30) muršen pre maša the pro droma, so džan jekh andro Betel the dujto andre Gibe. ³² O Benjaminčana peske phende: „The akana zvítazinaha avke sar angloda.“

Ale o Izraeliti pes dovakerde: „Denašas lendar, hoj len te dochudas dur le forostar!“

³³ Sar savore Izraeliti omukle peskre thana a pale pes rozačhade paš o Baal-Tamar, okla Izraeliti, so sas garude, chučile avri a džanas pro mariben pro zapados la Gebatar. ³⁴ Pro foros Gibe avle 10 000 murša, so sas avrikidle andral calo Izrael. O mariben sas ajsó baro, hoj o Benjaminčana aňi na džanle, sar pašes hin lengri skaza. ³⁵ Avke o RAJ diňa le Izraelitenge te zvítazinel upral o Benjaminčana a oda džives murdarde 25 100 Benjaminčanen, so pes džanenas te marel la šablaha. ³⁶ Akor o Benjaminčana dikhle, hoj hine domarde.

O Izraeliti pes scirdenas palal anglo Benjaminčana, bo pes mukenas pre ola murša, so sas garude paš e Gibe. ³⁷ Akor ola garude murša chučile avri pro mariben pre Gibe a le šablencu murdarde savoren, so sas andro foros. ³⁸ O Izraeliti pes ole muršenca dovakerde, hoj o thuv andral o foros lenge ela pro znameňje, ³⁹ hoj pes te chuden pale te marel.

Mek angloda o Benjaminčana murdarde lendar ajse tranda (30) muršen a phende peske: „Murdaras len avke sar angloda.“ ⁴⁰ A akor chudňa andral o foros te džal upre o thuv. Sar pes o Benjaminčana obdikhle palal, dikhle, hoj andral calo foros džalas o thuv dži o űebos. ⁴¹ Avke pes o Izraeliti chudle pale te marel. O Benjaminčana predarandile, bo dikhle, hoj pašes hin lengri skaza. ⁴² Vašoda pes visarde a denašenas le Izraelitendar pre puša, ale le maribnastar na denašle, bo okla murša avle avri andral o foros a murdarde len. ⁴³ Džanas pre lende pal dojekh sera a na preačenas pal lende te džal dži pro vichodos la Gibeatar. ⁴⁴ Avke mule 18 000 zorale murša andral o kmeňos Benjamin. ⁴⁵ Sar pes okla Benjaminčana visarde a denašenas pre puša paš e skala Rimon, o Izraeliti lendar murdarde 5 000 muršen pašal o drom. Džanas pal lende dži ko Gidom a murdarde mek 2 000 muršen.

⁴⁶ Oda džives murdarde 25 000 Benjaminčanen, save pes džanenas mištes te marel le šablencu a sas zorale murša. ⁴⁷ Ale 600 murša pes visarde a denašle pre puša pre skala Rimon. Ode ačhile štar čhon. ⁴⁸ O Izraeliti pes pale visarde andre benjamiňiko phuv a murdarde ode savore muršen, džuvljen, čhaven the džviren. A savore fori, prekal save predžanas, podlabarde.

21

O romňija prekal o Benjaminčana

¹ O Izraeliti angloda ile vera andre Micpa: „űiko amendar na dela peskra čha romňake le Benjaminčanenge.“ ² O manuša avle andro Betel a ode bešenas a zorales rovenas anglo Del dži rači. ³ Hikinenas: „Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, soske pes andro Izrael ačhila oda, hoj adadžives jekh tire kmeňostar našlila?“

⁴ Pre aver džives sig tosara ode o Izraeliti ačhade oltaris a ande labarde obeti the smiromoskre obeti. ⁵ Palis phučenas: „Ko le kmeňendar andral o Izrael na avla, sar pes zgelam anglo RAJ? Bo ilam bari vera, hoj sako, ko na avela anglo RAJ andre Micpa, mušinelu te merel!“

⁶ Le Izraelitenge sas pharo vaš peskre phrala vaš o Benjaminčana a vakerenas: „Adadžives o Izrael našada jekh peskro kmeňos. ⁷ So kampil te kerel, hoj te arakhas romňijen prekal o Benjaminčana, so mek ačhile? Bo ilam vera le RAJESKE, hoj lenge na daha peskre čhagen romňenge.“ ⁸ Palis phuče: „Ko le izraelike kmeňendar na avla

anglo RAJ andre Micpa?“ A avle pre oda, hoj ņiko andral o Jabeš-Gilead na avla andro taboris, kaj sas zgele. ⁹ Bo sar zgende le manušen, na sas ode ņiko andral o Jabeš-Gilead.

¹⁰ Vašoda o Izraeliti bičhade 12 000 zorale muršen a phende lenge: „Džan, murdaren savoren andro Jabeš-Gilead, the le džuvlijen the le čhavoren! ¹¹ Kada kerena: Murdaren dojekhe muršes the dojekha džuvla, savi imar pašliła le muršeha.“ ¹² A arakhle maškar lende štar šel (400) terne pačivale čhajen a ligende len andro taboris Šilo andre phuv Kanaan.

¹³ Palis savore Izraeliti bičhade poslen, hoj te vakeren le Benjaminčanenca, save sas pre skala Rimon, hoj pes lenca te dovakeren pal o smirom. ¹⁴ Avke pes o Benjaminčana visarde pale a o Izraeliti len dine ole džuvlijen andral o Jabeš-Gilead, saven mukle te dživel. Ale na sas lendar dos prekal savore.

¹⁵ Le manušenje sas pharo vaš o Benjaminčana, bo o RAJ cirdña avri jekh kmeños le kmeñendar andral o Izrael. ¹⁶ O izraelika vodci phende: „So kereha okle dženenca, so ačhile te dživel, hoj sakones lendar te avel romŋi, te imar na ačhiła ņisavi džuvli maškar o Benjaminčana?“ ¹⁷ A phende mek: „Našti našavas jekh le dešuduje (12) izraelike kmeñendar. Mušinas te zachrañinel o kmeños Benjamin, hoj te na merel avri! ¹⁸ Ale našti lenge das amare čhajen romŋijenge, bo ilam bari vera, hoj sako, ko dela peskra čha romŋake le Benjaminčanenge, ela prekošlo!“

¹⁹ Palis o izraelika vodci phende: „Sako berš hin o inepos le RAJESKRO andro Šilo.“ O Šilo hin pro severos le Betelostar, pro juhos le Lebonatar the pro vichodos le dromestar, so džal upre andral o Betel andro Šichem.

²⁰ Avke phende le Benjaminčanenge: „Džan a garuven tumen andro viñici. ²¹ Sar dikhena le džuvlen andral o Šilo, sar aven avri te khelel, džan avri andral o viñici a sako peske mi chudel džuvla ole Šiloskre čhajendar a palis džan pale andre benjamiñiko phuv. ²² Sar pes avena lengre dada the lengre phrala tumenca te vesekedinel, phenen lenge: „Muken len amenge, bo ņiko amendar na chudña romŋa andro mariben. Na avena vinnovata, hoj prephaglan e vera, bo tumen len amenge na diñan korkore pestar.“

²³ A o Benjaminčana avke kerde. Sako peske chudña džuvla olendar, ko khelenas, a ligenda la andre peskri phuv. Chudle pale te ačhavel o fori a bešenas ode. ²⁴ Palis o Izraeliti odarik odgele a visarde pes pale andre peskri phuv ke peskre kmeñi the fameliji.

²⁵ Andre oda časos na sas kralis andro Izrael a sako kerelas oda, so pes leske dičholas spravno.

E Rut

Le Elimelechskri famelija andro Moab

¹ Andre oda časos, sar o sudci vladřinenas andre Judsko, avľa andre odi phuv bari bokh. Akor jekh manuš ıla peskra romňa the peskre duje čhaven a geľa het andral o Betlehem te bešel andre moabiko phuv sar cudzincos ² a ode ačhila te dživel. Ov pes vičinelas Elimelech a sas andral e famelija Efrat andral o judsko foros Betlehem. Leskri romňi pes vičinelas Noemi a leskre duj čhave pes vičinenas Machlon the Kiljon.

³ Palis o Elimelech muľa a leskri romňi e Noemi ačhila korkori peskre duje čhavenca. ⁴ On peske ile romňen Moabčanken la Orpa the la Rut. Paloda ode bešenas vaj deš berš ⁵ a palis sodujdzene o Machlon the o Kiljon mule a e Noemi ačhila korkori bi o čhave the bi o rom.

E Rut the e Noemi džan pale andro Betlehem

⁶ Akor e Noemi peske phendă, hoj džala het peskre borijenca andral e moabiko phuv, bo pes došunda, hoj o RAJ pes pale visardă ke peskre manuša a diňa len maro. ⁷ Avke peskre duje borijenca odgeľa andral e moabiko phuv, kaj bešenas, a džanas pale le dromeha andre judsko phuv.

⁸ Palis phendă e Noemi peskre duje borijenge: „Džan sodujdzeňa pale khere ke peskre daja. Mi el o RAJ jileskro ke tumende avke, sar tumen sanas ke ma the ke tumare roma, save imar mule. ⁹ Mi del tumenge o RAJ, hoj tumenge te arakhen avre romen, hoj mištes tumenge lenca te dživen andre lengre khera!“

Ale sar len čumidľa, chudle igen zoraes te rovel ¹⁰ a phende lake: „Amen kamas te džal tuha andre tiro narodos!“

¹¹ Ale e Noemi phendă: „Džan pale khere, čhajale mire! Soske manca avena? Gondolinen tumenge, hoj mek man ena čhave, so ena tumare roma? ¹² Džan pale khere, čhajale mire, me imar som igen phuri. Našti imar džav romeste! A kajte oda ulahas avke, hoj mek adi rat gelomas pale romeste a ulahas man čhave, ¹³ či tumen užardanas, medik barilehas avri? Soske tumen te zlikeren a te na džan pale romeste? Na, čhajale mire! Miri dukh hiňi bareder sar tumari, bo o RAJ pre ma domukľa baro pharipen.“

¹⁴ No on chudle pale te rovel. Palis e Orpa čumidľa la sasa a visardă pes pale, ale e Rut ačhila paš late.

¹⁵ Akor e Noemi phendă: „Dikh, e Orpa geľa pale ke peskre manuša the ke peskre devla. Dža the tu pal late!“

¹⁶ Ale e Rut phendă: „Preačh imar mange te vakereľ, hoj tut te omukav a te džav tutar het! Kaj tu džaha, ode the me džava, a kaj tu bešeha, ode the me bešava. Tiro narodos ela miro narodos a tiro Del ela the miro Del. ¹⁷ Ode, kaj mereha tu, kamav the me te meral a ode kamav te el parundi. Mi mandar zoraes o RAJ, te domukava, hoj man tutar te odleľ vareso! Ča o meriben man tutar šaj odleľ.“ ¹⁸ Sar dikhľa e Noemi, hoj e Rut laha the avke kamelas te džal, preačhila la te prevakerel.

¹⁹ Avke džanas jekhetane dži andro foros Betlehem. Sar doavle andro Betlehem, savore manuša andral oda foros avle ke lende a o džuvľa phučenas: „Hin oda čačes e Noemi?“

²⁰ „Ma vičinen man imar Noemi*“, phendă lenge. „Vičinen man Mara†! Bo o Nekzoraleder Del mange kerďa bari dukh andre miro dživipen. ²¹ Sar adarik odgeľom, sas man savoro, ale akana man o RAJ anda pale a nane man nič. Soske man vičinen Noemi, te o Nekzoraleder Del pes mandar visardă a domukľa pre ma e bibach?“

²² Avke avľa pale e Noemi andral e Moabiko phuv peskra boraha la Rutaha, savi sas Moabčanka. Avle andro Betlehem akor, sar pes chudelas te skidel upre o jačmeňis.

2

E Rut pre maľa le Boaziskri

¹ Andro Betlehem sas jekh baro manuš, savo sas barvalo, a vičinelas pes Boaz. Ov sas famelija la Noemakre romeske le Elimelechoske.

² E Moabčanka e Rut phendă la Noemake: „Muk man te džal pre maľa te skidel upre o jačmeňis pal varekaste, ko mange oda domukela.“

* 1:20 1,20 Oda hin: bachtaľi. † 1:20 1,20 Oda hin: kirko.

E Noemi lake odphenda: „Dža, čhaje miri!“³ Avke e Rut geľa pre maľa ke ola, ko kiden upre o klasi. No ačhila pes, hoj ov chudňa te kidel pre odi sera la maľakri, so sas le Boaziskri, savo sas e famelija le Elimelechoskri.

⁴ Akor avľa o Boaz andral o Betlehem a phenda peskre manušenge: „O RAJ tumenca!“

A on odphende: „O RAJ tut mi požehňinel!“

⁵ O Boaz phučľa olestar, ko lidžalas le robotňiken: „Kaskri hiňi kadi terňi džuvli?“

⁶ Oda sluhas odphenda: „Kadi džuvli hiňi andral e moabiko phuv, oj avľa pale la Noemaha. ⁷ Phučľa mandar: „Šaj skidav upre o klasi, so ačhel pal o manuša, save keren pre maľa?“ Avľa sig tosara a akorestar ačhel pro pindre a kerel. Ča ajci so peske sikra geľa te bešel andro čiňocis.“

⁸ Akor prevakerđa o Boaz ke Rut: „Šun man, čhaje miri! Ma dža te kidel upre o klasi pre aver maľa aňi ma dža adarik het. Ale liker tut mire služobňickendar. ⁹ Dikh, pre savi maľa keren, a dža pal lende. Phendom mire sluhenge, hoj tut te den smirom. Te aveha smedno, dža te pijel paňi andral o džbani, so pherdžarde o sluhi.“

¹⁰ Akor e Rut bandiľa le mujeha pre phuv anglal leste a phenda leske: „Soske sal ke ma ajso lačo a zaačhes vaš ma, kajte som cudzinka?“

¹¹ O Boaz odphenda: „Phende mange avri savoro, so kerďal prekal tiri sasuj, sar tuke muľa o rom a sar omukľal le dades the la da the e phuv tire narodoskri a avľal maškar o manuša, saven angloda na prindžarehas. ¹² Mi požehňinel tut o RAJ, o Del le Izraeloskro, vaš oda, so kerďal. Mi del tut o RAJ, ke savo tut avľal te garuvel, bari odmena.“

¹³ Oj leske odphenda: „Palikerav tuke, raja miro, hoj sal ke mande lačhejileskro. Pofešindal man a šukares manca vakerďal, tira služobňičkaha, kajte me man našti rachinav aňi paš jekh lendar.“

¹⁴ Palis, sar gele te chal, phenda lake o Boaz: „Av te chal amenca. Le tuke sikra maro a močin tuke les andre omačka.“ A sar peske bešľa paš leskre robotňika, o Boaz la diňa peko zrnos. Oj čhala čales a mek lake the ačhila. ¹⁵ Palis ušifľa a geľa pale te kidel o klasi. O Boaz phenda peskre sluhenge: „Muken la te kidel upre o klasi maškar o snopi a ma zaačhaven la. ¹⁶ A mek až andral o snopi cirden avri o klasi a čhiven len pre phuv, hoj peske len oj te kidel. Ma phenen lake nič.“

¹⁷ E Rut kidelas o klasi dži rači, a sar len žužarelas, kidňa upre vaj deš kili jačmeňis. ¹⁸ Akor geľa andro foros te sikavel la sasake, keci kidňa upre. Diňa la the le chabenestar, so lake ačhila.

¹⁹ E sasuj latar phučľa: „Khatar kada kidňal? Pre savi maľa kerehas adadžives buči? Mi el bachtalo oda, ko sas ajso lačo ke tu!“

Avke e Rut phenda avri la sasake, ke kaste kerelas buči, a phenda: „Oda murš, ke savo keravas adadžives buči, pes vičinel Boaz.“

²⁰ Akor e Noemi phenda peskra borake: „O RAJ, savo na bisterel aňi pro džide, aňi pro mule, mi požehňinel le Boaz!“ A mek phenda: „Oda murš hino amenge famelija. Ov hino jekh olendar, kas hin pravos te cinel avri amaro dedictvos.“

²¹ Palis e Rut lake phenda: „O Boaz mange mek phenda, hoj šaj man likerav leskre sluhendar, medik na kiden upre savoro, so hin leskro.“

²² E Noemi phenda peskra borake: „Mištes hin, čhaje miri, hoj šaj kides le služobňickenca pre leskri maľa, bo ode tuke ňiko na kerela nič nalačo.“

²³ Avke pes e Rut likerelas paš o Boaziskre služobňički, medik na preačhile te kidel upre o jačmeňis a palis the e pšeňica. Calo kada časos bešelas ke peskri sasuj.

3

E Noemi del godi la Rut

¹ Jekh džives lake phenda e sasuj Noemi: „Čhaje miri, imar hin časos, hoj tuke te rodav varesavo kher, hoj tuke te el mištes. ² Dikh, oda Boaz, saveskre čhajenca salas, hino amari famelija. O Boaz džal adi rat pre maľa te prekidel o jačmeňis. ³ Šun, so kereha akana! Thov (omor) tut a muk pre peste parfumos. Uri pre peste nekfeder gada a palis dža ode, kaj pes prekidel o jačmeňis paš e maľa. Ale le Boaziske tut na de te dikhel, medik na preačhela te chal the te pijel! ⁴ Šar ov džala te pašľol, dodžan tut, kaj pašľol. Dža a odučhar leske e lepeda pal o pindre a pašľuv peske paš leskre pindre. Ov tuke phenela, so palis te kerel.“

⁵ E Rut lake odphenda: „Kerava savoro, so mange phendal.“ ⁶ Akor geľa pre maľa a kerda savoro, so lake phenda e sasuj Noemi.

⁷ Sar o Boaz čała the pila, sas andre lači dzeka. Ode, kaj sas o jačmeňis pre kopa, gela peske te pašlol. Akor e Rut cichones džalas ke leste, odučarda e lepeda pal leskre pindre a pašliła peske ode. ⁸ Pal jepaš rat pes prekerđa o Boaz a sar pes obdikhła, jekhvareste dikhła te pašlol paš peskre pindre varesava džuvla.

⁹ Ov latar phučla: „Ko tu sal?“

„Me som tiri služka e Rut,“ odphenda leske. „Vašoda, hoj mange sal famelija, so mange hin igen pašes, a hin tut pravos man te cinel avri, mangav tut, ochraňin man.*“

¹⁰ Ov lake odphenda: „Čhaje miri, mi požehňinel tut o RAJ. Akana presikadal mek bareder pačiv sar odi pačiv, so presikadal tira sasake. Bo na gelal ko terne čhave, aňi ko čore aňi ko barvale. ¹¹ Akana tut ma dara, čhaje miri! Kerava tuke savoro, so mangehas. Bo savore manuš, save bešen andre kada foros, džanen, hoj sal lači džuvli. ¹² Hin oda čačipen, hoj som la famelijatar, so tut majinel te cinel avri. Ale mek hin aver manuš, savo hin pašeder famelija, sar som me. ¹³ Adi rat ačh te sovel kade. Tosara dikhaha, či oda manuš tut kamela te cinel avri. Te kamela, mi kerel oda. Ale te na kamela, dav tut lav, avke sar o RAJ dživel, hoj kerava oda me. Pašluv tuke kade dži tosara.“

¹⁴ Avke e Rut pašlolas paš leskre pindre dži tosara. Ušfila tosara mek sigeder, sar vidňisaľolas, bo o Boaz phenda: „Niko pes te na dodžanel, hoj e džuvli sas rači pre mala.“

¹⁵ A mek phenda: „An o plaštós, so hin pre tu, a liker les.“ Oj les likerelas a o Boaz andre čhida vaj biš (20) kili jačmeňis a thođa lake pro dumo. Palis gela pale andro foros.

¹⁶ Sar e Rut avla ke sasuj, oj latar phučla: „Sar dopeľal, čhaje miri?“

Avke lake savoro vakerđa avri, so prekal late o Boaz kerđa, ¹⁷ a mek phenda: „Kala biš kili man diňa a phenda mange: „Našti džas het ča avke ke tiri sasuj bijal nisoste.““

¹⁸ Palis e Noemi phenda: „Čhaje miri, akana mek liker avri, medik tut na dodžaneha, sar oda savoro doperela. Bo na ela les smirom, medik na dokerela adadžives savoro.“

4

O Boaz cinel avri la Rut

¹ O Boaz gela andre brana le foroskri a ode peske bešla. Akor odarik predžalas oda murš, pal savo o Boaz lake vakerelas a sas leske famelija. Ov leske phenda: „Av kade a beš tuke.“ Ov avla a bešla leske.

² Akor peske o Boaz kidňa avri deše foroskre vodcendar a phenda lenge: „Bešen tumenge kade tele.“ A on peske bešle. ³ Avke o Boaz phenda ole manušeske andral e famelija: „Odi Noemi, savi avla pale andral e moabiko phuv, kamel te bikenel oda kotor la malakro, savo sas le Elimelechoskro. ⁴ Me mange phendom, hoj tu pal ada majnes te džanel. Vašoda kalen švedken vičindom, hoj tuke te phenav, hoj te cines odi mala. Te la kames te cinel, cin la, a te na, ta phen mange. Me džanav, hoj tut hin ešebno pravos te cinel odi mala. Me som pal tu.“

„Cinava!“ phenda oda manuš.

⁵ Ale o Boaz leske phenda: „Mek oda džives, sar cineha odi mala la Noematar, mušineha la Moabčanka la Rut peske te lel romňake pal o rom, savo lake muľa, a mušineha mek te likerel o nav pal lakro ešebno rom. Sar tut laha ela čavoro, o dedictvos pal lakro rom mušineha te ačhel leske.“

⁶ Akor oda manuš phenda: „Te hin oda avke, me la našti cinav prekal peste, bo na ela mištes mire dedictvoha. Tuke phenav: Te kames, cin la tu!“

⁷ Varekana kerenas avke andro Izrael, sar cinenas vaj čerinenas maškar peste vareso, hoj jekh murš čhivelas tele e sandalka a delas avreske. Oleha sikavenas, hoj pes dovakerde.

⁸ Avke oda manuš phenda le Boaziske: „Cin tuke la.“ A čhida tele e sandalka.

⁹ Sar ov ada kerđa, o Boaz phenda ole švedkenge, save lidžanas o foros, the savore manušenge: „Adadžives savore dikhlan, hoj la Noematar cindom savoro, so sas le Elimelechoskro, le Kiljonoskro the le Machlonoskro. ¹⁰ Kaleha mange ilom la Moabčanka la Rut, savi sas e romňi le Machlonoskri, hoj te likerav o nav the o dedictvos oleske, savo muľa, a hoj pes te na bisterel pre leskro nav andre kada foros. Adadžives tumen san oleske savore švedki!“

¹¹ Androda o vodci the savore manuša andral o foros phende: „Amen sam o švedki. Mi del o RAJ, hoj odi romňi, savi džala andre tiro kher, te el ajsi sar e Rachel the e Leja, save dine le Izrael but čhaven! Te aves baro andre tiro kmeňos Efrat! Mi džanel sako

* 3:9 3,9 E hebrejiko čhib: Rozker pre ma o agor tire plaštostar.

pal tiro nav andro Betlehem! ¹² O čhave, save tut o RAJ dela kala romňatar, mi en sar o kmeños le Perecoskro, savo sas o čhavo la Tamarakro the le Judaskro.“

¹³ Avke peske o Boaz iła la Rut a oj ačhiła leskri romňi. Sar pes zgele, o RAJ diňa, hoj te ačhel khabňi, a uliła lake muršoro. ¹⁴ Akor o džuvla phende la Noemake: „Mi el barardo o RAJ, savo tut adadžives diňa čhavores, savo tut dodikhela*! Mi del o RAJ, hoj leskro nav pes furt te leperel andro Izrael. ¹⁵ Ov tuke obdžidarela o jilo a likerela tut dži ke tiro phuripen. Andā les pro svetos tiri bori, savi tut kamel. Oj tuke hiňi feder, sar te tut ulahas efa čhave!“

¹⁶ E Noemi igen kamelas le čhavores, iła les pro vasta a bararelas les avri. ¹⁷ O džuvla, save bešenās paš e Noemi, dine le čhavores nav Obed a phenenas: „La Noemake uliła muršoro.“ O Obed sas dad le Izajoske a o Izaj sas dad le Davidoske.

Le Perecoskro rodokmeños

¹⁸ Kada hin le Perecoskro rodokmeños: O Perek sas dad le Checronoske, ¹⁹ o Checron sas dad le Ramoske, o Ram le Aminadaboske, ²⁰ o Aminadab le Nachšonoske, o Nachšon le Salmonoske, ²¹ o Salmon le Boaziske, o Boaz le Obedoske, ²² o Obed le Izajoske a o Izaj sas dad le Davidoske.

* **4:14** 4,14 E hebrejiko čhib: o vikupitelis

Ešebno zvitkos le Samueloskro

O Elkanah the leskri famelija

¹ Sas jekh murš andral e fajta le Cufuskri, savo pes vičinelas Elkanah. Ov bešelas andro foros Rama pro brehi le Efracijoskro. Leskro dad sas o Jerocham, savo sas o čhavo le Elihuskro, o Elihu sas čhavo le Tochuoskro a o Tochu sas čhavo le Efracijoskro le Cufuskro. ² Le Elkanah sas duj romňija. Jekh pes vičinelas Anna a dujto Penina. La Penina sas čhave, ale la Anna na sas.

³ O Elkanah phirelas sako berš andral peskro foros andro Šilo te anel obeta a te lašarel le Nekzoraledere RAJES. O Chofni the o Pinchas, o čhave le Eliskre, sas ode o rašaja le RAJESKRE. ⁴ Kecivar džalas o Elkanah te obetinel, delas olestar kotor peskra romňa la Penina the savore lakre čhaven the čajen. ⁵ Ale la Anna delas duvar ajci, bo la kamelas, kajte o RAJ kerđa, hoj la našti ula čhave. ⁶ Vašoda, hoj o RAJ kerđa, hoj la našti ula čhave, e Penina la furt trapinelas a dukhavelas le lavenca. ⁷ Kada kerelas e Penina berš pre beršeste, kecivar e Anna džalas andro kher le RAJESKRO. Avke pre late džalas, hoj la anelas andro roviben a aňi na chalas. ⁸ Lakro rom latar phučla: „Anno, soske roves a na chas? So sal ajsi smutno? Či na som tuke buter sar deš čhave?“

La Annakri modlŕtba

⁹ Jekh džives, sar imar dochale a dopile, e Anna ušŕila a geľa pes te modlŕnel. Sar o rašaj o Eli bešelas pre peskro stolkos paš o vudar andro kher le RAJESKRO andro Šilo, ¹⁰ e Anna rovelas bara žalaha a modlŕnelas pes ko RAJ. ¹¹ Diňa kadi vera: „Ó, Nekzoraleder RAJEJA, dih pre mande, pre tiri služobňička! Dih pre miro pharipen! Leper tuke pre ma a ma bister pre ma, mangav tut! Te man deha muršores, dava les tuke, RAJEJA, medik ča dživela. Leskre balendar pes e čhuri na chudela.“

¹² Sar pes imar buter modlŕnelas anglo RAJ, o Eli dikhelas pre lakre vušta. ¹³ Oj pes modlŕnelas andre peste avke, hoj ča o vušta lake phirenas. Vašoda, hoj la na šundolas, o Eli peske gondofinelas, hoj hiňi mači. ¹⁴ Phučla latar: „Dži kana mek aveha mači? Preačh imar te pijel mol!“

¹⁵ E Anna leske odphenda: „Nane oda avke, rajeja miro, me som džuvli, sava hin bari žala andro jilo. Na piľom mol aňi aver pijiben. Ča phendom avri miro pharipen le RAJESKE. ¹⁶ Ma le tira služobňička sar nalača džuvla. Oda, so vakeravas dži akana, sas mira bara žalatar the pharipnastar.“

¹⁷ O Eli lake odphenda: „Dža andro smirom. O Del le Izraeloskro mi šunel avri tiro mangipen.“

¹⁸ Oj odphenda: „Som tiri služobňička. Mi arakhav milost andre tire jakha.“ Avke e Anna palis geľa het, čala a imar na sas smutno.

La Annake uľol o Samuel

¹⁹ Sig tosara ušŕile, lašarenas le RAJES a gele pale khere andre Rama. Palis o Elkanah pašŕila peskra romňaha la Annaha a o RAJ peske pre late leperđa. ²⁰ Pal varesavo časos e Anna ačhŕla khabňi a uľŕila lake muršoro. Diňa leske nav Samuel, bo phenda: „Mangľom mange les le RAJESTAR.“

²¹ O Elkanah džalas peskra caľa famelijaha, hoj te anel le RAJESKE e beršeskri obeta the o daros, pal savo diňa lav le Devles, ²² ale e Anna leha na geľa. Peskre romeske phenda: „Sar o čhavoro imar preačhela te pijel o kolŕn, palis les anava a sikavava le RAJESKE, hoj te ačhel ode pro furt.“

²³ „Ker avke, sar dikhes, hoj hin mištes,“ phenda lake o Elkanah. „Ačh khere, medik o čhavoro na preačhela te pijel o kolŕn. Mi ačhel pes avke, sar o RAJ phenda!“ Avke e Anna ačhŕla khere, medik les na preačhŕla te del te pijel.

²⁴ Sar o čhavoro preačhŕla te pijel o kolŕn, anda les peha andro kher le RAJESKRO andro Šilo, kajte o Samuel sas mek igen ciknoro. Anda peha the trineberšengre bikos, jekh gono aro the mol andro cipuno gono. ²⁵ Sar le bikos murdarde a le čhavoress ande ko Eli, ²⁶ e Anna phenda: „Mangav tut, rajeja miro, avke sar tu džives, čačipen tuke phenav, me som odi džuvli, savi ačhelas kade paš tute a modlŕnelas pes ko RAJ. ²⁷ Vaš kada čhavoro man mangavas a o RAJ man šunda avri. ²⁸ Akana me les dav le RAJESKE, hoj te el leskro calo dživipen.“ Palis chudle ode te lašarel le RAJES.

2

La Annakri gili

¹ E Anna pes modlinelas kavke:
 „O jilo mange radisalol andro RAJ;
 o RAJ man diña zor.
 Miro muj asal mire ñeprijatelendar!
 Rađisaluvav, bo tu man zachrañindal.
² Ñiko nane ajso sveto sar o RAJ;
 nane ñiko, ča tu jekh;
 nane aver Skala, sar hin amaro Del.
³ Preačhen tumen te presikavel,
 ma vakeren avke barikanes;
 bo o RAJ hin o Del, savo džanel savorestar,
 ov sudzinel savoro, so keren o manuša.
⁴ O luki le zorale slugađengre phadžon,
 ale ola, ko na birinen, chuden nevi zor.
⁵ O čale peske mušinen te zarodel pro maro,
 ale o bokhale imar na bokhalon.
 Odi džuvli, sava na sas čhave, ločhol eftatovar,
 ale odi džuvli, sava sas but čhave, šučol avri.
⁶ O RAJ lel o dživipen a del o dživipen,
 bičhavel andro Šeol* a lel odarik avri.
⁷ O RAJ del o čoripen the o barvalipen.
 Varekas thovel tele a varekas hazdel upre.
⁸ Le slabes hazdel andral o prachos;
 le čores cirdel avri andral e čik,
 hoj len te thovel te bešel le rajikane manušenca
 a te thovel len te bešel pro pačivalo tronos.
 Bo le RAJESKRE hine o slupi, so likereren e phuv,
 bo pre lende ačhađa o svetos.
⁹ Ov stražinel o pindre peskre pačivale manušengre,
 ale o bijedevleskre ñemisalona andro kalipen,
 bo ñiko na zvitazinela peskra zoraha.
¹⁰ Ola, ko džan pro RAJ, ena zničimen,
 herminela pre lende andral o ñebos.
 O RAJ sudzinela cali phuv.
 Peskre kraľis dela zor;
 hazdela upre peskre pomazimen muršes.“

O čhave le Eliskre

¹¹ O Elkanah geľa pale khere andre Rama, ale o čhavoro o Samuel ačhila te služinel le RAJESKE paš o rašaj Eli. ¹² O čhave le Eliskre sas nalačhe a na daranas pes le RAJESTAR.
¹³ Na likerenas pes ko manuša avke, sar pes le rašajendar užarelas. Bo sar vareko anelas e obeta, avelas le rašaskro služobňikos la vidlaha akor, sar pes o mas tavelas.
¹⁴ Demelas laha andro kotlos, piri, panvica abo čaro a savoro, so e vidla zachudelas, peske lelas. Kavke kereanas savore Izraelitenge, save avenas andro Šilo. ¹⁵ A mek paš oda; anglođa, sar labarenas o žiros, avelas le rašaskro služobňikos a phenelas oleske, ko obetinelas: „De mange o mas, hoj les te pekav avri le rašaske. Bo na prilela tutar o mas tado, ale ča jalo!“
¹⁶ Ale te vareko leske phenelas: „Ešeb kampil te labarel o žiros, palis tuke le, so kames,“ ov leske odphenelas: „Na! De mange oda takoj, bo sar na, ta lava mange oda silaha!“
¹⁷ O binos ole terne muršengro sas igen baro anglo RAJ, bo dikhenas tele le RAJESKRE obeti.

O Samuel andro Šilo

¹⁸ O Samuel služinelas anglo RAJ a sas pre leste urdo o efodos le Janostar. ¹⁹ Leskri daj leske sako berš sivelas plaštocis a anelas leske oda akor, sar peskre romeha avelas pre sakoberšeskri obeta. ²⁰ Sar o Eli požehñinelas le Elkanah the leskra romňa, phenda: „Mi del tut o RAJ kala romňaha avre čhaven vaš kada, savo sas avrimanglo a dino

* 2:6 2,6 Oda hin o than, kaj hine o mule.

prekal o RAJ.“ Palis gele khere. ²¹ O RAJ požehñinda la Anna andre oda, hoj lake ulile trin muršora the duj čhajora. Ale o Samuel barolas avri anglo RAJ.

O Eli dovakerel peskre čhavenge

²² O Eli sas imar igen phuro a furt šunelas pal savoro, so kerenas leskre čhave savore Izraelitenge, the pal oda, sar pašlonas le džuvlenca, save služinenas anglo vudar andro Stanos le RAJESKRO. ²³ Dovakerelas lenge: „Oda so tumen keren? Savore manušendar šunav pal tumende ča nalache lava. ²⁴ Preačhen aleha, čhavale mire! Nane oda lačo hiros, so džal pal tumende maškar o manuša le RAJESKRE. ²⁵ Te kerela manuš namištes le manušeske, o Del vaš leske rušela, ale te vareko kerela binos anglo RAJ, ko vaš leske rušela?“ A vašoda, bo na šunenas peskre dades, rozhodñinda pes o RAJ, hoj len murdarela.

²⁶ Ale o terno Samuel barolas a le RAJESKE the le manušenge sas pre dzeka.

O prorokos prevakerel ko Eli

²⁷ Jekhvar avla ko Eli le Devleskro murš a phenda leske: „Kavke phenel o RAJ: ‚Sikadom man tire dadeskra famelijake, sar mek sas otroka andro Egipt tel e zor le faraonoskre manušengri. ²⁸ Kidñom mange les avri rašaske maškar savore izraelika kmeñi, hoj pre miro oltaris te anel o labarde obeti, te labarel o kadidlos a te urel anglal mande o rašajiko efodos. Tira famelijake diñom savore labarde obeti le Izraelitengre. ²⁹ Soske te dikhen mire obeti the dari, save prikazindom te anel mire manušenge? Soske des tire čhaven bareder pačiv sar man a des lenge te chal ola nekfeder kotora mire manušengre obetendar?“

³⁰ Vašoda kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Kajte phendom, hoj mange služineha tu the cali tiri famelija sar rašaja pro furt‘, no akana tumenge phenav, hoj oda na kerava. Me dava pačiv ča olen, ko man dena pačiv, a olen, ko man na dena pačiv, na dava pačiv añi me. ³¹ Avel e ora, kana murdarava savore terne muršen andre tiri famelija avke, hoj ñiko tumendar pes na dodživela dži o phuripen. ³² A tu dikheha ča o pharipen andre miro kher, a kajte me požehñinava le Izrael, ñiko andral tiri famelija pes na dodživela dži o phuripen. ³³ Ale oda, ko ačhela te dživel andral tiri famelija sar rašaj anglo oltaris, tuke kerela ča o pharipen the o roviben a savore tire potomki merena andro nekfeder berša.

³⁴ Sar znameñje tuke ela oda, so pes ačhela soduje tire čhavenca, le Chofniha the le Pinchasoha: Sodujdžene merena andre jekh džives. ³⁵ Ačhavava mange verne rašas, savo kerela savoro, so hin andre miro jilo the andre miri gođi. Zoralarava leskre čhaven, hoj mange te služinen pro furt angle miro pomazimen kralis. ³⁶ Ko ačhela te dživel andral tiri famelija, avela anglal leste te bandol, hoj te chudel jekh rupuñi minca abo jekh kotor maro. Phenela leske: Mangav tut, thov man andre varesavi rašajiko buči, hoj man te el so te chal.“

3

O RAJ ačhavel le Samuel prorokoske

¹ O terno Samuel služinelas le RAJESKE anglo Eli. Andre oda časos sas o lav le RAJESKRO igen vzacno a o viđeñja na sas igen but.

² Jekhvar rači pašlolas o Eli, savo imar na dikhelas mištes pro jakha, pre peskro than. ³ Le Devleskri lampa mek švicinelas, sar o Samuel pašlolas andro chramos le RAJESKRO, kaj sas e archa le Devleskri. ⁴ Androda o RAJ vičinda pro Samuel.

Ov odphenda: „Kade som.“ ⁵ Denašla ko Eli a phenda: „Kade som. Vičinehas man?“

Ale ov odphenda: „Na vičindom tut. Dža tuke te pašlol.“ Avke geľa te pašlol.

⁶ O RAJ pale vičinda pro Samuel. Ov ušřila, geľa ko Eli a phenda: „Kade som, se vičinehas man.“

„Na, čhavo miro,“ phenda leske o Eli, „na vičindom tut. Ča dža tuke te pašlol.“

⁷ O Samuel le RAJES mek na prindžarelas, bo o lav le RAJESKRO leske mek na sas zjavimen.

⁸ Sar o RAJ imar tritovar vičinda pro Samuel, ov ušřila a geľa le Eliske te phenel: „Kade som, se vičinehas man.“

Akor o Eli ačhalila, hoj le čhavores vičinel o RAJ. ⁹ O Eli phenda le Samueloske: „Dža tuke te pašlol. Te pre tu pale vičinel, phen: ‚Vaker, RAJEJA. Tiro služobñikos tut šunel.‘“ Avke o Samuel geľa te pašlol pre peskro than.

¹⁰ O RAJ avla, ačhelas ode a vičinda pre leste avke sar angloda: „Samuel! Samuel!“

Ov odphenda: „Vaker, tiro služobñikos tut šunel.“

¹¹ O RAJ phenda le Samueloske: „Kerava andro Izrael ajso vareso, hoj sakoneske, ko pal oda šunela, duñinela andro kana. ¹² Oda džives domukava pro Eli savoro, so phendom pre leskri famelija – savoro le agorestar dži o koñec. ¹³ Kamav leske te del te džanel, hoj vaš leskro binos sudzinava leskra famelija pro furt. Bo džanelas pal o bini peskre čhavengre, hoj namištes vakerenas pre mande, ale ov lenge na dovakerelas. ¹⁴ Vašoda ilom vera le Eliskra famelijake, hoj leskre bini leske šoha na ena odmukle prekal ñisave obeti añi dari.“

¹⁵ O Samuel ačila te pašlol dži tosara. Palis phundrača o vudar andre le RAJESKRO kher. Daralas te phenel le Eliske pal o videñje, ¹⁶ ale o Eli zvičinda pro Samuel: „Samuel, čhavo miro!“

„Kade som,“ ov odphenda.

¹⁷ O Eli lestar phučla: „So tuke phenda? Mangav tut, ma garuv nič anglal ma! Mi marel tut o Del zorales, te mange zagaruveha vareso olestar, so tuke phenda.“ ¹⁸ Avke o Samuel leske phenda avri savoro a nič anglal leste na garuda. Palis o Eli phenda: „Ov hino o RAJ. Mi kerel oda, so hin lačo angle leskre jakha.“

¹⁹ Sar o Samuel dobarolas, o RAJ sas leha a dojekh prorocivos le Samueloskro avelas avri. ²⁰ Savore manuša andral o Izrael, le Danostar dži ke Beer-Šeba, sprindžarde, hoj o Samuel sas ačhado sar prorokos le RAJESTAR. ²¹ O RAJ pes dureder sikavelas le Samueloske andro šilo. Delas pes leske te sprindžarel prekal peskro lav.

4

¹ O Samuel anelas o lav le RAJESKRO cale Izraeloske.

O Filištinci zvitazinen upral o Izrael

Andre oda časos gele o Izraeliti pro mariben pro Filištinci. Kerde peske taboris paš o Eben-Ezer a o Filištinci paš o Afek. ² O Filištinci pes pre lende rozachade pro mariben. O mariben sas zoralo a o Filištinci domarde le Izraeliten a murdarde lendar vaj 4 000 muršen. ³ Sar avle pale o Izraeliti andro taboris, o vodci le Izraeloskre phuče: „Soske o RAJ adadžives domukla, hoj amen o Filištinci te domaren? Aven las peske andral o šilo e archa le RAJESKRA zmluvakri. Avke ela o RAJ maškar amende a lela amen avri andral o vasta amare ñeprijatelengre.“

⁴ Avke o manuša bičhade le muršen andro šilo a on ande pale e archa, andre savi hin e zmluva le Nekzoraleder RAJESKRI, savo bešel pro tronos upral o cherubi. O duj čhave le Eliskre o Chofni the o Pinchas avle le Devleskra zmluvakra archaha.

⁵ Sar anenas e archa le RAJESKRI andro taboris, o Izraeliti chudle avke zorales te vičinel, hoj e phuv razisalolas. ⁶ Sar oda o Filištinci šunde, phučenas: „Oda so hin ajsi bari vika andro taboris le Hebrejengro?“

Sar pes dodžanle, hoj ode ande e archa le RAJESKRI, ⁷ igen predarandile a vakerenas peske: „Andre lengro taboris avla o Del!“ A phenenas: „Vigos amenge! Ajso vareso pes amenge mek na ačila. ⁸ Jaj, namištes amenca! Ko amen šaj lela avri andral o vasta kale zorale Devleskre? Se oda hin oda Del, savo pre pušta marelas le Egípt peskre všelijake ranenca. ⁹ Aven zorale, Filištincal! Likeren tumen sar murša! Ma podden tumen, hoj te na ačhen otroka le Hebrejengre, avke sar the on sas tumare otroka. Maren tumen bi e dar!“

¹⁰ Avke o Filištinci gele pro mariben, o Izraeliti prehrajinde a sako denašelas andre peskro stanos. Prehrajinde avke bares, hoj mule 30 000 slugada. ¹¹ E archa le Devleskri sas zaili a soduj čhave le Eliskre o Chofni the o Pinchas mule.

Le Eliskro meriben

¹² Varesavo Benjaminčanos denašla andral o mariben a mek oda džives doavla andro šilo. O gada pre leste sas čhingerde a pro šero les sas prachos. ¹³ Sar oda murš avla, o Eli ipen užarelas pro stolkos paš o drom, bo daralas pes pal e archa le Devleskri. Sar oda murš avla andro foros a phenda, so pes ačila, savore manuša chudle igen zorales te rovel.

¹⁴ O Eli šunđa o roviben a phučla: „Oda so hin ajsi vika?“

Oda murš denašelas ko Eli, hoj leske oda te phenel. ¹⁵ Le Eliske sas imar eñavardeš the očno (98) berš a sas imar koro. ¹⁶ Oda murš phenda le Eliske: „Avav andral o mariben, denašlom odarik adadžives.“

„So pes ačila, čhavo miro?“ phučla lestar o Eli.

¹⁷ Ov leske odphenda: „O Izraeliti denašenas anglo Filištinci a but amare murša sas murdarde. E archa le Devleskri sas zaili a tire soduj čhave o Chofni the o Pinchas mule.“

¹⁸ Soča leperda e archa le Devleskri, o Eli peľa pal o stolkos le dumeha paš e brana, phagľa e meň a muľa, bo sas thulo the phuro. O Eli lidžalas o Izrael saranda (40) berš.

¹⁹ Leskri bori, le Pinchasoskri romňi, sas khabňi a sas imar lakro časos, hoj te anel pro svetos le čhavores. Sar šunda, hoj zaille le Devleskri archa a hoj muľa lake o sastro the o rom, bandiľa tele a chudňa te ločhol, bo avle pre late o bare dukha. ²⁰ Sar imar merelas, phenenas lake o džuvlija, save paš late ačhenas: „Ma dara tut, uliľa tuke muršoro.“ Ale oj aňi na odphenelas aňi na šunelas.

²¹ Le čhavoreske diňa nav Ichabod*, bo phenda: „E slava omukľa le Izrael,“ bo ile e archa le Devleskri a muľa lake o sastro the o rom. ²² Phenda: „E slava omukľa le Izrael, bo zaille e archa le Devleskri.“

5

Le Devleskri archa ko Filištinci

¹ Sar o Filištinci zaille le Devleskri archa, preligende la andral o Eben-Ezer andro foros Ašdod. ² Palis la ligende andro chramos lengre devleskro le Dagonoskro a thode la paš leste. ³ Sar o Ašdodana pre aver džives sig tosara uštile, arakhle le Dagon čhides tele pre phuv te pašlol le mujeha angle archa le Devleskri. Avke ile le Dagon a thode les te ačhel pale pre peskro than. ⁴ Sar pre aver džives sig tosara uštile, o Dagon sas pale čhido tele a pašlolas le mujeha angle archa le RAJESKRI. Leskro šero the soduj vasta sas phagerde pre phuv pro prahos a ačhiľa leske ča o telos. ⁵ Vašoda dži adadžives le Dagonoskre rašaja a savore, ko džan andre le Dagonoskro chramos andro Ašdod, na uštaren pre leskro prahos.

⁶ O RAJ igen marelas le Ašdodanena a dukhavelas len the lengre gava le vredenca. ⁷ Sar o Ašdodana dikhle, so pes kerel, phende: „Le Izraeloskre Devleskri archa našti ačhel kade ke amende, bo leskro vast zorales marel the amen the amare devles le Dagon.“ ⁸ Zvičinde ke peste savore filištiňike vodcen a phučle lendar: „So keraha le Izraeloskre Devleskra archaha?“

On odphende: „Lidžan la andro foros Gat!“ Avke la ligende.

⁹ Ale soča la ande andre oda foros, o RAJ lenge diňa te šunel peskri zor a kerda andre oda foros baro zmetkos. Marelas le vredenca savoren, le ternen the le phuren. ¹⁰ Avke bičhade le Devleskri archa andro Ekron.

Ale sar ode e archa le Devleskri avľa, o manuša andral o Ekron zvičinde: „Ande ke amende e archa le Izraeloskre Devleskri, hoj te murdaren the amen the amare manušen.“ ¹¹ Avke dine te vičinel savore filištiňike vodcen a phende: „Bičhaven pale kadı archa le Izraeloskre Devleskri pre lakro than, hoj te na murdarel amen aňi amare manušen.“ Calo foros sas andre meribnaskri dar, bo o RAJ lenge diňa te šunel peskri zor. ¹² Ola, ko na mule, sas dukhade le vredenca. O manuša andral oda foros avke vičinenas pre pomoca, hoj oda šundolas dži andro ňebos.

6

O Filištinci den pale e archa le Devleskri

¹ Le RAJESKRI archa sas andre filištiňiko phuv efa čhon. ² O Filištinci vičinde le rašajen the le vrašcen a phučenas lendar: „So kempel te kerel le RAJESKRA archaha? Phenen amenge, sar la te bičhavel pale pre lakro than.“

³ On odphende: „Te bičhavena pale le Izraeloskre Devleskri archa, bičhaven la the le daroha vaš o binos, so kerđan. Palis sastona avri a ačalona, soske tumen marelas.“

⁴ O Filištinci phučle: „Savi obeta kempel te bičhavel vaš amaro binos?“

On odphende: „Pandž somnakune vredi the pandž somnakune miši; vaš dojekh filištiňiko vodcas po jekh, bo odi bibach, so avľa pre tumende, avľa the pre tumare vodci. ⁵ Keren le somnakastar vareso, so dičhol avke sar ola vredi the ola miši, so ňičinen e phuv, a den pačiv le Izraeloskre Devles: Talam preačhela te marel tumen, tumare devlen the tumari phuv. ⁶ Soske kamen te avel ajse zacata sar o Egiptfana the o faraonos? Či na bičhade le Izraeliten avri andral o Egipt, sar pre lende o Del le Izraeloskro domukelas o dukha?“

⁷ Vašoda akana pripravinen nevo verdan a len duje gurunňen, saven hin cikne a save mek šoha na cirdenas o verdan. Priprihanden len ko verdan, ale lengre ciknen traden andre maštalňa. ⁸ Palis len e archa le RAJESKRI a thoven la pro verdan. O somnakune veci the o daros sar obeta vaš o binos thoven andre cikňi truhlica paš e archa a muken la te džal. ⁹ Sar dikhena, hoj džala ko Bet-Šemeš, andre peskri phuv, džanena, hoj oda sas o

* 4:21 4,21 Oda hin: bi e slava.

RAJ, savo pre tumende domukla kada savoro nalačhipen. Ale sar na, akor sprindžarena, hoj oda na sas o vast le RAJESKRO pre tumende, ale hoj oda sas ča bibach.“

¹⁰ Ola murša oda avke the kerde. Ile duje gurunžen, saven sas cikne. Priphandle len ko verdan a lengre ciknen tradle andre maštaliña. ¹¹ Pro verdan thode e archa le RAJESKRI la cikña truhlicaha, andre savi thode o somnakune miši the o somnakune vredi. ¹² O gurumña džanas rovnones andro Bet-Šemeš, džanas rovnones, furt ručinenas a na visarenas pes aňi pre čači aňi pre balogňi sera. O filištinička vodci džanas pal lende dži paš e hraňica ko Bet-Šemeš.

¹³ O manuša andral o Bet-Šemeš ipen skidenas andre dolina e pšeňica. Sar dikhle e archa, chudle te radisaľol. ¹⁴ O verdan zaachila paš e mala le Jozuaskri, savo sas andral o Bet-Šemeš. Ode sas baro bar. O verdan phagerde pro kašta, hoj te keren jag, a le gurunžen obetinde le RAJESKE sar labardi obeta. ¹⁵ O Leviti thode tele le RAJESKRI archa the e truhlica le somnakune vecenca pre oda baro bar. Oda džives o murša andral o Bet-Šemeš ande le RAJESKE labarde obeti the aver obeti. ¹⁶ O pandž filištinička vodci savoro dikhle a mek oda džives pes pale visarde khere andro Ekron.

¹⁷ Kala hin o somnakune vredi, so ande o Filištinci le RAJESKE sar daros pre obeta vaš peskre bini: jekh vaš dojekh foros – vaš o Ašdod, vaš e Gaza, vaš o Aškalon, vaš o Gat the vaš o Ekron. ¹⁸ Bičhade ajci somnakune miši, keci sas o ohradzimen fori the gava, upral save kralinenas ola pandž filištinička kraľa. Oda baro bar, pre savo thode le RAJESKRI archa, hin dži adadžives pre mala le Jozuaskri andral o Bet-Šemeš.

Le RAJESKRI archa andro Kirjat-Jearim

¹⁹ O RAJ murdarda varesave muršen andral o Bet-Šemeš vaš oda, hoj dikhle andre le RAJESKRI archa. Penda ezera (50 000) manušendar mule eftavardeš (70). O manuša rovenas, hoj len o RAJ avke zorales marda. ²⁰ O murša andral o Bet-Šemeš phučenas: „Ko šaj obačhel anglo RAJ, angle kada sveto Del? Ke kaste adarik e archa bičhavaha?“

²¹ Avke bičhade poslen, hoj te phenen le manušenge andro Kirjat-Jearim: „O Filištinci dine pale le RAJESKRI archa. Aven tumenge la te lel.“

7

¹ O murša andral o Kirjat-Jearim avle vaš le RAJESKRI archa a ande la andro kher ko Abinadab, savo bešelas pro brehos, a leskro čhavo o Eleazar sas ačhado, hoj la te stražinel.

O Izraeliti pes visaren pale ko Del

² E archa sas andro Kirjat-Jearim but časos – biš (20) berš. Andre oda časos pes calo Izrael visarda le rovibnaha pale ko RAJ. ³ Akor o Samuel phenda le Izraelitenge: „Te tumen visarena cale tumare jilenca ko RAJ, te tumendar odčhivena savore cudze devlen the le Aštarten, te tumen čačes oddena le RAJESKE a služinena ča leske, cirdela tumen avri andral o vasta le Filištincengre.“ ⁴ Avke peštar o Izraeliti odčhide le Baalen the le Aštarten a služinenas ča le RAJESKE.

⁵ O Samuel lenge phenda: „Zvičinen savore Izraeliten andre Micpa a me man vaš tumenge modlinava ko RAJ.“ ⁶ Sar pes zgele andre Micpa, cirdenas o paňi a čhorenas les avri anglo RAJ. Oda džives pes ode poscinenas a viznavinenas: „Kerdam binos anglo RAJ.“ O Samuel sas vodcas upral o Izraeliti andre Micpa.

O Filištinci prehrājinen

⁷ Sar pes o Filištinci dodžanle, hoj pes o Izraeliti zgele andre Micpa, lengre vodci pre lende avle pro mariben. Sar pes pal oda došunde o Izraeliti, darandile lendar ⁸ a manganas le Samuel: „Ma preačh tut te modlinel vaš amenge ko RAJ, ke amaro Del, hoj amen te cirdel avri andral o vasta le Filištincengre.“ ⁹ O Samuel ila terne bakrores a obetinda les calones sar labardi obeta. Vičinelas ko RAJ a mangelas les, hoj te pomožinel le Izraelitenge, a o RAJ les šunda avri.

¹⁰ Akor, sar o Samuel anelas le RAJESKE e labardi obeta, o Filištinci pes mukle pro mariben pro Izraeliti. Ale andre oda džives o RAJ mukla andral o ņebos pro Filištinci te herminel o zorale hermišagi. On igen predarandile a o Izraeliti len domarde. ¹¹ O Izraeliti gele avri andral e Micpa a denašenas pal o Filištinci, marenas len a murdarenas. Denašenas pal lende dži paš oda than pal o Bet-Char.

¹² Akor ila o Samuel bar, ačhada les maškar e Micpa the Šen, diña leske nav Eben-Ezer* a phenda: „Dži kade amenge pomožinelas o RAJ.“ ¹³ O Filištinci sas avke zorales

* 7:12 7,12 Oda hin: o bar, so pomožinel.

domarde, hoj imar buter na džanas pro mariben pre le Izraelitengri phuv, bo o Del len na domukelas, medik dživelas o Samuel. ¹⁴ O fori, so zaile o Filištinci le Ekronostar dži o Gat, sas dine pale le Izraelitenge. O Izraeliti peske ile pale peskro phuva le Filištincendar. Le Izrael sas smirom the le Amorejčanenca.

¹⁵ O Samuel sudzinelas o Izrael calo peskro dživipen. ¹⁶ Sako berš phirelas andro fori Betel, Gilgal the Micpa a andre savore kala fori sudzinelas le Izraeliten. ¹⁷ Palis džalzas pale andre Rama, kaj sas leskro kher, a ode tiš sudzinelas le Izraeliten. Ode ačhađa le RAJESKE oltaris.

8

O Izraeliti peske mangan kralis

¹ Sar o Samuel sas imar phuro, ačhađa peskro čhaven sudcenge andro Izrael. ² Leskro ešebno čhavo pes vičinelas Joel a dujto Abijah. On sas sudci andre Beer-Šeba. ³ Ale on na kerenas avke sar lengro dad, bo kamenas te barvaľol napačivalones, denas pes te prepočinel a previsarenas o čačipen.

⁴ Akor pes zgele savore vodci andral o Izrael a avle ko Samuel andre Rama. ⁵ Phende leske: „Imar sal phuro a tire čhave na keran avke sar tu. Ačhav amenge kralis, savo amen lidžala, avke sar hin savore avre naroden.“

⁶ Le Samueloske na sas pre dzeka oda, so phende: „De amen kralis, hoj amen te lidžal.“ Avke pes o Samuel modlinelas ko RAJ. ⁷ O RAJ phenda le Samueloske: „Ker savoro, so tutar o manuša mangan. Bo na dikhle tele tut, ale man, te man na kamen kraliske. ⁸ Savore lengre skutki, so kerenas, pre oda sikaven akorestar, sar len ilom avri andral o Egipt, dži adadžives. Omukle man a služinenas avre devleng. A the tuha avke keran. ⁹ Šun len, no ešeb lenge dovaker a phen lenge, save prava ela le kralis, savo upral lende vladňinela.“

¹⁰ Avke o Samuel savoro, so leske o RAJ vakerelas, phenda le manušenge, save lestar manganas kralis. ¹¹ O Samuel phenda: „Le kralis, savo upral tumende vladňinela, ela pravos te kerel kada: Lela tumenge le čhaven andro mariben a thovela len maškar peskro verdana the jazdci, hoj te denašen anglal leskro verdan. ¹² Ačhavela len velitenge upral o ezeros (1 000) abo penda (50) murša, avren bičhavela te kerel buči pre peskri mala, te skidel upre o zrnos abo te kerel o zbraňe the e vizbroj prekal leskro verdana. ¹³ Lela tumenge le čhagen, hoj leske te pripravinen o voňava masci, te taven a te peken. ¹⁴ Zalela tumenge o nekfeder maľi, o viňici the o olivi a dela len peskre služobňikenge. ¹⁵ Le zrnostar the le viňicendar kidela avri e desafina a dela peskre uradňikenge the sluhenge. ¹⁶ Lela tumenge le sluhen, le služobňičken, le nekfeder gurumňen the le somaren, hoj leske te služinen. ¹⁷ E desafina lela the tumare stadendar a the tumen korkore leske služinena sar otroka. ¹⁸ Sar avela oda džives, hoj angle tumaro kralis, saves tumenge kidena avri, vičina pro RAJ, hoj tumenge te pomožinel, akor pes tumenge na dela anglal.“

¹⁹ Ale o manuša na kamenas te šunel le Samuel a phende: „Na, amen kamas, hoj upral amende te vladňinel kralis! ²⁰ Kamas te avel sar the okla narodi. Mi vladňinel upral amende kralis, savo amen lidžala a marelava pes amare maribena.“

²¹ O Samuel šunda savore lava le manušengre a geľa oda te phenel le RAJESKE. ²² O RAJ phenda le Samueloske: „Šun len a ačhav lenge kralis.“

Avke phenda o Samuel le Izraelitenge: „Džan savoredžene pale andre tumare fori!“

9

O Samuel pomazinel le Saul kraliske

¹ Sas jekh murš andral o benjamiňiko kmeňos, savo pes vičinelas Kiš. Leskro dad sas o Abijel, leskro o Ceror, leskro o Bechorat a leskro o Afiach. ² Le Kiš sas šukar the zoralo čhavo o Saul. Ńiko le Izraelitendar na sas ajso šukar sar ov, bo sakonestar sas jekh šero bareder.

³ Andre jekh džives o Kiš našađa peskro somaren. Avke phenda peskre čhaske le Sauloske: „Le tuha jekhes le sluhendar a dža te rodel ole somaren.“ ⁴ Avke on prephirde prekal o Efrajmika brehi the prekal e phuv Šališa, ale na arakhle len. Prephirde the prekal e phuv paš o Šaalim, ale na sas ode. Palis pregele prekal e phuv le Benjaminčanengri, ale aňi ode len na arakhle.

⁵ Sar pes dochudle andre phuv Cuf, o Saul phenda peskre sluhasko: „Av džas pale khere, hoj te na daral miro dad akana buter pal amende sar pal o somara.“

⁶ Ale ov leske odphenda: „Užar! Andre kada foros hin jekh murš le Devleskro, saves o manuša igen likerem, bo savoro, so phenel, pes čačes the ačhel. Av džas pal leste, či amenge na phenela, save dromeha te džal.“

⁷ „Mištes,“ phenda o Saul peskre sluhasko, „džas pal leste, ale so les daha? O maro amenge dogela. Nane amen rič, so te del le Devleskre muršes. Či hin amen?“

⁸ „Hin man jekh cikni ručni minca,“ odphenda leske o sluhasko. „Te la dava le Devleskre muršeske, phenela amenge, save dromeha te džal.“⁹ Andre ola dživesa, te vareko kamelas te džanel vareso le Devlestar, phenelas: „Aven džas ko vidcos!“ Bo varekana vičinenas vidcos oles, kaske pes adadžives phenel prorokos.

¹⁰ O Saul phenda le sluhasko: „Mištes vakeres. Av džas pal leste.“ Avke avle andro foros, kaj bešelas oda murš le Devleskro.

¹¹ Sar džanas upre le brehoha andro foros, dikhle terne džuvlijen, save džanas pašeske. Phučle lendar: „Hin ade vidcos?“

¹² „He,“ odphende. „Akana ča džalas anglal tu. Sidar, ipen ča akana avla andro foros, bo adadžives ela pro učo than e obeta.“¹³ Te sidarena, mek les šaj dochuden, medik na džala pro učo than te chal. O manuša na chana, medik na avela. Sar požehničela e obeta, akor chana. Ča džan, ipen akana les dochudena.“

¹⁴ Avke gele upre andro foros. Sar ode doavle, ipen džalas anglal lende o Samuel, savo džalas pro učo than.

¹⁵ Jekh džives angloda, sar avla o Saul, o Del sikača le Samueloske: ¹⁶ „Tajsa, andre kajso časos, bičhavava ke tu muršes andral e benjamičniko phuv. Oles pomazineha vodcaske upral miro izraeliko narodos. Ov les lela avri andral o vasta le Filištincengre, bo me dikhlo mire manušengro pharipen a lengro rovbena avla dži ke mande.“

¹⁷ Sar o Samuel dikhla le Saul, phenda leske o RAJ: „Kada hin oda murš, pal savo tuke phendom, hoj ela kralis upral mire manuša.“

¹⁸ Palis o Saul gela ko Samuel, savo sas andre brana, a phučla lestar: „Phen mange, kaj bešel oda vidcos?“

¹⁹ „Oda som me,“ odphenda leske o Samuel. „Dža upre pro učo than anglal mande. Adadžives chana manca a tajsa tosara tuke odphenava pre savoreste, so kames te džanel, a avke šaj džaha tire dromeha.“²⁰ Pal o somara, so našlile anglo trin džives, tut imar na mušines te daral, bo arakhle pes. Ale ko hin oda, pre kaste avke bares užarel calo Izrael? Či na pre tu the pre cali famelija tire dadeskri?“

²¹ Ale o Saul leske odphenda: „Me som ča Benjaminčanos. Som andral o nekcikneder izraeliko kmeňos a miri famelija hiči nekčoreder savore benjamičnike famelijendar. Sar mange kajso vareso šaj phenes?“

²² Palis o Samuel iła le Saul the leskre sluhasko andro kher a thoča len te bešel pro angluno than, kaj bešenas o tranda (30) manuša, save sas vičimen.“²³ O Samuel phenda le muršeske, savo kerelas le chabeneha: „De mange oda kotor mas, so tuke dičnom te garuvel pre sera.“

²⁴ Avke oda murš hazdriča upre oda nekfeder kotor le masestar, e čang, a thoča les anglo Saul. Phenda: „Dikh, kada hin prekal tu. Ča, bo garuđom tuke oda akorestar, sar vičindom le manušen.“ Oda džives chalas o Saul le Samueloha.

²⁵ Sar džanas tele pal oda učo than a doavle andro foros, o Samuel iła le Saul andre peskro kher pro pados a vakerelas leha*.²⁶ Ode ačičila te presovel. Sar tosara vidnišalolas, o Samuel vičinda pro Saul: „Ušti, imar hin o časos, hoj tut te premukav.“ Androda o Saul uštifa a gela le Samueloha avri.²⁷ Sar imar sas dži paš o agor le foroskro, phenda o Samuel le Sauloske: „Phen le sluhasko, hoj te džal anglal“ – a o sluhasko gela – „ale tu ačh kade mek sikra, bo hin man prekal tu lav le Devlestar.“

10

O Saul pomazimen krališke

¹ O Samuel iła cikno džbanocis le olivove olejoha a čičiča les avri pro šero le Sauloske. Čumidla les a phenda: „Kaleha tut o RAJ pomazinda vodcaske upral peskro dedičtvo.“

² Sar akana oddžaha mandar, arakheha paš o hrobos la Rachelakro andre phuv le Benjaminčanengri andro Celcach duje muršen, save tuke phenena: „O somara pes imar arakhle. Tiro dad imar na daral pal lende, ale pal tumende. Phučel: So kerava prekal miro čavo?“

³ Sar odarik džaha dureder, dochudeha tut ko dubiko stromos paš o Tabor. Ode dikhheha trine muršen, save džana te lašarel le Devles andro Betel. Jekh lidžala trine

* 9:25 9,25 Abo: a kerda leske o hadžos pro pados.

cikne kozen, dujto trin peke mare a trito jekh cipuno gono mol. ⁴ Phenena: ‚Smirom tuke!‘ a dena tut duj mare, so lendar leha.

⁵ Palis aveha pro verchos le Devleskro Gibe, kaj hin o taboris le Filištincengro. Sar džaha andro foros, arakheha ode but proroken, save avena tele pal o učo than, le bašavibnaha pre harfa, bubna, flauta the pre citara. On prorokinena. ⁶ Akor o Duchos le RAJESKRO pre tu zorales avela a the tu lenca prorokineha a čerineha tut pre aver manuš. ⁷ Sar pes tuke kada savoro ačhela, ker avke, sar dikheha, hoj hin mištes, bo o Del ela tuha.

⁸ Aveha tele anglal mande andro Gilgal. Džava ode the me, hoj te anav o labarde the o smiromskre obeti. Užareha ehta džives, medik avava ke tu. Palis tuke phenava, so te kerel.“

⁹ Soča pes o Saul visarđa le Samuelostar, o Del leske čerinda o jilo. Andre oda džives pes savoro ačhila avke, sar oda phenda o Samuel. ¹⁰ Sar avle odarik andre Gibe, jekh partija proroka džanas anglal leste. Akor avla the pre leste le Devleskro Duchos zorales a ov tiš lenca prorokinelas. ¹¹ Savore, save les angloda prindžarenas a dikhle les te prorokinel, phučenjas jekh avrestar: „So pes ačhila le Kišoskre čaha? Či the o Saul hino maškar o proroka?“

¹² Jekh manuš odarik phučla: „Ko hin lengro dad?“ Akorestar chudle kavke te vakerel: „The o Saul hino maškar o proroka?“ ¹³ Sar preačhila o Saul te prorokinel, odgela pro učo than.

¹⁴ Akor leskro bačis phučla le Saulostar the le sluhastar: „Kaj všadzik sanas?“ „Rodahas le somaren,“ odphende leske. „Sar len našti arakhahas, geļam ko Samuel.“

¹⁵ O bačis phenda le Sauloske: „Phen mange, so tuke o Samuel phenda.“

¹⁶ „Phenda amenge, hoj o somara pes imar arakhle,“ odphenda o Saul peskro bačiske, ale na phenda leske, hoj les o Samuel kidņa avri kraliske.

O Saul ačhel kraliske

¹⁷ O Samuel vičinda le Izraeliten, hoj pes te zdžan jekhetane anglo RAJ andre Micpa. ¹⁸ Phenda lenge: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Me tumen ilom avri andral o Egipt a zachrañindom tumen le Egiptanendar the savore kralendar, save pre tumende džanas.‘ ¹⁹ Ale akana odčhidan tumendar tumare Devles, savo tumen cirdņa avri andral dojekh dukh the pharipen, a mangesan man, hoj te ačhavav kralis upral tumende. Avke akana ačhaven tumen anglo RAJ pal tumare kmeñi the fameliji.“

²⁰ Sar o Samuel vičinda savore kmeñi andral o Izrael, o losos peļa pro kmeños le Benjaminoskro. ²¹ Palis vičinda anglal le Benjaminčanen pal peskro fameliji a o losos peļa pre le Matriskri famelija a palis pro Saul, le Kišoskro čhavo. Ale sar les rodenas, našti les arakhle. ²² Phučenjas le RAJESTAR: „Avla ade oda murš?“

O RAJ odphenda: „Garuđa pes maškar e vizbroj.“

²³ Avke o manuša ode denašle a ile les odarik avri. Sar ačhelas anglo manuša, sakonestar sas jekh šero bareder. ²⁴ O Samuel phenda savore manušenge: „Dikhnen kale muršes, saves peske kidņa avri o RAJ? Maškar o manuša nane ajso sar ov.“

Avke savore manuša radisaļonas a vičinenas: „Mi dživel o kralis!“

²⁵ O Samuel palis phenda le manušenge, so hin le kraliske domuklo te kerel a so na. Zapisinda oda andro zvitkos a thođa anglo RAJ. Palis len bičhada savoren khere.

²⁶ Sar o Saul džalas khere andre Gibe, gele leha the zorale murša, savenge oda o Del thođa pro jilo. ²⁷ Ale varesave nalačhe manuša phende: „Sar amen ov šaj zachrañinel?“ Dikhle les tele a na ande leske nisavo daros. Ale o Saul pes kerelas, hoj oda na šunda.

11

O Saul zviřazinel upral o Amončana

¹ Vaj pal jekh čhon pes o amoñiko kralis Nachaš rozthođa peskro muršenca paš o foros Jabeš andre phuv Gilead. Savore murša andral o Jabeš phende le Nachašiske: „Phand amenca zmluva a služinaha tuke.“

² Ale o Nachaš lenge odphenda: „Phandava tumenca zmluva, ale ča akor, te dojekheske tumendar lava avri e čači jakh. A oleha kerava ladž cale Izraeloske.“

³ O vodci ole foroskre leske phende: „De amen ehta džives, hoj te bičhavas amare muršen pal calo Izrael, ale te pes na arakhela ñiko, ko amenge pomožindahas, zdaha pes tuke.“

⁴ Ola murša, save sas bičhade, doavle andre Gibe, kaj bešelav o Saul. Sar rozvakerde le manušenge savoro, so pes ačhila, o manuša chudle zorales te rovel. ⁵ Androda o Saul avelas ipen pal e maļa peskro guruvenca a phučla: „So pes ačhila le manušenge? Soske savoredžene roven?“ Avke leske phende oda, so vakerenas o murša andral o Jabeš.

⁶ Sar oda šunda o Saul, avla pre leste zorales le Devleskro Duchos a igen cholisaliła. ⁷ Avke iła duje gurumnen a rozčingerda len pro kotora. Diña len te rozbičhavel peskre poslenca pal calo Izrael, hoj te phenen: „Te pes vareko na pridela andro mariben le Sauloha the le Samueloha, kada pes ačhela leskre gurumnenca.“ Akor o manuša andral o Izrael igen predarandile le RAJESTAR a savore jekhetane pes zgele pro mariben. ⁸ Sar len savoren zgende andro Bezek, sas lendar 300 000 murša andral o Izrael a 30 000 andral e Judsko.

⁹ Le poslenge, save avle andral o Jabeš, phenda: „Džan a phenen le muršenge andral o Jabeš, hoj tajsa, sar ela nektateder, avela e zachrana.“ Avke ola murša lenge gele oda te phenel a on radisalile. ¹⁰ O manuša phende le Nachašiske: „Tajsa pes tumenge zdaha a šaj amenca kerena, so kamena.“

¹¹ Ale o Saul pro dujto džives rozdelinda le manušen pro trin partiji a sigeder, sar vidnišaliła, gele andro taboris le Amončanengro. Murdarenas le Amončanen dži o dilos, sar sas nektateder. Okla slugađa, so predžidile, pes avke rozdenaše, hoj aňi po duj džene na ačhile jekhetane.

¹² Akor o manuša phende le Samueloske: „Kaj hine ola manuša, save phende, hoj na kamen le Saul kraliske? Anen amenge ole manušen, hoj len te murdaras!“

¹³ Ale o Saul odphenda: „Adadžives na murdaraha ņikas, bo adadžives o RAJ zachraňinda le Izrael.“

¹⁴ Palis o Samuel phenda le manušenge: „Aven džas andro Gilgal a ode pale prehlasinaha le Saul amare kraliske.“ ¹⁵ Avke savore manuša gele andro Gilgal a pale prehlasinde, hoj o Saul hino lengro kralis. Palis ode obetinde anglo RAJ o smiromoskre obeti a o Saul the savore manuša andral o Izrael ode igen radisalonas.

12

O Samuel prevakerel ko Izraeliti

¹ Palis o Samuel phenda le Izraelitenge: „Kerđom savoro, so mandar mangenas, a ačhadom tumenge kralis. ² Akanastar tumen lidžala o kralis. Me imar phurilom a šivisalilom, ale mire čhave hine maškar tumende. Lidžavas tumen mire terňipnastar dži adadžives. ³ Kade som. Odphenen mange anglo RAJ the anglo pomazimen kralis: Či varekaske tumendar ilom gurumňora abo somaricis? Kas občorardom abo kaha thođom avri? Džavas pre varekaste zoraha? Ilom varekastar love, hoj te phandav andre o jakha? Te he, dava tumenge oda pale!“

⁴ Odphende leske: „Na! Tu na džahas pre ņikaste zoraha, aňi na thovehas ņikaha avri a aňi ņikastar na ilal nič.“

⁵ Phenda lenge: „Adadžives tumenge hino o RAJ švedkos a the leskro pomazimen kralis, hoj pre ma nič kajso na arakhlan.“

„He, hino amenge švedkos,“ phende leske.

⁶ O Samuel phenda le manušenge: „Švedkos hino o RAJ, savo ačhada le Mojžiš le Aronoha a ligenda avri tumare daden andral o Egipt. ⁷ Akana ačhen kade, hoj tumen te sudzinav anglo RAJ pal savore leskre čačipnaskre skutki, so presikađa tumenge the tumare dadenge.

⁸ Sar avla o Jakob andro Egipt a tumare dada vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, bičhada le Mojžiš the le Aron. On odarik ile avri tumare daden a thode len te bešel pre kada than. ⁹ Ale tumare dada bisterde pro RAJ, pre peskro Del, vašoda len diña andro vasta le Siseroske, savo sas o velifelis upral o murša andral o Chacor, the andro vasta le Filištincenge the le moabike kraliske, save gele pre lende pro mariben. ¹⁰ Akor vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, a phenenas: „Binošna sam, bo omuklam le RAJES a chudňam te služinel le Baalenge the le Aštartenge. Ale akana amen cirde avri andral o vasta amare ņeprijatelengre a služinaha tuke.“ ¹¹ Avke o RAJ bičhada le Gideon*, le Barak†, le Jeftah the le Samuel, hoj tumen te cirdel avri andral o vasta tumare ņeprijatelengre, save sas pašal tumende, a tumen tumenge pale šaj dživenas andro smirom. ¹² Sar dikhlan, hoj pre tumende džal o amoňiko kralis o Nachaš, phendan mange: „Na! Amen kamas kralis, savo amen lidžala, kajte tumaro kralis sas o RAJ, tumaro Del.“

¹³ Akana tumen hin kralis, saves tumenge kidňan avri a manglan. O RAJ upral tumende ačhada kralis. ¹⁴ Te darana le RAJESTAR, te leske služinena a šunena les, te kerena oda, so tumenge phenel, te tumen the tumaro kralis džana pal o RAJ, tumaro Del, akor savoro ela mištes. ¹⁵ Ale te les na šunena a na kerena oda, so tumenge phenel,

* 12:11 12,11 E hebrejiko čhib: Jerubaal † 12:11 12,11 E hebrejiko čhib: Bedan

akor o RAJ marena tumen the tumare kralis, avke sar marelas the tumare daden. ¹⁶ Avke ačhen kade a dikhen, sar o RAJ kerela baro znameñje angle tumende. ¹⁷ Či nane akana o časos te skidel upre e pšeniča? No me mangava le RAJES, hoj te bičhavel zoralo brišind le perumenca. A tumen achalona, sar namištes oda sas anglo RAJ, hoj tumenge manglan kralis.“

¹⁸ Avke o Samuel mangelas le RAJES a o RAJ diña zoralo brišind le perumenca. Savore manuša chudle te daral le RAJESTAR the le Samuelostar.

¹⁹ Phende le Samueloske: „Mang le RAJES, tire Devles, vaš tire služobnika, hoj te na meras. Bo paš savore amare bini mek dothodam the oda nalačhipen, hoj peske manglam kralis.“

²⁰ „Ma daran tumen!“ odphenda lenge o Samuel. „Kajte kerđan kajci nalačhipen, ma visaren tumen le RAJESTAR, ale služinen leske cale tumare jileha. ²¹ Ma džan pal aver devla, saven nane zor tumenge te pomožinel añi tumen te zachrañinel, se on nane nič. ²² Bo o RAJ na omukela peskre manušen angle peskro baro nav, bo le RAJESKE hin pre dzeka te kerel tumendar peskre manušen. ²³ Mi el mandar oda dur, hoj te kerav binos anglo RAJ oleha, hoj man preačhava te modlinel vaš tumenge. Kamav tumen the dureder te sikavel pal o lačo the čačipnaskro drom. ²⁴ Ale daran tumen le RAJESTAR a služinen leske pačivalones andral calo tumaro jilo. Ma bisteren pre ola bare skutki, so kerda prekal tumende! ²⁵ Ale te kerena dureder o bini, merena the tumare kraliha.“

13

O Samuel dovakerel le Sauloske

¹ O Saul sas imar berš kralis. Andro dujto berš, sar kralinelas upral o Izrael, ² peske kidña avri le Izraelitendar trin ezera (3 000) muršen: Duj ezera (2 000) sas le Sauloha andro Michmas the pro brehi andro Betel a ezeros (1 000) le Jonatanoha andre benjamiñiko phuv andre Gibea. Oklen bičhađa khere.

³ O Jonatan geľa pro filištinička slugađa andre Geba a savore Filištinci pes pal oda došunde. Akor o Saul diña te trubinel pro rohos andre cali phuv a phendā: „Mi šunen o Hebrejal!“ ⁴ Avke savore Izraeliti pes pal oda došunde, hoj o Saul murdarda le filištiničke slugađen. Aleha len o Filištinci mek buter našti avri ačhenas. O Izraeliti sas zvičimen andro Gilgal.

⁵ O Filištinci pes jekhetane zgele pro mariben pro Izraeliti. Sas len 30 000 verdana, 6 000 murša pro graja the ajci slugađa sar e pošī paš o moroskro brehos. On avle andro Michmas pro vichodos le Bet-Avenostar a kerde peske ode taboris. ⁶ Sar o Izraeliti dikhle, hoj hine andro pharipen a o Filištinci hine zoraleder, garude pes andro jaskiñi, andro cheva, maškar o bare bara the andro chañiga. ⁷ Varesave Hebreja pregele prekal o Jordan andre phuv Gad the Gilead.

O Saul ačihľa andro Gilgal a leskre murša, save džanas pal leste, izdranas daratar. ⁸ O Saul užarelas mek eđa džives, avke sar leske phendā o Samuel. Ale o Samuel na avelas andro Gilgal a o murša omukenas le Saul a rozđžanas pes. ⁹ O Saul phendā: „Anen mange e labardi the e smiromoskri obeta.“ Avke obetinda e labardi obeta. ¹⁰ Paloda, sar obetinda, avľa o Samuel. O Saul džalas anglal leste, hoj les te pozdravinel.

¹¹ „S'oda kerdal?“ phučľa o Samuel.

O Saul odphendā: „Dikhľom, hoj mire nipi mandar džan het a tu na avľal pre oda časos, sar mange phendal. Sar dikhľom, hoj pes o Filištinci imar zdžan andro Michmas pro mariben, ¹² phendom mange: ‚O Filištinci šaj aven akana pre mande andro Gilgal a me man mek na mangľom ko RAJ, hoj te avel amenca‘, vašoda man odvadžindom me korkoro te obetinel e labardi obeta.“

¹³ „Oda, so kerdal, na sas godaver,“ phendā leske o Samuel. „Na dolikerđal o prikazis, so tut diña o RAJ, tiro Del. Te les šundalas, o RAJ tuke the tira famelijake diňahas o krališagos upral o Izrael pro furt. ¹⁴ Ale akana imar tiro krališagos na obačhela. O RAJ peske imar arakhľa muršes pal peskro jilo, savo lidžala leskre manušen, bo na kerdal avke, sar tuke phendā.“

¹⁵ Avke o Samuel geľa andral o Gilgal andre benjamiñiko phuv Gibea. O Saul zgenda le muršen, save ačhile leha a sas lendar vaj šov šel (600) murša.

O Izraeliti bijal o zbrañe

¹⁶ O Saul, leskro čhavo o Jonatan the leskre murša, save sas lenca, peske kerde taboris andre Geba, medik o Filištinci sas andro Michmas. ¹⁷ Andral o filištiničko taboris gele trin partiji murša, hoj te občoraren o gava. Jekh partija džalas ke Ofra andre phuv Šual,

18 dujto džalas ko Bet-Choron a trito upre pro brehos, khatar dičhol e Cebojimiko dolina the e pušfa.

¹⁹ Andre ola dživesa o Filištinci na mukle nisave kovačis te kerel peskri buči andro Izrael. Bo peske phende: „Našti domukas, hoj peske o Hebreja te keren šabli the kopiji.“

²⁰ Vašoda savore Izraeliti džanas ko Filištinci peske te ostrarel o pluhos, e motika, o tover abo o kosakos. ²¹ Sar kamenas te ostrarel o pluhos the e motika, počinenas vaš oda duvar ajci rupune sar vaš o tover the vaš o špicos pre paca, savaha traden le gurmñen.

²² Avke andre oda džives, sar sas o mariben, na sas šabla aňi kopija ñikas le muršendar, save sas le Sauloha the le Jonatanoha. Ča le Saul the le Jonatan sas.

²³ O Filištinci bičhade jekh partija muršen, hoj te stražinen o verchengro drom andro Michmas.

14

O Jonatan džal pro mariben pro Filištinci

¹ Andre jekh džives phenda o Jonatan, o čhavo le Sauloskro, peskre zbrojnošiske: „Av džas prekal o filištiniško taboris, so hin pre aver sera.“ Ale peskre dadeske oda na phenda.

² O Saul pes likerelas paš o foros Gibe a tel o granatoskro stromos andro Migron. Paš leste sas vaj šov šel (600) murša. ³ Akor o rašaj Achijah hordinelas o efodos. Ov sas o čhavo le Achituboskro, savo sas o phral le Ichabodoskro, savo sas o čhavo le Pinchasoskro, saveske sas dad o Eli, o rašaj le RAJESKRO andro Šilo. O nipi na džanenas pal oda, hoj o Jonatan geľa het.

⁴ Prekal o verchengro drom, pal savo kamelas o Jonatan te predžal ko filištiniško taboris, sas duj bare skali, jekhake sas Bocec a dujtonake Sene. ⁵ E skala pro severos ačhelas sar o slupos anglo Michmas a e dujto skala ačhelas pro juhos angle Geba.

⁶ O Jonatan phenda peskre zbrojnošiske: „Av predžas o taboris ole naobrezimen Filištincengro. Ko džanel, či amenge o RAJ na pomožinela. Bo les našti zaachavel ñič, hoj amen te zachrañinel, či sam but abo frima.“

⁷ „Ker savoro avke, sar kames,“ odphenda leske o zbrojnošis. „Ča dža. Me som tuha andre savoreste.“

⁸ O Jonatan phenda: „Av, kempel pes amenge te dochudel ke ola murša a te sikavel pes lenge. ⁹ Te amenge phenena: ‚Ačhen, medik na džaha ke tumende,‘ ačhaha pre oda than a na džaha upre paš lende. ¹⁰ Ale te phenena: ‚Aven upre paš amende,‘ akor džaha, bo ada amenge sikavela, hoj o RAJ amenge len diňa andro vasta.“

¹¹ Avke pes sodujđzene sikade le Filištincenge a on lenge phende: „Dikhen, o Hebreja aven avri andral o čheva, kaj pes garude!“ ¹² Androda o Filištinci vičinenas pro Jonatan the pro zbrojnošis: „Aven upre paš amende, vareso tumenge sikavaha.“

O Jonatan phenda peskre zbrojnošiske: „Av pal ma, bo o RAJ len diňa andro vasta le Izraelitenge.“ ¹³ O Jonatan pes cirdelas le vastenca the le pindrenca upre pre skala a leskro zbrojnošis džalas pal leste. Sar o Jonatan len marelas, o Filištinci perenas tele anglal leste a pal leste leskro zbrojnošis len murdarelas. ¹⁴ Oda sas ešebno mariben le Jonatanoskro the leskre zbrojnošiskro. Medik pregele tranda (30) metri, murdarde biš (20) muršen.

O Saul zvitazinel upral o Filištinci

¹⁵ Andro taboris, pre maľa the všadzik maškar o manuša avľa bari dar. Predarandile the o slugađa the ola, so gele te občorarel o gava, a the e phuv razisaliľa. Kada savoro kerđa o Del.

¹⁶ Le Sauloskre murša, save stražinenas andre benjamiňiko phuv Gibe a, dikhle, sar o Filištinci denašen upre tele sar bi e godi. ¹⁷ Akor o Saul phenda olenge, ko sas leha: „Zgenen savore muršen a dikhen, ko amarendar geľa het.“ Sar ada kerde, dikhle, hoj o Jonatan the leskro zbrojnošis ode nane.

¹⁸ O Saul phenda le Achijoske: „An kade e archa le Devleskra zmluvakri.“ Bo oda časos sas e archa ko Izraeliti. ¹⁹ Medik o Saul vakerelas le rašaha, e vika andro taboris sas furt zoraleder. Vašoda phenda o Samuel le rašaske: „Muk oda avke!“

²⁰ O Saul the savore nipi, save sas leha, pes zgele jekhetane a gele ode, kaj sas o mariben. Palis dikhle, hoj o Filištinci andre bari dar ačhile sar bi e godi a maškar peste pes murdarenas avri. ²¹ O Hebreja, save sas dži akor le Filištincenca, gele lenca andro taboris a pregele pale ko Izraeliti, save sas le Sauloha the le Jonatanoha. ²² Sar pes savore Izraeliti, save sas garude andro Efrajimika brehi, dodžanle, hoj o Filištinci denašle het, gele the on pro mariben. ²³ Oda džives o RAJ zachrañinda le Izraeliten a o mariben sas dži paš o Bet-Aven.

O Jonatan chal o medos

²⁴ Kajte o Izraeliti andre oda džives imar na birinenas, o Saul pre lende thođa kajsi vera: „Prekošlo ela sako, ko chala vareso dži rači sigeder, sar man pomstínava mire ñeprijateljenge!“ Avke ñiko pes le chabenestar aňi na chudňa.

²⁵ Savore murša gele andro veš a ode všadzík sas o medos. ²⁶ Sar ode gele, zbačinde, hoj ode hin pherdo medos, ale ñiko lendar na koštolínda oda medos, bo o nipi pes daranas te prephagel le Sauloskri vera. ²⁷ Ale o Jonatan pal oda na džanelas, hoj leskro dad thođa vera pro murša. Ila e paca, so leste sas andro vast, a lakre agoreha ispidňa andro medos a koštolínda les. Takoj leske švicisalile o jakha. ²⁸ Jekh le muršendar leske phenda: „Tiro dad phenda le muršenge, hoj prekošlo ela oda, ko adadžives vareso chala. Vašoda hine o murša unavimen.“

²⁹ O Jonatan phenda: „Miro dad thođa pre amare manuša baro pharipen. Dikhen, sar akana mange hin feder, soča koštolíndom sikra ole medostar. ³⁰ Ča te o murša šaj chalehas adadžives olear, so peske zaile le ñeprijateljendar, či na ulahas o vífazstvo upral o Filištínci meksa bareder?“

³¹ Oda džives murdarenas o Izraeliti le Filištíncen le Michmasostar dži ko Ajalon a o manuša meksa buter na birinenas. ³² Andre odi bari bokh o murša chučile pro stadi, pro bakre, pro guruva the pro terne gurumňa, rozčhingerenas len pre phuv a chanas o mas the le rateha. ³³ Vareko le Sauloske phenda: „Dikh, o murša keren binos anglo RAJ, bo chan o mas le rateha.“

„San napačivale le RAJESKE!“ phenda o Saul. „Kotulinen ke ma takoj jekh baro bar.“ ³⁴ Palis mek phenda: „Rozdžan tumen maškar o manuša a phenen lenge, hoj sako te anel ke ma peskra gurumňa abo peskre bakres. Pre kada bar len murdarena a chana, hoj te na keren binos anglo RAJ oleha, hoj chan o mas le rateha.“

Odi rat savore manuša ande peskre gurumňen a ode len murdarde. ³⁵ Palis o Saul ačhada le RAJESKE oltaris. Sas oda ešebno oltaris, savo leske kerđa.

³⁶ O Saul phenda le muršenge: „Aven džas rači pro Filištínci a na mukaha ñikas lendar te dživel dži tosara.“

On leske odphende: „Ker avke, sar nekfeder džanes.“

Ale o rašaj Achijah phenda: „Aven džas ešeb te phučel le Devlestar.“

³⁷ Avke o Saul phučelas le Devlestar: „Šaj džav pro Filištínci? Deha len andro vasta le Izraeloske?“ Ale o Del leske oda džives na odphenda.

³⁸ Akor o Saul vičinda le vodcen the peskre muršen a phenda lenge: „Savo binos sas adadžives kerdo, hoj amenge o Del na odphenel? ³⁹ Avke sar dživel o RAJ, o zachrancas le Izraeloskro, kajte oda hin miro čhavo o Jonatan, mušinel a te merel.“ Ale ñiko leske pre ada na phenda nič.

⁴⁰ O Saul phenda cale Izraeloske: „Ačhaven tumen pre jekh sera a me the miro čhavo o Jonatan ačhaha pre dujto sera.“

„Ker avke, sar nekfeder džanes,“ odphende o manuša le Sauloske.

⁴¹ Akor pes o Saul modlinelas ko RAJ: „Ó, Devla le Izraeloskro, soske adadžives na odphenda! tire služobňikoske? Te hin o binos andre mande abo andre miro čhavo Jonatan, de amenge oda te džanel pro Urim, ale te kerde binos o murša le Izraeloskre, de amenge te džanel pro Tumim.“ O losos sikađa pro Jonatan the pro Saul, hoj on kerde binos a na o manuša. ⁴² O Saul phenda: „Čhiven o losos maškar mande the miro čhavo Jonatan.“ A o losos sikađa pro Jonatan.

⁴³ Akor phuča o Saul le Jonatanostar: „Phen mange, so kerdal?“

Pre oda leske o Jonatan odphenda: „Ča la pacakre agoreha, so chudavas andro vast, koštolíndom sikra medos. Som pripravimen te merel.“

⁴⁴ „O Del man zorales mi marel, te tu vaš oda na mereha!“ phenda o Saul.

⁴⁵ Ale o manuša phučle le Saulostar: „Či mušinel te merel o Jonatan, savo anda baro vífazstvo andro Izrael? Kada pes te na ačhel! Avke sar dživel o RAJ, na perela aňi bal pal leskro šero pre phuv! Se kada, so adadžives kerda, kerđa le Devleha!“ O manuša kaleha zachraňinde le Jonatan, hoj na mušinda te merel.

⁴⁶ Palis o Saul preačhila te džal pal o Filištínci a on gele pale andre peskri phuv.

O vífazstva le Sauloskre

⁴⁷ Sar o Saul preila o krališagos upral o Izrael, džalas pro mariben pre savore peskre ñeprijateľa: pro Moabčana, pro Amončana, pro Edomčana, pro Filištínci a the pro kraľa andral e Coba. Všadzík, kaj o Saul džalas, zvířazinelas. ⁴⁸ Marelas pes igen zorales. Zvířazinda upral o Amaleka a zachraňinda le Izrael lengre ñeprijateljendar.

E famelija le Sauloskri

⁴⁹ Le Sauloskre čhave sas o Jonatan, o Jišvi the o Malki-Šua. Leskri phureder čhaj pes vičinelas Merab a e terneder Mikal. ⁵⁰ Le Sauloskri romñi sas e Achinoama, e čhaj le Achimaacoskri. O velitelis le slugađengro sas o Abner, o čhavo le Neroskro, le Sauloskre bačiskro. ⁵¹ Le Sauloskro dad o Kiš the le Abneroskro dad o Ner sas čhave le Abijeloskre.

⁵² Medik dživelas o Saul, sas igen zorale maribena le Filištincenca. Sar o Saul dikhelas varesave zorale muršes, savo pes na daralas, prilelas les paš peskre slugada.

15

O mariben le Amalekenca

¹ Andre jekh džives phenda o Samuel le Sauloske: „Me somas oda, kas o RAJ bičhađa, hoj tut te pomazinav kraliske upral leskre manuša upral o Izrael. Avke akana šun, so tuke phenel o RAJ: ² „Marava le Amaleken vaš oda, so kerde le Izraelitenca, hoj gele pre lende pro mariben, sar džanas avri andral o Egipt. ³ Vašoda akana dža pro Amaleka a züčin len savoreha, so len hin. Ma muk ñikas ode te dživel, ale murdar savoren: le muršen le džuvljen, le čhavoren the olen, so pijen o kolin, the le gurmñen, le bakren, le faven the le somaren!“

⁴ Avke o Saul zvičinda peskre muršen andro Telaim a zgendā len. Sas jekhetane 200 000 slugada andral o Izrael the 10 000 murša andral e judsko phuv. ⁵ O Saul džalas peskre muršenca ko foros le Amalekengro. Garude pes andre dolina a užarenas. ⁶ Le Kenitenge phenda: „Aven avri a oddelinen tumen le Amalekendar, hoj tumen te na murdarav jekhetane lenca. Bo tumen presikadan o lačhipen savore Izraelitenge, sar džanas avri andral o Egipt.“ Avke o Keniti lendar odgele.

⁷ O Saul geľa pro mariben pro Amaleka a marelas pes lenca le Chavilostar dži paš o Šur, so hin pro vichodos le Egiptostar. ⁸ Murdarda savore Amaleken, ale lengre kralis le Agag mukla te dživel. ⁹ O Saul the leskre murša na murdarde le Agag aňi le nekfeder džviren le bakrendar, gurmñendar the kozendar. Na kamenas len te züčinel, ča olen, save sas nalače the nasvale.

¹⁰ O RAJ phenda le Samueloske: ¹¹ „Bajinav, hoj ačhadom le Saul kraliske, bo pes mandar visarda a na šunda mire prikazaňja.“ O Samuel igen cholisaľila a cali rat zorales vičinelas ko RAJ.

¹² Palis sig tosara uštila a geľa pal o Saul, ale došunda pes, hoj o Saul geľa andro Karmel, hoj peske ode te ačhavel bar pro leperiben, a palis pes visarda a geľa tele andro Gilgal.

¹³ Sar o Samuel avľa paš o Saul, ov les pozdravinda: „O RAJ tut mi požehñinel! Kerdom oda, so mange o RAJ phenda.“

¹⁴ „A so ola bakre the gurmñna, saven šunav avke te murčinel?“ phučľa lestar o Samuel.

¹⁵ O Saul odphenda: „O slugada len ande khatar o Amaleka a na murdarde len, ale mukle oda nekfeder le bakrendar the le gurmñendar, hoj oda te obetinen le RAJESKE, tire Devleske. Ale savoro aver murdarđam avri.“

¹⁶ „Čhit!“ phenda leske o Samuel. „Šun, so mange adi rat o RAJ phenda.“

„Vaker,“ odphenda o Saul.

¹⁷ „Kajte andre tire jakha salas cikno,“ phenda leske o Samuel, „salas ačhado sar nekbareder maškar o Izraeliti a o Raj tut pomazinda kraliske upral o Izrael. ¹⁸ Palis tut o RAJ bičhađa a phenda: ‚Dža ko binošna Amaleka a mar tut lenca, medik savoren na murdareha avri.‘ ¹⁹ Soske na šundaľ le RAJES, ale chučilal pre korist a kerdal oda, so nane le RAJESKE pre dzeka?“

²⁰ No o Saul leske odphenda: „Ale me le RAJES šundom! Geľom ode, kaj man bičhađa, andom le kralis Agag a murdarđom savore Amaleken. ²¹ No mire murša ola nekfeder džvirir na murdarde, ale ile len andro Gilgal, hoj len te obetinen le RAJESKE, tire Devleske.“

²² Ale o Samuel phenda:

„Či le RAJESKE hin buter pre dzeka
o labarde abo aver obeti

sar oda, hoj les te šunas?

Te šunel le Devles hin feder sar leske te obetinel;

a te del les pačiv hin feder sar te anel o žiros le bakrengro.

²³ Bo e vzbura hin ajso binos sar o vražišagos

a te kerel pal peskro hin ajso binos sar te lašarel le modlen.

Tu tutar odčhidal o lav le RAJESKRO,

vašoda the ov tut odčhida, hoj imar te na aves kralis.“

²⁴ O Saul phenda le Samueloske: „He, kerđom binos. Na dolikerđom o prikazaŋje le RAJESKRO aŋi tiro. Kerđom oda, so kamenas mire murša, bo daravas lendar. ²⁵ Mangav tut, odmuk mange miro binos a av manca pale, kamav te lašarel le RAJES.“

²⁶ „Na džava tuha pale,“ odphenda leske o Samuel, „bo na šundal o prikazaŋje le RAJESKRO. O RAJ tutar odliha o krališagos upral o Izrael.“

²⁷ Sar pes o Samuel visarda, hoj te džal het, o Saul leske zachudŋa o agor le plaštoskro a odčhindila leske. ²⁸ O Samuel phenda le Sauloske: „Kavke tutar adadžives o RAJ odčhinda o krališagos upral o Izrael a diŋa les varekaske, ko hin feder sar tu. ²⁹ Ov, savo hin e Slava le Izraeloskri, ačhel pre peskro lav a na čerinel oda, so phenda. Ov nane sar manuš, savo lel pale peskro lav.“

³⁰ „Kerđom binos,“ phenda o Saul. „Ale mangav tut! Presikav mange e pačiv anglo phuredera the anglo Izraeliti. Av manca pale, hoj te džav te lašarel le RAJES, tire Devles.“

³¹ Avke o Samuel geľa pale le Sauloha a o Saul lašarelas le RAJES.

³² Palis o Samuel phenda: „Anen mange le Amalekengre kralis le Agag.“

O Agag ke leste avelas bi e dar, bo peske gondolinelas: „O meriben man imar obgeľa.“

³³ Ale o Samuel phenda: „Sar tu tira šablaha lehas le džuvlendar lengre čhaven, avke the tiri daj ela bi o čhave maškar o džuvlija!“

Avke o Samuel rozčingerđa le Agag anglo RAJ andro Gilgal.

³⁴ Palis o Samuel geľa andre Rama a o Saul geľa khere andre Gibe. ³⁵ O Samuel imar na dikhľa le Saul dži andre peskro meriben a sas leske pharo pal leste. O RAJ igen bajinelas, hoj ačhađa le Saul krafiske upral o Izrael.

16

O David pomazimen kraliske

¹ O RAJ phenda le Samueloske: „Mek dži kana aveha smutno pal o Saul? Me lestar iľom o krališagos upral o Izrael. Akana tuke pherdžar o rohos le olejoha a dža ko Izaj, savo bešel andro Betlehem, bo jekhe leskre čhavendar mange kidŋom avri kraliske.“

² O Samuel phučľa: „Sar ode šaj džav? Te pes pal oda došunela o Saul, murdarela man.“

O RAJ leske phenda: „Le tuha terŋa gurumŋa a pheneha: ‚Avľom te obetinel le Rajeske.‘ ³ Vičineha the le Izaj paš e obeta. Me tuke dava te džanel, so te keres. Pomazineha mange kraliske oles, kas tuke phenava.“

⁴ O Samuel kerđa avke, sar leske prikazinda o RAJ. Sar avľa andro Betlehem, o phuredera ole foroskre predarandile a gele lestar te phučel: „Aves andro smirom?“

⁵ „He, andro smirom,“ odphenda o Samuel. „Avľom te obetinel le RAJESKE. Akana tumen obžuzaren a aven manca paš e smiromoskri obeta.“ Palis obžuzarda le Izaj the leskre čhaven a vičinda len paš e smiromoskri obeta.

⁶ Sar ode avle a o Samuel dikhľa le Eliab, phenda peske: „Kada, so kade ačhel, hin oda pomazimen le RAJESKRO.“

⁷ Ale o RAJ leske phenda: „Ma dikh pre oda, sar dičhol avral a savo hino učo, bo me mange kales na kidŋom avri. Me na dikhav avke sar o manuš, bo o manuš dikhel ča oda, so hin anglo jakha, ale me dikhav andro jilo.“

⁸ Palis o Izaj vičinda le Abinadab a anda les ko Samuel, ale o Samuel phenda: „Aŋi les peske o RAJ na kidŋa avri.“ ⁹ O Izaj anda angle leste le Šamah, ale ov phenda: „Aŋi les peske o RAJ na kidŋa avri.“ ¹⁰ Avke o Izaj anda angle leste peskre eľa čhaven, ale ov phenda: „Aŋi jekhes lendar peske o RAJ na kidŋa avri.“ ¹¹ Palis lestar o Samuel phučľa: „Imar tut nane buter čhave?“

„Hin man mek jekh čhavo,“ odphenda o Izaj. „Hino le bakrenca pre maľa.“

„Bičhav vaš leske,“ phenda leske o Samuel. „Mi avel kade, bo na bešaha pašal o skamind, medik ov na avela.“

¹² Avke bičhađa vaš leske a anda les. Ov sas lolečhamengro, sas les šukar jakha the šukar postava. Akor o RAJ phenda: „Ušti a pomazin les kraliske, bo oda hin ov.“ ¹³ Avke o Samuel iľa o rohos le olejoha a pomazinda les anglal savore leskre phrala a o Duchos le RAJESKRO avľa pro David a ačhila pre leste ole dživesestar. Palis o Samuel uštila a odgeľa andre Rama.

O David služinel le Sauloske

¹⁴ O Duchos le RAJESKRO odgeľa le Saulostar a chudŋa les te trapinel o nalačo duchos bičhado le RAJESTAR.

¹⁵ Akor leske phende o služobŋika: „Dičhol, hoj tut trapinel o nalačo duchos bičhado le Devlestar. ¹⁶ No akana phen tire služobŋikenge, hoj te arakhen varekas, ko džanel te

bašavel pre citara. Sar pre tu avela o nalačo duchos le Devlestar, ov tuke bašavela a ela tuke feder.“

¹⁷ O Saul phendā le služobnikenge: „Arakhen mange manušes, savo džanel šukares te bašavel, a anen les ke mande.“

¹⁸ Akor jekh lendar phendā: „Dikhľom le Izajoskre čhas, savo džanel te bašavel. Hino odvažno andro mariben, šukar, džanel te vakerel a o RAJ hino leha.“

¹⁹ Avke o Saul bičhađa ko Izaj le sluhen, hoj leske te phenen: „Bičhav ke mande tire čhas le David, savo hino paš o bakre.“ ²⁰ O Izaj iľa le somaris, thođa pre leste jekh gono mol, o maro the kozica a bičhađa ko Saul peskre čhaha le Davidoha.

²¹ Avke o David avľa ko Saul a chudňa leske te služinel. O Saul peske les zakamľa a ačhađa les peskre zbrojnošiske. ²² O Saul palis diňa te phenel le Izajoske: „Mi ačhel o David ke mande, bo mange hino pre dzeka.“

²³ Kana ča avelas o nalačo duchos le Devlestar pro Saul, lelas o David e harfa. Sar bašavelas, le Sauloske sas feder, bo o nalačo duchos lestar oddžalas.

17

O David the o Golijaš

¹ O Filišinci pes zgele pro mariben paš o Socho andre Judsko. Kerde peske taboris andro Efes-Damim maškar o Socho the Azeka. ² The o Saul pes zgeľa le Izraelitenca, kerde peske taboris andre dolina Ela a rozačhade pes pro mariben pro Filišinci. ³ O Filišinci pes rozačhade pre jekh brehos a o Izraeliti pre dujto; maškar lende sas dolina.

⁴ Jekh murš, o Golijaš andral o foros Gat, avľa avri andral o filišitňiko taboris. Ov sas vaj trin metri učo, ⁵ pro šero les sas brondzuňi prilba a sas pre leste urdo šupinato pancjeris le brondzostar, so vazinelas penda the efta (57) kili. ⁶ Pro pindre les sas brondzune chraňiča a pro vali e brondzuňi kopija. ⁷ O kašt leskra kopijakro sas ajso thulo sar o kašt le strojokro, pre savo pes keren o pochtana, a o trastuno špicos pre leskri kopija sas pharo vaj efta kili. Angle leste džalas o sluhas leskre šitoha.

⁸ O Golijaš pes ačhađa a viskinelas pro izraelika slugađa: „Soske avľan a rozačhadan tumen pro mariben? Me som Filišincos a tumen san le Sauloskre sluhi. Kiden tumenge avri muršes a mi avel tele, hoj pes manca te marel. ⁹ Te andro mariben zvíťazinela a murdarela man, avaha tumare sluhi. Ale te me zvíťazinava a murdarava les, tumen avena amare otroka a služinena amenge!“ ¹⁰ A mek phenda: „Adadžives andom pre ladž e armada le Izraeloskri. Bičhaven mange varekas pro mariben!“ ¹¹ Sar o Saul the savore Izraeliti šunde, so phendā o Golijaš, predarandile a izdranas daratar.

¹² O David sas o čhavo le Efraťanoskro le Izajoskro andral o judsko Betlehem, saves sas ochto čhave. Andre oda časos, sar o Saul kralinelas, sas o Izaj imar phuro a našti džalas le muršenca andro mariben. ¹³ Ale leskre trin nekphureder čhave gele le Sauloha. Ešebno pes vičinelas Eliab, dujto Abinadab a trito Šamah. ¹⁴ O David sas nekterneder čhavo. Avke ola trin nekphureder gele le Sauloha, ¹⁵ ale o David phirelas ko Saul a avelas pale khere, hoj te pašinel le dadeskre bakren andro Betlehem.

¹⁶ O Golijaš pes ačhavelas anglo Izraeliti a lašarelas pes upral lende sako tosara the rači. Kavke kerelas saranda (40) džives.

¹⁷ Jekhvar o Izaj phenda peskre čhaske le Davidoske: „Le tuha deš kili peko zrnos the kala deš mare a lidža oda tire phralenge andro taboris. ¹⁸ Kala deš cirala lidža le velifeľiske upral o ezeros (1 000) slugađa. Dža, dikh, sar hin tire phralenge, a pheneha mange oda. ¹⁹ Bo gele le Sauloha the savore Izraelitenca pro mariben pro Filišinci andre dolina Ela.“

²⁰ O David sig tosara ušřila a le bakren diňa jekhe pastjeriske. Palis pes pripravindā a gela, avke sar leske phendā o Izaj, leskro dad. Andro taboris avľa ipen akor, sar pes o Izraeliti rozačhade pro mariben a sar viskinenas zorales. ²¹ O Izraeliti the o Filišinci pes rozačhade pro mariben jekh pre aver. ²² O David diňa o chaben le stražňikoske upral o veci a denašelas ko Izraeliti. Sar ode avľa, phučelas le phralendar, sar lenge džal. ²³ Medik lenca vakerelas, avľa avri le Filišincendar o Golijaš, lengro angluno slugadis andral o Gat, a pale pre lende viskinelas avke sar angloda. O David oda šunda. ²⁴ Sar savore Izraeliti dikhle ole muršes, chudle lestar te denašel, bo igen daranas.

²⁵ Varesavo Izraelitas phendā: „Dikhľan ole muršes, savo avľa avri? Kerel oda vašoda, hoj te anel pre ladž le Izraeliten. O kralš dela baro daros oles, ko les murdarela. Dela leske peskra čha romňake a leskri famelija na mušinel a imar te počinel o daňe.“

²⁶ O David phučľa le muršendar, save paš leste ačhenas: „So chudela oda, ko murdarela ole Filišincos a odlela e ladž pal o Izrael? So peske gondolinel kada naobrezimen Filišincos pal peste, hoj šaj asal avri le džide Devleskre slugaden?“

²⁷ A o manuš a leske phende mek jekhvar, so chudela oda, ko murdarela le Golijaš.

²⁸ Sar šunda le Davidoskro nekhphureder phral o Eliab oda, so vakerel o David le muršenca, cholisaliła pre leste a phenda: „Soske kade avlál? Paš kaste muklál oda cikno stadocis pre pušfa? Me prindžarav tiro baripen the tiro nalačo jilo! Avlál kade ča vašoda, hoj te dikhes o mariben!“

²⁹ „So kerdom?“ phučla lestar o David. „Se me ča phučlom.“ ³⁰ Paľis pes visarda ke aver murš a the lestar oda phučla. A o manuš a leske odphenenas avke sar angloda. ³¹ O murša šunde, so o David vakerelas, a gele oda te phenel le Sauloske. Avke o Saul bičhada pal leste.

³² O David phenda le Sauloske: „Rajeja miro, te na daral pes ňiko kale Filištincostar. Tiro služobňikos džala a marela pes leha.“

³³ „Na,“ odphenda o Saul, „našfi tut leha mares, se tu sal mek ternoro a ov pes marel imar ciknovarbastar.“

³⁴ Ale o David phenda le Sauloske: „Tiro služobňikos pes starinelas pal o bakrore peskre dadeskre. Te varekana avelas o levos abo medvedzis a lidžalas avri andral o stados le bakrores, ³⁵ me džavas pal leste, maravas les a cirdavas leske avri le bakrores andral o piskos. Sar pes visarelas pale pre ma, chudavas les la meňatar a maravas les dži akor, medik les na murdaravas. ³⁶ Tiro služobňikos murdarđa imar levos the medvedzis a kada naobrezimen Filištincos doperela tiš avke, bo asalas avri le džide Devleskre slugaden.“ ³⁷ O David mek phenda: „O RAJ, savo man cirdňa avri andral o pazura le levoskre the medvedziskre, man cirdela avri the andral o vasta kale Filištincoskre.“

„No mištes,“ phenda o Saul le Davidoske. „Dža a o RAJ ela tuha!“

³⁸ O Saul urđa upre le David andre peskre maribnaskre gada. Pro šero leske thođa e bronzuňi prilba a urđa leske o pancjeris. ³⁹ O David peske priphandla e šabla pašal o gada a kamelas andre oda te phirel, ale phares leske oda sas. Vašoda phenda le Sauloske: „Na birinav andre oda te phirel, bo na som pre oda sikado.“ A čhida pal peste oda tele. ⁴⁰ Iľa peske e paca, kidňa peske avri pandž hladka barora andral e jarka a thođa peske len andre peskri pastjeriko kapsica. A le prakoha*, so les sas andro vast, džalas ke oda Filištincos.

⁴¹ O Golijaš the leskro sluhas, savo leske lidžalas o šfitos, džanas ko David. ⁴² Sar dikhla pro David, asalas les avri, bo sas mek ternoro, lolečhamengro čhavo, savo dičholas mištes avri. ⁴³ O Golijaš phenda le Davidoske: „So me som rikono, hoj aves pre ma le pacenca?“ A chudňa les te košel peskre devlenca. ⁴⁴ Paľis leske mek phenda: „Av kade paš ma, hoj te dav tiro felos te chal le čiriklenge the le dzive džvirende.“

⁴⁵ O David leske odphenda: „Tu aves pre ma la šablaha, kopijaha the le oštepoha, ale me pre tu džav andro nav le Nekzoraledere RAJESKRO, andro nav le Devleskro le Izraeloskre slugađengro, savestar asahas. ⁴⁶ Adadžives tut dela o RAJ andre mire vasta, murdarava tut a odčhinava tuke o šero. Dava te chal le čiriklenge the le dzive džvirende o fela le filištinike slugađengre. Avke cali phuv sprindžarela, hoj le Izraeliten hin Del. ⁴⁷ Savore, save hine kade zgele, pes dodžanena, hoj le RAJESKE na kampil ko viťazstvo šabla. aň kopija, bo kada mariben hin le RAJESKRO, savo tumen dela andre amare vasta.“

⁴⁸ Sar pes dochudňa o Golijaš pašes ko David, o David takoj denašla pre leste pro mariben. ⁴⁹ Akor o David thođa andre peskri kapsica o vast, iľa odarik jekh bar a le prakoha mukla andre leste. O bar leske pregeľa dži andro čekat a ov peľa le mujeha pre phuv.

⁵⁰ Kavke o David le prakoha the le bareha thođa tele a murdarđa le Golijaš bijal e šabla.

⁵¹ Paľis o David denašla ko Golijaš a ačhila upral leste. Cirdňa leske avri e šabla andral o sirimos, murdarđa les a odčhinda leske o šero.

Sar o Filištinci dikhle, hoj lengro nekzoraleder murš muľa, chudle te denašel het. ⁵² O Izraeliti the o Judejci jekhetane denašenenas bara vikaha pal o Filištinci dži paš o Gat the dži paš o brani paš o Ekron. O Filištinci, saven murdarde, pašlonas pro drom, sar pes džal andro Šaarajim dži paš o Gat the paš o Ekron. ⁵³ Sar o Izraeliti preačhile te denašel pal o Filištinci, gele andre lengro taboris a ile peske odarik savoro, so mukle.

⁵⁴ O David iľa le Golijašiskro šero a ligenda les andro Jeruzalem. Leskri vizbroj peske thođa andro stanos.

⁵⁵ Sar o Saul dikhla le David te džal avri pro mariben pro Golijaš, phučla le Abnerostar, savo sas o velifelis upral o slugada: „Abner, ko hin o dad kale terne čhaskro?“

O Abner leske odphenda: „Avke sar džives, kralina, me čačes na džanav.“

* 17:40 17,40 E šňura la cipatar, prekal savi pes čhivelas o bara.

⁵⁶ O Saul phenda: „Dodžan tut, ko hin leskro dad.“

⁵⁷ Sar o David avelas pale pal oda, sar murdarda le Golijaš, iła les o Abner anglo Saul le Golijašiskre šereha, savo o David likerelas andro vast. ⁵⁸ O Saul lestar phučla: „Terno muršeja, kaskro sal?“

„Me som o čhavo tire služobnikoskro le Izajoskro andral o Betlehem,“ odphenda o David.

18

O Jonatan peske zakamel le David

¹ Paloda, sar o David dovakerđa le Sauloha, o Jonatan ačila sar jekh duša le Davidoha a kamelas le David sar pes korkores. ² Andre oda džives o Saul iła le David ke peste a na domukla leske, hoj te džal pale ko dad. ³ O Jonatan phandla le Davidoha zmluva, bo kamelas les sar pes korkores. ⁴ Palis leske o Jonatan diňa pal peste o plaštos, peskre maribnaskre gada, e šabla, o lukos the o sirimos.

⁵ Le Davidoske avelas savoro avri všadzik, kaj les o Saul bičhavelas pro mariben. Vašoda les o Saul ačađa upral peskre slugađa. Sas oda pre dzeka savore manušenje the le Sauloskre služobnikenge.

O Saul kamel te murdarel le David

⁶ Sar o David murdarda le Golijaš a avelas pale, avle avri o džuvlija andral savore izraelika fori bare gilavipnaha a khelenas anglo kralis Saul le bubnenca the le bašavibnaha pre citara the pre harfa. ⁷ O džuvlija paš o kheliben gilavenas:

„O Saul murdarda ezeren, ale o David deš ezeren!“

⁸ Kada le Saul igen cholarda, bo oda gilavipen leske na sas pre dzeka. Phenda peske: „Pal o David phenen, hoj murdarda deš ezeren (10 000) a pal ma, hoj ča ezeren (1 000). Imar ča o krališagos leske chibařin!“ ⁹ Ole dživesestar o Saul pro David dikhelas bange jakhenca.

¹⁰ Pre aver džives avla pro Saul o nalačo duchos le Devlestar avke, hoj ačila igen cholamen andro kher. O David bašavelas pre citara avke sar furt a o Saul likerelas andro vast e kopija. ¹¹ O Saul peske phenda: „La kopijaha premarava le David dži ke fala.“ Čiđa la kopijaha, ale o David odčučila pre sera. Oda pes ačila duvar.

¹² O Saul chudňa te daral le Davidostar, bo o RAJ sas le Davidoha, ale le Saulostar odgeľa. ¹³ Vašoda o Saul le David bičhada het pestar. Ačađa les sar velitelis upral o ezeros (1 000) slugađa, saven o David lidžalas andro maribena. ¹⁴ Le Davidoske avelas avri savoro, so kerelas, bo o RAJ sas leha. ¹⁵ Sar o Saul dikhla, sar leske savoro avel avri, daralas lestar meksa buter. ¹⁶ Savore Izraeliti the Judejci peske zakamle le David, bo sas lengro vodcas, savo len lidžalas andro maribena.

O David ačhel le Sauloskre džamutreske

¹⁷ O Saul phenda le Davidoske: „Dikh, kade hiňi miri nekhpureder čhaj e Merab. Dava tuke la romňake, ča služin mange bi e dar a lidža le RAJESKRE maribena.“ Bo o Saul peske phenda: „Te na merel mire vastestar, ale le filištinike vastestar.“

¹⁸ Ale o David leske odphenda: „Ko som me a ko hin mire dadeskri famelija abo fajta andro Izrael, hoj te avav le kraliskro džamutro?“ ¹⁹ Ale sar avla oda časos, hoj o Saul te del peskra čha la Merab le Davidoske romňake, diňa la le Adrijeloske andral e Mechola.

²⁰ Ale leskri dujto čhaj e Mikal pes zakamla andro David. Sar oda le Sauloske phende, sas leske oda pre dzeka. ²¹ O Saul peske phenda: „Dava leske la, mi el leske sar pasca, hoj les o Filištinci te murdaren.“ Avke o Saul phenda pale le Davidoske: „Mek adadžives šaj aves miro džamutro.“ ²² Palis o Saul phenda peskre služobnikenge, hoj leske te phenen: „O kralis peske tut čačas zakamla a savore leskre služobnikenge sal pre dzeka. Vašoda ačh tut leskro džamutro.“

²³ Sar vakerenas le Sauloskre služobnika le Davidoske kala lava, ov phenda: „Gondolinen tumenge, hoj man ča avke šaj ačhav le kraliskre džamutreske? Se me som čoro manuša a na som nič.“

²⁴ Palis oda o služobnika phende avri le Sauloske. ²⁵ Androda o Saul phenda: „Džan ko David a phenen leske: ‚O kralis na kamel nisave dari, ale kamel šel (100) anglune cipi le Filištincengre muřikane kotorendar, hoj pes aleha te pomstinel peskre řeprijatelenge.‘ “ O Saul kamla, hoj o David te merel le filištinike vastendar.

²⁶ O služobnika oda gele te phenel le Davidoske. Sar ada šunda, sas leske oda pre dzeka te avel le kraliskro džamutro. Mek sigeder, sar oda časos pregeľa, ²⁷ o David pes mukla pro drom peskre muřenca a murdarda duj šel (200) Filištincen. And a le

kraliske oda, so lestar kamelas, hoj te ačhel leskro džamutro. Palis o Saul diña peskra čha la Mikal le Davidoske romňake.

²⁸ Sar o Saul dikhľa a sprindžarda, hoj o RAJ hino le Davidoha a leskri čhaj e Mikal les kamel, ²⁹ meksa buter daralas le Davidostar a ačhila leskro nepřijateľis pro furt.

³⁰ O filištínika veliteľ dureder avenas pro maribena pro Izrael, ale sar pre lende avenas, o David furt vitfazinelas buter sar okla služobňika le Sauloskre. Aleha peske kerda o David baro nav.

19

O Saul kamel te murdarel le David

¹ O Saul phenda peskre čhaske le Jonatanoske the savore služobňikenge, hoj kamel te murdarel le David. Ale o Jonatan peske le David igen zakamľa, ² vašoda diña leske te džanel: „Miro dad tut kamel te murdarel, de tuke tajsa tosara pozoris. Garuv tut. ³ Me džava pre maľa mire dadeha ode, kaj aveha garudo. Vakerava leha pal tu, a te man vareso dodžanava, phenava tuke.“

⁴ O Jonatan zaačhelas le David angle peskro dad Saul a phenelas leske: „Te na kerel o kralis binos pre peskro služobňikos pro David. Se ov tut na kerda nič nalačo, ale oda, so kerelas, sas prekal tu igen lačo. ⁵ Kajte džanelas, hoj les oda šaj mol o dživipen, murdarda le Filištincos a avke o RAJ pomožinda cale Izraeloske andro baro vitazstvo. Se korkoro oda dikhľal a radisalohas. Te ov tut na kerda nič nalačo, soske akana kames te kerel binos oleha, hoj les murdareha? Nane tut vaš soske les te murdarel.“

⁶ O Saul šunda le Jonatan a iľa vera: „Avke sar dživel o RAJ, o David na ela murdardo.“ ⁷ Avke o Jonatan vičinda le David a phenda leske savore lava, so vakerelas le Sauloha. Palis les anda anglo Saul a o David leske služinelas avke sar angloda.

⁸ Sar sas pale o mariben, o David gela andro mariben pro Filištinci a domarđa savoren avke, hoj denašenas anglal leste.

⁹ Sar sas o Saul andre peskro kher a andro vast les sas kopija, avľa pre leste pale o nalačo duchos le RAJESTAR. O David bašavelas pre citara. ¹⁰ O Saul les kamľa te pridemel la kopijaha ke fala. Ale ov odčučila pre sera a e kopija pregela pašal leste andre fala. Odi rat o David denašľa a zachraňinda pes.

O David denašel le Sauloske

¹¹ Palis o Saul bičhada peskre muršen andro kher ko David, hoj les te stražinen a tosara les te murdaren. E Mikal, le Davidoskri romňi, leske phenda: „Te na denašeha mek adi rat, tajsa aveha murdardo.“ ¹² Avke e Mikal mukľa tele le David prekal e oblaka a ov denašľa a zachraňinda pes. ¹³ E Mikal palis iľa le kherutne devlores, thođa les te pašľol pro hadžos, pro šero leske thođa o bala la kozatar a učarda andre la lepedaha.

¹⁴ Sar o Saul bičhada peskre muršen, hoj te zalen le David, oj phenda: „O David hino nasvalo.“

¹⁵ Ale o Saul pale bičhada le muršen, hoj te džan te dikhel le David, a phenda lenge: „Anen mange les the le hadžoha, hoj les te murdarav.“ ¹⁶ Sar o murša avle pale, dikhle pro hadžos ča le kherutne devlores a pre leskro šero o bala la kozatar.

¹⁷ Akor o Saul phenda la Mikalake: „Soske man klamindaľ a mukľal, hoj miro nepřijateľis te denašel?“

E Mikal leske odphenda: „O David mange phenda: ‚Muk man te džal het, bo te man na mukeha, murdarava tut.‘“

O David džal ko Samuel

¹⁸ Avke o David denašľa a zachraňinda pes. Geľa ko Samuel andre Rama a phenda leske savoro, so leske kerda o Saul. Palis o David the o Samuel gele te bešel andro Najot. ¹⁹ Sar pes o Saul došunda pal oda, hoj o David hino andro Najot andre Rama, ²⁰ bičhada le muršen, hoj le David te chuden. Ale sar ode dikhle le Samuel le prorokenca, save prorokinenas, avľa the pre lende o Duchos le Devleskro a the on prorokinenas. ²¹ Sar oda phende le Sauloske, bičhada avre muršen. No the on chudle te prorokinel. Avke pes ačhila the pro tritovar. ²² Palis the korkoro o Saul geľa andre Rama. Sar doavľa paš e bari čaňig, savi hiňi paš o foros Sechu, phučelas, kaj hine o Samuel the o David. Vareko leske phenda: „Hine andro Najot andre Rama.“

²³ Avke geľa andro Najot andre Rama. Ale the pre leste avľa o Duchos le Devleskro, chudňa te prorokinel a džalas dureder, medik na dogeľa džal andro Najot andre Rama. ²⁴ Čhida peske tele o gada a the ov prorokinelas anglo Samuel. Calo džives the cali rat pašľolas bi o gada. Vašoda pes vakerel: „So, the o Saul hino maškar o proroka?“

20

O Jonatan pomožinel le Davidoske

¹ Palis o David denašla andral o Najot andral e Rama. Avla ko Jonatan a phenda leske: „So kerdom? Savo nalačhipen abo binos? So kerdom tire dadeske, hoj man kamel te murdarel?“

² O Jonatan leske odphenda: „Oda pes šoha na ačhela! Tu na mereha! Miro dad mange phenel savoro, so kerel. Či hin oda baro vaj cikno, na garuvel oda anglal ma. Soske mange ipen kada garudaahas andre? Oda pes na ačhela!“

³ Ale o David iła vera a phenda: „Tiro dad mištes džanel, hoj arakhlom milost andre tire jakha. Vašoda peske phenel, hoj tu olestar na mušines te džanel, hoj tut te na trapines. Ale avke sar dživel o RAJ a sar tu džives, me som pašes paš o meriben.“

⁴ O Jonatan phenda le Davidoske: „Phen mange, so prekal tu šaj kerav, a me oda kerava.“

⁵ O David odphenda le Jonatanoske: „Tajsa ela inepos le Neve čhoneskro a mandar pes užarel, hoj bešava le kraliha pašal o skamind avke sar furt. Domuk mange te džal het a te garuvel pes pre mała až dži rači paltajsaskro. ⁶ Te man tiro dad rodela, phen leske: ‚O David man pomangla, či šaj džal sigo khere andro Betlehem, bo pes ode kerela e beršeskri chabeneskri obeta vaš cali famelija.‘ ⁷ Te phenela: ‚Mištes,‘ tire služobnikoske pes nič na ačhela. Ale te igen cholisalola, akor šaj džanes, hoj mange kamel te ubližinel. ⁸ Mangav tut, presikav mange e pačiv angle vera, so manca phandlal anglo RAJ. Ale te kerdom vareso nalačo, murdar man tu korkoro. Soske man te des tire dadeske?“

⁹ „Kada pes na ačhela!“ odphenda leske o Jonatan. „Te man dodžanava, hoj tuke miro dad kamel te ubližinel, či tuke oda na phenava avri?“

¹⁰ O David phučla le Jonatanostar: „Ko mange dela te džanel, či tuke tiro dad odphenela choľaha?“

¹¹ O Jonatan leske phenda: „Av džas pre mała.“ Avke gele sodujđzene pre mała.

¹² Palis o Jonatan mek phenda le Davidoske: „O RAJ, o Del le Izraeloskro, mange hino švedkos, hoj paltajsaskro andre kajso časos, man dophučava mire dadestar, a te les na ela nič pre tute, dava tuke oda te džanel. ¹³ Ale te tuke miro dad kamel te ubližinel, akor man o RAJ zorales mi marel, te tuke oda na phenava avri a bičhavava tut het andro smirom. Mi el tuha o RAJ, avke sar sas mire dadeha. ¹⁴ Ale medik dživav, presikav mange e pačiv le RAJESKRI, hoj te na merav. ¹⁵ Ma preačh te presikavel e pačiv mira famelijake aňi akor, sar o RAJ pal e phuv zničinel savore tire nepřijatelen.“

¹⁶ Akor o Jonatan phandla zmluva le Davidoskra famelijaha a phenda: „O RAJ mi mangel avri o rat andral le Davidoskre nepřijatelengre vasta.“ ¹⁷ O Jonatan pale iła vera le Davidoske, hoj les kamel, bo kamelas les avke sar pes korkores.

¹⁸ O Jonatan leske phenda: „Tajsa hin o inepos le Neve čhoneskro, a te na aveha pre tiro than, dikhena, hoj ode na sal. ¹⁹ Dža paltajsaskro pre oda than, kaj tut angloa garuvehas a ačh ode paš o bar Ezel. ²⁰ Livinava pašal leste trin šipi, sar te kamlomas te trafinel andre varesoste. ²¹ Palis bičhavava terne čhas a phenava leske: ‚Dža! Rode ola šipi.‘ Te leske phenava: ‚O šipi hine kade paš tu, an mange len,‘ akor šaj aves. Na ačhela pes tuke nič, avke sar dživel o RAJ. ²² Ale te leske phenava: ‚O šipi hine dureder tutar,‘ akor dža het, bo korkoro o RAJ tut bičhavel. ²³ A so džal pal odi vera, so peske ilam, džan, hoj o RAJ hino švedkos maškar mande the maškar tute pro furt!“

²⁴ Avke pes o David garuda pre mała. Sar imar sas o inepos le Neve čhoneskro, o kralis Saul peske bešla paš o chaben. ²⁵ Bešla peske pre peskro than paš e fala sar furt. O Jonatan bešelas anglal leste a o Abner paš o Saul, ale o David na sas pre peskro than. ²⁶ Oda džives o Saul na phenda nič, bo phenda peske: „Mušinda pes varesoha te melarel. Hino nažužo, vašoda nane hodno kade te vel.“ ²⁷ Ale pre aver džives pal o inepos, sar sas le Davidoskro than pale prazdno, phučla o Saul peske čhastar le Jonatanostar: „Soske na avla le Izajoskro čhavo aňi idž aňi adadžives paš o chaben?“

²⁸ O Jonatan leske odphenda: „O David man igen mangelas, hoj les te mukav te džal andro Betlehem. ²⁹ Phenda: ‚Muk man te džal, bo amara famelija hin e beršeskri chabeneskri obeta a miro phral man ode vičinda. A te šaj, te arakhlom milost andre tire jakha, muk man te džal te dikhel mire phralen.‘ Vašoda na avla paš o skamind le kraliskro.“

³⁰ Akor o Saul cholisalila pro Jonatan a phenda leske: „Tu čhavo la zacata napačivala džuvlakro!! Či me na džanav, hoj sal jekh le Izajoskre čhaha? Oda hin pre ladž tuke the tira dake! ³¹ Medik dživela o David pre kadi phuv, na obačheha aňi tu aňi tiro krališagos. Akana bičhav pal leste a de les te anel ke mande, bo mušinel te merel!“

³² „Soske mušinel te merel? So kerda?“ phučla o Jonatan peskre dadestar le Saulostar.
³³ Akor o Saul čhida andre leste e kopija, hoj les te murdarel. Avke o Jonatan achaliła, hoj leskro dad kamel te murdarel le David.

³⁴ Vašoda o Jonatan andre bari choli ušfila, geła het pašal o skamind a pro dujto džives ole čhoneskro na chała nič, bo sas leske pharo pal o David, hoj leskro dad les kavke dikhła tele.

³⁵ Tosara pre aver džives o Jonatan geła pre mała, hoj pes te zdžal le Davidoha, a geła leha the o terno čhavo. ³⁶ Phenda leske: „Dža! Rode ola šipi, so livinava.“ Medik o terno čhavo denašelas, livinda o šipos dureder lestar. ³⁷ Sar avla pre oda than, kaj o Jonatan livinda o šipos, vičinda pre leste: „Nane o šipos dureder tutar?“ ³⁸ Palis vičinda pre leste pale: „Ma ačh ode! Sidar! Denaš!“ Avke skidňa o šipi a avla pale paš peskro raj, ³⁹ ale oda terno čhavo na džanelas, sostar džal. Džanelas olear ča o Jonatan the o David. ⁴⁰ Palis o Jonatan diňa peskri vizbroj ole terne časke a phenda leske: „Dža a lidža oda andro foros.“

⁴¹ Sar oda terno čhavo geła het, o David avla pašal e skala, kaj pes garuvelas, a bandiła anglo Jonatan trival le mujeha dži e phuv. Palis pes sodujdžene čumidle a jekhetane rovenas, ale o David buter.

⁴² Palis o Jonatan phenda le Davidoske: „Dža andro smirom a ma bister, savi vera peske ilam andro nav le RAJESKRO. O RAJ hino švedkos maškar mande the maškar tute, maškar miro potomstvos the maškar tiro potomstvos pro furt.“

21

O David andro Nob

¹ O David odgeła a o Jonatan pes visarda pale andro foros. ² O David geła ko rašaj Achimelech andro foros Nob. Sar les o Achimelech dikhła, predarandila. Geła anglal leste a phučla lestar: „Soske sal korkoro? Nane tuha niko?“

³ O David leske odphenda: „O kralis man bičhađa a phenda mange, hoj niko pes pal oda te na dodžanel, soske som kade. Mire muršenge imar phendom pal jekh than, kaj pes arakhaha. ⁴ Hin tut varesavo chaben? De man pandž mare, abo vareso, so tut hin.“

⁵ O rašaj leske phenda: „Aver maro man nane, ča sveto. Šaj tuke les dav, ale ča akor, te tire murša na pašlile le džuvlenca.“

⁶ O David leske odphenda: „Čačes tuke phenav, amen na pašlilam le džuvlenca. Mire murša hine furt žuže, sar džan pre kajse droma. So mek buter adadžives!“ ⁷ Avke o rašaj les diňa oda sveto maro, bo aver maro ode na sas, ča ola mare, so anglođa sas anglo RAJ andro Svetostankos, medik ode na thovenas neve mare.

⁸ Andre oda džives sas anglo RAJ jekh le Sauloskre služobnikendar o Edomčanos Doeg, savo sas upral leskre pastjera.

⁹ O David phučla le Achimelechostar: „Nane tut ade kopija abo šabla? Bo o kralis pre ma avke sidarelas, hoj mange na ilom aňi e šabla aňi nisave aver zbraňe.“

¹⁰ O rašaj leske odphenda: „Hin ade ča e šabla le Filištincoskri le Golijašiskri, saves murdarđal andre dolina Ela. Hiňi zapačardi andro plaštos pal o efodos. Te kames, le tuke la, bo aver ade nane.“

„De mange la!“ phenda leske o David. „Feder latar imar aňi nane.“

O David ko kralis Achiš

¹¹ O David oda džives denašla le Saulostar a geła andro foros Gat ko kralis Achiš.
¹² Le Achišoske phende o služobnika: „Či oda nane o David, o kralis la phuvakro? Či na gilavenas pal leste paš o kheliben, hoj o Saul murdarđa peskre ezeren, ale o David peskre deš ezeren?“

¹³ O David peske iła kala lava andro jilo a chudňa pes igen te daral le kralistar Achišostar andral o Gat. ¹⁴ Avke pes chudňa te likerel paš lende avres. Medik sas andre lengre vasta, kerelas pes anglal lende, hoj hino dilino. Čarbinelas pro foroskre brani a mukelas pal e brada te čuľal o šlini.

¹⁵ Androda o Achiš phenda peskre služobnikenge: „Se tumen korkore dikhen, hoj kada murš hino dilino! Soske les andan ke mande? ¹⁶ Či man nane ade dos diline? Soske mange anen mek the kales, hoj te kerel kade diliňipena? Kale muršes kamen te anel andre miro kher?“

22

O David andre jaskiňa Adulam

¹ O David gela het andral o foros Gat a denašla andre jaskiña Adulam. Sar pes pal oda došunde leskre phrala the cali famelija, gele pal leste. ² Pridine pes ke leste the savore, kas sas varesavo pharipen, abo kamenas varekaske love, abo kas sas dukh andro jilo. Sas leha pal o štar šel (400) murša, savenge ačhila vodcas.

³ Palis o David odgela andre moabiko Micpa a ode pomangla le moabike kralis: „Mangav tut, kralina, domuk mira dake the le dadeske, hoj te ačhen ke tumende, medik man na dodžanava, so o Del kerela prekal ma.“ ⁴ Avke o David ila peskra da the le dades ko moabiko kralis a ačhile ode, medik pes ov garuvelas pro verchengre thana.

⁵ Palis o prorokos Gad phenda le Davidoske: „Ma ačh imar kade, ale dža andre Judsko.“ Avke o David gela andro veš Cheret.

O Saul murdarel le rašajen

⁶ Andre jekh džives pes o Saul došunda, hoj dikhle le David the leskre muršen. Ipen akor o Saul bešelas tel o stromos tamariška pro brehos andre Gibea la kopijaha andro vast a leskre služobnika ačhenas pašal leste. ⁷ Avke o Saul phenda le služobnikenge: „Šunen man mištes, Benjaminčanale! Gondolinen tumenge, hoj o čhavo le Izajoskro tumen dela mali abo viñici? Abo hoj tumen ačhavela sar velitelēn upral o ezeros (1 000) abo šel (100) slugađa? ⁸ Tumen savore pes sthoda pre mande! Niko tumendar mange na phenda, hoj miro čhavo phandla vera le Izajoskre čhaha. Añi jekheske na sas pharo vaš mange, hoj mange te phenel, hoj miro čhavo kerda upre mire služobnikos, hoj te rodel, kana man šaj murdarel!“

⁹ Androda o Edomčanos o Doeg, savo ačhelas maškar le Sauloskre služobnika, phenda: „Sar somas andro Nob, dikhlom ode le Izajoskre čhas, sar avla ko rašaj Achimelech, ko čhavo le Achituboskro. ¹⁰ O Achimelech mangelas le RAJES vaš o David a diña les chaben the e šabla le Golijašiskri.“

¹¹ Avke o Saul bičhada pal o rašaj Achimelech, pal o čhavo le Achituboskro, the pal leskri famelija, save sas tiš rašaja andral o Nob, a on savore avle ke leste. ¹² O Saul phenda: „Šun man mištes, čhavo le Achituboskro!“

„Kade som, raja miro,“ odphenda leske.

¹³ O Saul lestar phučla: „Soske tumen počoral zgelan pre mande tu the o čhavo le Izajoskro? Soske les diñan maro the šabla a privakerđan tumen vaš leste ko Del? Akana pes vzburiñda a užarel pre oda, kana man šaj murdarel!“

¹⁴ O Achimelech phenda le kraliske: „Hin vareko maškar tire služobnika pačivaleder sar o David, o džamutro the kraliskro the o velitelis upral tire slugađa, saves den bari pačiv cali tiri famelija? ¹⁵ Či oda ča adadžives ešebnovar man privakeravas ko Del vaš o David? Čačes hoj na! Te na peske gondolinel o kralis vareso nalačo pal peskro služobnikos añi pal leskri cali famelija. Se tiro služobnikos pal adi vzbura añi na džanelas!“

¹⁶ Ale o kralis o Saul phenda le Achimelechoske: „Tu the cali tiri famelija mušinen te merel!“ ¹⁷ Palis phenda peskre stražnikenge, save sas paš leste: „Džan, zalen le RAJESKRE rašajen a murdaren len, bo pomožinde le Davidoske! Kajte džanenas, hoj denašel, na phende mange oda.“

Ale o služobnika le Sauloskre na kamenas te thovel o vasta pre le RAJESKRE rašaja, hoj len te murdaren.

¹⁸ Avke o Saul phenda le Doegoske andral o Edom: „Murdar tu le rašajen!“ Oda džives o Doeg murdarđa ochtovardeš the pandž (85) muršen, save hordinenas rašajiko plaštos.

¹⁹ Palis gela andro rašajiko foros Nob a murdarđa ode le muršen the le džuvljen, le čhaven the le cikne čhavoren, save pijenas o koñin, le gurumñen, le somaren the le bakren.

²⁰ Zachrañinda pes ča o Ebjatar, o čhavo le Achimelechoskro, o vnukos le Achituboskro. Ov denašla ko David. ²¹ O Ebjatar phenda le Davidoske: „O Saul murdarđa le RAJESKRE rašajen andral o Nob.“ ²² O David leske odphenda: „Imar akor, sar ode sas o Edomčanos o Doeg, džanavas, hoj oda phenela avri le Sauloske. Me som vinnovato vaš cali tiri famelija. ²³ Ačh kade manca a ma dara tut! O Saul kamel te murdarel the tut the man, ale manca pes tuke nič na ačhela.“

23

O David zachrañinel o foros Keila

¹ Andre jekh džives varesave manuša phende le Davidoske: „O Filištinci pes maren le foroha Keila a čoren lenge o ulipen, so peske skidle upre.“ ² Avke o David gela te phučel le RAJESTAR: „RAJEJA, šaj džav pre kala Filištinci pro mariben?“

„He,“ odphenda leske o RAJ. „Dža pro Filištinci a zachrañineha o foros Keila.“

³ Ale le Davidoskre murša phende: „Dikh, imar kade andre Judsko sam andre dar, a so mek buter, te džaha andre Keila pre armada le Filištincengri!“

⁴ Avke o David geľa pale te vakerel le RAJEHA a o RAJ leske odphenda: „Ušfi a dža andre Keila, bo le Filištincen tuke dava andro vasta.“ ⁵ Avke o David odgeľa peskre muršenca andre Keila pro mariben pro Filištinci, but dženen lendar murdarde a ile lenge o stadi. Avke o David zviťazinda upral lende a zachrañinda le manušen andral e Keila. ⁶ Sar o Ebjatar, o čhavo le Achimelechskro, denašľa ko David andre Keila, anda peha the o efodos.

O Saul džal pro David

⁷ Le Sauloske phende, hoj o David geľa andre Keila. O Saul phenda: „O Del les diňa andre mire vasta. Oleha, hoj geľa andre oda foros, kaj hin o brani the o zavori, pes korkoro phandľa andre.“ ⁸ Avke o Saul zvičinda peskre muršen, hoj te džan pro mariben andro foros Keila a te zalen le David leskre muršenca.

⁹ Sar pes o David došunda, hoj les o Saul kamel te zalel, phenda le rašaske le Ebjataroske: „An mange o efodos.“ ¹⁰ Palis pes o David modlinelas: „Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro! Tiro služobňikos šunda, hoj o Saul kamel te avel andre Keila a angle mande kamel te zničinel o foros. ¹¹ Dena man o manuša andral e Keila andre leskre vasta? Čačes kade avela o Saul, avke sar pes oda došunda tiro služobňikos? Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, mangav tut, odphen tire služobňikoske!“

Avke o RAJ leske odphenda: „O Saul avela.“

¹² O David pale phučľa: „Dinehas man the mire muršen o manuša andral e Keila andro vasta le Sauloske?“

„He, kerdehas oda,“ odphenda o RAJ.

¹³ Palis o David peskre šov šel (600) muršenca odgele andral e Keila a phirenas than thanestar. Sar le Sauloske phende, hoj o David geľa het andral e Keila, o Saul ode na geľa.

¹⁴ O David pes likerelas pro verchengre thana the pro brehi pre pušta Zif. Kajte o Saul džives pre dživeseste rodelas le David, o Del les na diňa leske andro vasta.

¹⁵ O David avľa pre oda, hoj o Saul pal leste džal, hoj les te murdarel, a vašoda pes likerelas paš e Chorša andre pušta Zif. ¹⁶ Akor o Jonatan, o čhavo le Sauloskro, geľa pal o David andre Chorša, hoj les andro nav le Devleskro te del zor. ¹⁷ Phenda leske: „Ma dara tut, bo miro dad o Saul pre tu na thovela o vast. Tu ačheha kraliske upral o Izrael a me avava dujto pal tu. A the miro dad o Saul džanel, hoj oda hin čačipen.“ ¹⁸ Avke phandle peha sodujđžene zmluva anglo RAJ. O David ačhila andre Chorša a o Jonatan geľa pale khere.

¹⁹ O manuša andral o Zif avle ko Saul andre Gibeja, hoj leske te phenen: „O David pes garuvel paš amende andre Chorša pro verchengre thana; pro brehos Chachila južňe le Ješimonostar. ²⁰ Akana, kralina, kana ča tuke oda ela pre dzeka, av ke amende a amen keraha savoro pre oda, hoj les tuke te das andro vasta.“

²¹ O Saul phenda: „Mi požehñinel tumen o Del vaš oda, hoj mange presikaven ajsi pačiv. ²² Džan a dodžanen tumen buter. Roden mištes avri oda than, kaj pes o David garuvel, the varekas, ko les ode dikhľa. Šundom, hoj hino igen vibito. ²³ Preroden savore thana, kaj pes phirel te garuvel, a visaren tumen pale ke mande, sar imar mištes džanena, kaj hino. Palis džava tumenca a te ela mek furt andre odi phuv, arakhava les, kajte mušindomas te prerodel savore judske famelijen.“

²⁴ Avke o manuša andral o Zif gele anglal o Saul pale pre pušta Zif. Akor o David peskre muršenca sas pre pušta Maon andre phuv Araba južňe le Ješimonostar. ²⁵ O Saul peskre muršenca gele te rodel le David. Sar pes pal oda došunda o David, geľa teledar a likerelas pes paš e skala pre pušta Maon. Došunda pes pal oda o Saul a džalas pal leste.

²⁶ O Saul džalas pal jekh sera le brehoskri a o David peskre muršenca pal e dujto. O David denašelas sig, hoj les o Saul te na dochudel. Sar imar o Saul peskre muršenca obklučinelas le David the leskre muršen, hoj len te zalen, ²⁷ avľa le Sauloske te phenel jekh leskre muršendar: „Av sigo, bo o Filištinci avle andro Izrael a občoraren e phuv.“

²⁸ Avke o Saul preačhila te denašel pal o David a geľa pro mariben pro Filištinci. Vašoda pes oda than vičinel „e Skala, kaj pes rozdelinde“.

¹ O David odarik geľa het a likerelas pes pro verchengre thana andro En-Gedi. ² Sar o Saul avľa pale andral o mariben le Filištincena, phende leske: „O David hino pre pušta paš o En-Gedi.“ ³ Avke o Saul peske iľa 3 000 nekfeder muršen andral calo Izrael a džalas te rodel le David the leskre muršen pro vichodos paš o Skali le Kamzikengre.

⁴ O Saul avľa ke bakrengri ohrada paš o drom, kaj sas e jaskiňa. O Saul ode geľa pro budaris. O David peskre muršenca sas dži palal andre jaskiňa. ⁵ O murša phende le Davidoske: „Kada hin oda džives, pal savo tuke phenda o RAJ: ‚Dava tuke tire űeprijafelis andre tire vasta, hoj leha te keres, so tu kames!‘ “ Avke o David geľa počoral paš o Saul a odčhinda leske kotor le plaštostar.

⁶ Ale palis le David trapinelas o svedomje vaš oda, so kerđa. ⁷ Peskre muršenge phenda: „O RAJ man mi chraġinel, hoj te kerav vareso mire rajes, le RAJESKRE pomazimen kralis. Na thovava pre leste o vast, bo hino le RAJESKRO pomazimen.“

⁸ Kale lavenca dovakerđa peskre muršenge a na domukľa lenge te džal pro Saul. Palis o Saul avľa avri andral a jaskiňa a džalas peskre dromeħa.

⁹ Palis avľa avri the o David andral e jaskiňa a zvičinda pro Saul: „Rajeħa miro, kraliňa!“ Sar o Saul pes visarda, o David anglal leste bandiľa le mujeha dži e phuv

¹⁰ a phenda le Sauloske: „Soske šunes pro lava le manušengre, save phenen, hoj tuke kamav te ubližinel? ¹¹ Adadžives korkoro šaj dikhlal, hoj tut andre jaskiňa o Raj diňa andre mire vasta. Varesave džene mire muršendar pre ma ispidenas, hoj tut te murdarav, ale mange sas vaš tuke pharo a phendom: ‚Na thovava o vast pre miro raj, bo hino le RAJESKRO pomazimen.‘ ¹² Ča dikh, dado miro! Likerav andro vast o kotor, so odčhindom tire plaštostar. Odčhindom tuke les, ale tu na murdarđom. Andre kada šaj dikhes, hoj tut na kamav te murdarel aňi tuke te ubližinel. Me tut na kerđom nič, ale tu pre mande džas a kames man te murdarel. ¹³ Mi rozsudzinel o RAJ maškar mande the maškar tute a mi pomstinel pes tuke o RAJ, vašoda nalachipen, so mange kerđal. Ale me pre tu na thovava miro vast. ¹⁴ Avke sar phenel jekh purano prislovje: ‚Ča o nalače manuša keren o nalače skutki.‘ Vašoda me miro vast pre tu na thovava. ¹⁵ Pre kaste avľa avri o izraeliko kralis? Pre kaste džal? Pro mulo rikono? Pre jekh pušum? ¹⁶ Mi rozsudzinel maškar amende o RAJ, mi phenel, kas amendar hin čačipen. Mi dikhel, mi zaačhel vaš ma a mi cirdel man avri andral tire vasta.“

¹⁷ Sar o David preačhila te vakerel, phučľa lestar o Saul: „Oda čačes hin tiro hangos, David, čhavo miro?“ A chudňa zorales te rovel. ¹⁸ Palis phenda le Davidoske: „Tu sal spravodliveder sar me, bo presikadal mange o lačhipen, kajte me tuke kamavas te ubližinel. ¹⁹ Adadžives sikadal, savo lačo sal ke mande. O RAJ man diňa tuke andro vasta, ale tu man na murdardal. ²⁰ Te vareko arakhela peskre űeprijafelis, mukela les ča avke te džal? Mi visarel tuke pale o RAJ oda lačhipen, so mange adadžives presikadal. ²¹ Akana imar čačes džananav, hoj tu ačeha kraliske a o izraeliko krališagos ela zoralo, sar les tu lidžaha. ²² Vašoda akana de man vera anglo RAJ, hoj na murdareħa mira fameliħa a hoj na khoseħa miro nav teħe pal e phuv.“

²³ Avke o David diňa vera le Saul. Palis o Saul geľa kħere a o David peskre muršenca geľa upre pro verchengre thana, kaj pes garuvenas.

25

O Nabal the e Abigajil

¹ Sar o Samuel mulla, zgeľa pes calo Izrael a rovenas pal leste. Parunde les andre leskro kħer andre Rama. Palis o David odarik geľa pre pušta Paran.

² Andre oda foros Maon sas igen barvalo murš, saves sas but kħera the mali pro Karmel. Sas les 3 000 bakre the 1 000 kozi a ipen akor sas andro Karmel, kaj strihinenas leskre bakren. ³ Oda murš pes vičinelas Nabal a leskri romňi Abigajil. Oj sas igen godaver the šukar, ale ov sas igen nalačo the bijileskro ko manuša. Sas potomkos le Kaleboskro.

⁴ Sar pes o David pre pušta došundħa, hoj o Nabal strihinel le bakren, ⁵ bičħada deše terne muršen, saveħge phenda: „Džan andro Karmel a den te pozdravinel mandar le Nabal. ⁶ Phenen leske: ‚Mangav tuke savoro nekfeder! Smirom tira famelijake the smirom savoreske, so hin tiro! ⁷ Šundom, hoj o murša tuke akana strihinen le bakren. Sar sas tire pastħera paš amende, šoha lenge na kerđam nič nalačo a nič lenge na našliħa, meďik sas andro Karmel. ⁸ Phuč tut tire pastħerendar, on tuke phenena! Mi arakħen kala murša milosť andre tire jakħa, bo džan ke tu andro lačo džives. Mangav tut, de varesave dari tire služobňiken the tire čħas le David.‘ “

⁹ Avke o murša gele ko Nabal, phende leske savoro, so lenge phenda o David, a užarenas.

¹⁰ Androda lenge o Nabal phenda: „Ko hin o David a ko o čavo le Izajoskro? Adadžives hin but ajse sluhi, save denašen peskre rajendar. ¹¹ Či so? Akana majnav te lel miro maro, pañi the mas, so murdardom prekal mire murša, save strihinen le bakren, a te del oda le muršenge, pal save añi na džanav, khatar hine?“

¹² Avke pes o murša visarde pale ko David a phende leske savoro, so phenda o Nabal. ¹³ Androda o David phenda: „Akana dojekh tumendar mi phandel pašal peste e šabla.“ Avke peske savoredžene a the o David phandle o šabli. Džanas leha štar šel (400) murša a duj šel (200) ačhile paš o veci.

¹⁴ Ale varesavo slugas gela te phenel la Abigajilake, le Nabaloskra romňake: „Dikh, o David bičhada le sluhen pal e pušta, hoj te pozdravinen le Nabal, ale ov pre lende chučila avri a dophenda lenge. ¹⁵ Ola murša sas ke amende igen lače, šoha amenge na kerde nič nalačo a añi nič amenge na našliha, sar samas pre mała, kaj sas the on. ¹⁶ On amenge sas sar muros a chrañinenas amen pal savore dživesa the rača, medik pašinahas le bakren. ¹⁷ Vašoda tut mištes rozgondolin, so kereha, bo e pohroma avel pre amaro raj the pre calo leskro kher. Ale le Nabaloha pes na del te vakerel, bo ov hino igen nalačo manuš.“

¹⁸ Avke e Abigajil iła sig duj šel (200) mare, duj cipune gone mol, o mas le pandže bakrendar, dešuefta (17) kili peko zrnos, šel (100) burňika šuke hrozni the duj šel bokela le figandar a thođa oda pro somara. ¹⁹ Le sluhenge phenda: „Džan anglam a me džava pal tumende.“ Ale peskre romeske le Nabaloske oda na phenda. ²⁰ Sar džalal e Abigajil pro somaris le dromeha, so sas pašal o verchi, arakhla pes le Davidoha ipen akor, sar džalal tele peskre muršenca pal o verchos. ²¹ O David ipen phenda: „Čačes zbitočne chrañinavas savoro, so sas ole muršes pre pušta, hoj leske nič te na našlol. Akana vaš o lačhipen mange visarel o nalačhipen. ²² O Del man mi marel zoraales, te mukava te dživel varekas leskre muršendar dži tosara!“

²³ Sar e Abigajil dikhla le David, avla sig tele pal o somaris. Peła anglal leste a bandolas dži e phuv. ²⁴ Čiđa pes paš leskre pindre a phenda: „Prebačin tira služobničkake, rajeja miro, mi avel e vina pre mande! Domuk mange te prevakerel. Šun man avri! ²⁵ Ma ker tuke nič ole nalače muršestar, bo ov hino ajsa dilino sar the leskro nav Nabal* – o diliñpen hin andre leste. Tiri služobnička na dikhla tire terne muršen, saven bičhadal. ²⁶ Akana, rajeja miro, avke sar dživel o RAJ a avke sar džives tu: O RAJ tuke na domukla te melarel pes le rateha, hoj les te murdares a korkoro tut te pomstines tire ñeprijatelenge. Tire ñeprijatela the ola, ko tuke kamen o nalačhipen, mi doperen avke sar the o Nabal. ²⁷ Mangav tut, prile mandar kada daros, so tuke andom. Mi el oda pre chasna tuke the tire muršenge, save džan tuha. ²⁸ Odmuk tira služobničkake, hoj mange domuklom tuha avke te vakerel. O RAJ čačes ačhavela mire rajeske o kher, so ela pro furt, bo lidžas o maribena le RAJESKRE. Medik dživeha, te na arakel pes pre tu nič nalačo. ²⁹ Kajte pre tu vareko gelahas, abo kamlahas tut te murdarle, tiro dživipen ela jekhetane olenca, save dživen le RAJEHA, tire Devleha. O dživipen tire ñeprijatelengro ela odčhido sar andral o prakos. ³⁰ Sar o RAJ imar tuke kerela savoro lačhipen, so tuke phenda, a ačhavela tut kraliske upral o Izrael, ³¹ paľis tut na šuneha namištes a na trapineha tut oleha, hoj tut korkoro pomstindal tire ñeprijatelenge, hoj len murdardal. Sar o RAJ tuke presikavela o lačhipen, leper tuke pre ma, pre tiri služobnička.“

³² O David odphenda la Abigajilake: „Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, savro tut bičhada adadžives angle ma. ³³ Av požehñimen vaš tiro godaveripen, bo adadžives man zlikerdal, hoj man korkoro te na pomstínav mire ñeprijatelenge a te na murdarav ole manušen. ³⁴ O RAJ, o Del le Izraeloskro, mange na domukla, hoj tuke te kerav vareso nalačo. Te na avlalas sigo anglal mande, čačes le Nabaloskre muršendar na ačhilehas ñiko džido dži tosara.“

³⁵ Avke o David latar priiła o daros, savo leske anda, a phenda lake: „Dža andro smirom pale khere. Šundom tut avri a kerava avke, sar phendal.“

³⁶ Sar e Abigajil avla khere, arakhla, hoj o Nabal ipen kerelas andre peskro kher hoscina, ajsi sar hin le kralen. Sas les lači dzeka a igen mačila. Vašoda leske dži tosara nič na phenda, ³⁷ ale sar tosara o Nabal strižbisaliha, e Abigajil leske phenda savoro, so pes ačila. Jekhvareste leske o jilo preačila te marel a ačila sar bar. ³⁸ Paľis pal o deš džives o RAJ demađa le Nabal a ov muła.

³⁹ Sar pes o David došunda, hoj o Nabal muła, phenda: „Mi el o RAJ barardo, bo ov visarda pale le Nabaloske vaš oda, hoj mange kerđa ladž, a chudňa o počiñiben vaš

* 25:25 25,25 Oda hin Dilino.

peskro binos. Ov zlikerda peskre služobnikov olestar, hoj te na kerel binos, a visarda le Nabaloskro nalačhipen pre leskro šero.“

Palis o David bičhada manušen ke Abigajil, hoj lake te phenen: „O David peske tut kamel te lel romňake.“⁴⁰ O služobnika gele ke Abigajil andro Karmel a phende lake: „Bičhavel amen pal tute o David, bo kamel peske tut te lel romňake.“

⁴¹ Androda bandila dži e phuv a phenda: „Me som tiri služobnička a som pripravimen te thovel (morel) o pindre mire rajeskre služobnikenge.“⁴² Avke e Abigajil sig bešla pro somaris a the peskre pandže služkenca džalas le Davidoskre sluhenca a ačhila le Davidoskri romňi.

⁴³ O David peske iľa romňake the la Achinoama andral o Jezreel. Soduj ačhile leskre romňija. ⁴⁴ O Saul diňa peskra čha la Mikal, savi sas le Davidoskri romňi, le Paltioske, le Lajšoskre čhaske, savo sas andral o Galim.

26

O David pale mukel te dživel le Saul

¹ Varesave manuša andral e pušta Zif avle ko Saul andre Gibe a phende leske: „O David pes garuvel pro brehos Chachila paš e pušta Ješimon.“

² Avke o Saul geľa pre pušta Zif. Džanas leha 3 000 avrikidle Izraeliti, hoj te roden le David. ³ O Saul peske kerda taboris pro brehos Chachila, paš o drom paš e pušta Ješimon. O David pes likerelas pre pušta; sar pes došunda, hoj o Saul avľa pal leste, ⁴ bičhada le muršen, hoj te džan te dikhel, či čačes hin ode o Saul.

⁵ Palis o David geľa pre oda than, kaj sas le Sauloskro taboris. Dikhľa o than, kaj pašlolas o Saul the o veliteľis le slugadengro o Abner, o čhavo le Neroskro. O Saul pašlolas maškar o taboris a o murša pašal leste.

⁶ Akor o David phučla le Achimelechostar, savo sas Chetitos, the le Abišajostar, savo sas o phral le Joaboskro a o čhavo la Cerujakro: „Ko manca avela tele paš o Saul andro taboris?“

O Abišaj phenda: „Me džava tuha!“

⁷ Avke o David the o Abišaj gele rači andro taboris a ode dikhle le Saul, sar peske pašlol a sovel. E kopija leste sas ispidli andre phuv pašes paš o šero a o Abner the o murša pašlonas pašal leste.

⁸ O Abišaj phenda le Davidoske: „O Del tuke adadžives diňa tire nepřijatelis andre tire vasta. Domuk mange, hoj les jekha ranaha te predemavav la kopijaha ke phuv. A dujtovar aňi na mušinava te demel!“

⁹ Ale o David leske odphenda: „Ma murdar les! Bo ko šaj thovel o vast pre le RAJESKRO pomazimen a šaj ačhel bi e vina?“¹⁰ A o David mek phenda: „Avke sar dživel o RAJ, ča o RAJ ada šaj kerel. Či imar merela pro phuripen avke sar sako, abo džala andro mariben a ode merela. ¹¹ Mi chrañinel man o RAJ, hoj te thovav o vast pre leskro pomazimen. Le akana leskri kopija, so hiňi paš leskro šero, the o džbanos le paňeha a av džas het!“

¹² O David iľa o džbanos the e kopija, so sas le Sauloste paš o šero, a gele het. Ńiko nič na dikhľa a Ńiko pal oda aňi na džanelas. Savore sovenas, bo o RAJ pre lende mukla zoralo soviben.

¹³ Palis pregeľa o David pre dujto sera ola dolinakri a zaačhila dži upre pro verchos dur lendar. ¹⁴ Vičinda pro murša le Sauloskre the pro Abner: „Abner! Odpheneha mange?“ „Ko sal, hoj vičines pro kralis?“ phučla o Abner.

¹⁵ O David leske odphenda: „Či na sal tu oda nekbareder murš andro Izrael? Soske na strazinehas tire rajes, tire kralis? Vareko sas andro taboris, hoj te murdarel tire rajes, le kralis. ¹⁶ Oda, so kerđal, nane mištes. Avke sar dživel o RAJ, tu the tire murša tumenge zaslužinen te merel, bo na strazinehas tumare rajes, le RAJESKRE pomazimen kralis. Ča dikhl! Kaj hiňi le kraliskri kopija the o džbanos le paňeha, so sas leste paš o šero?“

¹⁷ O Saul sprindžarda le David pal o hangos a phučla lestar: „Sal oda tu, David, čhavo miro?“

Ov odphenda: „He, rajeja, kralina miro! ¹⁸ Soske miro raj džal pre peskro služobnikov? So kerđom ajs o nalačo? Sostar man obviñines? ¹⁹ Akana mangav tut, rajeja, kralina miro, šun peskre služobnikov! Te oda sas o RAJ, ko tut kerda upre pre ma, akor mi pril el e voňavo obeta, ale te oda sas o manuša, mi en prekošle anglo RAJ! Bo on man čhide avri andral e phuv le RAJESKRI, andre ajsi phuv, kaj šaj lašarav ča avre devlen! ²⁰ Mangav tut, ma domuk, hoj miro rat te el avričhordo pre phuv dur le RAJESTAR! Bo so avľa o izraeliko kralis te rodel jekh pušumori, avke sar vareko rodel jarabica pro verchi?“

²¹ O Saul phenda: „Kerdom binos. Av pale, David, čhavo miro! Na kerava tut nič, bo adadžives dikhlom, hoj man muklal te dživel. Čačas somas sar dilino a kerdom igen bari chiba.“

²² „Kade hiñi le kraliskri kopija!“ odphenda leske o David. „Mi avel vareko le terne muršendar la te lel. ²³ O RAJ visarela dojekheske vaš leskro spravodlišagos the pačivaliben. Ov adadžives mange tut diña andre mire vasta, ale me na kamlom te hazdel o vast pre le RAJESKRO pomazimen kralis. ²⁴ Ajsu vzacno sar mange sas adadžives tiro dživipen, ajsu vzacno mi el the miro dživipen anglo RAJ a mi zachrañinel man andral dojekh pharipen.“

²⁵ O Saul phenda le Davidoske: „Av požehñimen, David, čhavo miro! Savoro, so chudeha te kerel, tuke čačas avela avri!“

Palis o David geľa peskre dromeħa a o Saul geľa kħere.

27

O David denašel ko kralis Achiš

¹ O David peske phenda: „Jekhvar man o Saul čačas kade šaj murdarel, vašoda nekfeder ela, te denašava andre filištñiko phuv. Palis man šaj rodel o Saul pal cali izraeliko phuv, ale me leske denašava andral o vasta.“

² Avke o David geľa peskre šov šel (600) muršenca ko Gatsko kralis Achiš, ko čhavo le Maochoskro. ³ O David the leskre murša ačħile te bešel andro Gat ko Achiš peskre famelijenca. Le Davidoha sas soduj leskre romñija, e Achinoama andral o Jezreel the e Abigajil andral o Karmel, savi sas leskri romñi pal o Nabal. ⁴ Sar le Sauloske phende, hoj o David denašla andro Gat, preačħila les te rodel.

⁵ O David phenda le Achišoske: „Te arakhlom milost andre tire jakħa, de man than andre jekh cikno gavoro, hoj ode te bešav. Tiro služobñikos na mušinel te bešel paš tu andre tiro foros.“

⁶ Andre oda džives diña o Achiš le Davidoske o foros Ciklag. Vašoda hino dži adadžives o Ciklag le judske kralengro. ⁷ O David bešelasa andre filištñiko phuv berš the štar čħon.

O David džal pro mariben andro Negev

⁸ O David peskre muršenca džalasa pro mariben pro Gešurčana, Gizriti the pro Amaleka, save čirleder bešenasa andro phuva, prekal save pes džalasa andro Šur the andro Egipt. ⁹ Sar o David džalasa andre ola phuva, na mukelasa añi muršesa añi džuvla te dživel. Lelas lenge le bakren, le gurmñen, le somaren, le řaven a the lengre gada a palis džalasa pale andro Achiš.

¹⁰ Sar o Achiš phučelas: „Pre kaste adadžives sanasa pro mariben?“

O David odphenelas: „Samasa andre puša Negev andre judsko phuv.“ abo: „Samasa andre phuv le Jerachmeelengri andro Negev.“ abo: „Samasa andro Negev andre phuv le Kenitengri.“ ¹¹ O David murdarelas dojekħe muršesa the džuvla, hoj ñiko lendar te na džal pale andro foros Gat a te na phenel avri, so o David the leskre murša čačas kerenas. Kada hin oda, so kerelasa o David prekal calo řasos, sar bešelasa andre filištñiko phuv. ¹² O Achiš pačalasa le Davidoske, bo peske gondolinelasa: „O David ela čačas miro služobñikos pro řurt, bo o Izraeliti les imar našti avri ačħen.“

28

¹ Andre oda řasos o Filištñinci zvičinde peskre slugađen pro mariben pro Izraeliti. O Achiš phenda le Davidoske: „Pačav, hoj ačħalos, hoj tu tire muršenca manca mušinen te avel andro mariben.“

² O David le Achišoske odphenda: „Tu korkoro akana dikħeħa, so tiro služobñikos dokazinel te kerel!“

„Igen mištes,“ phenda o Achiš le Davidoske. „Kerav tutar miro ochrancas pre calo dživipen.“

O Saul andro En-Dor

³ O Samuel muľa a calo Izrael pal leste rovelasa. Parunde les andre leskro foros Rama. O Saul tradña avri andral odi phuv savore vrašćen the olen, ko privičinenasa le mulen.

⁴ Sar pes o Filištñinci zgele, kerde peske taboris paš o řunem. O Saul diña te zvičinel calo Izrael a kerde peske taboris paš o breħos Gilboa. ⁵ Sar o Saul dikħla e armada le Filištñincengri, predarandila a o jilo leske chudña zorales te marel. ⁶ O Saul phučelas le RAJESTAR, so te kerel, ale ov leske na odphenelasa añi andro sune, añi prekal o Urim the

Tumim*, aňi prekal o proroka. ⁷ Vašoda o Saul phenda peskre služobňikenge: „Arakhen mange varesava džuvľa, savi privičinel le mulen. Me džava ke late a latar phučava.“

„Jekh ajši džuvľi hiňi andro En-Dor,“ phende leske leskre služobňika.

⁸ O Saul pes preurda andre aver gada, hoj les te na prindžarel, a geľa rači duje peskre muršenca ke odi džuvľi. Phenda lake: „Privičin mange jekhe mulen. Privičin mange oles, kas tuke phenava.“

⁹ E džuvľi leske odphenda: „Tu mištes džanes, so kerđa o kralis o Saul, hoj tradňa avri andral e phuv le vrašcen the olen, save privičinenas le mulen. Soske man kames te chudel avri? Kames, hoj te merav?“

¹⁰ Avke lake o Saul iľa vera pro RAJ: „Avke sar dživel o RAJ, na ačhela pes tuke nič nalačho vaš ada.“

¹¹ E džuvľi lestar phučľa: „Kas tuke te vičinav avri?“

„Vičin mange avri le Samuel,“ ov odphenda.

¹² Sar e džuvľi dikhľa le Samuel, zorales vičinda a phenda le Sauloske: „Soske manca thodal avri? Se tu sal o Saul!“

¹³ „Ma dara tut!“ phenda lake o kralis. „So dikhes?“

„Dikhav varesave duchos te avel upre andral e phuv,“ phenda e džuvľi.

¹⁴ „Sar dičhol avri?“ phučľa latar.

Oj odphenda: „Avel upre varesavo phuro murš zaučharo andro plaštos.“

O Saul sprindžarda, hoj oda hin o Samuel, a bandiľa anglal leste dži e phuv.

¹⁵ O Samuel phenda le Sauloske: „Soske man na des smirom a vičines man kade upre?“

„Som andro baro pharipen,“ odphenda o Saul. „O Filištinci pre ma aven pro mariben, o Del pes mandar visarda a na odphenel mange aňi prekal o proroka aňi prekal o sune. Vičindom tut, hoj mange te phenes, so te kerel.“

¹⁶ Ale o Samuel leske odphenda: „Soske phučes mandar, te o RAJ korkoro pes tutar visarda a ačhila tiro ñeprijafelis? ¹⁷ O RAJ kerđa ča oda, so prekal mande imar anglal phenda. Cirdňa tuke avri o krališagos andral o vasta a diňa les avre Izraelitaske le Davidoske. ¹⁸ Bo na šundal le RAJES a na kerdal le Amalekenca pal leskri cholí savoro, so tutar o RAJ kamelas, a vašoda tuha akana kada kerel. ¹⁹ Tut the calo Izrael dela andro vasta le Filištincenge a tu the tire čhave avena tajsa kade, kaj som me. O RAJ dela the le izraelike slugađen andro vasta le Filištincenge.“

²⁰ Jekhvaresto o Saul, ajso savo sas učo, avke the pela pre phuv, bo oda, so leske phenda o Samuel, les igen darada avri. Na sas les zor, bo na čala nič calo džives the cali rat. ²¹ Sar odi džuvľi dikhľa, hoj o Saul igen predarandila, avľa paš leste a phenda leske: „Dikh, tiri služobňička tut šunda, a kajte mange džalas pal o džživipen, kerdom, so mange phendal. ²² Akana šun the tu tira služobňička. Anava tuke kotor maro, hoj te čhas a te aves zoralo te džal pale pro drom.“

²³ Ov na kamelas a phenda: „Na kamav te chal!“

Ale leskre služobňika the odi džuvľi pre leste na preačhenas te ispidel, medik len na šunda. Palis uštila pal e phuv a bešla peske pro hadžos.

²⁴ Ola džuvľa sas khere thuli gurumňori. Takoj la iľa a murdarđa. Palis iľa o aro, zaušanda o chumer a pekla o mare bi o kvasos. ²⁵ Diňa oda le Sauloske the leskre služobňikenge. Sar dochale, uštile a mek odi rat gele het.

29

O Filištinci bičhaven le David het

¹ O Filištinci zvičinde savore peskre slugađen andro Afek, medik o Izraeliti peske kerde taboris paš o prameňis andro Jezreel. ² O filištínika vodci džanas peskre slugađenca andro partiji po šel (100) the po ezeros (1 000) a o David peskre muršenca džalas pal lende jekhetane le Achišoha. ³ O filištínika velitela phučle: „So ade keren kala Hebreja?“

O Achiš lenge odphenda: „Se oda hin o David, o služobňikos the kraliskro le Sauloskro andral o Izrael, savo hino imar buter sar berš manca. Akorestar, sar avľa ke ma, dži adadžives na arakhlom nič nalačho pre leste.“

⁴ Ale o filištínika velitela cholisalile pro Achiš a phende leske: „Bičhav kale muršes het. Mi džal pale pro than, so les diňal. Te na avel amenca pro mariben, bo sar pes maraha, šaj pes visarel pre amende. Se soha ela buter pre dzeka peskre rajeske, te na oleha, hoj leske dela amare odčhimen šere? ⁵ Nane ov oda David, pal savo pes gilavelas paš o kheliben, hoj o Saul murdarđa peskre ezeren, ale o David peskre deš ezeren?“

* 28:6 28,6 Oda hin: le rašajengre losi.

⁶ O Achiš vičinda le David a phenda leske: „Avke sar dživel o RAJ, čačes sal pačivalo manuš a ulomas rado, te manca phirdalas andro maribena. Ole dživesestar, kanastar ke ma avlal, pre tu dži adadžives na arakhlom nič nalačo. Ale le vodcenge na sal pre dzeka. ⁷ Vašoda visar tut pale a dža andro smirom. Ma ker nič, so nane pre dzeka le filištinike vodcenge.“

⁸ „So ajso kerdom, hoj našti džav andro mariben pro neprijateľa mire rajeskre the kraliske?“ phučla o David le Achišostar. „So šaj phenes pre ma, pre tiro služobnikov, akorestar, sar tuke chudnom te služinel, dži adadžives?“

⁹ O Achiš leske odphenda: „Me džanav. Se sal mange pre dzeka sar le Devleskro aňjelos. Ale o filištiniška vodci phende: „Našti džas amenca pro mariben.“ ¹⁰ Vašoda ušti tajsa sigeder, sar vidnišalola, a dža het the tu the tire rajeskre služobnika.“

¹¹ Avke o David peskre muršenca sig tosara ušile a gele pale andre filištiniško phuv. Ale o Filištinci džanas andro Jezreel.

30

O David dochudel savoro pale le Amalekendar

¹ Pro trito džives o David doavla peskre muršenca andro Ciklag. Ale medik sas het, avle o Amaleka pro mariben andro Negev the andro Ciklag; o foros Ciklag domarde a labarde avri. ² Zaille odarik le džuvlen the savoren, ko ode sas, le ternen the le phuren. Niskas lendar na murdarde, ča len ile het a gele peskre dromeha.

³ Sar avla o David peskre muršenca andro Ciklag, dikhla, hoj hino avrilabardo a hoj o Amaleka ligende het lengre romňijen, čhaven the čhajen. ⁴ O David the o murša, save leha sas, chudle zorales te rovel a rovenas ajci, hoj len imar aňi na sas buter zor te rovel. ⁵ Zaille the le Davidoskre soduje romňijen: La Achinoama andral o Jezreel the la Abigajil andral o Karmel, la romňa pa o Nabal. ⁶ O David pes prekal ada dochudňa andro baro pharipen, bo leskre murša peske vakerenas pal oda, hoj les kamen te murdaren le barenca. Dojekheske lendar sas pharo andro jilo pal peskre čhave. Ale o David arakhla zor andro RAJ, peskro Del.

⁷ O David phenda le rašaske le Ebjataroske, le Achimelechoskre čhaske: „An mange o efodos!“ Avke leske les o Ebjatar anda ⁸ a o David phučelas le RAJESTAR: „Šaj džav pal ola živaňa, so amen občorarde? Dochudava len?“

O RAJ odphenda: „He, dža pal lende, dochudeha len a zachraňineha savoren, kas tuke zaille.“

⁹ Avke o David gela šov šel (600) muršenca, save leha džanas. Sar dogele paš o paňi Besor, varesave lendar ode zaačhile. ¹⁰ O David džalas dureder pal o Amaleka ča štar šel (400) muršenca a duj šel murša ode ačhile, bo na birinenas te džal dureder prekal o paňi Besor.

¹¹ Pre mala arakhle varesave Egipťanos a ande les ko David. Dine les maro, paňi, ¹² kotor bokeli le figendar the duj konarica šuke hrozni. Sar čaľa, takoj avla ke peste, bo imar trin džives the trin rača nič na čaľa aňi na piľa.

¹³ O David lestar phučla: „Ko hin tiro raj? Khatar sal?“

Ov leske odphenda: „Som andral o Egipt, som otrokos jekhe Amalekoskro. Sar anglo trin džives nasvalilom, miro raj man mukla kade. ¹⁴ Džahas pro maribena andre phuv le Keretanengri pro juhos andre Judsko the andre phuv le Kaleboskri a zlabardam avri o foros Ciklag.“

¹⁵ „Šaj man lidžas ke ola slugađa?“ phučla lestar o David.

Ov leske odphenda: „Le vera pro Del, hoj man na murdareha a na deha man andro vasta mire rajeske. Palis tut ke odi partija lidžava.“

¹⁶ Avke les ligenda ode. Sar avle ode, o Amaleka sas rozčhide pal calo oda than. Chanas, pijenas a mulatinenas, bo peske zaille but veci andral e filištiniško the andral e judsko phuv. ¹⁷ O David len murdarelas tosarastar dži rači pre aver džives. Niko lendar na denašla, ča štar šel (400) terne murša, save bešle pro favi a denašle het. ¹⁸ O David zachraňinda savoro, so o Amaleka zaille, a the peskre duje romňijen. ¹⁹ Niko lendar na chibalinelas; aňi o terne aňi o phure, aňi o muršora aňi o čhajora. O David dochudňa pale savoro, so lenge o Amaleka zaille. ²⁰ O David iľa savore bakren the gumuňen. A ola, save tradenas o stados anglal leste, phenenas: „Kada hin le Davidoskri korist!“

²¹ Palis o David avla ke ola duj šel (200) murša, save sas ajse strapimen, hoj leha na birinenas dureder te džal, a saven mukla paš o paňi Besor. On avle anglo David the anglal leskre murša, hoj pes lenca te arakhen. Sar o David doavla paš lende, phučla lendar, sar lenge sas. ²² Ale savore nalače the nagodaver murša, save džanas le

Davidoha, phende: „Ola, ko na avle amenca, na chudena nič olestar, so peske zailam. Ale sako chudela pale ča peskra romña the peskre čhaven. Mi len peske len a mi džan het!“

²³ Ale o David phenda: „Phralale mire, ma keren avke oleha, so amenge o RAJ diña. Ov amen zachrañinda a diña amenge andro vasta le živañen, save pre amende avle. ²⁴ Amen tumen našti šunas andre kadi veca. Bo ajso kotor, savo chudela oda, ko avla andro mariben, chudela the oda, ko ačhila te strażinel o veci. Savore chudena jednakones.“ ²⁵ Akorestar oda avke the kerenas. O David kerda olestar zakonos, so pes dolikerel andro Izrael dži adadžives.

²⁶ Sar avla o David andro Ciklag, bičhada olestar, so peske zaile, le judske vodcenge, so sas leskre prijateľa. Diña lengte te phenel: „Bičhavav tumenge o daros olestar, so peske zailam le RAJESKRE ñeprijateľendar.“ ²⁷ Bičhada oda olenge, ko bešen andro fori Betel, Ramot-Negev, Jatir, ²⁸ Aroer, Sifmot, Eštemoa ²⁹ the Rachal; bičhada oda the olenge, ko bešenas andro fori le Jerachmeelengre the le Kenitengre ³⁰ a the olenge, save bešenas andro fori Chorma, Bor-Ašan, Atach ³¹ the Hebron. O David oda bičhada pre savore thana, pre save phirelas peskre muršenca.

31

O meriben le Sauloskro the leskre čhavengro

¹ O Filištinci pes marenas le Izraelitenca. O Izraeliti lendar denašle a but lendar sas murdarde pro verchos Gilboa. ² O Filištinci denašenas pal o Saul the pal leskre čhave a murdarde le Jonatan, le Abinadab the le Malki-Šua. ³ O mariben pašal o Saul zorafolas a dochudle les o lukostrelci. Livinde les a zorales les dukhade.

⁴ Avke o Saul phenda peskre zbrojnošiske: „Čirde avri e šabľa a murdar man sigeder, sar avena ola naobrezimen, hoj man te na predemen a te na keren mange ladž.“

Ale leskro zbrojnošis oda na kamelas te kerel, bo igen daralas. Avke o Saul iľa peskri šabľa a čhida pes pre late. ⁵ Sar o sluhas dikhľa, hoj o Saul hino mulo, the ov pes čhida pre šabľa a mula leha. ⁶ Avke andre oda džives mule jekhetane o Saul, leskre trin čhave, leskro zbrojnošis the savore leskre murša.

⁷ Sar dikhle o Izraeliti pre dujto sera la dolinakri Jezreel the pro vichodos le Jordanoskro, hoj o Izraeliti pes rozdenašle a hoj o Saul the leskre čhave mule, the on denašle a omukle peskre fori. Avke o Filištinci avle a zaile peske ola fori.

⁸ Pre aver džives pal o mariben o Filištinci avle te občorel olen, save sas mule, a arakhle ode le Saul the leskre trine čhaven pro verchos Gilboa. ⁹ Le Sauloske odčhinde o šero, ile leske e vizbroj a dine oda te hordinel pal e filištiničko phuv. Kada hiros dine te džanel andro chramos lengre modlengro the maškar o nipi. ¹⁰ Le Sauloskri vizbroj thode andro chramos la Aštartakro a leskro felos figinde pro muros le foroskro Bet-Šan.

¹¹ Sar pes o manuša andral o Jabeš-Gilead došunde, so o Filištinci kerde le Sauloha, ¹² džanas savore zorale murša caľi rat andro Bet-Šan, hoj pal o muros le foroskro te len tele o felos le Sauloskro the o tela leskre čhavengre. Sar avle andro Jabeš, o tela labarde, ¹³ lengre kokala thode andro hrobos tel o stromos tamariška paš o Jabeš a efa džives pes poscinenas.

Dujto zvitkos le Samueloskro

O David pes dodžanel pal o meriben le Sauloskro

¹ Pal o meriben le Sauloskro o David avla pale andral o mariben, andre savo domarda le Amaleken, a ačila duj džives andro Ciklag. ² Pro trito džives avla ko David jekh murš andral le Sauloskro taboris. Leskre gada sas čingerde a pro šero les sas o prachos. Sar avla ko David, peła pro khoča anglal leste.

³ A o David lestar phučla: „Khatar aves?“

„Denašlom andral o izraeliko taboris,“ ov odphenda le Davidoske.

⁴ „Phen mange, so pes ačila?“ phučla lestar o David.

„O murša denašle andral o mariben,“ ov odphenda. „But lendar pele a mule. Muła the o Saul the leskro čhavo o Jonatan.“

⁵ O David mek phučla le terne muršestar: „Sar džanes, hoj o Saul the leskro čhavo o Jonatan mule?“

⁶ O terno murš leske odphenda: „Somas pro verchos Gilboa a dikhlom, sar o Saul pes predemel la kopijaha a o murša pro verdana the pro graja les dochuden. ⁷ Sar pes o Saul visarda, dikhla man a vičinda man. A me phendom: ‚Kade som!‘ ⁸ Ov mandar phučla: ‚Ko sal tu?‘ Odphendom: ‚Me som Amalekos.‘ ⁹ Palis mange phenda: ‚Av kade paš ma a murdar man, bo mek dživav, ale hin man bare dukha.‘ ¹⁰ Avke gełom paš leste a murdardom les, bo džanavas, hoj ola dukha imar na predživela. Palis leske ilom tele e koruna pal o šero the o naramkos pal o vasta a andom oda tuke, rajeja miro.“

¹¹ Sar o David oda šunda, takoj pre peste čingerda o gada a kerde oda the leskre murša, save sas leha. ¹² Andre bari žala rovenas a poscinenas pes dži rači vaš o Saul the vaš leskro čhavo Jonatan; vaš calo Izrael the vaš o manuša le RAJESKRE, bo sas murdarde andro mariben.

¹³ Androda o David phučla ole terne muršestar: „Khatar sal?“

Ov odphenda: „Me som jekhe Amalekoskro čhavo, cudzincos, savo bešav andre tumari phuv.“

¹⁴ Avke o David lestar phučla: „Sar tut opovažindal te thovel tiro vast a te murdarel le RAJESKRE pomazimen kralis?“

¹⁵ Palis o David vičinda jekhes peskre terne muršendar a prikazinda leske: „Av kade a murdar les.“ Avke ov geła a murdarda les. ¹⁶ Bo o David phenda: „Tiro rat mi perel pre tiro šero! Bo korkoro tut pridžanlal, hoj murdardał oles, kas o RAJ pomazinda kraliske upral o Izrael.“

Le Davidoskri žalakri gili

¹⁷ Avke o David gilada žalakri gili prekal o Saul the prekal leskro čhavo Jonatan. ¹⁸ Vičinda la „E Gili pal o lukos“ a prikazinda le Judaskre manušenge, hoj pes la te sikaven. Hiñi pisimen andro zvitkos le Jašariskro.

¹⁹ „Ó, Izrael, tiro baripen the radišagos akana pašlon pro brehi!

Ó, sar pele ola zorale murša!

²⁰ Ma vakeren pal oda andro Gat,

añi ma rozlidžan oda pal o ulici andro Aškalon,

hoj te na radisałon o čhaja le Filištincengre;

o čhaja olengre, ko nane obrezimen, hoj te na asan.

²¹ Tumen, verchale, so san andre Gilboa:

Te na tumen cindarel e rosa añi te na del o brišind pre tumende,

añi o mali te na den o ulipen,

bo ode sas andre melarde o štiti le zorale muršengre

a o štitos le Sauloskro imar nane buter makhlo le olejoha,

²² ale le rateha the le zorale muršengre žiroha, save mule.

O lukos le Jonatanoskro šoha na našada peskro cielos

a e šabla le Sauloskri sas furt čalardi leskre ñeprijatelendar.

²³ Ajse šukar the igen vzacna sas o Saul the o Jonatan;

añi o meriben len našti rozdelinda.

On sas richleder sar o orli a zoraleder sar o Levi.

²⁴ Čhajale le Izraeloskre, roven upral o Saul!

Ov tumen urelas andro purpurova gada

le šukar pochtanestar;
 le somnakune vecenca tumenge len šukalarelas.
²⁵ Ó, sar pele o zorale murša andro mariben!
 Pre tire uče thana pašlol o Jonatan mulo!
²⁶ Bari žala man hin pal tu,
 Jonatan, phraloro miro.
 Salas mange igen vzacno
 a tiro kamiben ke mande sas igen šukar,
 feder sar o kamiben le džuvlengro.
²⁷ Ó, sar pele o zorale murša!
 O maribnaskre zbraňe sas zničimen!“

2

O David ačhel kraliske upral e Judsko

¹ Paľis o David phučla le RAJESTAR: „Kames, hoj te džav andre varesavo judsko foros?“
 „Dža!“ odphenda leske o RAJ.
 „Kaj kames, hoj te džav?“ phučla pale o David.
 „Andro Hebron,“ odphenda o RAJ.
² Avke o David ode geľa a leha the leskre duj romňija, e Achinoama andral o Jezreel the e Abigajil andral o Karmel, leskri romňi pal o Nabal. ³ O David iľa peha the peskre muršen lengre fameljenca a bešenas andro Hebron the andro hebronika fori. ⁴ Paľis avle o murša andral e Judsko a pomazinde ode le David kraliske upral o kmeňos le Judaskro.

Sar o David šunda, hoj o manuša andral o Jabeš-Gilead parunde le Saul, ⁵ bičhađa peskre muršen, hoj te džan ko Jabeš-Gilead te phenen le manušenge: „Mi požehňinel tumen o RAJ, bo presikaďan o jileskeriben tumare rajeske le Sauloske oleľa, hoj les parundan. ⁶ Akana o RAJ mi presikavel tumenge o jileskeriben the e pačiv. Kamav tumenge te visarel pale oda lačhipen, so kerďan. ⁷ Ale akana aven zorale, ma podden tumen! O Saul tumaro raj mula, ale o Judaskro kmeňos man pomazinda peskre kraliske.“

O Išbošet ačhel kraliske upral o Izrael

⁸ Ale o Abner, o čhavo le Neroskro, savo sas o velitelis upral le Sauloskre slugađa, iľa le Sauloskre čhas le Išbošet a preligenda les prekal o paňi Jordan andro foros Machanajim. ⁹ Ode les o Abner ačhađa kraliske upral o phuva Gilead, Ašer, Jezreel, Efrajim, Benjamin the upral calo Izrael. ¹⁰ Le Sauloskre čhaske le Išbošetoske sas saranda (40) berš, sar ačhila kraliske upral o Izrael, a kralinelas duj berš. Ale o kmeňos Juda pes likerelas le Davidostar. ¹¹ O David kralinelas upral o kmeňos Juda andro Hebron eřta berš the šov čhon.

O maribena maškar o Izraeliti the maškar o Judejci

¹² Andre jekh džives o Abner, o čhavo le Neroskro, geľa le Išbošetoskre služobňikenca andral o Machanajim andro Gibeon. ¹³ Andre oda časos gele pro drom the o Joab, o čhavo la Cerujakro, le Davidoskre služobňikenca a arakhle pes lenca paš o paňi Gibeon. Jekh partija pes rozthode pre jekh sera le paňeskri a dujto pre aver.

¹⁴ Avke o Abner phenda le Joaboske: „Mi ušten varesave terne murša a mi maren pes jekh avreha anglal amende.“

„Mištes, mi džan,“ phenda o Joab.

¹⁵ Avke pre peste gele dešuduj (12) Benjaminčana vaš o Išbošet a dešuduj murša vaš o David. ¹⁶ Chudle jekh avres le šerestar a demade jekh avreske la šablaha tel o pašvare a savore pele tele mule jekhetane. Ole thaneske andro Gibeon dine nav Chelkat-Hacurim, so hin prethodo: e Maľa le šablengri.

¹⁷ Oda džives chudňa maškar lende zoralo mariben, andre savo o murša le Davidoskre zvifazinde upral o Abner the upral o Izraeliti.

¹⁸ Sas ode o trin čhave la Cerujakre: O Joab, o Abišaj the o Asahel. O Asahel džanelas te denašel sig sar srnka. ¹⁹ Ov denašelas pal o Abner a na visarelas pes aňi pre čači, aňi pre baloňni sera. ²⁰ Androda o Abner pes obdiħhľa a phučla le Asahelostar: „Sal oda tu, Asahel?“

„He! Me som,“ ov odphenda.

²¹ Avke o Abner leske phenda: „Dža pre čači abo baloňni sera! Chude varesave terne muršes a le lestar leskri zbraň.“ Ale o Asahel na kamelas te preačhel te denašel pal o Abner.

²² O Abner leske pale phenda: „Preač pal ma te denašel! Kames, hoj tut te murdarav? Sar palis šaj dikhava andro jakha tire phraleske le Joaboske?“

²³ Ale o Asahel peske na diña te phenel, avke les o Abner demađa la kopijakre palune agoreha andro per. E kopija leske pregeľa avri prekal o dumo. O Asahel peľa a muľa pre oda than. Pre oda than, kaj o Asahel peľa a muľa, zaačila sako, ko odarik predžalas.

²⁴ Ale o Joab the o Abišaj džanas dureder pal o Abner. Sar zaračila, avle pro brehos Ama anglo Gijach pro drom paš e pušťa Gibeon. ²⁵ Avke o Benjaminčana pes zgele le Abneroha sar jekh partija a ačhenas upre pre jekh brehos. ²⁶ O Abner zvičinda pro Joab: „Dži kana kames, hoj pes te murdaras avri? Tu na achalos, hoj oda amenge anela ča baro pharipen? Kana imar pheneha le muršenge, hoj te preačhen te džal pre peskre phrala?“

²⁷ „Avke sar dživel o Del,“ phenda leske o Joab, „te na prevakerdalas tu, mire murša na preačhilehas, ale gelehas pal peskre phrala dži tosara.“ ²⁸ Avke o Joab zatrubinda pro rohos, savore murša zaačhile a preačhile te džal pro Izraeliti. Avke pes imar preačhile te marel.

²⁹ O Abner peskre muršenca džanas cali rat prekal e Araba, pregele prekal o paňi Jordan a džanas dži o dilos andro Machanajim.

³⁰ Sar o Joab preačila te džal pal o Abner, diña te zvičinel savore muršen a avľa pre oda, hoj ode na sas dešueňa (19) le Davidoskre muršendar the o Asahel. ³¹ Ale o murša le Davidoskre murdarde trin šel the šovardeš (360) le Abneroskre muršendar andral o Benjamin. ³² Avke le Asahel prefigende andro Betlehem a parunde les andre le dadeskro hrobos. Palis o Joab peskre muršenca džanas cali rat a doavle andro Hebron, sar vidňisalolas.

3

¹ O mariben maškar o murša le Sauloskre the le Davidoskre likerelas igen but. O David furt buter zorafolas, ale le Sauloskre manuša furt buter slabisalonas.

Le Davidoskre čhave

² Andro Hebron uľile le Davidoske kala čhave: Ešebno o Amnon, o čhavo la Achinoamakro andral o Jezreel; ³ dujto o Kileab, o čhavo la Abigajilakro, savi sas romňi le Nabaloskri andral o Karmel; trito o Absolon, o čhavo la Maachakro, savi sas čhaj le kraliskri Talmajoskri andral o Gešur; ⁴ štarto o Adonijah, o čhavo la Chagitakro; pandžto o Šefatjah, o čhavo la Abitalakro; ⁵ a šovto o Jitream, o čhavo la Eglakro. Kala čhave uľile le Davidoske andro Hebron.

O Abner predžal ko David

⁶ Andre oda časos, sar sas o maribena maškar o murša le Sauloskre the le Davidoskre, o Abner ačila angluno le Sauloskre muršendar. ⁷ Le Saul sas romňi-služobňička e Ricpa, e čhaj le Ajoskri.

Andre jekh džives o Išbošet, o čhavo le Sauloskro, phenda le Abneroske: „Soske geľal te pašol mire dadeskra avra romňaha?“

⁸ O Abner pre leste igen cholisalila a phučľa: „So me som varesavo rikono andral e Judsko? Dži adadžives presikavav e pačiv tire dadeske le Sauloske, leskre phralenge the leskra famelijake. Andro vasta le Davidoske tut na diňom, ale tu mange adadžives čhives pro jakha oda, hoj kerdom binos kala džuvľaha? ⁹ O Del man zorales mi marel, te na kerava le Davidoske oda, so leske o RAJ phenda andre vera. ¹⁰ Bo o RAJ phenda, hoj le Sauloskra famelijatar odlela o krališagos a kerela, hoj le Davidoskro tronos ačhela pro furt upral o Izrael, upral e Judsko the upral cali phuv andral o Dan dži ke Beer-Šeba.“

¹¹ A o Išbošet imar daratar na phenda le Abneroske aňi lav.

¹² Palis o Abner bičhada peskre muršen ko David, hoj leske te phenen: „Kaskri hiňi kadi phuv? Phand manca zmluva a me tuke pomožinava, hoj o Izraeliti te predžan pre tiri sera.“

¹³ „Mištes,“ odphenda o David. „Phandava tuha zmluva. Ale kamav tutar jekh veca: Ma sikav tut mange pro jakha, medik mange na aneha la Sauloskra čha la Mikal.“

¹⁴ Palis o David bičhada muršen ko Išbošet, ko čhavo le Sauloskro, hoj leske te phenen: „De mange pale mira romňa la Mikal, sava chudňom vaš oda, hoj murdardom šel Filištincen.“

¹⁵ Avke o Išbošet bičhada muršen a ile la het pašal lakro rom pašal o Paltiel, le Lajišoskro čhavo. ¹⁶ O Paltiel laha džalas rovibnaha dži andro foros Bachurim. Ale o Abner leske phenda: „Dža pale khere!“ Avke ov gela.

¹⁷ O Abner pes zgeľa le izraelike vodcenca a phenda lenge: „Tumen imar sigeder kamlan le David kraliske. ¹⁸ Avke keren oda akana, bo o RAJ le Davidoske phenda:

„Prekal miro služobňikos David zachrañinava mire manušen, le Izrael, andral o vasta le Filištincengre the andral o vasta savore lengre ñeprijatelengre.“

¹⁹ O Abner oda phenda avke the le Benjaminčanenge. Palis geľa pal o David andro Hebron, hoj leske te del te džanel, pre soste pes dovakerde o Izraeliti the savore Benjaminčana. ²⁰ Sar avľa o Abner peskre biš muršenca ko David andro Hebron, o David kerđa hoscina prekal leste the prekal leskre murša. ²¹ Palis o Abner phenda le Davidoske: „Džava akana te zvičinel savore Izraeliten ke tu kralina, rajaja miro. Phandena tuha zmluva, hoj te aves kralis upral savorende, upral kaste tiro jilo kamel.“ Avke o David premukľa le Abner a ov geľa het andro smirom.

O Joab murdarel le Abner

²² Ipen akor pes visarenas pale andral o mariben o Joab the le Davidoskre služobňika a ande peha bari korist, so peske zaille. Ale o Abner imar na sas ko David andro Hebron, bo les premukľa, hoj te džal andro smirom khere. ²³ Sar avľa o Joab peskre slugađenca, phende leske, hoj o Abner, le Neroskro čavo, avľa ko kralis a ov les mukľa te džal andro smirom.

²⁴ O Joab geľa ko David a phučľa lestar: „So kerďal? Dikh, o Abner avľa ke tu. Soske les mukľal ča avke te džal het? ²⁵ Se tu prindžares le Abner, le Neroskre čhas! Avľa vašoda, hoj tut te klaminel a te predikhel o thana, khatar džas avri a khatar aves andre. Kamľa pes te dodžanel pal savoreste, so keres.“

²⁶ Sar o Joab odgeľa khatar o David, bičhađa le muršen pal o Abner. On les ande pale pašal e chañig Sira, ale o David olestar na džanelas. ²⁷ Sar o Abner avľa pale andro Hebron, o Joab leske phenda: „Kamav tuha ča korkoro te vakerel.“ Palis les ligenda paš e brana le foroskri, ode leske predemađa o per la šablaha a ov muľa. O Joab leske kamľa te visarel pale vaš oda, hoj murdarđa leskre phrales le Asahel.

²⁸ Sar pes o David pal oda došunda, phenda: „Man the mire krališagos nane binos vaš o rat le Abneroskro. ²⁹ Leskro rat mi perel pro šero le Joaboske the leskra čala famelijake! Andre famelija le Joaboskri mi avel furt ajso manuš, kastar čuľal o hñisos, abo kas hin malomocenstvo, abo ko phirel pro bakuli, abo merel andro mariben, abo cerpinel bokh!“

³⁰ Avke o Joab the leskro phral o Abišaj murdarde le Abner vaš oda, hoj murdarđa lengre phrales le Asahel andro mariben andro Gibeon.

³¹ O David phenda le Joaboske the savore manušenge, save sas leha: „Čhingeren pre tumende o gada! Uren pre tumende o gada le gonestar a chuden te rovel pal o Abner.“ Sar les parunenas, o David džalal pal o murša, save ligenenas leskro telos. ³² Le Abner parunde andro Hebron. O David zorales rovelas paš le Abneroskro hrobos a rovenas leha savore manuša.

³³ Palis o David giľada žalakri giľi:
„Mušinda o Abner te merel
sar varesavo dilino manuš?“

³⁴ Tire vasta na sas zaphandle;
tire pindre na sas andro lanci;
tu peľal sar oda, kas murdarde o živaňa.“

Androda savore manuša pale chudle te rovel. ³⁵ Palis avle savore ko David a ispidenas pre leste, hoj te chal varesavo chaben, medik sas džives. Ale o David iľa vera: „O Del man zorales mi marel, te chava maro abo varesavo chaben sigeder, sar zaračola.“

³⁶ Sar oda šunde savore manuša, sas lenge oda pre dzeka avke sar savoro, so o David kerelas. ³⁷ Andre oda džives savore manuša the calo Izrael achalile, hoj o David na kamľa o meriben le Abneroskro.

³⁸ O David phenda peskre služobňikenge: „Či na džanen, hoj adadžives muľa o baro vodcas, o angluno murš andral o Izrael? ³⁹ Kajte som pomazimen kralis, adadžives som slabo a kala duj čhave la Cerujakre – o Joab the o Abišaj – hine zoraleder sar me. O RAJ mi visarel pale le nalače manušeske vaš leskro nalačhipen.“

4

Le Išbošetoskro meriben

¹ Sar pes o Išbošet, o čhavo le Sauloskro, došunda, hoj o Abner andro Hebron muľa, daralas pes a o Izraeliti na džanenas so te kerel. ² Le Išbošet sas duj murša, save sas veliteľa upral o slugađa. Jekh lendar pes vičinelas Baanah a dujto Rechab. Lengro dad sas o Rimon andral o foros Beerot, bo the o Beerot pes rachinel paš o Benjamin; ³ o manuša, save angloda bešenas andro Beerot, denašle andro Gitajim a dživen ode dži adadžives sar cudzinci.

⁴ Le Sauloskre čhas le Jonatan sas čhavo, savo pes vičinelas Mefibošet a sas bango pro soduj pindre. Sas leske pandž berš, sar avla andral o foros Jezreel o hiros pal o Saul the Jonatan, hoj sas murdarde. E služka, savi les bararelas avri, les ila a denašla leha. Sar denašel, avke sidarelas, hoj lake pela andral o vasta a ačhila kalikos.

⁵ Andre jekh džives o Rechab the o Baanah, o čhave le Rimonoskre andral o Beerot, pes mukle pro droma a avle paš o kher le Išbošetoskro pal o dilos, sar ipen pašlolas pro hadžos. ⁶ Gele andro kher avke sar ola, ko hordinen e pšeñica. Predemade le Išbošet andro per a o Rechab the leskro phral Baanah denašle.

⁷ Palis gele andro kher ipen akor, sar o Išbošet pašlolas pre peskro hadžos andre peskri spalña, a murdarde les. Odčhinde leske o šero, ile o šero peha a džanas cali rat prekal e Jordañiko dolina. ⁸ Sar avle andro Hebron, sikade le Išbošetoskro šero le Davidoske a phende: „Kade hin o šero le Išbošetoskro, savo sas o čhavo le Sauloskro, tire ñeprijateljiskro, savo tut kamla te murdarel. Adadžives o RAJ visarda pale le Sauloske the leskra famelijake vaš miro raj the kralis.“

⁹ Ale o David odphenda le Rechaboske the le Baanoske: „Avke sar dživel o RAJ, savo man cirdña avri andral savore pharipena, ¹⁰ sar mange jekhvar jekh murš avla te phenel, hoj o Saul muła, a gondolinelas peske, hoj mange anda lačo hiros, me les ode andro Ciklag chudñom a murdarđom. Kavke leske počindom vaš leskro lačo hiros. ¹¹ Ta akor keci goreder oda ela ole nalače manušenca, save murdarde ole čačipnaskre muršes, medik sovelas pre peskro hadžos andre peskro kher. Či na mangava akana leskro rat andral tumare vasta a na zñičinava tumen pal kadi phuv?“

¹² Avke o David prikazinda peskre terne muršenge, hoj len te murdaren. On lenge odčhinde o vasta the o pindre a figinde len paš o pañi andro Hebron. Le Išbošetoskro šero ile a parunde andro Hebron, andro hrobos le Abneroskro.

5

O David ačhel kraliske upral calo Izrael

¹ Palis savore izraelika kmeñi avle ko David andro Hebron a phende: „Dikh, amen sam tiro telos the tiro rat. ² Imar akor, sar o Saul sas kralis upral amende, tu lidžahas le Izraeloskre slugaden andro maribena. O RAJ tuke phenda: ‚Tu lidžaha miro izraeliko narodos sar pastjeris a aveha lengro vodcas.‘“

³ Avke savore vodci andral o Izrael avle ko kralis ko David andro Hebron. Ode lenca o David phandla zmluva anglo RAJ a pomazinde les kraliske upral o Izrael.

⁴ Le Davidoske sas tranda (30) berš, sar ačhila kraliske, a kralinelas saranda (40) berš. ⁵ Kralinelas efa berš the šov čhon upral e Judsko andro Hebron a upral calo Izrael the Judsko kralinelas tranda the trin (33) berš andro Jeruzalem.

O David zalel o Jeruzalem

⁶ Jekh džives o kralis o David džalas peskre muršenca andro Jeruzalem pro Jebuseja, save ode bešen. Ale o Jebuseja dine te phenel le Davidoske: „Kade tut na dochudeha. Mek až o kore the o bange tut adarik tradena avri,“ bo peske phenenas, hoj o David pes ode šoha na dochudela. ⁷ Ale o David zaila o ohradzimen foros Sion; oda akana hin o Foros le Davidoskro.

⁸ Oda džives o David phenda: „Ko kamel te zviřazinel upral o Jebuseja, mi džal prekal e šachta, khatar džal o pañi andro foros, hoj te dochudel ole ‚koren the bangen‘, save hine mire bare ñeprijatela.“ Vašoda pes vakerele: „O kore the o bange na džana andro kher le Devleskro.“

⁹ Sar o David zaila oda ohradzimen foros, ačhila ode te bešel a diña leske nav „Foros le Davidoskro“. Palis o David ačhađa o muros la terasatar dži andre. ¹⁰ O David sas furt zoraleder a o RAJ, o Del o Nekzoraleder, sas leha.

¹¹ O tirske kralis Chiram bičhađa peskre služobñiken ko David. Jekhetane lenca bičhađa o cedroskre kašta, le tesaren the le muraren, hoj leske te ačhaven palacis. ¹² Akor o David sprindžarda, hoj o RAJ les ačhađa kraliske upral o Izrael a hoj leskro krališagos hazdña upre prekal peskro izraeliko narodos.

Le Davidoskre čhave, save ulile andro Jeruzalem

¹³ Sar o David gela te bešel andral o Hebron andro Jeruzalem, ila peske mek avre romñijen-služobñičken, savenca les sas muršora the čhajora. ¹⁴ Kala hine o nava leskre čhavgre, save leske ulile andro Jeruzalem: O Šamua, o Šobab, o Natan, o Šalamun, ¹⁵ o Jibchar, o Elišuas, o Nefeg, o Jafias, ¹⁶ o Elišamas, o Eljadas the o Elifelet.

O vitazstvo upral o Filištinci

¹⁷ Sar pes o Filištinci dodžanle, hoj le David pomazinde kraliske upral o Izrael, džanas savore filištiniška slugada pre leste, hoj les te zalen. Sar pes o David pal oda došunda, gela andre peskri pevnost. ¹⁸ Androda o Filištinci avle a rozthode pes andre Refajengri dolina. ¹⁹ Avke o David phučelas le RAJESTAR: „Šaj džav pro Filištinci? Deha mange len andre mire vasta?“

O RAJ leske odphenda: „Dža pre lende! Dava tuke le Filištincen andro vasta.“

²⁰ Avke o David gela andro Baal-Peracim, a sar zvifazinda upral lende, phenda: „O RAJ predemađa mire ñeprijatelen anglal mande, avke sar o pañi predemel o hradzi.“ Vašoda dine ole thaneske nav Baal-Peracim*. ²¹ O Filištinci ode mukle peskre devloren a o David the leskre murša len odligende.

²² Ale o Filištinci avle pale pre lende a rozthode pes andre dolina le Refajengri. ²³ Avke o David phučla pale le RAJESTAR a ov leske odphenda: „Ma dža pre lende anglunestar, ale obdža len palunestar. Dža pre lende pašal o balzamika stromi. ²⁴ Sar šuneħa o kroki upre pro balzamika stromi, takoj tut muk pro mariben, bo akor džava me anglal tu te domarel le filištiniške slugaden.“ ²⁵ O David kerda savoro avke, sar leske prikazinda o RAJ, a murdarelas le Filištincen la Gebatar dži paš o Gezer.

6

E archa la zmluvakri andro Jeruzalem

¹ O David peske pale kiđña avri 30 000 nekfedere muršen andral o Izrael. ² Džalas lenca andro judsko foros Baala, hoj odarik te len le Devleskri archa, so pes vičinelas „E archa le Nekzoraledere RAJESKRI, savo bešel upral o cherubi“. ³ Le Devleskri archa thode pro nevo verdan a ligende la avri andral o kher le Abinadaboskro, savo sas pro brehos. O verdan lidžanas o čhave le Abinadaboskre o Uza the o Achijo. ⁴ Sar prelidžanas e archa le Devleskri andral o kher le Abinadaboskro, o Achijo džalas angle archa. ⁵ O David the savore Izraeliti khelenas a bašavenas čala zoraha anglo RAJ pro citari, harfi, bubni, čerkutki the pro cimbalmi.

⁶ Ale sar avle paš o humnos le Nachonoskro, o Uza nacirdña peskro vast, hoj te zachudel le Devleskri archa, bo o voli la visardehas avri. ⁷ O RAJ igen cholisalila pro Uza, bo pes opovažinda te chudel e archa la zmluvakri. Vašoda les murdarda pro than a ov muła paš e archa le Devleskri.

⁸ O David rušla, hoj o RAJ demađa le Uza peskra chołaha, vašoda diña ole thaneske nav Perc-Uza*. Avke pes vičinel dži adadžives.

⁹ Andre oda džives o David predarandiła le RAJESTAR a phenda: „Sar me ke ma šaj lav e archa le RAJESKRI?“ ¹⁰ Avke o David na iła le RAJESKRI archa ke peste andro Jeruzalem, ale diña la te lidžal andro kher le Obed-Edomoskro, savo sas andral o Gat. ¹¹ E archa le RAJESKRI ode ačhila trin čhon a o RAJ požehñinelas le Obed-Edom the čala leskra famelija.

¹² Le kraliske le Davidoske phende, hoj angle archa le Devleskri o RAJ požehñinel le Obed-Edom, leskra famelija the savoro, so les hin. Avke o David iła e archa le Devleskri andral o kher le Obed-Edomoskro a radišagoha la ligenda andro Foros le Davidoskro. ¹³ Sar o murša, save lidžanas e archa le RAJESKRI, kerde šov kroki, o David obetinda bikos the thuła gurumña. ¹⁴ Pro David sas urdo andro efodos le Ianostar a khelelas andral čali peskri zor anglo RAJ. ¹⁵ Ov the savore Izraeliti lidžanas le RAJESKRI archa andro Jeruzalem, vičinenas bare radišagoha a trubinenas.

¹⁶ Sar e archa le Devleskri avelas andro Jeruzalem, le Sauloskri čaj e Mikal dikhelas avri prekal e oblaka. Sar dikhła le kralis le David, sar chučkerele a khelel anglo RAJ, dikhła les tele andre peskro jilo.

¹⁷ Sar ande le RAJESKRI archa, thode la pro pripravimen than maškar o stanos, so imar o David prekal e archa ačhađa. O David andā anglo RAJ labarde the smiromoskre obeti. ¹⁸ Sar imar dokerđa kala obeti, požehñinda le manušen andro nav le Nekzoraledere RAJESKRO. ¹⁹ Palis diña savore Izraeliten, save ode sas, le muršen the le džuvlen, po jekh maro, ovocno bokeli le datlendar the bokeli le šuke hroznendar. Palis pes savore rozgele andre peskre khera.

²⁰ Sar pes o David visarelas khere te požehñinel peskra famelija, le Sauloskri čaj e Mikal gela avri anglal leste a phenda: „Savi bari pačiv tuke kerđal adadžives! Tu, o kralis le Izraeloskro! Čididal tut tele jepaš lango anglo jakha le služkengre tire služobnikengre sar varesavo manuš, savo pes ñikastar na ladžal!“

* 5:20 5,20 E hebrejiko čhib: o raj, savo predemel

* 6:8 6,8 E hebrejiko čhib: o trestos le Uzoskro

²¹ O David lake odphenda: „Sas oda anglo RAJ, savo peske na kidña avri tire dades aňi cała leskra famelija, ale man peske ačhađa krališke upral leskre manuša upral o Izrael. Khelavas anglo RAJ a mek khelava! ²² A kamav man mek buter te pokorinel sar dži akana, a kajte anglal tire jakha na avava nič, ale anglal kala služki, pal save vakerehas, man ela pačiv.“

²³ Avke e Mikal, le Sauloskri čhaj, sas bi o čhave dži ko meriben.

7

Le Natanoskro procvos

¹ Sar o kralis o David geľa te bešel andre peskro palacis a sar o RAJ diňa, hoj leskro krališagos te dživel andro smirom savore űeprijatelēnca, save sas pašal leste, ² phenda o David le prorokoske le Natanoske: „Dikh, me bešav andro kher, so hino ačhado le cedrostar, ale e archa le RAJESKRI hiňi ča andro stanos.“

³ O Natan leske odphenda: „Dža a ker savoro, so kames te kerel, bo o RAJ hino tuha.“

⁴ Avke mek odi rat phenda o RAJ le Natanoske:

⁵ „Dža a phen mire služobňikoske le Davidoske: ‚Kada phenel o RAJ: Tu mange kames te ačhavel kher, hoj te bešav andre? ⁶ Se akorestar, kanastar ilom le Izraeliten avri andral o Egipt, dži adadžives na bešavas andro kher, ale phiravas than thanestar a bešavas andro stanos. ⁷ Medik somas le Izraelitenca pro drom, šoha na phučlom le izraelike vodcendar, saven ačhadom, hoj te lidžan miro narodos: ‚Soske mange na ačhade kher le cedrostar?‘“

⁸ Akana phenaha mire služobňikoske le Davidoske: ‚Kada phenel o RAJ o Nekzoraleder: Ilom tut odarik, kaj pašinehas le bakren, a ačhadom tut vodcaske upral mire manuša, upral o Izrael. ⁹ Džavas tuha všadzik, kaj džahas, a murdarđom savore tire űeprijatelēn, save sas anglal tu. Kerava tiro nav igen baro sar o nava le nekbaredere vodcengre pre phuv. ¹⁰ Mire izraelike narodos dava than, kaj les sadzinava a ode bešela. Imar na izdrala a o nalačhe manuša les na dukhavena, sar oda kerenas angloda, ¹¹ kanastar ačhadom le sudcen upral peskro izraeliko narodos. Dava tuke te odpočovinel savore tire űeprijatelendar.

O RAJ phenel, hoj ov tuke ačhavela kher. ¹² Sar avela tiro časos a tu džaha paš tire phure dada, dava tut potomkos, savo avela tutar, a leskro krališagos zathovava zoraes. ¹³ Ov ačhavela Chromos pre pačiv mire naveske a me zathovava leskro krališagos pro furt. ¹⁴ Me avava leskro dad a ov ela miro čhavo. Te kerela varesavo binos, marava les le manušengra pacaha the le manušengre ranenca. ¹⁵ Ale miro lačhipen lestar na odlava, sar les odilom le Saulostar, saves odčhidom anglal tu. ¹⁶ Tiro potomstvos ela zoralo a tiro krališagos the tronos ačhela pro furt anglal ma.‘“

¹⁷ O Natan vakerehas le Davidoske savoro avke, sar oda šunda le RAJESTAR andro videňje.

Le Davidoskri modlitba

¹⁸ Paľis o kralis o David geľa, bešla peske anglo RAJ andro Stanos a modľinelas pes avke:

„Ko som me, ó, Nkbareder RAJEJA, a ko hin miri famelija, hoj man andal dži kade?

¹⁹ A mek ke oda, sar te ulahas frima, ó, Nkbareder RAJEJA, vakerehas the pal oda, so ela paľis tire služobňikoskra famelijaha. Ó, Nkbareder RAJEJA, tu avke furt keres le manušeha?

²⁰ So mek pre oda šaj phenav? Se tu, ó, Nkbareder RAJEJA, prindžares tire služobňikos. ²¹ Angle tiro lav a avke, sar tu kamehas, kerdal kala savore bare veci a diňal oda te džanel tire služobňikoske.

²² Vašoda sal baro, ó, Nkbareder RAJEJA, bo nane ajso sar tu. Pal savoreste, so šundam amare kanenca, nane aver Del, űiko ča tu. ²³ Pre phuv nane aver narodos ajso sar o Izrael, saves tuke cindal avri, hoj te aven tire, a oleha tuke kerdal baro nav. Bare the šukar veci kerdal prekal lende, sar len ilal avri andral o Egipt a tradňal avri anglal lende avre naroden the lengre devlen. ²⁴ Tu kerdal, hoj o Izraeliti te aven tire manuša pro furt, a tu, RAJEJA, ačhival lengro Del.

²⁵ Ale akana, RAJEJA, Devla, mangav tut, liker pro furt oda lav, so phendal mange the mira famelijake. Doliker oda, so phendal. ²⁶ Avke tiro nav ela barardo a o manuša vakerena pal tu furt: ‚O RAJ o Nekzoraleder hin o Del upral o Izrael!‘ Tu dolikereha miro tronos pro furt.

²⁷ Bo tu korkoro, ó, Nekzoraleder RAJEJA, o Del le Izraeloskro, sikađal peskre služobňikoske a phendal: „Ačhavava tiro potomstvos furt pro tronos*.“ Vašoda mange me domuklom te anel kadi modlitba anglal tu. ²⁸ Ó, Nekbareder RAJEJA, tu sal o Del. Tire lava hine čačipnaskre a tire služobňikoske phendal, hoj kereha leske oda lačhipen. ²⁹ Akana mangav tut, požehñin mira čala famelija, hoj vareko latar pro furt te ačhel anglal tu. Bo tu, ó, Nekbareder RAJEJA, oda phendal a tiro požehnañje ačhela pro furt pre miro potomstvos.“

8

Le Davidoskre maribena

¹ Palis o David zviřazinda upral o Filiřinci, domarda len a iľaendar o Meteg-Ama.

² O David zviřazinda the upral o Moabčana a merinda len la špargaha. Prikazinda lenge, hoj te pašlon pre phuv. Premerinda len la špargaha a pro duj mieri la špargakre merinda olen, kas diňa te murdarel, a pre jekh miera la špargakri olen, kas mukla te dživel. Avke mule duvar ajci sar ola, ko ačhile te dživel. O Moabčana ačhile sluhi le Davidoske a anenas leske o dañe.

³ Palis o David zviřazinda the upral o kralis Hadad-Ezer, le Rechoboskro čhavo, andral e Caba, sar džalas te zalel o phuva paš o Euftrat. ⁴ O David zaiľa lestar 1 700 muršen pro graja the 20 000 slugađen. Mukla peske lestar ča 100 grajen le verdanenca a olen, so ačhile, ochrominda.

⁵ Sar avle o Aramejčana andral o Damašek te pomožinel le kraliske Hadad-Ezeroske, o David zviřazinda the upral lende a murdarda lestar 22 000 muršen. ⁶ Palis o David diňa te rozačhavel partiji muršen andro aramejiko Damašek. Avke o Aramejčana ačhile sluhi le Davidoske a the on anenas leske o dañe. O RAJ pomožinelas le Davidoske vřadzik, kaj džalas.

⁷ O David skidňa le Hadad-Ezeroskre služobňikendar o somnakune řiti a anda len andro Jeruzalem. ⁸ O kralis o David skidňa le Hadad-Ezeroskre forendar Betach the Berotaj ižen but bronzos.

⁹ Sar pes o Toji, o kralis andral o Chamat, dořunda, hoj o David zviřazinda upral cali armada le Hadad-Ezeroskri, ¹⁰ bičhađa peskre čhas le Joram ko David, hoj les te pozdravinel a te phenel leske: „Gratulina v tuke vař oda, hoj zviřazinda upral o Hadad-Ezer!“ Anda le Davidoske rupune, somnakune the bronzune veci.

¹¹ The ola veci o David pořvecinda le RAJESKE jekhetane le rupoha the le somnakaha, so zaiľa savore narodendar, saven thođa tele: ¹² Le Aramejčanendar, Moabčanendar, Amončanendar, Filiřincendar, Amalekendar the le Hadad-Ezerostar, savo sas le Rechoboskro čhavo, le kralistar andral e Caba.

¹³ O David peske kerđa baro nav the oleha, hoj sar avľa pale, murdarda andre Londi dolina 18 000 Aramejčanen.

¹⁴ Vřadzik andro Edom rozačhađa partiji muršen. Avke savore Edomčana ačhile le Davidoskre sluhi. O RAJ pomožinelas le Davidoske vřadzik, kaj ča džalas.

Le Davidoskre uradňika

¹⁵ O David kralinas upral calo Izrael a savore peskre manuřenge kerelas oda, so sas čačipnaskro the spravodljivo. ¹⁶ O Joab, le Cerujakro čhavo, sas velitelis upral e armada a o Jořafat, le Achiludoskro čhavo, sas upral savore leskre uradňika. ¹⁷ O Cadok, le Achituboskro čhavo, the o Achimelech, le Ebjataroskro čhavo, sas rařaja a o Serajah sas pisaris. ¹⁸ O Benajah, le Jehojadoskro čhavo, sas velitelis upral o Keretana the Piletana, save chrañinenas le David. The le Davidoskre čhave sas rařaja.

9

O David the o Mefibořet

¹ Andre jekh džives o David phučľa: „Ačhiľa mek vareko le Sauloskra famelijatar? Kamľomas leske te presikavel anglo Jonatan o lačhipen.“

² Le Saul sas sluhas, savo pes vičinelas Ciba. Oles privičinde ko David a ov lestar phučľa: „Tu sal o Ciba?“

Ov odphenda: „He, tiro služobňikos.“

³ O David phučľa: „Na ačhiľa imar le Sauloskra famelijatar ñiko, hoj leske te presikavav le Devleskro lačhipen?“

* 7:27 7,27 E hebrejiko čhib: Ačhavava tuke kher

O Ciba leske odphenda: „Hin ade mek le Jonatanoskro čhavo, savo hino kalikos pro pindre.“

⁴ „Kaj hino?“ phučla o David.

„Hino andro Lo-Debar, andro kher le Machiroskro, ko čhavo le Amieloskro,“ odphenda leske o Ciba.

⁵ Akor o David bičhada, hoj les te anen andral o Lo-Debar.

⁶ Sar avla ko David o Mefibošet, o čhavo le Jonatanoskro, savo sas čhavo le Sauloskro, bandila anglal leste le mujeha.

O David zvičinda: „Mefibošet!“

„Kade hino tiro služobňikos,“ odphenda leske.

⁷ „Ma dara tut!“ phenda leske o David. „Kamav tuke te presikavel o lačhipen angle tiro dad Jonatan. Dava tuke pale o maľi le Sauloskre, tiré papuskre, a tu chaha furt manca jekhetane paš miro skamind.“

⁸ O Mefibošet bandila angle leste a phenda: „So hino tiro služobňikos, hoj tut visares ke kajso mulo rikono, sar som me?“

⁹ Palis o David vičinda le Sauloskre sluhas le Ciba a phenda leske: „Savoro, so sas le Sauloskro the leskra famelijakro, dav le Mefibošetoske, bo hino tire rajeskro vnukos. ¹⁰ Tu, tire čhave the tire sluhi leske kerena buči pre maľa a skidena leske upre o ulipen, hoj te avel le Sauloskra famelija, so te chal. Ale o Mefibošet chala jekhetane manca pašal miro skamind pro furt, bo leskro papus sas o Saul.“ Le Ciba sas dešupandž (15) čhave the biš (20) sluhi.

¹¹ O Ciba phenda le kraliske: „Kralina miro the raja miro, tiro služobňikos kerela savoro avke, sar pheneha.“ Avke o Mefibošet chalas le Davidoha jekhetane pašal o skamind, avke sar te ulahas jekh le kraliskre čhavendar.

¹² Le Mefibošet sas terno čhavoro, savo pes vičinelas Michas. Le Cibaskri caľi famelija ačhile služobňika le Mefibošetoske. ¹³ O Mefibošet bešelas andro Jeruzalem, bo chalas furt jekhetane le Davidoha pašal o skamind. A ov sas kalikos pro soduj pindre.

10

O Amončana keren le Izraelitenge ladž

¹ Sar muľa o amoňiko kralis o Nachaš, leskro čhavo Chanun ačhila pal leste kraliske. ² O David peske phenda: „Presikavava le Nachašiskre čhaske le Chanunoske o jileskeriben, sar kerda leskro dad mange.“ Avke bičhada pesk्रे služobňiken, hoj leske te den te džanel, hoj le Davidoske hin pharo pal leskro dad.

Sar avle o služobňika andre le Amončanengri phuv, ³ o amoňika vodci phende pesk्रे rajeske le Chanunoske: „Gondolines tuke, hoj o David kamel te del pačiv tire dades oleha, hoj bičhavel pesk्रे služobňiken ke tu? Na, bičhavel len sigeder vašoda, hoj te predikhen kada foros a palis les te zničinen?“ ⁴ Androda o Chanun chudňa le Davidoskre služobňiken, holinda lenge jepaš brada, strihinda lenge jepaš gada le perestar dži te le a avke len mukla te džal.

⁵ Sar oda phende le Davidoske, bičhada o David anglal lende avre muršen, bo ola murša sas igen pre ladž, hoj lenge te phenen: „O kralis tumenge phenel, hoj te ačhen andro Jericho, medik tumenge na barola o bradi. Palis šaj aven pale.“

O mariben le Amončanena

⁶ Sar o Amončana sprindžarde, hoj le David rozčoharde, dine te vičinen le Aramejčanen andral o Bet-Rechob the andral e Coba 20 000 slugaden, le kralis andral e Maacha le 1 000 muršenca the 12 000 muršen andral o Tob.

⁷ Sar pes o David pal oda došunda, bičhada andro mariben le Joab the savore zorale slugaden. ⁸ O Amončana pes rozačhade pro mariben paš e foroskri brana. O Aramejčana andral e Coba the Rechob a o murša andral o Tob the andral e Maacha sas rozačhade pre maľa.

⁹ Sar o Joab dikhla, hoj avle pre leste anglunestar the palunestar, kidňa peske avri nekfeder muršen andral calo Izrael a rozačhada len pro Aramejčana. ¹⁰ Olen, save ačhile, diňa pesk्रे phraleske le Abišajoske, hoj lenca te džal pro mariben pro Amončana. ¹¹ Phenda leske: „Te dikheha, hoj o Aramejčana man domaren, aveha mange te pomožinel, a te me dikhava, hoj o Amončana domaren tut, džava me tuke te pomožinel. ¹² Av zoralo a av maras pes zorales vaš amare manuša the vaš o fori le Devleskre! Mi kerel o RAJ oda, so hin lačno anglal lesk्रे jakha.“

¹³ Avke o Joab pesk्रे muršenca džalas andro mariben pro Aramejčana, ale on lestar denaše. ¹⁴ Sar dikhle o Amončana, hoj o Aramejčana denašen le Joabostar, the on

chudle te denašel anglal o Abišaj a gele pale andro foros. Palis o Joab avla pale andral o mariben a gela andro Jeruzalem.

O Izrael zviťazinel upral o Aramejčana

¹⁵ Sar o Aramejčana dikhle, hoj len o Izraeliti domarde, pale pes zgele. ¹⁶ Akor o Hadad-Ezer bičhađa muršen, hoj te anen le Aramejčanen, save bešenas pre oki sera le paňeskri Euftrat. On avle andro Chelam a o Šobach, o veliteľis upral e armada le Hadad-Ezeroskri, len lidžalas.

¹⁷ Sar oda phende le Davidoske, diňa te zvičinel savore Izraeliten. Pregela prekal o Jordan a avla andro Chelam. O Aramejčana pes rozačhade pro mariben a džanas pro David. ¹⁸ Ale o Aramejčana denašle le Izraelitendar. A o David the leskre murša murdarde 700 muršen pro verdana the 40 000 muršen pro graja. The le Šobach, le veliteľis upral e armada, dukhade a ov muľa pre oda than. ¹⁹ Sar savore kraľa, save služinenas le Hadad-Ezeroske, dikhle, hoj o Izrael zviťazinda upral lende, phandle lenca zmluva a služinenas lenge. O Aramejčana pes imar daranas buter te pomožinel le Amončanenge.

11

Le Davidoskro binos

¹ Avke pro dujto berš jarone, andro časos, sar o kraľa džanas andro mariben, o David bičhađa le Joab peskre muršenca the savore slugaden andral o Izrael. Zviťazinde upral o Amončana a palis pes rozačhade pašal o foros Raba. Ale o David ačhila andro Jeruzalem.

² Jekhvar rači o David ušřila pal o hadžos a prephirelas pes pal e palaciskri strecha. Dikhla jekha džuvľa, sar landolas. Oj sas igen šukar. ³ Avke o David bičhađa le sluhas, hoj pes te dodžanel, ko hiři. O sluhas leske odphenda: „Oj hiři e Batšeba, le Eliamoskri čhaj. Lakro rom hino o Chetitos Urijaš.“ ⁴ Akor o David bičhađa le sluhen, hoj la ke leste te anen. Oj pes ipen obžuzarda olestar, so le džuvlen hin sako čhon. Sar avla ke leste, ov laha pašřila. Palis oj gela pale khere. ⁵ Ale e Batšeba ačhila khabři a diňa oda te phenel le Davidoske.

⁶ Palis o David diňa te phenel le Joaboske, hoj te bičhavel ke leste le Urijaš. Avke o Joab les bičhađa. ⁷ Sar ke leste avla o Urijaš, o David lestar phučla: „Sar hin le Joaboske the le slugađenge? Sar džal dureder o mariben?“ ⁸ Avke leske phenda: „Dža khere a odpočovin tuke.“ Palis, sar o Urijaš odgela, o David bičhađa daros andre leskro kher. ⁹ Ale o Urijaš na gela khere, ale pašřila peske jekhetane savore služobňikenca paš o vchodos andro palacis.

¹⁰ Sar le Davidoske phende, hoj o Urijaš na gela khere, o David leske phenda: „Se avřal pal o baro drom, soske na džas khere?“

¹¹ O Urijaš leske odphenda: „E archa, o murša andral o Izrael the andral e Judsko bešen andro stani a miro veliteľis o Joab peskre muršenca taborinen pre maľa. Sar me šaj džav khere te chal, te pijel a te pašřol mira romňaha? Avke sar džives tu, me oda na kerava.“

¹² Akor leske o David phenda: „Ačh kade mek adadžives a tajsa tut premukava.“ Avke o Urijaš ačhila andro Jeruzalem oda džives a the mek aver. ¹³ Palis o David les vičinda ke peste, chalas the pijelas leha, medik les na mačarda. Ale rači o Urijaš gela te sovel jekhetane le Davidoskre služobňikenca, khere na gela.

Le Urijašiskro meriben

¹⁴ Avke tosara o David pisinda lil le Joaboske a bičhađa le Urijaš, hoj leske les te lidžal. ¹⁵ Andro lil pisinda: „Thoven le Urijaš anglal, kaj hin o mariben nekzoraleder. Tumen palis džan lestar het, hoj les te murdaren.“

¹⁶ Sar o Joab džalas pro foros pro mariben, thođa le Urijaš pre ajso than, pal savo džanelas, hoj hin ode zorale murša. ¹⁷ Sar o murša andral o foros gele avri pro mariben pro Joab, ačhila pes, hoj murdarde varesave le Davidoskre muršen a murdarde the le Urijaš.

¹⁸ Palis o Joab bičhađa jekhe poslos ko David, hoj leske te phenel pal o mariben. ¹⁹ Phenda leske: „Sar pheneha le kraliske savoro pal o mariben, ²⁰ ov šaj cholisaloľ a šaj tutar phučel: ‚Soske gelan avke pašes paš o foros? Na džanenas, hoj pal o muri pes livinkerel? ²¹ Či na džanes, ko murdarda le Jerubaaloskre čhas le Abimelech? Na sas oda e džuvľi, savi pre leste čhida pal o muri o mlinoskro bar, a avke muľa andro Tebec? Soske gelan avke pašes paš o muri?‘ Akor leske pheneha: ‚The tiro služobňikos o Urijaš muľa.‘“

²² Avke o poslos odgeľa. Sar doavľa ko David, phenda leske savoro, so o Joab vakerelas. ²³ Phenda: „Ola murša sas zoraleder sar amen a avle avri andral o foros pro mariben, ale amen len zatradľam dži paš o vchodos le foroskra branakro. ²⁴ Avke o lukostrelci livinkerenas pal o muri pre tire služobňika a varesaven murdarde. Muľa the tiro služobňikos o Urijaš.“

²⁵ O David le sluhaske phenda: „Le Joaboske phen, hoj pes te na trapinel, bo šoha našfi džanes, ko šaj merel andro mariben. A mek phen leske, hoj te zoralarel o mariben pre oda foros a te zničinel les! Avke les zoralar kale lavenca.“

²⁶ Sar pes dodžanľa e Batšeba, hoj lakro rom o Urijaš muľa, chudňa pal leste te rovel. ²⁷ Sar pregela o smutkos pal lakro rom, akor o David bičhada vaš e Batšeba a iľa la andre peskro kher. Ačhiľa leskri romňi a uliľa lake muršoro. Ale oda, so o David kerďa, na sas le RAJESKE pre dzeka.

12

O Natan dovakerel le Davidoske

¹ O RAJ bičhada le Natan ko David. Ov avľa ke leste a phenda: „Andre jekh foros sas duj murša. Jekh sas barvalo a dujto čororo. ² Le barvales sas igen but bakre the gurunňa, ³ ale le čorores sas ča jekh ovečka, sava peske cinda. Ov la likerelas a oj barolas jekhetane leha the leskre čavenca. Chalas leha jekhetane ole chabenestar, so the ov, pijelas andral leskro poharis a sovelas andre leskri angaňi. Sas leske sar čhaj.“

⁴ Jekhvar avľa ko barvalo murš vareko pal o drom. Ale ov na kamľa te lel peskre bakrendar abo gurunňendar, hoj te kerel te chal ole muršeske, so ke leste avľa. Avke iľa e ovečka ole čore manušestar a kerďa te chal ole muršeske, so ke leste avľa.“

⁵ O David igen cholisaliľa pre oda barvalo murš a phenda le Natanoske: „Avke sar dživel o RAJ, oda murš, savo ada kerďa, mušinel te merel. ⁶ Vaš odi ovečka mušinela akana te visarel pale štarval ajci, bo kerďa kadi veca a na sas leske pharo pal oda čoro manuš.“

⁷ Akor o Natan le Davidoske phenda: „Tu sal oda murš! Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: „Me tut pomazindom kraliske upral o Izrael a cirdňom tut avri andral o vasta le Sauloskre. ⁸ Diňom tuke leskro krališagos the leskre romňijen andre tire vasta. Ačhadom tut kraliske upral o Izrael the upral e Judsko. A te tuke oda na sas dos, diňomas tut mek duvar ajci. ⁹ Soske dikhlal le RAJESKRO lav tele a kerďal oda, so leske nane pre dzeka? Le Urijaš diňal te murdarel la šablaha a ilal tuke leskra romňa. Vašoda, hoj les diňal te murdarel le Amončanenge, ¹⁰ akanastar pes imar šoha e šabla na visarela tira famelijatar, bo dikhlal man tele a ilal tuke le Urijašiskra romňa.“

¹¹ Kada phenel o RAJ: „Domukava pre tu pohroma, savi avela andral tiro kher. Angle tire jakha tuke odlava tire romňijen a dava len le manušeske andral tiri famelija. Ov lenca pašlola avke, hoj savore oda dikhena. ¹² Tu oda kerďal počoral, ale me oda kerava dživese anglo calo Izrael.“

O David kerel pokaňje

¹³ Akor phenda o David le Natanoske: „Kerďom binos anglo RAJ.“ Ov leske odphenda: „O Raj tuke odmukľa tiro binos a na mereha. ¹⁴ Ale oleha, so kerďal, dikhlal tele le RAJES, a vašoda o čavoro, so tuke ulola, mušinel te merel.“

¹⁵ Sar o Natan geľa khere, o Raj dukhada le nasvalibnaha le Davidoskre čavores, savo uliľa la Batšebake. ¹⁶ O David mangelas le Devles vaš o čavoro, igen pes poscinelas a caľi rat pašlolas pre phuv. ¹⁷ Leskre phureder služobňika gele paš leste a kamenas les te hazdel pal e phuv, hoj te chal lenca, ale ov na kamelas te uštel aňi te chal.

¹⁸ Pro eftato džives o čavoro muľa, ale le Davidoskre služobňika pes daranas leske oda te phenel. Phende peske: „Medik o čavoro dživelas, privakerahas pes ke leste, ale na šunelas amen. Sar šaj akana leske phenas, hoj o čavoro muľa? Šaj peske kerel vareso.“

¹⁹ Ale o David dikhľa, hoj leskre služobňika vareso počoral vakeren maškar peste, a avľa pre oda, hoj o čavoro muľa. Phučľa lendar: „Muľa o čavoro?“

„Muľa,“ odphende leske.

²⁰ O David ušfila pal e phuv, geľa te landol, makhľa pes la mascaha a urďa aver gada. Paľis geľa andro stanos le RAJESKRO a bandolas anglo RAJ. Sar odarik geľa khere, mangľa peske te chal. Dine les a ov chalas.

²¹ O služobňika lestar phučle: „Oda so hin oda, so kerďal? Medik o čavoro dživelas, poscinehas tut a rovehas. Ale sar o čavoro muľa, ušfila a gelal te chal.“

²² Ov odphenda: „Medik o čavoro dživelas, poscinavas man a rovavas, bo mange gondolinavas: „Ko džanel, či o RAJ na ela ke ma jileskro a na mukela le čavores te

dživel. ²³ Ale akana, sar muľa, soske man mek poscinava? Či šaj le čhavores me mek anav pale? Me džava pal leste, ale ov ke ma pale imar na avela.' "

²⁴ Palis o David potešinelas peskra romňa la Batšeba lavenca, geľa ke late a pašliľa laha. Sar lake uľiľa muršoro, dine leske nav Šalamun. O RAJ peske les zakamľa, ²⁵ a vašoda prekal o prorokos Natan phendľa le Davidoske, hoj leske te den nav Jedidjah*.

O vítazstvo upral e Raba

²⁶ O Joab geľa pro mariben pre amoňiko Raba a zaiľa le kralískro foros. ²⁷ O Joab bičhada muršen, hoj te phenen le Davidoske: „Maravas man lenca a zailom lenge o teluno foros paš o paňi. ²⁸ Akana zvičin ole muršen, save ačhile, rozachaven tumen pašal oda foros a zale les, hoj upral oda foros te na zvitazinav me korkoro a te na dav ole foroske miro nav.“

²⁹ Avke o David iľa savore muršen, geľa andre Raba, ode pes marelas lenca a zvitazinda upral lende. ³⁰ Palis iľa e koruna le Milkomoske, lengre devleske, pal o šero, a thode la le Davidoske pro šero. E koruna sas phari buter sar tranda (30) kili a sas andre igen vzacno bar. Ov odarik iľa igen bari korist. ³¹ Odligenda le manušen, save ode bešenas, a diňa lenge o pili, o krompača the o tovera, hoj te keren buči paš o cehli. Avke kerde the savore amoňike forenca. Palis o David the savore manuša gele pale andro Jeruzalem.

13

O Amnon the e Tamar

¹ Paloda pes ačhila kada: Le Davidoskre čhas le Absolon sas igen šukar pheň, savi pes vičinelas Tamar. Le Davidoskro čhavo Amnon pes andre late zakamľa. ² O Amnon pes trapinelas vaš late avke, hoj nasvaliľa olestar, bo oj sas mek pačivali a ov peske gondolinelas, hoj šoha na ela leskri. ³ Ale sas les prijatelis o Jonadab. Ov sas le Šimeoskro čhavo, savo sas phral le Davidoske, a sas igen godaver murš. ⁴ Phučľa le Amnonostar: „Sar oda, hoj tu, o čhavo le kralískro, sal sako tosara ajsjo smutno? Na pheneha mange?“

O Amnon leske phendľa: „Kamav la Tamar, le Absolonoskra pheňa.“

⁵ O Jonadab leske phendľa: „Pašľuv tuke pro hadžos a ker tut, hoj sal nasvalo. Sar avela tut te dikhel tiro dad, phen leske: ‚Mangav tut, domuk, hoj miri pheň e Tamar man te del te chal. Mi pripravinel anglal mande o chaben, bo kamav andral lakre vasta te chal.‘ “ ⁶ Avke o Amnon pašliľa pro hadžos a kerelas pestar, hoj hino nasvalo.

Sar avľa o David les te dikhel, phendľa leske: „Domuk mira pheňake, hoj te avel a te pekel anglal ma duj bokela. Kamav andral lakre vasta te chal.“

⁷ Palis o David phendľa la Tamarake: „Dža andro kher ke tiro phral ko Amnon a pripravin leske o chaben.“ ⁸ Sar e Tamar avľa ko Amnon andro kher, ov pašľolas pro hadžos. Avke iľa o chumer, ušanda les anglal leste, kerďa bokela a pekľa len. ⁹ Palis iľa e teđa le bokelencu a thoda anglal leste, ale ov na kamelas te chal.

Avke o Amnon phendľa: „Bičhaven savore manušen adarik het.“ Avke savore lestar gele het. ¹⁰ Paloda phendľa la Tamarake: „An mange o bokela andre spalňa. Chava andral tire vasta.“ E Tamar iľa o bokela, so pekľa, a ligenda len le Amnonoske andro hadžos. ¹¹ Ale sar leske delas o bokela, cirdňa la ke peste a phendľa: „Av, pašľuv tuke manca, pheňe miri!“

¹² „Na, phrala miro!“ phendľa leske e Tamar. „Av godaver a ma ker oda mange! Bo kada pes andro Izrael na kerel! ¹³ Kaj man thovava andre ajsi ladž? A tut lena andro Izrael lubariske! Ale mangav tut, vaker le kraliħa a ov tuke man dela!“ ¹⁴ Ale ov la na šundľa. Chudňa la a našilu laha pašliľa, bo ov sas zoraleder.

¹⁵ Paloda le Amnonoske e Tamar igen džungliľa a chudňa ke late te šunel e ňenavist a odi ňenavist ke late sas bareder sar angloda o kamiben. O Amnon lake phendľa: „Ušti upre a dža adarik avri!“

¹⁶ „Na!“ phendľa leske. „Kada, hoj man trades het, hin mek goreder sar oda, so manca kerdal!“

Ale ov la na kamelas te šunel. ¹⁷ Vičinda peskre sluhas, savo pašal leste kerelas, a phendľa leske: „Čhiv kala džuvľa avri a phand pal late o vudar!“ ¹⁸ Avke la o sluhas čhida avri a phandľa pal late o vudar. Pre Tamar sas šukar upruno plaštos, so hordinenas le kralískre čhaja, sar sas slobodna. ¹⁹ E Tamar peske čhida pro šero o prachos, čhingerďa pre peste o upruno plaštos, so sas pre late, thoda peske o vast pro šero a džalas het bare roviňnaha.

* 12:25 12,25 O milačkus le RAJESKRO

²⁰ Palis lakro phral o Absolon latar phučla: „Na sas tuha tiro phral o Amnon? Akana, pheŋe miri, imar ma vaker pal oda. Se hino tiro phral, ma domuk tuke oda, so pes ačhila, andre tiro jilo.“ Avke e Tamar dživelas andro kher le Absolonoskro omukli the smutno.

²¹ Sar pes pal oda došundā o David, igen cholisalila. ²² O Absolon imar buter na vakerelas le Amnonoha. Našti les avri ačhelas, bo našilu pašlila leskra pheňaha la Tamaraha.

O Absolon visarel pale le Amnonoske

²³ Duje beršenca paloda pes ko Absolon strihinenas o bakre andro Baal-Chacor paš o Efrajim a o Absolon ode vičinda savore čhaven le kraliskre. ²⁴ O Absolon gela ko David a phenda: „Šaj aves tu the tire služobňika ke mande, bo ipen strihinen mire bakren.“

²⁵ O David leske odphenda: „Na, čhavo miro, na mušinas te džal savore, hoj pes te na starines pal amende.“ Kajte o Absolon pre leste ispidelas, ov na kamelas te džal leha, ale požeňinda les.

²⁶ Palis o Absolon phenda: „Te na, akor mi avel amenca miro phral o Amnon.“ „Soske kames, hoj ov tuha te džal?“ phučla o David. ²⁷ Ale o Absolon avke pre leste ispidelas, hoj mukla le Amnon the savore kraliskre čhaven.

[Palis ov lenge pripravinda hoscina ajsi sar le kraliske.] ²⁸ O Absolon phenda peskre sluhenge: „Den pozoris! Sar le Amnon ela lačhi dzeka la molatar, akor tumenge prikazinava a tumen les murdarena. Ma daran tumen, bo oda me tumenge prikazindom! Aven šmela a zorale!“ ²⁹ Palis o sluhi kerde avke, sar lenge phenda, a murdarde les. Akor savore le Davidoskre čhave uštile, beše pre peskre somara a denašle.

³⁰ On sas mek pro drom, sar le Davidoske vareko phenda: „O Absolon murdarđa savore tire čhaven – ŋiko lendar na ačhila te dživel.“ ³¹ O David uštila, čhingerđa pre peste o gada a pašlila pre phuv. Savore leskre služobňika ačhenas pašal leste le čhingerde gadenca.

³² Sas paš leste o Jonadab, le Davidoskre phraleskro čhavo, saveske sas dad o Šimeah. O Jonadab phenda: „Te na gondofinel peske miro raj, hoj o Absolon murdarđa savore tire čhaven. Muľa ča o Amnon. Bo dičholas pro Absolon, hoj kamel le Amnon te murdarel akorestar, sar našilu pašlila la Tamaraha. ³³ Rajeja miro the kralina, ma trapin tut pal oda, so tuke phende, hoj savore tire čhave mule. Muľa ča o Amnon.“

³⁴ Ale o Absolon denašla.

O sluhas, savo stražinelas, jekhvareste zbačinda a dikhla pro drom pašal o Horonajim but manušen pre sera le verchoskri a phenda le kraliske: „Dikhlom le manušen pro drom pašal o Horonajim pre sera le verchoskri.“

³⁵ O Jonadab phenda le Davidoske: „Dikh, oda aven tire čhave. Ačhila pes avke, sar tuke phendom.“ ³⁶ Soča dovakerđa, avle le Davidoskre čhave a chudle igen te rovel. Avke the o David savore peskre služobňikenca igen rovenas.

³⁷⁻³⁸ Sar o Absolon denašelas, dochudňa pes andro Gešur. Gela ko čhavo le Amichudoskro ko Talmaj, savo sas kralis andro Gešur, a bešelas ode trin berš. O David calo časos sas smutno pal peskro čhavo Amnon. ³⁹ A o David igen kamelas te džal ko Absolon, bo imar les pregeľa o pharipen pal oda, hoj o Amnon muľa.

14

E džuvli andral e Tekoa prevakerel le David

¹ Sar la Cerujakro čhavo o Joab dikhla, hoj o kralis o David hino smutno pal o Absolon, ² bičhada varekas andre Tekoa, hoj te anen odarik godaver džuvlia. Sar la ande, phenda lake o Joab: „Ker avke: Uri pre tu ola gada, so hin pro smutkos, a makh tut le olejoha, ale av sar džuvli, savi imar but časos likerel o smutkos pal o mulo. ³ Palis džaha ko David, hoj leha te vakeres.“ A diňa la godi, so leha te vakerel.

⁴ Akor odi džuvli andral e Tekoa gela ko kralis, bandolas anglal leste le mujeha dži pre phuv a phenda: „Pomožin mange, kralina!“

⁵ „So tute?“ phučla latar o kralis.

„Me som vdova,“ odphenda. „Miro rom muľa. ⁶ Sar mire duj čhave sas pre maľa, vesekeinde pes maškar peste a na sas ode ŋiko, hoj len pestar te odlel. Jekh lendar demada dujtones avke, hoj les murdarđa. ⁷ Akana džal pre ma cali famelija a phenen: ‚De amenge oles, ko murdarđa peskre phrales, hoj les te murdaras vaš o dživipen le phraleskro.‘ Te on oda kerena, me ačhava bi o čhavo a lena miri nađej, so mek mange ačhila, bo pal miro rom na ačhilahas pre kađi phuv o nav aňi o potomstvos.“

⁸ „Dža khere,“ phenda lake o David. „Me lava ada andre mire vasta.“

⁹ Ale e džuvli le Davidoske phenda: „Raja miro the kralina! Odi vina mi perel pre mande the pre miri famelija a tu the tiro tronos te aves bi e vina.“

¹⁰ Avke o kralis lake phenda: „Te vareko phenela vareso pre tu, an les ke mande a kerava oda, hoj šoha pre tu imar na vakerela nič nalačo.“

¹¹ A oj leske phenda: „Mangav tut, le mange vera anglo RAJ, tiro Del, hoj oda dženo, ko pes mušinel te pomstinel mire čhaske vaš o dživipen le phraleskro, les te na murdarel, bo oleha kerdahas mek goreder binos.“

„Avke sar dživel o RAJ,“ phenda lake o David, „tire čhaske aňi o bal na perela pal o šero.“

¹² E džuvli mek phenda: „Domuk tira služobničake, hoj te phenel mek vareso peskre rajeske the kraliske.“

„Vaker!“ phenda o David.

¹³ Oj leske phenda: „Soske gondolinehas the tu kajso nalačhipen pro manuša le Devleskre? Tu korkoro tut odsudzindal andre oda, so phendal, bo na domuklal te anel khere tire čhas, saves tradiňal het. ¹⁴ Bo jekhvar mušinas savore te merel, sam sar o paňi, so hino avričordo pre phuv a so imar pes na del te skidel upre. Ale o Del na kamel te lel űnikaske o dživipen, ale kerel savoro, hoj te anel pale oles, ko hino lestar dur. ¹⁵ Vašoda oda avlom te phenel mire rajeske the kraliske, bo o manuša man oleha darade a phendom mange: ‚Džava te vakerel le kraliha a ko džanel, či man na šunela avri. ¹⁶ Šaj man šunel avri a zachraňinel ole manušendar, save man the mire čhas kamen te čhivel avri andral e phuv, so amenge diňa o Del.‘ ¹⁷ O lav mire rajeskro the kraliskro mange anel o smirom, bo miro raj the kralis hino sar le Devleskro aňjelos, savo rozprindžarel o lačo le nalačestar. O RAJ, tiro Del, mi el tuha.“

¹⁸ Akor o David lake phenda: „Vareso tutar phučava a odphen mange o čačipen!“

„Ča vaker, rajeja miro the kralina,“ odphenda e džuvli.

¹⁹ „Na sas oda o Joab, savo tut bičađa ke ma?“ phučla latar o David.

E džuvli odphenda: „Avke sar tu džives, rajeja miro the kralina, našti garuvav ada angle tu, hoj tuke te na odphenav. Sas oda tiro služobňikos o Joab, savo mange oda phenda a diňa man godi, so tuke te phenav. ²⁰ Ov oda kerđa vašoda, hoj te čerinel kadi situacija. Ale tu, rajeja miro, sal godaver sar le Devleskro aňjelos a džanes pal savoreste, so pes kerel andre kadi phuv.“

O Joab anel pale le Absolon

²¹ Paľis o David phenda le Joaboske: „Mištes, me kerava oda, so kames. Dža a an pale le Absolon.“

²² Akor o Joab peľa anglo David a bandolas le mujeha dži pre phuv a paľikerelas leske. Phenda: „Adadžives sprindžardom, hoj arakhlom miloš andre tire jakha, rajeja miro the kralina, bo kerďal oda, so kamlom.“ ²³ Paľis o Joab geľa andro Gešur a anda le Absolon pale andro Jeruzalem. ²⁴ O kralis phenda le Joaboske: „Mi džal andre peskro kher, no pro jakha pes mange te na sikavel.“ Avke o Absolon geľa andre peskro kher, ale le kralis na dikhľa.

O Absolon pale dikhel le kralis

²⁵ Andre calo Izrael le Absolon lašarenas, bo na sas űniko ajso šukar sar ov. Le šerestar dži o pindre pre leste na sas čiba. ²⁶ Leskre bala sas igen bare a strihinelas len jekhvar andro berš, sar sas igen phare. Sar len važinelas, sas len vaj duj kili. ²⁷ Le Absolon sas trin muršora the jekh čhajori a lakro nav sas Tamar. Oj sas igen šukar džuvli.

²⁸ O Absolon bešelas andro Jeruzalem imar duj berš, ale le David mek na dikhľa. ²⁹ Paľis diňa te vičinel le Joab, hoj te avel ke leste, bo kamľa les te bičhavel ko David, ale o Joab na kamelas te džal ke leste. O Absolon bičađa pal leste dujtovar, ale aňi akor na geľa. ³⁰ Paľis o Absolon phenda peskre sluhenge: „Dikhen, le Joaboskri maľa hiňi pašes paš miri a hin les ode jačmeňis. Džan a podlabaren la!“ Avke o sluhi gele a podlabarde odi maľa.

³¹ Paľis o Joab avľa andro kher le Absolonoskro a phenda leske: „Soske mange tire sluhi podlabarde e maľa?“

³² O Absolon leske odphenda: „Dikh! Bičaďdom pal tu, hoj te aves ke mande, bo kamlom tut te bičhavel ko kralis, hoj leske te phenes: ‚Soske avlom andral o Gešur? Se feder mange uľahas, te ačhilomas ode.‘ Ale akana kamav te džal anglo David a te vareso kerďom nalačo, mi murdarel man.“

³³ Palis o Joab gela ko David a phenda leske savoro. Avke o David vičinda ke peste le Absolon a o Absolon avla ko David. Sar avla, bandila anglal o kralis le mujeha dži pre phuv a o kralis čumidla le Absolon.

15

O Absolon pes vzburlnel pro kralis

¹ Palis peske o Absolon stradla verdan, grajen the penda (50) muršen, save denašenas anglal leste. ² O Absolon sig tovara ačelas pro drom paš e brana, sar pes džal andro foros. Ode lelas pre sera dojekhe muršes, ko avelas varesava vecaha ko kralis, hoj les te šunel avri, a phučelas lestar: „Khatar sal?“ Sar leske oda murš phenelas: „Me som andral jekh izraeliko kmeños,“ ³ o Absolon leske phenelas: „Dikh, tu vakeres mištes a čačipen, ale nane niko paš o kralis, hoj tut te šunel avri. ⁴ Ale te man ačhadehas sudcaske andre kadi phuv, dojekheske pomožindomas ola vecaha, savaha avlahas ke ma pro sudos, hoj te dochudel peskro čačipen.“

⁵ Sar vareko avelas ko Absolon a kamelas anglal leste te bandol, ov les obchudelas a čumidelas. ⁶ Avke kerelas o Absolon savore Izraelitenca, save avenas ko kralis, hoj ov te rozsudzinel lengro pravos. Aleha len počoral dochudelas pre peskri sera a sas le Izraelitenge buter pre dzeka sar o kralis David.

⁷ Palis pal o štar berš phenda o Absolon le kraliske le Davidoske: „Domuk mange te džal andro Hebron, hoj te dolikerav e vera, so ilom le RAJESKE. ⁸ Sar bešavas andro Gešur andro Aram, phendom le RAJESKE: „Te man aneha pale andro Jeruzalem, džava tut te lašarel andro Hebron.“

⁹ „Dža andro smirom!“ phenda leske o David. Avke o Absolon gela andro Hebron.

¹⁰ Palis o Absolon bičhada počoral peskre muršen andre savore kmeňi le Izraeloskre, hoj te phenen: „Sar šunena o hangos la trubakro, akor zvičinen: „O Absolon ačhila kraliske andro Hebron!“ ¹¹ Le Absolonoha gele andral o Jeruzalem duj šel (200) murša, save sas vičimen a na džanenas nisostar, so kamel te kerel. ¹² Sar anelas o Absolon o obeti, bičhada vaš o Davidoskro radcas Achitofel andral o foros Gilo. Vašoda o murša, save pes dovakerde pro David, kerenas furt bareder vzbura a mek buter manuša pes pridenas ko Absolon.

O David denašel andral o Jeruzalem

¹³ Androda ko David avla o sluhas a phenda: „O murša andral o Izrael hine pre le Absolonoskri sera!“

¹⁴ Palis o David phenda savore peskre služobňikenge, save sas leha andro Jeruzalem: „Aven! Denašas het, bo te na denašaha, na zachraňinaha pes le Absolonostar. Sigo džas het, hoj te na dochudel amen! Bo anela pre amende e bibach a murdarela dojekhes andro foros.“

¹⁵ „He, mištes, raja amaro the kralina!“ phende o služobňika le Davidoske. „Amen keraha savoro, so tu pheneha.“

¹⁶ Palis o David odarik odgela savore peskre manušenca the la famelijaha. Mukla ode ča peskre deše romňijen-služobňičken, hoj pes te starinen pal o palacis. ¹⁷ O David the savore leskre murša odgele andral o foros a zaachile paš o posledno kher. ¹⁸ Savore leskre uradňika, savore Kerefana, Pilefana the šov šel (600) murša, save avle ke leste andral o Gat, predžanas pašal o David.

¹⁹ Akor phenda o David le Itajoske, savo sas andral o Gat: „Soske aves the tu amenca? Dža pale a ač paš o kralis Absolon. Se tu sal cudzincos, saves tradle avri andral peskri phuv. ²⁰ Se mekča idž avlal. Sar tutar šaj kamav, hoj te aves manca, te mek aňi me korkoro na džanav, kaj džav? Dža pale a le tuha tire phralen. Mi presikavel tuke o RAJ o verno kamiben the e vernost.“

²¹ Ale o Itaj odpheđa: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar džives tu, rajeja miro the kralina, me džava všadzik tuha, či pro meriben či pro dživipen.“

²² O David leske odpheđa: „Mištes, av amenca!“ Avke o Itaj džalal jekhetane le Davidoha savore peskre muršenca the čala famelijaha. ²³ Savore manuša andral odi phuv chudle igen te rovel, sar odarik predžanas. Avke o David pregela prekal o paňi Kidron a savore manuša džanas leha pre oda drom, sar pes džal pre puša.

²⁴ Jekhetane lenca džalal o rašaj Cadok the savore Leviti, save lidžanas e archa le Devleskra zmluvakri. Sar la thode tele, o Ebjatar obetinelas o obeti, medik savore manuša na gele avri andral o foros.

²⁵ Palis o David phenda le Cadokoske: „Lidža e archa le Devleskri pale andro foros, bo te man dela o RAJ miloš, anela man pale a dela mange la pale te dikhel a the oda

than, kaj ela. ²⁶ Ale te phenela: „Na sal mange pre dzeka,‘ akor mi kerel manca avke, sar ov kamel.“

²⁷ O David phenda le rašaske le Cadokoske: „Dikh, le tuha tire čhas le Achimaac the le Ebjataroskre čhas le Jonatan a dža pale andro foros andro smirom. ²⁸ Me užarava pre oda than, khatar pes predžal prekal o Jordan, medik mange na dena vareso te džanel.“ ²⁹ Avke o Cadok the o Ebjatar ligende e archa le Devleskri pale andro Jeruzalem a ačhile ode.

³⁰ Palis o David džalas pindrango upre pro Olivovo verchos, le dromeha rovelas a o šero peske zaučharda andre. A the savore manuša, so leha sas, peske zaučharde andre o šere a rovenas. ³¹ Vareko le Davidoske phenda: „O Achitofel hino tiš maškar o vzburenci, save hine le Absolonoha.“ Vašoda o David pes mangelas: „Mangav tut, RAJEJA miro, visar le Achitofeloskri rada pro diliņipen.“

³² Sar o David dogela dži upre pro verchos, kaj pes lašarelas le Devles, avelas paš leste o Arkijcos o Chušaj le čingerde plaštoha the le prachoha pro šero. ³³ O David leske phenda: „Te aveha manca, aveha mange ča pro pharipen. ³⁴ Ale dža pale andro foros a phen le Absolonoske: ‚Ó, kralina, som tiro služobňnikos. Avke sar angloda služinavas tire dadeske, avke akana kamav te služinel tuke,‘ a kavke šaj visares le Achitofeloskri rada. ³⁵ Ena tuha ode duj rašaja, o Cadok the o Ebjatar. Savoro, so tut dodžaneha andro palacis, phen lenge, ³⁶ bo ode hine the lengre čhave, o Achimaac the o Jonatan. Lenca mange dena te džanel savoro, so tumen ode dodžanena.“

³⁷ Avke le Davidoskro prijatelís o Chušaj avla pale andro Jeruzalem ipen akor, sar o Absolon avelas andro foros.

16

O David the o Ciba

¹ Sar džalas o David dureder pal o verchos, avelas anglal leste le Mefibošetoskro slugas o Ciba duje somarenca. Sas pre lende duj šel (200) mare, šel (100) konarica hrozni, šel kotora švižo ovocje the jekh gono mol.

² O David phučla le Cibastar: „So kames oleha te kerel?“

Ov odphenda: „Kala somara hine prekal tiri famelija, hoj upre te džan, a o maro the o ovocje hine pro chaben le služobňnikenge. E mol hiņi, hoj te pijen, sar na birinena pre puša.“

³ O David lestar phučla: „Kaj hino o Mefibošet, tire rajeskro le Sauloskro vnukos?“

O Ciba odphenda: „Ačhila andro Jeruzalem, bo peske gondolinel, hoj leske adadžives o Izraeliti dena pale o krališagos leskre papuskro le Sauloskro.“

⁴ O David le Cibaske odphenda: „Savoro, so hin le Mefibošetoskro, ačhela tuke.“

„Bandúvav anglal tu!“ phenda o Ciba. „Ča mi arakhav e miloš anglal tu, raja miro the kralina.“

O David the o Šimej

⁵ Sar o David sas pašeder paš o gav Bachurim, ipen akor odarik džalas avri o Šimej, o čhavo le Geraskro andral le Sauloskri famelija. Le dromeha furt košelas. ⁶ Čhivkerelas o bara andro David the andre savore leskre služobňnika, kajte paš o David sas pal e čači the balogňi sera savore manuša the o slugada. ⁷ Košelas les kavke: „Našlúv, našlúv! Vrahona! Lotrona! ⁸ Ilal tuke le Sauloskro krališagos a akana tut o RAJ marel, bo murdardal but dženen andral leskri famelija. O RAJ diňa o krališagos tire čhaske le Absolonoske. Avel pre tu e bibach, vrahona!“

⁹ O Abišaj, o čhavo la Cerujakro, phenda le Davidoske: „Rajeja miro, soske domukes kale murdale rikoneske, hoj tut kavke te košel? Muk man te džal paš leste a te odčhinel leske o šero!“

¹⁰ Ale o David phenda: „Čhavale la Cerujakre, so tumen hin andre oda? Bo te o RAJ leske phenda, hoj man te košel, akor ko leske šaj phenel: ‚Soske ada keres?‘ “

¹¹ Palis o David phenda le Abišajoske the savore peskre služobňnikenge: „Se miro čhavo, savo hino mandar, man kamel te murdarel a so mek buter kada Benjaminčanos? Muken les, mi košel man, bo o RAJ leske oda phenda. ¹² Ko džanel, či o RAJ na dikhela miro pharipen a na visarela mange pale le lačhipnaha vaš leskro adadživeseskro košiben.“

¹³ O David peskre muršenca džalas dureder le dromeha. O Šimej džalas pašes pašal leste pal o verchengro brehos, le dromeha les košelas a čhivkerelas andre leste o bara the o prachos. ¹⁴ O David the o murša, save leha džanas, doavle strapimen paš o Jordan a ode peske odpočovinde.

O Chušaj vakerel le Absolonoha andro Jeruzalem

¹⁵ O Absolon le Achitofeloha the savore Izraelitena avla andro Jeruzalem. ¹⁶ Sar avla ko Absolon o Arkijcos o Chušaj, le Davidoskro prijatelj, phenda leske: „Mi dživel o kralis! Mi dživel o kralis!“

¹⁷ O Absolon phučla le Chušajostar: „Kada hin tiro kamiben, so sikaves tire prijateliske le Davidoske? Soske leha na gefal?“

¹⁸ O Chušaj odphenda le Absolonoske: „Na! Me kamav te ačhel oleha, kas peske kidña avri o RAJ, kala manuša the savore Izraeliti! ¹⁹ Se pro koñec kaske služinava? Či na leskre čhaske? Avke sar služinavas tire dadeske, služinava the tuke.“

O Absolon pašol le Davidoskre romñijenca

²⁰ Paľis o Absolon phučla le Achitofelostar: „Phen, so amenge kempel te kerel?“

²¹ O Achitofel odphenda. „Dža ke tire dadeskre romñija-služobnički, saven mukla, hoj te stražinen leskro palacis, a pašlův lenca. Paľis pes savore murša pes zrodnašena. Paľis o kralis ela korkoro a me les murdarava. ³ Avke anava pale savore manušen ke tute, bo te merela oda murš, saves tu rodes, savore manuša avena pale andro smirom.“ ⁴ Oda vakeriben sas pre dzeka le Absolonoske the savore izraelike vodcenge.

²³ Andre oda časos pes elas e rada le Achitofeloskri sar le Devleskro lav. Kavke peske lenas o David the o Absolon e rada le Achitofeloskri, so len delas.

17

O Chušaj čerinel le Achitofeloskri rada

¹ Paľis o Achitofel phenda le Absolonoske: „Domuk, hoj mange te kidav avri 12 000 muršen a mek adi rat lenca te džav pal o David. ² Džava pre leste akana, medik na birinel a hino bi e zor. Daravava les a savore leskre murša pes zrodnašena. Paľis o kralis ela korkoro a me les murdarava. ³ Avke anava pale savore manušen ke tute, bo te merela oda murš, saves tu rodes, savore manuša avena pale andro smirom.“ ⁴ Oda vakeriben sas pre dzeka le Absolonoske the savore izraelike vodcenge.

⁵ Ale o Absolon phenda: „Vičin kade mek le Chušaj le Arkijcos, hoj te šunas, so phenel ov.“ ⁶ Sar avla o Chušaj, o Absolon leske phenda: „O Achitofel phenda, so amenge kempel te kerel. So pre oda tu phenes? Šaj keras oda, so ov phenel? Te na, ta phen tu!“

⁷ O Chušaj odphenda le Absolonoske: „Odi rada, so akana diña o Achitofel, nane lači. ⁸ Se prindžares tire dades the leskre muršen. On hine zorale murša a ke oda chofamen sar e medvedica, savake ile lakre ciknen. Tiro dad hino sikado pro mariben a na ačhel rači te sovel paš peskre murša. ⁹ Akana imar hino garudo andre varesavi chev abo pre aver than. A te vareko tire muršendar muľahas takoj, soča pes chudñahas o mariben, rozligendahas pes oda hiros, hoj le Absolonoskre murša prehrajinde. ¹⁰ Akor the oda nekozoraleder murš, savo sas zoralo sar o ľevos, našavela e odvaha, bo calo Izrael džanel, hoj tiro dad o David hino maribnaskro murš a leskre murša hine zorale. ¹¹ Vašoda phenav tuke, zvičin ke peste calo Izrael le Danostar dži paš e Beer-Šeba. On ena ajci sar e poši pro moroskro brehos a tu len lidžaha andro mariben. ¹² Paľis džaha pal leste. Sar les arakhaha ode, kaj ela, mukaha pes pre leste avke, sar perel e rosa pre phuv a na ačhela te dživel ov, aňi űiko leskre muršendar. ¹³ Te pes garudahas andre varesavo foros, calo Izrael andahas o lani. Odcirdñamas o foros andro paňi a na ačhilahas pal leste aňi cikno baroro.“

¹⁴ Akor o Absolon the savore izraelika murša phende: „Feder hin e rada le Chušajoskri sar le Achitofeloskri.“ Bo o RAJ kamla, hoj pes te na kerel pal e lači rada le Achitofeloskri, hoj te anel e bibach pro Absolon.

O David pal o Jordan

¹⁵ O Chušaj phenda le rašajenge le Cadokoske the le Ebjataroske, savi rada delas o Achitofel le Absolon the le vodcen a so lenge paľis ov phenda, hoj te keren. ¹⁶ Phenda lenge: „Akana bičhaven sigo varekas kada te phenel le Davidoske a phenen leske: „Ma zľiker tut adi rat pre pušťa paš o Jordan, ale sigo predža prekal o paňi, hoj te na meres tu aňi o murša, so hine tuha.““

¹⁷ O Jonatan the o Achimaac užarenas paš o En-Rogel, bo našti gele andro Jeruzalem, hoj len űiko te na dikhel. Varesavi služka lenge majinda te phenel, so pes kerel, a on paľis majinde oda te phenel le Davidoske. ¹⁸ Ale varesavo čavoro len dikhľa a phenda avri le Absolonoske. Vašoda on sidarenas odarik het andro Bachurim ke varesavo murš. Ole muršes sas pre dvora chaňig a on gele andre. ¹⁹ Leskri romňi ily e lepeda, nacirdña la upral e chaňig a rozčida upre o zrnos, hoj te na dičhol e chaňig.

²⁰ Sar avle le Absolonoskre murša ke džuvli andro kher, phučle latar: „Kaj hine o Achimaac the o Jonatan?“

„Odgele adarik a pregele o pañi,“ odphenda lenge.

Akor on len chudle te rodel, ale sar len naši arakhenas, gele pale andro Jeruzalem.

²¹ Sar odarik gele het, o Achimaac the o Jonatan avle avri andral e čaňig a gele te phenel le Davidoske, so o Achitofel vakerelas le Absolonoske, hoj te kerel, a phende: „Ušti a predža sigo prekal o pañi!“ ²² Avke o David le savore leskre manuša uštile a pregele prekal o Jordan. Dži tosara, medik na chudña te vidñisalol, pregeľa dojekh lendar prekal o pañi.

²³ Sar o Achitofel dikhľa, hoj pes na ačhila avke, sar ov radzinelas, thođa pro somaris o sedlos, bešla pre leste a geľa khere andre peskro foros. Diňa peske andro kher savoro andro poradkos a palis pes figindä. Avke muľa a parunde les andre leskre dadeskro hrobos.

²⁴ O David doavľa andro Machanajim. A o Absolon pregeľa prekal o Jordan peskre muršenca andral o Izrael. ²⁵ O Absolon ačhađa le Amasa pre le Joaboskro than veliteľiske upral o slugađa. Leskro dad sas o Izmaelitas o Jitrah a e daj e Abigajil, le Nachašiskri čhaj. Oj sas pheň la Cerujakri, le Joaboskra dakri. ²⁶ O Absolon the o Izraeliti peske kerde taboris andre phuv Gilead.

²⁷ Sar o David avľa andro Machanajim, avle ke leste o Šobi, o Machir the o Barzilaj. O Šobi sas le Nachašiskro čhavo andral o amoňiko foros Raba, o Machir sas le Amieloskro čhavo andral o Lo-Debar a o Barzilaj sas Gileadčanos andral o Rogelim. ²⁸ Ande le Davidoske the leskre manušenge o veci pro soviben the pira, čare, pšeňica, jačmeňis, peko zrnos, aro, fizolos, šošovica, ²⁹ medos, čhil, bakrano ciral the gurumňakro ciral, hoj len te avel, so te chal, bo džanenas, hoj o David the leskre murša imar na birinen, bo sas bokhale the smedna pre pušťa.

18

Le Absolonoskre murša prehrajinan

¹ O David diňa te zvičinel le muršen, save sas leha, a rozdelindä len andro partiji po ezeros (1 000) the šel (100) slugađa a ačhađa upral lende veliteľen. ² Avke len bičhađa andro trin partiji le Joaboha, le Joaboskre phraleha le Abišajoha the le Itajoha andral o Gat. Dojekh lendar lidžalas peskra partija. Palis phenda o David le muršenge: „Kamav the me te džal tumena.“

³ „Našti aves,“ phende o murša. „Bo te lendar mušinaha te denašel, na džala lenge pal amende, kajte jepaš džene amendar merena. Ale tu sal vzacneder sar ezeros (1 000) amendar! Ela feder, te amenge pomožineha andral o foros.“

⁴ „Kerava avke, sar phenen,“ phenda o David. Palis ačhelas paš e brana a savore murša odarik džanas het andro partiji po šel (100) the po ezeros (1 000) džene. ⁵ O kralis phenda le Joaboske, Abišajoske the le Itajoske: „Ča angle ma aven jileskre ko terno murš ko Absolon.“ Savore manuša šunde, sar o kralis oda prikazinel savore veliteľenge pal o Absolon.

⁶ Avke o murša gele pre maľa pro Izraeliti a o mariben pes chudña andro Efrajimiko veš. ⁷ Le Davidoskre murša zvitazinde upral o Izraeliti a mule lendar oda džives igen but manuša – 22 000 murša. ⁸ O mariben pes rozgeľa pal caľi phuv. Andre oda džives o veš murdarđa buter dženen sar e šabla.

Le Absolonoskro meriben

⁹ O Absolon džalas pre mulica a jekhwareste pes arakhľa anglo murša le Davidoskre. Sar leskri mulica predžalas tel o bare duboskre konara, o Absolon pes zachudña le šereha andro konara a ačhila te figinel andro luftos a e mulica telal leste denašla het. ¹⁰ Vareko oda dikhľa a geľa te phenel le Joaboske: „Dikhľom le Absolon te figinel pro dubos!“

¹¹ O Joab phenda ole muršeske, savo leske avľa oda te phenel: „Te les dikhľal, soske les ode takoj na murdarďal? Diňomas tut deš rupune the jekh sirimos!“

¹² Ov odphenda le Joaboske: „Kajte man diňalas ezeros (1 000) rupune, na thođomas o vast pre le kraliskro čhavo. Bo amen savore šundam, sar o David phenda tuke, le Abišajoske the le Itajoske, hoj te chraňinen le terne muršes le Absolon. ¹³ Te les murdarđomas, o kralis pes pal oda the avke dodžanľahas a tu vaš ma na ačhilalas.“

¹⁴ „Na zľikerava man kade tuha!“ phenda o Joab. Avke ıla o trin kopiji a demađa len andro jilo le Absolonoske, savo mek dživelas a figinelas pro dubos. ¹⁵ Palis o deš terne zbrojnoša le Joaboskre, pes rozáčhade pašal o Absolon, domarde les a murdarde.

¹⁶ O Joab zatrubinda pro rohos a o murša imar na džanas pal o Izraeliti, bo ov len zaačhađa. ¹⁷ Ile le Absolon, čhide les andre bari chev andro veš a začhide les but barenca. Savore manuša andral o Izrael pes rozdenaše, sako andre peskro stanos.

¹⁸ Medik dživelas o Absolon, diña peske te ačhavel andre Kraliskri dolina bar pre peskro leperiben. Phenda peske: „Nane man čhavo, savo leperela miro nav.“ Vašoda diña ole bareske nav pal peste. Dži adadžives pes vičinel Le Absolonoskro bar pro leperiben.

¹⁹ Palis o Achimaac, o čhavo le Cadokoskro, phenda le Joaboske: „Muk man, hoj te džav ko David, hoj leske te phenav oda lačo hiros, hoj o RAJ les zachrañinda leskre ñeprijateljstar.“

²⁰ „Na,“ odphenda leske o Joab, „bo adadžives na ulalas o poslos, so anel o radišagoskro hiros, bo muľa leske o čhavo. Šaj oda keres pre aver džives.“

²¹ Palis phenda peskre sluhaskle le Kušijcoske: „Dža a phen le kraliske, so dikhľal.“ Oda murš anglal leste bandiľa a chudňa te denašel.

²² Ale o Achimaac pale phenda le Joaboske: „Mange hin savoro jekh. Ča muk man, hoj te denašav pal oda Kušijcos.“

„Soske oda kames te kerel, čhavo miro?“ phučľa lestar o Joab. „Na ela tut olestar ñisavo počiñiben.“

²³ „Mí ačhel pes, so ča kamel,“ phenda o Achimaac, „ale me džav!“

„Akor dža!“ phenda leske o Joab. Avke o Achimaac denašelas pal o rovno drom a dochudňa le Kušijcos.

²⁴ O David bešelas maškar e andruñi the avruñi foroskri brana. A o stražňikos geľa upre pre strecha la branakri pro muros, a sar pes rozdikhľa, dikhľa jekhe muršes te denašel. ²⁵ O stražňikos vičinda pro kralis a phenda leske oda.

Akor o kralis o David phenda: „Te hino korkoro, anel lačo hiros.“ Sar oda murš sas pašeder, ²⁶ o stražňikos dikhľa mek jekhe muršes te denašel a vičinda pro vratňikos: „Hin ode mek jekh murš, savo denašel!“

O David phenda: „The ov anel lačo hiros!“

²⁷ O stražňikos phenda: „Dičhol pes mange, hoj oda ešebno murš denašel avke sar o Achimaac, le Cadokoskro čhavo.“

„Ov hino lačo manuš,“ phenda o David. „Avel kade lače hiroha.“

²⁸ Androda o Achimaac phenda le Davidoske: „Smirom tuke!“ Avke bandiľa le mujeha dži pre phuv a phenda: „Chvala le RAJESKE, tire Devleske! Ov tuke diña le ñeprijateľen, save hazdle o vasta pre tute, pre miro raj the kralis.“

²⁹ „Mištes hin le Absolonoske?“ phučľa lestar o David.

O Achimaac odphenda: „Dikhľom ča baro zmetkos, sar o Joab bičhađa tire služobňikos the tire sluhas, ale na džanav, pal soste džal.“

³⁰ „Dža pre sere a ačh kade!“ phenda o David. Avke ov geľa a ačhelas ode.

³¹ Jekhvareste avľa o Kušijcos a phenda: „Mí šunel miro raj the kralis lačo hiros! O RAJ tut adadžives cirdňa avri andral e zor savorendar, save pes hazdle upre pre tute.“

³² O David lestar phučľa: „Sar hin le terne muršeske le Absolonoske?“

Ov odphenda: „Kada, so pes ačhiľa tire čhaske, rajeja the kralina miro, pes mi ačhel tire ñeprijateljenge the savoreng, ko pes hazdle upre pre tute!“

19

O Joab dovakerel le Davidoske

¹ Oda hiros le David igen zaiľa, geľa andre upruno kher, so sas upral e brana, a rovelas. Le dromeħa rovibnaha vakerelas: „Čhavo miro, Absolon! Čhavo miro! Čhavo miro, Absolon! Šaj mulom me, a na tu, Absolon, čhavo miro, čhavo miro!“ ² Le Joaboske phende, hoj o kralis hino smutno a rovel pal o Absolon. ³ Andre oda džives pes o vífazstvo čerinda pro smutkos savore slugadenge, bo o slugada pes dodžanle, hoj le kraliske hin igen pharo pal peskro čhavo. ⁴ Akor o slugađa počoral avenas pale andro foros Machanajim, avke sar keren o slugada, save pes ladžan olestar, hoj denašen le maribnastar. ⁵ O kralis peske zaučharďa o muj a chudňa zorales te rovel: „Čhavo miro, Absolon! Absolon, čhavo miro, čhavo miro!“

⁶ Akor o Joab geľa ko David a phenda: „Adadžives kerďal ladž savore tire služobňikenge, save adadžives zachrañinde o dživipen tuke, tire čhavenge, romñijenge, čhajenge the romñijenge-služobňikenge. ⁷ Se tu kames olen, ko pre tu džan, a džas pre ola, ko tut kamen. Adadžives dikhľam, hoj tuke na džal pal o uradňika a aňi pal o služobňika. Dikhav, hoj tuke ulahas feder, te o Absolon ačhiľahas te dživel a amen savore ulamas adadžives mule. ⁸ Vašoda ušťi! Av avri a podhazde upre tire

služobniken. Bo lav vera pro RAJ, te na aveha avri, dži rači niko lendar na ačhela tuha. Oda ela prekal tu mek goreder sar savoro, so pes tuke terñipnastar dži adadžives ačhila.“

⁹ Avke o kralis uštila a bešla peske paš e brana. Sar phende savore slugadenge, hoj o kralis bešel paš e brana, avle angle leste savore.

Ale o Izraeliti pes rozdenašle, sako andre peskro stanos.

E Judsko the o Izrael kamen pale le David

¹⁰ Savore kmeñi andral o Izrael pes vesekeদিনenas maškar peste a phenenas: „O kralis amen cirdña avri andral e zor amare ñeprijatelendar, andral e zor le Filištincendar. Ale akana mušinda te denašel andral kadi phuv le Absolonostar. ¹¹ Ale o Absolon, saves pomazindam amare kraliske, muła andro mariben. Soske mek užaren? So na keren varezo, hoj te avel pale o kralis?“

¹² O kralis o David diña te phenel le rašajenge le Cadokoske the le Ebjataroske: „Phenen le vodcenge andre Judsko: ‚Soske tumen te aven posledna paš oda, sar anena le kralis pale khere? Se o kralis pes dodžanla, so vakerenas o manuša andro Izrael. ¹³ Tumen san mire phrala, sam jekh rat. Soske tumen te aven posledna paš oda, sar anena le kralis pale khere?‘ ¹⁴ Le Amasoske phenena: ‚Se amen sam phrala, jekh rat. Mi marel man zorales o Del, te tu na ačheha akanastar veliteliske upral mire slugada vaš o Joab.‘“

¹⁵ Aleha sas savore manušenge andral e Judsko pre dzeka. On dine the phenel le kraliske: „Av pale, tu the savore tire služobnika.“

O David džal pale andro Jeruzalem

¹⁶ Sar o David džalas pale khere, doavla paš o Jordan. O manuša andral e Judsko imar avle andro Gilgal, hoj pes leha te zdžan a te prefigenen les prekal o pañi. ¹⁷ Andre oda časos sidarelas the o Benjaminčanos o Šimej, le Geraskro čhavo andral o Bachurim, a gela le muršenca andral e Judsko anglo kralis David. ¹⁸ Avle leha ezeros (1 000) murša andral o Benjamin. Avla the o Ciba, savo sas služobnikos le Sauloskra famelijake, a leha leskre dešupandž (15) čhave the biš (20) sluhi. On sas sigeder paš o pañi Jordan sar o David. ¹⁹ Pregele prekal o pañi, hoj te prelidžan leskra famelija, a kerde savoro, so o David kamelas.

O David presikavel o jileskeriben le Šimejoske

Sar o David kamla te predžal prekal o Jordan, peľa angle leste le Geraskro čhavo o Šimej ²⁰ a phenda leske: „Rajeja miro! Mangav tut, bister pre oda nalačhipen, so tuke kerdom oda džives, sar džahas het andral o Jeruzalem. Ma liker oda andre tiro jilo. ²¹ Se me, tiro služobnikos, džanav, hoj kerdom binos. Ale adadžives avav ešebno anglat tu la Jozefoskra famelijatar, rajeja miro the kralina.“

²² Androda o Abišaj, la Cerujakro čhavo, phenda: „Či na majinel o Šimej te merel vaš oda, hoj košelas le RAJESKRE pomazimen kralis?“

²³ Ale o David phenda: „So te kerel tumenca, čhave la Cerujakre, hoj adadžives ačhen mange pre oda, so kamav te kerel? Adadžives majinel te el vareko murdardo andro Izrael? Či so, me na džanav, hoj som adadžives kralis upral o Izrael?“ ²⁴ Palis phenda le Šimejoske: „Na mereha!“ A kada leske phenda o David la veraha.

O David presikavel o jileskeriben le Mefibošetoske

²⁵ The le Saulosko čhavo o Mefibošet avla anglo David. Akorestar, sar o David gela het, ov peske na thovelas (na morelas) o pindre, añi na rajbinelas pal peste o gada a na strihinelas e brada dži akor, medik na avla pale o David. ²⁶ Sar avla andral o Jeruzalem anglo David, ov leske phenda: „Mefibošet, soske na avlal manca?“

²⁷ Ov odpnda: „Se tu džanes, hoj me na phirav pro pindre. Phendom mire sluhaskes, hoj te thovel o sedlos pro somaris, bo kamlom te džal le kraliha, ale ov man oklaminda.“

²⁸ A ov tuke pre mande namištes vakerelas, rajeja the kralina miro. Ale tu, rajeja miro the kralina, sal sar le Devleskro añjelos. Ker avke, sar tu kames. ²⁹ Se cali miri dadeskri famelija peske tutar na zaslužinel nič, ča te merel. Ale tu domuklal tire služobnikoske te bešel pašal tiro skamind. So mek šaj buter kamav tutar?“

³⁰ O David leske phenda: „Pre soste buter lava? Prikazinav tuke the le Cibaske te rozdelinel peske o mañi.“

³¹ O Mefibošet odpnda le Davidoske: „Mi lel peske kajte savoro, prekal mande hin oda dos, hoj miro raj the kralis avla khere bachtales.“

O David presikavel o jileskeriben le Barzilajoske

³²⁻³³ O Gileadčanos Barzilaj sas andral o gav Rogelim, so hin paš o Machanajim. Ov sas igen phuro, sas leske ochtovardeš (80) berš. Sas barvalo murš, savo dodelas o chaben prekal o kralis, medik sas andro Machanajim. The o Barzilaj avla le kraliha tele dži paš o Jordan, hoj les odarik te prelidžal. ³⁴ O David phenda leske: „Av manca khere andro Jeruzalem a ode man pal tute postarinava.“

³⁵ O Barzilaj leske odpheđa: „Keci berš mek dživava, hoj te džav tuha, kralina, andro Jeruzalem? ³⁶ Adadžives mange hin ochtovardeš (80) berš. Andre nisoste man imar nane radišagos. Imar na džanav, so hin chutno a so na, aňi na došunav o gilavipen le muršengro the le džuvlengro. Soske tuha džava? Se tiro služobňikos tuke ela ča pro pharipen. ³⁷ Džava tuha, kralina, mek sikra pal o Jordan, ale soske tu, kralina, man kames te del ajsi odmena? ³⁸ Domuk mange, hoj man te visarav pale andre miro foros a ode te merav paš o hrobos mire dadeskro the mira dakro. Ale hin kade jekh tiro služobňikos o Kimham, savo dureder džala tuha, rajeja the kralina miro. Ker leske avke, sar tuke hin pre dzeka.“

³⁹ O David phenda: „Akor mi avel manca o Kimham a me leske kerava avke, sar tuke hin pre dzeka. Savoro, so kames, kerava prekal tu.“ ⁴⁰ Palis savore manuša the o David pregele prekal o Jordan. Avke ov čumidla le Barzilaj, požehňinda les a ov pes visarda khere.

O Izrael the e Judsko pes vesekeđinen pal o David

⁴¹ O kralis o David džalas dureder andro Gilgal a o Kimham leha. Le kralis preligende savore manuša andral e Judsko the jepaš Izrael. ⁴² Savore murša andral o Izrael avle ko kralis a phučle lestar: „Soske tut čorde amare phrala andral e Judsko a preligende tut, tira famelija the savore tise muršen prekal o Jordan?“

⁴³ Androda savore murša andral e Judsko phende le muršenge andral o Izrael: „Oda vašoda, bo hino amenge famelija. Soske san cholamen? Odčalam vareso le kralistar, abo diňa amen ov varesave dari?“

⁴⁴ O Izraeliti lenge odpheđe: „Amen hin dešvar buter pro kralis pravos sar tumen. Soske amen dikhlan tele? Se amen ešebna phendam, hoj anaha pale amare kralis!“

Ale o manuša andral e Judsko sas zoraleder andro lava sar o murša andral o Izrael.

20

O Šeba pes vzburinel

¹ Akor sas ode the jekh nalačo murš o Šebas, le Bichriskro čavo, savo sas Benjamínčanos. Ov zatrubinda pro rohos a phenda:

„Amen nane nič jekhetane le Davidoha,
aňi nisavo deđictvos le Izajoskre čaha!
Izraelitale, džan sako andre peskro stanos!“

² Avke savore murša andral o Izrael odege le Davidostar a džanas pal o Šebas. Ale o murša andral e Judsko pes likerenas peskre kralistar le Jordanostar dži paš o Jeruzalem.

³ Sar o David avla andre peskro kher andro Jeruzalem, ila ole deše romňijen-služobňičken, saven mukla, hoj pes te starinen pal o palacis, a thođa len andro kher, kaj len stražinenas. Starinelas pes pal lende, ale na pašolas lenca buter. On sas dži o meriben zaphandle andro kher a dživenas ode sar vdovi.

⁴ Avke o David phenda le Amasoske: „Hin tut trin džives pre oda, hoj te vičines kade le muršen andral e Judsko a av the tu kade!“ ⁵ Palis o Amasa geľa len te vičinel, ale na dolikerđa oda časos, so les diňa o David.

⁶ Akor o David phenda le Abišajoske: „Akana amenge kerela o Šebas goreder sar anglođa o Absolon. Vašoda le mire muršen a dža pal leste, hoj peske te na arakhel bare fori zorale murenca a te na denašel amenge.“

O Joab murdarel le Amasa

⁷ Le Joaboskre murša, o Keretfana, o Pilefana the savore zorale murša gele avri andral o Jeruzalem a džanas pal le Bichriskro čavo Šebas.

⁸ Sar imar sas paš e bari skala paš o Gibeon, o Amasa avelas ke lende. Pro Joab sas urde o slugadika gada le sirimoha a e šabla leste sas priphandli andro sirimos. Sar džalas ko Amasa, peľa leske e šabla avri.

⁹ O Joab phučla le Amasostar: „Sar sal, phrala miro?“ A chudňa les le čače vasteha la bradatar, avke sar te les kamlahas te čumidel. ¹⁰ Ale o Amasa na dikhla, hoj le Joaboste hin andro vast e šabla, a o Joab demađa leske e šabla andro per. Demađa andre leste avke, hoj o goja leske pele avri pro phuv. O Amasa takoj muľa pro than a ov les na mušinda pale te demel.

Avke o Joab the leskro phral o Abišaj džanas dureder pal o Šebas. ¹¹ Palis vareko le Joaboskre terne muršendar ačhila paš o Amasoskro telos a zvičinda: „Ko likerel paš o Joab the paš o David, mi džal pal o Joab!“ ¹² O Amasa pašlolos andro rat pre phuv maškar o drom. Sar jekh le Joaboskre muršendar dikhla, hoj o manuša zaačhen a dikhen pre leste, odcirdna les pre mala a čhida pre leste o plaštos, bo dikhla, hoj dojekh zaačhelas paš leste. ¹³ Sar les ile pal o drom, savore murša dureder džanas le Joaboha pal o Šebas.

E godaver džuvli zachrañinel o foros Abel

¹⁴ O Šebas pregefa prekal savore izraelika kmeñi dži paš o foros Abel-Bet-Maacha. Savore andral e Bichriskri famelija pes zgele a džanas pal leste andro foros. ¹⁵ Sar le Joaboskre murša šunde, hoj o Šebas hino ode, rozačhade pes pašal o foros a džanas pre leste. Vašoda, hoj pes te dochuden andro foros, hordinenas e čik the e poši pašal o avrune muri a kopalinenas telal o muri, hoj te peren tele. ¹⁶ Androda varesavi godaver džuvli andral o foros phenda: „Mištes šunen! Phenen le Joaboske, hoj te avel ke ma, bo kamav leha te vakerel!“ ¹⁷ Sar o Joab geľa ke odi džuvli, oj lestar phučľa: „Tu sal o Joab?“

„He, me som,“ odphenda.

Oj leske phenda: „Šun, so vakerela tiri služobnička.“

„Vaker! Šunav tut,“ odphenda o Joab.

¹⁸ Avke oj phenda: „Varekana pes kavke vakerelas: ‚Te kames tut vareso te dodžanel, dža a dophuč tut andro Abel,‘ a pal oda the ker. ¹⁹ Amen hin savorenca o smirom. Sam pačivale Izraeliti! Soske kamen te zñičinel o foros, so hino sar e daj andro Izrael? Soske kamen te zñičinel le RAJESKRO dēdictvos?“

²⁰ „Na, šoha!“ odphenda o Joab. „Pača mange, me na kamav te zalel añi te zñičinel tumaro foros! ²¹ Nane oda avke. Ale le Bichriskro čhavo o Šebas, savo hino andral o verchi le Efrajimoskre, pes vzburiñda pro kralis David. Den mange les a me džava het andral o foros.“

„Mištes, leskro šero tuke prečhivava prekal o muros,“ phenda e džuvli le Joaboske.

²² Palis odi džuvli prevakerđa peskra godaha ke savore manuša andre oda foros. Avke on le Šebasoske odčhinde o šero a čhide prekal o muros le Joaboske. Akor o Joab zatrubinda pro rohos a savore odgele pašal o foros, sako andre peskro stanos. A o Joab pes visarda pale ko kralis andro Jeruzalem.

Le Davidoskre služobnička

²³ O Joab lidžalas savore slugaden andro Izrael a o Benajah, le Jehojadoskro čhavo, sas velitelis le Kerefanenge the le Pilefanenge. ²⁴ O Adoram lidžalas o buča, andre save ispidenas le manušen te kerel, a o Jošafat, le Achiludoskro čhavo, sas uradnikos. ²⁵ O Šejah sas pisaris a o Cadok the o Ebjatar sas rašaja. ²⁶ The o Iras andral o Jair sas rašaj le Davidoskro.

21

Efta murša meren vaš o Gibeončana

¹ Sar o David kralinelas, sas bokh, so likerelas trin berš pal peste. Akor o David rodelas ko RAJ, soske ada hin, a ov leske odphenda: „O Saul the leskri famelija hine vinnovata vaš o rat le Gibeončanengro.“

² O manuša andral o Gibeon na sas Izraeliti, on sas posledna le Amorejčanendar, savenge o Izraeliti dine lav, hoj len na murdarena. Ale o Saul kerelas savoro pre oda, hoj len te murdarel avri, bo kamla, hoj e phuv te ačhel ča prekal e Judsko the Izrael. Vašoda o David peske diña te vičinel le Gibeončanen a vakerelas lenca. ³ Phučľa lendar: „So prekal tumende te kerav, hoj te aven amenca lačhe, hoj te žehñinen le RAJESKRE manušenje?“

⁴ O Gibeončana phende: „Amenge na džal pal o rup abo pal o somnakaj le Sauloskro the leskra famelijakro, añi pal oda, hoj varekas te murdaras andral o Izrael.“

„So phenena, oda kerava,“ phenda lenge o David.

⁵ Avke phende le kraliske: „O Saul amen kamla te murdarel avri, hoj te na ačhel ñiko amendar andre izraeliko phuv. ⁶ Vašoda de amenge leskre čhavendar efta muršen. Amen len murdaraha anglo RAJ andre Gibe, kaj kralinelas o Saul, savo sas le RAJESKRO avrikidlo.“

„Dava tumenge len,“ phenda o kralis.

⁷ Ale o kralis lenge na diña le Mefibošet, le Jonatanoskre čhas, le Sauloskre vnukos, angle vera, so ile jekh avreske anglal o RAJ o David le Jonatanoha. ⁸ O David iľa le

duje Sauloskre čhaven le Armoni the le Mefibošet. Lengri daj sas e Ricpa, le Ajoskri čhaj. A mek ila the le pandže čhaven le Sauloskra čhatar la Merabatar, save la sas le Adrijeloha, savo sas o čhavo le Barzilajoskro andral e Mechola. ⁹ Diña len andro vasta le Gibeončangenge, save len murdarde pro verchos anglo RAJ. Ode savore efta jekhetane pele a mule andre ešebna dživesa, sar pes skidelas o jačmeñis.

¹⁰ Le Ajoskri čhaj e Ricpa ila o gono a rozphundrađa les anglal peste pre skala akorestar, sar chudña e žatva, dži akor, medik na diña o brišind. Na domukla, hoj o čirikle pre lengre fela te bešen prekal o džives a o dziva dživiri prekal e rat.

¹¹ Sar le Davidoske phende, so kerđa le Ajoskri čhaj e Ricpa, savi sas romñi-služobnička le Sauloskri, ¹² o David geľa te lel le Sauloskre the le Jonatanoskre kokala le manušendar andral o Jabeš-Gilead, save len ile pal o pľacos andral o Bet-Šan, kaj len o Filištinci figinde andre oda džives, sar murdarde le Saul pro verchos Gilboa. ¹³ Odligenda odarik o kokala le Sauloskre the le Jonatanoskre a skidle the o kokala ole efta džženengre, save sas murdarde.

¹⁴ O kokala le Sauloskre the le Jonatanoskre parunde andro hrobos leskre dadeskro, savo pes vičinelas Kiš, andre phuv le Benjamincanengri paš e Cela. Kerde savoro avke, sar lenge phenda o kralis. A palis o Del šunda avri lengro mangipen vaš e phuv.

O maribena le muršenca andral e fajta Rafah

¹⁵ Pale pes chudle o Izraeliti te marel le Filištincena. O David geľa peskre muršenca pro mariben pro Filištinci, ale o David sas strapimen. ¹⁶ Sas ode the o Jišbi-Benob, savo sas le obrendar. Leskri kopija sas phari vaj trin the jepaš kili a pašal leste sas phandli e nevi šablá. Phenda, hoj murdarela le David. ¹⁷ Ale o Abišaj, la Cerujakro čhavo, avla le Davidoske te pomožinel. Ov le Filištincos demađa a murdarđa. Akor o murša ile vera a phende le Davidoske: „Našti aves amenca andro mariben, hoj te na murdares e momeli le Izraeloskri.“

¹⁸ Paloda sas pale o mariben le Filištincena andro Gob. Akor o Sibečaj andral e Chuša murdarđa le Saf, savo sas le obrendar.

¹⁹ Palis andro aver mariben le Filištincena andro Gob o Elchanan, o čhavo le Jaireskro* andral o Betlehem, murdarđa le Golijaš andral o Gat. O kašt leskra kopijakro sas ajsó thulo sar o kašt le strojokro, pre savo pes keren o pochtana.

²⁰ Sar sas pale o mariben andro Gat, sas ode igen učo murš, saves sas bišuštar (24) angušta, bo sas les pro vasta the pro pindre po šov angušta. The ov sas le obrendar. ²¹ Ale sar asalas avri le Izraeliten, murdarđa les o Jonatan, o čhavo le Šimeoskro, le Davidoskre phraleskro.

²² Kala štar murša sas le obrendar andral o Gat a o David the leskre murša len murdarde.

22

Le Davidoskri gili

¹ O lava kala gilakre gilavelas o David pre pačiv le RAJESKE andre oda džives, sar les cirdña avri andral e zor savore leskre ñeprijatelfendar the le Saulostar:

² „O RAJ hino miri skala,

miro zoralo kher the miro zachrancas.

³ Miro Del hin miro zoralo bar, ke savo denašav,

miro šfitos, miro hrados the miri zor, savi man zachrañinel.

Miro zachrancas, tu man zachrañindal le maribnaskre muršendar.

⁴ Vičínav ko RAJ, savo hino hodno te lel e chvala,

a som zachrañimen mire ñeprijatelfendar.

⁵ Začhide man o vlni le meribnaskre,

zaučharde man o zorale paña.

⁶ Phandle man o lani le hroboskre,

obklučinde man o pasci le meribnaskre.

⁷ Sar somas andro pharipen,

vičínavas pro RAJ, pre miro Del.

Andral peskro Chramos šunda miro hangos,

miro vikišagos avla dži andre leskre kana.

⁸ E phuv pes čhalada a razisalila,

* 21:19 21,19 Abo: le Jaare-Oregimoskro

čhalade pes o zakladi le űeboskre,
bo ov sas cholamen.

⁹ O thuv leske džalas andral o nakh,
andral o muj e jag, so savoro zlabarel,
o jagale angara labonas lestar.

¹⁰ Otkerda o űebos a avla tele,
e kali chmara sas tel leskre pindre.

¹¹ Bešla pro cherubos a lecinelas,
sikađa pes pro kridli la balvajakre

¹² a le kalipnaha pes učharda,
le kale chmarendar peske kerda stanos.

¹³ Leskre švetlostar labonas angle leste o jagale angara.

¹⁴ Palis o RAJ hermiűda andral o űebos

a o hangos le Nekbaredere Devleskro šundila.

¹⁵ Livinda peskre šipi a roztradna le űeprijatefen,
bičhada o bleski a denašenas.

¹⁶ O hlbini le moroskre pes sikade,
o zakladi la phuvakre sas odučharde,

bo o RAJ pokarhinda
a phurdla peskre dichoha andral o nakh.

¹⁷ O RAJ upral nacirdna o vast,
chudna man a cirdna man avri andral o bare paňa.

¹⁸ Zachraňinda man le zorale űeprijatelendar, save man našti avri ačhenas,
bo sas zoraleder sar me.

¹⁹ Avle pre mande, sar somas andro pharipen,
ale o RAJ man chraňinelas.

²⁰ Anda man avri pro baro than,
zachraňinda man, bo som leske pre dzeka.

²¹ Vaš miro spravodlišagos man o RAJ diňa odmena,
visarda mange pale vaš o žužipen mire vastengro.

²² Bo likeravas man pal o droma le RAJESKRE
a na odvisardom man mire Devlestar.

²³ Se savore leskre zakoni hine angle mire jakha
a leskre lavendar man na visardom.

²⁴ Somas žužo angle leste
a zlikeravas man le binostar.

²⁵ O RAJ man diňa odmena vaš miro spravodlišagos
the vaš oda, hoj som žužo andre leskre jakha.

²⁶ Ko žužejileskro sal the tu žužejileskro,
ko pačivalo sal the tu pačivalo;

²⁷ ko žužo sal the tu žužo,
ale oles, ko hino previsardo andre peskro jilo, zachudeha tire godaveripnaha.

²⁸ Bo tu zachraňines le pokornen,
a tire jakhenca dikhes pro barikane,
hoj len te pokorines.

²⁹ RAJEJA, tu sal miri momeli;
o RAJ mange švicinel andro kalipen.

³⁰ Tuha šaj džav the pre armada,
mire Devleha prečučava the o muros.

³¹ Le Devleskro drom hino dokonalo,
le RAJESKRO vakeriben hino bi e mel,
ov hin o štitos olenge, ko ke leste denašen.

³² Bo ko hin o Del, te na o RAJ?
Ko hin e Skala, te na amaro Del?

³³ O Del hino miro zoralo hrados
a chraňinel man pre mire droma.

³⁴ Diňa man pindre sar le jeleňis

a ačhađa man pro uče thana.

³⁵ Šikavel mire vasten te marel pes,
del man zor te nacirdel o bronzuno lukos.

³⁶ Diňal man šfitos, so man ochraňinda,
a tiro lačhipen mandar kerđa bares.

³⁷ Kerďal mire pindrege lačo drom, hoj te na perav.

³⁸ Džava pal mire űeprijateľa
a na avava pale, medik len na žničínava.

³⁹ Domarďom len avke, hoj naši uštenas,
pele mange tel o pindre.

⁴⁰ Urdal man andre zor le maribnaskri
a kerďal, hoj mire űeprijateľa anglal mande te bandűon;

⁴¹ Tu keres, hoj mire űeprijateľa te denašen mandar,
a me žničindűom olen, ko man naši avri ačhenas.

⁴² Mangelas, ale űiko len na zachraňinda;
vičinenas pro RAJ, ale ov lenge na odphenda.

⁴³ Rozpučindűom len
sar o prachos pre phuv.
Uštaravas a phiravas pal lende
sar pal e čik pre ulica.

⁴⁴ Zachraňineha man olendar, ko pes pre ma vzburinde,
ačhaveha man šereske upral o narodi.
O manuša, saven na prindžaravas, mange akana služinen.

⁴⁵ O manuša andral aver narodi daratar bandűon anglal ma
a šunen man pre dojekh lav.

⁴⁶ Našade e zor
a daraha aven avri andral peskre zorale thana.

⁴⁷ O RAJ dživel!
Mi džal e chvala mira Skalake!

Av barardo, Devla miro,
Skalo miri, Spasifelina miro!

⁴⁸ Ó, Devla, tu vaš ma zaačhes
a čhives tele le naroden angle mande.

⁴⁹ Tu sal miro zachrancas
a cirdes man avri mire űeprijateľendar.
Tu man hazdes upral ola, ko pre ma džan,
a cirdes man avri andral o vasta le maribnaskre muršengre.

⁵⁰ Vašoda tut, RAJEJA, lašarava maškar o narodi
a gilavava o žalmi pal tiro nav.

⁵¹ Tu des tire kraliske o bare viľazstva;
presikaves o verno kamiben tire pomazimen kraliske,
le Davidoske the leskre čhavenge pro furt.“

23

O posledna lava le Davidoskre

¹ Kala hine o posledne lava, so phenda o David o čhavo le Izajoskro; o lava le muršeskre, saves o Del upre hazďna, savo sas pomazimen le Jakoboskre Devlestar a obľubimen lavutaris andro Izrael, savo sthovelas o gila:

² „O Duchos le RAJESKRO vakereľ prekal ma a leskre lava hine mange pre čhib.

³ O Del le Izraeloskro, e skala le Izraeloskri, mange phenda:

„Oda, ko spravodlivones vladňinel upral o manuša
a oda, ko vladňinel andre sveto dar anglo Del,

⁴ hino sar o švetlos tosara,
sar avel avri o kham bi o chmari;
sar o švetlos pal o brišind, savestar barol e čar.“

⁵ Či nane miri famelija ajsi anglo Del?

Phandľa manca e večno zmluva,

savi pes šoha na prephagela aňi na čerinela.

Ov hino andre savoreste miro zachrancas,
dela man savoro, so lestar kamava.

⁶ Savore bijedevleskre hine sar o trňi, so hine čhide pre sera,
so nňko na chudel andro vast,

⁷ ale ko kamlahas pes lendar te chudel,
mušinel te lel o trast, abo la kopijakro kašt.

Ena zlabarde pre oda than, kaj hine.“

Le Davidoskre zorale murša

⁸ Kala hine o nava le Davidoskre zorale muršengre:

Ešebno sas o Jošeb-Bašebet* andral o Tachemon, savo sas vodcas le Trine muršengro.
Ov la kopijaha murdarda 800 muršen.

⁹ Dujto murš ole Trinendar sas o Eleazar, o čhavo le Dodoskro, o potomkos le Achoachoskro. Ov sas le Davidoha akor, sar le Filištincen, save pes ode zgele, vičinenas pro mariben. Sar o Izraeliti denašenas lendar; ¹⁰ ov geľa ode a marelas le Filištincen. Ajci pes lenca marelas, hoj imar aňi našfi phundravelas o vast, hoj te mukel e šabla. Andre oda džives len o RAJ diňa baro viľazstvo. Paľis pes o manuša visarde pale ko Eleazar ča vašoda, hoj peske te skiden upre o veci pal o mule.

¹¹ Trito murš ole Trinendar sas o Šamah, o čhavo le Ageoskro andral o Harar. Sar pes o Filištinci zgele paš o Lechi pro maľa, kaj sas e šošovica, o manuša lendar denašle het, ¹² ale ov ačhelas maškar e maľa, chraňinelas la a murdarda le Filištincen. Avke o RAJ diňa le Izrael baro viľazstvo.

¹³ Jekhvar, sar pes skidelas o ulipen, trin džene le Tranda (30) zorale muršendar gele ko David andre jaskiňa Adulam. A e filištiničko armada peske kerďa taboris andre le Refajengri dolina. ¹⁴ Akor o David sas andre pevnost pro verchi a o filištinička slugađa sas andro Betlehem. ¹⁵ O David sas igen smedno a phenďa: „Ko man dela te pijel paňi andral e chaňig, so hiňi paš e brana andro Betlehem?“ ¹⁶ Avke pes ola trin džene premarde prekal o taboris le Filištincengro a cirdle o paňi andral e chaňig, so sas paš e brana andro Betlehem, a ande le Davidoske. Ale ov na kamelas oda paňi te pijel a čhorda les avri pre pačiv le RAJESKE ¹⁷ a phenďa: „O RAJ man mi chraňinel, hoj te kerav kajso vareso! Bo oda hin o rat le muršengro, save gele te anel oda paňi, kajte lenge džalal pal o dživipen.“ Avke o David na kamelas oda paňi te pijel.

Kada hin, so kerde ola trin zorale murša.

¹⁸ Le Joaboskro phral o Abišaj, saveske sas daj e Ceruja, sas vodcas le Tranda muršenge. Andre jekh mariben murdarda trin šel (300) muršen la kopijaha a avke leskro nav sas baro maškar ola Tranda. ¹⁹ Paš ola Tranda les sas pačiv a ačhila lengro vodcas, ale the avke na sas ajso sar okla Trin.

²⁰ O Benajah, o čhavo le Jehojadoskro andral o Kabceel, sas zoralo murš, savo kerelas but bare veci. Ov murdarda duje nekzoraleder muršen andral o Moab. Jekhvar, sar delas o jiv, geľa andre chev, kaj sas o levos, a murdarda les. ²¹ Murdarda the jekhe igen bare muršes andral o Egipt. Kajte le Egiptanoste sas andro vast e kopija a le Benajoste sas ča e paca, cirdňa le Egiptanoske avri andral o vast e kopija a murdarda les laha. ²² Kada kerďa o Benajah, o čhavo le Jehojadoskro, a kaleha peske kerďa baro nav, avke sar ola Trin. ²³ Sas les buter pačiv sar ole Tranda, kajte na sas jekh le Trinendar. O David les ačhađa upral peskre stražci.

²⁴ Maškar ola Tranda murša sas the kala:

o Asahel, le Joaboskro phral;
o Elchanan, le Dodoskro čhavo, andral o Betlehem;

²⁵ o Šamah andral o Charod;

o Elikas andral o Charod;

²⁶ o Chelec andral o Palet;

o Iras, le Ikešoskro čhavo, andral e Tekoa;

²⁷ o Abiezer andral o Anatot;

o Mebunaj andral e Chuša;

²⁸ o Calmon le Achoachendar;

o Mahraj andral e Netofa;

²⁹ o Cheleb, le Baanoskro čhavo, andral e Netofa;

o Itaj, le Ribajoskro čhavo, andral e Gibeja;

³⁰ o Benajah andral o Piraton;

o Hidaj andral o Gaašiskre dolini;

- ³¹ o Abi-Albon andral e Araba;
 o Azmavet andral o Bachurim;
³² o Eljachbas andral o Šaalbon;
 le Jašenoskre čhave o Jonatan
³³ the o Šamah andral o Harar;
 o Achijam, le Šararoskro čhavo, andral o Harar;
³⁴ o Elifelet, le Achasabajoskro čhavo, andral e Maacha;
 o Achitofel, le Eliamoskro čhavo, andral o Gilon;
³⁵ o Checraj andral o Karmel;
 o Paaraj andral e Arbi;
³⁶ o Jigal, le Natanoskro čhavo, andral e Coba;
 o Bani andral o Gad;
³⁷ o Celek andral o Amon;
 o Nachraj andral o Beerot, o zbrojnošis le Joaboskro, la Cerujakro čhavo;
³⁸ o Ira andral o Jitri;
 o Gareb andral o Jitri
³⁹ the o Chetitos o Urijaš;

On savore sas jekhetane tranda the ehta (37) murša.

24

O David zgenel le manušen

¹ O RAJ pale cholisalila pro Izraeliti. Kerda pre lende upre le David, hoj te džal te zgenel le manušen andral o Izrael the andral e Judsko.

² O kralis phenda le Joaboske the le veliteľenge upral leskri armada: „Predžan pal savore kmeňi andro Izrael le Danostar dži paš e Beer-Šeba a zgenen le manušen, hoj te džanav, keci hine.“

³ Ale o Joab phenda le kraliske: „Mi kerel lendar o RAJ, tiro Del, šelvar ajci sar hine a tu oda the dikhes pre tire jakha. Ale soske kames oda te kerel, raja miro the kralina?“

⁴ Ale o kralis peske ačhelas pre oda, so phenda le Joaboske the le veliteľenge upral o slugađa. Avke o Joab the o veliteľa odgele le kralistar te zgenel le manušen andro Izrael.

⁵ Pregele prekal o Jordan a chudle le Aroerostar the le forostar, so sas maškar e dolina. Odarik gele prekal e phuv Gad a palis dži paš o foros Jazer. ⁶ Palis avle andre phuv Gilead the andro foros Kadeš, andre le Chetitanengri phuv, a odarik gele andro Dan a palis andro phuva pašal o foros Sidon. ⁷ Palis gele ko ohradzimen foros Tir the ke savore Chivijengre the Kanaančanengre fori. Odarik gele andre Beer-Šeba, andre judsko pušta Negev.

⁸ Avke phirenas pal cali phuv a pal o eňa (9) čhon the biš (20) džives avle pale andro Jeruzalem. ⁹ O Joab avla a phenda le Davidoske: „Andro Izrael hin 800 000 murša, a andre Judsko hin 500 000 murša, save pes džanen te marel.“

¹⁰ Paloda, sar zgende le manušen, o David pes šunelas vinnovato a phenda le RAJESKE: „Kerdom igen baro binos angle tu. Akana tut mangav, RAJEJA, odmuk mange kada binos, bo na kerdom oda godaha!“

¹¹ Sar o David tosara ušfila, o RAJ phenda le Davidoskre prorokoske le Gadoske, ¹² hoj te phenel le Davidoske: „Kada phenel o RAJ: ‚Dav tut te kidel peske avri trine vecendar a me kerava oda, so tuke kideha avri.‘“

¹³ Avke o Gad avla ko David a phenda: „Kames, hoj te avel andre tiri phuv ehta berš bokh? Abo kames trin čhon te denašel tire neprijateljendar, save tut prenasledinena? Abo kames, hoj te avel andre tiri phuv trin džives o meribnaskro nasvaliben? Akana tut rozzondolin a phen mange, so te phenel oleske, ko man ke tu bičhađa.“

¹⁴ O David phenda le Gadoske: „Som andro baro pharipen! Radeder kamav, hoj man te marel o RAJ, bo ov hino igen milostivo, sar hoj man te maren o manuša.“ ¹⁵ Vašoda o RAJ domukla pro Izrael o meribnaskro nasvaliben ole tosarastar dži oda časos, so sas pre oda dino. Avke andre cali phuv Izrael le Danostar dži paš e Beer-Šeba mule 70 000 manuša. ¹⁶ Sar o aňjelos imar nacirdňa peskro vast, hoj te dukhavel o Jeruzalem, le RAJESKE sas pharo vaš oda nalachipen a phenda le aňjeloske, savo murdarelas le manušen: „Preač! Odle o vasti!“ O aňjelos le RAJESKRO sas ipen akor paš o humnos le Aravnoskro le Jebusejoskro.

¹⁷ Sar o David dikhla le aňjelos, savo murdarel le manušen, phenda le RAJESKE: „Me kerdom binos. Me, o pastjeris, som vinnovato! On hine ča bakrore, on na kerde nič! Mangav tut, mar man the mira famelija.“

¹⁸ Andre oda džives avla o Gad ko David a phenda leske: „Dža upre a ačhav oltaris le RAJESKE pre le Aravnoskro humnos.“ ¹⁹ O David gela a kerda avke, sar o RAJ prikazinda prekal o Gad. ²⁰ Sar dikhla o Aravnah, hoj avel ke leste o kralis peskre služobnikenca, avla anglal leste a bandila le mujeha dži pre phuv.

²¹ „Soske avel o kralis, miro raj, ke mande?“ phučla lestar.

„Kamav te cinel tutar o humnos,“ odphenda o David, „hoj te ačhavav le RAJESKE oltaris, hoj te preačhel kada meribnaskro nasvaliben.“

²² „Mi lel miro raj the kralis peske savoro, so kamel, a mi obetinel ode,“ phenda o Aravnah le Davidoske. „Dikh, hin kade gurumña pre labardi obeta the o sersamos, saveha pes prečhivkerelas o zrnos, the o jarmi* le guruvengre pre jag. ²³ Ó, kralina! Kada tuke savoro dav me, o Aravnah. Mi el le RAJES, tire Devles, andre tute kamiben.“

²⁴ Ale o kralis leske phenda: „Kada na! Kamav tutar te cinel a te počinel. Na anava le RAJESKE, mire Devleske, labarde obeti, save man nič na molas.“ Avke o David cinda oda humnos the o gurumña vaš o penda (50) rup, ²⁵ ačhada le RAJESKE oltaris a anda leske o labarde the o smiromoskre obeti. Akor o RAJ šunda avri o modlitbi vaš e phuv a o meribnaskro nasvaliben andro Izrael zaachiła.

* **24:22** 24,22 O kašt, so pes thovelas pre meň le džvirenge, hoj te cirden o verdan.

Ešebno zvitkos le kralengro

Le Davidoskro phuripen

¹ Sar o David sas igen phuro, sas les šil, a kajte thovkerenas pre leste o deki, naši roztačolas. ² Leskre služobníka leske phende: „Kampel prekal amaro kralis the raj te arakhel pačivala terňa džuvľa, savi pes pal leste starinela a kerela pašal leste. Pašlola paš leste a avke amaro raj the kralis roztačola.“

³ Avke rodenas šukar terňa džuvľa andre calo Izrael, arakhle la Abišag andral o šunem a ande la ko kralis. ⁴ Odi terňi džuvľi sas igen šukar. Starinelas pes pal leste a kerelas pašal leste, ale o kralis laha na pašlolas sar romňaha.

O Adonijah kamel te ačhel kraliske

⁵ O Adonijah, la Chagitakro čhavo, pes hazdelas upre a phenelas: „Me avava kralis!“ Stradľa peske maribnaskre verdana, muršen pro graja the penda (50) muršen, save denašenas angle leste. ⁶ O David leske šoha andre nisoste na dovakerelas: „Soske oda keres?“ Ov sas igen šukar a uliľa pal o Absolon. ⁷ Ov sas dovakerdo le Joaboha the le rašaha le Ebjataroha. On ačhenas vaš o Adonijah. ⁸ Ale o rašaj Cadok na sas le Adonijoha, aňi le Jehojadoskro čhavo o Benajah, aňi o prorokos Natan, aňi o Šimej, aňi o Rei, aňi o stražňika le Davidoskre.

⁹ Andre jekh džives o Adonijah obetinelas le bakren, gurumňen the thule terne gurumňen paš o bar Zochelet, so hino paš o prameňis En-Rogel. Vičinda savore peskre phralen, le kraliskre čhaven the savoren andral o kmeňos Juda, so služinenas le kraliske, ¹⁰ ale na vičinda le proroken le Natan the le Benajah, aňi le stražňiken, aňi peskre phrales le Šalamun.

O Natan the e Batšeba anglo kralis

¹¹ O Natan phenda le Šalamunoskra dake la Batšebake: „Tu na šundal, hoj la Chagitakro čhavo o Adonijah ačhila kraliske? Ale amaro raj o David pal oda aňi na džanel!“ ¹² Av manca, phenava tuke, sar šaj aven zachraňimen tu the tiro čhavo o Šalamun. ¹³ Dža ko David a phen leske: „Či mange na ilal vera, rajeja miro the kralina, hoj miro čhavo o Šalamun ačhela kraliske pal tute a hoj ov bešela pre tiro tronos? Soske akor ačhila o Adonijah kraliske?“ ¹⁴ Medik ode vakereha le kraliha le Davidoha, me džava pal tu a phenava, hoj hin avke, sar phenes.“

¹⁵ Avke e Batšeba gela andro kher paš o kralis. O David sas imar igen phuro a e šunemčanka Abišag pašal leste kerelas. ¹⁶ E Batšeba bandiľa dži tele a pozdravinda le kralis.

O kralis latar phučľa: „So kames?“

¹⁷ Oj leske odpheďa: „Rajeja miro, ilal mange vera pre tiro RAJ the Del: ‚Tiro čhavo o Šalamun ela kralis pal mande, ov bešela pre miro tronos.‘ ¹⁸ Ale akana o Adonijah ačhila kraliske a tu pal ada aňi na džanes, rajeja miro the kralina. ¹⁹ Ov obetinda igen but gurumňen, thule terne gurumňen the le bakren. Vičinda savore tire čhaven, le rašas le Ebjatar the le slugadengre veliteľis le Joab, ale le Šalamun na vičinda! ²⁰ Akana, rajeja miro the kralina, savore manuša andral o Izrael užaren pre tu, hoj te džanen, ko ela kralis a bešela pal tu pro tronos. ²¹ Te tu ada na kereha, rajeja miro the kralina, ta palis, sar tu mereha, man the mire čhas le Šalamun lena vaš ola, ko kerde namištes.“

²² Medik vakerehas le Davidoha, avľa andre o prorokos o Natan. ²³ Vareko phenda le kraliske: „Hino kade o prorokos o Natan.“ Sar avľa anglo David, bandiľa le mujeha dži pre phuv.

²⁴ Palis lestar phučľa: „Rajeja miro the kralina, phendal tu, hoj o Adonijah ačhela pal tu kralis a bešela pre tiro tronos? ²⁵ Adadžives gela tele a obetinda igen but gurumňen, terne thule gurumňen the le bakren. Vičinda peske savore tire čhaven, le veliteľen upral o slugada the le rašas le Ebjatar a ode chan, pjen a vičinen: ‚Mí dživel o kralis Adonijah!‘ ²⁶ Ale na vičinda aňi man, tire služobňikos, aňi le Cadok, aňi le Jehojadoskre čhas le Benajah, aňi le Šalamun. ²⁷ Rajeja miro the kralina, kerdal oda tu avke? A na diňal amenge te džanel, ko ela kralis a bešela pal tu pro tronos?“

O Šalamun ačhel kraliske

²⁸ Akor o David prevakerďa: „Vičinen mange la Batšeba!“ Avke avľa ko kralis a zaačhila angle leste.

²⁹ O David phenda: „Avke sar dživel o RAJ, savo man cirdña avri andral dojekh miro pharipen, ³⁰ mek adadžives kerava oda, so tuke phendom andre vera anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro, hoj tiro čhavo o Šalamun ela kralis pal mande a bešela pre miro tronos.“

³¹ Akor e Batšeba bandila le mujeha dži pre phuv, diña le David pačiv a zvičinda: „Mi dživel miro raj the kralis o David pro furt!“

³² Palis o David phenda: „Vičinen mange le rašas le Cadok, le prorokos Natan the le Jehojadoskre čhas le Benajah!“ Sar avle anglal leste, ³³ o David lenge phenda: „Len tumenca tumare rajeskre služobničen a thoven te bešel mire čhas le Šalamun pre mulica a lidžan les tele paš o prameñis Gichon. ³⁴ Ode les o rašaj o Cadok the o prorokos Natan pomazinena krališke upral o Izrael. Akor zatrubinen pro rohos a zvičinen: „Mi dživel o kralis o Šalamun!“ ³⁵ Tumen džan pal leste. Ov avela a bešela pre miro tronos a kralinela pal mande, bo les ačhadom, hoj te lidžal o Izrael the e Juda.“

³⁶ O Benajah odphenda le krališke: „Amen! Mi del o Del, o RAJ mire kraliskro the rajeskro, hoj pes oda avke te ačhel!“ ³⁷ Avke sar o RAJ sas mire rajeha the kraliha, mi el the le Šalamunoha a leskro tronos mi el bareder sar le Davidoskro, mire rajeskro.“

³⁸ O rašaj o Cadok, o prorokos Natan, o Benajah, o Keretana the o Pilešana gele tele, thode te bešel le Šalamun pre le Davidoskri mulica a lidžanas les paš o prameñis Gichon. ³⁹ O Cadok iła andral le RAJESKRO Stanos o rohos le olejoha a pomazinda le Šalamun. Palis zatrubinde a savore manuša zvičinde: „Mi dživel o kralis o Šalamun!“ ⁴⁰ Savore manuša džanas pal leste andro Jeruzalem a bašavenas pro flauti a radisaļonas avke zorales, hoj e phuv zarazisaļila.

O Adonijah daral le Šalamunostar

⁴¹ Šunda oda o Adonijah the savore, ko ode sas vičimen, ipen akor, sar dochale pre hoscina. Sar o Joab šunda o trubi, phučla: „So hin ajsi bari vika andro foros?“

⁴² Mek vakereļas, sar jekhvareste avļa o Jonatan, o čhavo le rašaskro le Ebjataroskro. O Adonijah leske phenda: „Ča av, se kajso lačho manuš sar tu mušinel te anel o lačho hiros.“

⁴³ „Na, na anav!“ odphenda leske o Jonatan. „Amaro raj, o kralis David, ačhada le Šalamun krališke!“ ⁴⁴ O David bičhada le rašas le Cadok, le prorokos Natan, le Benajah, le Keretanen the le Pilešanen, hoj te džan le Šalamunoha. On les thode pre le Davidoskri mulica. ⁴⁵ O Cadok le Natanoha les paš o Gichon pomazinde krališke. Avle odarik pale radišagoha a andre calo foros hin bari vika. Kada, so šundan, hin odi vika. ⁴⁶ O Šalamun imar bešel pro tronos le kraliskro. ⁴⁷ Mek the le Davidoskre služobnička avle te presikavel e pačiv amare rajeske, le krališke Davidoske. Phende: „Mi kerel tiro Del, hoj te el le Šalamunoskro nav slavneder sar tiro, a leskro tronos mi el bareder sar tiro!“ Akor o David bandila pro hadžos ⁴⁸ a phenda: „Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, hoj mange adadžives diña te dikhel le kralis, savo adadžives zabešla vaš ma pre miro tronos!“

⁴⁹ Avke savore, ko sas pre hoscina ko Adonijah predarandile, uštile a rozgele pes. ⁵⁰ The o Adonijah pes daralas le Šalamunostar, vašoda geļa andro stanos le RAJESKRO a chudña pes le oltariskre rohendar. ⁵¹ Le Šalamunoske phende: „Dikh! O Adonijah daral le kralistar le Šalamunostar, bo pes chudel le oltariskre rohendar a mangel: „Akana mange o Šalamun mi lel vera, hoj na dela te murdarel peskre služobnikos la šablaha.“

⁵² O Šalamun odphenda: „Te pes likerela pačivalones, aņi bal pal o šero leske na perela. Ale te man dodžanava, hoj vareso nalačho kerda, merela!“ ⁵³ Avke les o Šalamun diña te lidžal het pašal o oltaris. Sar palis o Adonijah avļa te bandol anglo kralis, o Šalamun leske phenda: „Dža khere.“

2

O posledna lava le Davidoskre

¹ Sar o David džanelas, hoj leskro meriben hino pašes, prikazinda peskre čhaske le Šalamunoske kada: ² „Me imar džav pal kađi phuv avke sar dojekh manuš, ale tu av zoralo a liker tut sar murš. ³ Doliker o prikazaņja le RAJESKRE, tire Devleskre. Phir pal leskro drom a doliker leskre lava, prikazaņja the savoro, so hin pisimen andro zakonos le Mojžišoskro. Te kada dolikereha, palis tuke avela avri savoro, so kereha, všadzik, kaj džaha. ⁴ Avke o RAJ dolikerela oda lav, so man diña: „Te tire čhave dživena avke,

sar me kamav, a te phirena angle mande pačivalones, cale jileha the caľa dušaha, ela furt vareko tira famelijatar pro tronos andro Izrael.'

⁵ Tu džanes, so mange kerđa o Joab, la Cerujakro čhavo, sar murdarđa mire duje izraelike veliteljen: Le Abner, le Neroskre čhas, the le Amasa, le Jeteroskre čhas. Murdarđa len avke, sar te ulehas andro mariben, ale sas o smirom. Oleha meľarđa le rateha o sirimos pašal peste the o sandalki pre peskre pindre. ⁶ Se tu džanes, so te kerel! Ma muk les, hoj te sphuroľ a andro smirom te merel.

⁷ Ale le Barzilajoske andral o Gilead ker ada: Presikav o jileskeriben leskre čhavage. Mi chan jekhetane pašal tiro skamind, bo on ke ma sas jileskre akor, sar denašavas anglal tiro phral Absolon.

⁸ Hin kade the o Benjaminčanos šimej, o čhavo le Geraskro andral o Bachurim. Ov man igen prekošľa andre oda džives, sar džavas andro Machanajim. Ale palis avľa anglal ma paš o paňi Jordan a ode leske diňom vera anglo RAJ, hoj les na murdarava la šablaha. ⁹ Ale akana ma muk les bijal o trestos. Tu sal godaver murš a džanes, so leha te kerel. Ma muk les, hoj te sphuroľ a andro smirom te merel."

Le Davidoskro meriben

¹⁰ Palis o David muľa a parunde les paš peskre phure dada andro Foros le Davidoskro. ¹¹ O David kralinelas upral o Izrael saranda (40) berš; eľta berš andro Hebron a tranda the trin (33) berš andro Jeruzalem. ¹² Avke o Šalamun bešľa pro tronos peskre dadeskro le Davidoskro a leskro tronos ačhila igen zoralo.

O Adonijah murdardo

¹³ Andre jekh džives geľa la Chagitakro čhavo o Adonijah te dikhel le Šalamunoskra da la Batšeba. Oj lestar phučľa: „Aves andro smirom?"

Ov odphenda: „He, andro smirom. ¹⁴ Kamav tutar vareso te phučel."

„Vaker," phenda leske e Batšeba.

¹⁵ Ov phenda: „Se tu džanes, hoj o krališagos majinda te el miro a hoj savore manuša andral calo Izrael peske man kidle avri kraliske. Ale o krališagos mandar sas odilo a sas dino mire phraleske, bo o RAJ leske les diňa. ¹⁶ Akana, hin man jekh mangipen. Ker mange ada!"

„Vaker!" oj phenda leske.

¹⁷ Avke ov phenda: „Privaker tut vaš ma ko Šalamun, hoj mange te del la Abišag andral o Šunem romňake. Tuke na phenela na."

¹⁸ „Mištes," odphenda leske e Batšeba, „privakerava man vaš tu ko kralis."

¹⁹ Palis, sar avľa e Batšeba ko Šalamun te privakerel pes vaš o Adonijah, o Šalamun ušćila pal o tronos a bandiľa angle late. Avke bešľa pale pro tronos a thođa the la te bešel pro tronos pal peskri čači sera. ²⁰ Avke leske oj phenda: „Kamav tutar jekh cikři veca, hoj te keres prekal ma!"

„Phen, so kames, a me oda kerava, daje miri," phenda lake o Šalamun.

²¹ Oj phenda: „Mi den la Abišag andral o Šunem romňake tire phraleske le Adonijoske."

²² „Soske manges prekal o Adonijah la Abišag?" phučľa latar o Šalamun. „Se mang the o krališagos, bo ov hino miro phureder phral a leha hino o rašaj o Ebjatar the la Cerujakro čhavo o Joab!"

²³ Androda o kralis o Šalamun iľa vera anglo RAJ: „O Del man zorales mi marel, te o Adonijah na počinela peskre dživipnaha vaš kadi veca, so mandar mangelas. ²⁴ Avke sar dživel o RAJ, savo man thođa pro tronos mire dadeskro a savo mange kerđa savoro avke, sar phenda, o Adonijah mušinel mek adadžives te merel."

²⁵ Palis o Šalamun bičhada le Jehojadoskre čhas le Benajah te murdarel le Adonijah. Ov gela a murdarđa les.

O Ebjatar bičhado khere

²⁶ Le Ebjataroske o Šalamun phenda: „Dža pre tire mali andro Anatot, bo zaslužines tute te merel. Ale adadžives mek tut na murdarava, bo tu lidžahas le RAJESKRI archa angle miro dad David a lidžahas leha leskre pharipena, so les sas." ²⁷ Avke le Ebjatar premukľa andral e rašajiko služba, so kerelas anglo RAJ. Avke pes ačhila oda, so o RAJ phenda andro šilo pre le Eliskri famelija.

O Joab murdardo

²⁸ Sar o hiros pal oda avľa dži ko Joab, ov darandiľa, bo pes likerelas le Adonijoha, kajte angloda na sas le Absolonoha. Avke denašľa andro stanos le RAJESKRO a ode pes

chudña le oltariskre rohendar. ²⁹ Le Šalamunoske phende, hoj o Joab denašla andro stanos le RAJESKRO a hoj hino paš o oltaris. O Šalamun bičhada varekas ko Joab, hoj lestar te phučel: „Soske denašlal paš o oltaris?“

Ov odphenda: „Daravas tutar, vašoda denašlom paš o RAJ.“

O Šalamun phenda le Jehojadoskre čhaske le Benajoske: „Dža a murdar les!“

³⁰ Avke ov geła paš o stanos le RAJESKRO a phenda: „O kralis phenel, av avri!“

Ale o Joab odphenda: „Na, me kade merava.“

O Benajah geła te phenel le kraliske, so phenda o Joab.

³¹ „Ker avke, sar kamel!“ phenda leske o kralis. „Murdar les ode a parun les! Avke khoseha pal ma the pal miri famelija o ņevinno rat, so o Joab čhorda avri. ³² Bo akana o RAJ leske visarel pale vaš o rat, so čhorda avri akor, sar murdarđa la šablaha duje muršen, save sas buter čačipnaskre the feder sar ov. Kajte miro dad na džanelas pal oda, murdarđa le čhas le Neroskres le Abner, savo sas velitelis upral o slugada andro Izrael, the le čhas le Jeteroskres le Amasa, savo sas velitelis upral o slugada andre Judsko. ³³ Lengro rat mi perel pro šero le Joaboske the pre leskro potomstvos pro furt. Ale le Davidoskre potomstvos, leskra famelija the leskre tronos mi el le RAJESKRO smirom pro furt.“

³⁴ Avke o Benajah geła, demada le Joab a murdarđa les. Palis les parunde paš leskro kher pre pušta. ³⁵ Avke o Šalamun pre le Joaboskro than ačhada veliteliske upral o slugada le Jehojadoskre čhas le Benajah a le Cadok rašaske vaš o Ebjatar.

O Šimej murdardo

³⁶ Palis o Šalamun diňa te vičinel ke peste le Šimej a phenda leske: „Ačhav tuke kher andro Jeruzalem, beš ode a ņikhaj odarik ma dža! ³⁷ Ale andre oda džives, sar odarik džaha het a predžaha o paŋi Kidron, čačas mereha! A korkoro aveha vinnovato vaš tiro meriben.“

³⁸ O Šimej leske odphenda: „Oda lav, so phendal, rajeja miro the kralina, hino lačo a me kerava avke, sar phendal.“ Avke o Šimej ačhila but časos andro Jeruzalem.

³⁹ Palis pal o trin berš le Šimejoske denašle duj sluhi ko Gatsko kralis ko Achiš, saveske sas dad o Maachah. Sar le Šimejoske phende, hoj leskre sluhi hine andro Gat, ⁴⁰ bešla pro somaris a geła ko Achiš andro Gat len te rodel. Sar len arakhla, anda len pale khere.

⁴¹ Sar o Šalamun šunda, so o Šimej kerđa, ⁴² bičhada vaš leske a phenda: „Či mange na ilal vera anglo RAJ a či me tuke na phendom, hoj te džaha avri andral o Jeruzalem varekhaj avrether, hoj čačas mereha? A tu korkoro mange phendal, hoj oda lav, so šundal, hino lačo. ⁴³ Soske na dolikerdal odi vera, so mange ilal anglo RAJ, aŋi oda, so tuke prikazindom? ⁴⁴ Pridžan tuke savoro nalachipen, so kerdal mire dadeske le Davidoske. Akana o RAJ tuke visarela pale oda savoro! ⁴⁵ Me, o Šalamun, som kralis a o RAJ man požehŋinela a kerela, hoj le Davidoskro tronos ela zoralo pro furt.“

⁴⁶ Palis o Šalamun phenda le Benajoske: „Dža a murdar le Šimej.“ Ov geła, demada les a murdarđa. Avke o krališagos sas zoralo andre le Šalamunoskre vasta.

3

O Šalamun mangel o godaveripen le RAJESTAR

¹ O Šalamun ačhila džamutro le Faraonoskro, le kraliskro andral o Egipt, bo peske ila leskra čha romňake. Anda peske la andro Foros le Davidoskro, medik na dokerđa peskro palacis, o Chramos le RAJESKRO the o muri pašal o Jeruzalem. ² O manuša anenas o obeti pro uče thana, bo mek na sas dokerdo o Chramos prekal o RAJ. ³ O Šalamun kamelas le RAJES. Likerelas pes pal o prikazaŋja, save les diňa leskro dad o David, ale the avke mek anelas obeti pro uče thana a labarelas ode o voňava obeti.

⁴ Jekhvar o kralis geła te obetinel andro Gibeon, bo ode sas nekfeder ačhado učo than pro lašariben. Pre oda oltaris o Šalamun obetinda 1 000 labarde obeti. ⁵ Ode pes leske rači andro suno sikada o RAJ, o Del, a phenda: „So kames, hoj tut te dav?“

⁶ O Šalamun odphenda: „Tu presikadal baro lačhipen tire služobňikoske le Davidoske, mire dadeske, bo ov sas verno, čačipnaskro the pačivalo ke tu. Oda baro lačhipen leske presikadal the akor, sar les diňal čhas, savo adadžives bešel pre leskro tronos. ⁷ No akana, RAJEJA, Devla miro, tu ačhadal tire služobňikos kraliske pal miro dad David, ale me som terno murš a na džanav, sar mištes te lidžal le manušen. ⁸ Akana me som kade maškar tire avrikidle manuša, save hine ajci but, hoj pes len na del te

zgenel aňi te zrachelin. ⁹ Mangav tut, de man godi, sar te lidžal tire manušen, hoj te sprindžarav, so hin lačo a so nalačo. Bo ko šaj lidžal kada baro narodos?“

¹⁰ Le RAJESKE sas pre dzeka, so peske o Šalamun mangla. ¹¹ Phendā leske: „Mištes kerdal, hoj tuke na manglal baro dživipen, aňi o barvalipen, aňi o meriben tire neprijateljengro, ale manglal tuke o godaveripen, hoj mištes te sudzines. ¹² Vašoda kerava avke, sar mandar manglal. Dava tut baro godaveripen, hoj savoro te rozprindžares; ajso godaveripen, savo mek šoha ņikas anglal tu na sas aňi na ela. ¹³ Dava tut the oda, so mandar na manglal: O barvalipen the e slava – avke, hoj andre calo tiro dživipen ņiko le kralendar na ela ajso sar tu. ¹⁴ Te phireha pal mire droma a te dolikereha mire zakoni le prikazaňja avke, sar oda dolikerelas tiro dad o David, dava tuke te dživel but berša.“ ¹⁵ Androda o Šalamun ušfila andral o soviben a avla pre oda, hoj o RAJ vakerelas leha andro suno.

Palis geľa andro Jeruzalem a ačhađa pes angle archa le RAJESKRA zmluvakri. Anda ode o labarde the o smiromoskre obeti a kerđa hoscina prekal savore peskre služobňika.

Le Šalamunoskro godaveripen

¹⁶ Jekhvar avle ko Šalamun duj džuvlja, save sas lubňa, a ačhile anglal leste. ¹⁷ Jekh lendar phendā: „Ó, rajeja miro, me bešav kala džuvlaha jekhetane andre jekh kher. Sar mange uliľa miro muršoro, oj sas paš oda. ¹⁸ Palis pro trito džives the lake uliľa muršoro. Samas andro kher ča duj džeňa a ņiko aver ode na sas. ¹⁹ Ale kala džuvlake o muršoro rači muľa, bo oj pre leste pašliľa. ²⁰ Pal jepaš rat, medik me sovavas, oj ušfila a iľa pašal ma mire čavores. Thoda les paš peste a peskre mule čavores thoda paš mande. ²¹ Sar tosara ušfilom a kamlom te del le čavores te pijel, dikhlom, hoj sas mulo. Ale sar vidňisalolas, obdikhlom les feder a avlom pre oda, hoj oda nane miro čavoro, savo mange uliľa.“

²² No oki džuvli phenelas: „Na! Miro čavoro hino oda, so dživel, a tiro hino oda mulo!“

A pale oki džuvli phenelas: „Na, oda nane čačo! Tiro hino oda mulo a miro oda, so dživel!“

Kavke pes vesekedinenas anglo krališ.

²³ O krališ phendā: „Kadi phenel: ‚O džido čavoro hino miro a o mulo tiro‘ a oki dujto phenel: ‚O mulo čavoro hino tiro a o džido miro.‘“

²⁴ Avke o krališ phendā: „Anen mange e šabla!“ Sar leske ande e šabla, ²⁵ phendā: „Prečhinen ole čavores pro jepaš a den jepaš jekhake a jepaš avrake!“

²⁶ Ola džuvlake, savi sas čačes daj le džide čavoreskri, avla andro jilo baro pharipen, bo igen kamelas peskre čavores, a vašoda phendā le krališke: „Mangav tut, rajeja miro, den lake ole džide čavores a ma murdaren les!“

Ale oki dujto džuvli phendā: „Na ela aňi miro aňi tiro. Prečhinen les pro jepaš!“

²⁷ Avke o Šalamun phendā: „Ma murdaren les, ale den les ola džuvlake, savi kamel, hoj te dživel. Oj hiňi čačes leskri daj!“

²⁸ Sar pes calo Izrael dodžanla pal oda, so kerđa o Šalamun, denas les bari pačiv, bo dikhle, hoj hin andre leste le Devleskro godaveripen te rozsudzinel spravodlivones.

4

Le Davidoskre služobňika

¹ O Šalamun ačhila krališke upral calo Izrael. ² Kala sas leskre bare uradňika:

O Azarijah, le Cadokoskro čavo, sas o rašaj.

³ O Elichoref the o Achijah, le Šišoskre čhave, sas pisara andro palacis.

O Jošafat, le Achiludoskro čavo, sas o matrikaris.

⁴ O Benajah, le Jehojadoskro čavo, sas o velitelis upral o slugađa.

O Cadok the o Ebjatar sas o rašaja.

⁵ O Azarijah, le Natanoskro čavo, sas o baro guverneris upral o krajengre guvernera.

O Zabud, le Natanoskro čavo, sas rašaj the le kraliskro radcas.

⁶ O Achišar sas o uradňikos upral o služobňika andro palacis.

O Adoniram, le Abdoskro čavo, sas velitelis upral o robotňika, save sas ispidle andre buči.

⁷ O Šalamun ačhađa dešuduj (12) guverneren upral o kraji andre calo Izrael, save pes starinenas pal o chaben prekal o krališ the calo palacis. Dojekh lendar anelas andral

peskro krajos jekhvar andro berš pre calo čhon chaben andre le kraliskro palacis. ⁸ Kala hin lengre nava the kraji:

O Ben-Chur andro Efrajimika brehi;

⁹ o Ben-Deker andro Makac, Šaalbim, Bet-Šemeš, Elon the Bet-Chanan;

¹⁰ o Ben-Chesed andro Arubot, Socho the cali phuv Chefer;

¹¹ o Ben-Abinadab andro Nafat-Dor – leskri romñi sas e Tafat, le Šalamunoskri čhaj;

¹² o Baanas, le Achiludoskro čhavo, andro fori Taanach the Megido the andre calo Bet-Šean, so hino paš e Caretan teleder le Jezreelostar, khatar o Bet-Šean dži ke Abel-Mechola the dži pal o Jokmeam;

¹³ o Ben-Geber andro foros Ramot-Gilead – sas les o gava le Jairoskre, le Menašeskre, andro Gilead, mek the e phuv Argob andro Bašan – ode sas šovardeš (60) bare fori le murenca, pre save sas o bronzune brani;

¹⁴ o Achinadab, le Idoskro čhavo, andro Machanajim;

¹⁵ o Achimaac andro Naftali – le Achimaacoske sas romñi e Basemat, le Šalamunoskri čhaj;

¹⁶ o Baanas, le Chušajoskro čhavo, andro Ašer the Alot;

¹⁷ o Jošafat, le Paruachoskro čhavo, andro Jisachar;

¹⁸ o Šimej, le Elastoskro čhavo, andre phuv Benjamin;

¹⁹ the o Geber, le Urihoskro čhavo, andre phuv Gilead, kaj sas o amorejiko kralis o Sichon the o bašaniko kralis o Og.

Upral savore kraji sas jekh baro guverneris. ²⁰ O Judejci the o Izraeliti sas ajci but sar e poši paš o moros. Sas lenge mištes, bo len sas, so te chal a te pijel.

5

O krališagos le Šalamunoskro barvaľol

¹ O Šalamun kralinelas upral savore krališagi le paňestar Euftrat dži paš e phuv le Filišfincengri a mek the dži paš e egiptsko hraňica. On anenas le Šalamunoske o daňe a služinenas leske pal calo leskro dživipen.

² Le Šalamunoske džalas pro džives eňa toni nekfeder aro the dešuochto (18) toni thulo aro, ³ deš thule gurunňa, biš (20) terne gurunňa, save pes pašinenas pre maľa, šel (100) bakre, mek the o jeleňa, o sarni the o avričalarde kachňa. ⁴ Vašoda, hoj sas kralis upral savore narodi pre zapadno sera le paňestar Euftrat, le Tifsachostar dži andre Gaza, sas les smirom savore narodendar, save bešenas pašal leste. ⁵ Medik o Šalamun kralinelas, o manuša andre cali Judsko the Izrael – andral o Dan dži andre Beer-Šeba – dživenas bi e dar a dojekhes sas viňica the figovňikos.

⁶ Le Šalamun sas maštalňi prekal o 40 000 graja, save cirdenas o verdana, the 12 000 murša pro graja.

⁷ Lesk्रे guvernera pes starinenas pal o chaben prekal o kralis the prekal calo palacis. Dojekh lendar anelas andral peskro krajos jekhvar andro berš chaben pre calo čhon andre le kraliskro palacis. On dodikhenas pre oda, hoj nič te na chibalinel. ⁸ Avke dojekh guverneris anelas ode, kaj kampelas, o kotor peskre jačmeňistar the peskre phusestar prekal o graja the prekal ola džviri, so cirdenas o zaprahi.

Le Šalamunoskro godaveripen

⁹ O Del diňa le Šalamun o godaveripen, o prindžaripen the ajso achaluvipen, hoj pes oda aňi na delas te zrachelin avke sar e poši paš o moros. ¹⁰ Leskro godaveripen sas bareder sar o godaveripen savore manušengro pro Vichodos a bareder sar savoro godaveripen le Egiptoskro. ¹¹ Sas godaveder sar savore manuša the sar o Ezrachitas o Etan the sar o čhave la Macholakre – o Heman, o Kalkol the o Dardas. Avke o hiros pal leste džalas maškar savore narodi, save ode sas. ¹² Sthoda 3 000 prislovja the 1 005 gila. ¹³ Vakerelas pal o stromi – le libanoňike cedrostar dži ko izopos, so barol pro muri. Vakerelas the pal o džviri, pal ola, save pes cirden pal e phuv, pal o čirikle the pal o ribi. ¹⁴ O manuša andral savore narodi avenas te šunel le Šalamunoskro godaveripen. Bičhavenas len o kraľa andral savore phuva pro svetos, save pes došunenas pal leskro godaveripen.

O Šalamun pes pripravinel te ačhavel o Chramos

¹⁵ Sar pes o krališ Chiram andral o Tir došunda, hoj le Šalamun pomazinde kraliske pal leskro dad, bičhađa le leste peskre uradniken, bo ov sas furt le Davidoskro prijateljis.

¹⁶ Palis o Šalamun diňa te phenen le Chiramoske:

¹⁷ „Džanes, hoj miro dad o David našti ačhađa o Chramos pre pačiv le RAJESKE peskre Devleske anglo maribena le narodenca, save bešenas pašal leste, medik leske len o RAJ na thoda tel o pindre. ¹⁸ Ale akana man o RAJ, miro Del, diňa o smirom savore narodendar, save bešen pašal ma, a imar man nane nepřijateljis a na mušinav man ničakar te daral. ¹⁹ Vašoda kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske, avke sar o RAJ phenda mire dadeske le Davidoske: ‚Tiro čhavo, saves thovava pro tronos pal tu, ačhavela o Chramos pre pačiv mire naveske.‘

²⁰ Akana bičhav tire muršen, hoj mange te čingeren andro Libanon o cedroskre kašta. Mire murša kerena jekhetane tire muršenca a me lenge počinava ajci, keci pheneha. Se tu mištes džanes, hoj amare murša na džanen te kerel le kaštenca avke sar o Sidončana.“

²¹ Sar o Chiram šunda le Šalamunoskre lava, radišagoha zvinčinda: „Mi el adadžives lašardo o RAJ, bo diňa le David godavere čhas, hoj te lidžal kada baro narodos.“

²² O Chiram diňa te phenel le Šalamunoske:

„Šundom oda, so mange phende tire murša. Kerava savoro, so mandar kames: Dava tut cedroskre the sosnake kašta. ²³ Mire murša len anena andral o Libanon dži paš o moros. Ode o kašta shandena ke peste jekhetane a bičhavava len prekal o moros pre oda than, kaj kameha. Ode len mire murša rozphandena a tumen peske len odarik šaj len. Ale tu palis doliker oda, so me kamav, hoj andro miro palacis dodavkereha o chabena.“

²⁴ Avke o Chiram le Šalamunoske dodelas ajci cedroskre the sosnake kašta, keci kamelas. ²⁵ O Šalamun delas le Chiram sako berš andre leskro palacis 2 000 toni pšeňica the 400 000 litri olivovo olejos.

²⁶ O RAJ požehňinda le Šalamun godaveripnaha, avke sar les diňa lav. Sas andro smirom le Chiramoha a phandle maškar peste zmluva.

²⁷ Palis o Šalamun ispidelas andre buči pro Chramos 30 000 muršen andral calo Izrael. ²⁸ Ačhađa le Adoniram, hoj te lidžal o buča. Le muršen rozdelinda andro trin partiji po 10 000 murša. Dojekh partija kerelas jekh čhon andro Libanon a palis sas duj čhon khere. ²⁹ Le Šalamun sas 80 000 kamenara andro verchi, the 70 000 murša, save hordinenas o materijalos. ³⁰ Ačhađa upral lende 3 300 velitelēn, save len lidžanas andre buči. ³¹ Avke lenge phenda o Šalamun, hoj te keren bare kvadri le lače barendar, hoj lendar te keren o zakladi pro Chramos. ³² Le Šalamunoskre murša, le Chiramoskre murša the o murša andral o Gebal pripravinenas o kašta the o bara prekal o Chramos.

6

O Šalamun ačhavel o Chramos

¹ O Šalamun chudňa te ačhavel o Chramos le RAJESKE štar šel the ochtovardeš (480) berš pal oda, sar o Izraeliti gele avri andral o Egipt, akor, sar kralinelas andro Izrael imar štarto berš, andro dujto čhon Ziv.

² O Chramos, so ačhavelas o Šalamun le RAJESKE, sas 27 metri džindardo, 9 metri buchlo the 1 350 centimetri učo. ³ E veranda anglo Chramos sas 450 centimetri džindardi a sas buchli 9 metri – ajci keci o Chramos. ⁴ Andro Chramos diňa te kerel oblaki, so andral sas buchleder sar avral. ⁵ Paš o avrune muri pašal o trin seri le Chramoskre docirdňa učo kher trine poschodenca a sas andre the aver khera. ⁶ O teluno poschodje sas buchlo 220 centimetri, o dujto sas buchlo 270 centimetri a o upruno 310 centimetri. Pašal le chramoskro muros mukla avri schodos pro dojekh poschodje a thovelas o hredi pre ola schodi, hoj te keren e podlaha.

⁷ O bara sas imar pripravimen andro lomos, a vašoda na šundolas o čokana, o dlati, aňi nisave trastune sersami, sar ačhavenas o Chramos.

⁸ Andro teluno poschodje pes džalas andre pal e južno sera le Chramoskri a odarik pes džalas upre le garadičenca andro maškaruno the upruno poschodje. ⁹ Sar dokerđa o Chramos, kerđa e strecha e hranolendar the le deskendar, so sas le cedrostar. ¹⁰ O trin poschodja pašal o chramoskre muri sas dojekh uče 220 centimetri a sas spojimen le Chramoha le cedroskre hranolenca.

¹¹ Akor o RAJ prevakerđa ko Šalamun: ¹² „A pal oda Chramos, so ačhaves, džan, hoj te dolikereha savore mire zakoni prikazaňja a te tut likereha pal mire lava, me

tuke dolikerava miro lav, so diňom tire dades le David. ¹³ Bešava maškar o Izraeliti a na omukava mire manušen le Izrael.“

O Chramos hino dokerdo

¹⁴ Kavke dokerda o Šalamun e buči pro Chramos. ¹⁵ O andrune fali sas obthode le cedroskre deskenca la phuvatar dži o stropos a e phuv sas kerdí le sosnakre kaštestar. ¹⁶ Kerda prička le cedroskre kaštestar 9 metri le palune murostar andro Chramos a avke pal e prička sas o Neksveteder than. ¹⁷ E glavno sala anglo Neksveteder than sas 18 metri džindardi. ¹⁸ O Chramos sas andral obthodo le cedroskre kašteha, so sas avrirandlo le prajtenca the le kvitkenca. Savoro obthode le cedroskre kašteha avke, hoj na dičholas nisavo bar.

¹⁹ Andro Chramos sas paluno than, kaj thođa e archa le RAJESKRA zmluvakri. ²⁰ Oda Neksveteder than le Chramoskro sas 9 metri džindardo, 9 metri buchlo the 9 metri učo a sas obthodo le žuže somnakaha a the o oltaris le cedroskre kaštestar obthoda le somnakaha. ²¹ O Šalamun obthoda o Chramos andrunestar le žuže somnakaha. Anglo Neksveteder than, so diňa te obthovel le somnakaha, figinda o pochtan le somnakune lancenca. ²² Calo Chramos andrunestar a the o oltaris andro Sveto than obthoda le somnakaha.

²³ Andro Neksveteder than kerda le olivove kaštestar duje cheruben*, save sas uče 440 centimetri. ²⁴⁻²⁵ O cherubi dičhonas avri jednakones a sas jednakones uče the džindarde. Le cherubengre kridli sas džindarde 220 centimetri a merinenas 440 centimetri, sar sas rozcirdle. ²⁶ Soduž cherubi sas uče 440 centimetri. ²⁷ Thođa len paš peste maškar o Neksveteder than a lengre kridli sas rozcirdle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskro pes chudelas jekha falatar a o kridlos dujtoneskro pes chudelas la avra falatar. Lengre aver kridli pes chudenas maškaral. ²⁸ Le cheruben obthoda le somnakaha.

²⁹ Pre savore chamoskro fali andrunestar the avrunestar diňa te randel avri o cherubi, o palmi the o kvitki. ³⁰ The e chamoskri podlaha andral the avral obthoda le somnakaha.

³¹ Diňa te kerel vudar le olivove kaštestar andro Neksveteder than. O prahos the e zarubňa sas kerde avke, hoj sas pandž zarubňi jekh andre aver. ³² Pro soduž kridli le vudareskre sas avrirandlo o cherubi, o palmi the o kvitki. O vudar, o cherubi the o palmi obthoda le somnakaha. ³³ O zarubňi pro angluno vudar andro Chramos sas kerde le olivove kaštestar a sas štareagorengre. ³⁴ O vudar sas le sosnakre kaštestar a sas duje kridlengro. Dojekh kridlos pes delas te sthovel pro jepaš. ³⁵ Randla pre lende avri o cherubi, o palmi the o kvitki a oda obthoda le igen sane somnakaha.

³⁶ Palis ačhađa o muri pašal e andruňi dvora le barune kvadrendar the le cedroskre kaštestar. Pre dojekh trito baruno šoros thođa o cedroskre hranoli.

³⁷ O chamoskre zakladi sas dokerde andro čhon Ziv, sar kralinelas o Šalamun štarto berš. ³⁸ Pro dešujekhto (11.) berš andro ochtoto čhon† sas dokerdo o Chramos; savoro ipen avke sar kamelas o kralis. O Šalamun ačhavelas o Chramos efta berš.

7

O Šalamun ačhavel peskre palaca

¹ O Šalamun ačhavelas the peskro palacis a kerelas les dešutrin (13) berš, medik les na dokerda. ²⁻³ Ačhađa bari hala, so pes vičinelas o Kher le libanoňike vešeskro. Sas 44 metri džindardo, 22 metri buchlo a 1 350 centimetri učo. Le cedrostar ačhađa trin šori slupi po dešupandž (15). Sas jekhetane 45 slupi, so likerenas le cedroskre hredi. O stropos upral o hredi sas le cedroskre kaštestar. ⁴ Pro soduž avrunce muri sas po trin šori oblaki. ⁵ Anglal sas trin vudara pre dojekh fala. Pro vudara the oblaki sas o štareagorengre rami.

⁶ O Šalamun ačhađa the Slupengri Hala, so sas 22 metri džindardi a 1 350 centimetri buchli. Anglal late sas e slupengri veranda.

⁷ Ačhađa the hala le tronoha, savi pes vičinelas Sudno Hala, andre savi sudzinelas. Sas obthodi le cedroskre kaštestar la phuvatar dži o stropos.

⁸ O palacis, andre savo bešelas o Šalamun, sas pre aver dvora pal e hala a sas ačhado avke sar the odi Sudcengri Hala. Ačhađa ajso palacis the prekal le faraonoskri čhaj, sava peske ila romňake.

⁹ Savore palaca, o hali the e bari dvora sas ačhade le nekfeder barune kvadrendar le zakladostar dži e strecha. O bara sas mištes prikerde la pilaha angluňa the paluňa

* 6:23 6,23 Abo: aňjelen † 6:38 6,38 Oda hin: o čhon Bul.

seratar. ¹⁰ O zakladi sas le vzacne bare barendar, so merinenas 4 metri the 350 centimetri. ¹¹ Upral lende sas bara, so sas mištes prikerde, the o kašta le cedrostar. ¹² O muri pašal e palaciskri dvora sas ačhade trine šorendar le barune kvadrendar a pre lende sas jekh šoros le cedroskre hranolendar, avke sar sas ačhađi e andruñi dvora the e hala andro Chramos le RAJESKRO.

¹³ O Šalamun diña te vičinel le Chiram andral o Tir. ¹⁴ Ov sas o čhavo la vdovakro andral o kmeños Naftali a leskro dad, savo sas andral o Tir, kerelas le bronzoha. O Chiram sas igen godaver a džanelas te kerel savoro le bronzostar. Ov avla ko Šalamun a chudña te kerel savore buča, so lestar kamelas.

O bronzune slupi

¹⁵ Ov kerđa le bronzostar duj slupi, so sas uče vaj 8 metri. O obvodos jekhe sluposkro sas 530 centimetri. ¹⁶ Mek kerđa upral pro slupi o bronzune kriti, so sas uče 220 centimetri. ¹⁷ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephandle lancenca. Pre dojekh slupos sas efa lanci. ¹⁸ Kerđa duj šori granatoskre phaba le bronzostar pašal o prephandle lanci, so zagaruvenas o kritos upral o slupos. Kavke kerđa the pro dujto slupos.

¹⁹ O sluposkre kriti sas kerde le bronzostar sar o kvitki Ialije, so sas uče 180 centimetri. ²⁰ Pro soduj kriti, so sas thode pro slupi, sas duj šel (200) phaba a sas rozthode andro duj šori pašal lende.

²¹ O Chiram diña te zathovel ola duj slupi angle angluñi dvora le Chramoskri. Ole sluposke, so zathoda pre južno sera, diña nav Jachin a dujte sluposke, so zathoda pre severno sera, diña nav Boaz. ²² O slupi uprunestar dičhonas avri sar o Ialije. Avke sas e buči pro slupi dokerđi.

E igen bari nadrža

²³ O Chiram kerđa le bronzostar igen bari okruhlo nadrža. Le jekhe agorestar ke aver merinelas 440 centimetri, sas uči 220 centimetri a lakro obvodos sas 1 320 centimetri. ²⁴ Telunestar pašal o ramos sas kerde šukar bronzune ruži andro duj šori – po deš ruži pro 44 centimetri. O ruži sas kerde jekhetane la nadržaha le bronzostar.

²⁵ E nadrža sas thodi pro dešuduj (12) bronzune biki, ačhelas pre lengre dume. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. ²⁶ E nadrža sas thuli 75 milimetri a lakro upruno falcos dičholas avri sar e phundradi Ialija. Rešolas andre 40 000 litri pañi.

O bronzune vožikici

²⁷ Mek kerđa deš bronzune vožikici. Dojekh vožikocis sas džindardo 180 centimetri, buchlo 180 centimetri a učo 130 centimetri. ²⁸ O vožikici sas kerde le ramendar a andro rami sas thode o bronzune blachi. ²⁹ Pre ola blachi the pro rami sas avrirandle o Levi, o biki the o cherubi. Upral the telal o Levi the biki sas figimen o bronzune venci.

³⁰ Pre dojekh vožikocis sas bronzune kereki the tički. Pre leskre štar rohi sas o rameni, so likerenas e nadoba. O rameni sas obthode le bronzune vencenca. ³¹ Upral o vožikocis tel e nadoba sas okruhlo ramos, so avelas avri upral le vožikocistar 45 centimetri a džalas tele 22 centimetri. A pašal leste sas avrirandle o šukar veci. O blachi sas hranata a na okruhla.

³² Tel o vožikociskre blachi sas štar kereki, so sas 66 centimetri uče, a lengre tički sas prichudle pro vožikocis. ³³ Sas kerde avke sar o kereki pro verdana andro mariben. O tički, o rafiki, o špici the o ložiska sas kerde le bronzostar.

³⁴ Pal o rohi le vožikociskre avenas avri štar ručki. ³⁵ Upral o vožikocis sas obruba uči 22 centimetri a tel o vožikocis sas rameni, so likerenas savoro. O rameni, o blachi the o vožikocis sas jekhe kotorestar. ³⁶ Pro blachi the rameni kerđa všadzik cherubi, levi, palmi a pašal savoro o venci. ³⁷ Avke kerđa deš jednaka vožikici, so sas jednakones džindarde the bare.

³⁸ Kerđa the deš nadobi le bronzostar – jekh pre dojekh vožikocis. Dojekh nadoba sas buchli 180 centimetri a rešolas andre 800 litri pañi. ³⁹ Pandž vožikici thoda pre južno sera a pandž pre severno sera le Chramoskri. E igen bari nadrža thoda pre vichodno sera.

Savoro, so hin andro Chramos

⁴⁰ O Chiram palis kerđa lavora, lopati the čarore.

Avke dokerđa e buči, so kerelas prekal o Šalamun pro Chramos le RAJESKRO. ⁴¹ Kerđa:

o duj slupi;

o kriti le bronzostar, save thođa upral pro slupi, save sas šukares obthode le prethode lancenca;

⁴² 400 granatoskre phaba le bronzostar, so sas thode pro duj prephandle lanci;

⁴³ deš vožikici the deš nadobi, so sas pre ola vožikici;

⁴⁴ e igen bari nadrža a tel late dešuduž biken;

⁴⁵ o pira, o lopati the o čarore. Savore ola veci, so kerđa le Šalamunoske prekal o Chramos le RAJESKRO, sas kerde le blišface bronzostar.

⁴⁶ O Šalamun oda diňa te kerel andro čikakre formi andre Jordaňiko dolina maškar o gava Sukot the Caretan. ⁴⁷ Savore veci sas ajci but, hoj o Šalamun o bronzos aňi na diňa te vazinel.

⁴⁸ O Šalamun diňa te kerel andro Chramos le RAJESKRO the aver sersamos:

o somnakuno oltaris;

o somnakuno skamind, pre savo pes thovelas o maro;

⁴⁹ o deš somnakune svietňiki - pandž ačenas pre čači sera a pandž pre balogňi sera anglo Neksveteder than;

o somnakune kvitki, o lampi, o kliešti;

⁵⁰ o čare, o čurora, o kuča the o lopatki, so sas tiš kerde le somnakastar.

The o somnakune čopi pro vudara andro Chramos.

⁵¹ Sar o Šalamun dokerđa savori buči pro Chramos le RAJESKRO, andā ode o sveta veci peskre dadeskre le Davidoskre: o rup, o somnakaj the aver veci a thođa len andro chramoskre pokladňici.

8

E archa le RAJESKRI ligendi andro Chramos

¹ Akor o Šalamun zvičinda ke peste andro Jeruzalem savore izraelike vodcen le dojekhe kmeňostar the fajtatar, hoj te anen e archa le RAJESKRI andral o Foros le Davidoskro - andral o Sion - andro Chramos. ² Savore murša andral o Izrael pes zgele ko kralis Šalamun, sar sas o inepos andro eftato čhon Etanim.

³ Sar avle savore vodci andral o Izrael, o rašaja hazdle e archa le RAJESKRI upre ⁴ a preligende la; o rašaja the o Leviti lidžanas o Svetostankos the savore sveta veci, so sas andro Stanos. ⁵ O Šalamun the savore izraelika manuša, save pes ode zgele, obetinenas angle archa ajci but bakren the gurumňen, hoj pes aňi na delas te zgenel.

⁶ O rašaja ligende e archa le RAJESKRA zmluvakri andro paluno than andro Chramos, pro Neksveteder than a thode la tel o cherubengre kridli. ⁷ Upral oda than, kaj sas e archa thodi, sas o kridli le cherubengre rozcircle avke, hoj zaučharenas andre e archa the lakre dručki, savenca la lidžanas. ⁸ O dručki sas ajse džindarde, hoj lengre agora dičholas andral o Sveto than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ⁹ Andre archa sas ča o duj barune tabli, pre save sas pisimen o deš prikazaňja, so ode thođa o Mojžiš akor, sar o RAJ phandla e zmluva le Izraelitencu pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar o rašaja avenas avri andral o Sveto than, e chmara zaučharda o Chramos le RAJESKRO. ¹¹ A o rašaja našti dureder kerenas e služba angle e chmara, bo le RAJESKRI slava pherdžarda o Chramos le RAJESKRO. ¹² Akor phenda o Šalamun: „O RAJ phenda, hoj bešela andre kali chmara. ¹³ Ale me akana prekal tu ačhadom šukar Chramos, o than, kaj šaj bešes pro furt.“

O Šalamun vakerel ko manuša

¹⁴ Medik savore Izraeliti ode ačenas, o kralis pes visarda ke lende a požehňinda len. ¹⁵ A phenda:

„Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, bo ov dolikerđa o lav a peskre vasteha kerđa oda, so phenda mire dadeske le Davidoske: ¹⁶ „Ole dživesestar, sar ilom mire manušen le Izraeliten avri andral o Egipt, andre ňisavo izraeliko kmeňos na kidňom mange avri foros, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulahas lašardo miro nav, ale kidňom mange avri le David, hoj te el upral mire izraelika manuša.“

¹⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos, hoj o manuša te lašaren le RAJES, le Izraeloskre Devles. ¹⁸ Ale o RAJ mire dadeske le

* 8:9 8,9 Abo: Sinaj

Davidoske phenda: ‚Mištes, hoj tuke sas andro jilo te ačhavel o Chramos prekal miro nav, ¹⁹ ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale tiro čhavo, savo tutar avela. Ov mange ačhaveha o Chramos prekal miro nav.‘

²⁰ O RAJ oda, so phenda, the kerda a ačhilom kraliske pal miro dad pal o David a akana bešav pro izraeliko tronos, avke sar phenda o RAJ. Ačhadom the o Chramos prekal o nav le RAJESKRO, prekal o Del le Izraeloskro. ²¹ Pripravindom ode than prekal e archa, andre savi hiñi le RAJESKRI zmluva, so phandla amare dadenca akor, sar len ila avri andral o Egipt.“

Le Šalamunoskri modlitba

²² Palis pes o Šalamun ačhada anglo oltaris le RAJESKRO, anglal savore manuša le Izraeloskre, save pes ode zgele, hazdña o vasta ko ņebos ²³ a phenda:

„RAJEJA, Devla le Izraeloskro! Nane aver Del, sar sal tu, añi pro ņebos, añi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejleskro ke peskre služobñika, save džan pal tu cale jileha. ²⁴ Tu dolikerdal tiro lav, avke sar phendal mire dadeske le Davidoske. Tire vasteha kerdal, so le mujeha phendal, a adadžives oda hin avke.

²⁵ Ale akana, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, doliker oda lav, so diñal tire služobñikos le David, mire dades, akor sar leske phendal: ‚Furt ela vareko leskre potomkendar pro izraeliko tronos, ale ča akor, te man mištes šunena tire čhave avke sar tu.‘ ²⁶ Vašoda, Devla le Izraeloskro, mangav tut, mi ačhel pes avke, sar phendal mire dadeske le Davidoske.

²⁷ Či so, šaj o Del bešel pre phuv? Se mek the o ņebos, o nekučeder ņebos leske hin cikno a na mek kada Chramos, so ačhadom! ²⁸ Mangav tut, RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobñikoskri, mangav vaš o jileskeriben! Ker avke, sar tutar mangav adadžives. ²⁹ Mi dikhen tire jakha rat-džives pre kada Chramos, pal savo phendal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobñikoskri, kecivar pes visarela le mujeha ke kada than a modlinela pes. ³⁰ Mangav tut, šun o mangipen tire služobñikoskro the tire izraelike manušengro akor, sar ena visarde le mujeha ke kada than a modlinena pes. Šun len avri andral o ņebos, kaj bešes, a odmuk lenge.

³¹ Te vareko kerela vareso nalačo verekaske a ov pre leste ispidela, hoj te džal andro Chramos, hoj te lel vera angle tiro oltaris, ³² tu oda šun andral o ņebos a rozsudzín maškar lende. Oles, ko ela vinnovato, mar avke, sar peske zaslužinel. A vaš o čačipnaskro zaačh a odmeñin les, avke sar peske zaslužinel.

³³ Te tire izraelike manušen domarena o ñeprijateľa vašoda, hoj kerde binos, a te pes palis visarena pale ke tute, lašarena tiro nav, modlinena pes a mangena tut andre kada Chramos, ³⁴ šun len avri andral o ņebos. Odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, so diñal lengre dadenge.

³⁵ Te tu zaačhaveha o brišind vašoda, hoj tire manuša kerde binos, ale te pes palis visarena le binostar, bo tu len pokorindal, a te ena visarde le mujeha ke kada than a lašarena tiro nav, ³⁶ šun len avri andral o ņebos. Odmuk o bini tire izraelike manušenge, tire služobñikenge, sikav len, sar te džal pal tiro drom a de o brišind andre tiri phuv, so diñal sar đedictvos tire manušenge.

³⁷ Te ela andre phuv bokh the e pohroma, abo te o ulipen pro mali kirñola, abo te ela pro mali o grajora the o kirme, abo te o ñeprijateľa džana pre lengre fori, abo te ela o pharipen vaj o meribnaskro nasvaliben, ³⁸ šun dojekh modlitba the o mangipen vaš o jileskeriben. Te pes chocko andral tiro narodos ke tu mangela, abo te nacirdela peskre vasta ke kada Chramos, ³⁹ šun oda andral o ņebos, odmuk a pomožin lengre. Počin dojekheske pal oda, sar dživel, se tu korkoro džanes o jile savore manušenge, ⁴⁰ avke, hoj pes tutar te daran pal calo časos, medik dživena andre kadi phuv, so diñal amare dadenge.

⁴¹ Te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avlahas dural andral aver phuv angle tiro nav ⁴² – bo the aver narodi pes dodžanena pal tiro baro nav, pal tiri zor the pal savoro, so kerdal – a modlindahas pes visardo le mujeha ke kada Chramos, ⁴³ šun avri andral o ņebos, kaj bešes, lengro mangipen a ker lenge avke, sar tutar mangena, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar avke sar tire izraelika manuša. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhadom, hino prekal tiro nav.

⁴⁴ Te džana tire murša le dromeħa, saveha len bičhaveħa pro mariben pre peskre ñeprijateľa, a te visarena pes ke tiro avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhadom pre pačiv tire naveske, a te pes mangena ke tu, RAJEJA, ⁴⁵ šun avri lengre modlitbi the o mangipen andral o ņebos a de lengre o viťazstvo.

⁴⁶ Te tire manuša angle tu kerena binos, bo dojekh manuš hino binošno, a tu pre lende aveha chołamen a domukeha lengre ñeprijatełenge, hoj te zvitazinen upral lende, a on len palis odligenena sar zaphandlen andre peskri phuv – či pašes abo dur –, ⁴⁷ a te andre odi phuv, kaj sas odligende, peske pridžanena, hoj kerde binos, a te pes visarena ke tu a te tutar mangena o jileskeriben a phenena: ‚Kerđam binos a sam vinnovata. Kerđam nalačhipen,‘ ⁴⁸ a te pes visarena cale peskre jileha the dušaha a mangena tut andre odi phuv, kaj hine zaphandle, sar ena visarde ke peskri phuv, so diňal lengre dadenge, the ko avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhadom prekal tiro nav, ⁴⁹ šun avri andral o ñebos, kaj bešes, lengre modlitbi the mangipen a zaačh tut vaš lenge. ⁵⁰ Odmuk lenge savore bini a savoro nalačhipen, so kerde tuke, a de, hoj lengre ñeprijateła te aven ke lende lačhejileskre. ⁵¹ Se on hine tire manuša, tiro dedictvos, saven ilal avri andral o Egipt – andral oda trastuno bov.

⁵² Dikh pro mangipen tire služobňikoskro a šun o modlitbi the tire izraelike manušengre, sar ke tu vičinena, hoj lenge te pomožines. ⁵³ Se tu tuke len kidňal avri vaš tiro dedictvos andral savore narodi pre phuv, avke sar phendal prekal tiro služobňikos Mojžiš, sar ilal avri amare daden andral o Egipt, ó, Nektbareder RAJEJA!“

O Šalamun zehňinel le manušen

⁵⁴ Sar o Šalamun mangelas a modlinelas pes ko RAJ, sas pro khoča anglo oltaris a hazdelas upre o vasta ko ñebos. Sar preačhiła, uštila ⁵⁵ a požehňinda zorale hangoha savore izraelike manušen. Phenda:

⁵⁶ „Mi el lašardo o RAJ, savo diňa o smirom peskre manušen le Izraeliten, avke sar oda phenda. Dolikerđa dojekh lav, so diňa prekal peskro služobňikos prekal o Mojžiš. ⁵⁷ Mi ačhel o RAJ, amaro Del, amenca, avke sar sas amare dadenca. Te na omukel amen a te na odčhivel amen pestar het. ⁵⁸ O RAJ mi visarel amare jile ke peste, hoj te dživas avke, sar ov kamel, a te dolikeras savore leskre lava, prikazaňja the zakoni, so diňa amare daden. ⁵⁹ Kala lava, savenca man mangavas anglo RAJ, mi en pašes paš o RAJ, paš miro Del, dživese the rači. Mi zaačhel vaš peskro služobňikos the vaš peskre izraelika manuša sako džives. ⁶⁰ Avke dojekh narodos pre phuv džanela, hoj ča o RAJ hino Del a nane aver. ⁶¹ Odden pes le RAJESKE, amare Devleske, cale tumare jileha a dolikeren leskre zakoni the o prikazaňja avke sar adadžives.“

⁶² Palis o kralis the savore manuša andral o Izrael ande obeti le RAJESKE. ⁶³ O Šalamun obetinda le RAJESKE 22 000 gurumňen the 120 000 bakren sar o smiromoskre obeti. Avke o Šalamun the savore manuša pošvecinde o Chramos le RAJESKRO. ⁶⁴ Vašoda, hoj o bronzuno oltaris sas cikno prekal ola savore obeti, o kralis oda džives pošvecinda the o maškaruno than pre dvora anglo Chramos le RAJESKRO a the ode kerenas o labarde obeti, o chabeneskre obeti the o žiros pro smiromoskre obeti.

⁶⁵ Andre oda časos o Šalamun the savore Izraeliti kerde paš o Chramos anglo RAJ, amaro Del, o inepos le Stankengro, so likerelas eфта džives. Avle ode igen but manuša pašal o Lebo-Chamat pal o severo dži paš o paňi le Egiptoskro pro juhos. ⁶⁶ O Šalamun pro ohtoto džives bičhada le manušen khere. On savore les chudle te lašarel a dojekh lendar džalas khere bare radišagoha vaš savoro lačhipen, so o RAJ presikada peskre služobňikoske le Davidoske the le Izraelitenge, leskre manušenge.

9

O RAJ pes pale sikavel le Šalamunoske

¹ Sar o Šalamun dokerđa o Chramos le RAJESKRO, peskro palacis a savoro, so kamla te kerel, ² sikada pes leske o RAJ dujtovar andro suno avke sar anglođa andro Gibeon. ³ O RAJ leske phenda:

„Šundom avri tiri modlitba the o mangipen, sar tut mangehas ke mande. Me pošvecindom kada Chramos, so ačhadal, hoj ode miro nav te el barardo pro furt. Mire jakha the miro jilo ode ena pro furt.

⁴ Te tu phireha angle ma pačivalones the žuže jileha avke sar tiro dad o David a te dolikeraha mire zakoni the prikazaňja a te kereha savoro, so tuke phendom, ⁵ me dolikerava o lav, so phendom tire dađeske le Davidoske: Leskro tronos ela furt zoralo upral o Izrael a furt ela vareko andral leskro potomstvos pro tronos.

⁶ Ale te tut mandar odvisareha tu the tire čhave a na dolikerena mire zakoni the o prikazaňja, so tumen diňom, ale džana te služinel avre devlengre a lašarena len, ⁷ akor me khosava tele mire manušen le Izraeliten pal kadi phuv, so len diňom. O Chramos, so pošvecindom prekal miro nav, odčhivava mandar a palis o Izrael ela

dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. ⁸ A kale Chramostar na ačhela nič, ča o bara, a sako, ko odarik predžala, pes igen čudalinel a phenela: ‚Soske kada o RAJ kerđa kala phuvake the Chramoske?‘ ⁹ Odphenela pes lenge: ‚Bo omukle le RAJES, peskre Devles, savo ila avri lengre daden andral o Egipt. Chudle te bandol a te lašarel avre devlen, a vašoda o RAJ pre lende domukla kadi bibach.‘ “

O Šalamun pes dovakerel le Chiramoha

¹⁰ O Šalamun ačhavelas o Chramos le RAJESKE the o palacis biš berš (20) ¹¹ a o kralis Chiram andral o Tir dodelas le Šalamunoske o cedroskre the o sosnacre kašta a o somnakaj ajci, keci kamelas. Palis o Šalamun les diña biš fori andre Galileja. ¹² O Chiram avla andral o Tir te predikhel ola fori, so les diña o Šalamun, ale leske na sas pre dzeka. ¹³ Avke phenda le Šalamunoske: „Phrala miro, oda save fori man diňal?“ Palis ole forenge diña nav Kabul a kavke dži adadžives pes vičinel odi phuv. ¹⁴ Ale o Chiram the avke bičhađa le Šalamunoske 4 000 kili somnakaj.

¹⁵ O Šalamun ispidelas pro manuša, hoj te keren e buči sar otroka pro Chramos le RAJESKRO the pre leskro palacis, pre terasa pašal o foros the pro muri pašal o Jeruzalem, Chacor, Megido the Gezer. ¹⁶ O Faraonos, o egiptsko kralis, gela pro mariben andro foros Gezer, domarđa les a zlabarđa avri. Murdarđa le Kaňaančanen the ole manušen, save ode bešenas, a palis o foros diña peskra čhake, le Šalamunoskra romňake. ¹⁷ Palis o Šalamun pale ačhađa o foros Gezer, o teluno foros Bet-Choron, ¹⁸ o Baalat, o Tamar pre judsko puša ¹⁹ the savore fori, kaj sas odthodo o chaben, mek the o fori prekal o maribnaskre verdana the graja. A ačhade savoro, so kamelas andro Jeruzalem, andro Libanon the andre cali phuv, kaj sas kralis.

²⁰⁻²¹ O Šalamun ispidelas andre buči savore Amorejčanen, Chetitanen, Perizejen, Chivijen the Jebusejen, save ačhile andre odi phuv a saven anglođa na murdarde avri. Lengre potomki mušinenas te kerel sar otroka – a oda dži adadžives. ²² O Šalamun le Izraelitendar na kerelas otroken, bo on leske služinenas sar slugađa, uradňika, velitelja the velitelja upral o verdana the upral o murša pro graja. ²³ O Šalamun ačhađa upral o buča 550 velitelen, save sas upral o buča, so kerenas o manuša.

²⁴ Sar leskri romňi, le faraonoskri čhaj, odgela upre andral o Foros le Davidoskro, hoj te bešel andre peskro palacis, so lake ačhađa o Šalamun, ov chudňa te kerel e terasa pašal o foros.

²⁵ O Šalamun anelas andro berš trival o labarde the o smiromoskre obeti pro oltaris, so ačhađa le RAJESKE, a labarelas anglal leste o kadidlos. A avke dokerđa o Chramos.

²⁶ O Šalamun mek kerđa o lođi andro Ecjon-Geber, so hino paš o Elat, paš o brehos le Lole moroskro andro Edom. ²⁷ O Chiram bičhađa peskre služobňiken, save mištes prindžarenas o moros, hoj te služinen le Šalamunoskre mušenca pro lođi. ²⁸ On džanas la lođaha andre phuv Ofir a odarik ande 14 000 kili somnakaj le Šalamunoske.

10

E kralovna andral e Šeba avel ko Šalamun

¹ Sar pes e kralovna andral e Šeba došunda pal le Šalamunoskri slava, avla ke leste a phučelas lestar phare veci, hoj les te skušinel. ² Avla andro Jeruzalem igen but manušenca the le favenca, pre save anelas voňava oleji, igen but somnakaj the o vzacna bara. Sar doavla ko Šalamun, vakerelas leha pal savoreste, so la sas pro jilo. ³ O Šalamun lake odphenelas pre savoreste, so lestar phučelas. Prekal leste na sas nič ajso pharo, hoj te na odphenel lake. ⁴ E kralovna andral e Šeba dikhla, savo baro godaveripen hin le Šalamun, the savo palacis ačhađa ⁵ the o chabena pre leskro skamind. Dikhla, sar bešenas pašal leste leskre služobňika a sar pes likerenas leskre sluhi the časňika. Dikhla the lengro uraviben the o labarde obeti, so anelas andro Chramos le RAJESKRO. Sar oda savoro dikhla, ačhila bijal peste a na džanelas, so pre oda te phenel.

⁶ Phenda le Šalamunoske: „Čačipen hin, so me šundom andre miri phuv pal tute the pal tiro godaveripen. ⁷ Ale me oleske na pačavas, medik na avlom a na dikhlom pre mire jakha. No dikhav, hoj mange na phende mek aňi jepaš olestar! Tiro godaveripen the barvalipen hino bareder, sar me pal oda šundom. ⁸ Bachtale hine tire murša the tire služobňika, save furt pašal tu keren a šunen tiro godaveripen! ⁹ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamla avke, hoj tut thođa pro izraeliko tronos. Bo o RAJ kamel o Izrael pro furt, ačhađa tut kraliske, hoj te likerens o zakonos the o spravodlišagos.“

¹⁰ Palis oj diña le Šalamun buter sar 4 000 kili somnakaj a igen but voňava oleji the vzacna bara. Šoha buter pes imar ode na anda ajci but voňava oleji, keci anda e kralovna andral e Šeba le Šalamunoske.

¹¹ (The le Chiramoskre lođi anenas o somnakaj andral o Ofir the igen but algumoskre kašta the o vzacna bara. ¹² Ole kaštendar o Šalamun kerđa o slupi andro Chramos the peskro palacis a mek diña te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajci but kašta pes ode imar na anda dži adadžives.)

¹³ O Šalamun diña la kralovna andral e Šeba o dari, so pes delas le kralenge, a paš oda the mek savoro, so oj kamelas. Palis oj the savore lakre služobníka gele pale andre peskri phuv.

Le Šalamunoskro barvalipen

¹⁴ Le Šalamunoske anenas sako berš vaj 23 toni somnakaj, ¹⁵ a mek ke oda the o daňe, so počinenas savore izraelika krajengre guvernera, o krala andral e Arabija the o manuša, save bikenavkeren.

¹⁶ O Šalamun kerđa duj šel (200) štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj ehta kili somnakaj. ¹⁷ Palis mek kerđa trin šel (300) cikneder štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj duj kili somnakaj. Avke o Šalamun len thoda andro Kher le libanoňike vešeskro.

¹⁸ Palis o kralis kerđa igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le žuže somnakaha. ¹⁹ E paluňi sera, kaj oprinelas o šero, sas okruhli a pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ačhenas duj levi. Anglo tronos sas šov garadiči ²⁰ a pro garadiči ačhenas pal o soduj seri levi – jekhetane dešuduj (12) levi. Ajso tronos na sas nihhaj andre nisavo krališagos. ²¹ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar a savore veci andro Kher le libanoňike vešeskro sas kerde le žuže somnakastar. Nič na sas kerdo le rupestar, bo andre oda časos o rup prekal lende na sas vzacno. ²² Le Šalamun sas but lođi pro moros. Sako trin berš len bičhavelas pro moros le Chiramoskre lodenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, le opicen the le paven.

²³ O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh kralis pre phuv. ²⁴ O manuša andral dojekh narodos kamenas te šunel o godaveripen, so les diña o Del. ²⁵ Berš pre beršeste sako, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune abo somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleji, graja the mulici.

²⁶ Palis peske o Šalamun stradla verdana the graja. Avke les sas 1 400 verdana pro mariben a 12 000 graja. Rozačhađa o verdana andro aver fori the paš peste andro Jeruzalem. ²⁷ Sar o Šalamun kralinelas, sas andro Jeruzalem ajci rup sar bara a ajci stromi cedri sar dziva figovňika pro judska brehi. ²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anenas andral o Egipt the andral o Kuj*. Le kraliskre murša len cinenas andral o Kuj. ²⁹ Andral o Egipt pes cinelas o verdan pro mariben vaš šov šel (600) rupune a o graj vaš o šel the penda (150) rupune. Avke on odarik anenas graja the verdana prekal savore krala le Chetitanengre the le Aramejčanengre.

11

O Šalamun lašarel avre devlen

¹ O kralis o Šalamun kamelas but džuvliven andral aver narodi: le faraonoskra čha, le Moabčanken, le Amončanken, le Edomčanken, le Sidončanken the le Chetitanken. ² On sas ole narodendar, pal save o RAJ le Izraelitenge phenda: „Našti tumenge len romňijen andral aver narodi, aňi on andral tumaro narodos, hoj tumen mandar te na odcirden pal peskre devla.“ Ale o Šalamun len the avke kamelas. ³ Sas les ehta šel (700) romňija, so sas andral o kralika fameliji, the trin šel (300) romňija-služobníčki. On les odcirdle le Devlestar. ⁴ Sar o Šalamun sphuriľa, leskre romňija les scirdle pal aver devla a ov imar na sas ajso pačivalo le RAJESKE, peskre Devleske, sar sas leskro dad o David. ⁵ Ov lašarelas la Aštarta, savi sas del andro Sidon, the le Moloch*, savo sas igen džungalo del le Amončanengro. ⁶ Aleha o Šalamun kerelas o nalačhipen anglo RAJ a ov na sas calo oddino le Devleske avke sar leskro dad o David.

⁷ Akor pro verchos pre vichodno sera le Jeruzalemostar o Šalamun ačhađa oltaris prekal o Kemoš, savo sas o džungalo del le Moabčanengro, the prekal o Moloch, savo

* 10:28 10,28 Oda hin e Cilicija. * 11:5 11,5 Abo: o Milkom

sas džungalo del le Amončanengro. ⁸ Kavke kerđa oltara the prekal savore peskre romñija andral aver narodi, save peskre devlenge anenas o voňava the aver obeti.

⁹⁻¹⁰ Kajte o RAJ, o Del le Izraeloskro, pes le Šalamunoske sikađa duvar andro suno a phendã leske, hoj te na lašarel avre devlen, ov the avke le RAJES na šunda, ale odvisarđa pes lestar. Aleha o RAJ sas cholamen pro Šalamun. ¹¹ Vašoda o RAJ phendã le Šalamunoske: „Te ada kerďal a na dolikerďal miri zmluva the o zakonos, so tut diňom, čačes lava tutar o krališagos a dava jekhe tire služobňikoske. ¹² Ale angle tiro dad anglo David oda na kerava, medik tu dživeha, ale odlava oda tire čhastar, ¹³ no aňi lestar na odlava calo krališagos. Jekh kmeňos mukava tire čhaske, ča vaš miro služobňikos David the vaš o Jeruzalem, so mange avri kidňom.“

Le Šalamunoskre ñeprijatelã

¹⁴ O RAJ kerďa upre le Edomčanos Hadad, savo sas andral le kralengri famelija, hoj te el le Šalamunoskro ñeprijatelis. ¹⁵⁻¹⁶ Akor, sar o David zvitazinda upral o Edom, o Joab, leskro velitelis upral o slugada, geľa te parunel olen, save mule. O Joab savore Izraelitenca ačhiľa andro Edom šov čhon, medik na murdarđa savore ole muršen. ¹⁷ Ča o Hadad, savo sas akor mek čhavoro, denašla andro Egipt varesave leskre dadeskre služobňikenca andral o Edom. ¹⁸ Odgele andral o Midijan, a sar avle andro Paran, ile odarik muršen a gele andro Egipt došunda, hoj mula o David the o Joab, savo sas velitelis upral o slugada, phendã le kraliske: „Domuk, hoj te džav pale andre miri phuv.“

¹⁹ Vašoda, hoj o Hadad sas le Faraonoske pre dzeka, diňa leske the la Tachpeneskra pheňa romňake – e Tachpenes sas le faraonoskri romňi. ²⁰ Palis lake uliľa muršoro o Genubat. E kralovna les bararđa avri andro palacis maškar o kraliskre čhave.

²¹ Sar pes o Hadad andro Egipt došunda, hoj mula o David the o Joab, savo sas velitelis upral o slugada, phendã le kraliske: „Domuk, hoj te džav pale andre miri phuv.“

²² „Soske?“ phučľa lestar o Faraonos. „Chibalinel tuke vareso kade, hoj jekhvareste kames te džal pale andre tiri phuv?“

„Na,“ odphendã leske o Hadad, „ale the avke man muk te džal khere.“

²³ O Del kerďa upre le Rezon, le Eljadasoskre čhas, hoj te el le Šalamunoskro ñeprijatelis. O Rezon denašla peskre rajestar le Hadad-Ezerostar, savo sas kralis andre Coba. ²⁴ O Rezon vičinda ke peste zbujňiken, saven lidžalas. Sar len o David murdarelas, o Rezon the leskre murša gele het andro Damašek a ode ačhiľa kraliske. ²⁵ Avke o Rezon sas kralis andro Aram†. Sas ñeprijatelis le Izraeloske medik dživelas o Šalamun a kerelas lenge o nalačhipen, avke sar the o Hadad.

O RAJ del lav le Jeroboam

²⁶ The o Jeroboam, savo sas služobňikos le Šalamunoskro, pes vzburinda pro Šalamun. Ov sas le Nebatoskro čhavo, Efraťanos andral e Cereda, a leskri daj sas e vdova Ceruja. ²⁷ Oda pes ačhiľa, sar o Šalamun kerďa e terasa a prikerďa o foroskre muri. ²⁸ O Jeroboam sas zoralo murš. Sar o Šalamun dikhľa ole terne muršes, sar kerel peskri buči, ačhada les upral o murša andral o kmeňi Efrajim the Menaše, hoj len te lidžal andre buči.

²⁹ Andre jekh džives, sar o Jeroboam džalas het andral o Jeruzalem, arakhľa pes pre maľa le Achijoha, savo sas prorokos andral o Šilo. Na sas ode ñiko, ča on duj džene. Pro Achijah sas urdo nevo plaštos. ³⁰ Chudňa oda plaštos a rozčhingerđa les pro dešuduj (12) kotora. ³¹ A le Jeroboamoske phendã: „Le tuke deš kotora, bo kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: „Lava o krališagos le Šalamunostar a tuke dava deš kmeňi. ³² Andral savore izraelika kmeňi leske ačhela ča jekh kmeňos a oda angle miro služobňikos David the anglo o foros Jeruzalem, so mange kidňom avri. ³³ Kerava oda vašoda, bo o Šalamun man omukľa a chudňa te lašarel le sidoňike devles, la Aštarta, le moabike devles le Kemoš the le amoňike devles le Moloch a na phirelas pal mire droma, na kerelas oda, so kamav, a na dolikerelas miro zakonos the mire lava avke sar leskro dad o David. ³⁴ Calo krališagos lestar na odlava, ale mukava les te vladňinel, medik dživela, a oda angle miro služobňikos David, saves mange kidňom avri a savo dolikerelas mire prikazaňja the lava. ³⁵ Ale le Šalamunoskre čhastar odlava o krališagos le deše kmeňenca a dava len tuke. ³⁶ Le Šalamunoskre čhaske mukava ča jekh kmeňos, hoj te el mire služobňikos le David furt potomkos, savo vladňinela angle mande andro Jeruzalem, andro foros, so mange kidňom avri, hoj ode te avav lašardo. ³⁷ Ale tut Jeroboam ačhavava kraliske upral o Izrael. Aveha kralis všadžik, kaj ča kameha. ³⁸ Te šuneha savoro, so tuke phenava, te phireha pal mire droma, te kereha oda, so ela lačho angle mire jakha, te

† 11:25 11,25 Abo: Sirija

dolikereha mire prikazaŋja the lava avke sar miro služobnikov o David, me kerava, hoj furt vareko tira famelijatar lidžala o Izrael, avke sar vareko le Davidoskra famelijatar furt lidžal e Judsko. ³⁹ Vaš le Šalamunoskro binos marava le Davidoskre čhaven, ale na pro furt. ‘ “

⁴⁰ Vašoda o Šalamun kamelas te murdarel le Jeroboam, ale o Jeroboam denašla andro Egipt ko krališ Šišak. Ode sas, medik o Šalamun na muła.

Le Šalamunoskro meriben

⁴¹ Aver veci, so o Šalamun kerđa, the savoro leskro godaveripen hin pisimen andro zvitki le Šalamunoskre. ⁴² O Šalamun kralinelas andral o Jeruzalem upral calo Izrael saranda (40) berš. ⁴³ Sar muła o Šalamun, parunde les andro foros le Davidoskro, leskre dadeskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Rechabeam.

12

Deš kmeŋi pes vzburinen pro Rechabeam

¹ O Rechabeam geła andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven kraliske. ² Sar pes pal oda došundā o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, sar sas andro Egipt, kaj denašla le Šalamunostar, ačhila mek andro Egipt. ³ Ale o vodci andral o Izrael pal leste bičhade. Avke o Jeroboam savore Izraelitenca avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ „Tiro dad o Šalamun pre amende thoda pharo jarmos, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmos, so pre amende thoda tiro dad, a amen tuke služinaha.“

⁵ O krališ Rechabeam lenge phendā: „Akana džan het a avena pale trine dživesenca.“ Avke gele het.

⁶ Palis pes o Rechabeam radzinelas le phuredere vodcenca, save služinenas anglođa leskre dadeske le Šalamunoske: „So mange poradzinen, sar te odphenel kale manušenje?“

⁷ On leske phende: „Te tu adadžives aveha služobnikov kale manušenje a služineha lenge a deha len oda, so tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.“

⁸ Ale o Rechabeam na priiła e rada le phuredere vodcengri, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetane leha baronas avri a denas les godi. ⁹ Phučla lendar: „So mange radzinen tumen? Sar te odphenel kale manušenje, save man mangel, hoj lenge te kerav lokeder oda jarmos, so pre lende thoda miro dad?“

¹⁰ O terne murša leske odphende: „Le manušenje, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thoda pharo jarmos, a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: „Miro cikno anguš hino thuleder, sar sas mire dadeskro calo pasos. ¹¹ Miro dad pre tumende thoda pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me tumen marava le bare bičoha*!“

¹² Pro trito džives avla o Jeroboam savore manušenca ko Rechabeam, avke sar lenge phendā o krališ: „Aven ke ma trine dživesenca.“ ¹³ O krališ odphenđa le manušenje zorales a na priiła e rada, savi les dine phureder vodci. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: „Miro dad pre tumende thoda pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me pal tumende cirdava tele e cipal!“ ¹⁵ Avke o Rechabeam na priačhila pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerđa o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phendā o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o krališ o Rechabeam len na šundā, phende leske: „Nane amen nič le Davidoha!

So amen hin le Izajoskre čhaha?

Andre peskre stani, Izrael!

Akana David, starin tut pal peskro kher!“

Avke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam kralinelas ča upral o Izraeliti, save bešenas andro judska fori.

¹⁸ Palis o krališ o Rechabeam bičhađa ko Izraeliti le Adoram, savo sas upral o buča, ale savore Izraeliti les murdarde le barenca. Avke o Rechabeam bešla sig pro verdan a denašla odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ A kavke pes calo Izrael vzburinda pre le Davidoskri famelija a oda likerel dži adadžives.

* 12:11 12,11 E hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijonena!

²⁰ Sar pes o manuša andral o Izrael došunde, hoj o Jeroboam avla pale andral o Egipt, bičhade pal leste. Avke pes zgele a ačhade les krališke upral calo Izrael. Ča o kmeños le Judaskro zaačhila vaš le Davidoskri famelija.

²¹ Sar o Rechabam avla andro Jeruzalem, diña te zvičinel andral o kmeños Juda the Benjamin 180 000 avrikidle slugađen andro mariben pro Izrael, hoj leske te den pale o krališagos. ²² Akor o Del prevakerđa ko Šemajah, ko murš le Devleskro: ²³ „Dža a phen le Šalamunoskre čhaske le Rechabeamoske, le judske krališke, the le manušenge andre Judsko the Benjamin, ²⁴ hoj kada phenel o RAJ: ‚Ma džan pro mariben pre tumare phrala, pro Izraeliti. Savore džan khere, bo me kada kerdom.‘ “ On šunde le RAJESKRO lav a savore gele pale khere.

O Jeroboam oddžal le RAJESTAR

²⁵ Palis o Jeroboam ačhada o foros Šichem andro Efrajimika brehi a ode ačhila te bešel. Palis odarik gela a ačhada o foros Penuel. ²⁶ Ale o Jeroboam peske phenda: „Akana pes šaj dochudel pale o krališagos le Davidoskra famelijake. ²⁷ Te kala manuša phirena te obetinel andro Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem, chudena pale te služinel peskre rajeske le Rechabeamoske le judske krališke a man murdarena a visarena pes pale ke leste.“

²⁸ Avke o kralis Jeroboam kerđa duj somnakune gurmñoren a phenda le manušenge: „Imar dos phirenas andro Jeruzalem! Izrael, kade hin tumare devla, save tut ile avri andral o Egipt.“ ²⁹ Jekh thođa andro Betel pro juhos a dujto andro Dan pro severos. ³⁰ Kada cirdelas le manušen andro binos, bo džanas andro Betel the andro Dan te lašarel le somnakune gurmñen.

³¹ O Jeroboam ačhada the o uče thana, kaj lašarenas le modlen, a andre rašajiko služba thođa le običajne manušen, so na sas andral o kmeños Levi. ³² Andro ochtoto čhon, andro dešupandžto (15.) džives, diña avri inepos prekal o Izraeliti, ajso, sar sas the andre Judsko a pro oltaris obetinelas o labarde obeti. Avke oda kerđa andro Betel a obetinda le gurmñorenge, so kerđa. Palis andro Betel ačhada rašajen, save služinenas pre ola thana, kaj lašarenas le modlen. ³³ Avke andro ochtoto čhon pro dešupandžto džives pro inepos, savo peske korkoro gondolinda avri, gela upre ko oltaris, so ode ačhada, a obetinda ode e voňavo obeta.

13

O prorokos prorokinel pal o oltaris

¹ Ipen akor, sar o Jeroboam kamelas te kerel e obeta, avla andral e Judsko andro Betel le RAJESKRO prorokos. ² O prorokos phenda andre le RAJESKRO nav: ‚Oltarina, oltarina! Kavke phenel o RAJ: ‚Le Davidoskra famelijake ulola muršoro a dena leske nav Jozijaš. Ov pre tu obetinelas le modlengre rašajen, save akana pre kada oltaris keren o voňava obeti. Zlabarela pre oda oltaris the le manušengre kokala!‘ “ ³ A mek andre oda džives o prorokos diña znameñje. Phenda: „Kada ela o znameñje, hoj o RAJ vakerelas prekal ma: O oltaris pharola pro duj kotora a o prachos andral leste perela avri.“

⁴ Sar o kralis Jeroboam šunda, so phenda o prorokos pro oltaris, so hino andro Betel, sikada pre leste le vasteha a phenda: „Chuden les!“ A sar ada phenda, leskro vast takoj ačhila ñevladno a našti les imar cirdña pale ke peste. ⁵ Androda pes o oltaris pharada pro duj kotora a o prachos andral leste peľa avri, avke sar phenda o prorokos andre le RAJESKRO nav.

⁶ O Jeroboam phenda le prorokoske: „Mangav tut, modlin tut vaš ma ko RAJ, ke tiro Del, hoj mange te sastarel avri o vast.“ Avke pes o prorokos mangelas ko RAJ a leskro vast sastila avri a sas ajso sar anglođa.

⁷ Palis o Jeroboam phenda le prorokoske: „Av manca andre miro kher, chaha varesavo chaben a dava tut the daros.“

⁸ O prorokos leske odphenda: „Kajte man diňalas jepaš tire barvalipnastar, na gelomas tuha, na chalomas maro, aňi na pilomas paňi pre kada than. ⁹ Bo o RAJ mange phenda: ‚Našti chas maro, aňi našti pijes paňi a aňi ole dromeha našti aves pale.‘ “

¹⁰ Avke o prorokos odarik gela het avre dromeha a na oleha, saveha avla andro Betel.

O phuro prorokos andral o Betel

¹¹ Andro Betel bešelas jekh phuro prorokos. Leskre čhave avle ke leste a phende leske savoro, so kerđa le Devleskro prorokos andre oda džives andro Betel, the oda, so phenda le krališke le Jeroboamoske. Sar leske oda savoro phende, ¹² ov lendar phučla: „Save dromeha gela?“ Leskre čhave leske sikade, save dromeha džalas o prorokos andral e Judsko. ¹³ Palis phenda peskre čhavege: „Thoven o sedlos pro somaris!“ Sar leske

thode, bešla pre leste ¹⁴ a geła pal le Devleskro prorokos. Arakhla les te bešel tel o dubos a phučla lestar: „Tu sal oda prorokos le Devleskro, savo avla andral e Judsko?“

„He, me som!“ ov odpheńda.

¹⁵ „Av manca khere, hoj te chas vareso,“ phenda leske o phuro prorokos andral o Betel.

¹⁶ Ale o prorokos odpheńda: „Našti man visarav pale a džav tuha, ańi našti chav maro, ańi našti pijav pańi pre kada than, ¹⁷ bo o RAJ mange phenda: „Na chaha ode maro, ańi na pijeha pańi a na aveha pale ole dromeħa, saveha avla.““

¹⁸ Palis o phuro prorokos leske phenda: „The me som prorokos avke sar the tu a le RAJESKRO ańjelos mange phenda: „Dža a an les pale andre tiro kher, hoj te chal ode maro a te pijel pańi.““ Kavke leske klaminelas. ¹⁹ Avke leħa o prorokos le Devleskro geła pale andre leskro kher a chała ode maro a piła pańi.

²⁰ Sar bešenas pašal o skamind, o RAJ prevakerda ko phuro prorokos, savo les anda pale andre peskro kher. ²¹ Zvičinda pre le Devleskro prorokos, savo avla andral e Judsko, a phenda leske: „Kada phenel o RAJ; Vašoda, hoj man na šundal a na dolikerdal miro lav, so tuke phendom, ²² ale geła a chała ode maro a piła pańi, na aveħa parundo andre tire dadengro hrobos.““

²³ Sar le Devleskro prorokos chała a piła, o phuro prorokos leske pripravinda le somaris pro drom. ²⁴ Avke, sar odarik le Devleskro prorokos geła het, arakhla pes le levoha pro drom. O levos pre leste chučila a murdarda les. Palis o somaris the o levos achenas paš leskro felos, so pašlolas pro drom. ²⁵ Ipen akor odarik džanas varesave murša a dikhle o felos pre phuv the le levos te ačhel paš leste. Gele andro Betel, kaj bešelas o phuro prorokos, a savoro oda rozvakerde.

²⁶ Sar pal oda šunđa o phuro prorokos phenda: „Oda hin oda prorokos, savo na šunđa o lava le RAJESKRE! Avke pre leste o RAJ bičhađa le levos, hoj les te murdarel, a o levos kerda avke, sar phenda o RAJ.““

²⁷ Palis phenda peskre čhavage: „Pripravinen mange le somaris pro drom.“ Avke sar on oda kerde, ²⁸ ov geła a arakhla le prorokoskro felos te pašlol pre phuv. O somaris the o levos achenas paš o felos. O levos na chała o felos ańi le somaris. ²⁹ O phuro prorokos hazdńa leskro felos, thođa pre peskro somaris a ligenda les pale andro Betel, hoj te rovel pal leste a te parunel les. ³⁰ Parunda les andre peskro hrobos a rovelas pal leste: „Jaj, phrala miro!“

³¹ Paloda, sar les parunda, phenda peskre čhavage: „Sar merava, thoven man andre oda hrobos, kaj pašlol kada prorokos, hoj mire kokala te aven paš leskre. ³² Čačes pes ačela oda, so vakerelas kada prorokos andre le RAJESKRO nav pro oltaris andro Betel the pre savore thana andre Samarija, kaj služinenas avre devlenge.“

³³ Ańi pal kada, so pes ačiħla, pes o Jeroboam na visarda peskre nalače dromestar, ale dureder ačhavelas andre rašajiko služba pro uče thana sakones, ko oda kamelas.

³⁴ Aleħa o Jeroboam anda peskra familija andro binos, a vašoda mušinde te el savore zničimen a khosle tele pal kadi phuv.

14

Le Jeroboamoskre čhaskro meriben

¹ Andre oda časos nasvaliħla le Jeroboamoskro čhavo o Abijah. ² O Jeroboam phenda peskra romńake: „Preuri tut andre aver gada, hoj tut te na sprindžaren, hoj sal miri romńi. Dža andro Šilo, kaj hino o prorokos o Achijah, bo ov mange phenda, hoj ačhava kraliske andro Izrael. ³ Le tuha deš mare, varesave bokela the džbanos le medoha a dža ke leste. Ov tuke phenela, so ela le čhavoħeħa.“ ⁴ Oj kerda avke, sar lake phenda, a geła andro Šilo ko Achijah.

Ov imar na dikhelas mištes, so sas maj koro a igen phuro. ⁵ Ale o RAJ phenda le Achijoske: „Le Jeroboamoskri romńi ipen akana avel kade, hoj tutar te phučel pal peskro čhavoro, bo hino igen nasvalo, ale kerela pestar, hoj hińi vareko aver. Tu lake pheneha kada the kada.“

⁶ Palis, sar o Achijah šunđa lakro phiriben, hoj imar hińi paš o vudar, phenda lake: „Av andre. Me džanav, hoj tu sal le Jeroboamoskri romńi. Soske tutar keres, hoj sal vareko aver? Nalačo ħiros tuke phenava. ⁷ Dža a phen le Jeroboamoske, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskro, leske kavke phenel: „Kidńom mange tut avri le manušendar a ačhadom tut, hoj te lidžas mire manušen le Izraeliten. ⁸ Odilom o krališagos le Davidoskra familijatar a dińom tuke. Ale tu tut na likereħas avke, sar miro služobńikos o David, savo dolikerelas mire prikazańja a savo džalas pal ma cale peskre jileħa a kerelas ča oda, so lestar kamavas. ⁹ Ale tu tut likereħas goreder sar savore kraħa, save sas angle tute. Le dumeha tut odvisardal mandar a kerdal tuke avre devlen the

modlen le somnakastar ča vašoda, hoj man lenca te choľares. ¹⁰ Vašoda anav pre tiri famelija e pohroma. Murdarava dojekhe tire muršes andro Izrael, savore otroken the slobodnen. Šulavava avri tira famelija, avke sar pes šulavel avri o šmeći. ¹¹ Te vareko tira famelijatar merela andro foros, chana len o rikone a olen, save merena pre maľa, chana o čirikle. Bo o RAJ oda phenda.' "

¹² O Achijah mek lake phenda: „Akana dža pale khere. Sar dodžaha andro foros, tiro čhavoro merela. ¹³ Savore manuša andral o Izrael pal leste rovena a parunena les. Ča ov andral le Jeroboamoskri famelija ela parundo avke, sar kempel, bo ča andre leste o RAJ, o Del le Izraeloskro, arakhľa vareso lačo. ¹⁴ O RAJ ačhavela kralis andro Izrael, savo murdarena avri le Jeroboamoskra famelija a oda mek adadžives! He, imar akana! ¹⁵ O RAJ razinela le Izraeloha, avke sar e balvaj čhalavel la trsfinaha andro paňi. Ov le Izraeliten cirdela avri andral kadi lači phuv, so diňa lengre dadenge a rozčhivela len pal o baro paňi Eufrat, bo kerde la Ašerake slupi, savena rozcholarde le RAJES. ¹⁶ O RAJ omukela o Izrael, bo o Jeroboam kerelas bini a cirdelas le Izrael andro binos.“

¹⁷ Avke le Jeroboamoskri romňi pes visarda pale khere andro foros Tirca. Soča pregela prekal o prahos andro kher, o čhavoro muľa. ¹⁸ O Izraeliti rovenas pal leste a parunde les, avke sar phenda o RAJ prekal peskro služobňikos prekal o prorokos Achijah.

Le Jeroboamoskro meriben

¹⁹ Savore aver veci, so o Jeroboam kerďa, leskre maribena a sar lidžalas o krališagos, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²⁰ O Jeroboam kralinelas bišuduj (22) berš. Ov muľa a sas parundo. Pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Nadab.

O Rechabeam kralinel upral e Judsko

²¹ O Rechabeam, o čhavo le Šalamunoskro, ačhiľa kraliske andre Judsko, sar sas leske saranda the jekh (41) berš. Kralinelas dešuefta (17) berš andro foros Jeruzalem, andro foros, so peske kidňa avri o RAJ maškar savore izraelika fori, hoj ode les te lašaren. Le Rechabeamoskri daj pes vičinelas Naama a sas Amončanka.

²² O manuša andral o kmeňos Juda kerenas buter binos anglo RAJ sar savore lengre phure dada a aleha pre peste anenas buter le RAJESKRI choľi, ²³ bo the on ačhavenas thana pro lašariben, o sveta slupi the o slupi la Ašerakre; a oda pre dojekh učo than the paš dojekh baro stromos. ²⁴ Ale nekgoreder sas, hoj pre ola thana, kaj lašarenas peskre devlen, o murša the o džuvľa služinenas sar lubňa. Kerenas savore nalače the džungale veci, so kerenas o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal o Izraeliti.

²⁵ Sar o Rechabeam kralinelas pandž berš, geľa o egiptsko kralis o Šišak pro Jeruzalem pro mariben. ²⁶ Iľa andral o Chramos le RAJESKRO the andral o palacis savore vzacna veci the o somnakune štiti, so diňa te kerel o Šalamun. ²⁷ Palis o Rechabeam pre lengro than diňa te kerel o štiti le bronzostar a diňa len le veliteľenge upral o stražňika, save stražinenas o vchodos andro palacis. ²⁸ Kecivar džalas o kralis andro Chramos le RAJESKRO, o stražňika lenas o štiti a džanas leha, a palis len thovenas andro kher le stražňikengro.

²⁹ Savore aver veci, so kerďa o Rechabeam, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ³⁰ Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena. ³¹ O Rechabeam muľa a sas parundo andro Foros le Davidoskro. Leskri daj e Naama sas andral o Amon. Pal o Rechabeam ačhiľa kraliske leskro čhavo Abijam.

15

O Abijam kralinel upral e Judsko

¹ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas le Nebatoskro čhavo o Jeroboam andro Izrael, o Abijam ačhiľa kraliske upral e Judsko. ² Ov lidžalas o krališagos andro Jeruzalem trin berš. Leskri daj sas Maacha, e čhaj le Abišalomoskri.

³ Ov kerelas ajse bini sar angle leste leskro dad. Leskro jilo na sas oddino le RAJESKE, peskre Devleske, avke sar sas o jilo leskre prapapuskro le Davidoskro. ⁴ Ale ča anglo David les o RAJ, leskro Del, diňa potomkos, hoj pal leste te kralinel andro Jeruzalem a te chraňinel kada foros. ⁵ O RAJ ada kerďa, bo o David kerelas savoro, so sas le RAJESKE pre dzeka, a calo džživipen les andre savoreste šunelas. Na šunda le RAJES ča andre oda, so kerďa le Urijašoha, le Chetitoha.

⁶ O maribena maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt, medik dživenas. ⁷ O mariben le Jeroboamoha likerelas dureder the akor, sar sas kralis o Abijam. Savore aver veci, so kerďa o Abijam, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ⁸ Sar o Abijam muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Asa.

O Asa kralinel upral e Judsko

⁹ Sar kralinelas o Jeroboam bišto (20) berš upral o Izrael, andre Judsko ačhila kraliske o Asa. ¹⁰ Ov kralinelas andro Jeruzalem saranda the jekh (41) berš. Leskri baba sas e Maacha, le Abišalomoskri čhaj.

¹¹ O Asa kerelas savoro, so sas le RAJESKE pre dzeka avke sar leskro prapapus o David. ¹² Ov andral odi phuv tradla avri savore muršen the džuvljen, save služinenas paš o oltara sar lubňa. Zničinda savore modlen, so kerde angloda leskre phure dada. ¹³ The peskra baba la kralovna Maacha čhida tele pal o tronos, bo kerda la Ašerake slupos. O Asa les čhinda tele a labarda andre dolina Kidron. ¹⁴ O Asa sas cale jileha oddino le RAJESKE andre calo peskro dživipen, kajte na zničinda savore thana, kaj lašarenas le modlen. ¹⁵ Preligenda andro Chramos le RAJESKRO o dari, so leskro dad the ov pošvecinde: o rup, o somnakaj the o sersamos prekal o Chramos.

¹⁶ O maribena maškar o Asa the izraeliko krališ Baaša sas furt, medik dživenas. ¹⁷ Andre jekh džives o Baaša gela pro mariben pre Judsko. Zoralarda o foros Rama, hoj ņiko le manuendar pes te na dochudel avri aňi andre Judsko.

¹⁸ Avke o Asa iľa savoro rup the somnakaj, so ačhila andro Chramos le RAJESKRO the palacis, a bičhađa peskre služobňikenca andro Damašek ko aramejiko krališ Ben-Hadad. Ov sas le Tabrimonoskro čhavo a leskro papus sas o Chezijon. Diňa leske te phenel kala lava: ¹⁹ „Maškar amende mi el phandli e zmluva, avke sar angloda sas maškar amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tut, zrušin e zmluva, so phandlal le izraelike kraliha Baašaha, hoj te džal het peskre slugadenca andral miri phuv!“

²⁰ O Ben-Hadad kerda avke, sar leske phenda o Asa, a bičhađa peskre velitelēn pro izraelika fori. Domarda o fori Ijon, Dan, Abel-Bet-Maacha the o phuva Galileja* the Naftali. ²¹ Sar pes pal oda došunda o Baaša, zaačhađa o buča pre Rama a gela pale andre Tirca. ²² O krališ Asa prikazinda savore manušenge andre Judsko, hoj te lidžan het andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa ačhađa oleha o foros Geba andro Benjamin the o foros Micpa.

²³ Savore aver veci, so kerda o krališ Asa the leskre vifazstva, the sar zoralarda o fori, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. Ale ov pro phuripen nasvaliľa pro pindre. ²⁴ O Asa muľa a parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jošafat.

O Nadab kralinel upral o Izrael

²⁵ Sar kralinelas o Asa dujto berš andre Judsko, le Jeroboamoskro čhavo o Nadab ačhila kraliske upral o Izrael a lidžalas len duj berš. ²⁶ Ale o Nadab kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro dad, savo cirdelas le Izrael andro binos.

²⁷ Palis o Baaša, o čhavo le Achijoskro andral o kmeňos Jisachar, pes vzburinda pro Nadab. Murdarda les akor, sar o izraelika slugađa sas rozačhade pašal o filištiniňiko foros Gibeton. ²⁸ Sar kralinelas o Asa andre Judsko trito berš, o Baaša murdarda le Nadab a ačhila pal leste kraliske andro Izrael. ²⁹ Sar ačhila kraliske, murdarda le Jeroboamoske cala famelija a na mukla ņikas te dživel, avke sar o RAJ phenda prekal peskro prorokos Achijah andral o šilo. ³⁰ Oda pes ačhila vašoda, bo o Jeroboam kerelas o bini a the le manušen andral o Izrael lidžalas andre oda. Kale binenca cholarelas le RAJES, le Izraeloskre Devles.

³¹ Savore aver veci, so kerda o Nadab, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ³² Medik dživelas o Baaša the o Asa, sas maškar lende furt o maribena.

O Baaša kralinel upral o Izrael

³³ O Baaša, le Achijoskro čhavo, ačhila kraliske upral calo Izrael andre Tirca a kralinelas bišuštar (24) berš. Oda pes ačhila andro trito berš, sar kralinelas o judsko krališ Asa. ³⁴ O Baaša kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar angloda o Jeroboam, savo cirdelas le Izraeliten andro bini.

16

¹ Akor o RAJ prevakerda ko prorokos Jehu, savo sas o čhavo le Chananiskro, hoj te džal te phenel le Baašaske: ² „Me tut hazdňom upre andral o prachos a ačhadom tut vodcaske upral mire manuša andro Izrael. Ale tu tut likerehas sar the o Jeroboam a cirdňal mire manušen andro binos, hoj man aleha te cholaren. ³ Vašoda akana zničinava le Baaša the leskra famelija avke, sar oda kerdom le Jeroboamoha, le Nebatoskre čhaha, the leskra

* 15:20 15,20 E hebrejiko čhib: calo Kineret

famelijaha. ⁴ Te vareko le Baašaskra famelijatar merela andro foros, chana les o rikone, a te merela vareko pre mała, chana les o čirikle.“

⁵ Savore aver veci, so kerda o Baaša, the leskre vitazstva, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ⁶ Palis o Baaša mula a parunde les andre Tirca. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Elah.

⁷ O RAJ prevakerda prekal o prorokos Jehu ko Baaša the ke leskri famelija, bo kerelas binos anglo RAJ. Peskre binenca the oleha, hoj murdarda le Jeroboamoskra famelija, pre peste anelas le RAJESKRI choli.

O Elah kralinel upral o Izrael

⁸ Andro bišušovto (26) berš, sar kralinelas o Asa andre Judsko, ačila kraliske upral o Izrael o Elah, le Baašaskro čhavo. Ov kralinelas andre Tirca duj berš. ⁹ Ale pre leste pes ačhada leskro služobnikos o Zimri, savo sas velitelis upral o jepaš leskre maribnaskre verdana. Andre jekh džives o Elah mulatinelas a mačila andre Tirca andro kher le Arcasoskro, savo sas upral o palacis andre Tirca. ¹⁰ Akor avla o Zimri a murdarda les. Ačila pes oda andro bišueftato (27) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa. Avke pal o Elah ačila kraliske o Zimri.

¹¹ Palis, sar bešla pre leskro tronos, diňa te murdarel savoredženen andral o kher le Baašaskro a na mukla te dživel aňi jekhe muršes andral leskri famelija aňi leskre prijatelen. ¹² Avke o Zimri murdarda avri cala Baašaskra famelija avke, sar o RAJ phenda le Baašaske prekal o prorokos Jehu, ¹³ bo o Baaša the o Elah kerenas o bini a lašarenas avre devlen a the le Izrael cirdenas andro binos. Aleha pre peste ande e choli le RAJESKRI.

¹⁴ Savore aver veci, so kerda o Elah, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

O Zimri kralinel upral o Izrael

¹⁵ Andro bišueftato (27) berš, sar kralinelas o judsko kralis Asa, ačila kraliske upral o Izrael o Zimri andre Tirca pro efa džives. Akor o slugađa andral o Izrael pes rozačhade pašal o filištiňniko foros Gibeton. ¹⁶ Sar pes o Izraeliti došunde andro taboris, hoj o Zimri pes vzburiňda pro kralis a murdarda les, ačhade mek oda džives le Omri kraliske upral calo Izrael, savo sas velitelis upral o slugađa andro taboris. ¹⁷ Palis o Omri the calo Izrael omukle o foros Gibeton a gele pes te rozačhavel pro mariben pašal o foros Tirca. ¹⁸ Sar o Zimri dikhla, hoj o foros sas zailo, gela andro nekzoraleder kher andro palacis, podlabarda les a mula. ¹⁹ Kada pes leske ačila vaš leskre bini, bo the ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. Ov kerelas ola bini so the o Jeroboam a mek paš oda cirdelas le Izrael andro binos.

²⁰ Savore aver veci, so o Zimri kerda, the oda, sar pes vzburiňda, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

²¹ Akor o Izraeliti pes rozdelinde pro duj partiji, bo varesave kamenas, hoj te el kralis o Tibni, o čhavo le Ginatoskro, ale dujto partija kamenas le Omri. ²² Ale o manuša, save achenas paš o Omri, sas zoraleder a zvitazinde upral le Tibnioskre manuša. Avke o Tibni mula a o Omri ačila kraliske.

O Omri kralinel upral o Izrael

²³ Andro trandato ešebno (31) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa, ačila andro Izrael kraliske o Omri. Ov kralinelas upral lende dešuduj (12) berš – olestar šov berš andre Tirca. ²⁴ Palis le Šemerostar cinda o brehos Šomeron vaš o eftavardeš (70) kili rup*. Avke pro brehos ačhada foros, saveske diňa nav Samarija pal o Šemer, bo oda brehos sas anglođa leskro.

²⁵ O Omri kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo kerelas buter bini sar savore kraľa angle leste. ²⁶ Ov kerelas avke sar the o Jeroboam a peskre binoha cirdňa the le Izrael andro binos oleha, hoj chudle te lašarel avre devlen. Aleha pre peste ande e choli le RAJESKRI, le Izraeloskre Devleskri.

²⁷ Savore aver veci, so kerda o Omri, the leskre vitazstva hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²⁸ Sar o Omri mula, parunde les andre Samarija. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Achab.

O Achab kralinel upral o Izrael

²⁹ Andro tranda the ochtoto (38.) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa, andro Izrael ačila kraliske o Achab, le Omrioskro čhavo. Ov kralinelas andre Samarija bišuduj (22) berš. ³⁰ O Achab kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo kerelas buter bini sar savore kraľa angle leste. ³¹ Na sas leske dos, hoj kerelas o bini avke sar the o

* 16:24 16,24 E hebrejiko čhib: duj talenti

Jeroboam, ale paš oda peske mek iġa la Jezabel romġake. Oj sas e ċhaj le Etbaaloskri, savo sas kralis andro Sidon. Vašoda o Achab chudġa te sluġinel le Baaloske a te lašarel les. ³² Ov aċhaġa andre Samarija chramos le Baaloske a andre oda chramos leske kerġa the oltaris. ³³ O Achab mek kerġa slupos la Ašerake a aleha pre peste anda buter e choġi le RAJESKRI, le Izraeloskre Devleskri, bo sas goreder sar savore kraġa angle leste.

³⁴ Medik kralinelas o Achab, jekh muř andral o Betel, savo pes viċinelas Chijel, chudġa pale te aċhavel o foros Jericho. Ale sar o Chijel thovelas o zakladi, leskro nekpħureder ċhavo o Abiram mula. Paġis, sar dokerġa o foroskre brani, mula leske the o terneder ċhavo o Segub. Ov aċhaġa pale o Jericho vař o dġivipena peskre ċhavengre, avke sar phenda anglo but berř o Jozua, o ċhavo le Nunoskro.

17

O Eliař zaaċhavel o briřind

¹ Akor o Eliař, o prorokos andral o foros Tiřbe andro Gilead, phenda le kraġiske Achaboske: „Avke sar dġivel o RAJ, o Del le Izraeloskro, saveske me sluġinav: Tel kala trin berř na ela rosa, aġi na dela briřind, medik me na phenava.“

² Paġis o RAJ phenda le Eliařiske: ³ „Dġa adarik pro vichodos a garuv tut paš o paġi Kerit, so ġino pre vichodno sera le Jordanostar. ⁴ Odarik pijeha o paġi a le vranenge prikazindom, hoj tuke ode te hordinen o chaben.“

⁵ Avke o Eliař odġela a kerġa oda, so leske phenda o RAJ a beřelas pro vichodos le Jordanostar paš o paġi Kerit. ⁶ Odarik pijelas o paġi a o vrani leske anenas tosara the raċi o maro the o mas. ⁷ Ale pal varesavo ċasos o paġi odarik nařġila, bo na delas andre odi phuv o briřind.

O Eliař andre Sarepta

⁸ O RAJ phenda le Eliařiske: ⁹ „Uřti a dġa andro foros Sarepta paš o Sidon a ode aċh te beřel, bo me ode phenom jekha vdovake, hoj pes pal tu te starinel le chabeneha.“

¹⁰ Avke o Eliař ġela andre Sarepta. Sar doavġa paš le foroskri brana, ipen akor ode varesavi vdova kidelas o kařta. Ov pre late zviċinda: „Mangav tut, an mange te pijel sikra paġi.“ ¹¹ Sar leske dġalas te anel o paġi, mek lake phenda: „Mangav tut, an mange the sikra maro.“

¹² Oj leske phenda: „Avke sar dġivel o RAJ, tiro Del, nane man ġisavo maro! Hin man ċa sikra aro andro ċaro the olejos andro dġbanos. Ipen akana kidav o kařta, hoj te dġav te tavel chaben mange the mire ċhaske. Kada ela amaro posledno chaben a paġis bokhatar meraha.“

¹³ „Ma dara tut!“ odphenda lake o Eliař. „Dġa a ker avke, sar phendaġ, ale eřeb ker cikno maroro prekal ma a an les mange. Paġis ker tuke the tire ċhaske. ¹⁴ Bo kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚O aro andral tiro ċaro a aġi o olejos andral o dġbanos na nařġola, medik o RAJ na dela pale o briřind pre phuv.‘“

¹⁵ Avke oj ġela a kerġa avke, sar phenda o Eliař. A sas len but dġivesa so te chal. ¹⁶ O aro andral o ċaro aġi o olejos andral o dġbanos na nařġolas, avke sar phenda o RAJ prekal o Eliař.

¹⁷ Pal varesavo ċasos lake o ċhavo nasvaġġila. Oda nasvaliben sas furt goreder a goreder a pro koġec mula. ¹⁸ Avke oj phenda le Eliařiske: „Ó, manuřeja le Devleskro, so tut kerġom? Avġal mange te leperel mire bini a te murdarel mire ċhavores?“

¹⁹ O Eliař lake odphenda: „De mange tire ċhavores!“ Paġis lake les iġa andral o vasta a ġela leha andro upruno kher, kaj sovelas. Ode les thoda pre peskro hadġos ²⁰ a zorales pes mangelas: „RAJEJA, Devla miro, soske ada kerġal kala vdovake, ke savi avġom te beřel? Soske la dukħadal aleha, hoj lakro ċhavoro mula?“ ²¹ Paġis o Eliař pařġila upral o mulo ċhavoro trival a mangelas le RAJES: „RAJEJA, Devla miro! Mangav tut, visar pale o dġivipen kale ċhavoreske!“

²² O RAJ řunda leskro mangipen avri a o ċhavoro obdġiġġila. ²³ Paġis o Eliař iġa le ċhavores a ġigenda les tele paš leskri daj a phenda lake: „Dikh, tiro ċhavoro dġivel.“

²⁴ A oj leske odphenda: „Akana dġanav, hoj sal le Devleskro prorokos a o RAJ ċaċes vakereġ prekal tu!“

18

O Eliař pes sikavel le Achaboske

¹ Pal o buter ċasos, sar na delas trin berř o briřind, o RAJ prevakerġa ko Eliař: „Dġa a sikav tut le kraġiske Achaboske, bo kamav te biċhavel pre phuv o briřind.“ ² Avke o Eliař ġela ko kralis Achab.

Andre Samarija sas bari bokh, ³ a vašoda o Achab peske diña te vičinel le Obadiah, savo sas spravcas le palaciskro. O Obadiah igen daralas le RAJESTAR, ⁴ a sar angloda e Jezabel murdarelas le RAJESKRE proroken, ov iľa ke peste šel (100) proroken a po penda (50) len garuđa andre jaskiňa. Ode lenge hordinelas chaben the paňi. ⁵ O Achab phenda le Obadiah: „Av predžas caľi phuv, dojekh paňi the dolina, či na arakhaha dos čar prekal amare graja the mulci, hoj te na mušinas te murdarel amaro dobitkos.“ ⁶ Paľis pes dovakerde, ko kaj džala. Avke o Achab džalas jekha seraha a o Obadiah avra seraha.

⁷ O Obadiah sas ipen pro drom, sar pes jekhvareste arakhľa le Eliašoha. Sar les sprindžarda, peľa anglal leste a phučľa: „Sal oda tu, Eliaš, rajeja miro?“

⁸ „He, me som,“ odphenda. „Dža a phen tire rajeske, hoj som kade.“

⁹ „So ajsjo nalačo kerdom,“ phučľa o Obadiah, „hoj kames tire služobňikos te del andro vasta le Achaboske, hoj man te murdarel?“ ¹⁰ Avke sar dživel o RAJ, tiro Del, phenav tuke, hoj o kralis tut diňa te rodel andre dojekh narodos the krališagos. Sar leske ola kraľa phenenas, hoj na sal ode, ov pre lende ispidelas, hoj te len pre peste vera, hoj tut čačes na arakhle. ¹¹ A tu akana kames, hoj te džav te phenel mire rajeske: „O Eliaš hino kade.“ ¹² Se sar džava tutar het, le RAJESKRO Duchos tut šaj odlidžal het a me na džanava kaj. Sar oda džava te phenel le Achaboske a paľis tut na arakhela, murdarela man. Se me, tiro služobňikos, terňipnastar lašarav le RAJES. ¹³ Či na phende tuke, rajeja miro, so me kerdom akor, sar e Jezabel murdarelas le RAJESKRE proroken? Hoj garuđom šel (100) proroken a po penda (50) len thođom andre jaskiňa a hordinavas lenge o maro the paňi? ¹⁴ A tu akana mange phenes, hoj te džav te phenel mire rajeske: „O Eliaš hino ade.“ Se ov man murdarela!“

¹⁵ Pre oda leske o Eliaš phenda: „Avke sar dživel o Nekzoraleder RAJ, saveske služinav, mek adadžives man leske sikavava.“

¹⁶ Avke gela o Obadiah oda te phenel le Achaboske. Paľis o Achab džalas anglo Eliaš.

¹⁷ Sar o Achab dikhľa le Eliaš, phenda leske: „Sal oda tu, ko anes le Izraeliten andre pohroma?“

¹⁸ „Na me,“ odphenda o Eliaš. „Ale tu the tiri famelija, bo omuklan o prikazaňja le RAJESKRE a chudňan te lašarel le Baalen. ¹⁹ Akana vičin savore Izraeliten ke ma pro verchos Karmel. Vičin the le Baaloskre štar šel the penda (450) proroken, the le štar šel (400) proroken la Ašerakren, save chan pašal o skamind la Jezabelakro.“

O Eliaš the o proroka le Baaloskre pro verchos

²⁰ Akor o Achab bičhada pal savore Izraeliti the pal le Baaloskre proroka, hoj te aven pro verchos Karmel. ²¹ Androda o Eliaš gela angle savore manuša a phenda: „Dži kana kamen te el pro duj seri, hoj lašarena jekhvar le Devles a paľis le Baal? Te hino o RAJ tumaro Del, lašaren les, ale te o Baal hino tumaro del, akor lašaren les.“

Ale o manuša leske pre oda nič na phende.

²² O Eliaš mek phenda: „Le RAJESKRE prorokendar achiľom ča me, ale le Baaloskre prorokendar hin štar šel the penda (450). ²³ Mi anen amenge duje biken. Le Baaloskre proroka peske mi kiden avri jekhe bikos, mi rozčingeren les pro kotora a mi thoven les pro kašta, ale te na podlabaren. Me paľis pripravinava dujtones a thovava les pro kašta, ale aňi me na podlabarava. ²⁴ Paľis le Baaloskre proroka mi mangan peskre devles a me mangava le RAJES. Oda del, savo odphenela avke, hoj bičhavela e jag, hino čačes Del.“

Avke savore manuša phende: „Mištes!“

²⁵ O Eliaš phenda le Baaloskre prorokenge: „Kiden tumenge avri jekhe bikos a pripravinen les ešeb tumen, bo tumen san buter. Paľis mangan tumare devles, ale e jag ma labaren.“

²⁶ Avke ile peskre bikos a pripravinde les. Tosarastar dži o dilos mangelas le Baal a vičinenas: „Ó, Baal, odphen amenge!“ No na šundolas les, aňi lenge na odphenda, kajte khelenas the chučerenas pašal o oltaris, so kerde.

²⁷ Paľis, pro dilos, o Eliaš lendar asalas a phenda: „Vičinen pre leste zoraleder, se hino del! Talam pal varesoste gondolinel, abo gela pro budaris, abo gela varekhaj pro drom! Abo mek sovel a kempel les te uštavel!“ ²⁸ Avke o proroka chudle te kerel bareder vika a čingerenas pes the šablencu the le oššepenca, medik lendar na čuľalas o rat, avke sar furt kerenas. ²⁹ Imar sas pal o dilos a on mek oda kerenas dži akor, sar pes anelas e račakri obeta. No le Baal na šundolas, aňi na odphenda lenge a nič pes na ačhila.

³⁰ Akor o Eliaš phenda savore manušenge: „Aven paš mandel!“ Avke savore manuša avle paš leste a ov prikerđa le RAJESKRO oltaris, so sas čhido tele. ³¹ O Eliaš iľa dešuduj (12) bara; ajci, keci sas o kmeňi le Jakoboskre čhavengre, saveske o RAJ phenda: „Tiro nav ela Izrael.“ ³² Ole barendar ačhada oltaris prekal o RAJ a pašal leste kopalinda ajsjo

buchlo žlabos, hoj šaj andre rešlila dešuduj litri*.³³ Palis thođa pro oltaris o kašta a rozčhingerda le bikos. Thođa les pro kašta a phenda:³⁴ „Pheraren štar vedri paňi a čhiven pre obeta the pro kašta! Keren oda pale!“ A on oda kerde.

Palis lenge phenda: „Keren oda tritovar!“ On oda kerde.³⁵ O paňi čulalas pašal o oltaris a pherdžarda the calo žlabos.

³⁶ Sar avla o časos pre chabeneskri obeta, geľa o prorokos Eliaš paš o oltaris a phenda: „RAJEJA, Devla le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro: adadžives mi sprindžaren, hoj tu sal o Del andro Izrael, hoj me som tiro služobňikos a kada savoro kerav pre tiro prikazis.³⁷ Šun man avri, RAJEJA, šun man avri, hoj kala manuša te džanen, hoj tu, RAJEJA, sal o Del a hoj tu visares lengre jile pale paš tu.“

³⁸ Androda avla andral o űebos e jag le RAJESTAR a zlabarda e obeta, o kašta, o bara, o prachos the o paňi, so sas andro žlabos.

³⁹ Sar savore manuša kada dikhle, bandile le mujenca dži pre phuv a phenenas: „O RAJ hino Del, o RAJ hino Del!“

⁴⁰ O Eliaš lenge phenda: „Chuden le Baaloskre proroken, hoj űiko lendar te na denašel het!“ Sar len chudle, o Eliaš len ligenda tele paš o paňi Kišon a ode len murdarda.

O Eliaš pes modľinel vaš o brišind

⁴¹ Palis phenda o Eliaš le Achaboske: „Dža, cha a pi, bo me šunav o hangos le bare brišindeskro.“⁴² Avke o Achab geľa, hoj te chal a te pijel, ale o Eliaš geľa pro verchos Karmel. Bandila dži e phuv, o muj peske thođa maškar o khoča a⁴³ phenda peskre sluhasko: „Dža upre a dikh pro moros.“

Sar geľa a rozdikhľa pes, phenda: „Nane ode űič!“

O Eliaš leske phenda, hoj oda te kerel eftavar.

⁴⁴ Sar oda o sluhasko kerda eftatovar phenda: „Dikhav te avel upre le morostar ajisi cikňi chmarica sar e burňik le manušeskri.“

O Eliaš leske phenda: „Dža a phen le Achaboske: ‚Pripravin tuke o verdan a dža tele, hoj tut te na dochudel o baro brišind.‘“

⁴⁵ Androda o űebos kalila le chmarendar, chudňa te phurdel e zorali balvaj a te del baro brišind. O Achab bešla andre peskro verdan a geľa andro Jezreel.⁴⁶ Le RAJESKRI zor avla pro Eliaš. Priphandľa peske o gada pašal peste a denašelas anglo Achab calo drom dži o Jezreel.

19

O Eliaš denašel pro verchos Choreb

¹ O Achab phenda la Jezabelake savoro, so kerda o Eliaš, the oda, sar murdarda la šablaha savore proroken.² Akor oj diňa te phenel le Eliašiske: „Mi maren man zorales mire devla, te tut dži tajsa andre kajsi ora, sar hin akana, na murdarava, avke sar tu murdardal mire proroken.“

³ Sar oda šunda o Eliaš, daralas pes pal peskro dživipen, iľa peskre sluhasko a denašla andre judsko Beer-Šeba. Ode mukľa peskre sluhasko.⁴ Sar o Eliaš džalal korkoro pal e pušta calo džives, bešla peske tel o krakos a kamľa te merel. Kavke pes modľinelas: „Hin man savorestar dos, RAJEJA miro! Le mandar o dživipen, bo me na som űisoha feder mire dadendar.“⁵ Palis peske pašlila tel o krakos a zasuča.

Jekhvareste pes lestar chudňa o aňjelos a phenda leske: „Ušti a cha!“⁶ Sar pes o Eliaš obdikhľa pašal peste, arakhľa paš o šero maro, so sas peko pre jag, the jekh džbanos paňi. Čala, piľa a pale zasuča.

⁷ Palis le RAJESKRO aňjelos avľa pale, chudňa pes lestar dujtovar a phenda: „Ušti a cha, bo hin angle tu igen baro drom.“⁸ Avke uštila, čala a piľa. Zoralarda pes ole chabeneha a džalal saranda (40) dživesa the rača, medik na doĝela pre le Devleskro verchos Choreb*.⁹ Ode geľa andre jaskiňa a presuča e rat.

Akor o RAJ ke leste jekhvareste prevakerda: „Eliaš, so kade keres?“

¹⁰ Ov odphenda: „RAJEJA, Devla Nekzoraleder, tu džanes, hoj tuke so nekfeder služinavas, ale o manuša andral o Izrael omukle e zmluva, so tuha phandle. Čhide tele tire oltara a tire proroken murdarde la šablaha! Ča me korkoro ačhilom, ale akana kamen the man te murdarel.“

¹¹ „Dža avri andral e jaskiňa a ačhav tut angle ma pro verchos, bo akana predžava pašal tu,“ phenda leske o RAJ.

* 18:32 18,32 E hebrejiko čhib: duj sea * 19:8 19,8 Abo: Sinaj

Jekhwareste sas zoraļi balvaj, so odphurdelas o verchi a o skali anglo RAJ pharonas, ale o RAJ na sas andre odi balvaj. Paloda e phuv zoraes razisalolas, ale aņi andre oda na sas o RAJ. ¹² Avke avļa e jag, ale aņi andre odi jag na sas o RAJ. Paloda šundolas cicho jemno hangocis. ¹³ Sar oda šunda o Eliaš, zagaruda peske o muj le plaštoha, gela avri a ačhađa pes angle jaskiņa.

Androda ke leste o RAJ prevakerda: „Eliaš, so kade keres?“

¹⁴ Ov odphenda: „Mange igen džalas pal oda, hoj tuke te služinav so nekfeder, RAJEJA, Devla Nekzoraleder, bo o Izraeliti omukle tiri zmluva, čhivkerde tele o oltara a murdarde tire proroken la šablaha a ņiiko lendar na ačhila, ča me. A akana kamen te murdarel the man.“

¹⁵ O RAJ leske odphenda: „Dža pale le dromeha ke pušta paš o Damašek. Sar ode dodžaha, pomazin le Chazael kraliske upral o Aram; ¹⁶ le Jehu, le Nimšiskre čhas, pomazin kraliske upral o Izrael a le Elizeus, le Šafatoskre čhas andral e Abel-Mechola, pomazin prorokoske pre tiro than. ¹⁷ A ela avke: O Jehu murdarela sakones, kas na murdarela o Chazael, a o Elizeus murdarela sakones, kas na murdarela o Jehu. ¹⁸ No me mange muklom andro Izrael ehta ezera (7 000) manušen, save na bandile anglo Baal aņi les na čumidle.“

O Eliaš vičinel le Elizeus

¹⁹ Sar odarik o Eliaš odgela, arakhļa le Šafatoskre čhas le Elizeus ipen akor, sar orinelas e maļa. Sas les dešuduj (12) pari voli a ov korkoro lidžalas e posledno para. Sar o Eliaš džalas pašal leste, čhida pre leste peskro plaštos. ²⁰ Avke o Elizeus mukļa le guruven a denašla pal o Eliaš. Phenda leske: „Mangav tut, domuk mange, hoj te čumidav la da the le dades, a palis džava pal tu.“

„Dža a visar tut pale!“ phenda leske o Eliaš. „Me tut na zaačhavav.“

²¹ Avke o Elizeus gela, murdarđa duje guruven a tada len pre jag, so kerda le kaštune jarmendar, so sas pre ola guruva, a oda mas diņa te chal le manušenge. Palis odgela a džalas pal o Eliaš a služinelas leske.

20

O Aramejčana džan pro Izrael

¹ O kralis andral o Aram, o Ben-Hadad, diņa te zvičinel savore slugađen. Sas leha tranda the duj (32) kraļa, o graja the o maribnaskre verdana. On gele, rozačhade pes pašal o foros Samarija a džanas pre leste. ² Bičhađa muršen andro foros, hoj te phenen le izraelike kraliske le Achaboske: „Kada phenel o Ben-Hadad: ³ ,Tiro rup the somnakaj, tire romņija the nekfeder čhave hine akana mire.‘“

⁴ O Achab leske odphenda: „Avke sar phenes, rajeja miro the kralina, me the savoro, so man hin, hin akana tiro.“

⁵ O murša avle pale ke leste a phende: „Šun, so phenel o Ben-Hadad: ‚Kamavas tutar, hoj te des mange tiro somnakaj, rup, tire romņijen the čhaven. ⁶ A akana, tajsja andre ajsjo časos bičhavava ke tu mire služobņiken, save predikhena tiro palacis the o khera tire služobņikengre a lena savoro, so ela lenge pre dzeka.‘“

⁷ Avke o Achab zvičinda ke peste savore izraelike vodcen a phenda: „Dikhen, hoj kada murš amenge kamel te kerel vareso nalačo. Ov mange diņa te phenel, hoj kamel miro somnakaj the rup, mire romņijen the čhaven, a me pre oda priačhilom.“

⁸ Palis savore vodci the manuša leske phende: „Ma šun les a ma domuk oda!“

⁹ Avke o Achab phenda le muršenge, saven bičhađa o Ben-Hadad: „Phenen mire rajeske the kraliske, hoj oda, so ešebnovar kamelas peskre služobņikostar, les dava, ale kada, so akana mandar kamel, imar na.“ Avke on leske oda gele te phenel.

¹⁰ O Ben-Hadad leske diņa te phenel: „Mi maren man zoraes andre devla, te ačhela andre Samarija dos prachos prekal mire murša po sikra andre burņik.“

¹¹ O kralis o Achab pre oda odphenda: „Oda, ko mekča lel o zbrahe andro vasta, te na lašarel pes avke sar oda, ko imar thovel tele e šabļa pal o mariben.“

¹² O Ben-Hadad oda šunda akor, sar pijelas le kralenca andro stani. Palis phenda peskre muršenge, hoj pes te pripravinen pro mariben pre Samarija. Avke pes on rozačhade pašal o foros.

¹³ Jekhwareste avļa ko kralis Achab varesavo prorokos a phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Dikhes kale but slugađen? Mek adadžives tuke dava o vitazstvo upral lende, hoj te džanes, hoj me som o RAJ.‘“

¹⁴ „Ko lidžala o mariben?“ phučļa o Achab le prorokostar.

O prorokos odphenda: „O terne slugađa le guvernerengre, save lidžan o fori!“

„A ko džala ešebno pro mariben?“ phučļa mek o kralis.

O prorokos odphenda: „Tu!“

¹⁵ Avke o Achab diña te zvičinel ole terne slugađen – savore sas 232. Zvičinda the savore izraelike slugađen, save sas 7 000.

¹⁶ Pro dilos gele pro mariben, ipen akor, sar o Ben-Hadad sas mato, bo pijelas andro stanos le tranda the duje (32) kraļenca, save leske avle te pomožinel. ¹⁷ Ešeb gele o terne slugada. Avke avle o stražnika le Ben-Hadadoskre a phende leske, hoj varesave murša aven andral e Samarija. ¹⁸ Ov lenge odphenda: „Zalen len, oda hin jekh, či aven te vakerel pal o smirom, abo aven pro mariben!“

¹⁹ O Izraeliti avenas avri andral o foros, ešeb o terne slugada, save lidžanas o mariben, a pal lende cali armada. ²⁰ Dojekh lendar murdarda ole muršes, savo džalas pre leste. Avke o Aramejčana denašenas het a o Izraeliti denašenas pal lende. O kralis andral o Aram, o Ben-Hadad, denašla odarik het le muršenca pro graja. ²¹ Akor o Achab gela pal lende, zaiļa leske o verdana le grajenca a zničinda le Ben-Hadadoskra armada.

O Aramejčana džan pale pro Izrael

²² Palis o prorokos gela ko kralis Achab a phenda leske: „Dža, zoralar a pripravin tire slugađen, bo kavke pre aver berš o Ben-Hadad avela pre tu pro mariben.“

²³ Le Ben-Hadadoskre služobnika phende leske: „Zvitazine upral amende, bo lengro del hino del le verchengro, ale te pes lenca maraha pro rovno than, zvitazinaha amen! ²⁴ Vašoda akana ker kada, hoj te na lidžan o maribena o krala, ale o veliteļa le slugađengre. ²⁵ Palis arakh aver muršen, ajci keci tuke mule andro mariben, a avke ker the le grajenca the le maribnaskre verdanenca. Avke džaha pes lenca te marel pro rovno than a čačes zvitazinaha pre lende.“ Ov len šunda a kerđa avke.

²⁶ A ačhila pes, hoj pal o berš o Ben-Hadad vičinda le Aramejčanen a gela lenca andro foros Afek pro mariben pro Izrael. ²⁷ O Izraeliti pes zgele, pripravinde pes a džanas pro mariben. Kerde peske taboris angle lende sar te duj cikne stadi le kozengre, ale o Aramejčana sas všadzik pal cali odi phuv.

²⁸ Avke o prorokos avļa ko kralis Achab a phenda leske: „Kavke phenel o RAJ: ‚O Aramejčana phenen, hoj me som del le verchengro a na del la dolinakro, vašoda dava kala bara armada andre tire vasta a on palis sprindžarena, hoj me som o RAJ.‘“

²⁹ Efta džives taborinenas jekh angle aver a pro eftato džives pes chudle te marel. O Izraeliti murdarde tel jekh džives 100 000 slugađen. ³⁰ Ola, ko ačhile te dživel, denašle andro foros Afek, ale pro 27 000 lendar pele o foroskre muri. O Ben-Hadad denašla, dochudņa pes andro foros a garuđa pes andro kher.

³¹ Palis leskre služobnika leske phende: „Šundam, hoj o izraelika krala hine jileskre. Av, thovas pašal o per o gone a the o špargi pašal e meñ a džas ko izraeliko kralis. Ko džanel, či tut na mukela te dživel.“

³² Avke kerde a gele ko kralis a phende: „Tiro služobnikos o Ben-Hadad tut mangel, hoj les te mukes te dživel.“

O Achab lendar phučļa: „Ov mek dživel? Ov hino miro phral!“

³³ Ola služobnika oda ile sar lačo znameņje lestar, viuzinde oda a phende: „O Ben-Hadad hino tiro phral!“

O Achab phenda: „Džan a anen les ke ma!“

Avke o Ben-Hadad avļa ke leste, ov les iļa pre peskro verdan ³⁴ a phenda leske: „O fori, so iļa miro dad tire dadestar, dava tuke pale. Šaj tuke keres andro Damašek pro ulici o placi avke sar varekana miro dad andre Samarija.“

O Achab leske phenda: „Sar phandava tuha e zmluva, mukava tut te džal.“ Avke leha phandļa e zmluva a premukļa les.

O prorokos odsudzinel le Achab

³⁵ Akor jekh dženo maškar o proroka phenda avre dženeske, avke sar leske phenda o RAJ: „Demav man!“ Ale ov oda na kerđa. ³⁶ Avke oda prorokos leske phenda: „Sar mandar oddžaha het, o levos tut murdarela, bo na šundal le RAJES!“ Sar lestar oda dženo gela het, o levos pre leste chučila a murdarda les.

³⁷ Palis oda prorokos arakhļa avres a phenda leske: „Demav man!“ Avke oda murš les igen demada a dukhađa. ³⁸ Androda o prorokos gela te užarel le izraelike kralis Achab pro drom a o jakha peske zagaruđa le khosneha, hoj les te na sprindžaren. ³⁹ Sar o kralis odarik predžalas, ov zvičinda zoraļes pre leste: „Tiro služobnikos sas andro mariben a vareko ke ma anda varesave muršes a phenda mange: ‚Stražin kale muršes! Te denašela, počineha tire dživipnaha, abo tranda the štar (34) kili rupoha.‘“ ⁴⁰ Ale medik me, tiro služobnikos, vareso aver keravas, ov jekhvarest denašla.“

Pre oda leske phenda o Achab: „Tu korkoro tut odsudzindal a mušines te počinel.“

⁴¹ Ale ov peske sigo iĵa pal o jakha tele o khosno a o Achab sprindžardā, hoj hino jekh le prorokendar. ⁴² Palis oda prorokos phendā le kraliske: „Kavke phenel o RAJ: ‚Vašoda, hoj premukĵal le Ben-Hadad, pal savo prikazindom, hoj te merel, akana lava tiro dživipen vaš leskro a tire manušen vaš leskre manuša.‘ “

⁴³ Avke o izraeliko kralis Achab igen choĵisalĵila a džalas pale khere andre Samarija nalaĵha dzekaha.

21

Le Nabotoskri viņica

¹ Le Nabet andral o Jezreel sas viņica pašes paš o palacis le Achaboskro. ² Andre jekh džives phendā o kralis Achab le Nabotoske: „De mange tiri viņica, so hiņi pašes paš miro palacis, bo kamav ode te sadzinel e zeleņina. Dav tut vaš late mek feder, sar tut hin, a te na, poĵinava vaš late ajci, keci mol.“ ³ O Nabet leske odphendā: „O RAJ man mi chraņinel, hoj me la tuke te dav, se oda hin o đedictvos pal mire phure dada!“ ⁴ Akor o Achab avĵa khere choĵamen the andre nalaĵhi dzeka vaš oda, so leske phendā o Nabet. Pašĵila pro hadžos, sas visardo ke fala a na kamelas niĵ te chal. ⁵ Akor avĵa ke leste leskri romņi e Jezabel a phuĵĵa lestar: „So pes aĵiĵa? Soske tut hin nalaĵhi dzeka? Soske na chas niĵ?“ ⁶ Ov lake odphendā: „Vaš oda, so mange phendā o Nabet. Kamĵom lestar te cinel e viņica vaš o love abo, te kamĵahas, diņomas les vaš late mek feder viņica, sar les hin. Ale ov phendā, hoj la mange na dela.“ ⁷ Oj leske phendā: „Ĵi na sal tu kralis andro Izrael? Ušĵi, cha vareso a ma trapin tut! Me tuke odi viņica dochudava a dava la tuke!“ ⁸ Palis oj andro nav le Achaboskro pisinda o ĵila, zapeĵatinda leskra peĵaĵaha a biĵada len le uradņikenge the le vodcenge, save bešenas le Nabotoha andro foros Jezreel. ⁹ Andro ĵila pisinda: „Den te džanel savorenge, hoj ela o postos. Sar o manuša ena jekhetane, thoven le Nabet te bešel pro paĵivalo than. ¹⁰ Arakhen varesave bijedevleskre muršen a thoven len te bešel anglal leste. Mi phenen pre leste, hoj prekošelas le Devles the le kralis. Palis les mi len avri andral o foros a mi ĵivkeren andre leste le barenca, medik na merela!“ ¹¹ Avke o uradņika the o vodci, save leha bešenas andro foros Jezreel, kerde avke, sar lenge pisinda andro ĵila e Jezabel. ¹² On dine avri o postos a le Nabet thode te bešel pro paĵivalo than. ¹³ Akor avle ola duj bijedevleskre murša, beše anglal leste a chudle te vakeral pro Nabet, hoj prekošelas le Devles the le kralis. Avke les o manuša ĵile avri andral o foros a ĵivkerenas andre leste le barenca, medik na muĵa. ¹⁴ Palis la Jezabelake dine te džanel: „O Nabet sas murdardo le barenca.“ ¹⁵ Sar pes e Jezabel dođžanĵa, hoj o Nabet muĵa, phendā le Achaboske: „Ušĵi a dža. Le e viņica, so tuke na kamĵa te bikenel o Nabet, bo ov imar na dživel, hino mulo.“ ¹⁶ Sar o Achab šunda, hoj o Nabet muĵa, gela te zalel leskri viņica.

O Eliaš dovakerel le Achaboske

¹⁷ Akor o RAJ prevakerĵa ko Eliaš andral o Tišbe: ¹⁸ „Ušĵi a dža anglo izraeliko kralis Achab andral e Samarija, bo ipen akana hino andre le Nabotoskri viņica, hoj la peske te zalel. ¹⁹ Phen leske, hoj kada phenel o RAJ: ‚Murdardal le Nabet a mek kames te lel leskri viņica? Ode, kaj o rikone ĵizinenas le Nabotoskro rat, ĵizinenas the tiro rat.‘ “ ²⁰ Palis o Achab phendā le Eliašiske: „Arakĵlal man, űeprijaĵelina miro?“ O Eliaš odphendā: „He, bo tut oddiĵal, hoj te keres o nalaĵhipen anglo RAJ. ²¹ Avke o RAJ tuke phenel: ‚Vaš oda, so kerĵal, anava pre tu e bibach. Zņiĵinava andro Izrael savore muršen andral tiri famelĵa, ĵi le otroken vaj slobodnen. ²² Tira famelĵaha kerava avke, sar kerdom le Jeroboamoha, le Nebatoskre ĵaha, the le Baašaha, le Achijoskre ĵaha, bo le Izrael cirdehas andro binos a kerehas oda, so man anelas andre choĵi.‘ “ ²³ O RAJ phenel the pal e Jezabel, hoj o rikone chana lakro űelos paš o foroskre muri andro Jezreel. ²⁴ A te vareko andral le Achaboskri famelĵa merela andro foros, chana les o rikone, a te leske vareko merela pre maĵa, chana les o supi.“

²⁵ (űisavo kralis pes na oddiĵa te kerel o nalaĵhipen anglo RAJ avke sar o Achab, bo andre savoreste les ispidelas leskri romņi e Jezabel. ²⁶ O Achab pes ĵikerelas igen namištes oleha, hoj bandolas angle aver devĵa avke sar the o Amoreĵĵana, save n o RAJ tradĵa avri anglal o Izraeliti.) ²⁷ Sar o Achab šunda kala lava, ĵingerdā pre peste o gada a urĵa pre peste o gada le gonestar. Poscinelas pes, sovelas andro gada le gonestar a sas igen smutno. ²⁸ Avke o RAJ phendā le prorokoske Eliašiske: ²⁹ „Dikĵlal, sar pes o Achab angle ma pokorinda? Vašoda, hoj ada kerĵa, na kerava odi bibach, so leske phendom, medik ov dživela, ale kerava oda, sar ela kralis leskro ĵhavo.“

22

O Achab na šunel le prorokos Micha

¹ Trin berš na sas mariben maškar o Aramejčana the Izraeliti, ² ale pro trito berš geła o juđsko krališ Jošafat ko izraeliko krališ Achab. ³ O Achab phenda peskre služobňikenge: „Se tumen džanen, hoj o foros Ramot-Gilead hino amaro. Soske na keras nič, hoj les te las andral o vasta le aramejike kraliske?“

⁴ Avke phučla le Jošafatostar: „Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?“

O Jošafat leske odphenda: „Som tuha, mire manuša hine tire manuša a mire graja hine tire graja.“ ⁵ Ale o Jošafat phenda le izraelike kraliske: „Phuč ešeb, so phenel pre oda o RAJ.“

⁶ Avke o izraeliko kralis zvičinda vaj štar šel (400) proroken a phučla lendar: „Šaj džav pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Dža!“ odphende leske. „O RAJ les dela le kraliske andro vasta!“

⁷ Ale o Jošafat phučla: „Nane ade mek aver prorokos le RAJESKRO, hoj lestar te phučas?“

⁸ O Achab leske odphenda: „Hin ade mek o Micha, le Jimloskro čhavo, prekal savo šaj phučas le RAJESTAR, ale me les našti avri ačhav, bo šoha mange nič lačo na prorokinel, ča nalačo.“

„Ma vaker avke, kralina!“ phenda o Jošafat.

⁹ Avke o izraeliko kralis peske diňa te vičinel jekhe uradňikos a phenda leske: „Sigo dža a an mange le Micha, le Jimloskre čhas!“

¹⁰ O Achab the o Jošafat bešenas pre peskre troni andre Samarija paš e foroskri brana pre oda than, kaj pes marel avri o zrnos, a sas urde andro kralengre plašti a savore proroka anglal lende prorokinenas. ¹¹ Jekh lendar, o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, peske kerda trastune rohi a vičinelas: „Kada phenel o RAJ: ‚Kale rohenca predemeha le Aramejčanen, medik len na murdareha.‘ “

¹² Savore proroka kavke prorokinenas: „Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ les dela tuke andro vasta.“

¹³ Oda murš, savo geła pal o Micha, phenda leske: „Dikh, savore proroka prorokinenas le kraliske bach. The tu prorokin bach sar ola proroka!“

¹⁴ Ale o Micha leske odphenda: „Avke sar dživel o RAJ, me vakerava oda, so o RAJ phenela.“

¹⁵ Sar avla ko kralis Achab, phučla lestar: „Micha, šaj džas pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Džan a zviťazinena. O RAJ les dela andro vasta le kraliskre!“ phenda leske.

¹⁶ Ale o kralis leske phenda: „Kecivar tuke mušnav te phenel, hoj sar manca vakeres andro nav le RAJESKRO, hoj mange te phenes ča o čačipen?“

¹⁷ O Micha phenda: „Dikhľom calo Izrael rozčhido pal o verchi sar bakroren bi o pastjeris. A o RAJ phenda: ‚Kale manušen nane ko te lidžal. On šaj džan andro smirom khere.‘ “

¹⁸ Akor phenda o Achab le Jošafatoske: „Na phendom tuke, hoj mange na prorokinel nič lačo, ča nalačo?“

¹⁹ O Micha mek phenda: „Šun akana o lav le RAJESKRO! Dikhľom le RAJES te bešel pro tronos a savore aňjelen te ačhel pašal leste, pre čači the baľogňi sera. ²⁰ O RAJ phučla: ‚Ko kerela upre le Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead a hoj ode te merel?‘ Jekh phenelas kavke a dujo kavke. ²¹ Androda avla varesavo duchos anglo RAJ a phenda: ‚Me leha thovava avri!‘ O RAJ lestar phučla: ‚Sar?‘ ²² Avke oda duchos phenda: ‚Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.‘ O RAJ phenda: ‚Tu leha čačes thoveha avri. Dža a ker ada!‘

²³ Akana pes avke the ačhila! O RAJ kerda, hoj savore tire proroka tuke te klaminen. O RAJ diňa avri pre tu e bibach.“

²⁴ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, geła ko Micha, demađa les pal o muj a phenda: „Kana mandar geła het o Duchos le RAJESKRO, hoj te vakereľ tuha?“

²⁵ O Micha phenda: „Tu korkoro dikheha andre oda džives, sar denašeha tut te garuvel kher kherestar.“

²⁶ Avke o Achab phenda: „Chude le Micha a lidža les ko foroskro velitelis Amon the ko kraliskro čhavo Joaš. ²⁷ A phen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‚Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the paňi, medik na avava bachtales pale.‘ “

²⁸ Ale o Micha phenda: „Te tu aveha bachtales pale, ta akor o RAJ na vakereľas prekal ma.“ A mek phenda: „Šunen ada, savore manuša!“

Le Achaboskro meriben

²⁹ O izraeliko kralis Achab the o judsko kralis Jošafat gele pro mariben pro Ramot-Gilead. ³⁰ O Achab phenda le Jošafatoske: „Me man preurava andre aver gada, sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskro plaštos.“ Avke o Achab pes preurda andre aver gada a gela andro mariben.

³¹ O kralis andral o Aram prikazinda peskre tranda the duj velifele (32) upral o maribnaskre verdana: „Te na džal tumenge pal ņikaste, ča pal o izraeliko kralis.“ ³² Sar o velifela dikhle le Jošafat, gondolinde, hoj oda hin o izraeliko kralis, a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda ³³ a sar pre oda avle, hoj oda nane o izraeliko kralis, preačhile pre leste te džal.

³⁴ Androda varesavo slugadiš ča avke livinda andral o lukos a trafinda le Achab maškar o pancjeris. Avke phenda o Achab le manušeske, savo lidžalas leskro verdan: „Visar tut a lidža man het andral o mariben, bo som zrañimen.“ ³⁵ Ale oda džives sas o mariben zoralo a o Achab mušinda te ačhel calo džives andro verdan anglo Aramejčana. O rat andral leskri rana čulalas andro verdan a rači muša. ³⁶ Sar zagela o kham, andro taboris šundila te vičinel: „Dojekh murš mi džal pale andre peskro foros the andre peskri phuv. ³⁷ O kralis muša!“ Palis gele andre Samarija a ode les parunde. ³⁸ Sar leskro verdan žužarenas le ratestar paš o pañi andre Samarija, o rikone chlipinenas leskro rat a o lubña andre landonas, avke sar phenda o RAJ.

³⁹ Savore aver veci, so o Achab kerda, the oda, sar o palacis obthoda la slonovinar a sar zoralarđa o fori, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ⁴⁰ Sar o Achab muša, pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Achazijah.

O Jošafat kralinel upral e Judsko

⁴¹ Sar imar kralinelas o Achab upral o Izrael štarto berš, ačhila kraliske upral e Judsko o Jošafat, le Asaskro čhavo. ⁴² Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas biš the pandž (25) berš. Leskri daj pes vičinelas Azuba, oj sas le šilchioskri čaj. ⁴³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Asa. ⁴⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zničinda a o manuša ode dureder obetinenas a labarenas kađidlos.

⁴⁵ Maškar o Jošafat the izraeliko kralis sas o smirom. ⁴⁶ Savore aver veci, so o Jošafat kerda, leskre maribena the o vižazstva hine pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

⁴⁷ Ov tradña het andral odi phuv le muršen the džuvlen, save služinenas sar lubña pre ola thana, kaj lašarenas peskre devlen. On sas ode, kanastar sas kralis leskro dad o Asa.

⁴⁸ Andro Edom akor na sas kralis, ča uradñikos. ⁴⁹ O Jošafat diña te ačhavel o lođi, hoj te džan pro moros andro Ofir pal o somnakaj. Ale o lođi na gele, bo tašlile paš o Ecjon-Geber.

⁵⁰ Akor o Achazijah, le Achaboskro čhavo, phenda le Jošafatoske: „Mi džan mire služobñika pro lođi tire muršenca.“ Ale o Jošafat oda na kamla. ⁵¹ O Jošafat muša a sas parundo andro kraliskro hrobos andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jehoram.

O Achazijah kralinel upral o Izrael

⁵² Le Achaboskro čhavo o Achazijah ačhila kraliske upral o Izrael andre Samarija, sar kralinelas o Jošafat imar dešueftato (17.) berš. ⁵³ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, the oda, so leskro dad, e daj the o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdelas le Izrael andro binos. ⁵⁴ O Achazijah lašarelas the služinelas le Baaloske. Aleha pre peste anelas le RAJESKRI choli avke sar the leskro dad.

Dujto zvitkos le kralengro

O Eliaš the o kralis Achazijah

¹ Paloda, sar muła o izraeliko kralis Achab, o Moabčana pes vzburiinde pro Izrael. ² O Achazijah peła pal o balkonos andral peskro upruno kher andre Samarija a zrañinda pes. Bičhada peskre služobničen a phenda lenge: „Džan a dophučen tumen le ekroñike devlestar Baal-Zebub, či sastuvava avri.“

³ Akor o aņjelos le RAJESKRO phenda le Eliašiske andral o Tišbe: „Ušfi a dža pro drom, hoj tut te arakhes le služobničenca, saven bičhada o samarijiko kralis, a phen lenge: ‚So, nane andro Izrael Del, hoj tumen džan te phučen le ekroñike devlestar Baal-Zebub?‘

⁴ Vašoda kavke o RAJ phenel: ‚Andral o hadžos, pre savo pašlos, imar na ušteha, ale čačes pre leste mereha.‘ “ Avke o Eliaš odarik geła het.

⁵ Sar avle pale leskre služobnička, o kralis lendar phučla: „Soske avlan pale?“

⁶ Odphende leske: „Arakhlam pes varesave muršeha, savo amenge phenda: ‚Visaren tumen pale ko kralis, savo tumen bičhada, a phenen leske, hoj o RAJ phenel kada: So, nane andro Izrael Del, hoj tumen džan te phučen le ekroñike devlestar Baal-Zebub? Vašoda imar na ušteha andral o hadžos, pre savo pašlos, ale čačes pre leste mereha.‘ “

⁷ O kralis lendar phučelas: „Sar dičholas avri oda murš, savo pes tumenca zgela a vakerełas tumenge kala lava?“

⁸ Phende leske: „Sas pre leste plaštos le džviroskra cipatar a pašal leste sas phandlo cipuno sirimos.“

„Oda sas o Eliaš andral o Tišbe,“ phenda o kralis.

⁹ Palis o kralis bičhada peskre velitelis le penda (50) slugadenca pal o Eliaš. Sar o velitelis avla ko Eliaš, ov ipen akor bešelas pro agor le brehoskro a phenda leske: „Muršeja le Devleskro, o kralis tuke prikazinel, hoj te aves tele!“

¹⁰ O Eliaš phenda le veliteliske: „Te som le Devleskro murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.“ Androda e jag andral o ņebos peła a zlabarda les the leskre muršen.

¹¹ Avke o kralis pal leste bičhada avre velitelis le penda (50) slugadenca. Ov leske phenda: „Muršeja le Devleskro, o kralis tuke prikazinel, hoj takoj te aves tele!“

¹² O Eliaš odphenda: „Te som le Devleskro murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.“ Androda le Devleskri jag andral o ņebos peła a zlabarda les the leskre muršen.

¹³ Palis o kralis bičhada tritovav avre velitelis le penda (50) slugadenca. Sar oda velitelis geła upre ko Eliaš, bandiła anglal leste a zorales les mangelas: „Muršeja le Devleskro, mangav tut vaš miro dživipen the vaš o dživipen mire manušengre. Av jileskro ke amende! ¹⁴ Bo dikh, e jag andral o ņebos peła a zlabarda angle mande ole duje velitelen the lengre penda (50) slugaden. Ale akana mangav tut, mi el tuke miro dživipen andre tire jakha vzacno.“

¹⁵ Akor le RAJESKRO aņjelos prevakerđa ko Eliaš: „Dža leha tele a ma dara tut!“ Avke o Eliaš uštifa a geła leha ko kralis. ¹⁶ Sar o Eliaš avla ko kralis, phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Bičhadal tire služobničen, hoj pes te dophučen le ekroñike devlestar Baal-Zebub pal tiro sastipen, avke sar te na ulahas o Del andro Izrael, savestar šaj phučfal. Vašoda čačes mereha pre oda hadžos, pre savo pašlos.‘ “

¹⁷ O Achazijah muła, avke sar o RAJ phenda prekal o Eliaš, a vašoda, hoj le Achazijah na sas čhave, leskro phral o Joram pal leste ačiła kraliske. Oda sas andro dujto berš, sar kralinelas andre Judsko le Jošafatoskro čhavo o Jehoram.

¹⁸ Savore aver veci, so kerda o Achazijah, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

2

O Eliaš ilo upre andro ņebos

¹ Sar o RAJ kamlā te lel le Eliaš andre balvaj andro ņebos, o Eliaš le Elizeoha džanas avri andral o Gilgal. ² O Eliaš phenda le Elizeoske: „Mangav tut, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel andro Betel.“

Ale o Elizeus phenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava!“ Avke gele andro Betel.

³ Akor varesave prorocka učeņika, save bešenās andro Betel, gele ko Elizeus a phuče lestar: „Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes?“

„Džanav,“ odphenda o Elizeus. „Ale ma vakeren pal oda!“

⁴ Palis leske o Eliaš phenda: „Mangav tut, Elizeus, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel andro Jericho.“

Ale o Elizeus odphenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.“ Avke gele sodujdžene andro Jericho.

⁵ Varesave prorocka učeņika, save sas andro Jericho, gele ko Elizeus a phučle lestar: „Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes a imar tut buter na liđžala?“

„Džanav oda,“ odphenda. „Ale ma vakeren pal oda!“

⁶ Palis leske phenda o Eliaš: „Mangav tut, Elizeus, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel paš o Jordan.“

Ale o Elizeus odphenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.“ Avke gele sodujdžene.

⁷ Penda (50) prorocka učeņika džanas pal lende dži paš o Jordan, a sar o Eliaš the o Elizeus zaačhile paš o paņi, ola proroka nadur lendar zaačhile. ⁸ O Eliaš iła peskro plaštos, pačarda les andre a demađa leha pal o paņi. Avke pes o paņi rozdelinda pro duj seri a sodujdžene pregele pre aver sera pal e šuki phuv.

⁹ Sar imar predžanas, o Eliaš phenda le Elizeoske: „Phen mange, so kames, hoj prekal tu te kerav anglođa, sar avava ilo tutar.“

„Mangav tut, mi avel pre ma duvar ajci tire duchostar,“ phenda leske o Elizeus.

¹⁰ O Eliaš leske odphenda: „Phari veca tuke manges, no ačhela pes oda, te man dikheha, sar avava tutar ilo upre. Ale te man na dikheha, na chudeha oda.“

¹¹ Avke sar džanas le vakeribnaha, jekhwareste pes sikađa jagalo verdan le jagale grajenca. On avle maškar lende a o Eliaš sas ilo andro ņebos andre bari balvaj. ¹² O Elizeus oda dikhla a vičinelas: „Dado miro, dado miro! O graja the o maribnaskre verdana andral o Izrael ile mire rajes!“ Avke imar les buter na dikhla. Akor iła peskro gada a prečinda len pro duj kotora.

¹³ Palis hazdņa o plaštos, so peła le Eliašistar, visarda pes pale a zaačhila pro brehos paš o Jordan. ¹⁴ Hazdņa o plaštos a zvičinda: „Kaj hin o RAJ, o Del le Eliašiskro?“ Avke le plaštoha demađa pal o paņi, o paņi pes rozdelinda pro duj seri a o Elizeus odarik pregela.

¹⁵ Sar oda dural dikhle ola penda (50) proroka, save sas andral o Jericho, phende: „Le Eliašiskro duchos hino pro Elizeus.“ Avke on gele ke leste, bandile anglal leste dži e phuv ¹⁶ a phende leske: „Dikh, maškar amende hin penda (50) zorale murša. Šaj džan te rodol tire rajes, či les na odligenda o Duchos le RAJESKRO a na čida pre varesavo verchos, abo andre varesavi dolina.“

„Na mušinen!“ phenda o Elizeus.

¹⁷ Ale on pre leste ajci ispidenas, medik na domukla, hoj te džan. Rodenas les trin džives, ale na arakhle. ¹⁸ Palis avle pale paš o Elizeus, bo sas andro Jericho, a ov lenge phenda: „Či tumenge na phendom, hoj te na džan?“

O nalačo paņi hino sastardo

¹⁹ Varesave Jerichoskre murša phende le Elizeoske: „Dikh, rajeja amaro, andre kada foros pes mištes amenge bešel, ale o paņi nane lačo a e phuv na anel ulipen*.“

²⁰ „Anen mange nevo čaro a thoven andre lon,“ phenda lenge. Sar oda čaro leske ande, ²¹ geła paš o paņi, čida andre o lon a phenda: „Kavke phenel o RAJ: ‚Sastardom kada paņi. Imar ņiko kale paņestar na merela a e phuv anela o ulipen.‘ “ ²² Oda paņi hino dži adadžives lačo, avke sar phenda o Elizeus.

O Elizeus the o nalače čhave

²³ Palis geła andral o Jericho upre andro Betel, a sar džalas le dromeħa, varesave terne čhave andral oda foros lestar asanas a phenenas: „Av upre, tu, lango šero! Av upre, lango šero!“

²⁴ Avke o Elizeus visaliła, a sar len dikhla, vičinda pre lende tele le RAJESKRO sudos. Androda avle avri andral o veš duj medvediči a murdarde saranda the duj (42) čhaven.

²⁵ Odarik geła o Elizeus pro verchos Karmel a odarik avla pale andre Samarija.

3

O trin krala džan pro Moab

¹ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o judsko kralis Jošafat, ačhila andre Samarija kraliske upral o Joram, savo sas čhavo le Achaboskro. Ov kralinelas

* 2:19 2,19 Abo: le džuvlenge ulon mule čhave

dešuduj (12) berš. ² O Joram kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, ale na avke sar leskri daj the dad. Ov čhida tele o slupos, so ačhada leskro dad le Baaloske. ³ Ale o Joram na kamelas te omukel o bini avke sar anglal leste o Jeroboam, o čhavo le Nebatoskro, savo cirdelas le Izrael andro binos, a na kamelas te preačhel.

⁴ O moabiko kralis o Meša likerelas bakren a sako berš delas le izraelike kralis šel ezera (100 000) cikne bakroren the e vlna le šel ezera (100 000) bakrendar sar dañ. ⁵ Soča o Achab muła, o moabiko kralis pes vzburinda pro izraeliko kralis. ⁶ O kralis Joram takoj gela pre leste pro mariben andral e Samarija a diña te zvčinel calo Izrael. ⁷ Bičhada pal o judsko kralis Jošafat, hoj leske te phenen: „O moabiko kralis pes pre ma vzburinda. Na avlalas manca pre leste pro mariben?“

„He! Džava tuha,“ odphenda leske o Jošafat. „So hin miro, hin the tiro. Me, mire manuša the graja.“

⁸ Akor lestar o Jošafat phučla: „Save dromeha džaha pre lende?“

„Le dromeha prekal e pušta le Edomoskri,“ odphenda leske o Joram.

⁹ Avke džanas o kralis Joram, o judsko kralis the o edomiko kralis pro Moab. Džanas bare dromeha a pal o efa džives le slugaden imar na sas pañi prekal peste añi prekal o dobitkos.

¹⁰ Akor o Joram phenda: „Vigos amenge! O RAJ amen trine krañen kade vičinda vašoda, hoj amen te del andro vasta le moabike krañiske!“

¹¹ Ale o Jošafat phučla: „Nane ade varesavo prorokos, savestar šaj phučas le RAJESTAR, so te kerel?“

Pre oda phenda jekh služobnikos le Joramoskro: „Hin ade le Šafatoskro čhavo o Elizeus, savo služinelas le Eliašiske.“

¹² O Jošafat phenda: „Prekal leste vakerela o RAJ.“ Avke ke leste gele savore trin kraña.

O mariben le Moabčanena

¹³ O Elizeus phenda le izraelike krañiske: „Soske tu aves ke mande? Dža ke tire dadeskre the ke tira dakre proroka!“

„Nal!“ phenda leske o kralis o Joram. „O RAJ amen trine krañen kade anda, hoj amen te del andro vasta le Moabčanengre.“

¹⁴ Pre oda leske o Elizeus phenda: „Avke sar dživel o Nekzoraleder RAJ, saveske služinav, te mangle na važindomas le judske kralis le Jošafat, añi pre tu na dikhlomas. ¹⁵ Ale akana anen ke ma varekas, ko bašavel pre harfa.“

Medik oda lavutaris bašavelas pre harfa, e zor le RAJESKRI avla pro Elizeus. ¹⁶ Ov phenda: „Kada phenel o RAJ; Andre kadi šuki dolina kopañin avri but cheva. ¹⁷ Kajte na dikhena, hoj del o brišind, añi na šunena e balvaj, kadi dolina ela pherdžardi le pañeha a tu the tiro dobitkos odarik pijena.“ ¹⁸ Le RAJESKE pes dičhol mek the kada frima a dela tumenge mek the le Moabčanen andro vasta. ¹⁹ Tumen domarena dojekh baro the ohradzimen foros a činena tele savore lače stromi, zaačhavana lengre prameña a lengre ulipnaskre mali začhivena le barenca.“

²⁰ Avke tosara, sar pes anel e chabeneskri obeta, jekhvareste avla o pañi andral o Edom a začhida cali phuv.

²¹ Sar šunde savore Moabčana, hoj ola trin kraña pre lende aven pro mariben, dine te zvčinel savore muršen, save pes džanenas te marel, le ternen the le phuren, a rozačhade len paš e hrañica. ²² Sig tosara, sar o kham avelas avri, o Moabčana dikhle angle peste, hoj o pañi dičhol lolo sar rat, ²³ a phende peske: „Oda hin o rat! Ola kraña pes mušinde maškar peste te marel a murdarde jekh avres. Akana džan a len savoro, so hin andre lengro taboris!“

²⁴ Ale sar o Moabčana dogele paš o izraeliko taboris, o Izraeliti gele pre lende a marenas len avke, hoj o Moabčana lendar denašenas het. No on džanas anglal a murdarenas le Moabčanen. ²⁵ Lengre fori čhida tele, o ulipnaskre mali začhida le barenca, o prameña zaačhade a o lače stromi čhingerde tele. Ačhila ode peskre murenca ča o foros Kir-Chareset, ale o murša le prakenca pes rozačhade pašal leste a domarenas les.

²⁶ Sar o moabiko kralis dikhla, hoj o mariben prehrainela, iła peha efa šel (700) muršen le šablenca, hoj pes te dochuden ko edomiko kralis, ale našti pregele. ²⁷ Akor iła peskre ešebne čhas, savo majinda te el pal leste kralis, a obetinda les pro foroskre muri sar labardi obeta le moabike devleske. E cholli pro Izrael sas igen bari, gele odarik het a visarde pes pale andre peskri phuv.

¹ Andre jekh džives pes varesavi džuvli, savakro rom sas le prorokendar, mangelas le Elizeoske: „Tiro služobnikos, miro rom muľa a tu džanes, hoj ov daralas le RAJESTAR. Ale akana jekh murš, saveske kamav love, kamel te lel mire soduje čhaven otrokenge.“

² O Elizeus latar phučla: „So kames, hoj prekal tu te kerav? Phen mange, so tut hin khere?“

Odphenda leske: „Tira služobnička andre calo kher nane nič, ča sikra olejos andre kuči.“

³ Pre oda lake phenda: „Dža a mang tuke savore susedendar, prazdna nadobi. Ma an frima. ⁴Dža andro kher tire čhavenca a phand pal tumende o vudar. Čivker andre ola nadobi o olejos andral odi kuči a odthov pre sera dojekh nadoba, savi imar ela pherdī.“

⁵ Oj lestar odgeľa a phandľa pal peste the pal peskre čhave o vudar. On lake podenas o nadobi a oj andre čivkerelas o olejos. ⁶ Sar imar sas savore nadobi pherdžarde, phenda le čhaske: „Pode mange aver nadoba.“

Ale ov lake phenda: „Imar buter amen nane.“ Akor andral odi kuči preačhila te čuľal o olejos.

⁷ Palis, sar oda geľa te phenel le prorokoske Elizeoske, ov lake phenda: „Dža, biken oda olejos a de pale o love, kaske kames, a olestar, so tuke ačhela, šaj džives tu the tire čhave.“

O Elizeus obdžidarel le čhavores

⁸ Andre jekh džives o Elizeus džalas andro foros Šunem. Ode dživelas jekh barvali džuvli, savi les vičinda ke peste te chal. A akorestar furt, sar odarik predžalas, džalas ode te chal. ⁹ Oj phenda peskre romeske: „Me džanav, hoj kada murš, savo adarik furt predžal, hino le Devleskro sveto manuš. ¹⁰ Av keras leske upral amaro kher cikni murimen izbica a thovaha leske andre o hadžos, o skamind, o stolkos the o svietnikos. A te varekana avela ke amende, džala peske ode andre.“

¹¹ Andre jekh džives, sar ode avľa o Elizeus, geľa andre oda kher a pašliľa peske ode. ¹² Palis phenda peskre služobnikoske le Gehaziske: „Dža, vičin kade ola džuvľa la Šunemčanka.“ Ov la vičinda a oj avľa paš leste. ¹³ O Elizeus le Gehaziske phenda, hoj lake te phenel: „Phuč latar, so šaj kerav prekal late, bo oj pes pal amende starinel a igen but prekal amende kerel. Či na kamel, hoj man vaš lake te privakerav ko kralis, abo ko vlifitelis upral o slugazi?“

Sar lake ada o Gehazi phenda, oj odphenda: „Hin man savoro, so mange kampil maškar mire manuša.“

¹⁴ Avke o Elizeus phučla le Gehazistar: „So šaj prekal late keras?“

Ov odphenda: „Nane la čhavo a lakro rom imar hino phuro.“

¹⁵ „Dža, vičin la!“ phenda o Elizeus. Sar la vičinda, oj avľa a zaačhila paš o vudar. ¹⁶ Ov lake phenda: „Beršeha andre kajso časos likereha pro vasta tire muršores.“

Oj leske odphenda: „Na, rajeja miro, muršeja le Devleskro, ma klamin tira služobnička!“

¹⁷ No odi džuvli ačhila khabni a uliľa lake muršoro beršeha andre oda časos avke, sar lake phenda o Elizeus.

¹⁸ Sar o čhavoro podbariľa, geľa andre jekh džives pal peskro dad, savo kidelas pal e maľa o ulipen. ¹⁹ Le dadeske phenda: „Dukhal man o šero, dukhal man o šero!“

A ov prikazinda le sluhasko, hoj les te lidžal pal leskri daj. ²⁰ Ligenda les a diňa les leskra dake. O čhavo lake bešelas pro pindre dži o dilos a palis muľa. ²¹ Oj les ligenda upre te pašľol andro upruno kher pro Elizeoskro hadžos, phandľa pal peste o vudar a geľa het.

²² Palis vičinda peskre romeske a phenda: „Mangav tut, bičhav mange jekhe sluhas the oslica. Mušinav man so neksigeder te dochudel ke le Devleskro murš a maj avava pale.“

²³ Ov latar phučla: „Soske kames ke leste te džal adadžives? Se nane o inepos le Neve čhoneskro aňi o šabat.“

„Oda nič!“ oj odphenda.

²⁴ Palis thođa pre oslica o sedlos a peskre sluhasko prikazinda: „Siđar a ma zaačh! Ma dža lokeder, ča te tuke phenava.“

²⁵ Avke geľa a doavľa paš o verchos Karmel, kaj sas o Elizeus. Sar la o Elizeus dikhľa te avel, mek sar sas dur, phenda peskre sluhasko le Gehaziske: „Dikh, kode avel e Šunemčanka!“ ²⁶ Denaš ke late a phuč latar: „Sar sal? Sar hin tire romeske the tire čhavoreske?“ Avke geľa a phučla latar.

Oj odphenda: „Savoro hin mištes.“

²⁷ Sar avla upre ko prorokos, bandila a obchudna leske o pindre. Ale o Gehazi gela paš late, hoj la lestar te odcirdel, ale o Elizeus leske phenda: „Muk la, bo hihi andro baro pharipen. O RAJ mange oda na diña te džanel a garuđa oda angle ma.“

²⁸ Oj leske phenda: „Či me mange mangavas čavores mire rajestar? Či tuke na phendom, hoj man te na des zbitočno nadej?“

²⁹ Akor o Elizeus prikazinda le Gehaziske: „Pripravin tut pro drom, le tuha miri paca a dža. Te tut arakheha varekaha pro drom, ma de tut ke leste anglal. Te pes vareko dela ke tu anglal, ma odphen leske. Palis thov miri paca le čavoreske pro muj!“

³⁰ Ale leskri daj phenda: „Avke sar dživel o RAJ the tu, na džava bijal tu.“ Avke o Elizeus uštıla a džalas pal late. ³¹ O Gehazi ode sas sigeder sar on a thoda le čavoreske e paca pro muj, ale nič pes na ačila. Na dichinelas ani peha na čhalada. Avke pes visarda pale ko Elizeus a phenda leske: „O čavoro pes na prekerđa.“

³² Sar o Elizeus gela andro kher, o čavoro pašlolas pro hadžos mulo. ³³ Geľa andre, phandla pal peste o vudar a modlinelas pes ko RAJ. ³⁴ Palis gela upre pro hadžos, kaj sas o čavoro, pašliła pre leste a thoda peskre vušta pre le čavoreskre vušta, peskre jakha pre leskre jakha a the peskre burnika pre leskre burnika. Ačila pre leste te pašlol, medik leske o felos na roztačila. ³⁵ Palis uštıla a phirelas upre tele pal o kher. Avke gela upre a pale pašliła pre leste. Androda o čavoro eftavar kichinda a phundrađa o jakha.

³⁶ Palis o Elizeus vičinda le Gehazi a phenda leske, hoj te vičinel la šunemčanka. Ov la vičinda, a sar avla ko Elizeus, ov lake phenda: „Le tuke tire čavores.“ ³⁷ Sar gela andre, pela leske paš o pindre a bandila anglal leste dži pre phuv. Palis iła peskre čavores a gela het.

O jedovato chaben andre piri

³⁸ Sar o Elizeus pes visarda pale andro Gilgal, sas bokh andre odi phuv. Sar o prorocka učeňika anglal leste bešenias, phenda peskre služobňikoske: „Dža, thov e bari piri a tav varesavo chaben prekal kala proroka.“

³⁹ Palis jekh lendar geľa pre mala te kidel varesave bilini. Arakhla varesavi dzivo rastlina a kidna pal late o kirko ovocje pherdo plašto. Čingerđa oda ovocje andre piri a thoda len te tađol, kajte ňiko na džanelas, so oda sas*. ⁴⁰ Sar oda chaben denas te chal le muršenge, on koštoľinde a zvičinde: „Andre piri hin o meriben! Muršeja le Devleskro!“ Oda chaben pes na delas te chal.

⁴¹ Avke o Elizeus prikazinda, hoj te anen aro. Čiđa oda aro andre piri a phenda: „Kiden le manušenge, hoj te chan.“ Avke oda chaben imar na sas nalačo.

O Elizeus del te chal šel muršen

⁴² Varesavo murš avla andral o foros Baal-Šališa a anda le Elizeoske le ešebne ulipnastar biš (20) cikne jačmeňiskre mare the zrnos, so mekča kidle upre, andro gono. A o Elizeus phenda: „Rozde oda le manušenge, hoj te chan!“

⁴³ Ale leskro sluhias phenda: „Gondolines tuke, hoj kada ela dos prekal o šel (100) murša?“

Ov leske odphenda: „Ča de lenge oda te chal. Bo kavke phenel o RAJ: ‚Chana a mek olestar the ačhela.‘ “ ⁴⁴ Avke lenge oda diña. On chale a mek ačila olestar, avke sar phenda o RAJ.

5

O Naaman sastardo

¹ O Naaman sas velifelis upral o slugađa andro Aram. O kralis les igen likerelas, bo o RAJ prekal leste diña le Aramejčanenge o viťazstvo. Ov sas zoralo maribnaskro murš, ale sas nasvalo pro malomocenstvo.

² Jekhvar o slugađa andral o Aram gele pro izraelika gava a odarik zaile cikna čhajora. Oj ačila služka le Naamanoskra romňake. ³ Jekh džives phenda peskra raňake: „Te ča miro raj gelahas ko prorokos, savo hino andre Samarija, ov les sastardahas andral o malomocenstvo.“

⁴ Sar o Naaman oda šunđa, gela ko kralis a phenda leske, so vakereľas odi čhajori andral o Izrael. ⁵ O aramejiko kralis phenda: „Kide tut avri a dža! A me bičhavava le izraelike kraliske ľil.“ Avke ov geľa a iľa peha 340 kili rup, 68 kili somnakaj the deš ineposkre gada. ⁶ Andre oda ľil, so anda le izraelike kraliske, sas pisimen kada: „Jekhetane le ľileha tuke bičhavav mire služobňikos le Naaman, hoj les te sastares le nasvalbnastar.“

* 4:39 4,39 Abo: ale okla manuša pal oda na džanenas.

⁷ Sar o izraeliko kralis pregenda o lil, čhingerđa pre peste o gada a phenda: „So, me som Del, hoj man hin zor upral o dživipen abo upral o meriben? Soske ke ma bičhada kale muršes, hoj les te sasfarav? Dikhen, hoj kaleha rodel ča drom, sar te avel pre ma pro mariben.“

⁸ Ale sar o Elizeus pes pal oda dodžanla, hoj o izraeliko kralis pre peste čhingerđa o gada, diña te phenel le kraliske: „Soske pre tu čhingerdal o gada? Bičhav les ke mande a dodžanela pes, hoj hin andro Izrael prorokos.“

⁹ Akor o Naaman geła peskre grajenca the le verdanenca a zaačila paš o vudar paš o kher le Elizeoskro. ¹⁰ A o Elizeus bičhada peskre sluhas, hoj leske te phenel: „Dža, thov (omor) tut eftavar andro Jordan a tiro felos ela pale sasto avke sar anglođa.“

¹¹ Ale o Naaman cholisalila, geła het a phenda: „Gondolinavas mange, hoj avela ke ma a modlinela pes ko RAJ, ke peskro Del, kerela le vasteha upral oda nasvalo than pre miri cipa a me sastuvava avri! ¹² Či nane o paña Abana the o Parpar andro Damašek feder sar savore paña andro Izrael? So našti man andre ola paña thođom (omordom) a sastilomas avri?“ Avke visalila a cholaha geła het.

¹³ Androda avle ke leste leskre služobňika a prevakerenas les: „Rajeja amaro, te tutar kamlahas o prorokos varesavi bari veca, či oda na kerđalas? A akana soske tut na kames te thovel andro paňi, avke sar tuke phenda, hoj te aves žužo?“ ¹⁴ Avke o Naaman geła tele a eftavar pes ponorinda andro paňi Jordan, avke sar leske phenda o prorokos. Akor leske o felos sastila avri a ačila ajs o žužo sar o felos le cikne čhavoreskro.

¹⁵ Palis avla pale peskre služobňikenca ko Elizeus. Sar ode doavle, zaačila anglal leste a phenda: „Akana džanav, hoj ňikhaj avrether nane Del, ča andro Izrael. Mangav tut, prilē kada daros tire služobňikostar.“

¹⁶ O Elizeus leske odphenda: „Avke sar dživel o RAJ, saveske služinav, na lava tutar.“ Kajte pre leste o Naaman ispidelas, ov lestar nič na ila.

¹⁷ Akor o Naaman phenda: „Te na kames miro daros, domuk, hoj te den tire služobňikos ajci čik, keci birinena te lel o duj mulici, bo tiro služobňikos imar na obetinela o labarde obeti aňi nisave dari avre devlengē, ča jekheske le RAJESKE. ¹⁸ Ale mi odmukel mange o RAJ jekh: Sar o kralis, miro raj, džal andro chramos le Rimonoskro, hoj te bandol angle leste, me mušinav te džal leha, bo chudel pes mire vastestar, a sar ov bandol anglo Rimon, mušinav the me. Mi odmukel mange o RAJ.“

¹⁹ „Dža andro smirom,“ phenda leske o Elizeus.

O binos le Gehaziskro

Sar lestar o Naaman geła het a sas imar sikra dureder, ²⁰ peske phenda o Gehazi, le Elizeoskro služobňikos: „Miro raj mukla ole Aramejčanos Naaman ča avke te džal bi o daros a na ila lestar oda, so les kamla te del. Avke sar dživel o RAJ, denašava pal leste a lava mange vareso lestar.“

²¹ Akor o Gehazi denašelas pal o Naaman. Sar o Naaman dikhla, hoj pal leste vareko denašel, chučila tele pal o verdan, geła paš leste a phučla: „Hin savoro mištes?“

²² „Savoro mištes,“ odphenda o Gehazi. „Ale miro raj man bičhada, hoj tuke te phenav: Ipen akana ke ma avle duj terne učenika le prorokendar andral e brehengri phuv, andral o Efrajim. Mangav tut, de len 34 kili rup the duj ineposkre gada.“

²³ „Mangav tut, ker mange pal e dzeka a le kala 68 kili rup,“ phenda o Naaman a ispidelas pre leste, hoj oda te lel, a thoda o rup the o duj ineposkre gada andro duj gone a diña peskre duje sluhenge, hoj anglal leste te lidžan. ²⁴ Sar avla pro brehos, kaj bešelas o Elizeus, ila ola veci lendar a garuđa andro kher. Avke ole muršen premukla a on gele het.

²⁵ Sar avla andre a ačila angle peskro raj, phučla lestar o Elizeus: „Khatar aves, Gehazi?“

„Tiro služobňikos na sas ňikhaj,“ odphenda o Gehazi.

²⁶ Ale o Elizeus leske pre oda phenda: „Či na sas miro duchos tuha, sar oda murš chučila tele pal o verdan a geła paš tu? Či hin akana o časos te prilē o rup, o gada, o olivova stromi, o viňici abo le bakren, le dobitkos, le sluhē the le služken? ²⁷ Vašoda le Naamanoskro malomocenstvo ačhela pre tute the pre tiro potomstvos pro furt!“

A sar o Gehazi geła het pašal o Elizeus, ačila malomocno a e cipa leske ačila parŕi sar jiv.

6

¹ O prorocka učeñnika phende le Elizeoske: „Dikh, o than, andre savo tuha kade bešas, hino prekal amende cikno. ² Aven džas ko pañi Jordan. Dojekh amendar odarik mi anel po jekh kašt a keraha peske kher, andre savo bešaha.“

„Džan!“ phenda lenge o Elizeus.

³ Vareko lendar phenda: „Mangav tut, av the tu amenca.“

Odpheñda: „Mištes, džava.“ ⁴ Avke geļa lenca.

Sar doavle paš o Jordan, čingerenas tele o stromi. ⁵ Androda, sar jekh lendar činelas tele o stromos, peļa leske o tover pal o poriskos andro pañi. A zvičinda: „Ó, rajeja miro, oda tover mange ča ilom kečeñ!“

⁶ „Kaj peļa oda tover?“ phučļa lestar o Elizeus.

Sar leske sikada oda than, o Elizeus odphagļa konaris, čida pre oda than andro pañi a o tover avļa upre. ⁷ A phenda leske: „Le tuke les avri!“ Avke ov nacirdña o vast a iļa peske les avri.

O Elizeus zaačhavel la aramejika armada

⁸ Jekhvar, sar o aramejiko kralis sas andro mariben le Izraeloha, iļa peskre velitefen a radzinelas pes lenca, pre savo than te kerel o taboris. ⁹ Ale o Elizeus le izraelike kraliske diña pal oda te džanel a phenda: „De pozoris, hoj te na džas pre oda than, bo ode taborinen o Aramejčana.“ ¹⁰ Avke o izraeliko kralis bičhada peskre muršen pre oda than, pal savo leske phenda o Elizeus. Ada pes ačhiļa buterval, a vašoda peske o Izraeliti pre ola thana furt denas pozoris.

¹¹ Vašoda o aramejiko kralis chořisaliļa, vičinda ke peste peskre velitefen a phučļa lendar: „Phenen mange avri, ko amendar chudel paš o izraeliko kralis?“

¹² Jekh lendar phenda: „Ñiko, rajeja miro the krařina, ale o Elizeus, o izraeliko prorokos, phenel avri le izraelike kraliske the oda, so tu vakeres andre tiro kher, kaj soves.“

¹³ O aramejiko kralis phenda: „Džan a dodžanen tumen, kaj akana hino, a me bičhavava le slugaden, hoj les te zalen.“

Odpheñde leske: „Ipen akana hino andro Dotan.“ ¹⁴ Avke ode bičhada but slugaden pro maribnaskre verdana the pro graja. On ode dogele rači a rozačhade pes pašal oda foros.

¹⁵ Sar le Elizeoskro sluhas uštila tosara a geļa avri, dikhļa, hoj pherdo slugada pro graja the pro verdana hine rozačhade pašal o foros. A phenda le Elizeoske: „Jaj, vigos amenge, rajeja miro! So keraha?“

¹⁶ O Elizeus leske odphenda: „Ma dara tut! Ola, ko hine amenca, hine buter sar ola, ko hine lenca.“ ¹⁷ Pařis pes o Elizeus modřinelas: „RAJEJA, mangav tut, phundrav leske o jakha, hoj te dikhel.“ Avke o RAJ phundrača le sluhaske o jakha a ov jekhvareste dikhļa pro verchos pherdo graja the jagale verdana pašal o Elizeus.

¹⁸ Sar o Aramejčana avenas ke leste tele, o Elizeus pes kavke modřinelas ko RAJ: „Korar kale manušen.“ Akor o RAJ kerča oda, so lestar mangļa o Elizeus.

¹⁹ Pařis lenge o Elizeus phenda: „Kada nane oda foros, so roden. Na san pro lačo drom. Aven pal ma, lidžava tumen ke oda murš, saves roden.“ Avke len řigenda andre Samarija.

²⁰ Sar ode dogele, o Elizeus phenda: „RAJEJA, phundrav lenge o jakha, hoj te dikhen.“ O RAJ lenge phundrača o jakha a on dikhle, hoj hine mařkar e Samarija.

²¹ Sar len dikhļa o izraeliko kralis, phučļa le Elizeostar: „Te murdarel len? Te murdarel len, rajeja miro?“

²² „Ma murdar len!“ ov odphenda. „Či tu murdares olen, saven zales la řablaha the le lukoha? De len te chal the te pijel pañi a muk len te džal pale ke peskro raj.“ ²³ Avke kerča prekal lende bari hoscina. Sar chale a pile, premukļa len a gele ke peskro kralis. Avke o aramejika slugada preačhile te džal pro izraelika gava.

Bari bokh andre Samarija

²⁴ Pal varesavo časos o aramejiko kralis Ben-Hadad, zvičinda savore peskre slugaden, gele pro foros Samarija a rozačhade pes pašal leste. ²⁵ Andre Samarija sas bari bokh, bo o Aramejčana but časos sas rozačhade pašal oda foros. Sas ajsi bokh, hoj vař le somariskro řero počinenas ochtvardeř (80) rupune a vař jekh čaroro dzivo purum pandž rupune.

²⁶ Sar o izraeliko kralis phirelas pal o foroskro muros, varesavi džuvři pre leste zvičinda: „Pomožin mange, rajeja miro the krařina!“

²⁷ Ov lake phenda: „Te tuke o RAJ na pomožinela, sar tuke me řaj pomožinav? La peřničaha, abo la molaha?“ ²⁸ Pařis latar phučļa: „So kames?“

Oj phenda: „Kadi džuvli kade man kerda upre. Phenda: „De tire čhas, hoj les adadžives te chas, a mires chaha tajsa.’²⁹ Avke mire čhas tadam a chałam. Sar pre aver džives lake phendom: „De tire čhas, hoj les te chas,’ oj peskre čhas garuđa.“

³⁰ Sar oda šunda o kralis, so odi džuvli phenda, čhingerda pre peste o gada. Sar phirelas pal o foroskre muri, o manuša dikhle, hoj pre leskro telos tel o gada hine urde o gada le gonestar. ³¹ O kralis phenda: „O RAJ man zoraes mi marel, te adadžives le šafatoskre čhaske le Elizeoske na odčhinava o šero!“

³² O Elizeus bešelas andre peskro kher a o vodci le forengre bešenas leha. Angloda sar ke leste avla o poslos, phenda o Elizeus le vodcenge: „Dikhen, oda vrahos bičhavel verekas, hoj mange te odčhinel o šero. Den pozoris! Sar oda poslos avela, phanden pre leste o vudar a ispiden les le vudareha avri. Či imar na šundol leskre rajeskre kroki, sar avel kade pal leste?“ ³³ Mek lenca vakerelas, sar ke leste doavla o kralis a phenda: „Kadi pohroma avla le RAJESTAR! Soske mek užarava pro RAJ, hoj amenge te pomožinel?“

7

O Elizeus prorokinel

¹ Akor o Elizeus phenda: „Šunen, so phenel o RAJ: „Tajsa andre kajso časos pes bikenela paš e Samarijiko brana trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeņis vaš jekh rupuņi minca.’“

² Ale le kraliskro nekpašeder velitelis, phenda le Elizeoske: „Kajte o RAJ phundravela o oblaki pro ņebos, kada pes naši ačhilahas!“

„Pre tire jakha oda dikheha, ale na chaha olestar,“ phenda leske o Elizeus.

O malomocna andro aramejiko taboris

³ Paš e foroskri brana ačhenas štar malomocna murša. On phende jekh avreske: „So kade užaraha, medik na meraha? ⁴ Se te džaha andro foros, meraha ode bokhtar, bo hin ode bokh, a te ačaha kade, tiš meraha. Aven, predžas andro aramejiko taboris. Te amen mukena te dživel, ta dživaha, a te amen murdarena, ta meraha.“

⁵ Avke sar zaračila, džanas andro taboris, ale sar dogele paš o taboris, dikhle, hoj ode nane ņiko. ⁶ Bo o RAJ kerda, hoj o Aramejčana andro taboris te šunen e bari vika, sar aven o maribnaskre verdana, o graja the o pherdo slugađa, a on peske gondolinenas, hoj o izraeliko kralis počinda le chetitske the le egiptske kralenge, hoj te aven lenca pre lende pro mariben. ⁷ Avke denašle o Aramejčana het, sar zaračolas, hoj peske te zachraņinen o dživipen. A mukle ode pal peste peskre stani, peskre grajen, somaren a the o taboris avke, sar sas.

⁸ Sar ola štar malomocna avle paš o anglune stani andro taboris, gele andre jekh stanos. Ode chale a pile. Ile savoro, so sas andro stanos: o rup, o somnakaj the o gada. Palis gele odarik a garuđe oda. Avke gele andre aver stanos, ile savore veci, so andre sas, a gele oda te garuvel.

⁹ Avke phende jekh avreske: „Namištes keras. Adadžives hin o džives le radišagoskre hioskro, a te oda na phenaha ņikaske a užaraha dži tosara, avaha potrestimen vaš ada. Aven džas ada te phenel andro palacis le kraliskro.“

¹⁰ Sar dogele andro foros, zvčinde pro stražņika, save ačhenas paš e foroskri brana a phende lenge: „Akana avlam andral o aramejiko taboris a ņiko ode nane. Na dikhlam ode aņi na šundam ņisave manušes, ča o graja the o somara sas priphandle a o stani ačhile avke, sar sas.“ ¹¹ Avke ola stražņika pašal e brana dine oda te džanel dureder a oda hiros dogela andro palacis le kraliskro.

O Izraeliti andro aramejiko taboris

¹² Sas mek rat, sar oda phende le kraliske. Avke o kralis ušila pal o hadžos a phenda peskre služobņikenge: „Phenava tumenge, so kamen amenca te kerel o Aramejčana. On džanen, hoj bokhaľivas, a vašoda gele avri andral o taboris, hoj pes te garuven pro maľi, a gondolinen peske kada: „On avena avri andral o foros a palis len amen zalaha džidonen a dochudaha pes dži andro foros.’“

¹³ Palis jekh leskro služobņikos phenda: „Kampel te bičhavel pandže muršen pro graja, save mek kade ačhile, a avke pes dodžanaha, so pes ačhila. Te predživena, ta predživaha the amen, a te merena, na ela lenge goreder sar amenge, se the avke savore Izraeliti meraha.“

¹⁴ Avke ola murša peske ile duj maribnaskre verdana le grajenca. O kralis len bičhađa andro aramejiko taboris a phenda lenge: „Džan a predikhen, so pes ačhila!“ ¹⁵ Ola murša džanas pal o Aramejčana dži paš o Jordan a dikhle pro drom rozchide but gada the zbraņe, so andro baro zmetkos pestar odčhivkerde, sar denašenas. Palis, sar avle

pale ko kralis, phende leske savoro, so dikhle. ¹⁶ Avke o manuša andral e Samarija gele andro aramejiko taboris a ile odarik savoro. Ačhila pes oda avke, sar phenda o RAJ, hoj trin kili nekfeder aro mola jekh rupuñi minca a šov kili jačmeñis mola jekh rupuñi minca.

¹⁷ Palis o izraeliko kralis thođa ole nekpašeder velitelis te stražinel paš e brana, ale o manuša pes ispidenas andre brana, phirenas pal leste a ov muľa. Ačhila pes savoro avke, sar phenda le Devleskro murš o Elizeus, sar avľa ke leste o kralis: ¹⁸ „Tajsa kajso časos andre Samarija pes bikenela trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeñis vaš jekh rupuñi minca.“

¹⁹ Akor phenda le kraliskro nekpašeder velitelis le Elizeoske: „Kajte o RAJ phundravela o oblaki pro ňebos, kada pes našti ačhilahas.“ Avke o Elizeus leske phenda: „Pre tire jakha oda dikhheha, ale na chaha olestar.“ ²⁰ A the avke pes leske ačhila. Sar pes o manuša ispidenas andre brana, uštarenas pre leste a ov muľa.

8

O kralis the e džuvľi andral o Šunem

¹ O Elizeus phenda la džuvľake andral o Šunem, savake uštađa andral o meriben le čhas: „Ušti a dža cala tira famelijaha avrether te bešel, bo o RAJ dela andre kadi phuv e bokh, so likerela efa berš.“ ² Oj kerđa avke, sar lake phenda le Devleskro murš o Elizeus. Geľa peskra famelijaha andre filištiniko phuv a bešelas ode efa berš.

³ Pal o efa berš odi džuvľi avľa pale andro Izrael a geľa ko kralis te mangel lestar pale peskro kher the peskri maľa. ⁴ Ipen akor o kralis vakerelas le Gehaziha, le Elizeoskre sluhaha, a phenda leske: „No ča vaker mange pal savore zazraki, so kerđa o Elizeus.“ ⁵ Sar vakerelas o Gehazi le kraliske pal oda, sar o Elizeus uštađa andral o meriben le čhas, ipen akor odi džuvľi geľa ko kralis, hoj lestar te mangel pale peskro kher the peskri maľa.

Akor o Gehazi phenda le kraliske: „Dikh, rajeja miro the kralina! Kade hiñi odi džuvľi a kade lakro čhavo, saves o Elizeus uštađa andral o meriben.“ ⁶ Avke o kralis latar phučelas pal oda a oj leske savoro vakerelas.

Palis o kralis ačhađa uradñikos, hoj pes pal oda te postarinel, a phenda leske: „De lake pale savoro, so sas lakro, the savoro, so bariľa pre lakri maľa akorestar, sar geľa het andral kadi phuv, dži adadžives.“

O Chazael murdarel le Ben-Hadad

⁷ O aramejiko kralis Ben-Hadad sas nasvalo. Akor o Elizeus geľa andro Damašek a vareko phenda le kraliske: „Avľa kade le Devleskro murš.“ ⁸ Akor o kralis phenda le uradñikoske le Chazaeloske: „Le tuha varesavo daros, dža ko Elizeus a mang les, hoj te phučel le RAJESTAR, či avava sasto.“

⁹ Avke o Chazael thođa pro saranda (40) favi nekfeder vzacna veci andral o Damašek a lidžalas oda sar daros le Elizeoske. Sar o Chazael doavľa, geľa anglal leste a phenda leske: „Tiro čhavo, o Ben-Hadad, man bičhađa pal tu, hoj te phučav tutar, či ela sasto.“

¹⁰ O Elizeus leske odphenda: „Dža a phen leske, hoj sastola, ale o RAJ mange sikađa, hoj čačes merela.“ ¹¹ Palis pes pre leste igen zadikhľa a o Chazael pes ladžandila. Akor o Elizeus chudña te rovel.

¹² „Soske rovel miro raj?“ phučľa lestar o Chazael.

„Bo džanav, savo nalačhipen kereha le Izraelitenge,“ odphenda leske. „Lengre ohradzimen fori zlabareha, le terne muršen la šablaha murdareha, lengre cikne čhavorenca demeha andre phuv a le khabne džuvľen rozčingereha.“

¹³ „Sar ada me šaj kerav?“ phučľa lestar o Chazael. „Se me, tiro služobñikos, som ča rikono.“

O Elizeus leske odphenda: „O RAJ mange sikađa, hoj tu ačheha kraliske andro Aram.“

¹⁴ Palis odgeľa le Elizeostar ke peskro raj. O Ben-Hadad lestar phučľa: „So tuke phenda o Elizeus?“

O Chazael leske odphenda: „Phenda mange, hoj dživeha.“ ¹⁵ Ale pre aver džives o Chazael ila deka, cindarda la a thođa le Ben-Hadadoske pro muj a tasada les.

Avke pal leste ačhila o Chazael kraliske andro Aram.

O Jehoram kralinel upral e Judsko

¹⁶ Andro pandžto berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskro, ačhila kraliske andre Judsko o Jehoram, le Jošafatoskro čhavo. ¹⁷ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas očno berš. ¹⁸ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskri famelija the o izraelika krala, bo leskri romñi sas

le Achaboskri čhaj. Avke kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁹ Ale o RAJ na kamelas te zničinel e Judsko angle peskro služobňikos David, bo leske phenda, hoj leskre čhavendar mukela furt varekas pro tronos te kralinel*.

²⁰ Sar o Jehoram kralinelas, o Edomčana pes vzburiinde pre Judsko a ačhade peskre peskre kralis. ²¹ Palis o Jehoram gela savore peskre verdanenca andro Cair. Ode pes pašal leste rozachade o Edomčana pal savore seri, ale ov le veliteľenca pes rači premarde prekal lende a denašle khere. ²² Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskri zor o Edom. Andre oda časos pes vzburiinda the o foros Libna.

²³ Savore aver veci, so kerda o Jehoram, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²⁴ Sar o Jehoram muľa, parunde les andre dadengro hrobos andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Achazijah.

O Achazijah kralinel upral e Judsko

²⁵ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskro, ačhila andre Judsko kraliske o Achazijah, le Jehoramskro čhavo. ²⁶ Sas leske bišuduj (22) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskri daj sas e Atalija, savakro papus sas o izraeliko kralis o Omri. ²⁷ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo sas andral le Achaboskri famelija.

²⁸ Jekhvar o Achazijah le Joramoha gela andro mariben paš o Ramot-Gilead pro aramejiko kralis Chazael. Ale o Aramejčana les zraňinde ²⁹ a o Joram pes mušinda te visarel pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar, so les sas andro mariben paš o Ramot. Ode les pašis gela te dikhel o Achazijah.

9

O Jehu hino pomazimen kraliske

¹ Paloda o Elizeus vičinda ke peste jekhe dženes le prorocke učeňikendar a phenda leske: „Pripravin tut. Le tuha e kuči le olejoha a dža andro Ramot-Gilead. ² Sar ode aveha, arakh le Jehu, saveske hino dad o Jošafat a papus o Nimši. Vičin les pašal o veliteľa a džaha leha odarik het andro paluno kher. ³ Palis leha odi kuči le olejoha, čhiveha leske pro šero a phenea: „Kada phenel o RAJ: Pomazindom tut kraliske upral o Izrael.“ Paloda sigo phundrav o vudar a denaš!“

⁴ Avke oda terno prorokos gela andro Ramot-Gilead. ⁵ Sar ode dogela, ipen akor sas zgele o veliteľa le slugadengre a ov phenda: „Ó, veliteľina, anav tuke lačo hiros.“

„Prekal kaste?“ phučla o Jehu.

„Prekal tu, veliteľina!“ ov phenda.

⁶ Akor o Jehu uštıla a gela leha andre aver kher. Avke oda prorokos leske pro šero čhorda avri o olejos a phenda: „Kada phenel o RAJ: „Pomazindom tut kraliske upral miro narodos, upral o Izrael. ⁷ Zničineha la famelija le Achaboskra, tire rajeskra. Aleha leske visarava pale vaš mire proroka the vaš savore mire služobňika, saven murdarda e Jezabel. ⁸ Cali famelija le Achaboskri merela – dojekh murš andro Izrael, či oda ela otrokos vaj slobodno. ⁹ Zničinava leskri famelija, avke sar zničindom o fameliji le kralengre andral o Izrael – avke sar zničindom la famelija le Jeroboamoskra the la famelija le Baašaskra. ¹⁰ La Jezabel chana o rikone pre mala paš o Jezreel a na ela parundi.“ Sar o terno prorokos savoro phenda, phundrača o vudar a denašla.

¹¹ Palis o Jehu pes visarda pale paš o veliteľa a jekh lendar phučla: „Hin savoro mištes? Soske avla pal tute oda dilino?“

„Tumen džanen, savo hino oda murš the leskro vakeriben,“ odphenda lenge o Jehu.

¹² „Oda nane čačipen!“ phende leske. „Phen amenge čačas, so tuke phenda!“

Avke lenge odphenda: „Kada hin, so mange phenda: „Kada phenel o RAJ: Pomazindom tut kraliske upral o Izrael.““

¹³ Akor on takoj čhide tele peskre plašti a thode leske len tel o pindre pro garadiči. Chudle te trubinel pro rohos a te vičinel: „O Jehu hino kralis.“

O Jehu murdarel le Joram the le Achazijah

¹⁴⁻¹⁵ Avke o Jehu, le Jošafatoskro čhavo, lidžalas le manušen ke vzbura pro kralis Joram, savo sas andro Jezreel, bo o Joram savore Izraelitenca chraňinenas o Ramot-Gilead anglo aramejiko kralis Chazael. Ale andro mariben o Aramejčana zraňinde le Joram a visarda pes pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar. Avke o Jehu phenda peskre manušenje: „Te man kamen kraliske, akor ma domuken ňikas te denašle andral kada foros, hoj te na džan te phenel avri andro Jezreel, so kamas

* 8:19 8,19 E hebrejiko čhib: E momeli mukela leskre potomkenge pro furt.

te kerel.“¹⁶ Palis o Jehu bešla pro maribnaskro verdan a geľa andro Jezreel, bo ode pašlolas o Joram. O judsko kralis o Achazijah sas ode tiš, bo geľa le Joram te dikhel.

¹⁷ Sar o stražņikos pre veža andro Jezreel dikhľa le Jehu peskre slugadenca, phenda: „Dikhav te avel varesave slugaden.“

O Joram odphenda: „Sigo bičhav anglal lende muršes pro graj, hoj te phučen lendar, či aven kade andro smirom.“

¹⁸ Sar oda murš pro graj dogeľa ke leste, phenda: „O kralis phučel, či aven kade andro smirom.“

„So tut andre oda!“ odphenda o Jehu. „Av pal ma.“

O stražņikos, savo sas pre veža, phenda: „Oda, kas bičhadan, geľa dži ke lende, ale na avel pale.“

¹⁹ Palis bičhada avre muršes pro graj ke lende. Ov geľa a phenda: „O kralis phučel, či aven kade andro smirom.“

O Jehu odphenda: „So tut andre oda! Av pal ma.“

²⁰ O stražņikos pale phenda: „Geľa dži ke lende, ale na avel pale. Oda murš, savo avel pro verdan, hino sar te o Jehu, le Nimšiskro čhavo, bo ča ov avke dilines džal pro verdan.“

²¹ Akor o Joram prikazinda: „Pripravin mange o verdan!“ Sar leske ande o verdan, o Joram the o judsko kralis Achazijah džanas pre peskre verdana anglo Jehu. Arakhle pes pre le Nabotokski maľa. ²² Sar o Joram dikhľa le Jehu, phučľa lestar: „Aves kade andro smirom, Jehu?“

„Sar šaj phenas, hoj hin smirom,“ odphenda o Jehu, „te mek furt pes kerel o lubipen the o čarodejņictvo tira dakro la Jezabelakro?“

²³ Akor o Joram visarda o verdan, chudņa te denašel a zvičinda: „Achazijah, thode amena avri!“

²⁴ Ale o Jehu iľa o lukos a čaľa zoraha livinda o šipos le Joramoske andro dumo avke, hoj leske pregeľa prekal o jilo a ov peľa tele andre peskro verdan. ²⁵ Palis o Jehu phenda peskre veliteľiske le Bidkariske: „Le les a čhiv les pre maľa le Nabotokski andral o Jezreel. Leper tuke oda, so šundam, sar džahas duj džene pro verdan pal leskro dad Achab. O RAJ pal leste kavke phenda: ²⁶ „Se idž dikhlom le Nabatokski the leskre čhavgengro rat, vašoda tuke visarava pale pre kadi maľa.‘ Avke phenel o RAJ. Vašoda le les a čhiv pre le Nabotokski maľa, avke sar phenda o RAJ.“

²⁷ Sar oda dikhľa o judsko kralis Achazijah, denašla pro drom, sar pes džal ko Bet-Hagan. Ale o Jehu pal leste džalas a peskre muršenge phenda: „The les murdaren!“ Avke on les zraņinde andro verdan pro drom upre andro Gur; paš o Jibleam. Ale varesar pes o Achazijah dochudņa andro foros Megido a ode palis muľa. ²⁸ Avke leskre služobņika les thode pro verdan a ligende andro Foros le Davidoskro. Ode les parunde paš leskre phure dada.

²⁹ O Achazijah ačhila kraliske andre Judsko, sar kralinelas andro Izrael dešujekh (11) berš o Joram, le Achaboskro čhavo.

O Jehu murdarel la Jezabel

³⁰ Sar avelas o Jehu andro Jezreel, e Jezabel pes pal oda dodžanľa. Richtinda pes, prikerda peske o bala a dikhelas avri prekal e oblaka. ³¹ Sar o Jehu predžalas prekal e brana, oj zvičinda: „Anes o smirom? Tu vrahona tire kraliskro, so sal ajso vrahos sar o Zimri!“

³² O Jehu dikhľa upre pre oblaka a phenda: „Ko hino manca? Ko?“ Akor varesave služobņika dikhle tele pre leste. ³³ O Jehu lenge prikazinda: „Čhiven la tele!“ Avke la čhide tele. Sar pre late uštarenas o graja, lakro rat strikinelas pre fala the pro graja.

³⁴ Akor o Jehu geľa andro palacis, ode čaľa a piľa. Palis phenda: „Džan a parunen kala prekošla džuvľa, bo oj hiņi le kraliskri čaj.“ ³⁵ Ale sar o murša gele avri, hoj la te parunen, arakhle ode ča lakri lebka, o pindre the o vasta. ³⁶ Sar avle pale, phende oda le Jehuoske a ov phenda: „Ačhila pes avke, sar phenda o RAJ prekal peskro služobņikos Eliaš andral o Tišbe: ‚Pre maľa andro Jezreel o rikone chana la Jezabelakro telos ³⁷ a oda, so pal late ačhela, ela rozčhido pre maľa andro Jezreel sar hnojos a imar ņiko na phenela, hoj kadi hiņi e Jezabel.‘ “

10

O Jehu murdarel le Achaboskra famelija

¹ Andre Samarija sas le Achab eftavardeš (70) čhave. O Jehu pisinda lila a bičhada len le vodcenge, le phurederenge andro foros Samarija the le Achaboskre manušenge, save pes starinenas pal leskre čhave. Andro lila sas pisimen: ² „Ke tumende hine o čhave

tumare rajeskre, o graja, o verdana the o zbrañe a san andro ohradzimen foros. Soča chudena kada lil, ³ kiden tumenge avri le nekfedere tumare rajeskre čhavendar, savo tumen džanela te lidžal, ačhaven les pro tronos leskre dadeskro a maren tumen vaš e famelija tumare rajeskri.“

⁴ Ale on igen darandile a phende peske: „Te o duj kraja anglal leste na obačhile, sar šaj obačhuvas amen?“

⁵ Avke o manuša, save sas ačhade upral o palacis the upral o foros, o phuredera the ola, save pes starinenas pal o Achaboskre čhave, dine te phenel le Jehuoske: „Sam tire služobņika, keraha savoro, so pheneha. Ńikas na ačhavaha kraliske. Ker, sar tu džanes.“

⁶ O Jehu lenge pisinda djujo lil: „Te san manca a te man kamen te šunel, akor odčhinen o šere tumare rajeskre čhavage a tajsa andre kajso časos anen len ke ma andro Jezreel.“

Le kralengre eftavardeš (70) čhave sas le anglune foroskre manušenca, save pes pal lende starinenas. ⁷ Sar oda lil avla ke lende, on chudle le kraliskre eftavardeš (70) čhaven a savoren murdarde. Lengre šere thode andro košara a bičhade len le Jehuoske andro Jezreel.

⁸ Pališ, sar avla jekh murš leske te phenel, hoj ande le kraliskre čhavengre šere, phenda: „Thoven len paš e brana pro duj kopi a muken len ode dži tosara.“

⁹ Tosara o Jehu geła avri, ačhila paš savore manuša a phenda: „Tumen na san vinnovata. Me man vzburindom pre miro raj a murdardom les, ale ko murdarđa kale savoren? ¹⁰ Akana šaj džanen, hoj dojekh lav, so phenda o RAJ pre le Achaboskri famelija, pes the ačhila. O RAJ kerđa oda, so phenda prekal peskro služobņikos Eliaš.“ ¹¹ Palis o Jehu murdarđa savoren le Achaboskra famelijatar, save ačhile andro Jezreel, the savore leskre anglune manušen, prijatelēn the rašajen. Ńikas lendar na mukla te dživel.

¹² Sar o Jehu džalas andre Samarija le dromeha andro Bet-Eked, so hin o than le pastjerengro, ¹³ arakhla le muršen le Achazijoskra famelijatar. O Achazijah sas judsko kralis, saves murdarđa. Phučla lendar: „Ko san?“

„Sam le Achazijoskri famelija a džas te dikhel le kraliskre the la kralovnakre čhaven,“ phende leske.

¹⁴ „Chuden len, ale mek len ma murdaren!“ prikazinda o Jehu. Avke sar len chudle, ligende len paš e bari chev paš o Bet-Eked a ode savoren murdarde, saranda the duj (42) muršen. Ńikas lendar na mukla te dživel.

¹⁵ Sar odarik odgeła, arakhla pes le Rechaboskre čhaha, le Jonadaboha, savo džalas angle leste. O Jehu les pozdravinda a phučla lestar: „Me som tuha, sal the tu čaćes manca?“

„He,“ phenda o Jonadab.

Pališ o Jehu phenda: „Akor de mange o vast.“ Avke leske diña o vast a scirdña les ke peste pro verdan. ¹⁶ O Jehu leske phenda: „Av manca, hoj te dikhes, sar cała zoraha služinav le RAJESKE.“ Avke ov leha džalas pre leskro verdan.

¹⁷ Sar dogele andre Samarija, murdarđa ode dojekhes le Achaboskra famelijatar a űiko lendar na ačhila, avke sar o RAJ prevakerđa prekal o Eliaš.

O Jehu murdarel le Baaloskre manušen

¹⁸ Pališ o Jehu diña te vičinel savore manušen a phenda: „O Achab služinelas le Baaloske frima, ale me leske služinava buter. ¹⁹ Akana vičinen ke mande savore Baaloskre proroken; dojekhes, ko les lašarel the savore leskre rašajen. Mušinen savore te avel, bo kerav bari obetno hoscina prekal o Baal. Ko na avela, elja murdarde.“ Kavke lenca o Jehu kamla te thovel avri, hoj te murdarel savoren, save lašarenas le Baal.

²⁰ Mek phenda: „Den avri sveto džives, hoj te lašaren le Baal.“ Pališ avke the kerde ²¹ a diña oda te phenel avri pal calo Izrael. Avke pes zgele savore, save lašarenas le Baal, a űiko lendar na chibalinelas. Gele andro chramos le Baaloskro a pherdžarde les jekhe agorestar dži ke aver. ²² Akor o Jehu prikazinda oleske, ko stražinelas o gada: „De o gada savorengre, ko lašaren le Baal.“ Avke ov lenge diña.

²³ Pališ geła o Jehu le Jonadaboha andro chramos le Baaloskro a phenda olenge, ko les lašarenas: „Rozdikhen tumen pašal peste a dikhen mištes, hoj tumenca kade te na avel űiko le RAJESKRE služobņikendar, ale ča ola, ko lašaren le Baal.“ ²⁴ Akor chudle te kerel o obeti the o labarde obeti, ale o Jehu imar rozačhada ochtavardeš (80) muršen avri, savenge phenda: „Te vareko tumendar mukela te denašel varekas kale muršendar, počinela vaš leste peskre dživipnaha.“

²⁵ A sar o Jehu dokerda e labardi obeta, prikazinda le stražnikenge the le veliteľenge: „Aven andre, murdaren len! Njiko lendar te na denašel!“ Sar len murdarde le šablencu, čivkerde len avri. Palis gele andre svetiña le Baaloskre chramoskri, ²⁶ ile odarik avri o sveta slupi a zlabarde len. ²⁷ Čhide tele le Baaloskro sveto slupos the leskro chramos a kerde lestar budaris, kaj phiren dži adadžives.

²⁸ Avke o Jehu zaačhađa o lašariben le Baaloskro andro Izrael. ²⁹ Ale o Jehu na omukla ola bini, so kerda anglal leste o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael, hoj te lašaren le somnakune gurumñoren andro Betel the andro Dan.

³⁰ O RAJ phenda le Jehuoske: „Tu kerdal oda, so hin mange pre dzeka, bo kerdal le Achaboskra famelijake savoro, so kamavas, vašoda tire čhave bešena pro izraeliko tronos dži andro štarto pokoleñje.“ ³¹ Ale o Jehu na dodikhelas pre oda, hoj te dolikerel cale peskre jileha o zakonos, so diña avri o RAJ, o Del le Izraeloskro. Na visarda pes le Jeroboamoskre nalačhipnastar, savo cirdña le Izraeliten andro binos.

Le Jehuoskro meriben

³² Andre oda časos o RAJ chudña te odlel le Izraelitendar e phuv. O Chazael zvitazinelas upral o Izraeloskre phuva ³³ pro vichodos le Jordanostar a le forostar Aroer paš o pañi Arnon zaila calo Gilead the Bašan, kaj bešenos o kmeñi Gad, Ruben the Menaše.

³⁴ Savore aver veci, so kerda o Jehu, the leskre vitazstva, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

³⁵ Sar o Jehu mufa, parunde les paš leskre phure dada andre Samarija. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Joachaz. ³⁶ O Jehu kralinelas upral o Izrael andre Samarija bišuočto (28) berš.

11

E Jehošeba garuvel le Joaš

¹ Sar e Atalija, le Achazijoskri daj, dikhla, hoj lakro čhavo hino murdardo, geľa a diña te murdarel savore le kraliskre čhaven. ² Ča o Joaš, o čhavo le Achazijoskro, na sas murdardo. E Jehošeba sas čhaj le kraliskri le Joramoskri a pheñ le Achazijoskri. Oj ila het pašal le kraliskre čhave le Joaš the ola džuvla, savi les delas te pijel o kolin. Anda len a garuđa andro kher pro soviben andro Chramos angle Atalija, hoj les te na murdarel. ³ E Jehošeba les šov berš garuvelas andro Chramos, medik e Atalija kralinelas upral e judsko phuv.

O Joaš hino ačhado kraliske

⁴ Andro eftato berš o rašaj o Jehojada vičinda ke peste le veliteľen upral o šel, le veliteľen upral le kraliskre stražnika the le veliteľen upral o palaciskre stražnika. Ila len andro Chramos. Ode lenca phandla e zmluva a phenda, hoj te len vera. Palis lenge sikada le kraliskre čhas le Joaš ⁵ a prikazinda lenge: „Rozdelinen olen, ko pro šabat stražinena pro trin partiji. Jekh partija stražinela paš le kraliskro palacis, ⁶ dujto paš e brana Sur a trito paš e brana pal o kher, kaj soven o stražnika. ⁷ Ola stražnika, saven pro šabat nane služba, mušinena te stražinel o Chramos the le kralis. ⁸ Savore likerena andro vasta o zbrañe a rozačhavena tumen pašal o kralis. Dojekh, ko kamlahas pes te dochudel ko kralis, mi merel. Džan le kraliha všadzik, kaj džala.“

⁹ O veliteľe upral o šel kerde sa avke, sar lenge phenda o Jehojada. Sako ila peskre muršen a savore avle ke leste, či sas len pro šabat služba abo na. ¹⁰ O Jehojada diña le veliteľenge o kopiji the o štiti le kraliskre Davidoskre, so sas andro Chramos. ¹¹ O stražnika pes rozačhade le zbrañenca andro vasta pašal o kralis, paš o oltaris the Chramos pal e južno the severno sera le Chramoskri.

¹² Palis o Jehojada anda avri le Joaš, thoda leske pro šero e koruna a dine leske e kraliko zmluva. Pomazinde les a ačhade kraliske. Tapčinenas a vičinenas anglal leste: „Mi dživel o kralis!“

E Atalija murdardi

¹³ Sar e Atalija šunda e vika le stražnikendar the le manušendar, geľa pal lende andro Chramos. ¹⁴ Sar ode doavla, dikhla ode te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o velitela the ola, save trubinen, a savore manuša radisalonas a trubinenas pro rohi. Akor peske e Atalija rozčhingerđa o gada a zvičinda: „Zradzinde man! Zradzinde man!“

¹⁵ O Jehojada na kamla te murdarel la Atalija andro Chramos a vašoda phenda le veliteľenge: „Len la, lidžan avri le stražnikendar a murdaren dojekhes, ko la kamela te

zachrañinel.“¹⁶ Sar la lidžanas prekal e brana, khatar o graja džan andro palacis, ode la murdarde.

O Jehojada pale phandel e zmluva le RAJEHA

¹⁷ O Jehojada kerđa, hoj o kralis the o manuša te phanden le RAJEHA zmluva, hoj ena leskre manuša. A mek phandľa e zmluva maškar o kralis the manuša. ¹⁸ Androda savore manuša andral e Judsko gele andro chramos le Baaloskro a čhide les tele. Leskre oltara the o modli phagerde a leskre rašas le Matan anglo oltara murdarde.

Palis o Jehojada ačhada stražņiken, hoj te stražinen o Chramos. ¹⁹ Ila le velitefen upral o šel, le kraliskre stražņiken the le stražņiken andro palacis the savore manušen a jekhetane odligende le kralis andral o Chramos. Džanas leha andro palacis prekal e Stražņikengri brana. Palis o Joaš bešla pre peskro than, pro tronos. ²⁰ Savore manuša radisaľonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdarďi la šablaha andro palacis.

12

O Joaš kralinel upral o Izrael

¹ Le Joašiske sas efa berš, sar ačhila kraliske. ² Chudňa te kralinel, sar sas o Jehu kralis upral o Izrael efa berš, a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskri daj e Cibja sas andral e Beer-Šeba. ³ O Joaš pal calo peskro dživipen kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, bo o rašaj o Jehojada les sikavelas. ⁴ Ale o Joaš na zničinda le modlengre thana pro lašariben a o manuša ode dureder obetinas a labarenas o kadidos.

O love pro Chramos

⁵ O Joaš phenďa le rašajenge: „Kiden avri o love le svete darendar, so sas dine prekal o Chramos: o love, so mušinas te del, the ola, so anenas jilestar pro Chramos. ⁶ Dojekh rašaj mi anel o love, so ıla olandar, kaske služinelas, hoj pes lenca te prikerel o Chramos všadzik, kaj kempel.“

⁷ Ale aňi andro bišutrito (23.) berš, sar kralinelas o Joaš, o rašaja mek na prikerde o Chramos. ⁸ Avke o kralis Joaš ke peste vičinda le anglune rašas Jehojada the savore rašajen a phučľa lendar: „Soske na prikeren o Chramos? Akanastar o love na mukena prekal peste, ale dena len pro Chramos, hoj pes te prikerel.“ ⁹ O rašaja pre oda priačhile, hoj imar na kidenavri o love le manušendar a hoj na prikerena korkore o Chramos.

¹⁰ Palis o Jehojada ıla jekh truhlica, kerďa upral chev a thoda la paš o oltaris pre čači sera, sar pes avel andro Chramos. Avke o rašaja, save stražinenas paš o vudar, thovkerenas andre o love, so o manuša anenas andro Chramos. ¹¹ Sar imar dikhenas, hoj e truhlica hiňi pherdžardĭ le lovenca, avelas le kraliskro pisaris le bare rašaha a čhivenas andral e truhlica avri o love, zgenenas len a thovenas len andre gone. ¹² Palis ola zgende love sas dine andro vasta le muršenge, save sas upral e buči pro Chramos. Avke on počinenas le muršen, save kerenas e buči pro Chramos: le fesaren, le muraren, ¹³ le kamenaren the savoro, so kampelas te prikerel pro Chramos. On mek vaš ola love cinenas o kašta, prikerde bara the savore aver veci, so kampelas, hoj te prikeren o Chramos.

¹⁴ Ale ole lovendar, so sas avrikidle andro Chramos, pes na diňa te kerel o rupune čare, o čhura, o kuča the o trubi aňi aver rupune abo somnakune veci. ¹⁵ Ola love sas dine le muršenge, save lenca prikerenas o Chramos. ¹⁶ Ole mušendar, savenge sas dine o love, pes na užarelas, hoj te presikaven, kaj thode o love, bo sas pačivale a počinenas le manušen, save kerenas e buči pro Chramos. ¹⁷ O love, so o manuša anenas sar obeta vaš o binos, na sas prekal o Chramos, ale ačhenas le rašajenge.

Le Joašiskro meriben

¹⁸ Akor geľa o aramejiko kralis o Chazael pro mariben pro foros Gat a zaiľa les. Palis kamľa te džal the pro Jeruzalem. ¹⁹ Avke o kralis o Joaš skidňa savore sveta dari, so obetinde leskre phure dada, a judska kraľa o Jošafat, o Jehoram the o Achazijah. Ila the peskre sveta dari the o somnakaj, so sas andro pokladňici, andro Chramos the andro palacis, a bičhada oda le Chazaeloske, savo palis odgeľa pašal o Jeruzalem.

²⁰ Savore aver veci, so kerďa o Joaš, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

²¹ Palis leskre služobňika pes vzburinde pro Joaš a murdarde les paš o Bet-Milo, pro drom, sar pes džal andro gav Sila. ²² Murdarde les leskre služobňika o Jozakar, la Šimeatakro čhavo, the o Jehozabad, le Šomerokro čhavo. Sar muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Amacijah.

13

O Joachaz kralinel upral o Izrael

¹ Sar imar kralinelas andre Judsko biš the trin (23) berš o Joaš, le Achazijoskro čhavo, andre Samarija ačhila kraliske upral o Izrael o Joachaz, le Jehuoskro čhavo. Ov kralinelas dešuefta (17) berš. ² Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos. ³ Akor o RAJ sas cholamen pro Izraeliti, a vašoda len diña pro but berš andro vasta le aramejike kraliske le Chazaeloske the leskre časke le Ben-Hadadoske.

⁴ Ale sar pes o Joachaz modlinelas ko RAJ, ov les šunda avri, bo dikhla, sar o aramejiko kralis le Izraeliten trapinel. ⁵ Akor o RAJ diña le Izraeliten manušes, savo len iła avri andral o vasta le aramejike kralistar. Palis šaj bešle andre peskre khera andro smirom avke sar angloda. ⁶ Ale na preačhile te kerel oda binos, andre savo le Izrael cirdña o Jeroboam, a andre Samarija mek furt ačhelas o slupos la Ašerakro.

⁷ O aramejiko kralis zničinda e Izraeloskri armada a uštarelas pre lende avke sar pro prachos, sar pes marel avri o zrnos. O Chazael mukla le Joachazoske le Izraeloskra armadatar ča penda (50) muršen pro graja, deš maribnaskre verdana the deš ezera (10 000) slugaden.

⁸ Savore aver veci, so o Joachaz kerda, the leskre viťazstva, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ⁹ Sar o Joachaz muľa, parunde les paš leskre phure dada andro foros Samarija. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jehoaš.

O Jehoaš kralinel upral o Izrael

¹⁰ Sar imar kralinelas tranda the efa (37) berš andre Judsko o Joaš, andro foros Samarija ačhila kraliske upral o Izrael o Jehoaš, le Joachazoskro čhavo, a kralinelas ode dešušov (16) berš. ¹¹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

¹² Savore aver veci, so o Joaš kerda, the leskre viťazstva upral o judsko kralis, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹³ Sar o Jehoaš muľa, parunde les andre Samarija paš leskre phure dada a pal leste ačhila kraliske upral o Izrael leskro čhavo o Jarobeam.

Le Elizeoskro meriben

¹⁴ Sar o Elizeus sas nasvalo pro meriben, avla ke leste o izraeliko kralis o Jehoaš. Zarunda angle leste a phenda: „Dado miro, dado miro! O izraelika verdana the leskre murša pro graja!“

¹⁵ „Le o lukos the o šipi!“ phenda leske o Elizeus. Avke len ov iła. ¹⁶⁻¹⁷ A mek leske phenda: „Phundrav e oblaka, so hiñi pro vichodos!“ Ov la phundrađa a o Elizeus leske phenda: „Nacirde o lukos!“ Sar oda kerda, o Elizeus peskre vasta thođa pre leskre a phenda: „Livin o šipos!“ Sar livinda, phenda: „Tu sal o šipos le RAJESKRO, saveha zvifazinela upral o Aram. Tu zničineha cali lengri armada paš o Afek.“

¹⁸ A mek phenda: „Le ola šipi!“ Sar len o Jehoaš iła, prikazinda leske: „Demav lenca andre phuv!“ Avke ov lenca demađa trival a preačhila. ¹⁹ Akor o Elizeus pre leste cholisařila a phenda: „Kampla tuke lenca te demel pandžvar, abo šovar! Avke calkom zničindaldas la aramejika armada, ale akana zvifazineha upral lende ča trival.“

²⁰ Palis o Elizeus muľa a parunde les.

Sako berš jarone o zbuñnika andral o Moab džanas andro Izrael. ²¹ Jehkvar, sar o Izraeliti parunenas varesave muršes, dikhle, hoj aven o zbuñnika andral o Moab. Vašoda les čhide andre le Elizeoskro hrobos a denašle odarik het. Sar oda telos peľa pre le Elizeoskre kokala, oda mulo obdžidila a ušřila pro pindre.

O Izrael lel pale o fori le Aramejčanendar

²² Medik o Joachaz kralinelas, o aramejiko kralis Chazael na preačhelas te trapinel le Izraeliten. ²³ Ale le RAJESKE sas pharo vaš lende. Presikada lenge o lačhejileskeriben a visarda pes pale ke lende angle odi zmluva, so phandla le Abrahamoha, Izakoha the Jakoboha. Dži adadžives len na kamla te zničinel aňi te odčhivel pestar het.

²⁴ Sar muľa o aramejiko kralis o Chazael, ačhila pal leste kraliske leskro čhavo o Ben-Hadad. ²⁵ Avke o Jehoaš pale iła o fori le Ben-Hadadostar, so o Chazael andro mariben iła leskre dadestar le Joachazostar. O Jehoaš upral leste trival zvifazinda, avke pale dochudña o izraelika fori.

14

O Amacijah kralinel upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas dujto berš o Jehoaš, le Joachazoskro čhavo, ačhila kraliske andre Judsko o Amacijah, le Joašiskro čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas bišueña (29) berš. Leskri daj e Joadan sas andral o Jeruzalem. ³ O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na sas ajso sar leskro prapapus o David. Savoro kerelas avke sar leskro dad o Joaš, ⁴ ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zničinda a o manuša pre lende mek furt obetinenas a labarenas o kadidlos.

⁵ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskre vasta, diña te murdarel peskre služobņiken, save murdarde leskre dades. ⁶ Ale lengre čhaven na diña te murdarde, bo o RAJ prikazinda andro zakonos le Mojžišoskro: „O dada našti aven murdarde vaš o binos, so kerde lengre čhave, aňi o čhave vaš o bini le dadengre, ale sako mi merel vaš peskro binos.“

⁷ O Amacijah andre Londi dolina murdarđa deš ezera (10 000) edomike slugaden. Andro mariben zaila o foros Sela. Palis ole foros diña nevo nav Jokteel a dži adadžives pes avke vičinel.

⁸ Andre jekh džives o Amacijah bičhada peskre muršen, hoj te phenen le izraelike kraliske Jehoašoske: „Av pro mariben, dikhaha, ko hin amendar zoraleder!“

⁹ Ale o Jehoaš leske odphenda: „O bodlakos andro Libanon diña te phenel le zorale libanoņike cedroske: ‚De tira čha mire čhaske romņake.‘ A ipen akor o dzivo džvirov avla pal o verchos a uštarda pro bodlakos! ¹⁰ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo zviřazindal upral o Edom. Oslavin tiro viřazstvo, ale ačh khere! Soske pre tu kames te anel e pohroma? Kames te perel tu a the e Judsko tuha?“

¹¹ Ale o judsko kralis Amacijah les na šunda, vašoda o izraeliko kralis Jehoaš gela pre leste pro mariben paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ¹² O Izrael zviřazinda upral e Judsko a savore lengre slugađa denašenas khere. ¹³ Avke paš o Bet-Šemeš o Jehoaš zaila le judske kralis Amacijah, le Joašiskre čhas, le Achazijoskre vnukos. Palis gela andro Jeruzalem a čhida tele o muri le foroskre pašal e Efrajimiko brana dži paš e Rohoskri brana, ajse duj šel (200) metri. ¹⁴ Ila odarik savoro somnakaj, rup the savore vzacna veci, so arakhle andro Chramos the andro pokladňi le palaciskre, a the le rukojemņiken a gela pale andre Samarija.

¹⁵ Savore aver veci, so kerđa o Jehoaš, leskre viřazstva the oda, sar pes marelas le judske kraliha, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹⁶ Sar muľa o Jehoaš, parunde les andro foros Samarija paš o izraelika kraľa. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jarobeam.

O Amacijah murdardo

¹⁷ O judsko kralis Amacijah, le Joašiskro čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muľa o izraeliko kralis Jehoaš, o čhavo le Joachazoskro. ¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Amacijah, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

¹⁹ Sar pes pre leste andro Jeruzalem počoral dovakerde, hoj les murdarena, ov denašla andro Lachiš. Ale on pal leste bičhade muršen, save les ode murdarde. ²⁰ Avke les odarik ande andro Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskro paš leskre phure dada.

²¹ Akor savore manuša andral e Judsko ile le Azarijah* a ačhade les kraliske vaš leskro dad Amacijah. Sas leske ča dešušov (16) berš. ²² Sar muľa leskro dad, o Azarijah dochudňa pale o foros Elat a pale les budindä avri.

O Jarobeam kralinel upral o Izrael

²³ Sar o Amacijah, le Joašiskro čhavo, kralinelas upral e Judsko dešupandž berš, ačhila kraliske upral o Izrael o Jarobeam, le Jehoašoskro čhavo, a kralinelas andro foros Samarija saranda the jekh (41) berš. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdňa le Izrael andro binos. ²⁵ O Jarobeam dochudňa prekal o Izrael pale o phuva le Lebo-Chamatostar dži paš o moros andre Araba†. Oda sas avke, sar o RAJ, o Del le Izraeloskro, phenda prekal peskro služobņikos the prorokos Jonaš andral o Gat-Chefer, savo sas le Amitajoskro čhavo.

²⁶ O RAJ dikhľa, andre savo baro pharipen hine savore Izraeliti, či o otroka abo o slobodna. Na sas ode űiko, ko len cirdňahas avri andral o pharipen. ²⁷ Ale o RAJ na

* 14:21 14,21 O kralis Azarijah hin the o kralis Uziaš. † 14:25 14,25 Oda hin adadžives o Mulo moros.

kamla calkom te khosel le Izraeliten tele pal kadi phuv, ale zachrañinda len prekal o kralis Jarobeam.

²⁸ Savore aver veci, so kerda o Jarobeam, leskre vifazstva the oda, sar pes marelas a sar dochudña pale o fori Damašek the o Chamat prekal o Izrael, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²⁹ Sar o Jarobeam muła, parunde les paš leskre phure dada, paš o izraelika krala. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Zecharijah.

15

O Azarijah kralinel upral e Judsko

¹ Andro bišueftato (27.) berš, sar kralinelas o Jarobeam andro Izrael, andre Judsko ačila kraliske o Azarijah*, o čhavo le Amacijoskro. ² Sas leske dešušov (16) berš, sar ačila kraliske, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ³ O Azarijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Amacijah. ⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zñičimen, a o manuša pre lende mek furt obetinenas a labarenas o kadidlos.

⁵ Palis o RAJ le Azarijah avke dukhada le nasvalibnaha, hoj sas malomocno dži andre oda džives, medik na muła. Ov bešelas korkoro andre jekh kher, vašoda leskro čhavo o Jotam sas ačhado upral o palacis a lidžalas le manušen andre odi phuv.

⁶ Savore aver veci, so kerda o Azarijah, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ⁷ Sar o Azarijah muła, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Jotam.

O Zechariah kralinel upral o Izrael

⁸ Sar kralinelas andre Judsko o Azarijah tranda the očno (38) berš, ačila kraliske upral o Izrael o Zecharijah, o čhavo le Jarobeamoskro. Ov kralinelas andro foros Samarija šov čhon. ⁹ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskre dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

¹⁰ O Šalum, le Jabešoskro čhavo, pes počoral dovakerda pro Zechariah a murdarda les anglo manuša. Avke ov pal leste ačila kraliske. ¹¹ Savore aver veci, so kerda o Zecharijah, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹² Avke le RAJESKRO lav, so phenda pal o kralis Jehu, pes the ačila: „Tire čhave bešena pro izraeliko tronos dži andro štarto pokoleñje.“

O Šalum kralinel upral o Izrael

¹³ Sar andre Judsko kralinelas o Uziaš tranda the eña (39) berš, andro Izrael ačila kraliske o Šalum, le Jabešoskro čhavo, a kralinelas andro foros Samarija jekh čhon. ¹⁴ Palis o Menachem, le Gadioskro čhavo, geła andral e Tirca andre Samarija, murdarda le Šalum a ačila pal leste kraliske.

¹⁵ Savore aver veci, so kerda o Šalum, the sar kerda e vzbura, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

¹⁶ Andre oda časos, sar o Menachem džalas andral e Tirca, zñičinda o foros Tapuach the o gava pašal, bo ola manuša na kamle te phundravel o foroskre brani. Avke murdarda savoren andro Tapuach a le khabne džuvlen rozčhingerda.

O Menachem kralinel upral o Izrael

¹⁷ Sar andre Judsko kralinelas o Uziaš tranda the eña (39) berš, andro Izrael ačila kraliske o Menachem, le Gadioskro čhavo. Kralinelas deš berš andro foros Samarija. ¹⁸ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a medik kralinelas, na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

¹⁹ Sar avła andro Izrael o asiriko kralis Tiglat-Pileser†, o Menachem les diña tranda the štar (34) toni rup, hoj leske te pomožinel zoraleder te dolikerel o krališagos. ²⁰ Avke o Menachem ispidelas pro barvale Izraeliti, hoj dojekh lendar te počinel penda (50) rupune, a diña oda le asirike kraliske. Palis o asiriko kralis geła het andral odi phuv.

²¹ Savore aver veci, so kerda o Menachem, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²² Sar o Menachem muła, ačila kraliske leskro čhavo o Pekachiah.

O Pekachiah kralinel upral o Izrael

²³ Sar andre Judsko kralinelas penda (50) berš o Azarijah, andre Samarija pro duj berš ačila kraliske upral o Izrael o Pekachiah, le Menachemoskro čhavo. ²⁴ Ov kerelas oda,

* 15:1 15,1 O kralis Azarijah hin the o kralis Uziaš. † 15:19 15,19 Oda hin o Pul.

so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskre dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos. ²⁵ O Pekach, le Remalijoskro čhavo, pes počoral dovakerđa le penda (50) muršenca andral o Gilead pro Pekachiah a murdarda les[‡] andre palaciskri veža andre Samarija. Avke pal leste ačhila kraliske.

²⁶ Savore aver veci, so o Pekachiah kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

O Pekach kralinel upral o Izrael

²⁷ Sar imar andre Judsko kralinelas o Azarijah penda the duj (52) berš, andro Izrael ačhila kraliske o Pekach, le Remalijoskro čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija biš (20) berš. ²⁸ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

²⁹ Sar sas andro Izrael kralis o Pekach, avla ode o asiriko kralis Tiglat-Pileser a zaila peske o fori Ijon, Abel-Bet-Maacha, Janoach, Kedeš the Chacor a o phuva Gilead the Galileja, oda hin cali phuv Naftali. A le manušen odarik odligenda andre Asirija. ³⁰ Andro bišto (20.) berš, sar kralinelas le Uziašoskro čhavo Jotam, le Eloskro čhavo o Hošea pes vzburinda pro Pekach a murdarda les. Sar o Hošea les murdarda, ačhila pal leste kraliske.

³¹ Savore aver veci, so kerđa o Pekach, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

O Jotam kralinel upral e Judsko

³² Sar andro Izrael kralinelas o Pekach, le Remalijoskro čhavo, dujto berš, andre Judsko ačhila kraliske o Jotam, le Uziašoskro čhavo. ³³ Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. Leskri daj sas e Jeruša, le Cadokoskri čhaj. ³⁴ O Jotam kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Uziaš. ³⁵ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen a o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kadidlos. O Jotam ačhada the e Upruñi brana andro Chramos.

³⁶ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ³⁷ Andre ola dživesa o RAJ ešebnovar bičhada pre Judsko le aramejike kralis Recin the le izraelike kralis Pekach. ³⁸ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Achaz.

16

O Achaz kralinel upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael o Pekach, le Remalijoskro čhavo, kralinelas dešueftato (17.) berš, andre Judsko ačhila kraliske o Achaz, le Jotamoskro čhavo. ² Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. O Achaz na kerelas avke sar leskro prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE, leskre Devleske, pre dzeka. ³ Bo kerelas avke sar o izraelika kraľa anglal leste. Peskre čhas zlabarda sar obeta le modleng avke, sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradña avri anglal o Izraeliti. ⁴ O kadidlos obetinas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

⁵ Palis o aramejiko kralis Recin le izraelike kraliha Pekachoha gele pro mariben pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste, ale na domarde les. ⁶ Andre oda časos o aramejiko kralis peske zaila o foros Elat a le judske manušen odarik tradña het. Palis avle o Edomčana andro Elat te bešel a hine ode dži adadžives.

⁷ Akor o Achaz bičhada muršen ko asiriko kralis Tiglat-Pileser, hoj leske te phenen: „Me som tiro čhavo the služobnikos. Av, zachrañin man andral o vasta le izraelike the aramejike kralendar, save pes pre ma ačhade.“ ⁸ O Achaz iľa o somnakaj the o rup, so sas andro Chramos the andro pokladni le palaciskre, a bičhada oda sar daros le asirike kraliske. ⁹ O asiriko kralis les šunda, geľa peskre slugadenca pro Damašek a domarda les. Le manušen zaila, thoda len andro foros Kir a le kralis Recin murdarda.

¹⁰ Sar o Achaz geľa andro Damašek, hoj pes te zdžal le asirike kraliha, dikhľa ode oltaris. Akor bičhada le rašaske le Urijoske obrazis, sar dičhol avri oda oltaris a the sar hino ačhado. ¹¹ Avke o Urijah ačhada ajso oltaris sar oda, so sas andro Damašek a pal savo leske bičhada o Achaz obrazis. O Urijah les dokerđa mek angloda, sar o Achaz avla andral o Damašek. ¹² Sar avla pale a dikhľa oda oltaris, geľa paše a obetinda ode ¹³ e labardi the e chabeneskri obeta. Čhorda pre leste avri e molakri obeta a pokropinda o

‡ 15:25 15,25 E hebrejiko čhib: the le Argoboha the le Arjoha.

oltaris le rateha le smiromoskre obetendar. ¹⁴ Avke o bronzuno oltaris, so sas maškar o nevo oltaris the o Chramos, odligenda pre severno sera le neve oltaristar.

¹⁵ Palis o kralis Achaz prikazinda le Urijoske: „Pre oda baro oltaris obetineha e tosaraskri labardi obeta, e račakri chabeneskri obeta the e labardi obeta le kraliskri la chabeneskra obetaha. Obetineha ode the o labarde obeti, so anena o manuša, o chabeneskre obeti the o molakre obeti a savoro rat le labarde the avre obetendar čhor avri pro baro oltaris. O bronzuno oltaris mange ela pre oda, sar man kamava vareso te dodžanel.“ ¹⁶ O rašaj Urijah kerda sa avke, sar leske prikazinda o kralis Achaz.

¹⁷ Palis o Achaz rozkidna o bronzune vožikici le nadrženca, so sas paš o Chramos. Ila tele o nadrži the o blachi pal lengre seri. E kanta le pañeha, so sas thođi upral o bronzune biki, odlila a thoda pre baruñi dlažba. ¹⁸ The o stanos, kaj pro šabat lašarenas le RAJES, ila tele a o vudar, khatar džanas o krala andro Chramos, zaphandla. Ov oda savoro kerelas, hoj te el pre dzeka le asirike kraliske.

¹⁹ Savore aver veci, so kerda o Achaz, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

²⁰ Sar o Achaz muła, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro a pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Chizkija*.

17

O Hošea, posledno kralis upral o Izrael

¹ Andre dešudujto (12.) berš, sar andre Judsko kralinelas o Achaz, upral o Izrael ačhila kraliske o Hošea, le Eloskro čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija eña berš. ² Kerelas nalačhipen anglo RAJ, ale na avke sar o izraelika krala, save sas anglal leste.

³ Palis o asiriko kralis Šalmaneser geła pro mariben pro Hošea. O Hošea pes leske zdiña a mušinelas leske te počinkerel o dañe. ⁴ Ale o Šalmaneser pes dodžanla, hoj o Hošea bičhada le muršen andro Egipt ko kralis, savo pes vičinelas So. A dodžanla pes the oda, hoj leske preačhila te počinel o dañe, avke sar oda kerelas sako berš. Avke les diña o Šalmaneser te chudel a te phandel andre bertena.

E Samarija hiñi zñičimen a o Izraeliti liğende andre Asirija

⁵ Palis o asiriko kralis džalas pre cali Izraeloskri phuv, doavla paš e Samarija a sas pašal late rozachado trin berš. ⁶ Sar kralinelas o Hošea eñato berš, domarda o asiriko kralis e Samarija. Zaiła le Izraeliten a odligenda len andre Asirija. Thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o pañi Gozan the andro Medska fori.

⁷ Kada pes ačhila vašoda, bo o Izraeliti kerenas o bini anglo RAJ, peskro Del, savo len ila avri andral o Egipt the andral o vasta le Faraonoskre. O Izraeliti lašarenas avre devlen ⁸ a kerenas avke sar o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal lende, a likerenas ola tradiciji, so chudle te kerel o izraelika krala. ⁹ O Izraeliti kerenas počoral ajse veci, so na sas pre dzeka le RAJESKE, lengre Devleske. Ačhavenas o modlengre thana pro lašariben andre savore peskre fori, le stražne vežendar dži paš o baro ohradzimen foros. ¹⁰ Pre dojekh učo brehos the tel dojekh zeleno stromos ačhavenas la Ašerake o oltara the o slupi. ¹¹ Pre dojekh modlengro than pro lašariben labarenas o kadidlos avke sar the o narodi, saven o RAJ anglal lende tradla avri. Kerenas o nalače veci a aleha pre peste anenas le RAJESKRI choñi. ¹² Lašarenas avre devlen, kajte lenge o RAJ prikazinda, hoj ada te na keren. ¹³ O RAJ prevakerelas prekal savore peskre proroka ko Izrael the ke Judsko: „Visaren tumen tumare nalače dromendar a dolikeren mire prikazañja the mire prikazi, so hine pisimen andre calo zakonos, so diñom tumare dadenge a so tumenge bičhadom prekal mire služobñika prekal o proroka.“

¹⁴ Ale on les na šunenasa a na denas peske te phenel avke sar the lengre dada, save na pačanas le RAJESKE, peskre Devleske. ¹⁵ Odčhide pestar leskro zakonos the e zmluva, so phandla lengre dadenca, a na šunenasa les, kajte lenge dovakerelas. On lašarenas le modlen, save na sas pre nisoste, a aleha ačhile the on pre nisoste. Likerenas pes pal o tradiciji le narodengre, save sas pašal lende, kajte lenge o RAJ prikazinda, hoj te na keren avke sar aver narodi.

¹⁶ Omukle savore prikazañja le RAJESKRE, peskre Devleske, a kerde peske duje somnakune gurunoren the slupi la Ašerakre a bandonas angle savore čerčeña pro ñebos a služinenas le Baaloske. ¹⁷ Peskre muršoren the čhajoren obetinenas sar labarde obeti avre devlengre. Vražinenas a čarinenas a avke pes calkom oddine te kerel oda, so hin nalačo andro jakha le RAJESKRE, a aleha les cholarenas.

* **16:20** 16,20 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechias.

¹⁸ Avke o RAJ igen cholisaliła pro Izrael a odčhida les pestar a ačhila ča o kmeňos Juda. ¹⁹ Ale aňi o kmeňos Juda na dolikerelas o prikazaňja le RAJESKRE, peskre Devleskre, ale the on kerenas oda, so kerelas o Izrael. ²⁰ Vašoda pestar o RAJ odčhida calo izraeliko narodos, pokorinda len a diňa andro vasta le zbujňikenge, medik len pestar na tradla het.

²¹ Sar o RAJ oddelinda le Izrael le Judastar*, ačhade peske o Izraeliti kraliske le Jeroboam, le Nebatoskre čhas. Ale o Jeroboam odlila le Izraeliten le RAJESTAR a cirdňa len andro baro binos. ²² O Izraeliti kerenas savore bini, so kerelas o Jeroboam, a na omukle len, ²³ medik o RAJ len pestar na odčhida, avke sar angloda phenda prekal peskre služobňika prekal o proroka. Vašoda o Izraeliti sas zaile a odligende andre Asirija a ode hine dži adadžives.

O manuša andral aver narodi džan te bešel andre Samarija

²⁴ O asiriko kralis anda le manušen andral o fori Babilon, Kuta, Ava, Chamat the Sefarvajim a thoda len te bešel andro samarijika fori vaš o Izraeliti. On zaile e Samarija a chudle te dživel andre lengre fori. ²⁵ Sar ode ešebnovar chudle te bešel, na lašarenas le RAJES, a vašoda o RAJ pre lende bičhađa le leven, save len murdarenas. ²⁶ Akor o manuša andral oda foros phende le asirike kraliske: „O narodi, saven andal te bešel andro samarijika fori, na prindžaren o zakonos le Devleskro ola phuvakro, vašoda ov pre lende bičhađa le leven a on len murdaren.“

²⁷ Akor o kralis prikazinda: „Len ode jekhe rašas, saves odarik andan kade. Mi džal ode te bešel a mi sikavel len, so lendar kamel o Del andre odi phuv.“ ²⁸ Avke ode gela jekh rašaj, savo sas zailo andral e Samarija. Bešelas andro Betel a sikavelas len, sar te lašarel le RAJES.

²⁹ Ale dojekh narodos peske kerđa peskre devlen a thode len andre ola sveta thana, save angloda ačhade o manuša andral e Samarija. Dojekh narodos oda kerelas andre oda foros, kaj bešelas. ³⁰ O Babilončana peske kerde le devles Sukot-Benot, o Kušana le Nergal a o Chamašana le Ašimonas. ³¹ O Avičana kerde le Nibchaz the le Tartak a o Sefarvajimčana obetinas peskre čhaven sar labardi obeta le devleng e Adramelech the Anamelech. ³² A kaj te lašarenas le RAJES, kidle peske avri rašajen a ačhade len, hoj te služinen le modleng pre ola thana. On ode obetinas peskre devleng. ³³ Le RAJES lašarenas, ale služinenas the peskre devleng pal o tradiciji ole narodengre, khatar sas odligende andre odi phuv.

³⁴ Dži adadžives oda keren avke, sar kerenas angloda. Le RAJES na lašaren aňi pes na likerem pal oda, so hin pisimen a avridino, aňi pal o zakonos, aňi pal o prikazaňja, save o RAJ diňa le Jakoboskre čhavage, saves diňa nav Izrael. ³⁵ O RAJ lenca phandla zmluva a prikazinda lengre: „Ma lašaren avre devlen, aňi ma bandon anglal lende, ma služinen lengre a aňi ma obetinen. ³⁶ Ale lašaren man, tumare RAJES, savo tumen ila avri andral o Egipt peskre vasteha the bara zoraha. Ča mange obetinen a anglal ma bandon. ³⁷ Furt dolikerem mire lava, prikazi, zakoni the prikazaňja, so tumenge pisindom, a avre devlen ma lašaren. ³⁸ Ma bisterem pre zmluva, so tumenca phandlom, a avre devlen ma lašaren. ³⁹ Ale lašaren ča man, le RAJES, tumare Devles. Me tumen lava avri andral o vasta savore tumare neprijatelengre.“

⁴⁰ Ale on les na šunde a kerenas pal peskre tradiciji. ⁴¹ Kala narodi lašarenas le RAJES, ale služinenas the peskre avrezimen devleng. Dži adadžives lengre čhave the lengre vnuki keren avke sar lengre dada.

18

O Chizkija kralinel upral e Judsko

¹ Sar kralinelas andro Izrael trito berš o Hošea, le Eloskro čhavo, andre Judsko ačhila kraliske o Chizkija, le Achazoskro čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas bišueňa (29) berš. Leskri daj sas e Abija, le Zecharijoskri čhaj. ³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro prapapus o David. ⁴ Žiňinda o thana, pre save lašarenas le modlen, sphagerda o sveta slupi, čhinda tele la Ašerakre slupi a rozphagerda the le bronzune sapes Nechušan, saves kerda o Mojžiš, bo dži akor o Izraeliti leske labarenas o kadidlos.

⁵ O Chizkija pačalas le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. Njiko le judske kralendar na sas ajso sar ov, aňi angle leste aňi pal leste. ⁶ Ov sas pačivalo le RAJESKE, šunelas les andre savoreste a dolikerelas dojekh prikazaňje, so o RAJ diňa le Mojžišoske. ⁷ O RAJ sas le Chizkijoha, a vašoda les sas bach andre savoreste, so kerelas. Ov pes vzburinda

* 17:21 17,21 E hebrejiko čhib: le Davidoskre kherestar

pro asiriko kralis a na poddiña pes leske. ⁸ Ov domarda le Filištincen dži ko foros Gaza le leskre phuva - le cikne gavendar dži ko bare ohradzimen fori.

⁹ Sar o Chizkija* andre Judsko kralinelas štarto berš a sar andro Izrael kralinelas o Hošea eftato berš, o asiriko kralis o Šalmaneser gela pre Samarija a rozachada pes pašal late. ¹⁰ Pal o trin berš la domarda. Avke e Samarija sas zničimen andro šovto berš, sar kralinelas o Chizkija a sar andro Izrael kralinelas eñato berš o Hošea. ¹¹ Palis o asiriko kralis odligenda le Izraeliten andre Asirija a thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o pañi Gozan the andro medska fori. ¹² Oda pes ačila, bo na šunen as le RAJES, peskre Devles, a na dolikerenas leskri zmluva añi o prikazañja, so len diña le RAJESKRO služobnikos o Mojžiš; na kerenas pal oda, so phenda.

O Sancherib džal pre Judsko

¹³ Sar kralinelas o Chizkija dešuštar (14) berš, avla o Sancherib o asiriko kralis pro mariben pre savore judska ohradzimen fori a zaila len. ¹⁴ Avke o Chizkija diña te phenel le asirike kraliske andro Lachiš: „Kerdom namištes. Mangav tut, ma mar tut manca. Kerava savoro, so mandar mangeha.“ Akor o asiriko kralis leske phenda: „Bičhav mange 10 000 kili rup the 1 000 kili somnakaj.“ ¹⁵ Palis o Chizkija diña leske savoro rup the savoro, so arakhla andro Chamos the andro pokladni le palaciskre.

¹⁶ The pal o chamoskro vudar the pal e zarubna iła tele o somnakaj, saveha len korkoro obthoda, a diña le asirike kraliske.

¹⁷ Akor o asiriko kralis bičhada andral o Lachiš ko Chizkija andro Jeruzalem peskre nekbareder velitelis, le nekbareder uradnikov the le velitelis Rabšake la armadaha. Sar avle ko Jeruzalem, začhile pro drom pre oda than, kaj kerenas o lepedi paš o žlabos, andre savo avelas o pañi andral e upruñi nadrža. ¹⁸ A vičinenas ke peste le kralis le Chizkija, ale gele paš lende o Eljakim, le Chilkijoskro čhavo, savo lidžalas o palacis, o pisaris Šebna the o uradnikov Joach, le Asafoskro čhavo.

¹⁹ Akor o velitelis Rabšake lenge phenda: „Džan a phenen le Chizkijoske:

Kada phenel o baro kralis Sancherib: Pre soste tut avke zmukes, hoj tut na daras? ²⁰ Gondolines tuke, hoj ča o lava the e godi tuke stačinel te zviťazinel andro mariben? Pre kaste tut mukes, hoj tut mange ačhaves? ²¹ Dikh, tu pes mukes pro Egípt, pre odi prephagi trstina, savi predžubinel o vast oleske, ko pes pre late oprinel. Ajs o hin o Faraonos, o egípsko kralis, ke savorende, ko pes pre leste muken! ²² Te mange phenena: ‚Amen pes mukas pro RAJ, pre amaro Del.‘ Či oda nane o Del, saveskre uče thana pro lašariben the oltara čhida tele o Chizkija, a palis phenda le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem: ‚Lašaren le Devles ča angle kada oltaris?‘

²³ Av akana a dovaker tut mire rajeha, le asirike kraliha, a me tut dava 2 000 grajen. Šaj stradeha tuke ajci jazdcen? ²⁴ Mukes tut pro Egípt, hoj tuke bičhavela o verdana the le jazdcen pre pomoca, ale on našti odmarena añi le nekciķnedere velitelis andral mire kraliskri armada. ²⁵ Či oda mange na prikazinda o RAJ, hoj te avav pre kada than a te zničinav les? Se o RAJ mange phenda: ‚Dža andre kadi phuv a zničin la!‘ “

²⁶ Akor o Eljakim, o Šebna the o Joach phende le veliteliske Rabšakoske: „Mangas tut, vaker tire služobnikenca andre aramejiko čhib, bo amen avke ačahuvas! Ma vaker amenca andre amari hebrejiko† čhib anglo manuša, so hine pro hradbi.“

²⁷ O Rabšake lenge odphenda: „Či man miro kralis bičhada te vakerel kala lava ča tumare kraliske the tumenge? A či na the le manušenge, so bešen pre kada muros. Bo the on the tumen chana tumare vikali a pijena tumare mutera.“

²⁸ Palis o Rabšake uštila a vičinelas andre hebrejiko čhib: „Šunen, so phenel o baro asiriko kralis! ²⁹ Ma den tumen te klaminel le Chizkijoske, bo ov tumen našti cirdela avri andral mire vasta. ³⁰ A ma den tumen leske añi te prevakerel, hoj tumen te muken pro RAJ oleha, hoj phenel: ‚O RAJ amen zachrañinela a kada foros na ela dino andro vasta le asirike kraliske.‘

³¹ Ma šunen le Chizkija, bo kavke phenel o asiriko kralis: Aven avri, podden tumen mange a ela tumenge mištes! A sako tumendar chala pal peskro viñičis the figovnikos a pijela o pañi andral peskri chañig, ³² medik na avava pal tumende a na lava tumen andre ajsi phuv sar the tumari; andre phuv, kaj hin e pšeničica the e mol; andre phuv, kaj hin o maro the o viñiči, kaj hin olivi, olejos the medos. Kiden tumenge avri o dživipen a na o meriben!

Ma šunen le Chizkija, bo tumen diliñarel andre kale lavenca: ‚O RAJ amen zachrañinela.‘ ³³ Či šaj varesavo del le narodengro cirdña avri lengri phuv andral o vasta

* 18:9 18,9 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš. † 18:26 18,26 Oda hin e judsko čhib.

le asirike kraliskre? ³⁴ Kaj hine o devla andral o Chamat the Arpad? Kaj o devla andral o Sefarvajim, Hena the Iva? Či šaj cirdle avri la Samarija andral mire vasta? ³⁵ Savo del savore kale devlendar andral kala phuva šaj zachrañinda lengri phuv andral mire vasta? Akor soske tuke gondolines, hoj o RAJ zachrañinela o Jeruzalem mire vastendar?“

³⁶ Ale o manuša sas čhit a na phende pre oda nič, bo o Chizkija lenge prikazinda: „Ma odphenen leske aňi lav.“

³⁷ Palis o Eljakim, o Šebna the o Joach avle andro čhingerde gada ko Chizkija a phende leske savoro, so vakereles o velitelis Rabšake.

19

O Chizkija phučel le Izajašistar

¹ Sar oda šunda o kralis o Chizkija*, čhingerda pre peste o gada, urda pes andro gada le gonestar a geľa andro Chramos le RAJESKRO. ² Akor bičhada le Eljakim, savo lidžalas o palacis, le pisaris Šebna the le phuredere rašajen ko prorokos Izajaš, ko čhavo le Amosokro. Urde pes andro gada le gonestar, gele pal leste ³ a phende leske: „Kada phenel o Chizkija: ‚Adadžives hin o džives le pharipnaskro, dophenen amenge a poňžinen amen. Sam sar e džuvli, savi kamel te anel pro svetos le čhavoren, ale hiňi igen slabo te ločhol. ⁴ O asiriko kralis bičhada peskre velitelis le Rabšake, hoj te vakerele namištes pro džido Del. Mi šunel o RAJ, tiro Del, savore kala nalače lava a mi marel oles, ko kavke vakerele. Vašoda modlin tut ko Del vaš amare manuša, save mek ačhile te dživel.‘“

⁵ Sar avle o služobňika le kraliskre ko Izajaš, ⁶ ov lenge phenda: „Phenen tumare kraliske, hoj o RAJ phenel kada: ‚Ma dara tut olestar, so šundal, ole lavendar, savenca pre ma namištes vakereles o služobňika, saven bičhada o asiriko kralis. ⁷ Dikh, me kerava, hoj te šunel o nalačo hiros, a vašoda džala pale andre peskri phuv, kaj les dava te murdarel la šablaha.‘“

O Asirčana pale dovakeren le Chizkijoske

⁸ Palis pes o Rabšake došunda, hoj o asiriko kralis geľa het andral o Lachiš. A sar avľa pale, arakhľa le kralis te marel pes andro foros Libna.

⁹ O asiriko kralis Sancherib pes dodžanľa, hoj o kralis Tirhaka andral o Kuš avel pre leste pro mariben. Akor pale bičhada o asiriko kralis le poslen ko judsko kralis Chizkija le lavenca: ¹⁰ „Phenen le judske kraliske le Chizkijoske kada: Te na tuha thovel avri tiro Del, pre savo tut mukes, oleha, hoj tuke phenel: ‚O Jeruzalem na ela dino andro vasta le asirike kraliske.‘ ¹¹ Se tu šundal, so kerde o asirika kraľa savore phuvenca. Amare armadi len calkom zňičinde. Gondolines tuke, hoj tu aveha zachrañimen? ¹² Mire dada zňičinde o fori Gozan, Charan the Recef a murdarde le manušen andral o Eden, save bešenas andro Telasar. Či len šaj zachrañinde lengre devla? ¹³ Kaj hino o kralis andral o foros Chamat? Kaj o kralis andral o Arpad? A kaj hine o kraľa andral o Sefarvajim, Hena the Iva?“

O kralis Chizkija pes modlinel

¹⁴ O Chizkija iľa le poslendar o lil a pregenda les. Palis geľa andro Chramos a phundrađa les anglo RAJ. ¹⁵ A chudňa pes kavke te modlinel ko RAJ: „Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, savo bešes pro tronos maškar o cherubi! Tu jekh sal Del upral savore krališagi, so hine pre kadí phuv. Tu kerďal o ňebos the e phuv. ¹⁶ Prithov tiro kan, RAJEJA, a šun! Phundrav tire jakha a dikh! Šun o lava le Sancheriboskre, savenca asal le džide Devlestar. ¹⁷ Hin čačo, ó, RAJEJA, hoj o kraľa andral e Asirija zňičinde o narodi the lengre phuva ¹⁸ a lengre devlen čhide te labol andre jag. Bo on na sas devla, ale ča kašt the bar, e buči le manušengre vastengri. Vašoda len šaj zňičinde. ¹⁹ Ale akana, RAJEJA, Devla amaro, mangav tut, zachrañin amen andral leskre vasta, hoj savore krališagi pre phuv te sprindžaren, hoj ča tu jekh, RAJEJA, sal Del.“

O RAJ odphenel le Chizkijoske

²⁰ Akor o Izajaš, le Amosokro čhavo, diňa te phenel le Chizkijoske: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Šundom avri tiro mangipen, so vakerehas pal o asiriko kralis Sancherib.‘ ²¹ Kada hin o lav, so leske phenel o RAJ:

‚E pačivali čhaj le Sionoskri tutar asal a tele tut dikhel.
E čhaj le Jeruzalemoskri

* 19:1 19,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

pal tu kivinel le šereha, sar adarik denašes.

²² Pre kaste vakerehas namištes?

Kastar asahas?

Pre kaste hazdehas upre o hangos?

Pre kaste hazdehas o barikane jakha?

Pro Sveto RAJ le Izraeloskro!?

²³ Bičhadal tire sluhen te asal le Rajestar a te phenel:

„Mire pherdo verdanenca gełom upre

pro nekbareder verchi,

pro thana, so hine nekdureder andro Libanon.

Ode čhindom tele leskre uče cedri the o šukar sosni.

Dochudňom man pre leskre nekučeder špici,

andre leskro husto veš.

²⁴ Andro cudza phuva kopalindom avri o chaňiga

a piłom andral o paňi.

Mire pindrenca šučardom avri

savore paňa andro Egipt.“

²⁵ Tu, Sancheribona, pal oda na šundal?

Me ada pripravinavas čirlastar,

anglo but berš oda diňom avri,

a akana kerav, hoj pes oda te ačhel.

Me tut diňom zor, hoj te zničines o ohradzimen fori,

hoj lendar te na ačhel nič, ča kopa bara.

²⁶ Le manušen, save andre bešenas,

na sas nisavi zor, izdranas a ladžanas pes.

Sas ajse slaba sar o rastlinici pre mała,

sar e zeleno čarori, sar e čarori pro pados,

so šučol avri sigeder, sar barol.

²⁷ Ale me pal tu džanav savoro,

džanav, kana džas avri a kana aves andre.

Džanav the pal oda,

savi bari choli pre ma chas.

²⁸ Vašoda, hoj pre ma cholisałilal

a tiro barikaňiben doavła andre mire kana,

thovava tuke andro nakh e trastuňi obručka

a andro muj o grastano zubadlos.

Visarava tut pale ole dromeha,

khatar avłal.’

²⁹ Kada tuke ela o znameňje, Chizkija: Andre kada berš chana ča oda, so barola avri korkoro pestar, a aver berš chana oda, so mek pale barola olestar. Ale pro trito berš sadzinen a skiden upre, sadzinen o viňici a chan lengro ovocje. ³⁰ Ola, ko mek ačhena te dživel andral o judsko krališagos, mukena pale o koreňa tele andre phuv a upre anena o ovocje. ³¹ Bo ola, ko ačhile te dživel, avena avri andral o Jeruzalem; ola, ko predžidile, pal o verchos Šion. Kada pes ačhela, bo o Nekzoraleder RAJ oda igen kamel te kerel.

³² Vašoda o RAJ phenel pal o asiriko kralis kada: ‚Andre kada foros na doavela aňi o šipos pre leste na livinela. Aňi o slugađa le štitenca pre leste na avena a aňi e kopa paš o muri na čhivena, hoj pes te dochuden andro foros. ³³ Visarela pes pale pre oda drom, khatar avła; andre kada foros pes na dochudela,‘ phenel o RAJ. ³⁴ ‚Me braňinava kada foros a zachraňinava les vaš ma the vaš o David, miro služobňikos.‘“

³⁵ Mek odi rat geła o aňjelos le RAJESKRO andre asiriko taboris a murdarda 185 000 slugaden. Sar okla slugađa tosara ušfile, dikhle pašal peste pherdo mule manušen. ³⁶ Avke o asiriko kralis Sancherib pes visarda het a geła pale khere andro Ninive a bešelas ode.

³⁷ Andre jekh džives, sar o Sancherib lašarelas andro chramos peskre devles Nisroch, leskre duj čhave o Adramelech the o Sarecer les murdarde la šablaha a denašle andre phuv Ararat. A pal leste ačhiła kraliske leskro aver čhavo o Esar-Chadon.

¹ Andre ola dživesa o kralis o Chizkija* nasvaliła pro meriben a avla ke leste o prorokos Izajaš, le Amosokro čhavo, a phenda leske: „Kada phenel o RAJ: ‚De tuke andro poradkos savoro andre tiro kher, bo mereha a imar na dživeha.‘ “

² Sar oda o Chizkija šunda, visarda pes le mujeha paš e fala a modlinelas pes ko RAJ:

³ „Ó, RAJEJA, mangav tut, leper tuke pre oda, sar pačivales a cale jileha phiravas pal tiro drom a sar keravas savoro, so sas lačo angle tire jakha.“ A chudña igen zorales te rovel.

⁴ Mek aňi o Izajaš na pregeła e maškaruňi dvora, o RAJ ke leste pale prevakerđa:

⁵ „Visar tut a phen le Chizkijoske, le vodcaske, savo lidžal mire manušen, hoj kada phenel o RAJ, o Del le Davidoskro, tire dadeskro: ‚Šundom avri tiri modlitba a dikhłom tire apsa. Sasfarava tut a pro trito džives džaha andro Chramos. ⁶Dikh, dothovava tuke ke tire berša mek dešupandž (15) berš. Zachraňinava the tut the kada foros andral o vasta le kraliskre andral e Asirija a chraňinava kada foros. Kerava oda ča angle ma the angle miro služobňikos David.‘ “

⁷ Akor o Izajaš prikazinda le kraliskre služobňikenge: „Thoven leske pro vredos masca le figendar.“ On ile, makhle leske o vredos a ov sastila avri.

⁸ O Chizkija phučła le Izajašistar: „Savo ela o znameňje, hoj man o RAJ sastarela a pro trito džives džava upre andro Chramos?“

⁹ O Izajaš odphenda: „Kada tuke ela znameňje le RAJESTAR, hoj dolikerela oda, so phenda: Kames, hoj te džal o čiňos deš stupňi anglal abo deš stupňi palal?“

¹⁰ „Lokeder hin te džal le čiňoske deš stupňi anglal sar palal, vašoda mi džal deš stupňi palal,“ odphenda o Chizkija.

¹¹ Avke o Izajaš mangelas le RAJES a o RAJ diňa, hoj o čiňos gela deš stupňi palal pre le Achazoskri khameskri ora.

O Chizkija pes presikavel le barvalipnaha

¹² Andre oda časos o babiloňiko kralis o Merodach-Baladan†, le Baladanoskro čhavo, bičhada ko Chizkija le poslen le lileha the le daroha, bo pes dodžanla pal leskro nasvaliben. ¹³ O Chizkija ole muršen priiła a sikada lenge savoro peskro barvalipen: o rup, o somnakaj, o koreňje, o voňava oleji, o zbraňe the savoro, so sas andre leskri pokladňica. Na garuda anglal lende nič, so sas andre leskro palacis the andre calo krališagos.

¹⁴ Palis o prorokos Izajaš avla ko Chizkija a phučła lestar: „So vakerenas kala murša a khatar avle?“

O Chizkija leske odphenda: „Avle dural andral aver phuv, dži andral o Babilon.“

¹⁵ „So dikhle andre tiro palacis?“ phučła o Izajaš.

„Dikhle savoro, so hin andre miro palacis,“ odphenda o Chizkija. „Sikadom lenge savoro, so hin andre mire pokladňici. Nič anglal lende na garuđom.“

¹⁶ Pre oda leske o Izajaš phenda: „Šun o lav le RAJESKRO! ¹⁷ Dikh, avela ajso džives, hoj savoro, so hin andre tiro palacis, ela odligendo andro Babilon – the oda, so tire phure dada dži adadžives skidle upre. Na ačhela kade olestar nič, phenel o RAJ. ¹⁸ The tire čhaven, so tuke ulona, so ena tutar, lidžana het a kerena lendar eunuchen andro palacis le babiloňike kraliskro.“

¹⁹ O Chizkija leske odphenda: „Kada lav, so mange phendal le RAJESTAR, hino lačo.“ Bo peske gondolinda: „Medik me dživava, ela o smirom a nič nalačo pes na ačhela.“

²⁰ Savore aver veci, so o Chizkija kerđa, leskre vífazstva, the sar ačhada e upruňi nadržja a sar prianda o paňi andro foros telal e phuv, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²¹ Sar muľa o Chizkija, parunde les a pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Menaše.

21

O Menaše kralinel upral e Judsko

¹ Le Menašeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhila kraliske upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. Leskri daj pes vičinelas Chefci-Ba. ² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal o Izrael. ³ O Menaše pale ačhada o modlengre thana pro lašariben, so leskro dad o Chizkija* žiňčinda. Ačhada o oltara le Baaloske the o slupos la Ašerakro avke sar o kralis Achab andro Izrael. Bandolas anglo čerčeňa a lašarelas len. ⁴ Ačhada the o oltara andro Chramos, pal savo phenda o RAJ: „Andro Jeruzalem ela miro nav lašardo.“

* **20:1** 20,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš. † **20:12** 20,12 Abo: o Berodach-Baladan * **21:3** 21,3 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

⁵ Pro soduj chramoskre dvori ačhada oltara prekal savore čercheña, hoj len te lašaren. ⁶ Peskre čhas zlabarda sar obeta. Ov čarinelas, vražinelas a anda ke peste le vraščen the olen, save privičinenas le mulengre duchen. Aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskri choľi.

⁷ O Menaše iľa la Ašerakro slupos a thođa les andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskre čhaske le Šalamunoske: „Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore izraelika kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ Te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňa miro služobňikos o Mojžiš, akor me na domukava, hoj te aven avritradle andral kadi phuv, so diňom lengre dadenge.“ ⁹ Ale o manuša andral e Judsko na šunde le RAJES a o Menaše len cirdňa mek andro bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zničinda anglal o Izraeliti.

¹⁰ Akor o RAJ prevakerda prekal peskre služobňika-proroka: ¹¹ „Aleha, hoj o kralis Menaše kerel kala bare bini, kerda mek goreder bini sar savore Amorejčana anglođa. Peskre modlenca cirdňa andro binos le manušen andral e Judsko. ¹² Vašoda o RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel avke: ‚Pro Jeruzalem the pre Judsko anava ajsi bibach, hoj oda zalela dojekhes, ko pal oda šunela. ¹³ Potrestinava o Jeruzalem avke sar the la Samarija, avke sar kerđom le izraelike kraliħa le Achaboħa the leskre potomstvoħa. Le manušen andral o Jeruzalem khosava avri, avke sar pes khosel avri o čaro a palis pes previsarel upre. ¹⁴ A mire manušen, save predživena, omukava a dava andro vasta lengre ñeprijafelenge, save len domarena a občorena lengri phuv, ¹⁵ bo kerenas nalačhipen angle ma a anenas pre peste miri choľi ole dživesestar, sar avle avri lengre phure dada andral o Egipt, dži adadžives.‘ ”

¹⁶ O Menaše murdarđa aji but ñevinne manušen, hoj lengro rat sas pal calo Jeruzalem. A mek paš oda cirdelas le judske manušen, hoj te keren o bini anglo RAJ.

¹⁷ Savore aver veci, so Menaše kerđa, the leskre bini, so kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ¹⁸ Sar muľa o Menaše, parunde les andre le Uzoskri zahrada, so sas paš o palacis. Pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Amon.

O Amon kralinel upral e Judsko

¹⁹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhiľa kraliske andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas duj berš. Leskri daj sas e Mešulemet, le Charucoskri čhaj, andral e Jotba. ²⁰ Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskro dad o Menaše. ²¹ Služinelas le modlengre, lašarelas len avke sar the leskro dad a phirelas pal savore leskre droma. ²² Omukľa le RAJES, le dadengre Devles, a na šunelas leskre prikazaňja.

²³ Palis le Amonoskre služobňika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskro palacis. ²⁴ Akor o judska manuša murdarde olen, ko kerde vzbura pro kralis Amon, a pal leste ačhade kraliske leskre čhas le Jozijaš.

²⁵ Savore aver veci, so kerđa o Amon, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²⁶ Le Amon parunde andre leskro hrobos, andre le Uzoskri zahrada. Pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Jozijaš.

22

O Jozijaš kralinel upral e Judsko

¹ Le Jozijašoske sas očno berš, sar ačhiľa kraliske andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the jekh (31) berš. Leskri daj sas e Jedida, le Adajoskri čhaj, andral o Bokat. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskro drom avke sar leskro prapapus o David a na visarelas pes ole dromestar.

³ O pisaris Šafan sas čhavo le Acalioskro a leskro papus sas o Mešulam. Sar o kralis Jozijaš kralinelas dešuočtoto (18.) berš, prikazinda le Šafanoske, hoj te džal andro Chramos. ⁴ Phenda: „Dža pal o nekbareder rašaj Chilkijah a phen leske, hoj te zgenel ola love, so kidle avri o stražňika le manušendar paš o chramoskro vudar. ⁵ Ola love mi den le muršenge, save hine ačhade upral e buči andro Chramos, a on mi počinen le robotňiken, save prikeren o Chramos: ⁶ le řesaren the le muraren. Mi cinen o kašta the o prikerde bara prekal o Chramos. ⁷ Ole muršendar, save hine ačhade upral e buči, na kampil te užarel, hoj te presikaven, kaj o love thode, bo hine pačivale.“

O Chilkijah arakhel andro Chramos o zakonos le Devleskro

⁸ Palis o nekbareder rašaj Chilkijah phenda le pisariske le Šafanoske: „Dikh, andro Chramos arakhlom o zvitkos le Devleskre zakonoskro.“ Avke les o Chilkijah diňa le Šafanoske a ov les predgenda. ⁹ Palis o Šafan gela ko kralis a phenda: „Tire služobňika

ile o love, so sas andro Chramos. Dine len le robotnikenge, save prikeren o Chramos, ¹⁰ a o Chilkiyah mange diňa varesavo zvitkos.“ Avke o Šafan andral genelas le kraliske.

¹¹ Sar o krališ Jozijaš šunda o lava andral o zvitkos le zakonoskro, čhingerda pre peste o gada ¹² a prikazinda le rašaske Chilkijoske, le Šafanoskre čhaske le Achikamoske, le Michajoskre čhaske le Achboriske, le pisariske Šafanoske the peskre služobnikoske le Asajoske: ¹³ „Džan a phučen le RAJESTAR pal o lava kale zvitkoskre, so arakhle, pal ma, pal o manuša the pal cali judsko phuv. Se o RAJ hino cholamen pre mande the pre savore manuša, bo amare dada na dofikerenas a na kerenas avke, sar hin pisimen andre kada zvitkos.“

¹⁴ Akor o Chilkiyah, o Achikam, o Achbor, o Šafan the o Asajah gele te phučen la prorokiňatar Chuldatar. Oj bešelas andro Jeruzalem, andro nevo foros, a lakro rom sas o Šalum, le Tikvoskro čhavo, o čhavo le Charchasoskro, savo pes starinelas pal le kraliskre gada. Sar dogele andre lakro kher, chudle lake pal oda te vakerel.

¹⁵ Oj lenge phenda: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Phenen oleske, ko tumen kade bičhada, ¹⁶ hoj kada phenel o RAJ: ‚Domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save kade bešen, avke sar hin pisimen andro zvitkos le zakonoskro, so pregenda o judsko krališ, ¹⁷ bo man omukle a labarenas o kadidlos avre devlenge. Savoreha, so kerenas, anenas pre peste miri choli. Miri choli pre kada than hiňi sar jag, so labol a na preačhel.“ ¹⁸ Le judske kraliske, savo tumen bičhada te phučen le RAJESTAR, phenen: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola lava, so šundal: ¹⁹ Vašoda, hoj kovlardal tiro jilo a pokorindal tut anglo RAJ, sar šundal, so vakeravas pre kada than the pre leskre manuša, hoj doperena andre bari dar a ena prekošle, a vašoda, hoj čhingerdal pre tute o gada a rovehas angle mande, me tut šundom avri, phenel o RAJ. ²⁰ Lava tut paš tire phure dada, andro smirom aveha thodo andre tiro hrobos a tire jakha na dikhena odi savori pohroma, so anava pre kada than.“

Avke ola murša gele pale ko krališ a phende leske, so phenda e prorokiňa.

23

O Jozijaš genel o zakonos le manušenge

¹ O krališ Jozijaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ² Gele leha andro Chramos savore murša andral e Judsko: o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja, o proroka, savore manuša, či o čore vaj barvale. O krališ angle lende pregenda savore lava, so sas pisimen andro zvitkos la zmluvakro, so arakhle andro Chramos. ³ Palis o Jozijaš ačhila paš o slupos a anglo RAJ phandla e zmluva, hoj leske ena pačivale a dolikerena leskre prikazaňja the o zakoni cale peskre jileha the cala peskra dušaha a hoj kerena savoro avke, sar hin pisimen andro zvitkos la zmluvakro. Savore manuša ode dine lav, hoj dolikerena e zmluva.

O Jozijaš zničinel o modli le oltarenca

⁴ Palis o Jozijaš prikazinda le nekbareder rašaske le Chilkijoske, le avre rašaske the le stražnikenge paš o vudar anglo Chramos, hoj te lidžan avri andral o Chramos savore veci, so sas kerde, hoj te lašaren le Baal, la Ašera the savore ņeboskre čerčeňen. Diňa oda te zlabarel avri pal o Jeruzalem, pro mali paš e dolina Kidron a o prachos lendar diňa te lidžal andro Betel. ⁵ Le rašajen, saven o judska kraľa ačhade andre služba, hoj te labaren o kadidlos pro modlengre thana pro lašariben the andro Jeruzalem, zaačhada. Zaačhada the olen, save anenas e obeta le Baaloske, le khameske, le čhonoroske the le čerčeňenge. ⁶ La Ašerakro slupos diňa te lidžal avri andral o Chramos dži pal o Jeruzalem, andre dolina Kidron. Ode la diňa te zlabarel a oda prachos rozchida pro cintiris le običajne manušengro. ⁷ Palis čhida tele o khera andro Chramos, kaj bešenas savore murša the džuvľa, save ode služinenas sar lubňa, a kaj kerenas o pochтана prekal o lašariben la Ašerakro. ⁸ Diňa te vičinel savore rašajen andral o judska fori a melarda andre savore oltara pre ola thana, kaj o rašaja kerenas o obeti le modlengre; a oda la Gebatar dži ke Beer-Šeba. Zničinda the o modlengre oltara, so sas paš le Jošuaskri brana pre balogňi sera, sar pes džal andro foros prekal e foroskri brana – o Jošua sas o foroskro guverneris. ⁹ Le rašajen, save služinenas le modlengre, na domukľa te služinel paš le RAJESKRO oltaris andro Jeruzalem, ale ča šaj chale o mare bi o kvasos savore rašajenca.

¹⁰ O Jozijaš melarda andre the o Tofet, so hino andre dolina Ben-Hinom, hoj ode imar buter ņiko peskre čhas abo čha andre jag te na obetinel le devleske Moloch. ¹¹ Ila odarik le grajen, saven o judska kraľa dine pro lašariben le khameske, a zlabarda le khameskre

verdana. Sas ačhade pre dvora paš e brana le RAJESKRA Chramoskri nadur, kaj bešelas o uradnikos Natan-Melech.

¹² O Jozijaš mek čhida tele o oltara, so ačhade o judska kraľa pro upruno Achazoskro kher, the o oltara, so ačhada o Menaše pro soduj dvori anglo Chramos. Sar len rozphagerda, o prachos čhida andre dolina Kidron. ¹³ O Jozijaš melarda andre the o thana pro vichodos le Jeruzalemostar a pre južno sera le Olivove verchostar, kaj lašarenas le modlen, bo ode ačhada o izraeliko krališ Šalamun oltara le džungale devlengre: la Aštartake andral o Sidon, le Kemošiske andral o Moab the le Milkomoske andral o Amon. ¹⁴ Rozphagerda o sveta slupi a čhingerda tele la Ašerakre slupi a ola cheva, so ačhile pal o slupi, začhida le manušengre kokalenca.

¹⁵ Avke kerda the le modlengre oltariha pro učo than andro Betel, so ačhada o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos. The oda oltaris the oda učo than čhida tele. Oda učo than zlabarda, rozpučinda pro prachos a la Ašerakro slupos zlabarda. ¹⁶ Sar pes o Jozijaš visarda, dikhla pro učo than o hrobi. Palis diña andral o hrobi te lel avri o kokala a zlabarda len pre oda oltaris. Avke les melarda andre, sar o RAJ prevakerda angloda prekal o prorokos.

¹⁷ Palis o Jozijaš phučla: „Kaskro hrobos dikhav?“

O murša andral o foros Betel leske odphende: „Oda hin o hrobos le prorokoskro, savo avla andral e Judsko a savo imar anglal phenda kada savoro, so kerda akana pre kada oltaris.“

¹⁸ „Muken les!“ prikazinda o Jozijaš. „Ńiko leskre kokalenca te na čhalavel.“ Avke na čhalade leskre kokalenca aňi le prorokoskre kokalenca, savo avla andral e Samarija.

¹⁹ Avke sar kerda andro Betel, o Jozijaš kerda the andre aver samarijika fori. Zňičinda savore thana, kaj lašarenas le modlen, so ačhade o izraelika kraľa, bo aleha choľarenas le RAJES. ²⁰ Palis pre ola oltara murdarda savore rašajen, save služinenas pre ola thana, a labarelas upre le manušengre kokala. A paloda o Jozijaš geľa pale andro Jeruzalem.

O Jozijaš oslavinel e Patrađi

²¹ O krališ Jozijaš prikazinda savore manušenge: „Oslavinen e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, le Devleske, avke sar hin pisimen andre kada zvitkos le zakonoskro.“ ²² Kavke pes e Patrađi na oslavinelas akorestar, sar o sudci lidžanas o Izrael, a aňi pal calo časos, sar kralinenas o izraelika the o judska kraľa. ²³ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o Jozijaš, oslavinenas odi Patrađi andro Jeruzalem pre pačiv le RAJESKE.

Le RAJESKRI choľi na preačhel pre Judsko

²⁴ O Jozijaš tradla avri andral o Jeruzalem the andral e Judsko le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengre duchen, a zňičinda le kherutne devloren the le džungale modlen, so mek ode sas. Kada kerda vašoda, hoj te dolikerel o lava le zakonoskre, save sas pisimen andro zvitkos, so arakhla o rašaj Chilkijah andro Chramos. ²⁵ Aňi jekh krališ, savo sas anglo Jozijaš aňi pal o Jozijaš, pes na visarda ko RAJ cale peskre jileha, cala peskra dušaha the cala peskra zoraha a na dolikerelas calo zakonos le Mojšišoskro avke sar ov.

²⁶ Ale le RAJESKRI bari choľi, savi labolas sar jag, na preačhila te labol pre Judsko vaš savoro, soha o Menaše choľarelas le RAJES. ²⁷ Vašoda o RAJ phenda: „Odčhivava mandar e Judsko, avke sar odčhidom o Izrael. Odčhivava the o Jeruzalem, savo mange kidňom avri, a the o Chramos, pal savo phendom, hoj ode ela lašardo miro nav.“

Le Jozijašoskro meriben

²⁸ Savoro aver veci, so o Jozijaš kerda, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

²⁹ Akor, sar sas krališ o Jozijaš, o egiptsko krališ Necho geľa te pomožinel le asirike kraliske paš o paňi Euftrat. O Jozijaš len andro Megido kamla te zaachavel, ale o Necho les andro mariben murdarda. ³⁰ Avke leskre služobňika les thode pro verdan, ligende les andral o Megido andro Jeruzalem a parunde les andre leskro hrobos. Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Jozijašoskre čhas, pomazinde les a ačhade les kraliske pal leskro dad.

O Joachaz kralinel upral e Judsko

³¹ Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačhila kraliske, a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Chamutal, oj sas čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ³² O Joachaz kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskre dada. ³³ O faraonos Necho les andre Ribla, andre phuv Chamat, diña te phandel andre, hoj imar te na kralinel andro Jeruzalem, a pre Judsko ispidelas, hoj leske te počinel o daňe - 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ³⁴ Palis o Necho ačhada kraliske le Jozijašoskre čhas Eljakim

a leskro nav čerinda pro Jojakim. Le Joachaz o Necho iľa peha andro Egipt a ode the muľa.

O Jojakim kralinel upral e Judsko

³⁵ O Jojakim počinelas le Faraonoske o rup the o somnakaj, ale pre oda, hoj les te avel sar te počinel le Faraonoske, mušinelas te ispidel pro manuša, hoj leske te den o somnakaj the o rup, a oda sako pal peskro barvalipen.

³⁶ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Zebida, e čhaj le Pedajoskri, andral e Ruma. ³⁷ Ale o Jojakim kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskre dada.

24

O Jojakim kralinel upral e Judsko

¹ Sar o Jojakim kralinelas andre Judsko, avľa pre leste pro mariben o babiloňiko kralis Nebukadnecar a o Jojakim pes leske poddiňa pro trin berš. Palis pes pale vzburinda pre leste. ² Ale o RAJ bičhavelas pre leste partiji zbujňiken: le Chaldejcen, Aramejčanen, Moabčanen the Amončanen. Bičhada len, hoj te zňičinen e Judsko, avke sar phenda o RAJ prekal peskre proroka. ³ Oda avľa pre Judsko, avke sar o RAJ prikazinda, hoj les pestar te odčhivel vaš savore bini, so kerďa o Menaše, ⁴ the vaš oda, hoj murdarďa le űevinne manušen. O RAJ leske na kamla te odmukel, bo čhorda avri o rat le űevinne manušengro, savo sas pal calo Jeruzalem.

⁵ Savore aver veci, so o Jojakim kerďa, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ⁶ Sar o Jojakim muľa, ačhila pal leste kraliske leskro čhavo o Jojachin.

⁷ O egiptsko kralis preačhila te phirel andral peskri phuv pro mariben, bo o babiloňiko kralis zaiľa savore leskre phuva pašal o paňi Egipt dži paš o baro paňi Euftrat.

O Jojachin kralinel upral e Judsko

⁸ Le Jojachinoske sas dešuochto (18) berš, sar ačhila kraliske upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas trin čhon. Leskri daj sas e Nechušta, le Elnatanoskri čhaj andral o Jeruzalem. ⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro dad.

¹⁰ Andre oda časos avľa pro Jeruzalem e armada le babiloňiko kraliskri a rozačhada pes pašal o foros. ¹¹ Palis doavľa the o babiloňiko kralis Nebukadnecar ko Jeruzalem, kaj sas rozačhade leskre slugada. ¹² Avke pes o judsko kralis Jojachin peskra daha, peskre služobňikenca, peskre uradňikenca the peskre velitelenca zdiňa le babiloňike kraliske.

Sas oda ochtoto berš, sar kralinelas o Nebukadnecar a sar les zaiľa. ¹³ O Nebukadnecar odarik iľa savoro barvalipen andral o Chramos the andral le kraliskro palacis a skidňa savore somnakune veci, so diňa te kerel o izraeliko kralis o Šalamun prekal o Chramos. Oda pes ačhila avke, sar phenda o RAJ. ¹⁴ Andral o Jeruzalem zaiľa a ligenda andre peskri phuv 10 000 manušen: savore uradňiken, vodcen, maribnaskre muršen, kovačen the řesaren. Ačhile ode ča o nekčoreder manuša.

¹⁵ Zaiľa le Jojachin, leskra da, le romňijen, le uradňiken the le anglune manušen andral e Judsko a ligenda len andral o Jeruzalem andro Babilon. ¹⁶ Iľa odarik 7 000 slugaden the 1 000 řesaren the kovačen: savore zorale muršen. ¹⁷ A vaš o Jojachin ačhada kraliske leskre bačis le Matanijah a diňa les nevo nav Cidkijah.

O Cidkijah kralinel upral e Judsko

¹⁸ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ¹⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka avke sar the o Jojakim. ²⁰ Vašoda pestar o RAJ odčhida le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko, bo sas pre lende choľamen. Palis pes o Cidkijah vzburinda pro babiloňiko kralis.

25

O Cidkijah zailo

¹ Sar o Cidkijah kralinelas eňato berš, o babiloňiko kralis Nebukadnecar avľa pro mariben pro dešto džives andro dešto čhon savore peskre slugadenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerďa taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čik the e poši, hoj pes te dochuden andro foros. ² E armada sas rozačhadi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekhto (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah.

³ A andro štarto čhon the eñato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas so te chal, ⁴ o babiloņika slugada kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskre slugadenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskri zahrada, kajte džanenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denašenas le dromeha ke Jordaņiko dolina, ⁵ ale o babiloņika slugada pes mukle pal lende a dochudle len andre dolina paš o Jericho. Savore leskre slugada les omukle. ⁶ Le Cidkijah zaile a ligende andre Ribla ko Nebukadnecar, kaj sas odsudzimen. ⁷ Leskre čhaven murdarde angle leskre jakha. Palis leske diña te lel avri o jakha, diña les te phandel andro lanci a iļa les andro Babilon.

O Chramos žičimen

⁸ Pro eftato džives andro pandžto čhon, sar kralinelas o Nebukadnecar dešueñato (19.) berš, avļa andro Jeruzalem o velitelis upral o kraliskre stražņika o Nebuzaradan, savo sas služobņikos le babiloņike kraliskro. ⁹ Ov zlabarda andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the savore bare khera. ¹⁰ Palis savore leskre slugada čhide tele o foroskre muri. ¹¹ Akor o Nebuzaradan zaila odarik le manušen, save ačhile andro foros, olen, save pregele ko babiloņiko kralis, the savore avre manušen. ¹² Ale okle nekčoreder manušen mukla o Nebuzaradan andre odi phuv, hoj te keren buči pre mala the pre viņica.

¹³ Palis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o vožikici the odi bari bronzuņi nadrža, so sas anglo Chramos, a o bronzos ligende andro Babilon. ¹⁴ Iļe odarik the o pira, o lopati, o čhura, o panvici pro kadidlos the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁵ O Nebuzaradan iļa the o somnakune the o rupune čare the o lopatki pro angara. ¹⁶ O bronzos le duje slupendar, la bara nadržatar the le vožikicendar, so diña te kerel o šalamun prekal o Chramos, sas ajci but, hoj pes aņi na delas te važinel. ¹⁷ Soduj slupi sas kerde le bronzostar, sas uče ochto metri a o kritos pre lengro agor sas učo buter sar jekh metros. Pašal o kriti sas kerde duj šori le bronzune granatoskre phabendar the o bronzuno pletivos.

Le judske manušen odligenen

¹⁸ O nekbareder velitelis o Nebuzaradan zaila the le nekbaredere rašas Serajah, le dujtone rašas Cefanjah the le trine dženen, so stražinenas o vudar. ¹⁹ Iļa andral o foros olen, ko sas velitelis upral o slugada, the le pandže kraliskre radcen. Iļa the le glavne pisaris, savo zapisinelas le muršen andre armada, the le šovardeš (60) anglune muršen, saven arakhļa andro foros. ²⁰ O Nebuzaradan len iļa a ligenda ko babiloņiko kralis andre Ribla. ²¹ Ode andre Ribla, andre phuv Chamat, len o babiloņiko kralis diña te murdarel. Avke o judska manuša mušinde te džal andro zajaťje het andral peskri phuv.

O Gedaljah guverneris andre Judsko

²² O babiloņiko kralis Nebukadnecar ačhađa le Gedaljah guverneriske andre Judsko upral savore manuša, save na sas odligende andro Babilon. Ov sas le Achikamoskro čhavo, saveske sas papus o šafan. ²³ Sar pes pal oda došunde o judska velitela the o slugada, hoj o babiloņiko kralis ačhađa guverneriske le Gedaljah, gele pal leste jekhetane peskre muršenca andre Micpa. Sas oda kala murša: o Jišmael, le Netanijoskro čhavo, o Jochanan, le Kareachoskro čhavo, o Serajah, le Tanchumetoskro čhavo andral e Netofa, the o Jaazaniah, le Maachoskro čhavo. ²⁴ O Gedaljah lenge phenda: „Dav tumen lav. Ma daran tumen le babiloņike uradņikendar. Ačhen andre kadi phuv a služinen le babiloņike kraliske, bo akor tumenge ela mištes!”

²⁵ Andro eftato čhon o Jišmael, le Netanijoskro čhavo, o vnukos le Elišamaskro, andral le kraliskri famelija, geļa andre Micpa le deše muršenca a murdarda le Gedaljah the le judske the babiloņike muršen, save ode leha sas. ²⁶ Akor savore manuša andral e Judsko, le čorestar dži o barvalo, the o armadakre velitela gele andro Egipt, bo daranas pes le Babilončanendar.

O Jojachin hino premuklo andral e bertena

²⁷ Paloda, sar sas o judsko kralis Jojachin zailo andro Babilon tranda the ehta (37) berš, ačhila andro Babilon kraliske o Evil-Merodach, savo premukla andral e bertena le Jojachin pro bišueftato (27.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš. ²⁸ Vakerelas leha šukares a delas les bareder pačiv sar avre kralen, so leha sas andro Babilon. ²⁹ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenošika gada, a medik dživelas, chalas paš le kraliskro skamind. ³⁰ Sako džives, medik dživelas, les o kralis delas oda, so leske kampelas pre oda džives.

Ešebno kronicko zvitkos

Le Adamoskre potomki dži ko Abraham

¹ O Adam sas dad le Šetoske, o Šet le Enošiske, ² o Enoš sas dad le Kenanoske, o Kenan le Mahalaleloske, o Mahalalel le Jaredoske, ³ o Jared le Enochoske, o Enoch le Matuzalemoske, o Matuzalem le Lamechoske ⁴ a o Lamech sas dad le Noachoske. Le Noach sas trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

⁵ O čhave le Jafetoskre sas o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešech the o Tiras. ⁶ O čhave le Gomeroskre sas o Aškenaz, o Rifat* the o Togarmah. ⁷ O čhave le Javanoskre sas o Elišah the o Taršiš, the o Kitana the o Dodana.

⁸ O čhave le Chamoskre sas o Kuš, o Micrajim, o Put the o Kanaan. ⁹ Le Kušoskre čhave sas o Šebas, o Chavilah, o Sabtas, o Raemah the o Sabtechas. Le Raemoskre čhave sas o Šeba the o Dedan. ¹⁰ Le Kušoske ušila čhavo o Nimrod, savestar ačhila zoralo maribnaskro murš pro svetos. ¹¹ O Micrajim sas dad le Ludenge, le Anamenge, le Lehabenge, le Naftuchenge, ¹² le Patrusenge, le Kasluchenge, savendar hine o Filišinci the o Kaftora. ¹³ O ešebno čhavo le Kanaanoskro sas o Sidon a palis o Chet. ¹⁴ O Kanaan sas o dad le Jebusejenge, le Amorejčanenge, le Girgašejenge, ¹⁵ le Chivijenge, le Arkijenge, le Sinejenge, ¹⁶ le Arvadejenge, le Cemarejenge the le Chamatajenge.

¹⁷ O čhave le Šemoskre sas o Elam, o Ašur, o Arpachšad, o Lud the o Aram. Le Aramoskre čhave sas o Uc, o Chul, o Geter the o Mešech. ¹⁸ Le Arpachšadoske ušila o Šelach a le Šelachoske ušila o Eber. ¹⁹ Le Eberiske ušile duj čhave: Jekheske diña nav Paleg, bo sar ov dživelas, o manuša pre phuv pes rozdelinde, a leskre phraleske diña nav Joktan. ²⁰ Le Joktanoske ušile o Almodad, o Šelef, o Chacarmavet, o Jerach ²¹ o Hadoram, o Uzal, o Diklah, ²² o Ebal, o Abimael, o Šebah, ²³ o Ofir, o Chavilah the o Jobab. Kala savore sas le Joktanoskre čhave. ²⁴ Avke le Šemoskre potomki sas o Arpachšad, o Šelach, ²⁵ o Eber, o Paleg, o Reu, ²⁶ o Serug, o Nachor, o Terach ²⁷ the o Abram, savo hin o Abraham.

Le Abrahamoskre potomki dži ko Jakob

²⁸ O čhave le Abrahamoskre sas o Izak the o Izmael. ²⁹ Kala hine lengre potomki: Le Izmael sas dešuduj (12) čhave: O Nebajot sas nekphureder, palis o Kedar, o Adbeel, o Mibsam, ³⁰ o Mišma, o Dumah, o Masa, o Chadad, o Tema, ³¹ o Jetur, o Nafiš the o Kedemah.

³² Le Abraham sas šov čhave la Keturaha, savi leske sas romni-služobnička: o Zimran, o Jokšan, o Medan, o Midijan, o Jišbak the o Šuach. Le Jokšan sas duj čhave: o Šebah the o Dedan. ³³ Le Midijanoskre čhave sas o Efah, o Efer, o Chanoch, o Abidas the o Eldaah. Savore kala sas la Keturakre čhave.

³⁴ Le Abrahamoskre čhas, le Izak, sas duj čhave: O Ezav the o Jakob†.

Le Ezavoskre potomki

³⁵ Le Ezav sas pandž čhave: o Elifaz, o Reuel, o Jeuš, o Jalam the o Korach. ³⁶ Le Elifazoskre čhave sas o Teman, o Omar, o Cefi, o Gašam, o Kenaz, o Timnas the o Amalek. ³⁷ Le Reueloskre čhave sas o Nachat, o Zerach, o Šamah the o Mizah.

Ešebna edomika manuša the lengre kraľa

³⁸ Le Seiroskre čhave sas o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, o Dišon, o Ecer the o Dišan.

³⁹ Le Lotanoskre čhave sas o Chori the o Homam a leskri pheñ sas e Timna. ⁴⁰ Le Šobaloskre čhave sas o Alvan, o Manachat, o Ebal, o Šefi the o Onam. Le Cibeonoskre čhave sas o Ajah the o Anah. ⁴¹ Le Anoskro čhavo sas o Dišon. Le Dišonoskre čhave sas o Chemdan‡, o Ešban, o Jitran the o Keran. ⁴² Le Eceroskre čhave sas o Bilhan, o Zaavan the o Jaakan. Le Dišanoskre čhave sas o Uc the o Aran.

⁴³ Kala hine o kraľa, save sas upral o Edom mek sigeder, sar sas andro Izrael kraľis: o Belas, čhavo le Beoriskro andral o foros Dinhaba.

⁴⁴ Sar muľa o Belas, kraľinelas o Jobab, le Zerachoskro čhavo, andral e Bocra.

⁴⁵ Sar muľa o Jobab, kraľinelas o Chušam andral e phuv Teman.

* 1:6 1,6 Abo: Difat † 1:34 1,34 E hebrejiko čhib: o Izrael ‡ 1:41 1,41 Abo: Chamran

⁴⁶ Sar muľa o Chušam, kralinelas o Hadad, le Bedadoskro čhavo, savo zvitázinda upral o Midijana pre moabiko phuv. Le Hadadoskro foros sas o Avit.

⁴⁷ Sar muľa o Hadad, kralinelas o Šamlah andral e Masreka.

⁴⁸ Sar muľa o Šamlah, kralinelas o Šaul andral o Rechobot paš o Baro paňi.

⁴⁹ Sar muľa o Šaul, kralinelas o Baal-Chanan, le Achboriskro čhavo.

⁵⁰ Sar muľa o Baal-Chanan, kralinelas o Hadad andral o foros Pau, leskri romňi sas e Mehetabel, e čhaj la Matredakri, e čhaj la Me-Zahabakri.

⁵¹ Sar muľa o Hadad, kala vodci lidžanas o edomika kmeňi: o Timnas, o Alvah, o Jetet,

⁵² o Oholibamah, o Elah, o Pinon, ⁵³ o Kenaz, o Teman, o Mibcar, ⁵⁴ o Magdiel the o Iram.

2

Le Jakoboskre čhave

¹ Le Jakob sas dešuduj (12) čhave: o Ruben, o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jisachar, o Zebulun, ² o Dan, o Jozef, o Benjamin, o Naftali, o Gad the o Ašer.

Le Judaskre potomki dži ko David

³ Kala hine le Judaskre čhave, save les sas la Bat-Šuah, savi sas andral o Kanaan: O Er, Onan the o Šelah. Ale o Er, leskro ešebno, na sas le RAJESKE pre dzeka, vašoda les murdarda. ⁴ Le Juda sas peskra boraha la Tamaraha duj čhave: o Perc the o Zerach. Savore le Judaskre čhave sas pandž.

⁵ Le Percoskre čhave sas o Checron the o Chamul. ⁶ Le Zerach sas pandž čhave: o Zimri, o Etan, o Heman, o Kalkol the o Dardas. ⁷ Le Karmioskro čhavo sas o Achan, savo anda le Izrael andre bibach oleha, hoj peske iľa olestar, so sas oddino le Devleske.

⁸ Le Etanoskro čhavo sas o Azariah.

⁹ Le Checronoskre čhave sas: o Jerachmeel, o Ram the o Kaleb.

¹⁰ O Ram sas dad le Aminadaboske a o Aminadab le Nachšonoske, savo sas vodcas upral e Judsko. ¹¹ O Nachšon sas dad le Salmonoske a o Salmon le Boaziske. ¹² O Boaz sas dad le Obedoske a o Obed le Izajoske.

¹³ Le Izaj sas efa čhave: Ešebno o Eliab, dujto o Abinadab, trito o Šimeah, ¹⁴ štarto o Netaneel, pandžto o Radaj, ¹⁵ šovto o Ocem a eftato o David. ¹⁶ Lengre pheňa sas e Ceruja the e Abigajil. La Ceruja sas trin čhave: o Abišaj, o Joab the o Asahel. ¹⁷ La Abigajilakro čhavo sas o Amasa. Leskro dad sas o Izmaelitas o Jeter.

Le Checronoskre potomki

¹⁸ Le Kaleb, le Checronoskre čhas, sas duj romňija – e Azuba the e Jeriot – savenca les sas trin čhave: o Ješer, o Šobab the o Ardon. ¹⁹ A sar muľa e Azuba, o Kaleb peske iľa romňake la Efrata, savaha les sas o Chur. ²⁰ O Chur sas dad le Urihoske, savo sas dad le Becaleeloske.

²¹ Sar le Checronoske sas šovardeš (60) berš, iľa peske la Machiroskra čha romňake, savi sas pheň le Gileadoske. Laha les sas o Segub. ²² O Segub sas dad le Jairoske, savo lidžalas bišutrin (23) fori andro Gilead. ²³ Ale o Gešurčana the o Aramejčana lenge zaiľe šovardeš (60) gava: Le Jairoskre gava the o foros Kenat le gavenca. A savore manuša, save bešenas andro Gilead, sas le Machiroskre potomki.

²⁴ Sar muľa o Checron, o Kaleb iľa la Efrata romňake, savi sas vdova pal leskro dad Checron a savaha les sas o Aščur, savo zathoda o foros Tekoa.

Le Jerachmeeloskre potomki

²⁵ Le Jerachmeel, le Checronoskre nekphuredere čhas, sas pandž čhave: Ešebno o Ram, o Bunah, o Oren, o Ocem the o Achujah. ²⁶ Le Jerachmeel sas the dujto romňi – e Atara, savi sas daj le Onamoske. ²⁷ Le Ram, savo sas le Jerachmeeloskro ešebno čhavo, sas kala čhave: o Maac, o Jamin the o Eker. ²⁸ Le Onamoskre čhave sas o Šamaj the o Jada. Le Šamajoskre čhave sas o Nadab the o Abišur.

²⁹ Le Abišuroske romňi sas e Abihajil. Laha les sas o Achban the o Molid. ³⁰ Le Nadaboskre čhave sas o Seled the o Apajim. Le Seled na sas čhave. ³¹ O Apajim sas dad le Jišioske a o Jiši le Šešanoske, o Šešan sas dad le Achlajoske.

³² Le Jada, le Šamajoskre phrales, sas duj čhave: o Jeter the o Jonatan. Le Jeter na sas čhave. ³³ Le Jonatanoskre čhave sas o Palet the o Zazas. Kala sas o čhave le Jerachmeeloskre.

³⁴ Le Šešan na sas čhave, ča čhaja. Ale sas les sluhas andral o Egipt, savo pes vičinelas Jarchas. ³⁵ Leske diňa peskra čha romňake a sas len o Ataj. ³⁶ O Ataj sas dad le Natanoske

a o Natan le Zabadoske, ³⁷ o Zabad sas dad le Eflaloske a o Eflal le Obedoske, ³⁸ o Obed sas dad le Jehuoske a o Jehu sas dad le Azarioske. ³⁹ O Azariah sas dad le Chelecoske a o Chelec le Elastoske, ⁴⁰ o Elasaš sas dad le Sismajoske a o Sismaj le Šalumoske, ⁴¹ o Šalum sas dad le Jekamioske a o Jekamiah le Elišamasoske.

Le Kaleboskre potomki

⁴² Le Kaleb, le Jerachmeeloskre phrales, sas duj čhave: Ešebno o Mešas, savo sas dad le Zifoske, the dujto o Marešah, savo sas dad le Chebronoske. ⁴³ Le Chebronoskre čhave sas: o Korach, o Tapuach, o Rekem the o Šemas. ⁴⁴ O Šemas sas dad le Rachamoske, o Racham sas dad le Jorkoamoske a o Rekem sas dad le Šamajoske. ⁴⁵ O Šamaj sas dad le Maonoske a o Maon le Bet-Curoske.

⁴⁶ Le Kaleb sas mek trin čhave la Efaha, la romňaha-služobňičkaha: o Charan, o Mocas the o Gazez. Paľis sas the le Charan čhavo, saves vičinenas Gazez.

⁴⁷ Le Jahdajoskre čhave sas: o Regem, o Jotam, o Gešan, o Palet, o Efah the o Šaaf.

⁴⁸ Le Kaleb sas the aver romňi-služobňička e Maacha. Laha les sas o Šeber the o Tirchanah. ⁴⁹ Paľis o Šaaf, savo zathoda o foros Madmana, the o Ševas, savo zathoda o fori Machbena the Gibea. Le Kaleboskri čhaj sas e Achsa.

⁵⁰ The kala sas le Kaleboskre čhave: Ešebno o Chur, savo les sas la Efrataha, dureder o Šobal, savo zathoda o Kirjat-Jearim, ⁵¹ o Salmas, savo zathoda o Betlehem, o Charef, savo zathoda o Bet-Gader.

⁵² O Šobal, savo zathoda o Kirjat-Jearim, sas prapapus le manušenge andral o Haroeh the le jepaš Menuchofanengra fajtake. ⁵³ Savore kala kmeňi bešenas paš o Kirjat-Jearim: o Jitričana, o Putana, o Šumatana the o Mišrajitana. O manuša andral o fori Cora the Eštaol sas andral odi fajta.

⁵⁴ O Salmas zathoda o Betlehem a sas prapapus le manušenge andral e Netofa the Atarot-Bet-Joab a jepaš Menuchofanengra fajtake andral e Cora.

⁵⁵ O fajti le pisarengre, save bešenas andro Jabec, sas o Tirašana, Šimešana a o Suchatana. On sas o Keniti, save sas le Chamatoskre potomki, a ov sas prapapus le Rechabčanenge.

3

Le Davidoskre potomki

¹ Kala sas le Davidoskre čhave, save leske ulile andro Hebron: Ešebno o Amnon la Achinoamatar, savi sas andral o Jezreel; dujto o Daniel la Abigajiltar, savi sas andral o Karmel; ² trito o Absolon la Maachatar, savi sas čhaj le kraliskri Talmajoskri andral o Gešur; štarto o Adonijah, la Chagitatar; ³ pandžto o Šefatjah la Abitalatar; šovto o Jitream la Eglatar.

⁴ Kala šov čhave ulile andro Hebron, kaj kralinelas efa berš the šov čhon; andro Jeruzalem kralinelas tranda the trin (33) berš.

⁵ Kala čhave leske ulile andro Jeruzalem: o Šimea, o Šobab, o Natan the o Šalamun – štar la Bašebatar, le Amieloskra čhatar – ⁶ the o Jibchar, o Elišuah, o Elifelet, ⁷ o Nogah, o Nefeg, o Jafias, ⁸ o Elišamas, o Eljadas the o Elifelet, jekhetane eňa čhave. ⁹ Kala savore sas le Davidoskre čhave a sas les mek aver čhave le romňenca-služobňičkenca. E Tamar sas lengri pheň.

Le Šalamunoskre potomki

¹⁰ Kala sas potomki le Šalamunoskre, save sas kraľa andre Judsko: o Rechabeam, leskro čhavo o Abijah, leskro čhavo o Asa, leskro čhavo o Jošafat, ¹¹ leskro čhavo o Jehoram, leskro čhavo o Achazijah, leskro čhavo o Joaš, ¹² leskro čhavo o Amacijah, leskro čhavo o Azarijah, leskro čhavo o Jotam, ¹³ leskro čhavo o Achaz, leskro čhavo o Chizkija*, leskro čhavo o Menaše, ¹⁴ leskro čhavo o Amon, leskro čhavo o Jozijaš ¹⁵ the le Jozijašoskre štar čhave: ešebno o Jochanan, dujto o Jojakim, trito o Cidkijah a štarto o Šalum.

¹⁶ Le Jojakim sas duj čhave: o Jechonijah the o Cidkijah.

Le Jojakimoskre potomki

¹⁷ Kala hine efa čhave le Jechonijoskre, savo sas bertenošis andro Babilon: o Šealtiel, ¹⁸ o Malkiram, o Pedajah, o Šenacar, o Jekamiah, o Hošamas the o Nedabiah. ¹⁹ Le Pedajoskre čhave sas o Zerubabel the o Šimej. Le Zerubabeloskre čhave sas o Mešulam

* 3:13 3,13 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

the o Chananijah. Lengri pheñ sas e Šelomit. ²⁰ Sas les the aver pandž čhave: o Chašubah, o Ohel, o Berechijah, o Chasadijah the o Jušab-Chesed.

²¹ Le Chananijoskre potomki sas o Palatiah the o Ješajah a the o čhave le Refajoskre, le Arnanoskre, le Obadiašiskre the le Šechanijoskre. ²² O Šechanijah sas dad le Šemajoske. Le Šemajah sas šov čhave: o Chatuš, o Jigal, o Bariach, o Neariah the o Šafat. ²³ Le Neariah sas trin čhave: o Eljoenaj, o Chizkijah the o Azrikam. ²⁴ Le Eljoenaj sas ehta čhave: o Hodavijah, o Eljašib, o Palajah, o Akub, o Jochanan, o Delajah the o Anani.

4

Le Judaskre potomki

¹ Le Judaskre čhave sas o Perek, o Checron, o Karmi, o Chur the o Šobal. ² O čhavo le Šobaloskro sas o Reajah, leskro sas o Jachat a leskre o Achumaj the o Lahad. Kala savore sas andral e fajta, so bešenias andre Cora.

³⁻⁴ O Chur sas o nekphureder čhavo le Kaleboskro, savo les sas la Efrataha. Ov zathoda* o Betlehem. Le Chur sas trin čhave: o Etam, o Penuel the o Ezer. Le Etam sas trin čhave: o Jezreel, o Jišma the o Jidbaš a jekh čaj e Hacleponia. O Penuel zathoda o foros Gedor a o Ezer o foros Chuša.

⁵ O Aščur zathoda o foros Tekoa a sas les duj romñija: e Chela the e Naara. ⁶ La Naaraha sas les štar čhave: o Achuzam, o Chefer, o Temeni the o Ačaštar. ⁷ La Chelaha les sas o Ceret, o Jecochar the o Etnan.

⁸ Le Kocoskre čhave sas o Anub the o Cobebah. Le Acharcheloskre fajti sas le Kocoskre potomki. O Acharchel sas čhavo le Harumoskro.

⁹ Le Jabec denas bareder pačiv sar leskre phralen. Leskri daj leske diña nav Jabec†, bo phenda: „Andro dukha les andom pro svetos.“ ¹⁰ Andre jekh džives o Jabec vičinelas pro Del le Izraeloskro: „Mangav tut, igen man požehñin a de man bareder phuv. Lidža man tire vasteha a chrañin man savore nalačhipnastar, hoj man te na aveš dukh.“ A o Del les diña savoro, so lestar mangla.

¹¹ Le Šuchoskro phral sas o Kelub. Le Keluboskro čhavo sas o Mechir a leskro čhavo sas o Ešton. ¹² Le Ešton sas trin čhave: o Bet-Rafah, o Paseach the o Techinah, savo zathoda o foros Ir-Nachaš. O potomki kale muršengre dživenias andre Recha.

¹³ Le Kenaz sas duj čhave: o Otñiel the o Serajah. Le Otñiel sas duj čhave: o Chatat the o Meonotaj. ¹⁴ O Meonotaj sas dad le Ofroske.

O Serajah sas dad le Joaboske, savo ešebno gela te bešel andre dolina Ge-Charašim, kaj dživenias o bučakre majstri.

¹⁵ Le Kaleb, le Jefunoskre čhas, sas trin čhave: o Iru, o Elah the o Naam. O Elah sas dad le Kenazoske.

¹⁶ Le Jehalelel sas štar čhave: o Zif, o Zifah, o Tirjah the o Asarel.

¹⁷⁻¹⁸ Le Ezrah sas štar čhave: o Jeter, o Mered, o Efer the o Jalon. O Mered peske iľa romñake la Bitiah, savi sas čaj le Faraonoskri. Laha les sas e Mirijam the duj čhave: o Šamaj the o Jišbach, savo zathoda o foros Eštemoa. O Mered peske iľa the romña andral o kmeños Juda. Laha les sas aver trin čhave: o Jered, savo zathoda o foros Gedor, o Cheber, savo zathoda o foros Socho, the o Jekutiel, savo zathoda o foros Zanoach.

¹⁹ O Hodijah peske iľa le Nachamoskra pheña romñake. Lengre potomki sas e fajta Garm, savi bešelias andro foros Keila, the e fajta le Maachoskri, savi bešelias andro foros Eštemoa.

²⁰ Le Šimonoskre čhave sas: o Amnon, o Rinah, o Ben-Chanan the o Tilon.

Le Jišioskre čhave sas o Zochet the o Ben-Zochet.

Le Šeloskre potomki

²¹ O Šelah sas jekh le Judaskre čhavendar. Leskre potomki sas o Er, savo zathoda o foros Lecha; o Laadah, savo zathoda o foros Mareša; o fajti andral e Bet-Ašbea, save džanenas te kerel le lanostar o pochtana; ²² o Jokim the o murša andral o foros Kozeba; o Joaš the o Saraf, save lidžanas‡ o Moab, ale pašis pes odarik visarde andro Lechem. Ale ada hin čirlatuno vakeriben. ²³ On sas ola, save kerenas la čikatar o čare, bešenias andro fori Netaim the Gedera a služinenas le krališke.

Le Šimeonoskre potomki

* **4:3-4** 4,3-4 E hebrejiko čhib: o dad le Betlehemoskro † **4:9** 4,9 Oda hin: dukh, pharipen. ‡ **4:22** 4,22 Abo: save peske ile romñen andral o Moab

²⁴ Le Šimeonoskre čhave sas o Nemuel, o Jamin, o Jarib, o Zerach the o Šaul. ²⁵ Le Šauloskro čhavo sas o Šalum, leskro čhavo o Mibsam a leskro čhavo o Mišmas. ²⁶ Le Mišmasoskro čhavo sas o Chamuel, leskro čhavo o Zachur a leskro čhavo o Šimej. ²⁷ Le Šimej sas dešušov (16) murša the šov čhaja, ale leskre phralen na sas ajci čhave, vašoda le Šimeonoskro kmeňos na sas ajso baro sar le Judaskro.

²⁸ On bešenas andro fori Beer-Šeba, Molada, Chacar-Šual, ²⁹ Bilha, Ecem, Tolad, ³⁰ Betuel, Chorma, Ciklag, ³¹ Bet-Markabot, Chacar-Susim, Bet-Biri the andro Šaarajim. Kala sas lengre fori dži akor, medik kralinelas o David. ³² Lengre pandž gava sas o Etam, o Ajin, o Rimon, o Tochen, o Ašan ³³ the mek savore gava, so sas pašal lende dži paš o foros Baal. Kala hine o thana, kaj le Šimeonoskre potomki bešenas, sar sas pisimen andre fajtengre zvitki.

³⁴⁻³⁸ Kala murša sas vodci andre peskre fajti: o Mešobab, o Jamlech, le Amacijoskro čhavo o Jošah, o Joel, o Jehu – savo sas čhavo le Jošibjoskro, ov le Serajoskro a ov le Asieloskro – o Eljoenaj, o Jaakobah, o Ješochajah, o Asajah, o Adiel, o Jesimiel, o Benajah the o Zizas, o čhavo le Šifioskro, ov le Alonoskro, ov le Jedajoskro, ov le Šimriskro a ov le Šemajoskro.

Lendar ačhila bari famelija, ³⁹ vašoda odarik gele het a džanas paš o Gedor pro vichodos ola dolinatar te rodel čar prekal peskre stadi. ⁴⁰ Arakhle ode igen bari the lačhi mała. Andre odi phuv sas smirom a šunenias pes ode mištes. Angloda andre odi phuv bešenias o Chamčana.

⁴¹ Avke kala fajti avle andro Gedor, sar kralinelas andre Judsko o Chizkijaš. Le Chamčanengre stani čhide tele a le Meunifanen, save ode bešenias, murdarde avri a zaiile lengre thana, bo ode sas maľi prekal lengre stadi. Avke ode bešen dži adadžives. ⁴² Pozneder vaj pandž šel (500) murša andral o kmeňos Šimeon gele pro verchi Seir andro Edom. Lidžalal len o Palatiah, o Neariah, o Refajah the o Uziel, le Jišioskro čhave. ⁴³ Murdarde le Amaleken, save ode mek ačhile, a ode bešen dži adadžives.

5

Le Rubenoskre potomki

¹ O Ruben sas ešebno čhavo le Jakoboskro, ale pašliľa le dadeskra romňaha, vašoda našada o pravos, so hin ešebne čhas. Leskro pravos pregela pro Jozefoskre čhave a avke andre famelijakro rodokmeňos na sas les pačiv sar ešebnes. ² No kajte andral o kmeňos Juda avľa baro vodcas a kajte sas nekzoraleder peskre phralendar, o pravos le ešebne čhaskro ačhila le Jozefoske. ³ Le Ruben, le ešebne Jakoboskre čhas, sas štar čhave: o Chanoch, o Palu, o Checron the o Karmi.

⁴ O Joel sas dad le Šemajoske, ov le Gogoske, o Gog le Šimejoske, ⁵ ov le Michoske, o Micha le Reajoske a ov le Baaloske. ⁶ O Baal sas dad le Beeroske, savo sas vodcas upral le Rubenoskro kmeňos, sar len zaiľa a odligenda o asiriko kralis Tiglat-Pileser.

⁷ Andre famelijakro zvitkos hine zapisimen o vodci andral o kmeňos Ruben: O Jeiel, pašis Zecharijah, ⁸ o Belas, čhavo le Azazoskro, čhavo le Šemasoskro, čhavo le Joeloskro. On bešenias le forostar Aroer dži pro severos ko Nebo the Baal-Meon. ⁹ Andre phuv Gilead len sas igen but stadi, a vašoda bešenias pre pušta, so hiňi pro vichodos dži paš o paňi Euftrat.

¹⁰ Sar sas kralis o Saul, o kmeňos Ruben geľa andro mariben pro Hagaričana a murdarde savoren. Avke gele te bešel andre lengre fori andro Gilead pro vichodos.

Le Gadoskre potomki

¹¹ O kmeňos Gad bešelas pro severos le Rubenostar, andre phuv Bašan dži ko foros Salcha. ¹² O Joel sas ešebno vodcas andre phuv Bašan, dujto sas o Šafam, a pal lende o Janaj the o Šafat. ¹³ Aver Gadoskre fajti a lengre vodci sas: o Michael, o Mešulam, o Šebas, o Joraj, o Jakan, o Zias the o Eber. ¹⁴ On sas potomki le Abichajiloskre, savo sas čhavo le Churioskro, ov le Jaroachoskro, ov le Gileadoskro, ov le Michaeloskro, ov le Ješišajoskro, ov le Jachdoskro a ov le Buzoskro. ¹⁵ O vodcas kale fajtengre sas o Ach, savo sas le Abdieliskro čhavo a ov le Guniskro. ¹⁶ On bešenias andro phuva Gilead le Bašan andro gava the pre cali phuv Šaron, kaj sas čar prekal o stadi. ¹⁷ (Kala savore sas pisimen andro famelijakro rodokmeňos, sar andre Judsko kralinelas o Jotam a andro Izrael o Jarobeam.)

¹⁸ Andro kmeňos Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše sas 44 760 slugada avrisikade andro mariben le štitenca, šablenco, lukenca the šipenca. ¹⁹ On pes marenas le kmeňenca: Hagri, Jetur, Nafiš the Nodab. ²⁰ On zvitazinde upral lende vašoda, bo vičinenas ko Del andro mariben. Ov len šunda avri a pomožinda lenge, bo pačanas andre leste. Vašoda diňa andre lengre vasta le Hagarijčanen the olen, save lenge pomožinenas. ²¹ Ile lenge 50 000 faven, 250 000 bakren, 2 000 somaren the 100 000 manušen. ²² The but manuša mule andro mariben, bo oda mariben sas le Devleskro. Pre lengro than bešenas dži akor, medik na sas zaile andre Asirija.

O jepaš kmeňos Menaše

²³ O jepaš kmeňos Menaše bešelas andre phuv Bašan dži ko Baal-Chermon the Senir, oda hin o verchos Chermon. On sas igen baro kmeňos. ²⁴ Kala sas zorale murša the anglune vodci, save lidžanas peskre fajti: o Efer, o Jiši, o Eliel, o Azriel, o Jirmejah, o Hodavijah the o Jachdiel.

O kmeňi pro vichodos odligende andre Asirija

²⁵ Ale o manuša na sas pačivale peskre dadengre Devleske, omukle les a chudle te lašarel le devlen andral aver narodi, saven anglal lende o Del zničinda. ²⁶ O Del le Izraeloskro kerda upre le asirike kralis le Pul - oda hin o Tiglat-Pileser -, hoj te džal pre lende pro mariben. Ov zaila o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše a odligenda len andro Chalach, andro Chabor, andre Hara the paš o paňi Gozan, kaj hine dži adadžives.

Le Leviskre potomki

²⁷ Le Levi sas trin čhave: o Geršon, o Kohat the o Merari.

²⁸ Le Kohatoskre čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel.

²⁹ Le Amram sas duj murša: o Aron the o Mojžiš; the jekh čhaj e Mirijam. Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar.

³⁰ O Eleazar sas dad le Pinchasoske, o Pinchas le Abišuasoske, ³¹ o Abišuas sas dad le Bukioske, o Buki le Uzioske, ³² o Uzi le Zerachijoske, o Zerachijah le Merajotoske, ³³ o Merajot le Amarioske, o Amariah le Achituboske, ³⁴ o Achitub le Cadokoske, o Cadok le Achimaacoske, ³⁵ o Achimaac le Azarioske, o Azariah le Jochananoske, ³⁶ o Jochanan sas dad le Azarioske, savo služinelas sar rašaj andro Chramos, so ačhađa o Šalamun andro Jeruzalem. ³⁷ O Azariah sas dad le Amarioske, o Amariah le Achituboske, ³⁸ o Achitub le Cadokoske, o Cadok le Šalumoske, ³⁹ o Šalum le Chilkijoske, o Chilkijah le Azarioske, ⁴⁰ o Azariah le Serajoske a o Serajah le Jehocadakoske. ⁴¹ Ale o Jehocadak sas zailo jekhetane le manušenca andral o Jeruzalem the andral e Judsko akor, sar len o RAJ bičhađa andro Babilon le Nebukadnecaroskre vasteha.

6

Aver potomki le Leviskre

¹ Le Leviskre čhave sas o Geršom, o Kohat the o Merari.

² Le Geršomoskre čhave sas o Libni the o Šimej.

³ Le Kohatoskre čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel.

⁴ Le Merariskre čhave sas o Machli the o Muši. Kale hine le Levitengre fajti pal lengre fameliji:

⁵ Le Geršomoskro čhavo sas o Libni, leskro o Jachat, leskro o Zimah, ⁶ leskro o Joach, leskro o Ido, leskro o Zerach a leskro o Jeatraj.

⁷ Le Kohatoskro čhavo sas o Aminadab, leskro o Korach, leskro o Asir, ⁸ leskro o Elkanah, leskro o Ebjasaf, leskro o Asir, ⁹ leskro o Tachat, leskro o Uriel, leskro o Uziaš a leskro o Šaul.

¹⁰ Le Elkanah sas duj čhave: o Amasaj the o Achimot. ¹¹ Le Achimotoskro čhavo sas o Elkanah, leskro o Cofaj, leskro o Nachat, ¹² leskro o Eliab, leskro o Jerocham, leskro o Elkanah a leskro o Samuel.

¹³ Le Samuel sas duj čhave: Ešebno o Joel a dujto o Abijah.

¹⁴ Le Merariskro čhavo sas o Machli, leskro o Libni, leskro o Šimej, leskro o Uza, ¹⁵ leskro o Šimeas, leskro o Chagijah a leskro o Asajah.

O lavutara andro kher le RAJESKRO

¹⁶ Kalen muršen o David ačhađa, hoj te služinen le gilavipnaha pro than, kaj lašarenas le RAJES akorestar, sar andro Jeruzalem ande e archa la zmluvakri. ¹⁷ On služinenas le gilavipnaha anglo Svetostankos, medik o Šalamun na ačhađa o Chramos andro Jeruzalem. On kerenas služba akor, sar pre lende avelas o šoros.

¹⁸ Kala manuš a peskre čhavenca kerenas kadi služba:

andral e Kohatoskri fajta: o lavutaris Heman, saveske sas dad o Joel, leske o Samuel, ¹⁹ leske o Elkanah, leske o Jerocham, leske o Eliel, leske o Toach, ²⁰ leske o Cuf, leske o Elkanah, leske o Machat, leske o Amasaj, ²¹ leske o Elkanah, leske o Joel, leske o Azarijah, leske o Cefanjah, ²² leske o Tachat, leske o Asir, leske o Ebjasaf, leske o Korach, ²³ leske o Jishar, leske o Kohat, leske o Levi the leske o Jakob.

²⁴ O Asaf, le Hemanoskro pribuzno, leha ačhelas andre služba pal e čači sera. Le Asafoskro dad the phure dada pal o rodokmeños sas: o Berechijah, o Šimea, ²⁵ o Michael, o Baasejah, o Malkijah, ²⁶ o Etni, o Zerach, o Adajah, ²⁷ o Etan, o Zimah, o Šimej, ²⁸ o Jachat, o Geršom the o Levi.

²⁹ Pal e balogni sera leha ačhelas andre služba o Etan andral le Merariskri fajta. Leskro dad the phure dada pal o rodokmeños sas: o Kiši, o Abdi, o Maluch, ³⁰ o Čašabijah, o Amacijah, o Chilkiyah, ³¹ o Amci, o Bani, o Šemer, ³² o Machli, o Muši, o Merari the o Levi. ³³ Okle Levitenge sas dine savore aver službi andro Stanos, pro than, kaj lašarenas le Devles.

Le Aronoskre potomki

³⁴ O Aron peskre čhavenca anelas o labarde the o voňava obeti pro oltara. On kerenas andro Neksveteder than savori služba, hoj o RAJ te odmukel o bini le Izraelitenge, sa avke sar prikazinda o Mojžiš, le Devleskro služobňikos. ³⁵ Kala hine le Aronoskre potomki:

Leskro čhavo sas o Eleazar, leskro o Pinchas, leskro o Abišuas, ³⁶ leskro o Buki, leskro o Uzi, leskro o Zerachijah, ³⁷ leskro o Merajot, leskro o Amariah, leskro o Achitub, ³⁸ leskro o Cadok a leskro o Achimaac.

O fori dine le Levitenge

³⁹ Kala hine o fori the o phuva, so chudle o potomki le Aronoskre andral e fajta Kohat. On chudle ešebno kotor la phuvatar, so sas dino le Levitenge prekal o losos.

⁴⁰ Andre Juđsko chudle o foros Hebron le maľenca, so sas pašal leste. ⁴¹ Ale o gava le maľenca pašal oda foros sas dine le Kaleboske, le Jefunoskre čhaske.

⁴² Le Aronoskre potomkenge sas dine kale fori le maľenca: o Hebron, so sas o foros pro garudipen, o Jatir, e Libna, e Eštemoa, ⁴³ o Chilen, o Debir, ⁴⁴ o Ašan the o Bet-Šemeš. ⁴⁵ Le kmeňostar Benjamin lenge sas dine o fori le maľenca: e Geba, o Alemet the o Anatot.

Kala dešutrin (13) fori sas rozđelimen maškar o Kohatoskre potomki.

⁴⁶ Okla potomki le Kohatoskre chudle prekal o losos deš fori le kmeňostar Menaše pal o zapados.

⁴⁷ Le Geršomoskre potomkenge sas dine dešutrin fori andral o kmeňi Jisachar, Ašer, Naftali, the vichodno Menaše andro Bašan. ⁴⁸ Le Merariskre potomkenge prekal o losos sas dine dešuduj (12) fori andral o kmeňi Ruben, Gad the Zebulun. ⁴⁹ Avke o Izraeliti dine le Levitenge o fori le maľenca. ⁵⁰ Kala fori andral o kmeňi Juda, Šimeon the Benjamin lenge sas dine prekal o losi.

⁵¹ Le kmeňostar Efrajim sas dine varesave le Kohatoskre fajtenge kala fori le maľenca:

⁵² O Šichem pro Efrajimioskre brehi, so sas o foros pro garudipen, o Gezer, ⁵³ o Jokmeam, o Bet-Choron, ⁵⁴ o Ajalon the o Gat-Rimon.

⁵⁵ Le Kohatoskre fajtenge, save ačhile, sas dine le kmeňostar Menaše pro zapados o fori Aner the Balaam le maľenca.

⁵⁶ Le Geršomoskre potomkenge sas dine kala fori le maľenca:

andral o kmeňos Menaše pro vichodos o Golan andre phuv Bašan the Aštarot;

⁵⁷ le kmeňostar Jisachar: o Kedeš, o Dabarat, ⁵⁸ o Ramot the o Anem;

⁵⁹ le kmeňostar Ašer: o Mašal, o Abdon, ⁶⁰ o Chukok the o Rechob;

⁶¹ le kmeňostar Naftali: o Kedeš andre Galileja, o Chamon the o Kirjatajim.

⁶² Olenge, ko ačhile le Merariskre potomstvostar, sas dine le kmeňostar Zebulun o fori Rimon the Tabor le maľenca.

⁶³ Le kmeňostar Ruben pre vichodno sera le Jordanostar paš o Jericho lenge sas dine kala štar fori le maľenca: o Becer pre pušta, e Jahca, ⁶⁴ o Kedemot the o Mefaat;

⁶⁵ a le kmeňostar Gad kala fori: o Ramot andro Gilead, o Machanajim, ⁶⁶ o Češbon the o Jazer.

7

Le Jisacharoskre potomki

¹ Le Jisachar sas štar čhave: o Tolas, o Puah, o Jašub the o Šimron.

² Le Tolasoskre čhave sas o Uzi, o Refajah, o Jeriel, o Jachmaj, o Jibsam the o Šemuel. On sas vodci andre famelija le Tolasoskra fajtake. Andre lengro fajtakro rodokmeños sas zapisimen 22 600 zorale murša, sar kralinelas o David.

³ Le Uzioskro čhavo sas o Jizrachiah. Le Jizrachioskre čhave sas o Michael, o Obadiah, o Joel the o Jišijah. Savore kala pandž džene sas vodci le famelijengre. ⁴ Andre lengro rodokmeños sas zapisimen 36 000 maribnaskre murša, bo sas len but romñija the čhave.

⁵ Savore zorale murša, save sas zapisimen andre le Jisacharoskro rodokmeños, sas 87 000.

Le Benjaminoskre potomki

⁶ Le Benjamin sas trin čhave: o Belas, o Becher the o Jediael.

⁷ Le Belas sas pandž čhave: o Echon, o Uzi, o Uziel, o Jerimot the o Iri. On sas zorale murša the vodci andre peskre fajti. Andre lengro rodokmeños sas zapisimen 22 034 maribnaskre murša.

⁸ Le Becheroskre čhave sas o Zemirah, o Joaš, o Eliezer, o Eljoenaj, o Omri, o Jeremot, o Abijah, o Anatot the o Alemet. ⁹ Dojekh lendar sas vodcas andre peskri fajta. Andre lengro rodokmeños sas zapisimen 22 200 maribnaskre murša.

¹⁰ Le Jediaeloskro čhavo sas o Bilhan. Le Bilhanoskre čhave sas o Jeuš, o Benjamin, o Ehad, o Kenaanah, o Zetan, o Taršiš the o Achišachar. ¹¹ Kala savore le Jediaeloskre čhave sas vodci andre peskri fajta. Lendar sas 17 200 zorale murša, save sas pripravimen te džal andro mariben. ¹² Le Irioskre čhave sas o Šupim the o Chupim.

O Dan* sas dad le Chušimenge.

Le Naftaliskre potomki

¹³ Le Naftaliskri daj sas e Bilha a leskre čhave sas o Jachciel, o Guni, o Jercer the o Šalum.

Le Menašeskre potomki

¹⁴ Le Menaše la romñaha-služobničkaha, andral o Aram, sas duj čhave: o Asriel the o Machir, savo sas dad le Gileadoske. ¹⁵ O Machir arakhla romñijen prekal o Šupim the prekal o Chupim. E Maacha sas leskri pheñ. Leskro dujto čhavo sas o Celofchad. Le Celofchad sas ča čhajora.

¹⁶ Le Machir peskra romñaha la Maachaha sas čhavo a oj leske diña nav Pereš. A leskro phral sas o Šereš. Le Šeresoskre čhave sas o Ulam the o Rekem. ¹⁷ O Ulam sas dad le Bedanoske. Kala savore sas potomki le Gileadoskre, savo sas čhavo le Machiroskro, a ov čhavo le Menašeskro.

¹⁸ Le Gileadoskri pheñ e Hamolechet sas daj le Išhodoske, Abiezeriske the le Machloske. ¹⁹ Le Šemidas sas štar čhave: o Achjan, o Šechem, o Likchi the o Aniam.

Le Efrajimioskre potomki

²⁰ O Efrajim sas dad le Šutelachoske, ov le Beredoske, ov le Tachatoske, ov le Eladoske, ov le Tachatoske, ²¹ ov le Zabadoske a ov le Šutelachoske. Le Efrajim sas mek duj čhave, o Ezer the o Elad, ale len murdarde o manuša andral o Gat akor, sar avle te čorel lengro dobitkos. ²² Lengro dad o Efrajim but dživesa likerelas o smutkos. A avke paš leste avle leskre phrala, hoj les te pošešinen. ²³ Pališ geła ke peskri romñi a pašliła laha. Uliła lake muršoro, saveske diña nav Berijah, bo pre leskri famelija avla e bibach.

²⁴ Le Efrajimioskri čhaj sas e Šeera. Oj diña te ačhavel o Teluno the Upruno Bet-Choron the o Uzen-Šeera.

²⁵ Le Efrajim sas mek jekh čhavo o Refach. Leskre potomki sas kala: Leskro čhavo o Rešef, leskro o Telach, leskro o Tachan, ²⁶ leskro o Ladan, leskro o Amichud, leskro o Elišamas, ²⁷ leskro o Nun a leskro o Jozua.

²⁸ Lengre phuva the fori sas kala: o Betel le gavenca, pro vichodos o Naaran, pro zapados o Gezer le gavenca, the o Šichem le gavenca dži ke Aja le gavenca.

²⁹ O kmeños Menaše chudña o foros Bet-Šean le gavenca, o Taanach le gavenca, o Megido le gavenca the o Dor le gavenca.

Andre kala fori bešenas o potomki le Jozefoskre, savo sas čhavo le Jakoboskro.

* 7:12 7,12 Abo: aver murš

Le Ašeroskre potomki

³⁰ Le Ašeroskre čhave sas o Jimnah, o Jišvah, o Jišvi the o Berijah. Lengri pheñ sas e Serach.

³¹ Le Berijoskre čhave sas o Cheber the o Malkiel, savo sas dad le Birzajitoskro.

³² Le Cheber sas trin čhave: o Jaflet, o Šomer the o Chotam. Lengri pheñ sas e Šua.

³³ Le Jafletoskre čhave sas o Pasach, o Bimhal the o Ašvat.

³⁴ Le Šemeroskre čhave sas o Achi, o Rohgah, o Jechubah the o Aram.

³⁵ O čhave le Helemoskre, leskre phraleskre, sas o Cofach, o Jimnas, o Šeleš the o Amal.

³⁶ Le Cofachoskre čhave sas o Suach, o Charnefer, o Šual, o Beri, o Jimrah, ³⁷ o Becer, o Hod, o Šamas, o Šilšah, o Jitran the o Beeras.

³⁸ Le Jeteroskre čhave sas o Jefune, o Pispah the o Aras.

³⁹ Le Uloskre čhave sas o Arach, o Chaniel the o Ricjah.

⁴⁰ Kala savore sas le Ašeroskre potomki. On sas zorale murša the vodci andre peskre fajti. Andre lengro rodokmeños sas zapisimen 26 000 zorale murša.

8*Le Benjaminoskre potomki*

¹ Le Benjamin sas pandž čhave. Ešebno čhavo sas o Belas, dujto o Ašbel, trito o Achrach, ² štarto o Nochah a pandžto o Rafah.

³ Le Belasoskre čhave sas o Adar, o Geras, o Abihud, ⁴ o Abišuas, o Naaman, o Achoach, ⁵ o Geras, o Šefufan the o Churam.

⁶⁻⁷ O potomki le Echudoskre sas o Naaman, o Achijah the o Geras. On sas vodci le famelijengre, save dživenas andre Geba, ale sas tradle avri a gele te bešel andro Manachat. O Geras, o dad le Uzoskro the le Achidudoskro, len andre oda ližžalas.

⁸⁻⁹ O Šacharajim premukla peskre duje romñijen la Chušima the la Baara. Pozneder, sar bešelas andre moabiko phuv, ila peske la Chodeša romñake a laha les sas efa čhave: o Jobab, o Cibijas, o Mešas, o Malkam, ¹⁰ o Jeuc, o Sachijah the o Mirmah. Kala sas o vodci andre peskre fajti.

¹¹ La Chušimaha les sas o Abitub the o Elpaal.

¹² Le Elpaaloskre čhave sas o Eber, o Mišam the o Šemed. On ačhade o fori Ono the Lod le gavenca, so hine pašal lende.

¹³ O Berijah the o Šemas sas vodci le fajtengre, save bešenas andro Ajalon. On sas ola, save tradle avri le manušen andral o Gat. ¹⁴ Le Berijoskre čhave sas o Achijo, o Šašak, o Jeremot, ¹⁵ o Zebadijah, o Arad, o Eder, ¹⁶ o Michael, o Jišpah the o Jochas.

¹⁷ Le Elpaaloskre potomki sas o Zebadijah, o Mešulam, o Chizki, o Cheber, ¹⁸ o Jišmeraj, o Jizlijah the o Jobab.

¹⁹ Le Šimejoskre potomki sas o Jakim, o Zichri, o Zabdi, ²⁰ o Elienaj, o Ciletaj, o Eliel, ²¹ o Adajah, o Berajah the o Šimrat.

²² Le Šašakoskre potomki sas o Jišpan, o Eber, o Eliel, ²³ o Abdon, o Zichri, o Chanan, ²⁴ o Chananijah, o Elam, o Antotijah ²⁵ o Jifdejah the o Penuel.

²⁶ Le Jerochamoskre potomki sas o Šamšeraj, o Šecharijah, o Atalijah, ²⁷ o Jaarešijah, o Elijah the o Zichri.

²⁸ Kala savore sas zapisimen andro rodokmeños sar vodci, save bešenas andro Jeruzalem.

²⁹ O Jeiel, oda hin o Abi-Gibeon, bešelas andro foros Gibeon. Leskri romñi sas e Maacha. ³⁰ Leskro ešebno čhavo sas o Abdon, pašis o Cur, o Kiš, o Baal, o Ner, o Nadab, ³¹ o Gedor, o Achijo, o Zecher ³² the o Miklot, savo sas dad le Šimeoskro. The on bešenas paš peskre phrala andro Jeruzalem.

³³ O Ner sas dad le Kišoske a o Kiš le Sauloske. Le Sauloskre čhave sas o Jonatan, o Malki-Šua, o Abinadab the o Ešbaal. ³⁴ O Jonatan sas dad le Merib-Baaloske, o Merib-Baal le Michasoske.

³⁵ Le Michasoskre čhave sas o Piton, o Melech, o Tareas the o Achaz. ³⁶ O Achaz sas dad le Joadoske a le Joadoskre čhave sas o Alemet, o Azmavet the o Zimri. O Zimri sas dad le Mocasoske. ³⁷ O Mocas sas dad le Bineasoske, o Bineas le Rafoske, o Rafah le Elastoske, o Elalah le Aceloske.

³⁸ Le Acel sas šov čhave: o Azrikam, o Bocheru, o Jišmael, o Šearijah, o Obadijah the o Chanan. ³⁹ Leskre phrales le Ešek sas trin čhave: ešebno o Ulam, dujto o Jeuš the trito o Elifelet.

⁴⁰ Le Ulamoskre čhave sas zorale murša the lukostrelci. Sas les but potomki: Šel the penda (150) čhave the čvengre čhave.

Kala savore sas andral o kmeňos Benjamin.

9

O manuša, save avle pale andro Jeruzalem

¹ Savore Izraeliti sas zapisimen pal peskre fameliji andro Zvitkos le izraelike the le judske kralengro. Ale kerenas biní anglo RAJ, a vašoda sas o Judejci zaille a odligende andro Babilon.

² Ešebna manuša, save avle pale te bešel andre peskri phuv the andre peskre fori, sas vajkeci Izraeliti, rašaja, Leviti the o chramoskre služobníka. ³ Andro Jeruzalem avle te bešel vajkeci manuša andral o kmeňi Juda, Benjamin, Efrajim the Menaše.

⁴⁻⁶ Andral o kmeňos Juda ode avle pale te bešel 690 fameliji. On savore sas potomki le Judaskre čhavendar: le Perecostar, le Šelostar the le Zerachostar. Lengre vodci sas o Utaj, o Asajah the o Jeuel. O Utaj sas le Amichudoskro čhavo a potomkos le Omrioskro, le Imriskro, le Baniskro the le Perecoskro; o Asajah sas potomkos le Šeloskro a o Jeuel le Zerachoskro.

⁷⁻⁹ Andral o kmeňos Benjamin ode avle pale te bešel 956 fameliji: lendar sas o Salu, le Mešulamoskro čhavo, saveske sas papus o Hodavijah a prapapus o Hasenuah; o jibnejah le Jerochamoskro čhavo; o Elah, le Uzioskro čhavo, saveske sas papus o Michri; a o Mešulam, le Šefatijahoskro čhavo, saveske sas papus o Reuel a prapapus o jibnijah.

Kala savore sas vodci andre peskre fameliji.

O rašaja, save avle pale andro Jeruzalem

¹⁰⁻¹² Le rašajendar avle te bešel andro Jeruzalem o Jedajah, o Jojarib, o Jachin, o Azarijah, le Chilkijoskro čhavo, savo sas potomkos le Mešulamoskro, le Cadokoskro, le Merajotoskro the le Achituboskro; o Adajah le Jerochamoskro čhavo, savo sas potomkos le Paščurosokro the le Malkijoskro; o Maasaj, le Adieloskro čhavo, savo sas potomkos le Jachzeroskro, le Mešulamoskro, le Mešilemitoskro a le Imeroskro.

¹³ O rašaja, save sas vodci andre peskre fameliji, sas jekhetane 1 760. On džanenas mištes te kerel savori služba andro Chramos.

O Leviti, save avle andro Jeruzalem

¹⁴⁻¹⁶ Kala džene le Levitendar avle te bešel andro Jeruzalem: o Šemajah andral le Merariskro rodokmeňos, savo sas potomkos le Čašuboske, le Azrikamoske the le Čašabijoske; o Bakbakar, o Chereš, o Galal a o Matanijah, le Michasoskro čhavo, savo sas potomkos le Zichriske the le Asafoske; o Obadijah, savo sas le Šemajoskro čhavo, o čhavo le Galaloske, o čhavo le Jedutunoske; o Berechijah le Asasoskro čhavo, saveske sas papus o Elkanah, savo bešel andro gavora pašal o foros Netofa.

O chramoskre stražníka

¹⁷ Kala džene stražinenas paš o chramoskro vudar: o Šalum, o Akub, o Talmon, o Achiman the leskre phrala. O Šalum sas lengro vodcas. ¹⁸ Dži andre oda časos stražinenas paš e Kralískri brana pre vichodno sera le foroskri. On angloda stražinenas le Levitengre tabora.

¹⁹ O Šalum, o potomkos le Koreoskro the le Ebasafoskro, jekhetane leskra famelijaha andral e Korachoskri fajta sas ačhade, hoj te stražinen paš o vudar le RAJESKRE Stanoskro, avke sar varekana lengre dada stražinenas le RAJESKRO taboris. ²⁰ O Pinchas, le Eleazaroskro čhavo, sas varekana lengro vodcas a o RAJ sas leha.

²¹ O Zecharijah, le Mešelemijoskro čhavo, stražinelas paš o vudar andre le RAJESKRO Stanos.

²² Savore, save sas avrikidle, hoj te stražinen e chramoskri brana, sas 212. On sas zapisimen pal peskre gava. O David le prorokoha Samueloha ačhade kale stražnikengre dađen andre služba. ²³ On the lengre potomki služinenas paš o brani andro Chramos le RAJESKRO a angloda andro Svetostankos. ²⁴ O brani sas pro štar seri: pro vichodos, zapados, severos the pro juhos. ²⁵ Furt pro eftato džives lengre phrala andral lengre gava, len čerinenas andre služba. Bo sako eftato džives pes čerinenas. ²⁶ Ola štar anglune stražníka sas Leviti. On pes starinenas pal o Chramos, skladi the pokladni. ²⁷ On rači sas paš o Chramos, bo sas ačhade les te stražinel, a sako tosara mušinenas te phundravel e brana.

Le Levitengri služba

²⁸ Varesave Leviti pes starinenas pal o veci pro lašariben andro Chramos. Sar o veci lenas avri abo thovenas pale, mušinenas len te zgenel. ²⁹ Aver džene pes starinenas pal o sersamos the pal savore sveta veci, pal o nekfeder aro, pal o olejos, pal o kađidlos, pal o koreņje the pal e mol. ³⁰ Ale varesave rašaja kerenas o masci le koreņjendar.

³¹ O Levitas o Matitijah, o nekphureder čavo le Šalumoskro le Korachoskra fajtatar, sas ačhado, hoj te pekel o sveta mare. ³² Aver murša andral le Kohatoskri fajta sas ačhade, hoj te pripravinen o sveta mare andro Chramos sako šabat.

³³ Varesave vodci andral e Levitengre fameliji, save sas lavutara, bešenas andro Chramos a na kerenas nič aver, bo mušinenas te el pripravimen andre služba rat the džives.

³⁴ Kala savore sas vodci andre le Levitengre fameliji pal lengre fajti a bešenas andro Jeruzalem.

Le Sauloskro rodokmeňos

³⁵ O Jeiel, oda hin o Abi-Gibeon, ešebno bešelas andro foros Gibeon. Leskri romňi sas e Maacha. ³⁶ Leskro ešebno čavo sas o Abdon, palis o Cur, o Kiš, o Baal, o Ner, o Nadab, ³⁷ o Gedor, o Achijo, o Zecharijah the o Miklot, ³⁸ savo sas dad le Šimeamoskro. The on bešenas paš peskre phrala andro Jeruzalem.

³⁹ O Ner sas dad le Kišoske, o Kiš le Sauloske. Le Sauloskre čhave sas o Jonatan, o Malki-Šua, o Abinadab the o Ešbaal. ⁴⁰ O Jonatan sas dad le Merib-Baaloske a ov le Michasoske. ⁴¹ Le Michasoskre čhave sas o Piton, o Melech, o Tachrea, the o Achaz. ⁴² O Achaz sas dad le Jaroske a o Jarah le Alemetoske, le Azmavetoske the le Zimriske. O Zimri sas dad le Mocasoske, ⁴³ ov le Bineasoske, ov le Refajoske, ov le Elasoske a ov le Aceloske.

⁴⁴ Le Acel sas šov čhave: o Azrikam, o Bocheru, o Jišmael, o Šearijah, o Obadijah the o Chanah.

10

Le Sauloskro meriben

¹ O Filištinci pes marenas le Izraelitencu. O Izraeliti lendar denaše a but lendar sas murdarde pro verchos Gilboa. ² O Filištinci denašenas pal o Saul the pal leskre čhave a murdarde le Jonatan, le Abinadab the le Malki-Šua. ³ O mariben pašal o Saul zoraolas a dochudle les o lukostrelci. Livinde les a sas igen zrařimen.

⁴ Avke o Saul phenda peskre zbrojnošiske: „Ćirde avri e šabla a murdar man sigeder, sar avena ola naobrezimen, hoj mange te na keren ladž.“

Ale leskro sluhas oda na kamelas te kerel, bo igen daralas. Avke o Saul iľa peskri šabla a čhida pes pre late. ⁵ Sar o sluhas dikhla, hoj o Saul hino mulo, the ov pes čhida pre šabla a muľa. ⁶ Avke andre oda džives mule jekhetane o Saul the leskre trin čhave, vašoda ňiko leskre čhavendar pal leste na kralinelas.

⁷ Sar o Izraeliti, save bešenas andre dolina Jezreel, dikhle, hoj le Sauloskre murša pes rozdenaše a hoj o Saul the leskre čhave mule, the on denaše a omukle peskre fori. Avke o Filištinci avle a zaile peske ola fori.

⁸ Pre aver džives pal o mariben o Filištinci avle te obćorel olen, save sas mule, a arakhle ode le Saul the leskre trine čhaven pro verchos Gilboa. ⁹ Pal o Saul čhide tele o gada, odćhinde leske o šero, ile leskri vizbroj a bićhade len andre filištiniķo phuv. Kada hiros dine te džanel peskre modlinge the le manušenge. ¹⁰ Le Sauloskri vizbroj thode andre peskre devlengro chramos a leskro šero figinde andro chramos le Dagonoskro.

¹¹ Sar pes o manuša andral o Jabeš-Gilead došunde, so o Filištinci kerde le Sauloha, ¹² gele ode savore zorale murša, ile le Sauloskro telos the leskre čhavengro a ande len andro Jabeš. Parunde len andro hrobos tel o baro stromos a eĤta džives pes poscinenas.

¹³ Avke o Saul muľa, bo na sas paćivalo le RAJESKE, na dolikerelas leskro lav a geľa the te phućel le mulengre duchendar, so majinel te kerel, ¹⁴ a na le RAJESTAR. Vašoda o RAJ les diňa te murdarel a o krališagos diňa le Davidoske, le Izajoskre čhaske.

11

O David aćhel kraliske upral calo Izrael

¹ Savore Izraeliti pes zgele ko David andro Hebron a phende: „Se amen sam jekh rat. ² Tu lidžahas le Izraeliten andro mariben mek sigeder, sar sas kralis o Saul, bo o RAJ, tiro Del, tuke phenda: ‚Tu lidžaha mire manušen sar pastjeris a aćheha lengro vodcas.‘

³ Savore vodci andral o Izrael avle ko kralis andro Hebron, kaj lenca phandla anglo RAJ e zmluva. Avke pomazine le David kraliske upral o Izrael, avke sar phenda o RAJ prekal o prorokos Samuel.

O David zael o Jeruzalem

⁴ O David gela savore Izraelitenca andro mariben pro Jeruzalem, so pes angloa vičinelas Jebus, bo ode furt bešenas o Jebuseja. ⁵ Ola Jebuseja phende le Davidoske: „Kade pes na dochudeha!“ Ale o David domarda o ohradzimen foros Sion, oda hin akana o Foros le Davidoskro.

⁶ Akor o David phenda: „Ko ešebno murdarela Jebusejis, ačhela nekbareder velitelis.“ Ešebno gela o Joab, la Cerujakro čhavo, vašoda ačhila nekbareder velitelis.

⁷ Palis o David ačhila te bešel andre oda ohradzimen foros, vašoda o manuša les vičinenas o Foros le Davidoskro. ⁸ Palis chudña te ačhavel o foros pro vichodos pašal e terasa a o Joab prikerda o foros, kaj mek kampelas. ⁹ O David sas furt zoraleder, bo o RAJ o Nekzoraleder sas leha.

O trin zorale murša le Davidoskre

¹⁰ Kala hine o zorale murša le Davidoskre, save jekhetane savore Izraelitenca les ačhade kraliske upral o Izrael a zoralarde leskro krališagos pal cali phuv, avke sar o RAJ diña lav pal o Izrael. ¹¹ Kala hine o zorale murša le Davidoskre:

Ešebno o Jašobeam, le Chachmonoskro čhavo, savo sas vodcas le Trinengro. Ov la kopijaha murdarda trin šel (300) muršen andre jekh mariben.

¹² Dujto ole Trinendar sas o Eleazar, le Dodoskro čhavo, andral le Achoachoskri fajta. ¹³ Ov sas le Davidoha andre Pas-Damim akor, sar pes o Filišinci zgele pro mariben. Ode sas e jačmejškri mala. Sar o manuša denašenas le Filištincendar, ¹⁴ o Eleazar ačhelas maškar e mala a marelas pes le Filištincenca. Akor o Izraeliti zviřazinde upral lende. Avke o RAJ diña upral lende baro viřazstvo.

¹⁵ Jekhvar avle trin le tranda (30) zorale muršendar ko David pre skala paš e jaskiña Adulam. Akor o filištinička slugađa peske kerde taboris andre le Refajengri dolina.

¹⁶ Akor o David sas andre pevnosť pro verchi a o filištinička slugađa sas andro Betlehem.

¹⁷ A o David sas igen smedno a phenda: „Ko man dela te pijel pañi andral e chañig, so hiñi paš e brana andro Betlehem?“ ¹⁸ Avke ola trin džene pes premarde prekal o taboris le Filištincengro, cirdle o pañi andral odi chañig, so sas paš e brana andro Betlehem, a ande le Davidoske. Ale ov na kamelas oda pañi te pijel, ale čhorda les avri sar obeta prekal o RAJ. ¹⁹ A phenda: „O RAJ man mi chrañinel, hoj te kerav kajso vareso! Se oda ulahas avke, sar te pilomas o rat le muršengro, save gele te anel oda pañi.“ A na kamelas oda pañi te pijel.

Kada hin, so kerde ola trin zorale murša.

O tranda zorale murša

²⁰ Le Joaboskro phral o Abišaj sas vodcas le tranda (30) zorale muršenge. Andre jekh mariben la kopijaha murdarda trin šel (300) muršen, avke leskro nav ačhila baro maškar ola Tranda. ²¹ Paš ola Tranda les sas bareder pačiv a ačhila lengro vodcas, ale the avke na sas ajso sar okla Trin.

²² O Benajah, o čhavo le Jehojadoskro andral o Kabceel, sas zoralo murš, savo kerelas but bare veci. Ov murdarda duje nekzoraleder muršen andral o Moab. Jekhvar, sar delas o jiv, gela andre chev, kaj sas o levos, a murdarda les. ²³ Murdarda the jekhe Egiptanos, savo sas učo buter sar duj metri. Kajte le Egiptanoste andro vast sas igen thuli kopija a leste ča e paca, o Benajah leske la ila andral o vast a murdarda les laha. ²⁴ Kada kerda o Benajah, o čhavo le Jehojadoskro, a kaleha peske kerda baro nav, avke sar ola Trin. ²⁵ Sas les buter pačiv sar ole Tranda, kajte na sas jekh le Trinendar. O David les ačhada upral peskre stražci.

²⁶ Aver zorale murša sas:

o Asahel, le Joaboskro phral;

o Elchanan, le Dodoskro čhavo, andral o Betlehem;

²⁷ o Šamot andral o Charor;

o Chelec andral o Palon;

²⁸ o Iras, le Ikešoskro čhavo, andral e Tekoa;

o Abiezer andral o Anatot;

²⁹ o Sibechaj andral e Chuša;

o Ilaj andral o Achoach;

³⁰ o Mahraj andral e Netofa;

o Cheled, le Baanoskro čhavo, andral e Netofa;

- ³¹ o Itaj, le Ribajoskro čhavo, andral e benjamiñiko phuv Gibea;
 o Benajah andral o Piraton;
³² o Churaj andral o Gaašiskre dolini;
 o Abijel andral e Araba;
³³ o Azmavet andral o Bachurim;
 o Eljachbas andral o Šaalbon;
³⁴ le Hašemoskre čhave andral o Gizon;
 o Jonatan, le Šageoskro čhavo, andral o Harar;
³⁵ o Achijam, le Sacharoskro čhavo, andral o Harar;
 o Elifal, le Uroskro čhavo;
³⁶ o Chefer andral e Mechera;
 o Achijah andral o Palon;
³⁷ o Checra andral o Karmel;
 o Naaraj, le Ezbajoskro čhavo;
³⁸ o Joel, le Natanoskro phral;
 o Mibchar, le Hagriskro čhavo;
³⁹ o Celek andral o Amon;
 o Nachraj andral o Beerot, o zbrojnošis le Joaboskro, la Cerujakro čhavo;
⁴⁰ o Jitričana o Ira the o Gareb;
⁴¹ o Chetitos o Urijaš;
 o Zabad, le Achlajoskro čhavo;
⁴² o Adinas, le Šizasoskro čhavo, o vodcas andro kmeños Ruben, ole Tranda muršenca;
⁴³ o Chanan, le Maachoskro čhavo;
 o Jošafat andral o Mitan;
⁴⁴ o Uziaš andral o Aštarot;
 o Šamas the o Jeiel, o čhave le Chotamoskre andral o Aroer;
⁴⁵ o Jediael, le Šimriskro čhavo,
 the leskro phral o Jochas andral o Tic;
⁴⁶ o Eliel andral e Machava;
 o Jeribaj the o Jošavijah, le Elnaamoskre čhave;
 o Moabčanos o Jitmah;
⁴⁷ o Eliel, o Obed the o Jaasiel andral e Coba.

12

Le Davidoskre murša andral o kmeños Benjamin

¹ Kala murša avle ko David andro Ciklag akor, sar denašla le Saulostar, le Kišoskre čhastar. On sas zorale murša, save leske pomožinenas andro mariben. ² Savorende sas o luki a džanenas igen mištes te livinkerel le lukoha a te čhivkerel andral o prakos o bara le balogne vaj le čače vasteha. On sas andral o kmeños Benjamin avke sar the o Saul.

³ O Achiezer the o Joaš, le Šemaoskre čhave andral e Gibea, sas velitelja upral lende. Kala murša sas: o Jeziel the o Palet, le Azmavetoskre čhave; o Berachas the o Jehu andral o Anatot; ⁴ o Jišmajah andral o Gibeon, o zoralo murš maškar o Tranda a lengro velitelis; ⁵ o Jirmejah, o Jachaziel, o Jochanan, o Jozabad andral e Gedera; ⁶ o Eluzaj, o Jerimot, o Bealijah, o Šemarijah, o Šefatijah andral o Charuf; ⁷ o Elkanah, o Jišijah, o Azarel, o Joezer, o Jašobeam andral le Korachoskri fajta; ⁸ the o Joelah the Zebadijah, o čhave le Jerochamoskre andral o Gedor.

Le Davidoskre murša andral o kmeños Gad

⁹ O murša andral o kmeños Gad tiš gele ko David pro verchengre thana pre pušta. On sas zorale murša, furt pripravljen te džal andro mariben le šfitoha the la kopijaha. Sas zorale sar o levi a denašenas avke sar o sarni.

¹⁰ Lengro vodcas sas o Ezer, dujto pal leste sas o Obadijah, trito o Eliab, ¹¹ štarto o Mišmanah, pandžto o Jirmejah, ¹² šovto o Ataj, eftato o Eliel, ¹³ ohtoto o Jochanan, eñato o Elzabad, ¹⁴ dešto o Jirmejah the dešujekhto (11.) o Machbanaj.

¹⁵ Kala murša andral o kmeños Gad sas velitelja le slugadenge. O bareder velitelja sas upral ezeros (1 000) slugađa a o teleder upral o šel (100). ¹⁶ Sas oda on, save pregele prekal o Jordan andro ešebno čhon akor, sar o pañi prečhorelas soduj brehi, a roztradle le manušen, save bešenas andre ola dolini pro vichodos the zapados.

Le Davidoskre murša andral o kmeñi Benjamin the Juda

¹⁷ The varesave džene andral o kmeňi Benjamin the Juda gele ko David pro verchengro than. ¹⁸ O David gela avri angle lende a phenda: „Te aven ke ma andro smirom, hoj mange te pomožinen sar prijatela, akor ačhen manca, ale te man avlan te del andre le ñeprijatelenge, kajte mire vastenca ñikas nič na kerdom, o Del amare dadengro pro oda mi dikhel a mi marel tumen.“

¹⁹ Akor le Devleskro duchos avla pro Amasaj, savo sas veliteľis upral o Tranda, a ov phenda:

„Sam tire, David!

Sam tuha, čhavo le Izajoskro.

Smirom! O smirom tuke the oleske, ko tuke pomožinel!

Se korkoro tiro Del tuke pomožinel.“

Avke o David len priiła a ačhada len veliteľenge upral peskro slugađa.

Le Davidoskre murša andral o kmeňos Menaše

²⁰ The varesave murša andral o kmeňos Menaše gele ko David akor, sar džalas le Filištincenca pro mariben pro Saul. Ale ačhila pes, hoj o David the leskre murša le Filištincenca na pomožinde, bo o filištinička vodci peske phende: „Ov šaj predžal pale paš o Saul, paš peskro raj, a amen palis ulamas murdarde.“ Avke bičhade les het andro Ciklag. ²¹ Sar džalas andro Ciklag, džanas leha kala murša andral o Menaše: o Adnach, o Jozabad, o Jediael, o Michael, o Jozabad, o Elihu the o Ciletaj. On savore sas veliteľa upral o ezeros slugađa. ²² Savore pomožinenas le Davidoske andro mariben pro zbujnikengre partiji, bo savore sas zorale murša a ačhile veliteľa upral leskri armada. ²³ Sako džives avenas o murša le Davidoske te pomožinel, medik les na sas ajsi bari armada, sar hin le Devleskri armada.

Le Davidoskri armada andro Hebron

²⁴ Kala sas o vizbrojimen slugađa, save avle ko David andro Hebron, hoj leske te den le Sauloskro krališagos, avke sar phenda o RAJ:

²⁵ Andral o kmeňos Juda: 6 800 murša, save hordinenas o štitos the kopija a sas furt pripravimen andro mariben;

²⁶ andral o Šimeon: 7 100 zorale murša;

²⁷ andral o Levi: 4 600 murša, ²⁸ lenca o vodcas andral le Aronoskri fajta o Jehojada le 3 700 muršenca ²⁹ a o terno Cadok, savo sas zoralo maribnaskro murš, le bišuduje (22) veliteľenca andral peskri famelija;

³⁰ andral o Benjamin, le Sauloskro kmeňos: 3 000 murša. On dži akor sas le Sauloha;

³¹ andral o Efrajim: 20 800 zorale murša, dojekhes lendar sas baro nav andre peskri fajta;

³² andral o jepaš kmeňos Menaše pro zapados: 18 000 murša, save sas kidle avri pro oda, hoj te ačhaven le David kraliske;

³³ andral o Jisachar: 200 vodci jekhetane le muršenca, saven lidžanas. On achalonas andro časi a džanenas, so le Izraelitenge kempel te kerel;

³⁴ andral o Zebulun: 50 000 murša, save sas pripravimen te džal andro mariben le všelijake zbrañenca;

³⁵ andral o Naftali: 1 000 veliteľa a lenca 37 000 murša vizbrojimen le kopijenca the štitenca;

³⁶ andral o Dan: 28 600 murša pripravimen andro mariben;

³⁷ andral o Ašer: 40 000 murša pripravimen andro mariben;

³⁸ le vichodne Jordanostar, le kmeňostar Ruben, Gad the jepaš Menaše: 120 000 murša, save sas vizbrojimen le všelijake zbrañenca.

³⁹ Savore kala slugađa sas pripravimen te džal pro mariben a avle andro Hebron, bo sas igen vaš oda, hoj te ačhaven le David kraliske upral calo Izrael. The savore Izraeliti kamenas, hoj o David te ačhel kraliske. ⁴⁰ On ačhile paš o David trin džives, chanas the pijenas, bo o Izraeliti pes pal lende starinenas. ⁴¹ The ola, ko bešenas dur, avke sar o Jisachar, o Zebulun the o Naftali, anenas lenge pro somara, řavi, mulici the guruva igen but chabena - o aro, o řuke figi the o hroznos, e mol, o olejos a the le gurumñen the le bakren - bo andro Izrael sas baro radišagos.

13

E archa la zmluvakri preligendĩ

¹ O David pes zgela savore veliteľenca upral o ezeros the upral o řel slugađa a radzinelas pes lenca. ² Phenda savore Izraelitenge, save sas ode zgele: „Te san vař

kada a te hin oda le RAJESTAR, amare Devlestar, akor bičhavas le muršen ke amare phrala andre savore Izraeloskre phuva, the ko rašaja the Leviti andre lengre fori the gava, hoj te aven ke amende. ³ A anaha ke amende e archa amare Devleskra zmluvakri, bo na džalas amenge pal late, sar kralinelas o Saul.“ ⁴ Savore priačhile pre oda, so o David phenda, bo oda sas dojekheske pre dzeka.

⁵ Avke o David ke peste zvičinda savore Izraeliten le egiptske paňestar Šichor pro juhos dži paš o Lebo-Chamat pro severos, hoj te anen le Devleskri archa andral o Kirjat-Jearim. ⁶ Palis o David the savore Izraeliti gele andre Baala (oda hino Kirjat-Jearim) andre Judsko, hoj odarik te len e archa le Devleskri, savi pes vičinel pal o RAJ, savo bešel upral o cherubi.

⁷ Preľigenenas le Devleskri archa andral o kher le Abinadaboskro pro nevo verdan, so lidžanas o Uza the o Achijo. ⁸ O David the savore Izraeliti khelenas the giľavenas anglo Del cafa peskra zoraha a bašavenas pro citari, harfi, bubni, cimbalmi the trubi.

⁹ Sar avle ke le Kidonoskro humnos, o Uza nacirdña o vast ke archa, hoj la te zachudel a te na perel, bo le guruvenge podgele o pindre. ¹⁰ Takoj o RAJ cholisafiľa pro Uza, bo nacirdña o vast pre archa. Avke les murdarda a ov muľa ode pro than anglo Del.

¹¹ O David rušľa, hoj o RAJ demađa a murdarda le Uza andre choľi, vašoda pes vičinel oda than dži adadžives Perc-Uza*.

¹² Andre oda džives o David predarandila le Devlestar a phenda: „Sar me ke ma šaj anav e archa le Devleskri?“ ¹³ Avke o David na diňa te lidžal e archa ke peste andro Jeruzalem, ale ġigenda la andro kher ko Obed-Edom, savo sas andral o Gat. ¹⁴ Le Devleskri archa ačhila trin čhon andro kher ko Obed-Edom a o RAJ požehñinelas cafa leskra famelija the savoro, so les sas.

14

Le Davidoskro palacis the čhave

¹ O tirsko kralis Chiram bičhada ko David peskre služobñiken. Jekhetane lenca bičhada o cedroskre kašta, le fesaren the le muraren, hoj leske te ačhaven palacis. ² Akor o David sprindžarda, hoj les o RAJ čačes ačhada kraliske upral o Izrael a hoj leskro krališagos hazdña upre prekal peskro izraeliko narodos.

³ O David peske iľa avre romñijen, savenca les sas buter čhave andro Jeruzalem. ⁴ Kala hine lengre nava: o Šamua, o Šobab, o Natan, o Šalamun, ⁵ o Jibchar, o Elišuas, o Elpelet, ⁶ o Nogah, o Nefeg, o Jafias, ⁷ o Elišama, o Beeljadas the o Elifelet.

O vitazstvo upral o Filištinci

⁸ Sar pes došunde o Filištinci, hoj o David hino pomazimen kralis upral calo Izrael, gele pal leste, hoj les te zalen. Sar o David ada šunda, geľa avri pre lende. ⁹ O Filištinci andre dolina le Refajngri gele pro gava te murdarel a te čorel. ¹⁰ Avke o David phučelas le Devlestar: „Majinav te džal pro Filištinci? Deha len mange andro vasta?“

O RAJ leske odphenda: „Dža, dava len andre tire vasta.“

¹¹ Avke o David peskre muršenca džalas andro Baal-Peracim a ode upral lende zvitazinda. A phenda: „O Del rozčhinda mire vasteha le ñeprijatelen, avke sar o paňi predemel e hradza.“ Avke ole thaneske dine nav Baal-Peracim. ¹² O Filištinci ode mukle the peskre devlora a o David len diňa te labarel.

¹³ Ale o Filištinci pale gele pre ola gava andre dolina. ¹⁴ Avke o David pale phučelas le Devlestar a ov leske odphenda: „Ma dža pre lende anglunestar, ale obdža len paš o balzamika stromi. ¹⁵ Sar šuneha o kroki upre pro balzamika stromi, takoj dža pro Filištinci, bo o Del džal anglal tu len te marel.“ ¹⁶ O David kerđa sa avke, sar leske o Del phenda, a murdarelas le Filištincen le Gibeonstar dži paš o Gezer.

¹⁷ O hiros pal kada, so kerđa o David, pes rozľigenda andre savore phuva. O RAJ avke kerđa, hoj pes lestar te daran savore narodi.

15

E archa la zmluvakri preľigendi andro Jeruzalem

¹ Andro Foros le Davidoskro peske o David ačhada khera. Pripravinda the than prekal e archa le Devleskri a ačhada prekal late stanos. ² A phenda: „Ñiko našti lidžal le Devleskri archa, ča o Leviti. Bo len peske o RAJ kidña avri, hoj la te hordinen a te keren paš late e služba pro furt.“

* 13:11 13,11 E hebrejiko čhib: o trestos le Uzozkro

³ Palis o David diña te zvičinel savore Izraeliten andro Jeruzalem, hoj te lidžan le RAJESKRI archa pre oda than, savo ov pripravinda. ⁴ Avke o David diña te vičinel le Aronoskre the Levitengre potomken. ⁵ Avla o vodcas Uriel le 120 muršenca andral le Kohatoskri fajta, ⁶ o Asajah le 220 muršenca andral le Merariskri fajta, ⁷ o Joel le 130 muršenca andral le Geršomoskri fajta, ⁸ o Šemajah le 200 muršenca andral le Elicafanoskri fajta, ⁹ o Eliel le ochtovardeš (80) muršenca andral le Chebronoskri fajta ¹⁰ the o Aminadab 112 muršenca andral le Uzieloskri fajta.

¹¹ Palis o David vičinda le rašajen le Cadok the le Ebjatar the le Leviten le Uriel, le Asajah, le Joel, le Šemajah, le Eliel the le Aminadab ¹² a prikazinda lenge: „Tumen san o vodci andre le Levitengre fajti. Pošvecinen pes the okle Levitenca a lidžan e archa le RAJESKRI, le Izraeloskre Devleskri, pre oda than, savo pripravindom. ¹³ Bo anglođa pes oda kerelas bijal tumende, Levitale, a vašoda o RAJ, amaro Del, pre amende domukla e pohroma, bo na phučahas lestar, sar oda te kerel pal oda, so hin pisimen.“

¹⁴ Avke o rašaja the o Leviti pes pošvecinde a preligende le RAJESKRA, le Izraeloskre Devleskra, zmluvakri archa. ¹⁵ O Leviti ligenenas e archa le Devleskri le dručenca pro phiko, avke sar o Mojžiš prikazinda prekal le RAJESKRO lav.

¹⁶ Palis o David prikazinda le Levitengre vodcenge, hoj te kiden avri dženem peskre famelijendar, hoj te gilaven a radišagoha te bašaven pro harfi, citari the cimbalmi.

¹⁷ Avke o Leviti kidle avri le Heman, le Joeloskre čhas, leskra famelijatar le Asaf, le Berechijoskre čhas, the le Etan, le Kušajoskre čhas, andral e fajta Merari, ¹⁸ a paš lende lengre phralen, save len majinenas te čerinel: le Zecharijah, le Jaaziel, le Šemiramot, le Jechiel, le Uni, le Eliab, le Benajah, le Maasejah, le Mattitjah, le Elifeleh; the le Miknejah a le chramoskre stražniken: le Obed-Edom the le Jeiel.

¹⁹ O lavutara o Heman, o Asaf the o Etan bašavenas pro bronzune cimbalmi. ²⁰ O Zecharijah, o Aziel, o Šemiramot, o Jechiel, o Uni, o Eliab, o Maasejah the o Benajah bašavenas pro harfi o učeder hangos. ²¹ O Mattitjah, o Elifeleh, o Miknejah, o Obed-Edom, o Jeiel the o Azaziah bašavenas pro citari o teluno hangos. ²² O Kenanijah sas avrikidlo, hoj te lidžal le Leviten, save sas lavutara, bo mištes džanelas te gilavel a te bašavel.

²³⁻²⁴ O Berechijah the o Elkanah, o Obed-Edom the o Jechijah stražinenas paš o vudar, kaj sas e archa. O rašaja o Šebanijah, o Jošafat, o Netaneel, o Amasaj, o Zecharijah, o Benajah the o Eliezer trubinenas angle Devleskri archa.

²⁵ O David, o izraelika vodci the o velitelja upral e zeros džanas bare radišagoha te anel e archa la zmluvakri andral o kher le Obed-Edomoskro. ²⁶ O Del pomožinelas le Levitenge, save lidžanas e archa la RAJESKRA zmluvakri, vašoda obetinde leske ehta biken the ehta bakren. ²⁷ O David sas urdo andro jemno lanovo plaštos a the savore Leviti, save lidžanas e archa la zmluvakri, o spevaka the o Kenanijah, savo lidžalas o gilavipen. A pro David sas urdo the o efodos le lanostar. ²⁸ Savore Izraeliti džanas le RAJESKRA zmluvakra archaha upre andro Jeruzalem bara vikaha the bašavibnaha pro cimbalmi, pro harfi, pro citari, pro rohi the pro trubi.

²⁹ Sar avle le RAJESKRA archaha andro Jeruzalem, ipen akor e Mikal, le Sauloskri čhaj, dikhelas avri prekal e oblaka. Sar dikhla le David, hoj radišagoha khelel, dikhla les tele andre peskro jilo.

16

E archa thođi andro stanos

¹ Le Devleskri archa ande a thode la andro stanos, so prekal late ačađa o David. Paľis ande anglo Del o labarde the smiromoskre obeti. ² Sar o David dokerđa ola labarde the smiromoskre obeti, požehňinda le manušen andre le RAJESKRO nav. ³ Palis diña le muršen the le džuvlen, savore Izraeliten, po jekh maro the bokeli le đatľendar the šuke hroznendar.

⁴ Varesave Leviten ačađa, hoj te služinen angle archa le RAJESKRI, hoj pes te modľinen, te gilaven o chvali a te lašaren le RAJES, le Izraeloskre Devles. ⁵ O Asaf sas lengro vodcas a dujto pal leste sas o Zecharijah. O Jaaziel, o Šemiramot, o Jechiel, o Mattitjah, o Eliab, o Benajah, o Obed-Edom the o Jeiel bašavenas pro harfi the citari a o Asaf pre cimbalma. ⁶ O rašaja o Benajah the o Jachaziel furt trubinenas angle archa le Devleskra zmluvakri.

O David lašarel le Devles

⁷ Andre oda džives o David ešebnovar ačađa le Asaf the mek avren le Levitendar, hoj le lašaribnaha te palikeren le RAJESKE:

- 8 „Palikeren le RAJESKE, bararen leskro nav!
Maškar o narodi den te džanel, so kerđa!
- 9 Gilaven leske, bašaven leske!
Vakeren pal savore leskre zazraki!
- 10 Lašaren tumen leskre svete naveha!
Mi radisafon o jile olinge, ko roden le RAJES!
- 11 Roden le RAJES the leskri zor,
ma preačhen te rodel leskro muj!
- 12 Leperen tumenge pro zazraki,
pro bare veci, so kerđa,
the pre oda, sar sudzinelas,
- 13 tumen, o čhave le Izraeloskre, leskre služobnikoskre;
o čhave le Jakoboskre, le Devleskre avrikidle!
- 14 Ov hin o RAJ, amaro Del,
leskre sudi hine pro manuša pal caļi phuv.
- 15 Šoha ma bisteren pre leskri zmluva,
pre leskro lav, so diņa ezera pokoleņjenge.
- 16 Phandla e zmluva le Abrahamoha,
a diņa lav le Izak,
- 17 le Jakoboske la kerđa sar prikazis,
le Izraeloske sar e večno zmluva,
- 18 akor, sar phendā: ‚Tuke dava e kanaaņiko phuv
andro dedictvos.‘
- 19 Sar mek sanas ča frima džene,
a sanas andre odi phuv ča cudzinci.
- 20 Phirenas andral jekh narodos ke aver
a andral jekh krališagos ke aver.
- 21 O Del na domukla, hoj len vareko te trapinel,
vaš lende pokarhinda the le kraļen:
- 22 ‚Ma thoven o vasta pre mire pomazimen manuša,
ma dukhaven mire proroken!‘
- 23 Gilav le RAJESKE, caļi phuv!
Džives so džives vakeren pal leskro spaseņje!
- 24 Vakeren le narodenge pal leskri slava,
pal leskre zazraki savore manušenge.
- 25 Bo o RAJ hino baro a hodno savora chvalake,
lestar kempel te daral buter sar savore devlendar.
- 26 Bo savore devla andral aver narodi hine ča modli,
ale o RAJ stvorinda o ņebos.
- 27 O baro šukariben the e slava hine anglal leste,
e zor the o radišagos hin ode, kaj ov bešel.
- 28 Den le RAJESKE, savore manušale pre phuv,
den le RAJESKE e slava the e zor.
- 29 Den le RAJESKE e slava hodno leskre naveske!
Hazden upre o dari a džan angle leste!
Bandon tele anglo RAJ andre leskro sveto šukariben!
- 30 Izdra lestar, calo svetos!
E phuv hiņi zorales zathodi,
na čhalavela pes!
- 31 Mi radisalol o ņebos a e phuv mi thovel baripen,
mi vakeren maškar o narodi: ‚O RAJ kralinel!‘
- 32 Mi šundol zorales o moros the savoro, so andre hin,
mi oslavinel e maļa the savoro, so upre hin!
- 33 O stromi andro veš mi gilaven radišagostar anglo RAJ,
bo ov avela te sudzinel le manušen pre phuv.

- ³⁴ Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo;
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- ³⁵ Vičinen pre leste: ‚Zachrañin amen, Devla, Spasitelina amaro!
Cirde amen avri le narodendar a skide amen upre andral o narodi,
hoj te palikeras tire svete naveške
a te radisaluvav andre tiri slava.‘
- ³⁶ Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskro,
akanastar pro furt!“

A savore manuša odphende: „Amen! Slava le RAJESKE!“

O službi andro Jeruzalem the andro Gibeon

³⁷ O David ačhađa le Asaf the mek avren le Levitendar, hoj angle archa le RAJESKRA zmluvakri furt te keren e dživeseskre služba, ³⁸ the le Obed-Edom a mek avre šovardeš the ochto (68) dženen. O Obed-Edom, le Jedutunoskro čhavo, the o Chosah sas upral savore chramoskre stražnika.

³⁹ O David mukla le rašas Cadok the le rašajen andral leskri fajta angle RAJESKRO Stanos pro učo than andro Gibeon, ⁴⁰ hoj furt te anen le RAJESKE pro oltaris o labarde obeti, tosara the rači, a oda avke, sar hin pisimen andro zakonos le RAJESKRO, so diña le Izraelitenge. ⁴¹ Lenca sas o Heman, o Jedutun the ola, save sas avrikidle, hoj te palikeren le RAJESKE vaš oda, hoj leskro lačhejileskeriben likerel pro furt. ⁴² O Heman the o Jedutun pes starinenas pal o trubi, pal o cimbalmi the pal aver nastroji pro lašariben. Le Jedutunoskre čhave ačhenas paš e brana.

⁴³ Palis pes savore manuša rozgele khere. Geľa the o David, hoj te požehñinel peskra famelija.

17

O RAJ del lav le David

¹ Sar o David imar bešelas andre peskro palacis, phenda le prorokoske le Natanoske: „Me bešav andro palacis le cedrostar, ale e archa le RAJESKRA zmluvakri hiñi ča andro stanos.“

² O Natan le Davidoske odphenda: „Ker savoro, so kames te kerel, bo o Del hino tuha.“

³ Avke mek odi rat phenda o Del le Natanoske: ⁴ „Dža a phen mire služobñikoske le Davidoske, hoj kada phenel o RAJ: ‚Na, na ačhaveha mange kher, hoj me te bešav ode. ⁵ Se me na bešavas andro kher akorestar, kanastar ilom le Izraeliten avri andral o Egipt, dži adadžives, ale somas andro stanos, a phiravas tumenca than thanestar. ⁶ Sar phiravas le Izraelitencas, šoha na phendom le vodcenge andro Izrael, savege prikazindom, hoj te lidžan mire manušen: ‚Soske mange na ačhaven o kher le cedrostar?‘“

⁷ Mire služobñikoske le Davidoske phen, hoj kada phenel o RAJ o Nekzoraleder: ‚Ilom tut pal e mala, kaj pašinehas le bakren, a ačhadom tut vodcaske upral mire manuša, upral o Izrael. ⁸ Džavas tuha všadzik, kaj džahas, a murdardom savore tire ñeprijateľen, save sas anglal tu. A akana kerava tiro nav baro sar o nava le nekbaredere vodcengre pre phuv. ⁹ Mire izraelike narodos dava than, kaj les sadžinava a ode bešela. Imar na izdrala a o nalačhe manuša les na dukhavena, sar oda kerenas anglođa, ¹⁰ kanastar mire manušen lidžanas o sudci, saven ačhadom upral o Izrael. Pokorinava savore tire ñeprijateľen.‘

Me o RAJ tuke phenav, hoj me tuke ačhavava kher: ¹¹ Sar avela tiro časos a sar aveha parundo paš tire phure dada, ačhavava pal tute pro tronos tire potomkos a kerava, hoj leskro krališagos te el zoralo. ¹² Ov mange ačhavela kher a me kerava, hoj leskro krališagos te ačhel pro furt. ¹³ Avava leske dad a ov ela miro čhavo. A miro jileskeriben lestar na odlava, avke sar odilom le Saulostar, savo kralinelas anglal tute, ¹⁴ ale ačhavava les upral mire manuša the upral miro krališagos pro furt. A leskro tronos ačhela pro furt.‘“

¹⁵ O Natan vakereľas le Davidoske savoro avke, sar oda šunđa le RAJESTAR andro videñje.

Le Davidoskri modlitba

¹⁶ Palis o kralis o David geľa, bešla peske anglo RAJ andro Stanos a modlinelas pes avke: „Ko som me, RAJEJA, Devla, a ko hin miri famelija, hoj man andal dži kade? ¹⁷ Ale Devla, frima tuke oda sas a mek vakereľas pal oda, so ela tire služobñikoskra famelijaha. Tu dikhes pre ma sar pre varesavo baro manuš, ó, RAJEJA, Devla. ¹⁸ So

mek buter šaj phenav me, o David, pre oda, hoj man des ajsi bari pačiv? Se tu mištes džanes tire služobňikos. ¹⁹ Ó, RAJEJA, tu prekal tiro služobňikos the pal tiro jilo kerđal kala bare veci a diňal oda te džanel mange. ²⁰ Ó, RAJEJA, nane ňiko ajsa sar tu! Nane aver Del, ča tu, avke sar oda korkore šundam amare kanenca. ²¹ A savo aver narodos pre phuv hino ajsa sar o Izrael? O narodos, saves peske tu, Devla, cindal avri andral o otroctvos, hoj te aven tiro narodos a aleha peske kerđal baro nav akor, sar lenge kerehas bare the zorale veci, sar len lehas avri andral o Egipt a sar tradlal avri anglal lende avre naroden. ²² Tu kerđal, hoj o Izraeliti te aven tire manuša pro furt, a tu, ó, RAJEJA, ačhiľal lengro Del.

²³ Akana, RAJEJA, doliker pro furt oda lav, so diňal mange the mira famelijake. Ker sa avke, sar phendal, ²⁴ hoj tiro nav te el furt barardo a hoj o manuša pal tu te vakeren: ‚O RAJ o Nekzoraleder hino le Izraeloskro Del!‘ A e kraliskri famelija tire služobňikoskri le Davidoskri mi ačel pro furt anglal tute.

²⁵ Se tu, Devla miro, sikadal peskre služobňikoske, hoj thoveha mira famelija furt pro tronos. Vašoda me akana bi e dar anav anglal tu kadi modlitba. ²⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, tu sal o Del a phendal tire služobňikoske kada lačhipen. ²⁷ Mangav tut, požehñin mira čala famelija, hoj pro furt te ačhen pro tronos. Bo so tu požehñines, RAJEJA, ačel furt požehñimen.“

18

Le Davidoskre vítazstva

¹ Palis o David zvíťazinda upral o Filištinci, domarda len a iľa lendar o foros Gat le pašutne gavenca.

² O David zvíťazinda the upral o Moabčana. On pes leske poddine a počinenas leske o daňe.

³ Palis zvíťazinda the upral o Hadad-Ezer, o kralis andre phuv Coba, paš o Chamat akor, sar peske džalas te zalel o phuva paš o pañi Euftrat. ⁴ O David zaila lestar 1 000 verdana, 7 000 muršen pro graja the 20 000 slugađen. Mukla peske lendar ča 100 grajen le verdanenca a olen, so ačhile, ochrominda.

⁵ Sar avle o Aramejčana andral o Damašek te pomožinel le kraliske Hadad-Ezeroske, o David zvíťazinda the upral lende a murdarda lendar 22 000 muršen. ⁶ Palis o David diňa te rozačhavel slugađen andro aramejiko Damašek. Avke o Aramejčana ačhile le sluhi le Davidoske a anenas leske o daňe. O RAJ pomožinelas le Davidoske te zvíťazinel všadzík, kaj džalas.

⁷ O David skidňa le Hadad-Ezeroskre služobňikendar o somnakune štiti a anda len andro Jeruzalem. ⁸ Andral le Hadad-Ezeroskre fori Tibchat the Kun o David skidňa igen but bronzos. Palis o Šalamun diňa lestar te kerel e igen bari nadrža, o slupi the o sersamos prekal o Chramos.

⁹ Sar pes o kralis Tou andral o Chamat došunđa, hoj o David zvíťazinda upral cali armada le Hadad-Ezeroskri andral e Coba, ¹⁰ bičhađa peskre čhas le Hadoram ko kralis David, hoj leske te phenel: „Smirom tuke! Av bachtalo, bo zvíťazinda upral o Hadad-Ezer.“ A bičhađa leske somnakune, rupune the bronzune veci. O kralis Tou ada kerđa, bo the ov sas andro mariben le Hadad-Ezeroha. ¹¹ The ola veci o David pošvecinda le RAJESKE jekhetane le rupoha the le somnakaha, so iľa avre narodendar: le Edomčanendar, le Moabčanendar, le Amončanendar, le Filištincendar the le Amalekendar.

Le Davidoskre uradňika

¹² O Abišaj, o čhavo la Cerujakro, zvíťazinda andre Londi dolina upral o 18 000 Edomčana. ¹³ Rozačhađa peskre slugađen andro tabora pal calo Edom a savore Edomčana pes le Davidoske poddine. O RAJ pomožinelas le Davidoske te zvíťazinel všadzík, kaj džalas.

¹⁴ O David kralinelas upral calo Izrael a savore peskre manušenge kerelas oda, so sas čačipnaskro the spravodlivo. ¹⁵ O Joab, la Cerujakro čhavo, sas veliteľis upral e armada; o Jošafat, le Achiludoskro čhavo, sas upral savore leskre uradňika; ¹⁶ o Cadok, le Achituboskro čhavo, the o Abimelech, le Ebjataroskro čhavo, sas rašaja; o Šavša sas pisaris; ¹⁷ o Benajah, le Jehojadoskro čhavo, sas veliteľis upral o Kerešana the Pilešana, save chrañinenas le kralis. Le Davidoskre čhave sas nekbareder uradňika le kraliske.

19

O mariben le Amončanenca the le Aramejčanenca

¹ Sar o amoniiko kralis Nachaš muła, ačhila pal leste kraliske o Chanun, leskro čhavo. ² O David peske phenda: „Presikavava le Chanunoske, le Nachašiske čhaske, o jileskeriben, avke sar oda kerda leskro dad mange.“ Avke o David bičhada peskre služobniken, hoj leske te džan te phenel: „Pharo mange hin, hoj tuke muła o dad.“

Sar avle le Davidoskre služobnika andre le Amončanengri phuv, ³ o amoniika vodci phende le Chanunoske: „Gondolines tuke, hoj o David kamel te del pačiv tire dades oleha, hoj bičhavel peskre služobniken, hoj tuke te phenen, hoj leske hin pharo? Na! Bičhavel len vašoda, hoj te predikhen kadi phuv a palis la te zalen.“ ⁴ Androda o Chanun chudña le Davidoskre služobniken, hoľinda lenge brada, strihinda lenge jepaš gada le perestar dži tele a avke len mukla te džal.

⁵ Sar oda vareko phenda le Davidoske, ov anglal lende bičhada avre muršen, bo ola murša sas igen pre ladž. O kralis diña lenge te phenel: „Ačhen andro Jericho, medik tumenge na barola o bradi a palis šaj aven pale.“

⁶ Sar o Amončana ačahile, hoj aleha cholarde le David, o Chanun the o Aramejčana počinde tranda the štar (34) toni rup, hoj lenge te bičhaven maribnaskre verdana the muršen pro graja andral o Aram-Naharajim, andral e Aram-Maacha the andral e Coba. ⁷ Počinde peske vaš o 32 000 verdana the vaš o kralis andral e Maacha leskre muršenca. On avle a kerde peske taboris paš e Medeba, medik o Amončana doavle odarik, kaj sas andro mariben.

⁸ Sar pes pal oda došundā o David, bičhada andro mariben le Joab the savore zorale slugađen. ⁹ O Amončana pes rozačhade pro mariben angle foroskri brana a o kraľa, save lenge avle te pomožinel, ačhenas pre peskre thana pre maľa.

¹⁰ Sar o Joab dikhľa, hoj avle pre leste anglunestar the palunestar, kidña peske avri nekfeder muršen andral calo Izrael a rozačhada len pro Aramejčana. ¹¹ A olen, save ačhile, diña peskre phraleske le Abišajoske, hoj len te rozačhavel pro Amončana. ¹² O Joab leske phenda: „Te dikheha, hoj o Aramejčana man domaren, aveha mange te pomožinel, a te me dikhava, hoj o Amončana domaren tut, džava me tuke te pomožinel. ¹³ Av zoralo a av maras pes zorales vaš amare manuša the vaš o fori le Devleskre! Mi kerel o RAJ oda, so hin lačo anglal leskre jakha.“

¹⁴ Avke o Joab peskre muršenca džalas andro mariben pro Aramejčana, ale on lestar denašle. ¹⁵ Sar o Amončana dikhle, hoj o Aramejčana denašen le Joabostar, the on chudle te denašel anglal leskro phral Abišaj a gele pale andro foros. Avke o Joab pes visarda le maribnastar a avľa pale andro Jeruzalem.

¹⁶ Sar o Aramejčana dikhle, hoj o Izraeliti upral lende zvifazinde, bičhade vaš aver Aramejčana, save bešenas pre aver sera le paňestar Euftrat. On avle ke lende a o Šobach*, o velifelis upral e armada le Hadad-Ezeroskri, len lidžalas.

¹⁷ Sar pal oda phende le Davidoske, diña te zvičinel savore Izraeliten, pregeľa prekal o Jordan a rozačhada pes angle lende. Avke o David pes mukľa pre lende pro mariben a marelas pes le Aramejčanenca, ¹⁸ ale on le Izraelitendar denašle a o David the leskre murša murdarde 7 000 muršen pro graja, 40 000 slugađen the le Šobach, savo sas velifelis upral e armada.

¹⁹ Sar savore kraľa, save služinenas le Hadad-Ezeroske, dikhle, hoj o Izrael zvifazinda upral lende, phandle le Davidoha zmluva a služinenas leske.

Avke o Aramejčana imar buter na kamenas te pomožinel le Amončanenge.

20

O David zalel e Raba

¹ Pre aver berš jarone, andro časos, sar o kraľa džanas andro mariben, o Joab džalas la armadaha pro Amončana a zničinda lengri phuv, ale o David ačhila andro Jeruzalem. Palis o Joab geľa pro foros Raba a zničinda les. ² Avke o David iľa e koruna le Milkomoske, lengre devleske, pal o šero*. Odi koruna sas phari buter sar tranda (30) kili†, sas andre late igen vzacno bar a sas thodi pro šero le Davidoske. Andral oda foros o David zaiľa igen but veci. ³ Le manušen, save ode bešenas, odarik odligenda a thoda len andre buči, hoj te keren le pilenca, krompačenca the le toverenca. Avke kerda the savore amoniike forenca. Palis o David the savore manuša gele pale andro Jeruzalem.

O maribena le Filištincenca

⁴ Paloda sas pale o mariben le Filištincenca andro Gezer. Akor o Sibechaj andral e Chuša murdarđa le Saf‡, savo sas le obrendar. Avke thode tele le Filištincen.

* **19:16** 19,16 Abo: Šofach * **20:2** 20,2 Abo: pal o šero lengre kraliske † **20:2** 20,2 E hebrejiko čhib: jekh talentos ‡ **20:4** 20,4 Abo: o Sipaj

⁵ Palis andre aver mariben le Filištincenca o Elchanan, le Jairoskro čhavo, murdarda le Lachmi, le Golijašiskre phrales andral o Gat. O kašt le Golijašiskra kopijatar sas ajso thulo sar o kašt le strojoskro, pre savo pes kerel o pochtana.

⁶ Andre aver mariben, so sas paš o Gat, sas igen učo murš, saves sas bišuštar (24) angušta. Sas les pro vasta the pro pindre po šov angušta. The ov sas le obrendar. ⁷ Ale sar asalas avri le Izraeliten, murdarda les o Jonatan, o čhavo le Šimeoskro, le Davidoskre phraleskro.

⁸ Kala murša sas le obrendar andral o Gat a o David the leskre murša len murdarde.

21

O David zgenel le manušen

¹ O satan pes ačhada pro Izraeliti a kerda upre le David, hoj te zgenel le manušen andro Izrael. ² Avke o David prikazinda le Joaboske the le velifeleŋge: „Džan a zgenen le manušen andro Izrael, la Beer-Šebatar dži ko Dan, bo kamav te džanel, keci hine.“

³ Ale o Joab phenda le kraliske: „Mi kerel o RAJ, hoj le Izraelitendar te el šelvar buter, sar hine! Či nane on, rajeja miro the kralina, savore tire sluhi? Soske ada miro raj kamel te kerel? Soske aleha kames te anel le Izrael andro binos?“

⁴ Ale o kralis peske ačhelas pre oda, so phenda, a o Joab les mušinda te šunel. Avke o Joab geľa, pophirđa calo Izrael, zgenda les a avľa pale andro Jeruzalem. ⁵ A phenda le Davidoske, keci hin manuša: „Andre calo Izrael hine 1 100 000 murša, save pes džanen te marel la šablaha, a andre Judsko 470 000 murša.“ ⁶ Ale le manušen andral o kmeňi Levi the Benjamin na zgenda, bo le kraliskro prikazis le Joab igen trapinelas.

O Del marel le manušen

⁷ Aňi le Devleske kada na sas pre dzeka, a vašoda marda le Izrael. ⁸ Akor o David phenda le Devleske: „Kerdom aleha igen baro binos angle tu. Akana mangav tut, odmuk mange kada binos, bo na kerdom oda godaha!“

⁹ O RAJ phenda le Gadoske, savo sas le Davidoskro prorokos: ¹⁰ „Dža a phen le Davidoske: Kada phenel o RAJ: ‚Dav tut te kidel peske avri trine vecendar a me kerava oda, so tuke kideha avri.‘“

¹¹ Avke o Gad geľa ko David a phenda: „Kavke phenel o RAJ: ¹² ‚Kide tuke avri: Majinel te el andre tiri phuv trin berš bokh? Abo kames trin čhon te denašel peskre űeprijateljendar, save džana pre tu la šablaha? Vaj andre cali tiri phuv te avel le RAJESKRO aňelos a trin dživesa tumen te marel le meribnaskre nasvaľbnaha? Akana rozgondolin tuke a phen mange, so te phenel oleske, savo man ke tu bičhada.‘“

¹³ O David phenda le Gadoske: „Igen phares mange hin te kidel peske avri! Me na kamav te el mardo le manušendar, mi marel man o RAJ, bo leskro jileskeriben hino igen baro.“

¹⁴ Akor o RAJ domukľa pro Izrael o meribnaskro nasvaľiben a mule 70 000 Izraeliti. ¹⁵ O Del bičhada le aňelos, hoj te zničinel le manušen andro Jeruzalem. Ale sar oda o RAJ dikhľa, sas leske pharo vaš oda baro naláčhipen, so diňa te kerel, a phenda le aňeloske: „Preačh! Ma ker imar oda!“ Ipen akor le RAJESKRO aňelos sas paš o humnos le Ornanoskro, savo sas Jebusejis.

¹⁶ Sar pes o David rozdikhľa, dikhľa maškar e phuv the maškar o űebos te ačhel le RAJESKRE aňelos la šablaha andro vast, sar la nacirdňa pro Jeruzalem. Akor o David the o vodci, save sas urde andro gada le gonestar, pele le mujeha dži pre phuv.

¹⁷ O David phenda le Devleske: „Me diňom te zgenel le manušen a me kerdom kada baro binos. Ale kala bakrore, so on kerde? Ó, RAJEJA, mangav tut, Devla miro, mar man the mira famelija a ma domuk kadi bibach pre tire manuša.“

O David cinel o than prekal o Chramos

¹⁸ Akor le RAJESKRO aňelos phenda le prorokoske Gadoske, hoj te phenel le Davidoske: „Dža upre a ačhav oltaris le RAJESKE pre le Ornanoskro humnos.“ ¹⁹ O David geľa a kerda sa avke, sar o Gad ke leste prevakerda andre le RAJESKRO nav.

²⁰ Sar o Ornan marelas avri e pšenića, visarda pes a dikhľa le aňelos. Leskre štar čhave, save sas leha, pes garude. ²¹ O David džalas ke leste. Sar o Ornan dikhľa, hoj avel ke leste o David, geľa avri a bandiľa anglal leste le mujeha dži pre phuv.

²² O David leske phenda: „Kamav tutar te cinel o humnos, hoj te ačhavav le RAJESKE oltaris, bo avke preačhela oda baro nasvaľiben pro manuša. Biken les mange vaš ajci, keci mol.“

²³ O Ornan leske odphenda: „Le tuke les. Mi kerel miro raj the kralis oda, so hin lačo angle leskre jakha. Dikh, dav kale gurumňen pre labardi obeta, e pšenića pre

chabeneskri obeta a dav pre jag o sersamos, saveha pes prečhivkerelas o zrnos. Dav oda savoro!“

²⁴ Ale o David leske phenda: „Kada na! Kamav tutar te cinel a te počinel vaše ajci, keci mol. Na anava le RAJESKE oda, so hin tiro, aňi o labarde obeti, so man nič na molas.“

²⁵ Avke o David cinda oda humnos vaš o šov šel (600) rupune. ²⁶ Ačhađa le RAJESKE ode oltaris a anda leske o labarde the o smiromoskre obeti. Sar o David vičinelas pro RAJ, ov leske odphenda oleha, hoj bičhađa andral o űebos e jag pro oltaris, kaj sas o labarde obeti.

²⁷ A o RAJ phenda le aňjeloske, hoj te thovel pale e šabla pre peskro than. ²⁸ Akorestar, sar o David dikhla, hoj leske o RAJ odphenda pro humnos le Ornanoskro le Jebusejskro, obetinelas ode. ²⁹ Le RAJESKRO sveto stanos, so kerda o Mojžiš pre pušta, the o oltaris prekal o labarde obeti andre oda časos sas pro učo than andro Gibeon. ³⁰ Ale o David ode našti gela, hoj pes te phučel le Devlestar, bo igen predarandiła le RAJESKRE aňjeloskra šablatar.

22

¹ O David phenda: „Kade ela o Chramos le RAJESKRO, le Devleskro, a kade ela le Izrael oltaris pro labarde obeti.“

O David pripravinel e buči pro Chramos

² O David diňa te vičinel savore cudzincen, save bešenas andro Izrael, a ačhađa lendar kamenaren, hoj te pripravinen o bara pre buči pro Chramos le Devleskro. ³ Diňa te anel igen but trasta, hoj lendar te keren lecegi pro kaštune brani the pro čopi. Anda the ajci but bronzos, hoj pes les na delas aňi te odvažinel, ⁴ a the mek igen but cedroskre kašta, save le Davidoske o Sidončana the o Tirčana anenas igen but.

⁵ O David phenda: „Miro čhavo o Šalamun hino mek ternoro a mek na džanel, sar te budinel, a o Chramos, savo kempel te ačhavel prekal o RAJ, mušinel te el ajso slavno the šukar, hoj pal leskro šukariben pes te dodžanen savore narodi pre phuv. Vašoda me mušinav te pripravinel oda, so kempel.“ Avke o David angloda, sar muła, diňa te anel igen but materijalos prekal o Chramos.

O David phenel le Šalamunoske sar te ačhavel o Chramos

⁶ Pališ peske diňa te vičinel peskre čhas le Šalamun a prikazinda leske, hoj te ačhavel o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ⁷ O David phenda le Šalamunoske: „Čhavo miro, andre miro jilo sas, hoj te ačhavav o Chramos prekal o RAJ, miro Del. ⁸ Ale le RAJESKRO lav avla ke ma: ‚Lidžahas o bare maribena pre kadi phuv a čhordal avri igen but rat. Vašoda na ačhaveha o Chramos prekal miro nav, bo čhordal avri igen but rat. ⁹ Ale ela tut muršoro, ov ela ajso, sar phenel leskro nav: ‚Murš le smiromoskro.“ A me kerava, hoj les te el smirom savore leskre űeprijafeľendar pal dojekh sera. Leskro nav ela Šalamun. Sar ov kralinela, dava le Izraeloske te dživel andro smirom the andro pokoj. ¹⁰ Ov ačhavela o Chramos prekal miro nav. Ela mange čhavo a me avava leske dad. Leskre potomstvostar ela furt vareko pro tronos upral o Izrael.‘

¹¹ Akana, čhavo miro, mi lidžal tut o RAJ, hoj bachtales te ačhaves o Chramos le RAJESKE, peskre Devleske, avke sar pal tu phenda. ¹² Ča mi del tut o RAJ godaveripen the prindžaripen andre savoreste, sar tut ačhavela upral calo Izrael, hoj te dolikeres o zakonos le RAJESKRO, tire Devleskro. ¹³ Akor tut ela bach, te dolikereha calo zakonos the o prikazi, so diňa avri o RAJ le Mojžišoske prekal o Izrael. Av zoralo the šmelo! Ma dara tut a ma izdra!

¹⁴ Dikh, me man but trapindom, hoj te doanav prekal o Chramos le RAJESKRO 3 400 toni somnakaj* the 34 000 toni rup†, ajci but bronzos the trasta, so pes na del aňi te odvažinel, a mek the kašta the bara. A tu mek paš oda šaj dothoves. ¹⁵ Hin paš tu but manuša, save džanen te kerel peskri buči: O fesara, o kamenara the igen but majstri, save džanen te kerel dojekh buči ¹⁶ le somnakaha, rupoha, bronzoha the trastenca. Avke akana muk tut andre buči a o RAJ ela tuha!“

¹⁷ Pališ o David prikazinda savore izraelike vodcenge, hoj te pomožinen leskre čhaske le Šalamunoske. ¹⁸ Phenda: „O RAJ, tumaro Del, hino tumenca a diňa tumen o smirom le manušendar pal savore seri, bo ov len mange diňa andre miri zor a on hine poddine le RAJESKE the leskre manušenge. ¹⁹ Akana roden le RAJES, tumare Devles, cale jileha the dušaha. Chuden te ačhavel o Chramos le RAJESKRO, le Devleskro, hoj pes te prelidžal e

* 22:14 22,14 Oda sas 100 000 talenti somnakaj. † 22:14 22,14 Oda sas 1 000 000 talenti rup.

archa le RAJESKRA zmluvakri the o sveta veci andro Chramos, so ela ačhado prekal le RAJESKRO nav.“

23

O David ačhavel le Leviten andre služba

¹ Sar o David sas imar igen phuro, ačhada peskre čhas le Šalamun kraliske upral o Izrael.

² Zvičinda savore izraelike vodcen, rašajen the Leviten. ³ Zgende savore Leviten phurederen sar tranda (30) berš a sas 38 000 murša. ⁴ O David phenda: „Lendar ačhavav 24 000, hoj te služinen andro Chramos le RAJESKRO, 6 000 uradničen the sudcen, ⁵ 4 000 stražničen the 4 000 dženen, save lašarena le RAJES a bašavena pre ola nastroj, so diňom te kerel pro lašariben.“

⁶ O David le Leviten rozdelinda pal lengre trin fajti pal le Leviskre čhave: Geršon, Kohat the Merari.

Le Geršonoskro potomstvos

⁷ Le Geršonoskre čhave sas o Ladan the o Šimej. ⁸ Le Ladan sas trin čhave: Ešebno o Jechiel, palis o Zetam the o Joel. ⁹ On sas vodci andre Ladanoskri famelija. Le Šimej sas trin čhave: o Šelomot, o Chaziel the o Haran. ¹⁰ A sas les mek aver štar čhave: o Jachat, o Zina, o Jeuš the o Berijah. ¹¹ O Jachat sas ešebno, dujto o Zizah. Le Jeuš the le Berijah na sas but muršora, vašoda pes len rachinelas sar jekh fajta.

Le Kohatoskro potomstvos

¹² Le Kohat sas štar čhave: o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uziel. ¹³ Le Amramoskre čhave sas o Aron the o Mojžiš. O Aron the leskre potomki sas pošvecimen andre služba, hoj pes pro furt te starinen pal o sveta veci, te anel o voňava obeti anglo RAJ, te služinel leske a andre leskro nav te žehñinel le manušen. ¹⁴ O čhave le Mojžišoskre, le Devleskre muršeskre, sas rachimen andro kmeňos Levi. ¹⁵ Le Mojžišoskre čhave sas o Geršom the o Eliezer. ¹⁶ Le Geršomoskro ešebno čhavo sas o Šebuel. ¹⁷ Le Eliezer sas ča jekh čhavo o Rechabiah, ale le Rechabiah sas but čhave.

¹⁸ Le Jishar, le Kohatoskre dujtone čhas, sas ešebno čhavo o Šelomot, savo sas vodcas andre fajta. ¹⁹ Le Chebron, le Kohatoskre tritone čhas, sas štar čhave: Ešebno o Jerijah, dujto o Amariah, trito o Jachaziel the štarto o Jekameam. ²⁰ Le Uziel, le Kohatoskre štartone čhas, sas o Micha the o Jišijah.

Le Merariskro potomstvos

²¹ Le Merari sas duj čhave: o Machli the o Muši. Le Machlioskre čhave sas o Eleazar the o Kiš. ²² O Eleazar muľa a na sas les muršora, ča čhaja, vašoda leskre čhajen peske ile romñijenge le Kišoskre čhave. ²³ Le Merariskro dujto čhavo sas o Muši. Les sas trin čhave: o Machli, o Eder the o Jeremot.

²⁴ Kala sas le Leviskre potomki pal lengre fameliji the fajti, save sas vodci a dojekheskro nav sas zapisimen. Dojekh, kaske sas buter sar biš (20) berš, sas ačhado, hoj te služinel andro Chramos le RAJESKRO.

Le Levitengri buči andro Chramos

²⁵ Akor o David phenda: „O RAJ, o Del le Izraeloskro, diňa peskre manušenge o smirom a ačhila te bešel andro Jeruzalem pro furt. ²⁶ Vašoda o Leviti imar buter na mušinen te hordinel o sveto stanos the o veci pre služba.“ ²⁷ Akorestar pes pal le Davidoskre posledna prikazi rachinenas andre služba ča o Leviti, saveenge sas biš (20) berš a buter.

²⁸ Lengri buči sas te pomožinel andro Chramos le rašajenge le Aronoskre potomkenge andre služba, te del pozoris pro chramoskre thana the pre dvora, te obžužarel savore sveta veci a te starinel pes pal e služba andro Chramos. ²⁹ Mušinenas pes te starinel pal o sveta mare, pal o nekfeder aro pre chabeneskri the peki obeta the pal o mare bi o kvasos. Mušinenas te mišinel o aro le olejoha a mek te merinel a te važinel o obeti. ³⁰ On sas ačhade the pre oda, hoj sako džives tosara the rači te palikeren a te lašaren le RAJES, ³¹ sar anenas o labarde obeti le RAJESKE pro šabatoskro džives, abo pro inepos le Neve čhoneskro the pre savore inepi. Sas avridino, keci Leviti mušinenas te služinel pro furt anglo RAJ andro Chramos.

³² On pes starinenas pal o Svetostankos le RAJESKRO the pal o Sveto thana a pomožinenas le Aronoskre potomkenge, peskre phralenge, andre služba andro Chramos.

24

O rašaja hine rozdĕlimen andre služba

¹ Le Aronoskre potomki sas rozdĕlimen andro partiji. Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ² O Nadab the o Abihu mule šigeder sar lengro dad. Vašoda, hoj len na sas čhave, e rašajiko služba preile lengre phrala o Eleazar the o Itamar. ³ O David jekhetane le Cadokoha, savo sas potomkos le Eleazaroskro, the le Achimelechoha, savo sas le Itamariskro potomkos, lenge rozdĕlinda e buči andre služba. ⁴ Andre le Eleazaroskro potomstvos sas buter vodci sar andre le Itamariskro. Vašoda le Eleazaroskre potomki sas rozdĕlimen andro dešušov (16) partiji a le Itamaroskre andro ochto (8). ⁵ Rozdĕlinde len prekal o losos, bo sas o uradnika le chramoskre the o služobnika le Devleskre le Eleazaroskre potomkendar the le Itamaroskre potomkendar. ⁶ O pisaris Šemajah, le Netaneeloskro čhavo andral le Leviskro kmeños, len zapisinda. O kralis, o uradnika, o rašaj Cadok, o Achimelech, le Ebjataroskro čhavo, the o vodci andral le rašajengre the Levitengre fajti sas paš oda sar švedki. Jekhvar losinenas vaš le Eleazaroskro potomstvos a jekhvar vaš le Itamariskro.

⁷ Kala hine o partiji pal o nava peskre fajtakre vodcence. O šoros sas kajso: Ešebno losos peła pro Jojarib, dujto pro Jedajah, ⁸ trito pro Charim, štarto pro Seorim, ⁹ pandžto pro Malkijah, šovto pro Mijamin, ¹⁰ eftato pro Hakoc, ochtoto pro Abijah, ¹¹ eñato pro Ješua, dešto pro Šechaniah, ¹² dešujekhto (11.) pro Eljašib, dešudujto (12.) pro Jakim, ¹³ dešutrito (13.) pro Chupah, dešuštarto (14.) pro Ješebab, ¹⁴ dešupandžto (15.) pro Bilgah, dešušovto (16.) pro Imer, ¹⁵ dešueftato (17.) pro Chezir, dešuochtoto (18.) pro Hapicec, ¹⁶ dešueñato (19.) pro Petachiah, bišto (20.) pro Jechezkel, ¹⁷ bišujekhto (21.) pro Jachin, bišudujto (22.) pro Gamul, ¹⁸ bišutrito (23.) pro Delajah a bišuštarto (24.) pro Maaziah.

¹⁹ Kale muršenge sas rozdĕlimen e buči andro Chramos, avke sar perelas pre lende o šoros a oda sa avke, sar diña avri lengro phuro dad Aron pal o prikazis le RAJESKRO, le Izraeloskre Devleskro.

Aver Leviti ačhade andre služba

²⁰ Kala hine aver fajtakre vodci, andral le Levitengro potomstvos:

andral le Amramoskri fajta sas vodcas o Šubael, a andral leskri fajta o Jechdejah;

²¹ andral le Rechabijoskri fajta sas o Jišijah ešebno;

²² andral le Jisharoskri fajta o Šelomot, a andral leskri fajta o Jachat.

²³ Le Chebron sas štar čhave: Ešebno o Jerijah, dujto o Amariah, trito o Jachaziel a štarto o Jekameam.

²⁴ Andral le Uzieloskri fajta sas vodcas o Micha a andral leskri fajta o Šamir ²⁵ jekhetane le Jišijoha, savo sas le Michoskro phral. Andral le Jišijoskri fajta sas vodcas o Zechariah.

²⁶ Le Merariskre čhave: o Machli the o Muši. O čhavo le Jaazioskro sas o Beno*.

²⁷ O potomki le Merariskre prekal o Jaaziah sas o Šoham, o Zachur the o Ibri.

²⁸⁻²⁹ Le Machli sas duj čhave: o Eleazar the o Kiš. Le Eleazar na sas murša, ale le Kiš sas o Jerachmeel.

³⁰ Le Mušiskre čhave sas o Machli, o Eder the o Jerimot.

Kala sas le Leviskre potomki, sako pal peskri fajta. ³¹ The on losinenas jekhetane peskre phralenca, le Aronoskre potomkenca, savi buči te kerel. Sas paš oda o David, o Cadok, o Achimelech the o vodci andral o fameliji le rašajengre the Levitengre.

25

O lavutara andro Chramos

¹ O David the le chramoskre vodci kidle avri varesave dženen le Asafoskre, Hemanoskre the Jedutunoskre čhavendar, hoj te prorokinena, sar bašavena pro citari, harfi the cimbalni. Sas oda kala murša:

² Le Asafoskre čhavendar oda sas o Zachur, o Jozef, o Netanijah the o Asarelah. On sas ligende le Asafoha, savo prorokinelas pro prikazis le kraliskro.

³ Le Jedutunoskre čhavendar: O Gedaljah, o Ceri, o Ješajah, o Šimej, o Chašabiah the o Matitijah. Upral lende sas lengro dad o Jedutun, savo prorokinelas akor, sar la harfaha bašavenas, palikerenas a lašarenas le RAJES.

* 24:26 24,26 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib.

⁴ Le Heman sas dešuštar (14) čhave: o Bukijah, o Mataniah, o Uziel, o Šebuel, o Jerimot, o Chananijah, o Chanani, o Eliatah, o Gidalti, o Romamti-Ezer, o Jošbekašah, o Maloti, o Hotir the o Machaziot. ⁵ Savore kala čhave sas le Hemanoskre, le kraliskre prorokoskre. On sas dine leske prekal le Devleskro lav, hoj les te den pačiv. O Del diña le Heman dešuštar muršora the trin čhajora.

⁶ Savore kale muršen lidžanas lengre dada o Asaf, o Jedutun the o Heman ko bašaviben pro citari, pro cimbalni the pro harfi, sar gilavenas paš e služba andro Chamos le RAJESKRO pro prikazis le kraliskro.

⁷ On jekhetane lengre famelijenca sas avrisikade, hoj te gilaven le RAJESKE. Savore sas jekhetane duj šel the ohtovardeš the ohto (288). ⁸ On savore losinenas, hoj len te rozdelinen andre služba, či ternen abo phuren, či olen, ko džanenas, abo olen, ko siklonas.

⁹ Kala duj šel the ohtovardeš the ohto (288) murša sas rozdelimen pal peskre fajti le čhavenca andro bišuštar (24) partiji po dešuduj (12) džene jekhe vodcaha. Avke o losos peła pro vodci: ešebno pro Jozef andral le Asafoskri fajta; dujto pro Gedaljah; ¹⁰ trito pro Zachur; ¹¹ štarto pro Jicri*[†]; ¹² pandžto pro Netanijah; ¹³ šovto pro Bukijah; ¹⁴ eftato pro Jesarelah†; ¹⁵ ohtoto pro Ješajah; ¹⁶ eñato pro Mataniah; ¹⁷ dešto pro Šimej; ¹⁸ dešujekhoto (11.) pro Azarel‡; ¹⁹ dešudujto (12.) pro Chašabiah; ²⁰ dešutrito (13.) pro Šubael§; ²¹ dešuštarto (14.) pro Matitijah; ²² dešupandžto (15.) pro Jeremot; ²³ dešušovto (16.) pro Chananijah; ²⁴ dešueftato (17.) pro Jošbekašah; ²⁵ dešuochtoto (18.) pro Chanani; ²⁶ dešueñato (19.) pro Maloti; ²⁷ bišto (20.) pro Eliatah; ²⁸ bišujekhoto (21.) pro Hotir; ²⁹ bišudujto (22.) pro Gidalti; ³⁰ bišutrito (23.) pro Machaziot; ³¹ the bišuštarto (24.) pro Romamti-Ezer.

26

O chamoskre stražnika

¹ O chamoskre stražnika sas rozdelimen andro partiji pal peskri fajta. Andral le Korachoskri fajta sas o Mešelemijah, čhavo le Koreoskro, savo sas čhavo le Asafoskro.

² Le Mešelemijah sas kala čhave: Ešebno o Zecharijah, dujto o Jediael, trito o Zebadijah, štarto o Jatniel, ³ pandžto o Elam, šovto o Jochanan a eftato o Eljehoenaj.

⁴⁻⁵ Le Obed-Edom sas ohto čhave, bo o Del les požehñinda: Ešebno o Šemajah, dujto o Jozabad, trito o Joach, štarto o Sachar, pandžto o Netaneel, šovto o Amiel, eftato o Jisachar the ohtoto o Peuletaj.

⁶ Le Šemajah sas čhave, save sas vodci andre peskre fajti, bo sas zorale murša: ⁷ o Otni, o Refael, o Obed the o Elzabad a the leskre phrala o Elihu the o Semachijah, save sas zorale murša. ⁸ Kala savore potomki le Obed-Edomoskre the lengre čhave a the lengre phrala sas zorale murša, save sas schopna te stražinel. On sas jekhetane šovardeš the duj (62).

⁹ Andre famelija le Mešelemijoskri sas dešuochtoto (18) zorale murša.

¹⁰ Le Chosah andral le Merariskri fajta sas štar čhave: O Šimri sas o vodcas – kajte na uliła ešebno – leskro dad les ačhađa vodcaske; ¹¹ dujto sas o Chilkijah, trito o Tebalijah the štarto o Zechariah. Andre famelija le Chososkri sas dešutrin (13) džene.

¹² Kala chamoskre stražnika sas rozdelimen andro partiji, sako pal lengre fajti a sas lenge diñi e služba andro Chamos le RAJESKRO, avke sar the okle Levitenge. ¹³ Le losoha kidenas avri savore famelijendar, či sas cikñi, či bari, ko majinel te služinel paš savi brana.

¹⁴ Le Šelemijoske sas diñi prekal o losos e vichodno brana. Le Zecharijoske, leskre čhaske, savo sas igen godaver murš, sas diñi e severno brana; ¹⁵ le Obed-Edomoske sas diñi e južno brana a leskre čhvenge sas dine te stražinel o skladi; ¹⁶ le Šupimoske the le Chososke e zapadno brana the e brana šalechet, khatar pes džal le dromeha upre.

O stražnika jekh avres čerinenas avke: ¹⁷ Paš e vichodno brana sas šov Leviti; paš e severno štar; paš e južno štar; paš o thana, kaj sas odthode o veci, sas po duj; ¹⁸ paš e dvora pre zapadno sera sas duj a paš o drom, so lidžal andre dvora, štar Leviti. ¹⁹ Kala sas o partiji le stražnikengre andral le Korachoskre the Merariskre fajti, save stražinenas.

Aver chamoskre služobñika

* **25:11** 25,11 Abo: o Ceri † **25:14** 25,14 Abo: o Asarelah ‡ **25:18** 25,18 Abo: o Uziel § **25:20** 25,20 Abo: o Šebuel

²⁰ Lengre phrala Leviti pes starinenas pal o chramoskre pokladni the pal o dari, so sas dine prekal o Del. ²¹ O Ladan, andral le Geršonoskri fajta, sas dad le Jechielioske. But džene andral leskro potomstvos sas vodci andre peskre fajti. ²² Le Jechieli sas duj čhave: o Zetam the o Joel. On pes starinenas pal o chramoskre pokladni the skladi.

²³ The le Amramoskre, le Jisharoskre, le Chebronoskre the le Uzieloskre potomki pes starinenas pal o pokladni.

²⁴ O Šebuel sas upral savore chramoskre pokladnika. Ov sas andral e fajta le Geršomoskri, savo sas čhavo le Mojžišoskro. ²⁵ O Šebuel sas famelija le Šelemotoha prekal o Eliezer, savo sas phral le Geršomoske. O Eliezer sas dad le Rechabijoske, ov le Ješajoske, ov le Joramoske, ov le Zichriske a ov le Šelomotoske. ²⁶ O Šelomot the leskri famelija pes starinenas pal savore pokladni the dari, so anelas a pošvecinelas le Devleske o krališ David, o vodci le fajtengre, o veliteľu upral o ezeros the o veliteľu upral o šel a the aver veliteľu upral e armada. ²⁷ Bo oda, so on zalenas andro mariben, denas andro Chramos, hoj les te prikeren. ²⁸ O Šelomot the leskri famelija pes starinenas the pal ola pošvecinde dari, so dine prekal o Chramos o prorokos Samuel, o Saul le Kišoskro čhavo, o Abner, le Neroskro čhavo, the o Joab, la Cerujakro čhavo.

O Leviti, save na služinenas andro Chramos

²⁹ Andral le Jisharoskro potomstvos, o Kenaniah the leskre čhave sas ačhade uradnikenge the sudcenge andro Izrael. On na služinenas andro Chramos.

³⁰ O Chašabijah the leskre murša andral le Chebronoskri fajta, ezeros the efta šel (1 700) zorale murša, pes starinenas andro Izrael pro zapados le Jordanostar pal savore službi prekal o RAJ the prekal o krališ. ³¹ O Jerijah sas vodcas the fajtenge the le famelijenge andre le Chebronoskro potomstvos. Sar o David sas imar krališ saranda (40) berš, arakhle andro zvitki, hoj andre lengro potomstvos hine zorale murša, save bešen andro Jazer, andre phuv Gilead. ³² Le Jerijah sas duj ezera the efta šel (2 700) phrala, save sas vodci andre peskre fajti. Len o David ačhada upral o kmeňos Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menaše, hoj te stražinen savore veci le Devleskre the le kraliskre.

27

O veliteľu upral o dešuduj čati

¹ Sako čhon andro berš 24 000 murša andre jekh čata služinenas sar slugađa andre Izraeloskri armada. Andre ola čati sas o vodci upral o fajti, o veliteľu upral o ezeros the upral o šel the lengre služobnika.

² Andro ešebno čhon lidžalas e čata o Jašobeam, le Zabdieloskro čhavo. ³ Ov sas le Perecoskro potomkos a sas angluno veliteľiš savore slugađenge andre ešebno čhon.

⁴ Andro dujto čhon lidžalas e čata o Achoachitas Dodaj a veliteľiš sas o Miklot. Andre odi čata sas 24 000 murša.

⁵ Andre trito čhon lidžalas e čata o Benajah. Leskro dad sas angluno rašaj o Jehojada. ⁶ Oda Benajah sas vodcas le Tranda (30) zorale muršenge. Ale o veliteľiš upral e čata sas leskro čhavo o Amizabad.

⁷ Andro štarto čhon lidžalas e čata o Asahel, le Joaboskro phral, a pal leste leskro čhavo o Zebadijah.

⁸ Andro pandžto čhon lidžalas e čata o Šamhut, le Jizrachoskro potomkos.

⁹ Andro šovto čhon lidžalas e čata o Iras, le Ikešoskro čhavo, andral e Tekoa.

¹⁰ Andro eftato čhon lidžalas e čata o Chelec andral o kmeňos Efrajim khatar o Palon.

¹¹ Andro ohtoto čhon lidžalas e čata o Sibečaj, andral le Zerachoskri fajta, andral e Chuša.

¹² Andro eňato čhon lidžalas e čata o Abiezer andral o Anatot, andral o kmeňos Benjamin.

¹³ Andro dešto čhon lidžalas e čata o Mahraj andral e Netofa. Ov sas andral le Zerachoskri fajta.

¹⁴ Andro dešujekhto (11) čhon lidžalas e čata o Benajah andral o kmeňos Efrajim andral o Piraton.

¹⁵ Andro dešudujto (12) čhon lidžalas e čata o Cheldaj andral e Netofa. Ov sas andral le Otnieloskri fajta. Andre dojekh čata sas 24 000 murša.

O vodci upral o kmeňi

¹⁶ Kala hine o vodci upral o kmeňi andro Izrael:

o Eliezer, le Zichriskro čhavo, upral o kmeňos Ruben;

o Šefatjah, le Maachoskro čhavo, upral o Šimeon;
¹⁷ o Chašabjah, le Kemueloskro čhavo, upral o Levi;
 o Cadok upral le Aronoskri fajta; ¹⁸ o Elihu, le Davidoskro phral, upral o Juda;
 o Omri, le Michaeloskro čhavo, upral o Jisachar;
¹⁹ o Jišmajah, le Obadjoskro čhavo, upral o Zebulun;
 o Jerimot, le Azrieloskro čhavo, upral o Naftali;
²⁰ o Hošeah, le Azazjoskro čhavo, upral o Efrajim;
 o Joel, le Pedajoskro čhavo, upral o zapadno kmeňos Menaše;
²¹ o Jido, le Zecharijoskro čhavo, upral jepaš kmeňos Menaše andro Gilead;
 o Jaasiel, le Abneroskro čhavo, upral o kmeňos Benjamin;
²² the o Azarel, le Jerochamoskro čhavo, sas upral o kmeňos Dan.
 Kala sas o kmeňoskre vodci andro Izrael.

²³ O David na diňa te pisinel andro zvitkos le ternederen sar biš berš (20), bo o Del les diňa lav, hoj kerela lendar ajci but Izraeliti sar o čerčeňa pro ňebos. ²⁴ O Joab, la Cerujakro čhavo, len chudňa te zgenel, ale na dogenda len, bo o Del chofisalila pre lende a marda len vaš oda, hoj le Izraeliten kamle te zgenel. Vašoda na sas pisimen, keci sas andre kronika le kraliskri Davidoskri.

O uradňika upral o barvalipen le kraliskro

²⁵ O Azmavet, le Adieloskro čhavo, pes starinelas pal o kraliskre skladi.
 O Jonatan, le Uziasoskro čhavo, pes starinelas pal aver skladi andro fori, gava the veži.
²⁶ O Ezri, le Keluboskro čhavo, sas upral o murša, save kerenas buči pre maľa.
²⁷ O Šimej andral e Rama pes starinelas pal o viňici.
 O Zabdi andral o Šefam pal o thana, kaj sas odthodi e mol.
²⁸ O Baal-Chanan andral o Geder pes starinelas pal o olivi the pal o dziva figi pre brehengri phuv Šefela.
 O Joaš pes starinelas pal o olivovo olejos. ²⁹ O Šitraj andral o Šaron pes starinelas pal o dobitkos, so pes pašinelas pro mali andro Šaron.
 O Šafat, le Adlajoskro čhavo, pal o dobitkos, so pes pašinelas andro dolini.
³⁰ O Izmaelitas o Obil pes starinelas pal o favi.
 O Jechdejah andral o Meronot pes starinelas pal o oslici.
³¹ O Hagarijčanos o Jaziz pes starinelas pal o bakre the kozi.

Kala savore pes starinenas pal le Davidoskro barvalipen.

Le Davidoskre radci

³² O Jonatan, le Davidoskro bačis, sas godaver murš, radcas the pisaris. Ov jekhetane le Jechieloha, le Chachmonoskre čhaha, bararenas avri le kraliskre čhaven.
³³ O Achitofel sas le kraliskro radcas a o Arkijcos Chušaj sas le kraliskro prijatelis.
³⁴ Sar o Achitofel muľa, pal leste ačhile radci o Jehojada, le Benajoskro čhavo, the o Ebjatar.
 O velitelis upral le kraliskri armada sas o Joab.

28

O David del le Šalamunoske o planos le Chramostar

¹ O David vičinda ke peste andro Jeruzalem savore izraelike uradňiken: le kmeňoskre vodcen; la armadakre velitelēn, save služinenas le kraliske; le velitelēn upral o ezeros the upral o šel slugada; le manušen, save pes starinenas pal calo leskro barvalipen the pal leskre a le čhavengre stadi. Vičinda the le palaciskre uradňiken, slugaden the savore zorale muršen.

² Sar savore doavle, o David uštila a phenda: „Phralale mire the manušale mire! Šunen man avri! Sas man andro jilo te ačhavel kher prekal e archa le RAJESKRA zmluvakri, than pro odpočinkos, kaj peske o Del thodahas peskre pindre, a savoro imar pripravindom, hoj pes te ačhavel. ³ Ale o Del mange phenda: ‚Tu našti ačhaves o Chramos prekal miro nav, bo sal slugadis a čhordal avri but rat.‘

⁴ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskro, peske ila man andral cali famelija avri kraliske pro furt, bo savore kmeňendar peske o Del kidňa avri le Juda sar vodcas a savore famelijendar, mire dadeskra famelija the savore mire dadeskre čhavendar kidňa avri man vaš o kralis upral calo Izrael. ⁵ O RAJ man diňa igen but čhaven a savore mire

čhavendar peske kidña avri mire čhas le Šalamun, hoj te bešel pro tronos a te kralinel upral le RAJESKRO krališagos andro Izrael. ⁶ Phendā mange: „Tiro čhavo o Šalamun mange ačhavela miro Chramos the mire dvori, bo me mange les kidñom avri, hoj ov te avel miro čhavo, a me avava leskro dad. ⁷ Zathovava leskro krališagos pro furt, te pes likerela mire prikazañjendar the zakonostar avke sar akana.“

⁸ Akana tumenge phenav anglo Del, angle savore Izraeliti the angle savore, save hine zgele anglo RAJ, hoj te den pozoris a te dolikeren savore prikazañja le RAJESKRE, peskre Devleskre, hoj tumenge te ačhel kadi šukar phuv a hoj la palis te den tumare potomkenge sar dedictvos pro furt.

⁹ A tu Šalamun, čhavo miro, sprindžar tire dadeskre Devles a služin leske cale jileha the godaha, bo o RAJ džanel amare jile the amaro gondolišagos. Te les rodeha, dela pes tuke te arakhel, ale te tut lestar odvisareha, omukela tut pro furt. ¹⁰ Ma bister pre oda, hoj o RAJ peske tut kidña avri, hoj tu leske te ačhaves o sveto Chramos. Av zoralo a muk tut andre buči!“

¹¹ Palis o David diña peskre čhaske le Šalamunoske o planos, sar te ačhavel savore thana andro Chramos: e angluñi dvora, o than, kaj sas odthode o veci, o uprune thana, o andrune thana the o than prekal o kritos la archakro. ¹² Diña leske the o plani pal savoreste, so leske o Duchos thođa pre godi, sar te kerel e chramoskri avruñi dvora, o avrune thana pašal o Chramos, o thana, kaj sas odthode o chramoskre veci the o dari, so anenas le RAJESKE. ¹³ O David diña leske the o planos, sar o rašaja the o Leviti majinde te el rozdelimen andre služba a sar oda te kerel a sar pes te starinen pal savore veci andro Chramos. ¹⁴ A phendā, keci kampela rup the somnakaj pre ola veci, so ena kerde a savenca služinena andro Chramos, ¹⁵ a keci kampela rup the somnakaj pre dojekh lampa the svietñikos, ¹⁶ the pro rupune skaminda the pro dojekh somnakuno skamind prekal o sveta mare prekal o Del. ¹⁷ Phendā, keci kampela žužo somnakaj, savestar kerena o vidlički, čare the pohara, a keci kampela somnakaj the rup, savestar kerena o čare, ¹⁸ a keci žužo somnakaj kampela, sar kerena o oltaris, pre savo labarena o voñava obeti. Diña the o planos le verdanestar: prekal o somnakune cherubi, save peskre rozcircdle kridlenca garuvenas e archa le RAJESKRA zmluvakri.

¹⁹ O David phendā le Šalamunoske: „Kada savoro sas zapisimen le RAJESKRA godāha a leskro vast sas pre mande, hoj te pripravinav savori buči pro Chramos. ²⁰ Muk tut andre buči a ma dara! Ma dara tut a ma izdra, bo o RAJ o Del, miro Del, ela tuha. Na omukela tut a na odvisarela pes tutar, medik na dokereha savore buča pro Chramos, andre savo palis le RAJESKE služinena. ²¹ Dikh, hin tut but partiji rašaja the Leviti, save hine pripravimen pre savori služba andro Chramos le Devleskro. Hin paš tu o manuša, save džanen te kerel dojekh buči, the o uradñika, a savore manuša tut šunena, so lenge ča phenaha.“

29

O dari prekal o Chramos

¹ Palis o kralis David phendā savore manušenge, save sas ode zgele: „Miro čhavo o Šalamun, saves peske kidña avri o Del, hino mek terno a mek na džanel but pal o dživipen. Bo e buči pro Chramos hiñi bari a na kerel pes prekal o manuš, ale prekal o RAJ, prekal o Del. ² Keci birindom, ajci pripravindom materijalos a diñom prekal o Chramos le Devleskro o somnakaj pro somnakune veci, o rup pro rupune, o bronzos pro bronzune, o trasta pro trastune the o kašta pro kaštune veci. Diñom mek o mramoris the o bara le onixoskre, o bara le malachitoskre the o farebna bara – savore vzacna bara pro šukariben. ³ A vašoda, hoj mange hin pro jilo te ačhavel o Chramos le Devleskro, dav mek mire barvalipnastar o somnakaj the o rup paš oda, so imar diñom: ⁴ šel (100) toni nekfeder somnakaj andral o Ofir the duj šel the saranda (240) toni žužo rup, hoj te šukašaren o fali andro Chramos, ⁵ the o somnakaj pro somnakune the o rup pro rupune veci, savendar kerena o majstri o veci andro Chramos. Ko kamlahas adadžives jilestar te anel varesave dari le RAJESKE?“

⁶ Avke, sar o David dovakerđa, o vodci andral peskre fajti, o kmeňoskre vodci, o velifela upral o ezeros, o velifela upral o šel the o uradñika dine jilestar o dari prekal o RAJ. ⁷ On dine prekal o Chramos buter sar šel the eftavardeš (170) toni somnakaj, buter sar trin šel the saranda (340) toni rup, vaj šov šel the biš (620) toni bronzos a buter sar trin ezera the štar šel (3 400) kili trasta. ⁸ Kas sas varesave vzacna bara, delas len le Jechieloske andral le Geršonoskri fajta andro vasta sar daros prekal o Chramos le RAJESKRO, bo ov sas upral o pokladi. ⁹ O manuša radisaľonas ole darendar, so o vodci anenas jilestar le RAJESKE. The o David igen radisaľolas.

O David pašikerel le RAJESKE

¹⁰ Pašis o David lašarelas le RAJES angle savore manuša kavke:

„Av lašardo, RAJEJA,
Devla amare phure dadeskro, le Jakoboskro,
čirlastar pro furt!

¹¹ Tu sal baro, zoralo the slavno!

Tuke e pačiv the e slava!

Tiro hino savoro, so hin pro ņebos the pre phuv.

Tiro hino o krališagos

a sal barardo upral savoreste!

¹² O barvalipen the e pačiv hin tutar.

Tu kralines upral savoreste.

Andre tire vasta hin e zor.

Kas tu kameha, oles šaj keres bares the zorales!

¹³ Akana, Devla amaro, pašikeras tuke

a lašaras tiro slavno nav!

¹⁴ Ale ko som me the mire manuša, hoj tut šaj diňam ajci dari? Se savoro hin tutar a akana tuke oda ča pale das. ¹⁵ Sam cudzinci the hosci andre tire jakha, avke sar the amare phure dada. Amaro časos pre kadi phuv hino sar o čiños, so predžal, a sig meras.

¹⁶ Ó, RAJEJA, Devla amaro, savoro kada barvalipen, so tuke diňam, hoj pes te ačhavel o Chramos prekal tiro sveto nav, hin tutar a tiro hin savoro. ¹⁷ Me džanav, Devla miro, hoj tu dikhes pro jilo le manušeskro a rado dikhes oles, ko hino pačivalo. Me jilestar tuke andom kala dari a akana dikhav, hoj kala tire manuša tiš jilestar the radišagoha ande o dari. ¹⁸ Ó, RAJEJA, Devla amare dadengro le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Izraeloskro, ker, hoj te avel tire manušen furt kajso gondolišagos, a pricirde tuke lengre jile paš tu. ¹⁹ A ker, hoj miro čhavo o Šalamun te el tuke pačivalo cale jileha a te došikerel tire prikazaňja, zakoni the sikavibena, a mi kerel savoro, so kampel, hoj te el ačhado o Chramos, prekal savo diňom kala dari.“ ²⁰ Pašis o David phenda savore manušenge: „Lašaren le RAJES, peskre Devles!“

Avke savore ola manuša chudle te lašarel le RAJES, peskre dadengre Devles, a andre pačiv bandonas dži pre phuv anglo RAJ the anglo kralis David.

O Šalamun pale ačhado kraliske

²¹ Pašis o Izraeliti ande le RAJESKE o dari a pre aver džives o labarde obeti: ezeros (1 000) terne biken, ezeros bakren, ezeros bakroren, e molakri obeta the aver obeti vaš calo Izrael. ²² Oda džives chanas a pijenas anglo RAJ bare radišagoha a le Davidoskre čhas le Šalamun pale ačhade kraliske. Pomazinde les kraliske a le Cadok rašaske. ²³ Avke o Šalamun bešla pal peskro dad David sar kralis pro tronos, so ačhada o RAJ. Sas les bach a savore Izraeliti les šunenias. ²⁴ Savore uradňika, slugada the le Davidoskre aver čhave les šunenias.

²⁵ O RAJ igen hazdňia upre le Šalamun angle savore Izraeliti avke, hoj les diňa ajsi slava, so na sas savore aver kralen andro Izrael.

Le Davidoskro meriben

²⁶ O David, le Izajoskro čhavo, kralinelas upral calo Izrael ²⁷ jekhetane saranda (40) berš. Andro Hebron kralinelas eŧta berš a andro Jeruzalem tranda the trin (33) berš. ²⁸ Ov sas barvalo, sas les pačiv maškar o manuša a mula, sar sas igen phuro. Pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Šalamun.

²⁹ Savore aver veci, so kerđa o David akorestar, sar sas kralis, hin pisimen andro zvitkos le Samueloskro, andro zvitkos le Natanoskro the andro zvitkos le Gadoskro.

³⁰ Ode hin pisimen pal leskro zoralo krališagos the pal oda, so pes ačhiľa leha, le Izraeloha the avre krališagencia.

Dujto kronicko zvitkos

O Šalamun mangel o godaveripen

¹ O Šalamun, le Davidoskro čhavo, imar zorales likerelas o krališagos andro vasta. O RAJ, leskro Del, les igen hazdña upre a sas leha.

² O Šalamun vičinda calo Izrael: le velitelēn upral o ezera the upral o šel slugada, le sudcen, savore vodcen andral calo Izrael the le fajtakre vodcen ³ a gela savorena pro učo than andro Gibeon. Bo ode sas le Devleskro Svetostankos, so kerda pre pušta o Mojžiš, o služobnikos le RAJESKRO. ⁴ Ale o David imar diña e archa le Devleskra zmluvakri te prelidžal andral o Kirjat-Jearim andro Jeruzalem, bo ode prekal late kerda o stanos. ⁵ O bronzuno oltaris, so kerda o Becaleel, le Urihoskro čhavo, saveske sas papus o Chur, sas angle RAJESKRO Svetostankos paš o Gibeon. Ode o Šalamun the savore manuša lašarenas le RAJES. ⁶ O Šalamun ode obetinda pro bronzuno oltaris ezeros džviren anglo RAJ. O oltaris sas anglo Svetostankos.

⁷ Odi rat o Del pes sikada le Šalamunoske andro suno a phenda leske: „Phen, so tut majnav te del!“

⁸ Ov odphenda le Devleske: „Mire dadeske le Davidoske presikadał baro jileskeriben a ačhadał man kraliske pal leste. ⁹ RAJEJA, Devla, akana mi ačhel pes oda, so phendał mire dadeske le Davidoske. Tu man thodał kraliske upral kala manuša, save hine ajci but sar o prachos pre phuv. ¹⁰ Vašoda de man godaveripen the prindžaripen, hoj te džanav, sar te lidžal kale manušen. Bo ko šaj lidžal kada tiro baro narodos?“

¹¹ Pre oda leske o Del odphenda: „Vašoda, hoj kada kames a na manglał tuke o barvalipen, aňi o pokladi, aňi e pačiv, aňi baro dživipen, aňi o meriben tire űeprijatełengro, ale o godaveripen the prindžaripen, hoj te lidžas mire manušen, upral save tut ačhadom kraliske, ¹² dava tut o godaveripen the prindžaripen, hoj te lidžas le manušen. Dava tut the o barvalipen, the pokladi the ajci pačiv, so na sas le kralēn angle tu a na ela aňi olen, save ena pal tu.“

¹³ Palis o Šalamun geła pale andro Jeruzalem ole thanestar pro lašariben andral o Gibeon pašal o Svetostankos a kralinelas andro Izrael.

Le Šalamunoskri zor the barvalipen

¹⁴ O Šalamun peske stradla grajen the verdana. Avke les sas 1 400 verdana pro mariben a 12 000 graja. Rozachada o verdana andro aver fori a the paš peste andro Jeruzalem. ¹⁵ Sar o Šalamun kralinelas, sas andro Jeruzalem ajci rup the ajci somnakaj sar bara a ajci stromi cedri sar dziva figovňika pro judska brehi. ¹⁶ O graja prekal o Šalamun pes anenas andral o Egipt the andral o Kuj. Le kraliskre murša len cinenas andral o Kuj. ¹⁷ Andral o Egipt cinenas o maribnaskro verdan vaš šov šel (600) rupune a le grajes vaš šel the penda (150) rupune. Avke len on odarik anenas the prekal savore chetitska the aramejika krala.

O Šalamun pripravinel o veci pro Chramos

¹⁸ O Šalamun pes rozhodňinda te ačhavel o Chramos pre pačiv le Devleskre naveske a peske o kraliko palacis.

2

¹ Ačhada 70 000 muršen, hoj te hordinen o veci, the 80 000 kamenaren andro verchi a kidña avri 3 600 muršen, hoj len te stražinen.

² O Šalamun diña te phenel the kraliske Chramoske andral o Tir:

„Bičhav mange cedroskre kašta, avke sar bičhadał mire dadeske le Davidoske, hoj peske te ačhavel o palacis. ³ Bo kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske, o sveto than, kaj pes anglal leste labarela o voňava obeti a furt pes thovela o sveta mare. Anela pes ode o labarde obeti tosara the rači, pro šabat, pro inepes le Neve čhoneskro the pre aver inepi le RAJESKRE, amare Devleskre. Ada pes kerela furt andro Izrael, bo avke o RAJ prikazinda.

⁴ O Chramos, so leske kamav te ačhavel, mušinel te el igen baro, bo amaro Del hino bareder sar savore devla. ⁵ Ko leske šaj ačhavel Chramos? Bo o űebos, mek the o nekučeder űebos, prekal leste hino cikno! Jekh, so šaj kerav hin ada, hoj le Devleske ačhavava Chramos, kaj leske anaha obeti.

⁶ Avke mange bičhav varesave muršes, savo džanel te kerel le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, the la fjalova, loľa the purpurova vlnaha, a te randel avri obrazki. Ov kerela e buči andre Judsko the andro Jeruzalem jekhetane ole manušenca, saven kidňa avri miro dad o David.

⁷ Bičhav mange the andral o Libanon cedroskre, ciprusoskre the algumoskre kašta. Bo džanav, hoj tire sluhi achalon te prikerel o kašta. Mire sluhi kerena paš tire murša, ⁸ hoj mange te pripravinen but kašta, bo o Chramos, so džav te ačhavel, mušinel te el baro the šukar. ⁹ Tire sluhenge, save čhingeren o kašta, bičhavav pro chaben 2 000 toni pšeňica, 2 000 toni jačmeňis, 400 000 litri mol the 400 000 litri olivovo olejos.“

¹⁰ O kralis Chiram odphenda leske le lileha:

„O RAJ kamel peskre manušen, vašoda tut ačhada kraliske upral lende. ¹¹ Lašarav le RAJES, le Izraeloskre Devles, savo stvorinda o ňebos the e phuv! Bo diňa le kralis David godaverone čhas, savo achaloľ a džanel sar te ačhavel le RAJESKE o Chramos the peske o palacis.

¹² Bičhavav ke tu le Churam-Abi, savo hino godaver majstros a achaloľ la bučake.

¹³ Leskri daj hiňi andral o izraeliko kmeňos Dan a leskro dad andral o Tir. Ov achaloľ te kerel e buči le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, bareha, kašteha, le lole, fjalove the belave pochtaneha the sane pochtaneha. Šaj čhingerel avri savoro, so leske phenaha. Mi kerel e buči jekhetane le manušenca, saven kidňa avri miro raj o David – tiro dad.

¹⁴ Akana bičhav mire sluhenge e pšeňica, o jačmeňis, o olejos the e mol, avke sar phendal. ¹⁵ Amen pale čhingeraha andro Libanon ajci kašta, keci kampela. Ola kašta ena sphanle jekhetane ke peste a bičhavaha len pal o moros tele andre Joppa. Palis odarik len šaj les andro Jeruzalem.“

¹⁶ O Šalamun zgenda savore cudzincen, save bešenas andro Izrael, avke sar angloda kerda leskro dad o David. Arakhľa ode 153 600 muršen. ¹⁷ Lendar kidňa avri 70 000 muršen, save hordinenas o veci, 80 000 kamenaren andro verchi a 3 600 muršen, hoj len te stražinen.

3

Chuden te ačhavel o Chramos

¹ O Šalamun chudňa te ačhavel o Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem pro verchos Morija, kaj pes sikađa o RAJ leskre dadeske le Davidoske; pre oda than, savo o David pripravinda, pro humnos, savo cinda le Ornanostar, savo sas Jebusejis. ² Chudňa les te ačhavel akor, sar imar kralinelas štarto berš, dujto čhon the dujto džives.

³ O Chramos, so o Šalamun ačhavelas, sas džindardo bišuefta (27) metri a buchlo eňa metri. ⁴ E angluňi veranda sas ajsi buchli sar o Chramos a uči eňa metri*. Andral sas obthodi le zuže somnakaha. ⁵ E bari hala andro Chramos obthoda le cedroskre kašteha, so obcirdňa le somnakaha a pre oda somnakaj šukares kerda o palmi the lanci. ⁶ O Chramos andral obthoda le vzacne barenca a o somnakaj ande andral e phuv Parvajim. ⁷ Le somnakaha obcirdňa o fali, o kašta pro stropos, o prahi, o zarubňi the o vudar a pro fali diňa te randel avri le cheruben.

⁸ Palis kerda o andruno than, so pes vičinelas o Neksveteder than. Sas eňa metri džindardo the eňa metri buchlo a obthoda les biš (20) tonenca somnakaha. ⁹ O somnakune lecegi važinenas buter sar jepaš kilos. The o upruno thana obcirdňa le somnakaha.

¹⁰ Andro Neksveteder than kerda duje cheruben a obcirdňa len le somnakaha. ¹¹⁻¹³ Ola cherubi ačhenas le mujeha ko vudar. Dojekhes sas duj bare kridli a dojekh kridlos sas džindardo 220 centimetri. Lengre kridli sas rozcirdle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskro pes chudelas jekha falatar a o kridlos le dujtoneskro pes chudelas avra falatar. Peskre dujte kridlenca pes chudenas jekh avrestar maškaral. Lengre rozcirdle kridli sas jekhetane eňa metri.

¹⁴ O pochtan andro Chramos anglo Neksveteder than kerda le belave, lole the fjalove pochtanestar a diňa upre te sivel le cheruben.

O duj bronzune slupi

¹⁵ Anglo Chramos diňa te ačhavel duj slupi, save sas buter sar 15 metri uče, a pre lengro agor o bronzune kriti, save sas uče 220 centimetri. ¹⁶ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephanle lancenca. Kerda the šel (100) granatoskre phaba a thoda

* 3:4 3,4 E hebrejiko čhib: penda the šar (54) metri

len pro lanci. ¹⁷ Ola duj slupi ačhađa anglo Chramos. Le južne sluposke diňa nav Jachin a le severne sluposke Boaz.

4

O veci andro Chramos

¹ O Šalamun mek kerđa le bronzostar o oltaris 9 metri buchlo a 440 centimetri učo. ² Kerđa le bronzostar the igen bari okruhlo nadrža. Le jekhe agorestar ke aver merinelas 440 centimetri, sas uči 220 centimetri a lakro obvodos sas 1 320 centimetri. ³ Upre pašal calo avruno agor sas kerde cikne biki andro duj šori. Pre dojekh 44 centimetri sas deš biki, save sas kerde jekhetane la nadržaha, sar la kerenas le bronzostar.

⁴ E nadrža sas thođi pro dešuduj (12) bronzune biki, ačhelas pre lengre dume. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. ⁵ E nadrža sas thuli 75 milimetri a lakro upruno falcos dičholas avri sar e phundrađi kvitka laľija. Rešlolas andre vaj 60 000 litri paňi.

⁶ Kerđa the deš nadobi. Pandž thođa pro juhos a pandž pro severos. Andre obthovenas (omorenas) o kotora le džvirendar, so obetinenas sar labarde obeti. E bari nadrža sas prekal o rašaja, hoj pes andre te obthoven (omoren).

⁷ A kerđa the deš somnakune svietňiki, ajse sar o Šalamun prikazinda, a thođa len andro Chramos, pandž pro juhos a pandž pro severos.

⁸ Kerđa mek deš skaminda a thođa len andro Chramos: pandž pro juhos a pandž pro severos. Kerđa the šel somnakune čare.

⁹ Diňa te ačhavel e andruňi dvora prekal o rašaja the e bari dvora prekal okla manuša. Kerđa o vudara la dvorake, so obcirdňa le bronzoha. ¹⁰ E bari nadrža thođa paš o chramoskro rohos pre juhovichodno sera.

¹¹ O Chiram kerđa the pira, lopati the čare. Avke dokerđa e buči, so kerđa prekal o Šalamun pro Chramos le RAJESKRO:

¹² o duj slupi;

o upruno kriti le bronzostar pro slupi;

o lanci, savenca šukares obthovenas o kriti;

¹³ o štar šel (400) granatoskre phaba le bronzostar, so sas pro duj prekhude (prephandle) lanci;

¹⁴ o deš vožikici le nadobenca;

¹⁵ e igen bari nadrža a tel late dešuduje biken;

¹⁶ o čare, o lopati, o vidli the savore aver veci.

Oda savoro kerđa o Chiram le žuže bronzostar le Šalamunoske prekal o Chramos le RAJESKRO. ¹⁷ O Šalamun oda diňa te kerel andro čikakre formi maškar o gava Sukot the Caretan* andre Jordaňiko dolina. ¹⁸ Savore kala veci, so o Šalamun kerđa le bronzostar, sas ajci but, hoj o bronzos imar na diňa te važinel.

¹⁹ Ov diňa te kerel andro Chramos le RAJESKRO the kala veci le žuže somnakastar:

o somnakuno oltaris;

o skaminda, pre save pes thovelas o sveta mare;

²⁰ o svietňiki lengre lampenca, hoj te labon anglo Neksveteder than;

²¹ o kvitki, o lampi, o kliešti;

²² o čhura, o čare, o kuča the o lopatki;

o vudara andro Neksveteder than the andro Chramos sas obcirdle le somnakaha.

5

¹ Sar imar dokerđa o Šalamun savore buča pro Chramos le RAJESKRO, ligenda andre o sveta dari peskre dadeskre le Davidoskre. O rup, o somnakaj the savore veci thođa paš o barvalipen andro Chramos le Devleskro.

E archa pes anel andro Chramos

² Paľis o Šalamun zvičinda andro Jeruzalem savore kmeňoskre the fajtakre vodcen, hoj te prelidžan le RAJESKRA zmluvakri archa andral o Foros le Davidoskro, andral o Sion. ³ Avke pes zgele savore murša andral o Izrael paš o kralis, sar sas o inepos andro eftato čhon.

⁴ Sar avle savore vodci andral o Izrael, o Leviti hazdle e archa upre ⁵ a preligende la; o rašaja the o Leviti lidžanas o Svetostankos the savore sveta veci, so sas andro Stanos.

* 4:17 4,17 Abo: Cereda

⁶ O kralis Šalamun the savore izraelika manuša, save pes zgele ke leste angle archa, obetinenas ajci but bakren the gurmnen, hoj pes oda aňi na delas te zgenel.

⁷ Palis o rašaja ligende e archa le RAJESKRA zmluvakri andro paluno than andro Chramos, pro Neksveteder than a thode la tel o cherubengre kridli. ⁸ Lengre kridli sas rozcircle upral oda than kaj sas thodi e archa a garuvenas la the lakre dručki. ⁹ O dručki sas ajse džindarde, hoj lengre agora dičholas andral o Sveto than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ¹⁰ Andre archa sas ča o duj barune tabli, so ode thoda o Mojžiš akor, sar o RAJ phandla e zmluva le Izraelitenca pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

Le RAJESKRI slava

¹¹ Palis o rašaja gele avri andral o Sveto than. Savore rašaja, save ode sas, pes obžužarde andre služba, či sas pre lende o šoros abo na. ¹² Savore Leviti, save gilavenas – o Asaf, Heman the Jedutun peskre famelijenca – ačhenas pre vichodno sera le oltaristar. Sas urde andro loko pochtan a bašavenas pro cimbalmi, harfi the citari a šel the biš (120) rašaja trubinenas. ¹³ Ola, save trubinenas, the o spevaka jekhetane lašarenas le RAJES sar jekh jilo le bašavibnaha the gilavipnaha:

„Ov hino lačo;

leskro kamiben likerel pro furt.“

Andre oda e chmara pherdžarda calo Chramos le RAJESKRO. ¹⁴ A o rašaja našti dureder kerenas e služba angle e chmara, bo le RAJESKRI slava pherdžarda o Chramos le Devleskro.

6

Le Šalamunoskri modlitba

¹ Akor phenda o Šalamun: „O RAJ phenda, hoj bešela andre kali chmara. ² Akana prekal tu ačhadom slavno Chramos, o than, kaj šaj bešes pro furt.“

³ Medik savore Izraeliti ode ačhenas, o kralis pes visarda ke lende a požehňinda len. ⁴ Akor phenda:

„Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, bo ov dolikerda o lav a peskre vastenca kerda oda, so phenda mire dadeske le Davidoske: ⁵ „Akorestar, sar ilom avri mire manušen le Izraeliten andral o Egipt, na kidňom mange avri nisavo foros andre izraeliko phuv, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulomas lašardo. Aňi na kidňom mange avri nisaves vodcas, hoj te el upral mire izraelika manuša.“ ⁶ Ale akana kidňom mange avri o foros Jeruzalem, hoj te avav ode lašardo. A kidňom mange avri le David, hoj te lidžal mire izraelike manušen.

⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos, kaj lašarena le RAJES, le Izraeloskre Devles. ⁸ Ale o RAJ mire dadeske le Davidoske phenda: „Mištes, hoj tuke sas andro jilo te ačhavel o Chramos prekal miro nav, ⁹ ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale tiro čhavo, savo tutar avela. Ov ačhavela o Chramos prekal miro nav.“

¹⁰ O RAJ oda, so phenda, the kerda a ačhilom kraliske pal miro dad pal o David a akana bešav pro izraeliko tronos, avke sar phenda o RAJ. Ačhadom the o Chramos prekal o nav le RAJESKRO, prekal o Del le Izraeloskro. ¹¹ Andro Chramos thodom the e archa, andre savi hiňi e zmluva, savi o RAJ phandla le Izraelitenca.“

Le Šalamunoskro požehňaije

¹² Palis pes o Šalamun ačhada anglo oltaris le RAJESKRO, anglal savore manuša le Izraeloskre, save pes ode zgele, a hazdňa o vasta upre, hoj pes te modlinel. ¹³ No o Šalamun anglo da kerda le bronzostar javiskos, so sas džindardo the buchlo 220 centimetri a učo 130 centimetri a thoda les pro maškar pre avruňi dvora. Sar ačhelas pre oda javiskos, bandila tele angle savore Izraeliti, hazdňa o vasta ko ņebos ¹⁴ a phenda:

„RAJEJA, Devla le Izraeloskro! Nane aver Del, sar sal tu – aňi pro ņebos, aňi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejleskro ke peskre služobňika, save džan pal tu cale jileha. ¹⁵ Tu dolikerdal tiro lav, avke sar phendal mire dadeske le Davidoske. Tire vasteha kerdal, so le mujeha phendal, a adadžives oda šaj dikhas.

¹⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, doliker the oda lav, so diňal tire služobňikos le David, mire dades, sar leske phendal: „Furt ela vareko tire potomkendar pro tronos le Izraeloskro, medik mange ena tire čhave pačivale a dena pozoris pre oda, hoj te šunen a te dživen pal miro zakonos avke sar tu.“ ¹⁷ Akana

* 5:10 5,10 Abo: Sinaj

mangav tut, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, mi ačhel pes avke sar phendal tire služobňikoske, le Davidoske.

¹⁸ Či čačes o Del šaj bešel pre phuv maškar o manuša? Se mek the o ňebos, o nekučeder ňebos leske hin cikno a na mek kada Chramos, so ačhadom! ¹⁹ Mangav tut, RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobňioskri the leskro pokorno mangipen! Šun o mangipen the e modlitba, savi pes adadžives ke tute modlŕnel tiro služobňikos. ²⁰ Tire jakha mi dikhen rat-džives pre kada Chramos, pal savo phendal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobňioskri, kecivar pes visarela le mujeha ke kada than a modlŕnela pes.

²¹ Mangav tut, šun o mangipen tire služobňioskro the tire izraelike manušengro, akor sar modlŕnena pes ke tu visarde ke kada than. Šun len avri andral o ňebos, odarik, kaj bešes, a sar len šuneha avri, odmuk lenge.

²² Te vareko kerela vareso nalačo varekaske a ov pre leste ispidela, hoj te džal andro Chramos, hoj te lel vera angle tiro oltaris, ²³ tu oda šun andral o ňebos a rozsudzŕn maškar lende. Oles, ko ela vinnovato, mar avke, sar peske zaslužinel. A vaš o čačpnaskro zaačh a odmeŕŕin les, avke sar peske zaslužinel.

²⁴ Te tire izraelike manušen domarena o ňeprijateľa vašoda, hoj kerde binos, a te pes palis visarena pale, lašarena tiro nav, modlŕnena pes a mangena pes angle tu andre kada Chramos, ²⁵ šun len avri andral o ňebos, odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, so diŕnal lenge the lengre dadenge.

²⁶ Te ela phandlo o ňebos a na dela o brišind, vašoda, hoj tire manuša kerde binos anglal tu a te pes modlŕnena ke kada than, lašarena tiro nav a visarena pes le binostar, bo len dukhađal, ²⁷ šun len avri andral o ňebos a odmuk o bini tire izraelike manušenge, tire služobňikenge. Sikav len, sar te džal pal tiro drom, a de o brišind andre tiri phuv, so diŕnal sar dedictvos tire manušenge.

²⁸ Te ela andre phuv bokh the o nasvaliben, abo te ela pro mali o grajora the o kirme, abo te o ulipen kirňola, abo te o ňeprijateľa džana pre lengre fori, abo te ela chočsavo pharipen vaj o meribnaskro nasvaliben maškar lende, ²⁹ šun dojekh modlitba the o mangipen - či pes mangela ke tu jekh dženo vaj calo izraeliko narodos. A te vareko ela andro pharipen the andro dukha a nacirdela peskre vasta ke kada Chramos, ³⁰ šun les avri andral o ňebos, kaj bešes, a odmuk lenge! Počin dojekheske pal oda, sar dživel, se tu korkoro džanes o jile savore manušengre, ³¹ avke pes tutar darana a phirena pal tire droma, medik dživena andre kadi phuv, so diŕnal amare dadenge.

³² No, te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avela dural andral aver phuv, bo šunda, savo baro a zoralo sal, the save bare veci keres, a te modlŕnela pes ke kada Chramos, ³³ šun avri andral o ňebos, kaj bešes, leskro mangipen a ker leske avke, sar tutar mangela, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar, avke sar the tire izraelika manuša. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhadom, hino prekal tiro nav.

³⁴ Te džana tire murša le dromeha, saveha len bičhaveha pro mariben pre peskre ňeprijateľa, a te visarena pes ke tiro avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhadom pre pačiv tire naveske, hoj pes te modlŕnen: ³⁵ Šun avri lengre modlitbi the o mangipen andral o ňebos a de lengre o viťazstvo.

³⁶ A te tire manuša angle tu kerena binos, bo dojekh manuš hino binošno, a tu pre lende aveha cholamen a domukeha lengre ňeprijateľenge, hoj te zvitazinen upral lende, a on len palis odlŕigenena sar zaphandlen andre peskri phuv - či pašes abo dur -, ³⁷ a te andre odi phuv, kaj ena odlŕigende, peske pridžanena, hoj kerde binos a te pes visarena ke tu a te mangena tut vaš o jileskeriben a phenena: ‚Kerđam binos a sam vinnovata, bo kerđam nalačhipen‘ ³⁸ a te pes visarena ke tu cale peskre jileha the dušaha andre odi phuv, kaj len odlŕigende a zaphandle, a te tut mangena, sar ena visarde ke peskri phuv, so diŕnal lengre dadenge, the ko foros, so tuke kidňal avri, the ko Chramos, so ačhadom prekal tiro nav: ³⁹ Šun avri lengre modlitbi the mangipena andral o ňebos, kaj bešes, a zaačh tut vaš lengre. A odmuk tire manušenge, save kerde bini angle tu.

⁴⁰ Akana, Devla miro, dikh pre amende a šun e modlitba,

so džal ke tu pal kada than.

⁴¹ Akana, ušťi, RAJEJA, Devla, a av te odpočovinel andre kada Chramos, tu the e archa tira zorakri.

Ó, RAJEJA, Devla,
 tire rašaja pre peste mi uren o spaseñje,
 tire pačivale manuša mi radisaŕon tire lačhipnastar.
 42 Ó, RAJEJA, Devla,
 ma visar tut tire pomazimen kralistar!
 Leper tuke pre tiro jileskeriben,
 so presikađal tire služobñnikoske le Davidoske!“

7

O Šalamun pošvecinel o Chramos

¹ Sar pes o Šalamun preačihla te modlinel, avla e jag andral o ñebos a labarda o obeti, save sas ode thode a le RAJESKRI slava pherdžarda o Chramos. ² O rašaja našti gele andro Chramos le RAJESKRO, bo leskri slava pherdžarda calo Chramos. ³ Sar savore Izraeliti dikhle e jag andral o ñebos the le RAJESKRI slava, pele le mujeha dži pre phuv, bandonas anglo RAJ, lašarenas les a palikerenas:
 „O RAJ hino lačo;
 a leskro baro kamiben likerel pro furt.“

⁴ Palis o Šalamun the savore manuša anenas anglo RAJ o obeti. ⁵ O Šalamun diña pre obeta le RAJESKE 22 000 gurumñen the 120 000 bakren. Avke o Šalamun the savore manuša pošvecinde o Chramos le Devleskro. ⁶ O rašaja ačhenas pre peskre thana a the o Leviti ačhenas le bašavibnaskre nastrojenca, save o kralis David diña te kerel pro lašariben le RAJESKRO, savenca the o David lašarelas le RAJES kale lavenca: „Leskro verno kamiben likerel pro furt.“ Sar o rašaja pre aver sera trubinenas, savore Izraeliti ačhenas.

⁷ Akor o Šalamun pošvecinda o maškaruno than pre dvora anglo Chramos. Ode anenas o labarde obeti the thule kotora la smiromskre obetendar, vašoda bo o bronzuno oltaris, so kerda o Šalamun, sas cikno prekal savore kala obeti.

⁸ Palis o Šalamun the savore Izraeliti oslavinenas o inepos le Stankengro efta džives. Avle ode igen but manuša khatar o Lebo-Chamat pal o severos dži paš o pañi Egipt pro juhos. ⁹ Efta džives pošvecinenas o oltaris a the o inepos likerelas efta dživesa. Andro ochtoto džives pes savore zgele. ¹⁰ O Šalamun premukla le manušen khere andro bišutrito (23) džives, andro eftar chon. On džanas khere bare radišagoha vaš savoro lačhipen, savo o RAJ presikađa le Davidoske, le Šalamunoske the le Izraelitenge.

O RAJ odphenel le Šalamunoske pre modlitba

¹¹ Sar o Šalamun dokerda o Chramos le RAJESKRO, peskro palacis a savoro, so kamla andre te kerel, ¹² sikađa pes leske o RAJ rači andro suno a phenda leske:

„Šundom avri tiri modlitba a kidñom mange avri kada Chramos, hoj mange andre te anen o obeti.

¹³ Te phandava o ñebos a zaačhavava o brišind; te phenava le grajorenge, hoj te chan o ulipen pal e phuv a te domukava pre mire manuša o meribnaskro nasvaliben

¹⁴ a te akor mire manuša pes pokorinena, mangena pale ke ma a odvisarena pes le binendar, me len šunava avri andral o ñebos. Odmukava lenge o bini a lengri phuv pale sastarava avri. ¹⁵ Mire jakha ena visarde pre kada Chramos, mire kana ena phundrade a odphenava pre dojekh modlitba, savi avela ke ma pal kada than. ¹⁶ Bo kidñom mange avri kada Chramos a pošvecindom les, hoj miro nav andre te lašaren pro furt. Dikhava pre leste, bo miro jilo ela ode furt.

¹⁷ Te phireha angle ma pačivalones, avke sar tiro dad o David a te dolikereha mire zakoni the prikazañja a te kereha savoro, so tuke phendom, ¹⁸ me dolikerava o lav, so phendom tire dadeske le Davidoske: „Furt ela vareko andral tiro potomstvo pro izraeliko tronos.“

¹⁹ Ale te pes tumen mandar odvisarena a na dolikerena mire zakoni the prikazañja, save tumen diñom, a džana te služinel avre devlengje a lašarena len, ²⁰ me tumen khosava tele pal miri phuv, so tumenge diñom. The kada Chramos, so mange kidñom avri, hoj ode te avav lašardo, odčhivava mandar het a palis ela dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. ²¹ A dojekh, ko odarik predžala, pes čudalinela a phenela: „Kada Chramos sas ajso šukar! Soske oda o RAJ kerda kala phuvake the kale Chramoske?“ ²² Odphenela pes lenge: „Bo omukle le RAJES, peskre Devles, savo iña avri lengre daden andral o Egipt a chudle te lašarel a te služinel avre devlengje. Vašoda o RAJ pre lende domukla kadi bibach.“

8

Aver buči, so kerđa o Šalamun

¹ Le Šalamunoske likerelas biš berš, medik na dokerđa o Chramos le RAJESKRO the peskro palacis. ² Paloda prikerđa o fori, so leske diña o Chiram, a bičhada le Izraeliten andre te bešel. ³ Palis o Šalamun geľa pro mariben andro foros Chamat-Coba a zaila les. ⁴ Ačhada o foros Tadmor pre pušta a andro Chamat savore fori, kaj odthovkerenas o chaben. ⁵ Palis prikerđa o foroskre muri, brani the zavori andro fori Upruno Bet-Choron the Teluno Bet-Choron, ⁶ Baalat the savore fori, kaj odthovkerenas o chaben, the savore fori, kaj likerelas peskre grajen the o verdana. Ačhada savoro, so kamla andro Jeruzalem, Libanon the všadzik andre peskro krališagos.

⁷⁻⁸ O Šalamun ispidña andre buči savore Kanaančanengre potomken, save n o Izraeliti na murdarde, sar zaile lengri phuv. Sas oda o Chetitana, o Amorejčana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja, save hine dži adadžives lengre otroka. ⁹ Ale le Izraeliten na ispidelas andre odi buči, bo on leske služinenas sar slugađa, velitelä upral e armada, upral o verdana the sar murša pro graja. ¹⁰ Le Šalamun mek sas 250 velitelä, save dodikhenas pro robotnika.

¹¹ La faraonoskra čha o Šalamun odligendä andral o Foros le Davidoskro andro palacis, so prekal late ačhada. Phendä peske: „Miri romni našti bešel andro palacis le izraelike kraliskro le Davidoskro, bo ola thana, andre save sas le RAJESKRI archa, hine sveta.“

¹² Akor o Šalamun obetinelas le RAJESKE o labarde obeti pro oltaris, so ačhada avri pre dvora anglo Chramos. ¹³ Obetinelas avke, sar o Mojžiš prikazinda: pro šabat, pro inepos le Neve čhoneskro, the pro trin bare beršeskre inepi – o inepos le Marengro bi o Kvasos, o inepos le Kurkengro the o inepos le Stankengro. ¹⁴ O Šalamun kerđa avke, sar phendä leskro dad o David. Ačhada andre služba partiji rašajen, hoj te keren e služba andro Chramos the le Leviten, hoj te lidžan o chvali a te pomožinen le rašajenge andre lengri sakodživeseskri buči. A mek ačhada the stražniken andro partiji paš dojekh brana, bo avke oda prikazinda le Devleskro služobnikos o David. ¹⁵ On savoro dolikerde avke, sar prikazinda o krališ pal o rašaja, Leviti the skladi.

¹⁶ O Šalamun dokerđa cali buči pro Chramos akorestar, sar chudña te kerel o zakladi. Avke o Chramos le RAJESKRO sas dokerdo.

¹⁷ Palis o Šalamun geľa andro Ecjon-Geber the Elat paš o moroskro brehos, andro Edom. ¹⁸ O Chiram leske bičhada lođi, save lidžanas leskre velitelä the namornika, save mištes prindžarenas o moros. On jekhetane le Šalamunoskre muršenca gele andro Ofir a ande odarik le Šalamunoske dešupandž (15) toni somnakaj.

9

E kralovna andral e Šeba ko Šalamun

¹ Sar pes e kralovna andral e Šeba došundä pal le Šalamunoskri slava, avľa andro Jeruzalem, bo kamla lestar te phučel phare veci, hoj les te skušinel. Avľa igen but manušenca the le favenca, pre save anelas voňava oleji, koreñje, but somnakaj the o vzacna bara. Sar doavľa ko Šalamun, vakerelas leha pal savoreste, so la sas pro jilo. ² O Šalamun lake odphenelas pre savoreste, so lestar phučelas. Na sas prekal leste nič ajso pharo, hoj lake te na odphenel. ³ Sar e kralovna andral e Šeba dikhľa, savo baro godaveripen hin le Šalamun, savo palacis ačhada, ⁴ sar dikhľa o chabena pre leskro skamind, sar bešenas pašal leste leskre služobnika, sar pes likerenas leskre sluhi the čašnika, a sar dikhľa lengro uraviben the o labarde obeti, save o Šalamun anelas andro Chramos le RAJESKRO, ačhiľa calkom bijal peste.

⁵ Phendä le Šalamunoske: „Čačipen hin, so šundom andre miri phuv pal tu the pal tiro godaveripen. ⁶ Ale me oleske na pačavas, medik na avlom a na dikhlom pre mire jakha. No pal oda, so dikhav, na phende mange aňi jepaš olestar! Tiro godaveripen hino meksa bareder, sar pal oda šundom. ⁷ Bachtale hine tire murša the tire služobnika, save furt pašal tu keren a šunen tiro godaveripen. ⁸ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamla avke, hoj tut thođa pro izraeliko tronos. Tiro Del kamel o Izrael, a kamel len te likerel pro furt, vašoda tut ačhada kraliske, hoj pes te dolikerel leskro zakonos the o spravodlišagos.“

⁹ Palis diña le Šalamun buter sar 4 000 kili somnakaj, igen but voňava oleji, koreňja the vzacna bara. O Šalamun šoha buter na chudňa ajci voňava oleji the koreňja, keci leske anda e kralovna andral e Šeba.

¹⁰ O sluhi le Chiramoskre the le Šalamunoskre, save anenas andral o Ofir o somnakaj, anenas the igen but algumoskre kašta the vzacna bara. ¹¹ Ole kaštendar o Šalamun kerda o garadiči prekal o Chramos le RAJESKRO the peskro palacis a mek diña te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajso vareso andre Judsko mek na sas.

¹² O Šalamun diña la kralovna andral e Šeba savoro so kamelas the mangelas. Diña la buter dari sar oda, so oj leske anda. Palis geľa peskre sluhenca pale andre peskri phuv.

Le Šalamunoskro barvalipen

¹³ Le Šalamunoske anenas sako berš vaj 23 toni somnakaj, ¹⁴ a mek ke oda the o daňe, so počinas o manuša, save cinavkerenas the bikenavkerenas. Savore izraelike krajengre guvernerna the o krala andral e Arabija anenas leske o rup the o somnakaj.

¹⁵ O Šalamun kerda duj šel (200) bare štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj ehta kili somnakaj. ¹⁶ Mek kerda trin šel (300) cikneder štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj trin kili somnakaj. Avke o Šalamun len thoda andro Kher le libanoňike vešeskro.

¹⁷ Palis o kralis kerda igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le žuže somnakaha. ¹⁸ Anglo tronos sas šov garadiči the somnakuno stolkos pro pindre, so sas kerdo jekhetane le tronoha. Pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ačhenas duj levi ¹⁹ a pro garadiči ačhenas pal o soduj seri levi – jekhetane dešuduj (12) levi. Ajso tronos na sas ňikhaj andre ňisavo krališagos.

²⁰ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar a savore veci andro Kher le libanoňike vešeskro sas kerde le žuže somnakastar. Nič na sas kerdo le rupestar, bo andre oda časos o rup prekal lende na sas vzacno. ²¹ Le Šalamun sas but lođi pro moros. Sako trin berš len bičhavelas pro moros le Chiramoskre lođenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, le opicen the le paven.

²² O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh kralis pre phuv. ²³ Savore krala pal e phuv avenas ke leste te šunel o godaveripen, so les diña o Del. ²⁴ Berš pre beršeste, sako, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune abo somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleji, grajen the mulicen.

²⁵ Le Šalamun sas maštaľni prekal o 4 000 graja, maribnaskre verdana the 12 000 murša pro graja. Varesaven lendar ňikerelas ke peste andro Jeruzalem a oklen andre aver fori. ²⁶ Ov kralinelas upral savore krala pašal o paňi Eufrat dži paš e phuv le Filišfincengri the dži paš o paňi Egipt. ²⁷ Sar o Šalamun kralinelas, sas andro Jeruzalem ajci rup sar bara a ajci stromi cedri sar dziva figovňika pro judska brehi. ²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral aver phuva.

Le Šalamunoskro meriben

²⁹ Savore okla veci pal o dživipen le Šalamunoskro hin pisimen andro Zvitkos le prorokoskro Natanoskro the andro Prorocvtos le Achijoskro andral o Šilo, the andro Videňja le Jedoskre, andre save hin pisimen the pal o kralis Jeroboam, savo sas le Nebatoskro čhavo. ³⁰ O Šalamun kralinelas andral o Jeruzalem upral calo Izrael saranda (40) berš. ³¹ Sar muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro, leskre dadeskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Rechabeam.

10

O Izrael rozdelimen pro duj seri

¹ O Rechabeam geľa andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven kraliske. ² Sar pes pal oda došunda o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, sar sas andro Egipt, kaj denašla le Šalamunostar, geľa pale andral o Egipt. ³ Bičhade pal leste, hoj te avel ode. Avke o Jeroboam savore Izraelitenca avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ „Tiro dad o Šalamun pre amende thoda pharo jarmos, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmos, so pre amende thoda tiro dad, a amen tuke služinaha.“

⁵ O Rechabeam lenge odphenda: „Džan a aven ke ma pal o trin džives a odphenava tumenge.“ Avke o manuša odgele het.

⁶ Palis pes o Rechabeam radzinelas le phuredere vodcenca, save služinenas anglanda leskre dadeske le Šalamunoske: „So mange poradzinen, sar te odphenel kale manuŕenge?“

⁷ On leske odphende: „Te aveha lačo ke kala manuša a kereha lenge avke, sar tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.“

⁸ Ale o Rechabeam na priiła e rada le phuredere vodcengri, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetena leha baronas avri a denas les godi. ⁹ Phučła lendar: „So mange radzinen tumen? Sar te odphenel kale manuŕenge, save man mangel, hoj lenge te kerav lokeder oda jarmos, so pre lende thođa miro dad?“

¹⁰ O terne murša leske odphende: „Le manuŕenge, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thođa pharo jarmos, a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: ‚Miro cikno angušť hino thuleder, sar sas mire dadeskro calo pasos. ¹¹ Miro dad pre tumende thođa pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me tumen marava le bare bičoha*!‘ “

¹² O Jeroboam pro trito džives avla savore manuŕenca ko Rechabeam, avke sar lenge phenda o kralis: „Aven ke ma trine dživesenca!“ ¹³ O kralis odphenda le manuŕenge zorales a na priiła e rada le vodcengri. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: „Miro dad pre tumende thođa pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me tumen marava le bare bičoha!“

¹⁵ Avke o Rechabeam na priačhiła pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerđa o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phenda o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o kralis o Rechabeam len na šunda, phende leske:

„Nane amen nič le Davidoha!

So amen hin le Izajoskre čhaha?

Andre peskre stani, Izrael!

Akana, David, starin tut pal peskro kher!“

A kavke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam kralinelas ča upral o Izraeliti, save bešenas andro judska fori.

¹⁸ Palis o Rechabeam bičhađa ko Izraeliti le Hadoram, savo sas ačhado upral o buča, ale on les murdarde le barenca. Sar pes pal oda došunđa o Rechabeam, sigo bešla pro verdan a denašľa odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ Avke pes calo Izrael vzburiinda pre le Davidoskri famelija a oda likerel dži adadžives.

11

O Šemajah prevakerel ko Rechabeam

¹ Sar avla o Rechabeam andro Jeruzalem, diňa te zvičinel andro mariben pro Izrael 180 000 avrikidle slugaden andral o kmeňos Juda the Benjamin. Bo kamla pale te dochuden o krališagos le Rechabeamoske.

² Akor o RAJ prevakerđa ko murš le Devleskro ko Šemajah: ³ „Phen le Rechabeamoske, le Šalamunoskre čhaske, le judske kraliske, the savore Izraelitenge andre Judsko the Benjamin, ⁴ hoj o RAJ kada phenel: ‚Ma džan pro mariben pre tumare phrala. Sako mi džal pale khere, bo me kada kerdom.‘ “ On šunde le RAJESKRO lav a na gele andro mariben pro Jeroboam.

O Rechabeam zoralarel o fori

⁵ O Rechabeam geła te bešel andro Jeruzalem a andre Judsko ačhađa o ohradzimen fori: ⁶ o Betlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Bet-Cur, Socho, Adulam, ⁸ Gat, Mareša, Zif, ⁹ Adorajim, Lachiš, Azeka, ¹⁰ Cora, Ajalon the o Hebron. Ola sas o ohradzimen fori andre Judsko the andro Benjamin. ¹¹ Zoralarda o muri, ačhađa andre ola fori le velitelen a thođa andre o chabena, olejos the mol. ¹² Andre dojekh foros diňa kopiji the štiti a kaleha len igen zoralarda. Avke le Rechabeamoske ačhile o kmeňi Juda the Benjamin.

O Leviti the o rašaja aven andre Judsko

¹³ Akor o rašaja the savore Leviti andral calo Izrael, pes pridine ke leste. ¹⁴ O Leviti omukle peskre mali the khera a gele andre Judsko the andro Jeruzalem, bo o Jeroboam peskre čhavenca lenge na domukla, hoj te služinen sar le RAJESKRE rašaja. ¹⁵ Avke o Jeroboam peske korkoro ačhađa rašajen, hoj te služinen pro thana, kaj lašarenas le kozen the gurunňoren, so lenge kerđa sar modli. ¹⁶ Ale andral dojekh izraeliko kmeňos avle pal o Leviti andro Jeruzalem o manuša, save cale peskre jileha rodenas le RAJES, le Izraeloskre Devles, hoj te anen o obeti peskre dadengre Devleske. ¹⁷ Avke zoralarde o

* **10:11** 10,11 E hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijonenca!

krališagos andre Judsko a trin berš ačhenas paš o Rechabeam, bo kala berša phirenas pal o drom le Davidoskro the le Šalamunoskro.

Le Rechabeamoskri famelija

¹⁸ O Rechabeam peske iľa romňake la Machalata, savake sas dad o Jerimot, le Davidoskro čhavo. Lakri daj sas e Abihajil, e čhaj le Izajoskro čhaskri, le Eliaboskri.

¹⁹ Le Rechabeam sas laha trin čhave: o Jeuš, Šemarijah the o Zaham. ²⁰ Palis peske iľa romňake la Maacha, le Absolonoskra čha. Laha les sas štar čhave: o Abijah, Ataj, Zizas the o Šelomit. ²¹ Maškar savore peskre romňija the romňija-služobňički, o Rechabeam nekbuter kamelas la Maacha, le Absolonoskra čha. Sas les dešuochto (18) romňija a šovardeš (60) romňija-služobňički, savenca les sas bišuochto (28) muršora the šovardeš (60) čhajora.

²² O Rechabeam ačhada le Abijah, la Maachakre čhas, vaš o vodcas maškar peskre phrala, bo kamla, hoj ov te ačhel kralis. ²³ O Rechabeam kerda godaha: Thoda peskre čhaven všadzik andre judsko phuv the andre benjamiňiko phuv, andre savore ohradzimen fori. Diňa len pherdo chaben a iľa lenge but romňijen.

12

O Šišak džal pro Jeruzalem

¹ Sar o Rechabeam zoraľarda peskro krališagos a zoraľiľa, omukľa jekhetane le Izraelitenca o zakonos le RAJESKRO. ² A Sar o Rechabeam kralinelas pandž berš, avľa o egiptsko kralis o Šišak pro Jeruzalem pro mariben, bo na sas pačivale le RAJESKE. ³ Avľa le 1 200 maribnaskre verdanenca, 60 000 muršenca pro graja the but slugadenca andral o Egipt, andral e Libija, andral o Sukot the andral o Kuš. ⁴ Domarda a zaila o ohradzimen fori andre Judsko a dogela dži paš o Jeruzalem.

⁵ Akor avľa o prorokos Šemajah ko Rechabeam the ko judska vodci, save denašle le Šišakostar andro Jeruzalem. Phenda lenge: „Kavke phenel o RAJ: ‚Tumen man omukľan, vašoda the me tumen omukľom a diňom andro vasta le Šišakoske.‘ “

⁶ Pre oda o kralis the o izraelika vodci pes pokorinde a phende: „O RAJ hino čačipnaskro.“

⁷ Sar o RAJ dikhľa, hoj pes pokorinde, prevakerđa ko Šemajah a phenda: „Vašoda, hoj pes pokorinde, na zničnava len, ale len zachraňnava. Miri cholí na mukava pro Jeruzalem prekal o Šišak. ⁸ Ale on ena tel leskri zor, hoj te sikľon a te džanen či hin feder te služinel mange, abo le kralenge andral aver phuva.“

⁹ O egiptsko kralis Šišak geľa pro mariben pro Jeruzalem a iľa savoro barvalipen andral o Chramos le RAJESKRO the andral o palacis. Iľa savoro, the o somnakune štiti, so diňa te kerel o Šalamun. ¹⁰ Palis o Rechabeam pre lengro than diňa te kerel o štiti le bronzostar a diňa len le veliteľenge upral o stražňika, save stražinenas o vchodos andro palacis. ¹¹ Kecivar džalas o kralis andro Chramos le RAJESKRO, o stražňika lenas o štiti a džanas leha, a palis len thovenas andro kher le stražňikengro. ¹² Vašoda, hoj o Rechabeam pes pokorinda, o RAJ preačhila pre leste te el cholamen a na züčinda les calkom. A sas len pale bach andre Judsko.

Sar o Rechabeam kralinelas

¹³ O kralis Rechabeam ačhila zoralo kralis andro Jeruzalem. Sas leske saranda the jekh (41) berš, sar ačhila kraliske. Kralinelas dešuefta (17) berš andro foros Jeruzalem, andro foros, so peske kidňa avri o RAJ maškar savore izraelika fori, hoj ode les te lašaren. Le Rechabeamoskri daj pes vičinelas Naama a sas Amončanka. ¹⁴ Ov kerelas o nalačhipen, bo na rodelas le RAJES cale peskre jileha.

¹⁵ Savore veci, so kerđa o Rechabeam ešebnovarestar, medik na muľa, hine pisimen andre leskro rodokmeňos the andro zvitki, save pisinde o proroka Šemajah the Ido. Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena. ¹⁶ Sar o Rechabeam muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo, o Abijah.

13

O Abijah kralinel upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas o Jeroboam dešuochtoto (18.) berš, ačhila andre Judsko kraliske o Abijah ² a kralinelas andro Jeruzalem trin berš. Leskri daj sas e Michaja, le Urieloskri čhaj andral e Gibea.

Sar sas o mariben maškar o Abijah the Jeroboam ³ o Abijah džalas pre leste le 400 000 zorale slugadenca, ale o Jeroboam džalas pre leste le 800 000 zorale slugadenca.

⁴ Akor o Abijah ačhila pro verchos Cemarajim andre efracimiko phuv a phenda: „Šun man, Jeroboam the calo Izrael! ⁵ Či tumen na džanen, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskro, kerda le Davidoha zmluva, so pes na del te prephagel*, hoj diña leske the leskre potomkenge o krališagos upral o Izrael pro furt? ⁶ Ale o Jeroboam le Nebatoskro čhavo, savo sas sluhas le Šalamunoske, pes vzburiŋda pre peskro raj. ⁷ Akor pes pašal leste zgele o nalače manuša the zbujňika a ačhade pes pro Rechabeam, pre le Šalamunoskro čhavo. Ov sas mek ternoro a na sas mek skušimen, hoj anglal lende te obačhel.

⁸ Gondolinen tumenge, hoj šaj zvifazinen upral le RAJESKRO krališagos, so hino andro vasta le Davidoskre čhavage? Zvifazinenena, bo san but džene? Bo hin tumenca the o somnakune gurunňora, so tumenge kerda o Jeroboam sar devlen? ⁹ Či na tradlan avri le RAJESKRE rašajen, le Aronoskre potomken the le Leviten? Či na ačhadan peske le rašajen, avke sar aver narodi? Se dojekh dženo, ko kamel te el rašaj, anel terne bikos the eŋta bakren a avke ačhel rašaj tumare devlence, so nane nič.

¹⁰ Ale amaro Del hino o RAJ, a amen les na omuklam. Amare rašaja, save služinen le RAJESKE, hine le Aronoskre potomki a o Leviti lenca služinen. ¹¹ Sako tosara the rači anen le RAJESKE o labarde the voňava obeti a thoven o mare pro žužo skaminđ. Sako rat labaren o lampi pro somnakuno svietňikos. Amen dolikeras o prikazaňja le RAJESKRE amare Devleskre, ale tumen les omuklan! ¹² Vašoda o Del hino amaro vodcas a sar leskre rašaja trubinenena, hoj te den znameňje pro mariben, ov amen lidžala pre tumende!

Muršale andral o Izrael, ma džan pes te marel le RAJEHA, savo hino Del tumare dadeskro! Na ela tumen bach!”

¹³ Medik o Abijah vakerelas, o Jeroboam bičhada jekh partija muršen pre judsko armada palunestar. Avke o ačhenas anglo Judejci, ale okla murša sas pal lende. ¹⁴ Sar pes o Judejci visarde a dikhle, hoj aven pre lende the palunestar, chudle te vičinel pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. O rašaja trubinenas pro trubi ¹⁵ a o Judejci chudle te viskinel maribnaskre hangoha. O Abijah len lidžalas andro mariben a o Del zničinda le Jeroboam the leskra armada angle lende. ¹⁶ Avke o Izraeliti denašle anglo Judejci a o Del len diña andre lengre vasta. ¹⁷ O Abijah the leskre manuša zvifazinde upral lende a le izraelike muršendar peľa andro mariben jepaš milionos murša. ¹⁸ Akor sas o Izraeliti pokorimen a o Judejci pes imar na daranas, bo pes zmukenas pro RAJ, pre lengre dadengro Del.

¹⁹ O Abijah dureder džalas pal o Jeroboam a zaila leskre fori o Betel, Ješanah the Efron lengre gavenca. ²⁰ Avke le Jeroboam imar šoha na sas e zor, so les sas, medik kralinelas o Abijah. Palis les o RAJ avke dukhada, hoj mula.

²¹ Ale le Abijoskri zor sas furt bareder. Iľa peske dešuštar (14) romňujen, savenca les sas bišuduj (22) muršora a dešušov (16) čhajora.

²² Savore aver veci, so o Abijah kerda, the leskro vakeriben, hine pisimen andro zvitkos le prorokoskro Idoskro. ²³ Sar o Abijah mula, parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo, o Asa. Sar ov kralinelas, sas deš berš smirom andre phuv.

14

O Asa kralinel upral e Judsko

¹ O Asa kerelas oda, so sas le RAJESKE, leskre Devleske, pre dzeka. ² Zničinda o oltara the o uče thana pro lašariben, phagerda o sveta slupi a čhingerda tele la Ašerakre slupi. ³ Le manušenge andral e Judsko prikazinda, hoj te lašaren le RAJES, peskre dadengre Devles, a te dolikeren leskro zakonos the prikazaňja. ⁴ Ov andre cali judsko phuv zničinda o modlengre thana the o kadidloskre oltara. Medik ov kralinelas, sas smirom andre oda krališagos. ⁵ Andre Judsko o Asa ačhavelas o ohradzimen fori, bo andre odi phuv sas smirom. Andre ola berša ŋiko na avľa pre leste pro mariben, bo o RAJ leske diña o smirom.

⁶ Phenda le manušenge andral e Judsko: „Zoraľaras kala fori oleha, hoj ačhavaha pašal lende o muri, o veži, brani the zavori. Kadi phuv hiňi furt amari, bo kerahas oda, so amendar kamelas o RAJ amaro Del. Rodahas le RAJES a diña amenge o smirom pal dojekh sera.“ Avke ačhavenas o fori a sas len bach.

* 13:5 13,5 E hebrejiko čhib: e zmluva le loneskri

⁷ Le Asa sas le kmeňostar Juda 300 000 murša, savende sas o kopiji the bare štiti, a le Benjaminčanendar les sas 280 000 murša, savende sas o cikneder štiti the lukí. Kala savore sas zorale murša.

⁸ O Zerach andral o Kuš geľa pre lende pro mariben la milionoskra armadaha le kmeňostar Juda the trin šel (300) maribnaskre verdanenca a dogeľa dži paš e Mareša. ⁹ O Asa džalas pre leste peskre muršenca a pripravinde pes pro mariben andre dolina Cefata paš e Mareša.

¹⁰ O Asa mangelas le RAJES, peskre Devles: „RAJEJA, ča tu jekh šaj pomožines le slabenge andro mariben pro zorale. Pomožin amenge, RAJEJA, Devla amaro, bo pre tute pes mukas. Andre tiro nav amen džas pre kadi bari armada. RAJEJA, tu sal amaro Del a ňiko anglal tute na obačhela.“

¹¹ Avke o RAJ pomožinda le Asaske the leskra armadake te zviľazinel upral o Kušijci. On chudle odarik te denašel ¹² a o Asa pal lende džalas peskra armadaha dži ko Gerar. Ode o RAJ peskra armadaha murdarde ajci Kušijcen, hoj ča vajkeci lendar ačhile džide. A odligende odarik igen but veci. ¹³ On palis lokes domarde the savore gava pašal o foros Gerar vašoda, bo avľa pre kala manuša bari dar le RAJESTAR. A odligende odarik savore lačhe veci, save ča kamenas. ¹⁴ Džanas the pre le pašťerengre tabora a odligende odarik igen but bakren the faven. Avke gele pale andro Jeruzalem.

15

O Asa zničinel o modli andre Judsko

¹ Akor le Devleskro duchos avľa pro Azarijah, pro čhavo le Odedoskro. ² Ov geľa anglo kralis Asa a phenda leske: „Šunen man, Asa the savore manušale andral e Judsko the andral o Benjamin! O RAJ ela tumenca, te tumen avena leha. Te les rodena, dela pes tumenge te arakhel. Ale te tumen lestar odvisarena, the ov pes tumendar odvisarela. ³ But časos sas o Izrael bijal o čačo Del the bijal o rašaj, savo sikavel o zakonos. ⁴ Ale sar pes andre peskro pharipen visarenas ko RAJ, ko Del, a mangelas les, delas pes lenge te arakhel. ⁵ Andre ola dživesa sas bari dar te džal varekhaj, bo maškar o manuša andre savore phuva sas baro ňepokoj. ⁶ Jekh narodos džalas pre aver narodos a jekh foros pre aver foros, bo o Del pre lende domukľa dar the pharipen. ⁷ Ale tumen aven zorale a na preačhen te kerel e buči, bo chudena o počňiben.“

⁸ Kala prorocka lava, so vakereľas o Azarijah, zoraľarde le Asa. Ov zničinda o modli andre cali Judsko the Benjamin the andro fori, save zaila andro Efrajimika brehi. Palis prikerďa the le RAJESKRO oltaris, so sas andre chramoskri dvora.

⁹ Palis o Asa vičinda savore manušen andral e Judsko, Benjamin the le manušen andral o Efrajim, Menaše the Šimeon, save ode gele te bešel. Bo but Izraeliti pregele ko Asa, sar dikhle, hoj leha hino o RAJ, leskro Del.

¹⁰ Savore pes zgele andro Jeruzalem, sar o Asa kralinelas dešupandž (15) berš a trin čhon. ¹¹ Oda džives obetinde le RAJESKE olestar, so pal o mariben ande andral o Gerar: eľa šel (700) gurumňen the eľa ezera (7 000) bakren. ¹² On ile vera, hoj lašarena le RAJES le dadengre Devles cale peskre jileha the dušaha. ¹³ Dojekh, ko na lašarela le RAJES, le Izraeloskre Devles, mušinela te merel, či ela terno abo phuro, či murš abo džuvľi. ¹⁴ Ile vera anglo RAJ a palis radisaľonas zorale hangoha, a trubinenas pro trubi the rohi. ¹⁵ Savore manuša andre Judsko sas andro baro radišagos, bo odi vera ile cale peskre jileha. Rodenas le RAJES a ov pes lenge diňa te arakhel. Avke len o RAJ diňa smirom savore lengre ňeprijateľendar.

¹⁶ O Asa čhiďa tele pal o tronos peskra baba, la kralovna Maacha, bo kerďa slupos la Ašerake. Palis oda slupos čhinda tele, phagerďa a labardá andre dolina Kidron. ¹⁷ O Asa sas cale jileha oddino le Devleske andre calo peskro dživipen, kajte na zničinda andro Izrael savore thana, kaj lašarenas le modlen. ¹⁸ Preligenda andro Chamos le Devleskro o dari, so leskro dad the ov pošvecinde: o rup, o somnakaj the o sersamos prekal o Chamos.

¹⁹ Avke na sas ode o mariben, dži andro tranda the pandžto berš (35) sar kralinelas o Asa.

16

O kralis Baaša džal pro Asa

¹ Sar andre Judsko kralinelas o Asa tranda the šov (36) berš, o izraeliko kralis Baaša geľa pro mariben pre Judsko. Zoraľardá o foros Rama, hoj ňiko le manušendar pes te na dochudel avri aňi andre Judsko.

² O Asa iľa savoro rup the somnakaj andral o Chramos le RAJESKRO the palacis a bičhađa oda peskre služobňikenca andro Damašek ko kralis Ben-Hadad. Diňa leske te phenel: ³ „Maškar amende mi el phandli e zmluva, avke sar angloda sas maškar amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tut, zrušin e zmluva, so phandlal le izraelike kraliha Baašaha, hoj te džal het peskre slugadenca andral miri phuv!“

⁴ O Ben-Hadad kerđa avke, sar leske phendā o Asa a bičhađa peskre veliteľen la armadaha pro izraelika fori. On domarde o fori Ijon, Dan, Abel-Majim the savore fori le Naftaliskre, kaj sas odthodo o chaben. ⁵ Sar pes pal oda došunda o Baaša, preačila te kerel o buča pro foros Rama. ⁶ Avke o kralis Asa prikazinda savore manušenge andre Judsko, hoj te odlfigenen andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa ole barenca the kaštenca zoralarda o fori Geba the Micpa.

O prorokos dovakerel le kraliske

⁷ Akor avľa ko kralis Asa o prorokos Chanani a phendā leske: „Vašoda, hoj tut zmukđal pro aramejiko kralis a na pro RAJ, pre tiro Del, našti zvitezines upral e armada le aramejike kraliskri. ⁸ Či bisterđal, savi bari armada sas le Kušjcen the le Libijčanen a keci len sas maribnaskre verdana the murša pro graja? Ale tu pes zmukđal pro RAJ, a vašoda len tuke diňa andro vasta. ⁹ Bo o jakha le RAJESKRE predikhen cali phuv, hoj te zoralarel olen, save hine leske oddine cale jileha. Na kerđal gođaha, vašoda akanastar aveha furt andro mariben.“

¹⁰ Vaš kala lava o Asa cholisalila pro prorokos a thođa les andre bertena. Andre oda časos o Asa trapinelas varesave peskre manušen.

Le Asaokro meriben

¹¹ Savore aver veci, so kerđa o kralis Asa ešebnovarestar, medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos the judske the le izraelike kralengro. ¹² Sar o Asa kralinelas tranda the eňa (39) berš, igen nasvalila pro pindre. Ale aňi akor pes na visarda ko RAJ, hoj leske te pomožinel, ale ko doktora. ¹³⁻¹⁴ O Asa muľa, sar kralinelas saranda the jekh (41) berš a parunde les paš leskre phure dada andro hrobos, savo peske diňa te kerel andro Foros le Davidoskro. Pre leskro telos thode but voňava oleji a labarde bari jag pre leskri pačiv.

17

O Jošafat kralinel upral e Judsko

¹ Pal o Asa ačila kraliske leskro čhavo, o Jošafat. Ov zoralarda peskro krališagos anglo Izrael. ² Andre savore ohradzimen judska fori rozachada slugaden. Rozačhada partiji slugaden the avrether andre Judsko the andro efrajimika fori, save domarda leskro dad o Asa.

³ O RAJ sas le Jošafatoha, bo phirelas pal o ešebna droma le Davidoskre, peskre dadeskre a na lašarelas le Baalen. ⁴ Ale služinelas peskre dadeskre Devleske, dolikerelas leskre prikazaňja a na kerelas sar o izraelika krala anglal leste. ⁵ Vašoda o RAJ zoralarda leskro krališagos a savore manuša andral e Judsko leske anenas dari. Avke ačila barvalo the slavno. ⁶ Ov sas pačivalo andre služba le RAJESKE a zničinda andre Judsko savore modlengre thana pro lašariben the la Ašerakre slupi.

⁷ Andro trito berš, sar kralinelas, bičhađa kale uradňiken andro judska fori, hoj te sikaven le manušen o zakonos le RAJESKRO: le Ben-Chajil, le Obadiah, le Zecharijah, le Netaneel the le Michajah. ⁸ Lenca sas the o Leviti Šemajah, Netanijah, Zebadijah, Asahel, Šemiramot, Jonatan, Adonijah, Tobijah, Tob-Adonijah the o rašaja Elišamas the Joram. ⁹ Ile peha o zakonos le RAJESKRO, prepħirde savore judska fori a sikavenas le manušen.

¹⁰ Pro narodi, save sas pašal e Judsko, avľa bari dar le RAJESTAR, avke ňiko lendar na džalas pro mariben pro Jošafat. ¹¹ A varesave Filištinci anenas le Jošafatoske dari the počinenas leske daň. O Arabi leske anenas efa ezera the efa šel (7 700) capen the bakren.

¹² O Jošafat sas furt zoraleder. Andre Judsko ačhađa ohradzimen fori the o fori le skladenca, ¹³ kaj odthovenas but chaben. Likerelas andro Jeruzalem le nekfeder slugaden, ¹⁴ save sas rozdelimen andro partiji pal peskre fajti.

Andre Judsko o veliteľa upral o ezeros sas:

o Adnah le 300 000 zorale slugadenca,

¹⁵ dujto o Jochanan le 280 000 slugadenca

¹⁶ a trito o Amasiah le Zichriskro čhavo, savo korkoro pestar geľa andre služba le RAJESKRI, le 200 000 slugadenca.

¹⁷ Andral o Benjamin:

o Eljadas, o zoralo slugađis, le 200 000 slugađenca le lukenca the štitenca

¹⁸ a dujto o Jehozabad le 180 000 vizbrojimen slugađenca.

¹⁹ Kala služinenas le krališke andro Jeruzalem a mek the aver slugađa, saven rozačhada andro ohradzimen fori pal cali judsko phuv.

18

O Micha dovakerel le Achaboske

¹ Le kralis Jošafat andral e Judsko sas igen baro barvalipen the slava. Leskro čhavo peske ila romňake le Achaboskra čha, vašoda o krala ačhile famelija. ² Pal varesave berša geła ko Achab andre Samarija. O Achab prekal o Jošafat the leskre manuša murdarđa but bakren the gurumñen. A paš oda les kerelas upre pro mariben pro Ramot-Gilead. ³ Avke o izraeliko kralis Achab phučla le judske kralistar le Jošafatostar: „Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?“

O Jošafat leske odphenda: „Me the mire murša sam jekhetane tuha a džaha tumenca andro mariben.“ ⁴ Ale o Jošafat phenda le izraelike krališke: „Phuč ešeb so phenel pre oda o RAJ.“

⁵ Avke o Achab zvičinda vaj štar šel (400) proroken, a sar sas jekhetane, phučla lendar: „Šaj džav pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Dža!“ odphende leske. „O RAJ les dela le krališke andro vasta!“

⁶ Ale o Jošafat phučla: „Nane ade mek aver prorokos le RAJESKRO, hoj lestar te phučas?“

⁷ O Achab leske odphenda: „Hin ade mek o Micha, le Jimloskro čhavo, prekal savo šaj phučas le RAJESTAR, ale me les našti avri ačhav, bo šoha mange nič lačo na prorokinel, ča nalačo.“

„Ma vaker avke, kralina!“ phenda o Jošafat.

⁸ Avke o Achab vičinda jekhe uradňikos a phenda leske: „Sigo dža a an mange le Micha, le Jimloskre čhas!“

⁹ O Achab the o Jošafat bešenas pre peskre troni andre Samarija paš e foroskri brana pre oda than, kaj pes marel avri o zrnos, a sas urde andro kralengre plašti a savore proroka anglal lende prorokinenas. ¹⁰ Jekh lendar, o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, peske kerda trastune rohi a vičinelas: „Kada phenel o RAJ: ‚Kale rohenca predemeha le Aramejčanen, medik len na murdareha.‘“

¹¹ Savore proroka kavke prorokinenas: „Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ les dela tuke andro vasta.“

¹² Oda murš, savo geła pal o Micha, phenda leske: „Dikh, savore proroka prorokinenas le krališke bach. The tu prorokin bach sar ola proroka!“

¹³ Ale o Micha leske odphenda: „Avke sar dživel o RAJ, me vakerava ča oda, so phenela miro Del.“

¹⁴ Sar o Micha avla ko Achab, phučla lestar: „Šaj džas pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Džan a zviťazinena. O RAJ les dela andre tumare vasta!“ phenda leske.

¹⁵ Ale o kralis leske phenda: „Kecivar tuke mušnav te phenel, hoj sar manca vakeres andro nav le RAJESKRO, hoj mange te phenes ča o čačipen?“

¹⁶ O Micha phenda: „Dikhlom calo Izrael rozčhido pal o verchi sar bakroren bi o pastjeris. A o RAJ phenda: ‚Kale manušen nane ko te lidžal. Mi džal sako pale khere andro smirom.‘“

¹⁷ Akor phenda o Achab le Jošafatoske: „Na phendom tuke, hoj mange na prorokinel nič lačo, ča nalačo?“

¹⁸ O Micha mek phenda: „Šunen akana o lav le RAJESKRO! Dikhlom le RAJES te bešel andro ņebos pre leskro tronos a savore aňjelen te ačhel pašal leste. ¹⁹ O RAJ lendar phučla: ‚Ko kerela upre le izraelike kralis Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead, hoj ode te merel?‘ Jekh phenelas kavke a dujto kavke. ²⁰ Androda avla varesavo duchos anglo RAJ a phenda: ‚Me leha thovava avri!‘ A o RAJ lestar phučla: ‚Sar?‘ ²¹ Avke oda duchos phenda: ‚Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.‘ O RAJ phenda: ‚Dža a ker ada. Ela tut bach!‘ ²² Akana pes avke the ačiňa! O RAJ kerda, hoj savore tire proroka tuke te klaminen. O RAJ diňa avri pre tu e bibach.“

²³ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, geła ko Micha, demađa les pal o muj a phenda: „Kana mandar geła het o Duchos le RAJESKRO, hoj te vakerel tuha?“

²⁴ O Micha phenda: „Tu korkoro dikheha andre oda džives, sar denašeha tut te garuvel kher kherestar.“

²⁵ Akor o Achab prikazinda: „Chuden le Micha a lidžan les ke le foroskro veliteľis Amon the ko kraliskro čavo Joaš. ²⁶ Phenen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‚Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the paňi, medik na avava bachtales pale.‘“

²⁷ Ale o Micha phenda: „Te tu aveha bachtales pale, akor o RAJ na vakerelas prekal ma.“ A mek phenda: „Šunen ada, savore manuša!“

Le Achaboskro meriben

²⁸ O izraeliko kralis Achab the o judsko kralis Jošafat gele pro mariben pro Ramot-Gilead. ²⁹ A o Achab phenda le Jošafatoske: „Me man preurava andre aver gada sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskro plaštos.“ Avke o Achab pes preurda andre aver gada a gela andro mariben.

³⁰ O kralis andral o Aram prikazinda peskre veliteľenge upral o maribnaskre verdana: „Te na džal tumenge pal ňikaste, ča pal o izraeliko kralis.“ ³¹ Sar o velitela dikhle le Jošafat, gondolinde peske, hoj oda hino o izraeliko kralis a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda a o Del leske pomožinda a visarda len lestar. ³² Sar o velitela pre oda avle, hoj oda nane o Achab, preačhile pre leste te džal.

³³ Androda varesavo slugadiš ča avke livinda andral o lukos a trafinda le Achab maškar o pancjeris. Avke phenda o Achab le manušeske, savo lidžalas leskro verdan: „Visar tut a lidža man het andral o mariben, bo som zraňimen.“ ³⁴ Ale oda džives o mariben sas zoralo, avke o Achab mušinda te ačhel dži rači andro verdan anglo Aramejčana, a sar zagela o kham, muľa.

19

O prorokos dovakerel le Jošafatoske

¹ O judsko kralis Jošafat avľa bachtales pale khere andro Jeruzalem. ² Arakhľa pes leha o prorokos Jehu, le Chananiskro čavo, a phenda leske: „Gondolines tuke, hoj hin mištes te pomožinel le bijedevleskre manušenge a te sikavel o jileskeriben olenge, ko džan pro RAJ? Vašoda hin pre tute le RAJESKRI choli. ³ Ale o RAJ paš tu arakhľa the vareso lačo: Tu zničindal savore slupi la Ašerakre andral odi phuv a kamehas te kerel oda, so hin le Devleske pre dzeka.“

O Jošafat ačhavel sudcen

⁴ Kajte o Jošafat bešelasa andro Jeruzalem, gela pale ko manuša la Beer-Šebatar dži paš o Efrajmika brehi, hoj te vakerel le manušenca, hoj pes pale te visaren ko RAJ, savo hino Del lengre phure dadengro. ⁵ Andre dojekh ohradzimen foros andre judsko phuv ačhada sudcen. ⁶ Phenda le sudcenge: „Den mištes pozoris pre oda, so kerena, bo na sudzinen andre le manušeskro nav, ale andro nav le RAJESKRO. Ov hino tumenca paš dojekh sudos, sar sudzinenava verekas. ⁷ Vašoda keren peskri buči pačivalones a mi el tumen dar anglo RAJ, bo o RAJ amaro Del hino čačipnaskro, na kidel peske avri manušen, aňi na del pes te cinel.“

⁸ Palis o Jošafat the andro Jeruzalem ačhada Leviten, rašajen the anglune muršen sar sudcen, hoj te sudzinen le manušen, sar len ela vareso maškar peste abo sar vareko na dolikerela o zakonos le RAJESKRO. ⁹ Palis o Jošafat lenge prikazinda: „Keren oda pačivalones, cale jileha a mi el tumen dar anglo RAJ. ¹⁰ A sar avena angle tumende o manuša andral aver fori, hoj len te rozsudzinen – či džala pal oda, hoj vareko verekas murdarđa, abo hoj vareko na dolikerđa o zakonos, o prikazaňja abo le RAJESKRE lava – mušinen lenge te dovakerel, sar pes te likerel, hoj te na keren binos anglo RAJ, hoj le RAJESKRI choli te na avel pre tumende the pre tumare manuša. Keren oda avke a na ela tumen binos.“

¹¹ O Amariah, o nekbareder rašaj, rozsudzinelava savore RAJESKRE veci. O Zebadiah, le Jišmaeloskro čavo, savo hino vodcas upral o kmeňos Juda, rozsudzinelava savore kraliskre veci a o Leviti ena o uradňika paš o sudos. Aven šmela a o RAJ mi el oleha, ko kerela mištes.“

20

O mariben le Edomčanenca

¹ Pal varesavo časos gele pro mariben pro Jošafat o Moabčana, o Amončana a lenca varesave Meunci.

² Varesave manuša avle a phende le Jošafatoske: „Igen bari armada avel pre tu andral o Edom pal aver sera le morostar. Hine imar andro Chacecon-Tamar, oda andro Engedi.“ ³ O Jošafat predarandila a mangelas le RAJES so te kerel. A andre cali judsko

phuv diña avri o postos. ⁴ Palis pes zgele andro Jeruzalem o manuša andral dojekh judsko foros a mangelas le RAJES, hoj lenge te pomožinel.

⁵ Avke o Jošafat ačhila maškar savore manuša angle nevi dvora andro Chramos le RAJESKRO ⁶ a phenda:

„RAJEJA, Devla amare dadengro, či na sal Del pro ņebos a na kralines upral savore narodi the krališagi? Andre tire vasta hin bari zor a ņiko anglal tute našti obačhel.

⁷ Devla amaro, či na tradlal avri anglal tiro izraeliko narodos le manušen, so bešenas andre kadi phuv? Či la na diňal pro furt le Abrahamoskre potomkenge, savo sas tiro prijatelis? ⁸ Kade bešenas a ačhade tuke o Chramos prekal tiro nav a phende: ⁹ „Te avela pre amende varesavo nalačhipen, mariben, meribnaskro nasvaliben či bokh, a te avaha anglal tu angle kada Chramos – kaj tut lašaren – a chudaha te vičinel andre peskro pharipen ke tute, tu amen šuneha avri a zachrañineha.’

¹⁰ Ale akana avle kade pre amende o Amončana, o Moabčana the o Edomčana. Tu na domuklal amare phure dadenge te zničinel kale naroden, akor sar džanas avri andral o Egipt, avke len obgele a na murdarde. ¹¹ Akana, dikh sar amenge visaren pale! Avle amen te tradel avri andral e phuv, savi amenge tu diňal. ¹² Devla amaro, či tu len na sudzineha? Amen sam bi e zor angle kadi bari armada, savi avel pre amende. Na džanas, so te kerel, ale amare jakha hine hazdle ke tute, bo ča jekh tu amenge šaj pomožines.“

¹³ Sar savore Judejci ačhenas anglo RAJ peskre čhavenca, romñenca the le muršorenca, ¹⁴ avla le RAJESKRO Duchos pro Levitas, savo sas maškar o manuša. Ov sas o Jachaziel, le Zecharijoskro čhavo andral le Asafoskri fajta a potomkos le Asafoskro prekal o Benajah, Jeiel the Mataniah.

¹⁵ Ov prevakerđa: „Šunen man, kralina Jošafat the savore manušale, save bešen andre Judsko the andro Jeruzalem! Avke tumenge phenel o RAJ: „Ma daran tumen a ma izdran kala zoraľa armadatar. Bo kada mariben nane tumaro, ale le Devleskro. ¹⁶ Tajsa džan pre lende, bo on akor avena upre la dolinakre dromeha Cic a arakhena len pro agor la dolinakro, angle pušta Jeruel. ¹⁷ Tumen pes na mušinen te marel, ale rozačhaven pes a ačhen pro than. Avke dikhena sar tumen o RAJ zachrañinela, ó manušale andral e Judsko the andral o Jeruzalem! Ma daran tumen a ma izdran! Tajsa džan pre lende a o RAJ ela tumenca.’“

¹⁸ Avke o Jošafat bandiľa anglo RAJ le mujeha dži pre phuv a savore manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem pele pre phuv a lašarenas les. ¹⁹ Andre oda varesave Leviti andral o Kohatoskro the Korachoskro potomstvov usťile upre a zorale hangoha chudle te lašarel le RAJES, le Izraeloskre Devles.

²⁰ Avke pre aver džives sig tosara usťile a džanas andre pušta paš e Tekoa. Akor o Jošafat anglal lende začhila a phenda: „Šunen man, manušale andral e Judsko the andral o Jeruzalem! Pačan le RAJESKE, amare Devleske, a obačhena! Pačan the le prorokenge a avela amenge savoro avri!“ ²¹ Sar lenca dovakerđa, ačhada spevaken, hoj te džan angle armada a te lašaren le RAJES le lavenca: „Palikeren le RAJESKE!

Leskro verno kamiben likerel pro furt!“

²² A soča chudle te giľavel a te lašarel le RAJES, o RAJ kerđa baro zmetkos maškar o Amončana, Moabčana the Edomčana*, save avle pre lende pro mariben. On korkore maškar peste pes chudle te marel. ²³ Avke o Moabčana the o Amončana gele pre edomiko armada a murdarde savoren. Palis pes visarde a murdarde jekh avres.

²⁴ Sar e judsko armada avľa pre oda than, khatar dičhol pre pušta, dikhle pre phuv ča mule manušen. ņiko lendar na ačhila te dživel. ²⁵ O Jošafat peskre muršenca geľa ke lende a ile savoro, so pal lende ačhila. Arakhle paš lende igen but barvalipen, vzacna veci the gada. Kidle peske odarik ajci but, hoj oda na birinenas te lidžal. Ajci but barvalipen ode sas, hoj trin džives odarik hordinenas o veci. ²⁶ Pro štarto džives pes zgele andre dolina Beracha, kaj lašarenas le RAJES. Vašoda oda than pes dži adadžives vičinel le Berachoskri† dolina.

²⁷ Palis o Jošafat lidžalas caľa armada pale andro Jeruzalem. Sas len baro radišagos, bo o RAJ lenge diña o viťazstvo upral o ņeprijateľa. ²⁸ Sar doavle andro Jeruzalem, gele paš o Chramos le RAJESKRO le bašavibnaha pro harfi, pro citari the pro trubi.

²⁹ Avke pes savore krališagi pašal lende chudle te daral le Devlestar, sar šunde, sar pes o RAJ marelas vaš o Izrael leskre ņeprijatelenca. ³⁰ A o Jošafat kralinelas andro smirom, bo leskro Del leske diña o smirom pal dojekh sera.

* 20:22 20,22 E hebrejiko čhib: o murša andral o verchi Seir † 20:26 20,26 Beracha: te lašarel

Sar o Jošafat dokralinda

³¹ Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš sar ačhila kraliske andre Judsko a kralinelas andro Jeruzalem bišupandž (25) berš. Leskri daj sas e Azuba, le Šilchioskri čhaj. ³² Ov kerelas oda, so anglal leste leskro dad o Asa a na odvisarda pes ole dromestar. So kerelas, sas le RAJESKE pre dzeka. ³³ Ale o thana kaj lašarenas le modlen na zničinda a o manuša mek furt lašarenas avre devlen a na peskre dadengre Devles.

³⁴ Savore aver veci, so o Jošafat kerda, ešebnovarestar, medik na mula, del pes te genel andre Kronika le Jehuoskri, savo sas čhavo le Chananiskro. Oda hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

³⁵ Jehkhar pes o judsko kralis Jošafat dovakerda le izraelike kraliha Achazijoha, savo sas igen nalačo. ³⁶ On jekhetane ačhade o lodj paš o pristavos Ecjon-Geber. ³⁷ Ale o Eliezer, le Dodavahuoskro čhavo andral e Mareša, prorokinelas le Jošafatoske: „Vašoda, hoj tut dovakerdal jekhetane le Achazijoha, o RAJ zničinelas oda, so ačhadal!“ Avke e balvaj rozphagerda o lodi a šoha lenca na gele pro moros.

21

O Jehoram kralinel upral e Judsko

¹ O Jošafat mula a sas parundo andro kraliskro hrobos andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jehoram. ² Le Jehoram sas šov phrala: o Azarijah, Jechiel, Zecharijah, Azarijah, Michael the o Šefatiah. Kala savore sas le Jošafatoskre čhave. ³ O dad len diña igen but rup, somnakaj the barvale veci a judska ohradzimen fori. Ale o krališagos diña le Jehoramoske, bo sas ešebno čhavo.

⁴ Sar le Jehoramoste sas imar o krališagos zorales andro vasta, diña te murdarel la šablaha savore peskre phralen the varesave izraelike vodcen. ⁵ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačhila kraliske a kralinelas očno berš andro Jeruzalem. ⁶ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskri famelija the o izraelika krala, bo leskri romñi sas le Achaboskri čhaj. Avke kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ⁷ Ale o RAJ na kamelas te zničinel le Davidoskra fajta, prekal peskro služobñikos David. Bo phandla leha zmluva a diña les lav, hoj mukela furt varekas leskre potomkendar pro tronos.

⁸ Sar o Jehoram kralinelas, o Edomčana pes vzburiinde pre Judsko a ačhade peskre kralis. ⁹ Avke o Jehoram geła ode savore peskre velitelenca the maribnaskre verdanenca. Ode pes pašal leste pal savore seri rozačhade o Edomčana, ale ov le velitelenca pes rači predemade prekal lende a denašle het. ¹⁰ Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskri zor o Edom.

Andre oda časos the o foros Libna pes vzburiinda, bo o Jehoram omukla le RAJES, peskre dadeskre Devles. ¹¹ Ačhada andre Judsko the o thana, kaj lašarenas le modlen a aleha cirdelas le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko andro binos.

Le Eliašiskro lil

¹² O Jehoram chudña lil le prorokostar le Eliašistar a sas andre pisimen:

„Avke vakerel o RAJ, o Del tire prapapuskro le Davidoskro: ‚Tu na phirehas pal oda drom, so tiro dad o Jošafat the o judsko kralis Asa, ¹³ ale phirehas pal ole droma so the o izraelika krala a lidžahas le manušen andral e Judsko the andral o Jeruzalem, hoj te aven napačivale le RAJESKE, avke sar len lidžalas the le Achaboskri famelija. Tu murdardal the peskre phralen, save sas feder sar tu, ¹⁴ vašoda o RAJ igen dukhavela tire manušen, tire čhaven the romñijen a zničinelas sa, so tut hin. ¹⁵ Tu aveha igen nasvalo pro vnutornosti a mušineha but te cerpinel, medik tuke o vnutornosti na avena avri.‘“

¹⁶ Palis o RAJ kerda upre le Filištincen the le Araben, save bešenas pašes paš o Kušijci, hoj te džan pro mariben pro Jehoram. ¹⁷ On gele andre Judsko a ile andral le kraliskro palacis savoro, so ode arakhle: o barvalipen, leskre čhaven the romñijen. A ñiko leske na ačhila, ča o nekterneder čhavo, o Achazijah.

¹⁸ Pal kada savoro o RAJ mukla pro Joram o nasvaliben pre džombra, so pes na delas te sastarel. ¹⁹ O nasvaliben sas furt goderer a pal o duj berš andral leste avle avri o goja a mula andro bare dukha. O manuša leske na labarde e bari jag pro vartišagos, avke sar leskre phure dadenge.

²⁰ O Jehoram ačhila kraliske, sar leske sas tranda the duj (32) berš a očno berš kralinelas andro Jeruzalem. Ñikaske na sas pal leste pharo sar mula. Parunde les andro Foros le Davidoskro, ale na andre le kralengre hrobi.

22

O Achazijah kralinel upral e Judsko

¹ O manuša andral o Jeruzalem ačhade pal o Jehoram kraliske leskre nekternedere čhas, le Achazijah. Bo savore leskre phuredere čhaven murdarde o živaña, save avle jekhetane le Arabenca andro taboris.

² Le Achazijoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskri daj sas e Atalija, savakro papus sas o izraeliko kralis o Omri.

³ The ov kerelas avke, sar le Achaboskri famelija, bo leskri daj les andre kada lidžalas.

⁴ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar le Achaboskri famelija, bo on ačhile leskre radci, sar muľa leskro dad. A oda les thovelas tele. ⁵ Ov len šunđa the akor, sar gela le Achaboskre čhaha le Joramoha - savo sas kralis andro Izrael - pro mariben pro aramejiko kralis Chazael andro Ramot-Gilead. Ode o Aramejčana zrañinde le Joram, ⁶ avke ov pes pale visardã andro Jezreel, hoj te sastol le ranendar. O judsko kralis Achazijah gela te dikhel le Joram andro Jezreel, sar sas zrañimen.

⁷ Oda sas le Devlestar, hoj te perel o Achazijah vašoda, hoj sas te dikhel le Joram. Bo akor, sar sas ke leste, gela pre lende o Jehu, le Nimšiskro čhavo, saves o RAJ pomazinda, hoj te zñičinel le Achaboskra famelija. ⁸ Sar o Jehu murdarelas le Achaboskra famelija, arakhľa ode le vodcen andral e Judsko the le Achazijoskre phraleskre čhaven, save leske sluzhinas, a o Jehu murdarđa the len. ⁹ Palis rodenas le Achazijah a chudle les, sar pes garuvelas andre Samarija. Odarik les ande ko Jehu a sas murdardo. Parunde les, bo phende: „Leskro papus sas o Jošafat, savo sas cale jileha pačivalo le RAJESKE.“

Andre le Achazijoskri famelija na sas ko te prelel o krališagos.

O Joaš hino zachrañimen

¹⁰ Sar dikhľa e Atalija, le Achazijoskri daj, hoj lakro čhavo hino murdardo, diña te murdarel avri caľa kraliskra famelija andre Judsko. ¹¹ Ale jekh čhaj le kraliskri le Joramoskri, e Jehošeba, zachrañinda jekhe čhas oleha, hoj les počoral iľa het le kraliskre čhavendar, saven e Atalija kamľa te murdarel. Bo iľa le Joaš, le Achazijoskre čhavo, the la džuvľa, savi les delas te pijel a garuđa len andro kher pro soviben andro Chramos, hoj les te na murdarel e Atalija. E Jehošeba sas pheñ le Achazijoske a lakro rom sas o rašaj Jehojada. ¹² Garuvelas le Joaš andro Chramos šov berš, medik e Atalija kralinelas andre Judsko.

23

O Jehojada ačhavel le Joaš kraliske

¹ Andre eftato berš o rašaj Jehojada diña te vičinel ke peste le velitelan upral o šel - le Jerochamoskre čhas le Azarijah, le Jochananoskre čhas le Jišmael, le Obedoskre čhas le Azarjah, le Adajoskre čhas le Maasejah the le Zichriskre čhas le Elišafat -, hoj lenca te phandel e zmluva. ² On pophirde pal caľi judsko phuv a vičinenas le Leviten andral dojekh judsko foros the savore fajtengre vodcen andro Izrael. Sar avle andro Jeruzalem, ³ savore ola džene pes zgele andro Chramos a phandle zmluva le kraliha.

O Jehojada lenge phenda: „Kade hino le kraliskro čhavo, o Joaš! Ov ela kralis, avke sar o RAJ le David diña lav pal leskre potomki. ⁴ Keras avke: Tumen, o rašaja the Leviti, pes rozdelinena pro trin partiji. Jekh partija le Levitendar the rašajendar mi stražinen pro šabat paš o chramoskre vudara, ⁵ dujto partija andro kraliskro palacis a trito partija paš e Zakladoskri brana. A savore aver manuša pes mi zdžan andre chramoskri dvora. ⁶ Ale ñiko andre našti džala, ča o rašaja the o Leviti, save ode sluzhinen. On šaj džan andre, bo hine pošvecimen. Savore aver manuša, mi ačhen avri, avke sar o RAJ prikazinda. ⁷ Tumen o Leviti pes rozačhavana le zbrañenca andro vasta pašal o kralis. Te vareko kamlahas pes te dochudel andro Chramos, mi merel. Džan le kraliha, všadzik kaj džala.“

⁸ O Leviti the savore murša andral e Judsko kerde sa avke, sar lenge prikazinda o Jehojada. Dojekh lelas peskre muršen, či len sas služba pro šabat abo na, bo o Jehojada oda džives ñikas na premukla andral e služba. ⁹ Palis o Jehojada diña le velitelenge o kopiji a cikne the bare šiti andral o Chramos, so sas le Davidoskre. ¹⁰ Ov rozačhada savore muršen le zbrañenca pašal o kralis: Ačhenas pašal o oltaris the Chramos, le juhostar dži ko severos.

¹¹ Akor ande le Joaš avri a thode leske pro šero e koruna. Dine leske e kraliskri zmluva a ačhade les kraliske. O Jehojada peskre čhavenca les pomazinde a vičinenas anglal leste: „Mi dživel o kralis.“

E Atalija murdardi

¹² Sar e Atalija šunda e vika le manušengri, save džanas a radisalonas le kralistar, gela the oj ke lende andro Chramos. ¹³ Sar ode doavla, dikhla te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o veliteľa o murša le trubenca a savore manuša radisalonas a trubinenas a o lavutara le citarenca the harfenca lidžanas e oslava. Akor pre peste e Atalija čhingerda o gada a zvičinda: „Zradzinde man! Zradzinde man!“

¹⁴ O rašaj Jehojada phenda le veliteľenge upral o šel: „Lidžan la avri le slugadendar a murdaren dojekhes, ko kamela vaš late te zaačhel!“ Bo na kamla la Atalija te murdarel andro Chramos le RAJESKRO. ¹⁵ On la chudle a džanas laha ke Grajengri brana paš o palacis a ode la murdarde.

O Jehojada lidžal pale le manušen paš o RAJ

¹⁶ Palis o Jehojada phandla zmluva anglo RAJ, hoj ov, o Joaš the savore Izraeliti ena le RAJESKRE manuša. ¹⁷ Avke savore manuša gele andro chramos le Baaloskro a čhide les tele. Phagerde o oltara the o modli a murdarde le Matan le Baaloskre rašas anglo oltaris.

¹⁸ Palis o Jehojada ačhada le Levitengre rašajen upral o Chramos. Bo len o David ačhada andre odi služba, hoj te anen o labarde obeti le RAJESKE avke, sar hin pisimen andro zakonos le Mojžišoskro, le radišagoha the gilavipnaha, sar prikazinda o David. ¹⁹ A ačhada paš o chramoskre brani le vratničen, hoj pes te na dochudel andre niiko, ko hino nažužo.

²⁰ Palis o Jehojada iła peha le veliteľen upral o šel, le anglune manušen, uradničen the savore manušen andral odi phuv a odligenda le kralis andral o Chramos prekal e Upruñi brana andro palacis a thode les te bešel pro tronos. ²¹ Savore manuša radisalonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdardi la šablaha.

24*O Joaš kralinel upral e Judsko*

¹ Le Joašiske sas efa berš, sar ačhila kraliske a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskri daj e Cibja sas andral e Beer-Šeba. ² Medik o rašaj Jehojada dživelas, o Joaš kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. ³ O Jehojada le Joašiske kidña avri duje romñijen a lenca les sas murša the čhaja.

⁴ Pal varesavo časos o Joaš peske phenda, hoj prikerela o Chramos le RAJESKRO. ⁵ Zvičinda le rašajen the le Leviten a prikazinda lenge: „Džan andre savore judska fori a kiden avri le manušendar e beršeskri dañ, hoj te prikeras o Chramos amare Devleskro. Keren oda sigo!“ Ale o Leviti aleha na sidarenas.

⁶ Avke o kralis Joaš peske diña te vičinel le anglune rašas, le Jehojada, a phučla lestar: „Soske na bičadał le Leviten, hoj te anen le manušendar andral e Judsko the andral o Jeruzalem e beršeskri dañ prekal o Svetostankos, avke sar o Mojžiš le RAJESKRO služobniikos diña avri le Izraelitenge?“ ⁷ Se e bijedevleskri džuvli e Atalija the lakre čhave rozmarde o Chramos le Devleskro a ile odarik savore sveta veci, hoj lenca te lašaren le Baalen.“

⁸ Avke o kralis prikazinda le Levitenge, hoj te keren bari truhlica a te thoven la avri paš e chramoskri brana. ⁹ Palis diña te phenel le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem, hoj te anen le RAJESKE o dañe, avke sar o Mojžiš, le Devleskro služobniikos, oda diña avri le Izraelitenge pre pušta. ¹⁰ Savore veliteľa the manuša radišagoha anenas o love a čhivkerenas andre truhlica, medik na sas pherdžardi. ¹¹ Sako džives o Leviti lidžanas e truhlica ko uradniikos le kraliskro. Te dikhelas, hoj hin andre but love, avelas o pisaris le kraliskro the o uradniikos le nekbaredere rašaskro, čhivenas o love avri a zgenenas len. Palis la thovenas pale pre lakro than. Kerenas oda sako džives a kidle avri igen but love.

¹² Palis o kralis the o Jehojada ola love denas le muršeske, savo sas ačhado upral e buči andro Chramos le RAJESKRO. O Chramos prikerenas o kamenara, o fesarara the o kovača, save kerenas le trasteha the le bronzoha. ¹³ Mukle pes te prikerel o Chramos a e buči lenge džalalas igen mištes. Prikerde a zoralarde o Chramos a sas ajso sar anglo. ¹⁴ Sar dokerde e buči, o love so ačhile ande anglo kralis the Jehojada. A o Joaš vaš ola love diña te kerel veci andro Chramos: o sersamos pre služba the pro obeti, o čare the aver somnakune a rupune veci. A medik o Jehojada dživelas, furt obetinas o labarde obeti andro Chramos.

¹⁵ O Jehojada sphuriła a muła, sar leske sas 130 berš. ¹⁶ Parunde les andro Foros le Davidoskro paš o krala, bo kerda but lačhipen prekal o Izrael, prekal o Del the prekal leskro Chramos.

O Joaš pes odvisarel le RAJESTAR

¹⁷ Pal oda sar muła o Jehojada, o judska vodci avle a dine pačiv le kralis. O kralis priachila pre lengre lava. ¹⁸ On palis preachile te lašarel andro Chramos le RAJESKRO, peskre dadengre Devles, a chudle te lašarel la Ašerakre slupi the modli. Vaš kala bini avla le Devleskri chołi pre Judsko the pro Jeruzalem. ¹⁹ O RAJ bičhavelas ke lende le proroken, hoj pes pale te visaren ke leste. Ale on len na šunenias, kajte lengre dovakerenas.

²⁰ Akor avla le Devleskro Duchos pre le Jehojadoskro čhavo Zecharijah. Ov ačhila anglo manuš a dovakerelas lengre: „Kada phenel o Del: ‚Soske na dolikeren le RAJESKRE prikazaňja? Na avela tumenge nič avri, bo man omuklan, a vašoda the me tumen omukava.‘“

²¹ Akor pes o manuš dovakerde pro Zecharijah a pro lav le kraliskro les murdarde le barenca pre dvora paš o Chramos. ²² O Joaš bisterda pro lačhipen, so leske kerelas le Zecharijoskro dad o Jehojada, a diňa te murdarel leskre čhas. Sar o Zachariyah merelas, zvičinda: „RAJEJA, dikh pre ada a visar lengre pale!“

O Joaš hino murdardo

²³ Vaj pal o berš avla pro mariben pro Joaš andre Judsko the andro Jeruzalem e aramejiko armada. Murdarde savore leskre vodcen, save sas upral o manuš a savore veci the barvalipen, so zaile, bičhade le kraliske andro Damašek. ²⁴ Kajte e aramejiko armada avla frima muršenca, o RAJ diňa la judska armada, kajte sas bareder, andre lengre vasta, bo omukle le RAJES, peskre dadengre Devles. Avke o Joaš sas potrestimen. ²⁵ Sar e aramejiko armada odgeła, mukle le Joaš igen dukhades. Korkore leskre služobňika pes pre leste dovakerde vašoda, hoj diňa te murdarel le Jehojadoskre čhas, a murdarde les pre leskro hadžos. Sar muła, parunde les andro Foros le Davidoskro, ale na andre kralengre hrobi.

²⁶ Dovakerde pes pre leste kala džene: o Zabad o čhavo la Šimeatakro, savi sas Amončanka, the o Jehozabad o čhavo la Šimritakro, savi sas Moabčanka. ²⁷ Andro Viklados le Kralengre zvitkoskro hin pisimen pal le Joašiskre čhave, the oda, so pal leste vakerenas o proroka, the pal oda, sar prikerda o Chramos. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Amacijah.

25

O Amacijah kralinel upral e Judsko

¹ Le Amacijoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a kralinelas bišueňa (29) berš andro Jeruzalem. Leskri daj e Joadan sas andral o Jeruzalem. ² O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na cale jileha. ³ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskre vasta, diňa te murdarel peskre služobňiken, save murdarde leskre dades. ⁴ Ale lengre čhaven na diňa te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro zakonos le Mojžišoskro: „O dada našti meren vaš o binos, so kerde lengre čhave, aňi o čhave vaš o bini le dadengre, ale sako mi merel vaš peskro binos.“

O mariben le Edomčanenca

⁵ O Amacijah vičinda savore muršen andral o kmeňos Juda the Benjamin a ačhada andre lengre fajti velitelen upral o ezeros the upral o šel slugađa. Palis zgenda 300 000 muršen phureder sar biš (20) berš pripravimen te džal andro mariben le štitoha the kopijaha. ⁶ Počinda 3,4 toni rup* vaš o 100 000 zorale murša andral o Izrael, hoj te maren pes vaš leste.

⁷ Ale avla ke leste jekh murš le Devleskro a phenđa: „Kralina, ma le tuha le Izraeliten, bo o RAJ nane ole manušenca andral o Efrajim! ⁸ Kajte džas šmelones andro mariben, o Del kerela, hoj te prehraines o mariben le űeprijateliha, bo le Devles hin zor te pomožinel abo te čhivel tele!“

⁹ Pre oda lestar o Amacijah phučla: „Ale so ela ole rupoha, so počindom vaš lende?“

Le Devleskro murš leske odphenđa: „O RAJ tuke šaj del mek buter sar oda.“

¹⁰ Avke o Amacijah bičhada pale khere le muršen, save avle ke leste andral o Efrajim. On igen cholisalile pro manuš andral e Judsko a cholaha pes visarde khere.

* 25:6 25,6 E hebrejiko čhib: šel (100) talenti

¹¹ O Amacijah bi e dar džalas peskre muršenca andre Londi dolina. Ode murdarđa 10 000 Edomčanen† ¹² a zaille the avre 10 000 muršen. Ligende len dži upre pre skala Sela a odarik len čivkerenas tele a avke sas savoredžene murdarde pro skali.

¹³ Ale ola murša, saven o Amacijah bičhada khere, džanas pro judska fori la Samarijatar dži paš o Bet-Choron. Ode murdarde 3 000 muršen a zaille odarik but veci.

¹⁴ Sar o Amacijah zvifazinda upral o Edomčana, visalila pale andro Jeruzalem. Anda peha le edomike devloren, bandolas angle lende a labarelas lenge kađidlos. ¹⁵ Akor o RAJ igen cholisalila pro Amacijah a bičhada ke leste prorokos, savo leske dovakerelas: „Soske lašares avre narodengre devlen, save našti zachrañinde peskre manušen andral tire vasta?“

¹⁶ Medik o prorokos vakerelas, o Amacijah leske phenda: „Či tutar amen kerđam le kraliskre radcas? Preač! Soske kames te avel murdarde?“

Avke o prorokos preačhila, ale mek phenda: „Džanav, hoj o Del tut zničinel, bo kerđal oda a na šundal mire lava.“

O Izrael zvifazinel upral e Judsko

¹⁷ Palis o judsko krališ Amacijah pes dovakerđa peskre radcenca pro Izrael. Bičhada le muršen, hoj te phenen le izraelike kraliske, le Jehoašoske, savo hin o čhavo le Joachazoskro, o čhavo le Jehuoskro: „Av! Mar pes mancal!“

¹⁸ Ale o Jehoaš leske odphenda: „O bodlakos andro Libanon diña te phenel le zorale libanoñike cedroske: ‚De tira čha mire čhaske romñake.‘ A ipen akor o dzivo džvirov avla pal o verchos a uštarda pro bodlakos! ¹⁹ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo zvifazinda upral o Edom. Oslavin tiro vitazstvo, ale ačh khere! Soske pre tu kames te anel e pohroma? Kames te perel tu a the e Judsko tuha?“

²⁰ Ale o Amacijah les na šunda. Kada kerđa o Del, hoj les te del andre le Joašiskre vasta, bo chudle te lašarel le edomike devlen. ²¹ Avke o izraeliko krališ o Jehoaš gela pro mariben pro Amacijah paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ²² O Izrael zvifazinda upral e Judsko a savore lengre slugađa denašenas khere. ²³ Avke o Jehoaš paš o Bet-Šemeš zaila le Amacijah, le judske krališ, a odligenda les andro Jeruzalem. A čhida tele the o muri le foroskre pašal e Efrajimiko brana dži paš e Rohoskri brana, ajse duj šel (200) metri. ²⁴ Ila odarik savoro somnakaj, rup the savore vzacna veci, so arakhle andro Chramos le RAJESKRO, save stražinenas o potomki le Obed-Edomoskro. Ila the o barvalipen andral o pokladni le palaciskre, zaila varesave manušen a gela pale andre Samarija.

O Amacijah murdarde

²⁵ O judsko krališ Amacijah, le Joašiskro čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muľa o izraeliko krališ Jehoaš, o čhavo le Joachazoskro. ²⁶ Savore aver veci, so kerđa o Amacijah, ešebnovarestar, medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ²⁷ Akorestar, sar pes o Amacijah odvisarda le RAJESTAR, dovakerde pes pre leste počoral andro Jeruzalem varesave manuša, ale ov denašla andro Lachiš. Avke pal leste bičhade muršen, save les ode murdarde. ²⁸ Avke les odarik ande pale andro Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskro, paš leskre phure dada.

26

O Uziaš kralinel upral e Judsko

¹ Avke savore manuša andral e Judsko ile le Uziaš a ačhade les kraliske pal leskro dad Amacijah. Sas leske dešušov (16) berš, sar ačhila kraliske. ² Akor, sar leskro dad o Amacijah muľa, zaila o foros Elat prekal e Judsko a prikerđa les.

³ Le Uziašoske sas dešušov (16) berš, sar ačhila kraliske, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ⁴ Kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Amacijah. ⁵ O Uziaš rodelas le Devles, medik dživelas o Zecharijah, bo ov les sikavelas le Devleskro lav. A medik rodelas le Devles, o Del les požehñinelas.

⁶ O Uziaš gela pale andro mariben pro Filištinci. Čhida tele o muri le forenge Gat, Jabne the Ašdod. A ačhada o ohradzimen fori paš o Ašdod the avrether pre phuv le Filištincengri. ⁷ O Del leske pomožinelas andro mariben pro Filištinci, pro Arabi, save bešenas andro Gur-Baal, the pro Meuniti. ⁸ O Amončana počinenas le Uziašoske o dañe. A o hiros pal leste pes dochudña dži paš o Egipt, bo ačhila igen zoralo.

⁹ Andro Jeruzalem o Uziaš ačhada o veži pre Rohoskri brana, pro Dolinakri brana the pro murosro rohos a zoralarda len. ¹⁰ Ačhada the o veži pre pušta a kopalinda but

† 25:11 25,11 E hebrejiko čhib: muršen andral o Seir

chañiga, bo sas les pro brehi Šefela the pre ñižina but stadi. Sas les the manuša, save kerenas buči pre mała the andre viñica, bo kađi buči sas leske igen pre dzeka a e phuv sas lači.

¹¹ Le Uzias sas bari armada, so sas pripravimen te džal pro mariben. O pisaris Jeiel the o uradñikos Maasejah len zgenenas the zapisinenas a upral lende sas o Chananijah, le kraliskro uradñikos. ¹² Upral e armada sas 2 600 fajtakre vodci, savore zorale murša. ¹³ On sas ačhade upral o 307 500 slugađa, save sas avrisikade andro mariben, hoj te maren pes vaš o kralis leskre ñeprijafelenca. ¹⁴ O Uzias diña le slugađen o štiti, kopiji, pancjeri, luki, prilbi the bara andro praki. ¹⁵ Andro Jeruzalem diña te kerel le godaver muršenge o maribnaskre stroji, andral save livinkerenas o šipi a čhivkerenas o bare bara. Thoda len pro veži the pro foroskre muri. O hiros pal leste geła igen dur a ačhila igen zoralo, bo o Del leske pomožinelas.

O Uzias ačhel malomocno

¹⁶ No sar o Uzias zoraľila, ačhila ajsu barikano, hoj les oda zñiçinda. A ačhila ñeverno le RAJESKE, peskre Devleske, oleha, hoj geła andro Chramos le RAJESKRO te labarel o kađidlos pro kađidloskro oltaris. ¹⁷ Gele pal leste o rašaj o Azarijah a leha ochtovardeš (80) le RAJESKRE rašaja, save na daranas. ¹⁸ Ačhade pes leske a phende: „Uzias, tu o kađidlos našti labares le RAJESKE, ale ča o pošvecimen rašaja andral le Aronoskro potomstvos. Omuk o Sveto than, bo salas napačivalo a kerdal binos. O RAJ tut buter na požehñinela.“

¹⁹ Le Uziasoste sas andro vast e lopatka le kađidloha, hoj oda te labarel, a cholisalila pro rašaja. A medik kerelas pre lende vika, čhida pes leske avri pro čekat o malomocenstvo, sar ačhelas paš o kađidloskro oltaris andro Chramos. ²⁰ Šar dikhenas pre leste o nekbareder rašaj o Azarijah the okla rašaja, dikhle, hoj les hin pro čekat malomocenstvo. On les takoj odarik ligende avri a the ov sidarelas te džal, bo o RAJ les ole nasvalibnaha rañinda.

²¹ O Uzias sas malomocno, medik na muła. Našti džalas buter andro Chramos le RAJESKRO a bešelas avrether korkoro andre aver kher. Leskro čhavo o Jotam liđžalas o palacis the le manušen andre odi phuv.

²² Savore aver veci, so kerđa o Uzias, ešebnovarestar, medik na muła, hin andro zvitkos, so pisinda o prorokos Izajaš, le Amoskro čhavo. ²³ Sar o Uzias muła, na parunde les andro hrobi le kralengre, ale andro hrobos pre kraliko mała, bo sas malomocno. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jotam.

27

O Jotam kralinel upral e Judsko

¹ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske. Ov andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Leskri daj sas e Jeruša, le Cadokoskri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro dad o Uzias, ale ča na kerda oda, so leskro dad, savo geła andro Chramos te labarel o kađidlos. Ale o manuša mek furt dživenas andro bini.

³ O Jotam ačhađa e Upruñi brana le Chramoskri a bari buči kerđa pro foroskre muri pro brehos Ofel. ⁴ Ov pro judska brehi ačhavelas o fori a pro thana, kaj sas but veš, ačhavelas o pevnosti the o veži. ⁵ Marelas pes le Amončanengre kraliħa a zvifazinda pre leste, avke o Amončana andre oda berš leske počinenas 3,4 toni rupune*, 1 000 toni pšeniħa the 1 000 toni jačmeñis. Ajci leske davkerenas mek the andro dujto the trito berš.

⁶ O Jotam zoraľolas, bo sas pačivalo a pačivalones šunelas le RAJES, peskre Devles.

⁷ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, o maribena the leskre droma, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ⁸ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. ⁹ Sar o Jotam muła, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Achaz.

28

O Achaz kralinel upral e Judsko

¹ Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Na kerelas avke sar leskro prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ² Ov kerelas sar the o izraelika krala anglal leste a kerđa the o

* 27:5 27,5 E hebrejiklo čhib: šel (100) talenti rupune

avričhorde modli le Baalenge. ³ Labarelas o kađidlos andre dolina Ben-Hinom a peskre čhaven labarđa sar obeti, avke sar krenas o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal o Izrael. ⁴ O kađidlos obetinelas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

O Aramejčana the o Izraeliti džan pre Judsko

⁵ Vašoda o RAJ, leskro Del, diňa le Achaz le aramejike kraliske andro vasta. O Aramejčana les domarde a zaile but leskre manušen andro Damašek.

O Achaz sas dino andro vasta the le kraliske andro Izrael, savo les zorales domarđa. ⁶ Avke andre jekh džives o Pekach, le Remalijoskro čavo, murdarđa 120 000 zorale slugađen andre Judsko, bo o manuša andral e Judsko omukle le RAJES, peskre dadengre Devles. ⁷ O Zichri, savo sas zoralo maribnaskro murš andral o Efrajim, murdarđa le kraliskre čhas Maasejah the le uradňikos Azrikam the le Elkanah, savo sas leskro dujto nekbareder velifeľis. ⁸ A kajte sas o Judejci o phrala le Izraelitengre, o Izraeliti odligende andre Samarija 200 000 lengre romňijendar, čhavendar the čhajendar the igen but veci.

O prorokos Oded

⁹ Andre Samarija sas le RAJESKRO prorokos o Oded. Ov geľa anglo slugađa, save avenas andre Samarija, a phenda lenge: „Čačes o RAJ, o Del tumare dadengro, sas cholamen pro manuša andre Judsko, vašoda len tumenge diňa andro vasta. Ale tumen len murdarenas ajsa bara cholaha, hoj oda dogela dži andro ňebos. ¹⁰ Akana peske kamen te kerel otroken le mursendar the džuvľendar andral e Judsko the andral o Jeruzalem? Ale aleha keren binos anglo RAJ, angle tumaro Del. ¹¹ Šunen man mištes! Kala zaile manuša hine tumare phrala the pheňa. Premuken len, bo te na premukena len, o RAJ tumen marel peskra bara cholaha.“

¹² Akor štar efrajimika vodci gele anglo murša, save avenas pal o mariben. Oda sas o Azarjah, le Jochananoskro čavo, o Berechijah, le Mešilemotoskro čavo, o Jechizkijah, le Šalumoskro čavo, the o Amasa, le Chadlajoskro čavo. ¹³ A phende lenge: „Ma anen kade le manušen, saven zailan, bo aleha kerđanas o binos anglo RAJ a mek buter pre amende andanas e bibach. Se imar akana hin amen but bini a le RAJESKRI cholí hiňi upral o Izrael.“

¹⁴ Akor o slugađa angle ola vodci the savore manuša premukle savoren, saven zaile, a dine pale the o veci, so odarik ile. ¹⁵ Palis ola štar vodci ile olen, save sas zaile, a le vecendar, so sas zaile, urde upre le manušen, save sas bi o gada. Dine len pro pindre sandali, o chaben the o pijiben a makhle lengre rani la mascaha. Thode pro somara olen, save na birinenas te džal, a palis len odligende ke lengre manuša andro Jericho, andro palmengro foros. Palis pes visarde khere andre Samarija.

O Achaz mangel le asirike kralis, hoj leske te pomožinel

¹⁶ Andre oda časos o kralis Achaz mangelas le asirike kralis, hoj leske te pomožinel, ¹⁷ bo o Edomčana avle pale pro mariben pre Judsko a zaile le manušen. ¹⁸ O Filištinci tiš gele pro mariben andro fori pre brehengri phuv Šefela the paš e južno pušta. Domarde a zaile o fori Bet-Šemeš, Ajalon the Gederot, the o fori Socho, Timna the Gimzo lengre gavenca. Varesave lendar ode ačhile te bešel. ¹⁹ O Del avke marda le Judejcen, bo o Achaz, o izraeliko kralis, domukla andre Judsko o binošno dživipen a sas igen ňeverno le Devleske. ²⁰ Akor avľa andre Judsko ke leste o asiriko kralis o Tiglat-Pileser. Ov leske na pomožinda, ale kerđa mek buter pharipen. ²¹ A kajte o Achaz iľa o somnakj andral o Chramos, andral o palacis the le uradňikendar a diňa le asirike kraliske, oda leske na pomožinda.

²² Andre oda baro pharipen o Achaz mek buter kerelas bini anglo RAJ oleha, ²³ hoj obetinelas le Aramejčanengre* devlengre, save upral leste zvitažinde. Phenda peske: „Te o aramejika devla pomožinde peskre kralenge, obetinava the me lenge, hoj mange te pomožinen.“ Ale kada anda e bibach leske the leskre narodoske.

²⁴ Akor o Achaz skidňa o veci andral o Chramos a phagerđa len. O vudar andro Chramos phandľa a pre dojekh ulicakro rohos andro Jeruzalem le modlengre kerđa oltara. ²⁵ Andre dojekh judsko foros ačhada thana pro lašariben, hoj pes te labarel o kađidlos avre devlengre, a aleha kerelas pre cholí le RAJESKE, peskre dadengre Devleske.

²⁶ Savore aver veci, so Achaz kerđa, ešebnovarestar, medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ²⁷ Sar o Achaz muľa, parunde les

* 28:23 28,23 E hebrejiko čhib: andral o Damašek

andro Jeruzalem, ale na andre kralengre hrobi. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Chizkija†.

29

O Chizkija kralinel andre Judsko

¹ Le Chizkijoske* sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske a andro Jeruzalem kralinelas bišueña (29) berš. Leskri daj sas e Abija, le Zecharijoskri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro prapapus o David.

O pošveceñje le Chramoskro

³ Ov takoj andro ešebno čhon andre peskro ešebno berš, sar chudña te kralinel, phundrađa o vudar le chramoskro a prikerda les. ⁴ Palis vičindã le rašajen the le Leviten a rozáčhađa len pre vichodno dvora le Chramostar. ⁵ Phenda lenge: „Šunen man, Levitale! Akana pošvecinen pes a pošvecinen the o Chramos le RAJESKRO, le Devleskro tumare dadengro. Hordinen avri savore džungale veci andral o Chramos. ⁶ Se amare dada na sas le RAJESKE amare Devleske pre dzeka, bo kerenas angle leste o bini. Omukle les a odvisarde pes lestar the le thanestar, kaj ov bešel. ⁷ Phandle o chramoskro vudar, murdarde andre o svietñiki, hoj te na labon, a na obetinas o kadidlos ari labardi obeta andro Sveto than le Izraeloskre Devleske. ⁸ Vašoda o RAJ sas cholamen pre Judsko the pro Jeruzalem a kerda, hoj te aven pro asaben a hoj dojekh te daral olear, so pes lenge ačhila, sar the korkore dikhen. ⁹ Amare dada sas murdarde andro mariben a amare romñijen the čhaven zaile. ¹⁰ Ale akana kamav te phandle zmluva le RAJEHA, le Devleha andral o Izrael, hoj amendar te odvisarel peskri bari cholì. ¹¹ Čhavale mire, akana imar ma aven ñedbala, se o RAJ peske tumen avri kidña, hoj te ačhen angle leste, hoj leske te služinen a te obetinen o kadidlos.“

¹² Avke pes mukle andre buči o Leviti:

andral le Kohatoskri fajta o Machat, le Amasajoskro čhavo, the o Joel, le Azarjoskro čhavo;

andral le Merariskri fajta o Kiš, le Abdioskro čhavo, the o Azarijah, le Jehaleleloskro čhavo;

andral le Geršonoskri fajta o Joach, le Zimoskro čhavo, the o Eden, le Joachoskro čhavo;

¹³ andral le Elicafanoskri fajta o Šimri the o Jeiel;

andral le Asafoskri fajta o Zecharijah the o Mataniah;

¹⁴ andral le Hemanoskri fajta o Jechiel the o Šimej;

andral le Jedutunoskri fajta o Šemajah the o Uziel.

¹⁵ Zvičinde savore Leviten, pošvecinde pes a avle te obžuzarel o Chramos, avke sar prikazinda o kralis pal o zakonos le RAJESKRO. ¹⁶ Akor o rašaja gele andro Chramos, hoj les te obžuzaren, a savoro džungipen, so andre arakhle, hordinenas avri pre dvora. Palis o Leviti ile odarik ola veci a odligende ke dolina Kidron. ¹⁷ E buči chudle te kerel andro ešebno džives andro ešebno čhon a andro ochtoto džives dogele paš e chramoskri veranda. Palis mek očno dživesa pošvecinenas o Chramos a dokerde oda andro dešuovto (16.) džives andro ešebno čhon.

¹⁸ Palis gele ko kralis Chizkija a phende leske: „Obžuzardam calo Chramos le RAJESKRO, o oltaris pro labarde obeti leskre sersamoha, the o skamind, pre savo thovenas o sveto maro, leskre sersamoha. ¹⁹ Pripravindam a pošvecindam mek the ola veci, save o kralis Achaz čhida avri andral o Chramos, sar sas napačivalo ko Del. Ola veci hine akana anglo oltaris le RAJESKRO.“

Pale obetinen andro Chramos

²⁰ O Chizkija sig tosara uštila, diña te zvičinel ke peste le foroskre vodcen a džanas andro Chramos. ²¹ Akor diña te anel efta terne biken, efta bakren, efta terne bakroren the efta capen sar binoskri obeta vaš o krališagos, vaš o oltaris the vaš e Judsko. A phenda le rašajenge, le Aronoskre potomkenge, hoj len te obetinen pre le RAJESKRO oltaris. ²² Akor o rašaja murdarde le biken, zachudle lengro rat a pokropinde o oltaris; palis murdarde le baranen a the lengre rateha pokropinde o oltaris; palis murdarde le bakroren a the lengre rateha pokropinde o oltaris. ²³ Palis ande sar obeta vaš o binos le capen anglo kralis the angle savore manuša, a thode pre lende o vasta. ²⁴ Palis o rašaja murdarde le capen a lengro rat anenas pro oltaris sar obeta vaš o binos, hoj te odlel o

† 28:27 28,27 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechias.

* 29:1 29,1 Andre varesave prekladi hin leskro

nav Ezechias.

binos cale Izraelostar, bo o kralis prikazinda, hoj te anen e labardi obeta the e obeta vaš o bini prekal calo Izrael.

²⁵ O Chizkija andro Chramos ačhađa le Leviten le cimbalmenca, harfenca the citarenca, bo kavke prikazinda o David, bo o RAJ leske avke vakerelas prekal peskre proroka o Gad the o Natan. ²⁶ Sar o Leviti ačhenas le Davidoskre bašavibnaskre nastrojenca a o rašaja le trubenca, ²⁷ o Chizkija diňa te anel pro oltaris e labardi obeta. A sar e obeta chudle te kerel, o manuša gilavenas le RAJESKE a o lavutara chudle te bašavel pro trubi the pre savore le Davidoskre nastrojci. ²⁸ A savore, ko ode sas, denas le RAJES pačiv le gilavipnaha the le trubenca. Kada likerelas, medik na sas dokerdi e labardi obeta a na dolabile savore obeti.

²⁹ Palis, sar dokerde o labarde obeti, o kralis the savore manuša gele pro khoča a lašarenas le RAJES. ³⁰ O kralis le vodcenca prikazinde le Levitenge, hoj te lašaren le RAJES le gilenca, so pisinde o David the o prorokos Asaf. Avke on le RAJES lašarenas bare radišagoha a bandonas anglal leste dži pre phuv.

³¹ Palis o Chizkija phenda: „Akana san pošvecimen andre služba le RAJESKE. Aven a anen andro Chramos o obeti the o palikeribnaskre obeti.“ Avke savore ande o obeti the palikeribnaskre obeti a ola, save kamenas te del buter, anenas the o labarde obeti. ³² O manuša ande pre labardi obeta le RAJESKE eftavardeš (70) biken, šel (100) bakren the duj šel (200) terne bakren. ³³ O sveta dari, so ande, sas šov šel (600) biki the trin ezera (3 000) bakre. ³⁴ Ale o rašaja sas frima a na stačinenas te scirdel o cipi pal o džviru pre labardi obeta, vašoda lenge gele te pomožinel lengre phrala o Leviti, medik pes odi buči na dokerda a medik pes buter rašaja na pošvecinde. Bo o Leviti pes horliveder pošvecinenas sar o rašaja. ³⁵ Bo sas igen but labarde obeti the o žiros le smiromoskre obetendar a the o molakre obeti.

Avke pale chudle te lašarel le RAJES andro Chramos sar angloda. ³⁶ O Chizkija the savore manuša radisalonas olestar, bo o Del lenge pomožinda igen sig kada savoro te kerel.

30

O Chizkija vičinel te oslavinel e Patradi

¹ Palis o Chizkija* vičinda calo Izrael the Judsko a pisinda lila le kmeňenge Efrajim the Menaše, hoj te aven andro Chramos andro Jeruzalem te oslavinel e Patradi pre pačiv le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ² O kralis pes dovakerda le vodcenca the savore manušenca andro Jeruzalem, hoj andro dujto čhon oslavinena e Patradi. ³ On la naši oslavinenas andro dino časos, bo na sas dos rašaja pošvecimen a aňi o manuša pes na zgele andro Jeruzalem. ⁴ Priáčhile pre ada o kralis the savore manuša, save ode sas. ⁵ Avke pes dovakerde a bičhade lil pal calo Izrael, la Beer-šebatar dži ko Dan, a vičinenas savoren, hoj te aven andro Jeruzalem te oslavinel e Patradi pre pačiv le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. Bo but džene la na oslavinenas avke, sar hin pisimen andro Zakonos.

⁶ O murša gele le lilenca, so sas le kralistar the vodcendar, pal calo Izrael the pal e Judsko a phenenas avke, sar lenge o kralis prikazinda:

„Visaren tumen pale ko RAJ, ko Del le Abrahamoskro, Izakoskro the Jakoboskro, hoj pes ov te visarel pale ke tumende, ke ola, save sas zachraňimen andral pre asirike kralengre vasta. ⁷ Ma aven ajse sar tumare dada the tumare phrala, bo on na sas verna le RAJESKE, peskre Devleske. Se šaj dikhen korkore, sar len igen zorales potrestinda.

⁸ Akana ma aven ajse zacata, sar sas tumare dada! Podden tumen le RAJESKE! Aven andro Chramos, so o RAJ, tumaro Del, pošvecinda pro furt. Služinen le RAJESKE, tumare Devleske, hoj pes tumendar te odvisarel leskri choli! ⁹ Te tumen avena pale ko RAJ, akor tumare phralenge le Izraelitenge the tumare čhavage presikavena o jileskeriben ola, ko len zaile, a premukena len pale khere, bo o RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskro the milostivo a na visarela pes tumendar het, te pes tumen visarena ke leste.“

¹⁰ O murša, saven o kralis the o vodci bičhade, džanas foroš forostar andro phuva le kmeňengre Efrajim the Menaše dži ko Zebulun. Ale o manuša len anenas pro asaben a asanas lendar. ¹¹ Ale varesave murša andral o kmeňi Ašer, Menaše the Zebulun pes pokorinde a avle andro Jeruzalem. ¹² O Del avke kerda, hoj diňa le manušen the andre Judsko jekh gondolišagos, hoj te keren oda, so prikazinda o kralis the o uradnika pal le RAJESKRO lav.

* 30:1 30,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

E Patrađi oslavimen

¹³ Avke andro dujto čhon igen but manuša pes zgele andro Jeruzalem, hoj te oslavinen o inepos le Marengro bi o Kvasos. ¹⁴ Ile a zničinde savore oltara, so sas andro Jeruzalem, the o kadidloskre oltara a čhide len andre dolina Kidron.

¹⁵ Andro dešuštarto (14.) džives andro dujto čhon murdarde le Patradakre bakrores. O rašaja the o Leviti, save mek na sas obžuzarde, pes ladžandile a pošvecinde pes. Palis ande o labarde obeti andro Chramos. ¹⁶ On ačhenas pre peskre thana andro Chramos, sar pisinda andro zakonos le Devleskro murš o Mojžiš, a o rašaja kropinenas pro oltaris o rat, so lenge podine o Leviti. ¹⁷ Ale sas ode zgele but ajse džene, save na sas pošvecimen, a on našfi murdarenas le Patradakre bakroren, a vašoda vaš lende murdarenas le bakroren o Leviti, hoj ole dženen te pošvecinen le RAJESKE. ¹⁸ But manuša, save ode avle andral o kmeňos Efrajim, Menaše, Jisachar the Zebulun, pes na pošvecinde a oleha, hoj chanas le Patradakre bakrores, na dolikerde o zakonos le Devleskro. Vašoda pes modlinelas vaš lende o Chizkija: ¹⁹ „RAJEJA, Devla amare dadengro, kala manuša hine nažuže angle tiro zakonos. Ale on tut lašaren jilestar, vašoda mangav tut, av ke lende jileskro a odmuk lenge.“ ²⁰ A o RAJ leskri modlitba šunda avri a sastarda le manušen.

²¹ Palis o Izraeliti, save sas andro Jeruzalem, oslavinenas o inepos le Marengro bi o Kvasos efa džives bare radišagoha. A o Leviti the o rašaja lašarenas le RAJES sako džives čala zoraha.

²² Palis o Chizkija šukares prevakerda ke savore Leviti, bo sikade hoj džanen mištes te služinel le RAJESKE. Efa džives oslavinenas a anenas ode smiromoskre obeti a palikerenas le RAJESKE, peskre dadengre Devleske.

²³ Ale savore manuša, save sas ode zgele, pes dovakerde, hoj oslavinenas o inepos mek aver efa džives. Avke radišagoha oslavinenas mek aver efa džives. ²⁴ O Chizkija diňa le manušenge pre obeta, 1 000 biken the efa ezera 7 000 bakren a o uradnika dine 1 000 biken the 10 000 bakren. A but rašaja pes pošvecinde. ²⁵ Savore manuša andral e Judsko radisalonas le rašajenca, le Levitencas, le manušenca, save avle andral o Izrael, le the cudzincenca, save avle andral o Izrael abo dživenas andre Judsko. ²⁶ Andro Jeruzalem sas ajso baro radišagos, savo na sas akorestar, sar sas kralis andro Izrael le Davidoskro čhavo, o Šalamun. ²⁷ Palis o rašaja the o Leviti ačhenas, hoj te žehñinen le manušen a o RAJ len šunda avri andral peskro sveto than, andral o ňebos.

31*O manuša zničinen le modlen*

¹ Sar preačhile te oslavinel e Patrađi, gele savore Izraeliti andro judska fori a phagerde o sveta slupi, čhingerde o kaštune slupi la Ašerakre a zničinde savore uče thana pro lašariben the oltara andre Judsko the andro phuva Benjamin, Efrajim the Menaše. Palis savore Izraeliti gele pale khere andre peskre fori.

O dari prekal o Leviti the rašaja

² O kralis Chizkija* ačađa le rašajen the le Leviten te služinel andro partiji. Lengre službi sas, hoj te keren o labarde the smiromoskre obeti, hoj te palikeren a hoj te lašaren paš o vudara le RAJESKRE Chramoskre. ³ O Chizkija delas andral peskro majetkos o dobitkos pro labarde obeti a oda pro tosaraskre the pro račakre obeti, the pro labarde obeti pro šabat, pro inepi le Neve čhoneskre the pro aver oslavi, avke sar hin pisimen andro zakonos le RAJESKRO. ⁴ Le manušenge andro Jeruzalem prikazinda, hoj te anen prekal o rašaja the Leviti ole obetendar oda, so mušinen te del lenge pro dživipen, hoj on te šaj en oddine te kerel sa, so kempel pal o zakonos le RAJESKRO.

⁵ Sar pal ada savore šunde, chudle te anel o Izraeliti peskre ešebne ulipnastar e pšeniča, e mol, o olejos the o medos the savorestar, so len sas le maľendar. Ande igen but desjatki savorestar. ⁶ Avke the o Izraeliti the savore manuša, save bešenas andro judska fori, anenas o desjatki peskre dobitkostar the avre darendar, so sas dine prekal o RAJ, a thode oda savoro pro kopi. ⁷ O manuša chudle te hordinel andro Jeruzalem o dari andro trito čhon a ada kerenas dži andro eftato čhon. ⁸ Sar avla o kralis Chizkija peskre vodicenca a dikhle ola dari, lašarenas le RAJES a ašarenas leskre manušen, le Izraeliten.

⁹ O Chizkija pes phučla le rašajendar the le Levitendar pal ola veci pro kopi ¹⁰ a o nekbareder rašaj o Azarijah, o potomkos le Cadokoskro, leske odphenda: „Akorestar, sar chudle o manuša te hordinel o dari andro Chramos, sas amen igen but chaben a ole

* 31:2 31,2 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

chabenestar ačila mek but, bo o RAJ požehnda peskre manušen. Dikhen, keci mek olestar ačila!“

¹¹ Avke o Chizkija diña te pripravinel o skladi prekal o chaben andro Chramos. Sar len pripravinde, ¹² diña te hordinel savore ola dari, so sas dine prekal o Del, andre ola skladi. Nektbareder upral ola skladi sas o Levitas Konaniah a dujto pal leste leskro phral, o Šimej. ¹³ Kalen ačhada o kralis Chizkija the o nektbareder rašaj o Azarijah upral o levitska uradnika andro Chramos: le Jechiel, le Azaziah, le Nachat, le Asahel, le Jerimot, le Jozabad, le Eliel, le Jismachjah, le Machat the le Benajah.

¹⁴ O Levitas Kore, le Jimnoskro čhavo, sas stražnikos pre vichodno brana a ov sas ačhado te kidel le manušendar o dari, so anenas prekal o Del, a palis len te rozdelinel.

¹⁵ O Leviti o Eden, Minjamin, Ješua, Šemajah, Amariah the Šechaniah, save služinenas andro fori le rašajengre, pačivalones rozdelinenas kala dari avre rašajenge pal lengre partiji, le ternenge the le phurederenge.

¹⁶ Rozdenas the ole murešenge, save sas zapisimen andre fajtakro zvitkos a oda phureder sar trin berš – dojekheske, save služindehas jekhvar andro Chramos, pal oda, sar sas ačhade andre služba. ¹⁷ O rašaja sas zapisimen pal o fajti a o Leviti le biš (20) beršendar pal o partiji, andre save služinenas. ¹⁸ Sas zapisimen caľa famelijaha – savore peskre romňijenca, le cikne the bare čhavenca – bo pačivalones pes pošvecinenas.

¹⁹ Sas ačhade murša, hoj te rozden o chaben le rašajenge andral o Aronoskro potomstvos, save bešenas andro fori the lengre gava. Rozdenas oda savore rašajenge the Levitenge, save sas zapisimen andro fajtakro rodokmešos.

²⁰ Avke kerelas o Chizkija andre caľi Judsko. Kerelas savoro, so sas čačipnaskro, lačo the pačivalo anglo RAJ. ²¹ Savoro, so chudňa te kerel o Chizkija andro Chramos, kerelas avke, sar sas pisimen andro zakonos the andro prikazaňja. A savoro leske avelas avri, bo rodelas le RAJES cale peskre jileha.

32

O Sancherib džal pro Jeruzalem

¹ Paloda, sar o Chizkija* sikađa peskro pačivaliben oleha, so kerđa prekal o RAJ, avľa o asiriko kralis Sancherib pro mariben pre Judsko. Peskra armada rozačhada pašal o ohradzimen fori a kamla len te zalel. ² Sar o Chizkija dikhľa, hoj o Sancherib avľa a kamel te džal pro Jeruzalem, ³ dovakerđa pes peskre vodcenca the velitelenca, hoj zaačhavana o prameňa, so hine avri pal o foros, a on leske andre ada pomožinde.

⁴ Avle igen but manuša a zaačhade o prameňa the o paňi, so džalas prekal odi phuv. A phende peske: „Sar o asirika kraľa avena, soske majinen te arakhel ajci but paňi?“ ⁵ Palis o kralis chudňa te prikerel savore zničimen muri a pre ola muri ačhada o veži the dujto avruno muros. Zoralarda the o avruno muros pašal e terasa pro vichodos le Davidoskre Forostar a diña te kerel but kopiji the štiti.

⁶ Ačhada le velitelen upral o manuša, diña len te vičinel jekhetane ke peste pro phundrado than paš e foroskri brana a prevakerđa ke lende: ⁷ „Aven zorale a ma daran tumen! Ma predaran le asirike kralistar, aňi leskra armadatar, so avel leha, bo amenca hiňi bareder zor. ⁸ Les hin bari armada, ale oda hine ča manuša, ale amenca hino o RAJ, amaro Del, pripravimen amenge te pomožinel a te lidžal amare maribena.“ A o manuša pes zmukle pre oda, so phenda o judsko kralis Chizkija.

⁹ Palis o Sancherib bičhada peskre služobňiken andro Jeruzalem, medik korkoro peskra armadaha pes marelas andro foros Lachiš. Diña te phenel le Chizkijoske the le Judejenge andro Jeruzalem:

¹⁰ „Avke phenel o asiriko kralis Sancherib: Pre soste pes zmuken, te me le slugađen rozačhadom pašal o Jeruzalem? Ko tumen šaj zachraňinel? ¹¹ O Chizkija tumenge vakerel: ‚O RAJ, amaro Del, amen zachraňinela andral o vasta le asirike kraliske.‘ Avke tumen diliňarel, hoj tumen te mukel te merel andre bokh the bi o paňi. ¹² Se korkoro ov čida tele le RAJESKRE thana the oltara a prikazinda le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem: ‚Angle jekh oltaris bandona a labarena upre o kađidlos.‘

¹³ Či tumen na džanen, so kerdom me the mire dada le manušenge andre aver phuva? Či šaj zachraňinde lengre devla lengre phuva andral mire vasta? ¹⁴ Ko savore devlendar andral ole narodi, saven mire dada zničinde, šaj zachraňinde peskre manušen? Sar šaj akana tumaro Del tumen zachraňinel andral mire vasta? ¹⁵ Te na tumen o Chizkija diliňarel a klaminel! Ma pačan leske, bo ňisavo narodoskro aňi kraľišagoskro del našti zachraňinda peskre manušen andral mire vasta aňi andral

* 32:1 32,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

o vasta mire dadengre. Vašoda aňi tumaro Del na zachraňinela tumen andral mire vasta.“

¹⁶ Le Sancheriboskre sluhi dureder namištes vakerenas pro RAJ, pro Del, the pre leskro služobňikos Chizkija. ¹⁷ O Sancherib pisinda lila andre save asalas avri le RAJES, le Izraeloskre Devles: „Avke sar o narodengre devla andral aver phuva na zachraňinde peskre manušen andral mire vasta, avke the le Chizkijoskro Del na zachraňinela peskre manušen andral mire vasta!“ ¹⁸ Le Sancheriboskre vodci andre hebrejiko čhib vičinenas pro manuša, save ačhenas pro Jeruzalemoskre muri, hoj len te daraven avri a avke te zalen o foros. ¹⁹ On vakerenas pal o RAJ, pal o Jeruzalemoskro Del, avke sar pal o devla avre narodengre – devla, saven kerde peskre vastenca.

²⁰ Vašoda o kralis Chizkija the o prorokos Izajaš, le Amososkro čhavo, vičinenas a mangenas le Devles, hoj lenge te pomožinel ²¹ a o RAJ bičhada le aňjelos, savo murdarda savore zorale muršen, vodcen the uradňiken andro taboris le asirike kraliskro. Avke pes o Sancherib visarđa pale andre peskri phuv andre laž.

Sar palis geľa andro chramos peskre devleskro, murdarde les varesave leskre čhavendar la šablaha.

²² Avke o RAJ zachraňinda le Chizkija the le manušen andral o Jeruzalem andral o vasta le asirike kraliske le Sancheriboskre the andral o vasta avre ñeprijateľengre a diňa len o smirom le narodendar, save sas pašal lende. ²³ But manuša anenas andro Jeruzalem o dari le RAJESKE a o vzacna veci le judske kraliske. Akorestar le Chizkija denas pačiv savore narodi.

O Chizkija sastardo le nasvalibnastar

²⁴ Andre oda časos o Chizkija nasvalila pro meriben. Ale sar pes modlinelas ko RAJ, ov leske odphenda a diňa les znameňje, hoj sastola. ²⁵ Ale o Chizkija ačhila ajsjo barikano, hoj aňi na palikerđa vaš o lačhipen, so leske kerđa o RAJ. Vašoda o Del cholisalila pre leste, pre Judsko a the pro Jeruzalem. ²⁶ Palis o Chizkija the o manuša andral o Jeruzalem kerde pokaňje andral peskro barikaňiben. Vašoda len o RAJ na marđa, medik dživelas o Chizkija.

Le Chizkijoskro barvalipen

²⁷ O Chizkija sas igen barvalo a dojekh les delas pačiv. Kerđa peske o pokladňi prekal o rup, somnakaj, vzacna bara, voňava masci the štiti the aver vzacna veci. ²⁸ Sas les skladi, kaj odthovelas o zrnos, mol the oleji. Sas les the maštalňi prekal savoro dobitkos the stadi. ²⁹ O Chizkija peske ačhada o fori, sas les but stadi, bakre the dobitkos, bo o Del les diňa baro barvalipen.

³⁰ Sas oda o Chizkija, savo zaačhada o upruno paňi Gichon a kerđa tunelis pro paňi, hoj o paňi te džal pal e zapadno sera andro Foros le Davidoskro. O Del sas le Chizkijoha a avelas leske avri savoro, so kerelas. ³¹ Ale sar avle ke leste o babiloňika vodci, hoj te phučen pal o znameňje, so pes ačhila andre odi phuv, o Del les omukľa, bo kamľa les te preskušinel, hoj pes te dodžanel savoro, so les hin andro jilo.

O Chizkija merel

³² Savore aver veci, so o Chizkija kerđa, the pal leskre pačivale skutki, hin pisimen andro Videňje le Prorokoskro Izajašiskro, savo sas le Amososkro čhavo, a andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ³³ Sar muľa o Chizkija, parunde les pro upruno than andre le kralengre hrobi a savore manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem les denas bari pačiv. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Menaše.

33

O Menaše kralinel upral e Judsko

¹ Le Menašeske sas dešduj (12) berš, sar ačhila kraliske upral e Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. ² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglo o Izrael. ³ Ačhada pale o oltara, so leskro dad o Chizkija* zňičinda, o thana, kaj lašarelas le Baalen, the o slupi la Ašerakre. Bandolas anglo čerčeňa a lašarelas len. ⁴ Ačhada the o oltara andro Chramos, pal savo phenda o RAJ: „Andro Jeruzalem ela miro nav furt lašardo.“ ⁵ Pro soduj chramoskre dvori ačhada oltara prekal savore čerčeňa, hoj len te lašaren. ⁶ Peskre čhaven andre dolina Ben-Hinom labarđa sar obeta. Ov čarinelas the vražinelas a anda ke peste le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengre dučen. Ov aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskri cholli.

* 33:3 33,3 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

⁷ O Menaše iľa e socha a thođa la andro Chramos, pal savo o RAJ phendľa le Davidoske the leskre čhaske le Šalamunoske: „Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore izraelika kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ A te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňa miro služobňikos o Mojžiš, akor me na domukava, hoj te aven avritradle andral kadi phuv, so diňom lengre dadenge.“ ⁹ Ale o Menaše cirdelas le manušen andral e Judsko the andral o Jeruzalem andro mek bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zničinda anglal o Izraeliti.

¹⁰ Kajte o RAJ prevakerelas ko Menaše the ke leskre manuša, on les na šunenas.

Le Menašeskro pokaňje

¹¹ Vašoda o RAJ domukľa le veliteľen andral e asiriko armada, hoj te džan pre lende. On le Menaše chudle, sphandle les le bronzune lancenca, thode leske andro nakh o hakos a odligende les andro Babilon. ¹² O Menaše sas andro baro pharipen a chudňia te rodel le RAJES, peskre dadengre Devles, a igen pes pokorinda angle leste. ¹³ Sar pes modľinelas ko RAJ, ov šundľa avri leskro mangipen a anda les pale andro Jeruzalem, andre leskro krališagos. Avke o Menaše sprindžarda, hoj ča o RAJ hino o čačo Del.

¹⁴ Paloda o Menaše pašal o Foros le Davidoskro ačhađa bareder avrone muri andre dolina pro zapados le prameňistar le Gichonostar, sar pes džal ke Ribno brana the pašal o brehos Ofel. A andre savore judska ohradzimen fori rozačhađa armadakre veliteľen. ¹⁵ Andral o Chramos odligenda avri la socha, le modlen the savore oltara, so anglođa ačhađa pro brehos paš o Chramos the andro Jeruzalem. Savore kala veci čhida avri andral o foros. ¹⁶ Avke pale ačhađa le RAJESKE o oltaris, obetinda pre leste o smiromoskre the palikeribnaskre obeti a prikazinda le manušenge andral e Judsko, hoj te služinen le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ¹⁷ Ale o manuša furt anenas o obeti pro uče thana, kajte ča le RAJESKE.

¹⁸ Savore aver veci, so kerďa o Menaše, leskri modľitba ko Del the o lava, so leske vakerenas o proroka andro nav le RAJESKRO, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹⁹ Andro Zvitkos le Chozajoskro hin pisimen pal leskri modľitba a sar o Del leske odphenda. Hin andre pisimen the pal leskre bini the napačivaliben a sar ačhađa o modlengre thana pro lašariben, o slupi la Ašerakre the o modli anglođa, sar pes pokorinda. ²⁰ Sar o Menaše mula, parunde les andre leskro hrobos paš o palacis a pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Amon.

O Amon kralinel upral e Judsko

²¹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas duj berš. ²² Ov kerelas baro nalachipen anglo RAJ, avke sar the leskro dad o Menaše. Obetinelas savore modlengre, so kerďa leskro dad, a lašarelas len. ²³ Na pokorinda pes anglo Del sar leskro dad, ale kerelas mek goreder bini.

²⁴ Palis le Amonoskre služobňika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskro palacis. ²⁵ Ale o judska manuša murdarde olen, ko kerde vzbura pro kralis Amon a pal leste ačhade kraliske leskre čhas le Jozijaš.

34

O Jozijaš kralinel upral e Judsko

¹ Le Jozijašoske sas ochto berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the jekh (31) berš. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskro drom avke sar leskro prapapus o David a na visarelas pes ole dromestar.

³ Andro ochtoto berš, sar o Jozijaš kralinelas a mek sas terno, chudňia te rodel le prapapuskre the Davidoskre Devles. O Jozijaš andro dešudujto (12.) berš chudňia te obžuzarel e Judsko the o Jeruzalem avke, hoj zničinda o uče thana pro lašariben, la Ašerakre slupi the savore avre modli. ⁴ O Jozijaš sas paš oda, sar čhivenas tele le Baaloskre oltara the o kadidloskre oltara. La Ašerakre slupi čhida tele a savore aver modli rozphagerďa pro prachos a oda prachos rozčhida pro hrobi ole manušengre, save obetinenas ole modlengre. ⁵ Palis le rašajengre kokala labarda pro oltara, kaj lašarenas o modli, a avke o Jozijaš obžuzarda e Judsko the o Jeruzalem. ⁶ Avke kerďa the andro fori le kmeňengre Menaše, Efrajim, Šimeon the Naftali. ⁷ Čhida tele lengre oltara the la Ašerakre slupi a phagerďa o modli avke, hoj lendar ačhila ča prachos. Andre calo izraeliko phuv phagerďa savore kadidloskre oltara a palis avľa pale andro Jeruzalem.

E buči pro Chramos

⁸ Andro dešuoctoto (18.) berš, sar kralinelas a paloda sar obžuzarda cali phuv the o Chramos le modlendar; o Jozijaš bičhade manušen, hoj te prikeren o Chramos le RAJESKRO, peskre Devleskro. Bičhade sas o Šafan, le Acalioskro čhavo; o guverniser Maasejah andral o Jeruzalem the o pisaris Joach, le Joachazoskro čhavo.

⁹ Sar avle ko nekbareder rašaj Chilkiyah, dine leske o love, so prekal o Chramos le RAJESKRO o Leviti, save sas o stražnika, kidle avri le manušendar andral o kmeňi Menaše, Efrajim the andral savore aver izraelika kmeňi a the le manušendar andral o Benjamin, andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ¹⁰ Ola love dine le muršenge, save sas ačhade upral e buči andro Chramos, a on počinenas le robotniken, save prikeren o Chramos, ¹¹ le tesaren the le muraren. Vaš ola love cinenas o prikerde bara the kašta, savenca prikerenas o khera, so o judska krala zamukle.

¹² O murša kerenas peskri buči pačivalones. Upral lende sas ačhade o Leviti o Jachat the Obadiah andral le Merariskri fajta, the o Zecharijah the o Mešulam andral le Kohatoskri fajta. Savore Leviti, save džanenas te bašavel pro nastroji, ¹³ dodikhenas pre ola murša, save hordinenas o veci, a sas ačhade pre savore aver buča. Varesave Leviti sas pisara, uradnika the stražnika.

O Chilkiyah arakhel o zvitkos le zakonoskro

¹⁴ Sar lenas avri o love, so sas dine andro Chramos, akor o rašaj Chilkiyah arakhla o zakonoskro zvitkos, so o RAJ diňa avri prekal o Mojžiš. ¹⁵ Akor o Chilkiyah phenda le pisariske le Šafanoske: „Andro Chramos arakhlom o zakonoskro zvitkos.“ Avke o Chilkiyah les diňa le Šafanoske.

¹⁶ O Šafan les iľa, gela ko kralis Jozijaš a phenda leske: „Tire služobnika kerde savoro, so prikazindal. ¹⁷ Ola love, so arakhle andro Chramos, dine le robotnikenge, save prikerenas o Chramos, the lengre majstreng.“ ¹⁸ Palis o pisaris Šafan phenda le kraliske: „O rašaj Chilkiyah mange diňa varesavo zvitkos.“ Palis andral genelas anglo kralis.

¹⁹ Sar o kralis Jozijaš šunda o lava andral o zvitkos, čhingerda pre peste o gada. ²⁰ Palis prikazinda le Chilkijoske, le Achikamoske, savo sas le Šafanoskro čhavo, le Abdonoske, savo sas le Michoskro čhavo, le Šafanoske the peskre služobnikoske le Asajoske: ²¹ „Džan a dophučen tumen le RAJESTAR, hoj so hin pisimen pal ma, pal e Judsko the pal ola, ko ačhile andro Izrael, andre oda zvitkos, so arakhle. Bo le RAJESKRI bari choli hiňi pre amende avričhidi vašoda, hoj amare dada na dolikerenas le Devleskro lav a na dživenas pal ola lava, so hin pisimen andre kada zvitkos.“

²² Akor o Chilkiyah the o murša, saven bičhada o kralis, gele te phučel la prorokiňatar Chuldatar. Oj bešelas andro Jeruzalem pre nevi sera a lakro rom, savo pes starinelas pal le kraliskre gada, sas o Šalum, le Tokhatoskro čhavo, o čhavo le Chasroskro. Sar ode doavle, chudle lake pal oda te vakerele.

²³ Oj lengre phenda: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Phenen oleske, ko tumen kade bičhada, ²⁴ hoj domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save kade bešen – savore prekošibena, avke sar hin pisimen andro zvitkos, andral savo genenas anglo judsko kralis. ²⁵ Bo man omukle a labarenas o kadidlos avre devleng a savoreha, so kerenas peskre vastenca, anenas pre peste miri choli; miri choli pre kada than hiňi sar jag, so labol a na preačhel.‘ ²⁶ Le judske kraliske, savo tumen bičhada te phučel le RAJESTAR, phenen: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola lava, so šundal: ²⁷ Vašoda, hoj kovľardal tiro jilo a pokorindal tut anglo RAJ, sar šundal leskre lava pre kada than, a vašoda, hoj čhingerdal pre tute o gada andre pokora a rovehas angle mande, me tut šundom avri. ²⁸ Lava tut paš tire phure dada, andro smirom aveha thodo andre tiro hrobos a tire jakha na dikhena odi savori pohroma, so anava pre kada than.‘“

Avke ola manuša gele pale ko kralis a phende leske, so phenda e prorokiňa.

O Jozijaš phandel e zmluva le RAJEHA

²⁹ Akor o kralis Jozijaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ³⁰ Gela ko Chramos a jekhetane leha gele the savore murša andral e Judsko, o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja the o Leviti – savore manuša, o čore the o barvale. Pregenda angle lende savore lava, so sas pisimen andro Zvitkos la zmluvakro, so arakhle andro Chramos. ³¹ Palis o Jozijaš ačhila pre peskro kraliskro than a anglo RAJ phandla zmluva, hoj leske služinena a dolikerena leskre prikazaňja the zakoni cale peskre jileha the dušaha a hoj dživena avke, sar hin pisimen andre oda zvitkos.

³² Palis prikazinda dojekheske andro Jeruzalem the Benjamin, hoj odi zmluva te dolikerel. Avke o manuša andral o Jeruzalem dolikerenas odi zmluva, so phandle le Devleha, savo sas o Del lengre dadengro.

³³ Avke o Jozijaš zničinda savore džungale modlen andral savore izraelika phuva. Palis prikazinda dojekheske andro Izrael, hoj te služinel ča le RAJESKE, peskre Devleske. Medik ov dživelas, o manuša pes na odvisarde le RAJESTAR, peskre dadengre Devlestar.

35

O Jozijaš oslavinel e Patrađi

¹ O Jozijaš oslavinelas andro Jeruzalem e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. Le Patradakre bakrores murdarde andro ešebno čhon andro dešuštarto (14.) džives. ² Le rašajen ačhada andre lengri služba andro Chramos a povzbudzinda len, hoj la te keren mištes. ³ Palis le Levitenge, save sikavenas calo Izrael a save sas oddelimen prekal o RAJ, prikazinda: „Thoven e sveto archa andro Chramos, so ačhada o Šalamun, o izraeliko kralis, le Davidoskro čhavo. Imar na mušinen la buter te prehordinel than thanestar. Akana služinen le RAJESKE, tumare Devleske, the leskre Izraelike manušenge! ⁴ Andre chramoskri služba tumen rozdelen andro partiji pal peskre dadengre fameliji avke, sar pisinda o izraeliko kralis David the leskro čhavo Šalamun.

⁵ Ačhaven tumen andro sveto than avke, hoj jekh partija le Levitengri te pomožinel po jekha izraelika famelijake. ⁶ Murdaren le Patradakre bakrores, pošvecinen tumen a pripravinen le bakrores tumare izraelike manušenge avke, sar o RAJ phenda prekal o Mojžiš.“

⁷ O Jozijaš peskre barvalipnastar diña prekal savore manuša 3 000 biken the 30 000 bakren the terne kozen sar obetno daros pre Patrađi.

⁸ Leskre vodci tiš dine dari prekal o manuša, rašaja the Leviti. O Chilkijah, Zecharijah the o Jechiel, anglune vodci andro Chramos, dine le rašajenge pre Patrađi 2 600 bakroren the 300 biken. ⁹ O Levitengre vodci - o Konaniah, leskre phrala Šemajah the Netaneel, o Chašabiah, Jeiel the o Jozabad - dine le Levitenge pre obeta 5 000 bakren the kozen a 500 biken.

¹⁰ Sar savoro sas pripravimen pre Patradakri oslava, o rašaja the o Leviti ačhenas andro partiji pre peskre thana, sar lenge o kralis prikazinda. ¹¹ Palis murdarenas le Patradakre bakroren, o rašaja kropinenas o rat pro oltaris a o Leviti pal lende cirdenas tele e cipa. ¹² O labarde obeti odthovenas pre sera, hoj pes te del le manušenge pal o fameliji, a on len obetinenas le RAJESKE, avke sar hin pisimen andre le Mojžišoskro zvitkos. Avke kerde the le dobitkoha. ¹³ Le Patradakre bakrores pekenas pre jag avke, sar majinenas te kerel. O sveta dari tavenas andro čare, pira the kotli a palis oda mas sigo denas le manušenge. ¹⁴ Palis o Leviti pripravinenas o mas prekal peste the prekal o rašaja andral le Aronoskro potomstvos, bo o rašaja služinenas dži rači, sar obetinenas o labarde the žiroskre obeti.

¹⁵ Medik sas e oslava, o Leviti pripravinenas o chaben the prekal o chramoskre stražnika, save ačhenas pre peskre thana, the prekal o lavutara andral le Asafoskri fajta, save gilavenas, avke sar prikazinda o David, Asaf, Haman the le kraliskro prorokos o Jedutun.

¹⁶ Avke oda džives pre le kraliskro Jozijašoskro prikazis sas kerdi savori služba le RAJESKE avke, hoj oslavinenas e Patrađi a labarenas o labarde obeti pre le RAJESKRO oltaris. ¹⁷ Savore Izraeliti, save ode sas, oslavinenas e Patrađi andre oda časos a palis o inepos le Marengro bi o Kvasos efa džives. ¹⁸ E Patrađi pes avke andro Izrael na oslavinelas akorestar, sar sas o prorokos Samuel. Nisavo izraeliko kralis angloda na oslavinelas e Patrađi avke sar o Jozijaš, o rašaja, o Leviti the o manuša, save ode sas andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ¹⁹ Kadi Patrađi pes oslavinelas andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o Jozijaš.

Le Jozijašoskro meriben

²⁰ Pal savoreste, sar o Jozijaš prikerda o Chramos, o egiptsko kralis Necho peskra armadaha gela pro mariben pro foros Karkemiš, so hin paš o pañi Euftrat. O Jozijaš peskra armadaha gela pre leste. ²¹ Avke o Necho bičhada muršen, hoj leske te phenen: „So man hin tuha, Judsko kralina? Me na avlom pro mariben adadžives pre tu, ale pre kada narodos, saveha som andro mariben. O Del mange prikazinda, hoj sidarav. Dža pre sera le Devleske, savo hino manca, hoj tut te na zničinel!“

²² Ale o Jozijaš lestar na odgela, añi na šunda leskre lava, kajte ola lava sas le Devlestar. Preurda pes a gela pre leste andro mariben pro rovno than Megido.

²³ Ale andro mariben o lukostrelcos le šipoha trafinda le Jozijaš. Ov phenda peskre služobnikenge: „Ligenen man adarik, bo som igen zrañimen.“ ²⁴ Avke o služobnika les ile pal leskro verdan, thode les pre aver a odligende andro Jeruzalem, kaj palis muła. Parunde les andro hrobos le dadengro a savore manuŝenge andre Judsko the andro Jeruzalem sas pharo pal o Jozijaš.

²⁵ O prorokos Jeremijaš pal o Jozijaš pisinda rovbnskri gili. Dži adadžives savore lavutara, o murša the džuvľa, odi gili andro Izrael gilaven, sar peske leperen pro Jozijaš. Odi gili šaj arakhen andro Rovbnaskre Gila.

²⁶ Savore aver veci, so o Jozijaš kerđa, sar sas oddino le Devleske the sar dolikerelas o zakonos le RAJESKRO, ²⁷ ešebnovarestar, medik na muła, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike the judske kralengro.

36

O Joachaz kralinel upral e Judsko

¹ Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Jozijašoskre čhas, a ačhade les andro Jeruzalem kraliske pal leskro dad. ² Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačhila kraliske a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. ³ Palis o egiptsko kralis Necho iła lestar o krališagos a pro Judejci ispidelas, hoj leske te počinen o dañe: 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ⁴ O Necho ačhađa upral e Judsko the upral o Jeruzalem kraliske le Eljakim, leskre phrales, a diña leske nevo nav Jojakim. Le Joachaz o Necho odligenda andro Egipt.

O Jojakim kralinel upral e Judsko

⁵ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešujekh (11) berš. Kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, peskre Devleske. ⁶ Sar o Jojakim kralinelas, avla pre leste pro mariben o babiloñiko kralis Nebukadnecar. Zaiła les, phandľa le lancenca a odligenda andro Babilon. ⁷ O Nebukadnecar iła the varesave veci andral o Chramos, odligenda andro Babilon a thoda len andre peskro chramos.

⁸ Savore aver veci, so o Jojakim kerđa, leskre džungipena the o nalačhipena, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jojachin.

O Jojachin kralinel upral e Judsko

⁹ Le Jojachinoske sas dešuocho (18) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a trin čhon the deš džives kralinelas andro Jeruzalem. The ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁰ Sar pregela berš, o Nebukadnecar le Jojachin iła sar otrokos andro Babilon a iła the o vzacna veci andral o Chramos. Ačhađa kraliske le Cidkijah, leskre bačis, andre Judsko the andro Jeruzalem.

O Cidkijah kralinel upral e Judsko

¹¹ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. ¹² Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na pokorinda pes anglo prorokos Jeremijaš, savo vakerelas le RAJESKRE lava. ¹³ O Cidkijah pes vzburinda pro Nebukadnecar, kajte leske la veraha andro RAJESKRO nav phenda, hoj leske ela pačivalo. Ov na kamelas te šunel a na kamla te visarel pes pale ko RAJ, ko Del le Izraeloskro. ¹⁴ A mek ke oda the savore rašaja the judska vodci sas so buter napačivale le RAJESKE. Kerenas oda džungipen, so o narodi, save sas pašal lende. Lašarenas le modlen a avke melarde o Chramos, so o RAJ pošvecinda andro Jeruzalem.

¹⁵ O RAJ, o Del lengre dadengro, ke lende furt bičhavelas le proroken, hoj lenge te dovakerel, bo sas leske pharo pal peskre manuša the pal o Chramos. ¹⁶ Ale on kerde ladž olenge, saven bičhađa, asanas leskre prorokendar a na prilenas leskre lava. Avke sas dži akor, medik na sas e cholli le RAJESKRI ajsi bari, hoj nič la imar našti odvisarda.

O Jeruzalem zñičimen

¹⁷ O RAJ bičhađa pro Jeruzalem le babiloñike kralis, savo la šablaha andro Chramos murdarda lengre terne muršen. Na mukla te dživel añi le ternen añi le phuren, añi le muršen añi le džuvlen, añi le sasten añi le nasvalen. O Del len savoren diña andre leskre vasta. ¹⁸ Ov iła andral o Chramos le Devleskro savore bare, cikne the vzacna veci, o barvalipen le kraliskro the le uradñikengro a savoro odligenda andro Babilon. ¹⁹ Palis podlabarde o Chramos the savore palaca a čhide tele le Jeruzalemoskre muri. Avke sas zñičimen savore vzacna veci, so sas andre.

²⁰ Olen, save predžidile, zaiła andro Babilon. Ode služinenas leske the leskre čhavage sar otroka dži akor, medik e Perzija na preiła o krališagos. ²¹ Avke pes ačhiła le RAJESKRO lav, so phendā prekal o Jeremijaš: „Sar e phuv ela omukli, ela la o šabatoskro odpočinkos dži akor, medik na predžala eftavardeš (70) berš.“

O Kiros premukel le Izraeliten pale khere

²² Andre ešebno berš, sar kralinelas o perziko kralis Kiros, pes ačhiła oda lav, so phendā o RAJ prekal o prorokos Jeremijaš, avke, hoj o RAJ thođa pro jilo le krališke Kiroske te pisinel a te phenel avri andre calo peskro krališagos kada:

²³ „Kada phenel o perziko kralis Kiros:

‚O RAJ, o Del le ņeboskro, mange diňa savore krališagi pre phuv a kidňa peske man avri, hoj leske te ačhavav Chramos andro Jeruzalem andre Judsko. Akana šaj sako leskre manušendar džal pale andro Jeruzalem a o Del mi el leha! ‘ “

O Ezdraš

O Izraeliti aven pale andro Jeruzalem

¹ Andre ešebno berš, sar kralinelas o perziko kralis Kiros, pes ačiha oda lav, so phenđa o RAJ prekal o prorokos Jeremijaš, avke, hoj o RAJ thođa pro jilo le kraliske Kirose te pisinel a te phenel avri andre calo peskro krališagos kada:

² „Kada phenel o perziko kralis Kiros:

„O RAJ, o Del le ņeboskro, mange diňa savore krališagi pre phuv a kidňa peske man avri, hoj leske te ačhavav Chramos andro Jeruzalem andre Judsko. ³ Akana sako, ko patrinel le leskre manuša, mi džal pale andro Jeruzalem andre Judsko a mi ačhavel o Chramos le RAJESKRO, le Izraeloskre Devleskro, ole Devleskro, saves lašaren andro Jeruzalem. Mi avel leha leskro Del. ⁴ A te varekaske olendar, ko dživel andre kadi phuv sar cudzincos, kampil e pomoca te dochudel pes pale khere, o manuša lenge mi pomožinen. Mi den len rup, somnakaj, zasobi, dobitkos the o dari, so kamen te del prekal o Chramos le Devleskro andro Jeruzalem.“

⁵ Avke pes o famelijengre vodci andral o kmeŋi Juda the Benjamin, o rašaja the o Leviti a dojekh, ke kaste o Del prevakerđa, hoj te džal te ačhavel o Chramos le RAJESKRO, pripravinenas te džal andro Jeruzalem. ⁶ Savore manuša, save bešenas paš lende, len dine rupune čare, somnakaj, zasobi, dobitkos, vzacna veci the o dari prekal o Chramos.

⁷ O kralis Kiros lenge diňa pale ola veci andral o Chramos le RAJESKRO, save iľa o Nebukadnecar andral o Jeruzalem a thođa andre peskro chramos. ⁸ O perziko kralis Kiros prikazinda, hoj len te anel o Mitredat, leskro pokladŋikos, hoj len te prerachinel a te del le judske guverneriske Šešbacaroske.

⁹ Oda sas tranda (30) somnakune čare, ezeros (1 000) rupune čare, bišueňa (29) lopatki pro kadidlos, ¹⁰ tranda (30) somnakune kuča, štar šel the deš (410) rupune kuča a ezeros (1 000) aver čare.

¹¹ Savore somnakune the rupune čare sas 5 400. Kada savoro iľa o Šešbacar a lidžalas andral o Babilon jekhetane le manušenca, so džanas pale andro Jeruzalem.

2

O manuša, so avle pale andro Jeruzalem

¹ Kala hine o manuša, saven o kralis Nebukadnecar zaiľa a odligenda andro Babilon, a save gele pale andro Jeruzalem the andre Judsko, sako andral peskro foros. ² On avle peskre vodcenca, save sas o Zerubabel, o Ješua, o Nechemiah, o Serajah, o Reelajah, o Mordochaj, o Bilšan, o Mispar, o Bigvaj, o Rechum the o Baanah.

A sas oda kajci džene andral o familiji le Izraeloskre: ³ andral le Parošoskri familija sas 2 172 potomki, ⁴ andral le Šefatjoskri 372, ⁵ andral le Arachoskri 775, ⁶ andral le Pachat-Moaboskri familija – potomki pal o Ješua the Joab – 2 812, ⁷ andral le Elamoskri 1 254, ⁸ andral le Zatuoskri 945, ⁹ andral le Zakajoskri 760, ¹⁰ andral le Baniskri 642, ¹¹ andral le Bebajoskri 623, ¹² andral le Azgadoskri 1 222, ¹³ andral le Adonikamoskri 666, ¹⁴ andral le Bigvajoskri 2 065, ¹⁵ andral le Adinoskri 454, ¹⁶ andral le Ateroskri, saves vičinenas the Chizkija*, ¹⁷ andral le Becajoskri 323, ¹⁸ andral le Joroskri 112, ¹⁹ andral le Chašumoskri 223, ²⁰ a andral le Gibaroskri sas 95 potomki.

²¹ Gele pale the ola manuša, savengre phure dada sas andral kala fori: andral o Betlehem 123, ²² andral e Netofa 56, ²³ andral o Anatot 128, ²⁴ andral o Azmavet 42, ²⁵ andral o Kirjat-Jearim, andral e Kefira the andral o Beerot 743, ²⁶ andral e Rama the Geba 621, ²⁷ andral o Michmas 122, ²⁸ andral o Betel the Aj 223, ²⁹ andral o Nebo 52, ³⁰ andral o Magbiš 156, ³¹ andral o Elam 1 254, ³² andral o Charim 320, ³³ andral o Lod, Chadid the Ono 725, ³⁴ andral o Jericho 345, ³⁵ the andral o Senaah 3 630 manuša.

³⁶ Kala savore hine potomki le rašajengre familijendar, save avle pale: andral le Jedajoskri 973 potomki le Ješuaskre, ³⁷ andral le Imeroskri 1 052, ³⁸ andral le Paščurososkri 1 247 ³⁹ a andral le Charimoskri 1 017.

⁴⁰ Kala savore hine potomki le Levitengre familijendar, save avle pale: 74 andral e familija le Ješuaskri the Kadmieloskri, save sas potomki le Hodavijoskre.

⁴¹ O lavutara le chramoskre: 128 potomki le Asafoskre.

* 2:16 2,16 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

⁴² O stražnika paš o chramoskre brani: 139 potomki le Šalumoskre, le Ateroskre, le Talmonoskre, le Akuboskre, le Chatitoskre the le Šobajoskre.

⁴³ O služobnika le chramoskre sas o potomki le Cichasoskre, le Chasufaoskre, le Tabaotoskre, ⁴⁴ le Keroskre, le Sijoskre, le Padonoskre, ⁴⁵ le Lebanoskre, le Chagaboskre, le Akuboskre, ⁴⁶ le Chagaboskre, le Šamlajoskre, le Chananoskre, ⁴⁷ le Gideloskre, le Gacharoskre, le Reajoskre, ⁴⁸ le Recinoskre, le Nekodaoskre, le Gazamoskre, ⁴⁹ le Uzoskre, le Paseachoskre, le Besajoskre, ⁵⁰ le Asnoskre, le Meunimoskre, le Nefusimoskre, ⁵¹ le Bakhukoskre, le Chakufoskre, le Charchuroskre, ⁵² le Baclutoskre, le Mechidaoskre, le Charšaoskre, ⁵³ le Barkososkre, le Siseroskre, le Temachoskre, ⁵⁴ le Neciachoskre the le Chatifoskre.

⁵⁵ O potomki le Šalamunoskre služobnikengre, save avle pale, sas le Sotajoskre, le Soferetoskre, le Perudasoskre, ⁵⁶ le Jaaloskre, le Darkonoskre, le Gideloskre, ⁵⁷ le Šefatjoskre, le Chatiloskre, le Pocheret-Hacebajimoskre the le Amioskre. ⁵⁸ Savore chramoskre služobnika the le Šalamunoskre služobnikengre potomki sas 392.

⁵⁹ The 652 manūša avle pale andral o babiloņika fori Tel-Melach, Tel-Charša, Kerub, Adan the Imer, ale ča našti presikade, hoj hine Izraeliti. ⁶⁰ Sas andral o fameliji le Delajoskre, le Tobijoskre the le Nekodaskre.

⁶¹ Kala trin fameliji našti presikade, hoj sas rašaja: le Chobajoskri, le Hakocoskri the le Barzilajoskri. O Barzilaj sas murš, savo peske iła romņa le Barzilajoskra čha andral o Gilead a iła peske lakro nav. ⁶² On rodenas peskra famelijakro zvitkos, kaj sas zapisimen ale les na arakhle, a vašoda len premukle andral e rašajiko služba. ⁶³ Le kraliskro guverneris lenge prikazinda, hoj našti chan le chabenestar, so hino obetimen le Devleske, medik ode na ela rašaj, savo šaj phučel le RAJESTAR prekal o losi Urim the Tumim.

⁶⁴ Savore, ko gele pale andre Judsko, sas jekhetane 42 360 manūša. ⁶⁵ A mek avle lenca 7 337 sluhi the služki a 200 spevaka the spevački. ⁶⁶ Len sas 736 graja, 245 mulici, ⁶⁷ 435 favi the 6 720 somara.

⁶⁸ Sar ola manūša doavle ko Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem, varesave famelijengre vodci denas o dari pro Chramos korkore pestar, hoj les pale te ačhaven pre oda than, kaj ačhelas. ⁶⁹ Dojekh lendar anenas andro pokladni ajci, keci šaj denas pre buči pro Chramos: 500 kili somnakaj, 2 800 kili rup the 100 rašajika ruchi.

⁷⁰ O rašaja, o Leviti the varesave le Izraelitendar ačhile te bešel andro Jeruzalem; o lavutara, o chramoskre stražnika the o služobnika andre peskre fori; a okla Izraeliti gele te bešel andre ola fori, kaj bešenas lengre phure dada.

3

O oltaris pale ačhade

¹ Sar sas pašes o eftato čhon, akor sar o Izraeliti imar bešenas andre peskre fori, zgele pes jekhetane savore manūša andro Jeruzalem. ² O Ješua, le Jocadakoskro čhavo, peskre phralenca le rašajenca the o Zerubabel, le Šealtieloskro čhavo, peskre phralenca chudle pale te ačhavel o oltaris le Izraeloskre Devleske, hoj te obetinen upre o labarde obeti, avke sar hin pisimen andro zakonos le Devleskre muršeskro le Mojžišoskro. ³ O oltaris ačhade pre oda than, kaj angloda ačhelas, kajte daranas le manušendar, save bešenas pašal lende. Avke chudle pale te anel tosara the rači o labarde obeti le RAJESKE. ⁴ Oslavinenas the o inepos le Stankengro, avke sar hin pisimen, a sako džives anenas ajci labarde obeti, keci sas dino pre oda džives. ⁵ A paloda anenas the o sakodživeseskre labarde obeti, o obeti pro inepos le Neve čhoneskro the pre dojekh beršeskro inepos le RAJESKRO, a mek the ola obeti, so obetinenas korkore pestar le RAJESKE. ⁶ Andro ešebno džives le eftate čhoneskro chudle te anel le RAJESKE o labarde obeti, kajte mek na sas zathode o chramoskre zakladi.

O chramoskre zakladi ačhade

⁷ O manūša dine o love le tesarenge the le muršenge, save kerenas le barenca. Dine o chaben, o pijiben the o olejos le Sidončanenge the le Tirčanenge, hoj te anen o cedroskre kašta la lodaha andral o Libanon ke Joppa, avke sar lenge domukla o perziko kralis Kiros. ⁸ E buči pro Chramos chudle te kerel andro dujto berš andro dujto čhon, sar avle pale andro Jeruzalem. Sas oda kala džene: o Zerubabel, le Šealtieloskro čhavo, the o Ješua, le Jocadakoskro čhavo, peskre dženenca, le rašajenca, le Levitenca the olenca, save avle andral o Babilon. Ačhade le Leviten, save sas phureder sar biš (20) berš, upral o manūša, save kerenas e buči pro Chramos le RAJESKRO. ⁹ Avke sas upral ola džene, save kerenas o Chramos, o Ješua, leskre čhave the phrala, o Kadmiel peskre čhavenca

andral e famelija le Hodavijoskri the le Chenadadoskre čhave peskre čhavenca the phralenca, bo sas Leviti.

¹⁰ Sar chudle te kerel o chramoskre zakladi, o rašaja ačhenas urde andro ruchi le trubenca pre peskre thana a o Leviti andral le Asafoskri famelija ačhenas pre peskre thana le cimbalmenca, hoj te lašaren le RAJES, avke sar diña avri o kralis David.

¹¹ Lašarenas le gilenca le RAJES a palikerenas leske:

„O RAJ hino lačo,

leskro jileskeriben upral o Izrael likerel pro furt.“

Savore manuša igen radisalonas bara vikaha. Lašarenas le RAJES, hoj pes chudña e buči pro chramoskre zakladi. ¹² Ale o phureder rašaja, o Leviti the o famelijengre vodci, save angloda dikhle o purano Chramos, igen rovenas, sar dikhle, hoj pale keren o chramoskre zakladi. Ale aver džene radisalonas bara vikaha, ¹³ hoj niko naši rozprindžarelas e radišagoskri vika le rovibnastar, bo o manuša kerenas igen bari vika a šundolas len imar dural.

4

O neprijatela kamen te začhavel e buči pro Chramos

¹ Sar šunde le Judengre the le Benjaminčanengre neprijatela, hoj ola, ko sas zaile andro Babilon, avle pale a ačhaven o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske, ² avle ko Zerubabel the ko famelijengre vodci a phende lenge: „Kamas the amen te ačhavel tumenca, bo the amen lašaras tumare Devles, avke sar tumen. Amen leske obetinas ole dživesestar, sar amen kade andā o asiriko kralis Esar-Chadon.“

³ Ale o Zerubabel, o Ješua the o aver vodci andral o izraelika fameliji lenge phende: „Tumen the amen naši ačhavas jekhetane o Chramos amare Devleske. Ča amen korkore les mušinas te ačhavel le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske, avke sar amenge prikazinda o perziko kralis Kiros.“

⁴ Avke o manuša andral odi phuv kerenas savoro pre oda, hoj le manušen andral e Judsko te keren tele la bučatar. Daravenas len avri, hoj te na ačhaven o Chramos. ⁵ Mek ke oda peske počoral počinenas le bare uradņiken, hoj te zničinen lengri buči. Kada kerenas, sar kralinelas o perziko kralis Kiros, džī akor, medik na kralinelas o kralis Darius.

O neprijatela pisinen lil le kraliske

⁶ Sar chudña te kralinel o kralis Ahasver, pisinde lil, andre savo namištes vakerenas pro manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem.

⁷ A sar kralinelas o Artaxerxes, pisinde leske lil o Bišlam, Mitredat, o Tabeel the okla manuša, save lenca kerenas e buči. Oda lil sas pisimen andre aramejiko čhib a kampelas les te prethovel.

⁸ O uradņikos Rechum the o pisaris Šimšaj pisinde le kraliske Artaxerxesoske kajso lil pro Jeruzalem:

„O uradņikos Rechum, o pisaris Šimšaj the okla lengre manuša, o sudci, o uradņika the o vodci upral o manuša andral o Uruk, Babilon the o Elamiti andro Šušān ¹⁰ a mek aver narodi, saven o baro the slavno Asnapar zaiła a thođa te bešel andro samarijika fori the andre provincija pal o pañi Euftrat.“

¹¹ Andre oda lil sas pisimen:

Le kraliske Artaxerxesoske:

Amen sam tire služobņika, andral e provincija pal o Euftrat.

¹² Das te džanel le kraliske, hoj o Židi, save avle tutar kade te bešel andro Jeruzalem, chudle pale te ačhavel kada zoralo a nalačo foros a prikeren pašal leste o muri the o zakladi.

¹³ Mi džanel olestar o kralis, hoj sar ela kada foros ačhado a leskre zorale muri prikerde, preačhena tuke te počinel o clo the o dañe a avke chibalnena o love andre kraliko pokladņica. ¹⁴ A vašoda, hoj pačivalones služinas le kraliske, naši dikhas pre oda, sar keren namištes le kraliske, a vašoda akana le kraliske kada das te džanel. ¹⁵ Bo te rodeha andro zvitki le kralengre, dodžaneha tut, hoj o Jeruzalem pes vzburlnelas le kralenge, kerelas lenge the lengre phuvenge pharipena a o manuša andre kada foros imar čirlastar kerenas vzburi, a vašoda sas oda foros zničimen. ¹⁶ Avke das te džanel le kraliske, hoj sar ela kada foros ačhado a leskre muri prikerde, na ela tut zor upral e provincija Euftrat.

¹⁷ O kralis odphenda kada:

Le uradnikoske Rechumoske, le pisariske Šimšajoske the ole manušenge, save bešenas andre Samarija the andre provincija pal o Eufkrat:

„Smirom tumenge.

¹⁸ Oda lil, so mange bičhadan, sas prethodo a pregendo angle mande. ¹⁹ Me prikazindom, hoj te roden andro zvitki, a on arakhle, hoj oda foros pes čirlastar vzburinelas le kralenge, o manuša andre leste kerenas pharipena the vzburi ²⁰ a hoj upral o Jeruzalem vladninenas zorale kraľa, save ovladninenas savore phuva pal o paňi Eufkrat, a počinelas pes lenge o daňe the o clo. ²¹ Akana den avri o prikazis, hoj ola murša te preačhen te ačhavel o foros, a te na chuden pale te ačhavel, medik me na dava aver prikazis. ²² Zaačhaven oda takoj, hoj mange le kraliske te na kerens goreder.“

²³ Sar le kraliskro lil pregende anglo Rechum, Šimšaj the angle lengre manuša, on sidarde ko Židi andro Jeruzalem a andro nav le kraliskro lenge zoraha rozkazinde te preačhel te kerel e buči.

E buči pro Chramos zaačhadī

²⁴ Avke e buči pro Chramos le Devleskro andro Jeruzalem sas zaačhadī, medik na kralinelas dujto berš o kralis Darius andre Perzija.

5

O manuša pale ačhaven o Chramos

¹ O prorokos Aggeus the o Zacharijaš, le Idoskro čhavo, prorokinenas le Židenge andre Judsko the andro Jeruzalem andro nav le Izraeloskre Devleskro, savo sas upral lende. ² Akor chudle o Zerubabel, o čhavo le Šealtieloskro, the o Ješua, o čhavo le Jocadakoskro, te ačhavel o Chramos le Devleskro andro Jeruzalem. Sas lenca the le Devleskre proroka a pomožinenas lenge.

³ Andre oda časos ke lende avla o Tatenaj, savo sas guverneris andro Zapadno Eufkrat, o Šetar-Bozenaj the ola, save jekhetane lenca kerenas, a phučle lendar: „Ko tumenge domukla te ačhavel kada Chramos a te prikerel kala muri?“ ⁴ A mek lendar phučle: „Sar pes vičinen o murša, save kerens e buči pro Chramos?“ ⁵ Ale o Del chrafinelas le židovike vodcen, avke lenge na zaačhade te kerel e buči, medik na pisinde le kraliske Darioske a medik lenge ov na odphenda pale.

O lil prekal o Darius

⁶ Kada lil pisinde o guverneris Tatenaj, Šetar-Bozenaj, lengre murša the o vodci andro Zapadno Eufkrat a bičhade le kraliske Darioske. ⁷ Andre sas pisimen:

Le kraliske Darioske:

Smirom tuke, kralina!

⁸ Mi džanel o kralis pal kada, hoj amen gelam andre judsko phuv ko Chramos le bare Devleskro. On les ačhaven le bare barune kvadrendar a thoven o kaštune hranoli andro fali. Dojekh lendar kerel pačivalones e buči pro Chramos a džal lenge mištes.

⁹ Akor phučlam le vodcendar: „Ko tumenge domukla te ačhavel kada Chramos a te prikerel kala muri?“ ¹⁰ Phučlam lendar the pal lengre nava, hoj tuke te das te džanel, a pisindam o nava le muršengre, ko hine lengre vodci.

¹¹ On amenge odphende: „Amen sam služobňika le Devleskre, savo hino Del pro ņebos the pre phuv, a ačhavas kada Chramos, so sas ačhado imar anglo but berša. Ačhavelas les a dokerda les o baro kralis le Izraeloskro. ¹² Ale vaš oda, hoj amare phure dada anenas andre cholī le Devles pro ņebos, diňa len andro vasta le babiloňike kraliske Nebukadnecaroske andral o Chaldej. Ov zničinda kada Chramos a odligenda le manušen sar zajatcen andro Babilon.

¹³ Ale o kralis Kirus, sar kralinelas ešebno berš andro Babilon, prikazinda, hoj pes pale te ačhavel o Chramos le Devleskro. ¹⁴ A mek paš oda visarda pale o somnakune the rupune veci, so o Nebukadnecar iľa andral o Chramos andro Jeruzalem a thoda andre peskro chramos andro Babilon. O Kirus diňa kala veci le Šešbacaroske, saves ačhada guverneriske upral e Judsko ¹⁵ a phenda leske: „Le kala veci a lidža len andro

Chramos andro Jeruzalem! A mi ačhavel pes o Chramos le Devleskro pale pre oda than, kaj sas ešebnovar ačhado.'

¹⁶ Palis oda Šešbacar geŕa a ačhada o zakladi pro Chramos le Devleskro andro Jeruzalem. Ole dživesestar pes ačhavel dži akana, ale mek nane dokerdo."

¹⁷ Akana, te oda hin le kraliske pre dzeka, mi rodel pes andro zvitki le babiloŕike kralengre, či o Kiros diŕna avri, hoj kada Chramos andro Jeruzalem pes šaj pale ačhavel. Mi del amenge o kralis te džanel, sar pes rozhodŕinda.

6

O Darius arakhel o zvitkos

¹ Avke o kralis Darius prikazinda, hoj te roden andro zvitki le babiloŕike kralengre, či o Kiros diŕna avri, hoj o Chramos andro Jeruzalem pes šaj pale ačhavel. ² A andro palacis andro foros Ekbatana andre provincija Medija arakhle jekh zvitkos, andre savo sas pisimen kada:

³ O kralis Kiros, sar kralinelas ešebno berš, prikazinda, hoj pale te ačhaven o Chramos le Devleskro andro Jeruzalem:

Mi ačhavel pes kada Chramos sar than, pre savo pes anela o chabeneskre the o labarde obeti. O Chramos mi el bišuefta (27) metri učo the bišuefta metri buchlo. ⁴ O muri mi en ačhade kavke - trin šori barune kvadri a jekh šoros le kaštestar. Savoro mi el počimen andral le kraliskri pokladŕica. ⁵ A mi den pale the o somnakune the o rupune veci, so o kralis Nebukadnecar iŕa andral o Chramos le Jeruzalemoskro a odligenda andro Babilon. Ola veci mi en thode pale pre peskro than, andro Jeruzalem, andro Chramos le Devleskro!

O Darius domukel e buči pro Chramos

⁶ Palis o Darius diŕna te phenel le Tatenajoske, savo sas uradŕnikos andro Zapadno Euftrat, le Šetar-Bozenajoske, olenge, save jekhetane lenca kerenas, the le vodcenge pašal o paŕi Euftrat:

Džan odarik het! ⁷ Muken len, mi keren e buči pro Chramos le Devleskro! O židoviko guverneris the lengre vodci mi ačhaven o Chramos le Devleskro ode, kaj sas angloda.

⁸ Kada hin miro prikazis, so te keren ole Židengre vodcena, save keren e buči pro Chramos le Devleskro.

Mi el lenge savoro počimen le kraliskra pokladŕatar the le daŕendar andral o Zapadno Euftrat, hoj e buči te na zaačhel, ⁹ a sako džives furt te del le rašajenge andro Jeruzalem savoro, so lenge kampa: terne biken, bakroren the bakren pre labardŕ obeta le Devleske, savo hino pro ŕebos, abo o zrnos, lon, mol the olej, ¹⁰ hoj te anen le ŕeboskre Devleske ajse obeti, so leske ena pre dzeka, a te modlinen pes vaš oda, hoj le kralis the leskre čhaven te el bachtalo dživipen.

¹¹ A mek prikazinav: te vareko tumendar na dolikerela mire lava, cirdela pes avri andral leskro kher o hranolos, so likerel calo kher. Palis pre oda hranolos les thovena upre a primarena. A leskro kher ela zŕičimen sar jekh kopa šmeci. ¹² O Del, savo peske kidŕna avri o Jeruzalem, hoj ode te el lašardo, mi zŕičinel savore kralen the naroden, save na kamena te dolikerel mire lava a kamena te zŕičinel o Chramos andro Jeruzalem.

Me o Darius dav avri kada prikazis a mušinel pes te dolikerel!

O Chramos hino dokerdo

¹³ Akor o Tatenaj, o guverneris andro Zapadno Euftrat, o Šetar-Bozenaj the lengre murša kerde savoro avke, sar lenge prikazinda o kralis Darius. ¹⁴ Avke o židovika vodci šaj dureder ačhavenas o Chramos a e buči lenge barolas tel lengre vasta, avke sar prorokinde o proroka Aggeus the Zacharijaš, o čhavo le Idoskro. O Chramos dokerde avke, sar prikazinda le Izraeloskro Del a sar prikazinde o perzika kraŕa: o Kiros, o Darius the o Artaxerxes. ¹⁵ O Chramos le Devleskro dokerde trito džives andro čhon Adar andro šovto berš, sar kralinelas o Darius.

¹⁶ Palis o Izraeliti, o rašaja, o Leviti the okla, ko avle andral o Babilon, kaj sas zaile, oslavinenas radišagoha, hoj pošvecinde o Chramos le Devleskro. ¹⁷ Sar pošvecinenas o Chramos, obetinde šel (100) biken, duj šel (200) bakren the štar šel (400) terne bakroren the dešduj (12) capen vaš o bini cale Izraeloskre a oda jekh capos vaš jekh izraeliko kmeŕnos. ¹⁸ Palis ačhade andre le chramoskri služba andro Jeruzalem le rašajen the Leviten, avke sar hin pisimen andre le Mojžišoskro zvitkos.

E Patrađi

¹⁹ Akor ola manuša, so avle pale andral o Babilon, oslavinenas e Patrađi pro dešuštarto (14.) džives andro ešebno čhon. ²⁰ O rašaja the o Leviti pes obžužarde, savore sas žuže a avke o Leviti šaj murdarenas le Patradakre bakrores prekal o manuša, save avle pale, prekal o aver rašaja the prekal peste. ²¹ Palis o Izraeliti chanas le Patradakre bakrores jekhetane ole manušenca, so sas zaile andro Babilon, the savorenca, ko omukle o džungipen, savo kerenas o narodi ola phuvakre, a pridine pes ko Izraeliti, hoj te roden le RAJES, le Izraeloskre Devles. ²² Efta dživesa savore Izraeliti oslavinenas e Patrađi, o inepos le Marengro bi o Kvasos. O RAJ len pherdžarda le radišagoha, bo thođa pro jilo le asirike kraliske, hoj lenge te pomožinel andre bući pro Chramos le Izraeloskre Devleske.

7*Le Ezdrašoskro rodokmeños*

¹ Pal kada savoro, andro časos, sar kralinelas o perziko kralis o Artaxerxes, avla o rašaj Ezdraš andral o Babilon andro Jeruzalem. Kada hin le Ezdrašoskro rodokmeños: Leskro dad sas o Serajah, leskro o Azariah, leskro o Chilkijah, ² leskro o Šalum, leskro o Cadok, leskro o Achitub, ³ leskro o Amariah, leskro o Azariah, leskro o Merajot, ⁴ leskro o Zerachijah, leskro o Uzi, leskro o Buki, ⁵ leskro o Abišuas, leskro o Pinchas, leskro o Eleazar a leskro o Aron, savo sas nekbareder rašaj.

O Ezdraš avel andro Jeruzalem

⁶ O Ezdraš avla avri andral o Babilon a geľa andro Jeruzalem. Sas pisaris, savo mištes džanelas o zakonos le Mojžišoskro, so diňa o RAJ, o Del le Izraeloskro. O kralis les delas savoro, so lestar mangelas, bo o vast le RAJESKRO, leskre Devleskro, sas upral leste. ⁷ Leha avenas andro Jeruzalem vajkeci Izraeliti jekhetane le rašajenca, Levitenca, lavutarenca, stražnikenca the le chramoskre službñikenca. Oda pes ačhila, sar o Artaxerxes kralinelas andre Perzija eftato berš. ⁸ A o Ezdraš dogeľa andro Jeruzalem andro pandžto čhon ole eftate beršeskro. ⁹ Ešebno džives andro ešebno čhon odgeľa andral o Babilon a andro ešebno džives andro pandžto čhon dogeľa andro Jeruzalem, bo o Del upral leste likerelas peskro vast. ¹⁰ O Ezdraš sas cale jileha oddino te sikłol o Zakonos le RAJESKRO, te dolikerel les a te sikavel le Izraeliten o prikazi the o zakoni.

Le kraliskro lil le Ezdrašoske

¹¹ Kada hin o lil, so odpisinda o kralis Artaxerxes le Ezdrašoske, savo sas zakoñikos the rašaj a savo džanelas mištes o zakonos le RAJESKRO the leskre prikazi prekal o Izrael:

¹² Me, o Artaxerxes, o kralis upral savore kraľa.

Le rašaske Ezdrašoske, savo sikavel o zakonos le ñeboskre Devleskro:

Smirom tumenge!

¹³ Me dav avri o prikazis, hoj šaj tuha džal sako le Izraelitendar andral miro krališagos, le rašajendar the le Levitendar, ko tuha kamela te džal andro Jeruzalem. ¹⁴ O kralis jekhetane leskre efa radcenca tut bičhavel, hoj te dikhes, či dolikeren andro Jeruzalem the andre Judsko o zakonos tire Devleskro, so hino tute andro vasta. ¹⁵ Le tuha o rup the o somnakaj, so me the mire radci das sar dari le Izraeloskre Devleske, saveskro Chramos hin andro Jeruzalem, ¹⁶ a savoro rup the somnakaj, so skideha andre cali provincija Babilon, a the o dari, so dena o manuša the o rašaja prekal o Chramos lengre Devleskro andro Jeruzalem. ¹⁷ Dodikh mištes pre oda, hoj vaš kala love te cines biken, bakren, bakroren, zrnos the mol a obetin len pro oltaris andro Chramos tumare Devleskro andro Jeruzalem!

¹⁸ Tu tire manušenca šaj keren oda, so kamen le rupoha the somnakaha, so ačhela. Keren oda, so kamel tumaro Del. ¹⁹ Lidža anglo Del andro Jeruzalem o nadobi, so tuke sas dine pre služba andro Chramos tumare Devleskro. ²⁰ A so mek kampela andro Chramos tire Devleskro, počin andral le krališkri pokladña.

²¹ Me o kralis Artaxerxes oleha prikazinav savore pokladñikenge andre provincija Zapadno Euftrat, hoj te den le rašaske Ezdrašoske, savo mištes džanel o zakonos le ñeboskre Devleskro, savoro, so tumendar mangela: ²² šaj den dži 3,4 toni* rup, 10

* 7:22 7,22 Oda hin 100 talenti.

toni† zrnos, 2 000 litri‡ mol, 2 000 litri§ olivovo olejos a lon keci kampela. ²³ Kampel te kerel savoro, so kamel o Del le ñeboskro prekal peskro Chramos, hoj leskri choli te na avel pre miro krališagos aňi pre mire čhave. ²⁴ A mek tumenge phenav, hoj ñiko naští mangel ñisave daňe abo clo le rašajendar, le Levitendar, le lavutarendar, le stražnikendar, le chramoskre služobnikendar aňi avre robotnikendar andral kada Chramos le Devleskro.

²⁵ Tu, Ezdraš, ker godaha avke, sar tut o Del diňa, ačhav sudcen the uradniken, save mištes džanen o zakonos tire Devleskro a mi lidžan le manušen andro Zapadno Euftrat, a ko na džanela o zakonos, oles sikaven! ²⁶ Dojekh, ko na šunela o zakonos tire Devleskro abo o zakonos le kraliskro, mi el takoj odsudzimen pro meriben, abo mi el avritradlo andral odi phuv, abo mi el čhido andre bertena, abo pes lestar mi lel savoro, so les hin!

O Ezdraš lašarel le Devles

²⁷ Mi el barardo o RAJ, o Del amare dadengro, savo thođa pro jilo le kraliske, hoj kavke te del pačiv le RAJESKRE Chramos andro Jeruzalem. ²⁸ O RAJ avke kerđa, hoj o kralis, leskre radci the savore vodci mange presikade o jileskeriben. Le Devleskro vast man zoralarda a me prevakerdom le Izraeloskre vodcen, hoj te aven manca upre andro Jeruzalem.

8

O manuša, save avle le Ezdrašoha

¹ Kala hin o vodci le famelijengre, so sas andro zajaťje andro Babilon a avle pale le Ezrašoha andro Jeruzalem, sar kralinelas o Artaxerxes:

² Andral e famelija le Pinchasoskri: o Geršom;

andral e famelija le Itamariskri: o Daniel;

andral e famelija le Davidoskri: o Chatuš, ³ o čhavo le Šechanioskro;

andral e famelija le Parošoskri: o Zecharijah, saveha sas zapisimen 150 murša;

⁴ andral e famelija le Pachat-Moaboskri: o Eljehoenaj, o čhavo le Zerachijoskro, a leha 200 murša;

⁵ andral e famelija le Zatuoskri: o Šechaniah, o čhavo le Jachazieloskro, a leha 300 murša;

⁶ andral e famelija le Adinoskri: o Ebed, o čhavo le Jonatanoskro, a leha 50 murša;

⁷ andral e famelija le Elamoskri: o Ješajah, o čhavo le Atalijoskro, a leha 70 murša;

⁸ andral e famelija le Šefatjoskri: o Zebadijah, o čhavo le Michaeloskro, a leha 80 murša;

⁹ andral e famelija le Joaboskri: o Obadiah, o čhavo le Jechieloskro, a leha 218 murša;

¹⁰ andral e famelija le Baniskri: o Šelomit, o čhavo le Josifijoskro, a leha 160 murša;

¹¹ andral e famelija le Bebajoskri: o Zecharijah, o čhavo le Bebajoskro, a leha 28 murša;

¹² andral e famelija le Azgadoskri: o Jochanan, o čhavo le Hakatanoskro, a leha 110 murša;

¹³ a posledna sas andral le Adonikamoskri famelija: o Elifelet, o Jeiel the o Šemajah a lenca 60 murša;

¹⁴ andral e famelija le Bigvajoskri: o Utaj the o Zabud a lenca 70 murša.

O služobnika prekal o Chramos

¹⁵ Zvičindom savoren paš o paňi, so džal andro foros Ahava, a ačhilam ode trin dživesa. Rozdikhlom man maškar o manuša the rašaja, ale na arakhlom maškar lende aňi jekhes Levitas. ¹⁶ Akor vičindom paš ma le vodcen le Eliezer, le Ariel, le Šemajah, le Elnatan, le Jarib, le Elnatan, le Natan, le Zecharijah. Vičindom the le Mešulam a mek le Jojarib the le Elnatan*, save sikavenas o zakonos. ¹⁷ Prikazindom lenge, hoj te džan ko Ido, savo sas vodcas andre Kasifija, a te mangel lestar the okle Levitendar, le chramoskre služobnikendar, hoj te bičhaven ke amende muršen pre služba andro Chramos le Devleskro. ¹⁸ Vašoda, bo le Devleskro lačno vast sas pre amende, bičhade amenge le Šerebiah, le godavere muršes, savo sas Levitas andral le Machlioskri famelija, leskre dešuochto (18) čhavenca the phralenca. ¹⁹ Bičhade mek le Chašabiah the le Ješajah le biš (20) phralenca andral le Merarisiskri famelija, ²⁰ the 220 chramoskre služobniken, saven angłoda o David the o vodci dine le Levitenge, hoj lenge te pomožinen andre služba. Kala savore sas zapisimen pal peskre nava.

† 7:22 7,22 Oda hin 100 kori. ‡ 7:22 7,22 Oda hin 100 bati. § 7:22 7,22 Oda hin 100 bati. * 8:16 8,16 Trine muršen sas nav Elnatan.

O Ezdraš the o manuša pes poscinen a modlīnen

²¹ Palis paš o pañi Ahava diñom avri o postos, hoj pes te pokorinas anglal amaro Del a te mangas lestar bachtalo drom, hoj te chrañinel amen, amare čhaven the amaro barvalipen, sar džaha andro Jeruzalem. ²² Ladžavas man te mangel le kralistar slugaden the muršen pro graja, hoj amen te chrañinen le ñeprijateľendar, sar džaha le dromeha. Se phendam le kraliske: „O vast amare Devlesko hino upral savore, ko les roden, ale leskri bari choļi hiñi pre savore, ko les omuken.“ ²³ Avke pes vaš oda poscinahas a mangahas amare Devles a ov amen šunda avri.

²⁴ Akor mange kidñom avri dešuduje (12) bare rašajen, the le Šerebiah, le Chašabiah the mek deše avren. ²⁵ Avke lenge odvadžindom o rup, somnakaj, o nadobi prekal o Chramos, so dine o kralis, leskre radci, o vodci the savore Izraeliti prekal o Chramos le Devleskro. ²⁶⁻²⁷ Savoro ode sas: biš the duj (22) toni rup; šel (100) rupune nadobi, so važinenas eftavardeš (70) kili; 3,4 toni somnakaj; biš somnakune čare, so važinenas buter sar očno kili; a duj bronzune nadobi, so sas ajse vzacna sar somnakaj.

²⁸ Phendom lenge: „Tumen san pošvecimen prekal o RAJ the kala veci a o rup le somnakaha hino sar e obeta le RAJESKE, tumare dadengre Devleske. ²⁹ Starinen tumen pal oda a stražinen oda, medik len na odvadžinena a na dena le rašajenge, le Levitenge the le izraelike vodcenge andro Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem.“ ³⁰ Avke o rašaja the o Leviti lendar ile o rup, somnakaj the ola nadobi, hoj len te odlidžan andro Jeruzalem, andro Chramos le Devleskro.

Doaven andro Jeruzalem

³¹ Andro dešudujto džives andro ešebno čhon odgelam le pañestar Ahava a džahas andro Jeruzalem. Le Devleskro vast sas upral amende. Ov amen chrañinelas pro drom le ñeprijateľendar the le zbujñikendar. ³² Sar doavlam andro Jeruzalem, ačhilam ode trin dživesa. ³³ Pro štarto džives gelam andro Chramos a odvadžindam o rup, o somnakaj the o nadobi andro Chramos le rašaske, le Meremotoske, saveske sas dad o rašaj Urijah. Sas paš oda o Eleazar, le Pinčasoskro čhavo, the o duj Leviti o Jozabad, le Ješuaskro čhavo, the o Noadiah, le Binujoskro čhavo. ³⁴ Savoro pes zgenda a važinda. E vaha dojekha vecatar sas zapisimen.

³⁵ Palis o manuša, save avle andral o Babilon, ande o labarde obeti le Izraeloskre Devleske. Obetinde dešuduj biken vaš calo Izrael, eñavardeš the šov (96) bakren, eftavardeš the efa (77) terne bakroren the dešuduj capen sar obeta vaš lengre bini. Kada savoro sas obetimen le RAJESKE sar labardi obeta. ³⁶ Palis dine le kraliskre ĩla le uradñikenge the le guvernerenge andre provincija Zapadno Euftrat. Avke on pomožinenas le manušenge a denas oda, so kampelas pro Chramos le Devleskro.

9

O romñija andral aver narodi

¹ Sar pes kada savoro imar kerda, avle ke ma o izraelika vodci a phende: „O Izraeliti añi o rašaja añi o Leviti pes na oddelinde kale narodendar: le Amončanendar, le Moabčanendar, le Egiptanendar, le Kanaančanendar, le Chetitanendar, le Perizejendar, le Jebusejendar the le Amorejčanendar; a keren ola džungale veci, so keren the on. ² Ale ile peske romñijen andral kala narodi, the peskre čhavage, a avke mišinde le Devleskre svete manušen le cudzincenca. A amare vodci the anglune manuša kada bins kerde ešebna.“

³ Sar oda šundom, čhingerdom pre ma o ruchos the o plaštoš a cirdavas mange o bala pal o šero the pal e brada. Bešlom mange a somas olestar igen žñičimen. ⁴ Akor pes zgele ke ma savore manuša, so daranas le Izraeloskre Devleskre lavestar vaš oda bins, so kerde o Židi, save avle pale andral o zajatje. Me ode bešavas igen strapimen dži e račakri obeta.

O Ezdraš pes modlīnel

⁵ Paš e račakri obeta ušfilom pal oda than, kaj man pokorindom a le rozčhingerde ruchoha the plaštoha peļom pro kħoča, hazdñom upre o vasta a mangavas le RAJES, mire Devles:

⁶ „Devla miro, igen man ladžav te hazdel miro muj upre ke tu, miro Del, bo amare bini amen prebararde a amaro nalačhipen imar hino dži paš o ñebos. ⁷ Akorestar, sar sas amare phure dada, dži adadžives kerahas baro nalačhipen. Vaš amare nalačhipena samas amen, amare krala the amare rašaja dine andro vasta avre kralenge: On varesaven amendar murdarde, oklen ile sar zajatcen het andral amari phuv, čorde amaro barvalipen a kerde amenge ladž, avke sar oda hin the adadžives.

⁸ Akana, RAJEJA, Devla amaro, tu salas pro frima časos ke amende jileskro a muklāl varekas amendar te avel pale andral o Babilon a te dživel andro smirom andre kada sveto foros. Tu amen cirdňal avri andral o otroctvos a diňal amen nevo džživipen. ⁹ A kajte sam otroka, tu amen na omuklāl andre amaro otroctvos. Ale kerďal, hoj o perzika kraľa te aven ke amende jileskre a te muken amen te džal te dživel nevo džživipen a te ačhavel pale o Chramos, so sas rozburimen, a tu amen diňal andre Judsko the andro Jeruzalem o muros, so amen ochraňinel.

¹⁰ Ale akana, so šaj tuke phenas pal kada savoro, so pes ačhila, Devla amaro? Se omuklām tire prikazaňja, ¹¹ save amenge diňal prekal tire služobňika, prekal o proroka, sar phendal: „E phuv, andre savi džan, hoj tumenge la te zalen, hiňi melardı, bo o narodi, save andre bešen, la pherdžarde le nalačhipnaha the le džungipnaha pal jekh agor dži pre aver. ¹² Vašoda ma den tumare čajen romňenge lengre čavenge, aňi ma len tumare čavenge lengre čajen! Šoha ma roden lengro lačhipen the smirom, hoj te aven zorale a te chan o lačhipen la phuvakro a te muken la tumare čavenge sar večno dedictvos.“

¹³ Pal kada savoro, so avla pre amende vaš amare bini the vaš amare nalačhe skutki, tu Devla amaro, amen potrestindal frimededer, sar peske zaslužindam vaš amaro nalačhipen. A muklāl amendar kale sikra manušen te dživel. ¹⁴ Či akana pale na dolikeraha tire prikazaňja a laha peske romňijen andral ola nalačhe narodi? Se te ada keraha, či pre amende na cholisaľoha avke, hoj amen savoren zňičineha a na mukeha ňikas te dživel? ¹⁵ RAJEJA, Devla le Izraeloskro, tu sal čačipnaskro! Adadžives sam kade, ča ajci, keci pes zachraňindam. Dikh, ačas angle tu andre amari bari vina a ňiko amendar našti angle tu obačhel.“

10

O Izraeliti premuken le cudze romňijen

¹ Medik o Ezdraš pašlolas le mujeha pre phuv anglo Chramos le Devleskro, rovibnaha pes modľinelas a phenelas avri o bini, avle ke leste but Izraeliti: o murša, o džuvľa the o čhave a igen rovenas. ² Avke o Šechaniah, o čhavo le Jechieloskro andral le Elamoskri famelija, phenda le Ezdrašoske: „Kerďam binos angle amaro Del oleha, hoj peske ilam romňijen andral aver narodi, save kade bešen, ale the avke mek hin prekal o Izrael e nadej. ³ Akana aven phandas e zmluva angle amaro Del, hoj bičhavaha het savore ole romňijen the lengre čhaven, sar oda tu, raja, the ola, ko daran amare Devleskre prikazaňjendar, phenena. Mi kerel pes oda avke, sar hin pisimen andro zakonos. ⁴ Ušti, bo tu ada mušines te kerel. Amen tuke pomožinaha, ča muk tut andre oda bi e dar!“

⁵ Avke o Ezdraš uštila a phenda le anglune rašajenge, le Levitenge the savore Izraelitenge, hoj te len vera, hoj dolikerena oda lav. A on ile vera. ⁶ Palis o Ezdraš uštila upre pal oda than anglo Chramos a geľa andro kher le Jochananoskro, le Eljašiboskre dadeskro, hoj ode te presovel. Ov ode na čaha chaben aňi na piľa paňi, bo leske sas pharo vaš o binos olengro, ko avle pale andral o Babilon.

⁷ A palis dine te džanel pal caľ Judsko the pal calo Jeruzalem, hoj pes andro Jeruzalem te džan savore manuša, so sas ile andro zajaťje andro Babilon. ⁸ Dine avri, hoj sako, ko ode na avela tel o trin džives, (avke sar pes dovakerde o bare manuša the o vodci,) lela pes leske calo leskro barvalipen a imar pes les na rachinela sar jekh amendar.

⁹ Avke pes tel o trin džives andro Jeruzalem zgele savore manuša andral e Judsko the savore manuša andral o kmeňos Benjamin. Sas oda pro bišto (20.) džives andro eňato čhon. Savore manuša bešenas pre dvora anglo Chramos a izdranas olestar, so sas phendo, the le bare brišindestar.

¹⁰ Akor uštila o rašaj Ezdraš a phenda lenge: „Kerďan binos oleha, hoj tumenge iľan romňijen andral o cudzo narodos, a oleha rozbarardan e vina le Izraeloskri. ¹¹ Akana viznavinen tumare bini le RAJESKE, tumare dadengre Devleske, a keren oda, so ov kamel. Oddelinen tumen le narodendar, so kade bešen, a omuken tumare cudze romňijen.“

¹² A savore manuša, so pes ode zgele, zoraha phende: „Čačipen tut hin! Mušinas te kerel oda, so amenge phendal!“ ¹³ A mek phende: „Sam kade but džene a igen del o brišind. Našti ačas kade avri. Kada hin vareso, so pes na del te kerel tel o jekh džives abo tel o duj, bo but džene amendar sam andre oda binos. ¹⁴ Vašoda mangas, hoj amare vodci te ačhen andro Jeruzalem a te postarinen pes pal kadi veca. A sako, kas hin romňi andral aver narodos, mi avel pre oda časos, so ela dino avri, jekhetane le vodcenca the le sudcenca andral peskre fori, medik pes amendar na odvisarela le Devleskri bari

choľi.“ ¹⁵ Ča o Jonatan, o čhavo le Asaheloskro, the o Jachzejah, o čhavo le Tikvoskro, pre oda na priačhile a o Leviti Mešulam the Šabetaj sas andre oda lenca.

¹⁶ Ale savore okla Izraeliti, so sas ode, avke kerde. O rašaj o Ezdraš peske kidňa avri le famelijengre vodcen a zapisinda lengre nava. Andro ešebno džives andro dešto čhon pes zgele a chudle pal odi veca te vakereľ. ¹⁷ A kerde oda savore muršenca, saven sas cudza romňija, dži andro ešebno džives andre ešebno čhon.

O murša, save peske ile cudze romňijen

¹⁸ Kala hin o murša, saven sas romňija andral aver narodi.

Le rašajendar pal lengre fameliji:

Andral e famelija le Ješuascri, le Jocardakoskre čhaskri: o Maasejah, o Eliezer, o Jarib the o Gedaljah. ¹⁹ On dine lav, hoj premukena peskre romňijen a dojekh obetinel a bakres vaš peskro binos.

²⁰ Andral e famelija le Imeroskri:

o Chanani the o Zebadijah.

²¹ Andral e famelija le Charimoskri:

o Maasejah, o Elijah, o Šemajah, o Jechiel the o Uziaš.

²² Andral e famelija le Pašchuroskri:

o Eljoenaj, o Maasejah, o Jišmael, o Netaneel, o Jozabad the o Elasaš.

²³ Le Levitendar:

o Jozabad, o Šimej, o Kelajah (oda hin o Kelita), o Petachiah, o Jehudah the o Eliezer.

²⁴ Le lavutarendar:

O Eljašib.

Le chramoskre stražňikendar:

o Šalum, o Telem the o Uri.

²⁵ Okle Izraelitendar:

Andral e famelija le Parošoskri:

o Ramiah, o Jizija, o Malkija, o Mijamin, o Eleazar, o Malkija the o Benajah.

²⁶ Andral e famelija le Elamoskri:

o Mataniah, o Zecharijah, o Jechiel, o Abdi, o Jeremot the o Elijah.

²⁷ Andral e famelija le Zatuoskri:

o Eljoenaj, o Eljašib, o Mataniah, o Jeremot, o Zabad the o Aziza.

²⁸ Andral e famelija le Bebajoskri:

o Jochanan, o Chananijah, o Zabaj the o Atlaj.

²⁹ Andral e famelija le Baniskri:

o Mešulam, o Maluch, o Adajah, o Jašub, o Šeal the o Jeremot.

³⁰ Andral e famelija le Pachat-Moaboskri:

o Adnas, o Kelal, o Benajah, o Maasejah, o Mataniah, o Becaleel, o Binuj the o Menaše.

³¹ Andral e famelija le Charimoskri:

o Eliezer, o Jišijah, o Malkijah, o Šemajah, o Šimeon, ³² o Benjamin, o Maluch the o Šemarijah.

³³ Andral e famelija le Chašumoskri:

o Matenaj, o Matatah, o Zabad, o Elifelet, o Jeremaj, o Menaše the o Šimej.

³⁴ Andral e famelija le Baniskri:

o Maadaj, o Amram, o Uel, ³⁵ o Benajah, o Bedjah, o Keluh, ³⁶ o Vanijah, o Meremot, o Eljašib, ³⁷ o Mataniah, o Matenaj, o Jaasav, ³⁸ o Bani, o Binuj, o Šimej, ³⁹ o Šelemiah, o Natan, o Adajah, ⁴⁰ o Machnadbaj, o Šašaj, o Šaraj, ⁴¹ o Azarel, o Šelemiah, o Šemarijah, ⁴² o Šalum, o Amariah the o Jozef.

⁴³ Andral e famelija le Neboskri:

o Jeiel, o Matitiaš, o Zabad, o Zebinas, o Jadaj, o Joel the o Benajah.

⁴⁴ Savore kale muršen sas romňija andral aver narodi. Rozgele pes lenca a bičhade len het. Varesaven lendar sas imar the čhave.

O Nehemiaš

O Nehemiaš phučel pal o Jeruzalem

¹ Kala hine o lava le Nehemiašoskre, saveske sas dad o Chachaljah. Andro čhon Kislev andro bišto (20.) berš, sar andre Perzija kralinelas o Artaxerxes, somas andro kraliko foros Šušan. ² Akor avla ke ma jekh mire phralendar o Chanani varesave muršenca andral e Judsko. Phučavas lestar pal o Jeruzalem the pal ola Židi, save avle pale andral o Babilon, kaj sas zaile. ³ On mange phende: „Ola, save predžidile a save avle pale, hine andre peskri phuv andro baro pharipen a tele len dikhen okla narodi. O muri pašal o Jeruzalem hine čhide tele a o brani zlabarde.“

O Nehemiaš pes modlinel

⁴ Sar šundom ola lava, bešlom mange a rovavas. Likeravas vajkeci dživesa o smutkos, poscinavas a modlinavas man ko Del, savo hino pro ņebos. ⁵ A phendom:

„Ó, RAJEJA, Devla pro ņebos! Tu sal baro the zoralo Del, savo dolikeres tiri zmluva the tiro verno kamiben olenca, ko tut kamen a dolikeren tire prikazaŋja. ⁶ Dikh pre ma a šun avri tire služobňikoskri modlitba, so džal ke tu rat the džives, vaš tire služobňika vaš o Izraeliti. Pridžanav, hoj savore kerđam bini: me, mire dadeskri famelija the calo Izrael. ⁷ Bare bini kerđam angle tu. Na šunahas tut a na dolikerahas tire zakoni the prikazaŋja, so amenge diňal prekal tiro služobňikos Mojžiš.“

⁸ Mangav tut, leper tuke pro lava, so phendal tire služobňikoske le Mojžišoske: „Te mange avena napačivale, rozčhivava tumen maškar o narodi. ⁹ Ale te tumen ke ma visarena pale, dolikerena mire prikazaŋja a dživena pal oda, ta kajte ulanas rozčhide dži pro nekdureder thana la phuvakre, anava tumen pale pre oda than, so mange kidňom avri, hoj ode te avav lašardo.“

¹⁰ Se on hine tire služobňika the tiro narodos, so zachraňindal tira bara zoraha the zorale vasteha. ¹¹ Mangav tut, ó, RAJEJA, šun avri miri modlitba the e modlitba savore tire služobňikengri, so tut den pačiv le jilestar. De, hoj o kralis te avel ke ma adadžives jileskro a te avel mange avri oda, so kamav.“

Andre oda časos somas hlavno čašňikos le kraliskro, so leske podelas e mol.

2

O Nehemiaš džal andro Jeruzalem

¹ Jekh džives andro čhon Nisan, sar o Artaxerxes kralinelas imar bišto (20.) berš, ilom e mol andre kući, so sas anglo kralis, a podiňom la leske. Šoha anglođa na somas angle leste smutno, ² a vašoda mandar phučla: „Soske sal smutno, te na sal nasvalo? Mušinel tut vareso te trapinel.“

Akor igen predarandilom ³ a odphendom le kraliske: „Mi dživel o kralis pro furt! Sar te na avav smutno, te o foros, kaj hine parunde mire phure dada, hino čhido tele a o brani zlabarde?“

⁴ Pre oda mange o kralis phendā: „Akor so tuke mandar manges?“

Avke me man modlinavas ko Del pro ņebos ⁵ a odphendom le kraliske: „Te hin ada le kraliske pre dzeka a te tiro služobňikos arakhla milost andre tire jakha, bičhav man andre Judsko, andro foros, kaj hine parunde mire phure dada, hoj les pale te ačhavav.“

⁶ Akor o kralis mandar phučla - a e kralovna bešelasa paš leste: „Keci tuke likerela o drom a kana aveha pale?“ Sar leske phendom keci, o kralis pre oda priačhila a domukla mange te džal.

⁷ Palis leske mek phendom: „Te hin oda le kraliske pre dzeka, akor man mi den o lila prekal o guvernera pre dujto sera pal o paňi Euftrat, hoj mange te domuken te predžal andre Judsko. ⁸ Mangav mek o lil prekal o Asaf, savo hino ačhado upral o kraliskre veša, hoj mange te del o kašta pre brana, pre veža paš o Chramos, pro foroskre muri the pro kher, andre savo bešava.“ O kralis mange oda savoro diňa, bo le Devleskro lačno vast sas upral mande, ⁹ a bičhađa manca le veliteľen the le slugaden pro graja. Sar avlom ko guvernera pre dujto sera pal o Euftrat, diňom lenge o lila, so mange diňa o kralis. ¹⁰ Ale sar o Chorončanos Sanbalat the o Amončanos Tobiaš, savo sas uradňikos, šunde, hoj avla manuš, so kamel te kerel lačno le Izraelitenge, igen cholisalile.

O Nehemiaš predikhel o muri

¹¹ Avlom andro Jeruzalem a ačilom ode trin dživesa. ¹² Palis rači me the vajkeci murša uštilam, ale űikasko na phendom, so mange o Del thođa pro jilo, hoj te kerav prekal o Jeruzalem. Na ilom manca űisave džvirov, a le somaris, pre savo džavas. ¹³ Odi rat gełom avri prekal e Dolinakri brana ko Drakoskro prameűis dži ke űmecengri brana a predikhavas o muri le Jeruzalemoskre. Ola muri sas rozphagerde a o brani zlabarde. ¹⁴ Palis pregełom ke Prameűiko brana the ke le Kraliskri nadrža. Ale palis na sas than, khatar te predžal le somariha, ¹⁵ vašoda dureder gełom pešones andre dolina Kidron te predikhel o muri. Palis man visardom pale andro foros prekal e Dolinakri brana. ¹⁶ Ale o vodci na džanenas, kaj gełom aűi so keravas. Na phendom űi aűi le Židenge, aűi le rašajenge, aűi le uradűikenge, aűi le vodcenge, aűi űisave robotűikenge.

O muri le foroskre hine prikerde

¹⁷ Palis lenge phendom: „Korkore dikhen, andre savo pharipen sam. O Jeruzalem hino zűiimen a o brani zlabarde la jagaha. Aven, ačhavas pale o foroskre muri, hoj te na avas buter pro asaben.“ ¹⁸ Sar lenge rozvakerđom pal oda, sar le Devleskro laho vast sas upral ma a so mange phenda o kralis, phende mange: „Aven, mukas pes andre oda!“ Avke chudle te kerel odi lahi buči.

¹⁹ Ale sar oda űunde o Choronanos Sanbalat, o Amončanos Tobiaš the o Arabos Gešem, dikhenas amen tele, asanas amendar a phenenas: „Oda so keren? So, kamen tumen te vzburlnel pro kralis?“

²⁰ Me lenge pre oda odphendom: „O Del pro űebos amen požeűűinela. Amen, leskre služobűika, pes mukaha andre kađi bui a ahavaha o muri. Ale tumen nane andro Jeruzalem űisavo kotor, űisavo pravos aűi űisavo leperiben.“

3

O manuša, save prikerenas o muri le foroskre

¹ Avke o nekbareder rašaj Eljašib the o aver rašaja kerenas e Bakrengri brana. On la prikerde a thode upre o vudar. Ola branatar chudle te prikerel o muros dži paš e veža Mea a odarik dži paš e veža Chananel. ² Paš leste prikerenas o murša andral o Jericho a nadur lendar o Zachur, le Imriskro havo.

³ E Ribno brana prikerelas e famelija le Senaoskri. Zorałarde la le hranolenca a thode o vudara the o trastune zavori pre peskre thana. ⁴ Paš lende prikerelas le Urijoskro havo o Meremot, saveske sas papus o Mešežabel. Paš leste prikerelas o Mešulam le Berechijoskro havo, saveske sas papus o Mešežabel. Paš leste prikerelas o Cadok le Baanoskro havo. ⁵ Paš leste prikerenas o murša andral e Tekoa, ale o anglune manuša andral oda foros na kamenas te kerel prekal peskro Raj e bui.

⁶ E Puraűi brana prikerenas o Jojada, le Paseachoskro havo, the o Mešulam, le Besodejoskro havo. Zorałarde la le hranolenca a thode o vudara the o trastune zavori pre peskre thana. ⁷ Paš lende prikerelas o Melatiah andral o Gibeon, o Jadon andral o Meronot the o murša andral o Gibeon the Mipa dži paš o kher le guverneriskro upral e provincija Zapadno Euftrat. ⁸ Paš lende prikerelas o muri o Uziel, le Charchajoskro havo, savo kerelas veci le somnakastar. Paš leste prikerelas o muri o Chananjah, savo kerelas o voűava masci. On zorałarde le Jeruzalemoskre muri dži paš o Buchlo muros. ⁹ Paš lende prikerelas o Refajah, le Churoske havo, savo lidžalas jepaš Jeruzalem. ¹⁰ Paš leste, angle peskro kher, prikerelas o Jedajah, le Charumafoskro havo. Paš leste prikerelas o Chatuš, le Chašabnejoskro havo. ¹¹ O aver kotor le muroske the e veža le Bovengri prikerenas o Malkijah, le Charimoskro havo, the o Chašub, le Pachat-Moaboskro havo. ¹² Paš lende prikerelas peskre hajenca o Šalum, le Haloešoskro havo, savo lidžalas jepaš Jeruzalem.

¹³ E Dolinakri brana prikerenas o Chanun the o manuša andral o foros Zanoach. On la ahade upre a thode o vudara the o trastune zavori pre peskre thana. Prikerde mek štar šel the saranda (440) metri muros dži paš e űmecengri brana.

¹⁴ E űmecengri brana prikerelas o Malkijah, le Rechaboskro havo. Ov sas vodcas andro Bet-Kerem. Ov la ahada a thođa upre o opi, o vudar the o zavori.

¹⁵ E Prameűiko brana prikerelas o Šalum, le Kol-Chozehoskro havo, savo sas vodcas andro foros Mipa. Ov la ahada, kerđa upral late o pados a thođa upre o opi o vudar the o zavori. Prikerđa the o muri paš o paűi Siloam*, paš e zahrada le kraliskri dži paš o garadii, pal save pes džal tele avri andral o Foros le Davidoskro. ¹⁶ Pal leste

* 3:15 3,15 Abo: o paűi Šelach

prikerelas o muri paš e nadrža, paš o hrobi le Davidoskre the paš o kasarñi, o Nehemiaš, le Azbukoskro čhavo. Ov sas vodcas upral jepaš foros Bet-Cur.

¹⁷ Pal leste prikerenas o Leviti a lidžalas len o Rechum, le Baniskro čhavo. Pal lende prikerelas o Chašabiah, savo sas vodcas pro jepaš okresis Keilate. ¹⁸ Pal leste prikerenas aver Leviti, saven lidžalas o Chenadad, le Bavajoskro čhavo, savo sas vodcas upral dujto jepaš okresis Keilate. ¹⁹ Paš lende prikerelas o Ezer, le Ješuaskro čhavo, o vodcas andre Micpa. Ov prikerelas aver kotor le muroske dži pro rohos, kaj sas o zbrañe andro sklados. ²⁰ Pal leste horlivones prikerelas o Baruch, le Zabajoskro čhavo, o aver kotor le muroske rohostar dži paš o vudar le Eljašiboskre khereskro, le bare rašaskro. ²¹ Pal leste kerelas o Meremot, le Urijoskro čhavo, saveske sas papus o Hakoc. Ov prikerelas le Eljašiboskre vudarestar dži pro agor leskre khereskro.

²² Paš leste prikerenas o rašaja, save sas andral o gava pašal o foros. ²³ Pal lende kerenas o Benjamin the o Chašub a paš lende o Azariah, le Maasejoskro čhavo, saveske sas papus o Ananiah; sako prikerelas paš peskro kher. ²⁴ Pašal le Azarioskro kher dži pro rohos le muroske kerelas o Binuj, le Chenadadoskro čhavo. ²⁵ Paš leste prikerelas o Palal, le Uzajoskro čhavo. Chudña te kerel paš o agor le murostar, paš e veža le uprune palaciskri, pašes paš e dvora le stražnikengri. Pal leste kerelas o Pedajah, le Parošoskro čhavo. ²⁶ O chamoskre služobnika the ola, save cinen a bikenen, paš e Stražnikengri brana, anglo kher, so sas ačhado pro rohos le muroske. ³² Maškar oda kher pro rohos the maškar e Bakrengri brana prikerenas o muros o zlatnika the o kupci.

²⁸ Upreder le Grajengra branatar kerenas o rašaja, sako angle peskro kher. ²⁹ Paš lende kerelas o Cadok, le Imeroskro čhavo, angle peskro kher. Pal leste kerelas o Šemajah, le Šechanioskro čhavo, savo stražinelas e Vichodno brana. ³⁰ Pal leste prikerelas o Chananiyah, le Šelemioskro čhavo the o Chanun, o šovto čhavo le Calafoskro. Pal lende kerelas angle peskro kher o Mešulam, le Berehijoskro čhavo. ³¹ O Malkijah, savo kerelas veci le somnakstar, prikerelas pal lende dži paš o kher, kaj bešenas o chamoskre služobnika the ola, save cinen a bikenen, paš e Stražnikengri brana, anglo kher, so sas ačhado pro rohos le muroske. ³² Maškar oda kher pro rohos the maškar e Bakrengri brana prikerenas o muros o zlatnika the o kupci.

O nepřijateľa kamen te zaačhavel e buči

³³ Sar pes došunda o Sanbalat, hoj ačhavas o muri, igen cholisalila a asalas avri le Izraeliten. ³⁴ Paš peskre manuša the paš o samarijika slugađa phenda: „Oda so keren kala Židi, so na mon nič? Či peske gondolinen, hoj pale ačhavena o foros? Či pale šaj obetinena? Či dokerena e buči tel jekh džives? Či šaj keren kale šmecendar pro kopi pale bara? Se hine calkom zlabarde!“

³⁵ O Amončanos Tobiaš ačhelas paš leste a phenda: „Ča mi ačhaven! E liška lenge čhivela tele o muri, sar upre chučela!“

³⁶ No me man chudňom te modlinel: „Devla amaro, šun, sar amendar asan. Visar oda pale pre lende a mi en ajse sar ola, kas zalen a odligenen andre aver phuv. ³⁷ Ma odmuk lenge kada nalačhipen, so amenge keren, a ma bister pre lengre bini, bo asan avri olen, ko ačhaven kada foros.“

³⁸ Avke amen dureder ačhavahas o muri. O manuša pačivalones kerenas e buči a o muros pašal calo foros sas imar jepaš dokerdo.

4

¹ Ale sar pes došunde o Sanbalat, o Tobiaš, o Arabi, o Amončana the o murša andral o Ašdod, hoj o muri pes prikerel a o cheva andro muros pes zakerel andre, igen cholisalile.

² Akor pes savore jekhetane dovakerde a phende, hoj avena pro mariben pro Jeruzalem a kerena ode baro zmetkos. ³ Ale amen pes modlinahas ke amaro Del a ačhađam muršen pro muri, hoj te stražinen rat-džives.

⁴ Akor o manuša andre Judsko phende: „O murša imar na birinen te hordinel o bara. Kampil te pratinel but šmeci pal o kopi a amen na birinaha te dokerel o muri.“

⁵ Amare nepřijateľa peske phende: „Avaha ke lende jekhvareste, nič na džanena a nič na dikhena. Murdaraha len a e buči zaačhavaha.“

⁶ Ale o Židi, so bešenas paš amare nepřijateľa, amenge oda avle te phenel vaj dešvar: „Všadžik, kaj tumen visarena, odarik pre amende džana!“ ⁷ Vašoda diňom le manušen šabli, kopiji the lukí a ačhađom len paš o muros, hoj te stražinen peskre famelijen pre ola thana, kaj mek na sas o muros dokerdo.

Andre jekh vast e zbrañ a andre aver o sersamos

⁸ Sar oda dikhłom, uštilom a prevakerdom ko vodci, uradnika the ko manuša: „Ma daran tumen lendar! Leperen tumenge, savo baro the zoralo hino amaro RAJ, a maren tumen vaš tumare phrala, čhave, čhaja, romnija the khera.“ ⁹ Sar amare neprijatefa šunde, hoj pre oda avlam a o Del lenge na domukla te kerel oda, so kamle, amen savore šaj gelam pale te kerel o muri.

¹⁰ Ole dživesestar jepaš mire muršendar kerenas e buči pro muri a aver murša likerenas andro vasta o kopiji, o štiti, o luki the o pancjera a o velitelja ačhenas pal savore manuša. ¹¹ Ola, ko kerenas e buči pro muros, the ola, ko hordinenas o materijalos, jekhe vasteha kerenas e buči a dujtoneha likerenas e zbraň. ¹² Pašal dojekh dženo sas zaphandli e šabla a kavke kerelas e buči. Ale o murš la trubaha ačelas paš ma. ¹³ Phendom le manušenge, le vodcenge the le uradnikenge: „E buči hiñi bari a amen keras dur jekh avrestar a sam rozčhide pal calo muros. ¹⁴ Te šunena e truba, aven sigo savore paš amende. Amaro Del pes marela vaš amenge!“ ¹⁵ Avke kerahas e buči pro muri akorestar, sar vidñisalolas, dži akor, medik o čerčeña na avenas avri, a jepaš murša likerenas andro vasta o kopiji.

¹⁶ Andre oda časos phendom le manušenge: „Mi ačhel sako peskre sluhaha prekal e rat andro Jeruzalem, hoj amenge rači te pomožinen te stražinel a dživese te kerel e buči.“ ¹⁷ Ņiko amendar, añi me, añi mire manuša, añi o sluhi añi o stražnika pal peste na čivahas tele o gada a sakoneste sas leskri zbraň paš o vast.

5

O Nehemiaš pomožinel le čorenge

¹ Akor chudle o manuša the o džuvla igen te vakerel pre okla Židi vaš oda, so kerenas. ² Varesave lendar phenenas: „Peskre muršoren the čhajoren mušinas te del sar otroken, hoj amen te den zrnos, hoj te predživas.“

³ Aver vakerenas: „Das amare maļi, o viñici the o khera andre zaloha, hoj amen te den pšeñica andre kadi bari bokh.“

⁴ Aver phenenas: „Mušindam peske te lel kečeň, hoj te počinas le kraliske o dañe vaš o maļi the vaš o viñici. ⁵ Ale the amen sam Židi avke sar on. Či nane amare čhave ajse sar lengre? Amare čhavendar mušinas te kerel otroken a varesave amare čhaja imar hine bikende otrokiñenge. Imar na džanas, so te kerel, bo ile amendar o maļi the o viñici.“

⁶ Sar šundom kala lava a dikhłom lengro pharipen, igen somas chołamen. ⁷ Gondolinavas pal oda a vičindom mange le vodcen the le uradniken a phendom lenge: „Tumen barvalon pre tumare fameliji avke, hoj len den kečeň a kiden lendar o interesa.“ Avke mange diñom te zvičinel savore manušen pal odi veca ⁸ a phendom lenge: „Amen kerdam savoro pre oda, hoj te cinas avri andral o otroctvos amare židovike famelijen, save sas bikende avre narodenge. Ale tumen akana bikenen tumare phralen, hoj len amen pale te cinas?“ Pre oda mange o vodci the o uradnika na phende añi lav, bo džanenas, hoj hin man čačipen.

⁹ Mek phendom: „Namištes keren. Či na kamlanas te phirel andre dar anglo Del, hoj amendar amare neprijatefa te na asan? ¹⁰ Se me, mire phrala the mire služobnika len das furt kečeň o love the e pšeñica. Odmukas lenge oda, so amenge kamen! ¹¹ Den lenge mek adadžives pale o maļi, o viñici, o olivova sadi the o khera, so lendar ilan. Den pale the o interesis, so lendar ilan akor, sar tumendar ile kečeň o love, o zrnos, e mol the o olivovo olejos.“

¹² O vodci odphende: „Keraha avke, sar phenes. Daha lenge pale savoro a na mangaha lendar nič.“

Avke diñom te vičinel le rašajen a o vodci ile vera anglo rašaja, hoj kerena avke, sar dine lav. ¹³ Paļis razindom avri mire žebi a phendom: „Kavke o Del dojekhe muršes, ko na dolikerela oda lav, razinela avri andral leskro kher the andral savoreste, so les hin, a na mukela leske nič.“

Akor savore manuša phende: „Amen!“ A kerde avke, sar dine lav, a lašarenas le RAJES.

Le Nehemiašoskro jileskeriben

¹⁴ Sar kralinelas o Artaxerxes bišto (20.) berš andre Perzija, ačhilom guverneris andre Judsko. Akorestar dži tranda the dujto (32.) berš – oda hin dešuduj berš – añi me añi miri famelija na manglom le manušendar o love pro chaben, so šaj manglom sar guverneris. ¹⁵ Ale o guvernera angle mande trapinas le manušen oleha, hoj lendar kidenas avri sako džives e daň pro maro the pre mol saranda (40) rupune love. A the

lengre služobníka len trapinenas. Ale me avke na keravas, bo daravas mire Devlestar. ¹⁶ Me the savore mire murša jekhetane lenca kerahas cała zoraha e buči pro muri a na cindam peske aňi mała. ¹⁷ Paš miro skamind manca chanas o anglune Židi the o vodci, vaj šel the penda (150) džene, a mek the ola, save ke amende avenas andral aver narodi. ¹⁸ Sako džives lenge richtinavas jekhe guruves, šove bakren the but kačňen. Paš oda sako dešto džives, davas te anel but mol andro gone. Ale šoha na mangavas o love pro chaben, so šaj manglomas sar guverneris, bo o manuša kerenas phares buči.

¹⁹ Devla miro, leper tuke pre ma the pre miro lačhipen, so kerdom kale manušenge!

6

O Nehemiaš džanel, so kamen te kerel o űeprijateľa

¹ Sar pes dodžanle o Sanbalat, o Tobiaš, o Arabčanos Gešem the savore amare űeprijateľa, hoj dokerdom o muri a nane andre imar űisave cheva, kajte o vudara pro brani mek na thodom, ² o Sanbalat the o Gešem mange dine te phenel: „Av zdžas pes andre varesavo gav pre rovina Ono.“ Ale on mange oleha kamle te kerel vareso nalačo. ³ Bičhadom ke lendé mire muršen, hoj lenge te phenen: „Hin man akana bari buči a našti džav ke tumende. Soske te zaačhel e buči akor, sar me džava tele ke tumende?“

⁴ On mange oda dine te phenel štarval, ale me lenge odphenavas furt jednakones.

⁵ Palis o Sanbalat ke ma bičhada peskre muršes the pandžtovar. Sas leste andro vast phundrado lil ⁶ a sas andre pisimen:

„Maškar o narodi pes vakerel a the o Gešem ada phenel, hoj tu the o Židi kamen te kerel vzbura, a vašoda prikeres o muri. A mek hin phendo, hoj kames te ačhel kraľiske ⁷ a hoj ačhadal proroken, hoj te vakeren pal tu andro Jeruzalem: „Andre Judsko imar hin kralis!‘ Tu džanes, hoj o kralis andre Perzija pes pal oda dodžanela! Vašoda av, zdžas pes a vakeraha pal oda.“

⁸ Akor leske odphendom: „Nič olestar, so vakeres, nane čačipen. Korkoro tuke ada gondolindal avri.“

⁹ On savore amen kamenas te daravel avri a phenenas peske: „O vasta lenge slabisalona la bučatar a na dokerena la.“

Ale me man modľinavas: „Devla, de man zor!“

¹⁰ Andre jekh džives gelom andro kher ko Šemajah, saveske sas dad o Delajah, a leske o Mehetabel. O Šemajah sas phandlo andre peskro kher a phenda mange: „Av džas andro Chramos le Devleskro te garuvel pes andro Sveto than a phandaha o vudar, bo tire űeprijateľa tut kamen te murdarel. Aven tut te murdarel mek adadžives rači!“

¹¹ Ale me leske odphendom: „Šaj vareko sar me denašel? Šaj vareko sar me avel andro Chramos a ačhel te dživel? Na, na džava!“ ¹² Avlom pre oda, hoj les na bičhada ke ma o Del, ale ola lava mange phenda, bo o Tobiaš the o Sanbalat leske počinde, hoj oda mange te phenel. ¹³ Bičhade les ke ma, hoj man te daravel avri, hoj man te garuvav andro Chramos a oleha te kerav binos. Palis oda hiros pal ma rozľigendehas, hoj te melaren miro lačo nav.

¹⁴ Me man modľinavas: „Ó, Devla miro, leper tuke pre savoro nalačhipen, so kerde o Tobiaš the o Sanbalat. Leper tuke mek the pre prorokiňa Noadja a pre ola aver proroka, save man daravenas avri!“

E buči dokerďi

¹⁵ E buči pro muri likerelas penda the duj (52) džives a sas dokerďi andro bišupandžto (25.) džives andro čhon Elul. ¹⁶ Sar pes savore amare űeprijateľa pal oda došunde a sar oda dikhle o narodi, save bešenas pašal amende, daranas pes a sas pokorimen. Džanenas, hoj o Del amenge pomožinda te dokerel kadi buči.

¹⁷ Andre ola dživesa peske o judska anglune manuša the o Tobiaš pisinenas a bičhavenas but ľila. ¹⁸ But manuša andre Judsko sas le Tobiašoha phandle la veraha, bo sas džamutro le Šechanioske, saveske sas dad o Arach. Le Tobiašoskro čhavo o Jochanan peske iľa romňa la čha le Mešulamoskra, saveske sas dad o Berechijah. ¹⁹ O manuša angle mande vakerenas pal savoro lačhipen, so kerelas o Tobiaš, a palis leske vakerenas savore mire lava. O Tobiaš mange dureder bičhavkerelas o ľila, hoj man te daravel avri.

7

O Nehemiaš prikazinel te stražinel o brani

¹ Sar sas o muri prikerde a diňom te thovel o vudara pro brani, ačhadom andre služba le stražniiken, le Leviten the le lavutaren. ² Ačhadom upral o Jeruzalem mire phrales le

Chanani the le Chananijah, savo sas velitelis upral le chramoskri veža, bo sas pačivalo a daralas pes le Devlestar buter sar aver džene. ³ Phendomri lenge: „Ma phundraven pro Jeruzalemoskre brani o vudar, medik o kham na chudela te tačarel. Ma phanden o vudara a ma thoven upre o zavori, medik o kham na zaperela pal o moros. O manuša andral o Jeruzalem pes mi ačhaven te stražinel, vareko pro stražna thana a vareko paš peskro kher.“

O manuša, save avle pale

⁴ O Jeruzalem sas igen baro foros, ale na bešenas andre leste but manuša a o khera na sas pale ačhade. ⁵ Akor mange thođa o Del pro jilo, hoj te zvčinav ke mande savore vodcen, uradniken the manušen a te zapisinav len pal lengre fameliji. Arakhlom o zvitkos, andre savo sas zapisimen o fameliji, save avle pale ešebna andral o Babilon. Sas ode pisimen: ⁶ Kala hine o manuša, saven o kralis Nebukadnecar zaila a odligenda andro Babilon a akana avle pale andro Jeruzalem the andre Judsko, sako andre peskro foros.

⁷ O vodci, save avle lenca, sas o Zerubabel, o Ješua, o Nechemiah, o Azariah, o Raamiah, o Nachamani, o Mordochaj, o Bilšan, o Misperet, o Bigvaj, o Nechum the o Baanah.

⁸ Andral le Parošoskri famelija avle 2 172 potomki, ⁹ andral le Šefatjoskri 372, ¹⁰ andral le Arachoskri famelija 775, ¹¹ andral le Pachat-Moaboskri famelija, oda hin le Ješuaskre the le Joaboskre čhave, 2 812 potomki, ¹² andral le Elamoskri famelija 1 254, ¹³ andral le Zatuoskri 945, ¹⁴ andral le Zakajoskri 760, ¹⁵ andral le Binujoskri 642, ¹⁶ andral le Bebajoskri 623, ¹⁷ andral le Azgadoskri famelija 1 222, ¹⁸ andral le Adonikamoskri famelija 667, ¹⁹ andral le Bigvajoskri famelija 2 065, ²⁰ andral le Adinoskri famelija 454, ²¹ andral le Ateroskri famelija, o potomki le Chizkijoskre, 98, ²² andral le Chašumoskri famelija 328, ²³ andral le Becajoskri famelija 324, ²⁴ andral le Charifoskri famelija 112 ²⁵ a andral le Gibeonoskri famelija 95 potomki.

²⁶ Avle pale the kala manuša, savengre phure dada bešenas andre kala fori: andral o Betlehem the Netofa 178; ²⁷ andral o Anatot 128; ²⁸ andral o Bet-Azmavet 42; ²⁹ andral o Kirjat-Jearim, Kefira the Beerot 743; ³⁰ andral e Rama the Geba 621; ³¹ andral o Michmas 122; ³² andral o Betel the Aj 223; ³³ andral o Nebo 52; ³⁴ andral o Elam 1 254; ³⁵ andral o Charim 320; ³⁶ andral o Jericho 345; ³⁷ andral o Lod, Chadid the Ono 721; ³⁸ the andral o Senaah 3 930.

³⁹ Kala savore hine potomki andral o fameliji le rašajengre, save avle pale: andral le Jedajoskri (save sas o potomki le Ješuaskre) 973; ⁴⁰ andral le Imeroskri 1 052; ⁴¹ andral le Paščuroskri 1 247; ⁴² andral le Charimoskri 1 017.

⁴³ O Leviti: andral e famelija le Ješuaskri the Kadmieloskri (save sas o potomki le Hodvoskre) avle pale 74.

⁴⁴ O chramoskre spevaka: andral le Asafoskri famelija avle 128 potomki.

⁴⁵ O stražnika paš o chramoskre brani: andral e famelija le Šalumoskri, le Ateroskri, le Talmonoskri, le Akuboskri, le Chatitoskri the le Šobajoskri avle 138 potomki.

⁴⁶ Avle pale the o chramoskre služobnika andral e famelija le Cichasoskri, le Chasufaoskri, le Tabaoskri, ⁴⁷ le Keroskri, le Sioskri, le Padonoskri ⁴⁸ le Lebanoskri, le Chagaboskri, le Šamlajoskri, ⁴⁹ le Chananoskri, le Gideloskri, le Gacharoskri, ⁵⁰ le Reajoskri, le Recinoskri, le Nekodaoskri, ⁵¹ le Gazamoskri, le Uzoskri, le Paseachoskri, ⁵² le Besajoskri, le Meunimoskri, le Nefusimoskri, ⁵³ le Bakkuboskri, le Chakufoskri, le Charchuros, ⁵⁴ le Baclutoskri, le Mechidaoskri, le Charšaoskri, ⁵⁵ le Barkosokri, le Siseroskri, le Temachoskri, ⁵⁶ le Neciachoskri the le Chatifoskri.

⁵⁷ Kala potomki le Šalamunoskre služobnikengre avle pale: le Sotajoskre, le Soferetoskre, le Peridasoskre, ⁵⁸ le Jaaloskre, le Darkonoskre, le Gideloskre, ⁵⁹ le Šefatjoskre, le Chatiloskre, le Pocheret-Hacebajimoskre the le Amonoskre. ⁶⁰ Savore chramoskre služobnika the le Šalamunoskre služobnikengre potomki sas 392.

⁶¹ Kala manuša avle pale andral o babiloņika fori Tel-Melach, Tel-Charša, Kerub, Adon the Imer, ale našti presikade, hoj hine Izraeliti: ⁶² 642 potomki andral e famelija le Delajoskri, le Tobijoskri the le Nekodaskri.

⁶³ Avla pale the e famelija le Chobajoskri, le Hakosokri the le Barzilajoskri. Ov peske iļa romņa le Barzilajoskra čha andral o Gilead a iļa peske lakro nav. ⁶⁴ On rodenas peskro familjakro zvitkos kaj sas zapisimen, ale les na arakhle. Vašoda len premukle andral e rašajiko služba. ⁶⁵ Avke o guverneris lenge prikazinda hoj našti chan le chabenestar, so hino obetimen le Devleske, medik ode na sas rašaj, savo šaj plučel le RAJESTAR prekal o losi Urim the Tumim.

Le manušengro barvaļipen the dari pro Chramos

⁶⁶ Savoredžene, so avle pale andre Judsko, sas jekhetane 42 360 manuša. ⁶⁷ Avle lenca 7 337 sluhi the služki, the 245 spevaka the spevački. Sas len 736 graja, 245 mulici, ⁶⁸ 435 řavi the 6 720 somara.

⁶⁹ Varesave famelijakre vodci denas o dari pro Chramos. O guverneris diña andre chramoskri pokladnica ochto kili somnakaj, penda (50) čare the 530 rašajengre plašti. ⁷⁰ O famelijakre vodci dine andre pokladnica prekal o Chramos 168 kili somnakaj the 1 250 kili rup. ⁷¹ Okla manuša dine 168 kili somnakaj, 140 kili rup a 67 rašajika plašti.

⁷² Avke o rašaja, o Leviti, o stražņika, o lavutara, o chramoskre služobņika the o aver Izraeliti gele te bešel andre peskre fori andre Judsko. Sar sas o eftato čhon, o Izraeliti imar sas andre peskre fori.

8

O Ezdraš pregenel le manušenje o zakonos le Devleskro

¹ Savore manuša pes jekhetane zgele angle Pañeskri brana a phende le zakoņikoske le Ezdrašoske, hoj te anel o zvitkos le zakonoskro, so o RAJ diña le Izraelitenge prekal o Mojžiš. ² Avke o rašaj Ezdraš pro ešebno džives andro eftato čhon anda o zakonos anglo manuša, save sas ode zgele: anglo murša, anglo džuvla the anglal sakoneste, ko šaj achalonas oda, so šunelas. ³ O Ezdraš genelas andral o zakonos tosarastar dži o dilos paš e Pañeskri brana le muršenge, le džuvleng a the savoreng, ko oleske šaj achalolas. Savore manuša mištes šunenas, so genelas andral o zvitkos le zakonoskro.

⁴ O zakoņikos Ezdraš ačelas pro kaštuno javiskos, so sas prekal oda kerdo. Paš leskri čači sera ačenas o Matitiah, o Šema, o Ananiah, o Urijah, o Chilkijah the o Maasejah. Pal leskri balođņi sera ačenas o Pedajah, o Mišael, o Malkijah, o Chašum, o Chašbadanah, o Zecharijah the o Mešulam.

⁵ Sar o Ezdraš phundrađa o zvitkos le zakonoskro, savore manuša les šaj dikhle, bo ov sas pro učeder than. Akor savore manuša uštile upre. ⁶ O Ezdraš lašarelas le RAJES, le bare Devles, a savore manuša hazdle upre o vasta a phende: „Amen! Amen!“ A bandonas anglo RAJ le mujeha dži pre phuv.

⁷ O Leviti – o Ješua, o Bani, o Šerebiah, o Jamin, o Akub, o Šabetaj, o Hodijah, o Maasejah, o Kelita, o Azariah, o Jozabad, o Chanan the o Palajah – pomožinas le manušenje te achalol o zakonos, medik ode o manuša ačenas. ⁸ On genenas andral o zakonos le Devleskro a mištes višvetlīnenas le manušenje, hoj te achalol oda, so sas lenge pregendo.

Le manušenje roviben

⁹ Sar o manuša šunenas o lava le zakonoskre, chudle te rovel. Akor lenge o guverneris Nehemiaš, o Ezdraš, savo sas zakoņikos the rašaj, the o Leviti, save sikavenas le manušen, phende: „Kada džives hino pošvecimen le RAJESKE, tumare Devleske. Vašoda ma aven smutna a ma roven! ¹⁰ Džan khere, chan o lačo chaben, pijen e gufi mol a bičhaven the olinge, kas nane nič, bo kada džives hino pošvecimen amare RAJESKE. Ma aven smutna, bo o radišagos le RAJESKRO hin tumari zor.“

¹¹ The o Leviti len kerenas tele le lavenca: „Kada džives hino sveto. Vašoda čhiten a ma aven smutna!“ ¹² Avke savore manuša gele khere te chal a te pijel, bičhavenas peske o chabena a oslavinenas bare radišagoha, bo achalile o lava, so sas lenge pregende.

O manuša oslavinen o inepos le Stankengro

¹³ Pre dujto džives pes zgele savore famelijengre vodci, o rašaja the o Leviti paš o zakoņikos Ezdraš, hoj feder te achalol o zakonos. ¹⁴ Andro zakonos, so o RAJ prikazinda prekal o Mojžiš, arakhle pisimen, hoj o Izraeliti mušinen te bešel andro stani, sar oslavinen andro eftato čhon o inepos le Stankengro. ¹⁵ Phende, hoj mušinen te rozvakereļ všadzik andre savore fori the andro Jeruzalem: „Džan pro brehi a anen o konara pal o olivi the pal o dživa olivi, pal o mirti, pal o palmi the pal o aver stromi, hoj lendar te keren o stani, avke sar hin pisimen andro zakonos.“

¹⁶ Paļis savore manuša gele, ande o konara a kerde peske o stani pre peskre strechi the dvori, pre dvora anglo Chramos a pro phundrađe thana angle Pañeskri brana the angle Efrajimiko brana. ¹⁷ Avke savore manuša, save avle pale andral o Babilon, peske kerde o stani a bešenas andre. Se o Izraeliti oda na kerenas akorestar, sar len lidžalas o Jozua, le Nunoskro čhavo, dži adadžives. A sas len igen baro radišagos.

¹⁸ Sako džives, le ešebne dživesestar dži o posledno džives, genenas o zakonos le Devleskro andral o zvitkos. Efta dživesa oslavinenas o inepos a pro ochtoto džives pes savore jekhetane zgele, avke sar sas pisimen andro zakonos.

9

O manuša phenen avri peskre bini

¹ Pro bišuštarto (24.) džives andre oda čhon pes o Izraeliti zgele. Sas urde andro gada le gonestar, poscinenas pes a čhivkerenas peske o prachos pro šero. ² Akor pes o potomki le Izraeloskre oddelinde savore cudzincendar. Ušfile a phenenas avri peskre the le dadengre bini. ³ Achenas pre peskre thana a trin ori genenas andral o zakonos le RAJESKRO, peskre Devleskro, a aver trin ori phenenas avri o bini a lašarenas le RAJES peskre Devles.

⁴ Palis o Ješua, o Bani, o Kadmiel, o Šebaniah, o Buni, o Šerebiah, o Bani the o Kenani ačhile pre le Levitengro javiskos a zorale hangoha vičinenas pro RAJ, pre peskro Del. ⁵ O Leviti – o Ješua, o Kadmiel, o Bani, o Chašabnejah, o Šerebiah, o Hodijah, o Šebaniah the o Petachiah – phende:

„Ušten a lašaren le RAJES, tumare Devles, savo hino čirlastar pro furt. Dojekh mi lašarel leskro slavno nav, so hino upral savoro lašariben.“

⁶ Palis pes o Izraeliti chudle kavke te modlinel:

„Ó RAJEJA, ča tu korkoro sal RAJ, tu stvorindal o űebos, o nekučeder űebos the savore čercheňa, e phuv the savoro, so upre hin, o moros the savoro, so andre hin. Tu des o dživipen savoreske a savore pro űebos angle tu bandon a lašaren tut.

⁷ Tu sal o RAJ, o Del, savo peske kidňal avri le Abram a liğendal les avri andral o Ur, andral e chaldejiko phuv, a diňal leske nav Abraham.

⁸ Sar dikhľal, hoj leskro jilo hino tuke pačivalo, phandľal leha zmluva, hoj e phuv le Kanaančanengri, le Chetitanengri, le Amorejčanengri, le Perizejengri, le Jebusejengri the le Girgašejengri deha leskre potomkenge.

A tu dolikerďal oda lav, bo sal čačipnaskro.

⁹ Dikhľal amare dadengro pharipen andro Egipt, šundal len, sar ke tu zorales vičinenas paš o Lolo moros.

¹⁰ Kerďal bare znameňja the zazraki pro Faraonos, pre savore leskre služobňika the pre savore leskre manuša andre leskri phuv, bo džanehas,

hoj pes igen namištes likerelas ke tire manuša. Aleha tuke kerďal baro nav, so tut hin dži adadžives.

¹¹ Rozďelindal angle lende o moros a maškar o moros pregele pal e šuki phuv.

Ale olen, ko pal lende džanas, čhidal andro baro paňi, avke sar pes čhivel o bar andro bare paňa.

¹² Tu len liďzahas prekal o džives sar chmarakro slupos a rači sar jagalo slupos, hoj lenge te švicines pro drom, khatar kamle te džal.

¹³ Avľal tele pro verchos Sinaj, prevakerďal ke lende andral o űebos a diňal lenge o prikazaňja o zakoni, so hine čačipnaskre the lače.

¹⁴ Sikadal len, hoj te prindžaren tire šabatoskro sveto džives, a diňal lenge prekal tiro služobňikos Mojžiš o zakoni the o prikazaňja.

¹⁵ Diňal len o maro andral o űebos, sar sas bokhale,

a the o pañi andral e skala,
sar sas smedna.
Phendal lenge, hoj te džan
a te zalen peske e phuv,
pal savi len diñal lav,
hoj lenge la deha.

¹⁶ Ale on, amare dada, ačhile barikane,
zoraľarde peskre jile a na šunenias tire prikazaňja.

¹⁷ Na kamenas tut te šunel
a bisterde pre tire bare zazraki,
so lenge kerdal.
Zoraľarde peskre jile a ile peske andro šero,
hoj pes visarena pale andro otroctvos andro Egipt.
Ale tu sal o Del, savo odmukel
a savo hino jileskro the lačhejileskro,
zlikeres tut andre cholí a sal barvalo andro verno kamiben,
a vašoda len na omuklal.

¹⁸ Kajte peske kerde somnakuňa gurumňora

a phende: „Kada hin amaro del,
savo amen ligenda avri andral o Egipt!“
a kajte tuke kerenas igen baro nalačhipen,

¹⁹ tu len andre tiro baro jileskeriben
na omuklal pre pušťa.

O chmarakró slupos lendar na odgeľa dživese,
ale lidžalas len pre lengro drom.

Aňi o jagalo slupos lendar na odgeľa rači,
ale švicinelas lenge pro drom,
kaj džanas.

²⁰ Andre peskro jileskeriben len sikavehas,
so kampil te kerel.

Čalarehas len la mannaha
a diñal len te pijel o pañi, sar sas smedna.

²¹ Saranda (40) berš pes pal lende starinehas pre pušťa
a na chibalinelas lenge ode nič.

O plašti pre lende pes na čhingerde
a aňi o pindre lenge na šuvlile.

²² Dehas lenge o viľazstva upral o krališagi the narodi
a rozdiñal lenge dojekh agor la phuvakro.
On peske zaille e phuv Češbon, kaj kralinelas o Sichon,
the e phuv Bašan, kaj kralinelas o Og.

²³ Diñal len ajci but čhave, keci hin čercheňa pro ňebos
a andal len andre odi phuv,

pal savi phendal lengre dadenge,
hoj andre te džan a te zalen la.

²⁴ Lengre čhave ode gele a zaille odi phuv
a tu angle lende pokorindaľ le Kanaančanen;
diñal andre lengre vasta

le kralen the le naroden andre odi phuv,
hoj lenca te keren, sar kamena.

²⁵ Tire manuša zaille o ohradzimen fori, o ulipnaskre maľi,
o khera pherde le barvalipnaha,

o chaňiga, so imar sas kerde, o olivova sadi, o viňici
the but ovocna stromi.

Chale a čalile, thulile
a radisalonas andre tiro baro lačhipen.

²⁶ Ale on tut na kamenas te šunel
a vzburinde pes pre tu.

Tiro zakonos pestar odčhide
a murdarde tire proroken,
save lenge dovakerenas, hoj pes te visaren pale ke tu.
Kerde baro nalačhipen oleha, hoj pes tuke ruhinenas.

27 Vašoda len diňal andro vasta le űeprijateľenge
 a on len trapinenas.
 Sar andre oda pharipen ke tu vičinenas,
 tu len šunehas avri andral o űebos.
 Andre tiro baro jileskeriben
 lenge bičhavehas vodcen,
 save len lenas avri andral o vasta le űeprijateľengre.

28 Ale sar ča sas andro smirom,
 pale kerenas o nalačhipen angle tu.
 Dehas len andro vasta lengre űeprijateľengre,
 hoj te aven tel lengri zor,
 ale sar pale ke tu vičinenas,
 tu len andre tiro jileskeriben šunehas avri andral o űebos
 a buterval len zachraňindal.

29 Dovakerehas lenge,
 hoj pes te visaren pale ke tiro zakonos,
 ale on ačhile barikane
 a na šunenás tire prikazaňja,
 so lidžan le manušes andro džživipen.
 Sas zacata andre peskre jile, na šunde tut
 a visarde pes ke tu le dumeha.

30 But berša lenca likerehas avri,
 tire Duchoha dovakerehas lenge prekal o proroka,
 ale on na šunenás,
 a vašoda len diňal andro vasta avre narodenge.

31 Ale andre tiro baro jileskeriben
 len na zňičindal aňi na omuklal,
 bo sal milostivo the lačhejileskro Del.

32 Akana Devla amaro,
 savo sal baro, zoralo the užasno Del!
 Tu dolikeres e zmluva the o verno kamiben:
 Leper tuke, sar cerpinahas akorestar,
 sar amen lidžanas o asirika kraľa, dži akana!
 Leper tuke, sar cerpinahas amen,
 amare kraľa the vodci, amare rašaja the amare proroka,
 amare dada the savore manuša!

33 Tu sal čačipnaskro andre savoreste,
 so pre amende avľa, bo tu kerehas pačivalones,
 ale amen kerahas o bini.

34 Amare kraľa the vodci, amare rašaja the amare dada
 na dolikerenas tiro zakonos a na šunenás tire prikazaňja
 aňi oda, so lenge dovakerehas.

35 Tu požehňinehas lenge o krališagos
 a andre tiro baro lačhipen
 lenge diňal bari lačhi phuv,
 ale on tuke na služinenas
 aňi na omukenas peskre bini.

36 Dikh, amen sam adadžives otroka!
 Sam otroka andre odi phuv,
 so diňal amare dadenge,
 hoj andral late te chan o chaben the o lačhipen.

37 Ale vaš amare bini
 o baro ulipen kala phuvakro diňal le kralenge,
 saven ačhadal upral amende.
 On amenca the amare dobitkoha keren, so kamen.
 Sam andro baro pharipen!“

10

O vodci zapečatinen e zmluva

¹ Vaš kada savoro, so pes ačhiľa, amen phandas a pisinas e zmluva. Amare vodci, o Leviti the o rašaja la zapečatinas. ² E zmluva zapečatinde

o Nehemiaš, o čhavo le Chachaljokro, the o Cidkijah.

O rašaja, save zapečafinde e zmluva

- ³ O Serajah, o Azariah, o Jirmejah,
⁴ o Pašchur, o Amariah, o Malkijah,
⁵ o Chatus, o Šebaniah, o Maluch,
⁶ o Charim, o Meremot, o Obadiah,
⁷ o Daniel, o Gineton, o Baruch,
⁸ o Mešulam, o Abijah, o Mijamin,
⁹ o Maaziah, o Bilgaj the o Šemajah.

O Leviti, save zapečafinde e zmluva

- ¹⁰ O Ješua, le Azanijoskro čhavo, o Binuj, le Chenadadoskre čhavendar, o Kadmiel
¹¹ the leskre phrala: o Šebaniah, o Hodijah, o Kelita, o Palajah, o Chanan,
¹² o Michas, o Rechob, o Chašabiah,
¹³ o Zachur, o Šerebiah, o Šebaniah,
¹⁴ o Hodijah, o Bani the o Beninu.

O vodci, save zapečafinde e zmluva

- ¹⁵ O Paroš, o Pachat-Moab, o Elam, o Zatu, o Bani,
¹⁶ o Buni, o Azgad, o Bebaj,
¹⁷ o Adonijah, o Bigvaj, o Adin,
¹⁸ o Ater, o Chizkija, o Azur,
¹⁹ o Hodijah, o Chašum, o Becaj,
²⁰ o Charif, o Anatot, o Nebaj,
²¹ o Magpiaš, o Mešulam, o Chezir,
²² o Mešežabel, o Cadok, o Jadas,
²³ o Palatiah, o Chanan, o Anajah,
²⁴ o Hošeah, o Chananiyah, o Chašub,
²⁵ o Halocheš, o Pilcha, o Šobek,
²⁶ o Rechum, o Chašabnah, o Maasejah,
²⁷ o Achijah, o Chanan, o Anan,
²⁸ o Maluch, o Charim the o Baanah.

O manuša den vera te dolikerel o zakonos

²⁹ Okla manuša, okla rašaja, okla Leviti, okla spevaka, okla stražnika, okla chramoskre služobnika the savore, ko pes oddelinde avre narodendar, hoj te dolikeren o zakonos le Devleskro, the lengre romnija the čhave, save imar oleske achalonas, ³⁰ pridine pes ke peskre vodci a ile pre peste vera, hoj ena prekošle, te na dolikerena le Devleskre zakoni, so diña avri o Del prekal peskro služobnikos Mojžiš, a hoj dolikerena savore leskre prikazañja.

³¹ Avke phende: „Amare čhajen na daha avre narodenge romñenge a lengre čhajen na laha amare čhaveñge.

³² Te o manuša andral aver narodi anena vareso te bikenel pro šabatoskro džives abo pre aver inepos, či oda ela o zrnos, na cinaha lendar nič. A sako eftato berš na laha le ulipnastar nič a omukaha o love olenge, kas diñam kečeñ.

³³ A mek ke oda dojekh amendar sako berš davkeraha rupune love štar grami* pre služba andro Chramos amare Devleskro ³⁴ pro sveta mare, pre chabeneskri obeta, labardi obeta, šabatoskri the Neve čhoneskri obeta, pro inepi, pro sveta dari the pro obeti vaš o bini le Izraeloskre the pre savore službi andro Chramos.

³⁵ A amen - o rašaja, o Leviti the o manuša - prekal o losos kidaha avri, kana andro berš savi famelija anela o kašta pre labardi obeta prekal o RAJ, amaro Del, avke sar hin pisimen andro zakonos.

³⁶ Davkeraha sako berš ešebne ulipnastar, so skidaha pal e mała the pal o ovocna stromi a daha oda andro Chramos le RAJESKRO.

³⁷ Mek amare ešebne čhaven lidžaha andro Chramos le rašajenge a oddelinaha len le Devleske; a daha the amare gurmñen the bakren, save ulile ešebna, avke sar hin pisimen andro zakonos.

³⁸ O ešebno le arestar the le ulipnastar pal savore stromi, o ešebno la mołatar the olejostar tiš lidžaha andro Chramos le rašajenge prekal amaro Del. A le Levitenge daha e dešnjatka le ulipnastar, bo on oda kidena avri savore amare gavendar. ³⁹ O

* 10:33 10,33 E hebrejiko čhib: e trefina le šeklostar.

rašaj andral e famelija le Aronoskri mušinel te el paš oda, sar o Leviti kidena avri e dešjatka a palis on olestar mušinen te anel e dešjatka andro skladi le chramoskre. ⁴⁰ O Izraeliti the o Leviti mušinen te anel o dari le zrnostar, la mołatar the le olejostar, andre ola skladi, kaj hine o sveta veci a kaj bešenas o rašaja, o stražnika the o spevaka. Daha savoro, so kempel prekal o kher amare Devleskro.“

11

O manuša andral o Jeruzalem the andral e Judsko

¹ O izraelika vodci bešenas andro Jeruzalem. Okla manuša losinenas, hoj sako dešto famelija te džal te bešel andro Jeruzalem a okla eña fameliji te ačhen te bešel andro aver fori. ² O manuša žehñinenas savore ole dženenge, save korkore pestar džanas te bešel andro Jeruzalem.

³ Okla Izraeliti, rašaja, Leviti, chramoskre služobnika the potomki le Šalamunoskre služobnikengre bešenas andre peskre khera andre peskre fori. Kala hine o vodci andral e judsko provincija, save bešenas andro Jeruzalem:

⁴ Andral o kmeños Juda:

Atajah, saveske sas dad o Uzias, leske o Zecharijah, leske o Amariah, leske o Šefatjah the leske o Mahalalel, savo sas potomkos le Perecoskro; ⁵ o Maasejah, saveske sas dad o Baruch, leske o Kol-Chozeh, leske o Chazajah, leske o Adajah, leske o Jojarib the leske o Zecharijah, savo sas potomkos le Šiloskro. ⁶ Savore le Perecoskre potomki, save bešenas andro Jeruzalem, sas 468 zorale murša.

⁷ Andral o kmeños Benjamin:

O Salu, saveske sas dad o Mešulam, leske o Joed, leske o Pedajah, leske o Kolajah, leske o Maasejah, leske o Itiel the leske o Ješajah, ⁸ a mek o Gabaj the o Salaj. Savore sas jekhetane 928. ⁹ O Joel, le Zichriskro čhavo, sas lengro vodcas a o Jehudah, le Hasenuoskro čhavo, sas dujto vodcas andro foros.

¹⁰ Andral o rašaja:

O Jedajah, le Jojariboskro čhavo, o Jachin ¹¹ the o Serajah, saveske sas dad o Chilkijah, leske o Mešulam, leske o Cadok, leske o Merajot the leske o Achitub, savo sas angłoda o nekbareder rašaj. ¹² On le famelijenca, save služinenas andro Chramos, sas 822. A mek o Adajah, saveske sas dad o Jerocham, leske o Palaliah, leske o Amci, leske o Zecharijah, leske o Pašchur the leske o Malkijah, ¹³ a leskre phrala, save sas o famelijakre vodci – savore sas 242. Mek o Amaššaj, saveske sas dad o Azarel, leske o Achzaj, leske o Mešilemot the leske o Imer ¹⁴ a lengra famelijatar sas 128 zorale murša, savenge sas vodcas o Zabdiel, le Hagedolimoskro čhavo.

¹⁵ Andral o Leviti:

O Šemajah, saveske sas dad o Chašub, leske o Azrikam, leske o Chašabijah the leske o Buni. ¹⁶ Mek o Levitengre vodci o Šabetaj the o Jozabad, save sas upral e buči, so kerenas avri pašal o Chramos; ¹⁷ o Matanijah, saveske sas dad o Michas, leske o Zabdi, savo sas potomkos le Asafoskro, savo lidžalas anglal o gila paš o modlitbi; o Bakbukiah, savo leske pomožinelas; the o Abda saveske sas dad o Šamua, leske o Galal a leske o Jedutun. ¹⁸ O Leviti andro sveto foros Jeruzalem sas jekhetane 284.

¹⁹ O chramoskre stražnika:

O Akub, o Talmon the lengre fameliji. Sas jekhetane 172.

²⁰ Okla manuša andre Judsko: Okla Izraeliti, rašaja the Leviti bešenas andre savore judska fori, dojekh pre odi phuv, so chudña andro deđictvos. ²¹ O chramoskre služobnika bešenas pro brehos Ofel andro Jeruzalem a lengre vodci sas o Cichas the o Gišpas. ²² O vodcas le Levitenge andro Jeruzalem sas o Uzi, saveske sas dad o Bani, leske o Chašabiah, leske o Matanijah the leske o Michas. O Uzi sas le Asafoskre potomkendar, save sas lavutara paš e služba andro Chramos. ²³ On pes mušinenas te čerinel andre služba, avke sar o kralis prikazinda, a oda dojekh andro džives, sar pre lende avelas o šoros.

²⁴ O Petachiah, o čhavo le Mešežabeloskro, o potomkos le Zerachoskro andral o kmeños Juda, sas le perzike kraliske radcas, savo anelas anglo kralis o veci pal o izraelika manuša.

O manuša, save bešenas andre aver fori

²⁵ Varesave manuša bešenas andro fori the gava pašes paš peskre mali. O manuša andral o kmeňos le Judaskro bešenas andre Kirjat-Arba, Dibon, Jekabceel, ²⁶ Ješua, Molada, Bet-Palet, ²⁷ Chacar-Šual, Beer-Šeba, ²⁸ Ciklag, Mechona, ²⁹ En-Rimon, Cora, Jarmut, ³⁰ Zanoach, Adulam, Lachiš the Azeka.

Avke o judska manuša bešenas le forostar Beer-Šeba pro juhos dži andre dolina Hinom pro severos.

³¹ O manuša andral o kmeňos Benjamin bešenas andro fori Geba, Michmas, Aja, Betel the andro gava, so ode sas: ³² andro Anatot, Nob, Ananja, ³³ Chacor, Rama, Gitajim, ³⁴ Chadid, Cebojim, Nebalat, ³⁵ Lod, Ono the andre dolina Ge-Charašim. ³⁶ Varesave Leviti andral e Judsko bešenas maškar o manuša andral o Benjamin.

12

O rašaja the o Leviti, save avle pale

¹ Kala hine o rašaja the o Leviti, save avle pale andral o Babilon le Zerubabeloha, le Šaltieloskre čhaha, the le Ješua:

O rašaja:

o Serajah, o Jirmejah, o Ezdraš,

² o Amariah, o Maluch, o Chatuš,

³ o Šechaniah, o Rechum, o Meremot,

⁴ o Ido, o Ginetoj, o Abijah,

⁵ o Mijamin, o Maadiah, o Bilgah,

⁶ o Šemajah, o Jojarib, o Jedajah,

⁷ o Salu, o Amok, o Chilkiyah the o Jedajah.

On sas o vodci le rašajenge the lengre phralenge andre oda časos, sar o Ješua sas nekbareder rašaj.

⁸ O Leviti:

o Ješua, o Binuj, o Kadmiel, o Šerebiah, o Jehudah the o Mataniah. On peskre phralenca lidžanas o gila, savenca andro Chramos lašarenas le Devles. ⁹ O Bakbukiah, o Uni the okla Leviti ačhenas angle lende a odphenenas le gilavipnaha pre lengro gilavipen.

Le Ješuskre potomki

¹⁰ O nekbareder rašaj o Ješua sas dad le Jojakimoske, ov le Eljašiboske, ov le Jojadaoske, ¹¹ ov le Jonatanoske a ov le Jadauske.

O vodci andro fameliji le rašajengre

¹² Sar o Jojakim sas nekbareder rašaj, kala rašaja sas vodci andre le rašajengre fameliji:

o Merajah andre le Serajoskri famelija,

o Chananijah andre le Jirmejoskri,

¹³ o Mešulam andre le Ezdrašoskri,

o Jochanan andre le Amarioskri,

¹⁴ o Jonatan andre le Maluchoskri,

o Jozef andre le Šebanoskri,

¹⁵ o Adnas andre le Charimoskri,

o Chelkaj andre le Meremotoskri,

¹⁶ o Zecharijah andre le Idoskri,

o Mešulam andre le Ginetonoskri,

¹⁷ o Zichri andre le Abijoskri,

o Piltaj andre le Minjaminskri the Moadioskri,

¹⁸ o Šamua andre le Bilgoskri,

o Jonatan andre le Šemajoskri,

¹⁹ o Matenaj andre le Jojariboskri,

o Uzi andre le Jedajoskri,

²⁰ o Kalaj andre le Saluoskri,

o Eber andre le Amokoskri,

²¹ o Chašabiah andre le Chilkijoskri

a o Netaneel andre le Jedajoskri.

O vodci andre le Levitengre fajti

²² Sar sas nekbareder rašaja o Eljašib, o Jojada, o Jochanan the o Jaduas, a medik kralinelas andre Perzija o Darius, o Leviti the o vodci andre le rašajengre fajti sas zapisimen andro zvitkos. ²³ O vodci andre le Levitengre fajti sas zapisimen ča dži akor, sar sas rašaj o Jochanan, saveske sas papus o Eljašib.

O službi andro Chramos

²⁴ O lašariben the o palikeriben andro Chramos lidžanas kala džene: o Čašabiah, o Šerebiah, o Ješua, o čhavo le Kadmielokro. Okla aver Leviti ačenas angle lende a odphenenas le gilavipnaha pre lengro gilavipen, avke sar prikazinda le Devleskro murš o David.

²⁵ O Mataniah, o Bakbukiah, o Obadiah, o Mešulam, o Talmon the o Akub sas stražnika paš o skladi, so sas paš o chramoskre brani.

²⁶ On služinenas akor, sar sas nekbareder rašaj o Jojakim, le Ješuaskro čhavo a ov le Jocadakoskro, a sar sas andro Jeruzalem o Nehemiaš guverneris a sar o zakoňikos Ezdraš služinelas sar rašaj.

E buči dokerđi a o manuša oslavinen

²⁷ Sar imar kamle te pošvecinel o muri le Jeruzalemoskre, gele pal savore Leviti pre savore thana, kaj bešenas, hoj te aven a te oslavinen a te palikeren le gilenca le bašavibnaha pro cimbalmi, pro harfi the pro citari. ²⁸ Avke o lavutara ode avle andral o gava pašal o Jeruzalem the andral e Netofa, ²⁹ andral o Bet-Gilgal, andral e Geba the andral o Azmavet, bo on peske ačhade gava pašal o Jeruzalem. ³⁰ Sar pes o rašaja the o Leviti obžuzarde, palis obžuzarde the le manušen, o brani the o foroskre muri.

³¹ Palis bičhadom le judske vodcen, hoj te džan upre pro foroskre muri, a ačhadom duj partiji muršen, save gilavenas a palikerenas le RAJESKE.

Ešebno partija džalas pal o muros pre čači sera ke Šmecengri brana. ³² Pal lende džalas o Hošajah the jepaš judska vodci: ³³ o Azariah, o Ezdraš, o Mešulam, ³⁴ o Jehudah, o Benjamin, o Šemajah, o Jirmejah ³⁵ the varesave rašaja, save trubinenas, a pal lende džalas o Zecharijah, saveske sas dad o Jonatan, leske o Šemajah, leske o Mataniah, leske o Michajah, leske o Zachur the leske o Asaf. ³⁶ Džalas leha the leskri famelija: o Šemajah, o Azarel, o Milalaj, o Gilalaj, o Maaj, o Netaneel, o Jehudah the o Chanani. On bašavenas pre ajse nastroj sar the le Devleskro murš o David, a o zakoňikos Ezdraš džalas angle lende. ³⁷ Paš e Prameňiko brana džanas upre le garadičenca andro Foros le Davidoskro pašal leskro palacis dži paš e Paňeskri brana pro vichodos.

³⁸ Dujto partija murša, save gilavenas the palikerenas, džanas pal o muros pre baľogŕi sera a pal lende me, o Nehemiaš, jekhetane jepaš manušenca. Džahas pašal e veža le Bovengri paš o Buchlo muros, ³⁹ odarik džahas paš e Efrajimiko brana, paš e Puraňi brana the paš e Ribno brana a odarik paš e veža Chananel the paš e veža Mea*, odarik paš e Bakrengri brana a zaačilam, sar dogelam dži paš e Stražňikengri brana.

⁴⁰ Avke soduj partiji gele pre peskro than andro Chramos le Devleskro a gilavenas a palikerenas le RAJESKE. Avke keravas the mejekhetane le jepaš vodcenca ⁴¹ the o rašaja, save trubinenas: o Eljakim, o Maasejah, o Minjamin, o Michajah, o Eljoenaj, o Zecharijah the o Chananijah ⁴² a mek the o Maasejah, o Šemajah, o Eleazar, o Uzi, o Jochanan, o Malkijah, o Elam the o Ezer. O Jizrachijah lidžalas le muršen, hoj te gilaven.

⁴³ Oda džives ode anenas but obeti a igen radisaľonas, bo o Del len diňa baro radišagos. A the o romňija le čhavenca igen radisaľonas avke, hoj dural šundolas oda radišagos, so sas andro Jeruzalem.

O dari pro lašariben andro Chramos

⁴⁴ Andre oda džives sas ačhade varesave murša, hoj pes te starinen pal o skladi le chramoskre, kaj sas o dari le ešebne ulipnastar the le desjatkendar, hoj andre lende te skiden o kotora le ulipnastar prekal o rašaja the Leviti pal o foroskre mali, avke sar hin pisimen andro zakonos. Savore manuša andre Judsko radisaľonas le rašajengra the le Levitengra bučatar, ⁴⁵ bo on krenas e žužipnaskri služba the okla službi, so o Del prikazinda. The o chramoskre lavutara the o stražnika krenas peskri služba, avke sar prikazinda o David the leskro čhavo Šalamun. ⁴⁶ Imar čirlastar, sar dživelas o David the o Asaf, sas džene, save lidžanas le spevaken a lidžanas o lašaribnaskre the palikeribnaskre gila le Devleske. ⁴⁷ Sar dživenas o Zerubabel the o Nehemiaš, savore Izraeliti denas sako džives o dari le spevakenge the le stražňikenge. The avre Levitenge denas o sveta dari a on olestar denas kotor le Aronoskre potomkenge.

* 12:39 12,39 Oda hin e Veža le Šel slugadengri.

13

O Izrael pestar bičhavel het le cudzincen

¹ Andre oda dživene, sar genenas le manuŝenge andral o zakonos le Mojžišoskro, arakhle andre pisimen, hoj o Amončana the o Moabčana šoha naši aven maškar le Devleskre manuša. ² Se na dine chaben aňi paňi le Izraeliten, sar avenas andral o Egipt, ale bičhade pre lende le Balaam, hoj len te prekošel, ale amaro Del oda prekošiben čerinda pro požehnaňje. ³ Sar o manuša šunde kada zakonos, bičhade pestar het savore manušen, save sas andral aver narodi.

O Tobiaš hino avričhido andral o Chramos

⁴ Ale mek anglođa, sar pes kada ačhila, o rašaj Eljašib sas ačhado upral amare Devleskre chramoskre skladi. Ov sas famelija le Tobiašoskri. ⁵ Diňa leske o baro than andro Chramos. Ode anglođa odthovkerenas o chabeneskre obeti, o kadidlos, o veci pre služba, o dari prekal o rašaja the e desjatka le ulipnastar, la molatar the le olejostar, so sas prekal o Leviti, prekal o lavutara the stražňika.

⁶ Sar pes kada savoro ačhila, me na somas andro Jeruzalem, bo andro trandato the dujto (32.) berš, sar kralinelas andro Babilon o Artaxerxes, gelom pale ko kralis. Pal varesavo časos les manglom, hoj man te mukel te džal pale andro Jeruzalem. ⁷ Sar gelom pale andro Jeruzalem, dodžanlom man pal oda nalačhipen, so kerda o Eljašib prekal o Tobiaš, bo ov leske diňa o kher andro Chramos le Devleskro. ⁸ Me pre oda igen cholisaliom a čhiđom avri savore leskre veci andral oda kher. ⁹ Palis prikazindom, hoj oda than te žužaren avri a pale andre te thoven o veci pre chramoskri služba, o chabeneskre obeti the o kadidlos.

O manuša chuden pale te del o desjatki

¹⁰ Dodžanlom man the oda, hoj o chramoskre spevaka the o Leviti gele pale te kerel buči pre peskre mali, bo o manuša lenge na denas oda, so lenge patrinelas. ¹¹ Akor diňom te zvičinel jekhetane le vodcen a phendom lenge zorales: „Soske hino le Devleskro kher zamuklo?“ Palis andom le Leviten the le lavutaren pale andro Chramos, hoj te keren peskri buči. ¹² Avke savore manuša andral e Judsko chudle te hordinel o desjatki le zrnostar, la molatar the le olejostar andro skladi le chramoskre. ¹³ Upral ola skladi ačađom le rašas Šelemiah, le pisaris Cadok the le Levitas Pedajah. Lenge andre oda pomožinelas le Zachurosro čhavo o Chanan, saveske sas papus o Mataniah. Me džanas, hoj kala murša hine pačivale a lengri buči sas te del dojekheske andro Chramos, so leske patrinelas.

¹⁴ Vašoda, ó, Devla miro, leper tuke pre savore veci, so kerđom prekal e služba andro Chramos, a ma bister pre miro pačivaliben.

O šabat hino pale pošvecimen

¹⁵ A mek dikhlom, hoj o manuša andre Judsko pro šabat pučinen o hroznos andro molakro lisos a pro somara thovenas o zrnos the e mol, o hroznos, o figi the aver veci a liđžanas andro Jeruzalem. Vašoda lenge dovakerđom, hoj te na bikenavkeren o chaben andre oda džives. ¹⁶ Varesave manuša andral o foros Tir bešenas andro Jeruzalem. On anenas ode o ribi the aver veci, hoj te bikenen amare manuŝenge pro šabat. ¹⁷ Akor dovakerđom le judske vodcenge a phučlom lendar: „Soske keren kada nalačhipen? Soske na pošvecinen o šabatoskro džives?“ ¹⁸ Na kerenas avke the tumare phure dada, a vašoda pre amende the pre kada foros o Del anda kadi pohroma? Tumen anen pro Izrael mek bareder choli le Devlestar aleha, hoj na pošvecinen o šabatoskro džives.“

¹⁹ Palis prikazindom, hoj sar paraščuvine zaračola, o brani le Jeruzalemoskre pes mušinen te zaphandel andre a naši len phundraven, medik na predžala o šabatoskro džives. Palis varesaven mire sluhendar thođom paš o brani, hoj te stražinen, hoj ņiko te na anel pro šabat andro foros ņisavo chaben aňi ņisave veci. ²⁰ Palis ola manuša, so bikenenas the cinavkerenas, presute jekhvar abo duvar avri paš o brani. ²¹ Akor lenge dovakerđom a phendom: „Soske tumen presoven avri paš o brani? Sar oda mek jekhvar kerena, marava tumen!“ Avke akorestar imar andro šabatoskro džives buter na avenas. ²² Le Levitenge prikazindom: „Obžuzaren tumen a džan te stražinel paš o brani, hoj te pošvecinen o šabatoskro džives.“

Leper tuke pre ma, Devla miro, the vaš kada, a av ke ma jileskro andre tiro baro kamiben.

Pal o romňija andral o aver narodi

²³ Andre ola dživesa dikhlom le muršen andral e Judsko, hoj peske ile romňijen andral o Ašđod, Amon the Moab. ²⁴ A jepaš lengre čhavendar vakerenas andre Ašđođanengri

čhib the andre aver narodengre čhiba a na džanenas te vakerele andre amari čhib.
²⁵ Vašoda lenge zorales dovakerđom a vičindom pre lende o prekošiben, varesave muršen mardom a cirdňom lenge avri o bala pal o šero. Palis lenge phendom, hoj te len vera anglo Del, a phendom: „Ma den tumare čhajen romňenge lengre čhavage a tumen ma len lengre čhajen tumare čhavage, aňi tumenge! ²⁶ Či na kerđa aleha binos the o izraeliko kralis o Šalamun? Maškar o but narodi na sas ajso kralis sar ov. Sas pre dzeka peskre Devleske a ov les ačhada kraliske upral calo Izrael, ale the avke o džuvla andral aver narodi les cirdle andro binos. ²⁷ Mušinas te šunel pal tumende, hoj keren kada nalačhipen a hoj san napačivale le Devleske oleha, hoj tumenge len romňijen andral aver narodi?“

²⁸ O Eljašib sas nekbareder rašaj a leskro čhavo sas o Jojada. Jekh le Jojadoskre čhavendar peske iľa romňa le Sanbalatoskra čha andral o foros Bet-Choron, a vašoda les mandar tradľom avri.

²⁹ Ma bister pre lende, Devla miro, hoj melarde tiri zmluva, so kerďal le rašajenca the le Levitenca!

³⁰ Avke le rašajen the le Leviten obžuzardom savorestar, so sas cudzo. Phendom le rašajenge the le Levitenge, kana a sar sako lendar te služinel, ³¹ a phendom, kana a sar te anel o kašta the o ešebno ulipen andro Chramos.

Devla miro, leper tuke pre oda lačhipen, so kerđom!

E Ester

O kralis kerel bari hoscina

¹ Kada hin oda, so pes ačhila akor, sar sas kralis o Ahasver*, savo lidžalas šel the bišuefta (127) provinciji (kraji) andral e Indija dži o Kuš†. ² Andre ola dživesa o kralis Ahasver bešelas pro tronos, so sas andro kraliskro foros Šušan. ³ Sar imar kralinelas trito berš, kerđa bari hoscina a vičinda peskra bara rada the savore uradniken; paš leste sas mek o princi, o velifeła the o guvernara andral o phuva Perzija the Medija.

⁴ O kralis lenge sikavelas šel the ochtovardeš (180) dživesa peskro barvalipen, baripen the šukariben andre peskro krališagos. ⁵ Sar pregeła oda časos, kerđa bari hoscina prekal savore manuša, save sas andro kraliskro foros Šušan; prekal o nekbarvaleder dži o nekčoreder. Odi hoscina kerđa avri andre zahrada le palaciskri a likerelas efta džives. ⁶ E zahrada sas šukares obthodi le firhangerca la vzacna bavlntar, so sas parni the belavo, a figinde len upre pro mramoriske slupi le rupune obručkenca the le špargenca, so sas kerde le fjalove pochtanendar. Mek thode pre zahrada o rupune the somnakune valendi. E phuv pre zahrada sas obthodi igen but šukare mozaikenca le lole blišface barorendar, le parne mramoristar the le šukar mušlendar. ⁷ O molā pes davkerenas andro somnakune kuča. Dojekh ole kučendar sas aver a e kraliskri mol sas igen but, bo o kralis sas igen sčiro. ⁸ Sako šaj pijelas avke, sar kamelas, bo o kralis prikazinda peskre sluhenge andral o palacis, hoj te den savoren ajci, keci on kamena.

E kralovna na šunel le kralis

⁹ Akor kerđa the e kralovna Vašti hoscina prekal o džuvla andro palacis le kraliskro.

¹⁰ Pal o efta džives, sar imar o kralis Ahasver pila but mol a sas andre lači dzeka, vičinda peskre efta eunuchen‡: le Mehuman, le Biztas, le Charbonas, le Bigtas, le Abagtas, le Zetar the le Karkas. ¹¹ Phenda lenge: „Vičinen mange la kralovna Vašti, hoj te avel ke ma, a mi thovel peske e koruna pro šero!“ Bo e Vašti sas igen šukar džuvli a ov kamelas te sikavel lakro šukariben le nipenge the le anglune muršenge. ¹² Sar avle ke late o sluhi le kraliske ole lavenca, e kralovna Vašti lenge odphenda: „Na džav!“ Vašoda o kralis cholisařila.

¹³ Avke sar oda o kralis furt kerelas, vičinda peske le godavere muršen, hoj pes te dodžanel, so pal oda phenel o zakonos a so šaj oleha kerel. ¹⁴ A nekpašeder ke leste sas kala efta murša andral e medsko the perziko phuv: o Karšenas, o Šetar, o Admatas, o Taršiš, o Merešiš, o Marsenos the o Memuchan. Lenge sas furt domuklo te vakerel le kraliħa, bo sas len nekbareder thana andro krališagos.

¹⁵ O kralis lendar phučla: „So phenel o zakonos pre oda, so kerđa e kralovna e Vašti, te na šunda oda, so lake prikazinda o kralis Ahasver le sluhenca, save sas bičhade ke late?“

¹⁶ Akor phenda o Memuchan le kraliske the ole muršenge, save sas andre bari rada: „Šunen! E kralovna e Vašti na kerđa namištes ča le kraliske, ale the savore uradnikenge a mek dojekh muršeske andral e kraliskri phuv! ¹⁷ Bo sar pes došunena savore romňija, so kerđa e kralovna, akor the on dikhena tele peskre romen, bo phenena peske: ‚O kralis Ahasver vičinda la kralovna, hoj ke leste te džal, a oj na geła!‘ ¹⁸ A mek te pes pal e kralovnakre lava došunena o romňija le anglune muršengre andral e Medija the Perzija, mek adadžives the on vakerena avke peskre romenca a na šunena len. No olestar avela ča bare vesekedišagi the e cholī. ¹⁹ No tu, kralina, te tuke hin ada pre dzeka, de avri nevo zakonos, hoj e Vašti imar šoha našti avel anglo kralis. Mi el pisimen andro medsko the perziko zakonos, hoj pes te dolikerel pro furt. O kralis mi del lakro than avra džuvlake, so hiňi feder sar oj! ²⁰ Sar šunena le kraliskro nevo zakonos, so diňa avri prekal calo peskro krališagos, akor peske dojekh romni likerela peskre romes, či hino barvalo abo čoro.“

²¹ Le Memuchanoskri rada sas pre dzeka le kraliske the le anglune muršenge a o kralis kerđa avke, sar ov phenda. ²² Rozbičhada o lila maškar peskre manuša andre dojekh provincija le krališagoskri, andre dojekh čhib the pisišagos. Pisinda, hoj dojekh murš te lidžal peskro kher a pre leskro lav les sako te šunel.

* 1:1 1,1 Oda hin: o Xerxes. † 1:1 1,1 Abo: Etiopija ‡ 1:10 1,10 O eunuchi sas o anglune sluhi le kraliskre.

2

E Ester ačhel kralovnake

¹ Sar imar pregeľa e čholi le kralískri le Ahasveroskri, furt gondolinelas pre oda, so kerďa e kralovna Vašti, the pre oda, so sas pal late avridino andro zakonos. ² Palis le kralískre sluhi, save pašal leste kerenas, leske phende: „Kralina, de, hoj tuke te arakhen so nekšukareder pačivale čhajen. ³ Ačhav andre savore provinciji le krališagoskre manušen, hoj te kiden avri le nekšukaredere pačivale čhajen. Mi anen len andro kralískro foros Šušan ko Hegaj, ke tiro eunuchos, savo stražinel pre savore džuvľa le kralískre, a o Hegaj len mi del veci pro šukariben. ⁴ Odi čhaj, savi ela pre dzeka le kraliske, mi ačhel kralovnake vaš e Vašti.“ Kadi rada sas le kraliske pre dzeka a kerďa avke.

⁵ Andro foros Šušan bešelas jekh Židos, savo pes vičinelas Mordekaj. Ov sas andral o benjamiňiko kmeňos a sas o čhavo le Jairoskro. O Jairus sas o čhavo le Šimejoskro a o Šimej sas o čhavo le Kišoskro. ⁶ Sar o kralis Nebukadnecar zailla le Jechonijah, le kralis andral o Jeruzalem, akor sas zailo the o Mordekaj le zaphandle manušenca. ⁷ O Mordekaj bararelas le bačiskra čhajora sar peskra čha, bo na sas la aňi daj aňi dad. Lakro nav sas Hadasa, ale vičinelas pes the Ester. Sas igen šukar čhaj.

⁸ Sar pes diňa avri le kralískro zakonos, chudle te skideli upre but tefne čhajen andro foros Šušan ko Hegaj, savo pre lende delas pozoris. ⁹ Ole Hegajoske sas e Ester igen pre dzeka a diňa la o veci pro šukariben the oda nekfeder chaben. Diňa la mek eľa šukare služobňičken andral o palacis a ke oda len diňa nekfeder than andro haremos le kralískro.

¹⁰ No e Ester ňikaske na phendľa, kaskri hiňi, aňi andre savo narodos uliľa, bo o Mordekaj lake phendľa, hoj ňikaske te na vakerel, ko hiňi. ¹¹ O Mordekaj pes sako džives predžalal angle dvora le haremoskri, kaj bešelas e Ester. Kamla te džanel, sar lake ode hin a so pes laha kerel.

¹² Dojekha čha pripravinenas jekh berš, hoj te el šukar, medik na džalal ko kralis. Sas oda avke avridino, hoj la makhenas šov čhon le olejoha la mirhatar a palis la makhenas šov čhon le voňave mascenca the aver vecenca pro šukariben. ¹³ Akor, sar avelas o šoros pre odi čhaj, lidžanas la ko kralis. Sar džalal andro palacis le kralískro, šaj urelas pre peste andral o haremos, so ča kamelas. ¹⁴ Oj džalal ko kralis rači, no sar tosara odarik avelas avri, džalal andre aver haremos paš o sluhas le kralískro Šaašgaz, savo delas pozoris pro aver džuvľa le kraliske. Odi čhaj, savi leske na sas pre dzeka, imar pes na dochudelas pale paš o kralis, te na sas vičimen pal o nav.

¹⁵ Sar avľa o šoros pre Ester (pre čhaj le Abichajiloskri, sava barardľa avri o Mordekaj), hoj te džal ko kralis, na mangľa peske ňič aver ča oda, so lake o Hegaj phendľa. Dojekheske, ko dikhľa la Ester, sas takoj pre dzeka. ¹⁶ No ligende la Ester ko kralis Ahasver andro dešto (10.) čhon, oda sas o čhon Tebet, andro eřtato berš leskre krališagoskre.

¹⁷ Sar dikhľa o kralis la Ester, kamelas la buter sar savore terne čhajen. Oj leske sas buter pre dzeka a presikada lake bareder pačiv sar savore pačivale čhajenge. Thoda lake pro šero e kraliko koruna a ačhadľa la kralovnake vaš e Vašti. ¹⁸ Avke kerďa o kralis bari hoscina prekal e Ester a vičinda savore peskre anglune muršen the le uradňiken. Diňa avri baro inepos prekal dojekh provincija a ščirones rozdavkerelas le manušenge o vzacna dari.

O Mordekaj zachraňinel le kralis

¹⁹ Sar dujtovar skidenas upre le pačivale čhajen, o Mordekaj ačhila uradňikoske andro palacis*. ²⁰ E Ester mek furt likerelas andre peste, kaskri hiňi a andre savo narodos uliľa. Na phendľa oda avri ňikaske, avke sar lake oda phendľa o Mordekaj. Oj les šunelas, avke sar od ciknovarestar furt kerelas.

²¹ Andre oda časos, sar o Mordekaj ačhila uradňikoske, sas ode ipen duj eunuchi, o Bigtan the o Tereš, save stražinenas paš o vudar le kralískro. On igen sas choľamen pro kralis a dovakerenas pes sar te murdarel le kralis. ²² O Mordekaj pes savorestar dodžanľa a sa phendľa avri la kralovnake Esterake. Oj palis geľa a phendľa avri le kraliske savoro, so pes o Mordekaj dodžanľa. ²³ O kralis peske oda diňa te ziscinel a avľa pre oda, hoj oda hin čačipen. Ole soduje eunuchen ile te figinel. Savoro, so pes ačhila, pisinde andre kronika anglo kralis.

* 2:19 2,19 E hebrejiko čhib: bešelas andre kralískri brana

3

O Haman kamel te murdarel le Židen

¹ Palis o kralis Ahasver hazdña upre le Haman, le Hamedatoskre čhas, savo sas Agagitos. Ačhađa les pro nekbareder than upral savore raja andro peskro krališagos. ² Savore uradñika, save sas andre dvora le kraliskri, sar dikhenas le Haman, bandonas anglal leste, bo avke oda prikazinda o kralis. Ale o Mordekaj na kamelas te perel pro khoča aňi te bandol anglal leste.

³ Akor o uradñika le kraliskre, save sas andre dvora, phučenas le Mordekajistar: „Tu soske na doľikeres o prikazis le kraliskro?“ ⁴ Dovakerenas leske sako džives, no ov len na šunelas, bo phenda lenge, hoj hino Židos. Vašoda gele ko Haman a phende leske pal oda, bo kamle te dikhel, či leske oda predžala.

⁵ Sar o Haman dikhľa, hoj o Mordekaj čačes na perel pro khoča aňi na bandol anglal leste, igen pre leste chofisalifa. ⁶ A mek sar pes došunda o Haman, andral savo narodos o Mordekaj hino, phenda peske: „Na murdarava ča les, ale the calo leskro židoviko narodos, so dživen andre calo krališagos le Ahasveroskro.“

⁷ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas o Ahasver, andro ešebno čhon Nisan losinenas anglo Haman, hoj pes te kidel avri o džives the o čhon, kana murdarena avri le Židen. No o losi, o purim, pele pro dešutrito (13.) džives andro dešudujto čhon Adar.

⁸ Akor o Haman phenda le kraliske: „Hin kade jekh narodos, so hine rozčhide maškar o narodi andral savore provinciji tire krališagoskre. Lengro zakonos hin aver sar o zakonos savore narodengro a na doľikeren le kraliskro zakonos. Nane mištes prekal o kralis oda te mukel ča avke. ⁹ Te pes oda le kraliske dičhol mištes, mi del avri ajso zakonos, hoj dojekh Židos te el murdardo, a me tut dav lav, hoj počinava trin šel the saranda ezera (340 000) kili rup le uradñikenge, hoj oda te thoven andro pokladñici le kraliskre.“

¹⁰ Sar šunđa o kralis kala lava, ila tele pal o anguš e angrusi a diňa le Hamanoske, le Hamedatoskre čhaske, le Židengre nepřijateľiske. ¹¹ Akor phenda le Hamanoske: „Muk tuke tire love a dža. Ker ole narodoha, so ča tu kames.“

¹² Pro dešutrito (13.) džives andro ešebno čhon peske vičinde le uradñiken, so pisinenas o zakoni. On pisinenas savoro, so o Haman lenge vakerelas, andre dojekh čhib the pisišagos prekal dojekh provincija. No pisinenas oda, so ov phenda, savore vladarenge the le guvernerenge the le princenge andral ola provinciji. Savoro sas pisimen andro nav le kraliskro le Ahasveroskro a sas oda zapečatimen leskra angrusaha. ¹³ Ola lila rozbičhavkerenas andre savore kraliske provinciji le sluhenca pro graja. Sas andre pisimen: „Andro dešudujto (12.) čhon, so hin Adar, pro dešutrito (13.) džives, murdaren avri tel jekh džives savore Židen, le ternen the le phuren, le džuvľen the le čhavoren, ňikas lendar ma muken te dživel. Len tumenge savoro, so hin le Židengro.“ ¹⁴ Oda, so sas pisimen andro lila, sas avridino sar zakonos prekal dojekh provincija, hoj oľestaro dojekh narodos te džanel a te pripravinel pes pre oda džives.

¹⁵ Soča avľa avri o zakonos andro kraliko foros Šušan, o sluhi pro graja chudle takoj te rozlidžal ola lila. Palis o kralis the o Haman peske bešle tele a chudle te pijel. Ale o manuša andre oda foros Šušan sas andre bari balamuta a na džanenas so te kerel.

4

O Mordekaj mangel la Esteratar e pomoca

¹ O Mordekaj pes dodžanľa pal savoreste, so pes ačhila. Čhingerđa pre peste o gada, urđa pre peste o gada le gonestar a pro šero peske čhivkerelas o prachos andral o bov. Palis geľa andro foros a igen zoraľes the phares chudña te rovel. ² Avke doavľa ča paš e kraliskri brana, bo andro palacis ňiko naštĭ geľa upre urdo andro gada le gonestar. ³ Všadzik andre dojekh provincija, kaj pes dochudňa le kraliskro lav, so sas leskro zakonos, pes o Židi zdžanas a ľikerenas o postos andre bari žala the roviben. Urenas pre peste o gada le gonestar a pašlonas peske andro prachos andral o bov.

⁴ Palis avľe la Esterakre služobňički pal e kraliskri dvora the lakre eunuchi a phende lake savoro, so pes ačhila. La kralovňake sas pharo a phenda lenge: „Džan ko Mordekaj a čhiven pal leste tele o gada le gonestar. Uren les upre andro gada.“ Ale ov na kamľa. ⁵ Avke e Ester vičinda ke peste jekhe kraliskre eunuchos le Hatach. Bičhađa les ko Mordekaj, hoj pes te dodžanel, so les trapinel a soske pes avke ľikerel.

⁶ O Hatach geľa ko Mordekaj pro placos, kaj sas e brana le kraliskri, hoj lestar te phučel, so pes ačhila. ⁷ Akor o Mordekaj phenda le Hatachoske savoro, so pes leske

ačila, a mek pal o love, keci kamel te del o Haman andre pokladnica le kraliskri, te dela le Židen te murdarel. ⁸ Diňa le eunuchoske jekh lil ole zakonostar, so sas avridino andro foros Šušan, hoj les lake te sikavel a te rozvakerel, pal soste džal. Bo kamla, hoj pes e Ester te dodžanel savorestar, so kerđa o Haman. A phenda le Hatachoske: „Dža ke Ester a phen lake, hoj mušinel te džal ko kralis pes te mangel vaš peskro calo narodos, hoj len te na del te murdarel.“

⁹ Avke o Hatach geľa ke kralovna Ester a rozvakerđa lake, so phenda o Mordekaj. ¹⁰ Ale e Ester bičhađa pale le Hatach, hoj te phenel le Mordekajiske: ¹¹ „Savore sluhi the o nipi andral e kraliskri phuv džanen pal o zakonos, hoj dojekh murš vaj džuvli, ko džala andre andruňi dvora a kas o kralis na vičinda, mušinela te merel. Ča oda, pre kaste o kralis sikavela peskre somnakune žezloha, na merela. Ale man na vičinde, hoj te džav ko kralis, imar tranda (30) džives.“

¹² O Mordekaj šunda o lava la Esterake ¹³ a odphenda lake pale: „Ma gondolin tuke, hoj ča tu jekh na mereha savore Židendar, bo sal andro kraliskro palacis. ¹⁴ Te akana aveha čhit, odi zachrana avela avrestar prekal o Židi a ena zachraňimen, ale tu the tiri familija merena. A ko džanel, či tu na ačihal kralovnake ipen vaš oda, so pes akana kerel.“

¹⁵ E Ester pale odphenda le Mordekajiske: ¹⁶ „Dža, kide avri savore Židen, saven arakheha andro foros Šušan, a poscinen tumen vaš ma. Ma chan a ma pijen trin dživesa the trin rača. A the me poscinava mire služobničkenca. Palis džava ko kralis, kajte džanav, hoj oda le kraliskro zakonos na domukel. A te merava, ta merava.“

¹⁷ Akor geľa o Mordekaj het a kerđa savoro avke, sar leske phenda e Ester.

5

E kralovna Ester anglal o kralis

¹ Pro trito džives pes e kralovna Ester urđa andro kralovnakro ruchos a geľa andro palacis andre andruňi dvora a thoda pes te ačhel anglo oda than, kaj bešel o kralis. O kralis ipen bešelas pre peskro tronos, pre oki sera, khatar pes delas te dikhel pro vudar andre dvora. ² Sar dikhľa o kralis la kralovna Ester te ačhel pre andruňi dvora, takoj leske sas pre dzeka a nacirdňa pre Ester o somnakuno žezlos, so likerelas andro vast. Oj geľa ke leste a chudňa le kraliskro žezlos le agorestar.

³ O kralis phučľa la Esteratar: „So tute, kralovno Ester? So tuke žadines? Kajte mangeha jepaš mire krališagostar, dava tuke oda.“

⁴ E Ester phenda le kraliske: „Te hin oda le kraliske pre dzeka, mi avel o kralis adadžives le Hamanoha pre hoscina, so leske pripravindom.“

⁵ Avke o kralis phenda le sluhenge: „Džan sigo, anen le Haman, avke sar oda kamla e Ester.“

Palis o kralis the o Haman gele pre hoscina, so kerđa e Ester. ⁶ Sar pijenas e mol, o kralis phenda la Esterake: „Phen mange, so kames, a ačhela pes oda. Kajte mangeha jepaš mire krališagostar, dava tuke oda.“

⁷ E Ester leske odphenda: „Oda, so tutar kamav the so tutar žadinav, hin kada: ⁸ Te arakhlom milost andre tire jakha, kralina, a te man kames te del savoro, so mangav, a te kerel oda, so žadinav, akor av tu, kralina, the o Haman tajsa pale pre miri hoscina, so prekal tumende kerava. A ode tuke phenava, kralina, so tutar žadinav.“

O Haman kamel te figinel le Mordekaj

⁹ Sar o Haman džalas khere, igen radisaľolas a sas leske igen mištes. Ale sar dikhľa le Mordekaj paš e brana le kraliskri, hoj aňi na uštila aňi lestar na daralas, igen pre leste choľisalila. ¹⁰ Ale o Haman pes zľikerđa a džalas khere.

Sar doavľa khere, vičinda peske le prijateľen le peskra romňa la Zereš. ¹¹ Palis pes o Haman angle lende lašarelas, savo baro hin leskro barvalipen, keci čhave les hin, a sar les hazdňa o kralis upre upral savore peskre anglune murša the raja. ¹² A vakerelas lenge: „Ale mek oda nane savoro! Adadžives man e kralovna Ester vičinda pre hoscina a somas ode ča me le kraliha. A tajsa kerela e kralovna pale hoscina a vičinda man jekhetane le kraliha! ¹³ Ale pre soste mange hin kada savoro, te dikhav le Židos le Mordekaj te bešel paš e brana le kraliskri.“

¹⁴ Ale leskri romňi e Zereš the savore leskre prijateľa leske phende: „De te ačhavel e šibeňica le kaštestar uči bišuduj (22) metri a mang tosara le kralis, hoj le Mordekaj te del upre te figinel. A tu ča dža le kraliha radišagoha pre odi hoscina!“

Le Hamanoske sas kala lava pre dzeka a diňa te kerel e šibeňica.

6

O kralis hazdel upre le Mordekaj

¹ Odi rat o kralis našti sovelas a phenda le sluhenge: „Anen mange e kronika, andre savi hin pisimen savoro, so pes ačhila andre miro krališagos, a pregenen mange andral.“

² Sar genenas, dodžanle pes, hoj o Mordekaj phenda avri pro eunuchi, pro Bigtan the pro Tereš, save stražinenas paš o vudar le kraliske, hoj kamle te murdarel le kralis.

³ O kralis lendar phučla: „So chudña o Mordekaj vaš oda, so kerda prekal ma?“

„Na chudña nič,“ odphende leske o sluhi.

⁴ Akor phučla o kralis: „Ko hin avri pre dvora?“ Ipen akor avla o Haman andre dvora le palaciskri te phenel le kraliske, hoj le Mordekaj te figinel pre kaštuñi šibeñica, so leske ov korkoro diña te kerel.

⁵ Le kraliskre sluhi leske phende: „Kralina, o Haman hino avri pre dvora.“

„Mi avel andre,“ phenda o kralis. ⁶ O Haman geła andre a o kralis lestar phučla: „So kampil te kerel oleske, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv?“

A o Haman peske phenda: „Kaske avreske kamlahas o kralis buter te presikavel e pačiv, te na mange?“

⁷ Vašoda o Haman odphenda le kraliske: „Te kames, kralina, varekaske te presikavel e pačiv, ⁸ mi anen leske o ruchos, so urel ča o kralis, a mi anen leske the le grajes la kraliskra korunaha, pre savo ča o kralis bešel. ⁹ Phen jekheske tire nekbareder rajendar, hoj leske te anen ruchos the le grajes, a mi urel oles, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv. Palis les mi thovel te bešel pro graj pro foros a mi vičinen anglal leste: „Kada kerel o kralis ole muršeske, kaske kamel te presikavel pačiv!“

¹⁰ Akor phenda o kralis le Hamanoske: „An takoj o ruchos the le grajes, pal savo vakerehas, a avke de pačiv le Židos le Mordekaj, savo bešel paš e brana. Ma muk avri nič olestar, so phendal!“

¹¹ Avke o Haman iła le grajes the o ruchos, urda les pro Mordekaj a thođa les te bešel pro graj a predžalas pes leha maškar o foros a vičinelas anglal leste: „Kada kerel o kralis ole muršeske, kaske kamel te presikavel pačiv!“

¹² Avke o Mordekaj avla pale andre brana le kraliskri. Ale o Haman andre bari ladž garuđa o muj a sidarelas khere. ¹³ Rozvakerda oda savoro avri peskra romñake la Zerešake le peskre prijatelenge, so pes leske ačhila.

Leske godaver murša the e romñi e Zereš phende: „Te hino o Mordekaj andral o židoviko narodos, phenav tuke, kada hin mekča o agor oleske, so pes tuha ačhela, hoj na zvifazineha upral leste. De tuke pozoris, bo čačes na dopereha mištes.“ ¹⁴ Mek leha vakerenas, sar avle le kraliskre sluhi, te lel le Haman ke kralovna Ester pre hoscina.

7

O Haman potrestimen

¹ O kralis the o Haman sas pale pre hoscina ke kralovna Ester. ² Pro dujto džives, sar pijenas e mol pre hoscina, phučla latar pale o kralis: „So prekal tu šaj kerav, kralovno Ester? Ča phen mange a dava tuke dži jepaš mire krališagostar.“

³ E kralovna Ester odphenda: „Ó, kralina, te arakhlom milost andre tire jakha a te tuke som pre dzeka, mangav tut vaš miro dživipen the vaš o dživipen mire narodoskro. Kada hin oda, so tutar me mangav. ⁴ Bo me the miro narodos samas bikende, hoj amen te murdarden avri a te zničinen, hoj niko amendar te na ačhel te dživel. Te oda ulahas ča oda, hoj amen bikende otrokenge, na phendomas tuke nič, hoj tut oleha te na trapinav.“

⁵ O kralis Ahasver phučla la Esteratar: „Ko hin oda? Kaj hin oda, ko kamel kajso vareso te kerel?“

⁶ „Oda ñeprijateljis hin kada nalačo Haman!“ odphenda leske e Ester.

Sar oda šunda o Haman, parñila avri daratar anglo kralis the angle kralovna. ⁷ Akor o kralis choľisalila a uštila pal oda than, kaj pijenas e mol, a geła avri andre zahrada paš o palacis. O Haman andre odi dar uštila a geła paš e kralovna Ester te mangel la vaš peskro dživipen, bo dikhla, hoj o kralis les kamel imar te del te murdarel.

⁸ Sar o kralis avelas pale andral e zahrada le palaciskri pre oda than, kaj sas e hoscina, akor ipen o Haman peła paš lakre pindre pre odi valenda, kaj e kralovna Ester pašlolas, a mangelas la vaš peskro dživipen. Sar o kralis dikhla, so kerda, phenda leske: „Tu mek kames paš mande andre miro kher te pašol la kralovna?“

Sar phenda o kralis kada lav, o sluhi takoj garude le Hamanoske o muj. ⁹ Avke jekh le eunuchendar, savo pes vičinelas Charbonas, phenda le kraliske: „Avri hin e kaštuñi šibeñica, so diña imar anglal te kerel o Haman prekal o Židos Mordekaj, savo

zachraňinda le kralis. Odi šibeñica ačhel paš o Hamanoskro kher a hin uči bišuduj (22) metri.“

Akor o kralis phendā: „Figinen le Haman upre!“ ¹⁰ On gele a figinde le Haman pre kaštuñi šibeñica, so diña te kerel prekal o Mordekaj. Akor le kraliskri choľi preačhila.

8

Le kraliskro zakonos prekal o Źidi

¹ Mek andre oda džives o kralis Ahasver diña la kralovnake Esterake o kher le Hamanoskro, oleskro, savo kamla te murdarel avri le Źiden. O Mordekaj sas vičimen anglo kralis, bo e kralovna Ester le kraliske phendā, so lake hino o Mordekaj. ² Avke o kralis ila tele pal peskro vast e angrusi, so sas angloda le Hamanoste, a diña la le Mordekajiske. E kralovna Ester ačhadā le Mordekaj upral le Hamanoskro majetkos.

³ E Ester pes pale mangelas angle le kraliskre pindre, rovelas a mangelas les, hoj te na domukel oda nalačhipen, so kamla te kerel o Haman o Agagitos le Źidenge. ⁴ Akor o kralis nacirdña ke Ester pale peskro somnakuno žezlos a e Ester ušila anglo kralis.

⁵ „Kralina miro,“ phendā e Ester, „te pes tuke oda dičhol mištes a te arakhľom milost andre tire jakha a mek man čačes kames a te tuke gondolines, hoj hin spravno oda, so phenav, akor de te pisinel lila, hoj pes te zaačhavel oda, so diña avri o Haman o Agagitos, o čhavo le Hamedatoskro, hoj te na murdaren avri le Źiden andre savore provinciji le kraliskre. ⁶ Sar šaj dikhav, kralina, pre miro narodos the pre miri famelija, hoj len džan te murdarel? Sar šaj dikhav pre oda?“

⁷ Avke o kralis Ahasver phendā la kralovnake Esterake the le Mordekajiske: „Le Hamanoskro kher diňom la Esterake, bo les diňom te figinel pre šibeñica vaš oda, hoj kamla te murdarel le Źiden. ⁸ Ale o zakonos, so ov diña avri, pes na del te čerinel, bo me imar thođom la angrusakro znakos pre oda lil. Ale me šaj kerav oda, hoj tumenge akana domukava te del avri nevo zakonos. Keren avke, sar džanen prekal e zachrana tumare narodoske, a thoven upre miro znakos.“

⁹ Avke pes ačhila, hoj andro bišutrito (23.) džives andro trito čhon Sivan o Mordekaj peske vičinda le kraliskre uradňiken, hoj te pisinel lil prekal o Źidi, vladara, guvernera the princi andro šel the bišuefta (127) provinciji la Indijatar dži ko Kuš. Sas pisimen prekal dojekh phuv the narodos andre lengri čhib the pisišagos a the le Źidenge lengra čhibaha the pisišagoha. ¹⁰ O Mordekaj diña oda džives te pisinel ola lila andro Ahasveroskro nav a thođa upre le kraliskro znakos. Ola lila diña te rozľidžal le sluhenca pro nekfeder graja andral e maštalna le kraliskri.

¹¹ Andre oda lil o kralis domukla le Źidenge andral dojekh foros, hoj pes te zdžan jekhetane a te na den pes te murdarel. Te varesave slugađa andral aver phuva abo narodos len kamlehas te murdarel, sas lenge domuklo savore slugađen lengre romňijenca the čhavenca te murdarel, hoj űiko lendar te na ačhel džido, a šaj peske len oda, so hin lengro. ¹² Oda džives, kana oda sas domuklo le Źidenge te kerel andre savore provinciji le kraliskre le Ahasveroskre, sas dešutrito (13.) džives andro dešudujto (12.) čhon Adar. ¹³ Oda lil majinda te el avridino sar o zakonos prekal savore provinciji, hoj o Źidi te aven pripravimen pes te marel peskre űeprijateľenca, sar oda džives avela. ¹⁴ O sluhi gele pro graja a sidarenas pro drom, avke sar lenge oda o kralis phendā. O zakonos sas avridino the andro foros Šušan.

O Źidi radisaľon

¹⁵ Sar o Mordekaj odgeľa, sas pre leste urde ajse gada, so urelas the o kralis. Sas pre leste plaštos, so sas belavo the parno, a pro šero les sas bari somnakuñi korona. O plaštos sas sido le pochtanestar the lole purpurostar. O manuša andral o foros Šušan radisaľonas. ¹⁶ Le Źiden sas smirom the bachtalo džives. Predživenas baro radišagos a všadzik lenge o nipi presikavenas e pačiv. ¹⁷ Andre savore fori, phuva the všadzik, kaj pes dochudña le kraliskro lav the leskro zakonos, sas le Źiden baro radišagos a kerde peske inepos the hoscini. But manuša andral aver narodi pes pridenas ko Źidi, bo pes lendar daranas.

9

O Źidi murdaren peskre űeprijateľen

¹ Andro dešudujto (12.) čhon Adar pro dešutrito (13.) džives, sar pes majinda te kerel pal o zakonos, so sas avridino, peske o űeprijateľa gondolinenas, hoj zvifazinena upral

o Židi. Ale ačila pes oda, so niko na užarelas, hoj le Židen sas bareder zor sar len. ² Andral dojekh provincija le kraliskri le Ahasveroskri pes savore Židi jekhetane zgele andre peskre fori, hoj pes te maren ole manušenca, save len kamenas te murdarel. Anglo Židi niko na obačila, bo pre savore narodi avla bari dar. ³ Palis savore princi, uradnika the guvernera andral savore provinciji ačhenas paš o Židi, bo avla pre lende bari dar anglo Mordekaj. ⁴ Le Mordekaj sas baro lav anglo kralis a došunde pes pal leste andre dojekh provincija. Ov sas furt zoraleder.

⁵ Akor o Židi marenas savore peskren neprijafelen le šablenco a mudarkerenas len avri, hoj niko lendar te na ačhel džido. Kerenas lenca, so ča kamenas. ⁶ Ča andro baro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen. ⁷ Mule the o Paršandat, o Dalfon, o Aspatas, ⁸ o Poratas, o Adalijas, o Aridatas, ⁹ o Parmaštas, o Arisaj, o Aridaj the o Vajzatas. ¹⁰ On sas o deš čhave le Hamanoskre, savo sas čhavo le Hamedatoskro, le Židengro neprijafelis. Ale o Židi na ile nič olestar, so ačila pal lende.

¹¹ No mek oda džives pes o kralis došundā, keci manuša sas murdarde andro foros Šušan, ¹² a phenda la kralovnake Esterake: „Došundom man, hoj andro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen the le deše Hamanoskre čhaven. So kerde mek pre okla mire provinciji? Te hin tut mek vareso, hoj tuke te kerav, phen mange!“

¹³ „Te tuke oda hin pre dzeka, kralina,“ odphenda e Ester, „domuk le Židenge, hoj tajsa te keren oda, so kerde adadžives. Le deš Hamanoskre čhaven mi figinen pre šibeñica.“

¹⁴ Avke o kralis phenda, hoj oda te keren. A andro foros Šušan o kralis diña avri zakonos, hoj le Hamanoskre deše čhavengre tela te figinen pre šibeñica. ¹⁵ Pro dešuštarto (14.) džives andro čhon Adar pes pale zgele o Židi andro foros Šušan a murdarde trin šel (300) muršen. A avke sar angloda na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende.

¹⁶ A mek andral aver provinciji o Židi pes jekhetane zdžanas, hoj pes te maren peskre neprijafelencā, hoj te el len smirom lendar. Murdarde eftavardeš the pandž ezera (75 000) manušen, ale na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende. ¹⁷ Oda pes ačila pro dešutrito (13.) džives andro čhon Adar, ale pro dešuštarto (14.) džives peske kerde hoscina. Oda džives oslavinenas sar baro inepos. ¹⁸ No andro foros Šušan pro dešutrito (13.) the dešuštarto (14.) džives o Židi murdarenas peskre neprijafelen a pro dešupandžto (15.) džives pes zgele, hoj peske te keren inepos. Andre oda džives igen radisalonas a sas len bari hoscina. ¹⁹ Vašoda le Židenge, save dživen andro gava, hin o dešuštarto (14.) džives sar inepos, kaj peske jekh aver davkeren o dari.

O inepos Purim

²⁰ Palis o Mordekaj pisinda andre savoro, so pes ačila, a diña te bičhavel o lila savore Židenge, save sas pašes the dur, andre savore provinciji le kraliskre le Ahasveroskre. ²¹ A phenda lenge: „Sako berš mušinen te likerel o dešuštarto (14.) the dešupandžto (15.) džives andro čhon Adar sar inepos, ²² bo andre ola dživesa, sar sas tumen imar smirom peskre neprijafelendar, pes čerinda tumari žala pro radišagos a o roviden pro bachtalo džives. Avke likerel peske ola dživesa sar inepos a jekh avres den o chaben a le čoren den o dari.“

²³ Avke o Židi oda priile a chudle te kerel, sar lenge oda pisinda o Mordekaj, ²⁴ bo o Haman o Agagitos, o čhavo le Hamedatoskro, o neprijafelis savore Židengro, rodelas, sar te murdarel le Židen. Ov čhida o losi „o purim“, pre savo džives len te murdarel. ²⁵ Ale sar o kralis pes dodžanla, hoj o Haman kamelas te murdarel le Židen, diña le lileha te pisinel, hoj oda te visarel pre leste, a avke les the leskre čhaven diña te figinel pre šibeñica. ²⁶ A vašoda pes vičinel oda inepos Purim pal o hebrejiko lav „pur“. Vaš savoro, so pes ačila, the vaš oda, so pisinda o Mordekaj andro lil, ²⁷ o Židi peske ile kala duj džives sar inepos. On, lengre potomki the ola, save pes ke lende priden, les likerel furt sako berš andre oda časos avke, sar sas pisimen andro lil. ²⁸ Kala duj džives peske mušinen te leperel a te dolikerel sako berš savore židovika fameliji andre dojekh pokoleñje, andre dojekh phuv the andre dojekh foros. Kala dživesa o Židi mušinen te oslavinel o Purim pro furt a lengre potomki mušinen peske furt pre lende te leperel.

²⁹ Palis e kralovna Ester, e čhaj le Abichajiloskri, pisinelas dujto lil jekhetane le Mordekajoha pal o inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt. ³⁰ Ola lila rozbičhada savore Židenge andro šel the bišuefta (127) kraliskre provinciji. Andro lila sas pisimen: „Mi el maškar tumende o smirom the o čaćipen. ³¹ Me, e kralovna Ester, the o Mordekaj dav kada inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt; andre oda džives, so sas imar

avridino, a mušinen les tumen the tumari calī famelija, o čhave the tumare potomki, te dolikeren a te ačhen andre oda džives andro postos zorale rovibnaha.“³² Oda zakonos pal o inepos Purim sas pisimen andro zvitkos, avke sar prikazinda e Ester.

10

Le Mordekajiskri slava

¹ O kralis Ahasver diña avri, hoj dojekh manuš andral savore phuva the ostrovi leske mušinen te del o dañe. ² A savore kraliskre bare the lače skutki a the savoro pal oda, savo baro sas o Mordekaj, saves o kralis hazdña upre, hin pisimen andro kroniki le medske the le perzike kralengre. ³ Oda Židos Mordekaj sas dujto pal o kralis Ahasver, sas les baro lav anglo Židi a angle lengre jakha sas igen baro, bo kerelas savoro prekal oda, hoj te dživen andro smirom, a privakerelas pes vaš lende.

O Job O angluno lav

O paĉaben the o barvalipen le Joboskro

¹ Andre phuv Uc dživelas jekh murš, savo pes viĉinelas Job. Ov sas spravodljivo manuš a sas žužo anglo Del. Daralas pes le Devlestar a chrañinelas pes le nalaĉipnastar. ² Ufile leske eŝta murša the trin ĉaja ³ a sas les eŝta ezera (7 000) bakre, trin ezera (3 000) ŝavi, ezeros (1 000) voli, pandž ŝel (500) somara the igen but služobņika. Kada murš sas nekbareder savore manušendar pal o vichodos. ⁴ Leskre ĉhave kerenas o hoscini jekh pal aver andre peskre khera. Viĉinenas the peskre trine pheñen, hoj lenca te chan a te pijen. ⁵ Pal dojekh hoscina pre aver džives peske delas o Job te viĉinel peskre ĉhaven a obžuzarelas len. Ušfelas sig tosara a obetinelas e labardī obeta vaš dojekh lendar, bo peske phenelas: „Šaj pes aĉhila, hoj mire ĉhave kerde bini a vakerde namištes pro Del andre peskre jile.“ O Job furt avke kerelas.

Ešebno skuška le Joboskri

⁶ Andre jekh džives avle o añjela* anglo RAJ a maškar lende avla the o satan†. ⁷ O RAJ phuĉla le satanostar: „Khatar aves?“

O satan odphenda le RAJESKE: „Phiravas upre tele a predžavas man pal e phuv.“

⁸ Avke phenda o RAJ le satanoske: „Dikhfal mire služobņikos le Job? Pre phuv nane niĉko ajso spravodljivo the žužo angle ma sar ov, ko pes avke darandīlahas le Devlestar a chrañindahas pes le nalaĉipnastar.“

⁹ O satan odphenda: „Ĉi nane le Job vaš soske te daral le Devlestar? ¹⁰ Ĉi na thoĉal e ohrada pašal leste, pašal leskro kher the pašal savoro, so les hin? E buĉi leskre vastengri požeñinda a leskre stadi rozbarile pal cali phuv. ¹¹ Ale noĉa nacirde tiro vast a le lestar savoro, so les hin, a dikheha, sar tut košela andro jakha!“

¹² O RAJ odphenda le satanoske: „Dava tuke savoro, so les hin, andre tire vasta, ale pre leste o vasta ma thov.“ Avke o satan odgela pašal o RAJ.

¹³ Andre jekh džives, sar le Joboskre ĉhave the ĉaja chanas a pijenas mol andro kher peskre nekpureder phraleskro, ¹⁴ avla ko Job o poslos a phenda: „O voli orinenas a o somara pes pašinenas paš lende, ¹⁵ androda avle o šebana a zaile len. Le sluhen murdarde le šablenca a ĉa me korkoro denašlom, hoj tuke oda te phenav.“

¹⁶ Mek sar ov vakerelas, avla aver poslos a phenda: „E jag le Devleskri peľa tele andral o űebos a zlabarda le bakren the le sluhen. Ĉa me korkoro denašlom, hoj tuke oda te phenav.“

¹⁷ Mek sar ov vakerelas, avla trito a phenda: „Avle pre amende trin partiji Chaldejci a ile amenge o ŝavi. Le sluhen murdarde le šablenca a ĉa me korkoro denašlom, hoj tuke oda te phenav.“

¹⁸ A mek aņi kada na dovakerda, avla ŝtarto a phenda: „Tire ĉhave the ĉaja chanas a pijenas mol andro kher peskre nekpureder phraleskro, ¹⁹ a jekhvaresto avla pal e pušta bari balvaj. Demada pre savore ŝtar muri le khereskre, o kher peľa tele pre lende a murdarda len. Ĉa me korkoro denašlom, hoj tuke oda te phenav.“

²⁰ Akor o Job uštila, ĉhingerda pre peste o plaštos andre žala a strihinda peske o bala pro ŝero. Pokloñinda pes le mujeha dži e phuv ²¹ a phenda:

„Lango avlom andral o per la dakro
a lango džava pale pre oda than, khatar avlom.
O RAJ diņa a o RAJ iļa.

Mi el lašardo o nav le RAJESKRO!“

²² Kajte pes kada savoro aĉhila, o Job na kerda binos a na phenda pro Del niĉ nalaĉo.

2

Dujto skuška le Joboskri

¹ Andre jekh džives pes pale aĉhila, hoj avle o añjela* anglo RAJ a avla maškar lende the o satan. ² O RAJ lestar phuĉla: „Khatar aves?“

O satan odphenda: „Phiravas upre tele a predžavas man pal e phuv.“

* 1:6 1,6 E hebrejiko ĉhib: le Devleskre ĉhave † 1:6 1,6 o protivņikos * 2:1 2,1 E hebrejiko ĉhib: o ĉhave le Devleskre

³ Akor o RAJ phenda le satanoske: „Dikhlal mire služobnikos le Job? Pre phuv nane niko ajšo spravodljivo the žužo angle ma sar ov. Daral pes le Devlestar a chrañinel pes le nalačipnastar. Mek furt pes likerel žužo angle ma, kajte man tu prevakerdal, hoj les te dukhavav vaš nisoske.“

⁴ O satan odphenda: „E cipa vaš e cipa! O manuš dela savoro, so les hin, hoj peske te zachrañinel o dživipen. ⁵ Ale noča, thov pre leste tiro vast a chude tut leskre felostar the kokalendar a dikheha, sar tut košela andro jakha!“

⁶ O RAJ odphenda le satanoske: „Mištes, hino andre tire vasta, ale ma le leske o dživipen.“

⁷ Palis odgeła o satan pašal o RAJ a dukhada le Job džungale vredenca le pindrendar dži o šero. ⁸ O Job peske iła e sklencina, hoj pes laha te chandžuveł, a bešelas andro prachos andral o bov.

⁹ Leskri romñi leske phenda: „Mek furt tut likerel žužo anglo Del? Koš les a mer!“

¹⁰ Ale o Job lake phenda: „Vakeres sar varesavi diliñi džuvli. So, ča o lačo prilaha le Devlestar a o nalačo na?“

Sar pes kada savoro ačhila, o Job na kerda binos peskre vuštenca.

O trin prijatela aven pal o Job

¹¹ Le Job sas trin prijatela: o Elifaz andral o Teman, o Bildad andral o Šuach the o Cofar andral e Naama. Sar pes došunde pal savoro nalačipen, so pre leste avla, dojekh lendar pes mukla pro drom a arakhle pes jekhetane, hoj leha te aven andro pharipen a te potešinen les. ¹² Sar les dikhle dural, añi les na sprindžarde. Chudle zoraes te rovel, čhingerde pre peste o gada a čhivkerenas o prachos andro luftos the pre peskre šere. ¹³ Avke peske beše pre phuv paš leste a bi o lava bešenas efa dživesa the efa rača, bo dikhle, hoj leskri dukh hiñi igen bari.

O vakeriben le prijatela

3

Ešebno vakeriben le Joboskro

¹ Palis pes o Job diña anglal a prekošelas o džives, kana uliła. ² Phenda:

³ „Mi našlöl oda džives, kana uliłom,
a odi rat, so phenda: ‚Ulola muršoro.‘

⁴ Oda džives mi ačhel kalo,
mi našlöl oda džives le Devleske andro ñebos
a te na švicinel pre leste añi jekh lučos le khameskro.

⁵ Mi lel peske les o kalipen the o ciños le meribnaskro,
mi bešen pre leste o chmari,
mi zaučharel les o kalipen.

⁶ A odi rat mi zalen o kalipena;
te na el maškar o dživesa le beršeskre
a te na pes rachinel añi andre jekh čhon.

⁷ Mi el odi rat bi o čhave
a te na šundol andre nisavo radišagos.

⁸ Mi prekošen odi rat ola, ko prekošen o džives,
ola, ko džanen te uštavel le Levijatan*.

⁹ Te na švicinen la račakre tosarutne čercheña,
te na pes doužarel o švetlos,
a te na dikhel, sar vidñisałola,

¹⁰ bo mange na zaphandla o vudar andro per la dake,
hoj te na avav pre kada svetos
a hoj te na predživav kada pharipen.

¹¹ Soske na mułom akor, sar uliłom?
Soske na mułom, soča manca e daj ločhila?

¹² Soske man thovenas pro khoča?
Soske man denas te pijel andral e kolin?

¹³ Se akana mange ča pašlilomas a ulahas man smirom,
sučomas a odpočovindomas mange

¹⁴ le kralenca the lengre radcena,

* 3:8 O manuša pačanas, hoj oda hin baro džviros andro moros.

- save peske ačhade o hrobki,
 15 abo le vladarenca, saven sas somnakaj
 a pherdžarde peske o khera le rupoha.
 16 Abo soske na somas parundo andre phuv
 sar čhavoro, so odgeła la dake?
 Sar čhavoro, savo šoha na dikhła o švetlos?
 17 Ode o nalačhe manuša preačhen te kerel o nalačhipen
 a o strapimen peske odpočovinen.
 18 Ode hine o bertenoša jekhetane andro smirom,
 imar na šunen o hangos le bacharengro.
 19 Ode hine o čoro the o barvalo,
 ode hin o otrokos slobodno peskre rajestar.
 20 Soske hin o švetlos dino olenge, ko cerpinen,
 a o dživipen olenge, kas hin žala andro jilo?
 21 Ajse džene užaren pro meriben, savo na avel,
 a roden les buter sar o garudo barvalipen.
 22 Hin len baro radišagos
 a thoven baripen, hoj meren a džan andro hrobos.
 23 Soske hin dino o dživipen le muršeske,
 saveske hin garudo leskro drom
 a saves o Del phandła andre pre oda drom?
 24 Našči chav, bo hin man furt žala;
 miro roviben avel avri sar paŕi.
 25 Bo oda, sostar daravas, avła pre ma
 a oda, sostar izdravas, pes mange ačhila.
 26 Nane man smirom aŕi odpočinkos
 a miro pharipen šoha na preačhel.“

4

Ešebno vakeriben le Elifazoskro

- 1 Akor o Elifaz andral o Teman odphenda kavke:
 2 „Te tuha vareko kamlahas te vakerel, zlidžaha oda?
 Ale ko pes šaj zlikerel, hoj te na phenel vareso?
 3 Dikh, tu sikavehas but dženen
 a o slaba vasta zoralarehas.
 4 Tire lava ačhavenas pro pindre oles, ko perelas;
 tu dehas zor le khočen, so poddžanas.
 5 Ale sar oda pharipen akana avła pre tute, našči likereres avri;
 demada pre tu a predarandilal.
 6 Či nane tiri istota oda, hoj lašares le Devles,
 a tiri nađeŕj oda, hoj džives žužes anglo Del?
 7 No ča gondolin, či muła varekana vareko, ko sas ŕevinno?
 Kaj sas o čačipnaskre žničimen?
 8 Andre miro dživipen dikhłom kada:
 Ola, ko sadzinen o nalačhe veci
 a rozčhivkeren o bini sar o zrnka,
 skidena oda upre.
 9 Soča pre lende o Del dichinela, našłona
 a e balvaj leskra chołatar len žničinel.
 10 O nalačhe hine sar o ľevos,
 so hino chołamen a kerel vika,
 ale o Del lenge phagerel o danda, hoj te čhiten.
 11 O nalačhe hine sar o ľevi,
 so meren bi o chaben
 a lengre terne pes rozdenašen.
 12 Ale ke ma avła počoral o lav
 a miro kan olestar sikra šunđa.
 13 Akor, sar avel pro manuša o zoralo soviben,
 sas man o nalačhe sune,

- 14 chudňom te daral a izdravas;
savore kokala mange razisalonas.
- 15 Varesavo duchos mange pregeľa pašal o muj
a o bala mange pro felos ačhile upre.
- 16 Zaačhiľa, ale me les na sprindžardom,
ča varesavi podoba mange ačhelas anglo jakha.
Sas cichones a šundom o hangos:
- 17 ,Či šaj avel o manuš spravodliveder sar o Del*?
Abo či šaj avel o murš žužeder sar leskro Stvoriteľis?
- 18 Te o Del pes na mukel aňi pre peskre sluhi
a peskre aňjelenge rachinel e chiba,
- 19 akor sar oda ela olenca, ko hine la čikatar
a o zakladi len hin andro prachos?
On ena zňičimen sigeder sar o moľos,
- 20 tel jekh džives ena murdarde,
našľona pro furt a ňiko olestar aňi na džanela!
- 21 Perena tele sar o stani,
savengre koľiki hine avricirdle,
merena bi oda,
hoj te dochuden o godaveripen. ‘ ‘

5

- 1 „No ča vičin, či tuke vareko odphenela.
A pre savo aňjelos* tut visareha?
- 2 Le dilines murdarela e choli
a le nagodaveres merarela e zavist.
- 3 Dikhľom, sar o dilino zoralolas sar stromos,
ale jekhvareste sas leskro kher prekošlo.
- 4 Leskre čhave hine dur la zachranatar;
cerpinen pro sudos andre brana,
ale nane ko vaš lenge te zaačhel.
- 5 Leskri žatva chal o bokhalo,
dži andral o kraki la kidel upre;
ola, ko igen džan pal o love,
kamen leskro barvalipen.
- 6 Se o pharipen na avel le prachostar
a la phuvatar na barol o trapišagos!
- 7 Čačes, o manuš uľol pro trapišagos,
oda hin ajso čačipen sar oda, hoj o iskri ľecinen upre.
- 8 Ale me pre tiro than rodňomas le Devles
a le Devleske diňomas miri veca.
- 9 Ov kerel ajse bare zazraki, save našťi te achalol,
a ajci đivi, save pes na den aňi te zrachinel.
- 10 Ov del o brišind pre phuv
a bičhavel o paňi pro maľi;
11 olen, ko hine teledikhle, thovel pro učo than,
olen, ko hine andre žaľa, hazdel upre a chraňinel.
- 12 Ov ňičinel o plani le špekulantengre,
hoj lenge te na avel ňič avri.
- 13 Zachudel le godaveren andre lengro godaveripen,
avke e rada le previsarde manušengri sig skončinel.
- 14 Dživese pre lende avel o kalipen
a pro dilos hmatinen le vastenca sar rači.
- 15 Ov zachraňinel le čore manušes le zorale manušeskre vastendar
the le ostre lavendar andral leskro muj.
- 16 Avke hin le čore manušes e nađej
a le nalačhipnaske hin phandlo o muj andre.

* 4:17 4,17 Abo: spravodľivo anglo Del * 5:1 5,1 E hebrejikjo čhib: le svetendar

- 17 Bachtalo hin oda manuš, kas o Del karhinel!
 Vašoda prile, te tut o Nekzoraleder bararel avri.
- 18 Bo ov dukhavel, ale the sphandel o rani,
 marel, ale leskre vasta the sastaren.
- 19 Andral o šov pharipena tut lela avri;
 efta tut na dukhavena.
- 20 Andre bokh tut lela avri andral o meriben
 a andro mariben andral e zor la šablakri.
- 21 Aveha chrañimen la pletkošna čhibatar
 a na daraha tut le maribnastar, sar avela.
- 22 Asaha la pohromatar the la bokhatar
 a na mušineha tut te daral aňi le dzive džvirendar.
- 23 Bo pre tiri mała na ena o bare bara
 a o dziva džviri ena tuha andro smirom.
- 24 Džaneha, hoj tiro stanos hino chrañimen,
 a sar predikheha tiro majetkos, nič tuke na chibalinel.
- 25 Ela tut but čhave
 a tire potomki ena ajci sar e čar pre mała.
- 26 Andro hrobos džaha akor, sar tuke imar ela but berša,
 avke sar o pšeñicakre snopi kidle upre pre peskro časos.
- 27 Dikh, preskumindam oda a hin oda avke.
 Šun a achaluv oda prekal tiro lačo!"

6

Dujto vakeriben le Joboskro

- 1 Akor o Job odphenda kada:
- 2 „Joj, te odvažindehas savori miri žala,
 te miro cerpišagos thodehas pre vaha,
- 3 uľahas oda phareder sar savori moroskri poši,
 vašoda vakerav sig a na gondolinav, so phenav.
- 4 Se hin andre ma o šipi le Nekzoraledereskre,
 miro duchos pijel lengro jedos;
 avle pre mande o strašna rani le Devleskre.
- 5 Či jojčinel o dzivo somaris, sar chal e zeleno čar?
 Abo o bikos akor, sar chal peskro chaben?
- 6 A ko rado chal o bilondo chaben?
 Avke sar hin o jandruno hjelkos bi e chuf,
 ajse hine tire lava, Elifazona.
- 7 Me man lendar na kamav aňi te chudel,
 prekal mande hine sar musardo maro.
- 8 Te ča uľahas avke, sar mange žadinav,
 te ča mange o Del kerdahas oda, so kamav:
- 9 Te le Devleske uľahas pre dzeka, hoj man te rozpučinel,
 te nacirdňahas peskro vast, hoj man te murdarel!
- 10 Akor uľomas mek sikra potešimen
 a radišagostar podchučilomas, kajte man hin bari dukh,
 bo na zapriňdom o lava le Sveteskre.
- 11 Nane man imar ajci zor, hoj mek šaj užarav!
 Aňi ajci časos, hoj te ľikerav avri!
- 12 Se nane man baruňi zor
 aňi miro felos nane zoralo sar bronzos.
- 13 Me mange imar na birinav te pomožinel
 a nane ņiko, ko man šaj zachraňindahas!
- 14 Le manušeske, so cerpinel, majindahas o prijatelis te presikavel o kamiben
 the akor, sar preačihahas te daral le Nekzoralederestar.
- 15 Ale pre tumende, mire phralale, pes našti te mukel,

- bo san sar o pañale droma, so šučon avri,
so našlon, sar na del o brišind.
- 16 San sar o paña zamucimen le legoha
the le rozgele jiveha,
- 17 ale sar hin šukes, šučon avri,
a sar hin baro tačipen, našlon pal peskro than.
- 18 O karavani oddžan pal peskre droma
a dochuden pes pre pušta, kaj meren;
- 19 o karavani andral e Tema roden o pañi
a o manuša andral e Šeba, so phiren dromenca, pačan, hoj les arakhena,
- 20 ale ena pre ladž, bo pes mukenas pre ola paña,
doavle ode a ačhile sklamimen.
- 21 Akana tumen mange san ajse sar ola pañale droma,
dikhen pre miro strašno pharipen a daran tumen.
- 22 Či me phendom: ‚De man vareso!‘
Vaj: ‚Počinen vaš ma tumare barvalipnastar!‘?
- 23 Abo: ‚Zachrañinen man le ñeprijateljistar
a cinen man avri le nalače manušendar?
Na, na phendom!‘
- 24 Den man godi
a sikaven mange, so kerdom namištes,
a avava čhit!
- 25 Ó, sar dukhal, te vareko phenel o čačipen!
Ale so mange kamen te dokazinel tumare lavenca?
- 26 Či tumenge gondolinen, hoj man šaj karhinen,
ale mire lava, o lava le manušeskre bi e nadej, len sar e balvaj?
- 27 He, tumen čhidanas losoha mek the vaš e široti
a kšeftindanas the tumare prijatelenca!
- 28 Ale akana, mangav tumen, dikhen pre ma!
Či tumenge klamindomas andro jakha?
- 29 Preačhen! Ma vakeren oda, so nane čačo!
Preačhen, bo džal pal miro spravodlišagos!
- 30 Či hin pre miri čhib o klamišagos?
Či mire vušta na džanen, so hin lačo a so na?“

7

- 1 „Či nane le manušes pre phuv phari buči?
Či nane leskre dživesa sar o dživesa le robotnikoskre?
- 2 Sar o otrokos, savo pes našti doužarel pro čiños,
sar o robotnikos, savo užarel, kana les počinena,
- 3 avke me chudňom o zbitočna čhona
a avle pre ma o phare rača.
- 4 Sar mange pašľuvav, phenav: ‚Kana imar uščava upre?‘
Ale e rat hiñi bari a prečhivkerav man dži tosara.
- 5 Miro telos hino učhardo andre le kirmenca the le chrastenca;
e cipa mange pukinel a kerel pes mange o phuma.
- 6 O dživesa mange pregele sigeder
sar le tkačiske o kaštoro prekal o thava
a preačhile bi e nadej.
- 7 Leper tuke, Devla, hoj miro džživipen hin ča balvajori;
miri jakh imar šoha na dikhela o lačhipen.
- 8 Imar man na dikhela e jakh oleskri, ko pre ma dikhel.
Rodeha man, Devla, ale imar na avava.
- 9 Sar e chmara rozdžal a našľol,
avke na avel pale oda, ko džal tele andro hrobos.
- 10 Imar na avela pale andre peskro kher;
leskri famelija pre leste imar bisterela.

- 11 Vašoda na avava čhit;
vakerava, bo hin man dukh andro duchos;
sťažinava man, bo hin man pharipen andro jilo.
- 12 Či me som moros abo e moroskri obluda,
hoj pre ma thodał stražčas?
- 13 Phenav mange: ‚Pro hadžos mange ela lokeder,
andro soviben predžala miri dukh,‘
- 14 no the akor man tu daraves avri le sunenca
a des man o strašna videňja,
- 15 vašoda feder mange hin te tašlol;
feder te merel sar te dživel.
- 16 Imar man hin dos. The avke na dživava furt!
Muk man! Miro dživipen nane pre nisoste.
- 17 Ko hin o manuš, hoj tuke les avke važines
a hoj pre leste des ajsa pozoris,
- 18 hoj ke leste aves sako tosara
a skušines les sako minuta?
- 19 Kana pre ma preačheha te dikhel?
Na domukes mange aňi te preliginel e šlina!
- 20 Te kerdomas binos, so tut kerdomas,
ó, tu, so dikheš pre savoreste, so keras?
Soske mandar kerdal tiro terčos?
Som tuke pro pharipen?
- 21 Soske mange na odmukes miro binos
a na prebačines miri vina?
Bo maj pašluvava andro prachos;
tu man rodeha, ale imar na avava.“

8

Ešebno vakeriben le Bildadoskro

- ¹ Akor o Bildad andral o Šuach odphenda kavke:
² „Dži kana kavke vakereha?
Se tire lava hine ča sar e balvaj.
- ³ Či sudzinel o Del načačipnaha?
Abo či previsarel o Nekzoraleder o spravodlišagos?
- ⁴ Tire čhave mušinde te kerel binos anglo Del,
a vašoda len o Del marđa, avke sar peske zaslužinde.
- ⁵ Ale te tu akana igen rodeha le Devles
a zoraes tut mangeha ko Nekzoraleder,
- ⁶ te sal žužo the čačejileskro,
ta ov tuke pomožinela
a dela tuke pale tira famelija
a kerela, hoj tuke te džal savoro mištes.
- ⁷ Tiro barvalipen, so tut sas, dičhola ciknoro
angle oda barvalipen, so tut palis dela o Del.
- ⁸ Ča dophuč tut pal o manuša, so dživenas angle tute,
a dodžan tut, pre soste avle lengre dada.
- ⁹ Se amen sam ča idžeskre a na džanas nič,
bo amare dživesa pre phuv hine ča sar čiños.
- ¹⁰ Lendar šaj siklos.
On tuke phenena o lava, so len hin andro jile.
- ¹¹ Či šaj barol e rastlina papirus ode, kaj nane močaris?
Šaj barol e trstina bi o paňi?
- ¹² Mek sar barol a mek nane košimen,
šučol avri sigeder sar čar.
- ¹³ Avke doperena ola, ko bisteren pro Del;
e nađej ole manušengri, so pes na daran le Devlestar, našlola.
- ¹⁴ Oda, andre soste pačan, hin slaboro sar thav

- a oda, pre soste pes muken, hin sar pavučina.
 15 Te pes oprinena pre late,
 či len birinela te likerel?
 Chudena pes latar, ale na likerela avri.
 16 O nalačo manuš hino sar e švižo rastlina pro kham
 a leskre konarica pes rozcirden pal calī zahrada.
 17 Leskre koreña pes prephanden le barenca;
 roden peske than maškar o bara.
 18 Ale sar ela avricirdlo pal peskro than,
 oda than phenela: ‚Šoha kade na sas.‘
 19 Dikh, kada hin savoro radišagos, so o nalačo manuš predživel;
 pre leskro than barona aver andral o prachos.
 20 He čačo, o Del na odčhivela le spravodlive manušes,
 no le nalače manušeske na podela o vast.
 21 Ov tuke dela pale o asaben
 a tu vičineha radišagostar.
 22 Ale tire nepřijatela ena urde andre ladž
 a o stani le nalačengre našlona.“

9

Trito vakeriben le Joboskro

- 1 Avke o Job odphenda:
 2 „He čačo, me džanav, hoj oda hin avke.
 Ale sar šaj o manuš el spravodlivo anglo Del?
 3 Te pes vareko kamlahas leha te kerel,
 na odphendaahas leske aňi pre jekh otazka ezerendar.
 4 Ov hino godaver a igen zoralo.
 Ko pes leske kana ačhada a obačila?
 5 Ov čhalavel le verčenca
 a on olestar aňi na džanen,
 ov len previsarel andre peskri choľi.
 6 Ov razinel la phuvaha a čhalavel pes pal peskro than,
 kerel, hoj te razisalon o slupi, so la likerem.
 7 Prikazinel le khameske a o kham na avel avri;
 phandel le čercheňen andre, hoj te na švicinen.
 8 Ča ov korkoro nacirdel o ňebos
 a phirel pal o moroskre vlni.
 9 Ov stvorinda o čercheňa o Baro verdan* the o Orion,
 o Plejadi† the o čercheňa pro juhos.
 10 Ov kerel igen bare veci, save pes na del te ačahal,
 o zazraki, save pes na del te zgenel.
 11 Sar predžal pašal ma, me les na dikhav.
 Sar man obdžal, me les na šunav.
 12 Te peske vareso lel, ko les šaj zaačhavel?
 Ko leske phenela: ‚S'oda keres?‘
 13 O Del na visarela het peskri choľi.
 Anglal leste bandile the ola, ko pomožinde le Rachaboske‡.
 14 Sar šaj man leha kerav?
 Sar šaj arakhav o lava, hoj leske te odphenav?
 15 Kajte ulomas spravodlivo, na odphendomas leske;
 ča manglomas mire Sudcas, hoj man te del milost.
 16 Te vičindomas a ov odphendaahas,
 na pačav, hoj man šundahas avri.
 17 Bo ov man marel la burkaha
 a dothovel mange buter rani a nane soske.
 18 Na domukel mange te dichinel,

* 9:9 9,9 E slovačiko čhib: Velký voz. † 9:9 9,9 Avke pes vičinel jekh skupina čercheňa. ‡ 9:13 9,13 E moroskri obluda abo o Egipt.

- pherdžardā miro dživipen le pharipnaha.
 19 Šaj džav pre leste la zoraha? Se ov hino nekzoraleder!
 Šaj džav leha pro sudos? Ko les šaj vičinel, hoj ode te avel?
 20 Kajte ulomas spravodlivo,
 miro muj man odsudzindahas;
 kajte ulomas žužo,
 sikadahas, hoj som vinnovato.
 21 Kajte som žužo,
 na džal mange pal ma!
 O dživipen mange džunglōl.
 22 Hin mange sa jekh. Vašoda phendom:
 ‚Ov žničinel sodujen le ņevinnones the le nalačhes.‘
 23 Sar anel e pohromaš jekhvaresto o meriben,
 ov asal le pharipnastar, so avla pro ņevinno manuš.
 24 Sar e phuv hiŋi diŋi andro vasta le nalače manušeske,
 ov zakerel o jakha le sudcenge.
 Te na ov, ta akor ko?
 25 Mire dživesa pregele sigeder sar o bežcos,
 denašle het a nič lačho na dikhle.
 26 Pregele sar e lođa la trstīnatar;
 sar o orlos, savo pes mukel tele te chudel le džvirocis.
 27 Te mange phenava: ‚Bisterava pre miri žala,
 čerinava miro smutno muj a asava,‘
 28 the avke man darav savore mire cerpišagostar,
 bo džanav, hoj man na lela sar ņevinnones.
 29 Te avava odsudzimen,
 ta akor zbitočŋe man trapīnav?
 30 Te man landardomas andro jiv
 a o vasta mange žužardomas le sapuŋiha,
 31 the avke man tašlarela andre melalī chev
 a mek the mire gadenge avava džungalo.
 32 Se ov nane manuš avke sar me, hoj leske te phenav:
 ‚Av džas pro sudos!‘
 33 Te ulahas vareko, ko maškar amende rozsudzindahas,
 kas ulahas zor upral amende sodujdženende,
 34 vareko, ko visardahas mandar le Devleskri paca,
 hoj man imar lestar te na darav!
 35 Akor šaj vakerđomas a na mušindomas man lestar te daral,
 ale akana oda našti kerav.“

10

- 1 „Mira dušake džunglōl o dživipen.
 Dava mandar avri savoro, so man trapinel,
 andral o pharipen mira dušakro prevakerava.
 2 Phenava le Devleske: ‚Ma odsudzīn man!
 De mange te džanel, soske pre mande džas!‘
 3 Mištes tuke hin te trapinel
 a te odčhivel e buči, so kerđal tire vastenca?
 Ale o plani le nalačhengre tuke hin pre dzeka?
 4 Či tut hin le manušeskre jakha?
 Či dikhes avke sar amen?
 5 Či hine tire dživesa sar o dživesa le manušeskre?
 Či hin tire berša sar o berša le muršeskre,
 6 hoj kames pre ma te arakhel e vina
 a rodes pre ma o binos?
 7 Kajte džanes, hoj na som vinnovato
 a hoj man ņiko našti cirdel avri tire vastendar?

- 8 Tire vasta man kerde a sforminde.
A akana man kames calkom te zñičinel?
- 9 Mangav tut, ma bister, hoj man kerđal čikatar.
Visareha man pale pro prachos?
- 10 Či man na čidđal avri sar o thud
a zahustindđal sar o ciral?
- 11 Urdal pre ma o mas the e cipa,
prephandđal mange o kokala le žilenca.
- 12 Tu man diňal dživipen
a presikađal mange tiro kamiben;
starinehas tut pal ma a likerehas miro duchos.
- 13 Ale kada garuvehas andro jilo;
džanav, hoj kada tuke sas pre gođi:
- 14 Tu ča užares, hoj te dikhes, či kerava binos,
a na mukes man bi o trestos.
- 15 Vigos mange, te som vinnovato!
Ale kajte ulomas spravodlivo,
aňi akor man našti lidžav upre,
bo e ladž man zalel andre
a som začido le pharipnaha!
- 16 Te man hazdav upre, aves pre ma sar levos
a pale man dukhaves tira strašna zoraha.
- 17 Ačhaves pre mande neve švedken a cholisałos pre mande furt buter;
tire utoki pre ma aven jekh pal aver!
- 18 Akor soske man ilal avri andral o per mira dake?
Šaj mułom ode a űiko man na dikhlahas!
- 19 Ulomas avke, sar te šoha na ulomas;
andral o per ulomas preligendo andro hrobos.
- 20 Či man nane ča frima dživesa?
Vašoda preačh, muk man sikra te radisałol,
- 21 medik na džava andro svetos,
kaj hin o kalipen the o ciňos le meribnaskro,
khatar imar na avava pale;
- 22 medik na džava andro svetos,
kaj hin igen baro kalipen,
o nekbareder kalipen, kaj nane űisavo poradkos,
kaj mek the o švetlos hin sar kalipen.“

11

Ešebno vakeriben le Cofaroskro

- 1 Pre oda o Cofar andral e Naama odphenda kavke:
- 2 „Či na kempel pre savore kala lava te odphenel?
Mušinel le beblšis furt te el čaćipen?
- 3 Kerela tiro beblšisagos oda, hoj aver džene ena čhit?
Či űiko tuke na priphenela, sar tuke keres pheras?
- 4 Bo phendđal le Devleske:
„Miro sikaviben hino bi e čiba
a andre tire jakha som žužo.“
- 5 Oj, ča te vakerđahas o Del,
te otkerđahas peskre vušta pre tu
- 6 a sikađahas tuke o garude godaveripena,
bo o godaveripen šaj te dikhel pal o buter seri.
Akor dikhlalas, hoj o Del tuke odmukla ajse bini,
pal save aňi na džanehas.
- 7 Či šaj preskumines le Devles?
- Či šaj arakhes avri savoro prindžaripen pal o Nekzoraleder?
- 8 Se hino učeder sar o űebos. Akor so šaj keres?

- Hino teleder sar o Šeol*. Akor so šaj džanes?
 9 Merinel buter sar e phuv
 a hino buchleder sar o moros.
- 10 Te o Del avela a dela tut te phandel andre
 a zvičnela o sudos, ko les šaj ačhavela?
 11 Se ov džanel, save manuša hine falošna.
 Sar dikhel lengro nalačhipen, či oda mukel ča avke?
 12 Ale o dilino manuš chudela godi ča akor,
 sar le dzive somariske ulola manuš.
- 13 No, te tu phundraveha tiro jilo
 a nacirdeha tire vasta ke leste,
 14 te ela binos andre tire vasta a odčhiveha les,
 te na domukeha o nalačhipen andre tiro stanos,
 15 akor bi e ladž šaj hazdeha upre tiro muj,
 ačheha zorales a na daraha tut.
 16 Akor bistereha pre tiro trapišagos,
 leperaha tuke pre leste sar pro paňi, so odčuliła het.
 17 A o dživipen švicinela buter sar o džives pro dilos,
 o kalipen ela sar o tosara.
 18 Akor tu pačaha, bo ela tut nađej,
 aveha ochraňimen a pašloha tuke andro smirom.
 19 Džaha tuke te pašlol a ņiko tut na daravela avri;
 but džene tuke kamena te el pre dzeka.
- 20 Ale o jakha le nalačhengre korisałona,
 na ela len kaj te denašel
 a lengri nađej ela ča o posledno dichos.“

12

Štarto vakeriben le Joboskro

- 1 Avke o Job odphenda:
 2 „He, čačo tumen san spravna manuša
 a o godaveripen merela avri tumenca!
 3 Ale the me som ajso godaver sar tumen,
 ņisoħa pal tumende na zaačhav.
 Se sako džanel oda, so phendaň.
 4 Ačhiłom mire prijateliske pro asaben,
 kajte me som oda, ko vičinelas pro Del a kaske ov odphenelas.
 Som pro asaben,
 kajte som spravodlivo a žužo.
 5 Ola, kas nane pharipen,
 tele dikhen andre peskri godi e bibach,
 on peske gondolinen, hoj oda hin ča prekal ola,
 kaske poddžan o pindre.
- 6 O stani le zbujňikengre hine andro smirom,
 ola, ko provokinen le Devles, dživen bi e dar –
 lengri zor hin o del, saves on lašaren.
- 7 Ale no ča phuč le dzvirendar a sikavena tut,
 le čiriklendar pro ņebos a phenena tuke,
 8 abo vaker la phuvaha a dela tut godi,
 o ribi andro moros tuke oda dena te džanel.
 9 Ko kale savorendar na džanlahas,
 hoj oda kerđa o vast le RAJESKRO?
 10 Andre leskro vast hin o dživipen savorengro, so dživen,
 the o dichos savore manušengro.

* 11:8 11,8 Oda hin o than, kaj hine o mule.

- 11 Či o kan na skušinel o lava,
avke sar e čhib koštoľinel o chaben?
- 12 Či o godaveripen hin maškar o phure?
Či o baro dživipen šaj del e godi?
- 13 Ča le Devles hin godi the zor,
e rada the o godaveripen hin leskre.
- 14 Se oda, so ov čhivel tele, pes imar na del te ačhavel pale upre.
Kas ov phandel andre, oles pes imar na del te premukel.
- 15 Sar ov zaačhavel o brišind, hin šukiben,
a sar mukel avri o bare paňa, zničinel e phuv.
- 16 Les hin zor the sasti godi.
Leskro hin oda, ko klaminel, the oda, ko hino klamimen.
- 17 Le radcendar lel e sasti godi*
a le sudcendar kerel dilinen.
- 18 Pal o krala čhivel tele o kralika ruča
a urel pre lende o gada le otrokengre.
- 19 Le rašajendar lel e služba
a le zorale manušendar e zor.
- 20 Nemisarel olen, pre kaste pes o manuša muken,
a le phure manušenge lel e lači godi.
- 21 Kerel, hoj o raja te aven teledikhle,
a slabisarel e zor le vladcenge†.
- 22 Otkerel o garude veci andral o kalipen
a anel o čiňos le meribnaskro pro švetlos.
- 23 Del, hoj o narodi te baron a te zoraľon;
zničinel le naroden a domarel len.
- 24 Le vodcendar, so lidžan o narodi pre phuv, kerel dilinen;
mukel len te bludzinel pal e pušťa, kaj nane droma.
- 25 On hmatinen andro kalipen, kaj nane švetlos,
a ov kerel, hoj te bludzinen sar mate.“

13

- 1 „Savoro, so tumen dikhľan, dikhľom the me,
savoro, so tumen šundňan, šundom the me a achaľiľom oleske.
- 2 Savoro, so tumen džanen, džanav the me,
ňisoha pal tumende na zaačhav.
- 3 Ale me vakerava le Nekzoraleder Devleha
a kamav te sikavel miro čačipen anglo Del.
- 4 No tumen man meľaren le klamišagoha.
Tumen nalače doktorale!
- 5 Joj, te uľanas čhit,
akor uľanas godaver!
- 6 No ča šunen man avri, so phenav,
a dikhen, sar man obraňinava.
- 7 Či kamen te vakerel o klamišagi, hoj te zaačhen vaš o Del?
Kamen te klaminel leske pro lačo?
- 8 Kamen vaš leske te rušel?
Chuden paš o Del?
- 9 Doperena mištes, te tumen preskuminela?
Kamen les te klaminel, avke sar klaminen le manušes?
- 10 Čačas tumen pokarhinela,
te počoral chudena paš leste.
- 11 Či tumen na daran leskra slavatar
a na avel pre tumende lestar e dar?
- 12 Tumare godaver lava hine sar o prachos andral o bov;
o lava, savenca tumen braňinen, hine slaba sar čik.
- 13 Akana sikra čhiten, muken man te vakerel,

* 12:17 12,17.19 E hebrejiko čhib: mukel te phirel pindrangen † 12:21 12,21 E hebrejiko čhib: pomukel o sirimos le zorallenga

- a mi ačhel pes mange, so kamel!
 14 Som pripravimen pre savoreste,
 the te del miro dživipen!
 15 Kajte man murdarela, me man the avke mukav pre leste
 a obrašinava mire droma angle leste.
 16 The oda ela miri zachrana,
 bo ņisavo bijedevleskro manuš anglal leste na avela.
 17 Šunen mištes, so phenav;
 mire lava tumenge mi džan andro kana!
 18 Akana som pripravimen man te brañinel,
 džanav, hoj man ela čačipen.
 19 Kamel pes manča vareko te kerel?
 Te he, avava čhit a merava.
 20 Ča duj veci mange ker, Devla,
 a me man tuke na garuvava:
 21 Odle mandar tiro vast
 a preačh man te daravel tira daraha!
 22 Paľis vičin a me man dava anglal,
 abo me chudava te vakerel a tu mange odpheneha.
 23 Keci kerđom nalačhipen the bini?
 Sikav mange miri vzbura the miro binos.
 24 Soske garuves o muj
 a likerel man ņeprijafeliske?
 25 Trapineha e prajta odphurdľi la balvajatar?
 Džaha pro šuko phus?
 26 Bo zapisines tuke andre o nalačhe veci pre mande
 a des mange te skidel upre mire terñipnaskre bini.
 27 Phandes mange o pindre andro kaštune kľigina;
 pozorines savore mire droma
 a poznačines o stopi, khatar phirenas mire pindre,
 28 a vašoda mange rozperel o felos sar vareso kirno,
 sar o gada, save chal o moľos.“

14

- 1 „Dojekh manuš* dživel ča sikra
 a hin les pherdo pharipen.
 2 Kvitñisaľol sar e kvitka a šučol avri,
 našľol sar o čiňos a na likerel avri.
 3 A tu, Devla, dikhes pre kajso manuš?
 Anes les anglal tu pro sudos?
 4 Ko šaj kerel le nažuže manušestar žužo manuš?
 ņiko!
 5 Le manušeske hin dine leskre dživesa
 a tu rachines leskre čhona,
 tu leske thodal o hrañici, save našfi predžal.
 6 Ma dikh pre leste, de leske te odpočovinel,
 medik leske na predžala o džives sar le robotñikoske, savo kerel e phari buči.
 7 Se the le stromos hin nađej,
 te les činena tele, barola pale
 a leskro nevo konaris zoraľola.
 8 Kajte leskro koreñis phurola andre phuv
 a leskro kmeňos merela andro prachos,
 9 soča voñinela o pañi, takoj pučinela avri
 a mukela o konara sar e nevi rastľina.
 10 Ale sar merel o manuš, ačhel te pašľol;
 phurdel avri peskro dichos, a kaj hino?
 11 Avke sar o pañi našľol andral o jazeros,
 sar o pañi andre jarka cikñol a šučol avri,

* 14:1 14,1 E hebrejiko čhib: o manuš, savo uľila la džuvľatar

12 avke the o manuš, te peske pašliła, imar na uštela.
Medik likerela o űebos,
o manuša pes na prekerena
a andral peskro soviben na uštena.

13 Joj, te man garuđalas andro űeol
a mukłalas man ode, medik tut na pregelahas e choli!

Ó, te man diňalas varesavo časos
a palis tuke pre ma leperđalas.

14 Te varesavo manuš merel, či obđživela pale?
Sako džives andre miri phari služba užarav,
kana imar oda predžala!

15 Akor tu vičindalas a me man tuke diňomas anglal;
igen kamłalas le manušes, saves kerđal le vastenca.

16 Bo akor pozorindalas mire kroki,
ale na rachindalas mange o bini.

17 Mire bini zakerđalas† andre andro gono
a mire nalačhipena učarđalas andre.

18 Ale avke sar o verchos rozperel a krušisałol,
sar pes e skala čhalavel pal peskro than,

19 avke tu zničines le manušeskri nađej;
avke sar o paňi rozphagerel o bara
a sar o zorale prudi len peha e phuv.

20 Domareha les jekhvar a pro furt a mušinel te džal;
čerineha leskro muj a bičhaveha les het.

21 Te ela leskre čhaven pačiv, na dodžanela pes oda;
te ena teledikhle, na džanela nič.

22 űunel e dukh ča pre peskro felos
a hin les žala ča vaš peske korkoreske.“

15

Dujto vakeriben le Elifazoskro

- 1 Avke o Elifaz andral o Teman odphenda kada:
2 „O godaver manuš na odphendahas kajse balvajakre lavenca!
Le Tate luftostar na čalilahas avke sar tu!
3 Ov na rušlahas vaš peske kajse chocsave vakeribnaha,
le lavenca, so nane pre chasna!
4 Se tu keres, hoj pes űiko te na daral le Devlestar,
a braňines le modlitbenge anglo Del!
5 Bo tiro binos sikavel tire vušten, so te vakerel;
kides tuke avri e čhib le špekulantengri.
6 Tiro muj tut odsudzinel, na me;
tire vušta vakeren pre tute.
7 Či sal tu ešebno manuš, so uliła?
Či salas sigeder sar o verchi?
8 Či tu šunehas, sar o Del savoro plaňinelas?
So, ča tut hin godi savore manušendar?
9 So ajsa džanes, so amen na džanas?
So ačafos feder sar amen?
10 Maškar amende hin the šiva balengre the phure manuša,
save hine phureder sar tiro dad.
11 Či frima tuke hin le Devleskro pofešeňje
abo o lav vakerdo ke tute šukares?
12 Soske tut odcirdel tiro jilo?
Soske tire jakha blišćisałon akor,
13 sar visares tiri choli pro Del

† 14:17 14,17 E hebrejiko čhib: zapečatindalas

a mukes avri andral o muj kajse lava?

¹⁴ Nisavo manuš nane bi o binos.

Sar šaj vareko, ko uliła prekal e džuvli, ulol spravodljivo?

¹⁵ Se dikh, o Del pes na mukel aňi pre peskre aňjela*

a mek aňi o ñebos nane žužo andre leskre jakha!

¹⁶ Ta akor keci buter o džungalo the previsardo manuš,
savo pijel o nalačhipen sar o paňi!?

¹⁷ Sikavava tut, ča šun man avri

a vakerava tuke pal oda, so dikhľom,

¹⁸ pal oda, so phende o godaver manuša,

a na garuđe andre oda, so priile peskre dadendar.

¹⁹ Ča lenge sas diňi kadi phuv

a o cudzinci ode na dživenas, hoj len te odlen le Devlestar.

²⁰ O nalačo manuš cerpinel calo dživipen,

savore berša, so hine pripravimen prekal o bijileskre manuša.

²¹ O darandutno hangos šundol andre leskre kana;

akor, sar hin smirom, avela pre leste o živaňis.

²² Ov na pačal, hoj denašela andral o kalipen;

hino dino la šablake.

²³ Ča pes tulinel – hino le supengro chaben.

Ov džanel, hoj o džives le kalipnaskro leske hin pripravimen.

²⁴ O pharipen the o cerpišagos les daraven avri

avke sar o kralis pripravimen pro mariben,

²⁵ bo hazdel o vast pro zoralo Del

a kerel pes muřeske pro Nekzoraleder.

²⁶ Džal pre leste zacatones

a demel les le zorale šfitoha.

²⁷ Vašoda, hoj prikidňa andro muj le žirostar

a thuliła andro per,

²⁸ bešela andro rozburimen fori,

andro khera, kaj ñiko na bešel,

save sas pripravimen, hoj len te čhiven tele.

²⁹ Na barvalola a leskro barvalipen na ačhela,

aňi leskro majetkos na rozbarola pre phuv.

³⁰ Na denašela le kalipnaske,

ela sar stromos, saveske e jag labarela o konara,

o dichos andral le Devleskro muj les zničinel.

³¹ Te na peha thovel avri oleha,

hoj pes mukel pre oda, so na mol nič,

bo leskri odmena ela pre ñisoste.

³² Sigeder, sar avela leskro časos, šučola avri

a leskre konara imar na kvitňisafona,

³³ sar o viňičis, so čhivel tele peskro hroznos akor, sar mek nane lačo,

sar e oliva, savi pal peste čhivel tele o kvitki.

³⁴ Bo le nalače dženen na ela ñisave čhave

a e jag chala o khera le interesareng.

³⁵ Ločhona o pharipen a uřla lenge o nalačhipen;

andro jilo len hin ča o klamišagos.“

16

Pandžto vakeriben le Joboskro

¹ Avke o Job odphenda kada:

² „Imar but kajse lava šundom!

Ñiko tumendar man na džanel te pořešinel,
keren mange ča pharipen.

³ Na preačheha te vakerel kala balvajakre lava?

* 15:15 15,15 E hebrejiko čhib: sveta manuša

- Sostar tuke nane mištes, hoj tut des anglal?
 4 Te tumen ulanas pre miro than,
 the me džanlomas te vakerel avke sar tumen;
 the me tumen šaj začidomas le lavenca
 a kerđomas le šereha upral tumende.
 5 Ale me tumen diňomas zor le lavenca
 a mire vuštenca vakerđomas, hoj tumen te šunen feder.
 6 No sar vakerav, miri dukh na preačhel;
 sar som čhit, na džal mandar het.
 7 Čačes, Devla, akana man calkom strapindaľ avri;
 zničindaľ savoredženen andre miro kher.
 8 Šučardaľ man avri*,
 a vašoda pes dičhol le manušenje, hoj som binošno;
 na ačhiľa mandar ča e cipa the o kokala
 a the oda svedčinel pre ma.
 9 Le Devleskri choli man rozčingerel a džal pre mande;
 randel pre mande le dandenca,
 zadikhel pes pre ma le jakhenca sar miro nepřijatelis.
 10 O manuša pre ma bares phundrade peskre muja,
 asabnaha man marenas pal o čhama sar varekas, ko lenge džungľol,
 a zgele pes jekhetane pre mande.
 11 O Del man diňa le binošne manušeske
 a čhida man andro vasta le nalačeske.
 12 Dživavas mange andro smirom, ale ov manca razinda,
 chudňa man la meňatar a phagerđa man pro kotora.
 Kerđa peske mandar terčos;
 13 mukel pre ma peskre šipi pal savore seri,
 predemel mire ľadvini a nane leske pharo;
 miri žiča andral e pečinka čhivel avri pre phuv.
 14 Dukhavel man jekh pal aver;
 mukel pes pre ma sar o maribnaskro murš.
 15 Siđom mange o gada le gonestar,
 urđom man andre
 a bešav bi e zor andro prachos.
 16 Le rovimnastar mange lolila o muj avri
 a tel o jakha man hin kale kruhi†,
 17 kajte pre mire vasta nane o mariben
 a miri modlitba hiňi žuži.
 18 Ó, phuvije, ma učhar andre miro rat,
 ma domuk, hoj te preačhel te vičinel vaš ma!
 19 No dikh, the akana hino miro švedkos andro űebos;
 učes pro űebos hino oda, ko vaš ma zaačhel.
 20 Miro obhajcas hino miro prijatelis‡ akor,
 sar mire jakhendar čulaň o apsa anglo Del.
 21 Ov pes mangel le Devleske vaš o manuš,
 avke sar vareko pes mangel vaš peskro prijatelis.
 22 Se na predžana but berša
 a džava pro drom, pal savo imar na avava pale.“

17

- 1 „Miro duchos hino igen zničimen,
 mire dživesa murdaľile andre,
 užarel man o hrobos.
 2 Pašal mande hin ča ola, ko mandar asan,
 a me dikhav, sar pre mande džan.
 3 Devla, počin vaš ma e zaloha, hoj man te premuken!

* 16:8 16,8 Abo: zaiľal man † 16:16 16,16 E hebrejiko čhib: o čiňos le meribnaskro ‡ 16:20 16,20 Abo: mire prijateľa peske mandar asan

- Se ko aver pes vaš ma zaručindahas?
⁴ Vašoda, hoj tu lenge zakerdal andre o goda, hoj te na achafon,
 ma domuk, hoj mange te radisaŕon.
⁵ Vakerel pes: Te vareko vaš o love del andre peskre prijateŕen,
 o jakha leskre čhavengre korisaŕona.
⁶ No akana o Del visarda oda vakeriben pre mande anglo manuša;
 som oda, kaske čhungaren andro muj.
⁷ Se o jakha mange slabisaŕile le rovibnastar;
 o vasta the o pindre mande hin šukore sar ciňos.
⁸ Ola, ko pestar keren spravodŕliva, predaran
 a o ŕevinna man odsudzinen sar bijedevleskres.
⁹ No o spravodŕlivo pes likerel peskre dromestar
 a oda, kas hin žuže vasta, ačhela furt zoraleder.
¹⁰ Ale te savore avlanas a ačhılanas angle ma,
 na arakhlomas aňi jekhe godaveres maškar tumende.
¹¹ Mire dživesa pregele, mire plani rozpele,
 a mek the oda, so kamavas andro jilo.
¹² Mire prijateŕa phenen pre rat, hoj oda hin džives;
 phenen: ‚O švetlos hino pašes, kajte hin kalipen.‘
¹³ Te miri nađeŕ hin ča o Šeol,
 te mange lačharava o hadžos andro kalipen,
¹⁴ te phenava le hroboske: ‚Tu sal miro dad!‘
 a le kirmenge: ‚Miri daj‘ abo ‚miri pheň‘,
¹⁵ ta akor kaj hiňi miri nađeŕ?
 Dikhel la mek vareko?
¹⁶ Džala manca tele andro brani le šeoloskre the miri nađeŕ?
 Džaha jekhetane tele andro prachos?“

18

Dujto vakeriben le Bildadoskro

- ¹ Akor o Bildad andral o šuach odphenda kada:
² „Kana imar preačhena te vakerel?
 Chuden godi, a palis vakeraha!
³ Soske amen len sar dobitkos?
 Soske sam andre tumare jakha diline*?
⁴ Či vaš tuke, so tut korkoro dukhaves tira choŕaha,
 ela e phuv zamukŕi?
 Abo či pes e skala čhalavela pal peskro than?
⁵ Le nalače manušeske o švetlos murdaŕola andre
 a o plameňis leskra jagakro preačhela te labol.
⁶ Andre leskro stanos o švetlos kaŕola
 a e momeli paš leste labola avri.
⁷ Leskre kroki sas zorale, ale slabisaŕona;
 perela pro plani, save ov korkoro kerđa.
⁸ Bo leskre pindre les cirden andre sita
 a uštarel pre pasca.
⁹ Zachudel leske e peta,
 e slučka les zacirdel zoraless.
¹⁰ O lanos hino leske garudo pre phuv
 a pro chodŕikos hiňi thodi e pasca.
¹¹ Pal dojekh sera pre leste avel e dar,
 džal pal leste pre dojekh krokos.
¹² Leskri zor slabisaŕol bokhatar
 a furt pal leste phirel e bibach.
¹³ O nasvaŕiben leske chal tele e cipa;
 o nekgoeder meribnaskro nasvaŕiben
 chal tele leskre vasta the pindre.
¹⁴ Cirdena les avri andral leskro stanos, pre savo pes mukelas,

* 18:3 18,3 E hebrejiko čhib: nažuže

- a anena les andre nekbareder dar.
 15 Leskro stanos labol avri;
 e sira pes čhivel ode, kaj bešelas.
 16 O koreña telal leske kirñona
 a o konara upral leske šučona avri.
 17 Pre phuv pes pre leste bisterela
 a ñiko peske pre leskro nav na leperela.
 18 Čhivena les avri andral o švetlos andro kalipen;
 tradena les avri andral o svetos.
 19 Na ela les potomki,
 ñisave čhave maškar peskre manuša;
 ñiko, ko predžidilahas ode, kaj bešelas.
 20 Andre leskro bibachtalo džives o manuša pal o zapados predarana
 a pro vichodos izdrana daratar.
 21 He čačo, avke oda hin le kherenca,
 kaj bešen o nalače manuša;
 kajso hin o koñec olengro,
 ko na prindžaren le Devles.“

19

Šovto vakeriben le Joboskro

- 1 Avke o Job odphenda:
 2 „Dži kana man trapinena
 a marena tele le lavenca?
 3 Oda imar hin deštovar, so mange kerđan ladž;
 dukhaven man a na ladžan tumen!
 4 Kajte oda ulahas čačo, hoj kerdom vareso nalačo,
 oda ča dukhadomas man.
 5 Te tumenge gondolinen, hoj san feder sar me,
 a te len miro pharipen sar znakos, so sikavel miri vina,
 6 akor džanen, hoj oda o Del kada kerđa.
 Ov mange nacirdña e pasca a chudña man andre.
 7 Se sar me vičinav: ‚Pomožinen mange!‘
 ñiko pes ke ma na del anglal;
 mangav mange e pomoca,
 ale ñiko ke ma nane spravodljivo.
 8 O Del mange začida o drom, naši predžav;
 o chodñiki mange garuđa andro kalipen.
 9 Čida pal ma tele miri slava
 a ila mange tele e koruna pal o šero.
 10 Pal savore seri man visarel tele, medik na merava;
 cirdña avri miri nađej sar stromos.
 11 Leskri choli pre ma rozlabila,
 rachinel man sar peskre ñeprijateľis.
 12 Leskre slugađa pre ma avle,
 kerde peske drom, hoj pes te dochuden ke mande,
 a rozthode o taboris pašal miro stanos.
 13 Mire phralen mandar ila het
 a ačhilom cudzo olinge, ko man džanen.
 14 Miri famelija man omukla
 a mire prijateľa pre ma bisterde.
 15 O hosci andre miro kher the mire služki man len sar cudzincos;
 ačhilom cudzo andre lengre jakha.
 16 Vičinav pre miro otrokos,
 ale ov mange na odphenel;
 mušnav man leske igen te mangel,
 hoj mange te pomožinel.
 17 Miri romñi naši avri ačhel miro dichos
 a džungľuvav mire phralenge.

- 18 Mek the o čhavore man tele dikhen;
soča uštav, imar pre ma vakeren.
- 19 Džungľuvav savore mire lače kamaratenge,
ola, kas kamavas, pes visarde pre mande.
- 20 Nane pre ma ča e cipa the o kokala,
ča ajci so predžidilom.
- 21 Aven ke ma jileskre, prijateľale mire, aven jileskre!
Bo o Del man marda peskre vasteha!
- 22 Soske pre ma džan avke sar o Del?
Či man imar na zachalaň dos?
- 23 Oj, te pes mire lava pisindehas andre,
oj, te pes dochudlehas andro zvitkos,
- 24 te ulehas avrirandle andro bar le trastune sekačiha
a začhide le tate olovoha pro furt.
- 25 Me džanav, hoj miro Vikupitelis dživel
a pro koňec vaš ma zaačhela pre phuv!
- 26 Dikhava le Devles andre miro telos the akor,
sar ela miri cipa zničimen;
- 27 me les dikhava mire jakhenca – me a na vareko aver.
Miro jilo pal oda igen džal!
- 28 Te tumen phenena: ‚Sar šaj mek pre leste džas?
Se o koreňis le problemoskro hin andre leste!‘
- 29 Daran tumen la šablatar!
Bo e šabľa hiňi e cholí le Devleskri pro nalačhipen,
hoj te džanen, hoj hin vareko, ko sudzinel!“

20

Dujto vakeriben le Cofaroskro

- 1 Akor o Cofar andral e Naama odphenda kada:
- 2 „Mire gondolišagi man ispiden te odphenel,
bo o jilo andre ma previsaľol.
- 3 Sar šunav o dopheňiben, so mange kerel ladž,
akor miri godí sidarel te odphenel.
- 4 Se džanes, hoj kada hin imar čirlastar,
kanastar hine o manuša pre phuv,
- 5 hoj o radišagos le nalache manušengro na likerel but
a o bijedevleskro thovel baripen ča sikra.
- 6 Kajte leskro baripen džal upre dží o ňebos
a leskro šero dochudel dží o chmari,
- 7 ela odp hurdlo het pro furt avke sar prachos.
Ola, ko les džanenenas, phenena: ‚Kaj hino?‘
- 8 Odľecinela sar o suno a buter les na arakhena;
našľola sar o videňje rači.
- 9 Odi jakh, so les dikhelas, les imar na dikhela,
oda than, kaj bešelas, les imar na dikhela.
- 10 Leskre čhave dena pale oda, so ile le čore manušenge;
peskre vastenca anela pale peskro barvalipen.
- 11 Leskri terňipnaskri zor, so pherdžarelas leskre kokala,
leha pašľola andro prachos.
- 12 Leske hin o nalačhipen gulo andro muj,
a garuvel les tel e čhib;
- 13 ov pes cirdel pal leste a na omukel les;
likerel les andro vušta, hoj peske les te uživinel avri.
- 14 No, jekhvar pes leske o nalačhipen visarela pro kirkiben andre džombra;
ela andre leste sar o jedos la kobrakro.
- 15 O barvalipen, so čalaň, čhandela avri;
o Del leske les čhivela avri andral o per.

- 16 Pijela o jedos la kobra kro;
danderela les e zmija a merela.
- 17 Imar na dikhela pro prudi le pañeskre
aňi pro potoki, sar čulan o thud the o medos.
- 18 Mušinela te del pale oda, so peske dochudňa, a na chala olestar;
na ela les radišagos olestar, so zarodňa.
- 19 Bo trapinelas le čoren a na pomožinda lenge;
zaiľa o kher, savo ov na ačhada.
- 20 Vašoda, hoj na džanel, kana les hin dos,
našti pes zachrañinela peskre barvalipnaha.
- 21 Sar ov chal, nič pal leste na ačhel,
važoda leskri bach na likerela furt.
- 22 Sar ela igen barvalo,
jekhvareste pre leste avela o pharipen;
demela pre leste pal savore seri.
- 23 Sar peske pherdžarela e džombra,
o Del pre leste bičhavela peskri choľi sar jag
a začhivela les laha akor, sar chala.
- 24 Te denašela la trastuňa šablatar,
predemela les o bronzuno šipos.
- 25 Čirdela les avri andral o dumo,
o blišťaco špicos leske predžala prekal e pečinka,
važoda pre leste avela bari dar!
- 26 Savoro leskro barvalipen ela zničimen,
chala les e jag, so na sas zathodi le manušestar,
a zlabarela savoren, ko mek ačhiľa andre leskro stanos.
- 27 O ňebos anela avri leskri vina
a e phuv pes ačhavela pre leste.
- 28 Savoro leskro barvalipen ela ligendo het,
andre oda džives, sar o RAJ čhivela avri peskri choľi, našľola het.
- 29 Kajso koňec užarel le nalačhe manušes,
kajso dedictvos chudena le Devlestar.“

21

Eftato vakeriben le Joboskro

- 1 Avke o Job odphenda kada:
- 2 „Šunen mištes mire lava,
bo oleha man potešinena!
- 3 Likeren avri, medik dovakerava!
Sar me dovakerava, palis mandar šaj keren pheras!
- 4 Či man sťažinav le manušenge?
Te na, akor soske te likerav avri?
- 5 Se dikhen pre ma, či na čudalinen tumen?
Či na thoven tumenge o vasta pro muj?
- 6 Sar gondolinav pre oda, so pes mange ačhiľa, darav man;
izdral pre ma calo felos.
- 7 Soske o nalačhe manuša dživen,
phuron a barol lenge e zor?
- 8 On dikhen peskre čhaven te barol a te bešel paš lende;
dikhen te barol le čhavengre čhaven.
- 9 Andre lengre khera hin o smirom a nane ode dar;
e palica le Devleskri len na marel.
- 10 Lengre biki mištes khabňaren;
lengre gurumňa ačhen khabne a na oddžal lenge.
- 11 Peskre muršoren muken avri te bavinel pes sar bakroren;
lengre čhavore peske radišagostar khelen a chučkeren.
- 12 Gilaven le bašavibnaha pre čerkutka the pre harfa
a radisalon, sar bašaven pre flauta.

- 13 Peskre dživesa predživen andro lačhipen
a džan tele andro Šeol bi o pharipen.
- 14 No le Devleske phende: „Dža amendar het!
Na kamas te prindžarel tire droma!
- 15 Ko hin o Nekzoraleder, hoj leske te služinas?
So amen hin olestar, hoj pes ke leste modlinaha?’
- 16 On peske gondolinen, hoj lengri bach hin andre lengre vasta,
ale me na prilav kajso gondolišagos!
- 17 Murdališa varekana andre o švetlos le nalačhengro?
Avla pre lende varekana e bibach?
Dukhada len varekana o Del peskra cholaha?
- 18 Sas varekana sar o plus, savo odphurđla e balvaj?
Abo sar e šuki čar, savi iła e burka?
- 19 Tumen phenen, hoj vaš o bini le dadeskre marel o Del le čhaven.
Ale o Del mi marel le binošnén vaš lengre bini, hoj te džanen, sar oda hin.
- 20 Mi dikhen pre peskre jakha, sar ena zničimen,
a mi pijen andral e kuči la cholakri le Nekzoraleder Devleskri!
- 21 Se savo manuš, sar merela, gondolinela pre peskre čhave, so ačhena pal leste,
te leskre čhona preačhena sigeder?
- 22 Či šaj vareko sikavel le Devles,
te ov hin oda, ko sudzinel ole nekbarederen?
- 23 Vareko hino zoralo dži o meriben,
pal nisoste pes na daral a hin les smirom;
- 24 leskro telos hino sasto
a leskre kokala hine šviža.
- 25 Aver dženo merel bara dukhaha andro jilo
a šoha peske na uživinda o lačhipen.
- 26 No sodujdžene pašlona andro prachos,
kaj len zaučharena andre o kirme.
- 27 Dikh, me džanav, so tumen gondolinen,
the tumare nalače plani, so mange kamen te kerel,
- 28 bo phenen: „Kaj hin o kher ole bare manušeskro?
Kaj hin o stanos, andre savo bešen o nalače manuša?’
- 29 Či tumen šoha na phučlan olendar, ko phiren pal o svetos?
Na pačandilan oleske, so tumenge phende -
- 30 hoj o nalačo na cerpinel andro bibachtalo džives,
hoj andre oda džives, sar avel e choli le Devleskri, hino zachrañimen?
- 31 Ńiko leske na phenel andro jakha, sar pes likerelas.
Ńiko leske na visarel pale vaš oda, so kerđa.
- 32 Lidžan les andro hrobos,
savo o manuša mištes stražinen.
- 33 Ajci but džene pal leste avle pro pohrebos,
hoj pes len na del aňi te zrachinel,
a mištes leske hin andre čik andro hrobos.
- 34 Akor sar man šaj potešinén kajse diline lavenca?
Savoro, so mange odphenen, hin ča klamišagos!“

22

Trito vakeriben le Elifazoskro

- 1 Akor o Elifaz andral o Teman odphenda kada:
2 „Šaj anel o manuš le Devleske chasna?
Se o godaver manuš kerel chasna ča peske, a na le Devleske.
- 3 Či hin le Nekzoralederes vareso olestar,
hoj sal spravodlivo?
Abo hin les vareso olestar,
hoj džives žužes?

- 4 Či tuke dovakerel vaš oda, hoj tut lestar daras?
Či vaš oda tut sudzinel?
- 5 Či na vaš oda, hoj tiro nalačhipen hino baro
a tire bini šoha na preačhen?
- 6 Bo tire phralendar lehas vaš ņisoske e zaloha
a mukehas len langen bi o gada.
- 7 Na dehas te pijel paŋi oles, kas smadzinelas,
oles, ko sas bokhalo, na dehas te chal maro.
- 8 Salas zoralo manuš a e phuv sas tiri,
bešehas ode a salas baro manuš,
- 9 ale bičhavehas le vdoven het, na dehas len nič
a trapinehas le široten.
- 10 Vašoda hin všadzik pašal tu o pasci
a jekhvareste pre tu avel e bari dar,
- 11 abo ajso kalipen, hoj na dikhes,
važoda e potopa tut zaučharel andre.
- 12 Či nane o Del upre pro nekučeder ņebos?
Dikh, sar hino upral o nekučeder čercheňa,
kajte hine avke učes!
- 13 Ale tu phenes: ‚So o Del džanel?
Či šaj sudzinel prekal o kale chmari?
- 14 O chmari les garuven andre,
sar peske phirel pal o ņebos,
važoda na dikhel.‘
- 15 Kames tut te zlíkerel le phurikane dromendar,
pal save phirenas o nalače manuša?
- 16 On mule sigeder, sar sas lengro časos,
jekhvareste avke sar o kher, saves lel e potopa le zakladenca.
- 17 Le Devleske phenen: ‚Dža amendar het!
So amen šaj kerel o Nekzoraleder?‘
- 18 Ale o Del lenge the avke pherdžarda o khera le lače vecenca.
No me na ačaľuvav o gondolišagos le nalačhengro!
- 19 O spravodľiva dikhena lengro koŋec a radisaľona;
o ņevinna lendar asana:
- 20 ‚Čačes hine amare ņeprijaťeľa zŋičimen
a savoro, so pal lende ačhiľa, zľabiľa andre jag.‘
- 21 Odmang tut le Devleske a ela tut smirom;
avke pre tu avela o požehnaŋje.
- 22 Prile o sikaviben andral leskro muj
a le tuke andro jilo leskre lava.
- 23 Dikh, te aveha pale ko Nekzoraleder, ačhavela tut pale pro pindre.
Le avri o nalačhipen andral tiro stanos,
- 24 čhiv tutar het o somnakaj andro prachos,
o somnakaj andral o Ofir maškar o bara andre jarka,
- 25 akor ela o Nekzoraleder tiro somnakaj
the tiro nekvzacneder rup.
- 26 Palis radisaľoha le Nekzoraleder Devlestar
a šaj hazdeha upre tiro muj ko Del.
- 27 Mangeha les a ov tut šunela avri;
a doľikereha o lav, so les diňal.
- 28 So tuke kideha avri, oda pes ačhela,
a pre tire droma švicinela o švetlos.
- 29 Sar o manuša ena pokorimen dži tele
a tu pheneha: ‚Hazde len upre!‘
akor o Del zachraňinela olen, ko hine strapimen!
- 30 Ov cirdela avri the oles, ko nane bi e vina,
a ela zachraňimen važoda, hoj tire vasta hine žuže.“

23

Ochtoto vakeriben le Joboskro

- ¹ Akor o Job odphenda kada;
² „The adadžives man igen stažinav a vakerav pro Del.
 Stukinav dukhatar, no leskro zoralo vast man furt marel.
³ Oj, te ča džanlomas, kaj les te rodel;
 te šaj gelomas dži ke leste khere!
⁴ Andomas leske avri miri veca
 a phendomas leske pherdo lava pre miri obrana.
⁵ Akor man dodžanlomas, so mange odphendahas,
 a achališomas, so mange phendahas.
⁶ Či pre mande chučilahas avri cafa peskra zoraha?
 Na! Ov man šundahas avri.
⁷ Ode paš leste o čačo manuš šaj dokazinel, hoj hino ňevinno;
 a ode ulomas oslobodzimen mire sudcastar pro furt.
⁸ Te džav pro vichodos, nane ode,
 te džav pro zapados, našti les arakhav;
⁹ te kerel vareso pro severos, na dikhav les,
 te man visarav pro juhos, na dičhol les.
¹⁰ Ale ov džanel mire droma, khatar phirav;
 te man skušinela avri, dikhela, hoj som žužo sar o somnakaj.
¹¹ Mire pindre phirenas mištes pal leskre stopaja,
 likeravas man pre leskro drom a na odgelom.
¹² Na omuklom o prikazaŋje, so mange phenda,
 o lava andral leskro muj mange važinav buter sar miro chaben*.
¹³ Ov pes na čerinel – ko les šaj prevakerel?
 Se ov kerel oda, so kamel.
¹⁴ Dolikerela savoro, so prekal ma naplaŋinda,
 a les hin mek pherdo plani manca.
¹⁵ Vašoda man darav, sar avava angle leste;
 sar pre oda gondolinav, darav man lestar.
¹⁶ O Del slabisarda miro jilo;
 o Nekzoraleder man darada avri.
¹⁷ Ale kajte som andro kalipen, na somas čhit;
 kajte o kalipen učarel andre miro muj.“

24

- ¹ „Soske o Nekzoraleder na diŋa avri časos, kana sudzinela le nalačhen?
 A soske ola, ko les prindžaren, les oda na dikhen te kerel?
² O nalače manuša prethoven dureder peskre hraŋici,
 čoren o stadi a pašinen len.
³ Le širotendar len le somaren
 a le vdovendar le bikos sar e zaloha.
⁴ Le čoren ispiden pal o drom het;
 savore čorore pre phuv pes mušinen te garuvel.
⁵ Sar o dziva somara pre pušta peske roden o chaben,
 avke keren the o čore manuša.
 Peskre čavenge roden o chaben andre zamukli phuv.
⁶ Mušinen te skidel upre o ulipen pal aver mali,
 kiden upre o zbitki andral e viŋica le nalače manušeskri.
⁷ Prekal e rat pašlon lange, bi o gada;
 nane len soha pes te učarel andre, sar hin šil.
⁸ Sar del o brišind pro verchi, cindon;
 nane len kaj pes te garuvel
 a ispiden pes paš e skala.
⁹ Odcirden la širotla la dake pašal o kolina,
 len le čhaven le čore manušendar sar o počinišiben vaš o dluhi.
¹⁰ Phiren lange, bi o gada,

* 23:12 23,12 Abo: o lava andral leskro muj mange likerav andre mande

- hordinen e pšeñica avrenge, ale furt hine bokhale.
 11 Andre zahrada pučinen o olivi pro olejos,
 andro lisos uštaren pro hroznos, ale furt len smadzinel.
 12 O roviben olengro, ko meren, šundol andral o foros
 a e duša olengri, ko hine dukhade, vičinel pre pomoca,
 ale o Del ñikas na sudzinel vaš oda nalačipen*.
 13 Hine ajse manuša, save pes vzburinde pro švetlos,
 na kamle te prindžarel leskre droma,
 añi na ačhile pre leskre chodñiki.
 14 Medik avel avri o kham, o vrahos uštel upre,
 murdarel le čore manušes
 a rači čorel sar o zbujñikos.
 15 E jakh le lubariskri užarel, sar zaračol,
 a phenel peske: „Ñiko man na dikhela,
 a učharel peske andre o muj.
 16 Andro kalipen rozmarem o khera a občoraren len,
 dživese pes phanden andre, o švetlos na prindžaren.
 17 Prekal lende hin tosara akor, sar hin baro kalipen,
 on pes likerem la daraha, so hin rači.

[O Cofar†]

- 18 Le nalačhen lela het o pañi,
 lengri phuv, so len hin, hiñi prekošli,
 vašoda imar na džana te kerel buči andre peskre viñici.
 19 Avke sar o jiv našlol andro tačipen the šukiben,
 avke o binošna našlona andro Šeol.
 20 Lengre daja pre lende bisterena,
 o kirme pre lende mulatinena;
 a imar ñiko peske pre lende na leperela.
 O nalačhe kirñona sar o stromos, so peła tele!
 21 Na sas lačhe ke odi džuvli,
 sava našti el čhave a našti ločhol,
 a añi la vdovake na presikade ñisavo lačhipen.
 22 Ale o Del peskra zoraha zñičinela le zorale manuš;
 sar ov uštela, ñikas lendar na ela istota, hoj dživena.
 23 O Del lerge domukel, hoj pes te šunen, hoj hine andro smirom,
 ale leskre jakha pozorinen pre lengre droma.
 24 Ča pro sikra hine hazdle upre a pañis imar nane:
 Šučona avri sar e kvitka a merena;
 ena čhinde tele sar o klasi.
 25 Či oda nane avke?
 Ko šaj phenel, hoj klaminav a na vakerav čačipen?“

25

Trito vakeriben le Bildadoskro

- 1 Akor o Bildad andral o Šuach odphenda kada:
 2 „Le Devleskro hin o rajipen a lestar pes kampil te daral,
 ov kerel o smirom upre andro ñebos.
 3 Či pes del te zrachinel leskre ñeboskre armadi?
 Pre kaste na švicinel leskro švetlos?
 4 Akor sar šaj el vareko spravodljivo anglo Del?
 Abo sar šaj el žužo o manuš, savo ulila la džuvlatar?
 5 Se leske mek añi o čhonoru na švicinel jasnones
 a o čerčeña nane dos žuže andre leskre jakha.
 6 Ta akor keci frimeder o manuš, so hino sar kirmo;

* 24:12 24,12 Abo: ale o Del na ačhel lengre mangipnastar † 24:17 24,17 O Cofar nane leperdo andre hebrejiko čhib, ale všeobecne pes ačhalol, hoj kala lava našti phenda o Job, bo džan pre ola lava, so o Job vakerelas dži akana.

o čavo le manušeskro, so hino ča kirmoro!“

26

Eñato vakeriben le Joboskro

- ¹ Akor o Job odphenda kada:
² „Joj, sar pomožindal oleske, kas nane zor!
 Sar zachrañindal oles, ko na birinel!
³ Joj, savi lači rada diñal le nagodaveres!
 Savi bari godi sikadal!
⁴ Khatar iñal kala godaver lava?
 Savo duchos prekal tute vakerel?
⁵ O duchi le mulengre izdran telal tel o pañi
 a the savore, so ode bešen.
⁶ O Del džanel savoro pal ola, ko hine andro than le mulengro*,
 a o than le meribnaskro† nane ñisoħa zaučardo le Devleske.
⁷ Ov nacirdel o severno ñebos ode, kaj nane nič,
 e phuv figinda upral ñisoste.
⁸ Ov phandel o pañi andre peskre chmari
 a o chmari na prečhndon.
⁹ Garuvel peskro tronos‡ avke, hoj les te na dičhol,
 a nacirdel upral leste peskri chmara.
¹⁰ Oddelinda o švetlos le kalipnastar avke,
 hoj merinda avri e hrañica maškar o moros the ñebos.
¹¹ O slupi le ñeboskre izdran
 a pređaran, sar len karhinel.
¹² Peskra zoraha kerđa, hoj o moros te čhitel,
 a peskra godaha zñičinda la obluda Rahab.
¹³ Leskro dichos žužarda o ñebos,
 leskro vast predemada le bare sapes, so denašelas.
¹⁴ Dikh, kada hin ča sikrica olestar, so ov kerel,
 ča kajci frima pes amenge dochudña andro kana.
 Akor ko šaj achalol, savi bari zor hin le Devles?“

27

- ¹ O Job mek vakerelas dureder a phenda kada:
² „Avke sar dživel o Del,
 savo mandar iħa o pravos,
 o Nekzoraleder, savo mange kerđa pharipen andro jilo,
³ medik ča dživava
 a ela andre ma o dichos le Devleskro,
⁴ mire mujestar na džala avri o nalačhipen
 a miri čhib na vakerela o klamišagos.
⁵ Šoha na phenava, hoj tumen hin čačipen!
 Medik na merava, furt ačhava pre oda, hoj som žužo!
⁶ Mire spravodlišagostar man zoraes likerava
 a na mukava man lestar;
 miro jilo man na obviñinela, medik ča dživava.
⁷ Miro ñeprijateljis mi el mardo sar o bijedevleskro
 a oda, ko pre ma džal, avke sar o nalačo manuš!
⁸ Bo savi nađej hin le bijedevleskre manušes, sar merela?
 Sar lestar o Del lela o dživipen?
⁹ Či les o Del šunela,
 sar vičinela andral peskro pharipen?
¹⁰ Či radisaħola le Nekzoralederestar?
 Či furt lašarela le Devles?

- ¹¹ Sikavava tumenge, savi bari hin e zor le Devleskri;

* 26:6 26,6 E hebrejiko čhib: Šeol † 26:6 26,6 E hebrejiko čhib: Abaddon ‡ 26:9 26,9 Abo: calo čhonoro

- na garuvava tumenge andre, sar o Nekzoraleder Del gondolinel.
 12 Se tumen savoredžene oda dikhlan!
 Ta akor soske vakeren kajse zbitočna lava?
- 13 Kada užarel le nalače manušes le Devlestar,
 kada chudena o bitanga le Nekzoraleder Devlestar:
 14 Kajte les ela but čhave, merena andro mariben;
 a leskre potomken na ela so te chal.
 15 Ola, ko predživena, merena le nasvalibnastar;
 a mek aňi lengre vdovi pal lende na rovena.
 16 Kajte skidela rup ajci sar prachos
 a gada ajci sar čik,
 17 no o spravodljivo pre peste urela oda, so ov skidela,
 a leskro rup peske rozdelinea o ņevinna manuša.
 18 O kher ačhavel slaboro sar pavučina,
 sar budkica, savi peske kerel o stražňikos pre mala.
 19 Sar o nalačo manuš džal te sovel, hino barvalo
 ale sar otkerel o jakha, leskro barvalipen našliŕa.
 20 E bari dar les zalela sar e potopa;
 e zorali balvaj pre leste avela rači.
 21 Lela les e zorali balvaj pal o vichodos a našliŕa,
 šulavela les pal leskro than.
 22 Demela pre leste bi o jileskeriben,
 sar latar kamela so neksigeder te denašel het.
 23 Odi balvaj tapčinel peskre vastenca, hoj lestar te asal;
 kerela leske ladž, sar denašela pal peskro than.“

28

Le Joboskri gili pal o godaveripen

- 1 „Hin baňi, kaj pes rodel o rup,
 a hin thana, kaj pes prežuzarel o somnakaj.
 2 O trast pes kopalinel avri andral e phuv,
 o međos pes lel avri andral e skala.
 3 O manuša preroden o nekbareder kalipen
 a preskuminen o hlbini la phuvakre,
 hoj te arakhen o bara garude andro kalipen.
 4 Dur le manušendar, kaj ņiko na bešel a ņiko na džal,
 kopalinen o cheva andre phuv,
 figinen pro lani a hombinen pes ode, kaj ņiko nane.
 5 La phuvatar barol o chaben,
 ale tel odi phuv hin savoro zničimen
 sar te pal e jag.
 6 Andro skali la phuvakre hin o vzacna bara zafira
 a andre lakro prachos hin o somnakune zrnka.
 7 ņisavo orlos na džanel oda garudo drom ke ola baňi
 a e jakh le sokoliskri ode na dodikhel.
 8 O dzivo džvirov pre oda drom na thođa o pindro
 aňi ņisavo levos odarik na pregela.
 9 O manuša thoven o vast pro zorale bara
 a prekopalinen o verchi le zakladendar.
 10 Andre skala maren avri o tunela;
 lengre jakha dikhen savore vzacna bara.
 11 Zaačhaven o prameňa le paňengre, hoj te na džan,
 a anen pro švetlos oda, so hin garudo.
 12 Ale kaj šaj te arakhel o godaveripen?
 Kaj bešel o achaluvipen?
 13 O manuš na džanel, keci mol o godaveripen,
 a maškar o džide pes na del te arakhel.
 14 E hlbina le oceanoskri phenel: „Andre mande nane!'
 O moros phenel: „Ke mande nane.“

- 15 O godaveripen pes na del te cinel le žuže somnakaha,
na del pes vaše te počinel le rupoha.
- 16 Našti les te cinel le somnakaha andral o Ofir,
aňi le vzacne onixoha aňi le zafiroha.
- 17 O godaveripen mol buter sar o somnakaj the o krištalos;
našti les te čerinel vaš o somnakune šperki.
- 18 O korali the o jaspisos pes paše aňi na den te rachinel;
e cena le godaveripnaskri hin bareder sar o vzacna perli.
- 19 O topasos andral o Kuš pes leha na del te porovňinel,
našti les te cinel le žuže somnakaha.
- 20 Akor khatar avel kada godaveripen?
Kaj bešel o achaluvipen?
- 21 Garudo hino savore džidenge,
zaučardo mek the le čiriklengje.
- 22 O peklos* the o Meriben phenen:
,Amen pal oda šundam ča o hiros.'
- 23 Ča o Del džanel o drom ko godaveripen;
ov džanel, kaj les šaj te arakhel.
- 24 Se ov dikhel dži pro agor la phuvake,
dikhel savoro, so hin tel o ňebos.
- 25 Sar diňa e zor la balvajake
a važinda avri o paňa,
- 26 sar prikazinda le brišindeske kaj te perel,
a le bleskenge sikađa kaj te džal,
- 27 imar akor dikhľa o godaveripen a oceňinda les;
zoraes les zathoda a preskušinda.
- 28 Palis o Del phenda le manušeke:
,O godaveripen hin te daral pes le Rajestar
a o achaluvipen hin te visarel pes le nalačhipnastar.' "

29

Dešto vakeriben le Joboskro

- 1 O Job mek vakerelas dureder a phenda kada:
- 2 „Oj, te mange ulahas avke
sar andre ola čhona varekana,
sar andre ola dživesa, sar man o Del stražinelas;
- 3 sar upral miro šero švicinelas leskri momeli
a delas man o švetlos, sar predžavas le kalipnaha.
- 4 Andre ola dživesa somas terno the zoralo,
o Del sas miro prijafelis a chraňinelas miro kher,
- 5 o Nekzoraleder mek sas manca
a mire čhave sas pašal mande,
- 6 landuvavas andre šmetanka
a andral miro lisos džalal avri o olejos le prudoha.
- 7 Sar phiravas andre brana le foroskri maškar o phuredera
a sar mange zabešavas pre miro than,
- 8 o terne murša man dikhenas a džanas pre sera,
o phure uštenas upre a ačhenas.
- 9 O raja preačhenas te vakerel
a chudenas peske o muja.
- 10 O vladci ačhenas čhit
a e čhib lenge andro muj prílepisaľolas.
- 11 Oda, ko man šunelas, pal ma mištes vakerelas
a oda, ko man dikhelas, man lašarelas,
- 12 bo zachraňinavas le čore manušes,
sar peske mangelas e pomoca,
a pomožinavas the la širotake, savake na sas ko te pomožinel.

* 28:22 28,22 E hebrejiko čhib: Abaddon

- 13 Oda, ko merelas, mange žehñinelas
a la vdovake keravas o radišagos andro jilo.
- 14 O spravodlišagos pre mande uravas sar o gada;
o čaćipnaskro dživipen sas pre ma
sar o plaštós le turbanoha pro šero.
- 15 Mire jakhenca dikhavas vaš o koro
a mire pindrenca phiravas vaš o bango.
- 16 Le čorenge somas dad
a pro sudos zaačhavas vaš o cudzincos.
- 17 O špicovata danda le nalačheske phagavas avri,
andral o danda leske cirdavas avri e koristí.
- 18 Vašoda mange phendóm:
„Merava mange khere
a dživava ajci dživesa,
keci hin o zrnka andre poši.
- 19 Avava sar o stromos, kaskro koreñis hino furt andro pañi
a pre kaskre konara bešel e rosa cali rat.
- 20 O manuša man furt lašarena
a miri zor te chudel o lukos man šoha na omukela.’
- 21 O manuša man šunenás
a sas čhit, sar užarenas pre miri rada.
- 22 Sar me dovakeravas, on pes imar na denas anglal;
mire lava pre lende kvapkinenas sar pañi;
- 23 užarenas pre lende avke sar pro brišind
a phundrade mujenca len pijenas sar o jaruno brišind.
- 24 Šukares pre lende asavas akor,
sar pes daranas a slabisaŕonas;
o švetlos mire mujeskro len delas zor.
- 25 Me len lidžavas a ačhilom lengro vodcaske.
Sas man ajsi pačiv sar le kralis maškar peskre slugađa;
sar oda, ko del radišagos olen, ko hine andre žala.”

30

- 1 „Ale akana mandar asan ola, ko hine mandar terneder,
the ola, kaskre daden na kamavas te thovel añi paš o rikone,
hoj te stražinen miro stados.
- 2 Pre soste mange ulahas e zor lengre vastengri?
Se on imar na birinenas te kerel buči.
- 3 Čoripnastar the bokhatar chanas o avrišuke rastlini,
andro kalipen pre pušta, pro zamukle thana.
- 4 Andral o kraki cirdenas avri o čara a chanas len
a o koreñis le jalovcoskro sas lengro chaben.
- 5 O manuša len pestar tradenas het,
viskinenas pre lende sar pro zbujñika.
- 6 Mušinenas te dživel andro dolini, kaj šučila avri o pañi,
andro cheva andre phuv, andro jaskiñi.
- 7 Andro kraki kerenas vika,
zdžanas pes jekhetane maškar o pokriví.
- 8 On, o čhave le nagodaŕengre, chockaskre čhave,
so sas avričhide andral e phuv!
- 9 A akana peske pal ma gilaven
a pheras peske mandar keren.
- 10 Odcirden pes mandar, bo džungľuvav lenge;
na ladžan pes mange te čhungarel andro muj.
- 11 Vašoda, hoj o Del pomukla miri struna pro lukos a pokorinda man,
on pestar odčhide savore zabrani angle mande.
- 12 Pal miri čaći sera ušten upre o bitanga,
keren, hoj te denašav het,
a pripravinen peske o droma, hoj pre mande te aven.

- 13 Phagerde miro chodňnikos,
hoj man te zničinen,
a nane ko len te zaáčhavel.
- 14 Avle pre mande sar o paňi,
so demel prekal e bari chev;
mukle pes pre ma sar e bari vlna.
- 15 Avla pre ma bari dar,
miri pačiv našlifa, sar te la ilahas e balvaj,
miro barvalipen the sastipen pregeľa sar e chmara.
- 16 Imar mandar e duša čuľal avri;
o pharipnaskre dživesa man zaile.
- 17 Rači mange e dukh predžal dži andro kokala
a mire bare dukha šoha na preačhen.
- 18 Bara zoraha man chudel o Del le gadendar;
kikidel man meňatar sar e galira pro plaštos.
- 19 Čhida man andre čik,
som sar o prachos pal e phuv,
sar o prachos andral o bov.
- 20 Vičinav ke tute, hoj mange te pomožines, ale na odphenes mange;
ačhav kade, ale tu pre ma ča dikhes.
- 21 Ačhilal igen bijileskro ke ma,
džas pre ma tire zorale vasteha.
- 22 Hazdňal man andro luftos
a tiri balvaj man lidžal het,
čhivkeres manca andre burka.
- 23 Džanav, hoj man leha andro meriben,
pre oda than, kaj pes zdžana savore džide.
- 24 Či hazdňahas vareko peskro vast pro zničimen manuš,
savo vičinel, hoj leske te pomožinen andral o pharipen?
- 25 Se me rovavas vaš ola, ko sas andro pharipen,
a sas man žala andre duša vaš o čore.
- 26 Ale sar me užaravas o lačhipen, avla o nalačhipen;
sar man mukavas, hoj avela o švetlos, avla o kalipen.
- 27 O starišagos the o pharipen man trapinel andro jilo a na preačhel;
avle pre ma o pharipnaskre dživesa.
- 28 Phirav kalipnaha, bi o švetlos le khameskro;
sar pes zdžas o manuša, uščav upre a mangav mange pomoca.
- 29 Ačhilom phral le šakalenge,
a kamaratos le pštrosenge.
- 30 E cipa pre ma kaľila a džal mange tele;
o kokala man labaren la horučkatar.
- 31 Mira harfatar ačhila o nastrojis pre žala,
mira flautatar o hangos pro roviben.“

31

- 1 „Kerđom zmluva mire jakhenca,
hoj man na obdikhava pal e terňi čhaj.
- 2 Savi odmena hin le manušes paš o Del?
Abo savo dedičtvos le Nekzoralederestar andro ňebos?
- 3 Či na ena o nalače zničimen
a na avela e bibach pre ola, ko keren o nalačhipen?
- 4 Či ov na dikhel pre savore mire droma
a na rachinel savore mire kroki?
- 5-6 Mi važinel man miro Del pre spravodľivo vaha
a dikhela, hoj som ňevinno.
Dikh, te somas falošno,
te miro pindro sidarelas te thovel varekaha avri,
- 7 te miro krokos odgeľa le dromestar,

- te miro jilo geľa pal oda, so dikhen o jakha
a te pre mire burņika ačhila varesavi mel,
⁸ akor aver džene mi chan oda, so me sadzindom,
a miro ulipen pal e mala mi el avricirdlo!
- ⁹ Te man cirdelas miro jilo pal aver džuvli
abo te užaravas paš o vudar le susedaskro,
¹⁰ akor miri romņi mi tavel avre muršeske
a aver džene laha mi pašlon.
¹¹ Uľahas oda kerdomas, ulahas oda igen namištes;
o binos, savo kempel te odsudzinel.
¹² Uľahas oda e jag, so labol dži andro peklos*,
savi ničinel le koreņistar savoro, so mange barila.
- ¹³ Te mire sluhaske abo služkake na kerđom spravodlivones,
akor sar len pre mande vareso sas,
¹⁴ ta so me kerava, sar ačhava anglo Del,
a so leske odphenava, sar mandar phučela?
¹⁵ Či oda, ko man stvorinda andro per mira dakro, na stvorinda the les?
Či amen na sforminda andro pera le dajengre oda jekh?
- ¹⁶ Me furt davas le čoren oda, so mandar mangelas,
šoha na muklom la vdova bi e nadej;
¹⁷ na chavas miro maro ča korkoro,
challas lestar the e širota;
¹⁸ terņipnastar bararavas avri la širota sar dad
a calo miro dživipen man starinavas pal o vdovi;
¹⁹ šoha na domuklom, hoj vareko te merel bi o gada,
a starinavas man pal o čoro, saves na sas so te urel,
²⁰ leskro jilo mange žehņinelas,
sar pes tačarelas la vlnaha pal mire bakrore
²¹ a kajte džanavas, hoj vaš ma zaačhilehas pro sudos,
šoha na hazdňom o vast pre širota.
²² Te oda savoro na sas avke, ta mi odperel mange miro valos
a mi chučel avri miro vast andral o klubos.
²³ Naštı kerđom kajse veci, angle slava le Devleskri
vašoda, bo man lestar daravas, hoj man te na zničinel.
- ²⁴ Te miro pačaben thovavas andro somnakaj
a te phenavas le žuže somnakaske: ‚Pre tute man mukav,‘
²⁵ te radisaľuvavas, hoj man hin baro barvalipen
a hoj miro vast dochudňa ajci but,
²⁶ te lašaravas o kham andre leskro švetlos
abo o čonoro andre leskro šukariben,
²⁷ te man miro jilo počoral scirdelas,
hoj mange te čumidav o vast a te bičhavav oda lenge,
²⁸ akor the oda ulahas ajso binos, so patrinel pro sudos,
bo oleha zaprindomas le Devles andro ņebos.
- ²⁹ Či radisaľuvavas mire ņeprijateľiske, sar les sas bibach?
Či khelavas, sar pre leste avla o pharipen?
³⁰ Na domukavas mire mujeske te kerel binos oleha,
hoj leske mangľomas le košibnaha o meriben.
³¹ Šoha naštı phende o manuša andral mire stani:
‚Amen na chalám le Joboskre masestar!‘
³² O cudzo manuš šoha na mušinelas te sovel pre ulica,
a ko avelas pal o drom, oleske furt phundravavas o vudar.
³³ Vareko garuvel andre o bini,
ale me len šoha na garuđom andre.
³⁴ Šoha na daravas olestar, so phenena o manuša,

* 31:12 31,12 E hebrejiko čhib: Abaddon

a na izdravas olestar, hoj man tele dikhena o fameliji,
vašoda na somas čhit a na ačhavas andro kher.

- ³⁵ Jaj, te man ulahas ko te šunel avri!
Kade podpisinav miri obrana!
Mi odphenel mange o Nekzoraleder!
Kamlomas te dikhel ola obviñeñja, so pre mande pisinda o žalobcas!
- ³⁶ He, ilomas mange len pro valos
a phandlomas mange len pašal o šero sar koruna.
- ³⁷ Phendomas leske avri savoro, so kerdom,
a avlomas paš leste bi e dar.
- ³⁸ Te man obviñinel miri maľa
a lakre brazdi roven jekhetane laha,
- ³⁹ te chalom lakre ulipnastar a na počindom
abo te kerdom, hoj te meren bokhatar ola, kaskre sas o mali,
- ⁴⁰ ta akor mange mi barol vaš e pšeñica o kolaka
a vaš o jačmeñis e burinal!"

Kade preačhel o Job te vakerel.

O lava le Elihuskre

32

Ešebno vakeriben le Elihuskro

¹ Avke kala trin murša preačhile te odphenel le Joboske, bo sas spravodljivo andre peskre jakha.

² Ale akor igen cholisalila o Elihu, o čhavo le Baracheloskro, andral o Buz, andral e famelija le Ramoskri. Igen cholisalila pro Job, bo furt phenelas pre peste, hoj hino spravodljivo a obviñinelas le Devles. ³ A cholisalila the pre leskre trin prijatela, bo na džanenas te odphenel le Joboske, ale the avke les odsudzinenas. ⁴ No, o Elihu užarelas, medik chudña te vakerel le Joboha, bo okla džene sas phureder sar ov. ⁵ Ale sar dikhla o Elihu, hoj kale trine muršen nane imar nič buter te phenel, igen cholisalila.

⁶ Avke o Elihu andral o Buz, le Baracheloskro čhavo, phendã kada:
„Me som terno a tumen san imar phureder,

vašoda man daravas
a zlikeravas man te phenel tumenge oda, so džanav.

⁷ Phendom mange: „Mi vakeren o phureder;
ola, kaskre hin buter berša, mi sikaven o godaveripen.“

⁸ Ale dikhav, hoj oda hin o duchos le Devleskro andro manuš,
o dichos le Nekzoraledereskro,
savo del le manušen godi.

⁹ Na ča o phure hine godaver
a na ča o phureder achalon, so hin spravno.

¹⁰ Vašoda phenav: „No ča šunen the man,
phenava, so džanav!“

¹¹ Užaravas, medik tumen vakerenas,
a šunavas tumare godaveripena.
Medik tumen rodenas o lava,

¹² me tumen mištes šunavas,
ale na sas ñiko, ko sikađahas, hoj le Job nane čačo,
ñiko tumendar leske na džanelas te odphenel.

¹³ Ma phenen: „Avlam pro godaveripen.
Le Joboske na sikavela o manuš, hoj les nane čačo, ale o Del!“

¹⁴ O Job na vakerđa manca, ale tumenca,
no me leske šoha na odphendomas avke sar tumen.“

¹⁵ „Job, imar na džanen so tuke te odphenel
a nane len imar lava.

¹⁶ Te on hine čhit, te zaačhile
a nane len imar so te phenel,
mušinav te užarel?“

- 17 Me tuke tiš phenava vareso,
the me phenava, so mange gondolinav.
18 Bo hin man pherdo lava
a o duchos andre mande man ispidel te vakerel.
19 Šunav man andral avke sar e nevi mol, so hiñi zaphandli andre,
som sar o nevo cipuno gono, savestar imar demel avri e mol!
20 Vakerava a ela mange feder;
phundravava miro muj a odphenava.
21 Na chudava paš nisavo manuš
a ñikaske man na gularava,
22 bo me man na džanav te gularel.
Te oda kerdomas, miro Stvoritelis man zñičindahas!“

33

- 1 „Avke akana, Job, šun avri miro vakeriben
a prithov tire kana ke savore mire lava.
2 Dikh, phundradom o muj
a miri čhib chudña te vakerel.
3 Mire lava hine andral o žužo jilo,
mire vušta vakeren oda, so džanav.
4 O Duchos le Devleskro man stvorinda,
o dichos le Nekzoraledereskro man del o dživipen.
5 Te šaj mange odphenes, odphen;
pripravin tut a ačhav tut mange!
6 Dikh, the me som ajso sar tu anglo Del;
the me som kerdo la čikatar.
7 Na mušines mandar te daral;
me tut na kamav te trapinel.
8 Me šundom, so phendal;
o hangos tire lavengro avla ke ma:
9 „Som žužo a bi o bins;
som ñevinno, na kerdom nič nalačo.
10 Ale o Del furt pre ma vareso arakhel,
lel man sar peskre ñeprijateľis.
11 O pindre mange zaphandla andro kligina;
pozorinel savore mire droma.’
12 Ale me tuke phenav, hoj andre kada tut nane čačipen,
bo o Del hino bareder sar o manuš.
13 Soske pre leste phenes,
hoj na odphenel pre nisave lava le manušeskre?
14 Se o Del vakerel pale a pale,
ale ñiko peske oda na všimñinel.
15 Andro sune, andro videñja prekal e rat,
sar pro manuša avel o zoralo soviben,
sar soven pre peskre hadži,
16 akor phundravel o kana le manušenge
a daravel len avri ole vecenca, pal save lenge del te džanel.
17 O Del oda phenel, hoj te visarel le manušes le binostar,
hoj les te chrañinel le baripnastar,
18 hoj les te zachrañinel le hrobostar
a leskro dživipen la šablatar.
19 Abo varekana o Del karhinel le manušes la dukhaha andro hadžos;
e dukh andre leskre kokala na preačhel,
20 a vašoda leske džungľol o maro
a leskri duša na kamel añi o nekfeder chabena.
21 O felos leske šučol avri
a dičhol leske savore kokala.
22 Leskri duša džal paš o hrobos
a leskro dživipen paš ola, ko anen o meriben.

- 23 Te hin paš leste o aňjelos,
jekh le ezerendar, o poslos le Devlestar,
hoj te del le manuŝeske te džanel, so hin miŝtes te kerel,
- 24 a hino ke leste jileskro a phenel le Devleske:
,Zachraňin les, hoj te na džal tele andro hrobos;
arakhłom oda, soha les ŝaj te cinel avri.'
- 25 Akor ela leskro telos ŝvižeder sar andro terrıpen;
ela pale terno the zoralo.
- 26 Palis pes modlinela ko Del a ela le Devleske pre dzeka,
dikhela le Devleskro muj a viskinela radiŝagostar;
o Del dela pale le manuŝeske leskro spravodlišagos.
- 27 Oda dženo gilavela anglo manuŝa a phenela:
,Kerdom binos a previsardom oda, so hin čačo,
ale ov man na marda avke, sar mange zaslužindom.
- 28 Cinda miri duŝa avri, hoj te na džal tele andro hrobos,
a miro dživipen dikhela o ŝvetlos!'
- 29 Dikh, o Del kerel le manuŝeske savore kala veci,
duvar, the trival;
- 30 hoj te zachraňinel leskri duŝa le hrobostar
a te ŝvicinel pre leste o ŝvetlos le dživipnaskro.
- 31 De pozoris, Job, ŝun man avri!
Av čhit a me vakerava!
- 32 Te tut hin so te phenel, odphen mange!
Vaker, bo me ulomas rado, te tut ulahas čačipen!
- 33 Ale te tut nane so te phenel, akor ŝun man!
Av čhit a dava tut godi!''

34

Dujto vakeriben le Elihuskro

- 1 Avke o Elihu pale phenda:
2 „ŝunen mire lava, tumen godaver manuŝale;
ŝunen man, tumen avrisikade manuŝale!
- 3 Bo o kan preskušinel o lava avke,
sar e čhib koŝtolinel o chaben.
4 Aven, rozsudzinas, so hin čačo;
aven, sprindžaras jekhetane, so hin lačo.
- 5 Bo o Job phenda: ‚Som spravodlivo,
ale o Del man na kamel te sudzinel čačipnaha.
- 6 Kajte man hin čačo, phenen pre ma, hoj som klamaris;
kajte som bi o binos, leskro ŝipos man zraňinel pro meriben.'
- 7 Hin vareko ajso sar o Job,
savo vakerel pro Del avke lokes, sar te piľahas paňi?
- 8 Ov pes likerel le nalačhenca
a phirel le binoŝnenca.
- 9 Bo phenda: ‚Le manuŝes nane chasna olestar,
hoj kamel te avel le Devleske pre dzeka.'
- 10 Vaŝoda man ŝunen, tumen manuŝale, so achalón!
O Del ŝoha na kerđahas oda, so nane lačo,
o Nekzoraleder ŝoha na kerđahas oda, so nane čačo!
- 11 Bo ov počinel le manuŝeske pal oda, sar kerel,
a kerel sakoneha pal oda, sar dživel.
- 12 Se o Del ŝoha na kerđahas o nalačhipen,
o Nekzoraleder na previsardahas o čačipen.
- 13 Ačhađa les vareko aver rajeske upral e phuv?
Diňa leske vareko aver e zor upral calo svetos?
- 14 Te peske o Del zaiľahas andro jilo,
hoj lela pale peskro duchos the peskro dichos,

- 15 ta savoro džido jekhvareste našlilahas
a o manuš gelahas pale andro prachos.
- 16 Te sal godaver, šun kada;
šun, so phenav.
- 17 Či šaj vladñinel oda, ko našti avri ačhel o spravodlišagos?
Odsudzineha le Spravodlivones the le Zorales?
- 18 Či nane ov Oda, ko phenel
le kraliske: „Na mos nič!“
a le rajeske: „Tu nalačo manušeja!“?
- 19 Ov nane oda, ko chudel paš o raja
abo del buter pačiv le barvales le čorestar;
se ov stvorinda savore manušen.
- 20 Jekhvareste meren, pal jepaš rat;
o manuša izdran a našlon;
o zorale hine ile het bi oda,
hoj pes lendar o manuš te chudel.
- 21 Bo leskre jakha dikhen pro droma savore manušengre;
pozorinel savore lengre kroki.
- 22 Nìkhaj nane ajso baro kalipen,
kaj pes šaj garudehas ola, ko keren o nalačhipen.
- 23 O Del na mušinel te del te džanel le manušeske anglal,
kana avela pre le Devleskro sudos.
- 24 Ov ničinel le zorale muršen bi oda, hoj len ešeb te šunel avri,
a pre lengre thana thovel avren.
- 25 Bo ov džanel lengre skutki,
avel pre lende rači a hine zničimen.
- 26 Vaš lengro nalačhipen len marel ode,
kaj oda savore manuša šaj dikhen,
- 27 bo pes lestar visarde a na džanas pal leste
a na prilenas nisavo leskro drom.
- 28 Vašoda doavla o roviben le čore manušengro anglo Del
a šunda avri lengro mangipen.
- 29 Te ov pes rozhodñinel, hoj na kerela nič, ko les šaj obviñinel?
Te garuvel peskro muj, ko les šaj dikhel?
Se ov vladñinel upral dojekh narodos the manuš,
30 hoj te na kralinel o nalačo manuš,
hoj te na zachudel le manušen andre pasca.
- 31 No te tu phendalas le Devleske:
„Somas mardo vaš mire bini
a imar na kerava o nalačhipen.
- 32 Sikav mange, so na achaluavav,
te kerdom vareso nalačo, imar oda na kerava!“?
- 33 Kames, hoj tuke o Del te počinel pal tiro,
bo na priles oda, so ov kerel?
Tu tuke mušines te kidel avri, na me!
No phen, so gondolines!
- 34 O manuša, save achalon,
the o godaver manuša, so man šunen, phenena,
35 hoj o Job vakerel nagođaha
a leskre lavenge chibalinel e godi.
- 36 Oj, te ulahas o Job skušimen dži o koñec,
bo odphenel avke sar o binošno manuš!
- 37 Paš peskro binos mek pridel e vzbura,
angle amende asal le Devlestar
a vakerel furt buter lava pre leste.“

35

Trito vakeriben le Elihuskro

- ¹ Paĭs o Elihu phenda:
² „Gondolines tuke, hoj oda hin mištes, sar phenes:
 ‚Man hin čačipen a na le Devles.‘?
³ Abo sar phučes: ‚Savi man hin olestar chasna?
 So man hin olestar, hoj na kerava binos?‘
⁴ No, me odphenava tuke
 the tire prijatelenge:
⁵ ‚Zadikh tut pro ņebos a pozorin,
 dikh pro chmari, save hine učeder sar tu!
⁶ Te kerdal binos, dukhađal le Devles oleha?
 Te kereha pherdo bini, kereha leske oleha vareso namištes?
⁷ Te tu sal spravodlivo, so les oleha des?
 Abo so šaj prilel o Del andral tire vasta?
⁸ Tiro nalačhipen dukhavel ča ajse manušes, sar sal tu,
 a tiro spravodlišagos hin ča pro lačo le manušenge.‘
⁹ O manuša jojčinen, sar len aver džene igen trapinen,
 mangel, hoj lenge vareko te pomožinel andral o vasta le zorale manušengre.
¹⁰ Ale ņiko lendar na phučel: ‚Kaj hino o Del, miro Stvoritelis,
 savo amen del o gila rači,
¹¹ savo amen del bareder gođi sar le dzive džviren
 a kerel amendar godaveder, sar hine o čirikle pro ņebos?‘
¹² Roven, hoj lenge te pomožinel,
 ale o Del lenge na odphenel,
 bo hine barikane a nalače.
¹³ Čačo hin, hoj o Del na šunel avri chocsave lava,
 o Nekzoraleder pre lende aňi na dikhel,
¹⁴ a na mek akor, sar tu phenes, hoj les na dikhes,
 hoj tiri veca hiňi anglo Del
 a tu pre leste mušines te užarel!
¹⁵ A ke oda mek phenes, hoj leskri choľi šoha na potrestinel
 a ov aňi na dikhel pro nalačhipen!
¹⁶ Avke tu vakeres but nagođaver lava
 a phundraves o muj zbitočne.“

36

Štarto vakeriben le Elihuskro

- ¹ O Elihu mek vakereľas dureder:
² „Liker sikra avri a sikavava tuke,
 hoj mek man hin so te phenel vaš o Del.
³ Phenava tuke, so sikľilom dural,
 hoj oda, so miro Stvoritelis phenel, hin o čačipen.
⁴ Šaj džanes, hoj mire lava nane falošna;
 paš tute ačhel oda, kas hin o dokonalo prindžaripen.
⁵ O Del hino zoralo, ale ņikas na odčhivel;
 ov hino zoralo the baro andre peskro godaveripen.
⁶ Na mukela te dživel le bijedevleskres,
 ale vaš o čore manuša zaachela pro sudos.
⁷ Chraľinel olen, ko hine spravodľiva,
 le kraľenca lenge del te bešel pro troni
 a hazdel len upre pro furt.
⁸ Ale te hine o manuša phandle andro puta
 a chuden len o lani le trapišagoskre,
⁹ o Del lenge del te džanel, hoj kerde bini,
 bo sas barikane.
¹⁰ Del lenge te šunel peskro dovakeriben
 a phenel lenge, hoj pes te visaren le nalačhipnastar.

- 11 Te les šunena a služinena leske,
dživena savore peskre dživesa andro barvalipen
a peskre berša andro lačhipen.
- 12 Ale te na šunena, ena murdarde le šipoha
a merena, aňi na džanena kana.
- 13 O manuša, so hine nalače andro jile, hine furt choľamen;
na mangel peske e pomoca aňi akor,
sar len o Del marel.
- 14 Meren terne
a lengro dživipen skončinel andre ladž*.
- 15 Ale o Del sikavel oles, ko cerpinel, prekal leskro cerpišagos;
prekal o pharipen leske phundravel o kan, hoj les te šunel.
- 16 Se the tut kamel te lel avri andral o danda le pharipnaske
pre ajsa than, kaj imar nane o trapišagos
a kaj pre tiro skamind ela pherdo lačhipen.
- 17 Ale pre tute avľa o trestos, savo patrinel le nalače manušeske;
o spravodlišagos the o čačipen pre tute avľa.
- 18 De pozoris, hoj tut te na odcirdel o barvalipen,
a ma domuk, hoj tut o prepočiňiben te odlel pre aver drom.
- 19 Či šaj tut mukeha pre tiro barvalipen andre tiro pharipen?
Pomožinela tuke, te deha tutar avri savori tiri zor?
- 20 Ma mang tuke ajsi rat,
andre savi o narodi našľona pal peskre thana!
- 21 De tuke pozoris!
Ma visar tut ko nalačhipen,
bo o pharipen pre tute avľa vaš oda,
hoj tut te chraňinel le nalačhipnastar.
- 22 Dikh, o Del hino igen baro andre peskri zor.
Ko hin ajsa učitelis sar ov?
- 23 Ko leske šaj sikavel, save dromeha te džal?
Abo ko leske šaj phenel: „Namištes kerďal“?
- 24 Ma bister te bararel leskri buči,
vaš savi o manuša lašarenas le RAJES andro gila.
- 25 Dojekh manuš dikhľa, so ov kerďa;
o manuša oda šaj pozorinen ča dural.
- 26 Čačas, o Del hino igen baro, bareder sar šaj achaluvas,
a leskre berša pes na den te zrachinel.
- 27 Ov cirdel o paňi upre andro ņebos,
kerel lestar o brišindale kapki
- 28 a čhivel len tele prekal o chmari,
hoj te del baro brišind pre savore manuša.
- 29 ņiko naši achalol oleske, sar ov rozthovel o chmari
abo sar ov herminel andral o ņebos, kaj bešel.
- 30 Ov bičhavel o bleski všadzik pašal peste
a zaučharel o hlbini le moroskre.
- 31 Bo prekal o brišind anel o čalipen le narodenge†
a del len pherdo chaben.
- 32 O bleskos chudel andro burňika
a prikazinel leske kaj te demel.
- 33 Leskro hermišagos del te džanel, hoj maj avela e burka;
mek the o dobitkos pal oda del te džanel.“

37

- 1 „O jilo mange igen marel paš odi burka
a kamel te chučel avri pal peskro than.

* **36:14** 36,14 E hebrejiko čhib: maškar o lubara andro modlengre chrami † **36:31** 36,31 Abo: sudzinel le naroden

- 2 Šunen! Šunen o hangos le Devleskro,
o hermišagos, so avel avri andral leskro muj.
- 3 Mukel avri peskro bleskos pal calo ņebos
a bičhavel les dži pro agora la phuvakre.
- 4 Paľis leskro hangos zoraľes šundol;
herminel peskre bare slavne hangoha,
na zaačhavel o bleski, sar vakerel.
- 5 O Del herminel peskre vakeribnaha,
šundol oda igen užasnones;
ov kerel bare veci, save amen našti achaluvas.
- 6 Le jiveske phenel: ‚Per pre phuv!‘
le brišindeske: ‚De zoraľes!‘
- 7 Kerel, hoj o manuš te preačhel te kerel buči,
hoj savore manuša te džanen, so ov šaj kerel.
- 8 O džviri pes garuven
a ačhen pre peskre thana,
medik del o brišind.
- 9 E zoraľi burka avel pal o juhos, kaj bešel,
a e šilali balvaj pal o severos.
- 10 Le Devleskre dichostar pes kerel o ľegos
a fadžinen o bare paňa.
- 11 Pherarel o chmari le paňeha;
o bleski demen andral lende.
- 12 Visaren pes furt pale a džan, kaj lenge phenel,
hoj te keren pal cali phuv oda,
so lenge prikazinel.
- 13 Bičhavel o brišind le manušenge pro trestos,
abo pro lačhipen peskra phuvake,
hoj te sikavel peskro kamiben.
- 14 Šun kada, Job, zaačh
a gondolin pal savore bare veci le Devleskre, so kerel!
- 15 Či džanes, sar o Del lidžal o chmari
a del peskre bleskenge te švicinel?
- 16 Džanes, sar o chmari ľecinen,
ola bare veci le Devleskre, saves hin dokonalo prindžaripen?
- 17 Či tu, so pocisalos andro gada,
sar avel e južno balvaj pre phuv,
- 18 šaj nacirdes leha o ņebos
avke zoraľes sar o bronzuno gendalos?
- 19 Sikav amen so te phenel le Devleske;
našti amenge avel pre godi so te phenel.
- 20 Phenava le Devleske, hoj kamav te prevakerel?
Na, bo te oda kerava, zničinel man!
- 21 Ale sar e balvaj roztradel o chmari
a o ņebos hino žužo,
ňiko našti dikhel andro kham.
- 22 O Del avel pal o severos andre slava,
savi švicinel sar o somnakaj,
leskre bare šukaribnastar pre amende avel e dar.
- 23 Le Devleskri zor hiňi dureder, sar amen šaj dodžas;
andre peskro čačipen the baro spravodľišagos amen na trapinel.
- 24 Vašoda les o manuša den pačiv,
bo pre ola, ko pes šunen godaver andre peskre jakha, aňi na dikhel.“

O lava le RAJESKRE

38

Ešebno vakeriben le RAJESKRO

- ¹ Akor odphenda o RAJ le Joboske andral e burka:
² „Oda, ko hin kada, ko kalarel miro planos

- le nagodaver lavenca?
³ Ačh akana sar murš,
 me tutar phučava a tu mange odpheneha.
- ⁴ Kaj salas, sar thovavas o zakladi la phuvakre?
 Phen mange, te sal ajso godaver!
- ⁵ Ko rozhodňinda, hoj keci merinela? Se tu džanes!
 Ko nacirdña e šparga, hoj la te merinel?
- ⁶ Andre soste hine zathode lakre zakladi?
 Ko zathoda lakro hlavno bar akor,
- ⁷ sar o tosarutne čercheña jekhetane gilavenas
 a savore aňjela* radišagostar viskinenas?
- ⁸ Ko phandľa andre o moros le branenca,
 sar demađa avri andral o per la phuvakro?
- ⁹ Me urdom o moros le chmarencia
 a pačardom les le kalipnaha,
¹⁰ me ačhadom leskri hraňica
 a kerdom leske o zavori the o brani.
- ¹¹ Phendom: ‚Šaj aves dži kade, ale dureder našti!
 Kade zaachena tire barikane vlni.‘
- ¹² Prikazindal varekana andre tiro dživipen le tosaraske
 a phendal, kana te vidňisalol?
- ¹³ Phendal leske, hoj te zalel calí phuv le švetloha,
 hoj o bitanga lestar te denašen het?
- ¹⁴ Sar vidňisalol, e phuv hiňi urďi andro šukar farebna gada;
 savoro hin jasno sar o otláčkos pal e pečatka andre čik.
- ¹⁵ O švetlos le dživeseskro švicinel igen zorales le bitangenge;
 lengre vasta preačhen te kerel o nalačhipen.
- ¹⁶ Či salas dži paš o prameňa le moroskre?
 Vaj phirehas pal e phuv andro oceanos?
- ¹⁷ Sikada tuke vareko o brani le meribnaskre?
 Abo dikhlal o brani le bare kalipnaskre?
- ¹⁸ Či šaj achaľos, savo baro hino o svetos?
 Odphen mange, te kada savoro džanes!
- ¹⁹ Khatar pes džal ode, kaj bešel o švetlos
 a kaj hin o kher le kalipnaske?
- ²⁰ Džanľalas len te doanel pre lengre thana?
 Prindžares o droma andre lengre khera?
- ²¹ Se tu oda džanes! Se tu imar akor ulíľal!
 Imar ajci berša džives!
- ²² Či salas andro skladi le jiveskre?
 Abo dikhlal o skladi, kaj hin o legoskre krupi,
- ²³ save garuvav pre oda časos, sar ela o pharipen,
 pre oda džives, sar ela o mariben?
- ²⁴ Kaj hin oda than, khatar aven o bleski?
 Khatar avel te phurdel e vichodno balvaj pre phuv?
- ²⁵ Ko stvorinda o dromora andral o ňebos le bare brišindeske?
 Ko kerda o drom le bleskenge the le perumenge,
- ²⁶ hoj te del o brišind pre phuv, kaj ňiko na bešel,
 the pre pušta, kaj ňiko na dživel?
- ²⁷ Ko kerel, hoj e smedno the e šuki phuv te pijel paňi
 a hoj te barol e nevi čar?
- ²⁸ Či hin le brišindes dad?
 Ko anel pro svetos e rosa?
- ²⁹ Kaske avľa andral o per avri o legos?
 Kaske ulíľa o ňeboskro mrazos?

* 38:7 38,7 E hebrejiko čhib: o čhave le Devleskre

- 30 Kerel, hoj o pañi zorałol sar bar
a o moros zafadžinel upral.
- 31 Šaj phandes o lanci le Plejadengre[†]
abo šaj pomukes o lani le Orionoskre?
- 32 Šaj lidžas le čercheñen[‡] avri akor, sar hin lengro časos?
Abo šaj sikaves o drom, khatar te džan o Baro the o Cikno verdanš?
- 33 Prindžares o zakoni le űeboskre?
Džanes sar te kerel, hoj te vladñinen the pre phuv?
- 34 Šaj vičines pre chmara,
hoj pre tu te del baro brišind?
- 35 Šaj bičhaves le blesken, hoj te džan?
Či phenena tuke: „Kade sam!?”
- 36 Khatar džanel te phenel o čiriklo ibis,
hoj avena o zaplavi?
Khatar džanel te phenel o kohutos,
hoj dela o brišind?
- 37 Ko šaj zrachinel o chmari peskra godaha?
Ko šaj čhivel avri o paña andral o űeboskre džbani,
- 38 avke, hoj o prachos zorałol
a o hrudi la phuvakre priłepisałon ke peste?
- 39 Či tu strades e korist la levicake?
Či tu des te chal le bokhale terne Ieven,
- 40 sar pes skurčinen andro jaskiñi,
sar užaren garude andro kraki?
- 41 Ko pes starinela pal o chaben prekal o havranos,
sar leskre cikne vičinen ko Del a bludžinen bi o chaben?“

39

- 1 „Či tu džanes, kana ločhon o kamziki?
Či tu salas paš oda, sar aven o ločhibnaskre dukha pro jeleñici?
- 2 Či tu genes o čhona, keci hordinen peskre ciknen?
Džanes, kana ločhona?
- 3 On pes skurčinen, anen pro svetos peskre ciknen;
lengri ločhibnaskri dukh preačhel.
- 4 Lengre cikne baron avri korkore a zorałon;
džan lendar het a imar na aven pale.
- 5 Ko mukła le dzive somaris pre sloboda?
Ko rozphandła leskro lanos?
- 6 Diñom leske o than, kaj ñič na barol, sar leskro kher
a domukłom leske te bešel pre londı rovina.
- 7 Nane leske pre dzeka e vika andro foros
a ñiko les našti tradel andre buči.
- 8 Pro verchi pes pašinel;
rodel te chal vareso zeleno.
- 9 Či o dzivo bikos tuke kamela te služinel?
Či ačhela prekal e rat andre tiri maštalña?
- 10 Pripandeha le dzive bikos le lanoha, hoj te orinel?
Čirdela pal tute o pluhos andro dolini?
- 11 Či šaj tut pre leste mukes, bo hino zoralo?
Mukeha pre leste tiri phari buči?
- 12 Šaj leske pačas, hoj tuke anela o zrnos
a lidžala les andre tiro humnos?
- 13 E pštrosica kerel radišagoha le kridlenca,
ale oda nane o kridli the o pora le bocianoskre, so Iecinen.

[†] 38:31 38,31 Avke pes vičinel jekh skupina čercheña. [‡] 38:32 38,32 E hebrejiko čhib: Mazzarot – na džanel pes, so oda presne hin § 38:32 38,32 E slovačiko čhib: Velký a Malý voz

- 14 Oj mukel peskre jandre pre phuv,
hoj te taçon andre poši;
- 15 oj bisterel pre oda, hoj vareko le pindreha upre šaj uštarel
a hoj o malakre džviri len šaj rozpučinen.
- 16 Bi o kamiben bararel peskre ciknoren, sar te aňi na ulehas lakre;
lake hin jekh, hoj len andahas pro svetos hijaba,
- 17 bo o Del la stvorinda nagodavera
a na diňa la godi.
- 18 Ale soča chudela te denašel,
šaj asal le grajestar the olestar, ko upre džal.
- 19 Či tu Job diňal le grajes ajsi zor
a urđal pre leskri meň e hriva?
- 20 Či tu les sikađal, hoj te chučkerel sar kobilka?
Sar fučinel zorales le nakheha, anel oda dar!
- 21 Andre dolina demel le kopitoha,
radisalol peskra zoratar
a denašel andro mariben.
- 22 Asal peske la daratar,
na del pes te daravel avri
a la šablatar na denašel.
- 23 O zbraňe, so pre leste thoven,
čerkinen a blištisalon.
- 24 Vikaha a dzivones denašel pal e phuv;
našti ačhel pro than, sar pes phurdel pre trubka.
- 25 Furt sar pes trubinel pre truba, fučinel
a imar dural voňinel o mariben;
šunel o rozkazi le veliteľengre the e vika pro mariben.
- 26 Či oda hin tira godatar, hoj o jastrabos ľecinel
a nacirdel peskre kridli pre južno sera?
- 27 Či pre tiro rozkazis ľecinel o orlos
a kerel peske hňizdos pro učo than?
- 28 Ov bešel pre skala a dživel ode;
pro agor la skalakro les hin peskro hrados.
- 29 Ođarik peske rodel o chaben;
le jakhenca dural dodikhel.
- 30 Leskre cikne pijen avri o rat
a ode, kaj hin o mule řela, ode hino the ov.“

40

- 1 O RAJ pale vakerelas ko Job:
- 2 „Kames tut te vesekedinel le Nekzoraledereha a te rodel pre leste o chibi?
Tu, so obviňines le Devles, odphen mange!“
- O Job odphenel le RAJESKE*
- 3 O Job odphenda le RAJESKE:
- 4 „Me na som nič – sar tuke šaj odphenav?
Chudav mange o muj.
- 5 Jekhvar prevakerđom, ale imar man na dava anglal;
the dujtovar, ale imar na vakerava nič.“
- Dujto vakeriben le RAJESKRO*
- 6 Akor o RAJ odphenda le Joboske andral e burka:
- 7 „Ačh akana sar murš!
Me tutar phučava a tu mange odpheneha.
- 8 Kames te phenel pre ma, hoj na som spravdľivo?
Kames man te obviňinel, hoj tu te aves řevinno?
- 9 Sal ajso zoralo sar me?
Herminel tiro hangos avke sar miro?
- 10 Te he, akor tut ozdobin le šukaribnaha the la slavaha;
uri tut upre rajikanes the andre pačiv.

- 11 Čhiv avri tiri bari cholī!
 Dikh pre savore barikane a ker lenge ladž.
- 12 Dikh pre savore barikane a pokorin len,
 rozpučin le nalačhen ode, kaj hine!
- 13 Začhiv len savoren andre phuv;
 zaphand len andro hrobos!
- 14 Palis the me tut lašarava a udžanava,
 hoj tiro čačo vast tut zachrañinda.
- 15 Dikh pro Behemot*, saves stvorindom avke sar the tut;
 chal e čar sar o bikos.
- 16 Dikh, savi zor les hin andro telos
 a save svali pro per!
- 17 Leskro chvostos hino sar o stromos cedros,
 o šlachi pre leskre čanga hine zorales peha prehandle.
- 18 Leskre kokala hine zorale sar o bronzos,
 o pindre sar o trastune slupi.
- 19 Ov hino jekh le nekzoraleder džvirendar, save o Del stvorinda;
 ča leskro Stvoriteľis les šaj domarel.
- 20 O verchi les den te chal;
 ode, kaj pes savore maľakre džviri bavinen.
- 21 Pašlol tel o rastlini lotosi†,
 hino garudo maškar o trstini andro močaris.
- 22 O lotosi les zaučharen peskre čiňoha
 a všadzik pašal leste hin o paňale virbi.
- 23 Na daral pes, sar avel o baro paňi;
 hino andro smirom, kajte o Jordan le zorale vlnenca leske demel dži andro muj.
- 24 Šaj vareko korarel leskre jakha, hoj les te chudel?
 Abo šaj leske premarel o nakh le hakoha?
- 25 Či šaj chudes la udčaha le Levijatan?
 Abo šaj leske phandes e čhib le lanoha?
- 26 Šaj leske precirdes e šparga prekal o cheva andro nakh?
 Šaj leske premares o muj le hakoha?
- 27 Či pes tuke mangela, hoj te aves ke leste jileskro?
 Abo vakerela tuha šukares?
- 28 Či tuha phandela e zmluva,
 hoj lestar te keres tiro otrokos pro furt?
- 29 Bavineha tut leha avke sar le čirikleha?
 Priprihandeha les pro lancos a deha tire čhajorengē?
- 30 Dovakerena pes o kupci pro placi pal leskri cena?
 Rozdelinena peske les maškar peste?
- 31 Šaj leske premares e cipa la kopijaha
 a o šero la harpunaha?
- 32 Thov pre leste o vast
 a imar buterval oda na kereha!
 Šoha na bistereha pre oda mariben!“

41

- 1 „Te o manuš pačal, hoj chudela le Levijatan, ačhela sklaimen.
 Soča pre leste dikhela, takoj odperela.
- 2 Ňiko nane ajsa šmelo, hoj les te uštavel.
 Akor ko pes šaj ačhavel mange?
- 3 Ko man diňa vareso ešebno, hoj leske me mušinav te del pale?
 Se savoro tel o ņebos hin miro.
- 4 Phenava tuke pal leskre pindre,
 pal leskri bari zor the pal leskro baro the šukar telos.

* 40:15 40,15 Na džanel pes presne, savo džviros oda hin.

† 40:21 40,21 Na džanel pes presne, savi rastlina

oda hin.

- 5 Ko pal leste šaj cirdel tele leskri cipa?
Ko šaj predemel leskro dvojito pancjeris?
- 6 Ko šaj phundravel o brani leskre mujeskre,
se leskre dandendar avel bari dar?
- 7 Pre leskro dumo hine o štiti andro šori,
cesnones priphandle a zorale sar bara;
- 8 hine paš peste avke pašes,
hoj aňi o luftos maškar lende na predžala.
- 9 Jekh paš aver hine prikikidle ke peste;
hine spojimen, našti len te rozdelinel.
- 10 Sar kichinel, demel avri o švetlos
a leskre jakha hine lole sar o kham tosara.
- 11 Andral o muj leske aven avri o jagale fakli
a chučkeren o iskri.
- 12 Prekal o cheva andro nakh leske avel avri o thuv
sar andral o roztačardo kotlos, tel savo labon o šuke kraki.
- 13 Leskro dichos rozlabarel o angara
a andral o muj čhivel avri e jag.
- 14 Andre meň les hin e zor
a e bari dar džal anglal leste.
- 15 O mas pre leskro felos chudel mištes,
zorales a na čhalavel pes.
- 16 Leskro jilo hino sar skala,
zoralo sar o mlinoskro bar.
- 17 Sar uštel, o neorzoraleder lestar daran;
sar ničinel, daratar na džanen so te kerel.
- 18 Aňi e šabla aňi e kopija aňi o šipi
les nič našti keren.
- 19 O trast leske hin sar o phus,
o brondzos sar o kirno kašt.
- 20 O šipos andral o lukos na kerela, hoj te denašel;
o bara andral e pariđa hine leske sar o plevi.
- 21 O budzogaňis leske hin sar e šuki čar;
asal peske, sar andre leste čhiven o kopiji.
- 22 Pro per les hin ostra špici sar sklencini,
so muken pal leste o rihi andre čik.
- 23 Ov kerel, hoj te tađol o oceanos sar andre piri,
sar o olejos andro čaroro.
- 24 Mukel pal peste blištaco drom;
o moros dičhol, sar te les ulahas šiva bala.
- 25 Nane pre phuv ņiko ajso sar ov;
o džvirov, savo ņisostar na daral.
- 26 Uprunestar dikhel pre savore barikane stvorenja;
hino kralis upral savore dziva džviri.“

42

O Job kerel pokaňje

- 1 Akor odphenda o Job le RAJESKE kada:
2 „Sprindžardom, hoj šaj keres savore veci,
a ņiko našti zaačhavel tire plani.
- 3 Tu, Devla, phučes: ‚Oda ko vakerel pre mire plani a na achaľol nič?‘
Vašoda mange pridžanav: ‚Vakeravas oda, so na achaluvas;
kala veci hine mange igen čudna, na džanav len.‘
- 4 Tu mange phendal: ‚Šun man akana a me vakerava.
Phučava tutar a tu mange odpheneha!‘
- 5 Dži akana pal tu ča šundom avrendar,
ale akana tut dikhel miri jakh.
- 6 Vašoda lav pale savore mire lava
a kerav pokaňje andro prachos the andro popolos.“

O posledna lava

⁷ Palis, sar dovakerđa o RAJ kala lava, phenda le Elifazoske andral o Teman: „Miri choľi labol pre tute the pre tire duj prijateľa, bo na vakerenas pal ma oda, so hin čačo, avke sar miro služobňikos o Job. ⁸ Vašoda tumenge akana len efa biken the efa bakren, džan ke miro služobňikos Job a obetinen e labardi obeta vaš tumenge. Miro služobňikos o Job pes vaš tumenge modľinela, bo lestar prilava e modľitba, hoj tumenca te na kerav avke, sar tumenge zaslužinen vaš tumaro diliňipen. Bo tumen pal mande na vakerenas o čačipen avke sar miro služobňikos o Job.“ ⁹ Avke gele o Elifaz andral o Teman, o Bildad andral o Šuach the o Cofar andral e Naama a kerde avke, sar lenge phenda o RAJ; a o RAJ priiľa le Joboskri modľitba.

¹⁰ Sar pes o Job modľinelas vaš peskre prijateľa, akor leske o RAJ anda pale o požehnaňje andro dživipen. O RAJ les diňa duvar ajci savorestar, so les sas angloda. ¹¹ Akor ke leste avle savore phrala, pheňa the savore, ko les prindžarenas angloda, hoj leha te chan andre leskro kher. Phenenas leske, hoj lenge hin pharo vaš savoro pharipen, so pre leste o RAJ mukľa a poťešinenas les. A savore les dine jekh kotor rup the jekh somnakuňi angrusi.

¹² A o RAJ palis požehňinda le Joboskre posledna dživesa mek buter sar angloda. Sas les dešuštar ezera (14 000) bakre a šov ezera (6 000) favi, duj ezera (2 000) voli the ezeros (1 000) somara. ¹³ Sas les efa muršora the trin čhajora. ¹⁴ La nekphurederake diňa o nav Jemima, la dujtonake Kesija a la tritonake Keren-Hapuch. ¹⁵ A ňikhaj pal cali phuv na sas kajse šukar džuvľija, sar sas le Joboskre čhaja. A lengro dad len diňa o dedictvos jekhetane lengre phralenca.

¹⁶ Pal kada savoro mek dživelas o Job šel the saranda (140) berša. Dikhľa peskre čhaven the le vnučaten dži o štarto pokoleňje. ¹⁷ Avke o Job muľa phuro a sas leske igen but berš.

O Žalmi O ešebno zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 1

- ¹ Bachtalo hin oda, ko na prilel o radi le nalače manušengre,
na phirel pal o drom le binošenca
a na bešel maškar ola, ko asan le Devlestar,
- ² ale leskro radišagos hin andro zakonos le RAJESKRO
a pal leskro zakonos gondolinel rat-džives.
- ³ Hino sar o stromos sadzimen paš o paři,
so anel o ulipen andre peskro časos;
leskre prajti na šučon avri
a savoro, so kerel, avel leske avri.
- ⁴ Avres hin le nalače manušenca!
On hine sar o plus rozphurdlo la balvajaha.
- ⁵ Vašoda na obačhena o nalače pro sudos,
aňi o binošna maškar o čačipnaskre.
- ⁶ Se o RAJ džanel a chraňinel o drom le čačipnaskre manušengro,
ale o drom le nalačhengro lidžal andro meriben.

O Žalmos 2

- ¹ Soske o narodi gondolinen pro vzburi
a o manuša pes dovakeren pro zbitočna veci?
- ² O krala pre phuv pes džžan
a o vodci pes dovakeren maškar peste,
sar te džžal pro RAJ the pre leskro pomazimen kralis.
- ³ Phenen: „Rozčhingeras o puta!
Las pes avri andral lengre lanci!“
- ⁴ Oda, ko bešel pro tronos andro ņebos, asal peske;
o RAJ peske lendar asal.
- ⁵ Akor andre choli prevakerela
a peskra cholaha len daravela avri:
- ⁶ „Me thodom mire kralis pro Sion,
pre miro sveto verchos.“
- ⁷ A o kralis phenda: „Vakerava oda, so diňa avri o RAJ.
Ov mange phenda:
,Tu sal miro čhavo,
adadžives ačhilom tiro Dad.
- ⁸ Mang mandar a me tuke dava le naroden sar đedictvos,
caľi phuv ela tiri.
- ⁹ Phagereha len la trastuňa pacaha;
rozmareha len sar o čikakre pira.‘ “
- ¹⁰ Kralale, aven godaver!
Sudcale la phuvakre, prilen o dovakeriben!
- ¹¹ Služinen le RAJESKE la daraha!
Radisaľon, ale the izdran lestar!
- ¹² Čumiden le čhas, hoj te na cholisaľol
a te na meren le dromeha,
bo leskri choli šaj avel jekhvareste.
Bachtale hine savore, ko pes garuven andre leste.

O Žalmos 3

- ¹ Le Davidoskro žalmos. Sar denašelas peskre čhastar le Absolonostar.
- ² RAJEJA, keci but džene pre mande džžan!

Keci but pre mande aven!

³ But džene pal ma phenen:
„O Del leske na pomožinela!“

⁴ Ale tu, RAJEJA, sal pašal ma sar o šfitos.
Sal miri slava; hazdes upre miro šero.

⁵ Zorales vičinav pro RAJ
a ov mange odphenela pal peskro sveto verchos.

⁶ Pašliřom mange, zasuřom a uřilom,
bo o RAJ man řikerel.

⁷ Na darav man le but ezera manuřendar,
so pes rozthode pašal ma.

⁸ Uřti upre, RAJEJA,
zachrařin man, Devla miro!
Tu rozmares o muja savorenge, ko pre ma džan,
a mares avri o danda le nalařhenge.

⁹ Le RAJESTAR avel o spaseņje.
Tiro poņehnaņje mi avel pre tire manuřa!

O Žalmos 4

¹ Oleske, ko řidžal o bařaviben pro strunengro nastrojis. Le Davidoskro žalmos.

² Sar pre tu vičinav, řun man avri,
miro řačipnaskro Del!

Tu mange pomožinehas, sar somas andro pharipen.
Av ke ma řileskro a řun avri miri modřitba!

³ Manuřale, dži kana mira slavake kerena ladž?
Dži kana kamena o zbitořna veci a rodena o klamiřagos?

⁴ Ačalūven, hoj o RAJ peske thoda pre sera le pačivale manuřen*;
o RAJ man řunel avri, sar ke leste vičinav.

⁵ Izdran daratar a ma keren binos;
gondolinen miřtes andro řile,
sar pařlona pre tumare hadži
a aven řhit!

⁶ Anen o řače obeti le RAJESKE
a pačan leske!

⁷ But džene phučen: „Ko amenge sikavela o lačhipen?“
RAJEJA, mi řvicinel pre amende o řvetlos tire mujestar!

⁸ Diřal man bareder radiřagos andre miro řilo,
sar hin olen, kas hin but mol the zrnos.

⁹ Andro smirom mange pařlūvava a sovava,
bo řa tu korkoro, RAJEJA,
man črařines.

O Žalmos 5

¹ Oleske, ko řidžal o bařaviben pre flauta. Le Davidoskro žalmos.

² RAJEJA, řun avri mire lava,
dikh, sar vzdichinav!

³ řun avri miro zoralo mangipen,
Krařina miro a Devla miro,
bo ke tute man modřinav!

⁴ RAJEJA, tosara řunes miro hangos;
tosara tuke anav o mangipena* a uřarav.

* O Žalmos 4:4 4,4 Varesave rukopisi: kerel zazraki peskre pačivalenge e obeta

* O Žalmos 5:4 5,4 Abo: pripravinav

- ⁵ Se tu na sal Del, saveske hin pre dzeka o nalačhipen;
paš tute nane than le bijedevleskres.
- ⁶ O barikane naši ačhen anglal tute;
tu naši avri ačhes savoren, ko keren o nalačhipen.
- ⁷ Zničineha olen, ko vakeren o klamišagos.
Le RAJESKE džunglön
ola, ko kamen te murdarel, the ola, ko klaminen.
- ⁸ Ale me prekal tiro baro kamiben
džava andre tiro kher;
andre sveto dar angle tute banduvava
visardo pre tiro sveto Chramos.
- ⁹ RAJEJA, lidža man tire spravodlišagoha,
bo hin man but neprijateľa.
Rovnin angle ma tiro drom avri!
- ¹⁰ Se pre lengre lava pes na del te zmukel,
lengre jile kamen te zničinel avren;
lengro kirlo hin sar phundrado hrobos
a peskre čhibenca vakeren o klamišagos.
- ¹¹ Devľa, odsudzin len!
Mi peren andre peskre nalače plani!
Trade len avri, vaš lengre but bini,
bo pes tuke ačhade.
- ¹² Ale mi radisaľon savore,
so pes denašen te garuvel ke tute;
mi gilaven radišagostar pro furt!
Učhar andre olen, ko kamen tiro nav,
hoj te thoven baripen andre tu.
- ¹³ Tu, RAJEJA, žehñines le čačipnaskres.
Tiro lačhipen les chrañinel sar šütos.

O Žalmos 6

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro ochtostrunengro nastrojis. Le Davidoskro žalmos.
- ² Ma mar man, RAJEJA, andre tiri cholí!
Ma trestin man, sar sal cholamen!
- ³ Av ke ma jileskro, RAJEJA, bo som slabo!
Sastar man avri, RAJEJA, bo o kokala man dukhan.
- ⁴ Mira duša hin baro pharipen!
Mek keci, RAJEJA?
- ⁵ Av pale, RAJEJA, zachrañin miro dživipen!
Le man avri tire bare kamibnaha.
- ⁶ Bo maškar o mule ñiko na lašarel tiro nav!
Ko tut bararela andral o hrobos?
- ⁷ Imar na birinav ajci te jojčinel dukhatar:
Sako rat pro hadžos mandar čuľal o roviben;
miri lepeda cindarav le apsenca.
- ⁸ Žalatar na dikhav mištes pro jakha;
slabisalile mange vaš mire neprijateľa.
- ⁹ Džan mandar het savore, ko keren o nalačhipen,
bo o RAJ šunda miro roviben.
- ¹⁰ O RAJ šunda avri miro baro mangipen;
o RAJ priiľa miri modlitba.
- ¹¹ Savore mire neprijateľa pes ladžana, igen predarana
a jekhwareste džana het ladžatar.

O Žalmos 7

- ¹ Le Davidoskri žalakri gili, savi gilavelas le RAJESKE, anglo Benjaminovcos Kuš.

- 2 RAJEJA, Devla miro, ke tute man denašav te garuvel.
Zachrañin man savorendar, so pre mande džan,
a le man avri,
- 3 hoj man te na čingeren pro kotora sar o ľevos
a ñiko mange našti pomožindaahas.
- 4 RAJEJA, Devla miro, te ada kerdom,
te hin o nalačhipen pre mire vasta:
- 5 Te kerdom o nalačo mire prijateliske,
abo te vaš ñisoske dukhadom mire ñeprijateljis -
- 6 akor muk les, hoj pre ma te avel a te zalel man,
te zamarel le pindreca miro dživipen andre phuv,
a te mukel man te pašol bi e pačiv andro prachos.
- 7 Ušti, RAJEJA, a cholisaľuv!
Ačhav tut olenge, ko pre mande džan, lengra bara cholake!
Ušti upre a čačipnaha len odsudzin, Devla miro!
- 8 Skide pašal tute le manušen andral savore narodi
a vladñin upral lende andral o ñebos!
- 9 O RAJ sudzinela savore manušen.
RAJEJA, sikav, hoj som čačipnaskro,
bo som ñevinno!
- 10 Mi preačhel o nalačhipen
zaačh vaš o čačipnaskro manuš,
čačipnaskro Devla, so dikhes dži andro jilo the andre godi.
- 11 O Del hino miro šfitos.
Ov zachrañinel olen, ko hine čačejileskre.
- 12 O Del hino čačipnaskro sudcas.
O Del hino cholamen pro nalače manuša sako džives.
- 13 Te pes o manuš na visarel,
o Del ostrarel peskri šabla,
nacirdel o lukos a džal te ľivinel;
- 14 pripravinel peske e meribnaskri zbrañ,
ľivinel o jagale šipi.
- 15 Dikh, o nalačo manuš ačhel khabno le nalačhipnastar,
hordinel o pharipen a ločhol o klamišagos.
- 16 Kopalinel e bari chev,
ale ov korkoro andre perel;
- 17 o pharipen, so kamel te kerel avrenge, perela pre leskro šero,
a o mariben, saveha kamel te dukhavel avren, visaľola pre leskri meñ.
- 18 Palikerava le Devleske, bo hino čačipnaskro;
a gilavava o chvali le RAJESKE, le Nekbareder Devleske.

O Žalmos 8

- 1 Oleske, ko ľidžal o bašaviben. Pal o gittit*. Le Davidoskro žalmos.
- 2 RAJEJA, Raja amaro,
savo baro hin tiro nav pal cali phuv!
Tiri slava hazdñal upral o ñebos.
- 3 Andral o muja le čhavorengre the le cikne čhavengre
tuke džal e chvala,
bo kerđal, hoj tire ñeprijateľa te čhiten
a zaačhadal savoren, ko pre tute džan.
- 4 Sar dikhav pre tiro ñebos,
pre buči tire angušťengri,
pro čhonoru the pro čerčeňa,
save thodal pre peskre thana,

* O Žalmos 8:1 8,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

- 5 phučav: „So hin o manuš, hoj pre leste gondolines?
So hin o čhavo le manušeskro, hoj tut pal leste starines?“
- 6 Kerđal lestar pro sikra cikneder sar o aňjela†;
diňal les e slava the e pačiv sar e koruna.
- 7 Ačhadal les te vladňinel upral tire vastengre buča,
savoro leske thodal tel o pindre:
- 8 le bakren, le dobitkos,
the le dzive džviren,
- 9 le čiriklen andro luftos, le riben andro paňi,
the savoro, so plavinel andro moros.
- 10 RAJEJA, Raja amaro,
savo slavno baro hin tiro nav pal cali phuv!

O Žalmos 9

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o Mut-labben. Le Davidoskro žalmos.
- 2 Palikerava tuke, RAJEJA, andral calo jilo;
vakerava pal savore tire zazraki.
- 3 Radisaľuvava a bararava tut;
gilavava o chvali tire naveske, ó Devla Nekkbarer.
- 4 Mire ñeprijateľa visalona palal;
perena a merena anglal tu,
- 5 bo tu man diňal čačipen a zaačihil vaš ma,
sar zabešal pro tronos a sudzinehas čačipnaha.
- 6 Pokarhindal le naroden a zňičindal le nalačhen;
tu khoslal avri lengro nav pro furt.
- 7 Amare ñeprijateľa hine zňičimen pro furt;
lengre fori čhidal tele;
na ačhila pal lende aňi o leperiben.
- 8 Ale o RAJ kralinel pro furt;
ačhada peske o tronos, hoj te sudzinel.
- 9 Ov sudzanela o svetos čačipnaha;
le naroden sudzanela pal o pravos.
- 10 Andro RAJ pes šaj garuven ola, ko cerpinen;
ov hin o than pro garudipen andro pharipen.
- 11 Pre tu pes mukena ola, ko prindžaren tiro nav;
se tu, RAJEJA, na omukes olen, ko tut roden.
- 12 Gilaven o chvali le RAJESKE, savo troňinel pro Sion!
Vakeren le narodenge pal leskre skutki!
- 13 Bo ov na bisterel te del pale olenge, ko murdaren;
leperel peske pro roviben olengro, ko cerpinen.
- 14 Av ke mande jileskro, RAJEJA!
Dikh, sar man trapinen ola, ko man našti avri ačhen!
Čirde man avri andral o brani le meribnaskre,
- 15 hoj te šaj vakerav pal savore veci,
vaš save tut lašarav,
andro brani le Sionoskra čhakre,
a te šaj radisaľuvav,
hoj man zachraňindal.
- 16 O narodi pele andre chev,
so kopalinde avri;
o pindro pes lenge zachudňa
andre sita, so garude.
- 17 O RAJ pes diňa te prindžarel peskre čačipnaskre sudoha;
o nalače manuša pes zachudle andre buči peskre vastengri.

† O Žalmos 8:6 8,6 Abo: cikneder sar o ñeboskre bitosti

- 18 O nalače džana pro than le mulengro,
savore narodi, so bisteren pro Del.
- 19 Ale šoha pes na bisterela pro čore
a šoha na našlola e nađeĵ olegri, ko cerpinen.
- 20 Ušti, RAJEJA! Te na pes o manuš lidžal upre!
Mi en o narodi suđzimen anglal tute!
- 21 Muk pre lende e dar, RAJEJA;
mi sprindžaren o narodi, hoj hine ča manuša.

O Žalmos 10

- 1 RAJEJA, soske sal avke dur?
Soske tut garuves akor, sar mange hin phares?
- 2 O nalačo manuš andre peskro baripen džal pro čore manuša.
Mi chudel pes andro pasci, so kerda!
- 3 O nalačo pes lašarel le nalače žadoscenca;
o manuš, savo kamel o love, košel* a tele dikhel le RAJES.
- 4 O nalačo le RAJES andre peskro baripen na rodel;
nane les than pro Del andre peskre gondolišaĵi.
- 5 Leskre droma leske aven avri andre dojekh časos;
tire zakoni hine leske igen učas;
asal avri peskre ņeprijatelen.
- 6 Gondolinel peske andro jilo: „Nič manca na čhalavela.
Šoha pre ma na avela nič nalačo.“
- 7 Pherdo košiben the klamišaĵos les hin andro muj;
dukhavel avren le vuštenca;
pre čhib les hin o pharipen the o nalačhipen.
- 8 Bešindos užarel paš o gava,
hoj andral o garuđipen te murdarel le ņevinnonnes;
le jakhenca počoral rodel le slaben.
- 9 Sar o levos užarel garudo andre peskri chev,
avke užarel ov, hoj te chudel le slabes.
Chudela le slabes a cirdela les pal peste andre sita;
- 10 ela mardo a čhido pre phuv;
o slaba perena tel leskri bari zor.
- 11 Gondolinel peske andro jilo: „O Del olestar na ačhel!
Phandla peskre jakha a na dikhel!“
- 12 RAJEJA, Devla, ušti upre a hazde tiro vast!
Ma pobister pro slaba!
- 13 Soske o nalačo manuš te dikhel tele le Devles?
Soske peske te phenel: „O Del man vaš oda na marela?“
- 14 No tu dikhes o trapišaĵi the o pharipena
a les oda andre tire vasta.
O slabo pes zmukel pre tute;
pomožines le širotenge.
- 15 Le nalače the le bijedevleskre manušeske phag o vast;
leskro nalačhipen arakh avri;
nič tuke te na našlol.
- 16 O RAJ hino kralis pro furt;
o aver narodi našlona andral leskri phuv.
- 17 RAJEJA, tu šunes avri oda, so kamen o pokorna,
zorařares lengro jilo a visares tiro kan ke lende.
- 18 Tu zaačhes vaš o široti the vaš o trapimen manuša,
hoj o manuš imar buter te na daravel avri.

* O Žalmos 10:3 10,3 Abo: O nalačo murš žehñinel le skupe manušes.

O Žalmos 11

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
Andro RAJ man garuvav.
Sar mange šaj phenen:
„Odlecin sar čiriklo pre tiro verchos!“?
- ² Bo dikh, o nalače imar nacirden o lukos;
thoven peske o šipos pre šparga,
hoj andro kalipen te livinen pro čačejileskre.
- ³ Te o zakladi hine čhide tele,
so šaj keren o čačipnaskre?
- ⁴ O RAJ hino andre peskro sveto Chramos;
le RAJESKRO tronos hino pro ņebos.
Leskre jakha dikhen
a roden avri, so keren savore manuša.
- ⁵ O RAJ skuminel,
so hin andro lačo the andro nalačo manuš,
andral peskro jilo našfi avri ačhel oles,
ko kamel o mariben.
- ⁶ O brišind le jagale angarenca the e sira mukela pro nalače;
marela len la rozlabarda balvajaha.
- ⁷ Bo o RAJ hino čačipnaskro,
kamel o čačipnaskre skutki
a leskro muj dikhena o čačejileskre.

O Žalmos 12

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o šeminit*. Le Davidoskro žalmos.
- ² Pomožin, RAJEJA! Bo ņiko nane imar pobožno;
o pačivale manuša našlile.
- ³ Klaminen jekh avreske;
vakeren o gule lava,
ale andro jile hine falošna.
- ⁴ RAJEJA, phand andre savore gule vušta
a odčhin dojekh barikaŋi čhib -
- ⁵ savoren, ko vakeren: „Andre čhib amen hin e zor!
Vakeraha, so kamas
a savo raj amenge šaj rozkazinel?“
- ⁶ Ale o RAJ phenel:
„Akana vaš oda, hoj o slaba cerpinen
a o čore roven dukhatar,
uščava a zachraŋinava olen, ko peske oda igen mangen.“
- ⁷ Bo le RAJESKRE lava hine žuže;
hine sar o rup eftavar prežužardo
a prelabardo andro čakakro bov.
- ⁸ RAJEJA, tu ochraŋineha le čoren
a stražineha pro furt
kale nalače manušendar,
- ⁹ save phiren barikanes všadzik,
bo o džungipen pes hazdel upre maškar o manuša.

O Žalmos 13

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
- ² RAJEJA, mek dži kana pre ma bistereha? Pro furt?
Dži kana angle ma mek garuveha tiro muj?
- ³ Dži kana hordinava o pharipen andre duša
a džives so džives e žala andro jilo?
Dži kana pes miro ņeprijateljis pre mande lidžala upre?

* O Žalmos 12:1 12,1 Oda hin lavutariko lav.

⁴ Dikh pre mande, RAJEJA, a odphen mange!

De švetlos mire jakhenge,
hoj te na zasovav andro meriben,

⁵ hoj te na phenel miro neprijateljís:

Domardom les!
A te na radisaľol, te me perava.

⁶ Ale me man mukav pre tiro verno kamiben;

miro jilo radisaľol andre tiro spaseňje.

Giľavava le RAJESKE,

bo ov sas ke mande igen lačo.

O Žalmos 14

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.

O diline peske phenen andro jilo: „Nane Del!“

Previsarde hine a keren o džungale veci;
nane űiko, ko kerdahas o lačhipen.

² O RAJ dikhel andral o űebos pre savore manuša,

dikhel, či hin vareko godaver,
ko rodel le Devles.

³ Sako pes visarda het, sako ačhiľa nalačo;

nane űiko, ko kerdahas o lačo,
nane aňi jekh.

⁴ Či na achalón űiĉ savore, ko keren o nalačhipen?

Chan tele mire manušen,
sar te chalehas o maro,
a ko RAJ pes šoha na mangen.

⁵ No, jekhvar izdrana daratar,

bo o Del pomožinel olenge, ko les šunen.

⁶ Tumen musaren o plani le čore manušeskre,

ale o RAJ hino leskri ochrana.

⁷ Ó, te avľahas andral o Sion o spaseňje le Izraeloskro!

Sar o RAJ žehňinela pale peskre manušenge,
o Jakob radisaľola a o Izrael thovela baripen.

O Žalmos 15

¹ Le Davidoskro žalmos.

RAJEJA, ko šaj avel andre tiro stanos?

Ko šaj bešel pre tiro sveto verchos?

² Oda, ko dživel žužo dživipen,

ko kerel čaĉipnaha,
ko jilestar vakereľ o čaĉipen;

³ ko na vakereľ o pľetki,

ko na dukhavel avres,
ko na vakereľ namištes pal aver džene;

⁴ ko na prileľ oles, kas o Del odčhiďa,

ko del paĉiv olen, ko pes daran le RAJESTAR,
ko na čerinel peskri vera, kajte leske oda uľahas pro nalačo;

⁵ ko na del keĉeň interesiha

a ko na prileľ o love, hoj te vakereľ pro űevinno.

Ko kada kerel, šoha pes na čhalavela.

O Žalmos 16

- ¹ O michtam* le Davidoskro.
Ochrañin man, Devla,
bo ke tute man denašav te garuvel!
- ² Phenav le RAJESKE: „Tu sal miro RAJ!
Bijal tu man nane nič lačo.“
- ³ Le Devleskre avrikidle nipi, so hine pre kadi phuv,
hine slavna manuša,
andre save man hin o radišagos.
- ⁴ Ola, ko denašen pal aver devla, cerpinena furt buter.
Me ole devlenge na anava le rateskri obeta
a na lava lengre nava pro vušta.
- ⁵ Tu, RAJEJA, sal miro dedictvos,
tu mange keres miro drom,
miro dživipen hin andre tire vasta.
- ⁶ Miro placos chudñom pro šukar thana,
igen mange hin pre dzeka miro dedictvos.
- ⁷ Lašarava le RAJES, savo man lidžal,
mek the rači mange oda o jilo leperel.
- ⁸ Me džanav, hoj o RAJ hino furt paš mande.
Ov hino paš miro čačo vast, nič manca na čhalavela.
- ⁹ Vašoda miro jilo radisałol,
hin man radišagos
a miro telos ela chrañimen,
- ¹⁰ bo na mukeha miri duša pre oda than, kaj hine o mule,
añi na deha tire pačivaloneske, hoj leskro telos te kirñol.
- ¹¹ Des mange te prindžarel o drom le dživipnaskro,
paš tute hin pherdo radišagos,
pal tiri čači sera hin o lačhipen pro furt.

O Žalmos 17

- ¹ O mangipen le Davidoskro
Šun avri, RAJEJA, miro čačipnaskro mangipen,
dikh pre oda, sar pre tute vičinav!
Visar tiro kan pre miri modlitba,
savi avel andral o vušta, so na klaminen.
- ² Rozsudzin man, bo som ñevinno,
bo tire jakha dikhen, so hin čačo.
- ³ Tu džanes miro jilo.
Avlal ke ma rači,
predikhłal man calones
a na arakhłal andre ma ñisavo nalačo gondolišagos;
añi mire vušta na kerde binos.
- ⁴ Me na keravas avke sar aver, dolikeravas tiro lav,
pal o droma le maribnaskre manušeskre na phiravas.
- ⁵ Phiravas pal tire stopaja,
o pindre mange na podgele.
- ⁶ Ke tute vičinav, ó Devla, bo tu mange odpheneha!
Visar ke ma tiro kan a šun, so phenav.
- ⁷ Sikav tiro verno kamiben,
zachrañin tire čače vasteha olen,
ko pes denašen ke tute te garuvel peskre ñeprijaťelenge.
- ⁸ Chrañin man avke sar tiri jakh!
Garuv man andro ciños tire kridlengro
- ⁹ le nalače manušendar, so man kamen te zñičinel;

* O Žalmos 16:1 16,1 Na džanel pes, so oda hin. Šaj oda el o lavutariko lav.

le nepřijateľendar, so pes rozthode pašal ma, hoj man te murdaren.

¹⁰ Andro jilo lengre nane pharo vaš aver
a lengre vušta vakeren barikanes.

¹¹ Imar aven pal mire stopaja, rozthoven pes pašal ma
a le jakhenca man sledinen,
kana manca čhivena andre phuv,

¹² avke sar o levos, so kamel te rozčhingerel e korist,
sar o terno levos skurčimen pro garude thana.

¹³ Ušfi, RAJEJA, dža pre lende a čhiv len tele pro kchoča!
Zachrañin man tira šablaha le nalače manušendar!

¹⁴ Zachrañin man tire vasteha, RAJEJA, kajse manušendar,
savengro barvalipen hin ča andre kada svetos.

Oda, so tu garuđal prekal o nalače mi pherdžarel lengre pera;
mi čalon olestar the lengre čhave
a oda, so ačhela, mi muken peskre vnučatenge!

¹⁵ Ale me, RAJEJA, vašoda, hoj som čačipnaskro, dikhava tiro muj;
sar uščava andral o soviben, dikhava tut muj-mujeha a radisaľuvava.

O Žalmos 18

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le RAJESKRE služobňikostar le Davidostar, savo
gilavelas kadi gili le RAJESKE, sar les zachrañinda savore leskre nepřijateľendar the
le Saulostar. Phenda:

² Igen tut kamav, RAJEJA, tu sal miri zor!

³ O RAJ hino miri skala, miro zoralo kher the miro zachrancas;
miro Del hin miro zoralo bar, ke savo denašav;
miro šfitos, miro hrados the e zor, savi man zachrañinel.

⁴ Vičinav ko RAJ, savo hino hodno te lel e chvala,
a som zachrañimen mire nepřijateľendar.

⁵ Zakerde man andre o lanci le meribnaskre,
zaučharde man o zorale paňa.

⁶ Phandle man o lani le hroboskre,
obklučinde man o pasci le meribnaskre.

⁷ Sar somas andro pharipen,
vičinavas a rovavas pre miro Del,
hoj mange te pomožinel.

Andral peskro chramos šunda miro hangos,
miro viskišagos geľa dži anglal leste andre leskre kana.

⁸ E phuv pes čhalada a razisaľila,
čhalade pes o zakladi le verchengre,
razisaľile, bo ov sas cholamen.

⁹ O thuv leske džalas andral o nakh,
andral o muj e jag, so sa zlabarel,
o jagale angara labonas lestar.

¹⁰ Otkerđa o ňebos a avľa tele,
e kaľi chmara sas tel leskre pindre.

¹¹ Bešla pro cherubos a lecinelas,
lidžalas pes pro kridli la balvajakre.

¹² Učharda pes le kalipnaha
a le kale chmarendar peske kerđa stanos.

¹³ Andral leskro švetlos avenas anglal leste o chmari,
o brišind le krupenca the o jagale angara.

¹⁴ O RAJ herminda andral o ňebos,
o hangos le Někbaředere Devleskro šundiľa,
o krupi the o jagale angara.

¹⁵ Livinda peskre šipi,
roztradžna le nepřijateľen le but bleskenca
a on denašle.

¹⁶ O hlbini le moroskre pes sikade,

o zakladi la phuvakre sas odučharde,
bo tu len pokarhindal, RAJEJA,
a phurdlal pre lende le dichoha andral tiro nakh.

- 17 O RAJ upral nacirdña o vast,
chudña man a cirdña man avri andral o bare paña.
- 18 Zachrañinda man le zorale ñeprijatelendar,
save man naši avri ačhenas,
bo sas zoraleder sar me.
- 19 Avle pre mande, sar somas andro pharipen,
ale o RAJ man chrañinelas.
- 20 Anda man avri pro baro than,
zachrañinda man, bo som leske pre dzeka.
- 21 Vaš miro spravodlišagos man o RAJ diña odmena,
visarđa mange pale vaš o žužipen mire vastengro.
- 22 Bo likeravas man pal o droma le RAJESKRE
a na odvisarđom man mire Devlestar.
- 23 Se savore leskre zakoni hine angle mire jakha
a leskre lavendar man na visarđom.
- 24 Somas žužo angle leste
a zlikeravas man le binostar.
- 25 O RAJ man diña odmena vaš miro spravodlišagos;
vaš oda, hoj mire vasta hine žuže angle leskre jakha.
- 26 Ko žužejileskro sal the tu žužejileskro,
ko pačivalo sal the tu pačivalo;
- 27 ko žužo sal the tu žužo,
ale oles, ko hino previsardo andre peskro jilo, zachudeha tire godaveripnaha.
- 28 Bo tu zachrañines le pokorne manušen,
ale pokorines olen, kaskre jakha hine barikane.
- 29 RAJEJA, tu labares miri momeli;
o Del mange švicinel andro kalipen.
- 30 Tuha šaj džav the pre armada,
mire Devleha prečučava the o muros.
- 31 Le Devleskro drom hino dokonalo,
le RAJESKRO vakeriben hino bi e mel.
- Ov hin o šfitos olenge,
ko pes denašen andre leste te garuvel.
- 32 Bo ko hin o Del, te na o RAJ?
Ko hin e Skala, te na amaro Del?
- 33 O Del mandar kerel zoralo
a kerel mange lačo drom.
- 34 Diña man pindre sar le jeleñis
a ačhađa man pro uče thana.
- 35 Sikavel mire vasten te marel pes,
del man zor te nacirdel o bronzuno lukos.
- 36 Diñal man šfitos, so man ochrañinelas,
tiro čačo vast man delas zor
a tu bandilal tele, hoj mandar te keres bares.
- 37 Kerđal mire pindrege lačo drom,
hoj te na perav.
- 38 Gełom pal mire ñeprijateľa, dochudňom len
a na avłom pale, medik len na zñičindom.
- 39 Mardom len avke, hoj naši uštenas,
pele mange tel o pindre.
- 40 Urdal man andre zor le maribnaskri
a kerđal, hoj mire ñeprijateľa anglal mande te bandon;
- 41 diñal mange te uštarel pre lengri meň
a zñičindom olen, ko man naši avri ačhen.
- 42 Mangelas, ale ñiko len na zachrañinda;

- vičinenas pro RAJ, ale ov lenge na odphenda.
 43 Sar e balvaj rozphurdel o prachos, avke len me roztradav;
 phirav pal lende sar pal e čik pre ulica.
 44 Zachraňindal man olendar, ko pes pre ma vzburinde;
 ačaďal man šereske upral o narodi.
 O manuša, saven na prindžaravas, mange akana služinen.
 45 Šunen man pre dojekh lav;
 o manuša andral aver narodi daratar bandon anglal ma.
 46 Našaven e zor
 a izdraňipnaha aven avri andral peskre zorale thana.
 47 O RAJ dživel! E chvala mi džal mira Skalake!
 Av barardo, Devla miro, Spasifelina miro!
 48 Ov hin o Del, savo vaš ma zaačhel
 a čhivel tele le naroden angle mande;
 49 zachraňinel man mire nepřijatelendar,
 hazdel man upral ola, ko pre ma džan,
 a cirdel man avri andral o vasta le maribnaskre muršengre.
 50 Vašoda tut, RAJEJA, lašarava maškar o narodi
 a gilavava o žalmi pal tiro nav.
 51 Tu des tire kraliske o hare viťazstva;
 presikaves o verno kamiben tire pomazimen kraliske,
 le Davidoske the leskre čhavenge pro furt.

O Žalmos 19

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
 2 O ňebos vakereľ pal le Devleskri slava,
 e obloha sikavel pre buči leskre vastengri.
 3 O džives le dživeseske pal oda vakereľ
 a e rat la račake oda del te džanel
 4 bi o vakereľben, bi o lava,
 aňi na šundol lengro hangos.
 5 Ale lengro hangos pes rozliĝenda pal cali phuv
 a lengre lava dži pro agor le svetoske.
 O Del andro ňebos kerďa than le khameske.
 6 Sako tovara avel avri sar o terno andral peskro kher,
 radisalol sar o hrďinas, so denašel peskro drom.
 7 Pre jekh agor le ňeboskro avel avri,
 pre dujto zadžal andre;
 nič pes našti garuvel leskre tačipnaske.
 8 Le RAJESKRO zakonos hino dokonalo,
 del amen nevi zor.
 Pre le RAJESKRE lava pes šaj te mukel;
 olestar, ko na achalol, keren godaver.
 9 Le RAJESKRE prikazi hine čače,
 pherdžaren o jilo radišagoha.
 Le RAJESKRO prikazaňje hino žužo,
 le jakhenge del o švetlos.
 10 E sveto dar anglo RAJ hiňi lačhi,
 likerel pro furt;
 Le RAJESKRE sudi hine čače,
 savore hine čačipnaskre.
 11 Mon buter sar o somnakaj,
 sar pherdo žužo somnakaj;
 guleder hine sar o medos,
 sar o nekfeder medos.
 12 Den godi tire služobňikos;
 oles, ko len dolikerel, užarel baro počňiben.
 13 Ale ko dikhel peskre chibi?

Odmuk mange the o bini, savendar na džanav.

¹⁴ Ma domuk man te kerel oda, so džanav, hoj nane lačo,
hoj man oda nalačhipen te na zachudel.
Akor avava bi e chiba,
žužo le bare binostar.

¹⁵ Mi aven tuke pre dzeka o lava andral miro muj,
the oda, so gondolinel miro jilo anglal tu,
RAJEJA, Skalo miri, Vikupitelina miro!

O Žalmos 20

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
² Mi šunel tut o RAJ avri andre oda džives, sar sal andro pharipen,
mi chrañinel tut o Del le Jakoboskro!
³ Mi bičhavel tuke e pomoca andral o Chramos,
mi zorařarel tut andral o Sion!
⁴ Mi leperel peske pre savore tire obetna dari
a mi prilel tire labarde obeti!
⁵ Mi del tut savoro, so peske tiro jilo mangel;
mi avel tuke avri sa, so kames te kerel.
⁶ Sar šunaha, hoj domardal tire ñeprijafelis, vičinaha radišagostar;
andro nav amare Devleskro hazdaha upre e zastava!
Mi del tut o Del savoro, so manges!
⁷ Akana džanav,
hoj o RAJ zachrañinel peskre pomazimen kralis.
Šunel les avri andral peskro sveto than andro ñebos,
peskre zorale čače vasteha leske del te zvifazinel.
⁸ Vareko pes mukel pro verdana, vareko pro graja,
ale amen pes mukas pre zor le RAJESKRI, amare Devleskri.
⁹ Lenge poddžana o pindre a perena tele,
ale amen uštaha upre a ačhaha zorales.
¹⁰ RAJEJA, zachrañin le kralis!
Šun amen avri, sar pre tu vičinas!

O Žalmos 21

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
² RAJEJA, o kralis radisalol andre tiri zor.
Savo baripen thovel andre tiri zachrana!
³ Diñal les oda, so kamelas andro jilo,
a na odphendal leske oda, so mangelas le vuštenca.
⁴ Andal leske o barvale požehnañja,
thodal leske pro šero e koruna le žuže somnakastar.
⁵ Mangelas tutar o dživipen,
diñal les but dživesa, večne a pro furt.
⁶ Kerđal lestar slavno prekal tiri zachrana,
urđal les andro šukariben the andre bari pačiv.
⁷ Požehñindal les pro furt
a diñal les baro radišagos olestar, hoj sal leha.
⁸ O kralis pačal le RAJESKE;
vaš o verno kamiben le Nekbareder Devleskro na čhalavela pes.
⁹ Tiro vast arakhela savore tire ñeprijafelen;
tiro čačo vast arakhela savoren, ko tut našti avri ačhen.
¹⁰ Soča tut sikaveha, RAJEJA,
zlabareha len sar o jagalo bov.
Andre tiri cholí len rozžuvineha,
e jag len chala.
¹¹ Lengre čhaven khoseha avri pal kadi phuv
the lengro potomstvos le manušendar.
¹² Kamenas tuke te kerel o nalačhipen

a gondolinenas avri o pasci,
 ale na avle lenge avri,
 13 bo mušinena te denašel het,
 sar pre lende mukeha tire šipi.
 14 RAJEJA, ušti upre andre tiri zor!
 Amen giļavaha a lašaraha tut, bo sal igen zoralo!

O Žalmos 22

1 Oleske, ko lidžal o giļavipen. „Pal e tosarutņi srnka“. Le Davidoskro žalmos.

2 Devla miro, Devla miro! Soske man omuklal?
 Soske sal avke dur a na zachraņines man?
 Soske sal avke dur mire rovibnastar?

3 Devla miro, vičinav ke tu dživese, ale na odphenes mange;
 rači, ale nane man smirom.

4 Tu sal Sveto, bešes pro tronos
 pro chvali le Izraeloskre.

5 Amare dada tuke pačanas;
 pačanas a tu len lehas avri.

6 Vičinenas pre tute a sas zachraņimen;
 pačanas tuke a na ladžanas pes.

7 Ale me som sar kirmo a na manuš;
 dojekheske som pro asaben, sako man dikhel tele.

8 Savore, so man dikhen, keren mandar pheras;
 bandaren pre mande o muja
 a keren le šerenca.

9 Phenen peske: „Mukel pes pro RAJ;
 mi zachraņinel les
 a mi lel les avri, te leske hino pre dzeka!“

10 Se tu man ilal avri andral o per mira dake;
 diñal mange te pačal andre tu, mek sar pijavas e kolin.

11 Kanastar ulilom, somas tuke dino;
 tu sal miro Del ole dživesestar, sar avlom pro svetos.

12 Ma av mandar dur,
 bo avel o pharipen
 a nane ņiko, ko pomožinđahas.

13 Rozthode pes pašal ma but biki,
 o biki le Bašanoskre pes zgele pašal ma.

14 Phundrade pre ma o tlami
 sar dzivo the cholamen levos.

15 Som sar o rozčhido paņi,
 savore kokala mange chučile avri.

Miro jilo hino sar e rozgeļi momeļi,
 biļifa andre ma.

16 Šukes mange hin andro muj sar pal o prachos
 a e čhib pes mange prichudņa andro muj;
 muklal man te merel andro prachos.

17 O rikone aven pre ma,
 rozthoven pes pašal ma o nalače manuša,
 predemen mange o vasta the o pindre.

18 Savore kokala mange dičhol;
 on dikhen a den pre ma avri o jakha.

19 Rozđelinen peske maškar peste mire gada
 a vaš miro ruchos peske čhiven losos.

20 Ale tu, RAJEJA, ma av mandar dur!
 Tu sal miri zor, siđar mange te pomožinel!

- 21 Zachrañin man la šablatar;
miro dživipen le rikonengra zoratar.
- 22 Cirde man avri le levoskre piskostar;
le dzive bikengre rohendar.
Šun man avri!
- 23 Vakerava pal tiro nav mire phralenge,
lašarava tut maškar tire manuša.
- 24 Tumen, so daran le RAJESTAR, lašaren les!
Savore Jakoboskre čhavale, bararen le RAJES!
Savore Izraeloskre čhavale, daran lestar!
- 25 Bo ov na dikhlá tele le čores
a dikhlá leskro trapišagos.
Na garuda angle leste peskro muj;
šunda les avri, sar peske mangelas e pomoca.
- 26 Tutar mange avel e chvala maškar but tire manuša;
anglal ola, ko pes tutar daran, dolikerava mire lava.
- 27 O čore manuša chana čales;
ola, ko roden le RAJES, les lašarena.
„Mi del o Del, hoj te dživen furt!“
- 28 Čali phuv peske leperela pro RAJ
a visarela pes ke leste;
savore narodi bandona anglal leste.
- 29 O rajipen hino le RAJESKRO,
ov vladñinel upral o narodi.
- 30 Savore barvale manuša pre phuv
kerena oslavi a lašarena les;
savore manuša, so džan tele andro prachos la phuvakro,
bandona angle leste;
ola, ko hine ča manuša, so meren.
- 31 Le čhavengre čhave leske služinena;
vakerena pal o RAJ le manušenge, so avena pal lende.
- 32 Avena a dena te džanel leskro spravodlišagos
le manušenge, so mek na ulile: „Ov oda kerđa.“

O Žalmos 23

- 1 Le Davidoskro žalmos.
O RAJ hino miro pastjeris,
nič mange na čibalinela.
- 2 Lidžal man pro mali, kaj hin e zeleno čar,
anel man paš o paña, kaj hin o smirom.
- 3 Občerstvinel miri duša
a vaš peskro nav man lidžal le čačipnaskre dromenca.
- 4 Kajte gelomas la dolinaha prekal o baro kalipen,
na darava man le nalačipnastar,
bo tu sal manca;
tiro prutos the tiri paca man ochrañinen.
- 5 Pripravines mange o skamind
anglo jakha mire ñeprijafelenge.
O šero mange makhes le olejoha;
miri kuči prečulal.
- 6 He, ča o lačhipen the o verno kamiben man lidžana
andre savore dživesa, medik dživava
a bešava andro kher le RAJESKRO pro furt.

O Žalmos 24

- 1 Le Davidoskro žalmos.
Le RAJESKRI hiñi e phuv the savoro, so andre hin,

- o svetos the ola, ko andre dživen;
² se ov les zathoda pro mori
 a ačhađa pro paňa.
- ³ Ko šaj džal upre pro verchos le RAJESKRO?
 Ko šaj ačhel pre leskro sveto than?
- ⁴ Oda, kaste hin o vasta ņevinna a o jilo žužo;
 oda, ko na lašarel o modli
 a ko na lel vera falošne.
- ⁵ Oda chudela o požehnaņje le RAJESTAR
 the o spravodlišagos le Devlestar, leskre Spasiťelistar.
- ⁶ Kajse hine o manuša, save les roden,
 save roden tiro muj, Devla le Jakoboskro.
- ⁷ Branale, phundraven tumen!
 Phurikane vudarale, otkeren tumen,
 te šaj avel andre o Kralis la slavakro!
- ⁸ Ko hin oda Kralis la slavakro?
 O RAJ, o zoralo a mocno;
 o RAJ, o zoralo andro mariben.
- ⁹ Branale, phundraven tumen!
 Phurikane vudarale, otkeren tumen,
 te šaj avel andre o Kralis la slavakro!
- ¹⁰ Ko hin oda Kralis la slavakro?
 O RAJ o Nekzoraleder.
 Ov hin oda Kralis la slavakro!

O Žalmos 25

¹ Le Davidoskro.

Ó, RAJEJA, dav tuke calo miro jilo.

² Pre tute man mukav,
 ma domuk, hoj man te ladžav,
 hoj te na radisaľon mire ņeprijaťela upral ma.

³ ņiko, ko pes pre tute mukel, pes šoha na ladžala.
 Ladžana pes ola, ko nane pačivala a nane len vaš soske.

⁴ RAJEJA, de mange te prindžarel tire droma!
 Sikav man te phirel pal tire chodňiki!

⁵ Lidža man tire čačipnaha a sikav man,
 bo tu sal o Del miro Spasiťelis;
 pre tu užarav džives so džives.

⁶ Leper tuke, RAJEJA, pre tiro verno kamiben the lačhipen,
 so likerem imar čirlastar.

⁷ Ma leper tuke pre mire terňpnaskre bini the nalačhipena!
 Leper tuke pre ma andre tiro verno kamiben,
 bo tu sal lačo, RAJEJA!

⁸ O RAJ hino spravodľivo the lačo,
 vašoda sikavel le binošnage peskro drom.

⁹ Lidžal le pokornen andro spravodlišagos
 a sikavel lenge peskro drom.

¹⁰ O RAJ furt pačivalones kamel a dolikerel peskro lav
 olenge, ko dolikerem leskri zľuva the leskre prikazaňja*.

¹¹ Vaš tiro nav, RAJEJA,
 odmuk mange mire bini, bo hine bare.

¹² Ko hin oda manuš, savo pes daral le RAJESTAR?
 Ole manušeske o RAJ sikavela o drom khatar te džal.

¹³ Ajso manuš dživela andro lačhipen

* O Žalmos 25:10 25,10 E hebrejiko čhib: o svedectva

- a e phuv ačhela leskre čhavage.
 14 O RAJ hino prijatēlis olenca, ko lestar daran;
 lenge del te džanel peskri zmluva.
 15 Mire jakha dikhen furt pro RAJ,
 bo ov lel mire pindre avri andral e sita.
 16 Visaľuv ke ma a av ke ma jileskro,
 bo som korkoro a slabo!
 17 O pharipena andre miro jilo hin igen but.
 Le man avri andral miro cerpišagos!
 18 Dikh pre miri dukh the trapišagos!
 Odmuk mange savore bini!
 19 Dikh, keci džene pre mande džan!
 Igen man našti avri ačhen.
 20 Ochraňin miro dživipen a zachraňin man!
 Vašoda, hoj man denašav ke tute te garuvel,
 ma domuk, hoj man te ladžav.
 21 Mi ochraňinen man o žužipen the o čačipen,
 bo me man mukav pre tute.
 22 Devla, zachraňin le Izrael
 savore leskre pharipnastar!

O Žalmos 26

- 1 Le Davidoskro žalmos.
 Zaačh vaš ma, RAJEJA, bo dživavas žužes,
 pačavas andre tu, RAJEJA, a na pochibinavas.
 2 Skumin man, RAJEJA, skušin man!
 Dikh andre miro jilo, dikh, so gondolinav!
 3 Bo tiro verno kamiben hino furt angle mire jakha
 a pal tiro čačipen dživav.
 4 Na bešavas le falošne manušenca,
 aňi man na zdžavas olenca, ko hine dujemujengre.
 5 Narado som maškar o nalačhe manuša
 a le binošnenca na bešav.
 6 Thovav avri mire vasta, bo nane man vina,
 a phirav pašal tiro oltaris, RAJEJA,
 7 hoj tuke te palikerav andre chvala
 a te vakerav pal tire zazraki, so keres.
 8 RAJEJA! Kamav tiro kher, kaj tu bešes,
 o than, kaj hin tiri slava.
 9 Ma le het miri duša jekhetane le binošnenca,
 miro dživipen le vrahenca;
 10 olenca, andre kaskre vasta hin o nalačhipen,
 a furt pes den te prepočinel.
 11 Bo me dživav žužes.
 Cin man avri a av ke ma jileskro!
 12 Miro pindro ačhel pre rovno phuv.
 Sar pes zdžana tire manuša, lašarava le RAJES.

O Žalmos 27

- 1 Le Davidoskro žalmos.
 O RAJ hino miro švetlos the miro spaseňje.
 Kastar man darava?
 O RAJ ochraňinel miro dživipen.
 Kastar izdrava?
 2 Sar pre mande avle o nalačhe manuša,
 hoj man te chan tele,

podgele o pindre mire nepřijatěnge
the olenge, ko pre mande džan, a pele.

³ Te pes pre ma zgelahas caľi armada,
miro jilo pes na darala;
te pre ma avlehas pro mariben,
the avke furt pačava.

⁴ Ča jekh mange mangav le RAJESTAR,
ča oda kamav:

Hoj te šaj bešav andre leskro chramos
calo miro džživipen,

hoj te šaj dikhav pro šukariben le RAJESKRO
a les te rodav andre leskro chramos.

⁵ Bo andro nalačo džives
man chrañinela pre peskro garudo than,
garuvela man andre peskro sveto stanos
a thovala man te ačhel učes pre skala.

⁶ Imar akana hin miro šero hazdlo
upral o nepřijatěla pašal mande!
Andre leskro sveto stanos obetinava radišagoha;
gilavava a bašavava le RAJESKE.

⁷ Šun, RAJEJA, miro hangos, sar vičinav,
av jileskro ke ma a šun man avri!

⁸ Miro jilo mange leperel tire lava: „Roden miro muj!“
He, RAJEJA, rodava tiro muj!

⁹ Ma garuv mange tiro muj!
Ma visar tut cholaha tire služobňikostar,
se tu mange pomožinehas!
Ma odčhiv man aňi ma omuk,
Devla, Spasiteľina miro!

¹⁰ Kajte man e daj abo o dad omukľahas,
o RAJ man prilela paš peste.

¹¹ RAJEJA, sikav mange tiro drom!
Lidža man pal o rovno chodňikos
vaš ola, ko pre ma džan.

¹² Ma de man andro vasta le nepřijatěnge,
bo vakeren pre ma o klamišagi
a dojekhe laveha man daraven avri le maribnaha.

¹³ Ale the avke pačav,
hoj dikhava le RAJESKRO lačhipen, medik džživav.

¹⁴ Užar pro RAJ!
Av zoralo! Liker o pačaben andro jilo.
Užar pro RAJ!

O Žalmos 28

¹ Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, vičinav ke tute!
Skalo miri, prithov tiro kan ke ma!

Te aveha čhit, avava ajso sar ola,
ko džan tele andro hrobos.

² Šun miro pokorno mangipen,
sar ke tu vičinav, hoj mange te pomožines,
a hazdav mire vasta ke tiro Neksveteder than.

³ Ma odčhiv man het jekhetane le binošne manušenca
abo olenca, ko keren o nalačhipen,
ko vakeren avrenca šukares,
ale andro jile hine cholamen.

- 4 Mar len vaš lengre skutki,
vaš lengro nalačhipen.
Mar len vaš oda, so kerde;
visar lenge pale oda, so peske zaslužinen.
- 5 Se on na achalon o skutki le RAJESKRE
aňi oda, so kerda peskre vastenca.
Ov len čhivela tele
a šoha len na ačhavela pale upre.
- 6 Bararav tut, RAJEJA,
bo šundal miro pokorno mangipen.
- 7 O RAJ hino miri zor the miro štitos;
miro jilo leske pačal.
Ov mange pomožinda,
vašoda miro jilo igen radisaľol
a mira gilaha leske palikerava.
- 8 O RAJ hin e zor peskre manušengri;
o than pre ochrana peskre pomazimen kraliske.
- 9 Zachraňin tire manušen, RAJEJA!
Požehňin tiro dedictvos!
Av lengro pastjeris pro furt!

O Žalmos 29

- 1 Le Davidoskro žalmos.
Lašaren le RAJES, savore űeboskre bitosti!
Lašaren le RAJESKRI slava the zor!
2 Lašaren e slava le RAJESKRE naveskri!
Bararen le RAJES andre leskro sveto šukariben!
- 3 O hangos le RAJESKRO šundol upral o paňa,
o slavno Del hermindā,
o RAJ upral o bare paňa.
- 4 O hangos le RAJESKRO hino igen zoralo;
o hangos le RAJESKRO hino baro a slavno.
- 5 O hangos le RAJESKRO phagerel o cedri;
O RAJ visarel avri o cedri andro Libanon.
- 6 Ov kerel, hoj o Libanon te chučkerel sar o celatos,
o verchos Chermon* sar o terno bikos.
- 7 O hangos le RAJESKRO mukel avri o jagale bleski.
- 8 O hangos le RAJESKRO razinel la puštaha;
o RAJ razinel la puštaha Kadeš.
- 9 O hangos le RAJESKRO visarel avri o dubika stromi†,
o prajti peren tele a o veša ačhen lange.
A andre leskro chramos savoro vičinel: „Slava le Devleske!“
- 10 O RAJ bešelas pro tronos paš e potopa;
o RAJ bešel pro tronos sar kralis pro furt.
- 11 O RAJ del zor peskre manušen;
o RAJ požehňinela peskre manušen le smiromoha.

O Žalmos 30

- 1 O žalmos le Davidoskro. E gili paš o sentňariben le Chramoskro.
- 2 RAJEJA, bararav tut, bo tu man zachraňindal
a na domukľal, hoj te radisaľon ola, ko pre ma džan.
- 3 RAJEJA, Devla miro,
vičinavas pre tu, hoj mange te pomožines,
a sastardal man avri.
- 4 RAJEJA, tu man ilal avri andral o Šeol*

* O Žalmos 29:6 29,6 E hebrejiko čhib: o Sirjon † O Žalmos 29:9 29,9 Abo: kerel, hoj o jeleňici te ločhon sigeder. * O Žalmos 30:4 30,4 Oda hin o than, kaj hine o mule.

a diňal dživipen,
hoj te na džav tele andro hrobos.

⁵ Giľaven o žalmi le RAJESKE,
tumen, leskre pačivale manušale,
a paľikeren leskre svete naveške.

⁶ Leskri choli ľikerel ča sikra,
ale leskri milosť calo dživipen.

O roviben šaj ľikerel dži rači,
ale tosara imar avel o radišagos.

⁷ Sar somas andro smirom, phendom mange:
„Šoha man na čhalavava.“

⁸ RAJEJA, tire lačhipnaha man hazdňal upre pro zoralo verchos,
ale sar tut garuďal,
avľa pre ma e dar.

⁹ Vičinavas pre tute, RAJEJA;
Adonaj, igen tut mangavas, hoj ke ma te aves jileskro:

¹⁰ „So tut ela olestar, te džava tele andro hrobos?
Lašarela tut o prachos? Vakerela pal tiro pačivaliben?“

¹¹ Šun man avri, RAJEJA!
Presikav mange tiro jileskeriben!
RAJEJA, pomožin mange!“

¹² Miro roviben visarďal pro kheľiben;
čidal pal ma tele o kale gada a urďal man andro radišagos,

¹³ hoj tut šoha te na preačhav te bararel le gilenca.
RAJEJA, Devla miro, furt tuke paľikerava!

O Žalmos 31

¹ Oleske, ko ľidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.

² RAJEJA, ke tu man denašlom te garuvel,
ma domuk šoha, hoj man te ladžav!
Zachraňin man tire spravodišagoha!

³ Visar ke ma tiro kan
a av man sig te zachraňinel!

Av miri zorali skala,
o hrados mira spasakro.

⁴ Se tu sal miri skala, miro hrados;
ľidža man pre slava tire naveške a dža anđlal mande.

⁵ Čirde man avri andral e sita, so anđle mande garude,
bo tu sal miro ochrancas.

⁶ Andre tire vasta dav mire duchos;
RAJEJA, verno Devla, cindal man avri!

⁷ Našti avri ačhav olen, ko lašaren le modlen,
ale me man mukav pro RAJ.

⁸ Me radisaľuvava a thovava baripen andre tiro verno kamiben.
Tu dikhlal miro čoripen;
džanehas mire pharipnastar.

⁹ Na diňal man andro vasta olenge, ko pre ma džan;
ačhaďal mange o pindre pro otkerdo than.

¹⁰ RAJEJA, av ke ma jileskro, bo som andro pharipen!
Mire jakha the miri duša slabisaľile la žalatar;
miro řelos le rovibnastar.

¹¹ O dživipen mange sig našľol la žalatar
a o berša predžan le pharipnastar.

Vaš miro binos ačhilom slabo
a o kokala mange šučile avri.

¹² Savore mire řeprijafela,

- a mek the mire susedi,
man tele dikhen.
Ola, ko man prindžaren, mandar daran;
sar man dikhen pre ulica,
denašen mandar het.
- 13 Bisterde pre ma sar pre oda, ko muľa;
som sar e phagerđi kuči.
- 14 Šundom but dženen, sar peske počoral phenen andro kana:
„E dar pre leste avel pal dojekh sera!“
Dovakerde pes pre mande;
den pes godi, sar mange te lel o dživipen.
- 15 Ale me pačav tuke, RAJEJA.
Phenav mange: „Tu sal miro Del!“
- 16 Calo miro dživipen hin andre tire vasta;
le man avri mire neprijafelendar the olendar, ko pre ma aven.
- 17 Mi švicinel tiro muj pre tiro služobňikos;
zachraňin man tire verne kamibnaha!
- 18 RAJEJA, ma domuk, hoj man te ladžav, bo vičinavas ke tute;
o nalače manuša pes mi ladžan
a mi en čhit andro hrobos.
- 19 Mi ñemisaľon o vušta, so klaminen;
ola, ko pro spravodľivo vakeren sprostones andro baripen a dikhen les tele.
- 20 Savo baro hin tiro lačhipen,
so odthodal olenge, ko pes tutar daran!
Anglo jakha le manušengre presikadal oda lačhipen olenge,
ko pes denašen te garuvel ke tute.
- 21 Garuves len pre tiro garudo than le manušengre nalačhipnastar;
garuves len andre tiro stanos le čhibendar, so pes kamen te vesekedinel.
- 22 Mi džal e chvala le RAJESKE,
bo presikađa mange peskro užasno kamiben,
sar somas andro foros, pašal savo sas rozthodi e armada.
- 23 Sar somas andre dar, phendom mange:
„Odčhido som tire mujestar!“
Ale tu man šunđal avri, sar tut mangavas,
sar pre tu vičinavas, hoj mange te pomožines.
- 24 Kamen le RAJES, savore leskre pačivale manušale!
O RAJ chraňinel olen, ko džan čačes pal leste,
no le barikanenge visarel pale avke, sar peske zaslužinen.
- 25 Savoredžene, ko užaren le RAJES,
aven zorale a ma daran tunen andro jile!

O Žalmos 32

1 Le Davidoskro žalmos. O maskil*.

Bachtalo hin oda, kaske hin odmuklo o nalačhipen, so kerđa,
kaske hin o binos učhardo andre.

2 Bachtalo manuš, saveske o RAJ na rachinel o nalačhipen,
oda, andre kaste nane klamišagos.

3 Sar somas čhit, o kokala andre mande šučonas avri
a calo džives stukinavas dukhatar.

4 Bo rat-džives pre ma tiro pharo vast bešelas;
miri zor andre mande šučolas avri
sar ñilaje andro tačipen.

5 Avke tuke phendom avri miro binos
a na garuđom andre o nalačhipen, so kerdom.

Phendom:

* O Žalmos 32:1 32,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

„Viznavinava le RAJESKE mire bini.“
A tu mänge odmuklal e vina mire binoskri.

- 6 Vašoda pes tuke mi mängen savore pačivale
andro časos le pharipnaskro†,
hoj len o trapišagi te na začhiven andre sar o bare paña.
7 Tu sal miro than pro garudipen,
ochrañineha man le pharipnastar;
obklučineha man le radišagoskre giľenca pal o spaseñje.
8 Lidžava tut a sikavava tuke o drom, khatar te džal,
dava tut gođi a dodikhava pre tu mire jakhenca.
9 Ma aven bi e gođi sar o graj abo o somaris,
save pes mušinen te likerel pre uzda the pro zubadla,
hoj pes te podden.
10 Le nalačhes hin pherdo dukha,
ale oda, ko pes mukel pro RAJ,
ela učardo andre leskre verne kamibnaha.
11 Tumen o spravodliva,
radisalon a thoven baripen andro RAJ!
Giľaven savore, ko san žuže andro jile!

O Žalmos 33

- 1 Tumen o čačipnaskre, giľaven radišagoha le RAJESKE,
bo le čače manušenge pasinel e chvala.
2 Lašaren le RAJES pre citara,
bašaven leske pre dešehurengri harfa!
3 Giľaven leske e nevi giľi,
bašaven leske šukares a radišagoha vičinen!
4 Bo le RAJESKRO lav hino čačo
a hino verno andre savoreste, so kerel.
5 O RAJ kamel o čačipen the o spravodlišagos,
caľi phuv hiñi pherđi leskre verne kamibnastar.
6 Le RAJESKRE laveha sas kerdo o űebos
a le dichoha andral leskro muj savore čercheña.
7 O paña le moroskre skidña pre jekh than,
o bare oceani thođa andro nadrži.
8 Caľi phuv pes mi daral le RAJESTAR!
Savore manuša pro svetos les mi den pačiv!
9 Bo ov phenda a ačhila pes,
rozkazinda a o svetos pes kerđa.
10 O RAJ musarel o plani le narodengre;
ov previsarel le manušengre gondolišagi.
11 Ale o plani le RAJESKRE ačhen zorales pro furt,
a oda, so ov kamel te kerel, likerel prekal savore pokoleñja.
12 Bachtalo o narodos, kaske hin o Del RAJ,
o manuša, kas peske kidña avri prekal peste.
13 Andral o űebos o RAJ dikhel tele
a dikhel savore manušen;
14 ole thanestar, kaj ov bešel,
pozorinel savoren, ko bešen pre phuv.
15 Ov sakoneske stvorinda o jilo
a dikhel savoro, so keren.
16 űisave kralis na zachrañinela e bari armada;
le maribnaskre muršes na lela avri leskri bari zor.

† O Žalmos 32:6 32,6 Abo: medik tut šaj te arakhel

- 17 Pro graj pes naši te mukel, hoj tuke pomožinela,
leskri bari zor tut na zachrañinela.
- 18 Ale le RAJESKRE jakha dikhen pre ola, ko pes lestar daran,
pre ola, ko užaren pre leskro verno kamiben,
- 19 hoj te zachrañinel lengri duša le meribnastar
a lengro dživipen la bokhatar.
- 20 Amari duša užarel pro RAJ,
ov hino amari pomoca the šfitos.
- 21 Andre leste amaro jilo radisałol,
bo amen pes mukas pre leskro sveto nav.
- 22 RAJEJA, mi el tiro verno kamiben amenca,
bo amen užaras pre tute.

O Žalmos 34

- 1 Le Davidoskro žalmos. Sar pestar kerelas dilino anglo Abimelech, savo les tradña het,
a ov geła het.
- 2 Bararava le RAJES andre dojekh časos,
lašarava les furt mire vuštenca.
- 3 Lašarava man le RAJEHA,
ola, ko hine trapimen, oda šunena a radisałona.
- 4 Bararen manca le RAJES,
aven bararas jekhetane leskro nav!
- 5 Rodavas le RAJES a odphendā mange,
iła man avri andral dojekh dar.
- 6 Ola, ko pre leste dikhena, švicinena,
lengre muja pes šoha na ladžana.
- 7 Somas andro pharipen bi e zor,
ale vičinavas pro RAJ a šundā man avri,
iła man avri andral savoro pharipen.
- 8 Le RAJESKRO añjelos stražinel olen, ko pes lestar daran,
a cirdela len avri.
- 9 Koštołinen a dikhen, savo lačo hin o RAJ!
Bachtalo hin o manuš, savo pes denašel andre leste te garuvel.
- 10 Tumen, leskre manušale, daran le RAJESTAR,
bo olen, ko pes lestar daran, hin savoro, so lenge kampil.
- 11 O terne levi šaj bokhalon, bo nane len so te chal,
ale olenge, ko roden le RAJES,
na chibalinelna nisavo lačhipen.
- 12 Aven, čhavale, šunen man,
sikavava tumen, sar kampil te del pačiv le RAJES!
- 13 Oda, ko kamel o dživipen
a kamel te dživel baro the bachtalo dživipen,
- 14 mi zlíkerel e čhib le nalače lavendar
a o vušta le klamišagostar.
- 15 Visar tut het le nalačhipnastar,
ker o lačo
a rode o smirom andral calo jilo.
- 16 Le RAJESKRE jakha dikhen pro spravodliva manuša,
leskre kana šunen lengro roviben.
- 17 Ale le RAJESKRO muj džal pre ola, ko keren o nalačhipen,
hoj te khosel tele lengro nav pal e phuv.
- 18 O spravodliva peske mangel e pomoca a o RAJ len šunel;
cirdel len avri andral dojekh pharipen.
- 19 O RAJ hino pašes olenge, kas hin dukh pro jilo,
zachrañinel olen, ko imar na birinen pro duchos.

- 20 O spravodlivo šaj precerpinel but nalačhipena,
ale o RAJ les lela avri andral savoreste.
- 21 Chrañinel savore leskre kokala,
añi jekh leske na phadžola.
- 22 O nalačhipen murdarela le nalačhes;
oda, ko našti avri ačhel le spravodlivones, ela odsudzimen.
- 23 Ale o RAJ cinela avri e duša peskre služobñikengri.
Niko, ko pes denašel andre leste te garuvel, na ela odsudzimen.

O Žalmos 35

- 1 Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, vesekedin tut olenca, ko pes manca vesekedinen,
mar tut olenca, ko pes manca maren!
- 2 Le o baro šfitos the o pancjeris!
Ušti a pomožin mange!
- 3 Hazde upre e kopija the o tover
pre ola, ko pre ma džan!
Phen mange:
„Me som tiro spaseñje.“
- 4 Mi ladžan pes a mi en pokorimen ola,
ko man kamen te murdarel.
Mi visaren pes pale ladžaha ola,
ko mange gondolinen te kerel o nalačo.
- 5 Sar o phus andre balvaj,
avke len o añjelos le RAJESKRO mi roztradel!
- 6 Mi el lengro drom kalo the šliskaco,
sar o añjelos le RAJESKRO pal lende denašela!
- 7 Bo na sas vaš soske, ale nacirdle mange e sita;
vaš ñisoske mange kopalinde e chev.
- 8 Mi avel pre lende jekhvareste e pohroma!
Mi chuden pes korkore andre sita, so prekal ma garude,
mi peren andre odi chev a mi en zñičimen!
- 9 Akor miri duša radisañola andro RAJ,
a thovava baripen andre leskro spaseñje.
- 10 Andral calo jilo phenava:
„RAJEJA, ko hin, sar sal tu?
Tu zachrañines le slabe manušes le zoralestar,
le čores the le slabes olestar, ko les trapinel.“

- 11 Aven pre ma o falošna švedki
a phučen mandar oda, pal soste añi na džanav.
- 12 Vaš o lačo mange den pale o nalačo
a hin man žala, bo som omuklo.
- 13 Ale sar on sas nasvale,
me man urđom andro gada le gonestar
a pokorinavas man andro postos.
Keravas tele o šero a modlinavas man vaš lenge* ,
- 14 avke sar te man modlindomas
vaš o prijatelis abo vaš o phral.
Rovavas avke, sar te rundomas pal e daj,
a mukavas tele o šero pharipnastar.
- 15 Ale sar me pelom, on pes zgele a radisañonas mange.
O bitanga, saven na prindžaravas,
zgele pes pre mande, hoj mandar te asan,
marenas man a na preačhenas.
- 16 Asanas peske mandar avke sar o bijedevleskre
a denas pre ma avri o danda.

* O Žalmos 35:13 35,13 Abo: Ale miri modlitba furt avelas pale ke ma.

- 17 RAJEJA, dži kana pre oda dikheha?
Zachrañin man, hoj man te na zñičinen!
Le miro dživipen avri kale ľevendar!
- 18 Akor, sar pes zdžana but tire manuša, palikerava tuke maškar lende;
lašarava tut anglo but nipi.
- 19 Te na mange radisaľon mire falošna ñeprijafeľa,
te na peske keren jakhenca ola, ko man hijaba našti avri ačhen!
- 20 Lengre lava na anen o smirom,
ale rozľidžan o klamišagos pre ola, ko dživen andro smirom.
- 21 Bares phundraven peskro muj pre mande
a phenen: „Avke tuke kampil!
Pre amare jakha dikhlam, so kerďal!“
- 22 RAJEJA, tu oda dikhlal. Ma av čhit!
Rajeja, ma av mandar dur!
- 23 Ušti, zaačh man, Devla miro!
Ruš vaš ma, ó Adonaj!
- 24 Sudzin man pal tiro spravodľišagos, RAJEJA!
Devla miro, ma domuk, hoj mandar te asan!
- 25 Te na peske gondolinen: „Avke leske kampil! Kada kamahas!“
Te na phenen: „Čalam les tele!“
- 26 Mi ladžan pes a mi ľoľon avri savore,
ko radisaľon mire pharipnaske.
- Mi en urde andre ladž a teledikhle ola,
ko pes pre ma ľidžan upre.
- 27 Mi thoven baripen a mi radisaľon ola,
ko kamen, hoj pes te sikavel miro čačipen.
- Mi phenen furt:
„Baro hin o RAJ, savo kamel,
hoj leskre služobňikoske te džal sa mištes!“
- 28 Miri čhib vakerela pal tiro spravodľišagos
a pal tiri chvala calo džives.

O Žalmos 36

- 1 Oleske, ko ľidžal o bašaviben. Le RAJESKRE služobňikostar le Davidostar.
- 2 O nalačo manuš šunel, so leske phenel o binos andro jilo,
a nane andre leste ñisavi dar le Devlestar.
- 3 Igen but peske pal peste gondolinel,
vašoda na udžanel peskro binos a na odsudzinel les.
- 4 O lava andral leskro muj hin ča o nalačhipen the o klamišagos;
preačhila te kerel gođaha the mištes.
- 5 Pre peskro hadžos gondolinel avri o nalačhipen,
mukľa pes pro nalače droma
a na odphenel le nalačipnaske.
- 6 RAJEJA, tiro verno kamiben dodžal dži o ñebos
a tiri vernost dži o chmari.
- 7 Tiro spravodľišagos hin sar o nekučeder verchi,
tire sudi sar le moroskre hľbini.
RAJEJA, starines tut pal o manuša the pal o džviri.
- 8 Savo vzacno hin tiro verno kamiben, Devla!
Savore manuša pes garuven andro čiños tire kridlengro.
- 9 Čalaren pes le pherdo chabenenca andral tiro kher,
des lenge te pijel andral o pañi tire lačhipnastar.
- 10 Tu sal o prameñis le dživipnaskro;
andre tiro švetlos dikhas o švetlos.
- 11 Ma preačh te del tiro verno kamiben olen, ko tut džanen,
the tiro spravodľišagos olen, ko hine čače andro jile.
- 12 Te na uštarel pre ma o pindro le barikaneskro

a te na man tradel het o vast le nalače manuškro.

¹³ Dikh, sar pele ola, ko keren o nalačhipen;
sas čhide tele a našti ušten upre!

O Žalmos 37

¹ Le Davidoskro žalmos.

Ma chofar tut le nalačhenca,
ma zavidzin olenge, ko keren o nalačhipen!

² Bo šučona avri sig avke sar e čar;
sar e zeleno rastlina kirňona.

³ Muk tut pro RAJ a ker o lačhipen,
beš andre tiri phuv a dživ andro smirom.

⁴ Radisaľuv andro RAJ
a dela tut, pal soste tiro jilo tužinel.

⁵ De tiro drom le RAJESKE,
pača leske a ov pes starinela pal savoreste.

⁶ Dela, hoj tiro spravodlišagos te avel avri sar o švetlos tosara,
a tiro čačipen sar o kham pro dilos.

⁷ Av čhit anglo RAJ a užar pre leste!
Ma trapin tut, te varekaske džal mištes;
te varekaske avel avri leskre nalače plani.

⁸ Preačh te rušel a omuk e choľi!
Ma trapin tut, bo oda lidžal ča pro nalačo!

⁹ Bo o nalače ena zničimen,
ale olenge, ko pes muken pro RAJ, ačhela e phuv.

¹⁰ Imar ča sikra a o nalačo na ela;
rodeha les, kaj hino, ale na arakheha.

¹¹ Ale o pokorna manuša chudena e phuv
a radisaľona andro pherdo smirom.

¹² O nalačo gondolinel te kerel namištes le spravodlivoneske;
randel pre leste le dandenca.

¹³ Ale o Raj lestar asal,
bo dikhel, hoj avel pre leste leskro džives.

¹⁴ O nalače len avri e šabľa a nacirden o lukos,
hoj te čhiven tele le čores the le slabes,
hoj te murdaren olen, ko dživen čačipnaha.

¹⁵ Ale lengri šabľa predemela lengro jilo
a o luki lenge prephadžona.

¹⁶ Oda frima, so hin le spravodlivones,
hin feder sar o barvalipen le but nalače manuškengro.

¹⁷ Bo e zor le nalačhengri ela phagerđi,
ale le čačipnaskren podhazdela o RAJ.

¹⁸ O RAJ pes starinel pal o žužejileskre manuša sako džives
a lengro dedictvos likerela pro furt.

¹⁹ Na ladžana pes andro nalačo časos
a andro bokhale dživesa len ela čalipen.

²⁰ Ale o nalače manuša merena.

O űeprijafela le RAJESKRE našľona sar o kvitki pre maľa,
našľona sar o thuv.

²¹ O nalačo lel kečeň a na del pale,
ale le spravodlivoneske hin pharo a del ščirones.

- 22 Bo kaske o Del žehñinel, ola chudena e phuv,
ale kas prekošel, ena zñičimen.
- 23 O RAJ zoraľarel o kroki oleske,
kaskro drom leske hin pre dzeka.
- 24 Te leske podđžala o pindre, na perela,
bo o RAJ les chudel vastestar.
- 25 Terno somas a phuriľom,
ale na dikhlom le čačipnaskre manušes omuklones
aňi leskre čhaven te žobrinel maro.
- 26 Furt hin leske pharo vaš avrenge a del len kečeň,
leskre čhave ena pro požehnañje.
- 27 Visaluv le nalačhipnastar a ker o lačo,
avke bešeha andre phuv pro furt.
- 28 Bo o RAJ kamel o čačipen pro sudos
a na omukela peskre verne manušen;
hine chraňimen pro furt,
ale o čhave le nalačhengre ena zñičimen.
- 29 O čačipnaskre chudena e phuv
a bešena andre pro furt.
- 30 O muj le čače manušeskro vakereľ o goďaveripen,
leskri čhib vakereľ o čačipen.
- 31 Andro jilo leste hin o zakonos peskre Devleskro,
o pindre leske na podđžan.
- 32 O nalačo manuš užareľ pro spravodľivo
a rodeľ sar les te murdareľ;
- 33 ale o RAJ les na mukela andro vasta le nalačeske
aňi na domukela, hoj les pro sudos te odsudzinen.
- 34 Muk tut pro RAJ,
ľiker tut leskre dromestar.
Hazdeľa tut upre, hoj te zales e phuv;
dikheha pre oda, sar o nalače ena zñičimen.
- 35 Dikhľom igen nalače manušes, savo pes rozcircelas
sar zoralo zeleno stromos.
- 36 Ale paľis predžavas pašal, a dikh, imar ode na sas!
Rodavas les, ale na delas pes te arakhel.
- 37 Dikh pre ola, ko hine žuže,
a pozorin le čačipnaskren,
bo olen, ko roden o smirom, užareľ o lačo.
- 38 Ale savore binošna ena zñičimen,
a na užareľ len nič lačo.
- 39 O spaseñje prekal o spravodľiva avel le RAJESTAR;
ov hin lengro hrados andro pharipen;
- 40 o RAJ lenge pomožinela a zachraňinela len;
lela len avri le nalače manušendar a zachraňinela,
bo pes denašen andre leste te garuvel.

O Žalmos 38

- 1 Le Davidoskro žalmos pro leperiben.
- 2 RAJEJA, ma karhin man andre tiri choli,
ma mar man, sar sal choľamen.
- 3 Bo tire šipi man predemade
a tiro vast man ispidľa tele.
- 4 Angle tiri bari choľi nane nisavo sasto than pre miro telos

- añi mire kokala nane saste vaš miro binos.
⁵ Bo mire bini man zaile andre,
 sar baro pharipen,
 so hin phareder sar šaj zlidžav.
- ⁶ O rani mange hñisisaŕon a khanden
 vaš miro diliñipen.
- ⁷ Som skurčimen a bandardo tele,
 calo džives ča phirav rovibnaha.
- ⁸ O dumo mange labol dukhatar
 a pre miro felos nane sasto than.
- ⁹ Som igen strapimen a zmardo,
 stukinav dukhatar andro jilo.
- ¹⁰ Rajeja, tu džanes savoro, so kamav,
 a miro jojčišagos tuke nane garudo.
- ¹¹ O jilo mange chudña sig te marel,
 miri zor man omukla
 a o švetlos odgeŕa mire jakhendar.
- ¹² Mire prijateŕa the ola, kas kamav,
 man obdžan angle miro nasvaliben.
 The miri famelija pes mandar likerel dur.
- ¹³ Ola, ko man kamen te murdarel,
 thode angle ma e pasca;
 ola, ko man kamen te dukhavel,
 peske vakerenas, sar man zñičinena;
 calo džives gondolinen, sar manca te thovel avri.
- ¹⁴ Ale me som sar kašuko, so na šunav;
 som sar ñemo, so na phundravel o muj.
- ¹⁵ Som sar manuš, so na šunel,
 a na džanel vaš peske te rušel le vuštenca.
- ¹⁶ RAJEJA, pre tute užarav;
 Adonaj, Devla miro, tu mange odpheneha!
- ¹⁷ Phendom:
 „Te na radisaŕon mange
 a te na lašaren pes upral ma,
 sar mange poddžana o pindre.“
- ¹⁸ Bo imar maj perav
 a miri dukh furt likerel.
- ¹⁹ Vašoda phenav avri miri vina
 a trapinav man vaš miro binos.
- ²⁰ Mire ñeprijateŕa hine saste the zorale;
 but hine ola, ko man vaš ñisoske našti avri ačhen.
- ²¹ Vaš o lačo mange visaren pale o nalačo;
 džan pre ma, bo kamav te kerel o lačo.
- ²² RAJEJA, ma omuk man!
 Devla miro, ma dža mandar dur!
- ²³ Sidar mange te pomožinel,
 ó Adonaj, Spasiŕelina miro!

O Žalmos 39

- ¹ Le Jedutunoske, savo lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
- ² Phendom mange: „Dava pozoris pre mire lava,
 hoj te na kerav binos mira čhibaha.
 Thovava mange pro muj e uzda,
 medik o nalačo manuš hino paš mande.“
- ³ Na phendom nič, añi o lačo,
 somas calkom čhit.
 Ale furt buter man dukhalas;

- 4 o jilo andre mande roztačila,
 e jag rozlabila, sar paloda gondolinavas.
 Palis phendom kala lava:
 5 „RAJEJA, de mange te džanel, kana merava
 a keci dživesa man mek hin,
 hoj te achaluvav, sar sig miro dživipen našlola.
 6 Dikh, diňal man ajso cikno časos sar pre burňik
 a miro dživipen tuke dičhol sar nič.“

Dojekh manuš hin ča sar balvaj,
 kajte sar zorales ačhel.
 7 Leskro dživipen predžal sar čiňos;
 o manuš siđarel a nane soske;
 skidel o barvalipen,
 aňi na džanel, kaske oda ačhela.

- 8 Avke akana, pre soste užarava, RAJEJA?
 Mukav man pre tu,
 9 zachraňin man dojekhe mire binostar.
 Ma domuk, hoj o dilino mandar te asal!
 10 Avava čhit a na phundravava o muj,
 bo tu sal oda, ko oda kerđa.
 11 Preačh man imar te marel,
 bo imar merav tire vastestar.
 12 Sar dovakeres a mares le manušes vaš o binos,
 ničines oda, pal soste leske džal,
 avke sar o mołos, so chal o gada -
 čačes, dojekh manuš hin ča para.

- 13 RAJEJA, šun avri miro mangipen!
 Šun man, sar vičinav, hoj mange te pomožines!
 Ma av čhit, sar me rovav!
 Se ke tu som ča cudzincos,
 ča hosťos avke sar savore mire dada.
 14 Ma dikh pre ma imar cholaha,
 hoj mek te radisaľuvav andro dživipen angloda,
 sar džava het a imar na avava.

O Žalmos 40

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
 2 Igen užaravas pro RAJ,
 ov pes ke ma visarđa
 a šunda man, sar vičinavas andro pharipen.
 3 Cirdňa man avri andral e chev le meribnaskri,
 andral e bari čik.
 O pindre mange ačhađa pre skala
 a thoda man te ačhel pro zoralo than.
 4 Thoda mange andro muj e nevi giľi,
 e chvala amare Devleske.
 But manuša oda dikhena, darana pes
 a mukena pes pro RAJ.
 5 Bachtalo manuš,
 savo pačal andro RAJ;
 savo pes na likerel le barikanenca*
 aňi olenca, ko džan pal o klamišagos†.
 6 RAJEJA, Devla miro, but zazraki kerđal,
 a keci šukar veci prekal amende pripravindal!
 Ňiko nane ajso sar tu!

* O Žalmos 40:5 40,5 Abo: savo na lašarel le modlen † O Žalmos 40:5 40,5 Abo: pal o falošna devla

Te kamlomas te phenel avri
 a te vakerel pal tire skutki,
 ulahas oda buter,
 sar pes del te zgenel!

7 Obeti aňi dari na kamehas,
 na žadinehas o labarde obeti, aňi o obeti vaš o binos,
 ale diňal man kana, hoj tut te šunav.

8 Vašoda phendom: „Kade som, avlom.
 Andro zvitkos hin pisimen pal ma.

9 Devla miro, tiri voľa kamav igen te kerel;
 tiro zakonos hin andre miro jilo.“

10 Radišagoha vakeravas pal tiro spaseňje
 maškar savore tire manuša.

Na phandlom andre miro muj,
 tu oda džanes, RAJEJA.

11 Na mukulom mange o lava pal tiri zachrana prekal ma.
 Vakeravas pal tiri vernost the pal tiro spaseňje.

Na zagaruđom tiro verno kamiben the čaćipen
 maškar savore tire manuša.

12 RAJEJA, ma zaačhav mange tiri milost!

Tiro verno kamiben the čaćipen man furt mi chraňinen!

13 Bo ajci pharipena pre mande avle,
 hoj pes aňi na den te zrachinel.

Mire bini man zaile andre a našti dikhav;
 hine buter sar o bala pre miro šero;
 miro jilo našađa e zor.

14 RAJEJA, mangav tut, zachraňin man!
 Sidar mange te pomožinel, RAJEJA!

15 Savore, ko mange kamen te lel o dživipen,
 pes mi ladžan a mi loľon avri.

Mi visaren pes pale ladžaha ola,
 ko mange žičinen o trapišagos.

16 Mi cerpisalon ladžatar ola,
 ko mange phenen: „No, dikhes, avke tuke kampil!“

17 Ale savore, ko tut roden,
 mi thoven baripen a mi radisaľon andre tu.

Ola, ko kamen tiro spaseňje,
 mi phenen furt: „Baro hin o RAJ!“

18 Me som čoro a slabo,

Adonaj, gondolin pre ma!

Tu sal miri pomoca, miro zachrancas!
 Devla miro, av sig!

O Žalmos 41

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.

2 Bachtalo hin oda, ko gondolinel pro čoro manuš;
 o RAJ les lela avri andral o pharo džives.

3 O RAJ les ochraňinela a mukela les te dživel;
 pre phuv les vičinena požehňimen.

Ma domuk le űeprijateľenge,
 hoj les te zňičinen!

4 O RAJ les zoraľarela, sar pašľola nasvalo pro hadžos,
 a sasfarela les avri andral savoreste.

5 Phendom: „RAJEJA, av ke ma jileskro!

Sasťar man avri,

bo kerđom binos anglal tu.“

6 Mire nepřijaťela pal ma namištes vakeren:

„Kana imar merela?
Kana našlola leskro nav?“

7 Te man avel vareko te dikhel,
vakereľ manca falošne,
andro jilo skidel o nalačhipen pre ma.

Palis džal avri
a sakoneske oda vakereľ.

8 Savore, ko man naši avri ačhen,
peske pal ma šepkinen andro kana
a gondolinen peske pre ma avri o nalačhipen.

9 Phenen peske:
„Avľa pre leste o nalačo nasvaliben;
ko kavke zapašlila, imar na ušťela upre.“

10 Mek the miro přijateľis, saveske pačavas,
savo chalas miro maro,
chudňa pre ma te džal.

11 Ale tu, RAJEJA, av ke ma jileskro,
hazde man upre,
hoj lenge te visarav pale.

12 Pal oda prindžarava,
hoj som tuke pre dzeka,
te miro nepřijaťelis
mange na radisalola.

13 Tu man podhazdeha,
bo kerav oda, so hin lačo;
thoveha man te ačhel paš tute pro furt.

14 Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskro,
pro furt.
Amen! Amen!

O dujto zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 42

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. O maskil* le Korachengro.

2 Sar pes o jeleňis cirdel pal o paňi,
avke pes miri duša cirdel pal tute, Devla.

3 Miri duša hiňi smedno pal o Del, pal o džido Del.
Kana imar avava a dikhava le Devleskro muj?

4 O psä mange hin sar o maro rat-džives,
sar mandar sako džives phučen:
„Kaj hino tiro Del?“

5 Čhivav avri miro pharipen andral miri duša a leperav mange,
sar phiravas but manušenca,
sar len anavas andro kher le Devleskro
a gľavahas radišagoha o chvali,
sar oslavinahas o sveto inepos.

6 Soske sal smutno, dušo miri?
Soske tut trapines?

Užar pro Del, bo mek les lašarava,
mire Spasiteľis, mire Devles.

7 Miri duša hiňi smutno andre ma,
vašoda mange leperav pre tu
paš oda than, khatar avel avri o paňi Jordan,
paš o verchos Chermon, le cikneder brehostar†.

* O Žalmos 42:1 42,1 Oda šaj el: godaver sikaviben † O Žalmos 42:7 42,7 Abo: o verchos Micar

8 Jekh baro pañi vičinel pre aver paš oda,
sar šundol tire vodopadi;
savore tire vlni predžan prekal ma
a demen andre ma.

9 Dživese mange o RAJ bičhavel peskro verno kamiben,
rači hiñi manca leskri giñi,
e modlitba ko Del,
savo man del dživipen.

10 Phenava le Devleske, mira Skalake:
„Soske pre ma bisterdal?
Soske mušinav te phirel smutno
anglo ñeprijateľis, so man trapinel?“

11 Sar mange mire ñeprijateľa dophenen,
dukhal man oda dži andro kokala,
sar mandar calo džives phučen:
„Kaj hino tiro Del?“

12 Soske sal smutno, dušo miri?
Soske tut trapines?
Užar pro Del, bo mek les lašarava,
mire Spasiteľis, mire Devles.

O Žalmos 43

1 Devla, sikav, hoj som čačipnaskro,
a zaačh vaš ma anglo bijedevleskro narodos!
Zachrañin man olendar, ko hine falošna the nalače!

2 Tu sal, Devla, miro than, kaj man garuvav.
Soske man odčhidal?

Soske mušinav te phirel smutno
vaš o ñeprijateľis, so man trapinel?

3 Bičhav tiro švetlos the tiro čačipen,
hoj man te lidžan!

Mi anen man pre tiro sveto verchos,
pre oda than, kaj tu bešes.

4 Avke avava paš o oltaris le Devleskro,
ko Del, savo mange del te radisaľol.

Radisaľuvava a pre harfa tut lašarava,
Devla, miro Devla.

5 Soske sal smutno, dušo miri?
Soske tut trapines?

Užar pro Del, bo mek les lašarava,
mire Spasiteľis, mire Devles.

O Žalmos 44

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. O maskil* le Korachengro.

2 Devla, šundam amare kanenca,
sar amenge amare dada vakerenas
pal o bare skutki, save kerđal
andre lengre dživesa, andre čirlatune časi.

3 Tire vasteha cirdňal avri le naroden
a amare daden sadzindal andre lengri phuv.

Avre naroden dukhavehas,
ale lengre diňal te barol a te zoraľol.

4 Bo na peskra šabľaha zaile e phuv,
na lengro vast lengre pomožinda te zvifazinel,
ale tiro čačo vast, tiri zor the o švetlos tire mujeskro,
bo tu len kamehas.

* O Žalmos 44:1 44,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- 5 Devla, tu sal miro Kralis!
Tu prikazindal, hoj o Jakob te el zachrañimen.
- 6 Tuha rozdemaha olen,
ko pre amende džan,
andre tiro nav uštaraha pre ola,
ko pes amenge ačhaven.
- 7 Na mukav man pre miro lukos
a miri šabla man na zachrañinela,
- 8 bo tu amen zachrañindal le ñeprijateľendar
a kerdal ladž olenge,
ko amen našti avri ačhen.
- 9 Le Devleha pes lašaraha sako džives
a tiro nav bararaha pro furt!
- 10 Ale tu amen akana odčhidal a kerdal amenge ladž!
Tu imar na džas amare armadenca.
- 11 Kerdal, hoj te denašas het andral o mariben,
a ola, ko amen našti avri ačhen, amen občorarde.
- 12 Diňal amen te murdarel avri sar le bakren
a roztradňal amen maškar o narodi.
- 13 Bikendal tire manušen tuñones
a na mangľal vaš lenge but.
- 14 Kerdal amenge ladž angle amare susedi;
andal amen avri pro asaben the pro pheras anglal lende.
- 15 Kerdal, hoj maškar o narodi peske te keren pheras amare navestar;
o nipi pre amende kivinen le šerenca.
- 16 Miri ladž hiñi calo džives angle mande;
miro muj hino ladžaha učardo andre
- 17 anglo asaben the dopheñiben;
anglo ñeprijateľis, savo mange kamel te visarel pale e dukh.
- 18 Kada savoro avla pre amende,
kajte amen pre tu na bisterdam
a na prephagľam tiri zmluva.
- 19 Amaro jilo pes tutar na visarda;
amare pindre na odgele tire dromestar.
- 20 Ale tu amen omukľal domarden andre phuv le šakalengri
a učardal amen andro kalipen.
- 21 Te bisterdamas pro nav amare Devleskro
a nacirdňamas o vasta ko cudzo del,
- 22 či tu, Devla, na avľalas pre oda?
Se tu džanes, so hin garudo andro jilo!
- 23 Vaš tuke amen murdaren calo džives;
keren amenca sar le bakrorenca,
saven lidžan te murdarel.
- 24 Ušti upre, Rajeja! Soske soves?
Preker tut! Ma odčhiv amen pro furt!
- 25 Soske garuves o muj?
Soske bisteres pre amaro čoripen the trapišagos?
- 26 Se amen našlilam andro prachos;
pašľuvass le mujeha pre phuv.
- 27 Av a pomožin amenge!
Zachrañin amen, bo tiro kamiben hino pačivalo!

O Žalmos 45

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pro gilavipen: „O lalije“. O maskil* le Korachengro. E kamibnaskri gili.

² Miro jilo hino pherdo le šukar lavenca,
vašoda sthovav gili mire kraliske;
miri čhib hiñi sar o pirkos le lače pisariskro.

³ Tu sal nekšukareder le muršendar,
tire vušta hine pomazimen la milostaha,
vašoda tut o Del požehñinda pro furt.

⁴ Phand tiri šabla pašal tute, tu, zoralo muršeja!
Uri tut andre slava the andro šukariben!

⁵ Andre tiri slava dža tire verdaneha andro mariben;
mar tut vaš o čačipen,
važ e pokora the vaš o spravodlišagos.

Mi sikaven pes prekal tiro čačo vast o bare skutki!

⁶ Tire ostra šipi predemena o jile olengre,
ko džan pro kralis;

o narodi tuke perena tel o pindre.

⁷ Tiro tronos, ó, Devla, hino na veki vekov
a kralineha le spravodlive žezloha!

⁸ Zakamlal tut andro spravodlišagos
a našti avri ačhes o nalačhipen,
važoda tut o Del, tiro Del, pomazinda le olejoha pro radišagos
buter sar olen, ko hine tuha.

⁹ Savore tire gada voñinen pal e mirha, pal o aloe the pal e kasija†;
andral o palacis obthodo la slonovinatar tuke o lavutara bašaven.

¹⁰ O čaja le kralengre hine maškar o džuvla andre tiro palacis.
Pre tiri čači sera ačhel e terñi le kraliskri
a pre late hin o somnakaj andral o Ofir.

¹¹ Prithov tiro kan, terñije, šun mištes a gondolin pal oda:
Bister pre tire manuša the pre tire dadeskro kher;

¹² o kralis džal pal tiro šukariben;
banduv anglal leste, bo ov hino tiro raj.

¹³ O čaja andral o foros Tir tuke anena dari,
o barvale manuša tuke kamena te el pre dzeka.

¹⁴ E terñi le kraliskri avel andro palacis bare šukaribnaha;
o gada la hin obside le somnakaha;

¹⁵ andro šukar avriside gada la lidžan ko kralis;
pal late avena lakre družički, o pačivale čaja.

¹⁶ Anena len bare radišagoha;
kavke avena andro palacis le kraliskro.

¹⁷ Tire čhave zalena o than tumare dadenge,
ačhaveha len rajenge upral cali phuv.

¹⁸ Leperava tiro nav savore pokoleñjenge.
Vašoda tut o narodi lašarena na veki vekov.

O Žalmos 46

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. E gili prekal o učo hangos.

² O Del hin amari ochrana the zor;
e pomoca, pre savi pes šaj mukas andro pharipen.

³ Vašoda pes na daraha,
kajte pes e phuv čhalavela;
kajte o verchi perena maškar o moros;

⁴ kajte leskre paña hučinena a peñinena
a kajte o brehi razisalona le bare vlnendar.

* O Žalmos 45:1 45,1 Oda šaj el: godaver sikaviben † O Žalmos 45:9 45,9 e škoricla

- 5 O pañi anel peskre jarkenca o radišagos le Devleskre foroske,
le svete thaneske, kaj bešel o Nekbareder.
- 6 O Del hin maškar oda foros, na čhalavela pes;
o Del leske pomožinela, sar vidñisafola.
- 7 O narodi pes daran, o krališagi izdran;
ov del te šunel peskro hangos a e phuv rozdžal.
- 8 O Nekzoraleder Del hin amenca.
O Del le Jakoboskro hin amaro hrados.
- 9 Aven a dikhen pro skutki le RAJESKRE,
savo kerel strašna pohromi pre phuv;
- 10 zaačhavel o maribena pal cali phuv;
phagel o lukos, phagerel e kopija;
labarel o štiti andre jag.
- 11 O Del phenel: „Aven čhit a ačalon, hoj me som o Del!
Me som barardo maškar o narodi,
me som barardo pre phuv.“
- 12 O Nekzoraleder RAJ hin amenca;
o Del le Jakoboskro hin amaro hrados.

O Žalmos 47

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Korachengro žalmos.
- 2 Tapčinen radišagoha le vastenca, savore narodale!
Giļaven zorales le Devleske!
- 3 Bo o RAJ, o Nekbareder, kastar kempel te daral,
hino baro kralis pre cali phuv.
- 4 Le naroden del tel amari zor
a avre manušen amenge thovel tel o pindre.
- 5 Kidña amenge avri e phuv,
andre savi thovel baripen o Jakob,
saves o Del kamel.
- 6 O Del gela upre, sar o manuša radišagoha viskinenas;
sar šundolas o hangos la trubakro, gela upre o RAJ.
- 7 Giļaven o chvali le Devleske, giļaven!
Giļaven o chvali amare kraliske, giļaven!
- 8 Se o Del hino kralis pre cali phuv;
lašaren les le žalmenca.
- 9 O Del kralinel upral o narodi,
o Del bešel pre peskro sveto tronos.
- 10 O raja le manušengre pes zgele
le Abrahamoskre Devleskre manušenca,
bo le Devleskre hine savore štiti la phuvakre.
Ov hino igen barardo!

O Žalmos 48

- 1 E giļi. Le Korachengro žalmos.
- 2 Baro hino o RAJ a hodno bara chvalake
andro foros amare Devleskro pre leskro sveto verchos.
- 3 Učo hino a šukar o verchos Sion,
anel o radišagos čala phuvake,
hino sar o uče verchi le Cafonoskre*, o foros le bare Kraliskro.
- 4 O Del hino andre leskre palaca,
ov pes sikada sar le Sionoskri ochrana.
- 5 O kraļa pes zgele,
avle jekhetane pro Sion,

* O Žalmos 48:3 48,3 O Cafon sas o sveto verchos andro Kanaan.

- 6 no sar les dikhle, predarandile
a denašle daratar.
- 7 Chudle te izdral,
dukhalas len avke sar la džuvľa akor,
sar lake uľol o čavoro.
- 8 Izdranas avke sar o lodı andral o Taršiš,
sar lenca e balvaj pal o vichodos razında.
- 9 Šundam oda, so o Del kerelas, ale akana oda the dikhľam
andro foros le Nekbareder RAJESKRO,
andro foros amare Devleskro:
O Del les chraňinela pro furt.
- 10 Andre tiro Chramos gondolinas
pal tiro verno kamıben, Devla.
- 11 Avke sar tiro nav, Devla,
avke the tiri chvala džal dži pro agor le svetoske;
tiro čačo vast hino pherdo spravodľišagos.
- 12 O verchos Sion thovel barıpen,
o gavora† andral e Judsko radisaľon
olestar, sar mištes sudzines.
- 13 Predžan pašal o Sion!
Predžan a zrachinen leskre veži!
- 14 Dikhen mištes, save zorale muri les hin!
Prephiren tumen pal leskre hradi,
hoj te šaj vakeren olenge, ko avena pal tumende.
- 15 Bo kada Del hino amaro Del pro furt;
ov amen ľidžala, medik džıvaha.

O Žalmos 49

- 1 Oleske, ko ľidžal o bašavıben. Le Korachengro žalmos.
- 2 Šunen oda, savore narodale!
Šunen mištes, savore, so džıven pro svetos,
3 savore manušale,
tumen o barvale the o čore.
- 4 Miro muj vakerala o godaver lava
a o gondolišagi mire jileskre tumen dena godı.
- 5 Visarava miro kan ko prislovje,
paš o hangos la harfakro
phenava avri miro garuđıpen.
- 6 Soske man te darav andro nalače džıvesa,
akor sar pes pre ma rozthoven o ņeprijaťela?
- 7 On pes muken pre peskro majetkos
a presikaven pes but barvalıpnaha.
- 8 ņıko našti cinel avri o džıvıpen avreske,
aňı vaš peskri duša našti počinel le Devleske.
- 9 Bo e cena vaš o džıvıpen hiňı igen bari,
o manuš šoha našti počinel dos,
- 10 hoj te džıvel furt
a hoj šoha te na merel.
- 11 Se sako dikhel, hoj the o godaver meren;
o diline the o nağodaver tiš meren
a peskro barvalıpen muken avrengje.
- 12 O hrobi hin lengre khera pro furt,
bešen ode pokoleňje pro pokoleňje,
kajte pes o phuva vičinenas pal lengre nava.

† O Žalmos 48:12 48,12 E hebrejiko čhib: o čhaja

- 13 Nisave manuŝes naŝti zachrañinel o barvalipen le meribnastar,
merela avke sar the o džviri.
- 14 Kavke doperena ola, ko pes muken korkore pre peste,
the ola, ko pal lende džan
a prilen lengro vakeriben.
- 15 Hine sar o bakre, so hine avrikidle pre oda,
hoj te džan pro than le mulengro;
o meriben ela lengro paŝteris.
Tosara o čače manuŝa vladñinena upral lende
a lengro felos kirñola andro than le mulengro
dur lengre barikane kherendar.
- 16 Ale miri duša o Del cinela avri andral e zor le meribnaskri
a lela man paŝ peste.
- 17 Ma dara tut, sar vareko barvaŝol,
sar leske barol o ŝukariben andro kher,
- 18 bo sar merela, nič peha na lela;
leskro barvalipen leha na džala tele andro hrobos.
- 19 Kajte pre peste phenel, medik dživel, hoj hino požehñimen
– a o manuŝa les lašaren, hoj leske savoro avel avri –
- 20 the avke leskri duša džala ode, kaj hine leskre papi,
a ŝoha na dikhena o ŝvetlos le dživipnaskro.
- 21 O barvalo manuŝ, saves nane godi,
merela avke sar the o džviri.

O Žalmos 50

- 1 Le Asafoskro žalmos.
O Del, o Del o RAJ, vakerel
a vičinel cali phuv
le vichodostar dži o zapados.
- 2 Pal o Sion, pal o nekšukareder than,
o Del ŝvicinel.
- 3 Amaro Del avel a nane čhit;
anglal leste e bari jag zlabarel savoro
a paŝal leste phurdel igen zorali balvaj.
- 4 Vičinel pro ñebos upre the pre phuv,
hoj te sudzinel peskre manuŝen.
- 5 „Skiden mange mire pačivale manuŝen,
save manca phandle e zmluva paŝ e obeta.“
- 6 O ñebos vakerel pal leskro spravodlišagos,
bo o Del korkoro hino sudcas.
- 7 „Šunen, mire manuŝale, a me vakerava!
Svedčinava pre tute, Izrael:
Me som o Del, tiro Del.
- 8 Na karhinav tut vaš tire obeti
abo vaš tire labarde obeti, so hine furt anglal mande.
- 9 Na kempel mange te lel andral tiro kher le bikos,
añi o kozi tire stadendar,
- 10 bo mire hine savore džviri andro veša
the o dobitkos pro ezera verchi.
- 11 Prindžarav savore čiriklen andro verchi,
miro hin savoro, so pes čhalavel pro mañi.
- 12 Te ulomas bokhalo, phendomas oda tuke?
Se miro hin o svetos savoreha, so andre hin.
- 13 Či chav o mas le bikengro?
Či pijav o rat le capengro?“
- 14 „Obetin le Devleske e palikeribnaskri chvala
a doliker le Nekbaredereske o lava!
- 15 Vičin pre ma oda džives, sar tuke ela phares,

- me tut zachrañinava a tu man lašareha.“
- 16 Ale le nalače manušeske o Del phenel:
„Sar šaj les mire prikazañja andre tiro muj
a miri zmluva pre tire vušta,
- 17 te tuke na des mandar nič te phenel
a mire lava tutar odčhives?
- 18 Te dikhes le zbujñikos, sthoves tut leha
a likereres tut olenca, ko nane pačivale peskre romñijenge.
- 19 Domukes tire mujeske te vakerel o nalačhipen
a la čhibaha furt klamines.
- 20 Bešes a vakeres o pletki pre tiro phral,
džunglares tira dakre čhas.
- 21 Kada kerehas a me somas čhit,
vašoda tuke gondolinehas, hoj som ajso sar tu.
Akana tut obviñinav a čhivav tuke oda pro jakha.“
- 22 „Tumen, so bisteren pro Del, achañon kaleske,
hoj tumen te na čhingerav pro kotora
a na pomožinela tumenge ñiko.
- 23 Oda, ko mange obetinel e palikeribnaskri chvala,
oda man del pačiv
a me, o Del, sikavava miro spaseñje
oleske, ko pes likerel pro lačo drom.“

O Žalmos 51

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos, ² sar ke leste avla o prorokos
Natan paloda, sar o David kerda o lubipen la Batšebaha.
- 3 Devla, av ke ma jileskro angle tiro verno kamiben!
Angle tiro baro jileskeriben khos avri miro nalačhipen!
- 4 Žužar man mira vinatar;
obžužar man mire binostar!
- 5 Bo me džanav mire nalačhipnastar
a miro binos mange avel furt pre godi.
- 6 Ča tuke, tuke korkoreske, kerdom binos;
kerdom oda, so nane lačo angle tire jakha.
Vašoda tut hin čačo andre oda, so phenes,
a sal spravodljivo, sar sudzines.
- 7 He, binošno som, kanastar ulilom;
binošno, kanastar manca e daj khabñila.
- 8 Se tu kames, hoj o manuš andro jilo te el pačivalo;
sikav man tiro godaveripen andre miro duchos.
- 9 Žužar man andral o binos le izopoha a avava žužo,
thov man a avava parneder sar jiv!
- 10 De mange te šunel o radišagos a te thovel baripen,
de, hoj pale te radisañon o kokala, so phagerdal.
- 11 Phand o jakha angle mire bini
a khos avri savore mire vini!
- 12 Stvorin mange žužo jilo, ó Devla,
a de man pale zor andro duchos!
- 13 Ma odčhiv man pašal tu
a ma le mandar tire Svete Duchos!
- 14 De man pale o radišagos andral tiro spaseñje
a de mire duchoske, hoj tut te šunel!
- 15 Avke šaj sikavava le binošnen tire droma,
hoj pes te visaren ke tute.
- 16 Le mandar e vina olestar, hoj murdardom,
ó Devla, Devla, Spasifelina miro,

- a miri čhib radišagoha giľavela pal tiro spravodlišagos.
- 17 Rajeja, otker mire vušta
a miro muj tut lašarela.
- 18 Se tu na kames e obeta, bo me tuke andomas;
e labardi obeta tuke nane pre dzeka.
- 19 E obeta, savi o Del kamel, hin o pokorno duchos;
Devla, tu na odčhives le manušes,
saves hin pokorno the prephaglo jilo.
- 20 Tire lačhipnaha presikav o lačo le Sionoske!
Ačhav upre o muri le Jeruzalemoskre!
- 21 Avke tuke ena pre dzeka o čače obeti,
o labarde obeti the o cale obeti;
akor obetinena le terne biken pre tiro oltaris.

O Žalmos 52

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. O maskil* le Davidoskro, ² so pisinda, sar avľa o Edomčanos Doeg te phenel le Sauloske: „O David avľa andro kher le Achimelechskro.“
- 3 Soske tut lašares le nalačhipnaha, tu zoralo muršēja?
Se le Devleskro verno kamiben man chrañinel calo džives.
- 4 Gondolines avri sar te zñičinel avren
a tiri čhib hiñi sar e ostro čhuri,
tu klamarina!
- 5 Buter kames o nalačo sar o lačo,
buter o klamišagos sar te vakerel o čačipen.
- 6 Kames te dukhavel savore lavenca,
tu falošno čhib!
- 7 Ale o Del tuha demela andre phuv pro furt;
jekhvaresto tut chudela, lela tut avri andral tiro stanos
a cirdela tut avri le koreñenca
andral o svetos le džidendro.
- 8 O čačipnaskre oda dikhena a darana pes,
asana tutar a phenena:
- 9 „Dikhel, o murš, so na domukľa le Devleske, hoj les te ochrañinel,
ale mukelas pes pre peskro barvalipen,
šunelas pes zoralo akor, sar občorelas avren.“
- 10 Ale me som andro kher le Devleskro sar e oliva, so kvitñisaľo;
mukav man pro verno kamiben mire Devleskro
andre dojekh časos.
- 11 Paľikerava tuke furt
vaš oda, so kerdal.
- Maškar tire pačivale manuša
vakerava pal tiro nav, bo hino lačo.

O Žalmos 53

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pal o machalat*. O maskil† le Davidoskro.
- 2 O diline peske phenen andro jilo: „Nane Del!“
Previsarde hine a keren o džungale veci;
nane ñiko, ko kerdahas o lačhipen.
- 3 O Del dikhel andral o ñebos pro manuša;
dikhel, či hin vareko godaver,
ko rodel le Devles.
- 4 Sako pes visarda het,
sako ačhila nalačo,
nane ñiko, ko kerdahas o lačo,

* O Žalmos 52:1 52,1 Oda šaj el: godaver sikaviben
Žalmos 53:1 53,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

* O Žalmos 53:1 53,1 Oda šaj el o lavutariko lav. † O

nane aňi jekh.

⁵ Či na achalón nič ola, ko keren o nalačhipen?

Chan tele mire manušen,
sar te chalehas o maro,
a ko Del pes šoha na mangel.

⁶ Ale igen predarandile akor, sar pes nane sostar te daral.
Se o Del rozšulavela o kokala olengre, ko pre tu džanas.
Kereha lenge ladž, bo o Del len pestar odčhida.

⁷ Joj, te avlahas andral o Sion o spaseňje le Izraeloskro!
Sar anela o Del pale le zaile Izraeliten,
mi radisalol o Jakob a o Izrael mi thovel baripen.

O Žalmos 54

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. O maskil* le Davidoskro, ² so pisinda, sar avle o Zifančana a phende le Sauloske: „O David pes garuvel ke amende.“

³ Zachraňin man, Devla, tire naveha
a sikav tira zoraha, hoj som čačipnaskro.

⁴ Šun miro mangipen, Devla!
Prithov o kan paš o lava mire mujeskre!

⁵ Avle pre ma o cudzinci;
kamen man te murdarel o bijjleskre murša,
so na den pačiv le Devles.

⁶ Ale dikh, o Del mange pomožinel!
O Raj hino olenca, ko zaačhen vaš ma.

⁷ Mi visarel o Del o nalačhipen pale pre ola, ko pre ma džan!
Ov len zničinel, bo hino verno!

⁸ Radišagoha tuke anava e obeta
a palikerava tire naveske, RAJEJA, bo hino lačo.

⁹ Bo tu man zachraňindal dojekhe pharipnastar
a pre mire jakha dikhľom mire ñeprijateľen, sar peren tele.

O Žalmos 55

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. O maskil* le Davidoskro.

² Šun miro mangipen, Devla,
ma garuv tut mire roviņaske!

³ Mištes man šun avri a odphen mange!
Strapimen som a imar na birinav mire pharipnastar,

⁴ bo mire ñeprijateľa pre ma vakeren
a o nalače pre ma ispiden.

Čhiven pre ma o trapišagos
a chučen pre ma cholaha.

⁵ O jilo andre ma izdral,
e dar le meribnastar man zaila andre.

⁶ Igen man daravas a izdravas;
e bari dar man učarda andre.

⁷ Phendom mange:
„Joj, te man ulahas o kridli la holubicakre!
Odľecindomas het a bešľomas avrether, kaj hin o smirom.“

⁸ Čačes denašľomas dur
a bešľomas pre pušta.

⁹ Sidardomas man te garuvel

* O Žalmos 54:1 54,1 Oda šaj el: godaver sikaviben * O Žalmos 55:1 55,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

la zoraľa balvajatar the la burkatar.“

- 10 Rajeja, diliňar len!
Ker, hoj peske te na achalón,
bo dikhav o maribena the o vesekeďišagi andro foros.
- 11 Rat-džives phiren pal o muri le foroskre;
hin andre o nalačhipen the o pharipen.
- 12 Zňičinen savoro andro foros;
pal leskre uliči na našlón o trapišagos the o klamišagos.
- 13 Te mange dophendahas oda, ko pre ma džal,
birindomas oda te zlidžal
a te pre ma avlahas oda, ko man našti avri ačhel,
garuđomas man leske.
- 14 Ale sal oda tu – ajso manuš sar me,
miro lačo kamaratos the miro prijatelis;
- 15 oda, kaha mange mištes achaluvavas.
Jekhetane phirahas le manušenca andro kher le Devleskro!
- 16 Mi lel mire ñeprijateľen o meriben!
Mi džan džidones andro Šeol,
bo o nalačhipen hin andre lengre khera the andre lengre jile!
- 17 Ale me vičinava ko Del
a o RAJ man zachraňinela.
- 18 Rači, dživese the pro dílos
rovav andre miro pharipen
a ov šunel miro hangos.
- 19 Zachraňinela man andral o mariben,
a ela man smirom,
kajte but manuša pre ma džan.
- 20 O Del, savo bešel pro tronos čirlastar
man šunela avri a kerela lenge ladž,
bo pes na kamen te čerinel
a na daran pes le Devlestar.
- 21 Miro prijatelís nacirdňa peskre vasta pre ola,
ko leha dživenas andro smirom;
prephagľa lenca peskri zmluva.
- 22 Leskre vušta džan šukares sar čhil,
ale andro jilo les hin o mariben.
Leskre lava hine jemneder sar olejos,
ale hine ostra sar o avricirdle šabli.
- 23 De tire pharipena le RAJESKE
a ov pes pal tu starinela.
Šoha na domukela, hoj pes o spravodľivo manuš te čhalavel.
- 24 Ale tu, Devla, čhiveha le nalače manušen
tele andre nekbareder chev.
O vrahi the o klamara na dživena buter
sar jepaš dživipen.

Ale me man mukav pre tute.

O Žalmos 56

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Kavke te gilavel: „E holubica dural.“ O michtam* le Davidoskro, sar les o Filištinci chudle andro Gat.

² Devla, av ke ma jileskro,
bo o ñeprijateľa pre ma džan
a trapinen man džives so džives.

* O Žalmos 56:1 56,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

³ Calo džives pal ma phiren mire nepřijačela;
but hine ola, ko pes manca maren, ó Nekkbareder Devla.

⁴ Sar man darav, mukav man pre tute.

⁵ Andro Del, saveskro lav bararav –
andre oda Del pačav a na darav man.
So man šaj kerel o manuš?

⁶ Sako džives previsaren mire lava,
ča furt gondolinen avri, sar man te dukhavel.

⁷ Garuven pes paš o drom,
hoj pre ma te chučen,
užaren pre dojekh miro krokos,
kamen mange te lel o dživipen.

⁸ Mar len vaš lengro nalačhipen!
Andre tiri choľi, Devla, čhiv le naroden tele!

⁹ Tu džanes pal miri žaľa;
skide savore mire apsa andro caklocis.
Či nane zapisimen andre tiro zvitkos?

¹⁰ Sar ke tute vičinava, akor visalona
a džana het ola, ko pre ma džan.
Me džanav, hoj o Del ačhel paš ma.

¹¹ Andro Del, saveskro lav bararav,
andro RAJ, saveskro lav bararav,

¹² andre oda Del pačav a na darav man.
So man šaj kerel o manuš?

¹³ Dolikerava tuke mire lava, Devla;
anava tuke o paľikeribnaskre obeti.

¹⁴ Se tu man cirdňal avri le meribnastar
a zachraňindal man, hoj mange te na poddžan o pindre,
hoj te šaj phirav anglo Del
andro švetlos le dživipnaskro.

O Žalmos 57

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen: „Ma zňičin!“ O michtam* le Davidoskro,
sar denašelas andre jaskiňa le Saulostar.

² Av ke ma jileskro, Devla! Av ke ma jileskro,
bo miri duša pes denašel te garuvel ke tute.

Garuvav man andro ciňos tire kridlengro,
medik na predžala e pohroma.

³ Ko Del vičinav, ko Nekkbareder,
ko Del, savo man zaačhel.

⁴ Bičhavela e pomoca andral o ňebos
a zachraňinela man;

kerela ladž olenge, ko man trapinen.
O Del bičhavela peskro verno kamiben the čačipen.

⁵ Som maškar o levi,
pašľuvav maškar ola,
ko man kamen te chal;
maškar o manuša, kas hin o danda kopiji the šipi,
kas hin o čhiba ostra šabľi.

⁶ Av barardo, Devla, upral o ňebos,
tiri slava mi džal pal caľi phuv!

* O Žalmos 57:1 57,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

- 7 Mire pindrengre nacirdle e sita;
le pharipnastar somas bandardo dži tele.
Kopaľinde mange avri e chev,
ale korkore andre pele.
- 8 Miro jilo tuke zorales pačal, Devla!
Miro jilo tuke zorales pačal;
gilavava tuke a bašavava.
- 9 Ušći upre, dušo miri!
Ušći upre, harfo, citaro!
Uštavava o kham!
- 10 Paľikerava tuke, Rajeja, maškar o manuša;
gilavava tuke maškar o narodi.
- 11 Bo tiro verno kamiben hino baro dži o űebos,
tiri vernost hiűi dži o chmari.
- 12 Av barardo, Devla, upral o űebos!
Tiri slava mi džal pal cali phuv!

O Žalmos 58

- 1 Oleske, ko ľidžal o bašaviben pro gilavipen: „Ma zűičin!“ O michtam* le Davidoskro.
- 2 Vodcale, čačes vakeren o čačipen?
Sudzinen le manušen jednakones?
- 3 Na! Bo tumare jilenca gondolinen pro nalačhipen
a tumare vastenca anen o maribena pre phuv!
- 4 Soča o nalače manuša avle pro svetos,
odgele pre aver drom;
bludzinen, kanastar ufile, a klaminen.
- 5 Hin andre lende jedos sar andro sapa;
hine sar e kašuki kobra, savi peske phandel o kana,
- 6 hoj te na šunel o hangos le zakľinačiskro,
le vražűnikoskro, so džanel te čarinel.
- 7 Devla, mar lenge avri o danda andral o muj!
Rozmar o piski ole ľevenge, RAJEJA!
- 8 Mi našľon sar o rozčhido paűi!
Sar nacirdena o luki te ľivinel,
mi peren lenge tele o šipi!†
- 9 Mi en sar o šľimakos, so rozdžal,
sar o čhavoro, so uľol mulo a šoha na dikhel o kham!
- 10 E zorali balvaj mi lel het o koľaka telal o pira
sigeder, sar roztačona,
či ena zelena abo šuke.
- 11 O spravodľivo radisaľola, sar dikhela e pomsta,
sar peske močinelna o pindre andro rat le nalače manušeskro.
- 12 Akor o manuša phenena:
„Hin čačo, hoj o spravodľivo chudela e odmena.
Čačes hin Del, so sudzinel pre phuv.“

O Žalmos 59

- 1 Oleske, ko ľidžal o bašaviben pro gilavipen: „Ma zűičin!“ O michtam* le Davidoskro.
Sar o Saul bičhađa te pozorinel le Davidoskro kher, hoj les te murdarel.
- 2 Devla miro, le man avri mire űeprijaťelendar!
Chraűin man olendar, ko pre ma aven!
- 3 Le man avri olendar, ko keren o nalačhipen,
a zachraűin man olendar, ko murdaren!

* O Žalmos 58:1 58,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

† O Žalmos 58:8 58,8 Abo: Mi tupisaľon lenge o šipi.

Žalmos 59:1 59,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

- 4 Se užaren garude,
 hoj mange te len o dživipen;
 zorale murša pre ma chučen,
 kajte na kerdom nič nalačo,
 aňi nisavo binos, RAJEJA.
- 5 Nane man nisavi vina,
 ale on hine pripravimen te чуčel pre ma.
 Ušti, RAJEJA, av te dikhel a pomožin mange!
- 6 Tu, RAJEJA, Devla Nekzoraleder, ušti!
 Devla le Izraeloskro, mar savore naroden!
 Ma presikav o jileskeriben nisave nalače zradcaske!
- 7 Sako rat aven pale
 a havkinen sar rikone,
 sar phiren upre tele pal o foros.
- 8 Dikh, so lenge чуčel avri andral o muj,
 o lava andral lengre vušta hine sar ostra šabli;
 gondolinen peske: „Ko amen šaj šunel?“
- 9 Ale tu, RAJEJA, lendar asas,
 asas savore avre narodendar.
- 10 Tu sal miri zor, pre tu užarava,
 bo tu, Devla, sal miro hrados.
- 11 Miro Del, so man pačivales kamel, pes manca arakhela,
 o Del mange domukela te dikhel, sar peren ola, ko pre ma džan.
- 12 Ma murdar len, hoj mire manuša te na bisteren,
 ale roztrade len tira zoraha a čhiv lenca andre phuv!
 Rajeja, tu sal amaro štitos!
- 13 De, hoj pes te zachuden andre peskro baripen
 vaš o binos andral lengro muj, vaš o lava andral lengre vušta.
 Vaš o košiben the klamišagos, so vakeren,
- 14 zničin len andre tiri choli!
 Zničin len, hoj te našlon pal e phuv!
 Akor pes džanela dži pro agor la phuvakro,
 hoj o Del kralinel andro Jakob!
- 15 Sako rat aven pale
 a havkinen sar rikone,
 sar denašen pal o foros.
- 16 Phiren upre tele pal o chaben,
 a havkinen, te na čalon.
- 17 Ale me gilavava pal tiri zor,
 sako tosara radisaľuvava tire kamibnaske;
 bo tu sal miro hrados,
 o than, kaj man garuvav, sar mange hin phares.
- 18 Tu sal miri zor, me tut lašarav,
 bo tu, Devla, sal miro hrados,
 miro Del, so man pačivales kamel.

O Žalmos 60

1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen: „O svedectvos pal e ľalija.“ O michtam* 1e Davidoskro pro sikľuviben, 2 sar pes marelas le Aramejčanenca andral o Naharajim† the andral e Coba, sar pes o Joab visarda pale a domarda dešuduj ezera (12 000) Edomčanen andre Londi dolina.

3 Devla, odčhidal amen a roztradňal;
 rušehas pre amende, ale akana tut visar pale ke amende!

4 Razindal la phuvaha a pharadal la,

* O Žalmos 60:1 60,1 Oda šaj el o lavutariko lav. † O Žalmos 60:2 60,2 Oda hin e Mezopotamija.

- akana la zaker andre, bo maj rozperel!
⁵ Baro pharipen domuklal pre tire manuša;
 diňal amen te pijel ajsi mol, savatar amenca bondžalolas o svetos.
⁶ Ale tu hazdňal upre e maribnaskri zastava prekal ola, ko pes tutar daran,
 hoj pes paše te zdžan ola, ko denašen le šipendar.
⁷ Zachraňin amen tire čače vasteha a šun amen avri,
 hoj ola, kas kames, te aven spasimen.
⁸ O Del prevakerđa andral peskro Chramos:
 „Zvifazinava a radišagoha rozđelinava o foros Šichem
 a merinava avri e dolina Sukot.
⁹ Miro hin o Gilead, mange patrinel the o Menaše.
 O Efrajim hin e prilba pre miro šero,
 e Judsko hiňi miro kraliko žezlos.
¹⁰ O Moab hin miro lavoris,
 pro Edom čhivava miri sandalka, bo hino miro;
 upral e filištiniko phuv viskinava, sar zvifazinava.“
¹¹ Devla, ko man doanela andre lengro ohradzimen foros?
 Ko man lidžala andro Edom?
¹² Či na tu, Devla?
 Ale tu amen odčhidal
 a imar na lidžas amare armadi!
¹³ Pomožin amenge amare nepřijatelenca,
 bo le manušeskri pomoca nane pre nisoste.
¹⁴ Le Devleha zvifazinaha
 a ov uštarela pre amare nepřijateľa.

O Žalmos 61

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. Le Davidoskro žalmos.
² Devla, šun miro roviben,
 odphen pre miro mangipen!
³ Pal o koňec la phuvakro pre tute vičinav
 igen strapimen jileha.
 Lidža man upre pre skala,
 so hiňi uceder sar me.
⁴ Se tu sal miro than, kaj man garuvav,
 miri zoraľi veža anglo nepřijateľa.
⁵ Joj, te bešlomas andre tiro stanos pro furt
 a te šaj man garudomas andro ciňos tire kridlengro!
⁶ Devla, tu šundal o lava, save tut diňom;
 diňal man o dedictvos,
 so patrinel olenge,
 ko pes daran tire navestar.
⁷ Dohov buter dživesa ko dživesa le kraliskre
 a mi likerem leskre berša pal jekh pokoleňje pre aver!
⁸ Mi bešel pro tronos anglo Del pro furt!
 De, hoj les te chraňinel o verno kamiben the e vernost.
⁹ Avke gilavava o chvali tire naveske pro furt
 a obetinava tuke sako džives, avke sar tut diňom lav!

O Žalmos 62

- ¹ Le Jedutunoske, savo lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
² Ča andro Del arakhel miri duša o smirom;
 lestar avel miro spaseňje.
³ Ča ov hin miri skala,

miro spaseŋje the miro hrados,
nič manca na čhalavela.

4 Mek dži kana pre mande džana?

Savore man daraven avri,
hoj man čhivena tele sar e fala, so maj perel tele,
sar o muros, so šaj visalol avri.

5 Ča pal oda vakeren,

sar man te cirdel tele pal o učo than.

Rado dikhen o klamišagos;

le vuštenca žehñinen,

ale le jilenca prekošen.

6 Ča andro Del arakhel miri duša o smirom,

ča pre leste man mukav.

7 Ča ov hin miri skala,

miro spaseŋje the miro hrados,

nič manca na čhalavela.

8 O Del man spasinel a del man pačiv.

O Del hin miri zorali skala a miro than, kaj man garuvav.

9 Manušale, muken tumen pre leste andre dojekh časos,

čhiven avri anglal leste o trapišagi andral tumare jile!

Bo o Del hin amaro than, kaj pes garuvav.

10 Savore manuša hine ča balvajori,

na mon nič.

Te len thodaahas pro vahi,

ulehas lokeder sar thuv.

11 Ma muken tumen pro love, so lena avre manušenge,

añi pre oda, so čorena avreng;

te tuke barol o barvalipen,

ma prithov paš oda o jilo.

12 Jekhvar prevakerča o Del,

duj veci achaliłom:

Tiri hiñi e zor, Devla,

¹³ a tiro hin o verno kamiben, RAJEJA!

Tu čačes počineha sakoneske

pal oda, sar kerel.

O Žalmos 63

1 Le Davidoskro žalmos, so sas pisimen, sar sas pre judsko pušta.

2 Devla, tu sal miro Del!

Rodav tut, soča avel avri o kham,

miri duša hiñi smedno pal tute.

Calo miro felos pes cirdel pal tute,

sar e šuki phuv bi o pañi.

3 De tut mange te dikhel andro sveto Chramos,

hoj te dikhav tiri zor the tiri slava.

4 Bo tiro verno kamiben hin feder sar o dživipen,

miri vušta tut bararena.

5 Lašarava tut, međik ča dživava,

andre tiro nav hazdava o vasta.

6 Miri duša čalola avke, sar te chalomas o nekfeder chaben,

miro muj tuke gilavela, radišagoha tut le vuštenca lašarava.

7 Pro hadžos mange pre tu leperav,

gondolinav pre tu prekal e rat.

8 Tu sal miri pomoca,

vašoda gilavava radišagoha andro ciños tire kridlengro.

- ⁹ Miri duša pal tu igen džal,
tiro čačo vast man podhazdel.
- ¹⁰ Ola, ko man kamen te murdarel, ena zničimen
a džana dži tele andre phuv.
- ¹¹ Ena dine andro vasta la šablake,
a lengre tela chana o šakali.
- ¹² Ale o kralis radisałola andro Del;
savore, ko pes pridžanen ke leskro nav, lašarena le Devles,
no o vušta le klamarengre ena phandle andre.

O Žalmos 64

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
- ² Šun man, ó Devla, sar man sajinav!
Zachrañin miro dživipen, bo darav man mire ñeprijateljistar.
- ³ Chrañin man olestar, so mange kamen te kerel o nalače manuša;
le bitangendar, so pre ma aven sar banda.
- ⁴ E čhib peske ostraren sar šabla
a muken o jedovata lava sar šipi,
- ⁵ hoj andral o garudo than te trafinen le ñevinnonos;
livinen andre leste jekhvareste a na daran pes.
- ⁶ Jekh avres maren upre pro nalače veci,
dovakeren pes, hoj nacirdena peskre pasci,
a phenen: „Ko len dikhela?“
- ⁷ Keren o nalače plani a phenen:
„Avlam pro igen lačo planos!“
Ñiko našti džanel, so peske o manuš andro jilo gondoñinel.
- ⁸ Ale o Del len trafina peskre šipenca,
jekhvareste ena on korkore zrañimen.
- ⁹ Zničinela len lengri čhib.
Sako, ko len dikhela, kerela upral lende le šereha.
- ¹⁰ Savore manuša pes darana;
vakerena pal oda, so kerel o Del,
achalona oleske, so ov kerel.
- ¹¹ O spravodlivo radisałola andro RAJ
a denašela pes te garuvel andre leste.
Lašarena pes leha savore čačejileskre.

O Žalmos 65

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos. E gili.
- ² Tuke, Devla, džal e chvala pro Sion
a tuke kempel te dolikerel o lava, so tut das.
- ³ Tu sal oda, ko šunel avri e modlitba,
ke tute avena savore manuša.
- ⁴ Sar amen thovel tele amaro nalačhipen,
tu amenge odmukes amare bini.
- ⁵ Bachtalo hin oda, kas tuke kides avri,
kaske domukes te avel pašes paš tute,
hoj te bešel andre tire dvori.
Amen čaluvaha le lačhipnastar andral tiro kher,
andral tiro sveto Chramos.
- ⁶ Odpheneha pre amare modlitbi le zazrakenca the le spravodlive skutkenca,
Devla, amaro Spasitelina.
O manuša pal calo svetos
a the dural pašal o moros pes muken pre tute.
- ⁷ Tu stvorindal o verchi tira zoraha,

- a sal urdo upre andre zor,
 8 zaačhaves o moros the o vlni,
 hoj te na hučinen,
 keres tele e vika le narodengri.
 9 Calī phuv pes igen čudalinel tire zazrakenge;
 tire skutki anen o radišagos pre phuv,
 kaj vidñisałol tosara
 a rači kałol andre.
- 10 Starines tut pal e phuv a polivines le pañeha;
 igen la barvalares.
 O jarki le Devleskre hine pherde le pañeha,
 hoj te den le manušen e pšeñica.
 Kavke tut starines pal e phuv:
 11 Polivines lakre brazdi,
 zrovñines lakre hrudi,
 le brišindeha la kovłares
 a požehñines lakro ulipen.
 12 Tu koruñines o berš tire lačhipnaha,
 pal tire stopaja ačhel pherdo ulipen.
 13 O zamukle małi prečułan,
 o brehi pre peste uren o radišagos.
 14 O małi hine učharde andre le stadenca,
 o dolini hine pherde la pšeñicaha,
 gilaven radišagostar, he, gilaven.

O Žalmos 66

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. E gilī. O žalmos.
 Lašaren radišagoha le Devles, calī phuv!
 2 Gilaven pre slava leskre naveske,
 leskri slava rozlidžan le chvalenca!
 3 Phenen le Devleske:
 „Save užasna hin tire skutki!
 Tiri zor hiñi ajsi bari,
 hoj tire ñeprijateła pes angle tu skurčinen daratar.
 4 Calī phuv bandol angle tu;
 gilaven tuke o chvali,
 gilaven o chvali tire naveske!“
- 5 Aven a dikhena, so o Del kerda,
 leskre užasna skutki prekal o manuša!
 6 Čerinda o moros pre šuki phuv,
 pregele prekal o pañi le pindrenca.
 Aven, radisaľivas andre leste!
 7 Peskra zoraha kralinel pro furt,
 peskre jakhenca pozorinel le naroden.
 Te na pes o zacata manuša lidžan upre!
- 8 Savore manušale, lašaren amare Devles,
 mi šundol o hangos leskra chvalakro!
 9 Ov amen likerelas paš o dživipen
 a na domukla, hoj amenge o pindre te poddžan.
- 10 Tu amen čačes skušinehas, Devla,
 prelabardal amen andre jag, sar pes prelabarel o rup.
 11 Zachudñal amen andre sita
 a thođal amenge pro dume o pharipen.
 12 Domuklal, hoj amenge o manuša te phiren pal o šero;
 pregełam la jagaha the le pañeha,
 ale tu amen pałis doandal pro than, kaj hin pherdo savorestar.
- 13 Avava andre tiro kher le labarde obetenca,

- avke dolikerava mire lava,
 14 so phende mire vušta
 a so avla avri andral miro muj andro pharipen.
 15 Anava tuke o labarde obeti le thule džvirendar
 the o voňavo thuv le bakrendar,
 obetinava tuke le biken the le capen.
 16 Aven a šunen, savore, ko daran le Devlestar,
 phenava tumenge, so mange kerđa o Del:
 17 Mire mujeha vičinavas ke leste,
 mira čhibaha les lašaravas.
 18 Te namištes gondofindomas andro jilo,
 o Raj man na šundahas avri,
 19 ale o Del man šunda avri,
 prithođa o kan paš miro mangipen.
 20 Mi el barardo o Del,
 savo na odmarda miro mangipen
 a na ila mandar peskro verno kamiben!

O Žalmos 67

- 1 Oleske ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. O žalmos. E gili.
 2 Devla, av ke amende jileskro
 a požehñin amen,
 mi švicinel pre amende tiro muj!
 3 Mi prindžarel pes tiro drom pal cali phuv
 a tiro spaseñje maškar savore narodi!
 4 Mi bararen tut, Devla, o manuša,
 mi bararen tut savore manuša!
 5 Mi thoven baripen o narodi
 a mi gilaven tuke radišagostar,
 bo tu len sudzines čačipnaha
 a lidžas le naroden pre phuv.
 6 Mi bararen tut, Devla, o manuša,
 mi bararen tut savore manuša!
 7 E phuv diňa avri peskro ulipen,
 o Del, amaro Del, amenge žehñinel.
 8 Mi žehñinel amenge o Del,
 hoj pes lestar te daran pal cali phuv!

O Žalmos 68

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos. E gili.
 2 O Del uštela a leskre ñeprijatela pes rozdenašena;
 denašena angle leste ola, ko les našti avri ačhen.
 3 Sar e balvaj rozphurdel o thuv, avke len tu roztradeha;
 sar e momeli rozdžal paš e jag,
 avke našlona o nalače manuša pašal o Del.
 4 Ale o čačipnaskre radisalon,
 thoven baripen
 a khelen radišagoha anglo Del.
 5 Gilaven le Devleske,
 gilaven o chvali leskre naveske!
 Pripravinen o drom oleske, ko avel le chmarenca!
 Thoven baripen andre leste, leskro nav hin o RAJ!
 6 O Del bešel andre peskro sveto Chramos
 a hino dad le šivotenge the obhajcas le vdovenge.
 7 O Del del famelija le manušes, so hino omuklo,
 le bertenošen del radišagos, sar len premukel,
 ale o zacata manuša bešena andre šuki phuv bi o pañi.

- 8 Devla, sar lidžahas tire manušen,
sar pochodinehas prekal e pušta,
- 9 e phuv razisařila
a o ņebos čhida avri o briřind
anglo Del, o Del andral o Sinaj,
anglo Del, o Del andral o Izrael.
- 10 Ó Devla, diřal but briřind,
občerstvindał tiri dedično phuv, so sas igen šuki.
- 11 Tire manuša peske ode ačhade khera;
andre tiro lačhipen la pripravindał le čorenge, Devla.
- 12 O Raj phenda lav
a but džuvla rozlidžan o lačo hiros:
- 13 „Denašen o kraľa le armadenca, denašen het!
O džuvla khere rozdelinen oda, so sas zailo,
- 14 a ola, ko peske pašlon andro bakrane ohradi,
dochuden o rupune kridli la holubicakre
the o pora, so bliřtisałon sar o somnakaj!“
- 15 Sar o Nekzoraleder roztradelas le kralen,
delas o jiv pro verchos Calmon.
- 16 Ó, verchona Bašan, baro verchona,
ó, verchona Bašan, saves hin but šřiti.
- 17 Ó, tumen, verchale le but šřitenca!
Soske dikhen chořaha pro verchos,
kaj kamel o Del te bešel?
- O RAJ ode čačes beřela pro furt!
- 18 O verdana le Devleskre hine ezera-ezerenge,
aři pes len na del te zrachinel,
lenca avla o Raj andral o Sinaj andro Neksveteder than.
- 19 Geřal upre pro nekučeder thana,
ilal tuha le zaphandlen;
priilal le manuřendar o dari,
mek the le zacate manuřendar priilal o dari,
hoj ode te beřes, ó RAJEJA, Devla!
- 20 Mi el barardo o RAJ,
savo sako džives lidžal amare pharipena
O Del hin amaro spaseņje,
- 21 he, amaro Del hin o Del, savo amen spasinel,
o Nekbareder RAJ amen zachrařinel le meribnastar.
- 22 He, o Del rozmarela o šere olenge, ko pre leste džan,
o zacata šere olenge, ko ačhen andre peskre bini.
- 23 O Raj phenda:
„Anava tut pale andral o Bašan,
anava tut pale andral o moroskre hlbini,
- 24 hoj tuke te močines o pindre andro rat
a hoj tire rikone te pijen o rat tire ņeprijatelengro.“
- 25 Devla, savoredžene dikhle tiro pochod, sar zviřazindał,
o pochod mire Devleskro, mire Kraliskro,
andro Neksveteder than.
- 26 Anglal džanas o spevaka,
palal o lavutara,
mařkaral o čhaja le čerkutkenca.
- 27 Tumen, ó čhave le Izraeloskre, lařaren le Devles,
le RAJES mařkar o but zgele manuša.
- 28 Ode hin o Benjamin, o nekcikneder kmeņos,
savo džal ešebno;
o but raja andral o kmeņos Juda,
o raja andral o kmeři Zebulun the Naftali.

- 29 Devla, sikav amenge, hoj sal zoralo!
Devla, sikav tiri zor,
sar imar prekal amende kerđal,
30 sikav la andral tiro chramos andro Jeruzalem,
kaj tuke o kraľa anena o dari.
31 Ker vika pro Egipt, pre ola dziva džviri andre trstfina,
the pro narodi, pre oda bikengro stados lengre gurumňorenca.
Medik savore na bandona tele
a na anena tuke peskro rupuno barvalipen.
Roztrade ole manušen, kaske džal ča pal o mariben!
32 O bare raja avena andral o Egipt,
e Etiopija* sig nacirdela peskro vast ko Del.
33 Tumen, o krališagi la phuvakre,
gilaven le Devleske!
Lašaren la chvalaha le Rajes,
34 so džal pal o nekučeder ňebos,
pal o ňebos, so hin čirlastar!
Šun, sar šundol leskro hangos,
leskro zoralo hangos!
35 Vakeren pal le Devleskri zor!
Leskri slava hin upral o Izrael,
leskri zor hin andro chmari.
36 Ó Devla, tutar avel e sveto dar,
sar aves andral tiro sveto Chramos.
O Del le Izraeloskro del peskre manušen e bari zor.

Mi džal e chvala le Devleske!

O Žalmos 69

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen: „Lalije.“ Le Davidoskro žalmos.
2 Zachraňin man, Devla,
bo o paňi mange avla upre dži e meň.
3 Tasľuvav andre bari čik,
nane man pre soste te uštarel.
Dochudňom man andro bare paňa,
o prudos man zachivel andre.
4 Slabisaľilom, so ajci vičinav,
hoj mange te pomožinen;
o kirlo mange šučila avri,
o jakha mande hin strapimen,
so ajci užarav pre miro Del.
5 Ola, ko man našti avri ačhen, kajte len nane vaš soske,
hine buter sar mire bala pro šero.
Zorale hine ola, ko man kamen te zňičinel,
o ňeprijaťeľa, so pre ma vakeren o klamišagos.
Kamen, hoj te dav pale
oda, so na čordom!
6 Tu, Devla, prindžares miro nagodaveripen;
nane tuke garude mire bini.
7 Adonaj, Nekzoraleder RAJEJA,
ma domuk, hoj pes vaš ma te ladžan ola,
ko pes muken pre tute!
Devla le Izraeloskro,
ma domuk, hoj pes vaš ma te ladžan ola,
ko tut roden!
8 Se vaš tuke zľidžav, hoj mandar asan,
e ladž mange učarel andre o muj.

* O Žalmos 68:32 68,32 E hebrejiko čhib: Kuš

- 9 Mire phrala man likerem sar cudzones,
prekal o čhave mira dakre som cudzincos.
- 10 O kamiben vaš tiro kher andre mande labol sar jag;
o dopheñiben olengro, ko tuke dophenen, avla pre mande.
- 11 Sar rovavas a trapinavas miri duša andro postos,
ande man avri pro asaben;
- 12 sar pre mande urđom o gada le gonestar,
o manuša mandar asanas.
- 13 Vakerem pre ma namištes ola, ko bešen andre brana,
pheraseha peske pal ma gilaven ola, ko mačon.
- 14 Ale me man modlinav ke tute, RAJEJA,
andro časos, so tuke hin pre dzeka.
Odpheñen mange a zachrañin man, ó, Devla,
bo tiro verno kamiben ke ma hino baro.
- 15 Cirde man avri andral e čik, hoj te na taslúvav!
Le man avri olendar, ko man našti avri ačhen,
zachrañin man andral o bare paña,
- 16 hoj man te na lel peha o prudos le pañeskro,
hoj man te na začhivel e hlbina,
a te na pal ma e chev phandel o muj andre.
- 17 De tut anglal ke mande, RAJEJA,
bo tiro verno kamiben hino lačo.
Visalúv ke ma andre tiro baro jileskeriben.
- 18 Ma garuv tiro muj tire služobñikoske;
odphen mange sig, bo hin mange phares.
- 19 Av paš ma a cin man avri;
le man avri mire ñeprijaťelendar.
- 20 Tu džanes, sar mange dophenen,
sar mange keren ladž a asan mandar;
tu prindžares savoren, ko pre ma džan.
- 21 O dopheñiben man dukhandila andro jilo avke,
hoj nasvalilom.
Užaravas, hoj varekaske ela pharo vaš ma, ale na sas,
hoj man vareko poťešinela, ale na avla ñiko.
- 22 Andro chaben mange čhivenas jedos,
a sar somas smedno, dine man šut.
- 23 Mi ačhel lenge lengro hostinakro skamind e pasca
a mi zachudel andre the lengre hosten!
- 24 Mi korisalon pro jakha, hoj te na dikhen;
bandar lengro dumo pro furt!
- 25 Čhiv pre lende avri tiri bari cholí;
mi dochudel len tiri jagali cholí!
- 26 Lengro taboris mi ačhel omuklo
a ñiko te na bešel andre lengre stani!
- 27 Bo džan pre oda, kas imar tu zrañindal,
a vakerem pal e dukh olengri, kas tu dukhadal.
- 28 Rachin lenge o binos paš o binos
a ma muk len, hoj te aven spasimen.
- 29 Mi aven avrikhosle andral o zvitkos le dživipnaskro,
te na aven pisimen maškar o spravodliva!
- 30 Ale me cerpinav a som andre dukh;
hazde man upre, Devla, a zachrañin man!
- 31 Lašarava o nav le Devleskro gilaha
a bararava les palikeribnaha!
- 32 Kada ela le RAJESKE buter pre dzeka sar o dobitkos,
sar o bikos le rohenca the le kopitencia.

- 33 O pokorna oda dikhena a radisałona.
 Tumenge, ko roden le Devles, mi obdživel tumaro jilo!
- 34 Bo o Del šunel avri le čoren,
 a na bisterel pre peskre manuša, sar hine andre bertena.
- 35 Mi lašaren les o ņebos the e phuv,
 o moros the savoro, so dživel andre,
- 36 bo o Del zachrañinela o Sion
 a pale ačhavela o fori andre Judsko.
 Avke ode o manuša bešena a zalena e phuv.
- 37 O čhave leskre služobñikengre la zdedinena
 a bešena ode ola, ko kamen leskro nav.

O Žalmos 70

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos. Pro leperiben.
- 2 Devla, zachrañin man!
 RAJEJA, siđar mange te pomožinel!
- 3 Mi ladžan pes a mi lołon avri savore,
 ko mange kamen te lel o dživipen.
 Mi visaren pes pale ladžaha ola,
 ko mange žičinen o trapišagos.
- 4 Mi visaren pes pale ladžaha ola,
 ko mange phenen: „Avke tuke kampil!“
- 5 Mi radisałon a mi thoven baripen andre tu savore,
 ko tut roden.
 Ola, ko kamen tiro spaseñje, furt mi phenen:
 „O Del hino baro!“
- 6 Ale me som čoro a slabo,
 Devla miro, siđar paš ma!
 Tu sal miri pomoca, miro zachrancas.
 RAJEJA, av sig!

O Žalmos 71

- 1 RAJEJA, ke tu man garuđom,
 ma domuk šoha, hoj man te ladžav!
- 2 Zachrañin man, bo sal spravodlivo, a le man avri!
 Visar tiro kan ke ma a pomožin mange!
- 3 Av mange miri skala,
 kaj man furt šaj avava te garuvel.
 Rozhodñindal tut, hoj man zachrañineha,
 bo tu sal miri skala, miro hrados.
- 4 Devla miro, zachrañin man andral o vast le nalače manušestar,
 andral e burñik le dzive the binošne muršestar!
- 5 Adonaj, tu sal miri nađej,
 RAJEJA, tuke pačav mire terñipnastar.
- 6 Pre tute man mukav, kanastar uliłom,
 andral o per mira dakro sal furt miro ochrancas.
 Pal tute giłavava o chvali pro furt.
- 7 But manuša peske len mire dživipnastar,
 bo tu sal miro zoralo hrados.
- 8 Andre miro muj hin pherdo chvali pal tute,
 sako džives tuke den e slava.
- 9 Ma odčhiv man andre miro phuripen;
 ma omuk man, sar slabisaluvav!
- 10 Bo ola, ko pre ma džan, pre ma vakeren;
 ola, ko man kamen te murdarel, pal ma phenen:
- 11 „O Del les omukla.
 Džan pal leste a chuden les,

- bo ňiko les na zachraŋinela.“
 12 Devla, ma dŋa mandar dur!
 Devla miro, siđar mange te pomoŋinel!
 13 De, hoj pes te ladŋan a te aven zŋiĉimen ola,
 ko dŋan pre miro dŋivipen.
 Mi ladŋan pes a mi en pokorimen ola,
 ko man kamen te dukhavel.
- 14 Ale me uŋarav furt pre tute
 a furt buter tut laŋarava.
 15 Mire vuŝta vakerena pal tiro spravodliŝagos
 a sako dŋives pal tire zachranakre skutki,
 kajte pes aŋi na den te zrachel.
 16 Avava a laŋarava o zorale skutki le Nekbareder RAJESKRE.
 Leperava tiro spravodliŝagos – ĉa tiro.
 17 Devla, sikavehas man teriŋpnastar
 a me dŋi akana vakerav pal tire bare skutki.
 18 Kajte avava phuro a ela man ŝiva bala,
 ma omuk man, Devla,
 medik na vakerava pal tiri zor avre pokoleŋjenge,
 pal tire zorale skutki savorenge, ko avena pal ma.
- 19 Devla, tiro spravodliŝagos, dŋal dŋi o ņebos,
 bo bare veci kerdal.
 Ko hin sar tu, Devla?
 20 Kajte mange diŋal te prindŋarel but pharipena the ĉoripena,
 ale pale man obdŋiđareha
 a cirdeha man upre dŋi telal andral e phuv.
 21 Tu man deha bareder paĉiv
 a pale man poŝeŝineha.
- 22 A me tuke paŋikerava le baŝavibnaha pre harfa
 vaŝ tiri vernost, Devla miro.
 Giŝavava tuke o chvali pre citara,
 Sveto Devla le Izraeloskro!
 23 Mire vuŝta radisaŋona,
 sar tut laŋarava;
 the miri duŝa, savi cindal avri.
 24 Miri ĉhib vakerela calo dŋives pal tiro spravodliŝagos,
 bo ola, ko man kamle te dukhavel,
 loŝile avri a ladŋanas pes.

O Žalmos 72

1 Le Ŝalamunoske*.

- Devla, de le kraliske te sudzinel spravodliŝagoha,
 le kraliskre ĉhaske tire ĉaĉipnaha.
 2 Mi sudzinel ĉaĉipnaha tire manuŝen
 the le ĉore manuŝen spravodliŝagoha.
- 3 O verchi mi anen le manuŝenge o poŝehnaŋje
 a o brehi o spravodliŝagos.
 4 Mi zaaĉhel vaŝ ola, ko hine trapimen maŝkar o manuŝa,
 mi zachraŋinel le ĉoren;
 mi zŋiĉinel oles, ko len trapinel.
 5 Mi laŝaren tut dŋi akor,
 medik ŝvicinel o kham the o ĉhonoru,
 pal jekh pokoleŋje pre aver.
 6 Avke sar del o briŝind pre koŝimen maŝa
 a sar e rosa cindarel e phuv,

* O Žalmos 72:1 72,1 Abo: Le Ŝalamunoskro

- 7 avke andre le kraliskre dživesa
mi kvitňisaľol o spravodlivo
a mi el pherdo smirom dži akor,
medik na našľola o čhonoro.
- 8 Mi kralinel le morostar ko moros,
le paňestar Euftrat dži pro agora la phuvake!
9 Bandona angle leste ola, ko dživen pre pušta,
a leskre ňeprijateľa lizinena o prachos.
10 O kraľa andral o Taršiš the pal o ostrovi leske počinena o daňe,
o kraľa andral e Šeba the andral e Saba anena o dari.
11 Bandona anglal leste savore kraľa
a služinena leske savore narodi.
- 12 Ov zachraňinela le čores, sar vičinela,
oles, kas nane ňič,
kaske nane ko te pomožinel.
13 Hino jileskro ko slabo the ko čoro
a zachraňinel o dživipen le čore manušengro.
14 Andral o trapišagos the mariben len zachraňinela,
bo lengro dživipen† hino vzacno andre leskre jakha.
- 15 Mi dživel but! Mi den leske o somnakaj andral e Šeba!
Mi modľinen pes furt vaš leske
a mi žehňinen leske sako džives!
16 Mi el pherdo zrnos andre odi phuv
a mi en lenca o brehi le verchengre učharde.
Mi barol ode but ovocje sar andro Libanon,
mi kvitňisaľon o manuša andro fori sar e čar pre maľa.
17 Leskro nav ľikerela pro furt;
medik o kham švicinela, leskro nav ačhela.
Savore narodi ena požehňimen prekal leste
a anena leske e chvala!
- 18 Barar le RAJES, le Devles, le Izraeloskre Devles!
Ča ov kerel bare zazraki.
19 Mi el požehňimen leskro slavno nav pro furt
a leskri slava mi pherdžarel caľi phuv!
Amen, amen!
- 20 Dži kade hin o modľitbi le Davidoskre, le Izajoskre čhaskre.

O trito zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 73

- 1 Le Asafoskro žalmos.
Savo lačo hino o Del ko Izrael,
ke ola, ko hine žuže andro jile!
- 2 Ale na kampľa but a podgelahas mange o pindre,
mire krokenca maj peľomas.
3 Bo zavídžinavas le barikanenge,
sar dikhavas, hoj le nalačhenge džal mištes avri.
- 4 Bo nane len trapišagos dži o meriben
a lengre řela hine saste the zorale.
5 Andro pharipen nane sar okla manuša,
aňi nane marde le ranenca sar aver manuša.
6 Vašoda hordinen o baripen andre meň sar lancocis,
uren pre peste o mariben sar ruchos.

† O Žalmos 72:14 72,14 E hebrejiko čhib: lengro rat

- 7 O jakha lenge le žirostar šuvlöl,
andro jile gondolinen pro nalačhipen.
- 8 Asan a vakeren namištes,
barikanes vakeren pal oda, hoj trapinena avren.
- 9 Le vuštenca namištes vakeren pro ņebos
a le čhibenca kamen te zalel e phuv.
- 10 Vašoda pes mek the le Devleskre manuša visaren ke lende
a pijen lengre lava sar paŋi.
- 11 A phenen: „Sar pes oda o Del dodžanela?
Džanel olestar o Nekbareder?“
- 12 Kajse hine kala nalače manuša –
bi o starišagos peske skiden furt buter a buter barvalipen.
- 13 Akor soske me žužarav miro jilo le nalačhipnastar
a o vasta mange thovav avri andre ņevina?
- 14 Bo sako džives cerpinav
a sako tosara som mardo.
- 15 Te me phendomas: „Vakerava avke sar on,“
zradzindomas o pokoleŋje tire čhavengro.
- 16 Sar kamlom kada savoro te achałol la godaha,
dičholas pes mange oda igen pharo.
- 17 Ale sar gełom andro Chramos le Devleskro,
akor achaliłom, savo ela lengro koŋec.
- 18 He, thoves len te ačhel pro šlickaca thana
a keres, hoj te peren a imar te na ušten.
- 19 Jekhvareste ena zŋičimen!
Našłona, daratar merena!
- 20 Avke sar o suno, so našłol, sar o manuš ušten upre,
avke tu, Rajeja, sar uštena, bistereha pre lende.
- 21 Sar pes miri duša oleha trapinelas
a dukhalas man oda andro jilo,
- 22 somas dilino the bi e godi,
somas anglal tute sar o džviros, so na achałol ņisoske.
- 23 Ale me som furt tuha,
chudes man mire čače vastestar.
- 24 Tu man lidžas tire radenca
a palis man prileha andre tiri slava.
- 25 Ko man hin pro ņebos, te na tu?
A pre phuv mange na džal pal ņisoste, ča pal tu!
- 26 Miro felos the miro jilo šaj slabisałol,
ale e zorałi skala mire jileskri hin o Del,
ov hino miro pro furt.
- 27 Ola, ko hine tutar dur, merena.
Zŋičineha savoren, ko tuke nane pačivale.
- 28 Ale mange hin mištes te avel pašes paš o Del,
te garuvel pes andro Nekbareder RAJ
a te vakereł savore tire skutki.

O Žalmos 74

- 1 O maskil* le Asafoskro.
Devla, soske amen tutar odčhidal?
Odčhidal amen pro furt?
Soske labol tiri choli pro bakrore pal tiri mała?
- 2 Leper tuke pre tire manuša, saven čirła dochudňal,
pro manuša, saven cindal avri sar tiro dedictvos,

* O Žalmos 74:1 74,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

leper tuke the pro verchos Sion, kaj bešes.

³ Predža tut pal kala rozburimen muri,
so hine čhide tele pro furt;
dikh sar o űeprijafelis zűiĉinda savoro andro sveto Chramos!

⁴ Tire űeprijafeĵa kerenas vika pre tiro sveto than
a hazdle upre peskre maribnaskre zastavi.

⁵ Diĉholas oda avke,
sar te pes le tovereha ĉhingerĉahas tele o stromi andro veš.
⁶ Savore kaštune ozdobi zűiĉinde
le tovereha the le ĉokanoha.

⁷ Tiro sveto Chramos labarde avri dži e phuv
a melarde andre o kher tire naveskro.

⁸ Phende peske:
„Calkom len zűiĉinaha!“
Andre phuv labarde avri savore thana,
kaj pes lašarelas le Devles.

⁹ Imar na dikhas űisave znameűja le Devlestar,
nane imar űisave proroka
a űiko amendar na džanel, dži kana oda likerela.

¹⁰ Devla, dži kana peske o űeprijafelis kerela tutar pheras?
Dophenela furt tire naveske?

¹¹ Soske amendar zĵikeres tiro vast, tiro ĉaĉo vast?
Hazde tiro vast a zűiĉin len!

¹² Ale o Del hino miro Kraĵis ĉirlastar;
ov anel o spaseűje pre phuv.

¹³ Tira zoraha rozĉelindĉal o moros,
rozmarĉal o űere le moroskre obludenge.

¹⁴ Phagerĉal o űere le Levijatanoske,
diĉal, hoj les te chan o džviri pre pušĵa.

¹⁵ Phundraĉal o prameűis the o prudi le paűeskre;
űuĉardal avri o paűa, so furt ĉulan.

¹⁶ Tiro hin o džives, tiri hiűi e rat;
tu thoĉal o ĉhon the o kham pre peskre thana.

¹⁷ Aĉĉaĉal savore hraűici pre phuv,
kerĉal o űilaj the o jevend.

¹⁸ Leper tuke, RAJEJA, sar tutar o űeprijafelis asal,
sar o diline dikhen tele tiro nav.

¹⁹ Ma de o dživipen tira holubicakro le dzive űelmenge!
űoha ma bister pro dživipen tire ĉore manuűengro!

²⁰ Leper tuke pre tiri zmluva,
bo pre phuv hin pherdo kale thana,
kaj o maribnaskre murűa vladűinen.

²¹ Ma domuk le strapimen manuűes te džal het ladzaha!
O ĉore the o slaba manuűa mi lašaren tiro nav!

²² Uűti upre, Devla, braűin tut!
Leper tuke, sar tutar o dilino asal calo džives!

²³ Ma bister pro viskiűagos olengro, ko pre tu džan,
pre vika tire űeprijateĵengri, so na preaĉel.

O Žalmos 75

¹ Oleske, ko liĉzal o baűaviben pro gilavipen: „Ma zűiĉin!“ Le Asafoskro žalmos.

² Lašaras tut, Devla,
lašaras tut, bo tiro nav hino paűes;
o manuűa vakeren pal tire zazraki.

³ Tu phenes: „Andro ĉasos, so diĉom,
sudzina va spravodliűagoha.

- 4 Sar e phuv le manušenca razisaĽol,
me som oda, ko Ľikerel zoraes lakre zakĽadi.“
- 5 Phenav le lašardenge: „Ma lašaren tumen!“
Le nalačenge: „Ma hazden tumen * upre!
- 6 Ma hazden tumen upre pro űebos,
ma vakeren avke barikanes!“
- 7 Aűi pal o vichodos, aűi pal o zapados,
aűi pal e puša, űiko pes našti Ľidžal upre,
- 8 bo ča o Del hino sudcas:
Jekhes dikhel tele a avres hazdel upre.
- 9 Bo andre le RAJESKRO vast hin e kuči
pherdžardi la koreűimen moĽaha, so peűinel;
ov la čhivel avri
a pijena latar savore nalače manuša pre phuv,
pijena avri dži e posledno kapka.
- 10 Ale me furt vakerava pal tute,
giĽavava o chvali tuke, Devla le Jakoboskro.
- 11 O Del phenel: „Odčhinava savori zor† le nalače manušengri
a hazdela pes upre e zor le spravodĽive manušengri.“

O Žalmos 76

- 1 Oleske, ko Ľidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis. Le Asafoskro žalmos. E giĽi.
- 2 Le Devles prindžaren andre Ľudsko,
baro hin leskro nav andro Izrael.
- 3 Andro Jeruzalem hin leskro Stanos,
pro verchos Sion leskro kher.
- 4 Ode phagerda o jagale šipi le lukenca,
o štitos the e šabla, savore maribnaskre zbraűe.
- 5 Tu sal slavneder andre tiro švetlos
a šukareder sar o čirlatune verchi.
- 6 O zorale slugađa pašlon občorarde
a soven le meribnaskre sovibnaha;
imar űiko lendar našti hazdel peskre vasta pre amende.
- 7 Pre tiro dovakeriben, Devla le Jakoboskro,
o graja the ola, ko upre bešenas, mule.
- 8 Tu sal oda, RAJEJA, kastar kempel te daral.
Ko šaj paš tute obačhel,
sar sal cholamen?
- 9 Andral o űebos diűal te džanel tiro sudos,
e phuv darandila a ačhila čhit,
- 10 sar tu, Devla, ušĽilal upre, hoj te sudzines;
te zachraűines savore strapimen manušen pre phuv.
- 11 Sar mareha olen, pre kaste sal cholamen,
o manuša tut lašarena;
olen, ko ačhena te dživel pal tiri cholĽi,
phandeha pašal tu sar koruna.
- 12 Den le RAJESKE, tumare Devleske, oda, so phendan!
Oleske, kastar kempel te daral,
mi anen o dari savore phuva, so hine pašal leste.
- 13 Ov pokorinel le vladaren
a daravel avri le bare kraĽen.

O Žalmos 77

- 1 Prekal o Jedutun, savo Ľidžal o bašaviben. Le Asafoskro žalmos.

* O Žalmos 75:5 75,5 E hebrejiko čhib: tumare rohi † O Žalmos 75:11 75,11 E hebrejiko čhib: savore rohi

- 2 Zorales vičinav ko Del,
vičinav ko Del a ov man šunel avri.
- 3 Oda džives, sar mange hin phares, rodav le Rajes,
cali rat nacirdav mire vasta andre modlitba,
ale miri duša pes na del te pošešinel.
- 4 Leperav mange pro Del a stukinav;
gondolinav a miro duchos pes trapinel.
- 5 O jakha mange likereres phundrade
a pharipnastar naši aňi vakerav.
- 6 Gondolinav pal o dživesa, so sas varekana,
pal o čirlatune berša.
- 7 Leperav mange, sar gilavavas rači,
miro jilo gondolinel a miro duchos phučel:
- 8 „Odčhivel man pestar o RAJ pro furt?
Imar mange pale na presikavela peskro lačhipen?”
- 9 Preačhiľa leskro verno kamiben pro furt?
Imar šoha na dolikerela oda, so phenda?
- 10 Bisterđa o Del pro jileskeriben?
Hino ajso cholamen, hoj leske imar nane pharo?”
- 11 Avke phendom: „Kada man igen dukhal,
hoj o vast le Nekbareder Devleskro mange imar na pomožinel.“
- 12 Leperava mange pro skutki le RAJESKRE,
He, leperava mange tire čirlaskre zazraki.
- 13 Gondolinava pal savoreste, so kerdal,
zagondolinava man pre tire skutki.
- 14 Devla, tiro drom hino sveto!
Savo del hino ajso baro sar amaro Del?
- 15 Tu sal o Del, savo kerel o zazraki!
Tu sikađal tiri zor maškar o narodi.
- 16 Zorale vasteha cindaľ avri tire manušen,
le Jakoboskre the le Jozefoskre čhaven.
- 17 Dikhle tut o paňa, Devla,
dikhle tut o paňa a chudle te izdral,
the o hlbini le moroskre izdranas daratar.
- 18 O chmari čhorenas avri o paňi,
o ņebos herminelas
a tire šipi lecinenas pre savore seri.
- 19 Tiro perumos šuňđolas andre zoraľi balvaj,
pro svetos švicinenas o bleski,
e phuv izdralas a razisaľolas.
- 20 Tiro drom lidžalas prekal o moros,
tiro chodňikos prekal o bare paňa,
ale tire stopaja na dičholas.
- 21 Tire manušen lidžahas sar stados
prekal o vast le Mojžišoskro the le Aronoskro.

O Žalmos 78

- 1 Le Asafoskro maskil*.
Manušale mire, šunen miro sikaviben!
Prithoven tumaro kan ko lava andral miro muj.
- 2 Phundravava miro muj andro podobenstva
a vakerava o garude veci, so pes imar čirla ačhile;
- 3 oda, so šuňđam a so prindžaras,
pal soste amenge amare dađa vakerenas.
- 4 Na garuvaha oda lengre čhavege,
phenaha le avre pokoleňjenge
o slavna skutki le RAJESKRE,
leskri zor the o zazraki, save kerđa.

* O Žalmos 78:1 78,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- 5 Le Jakob diña o prikazañja,
 le Izrael o zakonos,
 amare dadenge prikazinda,
 hoj oda te sikaven peskre čhaven,
 6 hoj oda te prindžaren the aver pokoleñja,
 o čavore, so ulona,
 a on palis oda vakerena dureder peskre čhavenge.
 7 Avke the on pačana andro RAJ
 a na bisterena pre leskre skutki,
 ale dolikerena leskre prikazañja.
 8 A na ena ajse, sar lengre dada –
 o pokoleñje, so sas zacato a na šunelas le Devles,
 o pokoleñje, saveskro jilo na sas paš o Del,
 saveskro duchos na sas verno le Devleske.
 9 O slugada le Efrajimoscgre, vizbrojimen le lukenca,
 denašle het oda džives, sar sas o mariben.
 10 Na dolikerenas e zmluva le Devleskri
 a na kamenas te dživel pal leskro zakonos.
 11 Bisterde pre oda, so ov kerđa,
 the pro zazraki, so lenge sikađa.
 12 Kerelas o zazraki anglal lengre dada,
 andre egiptsko phuv paš e coaňiko maľa.
 13 Rozđelinda o moros a preligenda len,
 o paňi ačhađa sar muros.
 14 Dživese len lidžalas la chmaraha
 a rači le jagale švetloha.
 15 Pharada e skala pre pušta
 a diña len but paňi dži telal e phuv,
 16 anda avri o potoki andral e skala
 a o paňa diña te džal prudoha.
 17 Ale on mek dureder kerenas o bini anglo Del,
 pre pušta pes ačhavenas le Nekbaredereske.
 18 Provokinenas le Devles,
 bo peske mangenas o chaben pal peskre žadosci.
 19 Dudrinenas pro Del a phenenas:
 „Šaj pripravinel o Del o skamind pre pušta?
 20 He, ov demađa pal e skala avke,
 hoj džanas o paňa a strikinenas o potoki,
 ale šaj dela the maro?
 Šaj dela the mas peskre manušen?“
 21 Sar oda šunđa o Del, cholisalila;
 rozlabila leskri jag pro Jakob,
 leskri choli avľa pro Izrael,
 22 bo na pačanas le Devleske
 a na mukenas pes pre leste, hoj len zachraňinela.
 23 Ale o Del upral prikazinda le chmarenge
 a phundrađa o brani andro ņebos;
 24 sar o brišind lenge bičhavelas e manna, hoj te chan;
 delas len e ņeboskri pšeňica.
 25 O manuša chanas le aňjelengro maro;
 bičhađa lenge pherdo chaben.
 26 Diña, hoj te phurdel e vichodno balvaj andral o ņebos,
 a peskra zoraha anda e južno balvaj.
 27 Mukľa pre lende te perel o mas sar e chmara le prachoskri,
 ajci čiriklen sar e poši paš o moros.
 28 Mukľa len te perel maškar lengro taboris,
 pašal lengre stani.
 29 Avke chale a mištes čalile;
 diña len oda, so peske žadinenas.
 30 Ale angloda, medik chale savoro, so kamenas,
 a mek o chaben lende sas andro muj,

- 31 imar rozlabiła e chołi le Devleskri pre lende
a murdarda le zorale
the le terne muršen andral o Izrael.
- 32 On the avke kerenas dureder o bini
a na pačanas leskre zazrakenge.
- 33 Vašoda kerđa, hoj lengre dživesa te našlon sar balvaj,
hoj lengre berša te skončinen andre bari dar.
- 34 Akor, sar len o Del marelas le meribnaha, rodenas les;
visarenas pes ke leste pale a igen les rodenas.
- 35 Avelas lenge pre gođi, hoj o Del hin lengri skala;
hoj o Del o Nekbareder hin lengro Vikupitelis.
- 36 Ale le vuštenca les klaminenas,
la čhibaha leske na phenenas o čaćipen,
- 37 aňi peskre jilenca na sas paš leste,
na ačhile pačivale leskra zmluvake.
- 38 Ale ov sas lačhejileskro,
odmukelas e vina, na zňičinelas len.
Buterval lendar visarelas peskri chołi,
na mukelas pre lende cali peskri chołi.
- 39 Na bisterđa, hoj on hine ča felos,
balvajori, so predžal a na avel pale.
- 40 Keci pes leske ačhavenas pre pušta
a kerenas leske o pharipen pro zamukle thana!
- 41 Pale a pale pokušinenas le Devles,
dukhavenas le Svetes le Izraeloskres.
- 42 Na leperenas peske pre leskro zoralo vast
aňi pre oda džives, sar len iła avri lengre ņeprijateľistar,
43 pre oda džives, sar sikavelas peskre znađeňja andro Egipt
a sar kerelas o zazraki pre mała Coan.
- 44 Lengre paňa přečerinda pro rat,
našti lendar pijenas.
- 45 Bičhada pre lende pherdo hmizos, hoj len te danderen,
le žaben, hoj len te zňičinen.
- 46 Lengro ulipen diňa le kobilkenge
a lengro ovocje le malakre grajorenge.
- 47 Lengro viňičis zňičinda le krupenca
a o figovňikos le legenca.
- 48 Pre lengro dobitkos bičhada o brišind le krupenca
a pre lengre stadi o bleski.
- 49 Mukla pre lende peskri jagali chołi,
e bari chołi, so našti zaachelas, o pharipen
the le meribnaskre aňjelen.
- 50 Na ačhada peskri chołi,
na ochraňinda lengro džživipen le meribnastar,
ale mukla len andre meribnaskri rana.
- 51 Andro Egipt murdarda avri savoro ešebno,
le ešebne muršen andro stani le Chamoskre.
- 52 Ale peskre manušen iła avri sar bakroren,
lidžalas len sar stados pal e pušta.
- 53 Lidžalas len istones, na mušinde pes te daral,
no lengre ņeprijateľen čala o moros.
- 54 Anda len paš peskri sveto phuv,
paš o verchos, savo zaila leskro čačo vast.
- 55 Le naroden tradňa avri anglal lende,
e dedično phuv lenge merinda avri a rozdelinda;
le Izraeloskre kmeňenge diňa te bešel andre lengre khera.
- 56 Ale on pokušinenas a ačhavenas pes le Nekbareder Devleske;
na ačhenas leskre svedectvendar.
- 57 Visarde pes lestar a na sas leske pačivale sar the lengre dada;
bandile sar o lukos, pre savo pes našti te mukel.
- 58 Cholarenas les peskre uče thanenca
a le modlenca kerenas, hoj te žjarlinel.

- 59 O Del oda šunda, cholisalila
a calkom odčhida le Izrael.
- 60 Omukla o stanos andro šilo,
oda than, kaj bešelas maškar o manuša.
- 61 Domukla lengre neprijatelenge te zalel e archa,
savi sikavel pre leskri zor the šukariben.
- 62 Diña peskre manušen la šablake
a cholisalila pre peskre avrikidle manuša.
- 63 Lengre terne muršen čala e jag
a lengre pačivale čhajenge na gilavenas o bijavutne giła.
- 64 Lengre rašaja mule la šablaha
a lengre vdovi na rovenas.
- 65 Ale palis o Raj uštıla sar te andral o soviben,
sar o zoralo murš, so ačhila šmelo, bo pila but mol.
- 66 Marda peskre neprijatelen
a zatradña len pale;
kerđa lenge ladž pro furt.
- 67 Odčhida le Jozefoskro stanos,
na kidña peske avri le Efrajimaskro kmeños,
- 68 ale kidña peske avri o kmeños le Judaskro,
o verchos Sion, savo kamelas.
- 69 Ode ačhađa peskro Chramos učes sar o ņebos,
sar e phuv, so zathođa pro furt.
- 70 Kidña peske avri le David, peskre sluhās,
a iła les pašal o bakrane maštalni,
- 71 kaj pes starinelas pal le dadeskre bakrore,
a diña leske te lidžal sar pastjeris le Jakob, peskre manušen,
the le Izrael, peskro đedictvos.
- 72 A o David len lidžalas le žuže jileha,
lidžalas len le skušimen vasteha.

O Žalmos 79

- 1 Le Asafoskro žalmos.
Devla, andre tiri phuv avle o narodi,
melarde tiro sveto Chramos
a rozburinde o Jeruzalem.
- 2 O mule řela tire služobnikengre dine te chal le řiriklengre,
o řela tire verne manuřengre le dzive đřvirengre.
- 3 Lengro rat řhorenas avri sar paři pašal o Jeruzalem
a na sas ko len te parunel.
- 4 Ačhilam pro asaben olenge, ko pašal amende beřen;
keren peske amendar pheras a asan amen avri.
- 5 Dži kana mek, RAJEJA? Aveha cholamen pro furt?
Dži kana labola tiri choli sar jag?
- 6 Čhiv avri tiri choli pro narodi,
save pes ke tu na pridžanen,
pro krařiřagi, save pes na modlinen ke tiro nav!
- 7 Se chanas le Jakob tele
a zřičinenas leskre khera.
- 8 Ma rachin amenge e vina amare dadengri,
ale mi avel sig tiro jileskeriben paš amende,
bo sam calkom dži tele.
- 9 Pomožin amenge, Devla, Spasitelina amaro,
ker oda pre slava tire naveske!
Zachrařin amen a odmuk amenge amare bini
angle tiro nav!
- 10 Soske o narodi te phenen:
„Kaj hin lengro Del?“

Počin le narodenge angle amare jakha

- vaš o avričhordo rat tire služobnikengro!
 11 Mi dodžal anglal tu o roviben le bertenošengro!
 Tire zorale vasteha chrañin olen,
 save hine odsudzimen pro meriben!
 12 Ole narodenge pašal amende, so tuke dophenenas,
 visar pale eftavar buter; Rajeja!
 13 Akor amen, tire manuša, o bakrore pal tiri mała,
 palikeraha tuke pro furt;
 lašaraha tire skutki
 andre savore pokoleñja!

O Žalmos 80

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pro gilavipen: „O lalije la zmluvakre.“ Le Asafoskro žalmos.
 2 Šun amen, pastjerina le Izraeloskro!
 Tu, so lidžas le Jozef sar o stados
 a bešes upral o cherubi, sikav tut
 3 anglo Efrajim, Benjamin the Menaše!
 Presikav tiri zor
 a av amen te zachrañinel!
 4 Visar amen pale ke tu, Devla!
 Mi švicinel pre amende tiro muj,
 hoj te avas zachrañimen!
 5 RAJEJA, Nekzoraleder Devla,
 dži kana aveha cholamen pro modlitbi tire manušengre?
 6 Dehas len te chal o apsa avke sar o maro;
 diñal len te pijel o apsa andral e bari kuči.
 7 Kerđal, hoj o narodi pašal amende pes te maren vaš amari phuv,
 a amare ñeprijatela peske amendar te keren pheras.
 8 Visar amen pale ke tu, Nekzoraleder Devla!
 Mi švicinel pre amende tiro muj,
 hoj te avas zachrañimen!
 9 Ilal o viñičis avri andral o Egipt,
 tradñal het avre naroden a sadzindal les.
 10 Pripravindal leske e phuv,
 mukla o koreña
 a pherdžarda cali phuv;
 11 peskre čiñoha učarda andre o verchi,
 peskre konarenca o nekbareder cedri;
 12 leskre konara barile dži o Baro moros
 a o konarica dži o pañi Euftrat.
 13 Soske phagerđal leskre muri,
 hoj sako, ko pašal predžala,
 peske te čhinel tele leskre hroznostar?
 14 O dzivo balo andral o veš les obchal
 a o dziva džviri lestar čalon.
 15 Av pale ke amende, Nekzoraleder Devla!
 Dikh tele andral o ñebos pre amende!
 Starin tut pal kada viñičis,
 16 pal kada kmeños, savo sadzinda tiro čačo vast,
 pal o čhavo, saves tuke barardal avri.
 17 O viñičis čhinde tele a labarde les avri:
 Dikh pre lende cholaha a zñičin len!
 18 Liker tiro vast upral oda, kas tuke kidñal avri,
 upral o čhavo le manušeskro, saves tuke barardal avri,
 19 avke pes tutar na visaraha.
 Obdžidar amen a lašaraha tiro nav!
 20 Visar amen pale ke tu, RAJEJA, Nekzoraleder Devla!
 Mi švicinel pre amende tiro muj,

hoj te avas zachrañimen!

O Žalmos 81

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o gittit*. Le Asafoskro žalmos.

² Radisañon andro Del, ov hin amari zor!

Zorales bararen le Jakoboskre Devles!

³ Gilaven, bašaven pre čerkutka,

zorales bašaven pre citara the pre harfa!

⁴ Bašaven pro bakrane rohi pro nevo čhon
the pro inepos, sar dičhol calo čhonoro.

⁵ Bo kada hin o prikazis prekal o Izrael;
o prikazañje le Jakoboskre Devlestar.

⁶ Kada diña avri o Del le Jozefoske,
sar marelas le Egipt.

Šundom te vakerele o hangos, so na džanavas:

⁷ „Iñom leske tele o pharipen pal o phike
a andral o vasta thođom tele o pharo košaris.

⁸ Andro pharipen ke ma vičinehas a me tut zachrañindom,
andral o hermišagos man tuke diñom anglal,
paš o paña Meriba tut skušindom avri.

⁹ Šunen, manušale mire,
sar tumenge dovakerav –
te ča man šunđalas, Izraelona!

¹⁰ Našfi lašares avre devles;
našfi bandos anglo cudzo del!

¹¹ Me som o RAJ, tiro Del,
me tut iñom avri andral e egiptsko phuv.
Phundrav tiro muj a me les pherdžarava!

¹² Ale mire manuša na ačhenas mire lavendar;
o Izrael man na šunđa.

¹³ Vašoda len muklom te džal pal peskre zacata jile,
hoj te keren oda, so kamenas.

¹⁴ Oj, te ča man mire manuša šundehas,
te ča phirdahas o Izrael pal mire droma,

¹⁵ takoj domardomas lengre ñeprijaťelen
a mire vasteha gelomas pre ola, ko pre lende džan.

¹⁶ Ola, ko našti avri ačhen le RAJES, bandilehas anglal leste
a lengro trestos ačhilahas pro furt.

¹⁷ Ale le Izrael diñomas te chal e nekfeder pšeniča
a čalardomas les le medoha andral e skala.“

O Žalmos 82

¹ Le Asafoskro žalmos.

O Del pes ačhađa maškar o ñeboskro sudos,
sudzinel maškar o „devla“:

² „Dži kana kamen te sudzinel načaćipnaha
a te likerel paš o nalače?

³ Zaačhen vaš o slaba the široti!

Sikaven o čaćipen le čore the trapimen manušengro!

⁴ Chrañinen le slabes the le čores,

cirden les avri andral o vasta le nalače manušenge!

⁵ Tumen na džanen, aňi na achalon;

phiren andro kalipen

a savore zakladi la phuvakre razisañon.

* O Žalmos 81:1 81,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

- 6 Me phendom: „San devla,
savore san o čhave le Nekbaredereskre.“
7 Ale merena avke sar the aver manuša,
perena tele avke sar savore aver vladci.“
8 Ušči, Devla, sudzin e phuv!
Se savore narodi hine tiro d'edictvos!

O Žalmos 83

- 1 E gili. Le Asafoskro žalmos.
2 Ó, Devla, ma av čhit;
ma av kašuko a ma ačh cicho!
3 Se dikh, tire neprijateľa pes vzburinen;
ola, ko tut našti avri ačhen, hazden upre peskro šero.
4 Gondolinen avri o nalačhe plani pre tire manuša,
den pes radi pre ola, save hine tuke vzacna.
5 Phenen: „Aven, murdaras len avri, hoj te na ačhen narodoske,
hoj pes imar šoha te na leperel pro nav le Izraeloskro!“
6 Jekhetane pes dovakerenas,
a kerde maškar peste e zmluva pre tute –
7 o Edom the o Izmaeliti,
o Moab the o Hagarijčana;
8 o manuša andral o Gebal, o Amnon the o Amalek,
o Filištinci the o manuša andral o Tir.
9 Pridine pes ke lende the o Asirčana,
hoj te zoralaren le Lotoskre čhaven.
10 Ker lenca avke sar le Midijanoha,
avke sar le Siseraha the le Jabinoha paš o paňi Kišon,
11 sar sas zničimen paš o En-Dor
a ačhile hnojoske pre phuv.
12 Ker lengre rajenca avke, sar kerdal le Oreboha the le Zeeboha,
ker savore lengre vodcenca sar le Zebachoha the le Calmunoha,
13 save peske phende:
„Zalaha o maľi le Devleskre.“
14 Devla miro, ker lenca sar le prachoha, so hino rozphurdlo,
sar le phuseha andre balvaj.
15 Sar e jag zlabarel o veš,
sar o plameňis chal tele o verchi,
16 avke pal lende dža tira burkaha
a darav len avri tira zoralá balvajaha!
17 Učhar andre lengre muja ladžaha, RAJEJA,
hoj te roden tiro nav.
18 Mi aven furt andre ladž the andre dar;
mi loľon avri ladžatar a mi našlon!
19 Mi džanen, hoj tu, kaske hin o nav RAJ,
sal nekbareder pre caľi phuv!

O Žalmos 84

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Pal o gittit*. Le Korachengro žalmos.
2 Savo šukar hin oda than, kaj bešes,
ó, Nekzoraleder RAJEJA!
3 Miri duša pes igen cirdel
pal o dvori le RAJESKRE Khereskre;
miro jilo the miro telos gilaven
a radisaľon le džide Devlestar.
4 Se the o vrbcos peske arakhel o kher
a e lastovička o hňizdos,

* O Žalmos 84:1 84,1 Oda šaj el o lavutariko lav.

kaj la hin lakre cikne paš tire oltara,
 ó, Nekzoraleder RAJEJA,
 Kralina miro the Devla miro.

⁵ Bachtale hine ola, ko bešen andre tiro kher
 a furt tut lašaren.

⁶ Bachtale hine ola, ko hine zorale tutar;
 ko le jileha kamen te džal andro Sion.

⁷ Sar predžan prekal e avrišuki dolina,
 čerinen la pro than le prameňengro,
 the o jesuno brišind la učharel andro požehnañje.

⁸ Džan andral jekh zor andre aver,
 hoj pes te sikaven anglo Del pro verchos Sion.

⁹ RAJEJA, Nekzoraleder Devla, šun miro mangipen,
 visar tiro kan, Devla le Jakoboskro!

¹⁰ Devla, dikh pre amaro kralis, pre amaro šfitos,
 dikh pro muj oleskro, kas pomazindal!

¹¹ Feder hin jekh džives andre tiro kher,
 sar ezeros avrether!

Radeder ačhava pro prahos andro kher mire Devleskro,
 sar hoj te bešav andro stani le nalače manušengre.

¹² Bo o RAJ, o Del, hin o kham the o šfitos;
 o RAJ presikavel o jileskeriben the e pačiv;
 na odphenel o lačhipen olenge,
 kaskro dživipen hino žužo.

¹³ Nekzoraleder RAJEJA, bachtalo hin o manuš,
 savo pes mukel pre tu!

O Žalmos 85

¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Korachengro žalmos.

² RAJEJA, presikađal tiro lačhipen tira phuvake,
 požehňindal pale le Jakob.

³ Odmukľal o nalačhipen tire manušenge
 a učhardal andre savore lengre bini.

⁴ Preačhilal pre lende te el cholamen
 a visardal lendar tiri bari choli.

⁵ An amen pale ke tu, Devla, Spasifelina amaro,
 a visar amendar tiri ruš!

⁶ Kames pre amende te chal choli furt?
 Kames, hoj te predžal tiri choli pre savore pokoleňja?

⁷ Či amen pale na obdžidareha,
 hoj tire manuša te radisaľon andre tu?

⁸ RAJEJA, sikav amenge tiro verno kamiben
 a de amen tiro spaseňje!

⁹ Šunava, so vakereľ o Del, o RAJ,
 bo ov vakereľ pal o smirom prekal peskro manuša,
 peskro pačivale služobňika,
 te na visaľon pale ko diliňipena.

¹⁰ Čačes ola, ko pes lestar daran, ena maj zachraňimen,
 hoj pes leskri slava pale te sikavel andre amari phuv!

¹¹ O verno kamiben the o čačipen pes arakhena;
 o spravodlišagos the o smirom pes čumidena.

¹² E vernost barola andral e phuv,
 o spravodlišagos dikhela tele andral o ňebos.

¹³ O RAJ dela peskro požehnaňje

- a amari phuv anela peskro ulipen.
 14 Predenašela les o spravodlišagos
 a pripravinela leske o drom.

O Žalmos 86

- 1 Le Davidoskri modlitba.
 RAJEJA, prithov tiro kan a odphen mange,
 bo som čoro a slabo.
 2 Ochrañin man, bo som tuke oddino cale jileha.
 Pomožin tire služobñikoske,
 se tu sal miro Del, me man mukav pre tu!
 3 Av ke ma jileskro, RAJEJA,
 se calo džives vičinav ke tute!
 4 Ker o radišagos andro dživipen tire služobñikoske,
 bo pre tute man mukav, RAJEJA.
 5 Bo tu, RAJEJA, odmukes a sal lačo,
 hin tut pherdo kamiben ke ola, ko pre tute vičinen.
 6 RAJEJA, visar tiro kan ke miri modlitba,
 šun miro mangipnaskro hangos!
 7 Sar man hin pharipen, vičinav ke tu,
 bo tu mange odphenes.
 8 Nane ñiko maškar o devla ajsa sar tu, RAJEJA,
 añi našti keren oda, so tu kerđal.
 9 Savore narodi, saven stvorindal,
 avena te bandol anglal tu, RAJEJA,
 a dena e slava tire naveske.
 10 Tu sal baro a keres bare zazraki;
 ča tu jekh sal Del.
 11 Sikav man, RAJEJA, tiro drom
 a dživava pal tiro čačipen.
 De, hoj calo miro jilo te daral tire navestar.
 12 Palikerava tuke, Adonaj, Devla miro, andral calo jilo
 a furt bararava tiro nav.
 13 Baro hin tiro verno kamiben ke ma,
 cirdñal man avri dži andral o nekteluneder than le mulengro.
 14 Devla, ačhade pes pre ma o sprosta manuša, save tutar na daran;
 e maribnaskri partija man kamen te murdarel.
 15 Ale tu, Rajeja, sal lačo Del a jileskro,
 poloko andre choľi,
 pherdo le verne kamibnaha the čačipnaha.
 16 Visar tut ke ma a av ke ma jileskro;
 de tire služobñikos zor,
 zachrañin le čhas tira služobñičkakro!
 17 RAJEJA, ker vareso, hoj mange te sikaves tiro lačhipen,
 hoj pes te ladžan ola, ko mange na žičinen,
 sar dikhena, hoj tu mange pomožines
 a potešines man.

O Žalmos 87

- 1 Le Korachengro žalmos. E gili.
 O RAJ ačhađa peskro foros pro sveto verchos.
 2 O RAJ kamel buter o brani le Sionoskre
 sar savore khera le Jakoboskre.
 3 Bare šukar lava pal tu vakeren,
 forona le Devleskro!

- 4 Maškar ola, ko man prindžaren, rachinava le Egipt*, le Babilon,
le Tir, le Kuš the le Filišincen.
Pal lende pes vakerela: „Kade ulile.“
- 5 Pal o Sion pes phenela:
„Kada the koda ulila kode
a korkoro o Nekkbarer oda foros zorafarđa.“
- 6 Sar o RAJ zapisinela le naroden, phenela: „Kada ulila andro Sion.“
- 7 A khelena a gilavena:
„Andre tu hin savore prameña, khatar aven mire požehnañja.“

O Žalmos 88

- 1 E gili. Le Korachengro žalmos. Oleske, ko lidžal o bašaviben pro gilavipen. Pal o machalat leannot*. O maskil† le Hemanoskro le Ezrachitaskro.
- 2 RAJA, Devla, Spasitelina miro,
dživese ke tute vičinav,
rači avav ke tute.
- 3 Mi džal miri modlitba dži paš tu;
visar tiro kan pre miro roviben!
- 4 Miri duša hiñi pherdžardi le trapišagoha,
miro dživipen hin imar dži paš o Šeol.
- 5 Som rachimen maškar ola,
ko džan tele andro hrobos;
som sar murš bi e zor.
- 6 Som čhido maškar o mule,
maškar o murdarde, save pašlon andro hrobos,
pre save tuke imar na leperaha,
save hine avricirdle andral tiro vast.
- 7 Čhidāl man tele andre nekkbarer jama,
andre nekkaleder chev.
- 8 Bešla pre ma tiri cholī,
začhidāl man tire vlnenca.
- 9 Iñal mange mire lače prijatelē;
kerđal, hoj lenge te džungluvav.
Phandlo som andre a našti man dochudav avri;
- 10 o jakha mange slabisalon le pharipnastar.
- RAJEJA, sako džives ke tu vičinav,
mire vasta ke tu nacirdav.
- 11 Či kereha o zazraki prekal o mule?
Či uštēna o mule, hoj tut te lašaren?
- 12 Vakerel pes andro hrobos pal tiro verno kamiben
a andro than le meribnaskro‡ pal tiri vernost?
- 13 Džanel pes andro kalipen pal tire zazraki?
Džanel pes pal tiro spravodlišagos andre phuv,
kaj hine o manuša, pre save pes bisterđa?
- 14 Ale me vičinav ke tute, RAJEJA,
hoj mange te pomožines;
sig tosara miri modlitba džal ke tu.
- 15 Soske man odčhives, RAJEJA?
Soske mange garuves tiro muj?
- 16 Terñipnastar cerpinav
a som pašes paš o meriben;
bo zlidžav tire phare tresti

* O Žalmos 87:4 87,4 E hebrejiko čhib: le Rahab * O Žalmos 88:1 88,1 Oda šaj el o lavutariko lav. † O Žalmos 88:1 88,1 Oda šaj el: godaver sikaviben ‡ O Žalmos 88:12 88,12 E hebrejiko čhib: Abaddon

- a imar na džanav aňi so te kerel.
 17 Tiri bari choli pregela prekal ma;
 tire strašna rani man žničinde.
 18 Začhiven man sako džives sar e potopa
 a rozthoven pes pašal ma pal dojekh sera.
 19 Iľal mandar savore prijatelen the suseden;
 o kalipen ačhila miro nekpašeder kamaratos.

O Žalmos 89

- 1 O maskil* le Etanoskro le Ezrachitaskro.
 2 RAJEJA, furt gilavava pal tiro verno kamiben!
 Vakerava pal tiri vernost pokoleňje pro pokoleňje.
 3 Phendom: „Tiro verno kamiben hino ačhado pro furt,
 tiri vernost likerel zorales sar o ñebos.“
 4 O RAJ phenda:
 „Phandlom e zmluva mire manušeha, saves mange kidňom avri;
 ilom vera le Davidoske, mire služobňikoske:
 5 „Tiro potomkos ela kralis pro furt;
 ačhavava tiro tronos pre savore pokoleňja.“ “
 6 O ñebos lašarel tire zazraki, RAJEJA,
 a tiri vernost bararen tire sveta, sar hine jekhetane.
 7 Bo ko andro ñebos hino ajso sar tu, RAJEJA?
 A ko hin sar o RAJ maškar o ñeboskre bitosťi?
 8 O aňjela andro ñebos tut den bari pačiv, Devla.
 Sal bareder the užasneder savorendar, ko hine pašal tu.
 9 RAJEJA, Nekbareder Devla, ko hin ajso zoralo sar tu?
 RAJEJA, verno sal andre savoreste.
 10 Tu ľidžas o burki pro moros
 a leskre bare vlni thoves tele.
 11 Tu predemaďal a rozpučindal le Rahab†;
 tire zorale vasteha roztradňal tire ñeprijatelen.
 12 Tiro hin o ñebos, tiri hiňi e phuv;
 kerďal o svetos a savoro, so upre hin.
 13 Tu stvorindal o severos the o juhos,
 o verchi Tabor the Chermon radisalón tire navestar.
 14 Tiro ramenós hino zoralo,
 tiro vast hino zoralo,
 tiro čačo vast hino uprehazdlo.
 15 O spravodlišagos the o pravos hin o zaklados tire tronoske;
 o verno kamiben the e vernost džan anglal tute.
 16 Bachtale hine o manuša, save džanen te radisalól andre tute;
 ola, ko phiren andro švetlos andre tiri pritomnosť, RAJEJA.
 17 Tire navestar radisalón calo džives
 a andre tiro spravodlišagos ačhen,
 18 bo tu sal lengri slava the zor
 a tire lačhipnaha barol amari zor.
 19 Amari ochrana avel le RAJESTAR,
 o Sveto le Izraeloskro amen diňa kralis‡.
 20 Varekana andro videňje kavke prevakerďal ke tire pačivale manuša:
 „Pomožindom le zorale muršeske
 a hazdňom upre oles, kas mange kidňom avri le manušendar.
 21 Arakhľom mire služobňikos le David,
 pomazindom les mire svete olejoha.
 22 Zorales les likerela miro vast
 a zorařarela les miro ramenós.

* O Žalmos 89:1 89,1 Oda šaj el: godaver sikaviben † O Žalmos 89:11 89,11 E obluda, so dživelas andro moros.

‡ O Žalmos 89:19 89,19 E hebrejiko čhib: Amaro šťitos hin le RAJESKRO, amaro kralis hin le Izraeloskre Sveteskro.

- 23 O nepřijatelis les na domarela
a o nalačo manuš les na zalela.
- 24 Rozpučinava angle leste leskre nepřijatefen,
domarava olen, ko les našti avri ačhen.
- 25 Miri vernosť the o verno kamiben ena leha;
andre miro nav leske dava furt te zvítazinel.
- 26 Thovava leskro vast pro moros
a leskro čačo vast pro bare paňa.
- 27 Palis ke ma kavke vičinela: ‚Tu sal miro Dad,
miro Del, miri Skala, miro Spasitelis.‘
- 28 Kerava lestar miro ešebno čhavo,
ela nekbareder savore kralendar pre phuv.
- 29 Miro verno kamiben leske furt presikavava,
verňe leha dolikerava miri zmluva.
- 30 Leskro potomstvovs zathovava pro furt,
leskro tronovs likerela, medik ela o ňebos.
- 31 Te leskre čhave omukena miro zakonos
te na dživena pal miro pravos,
- 32 te na šunena mire prikazaňja
a te na dolikerena mire prikazi,
- 33 marava len la pacaha vaš lengri vzbura
a le ranenca vaš lengri vina.
- 34 Ale miro verno kamiben lestar na lava
a miri vernosť na zradzinava;
- 35 na prephagava miri zmluva
a na čerinava miro lav.
- 36 Jekhvar a pro furt ilom vera pre miro sveto nav,
hoj šoha na sklaminava le David.
- 37 Leskro potomstvovs ačhela pro furt,
leskro tronovs likerela angle mande ajci sar o kham.
- 38 Ačhela zorales pro furt avke sar o čhonorov,
o verno švedkos pro ňebos.“
- 39 Ale tu les tradiňal tutar het a odčhidal,
salas igen cholamen pre tiro pomazimen.
- 40 E zmluva tire služobňikoha prephaglal
a leskri kraliko koruna čhidal andre phuv.
- 41 Rozburindal savore leskre muri,
leskre hradbendar kerdal kopa šmeci.
- 42 Občorarenas les savore, so džanas pašal,
hino pro asaben peskre susedenge.
- 43 Olenge, ko pre leste džanas, diňal te zvítazinel;
kerďal o radišagos savore leskre nepřijatefenge.
- 44 Tupisardal leskri šabla
a na domuklal, hoj te obačhel andro mariben.
- 45 Iľal leske e slava,
leskre tronoha demadal andre phuv.
- 46 Charňardal leskre terne dživesa;
urďal les andre ladž.
- 47 Mek dži kana, RAJEJA?
Garuveha tut pro furt?
Dži kana labola tiri choli sar jag?
- 48 Ma bister, savo charno hin miro dživipen!
Savore manušen stvorindal pre oda, hoj te meren.
- 49 Savo manuš dživel a šoha na merel?
Ko pes šaj lel avri andral e zor le hroboskri?
- 50 Rajeja, kaj hin tiro baro kamiben, so sas?
Kaj o lava, so diňal le David andre tiri vernosť?
- 51 Rajeja, dikh, sar poňižinen tire sluhen!
Andro jilo hordinav o dopheňiben le narodendar,

⁵² saveha tire ņprijafela, RAJEJA,
keren ladž tire pomazimen kraliske vřadzik, kaj džal.

⁵³ Mi džal e chvala le RAJESKE pro furt!
Amen. Amen.

O štarto zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 90

¹ O mangipen le Mojžišoskro, le Devleskre muršeskro.

Rajeja, salas amenge sar kher
pokoleŋje pro pokoleŋje.

² Tu salas sigeder, sar sas stvorimen o verchi,
sigeder, sar kerđal calo svetos,
čirlastar salas a furt aveha Del.

³ Le manušestar keres pale prachos;
phenes: „Ačhen pale prachoske, manušale!“

⁴ Se ezeros berša hin andre tire jakha
sar idžeskro džives, so sig pregela,
sar jekh ora rači.

⁵ Jekhvareste našluvas sar pal e potopa,
našluvas sar o suno, sar e nevi čar, so barol tosara:

⁶ Tosara rozkvitřinel a barol,
rači řučol avri a merel.

⁷ Tira cholatar meras
a ižen predaras, sar cholisalos.

⁸ Amare nalačhipena rozkeres anglal tu,
amare garude bini andro řvetlos tire mujeskro.

⁹ Savore amare dživesa našlon andre tiri cholř,
amare berša amenge predžan sig sar o dichos.

¹⁰ Amaro dživipen likerel eftavardeř berř,
ohtovardeř, te hin vareko zoraleder;
ale the o nekfeder berša hin ča pherdo dukh the pharipen,
bo predžan sig a amen řecinas het.

¹¹ Ale ko prindžanel tiri zorali cholř?
Tiri bari cholř anel le manuřenge dar.

¹² Sikav amen te rachinel amare dživesa,
hoj te dživas gođaha.

¹³ Visar tut pale ke amende, RAJEJA!

Mek keci?

Av jileskro ke tire sluhi!

¹⁴ Pherar amen tosara tire verne kamibnaha,
hoj te radisařuvas a te thovas baripen sako džives.

¹⁵ De amen ajci dživesa radiřagos,
keci sas pharipen;
ajci berša, keci cerpindam.

¹⁶ Sikav tire skutki pre tire sluhi;
tiro baro řukariben pre lengre čhave.

¹⁷ O lačhipen le Rajeskro, amare Devleskro, mi el upral amende!

Požeħňin e buči amare vastengri,

he, požeħňin e buči amare vastengri!

O Žalmos 91

¹ Oda, ko pes garuvel pař o Nekkbarerder,
peske odpočovinela andro čiňos pař o Nekzoraleder.

² Phenava le RAJESKE:
„Pař tute man denařav te garuvel, tu sal miro hrados,

- miro Del pre savo man mukav.“
- ³ Ov tut zachrañinela andral e pasca le lovcoskri
the andral o meribnaskro nasvaliben.
- ⁴ Učharela tut peskre porenca,
tel leskre kridli arakheha o than pro garudipen,
leskri vernost hin tiro šfitos the tiri ochrana.
- ⁵ Na daraha tut le nalačhipnastar, so avel rači;
aňi le šipostar, so lecinel dživese;
- ⁶ aňi la ranatar, so demel andro kalipen;
aňi le meribnaskre nasvalibnastar, so murdarel pro dilos.
- ⁷ Ezera šaj peren paš tute
a deš ezera paš tiro čačo vast,
ale tutar pes oda na chudela.
- ⁸ He, tu dikheha pre tire jakha,
dikheha, sar hine marde o nalače manuša.
- ⁹ Bo garuđal tut andro RAJ,
a paš o Nekkbarerder tuke kerđal o kher.
- ¹⁰ Nič nalačo pes tuke na ačhela,
ňisavi pohroma ke tiro stanos na avela.
- ¹¹ Bo prikazinela peskre aňjelenge pal tu,
hoj tut te chrañinen pre savore tire droma.
- ¹² On tut chudena pro vasta,
hoj te na demes o pindro pro bar.
- ¹³ Uštareha pro levos the pre zmiya;
pro terno levos the pro sap.
- ¹⁴ O RAJ phenel: „Lava les avri, bo man kamel.
Ochrañinava les, bo prindžarel miro nav.
- ¹⁵ Sar ke ma vičinela, odphenava leske.
Avava leha andro pharipen,
zachrañinava les a dava les pačiv.
- ¹⁶ Odmeñinava les bare dživipnaha,
sikavava leske miro spaseňje.“

O Žalmos 92

- ¹ O žalmos. E gili pro šabat.
- ² Mištes hin te lašarel le RAJES
a te gilavel tire naveske, ó Nekkbarerder Devla.
- ³ Mištes hin tosara te vakernel pal tiro verno kamiben
a rači pal tiri vernost.
- ⁴ Mištes hin tuke te gilavel a te bašavel
pre dešehurengri citara the pre harfa.
- ⁵ Diňal man radišagos, RAJEJA, tire skutkendar,
khelav mange upral oda, so kerđal tire vastenca.
- ⁶ Save bare hine tire skutki, RAJEJA!
Save bare tire gondolišagi!
- ⁷ O nagodaver manuš oda na džanel
a o dilino oda na achaľol.
- ⁸ Kajte o nalače manuša baron sar čar
a savore bitanga kvitiňisafon,
the avke ena zňičimen pro večno meriben.
- ⁹ Ale tu, RAJEJA,
kralines upral savoreste pro furt.
- ¹⁰ Se dikh, RAJEJA, tire ñeprijateľa!
Se dikh, tire ñeprijateľa našlona!
Savore, ko keren o nalačhipen, pes rozdenašena.
- ¹¹ Ale miro rohos hazđňal upre sar ó rohos le dzive bikoskro!
Pomazindal man le šviže olejoha!
- ¹² Mire jakha dikhle, sar pele ola,

ko pre ma uštenas;
mire kana šunde e skaza le nalačhengri,
so pre ma džanas.

- 13 O čačipnaskre kvitñisalona sar e palma,
barona sar o cedros andro Libanon.
14 Ola, ko hine sadzimen andro kher le RAJESKRO,
kvitñisalona andro Chramos amare Devleskro.
15 Mek the akor, sar len ela šiva bala, anena ovocje;
ačhena šviža the zelena.
16 A vakerena: „O RAJ hino spravodljivo,
hino miri Skala a andre leste nane ñisavo nalačhipen.“

O Žalmos 93

- 1 O RAJ kralinel, urđa pre peste o šukariben;
o RAJ pes urđa a phandla pašal peste e zor.
He, o svetos zathoda zorales, na čhalavela pes.
2 Tiro tronos hino zathodo imar čirlastar,
tu salas furt.
3 O paña pes hazdle upre, RAJEJA,
o paña hazdle upre peskro hangos,
hazdle peskre vlni a hučinen.
4 Zoraleder sar e vika le bare pañengri,
zoraleder sar o bare vlni le moroskre,
hin o RAJ pro ñebos.
5 Tire zakoni pes šoha na čerinen,
tiro chramos, RAJEJA, hino sveto pro furt.

O Žalmos 94

- 1 Devla la pomstakro, RAJEJA,
Devla la pomstakro, sikav tiri choļi!
2 Ušti, Sudcona la phuvakro!
Visar pale le barikanenge, so peske zaslužinen!
3 Dži kana mek, RAJEJA?
Dži kana radisalona o nalače?
4 Vakeren namištes a sprostones;
lašaren pes savore bitanga.
5 Phiren pal tire manuša, RAJEJA,
dukhaven tiro dedictvos.
6 Murdaren le vdoven the le cudzincen,
murdaren le široten.
7 Phenen: „O RAJ oda na dikhel;
le Jakoboskro Del olestar na džanel.“
8 Aven godaver, tumen diline manušale!
Tumen nagodaver, kana chudena godi?
9 Či oda, ko stvorinda o kan, na šunel?
Či oda, ko kerđa e jakh, na dikhel?
10 Či oda, ko karhinel o narodi, na marel?
Či oda, ko sikavel le manušes, na achalol?
11 O RAJ džanel, so o manuš gondolinel,
džanel, hoj le manušengre gondolišagi nane pre ñisoste.
12 Bachtalo hin oda, kas tu, RAJEJA, barares avri,
kas tu sikaves tiro zakonos,
13 hoj leske te des te odpočovinel le nalače dživesendar,
medik pes le nalače manušeske kopalinel e chev.
14 Se o RAJ na odčhivela peskre manušen,

na omukela peskro dedictvos.

15 O spravodlišagos ela pale pro sudos
a savore spravodliva pal oda džana.

16 Ko vaš ma rušela anglo nalače?
Ko vaš ma zaačhela anglo bitanga?

17 Te mange na pomožindahas o RAJ,
imar ulomas ode, kaj hin večne cichones.

18 Sar phendom: „Poddžal mange o pindro,“
tiro verno kamiben mange pomožinda, RAJEJA.

19 Sar man hin but starišagos andro jilo,
tu man pošešines a des radišagos.

20 Či šaj tut zdžas le nalače vladarenca,
so le nalače zakonenca dukhaven le manušen?

21 Sthoven pes a džan pro dživipen le spravodlivoneske;
odsudžinen le nevinnones pro meriben.

22 Ale o RAJ hin miro zoralo hrados;
miro Del hin e skala, andre savi man garuvav.

23 Ov lenge visarela pale vaš lengre bini
a zničinelena len vaš lengro nalačhipen;
o RAJ, amaro Del, len zničinelena!

O Žalmos 95

1 Aven, gilavas radišagostar le RAJESKE,
zorales bararas e Skala amara zachranakri!

2 Aven, avas anglal leste le palikeribnaha!
Gilavas leske o radišagoskre chvali!

3 Bo o RAJ hino baro Del,
baro Kralis upral savore devla.

4 Andre leskre vasta hin o hlbini la phuvakre,
o štiti pro verchi hine leskre.

5 Leskro hin o moros, ov les kerda
a peskre vastenca forminda e šuki phuv.

6 Aven, banduvas angle leste andre chvala!
Aven džas pro khoča anglo RAJ, amaro Stvoritelis!

7 Se ov hino amaro Del
a amen sam o manuša pal leskri maša,
o bakrore, saven lidžal leskro vast.

Adadžives, te šundanas leskro hangos:

8 „Ma phanden andre tumare jile sar andre Meriba,
sar pre pušta oda džives paš e Massa,

9 akor sar man tumare dada pokušinenas
a skušinenas, kajte dikhle mire skutki.

10 Saranda berš man cholaravas kale manušenca
a phendom: ‚Furt hine le jileha avrether a mire droma na prindžaren.‘

11 Vašoda andre cholī diňom lav:
‚Čačes na džana andre miro odpočinkos!‘ “

O Žalmos 96

1 Gilaven le RAJESKE nevi gili!
Gilav le RAJESKE, caľi phuv!

2 Gilaven le RAJESKE, lašaren leskro nav,
sako džives vakeren pal leskro spaseňje!

3 Vakeren le narodenge pal leskri slava,
pal leskre zazraki savore manušenge.

4 Bo o RAJ hino baro a hodno savora chvalake,

- lestar kampil te daral buter sar savore devlendar.
⁵ Bo savore devla andral aver narodi hine ča modli,
 ale o RAJ stvorinča o űebos.
⁶ O baro űukariben the e slava hine anglal leste,
 leskro Sveto than hino zoralo the igen űukar.
⁷ Den le RAJESKE, savore manuűale pre phuv,
 den le RAJESKE e slava the e zor!
⁸ Den le RAJESKE e slava hodno leskre naveske!
 Anen e obeta a aven andre leskro Chramos!
⁹ Bandon tele anglo RAJ, angle leskro sveto űukariben!
 Izdra lestar; cali phuv!
¹⁰ Vakeren maűkar o narodi: „O RAJ kraĳinel!“
 E phuv hiĳi zorales zathodi, na čhalavela pes!
 Ov sudzinel le manuűen čačipnaha.
¹¹ O űebos mi radisaĳol a e phuv mi thovel baripen!
 Mi űundol zorales o moros the savoro, so andre hin!
¹² Mi oslavinel e maĳa the savoro, so upre hin!
 Savore stromi andro veű mi giĳaven radiűagostar.
¹³ Mi giĳaven anglo RAJ, bo avel,
 bo avel te sudzinel e phuv!
 Ov sudzinela spravodliűagoha o svetos
 a o narodi peskre čačipnaha.

O Žalmos 97

- ¹ O RAJ kraĳinel! Mi radisaĳol e phuv,
 mi thoven baripen but ostrovi!
² O chmari the e bari molha hin paűal leste,
 o spravodliűagos the o sudos hine o zaklados leskre tronoskro.
³ Anglal leste džal e jag
 a zlabarel paűal leste savoren, ko pre leste džan.
⁴ Leskre bleskendar hin o űvetlos pre calo svetos;
 e phuv oda dikhel a izdral.
⁵ O verchi rozdžan sar e momeli anglo RAJ,
 anglo Raj cale svetoskro.
⁶ O űebos vakerel pal leskro spravodliűagos
 a savore narodi dikhen leskri slava.
⁷ Ladžala pes sako, ko služinel le modlence
 a laűarel pes peskre devlolenca.
 Bandon anglal leste, savore devlale!
⁸ O Sion oda űunel a radisaĳol,
 o judska fori* thoven baripen
 andre tire sudi, RAJEJA.
⁹ Bo tu, RAJEJA, sal nekbareder pre cali phuv,
 tu sal but bareder savore devlendar.
¹⁰ Tumen, ko kamen le RAJES, ma kamen o nalačhipen!
 Bo ov chraĳinel o dživipen peskre verne manuűenge
 a cirdel len avri andral e zor le nalačhengri.
¹¹ E žatva le űvetloskri avel avri prekal o spravodlivo
 a o radiűagos oleske, ko hino čačo andro jilo.
¹² Tumen spravodliva, radisaĳon andro RAJ
 a laűaren leskro sveto nav!

O Žalmos 98

- ¹ Žalmos.
 Giĳaven le RAJESKE nevi giĳi,
 bo kerda o zazraki.

* O Žalmos 97:8 97,8 E hebrejiko čhib: čhaja

- Leskro čačo vast the leskro sveto valos
leske ande o vitazstvo.
- ² O RAJ diña te džanel le narodenge peskro spaseņje
a sikada lenge peskro spravodlišagos.
- ³ Leperđa peske pre peskro verno kamiben
a pre peskri vernoš ko Izrael;
savore agora la phuvakre
dikhle o spaseņje amare Devleskro.
- ⁴ Gilaven radišagoha le RAJESKE, cali phuv!
Chuden te radisaľol a te gilavel!
- ⁵ Gilaven le RAJESKE la harfaha,
mi šundol o gilavipen la harfaha!
- ⁶ Phurden pro trubi the pro bakrane rohi!
Vičinen radišagoha anglo RAJ, anglo Kralis!
- ⁷ Mi hučinel o moros the savoro, so andre hin,
o svetos a the ola, ko andre bešen!
- ⁸ O paňa mi tapčinen le vastenca;
o verchi mi gilaven jekhetane radišagoha.
- ⁹ Mi gilaven anglo RAJ, bo avel te sudzinel e phuv.
Ov sudzinela čačipnaha o svetos
a le manušen spravodlišagoha.

O Žalmos 99

- ¹ O RAJ kralinel!
O narodi izdran.
Bešel pro tronos upral o cherubi;
mi razisaľol e phuv.
- ² Baro hin o RAJ pro Sion;
bareder savore narodendar.
- ³ Mi lašaren tiro baro the užasno nav,
bo hino sveto!
- ⁴ O Kralis hino zoralo, kamel o čačipen pro sudos.
Tu zathoďal o spravodlišagos,
kerďal oda, so hin čačo the lačo andro Jakob.
- ⁵ Bararen le RAJES, amare Devles!
Bandon tele paš leskre pindre*!
Ov hino sveto!
- ⁶ O Mojžiš the o Aron sas leskre rašaja,
o Samuel jekh olendar, ko pes ke leste modlinenas.
On pes modlinenas ko RAJ a ov lenge odphenelas.
- ⁷ Vakerelas ke lende andral o slupos la chmarakro;
dolikerenas leskre zakoni the o prikazi, so len diňa.
- ⁸ RAJEJA, Devla amaro, tu len šunehas avri;
Devla, tu lenge odmukehas,
ale vaš lengro nalačhipen len the marehas.
- ⁹ Bararen le RAJES, amare Devles!
Lašaren les pre leskro sveto verchos,
bo o RAJ, amaro Del, hino sveto.

O Žalmos 100

- ¹ O palikeribnaskro žalmos.
Gilaven radišagoha le RAJESKE, cali phuv!
- ² Služinen le RAJESKE radišagoha!
Aven anglal leste le radišagoskre gilenca!
- ³ Achalon, hoj o RAJ hino Del!
Ov amen stvorinďa, leskre sam;

* O Žalmos 99:5 99,5 E hebrejiko čhib: o stolkocis pro pindre le kraliskre

amen sam leskre manuša,
o bakrore pre leskri maša.

⁴ Aven andre leskre brani le palikeribnaha,
andre leskre dvori la chvalaha!
Palikeren leske a lašaren leskro nav!

⁵ Bo o RAJ hino lačo;
leskro verno kamiben likerel pro furt
a leskri vernost predžal pal jekh pokoleñje pre aver.

O Žalmos 101

¹ Le Davidoskro žalmos.

Pal tiro kamiben the spravodlišagos
kamav te gišavel,
tut kamav te lašarel, RAJEJA!

² Dav mange pozoris,
hoj te phirav pal o dokonalo drom.
Kana aveha ke ma?

Andre miro kher dživava žuže jileha.

³ Na dikhava le jakhenca pre nisavo nalačipen.

Našti avri ačhav oda,
so keren ola, ko pes visaren le Devlestar.
Na ela man lenca nič!

⁴ Mi aven dur o previsarde veci mire jilestar;
pal o nalačo na kamav aňi te džanel.

⁵ Ko počoral vakerele namištes pal aver dženo,
oleske phandava o muj.

Kas hin barikane jakha a ko pes lidžal upre,
oles paš ma na zlidžava.

⁶ Mire jakha dikhena pro verna pre phuv
a domukava lenge te bešel manca.

Ko phirel žužes,
oda mange služinela.

⁷ Andre miro kher na bešela ņiko,
ko avrenca thovel avri;
paš ma na obačhela nisavo klamaris.

⁸ Sako tosara ņičinava
savore nalače manušen andre phuv.

Tradava avri savoren, ko keren o nalačipen,
andral o foros le RAJESKRO.

O Žalmos 102

¹ E modlitba le strapimen manušeskri, sar hino andro pharipen a phenel le RAJESKE,
so les dukhal.

² RAJEJA, šun avri miri modlitba;
mi džal miro mangipen ke tute!

³ Ma garuv tiro muj angle ma,
sar som andro pharipen!

Visar tiro kan ke ma;
sar ke tu vičinav, sig mange odphen!

⁴ Se mire dživesa našlon sar thuv;
o kokala mange labon sar angara.

⁵ Miro jilo hino avrišuko sar e šuki čar;
bisterav imar te chal the o maro.

⁶ La dukhatar, so ajci rovav,
šučilom avri pro kokalos.

⁷ Dičhuvav avri sar e sova pre pušta;
sar o kuvikos pro rozburimen thana.

- 8 Na sovav nič, som
sar čiriklo korkoro pro pados.
- 9 Calo džives mange mire nepřijatela keren ladž;
ola, ko mandar asan, len miro nav paš o košiben.
- 10 Se o prachos andral o bov chav sar o maro,
o pijiben mange mišinav le apsenca
- 11 angle tiri bari choľi,
bo tu man hazďal a čhidal het.
- 12 Mire dživesa našlon sar račakro čiňos;
šučuvav avri sar čar.
- 13 Ale tu, RAJEJA, bešes pro tronos pro furt,
pre tute pes na bisterela andre nisavo pokoleňje.
- 14 Tu ušfeha upre a ela tuke pharo vaš o Sion,
bo avľa e ora te presikavel leske o lačhipen,
akana hin odi ora.
- 15 Tire služobňika radisaľon le Sionoskre barenge
a igen len dukhal, hoj hino sa andro prachos.
- 16 O narodi pes darana le RAJESKRE navestar;
savore kraľa pre phuv pes darana tira slavatar,
17 bo o RAJ pale ačhavela o Sion
a sikavela pes andre peskri slava.
- 18 Šunela e modľitba peskre čore manušengri
a odphenela lenge pro mangipen.
- 19 Kada pes mi pisinel prekal o pokoleňje, savo avela;
hoj o manuša, save mek na ulile, te lašaren le RAJES:
- 20 „O RAJ andral peskro sveto than dikhľa tele,
andral o ňebos dikhelas pre phuv,
21 hoj te šunel o roviben andral e bertena,
a te zachraňinel olen, ko sas odsudzimzen pro meriben.“
- 22 Vašoda pes vakerela pal o nav le RAJESKRO pro verchos Sion
a dela pes leske e chvala andro Jeruzalem,
23 sar pes zdžana o narodi the o krališagi,
hoj te lašaren le RAJES.
- 24 Slabisarďa miro dživipen pro jepaš drom,
a cikňarďa mire dživesa.
- 25 Avke phenav: „Devla miro, ma le man het andre mire nekfeder berša!
Tire berša predžan pal jekh pokoleňje pre aver,
26 imar čirla stvorindal e phuv
a tire vastenca kerďal o ňebos.
- 27 On našlona a rozperena sar o uraviben,
ale tu ačheha furt;
čerineha len sar o gada
a našlona.
- 28 Ale tu sal furt jekh
a tire berša šoha na preačhena.
- 29 O čhave tire služobňikoskre dživena andro smirom
a lengre čhave ačhena zorales paš tute.“

O Žalmos 103

- 1 Le Davidoskro žalmos.
Lašar le RAJES, dušo miri!
Savoro, so hin andre ma, lašar leskro sveto nav!
- 2 Lašar le RAJES, dušo miri,
ma bister pre nisavo leskro lačhipen!
- 3 Ov tuke odmukel savore tire bini
a sasfarel tut andral dojekh nasvaliben.
- 4 Ov cinel avri tiro dživipen andral o hrobos
a leskro kamiben the jileskeriben hin tiri koruna.

- 5 Čalarel tiro dživipen le lače vecenca
a terñarel tut, hoj te aves zoralo sar orlos.
- 6 O RAJ sudzinel čačipnaha
a zaačhel vaš ola, kas trapinen.
- 7 Sikada peskro drom le Mojžišoske,
le Izraelitenge peskre skutki.
- 8 O RAJ hino milostivo the jileskro,
na cholisalol sig a hino pherdo le kamibnaha.
- 9 Ov amen furt na karhinela;
na ela pre amende večne chołamen.
- 10 Na kerel amenca pal amare bini,
aňi amenge na visarel pale amaro nalačhipen.
- 11 Avke sar hin o ñebos učes la phuvatar,
avke bares kamel olen, ko les den pačiv.
- 12 Avke sar o vichodos hino dur le zapadostar,
avke dur amendar odlel amare bini.
- 13 Avke sar hin le dadeske pharo vaš peskre čhave,
avke hin le RAJESKE pharo vaš ola, ko les den pačiv.
- 14 Bo ov džanel, sar sam stvorimen,
na bisterel, hoj sam le prachostar.
- 15 Amen o manuša sam sar čar;
baruvas sar e kvitka pre mała,
- 16 ale soča pre amende phurdel e balvaj, imar na sam
a ñiko na džanel, kaj ačahas.
- 17 Ale le RAJESKRO verno kamiben sas furt a ela furt olenca,
ko les den pačiv,
a leskro spravodlišagos le čhavengre čhavenca;
- 18 olenca, ko dolikeren leskri zmluva
a na bisteren te dživel pal leskre prikazi.
- 19 O RAJ peske pro ñebos ačhada o tronos
a leskro krališagos vladñinel upral savoreste.
- 20 Lašaren le RAJES, tumen, leskre zorale aňjelale,
so dolikeren leskre prikazi
a šunen leskre lava.
- 21 Lašaren le RAJES, savore ñeboskre armadi,
tumen, leskre služobňika, so keren leskri voła!
- 22 Lašar le RAJES, savoro, so hin stvorimen,
lašar les pre savore thana, kaj vladñinel!
- Lašar le RAJES, dušo miri!

O Žalmos 104

- 1 Lašar le RAJES, dušo miri!

- RAJEJA, Devla miro, igen sal baro!
Urdal tut andro šukariben the andre slava.
- 2 Učhares tut le švetloha sar le plaštoha;
nacirdes o ñebos sar o stanos.
- 3 O khera tuke ačhaves pro paňa upral,
o verdan tuke keres le chmarendar
a džas pro kridli la balvajakre.
- 4 Le balvajendar* kerel peskre posli†;
le jagale plameňendar peskre služobňika.
- 5 Ačhadal e phuv pre lakre zakladi;
šoha pes na čhalavela.

* O Žalmos 104:4 104,4 O lav „ruach“ andre hebrejiko čhib hin balvaj the duchos.
O lav „malach“ andre hebrejiko čhib hin poslos the aňjelos.

† O Žalmos 104:4 104,4

- 6 Le bare pañenca la učardal sar le ruchoha;
o paña sas dži upral o verchi.
- 7 Sar o paña pokarhindal, denašle het;
darandile tire perumoskre hangostar,
- 8 o verchi avle avri a o paña čulile tele andre dolina;
pre oda than, savo lenge diňal.
- 9 Thodal lenge e hrañica, savi našti predžan,
hoj te na učaren pale e phuv andre.
- 10 Mukes te čulal o prameña andro dolini,
čulan maškar o verchi,
- 11 den te pijel o pañi savore džviren pro maľi;
lendar pijen o dziva somara, sar len smadzinel.
- 12 Paš lende bešen o čirikle;
gilaven maškar o konara le stromengre.
- 13 Cindares o verchi andral tire uprune khera;
e phuv hiñi čali le ovocendar tira bučatar.
- 14 Des, hoj te barol e čar prekal o dobitkos,
te baron o rastlini prekal o manuš,
hoj e phuv lenge te anel o chaben,
- 15 the e mol, so kerel o radišagos andro jilo;
o olejos, hoj o muj te švicinel,
the o maro, hoj te zoraľarel o jilo le manušeskro.
- 16 Le RAJESKRE stromen hin pherdo pañi,
le cedren andro Libanon, save sadzinđa.
- 17 Andre lende peske keren hñizdi o čirikle;
andro ciprusi bešen o bociana.
- 18 O uče verchi hine le kamzikengre,
andro skali pes garuven o cikne džvirici‡.
- 19 Tu stvorindal o čhonoru, hoj te určinel o časi;
o kham džanel, kana te zaperel.
- 20 Anes o kalipen, avel e rat,
a savore džviri andro veš aven avri.
- 21 O terne ľevi gravčinen pal e korist;
le Devlestar mangen o chaben.
- 22 Sar avel avri o kham, džan pale,
hoj peske te pašlon pre peskre thana.
- 23 O manuša džan pal peskre buča,
pal oda, so keren dži rači.
- 24 Keci but veci kerdal, RAJEJA!
Savoro stvorindal la gođaha!
Pal cali phuv hin pherdo džide veci, so stvorindal.
- 25 Hin kade o moros, baro the buchlo;
hin andre ajci džviri, hoj pes na den te zrachel,
bare the cikne.
- 26 O lodi džan pal o moros;
bavinel pes andre o Levijatan, saves stvorindal.
- 27 Kala savore užaren pre tu,
hoj len te des te chal, akor sar lenge kempel.
- 28 Sar len des te chal,
kiden oda upre;
sar phundraves o vast,
čalon le lače chabenestar.
- 29 Sar garuves o muj,
daran pes;
Sar lenge les o dichos,
meren a ačhen pale prachoske.

‡ O Žalmos 104:18 104,18 E hebrejiko čhib: damanos

³⁰ Savore hine stvorimen, sar bičhaves tiro duchos;
a des o nevo džživipen la phuvake.

- ³¹ E slava le RAJESKRI mi likerel pro furt!
Mi radisałol o RAJ olestar, so kerđa!
³² Sar dikhel pre phuv, e phuv razisałol;
sar pes chudel le verchendar, o verchi thuvisałon.
- ³³ Gilavava le RAJESKE calo džživipen;
gilavava o chvali mire Devleske, medik džživava.
³⁴ Oda, pal soste gondolınav, mi el leske pre dzeka!
Radisałuvava andro RAJ.
³⁵ Mi našlon o binošna pal e phuv
a te na en imar o nalačhe manuša!

Lašar le RAJES, dušo miri!
Haleluja!

O Žalmos 105

- ¹ Palikeren le RAJESKE, bararen leskro nav!
Maškar o narodi den te džanel, so kerđa!
² Gilaven leske, bašaven leske!
Vakeren pal savore leskre zazraki!
³ Lašaren tumen leskre svete naveha!
Mi radisałon o jile olenge, ko roden le RAJES!
⁴ Roden le RAJES the leskri zor;
ma preačhen te rodel leskro muj!
- ⁵ Leperen tumenge pro zazraki, pro bare veci, so kerđa,
the pre oda, sar sudzinelas,
⁶ tumen, o čhave le Abrahamoskre, leskre služobnikoskre,
o čhave le Jakoboskre, le Devleskre avrikidle!
⁷ Ov hin o RAJ, amaro Del,
leskre sudi hine pro manuša pal całi phuv.
⁸ Šoha na bisterel pre peskri zmluva,
pre peskro lav, so diňa ezera pokoleñjenge.
⁹ Phandla e zmluva le Abrahamoha
a diňa lav le Izak,
¹⁰ le Jakoboske la kerđa sar prikazis,
le Izraeloske sar e večno zmluva,
¹¹ akor, sar phendā:
„Tuke dava e kanaańiko phuv andro dedıctvos.“
- ¹² Sar mek on sas ča frima džene
a sas andre odi phuv ča cudzinci,
¹³ phirenas andral jekh narodos ke aver
a andral jekh krališagos ke aver.
¹⁴ O Del na domukla, hoj len vareko te trapinel,
vaš lende pokarhında the le kralen:
¹⁵ „Ma thoven o vasta pre mire pomazimen manuša;
ma dukhaven mire proroken!“
- ¹⁶ Sigeder sar domukla e bokh pre phuv
a ila lendar savoro maro,
¹⁷ bičhađa anglal lende muršes,
le Jozef, savo sas bikendo otrokoske.
¹⁸ O pindre leske phandle andro kligina,
e meň leske zakerde andro trasta,
¹⁹ medik pes na ačhila oda lav, so phendā anglal.
O lav le RAJESKRO sikađa, hoj les hin čačipen.
²⁰ Akor o kralis prikazında, hoj les te muken,
o vladcas le manušengro les oslobodzında.

- 21 Ačhada les rajeske upral peskro kher,
vldcaske upral calo peskro barvalipen,
22 hoj te prikazinel leskre rajenge, so kamel,
a te del godi leskre radcen.
- 23 Paľis avľa o Izrael andro Egipt;
o Jakob dživelas sar cudzincos andre phuv le Chamoskri.
24 O RAJ diňa peskre manušen but čhave
a kerđa lendar zoraleder lengre řneprijaťelendar.
25 Visarda le Egiptanenge o jile pre leskre manuša,
vašoda len našťi avri ačhenas a thovenas lenca avri.
26 Bičhada le Mojžiš, peskre služobňikos,
the le Aron, saves peske kidňa avri.
27 Kerenas maškar lende leskre znameňja
the zazraki andre Chamoskri phuv.
28 Bičhada o kalipen, e phuv kalila andre,
ale o Egiptana the avke na šunde leskre lava.
29 Čerinda lengre paňa pro rat
a kerđa, hoj o ribi te meren.
30 Pherarda e phuv but žabenca,
mek the le kraliskre khera.
31 Prevakerđa a avle o muchi,
o komara pre cali lengri phuv.
32 Čerinda o brišind pro bare krupi,
bičhada o jagale plameňa pre lengri phuv.
33 Zničinda lenge o viňičis the o figi,
phagerđa o stromi pre lengri phuv.
34 Prikazinda a avle o maľakre grajora,
ajci kobilki, hoj pes na denas te zrachinel.
35 Chale tele savore rastľini andre lengri phuv,
chale tele savoro ulipen pro maľi.
36 A akor andro Egipt murdarda savoro, so ulila ešebno,
le ešebne čhaven, save sikavenas pre lengri zor.
37 Iľa avri le Izrael le rupoha the le somnakaha
a savore sas saste the zorale.
38 O Egipt radisaľolas, sar džanas het,
bo pes lendar igen daralas.
- 39 Nacirdňa lenge e chmara sar lepeda
a rači švicinelas la jagaha.
40 Sar žadinenas, anda lenge prepelici;
čalarelas len mareha andral o řňebos.
41 Phundraďa e skala a avľa avri pherdo paňi,
čuľalas sar e jarka pre pušťa.
- 42 Bo na bisterďa pro sveto lav, so diňa
le Abraham, peskre služobňikos.
43 Avke iľa avri peskre manušen radišagoha,
peskre avrikidlen gilavipnaha.
44 Diňa lenge o phuva le narodengre,
ile peske o maľi, pre save aver džene kerenas buči.
45 O RAJ oda kerđa, hoj te dolikeren leskre prikazaňja
a te šunen leskre zakoni.
Haleluja!

O Žalmos 106

¹ Haleluja!

Paľikeren le RAJESKE, bo hino lačho;
leskro verno kamiben ľikerel pro furt.

² Ko šaj vakerel pal o bare skutki le RAJESKRE?

- Ko šaj vakerel pal savori leskri chvala?
³ Bachtale hine ola, ko keren spravodlišagoha,
 ola, ko dživen furt čačipnaha.
- ⁴ RAJEJA, leper tuke pre ma,
 sar presikaveha o kamiben tire manušenge;
 av ke ma, sar len zachrañineha,
⁵ hoj te dikhav o lačhipen tire avrikidle manušengro,
 hoj te radisaľuvav jekhetane tire narodoha,
 hoj te lašarav jekhetane tire manušenca*.
- ⁶ Kerahas o bini avke sar amare dada;
 kerahas o nalačhipen a dživahas namištes.
⁷ Amare dada andro Egipt na achalile tire zazrakenge,
 na leperenas peske pre tiro baro verno kamiben
 a vzburinenas peš paš o moros, paš o Lolo moros.
⁸ Ale ov len zachrañinda vaš peskro nav,
 hoj te sikavel peskri zor.
⁹ Prikazinda le Lole moroske a šučila avri;
 lidžalas len maškar o bare paña sar prekal e pušta.
¹⁰ Zachrañinda len andral o vast olestar,
 ko len našti avri ačhelas;
 cinda len avri andral o vast olestar,
 ko pre lende džalas.
¹¹ Lengre ñeprijateľen zaučharde andre o paña,
 na predžidila lendar ñiko.
¹² Akor pačandile leskre lavenge
 a gilavenas leske e chvala.
- ¹³ Ale igen sig bisterde pre leskre skutki;
 na užarenas pre leskri rada.
¹⁴ Pre pušta lengri žadosca našti dočalila;
 ode pokušinenas le Devles.
¹⁵ Avke len diña, so žadinenas,
 ale palis len marelas le džungale nasvalibenenca.
- ¹⁶ Andro taboris zavidzinenas le Mojžišoske
 the le Aronoske, le RAJESKRE svete rašaske.
¹⁷ E phuv pes phundrađa a čala le Datan,
 učharda le Abiram peskre manušenca.
¹⁸ E jag rozlabila pre lengre manuša;
 le nalače manušen čala o plameñis.
- ¹⁹ Paš o Choreb peske kerde la gurunñora;
 lašarenas e somnakuñi modla.
²⁰ Čerinde peskre slavne Devles
 vaš e podoba le bikoskri, so chal e čar.
²¹ Bisterde pro Del, pre lengro Spasiteľis,
 savo kerda bare veci andro Egipt,
²² o zazraki andre phuv le Chamoskri,
 o užasna skutki paš o Lolo moros.
²³ Vašoda o Del phenda, hoj len zñičinela,
 ale o Mojžiš, leskro avrikidlo murš,
 pes angle leste ačhada vaš lenge,
 hoj te visarel het leskri choli,
 hoj len te na zñičinel.
- ²⁴ Daranas te džal andre šukar phuv,
 na pačanas leskre laveske,
²⁵ dudrinenas andre peskre stani

* O Žalmos 106:5 106,5 E hebrejiko čhib: tire dedictvoha

- a na šunde le RAJES.
- 26 Avke hazdla upre peskro vast a ila vera,
hoj len pre odi pušta mukela te perel tele,
- 27 hoj len rozčhivela andre savore phuva
a kerela, hoj lengre čhave te meren maškar o narodi.
- 28 Palis chudle te lašarel le Baal paš o Peor;
chanas o obeti, so sas obetimen le mule devlenge.
- 29 Provokinenas le RAJES peskre nalače skutkenca,
a vašoda pre lende avla o nasvaliben.
- 30 O Pinchas uštila, thođa pes andre oda
a o nasvaliben preačila.
- 31 Oda pes leske rachinelas vaš o spravodlišagos
andral jekh pokoleñje pre aver dži pro furt.
- 32 Cholarde les paš o paña Meriba,
a angle lende dopela namištes the o Mojžiš,
- 33 ho avke les cholarde,
hoj phenda o nagođaver lava.
- 34 Na murdarde avri le naroden avke,
sar lenge prikazinda o RAJ,
- 35 ale džanas romeste andre ola narodi
a chudle te kerel oda, so the on.
- 36 Služinenas the lengre modlenge,
save len zachudle andre pasca.
- 37 Obetinenas peskre čhaven
the peskre čhajen le nalače duchenge.
- 38 Čhorenas avri o ňevinno rat,
o rat peskre čhavengro the čhajengro,
saven obetinenas le modlenge andro Kanaan,
a e phuv pes melarda lengre raterstar.
- 39 Melarde pes andre peskre skutkenca;
kerenas le Devleha avke sar o napačivale romñija.
- 40 Vašoda o RAJ cholisaliła pre peskre manuša,
džungliła leske leskro dedictvos.
- 41 Avke len diña andro vasta le narodenge,
vladñinenas upral lende ola, ko len našti avri ačhen.
- 42 Lengre ňeprijatela len trapinenas
a dochudle len tel peskro vast.
- 43 O Del len buterval lelas avri,
ale on pes leske vzburinenas
a džanas mek teleder andro bini.
- 44 Ale ov the avke dikhla pre lengro pharipen,
sar šunda lengro roviben.
- 45 Leperđa peske pre peskri zmluva lenca
a andre peskro baro kamiben len na marda avke, sar kamla.
- 46 Kerđa, hoj lenge te presikaven o jileskeriben
savore, so len zaile.
- 47 Zachrañin amen, RAJEJA, Devla amaro,
skide amen upre andral o narodi,
hoj te palikeras tire svete naveske
a te lašaras pes tira chvalaha!
- 48 Lašardo mi el o RAJ, o Del le Izraeloskro,
na veki vekov!
A savore manuša mi phenen: „Amen!“
Haleluja!

O pandžto zvitkos le Žalmengro

O Žalmos 107

- 1 Paļikeren le RAJESKE, bo hino lačo,
bo leskro verno kamiben ļikerel pro furt.
- 2 Kavke mi vakeren ola, saven o RAJ cindā avri,
saven cindā avri andral o vast le ņeprijateljistar;
- 3 saven skidņa andral o phuva
le zapadostar the le vichodostar,
le severostar the le juhostar.
- 4 Bludzinenas pal o thana, kaj nane nič, the pal e pušta
a na arakhle ņisavo foros, kaj šaj bešle.
- 5 Sas bokhale the smedna;
na birinenas imar te dživel.
- 6 Akor andre peskro pharipen vičinenas ko RAJ
a ov len iļa avri andral o trapišagos.
- 7 Lidžalal len rovne dromeha,
hoj te doaven andro foros, kaj šaj bešle.
- 8 Mi paļikeren le RAJESKE vaš leskro verno kamiben,
vaš leskre užasna skutki, so kerda prekal o manuša,
- 9 bo le smednen del te pijel paņi
a le bokhalen čalarel le lače chabeneha.
- 10 Varesave bešenat andro kaļipen, andro nekbareder kaļipen,
cerpinenas andre bertena phandle le lancenca
- 11 vašoda, hoj pes ačhavenas le Devleskre lavenge
a odčhivenas e rada le Nebbaredereskri.
- 12 Pokorindā lengre jile la phara bučaha;
pele pre phuv a ņiko lenge na pomožinda.
- 13 Akor andre peskro pharipen vičinenas ko RAJ
a ov len zachraņinda andral o trapišagos.
- 14 Iļa len avri andral o kaļipen, andral o nekbareder kaļipen,
a čhingerda lenge o lanci.
- 15 Mi paļikeren le RAJESKE vaš leskro verno kamiben,
vaš leskre užasna skutki, so kerda prekal o manuša,
- 16 bo phagerda o bronzune brani
a prečhinda o trastune zavori.
- 17 Varesave džene ačhile sar diline vaš peskre binošna droma
the vaš peskre nalačhipena.
- 18 Savoro chaben lenge džungļiļa
a avle pašes paš o brani le meribnaskre.
- 19 Akor andre peskro pharipen vičinenas ko RAJ
a ov len zachraņinda andral o trapišagos.
- 20 Bičhāda peskro lav a sastarda len;
zachraņinda len le hrobostar.
- 21 Mi paļikeren le RAJESKE vaš leskro verno kamiben,
vaš leskre užasna skutki, so kerda le manušenca.
- 22 Mi paļikeren leske le obetenca
a pal leskre skutki mi giļaven radišagoha.
- 23 Varesave džene gele le lodenca pro moros,
hoj ode peske te zaroden pro džživipen.
- 24 Dikhle ode bare veci, so o RAJ kerda;
leskre užasna skutki pro baro moros.
- 25 Phenda lav a avļa bari burka,
savi hazdļa o moroskre vlni.
- 26 O paņi lenca čhivkerelas dži upre andro luftos,
paļis dži tele andre hlbina;
daranas pes la pohromatar, so pre lende avļa.
- 27 Poddžalal lenge o pindre sar le mate manušeske;
imar na džanenas so te kerel.

- 28 Akor andre peskro pharipen vičinenas ko RAJ
a ov len cirdña avri andral o trapišagos.
- 29 E zoralī burka čerinda pre loki balvajori
a o vlni pro moros peske beše tele.
- 30 Radisalile, hoj imar o vlni preačhile,
a ov len doandā andro pristavos.
- 31 Mi palikeren le RAJESKE vaš leskro verno kamiben,
vaš leskre užasna skutki, so kerda le manušenca.
- 32 Mi bararen les maškar o manuša
a mi lašaren les o phureder andre rada.
- 33 Ov o paña čerinel pre pušta
a o prameña pre šuki phuv;
- 34 e ulipnaskri phuv pro than, kaj na barol nič,
vaš o nalačhipen olengro, ko ode bešen.
- 35 Ov e pušta čerinel pro jazera
a e šuki phuv pro prameña.
- 36 Thoda ode te bešel le bokhale manušen
a on peske ačhade foros pro dživipen.
- 37 Sadzinde peske pro mali,
sadzinde peske o viñici
a skidle upre pherdo ulipen.
- 38 Požehñinda len a sas len but čhave;
na domukla, hoj len te el frimeder dobitkos.
- 39 Palis lendar ačhiła ča frima džene,
sas pokorimen le trapišagostar,
le cerpišagostar the le pharipnastar.
- 40 Ov kerda bari ladž le rajenge
a diña lenge te bludzinel pal e pušta.
- 41 Ale le čores iła avri andral leskro pharipen
a leskre famelijendar kerda ajci but sar stados le bakrengro.
- 42 Dikhena oda o spravodliva a radisalona,
ale savore nalače phandena andre peskre muja.
- 43 Oda, ko hino gođaver, mi gondolinel pal kala veci
a mi achalol o verno kamiben le RAJESKRO!

O Žalmos 108

- 1 E gili. Le Davidoskro žalmos.
- 2 Miro jilo tuke zorales pačal, Devla!
Gilavava tuke a bašavava
andral calo miro jilo.
- 3 Ušti upre, harfo, citaro!
Kamav te uštavel o kham.
- 4 Palikerava tuke, RAJEJA, maškar o narodi
a gilavava tuke maškar o cudzinci,
- 5 bo baro hin tiro verno kamiben dži upral o ņebos
a tiro čačipen dži o chmari.
- 6 Devla, av barardo upral o ņebos;
tiri slava mi el pal cali phuv!
- 7 Zachrañin amen tire čače vasteha a šun man avri,
hoj ola, kas kames, te aven spasimen.
- 8 O Del prevakerda andral peskro Chramos:
„Zvitazinava a radišagoha rozdelinava o foros Šichem
a merinava avri e dolina Sukot.
- 9 Miro hin o Gilead, mange patrinel o Menaše,
o Efrajim hin e prilba pre miro šero,
e judsko hiñi miro kraliko žezlos.
- 10 O Moab hin miro lavoris,
pro Edom čhivava miri sandalka, bo hino miro,

upral e filištīniko phuv viskinava, sar zviťazinava.“

- 11 Devla, ko man doanela andre lengro ohradzimen foros?
Ko man lidžala andro Edom?
12 Či na tu, Devla?
Ale tu amen odčhidal
a imar na lidžas amare armadi.
13 Pomožin amenge te domarel amare űeprijatefen,
bo le manušekri pomoca nane pre űisoste.
14 Le Devleha zviťazinaha
a ov uštarela pre amare űeprijateľa.

O Žalmos 109

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
Devla miro, saves lašarav, ma av čhit,
2 bo o manuša, so hine nalače a falošna,
phundrade pre ma peskro muj;
vakerenas pre ma le klamišagoskre čhibenca.
3 Začhide man le nalače lavenca;
džan pre mande a aňi nane vaš soske.
4 Vaš miro kamiben pre ma namištes vakeren,
ale me man modľinav.
5 Vaš o lačo mange den pale o nalačhipen
a vaš o kamiben man našti avri ačhen.
6 Mire űeprijateľiske ačhav le nalače sudcas;
o žalobcas mi ačhel leske pal e čači sera.
7 Sar les ela sudos, mi odsudzinen les;
mi rachinen leskri modľitba sar binos.
8 Mi dživel frima dživesa,
leskri buči mi prelel aver.
9 Leskre čhavore mi ačhen široti;
leskri romňi vdova!
10 Leskre čhavore pes mi tulinen a mi žobrinen,
mi džan andral peskre phagerde khera te rodel maro!
11 O interesaris lestar mi lel savoro, so les hin,
a o cudzinci mi rozčoren oda, pre soste ov kerelas buči.
12 űiko leske te na presikavel o jileskeriben,
ňikaskte te na el pharo vaš leskre široti.
13 Leskro potomstvos mi merel avri,
lengre nava mi en avrikhosle imar andre dujto pokoleňje.
14 O RAJ peske mi leperel furt pre vina leskre dadengri;
o binos leskra dakro te na el avrikhoslo.
15 Lengre bini mi en furt anglo jakha le RAJESKRE,
mi mažinel avri lengro leperiben pal e phuv.
16 Bo na kamľa te presikavel o kamiben,
džalas pro žobrakos the pro čoro
a murdarđa oles, kas sas dukh andro jilo.
17 Ov rado košelās – mi perel oda pre leste!
Šoha na kamľa te žehňinel avren – te na žehňinel űiko leske!
18 O košiben pre peste urelas sar gada –
mi džal andre leskro telos sar paňi,
andre leskre kokala sar olejos.
19 Mi el oda sar o ruchos, andre savo pes urel,
sar o sirimos phandlo pašal leste pro furt.
20 Kavke mi visarel pale o RAJ mire žalobcenge
the olenge, ko pal ma namištes vakeren.
21 Ale tu, RAJEJA, Adonaj,
pomožin mange vaš tiro nav!

- Zachrañin man vaš oda, bo tiro verno kamiben hino lačo.
- 22 Bo me som čoro a slabo;
o jilo man dukhal.
- 23 Našlúvav avke sar o ciños rači,
som sar e kobilka razimen tele.
- 24 O khoča mange slabisañon le postostar;
o felos mange šučol avri.
- 25 Som lenge pro asaben,
dikhen pre ma a keren le šerenca.
- 26 Pomožin mange, RAJEJA, Devla miro!
Zachrañin man vaš oda, bo tiro kamiben hino pačivalo!
- 27 Hoj on te džanen, hoj oda hin tiro vast,
hoj tu oda kerđal, RAJEJA!
- 28 On mi košen, ale tu žehñin!
Ola, ko pre ma džan, pes ladžana,
ale tiro sluhas radisañola.
- 29 Mi uren mire žalobcen andre ladž;
mi pačaren len andre ladž avke sar andro plaštós.
- 30 Igen palikerava le RAJESKE mire vuštenca,
maškar o but džene les lašarava,
- 31 bo le čore manušeske ačhel pal e čači sera,
hoj les te zachrañinel olendar, ko les odsudzinen.

O Žalmos 110

Le Davidoskro žalmos.

- 1 O RAJ phenda mire Rajeske:
„Beš tuke pal miri čači sera,
medik tuke na thovava tire ñeprijateñen
tel o pindre.“
- 2 Andral o Sion nacirdela o RAJ tire kralískri zor a phenela:
„Vladñin maškar tire ñeprijateña!“
- 3 Oda džives, sar džaha andro mariben,
tire manuša avena pal tute korkore pestar.
Avke sar e rosa avel avri sig tosara,
avke tire terne muršña avena ke tu
pre tire sveta verchi*.
- 4 O RAJ ñla vera a na bajinela:
„Tu sal rašaj pro furt avke sar o Melchisedek.“
- 5 O RAJ hino pal tiri čači sera;
zñičinela le kralen andre oda džives, sar avela leskri choñi.
- 6 Sudzinela le naroden, ela ode pherdo mule manuša.
Rožpučinela le kralen pal cali phuv.
- 7 Andral o jarkos pašal o drom pijela pañi;
a vašoda hazdela upre o šero.

O Žalmos 111

- 1 Haleluja!
Palikerav le RAJESKE andral calo jilo
maškar o spravodliva manuša, sar hine jekhetane zgele.
- 2 Bare hine o skutki le RAJESKRE;
sako, ko lenge radisañol,
kamel lenge te achalol.
- 3 Bari a igen šukar hiñi leskri buči,
leskro spravodlišagos likerela furt.
- 4 Ov kerđa, hoj pes te na bisterel pre leskre zazraki;
milostivo a jileskro hino o RAJ.

* O Žalmos 110:3 110,3 Na džanel pes, so e hebrejiko čhib phenel.

- 5 Del te chal olen, ko pes lestar daran,
pre peskri zmluva šoha na bisterela.
- 6 Sikađa o zorale skutki peskre manušenge;
diňa lenge e phuv, so sas avre narodengri.
- 7 Andre savoreste, so kerel, hino verno the spravodljivo,
pre savore leskre prikazi pes šaj te zmukel.
- 8 On hine zathode pro furt,
hine dine le čačipnaha the le spravodlišagoha.
- 9 Cinda avri peskre manušen,
peskri zmluva zathoda pro furt.
Leskro nav hino sveto a užasno.
- 10 O godaveripen chudel la sveta daraha anglo RAJ;
savore, ko dživen pal leskre prikazi, hine godaver,
Leske džal e chvala pro furt.

O Žalmos 112

- 1 Haleluja!
Bachtalo manuš, savo pes daral le RAJESTAR
a kaske hin igen pre dzeka leskre prikazi.
- 2 Leskre čhave ena zorale pre phuv;
o potomstvos le čače manušeskro ela požehñimen.
- 3 Andre leskro kher ela o barvalipen a savorestar pherdo;
leskro spravodlišagos likerela furt.
- 4 O švetlos andro kalipen švicinela le čače manušeske,
oleske, ko hino lačno, jileskro the spravodljivo.
- 5 O lačhipen avela pre oda, ko ščirones del kečeñ,
pre oda, ko kerel o veci čačipnaha.
- 6 O spravodljivo manuš pes šoha na čhalavela;
furt les leperena.
- 7 Na predarala, sar avela e nalači sprava;
leskro jilo hino zoralo, mukel pes pro RAJ.
- 8 Leskro jilo na izdral a na daral pes;
dikhela te perel peskre ñeprijafelen.
- 9 Rozčhivel ščirones a del le čore manušen;
leskro spravodlišagos ačhela pro furt;
leskri zor pes hazdela upre andre slava.
- 10 O nalačno manuš oda dikhela a cholisałola,
randela le dandenca a ela zñičimen;
oda, so kamen o nalače te kerel, našłola.

O Žalmos 113

- 1 Haleluja!
Lašaren le RAJES, tumen leskre služobñikale,
lašaren o nav le RAJESKRO!
- 2 Mi el barardo o nav le RAJESKRO
akanastar pro furt!
- 3 Odarik, khatar avel avri o kham, dži ode, kaj zadžal andre,
mi el lašardo o nav le RAJESKRO.
- 4 O RAJ hino barardo upral savore narodi,
leskri slava hin upral o ñebos.
- 5 Ko hin ajso sar o RAJ, amaro Del,
savo bešel učes
- 6 a dikhel dži tele
pro ñebos the pre phuv?
- 7 Le čore manušes hazdel upre andral o prachos,
le slabes podhazdel pal o šmeciskos,

8 hoj les te thovel te bešel le rajenca;
 peskre manušengre rajenca.
 9 Ola džuvlake, sava našti el čhave,
 del te bešel andro kher
 sar ola dake, savi radisałol le čhavendar.
 Haleluja!

O Žalmos 114

1 Sar o Izrael avelas avri andral o Egipt,
 o kher le Jakoboskro le cudze narodendar,
 2 o Juda ačhiła le Devleskro sveto than,
 o Izrael leskro krališagos.
 3 O moros oda dikhła a denašla,
 o pañi Jordan chudña te džal palal,
 4 o verchi chučkerenas sar bakre
 a o brehi sar cikne bakrore.
 5 So tute, morona, hoj denašlal?
 So tute, Jordanona, hoj visaliłal palal?
 6 Verchale, soske chučkeren sar bakre?
 Brehale, soske chučkeren sar cikne bakrore?
 7 Izdra, phuvije, anglo Raj,
 anglo Del le Jakoboskro,
 8 savo čerinel e skala pro jazeros
 a o kremeñis pro prameña le pañengre.

O Žalmos 115

1 Na amenge, RAJEJA, na amenge,
 ale tire naveske patrinel e chvala
 vaš tiro kamiben the tiri vernost!
 2 Soske aver narodi phenen:
 „Kaj hino lengro Del?“
 3 Amaro Del hino pro ñebos;
 ov kerel savoro, so leske hin pre dzeka.
 4 Ale lengre modli hine rupune the somnakune;
 o manuša len kerde peskre vastenca.
 5 Hin len vušta, ale na vakeren,
 hin len jakha, ale na dikhen;
 6 hin len kana, ale na šunen,
 hin len nakha, ale na voñinen;
 7 hin len vasta, ale na chuden,
 hin len pindre, ale na phiren,
 hin len kirle, ale našti den avri o hangos.
 8 Ola, ko len keren, ena ajse sar on;
 ajse ena savore, ko pes pre lende muken.
 9 Izraelona, muk tut pro RAJ!
 Ov hino tiri pomoca the tiro štitos.
 10 Rašajale, khereja le Aronoskro, muken tumen pro RAJ!
 Ov hino tumari pomoca the tumaro štitos.
 11 Tumen, ko daran le RAJESTAR, muken tumen pro RAJ!
 Ov hino tumari pomoca the tumaro štitos.
 12 O RAJ pre amende na bisterđa, ov amenge žehñinela.
 Žehñinela o kher le Izraeloskro,
 žehñinela o kher le Aronoskro.
 13 O RAJ žehñinela olen, ko pes lestar daran,
 le ciknen the le baren.

- 14 Mi del tumenge o RAJ, hoj te rozbaron,
tumen the tumare čhave!
15 Mi požehñinel tumen o RAJ,
savo kerda o ñebos the e phuv!
16 O nekučeder ñebos hino le RAJESKRO,
ale e phuv diña le manušenge.
17 O mule na lašarena le RAJES;
ñiko olendar, ko džan tele pro cicho than.
18 Ale amen bararaha le RAJES
akanastar dži pro furt.
Haleluja!

O Žalmos 116

- 1 Kamav le RAJES,
bo šunđa avri miro mangipen,
sar ke leste vičinavas,
2 bo ke ma visarđa peskro kan,
me man ke leste mangava, medik ča dživava.
3 Phandle man andre o puta le meribnaskre;
avľa pre ma e dar le hroboskri*;
zaila man e žala the o pharipen.
4 Ale vičinavas pro nav le RAJESKRO:
„Mangav tut, RAJEJA, zachrañin miro dživipen!“
5 O RAJ hino lačo the spravodľivo,
amare Devleske hin pharo vaš amenge.
6 O RAJ chrañinel le slabe manušen;
sar mange sas igen phares, ov man zachrañinda.
7 Smirom tuke, dušo miri,
bo o RAJ sas ke tu igen lačo.
8 Ilal man avri andral o meriben,
zaačhadal mire jakha le apsendar
a ochrañindal miro pindro, hoj mange te na poddžal,
9 hoj te šaj phirav anglo RAJ
pal e phuv maškar o džide.
10 Pačandilom, vašoda phendom:
„Somas igen strapimen.“
11 Andre miro pharipen phendom:
„Dojekh manuš klaminel.“
12 So me šaj dav le RAJES
vaš savoro lačhipen, so mange kerda?
13 Palikerava la molakra obetaha vaš miri zachrana†
a vičinava pro nav le RAJESKRO.
14 Dava le RAJESKE oda, so phendom,
anglal savore leskre manuša.
15 Savi dukh hin le RAJES,
sar meren leskre verna manuša.
16 RAJEJA, som tiro služobñikos,
avke sar tuke služinelas miri daj,
the me avke tuke služinav;
tu prečhindal mire lanci.
17 Anava tuke e palikeribnaskri obeta

* O Žalmos 116:3 116,3 E hebrejiko čhib: le Šeolaskri † O Žalmos 116:13 116,13 E hebrejiko čhib: Hazdava upre e kući la zachranakri.

a vičinava pro nav le RAJESKRO.
 18 Dava le RAJESKE oda, so phendom,
 anglal savore leskre manuša,
 19 pro dvori andro kher le RAJESKRO,
 maškar tute, Jeruzalemona.
 Haleluja!

O Žalmos 117

1 Lašaren le RAJES, savore narodale,
 Bararen les, savore manušale!
 2 Bo baro hin leskro kamiben ke amende
 a leskri vernost likerel pro furt.
 Haleluja!

O Žalmos 118

1 Pa likerem le RAJESKE, bo hino lačo;
 bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
 2 Mi phenel o Izrael:
 „Leskro verno kamiben likerel pro furt.“
 3 Mi phenen o rašaja, o kher le Aronoskro:
 „Leskro verno kamiben likerel pro furt.“
 4 Mi phenen ola, ko pes daran le RAJESTAR:
 „Leskro verno kamiben likerel pro furt.“
 5 Andro pharipen vičinavas pro RAJ
 a ov mange odphenda a zachrañinda man.
 6 O RAJ hino manca, na darava man.
 So man šaj kerel o manuš?
 7 O RAJ hino manca a pomožinel mange;
 dikhava te perel mire ñeprijatelen.
 8 Feder hin te denašel ko RAJ,
 sar pes te mukel pro manuš.
 9 Feder hin te denašel ko RAJ,
 sar pes te mukel pro vladara.
 10 Rozthode pes pašal ma savore narodi,
 ale andro nav le RAJESKRO len domardom.
 11 Rozthode pes pašal ma,
 he, rozthode pal dojekh sera,
 ale andro nav le RAJESKRO len domardom!
 12 Rozthode pes pašal ma sar osi,
 ale zlabile sig sar e jag pal o kolaka;
 andro nav le RAJESKRO len domardom.
 13 Zoraha man ispidle, hoj te perav,
 ale o RAJ mange pomožinda.
 14 Miri zor the gili hin o RAJ,
 ov ačhila miro zachrancas.
 15 O radišagoskre gila pal e zachrana
 šundol andro stani le spravodlive manušengre:
 „Le RAJESKRO čačo vast kerđa zorale veci!
 16 Le RAJESKRO čačo vast zvifazinda,
 le RAJESKRO čačo vast kerđa zorale veci!“
 17 Na merava, ale dživava
 a vakerava pal o skutki le RAJESKRE.
 18 Igen man marđa o RAJ,
 ale na diña man le meribnaske.
 19 Phundraven mange o čačipnaskre brani le Chramoskre,
 džava andre prekal lende a palikerava le RAJESKE.

- 20 Kadi hiñi le RAJESKRI brana,
prekal late džana andre o spravodliva.
- 21 Palikerav tuke, RAJEJA, hoj man šundal avri,
tu ačhilal miro zachrancas.
- 22 O bar, so o murara odčhide,
ačhila hlavno bar.
- 23 O RAJ oda kerđa
a amen pes oleske čudalinas.
- 24 Kada hin o džives, savo kerđa o RAJ,
kheldas a radisaľuvav andre leste!
- 25 RAJEJA, mangav tut, zachrañin amen!
RAJEJA, mangav tut, hoj amenge te džal mištes!
- 26 Požehñimen hin oda, ko avel andro nav le RAJESKRO!
Žehñinas tumenge andral o kher le RAJESKRO.
- 27 O RAJ hin o Del; leskro švetlos švicinel pre amende.
Priden tumen paš o manuša,
džan radišagoha le palmenca andro vasta dži paš o oltaris*.
- 28 Tu sal miro Del, palikerava tuke;
Devla miro, bararava tut!
- 29 Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo;
bo leskro verno kamiben ľikerel pro furt!

O Žalmos 119

Alef

- 1 Bachtale hine ola, kaskre droma hine žuže
a dživen pal o zakonos le RAJESKRO.
- 2 Bachtale hine ola, ko dolikeren leskre prikazañja
a roden les cale jileha;
- 3 ola, ko na keren o nalačhipen,
ale phiren pal leskre droma.
- 4 Tu diñal avri tire prikazi,
hoj pes pačivalones te dolikeren.
- 5 Joj, te ulomas zoralo pre miro drom,
hoj te kerav oda, so phenes.
- 6 Akor man na mušinava te ladžal,
sar dikhava pre savore tire prikazañja.
- 7 Palikerava tuke le žuže jilestar,
sar sikľuvava tire čačipnaskre zakoni.
- 8 Tire prikazi dolikerava,
ča man šoha ma omuk!

Bet

- 9 Sar peske o terno manuš šaj dolikerel o žužo dživipen?
Avke, hoj dživela pal tiro lav.
- 10 Cale jileha tut rodavas;
ma domuk, hoj man te visarav tire prikazañjendar!
- 11 Andro jilo mange garuđom tiro lav,
hoj te na kerav binos angle tute.
- 12 Av barardo, RAJEJA!
Sikav man tire zakoni!
- 13 Mire vuštenca vakerav avri
savore prikazi, so tu phendal.
- 14 Radisaľuvav tire prikazañjendar
avke sar le bare barvalipnastar.
- 15 Pal tire prikazi gondolinav
a pozorinav tire chodñiki.

* O Žalmos 118:27 118,27 Abo: Phanden o obeti le lanenca ko rohi le oltariskre!

16 Andre tire zakoni man hin radišagos,
pre tiro lav na bisterav.

Gimel

17 Ker o lačhipen tire sluhaske,
hoj te dživav a te dolikerav tiro lav!
18 Phundrav mange o jakha,
hoj te dikhav o zazraki andre tiro sikaviben!
19 Kade pre phuv som ča cudzincos,
ma garuv angle mande tire prikazaŋja!
20 Mira duša igen cirdel
te prindžarel furt tire sudi.
21 Le barikanen karhines;
prekošle hine ola,
ko oddžan tire prikazaŋjendar.
22 Ma domuk, hoj mange te keren ladž a te dikhen man tele,
bo me man likerav tire prikazendar.
23 Te o vladara zabešlehas, hoj pre mande te vakeren,
tiro sluhas the avke gondolinela pal tire zakoni.
24 Tire prikazaŋja mange anen o radišagos,
den man godi so te kerel.

Dalet

25 Miri duša peske pašlol andro prachos,
obdžidar man avke, sar phendal.
26 Phenavas tuke avri mire droma a tu mange odphendal.
Sikav man tire prikazi.
27 De mange te achalol o drom tire prikazengro,
hoj te gondolinav pal tire užasna skutki.
28 Čulan mange o apsa la žalatar,
zoraŋar man tire laveha.
29 Visar man het le klamišagoskre dromestar!
Av ke ma jileskro a de man tiro zakonos!
30 Kidňom mange avri o pačivalo drom,
iňom mange andro jilo tire sudi.
31 Likerav man tire prikazaŋjendar, RAJEJA;
ma domuk, hoj man te ladžav!
32 Denašav pal o drom tire prikazengro,
bo diňal man godi lenge te achalol*.

He

33 Sikav mange, RAJEJA, o drom tire prikazengro
a me len dolikerava dži o koňec.
34 De mange te achalol tiro zakonos,
hoj les te dolikerav andral calo miro jilo.
35 Lidža man pal o chodňikos tire prikazaŋjengro,
bo andre oda man hin o radišagos.
36 Visar miro jilo ke tire sikavibena,
hoj mange te na džal pal o nalačo barvalipen.
37 Visar mire jakha, hoj te na dikhen pro zbitočna veci!
Obdžidar man pre tiro drom!
38 Doliker tire sluhaske tiro lav,
so diňal olen, ko tut den pačiv.
39 Le mandar e ladž, savatar man darav,
bo tire zakoni hine lače.
40 Igen man cirdav pal tire prikazi!
Obdžidar man tire spravodlišagoha.

Vav

41 Ó RAJEJA, te avlahas tiro verno kamiben pre ma
the tiri zachrana, avke sar phendal,
42 hoj te odphenav oleske, ko mange dophenel,
bo me pačav tire laveske.
43 Ma le mange šoha o čačipen andral miro muj,

* O Žalmos 119:32 119,32 E hebrejiko čhib: o jilo mange rozbuchlarďal

- bo me man mukav pre tire spravodliva sudi,
 44 avke me večje dolikerava tiro zakonos,
 furt a furt.
 45 Phirava andre sloboda,
 bo kamav te dživel pal tire prikazaŋja.
 46 Pal tire sikavibena vakerava le kralenge
 a na ladžava man,
 47 se tire prikazaŋja mange anen o radišagos,
 bo man andre lende zakamľom.
 48 Hazdav o vasta ke tire prikazaŋja, andre save man zakamľom,
 a gondolinav pal tire sikavibena.

Zajin

- 49 Ma bister pro lav, so diňal tire sluhas,
 bo diňal man nađej.
 50 Andre miro pharipen man potešines,
 bo tiro lav man obdžidarel.
 51 O barikane mandar igen asan,
 ale me man tire zakonostar na visarava.
 52 RAJEJA, leperav mange pre tire čirlatune prikazi
 a arakhlom andre lende o radišagos.
 53 Labol andre ma e choľi pro nalače manuša,
 bo omuken tiro zakonos.
 54 Tire prikazaŋja hine mire giľa,
 medik som hostos pre kadi phuv.
 55 Rači mange leperav pre tiro nav, RAJEJA,
 a dolikerav tiro zakonos.
 56 Kada sas mange dino,
 hoj man te ľikerav tire prikazaŋjendar.

Chet

- 57 Phendom mange:
 „RAJEJA, tu sal miro dedictvos;
 phendom, hoj dolikerava tire lava.“
 58 Mangav tut andral calo miro jilo,
 hoj ke ma te aves jileskro, avke sar man diňal lav!
 59 Gondolinavas pal mire droma
 a visardom man pale paš tire prikazi.
 60 Sidarav a na užarav
 te dolikerel tire prikazaŋja.
 61 Kajte man o nalače manuša phandle le lanenca,
 me pre tiro zakonos na bisterđom.
 62 Pal jepaš rat uštav, hoj tut te lašarav
 vaš tire spravodliva sudi.
 63 Som prijateľis savorenca, ko pes tutar daran
 a dolikeren tire prikazi.
 64 RAJEJA, pre cali phuv hin pherdo tiro kamiben;
 sikav man tire prikazaŋja!

Tet

- 65 Presikađal tire sluhaske o lačhipen,
 RAJEJA, avke sar phenel tiro lav.
 66 Sikav man mištes te rozsudzinel a te achalol,
 bo me pačav andre tire prikazaŋja.
 67 Medik na somas potrestimen, bludzinavas;
 ale akana šunav tiro lav.
 68 Tu sal lačho a keres o lačhipen,
 sikav man tire prikazi.
 69 O barikane man melarde andre le klamišagenca,
 ale me man cale jileha ľikerav pal tire sikavibena.
 70 Lengre jile hine zorale sar bar,
 ale me radisaľuvav andre tiro zakonos.
 71 Sas oda mištes, hoj somas potrestimen,
 hoj man te sikavav tire prikazi.
 72 O zakonos andral tiro muj mange hin vzacneder

sar ezera somnakune the rupune love.

Jod

- 73 Tire vastenca man stvorindal a formindal,
pomožin mange te achalol a te siklol tire prikazaŋja.
74 Ola, ko pes tutar daran, radisaŋona, sar man dikhena,
bo me pačav andre tiro lav.
75 Džanav, RAJEJA, hoj tire sudi hine spravodliva,
potrestindal man, bo sal verno.
76 Joj, te man tiro verno kamiben diňahas pale o radišagos,
avke sar diňal lav tire služobňikos.
77 Joj, te pre ma avľahas tiro jileskeriben, hoj te dživav,
bo man hin radišagos andre tiro zakonos.
78 Mi lađžan pes o barikane, bo falošne pre ma vakerenas;
ale me gondolinav pal tire prikazi.
79 Joj, te pes ke ma visardehas pale ola, ko pes tutar daran,
ola, ko prindžaren tire prikazaŋja.
80 Joj, te gelomas cale jileha pal tire sikavibena,
hoj man te na lađžav.

Kaf

- 81 Miri duša imar na birinel, so ajci užarel pre tiro spaseňje;
mukav man pre tiro lav.
82 Mire jakha imar na birinen, so ajci užaren pre oda,
hoj kereha, so phendal;
phučav: „Kana mange kereha o radišagos?“
83 Kajte som sar o cipuno gono avrišuko le thuvestar,
na bisterav pre tire prikazi.
84 Mek keci dživesa mušinela te užarel tiro služobňikos?
Kana odsudzineha olen, ko pre ma džan?
85 O barikane, save na dživen pal tiro zakonos,
mange pripravinde o cheva sar pasci.
86 Savore tire prikazaňjenge šaj te pačal.
Pomožin mange, bo džan pre ma a nane vaš soske!
87 Na kampľa but a chalehas man tele pal e phuv;
ale me na omukľom tire prikazi.
88 Obdžidar man tire verne kamibnaha,
hoj te dolikerav o prikazaŋja andral tiro muj.

Lamed

- 89 RAJEJA, tiro lav ačhel zorales
andro ňebos pro furt.
90 Pal jekh pokoleňje pre aver ľikerel tiri vernost;
tu zathodal e phuv a ačhel zorales.
91 Savoro ačhel dži adadžives, avke sar oda diňal avri,
bo savoro tuke služinel.
92 Te mange tiro zakonos na andahas o radišagos,
muľomas andre miro pharipen.
93 Šoha na bisterava pre tire prikazi,
bo lenca man obdžidardal.
94 Me som tiro, zachraňin man,
bo igen kamav te dživel pal tire prikazi.
95 O nalače pre ma užaren, hoj man te zničinen;
ale me gondolinav pal tire zakoni.
96 Dikhľom, hoj savore vecen hin peskri hraňica,
ale tiro zakonos šoha na preačhela.

Mem

- 97 Ó, sar igen kamav tiro zakonos!
Calo džives pal leste gondolinav.
98 Tire prikazaŋja hine furt manca,
a vašoda mandar keren godavereder,
sar hine mire ňeprijafela.
99 Godavereder som savore mire učitelendar,
bo gondolinav pal tire prikazi.

- 100 Hin man buter godi sar le phuren,
bo dolikerav tire zakoni.
101 Miro pindro na thovav pre nisavo nalačo drom,
bo kamav te dživel pal tiro lav.
102 Na oddžav tire prikazendar,
bo tu korkoro man sikaves avri.
103 Save gule hine tire lava,
mire vuštenge hine guleder sar medos.
104 Tire zakonendar dochudav o godaveripen,
vašoda našti avri ačhav dojekh falošno chodňikos.

Nun

- 105 Tiro lav hin e momeli mire pindreske
a o švetlos mire chodňikoske.
106 Diňom lav, hoj dolikerava tire spravodliva sudi,
a kamav oda te dolikerel.
107 RAJEJA, igen but cerpindom;
obdžidar man, avke sar phendal.
108 RAJEJA, prile e chvalakri obeta andral miro muj;
sikav man tire sudi.
109 Furt som andre dar pal o dživipen,
ale pre tiro zakonos na bisterav.
110 O nalače mange nacirdle e pasca,
ale me man tire prikazendar na visarava.
111 Tire sikavibena hine miro dedictvos pro furt,
bo miro jilo lendar radisaľol.
112 Zailom mange andro jilo,
hoj dolikerava tire prikazaňja pro furt dži o koňec.

Samech

- 113 Me našti avri ačhav olen, ko tuke den ča jepaš jilo,
ale kamav tiro zakonos.
114 Tu sal miro štitos, paš tute man šaj garuvav;
pre tiro lav man mukav.
115 Tumen, binošna manušale, džan mandar het,
hoj te šaj man likerav mire Devleskre prikazaňjendar.
116 De man zor, Devla, avke sar phendal, hoj te dživav.
Ma sklamin man andre miri nađeť!
117 Podhazde man a avava zachraňimen
a me furt pozorinava tire prikazi.
118 Tu odčhives savoren, ko oddžan tire prikazendar,
bo on klaminen a na del pes lenge te pačal.
119 Savore nalače manušen pre phuv les sar šmeci,
a vašoda kamav tire sikavibena.
120 Miro telos tutar izdral daratar,
darav man tire sudendar.

Ajin

- 121 Keravas, so hin lačo the spravno,
ma de man andro vasta olenge, ko man trapinen.
122 De tire služobňikos lav, hoj leske ela mištes;
ma domuk, hoj man o barikane te trapinen!
123 O jakha mange slabisaľon olestar,
so ajci užarav pre tiro spaseňje
the pre tiro čačipnaskro vakeriben.
124 Presikav tire služobňikoske tiro verno kamiben
a sikav man tire prikazi.
125 Me som tiro služobňikos, de mange te achaľol,
hoj te prindžarav tire prikazaňja.
126 RAJEJA, imar tuke kampil vareso te kerel,
bo na šunen tiro zakonos.
127 Me kamav tire prikazaňja buter sar o somnakaj,
buter sar o žužo somnakaj,
128 a savore tire prikazi likerav sar lače,

vašoda našti avri ačhav dojekh nalačo chodňikos.

Pe

- 129 Tíre sikavibena hine igen užasna,
 vašoda len dolíkerav cale jileha.
 130 O zjaveŕnje tire laveskro anel o švetlos;
 kerel godáver olestar, ko na achaľol.
 131 Phundrade mujeha užarav,
 bo som igen smedno pal tire prikazaňja.
 132 Visar tut ke ma, av ke ma jileskro,
 avke sar oda keres savorenge, ko kamen tiro nav.
 133 Lidža mire kroki tire laveha.
 Ma domuk, hoj upral mande o binos te vladňinel!
 134 Zachraňin man le manušendar, save man trapinen,
 hoj te dolíkerav tire zakoni.
 135 Švicin tire mujeha pre tiro služobňikos.
 Sikav man tire prikazi!
 136 Andral mire jakha čuľal pherdo apsa,
 bo tiro zakonos pes na dolíkerel.

Cade

- 137 Tu sal spravodľivo, RAJEJA,
 tíre sudi hine čače.
 138 O prikazi, so diňal, hine spravodľiva;
 šaj pes pre lende calkom te mukel.
 139 E choľi, so andre ma labol vaš tuke, man chal,
 bo mire ňeprijaťela bisterde pre tiro lav.
 140 Tire lava hine mištes prežužarde,
 vašoda len tiro služobňikos kamel.
 141 Na som baro manuš a som odčhido,
 ale pre tire prikazi na bisterav.
 142 Tiro spravodľišagos hino pro furt,
 tiro zakonos hin o čačipen.
 143 O pharipen the o trapišagos pre ma aven,
 ale tire prikazaňja mange anen o radišagos.
 144 Tire sikavibena hine spravodľiva pro furt,
 de mange len te achaľol, hoj te dživav.

Kof

- 145 Andral calo miro jilo vičinav;
 odphen mange, RAJEJA,
 me šunava tire prikazi.
 146 Ke tute vičinav;
 zachraňin man
 a me dolíkerava tire zakoni.
 147 Ušťav sigeder, sar vidňisalol,
 hoj tutar te mangav pomoca;
 mukav man pre tiro lav.
 148 Cali rat mande o jakha phundrade
 a gondofinav pal tiro lav.
 149 Šun man avri, bo tiro kamiben hino pačivalo;
 RAJEJA, obdžidar man tire spravodľive sudoha!
 150 Imar hine dži paš ma ola, kaske džal pal o nalačhipen;
 on hine dur tire zakonostar,
 151 ale tu, RAJEJA, sal paš ma
 a savore tire prikazaňja hine čačipnaskre.
 152 Imar čirlastar sikľilom andral tire zakoni,
 hoj len ačhadal pro furt.

Reš

- 153 Dikh pre miro pharipen a zachraňin man,
 bo na bisterdom pre tiro zakonos.

- 154 Zaačh vaš ma pro sudos a cin man olestar avri;
obdžidar man, avke sar mange phendal.
- 155 O spaseņje hino dur le nalačendar,
bo on na roden tire zakoni.
- 156 RAJEJA, tu sal igen milostivo,
obdžidar man tire spravodlive sudoħa.
- 157 Hin man but ģeprijateħa, so pre ma džan,
ale me man tire prikazendar na visarava.
- 158 Džungľol mange, sar dikhav pre ola, ko nane verna,
bo na dolikeren tiro lav.
- 159 Dikh, sar kamav tire prikazi, RAJEJA!
Obdžidar man tire verne kamibnaha!
- 160 Savore tire lava hine čače,
savore tire spravodľiva sudi hine pro furt.

Šin

- 161 O vladara pre ma džan a nane len vaš soske,
ale miro jilo pes daral ča tire lavestar.
- 162 Tire lavestar radisaluřav avke
sar oda, ko arakhel baro barvalipen.
- 163 Našći avri ačhav o klamišagos, džungľol mange,
ale tiro zakonos kamav.
- 164 Eftavar pro džives tut lašarav
vaš tire spravodľiva sudi.
- 165 Baro smirom hin olen, ko kamen tiro zakonos,
a nane ģič, pre soste šaj pelehas.
- 166 Užarav, hoj man zachraņineħa, RAJEJA,
a dolikerav tire prikazaņja.
- 167 Miri duša pes likerel tire zakonendar,
igen len kamav.
- 168 Šunav tire prikazi the svedectva,
bo tu prindžares savore mire droma.

Tav

- 169 RAJEJA, de, hoj miro roviben te avel ke tute!
Ker mandar godavereder, avke sar phendal.
- 170 De, hoj miro mangipen te avel anglal tu.
Zachraņin man, avke sar diňal lav!
- 171 Mi prečuľan o chvali andral mire vušta,
bo tu man sikaves tire prikazi.
- 172 Mi ģilavel miri čhib pal tiro lav,
bo savore tire prikazaņja hine spravodľiva.
- 173 De, hoj mange te pomožinel tiro vast,
bo kidňom mange avri tire prikazi.
- 174 RAJEJA, igen kamav, hoj man te zachraņines!
Tiro zakonos mange anel o radišagos.
- 175 De, hoj te dživav a te lašarav tut;
de, hoj mange te pomožinen tire sudi.
- 176 Bludzinav sar o našado bakroro.
Av te rodel tire služobňikos,
se me na bisterďom pre tire prikazaņja.

O Žalmos 120

1 E ģili pro drom upre andro Jeruzalem.

Pro RAJ vičinavas andral o pharipen
a ov mange odphenda.

2 RAJEJA, zachraņin man le klamišagoskre vuštendar
the le falošne čhibendar.

3 So tuħa ov kerela

a sar tut marela,

tu falošno čhib?

⁴ Marela tut le ostre maribnaskre šipenca
the le jagale angarenca*.

⁵ Vigos mange!

Te bešel kade hin avke namištes

sar le cudzincoske andro Mešech,

abo sar maškar o manuša andro Kedar!

⁶ Imar igen but dživav olenca,
ko našti avri ačhen o smirom.

⁷ Sar me vakerav, hoj kamav o smirom,
on kamen o mariben.

O Žalmos 121

¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.

Mire jakhenca dikhav upre pro verchi.

Khatar avela miri pomoca?

² Miri pomoca avel le RAJESTAR,
savo stvorinda o ņebos the e phuv.

³ Ov na domukela, hoj tuke te poddžal o pindro;
tiro stražcas na sovel!

⁴ Dikh, oda, ko stražinel le Izrael,
na sovel aňi na driminel.

⁵ O RAJ hino tiro stražcas;
o RAJ hino tiro čiňos pal tiri čači sera.

⁶ Dživese tut o kham na dukhavela
aňi o čhonoro rači.

⁷ O RAJ tut chraňinela savore nalačhipnastar;
ov chraňinela tiro dživipen.

⁸ O RAJ tut chraňinela,
sar džaha a the sar aveha,
akanastar a pro furt.

O Žalmos 122

¹ Le Davidoskri gili pro drom upre andro Jeruzalem.

Radisalilom, sar mange phende:

„Aven džas andro kher le Devleskro!“

² Akana amare pindre ačhen
andre tire brani, Jeruzalemona.

³ O Jeruzalem hino ačhado upre sar foros,
kaj hin spojimen sa andre jekh.

⁴ Ode džan o kmeňi upre,
o kmeňi le RAJESKRE,
te lašarel o nav le RAJESKRO,
avke sar hin prikazimen le Izraeloske.

⁵ Ode hin o troni pro sudos,
o troni le Davidoskre potomkengre.

⁶ Modlinen tumen vaš o smirom prekal o Jeruzalem a phenen:
„Bachtale ola, ko tut kamen!

⁷ Mi avel o smirom andre tire muri
a mi dživel pes šukares andre tire palaca!“

⁸ Vaš mire phrala the prijatela phenav:
„Smirom andre tu, Jeruzalemona!“

⁹ Vaš o kher le RAJESKRO, amare Devleskro,

* O Žalmos 120:4 120,4 E hebrejiko čhib: *rotem* - oda hin stromos, savestar hin igen lače angara

man modlinava, hoj tuke te džal mištes.

O Žalmos 123

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
RAJEJA, mire jakhenca dikhav upre pre tute,
so troñines pro ñebos.
- ² Sar o jakha le sluhengre dikhen
pro vast peskre rajeske,
sar o jakha la služkakre dikhen
pro vast peskra rañake,
avke dikhen amare jakha pro RAJ, amaro Del,
medik amenge na presikavela peskro jileskeriben.
- ³ Av jileskro ke amende, RAJEJA,
av jileskro ke amende,
bo imar na birinas olestar, so amen ajci tele dikhen.
- ⁴ Imar amen hin dos olestar,
so amendar ajci asan o barvale
a tele dikhen o barikane.

O Žalmos 124

- ¹ Le Davidoskri gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Te amenca na ulahas o RAJ
- mi phenel o Izrael -
- ² te amenca na ulahas o RAJ,
sar pre amende avle o manuša,
- ³ chalehas amen tele džidonon,
sar lengri choli pre amende rozlabila;
- ⁴ o paña amen začhidehas,
o prudos amen scirdñahas tele,
- ⁵ o dziva paña
amen zailehas andre.
- ⁶ Palikeras le RAJESKE, hoj na domukla amare ñeprijatelenge,
hoj amen te rozčingeren le dandenca!
- ⁷ Amen denašlam
sar o čiriklo andral e pasca le lovcoske;
e pasca čhindila
a amen andral denašlam.
- ⁸ Amari pomoca hin andro nav le RAJESKRO,
savo stvorinda o ñebos the e phuv.

O Žalmos 125

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Ola, ko pes muken pro RAJ,
hine sar o verchos Sion:
Na čhalaven pes,
likeren pro furt.
- ² Sar hin o verchi pašal o Jeruzalem,
avke hin o RAJ pašal peskre manuša
akanastar a pro furt.
- ³ O žezlos le nalačhengro na vladñinela
upral e phuv le spravodlive manušengri,
hoj te na keren o spravodliva
peskre vastenca o nalačhipen.
- ⁴ RAJEJA, ker o lačo olenge, ko hine lače,
olenge, ko hine čačipnaskre andro jile!
- ⁵ Ale olen, ko oddžan pro bange droma,
o RAJ tradela het jekhetane olenca, ko keren o nalačhipen.

O smirom pro Izrael!

O Žalmos 126

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Sar o RAJ anelas pale le Sionoskre zailen,
sas amenge oda sar suno.
- ² Akor amenge o muj asalas
a amare čhiba gilavenas radišagostar.
Akor pes maškar aver narodi vakerelas:
„O RAJ prekal lende kerđa bare veci!“
- ³ O RAJ kerđa prekal amende bare veci
a amen radisaľuvahas.
- ⁴ An pale, RAJEJA, amare zailen
avke sig sar o paňi andro Negev pal o baro brišind.
- ⁵ Ola, ko sadzinen le apsenca,
kidena upre bare radišagoha.
- ⁶ Rovibnaha džal avri oda,
ko hordinel o semenos;
radišagoha avela pale,
sar anela peskri pšeňica.

O Žalmos 127

- ¹ Le Šalamunoskri gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Te o RAJ na ačhavel o kher,
zbitočne pes trapinen ola, ko les ačhaven;
te o RAJ na stražinel o foros,
zbitočne del pozoris oda, ko les stražinel.
- ² Zbitočne ušten upre sig,
džan te sovel nasig
a keren phares buči vaš o maro;
bo ov pes starinel pal ola, kas kamel, mek sar soven.
- ³ O čhave hine daros le RAJESTAR,
o čhavoro la dake andro per hin le RAJESKRI odmena.
- ⁴ O čhave, so ulile le muršeske, sar sas terno,
hine sar o šipi andro vasta le maribnaskre muršeske.
- ⁵ Bachtalo hin oda murš,
savo peske lenca pherdžardá o tulcos.
On pes na ladžana, sar pes sudžinena
peskre űeprijateľenca paš e brana pro sudos.

O Žalmos 128

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Bachtalo ela sako, ko pes daral le RAJESTAR,
ko phirel pal leskre droma.
- ² Dživeha la bučatar, so keres tire vastenca;
aveha požehňimen a savoro tuke džala mištes.
- ³ Tiri romňi ela andre tiro kher
sar e viňica, so anel but ovocje,
tire čhave ena pašal tiro skamind
sar o terne olivova stromi.
- ⁴ He, kavke ela požehňimen oda murš,
savo pes daral le RAJESTAR.
- ⁵ Mi požehňinel tut o RAJ andral o Sion,
hoj te dikhes o požehnaňje le Jeruzalemoskro calo tiro dživipen,
- ⁶ hoj te dikhes tire čhavengre čhaven.

Smirom le Izraeloske!

O Žalmos 129

- 1 E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Mire terñipnastar man but trapinenas
– mi phenel o Izrael –
- 2 mire terñipnastar man but trapinenas,
ale na zñičinde man.
- 3 Orinenas mange pal o dumo,
orinde avri bare rihí sar pro mali.
- 4 Ale o RAJ hino spravodfivo;
prečhinda o lani le nalače manušengre.
- 5 Mi visaŕon pale ladžaha savore,
ko našti avri ačhen o Sion!
- 6 Mi aven sar e čar pro padi,
savi sučola avri sigeder, sar la cirdena avri;
- 7 savaha peske na pherdžarela e burñik oda, ko košinel,
aňi o vasta oda, ko sphandel o snopi.
- 8 Ola, ko predžana pašal lende, na phenena:
„O požehnaňje le RAJESKRO pre tumende!
Žehñinas tumenge andro nav le RAJESKRO.“

O Žalmos 130

- 1 E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Andral o bare paňa vičinav pre tute, RAJEJA!
- 2 Ó Adonaj, šun miro hangos;
prithov tiro kan paš miro roviben.
- 3 RAJEJA, te tu amenge rachineha o bini,
ó Adonaj, ko šaj obačhela?
- 4 Ale tu amenge odmukes,
hoj amen te el sveto dar angle tu.
- 5 Užarav pro RAJ – savoreha užarav;
mukav man pre leskro lav.
- 6 Miri duša užarel pro Raj
buter sar o stražñika pro tosara,
buter sar o stražñika pro tosara.
- 7 Izraelona, muk tut pro RAJ,
bo ov tut pačivales kamel
a les hin bari zor vaš tuke te počinel.
- 8 Ov počinela vaš o Izrael
važ savore leskre bini.

O Žalmos 131

- 1 Le Davidoskri gili pro drom upre andro Jeruzalem.
RAJEJA, miro jilo pes na lidžal upre,
mire jakha nane barikane.
Na džal mange pal o bare veci
aňi pal ola, save miri godi našti achaŕol.
- 2 Ale upokojinav miri duša
a bešav mange tele;
Som sar čhavoro,
so pašŕol spokojno paš peskri daj;
miri duša hiňi sar spokojno čhavoro.
- 3 Izraelona, muk tut pro RAJ
akanastar dží pro furt!

O Žalmos 132

- 1 E gili pro drom upre andro Jeruzalem.

- RAJEJA, ma bister pro David,
pre savoro leskro trapišagos!
- 2 Ila vera le RAJESKE
a diña lav le Zorale Devles le Jakoboskres:
- 3 „Na džava khere,
na pašluvava mange pro hadžos,
- 4 na dava mire jakhenge te zasovel
aňi mire vječkenge te phanden pes andre,
- 5 medik na arakhava than le RAJESKE,
kher le Jakoboskre Zorale Devleske.“
- 6 Šundam pal e archa la zmluvakri andro Betlehem*,
arakhlam la pro mali paš o Jearim.
- 7 Amen phendam: „Aven džas andro kher le RAJESKRO
a banduvav angle leskro tronos paš leskre pindre.“
- 8 Ušći, RAJEJA, a av andro Chramos
tu the e archa tira zorakri,
a ačh ode pro furt!
- 9 Tire rašaja pre peste mi uren o spravodlišagos
a tire pačivale manuša mi gilaven radišagostar!
- 10 Anglo David, tiro služobňikos,
ma visar tiro muj tire pomazimen kralistar.
- 11 Tu, RAJEJA, diňal verno lav le David,
o lav, savestar pes na visarela:
„Jekhe tire potomkos
thovava te bešel pro tronos.
- 12 Te tire čhave dolikerena miri zmluva
the o prikazaňja, save len sikavava,
ta bešena the lengre čhave
pre tiro tronos pro furt.“
- 13 Se o RAJ peske kidňa avri o Sion;
kamla ode te bešel a phendã:
- 14 „Kada ela miro than, kaj mange odpočovinava pro furt;
kade bešava, bo me oda kamlom.
- 15 Le Sionoskro chaben barvales požehňinava,
leskre čore manušen čalarava le mareha.
- 16 Leskre rašajen urava andro spaseňje
a leskre pačivale manuša gilavena bare radišagostar.
- 17 Ode kerava, hoj jekh le Davidoskre potomkendar te ačhel zoralo kralis;
a dava, hoj miro pomazimen kralis te švicinel sar lampa.
- 18 Leskre ñeprijafelēn urava andre ladž,
ale pre leskro šero blištisafola e kraliko koruna.“

O Žalmos 133

1 Le Davidoskri gili pro drom upre andro Jeruzalem.
Dikh, sar mištes the šukares oda hin,
sar hine o phrala jekhetane andro smirom!

- 2 Oda hin sar o vzacno olejos pro šero,
so čulal tele pal e brada,
pal e brada le Aronoskri,
so čulal dži pro agor* pre leskro ruchos.
- 3 Oda hin sar e Chermonoskri rosa,
so čulal tele pro Sionoskre verchi.
Bo ode o RAJ bičhavel peskro požehnaňje
the džživipen pro furt.

* O Žalmos 132:6 132,6 E hebrejiko čhib: e Efrata
thovel o šero andro ruchos - e galira.

* O Žalmos 133:2 133,2 Oda hin dži paš e chev khatar pes

O Žalmos 134

- ¹ E gili pro drom upre andro Jeruzalem.
 Lašaren le RAJES
 savore leskre služobňikale,
 so služinen raćenca andro kher le RAJESKRO!
² Hazden upre o vasta ko Chramos
 a lašaren le RAJES.
³ Mi požeňinel tut o RAJ andral o Sion,
 oda, ko kerđa o ňebos the e phuv!

O Žalmos 135

- ¹ Haleluja!
 Lašaren le RAJESKRO nav,
 lašaren les, služobňikale le RAJESKRE,
² save služinen andro kher le RAJESKRO,
 pro dvori andro kher amare Devleskro.
³ Lašaren le RAJES, bo o RAJ hino lačo,
 gílaven leskre naveske, bo hino šukar.
⁴ Se o RAJ peske kidňa avri le Jakob;
 le Izrael, hoj leske te patrinel.
⁵ Me džanav, hoj o RAJ hino baro;
 amaro RAJ hino bareder savore devlendar.
⁶ O RAJ kerel savoro, so kamel,
 pro ňebos the pre phuv,
 andro moros the andre savore leskre hlbini.
⁷ Prianel o chmari dži pal o agor la phuvatar;
 bičhavel o bleski le brišindeha
 a mukel avri e balvaj andral peskre skladi.
⁸ Ov murdarđa andro Egipt savoren, so ulile ešebna,
 le manušendar dži o dobitkos.
⁹ Bičhada o znameňja the o zazraki
 pre tute, Egiptona,
 pro Faraonos the pre savore leskre služobňika.
¹⁰ Domarđa but naroden
 a murdarđa le zorale kralen:
¹¹ le Sichon, le amorejike kralis,
 le Og, le bašaňike kralis,
 the savore kralen andro Kanaan.
¹² Lengri phuv diňa sar dedictvos,
 sar dedictvos le Izraeloske, peskre manušenge.
¹³ RAJEJA, tiro nav hino večno,
 pal tiri slava, RAJEJA, pes vakerela pal jekh pokoleňje pre aver.
¹⁴ Bo o RAJ zaačhela vaš peskre manuša pro sudos
 a ela jileskro ke peskre služobňika.
¹⁵ O modli le narodengre hine rupune the somnakune,
 kerde len o manuša peskre vastenca.
¹⁶ Hin len vušta, ale na vakeren,
 hin len jakha, ale na dikhen.
¹⁷ Hin len kana, ale na šunen,
 aňi našfi dichinen peskre mujenca.
¹⁸ Ola, ko len keren, ena ajse sar on,
 ajse ena savore, ko pes pre lende muken.
¹⁹ Manušale, khereja le Izraeloskro, lašar le RAJES!
 Rašajale, khereja le Aronoskro, lašar le RAJES!
²⁰ Levitale, khereja le Leviskro, lašar le RAJES!

Tumen, so daran le RAJESTAR, lašaren le RAJES!
 21 Mi džal e chvala le RAJESKE andral o Sion,
 oleske, ko bešel andro Jeruzalem!

Haleluja!

O Žalmos 136

- 1 Paļikeren le RAJESKE, bo hino lačo,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 2 Paļikeren le Devleske upral o devla,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 3 Paļikeren le Rajeske upral o raja,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 4 Ča ov korkoro kerel o bare zazraki,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 5 Ov godaha kerda o ņebos,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 6 Ov rozčirdña e phuv upral o paña,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 7 Ov kerda o bare švetla,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 8 o kham, hoj te vladñinel dživese,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 9 o čhonoru the o čercheña, hoj te vladñinen rači,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 10 Ov murdarda andro Egipt le ešebne muršoren,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 11 A iļa odarik avri le Izraeliten,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 12 Lidžalas peskre manušen le zorale the hazdle vasteha,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 13 Ov rozđelinda o Lolo moros,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 14 a diña le Izraelitenge te predžal prekal leste,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 15 ale le Faraonos la armadaha začida le moroha,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 16 Peskre manušen lidžalas la puštaha,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 17 Zñičinda le bare kralen,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 18 murdarda le zorale kralen,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 19 le amorejike kralis Sichon,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 20 le bašaņike kralis Og,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 21 Lengri phuv diña sar dedictvos,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 22 sar dedictvos peskre služobņikoske le Izraeloske,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 23 Leperda peske pre amende andre amaro poņižeņje,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt;
- 24 a zachrañinda amen amare ņeprijateljendar,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.
- 25 Ov del te chal savore džide tvoren,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.

- ²⁶ Palikeren le ņeboskre Devleske,
bo leskro verno kamiben likerel pro furt.

O Žalmos 137

- ¹ Paš o babiloņika paņa,
 bešahas a rovahas ode,
 sar peske leperahas pro Sion.
- ² Ode pro stromi, pro virbi,
 figinahas amare citari.
- ³ Ola, ko amen zaile, amen mangelas,
 hoj lenge te gilavas;
 ola, ko amen trapinenas, amendar kamenas,
 hoj te gilavas radišagoha:
 „Gilaven amenge jekh sionsko giļi!“
- ⁴ Sar šaj gilavas le RAJESKRI giļi
 andre cudzo phuv?
- ⁵ Te bisterđomas pre tute, ó Jeruzalemona,
 ta mi bisterel miro čačo vast te bašavel!
- ⁶ E čhib mange andro muj mi priļepisaļol,
 te mange pre tute na leperava;
 te o Jeruzalem na ela miro nekbareder radišagos.
- ⁷ RAJEJA, ma pobister le Edomitenge oda,
 so vičinenas akor; sar pela tele o Jeruzalem:
 „Čhiven les tele, čhiven les tele dži o zakladi!“
- ⁸ Tu, babiloņiko čhaje, so aveha zņičimen!
 Bachtalo hin oda, ko tuke visarela pale oda,
 so amenge kerdal!
- ⁹ Bachtalo oda, ko chudela tire čhaven
 a demela lenca andre skala.

O Žalmos 138

- ¹ Le Davidoskro.
 Palikerava tuke, RAJEJA, andral calo jilo,
 anglo ņeboskre bitosti* tuke gilavava o chvali.
- ² Visarav man ke tiro sveto Chramos, banduvav tele
 a lašarav tiro nav
 vaš tiro baro kamiben the vernost,
 bo barardal tiro lav upral savoreste†.
- ³ Sar ke tu vičinavas, odphendal mange;
 ilal mandar e dar a diņal man zor.
- ⁴ RAJEJA, savore kraļa pre phuv tut lašarena,
 sar šunena o lava andral tiro muj.
- ⁵ Gilavena pal tire droma,
 bo le RAJESKRI slava hiņi bari.
- ⁶ O RAJ hino upre učas,
 a the avke dikhel, ko hino teledikhlo,
 ale le barikanes prindžarel dural.
- ⁷ Kajte ulomas andro pharipen,
 tu na domukeha, hoj te merav;
 nacirdeha tiro vast pre mire cholamen ņeprijateļa,
 zachraņineha man tire čače vasteha.
- ⁸ O RAJ dokerela sa vaš ma.
 RAJEJA, tiro verno kamiben likerel pro furt.
 Ma omuk e buči tire vastengri!

* O Žalmos 138:1 138,1 E hebrejiko čhib: anglo devla † O Žalmos 138:2 138,2 Abo: barardal tiro lav upral tiro nav

O Žalmos 139

- 1 Oleske, ko lidžal o bašaviben. Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, tu man predikhlal a prindžares man.
- 2 Tu džanes, kana bešav a kana uščav,
imar dural prindžares, so gondolinav.
- 3 Pozorines man, sar phirav the sar pašlúvav;
prindžares mištes savore mire droma.
- 4 Bo mek aňi mande nane o lav pre čhib
a imar tu, RAJEJA, džanes savoro, so kamav te phenel.
- 5 Obklučines man anglunestar the palunestar
a thoves pre ma tiro vast.
- 6 Igen man čudalinav upral tiro prindžaripen,
bareder hino sar miri godi,
našti dži ode dochudav.
- 7 Kaj šaj denašav tire Duchostar?
Kaj šaj denašav tutar?
- 8 Te geľomas upre pro űebos, ode sal,
te mange pašlilomas andro hrobos, the ode sal.
- 9 Te odlecindomas ode, kaj avel avri o kham,
abo bešľomas dži pre aver sera le moroske,
- 10 mek the ode man ligendahas tiro čačo vast,
a pomožindahas mange.
- 11 Te mange phendomas: „O kalipen man zagaruvela andre
a o švetlos pes čerinela pro kalipen pašal ma,“
- 12 no, aňi o kalipen nane dos kalo prekal tu
a e rat tuke švicinel sar džives,
o kalipen tuke hin avke sar švetlos.
- 13 Se tu mange stvorindal o jilo the e godi*,
andro per mira dakro man sthodál.
- 14 Lašarav tut vaš oda, hoj som igen užasňe a zazračňe stvorimen;
tire skutki hine zazračna,
džanav oda igen mištes.
- 15 Mire kokala na sas garude anglal tu,
sar somas kerdo andro garuđipen,
sar somas sthodo andro hlbini la phuvakre.
- 16 Tire jakha man dikhle, imar sar somas andro per,
a savore mire dživesa sas pisimen andre tiri kňižka
mek angloda, sar aňi jekh lendar na sas.
- 17 Sar mange phares hin te achaľol tire gondolišagi†, ó Devla,
a keci but hine!
- 18 Te len kamľomas te zrachelnel,
ulehas buter sar e poši.
Soča uščav, furt som tuha.
- 19 Oj, Devla, te murdarďalas le nalače manušen!
Džan mandar het, muršale,
savenge džal pal o murdaripen!
- 20 On pal tu namištes vakeren,
ačhaven pes tuke a hijaba len tiro nav.
- 21 RAJEJA, me našti avri ačhav olen, ko tut našti avri ačhen.
A ola, ko pes tuke ačhaven, mange džungľon.
- 22 Igen len našti avri ačhav,
hine mire űeprijateľa!
- 23 Preskumin man, Devla, a prindžar miro jilo!
Skušin man a prindžar miro gondolišagos!
- 24 Dikh, či na som pro nalačo drom

* O Žalmos 139:13 139,13 E hebrejiko čhib: o Iadvini † O Žalmos 139:17 139,17 Abo: Save vzacna hine mange
tire gondolišagi

a lidža man pal o večno drom!

O Žalmos 140

- ¹ Oleske, ko lidžal o bašaviben. O žalmos le Davidoskro.
² Zachrañin man, RAJEJA, le nalače manušendar,
 ochrañin man olendar, ko pes rado maren,
³ olendar, ko andro jile gondolinen ča te kerel o nalačipen
 a sako džives pes vesekedinen.
⁴ Dukhaven le čhibenca sar o sapa,
 pro vušta len hin o jedos sar le zmijen.
⁵ RAJEJA, ma domuk man andro vasta le nalače manušenge,
 ochrañin man olendar, ko pes rado maren
 a kamen mange te podthovel o pindre.
⁶ O barikane mange kerde e pasca,
 nacirdle paš o drom e sita the o lani,
 pripravinde mange e pasca pro chodňnikos.
⁷ Phenav le RAJESKE: „Tu sal miro Del!“
 Šun avri, RAJEJA, miro mangipen!
⁸ RAJEJA, Adonaj, tu sal miro zoralo zachrancas,
 tu mange chrañines o šero andro džives le maribnaskro.
⁹ RAJEJA, ma de le nalače manušes oda, so kamel,
 ma domuk, hoj pes te ačhel oda, so gondolinel te kerel,
 hoj pes te na lidžal upre.
¹⁰ De, hoj pre mire ñeprijateľa te avel odi bibach,
 savi žičinen mange.
¹¹ Mi perel pre lende o jagale angara,
 mi čhivel len o Del andre jag,
 andre bari chev, hoj imar te na ušfen.
¹² O manuš, so kerel pľetki, te na obačhel andre phuv
 a pre oda murš, so pes rado marel, mi avel e bibach, hoj te perel.
¹³ Džanav, hoj o RAJ zaačhel pro sudos vaš o strapimen manuš
 a rušel vaš o čoro.
¹⁴ Čačo hin, hoj o spravodľiva lašarena tiro nav
 a o čačipnaskre manuša dživena paš tu.

O Žalmos 141

- ¹ Le Davidoskro žalmos.
 RAJEJA, ke tu vičinav!
 Siđar mange te pomožinel!
 Šun miro hangos, sar ke tu vičinav!
² Prile miri modľitba sar o kađidlos
 a mire vasta, so hazdav, sar e račakri obeta.
³ RAJEJA, ačhav le stražňiken paš miro muj!
 Stražin o vudar mire vuštengro!
⁴ Ma domuk, hoj mange o jilo te džal pal o nalačo,
 hoj te kerav o nalačipen olenca, ko oda keren,
 aňi hoj lenca te chav pre lengre hoscini.
⁵ Te man demela o čačipnaskro manuš – oda hin o kamiben;
 te man pokarhinela – oda hin sar olejos pro šero;
 miro šero oda prilela.
 Ale me man furt modľinava, hoj o nalače te aven marde vaš oda, so keren.
⁶ Lengre vodci ena čhide tele pal o skali,
 a akor o nalače sprindžarena, hoj mire lava sas čače.
⁷ On phenena: „Sar vareko orinel e phuv a rozmarel o hrudi,
 avke hine rozčhide amare kokala andro muj le Šeoloskro.“

- ⁸ Ale mire jakha, RAJEJA, Adonaj, dikhen pre tute,
pre tute man mukav, ma de man le meribnaske!
⁹ Chrañin man le pascendar, so mänge kerde,
the le sitendar, so mänge nacirdle o nalače.
¹⁰ Mi peren o nalače andre peskre siti,
ale me len mi obdžav.

O Žalmos 142

- ¹ Le Davidoskro maskil*. E modlitba, sar sas andre jaskiña.
² Zorales vičinav ko RAJ,
vičinav ko RAJ, hoj ke ma te avel jileskro.
³ Leske phenav avri miri žala
a vakerav pal miro pharipen.
⁴ Sar miro duchos andre ma slabisaŀol,
akor tu des pozoris pre miro chodñikos.
Pre oda drom, khatar džav,
mänge garude e pasca.
⁵ Dikh pre čači sera a dikheha,
hoj ñiko mänge na kamel te pomožinel.
Nane man kaj te denašel,
ñikaske na džal pal miro dživipen.
⁶ RAJEJA, pre tu vičinav
a phenav: „Tu sal miro than, kaj man šaj garuvav,
tu sal sa, so mänge kempel andre kada dživipen!“
⁷ Šun miro roviben,
bo som andro baro pharipen.
Le man avri olendar, ko pre mande džan,
bo hine zoraleder sar me.
⁸ Le man avri andral e bertena,
hoj te lašarav tiro nav!
O čačipnaskre pes zdžana pašal mande,
bo mänge presikaves o lačhipen.

O Žalmos 143

- ¹ Le Davidoskro žalmos.
RAJEJA, šun miri modlitba,
šun miro pokorno mangipen!
Odphen mänge, bo sal verno the spravodlivo!
² Ma sudzin tire služobñikos,
bo ñisavo džido manuš nane spravodlivo anglal tu.
³ O ñeprijateljís pre mande džal,
demel manca andre phuv;
thovel man te bešel andro kalipen
sar olen, ko imar čirla mule.
⁴ Miro duchos slabisaŀol,
miro jilo imar na birinel te lidžal o pharipen.
⁵ Leperav mänge pre ola dživesa, so sas varekana,
gondolinav pal savoreste, so kerđal,
avel mänge pre godi e buči, so kerđal tire vastenca.
⁶ Ke tute hazdav mire vasta,
som igen smedno pal tu sar e avrišuki phuv pal o pañi.
⁷ So neksigeder mänge odphen, RAJEJA,
miro duchos imar na birinel!
Ma garuv mänge tiro muj,
hoj te na dičhuvav avri sar ola, ko džan tele andro hrobos.
⁸ De, hoj tosara te šunav tiro verno kamiben,
bo pre tute man mukav.
Sikav mänge o drom, khatar te džal,

* O Žalmos 142:1 142,1 Oda šaj el: godaver sikaviben

- bo pačav andre tu.
⁹ Zachrañin man mire ñeprijateljendar, RAJEJA!
 Ke tute man garuvav.
¹⁰ Sikav man te kerel tiri voľa,
 se tu sal miro Del.
 Tiro lačo Duchos man mi lidžal
 pal e rovno phuv.
¹¹ RAJEJA, obdžidar man angle tiro nav;
 le man avri andral o pharipen, bo sal spravodljivo.
¹² Zñičin mire ñeprijateljēn, bo tiro kamiben hino pačivalo ke ma;
 murdar savoren, ko man trapinen,
 bo me som tiro služobñikos.

O Žalmos 144

- ¹ Le Davidoskro.
 E chvala mi džal mire RAJESKE, mira skalake,
 ov del te džanel mire vastenge sar pes te marel,
 mire angušten sikavel pro mariben.
² Miro verno ochrancas the miro hrados,
 miri zorali veža the miro zachrancas,
 miro šfitos, pal savo man garuvav.
 Ov kerel, hoj pes mange o narodi te podden.
³ RAJEJA, ko hin o manuš, hoj tut pal leste te starines?
 Ko hin o čhavo le manušeskro, hoj pre leste gondolines?
⁴ O manuš hino sar e balvajori,
 leskre dživesa hine sar o čiños, so našlol.
⁵ RAJEJA, otker o ñebos a av tele,
 chude tut le verchendar, hoj te thuvisaľon!
⁶ Bičhav tiro bleskos a roztrade tire ñeprijateljēn,
 muk tire šipi a ker, hoj pes te rozdenašen.
⁷ Nacirde tele tiro vast,
 cirde man avri a zachrañin man
 andral o bare paña, andral o vasta le cudze manušengre,
⁸ save klaminen le vuštenca
 a len vera falošne*.
⁹ Devla, gıľavava tuke e nevi gıľi,
 bašavava pre harfa le deše strunenca a lašarava tut,
¹⁰ so des te zvitazinel le kralenge
 a zachrañines tire služobñikos le David
 la meribnaskra šablatar.
¹¹ Cirde man avri a zachrañin man
 andral o vasta le cudze manušengre,
 save klaminen le vuštenca
 a len vera falošne.
¹² Avke amare terne čhave ena sar o rastlini, so baron zorales,
 amare čhaja ena sar o avrikerde slupi andro palacis.
¹³ Amare komori ena pherde všelijake zrnoha.
 Amen eľa ezera bakre,
 deš ezera pre amare maľi.
¹⁴ Amare dobitkoske ulona but cikne.
 Amare muri na rozmarena,
 na odlidžana amen het,
 aňi pes na rovela pre amare uliči la bara žalatar.
¹⁵ Bachtale ola manuša, kas kada hin!
 Bachtale ola manuša, kaske hin o RAJ Del!

* O Žalmos 144:8 144,8.11 E hebrejiko čhib: lengro čačo vast klaminenl

O Žalmos 145

¹ Le Davidoskri chvala.

Bararava tut, Devla miro the kralfina!

Lašarava tiro nav furt a furt!

² Sako džives tut lašarava,

gilavava o chvali tire naveske furt a furt.

³ Baro hin o RAJ, leske patrinel savori chvala;
na del pes te achalol, savo baro hino.

⁴ Jekh pokoleňje avreske lašarel tire bare veci, so kerdal;
vakerel pal tire zorale skutki.

⁵ Vakerena pal o baro šukariben tira slavakro
a me gondolinava pal tire bare zazraki.

⁶ Vakerena pal tire zorale skutki
a me vakerava pal oda, savo baro sal!

⁷ Leperena peske pal tiro baro lačhipen
a radišagoha gilavena pal tiro spravodlišagos.

⁸ O RAJ hino jileskro the milostivo,
na cholisalol sig a hin andre leste pherdo kamiben.

⁹ O RAJ hino lačo ke sakoneste,
leske hin pharo vaš savorende, kas stvorinda.

¹⁰ RAJEJA, mi palikerel tuke savoro tiro stvoreňje,
mi lašaren tut tire pačivale manuša.

¹¹ Mi vakeren pal e slava tire krališagoskri,
mi phenen pal tiri zor,

¹² hoj pes o manuša te dodžanen pal tire zorale skutki
the pal o baro šukariben tire krališagoskro.

¹³ Tiro krališagos hino večno,
tiro rajipen likerel pal jekh pokoleňje pre aver.

¹⁴ O RAJ podhazdel savoren, ko peren,
hazdel upre savoren, ko hine strapimen.

¹⁵ Savore jakha pre tu dikhen a užaren pre tu,
a tu len des te chal akor, sar lenge kempel.

¹⁶ Otkeres tiro vast
a čalares savore džiden oleha, so kamen.

¹⁷ O RAJ hino spravodlivo andre savoreste, so kerel,
savore peskre skutki kerel kamibnaha.

¹⁸ O RAJ hino pašes savorenge, ko ke leste vičinen,
savorenge, ko ke leste vičinen čačipnaha.

¹⁹ Olen, ko pes lestar daran, del oda, so peske žadinen,
šunel, sar ke leste vičinen vaš e pomoca, a zachraňinel len.

²⁰ O RAJ chraňinel savoren, ko les kamen,
ale savore nalače manušen zňičinela.

²¹ Mire vušta lašarena le RAJES

a savoro stvoreňje mi bararel leskro sveto nav pro furt.

O Žalmos 146

¹ Haleluja!

Lašar le RAJES, dušo miri!

² Lašarava le RAJES, medik ča dživav,

gilavava o chvali mire Devleske calo miro džživipen.

³ Ma muken pes pro vodci,
ma muken pes pro manuša,
bo on našti zachraňinen.

⁴ Sar lendar džala avri o duchos, džana pale andre phuv
a oda džives našlola savoro, so kamenas te kerel.

⁵ Bachtalo oda, kaske pomožinel o Del le Jakoboskro;

- ko pes mukel pro RAJ, pre peskro Del,
⁶ savo stvorinda o ñebos the e phuv,
 o moros the savoro, so andre hin,
 a savo ačhel verno pro furt.
- ⁷ Ov zaačhel vaš o strapimen
 a le bokhalen del te chal.
 O RAJ lel avri le zaphandlen andral e bertena.
- ⁸ O RAJ del, hoj o kore te dikhen.
 O RAJ hazdel upre olen, ko hine strapimen,
 o RAJ kamel olen, ko hine čačipnaskre.
- ⁹ O RAJ chrañinel le cudzincen
 a pomožinel le vdovenge the le šivotenge,
 ale musarel o plani le nalačhenge.
- ¹⁰ O RAJ krañinela pro furt.
 Ó, Sionona, tiro Del vladñinela
 andral jekh pokoleñje pre aver.

Haleluja!

O Žalmos 147

¹ Haleluja!

- Sar mištes hin te lašarel amare Devles,
 bo šukares oda hin a kempel les te bararel.
- ² O RAJ pale ačhavel o Jeruzalem
 a skidel upre le Izraeliten, save sas zaile;
- ³ sasfarel olen, kas hin dukh andro jilo,
 a phandel lenge o rani.
- ⁴ Ov rachinel le čercheñen
 a savorenge del o nava.
- ⁵ Baro hin amaro RAJ a igen zoralo,
 leskro godaveripen pes na del te merinel.
- ⁶ O RAJ hazdel upre le pokornen,
 ale le nalačhenca demel andre phuv.
- ⁷ Giľaven le RAJESKE e palikeribnaskri giľi,
 bašaven amare Devleske pre citara.
- ⁸ O ñebos učharel andre le chmarenca,
 bičhavel pre phuv o brišind
 a del, hoj e čar te barol pro verchi.
- ⁹ Ov del te chal le džviren
 the le cikne havranen, sar vičinen.
- ¹⁰ Leske nane pre dzeka le grajeskri zor
 aňi o zorale čanga le slugađiskre.
- ¹¹ Le RAJESKE hin pre dzeka ola, ko pes lestar daran,
 ola, ko pes muken pre leskro verno kamiben.
- ¹² Jeruzalemona, barar le RAJES!
 Sionona, lašar tire Devles!
- ¹³ Ov zoralarda o zavori pre tire brani,
 požehñinda tire manušen andre tute.
- ¹⁴ Ov del o smirom pre tire hrañici
 a čalarel tut la nekfeder pšeñicaha.
- ¹⁵ Ov bičhavel peskro lav pre phuv,
 oda, so phenel, pes kerel igen sig.
- ¹⁶ Ov del o jiv sar e vlna
 a rozčhivkerel o mrazos sar o prachos andral o bov,

- 17 čhivel tele o legi sar o barora.
 Ko šaj likerel avri leskro šil?
 18 Palis bičhavel peskro lav a sa rozdžal,
 bičhavel e balvaj a o paña čulan.
 19 Peskro lav diña te džanel le Jakoboske,
 peskre prikazi the zakoni le Izraeloske.
 20 Prekal nisave aver narodi oda na kerda;
 on na prindžaren leskre zakoni.

Haleluja!

O Žalmos 148

1 Haleluja!

- Lašaren le RAJES andral o ňebos,
 lašaren les upre andro chmari!
 2 Lašaren les, savore leskre aňjelale,
 lašaren les, savore leskre ňeboskre armadale!
 3 Lašar les, khameja the čhonoreja!
 Lašaren les, savore jasna čerčeňale!
 4 Lašaren les, tumen o nekučeder ňebi
 the o paña, so hine upre andro luftos!
 5 Mi lašaren o nav le RAJESKRO,
 bo ov prikazinda a sas stvorimen;
 6 ačhađa len pro furt,
 diña avri prikazis, so šoha na preačhela.
 7 Lašaren le RAJES savore, so san pre phuv,
 o moroskre obludi the savore oceani,
 8 o bleski, o legi, o jiv the o chmari,
 e zorali balvaj, so kerel oda, so phenel.
 9 Lašaren les, o verchi the savore brehi,
 o ovocna stromi the savore cedri,
 10 o dziva džviri the savoro dobitkos,
 ola, so pes cirden pal e phuv, the o čirikle.
 11 Lašaren les, savore narodi the o krala pre phuv,
 savore vladara the o raja pre phuv,
 12 o terne čhave the o terne čhaja,
 o phure the o čhavore!
 13 Lašaren le RAJESKRO nav,
 bo leskro nav hin upral dojekh nav;
 leskri slava hin upral o ňebos the upral e phuv.
 14 Ov diña zor peskre narodos,
 hoj les te lašaren savore leskre pačivale -
 o Izraeliti, o manuša, save leske hine pašes paš o jilo.

Haleluja!

O Žalmos 149

1 Haleluja!

- Giľaven le RAJESKE nevi giľi,
 lašaren les maškar leskre verna manuša, sar hine zgele.
 2 Mi radisaľol o Izrael peskre Stvorifelistar,
 o čhave le Sionoskre mi thoven baripen andre peskro kralis.
 3 Le khelibnaha mi lašaren leskro nav,
 mi giľaven leske paš e bubna the citara.
 4 Le RAJES hin radišagos peskre manušendar

- a le pokornen koruñinela la zachranaha.
⁵ O pačivale manuša mi khelen, bo zvitazinde,
 a mi giļaven radišagostar pre peskre hadži.
⁶ Mi el e chvala le Devleskri andre lengro muj
 a e šabla, so čhinel pal soduj seri, andro vasta,
⁷ hoj te domaren le naroden
 a hoj te potrestinen avre manušen,
⁸ hoj lengre kraļen te phanden le lancenca
 a lengre rajen le trastune kliginenca,
⁹ hoj len te sudzinen, avke sar hin pisimen.
 Oda ela pre slava savore leskre pačivale manušenge.

Haleluja!

O Žalmos 150

¹ Haleluja!

Lašaren le Devles andre leskro Chramos!

Lašaren leskri zor andro ñebos!

² Lašaren les vaš o zorale veci, so kerða!

Lašaren les, bo hino nekbareder!

³ Lašaren les pre bakrañi truba!

Lašaren les pre harfa the pre citara!

⁴ Lašaren les pre bubnica le khelibnaha!

Lašaren les pre lavuta the pre flauta!

⁵ Lašaren les pre cimbalma!

Lašaren les pre zorali cimbalma!

⁶ Savoro džido, so dichinel, mi lašarel le RAJES!

Haleluja!

O Prislovja O Godaver lava

Pre soste hin o godaver lava

¹ O godaver lava le Šalamunoskre, le Davidoskre čhaskre, le Izraeloskre kraliskre.

² Kala prislovja tuke pomožinena

te prindžarel o godaveripen,

bararena tut avri,

dena tuke te achalol o godaver lava;

³ sikavena tut sar te dživel andre bari godi,

te kerel, so hin lačo, čaćipnaskro the spravno;

⁴ le manušes, saves nane godi, dena godi

a le terne manušes dena o prindžaripen the o achaluvipen.

⁵ O godaver manuš len mi šunel a mi barvalol andro prindžaripen,

a oda, ko hino avrisikado, mi prilel e lači rada,

⁶ hoj te achalol o godaver lava the o podobenstva,

o lava le godavere manušengre the lengro garuđipen.

⁷ O prindžaripen chudel la sveta daraha anglo RAJ;

ča o diline dikhen tele o godaveripen the o sikaviben.

De pozoris pro nalače manuša

⁸ Čhavo miro, šun, so tuke phenel tiro dad

a ma omuk oda, so tut sikavel tiri daj,

⁹ bo oda hin sar o šukar vencos pre tiro šero

a sar o lancocis pre tiri meň.

¹⁰ Čhavo miro, te tut o binošna manuša cirdena te kerel o nalačo, phen lenge na.

¹¹ Te phenena: „Av amenca, arakhaha varekas a murdaraha les!

Av chučaha pre varekaste, ko amen nič na kerđa!

¹² Av, zachas leskro dživipen sar o Šeol*

a chas les calones sar oles, ko džal tele andre chev.

¹³ Laha peske savoro barvalipen

a pherdžaraha le čorde vecenca amare khera.

¹⁴ Av amenca andre partija

a rozdelinaha pes savoreha.“

¹⁵ Čhavo miro, ma dža kajse dženenca,

a ma thov tiro pindro pre lengre droma.

¹⁶ Se lengre pindre denašen te kerel o nalačo

a sidaren te čhorel avri o rat.

¹⁷ Te o čiriklo dikhel,

sar nacirdes e sita,

na chudela pes,

¹⁸ ale on nacirden e sita prekal peste

a keren e pasca, andre savi korkore merena.

¹⁹ Kada pes ačhel savorenge,

savenge džal pal o nalačo ziskos:

o nalačo ziskos lenge lel o dživipen.

O godaveripen vakereľ

²⁰ O godaveripen vičinel avri pro ulici,

zorales vakereľ pro placi.

²¹ Zoraha vičinel paš o brani le foroskre,

vakereľ všadzik, kaj hine zgele but manuša:

²² Tumen diline, dži kana kamena o nagodaveripen?

Tumen, so asan, dži kana kamen te asal?

Dži kana o diline na kamena o prindžaripen?

²³ Prilen mandar, sar tumenge dovakerav!

* 1:12 1,12 Oda hin o than, kaj hine o mule.

A me tumenge anava avri oda, so man hin andro jilo,[†]
 a dava tumenge te prindžarel mire lava.
²⁴ Ale vašoda, hoj tumen na kamenas te šunel, sar me vičinavas,
 a űiko na ačhelas olestar, hoj me nacirdavas miro vast,
²⁵ vašoda, hoj dikhenas tele miri rada,
 a na priilan mandar o lava, sar tumenge dovakeravas,
²⁶ asava tumendar, sar pre tumende avela o pharipen
 a sar pre tumende demela e pohroma;
²⁷ sar pre tumende avela o pharipen sar e burka
 a e bari pohroma pre tumende demela sar e zorali balvaj,
 sar tumenge ela phares a cerpinena,
²⁸ akor pre mande vičinena, ale me man na dava anglal,
 igen man rodena, ale na arakhena man,
²⁹ vašoda, bo našti avri ačhenas o prindžaripen,
 a na sas tumen e sveto dar anglo Raj,
³⁰ miri rada dikhenas tele
 a visarenas tumen mange le dumeha,
 sar tumenge dovakeravas.
³¹ Akana chana o ovocje olestar, sar dživenas,
 a čalona le nalačipnastar, so kerenas.
³² O nagodaver merena, bo odgele le godaveripnastar,
 a o diline ena zničimen, bo lenge sas mištes avke te dživel.
³³ Ale oda, ko man šunel, pes na mušinel te daral,
 dživela andro smirom a na darala pes le nalačipnastar.

2

So anel o godaveripen

¹ Čhavo miro, te prileha mire lava,
 a dolikeraha, so tuke prikazinav,
² te šuneha oda, so hin godaver,
 a kameha oleske te achalol,
³ te tuke mangeha o godaveripen
 a te zorales vičineha, hoj te achalos,
⁴ te oda rodeha avke sar o rup
 a kameha oda te arakhel avke sar o garudo barvalipen,
⁵ akor achaloha, so hin e sveto dar le RAJESTAR,
 a arakheha o prindžaripen pal o Del.
⁶ Bo o RAJ del e godi
 a andral leskro muj avel o godaveripen the o prindžaripen.
⁷ Ov pomožinel olenge, ko hine čačipnaskre,
 a chrañinel olen, ko dživen žužes;
⁸ ov stražinel olen, ko pes likerem mištes ke aver džene,
 a dodikhel pre ola, ko leske hine verna.
⁹ Akor achaloha, so hin lačo, čačipnaskro
 a spravno; džaneha, sar kempel te dživel,
¹⁰ bo o godaveripen tuke džala andro jilo
 a o prindžaripen tuke anela o radišagos pre duša.
¹¹ O spravno gondolišagos pre tu dela pozoris
 a o achaluvipen tut stražinela;
¹² ochrañinela tut, hoj te na džas pro nalače droma
 a hoj te na pačas le manušenge, save vakeren o previsarde lava;
¹³ olenge, ko omukle o rovna droma
 a gele pro bange droma andro kalipen.
¹⁴ On radisaon, sar keren o nalačhipen
 a thoven o baripen andro previsarde veci.
¹⁵ Kale manušengre droma hine bange
 a lengre chodñiki hine nalače.

Ma džá pro drom la lubñakro

[†] 1:23 1,23 E hebrejiko čhib: Me pre tumende čhivava avri mire duchos.

16 O godaveripen tut zachrañinela la lubñatar;
 la avra džuvlatar, savi pes tuke guñarel le lavenca,
 17 savi omukla le romes, saves peske ñla, sar sas terñi,
 a bisterða pre zmluva, so kerða anglo Del.
 18 O drom andre lakro kher lidžal andro meriben,
 bo džal tele andro than le mulengro.
 19 Ñiko olendar, ko džal ke late, na avel pale,
 a šoha pes na visarel pale pro drom le dživipnaskro.
 20 Vašoda phir pal o drom le lače manušengro
 the pal o chodñikos le spravodlive manušengro.
 21 Bo o pačivale bešena andre phuv
 a o žuže anglo Del ačhena andre,
 22 ale o bijedevleskre ena avričhide
 a o napačivale ena avricirdle le koreñenca.

3

O godaveripen anel o požehnañje

1 Čavo miro, ma bister pre oda, so tut sikađom,
 a liker andro jilo mire prikazi.
 2 Miro sikaviben tuke dothovela o berša ko dživipen
 a anela tuke o smirom.
 3 O verno kamiben the e vernost tut te na omukel;
 phand tuke len pašal e meñ,
 a pisin tuke len andre tiro jilo,
 4 kaleha tut ela e pačiv the baro nav
 anglo Del the anglo manuša.
 5 Pača cale jileha le RAJESKE
 a ma muk tut pre tiri godi.
 6 Pridžan tut ke leste pre savore tire droma
 a ov tuke rovñinela avri o chodñiki.
 7 Ma av godaver andre tire jakha,
 ale šun le RAJES a visar tut het le nalačestar.
 8 Te ada kereha, sastola tiro telos
 a tire kokala zorałona.
 9 De pačiv le RAJES andral tiro barvalipen
 the andral o ešebno ovocje savore ulipnastar.
 10 Te kada kereha, ela tut pherdo zrnos andre tire stodoli
 a tire sudi prečułana la neva mołaha.
 11 Čavo miro, ma odvisar tut le RAJESKRE dovakeribnastar
 a ma cholisalu, sar tuke priphenel.
 12 Bo o RAJ dovakerel oleske, kas kamel,
 avke sar o dad le čhaske, saves rado dikhel.
 13 Bachtalo hin o manuš, savo arakhla o godaveripen,
 o murš, savo dochudña o achaluipen.
 14 Oda mol buter sar o rup
 a dela tut oda, so hin feder sar o somnakaj.
 15 Te el godaver hin vzacneder sar o diamanti;
 ñiç, so kames, nane ajso sar o godaveripen.
 16 O godaveripen likerel andre jekh vast o baro dživipen
 a andre dujto o barvalipen the e slava;
 17 leskre droma tut dena o šukar dživipen
 a leskre chodñiki tuke anena o smirom.
 18 O godaveripen hin o stromos le dživipnaskro ołenge,
 ko pes lestar chuden,
 a požehñimen hine, save pes lestar likerem.
 19 Le godaveripnaha o RAJ zathoda la phuvakre zakladi
 a o ñebos ačhada la godaha.
 20 Peskra godaha diña,
 hoj o bare paña te demen avri andral e phuv
 a andral o chmari te perel o brišind.

21 Čhavo miro, liker tut le godaveripnastar the le achaluvipnastar;
šoha lenge ma domuk, te džan tutar het:

22 Dena tut o dživipen

a anena tuke e pačiv anglo manuša,

23 avke phireha andro smirom

a o pindro tuke na podžžala.

24 Rači, sar džaha te sovel, na daraha tut

a soveha tuke andro smirom.

25 Na mušines te daral, hoj pes jekhvareste vareso ačhela,

abo te daral le burkendar, so aven pro bijedevleskre.

26 Bo o RAJ ačhela pal tiri sera

a na mukela tiro pindro te uštarel andre pasca.

O kamiben ko aver manuša

27 Te tut hin pre oda,

pomožin le manušenge, save peske oda zaslužinen.

28 Ma phen tire susedaske:

„Dža, av pale tajsa a dava tut,“

te oda hin paš tu.

29 Ma gondolin, sar te dukhavel varekas,

ko dživel pašes paš tu a pačal tuke.

30 Ma vaker pre ničaste ča avke,

te tut na kerđa nič nalačo.

31 Ma zavidzin le manušeske, savo pes marel,

a ma ker avke sar ov,

32 bo o RAJ kajse manušen naši avri ačhel,

ale hino prijafelis le čačipnaskre manušenca.

33 O prekošiben le RAJESKRO hin pro kher le bijedevleskro,

ale o kher le čačipnaskro ela požehñimen.

34 O RAJ asal avri olen, save asan,

no le pokornen del peskri milost.

35 O godaver manuša chudena e pačiv,

ale o diline peske lena e ladž.

4

Le dadeskro dovakeriben

1 Čhave mire, šunen le dadeskro sikaviben;
te dena pozoris, achaluvena, so hin godaver.

2 Oda, so tumen me sikavav, hin lačo,

vašoda ma omuken oda.

3 The me somas cikno čhavoro le dadeskro,

ča jekhoru mira dakro,

4 miro dad man sikavelas a phenda:

„Liker mire lava andro jilo,

doliker mire prikazi a dživeha.

5 Dochude o godaveripen the o achaluvipen!

Ma bister pre mire lava a ma visar tut olestar, so vakerav.

6 Ma muk o godaveripen a chrañinela tut,

kam les a stražinela tut.

7 Ešebno godaveripen, so šaj keres, hin kada:

Dochude o godaveripen

a cin tuke o achaluvipen vaš savoro, so tut hin.

8 Kam o godaveripen a kerela tutar baro,

obchude les a dela tut pačiv.

9 Thovela tuke pro šero o šukar vencos

a dela tut e vzacno koruna.“

10 Šun man, čhavo miro,

prile mire lava

a dživeha but berš.

11 Me tuke sikadom o godaveripnaskro drom

a liğendom tut le čačipnaskre chodñikenca.

- 12 Sar phireha, na zaačhavela tut nič;
te denašeha, na poddžala tuke o pindro.
- 13 Chude tut zorales mire sikavibnastar, ma domuk les te džal het,
stražin tuke les, bo hino tiro dživipen.
- 14 Ma dža pro chodňikos le bijedevleskre manušengro
a ma phir pal o drom le nalače manušengro.
- 15 Obdža oda drom a ma phir odarik,
visar tut a dža avre dromeha.
- 16 Bo on na džana te sovel, te na kerena o nalačhipen,
našti zasovena, medik varekaske na podthovena o pindre.
- 17 O bijedevleskeriben hin lenge sar o maro
a o mariben sar e mol.
- 18 O chodňikos le čačipnaskerengro hino sar o tosaraskro kham,
so švicinel zoraleder the zoraleder medik nane o džives.
- 19 O chodňikos le bijedevleskerengro hin sar baro kalipen,
a vašoda na džanen, pre soste šaj peren.
- 20 Čhavo miro, de pozoris pre mire lava
a šun mištes, so tuke vakerav!
- 21 Liker tuke len anglo jakha
a garuv len andro jilo.
- 22 Kala lava hine o dživipen olenge, ko len arakhen,
a hine pro sastipen cale lengre feloske.
- 23 Nekbuter savorestar tuke chraňin tiro jilo,
bo lestar avel o dživipen.
- 24 Le avri o klamišagos andral tiro muj
a de tutar het o vušta, so na vakeren o čačipen.
- 25 Tire jakha mi dikhen anglal peste
a te na dikhen avrether pre sera.
- 26 Rovňin avri o chodňikos tire pindrengre
a savore tire droma ena zorale.
- 27 Ma dža pre čači aňi pre balogňi sera
a ma uštar tire pindreha andro nalačhipen.

5

Ma dža pal aver džuvli

- 1 Čhavo miro, šun mištes miro godaveripen
a visar tiro kan paš mire lava, hoj te ačaľos.
- 2 Avke tut džaneha mištes te likerel
a le lavenca sikaveha, hoj tut hin o prindžaripen.
- 3 Pal o vušta la avra džuvľake čuľal o medos
a lakri čhib hiňi hladko sar olejós,
- 4 ale pro koňec hiňi kirko sar e palina
a ostro sar e šabľa, so čhinel pal soduj seri.
- 5 Lakre pindre lidžan andro meriben
a lakre kroki tele andro šeol.
- 6 Oj na ačhel pro drom, so lidžal ko dživipen,
ale phirel banges a aňi olestar na džanel.
- 7 Vašoda akana, čhave mire, šunen man
a ma visaren tumen het olestar, so tumenge phenav.
- 8 Ačh dur kajsja džuvľatar
a ma dža aňi paš o vudar lakre khereskro!
- 9 Bo te oda kereha, našaveha tiri pačiv paš aver džene
a o bijileskro manuš tuke lela o dživipen;
- 10 aver džene lena tiro barvalipen
a oda, pre soste tu kerehas, ela aver dženeskro.
- 11 Paš o meriben jojčineha dukhatar,
sar tuke o nasvaliben chala calo felos.
- 12 Palis phenaha: „Sar na kamavas, hoj mange te dovakeren!
Na davas mange ňikastar te phenel!

13 Soske na kamavas te šunel mire učitelén?
 Soske na šunavas olen, ko man kamenas te sikavel?
 14 Akana som jekhvareste calkom zñičimen
 a teledikhlo maškar amare manuša.“

Te kamel peskra romña

15 Pi o pañi andral tiri chañig,
 o pañi, so avel andral tiri chañigori!
 16 Kames, hoj pes tire prameña te rozčhiven avri pro uliči?
 Soske te rozdes tiro kamiben avre džuvlénge andro foros?
 17 Tiro kamiben hino ča prekal tiri romñi;
 ma de les avra džuvlake!
 18 Av požehñimen tire prameñistar
 a radisaluy tira romñatar, savaha sal terñipnastar!
 19 Oj hiñi šukar a lači sar e terñi srnka!
 Lakre kolina tuke mi anen furt o radišagos;
 domuk lakre kamibnaske, hoj tut te zalel.
 20 Čhavo miro, soske te des tiro kamiben avra džuvlake?
 Soske te obchudes avra džeña?
 21 Se o RAJ dihkel pre dojekh tiro drom
 a džanel savore tire krokendar.
 22 Le bijedevleskres dochudena leskre nalačhipena;
 ela phandlo andro puta peskre binengre.
 23 Kajso manuš merela, bo na phendä „Na“ peskre žadoscenge
 a ela našado vaš peskro baro diliñipen, so kerda.

6

Ma zaručín tut

1 Čhavo miro, te tut zaručindäl vaš tiro susedas
 a phandlal tut andre zmluva vaš aver manuš;
 2 te tut zachudñal andre oda, so vakerehas le mujeha,
 a zakerdäl tut andro lava, so phendäl;
 3 ta ker kada, čhavo miro, hoj tut te zachrañines,
 bo dochudñal tut tel e zor avre dženeske:
 Dža a igen tut leske mang, hoj tuha te zrušinel e zmluva;
 4 ma de te sovel tire jakhenge
 a ma dža te pašlol, medik leha na vakereha!
 5 Le tut avri oleslar, sar e srnka denašel le polovñikoske,
 sar o čiriklo lecinel andral o vasta oleske, ko les chudel.

Pal o leñivo manuš

6 Tu, so sal leñivo, dža ko mravci,
 dih o dromora le mravcengre a sikluy!
 7 Kajte len nane vodcas abo velitelis,
 a ñiko pre lende na ačhel pre buči,
 8 ñilaje peske skiden o chaben,
 a sar hin e žatva, sthoven peske o maro.

9 Leñivcona, dži kana kames te pašlol?
 Kana ušteha andral o soviben?
 10 Te tuke phenes: „Mek sikra mange sovav, mek sikra mange pašluyav,
 sikra mange prethovav o vasta a odpočovinav mange,“
 11 akor jekhvareste pre tu avela o čoripen sar o zbuñnikoske
 the e bokh sar o vizbrojimen murš.

Pal o bijedevleskro manuš

12 O bijedevleskro the nalačo manuš hin oda,
 ko furt vakerele o klamišagos,
 13 džmurkinel la jakhaha,
 le pindreha del te džanel
 a sikavel le angušteha;
 14 andre peskro previsardo jilo furt gondolinel, sar te kerel o nalačhipen
 a všadzík rozlídžal o vesekedišagi.

15 Vašoda pre leste avela jekhvareste o baro nasvaliben,
ela zničimen a nič leske na pomožinela.

Oda, so džunglol le RAJESKE

16 Šov veci o RAJ našti avri ačhel,
efta veci leske džunglol:

17 O barikane jakha;
e falošno čhib;

o vasta, so čhoren avri o ņevinno rat;

18 o jilo, so gondolinel avri o nalačhipen;

o pindre, so igen sidaren te kerel o nalačo;

19 o falošno švedkos, savo vakerel o klamišagos,
the oda manuš, savo rozlidžal o vesekedišagi maškar o phrala.

Ma ker o lubipen

20 Čhavo miro, doliker o prikazaŋja tire dadeskre
a ma omuk tira dakro sikaviben!

21 Pripchand tuke len pre tiro jilo pro furt
a zaker tuke len pašal tiri meň!

22 Sar džaha, lidžana tut;

sar zasoveha, stražinena tut;

sar ušteha andral o soviben, sikavena tut.

23 Kala prikazaŋja hine sar e lampa, o sikaviben sar o švetlos,

o dovakeribena la kazňakre hine o drom le dživipnaskro,

24 so tut chraŋinena la nalača džuvlatar

the le gule lavendar avre muršeskra romňatar.

25 Ma cirde tut pal lakro šukariben andre tiro jilo
a ma de tut lakre jakhenge te sphandel andre.

26 O murš šaj peske cinel la lubňa vaš jekh maro,
ale avre dženeskri romňi leske kamel te lel o vzacno dživipen.

27 Šaj lidžal o murš andre peskri žeba o jagale angara avke,
hoj peske te na labarel o gada?

28 Abo šaj phirel o manuš pal o jagale angara avke,

hoj peske te na labarel o pindre?

29 Avke ela oleha, ko džal te pašlol avra dženeskra romňaha,
sako, ko pes latar chudela, na ela bi o trestos.

30 O manuša na dikhen tele le živaňis,

te peske čorel o chaben, sar hino bokhalo;

31 ale te les paš oda chuden, mušinel oda te visarel pale eftavar,
kajte les oda molahas savoro barvalipen, so les hin andro kher.

32 Ale oda, ko kerel o lubipen avra džuvlaha, našada e godi;

ko ada kerel, zničinela pes korkores.

33 Ajso dženo ela mardo a teledikhlo

a e ladž ačhela pre leste furt.

34 Sar o rom žjarlinel pre džuvli, igen cholisaľol

a na sajinela ole muršes, sar leske džala te del pale.

35 Ov na priačhela pre ņisave love;

na dela pes te prepočinel aňi but lovenca.

7

1 Čhavo miro, liker tut mire lavendar

a mire prikazaŋja doliker!

2 Šun mire prikazi a dživeha.

Chraňin tuke miro sikaviben sar tiri jakh!

3 Phand len tuke pro angušta;

pisin len pre tabla tire jileskri!

4 Phen la godake: „Tu sal miri pheň,“

a le achaluvipnaske: „Tu sal miri famelija.“

⁵ Ochrañinena tut la avra džuvlatar,
lakre gule lavendar.

E nalači džuvli

⁶ Jekhvar dikhavas andral miro kher
a prekal e oblaka dikhlom

⁷ terne nagodaver muršen
a sas maškar lende jekh ajso,
savo našada e godi.

⁸ Ov peske džalas la ulicaha dži pro agor,
phirelas le dromeha pašal lakro kher

⁹ rači, sar o kham zadžalas,
sar imar avelas e kači rat.

¹⁰ Jekhvareste angle leste avla odi džuvli
le budžande gondolišagoha,
urđi andro lubikane gada.

¹¹ Kerelas vika a sas bi e ladž,
šoha na ačhelas but khere.

¹² Jekhvar sas pre ulica a jekhvar maškar o foros,
pre dojekh rohos užarelas pre varekaste.

¹³ Obchudña le terne muršes, čumidla les
a bi e ladž leske phenda:

¹⁴ „Adadžives dolikerđom mire lava, so diňom,
a mek mange ačhila mas pal e smiromoskri obeta.

¹⁵ Vašoda avlom avri, hoj tut te arakhav;
igen rodavas a arakhlom tut.

¹⁶ Učhardom miro hadžos le lepedenca,
le šukar pochtanenca andral o Egipt.

¹⁷ Kerđom, hoj miro hadžos te voñinel pal e mirha,
pal o aloe the pal e škorica.

¹⁸ Av, mačaras pes le kamibnaha dži tosara,
uživinas peske o kamiben.

¹⁹ Miro rom nane khere,
gefa pro baro drom.

²⁰ Ila peha but love
a na avela khere, medik na ela o čhonoru calo.“

²¹ Pricirdña les peskre vakeribnaha,
zachudña les peskre gule lavenca.

²² Jekhvareste džalas pal late sar o bikos, saves džan te murdarel;

sar o jeleñis, so pes chudel andre pasca,

²³ saveske o šipos predžal prekal o per;

sar o čiriklo, so lecinel andre sita

a na džanel, hoj leske džal pal o dživipen.

²⁴ Čavo miro, akana man šun
a de pozoris pro lava mire mujeskre:

²⁵ Tiro jilo te na džal pre lakre droma,
ma phir pal lakre chodñiki.

²⁶ Angle late sas but murša dukhade pro meriben;
murdarde sas ajci džene, hoj pes aňi na del te zgenel.

²⁷ Lakro kher lidžal andro than le mulengro;
ko džala andre, merela.

8

O godaveripen vičinel

¹ Či o godaveripen na vičinel?

Či na del o achaľuvipen te šunel peskro hangos?

² Ačhel upre pro nekučeder thana,
ode, kaj pes o droma prephanden,

³ the ode, khatar pes avel andro foros,

paš o brani zorales vičinel:

⁴ „Pre tumende vičinav, manušale!

Savore manušale pro svetos, šunen miro hangos!

⁵ Tumen, ko san bi e godi, siklon te achalol!

Tumen, ko san diline, siklon te rozprindžarel!

⁶ Šunen man, bo vakerav, so igen kempel;

phundravav mire vušta a phenav, so hin spravno.

⁷ Me furt vakerav o čačipen,
bo džunglol mange te vakerel o nalačhipen.

⁸ Savore mire lava hine čačipnaskre,

nane previsarde aňi bandarde.

⁹ O godaver manuš achalol savore mire lava

a oleske, kas hin o prindžaripen, hine čače.

¹⁰ Te prilel miro dovakeriben hin feder sar te prilel o rup

a te achalol hin buter sar o žužo somnakaj.

¹¹ Bo o godaveripen mol buter sar o šperki,

nič, so kames, nane ajso sar ov.

O godaveripen vakerel pal peste

¹² Me, o godaveripen, bešav jekhetane la sasta godaha,

hin man o achaluvipen a džanav te rozprindžarel.

¹³ Te vareko daral le Devlestar, našti avri ačhel o nalačo.

Me, o godaveripen, našti avri ačhav o baripen, aňi te pes vareko lidžal upre,

aňi o nalačhipen, aňi o vušta, so klaminen.

¹⁴ Me dav e rada the e lačhi godi,
me som o achaluvipen a mande hin e zor.

¹⁵ Me pomožinav le kralenge te krafinel

a le vodcenge te kerel o lače zakoni.

¹⁶ Mira pomocaha vladninen o vladara,

o bare raja the savore čačipnaskre sudci.

¹⁷ Me kamav olen, ko man kamen,

a ola, ko man čačes roden, man arakhen.

¹⁸ Paš ma arakhena o barvalipen the e pačiv,

o barvalipen, so ačhel, the o spravodlišagos.

¹⁹ Oda, so tut me dava, mol buter sar o žužo somnakaj

a hin feder sar o nekžužeder rup.

²⁰ Me phirav pal o čačipnaskre droma,

pal o spravodliva chodniki,

²¹ hoj te dav o barvalipen olen, ko man kamen,

a te pherdžarav lengre pokladnici.

Khatar avel o godaveripen

²² O RAJ man stvorinda anglal savoreste,

anglal savore peskre buča, imar čirla angloda.

²³ Somas stvorimen ešebnovarestar,

pro agor savoreske, sar mek na sas e phuv kerdi.

²⁴ Uliłom sigeder, sar sas kerde o oceani,

sar mek o prameňa na prečhordonas le paňeha.

²⁵ Mek angloda, sar sas rozthode o verchi,

sigeder, sar sas o brehi, me uliłom.

²⁶ Somas imar akor, sar mek na sas stvorimen e phuv, aňi lakre mali,

aňi o ešebno prachos la phuvakro.

²⁷ Me somas ode, sar thovelas o űebi pre peskro than,

sar merinelas avri e hraňica maškar o moros the o űebos,

²⁸ sar rozthovelas o chmari pro űebos,

sar phundrađa o prameňa, hoj te pherdžaren o bare paňa.

²⁹ Me somas the ode, sar kerda o hraňici le moroske,

hoj te na prečhordon o paňa dureder, sar lenge prikazinda,

a the ode, kaj merinelas o zakladi la phuvakre.

³⁰ Ačhavas paš leste sar o majstros la bučakro.

Džives so džives leske keravas o radišagos

a paš leste radisaluvavas furt.

³¹ Sas mange igen pre dzeka leskro svetos

a radisaľuvavas le manušendar.

Bachtalo, ko arakhel o godaveripen

³² Avke akana, čavale, šunen man!

Bachtale hine ola, ko phiren pal mire droma.

³³ Šunen mištes, so tumen sikavav, a aven godaver!

Ma odčhiven tumendar miro sikaviben!

³⁴ Bachtalo manuš, ko man šunel,

oda, ko hino paš miro vudar sako džives

a užarel pre ma paš mire brani.

³⁵ Bo ko man arakhel, arakhel o dživipen

a ela le RAJESKE pre dzeka.

³⁶ No ko man na arakhel, dukhavel korkoro pes

a savore, save man našti avri ačhen, kamen o meriben.“

9

O godaveripen vičinel pre hoscina

¹ O godaveripen peske ačhada kher

a kerđa andre efa slupi.

² Murdarda le dobitkos, mišinda e mol,

pripravinda o chaben pro skamind

³ a bičhada avri peskre služken,

hoj te vičinen pal o nekučeder than le foroskro:

⁴ „Kas nane o prindžaripen, mi avel kade!“

Olenge, ko hine bi e godi, phenel:

⁵ „Aven, chan mire chabenestar

a pijen la molatar, so mišindom.

⁶ Omuken o nagodaveripen a dživena,

phiren pal o drom, so tumen dela godi.“

⁷ Te sikaveha oles, ko peske kerel pheras savorestar, chudeha lestar ladž.

Te dovakereha le nalače manušeske, dukhavela tut.

⁸ Te pokarhineha oles, ko peske na del te phenel, našti tut avri ačhela,

ale te pokarhineha le godaverones, kamela tut.

⁹ De godi le godaverones a ela meksa godavereder,

sikav le čačipnaskres a džanela buter.

¹⁰ O godaveripen chudel la sveta daraha anglo RAJ,

a te prindžareha le Svetes, akor ačaloħa.

¹¹ Me, o godaveripen, tuke dava te dživel buter dživesa

a dothovava tuke o berša pro dživipen.

¹² Te aveha godaver, ela oda pre tiro lačho,

ale te asaha olestar, tu korkoro cerpineha.

The o diliņipen vičinel pre hoscina

¹³ O diliņipen hin sar e džuvli, savi kerel vika,

ņikastar pes na kerel a na ladžal.

¹⁴ Bešel peske paš o vudar paš peskro kher,

pro nekučeder than andro foros,

¹⁵ a vičinel le muršen, save odarik predžan;

save džan rovnones pal peskre droma:

¹⁶ „Ko na ačaloħ, mi avel kade!“

A olenge, ko hine bi e godi, phenel:

¹⁷ „O čordo paņi hino gulo

a o chaben, so chas počoral, hino igen lačho.“

¹⁸ Ale on na džanen, hoj ola, ko džan ke late, meren

a hoj lakre hosci imar hine dži tele andro than le mulengro.

10

Le Šalamunoskre privakeribena

¹ Kala hine le Šalamunoskre privakeribena:

O godaver čhavo anel le dadeske radišagos,

ale o nagođaver čhavo kerel pharipen la dake.

² O barvalipen, so dochudes nalačhipnaha, tuke na ela pre chasna, no o spravodlišagos tut lel avri andral o meriben.

³ O RAJ na mukela le čačipnaskres te bokhaľol, ale le nalačenge na domukela te chudel oda, so kamen.

⁴ Te aveha leńivo, aveha čoro, no te kereha e buči mištes, barvaloha.

⁵ Ko skidel o ulipen űilaje, hino godaver čhavo, ale o čhavo, savo prekal e žatva sovel, hino pre ladž.

⁶ Pro čačipnaskro manuš bešela baro požehnańje, ale o mariben hin garudo pal o lava le nalače manušengre.

⁷ O lače manuša ena leperde pro požehnańje, ale o nav le bijedevleskro kirńola.

⁸ O godaver prilel le jileha o prikazi, no ko vakerel o dilińipen, zńičinela pes korkores.

⁹ O pačivalo manuš phirel bi e dar, ale pre oda, ko phirel napačivalones, pes avela avri.

¹⁰ Ko dźmurkinel la jakhaha, anel avreske dukh, a ko vakerel o dilińipen, ela zńičimen.

¹¹ O vušta le čačipnaskre manušeskre hine o prameńis le dživipnaskro, ale o vušta le bijedevleskre manušengre garuven o nalačhipen.

¹² Te pes našći avri ačas, ena o vesekeđišagi, no o kamiben učharel andre savore nalačhipena.

¹³ Andral o vušta olenge, ko achalón, avel o godaveripen, ale ola, ko na achalón, ena marde la pacaha.

¹⁴ Ola, ko hine godaver, skiden upre o prindžaripen, no o vakeriben le dilineskro anel pharipen.

¹⁵ O barvalipen chrańinel le barvalen sar o muri le foros, ale le čoren zńičinela o čoripen.

¹⁶ O počirńiben le čačipnaskro hin o dživipen, no o binos lidžal ča ko buter bini.

¹⁷ O dživipen ela oles, ko prilel o dovakeriben, ale ko na prilel o dovakeriben, našavel o drom ko dživipen.

¹⁸ Oda, ko garuvel andre, hoj varekas našći avri ačhel, hino klamaris. Ko vakerel o pletki, hino dilino.

¹⁹ Ko vakerel but, šaj phenel vareso nalačo, ale ko zľikerel peskre vušta, hino godaver.

²⁰ Oda, so vakerel o čačipnaskro, hin sar o žužo rup, no oda, so gondolinen o bijedevleskre, na mol űič.

²¹ O čačipnaskre vušta čalaren but manušen, ale o diline meren, bo na achalón.

²² O požehnańje le RAJESKRO barvalarel a na anel űisavo pharipen.

²³ Le dilineske hin pre dzeka te kerel o nalačhipen, ale o godaver arakhel o radišagos andro godaveripen.

²⁴ O čačipnaskre chudena, so peske mangel, no le binošenge pes ačhela oda, sostar pes nekbuter daran.

²⁵ Sar avela e bari balvaj, o binošno na obačhela, ale o čačipnaskro ačhela furt zorales.

²⁶ Sar hin o šut le dandenge a o thuv le jakhenge, avke hin o leńivo olenge, ko les den te kerel buči.

²⁷ E sveto dar anglo RAJ tut dela buter te dźivel, ale o berša le bijedevleskre manušengre ena charneder.

²⁸ E nađeđ le spravodľivengri anel o radišagos, no o užaripen le nalačhengro našľola.

²⁹ O drom le RAJESKRO hin o hrados prekal o žužo manuš, ale zńičinela olen, ko keren o nalačhipen.

³⁰ O čačipnaskro pes šoha na čhalavela, no o bijedevleskre na ačhena andre phuv.

³¹ Andral o čačipnaskro muj avel o godaveripen,

ale e previsardī čhib ela čhimen avri.

³² O čačipnaskre vušta džanen te vakerel šukar lava,
ale o bijedevleskre vušta vakeren ča oda, so hin previsardo.

11

¹ Le RAJESKE džunglōl oda, ko važinel falošne,
ale o vahi, so važinen mištes, leske hin pre dzeka.

² Sar avel o baripen, avel the e ladž,
no godaver hin oda, ko hino pokorno.

³ Le lačhen lidžal o pačivaliben,
ale o napačivale ena zñičimen peskre klamišagoha.

⁴ O barvalipen tut na zachrañinela andre oda džives, sar avela le RAJESKRI choļi,
no o spravodlišagos tut lela avri andral o meriben.

⁵ O čačipnaskro dživipen rovñinel avri o drom le lače manušeske,
ale o bijedevleskre manuša perena vaš peskro nalačo dživipen.

⁶ O spravodlišagos zachrañinel le pačivalen,
ale le napačivalen zachudel e pasca lengre nalače žadoscengri.

⁷ Sar merel o nalačo, merel leha the leskri nađej
a oda, pre soste užarel, ela pre ñisoste.

⁸ O čačipnaskro hino avriilo andral o pharipen,
ale o nalačo manuš zalela leskro than.

⁹ O bijedevleskro šaj zñičinel avres peskre lavenca,
ale o čačipnaskre ena zachrañimen peskre achaľuvipnaha.

¹⁰ Sar hin bach le čačipnaskren, o foros radisaľol,
a sar merel o nalačo manuš, radišagostar khelel.

¹¹ Sar o čačipnaskre žehñinen le foroske, o foros barol,
ale o vakeriben le nalačengro o foros musarel.

¹² O nagodaver le vakeribnaha tele dikhel avren,
ale o godaver manuš hino čhit.

¹³ Ko vakerel o pletki, phenel avri o garuđipen,
ale kaske pes del te pačal, likerel oda andre peste.

¹⁴ O narodos perela, te les na ela, ko te lidžal:
Leskri zachrana hin andro but lače vodci.

¹⁵ Ko pes zaručinel vaš o cudzo dženo, igen cerpinela.
Ko pes na zaručinel vaš aver, hino chrañimen.

¹⁶ La džuvla, so hiñi lačeñjileskri, den o manuša pačiv,
ale o maribnaskre dochuden ča o barvalipen.

¹⁷ Te o manuš hino lačeñjileskro, kerel mištes korkoro peske,
ale te o manuš hino bijileskro, dukhavel pes korkores.

¹⁸ O bijedevleskro chudela o klamišagoskro počičiben,
ale oda, ko kerel čačipnaha, chudela o čačikano počičiben.

¹⁹ O spravodlišagos čačes lidžal andro dživipen,
ale ko kamel te kerel o nalačhipen, merela.

²⁰ O RAJ naštī avri ačhel olen, kaskre jile hine previsarde,
ale pre dzeka leske hine ola, ko furt keren oda, so hin lačo.

²¹ Oda hin čačes avke, hoj o RAJ marela le nalače manušen,
ale o čhave le spravodlive manušengre ena zachrañimen.

²² Sar e somnakuñi angrusi le baleske andro nakh
avke hin o šukariben la džuvlake, sava nane ñisavi pačiv.

²³ Oda, so kamen o čačipnaskre, hin pro lačo,
ale te o nalače dochuden, so kamen, sako hino choľamen.

²⁴ Varesave manuša den peskre love jilestar a mek len hin buter,
ale varesave manuša izdran pal o love a hine mek čoreder.

²⁵ O ščiro manuš barvalōla;
a ko del pañi avres, the les dena te pijel.

²⁶ O manuša prekošen oles, ko na kamel te bikenel e pšeñica, medik na bikenela
vzacneder,

ale o manuša ašaren oles, ko e pšeñica bikenel.

²⁷ E pačiv dena oles, ko čačes rodel o lačo,
ale o nalačhipen avela pre oda, ko les rodel.

²⁸ Ko pes mukel pre peskro barvalipen, perela,
no o čačipnaskre barona sar o zelena prajti.

29 Ko anel o trapišagos andre peskri famelija, na chudela o dedictvos
a o dilino služinela le godavedereske.

30 O čačipnaskro chala pal o stromos le dživipnaskro
a o godaver murš zachrañinela o džvipena.

31 Te imar o čačipnaskro chudela o počiñiben kade pre phuv,
keci buter o bijedevleskro the o binošno!

12

1 Oda, ko rado prilel o dovakeriben, kamel o prindžaripen,
a ko naši avri ačhel o privakeriben, hino dilino.

2 O lačo manuš hino le RAJESKE pre dzeka,
ale odsudzinela oles, ko gondolinel pro nalačo.

3 O nalačhipen na dela le manušeske te obačhel,
o koreñis le lače manušengro pes na čhalavela.

4 E lači romñi hiñi sar e koruna pro šero le romeske,
ale odi, savi leske kerel ladž, hiñi sar o hñisos andre leskre kokala.

5 O lače gondolinen, sar te kerel oda, so hin lačo,
no o nalače ča roden, sar varekaha te thovel avri.

6 O lava le nalače manušengre hine sar e pasca, so užarel te murdarel,
ale o lava le lačengre zachrañinen.

7 O nalače peren a imar našlon,
no e famelija le lače muršeskri ačhela furt.

8 Ašaren le manušes, te les hin godi,
ale dikhen tele oles, kas hin previsardo jilo.

9 Feder hin oda, ko nane baro manuš a hin les slugas,
sar oda, ko pes lidžal upre a nane les so te chal.

10 O lačo pes starinel pal peskro dobitkos,
ale o nalačo hino ke lende bijileskro.

11 Ko kerel pre peskri mała, čalola le marestar,
no oda, ko del peskro časos pre chocsoste, hino bi e godi.

12 O nalačo manuš igen džal pal oda, so hin le nalachen,
ale o koreñis le lačengro anel ulipen.

13 O nalačo manuš pes chudela andre pasca le nalače lavenca, so vakerel,
no o lačo pes lela avri andral o pharipen.

14 O godaver lava anen but lačhipen oleske, ko len vakerel,
a e phari buči leske anel o počiñiben.

15 Le dilineske pes dičhol leskro drom lačo,
ale o godaver šunel e rada.

16 O dilino sikavel peskri choľi takoj,
no o godaver peske na kerel nič, sar leske dophenen.

17 O lačo švedkos vakerel o čačipen,
ale o falošno phenel o klamišagos.

18 Oda, ko vakerel bi e godi, sar te džubindahas la šablaha,
no o godaver sastarel peskra čhibaha.

19 O čačipen likerela pro furt,
ale o klamišagos ča pro sikra.

20 Olen, ko gondolinen te kerel o nalačo, hin o klamišagos andro jilo,
no olen, ko anen o smirom, hin o radišagos.

21 Le lačeske pes na ačhela nič nalačo,
ale le nalačes ela furt pharipen.

22 O vušta, so klaminen, džunglon le RAJESKE,
no pre dzeka leske hin ola, ko dolikeren o lav.

23 O godaver na vakerel sig, so džanel,
ale o jilo le dilineskro čhivkerel avri o diliñipen.

24 Olendar, ko keren lači buči, ačhen vodci,
no olendar, ko hine leñiva, ačhen otroka.

25 O starišagos andro jilo ispidel le manušes tele,
ale o šukar lav les hazdel upre.

26 O spravodljivo manuš anela peskre prijateljis pro lačo drom,
no o bijedevleskro pes pre peskro drom našavel.

27 O leñivo peske na tavela añi o mas le džvirostar, so chudña,
ale oda, ko kerel mištes buči, dochudela o baro barvalipen.

28 O čačipnaskro drom lidžal andro dživipen;
pre oda chodňikos nane o meriben.

13

- 1 O godaver čhavo šunel, sar les o dad bararel avri,
ale oda, ko peske kerel pheras savorestar, na prilel o dovakeriben.
- 2 O lačo manuš chala o ovocje peskre lače lavengro,
no olinge, ko kamen te thovel avri, džal ča pal o mariben.
- 3 Oda, ko peske del pozoris pre čhib, chrañinel peske o dživipen,
ale oda, ko sig vakerel, zñičinela pes korkores.
- 4 O leñivo manuš peske žadinel a nane les nič,
no oles, ko kerel mištes buči, ela savoro, so kamel.
- 5 O lačo manuš našti avri ačhel o falošna lava,
ale o nalačo kerel oda, so hin džungalo a bi e ladž.
- 6 O spravodlišagos chrañinel oles, ko dživel čačipnaha,
no o nalačhipen zñičinela le binošnes.
- 7 Vareko pestar kerel barvalo a nane les nič;
aver dženo pestar kerel čoro, ale hin les pherdo barvalipen.
- 8 O barvalo peske šaj počinel, hoj les te na murdaren,
no o čoro pes na mušinel oleha te trapinel.
- 9 O čačipnaskro hino sar o švetlos, so švicinel zorales,
ale o nalačo hino sar e lampa, so murdalol andre.
- 10 O baripen anel ča o mariben,
no ola, ko peske den te phenel, hine godaver.
- 11 O barvalipen skidlo napačivalones cikñola,
ale oleske, ko peske skidel po sikra, barola.
- 12 Te pes na ačhel oda, pre soste pes o manuš zmukel, leskro jilo nasvalol,
ale te chudel, so igen mangelas, hin leske oda sar o stromos le dživipnaskro.
- 13 Ko na prilel e lači rada, zñičinela pes korkores,
ale oleske, ko likerel o prikazañje, ela počimen.
- 14 O sikaviben le godavereskro hin o prameñis le dživipnaskro,
lela tut avri andral o meribnaskre pasci.
- 15 O lačo rozsudkos hin pre dzeka le manušenje,
ale o drom le napačivalengro lidžal andro meriben.
- 16 Dojekh godaver manuš gondolinel, medik vareso kerel,
no o dilino rozlidžal o diliñipen.
- 17 O nalačo poslos kerel pharipen,
ale o pačivalo anel o smirom.
- 18 Oda, ko na prilel o sikaviben, ela čoro the andre ladž,
no oda, ko prilel o dovakeriben, chudela e pačiv.
- 19 Sar šukares hin, te chudes oda, so tuke andro jilo manges.
O diline pes na kamen te visarel le nalačhipnastar.
- 20 Ko phirel le godaverenca, ela godaver,
no ko pes likerel le dilinenca, namištes doperela.
- 21 Le binošnen hin e bibach všadzik, kaj džan,
ale o lače ena počimen le lače vecenca.
- 22 O lačo manuš zamukela o deđictvos peskre vnučatenge,
no o barvalipen le binošneskro chudela o čačipnaskro manuš.
- 23 Pherdo ulipen šaj barol pre maľa le čore manušeske,
ale o načačipnaskre oda savoro lena.
- 24 Ko na potrestinel peskre čhavoresh, narado les dikhel,
no oda, ko les kamel, bararel les avri, medik hino cikno.
- 25 Le čačipnaskres hin but chaben, hoj te čalol,
ale o nalačo hino furt bokhalo.

14

- 1 E godaver džuvli budinel peskro kher,
ale e diliñi les korkori čhivel tele peskre vastenca.
- 2 Kas hin e sveto dar anglo RAJ, dživel pačivalones,
no kas hin previsarde droma, dikhel les tele.
- 3 O vakeriben le dilineskro hin e paca pre leskro dumo,
ale o godaver hino chrañimen peskre lavenca.

- 4 Te nane le manušes voli, nane nič andro žlabi,
ale le voloskri zor leske anel but ulipen.
- 5 O pačivalo švedkos na klaminel,
no o falošno rozlidžal o klamišagos.
- 6 Ko asal le godaveripnastar, šoha les na arakhela,
ale oda, ko hino godaver, lokes siklöl.
- 7 Dža het le diline muršestar,
bo nane les so tut te sikavel.
- 8 O godaver manuš džanel, so te kerel a so na,
ale o dilino peha thovel avri, bo peske ča gondolinel, hoj džanel.
- 9 O diline peske asan, sar keren o binos,
ale le Devleske hin pre dzeka ola, ko keren, so hin čačo.
- 10 Sako džanel, so les hin andro jilo, či o pharipen vaj o radišagos;
a niko aver na džanel, sar pes šunel.
- 11 O kher le nalačhengro ela zničimen,
ale o stanos le lačhengro, kvitñisalöla.
- 12 Varesavo drom pes dičhol le manušeske lačho,
no pro koñec lidžal andro meriben.
- 13 Varekana o asaben garuvel e dukh,
ale sar o radišagos preačhel, ačhel o pharipen.
- 14 O nalačho manuš chala oda nalačho, so kerel,
ale oda, ko kerel o lačho, čalöla buter.
- 15 O nagodaver pačal savoreske,
ale o godaver peske rozgondolinel peskre kroki.
- 16 O godaver pes daral a džal het le nalačhipnastar,
ale o dilino olestar na ačhel a sig kerel o veci.
- 17 Ko sig cholisalöl, kerel diline veci,
a o manuša našti avri ačhena le vibitones.
- 18 Le nagodaverenge ačhela o diliñipen,
ale o godaver ena koruñimen le prindžaripnaha.
- 19 O nalače manuša bandona tele anglo lače
a o bijedevleskre bandona anglo brani le čačipnaskerengre.
- 20 Niko na kamel le čore manušes, aňi leskre susedi,
ale le barvales hin pherdo prijatela.
- 21 Binos hin te dikhel tele le čores,
no požehñimen hin oda, ko le čoreske presikavel o lačhipen.
- 22 Či na bludzinen ola, ko gondolinen te kerel o nalačho?
Ale ola, ko kamen te kerel o lačho, arakhena o jileskeriben the o pačivaliben.
- 23 Dojekha phara bučatar tut ela chasna,
ale te ča vakeres a nič na keres, ačheha čoro.
- 24 E koruna le godaverengri hin lengro barvalipen,
ale le dilinen hin pro šero diliñipen.
- 25 Oda švedkos, savo vakerel o čačipen, zachrañinel o dživipena,
ale oda, ko klaminel, thovel avri le manušenca.
- 26 Kas hin e sveto dar anglo RAJ, oles hin e zoraľi istota,
the leskre čhave hine tel e ochrana.
- 27 E sveto dar anglo RAJ hin o prameñis le džživipnaskro,
le manušes lel avri andral o pasci le meribnaskre.
- 28 Le kraliskri slava hin andro but nipi,
ale bijal lende nane nič.
- 29 O manuš, savo na cholisalöl sig, hino igen godaver,
no oda, ko sig cholisalöl, sikavel peskro diliñipen.
- 30 O smirom andro jilo hin sastipen prekal o felos,
ale e žjarlivost hin sar o hñisos andro kokala.
- 31 Ko namištes kerel le čore manušeha, tele dikhel le Devles, savo les kerđa,
ale oda, ko le čoreske presikavel o lačhipen, del pačiv le Devles.
- 32 O nalače manuša zničinen pes korkoren ole nalače vecenca, so keren,
ale le lače manušen chrañinen o pačivaliben the o čačipen.
- 33 Andro jilo le godavereske bešel o godaveripen,
ale o diline manuša na džanen nič pal o godaveripen.
- 34 O spravodlišagos hazdel upre o narodos,

ale o binos hin pre ladž le narodenge.

³⁵ O krališke hino pre dzeka o godaver slugas,
ale pre oda slugas, savo kerel ladž, ela choľamen.

15

¹ O šukar lav odvisarel e choli,

ale o zoralo lav anel bareder choli.

² O vakeriben le godaverengro pricirdel le manušen te šunel o prindžaripen,
ale le dilinengre vuštendar demel avri o diliňipen.

³ O jakha le RAJESKRE hine všadzik,
dikhen pro nalače the pro lače manuša.

⁴ O šukar vakeriben hin sar o stromos le dživipnaskro,
ale e previsardi čhib dukhavel pro duchos.

⁵ O dilino na prilel le dadeskro sikaviben,
ale ko prilel o dovakeriben, kerel mištes.

⁶ Andro kher le spravodlive manuškro hin pherdo barvalipen,
no o love le nalačeske anen o pharipen.

⁷ O vušta le godaverengre rozlidžan o prindžaripen,
ale andro jile le dilinengre nane avke.

⁸ Le RAJESKE džunglon o obeti le nalače manušendar,
ale pre dzeka leske hin e modlitba le čače manušengri.

⁹ Le RAJESKE džunglöl o drom le nalače manuškro,
no kamel oles, ko kerel oda, so hin spravno.

¹⁰ Oda, ko omukel o čačo drom, ela zorales mardo,
a ko na kamel te prilel o dovakeriben, merela.

¹¹ O RAJ dikhel andro than le mulengro* the le meribnaskro†,
a keci buter andro jilo le manušengro?

¹² Oleske, ko peske kerel pheras savorestar, džunglöl o dovakeriben,
aňi na džala pal o godaver te phučel.

¹³ O radišagos andro jilo rozšvicinel o muj,
ale o smutňišagos anel e dukh pro duchos.

¹⁴ O jilo le godavereskro rodel avri o prindžaripen,
no o vušta le dilinengre pes čalaren le diliňipnaha.

¹⁵ Le smutne manušes hin andro dživipen furt pharipen,
ale olen, saven hin o radišagos andro jilo, hin furt lače dživesa.

¹⁶ Feder te sal čoreder a hin tut e sveto dar anglo RAJ,
sar te el tut but barvalipen a leha o pharipen.

¹⁷ Feder hin o zeleňinakro chaben andro kamiben,
sar o nekfeder mas ode, kaj nane kamiben.

¹⁸ Oda, ko sig cholisalol, anel o vesekedišagi,
no oda, ko na cholisalol sig, anel o smirom.

¹⁹ Te sal leňivo, ela tuke phares všadzik,
ale te sal pačivalo, na ela tut ņisavo pharipen.

²⁰ O godaver čhavo anel o radišagos le dadeske,
no o nagodaver čhavo tele dikhel peskra da.

²¹ Le nagodaveres hin radišagos andro diliňipen,
ale o godaver phirel rovne dromeħa.

²² Bijal e lači rada nane pre ņisoste o plani,
no avena avri akor, sar hin but radci.

²³ Le manušes hin radišagos, sar odphenel le lače laveħa;
savo šukar hin o lav phendo ipen akor, sar kampil!

²⁴ O godaver manuša phiren pal o drom, so len lidžal upre andro dživipen
a obdžan o drom, so džal tele andro meriben.

²⁵ O RAJ čhivela tele o khera le barikanengre,
ale e phuv le vdovengro chraňinela.

²⁶ Le RAJESKE džunglöl o nalačo gondolišagos,
no pre dzeka leske hin o lače lava.

²⁷ Ko izdral pal o napačivale love, kerel peskra famelijake pharipen,
ale ko na kamel o prepočiňiben, dživela.

²⁸ O jilo le čačipnaskereskro gondolinel, so te phenel,

* 15:11 15,11 E hebrejiko čhib: Šeol † 15:11 15,11 E hebrejiko čhib: Abaddon

no andral o vušta le nalače manušengre demel avri o nalačhipen.

²⁹ O RAJ hino dur le nalačendar a na šunel len,
ale o mangipen le lačhengro šunel avri.

³⁰ Te le manušen hin o asaben pro muj, keren avrenge o radišagos
a o lačo hiros tut dela sastipen andro kokala.

³¹ Te prithoveha tiro kan paš o dovakeriben le dživipnaskro,
bešeha maškar o godaver.

³² Te na priles o sikaviben, tele dikhes pes korkores,
no te šunes o dovakeriben, aveha godavereder.

³³ E sveto dar le RAJESKRI tut bararel avri andro godaveripen,
te aveha pokorno, o manuša tut dena pačiv.

16

¹ O manuš peske andro jilo plañinel, so kerela,
ale o Del phenela, so pes ačhela.

² O manuš šaj peske gondolinel, hoj savoro, so kerel, hin pro lačo,
no o RAJ džanel, soske o manuš kerel oda, so kerel.

³ Muk tut pro RAJ savoreha, so keres,
a avela tuke savoro avri.

⁴ Le RAJES hin planos savoreha, so kerel,
a kerda the le bijedevleskres pre oda džives, sar ela potrestimen.

⁵ Le RAJESKE džunglöl sako, ko hino barikano andro jilo;
šaj tuke aves isto, hoj ela mardo.

⁶ O kamiben the e vernost odmukel o binos;
te amen hin e sveto dar anglo RAJ, džaha het le nalačhipnastar.

⁷ Te le RAJESKE hin pre dzeka le manušeskro dživipen,
kerela, hoj leskre ñeprijateľa leha te aven andro smirom.

⁸ Feder hin, te tut hin sikra, so tuke zarodñal pačivalones,
sar but, so dochudñal napačivalones.

⁹ O manuš peske andro jilo gondolinel avri o drom,
ale o Del lidžal leskre kroki.

¹⁰ Te o Del lidžal le kralis andro lava,
akor leskre vušta vakerena o čačipen pro sudos.

¹¹ O RAJ kamel o pačivale vahi the o mieri,
hoj pes savoro te bikenavkerel čačipnaha.

¹² Le kralenge džunglöl o binošna skutki,
bo le čačipnaha o tronos zoraľol.

¹³ Le kralen hin radišagos le čačipnaskre vuštendar
a kamen olen, save vakeren o čačipen.

¹⁴ Te o kralis cholisaľol, šaj del varekas te murdarel,
vašoda les o godaver keren tele.

¹⁵ Te le kraliske o muj asal, anel oda dživipen,
a leskro lačhipen hin sar o brišind jarone.

¹⁶ Te dochudel o godaveripen hin feder sar o žužo somnakaj
a te skidel o achaluipen hin buter sar o rup.

¹⁷ O drom le lače manušengro obdžal o nalačhipen,
a chrañinel peske o dživipen oda, ko del pozoris, kaj džal.

¹⁸ O baripen lidžal andre pohroma
a o barikano gondolišagos kerela, hoj pereha tele.

¹⁹ Feder hin te el pokorno a te avel le čorenca,
sar peske te rozdelinel le barikanenca oda, so ande andral o mariben.

²⁰ Te likereha andro jilo oda, so siklilal, arakheha o lačhipen,
a te tut zmukeha pro RAJ, aveha bachtalo.

²¹ Oles, ko achalol, vičinena godaver muřš,
a ko vakerel šukares, šaj prevakerel avren pro lačo.

²² Le godaverenge hin o godaveripen o prameñis le dživipnaskro,
ale le dilinenge hin o diliñipen sar o trestos.

²³ Ola, ko hine godaver, gondolinen mištes, medik vareso phenen,
vašoda šaj prevakeren avren pro lačo.

²⁴ O šukar lava hine sar o medos,
sar o gulipen tira dušake the o sastipen tire kokalenge.

²⁵ Varesavo drom pes dičhol le manušeske lačo,

ale pro koñec lidžal andro meriben.

²⁶ E bokh le manušes ispidel andre buči,
a leskre bokhale vušta les cirden te kerel.

²⁷ O nalačo manuš rodel, sar te dukhavel avres;
leskre lava labaren sar jag.

²⁸ O previsardo manuš kerel upre pro vesekeđišagos
a o pletkaris rozđelinel le lače prijatelen.

²⁹ O maribnaskro manuš scirdel peskre prijatelīs
a lidžal les le nalače dromeħa.

³⁰ Ko džmurkinel la jakhaha, gondolinel pro nalačo,
a ko del znaemeñje le vuštenca, kamel te kerel o nalačhipen.

³¹ O šiva bala hin e šukar koruna,
dochudel pes la čačipnaskre džživipnaha.

³² Feder hin te avel poloko andre chołi, sar te el hrđinas,
feder hin oda, ko pes zlikerel, sar oda, ko domarel o foros.

³³ O manuša roden prekal o losos so te kerel,
ale o RAJ phenel, so pes ačħela.

17

¹ Te chal sikra šuko maro andro smirom hin feder,
sar te el andro kher pre bari oslava, kaj pes vesekeđinel.

² O godaver sluħas vladñinela upral le rajeskro čħavo, savo kerel ladž,
a leskre phralenca chudela o kotor le deđictvostar.

³ O somnakaj the o rup pes prežužarel andre jag
a o jilo le manušeskro ĥino preskušimen le RAJESTAR.

⁴ O nalačo manuš šunel oles, ko vakerel o nalačo,
a o klamaris šunel oles, ko vakerel o klamišagos.

⁵ Oda, ko asal le čorestar, tele dikhel le Devles, savo les kerđa;
oda, ko radisałol avrengre pharipnastar, ela mardo.

⁶ O phure manuša thoven baripen andre le čħavengre čħave,
a o čħave thoven baripen andre peskre dada.

⁷ Le dilineske na pasinel te vakerel rajikanes,
avke sar le vladcaske na pasinel te klaminel.

⁸ O prepočiñiben dičħol oleske, ko les del, sar vareso, so prianel e bach;
gondolinel peske, hoj sa leske všadzik avela avri.

⁹ Ko odmukel o nalačhipen, rodel o kamiben,
ale oda, ko oda furt leperel, musarel o prijatelštvo.

¹⁰ Le godavereske anel buter chasna jekh dovakeriben,
sar le dilineske šel rani la pacaha.

¹¹ O nalačo manuš rodel čħa e vzbura,
vašoda pes pre leste bičħavela o meribnaskro poslos.

¹² Feder hin te arakhel pes la medvedicaha, savatar ile le ciknoren,
sar le dilineħa akor, sar kerel o diliñipen.

¹³ O nalačhipen na džala avri andral o kher oleske,
ko vaš o lačo visarel pale o nalačo.

¹⁴ Sar chudel o vesekeđišagos, sar te pes mukłahas avri o pañi andral e hradza,
vašoda preačħ, medik na demel zorałes avri.

¹⁵ Kala duj veci džungłon le RAJESKE:

Te premukel le vinnovates abo te odsudzinel le čačipnaskres.

¹⁶ Pre soste hin o love andro vasta le dilineske?

Cinela peske godi? Se oleske na ačħałol!

¹⁷ O prijatelīs presikavel o kamiben andro dojekh časos
a tiro phral tuke pomožinel andro pharipen.

¹⁸ Oda, ko našađa e godi, podel peskro vast
a zaručinel pes vaš avreske.

¹⁹ Oda, ko pes rado vesekeđinel, rado kerel o binos,
a ko pes furt ašarel*, rodel e zahuba.

²⁰ Oles, kas hin previsardo jilo, na ela bach,
a kas hin e falošno čħib, doperela andre bibach.

²¹ Ko anda pro svetos le nagodaveres, rovela

* 17:19 17,19 E hebrejiko čħib: ko ačħavel e bari brana

a o dad le dilineskro na radisaŕola.

²² O radišagos andro jilo tut sastarel,

ale o strapimen duchos šučarel o kokala.

²³ O nalacho manuš lel počoral o prepočiŕiben,
a vašoda pes na rozhodŕinel čačipnaha pro sudos.

²⁴ O godaver peske kidel avri te kerel oda, so hin godaver,

ale o dilino furt gondolinel pro všelijaka veci a na džanel, so kamel te kerel.

²⁵ O nagodaver čhavo anel peskre dadeske e dukh,
a peskra dake e žala.

²⁶ Nane mištes te del te počinel pokuta oles, ko nič na kerda,
aŕi te marel le lačhe manušes vaš o čačipen.

²⁷ Oda, ko hino godaver, na vakerele but

a oda, ko peske na domukel e choŕi, hin o godaver manuš.

²⁸ Sar o dilino hino čhit, the ov dičhol sar godaver,

a sar na vakerele, dičhol pes, hoj ačhaŕol.

18

¹ Kaske džal ča pal peskre veci, pes oddelinel avrendar

a na ačhel ŕisava lačha radatar.

² Le dilineske na džal pal oda, čičhaŕol vaj na;

čičha kamel te phenel peskro.

³ O binos the e ladž aven jekhetane,
te našaveha e pačiv, aveha teledikhlo.

⁴ O godaver lav hin sar o moros, andre savo našti te dodžal dži tele,
del dživipen sar o paŕi, so čuŕal avri andral o prameŕis.

⁵ Nane mištes te chudel paš o vinnovato

a le čačipnaskres pro sudos te odčhivel.

⁶ O lava le dilineskre les dochuden furt andro vesekeđišagi,
mangel peske te chudel mariben.

⁷ Oda, so o dilino vakerele, les zŕičinel;

leskre lava les zachuden andre pasca.

⁸ O lava le pletkariskre hine gulore

a džan dži tele andre džombra.

⁹ O leŕivo andre buči

hino phral oleske, so savoro musarel.

¹⁰ Le RAJESKRO nav hin e zoraŕi veža;

o čačipnaskro andre denašel a hino garudo.

¹¹ O barvalipen hin le barvaleske sar o ohradzimen foros;

hin andre leskri godi sar o učo muros.

¹² Angloda, sar o manuš perel, hin o baripen andro jilo;

e pokora hin anglal e slava.

¹³ Te odphenel varekaske, medik les na šunđal avri,
hin diliŕipen a pre ladž.

¹⁴ O manušeskro duchos šaj zlidžal peskro nasvaliben,

ale ko birinela te zlidžal le dukhade duchos?

¹⁵ O godaver jilo dochudela o prindžaripen

a o godaver kan les rodel.

¹⁶ Te aneha daros le bare manušeske,

otkerela tuke o drom ke leste.

¹⁷ Dičhol pes, hoj hin čačipen oles, ko vakerele pro sudos ešebno,
medik lestar na phučel oka dujto manuš, ko pre leste vakerele.

¹⁸ O losos zaačhavel e vika

a maškar o zorale manuša anel o smirom.

¹⁹ Te dochudel pes paš o dukhado phral hin phareder, sar te dodžal andro ohradzimen
foros;

o vesekeđišagi hine maškar o phrala sar o zakerde brani pro hrados.

²⁰ O manuš čalola le lavendar, so vakerele,

a kidela upre o ulipen olestar, so avel avri andral leskre vušta.

²¹ E čhib šaj murdarel abo del o dživipen,

a ola, ko la kamen, chana lakro ovocje.

²² Ko arakhla lačha romňa, arakhla o lačhipen,

bo hino le RAJESKE pre dzeka.

23 O čoro vakerel pokorne mangipnaha,
ale o barvalo odphenel zorales.

24 Vareko pestar ča kerel, hoj hino amaro prijateljís*,
ale varesavo prijateljís hino pašeder sar amaro phral.

19

1 Feder hin o čoro manuš, savo hino pačivalo,
sar o dilino, savo klaminel.

2 Nane mištes, te kames te kerel o lačo, ale nane tut o prindžaripen;
ko sidarel, našavel o drom.

3 Varesavo manuš pes korkoro zničinel peskre nagodaver skutkenca,
ale palís del e vina le RAJESKE.

4 Le barvalen hin but prijatela,
ale le čores omukel leskro prijateljís.

5 Le falošne švedkos o mariben na obdžala
a oda, ko rozlidžal o klamišagos, na denašela.

6 But džene pes gularen le rajikane manušeske
a sako hino prijateljís oleha, ko hino ščiro.

7 Le čores našti avri ačhen savore leskre phrala
a the leskre prijatela les obdžan!

A sar lenca kamel te vakerel, on na kamen.

8 Ko dochudel o prindžaripen, rado pes dikhel;
sa avela avri mištes oleske, ko kerel godaha.

9 Le falošne švedkos o mariben na obdžala
a oda, ko vakerel o klamišagos, ela zničimen.

10 Le dilineske na pasinel te dživel andro barvalipen,
a meksa goreder hin, te o otrokos lidžal le rajen.

11 E godi del le manušes o zlikeriben andre choli;
te tuke na keres nič olestar, sar tuke dophenen, hin oda pre tiri pačiv.

12 E choli le kraliskri hin sar e vika le terne levoskri,
ale leskro lačhipen hin sar e rosa pre čar.

13 O nagodaver čhavo anel o pharipen le dadeske.

E romni, savi furt dudrinel, hiñi sar o pañi, so na preačhel te kvapkinel.

14 O kher the o barvalipen amen hin amare dadendar,
ale e godaver romni hin le RAJESTAR.

15 O leñivišagos lidžal andro zoralo soviben;
o leñivo manuš ela bokhalo.

16 Ko dolikerel le Devleskre prikazañja, dolikerel peske o dživipen;
ko na ačhel leskre dromendar, merela.

17 Ko pomožinel le čoreske, del kečeñ le RAJES
a ov leske počinela pale vaš o lačhipen, so kerđa.

18 Barar avri tire čhas, medik pes del,
te oda na keres, zničines les*.

19 Ko hino furt cholamen, zaslužinel peske vaš oda te počinel,
te leske pomožineha jekhvar, mušineha oda te kerel pale a pale.

20 Šun e rada a prile, sar tut sikaven,
a pro koñec ačheha godaver.

21 But veci plañinel o manuš andro jilo,
ale e voła le RAJESKRI pes ačhela.

22 Le manušestar pes užarel, hoj ela pačivalo,
vašoda feder hino o čoro sar o klamaris.

23 E sveto dar anglo RAJ lidžal andro dživipen,
kas oda hin, sovela peske andro smirom a o nalačhipen pre leste na avela.

24 O leñivo manuš thovel o vast andro čaro,
ale paš o muj imar na dohazdel.

25 Te mareha oles, ko asal savorestar, so hin lačo,
ta o nagodaver siklola godi;
pokarhin le godaveres a dochudela o prindžaripen.

26 Oda čhavo, savo trapinel le dades a tradel avri peskra da,

* 18:24 18,24 Abo: Varesave prijatela hine jekh avreske pro nalačo.

* 19:18 19,18 Abo: Ale na avke, hoj les te

hino džungalo a pre ladž.

²⁷ Čhavo miro, te preačheha te prilel o dovakeriben, pobistereha oda, so imar džanes.

²⁸ O klamišagoskro švedkos asal avri o sudos, a o previsarde rado koštofinen o nalačhipen.

²⁹ Pre ola, ko peske keren pheras savorestar, hin imar pripravimen o testi, a pre savore diline o rani pal o dumo.

20

¹ Te pijes but mol the aver pijiben, ačhes sprosto a kames tut te marel. Oda, ko mačol, nane godaver.

² E dar le cholamen kralistar hin sar e dar le zurive ľevostar, oda, ko les cholarela, šaj našavel peskro dživipen.

³ Hin pre pačiv le manušeske, te pes zlikerel le vesekeđišagendar, ale o dilino sig demel avri choľaha.

⁴ Le leńive manušeske pes na kamel te orinel jesone, ale sar hin e ųatva, rodel a nane les nič.

⁵ Le manušeskre plani hin sar o pańi andre bari chańig, no o godaver manuš džanel oda te lel avri.

⁶ But manuša pes ašaren peskre pačivalibnaha, ale ko arakhela muršes, saveske pes del te pačal?

⁷ O čačipnaskro ľidžal o ųužo dživipen; bachtale hine o čhave, save pal leste ačhena.

⁸ O kralis, savo bešel pro sudno stolkos, sprindžarel peskre jakhenca savoro, so hin nalačho.

⁹ Ko šaj phenel: „Me mange obųužardom miro jilo; nane man nisavo binos“?

¹⁰ Kala duj veci džungľon le RAJESKE: e falošno vaha the e falošno mira.

¹¹ Imar o čhavoro peskre skutkenca sikavel, či oda, so kerel, hin lačho the čačo.

¹² O RAJ amenge kerđa jakha, hoj te dikhas, the o kana, hoj te šunas.

¹³ Ma kam o soviben, hoj te na ačhes čoro! Ušći, ker bući a čaloha le marestar!

¹⁴ „Nane lačho, nane lačho!“ phenel oda, ko cinel, no sar džal het, imar pes oleha ašarel.

¹⁵ O somnakaj the o vzacna bara hine vzacna, ale o godaver lava hine vzacneder.

¹⁶ Le o gada olestar, ko pes zaručinel vaš o cudzincos, a le e zaloha olestar, ko pes zaručinda vaš e cudzinka.

¹⁷ O maro dochudlo le klamišagoha hin igen lačho, ale pro końec pes tuke visarela pre poši andro muj.

¹⁸ Ker tire plani pal e porada; so buter akor, te džas andro mariben.

¹⁹ Oda, ko phirel a kerel pľetki, phenel avri o garude veci, vašoda tut ma liker oleha, ko but vakerel.

²⁰ Ko prekošel le dades abo la da, oda doperela avke sar e momeli, so rači murđalol andre.

²¹ O barvalipen, so dochudes igen sig, tuke pro końec na anela o poųehnańje.

²² Ma phen: „Dava pale vaš o nalačhipen!“ Muk tut pro RAJ a rušela vaš tu.

²³ Le RAJESKE džungľol oda, ko vaųinel dvojitones; e falošno vaha nane lači.

²⁴ Le manušeskre kroki ľidžal o RAJ, akor, sar šaj o manuš ačalol peskre dromeske?

²⁵ Gondolin mištes, medik phenes le Devleske, hoj les vareso deha, hoj palis te na bajines, so phendal.

²⁶ O godaver kralis avel pre oda, ko hin nalačhe,

a marel len igen zoraes.

²⁷ O svedomje le manuſeskro hin sar e momeli, so diňa o RAJ, hoj amenge te ſvicinel pre savoreste, so gondolinas andro jilo.

²⁸ O verno kamiben the o čačipen chrañinen le kraliſ; le lačhipnaha zorałarel peskro tronos.

²⁹ O ſukariben le ternengro hin lengri zor; no o ſiva bala ſukałaren le phuren.

³⁰ O mariben the o modrini traden avri o nalačhipen a o rani žužaren le manuſes andral.

21

¹ Le kraliskro jilo andro vast le RAJESKE hin sar o prudos le pañeskro, visarel les, kaj ča kamel.

² O manuſ peske gondolinel, hoj savore leskre droma hine čače, ale o RAJ dikhel andro jilo, soske oda kerel.

³ Te kerel o čačipen the o pravos hin le RAJESKE buter pre džeka sar e obeta.

⁴ O barikane jakha the o jilo, so pes upre hazdel, hin le nalačenge sar lampa, so len lidžal andro binos.

⁵ Oles, ko hino bučakro, ela savoro pherdo, ale ko sig kamel te barvalol, ačhela čoro.

⁶ O barvalipen dochudlo klamiſagoha naſłola sig sar o thuv andre balvaj a hino e meribnaskri pasca.

⁷ Le bijedevleskren zñičinena lengre maribnaskre skutki, bo na kamen te kerel o čačipen.

⁸ O drom oleskro, ko kerel o nalačhipen, hino bango, ale o čačipnaskre keren o lačo.

⁹ Feder hin te bešel pro pados andro kutos sar andre jekh kher la čhibala romñaha.

¹⁰ E duša le bijedevleskri igen džal pal o nalačo, leskro prijateliſ lestar na chudela ñisavo jileskeriben.

¹¹ Te maren oles, ko asal savorestar, so hin lačo, ta o nagodaver sikłola;

te sikaven le godaverones, dochudel o prindžaripen.

¹² O Del, o Čačipnaskro, dikhel, so pes kerel andro kher le nalačeskro a čhivel le bijedevleskren andro meriben.

¹³ Ko phandel o kan andre, hoj te na ſunel le čores te vičinel, na ela avriſundo, sar ov vičinela.

¹⁴ O daros dino počoral thovel tele e cholı a o prepočiñiben andre žeba la ačhavel.

¹⁵ Le lače manuſes hin radiſagos, sar dikhel, hoj pes sudzinel čačipnaha, ale le nalače manuſenge anel e dar.

¹⁶ O manuſ, savo odgela la sasta godatar, dochudela pes maſkar o mule manuſa.

¹⁷ Ko peske kamel te uživinel, ačhela čoro; ko rado pijel e mol a chal o bare chabena, na ela ſoha barvalo.

¹⁸ O nalače manuſa anen pre peste oda pharipen, so kamle te kerel le lače manuſenge*.

¹⁹ Feder hin te bešel pre puſta sar la čhibala romñaha, savi furt dudrinel.

²⁰ Andro kher ko godaver hin but barvale veci, ale o dilino rozkerel savoro.

²¹ Ko igen džal pal o lačhipen, pačivaliben the kamiben, arakhel o dživipen, o spravodliſagos the e slava.

²² O godaver džala andro foros le zorale murſengro a čhivela tele o muri, pre save pes zmukenas.

²³ Ko peske stražinel o vuſta the e čhib, chrañinel pes korkores le pharipnastar.

²⁴ Oda manuſ, ko peske kerel pheras savore lačhipnastar, hino barikano a lidžal pes upre,

* **21:18** 21,18 Abo: O nalačo manuſ cerpinela vaſ o lačo a o napačivalo vaſ o pačivalo.

andre peskro baripen ñikastar na ačhel.

²⁵ O leñivo merela, bo ča žadinel

a leskre vasta na kamen te kerel buči;

²⁶ calo džives žadinel buter a buter,

ale o čačipnaskro rozdel ščirones a na sajinel.

²⁷ Le RAJESKE džunglol e obeta le nalačendar,

a meksa buter, sar pes obetinel le nalače gondolišagoha.

²⁸ O falošno švedkos ela zaačhado te vakerel pro sudos,

ale o pačivalo švedkos vakerela durededer.

²⁹ O nalačo pes kerel, hoj na daral,

ale o čačipnaskro gondolinel pal peskro drom.

³⁰ Ñisavo godaveripen añi achaluvipen

añi rada tuke na pomožinela, te o RAJ pre tu džala.

³¹ O graj hino pripravljen pro džives le maribnaskro,

ale o viľazstvo del o RAJ.

22

¹ O lačo nav hin buter sar o baro barvalipen,

e pačiv hin feder sar o rup the o somnakaj.

² O barvalo the o čoro hine jekh andre kada:

Sodujdzene hine stvorimen le RAJESTAR.

³ O godaver manuš dikhel o nalačhipen a garuvel pes,

o nagodaver džal durededer a doperela pre oda.

⁴ O počiñiben vaš e pokora the vaš e sveto dar anglo RAJ

hin o barvalipen, e slava the o dživipen.

⁵ O koľaka the o pasci hine pro drom le previsarde manušeskre,

ale ko chrañinel peskro dživipen, dural len obdžala.

⁶ Sikav le čhas, sar mek hino ciknoro,

a na oddžala olear añi akor, sar phurola.

⁷ O barvalo hino raj upral o čore;

te varekaske kames love, sal leskro otrokos.

⁸ Ko sadzinel o načačipen, skidela upre e bibach,

a imar na dukhavela avren.

⁹ Ko hino ščiro, ela požehñimen,

bo del le čores peskre marestar.

¹⁰ Trade avri oles, ko tele dikhel o čačipen, a našľola o vesekedišagos

a preačhela o reptišagos the e ladž.

¹¹ Ko kamel o žužipen andro jilo the o šukar vakeriben,

ela prijateľis le kraliskro.

¹² O RAJ chrañinel oles, ko prindžarel o čačipen*,

ale o lava le napačivaleskre visarela avri.

¹³ O leñivo phenel: „Avri hino o ľevos!

Murdarela man pro placos!“

¹⁴ O vušta la lubñakre hine sar e bari jama,

a oda, pre kaste o RAJ hino cholamen, perela andre.

¹⁵ Le čhavores hin andro jilo te kerel o diliñipen,

ale e paca le dadeskri lestar oda tradela avri.

¹⁶ Te trapines le čoren, hoj lendar te barvalos

abo te des o dari le barvalen, ačheha čoro.

O tranda godaver privakeribena

¹⁷ Prithov tiro kan a šun o lava le godaverengre;

visar tiro jilo pre mire sikavibena.

¹⁸ Ena tuke pro radišagos, te tuke len ľikereha andro jilo,

a sar tuke kampela, džaneha len te phenel.

¹⁹ Adadžives tut sikavav, he, tut,

hoj tut te mukes pro RAJ.

²⁰ Pisindom tuke tranda (30) privakeribena,

andre save hin pherdo godaveripena the radi.

²¹ Lendar sikľoha, so hin lačo the čačo,

* 22:12 22,12 Abo: Le RAJESKRE jakha chrañinen o prindžaripen.

hoj mištes te odphenes olenge, ko tut bičhaven te rodel o čačipen.

²² Ma občorar le čores, bo les nane nič,
a ma trapin les pro sudos.

²³ Bo o RAJ vaš leste zaachela
a lela o dživipen oleske, ko les občorarda.

²⁴ Ma av prijatelīs le rušle muršeha,
aņi ma liker tut le choľamen muršeha,
²⁵ hoj te na phires pal leskro chodņnikos
a te na peres andre pasca.

²⁶ Ma av jekh olendar, ko podel peskro vast
a zaručinel pes vaš avreskre dľuhi.

²⁷ Te tut na ela sostar te počinel,
avena a lena tutar mek the o hadžos.

²⁸ Ma čhalav e čirlatuņi hraņica,
so zathode tire phure dada.

²⁹ Dikhes varekas, ko džanel mištes te kerel buči?
Ajso dženo služinela le kralenge
a na kerela chocsave manušenge.

23

¹ Te bešeha jekhetane varesave rajeha pašal o skamind te chal,
ma pobister, ko hin anglal tute;

² zľiker tut*, te rado but chas.

³ Ma mang tuke te chal but leskre lačhe chabenestar,
bo šaj tut oleha chudel avri.

⁴ Ma cirde tut igen pal o barvalipen,
av godaver a preačh oleha.

⁵ Bo soča tut le jakhenca zadikheha, imar na ela;
se jekhvareste leske barola kridli a ľecinela het sar orlos.

⁶ Oleha, ko hino skupo, ma cha
a ma dža pal leskro lačho chaben!

⁷ Bo ov peske sa andre godi zrachinela a phenela tuke:
„Cha, pi, keci kames,“ ale andro jilo tuke na žičinel.

⁸ Oda, so chalal, čandeha avri
a tire šukar lava, so phendal, ela pre ņisoste.

⁹ Le dilineha ma vaker,
bo dikhela tele tire godaver lava.

¹⁰ Ma čhalav e čirlatuņi hraņica
a ma le tuke e phuv le široťengri,

¹¹ bo o RAJ hino lengro zoralo ochrancas,
ov vaš lenge rušela a ačeha vaš lenge pro sudos.

¹² Visar tiro jilo pro dovakeriben
a tire kana pro prindžaripen.

¹³ Ma dara tut te bararel avri le čhavores,
te les demeha la pacaha, na merela.

¹⁴ Te les demeha la pacaha,
zachraņineha leskro dživipen andral o peklos.

¹⁵ Čhavo miro, te ela tiro jilo godaver,
the miro jilo radisaľola;

* **23:2** 23,2 E hebrejiko čhib: thov tuke e čhuri pro kirlo

¹⁶ andre ma ela o radišagos,
sar tire vušta vakerena, so hin čačo.

¹⁷ Te na zavidzinel tiro jilo le binošnage,
ale feder kereha, te phireha andre sveto dar anglo RAJ sako džives,
¹⁸ bo užarel tut bachtalo dživipen,
a oda, pre soste tut zmukes, na ela zbitočno.

¹⁹ Šun, čhavo miro, av godaver
a tiro jilo mi džal rovné dromeha:
²⁰ Ma liker tut le pijakenca, so pijen but mol,
añi olenca, so našti dočalon pro mas,
²¹ bo o pijakos the oda, ko but chal, ačhena čore;
te ča soves the chas, ela tut ča čhingerde gada.

²² Šun tire dades, bo ov tut diña dživipen,
a ma dikh tele tira da, sar phurola.
²³ Cin tuke o čáčipen a ma biken les,
cin the o godaveripen, o dovakeriben the o achaluipen.
²⁴ Baro radišagos hin le dades le čáčipnaskre čhastar,
a oda, ko anda pro svetos le godaveres, radisalol lestar.
²⁵ Mi radisalol tiro dad the tiri daj,
a mi thovel baripen odi, so tut anda pro svetos.

²⁶ De mange, čhavo miro, tiro jilo
a tire jakha mištes mi dikhen pre mire droma,
²⁷ bo e lubñi hiñi sar e bari chev,
a e cudzo džuvli hiñi sar e sañi chañig:
²⁸ Oj pre tu užarel sar o zbujñikos
a but muršendar kerel napačivalen.

²⁹ Kaske vigos a ko furt cerpinel?
Ko pes vesekedinel? Ko furt dudrinel?
Kas hin o zbitočna modrini?
Kaske lołon o jakha?
³⁰ Olenge, ko pijen but mol,
olenge, ko džan te koštoľinel e mišimen mol.
³¹ Ma dikh pre mol, hoj lolol,
blištisalol andro poharis a šukares džal tele le kirleha!
³² Bo pro koñec tut danderela sar o sap
a štípinela sar e zmija.
³³ Tire jakha dikhena čudna veci,
našti gondolineha mištes a na vakereha žužes
³⁴ a aveha sar oda, ko peske pašlol pre lođa maškar o moros,
sar oda, ko sovel upre pro stožjaris.
³⁵ Pheneha tuke: „Demade man, ale na džanavas olestar;
marde man, ale nič na šundom.
Kana uščava, hoj te pijav pale?“

24

¹ Ma zavidzin le nalače manušenge
a ma kam lenca te avel,
² bo le jileha gondoline pro mariben
a le vuštenca vakeren, sar te dukhavel avren.

³ La godaha pes ačhavel o kher
a le achaluipnaha pes zoralarel
⁴ a le prindžaripnaha pherdon o komori
savore vzacne the šukar barvalipnaha.

⁵ Feder hin te el godaver, sar te el zoralo,
o avrisikado manuš hino bareder sar o zoralo murš,

6 bo le godaver radenca lidžaha o mariben
a e zachrana hiñi andro but radci.

7 O godaveripen hin igen učo le dilineske;
sar pes zdžan o manuša, nane les nič lačo te phenel.

8 Oles, ko gondolinel, sar te kerel o nalačhipen,
vičinena bitangos;

9 o gondolišagos le nagodavereskro hin binos;
le manušenge džungfol oda, ko asal savore lačhipnastar.

10 Te slabisałos andre oda džives, sar pre tu avel o pharipen,
akor sal čačes igen slabo!

11 Zachrañin olen, kas načaćipnaha lidžan pro meriben,
a the olen, kas cirden te murdarel.

12 Te pheneha: „Amen olestar na džanahas,“

či oda, ko prindžarel o jile, oleske na achalol?

A či oda, ko stražinel tiro dživipen, olestar na džanel?

Ov počinela le manušeske pal oda, sar kerelas.

13 Cha, čhavo miro, o medos, bo hino lačo:

Ajso gulo sar o medos andre tiro muj

14 avke hin the o godaveripen tira dušake.

Te les arakhlal, aveha bachtalo andro dživipen, so tut užarel,

a oda, pre soste tut zmukes, na ela hijaba.

15 Ma av sar o nalačo manuš, ko kamel te rozmarel le čaćipnaskereske o kher;
ma musar oda than, kaj bešel.

16 Se kajte o čaćipnaskro eftavar perela, the avke pale ušela,

ale sar avel o nalačhipen pro bijedevleskre, hine zñičimen.

17 Ma radisaľuv, te tiro ñeprijaťelis perela;

te leske poddžala o pindro, ma thov baripen andro jilo,

18 bo te oda o RAJ dikhela,

na ela leske pre dzeka

a visarela lestar peskri cholí.

19 Le nalače manušenca tut ma trapin,

añi lenge ma zavidzin.

20 Se le nalače manušes na užarel nič lačo,

a e lampa olenđri, ko dživen bi o Del, murdaľola andre.

21 Čhavo miro, dara tut le Devlestar the le kralistar,

a ma liker tut olenca, ko pre lende džan,

22 bo jekhvareste šaj ena zñičimen.

Ko džanel, savi pohroma pre lende o Del vaj o kralis šaj mukel?

Aver godaver lava

23 The kala lava phende o godaver manuša:

Nane mištes te chudel paš varekaste, sar sudzines:

24 O manuša košena ajses, ko phenela le nalače manušeske: „Na kerđal nič nalačo,“

a o narodi les odsudzinena,

25 ale olenge, ko les pokarhinena, džala mištes

a bešela pre lende o baro požehnañje.

26 Te odphenes čaćipnaha,

oda hin avke, sar te pes čumidlehas o prijateľa.

27 Ker tuke ešeb tiri buči avral,

pripravín tuke tire mali

a palís tuke ačhaveha o kher.

28 Ma svedčín pre aver dženo, te tut nane soske,

a ma klamin tire vuštenca.

²⁹ Ma phen: „Avke sar kerđa ov mange, kerava the me leske!
Sakoneske dava pale oda nalačo, so mange kerđa!“

³⁰ Predžavas pašal e mała le leñive muršeskri
the pašal e viñica oleskri, ko nane godaver.

³¹ A dikh, savoro sas zabarardo le kolakenca,
e phuv sas učardī andre la pokrivača
a o baruno muros, so džalas pašal, sas telečhido.

³² A me sar pre oda dikhavas, iñom mange oda andro jilo
a siklilom olestar kada:

³³ Te tuke phenes: „Mek sikra mange sovav, mek sikra mange pašlúvav,
sikra mange prethovav o vasta a odpočovínáv mange,“

³⁴ akor jekhvarestes pre tu avela o čoripen sar o zbuñnikos
the e bokh sar o vizbrojimen murš.

25

Buter le Šalamunoskre privakeribena

¹ The kala hine le Šalamunoskre privakeribena, save pisinde andre o murša le
Chizkijoskre le judske kraliskre.

² Le Devleskri slava hin o veci te garuvel
a le kralengri slava hin oda te arakhel avri.

³ Avke sar našti te merinel o ñebos upre añi e phuv tele,
avke pes na del te avel pre oda, so hin le kralen andro jile.

⁴ Le avri e mel andral o rup
a o kovačis šaj kerel šukar nadoba;

⁵ trade het le nalače manušes pašal o kralis
a leskro tronos ačhela zorales pro čačipen.

⁶ Ma ašar tut anglo kralis

a ma ačh pro than le anglune muršengro,
⁷ bo hin feder; te tuke phenena: „Av kade upre!“
sar oda, hoj tuke te keren ladž anglo bare manuša.

Oda, so dikhlal pre tire jakha,
⁸ ma sidar te del andre pro sudos.

So palis kereha, te tut aver dženo anela andre ladž?

⁹ Te tut hin vareso avreha, keren oda ča maškar tumende
a ma phen avri oda, so tuke phendā,

¹⁰ bo sar pes pal oda aver džene došunena
džala pal tu o nalačo hiros a ela tuke ladž.

¹¹ Avke sar o somnakune phaba pre rupuñi tacka
hin o lav phendo andro lačo časos.

¹² Oleske, ko šunel, hin o dovakeriben le godavereskro
sar e somnakuñi čeñ the o somnakuno lancocis.

¹³ Sar o šilalo pañi, so tut den te pijel andre žatva
avke hin o pačivalo poslos olenge, ko les bičhaven,
bo občerstvinel e duša peskre rajenge.

¹⁴ Sar o chmari abo e balvaj bi o brišind
ajso hin o manuš, savo tuke phenel, hoj tut dela daros, ale na del.

¹⁵ E trpezlivost šaj prevakerel le kralis
a o kovlo vakeriben šaj prephagel o kokalos.

¹⁶ Te arakhlal medos, cha a čaluv,
ale ma precha tut, bo čhandeha les avri.

¹⁷ Ma phir igen furt ko susedas,
bo leske džungloha a našti tut avri ačhela.

¹⁸ O manuš, savo falošne svedčinel pre aver dženo,
hino sar o kijakos, e šablā the o ostro šipos.

¹⁹ Te zmukel pes andro pharipen pro napačivalo manuš

hin sar te chal le phage dandeha a te phirel phage pindreha.

²⁰ Sar te tuke ilehas o plašfos andro šilalo džives
abo čhidehas o šut andre dukhađi rana,
avke hin, te tuke gilaven o gila, sar tut hin pharipen andro jilo.

²¹ Te hino tiro ņeprijateľis bokhalo, de les te chal,
a te hino smedno, de les te pijel,

²² bo te kada kereha, čhiveha leske pro šero o jagale angara,
a o RAJ tuke vaš oda počinela.

²³ E balvaj pal o severos anel o brišind,
avke the e pletkošno čhib anel e choľi.

²⁴ Feder hin te bešel pro pados andro kutos
sar andre jekh kher la čibala romňaha.

²⁵ Sar hin o šilalo paňi le avrišuke kirleske,
avke hin the o lačo hiros, so avel dural.

²⁶ Sar o prameňis vaj e chaňig, so hine meľarde andre,
avke hin o čačipnaskro, savo pomukel le nalače manušeske.

²⁷ Nane mištes te chal igen but medos
aňi te džal pal o lašariben le manušendar.

²⁸ Sar o rozburimen foros bi o muri
hin oda murš, ko na zlikerel peskri choľi.

26

¹ Sar o jiv ņilaje abo o brišind andre žatva,
avke na pasinel te del pačiv le dilines.

² Sar o vrbacos vaj e lastovička ľecinen a na bešen peske tele,
avke pre tu na avela o košiben phendo vaš ņisoske.

³ Pro graj o bičos, pro somaris e uzda,
a pro dumo le dilineske e paca.

⁴ Ma odphen le dilineske pre leskro diliňipen,
hoj te na aves ajso sar ov.

⁵ Odphen le dilineske pre leskro diliňipen,
hoj pes te na šunel godaver angle peskre jakha.

⁶ Te bičhavel o lava le dilineha hin avke,
sar te odčhindalas tuke o pindre, abo te piľalas o jedos.

⁷ Avke sar hin pre ņisoste o pindre le kaľikoske,
avke hin the o podobenstvo andro muj le dilineske.

⁸ Sar o bar zaphandlo andre pariđa
avke hin te presikavel e pačiv le dilineske.

⁹ Sar e šťamba andro vast le mate manušeske
avke dičhol o godaver lav andro muj le dilinenge.

¹⁰ Sar o strelcos, savo savoren pašal peste ľivinel,
ajso hin oda, ko lel andre buči le dilines vaj oles, ko odarik ča predžal.

¹¹ Sar o rikono džal pale paš oda, so čandľa avri,
avke o dilino kerel pale peskro diliňipen.

¹² Le dilines hin feder nađej,
sar le muršes, savo pes šunel igen godaver, ale nane.

¹³ O leňivo phenel: „O ľevos hino avri pro drom –
o ľevos maškar o foros!“

¹⁴ Sar pes o vudar visarel pre peskre čopi,
avke the o leňivo pre peskro hadžos.

¹⁵ O leňivo manuš thovel o vast andro čaro,
ale imar phares leske hin te hazdel les upre paš o muj.

¹⁶ O leňivo pes šunel godavereder angle peskre jakha
sar o efta džene, so odphenen godaha.

¹⁷ Sar oda, ko le rikones chudel kanendar,
hin oda, ko pes thovel andro vesekedišagos, andre savo les nane ņič.

¹⁸ Sar o dilino, so ľivinel
o jagale meribnaskre šipi,

¹⁹ hin oda, ko thovel varekaha avri
a phenel: „Me ča pheras keravas.“

20 Sar nane kašta, murdalol andre e jag,
a kaj nane o pletkaris, preachel o vesekedišagi.

21 Sar o kašta, so čhives andro jagale angara,
avke o čhibakro manuš rozlabarel o dokeriben.

22 O lava le pletkariskre hine gulore;
džan dži tele andre džombra.

23 Sar e piri čikatar obthodi le rupoha,
ajse hine o gule vušta le nalače jileha.

24 O manuš le vuštenca garuvel, hoj tut naši avri ačhel,
ale andro jilo tuha kamel te thovel avri.

25 Te vakerdahas igen šukares, ma pača leske,
bo efa džungipena hin les andro jilo;

26 šaj garuvel, hoj tut naši avri ačhel, le klamišagoha,
ale leskro nalačhipen avela avri anglo manuša, sar ena zgele.

27 Te kopalineha e chev avreske, tu korkoro andre pereha;
te ispideha o baro bar pre avreste, oda bar visalola pre tu.

28 E klamišagoskri čhib dukhavel oles, kas naši avri ačhel;
o gule vušta zničinen avren.

27

1 Ma lašar tut tajsaskre dživeseha,
bo na džanes, so oda džives anela.

2 Mi lašarel tut aver dženo, a na tiro muj -
cudzo manuš, a na tire vušta!

3 O bar hino pharo the e poší but važinel,
ale o pharipen, so kerel o dilino, hino phareder sar kala soduj.

4 Te cholisalol hin igen namištes a e cholí hin sar e potopa,
ale ko obačhela angle žjarlivost?

5 Feder hin o phundrado dovakeriben
sar o garudo kamiben.

6 O dovakeribena tire prijateljstar, savo tut kamel,
hine feder sar o but čumibena olestar, ko tut naši avri ačhel.

7 O čalo na kamel te chal aňi o medos,
ale le bokhaleske hin gulo the o kirko chaben.

8 Sar o čiriklo, so odlecinel dur peskre hñizdostar,
hin oda, ko odgeľa dur peskre kherestar.

9 O parfumos the o kađidlos anen radišagos andro jilo,
ale o prijateljís, savo tut del e lači rada, anel meksa buter.

10 Ma omuk tire prijateljís, aňi le prijateljís tire dadeskres.
Sar pes tuke ačhel vareso nalačo, ma dža ke tiro phral,
bo feder hin o susedas, savo hino pašes, sar o phral, savo hino dur.

11 Av godaver, čhavo miro, a ker mange o radišagos andro jilo,
hoj te šaj odphenav oleske, ko pre mande namištes vakerel.

12 O godaver manuš dikhel, sar avel o nalačhipen a garuvel pes,
ale o nagodaver džan dureder a doperena pre oda.

13 Le o gada olestar, ko pes zaručinel vaš o cudzincos;
le e zaloħa olestar, ko pes zaručinda vaš e cudzinka.

14 Te vareko peskre prijateljíske pozdravinel sig tosara zorale hangoha,
ov peske šaj lel oda sar košiben.

15 E čhibalí džuvlí hiňi sar o paňi,
so na preachel te kvapkinel andro brišindalo džives;

16 te zaačhavel la, hin sar te zaačhavel e balvaj,
abo te chudel o olejos andro vast.

17 O trast pes brušinel le trasteha
a jekh manuš brušinel avres.

18 Oda, ko pes starinel pal o figovňikos, chala leskro ovocje;
ko stražinel peskre rajes, chudela e pačiv.

19 Sar andro paňi dičhol o muj,
avke pal o jilo dičhol, savo hin o manuš.

²⁰ Avke sar o peklos the o meriben šoha na čalona,
avke na čalona aňi o jakha le manušeskre.

²¹ Sar pes o rup prelabarel andre tači nadoba a o somnakaj andro bov,
avke o manuš hino skušimen, te les lašaren.

²² Kajte le dilines rozmarđalas le tlučkoha, saveha pes rozmarel o zrnos,
the avke lestar na mareha avri o diliňipen.

²³ Kampil tuke te džanel, sar dživel tiro stados,
a starin tut mištes pal o bakrore,

²⁴ bo o barvalipen na ela pro furt –

se aňi e kraliko koruna na mušinel te predžal pre aver pokoleňje.

²⁵ Sar pes košinel e čar a chudel te barol e nevi,

a pal o verchi pes skiden upre o phusa,

²⁶ akor tut ela le bakrorendar o uraviben,

vaš o capi tuke cineha e maľa

²⁷ a le kozendar tut ela dos thud,

pro dživipen tuke, tira famelijake the tire služkenge.

28

¹ O nalačo manuš denašel, kajte niko pre leste na džal,

ale o čaćipnaskro hino šmelo sar o terno ľevos.

² Te hin e vzbura andre varesavi phuv, čerinen pes furt o vodci,

ale ča o godaver murš, ko achalol, šaj dolikerel o poradkos.

³ O čoro murš, savo trapinel avre čore manušen,

hino sar o zoralo brišind, so musarel o ulipen.

⁴ Ola, ko omuken o zakonos, vakeren mištes pal o nalače,

no ola, ko o zakonos dolikeren, pes lenge ačhaven.

⁵ O nalače manuša na achalon, so hin te kerel o čaćipen,

ale ola, ko roden le RAJES, oleske mištes achalon.

⁶ Feder hin o čoro, savo phirel žuže dromeha,

sar o barvalo, saveskre droma hine previsarde.

⁷ Te dolikeres o zakonos, sal godaver čavo,

no keres ladž le dadeske, te tut likerel le bitangenca.

⁸ Ko barvalol pro bare interesa,

skidel oda oleske, kaske hin pharo vaš o čore.

⁹ Te peske vareko phandel andre o kana, hoj te na šunel o zakonos,

leskri modlitba le RAJESKE džunglöl.

¹⁰ Ko cirdel le čaćipnaskren pro nalačo drom, korkoro perela andre chev,

ale o žuže dochudena lačo dedictvos.

¹¹ O barvalo peske pal peste gondolinel, hoj hino godaver,

ale o čoro, saves hin godi, dikhel andre leste.

¹² Te pes o lače manuša dochuden paš e zor, sako radisaľol,

no te o nalače manuša chuden te kralinel, o manuša pes garuven.

¹³ Ko garuvel peskro binos, na džala anglal,

ale ko viznavinel peskro binos a omukel les,

chudela le Devleskro jileskeriben.

¹⁴ Bachtalo oda manuš, savo peske furt likerel e sveto dar anglo RAJ,

no ko peske phandel o jilo andre, dochudela pes andro pharipen.

¹⁵ Sar o cholamen ľevos the o bokhalo medvedzis

hin o nalačo kralis, savo trapinel le čore manušen, save pes našti brañinen.

¹⁶ O nagodaver vodcas ela bijileskro pro manuša,

ale oda, ko našti avri ačhel o napačivalo barvalipen, kralinela but.

¹⁷ Oda, ko cerpinel vaš oda, hoj murdarđa varekas, denašela dži o meriben.

Ňiko leske te na pomožinel!

¹⁸ Ko phirel žuže dromeha, ela zachrañimen,

no oda, ko phirel pal o previsarde droma, jekhvareste perela.

¹⁹ Ko kerel pre peskri maľa, čalola le marestar,

ale oda, ko del peskro časos pre ņisoste, čalola le čoripnastar.

²⁰ O pačivalo manuš ela igen požehñimen,

no o trestos na obđžala oles, ko kamel sig te barvalol.

²¹ Nane mištes te chudel paš varekaste pro sudos,

no the avke pes vareko vaš jekh kotor maro del te prepočinel.

- 22 O hamišno manuš denašel pal o barvalipen,
aňi na džanel, hoj pre leste avela o čoripen.
- 23 Oles, ko dovakerel le manušeske, pro koňec ela buter pačiv
sar oles, ko vakerel o gule lava.
- 24 Ko občorel peskre dades abo da a phenel:
„Oda nane binos,“ hino sar o živaňis.
- 25 Oda, ko dikhel ča pre peste, anel ča o vesekedišagi,
ale oles, ko pes zmukel pro RAJ, ela savoro pherdo.
- 26 Ko pes zmukel pre peskri godi, hino dilino,
no oda, ko prilel o godaveripen, ela zachraňimen.
- 27 Te des le čoren, na chibaňinela tuke nič,
ale te phandes o jakha anglo čore, but manuša tut košena.
- 28 Sar o nalače chuden te vladňinel, o manuša pes garuven,
no sar on peren tele, akor ušten upre o čačipnaskre.

29

- 1 Oda, kaske sas buterval dovakerdo a ačhila zacato andro jilo,
ela jekhvareste zňičimen a nič les na sastarela.
- 2 Sar o lače manuša lidžan, o nipi radisalón,
ale te o nalačo vladňinel, o manuša jojčinen.
- 3 Ko kamel o godaveripen, kerel peskre dadeske radišagos,
no oda, ko phirel pal o lubňa, rozkerel o barvalipen.
- 4 Te o kralis lidžal čačipnaha, o narodos ela zoralo,
ale zňičinela les oda, ko pal leste cirdel tele e cipa le daňenca.
- 5 O manuš, savo pes guľarel ke avreste,
nacirdel e sita tel o pindre.
- 6 O nalačo manuš hino zachudlo andre pasca peskre binoskri,
ale o čačipnaskro gilavel a radisalól.
- 7 O lačo džal pal o čačipen le čore manušeskro,
ale o nalačo manuš olestar na ačhel, bo oleske na achaľol.
- 8 Ola, ko asan savore lačhipnastar, keren o nasmirom andro foros,
ale o godaver anen pale o smirom.
- 9 Sar pes o godaver sudzinel le dilineha,
ča viskinel vaj asal a furt nane smirom.
- 10 O vrahi našti avri ačhen le pačivales,
no o lače manuša les kamen te zachraňinel.
- 11 O dilino dela pestar avri savori choli,
ale o godaver likerela peskro jilo andro smirom.
- 12 Te o vladcas šunel o klamišagi,
savore leskre sluhi ačhena nalače.
- 13 Le žobrakos the ole manušes, ko les trapinel, hin kada jekh:
O RAJ del o dživipen sodujen.
- 14 Te o kralis sudzinel le čoren čačipnaha,
leskro tronos ačhela pro furt.
- 15 E paca the o dovakeriben del godi le čhas,
ale o rozmuško čhavoro peskra dake kerel ladž.
- 16 Sar vladňinen o nalače manuša, o nalačhipen barol,
ale o čačipnaskre len dikhena te perel tele.
- 17 Mištes barar avri tire čhas, bo ela tut smirom
a kerela tuke baro radišagos.
- 18 Ode, kaj nane le Devleskro vedeňje, o manuša ačhena rozmuške.
Bachtale hine ola, ko dolikeren le Devleskro zakonos.
- 19 Na del pes te dovakerel le otrokoske ča le laveha;
ov achaľol, so phenes, ale na ačhel olestar.
- 20 Dikhľal le muršes, savo sig vakerel a na gondolinel?
Le dilines hin feder nađej sar les.
- 21 Te des tire sluhas ciknovarestar sa, so kamel,
pro koňec tuke lela savoro, so tut hin.
- 22 O rušlo manuš kerel o vesekedišagi;
oda, ko sig cholisalól, perel andro but bini.
- 23 O baripen le manušes thovela tele,
ale oda, ko hino pokorno andro duchos, chudela e pačiv.

²⁴ Ko pomožinel le živaňiske te čorel, dukhavel pes korkores,
bo pro sudos lel pre peste vera, ale daral te phenel o čačipen.

²⁵ Te tut daraha le manušendar, hoj so peske gondolinena, zachudeha tut andre pasca,
ale te tut zmukeha pro RAJ, aveha chraňimen.

²⁶ But džene kamen te dochudel le kraľis pre peskri sera,
ale ča o RAJ del čačipen le manušes.

²⁷ Le lače manušenge džungľol o nalačo manuš
a le nalače manušeske džungľol oda, ko dživel čačipnaha.

30

O lava le Aguroske

¹ Kala lava hine dine le Devlestar le Aguroske, le Jakehoske časke.
Oda murš phendā:

„Strapimen som, Devla, strapimen*.

² Jaj, som sar džviros, na gondolinav sar manuš;
nane man le manušengri godi.

³ Na sikľifom o godaveripen
a nane man aňi o prindžaripen pal o Neksveteder.

⁴ Ko gela upre andro ņebos? Ko odarik avľa tele?

Ko skidňa andre peskri burňik e balvaj?

Ko pačarda o paňi andro plaštoš?

Ko merinda avri savore agora la phuvakre?

⁵ Dojekh lav le Devleskro hino čačo,
hino štitos savorenge, ko ke leste denašen.

⁶ Ma dothov ņič ke leskre lava,
hoj tuke te na dovakerel a te na sikavel pre tu, hoj sal klamaris.

⁷ Duj veci tutar mangav, RAJEJA,
de mange len sigeder, sar merava:

⁸ Le mandar o klamišagos the o načačipen!

Ma de man o čoripen aňi o barvalipen!

De man ajci maro, keci mange kempel,

⁹ hoj man te na prechav, te na zaprinav tut a te na phenav:

„Ko hin o RAJ?‘

Abo te na ačhav čoro, hoj te na čorav

a te na kerav ladž le Devleskre naveske.

¹⁰ Ma vaker namištes pro sluhas angle leskro raj,
hoj tut o sluhas te na prekošel a te na počines vaš oda.

¹¹ Varesave manuša košen peskre dades
a peskra dake na žehňinen;

¹² varesave peske gondolinen, hoj hine lače,
ale nane obžuzarde la meľatar;

¹³ varesave barikanes dikhen le jakhenca
a hazden upre o bervi!

¹⁴ Varesaven hin o danda sar o šabľi
a andro muj len hin sar te pherdo čhura,

hoj te chan le slaben pre phuv
the le čoren le manušendar.

¹⁵ La pijavica hin duj čhaja a viskinen: ‚De man, de man!‘
Hin trin veci, so našti dočalon,

štar, so na phenena ‚Dos!‘:

¹⁶ O peklos, e džuvľi, savi našti ačhel khabňi,
e šuki phuv, savake furt kempel o paňi,
the e jag šoha ņikda na phenena: ‚Dos!‘

¹⁷ E jakh, so asal le dadestar

* 30:1 30,1 Abo: le Itieloske, le Itieloske the le Uchaloske

a dikhel tele peskra phura da,
džubinena avri o havrani andral e dolina
a chana les o supi.

¹⁸ Hin trin veci, so mange hine čudna,
štar, savenge na achaluvav:
¹⁹ o drom le orloskro, so lecinel pro ņebos,
o drom le sapeskro pal e skala,
o drom la lođakro maškar o moros
a o drom le muršeskro paš e terŋi džuvli.

²⁰ Kavke kerel e lubŋi:
Chal, khosel o vušta
a phenel: ‚Na kerđom nič nalačo.‘
²¹ Hin trin veci, savendar e phuv izdral,
štar, savendar na birinel:
²² Le sluhastar, savo kralinel,
le dilinestar, savo pes prechal le mareha,
²³ la nalača džuvlatar, sar džal romeste,
the la služkatar, savi zalel o than peskra raŋake.

²⁴ Kala štar džviri pre phuv hine cikne,
ale igen godaver:
²⁵ O mravci – nane zorale,
ale ņilaje peske pripravinen o chaben;
²⁶ o damana – nane igen zorale,
ale bešen maškar o skali;
²⁷ o maľakre grajora – nane len vodčas,
ale savore lecinen jekhetane andre čata sar slugađa;
²⁸ o jašterički – šaj len te chudel andro vast,
ale the avke bešen andro kralengre palaca.

²⁹ Hin trin, so peske rajikanes phiren,
štar, so barikanes pochodinien:
³⁰ O levos – nekzoraleder maškar o džviri,
so na daral ņikastar;
³¹ o barikano kohutos, o capos
the o kralis, sar džal angle peskre manuša.

³² Te kerđal o diliŋipen oleha, hoj tut ašarehas,
a te gondolinehas pro nalačo, dander tuke andre čhib!
³³ Te mišines e šmetanka, avel upre o čhil;
te demes varekas andro nakh, avel avri o rat;
a te cholares avres, ela o vesekeđišagos.“

31

O lava le Lemueloskre

¹ O godaver lava le krafiskre Lemueloskre – o lava dine le Devlestar, savenca les e daj bararelas avri.

² Ó, čhavo miro! Čhavo miro, saves andom pro svetos!
Šun, čhavo miro, saves mangavas le Devlestar!
³ Ma de avri tiri zor pre oda, hoj pašloha le džuvlencu,
bo oda zŋičindā but kralen.
⁴ Nane oda šukares, Lemuelina,
na pasinel le kralenge te pijel e mol,
aŋi le vladarenge o aver pijiben,
⁵ bo sar pijen, bisteren pro zakoni
a previsaren o pravos savore čore manušengro.
⁶ Den te pijel oles, ko imar merel,
a e mol olen, ko hine andro pharipen.
⁷ Mi pijel, hoj te bisterel pre peskro čoripen,

a te na leperel peske pro pharipen.

⁸ Phundrav tiro muj vaš oda, ko hino ņemo,
the vaš o čačipen savore slabengro.

⁹ Phundrav tiro muj, sudzin čačipnaha
a ruš vaš o čore the vaš ola, so len nič nane!

Pal e lači romŋi

¹⁰ Ko šaj arakhel lača romŋa?

Odi romŋi mol buter sar o perli!

¹¹ O rom lake pačal andre savoreste,
angle late les hin sa, so leske kempel.

¹² Kerel leske o lačhipen, a na o nalačhipen,
calo lakro dživipen.

¹³ Starinel pes, hoj te avel furt dos vlna the lanos,
a radišagoha kerel buči peskre vastenca.

¹⁴ Hiŋi sar e lođa olengri, ko cinen the bikenen,
so dural anel o maro.

¹⁵ Uštel sigeder, sar vidŋisaŋol,
hoj te del te chal peskra famelija

a te rozdelinel e buči peskre služkenge*.

¹⁶ Rodel peske e mala a cinel la;
olestar, so peskre vastenca zarodŋa, sadzinel e viŋica.

¹⁷ Kerel igen phares

a hin la zorale vasta pre buči.

¹⁸ Džanel, hoj oda, so kerel, anel e chasna;
e lampa lake na murdaŋol andre dži rači.

¹⁹ Peskre vastenca chudel e pacica te kerel o thav
a korkori peske kerel o pochtana.

²⁰ Le čoreske otkerel peskri burŋik
a peskre vasta nacirdel ke oda, kas nane.

²¹ Jevende andro šil pes na daral pal peskri famelija,
bo savoren andre lakro kher hin te urel o tate veci.

²² Šivel peske o uraviben pro hadžos,
a lakre gada hin le šukar fjalove lanostar.

²³ Lakre romes mištes džanen paš e foroskri brana,
kaj zabešel la phuvakre vodcenca.

²⁴ Šivel o pochtana a bikenel len;
le kupcenge bikenel o sirimi.

²⁵ Hiŋi urdi andre zor the andre pačiv
a na daral pes avre dživesestar.

²⁶ O muj phundravel godaha
a pre čhib la hin o kamibnaskro sikaviben.

²⁷ Dodikhel mištes pre savoreste andro kher
a šoha nane leŋivo.

²⁸ Sar ušten lakre čhave, žehŋinen lake,
the lakro rom la ašarel.

²⁹ Phenel lake: „But džuvŋa hine lače romŋija,
ale tu sal savorendar nekfeder!“

³⁰ Ma de tuha te thovel avri oleha, hoj e džuvŋi hiŋi tuke pre dzeka,
bo o šukariben našŋola,

ale kempel te ašarel ola džuvŋa, savi pes daral le RAJESTAR.

³¹ Den kajsa džuvŋa pačiv vaš lakri buči
a ašaren la anglal savorende vaš oda, so kerđa!

* 31:15 31,15 Abo: te del len peskro kotor le chabenestar

O Kazatelis

¹ Kala lava vakerele o Kazatelis, le Davidoskro čhavo, savo kralinelas andro Jeruzalem.

Sa hin zbitočno

² „Zbitočno*, sa hin zbitočno,“ phenda o Kazatelis, „nič pre nisoste nane a na del pes te achalol.“

³ So ela le manušes savora phara bučatar, savaha pes trapinel kade pre phuv?

⁴ Jekh pokoleñje oddžal, dujto pokoleñje avel, ale e phuv ačhel furt.

⁵ O kham avel avri, o kham zaperel andre a pale sidarel pre peskro than, khatar pale avel avri.

⁶ E balvaj phurdel pro juhos a palis pes visarel pro severos; furt kružinel, kružinel a visalol pale pre peskre droma.

⁷ Savore paña džan andro moros, ale o moros šoha ničda nane pherdo.

O paña furt peren pale pre oda than, khatar avle, hoj te džan pale.

⁸ Andre savoreste hin pherdo trapišagos, aňi pes oda na del te phenel avri le lavenca.

E jakh našči dočalol olestar, so dikhel, aňi o kan na pherdol olestar, so šunel.

⁹ Oda, so sas, oda the ela, a so pes kerelas, oda pes pale kerela.

Nane nič nevo pre phuv.

¹⁰ Te vareko pal varesoste phendahas: „Dikh, kada hin nevo!“

– no the oda imar sas čirla angloda, sar avlam pro svetos.

¹¹ Njiko peske na leperel pre ola manuša, so dživenas.

Aňi pre ola manuša, save mek avena, peske na leperena ola džene, ko ena pal lende.

O godaveripen nane pre nisoste

¹² Me, o Kazatelis, somas kralis le Izraelitenge andro Jeruzalem. ¹³ Iľom mange andro jilo, hoj godaha rodava avri sa a dodžanava man savoro, so pes kerel tel o űebos. Savo baro pharipen thođa o Del pro manuša! ¹⁴ Dikhľom savore skutki, so pes kerel pre phuv, a dikh, nič nane pre nisoste lačo, sar te ča denašľomas pal e balvaj.

¹⁵ Oda, so hin bango, pes na del te rovňinel avri;

oda, so nane, pes na del te rachinel.

¹⁶ Phendom mange andro jilo: „Dochudňom bareder godi, buter sar savore, save angle mande kralinenas andro Jeruzalem, a miro jilo sikľila but godaveripen the prindžaripen.“ ¹⁷ Iľom mange andro jilo, hoj man te dodžanav pal o prindžaripen the godaveripen a the so hin o diliňipen the nagodaveripen, ale avľom pre oda, hoj the oda hin o denašiben pal e balvaj.

¹⁸ But godaveripen anel but trapišagos;

buter prindžaripen anel buter dukh.

2

Anel chasna o uživišagos?

¹ Phendom mange: „No ča dža, skušin o radišagos a uživin tuke o lače veci!“ Ale the oda nane pre nisoste. ² Pal o asaben mange phendom: „Diliňipen,“ a pal o radišagos: „So man hin olestar?“ ³ Skušindom savoro a kamavas te arakhel o radišagos mire feloske andre mol. No diňom man te lidžal le godaveripnaha, bo kamavas te avel pre oda, so hin lačo le manušenge, hoj te keren andre ola frima dživesa, so dživen pre phuv.

⁴ Kerdom mange o bare veci: Ačhaďom mange o khera, sadzindom avri o viňici. ⁵ Kerdom mange o zahradi the o šukar sadi, sadzindom andre savore ovocna stromi ⁶ a kerdom mange o nadrži, hoj andral te lav o paňi pro stromi. ⁷ Čindom mange but otroken the otrokiňen, sas man the aver sluhi, save ulile andre miro kher, a sas man buter dobitkos the bakre sar savoren, so dživenas anglal mande andro Jeruzalem. ⁸ Skidňom mange o rup the o somnakaj, the o barvalipen avre kralengro the phuvengro; stradňom mange muršen the džuvlen, save prekal ma gilavenas, a sas man pherdo džuvľa, save

* 1:2 1,2 Kada hebrejiko lav „hevel“ pes del te prethovel the sar para, molha, balvaj, thuv abo duchos.

mange kerenas o radišagos. ⁹ Ačhilom bareder sar sako, ko varekana bešelas andro Jeruzalem, a miro godaveripen sas furt manca.

¹⁰ So ča peske mire jakha žadinenas, sa lenge davas, na odilom mire jilestar nisavo radišagos.

Miro jilo radisaľolas savora mira bučatar

a oda sas miro počiňiben vaš miri phari buči.

¹¹ No sar visaliľom, hoj te dikhav pre savoreste,

so kerdom mire vastenca,

the pre odi phari buči, hoj keci man pre oda trapindom,

avlom pre oda, hoj nič nane pre nisoste lačo, sar te ča denašľomas pal e balvaj.

Nane nisavi chasna pre phuv.

O godaveripen nane pre nisoste

¹² Palis chudňom te gondolinel pal o godaveripen,

a the pal o nagodaveripen the diliňipen.

Šo aver šaj kerel o kralis, savo ačhela kraliske?

Ča oda, so imar angloda kerenas the aver.

¹³ Dikhľom, hoj o godaveripen hino feder sar o diliňipen,

avke sar o švetlos hino feder sar o kalipen.

¹⁴ Bo o godaver manuš dikhel, kaj džal, ale o dilino phirel andro kalipen.

No achaliľom, hoj sodujen užarel jekh meriben.

¹⁵ Palis mange gondolindom andro jilo:

Te man užarel oda, so the le dilines,

akor, so man hin olestar, hoj ačhilom godaver?

Phendom mange andro jilo, hoj the oda nane pre nisoste.

¹⁶ Bo aňi pro godaver aňi pro nagodaver pes na leperel furt,

a andre ola dživesa, so avena, pes pre savoreste bisterela.

Avke sar merel o nagodaver, avke merel the o godaver.

Nane radišagos la bučatar

¹⁷ Našti avri ačhavas o dživipen angle oda nalačhipen, so pes kerel kade pre phuv, bo

nič nane pre nisoste lačo, sar te ča denašľomas pal e balvaj. ¹⁸ Imar na radisaľuvavas

ňisave bučake, so keravas kade pre phuv, bo jekhvar la mukava oleske, ko avela pal ma,

¹⁹ a ko džanel, či oda manuš ela godaver abo dilino? Ale the avke ačhela leske savoro,

važ soske man me phares trapinavas a keravas buči godaha pre phuv. The oda nane pre

ňisoste! ²⁰ Sas mange phares te zlidžal, sar gondolinavas pal savori miri buči, savaha

man trapinavas pre phuv. ²¹ Bo varesavo manuš kerel igen mištes buči, godaha the

šikovnones, ale palis mušinela te mukel savoro varekaske, ko pes pre oda na trapinda.

The oda nane pre nisoste a hin igen nalačo. ²² So hin le manušes savora phara bučatar

the le cerpišagostar, so pes trapipen pre phuv? ²³ E buči, so pes kerel sako džives, anel

peha ča pherdo dukh the pharipen a mek aňi rači leske e godi na odpočovinel. The oda

nane pre nisoste.

²⁴ Nane nič feder prekal o manuš sar oda, hoj te chal, te pijel a paš peskri phari buči

peske te žičinel o lače veci. Dikhľom, hoj the oda avel le Devleskre vastestar, ²⁵ bo bijal

leste ko šaj chal a ko šaj radisaľol? ²⁶ Le manušeske, savo leske hino pre dzeka, del o

godaveripen, o prindžaripen the o radišagos. A le binošneske del, hoj te skidel a te

sthovel o barvalipen a palis te del oleske, ko hin le Devleske pre dzeka. The oda nane

pre nisoste, sar te ča denašľomas pal e balvaj.

3

Savoreske hin dino peskro časos

¹ Savoreske hin dino peskro časos,

o lačo ideos pre savoreste, so pes kerel pre phuv:

² Hin časos te avel pre kada svetos a hin časos te džal pal kada svetos,

časos te sadzinel a časos te skidel upre,

³ časos te murdarel a časos te sastarel,

časos te čhivel tele a časos te ačhavel upre,

⁴ časos te rovel a časos te asal,

časos pre žala a časos pro kheliben,

⁵ časos te rozčhivkerel o bara a časos len te skidel upre,

hin časos te obchudel a hin časos te zlíkerel pes olestar,

⁶ časos te rodel a časos te našavel,

časos te garuvel a časos te čhivel het,
⁷ časos te čhingerel a časos te sivel,
časos te čhitel a časos te vakere,
⁸ časos te kamel a časos te na kamel,
časos pro mariben a časos pro smirom.

So amen o Del del te kerel

⁹ So hin le manušes ola bučatar, savaha pes avke trapinel? ¹⁰ Dikhłom, savi phari buči diña o Del le manušen te kerel. ¹¹ O Del kerda savoro igen šukares andre peskro časos. Ov thoda the e večnost le manušenge andro jile, ale o manuš našti calkom ačaloł, so o Del kerel anglunestar dži o koñec. ¹² Sprindžardom, hoj nane prekal lende nič feder, sar te radisałol a te kerel o lačhipen andre peskro dživipen. ¹³ Ale the oda, te vareko šaj chal, pijel a radisałol peskra bučatar, hin o daros le Devlestar. ¹⁴ Džanav, hoj savoro, so o Del kerel, ačhela pro furt. Našti ke oda nič te dothovel aňi nič olestar te odlel, o Del oda avke kerda, hoj lestar o manuša te daran.

¹⁵ Oda, so hin, sas imar čirla
a oda, so ela, sas tiš imar angloda,
bo o Del kerel, hoj pes te ačhel ola jekh veci pale a pale.

O nalačhipen andro svetos

¹⁶ A dikhłom mek vareso aver kade pre phuv:

Pro sudos hin o klamišagos
a ode, kaj majinel te el o čačipen, hin o nalačhipen.

¹⁷ Phendom mange andro jilo: „O Del sudzinela sodujen - le čačipnaskres the le nalačhes -

bo hin dino o časos pre dojekh veca the pre dojekh skutkos.“

¹⁸ Phendom mange andro jilo: „Ačhel pes oda anglo manuša, bo o Del len skušinel, hoj lenge te sikavel, hoj hine ajse sar o džviri. ¹⁹ Se oda, so avel pro džviri, avel the pro manuša: Avke sar merel jekh, avke the o dujto. Sodujen hin jekh dichos. Nane le manušes nič feder sar le džviro, bo sa hin zbitočno. ²⁰ Savoro džal pre oda jekh than; savoro hin kerdo le prachostar a savoro pale ačhela prachos. ²¹ Ko džanel, či o duchos le manušeskro džal upre a či o duchos le džvirengro džal tele andre phuv?“

²² Avke avlom pre oda, hoj nane nič feder sar oda, hoj o manuš te radisałol la bučatar, so kerel, bo ada hin, so les diña o Del. Se ko les anela pale, hoj te dikhel oda, so ela pal leste?

4

¹ Visardom man avrether a dikhłom, sar pre phuv o manuša trapinen avren:

Dikh, o apsa olengre, ko hine trapimen
- a nane prekal lende tešitelis.

Ňiko lenge našti pomožinelas,
bo ola, ko len trapinenas, sas zoraleder.

² Vašoda phendom, hoj bachtaleder hine ola, ko imar mule,
sar ola, ko mek dživen.

³ No feder sar okle duje dženenge
hin oleske, ko mek na avla pro svetos,
ko na dikhel o nalačhe skutki,
so pes keren pre phuv.

⁴ Dikhłom, hoj savori lači buči le manušengri pes kerel ča vašoda, bo zavidzinen peskre susedenge. The kada nane pre nisoste a hin oda o denašiben pal e balvaj.

⁵ O dilino bešela leñivones le sthode vastenca
a palis merela bokhatar.

⁶ Feder hin jekh burňik smirom
sar duj vasta pherde le trapišagoha the le denašibnaha pal e balvaj.

⁷ Visaliłom a dikhłom pre phuv vareso aver, so nane pre nisoste:

⁸ Le manušes, savo sas korkoro a na sas les Ňiko,
na sas les aňi čhavo, aňi phral.

A the avke na sas koñec leskra phara bučake,
aňi leskri jakh na čalila le barvalipnastar.

Phučelas: „Prekal kaste man ajci trapinav a soske mange na dožičinav o lačhipen?“
The kada nane pre nisoste; biedno hin kada dživipen.

⁹ Duje dženenge hin feder sar jekheske,

bo hin len feder chasna peskra bučatar.

¹⁰ Bo te perena, jekh avres hazdela upre.

Ale vigos ela korkoreske, te perela,
bo na ela dujto dženo, hoj les te hazdel.

¹¹ Bo the sar pašlon duj džene, tačaren jekh avres,
ale jekh dženo sar pes tačarela?

¹² Jekhe dženes šaj te domarel,
ale duj džene jekhetane šaj obačhena.

O lanos, so hino sphandlo trine špargenca, na čhindola avke sig.

¹³ Feder hin o čoro čhavo, ale godaver, sar o phuro dilino kralis, savo peske na del nič te phenel. ¹⁴ Bo oda čhavo šaj avlahas avri the andral e bertena, abo ulilahas čoro andre peskro krališagos, ale the avke šaj ačhel kraliske. ¹⁵ Dikhłom, sar oda čhavo preiła o krališagos pal oda kralis a sar savore, so dživen a phiren pre phuv, gele pal leste. ¹⁶ Lidžalas ajci but manušen, hoj pes na delas len aňi te zrachel. Ale imar okdenge, save avena pal lende, na ela oda kralis pre dzeka. The kada nane pre ņisoste – o denašiben pal e balvaj.

¹⁷ De pozoris, sar džaha andro Chramos le Devleskro! Av pašeder, hoj mištes te šunes, bo kada hin feder sar e obeta, so anen o diline, save na džanen, hoj keren namištes.

5

¹ Ma phundrav tiro muj sig

a tiro jilo te na sidarel te phenel lav anglo Del,
bo o Del hino andro ņebos a tu sal pre phuv,
vašoda ma vaker but.

² So buter starišagos tut ela, buter nalače sune džaha;
a so buter vakeres, buter nagodaveripen pheneha.

³ Te des le Devles lav, doliker les so neksigeder, bo le Devleske nane pre dzeka o diline. Te diňal lav, doliker les! ⁴ Feder hin te na del lav sar te del a te na dolikerel les. ⁵ Ma domuk tire mujeske, hoj te lidžal tiro telos andro binos, a ma phen anglo rašaj*: „Miro lav, so diňom, sas čiba.“ Soske o Del te cholisalol pre oda, so phendal, a te zničinel e buči tire vastengri? ⁶ Kaj hin but sune, ode hin the but zbitočna lava. Vašoda dara tut le Devlestar!

⁷ Sar dikheha, hoj le čores trapinen a hoj o pravos the o spravodlišagos pes na dolikerel, ma čudalin tut, bo pal o uradnikos ačhel vareko bareder a pal lende ačhen meksa bareder. ⁸ A the o kralis ispidel pro manuša, hoj les te den olestar, so skidle upre pal o maľi.

⁹ Ko kamel o love, našti lendar dočalol,
a oles, ko kamel o barvalipen, šoha ņikda nane dos.
The kada nane pre ņisoste!

¹⁰ Sar barol o barvalipen, buter hin ola, ko olestar dživen.
So lačo hin le manušes ole barvalipnastar?
Ča ajci, hoj čalarel peskre jakha olestar, hoj pre oda dikhel.

¹¹ Gulo soviben hin le sluhās, či chal sikra abo but,
ale o barvalipen le barvales na del te sovel.

¹² Dikhłom the aver baro nalačhipen pre phuv:
O manuš garuda o barvalipen, ale hin les olestar ča dukh.

¹³ Ačhiła pes vareso nalačo a našada savoro barvalipen
a na sas les nič, so muklahas peskre čhavage.

¹⁴ Avke, sar avľa lango pre kada svetos, avke lango the džala,
a na lela peha nič andro vasta peskra phara bučatar.

¹⁵ The kada hin igen nalačo:

Sako džala, avke sar avľa.

So lačo hin ola phara bučatar? Oda hin sar o denašiben pal e balvaj.

¹⁶ Calo peskro dživipen chalas andro kalipen
a sas andre žala, nasvalo the cholamen.

* 5:5 5,5 E hebrejiko čhib: o poslos

¹⁷ Avlòm pre oda, hoj kada hin lačo: mištes hin te chal, te pijel a te arakhel o radišagos andre peskri buči, savaha pes o manuš trapinel pre phuv andre kala frima dživesa le dživipnaskre, so le manušes o Del diňa. Bo kada hin dino le manušeske. ¹⁸ Te o Del le manušes del o barvalipen a domukel leske, hoj les te el olestar chasna a te radisalol peskra phara bučatar, the ada hin o daros le Devlestar. ¹⁹ Vašoda pes o manuš na mušinel igen te trapinel peskre dživipnaha, bo o Del pherdžarel leskro jilo le radišagoha.

6

Našti pes te mukel pro barvalipen

¹ Mek hin the aver nalačhipen, so dikhlòm pre phuv a so anel o pharipen le manušenge: ² Hin manuš, saves diňa o Del o barvalipen, o pokladi the e slava – leskra dušake na chibašinel nič, hin les sa, so ča peske manglahas – no o Del leske olestar na del te radisalol, ale vareko aver olestar radisalol. The oda hin zbitočno the baro nalačhipen.

³ Te varekas ulahas the šel čhave, džidilahas but berša a leskre beršen ulahas but dživesa, no leskri duša na čalilahas le lačhipnastar, a mek aňi pohrebos leske na kerdehas, akor phenav: „Feder hin le čhavoreske, savo uliľa mulo, sar leske.“ ⁴ Avla pro svetos zbitočne, džal het andro kalipen a leskro nav hin zaučardo le kalipnaha. ⁵ Aňi o kham na dikhľa, aňi na sprindžarđa, ale hin les buter smirom sar ole barvales, ⁶ savo na predžidila o lačhipen, the te džidilahas duj ezera berša. Či na džan sodujđžene pre oda jekh than?

So o manuš kamel, nane pre űisoste

⁷ Savori buči le manušeskri hin ča vaš o chaben, ale šoha našti dočalol.

⁸ Bo so hin feder le godaveres sar le dilines? A so hin feder le čores, savo džanel sar te dživel?

⁹ Feder hin te radisalol ole vecendar, so amen hin, sar pes furt te cirdel pal o buter. The oda nane pre űisoste, sar te ča denašlamas pal e balvaj.

¹⁰ Savoro so hin, sas imar anglal dino, the oda, so pes ačhel le manušeske hin imar dino, ale o manuš pes našti vesekedinel le Devleha, bo hino zoraleder sar ov.

¹¹ So buter vakeras, frimeder oda hin pre chasna.

So hin le manušes olestar?

¹² Ko džanel, so hin lačo prekal o manuš andre leskro charno dživipen, so nane pre űisoste a predžal sig sar o čiňos? Ko phenela le manušeske, so ačhela pre phuv pal leskro meriben?

7

O godaveripen andro dživipen

¹ Feder hin o lačo nav sar o vzacno parfumos, feder hin oda džives, kana meras, sar oda džives, sar avas pro svetos.

² Feder hin te džal andro kher, kaj pes vartinel, sar andre oda kher, kaj pes oslavinel.

Bo ajso ela o koňec dojekhe manušeskro, o džido peske oda mi lel andro jilo.

³ E žafa hin feder sar o asaben, bo o pharipen kerel o jilo feder.

⁴ O jilo le godaverengro hino andre oda kher, kaj pes vartinel, ale o jilo le nagodaverengro hino andro kher, kaj hin o radišagos.

⁵ Feder hin te šunel o dovakeriben le godaverestar, sar te šunel o lašariben le dilinendar.

⁶ O asaben le dilinengro šundol sar o trňi tel e piri, so pukinen, sar len podlabares. The oda nane pre űisoste.

⁷ Le godaverestar ačhel nagodaver, sar pre leste ispiden, a o prepočiňiben musarel o jilo.

⁸ Feder hin te dokerele vareso, sar ča te chudel;
te likerel avri hin feder, sar pes te lidžal upre.

⁹ Ma cholisaľuv sig andre tiro duchos,
bo e choľi hiňi andro jilo le dilinenge.

¹⁰ Ma phuč: „Sar oda, hoj okla dživesa sas feder sar kala?“
Bo oda godaha na phučes.

¹¹ O godaveripen, avke sar o dedictvos, hin lači veca;
anel chasna oľenge, ko dživen pre phuv.

¹² O godaveripen tut učharela andre avke sar o barvalipen;
e chasna le prindžaripnastar hin kadi:

O godaveripen chraňinel o dživipen oľenge, kas oda hin.

¹³ Dikh mištes pre oda, so o Del kerđa!

Ko šaj rovňinel avri oda, so ov bandarđa?

¹⁴ Andro lačo džives radisaľuv, ale andro nalačo džan kada:

O Del kerđa the jekh džives the aver,
vašoda o manuš na džanel, so avela pal oda.

¹⁵ Kada savoro dikhľom andre mire zbitočna dživesa:

Hin lačo manuš, so merel sig, kajte hino lačo,
a hin nalačo manuš, so dživel but, kajte hino nalačo.

¹⁶ Ma gondolin tuke, hoj sal igen čačipnaskro, a ma ker tutar igen godaver -
soske tut korkoro te zničines?

¹⁷ Ma av nalačo aňi ma av dilino -
soske te meres, te mek nane tiro časos?

¹⁸ Obdža soduj kala veci,
bo oda, ko pes daral le Devlestar, denašela olestar savorestar.

¹⁹ O godaveripen del buter zor le godaveres
sar o deš vodci andro foros.

²⁰ Nane pre phuv ņisavo čačipnaskro manuš,
savo kerel o lačo a na kerel binos.

²¹ Ma šun savore lava, so pes vakeren,
hoj te na šunes tire sluhas, sar tut košel,

²² se tu andre tiro jilo džanes,

hoj the tu buterval košľal avren.

²³ Savoro kada la godaha skušindom
a phendom: „Kamav te dochudel o godaveripen,“
ale sas mandar igen dur.

²⁴ Savoro, so hin, hin bareder, sar šaj achaluvav, a hin igen pharo;
ňiko našľi čačes achalol savoro.

²⁵ Avke visardom miri godi pre oda, hoj te achaluvav,
te rodav a te arakhav avri o godaveripen a sar džan o veci;
Kamavas te avel pre oda, soske keren o manuša o nalačipen, o nagodaveripen the o
diliňipen.

²⁶ Avľom pre kada:

Kirkeder sar o meriben hin e džuvľi, savi hiňi e pasca,
sava hin o jilo sar e sita a o vasta sar o lanci.

Oda murš, ko hin le Devleske pre dzeka, denašela lake,
ale le binošne manušes zachudela.

²⁷ „Dikh, pre kada avľom,“ phenel o kazatēlis:
„Sthovavas jekh veca paš aver, hoj te arakhav avri, sar o veci džan.

²⁸ Miro jilo furt rodelas,

ale mek na arakhľa;

maškar o ezeros manuša arakhľom jekhe lače muršes,
ale na arakhľom aňi jekha lača džuvľa.

²⁹ Avľom ča pre kada:

O Del stvorindā le manušen čačipnaskren,

ale o manuša roden te kerel but nalače veci.“

8

¹ Ko hin godáver a ko achalol, sar džan o veci?
O godaveripen rozšvicinel le manušeskro muj,
a kovlarel leskro zoralo muj.

Dolikeren o prikazi le kraliskre

² Doliker le kraliskro prikazis, bo ilal vera anglo Del* . ³ Ma sidar te oddžal le kralistar.
Ma liker tut olenca, ko kamen te kerel o nalačo, bo o kralis šaj kerel savoro, so kamel.

⁴ Se o lav le kraliskro hino zoralo a ko leske šaj phenel: „So keres?“

⁵ Pre oda, ko dolikerel leskre prikazaŋja, na avela nič nalačo,
o jilo le godavereskro džanela, kana so te kerel.

⁶ Pre savoreste hin lačo časos the lačo drom,
kajte o manuš predživel but pharipen.

⁷ Ņiko na džanel, so pes ačhela,
vašoda ņiko našti phenel, sar ela.

⁸ Avke sar le manušes nane zor upral e balvaj,
avke nane ņikas zor upral oda džives, kana merela.

Andral o mariben našti te džal khere,
avke aŋi o nalačhipen na mukela oles, ko oda kerel.

Ņiko našti achalol le Devleskre droma

⁹ Sar gondolinavas pal savoreste, so pes kerel pre phuv, dikhłom kada savoro: Jekh manuš vladñinel upral aver a oleha dukhavel pes korkores. ¹⁰ Mek dikhłom le nalače manušen parunde a le dromeha pal o cintiris len o manuša lašarenas takoj andre oda foros, kaj kerde o nalačhipen. Aŋi kada našti te achalol.

¹¹ Sar pes takoj na potrestinel o nalačhipen, the aver manuša kamen te kerel o nalače veci. ¹² Kajte o binošno kerel selvar o nalačhipen a dživel but, me džanav, hoj ela feder olenge, ko pes daran le Devlestar, kas hin e sveto dar anglo RAJ. ¹³ Le nalačenge na ela mištes a lengro dživipen predžala sig avke sar o čiños, bo na daran pes le Devlestar.

¹⁴ The kada, so hin pre phuv, našti te achalol: Hin lače manuša, so vaš o lačo chuden oda, so peske zaslužinen o nalače, a hin nalače manuša, so vaš o nalačo chuden oda, so peske zaslužinen o lače. Phendom mange: „Aŋi kada našti te achalol!“

¹⁵ Vašoda phenav, hoj te radisalon le dživipnastar, bo prekal o manuš nane nič feder pre phuv, sar ča te chal, te pijel a te radisalol. Kada ela leha andre leskri phari buči andre ola dživesa, so les diña te dživel o Del tel o kham.

¹⁶ Sar man diňom andre oda, hoj te prindžarav o godaveripen the savoro, so pes kerel pre kadi phuv, na sas man soviben rat-džives. ¹⁷ Dikhłom savoro, so o Del kerda, a avłom pre oda, hoj ņiko našti achalol, so pes kerel pre phuv. Kajte oda o manuš igen kamlahas te prindžarel, the avke na achalola, a kajte varesavo godáver manuš phendahas, hoj oda džanel, the avke na achalol.

9

O meriben užarel sakones

¹ Gondolinavas andro jilo pre savore kala veci a avłom pre kada: O čačipnaskre the o godáver peskre skutenka hine le Devleste andro vasta. O manuša na džanen, so len užarel, či o kamiben, abo e ņenaviš. ² Oda jekh avel pre savore: pro čačipnaskro the pro bijedevleskro, pro lačo the pro nalačo, pro žužo the pro melalo, pre oda, ko anel e obeta, the pre oda, ko na anel.

Avke sar hin le lačeheha,
avke the le binošneha;
avke sar hin oleha, ko lel vera,
avke hin the oleha, ko pes daral te lel vera.

³ Andre savoreste, so pes ačhel pre phuv, kada nane lačo: Oda jekh avel pre sakoneste.

O manušeskro jilo hino pherdo le nalačipnaha the le diliñipnaha, medik dživel, a palis merel. ⁴ No, medik o manuš dživel, hin les nađeŋ, bo le džide rikoneske hin feder sar le mule levoske.

⁵ Bo o džide džanen, hoj merena,
ale o mule na džanen nič.

* 8:2 8,2 E hebrejiko čhib: vaš le Devleskri vera

Nane imar buter počičiben prekal lende,
bo pes pre lende bisterda.

⁶ Savoro, so kerde, medik dživenas
- lengro kamiben, ņnavist the žjarlivost -
mule jekhetane lenca.

Nane len imar ņisavo kotor pre ņisoste, so pes kerel pre phuv.

⁷ Dža, radišagoha cha tiro maro a pi tiri mol lače jileha, bo le Devleske hin imar pre dzeka oda, so keres. ⁸ Tire gada mi en furt parne a pre tiro šero te na chibalinel olejos. ⁹ Radisaľuv andro dživipen tira romňaha, sava kames, andre savore dživesa, save našti te achalol. Bo kada radišagos hin le Devleskro daros prekal tu, medik keres e phari buči pre phuv. ¹⁰ Savoro, so šaj keres tire vasteha, ker caľa tira zoraha, bo andro Šeol*, kaj džas, nane ņisavi buči aňi gondolišagos aňi prindžaripen aňi godaveripen.

¹¹ Pale dikhlom vareso aver pre phuv:

Ola, ko denašen sigeder, na zvitazinen furt o denašiben
aňi o zorale murša furt na zvitazinen o mariben;
aňi le godaveren nane furt o chaben,
aňi ola, ko nekfeder achalon, nane furt barvale,
aňi olen, ko but sikľile, nane furt e pačiv,
bo džal pal oda, či sal pro lačo than andro lačo časos.

¹² Se o manuš the avke na džanel, kana avel leskro časos,
bo sar o ribi pes chuden andre meribnaskri sita
a o čirikle hine chudle andre pasca,
avke the le manušen zachudel o nalačo časos,
so pre lende jekhvareste avel.

¹³ The kada godaveripen dikhlom pre phuv a sas prekal mande zoralo: ¹⁴ Sas jekh cikno foros, kaj dživenas frima manuša. A jekh baro kralis avla pre oda foros, rozthoda le slugađen pašal leste a ačađa pašal o foros o bare veži. ¹⁵ A andre oda foros sas jekh čoro godaver murš, so peskra godaha zachraňinda o foros. Ale ņiko peske pre oda čoro manuš aňi na leperđa. ¹⁶ Avke me phendom: Feder hin o godaveripen sar e zor, ale o godaveripen le čoreskro pes tele dikhel a leskre lava ņiko na šunel avri.

¹⁷ Feder hin te šunel o lava le godaverengre, so hine phende polokes,
sar te šunel e vika le vladcaskri maškar o diline.

¹⁸ O godaveripen hin zoraleder sar o maribnaskre zbraňe,
ale jekh binošno manuš šaj musarel but lačhipen.

10

¹ Sar o mule muchi khandisaren o parfumos,
avke the o sikra diliňipen kerel buter sar o godaveripen the pačiv.

² Le godaveres hin o jilo pro čačo than,
ale le dilines pro nalačo.

³ Mek the sar džal o dilino le dromeha,
nane les godi a sikavel savorengre, savo hino dilino.

⁴ Te pre tu hin cholamen o vladcas, ma omuk tiri buči;
te ačeha čhit, preačhela leskri cholli.

⁵ Hin mek the aver nalačhipen, so dikhlom pre phuv,
o vladara, so keren kajse chibi:

⁶ O dilino sas thodo pro baro than,
no o barvale manuša pro cikno.

⁷ Dikhlom le sluhen te džal pro graja
a le rajen te phirel sar sluhí pal e phuv.

⁸ Ko kopalinel e chev, šaj perel andre;

a oles, ko čhivel tele o muros, šaj danderel o sap.

⁹ Ko kerel buči le barenca, šaj pes lenca dukhavel;
a ko čhingerel o kašta, šaj pes zraňinel.

¹⁰ Te varekaske tupisaľol o trast a na ostrarela les,

* **9:10** 9,10 Oda hin o than, kaj hine o mule.

mušinel te del andre oda buter zor,
ale feder hin te kerel godaha.

¹¹ Te o sap danderela angle oda, sar hino začarimen,
o čarođejnīkos hino zbitočno.

¹² O lava andral o muj le godavereskre anen leske pačiv,
ale o vušta le nagodavereskre zničnena les korkores;

¹³ soča chudel te vakerele, vakerele o nagodaver lava,
a o koñec leskre lavengro hin o nalačno diliñipen;

¹⁴ o nagodaver vakerele buter a buter.

Ñiko na džanel, so pes ačhela.

Ko šaj phenel varekaske, so pes ačhela pal leste?

¹⁵ O nagodaver hino ajso strapimen peskra bučatar,
hoj añi na džanel o drom andro foros.

¹⁶ Vigos tuke, phuvije, te tiro kralis hino terno,
a te tire raja tosarastar but chan.

¹⁷ Bachtali sal, phuvije, te tiro kralis hino rajikano murš,
a te tire raja chan akor, sar pes džal te chal,
hoj te zoraon a na te mačon.

¹⁸ Sar hin o manuš leñivo, rozperel o pados,
sar o vasta ñič na keren, čulal andro kher.

¹⁹ O maro anel o asaben,
e mol anel o radišagos,
ale bi o love na ela añi jekh añi aver.

²⁰ Ma koš le kralis mek añi andre tiri godi,
ma koš le barvales añi khere pre tiro hadžos,
bo o čirikloro šaj rozlidžala tire lava
a phenela avri, so phendal.

11

¹ Muk tiro maro te džal tele le pañeha,
bo pal o but dživesa tuke avela pale buter.

² De vareso olestar, so tut hin, efa the očno dženen,
bo na džanes, savo nalačhipen avela pre phuv.

³ Sar pherdon o chmari le pañeha, čhiven avri o brišind pre phuv.
Te o stromos perela pro juhos abo pro severos,
ačhela ode, kaj peła.

⁴ Oda, ko del pozoris, či phurdel e balvaj, na džala te sadzinel,
a ko dikhel pro chmari, na džala te kidel upre.

⁵ Avke sar na džanes o drom la balvajakro,
a na džanes, sar barol o čhavoro andro per la dake,
avke na džanes añi o buča le Devleskre, savo stvorinda savoro.

⁶ Tosarastar rozčhivker tiro zrnos
a dži rači ma de te odpočovinel tire vasteske,
bo na džanes, so barola feder: či kada vaj koda,
abo či na ena soduj lačhe.

Godi le terne manušenge

⁷ Gulo hin o švetlos a mištes hin le jakhenge te dikhel o kham.

⁸ Vašoda, te dživela o manuš but berša,
mi radisalol andre savore berša;
ale te na pobisterel pre ola kale dživesa pal o meriben, bo ena but.
Savoro, so avela, nane pre ñisoste.

⁹ Radisaľuv, terne manušeja, andre tiro terripen,
tiro jilo mi radisaľol tire terripnaskre dživesenge!
Phir pal o droma, kaj tut lidžal tiro jilo
the pal oda, so dikhen tire jakha,
ale džan, hoj o Del tut vaš oda savoro anela pro sudos.
¹⁰ Vašoda čhiv avri o starišagos andral tiro jilo
a trade avri o pharipen tire telostar,
bo o terripen the o kale bala predžana sig.

12

¹ Ma bister pre tiro Stvoriteľis andre ola dživesa, sar mek sal terno,
angloda sar avena o phare dživesa a ena pašes o berša,
sar pheneha: „Nane man imar radišagos andro dživipen“ –
² angloda sar kalona o kham the o švetlos, o čhonoru the o čerčeňa
a sar avena o chmari pale avri pal o brišind,
³ angloda sar o stražnika le khereskre izdrana
a o zorale murša bandona,
sar ola, ko erriinen, preačhena te kerel buči, bo ena frima,
a sar kalona andre ola, ko dikhen avri prekal e oblaka;
⁴ sar pes phandena o vudara pre ulica
a o hangos andro mlinos slabisaľola
sar pes uštela upre pro gilavipen le čirikleskro,
ale lengre gila na šundona mištes.
⁵ Ma bister pre leste angloda, sar avela pro manuša e dar le uče thanendar
a phirela pes pal o drom daraha;
sar o mandlovniškos rozkvitinišela,
o maľakro grajoro na birinela te phirel
a e muršikañi tužba našľola.
Akor o manuš džal andre peskro večno kher
a o manuša roven andre žaľa pro ulici.

⁶ Ma bister pro Del angloda, sar čhindola e rupuñi šparga
a phadžola o somnakuno čaro,
angloda sar phagerisaľola o džbanos paš o prameñis
a phadžola e kereka pre chañig,
⁷ a o prachos džala pale andre phuv, avke sar sas,
a o duchos džala pale ko Del, savo les diňa.

⁸ „Zbitočno! Sa hin zbitočno!“ phenda o Kazateľis,
„Savoro hin pre ñisoste!“

O posledna lava

⁹ Na ča hoj o Kazateľis sas godaver, ale mek the sikavelas le manušen o prindžaripen.
Skidelas a pisinelas andre but privakeribena; mištes pal oda gondolinelas a sikľolas.
¹⁰ O Kazateľis kamelas te arakhel o lače lava a oda, so pisinda, sas pačivalo the čačo.
¹¹ O lava le godaverengre hine sar e ostro paca, savaha pes lidžal le biken, a o skidle
privakeribena hine sar o lecegi, so hine zorales zademade andre – hine dine jekhe
pastjeristar, le Devlestar.
¹² Mek paš oda savoro, čhavo miro, de tuke pozoris the pre kada:
Te pisinel knižki nane šoha ñisavo koñec a te sikľol but slabisarel o telos.
¹³ Pro koñec savoreske, so šundal:
Dara tut le Devlestar a doliker leskre prikazañja,
bo kada hin, so kempel sakoneske te kerel.
¹⁴ Bo o Del sudžinela dojekh skutkos
the savoro, so hin garudo,
či lačo abo nalačo.

E Nekšukareder gili

¹ E nekšukareder gili le Šalamunoskri.

Ešebno gili

E džuvli

² Ó, te man furt čumidľalas tire vuštenca!

Tiro kamiben hino feder sar e mol.

³ Šukares voňinel tiro parfumos;
tiro nav hin sar o nekfeder parfumos,
vašoda tut o terne čhaja kamen.

⁴ Le man tuha, av denašas!

Lidža man, kralina miro, andre tire khera!

Radisaľuvaha a thovaha baripen andre tu,

lašaraha tiro kamiben buter sar e mol.

Na čudalínav man, hoj tut o terne čhaja avke kamen.

⁵ Kaľori som, ale šukar,

čhajale le Jeruzalemoskre,

kaľori sar o stani le Kedaroskre,

sar o zavesi andro Šalamunoskro palacis.

⁶ Ma dikhen man tele, hoj som kaleder,

hoj man chudňa o kham.

O čhave mira dakre pre ma cholisalile

a thode man te stražinel o viňici,

ale miri viňica me zamukľom.

⁷ Phen mange avri, tu, saves avke kamav:

Kaj pašineha tiro stados?

Kaj odpočovineha pro dilos?

Soske te avav sar e napačivali džuvli

paš o stadi tire prijateľengre?

O murš

⁸ Tu, so sal nekšukareder le džuvľendar,

te na džanes, kaj hin oda than,

dža pal o stopaja le bakrengre

a muk tire kozicen te chal e čar

paš o stani le pastjerengre.

⁹ Tu sal ajsi šukar, lasko miri,

sar e terňi kobila, so cirdel le faraonoskro verdan!

¹⁰ Tire čhama hine igen šukar le ozdobenca andro kana,

tiri meň le perlengre lancociha.

¹¹ Keraha tuke o somnakune lancici

le rupune guličkenca.

E džuvli

¹² Medik pašľolas miro kralis pre peskro divanos,

miro parfumos šukares voňinelas.

¹³ Oda, kas kamav, mange hino sar e voňavo miriha,

so mange pašľol pro koľin;

¹⁴ hino mange sar o kvitki henna

andre viňica paš o En-Gedi.

O murš

¹⁵ Ó, savi šukar sal, lasko miri! Igen šukar sal!

Tire jakha hine sar holubici.

E džuvli

¹⁶ Ó, savo šukar sal tu, lasko miri! Čačes sal šukar!

E zeleno čar hiňi amaro hadžos.

¹⁷ O hranoli pre amaro kher hine le cedrostar,

amaro plafonos hin le sosnendar.

2

E džuvli

¹ Me som ča e kvitka andro šaron,
ča e laľija, so barol andre dolina.

O murš

² Sar e laľija maškar o koľaka,
ajsi hiňi miri laska maškar o terne čaja.

E džuvli

³ Sar o lačo phabengro stromos
maškar o stromi andro veš,
ajso hin oda, ko man kamel,
feder sar savore terne čave.
Igen kamavas te bešel andre leskro čiňos
a leskro ovocje hino gulo andre miro muj.

⁴ Domukla mange te pijel peskri kamibnaskri mol*,
leskro kamiben sas upral mande sar e zastava.

⁵ Občerstvinen man le hrozienkenca!

Zoraľaren man le phabenca,
bo som nasvaľi le kamibnastar!

⁶ Leskro baľogno vast hin tel miro šero
a peskre čače vasteha man obchudel.

⁷ Den man lav,
čhajale andral o Jeruzalem,
anglo srnki the anglo gazeli!
Ma čhalaven amaro kamiben,
medik o kamiben korkoro na kamela.

*Dujto gili**E džuvli*

⁸ Šunav o hangos oleskro, ko man kamel!

Dikh, avel kade!

Chučerel pal o verchi a denašel pal o brehi;

⁹ hino sar e gazela, sar o terno jeleňis.

Dikh, kade ačhel pal amaro muros;

dikhel andre prekal o oblaki, zadikhel prekal o mreži.

¹⁰ Prevakerďa ke ma oda, ko man kamel:

„Ušti upre, lasko miri,

av, miri šukarori!

¹¹ Dikh, o jevend imar pregela;

o brišind preačhila, geľa het.

¹² O kvitki aven avri pre phuv!

Avľa o časos pro gilavipen!

O hangos la hrdličkakro

šundol andre amari phuv.

¹³ Pro figovňikos barol o terne figi,

o viňici kvitňisalon a šukares voňinen.

Ušti upre, lasko miri,

av, miri šukarori!“

O murš

¹⁴ Holubico miri,

garuđi sal andre chev andre skala,

andre skalakri škara.

Sikav mange tiro muj

a domuk mange te šunel tiro hangos;

bo mištes šundol tiro hangos

a šukar hin tiro muj.

¹⁵ Chuden amenge le lišken†,

le cikne lišken, so musaren o viňici,

* 2:4 2,4 E hebrejiko čhib: Anda man andro kher la moľakro. † 2:15 2,15 Kade šaj džal pal aver murša, so tiš kamen ola terňa džuvľa.

amare viñici, so imar kvitñisaŀon.

E džuvli

¹⁶ Oda, ko man kamel,
hino miro a me som leskri;
čalarel pes maškar o lañije.

¹⁷ Medik na predžal o džives
a o čiños na našŀol,
visaŀuv pale, tu, so man kames,
av ajso sar e gazela,
sar o terno jeleñis pro Beterska verchi‡.

3

¹ Pre miro hadžos račenca rodavas oles,
kas kamel miri duša.

Rodavas les, ale na arakhŀom.

² No ča uščav a predžav man pal o foros;
pro ulici the pro pŀacos rodava oles,
kas kamel miro jilo;

rodavas les, ale na arakhŀom.

³ Arakhle man o stražñika, save phiren pal o foros.
Phučŀom lendar: „Na dikhŀan oles, kas kamel miro jilo?“

⁴ Soča lendar odgelom,
arakhŀom oles, kas kamel miro jilo.

Chudñom les a na mukŀom,
medik les na anđom andre mira dakro kher,
andre oda kher, kaj man miri daj anda pro svetos.

⁵ Den man lav,
čhajale andral o Jeruzalem,
anglo srnki the anglo gazeli!
Ma čhalaven a ma uštaven o kamiben,
medik o kamiben korkoro na kamela.

Trito gili

E džuvli

⁶ So hin oda, so avel pal e pušta sar o slupi le thuvestar,
sar o parfumos andral e mirha the kadidŀos,
savore koreñjendar le kupcendar?

⁷ Dikh, le Šalamunoskro tronos!
Pašal leste šovardeš zorale murša,
nekfeder murša andral o Izrael.

⁸ Savore pes džanen te marel le šablenca;
dojekh hino avrisikado pro mariben;
paš sakoneste hin e šablā,
hoj te ochrañinel le utokendar rači.

⁹ O kraŀis Šalamun peske kerđa tronos*
le kaštestar andral o Libanon.

¹⁰ O slupici kerđa rupune,
o operadŀos kerđa somnakuno,
o šedziskos fjalovo,
obthodo andral le kamibnaha†
le Jeruzalemoskre čhajendar‡.

¹¹ Aven avri, čhajale le Sionoskre,
dikhen pro kraŀis Šalamun,
pre koruna, so leske thoda e daj pro šero,
andre oda džives, sar leske sas o bijav,
oda džives, sar leske radisaŀolas o jilo.

‡ 2:17 2,17 Kada hin o verchi rozdelimen pro duj. * 3:9 3,9 Oda sas tronos, so pes del te prelidžal. † 3:10
3,10 Abo: le ebenoskre kaštestar ‡ 3:10 3,10 Abo: Čhajale andral o Jeruzalem

4

O murš

¹ Jaj, savi šukar sal, lasko miri, savi šukar sal,
tire jakha hine mila sar o holubici tel o zavojis,
tire bala hine kale sar o stados le kozengro,
so avel tele pal o verchi andro Gilead.

² Tire danda hine ajse parne sar o strihimen bakrore,
so sas akana ča žužarde andro pañi.
Savoren hin peskri dvojička,
añi jekh lendar na chibalinel.

³ Tire vušta hine sar o šarlatovo thav
a tiro muj hino igen šukar.

Tire čhama pal o zavojis
hine ajse lole sar e jepaš granatoskri phabaj.

⁴ Tiri meñ hiñi šukar sar e veža le Davidoskri,
ačhadī le barendar andro šori,
ezeros štiti upre figinen,
savore štiti le zorale muršengre.

⁵ Tire duj kolina hine sar duj terne gazeli,
sar o dvojički, so chan e čar maškar o lañije.

⁶ Sigeder sar avela o džives
a o kalipen denašela,
džava mange upre pro verchos la mirhakro
the pro brehos le kađidloskro.

⁷ Čali sal šukar, lasko miri;
nane pre tu čiba!

⁸ Av manca andral o Libanon, miri terñije,
av manca andral o Libanon.
Av tele pal o verchos Amana,
pal o verchos Senir the Chermon,
pal o thana le levengre
the pal o brehi le leopardengre.

⁹ Zachudñal mange miro jilo,
pheñe miri, terñije miri,
zañal mange les,
soča pre ma jekhvar dikħal,
le jekhore šperkoha andral tiro lancocis.

¹⁰ Savo ča šukar hin tiro kamiben,
pheñe miri, terñije miri!
Tiro kamiben hin feder sar e mol;
tire parfumi voñinen feder
sar savore koreñja.

¹¹ Pal tire vušta čuñal o gulo medos, miri terñije,
tel e čhib tut hin o medos the o thud
a tire gada voñinen avke, sar voñinel o Libanon.

¹² Tu sal e zarimen zahrada, pheñe miri, terñije miri;
e zarimen zahrada, o prameñis, so hino zakerdo andre.

¹³ Tu sal sar e zahrada le granatoskre phabengri,
kaj barol o lačo ovocje,
e henna the o nardos;

¹⁴ o nardos the o šafran,
o puškvorcos the e škorica
the but aver voñavo kađidlos,
e mirha the aloe
le savore nekfeder koreñjenca.

¹⁵ Tu sal o prameñis andre zahrada,
e čañig le džide pañeha,
so čuñal tele pal o Libanon.

E džuvli

¹⁶ Balvajale pal o severos the pal o juhos, ušten upre a aven!
Prephurden miri zahrada,

hoj lakri voña te voñinel všadzik,
 hoj oda, kas kamav, te avel andre peskri zahrada
 a te chal lakro lačno ovocje.

5

O murš

¹ Avlom andre miri zahrada,
 pheñe miri, terñije miri,
 obkidav miri mirha the miro koreñje;
 koštolinav mire medostar,
 pijav miri mol the miro thud.

O džuvla

Chan, mire prijatelale, pijen,
 mačon le kamibnastar.

E džuvli

² Me sovavas, ale miro jilo sas upre.
 Šun! Oda, kas kamav, durkinda.

O murš

Phundrav mange,
 pheñe miri, lasko miri,
 holubico miri, nane pre tu chiba!
 Pro šero man hin pherdo rosa,
 o bala mange cindile la račakra molhatar.

E džuvli

³ E rokla čhidom tele!

Pale la urava?

O pindre žužardom le pañeha.

Pale len meļarava?

⁴ Oda, kas kamav,

nacirdña peskro vast, hoj te phundravel o vudar,
 a miro jilo pes andre mande čhalada.

⁵ Uštilom upre te phundravel oleske, kas kamav,

a mire vastendar čuļalas e mirha,
 prekal o angušta mange prečuļalas
 pre klamka pro vudar.

⁶ Phundradom oleske, kas kamav,

ale ov ode imar na sas, geļa het.

Ačhilom smutno*,

rodavas les, ale našti les arakhlom;

vičinavas pre leste,

ale na odphenelas mange.

⁷ Arakhle man o stražñika,

sar phirenas pal o foros.

Marde man, dukhade man,

ile pal ma tele the o plašfos

ola, ko stražinen o muros.

⁸ Den man lav,

čhajale andral o Jeruzalem:

Te arakhena oles, kas kamav,

so leske phenena?

Phenen leske, hoj som nasvali le kamibnastar!

O džuvla

⁹ Soha hino feder oda, kas kames, avrendar,

tu, nekšukareder maškar o džuvlija?

Soha hino feder oda, kas kames, avrendar,

hoj tut mušinas te del ajso lav?

E džuvli

¹⁰ Oda, kas me kamav, hino šukar, lolečhamengro,

feder sar deš ezera aver.

* 5:6 5,6 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib; oda šaj el the: „sar ov vakerelas.“

11 Leskro šero hino ajso šukar sar o žužo somnakaj;
leskre bala hine kučerava, kale sar o havranos;

12 leskre jakha hine sar o holubici paš o paña,
avrithode (avrimorde) andro thud,
zathode sar o drahokami.

13 Leskre čhama hine sar e zahrada,
kaj barol pherdo koreňja;
leskre vušta hine sar o ľalije;
kvapkinel lendar e mirha.

14 Leskre vasta hin o somnakune paci,
obthode le vzacne barenca;
leskro telos hin e hladko slonovina
šukaľardi le zafirenca.

15 Leskre pindre hin o slupi le parne mramoristar
ačhade pro somnakune postavci.
Dičhol avri sar o verchi andro Libanon,
učo sar o cedri.

16 Leskre vušta hine igen gule;
savoreha man pricirdel.
Ajso hino oda, kas kamav, ajso hino miro prijateľis,
čhajale andral o Jeruzalem!

6

O džuvľa

1 Kaj geľa oda murš, saves kames,
tu nekšukareder maškar o džuvľija?
Pre savo drom visalila oda, kas kames?
Odphen amenge, hoj les te džas tuha te rodel.

E džuvľi

2 Miri laska geľa tele andre peskri zahrada,
kaj barol o koreňja,
hoj peske te radisaľol andre zahrada
a te kidel o ľalije.

3 Me som oleskri, ko man kamel, a ov hino miro,
čalarel pes maškar o ľalije.

O murš

4 Šukar sal, lasko miri, sar e Tirca,
ajsi šukar sar o Jeruzalem,
užasno sar o čerčeňa pro ňebos* .

5 Tire jakha man igen pricirden,
ma dih pre ma!

Tire bala hine kale sar o stados le kozengro,
so avel tele pal o verchi andro Gilead.

6 Tire danda hine sar o bakrano stados,
so sas akana ča žužarde andro paňi.

Savoren hin peskri dvojička,
aňi jekh lendar na chibaľinel.

7 Tire čhama pal o zavojis
hine ajse lole sar e jepaš granatoskri phabaj.

8 Šaj el le kralis šovardeš kraľovni,
ochtovardeš romňija-služobňički
a pačivale čhaja buter, sar pes del te zrachinel,

9 ale miri holubica hiňi jekhori,
nane pre late ňisavi čiba,
jekhori čhaj peskra dakri,
nekšukareder olake, ko la anda pro svetos.
Dikhle la o terne čhaja a phende lake: „Požehňimen sal!“
O kraľovni the o romňija-služobňički la lašarenas.

10 „Ko hin odi, so dihkel uprunestar sar e tosarutňi čerčeň,

* 6:4 6,4 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib.

šukar sar o čonoro, švicinel sar o kham,
užasno sar o čercheňa pro ňebos†.

¹¹ Gełom tele andro zahradi, kaj baron o pendeča,
te dikhel o neve konarica andre dolina.
Kamlom te dikhel, či imar o viňičis mukła o pučiki
a či imar kvitňisalon o granatoskre phaba.

¹² Zaila man o radišagos,
izdravas avke, sar te gełomas pro kraliko verdan‡.

7

O džuvla

¹ Av pale, av pale, čhaje šulamitko*;
av pale, av pale, hoj pre tu te dikhas!

E džuvli

So kamen pre šulamitka te dikhel,
sar khelel andro taboris?†

O murš

² Save šukar hin tire pindre andro sandalki,
čhaje le princoskri!

Tire klubi hine šukares avrikerde sar o šperki;
sar e buči le majstroskre vastengri.

³ Tiri pupa hiňi sar o poharis,
andre savo na chibalinel e koreňimen mol;
tiro pasos pašal o per
hino sar e pšeňica pre kopa
obthodi le lalijenca.

⁴ Tire kolina hine sar duj terne gazeli,
sar dvojički la gazelakre.

⁵ Tiri meň hiňi sar e veža la slonovinar;
tire jakha hine o jazera andro Chešbon
paš e brana Bat-Rabim.

Tiro nakh hino ajso šukar
sar e veža andro Libanon,
so hiňi anglo Damašek.

⁶ Tiro šero pre tute hin sar o verchos Karmel;
tire bare bala tuke blištisalon sar o fjalovo pochtan,
o kralis hino zachudlo andre tire husta bala.

⁷ Savi šukar sal; pre dzeka mange sal!
Miri lasko, sar tutar radisaľuvav!

⁸ Tiri postava hiňi sar e palma
a tire kolina sar lakro ovocje.

⁹ Phendom: „Džava upre pre palma
a chudava man lendar.“

Mi en tire kolina sar o hroznoskre strapci,
mi voňinel tiro dichos sar o voňava phaba
¹⁰ a tiro čumiben sar e nekfeder mol.

E džuvli

Mi džal e mol šukares oleske, kas kamav;
mi predžal leske prekal o vušta the danda.

¹¹ Me som oleskri, kas kamav,
a ov pal ma džal.

¹² Av džas pre maľa, lasko miri;
presovaha andro gava;

¹³ uštaha sig tosara a džaha andro viňici,
dikhaha, či imar kvitňisalol o viňičis,
či pes imar phundraven o kvitki,
či imar kvitňisalon o granatoskre phaba.

† 6:10 6,10 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib. ‡ 6:12 6,12 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib.

* 7:1 7,1 Dokonalo čhaj † 7:1 7,1 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib.

Ode tuke dava miro kamiben.

¹⁴ O mandragori den avri peskri kamibnaskri voña,
paš amaro vudar hin savore vzacna plodi,
neve the purane;
garuđom tuke len, romoro miro.

8

E džuvli

¹ Jaj, te uľalas miro phral,
savo pijelas o kolin mira dakro!
Avke te tut arakhlomas pre ulica a čumidľomas tut,
ta ňiko na phendahas, hoj namištes kerav.

² Iľomas tut a andomas andre mira dakro kher.

Tu man ode sikadalas pal o kamiben
a me tut diňomas te pijel e koreňimen mol,
o muštos le granatoskre phabendar.

³ Leskro baľogno vast hin tel miro šero
a peskre čače vasteha man obchudel.

⁴ Den man lav,
čhajale andral o Jeruzalem!
Ma čhalaven amaro kamiben,
medik o kamiben korkoro na kamela.

O džuvľa

⁵ Koda hiňi odi, ko avel pal e pušta
a oprinel pes pre oda, kas kamel?

E džuvli

Uštađom tut, sar salas tel o phabengro stromos.

Ode sas tiri daj andro ločhibnaskre dukha,
ode pašľila andro dukha odi,
ko tut anda pro svetos.

⁶ Thov tuke man pre tiro jilo sar e pečat,
sar e angrusi pre tiro vast;
bo o kamiben hin ajso zoralo sar o meriben
a e vašeň likerel ajci sar o hrobos.

Labol sar e zorali jag, sar o baro plameňis.

⁷ Aňi but paňi našti ačhavel o kamiben,

aňi o bare paňa les našti tašľaren.

Te vareko kamlahas te del vaš o kamiben
savoro barvalipen andral peskro kher,
ulaahas calkom teledikhlo.

O džuvľa

⁸ Hin amen cikňi pheňori
a lakre kolina hine mek ciknore.
So keraha amara pheňaha oda džives,
sar la avena te mangavel?

⁹ Te hiňi muros,
ačhavaha pre late o rupune veži!

Te hiňi vudar,
zakeraha la andre le cedroskre deskenca!

E džuvli

¹⁰ Me som muros
a mire kolina hine sar o veži!
Akor ačhilom andre leskre jakha
sar odi, ko anel pherdo radišagos*.

O murš

¹¹ Le Šalamun sas e viňica andro Baal-Hamon†,
odi viňica diňa le manušenge, hoj pes te starinen.
Sako počindahas vaš lakro ovocje
ezeros rupune.

¹² Ale miri viňica, hiňi miri,

* 8:10 8,10 E hebrejiko čhib: šalom † 8:11 8,11 Oda hin: raj upral o barvalipen

hiñi prekal mande.

Muk tuke, Šalamun, o ezeros rupune prekal tu
a o duj šel prekal ola, ko pes starinen pal o ovocje.

¹³ Tu, savo bešes andro zahradi,
mire prijateľa mištes šunen pre tiro hangos.
Domuk the mange te šunel!

E džuvli

¹⁴ Romoro miro, av ke ma sigo,
denaš sar e gazela,
abo sar o terno jeleñis pro verchos,
kaj baron o koreñja!

O Izajaš

¹ O viđeňje, savo dikhľa o Izajaš, le Amososkro čhavo, pal e Judsko the pal o Jeruzalem, sar andre Judsko kralinenas o Uzias, o Jotam, o Achaz the o Chizkija*.

O Izrael pes ačhavel le RAJESKE

² Šun, ňebona! Šun, phuvije!

Bo o RAJ phenel:

„Le čhaven likerdom avri a barardom,
ale on pes mange ačhade.

³ O volos prindžarel peskre gazdas

a o somaris džanel o valovos,
khatar les leskro raj karminel,

ale o Izrael oda na džanel;
mire manuša na ačaľon.“

⁴ Vigos le binošne narodoske;

le manušenge, pre save hin pherdo vini,

le potomkenge le nalačhe manušengre,

le čhavenge, so keren falošne!

Omukle le RAJES,

tele dikhle le Izraeloskre Svete Devles,
calkom pes lestar visarde het.

⁵ Kaj tumen mek te marel,

te mek furt tumen vzburinen?

Calo tumaro šero hino dukhado;

calo tumaro jilo hino slabo.

⁶ Nane pre tumende nič sasto,

le šerestar dži o peti žuže modrini,

jazvi the otkerde rani,

save nane obžuzarde aňi sphandle
aňi makhle le olejoha.

⁷ Tumari phuv hiňi pušta,

tumare fori hine labarde avri;

tumaro ulipen chan avri o cudzinci

angle tumare jakha;

o cudzinci zňičinde e phuv.

⁸ O Jeruzalem hino omuklo

sar e budkica andre viňica,

sar e chatkica pre ogurkengri maľa,

sar o obkľučimen foros.

⁹ Te amenge o Nekzoraleder RAJ

na mukľahas varesave manušen te dživel,

uľamas sar e Sodoma the e Gomora.

¹⁰ Tumen rajale, so san sar o raja andre Sodoma,

šunen o lav le RAJESKRO!

Manušale, so dživen avke sar andre Gomora,

šunen, so tumen sikavel amaro Del!

¹¹ „Pre soste mange anen ajci but obeti?“

phenel o RAJ.

„Imar som prechalo le labarde bakrane obetendar,

le thule dobitkoskre žirostar;

nane mange pre dzeka o rat le bikengro,

le bakrengro the le capengro.

¹² Ko tumen vičinda,

hoj tumen te aven te sikavel angle miro muj?

* 1:1 1,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

- Ko tumendar kamel,
 hoj furt te phiren pal mire chramoskre dvori?
 13 Ma anen mange imar o zbitočna obeti!
 Džungliŕa mange tumaro kadidlos,
 o inepos le Neve čhoneskro, o šabat
 the tumare zhromažđeňja.
 Našti avri ačhav o nalačhipen
 andre tumaro zhromažđeňje!
 14 Tumare oslavi pro nevo čhon the inepi
 andral calo jilo našti avri ačhav;
 anen mange o pharipen,
 zuňindom len imar.
 15 Sar ke ma hazdena o vasta andre modlitba,
 me phandava andre mire jakha;
 kajte tumen but modlinena,
 me na šunava,
 bo pre tumare vasta hin pherdo rat.
 16 Obžužaren tumen a aven žuže!
 Len het tumare nalače skutki pašal mire jakha!
 Preačhen te kerel o nalačhipen!
 17 Siklon te kerel o lačo.
 Dodikhen, hoj pes te kerel o spravodlišagos!
 Pomožinen olenge, ko hine strapimen,
 vaš e širota pro sudos rušen
 a zaačhen vaš e vdova!"
- 18 „Aven akana, vakeras peske pal ada!“
 phenel o RAJ.
 „Kajte ulehas tumare bini lole sar o šarlat,
 parňona avri sar o jiv;
 kajte ulehas lole sar o lolo pochtan,
 parňona avri sar e vlna.
 19 Te kamena a te man šunena,
 chana o lače dari la phuvakre.
 20 Ale te na kamena
 a ačhavana tumen mange,
 avena murdarde la šablaha.
 Me, o RAJ, oda phendom.“
- O Jeruzalem hino binošno foros*
 21 Sar šaj le pačivale forostar ačhila lubňi?
 Varekana sas andre pherdo čačipen;
 bešelasa ode o spravodlišagos,
 ale akana ode bešen o vrahi.
 22 Salas sar o rup,
 ale akana na mos nič.
 Salas sar e lači mol,
 ale akana hiři mišimen le paňeha.
 23 Tire raja hine vzburenci
 a likerena pes le zbužňikenca;
 lenge savorenge džal pal o prepočiňiben
 a rado prilen o dari;
 vaš o široti na zaačhen pro sudos
 a le vdovengro pripados aňi na šunen.
- 24 Vašoda phenel o Raj, o Nekzoraleder RAJ,
 o Zoralo Del le Izraeloskro:
 „Vigos! Mukava avri miri cholí pre ola, ko pre ma džan,
 a pomstínava man mire ñeprijatelenge.
 25 Nacirdava pre tute miro vast;
 obžužarava tut tira melatar la jagaha;
 lava tutar avri savoro nažužipen.

26 Dava tut pale kajse sudcen, sar tut sas varekana,
 kajse radcen, sar tut sas čirla.
 Pališ tut vičinena Spravodlivo foros,
 o Pačivalo foros.“

27 O RAJ cinela avri o Sion le čačipnaha
 a olen, ko keren pokañje, le spravodlišagoha.

28 Ale o vzburenci the o binošna ena zničimen!
 Ola, ko omuken le RAJES, merena.

29 „Ladžana tumen vaš o posvetna dubi,
 pal save tumenge igen džalas;
 lołona avri ladžatar vaš o zahradi,
 save tumenge kidňan avri pro lašariben.

30 Avena sar o dubos,
 pal savo peren tele o prajti,
 sar e zahrada bi o paňi.

31 O zoralo manuš ela sar o phus
 a leskri buči sar e iskra;
 soduj labona jekhetane
 a ñiko lengri jag na murdarela andre.“

2

O verchos le RAJESKRO

¹ Kada hin lav, savo priiła o Izajaš, le Amosokro čhavo, andro videñje pal e Judsko the pal o Jeruzalem.

² Andro posledna dživesa
 ela o verchos le RAJESKRE Chramoskro zathodo zorales;
 ela nekučeder le verchendar
 a barardo upral savore brehi
 a savore narodi ke leste džana prudoha.

³ But manuša avena a phenena:
 „Aven džas upre pro verchos le RAJESKRO,
 andro Chramos le Jakoboskre Devleskro,
 hoj amen te sikavel peskre droma
 a hoj te phiras pal leskre chodňiki.“

Bo andral o Sion avela avri o zakonos
 a o lav le RAJESKRO andral o Jeruzalem.

⁴ Ov rozsudzinela maškar o narodi the maškar o but nipi.
 Akor peske prekerena o šablí pro motiki
 a o kopiji pro vinarika čhura.

O narodos pro narodos na hazdela e šablá
 a imar pes na sikavena te marel.

⁵ Aven, čhvale le Jakoboskre,
 phiras andro švetlos le RAJESKRO!

O Džives le RAJESKRO

⁶ Tu, RAJEJA, odčhidal tutar tire manušen,
 le Jakoboskre potomken.
 Bo hin len pherdo vražňika pal o vichodos
 a veštci sar le Filištíncen;
 spojinen pes le cudzincengre čhavenca.

⁷ Andre lengri phuv hin pherdo rup the somnakaj
 a nane koñec lengre barvalipnaske;
 andre lengri phuv hin pherdo graja
 a nane koñec lengre verdanenge.

⁸ Andre lengri phuv hin pherdo modli
 a klaňinen pes oleske, so kerde peskre vastenca,
 oleske, so kerde peskre anguštenca.

⁹ Ale akana ena o manuša pokorimen,

sako ela ponižimen.
Tu lenge ma odmuk!

- ¹⁰ Dža andre skala, garuv tut andro prachos
daratar anglo RAJ,
angle leskri kraliko slava.
- ¹¹ O barikane jakha ena pokorimen,
o baripen le manušengro ela teledikhlo;
ča o RAJ ela barardo andre oda džives.
- ¹² Oda džives le Nekzoraledere RAJESKRO
ela pre savore pišna the barikane
a the pre ola, ko pes lidžan upre,
bo akor ena ponižimen.
- ¹³ Oda džives ela pre savore cedri andro Libanon,
uče a barikane,
pre savore dubi andro Bašan,
- ¹⁴ pre savore uče verchi,
pre savore barikane brehi,
- ¹⁵ pre savore bare veži,
pre savore barune muri,
- ¹⁶ pre savore bare lođi,
a the pre savore nekšukareder lodki.
- ¹⁷ Pokorimen ela o baripen le manušeskro
a ponižimen ela o lašariben le manušengro;
ča o RAJ ela barardo andre oda džives
¹⁸ a o modli calkom našlona.
- ¹⁹ Denašena andro jaskiņi la skalakre
the andro cheva tel e phuv
daratar anglo RAJ,
angle leskri kraliko slava,
sar uštela, hoj te daravel avri e phuv.
- ²⁰ Andre oda džives o manuša čhivena het
le krtkenge the le ņetopierenge
peskre rupune the somnakune modli,
saven peske kerde, hoj pes lenge te klañinen.
- ²¹ Garuvena pes andro cheva andro skali,
andro pukimen bare bara
daratar anglo RAJ,
angle leskri kraliko slava,
sar uštela, hoj te daravel avri e phuv.
- ²² Ma muken tumen pro manuš,
kaskro dživipnaskro dichos hin ča andro nakh!
Se ov tumenge našti pomožinel!

3

O sudos upral o Jeruzalem the upral e Judsko

- ¹ Dikh, akana o Raj, o Nekzoraleder RAJ,
lel het andral o Jeruzalem the andral e Judsko
savoro, pre soste pes o manuša muken:
savoro chaben the savoro paņi,
- ² le hrdinen the le slugaden,
le sudcen the le proroken,
le vražņiken the le phurederen,
- ³ le velitelēn upral o penda (50)
the le manušengre vodcen,
le radcen the olen, ko džanēn te vražinel,
a the olen, ko džanēn te čarinēl.
- ⁴ „Kerava le terne čhavorendar lengre rajen

a lidžana len o cikne čhavore.“

⁵ O manuša trapinena jekh avres,
o murš džala pro murš,
o susedas pro susedas.

O terno ušfela upre pro phureder,
a ko na mol nič, pre oda,
kas hin bari pačiv.

⁶ Andre ola dživesa vareko chudela peskre phrales
andro kher le dadeskro a phenela:

„Tut hin plaštoš, av amaro vodcas
a vladnin upral kala kopa šmeci!“

⁷ Ale oda phral odphenela kavke:
„Me tumenge na sphandava o rani.

Nane man andro kher aňi chaben aňi gada;
ma keren mandar vodcas upral o manuša!“

⁸ O Jeruzalem hino zničimen,
e Judsko perel tele,

bo džan pro RAJ
peskre lavenca the skutkenca
a ačhaven pes leskra slavake.

⁹ Dičhol lenge pro muja, hoj hine binošna;
presikaven pes le binenca avke sar e Sodoma,
a na garuven len andre.

Vigos lenge!
Bo korkore peske keren e bibach!

¹⁰ Phenen le spravodlivenge,
hoj lenge ela mištoš;
on radisalona olestar,
so chudena vaš peskre lače skutki.

¹¹ Ale vigos le nalačhenge!
Na ela lenge mištoš!

O nalačhipen, so kerenas avrengi,
pes kerela the lenge.

¹² Mire manušen trapinen o terne čhavore
a o džuvla upral lende vladninien.
Manušale mire, tumare vodci tumen lidžan avrether,
hoj te na džanen, pal savo drom te džal.

¹³ O RAJ ušfel, hoj te zalel o than pro sudos;
hazdel pes upre, hoj te sudzinel o narodi.

¹⁴ O RAJ chudel te sudzinel le phurederen
the le vodcen peskre manušendar a phenel:

„Tumen zničindan miri viňica!
Oda, so ilan le čore manušeske,
hin tumende andro kher.

¹⁵ Soske trapinen mire manušen
a kikiden o muja le čorengi?“
phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ.

¹⁶ O RAJ phenel:
„O čhaja le Sionoskre pes lidžan upre,
phiren peske a barikanes nacirden o meňa,
pricirden le muršen le jakhenca,
phiren lubikanes a o lancici pro pindre lenge čerkinen.

¹⁷ Vašoda o Raj dela le Sionoskre čhagen o phukňa andro šere,
o RAJ kerela, hoj te ačhen bi o bala.“

¹⁸ Andre oda džives lenge o RAJ lela tele o šukar šperki pal o pindre, o ozdobi pal o šere, o lancici andral o meña, ¹⁹ o čeña, o naramki, o šlajera, ²⁰ o turbani, o lancici pal o pindre, o stužki, o parfumi, o talizmani, ²¹ o angrusa, o čeña andral o nakh, ²² o šukar gada, o plašči, o khosne, o taškici, ²³ o gendala, o sane gadora, o čelenki the o šali.

²⁴ Na voñinena šukares, ale khandena,
na ena phandle le sirimoha, ale le lanoha;
na ela len kolmimen bala, ale lango šero,
na ela pre lende o šukar gada, ale o gada le gonestar,
lengro šukariben ela čerimen pro avrilabardo znakos.

²⁵ Tire murša ena murdarde la šablaha
a tire hrdini perena andro mariben.

²⁶ O brani le Sionoskre ena andre žala the andro pharipen;
O foros ela sar e džuvli, so peske bešla pre phuv,
bo našada savoro, so la sas.

4

¹ Andre oda džives efa džuvlija chudena jekhe muršes
a phenena:

„Chaha peskro chaben
a uraha peskre gada -
ča domuk, hoj pes te vičinas pal tiro nav.
Le pal amende tele e ladž!“

O Konaricis le RAJESKRO

² Andre oda džives ela le RAJESKRO Konaricis pro šukariben the pre slava a o ulipen la phuvakro pro baripen the pre pačiv olenge, ko ačhena te dživel andro Izrael. ³ Olen, ko predživena andro Sion a ačhena andro Jeruzalem, vičineni sveta, sakones, ko hine zapisimen andro Jeruzalem, hoj ode te dživen. ⁴ O RAJ khosela tele o khandipen pal o čhaja le Sionoskre a le sudoskre duchoha the le jagale duchoha obžučarela o Jeruzalem le ratestar. ⁵ Avke o RAJ kerela upral o verchos Sion the upral ola, ko pes ode zdžan, dživese e čmara le thuvestar a rači e jag, so labol. Odi slava učharela andre savoro sar streškica. ⁶ Dživese andro tačipen oda ela o stanos pro čiños a o than, kaj pes garuvena la balvajake the le brišindeske.

5

E gili pal e viñica

¹ Gilavava oleske, kas kamav,
miri kamibnaskri gili pal leskri viñica:
Oles, kas kamav, sas e viñica pro verchos,
kaj barol but ulipen.

² Prekopalinda la, kidña andral avri o bara,
sadzinda andre o nekfeder viñičis,
maškaral ačhada e veža,
a andre skala randla avri o lisos.

Palis užarelas, hoj leske barola lačno hroznos,
ale barolas leske ča šutlo the nalačno.

³ „Avke akana, tumen manušale,
so bešen andro Jeruzalem the andre Judsko,
rozsudzinen maškar mande
the maškar miri viñica!“

⁴ So buter mek šaj kerdom prekal miri viñica
sar oda, so kerdom?
Užaravas, hoj mange barola lačno hroznos,
akor soske mange barila ča šutlo the nalačno?

⁵ Akana tumenge phenava,
so kerava mira viñicaha:
Lava tele lakri ohrada,
hoj la te žičinen;
čhivava tele lakro muros,
hoj pal late te uštaren.

6 Kerava latar e pušta;
na strihinava la
aňi na prekopalnava.

Barona upre o koľaka the o pichľača
a le chmarenge prikazinava,
hoj upre te na den o brišind.“

7 Se e viňica le Nekzoraleder RAJESKRI,
hin o kher le Izraeloskro
a o manuša andral e Judsko hin leskro sados,
andre savo thovel o baripen.

Užarelas o čačipen pro sudos,
ale dikh, o murdaripen;
užarelas o spravodlišagos,
ale dikh, o viskišagos pre pomoca.

Vigos le nalačenge

8 Vigos tumenge, ko peske skiden o khera paš o khera,
o mali paš o mali avke,
hoj imar nane than
a ča tumen ačhen te dživel
andre odi phuv.

9 Andro kana mange šundol
o lav le Nekzoraleder RAJESKRO:
„Čačo, but khera ačhena rozburimen;
ňiko na bešela andre ola bare the šukar khera.

10 La viňicatar, sava hin štar hektari, ela ča bišuduj (22) litri mol
a andral o deš košara semena ela ča jekh košaris pšeňica.“

11 Vigos olenge, ko imar sig tosara straden te pijel e mol
a pijen dži rači, medik nane kore mate.

12 Pre lengre oslavi hin e citara,
e harfa, e bubna, e flauta the e mol,
ale pal o skutki le RAJESKRE lenge na džal
a na dikhen pre buči leskre vastengri.

13 Vašoda ena mire manuša zaile,
bo chibalinel lenge o prindžaripen;
lengre raja merena bokhatar
a okla manuša merena smedostar.

14 Vašoda o Šeol* phundravela peskro kirlo
a otkerela calo peskro muj;
džana andre o raja the okla manuša,
so keren vika a oslavinen.

15 Avke ena o manuša pokorimen,
sako ela poňižimen
a o barikane ena teledikhle.

16 Ale o Nekzoraleder RAJ ela paš o sudos barardo;
o spravodľiva skutki le Svete Devleskre sikavena, hoj hino sveto.

17 Akor pes o bakrore pašinena
sar te pre peskri čar;
o ovečki pes čalarena
maškar o zburimen khera le barvalengre.

18 Vigos olenge, ko cirden o binos
le lanenca, save hine kerde le klamišagostar,
a ko pal peste cirden o nalačipen sar o vožikos.

19 Vigos olenge, ko phenen:
„Mi sidarel o Del,
mi kerel sig peskri buči,
hoj la te dikhas!
Mi ačhel pes oda,

* 5:14 5,14 Oda hin o than, kaj hine o mule.

so o Sveto le Izraeloskro kamel te kerel,
bo kamas oda te džanel!“

²⁰ Vigos olenge,
ko pro nalačo phenen lačo a pro lačo nalačo,
kaske hin o kalipen sar o švetlos a o švetlos sar kalipen,
kaske hin o kirko gulo a o gulo kirko.

²¹ Vigos olenge, ko hine godaver angle peskre jakha
a korkore angle peste pes šunen, hoj achalon.

²² Vigos olenge, ko hine hrđini te pijel mol,
ko pes lašaren, sar pijen o zoralo pijiben,

²³ ko vaš o love ospravedlñinen le binošnes,
a le ñevinnenge len o spravodlišagos!

O sudos vaš o nalačhipen

²⁴ Vašoda avke sar o jagale plameña zlabaren o plevi
a sar o phus našlol andro plameña,

avke kirñola lengro koreñis
a lengri kvitka ela odpurdli sar o prachos,
bo odčhide o zakonos le Nekzoraleder RAJESKRO
a poceñinde o lava oleskre,
ko hino Sveto le Izraeloskro.

²⁵ Vašoda rozlabila e choľi le RAJESKRI pre peskre manuša;
nacirdña pre lende peskro vast a demađa len.

O verchi razisalona
a pro ulici ena o mule manuša sar šmeci.

Ale the avke mek pes na visarel leskri choľi
a leskro vast ačhel nacirdlo.

²⁶ Palis kerela la zastavaha le narodenge, so hine dur;
piskinela pre lende, hoj te aven pal o agora la phuvakre,
a dikh, on aven sig, igen sig.

²⁷ Ńiko lendar nane strapimen
a ñikaske na poddžan o pindre,
ñiko na sovel aňi na driminel,
ñikaske na phundrol o sirimos pašal o per
a ñikaske na čhindol o sirimocis pre sandalka.

²⁸ Lengre šipi hine ostra,
savore luki nacirdle,
o kopita le grajengre sar o kremeñis
a o kerekı pro verdan sar bari balvaj.

²⁹ Keren vika sar o levos,
šundol len sar le terne leven;
vrčinen, sar chuden peskri korist,
lidžan la het a ñiko la našti zachrañinel.

³⁰ Andre oda džives upral o Izrael hućinena,
avke sar hućinel o moros.

Te vareko dikhela pre phuv,
dikhela ča kalipen the pharipen!
Mek the o kham kaľola andre le chmarendar!

6

O videñje le Izajašiskro pal o RAJ

¹ Andre oda berš, sar muľa o kraľis Uzias, dikhľom le Rajes te bešel pro ućo tronos,
so hino uprehazdlo, a o agora leskre rućoskre pherdžarenas o Chramos. ² Upral leste
sas o serafini. Sakones sas po šov kridli: duje kridlenca peske garuvenas o muj, dujenca
peske garuvenas o pindre a okle dujenca lecinenas. ³ Jekh avreske vićinenas:

„Sveto, sveto, sveto,

hin o Nekzoraleder RAJ!

Leskri slava pherdžarel cali phuv!“

⁴ Ola vikatar, so vičinenas, razisalile o prahi le vudareskre a o Chramos pes pherdžarda le thuveha.

⁵ A phendom: „Vigos mange! Som našado, bo som murš le nažuže vuštenca a bešav paš o manuša, saven hin nažuže vušta, a mire jakha dikhle le kralis, le Nekzoraleder RAJES.“

⁶ Akor ke ma prišecinda jekh le serafinendar a andro vast les sas o jagalo angar, savo iła le klieštenca pašal o oltaris. ⁷ Ole angareha pes chudña mire vuštenkar a phenda: „Dikh, kada pes chudña tire vuštenkar, tiri vina našliła a tiro binos tuke hino odmuklo.“

O Izajaš hino avrikidlo

⁸ Palis šundom o hangos le RAJESKRO, savo mange phenda: „Kas bičhavava? Ko džala vaš amenge?“

A me phendom: „Dikh, kade som, bičhav man!“

⁹ Phenda: „Dža a phen kale narodoske:

,Te šunel šunena, ale nič na achalona,
te dikhel dikhena, ale nič na dikhena!‘

¹⁰ Ker kale manušenge o jile zorale,
zaker lenge o kana a phand lenge o jakha,
hoj le jakhenca te na dikhen,
le kanenca te na šunen

a le jilenca te na achalona,
hoj pes te na visaren a te na saston avri.“

¹¹ Phendom: „Dži kana mek Rajeja?“

Ov phenda:

„Dži akor, medik na ena o fori rozburimen the bi o manuša
a o khera omukle;
medik cali phuv na ela zničimen.

¹² O RAJ Iigenela le manušen dur
a e phuv ačhela calkom zamukli.

¹³ Kajte andre phuv ačhela ča jekh manuš dešendar,
ela pale avrilabardi.

Ale avke sar o posvetna stromi, o terebint the o dubos,
pal save ačhen o kmeňi, sar len čhinen tele,
avke ačhela o sveto potomkos sar o kmeňos andre phuv.“

7

O Izajaš bičhado ko kralis Achaz

¹ O kralis Recin andral o Aram the o izraeliko kralis Pekach, le Remalijoskro čhavo, avle pro mariben pro Jeruzalem akor, sar kralinelas andre Judsko o Achaz, saveskro dad sas o Jotam a papus o Uziaš. Ale na birinenas les te domarel.

² Sar avle te phenel le Achazoske le judske kraliske: „O Aramejčana zaile o Efrajim,“ akor avke predarandila leskro jilo the o jile leskre manušenge, sar o stromi razisalon la balvajatar.

³ Palis o RAJ phenda le Izajašiske: „Le tuha tire čhas le Šear-Jašub* a dža pal o kralis Achaz. Arakheha les pro drom, khatar pes džal pre mała, kaj pes rajbinel o gada; pro koñec le žlaboskro, so džal le Uprune ribñikostar. ⁴ Phen leske: „Av opatno! Mi el tut smirom! Te na tuke slabisalo! o jilo ole duje zlabarde thuvale klacikendar. Ma dara tut le Recinoskra the le Aramoskra bara cholatar the le Pekachostar, le Remalijoskre čhastar.

⁵ O Aram, o Efrajim the o čhavo le Remalijoskro pes dovakerde pre tute a phende peske: ⁶ „Aven džas pre judsko phuv a daravas la avri! Dochudaha la prekal peste a keraha kraliske le Tabeeloskre čhas!“ ‘ ⁷ Ale vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj:

,Kada pes na ačhela;
na ela oda avke,

⁸ bo o šero le Aramoskro hino o Damašek
a o šero le Damaškoskro hin ča o Recin!

Pal o šovardeš the pandž (65) berš
ela o Efrajim avke zničimen,
hoj imar na ela narodos.

⁹ O šero le Efrajimskro hin e Samarija
a o šero la Samarijakro hin o čhavo le Remalijoskro!

* 7:3 7,3 Ola, ko ačhena te dživel, avena pale.

Te na avena zorale andro pačaben,
ta na obačena! “

O Immanuel

¹⁰ O RAJ mek phenda le Achazoske: ¹¹ „Mang tuke o znaenje le RAJESTAR, tire Devlestar. Či oda ela o znaenje dži telal andral o Šeol abo dži upral andral o ņebos!“

¹² Ale o Achaz phenda: „Na mangava aŋi na pokušinava le RAJES.“

¹³ Pališ o Izajaš phenda: „Šunen, čhavale le Davidoskre! Či tumenge nane dos te trapinel le manušen, soske trapinen mek the mire Devles? ¹⁴ Vašoda korkoro o Raj tumen dela znaenje: Dikh, e pačivali džuvli ačhela khabři, ulola lake čhavoro a dela leske o nav Immanuel†. ¹⁵ Chala o čhil the o medos, save leske pomožinena te odčhivel pestar o nalačo a te kidel peske avri o lačo. ¹⁶ Bo sigeder, sar oda čhavoro džanela te odčhivel pestar o nalačo a te kidel peske avri o lačo, ela o phuva kale duje kralengre, savendar tut daras, omukle. ¹⁷ O RAJ anela pre tute, pre tire manuša the pre tire dadeskri famelija ajse dživesa, save mek na sas akorestar, kanastar pes o Efrajim oddelinda pašal e Judsko – ov anela le asirike kralis.“

¹⁸ Andre oda džives o RAJ piskinela pro muchi, save hine dži pro koŋec le paŋengro andro Egipt, the pro včeli, save hine andre Asirija. ¹⁹ Avena savore a bešena andro avrišuke dolini, andro pukimen skali, andro savore kraki the pre savore maļi. ²⁰ Andre oda džives peske o Raj mangela e britva pašal o Euftrat, le asirike kralis, hoj te holinel o bala pal o šere the pal o tela; mek the o bradi lenge strihinela. ²¹ Andre oda džives peske o manuš likerela jekha gurunora the duje bakroren. ²² A vašoda, hoj anena but thud, ela les te chal but čhil. Sako, ko ačhela andre odi phuv te dživel, chala o čhil the o medos. ²³ Andre oda džives pes čerinela pro kolaka the kraki dojekh than, kaj hin ezeros viŋična kmeŋi, so mon ezeros rupune. ²⁴ O manuša ode phirena te lovinel le šipenca the le lukenca, bo pre cali phuv barola ča koļaka the kraki. ²⁵ Pre ņisavo brehos, kaj hin lači čik pro ulipen, na džaha, bo daraha tut le koļakendar the le krakendar. Ačhela lendar o than, pre savo pes tradel o dobitkos a pal savo uštaren o bakrore.

8

O čhavo le Izajašiskro pro znaenje

¹ O RAJ mange phenda: „Le bari tabuļa a pisin pre late avke, hoj pes te del te pregnel: Občoraren sig – Čoren sig*!“ ² Avke vičindom mange le rašas Urijah the le Zecharijah, le Jeberechijoskre čhas – le švedken, pre save pes šaj mukel. ³ Sar geļom paš miri romŋi, savi sas prorokiņa, ačhiļa khabři a uliļa lake muršoro. O RAJ mange phenda: „De leske nav ‚Občoraren sig – Čoren sig!‘ ⁴ Mek angloda, sar o čhavoro džanela te vičinel: ‚Dado miro, mamó miri!‘, ena o barvalipena andral o Damašek the o čorde veci andral e Samarija liġende anglo asiriko kralis.“

O asiriko kralis avel

⁵ O RAJ mek mange phenda kala lava:
⁶ „Vašoda, hoj o manuša andral e Judsko pestar odčhilde
o paŋa le Šiloachoskre, so džan cichones,
a radisaļon le kralistar Recin
the le kralistar Pekach†,
⁷ vašoda, dikh, o Raj anela pre lende
le asirike kralis caļa leskra zoraļa armadaha
avke sar o zorale the o bare paŋa le Eufratoskre.
O paŋi pes hazdela upre a prečuļala;
avela avri pal peskro than;
⁸ predžala prekal e Judsko,
začhivela les le paŋeha dži e meŋ.
Leskre‡ nacirdle kridli učarena andre
cali tiri phuv, ó Immanuel!“

⁹ Zdžan tumen, narodale, ale daran tumen§;
šunen savore phuva, so san dur!

† 7:14 7,14 Oda hin: o Del amena. * 8:1 8,1 E hebrejiko čhib: Maher-Šalal-Chaš-Baz † 8:6 8,6 E hebrejiko čhib: o čhavo le Remalijoskro ‡ 8:8 8,8 Abo: le Devleskre § 8:9 8,9 Abo: avena phagerde pro kotora

Uren pre tumende e vizbroj,
 ale daran tumen,
 uren pre tumende e vizbroj,
 ale daran tumen!
 10 Pripravinen tumenge o plani,
 ale na ačena pes;
 dovakeren tumen,
 ale na avela tumenge oda avri,
 bo o Del hino amenca*.

11 Avke peskra bara zoraha mange o RAJ phenda, hoj te na džav kale manušengre dromeha. Phenda:

12 „Ma phenen pre varesoste,
 hoj oda hin nalače plani ča vašoda,
 bo o manuša phenen, hoj oda hin nalače plani.
 Ma daran tumen olestar, sostar pes on daran,
 aňi ma izdran!

13 Ale le Nekzoraleder RAJES den pačiv sar Svetones;
 lestar pes kempel te daral a te izdral!

14 Ov ela o sveto than;
 ale the prekal o Izrael the prekal o Juda
 oda ela o bar, pre savo perena,
 the e skala, kaj pes o manuša demena;
 ov ela e sita the e pasca prekal o manuša andro Jeruzalem.

15 But dženenge podžžala o pindre pre leste,
 perena a phadžona,
 perena andre pasca a zachudena pes.“

16 Stražin oda, pal soste tuke svedčindom,
 a doliker oda, so tut sikađom,
 maškar mire učeňika.

17 Užarava pro RAJ,
 savo peske garuđa o muj anglo potomki le Jakoboskre;
 mukava man pre leste.

18 Kade som me the o čhave, save man diňa o RAJ. Sam andro Izrael pro znađeňje le Nekzoraleder RAJESTAR, savo bešel pro verchos Sion.

19 A te tumenge o manuša phenena: „Dophučen tumen le mulengre duchendar the le vrazňnikendar, so šepkinen the šuškinen.“ Odphenen lenge: „Či na kamlehas o manuša te phučen peskre Devlestar? Soske phučen le mulendar pal ola, ko dživen?“ 20 Phučen le Devlestar pal o sikaviben the pal o svedectvos. Te o manuša na vakerena avke, sar phenel o lav, akor hine andro kalipen. 21 Predžana e phuv andro pharipen the andre bokh. A sar ena igen bokhale, cholisafona a chudena te košel peskre kralis the peskre Devles. Či dikhena upre 22 abo dikhena tele pre phuv, dikhena ča o trapišagos the o kalipen. Ena čhide avri andro baro kalipen.

23 Ale imar na ela kalipen olen, ko sas andro pharipen. Angloda sas o phuva Zebulun the Naftali teledikhle, ale palis ov dela pačiv kale phuven, le Bare morostar dži pre aver sera pal o Jordan, the la Galileja, kaj bešen o cudzinci.

9

O muršoro amenge ulol

1 O manuša, so phirenas andro kalipen,
 dikhle baro kham;
 olenge, ko dživenas andre odi phuv andro baro kalipen,
 avla avri o kham.

2 Rozbarardal o narodos
 a kerdal lenge baro radišagos.

Radisałon tutar,
 avke sar pes radisałol la žatvatar;

* 8:10 8,10 E hebrejiko čhib: Immanuel

avke sar pes o slugađa radisaŀon,
sar peske rozdelinen e korist.

³ Bo phagŀal o jarmos, so len bandarelas,
e paca, so len marelas pal o dumo,
the o prutos olengro, ko len trapinenas,
avke sar oda kerdal andre oda džives,
sar domardal le Midijanen.

⁴ Savore slugadengre kamašŀi,
savenca pes džal andro mariben,
the savore gada močimen andro rat
ena zlabarde a labona andre jag sar kašta.

⁵ Bo uliŀa amenge o muršoro,
o čavoro amenge hin dino;
ov ela amaro vladcas
a leskro nav ela

o Užasno Radcas, o Zoralo Del,
o Večno Dad, o Raj le Smiromskro.

⁶ Leskri vlada furt barola
a leskro smirom šoha na preačhela.

Vladñinela pro tronos le Davidoskro
the andre leskro krališagos,
savo ačhavela a zathovela
pro čaćipen the pro spravodlišagos,
akanastar džı pro furt.

E Horlivost le Nekzoraleder RAJESKRI ada kerela.

O RAJ marel le Izrael

⁷ O Raj phenda o sudos pro Jakob
a avela oda pro Izrael.

⁸ Dodžanena pes oda savore manuša andral o Izrael,
o Efrajim the o manuša andre Samarija,
save andre peskro baripen
the zacato jilo phenen:

⁹ „O khera le cehlendar pele tele,
ale ačhavaha len le barune kvadrendar;
o figovñika čhinde tele,
ale pre lengro than sadzinaha o cedri.“

¹⁰ Ale o RAJ anela pre lende lengre ñeprijatelen, le kralis Recin,
a kerela upre olen, ko pre leste džan.

¹¹ O Aramejčana le vichodostar a o Filištinci le zapadostar
phundrade peskre muja, hoj te chan tele le Izrael,
ale the andre kada savoro le RAJESKRI choli mek na visaŀol het
a leskro vast hino furt nacirdlo.

¹² Ale o manuša na visaliŀe ko Del, savo len marelas,
a na rodenas le Nekzoraleder RAJES.

¹³ Vašoda o RAJ tel jekh džives odčhinela le Izraeloske
o šero the o chvostos; o konaricis la palmakro the e trsfina.

¹⁴ O vodci the ola, kas hin pačiv, hine o šero,
a o prorokos, so sikavel klamišagos, hino o chvostos.

¹⁵ Kala vodci lidžan le manušen avrether
a ola, kas on lidžan, hine našade.

¹⁶ Vašoda le Rajeske nane pre dzeka lengre terne manuša
a nane leske pharo vaš lengre široti the vdovi,
bo savore hine bijedevleskre the nalačhe
a savore muja vakeren o diliñipen.

Ale the andre kada savoro le RAJESKRI choli mek na visaŀol het
a leskro vast hino furt nacirdlo.

¹⁷ Bo o nalačhipen labol sar jag,
so zlabarel o kolaka the o trñi,
a labarel avri o kraki andro veš avke,
hoj džal o baro thuv.

¹⁸ E choli le Nekzoraleder RAJESKRI labarel e phuv

a leskre manuša hine sar o kašta pre jag;
 ñikasko nane pharo vaš peskro phral.
 19 Danderen pre čači sera, ale na čalon,
 abo chan pre balogñi sera, no ačhen bokhale;
 sako chal o mas pal peskre čhave.
 20 O Menaše chal le Efrajim a o Efrajim le Menaše
 a soduj džene džan pro Juda.
 Ale the andre kada savoro le RAJESKRI choñi mek na visaloñ het
 a leskro vast hino furt nacirdlo.

10

1 Vigos olenge, ko den avri o načačipnaskre zakoni,
 the olenge, ko pisinen o prikazi,
 hoj te trapinen le manušen;
 2 hoj le čorendar te len o pravos pro sudos,
 a mire trapimen manušendar te odlen o spravodlišagos;
 hoj le vdovendar te keren peskri korist
 a le široten te občoraren.
 3 Ale so kerena andre oda džives le trestoskro,
 sar avela e bibach dural?
 Ke kaste denašena, hoj tumenge te pomožinel?
 A kaj mukena tumaro barvalipen?
 4 Na ačhela lenge ñič aver,
 ča te bandol tele le bertenošenca,
 abo te merel olenca, ko ena murdarde.
 Ale the andre kada savoro le Devleskri choñi mek na visaloñ het
 a leskro vast hino furt nacirdlo.

O sudos le Devleskro pre Asirija

5 „Vigos la Asirijake, savi hiñi e palica mira cholakri;
 andre lakre vasta hin o prutos mira cholakro.
 6 Me la bičhavav pro bijedevleskro narodos,
 pre mire manuša, save man cholaren;
 prikazinav lake, hoj len te zñičinel a te občorarel
 a hoj pal lende te uštarel sar pal e čik pro uliči.
 7 Ale o asiriko kralis oda avke na dikhel,
 leskro jilo oda avke na achalol;
 ov kamel te zñičinel
 a te murdarel avri but naroden.
 8 Bo kavke lašarel pes:
 ‚Savore mire vodci hine krafa!
 9 Domardom o fori Kalno the Karkemiš;
 o fori Chamat the Arpad.
 Domardom e Samarija the o Damašek.
 10 Nacirdñom miro vast,
 hoj te marav ola krališagi, so lašaren le modlen,
 zñičindom buter modlen, sar hin andro Jeruzalem the andre Samarija.
 11 Avke sar zñičindom e Samarija the lakre modli,
 avke zñičinava the o Jeruzalem the leskre modli.‘ “

12 Sar o Raj dokerela savori peskri buči pro verchos Sion the andro Jeruzalem, phenela:
 „Marava le kralis andral e Asirija vaš savoro leskro lašariben the savoro baripen. 13 Bo
 o Asirijiko kralis pes lašarelas:
 ‚Me oda kerdom mire zorale vasteha
 the mira godaha, bo som godaver.
 Zrušindom o hrañici maškar o narodi
 a zañlom mange lengro barvalipen;
 sar o zoralo bikos zñičindom olen,
 ko bešenav pro troni.
 14 Miro vast arakhla o barvalipen le narodengro sar o hñizdos,
 a avke sar vareko skidel upre o omukle jandre,
 avke me skidavas upre savore phuva.

Ńiko man na daravelas avri le kridlenca,
aŃi na phundravelas o zobakos, hoj te pištinel.“

¹⁵ Ale o RAJ phenel: „Šaj peštar o tover kerel bareder sar oda,
ko leha čingernel o kašta?

Šaj pes e pila lidžal upre upral oda,
ko laha rezinel?

E pařica na hazdel upre le manušes,
ale o manuš hazdel upre e pařica!

¹⁶ Vašoda o Del, o Nekzoraleder RAJ, bičhavela nasvaliben
pal savo leskre thule manuša šučona avri;
leskri slava chudela te labol a labola sar igen zorali jag.

¹⁷ O švetlos le Izraeloskro ela e jag
a o Sveto Del ela o plameŃis;

tel jekh džives zlabarela savoro,
mek až o trŃi the o kolaka.

¹⁸ O slavna veša the o ovocna sadi ena calkom zŃičimen
avke sar o manuš, saves o nasvaliben šučarel avri.

¹⁹ Ola stromi, so na zlabona andro veš,
ena ajci frima, hoj len the o čavoro šaj zgenela.“

Frima Izraeliti avena pale

²⁰ Andre oda džives ola, ko ačhena le Izraelitendar,
the ola, ko predživena le Jakoboskre potomkendar,
pes imar na mukena pre oda, ko len marelas,
ale čačes pes mukena pro RAJ, pro Sveto le Izraeloskro.

²¹ Ola, ko ačhena te dživel,
ola, ko ačhena le Jakoboskre potomkendar,
avena pale ko zoralo Del.

²² Kajte ulehas tire manuša, Izraelona, ajci but sar e poši paš o moros,
ča sikra lendar avena pale.

E skaza hiŃi diŃi avri,
prečuřal le spravodlišagoha.

²³ O Nekzoraleder RAJ, o Adonaj, anela kadi skaza, so sas diŃi avri,
pre cali phuv.

²⁴ Vašoda o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj, phenel kada:
„Manušale mire, so bešen pro Sion,
ma daran pes le Asirčanendar,
save tumen maren la pařicaha
a hazden pre tumende o prutos,
avke sar oda kerelas o Egipt.

²⁵ Imar ča sikra a miri choľi pre tumende preačhela,
visarela pes pre lende, hoj len te zŃičinel.“

²⁶ O Nekzoraleder RAJ len marela le bičoha,
avke sar marelas le Midijanen paš e skala Oreb;
a peskri pařica hazdela upral o moros,
avke sar oda kerđa andro Egipt.

²⁷ Andre oda džives tuke lava tele
o bremenos pal o vali, so pre tu thođa e Asirija;
lakro pharipen imar na ela pre tiri meŃ
a savoro ela mištes.

²⁸ O Asirčana džan ko Ajat a predžan prekal o Migron;
muken peske o maribnaskre zasobi andro Michmas.

²⁹ Predžan pal o verchengro drom a phenen:
„Andre Geba presovaha!“

O manuša andral e Rama izdran daratar,
o manuša andral e Gibe a le Sauloskri denašen.

³⁰ Vičin andral calo kirlo, čhaje le Galimoskri!

Šun, Lajšo! Odphen lake, Anatot*!

³¹ O manuša andral e Madmena denašen;
o manuša andral o Gebim pes denašen te garuvel.

³² Mek adadžives ačhena andro Nob,
kerena le vasteha, hoj te daraven avri
le manušen pro verchos Sion,
pro brehos andro Jeruzalem.

³³ Dikh, o Del, o Nekzoraleder RAJ,
čhivel tele o konara la bara zoraha.
Ola konara, so hine bare, ena čhimen tele,
a ola, so pes lašaren, ena pokorimen.

³⁴ O kraki andro veša čhingerela le tovereha
a o Libanon perela tele peskre šukar stromenca†.

11

O krališagos le Mesijašiskro

¹ O Konaricis avela avri andral o kmeños le Izajoskro;
andral leskre koreña barola o Konaricis, so anela ovocje.

² Avela pre leste o Duchos le RAJESKRO;
o Duchos, so les dela godi a dela leske te ačhalol;

o Duchos, so leske radzinela a dela les zor;
o Duchos, so leske dela te prindžarel le RAJES a te daral pes lestar.

³ Ela les radišagos andre oda, hoj šunela le RAJES;
na sudzinela pal oda, so dikhel le jakhenca,
aňi pes na rozhodřinela pal oda, so šunel le kanenca;

⁴ ale andro spravodlišagos sudzinela le čoren
a čačipnaha zaačhela vaš o slaba andre phuv.

La pacaha andral peskro muj marela e phuv
a le dichoha andral peskro muj murdarela le nalačen.

⁵ O spravodlišagos ela leskro sirimos
a e vernost ela leskro pasos pašal o klubi.

⁶ O vĺkos bešela le bakroreha,
o leopardos peske pašlola paš e kozica,
e gurumřori the o levocis chana jekhetane
a o cikno čhavoro len lidžala.

⁷ E gurumři pes pašinela le medvedziha,
lengre ciknore peske pašlona paš peste
a o levos chala o phus avke sar o volos.

⁸ O čhavoro, so mek pijel o kolin,
pes bavinela paš e kobrakri chev
a cikno čhavoro thovela o vast andre chev,
kaj hin e zmija.

⁹ Ņiko imar űnikas na dukhavela
aňi na kerela űič nalačo
pre calo miro sveto verchos,

bo e phuv ela pherardi le manušenca, so prindžarena le RAJES,
avke sar o moros hino pherardo le paňeha.

¹⁰ Andre oda džives o Koreňis le Izajoskro ela hazdlo upre sar e zastava prekal savore narodi. Savore narodi pal leste džana a oda than, kaj bešela, ela slavno. ¹¹ Andre oda džives o Raj pale hazdela o vast, hoj te cinel avri peskre manušen, save mek ačhile te dživel andre Asirija, andro Egipt, andro Patros, andro Kuš, andro Elam, andro Šinar, andro Chamat the pro ostrovi le moroskre.

¹² Hazdela upre e zastava prekal o narodi,
a skidela pale andro Izrael olen, ko sas tradle het,
a anela pale andre Judsko olen,

* 10:30 10,30 Abo: Čorori Anatot! † 10:34 10,34 Abo: o Libanon čhivela tele o Zoralo Del

- ko sas odarik rozčhide pro štar seri la phuvakre.
¹³ Našlola e žjarlivost le Efrajimokri
 a zñičimen ena o ñeprijafeła le Judaskre;
 o Efrajim imar na žjarlinela pro Juda
 a o Juda imar na trapinela le Efrajim.
¹⁴ Chučena pro dume le Filištincenge pro zapados
 a jekhetane občorarena le naroden pro vichodos;
 domarena o Edom the o Moab
 a o Amončana lenge ena poddine.
¹⁵ O RAJ šučarela avri o zaliv andro egiptsko moros
 a anela peskre vasteha e tači balvaj pro Euftrat.
 Rozdelinela les pro efa pañora avke,
 hoj pes dela te predžal pre oki sera pešones.
¹⁶ Andral e Asirija avela avri o baro drom
 prekal leskre manuša, prekal o Izraeliti, so ode predžidile,
 ajsa sar sas lengre dađen akor,
 sar avle avri andral o Egipt.

12

O palikeriben andre gili

- ¹ Andre oda džives pheneha:
 „Palikerav tuke, RAJEJA,
 bo kajte pre ma rušehas,
 tiri choli visardal het
 a potešindal man.
² Dikh, o Del hin miro spaseñje,
 pačava a na darava man,
 bo miri zor the gili hin o RAJ;
 o RAJ ačhila miro spaseñje.
³ Radišagoha cirdena o pañi andral o chañiga,
 khatar avel tumaro spaseñje.“
⁴ Andre oda džives phenena:
 „Palikeren le RAJESKE, lašaren leskro nav;
 vakeren pal leskre skutki maškar o narodi,
 phenen lenge, savo baro hin leskro nav!
⁵ Gilaven le RAJESKE, bo kerda igen slavna skutki,
 mi dodžanel pes pal oda calo svetos.
⁶ Vičin radišagostar a gilav zorales, tu, so bešes andro Sion!
 Bo o Sveto Del le Izraeloskro hino baro maškar tute!“

13

O lav pro narodi

O lav pro Babilon

- ¹ O prorocvtos pro Babilon, savo andro videñje dikhla o Izajaš, o čhavo le Amosokro.
² Hazden e zastava upre pro verchos,
 visकिन pre lende zorales a keren lenge le vasteha,
 hoj te aven andro brani le rajengre.
³ Me prikazindom mire avrikidle slugadenge,
 a vičindom mire maribnaskre hrdinen,
 save radisaon mira slavatar,
 hoj te maren olen, pre kaste som chołamen.
⁴ Šundol e vika pro verchi
 sar te le buf manušengri!
 Šundol e vika le krališagengri,
 sar pes o narodi zdžan jekhetane.
 Oda o Nekzoraleder RAJ pripravinel
 peskre slugaden pro mariben.
⁵ On aven dural andral savore phuva tel o ñebos.
 O RAJ peha anel o nastroj peskra chołakre,
 hoj te zñičinel cali phuv.

- ⁶ Roven, bo pašes hin le RAJESKRO džives,
 avela sar e skaza le Nekzoraleder Devlestar.
- ⁷ Vašoda lenge slabisaŕona o vasta
 a o jile lenge izdrana daratar;
- ⁸ igen predarana, zalena len o dukha the o kurči,
 ela len o dukha sar la džuvla, so ločhol;
 jekh pre aver dikhena daraha
 a o muja lenge loŕona ladžatar.
- ⁹ Dikh, avel o džives le RAJESKRO;
 hino strašno a avel bara cholaha,
 hoj te zničinel e phuv
 a te murdarel avri le binošne manušen!
- ¹⁰ Bo o čerčeňa pro ňebos the o suhvezdja
 preačhena te švicinel,
 o kham kaŕola andre, sar avela avri,
 a o čhonoru na dela avri ňisavo švetlos.
- ¹¹ Marava o svetos vaš o nalačhipen
 the le bijedevleskren vaš lengre bini.
 Kerava o koŕeč le barikane manušenca
 a pokorinava o bariplen le bijileskre manušengro.
- ¹² Le manušen ela avke phares te arakhel sar o žužo somnakaj;
 le nipen ela phareder te arakhel sar o somnakaj andro Ofir.
- ¹³ Vašoda razinava le ňeboha
 a e phuv pes čhalavela pal peskro than
 angle cholí le Nekzoraleder RAJESKRI,
 andro džives leskra bara cholakro.
- ¹⁴ Akor sako džala pale ke peskro narodos
 sar e splaišimen gazela;
 sar o bakrore bi o pastjeris,
 sako denašela andre peskri phuv.
- ¹⁵ Olen, kas chudena, predemena,
 a olen, kas zalena, murdarena la šablaha.
- ¹⁶ Le čhavoren lenge murdarena anglo jakha,
 o khera lenge občorarena
 a le romŕijenca lenge našilu pašŕona.
- ¹⁷ Dikh, kerava upre pre lende
 le manušen andral e Medsko,
 savenge na džal pal o rup
 a na radisaŕon le somnakastar.
- ¹⁸ Lengre šipi murdarena le terne muršen,
 na mukena te dživel aŕi le čhavoren, so pijen o koŕin,
 aŕi lenge na ela pharo vaš o čhavore.
- ¹⁹ O Babilon, so hin o šukariben le kralengro,
 o bariplen the e slava le Chaldejcengri,
 ela zničimen le Devlestar
 avke sar e Sodoma the e Gomora.
- ²⁰ Imar ňiko ode šoha pale na bešela
 a ňisavo pokoleŕŕje ode na dživela;
 o Arabos peske ode o stanos na ačhavela
 a o pastjera ode o stados na pašinena.
- ²¹ Bešena ode o dziva džviri,
 lengre khera pherdžarena o šakali;
 dživena ode o sovi
 a o dziva capi ode chučerena.
- ²² O hijeni zalena leskre veži,
 a o šakali leskre barvale palaca.
 Le Babilonoskre dživesa hine zrachimen,
 na ela les buter dživesa.

14

¹ O RAJ ela pale jileskro ko Jakob,
pale peske kidela avri le Izrael
a dela lenge te odpočovinel andre lengri phuv.

O cudzinci avena ke lende
a dživena jekhetane le Jakoboskre potomkenca.

² But narodi pomožinena
le manušenge andral o Izrael

te avel pale andre odi phuv,
savi lenge diña o RAJ,

a ode ola narodi služinena
le Izraeloske sar o sluhi.

Ola, ko varekana zaile o Izrael,
ena akana zaile le Izraelostar

a o manuša andral o Izrael vladñinena
upral ola, ko len varekana trapinenas.

³ Andre oda džives, sar tuke o RAJ dela te odpočovinel le cerpišagostar, la daratar
the la phara bučatar, savi pre tu ispidenas te kerel, ⁴ asaha le babiloñike kralistar kala
gilaha:

„Dikh, sar dopela o nalačo kralis, so amen trapinelas!

Imar šoha ñikas na trapinela!

⁵ O RAJ phagla e paca le nalačhengri,
the o žezlos le vladarengro,

⁶ savenca zorales marenas le naroden
a šoha na preačhenas le ranenca;

zalenas peske o narodi bara cholaha
a bi o jilo len trapinenas.

⁷ Akana peske calo svetos odpočovinel a hin les smirom,
gilavel peske bare radišagostar.

⁸ Mek the o ciprusi the o libanoñika cedri
radisalon le krañiske a phenen:

„Kanastar salas čhido tele,
ñiko amen na avla te čhinel tele.“

⁹ O Šeol tel e phuv hino pripravimen
pes tuha te arakhel, kralina andral o Babilon!

Uštavel savore mulen, so vladñinenas pre phuv,
del te uštel savore mulenge,

so bešenas pro troni a kralinenas upral o narodi.

¹⁰ Kala savore pes dena anglal
a phenena tuke:

„The tu ačhilal ajso slabo sar amen,
ačhilal ajso sar amen!“

¹¹ Tele andro Šeol hin čhido tiro baripen
the o bašaviben pre tire harfi.

O kirme tel tu hine lačarde sar o hadžos
a o červi tut učharen andre.

¹² Kralina andral o Babilon,
tu žjarivo čercheñije, čhaveja le tosaraskro:

Sar pelal tele andral o ñebos!

Čhido sal tele dži pre phuv,
tu, so vladñinehas upral o narodi!

¹³ Bo andre tiro jilo tuke phendal:

„Džava upre andro ñebos;

dži upral o čercheña le Devleskre
hazdava upre miro tronos,
bešava pro verchos, kaj pes zdžan o devla,
nekdureder pro severos;

¹⁴ džava dži upral o chmari
a kerava mandar ajso sar o Nekbareder Del.“

- 15 Ale sal čhido tele andro Šeol,
dži tele andre odi nekbareder chev.
- 16 Ola, ko tut dikhena, peske tut obdikhena
a gondolinena peske pal tute:
„Či oda hin oda murš, so razinelas la phuvaha
a kerelas, hoj o krališagi te izdran?
- 17 Oda murš, so le svetostar kerelas pušta?
So čhivelas tele o fori
a na mukelas peskre bertenosen te džal khere?“
- 18 Savore kraľa la phuvakre
hine parunde andre pačiv,
sako andre peskre hrobi,
- 19 ale tu sal čhido avri andral tiro hrobos
sar o kirno konaris!
- Sal začhido olenca,
ko sas murdarde a predemade la šablaha;
olenca, ko džan tele andre baruňi chev
sar o felos, pre savo pes uštarel.
- 20 Na pripojineha tut paš lende andro hrobos,
bo zničindal tiri phuv
a murdardal avri tire manušen.
- Ňiko peske šoha na leperela
pro potomstvos le nalačhengro.
- 21 Pripravinen o than,
kaj murdarena leskre čhaven
vaš o bini lengre dadengre,
hoj te na ušten a te na zalen e phuv
a te na pherdžaren o svetos le forenca.
- 22 „Uščava pre lende,“
phenel o Nekzoraleder RAJ.
„Zničinava o babiloňiko nav
the leskre manušen, save predžidile,
lengre čhaven the potomken,“
phenel o RAJ.
- 23 „Kerava lestar močaris
the o than prekal o sovi.
Zničinava les calkom avke,
sar te les šuladomas avri la metlaha,“
phenel o Nekzoraleder RAJ.

E Asirija zničimen

- 24 O Nekzoraleder RAJ ila vera:
„Avke sar gondolindom, avke pes the ačhela,
a avke sar mange zailom, avke the ela.
- 25 Zničinava la Asirija andre miri phuv,
pre mire verchi la rozpučinava.
Oslobodzinava mire manušen la Asirijakre pharipnastar
the le bremenostar, so mušinenas te lidžal.“
- 26 Kada hin miro planos prekal caľi phuv
a miro vast hino nacirdlo te marel savore naroden.
- 27 O Nekzoraleder RAJ peske zaila, hoj oda kerela.
Ko les šaj zaačhavel?
Leskro vast hino nacirdlo,
ko leske šaj odcirdel o vast?
- O lav pro Filišinci*
- 28 Andre oda berš, sar muľa o kralis Achaz, sas phendo kada proroctvos:
29 „Ma radisalon, tumen Filišincale,

hoj phadžila e paca oleske, ko tut marelas!
Bo sar jekh sap merela, aver meksa goreder avela pre leskro than,
a andral leskro jandro avela avri o drakos, so ľecinel.

³⁰ Paľis ola nekľoreder chana pre mire maľi
a ola, kas nane niĉ, dživena andro smirom;
ale biĉhavava bari bokh pre tire potomki
a merena bokhatar ola, ko mek predžidile.

³¹ Hikin, brano! Rov, forona!
Daran tumen, savore Filištincale!
Bo le severostar avel e armada,
so mukel pal peste e prachoskri chmara;
niĉko lakre slugađendar pes na daral.

³² A sar kampil te odphenel le poslenge
andral kada narodos?

Kavke: „O RAJ zathoda o Sion,
andre leste pes garuvena leskre manuša, so cerpinen.“ “

15

O lav pro Moab

¹ O prorocťvos pro Moab:
O Ar andro Moab sas zniĉimen,
tel jekh rat sas ĉhido tele!
O Kir andro Moab sas zniĉimen,
tel jekh rat sas ĉhido tele!
² O Dibon džal upre pro uĉe thana
the andre peskro chramos te rovel;
o Moab igen rovel pal o Nebo the Medeba;
dojekh šero hino lango,
dojekh brada hiňi holimen tele.
³ Pro uliĉi pes o manuša uren andro gada le gonestar;
maškar o fori, pro padi
savore manuša hikinen
a peren tele andro roviben.
⁴ O Ćešbon the o Elale viskinen
a lengro hangos šundol dži o Jahac,
vašoda o moabika slugađa daratar viskinen,
sa andre lende izdral.

⁵ Miro jilo rovel vaš o Moab!
Leskre manuša denašen dži paš o Coar;
dži paš o Eglat-Šelišija.
Bo roviĉnaha džan upre brehoha andro Luchit;
pro drom andro Choronajim bares roven,
bo lengri phuv sas zniĉimen.

⁶ O paňa andro Nimrim našľile
a e ĉar šuĉila avri;
na aĉhile nišave rastľini
aňi niĉ zeleno.

⁷ A oda, so aĉhila le manušenge a so zachraňinde,
peske lidžan prekal e Virbengri jarka.
⁸ Lengri žala džalas dži pašal o Moaboskre hraňici,
lengro hikišagos dži paš o Eglajim,
lengro baro roviben šundol dži paš o Beer-Elim.

⁹ Andro paňa le foroskre Dimon hin pherdo rat,
ale mek the avke biĉhavava pro Dimon buter pohromi –
le levos biĉhavava pre ola, ko pes zachraňinde andral o Moab,
the pre ola, ko aĉhile te dživel andre phuv.

16

¹ Biĉhaven le bakrores sar daros

- andral o foros Sela pal e pušta oleske,
 ko vladñinel le manušenge pro verchos Sion.
- ² Sar o splašimen čirikloro,
 tradlo avri andral o hñizdos,
 ajse ena o džuvla le Moaboskre ode,
 kaj pes predžal prekal o pañi Arnon.
- ³ On phenen le manušenge andre Judsko:
 „Den amen rada, phenen amenge so te kerel!
 Učharen amen andre tumare ciňoha dživese andro tačipen!
 Garuven olen, ko sas tradle avri!
 Ma phenen avri,
 kaj hine ola, ko denašen!
- ⁴ Domuken te bešel ke tumende olen,
 ko denašle andral o Moab;
 aven prekal lende o than, kaj pes garuvena oleske,
 ko len kamel te zñičinel!“
- Se našlola oda, ko trapinel amari phuv;
 oda, ko ñičinel amari phuv, imar na ela,
 a oda, ko džal pre amari phuv, imar na dživela!
- ⁵ Akor jekh le Davidoskre potomkendar ačhela krališke
 a vladñinela andro kamiben the andre vernost.
 Sudzinela čačipnaha
 a furt kamela te kerel o spravodlišagos.
- ⁶ Šundam pal o baro baripen le Moaboskro,
 sar pes lidžal upre!
 Hino barikano the sprosto,
 ale leskro lašariben nane pre ñisoste.
- ⁷ Vašoda rovela o Moab,
 savore rovena vaš o Moab.
 Hikinena pal o bokelora le hrozjenkendar andral o Kir-Cheres sar ola,
 ko hine calkom domarde.
- ⁸ Šučile avri o mali andro Češbon,
 the o viñici andre Sibma.
 O vladara le narodengre uštarenas pal leskre nekfeder viñici,
 save baronas dži paš o Jazer
 a dodžanas dži pre pušta.
- Leskre konarica rozbaronas
 a dogele dži prekal o Mulo moros.
- ⁹ Vašoda rovava avke,
 sar rovel o Jazer pal o viñici andre Sibma;
 polivinav tumen le apsenca,
 Češbon the Elale!
- Bo imar na šundol oda radišagos,
 so šundolas, sar tumen ñilaje obkidenas
 a sar kidenas upre o ulipen.
- ¹⁰ Andro ovcna sadi imar nane o radišagos the o kheliben;
 andro viñici imar ñiko na gilavel añi na viskinel;
 ñiko na pučinel e mol andro lisos,
 bo me zaačhadom e radišagoskri vika.
- ¹¹ Vašoda miro jilo rovel vaš o Moab sar e harfa
 a miri duša vaš o Kir-Cheres.
- ¹² Kajte o Moab pes sikavela
 pre peskre thana pro lašariben
 a dela pestar avri bari zor,
 hoj pes te džal te modlinel andre peskri svetiňa,
 no ñič leske oda na pomožinela.

¹³ Kada hin o lav, savo o RAJ imar phenda pal o Moab. ¹⁴ Ale akana phenel o RAJ kada: „Presne tel o trin berš našlola e slava le Moaboskri jekhetane leskre pherdo manušenca. Ačhena te dživel ča igen frima džene, save ena teledikhle the slaba.“

17

O lav pro Damašek

¹ Kada hin o prorocivos pro Damašek:

„Dikh, o Damašek imar na ela foros,
ačhela lestar ča kopa bara.

² O fori le Aroeroskre ena zamukle,
ena prekal o stadi, so ode pašlona,
a niko len na daravela avri.

³ Našlola o ohradzimen foros andral o Efrajim
a o Damašek našavela peskro krališagos.

Ola, ko ačhena te dživel andro Aram,
doperena andre ladž avke sar o Izrael,
phenel o Nekzoraleder RAJ.

⁴ „Andre oda džives ciknola e slava le Jakoboskri,
leskro thulo felos šučola.

⁵ O Izrael ela sar odi mała,
pal savi sas e pšeñica
košimen tele a skidli upre,
ela avke zničimen sar e mala
andre dolina Refajim paloda,
sar sas skidlo upre mek the oda,
so ačhila pal e žatva.

⁶ Ačhela lestar ča sikra,
avke sar pro olivovo stromos,
pal savo sas razimen tele o olivi,

duj vaj trin dži upre,
štar vaj pandž pro konarica,
phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro.

⁷ Andre oda džives pes o manuša mukena pre peskro Stvoritelis
a visarena peskre jakha pro Sveto le Izraeloskro.

⁸ Imar pes na mukena pro oltara,
so kerde peskre vastenca,
na mukena pes pre oda,
so kerde lengre angušta,
aňi pro slupi la Ašerakre,
aňi pro kadidloskre oltara.

⁹ Andre oda džives ena lengre ohradzimen fori omukle, bo denašena le Izraelitendar,
ena sar o thana zabararde la burinaha the le krakenca. Niko ode na bešela.

¹⁰ Tu bisterdal pro Del, pre tiro Spasitelis,
na leperdal tuke pre tiri zoraľi Skala, so tut chraňinel.
Sadzines tuke o nekfeder sađi,
o viňici, so andal andral aver phuv!

¹¹ No kajte andre oda džives, sar len sadzineha,
kereha sa, hoj te baron,
a tosara pre aver džives
tuke pučinenena avri a kvitňisalona,
the avke andre žatva na ela so te kidel upre;
ela ča nasvaliben the bari dukh.

¹² Vigos le narodenge, so hučinen,
hučinen sar o zorale vlni!
Vigos le manušenge, so bučinen,
bučinen sar o baro paňi!

- ¹³ Kajte o manuša hučinen, sar hučinel o baro pañi;
sar pre lende o Del viskinela, denašena dur;
ena sar o phus,
saves odphurdel e balvaj pro verchi
sar o prachos odphurdlo la zorała balvajatar.
- ¹⁴ Rači tumen jekhwareste daravena avri!
Ale tosara imar na ela ñiko!
Kavke doperena ola, ko amen občoraren,
a kada užarel olen, ko amenge len o majetki.

18

O lav pro Kuš

- ¹ Vigos tuke, phuvije, andre savi bzučinen o kridli,
so sal pal o paña andro Kuš,
² so bičhaves le poslen pal o moros,
pro pañi andro lodki le papirusostar!
- Džan, tumen richla poslale,
ko manuša, so hine uče a hin len hladko cipa,
ko manuša, savendar všadzik daran,
ko manuša, so hine zorale a maribnaskre,
kaj o paña rozdelinen e phuv.
- ³ Savore manušale pro svetos, tumen, so dživen pre phuv,
sar pes e zastava hazdela upre pro verchi, tumen oda dikhena,
a sar pes phurdela pre truba, tumen oda šunena.
- ⁴ Bo kada mange phenda o RAJ:
„Dikhava tele pal miro than
avke cichones sar o tačipen le khameskro pro dilos,
avke sar e chmara la rosakri andro tačipen prekal e žatva.“
- ⁵ Bo angle žatva, sar imar o kvitki pele tele
a pro strapcos dobarol o hroznos,
odrezinela la čuraha o nalače konarica
a strihinela tele o konara pal o viñičis.
- ⁶ Savore feła le slugadengre ena mukle le čiriklenge pro verchi
the le džvirenge pro mali;
ñilaje lendar dživena o dziva čirikle
a jevende savore džviri pre mala.
- ⁷ Andre oda časos anena le Nekzoraleder RAJESKE o dari
ola manuša, so hine uče a hin len hladko cipa,
ola manuša, savendar všadzik daran,
ola manuša, so hine zorale a maribnaskre,
savengri phuv rozdelinen o paña.
- O dari anena pro verchos Sion, pro than, kaj pes lašarel o nav le Nekzoraleder RAJESKRO.

19

O lav pro Egipt

- ¹ O prorocvtos pro Egipt:
Dikh, o RAJ avel sig le chmarencia
a džal andro Egipt.
O modli le Egiptoskre lestar izdran
a o jile le Egiptanengre previsałon daratar.
- ² „Kerava upre le Egiptanen pre peste;
marela pes o phral le phraleha,
o susedas le susedoha,
o foros le foroha,
o krališagos le krališagoha.
- ³ O Egipt chudela te daral;
musarava lenge o plani
a džana te mangel e pomoca le modlendar,

- le čarođejnīkendar, le vražņīkendar
the olendar, ko vičinen avri le mulen.
- 4 Dava o Egipt andro vasta le nalače rajeske
a vladņinela lenge o bijileskro kralis,
phenel o Del, o Nekzoraleder RAJ.
- 5 Šučola avri o paņi andro Nil,
o paņi calkom šučola avri.
- 6 Leskre jarki khandena,
o paņa andro Egipt cikņona a šučona avri.
- Šučona avri the o kraki the e trsfina,
7 the o rastlini pašal o paņi Nil a the pašal leskro agor.
- Našlola savoro sadzimen, so barol pašal o Nil,
šučola avri a imar na ela.
- 8 O ribara rovena,
savore, so čhivkeren e udica andro Nil, ena smutna
a olen, ko muken e sita andro paņi, ela žala.
- 9 Ena sklāmimen ola, ko keren o gada le lanostar,
ola, ko keren o parno pochtan.
- 10 O robotņika le gadenca ena smutna
a savoren, so keren buči vaš o love,
ela pharipen andro jile.
- 11 Save nagodaver hine o vodci andro Coan!
O godaver radci le faraonoskre den diline radi.
- Sar šaj tumen phenen le faraonoske:
„Me som čhavo le godaver manušengro,
čhavo le phurikane kralengro“?
- 12 Kaj hine tire godaver manuša?
Mi phenen tuke, mi den tuke te džanel,
so kamel o Nekzoraleder RAJ te kerel le Egiptoħa.
- 13 O vladci andral o Coan ačhile diline
a raja andral o Memfis peħa dine te thovel avri;
ola, ko sas vodci leskre manušendar,
lidžan le Egipt avrether.
- 14 O RAJ pre lende čħiħa avri le duchos,
so len diliħarel andre,
a on kerena, hoj pes o Egipt te hombinel
andre savoreste, so kerel,
sar o mato manuš, so uštarel andre oda,
so čħandħa avri.
- 15 O Egipt naši kerela ĩič,
či o šero abo o chvostos,
o palmakro konaris abo e trsfina.

16 Andre oda džives ena o Egiptana sar džuvħija. Izdrala daratar le ĥazdle vastestar, savo pre leste ĥazdela o Nekzoraleder RAJ. 17 O manuša andro Egipt pes igen darana le manušendar andre Judsko; darala pes sako, kaske pes ča leperela e judsko phuv, vaš oda, so o Nekzoraleder RAJ kamel te kerel le Egiptoske.

18 Andre oda džives ela andre egiptsko phuv pandž fori, save vakereħa kanaaņika čħibaha a lena vera, hoj služinena le Nekzoraleder RAJESKE; jekh lendar pes vičinela o Foros le Khameskro.

19 Andre oda džives ela le RAJESKRO oltaris maškar o Egipt a o slupos pro leperiben le RAJESKRO paš leskri ĥraņica. 20 Oda ela pro znaeņje the pro svedectvos prekal o Nekzoraleder RAJ andre egiptsko phuv: Sar len vareko trapinela, on vičinena pro RAJ a ov lenge bičħavela le zachrancas, hoj len te braņinel a te zachraņinel. 21 O RAJ pes dela te prindžarel le Egiptanenge. Andre oda džives o Egiptana sprindžarena le RAJES a služinena leske le obetenca the le darenca. A dolikerena le RAJESKE o lava, so les dena. 22 O RAJ marela le Egiptanen; marela a palis len sastarela avri. On pes visarena ko RAJ a ov šunela avri lengro mangipen a sastarela len.

²³ Andre oda džives ela baro drom, savo lidžala andral o Egipt andre Asirija. O Asirčana phirena andro Egipt a o Egiptana andre Asirija. O Egiptana the o Asirčana lašarena le Devles jekhetane. ²⁴ Andre oda džives ela o Izrael trito paš o Egipt the paš e Asirija; a on sotrin džene ena pro požehnaŋje cale svetoske. ²⁵ O Nekzoraleder RAJ lenge žehñinela a phenela: „Av požehñimen, Egipt, mire manušale, the Asirija, e buči mire vastengri, a the o Izrael, miro dedictvos.“

20

O prorokos lango the pindrango pro znameŋje

¹ O asiriko kralis o Sargon bičhada andro foros Ašdod le hlavne veliteľis, savo ode avľa, marelas pes a zaila les. ² Andre oda časos phenda o RAJ prekal o Izajaš, le Amosokro čhavo. Phenda leske kada: „Čhiv pal tu tele o gono the o sandalki pal o pindre!“ Ov oda kerda a phirelas lango the pindrango.

³ Akor o RAJ phenda: „Avke sar miro služobñikos o Izajaš phirelas lango the pindrango trin berš – oda sas pro znameŋje, hoj le phuvenge Egipt the Kuš te del anglal te džanel, so lenca ela – ⁴ avke langan the pindrangen odlidžala o asiriko kralis le zaila manušen andral o Egipt the andral o Kuš, le ternen the le phuren le lange bulenca pre ladž le Egiptoske. ⁵ Ola, ko pes mukenas pro Kuš a lašarenas pes le Egiptoča, na džanena so te kerel a ladžana pes. ⁶ O manuša, so bešen paš o Stredozemno moros oda džives phenena: ‚Dikh, so pes ačhila olenca, pre kaste pes mukahas, olenca, ke kaste denašahas vaš e pomoca, hoj amen te oslobodzinen le asirike kralistar. Akor sar amen šaj predživaha?‘“

21

O lav pro Babilon

¹ O prorocťvos pro Babilon – pre pušta paš o moros:

Avke sar e zorali balvaj phurdel pre pušta Negev,
avke avela e pohroma pal e pušta,
andral e strašno phuv.

² Dikhľom džungalo videŋje:

O zradcas zradzinel, o ničiteľis ničinel.

Armado le Elamoskri, ušti upre! Armado le Medengri, rozthov tut pašal o foros!
Bo kerava o koŋec savore rovišnasko.

³ Vašoda pre ma avel o dukha andro klubi,
chuden man o kurči sar la džuvľa, so ločhol.

Thovel man oda tele, sar pal oda šunav,
darav man, sar oda dikhav.

⁴ O jilo andre ma previsaľol,
izdrav daratar;
kamavas, hoj te zaračol,
ale akana man olestar igen darav.

⁵ On pripravinen o skamind,
čhiven o kobercos pre phuv,
chan a pijen.

Ušten, vodcale,
pripravinen tumenge o šiti!

⁶ Bo o Raj mange phenda:
„Dža, ačhav le stražñikos
a mi avel te phenel, so dikhel!“

⁷ Sar dikhela le slugaden pro verdana, saven cirden duj graja,
le jazdcen pro osli the le jazdcen pro řavi,
mi del pozoris, mi dikhel mištes.“

⁸ Akor oda stražñikos vičinelas:
„Raja, sako džives stražinav
a sako rat som pre miro than.“

⁹ Dikh, avel o jazdcos pro verdan le duje grajenca
a phenel: ‚Peľa, peľa tele o Babilon
a savore sochi leskre devlengre

hine rozphagerde pre phuv.' "

¹⁰ Mire manušale, so san marde a rozčhide sar o zrnos,
dav tumenge te džanel oda,
so šundom le Nekzoraleder RAJESTAR,
le Izraeloskre Devlestar.

O lav pro Edom

¹¹ O prorocvos pro Edom:
Vareko pre ma vičinel andral o Seir:
„Stražnikona, keci mek likerela e rat?
Stražnikona, keci mek likerela e rat?“

¹² O stražnikos phenel:
„Imar avel o tosara,
ale mek hin rat.
Te kamen te phučel,
ta aven pale a phučen.“

O lav pre Arabija

¹³ O prorocvos pre Arabija:
Manušale andral o Dedan, so phiren le karavanenca
a presoven paš o kraki andre Arabija,
¹⁴ lidžan o pañi le smedne manušenge,
so ke tumende aven.
Manušale andral e phuv Tema,
anen o maro olenge, ko denašen peskre ñeprijateľendar.
¹⁵ Se denašle la šablatar,
so len kamelas te murdarel,
le šipendar, so sas pripravimen te livinel,
the le maribnaskra daratar.

¹⁶ Bo kada mange phenda o Raj: „Tel jekh berš, avke sar pes rachinel o dživesa andre
le robotnikoskri zmluva, avke skončinela savori slava le manušengri andral o Kedar.
¹⁷ O lukostrelci hine o nekzoraleder murša andral o Kedar, ale ča frima lendar ačhena
te dživel, bo me, o RAJ, o Del le Izraeloskro, oda phendom.“

22

O lav pro Jeruzalem

¹ O prorocvos pro Jeruzalem - pre Dolina, savi dikhlom andro videñje:
So pes ačhila?

Soske geľan savoredžene upre pro padi?
² Soske hin andre calo foros bari vika,
calo foros hučinel a viskinel radišagostar?
Tire manuša, so mule andre kada mariben,
na sas murdarde la šablaha.
³ Savore tire vodci denašle jekhetane
a zaile len bi oda, hoj pre lende te len o lukos;
savore tire manušen, so arakhle, dojekhes zaile,
kajte denašle dur.
⁴ Vašoda phenav: „Ma dikhen pre ma,
kamav zorales te rovel.
Ma kamen man te potešinel,
sar rovav pal mire zñičimen manuša!“

⁵ O Nekzoraleder RAJ, o Adonaj, anela o džives,
andre savo ela pherdo zmetkos, vika the dar,
andre Dolina, savi dikhlom andro videñje;
o džives, kana o muri ena čhide tele
a kana pes vičinel pro verchos vaš e pomoca.
⁶ O Elam hazdla upre o tulcos,
avľa le slugadženca pro verdana the pro graja;
o Kir ila avri o šfitos.

⁷ Andre tire nekšukareder dolini hin pherdo verdana,
o slugada pro graja pes rozthode paš o brani le foroskre.

⁸ Le Judaske sas ili leskri ochrana het.

Andre oda džives tu dikhehas
pro zbrañe andro Kher le Vešeskre.

⁹ Tumen dikhlan, hoj andro muri andro foros le Davidoskro hin pherdo cheva;
skidenas tumenge o pañi andro Teluno Ribñikos.

¹⁰ Predikhenas o khera andro Jeruzalem
a varesave čhivenas tele,
hoj lengre barenca te zorañaren o foroskre muri.

¹¹ Maškar o duj muri le foroskre ačhañan e nadrža pro pañi
andral o Purano Ribñikos.

Ale na dikhenas pro Del, ko oda kerda,
a pre Oda, ko oda čirlastar stvorinđa, na dikhlan.

¹² Andre oda džives, tumen o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj,
vičinđa, hoj te roven a te hikinen,
te holinen tumenge o šero a te uren tumen andro gada le gonestar.

¹³ Ale dikh, tumen radisañon a keren oslavi,
murdaren o dobitkos the le bakren;

chan mas a pijen mol a phenen:
„Chas pijas, bo tajsja meraha!“

¹⁴ Akor mange o Nekzoraleder RAJ phenđa kada: „Kada binos pes tumenge na
odmukela, medik na merena,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj.

O Šebna the o Eljakim

¹⁵ Kada phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ:

„Dža pal o Šebna, pal o spravcas le palaciskro a phen leske:

¹⁶ So kade keres a ko tuke domukla te kerel peske kade o hrobos?

Randlal tuke avri o hrobos pro učo brehos,
andre skala tuke kerdal tiro than pro odpočinkos.

¹⁷ Ale o RAJ tut našilu cirdela tele
a zorales tut kikidela, tu zoralo muršeja!

¹⁸ Ov tut pačarela andre sar labda
a čhivela tut het andre igen bari phuv.

Ode mereha a tire verdana, savenca tut lašares,
ena pre ladž andro kher tire rajeskro.

¹⁹ Ispidava tut avri pal tiro than,
pal tiro urados tut čhivava tele.

²⁰ Andre oda džives vičinava mire služobñikos le Eljakim, le Chilkijoskre čhas.

²¹ Urava les andre tiro ruchos, phandava pašal leste tiro sirimos a dava leske tiri zor. Ov
ela dad olenge, ko bešen andro Jeruzalem, a the le manušenge andre Judsko. ²² Thovava
e kleja le Davidoskre kherestar pre leskro valos, sar phundravela, ñiko na phandela
andre, a sar phandela, ñiko na phundravela. ²³ Zamarava les sar o kolikos pro zoralo
than, ačhela lestar o tronos pre pačiv peskre dadeskre khereske. ²⁴ A savoro pharipen
leskre dadeskre khereskre ela figimen pre leste, o čhave the cali famelija – savore cikne
nadobi, le šalkendar dži o bare kuča.

²⁵ Andre oda džives,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „o kolikos zamardo pro zoralo than
phadžola a perela tele. Kada odlela savoro pharipen, so pre leste sas figimen. Me, o RAJ,
phenom.“

23

O lav pro Tir

¹ O prorocvos pro Tir:
Roven, lođale andral o Taršiš,
bo hine žñičimen o khera andro Tir;
sar o namorñika avle pale andral o Ciprus,
dodžanle pes pal oda.

- 2 Čhiten, manušale, save bešen paš o moros,
kupcale andral o Sidon, saven o namorņika barvařarenas.
- 3 Prekal o moros peske anenas o zrnos andral o řichor,
o ulipen pašal o Nil sas o ziskos le Tiroskro,
ačhila lestar placos prekal savore narodi.
- 4 Ladža tut, Sidonona, tu moroskri pevnost,
savi phenes:
„Na sas man o ločhibnaskre dukha,
aņi na ločhilom,
na likerdom avri terne čhaven
aņi na barardom avri terne čhajen.“
- 5 Sar pes pal oda dořunena andro Egipt,
ena smutna olestar, so řunena pal o Tir.
- 6 Džan andro Tarřiř
a roven, manušale, save bešen paš o moros!
- 7 Hin kada tumaro radiřagokro foros,
savo sas ačhado imar čirla,
saves o pindre řidžanas
te bešel dur andre aver phuva?
- 8 Ko anda kada savoro pro Tir,
savo rozdelas o kraliřagokre koruni,
saveskre kupci sas bare raja
a sas len nekbareder pačiv pro svetos?
- 9 O Nekzoraleder RAJ oda anda pre leste,
hoj te pokorinel o baripen the e slava savore manuřengri,
a te dikhel tele savoren, kas sas nekbareder pačiv pro svetos.
- 10 Avke sar o Nil džal pašal o Egipt,
avke džan tumen a keren buči pre maľa,
manušale andral o Tarřiř,
bo o pristavos le lodengro imar nane!
- 11 O RAJ nacirdņa peskro vast pro moros,
razinda le kraliřagenca
a diņa avri rozkazis pro Kanaan,
hoj pes te zņičinel leskre pevnosti.
- 12 Phendā: „Imar buter na radisařona,
manušale le Sidonoskre, so san trapimen!
Uřten a denařen andro Ciprus,
ale aņi ode tumen na ela smirom.“
- 13 Dikh pre babiloņiko phuv,
kada narodos imar kade nane!
E Asirija latar kerđa than
prekal o dziva džviri.
Ačhade o veži, savenca obklučinde o foros,
čhide tele o pevnosti a rozburinde o foros.
- 14 Roven, loďale andral o Tarřiř,
bo tumare pevnosti hine zņičimen.
- 15 Andre oda džives pes bisterela pro Tir pro eftavardeř (70) berř, ajci sar dživel jekh kralis. Pal o eftavardeř berř ela le Tiroha avke, sar pes gilavel andre jekh gili pal e lubņi:
- 16 „Le e harfa a phir pal o foros,
tu lubņije, pre savi bisterde!
Bařav řukares a gilav but,
hoj peske pre tu te leperen.“
- 17 Pal o eftavardeř berř o RAJ avela ko Tir, savo pes pale visarela ke peskro ziskos a kerela o lubipen savore kraliřagenca pal calo svetos. 18 Leskro ziskos the zarodipen

ela oddelimen prekal o RAJ. Na skidela pes aňi pes na odthovela, ale ela prekal ola, ko dživen le RAJEHA, hoj te čalon a mištes pes te uren.

24

O Del marel o svetos

- ¹ Dikh, o RAJ džal te zničinel e phuv
a kerel latar zamuklo than.
Čerinel lakro tvaros
a roztradel le manušen pal e phuv.
- ² Jednakones pre oda ena
o manuša the o rašaj,
o sluhas the leskro raj,
e služka the lakri raňi,
oda, ko bikeneľ, the oda, ko cinel,
oda, ko del kečeň, the oda, ko lel kečeň,
o interesaris the o dlžňikos.
- ³ E phuv ela calkom zamukli a calkom občorardi,
bo o RAJ phenda kada lav.
- ⁴ E phuv šučol avri a vedňisaľol,
calo svetos slabisaľol,
o bare raja pre phuv našaven peskri zor.
- ⁵ E phuv melarde o manuša, save andre bešenas,
ola, ko na dolikerenas o zakoni,
na šunenas o prikazi
a porušinenas e večno zmluva.
- ⁶ Vašoda e phuv hiňi zachali le košibnastar,
lakre manuša cerpinen vaš peskre bini;
važoda labile ola, ko ode bešen,
a ča frima džene ačhile te dživel.
- ⁷ O viňičis šučol avri a e mol imar nane;
savore, so radisaľonas, akana stukinen.
- ⁸ Imar na šundol o radišagoskre čerkutki,
preačhila o mulatišagos,
imar na šundol o radišagoskre harfi.
- ⁹ Imar na pijen e mol paš o gıľavipen;
o zoralo pijiben le pijakenge kirkola.
- ¹⁰ Zničimen hin o omuklo foros,
dojekh kher hino phandlo,
hoj pes ňiko te na dochudel andre.
- ¹¹ Pro ulici roven vašoda, hoj nane mol;
savoro radišagos pes čerinda pre žala,
o radišagos našlıla pal e phuv.
- ¹² O foros ačhila rozburimen,
e brana hiňi phagerđi pro kotora.
- ¹³ Bo avke ela pre phuv maškar o narodi,
sar pal oda, sar hine obkidle olivi,
sar pal oda, sar hino skidlo o hroznos,
so peľa pre phuv.
- ¹⁴ Ola, ko ačhena te dživel, gıľavena baripnastar
a o manuša pro zapados radisaľona upral e slava le RAJESKRI.
- ¹⁵ Vašoda, manušale pro vichodos,
den pačiv le RAJES,
manušale pro moroskre ostrovi,
bararen o nav le RAJESKRO, le Izraeloskre Devleskro.
- ¹⁶ Pal o agora la phuvakre šunas te gıľavel o chvali:
„Slava le Spravodlivoneske!“

Ale me phendom:

„Mange hin igen phares, igen phares, vigos mange!“

O zradci zradzinen,
 o zradci thoven avri a klaminen!“
¹⁷ E dar, e jama the e pasca
 avena pre tumende, manušale pre phuv.
¹⁸ Ko denašela kala daratar,
 perela andre jama.
 Ko avela avri andral odi jama,
 chudela pes andre pasca.
 O strašno brišind perela tele andral o ņebos
 a o zakladi la phuvakre razisałona.
¹⁹ E phuv calkom pukinela,
 calkom pharola pro jepaš,
 zorales razisalola.
²⁰ E phuv džala sar mači,
 hombinela pes sar e chatrča andre balvaj;
 bešela pre late e vaha lakre binengri,
 vašoda perela a imar na ušfela upre.
²¹ Andre oda džives o RAJ marela
 o nalače zora pro ņebos upre
 a the le kralen pre phuv tele.
²² Skidela len pre kopa sar le bertenošen andre jama,
 ena phandle andre bertena
 a pal o but dživesa ena marde.
²³ Ladžala pes o čonoro,
 o kham lołola ladžatar,
 bo o Nekzoraleder RAJ kralinela
 pro verchos Sion the andro Jeruzalem
 a ela les e slava anglal leskre phuredera.

25

E chvala le RAJESKE

¹ RAJEJA, tu sal miro Del,
 bararav tut a lašarav tiro nav,
 bo kerđal bare šukar veci,
 a verŋe the čačipnaha kerđal oda,
 so tuke imar čirla naplaňindal.
² Se o foros čerindal pro kopa šmeci
 a leskre pevností pro kopa bara.
 Le cudzincengro palacis andro foros imar nane;
 imar šoha na ela pale ačhado.
³ Vašoda tut o zorale manuša dena pačiv;
 o fori le dzive narodengre pes tutar darana.
⁴ Se tu salas o hrados le čoreske
 the o hrados le slabe manušeske andre leskro pharipen;
 o than, kaj pes garuvenas angle burka,
 the o čiňos andro baro tačipen.
 Bo o dziva manuša hine
 sar e zoralí burka, so marel andro muros,
⁵ sar o baro tačipen pre pušta.
 E vika le cudzincengri zaačhadal avke,
 sar e chmara o tačipen;
 zaačhadal o gilavipen le dzive manušengro.
⁶ O Nekzoraleder RAJ pripravinela
 savore narodenge pro verchos Sion
 bari hoscina le nekfeder chabenenca the molenca,
 le nekchutneder chabenenca the molenca.
⁷ Pre kada verchos zňičinela e lepeda,
 savi pačarel andre savore manušen,
 e deka, savi učharel andre savore naroden.

⁸ Zničinel a meriben pro furt
 a o RAJ, o Adonaj, khosela tele
 o apsa pal dojekh muj;
 lela tele e ladž pal peskre manuša pal calo svetos,
 bo o RAJ prevakerda.

⁹ Andre oda džives pes phenela:
 „Dikh, ov hin amaro Del,
 pre leste pes mukahas a ov amen zachrañinda!
 Ov hin o RAJ, pre leste pes mukahas,
 radisaľuvas a thovas baripen andre leskri zachrana!“

¹⁰ Bo o vast le RAJESKRO chrañinela o verchos Sion
 a pal o Moab pes uštarela le pindrenca
 avke sar pro phus andro hnojos.
¹¹ Odarik o Moab nacirdela peskre vasta,
 avke sar o plavcos te plavinel,
 ale o RAJ čhivela tele leskro baripen,
 the savoro nalačhipen, so kerel peskre vastenca.
¹² Ov dikhela tele tire uče foroskre muri
 a čhivela len tele dži andro phuv, dži andro prachos.

26

E chvala le RAJESKE

¹ Andre oda džives pes andre judsko phuv giľavela kadi giľi:
 Zoralo foros amen hin,
 o RAJ chrañinel amare muri the hradbi.
² Phundraven o brani,
 mi avel andre o spravodľivo narodos,
 so dolikerel o pačaben!
³ Tu deha o dokonalo smirom olen,
 ko pes tutar zorales chuden,
 bo on pes muken pre tu.
⁴ Muken tumen furt pro RAJ,
 bo o RAJ, ča o RAJ, hin e večno Skala.
⁵ Bo pokorinda le barikane manušen
 a o foros, so pes lidžalas upre,
 čhida tele dži pre phuv,
 zamarda les dži andro prachos.
⁶ Uštarena pal leste o pindre le čore manušengre,
 olengre, saven trapinenas.
⁷ O drom le spravodľive manušeskro hino rovno;
 tu, o Spravodľivo, rovñines avri o chodñikos le čačipnaskre manušeskro.
⁸ He, RAJEJA, phiras pal o drom tire zakonengro,
 pre tu užaras;
 te lašarel tiro nav a te leperel peske pre tu
 hin oda, so amaro jilo kamel.
⁹ Miri duša pes pal tute cirdel prekal e rat
 a tosara tut miro duchos rodel.
 Sar tu sudzines o svetos,
 o manuša pre phuv sikľon, so hin spravodľivo.
¹⁰ Ale sar hin le nalačheske presikado o jileskeriben,
 na sikľol o spravodľišagos.
 The andre lači phuv kerel o nalačhipen
 a na dikhel le RAJESKRO baro šukariben.
¹¹ RAJEJA, tiro vast hino uprehazdlo,
 ale on oda na dikhen.
 De lenge te dikhel,
 hoj tu igen rušes vaš tire manuša,
 a ker lenge ladž,

de, hoj e jag te chal tire neprijafelen.

¹² RAJEJA, tu amen des o smirom;
savoro, so amen dokerdam, tu vaš amenge kerđal.

¹³ RAJEJA, Devla amaro,
vladñinenas amenge the aver raja,
ale amen viznavinas ča tiro nav.

¹⁴ On imar mule, imar na dživen;
lengre duchi imar na uštena.

Mardal len a murdarđal avri,
khoslal tele savoro leperiben pal lende.

¹⁵ Rozbarardal o narodos, RAJEJA,
rozbarardal o narodos, oslavindał tut,
buchlardal savore hrañici la phuvakre.

¹⁶ RAJEJA, andral peskro pharipen vičinenas ke tu,
sar len marehas, ča šepkinenas e modlitba.

¹⁷ Avke sar pes skurčinel a viskinel dukhatar
e khabñi džuvli, so džal te ločhol,
ajse samas the amen angle tute, RAJEJA.

¹⁸ Ačhilam sar te khabne, skurčinahas pes dukhatar
a ločhilam e balvaj.

Na andam e zachrana la phuvake
a na andam o dživipen le manušenge pro svetos.

¹⁹ Ale tire mule dživena, RAJEJA,
lengre tela uštena.

Ušten upre a radisalon,
tumen, so pašlon andro prachos!

Se tiri rosa hin e rosa le švetloskri,
savi andral e phuv obdžidarela le mulen.

²⁰ Džan, mire manušale, aven andre tumare khera,
phanden pal tumende o vudar;
garuven tumen pro sikra,
medik na predžala miri choli.

²¹ Dikh, o RAJ avel avri andral peskro űeboskro kher,
hoj te marel le manušen pre phuv vaš lengre bini.
E phuv anela avri o rat, so sas pre late avričordo;
imar na garuvela le manušen, so sas murdarde.

27

¹ Andre oda džives, o RAJ peskra šablaha,
peskra cholamen, bara the zorała šablaha,
marela le Levijatan, le richle sapes
le Levijatan, le skrucimen sapes,
a murdarela le drakos, so hino andro moros.

Le RAJESKRI viñica

² Andre oda džives
anela e viñica but hroznos,
gilaven pal late!

³ Me, o RAJ, la stražinav,
furt la polivinav,
hoj la te na musaren,
rat-džives la stražinav.

⁴ Na som cholamen.
Te ode ulehas ča o kolaka the o trñi,
akor gełomas pre lende pro mariben;
labardomas len andre jag.

⁵ Ale mi visaren pes ke ma vaš e pomoca,
mi phanden manca o smirom,

he, mi phanden manca o smirom.

⁶ Avena o dživesa, kana o Jakob mukela o koreña,
o Izrael kvitñisalola a barola,
calo svetos pherarela le ovocenca.

⁷ Či demađa le Izrael avke,
sar demađa olen, ko les demenas?

Či sas murdardo avke,
sar sas murdarde leskre vrahí?

⁸ O RAJ marđa peskre manušen oleha,
hoj len diña te zalel andre aver phuv.
Ila len het la dziva balvajaha pal o vichodos.

⁹ Akor ela e vina le Jakoboskri odmukli
a akor dičhola, hoj o Del odila savore bini,
sar phagerela savore barune oltara pro kotora sar o vapencos,
sar na ačhena imar ñisave slupi la Ašerakre
aňi ñisave kađidloskre oltara.

¹⁰ O ohradzimen foros ačhela prazdno,
ela zamuklo, omuklo sar e pušta.

O gurunñora pes ode pašinena,
ode peske pašlona,
obchana leskre konarica.

¹¹ Sar leskre konarica šučona avri a phadžona,
avena o džuvla a kerena lendar jag.

Bo kala manuša na ačalon,
vašoda lengre Stvoriteliske vaš lenge na ela pharo,
lengro Tvorcas len na dela milost.

¹² Andre oda džives o RAJ kidela avri e pšeňica andral o plevi pašal o paňi Euftrat dži paš o paňi Egipt. Avke tumen, Izraelitale, avena skidle upre jekh pal aver. ¹³ Andre oda džives šundola e bari truba. Ola, ko merenas avri andre asiriko phuv, the ola, ko sas rozchide andre egiptsko phuv, avena a lašarena le RAJES pro sveto verchos andro Jeruzalem.

28

Vigos la Samarijake

¹ Vigos le Efracimoskre pijakenge;
la barikaňa korunake,

leskra šukar slavake,
la avrišuka kvitkake,
so hiňi zathodi pro šero la ulipnaskra dolinake;
vigos olenge, ko hine kore mate la molatar!

² Dikhen, le RAJES hin vareko zoralo the mocno,
ajso zoralo sar o brišind le legenca,
sar e zorali balvaj, so zničinel,
sar o zoralo paňi, so anel e zaplava,
ov oda zorales čhivela tele pre phuv.

³ Le pindrenca pes uštarela
pre barikaňi koruna le Efracimoskre pijakengri.

⁴ Oda slavno šukariben ela sar kvitka, so šučol avri,
zathodi pro šero la ulipnaskra dolinake,
ela sar o figi, so barile sig angle žatva.

Soča len vareko dikhela,
chudela len andro vasta a chala.

⁵ Andre oda džives ela o RAJ
sar e šukar koruna

the o slavno vencos prekal ola,
ko ačhena te dživel andro Izrael.

⁶ Ov dela o duchos le čačipnaskro oles,

ko sudzinel pro sudos;
Ov dela e zor olen,
ko zaačhaven o mariben angle foroskri brana.

⁷ A mek the o rašaj the o prorokos bludzinen le pijibnastar,
hombinen pes la molatar;
poddžal lenge o pindre le pijibnastar
a la molatar na džanen, so keren,
poddžal lenge o pindre le pijibnastar,
hine ajse mate, hoj aňi na achalon o videňje;
sar den avri o rozsudkos, džal lenca andre sera.

⁸ Pre savore skaminda hin pherdo čhandlipen the mel,
nane žužo than aňi sikra.

⁹ On phenen: „Kas kamel te sikavel?
Soske amenca kavke vakerele?
So sam cikne čhavore,
so mekča akana preačhile te pijel o thudoro?

¹⁰ Bo furt ča phenel: Ker kada, ker koda,
pravidlos pre kada, pravidlos pre koda;
mek sikra kada, mek sikra koda.“

¹¹ Le avre čhibenca the le avre vakeribnaha
vakerela o RAJ ke kala manuša;

¹² ov lenge phenelas:
„Kade hin o smirom,
den te odpočovinel le strapimen manušeske,“
the mek, „kade šaj te arakhel o smirom!“
Ale on na kamenas te šunel.

¹³ Vašoda šunena kada lav le RAJESTAR:
„Ker kada, ker koda,
pravidlos pre kada, pravidlos pre koda;
mek sikra kada, mek sikra koda!“
A avke džana a perena palal,
demena pes, perena andre pasca a ena phandle andre.

Vigos le Jeruzalemoske

¹⁴ Vašoda šunen o lav le RAJESKRO,
tumen, so asan le Devlestar,
so lidžan kale manušen andro Jeruzalem.

¹⁵ Bo tumen phenen:
„Dovakerđam pes le meribnaha,
kerđam zmluva le Šeoloha.
Kajte kade o bičos marela,
amendar pes oda na chudela,
bo amen peske kerđam o falošno than pro garudipen
a garuvas pes pal o klamišagos.“

¹⁶ Vašoda kavke phenel o RAJ, o Adonaj:
„Thovav pro Sion o glavno bar,
o preskušimen bar, igen vzacno, zorales zathodo;
oda, ko andre leste pačala, na ladžala pes.

¹⁷ Kerava o čačipen sar metros
a o spravodlišagos sar vaha;
e burka le legenca lela het
o falošno than pro garudipen
a o paňi zachivela oda than, kaj tumen garuven.

¹⁸ Tumaro dovakeriben le meribnaha ela zrušimen,
tumari zmluva le Šeoloha na obačhela.
Sar avela o bičos, hoj tumen te marel,
avena igen marde.

¹⁹ Kana ča pre tumende avela, zachudela tumen,
bo sako tosara, dživese the rači pre tumende avela.“

- Sar kaleske ačalonu,
ela tumen bari dar.
- ²⁰ O hadžos hino igen charno,
našti pes te rovñinel avri,
o paplanos hino cikno,
našti pes leha te učarel andre.
- ²¹ Se o RAJ uštela upre avke sar pro verchos Peracim
a rozlabola avke sar andre dolina Gibeon,
hoj te kerel peskri buči,
peskri čudno buči,
hoj te kerel peskro dželos,
peskro zvlaštno dželos.
- ²² Preačhen te asal,
bo sar na, tumare lanci ena meksa phareder;
o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,
mange phenda, hoj zñičinela cali phuv.
- O podobenstvo pal o farmaris*
- ²³ Den pozoris a šunen miro hangos!
Šunen mištes oda, so phenav!
- ²⁴ Sar džal o farmaris te sadzinel pre mała,
či calo džives ča kopalinel a orinel e phuv?
- ²⁵ Či na rozčhivel o kopros, e rasca,
sar rovñinel avri e phuv?
Či na sadzinel e pšeñica, o jačmeñis andro šori
the o zrnos pre peskri mała?
- ²⁶ O Del les lidžal,
sikavel les oda mištes te kerel.
- ²⁷ Se o kopros pes na marel avri pre kaštuñi deska,
añi e kereka le verdanoskri na predžal pal e rasca,
ale o kopros pes marel avri la saña palicaha a e rasca la pacaha.
- ²⁸ E pšeñica pro maro pes mušinel te erñinel,
se na del pes ča furt te marel.
O kereki le verdanoskre the o graja pal late predžan,
ale na rozpučinen la.
- ²⁹ The kada avel le Nekzoraleder RAJESTAR,
leskro planos hino užasno,
leskri godi hiñi bari.

29

Vigos le Davidoskre foroske

- ¹ Vigos tuke, Arielona, Arielona,
forona, kaj bešelasa o David!
Dothoven jekh berš ke aver
a likerena tumare inepi dureder jekh pal aver.
- ² Trapinava le Ariel,
rovela a hikinela;
o Jeruzalem mange ela sar o Ariel.
- ³ Ačhavava mange pre tute o taboris,
rozthovava mange pašal tire muri o veži
a kerava všelijaka droma, sar tut te zalav.
- ⁴ Akor vakereha pokorñe andral e phuv,
tiro vakereben šundola cichones andral o prachos;
tiro hangos avela sar o duchos le muleskro andral e phuv,
andral o prachos šepkineha tire lava.
- E zachrana le Jeruzalemoske*
- ⁵ Ale tire but ñeprijačela ačhena sar prachocis,
kala pherdo maribnaskre murša ena sar odphurdlo phusoro.
Ačhela pes oda jekhvareste,
añi na džanena kana.

6 O Nekzoraleder RAJ avela andre bari vika,
herminela a e phuv razisalola;
avela la bara burkaha, zorała balvajaha the la jagaha,
so savoro zlabarel.

7 Akor kala pherdo manuša andral savore narodi,
so pes marena le Arieloha,
savore, so džana pre leste
the pre leskro ohradzimen foros a trapinena les,
našlona sar o suno, sar o videňje rači.

8 Avke sar o bokhalo džal suno, hoj chal,
ale sar uštel, nane čalo,
abo avke sar o smedno džal suno, hoj pijel,
ale sar uštel, šučarel les a smadzinel,
avke doperena but džene savore narodendar,
so pes maren le verchoha Sionoha.

9 Čudalinen tumen a predaran!
Phanden tumenge o jakha, hoj te na dikhen!
Mačon, ale na la molatar,
hombinen tumen, ale na le pijibnastar!

10 Bo o RAJ pre tumende čhida avri
le zorale sovibnaskre duchos;
phandla tumenge o jakha, prorokale,
učarda o šere tumenge, so dikhen o videňja.

11 Dojekh videňje ela prekal tumende sar o lava andral o zvitkos, so hin zapečafimen
andre. Sar les dena oleske, ko džanel te genel, a phenena leske: „Pregen!“
Ov odphenela: „Našfi, bo hino zapečafimen.“

12 Sar dena o zvitkos oleske, ko na džanel te genel, a phenena leske: „Šaj pregenes?“
Ov odphenela: „Na džanav te genel.“

13 O Raj phenel:
„Kala nipi aven ke ma ča peskre mujeha
a lašaren man ča le vuštenca,
ale lengro jilo hino mandar dur.

Lengri chvala hiňi zathodi
ča pre le manušengre tradiciji, so len sikade.

14 Vašoda me kerava pale čudna veci kale manušenge,
dívna a zazračna;
o godaveripen leskre godaver manušengro našlola,
a e godi le godaver manušengri ela garuđi.“

15 Vigos olenge, ko garuven peskre plani anglo RAJ,
ko keren peskre skutki andro kalipen
a phenen: „Ko amen dikhel?
Ko amendar džanel?“

16 Tumen hin previsardi godi!
Či šaj te rachinel le hrnčjaris jekh la čikaha?

Šaj phenel o djelos peskre tvorcaske:
„Tu man na kerđal?“

Šaj phenel e kuči le hrnčjariske:
„Tu na achalos nič“?

17 Či pes na ačhela imar maj,
hoj o Libanon pes čerinela pro ovocno sados
a oda ovocno sados pes lela sar veš?

18 Andre oda džives o kašuke šunena o lava la zvitkoskre,
o jakha le korengre pes phundravena andral o baro kalipen.

19 O pokorna pale radisafona andro RAJ
a o nekčoreder le manušendar thovena baripen
andro Sveto le Izraeloskro.

20 Bo našlola o maribnaskro manuš
a merela oda, ko asal savore lačhipnastar;
zničimen ena savore,

- ko gondolinenas te kerel o nalačhipen,
²¹ ola, ko obviñinenas le manušes vaš jekh lav,
 ola, ko le sudcaske andre foroskri brana thovenas o pasci,
 the ola, ko sudzinenas le spravodlivones vaš ñisoske.
²² Vašoda o RAJ, savo avri cinda le Abraham, phenel le Jakoboskra famelijake kada:
 „Akanastar pes imar o Jakob na ladžala;
 leskro muj imar na ložola avri.
²³ Bo sar dikhela peskre čhaven,
 e buči mire vastengri paš peste,
 pošvecinela miro nav;
 viznavinela, hoj me som o Sveto Del le Jakoboskro,
 a andre sveto dar ačhela anglo Del le Izraeloskro.
²⁴ Avke ola, ko bludzinenas andro duchos,
 chudena godi,
 a ola, ko reptinenas,
 prilena o sikaviben.“

30

O Egipt na zachrañinela o Izrael

- ¹ „Vigos le zacate čhvenge,“
 phenel o RAJ,
 „keren o plani, ale bijal ma,
 phanden o zmluvi avrenca, ale na andral miro Duchos,
 hoj te dothoven o binos paš o binos;
² džan tele andro Egipt bijal oda,
 hoj mandar te phučen;
 roden e pomoca the e ochrana paš o faraonos
 a garuven pes tel o ciños le Egiptoskro.
³ Ale le faraonoskri ochrana tumenge ela pre ladž
 a le Egiptoskro ciños tumen anela pro asaben.
⁴ Kajte leskre vladara hine andro Coan
 a leskre posli imar dogele andro Chanes,
⁵ savore ena pre ladž anglo manuša,
 so lenge na ena pro lačho;
 na anena lenge e pomoca añi o lačhipen,
 ale e ladž the o asaben.“
- ⁶ O lav pal o džviri andro Negev:
 Prekal e phuv, kaj hin o pharipen the dar,
 kaj dživel o levos the e levica,
 e zmija the o kridlengro drakos,
 pro somariskro dumo lidžan peskro barvalipen,
 pro pukli le favengre peskre pokladi
 ko narodos, so lenge na anela o lačhipen.
⁷ Le Egiptoskri pomoca hiñi pre ñisoste a zbitočno.
 Vašoda les diñom nav Rahab, so nič na kerel.
- ⁸ Akana dža, pisin oda lenge pre tabuľa,
 zapisin oda andro zvitkos,
 hoj oda te ačhel zachudlo sar svedectvos pro furt
 prekal ola dživesa, so avena!
⁹ Bo kala manuša hine andre vzbura,
 o falošna čhave,
 o čhave, so na kamen te šunel
 o zakonos le RAJESKRO.
¹⁰ On phenen olenge, ko dikhen viđeñja:
 „Ma dikhen!“
 A le prorokenge:
 „Ma sikaven amenge, so hin spravno,
 vakeren amenge gule lava
 a prorokinen o klamišagi.

- 11 Džan amenge pre sera
 a džan het pal amaro drom!
 Ma vakeren amenge pal o Sveto Del le Izraeloskro!“
 12 Vašoda kada phenel o Sveto Del le Izraeloskro:
 „Bo tumen na priišan kada lav,
 muken tumen pro mariben
 a nađejinen tumen pro previsarde veci.
 13 Kada binos tumenge ela
 sar e chev andro baro muros, so imar visaľol avri,
 perela tele takoj jekhvareste.
 14 Phadžola sar e nadoba čikatar,
 čidi bara cholaha,
 hoj maškar lakre kotorora pes na arakhela ajso,
 saveha pes diňahas te lel avri o angaroro andral e jag
 vaj o paňori andral e mlaka.“
 15 Kada phenel o RAJ, o Adonaj, o Sveto le Izraeloskro:
 „Avena zachraňimen, te kerena pokaňje a ačhena andro smirom,
 avena zorale, te tumen sfišinenena a pačana,
 ale tumen oda na kamen.
 16 Tumen phenen: „Na! Pro graja denašaha!“
 Vašoda mušinena te denašel!
 Phenen: „Pro richla graja denašaha!“
 Vašoda richla ena ola, ko pre tumende džana!
 17 Ezeros tumendar denašena daratar jekhe dženestar
 a pandže dženendar denašena savoredžene,
 medik na avena omukle sar o slupos upre pro verchos,
 sar e zastava pro brehos.“

O Del požehňinela peskre manušen

- 18 A o RAJ mek užarel,
 hoj te avel ke tumende milostivo,
 a vašoda ušfel upre,
 hoj tumenge te presikavel o lačhipen.
 Se o RAJ hino spravodľivo Del.
 Bachtale hine savore, so pre leste užaren.

19 Tumen manušale le Sionoskre, so bešen andro Jeruzalem, imar buter na rovena. Sar ke leste vičinenena, hoj tumenge te pomožinel, presikavela tumenge peskro lačhipen; sar tumen šunela, odphenela tumenge. 20 O Raj tumen delas o maro le pharipnaskro the o paňi le trapišagoskro, ale tumaro učitelis pes imar na garuvela; pre tumare jakha dikhena tumare učitelis. 21 Sar na džaneha kaj te džal či pre čači abo pre balogňi sera, akor pre tire kana šuneha palunestar o lav: „Kada hin o drom, džan pal leste!“ 22 Akor tuke ena tire rupune modli the tire somnakune soški nažuže. Čiveha len avri sar nažužen a pheneha: „Avri!“

23 Ov dela o brišind pre tire semena, so sadzindal pre maľa, a e phuv anela baro uľipen the but chaben. Andre oda džives pes tiro stados pašinela pre bari zeleno čar. 24 O voli the o somara, so keren buči pre maľa, chana o lačo karmivo andral o zrnos precidzimen la lopataha the la vidľaha. 25 Pre dojekh baro verchos the pre dojekh učo brehos čuľana o paňa prudenca andre oda džives, sar ela o baro murdaripen a sar perena o veži. 26 O švetlos le čhonoreskro ela sar o švetlos le khameskro a o švetlos le khameskro ela eftavar zoraleder sar o švetlos le efa dživesengro; andre oda džives, sar o RAJ sphandela andre o phage kokala peskre manušenge a sastarela o rani, savenca len dukhađa.

O sudos upral e Asirija

- 27 Dikh, le RAJESKRO nav avel dural,
 avel andre cholĭ, pašal leste hin e jag the o baro thuv;
 andre leskro muj hin pherdo cholĭ,
 pre leskri čhib e jag, so zľabarel,
 28 leskro dichos sar e zaplava,
 so avel upre džĭ e meň,
 hoj te precidzinel le naroden prekal e sita la pohromakri,
 hoj pro muja le narodengre te thovel e uzda,
 savi len lidžala pre aver drom.

- 29 A tumen gilavena avke sar odi rat,
kana pes likerel o inepos;
radisařona andro jilo
sar oda manuš, so džal upre la flautaha
pro verchos le RAJESKRO,
ke Skala le Izraeloskri.
- 30 O RAJ pes dela anglal peskre slavne hangoha
a dela lenge te dikhel peskro vast, sar avel tele
andre bari choři la jagaha, so zlabarel,
andro zoralo brišind, andre burka the andro bare krupi.
- 31 E Asirija predarala le RAJESKRE hangostar,
sar la demela la pacaha;
- 32 a paš dojekh rana la pacaha,
savi la demela o RAJ,
šundola o bubni the o harfi,
sar la marel andro mariben.
- 33 Imar čirlastar hin pripravimen o than,
kaj e bari jag labarela le kralis andral e Asirija.
Oda hin e jagali chev, bari the buchli,
kaj labol e bari jag a hin ode but kašta,
o dichos le RAJESKRO phurdela avri
e labardi sira, so oda podlabarela.

31

Vigos olenge, ko pes muken pro Egipt

- 1 Vigos olenge, ko džan te mangel e pomoca tele andro Egipt,
ko pes muken pro graja,
ko pes nadejinen pre peskre but verdana,
the pre bari zor peskre jazdcengri,
ale pro Sveto le Izraeloskro pes na muken
a le RAJES na roden.
- 2 No the o RAJ hino godaver a šaj anel e pohroma;
ov na lel pale peskre lava.
Ušfela upre pro bijedevleskre manuša
the pre ola, ko pomožinen le nalačenge.
- 3 O Egiptana hine manuša, on nane Del,
lengre graja hine ča řelos, nane duchos.
Sar o RAJ nacirdela peskro vast,
perela o pomocnikos
a perela the oda, kaske pomožinelas;
savore jekhetane našřona.
- 4 O RAJ ke ma prevakerđa kavke:
„Sar o řevos vaj o terno řevocis
gravčinel upral peskri korist
- kajte pre leste vičindehas but pastjeren,
na predarala lendar
a na denašela het lengra vikatar -
ipen avke avela tele o Nekzoraleder RAJ,
hoj pes te marel pro verchos Sion,
upre pre leskro špicos.
- 5 Avke sar o čirikle řecinen upral peskro hřizdos,
hoj les te chrařinen,
avke o Nekzoraleder RAJ chrařinela a brařinela o Jeruzalem;
zachrařinela a spasinela les.“
- 6 Čhavale le Izraeloskre, aven pale ke oda, kaske tumen igen vzburindan, ⁷bo andre
oda džives sako čhivela het peskre rupune the somnakune devloren, save kerđan
tumare binošne vastenca.
- 8 „E Asirija perela, ale na le manušeskra šablatar,
chala la e šabla, ale na le manušeskri.
Kajte e Asirija denašela la šablatar,
lakre terne muršendar kerena otroka.

⁹ Lakri skala, pre savi pes mukel, rozperela bara daratar,
lakre vodci predarana, sar dikhena e zastava,
phenel o RAJ, saves hin pro Sion peskri jag
a peskro bov andro Jeruzalem.

32

O spravodljivo krališagos

- ¹ O kralis kralinela spravodlišagoha;
o vladci vladñinena čačipnaha pro sudos.
² Sako lendar ela sar e skriša angle balvaj
a sar e streškica andro baro brišind;
ena sar o pañi, so čulal pre pušta,
sar o čiños tel e bari skala andre phuv, kaj hin baro tačipen.
- ³ O jakha olengre, ko dikhen, na ena zaphandle,
a o kana olengre, ko šunen, šunena mištes.
⁴ Ola, ko hine sidarde, imar na ena
a chudena te gondolinel, so keren,
a o šepetliva imar vakerena žužes.
⁵ Le dilines imar na vičinena rajikano
a le špekulantos imar na dena pačiv.
⁶ Se o dilino vakerel o diliñipen
a andro jilo gondolinel pro nalačo,
hoj te kerel o nalačipen
a namištes te vakerel pro RAJ;
le bokhales mukel bokhaha
a le smednones na del te pijel.
⁷ O droma le špekulantoskre hine nalače;
gondolinel avri o nalače plani,
hoj te žičinel le čores le falošne lavenca pro sudos
the akor, sar les hin čačipen.
⁸ Ale o pačivalo manuš gondolinel pro pačivale plani
a zorales ačhel paš oda, so hin pačivalo.

Le džuvlengre andro Jeruzalem

- ⁹ Džuvlale, so tumen pal ñisoste na starinen,
ušten a šunen miro vakeriben!
Čhajale, so tumen ñisoha na trapinen,
šunen mire lava!
¹⁰ Džuvlale bi o trapišagos,
beršeha the vajkeci dživesenca
izdrana daratar;
bo o hroznos imar na ela
a o ulipen pes imar na skidela upre.
¹¹ Džuvlale bi o starišagos,
daran tumen a izdran!
Čhiven tele o šukar gada
a uren tumen andro gone.
¹² Maren tumen andro kolina žalatar,
bo o ulipnaskre mañi, o viñici
¹³ the e phuv mire manušengri
zabarona le trñenca the le kolakenca.
Roven vaš o khera, kaj sas pherdo radišagos,
the vaš o foros, kaj sas pherdo dživipen.
¹⁴ O palacis ela omuklo,
našfola e vika andro foros,
e stražno veža pro brehos ačhela zamukli pro furt;
pašinena pes ode o stadi
a ela pro radišagos le dzive somarengre,
¹⁵ medik pre amende na ela avričhido o Duchos andral o ñebos.
Akor pes e pušta čerinela pro ovocno sados
a oda sados pes lela sar veš.

- 16 Pre odi pušta ela o čačipnaskro sudos
a andre oda sados o spravodlišagos.
- 17 A oda spravodlišagos anela o smirom,
vašoda o manuša dživena andro smirom
a šoha pes imar na darana le maribnastar.
- 18 Mire manuša peske bešena
andro khera, kaj ela o smirom,
dživena peske andro khera, kaj na ela dar,
pro thana, kaj peske odpočovinena bi o starišagos.
- 19 Kajte o bare krupi zničindehas o veš
a o foros ulahas calkom zničimen,
- 20 tumen avena bachtale,
tumen, ko sadzinen paš dojekh pañi
a muken le volen the le somaren slobodnones te denašel.

33

O RAJ odmukel le Sionoske

- 1 Vigos tuke, tu ničitelina,
so na salas zničimen;
tu zradcona, so na salas zradzimen!
Sar imar preačheha te ničinel,
aveha the tu zničimen;
a sar skončineha te zradzinel,
aveha the tu zradzimen.
- 2 RAJEJA, av jileskro ke amende,
užaras pre tute.
Av amari zor sako tosara
a andro pharipen av amari zachrana.
- 3 O manuša denašena het tire hermišagoskre hangostar;
sar tu ušteha upre, o narodi pes rozdenašena.
- 4 Lengri korisť ela skidli upre,
avke sig sar pes skiden o kobilki;
o manuša upre chučena
avke sar o maľakre grajora pro ulipen.
- 5 Barardo hino o RAJ, bo bešel upre pro ņebos,
ov pherarela o Sion le čačipnaskre sudoha the le spravodlišagoha.
- 6 Ov ela tumari istota andro dživipen,
tiri barvaľi zachrana, godi the prindžaripen;
e sveto dar anglo RAJ ela tiro barvaľipen.
- 7 Dikh, o hrdini roven pro ulici
a o posli, so sas bičhade te dovakerel o smirom, zorales hikinen.
- 8 Nane ņiko avri pro droma;
ňiko phirel upre tele.
O zmluvi hine prephage
o švedki hine teledikhle
a ņiko peske ņikas na važinel.
- 9 E phuv hiñi avrišuki a slabisaľol,
o Libanon hino andre ladž a šučol avri;
o Šaron hino avrišučardo sar pušta
a o Bašan the o Karmel čhiven tele o prajti.
- 10 „Akana uščava upre,“
phenel o RAJ.
„Akana avava barardo;
akana avava uprehazdlo.
- 11 Užarena o phus a ločhona o plevi;
tumaro díchos hino e jag, so tumen zlabarela.
- 12 O narodi ena avrilabarde pro prachos,
labona andre jag sar o trñengre kraki, so sas čhinde tele.“

- 13 Tumen, so san dur,
 šunen, so kerdom,
 a tumen, so san pašes,
 udžanen miri zor!
- 14 O binošna pro Sion izdran,
 le nalačhen zalel e dar.
 Ko amendar šaj bešel paš e jag, so savoro zlabarel?
 Ko amendar šaj bešel paš o večna plameña?
- 15 Oda, ko phirel spravodlivones
 a vakerel čačipen;
 ko na kamel te barvalol pre aver dženeskro pharipen
 a na prilel o prepočiñiben;
 ko našti šunel pal o murdaripen
 a našti dikhel pre aver džeenengro nalačhipen,
- 16 ajso manuš bešela pro uče thana
 a o skali pro verchi ena leskri pevnost;
 chudela te chal o maro a šoha na ela bi o pañi.
O Izraeliti aven pale andro Jeruzalem
- 17 Tire jakha dikhena le kralis andre leskro šukariben;
 dikhena e buchli the džindardñi phuv.
- 18 Akor peske tiro jilo leperela
 pre odi bari dar, so predžidiñal, a pheneha tuke:
 „Kaj hin oda, ko pisinelas andre le manušen?
 Kaj hin oda, ko mangelas o love?
 Kaj hin oda, ko zgenelas o veži?“
- 19 Imar na dikheha le sproste manušen,
 savengro vakeriben hin phares te achalol;
 olen, kaskri čhib hiñi šepetlivo a našti lenge te achalol.

- 20 Dikh pro Sion, pro foros amare inepengro!
 Tire jakha dikhena o Jeruzalem,
 o kher, kaj ela o smirom,
 o stanos, so pes na čhalavela,
 saveskre koñiki pes šoha na cirdena avri
 a añi jekh leskre lanendar šoha na čindola.
- 21 Ode ela o RAJ amaro zoralo Del.
 Pre oda than ela pherdo bare paña the jarki.
 Ńisavi lodka le veslenca prekal na predžala,
 Ńisavi bari loda odarik na preplavinela.
- 22 Bo o RAJ hino amaro sudcas,
 o RAJ amenge diña o zakonos,
 o RAJ hino amaro kralis, ov amen zachrañinela.
- 23 O lani pre ola lođi hine pomukle,
 na birinen te likerel o stožjaris pro podstavcos
 a e plachta nane nacirdñi.
 Akor peske rozđelinaha e bari korist
 a mek the o bange peske lena ola koristatar.
- 24 Ńiko olendar, ko bešen andre amari phuv, na phenela: „Som nasvalo.“
 Olenge, ko ode bešen, pes odmukena o bini.

34

O sudos upral o Edom

- 1 Narodale, aven pašes a šunen,
 šunen mištes, manušale!
 Mi šunel e phuv the savoro, so pre late hin,
 o svetos the savoro, so andre dživel.
- 2 Bo o RAJ hino cholamen pre savore narodi;
 cholisañila pre savore lengre slugađa.
 Calkom len zñičinela
 a dela te murdarel avri.

- ³ Lengre mule džene na ena parunde,
lengre tela khandena,
a lengro rat čuľala pal o verchi.
- ⁴ O ňebos savoreha, so andre hin, našavela e zor,
o ňebos pes pačarela andre sar o zvitkos,
a savoro pro ňebos perela tele
avke sar o šuke prajti pal o viňičis,
avke sar o šuke figi pal o figovňikos.
- ⁵ Se miri šabľa dokerďa peskri buči andro ňebos,
dikh, avel tele pro Edom,
te sudzinel le manušen,
so hine odthode pro meriben.
- ⁶ E šabľa le RAJESKRI čalila le ratestar,
thuliľa le tukostar,
le bakrengre the le capengre ratestar,
the le tukostar pal o bikengre ľadvini.
- Bo o RAJ kerel e obeta andre Bocra
the o baro murdaripen andro Edom.
- ⁷ O dziva bivoli, o bikici the o biki
ena murdarde jekhetane lenca.
Lengri phuv pijela pherdo rat,
lengri phuv čalola le tukostar.
- ⁸ Bo kada hin oda džives the berš,
kana o RAJ rušela vaš o Sion
a pomstinelna pes pre leskre ňeprijaťeľa.
- ⁹ Le Edomoskre jarki pes čerinena pre smola,
o prachos pre sira
a leskri phuv labola sar e smola.
- ¹⁰ Aňi rači aňi dživese na murdalola andre;
furt latar džala o thuv.
Pal jekh pokoleňje pre aver ela zamukľi,
pal odi phuv imar soha ňiko na predžala.
- ¹¹ O sovi the o dziva džviri ode dživena;
savore dziva čirikle ode bešena.
O RAJ la merinela avri,
hoj latar te kerel e zamukľi phuv,
avke sar sas anglo stvorenje.
- ¹² Na ela ode ňisavo kralis te ľidžal e phuv
a savore lakre vodci našľona.
- ¹³ Lakre palaca zabarona le krakenca,
lakre pevnosti la pokrivaħa the le kolakenca.
Bešena ode o šakali
a dživena ode o pštrosi.
- ¹⁴ Zdžana pes ode o pušťakre džviri le hijenena,
o dzivo capos vičinela avre capos;
o račakre džviri peske ode pašľona
a arakhena peske o than pro odpočinkos.
- ¹⁵ E sova peske kerela o hňizdos,
a thovela ode o jandrore;
bešela avri le sovicen
a lela peske len tel o ciňos peskre kridlengro.
Skidena pes ode the o supľ,
jekh pal aver.
- ¹⁶ Skuminen andre le RAJESKRO zvitkos a genen:
Ňiko ole džvirendar na chibalinelna
a ňiko lendar na ela korkoro,
bo andral o muj le RAJESKRO avľa avri kada prikazis
a leskro Duchos len skidňa jekhetane.
- ¹⁷ Ov korkoro čida o losos prekal lende,
leskro vast lenge la špargaha merinda avri e phuv a rozdelinda.

Ela lengri pro furt
a bešena ode pal jekh pokoleňje pre aver.

35

O radišagos le avricinde manušengro

- ¹ Radisaľuv, pustafino the šuki phuvije
thov baripen, pušto a rozkvitňin sar e ruža!
- ² E phuv kvitňisalola a radisalola;
khelela a thovela baripen.
E libanoňiko slava lake ela diňi,
o šukariben andral o Karmel the Šaron.
Dikhena e slava le RAJESKRI,
o šukariben amare Devleskro.
- ³ Podhazden o strapimen vasta
a zoralaŕen o khoča, so poddžan!
- ⁴ Phenen olenge, ko pes daran andro jile:
„Aven zorale a ma daran tumen!
Dikhen, tumaro Del!
Avela la pomstaha the le Devleskre počiňibnaha.
Ov avela a zachraňinela tumen.“
- ⁵ Akor pes phundravena o jakha le koreng
a o kana le kašukenge.
- ⁶ Akor o bange chučkerena sar o jeleňis
a e čhib le ňeme manušeskri gilavela radišagostar.
Bo o paňi demela avri pre šuki phuv
a o jarki pre pušta.
- ⁷ La jagala pošatar ačhela jazeros,
la avrišuka phuvatar o paňale prameňa;
pre oda than, kaj peske pašlonas o šakali,
barola avri e čar, e trstina the o papirus.
- ⁸ Ela ode drom,
o drom, savo vičinena o Sveto drom,
pal savo o nažužo našti predžala;
ela ča prekal o manuša le Devleskre,
pre oda drom aňi o dilino na našľola.
- ⁹ Na ela ode o levos,
na phirena odarik o dziva džviri,
ňisave pes ode na arakhena.
Ča o zachraňimen odarik phirena.
- ¹⁰ Ola, kas o RAJ zachraňinda,
avena pale andro Jeruzalem
a gilavipnaha džana upre pro Sion.
O večno radišagos ela pre lengre šere sar e koruna,
chudena te gilavel a te khelel radišagostar
a o pharipen the e žala lendar denašela het.

36

Asirija avel andre Judsko

¹ Sar kralinelas o Chizkija* dešuštar (14) berš, avla o Sancherib o asiriko kralis pro mariben pre savore judska ohradzimen fori a zaila len. ² O asiriko kralis bičhada le velitelis Rabšake andral o Lachiš la bara armadaha ko kralis Chizkija andro Jeruzalem. Ačhada pes paš o žlabos, so džal le Uprune ribňikostar, pro drom, khatar pes džal pre mala, kaj pes rajbinel o gada. ³ Akor anglo asiriko velitelis Rabšake gele o Eljakim, le Chilkijoskro čhavo, savo lidžalas o palacis, o pisaris šebna the o uradňikos Joach, le Asafoskro čhavo.

⁴ O velitelis Rabšake lenge phenda: „Phenen le Chizkijoske:

* 36:1 36,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

„Kada phenel o baro asiriko kralis: Pre soste tut avke zmukes, hoj tut na daras? ⁵ Gondolines tuke, hoj ča o lava the e godi tuke stačinel te zviřazinel andro mariben? Pre kaste tut muker, hoj tut mange ačhaves? ⁶ Dikh, tu pes muker pro Egipt, pre odi prephagli trřfina, savi predžubinel o vast oleske, ko pes pre late oprinel. Ajs o hin o Faraonos, o egiptsko kralis, ke savorende, ko pes pre leste muken! ⁷ Te mange pheneha: „Amen pes mukas pro RAJ, pre amaro Del!“ Či oda nane o Del, saveskre uče thana pro lařariben the oltara čida tele o Chizkija a palis phenda le manuřenge andre Judsko the andro Jeruzalem: „Lařaren le Devles ča angle kada oltaris?“

⁸ Av akana a dovaker tut mire rajeha, le asirike kraliřa, a me tut dava 2 000 grajen. řaj stradeha tuke ajci jazdcen? ⁹ Muker tut pro Egipt, hoj tuke bičhavela o verdana the le jazdcen pre pomoca, ale on naři odmarena aņi le nekiknedere velifelis andral mire kraliskri armada. ¹⁰ Či oda mange na prikazinda o RAJ, hoj te avav andre kadi phuv a te zņičinav la? Se o RAJ mange phenda: „Dža andre kadi phuv a zņičin la!“ “

¹¹ Akor o Eljakim, o řebna the o Joach phende le velifeliske Rabřakoske: „Vaker tire sluřobņikenca andre aramejiko čhib, bo amen avke ačaluvas! Ma vaker amenca andre amari hebrejiko čhib anglo manuřa, so hine pro hradbi.“

¹² O Rabřake lenge odphenda: „Či man miro kralis bičhada te vakerel kala lava ča tumare kraliske the tumenge? A či na the le manuřenge, so beřen pre kada muros. Bo the on the tumen chana tumare vikali a pijena tumare mutera?“

¹³ Palis o Rabřake uřfila a vičinelas andre hebrejiko čhib: „řunen, so phenel o baro asiriko kralis! ¹⁴ Ma den tumen te klaminel le Chizkijoske, bo ov tumen naři zachraņinela. ¹⁵ A ma den tumen leske aņi te prevakerel, hoj tumen te muken pro RAJ oleha, hoj phenel: ‚O RAJ amen zachraņinela a kada foros na ela dino andro vasta le asirike kraliske.‘

¹⁶ Ma řunen le Chizkija, bo kavke phenel o asiriko kralis: Aven avri, podden tumen mange a ela tumenge miřtes! A sako tumendar chala pal peskro viņičis the figovņikos a pijela o paņi andral peskri čaņig, ¹⁷ medik na avava pal tumende a na lava tumen andre ajři phuv sar the tumari; andre phuv, kaj hin e přeņica the e mol; andre phuv, kaj hin o maro the o viņici.

¹⁸ Ma řunen le Chizkija, bo tumen diliņarel andre kale lavenca: ‚O RAJ amen zachraņinela.‘ Či řaj varesavo del le narodengro cirdņa avri lengri phuv andral o vasta le asirike kraliskre? ¹⁹ Kaj hine o devla andral o Chatat the Arpad? Kaj o devla andral o Sefarvajim? Či řaj cirdle avri la Samarija andral mire vasta? ²⁰ Savo del savore kale devlendar andral kala phuva řaj zachraņinda lengri phuv andral mire vasta? Akor soske tuke gondolines, hoj o RAJ zachraņinela o Jeruzalem mire vastendar?“

²¹ Ale o manuřa sas čhit a na phende pre oda nič, bo o Chizkija lenge prikazinda: „Ma odphenen leske aņi lav.“

²² Palis o Eljakim, o čhavo le Chilkijoskro, savo lidžalas o palacis, o pisaris řebna the o uradņikos Joach, le Asafoskro čhavo, avle andro čhingerde gada ko Chizkija a phende leske savoro, so vakerelas o velifelis Rabřake.

37

O kralis rodel e pomoca pař o Del

¹ Sar oda řunda o kralis Chizkija*, čhingerđa pre peste o gada, urđa pes andro gada le gonestar a geļa andro Chramos le RAJESKRO. ² Akor bičhada le Eljakim, savo lidžalas o palacis, o pisaris řebna the le phuredere rařajen ko prorokos Izajař, ko čhavo le Amosokro. Urde pes andro gada le gonestar, gele pal leste ³ a phende leske: „Kada phenel o Chizkija: ‚Adadžives hin o džives le pharipnaskro, dophenen amenge a poņižen amen. Sam sar e džuvli, savi kamel te anel pro svetos le čhavoren, ale hiņi igen slabo te lochol. ⁴ O asiriko kralis Sancherib bičhada peskre velifelis le Rabřake, hoj te vakerel namiřtes pro džido Del. Mi řunel o RAJ, tiro Del, kala nalače lava a mi marel oles, ko kavke vakerel. Vařoda modliņ tut ko Del vař amare manuřa, save mek ačhile te dživel.‘ “

⁵ Sar avle o sluřobņika le kraliskre ko Izajař, ⁶ ov lenge phenda: „Phenen tumare kraliske, hoj o RAJ phenel kada: ‚Ma dara tut ole lavendar, so řunda, savenca pre ma namiřtes vakerenas o sluřobņika, saven bičhada o asiriko kralis. ⁷ Dikh, me kerava,

* 37:1 37,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiař.

hoj te šnel o nalačo hiros, a vašoda džala pale andre peskri phuv, kaj les dava te murdarel la šablaha.' "

⁸ Palis pes o Rabšake došundča, hoj o asiriko kralis geľa het andral o Lachiš. A sar avľa pale, arakhľa le kralis te marel pes andro foros Libna.

⁹ O asiriko kralis Sancherib pes dodžanľa, hoj o kralis Tirhaka andral o Kuš avel pre leste pro mariben. Sar oda o asiriko kralis šundča, bičhađa le poslen ko judsko kralis Chizkija le lavenca: ¹⁰ „Phenen le judske kraliske le Chizkijoske kada: ‚Te na tuha thovel avri tiro Del, pre savo tut mukes, oleha, hoj tuke phenel: ‚O Jeruzalem na ela dino andro vasta le asirike kraliske.“ ¹¹ Se tu šundal, so kerde o asirika kraľa savore phuvenca. Amare armadi len calkom zničinde. Gondolines tuke, hoj tu aveha zachraňimen? ¹² Mire dada zničinde o fori Gozan, Charan the Recef a murdarde le manušen andral o Eden, save bešenas andro Telasar. Či len šaj zachraňinde lengre devla? ¹³ Kaj hino o kralis andral o foros Chamat? Kaj o kralis andral o Arpad? A kaj hine o kraľa andral o Sefarvajim, Hena the Iva?‘ "

E modlitba le Chizkijoskri

¹⁴ O Chizkija iľa le poslendar o iľl a pregenda les. Palis geľa andro Chramos a phundraďa les anglo RAJ. ¹⁵ A chudňa pes kavke te modľinel ko RAJ: ¹⁶ „Ó, Nekzoraleder RAJEJA, Devla le Izraeloskro, savo bešes pro tronos maškar o cherubi! Tu jekh sal Del upral savore krališagi, so hine pre kadi phuv. Tu kerďal o ňebos the e phuv. ¹⁷ Prithov tiro kan, RAJEJA, a šun! Phundraďv tire jakha a dikh! Šun savore lava le Sancheriboskre, savenca asal le džide Devlestar.

¹⁸ Hin čačo, RAJEJA, hoj o kraľa andral e Asirija zničinde savore phuva ole narodengre ¹⁹ a lengre devlen čide te labol andre jag. Bo on na sas devla, ale ča kašt the bar, e buči le manušengre vastengri. Vašoda len šaj zničinde. ²⁰ Ale akana, RAJEJA, Devla amaro, zachraňin amen andral leskre vasta, hoj savore krališagi pre phuv te sprindžaren, hoj ča tu jekh, RAJEJA, sal Del.“

O Izajaš odphenel le Chizkijoske

²¹ Akor o Izajaš, le Amososkro čhavo, bičhađa le Chizkijoske kada lav: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Vašoda, hoj tut modľinehas ke mande vaš e pomoca pro asiriko kralis Sancherib, ²² kada hin o lav, so leske phenel o RAJ:

‚E pačivali čhaj le Sionoskri

tutar asal a tele tut dikhel.

E čhaj le Jeruzalemoskri

pal tu kivilnel le šereha, sar adarik denašes.

²³ Kastar asahas?

Pre kaste vakerehas namištes?

Pre kaste hazdehas upre o hangos?

Pre kaste hazdehas o barikane jakha?

Pro Sveto RAJ le Izraeloskro!?

²⁴ Bičhaďal tire sluhen te asal le Rajestar a te phenel:

„Mire pherdo verdanenca geľom upre

pro nekbareder verchi,

pro thana, so hine nekdureder andro Libanon.

Ode čhindom tele leskre uče cedri the o šukar sosni.

Dochudňom man pre leskre nekučeder špici,

andre leskro husto veš.

²⁵ Kopalindom avri o chaňiga

a pilom andral o paňi.

Mire pindrenca šučardom avri

savore paňa andro Egipt.“

²⁶ Tu, Sancheribona, pal oda na šundal?

Me ada pripravinavas čirlastar,

anglo but berš oda diňom avri

a akana kerav, hoj pes oda te ačhel.

Me tut diňom zor, hoj te zničines o ohradzimen fori,

hoj lendar te na ačhel nič, ča kopa bara.

²⁷ Le manušen, save andre bešenas,

na sas ňisavi zor, izdranas a ladžanas pes.

Sas ajse slaba sar o rastlinici pre maľa,

- sar e zeleno čarori, sar e čarori pro pados,
so šučol avri sigeder, sar barol.
- 28 Ale me pal tu džanav savoro,
džanav, kana džas avri a kana aves andre.
Džanav the pal oda,
savi bari cholī pre ma chas.
- 29 Vašoda, hoj pre ma cholisalīlal
a tiro barikañiben doavla andre mire kana,
thovava tuke andro nakh e trastuñi obručka
a andro muj o grastano zubadlos.
Visarava tut pale ole dromeha,
khatar avlal.
- 30 Kada tuke ela o znažeñje, Chizkija:
Andre kada berš chana ča oda,
so barola avri korkoro pestar,
a aver berš chana oda,
so mek pale barola olestar.
Ale pro trito berš sadzinen a skiden upre,
sadzinen o viñici
a chan lengro ovocje.
- 31 Ola, ko mek ačhena te dživel andral o judsko krališagos,
mukena pale o koreña tele andre phuv a upre anena o ovocje.
- 32 Bo andral o Jeruzalem avena avri
ola, ko ačhile te dživel;
a pal o verchos Sion
ola, ko predžidile.
Kada pes ačhela,
bo o Nekzoraleder RAJ oda igen kamel te kerel.’
- 33 Vašoda o RAJ phenel pal o asiriko kralis kada:
,Andre kada foros na doavela
añi o šipos pre leste na livinela.
Añi o slugada le šfitenca pre leste na avena
a añi e kopa paš o muri na čhivena,
hoj pes te dochuden andro foros.
- 34 Visarela pes pale pre oda drom, khatar avla;
andre kada foros pes na dochudela,
phenel o RAJ.
- 35 ,Me brañinava kada foros a zachrañinava les
vaš ma the vaš o David, miro služobñikos.’ “
- 36 Mek odi rat geła o añjelos le RAJESKRO andre asiriko taboris a murdarđa 185 000
slugađen. Sar okla slugada tosara uštīle, dikhle pašal peste pherdo mule manušen.
- 37 Avke o asiriko kralis Sancherib pes visarđa het a geła pale khere andro Ninive a
ačhila ode.
- 38 Andre jekh džives, sar o Sancherib lašarelas andro chramos peskre devles Nisroch,
leskre duj čhave o Adramelech the o Sarecer les murdarde la šablaha a denašle andre
phuv Ararat. A pal leste ačhila kraliske leskro aver čhavo o Esar-Chadon.

38

O Chizkija sastol avri a sthovel gīlī

1 Andre ola dživesa o kralis Chizkija* nasvalīla pro meriben a avla ke leste o prorokos
Izajaš, le Amosokro čhavo, a phenda leske: „Kada phenel o RAJ: De tuke andro poradkos
savoro andre tiro kher; bo mereha a imar na dživeha.“

2 Sar oda o Chizkija šunda, visarđa pes le mujeha paš e fala a modlinelas pes ko RAJ:
3 „Ó, RAJEJA, mangav tut, leper tuke pre oda, sar pačivales a cale jileha phiravas pal
tiro drom a sar keravas savoro, so sas lačho angle tire jakha.“ A chudña igen zoralet
te rovel.

4 Akor avla le RAJESTAR kada lav ko Izajaš: 5 „Dža a phen le Chizkijoske: ,Kada phenel
o RAJ, o Del le Davidoskro, tire dadeskro: Šundom avri tiri modlitba a dikhľom tire apsa.

* 38:1 38,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Dikh, dothovava tuke dešupandž (15) berš ke tiro dživipen. ⁶ Zachrañnava tut a the kada foros andral o vasta le asirike kraliskre a chrañnava kada foros.

⁷ Kada ela prekal tu o znameñje le RAJESTAR, hoj o RAJ dolikerela o lav, so tut diña: ⁸ Dikh, visarava pale o ciños pre ora le khameskri, so kerda o Achaz, a džala deš stupñi palal.“ Avke geļa o ciños pre odi ora deš stupñi palal.

⁹ Paloda, sar o Chizkija, o judsko kralis, sastila avri le nasvalibnastar, pisinda kadi giļi:

¹⁰ Me phendom: „Andre mire nekfeder berša mušinav te džal het andro brani le Šeoloskre; občorardo som mire okle beršendar.“

¹¹ Phendom: „Na dikhava le RAJES andre phuv le džidengri; imar na dikhava ñisave manušes, ñikas olendar, ko dživen pre kada svetos.

¹² Miro kher sas cirdlo tele a ilo mandar het sar o stanos le pastjeriskro.

Pačardom andre miro dživipen, avke sar o tkačis pačarel o pochtan, se ov mange odčinda o thav pal o strojos. Dživesestar dži rači skončindaľ mire dživipnaha.

¹³ Čali rat rovav dukhatar; sar te mange o ľevos phagerđahas savore mire kokala. Dživesestar dži rači skončindaľ mire dživipnaha.

¹⁴ Miro hangos sas igen slaboro; stukinavas sar e holubica vaj e lastovička. Mire jakha slabisaľile olestar, so ajci dikhavas pro ñebos: Rajeja, som andro pharipen, pomožin mange!“

¹⁵ So šaj phenav?

Ov oda phenda a the kerđa.

Calo miro dživipen phirava smutno, bo hin man žala andro jilo.

¹⁶ Rajeja, ola, kas des o dživipen, dživena a kalestar miro duchos dživel. Sastar man a domuk mange mek te dživel!

¹⁷ Dikh, miri bari žala mange sas pro lačo. Tire kamibnaha mange zachrañindaľ o dživipen le meribnastar; bo savore mire bini čidaľ pal tiro dumo.

¹⁸ Se o Šeol tut na bararela añi o meriben tut na lašarela; ola, ko džan tele andro hrobos, pes imar na mukena pre tiri vernost.

¹⁹ Ča o džide, o džide tut lašaren avke sar me adadžives; o dad le čavenge vakarel pal tiri vernost.

²⁰ O RAJ man zachrañinda, a vašoda bašavaha pro strunengre nastrojı calo amaro dživipen andro Chramos le RAJESKRO.

²¹ Bo o Izajaš phenda: „Len e masca le figendar a makhen leske la pro vredos, hoj te dživel.“

²² A o Chizkija phučļa: „Pal savo znameñje prindžarava, hoj pale džava andro Chramos le RAJESKRO?“†

39

O babiloñka posli aven ko Chizkija

¹ Andre oda časos o babiloñiko kralis o Merodach-Baladan, le Baladanoskro čhavo, bičađa ko Chizkija* le poslen le ľileha the le daroha, bo pes došunda pal oda, hoj sas nasvalo a sastila avri. ² O Chizkija len radišagoha priiļa a sikada lenge peskro sklados pro barvalipen, o rup, o somnakaj, o koreñje, o voňava oleji, o sklados pro zbrañe the

† 38:22 38,22 Kala duj verši, 21 the 22, hine andre varesave prekladi thode maškar o verši 6 the 7.

* 39:1 39,1

Andre varesave prekladi hin ľeskro nav Ezechiaš.

savoro, so les sas andro pokladničici. Na garuđa anglal lende nič, so sas andre leskro palacis the andre calo leskro krališagos.

³ Palis o prorokos Izajaš avla ko Chizkija a phučla lestar: „So vakerenas kala murša a khatar avle?“

O Chizkija leske odphenda: „Avle ke ma dural andral aver phuv, dži andral o Babilon.“

⁴ „So dikhle andre tiro palacis?“ phučla o Izajaš.

„Dikhle savoro, so hin andre miro palacis,“ odphenda o Chizkija. „Sikađom lenge savoro, so hin andre mire pokladničici. Nič anglal lende na garuđom.“

⁵ Pre oda leske o Izajaš phenda: „Šun o lav le Nekzoraleder RAJESKRO! ⁶ Dikh, avela ajs o džives, hoj savoro, so hin andre tiro palacis, a savoro, so tire phure dada dži adadžives skidle upre, ela odliĝendo andro Babilon. Na ačhela kade olestar nič, phenel o RAJ. ⁷ The tire čhaven, so tuke ułona, so ena tutar, lidžana het a kerena lendar eunuchen andro palacis le habiloňike krališke.“

⁸ O Chizkija leske odphenda: „Kada lav, so mange phendał le RAJESTAR, hino lačo.“ Bo peske gondolinda: „Medik me dživava, ela o smirom a nič nalačo pes na ačhela.“

40

O potešeňje prekal le Devleskre manuša

¹ Potešinen, potešinen mire manušen,
phenel tumaro Del.

² Vakeren jileha ko Jeruzalem,
a den leske te džanel,

hoj pes skončinda leskri otrocko služba,
hoj sas počimen vaš leskri vina,

hoj imar chudňa le RAJESKRE vastestar
dvojito trestos vaš peskre savore bini.

³ O hangos vičinel:

„Pripravinen o drom le Rajeske pre pušta,
rovňinen avri o chodňikos

amare Devleske pre šuki phuv!

⁴ Dojekh dolina ela hazdli upre
a dojekh verchos the brehos cikňola.

Savoro bango rovňisalola avri
a e puklato phuv ačhela hladko.

⁵ Akor pes sikavela e slava le RAJESKRI
a jekhetane la dikhena savore manuša;
bo le RAJESKRO muj oda phenda.“

⁶ O hangos mange phenda: „Vičin!“

Me phučlom: „So mušnav te vičinel?“

„Vičin: Savore manuša hine sar čar,
sar e kvitka pre mała, so likerel ča sikra.

⁷ E čar šučol avri a lakri kvitka perel tele,
sar pre late phurdel o dichos le RAJESKRO.

Čačes, o manuša hine sar čar.

⁸ E čar šučol avri a lakri kvitka perel tele,
ale o lav le RAJESKRO ačhel pro furt.“

⁹ Dža pro učo verchos,

tu, so anes e lači sprava le Sionoske,

zorales mi šundol tiro hangos,

tu, so anes e lači sprava le Jeruzalemoske!

Zorales vičin, ma dara tut,

phen le forenge andre Judsko:

„Dikhen, tumaro Del!“

¹⁰ Dikh, o RAJ, o Adonaj, avel peskra zoraha.

Ov vladňinel peskre vasteha.

Dikh, anel peha e odmena,

le manušen, saven oslobodzinda.

¹¹ Starinela pes pal peskre manuša

sar o pastjeris pal peskro stados;
 peskre vasteha len skidela ke peste,
 le bakroren lela pro vasta
 a olen, so den te pijel le ciknen, lidžala lokores.

O Del hino igen baro

¹² Ko merinda avri savore paña le moroskre peskra burňikaha
 abo ko odmerinda calo ņebos peskre anguštenca?

Ko thoda savori phuv pro svetos andre mjerkica
 abo ko odvažinda savore verchi the brehi pre vaha?

¹³ Ko šaj phenel le Devleskre Duchoske so te kerel?
 Ko les šaj sikavel abo del rada?

¹⁴ Kaha pes poradinda, ko leske diña te achalol?
 Ko leske sikada o spravno drom?

Ko les diña godi?
 Ko leske sikada sar te kerel o veci?

¹⁵ Dikh, o narodi hine le RAJESKE sar e kapkica andro vedros,
 hine sar o prachocis pre vaha.

Dikh, o ostrovi leske važinen ajci
 sar o zrnkos la pošakro,

¹⁶ O Libanon na stačinel aňi pre oda, hoj pes te rozthovel e jag,
 a leskre džviri na stačinen aňi pre labardi obeta.

¹⁷ Angle leste hin savore narodi sar nič,
 na rachinel len ņisoske.

¹⁸ Ke kaste pripodobňinena le Devles?
 Kaha les šaj porovňinen?

¹⁹ La modlaha!?
 E modla kerel o remeselňikos,
 o zlatňikos la ozdobilnel le somnakaha
 a šukalarel la le rupune lancicenca.

²⁰ Te varesavo manuš hino čoro a nane les somnakaj abo rup,
 ta kidel peske avri ajso kašt, so na kirňol,
 arakhel peske lače remeselňikos,
 hoj leske te kerel e modla, so pes na čhalavela.

²¹ Tumen oda na džanen? Na šundān pal oda?
 Či tumenge oda na sas phendo ešebnovarestar?

Či na achalilan, sar sas o svetos zathodo?
²² O Del bešel pro tronos, upral e klenba la phuvakri,
 a o manuša pre phuv leske dičhon sar cikne kobilki.

Ov nacirdel o ņebos sar o zavesis
 a rozkerel les sar o stanos, andre savo pes bešel.

²³ Ov kerel, hoj o kraľa pre phuv te na mon nič
 a o vladara te aven pre ņisoste.

²⁴ Mek nane aňi sadzimen aňi rozčhide pre maľa,
 mek aňi lengro kmeňos na zamukľa o koreňis andre phuv,
 imar pre lende ov phurdel a šučon avri,
 e zorali balvaj len odphurdel sar phus.

²⁵ „Ke kaste man kamen te pripodobňinel?
 Hin vareko ajso sar me?“ phučel o Sveto Del.

²⁶ Hazden upre o jakha a dikhen:
 Ko stvorinda kada savoro?
 Oda, ko anel avri o čerčeňa jekh pal aver,
 a savoren vičinel avri pal o nava.

Vašoda, hoj leskri moc hiňi obrovsko a leskri zor hiňi igen bari,
 aňi jekh lendar na chibalinel.

O Del del zor le slaben

²⁷ Soske vakeres, Jakobona,
 soske phenes, Izraelona:

„O RAJ na dikhel amaro pharipen,
o Del vaš amenge na zaachel“?
28 Tu na džanes? Tu oda na šundal?
O RAJ hino večno Del,
ov stvorinda o agora la phuvakre;
ov našti ačhel strapimen aňi unavimen
a leskri godi našti te achalol.
29 Ov del zor oles, ko hino strapimen,
a oles, ko na birinel, del bari zor.
30 O terne murša slabisalon a hine strapimen;
le terne čavenge poddžan o pindre a peren.
31 Ale ola, ko užaren pro RAJ,
chuden e nevi zor,
Iecinen sar orli le kridlenca;
denašen a nane strapimen,
phiren a šoha na slabisalon.

41

O Del pomožinel le Izraeloske

1 Aven čit a šunen, tumen ostrovale,
mi chuden o manuša pale e nevi zor,
mi aven pašeder a mi vakeren;
aven džas pes jekhetane te sudzinel.
2 „Ko kerđa upre ole dženes pal o vichodos,
savo zvířazel pre dojekh krokos?
Ov zalel o narodi the o kraljšagi prekal leste,
hoj leske te služinen.
Kerel lendar peskra šablaha prachos
a rozčhivel len peskre lukoha sar e balvaj o phus.
3 Džal pal lende a nič les na ačhavel,
pal ajso drom, pal savo mek na phirelas.
4 Ko ada kerel a ko domukel, hoj pes kada te ačhel?
Oda, ko oda kerelas ešebnovarestar andre savore pokoleňja.
Me, o RAJ, som o ešebno
a avava the o posledno – Me Som!“
5 O ostrovi oda dikhle a darandile;
o agora la phuvakre izdran daratar,
zgele pes jekhetane a imar aven.
6 Sako pomožinel jekh avreske
a phenel peskre phraleske: „Av zoralo!“
7 O tesaris le lavenca povzbudzinel le zlatňikos
a oda, ko hladzinel e modla avri le čokanoha, phenel oleske,
ko marel pre kovadlina: „Mištes kerdal!“
A zachuden e modla le lecegenca,
hoj pes te na čhalavel.
8 „Ale tu, Izraelona, miro služobňikona,
Jakobona, saves mange kidňom avri,
potomkona le Abrahamskro, mire prijateliskro,
9 saves andom pal o agor la phuvakro,
pal o koňec le svetoskro tut vičindom
a phendom tuke: ‚Tu sal miro služobňikos,
tut mange kidňom avri a na odčhidom tut.‘
10 Ma dara tut, bo me som tuha;
ma predara, bo me som tiro Del,
dava tut zor a pomožinava tuke;
podhazdava tut mire spravodlive čače vasteha.
11 Dikh, savore, ko pre tu chan choli,
ena pre ladž the pro asaben;

ola, ko pre tu džan, našlona a merena.
 12 Rodeha olen, ko pes tuha vesekedinen,
 ale na arakheha len;
 a ola, ko pes tuha maren,
 ena calkom sar nič.
 13 Me som o RAJ, tiro Del,
 savo tut chudel le čače vastestar
 a phenel tuke: ‚Ma dara tut,‘
 me tuke pomožinav.
 14 Ma dara tut, kirmoreja Jakobona,
 Ma dara tut, cikno Izraelona!
 Me tuke pomožinav,“
 phenel o RAJ, tiro Vikupifelis,
 o Sveto le Izraeloskro.
 15 „Dikh, kerava tutar e nevi kaštuŋi deska,
 savaha pes marel avri o zrnos,
 pre savi hin but ostra danda;
 rozpučineha the phagereha o verchi
 a o brehi roztrušineha sar plusoro.
 16 Precidzineha len, lela len e balvaj
 a e burka len rozphurdela.
 Ale tu radisaloha andro RAJ,
 lašareha tut le Sveto Izraeloskre Devleha.
 17 O čore the o slaba roden o paŋi, ale nane;
 e čhib lenge šučol avri smedostar.
 Me, o RAJ, lenge odphenava pro modlitbi,
 me, o Del le Izraeloskro, len na omukava.
 18 Kerava, hoj o paŋa te čuľan pro zamukle brehi,
 otkerava o prameŋa andro dolini;
 čerinava e pušta pro jazeros
 a e šuki phuv pro prameŋa le paŋeskre.
 19 Pre pušta sadzinava
 o cedros, o akacijos, e mirta the e oliva.
 Pre šuki phuv sadzinava
 o ciprusis, o smrekos the e jedľa jekhetane,
 20 hoj o manuša te dikhen a te sprindžaren,
 te gondolinen upral ada a te achalon,
 hoj o vast le RAJESKRO oda kerđa
 a o Sveto le Izraeloskro oda stvorinda.“

Le modlen nane ŋisavi zor

21 „Aven te vakerel pro sudos pal tumari veca, narodale,“
 phenel o RAJ.
 „Aven te braŋinel tumare modli,“
 phenel o kralis le Jakoboskro.
 22 „Anen len ke mande
 a mi phenen amenge, so pes ačhela!
 Mi phenen amenge, save veci pes ačhile varekana,
 hoj peske oda te las andro jile
 a te džanas, sar dopele;
 abo mi phenen amenge pal oda, so avela!
 23 Mi den amenge te džanel, so pes ačhela,
 a pal oda džanaha, hoj hine devla!
 Mi keren vareso lačo abo nalačo,
 hoj pes te čudalinas a te daras.
 24 Ale dikh, ola modli našti keren nič a nane lače pre ŋisoste.
 Te lašarel le modlen hin o džungipen!
 25 Mardom upre jekhe manušes pal o severos;
 imar avel pal o vichodos a vičinel pre miro nav.
 Phirela pal o vladara sar pal e čik,
 avke sar o hrnčjaris uštarel pre čik.
 26 Ko oda delas te džanel ešebnovarestar,

- hoj olestar te džanas?
 Abo čirlastar, hoj te phenas:
 ‚Hin les čaćipen?‘
 Se ņiko oda na diňa te džanel a ņiko pal oda na vakerelas,
 ņiko tumen na šunđa te phenel aňi lav.
 27 Me somas ešebno, ko vakerelas le Sionoske: ‚Dikh, kade hine!‘
 A le Jeruzalemoske: ‚Bičhavava le poslos, so anela e lači sprava.‘
 28 Ale sar rodav maškar o modli,
 ņiko lendar na džanel te del rada,
 ņiko lendar na džanel te odphenel, te lendar phučav.
 29 Dikh, savore modli klaminen a našti nič keren,
 lengre modli hine slabora sar balvajori.“

42

- Ešebno gili pal o služobňikos le RAJESKRO*
 1 „Dikh, miro služobňikos, saves zoraľarav,
 miro avrikidlo, savo mange hino pre dzeka.
 Mire duchos thodom pre leste,
 ov anela o spravodlišagos le narodenge.
 2 Na kerela vika aňi na viskinela,
 aňi na šundola leskro hangos pre ulica.
 3 E prephagli trstina na dophagela
 a e momeli, savi mek thuvisalol, na murdarela andre.
 Ov anela o spravodlišagos savorenge.
 4 Na ela strapimen aňi na slabisalola,
 medik na zathovela o spravodlišagos pre phuv.
 Pre leskro sikaviben užaren o ostrovi.“
 5 Kada phenel o Del, o RAJ,
 so stvorinda o ņebos a nacirdňa les,
 so rozcirdňa e phuv savoreha, so upre barol;
 o Del, so del o dichos le manušen pre phuv
 the o duchos olen, ko pal late phiren:
 6 „Me, o RAJ, tut vičindom te anel o spravodlišagos,
 chudav tut vastestar a chraňinav tut,
 kerav tutar e zmluva prekal savore manuša,
 o švetlos prekal o narodi,
 7 hoj te phundraves le korenge o jakha,
 hoj te premukes le bertenošen
 a olen, ko bešen andro kaľipen,
 te les avri andral e bertena.
 8 Me som o RAJ; kada hin miro nav!
 Miri slava na dava ņikaske
 aňi miri chvala le modlengre.
 9 Dikh, o ešebna veci pes imar ačhile
 a dav tumenge te džanel o neve;
 phenav tumenge len angloda,
 sar pes ačhena.“
E nevi gili
 10 Gilaven le RAJESKE e nevi gili,
 leskri chvala dži pal o agora le svetoskre,
 tumen, so phiren pal o moros, the savore, so pheraren o moros.
 Gilaven tumen, o ostrovi the savore, ko ode bešen.
 11 Mi radisalol e pušta peskre gavenca
 the o osadi, kaj bešen o manuša andral o Kedar,
 mi thoven baripen o manuša andral e Sela,
 mi radisalon pro špici le verchengre.
 12 Mi den e slava le RAJESKE
 a mi vakeren pal leskri chvala pro ostrovi.
 13 O RAJ avela sar o hrdinas,
 savo pes kamel igen te mareľ,

zoraless vičinela pro mariben
a domarela le ñeprijafelen.

14 „Somas čhit but časos,
na vakeravas a zlikeravas man.
Ale akana viskinav sar e džuvli, so ločhol,
phurdav pharipnastar a phares dichinav.
15 Le verchendar the le brehendar kerava e pušta,
šučarava avri savore lengre zelena rastlini,
o paña čerinava pro ostrovi
a šučarava avri o močara.
16 Lidžava le koren pal o drom, savo na prindžaren,
lidžava len pal o chodniki, so na džanen.

Čerinava lengro kalipen pro švetlos
a rovñinava avri o bange droma.

Kala hin ola veci, save kerava,
a na omukava len.

17 Ola, ko pes muken pro modli
a phenen le sochenge:
„Tumen san amare devla,
ena teledikhle a lołona ladžatar.“

O Izrael hino koro the kašuko

18 „Tumen o kašuke, šunen!
Tumen o kore, otkeren o jakha, hoj te dikhen!
19 Ko hin ajso koro sar miro služobnikos?
Ko hin ajso kašuko sar miro poslos, saves bičhavav?
Ko hin ajso koro sar oda, ko hino manca andre zmluva,
koro sar o služobnikos le RAJESKRO?
20 Dikhlal but veci, ale na kerđal tuke olestar nič;
o kana tute hin otkerde, ale na šunes nič.“

21 Le RAJESKE sas pre dzeka,
bo ov hino spravodljivo,
te kerel peskro zakonos baro the slavno.

22 Ale kala manuša hine občorarde;
savore hine phandle andro cheva
a garude andro bertenì.

Ačhila lendar e korist a nane len ko te zachrañinel,
hine sar o čorde veci a nane ko te phenel: „De len pale.“

23 Ko tumendar prithovela o kan
a dela mištes pozoris pre oda, so šundã,
andre oda časos, so avela?

24 Ko diña le Jakob the le Izrael le zbujnikenge sar korist?
Či oda na sas o RAJ, saves amen dukhavahas amare binenca?
Bo na kamahas te phirel pal leskre droma
a na šunahas leskro zakonos.

25 Vašoda pre amende čidã avri peskri bari chołi
the e dar le maribnastar.

Labarelas amen pal savore seri, ale na achaluvahas,
podlabarelas amen, ale na lahas peske oda andro jilo.

43

O RAJ zachrañinela peskre manušen

1 Ale akana, kavke phenel o RAJ,
savo tut stvorinda, Jakobona, savo tut kerđa, Izraelona:

„Ma dara tut, bo me tut cindom avri.
Vičindom tut tire naveha, tu sal miro.

2 Te džaha prekal o paña, avava tuha,
a te prekal o prudengre paña,
na začhivena tut.

Te džaha prekal e jag,

- na labareha tut a o plameña pes tutar na chudena.
- ³ Se me som o RAJ, tiro Del,
o Sveto le Izraeloskro, tiro Spasifelis.
Diñom vaš tuke le Egipt,
le Kuš the la Seba,
hoj tut te cinav avri.
- ⁴ Vašoda, hoj sal mange vzacno
a hin tut bari cena andre mire jakha a me tut kamav,
dava vaš tuke le manušen
a le naroden vaš tiro dživipen.
- ⁵ Ma dara tut, bo me som tuha!
Anava tire čhaven pal o vichodos
a skidava tut pal o zapados.
- ⁶ Le severoske phenava: „An len kade!“
A le juhoske: „Ma zaačhav len!“
An mire čhaven dural
a mire čhajen pal o agora le svetoskre,
- ⁷ sakones, kas vičinen mire naveha,
kas stvorindom pre miri slava,
kas formindom, he, kas kerdom!“
- ⁸ An avri le manušen, so hine kore, kajte len hin jakha,
the olen, ko hine kašuke, kajte len hin kana.
- ⁹ Mi skiden pes jekhetane savore narodi
a mi zdžan pes o manuša.
Ko lengre devlendar diña anglal te džanel, so avela?
Ko lendar phenda anglal, so pes ačhela akana?
Mi ačhaven peskre švedken, hoj vaš lende te zaačhen,
hoj oda o manuša te šunen
a te phenen: „Čačo len hin.“
- ¹⁰ „Tumen san mire švedki,“ phenel o RAJ,
„the miro služobňikos, saves mange kidñom avri,
hoj man te prindžaren, te pačan andre ma
a te achalon, hoj oda Me Som.
Angle mande na sas ñisavo del
a aňi pal mande na ela.
- ¹¹ Me som o RAJ,
a aver Spasifelis nane, ča me.
- ¹² Me som oda, ko delas te džanel,
zachrañinelas a vakerelas -
me, a ñisavo aver del.
Tumen san mire švedki,“ phenel o RAJ,
„me som o Del.
- ¹³ Me som o Del a furt avava,
a ñiko našti cirdel avri andral miro vast.
Te me vareso kerav, ko šaj oda čerinel?“
- Le Devleskri zachrana*
- ¹⁴ Kada phenel o RAJ,
tumaro Vikupifelis, o Sveto le Izraeloskro:
„Bičhavava vaš tumenge andro Babilon,
čhivava tele o brani le foroskre
a čerinava o baripen le Chaldejcingro pro roviben.
- ¹⁵ Me som o RAJ, tumaro Sveto,
o Stvorifelis le Izraeloskro, tumaro Kralis.“
- ¹⁶ Kada phenel o RAJ,
savo kerda o drom prekal o moros
the o chodňikos prekal o baro paňi,
- ¹⁷ savo ligenda o verdana le grajenca
the e zorali armada pro meriben.
Pašlon jekhetane a imar na uštena;

- murdalile andre a preačhile te labol sar e momeli.
 18 „Bisteren pre oda, so sas,
 a imar ma gondolinen pre oda, so pes ačhila.
 19 Dikh, akana kerav neve veci!
 Imar oda avel avri;
 či oda na dikhen?
 He, kerav o drom pre pušta
 a dav o prudi le pañengre pre avrišuki phuv.
 20 Lašarena man o džviri pre mala,
 o šakali the o sovi,
 bo anav o pañi pre pušta
 a dav te čulal o paña pre avrišuki phuv,
 hoj te pijen mire manuša,
 mire avrikidle manuša,
 21 saven mange formindom avri,
 hoj te gilaven pre miri chvala.“
O Izrael na palikerel le Devleske
 22 „Ale tu, Jakobona, na vičinehas ke ma pre pomoca;
 salas mandar strapimen, Izraelona.
 23 Na andal mange bakrores pro labarde obeti
 a tire obetenca man na dehas e pačiv.
 Na thovavas pre tu e chabeneskri obeta
 a na trapinavas tut oleha, hoj mange te labares o kadidlos.
 24 Na cindal mange o voňavo koreñje vaš o love
 a na anehas mange o žiros pal tire obeti,
 ale thovehas pre ma tire bini
 a trapinehas man tire nalačhipenenca.
 25 Me, Me Som oda, ko tuke odmukel o bini;
 kerav oda prekal mande
 a imar šoha mange na leperava pre tire bini.
 26 Leper mange, sostar man obviñines. Av sudzinas pes!
 Vaker a sikav mange, hoj tut hin čačipen.
 27 Tiro ešebno dad kerđa binos
 a ola, kas bičhavavas,
 hoj tut te sikaven,
 pes mange vzburinenas.
 28 Vašoda tele dikhlom le rajen andre tiri svetiña;
 le Jakob diňom te zñičinel a le Izrael andom pro asaben.“

44

O RAJ požehñinela le Izrael

- 1 „Ale akana šun, Jakobona, miro služobñikona,
 Izraelona, saves mange kidňom avri.
 2 Kada phenel o RAJ, oda, ko tut stvorinda,
 oda, ko tut forminda andro per tira dake a pomožinel tuke:
 Ma dara tut, miro služobñikona, Jakobona, Ješurun*,
 saves mange kidňom avri.
 3 Bo čhivava avri o pañi pre smedno phuv
 a mukava o pañi prudoha pre šuki phuv.
 Čhivava avri mire Duchos pre tire čhave
 a miro požehnañje pre tire potomki.
 4 A barona avri sar čar,
 sar o virbi paš o jarki.
 5 Jekh phenela: „Me som le RAJESKRO,‘
 dujto peske dela o nav pal o Jakob,
 aver peske pisinela pro vast: „Le RAJESKRO,‘
 a dela peske o nav pal o Izrael.“

Ča o RAJ hino Del

* 44:2 44,2 Poeticko nav prekal o Izrael.

⁶ „Kada phenel o RAJ, o kralis le Izraeloskro,
leskro Vikupitelis, o Nekzoraleder RAJ:
Me som o ešebno the o posledno;
aver Del nane, ča me.

⁷ Ko hin ajso sar me?

Mi avel mange te phenel!

Mi del mange te džanel a mi avel te phenel,
so pes ačhila akorestar,
kanastar zathodóm mire manušen?

Noča, mi del te džanel oda, so ela!

⁸ Ma daran tumen, ma izdran!

Či oda me imar čirla na phendóm
a na diňom te džanel?

Tumen san mire švedki.

Či hin varesavo aver Del? Nane, ča me.
Nane aver Skala, pal nisavi na džanav.“

Te kerel o modli hin diliñipen

⁹ Savoredžene, so keren o modli, nane nič
a ola modli, so on rado dikhen, ñikaske na pomožinen.

Ola, ko pes lenge klañinen, hine kore
a na džanen nič, vašoda pes ladžana.

¹⁰ Ko forminel le devlores abo ko kerel la modla,
so nane pre nisavi chasna?

¹¹ Dikh, savoredžene, so pes paš oda priden, pes ladžana,
se the ola majstri hine ča manuša.

Mi skiden pes upre savoredžene a mi ačhaven pes mange!
Darana pes a ladžana savore jekhetane!

¹² O kovačis marel pal o trast
a forminel les andre jag;

marel pal leste le čokanoħa
a kerel pre leste buči peskre zorale vasteha.

Paš oda bokħaľol avri a slabisaľol;
na pijel pañi a hino strapimen.

¹³ O řesaris nacirdel e řparga
a merinel avri o kařt;

poznaćinel la ceruzkaha
a kresľinel le kružidloħa,

medik oda na dićħol avri sar varesavo murř,
sar řukar postavakro manuř,
savo ela thodo ke varekaste andro kher.

¹⁴ Čhinel tele o dubos, o ciprusis the o cedros,
kidel peske avri le stromendar andro veř,
abo sadzinel peske e borovica a o briřind kerel, hoj te barol.

¹⁵ O kařt hin le manuřeske pre oda,
hoj les te labarel andro bov;

lel lestar a taćarel pes;

kerel jag a pekel o maro.

Ale kerel peske lestar the devlores a klañinel pes leske;
kerel e modla a bandol anglal late.

¹⁶ Jepař labarel andre jag,
thovel upre o mas, so džal te chal,
pekel peske les a ćalol.

A paš oda pes the taćarel a phenel:

„Rozaćilom la jagatar. Savi řukar jag.“

¹⁷ Okle kařtestar, so leske aćhila,
peske kerel devlores sar modla,
bandol anglal leste a lařarel les,

modľinel pes ke leste a phenel:

„Zachrañin man, se tu sal miro del!“

¹⁸ Na džanen nič a na achalon;

lengre jakha hine kore, a vašoda na dikhen;
lengre jile hine phandle andre, vašoda na achalon.

19 Oda manuš pes na zagondolinel,
na achalol a na phenel peske:

„Jepaš ole kaštestar labardom andre jag,
pre leskre jagale angarora mange peklom o maro,
peklom mange avri o mas a čališom.

A okle kaštestar, so ačhila, mange kerava e džungali modla?
Klašinava man le kašteske?“

20 Ajšo manuš pes čalarel le prachoha andral o bov,
leskro jilo les klaminel a odcirdel,

našti pes zachrašinela aňi phenel:

„Odi modla, so chudav andre miro čačo vast hin falošno del!“

O RAJ cinel avri le Izrael

21 „Jakobona, leper tuke pre kala veci,
bo tu, Izraelona, sal miro služobňikos.

Me tut stvorindom, tu sal miro služobňikos,
Izraelona, na bisterava pre tu.

22 Tire bini lava het sar e chmara
a tire vini sar e molha.

Av pale ke ma, bo me tut cindom avri.“

23 Gilaven radišagostar, tumen o ňebi, bo o RAJ oda kerđa.

Gilaven radišagostar, tumen o hlbini la phuvakre,
visकिन radišagoha, tumen o verchi,

o veša the savore stromi andre lende!

Bo o RAJ cinda avri le Jakob

a sikada peskri slava andro Izrael.

O Kiros, o pastjeris le RAJESKRO

24 „Kada phenel o RAJ, tiro Vikupifelis,
savo tut forminelas andro per la dake:

Me, o RAJ, stvorinav savoro,
me korkoro nacirdav o ňebos the e phuv,
ňiko mange na pomožinel.

25 Me musarav o znameňja le falošne prorokengre,
le veštendar kerav diline,

previsarav o godaveripen le godaverengro
a sikavav, hoj lengre radi hine diliňipen.

26 Ale furt kerav, hoj mire služobňikoskro lav
the mire poslengre prorocstva pes te ačhen.

Phenav le Jeruzalemoske: ‚Bešena andre tu o manuša,‘
a le forenge andre Judsko: ‚Avena upreačhade!‘

Lengre rozburimen fori pale ačhavava.

27 Le bare moroske phenav: ‚Šučuv avri!
Tire paňa šučarava avri.‘

28 Le Kiroske phenava: ‚Tu sal miro pastjeris
a kereha savoro, so kamav.

Pheneha le Jeruzalemoske: ‚Aveha pale upreačhado!

A le Chromoske: ‚Tire zakladi ena zathode!‘ “

45

O Del peske kidel avri le Kiros

1 „Kada phenel o RAJ
peskre pomazimen muršeske, le Kiroske:

Chudňom tut le čače vastestar,
hoj angle tute te rozpučinav le naroden,

te lav le kralendar lengri zor,
te phundravav angle tute o vudara,

hoj te na ačhen o brani zaphandle.

2 Me džava anglal tu a rovňinava avri o brehi,

- o bronzune brani phagerava
a o trastune zavori prephagava.
- ³ Dava tuke o barvalipen, so hino garudo andro kalipen,
a o vzacna veci andral o garude thana,
hoj te džanes, hoj me som o RAJ,
o Del le Izraeloskro, savo tut vičinav tire naveha.
- ⁴ Vaš miro služobňikos Jakob
the vaš o Izrael, saves mange kidňom avri,
vičinom tut tire naveha;
diňom tut pačivalo nav, kajte man na prindžares.
- ⁵ Me som o RAJ, ňiko aver nane;
aver Del nane, ča me.
Diňom tut zor,
kajte man na prindžares,
- ⁶ hoj te džanen savore manuša pal o vichodos dži pro zapados,
hoj nane aver Del, ča me.
Me som o RAJ a ňiko aver nane.
- ⁷ Me kerav o švetlos the o kalipen;
anav o lače dživesa the o nalače dživesa.
Me, o RAJ, kada savoro kerav.
- ⁸ De brišind, ňebona,
a le chmarendar mi čuľal o spravodlišagos.
Phundrav tut, phuvije,
hoj te ulol tutar e spasa
a jekhetane laha te pučinel avri o spravodlišagos.
Me, o RAJ, kada savoro stvorindom.
- ⁹ Vigos oleske, ko pes vesekedinel peskre Stvoriteliha,
jekh čikakro kotor maškar aver čikakre kotora pre phuv!
Či šaj phenel e čik peskre hrnčjariske:
,So keres?’ abo, ,Namištes keres?’
- ¹⁰ Vigos oleske, ko phenel le dadeske:
,Soske keres čhaven?’
a la dake: ,Soske ločhos?’
- ¹¹ Kada phenel o RAJ,
o Sveto le Izraeloskro a leskro Tvorcas:
Soske mandar phučen, so kerava mire čhavenca?
Soske mange phenen, so te kerav?
- ¹² Me stvorindom e phuv
a pre late stvorindom le manušes.
Me korkoro mire vasteha rozcirdňom o ňebos;
me rozkazinov savore ňeboskre švetlengce.
- ¹³ Me uštađom le Kirov te kerel o spravodlišagos
a rovňinava avri savore leskre droma.
Ov ačhavela miro foros
a premukela mire zaile manušen,
na vaš o love aňi vaš o dari,
phenel o Nekzoraleder RAJ.“
- ¹⁴ Kada phenel o RAJ:
„O barvalipen le Egiptanengro
the o rodipen le Kušijcengro ela tiro
a o uče murša andral e Seba
avena ke tute a ena tire otroka;
phirena pal tute zaphandle andro lanci,
bandona tele anglal tute
a mangena pes tuke:
,Ča tuha hin o Del, ňiko aver nane,
aver del nane.“
- ¹⁵ Čačas, tu sal o Del, savo pes garuvel,

- o Del le Izraeloskro, o Spasitelis.
¹⁶ Ola, ko keren o modli, pes ladžana;
 savore ena teledikhle a ena pro asaben.
¹⁷ O RAJ spasinela le Izrael
 a oda spaseņje ela pro furt;
 imar šoha tumen na ladžana
 a na avena teledikhle.
- ¹⁸ Bo kada phenel o RAJ, savo stvorinda o ņebos
 – ov hin o Del, savo kerda e phuv, forminda a zathoda la;
 na kerda la prazdno, ale hoj te bešen andre o manuša:
 „Me som o RAJ a ņiko aver nane.
¹⁹ Me na vakeravas andral o garudipen,
 varekhtar andral o kalipen.
 Me na phendom le Jakoboskre potomkenge:
 ‚Roden man varekhaj pro zamukle thana.‘
 Me som o RAJ, me vakerav o čačipen
 a phenav oda, so hin spravno.
²⁰ Skiden tumen upre a aven,
 aven jekhetane paš ma,
 tumen, so predžidilān le narodendar.
 Ola, ko peha hordinen peskre kaštune modli, na achalon ņisoske,
 modlinen pes ko devla, save len našti zachrañinen.
²¹ Den te džanel a aven mange te phenel; dovakeren tumen jekhetane:
 Ko kada vakerelas ešebnovarestar?
 Ko kada delas te džanel imar čirla?
 Či na me o RAJ?
 Aver Del nane, ča me.
 Nane aver čačo Del,
 savo šaj zachrañinel.
- ²² Visaren tumen ke ma a avena zachrañimen,
 savore agora la phuvakre,
 bo me som o Del a ņiko aver nane!
²³ Pre mande korkoreste ilom vera,
 andral miro muj avla avri o lav andro spravodlišagos
 savo pes na del te lel pale:
 Dojekh khoč anglal mande bandola
 a dojekh čhib viznavinela
²⁴ a phenela: ‚Ča andro RAJ
 hin e zachrana the e zor.‘ “
 Ke leste avena a ladžana pes savore,
 ko pre leste chanas choli.
²⁵ Ale andro RAJ ena savore potomki le Izraeloskre zachrañimen
 a lašarena pes andre leste.

46

O modli andral o Babilon

- ¹ O devla Bel the Nebo pele a bandile tele;
 o dobitkos the o džviri lidžan lengre modli.
 O modli, save tumen hordinenas, hine thode
 sar bremenos pro strapimen džviri.
² Bandile a pele tele;
 našti zachrañinde peskre modli;
 on korkore džan andro zajatje.
Hin ča jekh čačo Del
³ „Šunen man, potomkale le Jakoboskre
 the tumen savore andral o Izrael, ko mek ačhilān te dživel;
 Tumen, kas bavinavas, kanastar ulilān,
 kas hordinavas pro vasta, kanastar avlān pro svetos.
⁴ Me som furt oda jekh dži andro tumaro phuripen,

hordinava tumen dži andre tumare šiva bala.
 Me tumen stvorindom a me man pal tumende starinava;
 hordinava tumen pro vasta a zachrašinava tumen.

⁵ Kaha man porovñinena
 a ko hin manca jekh?

Kaha man porovñinena,
 hoj te avas jednaka?

⁶ Varesave manuša čhiven avri o somnakaj andral o gonoro
 a važinen o rup pre vaha;
 len peske le zlatňikos, hoj lenge olestar te kerel modla.

Palis pes lake klañinen a lašaren la.

⁷ Len la pro vali a hordinen peha.

Sar la thoven tele, ačhel furt ode
 a na čhalavel pes pal peskro than.

Kajte pre late vareko vičinel, na del pes anglal;
 na zachrañinel les andral leskro pharipen.

⁸ Ma bisteren pre oda a gondolinen pal oda;
 len tumenge oda andro jile, tumen binošna manušale!

⁹ Leperen tumenge pre oda, so pes ačhila varekana,
 bo me som Del a aver nane;
 me som Del a ñiko nane ajso sar me.

¹⁰ Me ešebnovarestar dav te džanel oda, so ela;
 čirlastar oda, so pes mekča ačhela.

A me phenav: ‚Miro planos pes ačhela,
 dokerava savoro, so kamav te kerel.‘

¹¹ Le vichodostar vičinav le zorale orlos,
 andral e phuv, so hiñi dur, vičinav le muršes, savo kerela oda, so kamav.
 Oda, so phendom, oda the kerava,

a oda, so naplañindom, oda dokerava.

¹² Šunen man, tumen, so san zacata andro jile,
 tumen, so san dur la spravodlišagostar!

¹³ Me anav pašes miro spravodlišagos,
 nane dur a miro spaseñje na avela nasig.

Rozdava o spaseñje le Sionoske
 a le Izraeloske dava miri slava.“

47

O sudos pro Babilon

¹ „Av tele a beš tuke andro prachos,
 pačivali čhaje, čhaje andral o Babilon!

Av tele pal o tronos a beš tuke pre phuv,
 čhaje le Chaldejcgengri!

Bo imar tuke na phenena,
 hoj sal milo the jemno.

² Le o mlinkos a mlinkin o aro.

Le tele o šukar šlajeris pal o muj,
 podkasin tuke e rokla

a sikav tire pindre, hoj te predžas prekal o paña.

³ Mi dičhol tiro langipen

a mi sikavel pes tiri ladž;

pomstínava man

a ñiko man na zaačhavela,“

⁴ phenel amaro Vikupitelis, o Sveto le Izraeloskro,
 saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.

⁵ „Beš tuke cichones a scirde tut andro kañipen,

čhaje le Chaldejcgengri,

bo imar tut na vičinena: ‚E bari rañi upral o krališagi.‘

⁶ Somas choñamen pre mire manuša,
 odčhidom miro dedictvos

- a diňom len andre tire vasta.
 Ale tu ke lende na salas jileskri
 a mek the pro phure manuša thovehas igen baro pharipen.
 7 Phenehas tuke: ‚Furt avava raňi,‘
 na sas tuke oda aňi pre godi
 aňi na gondolinehas, sar oda šaj doperel.
 8 Ale akana šun, tu, so tuke rado uživines,
 so tuke džives avke andro smirom
 a gondolines tuke andro jilo:
 ‚Ča me som a ņiko nane ajsi sar me;
 na ačhava vdova a na merena mange o čhave.‘
 9 Ale jekhwareste tel jekh džives
 pre tu avena soduj kala veci:
 merena tuke o čhave a ačheha vdova.
 Kada savoro pre tu avela
 a na zachraňinena tut aňi tire bare čari
 aňi tire zorale vražišagi.
 10 Mukehas tut pre tiro nalačhipen
 a phenehas tuke: ‚ņiko man na dikhel.‘
 Tiro godaveripen the tiri godi tut ligende avrether;
 gondolinehas tuke: ‚Ča me som a ņiko nane ajsi sar me.‘
 11 Vašoda avela pre tu e bibach
 a tire čari la našti tradena het;
 perela pre tu e pohroma
 a na džaneha tut latar te odkerel;
 jekhwareste pre tu avela e zahuba
 aňi na džaneha kana.
 12 Avke akana ker tire čari the vražišagi,
 save kerehas tire terňipnastar!
 Ko džanel, či tuke na pomožinena
 te daravel avri kala pohromi!
 13 Savore tire radcendar sal imar strapimen,
 akana mi ušten upre
 a mi pomožinen tuke
 ola, ko skuminen o ņebos a sledinen o čercheňa;
 ola, ko tuke sako čhon den te džanel,
 so pre tu avela.
 14 Dikh, on ena sar phus,
 e jag len zlabarela.
 Našti pes zachraňinena le zorale plameňendar,
 bo oda na ela e jag le angarendar,
 hoj pes paše te tačaren
 abo peske pašal te bešen.
 15 Ajse hine ola čarodejňika, save tuke radzinen
 a pre save tut mukehas calo tiro dživipen.
 Sako džala peskre dromeha
 a ņiko lendar tut na zachraňinela.“

48

O Izrael hino zacato

- 1 „Šunen kada, le Jakoboskro potomkale,
 tumen, kaske hin o nav Izrael,
 tumen, so uľilan le Judastar,
 tumen, so len vera pro nav le RAJESKRO
 a lašaren le Devles le Izraeloskres,
 ale na čačipnaha the spravodlišagoha.
 2 Phenen pal tumende, hoj bešen andro sveto foros
 a muken tumen pro Del le Izraeloskro,
 saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.
 3 Imar anglal phendom oda, so pes ačhila;

avla oda avri andral miro muj a diňom oda te džanel;
jekhvareste oda kerđom a ačhila pes.

⁴ Džanavas, savo sal zacato,
hoj tiri šlacha pre meň hiňi sar trast
a tiro čekat hino sar bronzos.

⁵ Phendom tuke oda imar čirila anglal;
sigeder, sar pes oda ačhila, diňom tuke oda te džanel,
hoj te na phenes: ‚Kerđa oda miri modla,
miri kaštuňi socha, miro trastuno devloro
oda avke prikazinde.‘

⁶ Šunđal oda, dikh pre kada savoro!
Či pal oda na vakereha?

Akanastar tuke phenav o neve the o garude veci,
save na džanes.

⁷ Hine stvorimen akana, a na imar čirila,
a dži adadžives mek pal lende na šunđal,
hoj te na phenes:

‚He, džanavas pal oda.‘

⁸ Tu aňi na šunđal a aňi na džanehas,
imar čirlastar tire kana na sas phundrade.

Se me džanavas, hoj na aveha verno;
kanastar ulilal, vičinenas tut vzburencos.

⁹ Vaš miro nav odthovav miri cholí
a vaš miri slava la tutar zlíkerav,
hoj tut calkom te na zňičinav.

¹⁰ Dikh, obžuzaravas tut, ale na sar o rup,
skušinavas tut andro bov le cerpišagoskro.

¹¹ Ča prekal ma, ča prekal ma oda kerav.
Bo sar šaj domukav te meľarel andre miro nav?
Miri slava na dava űikaske avreske.“

O RAJ oslobodzinel le Izrael

¹² „Šun man, Jakobona,
Izraelona, saves mange kidňom avri!

Me som oda;
me som o ešebno the o posledno.

¹³ Se miro vast zathoda o zakladi la phuvakre
a miro čačo vast nacirdňa o űebos.

Me zvičindom o űebos the e phuv
a on ušřile upre jekhetane.“

¹⁴ Phendom lenge:
„Zdžan tumen, savore, a šunen:
Savi modla oda diňa te džanel?

Oda, kas o RAJ kamel,
oda kerela leskri voľa pro Babilon
a leskro vast džala pro Chaldejci.

¹⁵ Me, me som oda, ko vakerelas a vičindňa les;
andom les a leskro drom leske avela avri.

¹⁶ Aven ke ma a šunen kada:
Me šoha na vakeravas garudones.

Akorestar, kanastar pes oda chudňa te ačhel,
som furt paš oda.“

A akana o RAJ o Adonaj man bičhađa
a diňa man peskre Duchos.

¹⁷ Kada phenel o RAJ,
tiro Vikupifelis, o Sveto le Izraeloskro:
„Me som o RAJ, tiro Del;
sikavav tut oda, so tuke hin pro lačho;
lidžav tut pal oda drom, pal savo tuke kampil te džal.“

- 18 Te ča tuke iľalas mire prikazaňja andro jilo,
tiro smirom ulahas sar o paňi
a tiro spravodlišagos sar o moroskre vlni.
- 19 Tiro potomstvos ulahas ajci sar e poši
a tire čhave ajci sar lakre zrnka.
- Lengro nav na ulahas khoslo avri
aňi zňičimen anglal miro muj.“
- 20 Aven avri andral o Babilon
a denašen le Chaldecendar.
Bare radišagoha oda den te džanel a vičinen avri;
rozlidžan oda dži pro koňec la phuvakro a vakeren:
„O RAJ cinda avri peskre služobňikos le Jakob.“
- 21 Sar len o RAJ lidžalas pal e pušta,
na cerpinenas smedos;
ov diňa, hoj lenge o paňi te džal andral e skala,
pharada e skala pre jepaš a demađa avri o paňi.
- 22 „Ale le nalačhen nane ňisavo smirom!“
phenel o RAJ.

49

Dujto gili pal o služobňikos le RAJESKRO

- 1 Šunen man, manušale, so dživen pro ostrovi,
the tumen narodale, so dživen dur!
O RAJ peske man kidňa avri sigeder, sar uliľom;
vičinda man mire naveha imar andral la dakro per.
- 2 E čhib mange kerđa ostro sar šabla,
garuđa man andro ciňos peskre vastengro.
Kerđa mandar ostro šipos
a garuđa man andre peskro tulcos.
- 3 Phenda mange: „Tu sal miro služobňikos,
Izraelona, prekal tu sikavava miri slava.“
- 4 Ale me phendom: „Zbitočne man trapinavas,
diňom avri miri zor calkom pre ňisoste.
Se the avke hin miro čačipen paš o RAJ
a miri odmena paš miro Del.“
- 5 A akana phenel o RAJ –
oda, ko man forminda imar andro per la dake,
hoj leske te služinav,
hoj te anav le Jakob pale ke leste
a te skidav upre le Izrael pale paš leste,
bo man hin pačiv andro jakha le RAJESKRE
a miro Del hin miri zor –
- 6 ov phenel:
„Oda hin igen frima, hoj sal miro služobňikos ča pre oda,
hoj te podhazdes upre o kmeňi le Jakoboskre
a te anes pale le Izraeliten, so predžidile.
Me tut ačhavav švetloske prekal o narodi,
hoj te lidžas o spaseňje dži pro koňec le svetoskro.“
- 7 Kada hin, so phenel o RAJ, o Víkupitelis,
o Sveto le Izraeloskro, oleske,
ko sas teledikhlo a odčhido le narodendar,
oleske, ko služinel le vladarenge:
„O kraľa tut dikhena a uštena upre,
o raja dikhena a bandona tele anglo RAJ, savo hino verno,
anglo Sveto le Izraeloskro, savo peske tut avri kidňa.“
- 8 Kada phenel o RAJ:
„Andro milostivo časos tuke odphendom;
andro džives la spasakro tuke pomožindom.

Ochrañinava tut a kerava tutar e zmluva prekal o manuša,
 hoj pale te zathoves e phuv
 a te des pale o zñičimen đedictvos le manušenge,
⁹ hoj te phenes le bertenarošenge: ‚Aven avri!‘
 a olenge, ko hine andro kalipen: ‚Aven slobodna!‘
 Pašinena pes pašal o drom;
 chana e čar pre savore brehi, kaj angloda na barolas.
¹⁰ Na ena bokhale añi smedna;
 na zñičinela len o tačipen añi o kham.
 Bo o RAJ ela ke lende lačhejileskro a lidžala len;
 lidžala len pašal o prameña le pañengre.
¹¹ Dojekhe verchostar kerava drom
 a mire chodñiki ena pripravimen.
¹² Dikh, kala džene aven dural,
 kola aven pal o severos the pal o zapados
 a okla andral e phuv Sinim pal o juhos.
¹³ Radisaľuv, ñebona, thov baripen, phuvije,
 viskinen radišagostar, verchale,
 bo o RAJ potešinela peskre manušen
 a ela leske pharo vaš ola, ko cerpinen.“

O RAJ na bisterel pro Sion

¹⁴ Ale o Sion phenđa: „O RAJ man omukľa,
 o Adonaj pre ma bisterđa.“

¹⁵ „Či šaj bisterel e daj pre peskro čavoro,
 saves del te pijel?
 Či lake na ela pharo pal o čavoro,
 saves andă pro svetos?
 Ale kajte oj bisterdahas,
 me pre tu na bisterava!
¹⁶ Dikh, andre miri burñik mange tut randľom avri;
 tire muri hine furt angle mande.
¹⁷ Tire čhave sidaren pale
 a ola, ko tut čhivenas tele a burinenas, tutar odgele.
¹⁸ Rozdikh tut pašal tu:
 Savore tire čhave pes skiden upre a aven ke tu.
 Avke sar me dživav,“ phenel o RAJ,
 „savoren pre tu hordineha sar e šukar ozdoba;
 thoveha len pre tu sar e terñi.

¹⁹ Salas zñičimen a čhido tele
 a tiri phuv sas rozburimen,
 ale akana bešena andre tiri phuv ajci manuša,
 hoj lenge ela cesnones.
 A ola, so ñičinenas tiri phuv,
 tutar ena igen dur.
²⁰ Tire čhave, save uľile andro zajatje,
 tuke jekhvar phenena: ‚Kadi phuv hiñi igen cikñi,
 kampil amenge buter than pro dživipen!‘
²¹ A pheneha tuke: ‚Ko mange andă kalen pro svetos?
 Na sas man čhave a našti man uľa čhave,
 somas zaili a odligendi.
 Ko len bararda avri?
 Dikh, me somas omukľi, khatar avle kala?’ “

²² Kada phenel o RAJ, o Adonaj:
 „Dikh, me sikavava mire vasteha le narodenge,
 mira zastavaha dava te džanel le manušenge
 a on anena tire čhaven pale khere pro vasta
 a tire čhajen pro dume.
²³ O kraľa tut bararena avri sar dada
 a lengre kralovni tut dena te pijel thud.

Bandona anglal tu dži tele pre phuv
 a lizinena o prachos pal tire pindre.
 Akor achafoha, hoj me som o RAJ
 a hoj pes na ladžana ola, ko pes pre mande muken.“

²⁴ Či šaj te lel le hrdinaske oda,
 so peske anda andral o mariben sar korist?

Abo či šaj te lel avri oles,
 kas zaila igen nalačo manuš?

²⁵ Ale o RAJ phenel kada:

„He, oles, ko sas zailo, pes lela avri
 lela pes le hrdinastar oda,
 so peske anda andral o mariben.

Me man kerava olenca, ko pes tuha keren,
 a me zachrašinava tire čhaven.

²⁶ Kerava, hoj ola, ko tumen trapinen,
 te chan peskro felos
 a te mačon peskre ratestar sar la molatar.

Akor pes savore manuša dodžanena,
 hoj me, o RAJ, som tiro Spasitelis,
 tiro Vikupitelis, o Zoralo Del le Jakoboskro.“

50

O binos le Izraeloskro

¹ Kada phenel o RAJ:

„Kaj hin o rozvodno lil tumaro dakro,
 saveha la premuklom?

Abo či tumen me bikendom varekaske,
 kaske kamavas love?

Dikh, vaš tumare bini sanas bikende;
 vaš tumare nalače skutki diňom rozvod tumara daha.

² Soske sar me avavas, na sas ode ňiko?

Sar vičinavas, soske mange ňiko na odphenelas?

Či hin miro vast charno te cirdel tumen avri?

Či man nane dos zor, hoj tumen te zachrašinav?

Dikh, prikazinav le moroske a šučol avri,
 le pañendar kerav pušta;

o ribi andre khandisalon, bo nane len dos pañi,
 a meren smedostar.

³ O ňebos urav andro kařipen
 a učarav les andro gada le gonestar.“

Trito gili pal o služobňikos le RAJESKRO

⁴ O RAJ, o Adonaj, man diňa e čhib le učeňikengri,
 hoj te džanav te vakerele
 a te del zor le lavenca le strapimen manušes.

Uštavel man upre sako tosara,
 uštavel mange o kaň,
 hoj te šunav sar o učeňika.

⁵ O RAJ, o Adonaj, mange phundrađa o kaň
 a me man na vzburinavas, na visardom man het.

⁶ Likeravas o dumo olenge, ko man marenas,
 a mire čhama olenge, ko mange avri cirdenas e brada;
 na garuvavas o muj, sar mandar asanas
 a čhungarenas pre ma.

⁷ Ale o RAJ, o Adonaj, mange pomožinel,
 vašoda na avava teledikhlo;
 vašoda mange zorales zailom, hoj zlidžava o pharipen,
 a džanav, hoj na avava pre ladž.

⁸ Oda, ko man ospravedlňinel, hino pašes.
 Kamel pes manca vareko te sudžinel?

Aven džas jekhetane pro sudos!
 Kamel man vareko te obviñinel?
 Mi avel pre ma te vakerel!
⁹ Dikh, o RAJ, o Adonaj, mange pomožinel.
 Ko man šaj odsudžinel?
 Dikh, savore rozperena sar o gada;
 chala len o mołos.

¹⁰ Daral pes vareko tumendar le RAJESTAR
 a šunel o lav leskre služobñikoskro?
 Predžal vareko prekal o kałipen
 a na dikhel ñisavo švetlos?
 Mi pačal andro nav le RAJESKRO
 a mi mukel pes pre peskro Del!
¹¹ Ale akana tumen savore, so labaren e jag
 a keren tumenge o jagale šipi,
 džan andro plameña tumara jagakre
 a phiren maškar o jagale šipi, so labardan!
 Kada pre tumende avela mire vastestar:
 Pašlona ode andre bari dukh.

51

O RAJ obnovinela o Sion

¹ „Šunen man, tumen, ko džan pal o spravodlišagos
 a roden le RAJES.
 Dikhen pre skala, andral savi sanas kerde,
 the pre bari chañig, andral savi sanas kopalimen avri.
² Dikhen pro Abraham, tumaro dad,
 the pre Sara, savi tumen andã pro svetos.
 Sar les vičindom, sas ča ov korkoro;
 me les požehñindom a kerdom lestar but.
³ He čačo, o RAJ pošešinel a o Sion,
 pošešinel andre leste savoro, so hin rozburimen.
 Leskra puštatar kerela o Eden
 a leskra pustafinatar e zahrada le RAJESKRI.
 Ela ode baro radišagos;
 pałikerena le Devleske a giłavena o chvali.“
⁴ „Šunen man mištes, mire manušale;
 narodale, den pozoris!
 O sikaviben avela avri mandar
 a miro čačipen ela o švetlos le narodenge.
⁵ Miro spravodlišagos hino pašes,
 miro spaseñje avel
 a miro vast sudžinela o narodi.
 Pre mande užarena o ostrovi
 a mukena pes pre miro vast.
⁶ Dikhen upre pro ñebos!
 Dikhen tele pre phuv!
 O ñebos našłola sar o thuv,
 e phuv rozperela sar o gada
 a o manuša pre phuv merena sar o muchi.
 Ale miro spaseñje likerela pro furt
 a miro spravodlišagos šoha na našłola.
⁷ Šunen man, tumen, so prindžaren o spravodlišagos,
 o manuša, savende hin miro zakonos andro jilo:
 Ma daran tumen le manušendar, so tumenge dophenen,
 añi ma predaran, sar tumenge rakinen,
⁸ bo chala len o mołos avke sar o gada;
 o kirmo len chala sar e vlna.
 Ale miro spravodlišagos likerela furt

a miro spaseñje pal jekh pokoleñje pre aver.“

O vast le RAJESKRO

⁹ Ušti upre, ušti upre, vasteja le RAJESKRO!

Uri tut andre zor!

Ušti upre avke sar varekana,

sar andre okla phurikane pokoleñja!

Či oda na sal tu, ko čhingerđa le Rahab pro kotora

a predemađa la moroskra obluda?

¹⁰ Či oda na salas tu, ko šučarda avri o moros,

o paña andral e bari chev?

Či tu na kerđal drom prekal e hlbina le moroskri,

hoj ola, ko sas avricinde, te predžan pal oda drom?

¹¹ Ola, kas o RAJ zachrañinda, avena pale andro Jeruzalem

a giljavipnaha džana upre pro Sion.

O večno radišagos ela pre lengre šere sar e koruna;

chudena te gilavel a te khelel radišagostar

a o pharipen the e žala lendar denašela het.

O RAJ o Ťešitelis

¹² „Me, me som oda, ko tumen pošešinel.

Ko sal tu, hoj tut daras le manušestar, savo merel,

le manušendar, save našlon sar čar?

¹³ Bisterdal pro RAJ, pre tiro Stvoritelis,

pre oda, ko nacirdña o ñebos a zathoda e phuv?

Sako džives sal andre bari dar,

bo oda, ko tut trapinel, hino cholamen

a hino pripravimen tut te zñičinel.

Ale kaj hin akana e choli oleskri, ko tut trapinel?

¹⁴ Se oda, ko hino phandlo andre, ela maj oslobodzimen;

na merela andre jama

a na chibalinela leske o maro.

¹⁵ Me som o RAJ, tiro Del, savo rozvirinel o moros,

avke hoj o vlni hučinen.

Miro nav hin o Nekzoraleder RAJ.

¹⁶ Me thodom mire lava andre tiro muj

a garuđom tut andro ciños mire vasteskro

- me, ko thovav o ñebos pre peskro than

a zathovav o zakladi la phuvakre

a phenav le Sionoske:

„Tumen san mire manuša.““

E kuči le RAJESKRA cholakri

¹⁷ Ušti upre, ušti upre,

preker tut Jeruzalemona,

tu, so pijehas le RAJESKRE vastestar

andral e kuči leskra cholakri;

piľal avri savoro andral e kuči,

pal savi pes o manuša hombinen sar mate.

¹⁸ Savore čhavendar, saven anda pro svetos,

nane ñiko, ko les ligendaahas.

Savore čhavendar, saven bararda avri,

nane ñiko, ko les ilahas vastestar.

¹⁹ Kala duj pohromi pre tute avle:

tiri phuv the o fori sas zñičimen a čhide tele

a but manuša mule bokhtar a sas murdarde la šablaha.

A kasko sas vaš tuke pharo?

Ko tut pofešinda?

²⁰ Tire čhave pašlonas pre savore ulici strapimen,

avke sar o srnki zachudle andre sita.

O RAJ pre lende čhida avri peskri choli,

o Del len pokarhinda.

- 21 Vašoda šunen kada, tumen, so cerpinen;
tumen, so san mate, ale na la molatar!
- 22 Kada hin, so phenel o RAJ, tiro Del,
o Adonaj, savo brañinel peskre manušen:
„Dikh, lav andral tire vasta
odi kuči, pal savi tut hombinehas sar mato,
e kuči mira choľakri.
Imar andral na pijeha.
- 23 Thovava la andro vasta olenge,
ko tut mučinenas,
olenge, ko tuke phenenas:
„Banduv tele, hoj pal tu te predžas!’
A tu kerehas tire dumestar sar phuv,
sar ulica, pal savi pes phirel.“

52

Ušći upre, Jeruzalemona

- 1 Ušći upre, ušći upre, Sionona,
uri tut andre tiri zor!
Uri pre tu tire šukar gada,
Jeruzalemona, sveto forona,
bo imar buter ke tu na avela
o naobrezimen the o nažužo manuš!
- 2 Razin pal tu tele o prachos a ušći;
beš tuke pro tronos, Jeruzalemona!
Rozčhinger o puta pal tiri meň,
zaiľi čhaje le Sionoskri!
- 3 Bo kada phenel o RAJ:
„Bi o love salas bikendi
a bi o love aveha avricindi.“
- 4 Bo kada phenel o RAJ:
„Ešebnovar gele mire manuša te bešel tele andro Egipt
a palis len trapinelas e Asirija.
- 5 A akana so pes kade kerel?“ phenel o RAJ.
„Mire manuša sas zaile a na sas vaš lenge počimen nič.
Asan peske ola, ko upral lende vladñinen,“
phenel o RAJ.
„A calo džives hin miro nav
furt ča teledikhlo.
- 6 Vašoda mire manuša sprindžarena miro nav;
važoda andre oda džives on džanena,
hoj oda som me, ko phenel: Kade som!“
- 7 Save šukar hine pro verchi o pindre ole posloskre,
savo anel o lačo hiros;
savo avel te phenel
pal o smirom, pal o lačhipen the pal o spaseňje;
savo phenel le Sionoske:
„Tiro Del kralinel!“
- 8 Šun! Tire stražñika vakeren zorales,
jekhetane viskinen radišagostar,
bo dikhen pre peskre jakha,
sar o RAJ avel pale pro Sion.
- 9 Gilaven, radisaľon jekhetane,
tumen, o rozburimen thana le Jeruzalemoskre,
bo o RAJ potešinda peskre manušen;
cinda avri le Jeruzalem.
- 10 Bo o RAJ sikađa peskro sveto vast
anglo jakha savore narodengre
a savore agora la phuvakre dikhena
o spaseňje amare Devleskro.

- 11 Džan avri! Džan avri! Džan odarik avri!
 Ma chuden tumen le nažuže vecendar!
 Aven avri andral o Babilon a obžuzaren tumen,
 tumen, so hordinen le RAJESKRE nadobi!
- 12 Ale akana na mušinena te siđarel het
 aňi te denašel jekhvareste,
 bo o RAJ džala angle tumende,
 o Del le Izraeloskro tumen chraňinela pal savore seri.
- Štarto gili pal o služobňikos le RAJESKRO*
- 13 Dikh, mire služobňikoske avela avri leskri buči;
 ela uprehazdlo, barardo a ela les bari pačiv.
- 14 But džene predarandile, sar les dikhle;
 leskro muj sas avke zničimen,
 hoj aňi na dičholas avri sar manuš.
- 15 Ale akana pes upral leste čudalinena but narodi
 a o kraľa angle leste phandena andre o muja,
 bo dikhena oda, so lenge na sas phendo,
 a achalona oda, so na šunde.

53

- 1 Ko pačandila amare lavenge?
 A ko dikhla le RAJESKRO vast andre kada?
- 2 Barila avri paš leste sar konaricis,
 sar koreňis andral e šuki phuv.
 Na dičholas avri šukares aňi slavňe,
 hoj pre leste te dikhas;
 na sas pre leste nič ajso,
 hoj amen te pricirdel.
- 3 Sas teledikhlo a odčhido le manušendar,
 murš, savo peske pregela la dukhaha the le cerpišagoha,
 sar oda, anglal kaste peske o manuša garuven o muja,
 sas teledikhlo a na važinahas peske les.
- 4 Ale ov pre peste ila amare nasvaľibena,
 a lidžalas amare dukha.
 Amen peske gondolinahas, hoj hino dukhado,
 mardo le Devlestar a trapimen.
- 5 No ov sas predemado vaš amare bini,
 zorales mardo vaš amare nalačhipena;
 pre leste sas thodo o trestos, hoj pre amende te avel o smirom,
 a leskre ranenca sastilam avri.
- 6 Amen savore samas sar o našade bakrore;
 sako džahas peskre dromeha,
 ale o RAJ thoda pre leste
 amare savoredženengre nalačhipena.
- 7 Mučinenas les, ale ov oda pokornje zlidžalas
 a na phundrađa peskro muj.
 Avke sar o bakroro, saves lidžan te murdarel,
 sar e ovečka, savi hiňi čhit anglal oda, ko la strihinel,
 na phundrađa peskro muj.
- 8 Sas phandlo andre, odsudzimen načačipnaha
 a ligendo pro murdaripen.
 Ale ko andral leskro pokoleňje vaš leske zaačila?
 Se ov sas cirdlo avri andral e phuv le džidengri,
 bo sas mardo vaš o bini mire manušengre.
- 9 Dine les hrobos le nalače manušenca,
 parunde les le barvaleha,
 kajte na kerđa nič nalačo
 a andre leskro muj na sas šoha o klamišagos.
- 10 No o RAJ oda avke kamelas,

hoj les te marel le pharipnaha.
 Ov dela peskro džživipen sar e obeta vaš e vina
 a paloda dikhela peskro potomstvos,
 leskro džživipen na preačhela
 a prekal leste avela avri oda,
 so o RAJ kamelas te kerel.
 11 Pal o cerpišagos, so predžala, les ela pale o radišagos;
 džanela, hoj na cerpinda zbitočne.
 Miro spravodljivo služobnikov ospravedljinela but dženen
 a lela pre peste lengre vini.
 12 Vašoda les dava o pačivalo than,
 o than maškar o bare the zorale,
 bo diña peskro džživipen pro meriben
 a rachinenas les le živañenca,
 kajte ov lidžalas o bini but džzenengre,
 a privakerelas pes vaš o binošna manuša.

54

O Del vakerel pal o Jeruzalem sar pal peskri romñi

- 1 „Jeruzalemona, radisaľuv, kajte sal sar e džuvli,
 savi našti ačhel khabñi a šoha na ločhiľa;
 vičin radišagostar a gilav, kajte sal sar e džuvli,
 savi šoha na precerpinda o ločhibnaskre dukha!
 Bo buter čhave ela ola džuvľa, so hiñi omukli,
 sar ola, sava hin rom,“
 phenel o RAJ.
- 2 „Rozbuchľar tuke o than pro stanos,
 rozcirde o plachti a ma scirde len;
 nacirde o lani a zamar zorales o koliki pro stanos!
 3 Bo rozbaroha pre čači the pre balogñi sera;
 tiro potomstvos zalela le naroden
 a zabešela pes andre lengre zamukle fori.
- 4 Ma dara tut, bo na aveha pre ladž,
 ma ladža tut, bo na aveha teledikhli.
 Bo bistereha pre odi ladž,
 savi tut sas, sar salas terñi,
 a imar tuke na lepereha pre oda,
 sar tutar asanas akor, sar ačhilal vdova.
- 5 Tiro Stvoritelis hino tiro rom;
 leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.
 O Sveto le Izraeloskro hino tiro Vikupitelis;
 vičinel pes o Del caľa phuvakro.
- 6 Bo kajte sal sar e džuvli,
 so hiñi omukli a strapimen pro duchos;
 sar e terñi džuvli,
 savi hiñi odčhidi le romestar,
 me o RAJ tut vičinava pale,“
 phenel tiro Del.
- 7 „Omukľom tut ča pro sikra,
 ale le bare kamibnaha tut pale skidava upre.
 8 Andre bari cholı tutar pro sikra visardom miro muj,
 ale le večne kamibnaha ke tute avava jileskro,“
 phenel tiro Vikupitelis, o RAJ.
- 9 „Bo kada mange hin avke
 sar andro dživesa le Noachoskre,
 sar ilom vera, hoj le Noachoskre paña
 imar na zaplavinena e phuv.
 Avke akana lav vera, hoj imar pre tu na rušava
 añi tut na karhinava.

- ¹⁰ Kajte pes o verchi čhalavena a o brehi razisałona,
miro verno kamiben pes tutar na čhalavela
aňi miri zmluva, savi tuke anel o smirom, na razisałola,“
phenel o RAJ, saveske hin pharo vaš tuke.
- ¹¹ „Jeruzalemona, tu čoro forona,
saveha čhivkerel e zorali balvaj, saves ñiko na potešinda,
dikh, me budinava avri tire zakladi le vzacne barendar
a ačhavava len pale le zafirostar.
- ¹² Tire veži pre obrana kerava le rubinostar
a tire brani le drahokamendar;
savore tire muri kerava le vzacne barendar.
- ¹³ Savore tire čhave ena učeňika le RAJESKRE
a dživena andro baro smirom.
- ¹⁴ Aveha zathodo andro spravodlišagos
a o trapišagos ela tutar dur.
Ñisostar tut na daraha
a e strašno dar paš tu na avela.
- ¹⁵ Dikh, te pre tu vareko džala,
na ela oda mandar,
te pre tu vareko avela,
perela anglal tute.
- ¹⁶ Dikh, me stvorindom le kovačis,
so rozphurdel o angara andre jag
a kerel o zbraňe pre peskro planos;
me stvorindom the le ničitelis, hoj te ničinel.
- ¹⁷ Ñisavi zbraň kerdi pre tute pes tutar na chudela
a dojekh čhib, savi tut obviňinela, odmareha.
Kada hin o dedictvos le RAJESTAR prekal mire služobňika
a me vaš lenge zaačhava,“
phenel o RAJ.

55

O Del vičinel savoren ke peste

- ¹ „Aven te pijel paňi savore, so san smedna!
Aven the tumen, kas nane love!
Aven, cinen a chan,
cinen e mol the o thud hijaba bi o love.
- ² Soske rozkeren o love pre oda, so nane maro,
a keren phares buči pre oda, so tumen na čalarel?
Šunen man a keren oda, so phenav,
a chana o nekfeder chaben.
- ³ Visaren tumare kana a aven ke ma,
šunen a dživena.
Phandava tumenca e večno zmluva
a presikavava tumenge o kamiben,
avke sar diňom lav le David.
- ⁴ Dikh, me lestar kerdom švedkos prekal o manuša,
vodcas the velitelis le manušengro.
- ⁵ Dikh, vičineha le naroden, saven na prindžares,
a o narodi, save tut na prindžaren, denašena ke tu!
Bo me, o RAJ tiro Del, o Sveto le Izraeloskro,
oda kerava a oslavinava tut.“
- ⁶ Roden le RAJES, medik les šaj te arakhel,
vičinen pre leste, medik hino pašes.
- ⁷ Mi omukel o nalačo manuš o nalačo dživipen
a o binošno o nalačo gondolišagos.
Mi avel pale ko RAJ
a ov leske presikavela o lačhipen;

mi avel pale ke amaro Del,
bo ov but odmukel.

⁸ „Bo mire gondolišagi nane tumare gondolišagi
a tumare droma nane mire droma,“
phenel o RAJ.

⁹ „Bo ajci sar o ņebos hino učeder la phuvatar,
ajci učeder hine mire droma tumare dromendar
a mire gondolišagi tumare gondolišagendar.

¹⁰ Bo avke sar perel o brišind the o jiv andral o ņebos
a na avel pale,

ale zavlažinel e phuv a del te barol o ulipen,
del te rozkvitŭninel la phuvake

a del o semenos oles, ko sadzinel,
a o maro oles, ko chal,

¹¹ avke ela the mire laveha,
savo avel avri andral miro muj.

Na avela ke ma pale bi e chasna,
ale kerela oda, so me kamav,
a dokerela oda, so les bičhavav te kerel.

¹² Bo andro radišagos avena avri
a lena tumen avri andro smiom.

O verchi the o brehi anglal tumende giļavena le radišagoha
a savore stromi pre maļa tapčinena le vastenca.

¹³ Ode, kaj sas o kolaka, barola o ciprusis,
a ode, kaj sas e pokriva, barola o stromos mirta.

Ela oda pre slava le RAJESKRE naveske,
pro večno znameņje, so šoha na našlola.“

56

O spaseņje prekal o aver narodi

¹ Kada phenel o RAJ:

„Dolikeren o čačipen pro sudos a dživen spravodlišagoha,
bo pašes hin miro spaseņje, imar avel,
a miro spravodlišagos pes maj sikavela.

² Bachtalo hin oda, ko avke dživel,
o manuš, ko pes olestar likerel,
oda, ko dolikerel o šabat a na meļarel les andre;
a del peske pozoris pre peskro vast,
hoj te na kerel nič nalačo.“

³ Te na phenel o cudzincos, savo pes prithoda paš o RAJ:

„O RAJ man čhivela avri peskre manušendar.“

A o eunuchos te na phenel:

„Me som ča šuko stromos.“

⁴ Bo kada phenel o RAJ:

„Le eunuchen, save dolikeren mire šabati,
save peske kiden avri te kerel oda, so hin mange pre dzeka,
a likerem pes mira zmluvatar,

⁵ olen dava andre miro Chramos the maškar leskre muri
o pomņikos the o nav, pre savo pes leperela

buter sar pro nav olengro, kas hin čhave the čhaja.
Dava len večno nav, pre savo pes šoha na bisterela.

⁶ A ole cudzincen, save pes prithoven paš o RAJ,
hoj leske te služinen, te kamen le RAJESKRO nav
a te ačhen leskre služobņnika,

savoren, ko dolikeren o šabat, na meļaren les andre,
a likerem pes mira zmluvatar,

⁷ olen lidžava pre miro sveto verchos.

Kerava, hoj te radisaļon andre miro kher pro modlitbi,
a prilava lengre obeti,

so obetinena pre miro oltaris.

Se miro kher pes vičinela
kher pro modlitbi prekal savore narodi.“

⁸ O RAJ, o Adonaj, savo skidel upre
le avritradle manušen andral o Izrael, phenel:
„Skidava upre mek the avre manušen
paš ola manuša, so imar sas skidle upre.“

O nalačhe vodci le Izraeloskre

⁹ Aven, savore džviri pal e mała!

Aven te chal, savore džviri andral o veša!

¹⁰ Le Izraeloskre stražnika hine kore, savore hine bi e godi;
savore hine nema rikone, so našti bašon;
pašlon peske, džan sune a igen rado soven.

¹¹ Hine rikone, so but kamen te chal a našti dočałon;
hine pastjera, so na ačałon ņisoske.

Sako peske dživel, sar kamel,
savorenge džal ča pal lengro ziskos.

¹² „Aven,“ phenen peske, „džav te anel mol!

Mačuvaha peske le zorale pijibnastar!

A tajsa ela avke sar adadžives
abo mek sikra feder.“

57

¹ O spravodljivo manuš merel,
ale ņiko peske oda na lel andro jilo.

O pobožna manuša hine ile het a ņiko na ačałol,
hoj o spravodljivo manuš hino ilo het sigeder,
sar avel o nalačhipen,

² a džal andro smirom.

Ola, ko dživen spravodljivo dživipen,
peske odpočovinen andro meriben.

O Del odsudzinel e modloslužba

³ „Aven kade, tumen čhavale la čarodejņičkakre,
potomkale le lubariskre the la lubņakre!

⁴ Kastar tumenge keren pheras?

Pre kaste avke phundraven o muja
a den avri e čhib?

Či tumen na san o čhave le binošne manušengre
the o pokoleņje le klamarengre?

⁵ Tumen, so lašaren tumare devlen oleha,
hoj tel o dubi the paš dojekh zeleno stromos keren o lubipen,
a andro dolini the andro pukimen skali
lengle murdaren tumare čhavoren!

⁶ Andral odi dolina les o hladka bara
a lašares len sar devlen.

Čhives lenge avri o mołakre obeti
a anes lenge o chabeneskre obeti.

Gondolines tuke, hoj kada mange hin pre dzeka?

⁷ Džas pro baro the učo verchos,
ode tuke rozkeres o hadžos pro lubipen a obetines.

⁸ Pal o vudar the pal o zarubņi
tuke thoves tire džungale modli.

He, omukłal man;

čhives pal tu tele o gada

a džas pre tiro hadžos tire piranenca,
savenge počines, hoj tuha te pašlon,
a bara žadoscaha dikhes pre lengre lange tela.

⁹ Mukes pre tu o parfumi,
makhes tut le voņave mascenca
a džas te lašarel le devles Moloch.

Le poslen bičhaves igen dur,

dži tele andro Ŝeol*.

- ¹⁰ Ačhilal strapimen olestar, so ajci phires pal aver devla,
ale na pheneha: ‚Hin oda zbitočno.‘
Arakhlal pale e nevi zor,
a vašoda na slabisalos.“

- ¹¹ O RAJ phenel: „Kastar izdrahas a darahas, hoj mange klaminehas?
Bisterdal pre ma a na ilal tuke oda andro jilo.
Preačhilal mandar te daral,
bo na phendom nič a somas čhit?
¹² Gondolines tuke, hoj oda, so keres, hin spravno,
ale me anava avri o čačipen
a tire modli tuke na pomožinena.
¹³ Sar tuke mangeha e pomoca,
ta mi pomožinen tuke tire devlora!
E balvaj len savoren lela het,
e balvajori len odphurdela.
Ale oda, ko denašela ke ma,
chudela e phuv andro dedictvos,
a miro sveto verchos ela leskro.“

E zachrana prekal o pokorna

- ¹⁴ Phenela pes: „Keren, keren o drom, rovñinen les avri;
len pal o drom het oda, pre soste peren mire manuša.“
¹⁵ Bo kada phenel o Del, savo hino baro a barardo,
savo dživel furt a saveskro nav hin sveto:
„Me bešav pro učo the sveto than,
ale som the oleha, ko kerel pokañje andral o jilo a hino pokorno andro duchos,
hoj te obdžidarav olen, ko hine pokorna andro duchos,
the olen, ko keren pokañje andral o jile.
¹⁶ Bo na kamav furt te rušel pre mire manuša
aňi na avava pre lende večne cholamen,
bo te ulomas, savore manuša mulehas avri
– savoro džido dichos, so stvorindom.
¹⁷ Somas cholamen vaš lengro binos
the vaš oda, hoj sas igen skupa.
Maravas len, garuđom miro muj angle lende
a somas igen cholamen.
Ale on sas zacata a furt phirenas ode,
kaj len o jilo cirdelas.
¹⁸ Me dikhavas, sar dživenas,
ale sastarava len avri.
Me len lidžava a pošešinava pale
andro Izrael olen, kas hin žala.
¹⁹ Thovava o ovocje le vuštengro, e chvala andre lengro muj.
Smirom, smirom olenge, ko hine dur, the olenge, ko hine pašes,“
phenel o RAJ, „a me len sastarava avri.“
²⁰ Ale o nalačhe hine sar o rozburimen moros,
savo našti ačhel čhit
a lengre vlni čhiven avri o bahnos the e čik.
²¹ „Le nalačhen na ela nisavo smirom,“
phenel miro Del.

58

O čačo postos

- ¹ „Vičin andral calo kirlo a ma av čhit,
vičin zorales avke sar e truba.
De mire manušenje te džanel lengre nalačhipena
a le Jakoboskra famelijake lengre bini.
² Se sako džives man roden

* 57:9 57,9 Oda hin o than, kaj hine o mule.

a kamen te džanel mire droma,
avke sar te ulehas o narodos, so dživel spravodlivones
a na omukel o zakoni le Devleskre.

Mangen mandar o spravodliiva sudi,
a kamen, hoj te avav pašes paš lende.

³ O manuša phučen: ‚Soske pes poscinas,
te tu ada na dikhes?

Soske pes amen avke pokorinas,
te tu pre oda aňi na dikhes.‘ “

O RAJ lenge odphenel:

„Andre oda džives, sar poscinen,
keren ča oda, so tumen kamen,
a trapinen tumare robotňiken.

⁴ Se dikh, sar tumen poscinen,
vesekedinen tumen, spričkinen
a maren tumen tumare nalače vastenca.

Te tumen poscinen kavke, sar oda keren adadžives,
našti užaren, hoj tumaro hangos ela šundo avri andro ňebos.

⁵ Či kada hin oda postos, savo mange hin pre dzeka,
o džives, kana pes o manuš pokorinel?

Či kempel te bandarel o šero tele sar e trstina
a te pašlol pro prachos urdo andro gada le gonestar?

Kada vičinen postos a džives,
so hin pre dzeka le RAJESKE?

⁶ Kada hin o postos, savo kamav:
te otkerel o ňespravodliiva puta,
te rozphandel o pharipnaskre lanci,
te premukel le trapimen manušen pre sloboda,
te prephagel dojekh pharipen,

⁷ te del o maro olen, ko hine bokhale,
a te lel andro kher le čore tulaken.

Vašoda, te dikheha lange manušes, de les gada te urel
a ma garuv tut tira famelijake, sar lenge kempel te pomožinel.

⁸ Akor avela avri tiro švetlos sar o vidňišagos
a tire rani sig sastona.

Anglal tu džala tiro spravodlišagos
a pal tu le RAJESKRI slava.

⁹ Akor vičineha a o RAJ tuke odphenela;
mangeha tuke pomoca a ov tuke phenela: ‚Kade som!‘

Paľis sar preačeha te trapinel le manušen,
te sikavel pre lende le anguštenca,
te vakeral o nalače lava,

¹⁰ te le čores deha te chal
a te pomožineha le strapimen manušeske,
akor avela avri tiro švetlos andro kalipen
a o kalipen pašal tu pes čerinela pro švetlos pro dilos.

¹¹ O RAJ tut furt lidžala
a dela tut oda, so tuke kempel pro thana, kaj hin o šukiben;
dela tut zor the sastipen.

Aveha sar e zavlažimen zahrada,
sar e chaňig, savi šoha na šučol avri.

¹² Tire manuša pale budinena avri o rozburimen fori,
a ačhavana upre o čirlatune zakladi.

Sako tumen džanela sar olen, ko prikeren o muri;
sar olen, ko obnovinen o zňičimen khera pro ulici.

¹³ Te pro šabat, pre miro sveto džives, visareha tire pindre olestar,
hoj te na keres oda, so tuke hin pre dzeka,

te tuke ela o šabat pro radišagos
a te ľikereha le RAJESKRO sveto džives,

te les deha pačiv avke, hoj džaha pal tiro drom,
 a te na kereha oda, so tuke hin pre dzeka,
 te na vakereha o zbitočna lava,
 14 akor arakheha o radišagos andro RAJ;
 dava tuke te džal pal o uče verchi la phuvakre
 a dava tuke te čalol andral o dedictvos tire dadeskro, le Jakoboskro.“
 Bo le RAJESKRO muj oda phenda.

59

Le RAJESKRO vast nane charno

- 1 Dikh, le RAJESKRO vast nane ajso charno, hoj te na zachrañinel,
 a leskro kan nane ajso kašuko, hoj te na došunel.
- 2 Ale oda hin tumare nalačhipena, so ačhile sar muros,
 maškar tumende the maškar tumaro Del,
 a angle tumare bini garuđa peskro muj,
 hoj te na šunel.
- 3 Bo tumare burñika hine melarde andre le rateha,
 tumare angušta le binenca;
 tumare vušta vakeren o klamišagos,
 a tumari čhib vakerele o nalače lava.
- 4 Ńikaske na džal pal o spravodlišagos
 a Ńiko na sudžinel pačivales.
 Muken pes pro chocsave lava
 a vakeren o klamišagos;
 khabñon o trapišagos
 a ločhon o nalačhipen.
- 5 Bešen avri la zmijakre jandre
 a heklinen e pavučina;
 oda, ko chal lengre jandre, merel,
 a sar pukinen o jandre, avel avri e zmija.
- 6 Lengra pavučinatar na ela gada,
 na učareña pes andre oleha, so heklinde.
 Lengre skutki, so keren, hine nalače
 a o maribena hin andre lengre vasta.
- 7 Lengre pindre denašen pal o nalačhipen,
 sidaren te murdarel le Ńevinne manušes.
 Lengre gondolišagi hin o gondolišagi pal o nalačhipen,
 o murdaripen the o mariben hin pre lengre droma.
- 8 Na prindžaren o droma, so anen o smirom,
 ode, kaj džan, nane o spravodlišagos.
 Peskre chodñiki bandararde avri;
 oda, ko pal lende phirela, na prindžarela o smirom.
- 9 Vašoda amendar hin o pravos dur
 a o spravodlišagos amen našti dochudel.
 Užaras, hoj dikhaha o švetlos,
 ale dikhas ča o kalipen.
 Pačas, hoj vidñisałola avri,
 ale na dikhas řič.
- 10 Chudas pes la falatar sar o koro manuš,
 hmatinas sar oda, kas nane jakha;
 pro dilos amenge poddžan o pindre, sar te uľahas kalipen,
 a maškar o saste the zorale sam sar mule.
- 11 Savore dudrinas sar o bokhale medveđa,
 furt rovas sar o holubi,
 užaras o spravodlišagos, ale na avel,
 užaras e zachrana, ale hiři amendar dur.
- 12 Bo but amare nalačhipena hin anglal tu
 a amare bini svedčinen pre amende.
 He, amare nalačhipena hine furt amenca

a amen džanas, so kerahas namištes.
 13 Vzburinahas pes a zaprinahas le RAJES;
 visarahas pes amare Devleske le dumenca.
 Trapinahas avren a marahas upre le manušen;
 vakerahas o klamišagi, save peske gondolinahas avri andro jile.
 14 O čačipen pro sudos hino previsardo
 a o spravodlišagos hino thodo pre sera.
 Pro ulici pes na vakerel o čačipen
 a pro pačivalo vakeriben ode nane than.
 15 Ņiko na vakerel o čačipen,
 a oda, ko pes visarel le nalačipnastar, ačhel lengri korist.

O RAJ oda dikhla a na sas leske pre dzeka,
 hoj ode nane űisavo spravodlišagos.
 16 Dikhla, hoj nane űiko, a čudalinda pes,
 hoj nane ko te zaačhel vaš ola, kas trapinen.
 A vašoda leske pomožinda leskro vast
 a leskro spravodlišagos les podhazdņa.
 17 Urđa pre peste o spravodlišagos sar o pancjeris
 a e prilba la zachranakri peske thođa pro šero.
 Urđa pre peste o ruchos la pomstakro
 a thođa pre peste e horlivost sar o plaštos.
 18 Peskre űeprijafelenge visarela pale
 e choli vaš oda, so kerde;
 a olinge, ko pre leste džan, počinela
 a marela the le ostroven vaš lengre skutki.
 19 O manuša le zapadostar dži o vichodos
 pes darana le RAJESKRE navestar the leskra slavatar.
 Bo avela sar o dzivo paűi,
 saves tradel le RAJESKRO duchos.

20 „Ale o Vikupitelis avela pro Sion,
 pal ola džene andro Jakob, ko pes visaren le binendar,“
 phenel o RAJ.

21 „A kada hin miri zmluva lenca,“ phenel o RAJ. „Miro duchos, savo hino upral tu, the mire lava, save tuke thođom andro muj, šoha na našlona andral tiro muj, aűi andral o muja tire čhavengre, aűi andral o muja lengre potomkengre – akanastar dži pro furt,“ phenel o RAJ.

60

O šukariben le Neve Jeruzalemoskro

1 „Ušti a švicin, bo avla tiro švetlos
 a le RAJESKRI slava švicinel pre tu.
 2 Dikh, o kalipen učarel andre e phuv
 a o baro kalipen le naroden,
 ale pre tute švicinela le RAJESKRO švetlos
 a leskri slava pes sikavela upral tute.
 3 O narodi avena pal tiro švetlos
 a o kraľa pal o baro švetlos, so švicinel pre tu.
 4 Rozdikh tut pašal tu a dikh,
 savore pes zgele jekhetane a avle ke tu.
 Tire čhave avena dural
 a tire čhajen anena pro vasta.
 5 Sar oda dikheha, švicinena tuke o jakha
 a chučkereha radišagostar,
 bo o barvalipen le narodengro pes anela ke tu;
 anela pes ke tu o pokladi pal o moros.
 6 O karavani le řavenca učarena andre tiri phuv,
 o terne řavi andral o Midijan the Efa;
 savore avena andral e řeba,

- anena o somnakaj the o kadidlos
 a lašarena le RAJES le gilenca.
- ⁷ Savore stadi le Kedaroskre ena skidle paš tu,
 o bakrore andral o Nebajot tuke služinena pre obeta
 a ena priile pre miro oltaris.
 Miro Chramos kerava slavneder, sar sas.
- ⁸ Ko hin kala, so lecinen sar e chmara,
 sar o holubi andre peskre hñzidi?
- ⁹ He, pre ma pes muken o ostrovi,
 ešebna hine o lođi andral o Taršiš,
 anen pale tire čhaven dural
 a lenca the lengro rup the somnakaj,
 pre pačiv le RAJESKE, tire Svete Devleske andral o Izrael,
 bo ov tut diña e slava.
- ¹⁰ O cudzinci ačhavena pale tire muri,
 a lengre krala tuke služinena.
 He, maravas tut andre miri choli,
 ale akana tuke presikavava miro lačhipen the jileskeriben.
- ¹¹ Tire brani ena furt phundrade,
 na phandena len dživese aňi rači,
 hoj o krala le narodengre tuke te anen lengro barvalipen.
- ¹² Ale oda narodos the krališagos,
 savo tuke na kamela te služinel, našlola,
 ela calkom zñičimen.
- ¹³ O šukariben andral o Libanon avela ke tu,
 o ciprusis, o smrekos the e jedla,
 hoj te šukalaren miro Chramos;
 me kerava o than mire pindrengro slavno.
- ¹⁴ O čhave tire ñeprijatelengre avena ke tute,
 bandararde džı tele;
 a savore, so tut tele dikhenas,
 bandona džı tele paš tire pindre.
 Vičinenena tut o Foros le RAJESKRO,
 o Sion le Svete Izraeloskre Devleskro.
- ¹⁵ Kajte salas omuklo foros, savo naši avri ačhenas,
 a prekal savo ñıko na predžalas,
 me tutar kerava baro the šukar;
 o radišagoskro than pro furt.
- ¹⁶ Pijeha le narodengro thud,
 a o krala tut pro vasta karminena.
 Akor džaneha, hoj me, o RAJ, som tiro Spasifelis,
 tiro Vikupifelis, o Zoralo Del le Jakoboskro.
- ¹⁷ Vaš o bronzos tuke anava o somnakaj
 a vaš o trast anava o rup,
 vaš o kašt o bronzos,
 a vaš o bara o trasta.
 Kerava, hoj o smirom te ačhel tiro vodcas,
 a o spravodlišagos tiro vladcas.
- ¹⁸ Andre tiri phuv imar na šundola e maribnaskri vika;
 ñič pes ode na musarela aňi na zñičinela.
 Tire muri vičineha e Spasa
 a tire brani e Chvala.
- ¹⁹ O kham imar na ela tiro švetlos dživese
 aňi o čhonoru pre tu rači na švicinela,
 ale o RAJ ela tiro švetlos pro furt
 a tiro Del ela tiro šukariben.
- ²⁰ Tiro kham imar na zadžala
 a tiro čhonoru na našlola,

bo o RAJ ela tiro švetlos pro furt
 a tire žalakre dživesa preačhena.
 21 Akor ena savore tire manuša spravodliva,
 e phuv ela lengri pro furt.
 On hine oda konaricis, so sadzindom,
 e buči mire vastengri, hoj te dičhol miro šukariben.
 22 Tumara nekcikneder famelijatar ela ezeros
 a tumara nekostatneder famelijatar ela o zoralo narodos.
 Me, o RAJ, oda kerava sig,
 andro spravno časos.“

61

E služba le Mesijašiskri

1 O Duchos le RAJESKRO, le Devleskro, hin upral mande,
 bo o RAJ man pomazinda, hoj te vakerav o lačno hiros le čorenge;
 bičhađa man te phandel o rani le dukhade jilenge,
 le zailenge te phenel, hoj hine slobodna,
 a le zaphandlen te premukel andral e bertena.
 2 Bičhađa man te phenel, hoj avla o bachtalo berš le RAJESKRO,
 o džives amare Devleskra pomstakro;
 te potešinel savoren, kas hin žala.
 3 Bičhađa man ko manuša andro Sion, so hine andro pharipen,
 hoj len te dav e šukar koruna vaš o prachos andral o bov,
 o olejos le radišagokro vaš o roviben,
 a o ruchos la chvalakro vaš o strapimen duchos.
 Vičinenena len o dubi le spravodlišagokre,
 o sados le RAJESKRO, hoj pes te oslavinel.
 4 Akor ačhavana pale o thana,
 so sas čirlastar rozburimen a čhide tele;
 prikerena o fori, so sas berša a berša zničimen.
 5 Mire manušale, o cudzinci pes starinena pal tumare stadi
 a kerena tumenge buči pro mali the andro viñici.
 6 Ale tumen pes vičinenena „o rašaja le RAJESKRE“;
 phenela pes tumenge „o služobnika amare Devleskre“.
 Uživinena tumenge o pokladi le narodengre
 a lašarena tumen lengre barvalipnaha.
 7 Vaš tumari ladž chudena duvar ajci pačiv
 a vaš tumari potupa o radišagos tumare dedictvostar,
 bo andre tumari phuv chudena duvar ajci
 a ela tumen radišagos pro furt.
 8 „Me, o RAJ, kamav o čačipen pro sudos
 a našti avri ačhav, sar pes čorel a kerel o nalačhipen.
 Andre miri vernost odmeñinava mire manušen
 a phandava lenca e večno zmluva.
 9 Lengre potomki ena slavna maškar o narodi
 a lengre čhave maškar o manuša.
 Sako, ko len dikhela, džanela,
 hoj on hine o manuša, saven o RAJ požehñinda.“
 10 Igen radisaľuvav andro RAJ,
 miri duša radisaľol andre miro Del,
 bo urđa man andro ruchos la spasakro
 a thoda pre ma o spravodlišagokro plaštós;
 som sar o terno, savo peske ozdobinel o šero avke sar rašaj
 a sar e terñi, savi pes richtinel le šperkenca.
 11 Bo avke sar andral e phuv aven avri o rastlini
 a o semena baron andre zahrada,
 avke o RAJ, o Adonaj, kerela, hoj te avel avri o spravodlišagos
 a savore narodi les te lašaren.

62

O spaseŕije le Sionoskro

- ¹ Vašoda, bo kamav o Sion, vakerava;
 vaš o Jeruzalem na ačhava čhit,
 medik na avela avri leskro spravodlišagos sar o kham,
 a medik leskri spasa na švicinela sar e fakla.
- ² O narodi dikhena tiro spravodlišagos
 a savore kraľa tiri slava.
 Vičineha tut neve naveha,
 savo tut dela o muj le RAJESKRO.
- ³ Aveha sar e šukar koruna andro vast le RAJESKRO,
 sar e kraliko koruna andre burňik tire Devleskri.
- ⁴ Imar tuke na phenena „Omuklo“
 a tira phuvake „Zamukli“.
 Ale vičinena tut „Pre dzeka mange“
 a tira phuvake phenena „Veraduňi“.
 Bo le RAJESKE sal pre dzeka
 a ov lela vera tira phuvaha.
- ⁵ Sar o terno čhavo peske lel romňake pačivala čha,
 avke peske tut lena ola, ko tut ačhavena,
 a sar o terno radisalol la terňatar,
 avke radisaľola tiro Del tutar.
- ⁶ Pre tire muri, Jeruzalemona, ačhadom le stražňiken,
 save pes rat-džives na preačhena te modľinel.
 Tumen, so leperen le RAJESKE leskre lava,
 modľinen tumen a ma preačhen!
- ⁷ Ma den les smirom, medik na ačhavela pale o Jeruzalem,
 medik lestar na kerela o foros, savo lašarela calo svetos.
- ⁸ O RAJ iľa vera pre peskro čačo vast
 the pre peskro zoralo ramenos:
 „Imar na dava tiri pšeňica te chal tire ņeprijaťelenge
 aňi le cudzincenge te pijel tiri mol,
 pre savi phares kerehas buči.
- ⁹ Ale e pšeňica chana ča ola, ko la kidenas upre, a lašarena le RAJES;
 a e mol pijena andre dvora mire Chramoskri ča ola, ko obkidenas o hroznos.“
- ¹⁰ Džan avri, džan avri prekal o foroskre brani!
 Pripravinen o drom le manušenge.
 Rovňinen avri, rovňinen avri o chodňikos a čhivkeren avri o bara!
 Hazden upre e zastava pro znameňje le manušenge.
- ¹¹ Dikh, o RAJ diňa te džanel
 dži pro agora la phuvakre:
 „Phenen le Sionoskra čhake:
 „Dikh, tiro Spasiteľis imar avel!
 Dikh, anel peha le manušen sar odmena
 a ola, kas zachraňinda, aven leha!“
- ¹² Vičinena len „o sveta manuša“,
 „le RAJESKRE avricinde manuša“;
 a tut, Jeruzalemona, vičinena „o foros, saves o Del kamel“,
 „o foros, savo imar na ela omuklo“.

63

O Del zňičinel o Edom

- ¹ K'oda avel andral o Edom,
 urdo andro lolo ruchos andral e Bocra?
 Ko hin avke šukares urdo
 a phirel peske andre bari zor?

„Oda som me, ko vakerele andro spravodlišagos
a hino zorale te zachrañinel.“

² Soske hino tiro ruchos lolo
a soske hine tire gada ajse sar o gada oleskre,
ko pučinel o hroznos andro lisos?

³ „Me korkoro pučinavas o hroznos andro lisos
a ñiko le narodendar manca na sas;
uštaravas pre lende mira cholaha
a rozpučindom len andre miri bari choli;
lengro rat mange strikinelas pro gada
a calo miro ruchos mange mefardom.“

⁴ O džives mira pomstakro mande sas andro jilo;
avla o berš mira zachranakro.

⁵ Obdikhavas man, ale na sas mange ko te pomožinel,
čudalinavas man, bo na sas ñiko, ko man diñahas zor.
Akor mange pomožinda miro vast,
miri bari choli man diña zor.

⁶ Uštaravas pro narodi andre miri choli,
andre miri choli len mačardom
a lengro rat čidom avri pre phuv.“

E chvala the e modlitba

⁷ Leperav mange pro kamiben le RAJESKRO,
lašarav le RAJES vaš oda, so prekal amende kerđa,
vaš savoro, so amen o RAJ diña.

Vaš leskro baro lačhipen ko Izrael,
ke savo sas igen jileskro
a presikađa leske but kamiben.

⁸ Bo ov phenda: „On hine mire manuša,
o čhave, save mange ena verna.“
Avke ačhila lengro Spasitelis.

⁹ Andre savoro lengro pharipen cerpinelas lenca,
a na o añjelos, ale o RAJ korkoro len zachrañinda.

Andre peskro kamiben the jileskeriben len cinđa avri;
hazdelas len upre a lidžalas andre savore dživesa, so sas varekana.

¹⁰ Ale on pes vzburinenas
a dukhavenas leskre Svete Duchos,
vašoda pes visarda pre lende sar ñeprijateljis
a marelas pes lenca.

¹¹ Avke peske on leperde pro dživesa, so sas varekana,
pro Mojžiš the pre leskre manuša:

„Kaj hino oda, ko len lidžalas avri prekal o moros
peskre stadoskre pastjeriha le Mojžišoha?

Kaj hino oda, ko thođa andre leste
peskre Svete Duchos?

¹² Kaj hino oda, ko lidžalas le Mojžiš peskre zorale vasteha,
oda, ko angle lende rozulađa o moros,
hoj peske te kerel nav, savo pes prindžarela pro furt?

¹³ Kaj hino oda, ko len lidžalas prekal o hlbini le moroskre?
Lidžalas len sar le grajen pal e pušta,
na podžžanas lenge o pindre.

¹⁴ O Duchos le RAJESKRO len lidžalas andro odpočinkos,
avke sar o dobitkos, so džal tele andre dolina.

Avke lidžahas tire manušen,
hoj tuke te keres tiro nav slavno.“

¹⁵ RAJEJA, dikh pre amende andral o ñebos,
andral tiro sveto the slavno kher!

Kaj hiñi tiri horlivost the tire zorale skutki?

Ma zlíker amendar tiro jileskeriben the kamiben!
¹⁶ Se tu sal amaro dad;
 o Abraham pal amende na džanel,
 a o Izrael amen na prindžarel,
 ale tu, RAJEJA, sal amaro Dad,
 „amaro Vikupitelis“ hin čirlastar tiro nav.
¹⁷ Soske amen, RAJEJA, odcirdes tire dromendar
 a zoralares amare jile, hoj tutar te na daras?
 Visar tut pale ke amende, bo amen sam tire služobníka,
 tiro dedictvos, o manuša andral tire kmeňi.
¹⁸ Bo ča pro sikra časos sas tiro sveto than tire manušende,
 ale akana les amare ňeprijateľa zňičinde.
¹⁹ Ačhilam ajse, sar te šoha na ulalas amaro vladcas
 a sar te amen šoha na prindžardehas sar tire manušen.
 Ó, te rozčindalas o ňebos a avlalas tele
 hoj o verchi tutar te izdran!

64

¹ Avke sar e jag labarel o šuke štipki
 a tadol o paňi la jagatar,
 avke de tire ňeprijateľenge te prindžarel tiro nav.
 Mi izdran tutar o narodi!
² Bo sar tu kerehas o bare skutki, save na užarahas,
 avehas tele a o verchi tutar izdranas.
³ Šoha ňiko na dikhla aňi na šunda pal ajso Del sar sal tu,
 savo avke pomožinel oľenge, ko pes pre leste muken.
⁴ Tu aves te pomožinel oľenge,
 ko keren radišagoha o spravodlišagos,
 ko na bisteren pre tire droma.
 Ale sar amen mek furt kerahas o bini, tu pre amende rušehas.
 Akor sar šaj avas spasimen?
⁵ Amen savore ačhilam sar oda, ko hino nažužo,
 savore amare spravodľiva skutki hine sar o ruchos meľardo le rateha.
 Savore šučilam avri sar prajti
 a amare bini amen len het sar balvaj.
⁶ Nane ňiko, ko lašardahas tiro nav,
 ňiko pes tutar na kamel te chudel.
 Garuďal tiro muj angle amende
 a omukľal amen angle amare bini.
⁷ Ale akana, RAJEJA, tu sal amaro Dad.
 Amen sam e čik a tu sal o hrnčjaris;
 amen savore sam e buči tire vastengri.
⁸ Ma ruš imar ajci but, RAJEJA,
 ma leper tuke imar pre amare bini.
 Mangas tut, dikh pre amende, bo savore sam tire manuša.
⁹ Tire sveta fori ačhile pušťake,
 le Sionostar ačhila pušťa
 a o Jeruzalem hino rozburimen.
¹⁰ Amaro sveto a slavno chramos,
 kaj tut amare dada lašarenas, sas zlabardo la jagaha,
 a olestar, so peske važinahas, ačhila ča kopa bara.
¹¹ Pal kada savoro, RAJEJA, mek tut kames te zlíkerel?
 Kames te ačhel čhit a mek buter amen te trapinel?

65

O spaseňje the o sudos

¹ „Diňom man te arakhel oľenge, ko man na rodenas,
 sikadom man oľenge, ko pal ma na phučenas.
 Ole narodoske, so ke ma na vičinelas,
 phendom: ‚Kade som, kade som.‘

2 Calo džives nacirdavas mire vasta ko zacata manuša,
 save phiren pal o drom, so nane lačo,
 so peske on korkore gondofinde avri;
 3 ke ola manuša, so man provokinen anglal savorende,
 obetinen andro zahradi a labaren o kadidlos pro cehli;
 4 ke ola, ko ačhen prekal e rat andro hrobi the andro jaskiňi,
 hoj te vakeren le mule duchenca.
 Chan o balano mas the e zumin,
 so hin tadži le džungale masestar.
 5 On phenen: „Ačh ode, kaj sal!
 Ma av paš ma, bo me som sveteder sar tu!“
 Kajse manuša mange hine sar o thuv andro nakh,
 sar e jag, so labol calo džives.

6 Dikh, anglal mande oda hin pisimen andre:
 Na avava čhit, medik lenge na počinava pale savoro;
 počinava lenge ajci, keci peske zaslužinen
 7 vaš lengre bini a the vaš o bini lengre dadengre,“
 phenel o RAJ.
 „Bo labarenas o kadidlos pro verchi
 a asanas mandar pro uče brehi,
 počinava lenge pale ajci,
 keci peske zaslužinen vaš o bini, so kerenas.“

O RAJ požehňinela le vernen

8 Kada phenel o RAJ:
 „Avke sar pes arakhel e šťava andro hroznos
 a o manuša phenen: „Ma zňičin les,
 bo mek hin andre o požehnaňje,“
 avke the me kerava mire služobňikenca
 a na zňičinava len savoren.
 9 Anava avri o potomstvoss andral o Jakob the andral o Juda,
 savo zďedinel a mire verchi.
 Zďedinen a len mire manuša, save mange kidňom avri,
 a bešena ode mire služobňika.
 10 Le Šaronostar ačhela e phuv prekal o stadi,
 a la dolinatar Achor o than prekal o dobitkos,
 prekal mire manuša, save man roden.

11 Ale vareso aver pes ačhela tumenge, so omuken le RAJES,
 so bisteren pro Sion, pre miro sveto verchos,
 so keren o skamind prekal o Gad – del pre bach –
 a čhivkeren e mol prekal o Meni – del pro osud.

12 Tumaro osud ela e šabľa
 a savore bandona tele, hoj tumen te murdaren,
 bo vičinavas, ale tumen na odphenenas,
 vakeravas, ale tumen na šunenavas,
 kerenas oda, so hin nalačo andre mire jakha,
 a kidňan tumenge avri oda, so mange nane pre dzeka.“

13 Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj:
 „Dikh, mire služobňika chana,
 ale tumen avena bokhale.
 Dikh, mire služobňika pijena,
 ale tumen avena smedna.
 Dikh, mire služobňika radisafona,
 ale tumen avena pre ladž.“

14 Dikh, mire služobňika gilavena radišagostar andro jile,
 ale tumen rovena bara žaľatar andro jile,
 bo tumaro duchos hikinela bare pharipnastar.

15 Tumaro nav lena mire avrikidle manuša sar košiben.
 Me, o RAJ, o Adonaj, tumen dava te murdarel,
 ale mire služobňiken dava aver nav.

- 16 Sako, ko peske andre phuv mangela o požehnañje,
mangela peske o požehnañje le verne Devlestar.
Sako, ko andre phuv lela vera,
lela vera pro verno Del.
Bo o pharipena, so sas varekana, ena bisterde
a garude anglal mire jakha.“
- O nevo ñebos the e nevi phuv*
- 17 „Bo dikh, me kerava nevo ñebos the nevi phuv,
pre oda, so sas varekana, pes imar na leperela
a ñikaske na ela añi pre godi.
18 Radisañon a thoven baripen andre oda, so stvorinava,
bo dikhen, kerava o Jeruzalem pro radišagos,
a o manuša andre radisañona.
19 Radisañuvava andro Jeruzalem
a thovava baripen andre mire manuša;
ode imar na ela o roviben añi pes na viskinela le pharipnastar.
- 20 Ode imar na ela čavoro, so dživel ča vajkeci dživesa,
añi phuro manuš, savo merel sigeder, sar hin leskro časos.
Oles, ko merela šeleberšengro, pes lela sar čavores
a oles, ko pes na dodživela šel berš, pes lela sar prekošles.
21 Ačhavena o khera a bešena andre;
sadzinenena o viñici a chana lengro ovocje.
22 Imar na ačhavena o khera, hoj ode te bešen aver džene,
añi na sadzinenena, hoj te chan aver džene,
bo mire manuša dživena ajci but sar o stromi;
mire avrikidle manuša igen radisañona olestar, so kerena peskre vastenca.
23 Na kerena hijaba buči
a na ločhona le čavoren, hoj te dživen andre bari dar,
bo on ena o manuša požehñimen le RAJESTAR
a the lengre čhave lenca.
24 Mek añi na vičinena, imar me odphenava,
mek sar vakerena, imar šunava avri.
25 O vlkos the o bakroro pes pašinena jekhetane,
o ľevos chala o phus avke sar o bikos,
ale o sap chala o prachos pal e phuv.
Na kerena nič nalačo añi na zñičinena nič
pre calo miro sveto verchos,“
phenel o RAJ.

66

O Del kamel le pokornen

- 1 Kada phenel o RAJ:
„O ñebos hin miro tronos
a e phuv hiñi tel mire pindre.
Savo kher mange kamen te ačhavel?
Savo than man kamen te del pro odpočinkos?
2 Se kada savoro stvorinda miro vast
a savoro hin miro,“ phenel o RAJ.
„Ale me dikhav pre oda, ko hino pokorno,
kerel pokañje andral calo jilo a izdral mire lavestar.
3 Oda, ko murdarel le bikos,
sar te murdardahas le manušes,
oda, ko obetinel le bakrores,
sar te phaglahas avri e meñ le rikoneske,
oda, ko anel e chabeneskri obeta,
sar te obetindaahas o balano rat,
oda, ko labarel o kađidlos,
sar te žehñindaahas la modlake.
Avke sar peske on kidle avri peskre chodñiki
a radisañon peskre džungipnastar,

4 avke mange the me kidava avri te marel len
 a te anel pre lende oda, sostar daran.
 Bo sar me vičinavas, ņiko pes na delas anglal,
 sar me vakeravas, on na šunenenas.
 Kerenas oda, so hin nalačo angle mire jakha,
 a kidle peske avri oda, so mange nane pre dzeka.“

E slava le Jeruzalemoskri

- 5 Šunen o lav le RAJESKRO,
 tumen, so izdran anglal leskro lav:
 „Tumare phrala, save tumen našti avri ačhen
 a odčhiven vaš miro nav, phenen:
 „Mi sikavel o RAJ peskri slava,
 hoj te dikhas tumaro radišagos!‘
 Ale on pes ladžana.
- 6 E bari vika šundol andral o foros!
 O zoralo hangos andral o chramos!
 Oda hin o hangos le RAJESKRO,
 so počinel pale peskre ņeprijateľenge.
- 7 Sigeder, sar avle o ločhibnaskre dukha, ločhiľa;
 sigeder, sar avle o kurči, anda pro svetos muršores.
- 8 Ko varekana šundā kajso vareso?
 Ko varekana dikhľa kajso vareso?
 Či šaj pes kerel o narodos tel jekh džives?
 Či šaj jekhvareste ulol calo narodos?
 Se soča e čhaj le Sionoskri chudňa te ločhol,
 imar lake ulile o čhavore.
- 9 Či me doanav la džuvľa dži paš o ločhuviben
 a na domukav lake te ločhol?“ phučel o RAJ.
 „Či me phandav andre o lono la džuvľake,
 sar anel pro svetos le čhavores?“ phučel tiro Del.
- 10 „Radisaľon le Jeruzalemoha!
 Thoven baripen andre leste, savore, so les kamen.
 Radisaľon leha, tumen savore,
 so upral leste roven.
- 11 O Jeruzalem tuke ela sar daj,
 so tut del o thud the o radišagos, hoj te čalos,
 hoj te pijes so nekbuter andral lakro kolin
 a te radisaľos lakre pherdipnastar.“
- 12 Bo kada phenel o RAJ:
 „Dikh, me leske anava o smirom sar o paňi
 a o barvalipen le narodengro sar o paňi, so prečuľal.
 Hordinena tumen pro vasta
 a bavinenena tumen pro kňoča.
- 13 Avke sar e daj poťešinel peskre čhavores,
 avke me poťešinava tumen;
 andro Jeruzalem avena poťešimen.“
- 14 A sar oda dikhena, tumare jile radisaľona
 a tumen rozkvitňinena sar čar.
 Akor pes sikavela, hoj o vast le RAJESKRO hin leskre služobňikenca,
 ale leskri bari cholĭ ela pre leskre ņeprijateľa.
- 15 Bo dikh, o RAJ avela andre jag
 a leskre verdana avena sar e zoraľi balvaj,
 hoj te anel tele peskri bari cholĭ
 the peskro dovakeriben le jagale plameňenca.
- 16 Bo la jagaha the peskra šablaha
 o RAJ sudzinela savore manušen;
 a ola, kas o RAJ predemela la šablaha, ena igen but.

¹⁷ „Jekhetane merena ola, ko pes pošvecinen a obžužaren, hoj te džan pal peskro vodcas te lašarel peskre devlen andro pošvecimen zahradi, a the ola, ko chan balano mas the aver džungale džviren sar mišen,“ phenel o RAJ.

¹⁸ „Bo me džanav, so keren a so gondolinen. Avel o časos te skidel upre savore narodi the čhiba; avena a dikhena miri slava.

¹⁹ Thovava maškar lende znameñje a olendar, ko predžidile, bičhavava ko narodi andro phuva Taršiš, Put the Lud, ke ola, ko nacirden o lukos; the andro Tubal the Javan; dži pro ostrovi, so hine dur, save na šunde pal ma aňi na dikhle miri slava. A on vakerena pal miri slava maškar o narodi. ²⁰ A anena savore tumare phralen andral savore narodi pro graja, pro verdana, pro nošitki, pro somara the pro favi pre miro sveto verchos andro Jeruzalem sar obeta le RAJESKE,“ phenel o RAJ. „Anena len avke, sar o Izraeliti anen e chabeneskri obeta andro Chramos le RAJESKRO andre žuži nadoba. ²¹ A the lendar mange kerava rašajen the Leviten,“ phenel o RAJ.

²² „Bo sar o nevo ņebos the e nevi phuv, save me stvorinava, ačhena angle mande,“ phenel o RAJ, „avke ačhela tumaro potomstvos the tumaro nav. ²³ Ačhela pes, hoj pre dojekh nevo čhon the pre dojekh šabat pes sako avela te klañinel angle mande,“ phenel o RAJ. ²⁴ „Džana avri a dikhena o mule ťela olengre, ko pes mange ačhade, bo lengro kirmo na merela, lengri jag na murdalola a ena džungale savore manušenge.“

O Jeremijaš

¹ O lava le Jeremijašiskre, le Chilkijašoskre časkre, savo sas jekh le rašajendar andral o foros Anatot, andre phuv le Benjaminoskri. ² O RAJ ko Jeremijaš prevakerelas andre ola dživesa, sar o Jozijaš, le Amonoskro čavo, kralinelas andre Judsko imar dešutrin berš, ³ a the akor, sar andre Judsko kralinelas o Jojakim, le Jozijašoskro čavo, dži andro pandžto čhon andro dešujekhto berš, sar kralinelas o Cidkijah, le Jozijašoskro čavo; dži akor, sar sas o manuša andral o Jeruzalem ligende andro otroctvos.

O Jeremijaš ačhado prorokoske

⁴ O RAJ mange phenda kada lav:

⁵ „Sigeder sar tut stvorindom andre la dakro per, prindžardom tut a sigeder sar ulifal, pošvecindom tut.

Ačhadom tut prorokoske prekal o narodi.“

⁶ A me phendom: „Raja miro, RAJEJA, se me na džanav te vakerel, bo som mek ternoro!“

⁷ Ale o RAJ mange phenda: „Ma phen: ‚Me som mek ternoro.‘ Bo džaha ke sakoneste, pal kaste tut bičhavava, a phenaha savoro, so tuke prikazinava! ⁸ Ma dara tut lendar, se me som tuha, hoj tut te chrañinav,“ phenel o RAJ.

⁹ Palis o RAJ nacirdña o vast a chudña pes mire mujestar a phenda mange: „Dikh, thodom mire lava andre tiro muj. ¹⁰ Ačhadom tut adadžives upral o narodi the upral o krališagi, hoj te čhives tele a te cirdes avri, hoj te ničines a te musares, hoj te budines a te sadzines.“

Duj videñja

¹¹ Palis mandar o RAJ phučla: „So dikhes, Jeremijaš?“

Me odphendom: „Dikhav o konaricis pal o mandlovo stromos.“

¹² O RAJ mange phenda: „Mištes dikhlal, bo me dav pozoris* pre miro lav, hoj les te dolikerav.“

¹³ Palis mandar o RAJ dujtovar phučla: „So dikhes?“

Me phendom: „Dikhav e piri, savi tadol a hiñi visardi ke amende pal o severos.“

¹⁴ O RAJ mange phenda: „Pal o severos avela e pohroma pre savore manuša, so bešen andre kadi phuv.

¹⁵ Se vičinava savore manušen andral o krališagi pal o severos,“ phenel o RAJ.

„Avena a dojekh lendar peske ačhavela tronos

anglo brani le Jeruzalemoskre;

avena pre savore leskre hradbi

the pre savore judska fori.

¹⁶ Palis anava avri miro sudos pre lende

vaš savoro lengro nalačhipen,

bo man omukle a labarenas o kađidlos le cudze devlenge.

He, klañinenas pes le modlenge,

saven kerde peskre vastenca!

¹⁷ Ale tu pripravin tut a dža lenge te phenel savoro, so tuke prikazindom! Ma predara lendar, bo te predaraha, daravava tut lenca avri! ¹⁸ Dikh, Jeremijaš, me tutar adadžives kerdom ohradzimen foros, trastuno slupos the bronzuñi hradba, hoj tut te ačhaves le kralenge andre Judsko, le vodcenge, le rašajenge the savore manušenge andre phuv.

¹⁹ Marena pes tuha, ale na domarena tut, bo me som tuha, hoj tut te chrañinav,“ phenel o RAJ.

2

O Izrael omukel le Devles

¹ O RAJ mange phenda kada lav: ² „Dža a vičin andro kana le Jeruzalemoske:

‚Kada phenel o RAJ:

Leperav mange pre tiri vernošť, sar salas ternoro,

pre tiro kamiben, so tut sas akor, sar manca ilal vera;

sar man nasledinehas pre pušťa,

pre phuv, kaj nič na barol.

* 1:12 1,12 Andre hebrejiko čhib oda hin slovno hračka, bo o mandlovo stromos hin šaked a te del pozoris šoked.

- ³ O Izrael sas sveto prekal o RAJ,
ešebno ovocje leskre ulipnastar.
Savore, so les chanas tele, kerde binos
a avla pre lende o nalačhipen,
phenel o RAJ.“
- ⁴ Šunen o lav le RAJESKRO, potomkale le Jakoboskre
the savore kmeñi andro Izrael!
⁵ Kada phenel o RAJ:
„So pre ma arakhle nalačo tumare dada,
hoj pes mandar visarde het?
Gele pal e marnost
a ačhila lendar marnost.
- ⁶ Na phučle: „Kaj hin o RAJ,
so amen ila avri andral o Egipt,
so amen lidžalas prekal e pušta,
prekal e omukli phuv, kaj sas pherdo bare jami,
prekal e avrišuki phuv the prekal o baro kalipen;
prekal e phuv, khatar ñiko na phirel
a ñisavo manuš na bešel?“
- ⁷ Andom tumen andre phuv, kaj barol but ulipen,
hoj te chan lakro ovocje the lačhipen.
Ale tumen avlan a melardan miri phuv andre,
džunglardon miro dedictvos.
- ⁸ O rašaja na phučle:
„Kaj hino o RAJ?“
Ola, ko sikavenas miro zakonos, man na prindžarenas,
a o pastjera pes mange vzburinenas.
O proroka prorokinenas andro nav le Baaloskro
a phirenas pal o modli, savendar len na sas ñisavi chasna.
- ⁹ Vašoda man tumenca sudzinava,
phenel o RAJ.
„The tumare čhavenca the lengre čhavenca man sudzinava.
- ¹⁰ Predžan o ostrovi le Kitejcengre a rozdikhen tumen,
bičhaven andro Kedar a skuminen mištes,
všimñinen tumenge, či pes ajso vareso varekana ačhila.
- ¹¹ Či peske varesavo narodos čerinda peskre devlen?
Se ola devla añi nane čačes devla.
Ale mire manuša čerinde peskre slavne Devles
vaš o modli, so lenge na anen chasna.
- ¹² Čudañin tut oleske, ñebona,
a izdra bara daraha,
phenel o RAJ.
- ¹³ „Mire manuša kerde duj bini:
Omukle man, le prameñis le džide pañeskro,
a kopañinde peske avri o cisterni,
o pukimen cisterni, save andre peste našti zlikeren o pañi.
- ¹⁴ Či hino o Izrael otrokos?
Abo či ulila andro otroctvos?
Akor soske sas zailo sar korist?“
- ¹⁵ Vičinen pre leste sar Levi
a keren pre leste vika.
Leskra phuvatar kerde omuklo than,
leskre fori hine labarde avri a ñiko ode na bešel.
- ¹⁶ The o slugađa andral o fori Memfis the Tachpanches
tuke holiñde o bala pal o šero.
- ¹⁷ Či pre tu na andal kada,
bo omuklal le RAJES, tire Devles,
sar tut lidžalas pal o lačo drom?“
- ¹⁸ Soske džas andro Egipt?

Te pijel o pañi andral o Nil?

Soske džas andre Asirija?

Te pijel o pañi andral o Euftrat?

¹⁹ Tiro nalačhipen tut marela

a tire klamišagi tut pokarhinena.

Prindžar a dikh, savo nalačo a kirko hin oda,

hoj omuklal le RAJES, tire Devles,

a na daras tut mandar,

phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ.

O Izrael na kamel te služinel le RAJESKE

²⁰ O RAJ phenel:

„Imar čirlastar phagerehas tiro jarmos

a rozčinehas tire lanci

a phendal: ‚Na služinava tuke!‘

Pre dojekh učo brehos

a tel dojekh zeleno stromos

pašlohas sar lubñi,

hoj te lašares le modlen.

²¹ Se me tut sadzindom sar o nekfeder viñičis,

o lačo the o pačivalo semenos.

Akor sar tutar ačhila o nalačo the o dzivo viñičis?

²² Kajte landoha andro luhos

a kereha pre tu but sapuñis,

o flekos pal tiri vina ačhela furt anglal ma,

phenel o RAJ, o Adonaj.

²³ „Sar šaj phenes: ‚Na melarđom man andre

a na phiravas pal o modli Baal?‘

Dikh, so kerdal andre dolina,

achaluv, so kerdal,

tu loki favico, so denašes upre tele,

²⁴ tu dzivo oslico, so sal sikadi pre pušta

a so andre tiri žadosca rodes le nakheha le somaris?

Ko la šaj zaačhavel andre lakri ruja?

Te la vareko rodel, na mušinel pes but te trapinel,

bo arakhela la andre lakro čhon.

²⁵ De tuke pozoris, hoj te na ačhes pindrangi

a te na tuke šučol avri o kirlo le smedostar.

Ale tu phenes: ‚Oda hin zbitočno!

Bo me kamav le cudzincen

a phirava pal lende.‘ “

O Izrael peske zaslužinel o mariben

²⁶ „Avke sar pes zaladžal o živañis,

sar hino prichudlo paš oda, sar čorel,

avke pes zaladžala o kher le Izraeloskro,

on, lengre krala, lengre vodci, lengre rašaja the proroka.

²⁷ On, so le kašteske phenen: ‚Tu sal miro dad,‘

a la skalake: ‚Tu man andal pro svetos.‘

Ale mange pes visaren le dumeha,

a na le mujeha.

Sar imar lenge hin phares, akor pre ma vičinen:

‚Av a zachrañin amen!‘

²⁸ A kaj hine tumare devla, saven tumenge kerđan?

Mi aven a mi zachrañinen tumen, sar tumenge ela phares!

Ó Judsko, keci tumen hin fori,

ajci tumen hin devla!

²⁹ Soske tumen manca vesekedinen?

Savore tumen ačhadan pre mande,

phenel o RAJ.

³⁰ „Maravas tumare čhaven, ale sas oda pre ñisoste,

bo na priile miro dovakeriben.

Tumari šabla chalas avri tumare proroken
sar o dzivo ľevos.

³¹ Manušale andral kada pokoleňje šunen o lav le RAJESKRO:

Či ačhilom le Izraelitenge sar pušta?

Abo sar phuv, kaj hin baro kalipen?

Manušale mire, soske phenen:

„Amen peske šaj keras, so kamas,
imar na kamas te džal pal tute?“

³² Či šaj bisterel e pačivali čhaj pre peskre šukar ozdobi
a e terňi pre peskre veradune gada?

Ale mire manuša pre ma bisterde
imar anglo but dživesa.

³³ Sar tuke džanes te pripravinel o drom,
hoj te arakhes oles, kas kames!

Mek the o nekgoreder džuvla siklon tire dromendar.

³⁴ Pre tire gada hin o rat le űevinne čore manušengro,
kajte len na prichudňal te rozmarel o kher.

Ale tu the avke phenes:

³⁵ „Me som űevinno. Leskri choli pes mandar visarďa het.“

Dikh, marava tut, bo phenes:

„Na kerdom binos.“

³⁶ Sar avke lokes čerines tiro drom?

The le Egiptoħa aveħa avri pre ladž,
avke sar avľal avri pre ladž la Asirijaha.

³⁷ Aveħa the odarik avri le vastenca pro šero.

Bo o RAJ odčhida olen, pre kaste tut mukes,
na ela tut lendar űič.“

3

O napačivalo Izrael

¹ „Te o murš premukela peskra romňa
a oj lestar džala het a lela peske avre romes,
či džala oda murš pale pal late?

Či na ulahas avke kadi phuv calkom melarďi?

Ale tu kerehas tire but piranenca o lubipen
a akana tut kames pale te visarel ke ma?“
phučel o RAJ.

² „Dikh upre pro verchi,
či hin ode varesavo than,
kaj na kerdal o lubipen?

Bešeħas paš o droma a užarehas pro pirane,
avke sar o zbužňikos užarel, kas chudela pre pušta.
Melarďal andre e phuv tire lubipnaha the tire nalačhipnaha.

³ Vašoda preačhile o brišinda
a na delas o brišind aňi jarone.

No tu pes presikaves, hoj sal lubňi,
a na ladžas tut vaš oda, so kerdal.

⁴ A akana pre ma vičines:

„Dado, tu sal miro prijatelis imar terňipnastar.

⁵ Či ľikerela furt tiri choli?

Či rušeħa večňe?“

Kavke vakeres,
ale keres savoro nalačħo, so ča pes del.“

O Izrael the o Juda mušinen te kerel pokaňje

⁶ Akor, sar sas o Jozijaš kralis andre Judsko, mange o RAJ phenda: „Dikhľal, so kerelas e napačivali izraeliko čhaj? Džalas upre pre dojekħ baro verchos a tel dojekħ zeleno stromos a ode kerelas o lubipen. ⁷ Me mange gondolinavas, hoj pal kada savoro, so kerda, avela ke ma pale, ale oj na avľa. A dikhľa oda lakri pheň, e napačivali Judsko. ⁸ Dikhľa, hoj tradňom het la napačivala Izraelska čħa a diňom la o rozvodno ľil, bo kerelas mange o lubipen. Ale lakri pheň, e napačivali Judsko na darandĭla, gela a the

oj kerelas o lubipen. ⁹ A vašoda, hoj peske lelas o lubipen avke lokes, melarđa andre e phuv a kerelas o lubipen oleha, hoj lašarelas o bara the o kašta. ¹⁰ Añi pal kada savoro lakri napačivali pheñ e Judsko na avla ke ma pale čače jileha, ale falošne,“ phenel o RAJ.

¹¹ O RAJ mange phenda: „E napačivali izraeliko čhaj hiñi spravodliveder sar e napačivali judsko čhaj. ¹² Dža a vičin kala lava pro severos a phen:

„Av pale, tu napačivali izraeliko čhaje!,

phenel o RAJ.

„Miro muj pre tumende imar na ela chmuravo,

bo me som lačhejileskro.

Na rušava pro furt,‘

phenel o RAJ.

¹³ „Ča viznavin tiri vina,

hoj tut ačhadal le RAJESKE, tire Devleske.

Viznavin, hoj džahas avre devlenca tel dojekh zeleno stromos

a na šunehas mire lava,“

phenel o RAJ.

¹⁴ „Aven pale, tumen napačivale manušale,“ phenel o RAJ, „bo me som tumaro rom. Lava mange po jekhes tumendar andral dojekh foros a po dujen andral dojekh famelija a anava tumen pro Sion. ¹⁵ Avke tumen me dava pastjerjen pal miro jilo a pašinena tumen godaha the achaluvipnaha. ¹⁶ Andre ola dživesa, sar tumenge ulona but čhave a avena but džene andre phuv,“ phenel o RAJ, „o manuša imar na phenena: ‚E archa le RAJESKRA zmluvakri!‘ Niko pre late na gondolinela añi peske pre late na leperela, añi lenge na chibalinel añi la imar ñiko pale na kerela. ¹⁷ Andre oda časos vičinena o Jeruzalem o tronos le RAJESKRO a savore narodi pes skidena andro Jeruzalem, hoj te lašaren le RAJESKRO nav. Imar na džana pal peskre zacata the nalače jile. ¹⁸ Andre ola dživesa avena o manuša andral e Judsko ko manuša andral o Izrael a avena jekhetane pale andral e severno phuv andre odi phuv, savi diñom tumare dadenge sar o dedictvos.“

E modloslužba le Izraeloskri

¹⁹ „Ale me mange phendom:

„Savo rado ulomas, te tuha šaj kerđomas sar mire čhaha

a šaj tuke diñomas e šukar phuv,

kadi nekšukareder phuv pre calo svetos.‘

Gondolinavas mange, hoj man vičinena ‚Dado‘

a šoha mandar na oddžana.

²⁰ Ale avke sar e napačivali džuvli omukel peskre romes,

avke sanas tumen napačivale mange

a omuklan man, manušale andral o Izrael,“

phenel o RAJ.

²¹ E vika šundol upre pro verchi,

oda le Izraeloskre manušen šundol te rovel,

bo previsarde peskre droma

a bisterde pro RAJ, pre peskro Del.

²² „Aven pale, tumen, so mandar odgelan,

a sasťarava tumaro napačivaliben!“

A tumen phenen: „He, džas pale ke tute,

bo tu sal o RAJ, amaro Del.

²³ Čačo hin, hoj o modlarstvo pro brehi the pro verchi amen klaminde

a ča andro RAJ, amaro Del, hin e zachrana prekal o Izrael.

²⁴ Amare terñipnastar o ladžakre modli chanas savori buči amare dadengri -

lengre bakren, le dobitkos, le čhaven the le čhajen.

²⁵ Aven pašluvas tele andre ladž

a mi učharel amen amari ladž andre.

Bo kerđam o bini anglal o RAJ, amaro Del,

amen a the amare dada,

amare terñipnastar dži adadžives,

a na šunahas le RAJES, amare Devles.“

4

¹ O RAJ phenel:

„Te kames, Izraelona, te avel pale,
akor av pale ke ma.

Te čhiveha tutar het kola džungipena anglal mire jakha
a imar na oddžaha avrether,

² ale te pačivales, čačas a spravodlivones leha vera:

„Avke sar dživel o RAJ,‘

akor peske leha žehñinena o narodi
a lašarena pes leha.“

³ Kada phenel o RAJ le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem:

„Preorinen tumenge e zoralí phuv
a ma sadzinen andro trñi!

⁴ Obrezinen tumen pre služba le RAJESKE,

obrezinen tumare jile,

muršale andral e Judsko the manušale andral o Jeruzalem,

hoj te na чуčel avri miri cholí sar jag

vaš o nalačhipen, so kerđan,

a te na labol avke, hoj la ñiko našti murdarela andre.“

E skaza pal o severos

⁵ „Den te džanel andre Judsko

a vakeren andro Jeruzalem:

„Roztrubinen e truba pal calí phuv!‘

Vičinen andral calí zor a phenen:

„Skiden tumen upre!

Aven džas andro ohradzimen fori!‘

⁶ Hazden upre e zastava pro Sion!

Denašen, hoj tumen te zachrañinen! Ma zaačhen!

Bo anava e skaza the e bari zahuba pal o severos.“

⁷ „O Ievos avľa avri andral peskre kraki,

o ñičitelis le narodengro avel.

Avľa avri andral peskro than,

hoj te kerel tira phuvatar e pušfa.

Tire fori ena zñičimen,

ačhena bi o manuša.

⁸ Vašoda uren tumen andro gada le gonestar,

roven a hikinen,

bo e bari cholí le RAJESKRI

pes amendar na visarda.“

⁹ „Andre oda džives,“ phenel o RAJ,

„o kralis the o raja predarana,

o rašaja cerpisalona

a o proroka ačhena sar kašta.“

¹⁰ Paľis me, o Jeremijaš, phendom: „Jaj, Raja Devla, dičhol pes mange, hoj calkom klamindal le manušen andre Judsko the andro Jeruzalem, sar phendal: ‚Ela tumen smirom,‘ akor sar amenge sas e šabľa thodí tel e meñ!“

¹¹ Andre oda časos pes phenela kale manušenge the le Jeruzalemoske: „E tači balvaj pal o brehi pre pušfa avel pre mire manuša, ale na pre oda, hoj len te precidzinel a te prežužarel, ¹² bo kadi balvaj, so avel mandar, ela pre oda igen zoralí. Akana anav avri upral lende miro rozsudkos.“

¹³ Dikh, o ñeprijafelis avel sar o chmari.

Leskre maribnaskre verdana hine sar e vichrica,

leskre graja hine richleder sar o orli.

Vigos amenge, sam našade!

¹⁴ Jeruzalemona, obžužar tuke o jilo le nalačhipnastar,

hoj te aves zachrañimen.

Dži kana andre tu likereha

- o nalačo gondolišagos?
 15 Se andral o Dan avel o hiros
 a e nalači sprava andral o Efrajimoskre brehi.
 16 „Priphenen le narodenge,
 den te džanel le Jeruzalemoske:
 ,O neprijatela aven andral e phuv dural
 a keren e maribnaskri vika pro fori andre Judsko.
 17 Obklučinen o Jeruzalem sar ola, ko stražinen e mała,
 bo pre mande džalas,“
 phenel o RAJ.
 18 „Tiro dživipen the tire skutki pre tute kada ande.
 Kada hin tiro trestos!
 Hino igen kirko!
 Predemel tuke o jilo.“
O roviben le prorokoskro
 19 Dukhal man, dukhal man!
 Dukhatar man bandarel!
 O Jilo! O jilo mange igen mare!
 Našti ačhav čhit!
 Se me šunav o hangos la trubakro,
 sar bašaven pro mariben.
 20 E skaza anel e skaza,
 cali phuv hiñi čhidi tele.
 Jekhvareste hine mire stani zničimen,
 lengre zavesi hine čhingerde pro kotora.
 21 Mek dži kana mušinav te dikhel pre le neprijateliskri zastava
 a te šunel o hangos la trubakro?
 22 O RAJ phenel: „Mire manuša hine diline,
 na prindžaren man.
 Hine sar o čhave,
 so nane godaver, so na achalon.
 Akor hine godaver, sar kamen te kerel o nalačo,
 ale o lačo te kerel na džanen.“
 23 Dikhavas pre phuv
 a sas zamukli a omukli,
 pro ņebos,
 a leskro švetlos našliła.
 24 Dikhavas pro verchi,
 a dikhlom, hoj izdranas.
 Savore brehi pes čhalavenas upre tele.
 25 Dikhavas, ale ņisave manušes na dikhlom,
 a the savore čirikle pal o ņebos našlile.
 26 Dikhavas pro ovocno sados,
 ačhila lestar pušta;
 a rozpele savore leskre fori
 le RAJESKRA bara chołatar.
 27 Kada phenel o RAJ:
 „Cali phuv ačhela zamukli,
 ale calkom la na zničinava.
 28 Vašoda ela e phuv andre žala
 a o ņebos kałola,
 bo phendom, so kamav te kerel,
 a na lava oda pale aňi man olestar na visarava.“
 29 Sar šundol te avel le jazdcen the le lukostrelcen,
 dojekh foros denašel.
 Varesave pes garuven andro kraki
 a varesave džan upre pro skali.
 Savore fori hine omukle

a ņiko andre na bešel.

³⁰ So kames te kerel, tu zničimen?
 Soske tut ures andro purpur
 a thoves pre tu o somnakune šperki?
 Soske tuke keres o jakha?
 Zbitočne tut richtines!
 Tire pirane tut odčhide
 a kamen tut te murdarel.

³¹ Bo šunav, sar te viskindahas e džuvli, so hiŋi andro dukha,
 sar te viskindahas e džuvli, so ločhol peskre ešebne čhavoreha;
 šunav o hangos le Sionoskra čakro,
 so phurdel pharipnastar a nacirdel o vasta pre pomoca a phenel:
 „Jaj, vigos mange,
 diŋi som andro vasta le vrahenge!“

5

O binos le Jeruzalemoskro

- ¹ O RAJ phenel:
 „Denašen te predikhel o ulici andro Jeruzalem,
 roden a dikhen maškar o foros.
 Te arakhena bajča jekhe dženes, ko dživel spravodlivones a rodel o čačipen,
 ta odmukava kale foroske.“
- ² Kajte phenen: „Avke sar dživel o RAJ!“
 the avke len vera falošne.“
- ³ RAJEJA, či na roden tire jakha o čačipen?
 Demadžal len, ale na šunenas ņisavi dukh,
 ņičinehas len, ale on na kamenas te prilel tiro dovakeriben.
 Sas zacata sar bara
 a na kamenas pes te visarel andral o bini.
- ⁴ Me phendom: „Hine čorore a dilinore,
 bo na prindžaren o drom le RAJESKRO,
 Na džanen, so lendar lengro Del kamel.“
- ⁵ Noča džav pal o vodci
 a vakerava lenca,
 se on prindžaren o drom le RAJESKRO,
 so lendar lengro Del kamel.“
- Ale the on phagerde o jarmos le Devleskro
 a čhingerde o lanci.
- ⁶ Vašoda len o levos andral o veš chala,
 o vlkos andral e pušta len zničinela,
 o leopardos pašlola a užarela garudo paš lengre fori,
 rozčhingerela sakones, ko lendar džala avri.
 Bo lengre bini hine but
 a kerde but napačivale veci.
- ⁷ „Jaj, sar tuke šaj odmukav?
 Tire čhave man omukle
 a lenas vera pre ola, ko nane devla.
 Čaŋaravas len,
 ale on kerenas o lubipen;
 zdžanas pes andro khera ko lubňa.“
- ⁸ Hine sar o graja mištes karmimen avri,
 pripravimen pre ruja;
 sako erdžinel pal e romŋi le susedaskri.
- ⁹ Či len vaš kada na marava?“
 phenel o RAJ.
 „Či kajse narodoske
 oda na visarava pale?“

¹⁰ Avke me phenava le ñeprijafelenge:

„Džan andre lengre viñici a ñičinen,
ale calkom len ma zñičinen.

Ođčhinen lengre konara,
bo on nane le RAJESKRE.

¹¹ O izraelika manuša the o judska manuša
mange ačhile calkom ñeverna,“
phenel o RAJ.

¹² „Zaprinde le RAJES

a phende: ‚Ov na kerela ñič!

Na avela pre amende e bibach,
šoha na ela mariben añi bokh.

¹³ O proroka hine sar balvaj
a leskro lav andre lende nane;
avke mi ačhel pes lenge oda, so phende.‘ “

O RAJ anel avri o sudos

¹⁴ Vašoda kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder Del:

„Bo vakeren kajse lava,
čerinava kale manušen pro kašta
a mire lava andre tiro muj kerava sar jag,
so len labarela.

¹⁵ Manušale le Izraeloskre!
phenel o RAJ,

anava pre tumende le narodos dural,
o zoralo narodos, so hino čirlastar;
o narodos, saveskri čhib na prindžaren
a na ačaŕon, so vakerele.

¹⁶ Leskro tulcos hino sar phundrado hrobos,
savore hine hrđini.

¹⁷ Chala tumenge o ulipen the o maro,
chala tumenge le čhaven the le čhagen,
chala tumenge le bakren the le dobitkos,
chala tumenge o hroznos the o figi.

La šablaha domarela tumare ohradzimen fori,
pre save tumen muken.“

¹⁸ „No añi andre ola dživesa,“ phenel o RAJ, „tumen calkom na zñičinava. ¹⁹ Te palis o manuša phučena: ‚Soske amenge o RAJ, amaro Del, kada savoro kerđa?‘, pheneha lenge: ‚Avke sar man tumen omuklan a služinenas avre devlengre andre tumari phuv, avke akana služinena le cudzincenge andre phuv, savi nane tumari.‘ “

O nagodaver narodos

²⁰ „Kada den te džanel le Jakoboskre potomkenge
a phenen oda the andre Judsko:

²¹ Šunen kada, tumen nagodaver a diline manušale!
Hin tumen jakha, ale na dikhen,
hin tumen kana, ale na šunen.

²² Na daran mandar?“ phenel o RAJ.
„Na izdran mandar?

Me kerđom e poši paš o moros sar hrañica,
šoha la našti predžal.

O vlni andre šaj demen,
ale ñič na kerena,

šaj hučinen,
ale na predžana prekal.

²³ Ale kale narodos hin o jilo zacato a zoralo;
visarde pes mandar a gele het.

²⁴ Añi peske na phende:
‚Aven daras pes le RAJESTAR, amare Devlestar,
savo del o brišind andro spravno časos.

Ov del o jesuno the o jaruno brišind

- a the o kurke, andre save pes skidel upre o ulipen.⁴
- ²⁵ Angle tumaro nalačhipen zaachila kala veci,
angle tumare bini pes tumendar iła o lačhipen.
- ²⁶ The maškar mire manuša hin o nalače,
so hine garude a užaren skurčimen,
hoj te chuden le čiriklen;
hine sar ola, ko rozthoven o pasci,
hoj te chuden le manušen.
- ²⁷ Avke sar hine o klitki pherde le čiriklenca,
avke hine lengre khera pherde le klamišagoha;
vašoda barvalile a zoralile;
²⁸ thuřile a prechale pes.
Lengre nalače skutken nane hrařnici;
na sudzinen spravodlišagoha.
Pal o sudi le širotengre lenge na džal
a le čorengre sudi na sudzinen.
- ²⁹ Či len vaš kada na marava?“
phenel o RAJ,
„Či kajse narodoske
oda na visarava pale?
- ³⁰ Vareso strašno a džungalo
pes kerel andre phuv.
- ³¹ O proroka prorokinen klamišagos,
o rašaja vladřinen peskra zoraha
a mire manušenge oda avke hin pre dzeka.
Ale so kerena, sar avela o kořec?“

6

O sudos pro Jeruzalem

- ¹ „Manušale le Benjaminoskre, denašen het andral o Jeruzalem!
Trubinen pro rohos andro foros Tekoa;
den znašeņje pro poplach paš o Bet-Kerem,
bo le severostar avel baro nalačhipen the bari skaza.
- ² Zřiřinava o foros le Sionoskro,
ola šukar the rajikaņa čha.
- ³ O řeprijateľa ke late avena sar o pasřjera peskre stadenca,
ačhavena peske pašal late o stani
a sako chala savoro pašal peste.
- ⁴ Phenena: „Pripravinas pes pro mariben pre late!
Uštas a džas, medik hin dilos!
Ale dikh, vigos amenge, bo o kham imar zadžal andre
a o račakre ciři baron.
- ⁵ Uštas upre a džas prekal e rat
te zřiřinel lakre pevnosťi!“
- ⁶ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Čhingeren avri o stromi
a hordinen o bara the e čik pašal o muri le Jeruzalemoskre,
hoj pes te dochudas andre.
Kada foros peske zasluřinel o trestos,
bo nane andre leste řiř aver ča o trapišagos.
- ⁷ Avke sar andral e chaņig avel avri o paři,
avke andral leste avel avri o nalačhipen.
Pre leskre uliři řundol, sar pes maren a phageren;
leskre dukhade the nasvale manuša hine furt angle mire jakha.
- ⁸ Prile o dovakeriben, Jeruzalemona,
bo sar na, ta oddžava tutar,
a kerava tutar e pušća,
andre savi řiko na bešela.“

⁹ Kada phenel o Nekzorageleder RAJ:
 „Ola, ko ačhena te dživel andro Izrael,
 ena sar ola hrozni, save pes džal dujtovar te skidel upre.
 Vašoda dža pre lende, sar te ulalas vinogradnikos,
 a thov tiro vast pro hrozni, so mek ačhile.“

¹⁰ Avke me phendom:
 „Kaske šaj phenav
 a kaske šaj dav te džanel?
 Ko man šunela?
 Se dikh, lengre kana hine kašuke,
 a vašoda naši šunen.
 Rušen, sar lenge o RAJ dovakerel,
 a nane lenge oda pre dzeka.
¹¹ Vašoda hin andre mande pherdo choľi le RAJESKRI;
 na birinav la imar te zľidžal.“

Akor o RAJ phenda:
 „Čhiv avri odi choľi pro čhavore pre ulica
 the pre partija le terne čhavengri.
 Andre odi choľi ena zachudle o rom the e romňi,
 o phuro the o igen phuro.
¹² Lengre khera peske lena aver džene,
 jekhetane lengre mafenca the romňijenca,
 bo me nacirdava miro vast pro manuša andre kadi phuv,“
 phenel o RAJ.
¹³ „Le nekciknederestar dži o nekbareder,
 savorengre džal ča pal o love.
 Mek the o proroka the o rašaja,
 savore ča thoven avri le manušenca.
¹⁴ O bare dukha mire manušengre učharen ča avke andre.
 Phenen: ‚Savoro hin mištes,‘
 ale nič nane mištes.
¹⁵ Či pes ladžana vaš ola džungale veci, so keren?
 Na, nisostar pes na ladžan,
 mek aňi te loľol avri na džanen.
 Vašoda merena avke, sar mule okla džene;
 ena zničimen, sar len marava,“
 phenel o RAJ.

O Izrael na prilel le Devleskro drom

¹⁶ Kada phenel o RAJ:
 „Zaačhen pro droma a rozdikhen tumen
 a phučen pal o phurikane chodňiki.
 Dophučen tumen, kaj hin oda lačo drom,
 a pal leste džan,
 avke arakhena o odpočinkos prekal tumari duša.
 Ale on odphende: ‚Na, amen na džas!‘
¹⁷ Ačhadom upral tumende stražňiken a phendom:
 ‚Šunen pro hangos la trubakro!‘
 Ale on odphende: ‚Na, amen na šunaha!‘ “

¹⁸ Avke o RAJ phenda:
 „Vašoda šunen, narodale;
 tumen, so san o švedki,
 dikhen, so pes lenca ačhela.
¹⁹ Šun, phuvije!
 Me anav pre kala manuša e pohroma,
 sar o ovocje vaš oda nalačhipen, so gondolinenas avri.
 Bo mire lava na kamenas te šunel a miro zakonos odčhide.
²⁰ Soske mange anen o kadidlos andral e Šeba,
 abo e voňavo trstina andral e phuv, so hiňi dur?

Tumare labarde obeti na prilav;
tumare obeti mange nane pre dzeka.“

²¹ Vašoda kada phenel o RAJ:
„Thovav angle kala manuša o pasci,
hoj lenge upre te poddžan o pindre;
merena jekhetane o dada le čhavenca,
a o susedi jekhetane le prijatelenca.“

O ñeprijateljís avel pal o severos
²² Kada phenel o RAJ:
„Dikh, andral e severno phuv
avel e bari armada;
o baro narodos pes hazdel upre
pro agora la phuvakre.
²³ Hine vizbrojimen le lukenca the le kopijenca,
hine igen dziva the bijileskre;
lengro hangos hučinel sar o moros,
aven pro graja,
hine rozachade sar o slugađa pro mariben,
hoj pes tuha te maren, čaje le Sionoskri.“

²⁴ O manuša phenen:
„Amen pal lende šundam o hiros,
a slabisašile amenge o vasta.
Zaiša amen e dar the ajsi dukh,
savi hin la džuvla, sar lochol.
²⁵ Ma džan avri pre maša
aši ma phiren pal o drom,
bo e šabla le ñeprijateljískri
the e bari dar hin všadzík pašal amende.“

²⁶ Avke o RAJ phenel:
„Mire manušale,
uren pre tumende o gada le gonestar,
valinen tumen andro prachos andral o bov,
líkeren e žala a zorales roven sar pal jekhoró čavoro,
bo jekhvareste pre amende avela o ničitelís!“

²⁷ O RAJ mange phenda:
„Ačhadom tut, hoj te preskumines mire manušen,
avke sar pes skušinel o trast,
hoj te preskušines a te prindžares lengre droma.
²⁸ Savoredžene hine zacata vzburenci,
zorale sar bronzos the trast;
savore hine previsarde,
ča phiren a vakeren o pletki.
²⁹ E bari jag labol andro bov,
ale e mel le trastestar našti prelabarel.
Avke zbitočne hin te prelabarel mire manušen,
bo le nalače manušen našti te oddelinel.
³⁰ Vičinen len ‚odčhido rup‘,
bo o RAJ len pestar odčhida.“

7

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Kada lav phenda o RAJ le Jeremijašiske: ² „Ačhav tut andre chramoskri brana a de te džanel kada lav:

„Šunen o lav le RAJESKRO, savore manušale andral e Judsko, tumen, so aven andre te lašarel le RAJES prekal kala brani. ³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Čerinen tumaro dživipen the tumare skutki, so keren, hoj tumen te mukav te bešel pre kada than. ⁴ Ma muken tumen pre kala klamišagoskre lava: „Kada hin o

Chramos le RAJESKRO, o Chramos le RAJESKRO, o Chramos le RAJESKRO!“⁵ Čerinen čačes tumare dživipena the tumare skutki! Čačes keren o spravodlišagos maškar tumende!⁶ Ma trapinen le cudzincos, la širota the la vdova, ma čhoren avri o nevinnno rat andre kadi phuv a ma phiren pal aver devla, bo ča tumenge kerena nalačo!⁷ Te kada kerena, mukava tumen te bešel andre kadi phuv, savi diňom tumare phure dadenge pro furt.

⁸ Ale dikhen, tumen pes muken pro klamišagoskre lava, save tumenge nane lače pre nisoste. ⁹ Tumen čoren, murdaren, keren lubipen, falošne len veri, labaren o kadidlos le Baaloske a lašaren avre devlen, saven na prindžarenas. ¹⁰ Tumen keren kala veci, save me našti avri ačhav, a palis aven a ačhen angle ma andre miro Chramos a phenen: „Amen sam chrañimen!“¹¹ Gondolinen tumenge, hoj miro Chramos hin o kher prekal o zbujňika? Ale me dikhľom, so keren, phenel o RAJ.

¹² Džan andro šilo, pre oda than, savo mange ešebno kidňom avri, hoj man ode te lašaren, a dikhen, so lestar kerđom, anglo bini mire manušengre le Izraeloskre. ¹³ Tumen kerenas savore kala nalače skutki, phenel o RAJ, a me ke tumende vakeravas furt pale a pale, ale tumen na kamenas te šunel. Sar me vičinavas, tumen mange na odphenenas. ¹⁴ Avke akana oda, so kerđom le thaneha andro šilo, kerava the mire Chramoha, pre savo pes tumen muken, le thaneha, so diňom tumenge the tumare dadenge. ¹⁵ Tradava tumen pašal ma het, avke sar tradňom het savore tumare phralen, savore potomken le Efrajimoskren.“

O manuša na kamen te šunel

¹⁶ O RAJ phenel: „Jeremijaš, ma modlin tut vaš kala manuša! Ma mang tut aňi ma rov vaš lenge! Ma vičin ke ma, bo me tut na šunava avri. ¹⁷ Či tu na dikhes, so keren andro judska fori the pro ulici andro Jeruzalem? ¹⁸ O čhave kiden o kašta, o dada keren e jag a o romňija ušanen o chumer pro bokela la űeboskra kraľovnake. Obetinen o moľakre obeti avre devleng, hoj man te dukhaven. ¹⁹ Či man oleha dukhaven?“ phenel o RAJ. „Či na korkore pes a oleha peske keren ladž?

²⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Miri bari choľi čhivava avri pre kada than, pro manuša, pro dobitkos, pro stromi the pro ulipen la phuvakro; labola a na murdaľola andre.

²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Ča džan a labaren tumenge dureder o obeti a dothoven len paš okla obeti a šaj chan tumenge savoro mas!²² Se akor, sar iľom tumare daden avri andral o Egipt, na phendom lenge aňi lenge na prikazindom, hoj te keren o labarde obeti abo varesave aver obeti. ²³ Ale diňom len ča kada prikazis: „Šunen man a me avava tumaro Del a tumen avena mire manuša. Dživen avke, sar tumenge prikazindom, a ela tumenge mištes.“²⁴ Ale on oda na kerenas a na kamenas man te šunel. Zacatens phirenas andre peskro nalačo gondolišagos a visarde pes palal a na gele anglal. ²⁵ Ole dživesestar, kanastar tumare dada avle avri andral o Egipt, dži akana furt bičhavavas ke lende mire služobňiken le proroken, ²⁶ ale on man na kamenas te šunel a na kerenas oda, so lenge phenavas. Ačhile zacata a sas goreder sar lengre dada.

²⁷ Te lenge pheneha kala savore lava, the avke tut na šunena; te pre lende vičineha, na odphenena tuke. ²⁸ Phen lenge kada: „Kada hin o narodos, savo na šunel le RAJES, peskre Devles, aňi na kamel te prilel o dovakeriben. O čačipen muľa, našľila andral lengre muja.

²⁹ Strihin tuke o bala a čhiv len het. Gilav o halgatovos upre pro brehi, bo o RAJ pestar odčhida a omukľa a pokoleňje, pre savo hino cholamen.“

E Dolina le Vrahengri

³⁰ O RAJ phenel: „Se o manuša andral e Judsko kerenas oda, so nane lačo angle mire jakha. Peskre džungale modli thode andre miro Chramos, hoj les te melaren andre.

³¹ Andre dolina Ben-Hinom peske ačhade o oltaris, so pes vičinelas Tofet, hoj ode te labaren peskre čhaven the čhagen andre jag. Ale me lenge na prikazindom kada te kerel, mange oda na sas aňi pre godi. ³² Vašoda avena ajse dživesa, phenel o RAJ, hoj o manuša oda imar na vičinena Tofet abo dolina Ben-Hinom, ale Dolina le murdaripnaskri, a ode andro Tofet o manuša parunena le mulen, bo avrether na ela than. ³³ O mule ľela kale manušengre chana o čirikle the o dziva džviri. Na ela ko len te tradel het. ³⁴ Lava andral o judska fori the pal o Jeruzalemoskre ulici het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro, bo e phuv ačhela zamukľi.“

8

¹ „Andre oda časos, phenel o RAJ, lena avri andral o hrobi o kokala le judske kralengre, o kokala le rajengre, o kokala le rašajengre, o kokala le prorokengre the o kokala le manušengre andral o Jeruzalem. ² Thovena len pro kham, pro čonoro the pro čercheña le űeboskre, saven kamenas, savenge sluűinenas, pal save phirenas, savendar phučenas so te kerel a saven lašarenas. Na skidena len upre aűi len pale na parunena, ale ačhena rozčhide pre phuv sar hnojos. ³ No varesave dženen ole nalačhe manušendar mukava te dživel a roztradava len pre savore thana. Ale prekal ola manuša ela feder te merel sar te dživel, phenel o Nekzoraleder RAJ.’ “

O binos the o sudos

⁴ „Jeremijaš, phen lenge: „Kada phenel o RAJ:
Te vareko perel, či imar na uštel upre?

Te vareko oddžal, či imar na avel pale?

⁵ Soske pes kala manuša visarde het?

Soske pes mandar o Jeruzalem furt visarel het?

Likeren pes le klamišagostar

a na kamen pes te visarel pale ke mande.

⁶ Visardom ke lende o kana a šundom,

hoj na vakeren o čačipen.

űikasko nane pharo vaš peskro binos

a űiko na phenel: „Jaj, so kerdom?“

Sako sidarel peskre dromeha,

avke sar o graj sidarel andro mariben.

⁷ Mek the o bocianos pro űebos

džanel peskro časos;

e hrdlička, e lastovička the o drozdos

dolikeren o časos kana te džal het

a kana te avel pale,

ale mire manuša na džanen,

so lendar o RAJ kamel.

⁸ Sar šaj tumen phenen:

„Amen sam godaver, bo amen hin o zakonos le RAJESKRO?“

Se dih, tumare falošna učitelja le zakonoskre les čerinde

a dopisinde andre o klamišagi.

⁹ Tumare godaver učitelja ena pro asaben,

predarana a chudena len.

Se odčhide o lav le RAJESKRO!

Akor savi godi len hin?

¹⁰ Vašoda lengre roműijen dava avrenge

a lengre maűi dava lengre űeprijatelenge.

Bo le nekiknederestar dži o nekbareder,

savorengre džal ča pal o love.

The o proroka the o rašaja,

savore klaminen.

¹¹ O bare dukha mire manušengre učharen ča avke andre.

Phenen: „Savoro hin mištes,“

ale űič nane mištes.

¹² Či pes ladžana vaš ola džungale veci, so keren?

Na, űisostar pes na ladžan,

mek aűi te lo!ol avri na džanen.

Vašoda merena avke, sar mule okla džene;

ena zűičimen, sar len marava,

phenel o RAJ.’ “

¹³ „Lava lendar lengro ulipen, phenel o RAJ.

Pro viűičis len na ela o hroznos

a pro figovűikos len na ela o figi;

a mek the o prajti lengre šučona avri.

Oda, so len diűom,

ela lendar ilo het.’ “

14 O manuša phenen: „Soske mek bešas?

Aven skidas pes upre,
a džas andro ohradzimen fori,
hoj ode te meras!

Se o RAJ, amaro Del, amen kamel te zničinel
a del amen te pijel o jedovato paňi,
bo amen kerđam o bini anglo RAJ.

15 Užarahas pro smirom,
ale o lačhipen na avelas,
pro sastipen, ale dikh, avľa e bari dar.

16 Andral o foros Dan šundol
le grajen te fučinel a le žrebcen te erdžinel.
Čali phuv ola vikatar razisaľol.

Avena a chana tele čali phuv the savoro, so andre hin;
o foros the leskre manušen.“

17 O RAJ phenel:

„Bičhavava pre tumende le sapen;
le zmijen, pre save na zalela ňisavo vražišagos,
a danderena tumen.“

18 Palis me phendom:

„Hin man igen bari žala,
igen man dukhal o jilo.

19 E čhaj mire manušengri vičinel pre pomoca andral e phuv, so hiňi dur:
,Či o RAJ imar nane pro Sion?

Či leskro Kralis imar ode nane?“ “

O RAJ odphenda:

„Soske man cholarenas oleha,
hoj lašarenas tumare sochi
a bandonas angle tumare chocsave cudza modli?“

20 O manuša phenen:

„Pregela e žatva, pregeľa the o ňilaj,
ale amen mek furt na sam zachraňimen!“

21 Me phendom:

„Miro jilo hino dukhado,
bo mire manuša hine dukhade.

Pharo mange hin
a avľa pre ma bari dar.

22 Či nane ľikos andro Gilead?

Či nane ode doktoris?
Akor soske na sasťon avri
mire manuša?

23 Oj, te miro šero ulahas sar chaňig pherďi le paňeha
a miri jakh sar prameňis le apsenca,
hoj te šaj rundomas rat-džives
vaš mire manuša, so sas murdarde.“

9

1 „Oj, te ča man ulahas pre pušta ajsi streškica,
kaj presoven o putňika,
hoj te šaj omukľomas mire manušen
a geľomas lendar het.

Se savore hine lubara,
e banda le napačivale muršengri.“

2 O RAJ phenel:

„Nacirden peske o čhiba sar o lukos te livinel o klamišagos;
le čačipnaha na vladňinen andre phuv.

Džan andral jekh binos andre aver
a na kamen man te viznavinel sar peskre Devles.

³ Den tumenge pozoris pre tumare prijateľa,
ma pačan aňi tumare phraleske,
bo dojekh lendar hino klamaris
a dojekh prijateľis hino pľetkošno.

⁴ Jekh avreha thoven avri
a ňiko na vakerel o čačipen.

O manuša siklon te vakerel o klamišagi;
le binendar, so keren, ačhen igen strapimen.

⁵ Tumare khera hine maškar o klamišagos;
anglo klamišagos man imar na kamen te viznavinel,
phenel o RAJ.

⁶ Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Dikh, me len žužarav andre jag a skušnav,
bo so aver šaj kerav mire binošne manušenca?“

⁷ Lengri čhib hin o meribnaskro šipos;
lengre muja vakeren o klamišagos.

Sako vakerel o šukar lava peskre prijateľiha,
ale andro jilo leha kamel te thovel avri.

⁸ Či len vaš kada na marava?“ phenel o RAJ.
„Či man pre kajso narodos na pomstínava?“

⁹ Me phendom:
„Rovav a hikinav vaš o verchi,
hin man žala pal o pastvini pre pušta,
bo šučile avri a imar ňiko odarik na predžal.
Imar na šundol le dobitkos, le čiriklen aňi le dzive džviren;
savore pes rozdenašle a gele het.“

¹⁰ O RAJ phenel:
„Le Jeruzalemostar kerava ča kopa bara,
o kher prekal o šakali.
A le judske forendar kerava zamukle thana,
kaj ňiko na bešela.“

¹¹ Me phučlom: „Ko hin ajso godaver, hoj oleske ačaloľa? Ke kaste prevakerďa le RAJESKRO muj, hoj oda te del te džanel? Soske hiňi e phuv avke zničimen a avrišučardí sar e pušta, prekal savi ňiko imar na predžal?“

¹² O RAJ odphenda: „Vašoda, bo omukle miro zakonos, savo lenge diňom. Na šunde man aňi na kamle te kerel oda, so lenge phendom. ¹³ Ale kerenas oda, so kamenas peskre zacate jilenca, a džanas pal o modli Baal, avke sar len sikade lengre dada.“ ¹⁴ Vašoda o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel kada: „Dikh, čalarava kale manušen le kirke chabeneha a dava len te pijel o jedovato paňi. ¹⁵ Roztradava len maškar o narodi, save na prindžarenas aňi on aňi lengre dada. Bičhavava pre lende e šabľa, medik len na murdarava avri.“

O manuša andral o Jeruzalem mangen e pomoca

¹⁶ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Achalon oda, so tumenge phenav,
a vičinen ole džuvlen, so phiren te rovel pro pohrebi!
Bičhaven pal ola, so hine nekfeder andre oda.“

¹⁷ Mi aven sig a mi roven upral amende,
hoj o apsa amenge te aven avri andral o jakha
a te čulan tele pal o bervi.

¹⁸ Se andral o Sion šundol o roviben:
„Joj, save sam zničimen! Sam pre bari ladž!
Mušinas te omukel e phuv,
bo amare khera hine čhide tele.““

¹⁹ Me phendom:

„Džuvlale, šunen o lav le RAJESKRO,
phundraven o kana pro lava andral leskro muj.
Sikaven tumare čajen te rovel

a tumare prijafelken te gilavel o halgatovi.
20 Se o meriben avel andre prekal amare oblaki
a dodžal dži andre amare pevnosti.

Ńičinel le čhavoren pro ulici
a le terne čhaven maškar o foros.“

21 „Phen lenge: Kada phenel o RAJ:
,O mule tela le manušengre peren tele sar o hnojnos pro maši,
sar e pšeńica pre maša, savi hiši košimen tele,
a űiko la na skidel upre.“

22 Kada phenel o RAJ:
,O godaver pes te na lašarel peskra godaha,
o zoralo pes te na presikavel peskra zoraha
a o barvalo pes te na lašarel peskre barvalipnaha.

23 Ale oda, ko pes lašarel, pes mi lašarel kaleha,
hoj man prindžarel a achalol mange,
bo me som o RAJ, savo presikavel o verno kamiben
a kerel o spravodlišagos the o čaćipen pre phuv,
bo andre kala veci man hin o radišagos,
phenel o RAJ.

24 „Dikh, aven o dživesa.“ phenel o RAJ, „hoj marava savoren, so hine obrezimen ča pro telos. 25 Marava le manušen andral o Egipt, andral e Judsko, andral o Edom, andral o Amon the andral o Moab the savoren, so bešen pre puša a holinen peske o bala pro šero pal o seri, bo savore kala narodi nane obrezimen. A ańi o manuša andral o Izrael nane obrezimen andro jile.“

10

Pal o modli

1 Manušale le Izraeloskre, šunen, so tumenge phenel o RAJ: 2 Kada phenel o RAJ:

„Ma siklon o droma avre narodendar
a ma predaran le znańenjendar pro űebos,
kajte lendar aver narodi daran.

3 Se o modli le narodengre nane pre űisoste;
čhinel pes tele o stromos andro veš
a o šikovno majstros lestar kerel e modla.

4 Thovel upre o somnakune the rupune ozdobi;
marel andre le čokanoha o lecegi,
hoj te na visalol avri.

5 Lengre modli hine sar o strašjakos pre ogurkengri maša;
našti vakeren a mušinen len te lidžal, bo na phiren.
Ma daran lendar, bo našti ublišinen
a ańi našti keren vareso lačo.“

6 Me phendom:

„űiko nane sar sal tu, RAJEJA,
tu sal baro; igen bari zor hin andre tiro nav.

7 Ko pes tutar na darandilahas, Krafina le narodengro?
He, tutar pes kempel te daral,

bo űiko nane ajso sar tu
maškar savore godaver vodci le narodengre
ańi andre savore lengre krališagi.

8 Savore manuša ole narodengre hine diline a nagodaver.
So šaj siklon le kaštune modlendar?

9 Lengre modli hine obthode le rupoha andral o Taršiš
the le somnakaha andral o Ufaz,
savore oda hin e bući le majstregri;
hine urde andro lole the fjalova gada,

- so hine side le šikovne umelcendar.
¹⁰ Ale o RAJ hino jekh ččikano Del;
 ov hino džido Del a večno kralis.
 Leskra chołatar izdral e phuv,
 o narodi na birinena te zlidžal leskri chołi.
¹¹ Phenen lenge kada: „Ola devla, so na stvorinde o ņebos the e phuv, našłona pal e
 phuv the telal o ņebos.“
¹² Ale o RAJ kerda e phuv peskra zoraha;
 peskra bara godaha stvorinda e phuv
 a nacirdña o ņebos.
¹³ Sar leskro hangos herminel,
 hučinen o paña pro ņebos;
 pal o agor la phuvakro anel o chmari.
 Bičhavel o bleski le brišindeha
 a andral peskre skladi mukel avri e balvaj.
¹⁴ Savore kala modlara hine diline the bi e godi.
 Sako, ko kerel o modli, pes ladžala,
 bo leskre modli hine o klamišagos
 a nane andre lende o dichos.
¹⁵ O modli na mon nič a hine pro asaben;
 sar avela lengro sudos, ena zničimen.
¹⁶ Ale o Del le Jakoboskro nane ajso sar ola modli.
 Ov hino Stvoritelis savoreske
 a o Izrael hine leskre manuša,
 leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.“
O sudos avel
¹⁷ Tu, so bešes andro obklučimen foros,
 ker tuke tire veci, hoj te omukes o foros.
¹⁸ Bo kada phenel o RAJ:
 „Akana čhivava avri olen, ko bešen andre kadi phuv,
 domukava pre lende o pharipen,
 hoj oda te šunen.“
¹⁹ O manuša andral o Jeruzalem phenen:
 „Vigos amenge, bo sam zrañimen,
 amari rana hiñi igen dukhađi.“
 Me phendom:
 „Kada hin miro nasvaliben, mušinav oda te zlidžal.
²⁰ Miro stanos hino zničimen;
 savore lani hine čhingerde.
 O čhave man omukle a imar nane.
 Nane ko mange pale te ačhavel o stanos
 añi te nacirdel o lepedi.
²¹ O pastjera sas diline
 a na rodenas le RAJES,
 vašoda lenge nič na avelas avri
 a savore lengre stadi hine roztradle.
²² Šun! Avel varesavo hiros,
 e bari vika la armadakri andral e severno phuv,
 savi kerela le judske forendar e pušta,
 o kher prekal o šakali.“
E modlitba le Jeremijašiskri
²³ „Me džanav, RAJEJA,
 hoj o dživipen le manušengro nane andre lengre vasta,
 hoj nane andre lengri zor te lidžal peskre kroki.
²⁴ Mar man, RAJEJA, ale na buter sar kempel,
 na andre tiri chołi,
 hoj man te na zničines.
²⁵ Čhiv avri tiri chołi pro narodi,
 so tut na prindžaren,

the pro manuša,
 so na lašaren tiro nav.
 Bo on chanas tele le Jakoboskre manušen;
 calkom amen chale tele
 a zñičinde amari phuv.“

11

O manuša na dolikeren e zmluva

¹ Kada lav phendā o RAJ le Jeremijašiske: ² „Šunen o lava kala zmluvakre a phenen len le manušenge andre Judsko a the olinge, ko bešen andro Jeruzalem. ³ Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Prekošlo hin oda manuš, ko na šunel o lava kala zmluvakre. ⁴ Kadi zmluva prikazindom tumare dadenge akor, sar len ilom avri andral o Egipt, andral o trastuno bov.‘ Akor phendom: ‚Šunen man a keren savoro, so tumenge prikazinav, a akor avena mire manuša a me avava tumaro Del. ⁵ Avke dolikerava e vera, so diňom tumare daden, hoj lenge dava e phuv, kaj čulal o thud the o medos.‘ Odi phuv, so hiñi adadžives tumari.“

Akor me odphendom: „Amen, RAJEJA!“

⁶ Palis mange o RAJ phendā: „De te džanel savore kala lava andro judska fori the pro ulici andro Jeruzalem. Ode pheneha: ‚Šunen o lava kala zmluvakre a dolikeren len. ⁷ Se akorestar, kanastar ilom avri tumare daden andral o Egipt, dži adadžives lenge zorales dovakeravas pale a pale a phenavas lenge kada: ‚Šunen man!‘ ⁸ Ale on na šunenas añi na prithovenas peskre kana, ale sako džalal pal peskro zacato the nalačo jilo. Vašoda pre lende anava savore prekošibena andral kadi zmluva, savi lenge prikazindom te dolikerel, ale on la na dolikerenas.‘“

⁹ O RAJ mange phendā: „O manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem pes dovakerde, hoj pes pre mande ačhavena. ¹⁰ Visarde pes pale ke ola bini, so kerenas lengre phure dada, save na kamenas te šunel mire lava. Phirenas pal aver devla, hoj lenge te služinen. O Izrael the o Juda porušinde e zmluva, so kerdom lengre dadenca. ¹¹ Vašoda me, o RAJ, phenav kada: ‚Bičhavava pre lende e pohroma, savatar našti denašena. Palis ke ma vičinena, ale me len na šunava avri. ¹² O fori andral e Judsko the o manuša andral o Jeruzalem džana a mangena peske e pomoca ole devlendar, savenge labarenas o kadidlos, ale on len našti zachrañinena andre oda časos, sar avela e pohroma. ¹³ Tu, Juda, ajci keci fori tut hin, ajci tut hin the devla; a ajci keci ulici hin andro Jeruzalem, ajci oltara ačhadan le džungale devleske Baaloske, hoj leske te labaren o kadidlos.‘

¹⁴ Vašoda ma mang tut vaš kala manuša añi ma an vaš lenge e prosba vaj modlitba. Bo sar ke ma on vičinena andral peskro pharipen, me len na šunava avri.“

¹⁵ O RAJ phenel:

„Mire manušale, saven kamav,
 savo tumen hin pravos te avel andre miro Chramos,
 te keren kajse nalače veci?
 Gondolinen tumenge, hoj o lava, so den, vaj o mas, so obetinen,
 tumendar odlena e pohroma?
 Hoj pale radisalona?“

¹⁶ O RAJ tut vičinelas „zeleno oliva ozdobimen le šukar ovocenca“. Ale le zorale bleskenca la podlabarda a lakre konarica zlabile.

¹⁷ O Nekzoraleder RAJ, savo tut zasadzinda, tut darađa avri la pohromaha vašoda, bo the o Izrael the e Judsko kerenas o nalačhipen a cholarde man, bo labarenas o kadidlos le Baaloske.

Plañinen o nalačhipen pro Jeremijaš

¹⁸ O RAJ mange sikađa o nalačhipen, so pre ma plañinen, a achaliľom oda, sar dikhlom lengre nalače skutki. ¹⁹ Somas sar o bakroro, saves lidžan te murdarel, añi na džanľom, hoj pre ma plañinen kajso nalačhipen:

„Aven činas tele o stromos the leskro ovocje;
 aven las les pal o svetos het,
 hoj pes te na leperel leskro nav.“

²⁰ Ale tu, Nekzoraleder RAJEJA, so sudzines spravodlivones
 a skumines o jilo the e godi,
 de mange te dikhel tiri pomsta pre lende,

bo angle tu andom miro pharipen.

²¹ Vašoda kada phenel o RAJ pal o manuša andro Anatot, so tut kamen te murdarel a phenen tuke: „Ma prorokin andro nav le RAJESKRO, bo mereha amare vasteha!“
²² Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „He, marava len. Lengre terne murša ena murdarde la šablaha a lengre čhave the čhaja merena bokhatar. ²³ Ņiko lendar na ačhela te dživel, bo anava e pohroma pro manuša andral o Anatot andre oda berš, sar len marava.“

12

O Jeremijaš phučel le RAJESTAR

- ¹ „RAJEJA, tu sal furt spravodljivo,
 sar man tuha kerav.
 No the avke tuha kamav te vakerel pal o čačipen.
 Soske le nalačenge avel avri lengro drom?
 Soske peske savore űeverna dživen andro smirom?
² Tu len sadziűdal a on mukle o koreűa;
 baron peske a anen ovocje.
 Tu sal furt pre lengre vušta,
 ale dur lengre jilendar.
³ No tu man prindžares, RAJEJA,
 dikhes man a skumines, savo man hin jilo ke tute.
 Lidža len sar bakroren te murdarel
 a oddelin len pro murdaripen.
⁴ Mek dži kana ela e phuv šuki
 a e čar pre dojekh mała šučola avri?
 Bo o manuša, so dživen pre phuv, hine nalačhe,
 o džviri the o čirikle murdalon,
 bo o manuša phenen:
 ‚O RAJ na dikhel, so keras.‘ “

O RAJ odphenel

- ⁵ „Te na birines te denašel le manušenca
 a imar sal strapimen,
 sar mek birineha te denašel le grajenca?
 Te slabisalos pre rovno phuv,
 ta akor so kereha,
 sar denašeha prekal o bare kraki le Jordanoskre?
⁶ Se mek the tire phrala,
 e famelija andral tiro kher,
 pes tutar visarde
 a namištes pre tu vakeren.
 Ma pača lenge,
 kajte tuha vakerena gulones.“
⁷ „Omukřom miro kher,
 odčhidom mire manušen.
 Le manušen, saven kamav, diřom
 andro vasta le űeprijatelenge.
⁸ Mire manuša chudle pre ma te džal
 sar o levos andro veš;
 hazdle pre mande peskro hangos,
 vašoda len našti avri ačhav.
⁹ Mire manuša hine sar o flekato čiriklo,
 obklučimen le drave čiriklenca.
 Noča džan a skiden savore dzive džviren
 a anen len te chal.
¹⁰ But cudza pastjera mange žničinde e viřica;
 phirde mange pal miri phuv.
 Miri šukar mała žničinde
 a kerde latar zamukři pušta.
¹¹ Visarde la pre pušta,
 hiři zamukři a rovel ke ma;

cali phuv hiñi zničimen,
ale ñiko peske oda na lel andro jilo.

¹² Pre savore uče brehi pre pušta
aven o ñičifela,
bo le RAJESKRI šabla chal savoren
pal jekh agor la phuvakro dži pre aver.
Ñiko na denašela.

¹³ Mire manuša sadzinenas e pšeñica, ale skidenas o trñi;
trapinenas pes, ale ñič lenge na bariša.
Ladžana pes vaš peskri žatva,
bo o RAJ peskra bara cholaha savoro zñičinča.“

¹⁴ Kada phenel o RAJ pre savore nalače susedi, so pes chudle mira phuvatar, savi diñom mire manušenge, le Izraelitenge: „Cirdava ole nalače manušen avri andral lengre phuva a le judske manušen lendar zachrañnava. ¹⁵ Ale pašis sar len cirdava avri, pale mange ela vaš lenge pharo a dojekh narodos thovava pale andre peskri phuv. ¹⁶ A te siklona mištes o droma mire manušenge a siklona te lel vera pre miro nav: ‚Sar dživel o RAJ!‘ avke sar on varekana sikade mire manušen te lel vera pro Baal, akor ena bararde avri maškar mire manuša a dživena peske mištes. ¹⁷ Ale te na šunena, cirdava avri ole manušen le koreñenca a zñičinava,“ phenel o RAJ.

13

O podobenstvo pal o sirimos

¹ Kada mange phenda o RAJ: „Dža a cin tuke o lanovo sirimos a thov tuke les pašal o klubi, ale ma thov les andro pañi.“ ² Avke mange cindom o sirimos, sar mange phenda o RAJ, a thođom mange les pašal o klubi.

³ Pašis ke ma o RAJ prevakerđa dujtovar kavke: ⁴ „Le o sirimos, so tuke cindal a hino tute pašal o klubi, ušfi a dža ko pañi Euftrat a ode les garuv andre chev andre skala.“

⁵ Avke me geļom a garuđom les paš o Euftrat, sar mange prikazinda o RAJ.

⁶ Sar pregele but dživesa, phenda mange o RAJ: „Ušfi a dža ko Euftrat a le odarik o sirimos, savo tuke prikazindom ode te garuvel.“ ⁷ Avke me geļom ko Euftrat, kopaliñdom avri o sirimos a ilom pal oda than, kaj les garuđom. O sirimos imar sas zñičimen a na sas lačo pre ñisoste.

⁸ Akor ke ma avļa o lav le RAJESKRO: ⁹ „Kada phenel o RAJ: ‚Kavke zñičinava o baripen le Judaskro the o baro baripen le Jeruzalemoskro. ¹⁰ Kala nalače manuša doperena avke sar kada sirimos, so nane lačo pre ñisoste, bo na kamen te šunen mire lava, džan pal peskre zacata jile a phiren pal aver devla, hoj lenge te služinen a te klañinen pes lenge. ¹¹ Se avke sar o muřš phandel o sirimos pašal peste, avke me phandļom pašal mande savore izraelike manušen the savore judske manušen,‘ phenel o RAJ, ‚hoj te aven mire manuša a te anen mange e slava, e chvala the e pačiv. Ale on man na šunenasa.‘“

O podobenstvo pal o džbani

¹² „Phen lenge kala lava: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Dojekh džbanos ela napļñimen la moļaha.‘ Pre ada tuke phenena: ‚So na džanas, hoj dojekh džbanos ela napļñimen la moļaha?‘ ¹³ Phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, savore kale manušen napļñinava la moļaha, medik na ena mate: le kralen, so bešen pre le Davidoskro tronos, le rašajen, le proroken the savore manušen, so bešen andro Jeruzalem. ¹⁴ Phagerava len sar o džbani jekh avreha, le phuren the le ternen jekhetane. Na ela mange pharo, ñikas na kidava avri, zñičinava len bi e milost, phenel o RAJ.‘“

Pal o baripen

¹⁵ „Šunen, prithoven o kan, ma lašaren tumen,
bo o RAJ prevakerđa.

¹⁶ Den e chvala le RAJESKE, tumare Devleske,
medik na anela o kalipen,
medik tumenge na podđžana o pindre
pro skali andro kalipen.

Užarena pro švetlos,
ale ov les čerinela pro kalipen;
kerela lestar baro kalipen.

¹⁷ Ale te kada na šunena,
miri duša počoral rovela;

angle tumaro baripen igen rovela
 a mire jakhendar čulana o apsa,
 bo le RAJESKRO stados
 ela ligendo andro zajaťje.“

O judska manuša ena zaile

¹⁸ O RAJ mange phenda:

„Phen le kraliske the leskra dake:

„Aven tele pal tumare troni
 a bešen tumenge teleder,

bo tumare slavna koruni
 tumenge perena tele pal o šere.

¹⁹ O fori pro juhos ena zaphandle andre
 a ňiko len na otkerela.

Savore manušen andral e Judsko lidžana andre aver phuv,
 lidžana len calkom avrether.“

O zajaťje – o trestos vaš o binos

²⁰ „Hazden upre o jakha a dikhen pre ola,
 ko aven pal o severos.

Kaj hino o stados, so tuke sas dino?

Kaj hine tire šukar bakrore?

²¹ So pheneha akor, sar o manuša,
 pal save tuke gondolinehas, hoj hine tire prijateľa,
 tut domarena a vladňinena upral tu?

Či na avela pre tu ajse dukha
 sar pre džuvľi, so ločhol?

²² Te tutar phučeha:

„Soske pre mande kada avľa?“

Oda hin vaš tiro baro binos.

Vašoda tuke hazdle upre o rokľi
 a pašľile tuha našilu.

²³ Či šaj o Kušijcos čerinel e farba pre peskri cipa?
 Abo o leopardos peskre škvrcni?

Avke aňi tumen, ko san sikade pro nalačhipen,
 našti keren o lačo.

²⁴ Roztradava len sar plus,
 savo lecinel andre balvaj pal e pušta.

²⁵ Kada hin tiro losos,
 tiro kotor, so tuke merindom avri,“

phenel o RAJ,

„bo bisterďal pre ma
 a mukehas tut pro klamišagos.

²⁶ Me tuke hazdava tiri rokľa pro muj,
 hoj tuke te dičhol tiri ladž.

²⁷ Me dikhlom tiro džungipen,
 tiro lubipen, lubikano džživipen;

sar džan jekh pal aver sar o graj pal e kobila andre ruja,
 sar lašaren le modlen pro verchi the pro maľi.

Vigos tuke, Jeruzalemona!

Medik dži kana kames te ačhel nažužo?“

14

O baro šukiben the e bokh

¹ Kada hin o lav, savo phenda o RAJ le Jeremijašiske pal o šukiben:

² „Baro pharipen hin le Juda,
 o manuša andre leskre fori našlon pal o jakha.

Pašlon pre phuv andre žala
 a le Jeruzalem šundol te rovel bara dukhaha.

³ Lengre bare manuša bičhade peskre sluhen paňeske,
 on gele paš o chaňiga, ale paňi na arakhle.

Avle pale le prazdne vedrenca;

hine sklamimen a ladžan pes,
vašoda pes chuden šerendar.

⁴ Vašoda, hoj na delas brišind andre phuv,
e mala hiñi pukimen.

O rolñika pes ladžan

a chuden pes šerendar.

⁵ Mek the e jeleñica pre mala
omukel peskre cikne jeleñicis, so lake uliła,
bo nane ode zeleno čar.

⁶ O dziva osli ačhen pro brehi
a phares lenge hin te dichinel sar le šakalenge.

O jakha lenge zaperen andre,
bo nane nisavi zeleno čar.“

⁷ O manuša phenen:

„Kajte amare nalačhipena svedčinen pre amende,
pomožin amenge, RAJEJA,
hoj pes te na dikhel tele tiro nav.

Bo buterval tutar odgelam
a kerahas o bini anglal tu.

⁸ Tu, so sal e Nađej le Izraeloskri
the leskro Zachrancas andral o pharipen,
soske sal sar o cudzincos andre amari phuv,
sar o putñikos, so ačhel te presovel ča jekh rat?

⁹ Soske sal ajsa sar o manuš, so predaral,
sar o zoralo murš, savo imar na birinel te zachrañinel?

RAJEJA, tu sal maškar amende,
amen pes vičinas pal tiro nav,
ma omuk amen, RAJEJA!“

¹⁰ Kada phenel o RAJ pal kala manuša:

„Rado phiren upre tele
a na zlikeren peskre pindre.

Vašoda nane pre dzeka le RAJESKE;
akana peske leperda pre lengre nalačhipena
a marel len vaš lengre bini.“

¹¹ O RAJ mange phenda: „Ma modlin tut vaš o lačhipen prekal kala manuša! ¹² Sar pes poscinena, me na šunava avri lengro mangipen; sar mange anena e labardi abo e chabeneskri obeta, me len na prilava. Zñičinava len la šablaha, la bokhaha the le meribnaskre nasvalibnaha.“

¹³ Akor me phendom: „Jaj, RAJEJA, Devla miro, bo o proroka furt phenen le manušenge: ‚Na avela pre tumende e šabla añi e bokh, bo me tumen dava baro smirom pre kada than.‘“

¹⁴ Avke mange o RAJ odphenda: „O proroka prorokinen klamišagoha andre miro nav. Me len na bičhadom, nič lenge na prikazindom añi ke lende na vakerdom. On tumenge prorokinen falošne, dikhen o chocsave videñja, so peske chudle avri, a vakeren o klamišagi, so peske korkore gondolinde avri.“

¹⁵ Vašoda kada phenel o RAJ pal ola proroka, save prorokinen andre leskro nav, kajte len ov na bičhada, a phenen, hoj e šabla the e bokh na avela andre kadi phuv: „Kala proroka ena murdarde la šablaha a merena bokhatar. ¹⁶ A pre ola manuša, savenge on prorokinen, avela e šabla the e bokh a ena čhide avri pro ulici andro Jeruzalem. Na ela ko te parunel añi len añi lengre romñijen añi lengre čhaven the čhajen. Čhivava pre lende avri oda nalačhipen, so on korkore kerenas.“

¹⁷ „Phen kale manušenge kada lav:

„Mire jakhendar čulan o apsa,
na preačhen rat-džives,
bo pre pačivali čhaj, pre mire manuša,
avla bari pohroma, bari dukhadi rana.

¹⁸ Te džav avri pre mala,
dikhav pherdo dženen predemaden la šablaha.

Te džav andro foros,
dikhav le manušen, so meren bokhatar!
Se o prorokos the o rašaj phiren pal e phuv upre tele
a na džanen peske radi.“

- ¹⁹ Me phendom:
„RAJEJA, či calkom odčhidal le manušen andral e Judsko?
Či džunglila tire jileske o Sion?
Soske amen avke mardal,
hoj naši sastuvas avri?
Užarahas pro smirom,
ale o lačhipen na avelas,
pro sastipen, ale dikh, avla e bari dar.
²⁰ RAJEJA, amen peske pridžanas amari vina
a the o nalačhipena amare dadengre,
bo kerdam o bini anglal tu.
²¹ Angle slava tire naveskri ma odčhiv amen!
Ma ker ladž tire slavne tronoske!
Leper tuke pre tiri zmluva, so amenca phandlal,
a ma prephag la!
²² Či šaj o modli le narodengre den o brišind?
Abo či o ñebos del korkoro pestar o prehanki?
Či oda na sal tu, RAJEJA, Devla amaro, ko oda kerel?
Pre tute pes mukas,
bo ča tu kada savoro keres.“

15

E skaza le manušengri andre Judsko

- ¹ O RAJ mange phenda: „Kajte angle mande ačhilahas o Mojžiš the o Samuel, miro jilo pes na visarela ke kala manuša. Bičhav len mandar het, mi džan het pal mire jakha.
² A te tutar phučena: ‚Kaj džaha?‘ odpheneha lenge: ‚Kada phenel o RAJ:
Oda, ko peske zaslužinel te džal pro meriben, merela;
oda, ko peske zaslužinel e šabla, ela murdardo šablaha;
oda, ko peske zaslužinel e bokh, merela bokhatar;
oda, ko peske zaslužinel te džal andro zajaťje, ela zailo.‘
³ Štar veci pre tumende anava,“ phenel o RAJ, „e šabla, hoj te murdarel, le rikonen, hoj te čingeren, le čiriklen a the le dzive džviren, hoj te chan a te ñičinen. ⁴ A kerava oda, hoj savore krališagi pre phuv pes darana olestar, so pes lenge ačhila, vaš oda, so o judsko kraľis o Menaše, o čhavo le Chizkijoskro*, kerda andro Jeruzalem.
⁵ Kaske ela pharo vaš tuke, Jeruzalemona?
Ko vaš tu rovela?
Ko paš tu zaačhela a phučela tutar:
‚Sar džives?‘
⁶ Tu man odčhidal,“ phenel o RAJ,
„visardal tut mange le dumeha.
Vašoda pre tute nacirdava miro vast a zñičinava tut,
bo imar zuñindom te zlikerel miri choli.
⁷ Prečhivkerava len la vidlaha
andre savore lengre fori.
Lava lendar le čhaven;
zñičinava mire manušen,
bo pes na visarde peskre nalače dromendar.
⁸ Ela ode buter vdovi, sar hin e poši paš o moros;
anava le ñičitelis pro dilos, so murdarela le terne muršen
a kerela, hoj o daja te cerpinen;
jekhvareste pre lende anava e bari dar the o pharipen.
⁹ Slabisalola odi džuvli, savi anda eфта čhaven pro svetos,
phurdela avri e duša.
Dživese lake zadžala o kham,

* 15:4 15,4 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

ela poceñimen a ladžala pes.
A oklen, so predživena, dava te murdarel
lengre ñeprijateljenge,
phenel o RAJ.

O Jeremijaš pes sajinel le RAJESKE

¹⁰ Me phendom: „Vigos mange, daje miri, hoj man andal pro svetos, le muršes, so pes furt mušinel te vesekedinel a te kerel savorenca pal cali phuv. Na davas kečeñ añi na ilom kečeñ, ale the avke man savore prekošen.“

¹¹ O RAJ phenda: „Jeremijaš, me tut lendar lava avri. Sar pre tire ñeprijatela avela o pharipen the e skaza, akor pal tu avena a mangena tut, hoj lenge te pomožines.
¹² Či šaj o manuš prephagel o trast, o trast pal o severos, vaj o bronzos? ¹³ Manušale andral e Judsko, tumaro barvalipen the tumare pokladi dava tumare ñeprijateljenge a na mola len oda nič; angle savore tumare bini, so kerdan pal cali tumari phuv. ¹⁴ Kerava tumendar otroka tumare ñeprijateljenge andre odi phuv, savi na prindžaren, bo miri choli labol pre tumende sar jag.“

¹⁵ Me phendom: „Tu džanes, RAJEJA, leper tuke pre ma a pomožin mange; pomstín tut vaš mande mire ñeprijateljenge! Ma domuk lenge te lel man het. Soske mek zlikeres tiri choli? Se tu džanes, hoj vaš tute cerpinav. ¹⁶ Furt, sar ke ma avenas tire lava, chavas len; tire lava mange anen o radišagos a miro jilo lendar radisalol, se me man vičinav pal tiro nav, RAJEJA, Nekzoraleder Devla. ¹⁷ Na bešav maškar ola, ko rado mulatinen, a na zabajnav man lenca. Angle oda, hoj šunav tire lava, bešav korkoro a hin andre mande pherdo choli vaš oda, so kerde. ¹⁸ Soske miri dukh šoha na preačhel? Soske hiñi miri rana ajsi dukhađi, hoj našti sastol avri? Me man muklom savoreha pre tute, ale tu man omuklal avke sar o pañi andre jarka, so ñilaje šučol avri.“

¹⁹ Vašoda kada phenel o RAJ: „Te tut visareha kale lavendar, kerava tutar pale miro služobñikos. Te vakereha oda, so hin vzacno, a na oda, so hin zbitočno, akor tuke domukava pale te vakeral vaš ma le manušenge. Tu ma ker avke sar on, ale on mi keren avke sar tu! ²⁰ Me kerava, hoj te aves ajsi zoralo sar o bronzuno muros kale manušenge. Marena pes tuha, ale na domarena tut, bo me som tuha, hoj tut te chrañinav a te lav tut avri,“ phenel o RAJ. ²¹ „Lava tut avri andral o vasta le ñeprijateljenge a cinava tut avri andral o vasta le bijleskre manušenge.“

16

O sudos prekal o manuša andral e Judsko

¹ O RAJ mange phenda kada: ² „Ma le tuke romña a te na el tut čhave añi čhaja pre kada than.“ ³ Bo kada phenel o RAJ pal o čhave the pal o čhaja, so ulile pre kada than, the pal lengre daja the dada, so len ande pro svetos: ⁴ „Merena pro meribnaskre nasvalibena. Ñiko pal lende na rovela añi len na parunela, ale pašlona pre phuv sar hnojos. Ena murdarde la šablaha a merena bokhatar. Lengre mule tela chana o čirikle the o dziva džviri.“

⁵ Bo kada phenel o RAJ: „Ma dža andro kher, kaj on vartinen. Ma dža ode lenca te rovel a ma phen lenge, hoj tuke oda hin pharo, bo me odilom kale manušendar miro smirom, miro verno kamiben the miri milost,“ phenel o RAJ. ⁶ „The o barvalo the o čoro merena andre kadi phuv. Ñiko len na parunela a ñiko pal lende na rovela. Ñiko pes žalatar vaš lenge na čingerela pro telos añi peske na holinela o bala pro šero. ⁷ Ñiko lenca na chala añi na pijela, hoj len te potešinel akor, sar lenge merela vareko, kas rado dikhenas, a añi akor, sar lenge merela e daj abo o dad.“

⁸ Ma dža añi andro kher, kaj mulatinen, hoj lenca te bešes, te chas a te pijes.“ ⁹ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Angle tumare jakha, sar mek tumen dživena, lava kale thanestar het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terñakro.“

¹⁰ Sar pheneha kale manušenge savore kala lava a on tutar phučena: „Soske amenge o RAJ phenel, hoj pre amende avela savoro kada nalačhipen? Savi hin amari vina a savo binos kerdam anglo RAJ, amaro Del?“ ¹¹ Odpheneha lenge: „Vašoda, hoj tumare dada man omukle,“ phenel o RAJ, „a phirenas pal aver devla, služinenas lenge a lašarenas len. Omukle man a miro zakonos na dolikerenas. ¹² Ale tumen san mek goreder sar tumare dada, bo sako tumendar phirel pal peskro zacato the nalačo jilo a na kamel man te šunel. ¹³ Vašoda tumen tradava avri andral kadi phuv andre ajsi phuv, savi na prindžarenas añi tumen añi tumare phure dada. A služinena ode le cudze devlengre rat-džives, bo imar tumenge na presikavava e milost.““

O RAJ pale zachrañinela le Izrael

¹⁴ „Vašoda avena o dživesa,“ phenel o RAJ, „kana imar na phenena: ‚Avke sar dživel o RAJ, savo ila avri le Izraeliten andral o Egipt,‘ ¹⁵ ale phenena, ‚avke sar dživel o RAJ, savo ila avri le Izraeloskre manušen andral e severno phuv the andral savore phuva, andre save len roztradña.‘ Bo me len anava pale andre odi phuv, savi diñom lengre dadenge.

¹⁶ Dikh, bičhavava pal o but ribara,“ phenel o RAJ, „a on len chudena. Palis bičhavava pal o but lovci a on len chudena andral savore verchi, andral savore brehi the andral o pukimen skali. ¹⁷ Se mire jakha dikhen pre savore lengre droma. Angle mande pes našti garuven añi lengre bini nane garude angle mire jakha. ¹⁸ Ale vaš lengri vina the vaš lengro binos lengre visarava duvar ajci pale, bo melarde andre miri phuv le mule sochenca a pherarde miri phuv peskre džungale modlenca.“

¹⁹ Akor me phenom:

„O RAJ hin miri zor the miro hrados,
oda than, kaj man garuvav
andre oda džives, sar mange hin phares!
Ke tute avena o narodi,
avena pal o agora le phuvakre a phenena:
‚Amare dada na zdedinde ñiç, ça le falošne devlen;
le chocsave modlen, so lengre na sas laçhe pre ñisoste.‘

²⁰ Šaj peske o manuš kerel devlen?

Šaj, ale oda nane ñisave devla!“

²¹ O RAJ phenel:

„Vašoda me lengre akana sikavava
a dava lengre te džanel miri bari zor
a prindžarena, hoj miro nav hin o RAJ.“

17*O binos le judske manušengro*

¹ O RAJ phenel: „Manušale andral e Judsko, tumaro binos hino pisimen andre le trastune ridloha; hino randlo avri pre tumare jile the pre tumare oltara le diamantokre hrotoha. ² Bo tumare čhave lašaren le modlen paš peskre oltara the paš o slupi la Ašerakre tel dojekh zeleno stromos the pre dojekh baro verchos. ³ Verchona miro, so sal pre rovno mala, tiro barvalipen the savore tire pokladi dava sar korist a avke počineha vaš o binos, so sas kerdo pre cali tiri phuv. ⁴ Mušineha tutar te del tiri phuv, savi tuke diñom. Kerava tutar otrokos tire ñeprijateljiskro andre ajsi phuv, savi na prindžares. Bo miri choli hiñi sar jag, so večne labola.“

Te mukel pes pro RAJ

⁵ Kada phenel o RAJ:

„Prekošlo hin oda murš,
ko pes mukel pro manuš
a thovel peskro pačaben pre le manušeski zor,
ale andre peskro jilo pes visarel het le RAJESTAR.

⁶ Ela sar o krakos pre pušta
a na dikhela, sar avel o lačhipen.

Bešela pre pušta andre avrišuki phuv,
andre londji phuv, kaj ñiko aver na bešel.

⁷ Bachtalo hin oda murš, savo pes mukel pro RAJ
a thovel peskro pačaben andro RAJ.

⁸ Ela sar o stromos sadzimen paš o pañi,
so zamukel peskre koreña paš e jarka.

Na darala pes, sar avela o baro tačipen,
leskre prajti ačhena zelena.

Andro šuko berš pes na trapinela
añi na preačhela te del peskro ovocje.

⁹ Nekzradneder savorestar hin o jilo,
na del pes te sastarel avri.
Ko leske šaj achafol?

¹⁰ Me, o RAJ, skuminav o jile a skušinav o gondolišagos,
hoj te počinav sakoneske pal oda, sar dživelas,

pal oda, savo ovojce anenas leskre skutki.

¹¹ Oda, ko peske načaćipnaha skidel o barvalipen,
hino sar e jarabica, savi bešel pro cudza jandre.

Andre peskre nekfeder berša pes lestar mušinela te zdel
a pro koñec pes sikavela, hoj sas dilino.“

¹² Me phendom:

„Amaro Chramos hino sar o slavno tronos,
so ačhel pro baro verchos ešebnovarestar.

¹³ RAJEJA, tu sal e Nađej le Izraeloskri.

Savore, ko tut omuken, pes ladžana.

Ola, ko tutar džan het, ena pisimen andro prachos la phuvakro,
bo omukle le RAJES, o prameñis le džide pañeskro.

¹⁴ Sasťar man, RAJEJA, a avava sasto,
zachrañin man a avava zachrañimen,
bo tu sal oda, kas lašarav.

¹⁵ Dikh, o manuša mandar asan a phenen:

„Kaj hine o lava le RAJESKRE? Mi ačhen pes imar.“

¹⁶ Me pre tute na ispidavas, hoj te avav tiro pastjeris
na kamavas o džives le pharipnaskro.

Tu džanes, so avla avri andral miro muj,
hin oda anglal tute.

¹⁷ Ma ker, hoj te predarav!

Se tu sal miro than, kaj man garuvav
andro džives, sar avel o pharipen.

¹⁸ Mi ladžan pes ola, ko pre ma džan,
ale me man te na ladžav.

Mi predaran on,

ale me man te na darav.

An pre lende o džives le pharipnaskro
a mar len duvar ajci.“

Te likerel o šabat sveto

¹⁹ Kada mange phenda o RAJ: „Dža a ačhav tut andre brana le manušengri, khatar džan andre a khatar aven avri o judska kraľa, a the andre savore brani andro Jeruzalem, ²⁰ a phen lenge: „Šunen o lava le RAJESKRE, kralale andral e Judsko, savore manušale, so bešen andre Judsko, a the savore, so dživen andro Jeruzalem a predžan kala branaha.“

²¹ Kada phenel o RAJ: „Den pre tumende pozoris! Ma hordinen o tovaris a ma anen les prekal o brani le Jeruzalemoskre pro šabat. ²² Añi ma anen avri tumaro tovaris andral tumare khera añi ma keren ñisavi buči pro šabat, ale pošvecinen o šabat avke, sar prikazindom tumare dadenge. ²³ No tumare dada na kamenas te šunel añi peske na lenas ola lava andro jile. Sas zacata, na šunenas a na dine peske te phenel. ²⁴ Ale te man tunen šunena, phenel o RAJ, „a pro šabat na hordinena o tovaris prekal e brana kale foroskri, te pošvecinena o šabat a na kerena andre oda džives ñisavi buči, ²⁵ akor prekal o brani kale foroskre predžana o raja the o kraľa, save bešena pro tronos le Davidoskro. O kraľa, o raja, o manuša andral e Judsko the o manuša andral o Jeruzalem avena pro verdana the pro graja. A andre kada foros furt bešena o manuša. ²⁶ Avena o manuša andral o fori andre Judsko, andral o gava pašal o Jeruzalem, andral e phuv le Benjaminoskri, the andral e brehengri phuv Šefela, pal o verchi, the pal e pušta Negev a anena andro Chramos le RAJESKRO o labarde obeti, o chabeneskre obeti the mek aver obeti, the o kadidos the e palikeribnaskri obeta. ²⁷ Ale te na šunena mire lava, hoj pes te pošvecinel o šabat, a hordinena tumaro tovaris a predžana leha prekal o brani le Jeruzalemoskre, akor bičhavava pre leskre brani e jag, so na murdalola andre a labarela avri o pevnosti le Jeruzalemoskre.““

18

O podobenstvo pal o hrnčjaris

¹ Kada lav phenda o RAJ le Jeremijašiske: ² „Ušti a dža andro kher le hrnčjariskro. Ode tuke phenava mire lava.“ ³ Avke gelom tele andro kher le hrnčjariskro a ov ipen akor kerelas buči pro kruhos. ⁴ A e kuči, savi kerelas la čakatar, leske na avla avri. Avke latar kerda aver nadoba, savi ov kamlä te kerel.

⁵ O RAJ ke ma prevakerda kavke: ⁶ „Či me tumenca našti kerdomas avke sar kada hrnčjaris?“ phenel o RAJ. „Avke sar hin e čik andro vasta le hrnčjariskre, avke san tumen, manušale andral o Izrael, andre mire vasta. ⁷ Varekana phenav pal varesavo narodos abo pal varesavo krališagos, hoj les džav te zničinel, te čhivel tele a te murdarel avri, ⁸ ale te pes oda narodos, pre savo oda phendom, visarel andral peskro nalačhipen, akor mange hin pharo a na kerav oda nalačo, so leske gondolinavas te kerel. ⁹ A varekana phenav pal varesavo narodos abo pal varesavo krališagos, hoj les pale ačhavava upre a sadzinava avri, ¹⁰ ale te oda narodos kerel oda, so nane lačo angle mire jakha a na šunel man, akor mange hin pharo a na kerav oda lačo, so leske gondolinavas te kerel.

¹¹ Akana phen le manušenge andre Judsko the le nipenge andro Jeruzalem: „Kada phenel o RAJ: Dikh, pripravinav pre tumende e pohroma a gondolinav pre tumende avri o nalačo planos. Vašoda pes sako tumendar mi visarel peskre nalače dromestar a mi prikerel peskre droma the peskre skutki!“ ¹² Ale on odphende: „Zbitočne amenge kada vakeres! Amen hin amare plani a sako amendar peske kerela oda, so kamel andre peskro nalačo the zacato jilo.“

O manuša omuken le RAJES

- ¹³ Vašoda kada phenel o RAJ:
 „Noča phučen le narodendar,
 či vareko šunđa kajso vareso.
 E pačivali čhaj le Izraeloskri kerda odi nekogreder veca.
¹⁴ Či šaj o jiv calkom našlol pal o verchi andro Libanon?
 Či šaj varekana lengre šilale paňa, so čuľan dural, šučon avri?
¹⁵ Ale mire manuša pre ma bisterde;
 labarenas o kadidlos le falošne devlengne,
 angle lende odgele pal o droma,
 pal o chodňiki, so sas dine varekana,
 a gele pre aver chodňiki,
 pro droma, so na sas prikerde.
¹⁶ Avke čerinde kadi phuv pro strašno than,
 hiňi prekošli pro furt.
 Sako, ko pašal predžala, predarala olestar, so dikhela,
 čudalinel a pes a kerela le šereha.
¹⁷ Roztradava len sar e balvaj pal o vichodos anglo űeprijateľa;
 andre oda džives, sar pre lende avela e pohroma,
 lenge sikavava o dumo, a na o muj.“

O nalače plani pro Jeremijaš

¹⁸ Phende: „Aven gondolinas avri o nalače plani pro Jeremijaš. Se mek kade ena aver rašaja, save amen šaj sikavena, godaver murša, save amen dena godi, the proroka, save amenge phenena o lav le Devleskro. Aven thovas les tele la čhibaha a imar na mušinaha te šunel, so amenge vakere.“

- ¹⁹ Avke me phendom:
 „Šun man, RAJEJA,
 a šun the olen, ko pre ma džan!
²⁰ Či šaj vaš o lačo te počinel nalačhipnaha?
 No on mange kopaľinde avri e bari chev!
 Leper tuke, hoj ačhavas angle tute
 mangavas tut vaš lenge,
 hoj lendar te visares tiri cholĩ.
²¹ Vašoda muk pre lengre čhave e bokh
 a de len te murdarel la šablaha.
 Ker lengre romňijendar vdovi a ma de len čhave;
 lengre muršen mi murdarel o meribnaskro nasvaliben
 a lengre ternen mi predemel e šabla andro mariben.
²² Andral lengre khera mi šundol o baro roviben,
 sar pre lende jekhvareste bičhaveha le zbujňiken,
 bo kopaľinde avri e chev, hoj man te chuden,
 a thode tel mire pindre e pasca.
²³ Ale tu, RAJEJA, džanes savore lengre nalače plani,
 sar man kamen te murdarel.

Ma odmuk lenge lengri vina
 aňi ma khos tele lengro binos anglal tire jakha!
 Ale de lenge te perel tele anglal tu
 a ker lenca andre tiri choľi.“

19

E Judsko ela phagerđi sar e kuči

¹ Kada phenel o RAJ: „Dža ko hrnčjaris a cin lestar kuči čikatar, le tuha varesave vodcen le manušendar the le rašajendar. ² Palis dža andre dolina Ben-Hinom, savi hiňi paš e Brana le hrnčjariskri, a ode vakereha ola lava, so tuke phenava. ³ Pheneha lenge: ‚Šunen o lav le RAJESKRO, kraľale andral e Judsko the manušale, so bešen andro Jeruzalem! Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Pre kada than anava ajsi pohroma, hoj sakoneske, ko pal oda šunela, piskinela andro kana. ⁴ Bo on man omukle a kerde kale thanestar than prekal o cudza devľa; labarenas kade o kađidlos avre devlenge, saven na prindžarenas aňi lengre dada aňi o judska kraľa, a kada than pherarde le űevinne rateha. ⁵ Le Baaloske ačhavenas o uče thana, hoj peskre čhaven te labaren sar e labarđi obeta le Baaloske. Kajse obeti me šoha na prikazindom, na phendom a mek aňi pre godi mange oda na avľa. ⁶ Vašoda avena ajse dživesa, phenel o RAJ, kana pes imar kada than na vičinela Tofet abo dolina Ben-Hinom, ale e Dolina le murdaripnaskri. ⁷ Pre kada than zničinava o plani le Juđaskre the le Jeruzalemoskre, murdarava len la šablaha anglal lengre űeprijateľa, ole dženengre vastenca, so len kamen te murdarel. Lengre mule tela dava te chal le čiriklengre the le dzive džvirengre. ⁸ Anava pre kada foros ajsi bari dar, hoj sako, ko pašal predžala, predarala a čudalinela pes oleske, so pes leha ačhiľa. ⁹ Lengre űeprijateľa len obklučinena a kamena len te zničinel. Obklučinena len avke zorales, hoj o manuša andro foros bokhatar chana jekh avres a mek až the peskre čhaven the čhagen.‘

¹⁰ Palis phager e kuči anglo jakha ole muršengre, so tuha džana. ¹¹ Phen lenge: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: Avke sar phadžiľa kadi kuči čikatar, savi pes imar na del te prikerel, avke phagerava kale manušen the kada foros. Le mulen pes parunela andre dolina Tofet, bo avrether na ela than te parunel. ¹² Kada kerava kale foroha, phenel o RAJ, a the olenca, ko andre bešen. Kada foros ela sar o Tofet. ¹³ O khera andro Jeruzalem the o khera le judske kralengre ena melarde andre sar o Tofet – savore khera, kaj labarenas o kađidlos pro padi savore űeboskre čercheňenge a kaj anenas o moľakre obeti avre devlenge.‘

¹⁴ Sar o Jeremijaš avľa pale andral o Tofet, kaj les bičhađa o RAJ te prorokinel, ačhađa pes andre dvora le RAJESKRE khereskri a phendá savore manušenge: ¹⁵ ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Pre kada than a the pre savore fori pašal anava savore pohromi, pal save vakeravas, bo sas zacata a na kamenas te šunel mire lava.‘

20

O Pašchur phandel le Jeremijaš

¹ O rašaj o Pašchur, le Imeroskro čhavo, o hlavno uradňikos andro Chramos le RAJESKRO, šunđa le Jeremijaš te prorokinel kala lava. ² O Pašchur diňa le prorokos Jeremijaš te marel a te phandel andre kaštuňi klada, savi sas paš e Upruňi brana le Benjaminoskri paš o Chramos le RAJESKRO. ³ Pre aver džives, sar o Pašchur premukelas le Jeremijaš andral e klada, phenda leske o Jeremijaš: ‚O RAJ tut na vičinela ‚Pašchur‘, ale ‚Bari Dar savore serendar‘. ⁴ Bo kada tuke phenel o RAJ: ‚Bičhavava pre tu the pre tire prijateľa bari dar; perena tel o šabli le űeprijatelengre a tire jakha pre oda dikhena. A savore manušen andral e Judsko dava andro vasta le babiloňike kraliske; lela len andro Babilon a oklen murdarela la šablaha. ⁵ Savoro barvalipen kale foroskro dava andro vasta lengre űeprijatelenge – savore vzacna veci the savore pokladi le kralengre andral e Judsko. Lengre űeprijateľa len občorarena, lena kala veci sar korist a lidžana oda andro Babilon. ⁶ Tu, Pašchur, the savoredžene andral tiro kher avena zaile andro Babilon. Ode mereha a parunena tut savore tire prijatelenca, savenge falošňe prorokindal.‘

O Jeremijaš pes sajinel

⁷ Prevakerďal man, RAJEJA,
 a me man diňom te prevakerel;
 zorales man pricirdňal ke tu
 a domarďal man.

- Calo džives som pro asaben,
sako mandar asal.
- ⁸ Furt sar vakerav, mušinarav zorales te vičinel:
„O mariben the e pohroma avel!“
Anglo lav le RAJESKRO mange calo džives
dophenen a keren man ladž.
- ⁹ Ale sar mange phenavas: „Imar na leperava leskro lav
aňi na vakerava andre leskro nav,“
no leskro lav hin andre miro jilo sar jag;
e jag, so labol andre mire kokala.
Kamavas odi jag andre mande te zaačhavel,
ale našti.
- ¹⁰ Šunav but dženen te šepkinel:
„E bari dar hin všadzik! Den les andre! Daha les andre!“
Savore mire prijatela užaren pre oda,
hoj perava, a phenen:
„Ko džanel, či les na klaminaha,
a oleha les domaraha a pomstinaha pes leske.“
- ¹¹ Ale o RAJ hino manca sar o zoralo hrđinas,
vašoda ola, ko pre ma džan, perena tele
a našti man řiř kerena.
Doperena andre bari ladž,
bo našti man domarena,
pre lengri ladž pes šoha na bisterela.
- ¹² Nekzoraleder RAJEJA,
tu, so skumines le spravodlivones,
tu, so dikhes dži andro jilo the andre godi,
de mange te dikhel tiri pomsta pre lende,
bo andre tire vasta diňom miro pharipen.
- ¹³ Gilaven le RAJESKE!
Oslavinen le RAJES!
Ov zachraňinel le čores
andral o vasta le nalače manušengre.
- ¹⁴ Prekošlo te el oda džives, kana uliřom!
Te na el požehňimen oda džives,
kana man miri daj anda pro svetos!
- ¹⁵ Prekošlo hin oda murš,
savo anda mire dadeske o radišagos, sar phenda:
„Ulila tuke čhavoro, muršoro!“
- ¹⁶ Oda murš mi el sar o fori,
save o RAJ bi e milosť čhida tele.
Tosara mi šunel o roviben
a pro dilos e maribnaskri vika.
- ¹⁷ Bo na murdarđa man andro per mira dake,
avke mange ulahas mira dakro per sar hrobos pro furt.
- ¹⁸ Soske avřom avri la dake andral o per?
Hoj te dikhav o trapišagos the e žala?
Hoj andre ladž te predživav mire dživesa?

21

O Del odphenel le Cidkijoske

¹ O kralis Cidkijah bičhada ko Jeremijaš le Malkijoskre čhas le Paščur the le rašas Cefanjah, le Maasejoskre čhas, hoj lestar te phučen: ² „Mang le RAJES, hoj amenge te avel te pomožinel, bo o babiloňiko kralis Nebukadnecar pre amende utočinel. Phuč, či na kerela o RAJ jekh ajso zazrakos, sar kerelas varekana, a či les na zaačhavela, hoj pre amende te na utočinel a te džal het.“

³ Akor o RAJ prevakerđa ko Jeremijaš, hoj lenge te odphenel: „Kada phenen le Cidkijoske: ⁴ Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Domarava tumari armada, savi pes marel le babiloňike kraliha the le Babilončanenca, so tumen obklučinen avral pašal o muri, a skidava upre maškar o foros o zbraňe tumare slugađengre. ⁵ Me korkoro man tumenca marava le nacirdle vasteha, le zorale ramenoha, la chořaha, la bara

choľaha. ⁶ Murdarava olen, so bešen andre kada foros; le manušen the le dobitkos le džungale nasvalibnaha, avke hoj merena. ⁷ Paľis, phenel o RAJ, dava le judske kralis Cidkijah, leskre sluhén, leskre manušen a the olen, so andre kada foros na pregele le meribnaskre nasvalibnaha, la šablaha aňi la bokhaha, andro vasta le babiloňike kraliske Nebukadnecaroske the lengre ñeprijaťelenge, so len kamen te murdarel. Ov len murdarela bi e milošť, bi o jilo a na ela leske vaš lenge pharo.'

⁸ A kale manušenge phen: ‚Kada phenel o RAJ: Thovav anglal tumende o drom le dživipnaskro the o drom le meribnaskro. ⁹ Ko ačhela andre kada foros, ela murdardo la šablaha, merela bokhatar abo pro meribnaskro nasvaliben. Ko džala avri a zdela pes le Babilončanenge, so tumen obklučinen, ačhela te dživel. Zachraňinela peske bajča o dživipen a dživela. ¹⁰ Bo man rozhodňindom, hoj na zachraňinava kada foros, ale hoj les zňičinava,‘ phenel o RAJ. ‚Dava les andro vasta le babiloňike kraliske a ov les labarela avri.‘ “

O Del vakereľ ko kraliskro kher

¹¹ „Phen le judske kraliskra famelijake kada: Šunen o lav le RAJESKRO, ¹² kher le Davidoskro! Kada phenel o RAJ:

‚Sako džives sudzinen spravodlivones

a len avri le občorarde manušes andral o vasta oleske, ko les trapinel,

hoj te na chudel te labol miri choľi sar jag

vaš tumare nalačhe skutki, so keren,

a te na rozlabol avke, hoj la űiko našťi murdarela andre.‘ “

O Del vakereľ ko Jeruzalem

¹³ „Dikh, me džav pre tute, Jeruzalem,

so bešes upral e dolina,

pre skalnato rovina,

phenel o RAJ.

Tumen phenen: ‚Ko pre amende avela,

ko pes šaj dochudela andre amare khera?‘

¹⁴ Marava tumen vaš tumare skutki,

phenel o RAJ.

Labarava e jag andre tumaro veš

a labola savoro pašal tumende.“

22

O lav prekal o judska kraľa

¹ Kada phenel o RAJ: ‚Dža tele andro palacis ko judsko kralis a phen leske kada lav: ² Šun o lav le RAJESKRO, judsko kraľina, so bešes pro tronos le Davidoskro, tu, tire sluhi the tire manuša, tumen, so aven andre prekal kala brani.‘ ³ Kada phenel o RAJ: ‚Keren oda, so hin spravno a spravodlivo, len avri le občorarde manušes andral o vasta oleske, ko les trapinel. Ma keren űisavo nalačhipen aňi ma trapinen le cudzincen, le širotén the le vdoven; ma čhoren avri o űevinno rat pre kada than. ⁴ Te čačes dolikerena kada lav, akor o kraľa, so bešen pro tronos le Davidoskro, avena andre prekal o brani kale palaciskre pro graja the pro verdana, on, lengre sluhi the lengre nipi. ⁵ Ale te na šunena kala lava, lav vera korkoro pre mande,‘ phenel o RAJ, ‚hoj kale palacistar ačhela kopa šmeci.‘ ⁶ Bo kada phenel o RAJ pal o palacis le judske kraliskro:

‚Kajte sal mange sar o Gilead,

sar o verchi andro Libanon,

kerava tutar e pušťa,

o fori, kaj űiko na bešel.

⁷ Bičhavava pre tute le űičitelen,

le slugađen le zbraňenca,

čhingerena avri tire šukar cedri

a čhivena len pre jag.‘

⁸ But narodi predžana pašal kada foros a jekh avrestar phučena: ‚Soske o RAJ kada kerđa kale bare foroha?‘ ⁹ Odphenena lengre: ‚Vašoda, bo omukle e zmluva le RAJESKRI, peskre Devleskri, klaňinenas pes avre devlengre a služinenas lengre.‘ “

O lav pal o Joachaz

¹⁰ „ ‚Ma roven pal o kralis, so muľa,

ma likerén žala pal leste;

sigeder roven pal oda, ko gela andre aver phuv,
bo imar na avela pale
a peskri phuv imar na dikhela.'

¹¹ Bo kada phenel o RAJ pal o Jozijašoskro čhavo Joachaz*, pal o judsko kralis, savo vladñinelas vaš peskro dad Jozijaš a gela het pal kada than: ‚Imar na avela kade pale,
¹² ale merela pre oda than, kaj les ligende a imar na dikhela kadi phuv.‘ “

O lav pal o Jojakim

¹³ „ ‚Vigos oleske, ko peske ačhavel o palacis ñespravodlišagoha
a o uprone khera klamišagoha,
ko peskre manušen del te kerel buči hijaba
a na počinel lenge vaš e buči.

¹⁴ Ko phenel: ‚Ačhavava mange baro palacis
a upral mange kerava o bare khera!“

A palis peske kerel o buchle oblaki,
obthovel o palacis le cedroskre kašteha
a farbinel pro loles.

¹⁵ Gondolines tuke, hoj te tut lašares le cedroha, hoj oda tutar kerel kralis?
Či tiro dad na chalas a na pijelas?

Ale ov kerelas oda, so hin spravno the spravodlivo,
a vašoda leske sas mištes.

¹⁶ Pomožinelas te dochudel o čačipen le čoreske the le slabeske
a sas leske mištes.

Kavke kamel te kerel o manuš, so man prindžarel!
phenel o RAJ.

¹⁷ ‚Ale tire jakha the tiro jilo
džan ča pal o nalačo ziskos,
te čhorel avri o ñevinno rat,
te trapinel a te ispidel tele.‘

¹⁸ Vašoda kada phenel o RAJ pal o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo:
Na rovena pal leste kavke:

‚Jaj, phrala miro! Jaj, prijateljina miro!‘

Na rovena pal leste:

‚Jaj, raja miro! Jaj, kralina miro!‘

¹⁹ Parunena les sar le somaris,
cirdena les avri a čhivena het
pal o brani le Jeruzalemoskre.“

O lav pal o Jeruzalem

²⁰ „Čhaje le Jeruzalemoskri,
dža upre pro Libanon a vičin,
mi šundol tiro hangos andro Bašan,
vičin andral o Abarim,

bo savore tire pirane hine zničimen.

²¹ Vakeravas ke tu, sar tuke mek sas mištes,
ale tu phendal: ‚Na kamav te šunel!‘

Kajsi salas terñipnastar,
na šunehas man.

²² Savore tire pastjeren odphurdela e balvaj;
tire pirane ena zaille a odligende.

Akor tut ladžaha a aveha teledikhli
vaš tire nalače skutki.

²³ Tu, so bešes pro Libanon,
a tire hñizdi hine pro cedri,

jaj sar jojčineha akor,
sar pre tu avena o ločhibnaskre dukha,
o kurči sar pre džuvli, so ločhol.“

O lav pal o Jojachin

²⁴ „Avke sar dživav,“ phenel o RAJ, „te le Jojakimoskro čhavo o Jojachin†, o judsko kralis, ulahas e pečatno angrusi pre miro čačo vast, ilomas les odarik tele.

* 22:11 22,11 E hebrejiko čhib: Šalum † 22:24 22,24 E hebrejiko čhib: Konjah

²⁵ Dava tut andro vasta olinge, ko tut kamen te murdarel, the olinge, kastar tut daras. Dava tut andro vasta le babiloņike kraliske le Nebukadnecaroske the andro vasta le Babilončanenge. ²⁶ Tut the tira da, savi tuha ločhiła, tradava andre aver phuv, andre savi na ulilan, a ode the merena. ²⁷ Imar šoha na avena pale andre odi phuv, andre savi igen kamen te avel pale.“

²⁸ Kada murš, o Jojachin, hino sar e phagi nadoba, savi čhide het.

Hino sar e kuči čikatar, savi ņiko na kamel.

Soske hino ov the leskre čhave odčhide?

Soske hine tradle andre odi phuv, pal savi nič na džanen?

²⁹ Ó phuvije, phuvije, phuvije,

šun o lav le RAJESKRO!

³⁰ Kada phenel o RAJ:

„Pisinen andre kale manušes avke,

sar te les na ulahas čhave,

sar manušes, kaske andro dživipen na avla nič avri,

bo aņi jekh leskre čhavendar

na bešela pro tronos le Davidoskro,

hoj te vladņinel andre Judsko.“

23

O Del skidela upre peskre manušen

¹ „Vigos tumenge, pastjerale! Bo muken le bakroren andral miro stados te merel a roztraden len!“ phenel o RAJ. ² Vašoda phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pro pastjera, save lidžan mire manušen: „Tumen roztradņan a roz muklan miro stados a na dodikhenas pre lende. Avke akana me dodikhava pre oda, hoj te aven marde vaš tumare nalače skutki,“ phenel o RAJ. ³ „Andral savore phuva, kaj len roztradņom, skidava upre mire bakroren, so mek ačhile te dživel, a anava len pale khere. Ode pale rozbarona a ela len but čhave. ⁴ Ačhavava upral lende pastjeren, save len mištes pašinena, a imar pes na mušinena te daral aņi te izdral; aņi jekh bakroro imar na našlola,“ phenel o RAJ.

O Del dela le čačipnaskre kralis

⁵ „Dikh, avena ajse dživesa,“ phenel o RAJ,

„hoj le Davidoske dava te barol avri o čačipnaskro Konaricis;

le kralis, savo vladņinela godaha

a anela o spravodlišagos the o čačipen pal cali phuv.

⁶ Sar ov kralinela, o Juda ela zachraņimen

a o Izrael dživela andro smirom.

Kale naveha les vičinena:

„O RAJ hin amaro spravodlišagos.“

⁷ Vašoda dikh, avel o časos,“ phenel o RAJ, „sar imar o manuša na vakerena: ‚Avke sar dživel o RAJ, savo iła avri le Izraeliten andral o Egipt,‘ ⁸ ale vakerena: ‚Avke sar dživel o RAJ, savo iła avri le Izraeloskre potomken andral e severno phuv the andral savore phuva, andre save len roztradņa.‘ Palis avena pale te dživel andre peskri phuv.“

O lav pal o falošna proroka

⁹ O lava le prorokenge:

O jilo andre ma pukinel

a savore kokala mange izdran.

Anglo sveta lava, so pre tumende phenda o RAJ,

Som sar mato manuš, sar murš, so mačila la molatar.

¹⁰ Bo e phuv hiņi pherdņi le manušenca, so nane verna le RAJESKE;

so dživen nalače dživipena a viužinen peskri zor.

O RAJ prekošla kadi phuv, a vašoda hiņi andre žala

a o mali šučon avri.

¹¹ O RAJ phenel:

„Bo o prorokos the o rašaj hine bijedevleskre,

mek the andre miro kher len arakhlom te kerel o nalačhipen.

¹² Vašoda ela lengro drom šlickaco,

rači lenge poddžana o pindre a perena upre.

Mukava pre lende e pohroma

andre oda berš, sar ena marde,
phenel o RAJ.

- 13 „Le proroken andre Samarija
dikhłom te kerel but džungale veci:
Prorokinenas andro nav le Baalokro
a avke mire manušen le Izrael lidžanas avrether.
- 14 Ale le proroken andro Jeruzalem
dikhłom te kerel meksa džungaleder veci:
Kerenas o lubipena a klaminenas,
pomožinenas le manušenge te kerel o nalačhipen,
vašoda pes ņiko lendar na visarelas peskre binendar.
Mange hine savore sar e Sodoma
a o manuša, so ode bešen, sar e Gomora.“
- 15 Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ pal o proroka:
„Dikh, dava len te chal o kirko chaben
a te pijel o otravimen paņi.
Bo le prorokendar andral o Jeruzalem
pes rozłigenda o bijedevleskeriben pal cali phuv.“
- 16 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Ma šunen o lava le prorokengre, so tumenge prorokinen,
bo on tumen den e zbitočno nadej.
Vakeren tumenge o videņja, so aven ča andral lengre goda,
ale na andral o muj le RAJESKRO.
- 17 Ola proroka furt phenen ole manušenge, save man tele dikhen:
„O RAJ phenel: Savoro ela mištes!
Sakoneske, ko phirel pal peskro zacato jilo, phenen:
„Na avela pre tumende e pohroma!
18 Se ko lendar sas pre le RAJESKRI porada,
hoj te dikhel a te šunel leskro lav?
Ko delas pozoris a šunelas leskro lav?
19 Dikh, le RAJESKRI vichrica!
Leskri chołi avel tele sar e zorali balvaj
pro šero le nalačeskro.
- 20 Le RAJESKRI chołi pes na visarela het,
medik pes na ačhela savoro, so peske zaila andro jilo.
Andro posledna dživesa oda achalona mištes.
- 21 Me kale proroken na bičhadom,
ale on the avke gele te vakerel;
Me ke lende na vakeravas,
ale on the avke prorokinenas.
- 22 Te ulehas pre miri porada,
akor vakerdehas mire lava mire manušenge
a visardehas len het lengre nalače dromendar
the lengre nalače skutkendar.
- 23 Či me som Del, so hino ča pašes?
A či na som Del, so hino the dur?“ phenel o RAJ.
- 24 „Či pes šaj vareko garuvel avke, hoj les te na dikhav?“
phenel o RAJ.
„Či me na som všadzik, the pro ņebos the pre phuv?“
phenel o RAJ.

25 „Šundom, so vakeren o proroka, save prorokinen o klamišagos andre miro nav. On phenen: ‚Sas man suno! Sas man suno!‘ 26 Dži kana mek oda ela avke, hoj kala proroka prorokinena o klamišagi, so peske on korkore gondolinde avri? 27 On peske gondolinen, hoj peskre sunenca, so peske vakeren, kerena oda, hoj mire manuša te bisteren pre miro nav. Avke sar lengre dada bisterde pre miro nav a visarde pes ko Baal. 28 O prorokos, savo džal suno, mi phenel, hoj oda hin ča suno. Ale oda, kas hin miro lav, mi vakerel miro lav čajpnaha. So hin jekhetane le zrnos le phuseha?“ phenel o RAJ. 29 „Či nane miro lav sar jag?“ phenel o RAJ, „sar o čokanos, so phagerel e skala?

30 Vašoda me džav pre ola proroka,“ phenel o RAJ, „so čoren jekh avrestar o lava a phenen, hoj oda hin mire lava. 31 Me džav pre ola proroka,“ phenel o RAJ, „so vakeren

peskre lava, save lenge aven pre čhib, a phenen: ‚O RAJ phenel kada.‘³² Me džav pre ola proroka, so prorokinen o falošna sune,“ phenel o RAJ. „On ližđan avrether mire manušen peskre klamišagenca, sar vakeren pal peskre sune a lašaren pes lenca. Me len na bičhadom aňi len na ačhadom. Kale manušenje na anena nič lačo,“ phenel o RAJ.

O lav pal o falošna proroctva

³³ O RAJ mange phenda: „Jeremijaš, te tutar kala manuša, o prorokos abo o rašaj, phučena: ‚Savo pharipen amenge anes le RAJESTAR?‘ Odpheneha lenge: ‚Tumen san o pharipen le RAJESKRO, a vašoda tumen čhivela het, phenel o RAJ.‘³⁴ Te o prorokos, o rašaj abo vareko le manušendar phenela: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen!‘ marava ole manuše le eskro kher. ³⁵ Ale kavke tumenge kempel te phučel tumare prijatelistar abo phralestar: ‚So odphenda o RAJ?‘ abo ‚So phenda?‘³⁶ A imar na vakerena: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen,‘ bo pre oda manuš, ko phenela kada lav, avela čačes o pharipen. Previsardan o lava le džide Devleskre, le Nekzoraledere RAJESKRE, amare Devleskre. ³⁷ Kavke phučeha le prorokostar: ‚So tuke odphenda o RAJ?‘ abo ‚So phenda o RAJ?‘³⁸ Ale te phenena: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen,‘ akor o RAJ odphenela: ‚Vašoda, hoj phenda kada lav: ‚O lav le RAJESKRO hin o pharipen,‘ kajte tumenge zakazindom oda te phenel, ³⁹ akor tumen čačes hazdava a čhivava mandar het – tumen the tumaro foros, savo diňom tumenge the tumare dadenge. ⁴⁰ Anava pre tumende e večno ladž the e večno potupa, pre savi pes šoha na bisterela.‘ “

24

O videňje pal o lače the nalače figi

¹ Sar o babiloňiko kralis o Nebukadnecar andro Jeruzalem zaila le judske kralis le Jechonijah, le Jojakimoskre čas, the le judske rašajen, le remeselňiken the le kovačen a ligenda len andro Babilon, paloda mange o RAJ sikađa o videňje: Duj košara le figenca sas thode anglo Chramos le RAJESKRO. ² Andre jekh košaris sas igen lače figi, save sas obkidle ešebna, a andre dujto košaris sas igen nalače figi, save pes aňi na denas te chal. ³ O RAJ mandar phučla: „Jeremijaš, so dikhes?“

Me odphendom: „O figi. O lače hine igen lače. A o nalače hine ajse nalače, hoj pes na den te chal.“

⁴ Akor ke ma o RAJ prevakerđa kada: ⁵ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Sar ola lače figi, ajse mange hine o zaila manuša andral e Judsko, saven bičhadom kale thanestar andre phuv le Babilončanengri. ⁶ Dikhava pre lende le lačhipnaha a anava len pale andre kadi phuv. Pale len budinava upre a imar len na čhivava tele, pale len sadzinava a imar len na cirdava avri. ⁷ Dava len ajse jile, hoj man te prindžaren, hoj me som o RAJ. On ena mire manuša a me avava lengro Del, bo pes ke ma visarena cale peskre jilenca.‘

⁸ Avke sar ole nalače figenca, save pes na den te chal,‘ phenel o RAJ, ‚avke kerava le judske kraliha le Cidkijoha, leskre vodcenca the olenca, ko mek ačhile andro Jeruzalem te dživel andre kadi phuv, a the olenca, ko bešen andro Egipt. ⁹ Anava pre lende ajsi pohroma, hoj savore krališagi pre phuv igen predarana. O manuša lendar asana, kerena peske lendar pheras a dikhena len tele. Lengro nav lena sar košiben všadzik, kaj len roztradava. ¹⁰ Bičhavava pre lende e šabla, e bokh the o meribnaskro nasvaliben, medik calkom na merena avri andral e phuv, savi diňom lenge the lengre dadenge.‘ “

25

Eftavardeš berša andro Babilon

¹ Kada hin o lav, savo avla ko Jeremijaš pal savore manuša andre Judsko. Oda sas akor, sar o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, kralinelas andre Judsko štarto berš a o Nebukadnecar; o babiloňiko kralis, ešebno berš. ² Avke o prorokos Jeremijaš phenda savore manušenje andre Judsko the andro Jeruzalem: ³ „O RAJ ke ma prevakerelas akorestar, sar o Jozijaš, le Amonoskro čhavo, kralinelas andre Judsko dešutrin berš a dži adadžives, oda hin imar bišutrin berš. Me tumenge vakeravas oda, so mange o RAJ phenelas, furt pale a pale, ale tumen na šunenas.‘

⁴ O RAJ tumenge bičhavelas savore peskre služobňiken le proroken furt pale a pale, ale tumen len aňi na šunenas aňi na denas pozoris pre oda, so vakerenas. ⁵ On tumenge phenenas: ‚Sako tumendar pes mi visarel peskre nalače dromestar the skutkendar a palis šaj ačhena te bešel andre phuv, savi o RAJ diňa tumenge the tumare dadenge čirlastar a pro furt. ⁶ Ma džan pal aver devla, hoj lenge te služinen, a ma lašaren len.‘

Ma provokinen le RAJES le modlenca, so kerđan tumare vastenca, a na kerela tumen nič nalačo.‘ “

⁷ „No tumen man na šunenias, ale cholarenias man ole modlenca, so kerenas tumare vastenca, a avke andan korkore pre tumende o nalačo,“ phenel o RAJ.

⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Vašoda, hoj na šunenias mire lava, ⁹ skidava upre savore naroden pal o severos the le babiloňike kralis Nebukadnecar, mire služobňikos,“ phenel o RAJ. „A anava len pre kadi phuv, pro manuša, so kade bešen, the pre savore narodi, so hine pašal lende. Calkom len zničinava a o manuša igen predarana olear, so pes lenge ačhela, a dikhena len tele. Ena zničimen pro furt. ¹⁰ Lava kale thanestar het o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro the o švetlos la lampakro. Imar na šundola andro mlinos o bar te erňinel e pšeňica. ¹¹ Calí kadi phuv ačhela igen zamuklí sar e pušta, kaj ňiko na bešel. O manuša andral o Izrael the andral ola narodi, so hine pašal lende, ena zaile andro Babilon a ode služinena le babiloňike kraliske eftavardeš (70) berš.

¹² Ale sar pes pherarena ola eftavardeš berša, marava le babiloňike kralis the leskro narodos, e phuv le Babilončanengri, vaš lengro binos a kerava latar e večno pušta,“ phenel o RAJ. ¹³ „Bičhavava pre lengri phuv oda, so phendom pre late – savoro, so hin pisimen andre kada zvitkos, avke sar prorokinelas o Jeremijaš pre savore narodi. ¹⁴ Počinava le Babilončanenge pale vaš oda, so kerde, a but narodi the bare kraľa peske lendar kerena otroka.“

E cholí le Devleskri pro narodi

¹⁵ Kada mange phenda o RAJ, o Del le Izraeloskro: „Le andral miro vast kadi kuči la molaha, so sikavel pre miri cholí, a de latar te pijel savore naroden, ke save tut bičhavav. ¹⁶ Pijena latar, hombinena pes sar mate a ačhena sar diline ola šablatar, savi pre lende bičhavava.“

¹⁷ Avke ilom e kuči andral o vast le RAJESKRO a diňom te pijel savore naroden, ke save man o RAJ bičhada: ¹⁸ le Jeruzalem, le foren andre Judsko, lengre kralen rajen, hoj len calkom te zničinav. O manuša pes čudalinena, predarana lendar a lena lengro nav sar košiben, avke sar oda hin dži adadžives. ¹⁹ Diňom ola molatar te pijel the le Faraonos, le egiptske kralis, leskre služobňiken, leskre rajen, savore leskre manušen, ²⁰ the savore cudzincen andro Egipt; savore kralen andre phuv Uc; savore kralen andre phuv le Filišincengri (oda hin le kralen andro Aškalon, Gaza, Ekron, the ole manušen, so ačhile andro Ašdod); ²¹ le Edomčanen, le Moabčanen the le Amončanen; ²² savore kralen andro Tir; savore kralen andro Sidon; savore kralen, so bešen pašal o Stredozemno moros; ²³ le manušen andro Dedan, andre Tema the andro Buz a the savoren, save peske holinen o bala pro šero pal o seri, ²⁴ savore kralen andre Arabija the savore avre manušengre kralen, save bešen pre pušta; ²⁵ savore kralen andro Zimri; savore kralen andro Elam the savore kralen andre Medija; ²⁶ savore kralen pro severos, so bešen pašes abo dur. Savore krališagi pro svetos, save ča hin pre calí phuv, pijena ola kučatar. A pro koňec savorendar pijela the o babiloňiko kralis* .

²⁷ Palis mange o RAJ phenda: „Phen lenge: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Pijen, mačon a čhänden! Peren ola šablatar, savi pre tumende bičhavav, a imar ma ušten.‘ ²⁸ Te na kamena te lel e kuči andral tiro vast a te pijel, palis lenge pheneha: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: Mušinen te pijel! ²⁹ Dikh, anav e pohroma andro foros, savo pes vičinel pal miro nav, a gondolinen tumenge, hoj tumen oda obdžala? Na obdžala tumen, bo anav e šabla pre savore manuša pre phuv, phenel o Nekzoraleder RAJ.‘

³⁰ Tu lenge prorokin savore kala lava a phen lenge:

‚O RAJ kerela vika andral o ňebos,
dela avri o hlasos andral peskro sveto kher;
zoraless viskinela pre peskri phuv;
viskinela pre savore manuša pre phuv
a radisalola sar oda,
ko pučinel avri e štava andral o hroznos.

³¹ O hermišagos šundola dži pro agor la phuvakro,
bo o RAJ anel o sudos pro narodi;

sudzinel dojekhe manušes
a le nalačhen dela te murdarel la šablaha,‘
phenel o RAJ.

³² ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:

* 25:26 25,26 E hebrejiko čhib: Šešach

Dikh, e pohroma džal le narodostar pro narodos,
a e bari burka avel pal o agora la phuvakre.'

³³ Andre oda džives pašiona o murdarde le RAJESTAR pal jekh agor la phuvakro dži pre aver. Ņiko pal lende na rovela, na skidela len upre aŅi len na parunela, ale ena sar o hnoj os pre mała.

³⁴ Roven a hikinen, pastjerale,
kułinen tumen andro prachos, vodcale le stadoskre,
bo avła oda džives,
hoj tumen te murdaren;

rozčhivava tumen sar le kotoren,
so phadžile le vzacne nadobendar.

³⁵ Le pastjeren na ela kaj pes te garuvel,
aŅi le vodcen le stadoskren kaj te denašel.

³⁶ Šun o roviben le pastjeregro,
o hikišagos le stadoskre vodcengro,
bo o RAJ űičinel lengre małi.

³⁷ Le RAJESKRA bara cholatar hiŅi zŅičimen
e phuv, so sas andro smirom.

³⁸ O RAJ hino sar o levos, so avła avri pal peskro than.
O strašno mariben the e bari choli le RAJESKRI
kerde kala phuvatar pušta.“

26

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Sar chudŅa te vladŅinel o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, phendā o RAJ le Jeremijašiske kada lav: ² „Kada phenel o RAJ: ‚Ačhav tut pre dvora andro Chramos le RAJESKRO a vaker ke savore judska fori, so aven te lašarel le Devles andro Chramos. Phen lenge savoro, so tuke prikazindom. Ma muk avri aŅi lav! ³ Ko džanel, či na šunena a či pes na visarena peskre nalače dromendar? Avke mange ela pharo a na domukava pre lende e pohroma, savi pre lende kamav te mukel vaš lengre nalače skutki.‘ ⁴ Phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ: Te man na šunena a na dživena pal miro zakonos, so tumenge diŅom, ⁵ te na šunena o lava mire služobŅikengre, le prorokengre, saven tumenge furt bičhavav pale a pale, kajte tumen len na šunen, ⁶ akor kerava kale Chramoha oda, so kerdom andro Šilo, a kada foros ela savore narodenge pre phuv sar o košiben.‘ “

Le Jeremijaš kamen te murdarel

⁷ O rašaja, o proroka a the savore manuša šunde le Jeremijaš te vakerel savore kala lava andro Chramos le RAJESKRO. ⁸ Ale sar o Jeremijaš dovakerda savore manušenge savoro, so leske prikazinda o RAJ, chudle les o rašaja, o proroka the savore manuša a phende: „Mušines te merel! ⁹ Soske prorokinehas andro nav le RAJESKRO, hoj pes kale foroha ačhela oda so andro Šilo a hoj kada foros ela omuklo a űiko andre na bešela?“ Savore manuša, save sas andro Chramos le RAJESKRO, pes skidle upre pašal o Jeremijaš.

¹⁰ Sar pes o raja andral e Judsko došunde pal kala lava, avle avri andral o kraliko palacis a gele andro Chramos le RAJESKRO a zabešle peske pro sudos paš e Nevi brana, khatar pes džal andro Chramos le RAJESKRO. ¹¹ Akor o rašaja the o proroka phende le rajenge a the savore manušenge: „Kada muř peske zaslužinel te el odsudzimen pro meriben, bo prorokinelas pre kada foros, avke sar oda šundān pre tumare kana.“

¹² Avke o Jeremijaš phendā savore rajenge a the savore manušenge: „O RAJ man bičhada te prorokinel pre kada Chramos a the pre kada foros savore lava, so šundān. ¹³ Akana prikeren tumare droma the tumare skutki a šunen le RAJES, tumare Devles. Avke ela le RAJESKE pharo te mukel pre tumende e pohroma, savi phendā, hoj pre tumende mukela. ¹⁴ A dikh, me som andre tumare vasta! Keren manca oda, so tumen dikhen, hoj hin lačo the čačo. ¹⁵ Ale džānen mištes kada, hoj te man murdarena, anena o űevinno rat pre tumende, pre kada foros the pre leskre manuša, so kade bešen, bo o RAJ man ke tumende čačes bičhada, hoj tumenge te phenav savore kala lava, so šundān.“

¹⁶ Avke o raja the savore manuša phende le rašajenge the le prorokenge: „Kada manuř peske na zaslužinel te merel, bo vakerelas ke amende andro nav le RAJESKRO, amare Devleskro.“ ¹⁷ Akor varesave vodci andral e Judsko ušile upre a phende savore

manušenge, so ode sas zgele: ¹⁸ „O Micheaš andral o Morešet sas prorokos akor, sar andre Judsko kralinelas o Chizkija*, a ov phenda savore manušenge andre Judsko:

„Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:

O Sion ela orimen tele sar mała,

o Jeruzalem ela rozburimen pre kopa

a o Chramoskro verchos zabarola sar veš.’

¹⁹ Či vaš oda murdarda o judsko kralis Chizkija abo vareko andral e Judsko le Micheaš? Či pes o Chizkija na daralas le RAJESTAR a na modlinelas pes ke leste? A či na sas le RAJESKE pharo, a vašoda pre lende na mukla odi pohroma, so phenda? Ale amen akana anas e strašno pohroma korkore pre peste!”

Le prorokos Urija den te murdarel

²⁰ Sas mek the aver murš, savo prorokinelas andro nav le RAJESKRO, o Urijah, o čhavo le Šemajoskro andral o Kirjat-Jearim. Ov prorokinelas andro nav le RAJESKRO pre kada foros the pre kadi phuv avke, sar vakerelas the o Jeremijaš. ²¹ Leskre lava šunda o kralis Jojakim, savore leskre uradnika the raja. O kralis les kamelas te murdarel, ale sar pes pal oda o Urijah došunda, denašla daratar andro Egipt. ²² O kralis Jojakim bičhada andro Egipt le Achboroskre čhas Elnatan a leha the avre muršen. ²³ On ile avri le Urijah andral o Egipt a ande les paš o kralis Jojakim. Ov les diña te murdarel la šablaha a leskro mulo felos diña te čhivel andro hrobos paš o običajna manuša.

²⁴ Ale o Achikam, le Šafanoskro čhavo, chrañinelas le Jeremijaš, hoj les te na den te murdarel le manušenge.

27

O Jeremijaš vakerel andro Chramos

¹ Sar chudña te kralinel o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, avla kada lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ² Kada mange phenda o RAJ: „Ker tuke o jarmos le cipune lanendar a thov tuke les pre meñ. ³ Avke bičhav o lav le edomike kraliske, le moabike kraliske, le amoniike kraliske, le tirske kraliske the le sidoniike kraliske prekal lengre posli, save avle andro Jeruzalem ko judsko kralis Cidkijah. ⁴ Phen ole poslengre, hoj te phenen peskre rajenge: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Kada phenen tumare rajenge: ⁵ Me mire zorale vasteha kerdom e phuv, le manušen the le džviren, so hine pre phuv a dav la oleske, kaske me kamav. ⁶ Me akana dava savore tumare phuva andro vasta mire služobnikoske le Nebukadnecaroske, le babiloniike kraliske; dava, hoj mek the o dziva džviri leske te služinen. ⁷ Savore narodi služinena leske, leskre čhaske the leskre vnukoske, medik na avela o dživesa the pre leskri phuv. Akor but narodi the bare krafa domarena leskri phuv. ⁸ Ale akana te varesavo narodos abo krališagos na kamela te služinel le babiloniike kraliske le Nebukadnecaroske, abo te na prilela leskro jarmos andre meñ, me marava oda narodos la šablaha, la bokhaha the le meribnaskre nasvalibnaha dži akor, medik oda narodos na zničinava leskre vasteha, phenel o RAJ.“ ⁹ Vašoda tumen ma šunen tumare proroken, veščten, olen, so phenen avri o sune, vražniken, aňi le čarodejniken, save tumenge phenen: „Tumen na služinena le babiloniike kraliske.“ ¹⁰ Se on tumenge prorokinen o klamišagi, savenge te pačana, avena odligende dur andral tumari phuv. A me tumen tradava avri andral tumari phuv a ode merena. ¹¹ Ale ole narodoske, savo prilela andre meñ o jarmos le babiloniike kraliskro a služinela leske, domukava te ačhel andre peskri phuv. Sadzinela peske a bešela ode, phenel o RAJ.’“

¹² The le judske kraliske le Cidkijoske phendom kala lava: „Prile andre meñ o jarmos le babiloniike kraliskro, služinen leske the leskre manušenge a ačhena te dživel. ¹³ Soske tu the tire manuša te meren la šablatar, la bokhatar the le meribnaskre nasvalibnastar, pal save phenda o RAJ, hoj avena pre oda narodos, so na služinela le babiloniike kraliske? ¹⁴ Ma šunen o lava le prorokengre, so tumenge vakeren: „Tumen na služinena le babiloniike kraliske.’ Bo on tumenge prorokinen o klamišagos. ¹⁵ Se me len na bičhadom,“ phenel o RAJ. „On prorokinen o klamišagi andre miro nav. Vašoda me tumen tradav avri a merena tumen jekhetane ole prorokenca, so tumenge prorokinen.“

¹⁶ Le rašajenge the savore manušenge phendom: „Kada phenel o RAJ: Ma šunen o lava tumare prorokengre, so tumenge vakeren: „O nadobi andral o Chramos le RAJESKRO imar maj anena pale andral o Babilon.’ On tumenge prorokinen o klamišagos. ¹⁷ Ma šunen len, služinen le babiloniike kraliske a dživena. Soske pes te čhivel tele

* 26:18 26,18 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

kada foros? ¹⁸ Te hine proroka a hin len o lav le RAJESKRO, akor mi mangen bares le Nekzoraledere RAJES, hoj te na lidžan andro Babilon o nadobi, save mek ačhile andro Chramos le RAJESKRO, andro kher ko judsko kralis the andro Jeruzalem. ¹⁹ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ pal o bronzune slupi, pal e bari bronzduñi nadrža, pal o vozikici le nadobenca the pal okla veci, so ačhile andre kada foros, ²⁰ save na ila o babiloñiko kralis o Nebukadnecar, sar odligenda andral o Jeruzalem andro Babilon le judske kralis Jechonijah, le Jojakimoskre čhas, the savore rajen andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, pal o nadobi, save ačhile andro Chramos le RAJESKRO the andro kher ko judsko kralis andro Jeruzalem: ²² ‚Lidžana len andro Babilon a ačhena ode dži andre oda džives, medik na phenava, hoj len te anen pale andro Jeruzalem,‘ phenel o RAJ. ‚Avke len anena a thovena pale pre kada than.‘“

28

O Jeremijaš the o Chananijaš

¹ Andre oda berš, sar vladñinelas o judsko kralis Cidkijah štarto berš, mange andro pandžto čhon o Chananijaš, le Azurosdro čhavo, o prorokos andral o Gibeon, phenda andro Chramos le RAJESKRO anglal o rašaja the anglal savore manuša: ² ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Phagava o jarmos le babiloñike kraliskro. ³ Dži o duj berš anava pale pre kada than savore veci andral o kher le RAJESKRO, save ila pal kada than o babiloñiko kralis o Nebukadnecar a ligenda andro Babilon. ⁴ Pre kada than anava pale le judske kralis Jechonijah, le Jojakimoskre čhas, a the savore zaila manušen andral e Judsko, save gele andro Babilon,‘ phenel o RAJ, ‚bo phagava o jarmos le babiloñike kraliskro.‘“

⁵ Akor o prorokos Jeremijaš anglal o rašaja the anglal savore manuša, so ačhenas andro Chramos le RAJESKRO, odphenda le prorokoske Chananijašoske ⁶ a phenda: ‚Amen! Mi del o Del! Mi kerel o Del oda, so prorokindal, hoj te aven pale pre kada than savore nadobi andral o Chramos le RAJESKRO the savore, ko sas zaila andro Babilon. ⁷ Ale šun kada lav, so phenav tuke the savore kale manušenge: ⁸ Anglal tu the anglal ma sas imar čirlastar but proroka, so prorokinas but phuvenge the bare krališagenge o mariben e bibach the o meribnaskro nasvaliben. ⁹ Ale či hino o prorokos, savo prorokinel o smirom, bičhado le RAJESTAR, oda pes sikavela až akor, sar pes oda ačhela.‘“

¹⁰ Akor o prorokos Chananijaš ila o jarmos pal e meñ le prorokoskri Jeremijašiskri a phagerda les. ¹¹ Anglal savore manuša o Chananijaš phenda: ‚Kada phenel o RAJ: ‚Kavke phagerava dži o duj berš o jarmos le babiloñike kraliskro le Nebukadnecaroskro, so hin pre meñ savore narodengro.‘“ Avke o prorokos Jeremijaš gela het peskre dromeha.

¹² Paloda, sar o prorokos Chananijaš phagerda o jarmos, so sas pre meñ le prorokoske Jeremijašiske, prevakerda o RAJ ko Jeremijaš kavke: ¹³ ‚Dža a phen le Chananijašoske: ‚Kada phenel o RAJ: O kaštuno jarmos phagerdal, ale pre leskro than chudeha o trastuno jarmos. ¹⁴ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Thovava o trastuno jarmos pre meñ kale savore narodenge, hoj te služinen le babiloñike kraliske le Nebukadnecaroske. A on leske služinena. Diñom leske mek the le dzive džviren.‘“

¹⁵ O prorokos Jeremijaš phenda le prorokoske Chananijašoske: ‚Noča šun, Chananijaš, o RAJ tut na bičhada, ale tu prevakerdal kale manušen, hoj te pačan le klamišagoske! ¹⁶ Vašoda phenel o RAJ kada: ‚Me tut lava pal kadi phuv. Mek kada berš mereha, bo kerdal upre le manušen, hoj pes te ačhaven le RAJESKE.‘“ ¹⁷ O prorokos Chananijaš muła mek oda berš andro eftato čhon.

29

O Jeremijaš pisinel lil le manušenge andro zajatje

¹ O prorokos Jeremijaš pisinda lil le manušenge, saven zaila o Nebukadnecar, a bičhada les andral o Jeruzalem andro Babilon. Pisinda les le vodcenge, save ačhile te dživel, le rašajenge, le prorokenge the savore manušenge, saven o Nebukadnecar zaila andral o Jeruzalem andro Babilon. ² Ačhila pes oda paloda, sar o kralis Jechonijah, leskri daj, leskre uradñika, o raja andral e Judsko the andral o Jeruzalem, o remeselñika the o kovača mušinde te omukel o Jeruzalem. ³ O lil bičhada le Elasohe, le Šafanoskre čhaha, the le Gemarijoha, le Chilkijoskre čhaha, saven bičhada o judsko kralis Cidkijah ko babiloñiko kralis Nebukadnecar. Andre oda lil sas pisimen kada:

⁴ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, savorenge, kas diñom te zalel andral o Jeruzalem andro Babilon: ⁵ ‚Ačhaven o khera a bešen andre. Sadžinen andro

zahradi a chan oda, so andre barola. ⁶ Len tumenge romñijen a mi el tumen čhave the čaja; len romñijen tumare čhavege a den romeste tumare čhagen, hoj lenge te uŕon o čhavore the o čhajora. Tumen mušinen te barol, a na te cikñoŕ. ⁷ Keren sa pro lačo the pro smirom andre oda foros, andre savo tumen bičhadom andro zajaťje. Modlĭnen tumen vaš leske ko RAJ, bo te leske ela mištes, ela mištes the tumenge.“

⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: „Te na tumen klaminen tumare proroka, so hine maškar tumende, aňi tumare vešći. Ma muken tumen aňi pre lengre sune, so džan, ⁹ bo klamišagoha tumenge prorokinen andre miro nav. Me len na bičhadom,“ phenel o RAJ.

¹⁰ Bo kada phenel o RAJ: „Sar imar avena eftavardeš (70) berš andro Babilon, akor avava ke tumende a dolikerava miro lačo lav, so tumen diňom, hoj tumen anava pale khere pre kada than. ¹¹ Bo me džanav, save plani man hin tumenca,“ phenel o RAJ, „mire plani tumenca hine lače a nane nalače. Kamav tumen te del e lači buducnosť the e nađej. ¹² Akor ke mande vičĭnena, a avena a modlĭnena tumen ke mande a me tumen šunava avri. ¹³ Rodena man a arakhena man, te man rodena andral calo tumaro jilo. ¹⁴ Dava man tumenge te arakhel,“ phenel o RAJ, „a anava tumen pale andral o zajaťje. Skidava tumen andral savore narodi the pal savore thana, kaj tumen roztradžom,“ phenel o RAJ, „a anava tumen pale pre oda than, khatar tumen liĭgendom andro zajaťje.“

¹⁵ Se tumen phenen: „O RAJ amen diňa le proroken andro Babilon.“ ¹⁶ Ale kada phenel o RAJ pal o kralis, savo bešel pro tronos le Davidoskro, the pal savore manuša, save ačhile te bešel andre kada foros, the pal tumari famelija, savi tumenca na geŕa andro zajaťje: ¹⁷ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Dikh, me pre lende bičhavava e šabla, e bokh the o meribnaskro nasvalĭben a kerava lendar kirne figi, save hine ajse nalače, hoj len našti te chal. ¹⁸ Džava pre lende la šablaha, la bokhaha the le meribnaskre nasvalĭbnaha. Kerava, hoj savore krališagi pre phuv te pređaran olestar, so dikhena. Všađzik, kaj len roztradžava, pes o manuša čudalĭnena a pređarana olestar, so pes lenge ačhiŕa. O manuša peske lendar kerena pheras a lena lengro nav sar košĭben, ¹⁹ bo na šunenav mire lava,“ phenel o RAJ, „akor sar lenge bičhavavas mire služobňiken le proroken. Bičhavavas len pale a pale, ale tumen len na šundān,“ phenel o RAJ.

²⁰ Vašoda šunen o lav le RAJESKRO, savore, so sanas zaile, saven bičhadom het andral o Jeruzalem andro Babilon. ²¹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, pal o Achab, čhavo le Kolajoskro, the pal o Cidkĭjah, čhavo le Maasejoskro, save tumenge andre miro nav falošne prorokinenas: „Dava len andro vasta le babiloňike kraliske le Nebukadnecaroske a ov len murđarela angle tumare jakha. ²² A vašoda, so pes lenge ačhela, phenena savore zaile manuša andral e Judsko, so hine andro Babilon, kada košĭben: „Mi kerel tuha o RAJ oda, so kerda le Cidkĭjoha the le Achaboha, saven o babiloňiko kralis labarda andre jag,“ ²³ bo kerenas o bare bini andro Izrael, kerenas o lubipen le susedengre romñijenca a andre miro nav vakerenas o klamišagos, savo lenge me na prikazĭndom. Džanav oda a som oleske švedkos, phenel o RAJ.“

O Jeremijaš chudel lav pro Šemajah

²⁴ Phen le Šemajoske andral o Nechelam: ²⁵ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Vašoda, hoj andre tiro nav bičhadal savore manušenge andro Jeruzalem the le rašaske le Cefanjoske, le Maasejoskre čhaske, a the savore okle rašajenge kada liŕ: ²⁶ „O RAJ tut ačhada rašaske vaš o rašaj Jojada, hoj te dodikhes andro kher le RAJESKRO pre dojekh dilino manuš, so pestar kerel prorokos, hoj les te phandes andre kaštuňi klada. ²⁷ Akor soske na zaačhadal le Jeremijaš andral o Anatot, sar tumenge prorokinelas? ²⁸ Se ov amenge bičhada kade andro Babilon kadi sprava: Ačhena ode but. Vašoda keren tumenge o khera a bešen andre, sadzinen andro zahradi a chan oda, so andre barola.“ ²⁹ No o rašaj Cefanjah avŕa a pregenda kada liŕ le Jeremijašiske.

³⁰ Akor avŕa o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ³¹ „Phen savorenge, so hine zaile: „Kada phenel o RAJ pal o Šemajah andral o Nechelam: Vašoda, hoj o Šemajah ke tumende prorokinelas, kajte les me na bičhadom, a prevakerda tumen, hoj te pačan o klamišagos, ³² kada phenel o RAJ: Dikh, me marava le Šemajah andral o Nechelam the leskre potomken. Na ačhela lestar aňi jekh dženo, ko bešlahas maškar leskre manuša, a ov na dikhela oda lačo, so kamav te kerel prekal mire manuša, phenel o RAJ, bo kerelas upre le manušen, hoj pes te ačhaven pre mande.““

30

O Izrael avela pale andre peskri phuv

¹ Kada lav phenda o RAJ le Jeremijašiske: ² „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ,Pisin tuke andro zvitkos savore lava, so tuke phendom. ³ Dikh, avel o časos,‘ phenel o RAJ, ,sar anava pale mire manušen le Izrael the le Juda andral o zajaťje a dava lenge pale e phuv, so diňom lengre dadenge, a bešena andre,‘ phenel o RAJ.“

⁴ Kada hin o lava, save vakereles o RAJ pal o Izrael the pal e Judsko: ⁵ „Kada phenel o RAJ:

„Šundol te viskinel le manušen daratar;

hin bari dar, nane smirom.

⁶ Akana zaačhen a gondolinen:

Šaj uľol le muršestar čhavoro?

Akor soske dikhav, hoj dojekhe zorale muršeste

hin o vasta pro per sar la džuvlate andro dukha?

Soske lenge o muja parriľe avri?

⁷ Vigos, bo oda džives ela igen strašno!

Ajso džives, savo mek šoha na sas.

Andre oda časos predžala o Jakob bare pharipnaha,

ale ela olestar zachraňimen.‘ “

⁸ „Andre oda džives,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „phagerava o jarmos pal lengri meň a čhingerava lengre lanci. Imar na ena otroka le cudzincenge, ⁹ ale služinena le RAJESKE, peskre Devleske, the peskre kraliske le Davidoske, saves lenge ačhavava.“

¹⁰ „No tu ma dara, miro služobňikona Jakobona,“ phenel o RAJ,

„ma predara, Izraelona,

bo dikh, zachraňinava tut the tiro potomstvos

andral odi phuv, so hiňi dur, andre save san zaile.

O Jakob avela pale a dživela andro smirom,

bi o starišagos a ňiko les na daravela avri.

¹¹ Me som tuha, phenel o RAJ,

hoj tut te zachraňinav.

Zňičinava savore naroden,

maškar save tut roztradňom,

ale tut na zňičinava.

Marava tut, ča ajci keci tuke zaslužines,

ale na mukava tut te džal calkom bi o trestos.“

¹² Kada phenel o RAJ:

„Tiri rana našti sastol avri

a hiňi igen dukhađi.

¹³ Nane vaš tu ko te zaačhel;

nane likos pre tiro vredos,

ňiko tut našti sastarel avri.

¹⁴ Savore, so tut kamenas, pre tu bisterde;

na džal lenge pal tu.

Bo demađom tut avke sar ňeprijateľis;

mardom tut igen zorales

angle tiri bari vina the angle tire but bini.

¹⁵ Soske roves vaš tiri rana?

Tiri dukh našti sastol avri.

Vaš tiri bari vina the vaš tire but bini

tuke oda kerdom.

¹⁶ Ale savore, so tut chan tele,

ena zachale,

savore, tire ňeprijateľa,

ena zaile sar bertenoša.

Ola, ko tut trapinen,

ena trapimen avrendar.

Ola, ko tut občoraren,

ena občorarde avrendar.

¹⁷ Ale me tut sasťarava avri,

sasfarava tuke tire rani,
phenel o RAJ,
bo vičinen tut avritradli,
e čhaj le Sionoskri, sava ņiko na rodel.“

O RAJ anela pale le Izrael

¹⁸ Kada phenel o RAJ:

„Anava pale le Jakoboskre stani andral e phuv, kaj sas zaile,
a ela mange pharo vaš leskre khera.
O foros ela pale upreačhado pre oda than, khatar sas čhido tele,
a o palacis ačhela pale pre oda than, kaj sas.

¹⁹ Avena lendar o palikeribnaskre gila
a šundola o radišagos.

Kerava lendar but
a na ena frimeder;

dava len ajsi pačiv,
hoj imar na ena teledikhle.

²⁰ Leskre čhave ena ajse sar varekana,
lengro zhromaždeŋje ela zorales zathodo angle mande
a marava savoren, ko len trapinen.

²¹ Lengro vodcas ela lendar;
lengro vladcas avela lendar.

Domukava les paš ma
a ov avela dži ke ma.

Se ko šaj avel korkoro pestar paš mande?
phenel o RAJ.

²² Tumen avena mire manuša
a me avava tumaro Del.“

²³ Dikh, e choľi le RAJESKRI
avel sar e zoraľi balvaj;

sar e bari burka,
so avel tele pro šero le nalačhe manušenge.

²⁴ Na preačhela leskri bari choľi,
medik na dokereľa savoro, so peske zaiľa andro jilo.
Andro posledna dživesa oleske ačhalona.

31

O Izrael avel pale khere

¹ „Andre oda časos,“ phenel o RAJ, „me avava Del savore famelijenge andro Izrael a
on ena mire manuša.“

² Kada phenel o RAJ:
„Pre pušta presikađom e milost le narodoske,
savo denašľa la šablake.

Me anava o smirom le Izraeloske.“

³ Dural pes amenge sikada o RAJ a phenda:
„Kamay tut le večne kamibnaha,
vašoda tuke presikavav o verno kamiben.

⁴ Pale tut ačhavava upre,
a tu, pačivali čhaje le Izraeloskri,
aveha pale upreačhadi.

Pale tut šukaľareha le čerkutkenca
a džaha te khelel olenca, so radisaľon.

⁵ Pale tuke sadzineha o viňici
pro verchi andre Samarija.

O farmara peske sadzinenena o viňici
a chana peskro ulipen.

⁶ Avela o džives, kana o stražňika vičinenena
pal o brehi andral o Efrajim:

„Aven džas upre pro Sion,
ko RAJ, ke amaro Del!“

⁷ Kada phenel o RAJ:

„Giļaven radišagostar upral o Jakob;
thoven baripen upral o nekbareder le narodendar!

Giļaven zorales a phenen:

,RAJEJA, zachrañin tire manušen,
spasin le Izraeliten, save mek ačhile te dživel.’

⁸ Dikh, anava len andral e severno phuv
a skidava len upre pal o agora le svetoskre.

Ela maškar lende o koro the o bango,
e khabñi džuvli the odi, so užarel te ločhol;
avena pale sar baro narodos.

⁹ Avena rovibnaha,
modlinena pes a me len anava pale.

Lidžava len paš o pañi,
pal o rovno drom, kaj lenge na podžžana o pindre,
bo me som le Izraeloskro dad
a o Efrajim hino miro ešebno čhavoro.“

¹⁰ „Šunen o lav le RAJESKRO, tumen narodale,
a vakeren les dur pro ostrovi:

,Oda, ko roztradña le Izrael, les skidela upre
a stražinela les sar o pastjeris peskro stados.’

¹¹ Bo o RAJ zachrañinda le Jakob,
a cinđa les avri andral o vasta ole dženeskrekre,
so sas zoraleder sar ov.

¹² Avena a viskinena radišagostar pro verchos Sion;
radisałona le pherdo lače vecendar, save len dela o RAJ,

la pšefiñatar, la neva molatar the le olejostar,
le cikne bakrorendar the le dobitkostar.
Ela lenge avke mištes sar la zahradake, savi hiñi mištes polivimen,
a imar buter na cerpinena.

¹³ E terñi džuvli khelela a radisałola,
a the o terne murša le phurenca jekhetane.

Lengro roviben čerinava pro radišagos,
lava lendar o pharipen the o trapišagos
a dava len o radišagos.

¹⁴ Le rašajen dava o nekfeder chaben
a mire manušen dava pherdo čalipen,“
phenel o RAJ.

La Rachelakro roviben

¹⁵ Kada phenel o RAJ:
„Andre Rama šundol o baro roviben the e bari žala.

Oda e Rachel rovel pal peskre čhave,
a na del pes te potešinel,
bo o čhave imar nane.“

¹⁶ Kada phenel o RAJ:
„Preačh te rovel a zliker o apsa andro jakha,
bo tiri buči ela odmeñimen,
phenel o RAJ.

A on avena pale
andral e phuv le ñeprijatefengri.

¹⁷ Tire potomstvov hin nadej,
phenel o RAJ,
tire čhave avena pale andre peskri phuv.“

¹⁸ „Šundom o roviben le Efrajimoskro:
,Karihinehas man sar le bikocis, so nane skrocimen,
a me man diñom te karhinel.

An man pale paš tu a me avava pale,
se tu sal o RAJ, miro Del.

¹⁹ Bo paloda, sar tutar odgelom,
kerdom pokañje,

sar oda achaliłom,
maravas man andre hruđa,
ladžavas man a šunavas man igen ponižimen vaš o bini,
so kerđom, sar somas terno.'

²⁰ Či nane o Efrajim miro vzacno čavoro?
O čavoro, andre savo thovav baripen?

Bo kajte pre leste vakerav,
furt mange pre leste leperav kamibnaha.
Vašoda mange marel o jilo vaš leske
a me leske presikavava o lačhipen,"
phenel o RAJ.

Av pale, Izrael

²¹ „Rozthov tuke o znački pro drom;
poznacın tuke o drom;
arakh pale o chodňikos, khatar džahas,
sar salas ligendi het.

Av pale, pačivali čhaje le Izraeloskri;
av pale andre tire fori!

²² Mek dži kana phireha upre tele,
tu napačivali čhaje?

O RAJ kerela andre phuv neve veci:
Leskre manuša leske ena verna.“

Oda časos, so avela, ela požehñimen

²³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:
„Sar len anava pale andral o zajatje,
o manuša andre judsko phuv the andre lakre fori
pale phenena kala lava:

„Sveto verchona,
pre savo bešel o spravodlišagos,
mi požehñinel tut o RAJ!'

²⁴ O manuša bešena jekhetane andre Judsko
the andre savore lakre fori –
o farmara a the o pastjera, so phiren le stadenca.

²⁵ Me občerstvinava dojekh strapimen duša
a sakones, ko na birinel, dava nevi zor.“

²⁶ Andre kada uštilom a obdikhavas man. Miro suno sas mange pre dzeka.

²⁷ „Dikh, avel ajso časos,“ phenel o RAJ, „hoj pherarava o Izraeloskro krališagos the
o judsko krališagos le manušenca the le džvirenca. ²⁸ Avke sar keravas oda, hoj len
cirdavas avri le koreñenca, čhivavas tele, musaravas, ničinavas a anavas e bibach, avke
akana dodikhava pre oda, hoj len te budinav a te sadzinav,“ phenel o RAJ. ²⁹ „Andre ola
dživesa imar na phenena:

„O dada chanas o šutlo hroznos
a le čhavenge cerpisałonas o danda.'

³⁰ Ale akana sako merela vaš peskro binos. Oleske cerpisałona o danda, ko chala o
šutlo hroznos.“

E nevi zmluva

³¹ „Dikh, avel ajso časos,“ phenel o RAJ, „hoj kerava e nevi zmluva le Izraeloskro
manušenca the le Judaskre manušenca. ³² Na ajso zmluva, sar kerdom lengre dadenca
andre oda džives, sar len ilom vastestar, hoj len te lav avri andral o Egıpt, bo on na
dolikerde miri zmluva, kajte me lenge somas sar rom,“ phenel o RAJ. ³³ „Kada hin
e zmluva, savi phandava le Izraeloskro manušenca pal kala dživesa,“ phenel o RAJ.
„Thovava miro zakonos andre lende a pisinava les andre lengro jilo. Me avava lengro Del
a on ena mire manuša. ³⁴ Imar na mušinena te sikavel jekh avres a o phral le phraleske
na phenela: ‚Prindžaren le RAJES!‘, bo savore man prindžarena, le nekciknederestar
dži o nekbareder,“ phenel o RAJ. „Bo me lenge odmukava lengre nalačhipena a pre
lengre bini mange imar na leperava.“

O nevo narodos

³⁵ Kada phenel o RAJ,
savo del, hoj o kham te švicinel dživese,
savo phenel le čhonoreske the le čercheñenge,

hoj te švicinen rači,
 savo hazdel upre o moros avke, hoj leskre vlni hučinen -
 o Nekzoraleder RAJ hin leskro nav:
³⁶ „Te kala zakoni la prirodakre anglal mande preačhilehas,“
 phenel o RAJ,
 „akor the o Izrael preačhilahas
 te el narodos anglal mande pro furt.“
³⁷ Kada phenel o RAJ:
 „Te pes diňahas te merinel o ñebos upre
 a o zakladi la phuvakre tele,
 akor me odčhidomas calo potomstvos le Izraeloskro
 vaš savoro, so kerde,“
 phenel o RAJ.

Nevo Jeruzalem

³⁸ „Dikh, aven o dživesa,“ phenel o RAJ, „sar ela o foros pale upreačhado prekal o RAJ la vežatar Chananel dži paš e Rohoskri brana. ³⁹ E šparga te merinel pes cirdela dureder paš o brehos Gareb a palis pes visarela paš o Goa. ⁴⁰ Sveto le RAJESKE ela cali dolina, kaj pes čhivel le mulen the o prachos pal o obeti, savore mali dži paš e dolina Kidron pro vichodos a dži pro rohos paš e Grajeskri brana. O foros imar šoha na ela čhido tele a zburimen.“

32

O Jeremijaš cinel e maľa

¹ Kada hin o lav, so avla le RAJESTAR ko Jeremijaš akor, sar o judsko krališ o Cidkijah kralinelas dešto berš a o Nebukadnecar kralinelas dešuochtoto (18) berš. ² Akor pes o slugada le babiloňike kraliskre rozačhade pašal o Jeruzalem. O prorokos Jeremijaš sas phandlo andre pre dvora le stražňikengri, so sas andro palacis le judske kraliskro. ³ Sar les o judsko krališ Cidkijah diňa te phandel andre, phenda leske: „Soske prorokines kajse lava le RAJESTAR a phenes: ‚Dikh, dava kada foros andro vasta le babiloňike kraliske a ov les domarela; ⁴ o judsko krališ na denašela avri andral o vasta le Babilončanenge, ale ela dino andro vasta le babiloňike kraliske. Vakerela leha muj-mujeha a dikhela les pre leskre jakha. ⁵ Ov lidžala le Cidkijah andro Babilon, savo ode ačhela dži peskro meriben, phenel o RAJ. Te džana pro mariben pro Babilončana, na domarena len.‘“

⁶ O Jeremijaš phenda: „Kada lav mange phenda o RAJ: ⁷ Dikh, avela pal tu o Chanamel, o čhavo mire bačiskro le Šalumoskro, a phenela: ‚Cin tuke miri maľa, so hiňi andro Anatot, bo tu sal mange nekpašeder famelija a tut ešebnones hin pravos la te cinel.‘ ⁸ Avke sar mange oda o RAJ diňa anglal te džanel, avla pal ma o Chanamel, mire bačiskro čhavo, pre dvora le stražňikengri a phenda mange: ‚Cin tuke miri maľa, so hiňi andro Anatot andre phuv le Benjaminoskri, bo tut ešebnones hin pravos la te cinel. Cin tuke la!‘ Akor džanas, hoj oda sas o lav le RAJESKRO. ⁹ Avke cindom odi maľa le Chanamelostar, le bačiskre čhastar, so hiňi andro Anatot, a počindom vaš late rupune lovenca, so važinenas dešuefta šekli. ¹⁰ Podpisindom e kupno zmluva, diňom upre e pečatka anglo jakha le švedkengre a odvažindom o love pre vaha. ¹¹ Ilom e zmluva the e kopija. Sas andre pisimen o kupno pravos the o podmjenki; jekh sas zapečatimen a oki dujto na sas. ¹² Soduj diňom le Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, le Machsejoskre vnukoske, anglo jakha mire strične phraleskre le Chanameloskre the anglo jakha le švedkengre, save podpisinde e kupno zmluva, the anglo jakha savore judske manušengre, save bešenas avri pre dvora le stražňikengri.

¹³ Anglo jakha kale savore manušengre prikazindom le Baruchoske: ¹⁴ ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Le kala soduj lila, e zapečatimen kupno zmluva the e kopija, so nane zapečatimen, a thov len andre nadoba čikatar, hoj pes te dolikeren pro but berša. ¹⁵ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Andre kadi phuv pes mek cinavena o khera, o mali the o viňici.‘

¹⁶ Sar diňom e kupno zmluva le Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, kavke man modlinavas ko RAJ:

¹⁷ Ó RAJA, Devla, dikh, tu stvorindal o ñebos the e phuv tira bara zoraha the tire nacirdle vasteha! Nane nič, so tu našti kerdalas. ¹⁸ Tu presikaves tiro verno kamiben ezerenge, ale vaš e vina le dadengri mares lengre čhaven pal lende. Tu sal baro a zoralo Del; tiro nav hin o Nekzoraleder RAJ. ¹⁹ Bare hin tire plani a zorale hin tire skutki. Tire jakha dikhen pre savore droma le manušengre, hoj te počines dojekheske vaš oda, sar dživelas, a vaš oda, so kerelas. ²⁰ Tu kerehas o znameňja the o zazraki

andro Egipt a dži adadžives oda keres andro Izrael the maškar savore aver narodi. A oleha tuke kerđal baro nav, avke sar oda hin dži adadžives. ²¹ Tu ilal tire manušen le Izrael avri andral o Egipt le znameñjenca the le zazrakenca, tira bara zoraha, tire nacirdle vasteha the bara daraha. ²² Tu lenge diňal kadi phuv, kaj čuľal o thud the o medos, avke sar diňal lav lengre daden. ²³ On avle a zaile peske la, ale na šunenias tut a na phirenas pal tiro zakonos. Na kerenas oda, so lenge prikazindal te kerel, a vašoda pre lende domukľal savori kadi pohroma.

²⁴ Dikh, o Babilončana hordinen o bara the e čik pašal o muri le foroskre, hoj pes te dochuden andre. Kada foros ela dino andro vasta olengre, ko pre leste džan, angle šabla, bokh the anglo meribnaskro nasvaliben. Ačhel pes oda, so phendal a tu oda dikhes. ²⁵ A kajte ela o foros dino andro vasta le Babilončanenge, tu, RAJA, Adonaj, miro, mange phendal: ‚Cin tuke odi mala vaš o rupune love a vičin paš oda le švedken.‘ “

²⁶ Akor avľa le RAJESTAR ko Jeremijaš kada lav: ²⁷ „Dikh, me som o RAJ, o Del savore manušengro. Či hin vareso, so me našti kerdomas? ²⁸ Vašoda me, o RAJ, phenav kada: Dava kada foros andro vasta le Babilončanenge the andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloňike kraliske, a ov les zalela. ²⁹ O Babilončana, save džan pre kada foros, pes dochudena andre a podlabarena les. Labarena avri the ola khera, kaj man o manuša cholarenas oleha, hoj pre peskre padi labarenas o kadidlos le Baaloske a anenas o molakre obeti le cudze devlengre.

³⁰ Se o Izraeliti the o judska manuša peskre terňipnastar kerenas ča oda, so mange na sas pre dzeka; se o Izraeliti man ča furt cholarenas oleha, so kerenas, phenel o RAJ. ³¹ O nipi andre kada foros ole dživesestar, sar sas ačhado, dži adadžives man ča cholarenas a provokinenas. Mušinav te zničinel o Jeruzalem ³² vaš savoro nalačhipen, so kerde o Izraeliti, o manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem, lengre kraľa, o raja, o rašaja the o proroka. ³³ Visarde pes ke ma le dumeha, a na le mujeha. A kajte len furt sikavavas, on na šunenias a na denas peske mandar te phenel. ³⁴ Peskre džungale modli thode andro Chramos, so pes vičinel pal miro nav, hoj les te meľaren andre. ³⁵ Andre dolina Ben-Hinom ačhade o oltara le Baaloske a ode obetinenas peskre čhavoren the čhajoren andre jag le Molochoske. Me lenge šoha na prikazindom, hoj oda te kerel, aňi pre godi mange oda šoha na sas, hoj te kerel kajse džungale veci a te cirden le judske manušen andro binos.

³⁶ Vašoda akana o RAJ, o Del le Izraeloskro, kavke phenel pal kada foros, pal savo tumen phenen, hoj pes dochudela andro vasta le babiloňike kraliske angle šabla, bokh the anglo meribnaskro nasvaliben: ³⁷ Dikh, me len skidava upre pal savore phuva, andre save len rozčhidom andre miri cholí, andre miri bari cholí. Anava len pale pre kada than a dava lenge te dživel andre smirom. ³⁸ On ena mire manuša a me avava lengro Del. ³⁹ Dava len jekh gondolišagos andro jilo, hoj savore te dživen avke, hoj man furt te den pačiv. Kerena oda prekal peskro lačo the prekal o lačo peskre čhvenge, so pal lende avena. ⁴⁰ Phandava lenca e večno zmluva, hoj lenge šoha na preačhava te presikavel miro lačhipen, a thovava lenge andro jile miri dar, hoj pes mandar te na visaren het. ⁴¹ Ela man radišagos olestar, hoj lenge presikavav o lačhipen cale mire jileha the cala mira dušaha a čačes len sadžinava andre kadi phuv pro furt.

⁴² Se o RAJ phenel kada: Avke sar andom savore kala pohromi pre kala manuša, avke anava pre lende the savoro lačo, pal savo lenge vakeravas. ⁴³ O maľi pes pale cinavena andre kadi phuv, pal savi tumen phenen: ‚Hiňi spustošimen, na bešen andre o manuša aňi o dživiri, bo sas diňi andro vasta le Babilončanenge.‘ ⁴⁴ Pale pes cinavena o maľi vaš o love, kerena pes o kupna zmluvi a ena zapečatimen anglo jakha le švedkengre. Kavke oda ela andre phuv le Benjaminoskri, andro gava pašal o Jeruzalem, andro judska fori, andro fori pro verchi pre brehengri phuv Šefela the pre pušťa Negev akor, sar anava pale le zaile manušen andre lengri phuv, phenel o RAJ.“

33

O RAJ del lav le manušen, hoj len anela pale a dživena peske andro smirom

¹ Sar sas mek o Jeremijaš andre bertenä pre dvora le stražňikengri, avľa ke leste dujtovar o lav le RAJESKRO: ² „Kada phenel o RAJ, savo stvorinda e phuv; o RAJ, savo la forminda a zathoda; leskro nav hin o RAJ: ³ ‚Vičin ke ma a odphenava tuke; dava tuke te džanel o bare the o garude veci, save na prindžares.‘ ⁴ Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola khera the pal ola palaca le judske kralengre andro Jeruzalem, so čhidan tele, hoj tumen te el o materijalos te zorarel o muri, hoj pes o Babilončana te

na dochuden andre a te na murdaren tumen la šablaha: ⁵ Ola, ko brañinen kada foros, pes marena le Babilončanenca, ale oleha ča pherarena ola khera le mule telenca, bo me domukava, hoj len te murdaren, bo som pre lende igen chołamen. Me lendar visardom miro muj vaš oda baro nalačhipen, so keren o manuša andre kada foros.

⁶ Ale me sphandava le Jeruzalemoske o rani a sastarava les; sastarava avri mire manušen a dava lenge te dživel andro baro smirom a nič nalačo pes lenge na ačela. ⁷ Anava pale pre kada than le judske manušen the le Izraeliten a pale len ačhavava upre, avke sar sas. ⁸ Žužarava len dojekhe binostar, saveha pes mange ačhade, a odmukava lenge savore bini, savenca pes mange ačhade, sar mandar odgele. ⁹ O Jeruzalem mange ela pro radišagos, pre slava the pro lašariben anglal savore narodi pre phuv, sar šunena pal savoro lačhipen, savo lenge presikadom. Ola narodi pes darana a izdrana vaš savoro lačo the vaš savoro smirom, savo dava andro foros.'

¹⁰ Kada phenel o RAJ: 'Tumen phenen pal kada than: „Hino omuklo sar pušta, bi o manuša the bi o džviri.“ Ale andro judska fori the pro ulici le Jeruzalemoske, save hine zamukle a riško ode na bešel, aňi džviri aňi nipi, mek šundola ¹¹ o radišagos the o kheliben, o radišagos le terneskro the la terňakro; mek šundola olen, ko anen e palikeribnaskri obeta andro Chramos le RAJESKRO te phenel:

„Palikeren le Nekzoraleder RAJESKE,

bo o RAJ hino lačo;

leskro verno kamiben likerel pro furt!“

Anava pale o radišagos andre kadi phuv a ela avke, sar sas angloda, ' phenel o RAJ.

¹² Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: 'Andre kadi zamukli phuv, so hiňi bi o manuša the bi o džviri, a the andre savore lakre fori ena pale o maľi, pre save o pastjera pašinena peskre stadi. ¹³ Andro fori pro verchi the pre brehengri phuv Šefela, andro fori pre pušta Negev, andre phuv le Benjaminoskri, andro gava pašal o Jeruzalem the andro judska fori mek predžana o bakrane stadi prekal o vasta oleske, ko len rachinela, ' phenel o RAJ.

¹⁴ 'Dikh, aven o dživesa, ' phenel o RAJ, 'sar naplňinava oda lačo lav, so diňom le izraelike manušen the le judske manušen.

¹⁵ Andre oda džives the andre odi ora

dava andral o pokoleňje le Davidoskro

te barol avri o spravodljivo Konaricis,

savo anela andre phuv o spravodlišagos the o čačipen.

¹⁶ Andre ola dživesa ena o manuša andral e Judsko zachraňimen

a o Jeruzalem dživela andro smirom;

o foros pes vičinela:

O RAJ hin amaro spravodlišagos.'

¹⁷ Se kada phenel o RAJ: 'Andre ola dživesa bešela pro tronos le Izraeloskro furt le Davidoskro potomkos ¹⁸ a furt ode ena o rašaja andral o kmeňos Levi, hoj mange te služinen a te obetinen e labardi obeta, e chabeneskri obeta the mek aver obeti.' "

¹⁹ Kada lav le RAJESKRO avľa ko Jeremijaš: ²⁰ „Kada phenel o RAJ: 'Te pes diňahas te prephagel miri zmluva le dživeseha the miri zmluva la račaha, hoj o dživesa the o rača te na aven avri pre peskre ori, ²¹ akor pes diňahas te prephagel the miri zmluva le Davidoha, mire služobňikoha, a na ulahas les o potomkos, savo bešela pro tronos, a the e zmluva le levitske rašajenca, mire služobňikenca. ²² Aji potomki dava le David, mire služobňikos, the le Leviten, save mange služinen, sar hin o čerčeňa pro űebos the e poši paš o moros, save pes na del te zrachinel.' "

²³ O RAJ kavke prevakerďa ko Jeremijaš: ²⁴ „Všimňindal tuke, so vakeren kala nipi: 'O RAJ pestar odčhidďa kala duj krališagi, save peske kidňa avri, o Izrael the e judsko'? A vašoda len o manuša tele dikhen a na rachinen len aňi sar narodos. ²⁵ Kada phenel o RAJ: 'Te prephagľomas e zmluva le dživeseha the la račaha a te zrušindomas mire phuvakre the űeboskre zakoni, ²⁶ akor mandar odčhidomas le Jakoboskre the le Davidoskre potomken a na iľomas avri andral lengro potomstvos le kralis, so vladňinela upral o potomki le Abrahamoskre, Izakoskre the le Jakoboskre. Ale me avava jileskro ke mire manuša a pale peske dživena mištes.' "

34

O lav pal o meriben le Cidkijoskro

¹ Sar pes o babiloňiko kralis o Nebukadnecar savore slugadenca, savore krališagenca pre phuv, save sas tel leskri zor, the savore narodenca marelas le Jeruzalemoha the savore leskre gavenca, akor avľa ko Jeremijaš kada lav le RAJESTAR: ² „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Dža te vakereľ le judske kraliħa le Cidkijoha a phen leske:

„Kada phenel o RAJ: Dikh, me dav kada foros andro vasta le babiloņike kraliske a ov les labarela avri. ³ Aņi tu na denašeha leskre vastendar, chudena tut a dena tut andre leskre vasta. Dikheha le babiloņike kralis pre tire jakha, vakereha leha muj-mujeha a palis tut lena andro Babilon.“

⁴ Judsko kralina, Cidkijona, šun kada lav le RAJESTAR: „Kada tuke phenel o RAJ: Na murdarena tut la šablaha, ⁵ ale mereha andro smirom. Sar labarenas o vatri paš o pohrebos tire dadengro, le kralengro, save sas anglal tute, avke labarena o vatri the paš tiro pohrebos a kavke pal tu rovena: „Jaj, amaro kralis mula!“ Ačhela pes oda avke, bo me, o RAJ, oda phendom.“

⁶ O prorokos Jeremijaš phenda le judske kraliske le Cidkijoske savore kala lava andro Jeruzalem, ⁷ akor sar pes o babiloņika slugada marenas le Jeruzalemoha the le forenca Lachiš the Azeka, so mek ačhile. Bo ča on ačhile ole ohradzimen forendar, so sas andre Judsko.

O manuša prephagen e zmluva pal o otroka

⁸ Kada lav avla le RAJESTAR ko Jeremijaš, sar o Cidkijah phandla zmluva savore manušenca, save bešenas andro Jeruzalem, hoj dela lengre otroken sloboda. ⁹ Sako mušinda te premukel pre sloboda peskre hebrejike otrokos the otrokiņa, hoj imar ņiko peske te na mukel peskre judske phralen sar otroken. ¹⁰ Savore raja the savore manuša priile odi zmluva, hoj sako te premukel pre sloboda peskre otrokos the peskra otrokiņa a hoj imar šoha lendar te na keren otroka. On oda šunde a premukle len. ¹¹ Ale palis čerinde peskro gondolišagos a pale kerde otroka the otrokiņi olandar, kas anglogda premukle pre sloboda.

¹² Akor avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ¹³ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Me phandlom e zmluva tumare dadenca, akor sar len ilom avri andral o Egipt, andral o otroctvos, ¹⁴ hoj pro eftato berš dojekh dženo te premukel peskre hebrejike phrales, savo pes leske bikenda, a paloda, sar leske služinela šov berš, les mušinela te premukel pre sloboda. Ale tumare dada na kamenas te šunel a na kerenas oda, so lenge phendom. ¹⁵ No tumen akana kerđan pokaņje a kerđan oda, so hin lačo angle mire jakha. Sako premuklan tumare phrales pre sloboda a phandlan anglal mande e zmluva andro Chromos, savo pes vičin pal miro nav. ¹⁶ Ale palis pale čerindan tumaro gondolišagos a melardan miro nav, sar kerđan otroka the otrokiņi olandar, kas anglogda premuklan pre sloboda, a ispidenas pre lende, hoj te ačhen pale tumare otroka.

¹⁷ Vašoda kada phenel o RAJ: Tumen man na šundan a na phendan, hoj sako te premukel pre sloboda peskre phrales le Izraelitas. Avke akana me phenav, hoj pes te premukel pre sloboda e šabla, o meribnaskro nasvaliben the e bokh, a kerava, hoj savore krališagi pre phuv te predaran, sar dikhena, so pes tumenca ačhila. ¹⁸ Ola murša manca phandle e zmluva avke, hoj pharade la terņa gurumņa pro jepaš a phirenas maškar ola duj kotora. Ale prephagle odi zmluva a na dolikerde ola lava, so sas andre pisimen, a vašoda me kerava ole muršenca oda, so on kerde ola gurumņaha. ¹⁹ Le vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem, le rajen, le rašajen the savore okle manušen, save phirenas maškar ola duj kotora, ²⁰ dava andro vasta lengre ņeprijatelenge the olenge, ko len kamen te murdarel. Lengre mule tela chana o čirikle the o dziva džviri. ²¹ A le kralis Cidkijah the leskre vodcen dava andro vasta lengre ņeprijatelenge the olenge, so len kamen te murdarel. Dava len andro vasta le babiloņike kraliskre slugadenge, save lendar gele het a preačhile pes lenca te marel. ²² Dikh, dava avri o rozkazis, phenel o RAJ, a anava len pale pre kada foros. On pes leha marena, zalena les a podlabarena. Me zničinava o judska fori a ačhela lendar sar pušta bi o manuša.“

35

O Rechabiti feder šunen peskre dades sar o Izraeliti peskre Devles

¹ Sar kralinelas andre Judsko o Jozakim, o čhavo le Jozijašoskro, avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ² „Dža ko Rechabiti a vičin len andre jekh ole kherendar, so hine ačhade pašal o Chromos le RAJESKRO, a de len te pijel mol.“

³ Avke ilom le Jaazanja, le Jirmejoskro čhas, le Chabacinjoskro vnukos, the leskre phralen the savore leskre čhaven the cali famelija le Rechabitengri ⁴ a andom len andro Chromos le RAJESKRO, andro kher le učeņikengro ko Devleskro murš Chanan, le Jigdalijoskro čhavo. Oda kher sas paš o kher le rajengro upral o kher le Maasejoskro, le Šalumoskro čhaskro, savo stražinelas o vudara. ⁵ Avke thodom le Rechabitenge pherde džbani la molaha the o kuča a phendom lenge: „Pijen e mol.“

⁶ Ale on mange phende: „Amen na pijas mol, bo le Rechaboskro čhavo o Jonadab, amaro dad, amenge prikazinda: „Ma pijen šoha mol aņi tumen aņi tumare čhave. ⁷ Ma

ačhavan tumenge khera, ma sadzinen o semena a ma cinaven o viñici. Bešen andro stani calo tumaro dživipen, a avke tumen dodživena but berša pre kadi phuv, pre savi san ča putñika.⁸ Šunas savoro, so amenge prikazindā amaro dad o Jonadab, a vašoda calo amaro dživipen na pijas mol añi amen añi amare romñija añi amare čhave añi amare čhaja.⁹ Na ačhavas peske khera, hoj andre te bešas. Nane amen viñici añi mali añi semena te sadzinel.¹⁰ Bešas andro stani, šunas a keras savoro, so amenge prikazinda amaro dad o Jonadab.¹¹ Ale sar pes o slugada le babiloñike kraliskre le Nebukadnecaroskre avle te marel andre kadi phuv, phendā peske: ‚Aven džas andro Jeruzalem, hoj pes te garuvas le slugadenge andral o Babilon the andral o Aram.‘ A vašoda bešas andro Jeruzalem.“

¹² Akor avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ¹³ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dža a phen le manušenge andre Judsko the olenge, ko bešen andro Jeruzalem: ‚Soske kalestar na sikon a na chuden imar te šunel mire lava?‘ phenel o RAJ.¹⁴ ‚O prikazil le Rechaboskre čhaskro le Jonadaboskro, savo zakazinda peskre čhavage te pijel mol, pes dolikerel dži adadžives, bo on šunen o prikazil peskre dadeskro. Ale me furt ke tumende vakerav pale a pale, ale tumen man na šunen.¹⁵ Furt ke tumende bičhavav mire služobñiken le proroken, hoj tumenge te phenen: ‚Visaren tumen savore tumare nalače dromendar a keren oda, so hin lačo. Ma džan pal aver devla, hoj lenge te služinen. Avke bešena andre odi phuv, savi diñom tumenge the tumare dadenge.‘ Ale tumen man na kamen te šunel añi te kerel oda, so tumenge phenav.¹⁶ He, o čhave le Jonadaboskre dolikeren o prikazil peskre dadeskro, savo lenge diña, ale kala manuša man na šunen.‘

¹⁷ Vašoda kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder Del, o Del le Izraeloskro: ‚Anava pro manuša andre Judsko the andro Jeruzalem e pohroma, pal savi lenge phendom, bo ke lende vakeravas, ale on man na šunenas; me ke lende vičinavas, ale on mange na odphenenas.‘“

¹⁸ Ale le Rechabitenge phenda o Jeremijaš: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Vašoda, hoj šunenas o prikazil tumare dadeskro le Jonadaboskro a kerenas savoro avke, sar tumenge prikazinda,¹⁹ kada tumenge phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Le Jonadab, le Rechaboskre čhas furt ela potomkos, savo mange služinela.‘“

36

O Jojakim labarel o zvitkos le Jeremijašistar

¹ Sar kralinelas andre Judsko o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, štarto berš, phenda o RAJ le Jeremijašiske kada lav: ² „Le o zvitkos a pisin andre savore lava, save tuke phendom pal o Izrael, pal e Judsko the pal savore narodi ole dživesestar, sar ke tu chudñom te vakerel; akorestar, kanastar kralinelas o Jozijaš dži adadžives.³ Ko džanel, či pes o manuša andral e Judsko na visarena peskre nalače dromendar, sar pes došunena pal savore pohromi, so pre lende kamav te mukel. A me lenge odmuklomas lengro nalačhipen the lengre bini.“

⁴ Akor peske o Jeremijaš vičinda le Baruch, le Nerijoskre čhas, hoj te pisinel andre savore lava, save vakerda o RAJ ko Jeremijaš. O Jeremijaš vakerelas a o Baruch oda pisinelas andro zvitkos.⁵ O Jeremijaš phenda le Baruchoske: „Me našti džav andro Chramos le RAJESKRO.⁶ Vašoda dža andro Chramos le RAJESKRO a pregen kada zvitkos le manušenge akor, sar pes poscinena. Pregen savore judske manušenge, so avle andral peskre fori, ola lava le RAJESKRE, save pisindal andre, save tuke me vakeravas.⁷ Ko džanel, či pes savoredžene na visarena peskre nalače dromendar a na chudena te mangel e miłosť le RAJESTAR, bo odi choľi, savaha len o RAJ kamel te marel, hiñi igen bari.“

⁸ O Baruch, le Nerijoskro čhavo, kerda savoro avke, sar leske prikazinda o prorokos Jeremijaš, a andro Chramos le RAJESKRO pregenđa o lava le RAJESKRE andral o zvitkos.⁹ Sar o Jojakim, le Jozijašoskro čhavo, kralinelas andre Judsko pandžto berš, dine avri andro eñato čhon o postos anglo RAJ prekal savore manuša andral o Jeruzalem the prekal savore manuša, so avle andral o judska fori.¹⁰ Akor o Baruch pregenđa savore manušenge o lava le Jeremijašiske andral o zvitkos. Pregenda len andro Chramos andral o kher le Gemarijoskro, le Šafanoskre čhaskro, savo sas o pisaris. Leskro kher sas pre upruñi dvora ode, khatar pes prekal e Nevi brana avel andro Chramos le RAJESKRO.¹¹ O Michajah, o čhavo le Gemarijoskro, o vnukos le Šafanoskro, šunđa avri savore lava le RAJESKRE andral o zvitkos.¹² Geľa andro palacis le kraliskro, andre pisariskro kher, a ode bešenas savore raja: O pisaris Elišamas; o Delajah, le Šemajoskro čhavo; o Elnatan,

le Achboroskro čhavo; o Gemarijah le Šafanoskro čhavo; o Cidkijah, le Chananjoskro čhavo, the savore okla raja. ¹³ A o Michajah lenge phenda savore lava, so šunđa le Baruch te genel le manušenge andral o zvitkos.

¹⁴ Akor savore raja bičhade ko Baruch le Jehudi, le Netanijoskre čhas, le Šelemijoskre vnutkos, le Kušijoskre pravnutkos, kale lavenca: „Le andro vast o zvitkos, andral savo genehas le manušenge, a av!“ Avke o Baruch iľa o zvitkos andro vast a geľa ke lende. ¹⁵ Phende leske: „Beš tuke a gen amenge andral o zvitkos!“

Akor o Baruch chudňa te genel, ¹⁶ a sar šunde avri savore lava, daraha dikhle jekh pre aver a phende le Baruchoske: „Savore kala lava mušinas te phenel le kraliske!“ ¹⁷ A mek phučenas lestar: „Phen amenge, sar pisindal savore kala lava? O Jeremijaš vakerelas a tu pisinehas?“

¹⁸ O Baruch lenge phenda: „He, o Jeremijaš mange phenda savore kala lava a me len la tintaha pisindom andro zvitkos.“

¹⁹ Akor o raja phende le Baruchoske: „Dža a garuv tut, the tu the o Jeremijaš, hoj ņiko te na džanel, kaj san.“

²⁰ Palis avle pre dvora le kraliskri, ale o zvitkos mukle andro kher ko pisaris Elišamas. Ode dine te džanel le kraliske savore lava. ²¹ O kralis bičhada le Jehudi, hoj te anel o zvitkos. O Jehudi les iľa andral o kher le pisariskro Elišamaskro a genelas anglo kralis the anglo savore raja, save ačhenas anglo kralis. ²² Sas eňato čhon a sas jevend. A o kralis bešelas andre peskro jevendesko kher a anglal leste labolas e jag andro ohňiskos. ²³ Sar o Jehudi dogenas trin abo štar šori andral o zvitkos, o kralis len odčingerelas la čhuraha a čhivelas len andre jag pro ohňiskos, medik na zlabiľa calo zvitkos. ²⁴ O kralis the savore leskre služobňika, so šunenav savore kala lava, lendar na darandile a aňi pre peste na čingerde o gada. ²⁵ Kajte o Elnatan, o Delajah the o Gemarijah manganas le kralis a phenenas leske, hoj te na labarel o zvitkos, ale ov len na šunelas. ²⁶ O kralis prikazinda le kraliskre čhaske le Jerachmeeloske, le Azrieloskre čhaske le Serajoske the le Abdeeloskre čhaske le Šelemijoske, hoj te chuden le pisaris Baruch the le prorokos Jeremijaš. Ale o RAJ len garuđa.

O Jeremijaš del te pisinel o zvitkos mek jekhvar

²⁷ Paloda, sar o kralis zlabarda o zvitkos ole lavenca, save o Jeremijaš vakerelas a o Baruch pisinelas andre, avľa ko Jeremijaš kada lav le RAJESKRO: ²⁸ „Le pale aver zvitkos a pisin andre savore lava, save sas andre oda ešebno zvitkos, savo labarda o judsko kralis Jojakim, ²⁹ a le judske kraliske Jojakimoske phen: „Kada phenel o RAJ: Tu labardal o zvitkos a diňal te džanel le Jeremijašiske: „Soske pisindal, hoj o babiloňiko kralis avela a zůičinela kadi phuv a murdarela avri le manušen the le džviren?“ ³⁰ Vašoda kada phenel o RAJ pal o judsko kralis Jojakim: ņiko leskre potomkendar na bešela pro tronos le Davidoskro a leskro mulo felos ela čhido avri pro kham dživese a rači pro šil. ³¹ Marava les the leskre potomken the leskre sluhen vaš lengro nalačhipen a anava pre lende the pro manuša andro Jeruzalem the pre cali Judsko savore pohromi, pal save lenge vakeravas, no on na šunenav.“

³² O Jeremijaš iľa aver zvitkos a diňa les le pisariske Baruchoske, le Nerijoskre čhaske, a ov pisinda andro zvitkos savore lava, so o Jeremijaš vakerelas, save o judsko kralis Jojakim zlabarda andre jag. A mek but ajse lava sas paše dothode.

37

O Cidkijah mangel modlitba le Jeremijašistar

¹ Le Jozijašoskro čhavo o Cidkijah ačhila kraliske vaš o Konjah, le Jojakimoskro čhavo. O babiloňiko kralis o Nebukadnecar les ačhada kraliske andre Judsko. ² Ale aňi ov aňi leskre raja aňi o manuša andre Judsko na šunenav o lava le RAJESKRE, save lenge delas te džanel prekal o prorokos Jeremijaš.

³ Ale o kralis Cidkijah bičhada le Jehuchal, le Šelemijoskre čhas, the le rašas le Cefanjah, le Maasejoskre čhas, ko prorokos Jeremijaš a phende leske: „Modľin tut vaš amende ko RAJ, ke amaro Del!“

⁴ Akor mek na sas o Jeremijaš phandlo a šaj phirelas maškar o manuša, bo mek les na thode andre bertena. ⁵ Le faraonoskri armada pes mukľa pro drom andral o Egipt. Ale sar pes došunde pal oda o Babilončana, save sas rozačhade pašal o Jeruzalem, scirdle pes a gele het le Jeruzalemostar.

⁶ Akor avľa o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ⁷ „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: Kada phen le judske kraliske, savo tumen bičhada ke mande te phučel: ‚Dikh, le faraonoskri armada, so avel, hoj tumenge te pomožinel, pes visarela pale khere andre

peskri phuv, andro Egipt. ⁸ Ale o Babilončana avena pale, demena pre kada foros, zalena les a labarena avri la jagaha.'

⁹ Kada phenel o RAJ: Ma klaminen tumen korkoren a ma gondolinen tumenge: ‚O Babilončana amendar imar džan het.‘ Se on na džana het. ¹⁰ Kajte domardanas cali lengri armada, savi pes tumenca marel, a te lendar ačhilehas ča sikra rañimen murša andro stani, the avke uštilehas a labardehas kada foros la jagaha.“

O Jeremijaš andre bertena

¹¹ Sar pes e babiloñiko Armada scirdña le Jeruzalemostar angle armada le faraonoskri, ¹² o Jeremijaš geła avri andral o Jeruzalem a kamelas te džal andre phuv le Benjaminoskri, hoj te prelel peskro dedictvos peskra famelijatar. ¹³ Ale sar avla paš e Brana le Benjaminoskri, sas ode o velitelis le stražnikengro o Jirijah, o čhavo le Šelemijoskro, o vnukos le Chananjoskro. A ov zaačhada le Jeremijaš a phenda leske: „Tu kames te predžal ko Babilončana!“

¹⁴ O Jeremijaš odphenda: „Na, oda nane čačo! Me na kamav te predžal ko Babilončana!“ Ale o Jirijah les na šunelas, chudña le Jeremijaš a ligenda les anglo raja. ¹⁵ O raja chale cholli pro Jeremijaš, dine les te marel a thode les andre bertena andro kher le pisariskro le Jonatanoskro, bo leskre kherestar kerde bertena. ¹⁶ Le Jeremijaš thode andre odi bertena, andre pinca tel e phuv, a ode mušinda o Jeremijaš te ačhel but dživesa.

¹⁷ Palis pal leste bičhada o kralis Cidkijah, diña les te anel andro palacis a počoral lestar phučelas: „Hin tut varesavo lav le RAJESTAR?“

O Jeremijaš odphenda: „He,“ a phenda leske: „Aveha dino andro vasta le babiloñike kraliskre.“

¹⁸ A paloda o Jeremijaš phučla le Cidkijostar: „So tut kerđom, so kerđom tire rajen abo kale manušen, hoj man thođan andre bertena? ¹⁹ Kaj hine tumare proroka, save tumenge prorokinas: ‚O babiloñiko kralis na avela pre amende añi pre kadi phuv?‘ ²⁰ Ale akana, kralina, raja miro, igen tut mangav, šun man: Ma de man pale andro kher le pisariskro le Jonatanoskro, bo merava ode.“

²¹ Akor o kralis Cidkijah prikazinda, hoj le Jeremijaš te stražinen pre dvora le stražnikengri a te den les sako džives jekh maro andral e Pekarengri ulica a oda likerelas dži akor, medik sas o maro andro foros. Avke o Jeremijaš ačhila pre dvora le stražnikengri.

38

O Jeremijaš čhido andre chañig

¹ Le Matanoskro čhavo o Šefatjah the le Paščuroskro čhavo o Gedaljah the le Šelemijoskro čhavo o Juchal the le Malkijoskro čhavo o Paščur šunde o lava, save o Jeremijaš vakerelas savore manušenge: ² „Kada phenel o RAJ: ‚Ko ačhela andre kada foros, ela murdardo la šablaha abo merela bokhatar abo pro meribnaskro nasvaliben; ko pes poddela le Babilončanenge, ačhela te dživel. Zachrañinela peske bajča o dživipen a dživela.‘ ³ Kada phenel o RAJ: ‚Kada foros ela dino andro vasta le babiloñike kraliskre slugađenge, save les zalena.‘“

⁴ Akor o raja phende le kraliske: „Kale muršes kempel te murdarel! Bo ov kerel tele e dzeka savore slugađenge, save mek ačhile andro foros, the savore manušenge, sar lenge vakerel savore kajse lava. Se kada manuš na rodel o lačo kale manušenge, ale o nalačo.“

⁵ O kralis Cidkijah phenda: „Dikhen, hino andre tumare vasta! Me našti kerav nič. Našti man tumenge ačhavav.“

⁶ Akor chudle le Jeremijaš a čhido les andre chañig le Malkijoskri, le kraliskri čhaskri, savi sas pre dvora le stražnikengri. Le Jeremijaš mukle tele le lanenca andre chañig, kaj na sas pañi, ča čik. Avke o Jeremijaš zapeła andre čik.

O Jeremijaš zachrañimen andral e chañig

⁷ Akor o Ebed-Melech, o eunuchos andral o Kuš, savo sas andro palacis le kraliskro, pes došundá, hoj le Jeremijaš mukle tele andre chañig. Ipen akor o kralis bešelas andre Benjaminoskri brana. ⁸ Sar avelas avri o Ebed-Melech andral o palacis, phenda le kraliske: ⁹ „Kralina, raja miro, kala murša kerde baro nalačhipen le prorokoske le Jeremijašiske. Mukle les tele andre chañig a ode merela bokhatar, bo andro foros imar nane maro.“

¹⁰ Akor o kralis prikazinda le Ebed-Melechoske: „Le tuha adarik tranda muršen a cirden avri le Jeremijaš andral e chañig, sigeder sar merela.“

¹¹ O Ebed-Melech iľa peha tranda muršen a geľa andro palacis, tele andro gadengro sklados. Iľa odarik o purane gada the o renti a mukla tele le lanoha le Jeremijaške andre chaňig. ¹² O Kušnjicos Ebed-Melech vičinda pro Jeremijaš: „Thov tuke kala purane gada the o renti tel o khaka, tel o lani!“ A o Jeremijaš oda avke kerda. ¹³ A palis le Jeremijaš cirdenas upre le lanenca andral e chaňig a cirdle les avri. A o Jeremijaš ačhila pre dvora le stražňikengri.

O kralis Cidkijah vakerel pale le Jeremijašiha

¹⁴ O kralis Cidkijah diňa te vičinel le prorokos le Jeremijaš a arakhľa pes leha paš o trito vudar andro Chramos le RAJESKRO. O kralis leske phenda: „Phučava tutar vareso, ale ma garuv mange andre nič.“

¹⁵ O Jeremijaš phenda le Cidkijoske: „Te tuke phenava o čačipen, murdareha man, a te tuke poradinava, na šuneha man.“

¹⁶ Akor o Cidkijah diňa lav počoral le Jeremijaš a phenda: „Avke sar dživel o RAJ, savo amen diňa o dživipen, na dava tut te murdarel a aňi tut na dava andro vasta kale muršenge, save tuke kamen te lel o dživipen.“

¹⁷ Palis o Jeremijaš phenda le Cidkijoske: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Te tut poddeha le babiloňike kraliskre rajenge, zachraňineha tuke o dživipen a kada foros na labarena avri la jagaha. Predživeha the tu the tiri famelija. ¹⁸ Ale te tut na poddeha le babiloňike kraliskre rajenge, akor ela calo foros dino andro vasta le Babilončanenge a on les labarena avri la jagaha. Aňi tu na denašeha avri andral lengre vasta.‘“

¹⁹ Akor o kralis Cidkijah phenda le Jeremijaške: „Me man darav le judske manušendar, save pregele ko Babilončana, darav man, hoj man o Babilončana dena andre lengre vasta a on man igen trapinena.“

²⁰ O Jeremijaš leske phenda: „Na dena tut lenge! Ale šun le RAJESKRO hangos a ker oda, so tuke phenav. Akor tuke ela mištes a dživeha. ²¹ Ale te tut lenge na kameha te poddel, sikada mange o RAJ, so pes ačhela: ²² Savore džuvlja, so ačhile andro palacis le judske kraliskro, ena ligende le babiloňike kraliskre rajenge. Ola džuvlja tuke phenena:

‚Thode tuha avri a domarde tut
tire prijatela, savenge pačahas;
sar zapelal le pindrenca andre čik,
gele het a omukle tut.‘

²³ Savore tire romňija the tire čhave ena ligende le Babilončanenge a aňi tu na denašeha andral lengre vasta. Zalela tut o babiloňiko kralis a kada foros ela labardo avri la jagaha.“

²⁴ Akor o Cidkijah phenda le Jeremijaške: „Te pes ňiko na dodžanela pal kala lava, na mereha. ²⁵ Ale te pes o raja došunena, hoj tuha vakeravas, avena pal tu a phučena tutar: ‚Phen amenge, so phenda le kraliske a so phenda o kralis! Ma garuv amenge andre nič a amen tut na daha te murdarel.‘ ²⁶ Akor lenge phen: ‚Mangavas man le kraliske, hoj man te na bičhavel pale andro kher le Jonatanoskro, hoj ode te na merav.‘“

²⁷ Palis avle savore raja ko Jeremijaš a phučenastar. Ale ov lenge phenda savoro avke, sar leske prikazinda o kralis. Akor les mukle a gele lestar het, bo ňiko lendar pes na dodžanľa, so vakerelas le kraliha. ²⁸ O Jeremijaš ačhila pre dvora le stražňikengri dži andre oda džives, sar o Babilončana zaile o Jeruzalem.

O Jeruzalem hino zailo

Kavke sas o Jeruzalem zailo:

39

¹ Sar kralinelas eňato berš o judsko kralis Cidkijah, andro dešto čhon avľa o babiloňiko kralis o Nebukadnecar čala peskra armadaha pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste. ² A sar kralinelas o Cidkijah dešujekhto berš, dochodňa pes e babiloňiko armada andro foros pro eňato džives andro štarto čhon. ³ Avle ode savore raja le babiloňike kraliskre a bešle peske andre Maškaruňi brana: o Nergal-Sarecer, o Samgar-Nebu, o Sar-Sechim, o glavno uradňikos, o Nergal-Sarecer, o glavno astrologos, the savore okla raja le babiloňike kraliskre. ⁴ Sar len o judsko kralis Cidkijah the savore slugađa dikhle, denašle; denašenastar avri andral o foros rači ole dromeha, so džal prekal e zahrada le kraliskri, prekal e brana, so sas maškar duj muri a sas visardi ke pušta Araba.

⁵ Ale o babiloňika slugađa džanas pal lende a chudle le Cidkijah pro mali paš o Jericho. Zaille les a ande les andro foros Ribla andre phuv Chamat ko babiloňiko kralis

Nebukadnecar a ov leske phenda, so leha kerena. ⁶ O babiloňiko kralis diňa te murdarel andre Ribla le Cidkijoskre čhaven angle leskre jakha a diňa te murdarel the savore judske rajen. ⁷ Palis le Cidkijoske diňa te lel avri o jakha, te phandel les andro lanci a te lidžal andro Babilon.

⁸ O Babilončana labarde avri o palacis le kraliskro the le manušengre khera a čhide tele o muri le Jeruzalemskro. ⁹ Palis o glavno velitelis le stražnikengro o Nebuzaradan ligenda andro Babilon ole manušen, so ačhile andro foros, the olen, so pregele ko Babilončana, a the okle avre manušen. ¹⁰ Ole nekčoreder manušen, saven na sas calkom nič, mukla o Nebuzaradan andre Judsko a diňa lenge o viňici the mali.

O RAJ zachrañinel le Jeremijaš

¹¹ O babiloňiko kralis Nebukadnecar phenda le Nebuzaradanoske, le glavne stražnikengre veliteliske, pal o Jeremijaš: ¹² „Le les paš tu a mištes tut pal leste starin. Ma ker leske nič nalačo, ale ker prekal leste savoro, so kamela.“ ¹³ Avke o Nebuzaradan, o Nebušazban the o glavno astrologos o Nergal-Sarecer a the savore raja le babiloňike kraliskre ¹⁴ dine te anel le Jeremijaš pal e dvora le stražnikengri a dine les le Gedaljoske, le Achikamoskre čhaske, le Šafanoskre vnukoske, hoj les te lidžal khere. Avke o Jeremijaš dživelas maškar peskre manuša.

¹⁵ Sar mek sas o Jeremijaš phandlo pre dvora le stražnikengri, avla ke leste kada lav le RAJESKRO: ¹⁶ „Dža a phen le Kušijcoske le Ebed-Melechoske: ‚Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dikh, avke sar phenom, anava pre kada foros o nalačhipen, a na o lačhipen. A ačhela pes oda andre oda džives anglal tire jakha. ¹⁷ Ale me tut zachrañinava andre oda džives a na dochudeha tut andro vasta ole muršengre, savendar tut daras, phenel o RAJ. ¹⁸ Zachrañinava tut a na aveha murdardo la šablaha. Denašeha olestar avri a dživeha vašoda, bo mange pačasas, phenel o RAJ.‘“

40

O Jeremijaš hino premuklo a džal ko Gedaljah

¹ Kada lav le RAJESKRO avla ko Jeremijaš paloda, sar les o Nebuzaradan, o velitelis le stražnikengro premukla andro foros Rama. O Nebuzaradan arakhla le Jeremijaš zaphandles le lancenca maškar o manuša andral o Jeruzalem the andral e Judsko, saven lidžanas sar zajatcen andro Babilon. ² O velitelis le stražnikengro iľa le Jeremijaš a phenda leske: „O RAJ, tiro Del, anglal prorokinda kada nalačhipen pre kada foros. ³ O RAJ dolikerđa oda lav, so phenda, a kerđa oda, so vakerełas, bo kerenas o bini anglal o RAJ a na šunenias les, vašoda pes tumenge kada ačhila. ⁴ Dikh, adadžives tuke lava tele o lanci pal o vasta. Te kames te avel manca andro Babilon, av, a me man pal tu starinava. Ale te na kames manca te avel andro Babilon, akor šaj ačhes kade andro Izrael! Dikh, cali phuv hiňi anglal tu a šaj tuke kides avri, kaj kames te džal. ⁵ Ale te kames te ačhel kade, akor dža ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro, ko vnukos le Šafanoskro, saves o babiloňiko kralis ačhađa upral o judska fori. Beš jekhetane leha a dživ maškar o manuša, abo dža ode, kaj kames.“

Avke les o velitelis le stražnikengro diňa varesavo chaben pro drom the daros a mukla les te džal. ⁶ Akor o Jeremijaš geľa ko Gedaljah andre Micpa a ode bešelas le manušenca, save ačhile andre odi phuv.

Pal o Gedaljah

⁷ Savore judska velitela la armadakre, save mek ačhile pro mali peskre slugadenca, pes dodžanle, hoj o babiloňiko kralis ačhađa le Achikamoskre čhas le Gedaljah vodcaske andre Judsko a diňa leske le muršen, le romňijen, le čhaven the le čore manušen andre cali phuv, saven na ligende het andro Babilon. ⁸ Avke avla andre Micpa ko Gedaljah o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, o Jochanan the o Jonatan, o čhave le Kareachoskre, o Serajah, o čhavo le Tanchumetoskro, a o čhave le Efajoskre andral e Netofa, a o Jezanjah, o čhavo le Maachatanoskro; on avle the peskre muršenca. ⁹ O Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, o vnukos le Šafanoskro, len the lengre muršen diňa lav a phenda lenge: „Ma daran tumen te služinel le Babilončanenge. Ačhen andre kadi phuv a služinen le babiloňike kraliske, bo akor tumenge ela mištes. ¹⁰ Dikhen, me ačhav te bešel andre Micpa, hoj te avav zodpovedno vaš tumenge anglo Babilončana, sar ke amende avena. Tumen kiden upre e mol, o ovocje the o olejos, a odthoven tumenge len andro nadobi a bešen andre tumare fori, save tumenge zailan.“

¹¹ The o manuša andral e Judsko, save bešenias andro Moab, andro Amon, andro Edom a the ola, so bešenias andre aver phuva, šunde, hoj o babiloňiko kralis mukla andre Judsko mek varesave manušen a ačhađa upral lende le Gedaljah, le Achikamoskre čhas,

le Šafanoskro vnukos. ¹² Palis savore judska manuša avle pale andral savore thana, kaj pes rozdenašle. Avle andre Judsko ko Gedaljah andre Micpa a skidle upre igen but mol the ovocje.

Kamen te murdarel le Gedaljah

¹³ Le Kareachoskro čhavo o Jochanan a savore judska velitelja la armadakre, save mek ačhile pro mali, avle ko Gedaljah andre Micpa ¹⁴ a phende leske: „Na džanes, hoj o amoňiko kralis o Baalis bičhada le Netanijoskre čhas le Jišmael, hoj tut te murdarel?“ Ale o Gedaljah lenge na pačalas.

¹⁵ O Kareachoskro čhavo o Jochanan phenda počoral le Gedaljoske andre Micpa: „Džava a murdarava le Netanijoskre čhas le Jišmael a űiko olestar na džanela. Soske leske te domukas, hoj tut te murdarel? A avke pes ačhilahas oda, hoj pes savore manuša andral e Judsko, so pes skidle paš tute, rozdenašlehas a okla aver manuša andre Judsko mulehas.“

¹⁶ Ale o Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, phenda le Jochanoske: „Ma ker oda! Bo na vakeres čačipen pal o Jišmael.“

41

O Jišmael murdarel le Gedaljah

¹ Andro eftato čhon avla ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro, andre Micpa o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, o vnukos le Elišamaskro, savo sas andral e kraliko famelija, jekhetane le kralike rajenca the deše muršenca. A ode andre Micpa jekhetane chanas. ² Akor uštila o Jišmael the ola deš murša, so sas leha, a chučile le šablenca pro Gedaljah a murdarde les - oles, kas o babiloňiko kralis ačhada vodcaske upral e phuv. ³ O Jišmael murdarđa the savore muršen andral e Judsko, save sas le Gedaljoha andre Micpa. Murdarđa the le babiloňike slugaden, save ode sas.

⁴ Pre aver džives pal oda, sar murdarde le Gedaljah, sar mek űiko pal oda na džanelas, ⁵ avle andral o Šichem, andral o Šilo the andral e Samarija ohtovardeš (80) murša. Sas pre lende čingerde gada, o bradi lende sas holimen a sas čingerde pro felos. A andro vasta len sas o dari pre chabeneskri obeta the o kadidlos, hoj oda te lidžan andro Chramos le RAJESKRO. ⁶ Akor pes mukla pro drom andral e Micpa o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, hoj pes lenca te arakhel, a avelas ke lende rovindos. Sar pes lenca arakhla, phenda lenge: „Aven ko Gedaljah, ko čhavo le Achikamoskro!“

⁷ Sar doavle maškar o foros, o Jišmael the o murša, so leha sas, len čingerde pro kotora a čhide andre chaňig. ⁸ Ale deš ole muršendar phende le Jišmaeloske: „Ma murdar amen, bo hin amen e pšeňica, o jačmeňis, o olej os the o medos garude pro mali.“ Avke len mukla a na murdarđa len jekhetane oklenca. ⁹ Oda sas odi bari chaňig, savi diňa te kerel o kralis Asa, sar pre leste avla o izraeliko kralis Baaša. Ode čhida o Jišmael savore manušen, so murdarđa, a pherarda e chaňig le mule telenca.

¹⁰ Palis o Jišmael zaila savore okle manušen, so sas andre Micpa: le kraliskre čhajen the savore manušen, so ode ačhile, upral save o Nebuzaradan, o velitelis le stražňikengro, ačhada vodcaske le Gedaljah. Sar len o Jišmael zaila, geľa lenca het a kamelas te predžal ko Amončana.

O Jochanan zachraňinel le manušen

¹¹ Sar pes o Jochanan, o čhavo le Kareachoskro, the savore velitelja le armadakre, so leha sas, došunde pal savoro nalačipen, so kerda o Jišmael, o čhavo le Netanijoskro, ¹² ile peha savore muršen a gele pro mariben pro Jišmael. A dochudle les paš o bare paňa andro Gibeon. ¹³ Sar o manuša, saven o Jišmael zaila, dikhle le Jochanan the savore veliteljen la armadakren, so sas leha, chudle te radisaľol. ¹⁴ Savore manuša, saven zaila o Jišmael andre Micpa, pes visarde pale a gele paš o Jochanan. ¹⁵ Ale o Jišmael the ohto murša denašle le Jochanoske a gele ko Amončana.

¹⁶ Palis o Jochanan the savore velitelja la armadakre, save leha sas, ligende het savore manušen, so andre Micpa zaila o Jišmael paloda, sar murdarđa le Gedaljah, a zachraňinde len leskre vastendar. Avke ligende pale andral o Gibeon le muršen, le džuvljen, le čhaven, le slugaden the le eunuchen. ¹⁷ On gele het a pal o drom zaachile andro Gerut-Kimham paš o Betlehem. A odarik kamenas te denašel andro Egipt ¹⁸ le Babilončanendar. Daranas pes lendar, bo o Jišmael murdarđa le Gedaljah, saves o babiloňiko kralis ačhada vodcaske upral e Judsko.

42

O manuša phučen le RAJESTAR so te kerel, ale na kamen les te šunel

¹ Akor avle savore veliteľa la armadakre the o Jochanan, le Kareachoskro čhavo, o Jezanjah*, le Hošajoskro čhavo, the savore manuša, le nekciknederendar dži o nekbareder, ² a phende le prorokoske le Jeremijašiske: „Mangas tut, šun amen avri a modlin tut ko RAJ, ke tiro Del, vaš amenge, so mek ačhilam te dživel. Bo dikhes, hoj ačhilam ča kala frima džene kajci but dženenadar. ³ Mi phenel amenge o RAJ, tiro Del, pal savo drom amenge kempel te džal a so amenge kempel te kerel.“

⁴ O Jeremijaš lenge phenda: „Šundom tumen avri. Dikh, modlinava man ko RAJ, ke tumaro Del, avke sar mandar mangen, a dava tumenge te džanel savoro, so tumenge o RAJ odphenela. Na garuvava tumenge andre aňi jekh lav.“

⁵ Avke on phende le Jeremijašiske: „O RAJ hino amaro čačipnaskro the verno švedkos, hoj keraha savoro avke, sar amenge prekal tu o RAJ, tiro Del, phenela. ⁶ Či oda ela lačo abo na, šunaha le RAJES, amare Devles, pal savo tut bičhavas, hoj amenge savoro te avel avri, bo šunaha le RAJES, amare Devles.“

⁷ Pal o deš džives avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš. ⁸ Avke o Jeremijaš vičinda le Kareachoskre čhas le Jochanan, savore veliteľen la armadakren, so sas leha, savore manušen, le nekciknederendar dži o nekbareder, ⁹ a phenda lenge: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, ke savo man bičhadan, hoj man ke leste te modlinav vaš tumenge: ¹⁰ ‚Te ačhena andre kadi phuv, pale tumen budinava upre a na čhivava tele, zasadžinava a na cirdava avri, bo pharo mange hin vaš oda nalačhipen, so pre tumende andom. ¹¹ Ma daran tumen le babiloňike kralistar, savestar daran. Ma daran tumen lestar, phenel o RAJ, se me som tumenca, hoj tumen te chraňinav a te cirdav avri andral leskre vasta. ¹² Me tumenge presikavava e milost, avke hoj o babiloňiko kralis ela jileskro ke tumende a mukela tumen te bešel andre tumari phuv.‘

¹³ Ale te phenena: ‚Amen na kamas te ačhel andre Judsko,‘ akor na šunena le RAJES, tumare Devles. ¹⁴ A te phenena: ‚Amen džas andro Egipt, kaj na dikhaha o mariben aňi na šunaha o hangos la trubakro aňi na avaha bokhale a bešaha peske ode,‘ ¹⁵ akor šunen o lav le RAJESKRO, manušale, so ačhilan andre Judsko. Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Te visarena tumare muja ko Egipt a džana ode te bešel, ¹⁶ akor pre tumende avela odi šablá, savatar tumen avke daran, a odi bokh, savatar izdran, džala pal tumende andro Egipt a ode merena. ¹⁷ Savore murša, so visarena peskre muja ko Egipt, hoj ode te bešen sar cudzinci, ena ode murdarde la šablaha, merena bokhatar the pro džungalo nasvaliben. Ńiko lendar na denašela, Ńiko pes na zachraňinela ole nalačhipnastar, so pre lende anava.‘

¹⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Avke sar pes čhida avri miri cholí, miri bari cholí, pro manuša andro Jeruzalem, avke pes miri cholí čhivela avri pre tumende, te džana andro Egipt. Akor pes o manuša košena tumare naveha a predarana olestar, so pes tumenca ačhela, dikhena tumen tele a asana tumendar. A kada foros imar šoha na dikhena.‘

¹⁹ Manušale, so ačhilan andre Judsko, o RAJ tumenge phenda: ‚Ma džan andro Egipt! Mištes tumen zagondofinen, bo me tumenge oda adadžives diňom anglal te džanel! ²⁰ Se tumen thodan avri korkore tumenca, sar man bičhadan ko RAJ, tumaro Del, sar mange phendan: ‚Modlin tut vaš amenge ko RAJ, amaro Del, a phen amenge avri savoro, so tuke phenela o RAJ, amaro Del, a amen oda keraha.‘ ²¹ A me tumenge adadžives phendom, so phenda o RAJ, ale tumen na kamen te šunel le RAJES, tumare Devles. Na šunen nič, so man bičhadá tumenge te phenel. ²² Ale akana šaj džanen kada: Pre oda than, kaj kamen te džal te bešel sar cudzinci, avena murdarde la šablaha, merena bokhatar the pro džungalo nasvaliben.“

43

O manuša džan andro Egipt

¹ Ale soča o Jeremijaš dovakerđa le manušenge savore lava le RAJESKRE, lengre Devleskre, save les o RAJ, lengro Del, bičhadá lenge te phenel, ² takoj o Azarjah, o čhavo le Hošajoskro, the o Jochanan, o čhavo le Kareachoskro, the savore okla vzburenci phende le Jeremijašiske: „Tu klamines! O RAJ, amaro Del, tut na bičhadá kale lavenca: ‚Ma džan te bešel sar cudzinci andro Egipt.‘ ³ Ale oda o Baruch, o čhavo le Nerijoskro, tut kerel upre pre amende! Kamel, hoj te avas dine andro vasta le Babilončanenge, hoj amen te murdaren abo te liġenen andro Babilon.“

⁴ Avke o Jochanan the savore veliteľa la armadakre the savore manuša na kamle te šunel le RAJES, hoj te ačhen andre Judsko. ⁵ Ale o Jochanan the savore veliteľa la

* 42:1 42,1 Abo: Azarjah

armadakre ile andro Egipt savore manušen, so mek ačhile te dživel andre Judsko, the savoren, so avle pale andre Judsko andral aver narodi, kaj sas roztradle. ⁶ Ile savoren, kas o Nebuzaradan, o velitelis le stražnikengro, mukla paš o Gedaljah, o čhavo le Achikamoskro, o vnukos le Šafanoskro. Ile le muršen, le džuvljen, le čhavoren the le kraliskre čhajen. Ile ode the le prorokos le Jeremijaš the le Baruch, le Nerijoskro čas. ⁷ Avke gele andro Egipt a na šunde le RAJES. Dochudle pes dži paš o foros Tachpanches. ⁸ Andro Tachpanches avla o lav le RAJESKRO ko Jeremijaš: ⁹ „Le tuke andro vasta varesave bare bara, kopalin avri chev, thov andre ola bara a zagaruv len la maltaha andre dlačba paš o vudar, khatar pes džal andro palacis le faraonoskro andro Tachpanches. Ker oda anglo jakha le judske manušengre ¹⁰ a phen lenge: „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Dikh, anava le babiloňike krafis le Nebukadnecar, mire služobňikos. Ačhavava leske o tronos pre kala bara, save garudom, a ov peske upral lende nacirdela peskro kraliko stanos. ¹¹ Avela pro Egipt a domarela les. Ko peske zaslužinela o meriben, merela; ko o zajatje, džala andro zajatje; ko e šabla, ela murdardo la šablaha. ¹² Kerela e jag andro chrami le egiptske devlengre, podlabarela len a lengre devlen lela het. Obžuzarela o Egipt avke, sar o pastjeris obžuzarel peskre gada le džuvendar, a palis odarik džala het. ¹³ Phagerela o sveta slupi andro Chramos le Khameskro, so hino andro Egipt. A labarela avri o chrami le egiptske devlengre.“

44

O binos the o trestos prekal ola, ko denašle

¹ Akor avla o lav le RAJESKRO le Jeremijašiske prekal savore judska manuša, save gele andro Egipt a zabešle pes andro Migdol, andro Tachpanches, andro Memfis the andre phuv Patros. ² „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Tumen dikhlan savoro nalačhipen, so bičhadom pro Jeruzalem the pre savore judska fori. Dikhen, adadžives hine zamukle a ņiko ode na dživel ³ anglo binì, so kerenas o manuša. Cholarenas man, sar džanas te labarel o kadidlos a te služinel avre devlengre, saven na prindžarenas aňi on aňi tumen aňi tumare dada. ⁴ Bičhavavas ke tumende mire služobňiken le proroken pale a pale, hoj tumenge te phenen: „Ma keren kada džungipen, so našti avri ačhav.“ ⁵ Ale on na kamenas te šunel a na kamenas te prithovel peskro kan paš oda, hoj pes te visaren peskre nalačhipnastar a te na labaren o kadidlos avre devlengre. ⁶ Vašoda igen cholisalilom a čhidom avri miri bari choli pro judska fori the pro ulici le Jeruzalemoskro, avke hine adadžives čhide tele a zamukle sar pušta.

⁷ Akana kada phenel o RAJ, o Nekzoraleder Del, o Del le Izraeloskro: Soske anen korkore pre peste kajso baro nalačhipen? Kamen, hoj te aven murdarde o murša, o džuvla, o čhave the o cikne čhavore andral e Judsko, hoj ņiko tumendar te na ačhel te dživel? ⁸ Soske man cholaren ole vecenca, so kerdan tumare vastenca, a labaren o kadidlos avre devlengre andro Egipt, kaj gelan te bešel sar cudzinci? Kamen tumen korkore te zničinel, hoj savore narodi pre phuv te dikhen, hoj san prekošle, a te asan tumendar? ⁹ Imar bisterdan pro nalačhipen, so kerenas tumare dada? Pro nalačhipen, so kerenas o judska krala le lengre romňija? Pro nalačhipen tumaro the tumare romňijengro, savo kerenas andre Judsko the pro Jeruzalemoskre ulici? ¹⁰ Dži adadžives tumen na kamen te pokorinel, na daran tumen a na likerem mire zakonostar the mire prikazaňjendar, so diňom tumenge the tumare dadenge.

¹¹ Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Kamav pre tumende te anel e pohroma a te murdarel avri cali Judsko. ¹² Zničinava le judske manušen, so ačhile te dživel, save pes visarde le mujenca ko Egipt a gele ode te bešel sar cudzinci. Savore merena andro Egipt; murdarena len la šablaha a merena bokhatar. Le čoren the le barvalen murdarena la šablaha a merena bokhatar. Sar len o manuša dikhena, predarana a kerena peske lendar pheras. Dikhena len tele a lena lengro nav sar košiben. ¹³ Marava olen, so bešen andro Egipt, avke sar mardom le Jeruzalem la šablaha, bokhaha the meribnaskre nasvalibnaha. ¹⁴ ņiko le judske manušendar, so ačhile a gele te bešel andro Egipt sar cudzinci, na denašela aňi pes na zachraňinela. Na avena pale andre Judsko, aňi kajte kamlehas te džal pale a te bešel ode. Na džana pale ča vajkeci džene, so pes zachraňinena.“

¹⁵ Akor savore murša, so džanenas, hoj lengre romňija labaren o kadidlos avre devlengre, a savore džuvlìja, so ode sas andro baro zhromažđeňje, a the savore nipi, so bešenas andro Patros andro Egipt, phende le Jeremijašiske: ¹⁶ „Amen na šunaha oda, so amenge phendal andro nav le RAJESKRO. ¹⁷ Ale keraha savoro, so phendam, hoj keraha: Labaraha o kadidlos la ņeboskra kralovňake a anaha lake o molakre obeti, avke sar oda kerahas amen, amare dada, amare krala the amare raja andro judska fori

the pro Jeruzalemoskre ulici. Bo akor amen sas pherdo chaben, sas amenge mištes a na predživahas nisavo nalačhipen. ¹⁸ Bo kanastar preačhilam te labarel o kadidlos la ņeboskra kralovņake a te anel lake o molakre obeti, akorestar amen nane ņiĉ a murdaren amen avri le šablenco a meras bokhatar.“

¹⁹ A o džuvlija phende: „Sar labaras o kadidlos la ņeboskra kralovņake a anas lake o molakre obeti, ĉi olestar amare roma na džanen, hoj lake pekas o bokela, so pre late maren, a anas lake o molakre obeti?“

²⁰ Akor o Jeremijaš savore manušenge, muršenge, džuvlengje the savore nipenge, so leske oda phende, odphenda kada: ²¹ „ĉi na avla pre tumende kadi pohroma vašoda, hoj labarenas o kadidlos le molenge andro judska fori the pro Jeruzalemoskre ulici tumen, tumare dada, tumare kraľa, tumare raja the o nipi andre Judsko? O RAJ peske pre oda leperda a na bisterda! ²² O RAJ imar na birinela te zlidžal tumare nalačhe skutki the tumare džungipena, so kerenas. Vašoda ačhila tumari phuv zamukli, strašno the prekošli a ņiko ode adadžives na bešel. ²³ Kadi pohroma, so akana dikhen, pre tumende avla vašoda, hoj labarenas o kadidlos, kerenas o bini anglal o RAJ, na šunenias les a na likerenias tumen leskre zakonostar aņi leskre prikazaņjendar aņi leskre lavender.“

²⁴ O Jeremijaš mek phenda savore manušenge the savore džuvlengje: „Šunen o lav le RAJESKRO, savore judska manušale, so san andro Egipt: ²⁵ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro: Tumen the tumare romņija kerđan oda, so phendaņ akor, sar diņan lav: „Amen dolikeraha o lava, so diņam, hoj labaraha o kadidlos a anaha o molakre obeti la ņeboskra kralovņake.“ Se ĉa keren oda dureder a dolikeren tumenge tumare lava, so diņan!“

²⁶ Vašoda savore judska manušale, so san andro Egipt, šunen o lav le RAJESKRO: „Lav vera pre miro baro nav, phenel o RAJ, hoj ņiko andral e Judsko, so bešel andro Egipt, imar soha pale na leperela miro nav aņi na lela kadi vera: „Avke sar dživel o RAJ, o Adonaj!“ ²⁷ Me man starinava pal oda, hoj pes tumenge te na dživel mištes, ale namištes. A savore judska murša, so hine andro Egipt, ena murdarde la šablaha a merena bokhatar, medik calkom na našlona avri. ²⁸ Ola, so denašena la šablake a džana pale andral o Egipt andre Judsko, ena ĉa vajkeci džene. Palis prindžarena savore judska manuša, so predžidile a gele te bešel andro Egipt, kaskro lav pes ačhela, ĉi miro, abo lengro. ²⁹ Kada ela prekal tumende o znameņje, phenel o RAJ, marava tumen pre kada than a akor džanena, hoj mire lava pal o nalačhipen, so pre tumende phendom, pes ĉačes ačhena.“ ³⁰ Kada phenel o RAJ: „Me dava le Chofra, le egiptske faraonos, andro vasta leskre ņeprijaťelenge the olenge, so les kamen te murdarel, avke sar diņom le Cidkijah, le judske krali, andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloņike kraliske, leskre ņeprijaťeliske, so les kamelas te murdarel.““

45

O lav pal o Baruch

¹ Sar o Baruch, le Nerijoskro ĉhavo, pisinda andro zvitkos o lava, so leske vakerelas o prorokos Jeremijaš akor, sar o Jojakim, le Jozijašoskro ĉhavo, kralinela andre Judsko štarto berš, phenda o Jeremijaš le Baruchoske: ² „Baruchona, kada tuke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ³ Tu phenda: ‚Vigos mange, bo o RAJ mange dothoda e žala paš miri dukh. Slabisalilom, so ajci rovav pharipnastar, a našti arakhav o smirom.‘ ⁴ Ale o RAJ mange phenda, hoj tuke te phenav: ‚Kada phenel o RAJ: Dikh, ĉhivava tele oda, so ačhadom, a cirdava avri oda, so sadzindom. Kerava oda pal cali kadi phuv. ⁵ Tu tuke manges o bare veci! Ma mang tuke len! Bo anava e pohroma pre dojekh manuš, phenel o RAJ, ale tu denašeha a zachraņineha tuke o dživipen všadzik, kaj džaha.““

O prooctva pro narodi

46

¹ Kada lav phenda o RAJ le prorokoske Jeremijašiske pro narodi.

O lav pro Egipt

² Pal o Egipt: Kada hin o prooctvos pre armada le faraonoskri, pro faraonos Necho, kralis andral o Egipt, saves domarda o babiloņiko kralis Nebukadnecar paš o paņi Euftrat andro foros Karkemiš akor, sar vladņinela o judsko kralis Jojakim, le Jozijašoskro ĉhavo, štarto berš.

³ „Pripravinien tumenge o štiti, o bare the o cikne a džan andro mariben!“

⁴ Thoven o sedli pro graja,

a bešen, jazdcale!
 Thoven o prilbi pro šere
 a ačhen andro šori;
 ostraren o kopiji,
 uren e vizbroj!
⁵ Ale so dikhav?“
 phenel o RAJ.
 „Daran pes, džan palal;
 lengre hrdinen maren.
 Denašen, sar ča džanen,
 aňi pes na obdikhen;
 pre savore seri hin igen bari dar.
⁶ Ko denašel sig, na denašela;
 o hrdinas pes na zachraňinela.
 Pro severos, paš o paňi Euftrat,
 lenge poddžana o pindre a perena.
⁷ Ko hin kada, so pes hazdel upre sar o paňi Nil;
 sar o paňi le bare vlenca?
⁸ O Egipt pes hazdel upre sar o Nil
 sar o paňi le bare vlenca.
 O Egipt phenel: ‚Hazdava man upre a začivava e phuv;
 zňičinava o foros the le manušen, so ode bešen.‘
⁹ Džan, grajale! Džan dzivones, verdanale!
 Aven avri, hrdinale,
 muršale andral o Kuš the Put, so lidžan o šťiti,
 muršale andral e Lidija, so nacirden o luki!
¹⁰ Ale kada hin o džives la pomstakro
 o džives prekal o Adonaj, Nekzoraleder RAJ,
 hoj pes te pomstinel peskre ņeprijateľenge.
 E šabla chala a čalola;
 pijela lengro rat, medik la na ela dos.
 Bo o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,
 len obetinel sar obeta
 andre phuv pro severos paš o paňi Euftrat.
¹¹ Dža upre andro Gilead a an o balzam,
 pačivali čhaje le Egiptoskri!
 Zbitočne ilal o praški,
 bo našťi sasťoha avri.
¹² O narodi šunena pal tiri ladž;
 tiro roviben džala pal cali phuv.
 Bo jekh slugađis perela pre aver slugađis
 a sodujđzene perena jekhetane.“

¹³ Kada lav phenda o RAJ le prorokoske Jeremijaške pal o babiloňiko kralis Nebukadnecar, savo avel pro Egipt pro mariben:

¹⁴ „Džan te phenel andro Egipt;
 den te džanel andro Migdol,
 den te džanel andro Memfis the andro Tachpanches,
 phenen lenge:
 ‚Skiden tumen upre
 a pripravinen pro mariben,
 bo e šabla chal olen,
 ko hine pašal tu.‘
¹⁵ Soske pele tire slugađa?
 Našťi obačhen, bo o RAJ len čhiđa tele.
¹⁶ Kerđa oda, hoj but džene te peren,
 jekh pre aver peľa.
 Jekh avreske phenel:
 ‚Ušťi upre! Av džas pale paš amare manuša,
 andre odi phuv, kaj ulilam;
 aven denašas le ņeprijateľiskra šablatar!‘
¹⁷ Den le faraonos le egiptske kralis nevo nav:

,Oda, ko kerel bari vika, ale na viužinel e lači ora!'

¹⁸ Avke sar me dživav,“ phenel o Kralis,
saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ,
„avela oda, ko hin ajso baro sar o verchos Tabor maškar o verchi,
sar o verchos Karmel upral o moros.

¹⁹ Pripravinen tumenge o veci andro zajatje,
manušale andral o Egipt,
bo o Memfis ela omuklo,
ela čhido tele a űiko ode na bešela.

²⁰ O Egipt hino sar e šukar terűi guruműi,
ale avel pre leste e armada pal o severos sar o bare muchi.

²¹ Mek the o slugađa, saven peske cinde vaš o love,
so hine thule sar celata,

pes na ačhena te marel,
ale savore pes visarena het a denašena,
bo avela pre lende o džives la pohromakro,
e ora, kana ena marde.

²² O Egipt sičinela sar o sap, so denašel,
sar pre leste avela o űeprijateljis la zoraha;
avena pre leste le toverenca
sar ola, ko čhinen tele o stromi.

²³ O manuša andro Egipt hine sar o husto veš,
prekal savo našti te predžal, ale čhinenena les tele,“
phenel o RAJ,

„bo o slugađa, so pre lende avena,
ena buter sar o kobilki,
saven našti te zgenel.

²⁴ E čhaj le Egiptoskri ela teledikhli;
ela diűi andro vasta le severne narodoske.“

²⁵ O Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel: „Marava le devles Amon andral o foros Tebi, the le faraonos, the le Egipt, the leskre devlen the leskre kralen. Marava le faraonos a the olen, ko pes pre leste muken. ²⁶ Dava len andro vasta olenge, ko len kamen te murdarel, andro vasta le Nebukadnecaroske, le babiloűike krafiške, the andro vasta leskre sluhenge. No palis ela andro Egipt pale pherdo manuša, avke sar sas varekana,“ phenel o RAJ.

²⁷ „Ale tu ma dara, miro služobűnikona Jakobona;
ma dara tut, Izraelona.

Bo zachraűinava tut the tire potomken dural,
andral o phuva, kaj san zaile.

O Jakob avela pale a dživela andro smirom,
bi o starišagos a űiko les na daravela avri.

²⁸ Tu ma dara, miro služobűnikona Jakobona,
se me som tuha,“
phenel o RAJ.

„Zűičinava savore naroden,
maškar save tut roztradűom,
ale tut na zűičinava.

Marava tut, no ča ajci keci tuke zaslužines;
na mukava tut te džal bi o trestos.“

47

O lav pro Filištinci

¹ Kada lav phenda o RAJ le prorokoske Jeremijaške pal o Filištinci angloda, sar o faraonos domarda e Gaza. ² Kada phenel o RAJ:

„Dikh, o paűa aven upre pal o severos;
aven sar o paűa, so prečuľan avri.

Zalen e phuv the savoro,
so pre late hin;

o fori the le manušen,
so andre bešen.

O manuša igen roven;
 sako, ko ode bešel, hikinel žalatar,
³ bo zoraes šundon le grajengre kopita
 a hučinen lengre verdana the o kereki.
 O dada pes na visaren pale te pomožinel peskre čhavenge,
 bo o vasta lenge slabisalile daratar.
⁴ Bo avla o džives te zničinel savore Filištincen
 a te murdarel avri andral o Tir the andral o Sidon
 savore lengre pomocniken, so predžidile.
 Bo o RAJ zničinela le Filištincen;
 olen, ko ačhile te dživel pro ostrovos Kaftor.
⁵ E Gaza peske žalatar holinela o šero,
 o Aškalon ela zničimen.
 Tumen, so ačhilan te dživel andre dolina,
 mek dži kana tumenge čhingerena o telos?
⁶ Jaj, šablo le RAJESKRI,
 kana imar preačheha te murdarel?
 Dža pale andre tiro puzdros,
 preačh a beš tuke tele!
⁷ Ale sar šaj preačhel?
 Se o RAJ lake rozkazinda,
 hoj te džal pro Aškalon
 the pro manuša, so bešen paš o moros.“

48

O lav pro Moabčana

¹ Pal o Moab: Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:
 „Vigos le foroske Nebo, bo ela zničimen!
 O Kirjatajim ela zailo a ela pre ladž!
 E zoraļi pevnost ela tele čhidi
 a ela pre ladž!
² Le Moab imar niko na lašarela;
 o neprijateļa zalena o Češbon
 a plaņinena sar te zničinel le Moab;
 a phenena:
 ‚Aven, zničinas les,
 zničinas oda narodos!‘
 The tumen, manušale andro Madmen, avena zničimen;
 avela pre tumende e šabla.
³ Andral o Choronajim šundola te rovel pharipnastar:
 ‚Sa hin zničimen a telečhido!‘
⁴ O Moab ela rozburimen;
 leskre cikne čhavore zoraes rovena.
⁵ Cirdena pes upre pro verchos Luchit,
 džana bare roviņnaha;
 pal o drom tele pašal o Choronajim
 šundola le manušen te rovel pharipnastar,
 bo lengro foros ela zničimen.
⁶ Šundola te vičinel:
 ‚Denašen, zachraņinen tumenge o dživipen!
 Kajte ačhena korkore sar o krakos pre pušta!‘
⁷ Vašoda, hoj tut mukehas pre tire skutki the barvalipen,
 the tu aveha zailo.
 Tumaro del o Kemoš džala andro zajaļje,
 jekhetane peskre rašajenca the rajenca.
⁸ O ničitelis džala andre dojekh foros,
 aņi jekh foros pes na zachraņinela.
 O fori andre dolina ena tele čhide
 a o gava pre rovina zničimen,
 bo o RAJ oda phenda.
⁹ Den kridli le Moab,

hoj te odlecinel!
 Leskre forendar ačhela e pušfa;
 ňiko ode na bešela.“

¹⁰ „Prekošlo hin sako,
 ko na kerel le Devleskri buči cale jileha;
 prekošlo hin oda,
 ko peske na kamel te melarel e šablā le rateha.“

¹¹ „O Moab peske dživelas terŋipnastar bi o starišagos
 a odpočovinelas peske sar e mol andre peskre sudi;
 na sas prečhivkerdo andral jekh nadoba andre aver
 a na džalas andro zajaťje.

Vašoda peske dolikerđa peskri chuf
 a leskri voňa pes na čerinda.

¹² Ale akana aven o dživesa,“ phenel o RAJ, „kana pro Moab bičhavava le vinaren,
 save les čhivena avri sar e mol andral o nadobi a phagerena leskre nadobi pro kotora.
¹³ O Moab ela sklāmimen peskre devlestar le Kemošistar, bo na pomožinela lenge. Ena
 avke sklāmimen, sar sas o Izraeliti akor, sar thode peskro pačaben andre somnakuŋi
 gurunŋi andro Betel.

¹⁴ Sar šaj phenen: „Amen sam hrđini,
 zoralē murša pro mariben“?

¹⁵ O Moab ela zŋičimen, pre leskre fori avena pro mariben
 a murdarena leskre nekfeder terne muršen,“

phenel o Kralis,
 saveskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.

¹⁶ „Avel e skaza le Moaboskri;
 leskri bibach avel igen sig.

¹⁷ Roven vaš leske, savore, so pašal leste bešen,
 savore, so prindžaren leskro nav;

phenen: „Leskri zoralē vlada phadžila,
 leskri bari slava našlila!“

¹⁸ Av tele pal tiri slava,
 beš tuke andre avrišuki phuv,
 tu, so bešes andro Dibon,

bo avel pre tu o ŋičitelis le Moaboskro,
 a čhivela tele tire ohradzimen fori.

¹⁹ Dža te ačhel paš o drom a užar,
 tu, so bešes andro Aroer,
 phuč le muršendar, so denašen,
 the le džuvlendar, so pes kamen te zachraŋinel.

Phuč: „So pes ačhila?“

²⁰ On tuke odphenena:
 „O Moab hino čhido tele,
 ande les avri pre ladž!“

Hikinen a roven!
 Den oda te džanel paš o Arnon,
 hoj o Moab hino zŋičimen.“

²¹ Avľa o sudos pro fori, so bešen učes pro rovina: pro Cholon, pro Jahca, pro Mefaat,
²² pro Dibon, pro Nebo the pro Bet-Diblatajim, ²³ pro Kirjatajim, pro Bet-Gamul the pro
 Bet-Meon, ²⁴ pro Kerijot, pre Bocra the pre savore fori le Moaboskre, či imar hine dur
 abo pašes.

²⁵ Le Moab imar nane zor,
 leskro zoralo vast phadžila,“
 phenel o RAJ.

²⁶ „Mačar les,
 bo pes lidžalas upre upral o RAJ.
 Muk le Moab te valinel pes andre peskro čhandlipen,
 hoj lestar te asan.“

27 Či tu na asahas le Izraelostar?
 Či sas prichudlo o Izrael maškar o zbujiňuka,
 hoj asabnaha kerehas le šereha,
 furt sar pal leste vakerehas?
 28 Omuken o fori, manušale andral o Moab,
 džan te bešel maškar o skali;
 aven sar o holubos,
 savo peske kerel o hñizdos andro cheva la jaskiňakre.“

29 „Šundam pal o baripen le Moaboskro;
 igen pes lidžal upre.

Šundam, savo hino barikano a pišno,
 keci but peske pal peste gondolinel
 a sar pes lidžal upre andro jilo.

30 Me džanav, hoj pes lidžal upre,“ phenel o RAJ,
 „ale leskro lašariben nane pre ņisoste;
 leskro baripen hino zbitočno.

31 Vašoda bares rovvav vaš o Moab,
 vaš calo Moab viskinav žalatar;

phurdav phariĭpnastar
 vaš o manuša andral o Kir-Cheres.

32 Rovav pal tu buter sar pal o foros Jazer,
 tu viňičona la Sibmakro.

Tire konarica hine bareder sar o Mulo moros,
 dodžan dži paš o Jazer.

Pre tiro ņilajeskro ovocje the pre tiro hroznos
 avla o ņičitelis.

33 Našlila o radišagos the o kheliben
 andral o ovocno sados the andral o Moab.

Kerdom, hoj imar te na čuľal e mol andral o lisos;
 oda, ko pućinel o hroznos, imar na vićinel radišagoshtar.

Šundol e vika, ale imar oda nane e radišagoskri vika.

34 E vika andral o Češbon šundol dži paš o Elale, dži paš o Jahac šundol te viskinel, le Coarostar dži paš o Choronajim, dži paš o Eglat-Šelišija; se mek the le Nimrimoskre paňa šučile avri. 35 Andro Moab zaachavava olen,“ phenel o RAJ, „so obetinen pro uće thana a labaren o kaďidlos peskre devlengje. 36 Vašoda miro jilo rovel sar flauta vaš o Moab; miro jilo phurdel phariĭpnastar sar e vartišagoskri flauta vaš o manuša andro Kir-Cheres, bo našavena savoro barvalipen, so len sas. 37 Se dojekh šero ela lango, dojekh brada ela holimen tele. Sako pes čingerela pro vasta a urela pes andro gada le gonestar. 38 Pre dojekh pados andro Moab a pre dojekh ulica ela ča e žala, bo phagerdom le Moab sar e kući, savi ņiko na kamel,“ phenel o RAJ. 39 „Savo phagerdo hino! Jaj, sar roven! Sar pes o Moab visarel le dumeha andre ladž! O Moab hino pro asaben, pre bari dar sakoneske, ko pašal leste dživel.“ 40 Se kada phenel o RAJ:

„Dikh, o ņeprijaťelis priľecinela jekhvareste sar orlos
 le nacirdle kridlenca pro Moab.

41 O fori ena zaile,
 obsadzinena o pevnosti.

Andre oda džives ela o jilo le Moaboskre hrdinengro
 sar o jilo la džuvlakro, so ločhol andro dukha.

42 O Moab ela zničimen;
 imar na ela narodos,
 bo pes hazdelas upre upral o RAJ.

43 E dar, e jama the e pasca
 avena pre tumende, manušale andro Moab,“
 phenel o RAJ.

44 „Oda, ko denašela kala daratar,
 perela andre jama.

Ko avela avri andral e jama,
 chudela pes andre pasca.

Bo avel oda berš, hoj marava le Moab,“
 phenel o RAJ.

45 „Andro ciños le Češbonoskro
 ačhena bi e pomoca ola, ko denašle.
 Se e jag chučela avri andral o Češbon
 a o plameñis andral o kher le Sichonoskro;
 labarela o čekat le Moaboske
 the o lebki olenge, so kamen o mariben.

46 Vigos tuke, Moab!
 O manuša, so lašaren le devles Kemoš, ena zničimen;
 tire čhaven the tire čhajen
 lena andro zajaťje.

47 Ale andro posledna dživesa,
 visarava pale le Moaboske savoro pro lačo,“
 phenel o RAJ.
 Dži kade pes vakereľ pal o sudos upral o Moab.

49

O lav pro Amončana

1 Pal o Amon. Kada phenel o RAJ:
 „Či le Izrael nane čhave?
 Či les nane dedičis?
 Soske o del Milkom zale e phuv le Gadoskri
 a leskre manuša bešen andre leskre fori?
 2 Vašoda, aven o dživesa,“
 phenel o RAJ,
 „hoj dava, hoj e Raba le Amončanengri
 te šunel e maribnaskri vika.
 Ačhela latar ča kopa bara
 a lakre gavora labona avri.
 Akor o Izrael tradela avri olen,
 ko len tradña avri,“
 phenel o RAJ.
 3 „Rov, Češbonona, bo zničimen hino o Aj!
 Manušale andre Raba, vičinen pre pomoca!
 Uren pre tumende o gada le gonestar,
 hikinen a phiren upre tele maškar o foroskre muri,
 bo o Milkom džala andro zajaťje
 the peskre rašajenca the rajenca.
 4 So tut lašares le dolinenca,
 andre save hin pherdo pañi,
 tu napačivali čhaje le Amonoskri?
 Mukes tuť pre tiro barvaľipen
 a phenes tuke:
 „Ko pre mande šaj avel?“
 5 Anava pre tu e bari dar
 pal savore seri,“
 phenel o Nekzoraleder RAJ, o Adonaj.
 „Rozdenašena tumen, sako pre peskri sera;
 ñiko na skidela upre olen, ko denašen.
 6 Ale palis visarava
 le Amončanenge pale savoro pro lačo,“
 phenel o RAJ.

O lav pro Edomčana

7 Pal o Edom. Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
 „Či imar nane godaveripen andro Teman?
 Či našlila e rada olengri, ko achalon?
 Či hin lengro godaveripen našado?
 8 Denašen, džan het!
 Garuven tumen andro bare jaskiñi,
 manušale, so bešen andro Dedan,
 bo anava e pohroma pro Ezav,

sar avela miro časos les te marel.

⁹ Te ke tu avena ola, ko obkiden o hroznos,
na mukena aňi oda, so lenge perela pre phuv;
te ke tu avena o zbuŕňnika rači,
čorena oda, so kamena.

¹⁰ Bo me čhivava savoro tele pal o Ezav,
arakhava leskre garude thana
a našti pes garuvela.

Merena leskre potomki,
leskri famelija the leskre susedi.

Ňiko na phenela:

¹¹ „Muk tire široten,
me man pal lende starinava.
Tire vdovi pes šaj muken pre ma.“

¹² Se kada phenel o RAJ: „Te ola, ko peske na zaslužinenas te pijel e kuči, les pile, akor tu soske te ačhes bi o trestos? Na ačheha bi o trestos, ale mušineha les te pijel! ¹³ Pre mande ilom vera,“ phenel o RAJ. „E Bocra ela pre ladž the pre bari dar, ela tele čhidi, lakro nav lena, sar pes košena, a savore lakre fori ena zburimen tele pro furt.“

¹⁴ Me phendom:

„Šundom e sprava le RAJESTAR:
O poslos hino bičhado maškar o narodi:
„Skiden tumen upre a aven pre leste,
aven pro mariben!“

¹⁵ O RAJ phenel le Edomoske:

„Me tutar kerava ciknoro maškar o narodi
a aveha teledikhlo maškar o manuša.

¹⁶ E dar, so rozlidžahas, the o baripen andre tiro jilo,
tuha thode avri,
tuha, so bešes andro jaskiňi andro skali
a zales o bare verchi.

Te tuke kerdalas o hñizdos avke učes sar o orlos,
the odarik tut čhivava tele,“
phenel o RAJ.

¹⁷ „Le Edomostar ela strašno than;
sako, ko pašal predžala, čudalinel a pes
a asala lestar, sar dikhela savore leskre rani.

¹⁸ O Edom ela zňičimen avke sar e Sodoma, e Gomora
the o fori, so sas pašal lende,“
phenel o RAJ,

„ňiko ode na dživela,
ňisavo manuš ode na bešela.

¹⁹ Dikh, avke sar o levos chučel avri andral o kraki pašal o Jordan
a roztradel le bakroren, so pes pašinen pre čar,
avke me jekhvareste roztradava le Edom.

A ačhavava upral leste oles, kas mange me kidava avri.
Se ko hin ajsa sar me?

Ko pes mange šaj ačhavel?
A savo pastjeris pre mande šaj avel?

²⁰ Vašoda šunen, so o RAJ plaňinel pro Edom,
so peske pripravinel pre ola,
ko bešen andro Teman.

Mek the le cikne čhavoren lenge lidžana het
a lengre khera ena zňičimen vaš oda, so kerde.

²¹ O Edom perela ajsa bara vikaha,
hoj e phuv razisaŕola,
a o manuša avke vičinena pre pomoca,
hoj oda šunena dži paš o Lolo moros.

²² Dikh, o űeprijatelis lecinel a avel tele sar orlos,
nacirdel peskre kridli upral e Bocra.

Andre oda džives ela o jilo le Edomoskre hrdinengro
sar o jilo la džuvlakro, so ločhol andro dukha.“

O lav pro Damašek

²³ Pal o Damašek.

„O manuša andro Chamat the andro Arpad hine andre ladž,
bo šunde nalačhi sprava;
izdran daratar sar o moros,
savo peske naši bešel tele.

²⁴ O Damašek slabisačila,
kamel te denašel
a avel pre leste e bari dar;
o pharipen the e dukh les zalen
sar la džuvla, so ločhol.

²⁵ Savo omuklo hino kada slavno foros,
andre savo man sas varekana radišagos!

²⁶ Vašoda leskre terne čhave perena pre leskre ulici
a andre oda džives merena savore leskre slugađa,“
phenel o Nekzoraleder RAJ.

²⁷ „Labarava e jag pro muri andro Damašek
a chala o palaca le Ben-Hadadoskre.“

O lav pro Kedar the pro Chacor

²⁸ Kada phenel o RAJ pal o Kedar the pal o krališagi le Chacoroskre, save domarda o
babiloňiko kralis o Nebukadnecar:

„Ušten, džan pro Kedar!

Zničinen le manušen pal o vichodos!

²⁹ Lena lenge o stani the o stadi,
o lepedi pal o stani
the savoro lengro sersamos;
lena peske the lengre řavi.

A vičinena:

„E bari dar pal savore seri!“

³⁰ Denašen, prastan het,
džan te bešel tele andro roklini,
manušale andral o Chacor,“
phenel o RAJ,

„bo o babiloňiko kralis o Nebukadnecar
gondolinda avri a pripravinda o planos
sar tumen te zničinel.

³¹ Ušten a džan pro narodos,
so peske dživel bi o starišagos,
savo peske dživel andro smirom,“
phenel o RAJ,

„nane les vudar aňi kligin,
bešel korkoro.

³² Čorena tumenge lengre řavi
a lena tumenge lengre bare stadi.
Me rozčhivava pre savore štar balvaja olen,
ko peske strihinen o bala pal o seri,
a pal savore agora pre lende anava e pohroma,“
phenel o RAJ.

³³ „Le Chacorostar ela than prekal o šakali,
pušfa pro furt,
ňiko ode na dživela,
ňisavo manuš ode na bešela.“

O lav pro Elam

³⁴ Kada hin o lav le RAJESKRO, savo avla ko prorokos Jeremijaš pro Elam, sar mekča
chudňa te vladňinel o judsko kralis Cidkijah:

³⁵ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
„Dikh, me phagerava o lukos le Elamoskro,

- leskri nekbareder zor.
³⁶ Anava pro Elam o štar balvaja
 pal o štar agora le ņeboskre.
 Rozčivava len andre kala štar balvaja
 a na ela narodos, kaj na denašlehas ola,
 ko ena tradle avri andral o Elam.
³⁷ O manuša andral o Elam predarana lengre ņeprijaŭelna,
 save len kamen te murdarel.
 Anava pre lende e pohroma,
 miri bari cholŭ,“
 phenel o RAJ.
 „Bičhavava pal lende e šablŭ,
 medik len na zničŭnava.
³⁸ Palis mange ačhavava o tronos andro Elam
 a zničŭnava leskre kralis the leskre rajen,“
 phenel o RAJ.
³⁹ „Ale andro posledna dživesa
 visarava le Elamoske pale savoro pro lačo,“
 phenel o RAJ.

50

O lav pro Babilon

- ¹ Kada lav phendŭ o RAJ prekal o Jeremijaš pro Babilon the pre leskre manuša:
² „Den te džanel maškar o narodi
 a džan te vakarel,
 hazden upre e zastava
 a den te džanel sakoneske;
 ma garuven nič a phenen:
 „O Babilon ela zailo;
 leskro del o Bel ela ando pre ladž,
 leskro del o Marduk ela čido tele.
 Leskre modli ena pre ladž
 a leskre sochi perena tele.“
³ Se avel pre leste o narodos le severostar,
 savo kerela leskra phuvatar pušta.
 ņiko ode na ačhela te bešel;
 o manuša the o džviri andral odi phuv denašena het.“
⁴ „Andre ola dživesa, andre oda časos,“
 phenel o RAJ,
 „avena jekhetane o manuša le Izraeloskre
 the o manuša andral e Judsko,
 avena rovibnaha te rodel
 le RAJES, peskre Devles.
⁵ Dophučena pes, khatar pes džal andro Sion,
 a mukena pes pro drom:
 „Aven, phandas le RAJEHA e večno zmluva,
 pre savi pes šoha na bisterela!“
⁶ „Mire manuša sas sar o našade bakrore,
 lengre pastjera len lidžanas avrether
 a našade len pro verchi.
 Mire bakrore pes tulŭnenas pal o verchi the pal o brehi
 a bisterde, kaj hin lengro kher.
⁷ Sako, ko len arakhelas, len chalas tele
 a lengre ņeprijaŭela vakerenas:
 „Na ela amen ņisavi vina,
 bo on kerenas o bini anglal o RAJ,
 savo pes pal lende verŭne starinelas
 a pre savo pes lengre dada savoreha mukenas!“

- 8 „Denašen het andral Babilon,
aven avri andral e phuv le Babilončanengri!
Džan anglal sar o capi, so lidžan o stados!
- 9 Bo me marava upre
a anava pro Babilon andral e severno phuv
le bare naroden, save pes zdžana jekhetane.
Ačhavena pes leske a zalena les.
Lengre šipi ena sar o hrdinas,
savo furt trafinel peskro ciełos.
- 10 Avke ela e babiloňiko phuv občorardi;
sako, ko la občorarela, peske lela pherdo savorestar,“
phenel o RAJ.
- 11 „Manušale andral o Babilon,
tumen, so občorardan mire avrikidle manušen,
ča radisalon tumenge a khelen!
Ča chučkeren tumenge sar o gurumňa pre maľa,
a erdžinen sar o žrebci!
- 12 Igen pes ladžala tumari daj;
Iolola avri odi, so tumenca ločhila!
Čačes oj ela posledno le narodendar;
ela avrišuki the bi o paňi sar e pušta.
- 13 Angle choľi le RAJESKRI imar ņiko ode na bešela;
e phuv ačhela calkom zamukli.
Sako, ko predžala pašal o Babilon, predarala
a asala lestar, sar dikhela savore leskre rani.“
- 14 „Rozačhaven tumen pašal o Babilon,
savore, so nacirden o luki!
Livinen andre leste a ma sajinen o šipi,
bo kerđa binos anglal o RAJ!
- 15 Viskinen pre leste pro mariben pal dojekh sera!
Zdel pes a leskre veži peren tele,
leskre hradbi hine čhide tele,
bo oda o RAJ pes leske pomstinel.
Den leske pale! Avke sar ov kerelas,
avke keren the tumen leske!
- 16 Murdaren andral o Babilon olen, ko sadzinen,
the olen, ko skiden upre o ulipen.
Daratar le ņeprijafelistar sako džala pale ke peskre manuša
a sako denašela andre peskri phuv.“
- 17 „O Izrael hino sar o splašimen stados,
saves roztradle o levi.
Ešeb les chalas o asiriko kralis
a palis leske o Nebukadnecar o babiloňiko kralis
rozčala o kokala.“
- 18 Vašoda kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:
„Marava le babiloňike kralis the leskri phuv,
avke sar mardom le asirike kralis.
- 19 Ale le Izrael anava pale pre leskre maľi,
pašinela pes pro Karmel the andro Bašan;
pro brehi le Efrajimoskre the andro Gilead
chala savoro, so kamela.
- 20 Andre ola dživesa, andre oda časos,“
phenel o RAJ,
„rodela pes e vina pro Izrael,
ale na ela,
o bini pre Judsko, ale na arakhela pes,
bo me odmukava olenge, kas mukava te dživel.“
- 21 „Dža tut te marel la phuvaha Meratajim

- the le manušenca, so bešen andro Pekod!
 Murdar len a calkom len zničin,
 phenel o RAJ,
 „a ker savoro avke, sar tuke prikazindom.
 22 E maribnaskri vika hin andre phuv,
 e bari pohroma.
 23 Jaj, sar phagerisaliła a phadžila o čokanos cała phuvakro!
 Sar strašne hino zničimen o Babilon maškar o narodi!
 24 Thođom tuke e pasca,
 a chudňal tut, Babilonona,
 aňi olestar na džanehas.
 Arakhle tut a chudle,
 bo ačhađal tut le RAJESKE.
 25 O RAJ phundrada peskro sklados pro zbraňe,
 a iła avri o zbraňe peskra cholakre,
 bo le Adonaj, le Nekzoraleder RAJES, hin prekal lende buči,
 savi mušinen te kerel andre phuv le Babilončanengri.
 26 Aven pre leste pal o agora la phuvakre,
 rozmaren leskre skladi
 a čhivkeren les pre kopa sar e pšeňica.
 Calkom les zničinen,
 hoj lestar te na ačhel nič.
 27 Murdaren savore leskre terne muršen,
 lidžan len sar terne biken pro murdaripen!
 Vigos lenge, bo avła lengro džives,
 e ora, kana ena marde.
 28 Šundol olen, so pes zachraňinde a denašle andral e babiloňiko phuv,
 sar den te džanel pro Sion, hoj pes o RAJ, amaro Del, pomstinel,
 pomstinel pes vaš peskro Chramos.“
 29 „Vičinen pro Babilon le lukostrelcen,
 savoren, so nacirden o luki!
 Rozthoven tumenge pašal leste o taboris,
 hoj ňiko te na denašel.
 Visaren leske pale vaš leskre skutki,
 keren leske avke, sar ov kerelas tumenge,
 bo pes barikanes ačhavelas le RAJESKE,
 le Izraeloskre Svete Devleske.
 30 Vašoda leskre terne murša perena tele maškar o foros
 a savore leskre slugađa merena andre oda džives,
 phenel o RAJ.
 31 „Dikh, tu barikano, me džav pre tu,
 phenel o Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,
 „bo avła tiro džives,
 e ora, kana aveha mardo.
 32 Le barikaneske poddžana o pindre a perela,
 a na ela ko les te hazdel upre.
 Andre leskre fori labarava jag,
 savi chala savoro, so hin pašal leste.“
 33 Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
 „Le Izraeloskre manušen the le judske manušen igen trapinen.
 Ola, ko len zaile, len chuden zorales
 a na kamen len te mukel.
 34 Ale lengro Vikupifelis hino zoralo,
 leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.
 Ov vaš lenge rušela,
 a avke anela o smirom andre phuv,
 ale le manušenge andro Babilon lela o smirom het.“
 35 „E šabľa pro Babilončana,
 phenel o RAJ,
 „pro manuša, so bešen andro Babilon,

pre leskre raja the pre leskre godaver murša!

36 E šabla pro falošna proroka!

Mi sikavel pes, hoj hine diline!

E šabla pre leskre hrdini!

Mi izdran daratar!

37 E šabla pre leskre graja the verdana

the pre savore cudzinci, so hine maškar lende!

Mi ačhel lendar slabocha!

E šabla pre leskre barvalipena!

Mi občoraren len!

38 Mi avel o šukiben pre leskri phuv,

mi šučon avri leskre paña,

bo oda hin e phuv le strašne modlengri,

save diliñaren andre le manušen!“

39 „Vašoda ode dživena o džviri pal e pušta le šakalenca;

bešena ode o sovi.

A imar šoha ode ņiko na bešela,

ñisave manuša ode na dživena pal savore pokoleñja.

40 Kerava le Babilonoha avke,

sar kerdom la Sodomaha, la Gomoraha

the le forenca, save sas pašal lende,“

phenel o RAJ,

„ñiko ode na bešela,

na dživela ode aňi jekh manuš.“

41 „Dikh, pal o severos aven o manuša,

o baro narodos the but kraľa,

ušten upre dural

dži pal o agora la phuvakre.

42 Andro vasta chuden o luki the o kopiji;

hine bi o jilo the bi e miloš.

Šundol len te hućinel sar moros

a aven peske pro graja.

Hine pripravimen pro mariben,

pre tute, babiloňiko čhaje.

43 O babiloňiko kralis šunđa odi sprava

a slabisalile leske o vasta.

Zaiľa les e dar a avľa pre leste e bari dukh

sar pre džuvli, so ločhol.

44 Dikh, avke sar o ľevos chućel avri andral o kraki pašal o Jordan

a roztradel le bakroren, so pes pašinen pre čar,

avke me jekhvareste roztradava le Babilon.

A ačhavava upral leste oles, kas mange me kidava avri.

Se ko hin ajsa sar me?

Ko pes mange šaj ačhavel?

A savo pastjeris pre mande šaj avel?“

45 Vašoda šunen, so peske o RAJ naplañinda pro Babilon,

so peske pripravinda pre phuv le Babilončanengri.

Mek the le cikne čhavoren lenge lidžana het

a calkom zñičinava lengri phuv vaš oda, so kerde.

46 O Babilon perela ajsa bara vikaha,

hoj e phuv razisaľola,

a o manuša vićinena pharipnastar avke zoraľes,

hoj oda šundola dži andro aver narodi.

51

Mek pal o Babilon

¹ Kada phenel o RAJ:

„Dikh, bičhavava le ničitelis pro Babilon

- the pro manuša, so pes mange ačhade.
- ² Bičhavava pro Babilon le cudzincen,
on les precidzinena
a obžučarena e phuv.
Andre oda džives leskre pharipnaskro
pre leste avena pal savore seri.
- ³ Ma domuken le strelcos te nacirdel o lukos
aňi te urel pre peste o brňeňje.
Ma sajinen leskre terne muršen,
ale calkom zňičinen leskri armada.
- ⁴ Mi peren tele murdarde andro Babilon
a predemade pre leskre uliči.
- ⁵ Bo o Izrael the e Judsko na ena omukle sar vdova
peskre Devlestar, le Nekzoraleder RAJESTAR.
Kajte lengri phuv kerđa pherdo nalačhipen
anglal o Sveto Del le Izraeloskro.
- ⁶ Denašen avri andral o Babilon!
Zachraňinen tumenge o dživipen,
hoj te na meren vaš leskre bini!
Bo kada hin o časos, kana pes o RAJ pomstinel
a visarel leske pale vaš leskre skutki.
- ⁷ O Babilon sas e somnakuňi kuči andro vasta le RAJESKRE,
so mačarelas cali phuv;
leskra molatar pijenas o narodi,
a vašoda ačňile diline.
- ⁸ Jekhvareste peľa o Babilon a phadžila;
roven upral leste!
Anen o balzamos pre leskri rana,
či na sastola avri.“
- ⁹ „,Sastarahas le Babilon,
ale našti sastila avri.
Omuken les!
Aven džas sako andre peskri phuv!
Bo leskro trestos hino baro dži o ņebos,
džal dži o chmari.“
- ¹⁰ „,O RAJ vaš amenge rušla.
Aven džas pro Sion a vakeras savoro,
so kerđa o RAJ, amaro Del!“
- ¹¹ „Ostraren o šipi
a pheraren o tulci!
O RAJ marel upre le medske kraľen pro Babilon
bo kamel les te zňičinel.
Bo oda hin e pomsta le RAJESKRI,
e pomsta vaš leskro Chramos.
- ¹² Hazden upre e zastava
a džan pro mariben pro babiloňika muri!
Rozthoven buter stražňiken,
rozačhaven len pašal o foros,
pripravinen le muršen andre zaloha!
Bo o RAJ kerela oda, so naplaňinda.
Kerela le manušenca andro Babilon oda, so phendľa.
- ¹³ Tu, so bešes paš o bare paňa
a hin tut pherdo barvalipen,
avľa tiro koňec;
imar avľa tiri ora.
- ¹⁴ O Nekzoraleder RAJ ulla vera korkoro pre peste:
„Anava pre tute ajci manušen sar malakre grajoren;
a sar upral tu zvifazinena, radišagoha vičinena.“

15 „O RAJ kerda e phuv peskra zoraha,
peskra bara godaha stvorinda e phuv
a nacirdna o ņebos.

16 Sar leskro hangos herminel,
hučinen o paña pro ņebos;
pal o agor la phuvakro anel o chmari.

Bičhavel o bleski le brišindeha
a andral peskre skladi mukel avri e balvaj.

17 Ale savore manuša hine diline a na achalon nič.

Sako, ko kerel o modli, pes ladžala,
bo leskre modli hine o klamišagos
a nane andre lende o dichos.

18 O modli na mon nič a hine pro asaben;
sar avela lengro sudos, ena zničimen.

19 O RAJ hino o dedictvos le Jakoboskre potomkengro
a ov nane ajso sar ola modli,

bo ov hino Stvoritelis savoreske
a o Izrael hine leskre manuša,
leskro nav hin o Nekzoraleder RAJ.“

20 „Babilonona, tu sal miro čokanos the miri zbraň pro mariben,
tuha phagerava o narodi
a tuha zničinava o krališagi.

21 Tuha murdarava le grajes the leskre jazdcos;
tuha phagerava o verdan the oles, ko les lidžal;

22 tuha murdarava le muršes the la džuvla;
tuha murdarava le phure manušes the le cikne čhavores;
tuha murdarava le terne čhas the la terňa čha;

23 tuha murdarava le pastjeris the leskro stados;
tuha murdarava le oračis the leskre biken;
tuha murdarava le vodcen the le rajen.“

24 „Ale anglal tumare jakha visarava pale le Babilonoske the leskre manušenge savoro
lengro nalačhipen, so kerde le Sionoske,“ phenel o RAJ.

25 „Dikh, ačhavav man tuke,
verchona, so ničines savoro;
tuke, so ničines cali phuv,“
phenel o RAJ.

„Nacirdava pre tute miro vast,
čhivava tut tele pal o skali
a kerava tutar zlabardo verchos.

26 ņisavo bar tutar na lena sar hlavno bar
aňi jekh bar pro zakladi.
Aveha zničimen pro furt,“
phenel o RAJ.

27 „Hazden upre o zastavi pal cali phuv
a trubinen pro trubi maškar o narodi.
Pripravinen pre leste pro mariben o narodi
a vičinen pre leste o krališagi
Ararat, Mini the Aškenaz.

Ačhaven pre leste la armadakre velitelis;
anen pre leste ajci grajen
sar kobilken, so pes na dena te zrachinel.

28 Pripravinen pre leste le naroden,
le medske kralen lengre vodcenca
the savore lengre rajenca
the savore phuvenca, savenge vladňinen.

29 E phuv razisaľol a izdral,
bo pes ačhel le Babilonoha oda,
so leha o RAJ gondoliňda te kerel,
hoj la babiloňika phuvatar te ačhel pušfa,

- kaj niko na bešela.
³⁰ O babiloňika hrđini pes preačhile te marel;
 bešen andro pevnosti,
 našade peskri zor;
 ačhile slabocha.
 Leskre khera labarde avri
 a o zavori pre leskre brani phagerde.
³¹ O bežcos predenašel le bežcos
 a o poslos predenašel le poslos
 te phenel le babiloňike kraliske,
 hoj leskro foros hino zailo pal savore seri.
³² Zailo o thana, khatar pes preavel prekal o paňi,
 o trstini andro močara labarde avri
 a o slugada pes daran.“
- ³³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro:
 „E babiloňiko čhaj hiňi sar e pšeňica andro humnos,
 pal savi pes uštarel.
 Imar maj avela e ora,
 hoj la te skiden upre.“
- ³⁴ „Chala amen a zničinda
 o babiloňiko kralis o Nebukadnecar.
 Čučarda amen sar taňiris;
 preliginda amen sar obluda.
 Pherarda peske o per amare barvalipnaha
 a palis amen čhandla avri.
³⁵ Mi cerpinel o Babilon avke,
 sar ov trapinelas amen,“
 phenen o manuša, so bešen pro Sion.
 „Mi počinen o Babilončana vaš amaro avričordo rat,“
 phenel o Jeruzalem.
³⁶ Vašoda kada phenel o RAJ:
 „Dikh, me vaš tumenge rušava
 a dava lenge oda pale.
 Šučarava avri o babiloňiko paňi
 the savore lengre prameňa.
³⁷ Le Babilonostar ačhela ča kopa bara;
 bešena ode o šakali.
 Ačhela lestar o strašno than, savo sako tele dikhela,
 a niko ode na bešela.
³⁸ O Babilončana kerena vika sar o levi,
 gravčinena sar o terne levi.
³⁹ Sar imar igen bokhalona,
 pripravinava lenge e hoscina,
 mačarava len a ena vešela.
 Palis zasovena pro furt
 a imar na uštana,“
 phenel o RAJ.
⁴⁰ „Lidžava len te murdarel sar le bakroren;
 sar le bakren the le capen.“
- ⁴¹ „Jaj, sar domarde le Babilon*,
 saves lašarelas calo svetos!
 Jaj, savo strašno ačhila maškar o narodi!
⁴² O moros pes hazdňa upre pro Babilon
 a učarde les andre o bare vlni.
⁴³ Leskre fori ačhile sar pušta,
 avrišuke the zamukle;
 e phuv, andre savi niko na bešel

* 51:41 51,41 E hebrejiko čhib: Šešach

a khatar ņiko na phirel.

44 Marava le babiloņike devles Bel
a cirdava leske avri andral o muj oda, so chaŶa.
O narodi pal leste imar na phirena,
o babiloņika muri perena tele.“

45 „ManuŶale mire, aven odarik avri!
Zachraņinen tumenge o dŶivipena!
DenaŶen le RAJESKRA bara choŶatar!

46 Ma daran tumen, te na tumenge o jile slabisaŶon
le hirostar, so Ŷundol andre kadi phuv.
Ma daran tumen, sar andre jekh berŶ avela jekh hiros
a andre aver berŶ aver;
sar ela andre phuv o mariben
a jekh vladcas dŶala pre aver.

47 VaŶoda, dikh, aven o dŶivesa,
sar marava le modlen andro Babilon;
caŶi leskri phuv pes ladŶala
a leskre murdarde manuŶa paŶlona pro uliċi.

48 Akor calo ņebos the e phuv
radisaŶola le Babilonoske,
sar pre leste avena o ņeprijateŶa pal o severos,
hoj les te zŶiċinen,“
phenel o RAJ.

49 „O Babilon muŶinel te perel tele vaŶ o Izraeliti,
saven murdarĶa la Ŷablaha
the vaŶ o manuŶa, saven murdarĶa pal caŶi phuv.

50 Tumen, so denaŶlan la Ŷablatar,
dŶan a ma zaaċhen ņikhaj!
Leperen tumenge pro RAJ andral e phuv, so hiŶi dur,
a mi avel tumenge pre godi o Jeruzalem.“

51 „LadŶas pes, bo rakinenas amenge;
e ladŶ amenge uċharda andre o muja,
bo o cudzinci pes dochudle
andro sveta thana andro Chramos le RAJESKRO.“

52 „VaŶoda, dikh, aven o dŶivesa,“
phenel o RAJ,

„sar marava leskre modlen
a pal caŶi leskri phuv jojċinena
o zraŶimen pro meriben.

53 Kajte o Babilon gelahas dŶi upre pro ņebos
a aċhadahas peske o hrados igen uċes,
the avke pre leste biċhadomas
le ņeprijateŶen, hoj les te zŶiċinen,“
phenel o RAJ.

54 „Ŷundol o Ŷalakro roviben andral o Babilon;
Ŷundol e vika la bara pohromatar andral e babiloņiko phuv!

55 Bo o RAJ ņiċinel le Babilon,
a zaaċhavel leskri bari vika.
O vlni le ņeprijateŶengri pre leste aven sar o zorale paŶa;
aven bara vikaha.

56 O ņiċiteŶis avla pro Babilon;
zalel leskre slugaden
a phagel lenge o luki,
bo o RAJ hino Del, savo visarel pale sakoneske;
ov leske poċinela savoro pale.

57 Maċarava leskre rajen the leskre godaver murŶen,
leskre vladcen, le spravcen the le hrĶinen.

Zasovena pro furt
 a imar na uštena,“
 phenel o Krališ,
 savo pes vičinel o Nekzoraleder RAJ.
⁵⁸ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ:
 „O buchle muri le Babilonoskre ena čhide tele dži o zakladi,
 a leskre uče brani ena labarde avri.
 E phari buči le narodengri avela avri pre nisoste;
 andre jag labola oda, so o manuša phares vibudinde.“

O zvitkos pal o pohromi andro Babilon

⁵⁹ Kada hin o lav, so prikazinda o prorokos Jeremijaš le Serajoske, le Nerijoskre čhaske, le Machsejoskre vnukoske, sar džalas andro Babilon le Cidkijoha le judske kraliha, akor, sar o Cidkijah kralinelas štarto berš. O Serajah sas oda, ko pes starinelas pal oda, kaj presovena. ⁶⁰ O Jeremijaš pisinda andre jekh zvitkos savore pohromi, so kamen te avel pro Babilon; savoro, so sas pisimen andre pal o Babilon. ⁶¹ O Jeremijaš phenda le Serajoske: „Sar aveha andro Babilon, dikh, hoj te pregenes zorales savore kala lava. ⁶² A phen: ‚RAJEJA, tu phendal pal kada than, hoj les zničineha avke, hoj ode na ačhena te bešel aňi o manuša aňi o džviri; ela zamuklo pro furt.‘ ⁶³ Sar imar dogeneha o zvitkos, priphand ke leste bar a čhiv les andro paňi Euftrat. ⁶⁴ A phen: ‚Kavke tašlola o Babilon a imar šoha na uštela upre ola pohromatar, so pre leste mukava. Leskre manuša perena.‘

Dži kade vakerele o Jeremijaš.

52

O Jeruzalem hino zničimen

¹ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ² Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the o Jojakim. ³ Vašoda pestar o RAJ odčhida le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko, bo sas pre lende cholamen. O Cidkijah pes vzburinda pro babiloňiko kralis.

⁴ Sar o Cidkijah kralinelas eňato berš, o babiloňiko kralis Nebukadnecar gela pro dešto džives andro dešto čhon savore peskre slugadenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerda taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čik the e poš, hoj pes te dochuden andro foros. ⁵ E armada sas rozačhađi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekh (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah. ⁶ A andro štarto čhon the eňato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas so te chal, ⁷ o babiloňika slugada kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskre slugadenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskri zahrada, kajte džanenenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denašenenas le dromeha ke Jordaňiko dolina, ⁸ ale o babiloňika slugada pes mukle pal o kralis Cidkijah a dochudle les andre dolina paš o Jericho. Savore leskre slugada les omukle. ⁹ Le Cidkijah zaila a ligende andro foros Ribla andre phuv Chamat ko Nebukadnecar a ov leske phenda, so leha kerena.

¹⁰ O babiloňiko kralis diňa te murdarel le Cidkijoskre čhaven angle leskre jakha a andre Ribla diňa te murdarel le savore judske rajen. ¹¹ Le Cidkijoske diňa te lel avri o jakha a diňa les te phandel andro lanci. Pašis les o babiloňiko kralis iľa andro Babilon, kaj les čhida andre bertena a sas ode dži o meriben.

¹² Pro dešto džives andro pandžto čhon, sar kralinelas o Nebukadnecar dešueňato (19.) berš, avľa andro Jeruzalem o velitelis upral o kraliske stražňika o Nebuzaradan, savo sas služobňikos le babiloňike kraliskro. ¹³ Ov zlabarda andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the savore bare khera. ¹⁴ Pašis savore leskre slugada čhide tele savore foroskre muri. ¹⁵ Akor o Nebuzaradan iľa andro zajaťje varesave nekčoreder manušen, olen, so ačhile andro foros, the savore remeselniken a the olen, ko pregele paš o babiloňiko kralis. ¹⁶ Ale okle nekčoreder manušen mukla o Nebuzaradan andre odi phuv, hoj te keren buči pre mala the pre viňica. ¹⁷ Pašis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o bronzune vozikici the e igen bari bronzuňi nadrža, so sas anglo Chramos, a savoro bronzos ligende andro Babilon. ¹⁸ Ile odarik the o pira, o lopati, o čhura, o čare, o panvici the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁹ O Nebuzaradan iľa savore, so sas somnakuno the rupuno: o čare, o lopatki pro angara, o misi, o panvici, o pira, o svietňiki the o šalkici pro pijibnaskre obeti. ²⁰ Kala bronzune veci - o duj slupi, e bari nadrža le dešuduje bikenca the o vozikici - save o kralis Šalamun diňa te kerel prekal o Chramos, sas ajse phare, hoj pes aňi na denas te vazinel.

²¹ Soduj slupi sas kerde le bronzostar, sas uče vaj ochto metri a lengro obvod sas pandž the jepaš metri. O slupi sas andral duta a o bronzos, savestar sas kerde sas vaj ochto centimetri. ²² O kritos pre lengro agor sas učo buter sar duj metri. Pašal o kriti sas kerde duj šori bronzune granatoskre phaba the o bronzuno plefivos. Soduj slupi sas kerde jednakones. ²³ Savore granatoskre phaba pro plefivos sas šel (100). Ola phaba, save pes denas te dikhel pal e phuv, sas eňavardeš the šov (96).

²⁴ O Nebuzaradan, o velitelis le stražnikengro, zaiła the le nekbaredere rašas Serajah, le dujtone rašas Cefanjah the le trine dženen, so stražinenas o vudar. ²⁵ Iła andral o foros oles, ko sas velitelis upral o slugađa, the le efa kraliskre radcen. Iła the le hlavne pisaris, savo zapisinelas le muršen andre armada, the le šovardeš (60) muršen le manušendar, saven arakhla andro foros. ²⁶ O Nebuzaradan len iła a ligenda ko babiloňiko kralis andre Ribla. ²⁷ Ode andre Ribla, andre phuv Chamat, len o babiloňiko kralis diňa te murdarel. Avke o judska manuša mušinde te džal andro zajatje het andral peskri phuv.

²⁸ Sar kralinelas o Nebukadnecar eftato berš, zaiła andro zajatje kajci dženen: trin ezera the bišutrin (3 023) manušen andral e Judsko. ²⁹ Palis, sar imar kralinelas o Nebukadnecar dešuochtoto (18) berš, zaiła ochto šel the tranda the duj (832) manušen andral o Jeruzalem, ³⁰ a sar kralinelas o Nebukadnecar bišutrito berš, zaiła o Nebuzaradan efa šel saranda the pandž (745) manušen andral e Judsko. Savore manuša, so sas ligende andro zajatje andro Babilon, sas štar ezera the šov šel (4 600).

O Jojachin premuklo andral e bertena

³¹ Paloda, sar sas o judsko kralis Jojachin zailo andro Babilon tranda the efa (37) berš, ačhiła andro Babilon kraliske o Evil-Merodach, savo premukla andral e bertena le Jojachin pro bišupandžto (25.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš.

³² Vakerelas leha šukares a delas les bareder pačiv sar avre kraľen, so leha sas andro Babilon. ³³ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenošika gada, a medik dživelas, chalas paš le kraliskro skamind. ³⁴ Sako džives les o kralis delas oda, so leske kampelas pre oda džives, calo leskro dživipen, medik na mula.

O Roviben le Jeremijašiskro

O roviben le Jeruzalemoskro

¹ Jaj, savo omuklo hino o foros,
kaj varekana dživenas pherdo manuša!

Ačhila sar e vdova,
kajte sas baro maškar o narodi.
E rañi maškar o phuva
ačhila otrokiña.

² Račaha furt rovel,
o apsa lake čulan pal o čhama.

Ñiko lakre piranendar
la na potešinel.
Savore lakre prijateľa laha thode avri
a ačhile lakre ñeprijateľa.

³ Geľa o Juda andro zajaťje,
igen trapimen andro otroctvos.
Bešel maškar o narodi
a nane les than kaj te odpočovinel.
Savore, so pre leste džan,
les zachudle, sar sas andro pharipen.

⁴ O droma le Sionoskre hine andre žaľa,
bo ñiko na avel pro inepi.
Savore leskre brani hine zñičimen;
o rašaja roven,
leskre pačivale čhaja hine smutna,
ačhila leske ča kirko dukh.

⁵ Ola, ko les trapinen, ačhile leskre raja;
leskre ñeprijateľenge džal mištes,
bo o RAJ les dukhada
vaš leskre but bini.
Leskre čhave džanas zaile
anglal o ñeprijateľa.

⁶ E čhaj le Sionoskri našada
savoro peskro šukariben.
Lakre vodci hine sar o jeleňa,
so na arakhen ñisavo chaben,
a denašen bi e zor
anglal ola, ko pal lende prastan.

⁷ Andre ola dživesa, sar la ela o pharipen a phirela upre tele,
peske e čhaj le Jeruzalemoskri leperela
pre savore peskre vzacna veci,
so la sas varekana.
Sar lakre nipi pele andro vasta le ñeprijateľiskre,
ñiko lake na pomožinda.
Lakre ñeprijateľa oda dikhle
a asanas olestar, sar hiñi zñičimen.

⁸ E čhaj le Jeruzalemoskri kerelas igen but bini,
vašoda ačhila melali.
Savore, so la denas pačiv, la poceñinen,
bo dikhle lakro langipen.
Oj korkori rovel
a visarel o muj ladžatar.

9 E mel hiñi pre lakri rokla,
 na gondolinelas pre peskri buducnost.
 Strašne peła tele
 a nane ko la te potešinel.
 „Dikh, RAJEJA, pre miro pharipen,
 bo o ñeprijateljís pes lidžal upre.“

10 O ñeprijateljís nacirdña peskro vast
 pre savoreste, so lake sas vzacno.
 Se oj dikhla le naroden
 te džal andro Chramos,
 kajte tu prikazindal,
 hoj našti džan andre tiro zhromažđeñje.

11 Savore lakre manuša roven,
 roden o maro,
 savore vzacna veci den vaš o chaben,
 hoj peske te zachrañinen o dživipen.
 „Dikh, RAJEJA, všimñin tuke,
 hoj som teledikhli.“

12 Tumen savore, so predžan pašal ma,
 na keren tumenge olestar nič?
 Phundraven o jakha a dikhen!
 Či hin varekas ajso pharipen sar man,
 savo pre mande avla,
 saveha man o RAJ dukhađa
 andro džives peskra bara chofakro?

13 Andral o ñebos bičhađa e jag,
 hoj te džal dži andre mire kokala.
 Mire pindrengje nacirdña e sita
 a visarđa man pale.
 Kerđa mandar pušťa
 a mukla man te šučol avri calo džives.

14 Mire bini hine pašal miri meñ sar o jarmos,
 savo ov zaphandla peskre vasteha.
 Thođa peskro jarmos pre miri meñ
 a slabisarđa miri zor.
 O Raj man diña andro vasta olenge,
 savenca man na birinav te marel.

15 O Raj odčhida savore mire zorale muršen
 pašal mande.
 Skidña upre e armada pre mande,
 hoj te rozpučinel mire terne muršen.
 Pal e pačivali judsko čhaj uštarelas o Raj
 sar pal o hroznos andro lisos.

16 „Vaš oda rovav
 a mire jakhendar čulan o apsa,
 bo nane paš ma ñiko,
 hoj man te potešinel,
 ko man hazdñahas pro duchos.
 Mire čhave hine omukle,
 bo o ñeprijateljís amen domarđa.“

17 Nacirdel o Sion peskre vasta,
 ale ñiko les na potešinel.
 O RAJ diña avri o prikazis pro Jakob,
 hoj savore leskre susedi te achen leskre ñeprijatela.

O Jeruzalem ačila maškar lende
sar vareso našužo.

¹⁸ O RAJ hino spravodlivo,
bo me man ačhadom leskre laveske.
Šunen, savore narodale,
a dikhen pre miri dukh.
Mire terne čhaja the mire terne čhave
gele andro zajaťe.

¹⁹ Vičinavas pre mire pirane,
ale on manca thode avri.
Mire rašaja the o vodci
mule andro foros,
sar rodenas o chaben,
hoj peske te zachrańinen o dživipen.

²⁰ Dikh, RAJEJA, hoj som andro pharipen,
nane andre ma o smirom,
o jilo andre ma previsaľoľ,
bo igen man tuke ačhavavas.
E šabľa mange murdarďa le čhaven avri
a andro kher o meriben.

²¹ O manuša man šunde te stukinel,
ale űiko man na poťešinda.
Savore mire űeprijaťela šunde pal miro pharipen
a radisaľon, hoj oda kerďal.
Mi avel oda džives, pal savo phendal,
hoj te cerpinen avke sar me.

²² „Mi avel avri angle tu
savoro lengro nalačhipen.
Ker lenca avke, sar kerďal manca
angle savore mire bini,
bo but stukinav le pharipnastar
a miro jilo hino slabo.“

2

Le Devleskri cholĭ pro Izrael

¹ Jaj, sar o RAJ zaučharďa le Sionoskra čha
peskra cholakra chmaraha.
O šukariben le Izraeloskro čhida tele
andral o űebos pre phuv.
Bisterďa the pre peskro chramos
andro džives peskra cholakro.

² Le Rajeske na sas pharo te zńičinel
savore khera le Jakoboskre.
Andre peskri cholĭ čhida tele
o pevnosti le Judaskre.
Čhida tele pre phuv leskro kraľišagos the leskre rajen
a dikhľa len tele.

³ Andre peskri bari cholĭ
odčhinda savori zor le Izraeloskri.
Scirdńa peskro čačo vast,
sar avľa o űeprijaťelis.
Rozlabiľa andre phuv le Jakoboskri
sar jag le plameńenca, so savoro chal.

⁴ Nacirdńa o lukos sar űeprijaťelis;

leskro čačo vast sas pripravimen
 a sar protivňikos murdarelas savoren,
 kas amen kamahas.
 Peskri choli čhida avri sar jag
 andro stanos le Sionoskra čhakro.

⁵ O Raj sas sar nepřijateľis;
 chała o Izrael;
 chała savore leskre palaca.
 Zňičinda leskre pevnosti
 a kerđa la judska čhake pherdo pharipen the žaľa.

⁶ Zňičinda peskro chramos sar e zahrada;
 oda than, kaj les lašarahas.
 O RAJ diňa, hoj o Sion te bisterel
 pro inepos the pro šabat,
 a odčhida andre peskri bari choli
 le kralis the le rašas.

⁷ Odčhida o RAJ peskro oltaris
 a omukla peskro chramos.
 O muri le palacengre diňa
 andro vasta le nepřijateľengre.
 Lengri vika andro kher le RAJESKRO šundolas
 avke sar pro baro inepos.

⁸ O RAJ peske zaiľa,
 hoj čhivela tele o muri le Sionoskre.
 Nacirdňa e šparga te merinel,
 na odcirdňa peskro vast
 a na preačhila te ničinel.
 Kerđa, hoj o veži the o muri te roven,
 bo sas jekhetane čhide tele.

⁹ Leskre brani zagele andre phuv.
 Zňičinda a phagerđa leskre zavori.
 Leskro kralis the o raja hine zaile maškar o narodi;
 o rašaja imar na sikaven o zakonos
 a o proroka imar na chuden
 o videňje le RAJESTAR.

¹⁰ O phureder murša le Sionoskre
 bešen pre phuv a na vakeren nič.
 Čhivkeren peske o prachos pro šere
 a hine urde andro gada le gonestar.
 Le Jeruzalemoskre pačivale čhaja
 zmukle o šere tele dži pre phuv.

¹¹ Le apsendar mange slabisaľon o jakha,
 bari žaľa hin andre ma,
 o jilo mange čuľal avri pre phuv,
 bo mire manuša hine zňičimen,
 bo o čhavore the o cikne čhavore
 meren pro ulici andro foros.

¹² O čhavore phenen le dajenge:
 „Kaj hin o chaben the o pijiben?“
 akor sar peren tele pro ulici andro foros,
 sar te ulehas zraňimen,
 a sar polokes muken avri e duša
 peskre dajenge pro vasta.

13 So tuke šaj phenav?

Ke soste tut šaj pripodobňinav,
čhaje le Jeruzalemoskri?

Soha tut šaj porovňinav, hoj tuke te kerav radišagos,
tu pačivali čhaje le Sionoskri?

Se tiri rana hiňi ajsi bari sar moros.
Ko tut šaj sastarela?

14 Tire proroka tuke andro videňja
vakerenas o klamišagi the o diliňipena;
na sikavenas pre tiro binos,
hoj tut te len avri andral o zajaťje.

O prooctva, so tuke phenenas,
sas falošna a klaminenas.

15 Sako, ko pašal tute predžal,
demel le vastenca,
asal tutar a kerel le šereha
upral e čhaj le Jeruzalemoskri:
„Kada hin oda foros, pal savo phenenas,
hoj ode hin o nekbareder šukariben
pro radišagos cala phuvake?“

16 Savore tire nepřijatela
pre tu phundraven o muja,
asan tutar, den pre tu avri o danda
a phenen: „Čałam len tele!
Kada hin oda džives, pre savo but užarahas.
Dodžidilam pes oda!“

17 O RAJ kerda oda, so plañinelas.
Ačhila pes oda, so phenda;
oda, so prikazinda imar čirla anglal.

Ñičinelas tut bi oda,
hoj leske te ulahas pharo.
Domukla le nepřijateliške te radisaľol upral tu
a olen, ko tut trapinenas, diňa zor te zvitazinel.

18 Vičin andral o jilo ko RAJ,
muroňa le Sionoskra čhakro.
Mi čulan tutar o apsa sar paňi rat-džives.
Ma preačh! Ma de tire apsenge te zaačhel.

19 Ušći upre prekal e rat
a rov pale a pale anglo RAJ!
Čhiv avri tiro jilo sar paňi
anglo muj le RAJESKRO.
Hazde ke leste tire vasta
vaš o dživipen tire čhavengro,
so meren bokhatar
pro agor dojekha ulicakro.

20 „Dikh, RAJEJA!
Soske amen avke mardaľ?
O džuvlija mušinen te chal bokhatar
peskre čhavoren, saven kamen!
O rašaja the o proroka hine murdarde
andro Chramos le RAJESKRO!

21 O terne the o phure pašlon jekhetane
andro prachos pro ulici.
Mire terne čhaja the terne čhave
sas murdarde le šablencu.

Andre oda džives, sar salas chołamen,
 murdardal len a na sas tuke pharo.
 22 Vičindal pre amende ajci dženen sar pro inepos;
 andal pre mande bari dar pal savore seri.
 Andro džives le RAJESKRA chołakro
 ņiko na denašla aňi na predžidila.
 Olen, pal kaste man starinavas a bararavas avri,
 murdarda miro ņeprijafelis.“

3

O kamiben le Devleskro likerel furt

- 1 Me som murš, savo but precerpinda
 leskra chołamen palicatar.
 2 Somas oda me, kas tradelas avri
 a kas lidžalas prekal o kalipen bi o švetlos.
 3 Ča pre mande nacirdelas peskro vast,
 pale a pale, calo džives.
 4 Kerda, hoj mange e cipa the o felos te phuron,
 a phagerda mange o kokala.
 5 Zaila man a obklučinda
 le trapišagoha the le pharipnaha.
 6 Thoda man te bešel andro kalipen
 sar olen, so imar čirla mule.
 7 Kerda pašal ma o muros avke,
 hoj našti avav avri,
 a thoda pre ma o phare lanci.
 8 Kajte vičinav a mangav e pomoca,
 na kamel te šunel miri modlitba.
 9 Začhida le barenca mire droma;
 mire chodňiki bandarda.
 10 Garuđa pes sar medvedzis abo levos,
 hoj pre ma te chučel.
 11 Odcirdňa man mire dromendar,
 čhingerda man a zničinda.
 12 Nacirdňa peskro lukos
 a kerda mandar terčos pre peskre šipi.
 13 Predemađa mange o jilo
 le šipenca andral peskro tulcos.
 14 Ačhilom pre ladž savore mire manušenge;
 asan mandar andro gila sako džives.
 15 Čalarda man le kirke rastlinenca;
 diňa man te pijel e palina.
 16 Marda mange avri o danda le bareha;
 ispidňa mange o muj andro prachos.
 17 Tradňal het miri duša andral o smirom;
 bisterdom, so hin radišagos.
 18 Avke phendom: „Miro šukariben našliła
 a the savoro, so užaravas le RAJESTAR.“
 19 Leper tuke pre miro cerpišagos, sar man tulinav,
 pre miro trapišagos the pre miro pharipen.
 20 Furt mange pre oda leperav
 a miri duša hiňi zmukli tele.
 21 Ale kada mange lav andro jilo
 a pre kada man mukav:
 22 Le RAJESKRO baro kamiben šoha na preačhel;

- šoha na preačhel te presikavel peskre lačhipena.
- 23 Sako tosara hine neve;
bari hin tiri vernost.
- 24 Phenav mange: „O RAJ hin savoro, so man hin;
vašoda man mukava pre leste.“
- 25 O RAJ hino lačo ke ola, ko pes pre leste muken,
ke oda manuš, ko les rodel.
- 26 Mištes hin te užarel cichones
pre zachrana le RAJESKRI.
- 27 Mištes hin prekal o murš te lidžal o jarmos,
medik hino terno.
- 28 Te o RAJ pre leste oda thoda,
mi bešel korkoro a mi el čhit.
- 29 Mi thovel o muj andro prachos,
či mek na ela varesavi nađej.
- 30 Mi likerel e čham oleske, ko les marel,
a mi prilel savoro dopheñiben.
- 31 Bo o RAJ na odčhivel pro furt.
- 32 Kerel amenge žala, ale palis leske hin pharo;
ajso baro hin leskro kamiben.
- 33 Bo ov na kerel radišagoha
o pharipen the e žala ñikaske.
- 34 Te vareko uštarel le pindrenca
pre savore bertenoša andre phuv,
- 35 te pes le manušenge lel lengro pravos
anglo jakha le Nekkbarerder Devleskre,
- 36 te pes pro sudos sudzinel le manušes načáčipnaha,
či oda o RAJ na dikhel?
- 37 Ko šaj phenel vareso a ačhela pes,
te oda o RAJ na prikazindahas?
- 38 Či na avel avri andral o muj le Nekkbarerder Devleskro
o lačo the o nalačo?
- 39 Pre soste pes o džido manuš šaj sťažinel,
te hino mardo vaš peskro binos?
- 40 Aven preskuminas a predikhas amare droma
a visaras pes pale ko RAJ!
- 41 Aven hazdas upre o jile the amare vasta
ko Del andro ñebos a phenas:
- 42 „Amen kerahas o bini a vzburinahas pes,
a tu amenge na odmuklal.
- 43 Urđal tut andre choli
a džahas pre amende;
murdarehas amen
a na sas tuke pharo vaš amenge.
- 44 Garuđal tut andre chmara,
hoj e modlitba te na predžal ke tu.
- 45 Kerđal amendar sar šmeci
a sam teledikhle maškar o narodi.
- 46 Savore amare ñeprijateľa
pre amende phundravenas o muja.
- 47 Samas zachudle andro pasci;
predživahas e bari dar, e pohroma the e skaza.“
- 48 Andral o jakha mange peren o prudi le apsenca,
bo mire manuša hine zñičimen.
- 49 Andral e jakh mange čuľal

- a na preačhel,
 50 medik o RAJ na dikhela andral o ņebos tele,
 so pes ačhel.
 51 Oda, so dikhel miri jakh, mange anel e žaľa andro jilo,
 bo savore čhaja andre miro foros cerpinen.
- 52 Mire ņeprijateľa man kamenas te chudel sar le čirikles
 a na sas vaš soske.
 53 Čhide man andre bari jama,
 hoj man te murdaren,
 a čhivkerenas andre mande le barenca.
 54 O paŋi mange imar prečulalas prekal o šero,
 a phendom mange: „Akana merava!“
- 55 Akor vičinavas pre tiro nav, RAJEJA,
 andral odi nekbareder chev.
 56 Tu šundal miro mangipen:
 „Ma phand tuke o kana andre,
 sar ke tu vičinav vaš e pomoca!“
 57 Tu avlal paš ma, sar vičinavas,
 a phendal: „Ma dara tut!“
- 58 Tu vaš ma zaačhilal, RAJEJA,
 cindal avri miro džživipen.
 59 Dikhľal oda nalačhipen, so mange sas kerdo, RAJEJA;
 rozsudzin miro čačipen.
 60 Dikhľal savori lengri pomsta,
 savoro, so mange kamenas te kerel.
- 61 Šundal, sar mange rakinenas, RAJEJA,
 savoro, so mange kamenas te kerel.
 62 Sako džžives peske šepkinen
 a vakeren pre ma mire ņeprijateľa.
 63 Dikh pre lende! Tosarastar džži rači
 mandar asan andro giľa.
- 64 RAJEJA, počin lenge avke, sar peske zaslužinen;
 vaš oda, so kerde peskre vastenca.
 65 Ker lenge zacata jile
 a bičhav pre lende tiro košiben.
 66 Dža pre lende cholaha a zŋičin len
 pal e phuv, RAJEJA!

4

O trestos le Sionoskro

- 1 Jaj, sar kaliľa o somnakaj,
 sar pes čerinda o žužo somnakaj!
 O chramoskre bara hine rozčhide
 pal savore agora pro uliči.
- 2 O vzacna čhave le Sionoskre,
 so monas ajci sar o žužo somnakaj,
 mon akana ajci sar o kuča čikatar,
 sar e buči le hrnčjariskre vastengri!
- 3 Mek the o šakali den o koľina,
 den te pijel peskre ciknoren,
 ale mire manuša hine bijjleskre
 sar o pštrosi pre pušta.
- 4 Le čhavoreshke, so pijel o thudoro,
 prilepisaľiľa e čhib andro muj le smedostar.

O čhave mangelas maro,
ale ņiko len na delas.

⁵ Ola, so chanas o fajna chabena,
meren bokhatar pro ulici.
Ola, so barile avri andro baripen,
akana pašlon pro kopa šmeci.

⁶ O binos mire manušengro
hin bareder sar e vina la Sodomakri,
so sas jekhwareste čidi tele,
kajte pre late ņiko na thođa o vast.

⁷ Amare raja sas žužeder sar jiv,
pardeder sar thud.
O tela len sas loleder sar o korali;
dičhonas avri sar o zafiris.

⁸ Ale akana hine kaleder sar sadza;
pro ulici len naši aňi te sprindžarel.
E cipa pro felos lenge phuriła;
šučila avri sar kašt.

⁹ Feder sas olenge, saven murdarđa e šablja,
sar olenge, so mule bokhatar;
trapimen bokhatar našlonas,
bo pre mała na barolas ņisavo chaben.

¹⁰ Mek the o lačhejileskre džuvlija
tade peskre čhaven peskre vastenca
a kerde peske lendar chaben
andre ola dživesa, sar sas ņičimen mire nipi.

¹¹ O RAJ čidi avri peskri choľi,
peskri bari choľi;
rozlabarđa pro Sion e jag,
savi rozčala leskre zakladi.

¹² Aňi o kraľa la phuvakre
aňi ņisave manuša pro svetos na pačanas,
hoj o protivňikos the o ņeprijateljis
šaj predžal prekal o brani andro Jeruzalem.

¹³ Ale ačhiła pes oda vaš o bini leskre prorokengre,
vaš o vini leskre rašajengre,
save čhorenas avri o rat le spravodlivengro
maškar o foros.

¹⁴ Bludzinenas pal o ulici sar kore;
ajse melarde le rateha,
hoj pes ņiko na kamelas
te chudel lengre gadendar.

¹⁵ „Džan het! Tumen san nažuže!“
vičinenas pre lende.
„Džan het, džan het a ma chuden amen!“
Sar denašenas a džanas imar het,
o manuša maškar o narodi peske vakerenas:
„Imar amenca naši kade bešen.“

¹⁶ Korkoro o RAJ len roztradňa;
imar len na chraňinela.
Le rašajen ņiko na del pačiv

a le vodcen ņiko na šunel.

¹⁷ O jakha amenge slabisaŀonas,
so ajci užarahas pre pomoca,
ale zbitočne.

Pal amari veža užarahas pro narodos,
savo amen našti zachraŀinda.

¹⁸ O ņeprijateŀa pre amende užarenas, pre dojekh amaro krokos,
aŀi našti phirahas pal amare ulici.

Pašes hin amaro koŀec, amare dživesa pes pherarde;
bo avŀa amaro koŀec.

¹⁹ Ola, ko pal amende avenas,
sas richleder sar o orli pro ņebos.

Denašenas pal amende pro verchi,
a užarenas amen pre pušta.

²⁰ Le RAJESKRO pomazimen,
o dichos amare dživipnaskro,
sas chudlo andre lengre pasci.

Pal leste peske vakerahas:

„Andre leskro ciŀnos dživaha maškar o narodi.“

²¹ Ča radisaŀuv a thov baripen, čhaje le Edomoskri,
so bešes andre phuv Ūc!

Ale the pre tute avela e kuči;
mačoha a čhiveha tut tele langi.

²² Čhaje le Sionoskri, o trestos vaš tiri vina imar preačhiŀa.

O Del tut imar na lidžala andro zajaŀje.

Ale marela tut, čhaje le Edomoskri, vaš tiri vina
a sikavela tire bini.

5

O mangipen vaš e milost

¹ Leper tuke, RAJEJA, so pes amenca ačhiŀa;
dikh pre amende, sar amen tele dikhen!

² Amaro đedictvos chudle o cudzinci,
a amare khera o cudza manuša.

³ Ačhiŀam široti bi o dada;
amare daja hine vdovi.

⁴ Mušinas te počinel vaš amaro paŀi, so pijas,
a mušinas peske te cinel amare kašta.

⁵ Ola, ko pre amende džan, amen furt na den smirom;
ačhiŀam strapimen a našti peske oddichŀinas.

⁶ Poddiŀnam pes le Egiptoske
the la Asirijake, hoj te chas maro.

⁷ Amare dada kerenas o bini a imar na dživen.
A amen lidžas lengro trestos.

⁸ Vladŀinen upral amende o otroka
a nane ko amen te cirdel avri andral lengre vasta.

⁹ Te kamas te chal o maro, riskinas amaro dživipen,
bo džas pre pušta, kaj amen šaj murdaren le šablŀenca.

¹⁰ Amari cipa hiŀi tači sar bov;
bokhatar amen hin bare horučki.

¹¹ Amare džuvŀija sas žŀeužimen pro Sion,
the o pačivale čhaja andro judska fori.

¹² Amare rajen figinenas peskre vastenca
a le phure manušenje na presikavenas ŀisavi pačiv.

¹³ Amare terne čhaven ispiden te kerel buči sar otroken andro mlinos
a amare muršorengre poddžan o pindre, sar hordinen o phare kašta.

- 14 O phure murša preačhile te zabešel andre brana
a o terne čhave preačhile te bašavel.
- 15 Amare jile preačhile te radisaŀol;
amaro kheliben pes visarda pro roviben.
- 16 Peŀa amenge e koruna pal o šero.
Vigos amenge, bo kerahas o bini!
- 17 Angle kada amen dukhan o jile
a angle kada savoro amenge o apsa koraren o jakha;
- 18 anglo verchos Sion, savo hino zničimen
a o liški odarik denašen.
- 19 Tu, RAJEJA, kralines pro furt;
tiro tronos likerel pal jekh pokoleňje pre aver.
- 20 Soske pre amende furt bisteres?
Soske amen ajci but omukes?
- 21 An amen pale ke tute, RAJEJA,
a amen avaha pale.
- Obnovin amare dživesa,
sar sas varekana.
- 22 Či amen odčhidal imar pro furt?
Avke zorales pre amende rušes?

O Ezechiel

O Ezechiel andro Babilon

¹ Andro trandato (30.) berš andro štarto čhon pro pandžto džives, sar somas maškar o zaile manuša paš o pañi Kebar, phundrada pes o ñebos a dikhlom o videñja le Devlestar. ² Pro pandžto džives andre oda čhon – oda sas pandžto berš pal oda, sar sas zailo o kralis Jojachin andro zajaťje – ³ avla o lav le RAJESKRO ko rašaj Ezechiel, ko čhavo le Buziskro, paš o pañi Kebar andro Babilon. Ode pre leste avla o vast le RAJESKRO.

O prorokos dikhel e slava le RAJESKRI

⁴ Dikhłom, sar avla zoralı balvaj le severostar, e bari chmara, pašal savi švicinelas a labolas e jag, andre savi sas vareso, so blištisalolas sar bronzos. ⁵ A andre odi jag sas štar džide bitostı, so dičhonas avri sar manuša. ⁶ Dojekha bitosť sas štar muja the štar kridli. ⁷ Lengre pindre sas rovna a o chođidla len sas sar le gurumñoren a blištisalonas sar leštimen avri bronzos. ⁸ Sas len le manušengre vasta tel dojekh kridlos pal savore štar seri. Savore štaren sas štar muja the kridli. ⁹ Chudenas pes jekhetane le kridlendar a furt džanas le mujenca anglal a na mušinenas pes te visarel, sar phirenas. ¹⁰ Anglunestar dičholas lengro muj sar le manušeskro, pre čači sera sas savoren levoskro muj, pre balogñi sera sas savoren bikoskro muj a palunestar sas savoren orloskro muj. ¹¹ Kajse len sas muja. Duj lengre kridli sas hazdle upre a olenca pes chudenas jekh avrestar. A dujenca peske učharenas andre peskre tela. ¹² Savore džanas le mujenca anglal ode, kaj o duchos kamelas, hoj te džan. A sar džanas, džanas rovnones a na mušinenas pes te visarel. ¹³ Maškar ola štar džide bitostı sas vareso, so dičholas avri sar jagale angara abo sar fakli. E jag džalaz the anglal the palal maškar ola bitostı. Odi jag švicinelas a avenas avri andral late o bleski. ¹⁴ Ola džide bitostı pes čhalavenas igen sig sar bleski.

¹⁵ Sar dikhavas pre ola štar bitostı, dikhlom, hoj paš dojekh lendar sas jekh kereka pre phuv. ¹⁶ Savore štar kereki sas jednaka. Dojekh švicinelas sar vzacno bar a sas kerde avke, hoj oda dičholas, sar te ulahas jekh kereka andre aver. ¹⁷ Avke šaj džanas pre savore štar seri, a sar džanas, džanas rovnones a na mušinenas pes te visarel. ¹⁸ O kereki sas igen bare the užasna a sas pre lende pherdo jakha. ¹⁹ Sar pes o džide bitostı čhalavenas, čhalavenas pes lenca the o kereki, a sar pes o džide bitostı hazdenas upre pal e phuv, hazdenas pes the o kereki. ²⁰ Kaj o duchos kamelas, hoj te džan, ode džanas. O kereki pes hazdenas upre jekhetane le džide bitostenca, bo lengro duchos sas andre ola kereki. ²¹ Sar pes čhalavenas o bitostı, čhalavenas pes the o kereki. Sar o bitostı zaačhenas, zaačhenas the o kereki. A sar pes o bitostı hazdenas pal e phuv, hazdenas pes upre the o kereki, bo andre ola kereki sas o duchos le džide bitostengro.

²² Upral o šere le džide bitostengre sas nacirdlo vareso, so dičholas avri sar klenba, savi švicinelas sar krištalos a sas užasno. ²³ Tel e klenba sas lengre kridli rozcirde a chudenas pes jekh avrestar a duje kridlenca učharenas andre peskre tela. ²⁴ Sar pes čhalavenas, šundom o kridli, save šundonas sar o bare paña, sar o hangos le Nekzoraledereskro, sar e vika andro taboris le slugadengro. Sar o bitostı zaačhenas, zmukenas tele o kridli. ²⁵ A sar zaačhenas a zmukenas tele o kridli, akor šundolas o hangos upral e klenba, savi sas upral lengre šere. ²⁶ Upral e klenba, savi sas upral lengre šere, sas ajso vareso sar tronos, so dičholas sar vzacno bar zafirıs. A pre oda tronos bešelaz postava, so dičholas avri sar manuš. ²⁷ Odi postava le pasostar upre dičholas sar rozlabardo trast andral o bov a le pasostar tele dičholas sar jag, a pašal late sas bari žjara. ²⁸ E žjara dičholas avri sar e duha andro chmari, so avel avri pal o brišind. Kavke dičholas avri e slava le RAJESKRI. Sar dikhlom odi postava, pelom tele pro muj a šundom, sar ke ma vareko prevakerel.

2

O Ezechiel bičhado ko zacata manuša

¹ Phendā mange: „Manušeja, ušti upre! Kamav tuha te vakerel.“ ² Sar manca vakerelas, avla andre mande o Duchos a ačhada man pro pindre a me šunavas oles, ko manca vakerelas.

³ Phendā mange: „Manušeja, bičhavav tut ko Izraeliti, ko zacato narodos, savo pes mange ačhada. On the lengre dada pes mange ačhade a avke oda keren dži adadžives.

⁴ Kala manuša hine zacata the zorale andro jile. Ipen vašoda tut ke lende bičhavav.

Phen lenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj!“⁵ Či tut kala zacata manuša šunena abo na, ale džanena, hoj sas maškar lende o prorokos.⁶ Ale tu, manušeja, ma dara tut lendar aňi olestar, so tuke phenena. Ma dara, aňi kajte tut obklučindehas sar o koľaka abo sar o trňi aňi kajte bešalalas maškar o škorpijoni. Ma dara olestar, so vakeren, aňi ma predara lendar, bo on hine zacata manuša.⁷ Vaker lenge mire lava, či tut šunena abo na, bo on hine zacata manuša.“

Pal o zvitkos

⁸ „Ale tu, manušeja, šun, so tuke phenav: Ma av ajso zacato sar kala manuša! Phundrav o muj a cha, so tut dav!“⁹ Akor dikhlom varesavo vast, sar pes ke ma nacirdel, a andre oda vast sas o zvitkos¹⁰ a oda vast les angle mande phundrađa. Pre oda zvitkos sas pal soduj seri pisimen o lava pal o roviben, pal e žala the pal o pharipen.

3

¹ Phenda mange: „Manušeja, cha savoro, so hin angle tute! Cha kada zvitkos a palis dža te vakerel le Izraelitenge.“² Akor phundrađom o muj a diňa mange te chal o zvitkos.

³ Avke mange phenda: „Manušeja, cha kada zvitkos, so tuke dav, a pherar tuke leha e džombra.“ Sar les chalom, andro muj mange sas gulo sar medos.

⁴ A palis mange phenda: „Manušeja, dža ko Izraeliti a phen lenge mire lava.⁵ Se na bičhavav tut ko manuša, so na achalon tiri čhib abo vakeren avra čhibaha, ale bičhavav tut ko Izraeliti.⁶ Na, me tut na bičhavav ko bare narodi, save vakeren avra čhibaha the vakevakeribnaha a savege hin phares te achalol. Ale te tut bičhadomas ke ola narodi, čačes tuke phenav, on tut šundehas.⁷ No o Izraeliti tut na kamena te šunel, bo na kamen te šunel man. On hine zacata the zorale andro jile.⁸ Dikh, kerava tutar ajso zacato the zoralo, sar hine on.⁹ Kerava tutar ajso zoralo sar bar, ajso zoralo sar diamantos. Ma dara lendar aňi lendar ma predara, bo on hine zacata manuša.“

¹⁰ Palis mange phenda: „Manušeja, šun mištes savore mire lava, so tuke phenava, a le tuke len andro jilo!“¹¹ Ušti a dža pal o manuša, so hine tuha andro zajaťje, a či tut šunena, abo na, phen lenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj.“

¹² Akor man o Duchos hazdla upre a pal mande sas e bari vika a šundom: „Požehñimen hin e slava le RAJESKRI pro ñebos upre!“¹³ Šundom the o kridli ole džide bitostfengre, so pes chudenas jekh avrestar, the o kereki, so sas pašal lende, the o igen zoralo hangos, so šundolas sar o zemetraseñje.¹⁴ Akor man o Duchos hazdña upre a ila het. A me džavas andre horkost the andre bari choli, ale šunavas pre mande zorales le RAJESKRO vast.¹⁵ Avke doavlom ko zaille manuša, so bešenas paš o paňi Kebar andro Tel-Abib; efa džives bešavas maškar lende a somas igen zñičimen.

O prorokos ačhado stražñikoske

¹⁶ Pal o efa dživesa ke ma avla o lav le RAJESKRO:¹⁷ „Manušeja, me tut ačhadom stražñikoske upral o Izraeliti. Vašoda sar šuneha miro lav, de lenge te džanel mire varovna lava.¹⁸ Te phenava le nalače manušeske: ‚Čačes mereha,‘ a tu leske na dovakereha a na pheneha, hoj pes mušinel te visarel le binendar, te peske kamel te zachrañinel o dživipen, oda nalačo manuš merela vaš peskro binos, ale leskro rat mangava andral tiro vast.¹⁹ Ale te dovakereha le nalačeske, a ov pes na visarela peskre nalačipnastar the peskre nalače dromestar, ov merela vaš peskro binos, ale tu tuke zachrañineha o dživipen.²⁰ Te pes o spravodlivo manuš visarela peskre spravodlišagostar a chudela te kerel o nalačipen, akor me kerava, hoj te perel, a ov merela. Te leske na phendal nič, ov merela vaš peskro binos a leskre spravodliva skutki, so kerelas, pes na rachinena. Ale leskro rat mangava andral tiro vast.²¹ Te dovakereha le spravodlivo manušeske, hoj te na kerel o bini, a ov preačhela te kerel o bini, akor dživela, bo priila tutar o dovakeriben, a tu tuke zachrañineha o dživipen.“

O prorokos našti vakerel

²² Ode pre ma avla o vast le RAJESKRO a phenda mange: „Ušti, dža tele andre dolina a ode tuha vakerava.“²³ Akor uštilom, gelom tele andre dolina a dikhlom ode e slava le RAJESKRI, ajsi slava, sar dikhlom paš o paňi Kebar. Akor peľom tele le mujeha dži pre phuv.

²⁴ Palis andre mande avla o Duchos, ačhada man pro pindre a phenda mange: „Dža andre tiro kher a phand tut andre!“²⁵ A tu, manušeja, dikh: Phandena tut le lanenca, hoj te na džas maškar o manuša.²⁶ Me tuke prilėpinava e čhib andro muj, hoj te ačhes sar ñemo a te na dovakeres kale zacate manušenge.²⁷ Ale akor, sar me tuha vakerava, phundravava tuke o muj a tu lenge pheneha: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj!“

Oda, ko kamela te šunel, šunela, a oda, ko na kamela te prilel, na prilela, bo hine zacata manuša.“

4

O prorokos obrazne obklučinel o Jeruzalem

¹ „Ale tu, manušeja, le tuke bari tabla čikatar, thov tuke la anglal tu a kreslin pre late o foros Jeruzalem. ² A palis kreslin le slugaden, sar obklučinen calo foros a hordinen e čik pre kopa pašal o foroskro muros, hoj pes te dochuden andre. Rozthov pre leste o slugadika tabora the o baraňidla. ³ Le tuke trastuňi panvica, thov la sar trastuno muros maškar tu the maškar oda kreslimen foros a visar tiro muj ke leste. O foros ela obklučimen a tu les obklučineha. Kada ela le Izraelitenge sar znameňje.

⁴ Palis tuke pašlup pre baľogňi sera a thov upre vina le Izraelitengri. Tu lidžaha lengri vina ajci dživesa, keci dživesa pašloha pre odi sera. ⁵ Rachinava tuke trin šel the eňavardeš (390) dživesa, ajci, keci hin o berša le Izraeloskre binoskre. Ajci lidžaha e vina le Izraelitengri. ⁶ Sar predžala kala savore dživesa, akor tuke pale pašloha, ale akana imar pre čači sera a lidžaha e vina le manušengri andral e Juđsko saranda (40) dživesa. Rachinava tuke jekh džives vaš dojekh berš le Judaskre binoskro. ⁷ Visar tiro muj ko obklučimen Jeruzalem a kasin tuke o baja sar pro mariben a prorokin pre leste. ⁸ Dikh, phandava tut le lanenca, hoj tut te na visares pal jekh sera pre aver, medik na predžana ola dživesa, so les obklučineha.

⁹ Ale tu akana le tuke e pšenića, o jačmeňis, o fizolos, e šošovica, o proso the e špalda, mišin len andre jekh nadoba a ker tuke olestar maro. Chaha oda trin šel the eňavardeš (390) dživesa, so pašloha pre tiri sera. ¹⁰ Tiro chaben pro džives, so chaha sako džives, važinela vaj duj šel (200) gramí. Chaha oda chaben jekhvar pro džives furt odi jekh ora. ¹¹ Pro džives šaj pijes šov deci paňi. Pijeha oda paňi jekhvar pro džives furt odi jekh ora. ¹² A chaha o maro le jačmeňistar, savo pekeha anglal lengre jakha pro manušeskre vikali.“

¹³ Palis mange o RAJ phenda: „Avke chana o Izraeliti peskro melalo maro maškar o narodi, kaj len roztradava.“

¹⁴ Akor phendom: „Jaj, RAJA, Adonaj, mek šoha man na melardom andre. Terňipnastar dži akana mek šoha na chalom űisavi zdochlina aňi űisave džviros, so sas čingerdo avre džvirostar. űisavo nažužo mas mek šoha na sas andre miro muj.“

¹⁵ Avke mange o RAJ phenda: „Mištes. Dikh, šaj tuke pekes o maro pro gurunňakre vikali, a na mušines pro manušeskre.“

¹⁶ Palis mange phenda: „Manušeja, dikh, me na domukava te anel o maro andro Jeruzalem. Avke chana ča po sikra maro bare pharipnaha a pijena ča po sikra paňi bara daraha, ¹⁷ bo na ela len dos maro the paňi. Sar dikhena jekh avres, predarana, bo calkom šučona avri vaš peskre bini.“

5

O Jeruzalem ela zňičimen

¹ „A tu, manušeja, le tuke andro vast e ostro šabla. Holin tuke laha o bala pal o šero the pal e brada; palis le e vaha a rozdelin o bala pro trin. ² Sar imar predžana o dživesa, so obklučinehas o foros, labareha jekh trefina ole balendar andro foros. Palis leha dujto trefina ole balendar a rozčingereha len la šabla pašal o foros. Tritro trefina ole balendar rozčiveha andre balvaj a me džava pal lende mira šablaha. ³ Ale le tuke sikra ole balendar a priphand tuke len telal pre tiro ruchos. ⁴ No the olendar mek sikra odle, čhiv andre jag a zľabar. Andral oda chučela avri e jag pro manuša andro Izrael.

⁵ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Kada hin o Jeruzalem, savo thodom maškar o narodi a pašal leste hin o phuva. ⁶ Ale ov pes goreder vzburinda pre mire zakoni the pre mire prikazaňja sar o narodi the o phuva, so hine pašal leste, bo odčhida pestar mire zakoni a na dživelas pal mire prikazaňja.‘

⁷ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vzburinen tumen buter sar okla aver narodi a na dolikeren mire prikazaňja aňi na dživen pal mire zakoni a mek aňi pal o zakoni ole narodengre,‘ ⁸ vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Dikh, me džav pre tumende. Anava pre tumende o sudos anglo jakha ole narodengre. ⁹ Vaš savore tire džungipena tuke kerava oda, so mek šoha na kerdom a imar šoha űiskaske na kerava. ¹⁰ Vašoda, Jeruzalemona, o dada andre tu chana peskre čhaven a o čhave peskre daden. Anava pre tu o sudos a oda, so tutar ačhela, rozčhivava pre savore seri! ¹¹ Avke sar me dživav,‘ phenel o RAJ, o Adonaj, ‚važoda, hoj melardal andre miro Chamos savore tire

nalačipnaha the džungipnaha, me tut holinava a avava ke tu bijileskro a na ela mange vaš tuke pharo. ¹² Jekh trefina tire manušendar merela pro džungalo nasvaliben andro foros, dujto trefina ela murdarđi la šablaha pašal o foros a trito trefina rozčhivava pre savore seri a džava pal lende la šablaha. ¹³ Akor miri choľi preačhela, na avava pre lende imar choľanava a ukludňinava man. Sar pre lende čhivava avri miri choľi, akor sprindžarena, hoj me, o RAJ, vakeravas andre miri žjarlivost. ¹⁴ Rozburinava tut, Jeruzalemona, a aveha pre ladž le narodenge, so bešen pašal tu, a the sakoneske, ko odarik predžala. ¹⁵ Aveha teledikhlo maškar o narodi, so hine pašal tu, predarana tutar, asana tutar a čudalinena pes, sar tut sudzinava andre miri choľi, andre miri bari choľi, a sar tut zorales marava. Bo me, o RAJ, oda phendom. ¹⁶ Manušale andro Jeruzalem, mukava pre tumende mire meribnaskre šipi, so anena e bokh the e pohroma; mukava len, hoj tumen te zničinav. Domukava pre tumende furt bareder bokh a na domukava te anel o maro andro foros. ¹⁷ Bičhavava pre tumende e bokh the le dzive džviren a murdarena tumenge savore čhaven. Avela pre tumende o džungalo nasvaliben the o murdaripen a mek the e šabla pre tumende anava. Me, o RAJ, oda phendom. “

6

O sudos pro verchi andro Izrael

¹ O RAJ ke ma kavke prevakerđa: ² „Manušėja, visaľuv le mujeha ko verchi andro Izrael a prorokin pre lende. ³ Phen: „Tumen, verchale andro Izrael, šunen o lav, so phenel o RAJ, o Adonaj! Kada phenel o RAJ, o Adonaj, le verchenge the le brehenge, le paňenge the le dolinenge: Dikh, me pre tumende anava e šabla a zničinava tumare uče thana, kaj obetinen le modleng. ⁴ Tumare oltara ena čhide tele a tumare kadidloskre oltara ena phagerde. Tumare murdarde manušen čhivava angle tumare modli. ⁵ O mule feľa le Izraeloskre manušengre thovava angle lengre modli a tumare kokala rozčhivava pašal tumare oltara. ⁶ Všadzik, kaj bešen, o fori ena čhide tele a o uče thana ena zničimen. Tumare oltara ena čhide tele, tumare modli ena phagerde a zamukle. Tumare kadidloskre oltara ena rozburimen a oda, so tumenge kerđan, ela zničimen. ⁷ O murdarde džene perena tele maškar tumende a akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

⁸ Ale varesave dženen tumendar mukava te dživel. Vareko tumendar denašela la šablake, sar avena rozčhide maškar o phuva the narodi. ⁹ Ola džene, ko denašena, peske pre mande leperena maškar o narodi, andre save sas zail. Akor achalona, savi dukh man sas angle lengre napačivale jile, save mandar odgele, a angle lengre lubikane jakha, so džanas pal o modli. Vaš peskro nalačhipen the vaš peskro džungipen, so kerenas, džungľona korkore peske. ¹⁰ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ a na vakeravas hijaba, hoj pre lende domukava kadi pohroma.‘

¹¹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Tapčin, dem le pindreha a phen: Jaj, vigos le Izraelitenge vaš savore nalače džungipena, so keren! Ena murdarde la šablaha, merena bokhatar the pro nasvaliben. ¹² Oda, ko ela dur, merela pro nasvaliben; oda, ko ela pašes, ela murdarđo la šablaha; oda, ko ačhela, merela bokhatar. Kavke pre lende čhivava avri miri choľi. ¹³ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar lengre murdarde manuša pašľona paš lengre modli, pašal lengre oltara, pre dojekh učo verchos, pre savore špici le verchengre, paš dojekh zeleno stromos the paš dojekh baro dubos – pre savore ola thana, kaj obetinas o voňava obeti peskre modleng. ¹⁴ Nacirdava pre lende miro vast a kerava caľa phuvatar zamuklo than, la južna puštatar dži e Dibla* pro severos; všadzik, kaj dživen. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.‘“

7

O koňec hino pašes

¹ Pale ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Tu, manušeja, kada phenel o RAJ, o Adonaj, la phuvake Izrael: ‚Avľa o koňec!

O koňec pre savore štar agora la phuvakre.

³ Akana pre tu avľa o koňec.

Bičhavava pre tu miri choľi.

Sudzinava tut pal tire droma

a počinava tuke vaš savore tire džungipena.

⁴ Miri jakh ke tu na ela jileskri

* 6:14 6,14 Abo: Ribla

a na ela mange vaš tuke pharo,
 ale anava pre tu o trestos
 vaš tire droma the vaš o džungipen,
 so pes kerel maškar tumende.
 Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.'

⁵ Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

„E pohroma!

Ajsi, savi mek šoha na sas!

Dikh, imar avel!

⁶ Avel o końec, o końec avel!

Ušřila upre pre tute.

⁷ Dikh, avel o meriben

pre tute, so bešes andre phuv Izrael.

Avľa o časos!

Oda džives hino pašes!

Pro verchi ela o zmetkos

a šundola e vika, ale na radišagostar.

⁸ Akana pre tu čhivava avri miri bari cholĭ,

calkom la pre tu mukava.

Sudzinava tut vaš tire droma

a anava pre tu o trestos

vaš savore tire džungipena.

⁹ Miri jakh ke tu na ela jileskri

a na ela mange vaš tuke pharo.

Počinava tuke vaš tire droma

the vaš tire džungipena, so keres.

Akor sprindžareha, hoj me som o RAJ, ko tut mareľ.

¹⁰ Dikh, kade hin oda džives!

Imar avel! Avľa e pohroma!

O nalačhipen kvitřisaľol,

o barĭpen pučinel avri.

¹¹ Le maribnastar barĭla e paca le nalačhipnaskri;

ńiko le manušendar na ačhela,

ńiko kajse dženenendar, ńič lengre barvalĭpnastar,

ńič olestar, so hin vzacno.

¹² Avľa o časos! Avľa o džives!

Te na radisaľol oda, ko cinel,

a te na rovel žalatar oda, ko bikenel,

bo pre savoredženende avel miri bari cholĭ.

¹³ Bo oda, ko bikenel, na džala pale

paš oda, so bikenda,

ańi kajte ačhilehas sodujdžene te dživel,

bo oda, so phenda o RAJ

pal ola manuša, pes ačhela.

Angle lengre bini ańi jekh lendar

na ačhela te dživel.

¹⁴ E truba šundĭla

a savoro hin pripravimen,

ale nane ńiko, ko gelahas andro mariben,

bo miri bari cholĭ hin pre savoredženende.

¹⁵ Avri ela e šabľa,

andre ela o meribnaskro nasvaliben the e bokh.

Oda, ko ela pre maľa, ela murdardo la šabľaha

a oda, ko ela andro foros, merela bokhatar

the pro meribnaskro nasvaliben.

¹⁶ Ola, ko pes zachrańinena,

denašena pro verchi.

Sar o holubici andral o dolini;

sako lendar rovela vaš peskre bini.

- 17 Savore vasta slabisałona
a savore khoča rozdžana sar pańi.
- 18 Urena pre peste o gada le gonestar
a zaleła len e bari dar.
Dojekh muj pes ladžala
a pal dojekh šero ena hołimen tele o bala.
- 19 Peskro rup čhivena avri pro ulici
a lengro somnakaj pes lela sar nažužipen.
Lengro rup the somnakaj len našti zachrańinela
andro džives le RAJESKRA cholakro.
Na čałona lestar a na pherarela oda lengre džombri,
bo anglo somnakaj the rup perenas andro binos.
- 20 Thovenas baripen andre peskre šukar šperki
a kerenas peske lendar peskre džungale modli,
peskre džungale sochi.
Vašoda kerava,
hoj lenge oda barvalipen ela sar nažužo.
- 21 Dava les le cudzincenge sar korist,
hoj peske les te čoren
o nalače manuša pre phuv,
a te melaren les andre.
- 22 Visarava miro muj mire manušendar het
a o zbujńika melarena andre miro vzacno than;
avena andre a sa les melarena.
- 23 Pripravin o lanci!
Bo pre phuv pes čhorel avri pherdo rat
a andro foros hin pherdo mariben.
- 24 Palis anava o nekgoeder narodi,
hoj peske te len lengre khera.
Zńičinava o baripen le zoralengro
a lengre sveta thana ena melarde andre.
- 25 Avel e bari dar!
Rodena o smirom, ale na arakhena.
- 26 O pohromi avena jekh pal aver;
o nalače spravi avena jekh pal aver.
Akor rodena o videńje le prorokoskro,
ale našłola o sikaviben le rašaskro
the e rada le staršengri.
- 27 Le kralis ela žala,
o vladaris pre peste urela o pharipen
a o vasta le manušengre cerpisałona daratar.
Kerava lenca pal oda, sar dživenas,
a sudzinava len pal oda, sar sudzinenas.
Avke sprindžarena, hoj me som o RAJ.’ “

8

O modlarstvo andro Chramos le Jeruzalemoskro

¹ Andro šovto berš, pro šovto čhon, pro pandžto džives, andre oda čhon mange bešavas andre miro kher a o vodci andral e Judsko bešenas anglal ma. A jekhvareste pre ma avła o vast le Nekbareder RAJESKRO. ² A dikh, jekhvareste dikhlom jekh postava, so dičholas avri sar varesavo murš. Le pasostar tele dičholas avri sar jag a le pasostar upre sar žjara, sar blištaco trast. ³ Palis nacirdńa vareso, so dičholas sar vast, a chudńa man le balendar pro šero. O Duchos man hazdła upre maškar o ņebos the maškar e phuv a andro videńja le Devleskre man iła andro Jeruzalem. Thoda man paš o vudar paš e severno brana andre andruńi dvora le Chramoskri, kaj ačhelas e modla, so provokinelas le Devles, hoj te žjarlinel. ⁴ A dikh, sas ode e slava le Izraeloskre Devleskri, ajsi slava, sar dikhlom andro videńje andre dolina.

⁵ Palis mange phenda: „Manušeja, dih pro severos!“ Avke dikhlom pro severos, a dih, ode sas severne le oltaristar e brana a paš o vudar ola branakro sas e modla, so provokinel le Devles, hoj te žjarlinel.

⁶ Phenda mange: „Manušeja, so dikhes, so keren? Dih ola bare džungipena, so kade keren o Izraeliti, hoj man te traden avri dur andral miri svetiña. A mek dikheha džungaleder veci sar kala.“

⁷ Sar man iła paš o vudar andre dvora, dikhlom chev andro muros. ⁸ Phenda mange: „Manušeja, predem kada muros!“ Predemadom o muros, a dih, sas ode vudar.

⁹ Phenda mange: „Dža andre a dih pre ola bare džungipena, so kade keren.“ ¹⁰ Sar gelom andre, dikhlom ode pro muri dookola avrirandle pherdo všelijaka sapengre the nažuže džvirengre obraza a the všelijaka malimen modli le Izraelitengre. ¹¹ Anglal lende ačhenas eftavardeš (70) vodci le Izraelitengre a maškar lende ačhelas o Jaazanja, o čhavo le Šafanoskro. Sakones sas andro vasta e lopatka le kađidloha a e voña le kađidloskra chmaratar džalas upre.

¹² Phenda mange: „Dikhlal, manušeja, so keren o vodci le Izraelitengre počoral, sako andre peskra modlakro kher? Bo on peske phenen: ‚O RAJ amen na dikhel. O RAJ omukla kadi phuv.‘“ ¹³ Avke mange phenda: „Mek len dikheha te kerel o veci, so hin meksa džungaleder sar kala.“

¹⁴ Palis man iła paš o vudar andre severno brana le RAJESKRE Chramoskri, a dih, bešenas ode o džuvlija, so rovenas pal o del Tamuz. ¹⁵ Phenda mange: „Dikhlal kada, manušeja? Mek len dikheha te kerel o veci, so hin meksa džungaleder sar kala.“

¹⁶ Palis man iła pre andruñi dvora andro kher le RAJESKRO. Ode paš o vudar andro Chramos, maškar e veranda the oltaris, sas vaj bišupandž (25) murša. On sas visarde le dumeha ko Chramos a peskre mujenca pro vichodos. Klañinenas pes le khameske, so avelas avri.

¹⁷ Phenda mange: „Dikhlal oda, manušeja? Či frima hin ola džungale veci, so kade keren o manuša andral e judsko? Mušinen mek te kerel the pherdo maribena pal cali phuv a oleha man furt buter te cholarel? Dih pre lende, sar man igen provokinel oleha, hoj peske thoven paš o nakh o konaricis la viñcakro!*“ ¹⁸ Vašoda lenge sikavava miri choñ, na ela mange vaš lenge pharo a na avava ke lende milostivo. Kajte pre ma zorales vičinena, me len na šunava.“

9

O modlara odsudzimen a o verna poznačimen

¹ Palis šundom le RAJES zorales te vičinel: „Anen kade le muršen, so aven te marel o foros. Sako peha mi lel andro vasta peskri zbrañ!“ ² A palis dikhlom te avel šove muršen pašal e Upruñi brana, so hiñi visardi pro severos, a sakones sas andro vasta peskri zbrañ. Maškar lende sas jekh murš urdo andro lanovo ruchos, saves sas pašal o pasos e škatula le vecenca te pisinel. Avle andre a thode pes te ačhel paš o bronzuno oltaris.

³ Avke e slava le Izraeloskre Devleskri avla upre pal o cherubos, pre savo sas, a gela paš o chramoskro vudar. Akor o RAJ vičinda ole muršes, so sas urdo andro lanovo ruchos a saves sas pašal o pasos e škatula le vecenca te pisinel. ⁴ O RAJ leske phenda: „Dža prekal o foros, prekal o Jeruzalem, a poznačin pro čekata ole manušen, savege hin pharo a roven vaš o baro džungipen, so pes kerel andro foros.“

⁵ A šundom le Devles te phenel okle muršenge: „Džan prekal o foros pal leste a murdaren savoren, kaskre čekata nane poznačimen! Ma presikaven lenge ñisavi milost! Te na el tumenge pharo vaš lenge! ⁶ Murdaren le phure muršes, le terne čhas, la terña čha, la da the le čhaven. Ale ma chuden tumen olandar, ko hine poznačimen! Chuden ešeb andre miro Chramos!“ Avke on chudle te murdarel le phurederen, so sas anglo Chramos.

⁷ Palis lenge phenda: „Melaren andre o Chramos a pheraren e dvora le mule manušenca! Džan!“ Avke on gele a chudle te murdarel le manušen andro foros. ⁸ Sar on murdarenas, me ačhilom korkoro, pelom pro muj a chudñom te vičinel: „Jaj, RAJA, Devla! Kames kala bara cholaha, so čhidat avri pro Jeruzalem, te murdarel savoredžen, so mek ačhile te dživel andro Izrael!“

⁹ O RAJ mange phenda: „O binos le Izraelitengro the le judske manušengro hino igen baro. Andre lengri phuv hin pherdo murdaripen a andre kada foros hin pherdo ñespravodlišagos. On peske phenen: ‚O RAJ omukla kadi phuv! O RAJ na dikhel!‘

* 8:17 8,17 Oda sas o ritual, savo kerenas o pohana, sar služinenas le modlengre.

¹⁰ Vašoda mange na ela vaš lenge pharo a na presikavava lenge nisavi milost, ale visarava lenge pale oda nalačhipen, so on kerde avre manušenge.“

¹¹ Palis avla pale oda murš, so sas urdo andro lanovo ruchos a saves sas pašal o pasos e škatula le vecenca te pisinel a phenda: „Kerdom oda, so mange prikazindal.“

10

Le Devleskri slava upral o cherubi

¹ Dikhłom upre pre klenba, so sas upral o šere le cherubengre, a ode dikhłom vareso, so dičholas avri sar tronos kerdo le zafrostar. ² Akor phenda o RAJ ole muršeske, so sas urdo andro lanovo ruchos: „Dža maškar o kereki, so hine tel o cherubi, le andro burñika o jagale angara pašal o cherubi a rozčhiv ola angara pro foros.“ A me dikhłom, sar geła. ³ Sar o murš džalas andre, o cherubi ačhenas pre južno sera le Chramoskri a e chmara pherarda e andruñi dvora. ⁴ A e slava le RAJESKRI pes hazdña upre le cherubendar a geła paš o chramoskro vudar. E chmara pherarda o Chramos a le RAJESKRI slava švicinelas pal cali dvora. ⁵ Le cheruben šundolas te kerel le kridlenca dži pre avruñi dvora. Šundolas oda avke zorales sar o hangos le Nekzoraleder Devleskro, sar vakerel.

⁶ Sar o RAJ prikazinda le muršeske, so sas urdo andro lanovo ruchos: „Le e jag pašal o cherubi,“ o murš geła a ačhila paš e kereka. ⁷ Palis jekh le cherubendar nacirdña peskro vast andre jag, so sas maškar o cherubi. Ila la jagatar a thođa andro burñika oleske, ko sas urdo andro lanovo ruchos. Ov les ila a geła avri. ⁸ Telal o kridli le cherubengre dičholas avri ajso sar manušeskro vast.

⁹ Mek dikhavas a dikhłom paš o cherubi štar kereki, paš dojekh cherubos jekh kereka. O kereki dičhonas avri sar blišfaco chrizolitos. ¹⁰ Savore štar kereki sas jednaka, andre dojekh kereka sas aver kereka. ¹¹ Sar pes čhalavenas, džanas pre jekh le štare serendar, ode, kaj sas visarde o muja le cherubengre. O cherubi džanas ode, kaj sas visardo o šero, a na visarenas pes. ¹² Pal calo lengro telos sas pherdo jakha; pro dumo, pro vasta, pro kridli, mek až the pre savore štar kereki sas pherdo jakha. ¹³ Šundom, hoj le kerekenge sas dino nav „o kereki, so bondžalon“. ¹⁴ Dojekhe cherubos sas štar muja: Ešebno muj sas le cheruboskro, dujto muj sas le manušeskro, trito muj sas le levoskro a štarto muj sas le orloskro.

¹⁵ Palis pes o cherubi hazdle upre. Oda sas ola džide bitostí, save dikhłom paš o pañi Kebar. ¹⁶ Sar pes o cherubi čhalavenas, o kereki džanas pašal lende. Sar o cherubi nacirdle o kridli, hoj pes te hazden upre la phuvatar, o kereki gele lenca. ¹⁷ Sar o cherubi zaačhile, zaačhile the o kereki; sar pes o cherubi hazdle upre, hazdle pes the o kereki, bo o duchos le džide bitosfengro sas andre lende.

¹⁸ E slava le RAJESKRI geła het pašal o chramoskro vudar a zaačhila upral o cherubi. ¹⁹ Palis o cherubi nacirdle o kridli a angle mire jakha pes hazdle upre la phuvatar. Sar džanas, o kereki džanas lenca. A zaačhile paš o Chramos le RAJESKRO, paš o vudar la Vichodna branakro, a e slava le Izraeloskre Devleskri sas upral lende.

²⁰ Oda sas o džide bitostí, saven dikhłom tel o Del le Izraeloskro paš o pañi Kebar; a džanavas, hoj oda hin o cherubi. ²¹ Dojekhes sas štar muja the štar kridli a tel o kridli len sas ajse sar manušeskre vasta. ²² Lengre muja dičhonas avri avke sar ola muja, so dikhłom paš o pañi Kebar. Savore džanas le mujenca anglal.

11

O sudos pro vodci le manušengre

¹ O Duchos man hazdña upre a ligenda man paš e Vichodno brana le RAJESKRE Chramoskri. Ode andro vudar la branakro sas bišupandž (25) murša. Maškar lende dikhłom duje manušengre vodcen le Jaazanja, le Azuroskre čhas, the le Pelatja, le Benajoskre čhas. ² O RAJ mange phenda: „Manušeja, kala murša gondolinen avri o nalačhipen a den le manušen andre kada foros o nalače radi. ³ Phenen: ‚Nane lačo časos te ačhavel o khera. O foros hin e piri a amen sam o mas.‘ ⁴ Vašoda prorokin pre lende, prorokin, manušeja!“

⁵ Akor pre ma avla o Duchos le RAJESKRO a phenda mange: „Vaker: ‚Kada phenel o RAJ: Tumen kada vakeren, vodcale andral o Izrael, ale me džanav, so tumenge gondolinen. ⁶ Tumen murdardan but dženen andre kada foros a pherardan leskre ulici le mule telenca.“

⁷ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: O mule tela le manušengre, saven tumen murdardan a thođan maškar o foros, hine sar o mas a o foros hino sar e piri, ale me tumen lava avri andral kada foros. ⁸ Tumen daran la šablatar a me pre tumende e

šablā anava, phenel o RAJ, o Adonaj. ⁹ Lava tumen avri andral kada foros a dava tumen andro vasta le cudzincenge a anava pre tumende o sudi. ¹⁰ Murdarena tumen la šablāha a me tumen sudzinava pro Izraeloskre hrañici. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ¹¹ Kada foros tumenge na ela e piri a añi tumen na avena o mas andre piri. Sudzinava tumen pro Izraeloskre hrañici. ¹² Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, bo tumen na dolikerenas mire prikazi añi zakoni, ale likerenas tumen pal o tradiciji le narodengre, so hine pašal tumende. “

¹³ A androda, sar mek prorokinavas, muľa o Pelatja, le Benajoskro čhavo. Akor peľom le mujeha pre phuv a vičindom zorale hangoha: „Jaj, RAJA, Adonaj, kames te zñičinel savoren, so ačhile te dživel andral o Izrael?“

Nevo jilo the nevo duchos

¹⁴ Avke ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁵ „Manušeja, o nipi andral o Jeruzalem phenen pal tire phrala, pal tiri famelija the pal savore Izraeliti, so hine andro zajaťje: ‚Hine dur le RAJESTAR, kadi phuv sas diñi amenge, ačhila amari.‘

¹⁶ Vašoda phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Roztradňom len dur maškar o narodi, rozčhidom len maškar aver phuva a pro sikra časos lenge avava e svetüña andre ola phuva, kaj gele.‘

¹⁷ Vašoda phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Palis tumen skidava upre andral o narodi a sthovava tumen pale jekhetane andral ola phuva, andre save sanas roztradle, a dava tumenge pale e phuv le Izraeloskri.‘

¹⁸ Sar on avena pale, obžuzarena e phuv savore džungale modlendar the sochendar. ¹⁹ Palis len dava jekh jilo a thovava andre lende nevo duchos. Lava lendar o baruno jilo a dava len jilo masestar. ²⁰ Avke dživena pal mire prikazi a dolikerena mire zakoni. On ena mire manuša a me avava lengro Del. ²¹ Ale olenge, kaskre jile džan pal o džungale modli the sochi, čhivava avri pro šere o trestos vaš oda, sar dživen, phenel o RAJ, o Adonaj.“

E slava le RAJESKRI džal het

²² Akor o cherubi hazdle peskre kridli a o kereki pes hazdle jekhetane lenca a e slava le Izraeloskre Devleskri sas upral lende. ²³ Palis pes e slava le RAJESKRI hazdña upre le forostar a zaačhila pro verchos vichodñe le forostar.

²⁴ Andre oda videñje, so man diña o Duchos le Devleskro, man o Duchos hazdľa upre a iľa man andro Babilon paš ola, ko sas zaile. Palis o videñje preačhila a gela mandar upre. ²⁵ A me phendom olenge, ko sas zaile, savoro, so mange o RAJ sikađa andro videñje.

12

O prorokos sikavel, sar džana andro zajaťje

¹ Avľa ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, bešes maškar o zacata manuša, saven hin jakha, hoj te dikhen, ale na dikhen, hin len kana, hoj te šunen, ale na šunen, bo hine zacata manuša.

³ Ale tu, manušeja, ker tuke o veci te džal andro zajaťje! Dživese anglal lengre jakha dža pal oda than, kaj bešes, pre aver than, sar te geľalas andro zajaťje. Ko džanel, či na achalona, kajte hine zacata manuša. ⁴ Dživese anglal lengre jakha tuke le tire veci avri andral o kher, sar te geľalas andro zajaťje, a palis rači avke, hoj pre oda on te dikhen, dža avri sar ola, ko džan andro zajaťje. ⁵ Anglal lengre jakha ker chev andro muros a prele tuke prekal odi chev tire veci. ⁶ Mi dikhen tut, sar tuke thoves o veci pro valos a džas avri, sar zaračol. Zaker tuke o jakha andre avke, hoj te na dikhes e phuv. Me tutar kerđom o znameñje prekal o Izraeliti.“

⁷ Kerđom avke, sar mange sas prikazimen: Dživese ilom avri mire veci, sar te geľomas andro zajaťje, a sar zaračila, kerđom mire vastenca chev andro muros. Sar imar sas kalipen, thodom len pro valos anglal lengre jakha a geľom avri.

⁸ Tosara ke ma avľa kada lav le RAJESKRO: ⁹ „Manušeja, či tutar phučle o zacata manuša le Izraeloskre: ‚So keres?‘ ¹⁰ Phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Kada prorocťvos hin prekal o vladaris andro Jeruzalem the prekal savore manuša le Izraeloskre, so ode bešen.‘ ¹¹ Phen lenge, hoj oda, so tu kerđal, hin lenge pro znameñje, so pes lenca ačhela.

Zalena len a džana andro zajaťje. ¹² O vladaris, savo len lidžal, peske thovela peskre veci pro valos, sar zaračola, a denašela prekal e chev, so leske kerena andro muros. Zakerela peske andre o jakha, hoj te na dikhel e phuv. ¹³ Čhivava pre leste miri sita, ela zachudlo andre miri pasca a lidžava les andre phuv le Babilončanengri, ale na dikhela

o Babilon a merela ode. ¹⁴ Savoren, so hine pašal leste, leskre služobniken the savore leskre slugađen rozčivava andre balvaj pre savore seri. Lava avri e šablā a džava pre lende.

¹⁵ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar len rozčivava maškar o aver narodi a roztradava andre aver phuva. ¹⁶ Mukava lendar the dživel vajkeci muršen, save denašena la šablatar, la bokhatar the le meribnaskre nasvalibnastar, hoj andre ola narodi, kaj džana, peske the pridžanan savore peskre džungipena, so kerenas. Ode sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

¹⁷ Paľis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁸ „Manušeja, cha tiro maro daraha a pi tiro paňi izdraňipnaha. ¹⁹ A phen le manušenge andre phuv: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj, pal o manuša, so bešen andro Jeruzalem, pal o Izrael: Chana o maro daraha a pijena o paňi izdraňipnaha; bo savore lačhipena andral e phuv lenge lena het. Bo savore manuša, so ode dživen, hine igen maribnaskre. ²⁰ O fori, andre save bešenas o manuša, ena omukle a e phuv ačhela zamukľi. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.‘“

Oda, so phenel o RAJ, pes ačhela

²¹ Paľis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ²² „Manušeja, soske o nipi andral o Izrael furt vakeren kada porekadlos: ‚O dživesa predžan a űisavo videňje pes na ačhel?‘ ²³ Vašoda lenge phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Skončinava kale porekadloha a imar šoha les na leperena andro Izrael.‘ Phen lenge: ‚Imar hin pašes o dživesa, sar pes ačhena savore videňja. ²⁴ Imar na ela maškar o manuša le Izraeloskre űisavo falošno videňje aňi űisavo guloro proctvos. ²⁵ Bo vakerava me o RAJ a oda, so phenava, pes ačhela. Na kampela but te užarel, ale mek andre tumare dživesa, tumen zacata manušale, kerava oda, so me phenav, phenel o RAJ, o Adonaj.‘“

²⁶ Paľis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ²⁷ „Manušeja, o manuša le Izraeloskre vakeren: ‚O videňje, so dikhel, sikavel pre ola dživesa, so mekčā avena, a o prorociva, so vakerel, pre ola časi, so mek hine dur.‘

²⁸ Vašoda lenge phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Na kampela imar but te užarel pre űisavo miro lav, bo dojekh lav, so phendom, pes ačhela, phenel o RAJ, o Adonaj.‘“

13

O falošna proroka odsudžimen

¹ Avľa ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, prorokin pro proroka andro Izrael, save akana prorokinen, a olenge, ko prorokinen korkore pestar, phen: ‚Šunen o lav le RAJESKRO!‘ ³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vigos le diline prorokenge, save prorokinen ča peskre duchostar, kajte na dikhle űič. ⁴ Tire proroka, Izraelona, ačhile sar o liški andro rozburimen fori. ⁵ Na gele upre paš o cheva andro muros, hoj les te prikeren prekal o manušre le Izraeloskre, hoj oda muros te ačhel zorales andro mariben andro džives le RAJESKRO. ⁶ Lengre videňja hine falošna a lengre prorociva klaminen. Kajte len o RAJ na bičhāda, phenen: ‚Kada phenel o RAJ!‘ a užaren lestar, hoj ov kerela oda, so on vakeren. ⁷ Me lendar phučav: Či nane falošno oda videňje, so tumen dikhen, the oda prorocvos, so vakeren, akor sar phenen: ‚O RAJ phenel kada,‘ kajte me ke tumende na vakerdom?‘

⁸ Avke kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vašoda, hoj vakeren o falošna lava the videňja, me pre tumende džav, phenel o RAJ, o Adonaj. ⁹ Miro vast marela le proroken, save vakeren o falošna videňja a prorokinen o klamišagos. On na patrinena andre rada mire manušengri aňi na ena pisimen andro zoznamos le izraelike manušengro aňi na džana andre phuv le Izraeloskri. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, o Adonaj. ¹⁰ Ola proroka lidžanas mire manušen avrether a phenenas: ‚Smirom,‘ akor, sar na sas smirom, a sar o manuša ačhavenas o slabo muros, on les parňarenas le vapnoha. ¹¹ Avke phen ole prorokenge, so parňaren o muros, hoj oda muros perela tele. Avela o zoralo brišind a perena tele o legi a phurdela e zorali balvaj pro muros. ¹² Sar perela tele o muros, akor tumendar o manuša phučena: ‚Kaj hino akana oda vapnos, saveha parňarenas o muros?‘“

¹³ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Andre miri bari cholĭ bičhavava e zorali balvaj, o baro brišind the o legi, hoj te zňičinen o muros. ¹⁴ Čhivava tele o muros, savo parňarenas le vapnoha, visarava les avri džĭ pre phuv avke, hoj dičhola leskre zakľadi. Sar perela tele, tumen merena tel oda muros a akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ¹⁵ Kavke čhivava avri miri cholĭ pre oda muros the pre ola, ko les parňarenas le vapnoha, a paľis tumenge phenava: ‚O muros imar nane a the ola, ko les parňarenas, ¹⁶ ola

proroka andral o Izrael, so prorokinenas pal o Jeruzalem a dikhenas o smiromoskre videjja akor, sar o smirom na sas,“ phenel o RAJ, o Adonaj.’

¹⁷ Ale tu manušeja, andre tiro narodos visar o muj pro džuvľa, so prorokinen korkore pestar, a prorokin pre lende! ¹⁸ Phen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vigos olenge, so chuden le manušen andre pasca oleha, hoj lenge siven o čarodejňicka naramki pre savore burňika a keren lenge pro šere o khosne the bare the cikne! Tumen zachuden mire manušengre dživipena andre pasca a gondolinen tumenge, hoj tumenge šaj zachraňinena o dživipen? ¹⁹ Tumen man melardan paš mire manuša vaš jekh burňik jačmeňis the vaš o sikra maro. Tumen diňan te murdarel olen, ko peske na zaslužinde te merel, a muklan te dživel olen, ko peske na zaslužinde te dživel, bo tumen klaminenas mire manušen a on tumen šunenás.’

²⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Dikh, me našti avri ačhav tumare čarodejňicka naramki, savenca chuden le manušen sar le čiriklen. Čhingerava len tele pal tumare vasta a oslobodzinava le manušen, saven tumen chudňan sar le čiriklen. ²¹ Cirdava tumenge tele o khosne a zachraňinava mire manušen andral tumare vasta. Imar tumen na ela pre lende ňisavi zor. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ²² Vašoda, hoj tumare klamišagenca anen o pharipen andro jile le spravodlive manušenge, kajte odi dukh nane mandar, a keren upre le nalače manušen, hoj pes te na visaren peskre nalače dromendar, hoj peske te zachraňinen o dživipen, ²³ vašoda tumen imar na ela o falošna videjja the o vražišagi. Me korkoro zachraňinava mire manušen andral tumare vasta. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.’“

14

O RAJ odsudzinel e modloslužba

¹ Palis pal mande avle varesave vodci le Izraeloskre a beše peske anglal mande. ² Akor ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ³ „Manušeja, kala murša priile andro jile o modli a thode anglal peste o nalačhipen, pre savo peren andro binos. Či lenge odphenava pre oda, so mandar phučen? ⁴ Vašoda lenca vaker a phen lenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Te varesavo Izraelitas priila o modli andre peskro jilo a thoda anglal peste o nalačhipen, pre savo perel andro binos, a palis avľahas pal o prorokos te phučen vareso, me, o RAJ, odphenava ole manušeske avke, sar peske zaslužinel vaš oda, hoj lašarel o modli. ⁵ Kerava oda vašoda, hoj pale te dochudav o jile le Izraeloskre manušengre, save mandar odgele angle peskre modli.’

⁶ Vašoda phen le Izraelitenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Keren pokaňje a visaren tumen le modlendar! Visaren tumare muja savore tumare džungipnastar! ⁷ Te vareko le Izraelitendar abo le cudzincendar, save bešen andro Izrael, pes mandar visarela het, prilela o modli andre peskro jilo a thovela anglal peste o nalačhipen, pre savo perela andro binos, a palis avela pal o prorokos, hoj mandar te phučen pal peste, akor leske me, o RAJ, odphenava. ⁸ Visarava choľaha miro muj pre oda manuš, kerava lestar e vistraha the o porekadlos a khosava les avri mire manušendar. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

⁹ A te pes dela o prorokos te klaminel a phenela o proroktos, me, o RAJ, ole prorokos pre oda cirdňom a mire vasteha les khosava avri mire izraelike manušendar. ¹⁰ E vina le prorokoskri the ole manušeskri, savo pal leste avľa te phučen, ela jednako a sodujđzene ena vaš oda marde. ¹¹ Akor mandar imar o Izraeliti na oddžana aňi pes imar na melarena andre peskre binenca. On ena mire manuša a me avava lengro Del, phenel o RAJ, o Adonaj.’“

O sudos pro Jeruzalem

¹² Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹³ „Manušeja, te varesavi phuv kerel binos oleha, hoj mange nane pačivali, me nacirdava pre late miro vast, na domukava te anel o maro andro foros, bičhavava pre late bokh a murdarava andral odi phuv le manušen the le džviren. ¹⁴ Kajte ulehas kala trin murša andre odi phuv: O Noach, o Daniel the o Job, aňi on našti zachraňindehas ňikas peskre spravodlišagoha, ča pes korkoren, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁵ Te andomas le dzive džviren, hoj te predžan la phuvaha, a te murdardehas lakre čhaven a ačhilahas ajsi zňičimen, hoj ňiko prekal late našti pregelahas angle ola dziva džviri, ¹⁶ a kajte kala trin murša ulehas andre odi phuv, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, našti zachraňindehas aňi peskre čhaven aňi peskre čajen, ale ča pes korkoren šaj zachraňindehas. A la phuvatar ačhilahas pušta. ¹⁷ Abo te bičhadomas e šabľa pre odi phuv a phendomas: „Šabľa, predža la phuvaha!‘ a te murdardomas avri andral odi phuv le manušen the le džviren,

18 a kajte kala trin murša ulehas andre odi phuv, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, našti zachrañindehas aňi peskre čhaven aňi peskre čhajen, ale ča pes korkoren šaj zachrañindehas. 19 Abo te bičhadomas pre odi phuv o meribnaskro nasvaliben a čhidomas avri miri choli a avke murdarđomas avri andral odi phuv le manušen the le džviren, 20 a kajte o Noach, o Daniel the o Job ulehas andre odi phuv, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, našti zachrañindehas aňi peskre čhas aňi peskra čha, ale ča pes korkoren šaj zachrañindehas peskre spravodlišagoha.

21 Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Bičhavava pro Jeruzalem mire štar strašna sudi – e šabla, e bokh, o meribnaskro nasvaliben the le dzive džviren –, hoj te murdarav avri andral o foros le manušen the le džviren. 22 Te vareko predživela a zachrañinela peskre čhaven the čhajen, dikhen pre lengro džvivipen the pre lengre skutki, sar ke tumende avena. A sar dikhena, save hine binošna, akor udžanena, hoj oda sudos, so bičhadom pro Jeruzalem, sas spravodlivo. 23 Sar dikhena lengro džvivipen the lengre skutki, akor džanena, hoj sas man vaš soske kada savoro te kerel, phenel o RAJ, o Adonaj.“

15

O Jeruzalem hino sar o viñičis, so na anel e chasna

1 Avla ke ma kada lav le RAJESKRO: 2 „Manušeja, soha hin o kašt la viñicakro aver okle stromendar andro veš? 3 Či šaj lestar les kašt, hoj vareso te keres? Abo či lestar šaj keres kolikocis, hoj upre vareso te figines? 4 Se leskro kašt pes čhivel ča andre jag. Akor sar e jag zlabarel soduj leskre agora a maškaral ačhel kalo pal e jag, či mek hino pre varesoste lačo? 5 Se aňi akor, sar sas calo, pes lestar na delas nič te kerel a na mek akana, sar les labarđa e jag a kařila. Pre soste mek hino lačo?”

6 Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Avke sar ilom avri o viñičis le stromendar andro veš a labardom les andre jag, avke kerava the le manušenca, so bešen andro Jeruzalem. 7 Visarava chořaha miro muj pre lende. Dochudena pes andral jekh jag, ale aver jag len chala! Sar visarava chořaha miro muj pre lende, akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. 8 A kerava, hoj e phuv ačhela zamukli, bo na sas mange pačivale, phenel o RAJ, o Adonaj.“

16

O Jeruzalem hino sar e napačivali romňi

1 Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: 2 „Manušeja, de te džanel le Jeruzalemoske leskre džungipena, so kerel? 3 Phen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj le Jeruzalemoske: Tu ulilal a sal andral o Kanaan; tiro dad sas Amorejos a tiri daj Chetitka. 4 Oda džives, sar ulilal, na sas tuke odčhimen e pupočno šňura, aňi tut na žužarde le paňeha, aňi tut na kerde le loneha, aňi tut na pačarde andro pherne. 5 Niķo na sas ke tu jileskro a niķaske na sas vaš tuke pharo, hoj tuke te kerel kala veci, ale čhide tut avri pre maľa, bo oda džives, sar ulilal, salas teledikhli.

6 Avke me predžavas pašal tu a dikhlom te ruginel le pindrorenca andre tiro rat. A phendom tuke, sar ode pašlohas andre tiro rat: „Dživ!“ He, phendom tuke: „Dživ!“ 7 Diňom tuke te barol a barilal sar o kvitki pre maľa. Barilal avri a ačhila tutar terňi čhaj. Avle tuke avri o kolina a barile tuke o bala, ale salas langi bi o gada.

8 Palis pašal tu pale predžavas, a sar pre tu dikhlom, dikhlom, hoj tuke imar hin o berša pro kamiben. Avke pre tu čhidom miro plaštos a učhardom tuke andre tiro langipen. Ilom tuha vera a phandom tuha e zmluva a ačhilal miri romňi, phenel o RAJ, o Adonaj.

9 Landžardom tut andro paňi, žužardom pal tu o rat a makhlom tut le olejoha. 10 Urdom pre tu o avriside gada, pro pindre tuke urdom o cipune sandalki. O šero tuke pačardom andro jemno lanos a učhardom tut andro hodvabos. 11 Ozdobindom tut le šperkenca, thođom tuke pro vasta o naramki the o šukar lancocis andre meň. 12 Palis tuke thođom o čeňa andro kana the andro nakh a e šukar korona pro šero. 13 Thovehas pre tu o somnakaj the o rup a urehas pre tu o jemno lanos, o hodvabos the o avriside gada. Chahas oda nekfeder aro, o medos the o olivovo olejosa. Ačhilal igen šukar a sas tut ajsi pačiv sar la kralovna. 14 A pal tiro šukariben džalasa o hiros maškar o narodi, bo angle odi slava, so tut diňom, tiro šukariben ačhila dokonalo, phenel o RAJ, o Adonaj.

15 Ale muklal tut pre tiro šukariben a vaš oda, hoj salas slavno, kerehas o lubipen sakoneha. Džahas sakoneha, ko predžalasa, a tiro šukariben dehas sakoneske, ko kamelas. 16 Palis ilal tire gadendar a kerdal tuke lendar o šukar uče thana te obetinel a ode kerehas tiro lubipen. Kajsjo vareso mek šoha na sas aňi imar na ela! 17 Ilal o

somnakaj, o rup, o šperki, so tut diňom, a kerdal tuke o modli, so dičhon sar murša, a lenca kerehas o lubipen. ¹⁸ Ilal tire avriside gada a urdal pre lende, miro olejos the kadidlos a obetinehas lenge. ¹⁹ The miro chaben, so tut diňom: o aro, o olivi, o medos, so tut diňom te chal, obetinehas lenge sar šukar voňavo obeta, phenel o RAJ, o Adonaj.

²⁰ Palis ilal tire čhaven the čhajen, saven mange ločhilal, a obetindal len sar chaben le modlengle. Či imar na kerdal dos lubipen!? ²¹ Mušindal mek te murdarel mire čhavoren a te obetinel len le modlengle? ²² Paš savoro tiro lubipen the džungipen tuke na avla pre godi ola dživesa, sar salas terňi, langi bi o gada, sar ruginehas le pindorenca andre tiro rat.

²³ Vigos! Vigos tuke, phenel o RAJ, o Adonaj. Bo paš kada savoro tiro nalačhipen ²⁴ tuke mek kerdal pre dojekh ulica o uče thana, kaj obetinehas le modlengle. ²⁵ Paš dojekh drom tuke ačhavehas tire oltara a pociňinehas tiro šukariben. Sakoneske, ko pašal o drom predžalas, rozcirdehas o pindre a kerehas furt bareder lubipen. ²⁶ Gelal te kerel o lubipen le Egiptanenca, tire susedenca, save sas furt pripravimen tuha te pašol, a kerehas furt buter lubipen, hoj man te cholares. ²⁷ A vašoda pre tu nacirďňom miro vast a ilom tuke vareso ole darendar, so tut diňom; diňom tut andro vasta le filištinike čhajenge, save tut našti avri ačhen a savenge džunglöl tiro lubipnaskro dživipen. ²⁸ Palis gelal te kerel o lubipen the le Asirčanenca, bo našti dočaloahas. Kerehas lenca o lubipen, ale mek aňi akor tut na sas dos. ²⁹ Palis kerehas meksa buter lubipen, dži andro Babilon, andre phuv le kupcengri, ale aňi oda tuke na sas dos.

³⁰ Jaj, savo nasvalo hino tiro jilo, phenel o RAJ, o Adonaj, bo keres savore kala skutki sar e lubňi, so pes aňi sikra na ladžal. ³¹ Sar tuke kerdal o uče thana pre dojekh ulica the paš dojekh drom, kaj obetinehas le modlengle, tu na kerahas avke, sar kerel e lubňi, bo vaš tiro lubipen na kamehas aňi love. ³² Tu napačivali džuvljije! Feder tuke hin aver murša sar tiro rom! ³³ Savore lubňijen den love, ale tire piranen tu dehas o dari. Tu len prepočinehas, hoj te aven pal savore thana a te keren tuha o lubipen. ³⁴ Tu oda keres avres sar okla džuvljija; niko pal tu na mušinel te phirel, hoj leha te keres lubipen, tu počines lenge a na on tuke. Tu oda keres avres. “

O mariben vaš o lubipen

³⁵ „Vašoda, tu napačivali džuvljije, šun o lav le RAJESKRO! ³⁶ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vašoda, hoj sikavehas tiro felos a tiri ladž sas odučhardi paš tiro lubipen tire piranenca, vaš tire džungale modli the vaš oda, hoj lenge dehas o rat tire čhavengro, ³⁷ skidava upre savore tire piranen, savenca radisaloahas, the savoren, kas kamehas, a the savoren, kas našti avri ačhehas. Skidava len upre pre tute pal savore seri, čhivava tuke tele o gada a ačheha langi, hoj te dikhen cali tiri ladž.

³⁸ Palis tut marava avke, sar pes marel la džuvla, so kerel o lubipen, the sar olen, ko murdarel le manušen. Vaš oda rat, so čhordal avri, tuke visarava pale mira cholaha, mira žjarliva cholaha. ³⁹ Dava tut andre lengre vasta a on tuke čhivena tele tire thana, so kerdal, hoj te obetines le modlengle. Čhivena pal tu tele o gada, lena pal tu tele o šperki a mukena tut langa bi o gada. ⁴⁰ Anena pre tu pherdo dženen, hoj tu te murdaren le barenca a te rozčingeren peskre šablenco. ⁴¹ Zlabarena tuke o khera a marena tut anglo jakha but džuvlijengre. Zaačhavava tiro lubipen a tu imar na deha o dari tire piranenge. ⁴² Avke man predžala miri cholí pre tute a miri žjarlivost tutar oddžala. Imar na avava cholamen a preačhava te rušel.

⁴³ Vašoda, hoj bisterdal pre tire terňipnaskre dživesa a cholarehas man kale savore vecenca, vašoda, dih, andom pre tu o trestos vaš tire skutki, phenel o RAJ, o Adonaj. Soske mek paš kala savore džungale veci kerehas the o lubipen? ⁴⁴ Sako, ko vakereľ prislovja, phenela pal tu kada: „Savi e daj, ajsi the e čhaj!“ ⁴⁵ Tu sal čačes e čhaj tira dakri, savi tradla het le romes the le čhaven. Sal ajsi sar tire pheňa, save tradle het le romen the le čhaven. Tumari daj sas Chetitka a tumaro dad sas Amorejos. ⁴⁶ Tiri phureder pheň hiňi e Samarija peskre čhajenca, savi bešel pro severos, a tiri terneder pheň hiňi e Sodoma peskre čhajenca, savi bešel pro juhos. ⁴⁷ Tuke oda sas frima, hoj phirehas pal lengre droma a kerehas ola džungipena so on, bo tu dživehas mek goreder sar on. ⁴⁸ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, tiri pheň e Sodoma aňi lakre čhaja šoha na dživenas avke namištes sar tu the tire čhaja. ⁴⁹ Kada sas o binos tira pheňakro, la Sodomakro: Oj peskre čhajenca sas barikaňi, sas la pherdo čalipen, dživelas peske bi o starišagos andro smirom, ale na pomožinelas le čoreske the le slabeske. ⁵⁰ Achile barikane a kerenas o džungale veci anglal mande. Vašoda len zničindom, avke sar oda dikhlal. ⁵¹ E Samarija na kerda aňi jepaš tire binendar. Tu kerdal buter džungipen sar on. Tire pheňa dičhon anglal tire džungale bini sar spravodliva. ⁵² Avke akana zlidža tiri ladž, bo ospravodlindal tire pheňen, bo tire bini sas džungaleder sar o bini tire

pheñengre, vašoda on dičhon spravodliveder sar tu. Avke akana the tu zlidža e ladž a av teledikhli vaš oda, hoj anglal tu dičhon tire pheña sar spravodliva!

⁵³ Ale me visarava pale o lačhipen la Sodomake the lakre čhajenge, la Samarijake the lakre čhajenge, a the tumenge visarava pale o lačhipen. ⁵⁴ Akana tut ladžaha vaš tuke, a sar aveha teledikhli vaš oda, sar dživehas, tire pheña pes šunena mištes. ⁵⁵ No palis tiri pheñ e Sodomake peskre čhajenca, tiri pheñ e Samarija peskre čhajenca a the tu tire čhajenca tumenge dživena pale avke mištes sar akor. ⁵⁶ Či na asahas tira pheñatar la Sodomatar andre ola dživesa, sar salas barikañi ⁵⁷ mek angloda, sar sas odučardo tiro nalačhipen? Akana tu sal pro asaben le Edomčanenge the le Filištincenge the savore susedenge pašal tu, so tut našti avri ačhen. ⁵⁸ Mušineha te cerpinel o trestos vaš tiro džungipen the džungale veci, so kerehas, phenel o RAJ.

⁵⁹ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj; Kerava tuha avke, sar tu kerehas, sar tele dikhlal miro lav a porušindal mire zakoni. ⁶⁰ No palis mange leperava pre miri zmluva tuha, savi tuha phandlom, sar salas terñi, a kerava tuha e večno zmluva. ⁶¹ Akor tuke lepereha pre tire droma a ladžaha tut, sar tuke dava tire pheñen, so hine phureder sar tu, a the olen, so hine terneder sar tu. Dava len tuke sar tire čhajen, ale na vaš odi zmluva, so tuha phandlom. ⁶² Me tuha phandava miri zmluva a sprindžareha, hoj me som o RAJ. ⁶³ Sar tuke učharava andre savore bini a obžuzarava tut savorestar, so kerdal, akor tuke avela vašora pre godi a ladžatar imar na phundraveha o muj, phenel o RAJ, o Adonaj. “

17

O podobenstvo pal o orlos the viñičis

¹ Avla ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, de hadanka a phen la le Izraelitenge sar podobenstvo. ³ Phen lenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj; Sas jekh baro orlos le bare kridlenca, le šukar bare farebne porenca. Avla pro Libanon a zaila o upruno špicos pro stromos cedros. ⁴ Odphagla leskro nekučeder konaris, ila les andre phuv le kupcengri a thoda les andro foros le obchodñikengro.

⁵ Palis oda orlos ila o semenos andral odi phuv a thoda les andre ulipnaskri phuv. Sadzinda les sar e vrba paš o but paña. ⁶ Pučinda avri a ačhila lestar cikno viñičis, saveskre konarica baronas pal e phuv a palis pes nacirdenas ko orlos; leskre koreña baronas dži tele andre phuv. Avke lestar ačhila viñičis, baronas leske o konarica the o prajti.

⁷ Ale sas mek jekh aver baro orlos, le bare kridlenca the but porenca. A dikh, o viñičis visarda peskre koreña a nacirdña peskre konarica ke leste, andral odi phuv, kaj sas sadzimen, hoj les ov te del te pijel pañi. ⁸ Se ov imar sas sadzimen pre lači mała, kaj sas but pañi, hoj leske te baron o konarica a te anel o ulipen, hoj lestar te ačhel igen šukar viñičis.‘

⁹ Phen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj; Dživela kada viñičis a barola? Či les na cirdela avri oda ešebno orlos le koreñenca a na čingerela pal leste tele o ovocje, avke hoj šučola avri? Na kampela añi zoralo vast añi but dženen, hoj les te cirden avri le koreñenca. ¹⁰ Hino sadzimen, ale dživela a barola? Na šučola avri, sar pre leste phurdela e balvaj pal o vichodos? Šučola avri andre odi phuv, kaj hino sadzimen.‘ “

¹¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹² „Phuč kale zacate manušendar: „Achañon, pal soste džal kada podobenstvo?‘ Phen lenge: „O babiloñiko kralis avla andro Jeruzalem a ila peha le kralis the leskre rajen ke peste andro Babilon. ¹³ Avke ila jekhes andral e kraliko famelija a kerda leha e zmluva a phenda leske te lel vera, hoj leske ela verno. Ila odarik the le vodcen andral e phuv, ¹⁴ hoj o krališagos te ačhel slabo, hoj imar te na ušteł upre, a te šaj obačhel ča akor, te leha dolikerela e zmluva. ¹⁵ Ale o kralis andral e Judsko pes leske ačhada a bičhada le poslen andro Egípt, hoj les te del grajen the bari armada. Avela leske oda avri? Denašela oda dženo, ko kavke kerel? Šaj pes zachrañinel oda, ko prephagel e zmluva? “

¹⁶ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, merela andro foros ole kraliskro andro Babilon, savo les thoda kraliske, bo tele dikhla e vera, so leske ila, a prephagla e zmluva, so leha phandla. ¹⁷ Añi o faraonos peskra zorała armadaha the pherdo slugadenca leske na pomožinena andro mariben, sar o Babilončana dohordinena o bara the e čik pre kopa pašal o muros, hoj pes te dochuden andre a te murdaren but manušen. ¹⁸ O judsko kralis tele dikhla e vera a prephagla e zmluva. Kajte peske pre oda podiña o vast, the avke kerda kala veci. Ov na denašela!

¹⁹ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj; Avke sar me dživav, marava les vaš e vera, so mange ila, bo la dikhla tele, a marava les the vaš miri zmluva, so prephagla. ²⁰ Nacirdava pre leste miri sita a chudela pes andre miri pasca. Lidžava les andro Babilon a ode man

leha sudzinava vašoda, hoj mange na sas verno. ²¹ Savore leskre nekfeder slugađa ena murdarde la šablaha a ola manuša, so predživena, ena rozčhide pre savore seri. Akor sprindžarena, hoj me, o RAJ, oda phendom.

²² Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Palis lava jekh konaricis uprunestar le bare cedrostar a sadzinava les. Dži upral pal o špicos leskre konaricendar odphagava jekh sano konaricis a sadzinava les pro igen učo verchos. ²³ Sadzinava les pro učo verchos le Izraeloskro, barola leske o konara a anela o ulipen a ačhela lestar igen šukar cedros. Savore čirikle peske ode kerena o hñizdi, dživena tel o čiños leskre konarengro. ²⁴ Palis savore stromi pre mala sprindžarena, hoj me som o RAJ a me kerdom le uče stromostar cikno a le cikne stromostar baro. Me šučardom avri o zeleno stromos a le šuke stromoske diňom te rozkvitňinel. Me, o RAJ, oda phendom a kerava oda! "

18

Sako cerpinela ča vaš peskro binos

¹ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Sar oda hoj andre phuv le Izraeloskri vakeren kajso prislovje: ‚O dada chanas o šutlo hroznos, ale le čhvenge cerpisaľile o danda?‘ ³ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, imar na vakerena kada prislovje andro Izrael! ⁴ Bo miro hin o dživipen dojekhe manušeskre – o dživipen le dadengro the o dživipen le čhvengegro. Oda manuš, ko kerel binos, oda merela!

⁵ Varesavo manuš hino čačes lačo, spravodľivo a čačipnaskro. ⁶ Na chal o mas obetimen pro verchi le modľenge aňi na lašarel le Izraelitengre modľen. Na meľarel andre avreskra romňa aňi na džal paš peskri romňi andre lakre dživesa, sar hiňi nažuži. ⁷ Ňikas na trapinel, ale del pale oda, so iľa andre zaloha. Na čoreľ, ale del te chal le bokhales a le langes del gada te ureľ. ⁸ Na del kečeň interesiha aňi na lel pale buter. Zľikerel peskro vast, hoj te na kerel o nalačo, a čačipnaha rozsudzinel le manušen. ⁹ Likerel pes mire prikazendar a verňe dolikerel mire prikazaňja. Kajso manuš hino spravodľivo a dživela, phenel o RAJ, o Adonaj.

¹⁰ Ale kajse manušeske šaj ulol ajso čhavo, so pes marel, murdarel abo kerel vareso kale binendar. ¹¹ Kajte leskro dad kala veci na kerel, ale o čhavo chal oda mas obetimen pro verchi le modľenge a avreskra romňa meľarel andre; ¹² le čores the le slabes trapinel, čoreľ a na del pale e zaloha; lašarel le modľen a kerel o džungipen; ¹³ del kečeň interesiha a lel pale buter. Či dživela kajso murš? Na dživela! Merela, bo kerđa savoro kada džungipen; leskro rat ela pre leste korkoreste.

¹⁴ No ole manušeske šaj ulol ajso čhavo, so dikhel savore bini peskre dadeskre, ale ov pes daral a na dživel avke sar o dad. ¹⁵ Na chal o mas obetimen pro verchi le modľenge aňi na lašarel le Izraelitengre modľen; na meľarel andre avreskra romňa ¹⁶ a Ňikas na trapinel; del pale e zaloha a na čoreľ. Le bokhales del te chal a le langes del gada te ureľ; ¹⁷ zľikerel peskro vast, hoj te na kerel o nalačo; na del kečeň interesiha aňi na lel pale buter; likerel pes mire prikazendar a dolikerel mire prikazaňja. Kajso manuš na merela vaš o bini peskre dadeskre. He, ov dživela. ¹⁸ Ale leskro dad merela vaš peskro binos, bo trapinelas le manušen, čorelas le phraleske a kerelas oda, so nane lačo maškar peskre manuša.

¹⁹ No tumen puččen: ‚Soske nane o čhavo mardo vaš o bini le dadeskre?‘ Bo o čhavo kerelas oda, so hin spravno the lačo a dolikerelas savore mire prikazaňja, vašoda ov dživela. ²⁰ Oda manuš, ko kerel o binos, oda merela! O čhavo na ela mardo vaš o bini le dadeskre aňi o dad na ela mardo vaš o bini le čhaskre. O lačhipen pes rachinela ča ole dženeske, ko o lačhipen kerel, a o nalačhipen pes rachinela ča ole dženeske, ko o nalačhipen kerel.

²¹ Ale te pes o nalačo manuš visarela savore binendar, so kerelas, a chudela te dolikerel savore mire prikazaňja, te chudela te dživel mištes a spravodľišagoha – he, ajso manuš dživela. Na merela! ²² Ňisave bini, so kerđa, pes leske imar na leperela a dživela, bo chudňa te dživel spravodľišagoha. ²³ Či mange hin pre dzeka, sar o bijedevleskro manuš merel? phenel o RAJ, o Adonaj. Či na som radeder, sar pes visarel peskre nalače dromestar a dživel?

²⁴ Ale te pes o spravodľivo manuš visarela peskre spravodľišagostar a chudela te kerel ajse džungale bini, sar kerel o bijedevleskro manuš, či šaj dživela? Ňisavo leskro spravodľišagos, savo kerđa, pes leske imar na leperela angle ola Ňeverna skutki, so kerđa. Merela vaš peskro binos. ²⁵ Ale tumen phenen: ‚Le RAJESKRO drom nane lačo!‘ Šunen, Izraelitale! Miro drom nane lačo? Se oda tumare droma nane lače! ²⁶ Te pes

o spravodlivo manuš visarela peskre spravodlišagostar a chudela te kerel o bini, merela vaš oda; merela vaš o nalačhipen, so kerda.

²⁷ Ale te pes o nalačo manuš visarela peskre nalačhipnastar, so kerelas, a chudela te dživel mištes a spravodlišagoha, zachrañinela peske o dživipen. ²⁸ Bo avela pre oda, hoj kerelas namištes, a visarela pes le nalačhipnastar, so kerelas, vašoda ajso manuš dživela a na merela. ²⁹ Ale o Izraeliti phenen: „Le RAJESKRO drom nane lačo.‘ Miro drom nane lačo? Se oda tumare droma nane lače!

³⁰ Vašoda Izraelitale, sakones tumendar sudzinava pal oda, sar tumen dživen, phenel o RAJ, o Adonaj. Keren pokañje! Visaren tumen savore tumare binendar, hoj te na aven zñičimen angle tumaro nalačhipen. ³¹ Odčhiven tumendar savore bini, so kerenas, a čerinen tumen andro jilo the andro gondolišagos! Soske kamen te merel, Izraelitale? ³² Se me na kamav, hoj vareko te merel, phenel o RAJ, o Adonaj. Visaren tumen a dživen!“

19

O halgatovos pal o krala le Izraeloskre

¹ „Ale tu gilav o halgatovos pal o krala le Izraeloskre ² a phen:

,Savi zorali ľevica sas tiri daj maškar o ľevi!

Pašolas peske paš lende
a bararelas avri peskre cikne leven.

³ Jekhes peskre ciknorendar bararda avri
a kerda lestar zoralo ľevos

a ov sikliľa te rozčhingerel e korist
a te chal le manušen.

⁴ O narodi pes pal leste došunde
a chudle les andre peskri jama;
ligende les pro haki andro Egipt.

⁵ Sar e ľevica dikhľa,
hoj pes na ačhila oda, so užarelas,
iľa peskre ciknorendar avres
a lestar kerda zoralo ľevos.

⁶ Ov phirelas maškar o ľevi
a ačhila lestar zoralo ľevos;
sikliľa te rozčhingerel e korist
a te chal le manušen.

⁷ Čhida tele lengre palaca
a zñičinda lengre fori.

Sar gravčinelas,
daralas lestar cali phuv
the savore, so andre sas.

⁸ Skidle pes pre leste upre o narodi
andral o phuva pašal leste.

Nacirdle pre leste e sita
a chudle les andre peskri jama.

⁹ Thode les pro haki andre klitka
a ande les ko babiloñiko kralis.

Phandle les andre bertena vašoda,
hoj les imar te na šundol te gravčinel
pro verchi le Izraeloskre.

¹⁰ Tiri daj sas sar o viñičis andre viñica,
sadzimen paš o pañi;

bariľa pre late but ovocje the konarica,
bo sas la pherdo pañi.

¹¹ Ole viñičis sas zorale konarica,
lače pro vladariko žezlos;

bariľa dži paš o chmari.
Sako les dikhelas,

bo sas les pherdo konarica
a sas igen baro.

¹² Ale sas avricirdlo choľaha

a čhido pre phuv.
 E tači balvaj pal o vichodos
 šučarda leskro ovocje,
 leskre zorale konara šučile avri
 a zlabarda len e jag.
¹³ Akana sas presadzimen pre pušta
 andre šuki phuv bi o pañi.
¹⁴ Palis chučila avri e jag jekhe konaristar
 a zlabarda leskre konarica the leskro ovocje,
 na ačila pre leste añi jekh zoralo konaris
 lačo pro vladariko žezlos.'

Kada hin o halgatovos a gilavela pes sar halgatovos."

20

O Izrael na šunel peskre Devles

¹ Andro eftato berš, andro pandžto čhon pro dešto džives, pes avle varesave vodci le Izraeloskre te dophučel pre voľa le RAJESKRI a bešle peske angle ma.

² Akor ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ³ „Manušeja, vaker le Izraeloskre vodcenca a phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Avlan mandar te phučel pre miri voľa? Ale avke sar me dživav, na ophdenava tumenge řič, phenel o RAJ, o Adonaj.‘

⁴ Sudzin len, manušeja, sudzin len. Leper lenge, save džungipena kerenas lengre dada, ⁵ a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Oda džives, sar mange kidňom avri le Izrael, diňom lav le Jakoboskre potomken. Diňom man lenge te prindžarel andro Egipt a diňom len lav: Me som o RAJ, tumaro Del! ⁶ Andre oda džives len diňom lav, hoj len lava avri andral o Egipt a lidžava andre odi phuv, savi lenge kidňom avri; andre phuv, kaj čuľal o thud the o medos; andre nekšukareder phuv savore phuvendar. ⁷ Phendom lenge: ‚Sako tumendar mi odčhivel peskre džungale modli, pre save tumen muken! Ma melaren tumen andre le modlenca andral o Egipt! Me som o RAJ, tumaro Del.“

⁸ Ale on pes mange ačhade a na kamenas man te šunel. Ńiko na odčhida peskre džungale modli, pre save pes mukelas, a řiko na omukla o modli andral o Egipt. Akor phendom, hoj pre lende čhivava avri savori miri cholĭ a bičhavava pre lende andro Egipt e bari cholĭ. ⁹ Ale vaš miro nav oda na kerdom, hoj te na el melardo anglo jakha avre narodengre, maškar save bešenas o Izraeliti. Ola narodi šaj dikhle, hoj man diňom te prindžarel le Izraelitenge akor, sar len ilom avri andral o Egipt. ¹⁰ Vašoda len ilom avri andral o Egipt a andom len pre pušta. ¹¹ Diňom lenge mire zakoni a phendom lenge mire prikazañja, save den o dživipen ole manušes, ko len dolikerel. ¹² Diňom lenge the mire šabati, so sikavel pre zmluva maškar mande the maškar lende, hoj te džanen, hoj me, o RAJ, lendar kerav sveta.

¹³ Ale o Izraeliti pes mange pre pušta ačhade. Na dživenas pal mire zakoni a odčhide pestar mire prikazañja, save den o dživipen ole manušes, ko len dolikerel. A mire šabati igen melarde andre. Akor phendom, hoj pre pušta pre lende čhivava avri miri cholĭ a zñičinava len. ¹⁴ Ale vaš miro nav oda na kerdom, hoj te na el melardo anglo jakha avre narodengre, save dikhle, sar ilom avri mire manušen. ¹⁵ No the avke pre pušta ilom vera, hoj len na lava andre odi phuv, savi lenge diňom; andre phuv, kaj čuľal o thud the o medos; andre nekšukareder phuv savore phuvendar. ¹⁶ Bo odčhide mire zakoni, na dolikerenas mire prikazañja a mire šabati melarenas andre, bo lengre jile džanas pal lengre modli. ¹⁷ Ale sas mange pharo vaš lenge a na zñičindom len añi len na murdardom avri pre pušta.

¹⁸ Lengre čhavage pre pušta phendom: „Ma dživen pal o zakoni tumare dadengre añi ma dolikeren lengre prikazañja añi tumen ma melaren lengre modlenca! ¹⁹ Me som o RAJ, tumaro Del! Dživen pal mire zakoni, dolikeren mire prikazañja a dživen pal lende. ²⁰ Pošvecinen mire šabati, save sikaven pre zmluva maškar mande the maškar tumende, hoj te džanen, hoj me som o RAJ, tumaro Del.“

²¹ Ale tumare čhave pes mange ačhade. Na šunenias mire zakoni a na dolikerenas añi na dživenas pal mire prikazañja, save den o dživipen ole manušes, ko len dolikerel; a melarde andre the mire šabati. Akor phendom, hoj pre lende čhivava avri pre pušta savori miri cholĭ a bičhavava pre lende e bari cholĭ. ²² Ale vaš miro nav scirdňom miro vast, hoj miro nav te na el melardo anglo jakha avre narodengre, save dikhle, sar ilom avri mire manušen. ²³ No ilom vera pre pušta, hoj len roztradava maškar aver narodi a rozčhivava maškar aver phuva, ²⁴ bo na dolikerenas mire zakoni a odčhide mire

prikažaŋja, melarê andre mire šabati a lašarenas peskre dadengre devlen. ²⁵ Vašoda len diňom the o aver zakoni, save na sas lače, the o prikažaŋja, save na anen o dživipen. ²⁶ A avke len mukľom te melarel pes andre peskre obetenca, sar obetinas peskre ešebne čhavoren peskre devlengje, hoj olestar te predaran a te sprindžaren, hoj me som o RAJ.'

²⁷ Vašoda, manušeja, phen le Izraelitenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Tumare dada pes mange ruhinas the oleha, hoj mange sas ňeverna. ²⁸ Doandom len andre odi phuv, pal savi diňom lav, hoj lengje la dava, a sar dikhle varesavo učo brehos abo varesavo zeleno stromos, chudle ode te anel peskre obeti avre devlengje. Obetinas ode peskre dari, savenca man cholarenas. Anenas ode o voňava kadidli a čhivenas avri peskre molakre obeti. ²⁹ Ale me lengje phendom: Oda pre savo učo than tumen phiren?’ ‘ (Ode obetinas avre devlengje, a vašoda pes oda than dži adadžives vičinel Učo Than.)

³⁰ ‚Vašoda phen le Izraelitenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Soske tumen mušinen te melarel andre avke sar tumare dada a džan lubipnaha pal lengre džungale modli? ³¹ Mek dži adadžives lengje obetinen tumare dari, tumare čhaven sar o jagale obeti, a melaren tumen andre savore tumare modlencja. A tumen kamen, hoj tumenge te domukav te avel ke ma te phučel pal miri voľa, Izraelitale? Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, na domukava tumenge mandar te phučel nič.

³² Tumen phenen: ‚Kamas te avel ajse sar o aver narodi, sar o nipi andro svetos, save služinen le kašteske the le bareske.‘ Ale oda, so tumenge tumen gondolinen, pes šoha na ačhela. ³³ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, kralinava upral tumende mire zorale the nacirdle vasteha a mira cholaha, so pre tumende čhivava avri. ³⁴ Lava tumen avri andral o aver narodi a skidava tumen upre andral o phuva, andre save tumen roztradňom mire zorale the nacirdle vasteha a mira cholaha, savi pre tumende čhidom avri. ³⁵ A lidžava tumen pre pušta le narodengri a ode man tumenca sudzinava mujmujeha. ³⁶ Avke sar sudzindom tumare daden pre pušta andro Egipt, avke sudzinava the tumen, phenel o RAJ, o Adonaj. ³⁷ Avke sar o pastjeris del te predžal le stadoske prekal peskri palica, hoj te zrachel le bakren, avke dava the me te predžal tumenge a anava tumen pale andre miri zmluva. ³⁸ Oddelinava tumendar olen, ko pes mange ačhade a vzburiinde. A kajte len lava avri andral odi phuv, kaj akana dživen, na domukava lengje te džal andro Izrael. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

³⁹ No tumenge savorengje, Izraelitale, kada phenel o RAJ, o Adonaj, se ča džan a služinen tumare modlengje! Ale pro koňec man the avke šunena a imar na melarena andre miro sveto nav tumare darenca, so obetinen le modlengje. ⁴⁰ Bo pre miro sveto verchos, pro učo verchos le Izraeloskro, phenel o RAJ, o Adonaj, ode andre odi phuv mange služinena, savore Izraelitale, a ode tumen prilava. Ode tumendar užarava tumare obeti, tumare nekfeder dari a the tumare sveta obeti. ⁴¹ Prilava tumen sar e šukar voňavo obeta akor, sar tumen lava avri andral o aver narodi a sar tumen skidava upre andral o phuva, andre save tumen roztradňom. Anglo jakha le narodengri pre tumende sikavava, hoj som sveto. ⁴² Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar tumen anava pale andro Izrael, andre odi phuv, pal savi diňom lav tumare dadenge, hoj lengje la dava. ⁴³ Ode tumenge leperena pre savore tumare droma the pre savore tumare skutki, savenca tumen melarenas andre. Korkore tumenge džungľona angle ola savore nalače skutki, so kerenas. ⁴⁴ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar tumenca kada kerava vaš miro nav a sar tumenca na kerava avke, sar tumenge zaslužinen vaš tumare nalače droma the vaš tumare nalače skutki, Izraelitale, phenel o RAJ, o Adonaj.‘ ‘

21

O podobenstvo pal e jag andro veš

¹ Akor ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² ‚Manušeja, visaľuv le mujeha pro juhos a vaker pro juhos a prorokin pro veš, so hin andro Negev. ³ Phen le vešeske andro Negev: ‚Šun, so phenel o RAJ! Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, labarava andre tu e jag, savi chala dojekh zeleno stromos the dojekh šuko kašt; lakre plameňa pes na dena te murdarel andre. Odi jag džala le juhostar dži o severos a lakre plameňa labarena cali phuv. ⁴ Cali phuv dikhela, hoj me, o RAJ, odi jag labardom, a na dela pes te murdarel andre.‘ ‘

⁵ Ale me phendom: ‚Jaj, RAJA, Devla miro, o manuša imar akana vakeren: ‚Se ov ča furt vakereľ andro podobenstva!‘ ‘

E šabľa pro Jeruzalem

⁶ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ⁷ ‚Manušeja, visaľuv le mujeha ko Jeruzalem a vaker pre ola thana, kaj pes o manuša modľinen. Prorokin pre phuv le Izraeloskri

⁸ a phen lake: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me pre tute džav, cirdava avri miri šabla andral o puzdros a murdarava andre tu avri savoren, le lačhen the le nalačhen.
⁹ Vašoda, hoj te zničínav andre tu le lačhes the le nalačhes, avela avri miri šabla andral o puzdros pre savoredžene le juhostar dží o severos. ¹⁰ Akor calo svetos sprindžarela, hoj me, o RAJ, cirdňom avri e šabla andral o puzdros a imar la na thovava pale.‘

¹¹ Ale tu, manušeja, stukin dukhtar; avke sar te tut ulahas bari dukh andro jilo the bari žala. Stukin anglal lengre jakha. ¹² A sar tutar phučena: ‚Soske stukines?‘ phen lenge: ‚Vaš oda, so šundom, hoj imar avel. Sar oda avela, savore jile predarana a savore vasta slabisalona. Sako pes chudela te daral a izdrana lenge o khoča.‘ Dikh, imar oda avel a ačhela pes oda, phenel o RAJ, o Adonaj.“

¹³ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁴ „Manušeja, prorokin a phen lenge: ‚Kada phenel o Adonaj:

E šabla, e šabla imar hiňi ostrardi

a leštímen avri;

¹⁵ ostrardi, hoj te murdarel;

leštímen avri, hoj te blištísalol sar bleskos.

Akana so, radísaluvaha?

E palica mire časkri na prilel ňisavo kašt!

¹⁶ E šabla diňom te leštínel avri,

hoj pes la te chudel andro vasta;

e šabla hiňi ostrardi a leštímen avri,

hoj la te den le katoske andro vasta.

¹⁷ Manušeja, rov, ker vika,

a cirde tuke o bala žalatar,

bo e šabla avel pre mire manuša

the pre savore vodci andro Izrael;

ena čhide angle šabla

jekhetane mire manušenca.

¹⁸ Se e skuška hiňi kade,

a te na priles e palica,

akor soske pes kada savoro te na ačhel?

phenel o RAJ, o Adonaj.‘

¹⁹ Ale tu, manušeja, prorokin

a tapčín le vastenca,

hoj te avel e šabla duvar abo trival.

Oda hin e šabla pro murdarípen,

e šabla pro baro murdarípen.

Avela pre lende pal savore seri,

²⁰ hoj te predarán andro jile

a te perén but džene.

Paš dojekh brana thodom

e šabla te murdarel.

Dikh, hiňi pripravímen te demel sar bleskos;

hiňi leštímen avri, hoj te murdarel!

²¹ Ostro šablo, činger pal e čači the pal e baľogňi sera!

Činger všadzík, kaj sal visardi!

²² Me tiš tapčínava

a miri cholí preačhela.

Me, o RAJ, oda phenđom.“

E šabla le babiloňike kralískri

²³ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ²⁴ „A tu, manušeja, poznačín tuke duj droma, khatar šaj avel e šabla le Babilonoskre kralískri. Thov e značka pre oda drom, so avel avri andral o Babilon, ode, kaj chudel o drom andro foros. ²⁵ Poznačín jekh drom prekal e šabla, so džala pro foros Raba ko Amončana, a dujto drom pre Judsko, pro ohradzímen foros Jeruzalem. ²⁶ Bo o babiloňiko kralis zaačhela paš e križovatka, paš ola duj droma, hoj te vražinel: Čhivela peske o šipi sar o losi, dophučela pes peskre modlendar a rodela varesavo znameňje andro ladvini le džviroskre. ²⁷ Andre leskro čačo vast leske ačhela o losos pro Jeruzalem, hoj ode te rozthovel o baraňidla, a prikazínela peskre slugadenge, hoj te džán pro maríben. Vičínela zoraľes, hoj pes te džán te mareľ, a on rozthovena o baraňidla paš o brani a hordinena o bara the e poší paš o muros, hoj pes te dochuden andro foros. ²⁸ O manuša andral o Jeruzalem oľeske na kamena te pačal

angle ola prisahi, so dine le kralis andral o Babilon, ale ov lenge leperela lengri vina a zalela len.

²⁹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vašoda, hoj mange leperďan tumari vina oleha, hoj sako šaj dikhel tumari vzbura a tumare bini dičhol andre savoreste, so keren, vašoda tumen zalena andro zajaťje.

³⁰ Ale tu, vladcona andro Izrael, sal igen nalačho the bijedevleskro manuš, tiro džives, tiro časos, hoj te aves mardo, imar avel.’ ³¹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Le tuke tele o turbanos pal o šero! Thov tele e koruna! Imar na ela avke, sar sas. Oda, so hin dikhlo tele, ela hazdlo upre, a so pes řidžal upre, ela čhido tele. ³² Zburimen, zburimen! Čhido tele ela o foros! Kada pes ačhela akor, sar avela oda, kaske diňom o pravos te sudzinel.’

E šabla pro Amončana

³³ ‚Tu manušeja, prorokin a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj, pal o Amončana the pal lengro asaben le Izraelostar,’ phen:

‚E šabla, e šabla hiři avricirdli,

hoj te murdarel;

hiři lešřimen avri,

hoj te řičinel a hoj te blišřisaľol sar bleskos!

³⁴ Kajte tumen hin o falošna videňja,

hoj savoro tumenca ela mištes

a kajte tumenge phenen o falošna vražišagi,

e šabla perela pre tumare meňa,

bo san nalačhe the bijedevleskre

a tumaro džives, tumaro časos imar avel.

³⁵ Garuv e šabla andro puzdros!

Pre oda than, kaj sanas kerde,

ode andre tumari phuv, kaj uliľan,

tumen sudzinava.

³⁶ Čhivava avri pre tumende miri choli,

labarava pre tumende e jag mira cholakri,

a dava tumen andro vasta le dzive muršenge,

save igen džanen te murdarel.

³⁷ Avena sar o kašta pre jag,

tumaro rat čulala pal tumari phuv;

imar peske pre tumende řiko na leperela,

bo me, o RAJ, oda phenav!’ ”

22

O bini le Jeruzalemoskre

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² ‚Manušeja, kames te sudzinel o Jeruzalem? Kames te sudzinel o foros, kaj hin pherdo murdaripen? De leske te džanel savore leskre džungipena, so kerelas. ³ Phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Oda hin o foros, savo pre peste anel o sudos oleha, hoj maškar o foros čhoreľ avri o rat, a savo pes meľarel andre oleha, hoj peske kerel o modli! ⁴ Andal pre tu e vina ole rateha, so čhorehas avri; meľardal tut andre le modlencia, so tuke kerďal. Oleha tuke andal pašeder tiro sudos; avla o koňec tire beršengro. Vašoda tut diňom pre ladž savore narodenge a pro asaben savore phuvenge. ⁵ Asana tutar o fori, so hine pašes, the o fori, so hine dur. Ó tu, kaskro nav hino meľardo! Andre kaste hin pherdo zmetkos!

⁶ Dikh, o raja le Izraeloskre, so andre tu dživenas, viužinas peskri zor; hoj te murdaren le řevinne manušen. ⁷ O manuša andre tu na denas pačiv la da the le dades; le cudze manušeha thovenas avri a le široten the le vdoven trapinenas. ⁸ Tu dikhehas tele mire sveta veci a mire šabati meľarehas andre. ⁹ Dživenas andre tu ola, ko keren o pletki pre aver džene, hoj len te murdaren; chan pro verchi o obeti le modlengre a keren džungipena maškar o foros. ¹⁰ Andre tu kerenas peskre dadenge ladž akor, sar pašlonas lengre romňijenca. Andre tu pašlonas le džuvľenca, saven sas peskre dživesa.

¹¹ Andre tu kerelas o murš džungipen avre muršeskra romňaha a aver murš kerelas o džungipen peskra boraha a aver murš pašlolas peskra pheňaha, le dadeskra čhaha.

¹² Andre tu o manuša pes denas te prepočinel, hoj varekas te murdaren; denas kečeň interesih a avre dženen a barvaľonas pro čore. No pre ma bisterďal, phenel o RAJ, o Adonaj.

¹³ Vašoda demavava cholaha le vasteha pre tiro napačivalo barvalipen, so tuke kerdal, the pro murdaripen, so pes kerelas andre tu. ¹⁴ Obačhela tiro jilo? Ena tire vasta dos zorale akor, sar pre tu avava? Me, o RAJ, oda phendom a kerava oda. ¹⁵ Roztradava tut maškar o aver narodi a rozčhivava tut pal aver phuva; avke pal tu lava het tiro nažuzipen. ¹⁶ Sar ela tiro nav melardo maškar o narodi, akor sprindžareha, hoj me som o RAJ. “

O podobenstvo pal o bov

¹⁷ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁸ „Manušeja, o manuša le Izraeloskre mange ačhile ajse zbitočna sar odi mel, so ačhel andro bov pal o rup, sar hino rozgado: o mišimen medos, cinos, trast the olovos. ¹⁹ Avke akana kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Vašoda, hoj tumen savore čerindan pre odi mel, skidava tumen upre andro Jeruzalem. ²⁰ A sar pes skidel upre o rup, o medos, o trast, o olovos the o cinos, hoj pes te roztaven andro rozlabardo bov, avke tumen me skidava upre mira cholaha, mira bara cholaha, a thovava tumen andro foros, kaj tumen roztavava. ²¹ Skidava tumen upre, rozlabarava pre tumende e jag mira cholakra a roztavava tumen. ²² Avke sar pes roztavel o rup andro bov, avke tumen rozgado andre oda foros. Akor sprindžarena, hoj me, o RAJ, pre tumende čhidom avri miri choli. “

O raja, o rašaja, o proroka the o manuša dživen andro bini

²³ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ²⁴ „Manušeja, phen: „Tu sal e phuv, pre savi na dela o brišind aňi o prehanki andro džives la cholakro. ²⁵ Tire raja hine sar o cholamen levos paš peskri korist: chan tele le manušen, len peske lengre barvalipena the o vzacna veci a but džuvlijendar keren vdovi. ²⁶ Tire rašaja previsaren miro zakonos a melaren andre mire sveta veci. On na keren o rozđjel maškar oda, so hin sveto a so nane sveto, a na sikaven, savo rozđjel hin maškar oda, so hin žužo a so nane žužo. Na dolikeren mire šabati, a vašoda man o manuša andral o Izrael imar na den pačiv. ²⁷ Tire raja hine sar vlki, so rozčhingeren peskri korist, hoj murdaren le manušen a zničinen lenge o dživipena ča vašoda, hoj pre lende te barvalon. ²⁸ Tire proroka zagaruven lengre nalače skutki, avke sar pes le vapnoha parňarel o muros. Dikhen o falošna videňja a prorokinen lenge o klamišagi akor, sar phenen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj,“ ale o RAJ ke lende na vakerđa. ²⁹ O manuša zoraha ispiden pre aver manuša, hoj lendar te dochuden o love, a čoren jekh avreske. Trapinen le čoren the le slaben, le cudzincenca namištes keren a na den len pravos pro sudos.

³⁰ Rodavas maškar lende bajča jekhe muršes, so šaj prikerđahas o muros a ačhadahas pes angle miro muj andre chev andro muros, hoj te na zničinav e phuv, ale na arakhlom aňi jekhes. ³¹ Vašoda pre lende čhivava avri miri bari choli a zničinava len andre miri choli sar la jagaha. Visarava lenge pale vaš savoro nalačhipen, so kerde, phenel o RAJ, o Adonaj. “

23

O podobenstvo pal o duj pheňa

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, sas varesave duj džuvla a ola duj džuvla sas pheňa. ³ Imar terňipnastar kenas o lubipen andro Egipt a ode peske denas te chudel o kolina. ⁴ E phureder pes vičinelas Ohola a lakri terneder pheň pes vičinelas Oholiba. Ačhile mire romňija a palis ločhile muršoren the čhajoren. Ohola hin e Samarija a e Oholiba o Jeruzalem.

⁵ E Ohola kerelas o lubipen, kajte sas mek miri romňi, a džalas peskre piranenca, le asirike slugadenca, ⁶ save sas urde andro fjalovo purpur, le bare rajenca the le vladarenca. Savore sas šukar terne murša the jazdci pro graja. ⁷ Kerelas o lubipen savore nekbareder rajenca andral e Asirija a melarda pes andre ole džengenre modlenca, pal save lake igen džalas. ⁸ A mek paš oda na preačhila te kerel o lubipen, saveha chudňa andro Egipt, bo peskre terňipnastar laha pašlonas o murša, chudenas lake o kolina a kenas laha sar lubňaha.

⁹ Vašoda la diňom andro vasta lakre piranenge, andro vasta le Asirčanenge, pal save lake igen džalas. ¹⁰ Čhide lake tele o gada a ačhila langi; ile lake le čhaven the le čajen a murdarde la šablaha. Avke pre late avla o sudos a ačhila pre vistraha savore džuvleng.

¹¹ Lakri pheň e Oholiba dikhla, sar dopeľa, no the avke ačhila andre peskri lubikaňi žadosca mek goreder sar lakri pheň. ¹² Džalas lake igen pal o Asirčana, pal o bare raja, pal o vladara, pal o slugada andro šukar gada the pal o jazdci pro graja, pal savore

šukar terne murša. ¹³ Dikhłom, hoj the oj pes mełarda andre; soduj pheña kerenas jednakones.

¹⁴ Ale oj kerelas mek bareder lubipen. Pricirdenas la o murša, so sas malimen pre fala, o obrazi le Babilončanengre, so sas urde andro lole gada, ¹⁵ saven sas o sirimi pašal o klubi a pro šere o turbani; savore dičhonas avri sar o babiloňika velitelä. ¹⁶ Soča len dikhła, takoj andre late avla e žadosca a bičhada pal lende le poslen andro Babilon. ¹⁷ Avke o Babilončana avle ke late, pašlile laha pro hadžos a melarde la andre peskre lubipnaha. Ale sar la melarde andre, jekhvareste lake džunglile. ¹⁸ Sar anda avri peskro lubipen a sikađa peskro langipen, akor mange džunglila, avke sar mange džunglila lakri pheñ. ¹⁹ A leperđa peske pre peskro terňipen, sar kerelas o lubipen andro Egipt, a chudña meksa buter te kerel o lubipen. ²⁰ Igen lake džalas pal o pirane, saven sas ajsi žadosca sar le somaris a kerenas oda avke sar o graja. ²¹ A palis tut cirdelas pal oda džungipen, so kerehas, sar salas terňi, sar tut o Egiptana chudenas le kolinendar.

²² Vašoda, Oholibbo, kada phenel o RAJ, o Adonaj: Kerava pre tu upre tire piranen, save tuke džunglile, a anava len pre tu pal savore seri: ²³ le Babilončanen the savore Chaldejcen, le muršen andral o Pekod, andral o Šoa the andral e Koa, a lenca the savore Asirčanen, le šukar terne muršen, le bare rajen, le vladaren, le velitelen, le slugaden the savore jazdcen pro graja. ²⁴ Avena pre tute le zbraňenca*, le všelijake verdanenca the le pherdo manušenca; rozačhavena pes pre tu pal savore seri le bare the le cikne štitenca the le prilbenca. Dava tut andre lengre vasta, hoj tut te sudzinen, a on tut sudzinena pal peskre zakoni. ²⁵ Mukava pre tu miri žjarlivo chołi a on pre tu avena bara chofaha. Odčhinena tuke o nakh the o kana a olen, so ačhena, murdarena la šabłaha; lena tuke le čhaven the le čhajen a olen, so predživena, labarena andre jag. ²⁶ Čhivena pal tu tele tire gada a lena peske tire šukar šperki. ²⁷ Avke zaačhavava tiro džungipen the tiro lubipen, so chudňal te kerel andro Egipt. Imar šoha tut pal lende na cirdeha a pro Egipt tuke imar na lepereha.

²⁸ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, dav tut andro vasta olenge, kas našti avri ačhes, olenge, ko tuke džunglile. ²⁹ Ena ke tu igen nalačhe a lena tuke savoro, pre soste kerehas buči. Mukena tut calkom langa a aveha pre ladž, odučharena tiro lubipen a dičhola tiro džungipen. ³⁰ Kada pes tuke ačhela vašoda, bo kerehas o lubipen le narodnca a mełardal tut andre lengre modlenca. ³¹ Phirehas pal o drom tira pheňakro, vašoda tuke dava te pijel e kuči lakre trestoha.

³² Kada phenel o RAJ, o Adonaj:
Pijeha andral tira pheňakri kuči,
so hiňi bari, buchłi a but andre rešłol,
a vašoda aveha pre bari ladž the pro asaben.
³³ Aveha igen mači a ela tut e bari žala;
odi kuči ela strašno a anela e skaza;
oda hin e kuči tira pheňakri la Samarijakri.
³⁴ Pijeha andral odi kuči savoro avri,
žuvineha lakre kotora
a ole črepnca tuke čhingereha o kolina,
bo me oda phendom,
phenel o RAJ, o Adonaj.“

³⁵ „Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Mušines te cerpinel vaš tiro džungipen the lubipen, bo bisterďal pre ma a visardal tut mange le dumeha.“

³⁶ O RAJ mange phendä: „Manušeja, kames te sudzinel la Ohola the la Oholibba? Akor dža a phen lenge pal lengre džungipena! ³⁷ Bo kerenas o lubipen a o rat hin pre lengre vasta. Kerenas o lubipen peskre modlenca a peskre čhaven, so mange ločhile, obetinas le modlence andre jag sar chaben. ³⁸ A mek the kada mange kerde: Andre oda džives mełarenas andre the miro Chramos a na dolikerenas mire šabati. ³⁹ Bo mek pre oda džives, sar obetinas peskre čhaven le modlence, avenas andre miro Chramos a mełarenas les andre. Dikhes, kada kerenas andre miro kher! ⁴⁰ Se mek až bičhavas le poslen pal o murša, save avenas dural, a sar avenas, tu džahas te landol angle lende, richtinehas tut a thovehas pre tu o šperki. ⁴¹ Bešehas tuke pro igen šukar divanas, paš o skamind, pre savo kerehas pherdo chaben a thovehas miro kadidlos olejos. ⁴² Pašal lende šundolas e bari vika le manušengri, so lenge hin savoro jekh; pal e pušta ande le pijaken, save thode le soduje pheňenge pro vasta o naramki a o šukar koruni pro šere.

* **23:24** 23,24 Abo: le severostar

⁴³ Akor phendom pal kadi džuvľi, so phurila le lubipnastar: „Akana the on laha kerena o lubipen.“ ⁴⁴ Džanas laha avke, sar pes džal la lubňaha; avke džanas la Oholaha the la Oholibaha, le džungale džuvľijenca. ⁴⁵ Ale o spravodľiva murša len sudzinena a odsudzinena sar lubňen the vrahiňen, bo kerenas o lubipen a pre lengre vasta hin o rat.

⁴⁶ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Vičinen pre lende le manušen, hoj len te maren a te občoraren. ⁴⁷ Mi murdaren len le barenca a mi rozčingeren le šablencu; mi murdaren lenge le čhaven the le čhajen a mi podlabaren lenge o khera. ⁴⁸ A kavke zaačhavava o džungipen andre kadi phuv, hoj savore džuvľija kalestar te siklon a te na keren o lubipen avke sar on. ⁴⁹ Kavke tumenge dena te počinel vaš tumaro džungipen a avena marde vaš oda, hoj lašarenas o modli. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, o Adonaj.“

24

O podobenstvo pal e hardzavo piri

¹ Andro eňato berš, andro dešto čhon pro dešto džives ke ma avľa kada lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, pisin tuke andre kada džives, bo ipen andre kada džives o babiloňiko kralis obkľučinda o Jeruzalem. ³ Phen o podobenstvo kale zacate manušenje: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

Ačhav e piri pro bov

a čhiv andre o paňi.

⁴ Thov andre o nekfeder masa,

o stefno the o plecko,

a pherar e piri le nekfeder maseskre kokalencu.

⁵ Kide avri le nekfeder bakren

a podlabar o kašta tel e piri.

Muk te tadol o paňi andre piri

a tav andre o mas le kokalencu.“

⁶ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Vigos le foroske, so čhorel avri o ňevinno rat! Vigos la hardzava pirake, savakri hardza na džal tele! Kide avri andral e piri o kotora jekh pal aver a ma prekide, savo leha avri ešebno.“

⁷ „Bo oda rat, so čhorde avri o vrahi, hino mek furt maškar o foros; čhide oda rat avri pre skala a na pre phuv, kaj les o prachos učardahas andre. ⁸ Ale vašoda, hoj te cholisaluvav pre lende a te dav lenge oda pale, domukdom lenge te čhivel avri o rat pre skala, hoj les o prachos te na učharel andre.“

⁹ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Vigos le foroske, so čhorel avri o ňevinno rat! The me anava bari kopa kašta pre jag. ¹⁰ Avke an kašta a ker jag. Tav mištes o mas, mišin le koreňjenca a muk te prilabol o kokala. ¹¹ Thov e prazdno piri pro angara, hoj te roztačol, hoj te prelabol avke, hoj e mel the e hardza andral e piri te labon avri. ¹² Igen la kamavas te žužarel, ale hijaba, bo the avke hin andre pherdo hardza. Mi zlabol andre jag peskra hardzaha!

¹³ Jeruzalemona, tiro nažužipen hin tiro džungipen, a kajte tut me kamavas te obžužarel, tu pes mange na dehas te obžužarel tira melatar. Vašoda imar na aveha žužo dži akor, medik miri bari cholí pre tute na šilalola avri.“

¹⁴ „Me, o RAJ, oda phendom. Avľa o časos, hoj oda te kerav. Na mukava oda ča avke, na ela mange pharo aňi na avava ke tu jileskro. Aveha sudzimen pal oda, sar džives, the pal oda, so keres, phenel o RAJ, o Adonaj.“

Le prorokoske merel e romňi pro znameňje

¹⁵ Paľis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁶ „Manušeja, dikh, lav tuke ola, kas nekbuter kames; merela jekhvareste. No tu ma av smutno a ma rov! Ma muk avri ňisave apsa andral o jakha! ¹⁷ Rov cichones! Ma liker o smutkos pal tiri romňi, ale thov tuke o turbanos pro šero a uri o sandalki pro pindre! Ma učhar tuke andre o muj aňi ma cha oda maro, savo pes chal pro vartišagos!“

¹⁸ A tosara oda vakeravas le manušenje a rači mange muľa e romňi. Paľis pre aver džives tosara kerdom avke, sar mange sas prikazimen.

¹⁹ O manuša mange phende: „Phen amenge, so sikavel kada prekal amende. Soske kada keres?“

²⁰ Avke lenge odphendom: „O RAJ ke ma prevakerđa a phenda mange: ²¹ Phen le Izraelitenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, melarava andre miro Chramos,

tumari pevnosť, andre savi thoven baripen, savi igen kamen a pal savi tužinel tumari duša. Tumare čhave the tumare čhaja, saven muklan andro Jeruzalem, ena murdarde la šablaha. ²² A palis tumen oda kerena avke, sar me kerdom: Na zaučharena tumenge andre o muja aňi na chana o maro pro vartišagos. ²³ Mukena tumenge o turbani pro šere a o sandalki pro pindre. Na likerena o smutkos aňi na hikinena, ale pharipnastar calkom šučona avri vaš tumare bini a rovena cichonos jekh pre aver. ²⁴ Avke tumenge ela o Ezechieľ pro znađeňje; kerena savoro avke, sar kerelas ov. Sar pes kada ačhela, akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, o Adonaj.'

²⁵ A tu, manušeja, andre oda džives, sar lenge lava lengri pevnosť, andre savi radisalon a thoven baripen, savi igen kamen a pal savi tužinel lengri duša, a sar lenge lava the lengre čhaven the čhajen, ²⁶ andre oda džives ke tu avela vareko, ko denašela andral o Jeruzalem, a phenela tuke, so pes ode ačhila. ²⁷ Andre oda džives tuke phundravava o muj a imar na aveha čhit. Vakereha ole dženeha, so denašla, a avke aveha le manušenge pro znađeňje. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ."

O lava pro narodi

25

O lav pro Amončana

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visaľuv le mujeha ko Amončana a prorokin pre lende. ³ Phen lenge: „Šunen o lav le Nekbareder RAJESKRO! Kada phenel o RAJ: Vašoda, hoj asanas mire Chramostar, sar sas melarodo andre, the le Izraeloskra phuvatar, sar sas zničimen, a the le judske manušendar, sar sas zaile andro zajafje, ⁴ kerava tumendar otroka prekal o manuša, so avena pal o vichodos. On peske ke tumende rozthovena o tabora a ačhavena peske o stani maškar tumende, chana tumenge avri o ovocje a pijena tumenge avri o thud. ⁵ Le forostar Raba kerava e maľa prekal o favi a la phuvatar Amon o than, kaj peske odpočovinena o bakrore. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

⁶ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vašoda, hoj tapčinenas le vastenca, chučerenas le pindrenca, asanas a radisalonas andral calo jilo la phuvake Izrael, ⁷ nacirdava pre tumende miro vast a dava tumen le narodenge sar korist; khosava tumen avri le narodendar a mažinava tumen avri le phuvendar; zničinava tumen a akor sprindžarena, hoj me som o RAJ."

O lav pro Moabčana the pro Edomčana

⁸ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Vašoda, hoj o Moab the o Seir phenen: „E Judsko hiňi ajsi sar the okla aver narodi," ⁹ vašoda zničinava o fori, so chraňinen o hraňici le Moaboskre, leskre nekšukareder fori o Bet-Ješimot, Baal-Meon the o Kirjatajim. ¹⁰ Dava le Moab le Amončanenca le manušenge pal o vichodos, hoj pes pro Amončana imar te na leperel maškar o narodi, ¹¹ a marava le manušen andro Moab. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ."

¹² „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Vašoda, hoj pes o Edom pomstinda le manušenge andre Judsko a oleha pre peste anda e bari vina, ¹³ kada phenel o RAJ, o Adonaj: Nacirdava miro vast pro Edom a murdarava ode avri le manušen the le džviren. Kerava lestar pušta a pašal o Teman dži paš o Dedan ena o manuša murdarde la šablaha. ¹⁴ Pomstinaava man le Edomoske mire manušenca le Izraeloha. On anena pro Edom miri choľi, miri bari choľi. Akor sprindžarena miri pomsta, phenel o RAJ, o Adonaj."

O lav pro Filištinci

¹⁵ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Vašoda, hoj pes o Filištinci ajsa bara choľaha andro jilo pomstinde mire manušenge a furt sas lengre ňeprijafela, so len kamenas te zničinel, ¹⁶ kada phenel o RAJ: Nacirdava miro vast pro Filištinci; murdarava avri le Kerefanen; zničinava olen, so ačhile te dživel paš o moros. ¹⁷ Pomstinaava man lenge igen zorales a marava len mira choľaha. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar man lenge pomstinaava."

26

O lav pro Tir

¹ Dešujekh berš paloda, sar samas zaile, andro ešebno čhon, pro ešebno džives ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, vašoda, hoj o Tir radisaľolas le Jeruzalemoske a kavke vakereľas: „E brana le narodengri hiňi čhidi tele, phundrade pes mange o vudara.

Akana sar ov pašlol a hino telečhido, mangle džala mištes, ³ vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Me džav pre tute, Tirona! Anava pre tute but naroden avke, sar o moros anel peskre vlni. ⁴ Zničinena o muri le Tiroskre a čhivena tele leskre veži. Randava pal leste o prachos tele a na mukava lestar ča e skala; ⁵ ačhela lestar than pro moros, pre savo pes šučarel o ribarika siti, bo me oda phendom, phenel o RAJ, o Adonaj. Ačhela lestar korišt prekal o narodi. ⁶ The leskre čhaja, so hine pre mała, ena murdarde avri la šablaha. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

⁷ Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Anava pro Tir pal o severos le babiloņike kralis Nebukadnecar, le kralengre kralis, le grajenca, le verdanenca, le jazdcenca the la bara armadaha. ⁸ Tire čhajen pre mała murdarela la šablaha, ačhavela pašal tu o muros, hordinela pašal tire muri e čik a hazdela pre tu peskre štiti. ⁹ Leskre slugađa predemena le maribnaskre barañidlenca tire muri a tire veži čhivena tele le trastune nastrojenca. ¹⁰ Anela pre tu ajci grajen, hoj leskro prachos tut učharena andre. Tire muri razisałona la vikatar le jazdcendar, le kerekendar, le verdanendar, sar avela prekal tire brani avke, sar pes avel andro foros prekal o muri, so hine čhide tele. ¹¹ Le grajengre kopitenca rozmarela savore tire uliçi, tire manušen murdarela avri la šablaha a tire zorale slupi perena tele pre phuv. ¹² Lena tuke savoro barvalipen a čorena tuke savoro vzacno tovaris. Čhivena tuke tele o muri a zburinena tire šukar khera. Tire bara, tire kašta the tiro prachos čhivena andro moros. ¹³ Murdarava andre tire gila a imar na šundola o bašaviben pro citari. ¹⁴ Na mukava pre tu ča skala, ačhela tutar than te šučarel o siti. Imar na aveha pale upreachado, bo me, o RAJ, oda phendom. Kada hin o lav le RAJESKRO, le Devleskro.

¹⁵ Mek kada phenel o RAJ, o Adonaj, le Tiroške: Jaj, sar razisałona o ostrovi ola bara vikatar, so šundola akor, sar pereha zorales tele, sar o zrañimen manuša stukinena dukhatar a ela andre tu o baro murdaripen! ¹⁶ Avke savore raja andral o fori pašal o moros avena tele pal peskre troni, čhivena pal peste tele peskre plašči the o šukar avriside rucha. Urena pre peste e dar, bešena peske pre phuv a igen izdrana daratar vaš oda, so pes tuke ačhiła. ¹⁷ Palis chudena te giłavel žalatar o halgatovos a phenena tuke:

Jaj, sar našliłal, tu slavno forona,
andre savo bešenasa o manuša andral o moros!
Salas zoralo pro moros,
tu the tire manuša, so andre tu bešenasa;
anehas e dar sakoneske, ko bešel paš o moros.
¹⁸ Akana andre kada džives, sar pełal tele,
o fori pašal o moros izdran;
predarandile o ostrovi le moroskrekre,
sar našliłal. ‘ ‘

¹⁹ „Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Sar tutar kerava zamuklo foros avke, sar hine ola fori, andre save imar niiko na bešel, a sar pre tu anava e hlbina le oceanoskri a začhivela tut o pañi, ²⁰ akor tut lava tele jekhetane olenca, so džan andre Bari chev paš ola nipi, so dživenasa verekana. Dava tuke te bešel tel e phuv maškar o phurikane zrucañini, ole dženenca, so džan tele andre odi Bari chev, a imar na aveha pale a na zaleha tuke tiro than pre phuv maškar o džide. ²¹ Kerava tuha o strašno koñec a imar na aveha. Rodena tut, ale imar šoha tut na arakhena, phenel o RAJ, o Adonaj.“

27

O žalakro halgatovos pal o Tir

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, giłav žalatar o halgatovos pal o Tir ³ a phen le Tiroške, so bešel paš e brana le moroskri, so bikenavkerel o tovaris le narodenge andro but fori pašal o moros, hoj o RAJ, o Adonaj leske phenel kada:

„Tirona, phendal pal tu:
„Miro šukariben hin dokonalo!“
⁴ Tiro than hin maškar o moros;
tire stavifeła tut igen šukares ačhade.
⁵ Savore tire deski
kerde le ciprusostar andral o verchos Senir;
ile o cedros andral o Libanon,

- hoj tuke te keren o stožjaris.
- ⁶ O vesla tuke kerde le dubendar andral o Bašan, tiri paluba kerde le borovicendar andral o Ciprus a šukalarde la slonovinaha.
- ⁷ Tiri plachta sas
le avriside jemne lanostar andral o Egipt
a služinelas tuke sar zastava;
- tiri streškica sas
le fjalove the lole purpurostar
andral o fori le Elišaskre pašal o moros.
- ⁸ O manuša andral o Sidon the Arvad
sas tire veslara;
- tire bučakre majstri, Tirona,
sas tire namorňika.
- ⁹ O phureder murša andral o Gebal the leskre bučakre majstri
tuke prikerenas o cheva andro deski;
savore moroskre lodki peskre namorňikenca
phirenas ke tu te cinavel a te bikenavel.
- ¹⁰ Manuša andral e Perzija, andral o Lud the Put
tuke služinenas sar slugađa andre armada.
Pre tire muri peske figinenas o štiti the o prilbi;
anenas tuke e slava.
- ¹¹ O murša andral o Arvad the Helech
stražinenas tire muri dookola
a o murša andral o Gamad sas pre tire veži.
Peskre štiti figinenas pre tire hradbi;
kerenas tutar dokonale šukar.
- ¹² Tire barvalipnastar peske o Taršiš cinavkerelas o tovaris vaš o rup, trast, cinos the olovos.
- ¹³ O Grecko, o Tubal the o Mešech anenas le otroken the o bronzune veci ¹⁴ a o murša andral e Bet-Togarma anenas le bučakre grajen, le maribnaskre grajen the le mulicen, hoj tuha te čerinen vaš tiro tovaris.
- ¹⁵ O manuša andral o Rodos tutar cinavkerenas a o nipi andral o but fori pašal o moros anenas e slonovina the o kašta le ebenostar, hoj tuha te čerinen vaš tiro tovaris.
- ¹⁶ O Edomčana tutar cinavkerenas pherdo tovaris. Vaš tiro tovaris tuke počinenas le lole purpuroha, le farebne avriside gadenca, le jemne pochtanenca, le koralenca, le rubinenca the le malachitoha.
- ¹⁷ O manuša andral e Judsko the andral o Izrael anenas e pšeňica andral o Minit, o figi, o medos, o olivovo olejosh the o balzamos, hoj tuha te čerinen vaš tiro tovaris.
- ¹⁸ O manuša andral o Damašek tutar cinavkerenas vaš oda, bo sas tut but tovaris a pherdo barvalipen. Anenas e mol andral o Chelbon, e vlna andral o Cahar, ¹⁹ o džbani la molaha andral o Uzal, hoj te čerinen vaš tiro tovaris. Anenas o trastuno tovaris, e voňavo trstina the e kasija, hoj te čerinen vaš tiro tovaris.
- ²⁰ O Dedančana tuha čerinenas o pochtana pro sedla. ²¹ O Araba a the savore raja le Kedaroskre tuha čerinenas le bakroren, le bakren the le capen vaš tiro tovaris.
- ²² O kupci andral e Šeba the Raema cinavkerenas ke tute; vaš tiro tovaris tut denas o všelijaka nekfeder balzami, o všelijaka drahokami the o somnakaj.
- ²³ O fori Charan, o Kane the o Eden, o kupci andral e Šeba, Asirija the andral cali Medsko cinavkerenas ke tute. ²⁴ On anenas pre tire placi o igen šukar gada, o plašfi le fjalove purpurostar the le farebne pochtanendar, o farebna koberci le prephandle špargicenca.
- ²⁵ O lodi andral o Taršiš hordinenas tiro tovaris.
- Salas sar e lođa maškar o moros,
andre savi hin pherdo tovaris;
- ²⁶ tire veslara tut lenas avri pro baro moros,
ale e balvaj pal o vichodos tut phagerela pro kotora,
dur maškar o moros.
- ²⁷ Tiro barvalipen, tiro tovaris, so bikenaves,
tiro tovaris, so cinaves,
tire namorňika, tire kormidelňika,

tire řesara la lođakre,
 tire kupci, savore tire slugađa
 a mek the sako, ko hin tuha pre lođa,
 tašlona dži tele andro moros
 andro džives, sar pereha tele.
²⁸ Sar tire namorņika viřinena pre pomoca,
 o fori pašal o moros razisařona ola vikatar.
²⁹ Savore, so keren le veslenca,
 omukena peskre lođi;
 o namorņika the savore kormidělņika
 zaačhena pre šuki phuv.
³⁰ Chudena vaš tuke
 zoraless te rovel, bares te hikinel;
 řhivkerena peske o prachos pro šere
 a valinena pes andro prachos andral o bov.
³¹ Angle tu peske holinena o šere,
 urena pes andro gada le gonestar
 a bares vaš tuke rovena,
 bara žalaha.
³² Hikinena vaš tuke,
 ela len bari žala a phenena:
 „Savo foros sas avke zničimen
 maškar o moros sar o Tir?“
³³ Sar tiro tovaris avelas pal o moros,
 řalarelas but naroden;
 tire bare barvalipnaha the tovariha
 barvalarehas but krařen pre phuv.
³⁴ Ale akana stroskotindal pro moros,
 andro bare paňa,
 tiro tovaris the savore tire nipi
 tašlona tuha.
³⁵ Savore, so bešen andro fori pašal o moros,
 predarana, so pes tuke ačhila;
 lengre kraľa izdrana
 a parņona lenge o muja daratar.
³⁶ O kupci maškar o narodi
 jojřinena upral tu.
 Igen strašne dopereha
 a imar na aveha.“

28

O sudos upral o krališ andral o Tir

¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, phen le vladcaske andro Tir: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Tire barikane jileha phenes: „Me som del, me bešav pro tronos le devlengro maškar o moros.“ Kajte tuke gondolines, hoj sal ajsa godaver sar o del, tu sal manuša na sal del. ³ Gondolines tuke, hoj sal godavereder sar o Daniel a nič nane anglal tu zagarudo. ⁴ Angle oda, hoj sal godaver a ačalos, dochudňal tuke but barvalipen. Skidňal tuke o somnakaj the o rup andre tire pokladņici. ⁵ Angle oda, hoj igen džanes te bikenavkerel, igen barvalilal. A angle tiro barvalipen ačhilal barikano andro jilo.

⁶ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vašoda, hoj tuke andre tiri gođi gondolinehas, hoj sal ajsa godaver sar o del, ⁷ anava pre tu o aver narodi, so hine igen bijileskre. Cirdena avri o šablī pre tiro šukariben the godaveripen a melarena andre tiri slava. ⁸ Čhivena tut andro hrobos a mereha avke sar ola, kas predemen maškar o moros. ⁹ Či mek pheneha pal tute: „Me som del,“ olenge, ko tut murdarena? Tu sal řa manuša, a na sal del, andro vasta olenge, ko tut predemen. ¹⁰ Mereha ajse meribnaha sar o naobrezimen le cudzincengre vastenca, bo me oda phendom.“ Kada hin o lav le RAJESKRO, le Devleskro.

O roviben vaš o krališ andral o Tir

¹¹ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹² „Manušeja, giľav řalatar o halgatovos pal o krališ andral o Tir a phen leske: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Salas nekdokonaleder

savorendar, igen godaver a dokonalo andro šukariben. ¹³ Salas andre zahrada le Devleskri, andro Eden. Savore vzacna bara tut šukalarenas: o rubinos, o topasos, o diamantos, o chrizolitos, o onixos, o jaspisos, o zafiris, o malachitos the o smaragdos. Kala bara sas šukares zathode andro somnakaj a pripravimen prekal tu pre oda džives, sar salas stvorimen. ¹⁴ Kerđom tutar cherubos, so hino pomazimen te stražinel; salas pro sveto verchos le Devleskro, phirehas maškar o jagale bara. ¹⁵ Ole dživesestar, sar salas stvorimen, na sas andre tiro dživipen nisavi čiba dži akor, medik pes andre tu na arakhla o nalačhipen. ¹⁶ Ajci but bikenavkerehas the cinavkerehas, hoj tut oda doanda andro maribena a kerđal binos. Akor tut tradňom avri pal o verchos le Devleskro, čhidom tut avri, stražno cherubona, le jagale barendar. ¹⁷ Ačhifal igen barikano andro jilo, bo salas šukar, a angle tiro šukariben previsarđal tiri godi. Avke tut me čhidom pre phuv; thođom tut anglo kraľa pro asaben. ¹⁸ Tire but binenca, tire napačivale bikenavkeribnaha melarđal andre tire svetiňi. Avke me kerđom, hoj tutar te avel avri e jag, savi tut zlabarđa; kerđom tut o prachos pre phuv anglo jakha savorengre, so tut dikhenas. ¹⁹ Savore narodi, so tut prindžarenas, tutar predarandile. Dopeľal igen strašne a imar buter na aveha.“

O sudos upral o Sidon

²⁰ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ²¹ „Manušeja, visar tut le mujeha ko Sidon, prorokin pre leste ²² a phen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me džav pre tu, Sidonona, a oslavinava man maškar tute.“

Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar pre leste anava miro sudos a sikavava, hoj me som sveto. ²³ Bičhavava pre leste o meribnaskro nasvaliben; o rat ela pre leskre ulici. O murdarde perena maškar o foros le šablendar, so pre leste avena pal savore seri. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

²⁴ Imar na ela le Izrael o nalače susedi, so džubinen sar o špicovata trňi a dukhaven sar o kolaka. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, o Adonaj.“

O Izrael avela pale a ela požehňimen

²⁵ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Sar skidava upre le Izraeliten savore narodendar, kaj sas rozradle, sikavava pre lende, hoj me som sveto anglo jakha le narodengre. Avke bešena o Izraeliti andre peskri phuv, savi diňom mire služobňikoske le Jakoboske. ²⁶ Dživena peske ode andro smirom, ačhavena peske o khera a sadzinena o viňici. Dživena peske andro smirom, sar anava o trestos pre savore lengre susedi, so len dikhenas tele. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, lengro Del.“

29

O lav pro Egipt

¹ Andre dešto berš, dešto čhon pro dešudujto džives ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visar tut le mujeha ko faraonos, ko egiptsko kralis, a prorokin pre leste the pre calo Egipt. ³ Phen: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me džav pre tu,

faraonona, egiptsko kralina,
tu bari obludo,
so tuke pašlos maškar tire Nilska paňa.

Phenes tuke: „O Nil hino miro,
me les kerđom prekal mande.“

⁴ Ale me tuke thovava o haki prekal o čhama
a kerava, hoj te prilëpisaľon o ribi andral tire paňa pre tire šupini;
cirdava tut avri andral o Nilska paňa
savore ribenca, so hine pre tire šupini.

⁵ Čhivava tut avri pre pušta,
tut the savore riben andral tire Nilska paňa.

Pereha pre maľa,
na skidena tut upre aňi tut na sthoveňa pre kopa.

Dava tut te chal
le dzive džvirenge the le čiriklengre.

⁶ Akor sprindžarena savore manuša, so bešen andro Egipt,
hoj me som o RAJ.

Bo o Egipt sas le Izraeloske ča sar e tršfinakri pacica,
pre savi pes mukelas.

⁷ Sar tut chudela andro vasta, phadžoha

a predemeha leske o vast telal e khak.
 Sar pes pre tu oprinela, phadžoha
 a slabisareha leske o pindre.' "

⁸ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Dikh, anava pre tu e šabla a murdarava andre tu avri le manušen the le džviren. ⁹ Le Egiptostar ačhela zamukli pušta. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

Bo tu phenes: ‚O Nil hino miro, me les kerdom prekal mande,‘ ¹⁰ vašoda džav pre tu the pre tire Nilska paňa. Kerava le Egiptostar zburaňiskos, e zamukli pušta le Migdolostar pro severos dži o Aswan pro juhos, dži paš e hraňica Kuš. ¹¹ Na predžala prekal aňi manuškro pindro aňi džviroškro pindro; ňiko ode na bešela saranda (40) berš. ¹² Le Egiptostar kerava e pušta maškar o rozburimen phuva; leskre fori ena sar pušta maškar o rozburimen fori pro saranda berš. A rozčhivava le Egiptanen maškar o narodi a roztradava len maškar o phuva.“

¹³ Se kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Pal o saranda berš skidava upre le Egiptanen le narodendar, maškar save len roztradžnom. ¹⁴ Anava pale le Egiptanen, save sas zaile, a dava lenge pale te bešel andro južno Egipt, andre phuv lengre đadengri. Ode ela o Egipt slaboro krališagos. ¹⁵ Ela cikneder a slabeder savore okle krališagendar a imar pes na lidžala upre upral o narodi. Kerava lestar ajslo slaboro, hoj imar šoha na vladňinela upral o aver narodi. ¹⁶ O Izrael pes imar na mukela pro Egipt, hoj leske te pomožinel. Furt, sar dikhela pro Egipt, avela leske pre godi, hoj oda sas ħinos te visarel pes ke leste vaš e pomoca. Akor o Izrael sprindžarela, hoj me som o RAJ, o Adonaj.“

O Egipt dino sar odmena prekal o babiloňiko kralis

¹⁷ Andro bišueftato (27.) berš, andro ešebno čhon pro ešebno džives ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁸ „Manušeja, o babiloňiko kralis Nebukadnecar bičhada peskri armada, hoj pes te trapinel andro mariben le Tiroha. Dojekhe slugadžiske pele avri o bala a pal dojekh valos sas čuchimen tele e cipa. Ale aňi ov aňi leskri armada na chudle ňisavi odmena vaš odi phari buči, savaha pes trapinenas, sar kamenas te zňičinel o foros Tir. ¹⁹ ‚Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, dava o Egipt le babiloňike kraliske Nebukadnecaroske. Lela le Egiptoske o barvalipena, kidela peske upre e korisť a občorarela e phuv. Kada ela e odmena prekal leskri armada. ²⁰ Dňinom leske o Egipt sar odmena vaš o trapišagos le Tiroha, bo ov the leskri armada oda kerde prekal mande, phenel o RAJ, o Adonaj.‘

²¹ Andre oda džives kerava, hoj o Izrael ela pale zoralo narodos, a tuke domukava te phundravel o muj maškar lende. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

30

O halgatovos pal o Egipt

¹ Avľa ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, prorokin a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

Roven a jojčinen:

„Vigos, imar avel oda džives!“

³ Bo pašes hin oda džives,
 o džives le RAJESKRO hino pašes;

oda džives ela zamračimen,
 o časos la zahubakro prekal o narodi.

⁴ E šabla avela pro Egipt,
 a baro pharipen pro Kuš.

Sar andro Egipt perena tele o murdarde,
 lena leskro barvalipen
 a leskre zakladi ena čhide tele.

⁵ O Kuš, o Put, o Lud, savore cudzinci, o Kub a the o manuša andral e phuv la zmluvakri merena jekhetane le Egiptoħa andro mariben.

⁶ Kada phenel o RAJ:

Akor merena ola, so ačhen pal o Egipt;
 ola, kaha pes bares lašarel, perena tele.

Pašal o Migdol pro severos dži paš o Aswan pro juhos
 merena andro mariben,
 phenel o RAJ, o Adonaj.

⁷ Ena zamukle maškar o zamukle phuva a lengre fori maškar o zňičimen fori. ⁸ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar labarava e jag andro Egipt a savore, so hine le Egiptoħa, ena murdarde.

⁹ Andre oda džives avena avri mandar o posli pro lodki, hoj te daraven avri le manušen andro Kuš, save peske gondolinen, hoj lenge pes nič na ačhela. Izdrana daratar andre oda džives, sar ela zničimen o Egipt, bo dikh, oda džives avel! “

¹⁰ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj:

Zničinava o barvalipena le Egiptoskre
le babiloňike kraliha Nebukadnecaroha.

¹¹ Ov the leskri armada, o nekgoreder le narodendar,
ena ande, hoj te zničinen e phuv.

Cirdena avri o šablí pro Egipt
a e phuv pherarena le murdarde manušenca.

¹² A šučarava avri o paňi Nil
a bikenava e phuv le nalačhe manušenge.

Prekal o cudzinci zničinava
e phuv the oda, so andre hin.

Me, o RAJ, oda phendom!“

¹³ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Akor zničinava o modli the o sochi andro Memfis. Andro Egipt imar na ena o raja a anava e dar andro Egipt. ¹⁴ Zničinava o južno Egipt, labarava e jag andro Coan a sudzinava o Tebi. ¹⁵ Čhivava avri miri choli pro foros Sin, pre pevnost le Egiptoskri; zničinava ole pherdo slugaden andro Tebi. ¹⁶ Labarava e jag andro Egipt, o Sin pes dukhatar skurčinela, andro Tebi predemena o hradbi a pro Memfis avena dživese o ñeprijafela. ¹⁷ O terne murša andral o Heliopolis the Pi-Beset ena murdarde la šablaha a o fori ena zaile. ¹⁸ Kalipen ela oda džives andro Tachpanches, sar ode zničinava le Egiptoskri zor, savi les hin upral o aver narodi; akor ode preačhela leskro baro lašarišagos. Učharena les andre o chmari a leskre gavora ena zaile. ¹⁹ Sar sudzinava o Egipt, akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

²⁰ Andro dešujekhto berš, andro ešebno čhon pro eftato džives ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ²¹ „Manušeja, me phaglom o vast le faraonoske, le egiptske kraliske. Dikh, na sas leste sphandlo andre, hoj te sastol avri. Na sas leste sphandlo la faštaha, hoj leske te zoralol, hoj te birinel te chudel e šabľa. ²² Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me džav pro faraonos, pro egiptsko kralis. Me leske phagerava o vasta, o sasto vast a the o phago, a kerava, hoj leske te perel e šabľa avri andral o vast. ²³ Roztradava le Egiptanen maškar o narodi a rozčhivava len maškar aver phuva. ²⁴ Me zoralarava o vasta le babiloňike kraliske a thovava leske andro vasta miri šabľa, ale phagava o vasta le faraonoske a ov anglal leste rovela dukhatar sar o murš, so hino dukhado pro meriben. ²⁵ Zoralarava o vasta le babiloňike kraliske, ale slabisarava o vasta le faraonoske. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar thovava miri šabľa andro vasta le babiloňike kraliske a sar la cirdela avri pro Egipt. ²⁶ A roztradava le Egiptanen maškar o narodi a rozčhivava len maškar aver phuva. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

31

O podobenstvo pal o stromos cedros

¹ Andro dešujekhto berš, andro trito čhon pro ešebno džives ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, phen le faraonoske, le egiptske kraliske the leskre savore manušenge:

„Ko hin ajso baro sar tu?

³ Dikh, e Asirija sas
sar o cedros andro Libanon

le šukar konarenca,
save kerenas o ciňos andro veš;

sar o igen učo cedros,
so barol dži o chmari.

⁴ O paňa leske denas te barol;
o paňa telal e phuv lestar kerde učo stromos.

Pašal calo stromos čulanas o prudi
a džanas paš savore stromi pre maľa.

⁵ Vašoda sas bareder
savore stromendar pre maľa.

Leskre vetvi rozbarile

a leskre konara igen barile;
 nacirdenas pes, bo sas len but paňi.
 6 Pre leskre vetvi hňjezdňinenas
 savore ňeboskre čirikle;
 tel leskre konara uľonas
 savore dziva džviri;
 andre leskro ciňos bešenas
 savore bare narodi.
 7 Sas igen šukar a baro,
 peskre bare konarenca,
 bo leskre koreňa dodžanas
 dži tele, kaj sas pferdo paňi.
 8 Ňisavo cedros andre zahrada le Devleskri
 na sas ajso sar ov;
 aňi jekhe ciprusis
 na sas ajse vetvi sar les;
 aňi jekh platanos
 pes našti porovňinelas leskre konarenca.
 Ňisavo stromos andre zahrada le Devleskri
 na sas ajso šukar sar ov.
 9 Kerdom lestar igen šukar
 le pferdo konarenca;
 zavidzinenas leske savore stromi,
 so sas andro Eden, andre zahrada le Devleskri.'

¹⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Vašoda, hoj sas kajso baro a bariľa dži o chmari a leskro jľo ačhila bariľano, bo sas igen baro, ¹¹ diňom les andro vasta le nekzoraleder vladcaske maškar o narodi, hoj les te marel vaš leskre nalačhipena. Me les odčhidom ¹² a čhinde les tele o nekgoeder le cudze narodendar a omukle les. Leskre konara the leskre phagerde vetvi pele tele pre savore verchi the dolini andre phuv. Savore narodi la phuvakre avle avri andral leskro ciňos a omukle les. ¹³ Pre leskro avrvisardo kmeňos bešenas savore čirikle a pre leskre vetvi dživenas savore dziva džviri. ¹⁴ Oda vašoda, hoj ňisavo stromos paš o paňi te na barol igen učas a te na dodžal dži o chmari; hoj pes ňisavo stromos, savo hino mištes polivimen, te na lidžal upre upral aver, bo savore hine dine pro meriben dži andro nekteleder hľbini la phuvakre, maškar o manuša, so džan tele andro hrobos.'

¹⁵ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: ‚Andre oda džives, sar džalas tele andro Šeol*, učardom andre e bari hľbina la žalaha vaš leste, začhadom lakre prudi a but paňa preačhile te čuľal. Angle leste urdom o Libanon andro kaleste a savore malakre stromi angle leste šučile avri. ¹⁶ O narodi izdranas, sar šunde, hoj peľa tele, sar les čhidom tele andro Šeol maškar ola, so džan tele andre Bari chev. Akor andro nekteleder than la phuvakro pregeľa o pharipen savore stromenge andral o Eden, le avrikidle stromenge a the ole nekfeder stromenge andral o Libanon, so hine mištes polivimen. ¹⁷ A the on, avke sar o baro cedros, gele tele andro Šeol paš ola, so sas murdarde la šablaha, jekhetane savorenca, so dživenas tel leskro ciňos maškar o narodi. ¹⁸ Savo stromos andral o Eden hino ajso baro the slavno sar tu? Ale the avke aveha telečhido jekhetane le stromenca andral o Eden andro nekteleder hľbini la phuvakre. Pašľoha maškar o naobrezimen olenca, so sas murdarde la šablaha. Savore kala veci, so pes ačhile la Asirijake, pes ačhena le egiptske kraliske the leskre manuenge, phenel o RAJ, o Adonaj.'“

32

O halgatovos pal o faraonos

¹ Andro dešudujto berš, dešudujto čhon pro ešebno džives ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² ‚Manušeja, gilav žalaha o halgatovos pal o faraonos, pal o egiptsko kralis, a phen leske:

‚Sal sar o ľevos maškar o narodi,
 sal sar e bari obluda andro paňi,
 phires tuke tire prudenca,
 meľares o paňa tire pindrenca
 a mucines lengre prudi.'

* 31:15 31,15 Oda hin o than, kaj hine o mule.

- ³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj:
 ,Čhivava pre tu miri sita
 le but narodenca
 a cirdena tut upre mira sitaha.
- ⁴ Cirdava tut avri pre phuv
 a čhivava tut pre maľa;
 anava savore čiriklen,
 hoj pre tu te bešen,
 a savore dzive džviren,
 hoj pre tu te čalon.
- ⁵ Rozčhivava tiro mas pro verchi
 a tire mule feloha phevavava e dolina.
- ⁶ Dava te pijel tiro rat la phuvake,
 čulala tele pal o verchi
 a phevarela o jarki.
- ⁷ Sar tut murdarava andre sar e momeli,
 zaučharava o ňebos
 a kaľarava leskre čercheňen,
 akor zaučharava o kham la chmaraha
 a o čhonoru imar na dela peskro švetlos.
- ⁸ Kaľarava savore švetla,
 so hin pro ňebos upral tute,
 a dava o kalipen pre tiri phuv,
 phenel o RAJ, o Adonaj.
- ⁹ Kerava but nipenge o pharipen andro jile,
 sar pes došunena, hoj tut zhičinava maškar o narodi,
 andre ola phuva, save na prindžares.
- ¹⁰ But nipi predarana olestar, so tuha kerava;
 sar cirdava avri e šabľa anglal lengre muja,
 lengre kraľa cerpialona daratar
 Andre oda džives, sar tu pereha tele,
 furt izdrana daratar pal peskro dživipen. ‘ ‘

- ¹¹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj:
 „Avela pre tu e šabľa le babiloňike kraliskri!
- ¹² Kerava, hoj tire but manušen te murdaren le šabľenca o slugađa,
 save hine nekdziveder savore narodendar.
 Čhivena tele o baripen le Egiptoskro
 a savore leskre manuša ena zhičimen.
- ¹³ Murdarava savoro leskro dobitkos
 pašal savore bare paňa
 a ňisavo manušeskre pindro imar na uštarela andre ola paňa
 aňi o kopita le džvirengre len imar na mucinena andre.
- ¹⁴ Paľis kerava, hoj odi mel andre lengre paňa peske te bešel tele,
 hoj o paňa te žužon.
 A dava, hoj te čulan sar olejos,
 phenel o RAJ, o Adonaj.
- ¹⁵ Sar kerava le Egiptostar pušťa
 a zhičinava savoro, so andre hin;
 sar marava savoren, ko ode dživen,
 akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.
- ¹⁶ Kada hin o halgatovos, savo pes gilavela. Gilavena les o čhaja andral o aver narodi;
 gilavena les pal o Egipt the pal savore leskre manuša, phenel o RAJ, o Adonaj.“

¹⁷ Andro dešudujto berš, pro dešupandžto džives andre oda čhon ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁸ „Manušeja, rov upral o barikano narodos le Egiptoskro a čhiv les tele dži andro nekteleder than la phuvakro. Čhiv les the le zorale narodengre čhajen paš ola, ko gele tele andre Bari chev. ¹⁹ Phen leske: „So tumenge gondolinen, hoj san šukareder avrendar? Džana tele a pašlona maškar o naobrezimen manuša!’ ²⁰ O manuša le Egiptoskre perena olenca, ko ena murdarde andro mariben. E šabľa hiňi avricirdli, mi bičhavel le Egipt savore leskre slugađenca tele. ²¹ O zorale vodci phenena andral o

Šeol pal o Egiptana, the pal ola, ko pes marenas vaš o Egiptana: ‚O naobrezimen, so mule andro mariben, avle kade tele a kade pašlon.‘

²² Ode hin e Asirija peskra caľa armadaha; pašal late hin o hrobi savorengre, ko sas la šablaha murdarde. ²³ Lengre hrobi hine andre nekteleder jama andre Bari chev a lakri armada pašlol pašal lakro hrobos. Kade hin savore, so anenas e dar le manušenje pre phuv; pele tele a sas murdarde la šablaha.

²⁴ Ode hin o Elam le pherdo slugađenca pašal leskro hrobos; savore pele tele a mule la šablaha. Savore, so anenas e dar le manušenje pre phuv, gele tele naobrezimen andro nekteleder than la phuvakro. Lidžan peskri ladž olenca, ko gele tele andre Bari chev. ²⁵ Dine le Elam hadžos maškar ola, ko sas murdarde andro mariben; savore lesk्रे manuša pašlon mule pašal leskro hrobos. Savoredžene lendar hine naobrezimen a sas murdarde la šablaha, bo anenas e dar le manušenje pre phuv. Lidžan peskri ladž olenca, ko gele tele andro hrobos, pašlon maškar ola, ko mule andro mariben.

²⁶ Ode hin o Mešech the o Tubal; savore lengre manuša pašlon mule pašal lengre hrobi. Savoredžene lendar hine naobrezimen; sas murdarde la šablaha, bo anenas e dar le manušenje pre phuv. ²⁷ Ale on na pašlon maškar o hrđini, so mule imar čirla, so gele tele andro Šeol peskre maribnaskre zbrañenca a savenge thode o šabli tel o šere a o šiti pro kokala, kajte ola hrđini tiš anenas e dar le manušenje pre phuv.

²⁸ The tu, Egiptona, aveha žičimen a pašloha maškar o naobrezimen manuša, save sas murdarde la šablaha.

²⁹ Ode hin o Edom peskre kralenca the savore peskre rajenca, save kajte sas igen zorale, pašlon akana mule paš ola, ko sas murdarde la šablaha. Pašlon paš o naobrezimen the paš ola, ko gele tele andre Bari chev.

³⁰ Ode hine savore raja pal o severos the savore Sidončana, save gele tele olenca, ko sas murdarde la šablaha. Kajte varekana anenas dar peskra bara zoraha, avle avri pre ladž. Pašlon naobrezimen olenca, ko sas murdarde la šablaha, a lidžan e ladž olenca, ko gele tele andre Bari chev.

³¹ Kale savoredženen o faraonos dikhela ode tele a ela poťešimen savore lesk्रे manušendar, save sas murdarde la šablaha, phenel o RAJ, o Adonaj. ³² Me anavas e dar le manušenje pre phuv prekal o faraonos, ale the ov savore peskre manušenca pašlola maškar o naobrezimen, save sas murdarde la šablaha, phenel o RAJ, o Adonaj.“

33

O prorokos hino sar stražņikos

¹ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, vaker ke tire manuša a phen lenge: ‚Sar anava o mariben pre phuv, o manuša kala phuvakre peske kidena avri varekas pestar a ačhavena les stražņikoske. ³ A sar ov dikhela, hoj o džanel le manušenje. ⁴ Ale te vareko šunela o hangos la trubakro, a na kerela peske olestar nič, akor pre leste avela o ñeprijateljis a murdarela les. Avke leskro rat ela pre leskro šero, ⁵ bo šunda o hangos la trubakro a na kerđa peske olestar nič. Leskro rat ela pre leste. Te peske diñahas te phenel, zachrañindahas peske o dživipen. ⁶ Ale te o stražņikos dikhela, hoj avel o ñeprijateljis pro mariben, a na trubinela pre truba, hoj oda te del te džanel le manušenje, a palis avela o ñeprijateljis a murdarela varekas, oda manuš merela vaš peskro binos, ale leskro rat ela pro vasta le stražņikoskre.‘

⁷ Manušeja, me tut ačhadom stražņikoske upral o Izraeliti. Vašoda šun miro lav a de lenge te džanel mire varovna lava. ⁸ Te me phenava le binošne manušeske: ‚Čačes mereha,‘ a tu leske na deha te džanel añi leske na phenaha, hoj te čerinel peskro dživipen, oda binošno manuš merela vaš peskro binos, ale leskro rat mangava andral tiro vast. ⁹ Ale te deha te džanel le binošne manušeske, hoj pes te visarel peskre dromestar, ale ov pes na visarela peskre dromestar, akor ov merela vaš peskro binos, ale tu tuke zachrañineha o dživipen.“

O RAJ na kamel, hoj o binošno manuš te merel

¹⁰ „Ale tu, manušeja, phen le Izraelitenge: ‚Tumen vakeren kada: ‚Amare bini the nalačhipena amen ispiden tele pre phuv a angle lende meras. Sar šaj predživaha?‘“ ¹¹ Phen lenge: ‚Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, me na kamav, hoj o binošno manuš te merel, ale kamav, hoj pes te visarel peskre dromestar the le nalače dživipnastar, hoj te dživel. Visaren tumen! Visaren tumen tumare nalače dromendar! Soske mušindanas te merel, Izraelitale?‘ ¹² Ale tu, manušeja, phen tire manušenje: ‚Te oda, ko dživel spravodlivones, kerela binos, leskro spravodlišagos

pes leske imar na rachinela a na zachrařinela les. A te o binořno manuř pes visarela peskre nalačhipnastar, ta leskro nalačhipen pes leske imar na rachinela a na merela. A te o spravodľivo manuř kerela binos, nařti pes zachrařinela peskre spravodľiřagoha.¹³ Ale te phenava le spravodľive manuřeske, hoj dživela, no ov pes mukela pre peskro spravodľiřagos a kerela binos, akor řisavo leskro spravodľiřagos, so kerelas, pes leske imar na leperela a merela vař peskro binos.¹⁴ Ale te phenava le binořne manuřeske: ‚Mereha!‘ no ov pes visarela peskre binostar a chudela te kerel oda, so hin lačo the spravodľivo,¹⁵ te dela pale oda, so ila sar zaloha, abo oda, so čorda, a te chudela te dživel pal mire prikazařja, so den o dživipen, a na kerela o nalačhipen, ajso manuř dživela a na merela.¹⁶ řisave bini, so kerda, pes leske imar na leperela. Chudřa te kerel oda, so hin lačo the spravodľivo, vařoda dživela a na merela.¹⁷ No tire manuřa phenen: ‚Le RAJESKRO drom nane lačo!‘ Ale oda lengro drom nane lačo.

¹⁸ Te o spravodľivo manuř preačhela te kerel o spravodľiřagos a chudela te kerel o nalačhipen, merela vař oda nalačhipen, so kerel.¹⁹ A te o binořno manuř preačhela te kerel o nalačhipen a chudela te kerel o lačhipen the o spravodľiřagos, dživela olestar, so kerel.²⁰ Ale tumen the avke phenen: ‚Le RAJESKRO drom nane lačo.‘ Vařoda, Izraelitale, sudzina va sakones tumendar pal oda, sar dživelas!“

O Jeruzalem hino domardo

²¹ Sar samas andro zajatje deřuduj berř, deř čhon the pandž dživles, akor ke ma avľa varesavo manuř, savo denařla andral o Jeruzalem a phenda: „O foros hino domardo!“

²² Rači anglođa, sar avľa oda manuř, řunavas igen zorales e pritomnost le RAJESKRI. Sar oda manuř avľa tosara ke ma, o RAJ mange pale phundrađa o muj a imar řaj vakeravas.

²³ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO:²⁴ „Manuřeja, o manuřa, so beřen andro rozburimen fori le Izraeloskre, phenen: ‚O Abraham sas ča korkoro a the avke zaila e phuv sar deditvos. Ale amen sam but; akor the amenge sas diři e phuv sar deditvos.‘

²⁵ Vařoda lenge phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Tumen chan o mas le rateha a lařaren o modľi, čhoren avri o rat a the avke kamen te zdeditnel e phuv?‘²⁶ Muken tumen pre tumare řablň, keren o džungale veci a sako tumendar meľarel avre murřeskra romňa, a the avke kamen te zdeditnel e phuv?‘

²⁷ Phen lenge kada: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Avke sar me dživav, ola, ko ačhile te beřel andro rozburimen fori, ena murdarde la řablaha. Olen, ko hine pre mala, dava te chal le dzive dživrenge. Ola, ko beřen andro pevnostň the andro jaskiři, merena pro nasvaliben.‘²⁸ Kerava la phuvatar e zamukľi puřta, nařloľa lakri baripnaskri zor a o verchi le Izraeloskre ena ajse zamukle, hoj odarik řiko na predžala. ²⁹ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar kerava la phuvatar e zamukľi puřta vař savore džungipena, so kerenas.‘ “

³⁰ „Ale tu, manuřeja, tire manuřa mařkar peste pre tu vakeren pař o muri the pař o vudara andro khera. Jekh avreske phenel: ‚Aven te řunel o lava, so phenel o RAJ!‘

³¹ Avke ke tu aven mire manuřa, zdžan pes a beřen peske pař tute, hoj te řunen tire lava, ale na keren oda, so lenge phenes. Le mujenca vakeren pal o kamiben, ale andro jilo lenge džal pal o napačivalo barvalipen. ³² Dikh, tu sal prekal lende ča sar oda, ko gilavel o gila pal o kamiben le řukar hangoha a džanel miřtes te bařavel. řunen tire lava, ale na dživen pal oda.

³³ Sar pes kada ačhela, a kada pes čačes the ačhela, akor sprindžarena, hoj mařkar lende sas prorokos.“

34

O lav pro nalače pastjera

¹ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO:² „Manuřeja, prorokin pro pastjera le Izraeloskre! Prorokin a phen oľe pastjerenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vigos le Izraeloskre pastjerenge, save pařinen pes korkoren! Či na kamlehas o pastjera te pařinel o stados?‘

³ Pijen lengro thud, uren pre tumende o gada la vlnatar, murdaren a chan le thule džviren, ale o stados na pařinen. ⁴ Le slaben andral o stados na podhazdenas, le nasvalen na sastarenas a le zrařimen manuřenge na sphandenas o rani. Olen, so odgele, na anenas pale a olen, so nařľile, na džanas te rodel, ale vladřinenas upral lende zorales. ⁵ Vařoda pes rozdenařenas, bo na sas len pastjeris, a sar pes rozdenařenas, chanas len vřelijaka dziva džviri. ⁶ Mire bakrore bludzinenas pal savore bare verchi the brehi. Mire bakrore sas roztradle pal calo svetos, ale řiko na dikhelas, kaj gele, a řiko len na rodelas.

⁷ Vašoda, pastjerale, šunen o lav le RAJESKRO: ⁸ Avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, vašoda, hoj miro stados hino bi o pastjeris, vašoda, hoj mire bakroren chanas a murdarenas všelijaka dziva dživiri, vašoda, hoj mire pastjera pes na starinenas pal miro stados a na rodenas len, ale pašinenas pes korkoren, a na miro stados, ⁹ vašoda, pastjerale, šunen o lav le RAJESKRO: ¹⁰ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me džav pre tumende a lava tumendar pale miro stados. Imar tumenge na domukava te pašinel mire bakroren. Tumen, pastjerale, imar na pašinena korkore pes, ale cirdava tumenge avri le bakroren andral o muja a imar na domukava, hoj len te chan.' "

O RAJ rodela avri peskre bakroren

¹¹ „ „Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me korkoro rodava avri mire bakroren a starinava man pal lende. ¹² Avke sar pes o pastjeris starinel pal o bakrore, so sas roztradle, avke man me starinava pal mire bakrore a lava len avri andral savore thana, kaj sas roztradle oda džives, sar sas zamračimen a kalipen. ¹³ Anava len andral o narodi a skidava len upre andral o aver phuva. Doanava len andre lengri phuv a pašinava len pro verchi le Izraeloskre, paš o paňa andro dolini the paš savore thana la phuvakre, kaj bešen o manuša. ¹⁴ Pašinava len pre lači maľa, pro uče verchi le Izraeloskre ela lengri maľa. Pre odi lači maľa peske pašlona a pašinena pes pre šukar čar pro verchi le Izraeloskre. ¹⁵ Me korkoro pašinava miro stados a dava lenge te odpočovinel, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁶ Rodava avri le našaden, anava pale olen, so odgele, sphandava o rani olenge, so hine zraňimen a, dava zor le nasvalen, ale le thulen the le zoralen zňičinava. Me len pašinava le spravodlišagoha.

¹⁷ Ale tuke, miro stadona, phenel o RAJ, o Adonaj, kada: Dikh, me rozsudzina va maškar jekh bakroro the maškar aver bakroro, maškar o barani the maškar o capi. ¹⁸ Hin tumenge frima, hoj chan avri e nekfeder čar pre maľa? Mušinen mek te uštarel le pindrenca pre odi čar, so ačhila? Hin tumenge frima, hoj pijen o žužo paňi? Mušinen mek te mucinel andre le pindrenca oda paňi, so ačhila? ¹⁹ Avke mušinel miro stados te chal odi čar, pal savi tumen uštardan, a te pijel oda paňi, savo tumen mucindan andre le pindrenca!

²⁰ Vašoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me rozsudzina va maškar o thule the šuke bakrore. ²¹ Bo ispiden tumen la seraha the le valenca, tumare rohenca demen savore slabe bakroren dži akor, medik len na traden avri andral o stados. ²² Ale me zachraňinava mire bakroren a imar len na dukhavana a rozsudzina va maškar jekh bakroro the maškar aver. ²³ Ačhavava upral lende jekhe pastjeris, mire služobňikos le David, a ov len pašinela; pašinela len a ela lengro pastjeris. ²⁴ Me, o RAJ, avava lengro Del a miro služobňikos o David ela lengro raj maškar lende. Me, o RAJ oda, phendom.

²⁵ Phandava lenca e zmluva, savi lenge anela o smirom, a murdarava avri le dzive dživiren andral e phuv, avke peske bešena pre pušta a sovena andro veša andro smirom. ²⁶ Požehňinava len a the savoro, so hin pašal miro verchos. Bičhavava pre lende o brišinda andro spravno časos a ola brišinda ena pro požehňaňje! ²⁷ O stromi anena peskre ovocje a e phuv peskro ulipen; o manuša peske dživena andre peskri phuv andro smirom. Sar čhingerava o lanci mire manušenge a zachraňinava len olendar, ko lendar kerde otroka, akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ²⁸ O narodi len imar na občorarena a o dziva dživiri len na chana tele, ale dživena peske andro smirom a ňiko len imar na daravela avri. ²⁹ Dava len o maľi, save ena znama peskre ulipnaha, avke imar na ela bokh andre phuv a o manuša andral o aver narodi len imar na dikhena tele. ³⁰ Akor sprindžarena, hoj me o RAJ, lengro Del, som lenca a on, o Izraeliti, hine mire manuša, phenel o RAJ, o Adonaj.

³¹ Tumen san mire bakrore, o bakrore pal miri maľa, a me som tumaro Del, phenel o RAJ, o Adonaj.' "

35

O lav pro verchos Seir

¹ Paľis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visaľuv le mujeha ko verchos Seir andro Edom a prorokin pre leste. ³ Phen leske: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, džav pre tute, verchona Seir, nacirdava pre tu miro vast a kerava tutar e zamukľi pušta. ⁴ Tire forendar kerava kopa bara a tutar ačhela zamuklo than. Akor sprindžareha, hoj me som o RAJ.

⁵ Vašoda, hoj imar čirlastar furt sal le Izraelitengro ňeprijatelis a diňal len te murdarel la šablaha akor, sar pre lende avla o baro pharipen, sar avla lengro posledno trestos, ⁶ vašoda, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, dava tut te murdarel a na denašeha olestar. Vašoda, hoj kamehas o murdaripen, na denašeha le murdaripnaske. ⁷ Le

Edomoskře verchostar Seir kerava e zamukľi puřta a murdarava avri dojekhes, ko odarik predřala abo avela pale. ⁸ Tire verchi zařhivava le mule telenca; ola, ko ena murdarde la řablaha, uřharena andre tire brehi the tire dolini. ⁹ Zničinava tut pro furt a andre tire fori imar řiko na beřela. Akor sprindřareha, hoj me som o RAJ.

¹⁰ Tu phendal: „Kala duj narodi, o Izrael the o Juda, peskře phuvenca ena mire a zalava len,“ kajte me o RAJ ode beřav. ¹¹ Vařoda, avke sar me dživav, phenel o RAJ, o Adonaj, visarava tuke pale tiri choľi the tiri řjarlivost, savaha nařti avri ačehas mire manuřen, a dava man lenge te sprindřarel, sar tut sudzinava. ¹² Akor sprindřareha, hoj me o RAJ řundom savoro tiro dopheřiben, sar vakerehas pro verchi le Izraeloskře: „Hine zamukle, hine mange dine, hoj len te chav tele.“ ¹³ Lařarehas tut pre ma, řmelones pre ma vakerehas a me oda řundom. ¹⁴ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: řar tutar kerava e zamukľi puřta, calo svetos tuke radisaľola. ¹⁵ Avke sar tu radisaľohas, hoj sas zničimen o dedictvos le Izraeloskro, avke tuha me kerava. Aveha zničimen, verchona Seir, tu the calo Edom! Akor sprindřarena, hoj me som o RAJ.“

36

O pořehnařje prekal o verchi le Izraeloskře

¹ „A tu, manuřeja, prorokin le verchenge andro Izrael a phen: ‚Verchale andro Izrael, řunen o lav le RAJESKRO: ² Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Bo o řeprijateljis tumendar asal a phenel: ‚O veřna verchi hine amare!‘“ ³ vařoda prorokin a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: O armadi le avre narodengre tumen rozpuřinas pal savore seri a mukle tumari phuv zamukľi. Zalenas tumen, vakerehas pal tumende namiřtes a kerenas pre tumende pletki. ⁴ Vařoda řunen, verchale andro Izrael, so phenel o RAJ, o Adonaj: Kada phenel o RAJ, o Adonaj le verchenge, le brehenge, le paňenge, le dolinenge, le rozburimen thanenge the le omukle forenge, saven obćorarenas a savendar asanas okla narodi pařal lende; ⁵ vařoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Čačes, andre miri bari řjarlivost vakerehas pre okla narodi the pre calo Edom, bo peske ile miri phuv a kerde latar peskri. řar la ile, savoren sas radiřagos andro jile a dikhle la tele a obćorarde lakre mali.‘

⁶ Vařoda prorokin la phuvake andro Izrael a phen le verchenge, le brehenge, le paňenge the le dolinenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me vakerehas andre miri řjarlivost the andre miri choľi, bo o narodi tumen tele dikhenas. ⁷ Vařoda kada phenel o RAJ, o Adonaj: Čačes, dav tumen lav, hoj o narodi, so hine pařal tumende ena tiř teledikhle.

⁸ Ale tumenge, verchale andro Izrael, barona o konara pro stromi a anena o ovocje mire manuřenge, le Izraelitenge, bo imar maj avena khere. ⁹ Dikh, me som vař tumende a visarava miro muj ke tumende. Tumari phuv ela preorimen a ela andre sadzimen. ¹⁰ Kerava, hoj but nipi te beřen pre tumende, he, calo Izrael. O manuřa beřena andro fori a pale ačhavana ola khera, so sas čhide tele. ¹¹ Kerava, hoj te dživnen pre tumende but manuřa the dživni, ulona lenge but čhave a rozbarona pes. Dava te beřen le manuřenge pre tumende avke sar verekana a dava lenge te dživnen feder sar angľoda. Akor sprindřarena, hoj me som o RAJ. ¹² Kerava, hoj o manuřa, mire manuřa o Izrael, te beřen pre tumende, verchale. Tumen avena lengre a ačhena lengro dedictvos a imar řoha lenge na lena lengre čhaven.

¹³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Vařoda, hoj tumenge o manuřa phenen: ‚Tumen chan tele le manuřen a len tumare narodoske le čhaven,“ ¹⁴ vařoda imar řoha na chana tele le manuřen a na lena tumare narodoske le čhaven, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁵ Imar na domukava, hoj tumenge o narodi te dophenen, abo hoj tumen o nipi te dikhen tele, abo hoj te len tumare narodoske le čhaven, phenel o RAJ, o Adonaj.‘“

O Izrael pale upreačhado

¹⁶ Pale ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁷ „Manuřeja, sar o Izraeliti beřenenas andre peskri phuv, melarde la andre oleha, sar dživnenas, the oleha, so kerenas. Oda sar on dživnenas, sas prekal ma ajso nažuřo sar o nažuřipen la dživľakro andre lakre dživnas. ¹⁸ Avke pre lende čhidom avri miri choľi, bo čhorenas avri o rat andre phuv a melarde la andre le modlenca. ¹⁹ Roztradřom len mařkar o narodi a sas rozčhide mařkar o phuva. Sudzinavas len pal oda, sar dživnenas the kerenas. ²⁰ Ale vřadzik, kaj avenas mařkar o narodi, o narodi pal lende vakerehas: ‚Kala manuřa hine le RAJESKRE a muřinde te avel het andral leskri phuv,‘ a oleha mire manuřa melarde andre miro sveto nav. ²¹ Palis mange sas pharo vař miro sveto nav, savo o Izraeliti melarde andre mařkar ola narodi, kaj gele.

²² Vašoda phen le Izraelitenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Na kerav oda angle tumende, Izraelitale! Ale kerav oda angle miro sveto nav, savo tumen melardan andre maškar ola narodi, kaj geľan. ²³ Pošvecinava miro baro nav, savo hino melardo andre maškar o narodi, savo tumen maškar lende melardan andre. Akor sprindžarena o narodi, hoj me som o RAJ, phenel o RAJ, o Adonaj, bo anglal lengre jakha sikavava prekal tumende, hoj me som sveto.

²⁴ Bo me tumen lava andral o narodi, skidava tumen upre andral savore phuva a anava pale andre tumari phuv. ²⁵ A pokropinava tumen le žuže paňeha a avena žuže. Me tumen žužarava savore tumare nažužipnastar the savore tumare modlendar. ²⁶ Dava tumen nevo jilo a thovava andre tumende nevo duchos; lava avri oda baruno jilo andral tumaro felos a dava tumen jilo masestar. ²⁷ A dava mire Duchos andre tumende a kerava, hoj te dživen pal mire prikazaňja, te dolikeren mire zakoni a te keren len. ²⁸ Avke bešena andre odi phuv, savi diňom tumare dadenge a avena mire manuša a me avava tumaro Del. ²⁹ Me tumen zachraňinava savorestar, so tumen melarel andre. Prikazinava la pšehicake a kerava, hoj te barol pherdo, a na domukava pre tumende e bokh. ³⁰ Dava, hoj te barol but ovocje pro stromi the but ulipen pre maľa, hoj o aver narodi tumen imar te na dikhen tele vaš oda, hoj san bokhale. ³¹ Avela tumenge pre gođi tumaro nalačo dživipen the tumare nalače skutki a džungľona korkore tumenge vaš ola bini the džungale veci, so kerenas. ³² Kamav, hoj oda mištes te džanen, phenel o RAJ, o Adonaj, me oda na kerav angle tumende. Ladžan tumen a loľon avri ladžatar vaš oda, sar dživenas, Izraelitale!

³³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Andre oda džives, sar tumen obžužarava savore tumare binendar, kerava, hoj pes pale te bešel andre tumare fori a pale pes te ačhavel upre oda, so hin telechido. ³⁴ E phuv, savi sas zamukľi, ela pale preorimen; imar na dičhola zňičimen pro jakha olenge, ko pašal predžana. ³⁵ A phenena: „Kala phuvatar, so sas zamukľi, ačhila e zahrada Eden; o fori, so sas čhide tele, zňičimen a rozburimen, hine akana ohradzimen a bešen andre o manuša.“ ³⁶ Akor ola narodi, so ačhena te dživel pašal tumende, džanena, hoj me, o RAJ, pale ačhadom upre oda, so sas zňičimen, a sadžindom avri oda, so sas zamukľo. Me o RAJ oda phendom a me oda kerava.

³⁷ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Mek kadi jekh veca domukava le Izraelitenge, hoj mandar te mangel, a kada lenge dava: Kerava lengre manušendar ajci but sar bakrore, ³⁸ ajci but džene sar ola stadi, so anen o manuša andro Jeruzalem pro inepi te obetinel. Avke ena andre ola rozburimen fori pherdo stadi le manušengre. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

37

O viđeňje pal o šuke kokala

¹ O vast le RAJESKRO sas upral ma a iľa man avri andro Duchos le RAJESKRO a thoda man maškar e dolina, kaj sas pherdo kokala. ² A iľa man te phirel dookola pašal ola kokala. A dikh, sas ode pherdo kokala a sas igen šuke avri. ³ Phenda mange: „Manušeja, šaj obdživen kala kokala?“

A me phendom: „RAJA, Devla, tu džanes!“

⁴ Avke mange phenda: „Prorokin kale kokalenge a phen lenge: „Šuke kokalale, šunen o lav le RAJESKRO!“ ⁵ Kada phenel o RAJ, o Adonaj, kale kokalenge: Dikh, dava andre tumende o dichos a obdživena. ⁶ Thovava pre tumende o šľachi a pačarava tumen andre le maseha, nacirdava pre tumende e cipa, dava andre tumende o dichos a obdživena. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.“

⁷ Akor prorokinavas avke, sar mange sas prikazimen. A sar prorokinavas, avľa e vika, chudňa te šundol, sar pes čhalaven o kokala a sthoven pes jekh paš aver. ⁸ Dikhľom, a dikh, sas pre lende o šľachi, bariľa pre lende o mas a nacirdňa pes pre lende e cipa. Ale o dichos andre lende na sas.

⁹ Phenda mange: „Prorokin ko dichos, prorokin, manušeja, a phen leske: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dichona, av pašal o štar balvaja a phurde pre kala murdarde, hoj te obdživen.““ ¹⁰ Akor chudňom te prorokinel avke, sar mange sas prikazimen. A avľa andre lende o dichos, obdžidile a ušľile upre pro pindre. Oda sas igen bari armada.

¹¹ Phenda mange: „Manušeja, kala kokala hine o manuša le Izraeloskre. Dikh, on phenen: „Amare kokala hine avrišuke a amari nađeň našľila; imar sam zňičimen.““ ¹² Vašoda prorokin a phen lenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me phundravava tumare hrobi a lava tumen andral lende avri, mire manušale. Anava tumen pale andre phuv Izrael. ¹³ Akor sprindžarena, mire manušale, hoj me som o RAJ, sar phundravava tumare hrobi a sar tumen lava avri andral o hrobi. ¹⁴ Thovava andre

tumende mire Duchos a tumen obdživena a dava tumenge te bešel andre tumari phuv. Akor sprindžarena, hoj me, o RAJ, oda phendom a kerava oda, phenel o RAJ, o Adonaj. “

O Izrael spojimen andre jekh

¹⁵ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁶ „Tu manušeja, le tuke jekh kašt a pisin upre: ‚Le judske kmeňoske the le Izraelitenge, so hine leha.‘ Palis tuke le aver kašt a pisin upre: ‚Le Jozefoske (oda hin le Efrajimiske) the savore Izraelitenge, so hine leha.‘

¹⁷ Spojin len jekhetane a ker lendar jekh kašt, hoj te ačhen jekh andre tiro vast.

¹⁸ Sar tutar phučena tire manuša: ‚Pheneha amenge, pre soste sikaven kala veci?‘

¹⁹ phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me lava o kašt andral o vast le Jozefoskro, so hino o Efrajim, the le Izraeloskre kmeňendar, save hine leha, a spojina oda kašt le judske kašteha. Kerava lendar jekh kašt a ačena jekh andre miro vast.‘

²⁰ O kašta, pre save pisineha, chude andre tiro vast anglal lengre jakha.‘ ²¹ A phen lenge: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, me lava le Izraeliten avri andral ola narodi, andre save gele, skidava len upre savore serendar a anava len andre lengri phuv.‘

²² Kerava lendar jekh narodos andre odi phuv, pro verchi le Izraeloskre. Ela jekh kralis upral lende savorenda a imar šoha na ena duj narodi aňi pes na rozdelinena pro duj krališagi. ²³ Imar pes na melarena andre le modlenca aňi le džungale vecenca aňi peskre nalachipenencia, bo me len zachraňinava andral savore binošna droma, savenca mandar odgele, a obžužarava len. On ena mire manuša a me avava lengro Del.

²⁴ Miro služobňikos o David ela lengro kralis a savoren ela jekh pastjeris. On dživena pal mire zakoni, dolikerena mire prikazaňja a kerena len. ²⁵ Bešena andre odi phuv, savi diňom mire služobňikoske le Jakoboske a andre savi bešenas tumare dada. On the lengre čhave the lengre čhavengre čhave ode bešena pro furt a o David miro služobňikos ela lengro raj pro furt. ²⁶ Kerava lenca e zmluva, savi lenge anela o smirom; odi zmluva ela večno. Dava lenge te bešel andre phuv, rozmnožinava len a thovava miro chramos maškar lende pro furt. ²⁷ Bešava maškar lende; me avava lengro Del a on ena mire manuša. ²⁸ Akor sprindžarena o narodi, hoj me som o RAJ, savo kerel le Izraelostar sveto, sar ela miro chramos maškar lende pro furt.‘ “

38

O lav pro Gog

¹ Avla ke ma o lav le RAJESKRO: ² „Manušeja, visar tut le mujeha ke phuv Magog pro kralis Gog, savo vladňinel le narodenge Mešeč the Tubal, prorokin pre leste ³ a phen: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, Gogona, so vladňines andro Mešeč the Tubal, me džav pre tu. ⁴ Visarava tut pale, thovava tuke o haki andro čhama a lava tut the tiri cali armada – le grajen, le jazdcen savora vizbrojaha, le pherdo dženen le bare the le cikne štitenca a savoren, so pes maren le šablencia. ⁵ E Perzija, o Kuš the o Put ena lenca, savore le štitenca the le prilbenca; ⁶ o Gomer peskre pherdo slugadenca, o Bet-Togarma dural pal o severos savore peskre slugadenca – o armadi andral o but narodi ena tuha.‘

⁷ Pripravin tut a av pripravimen tu the ola savore pherdo slugada, so pes paš tute skidle upre, a av lengro stražcas. ⁸ Pal o but dživesa aveha vičimen pro mariben; andro posledna berša džaha pre odi phuv, savi pregeľa le maribnaha a sas pale upreachadi; džaha pro manuša, so sas skidle andral o but phuva pro verchi le Izraeloskre, save sas but berša zamukle. Ola manuša sas ande pale andre kadi phuv andral o aver narodi a akana peske dživen andro smirom. ⁹ Aveha sar e burka, sar e chmara, so učharena andre e phuv, tu the savore tire slugada; ena tuha but narodi.

¹⁰ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Andre oda džives tuke avena pre godi o gondolišagi, hoj te gondolines avri o nalache plani ¹¹ a phenaha: ‚Džava pre ajsi phuv, so hiňi otkerdi a sava nane muri. Džava pre ola nipi, so peske bešen andro smirom a na užaren, hoj pre lende vareko avela pro mariben. Savore ola manuša dživen andro fori bi o muri, bi o brani the bi o zavori. ¹² Občorarava len, lava mange lengre veci a visarava miro vast pre ola fori, so imar sas čhide tele, andre save pes akana pale bešel; the pro manuša, so pes skidle upre andral o narodi, saven hin pherdo dobitkos the barvalipen a bešen maškaral maškar o svetos.‘ ¹³ O manuša andral e Šeba the andral o Dedan the o kupci andral o Taršiš savore leskre vodcenca tuke phenena: ‚Avlal kade te čorel? Skidňal tuke upre tiri armada, hoj amenge te les amaro rup the somnakaj, hoj amenge te zales o dobitkos the o barvalipen a hoj te dochudes igen bari korist?‘ “

¹⁴ Vašoda, manušeja, prorokin a phen le Gogoske: ‚Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Andre oda džives, sar mire manuša o Izrael bešena andro smirom, dikheha oda, ¹⁵ aveha pal tiro than dži dural pal o severos, tu the but narodi tuha; savoredžene avena pro graja, pherdo slugada a igen bari armada. ¹⁶ Aveha pre mire manuša pro Izrael sar e chmara,‘

so zaučarel andre e phuv. Andro posledna dživesa me tut anava, hoj te džas pre miri phuv vaš oda, hoj man o narodi te sprindžaren, sar pre tu, Gogona, anglal lengre jakha sikavava, hoj som sveto.

¹⁷ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Oda sal tu, pal kaste vakeravas angloda prekal mire služobníka, prekal o proroka andral o Izrael. On andre ola dživesa imar but berša anglal prorokinenas, hoj tut anava pre lende. ¹⁸ Andre oda džives, sar o Gog avela pro mariben pre izraeliko phuv, phenel o RAJ, o Adonaj, avava igen choľamen. ¹⁹ Andre miri žjarlivost the andre bari choli phenav, hoj andre oda džives e phuv andro Izrael igen zorales razisaľola. ²⁰ O ribi andro moros, o čirikle pro ňebos, o džviri pro mali, savoro, so pes cirdel pal e phuv, the savore manuša pro svetos izdrana daratar anglal mande. O verchi visalona avri, o skali rozperena a o dojekh muros perela tele. ²¹ Anava o mariben pro Gog andro verchi le Izraeloskre, phenel o RAJ, o Adonaj; dojekh murš visarela peskri šabla pre peskro phral. ²² Anava pre leste miro sudos prekal o meribnaskro nasvaliben the prekal o murtheripen. Mukava pre leste o zoralo brišind le legenca a labarava e jag la siraha pre leste the pre leskre slugađa a the pre ola but narodi, so leha ena. ²³ Avke lengre sikavava, savo som baro a sveto a dava man te prindžarel but narodenge. Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ. ‘ “

39

¹ „Manušeja, prorokin pro Gog a phen: ‚Kada, phenel o RAJ, o Adonaj: Dikh, Gogona, so vladňines andro Mešech the Tubal, me imar džav pre tu! ² Visarava tut pale a cirdava tut pal ma. Anava tut dži dural pal o severos a lidžava tut pro mariben pro verchi le Izraeloskre. ³ Akor tuke lava avri o lukos andral o balogno vast a perena tuke avri o šipi andral o čačo vast. ⁴ Tu pereha tele mulo savore tire slugadenca the le narodenca, so ena tuha. Dava tut te chal le supenge, le všelijake čiriklengre the le džvirengre pre mala. ⁵ Mereha pre mala, bo me oda phendom, phenel o RAJ, o Adonaj. ⁶ Me bičhavava e jag pro Magog the pro fori pašal o moros, kaj peske o manuša dživen andro smirom; akor sprindžarena, hoj me som o RAJ.

⁷ Dava te prindžarel mire manušenge andral o Izrael miro sveto nav. Imar na domukava, hoj pes miro sveto nav te meľarel andre a o narodi sprindžarena, hoj me, o RAJ, som o Sveto Del andro Izrael. ⁸ Dikh, imar oda avel a ačhela pes oda, phenel o RAJ, o Adonaj. Kada hin oda džives, pal savo vakeravas.

⁹ Paľis avena avri ola, ko bešen andro fori andro Izrael, a skidena upre o zbraňe, hoj lendar te keren jag. Labarena o cikne the o bare šiti, o luki the o šipi, o kijaki the o kopiji; efa berš peske lendar kerena jag. ¹⁰ Na kampela lengre te džal kaštengre pre mala aňi andro veš, bo kerena peske jag le zbraňendar. Občorarena olen, so len občorarenas, a lena o lačhe veci olenge, so lenas lengre, phenel o RAJ, o Adonaj.

¹¹ Andre oda džives dava le Gog hrobos andro Izrael, andre dolina, khatar predžan ola, ko džan le morostar pro vichodos. Avke pes phandela andre o drom olenge, so odarik phiren, bo o Gog peskre bara armadaha ela ode parundo. Avke vičinena oda than e Dolina le Gogoskra bara armadakri.

¹² Efa čhon len o Izraeliti parunena, hoj te obžuzaren e phuv. ¹³ Calo Izrael len pomožinela te parunel a oda džives, sar man oslavinava, ela lengre pro leperiben, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁴ Kidenavri muršen, save predžana cali phuv, hoj te parunen ole mulen, so pašlona pre phuv, hoj te obžuzaren e phuv. Efa čhon len rodena. ¹⁵ A sar predžana la phuvaha a arakhena le manušengre kokala, kerena paš lende o znakos, medik len o hrobara na parunena andre Dolina le Gogoskra bara armadakri. ¹⁶ Ela ode the o foros, savo pes vičinela Hamona*. Avke obžuzarena e phuv.’

¹⁷ Manušeja, kada phenel o RAJ, o Adonaj, vičin savore čiriklen the savore dzive džviren a phen lengre: ‚Skiden tumen a aven! Aven pal savore seri pre obeta, savi prekal tumende murdarav, pre bari obeta pro verchi le Izraeloskre! Ode chana o mas a pijena o rat. ¹⁸ Chana o mas le zorale muršengro a pijena o rat la phuvakre rajengro, so hine sar o thule bakre, o gurumňora, o capi the o biki andral o Bašan. ¹⁹ Pre miri obeta, so prekal tumende murdardom, chana ajci žiros, hoj čalona, a pijena ajci rat, hoj mačona. ²⁰ Chana paš miro skamind a čalona le grajendar, le jazdcendar, le zorale muršendar the savore maribnaskre muršendar, phenel o RAJ, o Adonaj.

²¹ Avke sikavava miri slava maškar o narodi a savore narodi dikhena miro sudos, savo pre lende andom, the miro vast, savo pre lende thodom. ²² Ole dživesestar imar o Izrael sprindžarela, hoj me som o RAJ, leskro Del. ²³ The o aver narodi sprindžarena, hoj o manuša le Izraeloskre gele andro zajaťje vaš peskre bini, bo na sas mange verna. Avke

* 39:16 39,16 Oda hin: e bari armada.

me lendar visardom miro muj a diňom len lengre ñeprijateľenge, save len murdarde andro mariben. ²⁴ Kerdom lenca avke, sar peske zaslužinen vaš peskre našužipena the bini, a visardom lendar miro muj.

²⁵ No akana kada phenel o RAJ, o Adonaj: Anava pale o požehnañje pro Jakob, presikavava e milost savore Izraeloskre manuŝenge a horlinava vaš miro sveto nav. ²⁶ Sar peske dživena andro smiom andre peskri phuv a ñiko len na daravela avri, akor bisterena pre peskri ladž the pre peskre napačivale skutki, so mange kerenas. ²⁷ Sar len anava pale andral o aver narodi a skidava len upre andral o phuva lengre ñeprijateľengre, akor pre lende sikavava anglo jakha le but narodengre, hoj me som sveto. ²⁸ Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, lengro Del, bo kajte len bičhadom andro zajaťje maškar o narodi, palis len pale skidava upre andre lengri phuv a akanastar imar ñikas lendar na mukava andro zajaťje. ²⁹ Imar šoha lendar na visarava miro muj, bo čhivava avri mire Duchos pro manuša le Izraeloskre, phenel o RAJ, o Adonaj.“

O nevo Jeruzalem

40

O videñje pal o nevo chramos

¹ Sar samas andro zajaťje bišupandžto (25.) berš, pro dešto džives andro ešebno čhon pro nevo berš, avla pre ma o vast le RAJESKRO. Oda sas dešuštar (14) berš pal oda, sar sas domardo o Jeruzalem. ² Andro videñja le Devleskre man iľa andro Izrael a ačhada man pro igen učo verchos, pre savo sas but stavbi pre južno sera a dičholas oda avri sar foros. ³ Iľa man ode a me ode dikhlom jekhe muršes, savo dičholas avri, sar te ulahas le bronzostar. Ačhelas andre brana a andro vast les sas e lanoskri šparga the e trsfina te merinel. ⁴ Oda murš mange phenđa: „Manušeja, dikh mištes le jakhenca a šun mištes le kanenca. De pozoris pre savoreste, so tuke sikavava, bo ča vašoda salas kade ilo, hoj te des te džanel le Izraeloskre manuŝenge savoro, so dikheha.“

E vichodno brana

⁵ A dikhlom o muros, so sas pašal o Chramos. Ole muršeste sas andro vast trinemetrengri trsfina te merinel. Merinda laha o muros a sas 3 metri buchlo a 3 metri učo.

⁶ Palis geľa ke vichodno brana a geľa upre pro garadiči, merinda o prahos la branakro a o prahos sas 3 metri buchlo. ⁷ Pal oda prahos andre brana sas e chodba, andral savi pes džalas andro khera prekal o stražñika. Jekh kher le stražñikengro sas 3 metri džindardo a 3 metri buchlo. Maškar ola khera sas o muri buchle 250 centimetri. Pal odi chodba sas dujto prahos la branakro, saves sas 3 metri a prekal savo pes džalas andre veranda, savi sas nekpašeder paš o Chramos.

⁸ Avke merinda the odi veranda; ⁹ sas džindardi 4 metri a lakre slupi sas buchle 1 metros. Prekal e veranda la branakri pes džalas paš o Chramos.

¹⁰ Andre vichodno brana sas šov khera prekal o stražñika, trin khera sas pal jekh sera la chodbakri a trin pal aver. Savore khera sas jednakones bare a o muri maškar ola khera sas jednakones buchle. ¹¹ Palis oda murš merinda o vchodos la branakro a sas buchlo 5 metri; e chodba sas buchli 650 centimetri. ¹² Angle dojekh kher le stražñikengro sas cikno murocis, savo sas 50 centimetri učo a 50 centimetri buchlo. Dojekh kher le stražñikengro sas kocka, 3 metri buchlo a 3 metri džindardo. ¹³ Palis merinda uprunestar e chodba pro buchles pašal jekh kher le stražñikengro dži paš aver, pašal jekh paluno muros dži paš aver. A sas 1 250 centimetri jekhe murostar dži paš aver. ¹⁴ Palis merinda e veranda angle brana a sas 30 metri uči. Pašal e veranda sas dvora. ¹⁵ Pašal o avruno vchodos la branakro dži paš o vchodos andre veranda sas 25 metri. ¹⁶ Pašal o avruno the androne muri sas učes o cikne oblaki le šukar mreženca, prekal save avelas o švetlos andro khera le stražñikengre. The pre veranda angle brana sas ajse oblaki. Pro muri maškar ola khera sas avrirandle o palmi pro šukariben.

E avruñi dvora

¹⁷ Palis man oda murš ligenda pre avruñi dvora le Chramoskri a ode dikhlom tranda sali, save sas pašal calo avruno muros dookola a anglal save sas obthodi e baruñi dlažba. ¹⁸ E baruñi dlažba pes spojinelas paš o seri le branengre pal oda, save džindarde sas o brani. Oda sas e teluñi dlažba. ¹⁹ Dikhlom o brani andre andruñi dvora a palis oda murš merinda, hoj keci metri hin la avruña branatar dži paš o vchodos andre andruñi brana, a sas 50 metri pro vchodos the pro severos.

E severno brana

²⁰ Merinda the e severno brana la avruña dvorakri; merinda, keci la hin pro džindardes the pro buchles. ²¹ The andre odi brana sas pal soduj seri po trin khera prekal o stražnika, maškar save sas o muri, the e veranda. Savoro merinelas ajci keci the andre vichodno brana. Caľi branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchľi. ²² Lakre oblaki, e veranda the o palmi merinenas ajci keci the andre vichodno brana. Pal o eľta garadiči pes džalas upre ke brana a pre oki sera sas e veranda. ²³ Kade sas mek jekh brana andre andruňi dvora. La severna branatar pes džalas paš odi brana andre andruňi dvora, avke sar oda sas pre vichodno sera. Oda murš merinda, keci metri hin maškar ola duj brani, a sas 50 metri.

E južno brana

²⁴ Paľis man oda murš ľigenda pro juhos, a dikhľom ode e južno brana. Merinda o khera prekal o stražnika, o muri maškar ola khera the e veranda a sas ajsi bari sar the okla brani. ²⁵ Avke sar the pre okla ešebna brani sas dookola o cikne oblaki pašal e brana the pašal e veranda. Caľi branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchľi. ²⁶ Angle brana sas eľta garadiči, savenca pes džalas upre a pre oki sera sas e veranda. A andre sas o muri, pre save sas o palmi pal soduj seri. ²⁷ La južna branatar pes džalas paš oki brana andre andruňi dvora. A merinda, keci metri hin maškar ola duj brani, a sas 50 metri.

O brani andre andruňi dvora

²⁸ Paľis man ľigenda andre andruňi dvora prekal e južno brana, merinda la a merinelas ajci keci the okla. ²⁹ O khera prekal o stražnika, o muri maškar ola khera the e veranda merinenas ajci keci the andre okla brani. Avke sar the pre okla brani sas dookola o cikne oblaki pašal e brana the pašal e veranda. Caľi branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchľi. ³⁰ Andre andruňi dvora sas dookola o chodbici, save sas 1 250 centimetri džindarde a 250 centimetri buchle. ³¹ La branakri veranda sas visardi pre avruňi dvora, pro muri la sas o palmi a oľto garadičenca pes avelas upre paš late.

³² Paľis man ľigenda andre andruňi dvora pro vichodos. Sar merinda e brana, merinelas ajci keci the okla. ³³ O khera prekal o stražnika, o muri maškar ola khera the e veranda merinenas ajci keci the andre okla brani. Avke sar the pre okla brani sas dookola o cikne oblaki pašal e brana the pašal e veranda. Caľi branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchľi. ³⁴ La branakri veranda sas visardi pre avruňi dvora, pro muri la sas o palmi pal soduj seri a oľto garadičenca pes avelas upre paš late.

³⁵ Paľis man ľigenda paš e severno brana, merinda la a merinelas ajci keci the okla. ³⁶ O khera prekal o stražnika, o muri maškar ola khera the e veranda merinenas ajci keci the andre okla brani. Avke sar the pre okla brani sas dookola o cikne oblaki pašal e brana the pašal e veranda. Caľi branakri chodba sas 25 metri džindardi a 1 250 centimetri buchľi. ³⁷ La branakri veranda sas visardi pre avruňi dvora, pro muri la sas o palmi pal soduj seri a oľto garadičenca pes avelas upre paš late.

O khera prekal o rašaja

³⁸ Paš odi andruňi brana sas jekh kher, andre savo pes džalas andre prekal o vudar paš e chodbica. Ode žužarenas o labarde obeti. ³⁹ Andre chodbica le khereskri sas duj skaminda pal jekh sera a duj skaminda pal e dujto sera. Pre ola skaminda murdarenas o labarde obeti, o obeti vaš o binos the o obeti vaš e vina. ⁴⁰ Pre avruňi jera paš o vchodos la severna branakro sas pro soduj seri po duj skaminda. ⁴¹ Avke pre kher sera sas štar skaminda the pre dujto sera sas štar skaminda; savore skaminda, pre save murdarenas le džviren, sas oľto. ⁴² Štar skaminda pro labarde obeti sas le barune kvadrendar. Sas 50 centimetri uče a 75 centimetri buchle the džindarde. Pre ola skaminda thovenas o sersami, savenca murdarenas le džviren pro labarde the aver obeti. ⁴³ Pašal calo muros dookola sas zachudle po duj haki, save sas 8 centimetri bare. Pro skaminda pes thovelas o masa pre obeta.

⁴⁴ Paľis man ľigenda andre andruňi dvora. Ode sas duj khera: pre sera la severna branakri sas jekh kher, saveskro vchodos sas visardo pro juhos, a pre sera la južna branakri sas dujto kher; saveskro vchodos sas visardo pro severos. ⁴⁵ Phenda mange: „Kada kher, saveskro vchodos hin visardo pro juhos, hin prekal o rašaja, save služinen andro Chramos. ⁴⁶ A o kher, saveskro vchodos hin visardo pro severos, hin prekal o rašaja, save služinen paš o oltaris. Oda hin o potomki le Cadokoskre, bo le Levitendar ča on korkore šaj aven anglo RAJ leske te služinel.“

⁴⁷ Palis merinda e andruñi dvora le Chramoskri. E dvora sas kocka, 50 metri džindardı a 50 metri buchli. A o oltaris sas anglo Chramos.

O nevo Chramos

⁴⁸ Palis man ligenda andre chramoskri veranda a merinda o zarubni andre veranda: 250 centimetri pro soduj seri. O vchodos sas buchlo 7 metri a o muri pal o soduj seri le vchodoskre sas 150 centimetri. ⁴⁹ E veranda sas 10 metri džindardı a 6 metri buchli. Džalas pes upre deše garadičenca. Paš o zarubni sas o slupi, jekh pal jekh sera a dujto pal aver sera.

41

¹ Palis man oda murš iła andro Chramos andro Sveto than a merinda o muri le zarubnengre: sas 3 metri buchle pal soduj seri. ² O vchodos andre sas 5 metri buchlo a o muri le vchodoskre pal soduj seri sas jednaka a merinenas 250 centimetri. Merinda the o Sveto than a sas 20 metri džindardo a 10 metri buchlo.

³ Avke geła andro Neksveteder than a merinda o muri le zarubnengre a sas 1 metros buchle pal soduj seri. O vchodos sas 3 metri buchlo a o muri le vchodoskre pal soduj seri sas jednaka a merinenas 350 centimetri. ⁴ Palis merinda o Neksveteder than, savo avelas pal o Sveto than, a sas 10 metri džindardo a 10 metri buchlo. A phenda mange: „Kada hin o Neksveteder than!“

⁵ Merinda o glavno muros le Chramoskro a sas 3 metri thulo. Pašal o avrone chramoskre muri sas e pristavba pro 2 metri buchli, ⁶ sava sas trin poschodja a andre savi sas trival po tranda kherora. Le chramoskre murendar avenas avri ajse vistupki, pre save sas thode o hranoli la pristavbakre pre dojekh poschodje, hoj o hranoli te na džan andro chramoskre muri. ⁷ E pristavba pašal o Chramos sas pre dojekh poschodje buchleder; o teluno poschodje sas uzkedej, dujto sas buchleder a trito sas nekbuchleder. Pal o teluno poschodje pes džalas le garadičenca upre pro maškaruno poschodje a odarik dži pro trito poschodje.

⁸ Pašal calo Chramos dikhłom e vivišimen terasa, savi služinelas sar zaklados prekal odi pristavba. Odi terasa sas uči sar jekh trstina, oda hin 3 metri. ⁹ O avruno muros la pristavbakro sas 250 centimetri buchlo. Maškar odi avruñi pristavba le Chramoskri ¹⁰ the maškar o khera le rašajengre sas dvora 10 metri buchli pašal calo Chramos. ¹¹ Sas ode o duj vchodi, savenca pes avelas andre odi pristavba pal e dvora, jekh sas pro severos a dujto pro juhos. E terasa dookola sas buchli 250 centimetri.

¹² Pre zapadno sera la Chramoskra dvorakri sas jekh budova, savakro vchodos sas visardo ke dvora. Odi budova sas džindardı 45 metri a buchli 35 metri. O muros la budovakro sas dookola buchlo 250 centimetri.

¹³ Palis oda murš merinda o Chramos a sas džindardo 50 metri a pro zapados la dvoratar dži pro kočec ola budovakro sas tiš 50 metri. ¹⁴ Merinda the o than anglo chramoskro vchodos the e dvora pro vichodos a sas 50 metri džindardo.

¹⁵ Palis merinda e zapadno budova, savakro vchodos sas visardo ke dvora, a sas jekhetane lakre murenca pal soduj seri džindardı 50 metri.

O Sveto than, o Neksveteder than the e veranda ¹⁶ sotrin sas obthode le kašteha a the savore prahi, oblaki le chodbi. O muri sas obthode le kašteha la phuvatar dži upre paš o oblaki a o oblaki sas učharde andre. ¹⁷ Upral o vchodos andro Sveto than avrunestar, andro Sveto than the andro Neksveteder than sas pre savore fali dookola ¹⁸ avrirandle o cherubi the o palmi. E palma sas furt maškar o duj cherubi. Dojekhe cherubos sas duj muja: ¹⁹ manuškero the levoskro. Jekhe mujeha dikhelas pre jekh palma a dujtone mujeha pre aver. Kavke sas šukałarde savore fali andro Chramos dookola. ²⁰ La phuvatar dži upral o vchodos sas pro fali andro Chramos o cherubi the o palmi.

²¹ O zarubni andro vchodos andro Sveto than sas štareagorengre a o zarubni andro vchodos andro Neksveteder than sas tiš ajse. ²² Sas ode o kaštuno oltaris, savo sas 150 centimetri učo, 1 metros džindardo a 1 metros buchlo. Leskro podstavcos, o seri the o agora sas le kaštestar. Oda murš mange phenda: „Kada hin o skamind, savo hino anglo RAJ.“

²³ Andro Sveto than the andro Neksveteder than sas o dvojita vudara. ²⁴ Jekh vudar sas duje kridlendar a jekh kridlos pes delas te sthovel pro jepaš. ²⁵ Pro chramoskre vudara sas avrirandle o cherubi the o palmi avke sar the pro fali. Avri upral e veranda sas kerdi e streška le kaštestar. ²⁶ Pal o seri pro fali la verandakre sas o uzka oblaki šukałarde le palmenca pal soduj seri. Upral e chramoskri pristavba sas tiš o streški.

42

O budovi prekal o rašaja

¹ Palis man oda murš ligenda andre avruñi dvora pre severno sera. Anda man paš e budova, so sas pre oki sera le Chramoskra dvorakri the pre oki sera le andruno muros-kri pre severno sera. ² O vchodos la budovakro sas pro severos a e budova sas džindardži 50 metri a buchli 25 metri. ³ Paš e budova sas andruñi dvora buchli 10 metri a pre oki sera sas e dlažba la avruña dvorakri. Ola budova sas trin poschodja a sas la terasi. ⁴ Angle odi budova sas o chodňikos 5 metri buchlo a 50 metri džindardo. O vudara sas pre severno sera. ⁵ Andre budova sas o upruno kherora uzkededer sar o maškarune a o maškarune uzkededer sar o telune. ⁶ O kherora pro sotrin poschodja ačenas pro terasi, a vašoda lenge na kampelas ajse slupi, sar sas pre dvora, bo ola poschodja sas postupňe ciknededer. ⁷ Angle budova sas o muros, so oddelinelas e budova la avruña dvoratar; sas džindardo 25 metri. ⁸ Kada muros predžinelas e aver budova pre zapadno sera, savi sas 25 metri džindardži. A e budova pre severno sera, so sas pašeder paš o Chramos, sas 50 metri džindardži. ⁹ Andre odi budova pes delas te avel andre the pal e vichodno sera la avruña dvoratar.

¹⁰ Pre oki sera le Chramoskri sas ajsi budova južne la andruña dvoratar sar pro severos a sas tiš maškar o Chramos the maškar e avruñi dvora. Kadi budova sas ačhađi avke sar the e budova pre severno sera. ¹¹ Angle late sas ajso chodňikos sar the angle budova pre oki sera. Kadi budova sas tiš ajsi buchli the džindardži a o vchodi the o vudara sas jednaka. ¹² O vudara la budovakre sas pre južno sera. Ode sas o chodňikos maškar e budova the maškar o muros, savo oddelinelas e budova la avruña dvoratar. Pal e vichodno sera, kaj chudelas o chodňikos, pes delas te avel andre andruñi dvora prekal o vchodos andro muros.

¹³ Palis mange oda murš phenda: „Kadi severno budova the južno budova, save hine oproti la andruña dvorake, hine sveta. Ode čana o rašaja, so aven te služinel paš o RAJ, o neksveteder dari. Ode thovena o neksveteder dari: e chabeneskri obeta, e obeta vaš o binos the e obeta vaš e vina, bo kada than hino sveto. ¹⁴ Sar o rašaja dokerena e služba andro Chramos, našti odarik džan takoj pre avruñi dvora, ale mušinen te džal andre ola budovi te čhivel peske tele o rucha, andre save keren e služba, bo ola rucha hine sveta. Mušinen pre peste te urel aver gada, medik džan avri pre oda than, kaj hine o manuša.“

¹⁵ Sar oda murš domerinda o andruno Chramos, akor man iľa avri prekal e vichodno brana a merinda avrunestar calo oda than dookola. ¹⁶ La trstinaha merinda e vichodno sera le avruno muros-kri a sas 250 metri. ¹⁷ Merinda the e severno sera a sas 250 metri. ¹⁸ Merinda the e južno sera a sas 250 metri. ¹⁹ Palis pes visarda te merinel e zapadno sera a sas 250 metri. ²⁰ Merinda oda than pal savore štar seri: Dojekh sera le muros-kri sas 250 metri, hoj te oddelinel o sveto than le Chramoskro le običajne thanestar.

43

E slava le RAJESKRI avel pale andro Chramos

¹ Palis man oda murš iľa paš e vichodno brana. ² A dikhlom, sar avel e slava le Izraeloskre Devleskri pal o vichodos. Leskro hangos šundolas sar o hangos le but pañengro a e phuv švicinelas leskra slavatar. ³ O videňje, so dikhlom, sas ajso sar oda videňje, so dikhlom akor, sar avla te žičinel o foros, the sar oda videňje, so dikhlom paš o pañi Kebar. Avke pelom pre phuv le mujeha. ⁴ E slava le RAJESKRI avla andro Chramos prekal e vichodno brana. ⁵ Avke man o Duchos hazdña upre a iľa man andre andruñi dvora a e slava le RAJESKRI pherarda o Chramos.

⁶ Oda murš ačhelas paš mande a me šundom andral o Chramos varekas, sar manca vakerel. ⁷ Phenda mange: „Manušeja, kada hin o than mire tronoskro the o than mire pindengro. Kade dživava maškar o Izraeliti pro furt. O manuša le Izraeloskre aňi lengre kraľa imar šoha na melarena andre miro sveto nav peskra lubipnaska modloslužbaha aňi le bare pomňikenca, so ačhaven peskre mule kralenge. ⁸ Kerde peske o prahi the o zarubňi paš mire prahi the paš mire zarubňi a maškar mande the lende sas ča o muros. Melarenas andre miro sveto nav peskre džungale vecenca, so kerenas, a vašoda len murdarđom avri mira cholaha. ⁹ Akana mi preačhen te lašarel avre devlen a mi len het o pomňiki peskre mule kralengre. Te oda kerena, me dživava maškar lende pro furt.

¹⁰ Manušeja, vaker le Izraelitenge pal o Chramos, so tuke sikadom, hoj pes te ladžan vaš peskre bini. De lenge te dikhel andre leskro planos. ¹¹ Te pes ladžana vaš savoro, so kerde, akor lenge sikav o planos le Chramoskro – sar pes savoro kerela, khatar pes džala andre a khatar avri – sar savoro dičhola avri, save ode ela pravidla the zakoni. Pisin

lenge savoro, hoj te dikhen savoro avke, sar oda kamel te dičhol avri, a hoj te dolikeren savore pravidla.

¹² Kada hin o zakonos pal o Chramos: Calo oda upruno than le verchoskro pašal o Chramos ela igen sveto. Kajso hin o zakonos pal o Chramos.“

O oltaris

¹³ Kajse hine o miri le oltariskre (merinel pes ajša miraha, sar pes merinelas andro Chramos): Leskro žlabos hino 50 centimetri tele a 50 centimetri buchlo a leskro ramos dookola hino 25 centimetri. A o oltaris hino kajso baro: ¹⁴ Le žlabostar pal e phuv dži o ešebno ramos, so hin pašal o oltaris, hin 1 metros upre a o ramos hino 50 centimetri. A pal o ešebno ramos dži o dujto ramos hin 2 metri upre a o ramos hino 50 centimetri. ¹⁵ O posledno kotor le oltariskro, kaj pes labarel o obeti, džal mek 2 metri upre a pal o agora džan upre štar rohi. ¹⁶ O upruno than le oltariskro hino kocka, 6 metri džindardo a 6 metri buchlo. ¹⁷ O upruno ramos hino tiš kocka, 7 metri džindardo a 7 metri buchlo, e lišta pašal leste hihi 25 centimetri a o žlabos dookola hino 50 centimetri. O garadiči džanas upre pro oltaris pal e vichodno sera.

¹⁸ Phenda mange: „Manušeja, kada phenel o RAJ, o Adonaj: Kala hine o pravidla pal o oltaris: Sar ela o oltaris ačhado, kavke pes anela o labarde obeti a kropinela o rat pro oltaris: ¹⁹ Deha jekhe terne bikos sar e obeta vaš o binos le rašajenge, so hine andral o kmeiš Levi, andral o potomstvos le Cadokoskro, so aven paš ma, hoj mange te služinen, phenel o RAJ, o Adonaj. ²⁰ Leha leskre ratestar a čiveha pro štar rohi le oltariskre the pro štar agora le oltariskre pro upruno poschodje the pal calo ramos dookola; avke les žužareha a pošvecineha. ²¹ Palis leha le terne bikos pre labardi obeta a labareha les avri le Chramostar pro than, so hin pre oda dino.

²² Pre aver džives aneha jekhe capos bi e čiba pre obeta vaš o binos; obžužareha o oltaris avke, sar sas obžužardo le bikoha. ²³ Sar imar ela obžužardo, aneha le stadostar jekhe bikos bi e čiba the jekhe baranos bi e čiba ²⁴ a obetineha len le RAJESKE. O rašaja pre lende čivena lon a obetinena sar labardi obeta le RAJESKE.

²⁵ Efta džives aneha sako džives jekhe capos pre obeta vaš o binos the jekhe terne bikos the baranos le stadostar, savoro bi e čiba. ²⁶ Efta džives pošvecinena o oltaris a obžužarena les. Avke les oddelinena prekal ma. ²⁷ Sar predžana ola efta dživesa, pro ochtoto džives a the paloda šaj anena o rašaja pro oltaris peskre labarde obeti the o smiromoskre obeti. A palis tamen prilava, phenel o RAJ, o Adonaj.“

44

E vichodno brana phandli andre

¹ Palis man oda murš iła pale paš e avruhi vichodno brana la Chramoskri, a sas zaphandli andre. ² O RAJ mange phenda: „Kadi brana mušinel te ačhel zaphandli. Našti la te phundravel, niko prekal late našti predžal. Mušinel te ačhel phandli andre, bo o RAJ, o Del le Izraeloskro, prekal kadi brana avla andre. ³ Ča o kralis šaj bešel ode, hoj te chal o chaben anglo RAJ. Ale mušinel te avel andre a the te džal avri ole jekhe dromeha, prekal e veranda la branakri.“

Pal e služba andro Chramos

⁴ Palis man oda murš lidžalas pašal e severno brana anglo Chramos. A dikhlom, sar e slava le RAJESKRI pherarelas o Chramos, a me pelom pro muj.

⁵ O RAJ mange phenda: „Manušeja, dikh mištes, šun mištes a de pozoris pre savoreste, so tuke phenava pal savore pravidla the zakoni andro Chramos le RAJESKRO. De pozoris pre savore vchodi andro Chramos the pre savore leskre vichodi. ⁶ Phen le zacate Izraelitenge: „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Imar man hin dos savore tumare džungipnastar, Izraelitale! ⁷ Paš oda savoro džungipen, so kerenas, mek andan andre miri svetiha the le cudzincen, save nane obrezimen ahi andro jile a ahi pro felos a oleha melardan andre miro Chramos a prephaglan miri zmluva akor, sar mange obetinenas o chaben, o žiros the o rat. ⁸ Na tumen kerenas e služba andre miri svetiha, ale avrengre diňan te kerel e služba andre miri svetiha.

⁹ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Nisavo cudzincos, so nane obrezimen andro jilo the pro felos, našti avel andre miri svetiha, mek ahi oda cudzincos, so dživel maškar o Izraeliti. ¹⁰ Ale o Leviti, save mandar odgele a bludzinenas pal peskre modli, akor sar the o Izraeliti bludzinenas, mušinena te lidžal e vina vaš peskro binos. ¹¹ Šaj služinena andre miro Chramos sar o stražnika paš o chramoskre brani a the sar o chramoskre služobniha. Šaj murdarena le džviren pro labarde obeti the pro obeti le manušengre a šaj ačhena anglo manuša a služinena lenge. ¹² Ale vašoda, hoj lenge služinenas paš lengre modli

a kerde oda, hoj o Izrael peľa andro binos, vašoda ilom vera, hoj mušinena te lidžal e vina vaš peskro binos, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹³ Našti aven paš ma, hoj mange te keren e rašajiko služba, našti aven aňi paš oda, so mange hin sveto, aňi paš miri neksveteder obeta; mušinena te lidžal e ladž vaš ola džungipena, so kerenas. ¹⁴ No dava lenge te starinel pes pal e chramoskri buči a te kerel savoro, so ode kampela te kerel.

¹⁵ Ale o rašaja andral o kmeňos Levi, save hine andral o potomstvos le Cadokoskro, save stražinenas miri svetiňa, akor sar o Izraeliti mandar odgele, on šaj aven pašes ke ma, hoj mange te služinen; on ačhena anglal ma, hoj mange te obetinen o žiros the o rat, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁶ Ča on šaj aven andre miri svetiňa; ča on šaj aven te služinel paš miro skamind anglal mande a starinena pes pal miri služba.

¹⁷ Sar avena andre brana pre andruňi dvora, mušinen pre peste te urel o lanova gada; našti aven urde andro gada vlnatar, sar kerena o službi andro brani la andruňa dvorakre abo andro Chramos. ¹⁸ Pro šere len ela o lanova turbani a pašal o pasos o lanova telune gada. Našti pre peste uren ňisave gada, andre save pes spocisalol. ¹⁹ Sar avena avri pre avruňi dvora paš o manuša, mušinen peske te čhivel tele ola gada, andre save kerenas e služba andro Chramos, a te thovel len andro kherora paš e svetiňa. Mušinen pre peste te urel aver gada, hoj pes o manuša te na chuden lengre svete gadendar.’ “

O pravidla prekal o rašaja

²⁰ „O rašaja peske našti hofinen o šere aňi peske našti muken bare bala, ale mušinen peske o bala te strihinel. ²¹ O rašaja našti pijen mol, sar džan andre andruňi dvora. ²² Našti peske len ajsa džuvla, so hiňi vdova, abo ajsa, savi pes rozgela le romeha, ale šaj peske len ča pačivala čha le Izraelitendar abo ajsa vdova, so ačhila vdova pal aver rašaj. ²³ On sikavena mire manušen, savo rozđjel hin maškar o sveto the običajno abo so hin žužo the nažužo.

²⁴ Te pes o manuša pre varesoste na zdžana, o rašaja len rozsudzinen a kerena oda pal mire zakoni. On mušinen te dolikerel mire zakoni the prikazi pal savore mire inepi a mire šabati likerena sar sveta.

²⁵ Našti džan paš o mulo manuš, hoj pes te na melaren andre, ale ča akor šaj, te oda mulo manuš ulahas lengro dad abo daj, čhavo abo čhaj, phral abo pheň, savi mek nane romeste. ²⁶ Paloda, sar pes o rašaj pale obžuzarela, mek mušinel te užarel efa džives ²⁷ a pre oda džives, sar avela pale pre andruňi dvora le Chramoskri, hoj te služinel andre svetiňa, mušinel te anel e obeta vaš peskro binos, phenel o RAJ, o Adonaj.

²⁸ Le rašajen na ela ňisavo dedictvos, bo me som lengro dedictvos. Ma den len ňisavo dedictvos andro Izrael; me som lengro dedictvos. ²⁹ O chabeneskre obeti, o obeti vaš o binos the o obeti vaš e vina ela o chaben le rašajengro; a the savoro andro Izrael, so hin oddelimen prekal o RAJ, ela le rašajengro. ³⁰ Le rašajengro ela oda nekfeder le ešebne ulipnastar a the savore aver dari, so o manuša dena mange, ena le rašajengre. Le rašajenge dena the o nekfeder le chumerestar, hoj te avel o požehnaňje pre tumaro kher. ³¹ O rašaja našti chan ňisave džvirov aňi čirikles, savo muľa korkoro pestar, aňi ajses, saves rozčhingerde o dziva džviri.’ “

45

O sveto kotor la phuvatar

¹ „Sar rozdelineņa e phuv le losoha maškar o dešuduj kmeňi, mušinen te oddelinel jekh kotor la phuvatar sar sveto than prekal o RAJ. Džindardo ela 12,5 kilometri a buchlo 10 kilometri; calo oda than ela sveto. ² Ola phuvatar mukena avri pro Chramos jekh kocka 250 metri džindardi a 250 metri buchli a pašal odi kocka ela 25 metri volno than. ³ Andre odi oddelimen phuv prekal o RAJ, merin avri pro džindardes 12,5 kilometri a pro buchles 5 kilometri a ode ela o Chramos, o neksveteder than. ⁴ Oda ela o sveto kotor la phuvatar prekal o rašaja, save aven paš o RAJ te služinel andro Chramos. Oda ela o than prekal lengre khera the o sveto than prekal o Chramos. ⁵ Oka jepaš kotor ola phuvatar 12,5 kilometri džindardo a 5 kilometri buchlo ela prekal o Leviti, so keren buči andro Chramos. Ode ena o fori, kaj bešena o Leviti.

⁶ Paš miri sveto phuv muken avri than prekal o foros Jeruzalem 12,5 kilometri pro džindardes a 2,5 kilometri pro buchles. Ode šaj bešena o manuša le Izraeloskre.

⁷ Le kraliske den oda than, so hin pašal soduj seri la sveta phuvakre, a the o majetkos le foroskro. La zapadna seratar džala pro zapados a la vichodna seratar pro vichodos. Le kraliskri phuv le vichodostar pro zapados ela ajsi bari sar ola phuva, so chudle o kmeňi. ⁸ Kadi phuv ela prekal o kralis andro Izrael. Avke imar mire kraľa na trapinena le manušen a mukena lenge odi phuv andro Izrael, so chudle pal peskre kmeňi.’ “

O dari pro obeti

⁹ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Imar dos, kralale le Izraeloskre! Preačhen tumen te marel a te trapinel le manušen a keren oda, so hin lačno a spravno! Preačhen imar te zalel e phuv le manušengri, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁰ Mi el tumen spravodljivo vaha, spravodljivo efa* the spravodljivo batos†. ¹¹ E efa the o batos kamlehas te važinel jednakones. O batos hin jekh đesařina le chomeristar a e efa hin jekh đesařina le chomeristar. E mira pes lel pal o chomeris. ¹² Jekh šeklos hin biš (20) geri. Šovardeš (60) šekli ena jekh mina.

¹³ Kada hin e obeta, savi mušinen te anel le kraliske: šestina la efatar andral jekh chomeris pšeřica the šestina la efatar andral jekh chomeris jačmeņis. ¹⁴ Mušinen te del jekh litra olejos andral o šel (100) litri. Oda hin jekh đesařina le batostar, bo deš batı hin jekh chomeris abo jekh kor. ¹⁵ Mušinen te del the jekhe bakres andral o duj šel (200) bakrengro stados pal o lačne maļi le Izraeloskre. Kale darendar pes kerela e chabeneskri obeta, e labardı obeta the e smiromoskri obeta, hoj lenge te odmukav o bini, phenel o RAJ, o Adonaj. ¹⁶ Savore manuša andre phuv mušinen te anel kađi obeta le kraliske andro Izrael. ¹⁷ O kralis mušinela te anel o labarde obeti, o chabeneskri obeti, o pijibnaskre obeti pro inepi, pro inepi le Neve čhoneskre the pro šabati – pre savore inepi le Izraeloskre. Ov anela e obeta vaš o binos, e chabeneskri obeta, e labardı obeta the e smiromoskri obeta, hoj te odmukav le Izraelitenge o bini. “

E Patrađi the o Inepos le Stankengro

¹⁸ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Pro ešebno džives andro ešebno čhon obetin jekhe terne bikos bi e čhiba a obžuzar o Chramos le binostar. ¹⁹ O rašaj mi lel le ratestar la obetatar vaš o binos a mi čhivel avri pre chramoskri zarubňa, pro štar agora pro oltariskro ramos the pre zarubňa la branakri andre andruņi dvora. ²⁰ Avke ker the pro eftato džives andre oda čhon vaš ola, ko kerde binos, kajte na kamle abo aņi na džanle, sar oda kerde; a kavke obžuzarena o Chramos.

²¹ Pro dešuštarto (14.) džives andre oda čhon likerena o inepos Patrađi; efa džives čhana o mare bi o kvasos. ²² Andre oda džives obetinela o kralis le bikos vaš peske the vaš savore manuša la phuvakre sar obeta vaš o binos. ²³ Efta dživesa le ineposkre obetinela sako džives efa biken, efa baranen bi e čhiba sar e labardı obeta le RAJESKE, a jekhe capos pre obeta vaš o binos. ²⁴ A pre chabeneskri obeta mi obetinel jekh efa pre jekh bikos a jekh efa pre jekh baranos a jekh hinos olejos pre jekh efa.

²⁵ Pro Inepos le Stankengro, savo chudel pro dešupandžto (15.) džives andro eftato čhon, mi pripravinel o kralis tiš avke sar pre Patrađi pro efa dživesa e obeta vaš o binos, e labardı obeta the e chabeneskri obeta a the o olejos. “

46*O obeti le kraliskre*

¹ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: E brana la andruņa dvorakri, visardı pro vichodos, ela šov džives andro kurko phandlı andre, ale pro šabat the pro nevo čhon pes phundravela. ² Akor o kralis mi avel andre avrunestar prekal e veranda la branakri a mi zaachel paš e zarubňa la branakri. O rašaja mi obetinen leskri labardı obeta the e obeta le smiromoskri. O kralis pes mange klaņinela a lašarela man pro prahos la branakro a palis džala avri, ale e brana pes na phandela andre džı rači. ³ Pro šabat the pro nevo čhon pes the savore manuša klaņinela anglal o RAJ paš o vchodos ola branakro. ⁴ E labardı obeta, savi anela o kralis le RAJESKE pro šabat, ela šov bakrore bi e čhiba the jekh baranos bi e čhiba. ⁵ E chabeneskri obeta ela jekh efa pre jekh baranos a e chabeneskri obeta pre jekh bakrore ela ajci, keci kamela te del, a paš oda mek the jekh hinos olejos pre jekh efa. ⁶ Pro nevo čhon obetinela jekhe terne bikos, šove bakroren the jekhe baranos; savoren bi e čhiba. ⁷ Anela the e chabeneskri obeta jekh efa pre jekh bikos a jekh efa pro baranos, a pro bakrore anela ajci, keci kamela te del, a paš oda mek the jekh hinos olejos pre jekh efa.

⁸ Sar avela o kralis, mi avel andre prekal e veranda la branakri a ole dromeha mi džal the avri. ⁹ Sar avena o manuša te lašarel le RAJES pre varesavo inepos, sako, ko avela andre prekal e severno brana, mušinela te džal avri prekal e južno brana; a sako, ko avela andre prekal e južno brana, mušinela te džal avri prekal e severno. Ņiko na džala avri ola branaha savaha avļa andre, ale džala avri prekal e brana, so hiņi pre oki sera. ¹⁰ O kralis džala andre jekhetane le manušenca a avela avri jekhetane lenca.

* 45:10 45,10 E efa hin e mira pro arbo pre pšeřica. † 45:10 45,10 O batos hin e mira pre mol abo pro olejos.

¹¹ Pro inepi the pro oslavianela o kralis e chabeneskri obeta – jekh efa pro bikos a jekh efa pro baranos, ale pro bakroreanela ajci, keci kamela te del, a paš oda mek the jekh hin oslejos pre jekh efa.

¹² Sar o kralisanela e obeta, savi anel korkoro pestar, e labardi obeta abo e smiromoskri obeta prekal o RAJ, akor leske phundravena e vichodno brana aanela peskri labardi obeta the e smiromoskri obeta, avke sar pes kerel pro šabat. Palis džala avri, a sar džala avri, phandena andre e brana.

¹³ Sako džives pripravivena prekal o RAJ pre labardi obeta jekheberšeskre bakrores bi e chiba; sako tosara les obetinena. ¹⁴ Paš oda pripravivena sako tosara e chabeneskri obeta jekh šestina la efar a paš oda jekh trefina le hinostar olejos te pokropinel o sano aro. Kala prikazi pal e chabeneskri obeta prekal o RAJ hine pro furt. ¹⁵ Kavke pripravivena le bakrores, e chabeneskri obeta the o olejos furt sako tosara sar labardi obeta. “

O dedictvos le kraliskro

¹⁶ „Kada phenel o RAJ, o Adonaj: Te o kralis dela daros andral peskro dedictvos varesave peskre čhaven, patrinela oda leskre čhvenge, ela oda lengro dedictvos. ¹⁷ Te dela daros andral peskro dedictvos varekas peskre sluhendar, patrinela oda leske dži andro Radišagoskro berš a palis pes oda dela pale le kraliske. Le kraliskro dedictvos patrinel ča le kraliske čhvenge, oda hin lengro. ¹⁸ O kralis našti lel našilu nisavo dedictvos le manuendar, hoj len te tradel avri andral lengro dedictvos. Peskre čhaven dela o dedictvos peskre majetkostar, a avke na ela niško mire manuendar tradlo avri andral peskro dedictvos.“

O kuchni, kaj pes taven o obeti

¹⁹ Palis man ila prekal o vudar, so hin pal e sera la branakri, paš e severno budova le Chramoskri, kaj sas o kherora prekal o rašaja, a sikađa mange o than andro kutos pro zapados. ²⁰ Phenda mange: „Kada hin o than, kaj o rašaja tavena e obeta vaš e vina the e obeta vaš o binos a pekena e chabeneskri obeta, hoj oda te na mušinen te anel avri pre avruňi dvora, hoj pes olestar te na dotkniñen o manuša a te na aven vašoda marde.“

²¹ Palis man ila pre avruňi dvora a gela manca pašal savore štar kuti. A dikhľom, hoj andre dojekh kutos sas mek aver ohradzimen dvora. ²² Andre savore štar kuti sas ohradzimen dvori. Savore štar sas jednaka a sas 20 metri džindarde a 15 metri buchle. ²³ Pašal dojekh ole štare dvorendar sas baruno murocis a tele pašal ola murici sas kerde ajse thana pro taviben. ²⁴ Phenda mange: „Kala hine o kuchni pro taviben, kaj o chramoskre služobniika taven o obeti le manušengre.“

47

O paňi andral o Chramos

¹ Palis man oda murš ila pale paš o chramoskro vudar a me dikhľom o paňi, sar avl avri telal o chramoskro praħos pro vichodos, bo o Chramos sas visardo pro vichodos. O paňi avelas avri pal e čači sera le Chramoskri, južne le oltaristar. ² Avke man ila avri prekal e severno brana a gela manca pašal e avruňi brana, so hiňi visardi pro vichodos, a dikh, o paňi polokes avelas avri pal e južno sera. ³ Oda murš gela pro vichodos a andro vast les sas e šparga te merinel. Merinda pandž šel (500) metri a palis man preila prekal o paňi. O paňi mange sas dži o členki.

⁴ Palis merinda pale pandž šel (500) metri a preila man prekal o paňi a o paňi mange sas imar dži o kħoča. Merinda aver pandž šel (500) metri a pale man preila prekal o paňi a o paňi mange sas imar dži o pasos. ⁵ Pale merinda aver pandž šel (500) metri a o paňi imar sas ajso baro, hoj prekal našti pregelom, bo o paňi barila a imar pes andre mušinelas te plavinel; barila baro paňi, prekal savo pes na delas te predžal. ⁶ Phučla mandar: „Manušeja, dikhľal mištes kada savoro?“

Palis man ila avri andral o paňi a anda man pale pre phuv. ⁷ Sar avľom pale, dikhľom ode pherdo stromi pal soduj seri le paňeskre. ⁸ Phenda mange: „Kada paňi džal pro vichodos a palis tele andre Araba, kaj džal andro Mulo moros. Sar dodžala andro moros, o paňi le moroskro sastola avri. ⁹ Kada paňi obdžidarela savore džide bitosten ode, kaj džala, a ode, kaj avela, ela pherdo ribi a oda moros, andre savo avela, sastola avri; všadzik, kaj ča kada paňi džala,anela o dživipen. ¹⁰ O ribara pes rozthovena pašal o moros; andral o En-Gedi dži paš o En-Eglajim ela than, kaj nacirdena o siti. Ela ode igen but všelijaka ribi avke sar andro Stredozemno moros. ¹¹ Ale o močara the o mlaki na sastona avri; ena mukle le manušenge pro lon. ¹² Pal soduj seri le paňeskre barona všelijaka ovocna stromi; lengre prajti na šučona avri a lengro ovocje na našľola. Sako

čhon anena nevo ovocje, bo o pañi andral o Chramos avela pre lende. Lengro ovocje ela pro chabena a lengre prajti pro sastipen.“

O hrañici la phuvakre

¹³ Kada phenel o RAJ, o Adonaj: „Kala hin o hrañici la phuvakre, save rozđelinena le Izraeloskre dešuduj kmeñenge sar lengro deđictvos. O Jozef chudela duj kotora. ¹⁴ Le losoha rozđelinena e phuv maškar lende jednakones. Me diñom lav, hoj la dava tumare dadenge; kadi phuv ačhela tumenge sar deđictvos.

¹⁵ Kala hine o hrañici pre severno sera: Le Stredozemne morostar džana o hrañici pašal o Chetlon prekal o Lebo-Chamat dži o Cedad, ¹⁶ Berota, Sibrajim, savo hino pre hrañica maškar o Damašek the Chamat, dži o Chacer-Hatikon, savo hino pre hrañica le Chavranoskri. ¹⁷ Kada hin e hrañica le Stredozemne morostar dži o Chacar-Enon; kadi hrañica rozđelinel o Damašek the Chamat pro severos. Kada hin e severno sera.

¹⁸ E vichodno sera: Le Chacar-Enonstar, savo hino maškar o Chavran the Damašek, maškar o Gilead the Izrael. E hrañica kerela o Jordan až dži o Mulo moros the dži o Tamar. Kada hin e vichodno sera.

¹⁹ E južno sera: Le Tamarostar dži paš o paña Meribat-Kadeš, palis pašal o pañi Egipt dži paš o Stredozemno moros. Kada hin e južno sera.

²⁰ E zapadno sera: Le Stredozemne morostar džala e hrañica dži pre oki sera le Lebo-Chamatoskri. Kada hin e zapadno sera.“

Nevo rozdeleñje la phuvakro

²¹ „Kavke tumenge rozđelinen kadi phuv maškar o kmeñi le Izraeloskre. ²² Le losoha tumenge rozđelinen e deđično phuv prekal tumende prekal o cudzinci, so bešen tumenca, savenge ulon o čhave. Likeren len avke sar tumare Izraeliten, so ulile maškar tumende. On chudena jekhetane tumenca le losoha e deđično phuv maškar o kmeñi le Izraeloskre. ²³ Den le cudzincos e deđično phuv andre oda kmeños, andre savo dživel, phenel o RAJ, o Adonaj.“

48

¹ „Kala hin o nava le kmeñengre: O Dan chudela jekh kotor la phuvakro pro severos; džala pašal o chetloñiko drom andro Lebo-Chamat; o Chacar-Enan a e severno hrañica le Damaškoskri paš o Chamat ela leskri hrañica la vichodna seratar dži pre zapadno sera.

² O Ašer chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Danoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

³ O Naftali chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Ašeroskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁴ O Menaše chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Naftaliskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁵ O Efrajim chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Menašeskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁶ O Ruben chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Efrajimoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁷ O Juda chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Rubenoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

⁸ Paš e phuv le Judaskri le vichodostar pro zapados ela oda kotor la phuvakro, savo oddelinena sar sveto kotor. Buchlo ela 12,5 kilometri a džindardo le vichodostar pro zapados ajci, sar hin jekh kotor la phuvakro le kmeñengro; ode maškaral ela o Chramos.

⁹ Oda kotor la phuvakro, savo oddelinena sar sveto le RAJESKE, ela džindardo 12,5 kilometri a buchlo 10 kilometri. ¹⁰ Kada kotor la phuvatar ela sveto prekal o rašaja. Džindardo ela 12,5 kilometri pro severos a buchlo 5 kilometri pro zapados; 5 kilometri buchlo pro vichodos a 12,5 kilometri džindardo pro juhos. Ode maškaral ela o Chramos le RAJESKRO. ¹¹ Kada ela prekal o rašaja, save hine oddelimen sar sveta andral o potomstvos le Cadokoskro, save mange sas verna andre služba a na odgele mandar avke sar o Leviti, save odgele akor, sar odgefa o Izrael. ¹² Kada ela lengro kotor ola phuvatar, so hiñi oddelimen sar neksveteder kotor la phuvakro, paš e phuv le Levitengri.

¹³ Le Levitengro ela o dujto jepaš kotor la oddelimen phuvakro paš e phuv le rašajengri. Džindardo ela 12,5 kilometri a buchlo 5 kilometri; jekhetane ena kala duj kotora la phuvakre džindarde 12,5 kilometri a buchle 10 kilometri. ¹⁴ On naši bikenen añi naši čerinen kada nekfeder kotor la phuvakro a naši predžal pre aver manuša, bo oda hin sveto kotor la phuvakro prekal o RAJ.

¹⁵ Oka kotor la phuvakro, so ačhel 2,5 kilometri buchlo a 12,5 kilometri džindardo, na ela sveto, ale ela le foroskro pro khera the pro mali. Ode maškaral ela o foros, ¹⁶ savo ela kajso baro: Pro severos 2,25 kilometri, pro juhos 2,25 kilometri, pro vichodos 2,25 kilometri the pro zapados 2,25 kilometri. ¹⁷ Le foros ela mala, savi ela kajsi bari: pro severos 125 metri, pro juhos 125 metri, pro vichodos 125 metri the pro zapados 125 metri. ¹⁸ Odi phuv, so ačhela, so džal pro džindardes pašal o sveto kotor la phuvakro, ela pre vichodno sera 5 kilometri a pre zapadno sera 5 kilometri. O ulipen, so upre barola, ela prekal o robotnika andro foros. ¹⁹ O robotnika le foroskre, save pre mala kerena buči, ena andral savore kmeňi le Izraeloskre. ²⁰ Calo kotor la phuvakro ela štvorcós 12,5 kilometri pal dojekh sera. Kada kotor la phuvatar oddelinena pre sera sar sveto daros, jekhetane le foroskra phuvaha.

²¹ Oda, so ačhela pal soduj seri ola oddelimen phuvatar the le forostar, ela prekal o kralis. Džala odarik, kaj končinel e oddelimen phuv, ole 12,5 kilometrendar dži paš e vichodno hraňica a zapadne tiš ole 12,5 kilometrendar dži paš e zapadno hraňica. Soduj kala kotora la phuvakre, so hine ajse bare sar the ola kotora le kmeňengre, ena prekal o kralis a e oddelimen phuv the o Chramos ena maškar lende. ²² E dedično phuv le Levitengri the e dedično phuv le foroskri ena maškar oda than, so patrinel le kraliske. Oda, so patrinel le kraliske ela maškar e phuv le Judaskri the Benjaminoskri.

²³ Okla kmeňi: O Benjamin chudela jekh kotor la phuvakro la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁴ O Šimeon chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Benjaminoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁵ O Jisachar chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Šimeonoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁶ O Zebulun chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Jisacharoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁷ O Gad chudela jekh kotor la phuvakro; paš e phuv le Zebulunoskri la vichodna seratar dži e zapadno sera.

²⁸ Pre južno sera paš o Gad džala pro juhos e hraňica le Tamarostar dži o paňa Meribat-Kadeš, paš o paňi le Egiptoskro paš o Stredozemno moros.

²⁹ Kadi hiňi e phuv, savi rozdelinena le losenca sar dedictvos maškar o kmeňi le Izraeloskre, a kala ena lengre phuva, phenel o RAJ, o Adonaj.“

O brani le Jeruzalemoskre

³⁰ „Kala hin o vchodi andro foros: Pre severno sera, savi merinel 2,25 kilometri, ³¹ o brani le foroskre pes vičinena pal o kmeňi le Izraeloskre. Pre severno sera ena trin brani: E Brana le Rubenoskri, le Judaskri the le Leviskri.

³² Pre vichodno sera, savi merinel 2,25 kilometri, ena trin brani: le Jozefoskri, le Benjaminoskri the le Danoskri.

³³ Pre južno sera, savi merinel 2,25 kilometri, ena trin brani: le Šimeonoskri, le Jisacharoskri the le Zebulunoskri.

³⁴ Pre zapadno sera, savi merinel 2,25 kilometri, ena trin brani: le Gadoskri, le Ašeroskri the le Naftaliskri.

³⁵ Cale foros dookola ela 9 kilometri.

O foros pes ole dživesestar vičinela: O RAJ hino ode.“

O Daniel

O Daniel the leskre prijatela

¹ Andro trito berš, sar kralinelas o judsko kralis Jojakim, avla o babiloňiko kralis Nebukadnecar andro Jeruzalem a rozthoda pes pašal o foros. ² O RAJ leske domukla te zalel le judske kralis le Jojakim a te lel varesave veci andral o Chramos le Devleskro. Ligenda len andre peskri phuv Babilon*, andro chramos peskre devleskro a varesave veci ligenda andro pokladñici ke peskro del.

³ Palis phenda o kralis peskre hlavne komorňikoske le Ašpenazoske, hoj te kidel avri terne Izraeliten le kraliskre potomkendar the le rajikane famelijendar, ⁴ pre save nane ñisavi chiba, so dičhon šukares avri, hine godaver a achalon andre savoreste, ajse, save lokes siklon, hoj te služinen andro kraliskro palacis. Ov len mušinda te sikavel te pisinel the te vakerele chaldejika čhibaha. ⁵ O kralis len diña te chal sako džives le chabenestar the la molatar pal peskro skamind. Diña, hoj len trin berš te sikaven a paloda imar te aven andre služba paš o kralis.

⁶ Maškar ola terne murša sas varesave le Judejendar: o Daniel, o Chananijaš, o Mišael the o Azarijaš. ⁷ O glavno komorňikos lenge diña aver nava: le Danieloske diña Beltšacar, le Chananijašoske Šadrach, le Mišaeloske Mešach a le Azarijašoske Abed-Nego.

⁸ Ale o Daniel peske zaila andro jilo, hoj pes na melarela anglo Del le kraliskre chabeneha añi leskra molaha. Vašoda mangla le komorňikos, hoj te na mušinel te chal ole chabenestar, hoj pes te na melarel andre. ⁹ O Del diña, hoj o Daniel sas pre dzeka le komorňikoske a sas ke leste jileskro. ¹⁰ Ale phenda le Danieloske: „Darav man mire rajestar, le kralistar, savo tumenge diña kada chaben the pijiben. Sar dikhela o kralis, hoj dičhon avri goreder sar okla terne murša andre tumare berša, dela mange te odčhinel o šero.“

¹¹ Avke o Daniel phenda le stražňikoske, saves o glavno komorňikos ačhada upral o Daniel, Chananijaš, Mišael the Azarijaš: ¹² „Ča skušin avri tire služobňiken deš dživesa. Mi den amen te chal ča zeleñina a te pijel ča pañi. ¹³ Palis dikheha, sar dičhuvas avri amen a sar okla aver terne, save chanas le kraliskre chabenestar. Pal oda dikheha, hoj so kereha tire služobňikenca.“ ¹⁴ Ov len šunda avri a skušinelas len deš džives.

¹⁵ Pal ola deš džives dikhla, hoj dičhonas avri feder a sas zoraleder sar okla terne murša, save chanas le kraliskre chabenestar. ¹⁶ Vašoda o stražňikos lidžalas het o chaben the e mol, so sas prekal lende, a delas len te chal ča zeleñina.

¹⁷ O Del diña kale stare terne muršen godi, hoj te prindžaren a te achalon dojekh pisišagos the godaveripen. A le Danieloske mek ke oda diña, hoj te džanel te achalol savore videñja the sune.

¹⁸ Sar imar pregele ola trin berša, save o kralis diña, o glavno komorňikos len anda te sikavel anglo Nebukadnecar. ¹⁹ O kralis lenca vakerele a maškar savore pes na arakhla ñiko ajso sar o Daniel, o Chananijaš, o Mišael the o Azarijaš. Avke sas ačhade andre le kraliskri služba. ²⁰ O kralis dikhla, hoj andre dojekh godaver veca, pal savi lendar phučelas, sas dešvar godavereder sar savore čarodejñika the vražñika andre calo leskro krališagos. ²¹ O Daniel ode ačhila dži andro ešebno berš, sar kralinelas o Kiros.

2

Le kraliskro suno pal e socha

¹ Sar kralinelas o Nebukadnecar dujto berš, sas les sune. Na sas les smirom andro jilo a našti sovelas. ² Akor diña o kralis te vičinel le vražñiken, le zaklinačen, le čarodejñiken the le astrologen*, hoj leske te phenen, save džalas sune. On avle a ačhile anglo kralis. ³ O kralis lenge phenda: „Sas man suno a nane man smirom andro jilo. Kamav te džanel, pal soste oda suno hin.“

⁴ O astrologa phende le kraliske andre aramejiko čhib: „Kralina, dživ pro furt! Phen tire služobňikenge tiro suno a amen tuke phenaha, pal soste džal.“

⁵ O kralis odphenda le astrologenge: „O lav, so avel mandar, pes na del te čerinel: Te mange na phenena avri miro suno a na phenena, pal soste džal, čhingerava tumen pro kotora a tumare kherendar kerava kopa šmeci. ⁶ Ale te mange phenena avri o suno a

* 1:2 1,2 E hebrejiko čhib: Šinar

* 2:2 2,2 E hebrejiko čhib: le Chaldejcen

phenena, pal soste džal, mištes tumenge počinava a dava tumen dari the bari pačiv. Avke akana phenen mange o suno a the pal soste džal!“

⁷ On leske pale phende: „Mi vakerel avri o kralis o suno peskre služobnikenge a amen leske phenaha, pal soste džal.“

⁸ Akor o kralis odphenda: „Džanav mištes, hoj ča kamen te dochudel buter časos, bo džanen, hoj miro lav pes na del te čerinel. ⁹ Te mange na phenena o suno, dava tumen te marel savoren jednakones. Dovakerđan tumen jekhetane, hoj angle mande vakerena o klamišagos dži akor, medik na čerinava miro gondolišagos. Phenen mange o suno a akor džanava, hoj šaj mange phenen the pal soste džal.“

¹⁰ O astrologa odphende le kraliske: „Nane pre phuv nisavo manuš, ko šaj kerdahas oda, so o kralis amender mangel! Nisavo baro abo zoralo kralis na mangla šoha kajsi veca le čarodejnikostar, le zaklinačistar abo le astrologostar. ¹¹ Kadi veca, so o kralis mangel, hiñi igen phari. Niko oda suno na džanela te phenel avri le kraliske, ča o devla, ale on na dživen maškar o manuša!“

¹² Akor o kralis igen cholisalila a prikazinda te murdarel savore godaver muršen andro Babilon. ¹³ Avke sas avridino o prikazis, hoj te murdaren le godaver muršen, a rodenas the le Daniel the leskre prijatefen, hoj len te murdaren.

¹⁴ Sar o Arijoch, o velitelis le kraliske stražnikengro, džalas te murdarel le godaver muršen andro Babilon, prevakerda ke leste o Daniel bara godaha the radaha. ¹⁵ Phuča le Arijochostar: „Soske diña avri o kralis kajso zoralo prikazis?“ Akor o Arijoch phenda le Danieloske, sostar džal. ¹⁶ Palis o Daniel gela paš o kralis a mangla peske lestar časos, hoj leske te phenel, pal soste džalas suno.

¹⁷ Avke o Daniel gela andre peskro kher a phenda pal oda peskre prijatefenge le Chananijašoske, le Mišaeloske the le Azarijašoske. ¹⁸ Phenda lenge, hoj te mangel le Devlestar andro ņebos o jileskeriben vaš kada garudipen, hoj les the leskre prijatefen te na murdaren okle godaver muršenca andral o Babilon. ¹⁹ Palis pes le Danieloske rači andro videñje otkerda oda garudipen. Avke o Daniel lašarelas le Devles andro ņebos ²⁰ a phenda:

„Mi el barardo le Devleskro nav pro furt,
bo leskro hin o godaveripen the e zor.

²¹ Ov čerinel o idej the o časi,
ačhavel a čhivel tele le kralen.
Del godi le godaveren

a prindžaripen olen, ko achaluven.

²² Ov otkerel o bare a garude veci,
džanel, so hin andro kalipen,
a o švetlos bešel leha.

²³ Palikerav tuke, Devla mire dadengro,
a lašarav tut,
hoj man diñal godi the zor,
a diñal mange te džanel oda, so tutar mangahas,
bo amenge phenda avri o suno le kraliskro.“

²⁴ Palis gela o Daniel ko Arijoch, saves o kralis ačhada, hoj te murdarel le godavere muršen andral o Babilon, a phenda leske: „Ma murdar len. Le man anglo kralis a me leske phenava avri o suno, pal soste džal.“

²⁵ Akor o Arijoch sigo anda le Daniel anglo kralis a phenda leske: „Arakhlom jekhe muršes, savo sas zailo andre Judsko, savo šaj le kraliske phenel avri o suno a the oda, so andre sikavel.“ ²⁶ O kralis phuča le Danielostar, savo pes vičinel Beltšacar: „Džanes mange te phenel avri o suno, savo man sas, a pal soste džal?“

²⁷ O Daniel odphenda le kraliske: „O garudipen, savo kamel o kralis te džanel, našti phenen avri nisave godaver murša añi o zaklinača añi o čarodejnika añi o vražnika. ²⁸ Ale hin o Del pro ņebos, savo otkerel o garudipena. Ov sikada le kraliske le Nebukadnecaroske, so pes ačhela andre ola dživesa, so avena. Kada hin tiro suno the videñja, so tuke predžanas andro šero, sar tuke pašlohas pro hadžos:

²⁹ Kralina, pro hadžos tuke avenas o gondolišagi pal oda, so pes ačhela palis. Oda, ko otkerel o garudipena, tuke diña te džanel, so ela. ³⁰ A so džal pal ma, kada garudipen mange na sas otkerdo bo som godavereder sar savore, so dživen, ale vašoda, hoj tu kralina te džanes, pal soste džahas suno, a te achalos oda, so gondolinehas andro jilo.

³¹ Tu, kralina, dikhlal varesavi igen uči socha. Odi socha sas bari a igen zorales blišifisafolas; ačhelas angle tu a avelas latar dar. ³² Lakro šero sas le žuže somnakastar,

o kolina the o rameni sas le rupestar a o per the o klubi sas le bronzostar. ³³ Lakre čanga sas le trastestar a o pindre sas sikra le trastestar the sikra la čikatar. ³⁴ Androda, sar pre late dikhehas, odphadžila bar, ale na le manušeskre vastendar. Peła la sochake pro pindre a rozpučinda o trast the e čik pro kotora. ³⁵ Palis o trast, e čik, o bronzos, o rup the o somnakaj jekhwareste rozpele pro kotora a sas sar o šupi pal e pšeñica ñilaje andre žatva. E balvaj len hazdña a na ačhila pal lende ñič. Ole barestar, so peła pre socha, ačhila baro verchos a pherdžarda cali phuv.

³⁶ Kada sas o suno. Akana phenaha le kraliske, pal soste džal. ³⁷ Tu, kralina, sal nekbareder savore kralendar. O Del andral o ñebos tuke diña o krališagos, e moc, e zor the e pačiv. ³⁸ Diña tuke andro vasta le manušen, le dzive džviren the le ñeboskre čiriklen všadzik, kaj bešen. Ačhađa tut, hoj te vladñines upral oda savoro.

Tu sal oda somnakuno šero.

³⁹ Pal tute avela aver krališagos, cikneder sar tiro, a mek aver, trito krališagos le bronzostar, so vladñinela pre cali phuv. ⁴⁰ A palis ela štarto krališagos zoralo sar trast, savo phagerel a rozmarel savoro. A avke sar o trast, so savoro phagerel, avke kada phagerela a rozmarela okle savoren. ⁴¹ O pindre the o angušta sikra la čikatar the sikra le trastestar, so dikhlal – oda sikavel, hoj o krališagos ela rozdelimen. Ale ela andre the e zor le trastestar, bo dikhlal o trast mišimen la čikaha. ⁴² O angušta le pindregre sikra le trastestar a sikra la čikatar, so dikhlal – oda sikavel, hoj o krališagos ela sikra zoralo a sikra slabo. ⁴³ O trast mišimen la čikaha, so dikhlal, hin, hoj pes mišinena maškar peste: Dena romeste peskre čhaven jekh avreske, hoj te avel smirom maškar lende, ale na likerena pes jekhetane, avke sar o trast pes našti mišinel la čikaha.

⁴⁴ Andro dživesa kale kralengre o Del le ñeboskro zathovela o krališagos, savo likerela pro furt, na ela zničimen a na ela avre manušengro. Rozphagerela savore kala krališagi a zničinela len, ale oda krališagos ačhela pro furt. ⁴⁵ Kada hin, so sikavel oda suno pal o bar odphago le verchostar, ale na le manušeskre vastendar – o bar, so phagerda o trast, o bronzos, e čik, o rup the o somnakaj pro kotora: O baro Del sikada le kraliske, so pes ačhela. O suno hino čačipen a pre oda, so sikavel o suno, tut šaj mukes.“

⁴⁶ Akor o kralis Nebukadnecar peła le mujeha pre phuv, diña pačiv le Daniel a prikazinda, hoj te anen e obeta the o voňavo kadidlos prekal leste. ⁴⁷ O kralis le Danieloske phenda: „Čačes, tiro Del hino nekbareder Del, o Raj le kralengro, oda, ko otkerel o garudipena, bo otkerda tuke kada garudipen.“

⁴⁸ Palis o kralis ačhađa le Daniel pro baro than a diña les but vzacna dari. Diña leske te lidžal calo babiloňiko provincija a ačhađa les upral savore godaver muřa andro Babilon. ⁴⁹ O Daniel peske mangla le kralistar, hoj te ačhavel le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego sar uradñiken upral e babiloňiko provincija. Ale o Daniel ačhila pre dvora le kraliskri.

3

Le Danieloskre prijatela andro jagalo bov

¹ O kralis Nebukadnecar diña te kerel somnakuñi socha. Sas uči 27 metri a buchli sas maj 3 metri. Diña la te ačhavel pre rovina Dura andre babiloňiko provincija. ² Palis o kralis vičinda le vladaren, le guverneren, le foroskre vodcen, le hlavne radcen, le spravcen upral o pokladñici, le sudcen the savore avre uradñiken andral o provinciji, hoj te aven, bo kamelas te pošvecinel e socha, so diña te ačhavel. ³ Avke pes zgele savore kala anglune manuša, hoj te pošvecinen e socha, savi ačhađa o kralis Nebukadnecar.

⁴ Palis o hlasafelis zorales zvičinda: „Prikazinel pes tumenge, manušale andral dojekh narodos the čhib: ⁵ Sar šunenena o hangos andral e truba, pištala, citara, lavuta the harfa abo aver bašaviben, takoj peren pre phuv a bandon angle somnakuñi socha, so diña te ačhavel o kralis Nebukadnecar. ⁶ Oda, ko na perela pre phuv a na bandola, ela čhido andro jagalo bov rozlabardo.“

⁷ Vašoda, sar šunenena o manuša andral savore narodi the čhiba o hangos andral e truba, pištala, citara, lavuta the harfa abo aver bašaviben, takoj perenas pre phuv a bandonas angle socha, so diña te ačhavel o kralis Nebukadnecar.

⁸ Akor avle varesave Chaldejci a chudle te vakerel pro Židi. ⁹ Phende le kraliske: „Kralina, dživ pro furt! ¹⁰ Tu, kralina, diňal avri prikazis, hoj dojekh, ko šunela o hangos andral e truba, pištala, citara, lavuta the harfa abo aver bašaviben, mušinel te perel pre phuv a te bandol angle somnakuñi socha. ¹¹ Ale oda, ko na perela pre phuv a na bandola angle socha, ela čhido andro jagalo bov rozlabardo. ¹² No hin kadē varesave Židi, saven ačhadal sar uradñiken upral e babiloňiko provincija – o Šadrach, o Mešach

the o Abed-Nego. Kala murša, kralina, na dolikeren tire lava. On na lašaren tire devlen a na bandon angle somnakuñi socha, so diñal te ačhavel.“

¹³ Akor o Nebukadnecar igen cholisalila a prikazinda, hoj te anen le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego. Avke ande kale muršen anglo kralis. ¹⁴ O Nebukadnecar lenge phenda: „Hin oda čačo, Šadrach, Mešach the Abed-Nego, hoj mire devlen na lašaren a na bandon angle miri somnakuñi socha, so diñom te ačhavel? ¹⁵ Či san akana pripravimen, sar šunena o hangos andral e truba, pišfala, citara, lavuta the harfa abo všelijako aver bašaviben, takoj te perel pre phuv a te bandol angle socha, so diñom te ačhavel? Bo sar na bandona angle socha, takoj tumen čivena andro jagalo bov rozlabardo. A palis savo del tumen šaj zachrañinela andral mire vasta?“

¹⁶ O Šadrach, o Mešach the o Abed-Nego odphende le kraliske: „Ó Nebukadnecar, amen pes na mušinas angle tu te brañinel. ¹⁷ Te amen čivena andro jagalo bov, amaro Del, saves lašaras, amen šaj zachrañinel andral oda bov a zachrañinela amen the andral tire vasta, ó kralina. ¹⁸ Ale the te oda na kerđahas, džan, kralina, hoj tire devlen na lašaraha a angle somnakuñi socha, so diñal te ačhavel, na banduvaha.“

¹⁹ Akor o Nebukadnecar igen cholisalila, o muj pes leske čerinda a sas igen cholamen pro Šadrach, Mešach the Abed-Nego. Diña prikazis, hoj te rozlabaren o bov eftavar buter, sar oda kerenas angloda. ²⁰ A rozkazinda le nekzorededer slugađenge andral peskri armada, hoj te phanden le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego a te čiven andro jagalo bov rozlabardo. ²¹ Palis sphandle kale muršen, so sas urde andre peskre plašti, gada the turbani pro šere, a čhide len andro jagalo bov rozlabardo. ²² Vašoda, hoj le kraliskro rozkazis sas igen prisno, sas o bov avke rozlabardo, hoj o jagalo plameñis andral o bov murdarđa ole muršen, save ande le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego. ²³ A on trin džene pele sphandle andre oda jagalo bov rozlabardo.

²⁴ Akor o kralis Nebukadnecar predarandila, sig uštila a phučla peskre radcendar: „Či na čhidam andro jagalo bov trine zaphandle muršen?“

„He, kralina, čhidam!“ odphende le kraliske.

²⁵ „Ale me dikhav štare muršen te phirel maškar e jag!“ phenda o kralis. „Nane zaphandle a e jag len nič na kerel! A oda štarto marel pro čhavo le devlengro!“

²⁶ Akor o Nebukadnecar avla paš o vudar ole boveskro a vičinda: „Šadrach, Mešach the Abed-Nego, služobñikale le Nekbaredere Devleskre, aven kade avri!“

Avke o Šadrach, o Mešach the o Abed-Nego avle avri andral e jag. ²⁷ A savore vladara, o guvernera, le foroskre vodci the o aver uradñika le kraliskre avle a dikhle, hoj e jag ole trine muršen na kerđa nič, añi jekh bal pro šero lenge na zlabila, añi o gada pre lende na zlabile a añi na khandenas pal o thuv.

²⁸ Akor phenda o Nebukadnecar: „Bararav le Devles, saves o Šadrach, o Mešach the o Abed-Nego lašaren! Ov bičađa peskre añjelos a zachrañinda peskre služobñiken, save andre leste pačanas a na šunde le kraliskro rozkazis a dine peskre tela pro meriben, bo kamenas te lašarel ča peskre Devles a na kamenas te služinel nisave avre devleske. ²⁹ Vašoda dav kada prikazis: Te varesave manuša andral varesave narodi abo čhiba phenena vareso nalačo pro Del le Šadrachoskro, le Mešachoskro the le Abed-Negoskro, ena čhingerde pro kotora a lengre khera ena čhide tele, hoj lendar te ačhel ča kopa šmeci; bo nane aver del, savo šaj zachrañindahas kavke sar ov.“

³⁰ A paloda o kralis ačađa le Šadrach, le Mešach the le Abed-Nego pro bareder than andre babiloñiko provincija.

O suno pal o stromos

³¹ O kralis Nebukadnecar le narodenge the le manušenge andral savore čhiba, save dživen pal cali phuv:

„Mi barol tumenge o smirom!“

³² Hin prekal ma radišagos te phenel tumenge pal o znañeñja the pal o zazraki, save mange kerđa o Nekbareder Del.

³³ Save bare hine leskre znañeñja a save zorale hine leskre zazraki! Leskro krališagos hin o večno krališagos a leskro rajipen šoha na preačhela.“

4

¹ „Me, o Nebukadnecar, mange dživavas andro smirom andre miro kher a sa mange džalas mištes andre miro palacis. ² Džavas suno a oda suno man darada avri. Sar pašlūvavas pro hadžos, dikhłom obraza the videňja, save mange predžanas andre godi, a darandilom. ³ Akor diňom avri prikazis, hoj te anen angle mande savore godaver muršen andral o Babilon, hoj mange te phenen, pal soste sas o suno. ⁴ Palis avle o čarođeňnika, o zaklinača, o astrologa the o vražňika. Phendom lenge avri o suno, ale on mange na džanle te phenel, pal soste džal o suno. ⁵ Pal lende pro koñec avla o Daniel a me leske phendom miro suno. (O Daniel pes vičinel Beltšacar, avke sar pes vičinel miro del; andre leste hin o duchos le svete devlengro.)

⁶ Phendom: „Beltšacaronna, nekbareder le nekgodaveder radcendar, džanav, hoj o duchos le svete devlengro hin andre tu a nisavo garudipen nane prekal tute igen pharo. Šun avri miro suno, so dikhłom, a phen mange, pal soste džal! ⁷ Kala videňja dikhłom, sar mange pašlūvavas pre miro hadžos: Dikhłom a jekhvareste maškar e phuv sas stromos a sas igen učo! ⁸ O stromos barolas a zoralolas, sas učo dži o chmari a dičholas les všadzik pal cali phuv. ⁹ Leskre prajti sas igen šukar, sas upre pherdo ovocje a sas upre o chaben prekal savoredžene. Tel oda stromos arakhle savore dziva džviri o čiňos a pre leskre konara bešenasa o čirikle. Ole stromostar chalas savoro, so hin džido.

¹⁰ Andre ola videňja, so dikhłom, sar mange pašlūvavas pre miro hadžos, dikhłom le svete stražcas, le aňjelos, sar avla tele andral o űebos. ¹¹ Zorales vičinelas a phenda: „Čhinen tele o stromos a čhingeren tele leskre konara! Razinen tele leskre prajti a leskro ovocje rozčhiven! O džviri mi denašen telal leskro čiňos a o čirikle mi lecinen het pal leskre konara!

¹² Ale o pňakos le koreňenca muken andre phuv. Phanden pašal leste o trastune the bronzune lanci a mi ačhel andre małakri čar. Mi čulal pre leste e űeboskri rosa a mi dživel le džvirencna maškar o rastlini pre phuv. ¹³ Mi čerinel pes leske e godi pal le manušeski pre le džviroskri a mi likerel leske oda efa časi. ¹⁴ Kada prikazis dine avri o stražci, o sveta aňjela oda phende vašoda, hoj o džide te džanen, hoj le Nkbarederes hin zor upral savore krališagi pre phuv. Ov len del, kaske kamel, a šaj ačhavel krafiške the le nekčikneder manušes.“ ¹⁵ Kada suno dikhłom me, o Nebukadnecar, a tu, Beltšacar, phen mange avri o suno, bo nisavo godaver murš andre miro krališagos na džanelas te phenel, pal soste džal o suno. Ale tu džanes, bo andre tute hin o duchos le svete devlengro.’ “

O Daniel phenel, pal soste o suno hin

¹⁶ Akor o Daniel, savo pes vičinel Beltšacar, pes igen daralas vajkeci časos, darade les avri leskre gondolišagi. O kralis leske phenda: „Beltšacaronna, ma dara tut le sunestar the olestar, so sikavel!“

O Beltšacar phenda: „Kralina miro, kamłomas, hoj o suno the oda, so andre sikavel, pes te ačhel tire űeprijatelenge! ¹⁷ Andre tiro suno dikhłal igen zoralo the učo stromos. Dičholas, hoj džal dži andro chmari, a sako pal calo včos les šaj dikhłla. ¹⁸ Leskre prajti sas igen šukar a anda pherdo ovocje prekal savoredžene te chal. O dziva džviri peske pašlonas tel leskro čiňos a o čirikle bešenasa pro konara. ¹⁹ Kralina, tu sal oda stromos! Tu barohas a zoralohas; tiri zor barolas a dogela dži andro chmari a tiro rajipen hin dži pro koñec la phuvake.

²⁰ O kralis dikhłla le svete stražcas, le aňjelos, te avel tele andral o űebos, savo phenelas: „Čhinen tele o stromos a zñičinen les, ale o pňakos le koreňenca muken andre phuv a phanden pašal leste o trastune the bronzune lanci. Mi ačhel andre małakri čar, mi čulal pre leste e űeboskri rosa a mi dživel le dzive džvirencna dži akor, medik na predžala efa berša*.’ “

²¹ Kada sikavel o suno, kralina; o Nkbareder diňa avri, so ela mire rajeha, le kraliħa: ²² Tradena tut avri pašal o manuša a dživeha le dzive džvirencna. Chaha čar sar o dobitkos a čulala pre tu e űeboskri rosa. Efa berša predžana, medik tuke na pridžaneha, hoj o Nkbareder hin o raj upral o krališagos le manušengro a hoj les del, kaske kamel. ²³ Oda, so sas phendo andro suno, hoj pes te mukel o stromoskro pňakos le koreňenca, sikavel kada: Tiro krališagos tuke ela dino pale akor, sar pridžaneha, hoj o Del andral o űebos kralinel. ²⁴ Vašoda, kralina, prile miri rada: Preačh te kerel bini, ker o lačhipen a tiro nalačhipen čerin pro jileskeriben ko čore manuša. Ko džanel, či na likerela dureder tiro lačhipen.“

O suno pes ačhel

* 4:20 4,20 Abo: časi

²⁵ Kada savoro avla pro kralis Nebukadnecar.

²⁶ Sar imar pregela dešuduj čhon, phirelas o kralis pal e palaciskri strecha andro Babilon ²⁷ a phenda: „Či kada nane o baro Babilon, savo ačhadom mira bara zoraha sar kraliko foros, hoj te sikavel miri kraliko slava?“

²⁸ Mek aňi na dophenda o lav, imar andral o űebos šundila o hangos: „Kada hin phendo pal tute, kralina Nebukadnecar: O krališagos pes tutar ila het! ²⁹ Tradena tut avri pašal o manuša, dživeha le dzive džvirencia a chaha čar sar dobitkos. Efta berša† predžana, medik na pridžaneha, hoj o Nekbareder hin o raj upral o krališagos le manušengro a hoj les del, kaske kamel.“

³⁰ Takoj pes ačila oda lav, so sas phendo pal o Nebukadnecar a sas avritradlo le manušendar. Chalas čar sar o dobitkos a pre leskro telos čulalas e űeboskri rosa, medik les na sas o bala bare sar le orloskre pora the o naja sar le čirikleskre pazuri.

³¹ „Sar pregela oda časos, so sas dino, me, o Nebukadnecar, dikhľom pro űebos a miri godi mange avla pale. Lašaravas le Nekbarederes, bararavas the oslavinavas le Devles, savo dživel furt.

Leskro rajipen hino večno

a leskro krališagos ľikerel pokoleňje pro pokoleňje.

³² Savore manuša pre phuv nane űič angle leste;

savoreha andro űebos the le manušenca pre phuv kerel avke, sar kamel.

űiko les našti zaačhavel

a űiko leske našti phenel: „So keres?“

³³ Akor mange avla pale miri godi, a diňa pes mange pale miri pačiv, miro šukariben the e slava mire krališagoskri. Mire radci the o anglune manuša man pale rodle avri; somas ačhado pro tronos a ačihilom mek bareder sar angloda. ³⁴ Akana me, o Nebukadnecar, lašarav, bararav a oslavinav le Kralis le űeboskres. Savoro, so ov kerel, hin lačno, leskre droma hine čače a olen, ko phiren barikanes, šaj pokorinel.“

5

O vast pisinel pre fala

¹ O kralis o Belšacar kerda bari hoscina peskre ezera (1 000) anglune muršenge a pijelas lenca e mol. ² Sar o Belšacar pijelas e mol, prikazinda, hoj te anen o somnakune the o rupune nadobi, save leskro dad o Nebukadnecar anda andral o Chramos le Jeruzalemoskro, bo o kralis kamla andral lende te pijel peskre anglune muršenca, peskre romňijenca the peskre avre romňijenca-služobňičkenca. ³ Avke ande o somnakune nadobi, save ile andral o Chramos, andral o kher le Devleskro andro Jeruzalem, a pijelas lendar o kralis peskre anglune muršenca, le romňijenca the le romňijenca-služkenca. ⁴ Pijenas o moľa a lašarenas le somnakune, rupune, bronzune, trastune, kaštune the barune devlen.

⁵ Jehhvareste pes sikade andro kraliskro palacis o angušta le manušeskre vasteskre a pisenenas paš o svetňikos pre fala andro palacis. O kralis dikhelas pro vast, sar pisinelas. ⁶ Akor o kralis igen predarandila a daratar parňila avri. Slabisalile leske o pindre a izdranas tel leste o kľoča.

⁷ O kralis zorales vičinda, hoj te anen le zakľinačen, le astrologen the le vražňiken. Palis phenda le babiloňike mudrcenge: „Oda, ko pregenela kada pisišagos a džanela mange te phenel, pal soste oda hin, ela urdo andro fjalova barikane gada, pre meň leske ela thodo o somnakuno lancocis a vladňinela sar trito nekbareder andro krališagos.“

⁸ Androda avle savore le kraliskre mudrci, ale na džanenas te pregenel o pisišagos aňi te phenel le kraliske, pal soste džila. ⁹ Akor o kralis o Belšacar mek buter predarandila, daratar parňila avri a leskre anglune murša na džanenas so te kerel.

¹⁰ Ale sar e kralovna šundä, so vakerenas o kralis the leskre anglune murša, avla andre hoscinakri hala a phenda: „Kralina, dživ pro furt! Ma predara! Na mušenes daratar te parňol avri. ¹¹ Andre tiro krališagos hin murš, andre savo hin o duchos le svete devlengro. Sar sas tiro dad kralis, kada murš sikada, hoj les hin lači godi, hoj achalol a hino godaver, ajso sar o devla. O kralis Nebukadnecar, tiro dad, les ačhada upral savore čarodejňika, zakľinača, astrologa the vražňika. ¹² Kale muršes le Daniel, saveske o kralis diňa nav Beltšacar, hin bari godi a hin les but prindžaripen the achaluvipen. Ov džanel te phenel avri o sune the o garudipena a džanel te otkerel o phare lava. Vičín ole Daniel a ov tuke phenela, so ode hin pisimen.“

¹³ Palis ande le Daniel anglo kralis a ov phenda le Danieloske: „Sal tu oda Daniel, saves o kralis, miro dad, zaila le manušenca andral e Judsko a anda kade? ¹⁴ Šundom

pal tute, hoj hin andre tute o duchos le svete devlengro, hoj tut hin lači godi, hoj achalos a sal igen godaver. ¹⁵ Ande angle mande le mudrcen the le zaklinačen, hoj te pregenen kada pisišagos a te phenen mange, pal soste ode hin pisimen, ale na džanenas mange te phenel. ¹⁶ Ale pal tute šundom, hoj džanes te phenel avri o sune a džanes te otkerel o phare lava. Te mange pregeneha kada pisišagos a te pheneha avri, so ode hin pisimen, dava tut te urel andro fjalova barikane gada a andre meň hordineha o somnakuno lancocis a vladñineha sar trito nekbareder andro krališagos.“

¹⁷ Pre oda o Daniel phenda le kraliske: „Muk tuke tire dari a tire odmeni de avreske. Ale oda pisišagos le kraliske pregenava a phenava leske avri, so ode phenel.

¹⁸ Kralina, o Nekbareder Del diňa tire dadeske le Nebukadnecaroske o krališagos, e zor, e slava the e pačiv. ¹⁹ O Del les diňa ajsi bari zor, hoj pes lestar daranas o manuša andral savore narodi the čhiba a izdranas lestar, bo kas kamelas, murdarelas; kas kamelas, mukelas te dživel; kas kamelas, hazdelas upre; a kas kamelas, pokorinelas. ²⁰ Sar peske gondolinelas pal peste but a leskro jilo ačhila barikano, akor sas telečhido pal o kraliko tronos a leskri slava pes lestar iľa het. ²¹ Tradle les avri le manušendar a sas les ajsi godi sar le džviren. Dživelas le dzive somarenca, denas les te chal čar sar le dobitkos a čuľalas pre leste e ņeboskri rosa dži akor, medik na pridžanľa, hoj o Nekbareder Del hin o raj upral o krališagi le manušengre a hoj len del, kaske kamel.

²² Ale tu, Belšacarona, leskro čhavo, na kamlal tut te pokorinel, kajte džanehas pal savoreste. ²³ Kerehas tutar bareder sar o RAJ andro ņebos, diňal tuke te anel o nadobi andral leskro Chromos a pijehas andral lende e mol tire anglune muršenca, tire romñijenca the le romñijenca-služkenca. Lašarehas le rupene, somnake, bronzune, trastune, kaštune the barune devlen, save na dikhen, na šunen, aňi na džanen nič. Ale le Devles, savo likerel tiro džvivipen the savore tire droma andre peskre vasta, na diňal pačiv. ²⁴ Vašoda ov bičhađa o vast, so pisinda kala lava.

²⁵ O pisišagos phenel kada:

Mene Mene Tekel u Farsin.

²⁶ Oda hin kada:

„Mene‘ – O Del zrachinda o dživesa tire krališagoskre a kerđa leske koŋec.

²⁷ „Tekel‘ – salas važimen pro vahi a sikađa pes, hoj na važines ajci, keci kempel.

²⁸ „Peres‘ – tiro krališagos sas rozdelimen a dino le Medenge the le Peržanenge.“

²⁹ Akor o kralis Belšacar prikazinda, hoj le Daniel te uren andro fjalova barikane gada, te thoven leske pre meň somnakuno lancocis a te den te džanel, hoj hino trito nekbareder raj andro krališagos.

³⁰ Odi rat murdarde le Belšacar, le babiloňike kralis.

6

O Daniel čhido maškar o levi

¹ Akor ačhila kraliske andro Babilon o Darius, o medsko kralis, saveske sas šovardeš the duj (62) berš. ² O Darius pes rozhodñinda, hoj ačhavela upral o krališagos šel the biš (120) vladaren, hoj te lidžan calo krališagos, ³ a upral lende ačhada trine bare uradñiken a jekh lendar sas o Daniel. Kala trin uradñika dodikhenas pre ola vladara, hoj pes mištes te starinen pal o krališagos. ⁴ Pal varesavo časos o Daniel sikađa, hoj feder kerel peskri buči sar okla aver uradñika the vladara, bo sas godavereder, a vašoda les o kralis gondolinelas te ačhavel upral calo krališagos. ⁵ Okla aver uradñika the vladara kamenas te arakhel vareso nalačo pro Daniel andre oda, sar služinel le kraliske, bo kamenas les te del andre, ale na arakhle pre leste nisavi nalači veca, bo o Daniel sas pačivalo andre savoreste a kerelas peskri buči avke, sar kampelas. ⁶ Avke peske kala murša phende: „Pro Daniel na arakhaha nič, hoj les te das andre. Šaj les chudas ča andre varesoste, so džal pal o zakonos leskre Devleskro.“

⁷ Palis pes but bare uradñika the vladara zgele ko kralis a phende leske: „Kralina, Darius, dživ pro furt! ⁸ Savore tire bare uradñika andre tiro krališagos, o guvernara, o vladara, o radci the o anglune murša pes dovakerde, hoj o kralis te del avri zakonos, savo mušinel sako te dolikerel. Kamas, hoj te prikazines, hoj andre kala tranda (30) dživesa, so avena, pes o manuša te modlĭnen ča ke tu. Te vareko pes modlĭnela ke varesavo aver del vaj manuš, mušinel a te el čhido andre chev maškar o levi. ⁹ Akana, kralina, de avri kada zakonos a podpisin tut upre, hoj pes te na del te čerinel, avke sar oda hin andro zakonos le Medengro the le Peržanengro, so pes na del te zrušinel.“ ¹⁰ Avke o kralis Darius podpisinda oda zakonos.

¹¹ Sar pes o Daniel dodžanla, hoj ajso zakonos hin avridino, geła andre peskro kher. O oblaki andre upruno kher sas phundrade pre odi sera sar o Jeruzalem. Trival dživeseste ode džalas pro khača, modlinelas pes a palikerelas le Devleske avke, sar oda kerelas angłoda. ¹² Akor gele ola murša andro kher le Danieloskro a arakhle les, sar pes modlinel a mangel le Devles, hoj leske te pomožinel. ¹³ Avke ola murša avle anglo kralis a leperde leske oda zakonos: „Kralina, či na podpisindal o zakonos, hoj andre kala tranda dživesa, so avena, pes o manuša te modlinen ča ke tu? Či nane avke, hoj te pes vareko modlinela ke varesavo aver del vaj manuš, mušinel a te el čhido andre chev maškar o levi?“

O kralis odphenda: „He, oda lav ačhel avke, sar phendom, bo hin oda o zakonos le Medengro the le Peržanengro, so pes na del te čerinel.“

¹⁴ Palis phende le kraliske: „O Daniel, jekh le judske manušendar, save sas zaile, tut na šunel, kralina, aňi na dolikerel tiro zakonos, so diňal avri, ale trival dživeseste pes modlinel ke peskro Del.“ ¹⁵ Sar o kralis šunda kala lava, sas leske pharo a phenda peske, hoj zachraňinel a le Daniel. A medik na zaračila, kerelas savoro, hoj les te zachraňinel.

¹⁶ Paloda ola murša gele ko kralis a phende leske: „Džan, kralina, hoj pal o zakonos le Medengro the le Peržanengro pes nisavo prikazis, so diňa avri o kralis, imar na del te čerinel!“

¹⁷ Palis o kralis prikazinda, hoj te anen le Daniel. Ande les a čhide les andre chev maškar o levi. O kralis phenda le Danieloske: „O Del, saveske furt služines, tut zachraňinela.“

¹⁸ Avke ande baro bar a zaučharde leha e chev. O kralis zapečafinda oda bar peskra angrusaha a the le anglune muršengre angrusenca, hoj ňiko te na zachraňinel le Daniel. ¹⁹ Palis o kralis geła andre peskro palacis a caľi rat pes poscinelas. Na sovelas a na kamelas ňikas, hoj les te zabavinel.

²⁰ Sig tosara o kralis uštila a sidarelas te džal paš e chev le Ievengri. ²¹ Sar sas imar paš e chev, kaj sas o Daniel, zvičinda ke leste la žalaha: „Daniel, služobňikona le džide Devleskro, sas tire Devles, saveske furt služines, zor tut te zachraňinel le Ievendar?“

²² O Daniel le kraliske odphenda: „Kralina, dživ pro furt! ²³ Miro Del bičhada peskre aňjelos a phandla andre le Ievenge o piski, vašoda man ňič na kerde. Bo o Del dikhla, hoj som žužo angle leste, a aňi tuke, kralina, na kerdom nisavo nalačhipen.“

²⁴ Akor o kralis igen radisalila a prikazinda, hoj te len avri andral e chev le Daniel. Cirdle les avri andral e chev a dikhle, hoj nane ňikhaj dukhado, bo pačalas peskre Devleske.

²⁵ O kralis prikazinda, hoj te anen olen, ko klamišagoha dine andre le Daniel, a čhide len andre chev maškar o levi lengre čhavenca the romňijenca. Mek aňi na dopele dži pre phuv andre chev a imar pre lende chučile o levi a phagerde lenge o kokala.

²⁶ Paloda o kralis Darius pisinda savore manušenge andre dojekh narodos the čhib pal caľi phuv:

„Mi barol tumenge o smirom.

²⁷ Dav avri o prikazis, hoj pes pal caľi phuv andre miro krališagos o manuša te daran le Danieloskre Devlestar.

Bo ov hino džido Del, savo hino pro furt,
leskro krališagos na ela šoha zničimen
a leskro rajipen šoha na preačhela.

²⁸ Ov lel avri a zachraňinel

a kerel o znameňja the o zazraki pro ňebos the pre phuv.

Ov ila avri le Daniel le Ievengra zoratar.“

²⁹ Le Danieloske džalas savoro igen mištes, sar kralinelas o Darius a pal leste o perzikos kralis Kiros.

7

Le Danieloskro suno pal o štar šelmi

¹ Sar andro Babilon o Belšacar kralinelas ešebno berš, džalas o Daniel suno. O videňje leske pregeła prekal e godi, sar pašlolas pre peskro hadžos. A pisinda andre o suno, so džalas: ² „Andre miro videňje rači dikhlom o balvaja pal o štar ňeboskre seri, so rozburinde o baro moros. ³ Andral o moros avle avri štar bare šelmi a dojekh lendar sas aver.“

⁴ Ešebno šelma sas sar levos, ale o kridli la sas le orloskre. Androda, sar pre late dikhavas, cirdle lake tele o kridli. Hazdle la pal e phuv, thode la te ačhel pro pindre sar manušes a chudña manušeskro jilo.

⁵ Avke pes mange sikađa e dujto šelma, so dičholas sar medvedzis. Pašlolas pre jekh sera*. Ola šelma sas andro piskos maškar o danda trin pašvare; kavke lake phende: ‚Ušći a cha but mas!‘

⁶ Palis dikhavas dureder a sikada pes mange e trito šelma, so dičholas sar leopardos. Pro dumo la sas štar kridli sar le čiriklen. Sas la štar šere a sas lake diñi e zor.

⁷ Paloda andre mire videñja rači dikhľom e štarto šelma. Avelas latar bari dar a sas strašno the igen zorali. Sas la bare trastune danda, savenca chalas a žuvinelas, a oda, so mek ačhelas, rozpučinelas le pindrenca. Kadi sas aver savore okle šelmendar, so sas angle late, a sas la deš rohi.

⁸ Dikhavas pre ola rohi a jekhvareste barila maškar lende aver cikno rohos. Trin ole rohendar sas avricirdle angle leste. Kale rohos sas jakha, sar hin le manušen, a leskre vušta pes barikanes lašarenas.“

O Daniel dikhel Oles, ko sas furt

⁹ „Androda, sar dikhavas,

sas ačhade o troni

a Oda, ko sas furt, peske upre zabešla.

Leskre gada sas parne sar jiv,

leskre bala sas parne sar vľna.

Andral leskro tronos avenas avri o jagale plameňa

a the andral o kereki le tronoskre avelas avri e jag.

¹⁰ O jagalo pañi avelas avri

a čuľalas anglal leste.

Ezera-ezerenge leske služinenas

a deš ezera deš ezerenge ačhenas anglal leste.

O sudos zabešla a o kñižki sas phundrade.

¹¹ Palis dikhavas pro cikno rohos, so pes avke barikanes lašarelas. Dikhavas, medik odi šelma na sas murdardi. Lakro telos sas zñičimen a sas čhido te labol andre jag.

¹² The okle šelmendar sas ili e zor, no mek pre varesavo časos lenge sas dino te dživel.

¹³ Andre oda videñje rači dikhľom kada:

Le chmarenca andral o ñebos

avelas vareko sar o čhavo le manušeskro.

Avľa dži pašes paš Oda, ko sas furt,

a ande les angle leste.

¹⁴ Sas leske diñi e zor, e slava the o krališagos,

hoj leske te služinen o manuša andral savore narodi the čhiba.

Leskri moc hiñi večno, šoha na preačhela,

a leskro krališagos šoha na ela zñičimen.“

O suno hino avriphendo

¹⁵ „Me, o Daniel, sar dikhľom kala veci andro videñje, igen predarandiľom a na džanľom, so mange pal oda te gondolinel. ¹⁶ Geľom pašeder paš jekh dženo, so ode ačhelas, a phučľom lestar: ‚S'oda hin kada savoro?‘

Ov ke ma prevakerďa a diña mange te ačhalol, so sikaven kala veci: ¹⁷ O štar bare šelmi sikaven, hoj pre phuv chudena te kralinel štar kraľa. ¹⁸ Ale o sveta manuša le Nebbaredereskre chudena o krališagos a ačhela lenge pro furt the furt.

¹⁹ Palis kamavas te džanel pal odi štarto šelma, so sas aver savorendar. Avelas latar bari dar, o danda la sas le trastestar, o pazuri la sas le bronzostar, chalas a žuvinelas, a oda, so mek ačhelas, rozpučinelas le pindrenca. ²⁰ Kamavas the te džanel pal o deš rohi, so la sas pro šero, the pal oka aver rohos, so barila avri a angle savo trin aver rohi pele avri. Kale rohos sas jakha the vušta, so vakerenas barikanes, a dičholas bareder sar okla rohi. ²¹ Mek sar dikhavas dureder, kada rohos kerďa o mariben ole svete manušenca a domarelas len dži akor, ²² medik na avľa Oda, ko sas furt, a o sudos sas dino le svete manušenge le Nebbaredere Devleskre, bo avľa o časos, hoj o sveta manuša te prelen o krališagos.

²³ Akor oda, ko paš ma ačhelas, mange kavke phenda:

‚E štarto šelma ela o štarto krališagos pre phuv,

savo ela savore krališagendar aver.

* 7:5 7,5 E hebrejiko čhib pes na del te ačhalol.

Zachala cali phuv, rozpučinela a rozžuvinela.

²⁴ O deš rohi hin o deš kraľa,
save avena ole krališagostar.
Mek jekh aver avela pal lende,
ela aver oklendar, so sas,
a čhivela tele pal o tronos trine kraľen.

²⁵ Vakerela lava pro Nekbareder,
trapinela le svete manušen le Devleskren
a kamela te čerinel o sveta inepi the o zakoni.
Ena leske dine andro vasta pro časos, duj časi the jepaš časos.

²⁶ Ale zabešela o sudos,
leskri zor pes lestar odlela
a ela calkom zničimen pro furt.

²⁷ O krališagos, o rajipen the o šukariben savore krališagengro tel calo ňebos,
ela dino le svete manušenje, so hine le Nekbareder Devleskre.
Leskro krališagos ela večno,
savore rajipena leske služinena
a šunena les.'

²⁸ Kade hin o koŋec le vakeribnaske. Man, le Daniel, igen darade avri mire gondolišagi
a o muj pes mange čerinda, ale kada savoro mange mukľom prekal ma."

8

O capos the o baranos

¹ Sar kralinelas o kralis Belšacar trito berš, dikhľom me, o Daniel, dujto videňje pal
oda ešebno, so dikhľom angľoda. ² Andre oda videňje man dikhľom te ačhavel paš o
paňi Ulaj andro ohradzimen foros Šušan andre provincija Elam. ³ Sar hazdňom upre o
jakha, dikhľom jekhe baranos duje rohenca te ačhel paš o paňi a leskre rohi sas bare.
Jekh sas bareder sar oka, ale barila nasigeder. ⁴ Dikhľom ole baranos te marel le rohenca
pro zapados, severos the pro juhos. Ňisavo džviros angle leste na obačila a ňiko pes
andral leskri zor našti zachraňinelas. Kerelas oda, so kamelas, a lidžalas pes upre.

⁵ Sar pal oda gondolinavas, jekhvareste avľa pal o zapados jekh capos. Pregela cali
phuv, ale leskre pindre pes na chudenas la phuvatar. A ole capos sas maškar o jakha
igen baro rohos. ⁶ Avľa dži paš oda dujerohengro baranos, saves dikhľom te ačhel paš o
paňi, a mukľa pes pre leste bara choľaha andre cali peskri zor. ⁷ Dikhľom, sar avľa paš
o baranos, choľaha andre leste demađa a phagľa leske soduj rohi. Le baranos na sas zor
te obačhel angle leste. O capos leha demađa andre phuv a uštarelas pre leste. Na sas
ňiko te zachraňinel le baranos leskra zoratar. ⁸ O capos pes lidžalas igen upre. Ale sar
imar sas andre peskri nekbareder zor, phadžila leske oda baro rohos a pre leskro than
barile aver štar bare rohi pro štar svetoskre seri.

⁹ Andral jekh olendar avľa avri jekh cikno rohos, so igen barolas pre južno sera, pre
vichodno sera a palis ke Šukar phuv. ¹⁰ Bariľa dži paš e ňeboskri armada a čhida tele
varesaven lendar the le čercheňendar pre phuv a uštarelas pre lende. ¹¹ Lidžalas
pes upre a kerelas pestar bareder sar o velitelis la ňeboskra armadakro, zaačhađa e
sakodživeseskri obeta le RAJESKE a leskro Chramos čhida tele. ¹² Le Devleskre manuša
visaľile le Devlestar andre vzbura a oddine pes ole rohoske a obetinenas leske. Oda
rohos čhida o čačipen pre phuv a savoro, so kerelas, leske avelas avri.

¹³ Akor šundom te vakerel jekhe svetones a aver sveto phučľa olestar, ko vakerelas:
„Dži kana likerela oda videňje pal e sakodživeseskri obeta, pal e vzbura, so ničinel?
Dži kana pes uštarela pre ňeboskri armada the pro Chramos?“

¹⁴ Odphenda: „Dži akor, medik na predžana 2 300 rača the tosara; palis ela o Chramos
pale pošvecimen.“

O Gabriel del te ačhalol o videňje

¹⁵ Medik me, o Daniel, dikhavas o videňje a kamavas oleske te ačhalol, jekhvareste
paš ma ačila vareko, ko dičholas avri sar murš. ¹⁶ A šundom le manušeskro hangos,
sar vičinelas le paňestar Ulaj: „Gabrielona, de leske te ačhalol kada videňje!“

¹⁷ Palis o Gabriel avľa ode, kaj ačhavas. Sar avelas pašeder, predarandilom a peľom
pro muj. Phenda mange: „Manušeja, ačhaluv, hoj kada videňje hin pal o posledno
časos.“

¹⁸ Sar manca vakerelas, pašľuvavas le mujeha pre phuv a na džanavas mandar. Palis
pes mandar chudňa a thođa man te ačhel pro pindre.

¹⁹ A phenđa: „Dava tuke te džanel, so pes ačhela andre posledno bari choľi le Devleskri, bo o videňje hin pal o posledno časos, so hin dino. ²⁰ Oda dujerohengro baranos, saves dikhľal, oda hin o kraľa andral e Medsko the andral e Perzija. ²¹ O zabarardo capos hin o grecko kralis a o baro rohos maškar leskre jakha hin o ešebno kralis. ²² O štar rohi, save barile avri, sar o baro rohos leske phadžila, hine o štar krališagi, so avela leskre narodostar, ale na ela len ajsi zor sar les.

²³ Jekh strašno kralis avela andre posledna dživesa lengre krališagoskre, sar imar dokerena savore bini andre peskri vzbura. Oda kralis ela zacato the igen falošno. ²⁴ Ačhela igen zoralo, ale na peskra zoratar. Kerela bari pohroma a avela leske avri sa, so kerela. Zničinel a le zorale muršen a the le Devleskre manušen. ²⁵ Vašoda, hoj ela vibito, avela leske avri o falošna droma. Lidžala pes upre andro jilo a zničinel a but dženen akor, sar oda na užarena. Ačhavela pes the le Rajeske upral o raja, no ela zničimen, ale na le manušeskra zoratar. ²⁶ Čačo hin oda videňje, so tuke sas phendo pal o rača the tošara, sar pes na obetinel. Ale tu oda videňje zapečatin, bo predžana but berša, medik pes kada ačhela.“

²⁷ Me, o Daniel, slabisalilom a nasvalilom pro vajkeci dživesa. Palis uštilom a keravas le kraliskri služba. Igen man čudalinas upral oda videňje a našti oleske achaluvasas.

9

Le Danieloskro mangipen

¹ O Darius, le Ahasveroskro čhavo andral o medsko narodos, ačhila kraliske upral o chaldejiko krališagos. ² Sar ov kralinelas ešebno berš, me, o Daniel, achalilom andral o Pisišagos, andral oda lav, so diňa o RAJ le prorokos Jeremijaš, hoj o Jeruzalem ačhela zničimen pro eftavardeš (70) berš. ³ Avke man visardom ko Raj, miro Del, hoj les te rodav andre modlitba, igen les mangavas a poscinavas man. Somas urdo andro gada le gonestar a bešavas andro prachos andral o bov.

⁴ Modlinavas man ko RAJ, ke miro Del, a phenavas avri mire bini:

„Ó, Rajeja, baro a zoralo Devla, so dolikeres pačivales e kamibnaskri zmluva olenca, ko tut kamen a dolikeren tire prikazaňja: ⁵ Amen, o Izrael, kerđam o bini a kerahas o nalačhipen. Samas nalače a vzburinahas pes; visardam pes het tire zakonendar the prikazendar. ⁶ Na šunahas tire služobňiken le proroken, save vakerenas andre tiro nav amare kralenge, amare vladarenge, amare dadenge the savore manušenge andre amari phuv.

⁷ Tiro, Rajeja, hin o spravodlišagos, ale amen sam andre ladž dži adadžives – o manuša andral e Judsko, savore, so bešen andro Jeruzalem the calo Izrael, ola, ko hine pašes, the ola, ko hine dur; andre savore phuva, kaj amen tradňal avri vaš oda, hoj na samas tuke pačivale. ⁸ Rajeja, e ladž amenge, amare kralenge, amare vladarenge the amare dadenge, bo kerahas o bini pre tute. ⁹ Tu, Raja, amaro Devla, sal lačhejileskro a odmukes, kajte amen pes tuke ačhavahas ¹⁰ a na šunahas tiro hangos, RAJEJA, amaro Devla, hoj te phiras pal o zakoni, so amenge diňal prekal tire služobňika-proroka. ¹¹ Calo Izrael na dolikerđa tiro zakonos a visarda pes het, hoj te na šunel tiro hangos.

Vašoda o prekošibena, so hine pisimen andro zakonos le Mojžišoskro, le Devleskre služobňikoskro, sas avričhide pre amende, bo kerehas o bini pre leste. ¹² Dolikerđa peskre lava, so phenelas pre amende the pre amare vladara, hoj anela pre amende kajso baro nalačhipen. Se oda, so pes ačhila andro Jeruzalem, pes na ačhila ņikhaj tel calo ņebos. ¹³ Avke sar hin pisimen andro zakonos le Mojžišoskro, avke pre amende avľa kada savoro nalačhipen, bo amen na kamahas te el pre dzeka le RAJESKE, amare Devleske, hoj pes te visaras amare binendar a te das pozoris pre tiro čaćipen.

¹⁴ Vašoda sas o RAJ pripravimen a domukla pre amende kada nalačhipen. Bo o RAJ, amaro Del, hino čaćipnaskro andre savoreste, so kerel, ale amen na šunahas leskro hangos.

¹⁵ Akana, Rajeja, Devla amaro, so tire zorale vasteha ilal avri tire manušen andral o Egipt a kerdal tuke baro nav maškar o manuša dži adadžives, avke sar oda hin adadžives – amen kerđam bini, amen kerđam namištes. ¹⁶ Rajeja, vaš savore tire čaćipnaskre skutki visar het tiri bari choľi tire forostar le Jeruzalemostar, tire svete verchostar. Vaš amare bini a vaš o bini amare dadengre ačhila o Jeruzalem the tire nipi pre ladž sakoneske, ko bešen pašal amende.

¹⁷ Ale akana, Devla amaro, šun avri e modlitba the o mangipen tire služobňikoskro. Ker oda prekal tute korkoreste, Rajeja, mi švicinel tiro muj pre tiro zničimen Chramos. ¹⁸ Devla miro, prithov tiro kan a šun. Otke tire jakha a dikh pre amaro zničimen foros, so lidžal tiro nav. Amaro mangipen ke tu na anas vaš oda, hoj amen sam čaćipnaskre,

ale vaš oda, hoj tu sal igen lačhejileskro. ¹⁹ Rajeja, šun! Rajeja, odmuk! Rajeja, šun avri a ker! Ma odthov oda! Ker oda vaš tuke korkoreske, Devla miro! Bo tiro foros a tire manuša lidžan tiro nav.“

Pal o eftavardeš kurke

²⁰ Me vakeravas, modlinavas man a viznavinavas mire bini the o bini mire manušengre, le Izraeloskre, a anavas miro mangipen anglo RAJ, miro Del, vaš o sveto verchos mire Devleskro. ²¹ Sar man mek modlinavas, o Gabriel, oda murš, saves angloda dikhłom andro videňje, prilecinda sig ke mande akor, sar pes obetinel o račakre obeti. ²² Avla paš ma a phenda mange kada: „Daniel, akana avłom, hoj tut te dav gođi te achalol. ²³ Sar tut chudňal te modlinel, o lav sas dino a me avłom, hoj tuke les te phenav avri, bo sal vzacno le Devleske. Vašoda prindžar oda lav a achaluv oda videňje.

²⁴ Eftavardeš kurke hin dine tire manušenge the tire svete foroske, hoj pes te preačhel la vzburahe the le binenca, hoj pes te počinel vaš e vina, te anel pes o večno spravodlišagos, te zapečafinel pes o prorocko videňje a te pomazinel pes o Neksveteder than.

²⁵ Vašoda džan a achaluv: Akorestar, sar šundila o lav pal oda, hoj pes pale te ačhavel o Jeruzalem, a dži akor, medik avela o Pomazimen vladcas, predžana ehta kurke the šovardeš the duj (62) kurke. O ulici andro Jeruzalem the e ochrana pašal o foros ena pale uprečhade. Ale oda ena o phare časi. ²⁶ Pal o šovardeš the duj kurke ela murdardo o Pomazimen bi e vina. O foros the o Neksveteder than zničimena o manuša ole vladcaskre, savo avela. O koñec avela sar e potopa, o mariben the o ničeňje, so diňa avri o Del, likerela dži o agor. ²⁷ Oda vladcas ispidela pro but džene, hoj leha te keren zmluva pre jekh kurko. Maškar o kurko kerela, hoj pes imar te na anen o obeti the o dari. Andro Chramos ela thođi e džungali modla, so les mełarela andre, a ačhela ode, medik pre oda, ko la ode thođa, na ela čhido avri o sudos, so sas dino prekal leste.“

10

O Daniel dikhel le aňjelos

¹ Sar krafinelas o kralis Kiros andre Perzija trito berš, sas sikado o lav le Danieloske, savo pes vičinelas Beltšacar. Oda lav sas čačipnaskro, ale sas les igen phares te achalol. Oda lav leske sas dino te achalol andro videňje.

² Andre ola dživesa me, o Daniel, somas andre bari žala trin kurke. ³ Na chalom lačo chaben, aňi mas aňi mol na ilom andro muj. Aňi na makhłom man olejoha, medik na pregele trin kurke.

⁴ Bišuštarto (24.) džives andre ešebno čhon somas pro brehos paš o baro paňi Tigris. ⁵ Sar dikhłom upre le jakhenca, dikhłom varesave muršes urdes andro ruchos le lanostar a pašal o klubi sas prephandlo sirimoha le žuže somnakastar andral o Ufaz. ⁶ Leskro felos sas sar o vzacno bar a leskro muj sas sar o bleskos. O jakha les sas sar o jagale fakli, leskre vasta the pindre sas sar o bliščaco bronzos a leskro hangos šundolas sar but manušengro.

⁷ Ča me, o Daniel, dikhłom oda videňje. O murša, save manca sas, les na dikhle, ale avla pre lende e bari dar a denaše pes te garuvel. ⁸ Avke ačhilom korkoro a dikhavas oda baro videňje. Ale ačhilom bi e zor, parňilom avri pro meriben a e zor man calkom omukla. ⁹ Androda šundom leskro hangos. A sar oda šundom, pełom tele le mujeha pre phuv a na džanavas mandar.

¹⁰ A chudňa pes mandar varesavo vast, čhalada man a somas pro kħoča the pro burňika. ¹¹ Phenda mange: „Daniel, vzacno muršeja, de pozoris pro lava, so tuke phenava. Ušti upre, bo akana som bičhado pal tu.“ A sar mange kada phenda, uštilom upre a izdravas.

¹² Palis mange phenda: „Ma dara tut, Daniel, bo ešebne dživesestar, kanastar tuke zailal andro jilo, hoj kames te achalol, a chudňal tut te pokorinel anglo Del, sas tire lava avrišende a me vaš oda avłom. ¹³ O raj le aňjelengro, so lidžal o krališagos andre Perzija, pes mange ačhavelas bišujekh (21) džives. Ale o Michael, jekh le nekbarerder aňjelengre rajendar, mange avla te pomožinel a mukłom les ode le kraliha andral e Perzija. ¹⁴ Akana avłom, hoj tuke te dav te achalol oda, so pes ačhela tire manušenca andre ola dživesa, so avena, bo kada videňje hino pal ola dživesa, so avena.“

¹⁵ Medik mange kala veci vakerelas, bandilom le mujeha dži pre phuv a nemisalilom. ¹⁶ Palis pes vareko, ko dičholas sar manuš, chudňa mire vuštendar a me phundrađom o muj a chudňom te vakerel. Phendom oleske, ko ačhelas anglal ma: „Hin mange igen phares olesar, so dikhłom, raja miro, a šunav man igen slabo. ¹⁷ Sar šaj me, tiro sluhas, vakerav tuha, raja miro? E zor man omukla a phares pes mange dichinel.“

¹⁸ Pale pes mandar chudña oda, ko dičholas sar manuš, a diña man zor. ¹⁹ Phenda: „Ma dara tut, vzacno manušeja! O smirom tuha! Preker tut! Av zoralo!“

Sar ke ma kavke prevakerda, prekerdom man a phendom: „Vaker, rajeja, bo diñal man zor.“

²⁰ Phuča mandar: „Džanes, soske pal tu avlom? Ale akana man mušinav te džal pale te marel le aňjelengre rajeha andral e Perzija, a sar me džava, o aňjelengro raj andral e Grecko avela. ²¹ Ale ešeb tuke dava te džanel, so hin pisimen andre Knižka le čajčipnaskri. Ńiko aver mange lenca na pomožinel, ča o Michael, o raj le Izraeloskre aňjelengro.“

11

¹ Me ačhavas paš o Michael, hoj les te zoralarav a te pomožinav leske akor, sar kralinelas o medsko kralis Darius ešebno berš.

O kraľa pal o juhos the pal o severos

² Ale akana tuke phenava o čajčipen: „Andre Perzija ena mek trin kraľa a štarto peske skidela buter barvalipen sar okla, a sar zorafola peskre barvalipnastar, kerela upre savoren pro grecko krališagos. ³ Palis avela jekh zoralo kralis, savo vladñinela bara zoraha a kerela sa, so ča leske ela pre dzeka. ⁴ No avke sig sar avľa, avke ela leskro krališagos rozmaro a rozdelimen pro štar seri le svetoskre, ale na maškar leskre potomki. Oda krališagos imar na ela ajso zoralo, sar sas paš leste, bo ela avciridlo a dela pes avrengre.

⁵ O kralis pal o juhos ačhela igen zoralo, ale jekh leskre veliteľendar ačhela mek zoraleder sar ov a kralinela andre leskro krališagos bara zoraha. ⁶ Pal o vajkeci berša pes sthovenava jekhetane: e čajj le kraliskri pal o juhos iľa vera le kraliħa pal o severos, hoj te zoralaren lengri zmluva. Ale na likerela oda but, bo oj, lakro rom, lakre čhave the lakre sluhi ena murdarde.

⁷ Jekh lakra famelijatar ačhela kraliske pro juhos. Ov džala pre armada le kraliskri pal o severos, zalela leskro ohradzimen foros a domarela leskri armada. ⁸ Lela the lengre devlen, lengre trastune modlen the lengre vzacna rupune the somnakune nadobi a lidžala len andro Egípt. Pro vajkeci berš mukela le kralis pro severos andro smirom. ⁹ Palis o kralis pal o severos avela andro krališagos le kraliskro pro juhos, ale visarela pes pale andre peskri phuv. ¹⁰ Leskre čhave ena pripravimen pes te marel a zvičinenava e bari armada, so džala furt anglal a zalela savoro sar e potopa a doanela o mariben dži paš leskro ohradzimen foros.

¹¹ Palis o kralis pal o juhos avela pro mariben choľaha a marela pes le kraliħa pal o severos, savo ačhavela bari armada, savi ela domardi. ¹² Sar o kralis pal o juhos zalela ola armada, lidžala pes andre peskro jilo upre. Murdarela but ezera dženen, ale na ačhela furt zoraleder sar oka, ¹³ bo o kralis pal o severos ačhavela aver armada, mek bareder sar oki; a pal o vajkeci berša avela pale la armadaha, savi ela igen bari a mištes vizbrojimen.

¹⁴ Andre oda časos uštena upre but džene pro kralis pal o juhos. The ola dziva džene tire narodostar uštena upre, hoj pes te ačhel oda, so sas andro viđeňje, ale perena. ¹⁵ O kralis pal o severos avela a čhivela avri pre kopa o bara pašal o muros a zalela o ohradzimen foros. O slugađa pal o juhos na obačhena, aňi ole nekfederen na ela zor oda te odmarel. ¹⁶ Oda, ko pre leste avľa, peske kerela, so kamela, a ņiko angle leste na obačhela. Zaačhela the andre Šukahar phuv a ela les zor la te zñičinel. ¹⁷ Kamela te avel čala peskra krališagoskra armadaha a phandela le kraliħa pal juhos e smiromoskri zmluva. Dela leske romňake peskra čha, hoj les te zñičinel, ale oda, so kamela te kerel, leske na avela avri. ¹⁸ Palis pes mukela pro phuva paš o moros a but lendar zalela. No jekh veliteľis zaačhavela leskro avriasaben a na ča oda, the leskri ladž leske dela pale. ¹⁹ Avke pes visarela pale ko ohradzimen fori andre peskri phuv, ale poddžala leske o pindro, perela a imar les na dičhola.

²⁰ Pre leskro than pes ačhavela aver, savo bičhavela le colňikos te kidel avri o daňe, hoj te barvalol leskro krališagos. No pal varesavo časos ela zñičimen, ale na andre choľi, aňi na andro mariben.

²¹ Pre leskro than avela igen nalačo manuš, saves na ela pravos te ačhel kraliske. Avela akor, sar oda o manuša na užarena, ale dochudela o krališagos avke, hoj thovela avri le manušenca. ²² Šulavela avri anglal peste o armadi a zñičinela len the le Devleskre Nekbaredere Rašas*. ²³ Oleha, hoj phandela zmluvi le vodcenca andral aver

* 11:22 11,22 E hebrejiko čhib: la zmluvakre rajes

narodi, thovela lenca avri a ela furt zoraleder, kajte les ela frima manuša. ²⁴ Jehvarestave avela pro mariben pre ola nekbarvaleder provinciji a kerela ajse veci, save na kerenas aňi leskre dada, aňi o dada lengre dadengre. Rozdela maškar peskre o zailo the čordo barvalipen the o aver lače veci. The pro ohradzimen fori le bare murenca kerela peskre plani, ale ča pre varesavo časos.

²⁵ Bi e dar kerela upre a skidela bari the zoralí armada a džala pro kralis pal o juhos. O kralis pal o juhos pes mukela pre leste la bara the zoralá armadaha, ale na obačehela, bo leha thovena avri. ²⁶ Zňičinena le kralis ola, ko chan leha pal o skamind; leskri armada ela šulađi avri a but džene merena andro mariben. ²⁷ Soduj kraľa bešena jekhetane pal o skamind a gondofinena pro nalačo, klaminena jekh avreske, ale na ela oda pre řisoste, bo o koňec avela andre oda časos, so hin dino. ²⁸ O kralis pal o severos avela pale andre peskri phuv bare barvalipnaha a zalela peske andro jilo te zňičinel e sveto zmluva. Kerela, so kamela, a palis džala pale andre peskri phuv.

²⁹ Andre oda časos, so hin dino, džala pale pro mariben pro juhos, ale akana oda na ela avke sar angloda. ³⁰ Bo avena pre leste o lodí le Kitanengre[†] a predarala. Avke pes visarela pale, cholísalola a kamela te zňičinel e sveto zmluva. Avela a dela pačiv olen, ko omukle e sveto zmluva.

³¹ Leskri armada uštela upre, hoj te meľarel andre o Chramos the e pevnost. Na domukena te obetinel e sakodživeseskri obeta a ačhavena ode la džungala modla. ³² Le gule lavenca thovela avri olenca, ko na dolikeren e zmluva. Ale ola, ko prindžaren peskre Devles, pes leske zoraales ačhavena.

³³ O godaver le manušendar dena but dženen godí. Ale varesaven lendar murdarena le šablenc a labarena andre jag, varesaven zalena andre a phandena pre varesavo časos. ³⁴ Sar perena, dochudela pes lenge cikňi pomoca, ale but džene pes ke lende klamišagoha pridena. ³⁵ Varesave ole godaver manušendar perena, hoj te aven žuže, obžurarde a bi e mel. Kada likerela dži akor, medik na avela o koňec andre oda časos, so o Del diňa.

³⁶ Oda kralis kerela sa, so kamela, lidžala pes upre a kerela pestar bareder sar savore devla. The pro Del le devlengro vakereľa ajse veci, save našti aňi te šunel. Sa leske avela avri mištes, medik na predžala o časos la bara cholakro, bo oda, so kamel o Del, pes mušinel te ačhel. ³⁷ Ov na ačehela řisave devlendar, saven leskre dada lašarenas, aňi ole devlestar, saves but džuvlija kamen, aňi řisave avre devleske na presikavela e pačiv, bo ov pestar kerela bareder sar on savore. ³⁸ Ale lašarela le hradoskre devles. Oda hin del, saves leskre dada na prindžarenas a anela leske o somnakaj, o rup, o vzacna bara the o aver vzacna dari. ³⁹ O kralis džala pro nekzoraleder fori la pomocaha ole devlestar a dela bari pačiv olen, ko pes leske poddena. Ačhavela len vodcenge upral o but manuša a vaš e odmena lenge rozdelinela e phuv.

⁴⁰ Andro posledno časos pre leste avela pro mariben o kralis pal o juhos, ale o kralis pal o severos pre leste džala le slugadenca pro graja, le verdanenca the but lodenca. Avela pro but phuva a predžala prekal lende sar e potopa. ⁴¹ Avela the pre Šukar phuv, pro Izrael. Ezera-ezerenge ena murdarde avri, ale o Edom, o Moab the o anglune manuša le Amončanengre ena zachraňimen leskre vastendar. ⁴² Rozthovela peskri zor upral o phuva. Aňi o Egipt lestar na denašela. ⁴³ Andre leskri zor ena o somnakune, rupune the aver vzacna veci andral o Egipt. Domarela the e Libija the o Kuš[‡]. ⁴⁴ Ale oda, so šunela pal o vichodos the pal o severos, les daravela avri a džala bara cholaha pro mariben, hoj te zňičinel a te murdarel avri but dženen. ⁴⁵ Rozthovela peskre kralika stani maškar o moros the maškar o šukar sveto verchos. Ale ode ela leskro koňec a řiko leske na pomožinela.“

12

O posledna časi

¹ „Andre oda časos avela o Michael, o baro aňjelos, savo stražinel tumare manušen. Akor avela ajso pharipen, savo mek na sas, kanastar hin o narodi, dži akana. Ale andre oda časos ena zachraňimen tire manuša – sako, kaskro nav pes arakhela pisimen andre le Devleskri kňižka. ² A but olendar, ko soven andro prachos la phuvakro, uštena upre; jekh pro večno dživipen, ale aver ena teledikhle the andre ladž pro furt. ³ Ola, ko hine godaver, švicinena sar o řeboskro švetlos a ola, ko anena but dženen andro spravodlišagos, švicinena sar o čercheňa pro furt. ⁴ Ale tu, Daniel, liker kala lava andro

[†] 11:30 11,30 Oda sas o Rimana. [‡] 11:43 11,43 Oda hin e Etiopija.

garuđipen a zapečafim e knižka, medik na ela o posledno časos. But džene džana upre tele a o prindžaripen barola.“

⁵ Me, o Daniel, dikhłom te ačhel duje avre muršen, jekhes pre kada brehos paš o paňi a dujtones pre aver brehos. ⁶ Olendar jekh dženo prevakerđa ko murš urdo andro lanovo ruchos, savo sas upral o paňi: „Kana ela koňec kale strašne vecenge?“

⁷ Šundom ole muršes urdes andro lanovo ruchos, savo sas upral o paňi. Ov hazdła soduj vasta ko ňebos, ila vera andro nav le Devleskro, savo dživel furt, a phenda: „Likerela oda trin the jepaš berš*. Sar imar preačhela te džal pre le Devleskre sveta manuša, akor ena savore kala veci dokerde.“

⁸ Šundom kada savoro, ale na achaliłom oleske. Phučłom: „Rajeja miro, savo ela o koňec kale vecenge?“

⁹ Odphenda: „Daniel, dža, bo kala lava hine likerde andro garuđipen a zapečafimen dži o posledno časos. ¹⁰ But džene ena žužarde, lela pes pal lende tele e mel a prekal e jag ačhena dokonaleder, ale o nalače ačhena dureder nalače. Ňiko le nalače manušendar oleske na achalona, ale o godaver achalona.“

¹¹ Akorestar, kanastar pes zaačhavela o sakodživeseskre obeti a ela ačhađi e džungali modla andro Chramos, predžana 1 290 dživesa. ¹² Bachtale hine ola, ko pačabnaha užarena, medik na predžana 1 335 dživesa.

¹³ Ale tu av verno dži o koňec. Mereha, ale palis ušteha andral o meriben pro koňec le dživesengro, hoj te chudes tiro dedictvos.“

* **12:7** 12,7 E hebrejiko čhib: jekh časos, duj časi the jepaš časos

O Hozeaš

¹ O lav le RAJESKRO, so avla ko Hozeaš, ko čavo le Beeriskro, sar andre Judsko kralinenas o Uziaš, o Jotam, o Achaz the o Chizkija* a sar andro Izrael kralinelas o Jarobeam, o čavo le Jehoášiskro.

O Hozeaš peske lel lubña romňake

² Sar o RAJ ešebnovar prevakerda ko Hozeaš, phenda leske: „Dža a le tuke varesava lubña romňake a ela tut o čhave andral o lubipen, bo tumari phuv kerel baro lubipen oleha, hoj pes visarda het le RAJESTAR.“ ³ Avke geľa a iľa peske romňake la Gomer, le Diblajimoskra čha. Oj ačhila khabñi a ločhila leske muršores.

⁴ Akor phenda o RAJ le Hozeašiske: „De leske nav Jezreel, bo imar maj marava e famelija le Jehuoskri vaš oda, hoj but dženengro rat čhorde avri andro Jezreel, a kerava o końec le Izraeloskre krališagoske. ⁵ Andre oda džives phagerava o lukos, e zor le Izraeloskra armadakri, andre dolina Jezreel.“

⁶ Paľis e Gomer pale ačhila khabñi a uliľa lake čhajori. Akor o RAJ phenda: „De lake nav Lo-Ruchama†, bo imar buter na presikavava e milosť le Izraeloske a na odmukava lenge. ⁷ Ale le Judaskre manušenge presikavava e milosť a zachraňnavava len me, o RAJ, lengro Del; na zachraňnavava len aňi le lukoha aňi la šablaha aňi le maribnaha aňi le grajenca aňi olenca, ko bešen pro graja.“

⁸ Paloda, sar e Gomer imar preačhila te del te pijel la čhajora, so pes vičinel Lo-Ruchama, pale ačhila khabñi a uliľa lake muršoro. ⁹ Akor phenda o RAJ le Hozeašiske: „De leske nav Lo-Ami‡, bo tumen na san mire manuša a me na som tumaro Del.“

2

O Izrael ela pale obnovimen

¹ „Ale jekhvar ena o Izraeliti ajci but sar e poši paš o moros, so pes na del te zrachinel aňi te zgenel. A pre oda than, kaj lenge sas phendo: ‚Na san mire manuša,‘ lenge jekhvar ela phendo: ‚Tumen san o čhave le džide Devleskre.‘ ² Akor pes o manuša andral e Judsko the andral o Izrael zdžana jekhetane, kiden a peske avri jekhe vodcas a pale rozkvitňisalona andre phuv. Oda ela baro džives le Jezreeloskro. ³ Phenen tumare phralenge: ‚Ami*!‘, a tumare pheňenge: ‚Ruchama!†‘ “

O Izrael ela mardo vaš peskro lubipen

⁴ „Čhavale, dovakeren tumara dake, dovakeren lake, bo imar nane miri romñi a me na som lakro rom.

Mi preačhel te dživel andro lubipen
a mi visarel pes andral peskro napačivaliben!

⁵ Bo sar na, ta čhivava lake tele o gada
a ela langi avke sar andre oda džives, sar uliľa.

Kerava latar pušta,
kerava latar avrišuki phuv
a mukava la te merel le smedostar.

⁶ Na avava jileskro ke lakre čhave,
bo on hine o čhave andral o lubipen.

⁷ Bo lengri daj kerelas o lubipen;
odi, so lenca ačhila khabñi, kerda o džungipen.

Bo phenda: ‚Džava pal mire pirane,
save man dena maro the paňi,
vlna the lanos, olejos the pijiben.‘

⁸ Vašoda zahradzinava lakro drom le kolakenca
a zamurinava la avke, hoj na džanela khatar te džal.

⁹ Oj denašela pal peskre pirane,
ale na dochudela len;
rodela len, ale na arakhela.

Akor peske phenela: ‚Džav pale ke miro ešebno rom,

* 1:1 1,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš. † 1:6 1,6 Oda hin „Bi e milosť“. ‡ 1:9 1,9 Oda hin „Na mire manuša“. * 2:3 2,3 Oda hin „Mire manuša“. † 2:3 2,3 Oda hin „Milosť“.

- bo akor sas mange feder sar akana!'
 10 Ale oj na kamelas te pridžanel,
 hoj me som oda,
 ko la delas o zrnos, e nevi mol the o nekfeder olejos;
 me som oda, ko la delas but somnakaj the rup,
 ale oj oleha lašarelas le Baal.
- 11 Vašoda mange lava pale miro zrnos, sar ela e žatva,
 the miri nevi mol, sar ela lakro časos;
 lava latar miri vlna the miro lanos,
 save sas pre oda, hoj te učharen andre lakro langipen.
- 12 Akana čhivava lake tele o gada a ačhela langi
 anglo jakha savore lakre piranengre
 a ņiko la našči zachraņinela andral mire vasta.
- 13 Zaačhavava savore lakre radišagi:
 lakre inepi, oslavi le Neve čhoneskre, dživesa le šabatoskre –
 savore lakre inepi.
- 14 Zņičinava lakre viņici the lakre figovņika, pal save oj phenel:
 ‚Kada hin miro počiņiben, savo man dine mire pirane.‘
 Mukava len te zabarol le vešeha
 a chana len o dziva džviri.
- 15 Marava la vaš ola dživesa,
 sar labarelas o kadidlos le Baalenge,
 sar pes šukalarelas le čeņenca the angrusenca,
 sar phirelas pal peskre pirane,
 ale pre ma bisterda,“ phenel o RAJ.
- O RAJ pale presikavela o kamiben ko Izrael*
- 16 „Vašoda la pricirdava pale ke ma;
 lidžava la pre pušta
 a vakerava šukares ke lakro jilo.
- 17 Ode lake dava pale lakre viņici
 a kerava, hoj la Bibachtala dolinatar* te ačhel e brana la nađejakri.
 Odarik mange giņavela avke sar andre peskro terņipen,
 avke sar andre oda džives, sar avla avri andral o Egipt.
- 18 Andre oda džives,“ phenel o RAJ,
 „man vičinela *miro rom*
 a imar man na vičinela *miro baal*.
- 19 Bo me lava avri andral lakro muj o nava le Baalengre;
 lengre nava pes imar šoha na leperena.
- 20 Akor phandava e zmluva mek the le dzive džvirenca,
 le čiriklenca the le džvirenca, so pes cirden pal e phuv,
 hoj tumen te na dukhaven.
- O lukos, e šablā the o mariben
 lava het pal e phuv
 a dava lenge te sovel andro smirom.
- 21 Mangavava man tuha pro furt;
 mangavava man tuha andro spravodlišagos the čačipen,
 andro kamiben the jileskeriben.
- 22 Mangavava man tuha andre vernost
 a tu sprindžareha le RAJES.
- 23 Andre oda džives odphenava pro modlitbi,“
 phenel o RAJ,
 „phenava le ņeboske
 a o ņebos dela o brišind pre phuv,
- 24 e phuv dela o zrnos, e mol the o olejos;
 a on barona a phenena: ‚O Del sadzinelaŠ!‘
- 25 Zathovava mange mire manušen andre phuv

* 2:17 2,17 E hebrejiko čhib: o Achor § 2:24 2,24 E hebrejiko čhib: o Jezreel

a avava jileskro ke odi, kas angloda diňom nav *Bi e milost*.
 Olenge, kas angloda diňom nav *Na mire manuša*, phenava:
 ‚Tumen san mire manuša!‘
 On odphenena: ‚Tu sal amaro Del!‘ “

3

O Del kamel peskre napačivale manušen

¹ O RAJ mange pale phenda: „Dža, kam tira romňa, kajte hiňi lubňi a džal pal aver murš. Kam la avke, sar o RAJ kamel le Izraeloskre čhaven, kajte pes on visaren ke aver devla a rado lenge anen e obeta le hroznengre bokeľendar.“

² Avke vaš late počindom dešupandž rupune šekli a duj šel kili jačmeňis, hoj la te cinav. ³ Phendom lake: „Ačheha ke mande but dživesa, na kereha lubipen, na džaha pal aver murš a aňi man tuha na ela nič.“ ⁴ Bo o Izraeliti ačhena but dživesa bi o kraľis, bi o vodcas, bi e obeta, bi o sveta bara, bi o efodos the bi o modli. ⁵ Palis pes o Izraeliti visarena a rodna le RAJES, peskre Devles, the le Davidoskre čhas, peskre kraľis. A andro posledna dživesa avena daraha anglo RAJ a prilena leskro lačhipen.

4

O RAJ obviňinel le Izrael

¹ Šunen o lav le RAJESKRO, Izraelitale!

Bo o RAJ obviňinel le manušen, so dživen andre kadi phuv:
 „Nane ňiko verno aňi pačivalo andro kamiben,
 ňiko na prindžarel le Devles andre kadi phuv.

² Košen, klaminen, murdaren,
 čoren a keren o lubipen;
 o murdaripen pal o murdaripen,
 nane len imar ňisave hraňici.

³ Vašoda e phuv šučol avri
 a savoro, so andre dživel, našľol;
 o dziva dživiri, o čirikle,
 a mek the o ribi andro moros meren.

⁴ ňiko ňikas te na obviňinel
 aňi ňiko ňikas te na odsudžinel!
 Bo me obviňinav tumen le rašajen!

⁵ Tumen perena dživese a rači o proroka perena tumenca;
 vašoda zňičinava tumara da, le Izrael!

⁶ Mire manuša meren, bo man na prindžaren.
 Vašoda, hoj tumen odčhidan o prindžaripen,
 me tumen odčhivava andral e rašajiko služba.

Vašoda, hoj bisterďan pro zakonos tumare Devleskro,
 the me bisterava pre tumare čhave.

⁷ So buter rašaja sas,
 buter bini kerenas angle mande;
 čerinava lengri slava pre ladž!

⁸ Čaľon pro bini mire manušengre
 a kamen, hoj te keren o nalačhipen.

⁹ Vašoda avke, sar cerpinena o manuša,
 avke cerpinena the o rašaja:
 Marava sodujen vaš lengre droma
 a počinava lenge vaš lengre skutki.

¹⁰ Chana, ale na čaľona;
 kerena o lubipen, ale na ela len čhave,
 bo omukle le RAJES vaš o lubipen.

¹¹ E puraňi the e nevi mol
 ľel e godi mire manušendar.

¹² Mire manuša roden e rada paš e kaštuňi modla
 a vražinen peskre palicenca, hoj pes te dodžanen so te kerel,
 bo o duchos le lubipnaskro len cirdel te lašarel avre devlen
 a oddžan le Devlestar.

¹³ Anen peskre obeti pro verchi,

- labaren o kadidlos pro uče brehi
tel o dubos, topoľis the cedros,
kaj hin lačo ciňos.
- Vašoda tumare čhaja keren o lubipen
a tumare borija nane pačivale.
- 14 Na marava tumare čhajen, hoj keren o lubipen,
aňi tumare borijen, hoj nane pačivale;
bo the o murša phiren pal o lubňa
a anen o obeti le chramoskre lubňenca.
O manuša, so na achalón, ena zňičimen.
- 15 Te keres, Izraelona, o lubipen,
te na avel odi vina the pro Juda.
Ma džan andro Gilgal te lašarel falošne,
ma phiren andro Bet-Aven,
ma len vera kavke:
„Lav vera pro džido RAJ!“
- 16 O Izrael hino zacato sar e zacato gurumňi.
Šaj les akana o RAJ pašinel
pre bari mala sar le bakrores?
- 17 O manuša le Izraeloskre* pes oddine le modlengre;
muk len avke!
- 18 Sar dopijen e mol,
džan te kerel o lubipen;
lengre vladara kamen buter e ladž sar e slava.
- 19 E balvaj len pačarela andre peskre kridli a odphurdela;
lengre obeti lenge anena e ladž.“

5

O sudos pro Izrael

- 1 „Šunen kada, rašajale!
Phundraven o kana, Izraelitale!
Šunen mištes, tumen e famelija le kraliskri!
Bo kada sudos hin pre tumende!
Ačhiľan pascake prekal e Micpa,
san nacirdle sar e sita pro verchos Tabor.
- 2 O vzburenci dogele imar igen dur andro murdaripen,
ale me len savoren marava.
- 3 Me prindžarav le Efrajim;
o Izrael nane garudo angle mande.
Tu kerehas lubipen, Efrajimona;
o Izrael hino meľardo andre.
- 4 Lengre skutki lengre na domuken
te avel pale ke peskro Del,
bo o duchos le lubipnaskro hin andre lende;
na prindžaren le RAJES.
- 5 O baripen le Izraeloskro svedčinel pre leste.
O Izrael, o Efrajim, perel pre peskre bini,
the o Juda perela lenca.
- 6 Peskre bakrenca the stadenca džan
te rodel le RAJES,
ale na arakhena les,
bo pes lendar odcirdňa.
- 7 Na sas verna le RAJESKE,
bo anenas pro svetos ňevlastne čhaven;
sar oslavinena o inepos le Neve čhoneskro,
ov len zňičinela the lengre malenca.
- 8 Trubinen pro rohos andre Gibea,
pre truba andre Rama;

* 4:17 4,17 E hebrejiko čhib: o Efrajim

trubinen zoraes pro mariben andro Bet-Aven! Pal tute, Benjamin!
 9 O Efrajim ela zničimen andre oda džives,
 sar les karhinava;
 maškar o kmeňi le Izraeloskre
 phenava oda, so pes čačes ačhela.
 10 O raja le Judaskre hine
 sar ola, ko čerinen la phuvakre hraňici.
 Čhivava pre lende avri miri cholì sar paňi.
 11 O Efrajim igen cerpinela,
 ela roztrušimen paš o sudos,
 bo radišagoha džalas pal o modli.
 12 Me avava sar o mołos le Efrajimoske
 a sar o kirňiben le Judaske.
 13 Sar o Efrajim dikhla peskro nasvaliben
 a o Juda peskri rana,
 akor geła o Efrajim andre Asirija
 a mangla le bare kralis vaš e pomoca.
 Ale ov tumenge našti pomožinel
 aňi našti sastarel tumare rani.
 14 Bo me avava sar o levos pro Efrajim
 a sar o terno levos pro Juda.
 Me! Me korkoro len čhingerava pro kotora;
 džava len te cirdel het a ňiko len na zachraňinela.
 15 Akor džava a visarava man pale pre miro than,
 medik peske na udžanena e vina
 a na rodena miro muj.
 Sar lenge ela igen phares,
 akor man rodena igen zoraes.“

6

O Izrael pes na visarel le binendar

1 „Aven džas pale ko RAJ! Ov amen čhingerda pro kotora, ale ov amen the sastarela;
 ov amen zraňinda,
 ale ov amenge the phandela andre o rani.
 2 Pal o duj džives amen obdžidarela,
 pro trito džives amen hazdela upre,
 hoj te dživas angle leskro muj.
 3 Aven, sprindžaras le RAJES!
 Keras sa, hoj les te sprindžaras.
 Avke sar hin isto, hoj o kham avela avri,
 avke hin isto the oda, hoj ov avela;
 avela sar o brišind, so avel jesone the jarone,
 sar o brišind, so polivinel e phuv.
 4 So te kerel tuha, Efrajimona?
 So te kerel tuha, Judona?
 Se tumaro kamiben ke ma hin sar e chmara tosara,
 abo sar e rosa, so sig našlol.
 5 Vašoda tumen kresinavas prekal o proroka,
 murdaravas tumen le lavenca andral miro muj
 a miro sudos avel avri sar o švetlos.
 6 Bo me, o Del, kamav tumaro verno kamiben a na e obeta;
 buter kamav, hoj man te prindžaren,
 sar hoj mange te anen o labarde obeti.
 7 Ale on prephagle miri zmluva imar paš o Adam*;
 ode mange sas napačivale.
 8 O Gilead hin o foros le nalache manušengro,
 pre leskre ulici hin pherdo rat.
 9 Sar o zbujňika užaren, hoj pre varekaste te chučen,

* 6:7 6,7 O Adam šaj el o ešebno manuš, abo o cikno gavoro paš o Jordan.

avke keren o rašaja;
 murdaren le manušen pro drom andro Šichem;
 keren baro nalačhipen!
 10 Dikhlom o strašno džungipen andro Izrael:
 O Efrajim ode kerel baro lubipen;
 o Izrael hino melardo andre.
 11 A the prekal tumende, manušale andral e Judsko,
 hin pripravimen o džives, kana skidena upre o trestos.

Kamav te anel pale mire zaile manušen.“

7

1 „Ale sar kamav le Izrael te sastarel avri,
 sikavel pes e vina le Efrajimokri
 the o nalače skutki la Samarijakre.
 Bo thoven avri le manušenca;
 o živaňis rozmarel o kher,
 o zbujuňika avri pro ulici občoraren!
 2 Na len peske andre godi,
 hoj me na bisterav pre lengro nalačhipen,
 ale lengre bini len avke obklučinen,
 hoj hine furt angle mire jakha.
 3 Peskre nalačhipnaha keren radišagos le kraliske
 a peskre klamišagoha le vladarenge.
 4 Savore hine lubara;
 hine sar o rozlabardo bov,
 andre savo o pekaris na mušinel te čhivel kašta,
 kanastar rozkerda o chumer dži akor,
 medik leske na avela upre.
 5 Andre oda džives, sar amaro kralis kerda e oslava,
 leskre uradňika mačile la molatar
 a ov pes pridiňa paš o barikane.
 6 He, lengre jile labonas sar bov andre peskre nalače plani;
 cali rat lengri choli thuvisaľolas
 a tosara rozlabila sar bari jag.
 7 Savore hine rozlabarde sar bov
 a chan tele peskre vladaren;
 savore lengre kraľa peren tele,
 ale ņiko lendar ke ma na vičinel.
 8 O Efrajim pes mišinel avre narodenca;
 o Efrajim hino e marikli,
 so na sas previsardi a prilabila.
 9 Leskri zor chan tele o cudzinci,
 ale ov olear na džanel;
 o bala leske chudle te šivisaľol,
 ale aňi olear na džanel.
 10 O bariplen le Izraeloskre manušengro svedčinel pre lende,
 ale the avke pes na visaren pale ko RAJ, ke peskro Del,
 aňi les na roden vaš oda savoro.
 11 O Efrajim hino sar e holubica,
 sig peha del te thovel avri, bi e godi;
 maj vičinel pre pomoca andro Egipt
 a maj džal andre Asirija.
 12 Sar džana, nacirdava pre lende miri sita,
 cirdava len tele sar le čiriklen;
 zachudava len sar šunava, hoj pes zdžan.
 13 Vigos lenge, bo mandar odgele!
 Ena zňičimen, bo pes mange ačhade!
 Me len kamav te cinel avri,
 ale on pre ma vakeren o klamišagi.

14 Na modlinen pes ke ma andral calo jilo,
 ča roven pre peskre hadži.
 Vaš o zrnos the vaš e mol pes čingeren pro telos,
 ale mandar pes visaren.
 15 Me len sikavavas a davas len zor,
 ale on pre mande gondolinen avri o nalače plani!
 16 Na visaren pes ko Nektbareder,
 hine sar o bango lukos.
 Lengre vladara ena murdarde la šablaha
 angle lengri sprostó čhib,
 vašoda lendar asana andro Egipt. “

8

O RAJ odsudzinel le Izrael vaš o modlarstvo
 1 „Prithoven o trubi paš o muj!
 O orlos kružinel upral o kher le RAJESKRO,
 bo prephagle miri zmluva
 a ačhade pes pre miro zakonos.
 2 O Izrael ke ma vičinel:
 „Devla amaro, amen tut prindžaras!“
 3 Ale o Izrael odčhida oda, so hin lačo;
 vašoda pre leste džala o neprijateljís.
 4 O manuša peske ačhade le kralen,
 ale bijal mande;
 ačhade peske le rajen,
 ale mandar na phučle.
 Kerde peske o rupune the o somnakune modli
 pre peskri zahuba.
 5 Me odčhidom* la Samarijakra somnakuňa gurumňora.
 Miri cholí pre lende labol!
 Našti aven žuže? Mek dží kana?
 6 Se the ola modla kerda o manuš andral o Izrael.
 Oda nane Del!
 Ela phagerđi pro kotorora –
 odi somnakuňi gurumňi andral e Samarija!
 7 Sadzinen e balvaj
 a skidena e vichrica!
 O klasos barola bi o zrnos,
 na kerela pes lestar nisavo aro.
 A kajte pes lestar kerđahas aro,
 chana oda o cudzinci.
 8 O Izrael hino zničimen;
 akana hino maškar o narodi
 sar e phagerđi piri, savi niko na kamel.
 9 Bo on gele andre Asirija
 sar o dzivo somaris, so phirel upre tele korkoro;
 o Efrajim peske cinelas le piranen.
 10 Kajte peske cinelas le piranen andral o narodi,
 me len akana skidava upre pro sudos.
 Maj našavena e zor tel o pharipen le bare kraliskro.
 11 O Efrajim peske ačhada but oltara pre obeta vaš o binos,
 no ola oltara leske ačhile o thana, kaj kerel o binos.
 12 Pisindom lenge igen but veci andral miro zakonos,
 ale on len lenas sar vareso cudzo.
 13 Kajte mange anen o obeti sar o daros
 a chan o mas le obetengro,
 le RAJESKE nane pre dzeka.
 Akana peske leperela pre lengro nalačhipen,
 marela len vaš o bini
 a džana pale andro Egipt.

* 8:5 8,5 E hebrejiko čhib: ov odčhida

14 O Izrael bisterda pre peskro Stvoritelis
 a ačhavelas o palaca,
 o Juda kerda but ohradzimen fori.
 Ale me pre lengre fori bičhavava e jag
 a zlabarela lengre hradi.“

9

O Izrael chudela o trestos, so peske zaslužinel

1 Ma radisaľuv, Izrael, ma thoven baripen avke sar aver narodi,
 bo na sanas verna tumare Devleske!

Rado sanas, sar tumenge počinenas vaš o lubipen
 pre dojekh than, kaj rozpučinen o zrnos.

2 O humnos the o lisos pre mol len na čalarela;
 e mol len sklaminela.

3 Na ačhena te bešel
 andre phuv le RAJESKRI;

o Efrajim džala pale andro Egipt
 a andre Asirija chana o našužo chaben.

4 Na rozčhivena e molakri obeta le RAJESKE,
 peskre obetenca leske na ena pre dzeka.

Ola obeti lengre ena sar o maro la žalakro,
 sako, ko lendar chala, pes meľarela;

he, lengro maro ela ča prekal lende,
 nič olestar pes na anela pre obeta andro kher le RAJESKRO.

5 So kamen te kerel andro džives la oslavakro,
 andro džives le RAJESKRE ineposkro?

6 Kajte denašlehas la pohromatar,
 o Egipt len skidela,
 a ena parunde andro Memfis.

Lengre vzacna rupune veci zabarona la pokrivaha,
 lengre stani zalena o koľaka.

7 Avle o dživesa le trestoskre –
 avle o dživesa le počiniľbnaskre.
 O Izrael olestar mi džanel!

Vašoda, hoj keren igen but bini a našti man avri ačhen,
 o prorokos hino tumenge dilino,
 o murš le Devleskre duchoha nagodaľaver.

8 O prorokos hino bičhado le Devlestar, hoj te stražinel le Efrajim,
 ale pre savore leskre droma hine thode o pasci
 a hin les ľeprijafela mek the andro kher leskre Devleskro.

9 Hine igen nalačhe andre peskre skutki,
 avke sar sas akor andre Gibea.

O Del na bisterela pre lengro nalačhipen
 a marela len vaš lengre bini.

10 O RAJ phenel: „Sar arakhľom le Izrael,
 sas oda avke, sar te arakhel o hrozni pre pušťa;

sar te dikhel o ešebno ovocje pro figovňikos.
 Ale sar gele ko Baal-Peor

a pošvecinde pes la modlake la Ladžake,
 ačhile ajse džungale sar odi veca, so kamenas.

11 E slava le Efrajim Moskri lecinela het sar o čiriklo –
 na uľona lengre čhave aňi na ločhona aňi na ačhena khabne.

12 Kajte bararena avri čhaven,
 me lendar savoren lava.

Vigos lengre,
 bo me man lendar visarava het!

13 Dikhľom le Efrajim sar le Tir* ,
 sadzimen pro šukar than;

* 9:13 9,13 Abo: sar o palmi

ale o Efrajim mušinelat te lidžal peskre čhaven pro murdaripen.“

¹⁴ De len, Devla –
so len deha?

De len, hoj te na ločhon
a te na el len andro košina thud!

O sudos le RAJESKRO pro Izrael

¹⁵ O RAJ phenel: „Chudňom len naši avri te ačhel
vaš savoro lengro nalačhipen andro Gilgal.

Vaš o nalačhipen, so keren,
len tradava avri andral miro kher.

Imar len na kamava,
savore lengre vodci pes mange ačhade.

¹⁶ O Efrajim hino mardo tele,
leskre koreña šučile avri,
na anena ovocje.

Kajte len ela čhave,
me olen, kas avke kamen, murdarava.“

¹⁷ Miro Del len odčhivela, bo les na šunenas;
ačhena tulakenge maškar o narodi.

10

O Izrael the o kralis ena marde vaš e modloslužba

¹ O Izrael hino sar o viñičis, pre savo hin pherdo hrozni,
a barol leske igen but ovocje.

So buter leske barol ovocje,
buter oltara kerel;
so buter leskri phuv barvaľol,
šukareder sveta slupi ačhavel.

² Lengre jile hine falošna
a akana mušinena te cerpinel vaš peskri vina.

O Del phagerela lengre oltara
a zñičinela lengre sveta slupi.

³ Imar maj phenena: „Nane amen kralis,
bo na darahas pes le RAJESTAR.

Ale kajte amen ulaahas kralis,
so šaj kerđahas prekal amende?“

⁴ Vakeren prazdna lava,
len falošne vera a phanden o zmluvi.

Vašoda le sudostar ačhel sar o jedovato koľakos
pre orimen mala.

O modlara le modlenca ena odligende andre Asirija

⁵ O manuša andral e Samarija pes daran
pal odi somnakuñi gurumñi andro Bet-Aven* .

Lakre manuša pal late rovena,
the lakre rašaja, o modlara,
ola, ko radisalonas lakre šukaribnastar,
bo hiñi lendar ili het.

⁶ The kadi modla ela ligendi andre Asirija
sar e obeta le bare kraliske.

E ladž avela pro Efrajim,
ladžala pes o Izrael vaš peskre plani.

⁷ E Samarija ela zñičimen;
lakro kralis ela sar o kaštoro pro pañi.

⁸ Zñičimen ena o uče thana andro Aven†,
o binos le Izraeloskro,
o kraki the o koľaka barona

* 10:5 10,5 Oda hin: o kher le nalačhipnaskro † 10:8 10,8 Oda hin: o thana le nalačhipnaskre

- pre lengre oltara.
 Akor phenena le verchenge: „Učharen amen andre!“
 a le brehenge: „Peren pre amende!“
- 9 Ole dživesendar, kanastar kerđan o binos andre Gibea,
 na preačhilan, Izraelona.
 Či na avela pale o mariben pro nalačhe andre Gibea?
- 10 Te kamava, marava len:
 O narodi pes pre lende zdžana,
 hoj len te phanden vaš lengre dvojita bini.
Izrael sadzinel o nalačo, skidela upre o nalačhipen
- 11 O Efrajim hino sar e treñimen avri gurumñori,
 so rado marel avri e pšeñica,
 ale me thovava o jarmos pre lakri šukar meř:
 tradava le Efrajim andre phari buči,
 o Juda orinela,
 o Jakob phagerela o hrudi.
- 12 Sadzinen tumenge o spravodlišagos,
 skiden o verno kamiben,
 prekopalinen tumenge e naorimen maľa,
 bo hin o časos te rodel le RAJES,
 meřik na avela
 a na dela o spravodlišagos pre tumende sar briřind.
- 13 Ale tumen sadzindan o nalačhipen,
 skidñan upre o nalačhe skutki
 a chanas o ovocje le klamiřagoscro,
 bo mukenas tumen pre tumari zor‡
 the pre tumare but slugađa.
- 14 E maribnaskri vika avela pre tumare manuša
 a savore tumare ohradzimen fori ena zñičimen,
 avke sar o kralis Šalman zñičinda o Bet-Arbel andro mariben,
 sar sas o daja peskre čhavenca rozpučimen pre phuv.
- 15 Avke kerava tumenca, manušale andral o Betel,
 bo tumaro nalačhipen hino baro.
 Soča vidñisałola, o kralis andral o Izrael ela calkom zñičimen.

11

- Kajte pes visaren het, o Del len kamel*
- 1 „Sar sas o Izrael terno, kamavas les
 a andral o Egipt vičindom mire čhas.
- 2 Ale so buter pre lende vičinavas,
 buter mandar džanas het;
 obetinenas le Baaloske
 a le modlengje labarenas o kađidlos.
- 3 Me somas oda, ko le Efrajim sikavelas te phirel;
 me len lavas pro vasta,
 ale on na sprindžarde, hoj oda somas me, ko len sasfarelas.
- 4 Lidžavas len le lačhipnaskre lanenca, le kamibnaskre špargenca,
 somas sar oda, ko lenge podhazdelas o jarmos pal e meř,
 banduvavas ke lende tele a davas len te chal,
- 5 hoj te na džan pale andro Egipt,
 ale akana lenge vladñinela e Asirija,
 bo pes na kamenas te visarel le binendar.
- 6 E šablá predžala leskre forenca,
 zñičinela leskre falošne proroken*
 a chala len tele vaš lengre plani.
- 7 Mire manuša pes mandar furt kamen te visarel het –
 vičinen ko Baal†,
 ale ov len na hazdela upre.“

‡ 10:13 10,13 Abo: pre tumaro drom * 11:6 11,6 Abo: lengre brani † 11:7 11,7 Abo: ko Nebbareder

Na omukela len

8 „Sar šaj tut omukav, Efrajimona?
 Sar šaj tut dav andre, Izraelona?
 Sar šaj tut zničinar avke sar o foros Adma?
 Sar šaj tuha kerav avke sar le foroaha Cebojim?‡

Miro jilo andre ma previsaľoľ,
 miro kamiben ke tu andre ma labol.

9 Na marava tut mira bara cholaha,
 na zničinava pale le Efrajim,
 bo me som Del, na manuš,
 o Sveto Del maškar tumende
 a na avava pre tumende la cholaha.“

Anela len pale andro Izrael

10 „On džana pal o RAJ,
 ov gravčinel a sar ľevos;
 sar ov gravčinel a,
 leskre čhave izdrana a avena pal o zapados.

11 Avena a izdrana sar o čirikle andral o Egipt,
 sar o holubici andral e Asirija,
 a dava lenge pale te bešel andre peskre khera,
 phenel o RAJ.

12

1 O Efrajim man obkľučinel le klamišagenca,
 o Izrael mange klaminel,
 the o Juda pes furt ačhavel pro Del,
 pro verno the sveto Del.

2 O Efrajim pes čalarel la balvajaha,
 calo džives denašel pal e vichodno balvaj,
 kerel furt buter klamišagos the mariben.

Phandel e zmluva la Asirijaha
 a le Egiptoske bičhavel o olivovo olejos.

3 O RAJ del pro sudos le Juda;
 kamel te marel le Jakob vaš oda, sar dživel;
 te počinel leske vaš oda, sar kerel.

O Izrael mušinel te avel pale ko Del le Jakobskro

4 Imar andro per peskra dake chudňa le phrales la petatar;
 marelas pes le Devleha peskra manušeskra zoraha;

5 marelas pes le aňjeloha a domarda les;
 rovelas a mangelas peske o požehnaňje.

Arakhľa les andro Betel
 a ode leha vakerelas -

6 le RAJEHA, le Nekzoraleder Devleha,
 leskro nav hin o RAJ!

7 Avke akana visar tut pale ke tiro Del,
 doliker o verno kamiben the o spravdlišagos
 a užar furt pre tiro Del!

Zaslužinen peske o trestos

8 Le kupcas hin andro vasta o falošna vahi
 a rado klaminel.

9 O Efrajim phenda:
 „Barvalilom, hin man igen but;
 a ňiko pre ma našti phenel,
 hoj dochudňom o barvalipen napačivales.“

10 Ale me som o RAJ, tiro Del,
 savo tut ila avri andral o Egipt;
 pale tuke dava te bešel andro stani,
 sar varekana pro inepos le Stankengro.

11 Vakeravas ko proroka,

‡ 11:8 11,8 Kala duj fori sas zničimen jekhetane la Sodomaha the la Gomoraha.

- davas len but videŋja
 a vakeravas prekal lende andro podobenstva.
 12 Hin andro Gilead e modloslužba?
 Ola manuša ena zničimen!
 Obetinenas le biken andro Gilgal?
 Lengre oltara ena sar o bara pre kopa pre orimen mała!
- 13 O Jakob denašla andre phuv Aram;
 o Izrael služinelas, hoj te dochudel la romňa;
 vaš e džuvli stražinelas o stadi.
 14 Prekal o prorokos o RAJ iła avri le Izrael andral o Egipt
 a prekal o prorokos les stražinelas.
 15 O Efrajim igen chołarda le RAJES,
 vašoda les mukela andre vina vaš oda rat, so čhorda avri,
 a leskro Raj leske visarela pale e ladž, so kerđa.

13

- O Izrael ela zničimen vaš leskro modlarstvo*
 1 Sar o Efrajim vakerelas, o manuša izdranas;
 sas barardo andro Izrael,
 ale kerđa o binos le Baaloha a muła.
 2 Ale the akana mek furt keren o bini
 a keren peske o trastune modli;
 o modli šukares kerde le rupestar,
 savore hine e buči le majstroskri.
 Vakerel pes pal lende:
 „On obetinen le manušen* a čumiden le gurumňoren!“
 3 Vašoda našłona sar e tosarutŋi chmara,
 našłona sig sar e rosa,
 sar o phus, so hino odphurdlo andral o humnos,
 abo sar o thuv, so džal avri prekal e oblaka.
 4 „Ale me som o RAJ, tiro Del,
 savo tut iła avri andral o Egipt.
 Na viznavineha avre devles, ča man;
 ŋisavo aver zachrancas nane, ča me!
 5 Starinavas man pal tu pre pušta,
 andre avrišuki phuv.
 6 Sar len davas te chal, čalile;
 čalile a lengro jilo ačhila barikano,
 vašoda pre ma bisterde.
 7 Avke prekal lende avava sar o ľevos,
 sar o leopardos, so užarel paš o drom.
 8 Chučava pre lende sar e medvedica, savake ile le ciknen;
 rozčhingerava lenge e hruda
 a chava len sar e ľevica -
 o dziva džviri len čhingerena pro kotora.
 9 Kada hin tiro koŋec, Izraelona,
 bo džas pre mande - pre oda, ko tuke šaj pomožinel.
 10 Kaj hino tiro kralis,
 hoj tut te zachraŋinel andre savore tire fori?
 Kaj hine tire vladara, saven tuke mangehas:
 „De man kralis the vladaren!‘?
 11 Avke tut diňom chołaha kralis
 a chołaha les tutar ilom het.
O RAJ imar na odlela o sudos pal o Izrael
 12 E vina le Efrajimorskri hiŋi zapisimen andro zvitkos

* 13:2 13.2 Abo: o manuša, so obetinen

a o trestos hino pripravimen vaš leskro binos.

¹³ Avle pre leste o dukha sar pre khabñi džuvli,
ale ov nane o godaver čhavo,
bo sar avel o časos te ulol,
ov na kamel te avel avri andral la dakro per.

¹⁴ Cinava kale manušen avri andral e zor le Šeoloskri*?

Cinava len avri andral o meriben?

Kaj hin tire rani, ó meriben?

Kaj hin tiro trños, ó Šeol?

Imar mange na ela pharo vaš tumenge!

¹⁵ Kajte o Izrael kvitñisalol maškar o phrala,
avela e vichodno balvaj, e balvaj le RAJESTAR,
a phurdela la pušfatar;

avke leskre prameña šučona avri

a andre leskri chañig našlola o pañi.

Odi balvaj lestar lela savore vzacna veci.“

14

¹ E Samarija lidžala e vina,

bo pes vzburinda pre peskro Del.

Lakre manušen murdarena la šablaha,

lakre čhaven rozpučinena pre phuv

a le khabne džuvlen rozparinena.

O prorokos vičinel le Izrael te kerel pokañje

² Visar tut pale ko RAJ, Izraelona, ke tiro Del,

bo angle tire bini tuke poddžanas o pindre.

³ Len tumenca o lava,

visaren tumen ko RAJ

a phenen leske:

„Odmuk amenge savore amare bini

a prile amen lače jileha,

hoj e chvala andral amaro muj tuke te el

sar o biki pre obeta.

⁴ E Asirija amen na zachrañinela,

na džaha te bešel pro graja

a na phenaha ole vecenge,

so kerđam amare vastenca: „Amare devla!“,

bo tu sal lačhejileskro ko široti.“

O Del pale požehñinela le Izrael

⁵ O RAJ phenel:

„Anava mire manušen pale ke ma.

Kamava len andral calo miro jilo,

bo imar na som pre lende chołamen.

⁶ Avava sar e rosa le Izraeloske,

rozkvitñisalola sar e ľalija

a mukela o koreña sar o cedri andro Libanon.

⁷ Barona leske o neve konara,

ela šukar sar e oliva

a voñinela sar o cedri andro Libanon.

⁸ O manuša pale bešena tel leskro čiños

a barona sar e pšenića*;

kvitñisalona sar o viñičis,

lengri slava ela sar e libanoñiko mol.

⁹ Akor phenela o Efrajim: „So man chal le modlenca?

Kamav te odphenel pre tiro kamiben,

te dikhel mire jakhenca pre tute.

† 13:14 13,14 Oda hin o than, kaj hine o mule.

* 14:8 14,8 hebrejiko čhib: sadzinena e pšenića

Avke avava sar o smrekos furt zeleno,
anava tiro ovcje.‘ “

¹⁰ Oda, ko hin godaver, mi achalol kale vecenge!
Oda, ko mištes rozsudzinel, mi prindžarel len!
O droma le RAJESKRE hine čače,
o spravodliva pal lende phiren,
ale o binošna pre lende peren.

O Joel

¹ Kada lav diña o RAJ le Joeloske, savo sas čhavo le Petueloske.

O manuša roven, bo o kobilki chale avri savoro

² Šunen kada, tumen vodcale,

šunen savore, ko bešen andre kadi phuv.

Ačhila pes imar varekana kajso vareso andre tumare dživesa

abo andro dživesa tumare phure dadengro?

³ Vakeren pal oda tumare čhavage

a tumare čhave peskre čhavage

a lengre čhave lengre čhavage.

⁴ Oda, so ačhila pal o čarakre kobilki,

chale o terne kobilki;

oda, so ačhila pal o terne kobilki,

chale o bare kobilki;

oda, so ačhila pal o bare kobilki,

chale o malakre grajora.

⁵ Prekeren tumen, pijakale, a roven!

Hikinen, savore pijakale, so pijen e mol;

roven vaš e nevi mol,

bo pašal tumare vušta la ile het.

⁶ Bo andre miri phuv avla zoralo narodos,

ajso baro, hoj pes aňi na del te zrachinel.

O danda les hin sar le levos

a o anglune danda ostra sar la levica.

⁷ Mire viňičistar kerđa pušta,

phagerđa mange o figovňika,

cirdňa pal lende tele e cipa a čhida het,

lengre konara ačhile parne.

⁸ Roven sar e pačivali čhaj,

savi pre peste urel o gono le pharipnastar,

sar lake merel oda,

kas peske kamla te lel romeste.

⁹ Imar na ela e chabeneskri the e molakri obeta

andro kher le RAJESKRO.

O rašaja, save služinen le RAJESKE, roven.

¹⁰ O mali hine zňičimen,

e phuv hiňi andre žala, bo našliľa e pšeňica.

Šučila avri o muštos

a o olivovo olejos dogeľa.

¹¹ Ladžan tumen, farmarale!

Vinohradňikale, hikinen!

Roven žalatar vaš e pšeňica the vaš o jačmeňis,

bo e žatva pre mala sas zňičimen.

¹² O viňičis the o figovňikos šučile avri;

o granatovňikos, e palma, e phabaj –

savore ovocna stromi šučile avri.

O radišagos le manušengro našliľa.

¹³ Uren tumen andro gone, rašajale, a roven!

Hikinen, tumen, so keren pašal o oltaris!

Aven urde andro gada le gonestar a roven cali rat,

služobňikale mire Devleskre!

Bo e chabeneskri the e molakri obeta

imar nane andro kher amare Devleskro.

- 14 Den avri o sveto postos!
 Zvičinen le manušen pro zhromažđeňje!
 Skiden le vodcen
 the savore manušen, so bešen andre kadi phuv,
 hoj te aven andro kher le RAJESKRO, tumare Devleskro,
 a mangel le RAJES, hoj tumenge te pomožinel!
- O Džives le RAJESKRO*
- 15 Joy vigos, so pre amende avel!
 O Džives le RAJESKRO hino pašes!
 Oda džives le Nekzoraleder Devlestar avel sar bibach.
- 16 O chaben sas amenge ilo angle amare jakha!
 Imar nane nisavo radišagos andro kher amare Devleskro!
- 17 O semena la pšeñicakre šučile avri andre čik,
 o stodoli rozpele, o špajzi sas čhide tele,
 bo šučila avri e pšeñica.
- 18 Joy, sar bučinel o dobitkos,
 bokhatar o stadi phiren upre tele,
 bo nane len nič pre maľa;
 the o bakrane stadi cerpinen.
- 19 Ke tute, RAJEJA, vičinav,
 bo e jag zlabarda e čar
 a o plameña savore stromi pre maľa.
- 20 The o dziva džviri ke tute vičinen,
 bo šučile avri o paña, so čulanas,
 a e jag zlabarda the lengri čar.

2

- 1 Trubinen pre truba pro Sion,
 viskinen pro poplach pre miro sveto verchos!
 Mi izdran savore manuša andre Judsko,
 bo avel o Džives le RAJESKRO.
 He, imar hino pašes!
- 2 Oda džives ela baro kalipen,
 igen zamračimen the zachmurimen.
 Avke sar tosara o švetlos učarel andre o verchi,
 e bari the zoralí armada avel,
 ajsi, savi mek na sas šoha angloda,
 aňi šoha na ela paloda.
- 3 Anglal lende e jag zlabarel savoro,
 pal lende zničinen savoro o plameña;
 anglal lende hiňi e phuv sar e zahrada Eden,
 a pal lende sar e zničimen pušťa
 – nič anglal lende na denašela.
- 4 Dičhon avri sar graja;
 denašen sar maribnaskre graja.
- 5 Sar chučkeren pal o špici le verchengre,
 šundol len avke sar e vika pal o verdana;
 avke sar o phus, so pukinel andre jag;
 hine sar e zoralí armada
 pripravimen pro mariben.
- 6 Sar aven, izdran lendar o narodi,
 parňon avri daratar savore muja.
- 7 Denašen sar o maribnaskre murša,
 džan upre pro hradbi sar o slugađa;
 savore pochodinen andro šori,
 na visaren pes peskre dromestar.
- 8 Ņiko andre avreste na demel,
 sako džal rovnones anglal;

o šipi the o kopiji len naši zaačhaven,
na daran pes a na oddžan pre sera.

⁹ Premaren pes andro foros,
denašen upre pro hradbi,
džan upre andro khera
a cirden pes andre prekal o oblaki sar o zbujňikos.

¹⁰ E phuv anglal lende razisaľol,
o ňebos izdral,

o kham the o čhonoru kaľon andre
a o čercheňa preačhen te švicinel.

¹¹ Le RAJESKRO hangos del rozkazis peskra armada,
leskre slugađa hine igen but
a ola, ko keren oda, so phenel,
hine igen zorale.

O Džives le RAJESKRO hino baro a igen strašno!
Ko ačhela te dživel?

O RAJ vičinel le manušen te kerel pokaňje

¹² „Ale the akana,“ phenel o RAJ,
„visaren tumen pale ke mande
cale tumare jileha, andro postos,
andro roviben the andre žala!

¹³ Čhingeren tumenge o jile a na o gada,
aven pale ko RAJ, ke tumaro Del!“

Se ov hino milostivo a lačhejleskro,
hino baro andro kamiben a na cholisaľol sig;
hino furt pripravimen te odmukel
a na te marel.

¹⁴ Ko džanel?

Talam čerinela peskro gondolišagos,
ela leske pharo

a mukela pal peste o požehnaňje,
hoj tumen te el e chabeneskri the e moľakri obeta
prekal o RAJ, tumaro Del.

¹⁵ Trubinen pre truba pro verchos Sion!

Den avri o sveto postos;
zvičinen le manušen jekhetane!

¹⁶ Anen savore manušen jekhetane, pošvecinen o zhromažđeňje;
vičinen le phurederen, anen le cikne čhavoren,
anen the olen,

so mek pijen o koľin!

O terno pro bijav mi avel avri andral peskri spalňa
a e terňi andral peskro kheroro.

¹⁷ O rašaja, so služinen le RAJESKE, mi roven
maškar o Chramos the maškar o oltaris.

Mi mangen pes kavke:

„Av jileskro ke tire manuša, RAJEJA,

ma de tiro đedictvos andre ladž;

ma domuk, hoj amendar aver narodi te asan.

Soske pes te vakereľ maškar o manuša:

„Kaj hino lengro Del?“

O RAJ odphenel pro pokaňje le manušengro

¹⁸ Akor o RAJ rozlabiľa kamibnaha vaš peskri phuv
a sas leske pharo vaš peskre manuša.

¹⁹ O RAJ phendľa peskre manušenge:

„Dikhen, bičhavav tumenge e pšeňica, e nevi mol the o olejos,
hoj tumen te čalarav.

Imar šoha na kerava,

hoj tumen te ladžan maškar o narodi.

²⁰ Lava tumendar het tumare nepřijatelis pal o severos
 a tradava les andre avrišuki the zamukli phuv;
 leskri angluŋi čata tašlola andro vichodno moros
 a leskri paluŋi čata andro zapadno moros.
 Leskro khandipen pes rozlidžala
 a leskri meribnaskri pacha avela upre.“

He čačo, o RAJ kerda bare veci.

²¹ Ma dara tut, phuvije!

Radisaluv a thov baripen,
 bo o RAJ kerda bare veci!

²² Ma daran tumen, dziva džvirale,
 bo e čar pre mała hiŋi pale zeleno

a o stromi anen ovocje;
 o figovňikos the o viŋičis anen baro ulipen.

²³ Manušale le Sionoskre, radisalon
 a thoven baripen andro RAJ, tumaro Del!

Bo ov tumen dela but brišind,
 bičhavela tumenge o jesuno the o jaruno brišind avke sar angloda.

²⁴ Andro humnos ela pherdo pšeŋica
 a o lisi prečušana la molaha the le olejoha.

²⁵ Dava tumenge pale oda, so našadan andre ola berša,
 sar tumenge o kobilki chanas o ulipen

– o čarakre kobilki the o terne kobilki,
 o maľakre grajora the o bare kobilki –
 miri bari armada, savi pre tumende bičhadom.

²⁶ Ela tumen but chaben a chana čales;
 lašarena o nav le RAJESKRO, tumare Devleskro,
 savo kerelas o zazraki prekal tumende.

Mire manuša pes imar šoha na ladžana.

²⁷ Akor džanena, hoj me som maškar o Izraeliti,
 hoj me som o RAJ, tumaro Del, a nane ŋiko aver.
 Mire manuša pes imar šoha na ladžana.

3

O Del čhivela avri le Svete Duchos pro manuša

¹ „Ale paloda čhivava avri mire Duchos pre dojekh manuš
 a tumare čhave the tumare čhaja prorokinena,
 tumare phure manušen ela sune
 a tumare terne dikhena viđeŋja.

² He, mek the pre mire služobňika the pro služobňički
 čhivava avri mire Duchos.

³ Sikavava o znameŋja pro ŋebos the pre phuv:
 o rat, e jag the o baro thuv.

⁴ O kham pes čerinela pro kalipen a o čhonoro pro rat
 angloda, sar avela oda baro the strašno Džives le RAJESKRO.

⁵ A ela avke, hoj sako,
 ko lašarela le RAJESKRO nav, ela zachraŋimen,

bo pro verchos Sion
 the andro Jeruzalem ela e zachrana,
 avke sar o RAJ diŋa lav.

Ola, ko predživena, ena ola,
 kas peske vičinela o RAJ.“

4

O RAJ sudzinela le naroden

¹ O RAJ phenel:

„Andre ola dživesa the andre oda časos
 anava pale olen, so sas zaile,
 andre Judsko the andro Jeruzalem;

² skidava upre savore naroden,
a lidžava len andre dolina Jošafat.

Ode len sudzinava

vaš mire manuša the vaš miro dedictvos, vaš o Izrael,
bo les rozčhide maškar o narodi
a miri phuv rozdelinde pro kotora.

³ Vaš mire nipi peske čivenas o losi;
le muršores čerinenas vaš e lubñi
a la čhajora bikenenas vaš e mol, hoj te pijen.

⁴ So san mange tumen, o Tir, o Sidon the savore flištiñika phuva? Kamen tumen
mange te pomstinel vaš varesoske? Te tumen mange pomstinen, igen sig pre tumende
visarava oda pale. ⁵ Se ilan miro rup the somnakaj; miro nekšukareder barvalipen
ligendan andre tumare chrami. ⁶ Le manušen andral e Judsko the andral o Jeruzalem
bikendan le Grekenge, hoj len te lidžan het andral lengri phuv.

⁷ Dikhen, me len anava pale andral savore thana, kaj len bikendan. Visarava pre
tumende oda, so lenge kerdan. ⁸ Tumare čhaven the čhajen bikenava le manušenge
andral e Judsko a on len bikenena andre Šeba, le narodoske, so hino dur.“ O RAJ oda
phenda.

⁹ Den te džanel le narodenge kada:
Pripravinen tumen pro mariben!

Uštaven le hrdinen!

Mi aven pro mariben savore maribnaskre murša!

¹⁰ Le pluhendar tumenge keren o šabli
a tumare viñičiskre kosakendar keren o kopiji!
O slabo mi phenel: „Som zoralo!“

¹¹ Sidaren a aven, savore narodale, so san pašal e Judsko,
a zdžan tumen jekhetane andre dolina!
RAJEJA, bičhav ode tire hrdinen!

¹² O narodi mi ušten

a mi aven upre andre dolina Jošafat,
bo ode mange bešava, hoj te sudzinav savore naroden,
so dživen pašal e Judsko.

¹³ Chuden o kosakos, bo avla e žatva!
Aven, uštaren le pindrenca pro hroznos,
bo o lisos hino pherdo a e štava čulal avri!
Ajso baro hin lengro nalačhipen.

¹⁴ Ezera-ezerenge hine andre dolina,
kaj ena sudzimen,
bo pašes hin o Džives le RAJESKRO andre dolina,
kaj pes sudzinela.

¹⁵ O kham the o čonoro kařona andre
a o čerčeña preačhena te švicinel.

¹⁶ O RAJ viskinela pal o Sion
a andral o Jeruzalem šundola leskro hangos;
o ñebos the e phuv razisalona.

Ale leskre manuša ena garude andro RAJ;
ov hino zoralo hrados prekal o Izrael.

O Izrael ela pale požehñimen

¹⁷ „Akor sprindžarena, hoj me som o RAJ, tumaro Del,
hoj dživav pro Sion,
pre miro sveto verchos.

O Jeruzalem ela sveto

a o cudzinci odarik imar šoha na predžana.

¹⁸ Andre oda džives čulala pal o brehi e nevi mol
a o verchi prečulana le thudeha;
o pañi džala andre dojekh judsko dolina;
andral o Chramos le RAJESKRO avela avri o prameñis
a polivinela e dolina šitim.

¹⁹ O Egipt ačhela zamuklo than
a o Edom ačhela puštake,
bo džanas pro manuša andre Judsko

a čorenas avri o ňevinno rat andre lengri phuv.

²⁰ Ale andre Judsko o manuša bešena pro furt;
andro Jeruzalem pal jekh pokoleňje pre aver.

²¹ Či man na pomstina vaš o ňevinno rat mire manušengro?
He, pomstina man!
Me, o RAJ, dživav pro Sion!“

O Amos

¹ Kala hin o lava le Amososkre, savo sas jekh le pastjerendar andral e Tekoa. Duj berš angloda, sar razisašila e phuv, leske o Del diña o viđenje pal o Izrael akor, sar sas o Uzias kralis andre Judsko a o Jarobeam, o čhavo le Jehoašiskro, kralis andro Izrael.

² O Amos phendā:

„O RAJ zorales vičinel andral o Sion,
šundol les andral o Jeruzalem;
o mali le pastjerengre šučon avri
a o veš pro verchos Karmel našol.“

E Sirija mardī vaš peskro binos

³ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manušenje andral o Damašek
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo marenas le manušen andral o Gilead le špicovate trstenca
a kerenas lenge pro dume o bare rihi.

⁴ Vašoda bičhavava e jag pro kher le Chazaeloskro,
savi zlabarela o hradi le Ben-Hadadoskre.

⁵ Rozmarava e brana andro Damašek,
zničinava le kralis* andre dolina Aven
a the oles, ko chudel andro vasta o žezlos andro Bet-Eden;
a o Aramejčana ena zaile a ligende het andre phuv Kir,“
phenel o RAJ.

E Gaza mardī vaš peskro binos

⁶ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manušenje andral e Gaza
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo zaile cala fori a ligende len het,
hoj len te bikenen le Edomoske.

⁷ Vašoda bičhavava e jag pro foroskre muri andre Gaza,
savi zlabarela lakre hradi.

⁸ Zničinava le kralis andro Ašdod
a the oles, ko chudel andro vasta o žezlos andro Aškalon;
marava le Ekron mire vasteha,
medik na merena savore Filištinci,“
phenel o RAJ, o Adonaj.

O Tir mardo vaš peskro binos

⁹ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manušenje andral o Tir
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo cala fori bikende le Edomoske
a bisterde pre zmluva le phralengri.

¹⁰ Vašoda bičhavava e jag pro foroskre muri andro Tir,
savi zlabarela leskre hradi.“

O Edom mardo vaš peskro binos

¹¹ Kada phenel o RAJ:

„Na odmukava le manušenje andral o Edom
a marava len vaš o trin bini the vaš o štar,
bo džanas pre peskro phral pro Izrael la šablaha
a na sas ke leste jileskre;
lengri choli šoha na preačhelas
a furt la likerenas andre peskre jile.

¹² Vašoda bičhavava e jag pro Teman,
savi zlabarela o hradi andre Bocra.“

O Amon mardo vaš peskro binos

¹³ Kada phenel o RAJ:

* 1:5 1,5 Abo: le manušen

„Na odmukava le manuŝenge andral o Amon
 a marava len vaŝ o trin bini the vaŝ o ŝtar,
 bo rozčingerenas le khabne džuvlen andral o Gilead,
 hoj te buchlaren peskre hrañici.
 14 Vašoda rozlabarava e jag pro foroskre muri andre Raba,
 a zlabarela lakre hradi akor,
 sar ode ŝuñdola e vika le maribnaskri
 the e zoralı balvaj la burkaha.
 15 Lengro kralis ela zailo,
 ov jekhetane peskre vodcenca,“
 phenel o RAJ.

2

O Moab mardo vaŝ peskro binos

1 Kada phenel o RAJ:
 „Na odmukava le manuŝenge andral o Moab
 a marava len vaŝ o trin bini the vaŝ o ŝtar,
 bo zlabarde o kokala le edomike krafiskre
 pro parno prachos.
 2 Vašoda bičhavava e jag pro Moab,
 a zlabarela o hradi andro Kerijot.
 O Moab merela andre bari vika,
 sar ŝuñdola o maribnaskro viskiŝagos
 the o hangos la trubakro.
 3 Murdarava le Moaboskre sudcas
 a jekhetane leha the savore leskre vodcen,“
 phenel o RAJ.

O Juda mardo vaŝ peskro binos

4 Kada phenel o RAJ:
 „Na odmukava le manuŝenge andral o Juda
 a marava len vaŝ o trin bini the vaŝ o ŝtar,
 bo odčhide pestar le RAJESKRO zakonos
 a na dolikerenas leskre prikazañja.
 Dine pes te klaminel peskre faloŝne devlenge,
 savege služinenas lengre dada.
 5 Vašoda bičhavava e jag pro Juda,
 a zlabarela o hradi andro Jeruzalem.“

O Izrael mardo vaŝ peskro binos

6 Kada phenel o RAJ:
 „Na odmukava le manuŝenge andral o Izrael
 a marava len vaŝ o trin bini the vaŝ o ŝtar,
 bo le spravodlivones bikenen vaŝ o rupune love
 a le čores vaŝ o duj sandalkici.
 7 Uštaren pro ŝere le čorenge
 a ispiden len andro prachos la phuvakro*;
 le čororen čhiven pre sera.
 O čhavo le dadeha džan ola jekha džuvlaha,
 a kavke melaren andre miro sveto nav.
 8 Paŝ dojekh oltaris peske paŝlon pro ruchi,
 so ile sar zaloha;
 pijen e mol, so ile sar pokuta,
 andro kher peskre devlengro.
 9 Se me angle tumende zñičindom le Amorejčanen,
 save sas uče sar cedri
 a zorale sar dubi;
 me zñičindom lengro ovocje upral
 a lengre koreña telal.
 10 Se me tumen ilom avri andral o Egipt

* 2:7 2,7 Abo: Kamen mek the oda prachos la phuvakro, so hin le čore manuŝen pro ŝere.

- a lidžavas tumen pal e pušta saranda berš,
 hoj te zalen e phuv le Amorejčanengri.
 11 Tumare muršorendar kerđom proroken,
 a tumare terne čhavendar Nazarejcen.
 Či oda nane avke, Izraelitale?“
 phenel o RAJ.
 12 „Ale tumen la moľaha mačarenas le Nazarejcen
 a le prorokenge prikazinenas: „Ma prorokinen!“
 13 Vašoda dikh, ispidava tumen tele andre phuv,
 avke sar zadžal andre phuv o verdan pherdžardo le zrnoha.
 14 Na denašela oda, ko denašel sig;
 o zoralo peske na pomožinela peskra zoraha,
 aňi o hrdinas pes na zachraňinela.
 15 O lukostrelcos na obačhela,
 oda, kas hin richla pindre, pes na zachraňinela
 aňi o jazdcos pro graj peske na zachraňinela o dživipen.
 16 Mek the oda nekmuršeder le hrdinendar,
 savo pes ņisostar na daral;
 denašela het lango andre oda džives,“
 phenel o RAJ.

3

O Izrael the e Samarija ena zničimen

- 1 Šunen kada lav, savo vakereľ o RAJ pre tumende,
 manušale andral o Izrael,
 pre savore fameliji, saven iľa avri andral o Egipt:
 2 „Ča tumen mange kidňom avri
 savore famelijendar pal caľi phuv,
 vašoda tumen marava
 vaš savore tumare bini.“

Sar o RAJ vakereľ, o prorokos prorokinel

- 3 Či šaj džan duj džene jekhetane,
 te pes mek na dovakerde?
 4 Či gravčinel a ľevos andro veš,
 te les na ela korisť?
 Či kerela vika o terno ľevos andral peskro than,
 te nič na chudňa?
 5 Či pes chudela o čiriklo andre pasca pre phuv,
 te ode na ela ņisavi navnada?
 Či pes phandela e pasca pre phuv,
 te nič na chudela?
 6 Či na predarana o manuša,
 te andro foros šundola e truba?
 Či pes ačhela andro foros vareso nalačho,
 so na domukľahas o Del?
 7 Čačes, o RAJ, o Adonaj, na kerela nič bijal oda,
 hoj te na phenel avri peskro planos
 peskre služobňikenge, le prorokenge.
 8 Te o ľevos gravčinel,
 ko pes na darandľahas?
 Te o RAJ, o Adonaj, vakereľ,
 ko na prorokindahas?

E Samarija ela mardĩ

- 9 Vakereľ ko hradi andro Ašdod
 the ko hradi andro Egipt
 a phenen: „Zdžan tumen pro verchi andre Samarija
 a dikhen, savo pharipen the trapišagos hin ode lakre manušen.“
 10 Kavke phenel o RAJ:
 „Se na džanen te kerel oda,
 so hin lačho;

peskre khera pherdžaren oleha,
so občorarde a zaile avrendar.“

11 Vašoda kavke phenel o Adonaj, o RAJ:
„O ñeprijateľis pes rozthovela pašal tumari phuv,
lela tumendar e zor
a občorarela tumare hradi.“

12 Kavke phenel o RAJ:
„Avke sar o pašteris zachrañinel andral o piskos le ľevoskro
ča duj labici abo ča sikrica le kanestar,
avke o Izraeliti, save bešen andre Samarija,
ena zachrañimen a zachrañinena peske ča kotorora
peskre šukar stolkendar the divanendar.“

O oltara andro Betel

13 „Akana šunen a svedčinen pro potomki le Jakoboskre,“
phenel o RAJ, o Adonaj, o Nekzoraleder Del,

14 „Bo andre oda džives, sar avava
te marel le Izrael vaš lengre bini,
marava the o foros Betel vaš leskre oltara;
phagerde ena o rohi dojekhe oltariskre
a perena pre phuv.

15 Čhivava tele lengre jevendeskre the ñilajeskre khera;
lengre khera obthode la slonovinar rozperena;
lengre bare khera ena zñičimen,“
phenel o RAJ.

4

O barikane džuvľa andral e Samarija

1 Šunen kada lav, barikane džuvľale andral e Samarija,
so thulon sar o gurumña andre phuv Bašan,
so trapinen le slaben, maren le čoren
a phenen tumare romenge:
„Džan, anen amenge te pijel!“

2 Ale o RAJ, o Adonaj, hino sveto,
važoda diña kada lav:
„Dikhen, avena pre tumende o dživesa,
sar tumen lidžana het pro haki;
dojekha tumendar sar la riba pre udica.

3 Jekh pal aver tumen lidžana avri
prekal o cheva andro muros
a čhivena tumen avri pro Harmon*,“
phenel o RAJ.

O Izrael na kamel te šunel

4 „Ča džan andro Betel a keren o bini;
andro Gilgal a keren meksa buter bini;
anen tumare obeti tosara
a pro trito džives tumare desjatki.

5 Ča labaren o maro le kvasoha
pre palikeribnaskri obeta!
Lašaren tumen tumare darenca!
Bo tumen oda avke rado keren, Izraelitale,“
phenel o RAJ, o Adonaj.

6 „Me diňom e bokh andre savore tumare fori
a na sas tumen dos maro pre ñisave tumare thana,
ale the avke tumen ke ma na visardan,“
phenel o RAJ.

7 „Zaačhadom tumenge o brišind
pro trin čhon angle žatva.

* 4:3 4,3 Oda šaj el o verchos Chermon.

Davas o brišind pre jekh foros
 a na davas pre aver;
 pre jekh mała delas o brišind,
 ale aver mała, pre savi na delas o brišind, šučila avri.
 8 O manuša phirenas foros forostar slaba,
 bo na sas len paňi,
 ale na arakhle dos te pijel.
 No the avke tumen ke ma na visardan,
 phenel o RAJ.

9 „Tumare zahradi the tumare viňici
 maravas la plešňaha the le šukibnaha;
 tumare figovňika the olivi chale tele o kobilki,
 ale the avke tumen ke ma na visardan,
 phenel o RAJ.

10 „Bičhadom pre tumende o rani sar pro Egipt;
 murdardom tumare terne muršen la šablaha
 a tumare graja sas ligende het.
 Kerdom, hoj o khandipen tumare mule manušendar
 tumenge te džal dži andro nakha,
 ale the avke tumen ke ma na visardan,
 phenel o RAJ.

11 „Aradžom tumen tele,
 avke sar aradžom tele e Sodoma the e Gomora;
 sanas sar o kaštoro avricirdlo andral e jag,
 ale the avke tumen ke ma na visardan,
 phenel o RAJ.

12 „Kada tuke kerava, Izraelona;
 a vašoda, hoj tuke kada kerava,
 pripravin tut, hoj tut ačhaveha
 anglo Del, Izraelona!“

13 Se dikh, ov kerel o verchi the e balvaj
 a le manušenge del te džanel, so gondolinel;
 ov visarel o tosara pro kalipen
 a phirel pal o brehi la phuvakre.
 Leskro nav hin o RAJ, o Nekzoraleder Del!

5

O halgatovos upral o Izrael

- 1 Šunen kada lav, manušale andral o Izrael!
 Rovibnaskre halgatovoha tumenge gilavav:
 2 „O Izrael, e pačivali čhaj, peła
 a imar buter na uštela;
 omukli pašlol pre peskri phuv
 a nane ko la te hazdel upre.“
 3 Bo kada phenel o RAJ, o Adonaj:
 „Ole foroske andral o Izrael,
 so geła andro mariben le ezeros slugadenca,
 ačhela ča šel;
 ole foroske, so geła le šel slugadenca,
 ačhela ča deš.“
 4 Bo kada phenel o RAJ le manušenge andro Izrael:
 „Roden man a dživena!
 5 Ma roden avri o Betel,
 ma džan andro Gilgal,
 aňi ma predžan andre Beer-Šeba;
 bo o Gilgal ela zailo

a le Betelostar na ela nič.“

⁶ Roden le RAJES a dživena!

Bo sar na, avela sar jag pro kher le Jozefoskro;
zlabarela les

a imar niko našti murdarela andre e jag andro Betel.

⁷ Vigos olenge, ko previsaren o čačipen pro sudos*

a o spravodlišagos čhiven pre phuv.

⁸ Ov stvorinel o čercheña, o Plejadi† the o Orion;

čerinel o kalipen pro vidnišagos

a o džives kalarel pre rat;

ov vičinel o paña le moroskre

a čhivel len avri pre phuv -

leskro nav hin o RAJ.

⁹ Le zoralen zničinel sig sar bleskos

a aravel tele lengro hrados.

¹⁰ O Izraeliti našti avri ačhen oles,

ko lenge dovakerel pro sudos,

a džunglöl lenge oda,

ko vakerel o čačipen.

¹¹ Vašoda, bo uštaren pro čoro manuš

a občoraren les leskre zrnostar,

na bešena andre tumare barvale khera,

so tumenge ačhađan,

a na pijena e mol andral tumare šukar viñici,

so tumenge sadzindan.

¹² Se me džanav, keci but nalačhipena kerđan

a save bare hine tumare bini:

Tumen trapinen le spravodlivones,

žadinen le manušendar o prepočiñiben

a pro sudos odčhiven le čoren.

¹³ Vašoda hino o godaver akor čhit,

bo nane lačo časos.

Roden o lačo, a na o nalačo

¹⁴ Roden o lačo, a na o nalačo, hoj te dživen,

a akor o RAJ, o Nekzoraleder Del, ela tumenca,

avke sar oda tumen phenen.

¹⁵ Ma kamen o nalačo,

ale kamen o lačo;

anen pale o spravodlišagos pro sudos!

Ko džanel, či le RAJESKE, le Nekzoraleder Devleske,

na ela pharo vaš o manuša le Jozefoskre,

so mek dživen.

O Džives le RAJESKRO

¹⁶ Vašoda kada phenel o RAJ,

o Nekzoraleder Del, o Adonaj:

„Andre savore fori pro placi šundola o roviben

a pre savore ulici vičinenca:

„Vigos, vigos amenge!“

O roľñika ena vičimen te rovel

a o spevaka te giľavel o žalakre giľa.

¹⁷ Oda roviben šundola andre savore viñici,

bo predžava prekal tumende,“

phenel o RAJ.

¹⁸ Vigos olenge, ko peske mängen

o Džives le RAJESKRO!

Soske kamen o džives le RAJESKRO?

Oda džives ela o kalipen, a na o švetlos!

* 5:7 5,7 E hebrejiko čhib: ko previsaren o pravos pro palina † 5:8 5,8 Avke pes vičinel jekh skupina čercheña.

- 19 Ela oda avke,
sar te vareko denašlahas le levoske
a arakhlahas pes le medvedziha!
Abo te avlahas khere
a oprindahas pes pre fala
a danderdahas les o sap!
- 20 Andro Džives le RAJESKRO
ela kalipen, a na o švetlos –
ela igen zamračimen, bi o sikra kham.
So o RAJ našti avri ačhel
- 21 „Na kamav a našti avri ačhav tumare inepi,
tumare zhromaždeñja mange nane pre dzeka!
- 22 Kajte mange andanas o labarde the chabeneskre obeti,
me len na prilava;
a pre smiromoskri obeta tumare thule dobitkostar
aňi na dikhava.
- 23 Preačhen mange avke zorales te gilavel!
Na kamav te šunel tumaro bašaviben pre harfa.
- 24 Ale o čačipen pro sudos mi džal prudoha sar o paňi,
a o spravodlišagos sar e jarka,
so šoha na šučol avri!
- 25 Či mange anenas pre pušfa o obeti the o dari
tel o saranda berš, manušale andral o Izrael?
- 26 Tumen lidžanas tumare modlen,
saven tumenge kerđan
– le Sikut, tumare krališ,
the le Kijun, tumare čercheňakre devles.
- 27 Vašoda tumen lidžava zailen andro Damašek,
phenel o RAJ, saveskro nav hin o Nekzoraleder Del.

6

Vigos le barikane vodcenge andro Izrael

- 1 Vigos tumenge, so peske dživen mištes pro Sion,
the tumenge, so pes šunen chraňimen pro verchos Samarija,
tumenge le bare vodcenge andral o Izrael, andral o nekbareder narodos,
pal save aven o manuša te mangel e pomoca.
- 2 Džan andro foros Kalne a dikhen;
odarik džan andro baro Chatat
a džan tele andro flištiňniko foros Gat
a dikhen, so pes lenca ačhiľa.
- Či tumare duj krališagi hine feder?
Abo či hin tumari phuv bareder sar lengri?
- 3 Tumen phenen, hoj o džives la pohromakro mek hino dur,
ale oleha, so keren, anen oda džives la pohromakro pašeder*.
- 4 Pašlon tumenge pro hadži la slonovinatar,
rozvalinen tumen pre tumare divani
a chan le nekfeder bakroren andral o stados
the le gurumňoren andral o maštalňi.
- 5 Sthoven tumenge o giľa pre harfa sar o David,
gondolinen tumenge avri o bašavibnaskre nastroj.
- 6 Pijen e mol andral o kučora
a muken pre tumende o nekfeder parfumos,
ale nane tumenge pharo
vaš o zňičimen Izrael†.
- 7 Vašoda avena maškar o ešebna, so ena zaile;
tumaro radišagos the mulatišagos preačhela.

⁸ O RAJ, o Adonaj, korkoro pre peste iľa vera;

* 6:3 6,3 E hebrejiko čhib: anen pašeder o tronos le maribnaskro † 6:6 6,6 E hebrejiko čhib: Jozef

o RAJ, o Nekzoraleder Del phenel kada:
 „Džunglól mange o baripen le Jakoboskro,
 našti avri ačhav leskre hradi.
 Dava tumaro foros andro vasta le ñeprijateľengre
 savoreha, so andre hin.“

⁹ Te deš murša ačhena andre jekh kher, merena the on. ¹⁰ Te vareko andral lengri famelija – oda, ko avel, hoj te lidžal avri lengre mule tela a te labarel len – phučela varekastar, ko pes ode šaj garudahas: „Hin mek tuha vareko?“ a te odphenela, hoj nane, ov phenela: „Čhit! Našti te leperel o nav le RAJESKRO!“

¹¹ Bo dikh, o RAJ del o prikazis.
 Ov rozburinela o baro kher pro kotora
 a o cikno kher pro kotorora.

¹² Či šaj denašen o graja pal o skali?
 Či šaj o voli orinen o moros?#
 Ale tumen o čačipen pro sudos visardan pro jedos,
 a o ovocje le spravodlišagokro pre palina –
¹³ tumen, so radisalón, hoj domardan o Lo-DebarŠ,
 a phenen: „Či na zailam o Karnajim amara zoraha?“

¹⁴ Vašoda o RAJ, o Nekzoraleder Del, phenel:
 „Manušale andral o Izrael,
 anava pre tumende le narodos, savo tumen trapinela
 dži andral o Lebo-Chamat pal o severos dži paš e dolina Araba pro juhos.“

7

O viđeňje pal o sudos

O viđeňje pal o maľakre grajora

¹ O RAJ, o Adonaj, mange sikađa kada: Dikhľom, sar pripravinel le maľakre grajoren – pal oda, sar sas skidlo o ulipen prekal o kralis; sar pre maľa chudňa te barol oda, so sas sadzimen nasigeder. ² Akor, sar chale tele savoro zeleno pre phuv, vičindóm: „Ó Nekzoraleder RAJEJA, odmuk! Sar predživela o Jakob? Se hino igen slaboro.“

³ Avke le RAJESKE sas pharo te kerel kadi veca.
 „Kada pes na ačhela!“ phenda o RAJ.

O viđeňje pal e jag

⁴ O RAJ, o Adonaj, mange sikađa kada: O RAJ, o Adonaj, vičinelas, hoj te avel o sudos la jagaha; a odi jag šučarda avri o hľbini le oceanoskre a chudňa te labarel e phuv. ⁵ Akor phendóm: „Ó Nekzoraleder RAJEJA, preačh, mangav tut! Sar predživela o Jakob? Se hino igen slaboro.“

⁶ Avke le RAJESKE sas pharo te kerel kadi veca.
 „Aňi kada pes na ačhela,“ phenda o Nekzoraleder RAJ.

O viđeňje pal e šparga le olovoha

⁷ Kada mange sikađa: „Dikh, o Raj ačhelas paš o muros, so sas ačhado rovnones pal e šparga, savaha pes merinel, a andro vasta leste sas ajsi šparga le olovoha.“ ⁸ Paľis mange phenda o RAJ: „So dikhes, Amos?“

„E šparga le olovoha,“ odphendóm leske.

O RAJ phenda: „Dikh, merinava laha mire manušen, le Izrael. Kada lenge imar buter na predžala bi o trestos.

⁹ O uče thana le Izakoskre ena zňičimen
 a le Izraeloskre sveta thana ena čhide tele.
 Ačhavava man pre famelija le Jarobeamoskri la šablaha.“

O Amos the o Amacijah

¹⁰ Akor o Amacijah, o rašaj andral o Betel, diňa te džanel le Jarobeamoske, le izraelike kraliske: „O Amos marel pre tute upre o kher le Izraeloskro. E phuv imar našti zlidžal savore leskre lava. ¹¹ Bo o Amos vakereľ kada:
 „O Jarobeam ela murdardo la šablaha

a le Izrael zalena a lidžana het andral peskri phuv.' "

¹² Palis o Amacijah phenda le Amoske: „Tu prorokona, dža het! Denaš andre Judsko. Ode tuke zarode pro maro a ode prorokin! ¹³ Ale andro Betel imar buter ma prorokin, bo kada hin le kraliskro sveto than the le kraliskro chramos.“

¹⁴ Akor leske o Amos odphenda: „Me na som prorokos aňi čhavo le prorokoskro, ale pastjeris the oda, ko pes starinel pal o figovňika. ¹⁵ Ale o RAJ man iľa pašal o stados a phenda mange: ‚Dža, prorokin mire manuŝenge, le Izraeloske.‘ ¹⁶ Akana vašoda ŝun o lav le RAJESKRO.

Tu phenes: ‚Ma prorokin pro Izrael
a ma kazin pro kher le Izakoskro!‘

¹⁷ Vašoda o RAJ phenel kada:
‚Tira romňatar ela lubňi andro foros,
tire čhave the tire čhaja ena murdarde la ŝablaha
a tire maľi ena merimen avri a rozdelimen.

Tu korkoro mereha andre aver phuv
a le Izrael zalena
a lidžana het andral peskri phuv.‘ "

8

O viďeňje pal o koŝaris le ovocenca

¹ O RAJ, o Adonaj, mange sikada kada: o koŝaris le zrele ovocenca. ² Phenda: „So dikhes, Amos?“

Odphendom: „O koŝaris le zrele ovocenca.“

Akor mange phenda o RAJ: „Imar avľa o koňec mire manuŝenge, le Izraeloske. Imar lenge oda na predžala bi o trestos.“

³ „Andre oda džives pes o giľavipen andro chramos čerinela pre žala,“ phenel o RAJ, o Adonaj, „a pherdo, pherdo mule manuŝa ena čhide vŝadzik; ela igen cichones.“

O Izrael odsudzimen

⁴ ŝunen kada, tumen, so uŝtaren pro žobraka,
a le čoren pre phuv odčhiven.

⁵ Tumen phenen:

„Kana predžala o inepos le Neve čhoneskro,
hoj te bikenavkeras o zrnos?

A kana o ŝabat?

Kamas te phundravel o skladi la pŝeňicakre,
te važinel frimeder a te bikenel vaŝ o buter
a te klaminel la faloŝna vahaha;

⁶ kamas peske te cinel le čore manuŝen vaŝ o love,
le žobraken vaŝ o duj sandalkici
a o phus te bikenel jekhetane le zrnoha.“

⁷ O RAJ, saveha pes laŝaren o čhave le Jakoboskre, iľa pre peste vera: „ŝoha na bisterava o nalačhipen, so kerdan!

⁸ Či vaŝ oda na razisaľola e phuv
a či na rovela žalatar sako, ko ode beŝel?

Caľi phuv pes hazdela upre sar o Nil;
barola a cikňola sar o baro paňi andro Egipt.

⁹ Andre oda džives kerava,
hoj te zadžal o kham pro dilos,
a dživese zaučharava e phuv kaľipnaha,“
phenel o RAJ, o Adonaj.

¹⁰ „Visarava tumare oslavi pro pharipen
a savore tumare giľa pre žala.
Kerava kada: Urena tumen savore andro gada le gonestar
a hoľinena o bala pro ŝere;
rovena avke sar pal jekhoru čhavoro.
A o koňec ole dživeseskro ela kirko.

¹¹ Dikh, avena ajse dživesa,“
phenel o RAJ, o Adonaj,
„hoj bičhavava e bokh pre phuv -

- na bokh pal o maro aňi smedos pal o paňi,
ale e bokh te ŝunel o lava le RAJESKRE.
- ¹² Phirena moros morostar,
tulġnena pes severostar pro vichodos
a rodena o lav le RAJESKRO,
ale na arakhena les.
- ¹³ Andre oda džives o ŝukar pačivale čhaja the o terne murŝa
odperena le smedostar.
- ¹⁴ Ola, ko len vera pro modli andre Samarija -
ola, ko phenen: „Avke sar dživel o del le Danoskro,“
abo „avke sar dživel o del la Beer-Šebakro!“ -
perena tele a imar na uŝtena upre.“

9

O Izrael na denaŝela le RAJESKRE sudostar

- ¹ Dikhlom le Rajes te ačhel paŝ o oltaris a phenda:
„Demav pal o čhramoskro slupos upral,
hoj pes te razinen o zakladi telal!
Čhiv len tele pro ŝere le manuŝenge
a olen, ko ačhena te dživel, murdarava la ŝablaha!
Aňi jekh lendar na denaŝela;
ňiko pes na zachraňinela.
- ² Kajte pes prekopalindehas dži andro Šeol*,
the odarik len lela avri miro vast.
Kajte gelehas dži upre andro űebos,
the odarik len cirdava tele.
- ³ Kajte pes garudehas pro verchos Karmel,
the ode len arakhava a lava odarik.
Kajte pes mange garudehas dži tele andro moros,
the ode prikazinava le sapeske, hoj len te danderel.
- ⁴ Kajte len o űeprijateľa ilehas andre aver phuv,
the ode prikazinava la ŝablake, hoj len te murdarel.
Dikhava pre lende mire jakhenca,
na hoj lenge te pomožinav,
ale hoj lenge te kerav o nalačo.“
- ⁵ O Adonaj, o Nekzoraleder RAJ,
pes chudel la phuvatar a oj rozdžal,
a savore, ko andre beŝen, roven žalatar;
caľi phuv pes hazdela upre sar o Nil
a cikňola avke sar o baro paňi andro Egipt.
- ⁶ Oda, ko pro űebos ačhavel peskro palacis
a zathovel leskre zakladi pre phuv;
oda, ko vičinel o paňa andro moros
a čhivel len avri pre phuv -
leskro nav hin o RAJ!

- ⁷ „Či na san prekal mande, tumen, Izraelitale,
ajse sar o Kuŝijci?“
phenel o RAJ.
„Či na ilom avri le Izrael andral o Egipt,
le Filiŝtincen andral o Kaftor
a le Aramejčanen andral o Kir?“
- ⁸ Dikh, o jakha le Nekzoraleder RAJESKRE dikhen
pro binoŝno kraliŝagos:
Zňičinava les pal e phuv!
Ale na zňičinava calkom o kher le Jakoboskro,
phenel o RAJ.
- ⁹ „Bo dikh, dava avri prikazis

* 9:2 9,2 Oda hin o than, kaj hine o mule.

a razinava le Izraeloskre khereha
 maškar savore narodi avke,
 sar pes razinel la sitaha,
 avke hoj aňi jekh baroro na perela pre phuv.
 10 Savore binošna džene mire manušendar
 ena murdarde la šablaha;
 ola, ko phenen: ‚Pre amende na avela e bibach;
 amen na dukhavela.‘ “

O Izrael pale upreačhado

11 „Andre oda džives pale ačhavava
 o rozpelo stankos le Davidoskro;
 zakerava andre leskre cheva
 a ačhavava les pale upre.
 Vibudinava les avke,
 sar sas varekana,
 12 hoj te zalen pale olen, ko mek ačhile andro Edom,
 the savore naroden, save sas varekana mire,“
 phenel o RAJ, savo oda kerela.
 13 „Dikh, aven ajse dživesa,“
 phenel o RAJ,
 „hoj oleske, ko skidel e maľa upre, barola ajci but,
 hoj kidela upre dži akor,
 medik na kampela pale te orinel,
 a oles, ko pučinel avri o hroznos, ela ajsi bari žatva,
 hoj na dokerala peskri buči dži akor,
 sar kampela pale te sadzinel;
 pal o verchi čulala tele e mol
 a savore brehi latar prečuľana.
 14 Anava pale mire zaille manušen le Izrael;
 o zničimen fori peske pale ačhavena a bešena ode;
 sadzinena peske o viňici a pijena peskri mol,
 kerena peske o zahradi a chana lendar o ovocje.
 15 Sadzinava le Izrael pale andre peskri phuv
 a imar na ena avricirdle
 andral e phuv, savi lenge diňom,“
 phenel o RAJ, tiro Del.

O Obadijaš

- ¹ Le Obadijašoskro videňje.
Kada phenel o RAJ, o Adonaj, pal o Edom.
O sudos upral o Edom
Amen šundam kala lava le RAJESTAR:
O RAJ bičhađa le poslos maškar o narodi, savo phenelas:
„Ušten upre! Aven džas pro mariben pro Edom!“
- ² „Dikh, kerava tutar ciknoro maškar o narodi
a aveha igen teledikhlo!
- ³ O baripen andre tiro jilo tut klaminda,
bo bešes učes pro skali
a tiro kher hino upre pro verchi,
vašoda tuke gondolines:
„Ko man šaj čhivel tele pre phuv?“
- ⁴ Kajte lecindalas avke učes sar o orlos
a kajte tuke kerđalas o hñizdos maškar o čercheňa,
the odarik tut čhivava tele,“
phenel o RAJ.
- ⁵ „Te ke tute avlehas o zbuñnika
the o živaňa rači,
- oj, savo zničimen ulalas -
či na ilehas peske ajci, keci kamen?
Te ke tute avlehas ola, ko obkiden o hroznos,
či na muklehas oda, so peľa pre phuv?
- ⁶ Ó čhavale le Ezavoskre, sar tumen občorarena!
Tumaro garudo barvalipen lena het!
- ⁷ Savore manuša, so tumenca hine spojimen,
tumen tradena het andral tumari phuv;
tumare prijateľa tumenca thovena avri
a domarena tumen.
Ola, ko chanas tumenca o maro,
tumenge nacirdena e pasca.
Vakerena pal tumende: „Kaj hin akana lengri godi?“
- ⁸ „He, andre oda džives,“ phenel o RAJ,
„zničinava le godaveren andral o Edom
the olen, ko achalon, pal o verchos le Ezavoskro.
- ⁹ Akor o zorale murša andral o Teman predarana,
bo savore ena murdarde pal o verchos le Ezavoskro.
- ¹⁰ Vašoda, hoj choľaha murdarenas tumare phralen,
le Jakoboskre čhaven,
zaučharella tumen e ladž andre
a merena avri pro furt.
- ¹¹ Andre oda džives tumen ačhenas pre sera,
akor sar o cudzinci zalenas lengro barvalipen*,
sar o manuša lenge džanas andro brani
a čhivenas peske o losi vaš o Jeruzalem,
the tumen sanas sar jekh lendar.
- ¹² Na kampa tumenge te thovel baripen andre oda džives,
sar pre tumare phrala avla baro pharipen;
aňi te radisalol le manušenge andral e Judsko
andre oda džives, sar sas murdarde;
aňi te phundravel igen o muj
andre oda džives, sar on cerpinenas.
- ¹³ Na kampa tumenge te džal andro brani mire manušenge
andre oda džives, sar sas lenge igen phares;

* 1:11 1,11 Abo: leskri armada

añi te thovel baripen andre lengro cerpišagos,
 akor sar sas zñičimen;
 aña lenge te lel o barvalipen,
 akor sar sas zñičimen.

14 Na kampa tumenge te ačhel paš o drom,
 hoj te maren olen, ko denašenas;
 aña te del andre olen, ko predžidile
 andre oda džives, sar sas o pharipen.

15 Bo pašes hin o Džives le RAJESKRO
 te sudžinel savore naroden.

Avke sar tu kerehas, Edomona,
 avke pes kerela the tuke.
 Oda nalačhipen, so tu kerehas,
 pes visarela pale pre tiro šero.

16 Bo avke sar tumen, Izraelitale,
 pijenas e kuči mira cholakri pre miro sveto verchos,
 avke pijena savore narodi e kuči mira cholakri pro furt;
 pijena a pijena a ena,
 sar te šoha na ulehas.

O viťazstvo le Izraeloskro

17 Ale pro verchos Sion ela e zachrana,
 oda than ela sveto
 a o manuša le Jakoboskre peske lena pale peskro barvalipen.

18 O manuša le Jakoboskre ena jag,
 o manuša le Jozefoskre ena plameňis
 a o manuša le Ezavoskre ena phus.

Labarena les, chana les tele a ñiko andral o kher le Ezavoskro
 pes na zachrañinela.“

Me, o RAJ, oda phendom.

19 O manuša andral o Negev zalena o verchi le Ezavoskre,
 o manuša andral e Šefela† zalena e flištiňiko phuv;
 o Izraeliti zalena the o phuva Efrajim the Samarija
 a o Benjamin zalela o Gilead.

20 Ola manuša, so sas zaile andral e armada le Izraeloskri,
 zalena e phuv le Kanaančanengri dži paš e Sarepta
 a ola manuša, so sas zaile andral o Jeruzalem,
 save hine andro Sefarad,
 zalena o fori andro Negev.

21 O zachranci džana upre pro verchos Sion,
 hoj te vladřinen pro verchos le Ezavoskro.

A o krališagos ela le RAJESKRO.

† 1:19 1,19 E phuv, kaj hin but brehi.

O Jonaš

O Jonaš denašel het le Devlestar

¹ O lav le RAJESKRO avla ko Jonaš, ko čhavo le Amitajoskro: ² „Ušfi a dža andre oda baro foros Ninive a vaker pre leste zorales, bo leskro nalačhipen avla dži upre anglal mande.“

³ Ale o Jonaš ušfila, hoj te denašel het le RAJESTAR andro Taršiš. Geľa tele andre Joppa, kaj arakhla lođa, savi ode džalas. Počinda vaš o drom a geľa andre lođa, hoj lenca te džal het le RAJESTAR andro Taršiš.

⁴ Ale o RAJ bičhada zorali balvaj pro moros a avla bari burka a imar dičholas, hoj e lođa rozperela. ⁵ O namorňika pre lođa pes daranas a chudle sako te vičinel pre peskro del. Chudle te čhivkerel andro moros o veci andral e lođa, hoj te el lokeder.

Ale o Jonaš peske geľa tele andre lođa te pašol a zorales zasuča. ⁶ Avla paš leste o kapitanos la lođakro a phenda leske: „Sar šaj soves? Ušfi, vičin ke tiro Del! Či peske pre amende na leperela, hoj te na meras.“

⁷ Akor o namorňika peske phende: „Aven, čhivas o losi a dodžanaha pes, ko hin oda, angle kaste pes ačhila kada nalačhipen.“ Avke čhide o losi a o losos peľa pro Jonaš. ⁸ Phučle lestar: „Akana amenge phen, soske pre amende avla kada nalačhipen? Savi hin tiri buči a khatar sal? Andral savi phuv the narodos sal?“

⁹ O Jonaš lenge phenda: „Me som Hebrejis a lašarav le RAJES, le űeboskre Devles, savo stvorinda o moros the e phuv.“

¹⁰ Akor ola murša igen predarandile a phende leske: „S'oda kerdal?“ Dodžanle pes, hoj denašel le RAJESTAR, bo o Jonaš lenge oda phenda. ¹¹ Phučle lestar: „So amenge kampil tuha te kerel, hoj te preačhel e burka pro moros?“ Bo o moroskre vlni pes hazdenas upre furt buter a buter.

¹² Ov lenge phenda: „Chuden man a čhiven man andro moros a o moros peske bešela tele. Bo džanav, hoj angle mande pre tumende avla kadi bari burka.“

¹³ Ale o murša veslinenas savora zoraha, hoj pes te dochuden la lođaha pre šuki phuv. No na delas pes, bo o moroskre vlni pes hazdenas upre furt buter a buter. ¹⁴ Akor vičinenas pro RAJ: „Jaj, Devla! Ma domuk, hoj te meras vaš o dživipen kale manuškro! Ma rachin amenge e vina vaš oda manuš! Se tu sal o RAJ a kerđal avke, sar tuke sas pre dzeka.“ ¹⁵ Paľis ile le Jonaš, čhide les andro moros a o moroskre vlni peske beše tele. ¹⁶ Akor ola murša chudle igen te daral le RAJESTAR, obetinde leske obeta a denas les veri.

2

O Jonaš pes modľinel andre riba

¹ A o RAJ bičhada e bari riba, hoj te nakhavel le Jonaš. O Jonaš sas andro per la ribakro trin dživesa the trin rača.

² O Jonaš pes modľinelas andral e riba ko RAJ, ke peskro Del, ³ a phenda: „Andral miro pharipen vičinavas pro RAJ

a ov man šundā avri;

dži telal andral o svetos le mulengro pre tu vičinavas,

hoj mange te pomožines,

a tu šundal miro hangos.

⁴ Čhidā man andre hlbina maškar o baro moros,

hoj man o prudos te učharel andre.

Savore tire bare paňa the zorale vlni

predžanas prekal ma.

⁵ A phendom mange:

„Kajte som odčhido tire jakhendar,

the avke dikhava tiro sveto Chramos.“

⁶ O paňa man zaile dži o kirlo,

o moros man calkom zaučhardā andre,

le moroskri čar pes mange zapačardā pašal o šero.

⁷ Geľom tele dži paš o nekteleder zakladi le verchengre;

e phuv pal ma phandľa andre

peskre brani pro furt.

Ale tu, RAJEJA, Devla miro,
cirdňal avri miro dživipen andral e Bari chev.

⁸ Sar andre mande miri duša merelas,
akor man zagondolindom pre tu, RAJEJA,
a miri modlitba avla dži ke tiro sveto Chramos.

⁹ Ola manuša, save lašaren le devlen, so nane pre nisoste,
omuken peskro verno kamiben.

¹⁰ Ale me tuke kamav te anel e obeta le bare palikeribnaha
a kamav te dolikerel ola lava, so tut diňom.
E zachrana avel le RAJESTAR!“

¹¹ Akor o RAJ phenda la ribake, hoj te čhungarel avri le Jonaš pre šuki phuv, a oj oda kerda.

3

O manuša andral o Ninive keren pokaňje

¹ Akor o lav le RAJESKRO avla dujtovar ko Jonaš: ² „Ušti a dža andre oda baro foros Ninive a phen leske oda, so tuke phenava.“ ³ O Jonaš uštila a gela andro Ninive, avke sar leske phenda o RAJ. O Ninive sas ajso baro foros, hoj kampelas trin džives, hoj les o manuš te predžal.

⁴ O Jonaš avla andro foros, pregela jekhedživeseskro drom a kazinelas: „Mek saranda (40) džives a o Ninive ela zničimen!“ ⁵ Akor o nipi andral o Ninive pačandile le Devleske. Dine avri o postos a savoredžene lendar, le nekbarederestar dži o nekcikneder, pes urde andro gada le gonestar.

⁶ Sar pes pal oda došunda o kralis andral o Ninive, uštila pal peskro tronos, čhida tele o plaštos, urda pes andro gada le gonestar a bešla peske andro prachos. ⁷ A diňa te džanel andro Ninive: „Kada tumenge phenel o kralis the leskre uradnika: nisavo manuš aňi dživros aňi gurunňi aňi bakro te na chal nisavo chaben aňi pes te na pašinel aňi te na pijel paňi. ⁸ Ale o manuša the o džviri pes mi uren andro gada le gonestar a mi vičinen ko Del. Sako pes mi visarel peskre nalače dživipnastar the peskre nalače skutkendar. ⁹ Ko džanel, či o Del na čerinela peskro gondolišagos a či leske na ela pharo vaš amenge a či pes na odvisarela peskra bara cholatar, hoj te na meras?“

¹⁰ Sar o Del dikhla, hoj pes visarde peskre nalače dživipnastar, avla leske pharo vaš lenge a na kerda nič olestar, so phenelas, hoj kerela.

4

O Jonaš rušel pro Del

¹ Ale le Jonašiske pes oda dičholas igen namištes a cholisalila. ² Palis pes modlinelas ko RAJ: „Jaj, RAJEJA! Či oda na phendom, mek sar somas khere? Vašoda kamlom te denašel andro Taršiš, bo džanavas, hoj tu, Devla, sal kamibnaskro, jileskro the trpezljivo. Tu sal barvalo andro lačhipen a tuke hin pharo te bičhavel e pohroma. ³ Avke akana, RAJEJA, le mandar miro dživipen, bo feder mange hin te merel sar te dživel.“

⁴ Ale o RAJ lestar phučla: „Hin oda mištes, hoj cholisalilal!“

⁵ O Jonaš gela avri vichodňe le forostar a ačhila ode. Ode peske kerda streškica a bešla peske andro čiňos, hoj te dikhel, so pes ačhela le foroaha. ⁶ O RAJ, o Del, diňa te barol avri upral o Jonaš bari rastlina, savi leske kerelas o čiňos upral o šero, hoj leske te el feder. A o Jonaš oleske igen radisalila. ⁷ Ale pre aver džives sig tosara bičhada o Del varesave kirmes, savo rozchala odi rastlina, a odi rastlina šučila avri. ⁸ Sar avla avri o kham, bičhada o Del e tači vichodno balvaj a o kham labarelas o šero le Jonašiskro avke, hoj leske sas igen namištes. Kamelas te merel a phenda: „Feder mange hin te merel sar te dživel!“

⁹ Ale o Del phenda le Jonašiske: „Hin oda mištes, hoj tut cholares vaš odi rastlina?“

O Jonaš leske odphenda: „He, hin! Cholamen som pro meriben!“

¹⁰ O RAJ leske phenda: „Tuke hin pharo pal kodi rastlina, pal savi tut na trapindal aňi na starindal, so tel jekh rat barila avri a tel jekh rat šučila avri? ¹¹ A mange te na avel pharo vaš oda baro foros Ninive, andre savo hin buter sar 120 000 manuša, save na džanen te rozprindžarel, so hin lačo a so nalačo, a the vaš ola but džviri?“

O Micheaš

¹ O lav le RAJESKRO, so sas dino le Micheašiske andral o Morešet akor, sar kralinenas andre Judsko o Jotam, o Achaz the o Chizkija* - o videňje pal e Samarija the pal o Jeruzalem.

O sudos pre Samarija the pro Jeruzalem

² Šunen, savore narodale!

Pozorin le kanenca, phuvije the sako, ko upre bešen!

O Adonaj, o RAJ svedčinel pre tumende,
o Raj andral peskro sveto chramos!

³ Dikh, o RAJ avel pal peskro than,
avel tele a phirel pal o verchi la phuvakre.

⁴ O verchi roždžana tel leste
a o dolini pharona pro jepaš;
ena sar o voskos andre jag

the sar o paňi avričhido tele brehoha.

⁵ Kada savoro pes ačhela vaš e vina le Jakoboskri
the vaš o bini le Izraelitengre.

Ko hino vinnovato vaš o binos le Jakoboskro?
E Samarija, lakro glavno foros!

Ko hino vinnovato vaš o modlarstvo andre Judsko?
Ča korkoro o Jeruzalem!

⁶ O RAJ phenel: „Kerava la Samarijatar kopa šmeci pre maľa;
than, kaj pes sadzinel e viňica.

O bara pal lakre muri čhivava tele andre dolina,
hoj te dičhol lakre zakladi.

⁷ Savore lakre modli ena phagerde;
savore dari, so chudňa vaš o lubipen andre lakro chramos,
ena labarde andre jag.

Bo ola modli peske cinda vaš o lubipnaskro počiniben,
a vašoda pes oleha počinela pale
vaš o lubipen varekhaj avrether.“

O roviben the e žala

⁸ Akor o Micheaš phenda:

„Vaš oda rovava a hikinava;
phirava pindrango the lango.

Rovava sar o šakali
a ela man žala sar la sova.

⁹ Bo la Samarijakri rana pes na del te sastarel avri;
dogela dži andre Judsko,
imar zachudňa e brana mire manušengri,
o Jeruzalem.

¹⁰ Ma phenen oda amare űeprijaťelenge andro Gat
a ma roven aňi sikra!
Valinen tumen andro prachos andro Bet-Leafra!

¹¹ Tu, so bešes andro Šafir,
džaha langi a ladžaha tut.

O Bet-Ecel hino andre žala,
bo űiko andral o Canaan
leske na avľa avri te pomožinel,
hoj les te chrañinel.

¹² Ola, ko bešen andro Marot,
daraha užarenas e pomoca,
bo le RAJESTAR avľa e pohroma
dži paš e brana andro Jeruzalem.

¹³ Tu, so bešes andro Lachiš,

* 1:1 1,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

pripravin le grajen the o verdan!
 Tu sal odi, angle kaste chudña
 e čhaj le Sionoskri te kerel o bini,
 bo andre tu pes arakhle o vini le Izraeloskre.
¹⁴ Vašoda deha le Morešet-Gat o dari pre rozlučka;
 O foros Achzib klaminela le Izraeloskre kralis.
¹⁵ Tu, so bešes andre Mareša,
 anava pre tute le narodos, so tut domarela.
 O vodci le Izraeloskre denašena
 dži andre jaskiña Adulam.
¹⁶ Hoľin tuke o šero žalatar
 vaš o čhave, savendar radisaľos,
 strihin tut avke sar o supos,
 bo zaile tuke le čhaven
 sar bertenošen andre aver phuv.“

2

Vigos olenge, ko trapinen le manušen
¹ Vigos olenge, ko gondolinen avri o nalačhipen
 a pre peskre hadži plañinen o nalačo!
 Sar vidñisalol, keren oda,
 bo hin oda andre lengri zor te kerel.
² Žadinen peske avrengre mali a zalen len,
 kamen o khera a len peske len;
 klamišagoha dochuden o khera
 a len le manušenge o dedictvos.
³ Vašoda phenel o RAJ kada:
 „Me gondolinav te mukel pre kala manuša o nalačhipen,
 andral savo pes na dochudena avri;
 imar na phirena barikanes,
 bo oda ela igen nalačo časos.
⁴ Andre oda džives peske tumendar kerena pheras
 a asana tumendar kala žalakra giľaha:
 „Sam calkom zñičimen.
 Mire manušengro dedictvos hino rozđelimen,
 o RAJ amenge les iľa het.
 Amare mali diña olenge, ko amen zaile.“ “
⁵ Vašoda tut na ela ñiko andro zhromaždeñje le RAJESKRO,
 ko tuke merindahas avri tiri phuv le lanoha
 a diňahas pale sakoneske leskro phuvakro kotor.
⁶ On prorokinen: „Ma prorokin!
 Pal kajse veci na kampil te prorokinel.
 Pre amende kajsi ladž na avela!“
⁷ Sar šaj phučen, tumen manušale andral o Izrael:
 „Šaj našavel o RAJ peskri trpezľivosť?
 Či kerel ov kajse veci?“
 Mire lava anen o lačhipen oleske,
 ko dživel spravodľivones?
⁸ No tumen ušten upre
 pre mire manuša sar o ñeprijateljis.
 Cirden tele o plaštos pal ola,
 ko predžan pašal tumende andro smirom;
 pal ola, ko aven pale andral o mariben.
⁹ Traden avri mire manušengre džuvľijen
 andral lengre šukar khera
 a lengre čhavendar len het
 miro požehnañje pro furt.
¹⁰ Ušten a džan het!
 Kade tumenge na odpočovinena!

- Tumare bini meľarde andre kada than,
 vašoda hino odsudzimzen pre zahuba.
- 11 Te avľahas varesavo klamaris a phendahas:
 „Prorokinava tumenge but mol the pijiben,“
 ov ulahas lačo prorokos kale manušenge!
- O RAJ zachraňinela olen, ko ačhile*
- 12 Ale me skidava upre savoren tumendar, Jakobona,
 skidava upre savore Izraeliten, so ačhile.
 Skidava len sar le bakroren andre ohrada,
 sar o stados, so pes pašinel;
 pre oda than ela pherdo manuša.
- 13 O Del, savo premarel o drom, džala anglal lende;
 predemena e brana a avena avri.
 Lengro Kralis džala anglal lende,
 o RAJ len lidžala.

3

O sudos upral o vodci the proroka

- 1 Avke me phendom:
 „Šunen, vodcale le Jakoboskre,
 tumen, so lidžan o Izrael:
 Či na kamľanas te džanel,
 so hin spravodľivo?“
- 2 Ale tumen našti avri ačhen o lačo,
 a kamen o nalačo.
 Cirden tele e cipa pal o manuša
 a o mas pal lengre kokala;
- 3 chan tele o mas pal mire manuša,
 cirden pal lende tele e cipa
 a phageren lenge o kokala;
 čhingeren len sar andre piri,
 sar o mas andro kotlos.“
- 4 No jekhvar tumen vičinena ko RAJ,
 ale ov tumenge na odphenela;
 andre oda časos garuvela peskro muj anglal tumende,
 bo tumen kerenas o nalačhipen.
- 5 Kavke phenel o RAJ
 pal o proroka, so klaminen mire manušen
 a phenen „smirom“ olenge,
 ko len den te chal,
 ale olenca, ko len na den te chal,
 kamen te kerel mariben.
- 6 Vašoda pre tumende avela e rat bi o viđeňje
 a o kalipen bi o vražišagos.
 O kham kale prorokenge zadžala
 a o džives lenge kaľola andre.
- 7 Akor pes ladžana o proroka,
 a loľona avri o vražňika;
 savore peske chudena o muja ladžatar,
 bo o RAJ lenge nič na odphenela.
- 8 Ale man o RAJ pherarel peskre Duchoha the peskra zoraha,
 del man godi te kerel o spravodľišagos,
 hoj bi e dar te phenav le Jakoboske leskro nalačhipen
 a le Izraeloske leskro binos.
- 9 Šunen kada, tumen, so lidžan o kher le Jakoboskro,
 tumen vodcale, so lidžan o Izrael!
 Tumen, so našti avri ačhen o spravodľišagos
 a previsaren savoro, so hin čačipen!
- 10 Tumen budinen o Sion le rateha

a o Jeruzalem le nalačhipnaha;

¹¹ tumare vodci sudžinen vaš o prepočiňiben,
tumare rašaja sikaven vaš e odmena
a tumare proroka vražinen vaš o love.
A paš oda pes muken pro RAJ a phenen:

„Či nane o RAJ maškar amende?

Nič nalačo pes amenge na ačhela!“

¹² A vašoda vaš tumenge ela o Sion orimen tele sar maľa,
o Jeruzalem ela rozburimen pre kopa
a o chramoskro verchos zabarola sar veš.

4

O nevo Chramos andro nevo Izrael

¹ Andro posledna dživesa

ela o verchos le RAJESKRE Chramoskro zathodo zorales;
ela nekučeder le verchendar,
a barardo upral savore brehi;
a o manuša ke leste džana prudođa avke sar paňi.

² But narodi avena a phenena:

„Aven džas upre pro verchos le RAJESKRO,
andro chramos le Jakoboskre Devleskro,
hoj amen te sikavel peskre droma
a hoj te phiras pal leskre chodňiki.“

Bo andral o Sion avela avri o zakonos
a o lav le RAJESKRO andral o Jeruzalem.

³ Ov anela o smirom maškar o but nipi
the maškar o zorale narodi, so hine dural.

Akor peske prekerena o šablŭ pro motiki
a o kopiji pro vinarika čhura.

O narodos pro narodos na hazdela e šablŭ,
imar pes na sikavena te marel.

⁴ Sako peske bešela tel peskro viňičis
the tel peskro figovňikos

a ņiko les imar na daravela avri
bo o Nekzoraleder RAJ prevakerđa.

⁵ Kajte savore narodi lašarena a šunena peskre devlen,
amen lašaraha a šunaha ča le RAJES, amare Devles, pro furt.

⁶ „Andre oda džives,“

phenel o RAJ,

„skidava upre olen, ko hine bange,
a sthovava pale olen, ko sas avritradle,
olen, kas dukhađom.“

⁷ Olendar, ko hine bange, chudava te kerel o nevo narodos
a olendar, ko sas odčhide dur, o zoralo narodos.

O RAJ lenge vladňinela pal o verchos Sion
ole dživesestar a imar pro furt.

⁸ A tu, Jeruzalemona,
e veža, khatar o Del stražinel peskre manušen,

tu, o hrados le Sionoskra čhakro,
aveha pale o hlavno foros andro krališagos, avke sar salas.“

⁹ Soske akana kavke zorales vičines?

So, nane tut kralis?

So, muľa tiro godaver radcas,
hoj pre tu avle ajse dukha
sar pre džuvľi, so ločhol?

¹⁰ Čhaje le Sionoskri, skurčŭn tut dukhatar

a ispidi sar e džuvľi, so ločhol,
bo akana mušineha te džal avri andral o foros
a bešeha pre maľa.

Džaha dži andro Babilon;
ode aveha zachrañimen,
ode tut cinela o RAJ avri
andral o vasta le ñeprijatefengre.
¹¹ Ale akana pes pre tute skiden but narodi
a phenen: „Mi el o Jeruzalem melardo andre!
Amare jakha mi dikhen pro Sion,
hoj hino telečhido!“
¹² Ale on na achañon,
so o RAJ gondolinel,
a na achañon leskre plani,
hoj len skidña upre, hoj len te marel,
avke sar pes skidel upre o zrnos,
hoj pes te rozpućinel.
¹³ Ušti a rozpućin, čhaje le Sionoskri,
bo me tumen dava o trastune rohi the o bronzune kopita
a rozpućineha but naroden.
Deha lengri korist le RAJESKE
a lengro barvalipen le Rajeske upral cañi phuv.
¹⁴ Ale akana, Jeruzalemona,
skide upre o maribnaskre čati,
bo o slugađa pes rozthode
pašal amare foroskre muri.
Le Izraeloskre vladcas marena
la pacaha pal o muj.

5

O Kralis andral o Betlehem

¹ „Ale tu, Betlehem, Efrata,
kajte sal nekcikneder maškar o fori andre Judsko,
andral tu mange avela oda,
ko vladñinela upral o Izrael.
Ov sas imar čirlastar,
imar le večne dživesendar.“
² O Izrael ela dino andro vasta le ñeprijatefenge,
medik odi, ko hiñi khabñi, na ločhola le čhavores
a medik okla leskre phrala na avena pale ko manuša andro Izrael.
³ Ušfela upre a pašinela peskro stados
andre zor le RAJESKRI,
andre slava le RAJESKRE naveskri, peskre Devleskri.
Dživena andro smirom,
bo les ela bari paćiv dži pro agor le svetoskro.
⁴ Ov ela amaro smirom,
te avlahas pre amende e Asirija.
Te pes dochudñahas andre amare pevnosti,
ačhavaha pre lende efa pastjeren
the oćto vodcen.
⁵ On vladñinena upral e Asirija la šablaha,
upral le Nimrodoskri phuv la avricirdña šablaha.
Amaro kralis amen zachrañinela la Asirijatar,
te avlahas pre amende
a dochudñahas pes pre amari phuv.
⁶ Ola, ko ačhena te dživel andral o Jakob,
ena akor maškar aver narodi
sar e rosa le RAJESTAR,
sar o brišind pre čar,
save pes na muken pro manuš
a na užaren pro čhave le manušeskre.
⁷ Ola, ko ačhena te dživel andral o Jakob,

- ena maškar o narodi,
 maškar o but manuša,
 sar o ľevos maškar o dziva džviri,
 sar o terno ľevos maškar o stados le bakrengro,
 savo avel a rozpućinel,
 savo ćhingerel avke,
 hoj ņiko našći zachraņinel.
- ⁸ Tiro vast ela uprehazdlo
 upral ola, ko pre tu dźan,
 a savore tire ņeprijaćela ena zņićimen.
- ⁹ „Andre oda džives,“
 phenel o RAJ,
 „murdarava avri tire grajen
 a zņićinava tire maribnaskre verdana.
- ¹⁰ Zņićinava o fori andre tiri phuv
 a ćhivava tele savore tire pevnosći.
- ¹¹ Zņićinava o ćarodejņictvo, so keres,
 a na ela tut vrazņnika.
- ¹² Zņićinava tire modli
 the tire sveta slupi;
 imar tut na klaņineha
 angle bući tire vastengri.
- ¹³ Ćhivava tutar het la Ašerakre slupi
 a zņićinava tire fori.
- ¹⁴ Mira bara cholaha man pomstņinava savore narodenge,
 so man na kamenas te ņunel.“

6

Te phirel andre pokora le Devleha

- ¹ ņunen, so phenel o RAJ:
 „Ušći upre! An avri miro sudos anglo verći;
 mi ņunen o brehi, so kames te phenel.
- ² ņunen, tumen o verći, sar o RAJ sudzinel,
 ņunen, tumen o zorale zakladi la phuvakre!
 Bo o RAJ obviņinel peskre manušen
 a del pro sudos le Izrael.
- ³ Manušale mire, so tumen kerćom?
 Thodom pre tumende o pharipen?
 Odphenen mange!
- ⁴ Se ilom tumen avri andral o Egipt,
 cindom tumen avri andral o otroctvos;
 bićhadom le Mojžiš, le Aron the la Mirijam,
 hoj tumen te lidźan.
- ⁵ Manušale mire, leperen tumenge,
 so kamelas te kerel o Balak, le Moabengro kralis,
 a so leske odphenda o Balaam, le Beoriskro ćhavo.
 Leperen tumenge pro drom andral o ņitim andro Gilgal,
 hoj te dźanen o spravodľiva skutki le RAJESKRE.“
- ⁶ Soha šaj avav anglo RAJ?
 Soha šaj banduvav anglo baro Del?
 Kampil mange te avel anglal leste le labarde obetenca,
 le beršengre gurumćorenca?
- ⁷ Hin le RAJESKE pre dzeka o ezera bakre
 a deš ezera potoki le olejokre?
 Kampil mange te del mire ešebne ćhavores vaš miri vina,
 o plodos mire teloskro vaš miro binos?
- ⁸ O RAJ tuke diņa te dźanel, manušeja, so hin laćho.
 So tutar kamel?
 Te keres oda, so hin spravno,
 te presikaves o verno kamiben

a te phires andre pokora tire Devleha.

E vina the o trestos le Izraeloskro

- ⁹ Šun! O RAJ vičinel pro Jeruzalem
– te dikhel daraha pre tiro nav hin godaveripen:
„Šun, narodona,
the ola, so tumen zdžan andro foros!
¹⁰ Andro khera le nalače manušengre
hin o barvalipen skidlo napačivalones
the e prekošli falošno vaha!
¹¹ Sar šaj zlidžav oda,
te vareko falošne važinel?
¹² O barvale andre kada foros hine maribnaskre manuša;
hine klamara a lengri čhib hiñi falošno.
¹³ Vašoda tut chudňom te dukhavel,
hoj tut te zničinav vaš tire bini.
¹⁴ Chaha, ale na čaloħa,
a furt aveha bokhalo;
thoveha tuke vareso pre sera,
ale na ačhela tuke oda,
bo oda, so tuke kamlal te odthovel,
zničinava andro mariben.
¹⁵ Sadzineha, ale na kideha upre;
pučineha o olivi, ale na makheha tut le olejoha;
pučineha o muštos, ale e mol na pijeha.
¹⁶ Dolikerehas o nalače zakoni le Omriskre
the savore previsarde veci le Achaboskre khereskre;
dehas tut te lidžal lengre radenca.
Vašoda tut, Jeruzalemona, dava te zničinel,
tire manušen anava pre ladž
a ena teledikhle savore narodendar.“

7

O trapišagos le Izraeloskro

- ¹ Vigos mange!
Šunav man sar oda,
ko na arakhel nisavo ovocje
añi nisavo hroznos andre viñica.
Savoro hroznos the savore lače figi,
save peske žadinel miro jilo,
sas imar skidle upre.
² O pačivale manuša našlile andral e phuv;
ňiko nane verno le Devleske.
Sako ča užarel, kana šaj čhorel avri o rat.
Jekh avres zachudel sar lovcos andre sita.
³ Peskre vastenca džanen,
sar pes kerel o nalačhipen.
O vladci žadinen o dari,
o sudci užaren o prepočiñiben,
o zoralo rozkazinel avke, sar ov kamel,
a jekhetane plañinen, sar oda te kerel.
⁴ O nekfeder lendar hino sar o kolakos
a o nekverneder sar e ohrada le trñendar.
Avla o džives, hoj te aven marde,
avke sar phenenas tumare stražñika, o proroka.
Akana ela maškar tumende baro zmetkos.
⁵ Ma pačan le susedaske,
ma muken tumen pro prijatelis!
De pozoris, so vakeres,
mek the angle odi džuvli,
savi tuha pašlol.
⁶ Bo o čhavo tele dikhel le dades,

e čhaj džal pre daj,
e bori pre sasuj
a o neprijateljela le manušeskre hine andral leskri famelija.

⁷ Ale me furt užarav pro RAJ,
užarav pro Del mira spasakro;
miro Del man šunela avri.

O Izrael uštela upre

⁸ Ma radisaľuv mange, neprijateljko miri!

Kajte pelom, uščava upre;
kajte bešav andro kalipen,
o RAJ ela miro švetlos.

⁹ Mušinav te zľidžal le RAJESKRI choľi,
bo kerđom binos angle leste.

Ale palis zaačhela vaš ma pro sudos
a kerela, hoj te dochudav o čačipen.

Lela man avri pro švetlos
a dikhava leskro spravodľišagos.

¹⁰ Palis oda dikhela miri neprijateljka
a e ladž zalela andre ola, so mange phenelas:

„Kaj hino o RAJ, tiro Del?“

Pre mire jakha dikhava, sar perel tele,
sar pal late phirena sar pal e čik pro ulici.

¹¹ Oda džives ačhaveha pale tire muri,
oda džives rozbarona tire hraňici.

¹² Andre oda džives ke tute avena o manuša
andral e Asirija dži o Egipt,

andral o Egipt dži o Euftrat,
andral jekh moros dži aver,
andral jekh verchos dži aver.

¹³ La phuvatar ačhela pušta vaš oda nalačhipen,
so lakre manuša kerenas.

E modľitba the e chvala

¹⁴ Pašin tire manušen tira pacaha,
le bakroren, tiro đedictvos,

so bešen korkore andro veš,
kajte hine maškar o lačhe maľi.

De lenge te pašinel pes andro Bašan the Gilead
sar andre ola dživesa, so sas varekana.

¹⁵ „Sikavava tuke mire zazraki sar akor,
sar avehas avri andral o Egipt.“

¹⁶ O narodi oda dikhena a ladžana pes
a našavena savori peskri zor;

thovena peske o vasta pro muj
a na šunena pro kana.

¹⁷ Lizinena o prachos sar o sap,
sar ola, so pes cirden pal e phuv.

Izdraňipnaha avena avri andral peskre pevnosti,
visarena pes daratar ko RAJ, amaro Del,
a darana pes tutar.

¹⁸ Ko hin ajsu Del sar tu,
so odmukel o bini

a prebačinel o nalačhipena peskre manušenge,
save ačhile te dživel?

Tu na sal choľamen pro furt,
ale pre dzeka tuke hin te presikavel o verno kamiben.

¹⁹ Tuke ela pale pharo vaš amenge,
uštareha le pindrenca pre amare vini
a čhivaha savore amare bini andro baro moros.

²⁰ Tu aveha verno ko Jakob

a presikaveha o kamiben le Abrahamoske,
avke sar diňal lav amare daden imar čirla.

O Nahum

- ¹ O prorocko lav pal o Ninive. O zvitkos pal o videŕnje le Nahumoskro andral o Elkoš.
Le RAJESKRI choli pro Ninive
- ² O RAJ hino ųjarlivo Del, savo trestinel;
 o RAJ hino pomstifelis a hin les pherdo choli.
 O RAJ visarel pale olenge, ko pre leste dųan,
 a poċinel la cholaha peskre ųeprijafelenge.
- ³ O RAJ na cholisalol sig, ale hin les bari zor
 a na mukela le viŕnikos bi o trestos.
 Andre bari balvaj the andre burka hin leskro drom,
 a e chmara hin prachos tel leskre pindre.
- ⁴ Pre leskro prikazis o moros ųuċol avri
 a the savore paŕa -
 o Baųan the o Karmel ųuċon avri
 a the o libanoŕnika kvitki.
- ⁵ O verchi angle leste razisalon
 a o brehi rozdųan;
 izdral angle leste e phuv,
 o svetos the sako, ko andre beųel.
- ⁶ Ko ųaj likerel avri leskri choli?
 Ko ųaj obaċhel angle leskri bari choli?
 Peskri choli ċhivel avri sar jag;
 a o skali angle leste pharon pro kotora.
- ⁷ O RAJ hino laċho,
 chraŕinel peskre manuųen andre oda dųives, sar lenge hin phares.
 Pridųanel pes ke ola,
 ko pes ke leste denaųen te garuvel.
- ⁸ Le bare paŕeha zųiċinela o foros Ninive
 a peskre ųeprijafelen tradela andro kalipen.
- ⁹ So plaŕinen pro RAJ?
 Ov tumen zųiċinela pro jekhvar,
 na kampela leske dujtovar te demel.
- ¹⁰ Avena zachudle andro trŕi
 naųona sar e mol le pijakenge;
 calkom zlabona
 sar o ųuko phus.
- ¹¹ Se andral tu, Ninive, avla avri o bijedevleskro radcas,
 savo plaŕinelas o nalaċhipen pro RAJ.
- ¹² Kada phenel o RAJ peskre manuųenge, le Izraelitenge:
 „Kajte hine o Asirċana zorale a hine but,
 ena zųiċimen a naųlona.
 Mire manuųale, te tumen trapinavas,
 imar tumen na trapinava.
- ¹³ Akana phagerava lengro jarmos pal tumari meŕ
 a ċhingerava tumare lanci.“
- ¹⁴ O RAJ diŕa avri pre tute, Ninive, kada lav:
 „Imar tut na ena ċhave, save ligendehas tiro nav!
 Zųiċinava le modlen the le sochen andral o chramos tumare devlengro;
 pripravinava tuke o hrobos,
 bo na sal laċho pre ŕnisoste.“

2

E laċhi sprava prekal e Judsko

- ¹ Dikh, pro verchos hine o pindre le posloskre,
 savo anel e laċhi sprava a phenel: „Smirom tumenge!“

- Oslavin, Juda, tire inepi
 a dolikerel tire lava, so diňal.
 Imar šoha pre tute na avela o nalačo manuš;
 hino calkom zničimen!
- O Ninive ela zničimen*
 2 O zhubcas avel pre tute, Ninive.
 Stražin o hrados a pozorin o drom!
 Pripravin tut pro mariben
 a skide upre savori zor!
- 3 Se o RAJ obnovinela le Jakoboskri slava
 sar e slava le Izraeloskri;
 kajte o zhubci len zničinde
 a phagerde lenge o konara andro viñici.
- 4 O štiti leskre hrđinengre hine lole;
 o bojovñika hine urde andro šarlatos.
 O trastune verdana blištisalon andre oda džives,
 sar pes skiden upre,
 a o kopiji razisalon.
- 5 O verdana džan igen dzivones pal o ulici
 a traden pal o placi andro foros.
 Dičhon avri sar o jagale fakli
 a predžan sar o bleski.
- 6 O Ninive zvičinel peskre nekfeder slugađen,
 ale o pindre lenge poddžan pal o drom.
 Sidaren ko hradbi
 a ačhaven o štiti pre ochrana.
- 7 O neprijafelis phundravel o brani le pañeskre,
 vašoda o palacis perel tele.
- 8 Čhiven tele o gada pal e kralovna
 a lidžan la andro otroctvos.
 Lakre služki roven sar o holubici
 a maren pes andro kolina.
- 9 Sar o pañi čulal avri andral o jazeros,
 avke o manuša denašen het andral o Ninive.
 Vareko vičinel: „Ačhen, ačhen!“
 Ale ñiko pes na obdikhel palal.
- 10 Čoren o rup,
 čoren o somnakaj!
 Hin ode igen but barvalipen
 the o pokladi savore vzacne vecendar.
- 11 Na ačhila nič, savoro ile het,
 sa hin zničimen!
 O jile predaran a o khoča poddžan,
 savoredžene izdran
 a savore muja parñon avri.
- 12 Kaj hin akana oda foros, so sas sar o than le levengro?
 Oda than kaj o terne levi džanas te chal,
 o than kaj avenas o levos the e levica
 a o levocis sas ode bi e dar.
- 13 O levos čhingerelas but korist peskre ciknenge;
 tasavelas le džviren peskre levicenge;
 peskri jama peske pherarelas oleha, so chudelas;
 le čhingerde maseha peskro than.
- 14 „Me džav pre tute, Ninive“
 phenel o Nekzoraleder RAJ.
 „Zlabarava tire maribnaskre verdana,

ačhela lendar ča thuv,
 a tire terne leven chala e šabla.
 Na mukava andre tiri phuv nič, so ilal avrenge,
 a o hangos tire poslengro imar na šundola.“

3

Vigos le foroske Ninive

¹ Vigos kale foroske!

Murdarel le manušen, furt ča klaminel;
 hino pherdo le čorde vecenca;
 šoha na preačhel te čorel.

² O bičos pukinel a o kereki šundol;
 o graja aven sig a o verdana džan dzivones.

³ O jazdci pes mukle pro mariben;
 o šablī the o kopiji blištisalon.
 But džene hine murdarde, pherdo mule džene pro kopi.
 Ajci mule manuša, hoj pes na den aňi te zgenel;
 le manušenge pre lende poddžan o pindre.

⁴ Kada savoro pes ačhela
 vaš o baro lubipen le foroskro Ninive, ola lubňakro,
 savi džanelas dojekhes te očarinel peskre šukaribnaha,
 savi pricirdelas le naroden peskre lubipnaha
 a le nipen peskre čarenca.

⁵ „Me džav pre tu, Ninive“
 phenel o Nekzoraleder RAJ.
 „Hazardava tuke upre e rokla dži o muj;
 sikavava le narodenge tiro langipen
 a le krališagenge tiri ladž.

⁶ Čhivava pre tute o džungipen,
 kerava tuke ladž anglo manuša,
 anava tut avri pro čudos.

⁷ Sako, ko tut dikhela,
 denašela tutar a phenela:
 „O Ninive hino zňičimen! Ko pal leste rovela?‘
 Kaj tuke te rodel olen, ko tut pošešinena?“

⁸ Či sal tu feder sar o foros Tebi* paš o Nil,
 pašal savo sas pherdo paňa?

O moros sas leskri ochrana
 a o paňa leskro muros;

⁹ o zoralo Kuš the o Egipt sas leskri ňekoňečno zor,
 o Put the e Libija sas leske pre pomoca.

¹⁰ The avke sas kada foros zailo
 a gela andro otroctvos.

The leskre čhave sas rozčhingerde
 pro agora savore ulicengre.

Vaš leskre vodci pes losinelas
 a savore leskre anglune murša sas zaphandle le lancenca.

¹¹ The tu, Ninive, mačoha;
 džaha tut te garuvel
 a kameha te denašel tire ňeprijateljiske.

¹² Savore tire pevnosti hine sar o figovňika,
 pre save hin o ešebna figi.

Te pes lenca razinel,
 peren andro muj oleske,
 ko kamel te chal.

¹³ Tire slugađa hine sar čhajora;
 o brani tira phuvakre hine phundrade le ňeprijateljenge,

* 3:8 3,8 E hebrejiko čhib: No-amon

bo e jag zlabarda lengre zavori.

- 14 Hordin tuke akana o pañi,
 bo aveha obklučimen,
 a zorařar tuke tire pevnosti!
 Rozker e čik, ker tuke malta
 ker tuke cehli,
 hoj te zoralares tire hradbi!
- 15 No the avke tut zlabarela e jag a čhinela e šabla;
 zlabarela tut sar le kobilken.
 Kajte san but sar kobilki,
 but sar o mařakre grajora!
- 16 Tire kupci hine buter sar o čercheña pro ñebos,
 ale akana džan het;
 hine sar o kobilki, so chan avri e mařa a odřecinen.
- 17 Tire vodci hine sar kobilki
 a tire veliřela sar kopa mařakre grajora,
 so ačhen garude andro ohradi, sar hin řil;
 ale sar avel o kham avri, řecinen het,
 a řiko na džanel kaj.
- 18 Kralina andral e Asirija, tire pastjera zasute
 a tire vodci peske pařlile tele.
 Tire manuša hine roztradle pro verchi
 a nane ko len te skidel upre.
- 19 Nařti te sastarel avri tiri dukh;
 tiri rana hiři igen bari.
 Dojekh, ko řunela o hiros pal tute,
 tuke radisařola, hoj peřal,
 bo na sas řiko, ko na dopeřa pre tiro nalačhipen,
 savo na preačhehas te kerel.

O Habakuk

O Habakuk pes stážinel le RAJESKE

¹ Kada hin o lav, savo o prorokos Habakuk priiła le RAJESTAR andro viđeńje.

² Dži kana mek vičinava ke tute pre pomoca, RAJEJA?

Ale tu man na šunes avri!

Vičinav ke tute: „Hin o mariben!“

Ale tu amen na zachrańines!

³ Soske mange des te dikhel o nalačhipen?

Sar šaj dikhes pre ajci nalačo, so pes kerel?

E skaza the o baro mariben hine angle mande,

o dokeriben the o vesekeđišagi hine všadzík,

⁴ vašoda le zakonos nane zor

a o čačipen pro sudos šoha na avel avri;

o nalačo obklučinel le spravodlivones,

vašoda o čačipen hino previsardo.

O RAJ odphenel

⁵ „Pozorinen le naroden a dikhen!

Dikhen a čudalinen tumen,

bo andre tumare dživesa kerava vareso,

soske na pačandilanas,

te tumenge pal oda vakerdehas.

⁶ Bo me uštavav le Babilončanen*,

o narodos dzivo the sidardo,

so predžal pal cali phuv,

hoj peske te zalel o fori, save nane leskre.

⁷ Ola manuša hine strašna the džungale,

lidžan pes upre a korkore peske phenen,

so hin lačo a so na.

⁸ Lengre graja hine richleder sar o leopardi

a dziveder sar o vlki rači.

Lengre jazdci igen sidaren;

lengre graja aven dural.

Lecinen sig sar orli,

so džan te chal peskri korist.

⁹ Dojekheske lendar džal ča pal o mariben;

aven sar e balvaj pal e pušta

a zalen peske ajci bertenošen sar poši.

¹⁰ Asan avri le kralen,

dikhen tele le rajen

a keren peske pheras savore ohradzimen forendar;

ačhaven peske o drom upre, hoj te predžan prekal o foroskre muri,

a zalen o fori.

¹¹ Palis predžan sig sar e burka a džan dureder.

Hin len vina, bo lengri zor hin lengro del.“

O Habakuk pes pale stážinel le RAJESKE

¹² Či tu na sal večno, RAJEJA, miro Sveto Devla?

Amen na meraha†!

RAJEJA, tu tuke kidňal avri le Babilončanen,

hoj te anen tiro sudos;

Skalo miri, tu len ačhađal, hoj amen te maren.

¹³ Tire jakha hine igen žuže,

našći dikhes pro nalačhipen;

našći dikhes, sar vareko dukhavel avres!

Akor soske domukes le něvernenge te kerel o bini?

Soske sal čhit,

* 1:6 1,6 E hebrejiko čhib: le Chaldejcen † 1:12 1,12 Abo: Tu šoha na mereha!

- sar o bijedevleskro chal tele oles, ko hino spravodliveder sar ov?
 14 Kerdal le manuendar sar ribi andro moros;
 sar džviri andro moros, saven nane vodcas.
 15 O Babilončana savoren cirden upre le hakenca,
 čhiven peskri sita a zachuden len;
 a sar len cirden avri andre aver sita,
 igen radisałon a thoven baripen.
 16 Vašoda obetinen peskra sitake
 a labaren lake o kađidlos,
 bo e sita lenge anel o barikano džživipen
 the o nekfeder chaben.
 17 Či furt pherarena e sita a kidena andral avri?
 Či furt murdarena le naroden a na mukena ņikas te dživel?

2

- 1 Džava te stražinel andre miri veža,
 ačhavava man, hoj te pozorinav,
 a rozdikhava man, hoj te šunav,
 sar mange odphenela
 pre oda, pre soste man sfažinav.
O RAJ odphenel le prorokoske
 2 O RAJ mange odphenda:
 „Pisin mištes kada videŋje pro tabli,
 hoj pes te del lokes te pregenel.
 3 Bo kada videŋje pes ačhela andre oda časos,
 so hin pre oda dino;
 ačhela pes sig
 a na ela falošno.
 Kajte pes dičhola, hoj pes mek na ačhel, užar pre leste,
 bo čačes pes ačhela a na avela nasig.
 4 O čačipnaskro dživela le pačabnastar,
 ale oda, ko pes lidžal upre andro jilo, merela,
 5 he, e mol les zradzinela.
 Kajso manuš hino barikano
 a šoha les nane smirom.
 Kamel furt buter avke sar o Šeol*
 a nane les šoha dos avke sar le meriben,
 skidel ke peste savore naroden
 a zalel savore manušen.
 6 Či ola savore lestar na asana
 a na kerena pal leste o pherasune bajki?
 Či na phenena:
 ‚Vigos oleske, ko peske skidel o čorde veci
 a barvalol pro interesa!‘
 Dži kana mek?
 7 Či na avena jekhvareste pre tute ola,
 kas diňal kečeň?
 Či na ušfena pre tute
 a na kerena, hoj te izdras daratar?
 Avke palis on tut občorarena.
 8 Tu občorarehas pherdo naroden,
 vašoda ola, ko ačhile te dživel, občorarena tut.
 Bo tu čhivahas avri le manušengro rat;
 zŋičinehas o phuva the o fori savore lengre manušenca.
 9 Vigos oleske, ko ačhavel peskro kher le nalače ziskostar,
 a peskro hŋizdos peske kerel učas,
 hoj pes te chraŋinel le nalachipnastar!
 10 Kamehas te zŋičinel but naroden,

* 2:5 2,5 Oda hin o than, kaj hine o mule.

ale oleha ča kerđal ladž tira famelijake
a korkoro žničindal tiri duša.

11 Mek the o bar andral o muros pre tu svedčinela
a o kaštuno hranolos phenela tiš oda.

12 Vigos oleske, ko o foros ačhavel le rateha
a le nalačhipnaha thovel o zakladi.

13 O Nekzoraleder RAJ diña,
hoj o narodi pes zbitočne te trapinen
a oda, so budinen, te džal pre jag.

14 Bo o prindžaripen pal le RAJESKRI slava pherarela e phuv,
avke sar o paña pheraren o mori.

15 Vigos tuke, so des te pijel tire susedas
a so čhives andre kuči tiri choli
a mačares len vašoda, hoj len te dikhes langan andre ladž.

16 Ale akana tut pherarela e ladž, a na e slava.
Pi tu, hoj pes te sikavel tiro langipen!
E kuči andral o čačo vast le RAJESKRO ela avričhidi pre tute
a e ladž zaučharela tiri slava.

17 O mariben, so kerđal andro Libanon, avela pre tu;
o džviri, saven žničinehas, akana daravena avri tut.

Bo tu čhorehas avri le manušengro rat
žničinehas o phuva the o fori savore lengre manušenca.

18 Savi chasna hin la modlatar,
sava rezinda avri o majstros?
Abo pre soste hin lači e trastuñi modla, so tut klaminel?
Bo oda, ko la kerđa, pes zmekel pre oda, so stvorinđa;
kerel o modli, save našti vakeren.

19 Vigos oleske, ko phenel le kašteske: ‚Obdživ!‘
a le neme bareske: ‚Ušti upre!‘

Či tut šaj on vareso sikaven?
Se dikh, hine obthode le somnakaha the le rupoha,
no nane andre lende nisavo dichos.

20 O RAJ hino andre peskro sveto Chramos.
Calo svetos angle leste mi el čhit!“

3

Le prorokoskro žalmos

1 E modlitba, so pisinda o prorokos Habakuk. E žalakri gili.

2 RAJEJA, šundom pal tute o lačo hiros
a čudalinavas man upral tire skutki, RAJEJA.

Ker oda pale akana andre amare dživesa;
ker, hoj olestar te džanen andre amaro časos!
Andre cholí ma bister pre milost!

3 O Del avel andral o Teman,
o Sveto Del avel pal o verchi Paran.
Leskri slava zaučharel o ňebos
a leskri chvala pherarel cali phuv.

4 Ov švicinel sar o bleski;
o luči aven avri andral leskre vasta,
leskri zor hin garuđi andre lende.

5 Anglal leste džal o nasvaliben
a takoj pal leste avel e skaza.

6 Sar zaačhel, razinel le svetoha,
te dikhel la jakhaha, o narodi izdran;
o phurikane verchi rozperen,

- o večna verchi rozkrušisaŕon,
ale leskre hin o večna droma.
- ⁷ Dikhŕom sar avel o nalačhipen pro stani le Kušangre,
a sar čhivkerel e balvaj le Midijanengre stanenca.
- ⁸ Či sal choŕamen pro jarki, RAJEJA?
Abo čhives avri tiri cholí pro paňa?
- Či baríla tiri cholí pro moros?
Vaš oda džas pre tire graja
the pro verdana, hoj te zachraňines?*
- ⁹ Tu sal pripravimen te lel tiro lukos,
te mukel avri tire šipi.
Le paňenca rozdelindal e phuv
- ¹⁰ a sar tut o verchi dikhen, izdran.
O chmari prečhendon a demel avri o zoralo brišind;
e hlbina vičinel a hazdel upre peskre vasta.
- ¹¹ O kham the o čhonorozaačhen pre peskre thana;
odcirden pes anglo švetlos tire šipengro
the anglo leskos tira kopijakro.
- ¹² Bara choŕaha phires pal e phuv
a choŕaha uštares pro narodi.
- ¹³ Aves, hoj te les avri tire manušen
a te zachraňines tire pomazimen kralis.
Phageres le nalače manušengre vodcas
mukes les langes le šerestar dží o pindro.
- ¹⁴ Tira kopijaha premares o šere leskre vodcenge,
save avle sar burka, hoj amen te roztraden,
save radisaŕonas sar ola, ko chan avri le čores počoral.
- ¹⁵ Tire grajenca uštares pro moros,
pro bare rozburimen paňa.
- ¹⁶ Sar pal oda šundom, savoro andre ma izdralas,
daratar mange izdranas o vušta,
andro kokala mange avla o slabišagos
a podžžanas mange o khoča.
Likerav avri a užarav pro džives le pharipnaskro,
savo avela pro manuša, so pre amende džan.
- ¹⁷ Kajte na kvitňinela o figovňikos
a pro viňičis na ela o hroznos,
kajte e oliva šučola avri
a e maŕa na dela o chaben,
kajte andral e ohrada našŕona o bakrore
a andre maštalňa na ena ŕisave gurunňa,
- ¹⁸ me the avke radisaŕuvava andro RAJ
a thovava baripen andro Del, miro Spasitelis.
- ¹⁹ O RAJ, o Adonaj, hin miri zor;
diňa man ajse pindre sar la srnka
a lel man pre mire uče thana.
- Oleske, ko lidžal o bašaviben pro strunengro nastrojis.

* 3:8 3,8 Abo: hoj te zvitazines?

O Sofonijaš

¹ Kada lav diña o RAJ le Sofonijaš akor, sar andre Judsko kralinelas o Jozijaš, le Amonoskro čhavo. O Sofonijaš sas čhavo le Kušiskro a ov le Gedalijoskro, ov le Amarijoskro a ov le Chizkijoskro.

Avela o baro Džives le Devleskro choľakro pre cali phuv

² O RAJ phenel:

„Calkom zničinava savoro,
so hin pre phuv.

³ Zničinava le manušen the le džviren,
zničinava le čiriklen pro ňebos the le riben andro moros,
a the le modlen, angle save o nalače manuša peren andro binos.

Zničinava savore nipen pre phuv,“
phenel o RAJ.

⁴ „Miro vast nacirdava pro Juda
a the pre savoredžene, so bešen andro Jeruzalem.

Pre kada than zničinava savoro,
soha pes služinel le Baaloske,
zničinava the lengre rašajen,
a khosava avri lengro nav pal e phuv.

⁵ Zničinava the olen, ko pes klañinen
le ňeboskre čerčeñenge pro padi;
olen, ko pes klañinen a thoven vera pro RAJ,
ale palis thoven vera the pro Moloch;

⁶ olen, ko gele le RAJESTAR het,
ko na roden le RAJES añi pes ke leste na visaren.“

⁷ Aven čhit anglo RAJ, anglo Adonaj,
bo o Džives le RAJESKRO hino pašes!

O RAJ imar pripravindã e obeta;
pošvecindã olen, kas vičindã.

⁸ „Andre oda Džives le RAJESKRA obetakro
marava le rajen the le kralengre čhaven
a the savoren, so keren o cudza zviki avre narodengre*.

⁹ Andre oda džives marava sakones,
ko lašarel le devlen avke sar aver narodi†,
a the olen, ko čoren a murdaren,
hoj te pherdžaren o chamos peskre devlengro
le čorde vecenca.

¹⁰ Andre oda džives,“ phenel o RAJ,
„šunena andro Jeruzalem, hoj avel e vika pašal e Ribakri brana
the o baro roviben pal e neveder sera le foroskri
a andral o verchi šundola e zoralí rana.

¹¹ Jojčinen savore, so bešen tele pro pľacos,
bo savore kupci ena zničimen,
savore, so važinen o rup, ena avrimurdarde.

¹² Andre oda časos prerodava le lampenca o Jeruzalem
a marava ole muršen, save hine spokojna korkore peha,
olen, ko peske andro jile phenen:
‘O RAJ na kerela nič, añi lačo añi nalačo.’

¹³ Lengro barvalipen ela občorardo
a lengre khera ena zničimen.
Ačhavana peske o khera, ale na bešena andre;
sadzinenã o viñici, ale na pijena lendar e mol.“

¹⁴ Pašes hin oda Džives le RAJESKRO, pašes a avel igen sig.
Andro Džives le RAJESKRO šundola e bari dukh;

* 1:8 1,8 E hebrejiko čhib: so uren o gada le cudze narodengre † 1:9 1,9 E hebrejiko čhib: ko prechučkeren o prahos (1. Sam 5,5)

- mek the o zoralo maribnaskro murš viskinela pharipnastar:
 15 Oda ela o Džives le Devleskra cholakro,
 o džives le pharipnaskro the le cerpišagoskro;
 sa ela zničimen a rozburimen,
 ela baro kalipen a zamračimen,
 ela pherdo chmari, pherdo kale chmari;
 16 oda džives pes trubinela
 a vičinela andro mariben
 a džala pes pro ohradzimen fori
 the pro bare veži le muroske.
- 17 „Bičhavava pro manuša ajso pharipen,
 hoj hmatinena le vastenca sar o kore,
 bo kerenas o bini anglo RAJ;
 lengro rat čulala avri andro prachos
 a lengre goja ena pre phuv sar hnojos.
 18 Añi lengro rup, añi lengro somnakaj len naši zachrañinela
 andro Džives le RAJESKRA cholakro.“
 Leskri bari žjarlivost chala cali phuv sar jag,
 bo ov kerela jekhvareste o koñec savore manušenca pre phuv.

2

O Juda vičimen te kerel pokañje

- 1 Zdžan tumen jekhetane, a aven ke godi,
 tumen, narodona bi e ladž!
 2 Sigeder, sar pes ačhela oda, so hin avridino,
 a o džives predžala sar o phus so hino odphurdlo;
 angloda, medik pre tumende avela e jagali choli le RAJESKRI,
 sigeder, sar pre tumende avela o Džives le RAJESKRA cholakro.
 3 Roden le RAJES, savore pokorna manušale pre phuv,
 tumen, so dolikeren leskre prikazi.
 Roden o spravodlišagos, roden e pokora,
 či tumen naši varesar garuvena
 andre oda Džives le RAJESKRA cholakro.

O sudos upral o narodi

Upral e phuv le Filištincengri

- 4 O foros Gaza ela omuklo
 a o Aškalon ela calkom zničimen.
 O Ašdod ela avritradlo pro dilos
 a o Ekron ela avričhindo.
 5 Vigos tumenge le Keretanenge, so bešen paš o moros,
 bo o lav le RAJESKRO hin pre tumende;
 ó Kanaan, phuvije le Filištincengri:
 Avke tut zničinava, hoj ñiko andre tu na bešela.
 6 E phuv pašal o moros ačhela sar pastvina,
 than prekal o pastjera the prekal lengre stadi.
 7 Odi phuv ela olegri,
 ko ačhena te dživel andral o kmeños le Judaskro:
 Ode pes pašinena a rači peske džana te pašlol
 andro aškaloñika khera,
 bo o RAJ, lengro Del, pes pal lende starinela
 a žehñinela lenge pale.

Upral o Moab the upral o Amon

- 8 „Šundom, sar o Moab dophenelas,
 a o Amončana asanas,
 sar pocerñinenas mire manušen
 a sar pes lašareñas, hoj zalena lengri phuv.
 9 Vašoda avke sar me dživav,
 phenel o Nekzoraleder RAJ, o Del le Izraeloskro,
 „o Moab doperela avke sar e Sodoma

a o Amončana avke sar e Gomora,
 ačhela lendar o than la burinakro,
 e jama le loneskri the e pušta pro furt.
 Mire manuša, save ode predživena, zalena lengro barvalipen;
 ola, ko ačhena te dživel mire narodostar, zalena lengri phuv.“

¹⁰ Kavke ena marde vaš peskro baripen,
 hoj anenas pre ladž le manušen,
 so hine le Nekzoraleder RAJESKRE,
 a lašarenas pes pre lende.

¹¹ O RAJ len daravela avri akor,
 sar zničinelna savore devlen pre phuv.
 Avke savore narodi bandona anglal leste ode, kaj hine,
 sako andre peskri phuv.

Upral e Etiopija

¹² „Tumen, Etiopčanale*,
 merena tiš mira šablatar.“

Upral e Asirija

¹³ Nacirdela peskro vast pro severos
 a zničinelna e Asirija.

O foros Ninive ela telečhido
 a omuklo sar pušta.

¹⁴ O stadi the savore dziva džviri peske ode pašlona,
 the o havranos the e sova peske bešena pre leskre slupi.

Lengri vika šundola prekal o oblaki,
 o triski ena pro prahos a o cedroskro kašt ela telečhido.

¹⁵ Kada hin oda foros, so peske varekana dživelas andro smirom
 a phenelas peske: „Ča me som a ņiko nane sar me!“

Savo strašno ačhiła! Than le džvirenge!
 Sako, ko predžala pašal leste,
 lestar asala a sikavela pre leste namištes le vasteha.

3

O binos the o sudos le Jeruzalemoskro

¹ Vigos le zacate, melarde foroske, so trapinel peskre manušen!

² Le Devleskro hangos na šunel,
 o dovakeriben na prilel,
 pro RAJ pes na mukel,
 na kamel te avel pašes paš peskro Del.

³ Leskre vodci hine sar o cholamen levi,
 leskre sudci sar o vlki rači,
 save chan peskri korist a dži tosara na muken nič.

⁴ Leskre proroka hine barikane špekulanta;
 leskre rašaja melaren oda, so hin sveto,
 a calkom previsaren o zakonos.

⁵ O spravodljivo RAJ hino furt andre leste;
 ov šoha na kerel ņisavo nalačhipen.
 Sako tosara anel avri peskro čačipen pro sudos
 a džives so džives na preačhel,
 ale o nalačo manuš pes na ladžal ņisostar.

⁶ „Zničindom o narodi;
 lengre zorale veži hine čhide tele.

Zničindom lengre ulici,
 ņiko pal lende na phirel;
 lengre fori hine zamukle,
 nane ode manuša, ņiko ode na bešel.

⁷ Me mange gondolindom pal o Jeruzalem:
 „He, darala pes mandar

* 2:12 2,12 E hebrejiko čhib: o Kušijci

- a prilela miro dovakeriben!
 Te oda kerela, leskre khera na ena zničimen
 a nisave mire tresti pre leste na avena.
 Ale leskre manuša igen kamenas te kerel o bini andre savoreste.
 8 Vašoda užaren pre ma,
 phenel o RAJ,
 „pre oda džives, sar uščava,
 hoj te svedčinav pro narodi.
 Rozhodničdom man te skidel len upre,
 te anel o krališagi pre jekh than
 a te čhivel avri pre lende miri choľi –
 calı miri bari choľi.
 Calo svetos ela zničimen
 la jagaha, mira choľaha.“
- O Del pale odlela e ladž le Jeruzalemostar*
 9 „Akor žužarava o vušta le narodengre,
 hoj savore te lašaren o nav le RAJESKRO
 a te služinen leske jekhetane.
 10 Pal oki sera le pañeskri andral e Etiopija,
 mange anena o dari mire roztradle manuša,
 save man lašaren.
 11 Andre oda džives, Jeruzalemona,
 tut na ladžaha vaš nisavo nalačhipen, so mange kerđal.
 Lava tutar het savoren, so pes barikanes lašaren;
 imar šoha tut na hazdeha upre pre miro sveto verchos.
 12 Ale mukava andre tu le manušen,
 so hine čore a slaba,
 a on pes mukena pro nav le RAJESKRO.
 13 O Izraeliti, save ode ačhena te dživel,
 na kerena o nalačhipen,
 na vakerena o klamišagos
 a andre lengro muj na ena o falošna lava.
 Chana peske andro smirom a pašlona;
 ņiko len na daravela avri.“
- E radišagoskri giľi*
 14 Giľav radišagoha, čhaje le Sionoskri,
 vičin zorales, Izraelona!
 Thov baripen a radisaľuv cale jileha,
 čhaje le Jeruzalemoskri!
 15 Bo o RAJ tut imar preačhiľa te marel,
 tradňa het tire ņeprijatelen.
 O Kralis le Izraeloskro, o RAJ, hino tuha,
 imar tut ma dara le nalačhipnastar.
 16 Andre oda džives phenena le Jeruzalemoske:
 „Ma dara tut, Sionona!
 Te na slabisaľon tuke o vasta!
 17 O RAJ, tiro Del, hino tuha,
 o zoralo hrđinas, savo zachraňinel.
 Thovel andre tu baro baripen,
 peskre kamibnaha tut del o nevo dživipen,
 andro radišagos upral tute giľavela zorales.“
- 18 „Skidava upre le manušen,
 so roven, bo našti dolikeren o inepi,
 a vašoda hine andro pharipen
 the andre ladž*.
 19 Andre oda časos marava savoren,
 so tut trapinenas.
 Zachraňinava le bangen;

* 3:18 3,18 Na džanel pes presňe, so e hebrejiko čhib phenel.

le zailen skidava upre.

Čerinava lengri ladž pre slava
a calo svetos len dela pačiv.

²⁰ Andre oda časos tumen skidava upre;
andre oda ideos tumen anava khere.

Dava tumen baro nav, hoj tumen te lašaren
savore manuša pre phuv,

a dikhena, sar tumenge chudava pale te žehñinel,“
phenel o RAJ.

O Haggeus

O RAJ phenel, hoj pale te ačhaven o Chramos

¹ Ešebno džives andro šovto čhon andro dujto berš, sar kralinelas o Darius, o prorokos Haggeus phenda o lav le RAJESKRO le Zerubabeloske the le Jošuaske. Akor o Zerubabel, o čhavo le Šealtieloskro, sas vodcas andre Judsko a o Jošuas, o čhavo le Jehocadaskro, sas o nekbareder rašaj.

² Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Kala manuša phenen: ‚Mek na avla o časos te ačhavel pale le RAJESKRO Chramos.‘“

³ Avke o RAJ phenda prekal o Haggeus kada: ⁴ „Či prekal tumende imar hin o časos, hoj te bešen andre tumare barvale khera, a miro Chramos hino zamuklo?“

⁵ Vašoda akana phenel o Nekzoraleder RAJ: „Gondolinen mištes pal oda, so keren. ⁶ Sadzinenas but, ale skidenas frima. Chanas, ale na dočalonas. Pijenas mol, ale na sas tumen dos. Urenas pre tumende o gada, ale na roztačonas lendar. Oda, ko peske zarodelas love, thovelas len andre chevali žeba.“

⁷ Kavke akana phenel o Nekzoraleder RAJ: „Gondolinen mištes pal oda, so keren. ⁸ Džan andro veša upre pro verchi, anen odarik kašta a ačhaven pale miro Chramos. Oda Chramos mange ela pre dzeka a avava oslavimen,“ phenel o RAJ. ⁹ „Tumen užarenas, hoj skidena upre but, ale skidňan frima. Sar oda andan khere, me oda rozphurdlom. A soske?“ phučel o Nekzoraleder RAJ. „Bo miro Chramos hino zamuklo. Sakoneske tumendar džal ča pal peskro kher. ¹⁰ Vašoda pes tumenge zaphandle o chmari a na del o brišind, a pre phuv na barol nič. ¹¹ Diňom e bokh pre phuv the pro verchi, pro zrnos the pro muštos, pro olejoh the pro savoreste, so barol pre phuv, pro manuš the pro dobitkos a oda, pre soste kerenas buči tumare vastenca, na barola.“

¹² Akor o Zerubabel, o Jošua the savore okla manuša kerde oda, so lenge phenda o RAJ, lengro Del. Šunde the le prorokos Haggeus, bo les bičhađa o RAJ, lengro Del. A o manuša pes daranas le RAJESTAR.

¹³ Pališ le RAJESKRO poslos o Haggeus phenda le manušenge, so phenel o RAJ: „Me, o RAJ, som tumenca.“ ¹⁴ Pališ o RAJ zoralarda pro duchos le judske vodcas le Zerubabel, le nekbareder rašas le Jošuas, the savore okle manušen. Akor pes mikle andre buči, hoj te ačhaven pale o Chramos le Nekzoraleder RAJESKRO, lengre Devleskro. ¹⁵ Oda sas pro bišuštarto (24.) džives andro šovto čhon, andre dujto berš, sar kralinelas o Darius.

2

O RAJ pale požehñinela o Chramos

¹ Andre dujto berš, sar kralinelas o Darius pro bišujekhto (21.) džives andro eftato čhon, sas phendo o lav le RAJESKRO prekal o prorokos Haggeus: ² „Phuč le judske vodcastar le Zerubabelostar, le Šealtieloskre čhastar, the le nekbareder rašastar le Jošustar, le Jehocadaskre čhastar, the okle manušendar: ³ ‚Hin maškar tumende vareko, ko dikhla kada Chramos andre ešebno slava? A sar tumenge dičhol avri akana? Na dičhol pes tumenge, hoj oda hin sar nič? ⁴ Ale akana av zoralo, Zerubabelona!‘ phenel o RAJ, ‚Av zoralo, Jošuona, čhavo le Jehocadaskro! Aven zorale, savore manušale,‘ phenel o RAJ, ‚chuden te kerel buči, bo me som tumenca,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁵ ‚Kada hin oda lav, so tumen diňom akor, sar tumen ilom avri andral o Egipt: Miro Duchos ačhel maškar tumende. Ma daran tumen!‘

⁶ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Na predžala but a me razinava mek jekhvar le ņeboha the le svetoha, le moroha the la phuvaha. ⁷ Razinava savore narodenca, lengre barvalipena pes anela kade a me pherdžarava kada Chramos la slavaha,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁸ ‚Miro hin o rup, miro hin o somnakaj,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁹ ‚E slava kale Chramoskri ela bareder, sar sas odi ešebno,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ‚Pre kada than dava o smirom,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ.“

O Del chudela te žehñinel

¹⁰ Bišuštarto (24.) džives andro eňato čhon, sar kralinelas o Darius dujto berš, sas phendo o lav le RAJESKRO le prorokoske Haggeusoske: ¹¹ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Phuč le rašajendar, so pal kada phenel o zakonos: ¹² Te ligendahas vareko andro peskro ruchos o pošvecimen mas a te pes leha chudňahas le marestar, le tade

chabenestar, la molatar, le olejostar abo varesave avre chabenestar, či the oda chaben ačhela pošvecimen?“

O rašaja odphende: „Na!“

¹³ Akor o Haggeus phučla: „Te pes vareko melarda, bo pes chudňa le mule manušestar a ov pes chudela ole chabenestar, či the oda chaben ačhela melardo?“

O rašaja odphende: „He, ačhela melardo.“

¹⁴ Akor o Haggeus odphenda: „O RAJ phenel: ‚Avke hin oda the kale manušenca a the kale narodoha, so hin angle mande, a avke hin oda the la bučaha, so keren peskre vastenca, vašoda savoro, so obetinen pro oltaris, hin melardo.“

¹⁵ Akana mištes pozorinen, so pes chudela te kerel adadživesestar a dureder! Sar tumenge sas angloda, medik pes chudňa te ačhavel o Chramos le RAJESKRO? ¹⁶ Oda, ko džalas te lel duj šel kili zrnos pal e kopa, lelas ča šel; oda, ko džalas te lel andral o sudos penda litri mol, lelas ča biš. ¹⁷ Maravas tumen la plešňaha, le šukibnaha the le krupenca, hoj te zničínav tumari buči, ale na visardan tumen ke mande, phenel o RAJ. ¹⁸ ‚Ale akana dikhen: Adadžives, o bišuštarto (24.) džives andro eňato čhon, sas thodo o zaklados pro kher le RAJESKRO – no adadživesestar pozorinen, so ela dureder: ¹⁹ Či mek hin zrnos andro stodoli? Se mek aňi o viňičis, aňi o figovňikos, aňi o granatovňikos, aňi e oliva na anen o ulipen!

Ale adadživesestar chudava te požehňinel.‘“

O RAJ peske kidel avri le Zerubabel

²⁰ Palis andro bišuštarto (24.) džives andre oda čhon avľa dujtovar o lav le RAJESKRO ko Haggeus kavke: ²¹ ‚Phen le Zerubabeloske, le judske vodcaske, hoj me razinava le ňeboha the la phuvaha, ²² visarava avri o kralika troni a zničínava e zor le kralengri andral o aver narodi. Visarava avri o verdana the lengre jazdcen; o graja the lengre jazdci perena; jekh avres murdarena la šablaha.

²³ ‚Andre oda džives, phenel o Nekzoraleder RAJ, ‚lava tut, miro služobňikona Zerubabelona, čhavo le Šealtieloskro, phenel o RAJ, ‚a kerava tutar miri pečatno angrusi, bo tut mange kidňom avri, phenel o Nekzoraleder RAJ.“

O Zacharijaš

O Del vičinel le manušen pro pokañje

¹ Andro ochtoto čhon andre dujto berš, sar kralinelas o Darius andre Perzija, avla o lav le RAJESKRO ko prorokos Zacharijaš, saveske sas dad o Berechijah a papus o Ido:

² „O RAJ igen cholisalila pre tumare dada. ³ Vašoda phen le manušenge: Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Visaren tumen pale ke ma a me man visarava pale ke tumende. ⁴ Ma aven sar tumare dada, ke save vičinenas o čirlatune proroka a phenenas lenge, hoj me phenavas, hoj pes te visaren le nalače dromendar the le nalače skutkendar.‘ Ale on man na šunen as na ačhenas mandar, phenel o RAJ. ⁵ Kaj hine tumare dada akana? A o proroka? Či dživena večne? ⁶ Či tumare daden na zaile mire lava the prikazi, so diňom mire služobňiken le proroken?

Akor kerde pokañje a phende: ‚O Nekzoraleder RAJ amenca kerđa pal oda, sar dživahas a kerahas; kerđa amenca avke, sar peske kidňa avri.‘“

Ešebno videñje: O murš maškar o stromi

⁷ Andro dujto berš, sar kralinelas o Darius, pro bišuštarto (24.) džives andro dešujekhito čhon, andro čhon Šebat, avla o lav le RAJESKRO ko prorokos Zacharijaš, saveske sas dad o Berechijah a papus o Ido.

⁸ Prekal e rat dikhlom kada videñje: Dikh, o murš, so džal pro lolo graj. Ačhelas maškar o mirtakre stromi andre roklina. Pal leste sas o lole, šiva the o parne graja.

⁹ Phučlom: „Rajeja, s'oda hin?“

O aňjelos, so manca vakerelas, odphenda: „Sikavava tuke, s'oda hin kala veci.“

¹⁰ Akor oda murš, so ačhelas maškar ola stromi, mange odphenda: „Oda hin ola, kas o RAJ bičhada te predikhel cali phuv.“

¹¹ Avke avle a odphende le RAJESKRE aňjeloske, so ačhelas maškar ola stromi: „Predikhlam cali phuv a dikhlam, hoj pes dživel andro smirom.“ ¹² Le RAJESKRO aňjelos odphenda: „Ó Nekzoraleder RAJEJA, mek dži kana na presikaveha o jileskeriben le Jeruzalemoske the le judske forenge, pre save sal cholamen imar eftavardeš (70) berša?“

¹³ Akor o RAJ odphenda lače the šukar lava le aňjeloske, so ačhelas maškar ola stromi.

¹⁴ Akor mange o aňjelos, so manca vakerelas, phenda: „De te džanel, hoj kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Miro kamiben andre mande labol sar jag pal o Jeruzalem the pal o Sion ¹⁵ a som igen cholamen pro narodi, so pes šunen andro smirom. Me somas cholamen pre mire manuša ča sikra, ale ola narodi kerde lengro pharipen goreder, sar kamavas.‘“

¹⁶ Vašoda kada phenel o RAJ: ‚Visarava man pale ko Jeruzalem le jileskeribnaha. Miro Chamos ode ela obnovimen a o foros Jeruzalem ela pale ačhado,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ.

¹⁷ De mek te džanel, hoj o Nekzoraleder RAJ phenel kada: ‚Andre mire fori ela pale perdo lačhipen. Me, o RAJ, pale pošešinava o Sion a kidava mange avri o Jeruzalem.‘“

2

Dujto videñje: O štar rohi the o štar kovača

¹ Palis dikhlom upre a sas angle mande štar rohi le džvirengre. ² Avke phučlom le aňjelostar, so manca vakerelas: „So hin kada?“

Odphenda mange: „Kala rohi hine ola, so roztradle e Judsko, o Izrael the o Jeruzalem.“

³ Palis mange o RAJ sikada štare kovačen. ⁴ Phučlom: „So kamen on te kerel?“ Odphenda mange: „Kala rohi roztradle le manušen andral e Judsko a igen len pokorinde. Ale kala kovača avle te daravel avri le naroden a te čhivel tele lengre rohi, save pes hazdle pre Judsko, hoj la te roztraden.“

Trito videñje: O murš, so merinel avri o Jeruzalem

⁵ Palis dikhlom upre a dikhlom angle ma jekhe muršes, saveste sas andro vasta o lanos te merinel. ⁶ Avke lestar phučlom: „Kaj džas?“

Odphenda mange: „Džav te merinel avri o Jeruzalem, hoj te dikhav, savo hino džindardo the buchlo.“

⁷ Palis, sar džalas het oda aňjelos, so manca vakerelas, avla paš leste aver aňjelos, hoj pes leha te arakhel, ⁸ a phenda leske: „Denaš a phen ole terne muršeske, hoj andro

Jeruzalem ena ajci but manuša the džviri, hoj o foros ela otkerdo bi o muri. ⁹ „A me korkoro,“ phenel o RAJ, „avava leskro jagalo muros the e slava andre leste.“

O RAJ vičinel le Izrael pale khere

¹⁰ „Sig! Sig! Denašen andral e severno phuv, andre savi tumen roztradňom sar le štare ňeboskre balvajen,“ phenel o RAJ.

¹¹ „Aven sig avri, manušale andral o Sion, tumen, so bešen andro Babilon!“ ¹² Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ, savo man bičhađa prekal leskri slava ko narodi, so tumen občorarde: „Oda, ko pes dotkřinel tutar, pes dotkřinel mira jakhtar. ¹³ Kamav len te marel a dava, hoj len te občoraren lengre otroka. Akor džanena, hoj o Nekzoraleder RAJ man bičhađa.

¹⁴ Radisaľuv a khel, čhaje le Sionoskri. Bo me avav a bešava maškar tumende,“ phenel o RAJ. ¹⁵ „Andre oda džives pes but narodi pridena ko RAJ a ačhena mire manuša. Bešava maškar tumende a džanena, hoj o Nekzoraleder RAJ man bičhađa ke tumende. ¹⁶ E Judsko ela pale o dedictvos le RAJESKRO andre sveto phuv a pale peske kidela avri o Jeruzalem sar peskro foros. ¹⁷ Aven čhit anglo RAJ, savore manušale, bo ov avel avri pal peskro sveto than.“

3

Štarto videňje: O nekbareder rašaj Jošua

¹ Palis mange o RAJ sikađa le nekbareder rašas le Jošuas, so ačhelas anglo aňjelos le RAJESKRO. Paš leskri čači sera ačhelas o satan, hoj pre leste te vakereľ. ² O RAJ phenda le satanoske: „Mi pokarhinel tut o RAJ, satan! Mi pokarhinel tut o RAJ, savo peske kidňa avri o Jeruzalem! Či nane kada murš sar o kaštoro avricirdlo andral e jag?“ ³ No o Jošua sas urdo andro melale gada akor sar ačhelas anglo aňjelos. ⁴ O aňjelos phenda okle aňjelenge, so ačhenas angle leste: „Čhiven leske tele ola melale gada!“ A leske phenda: „ľlom pal tu tele tiro binos, hoj tut te urav andro šukar gada!“ ⁵ Palis phenda: „Thoven leske pro šero o žužo turbanosi!“ Akor leske thode pro šero o žužo turbanos a urde les andro gada, medik o aňjelos le RAJESKRO ode ačhelas.

⁶ Akor o aňjelos le RAJESKRO phenda le Jošuaske: ⁷ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Te dživeha avke, sar me phendom, a te dolikereha mire prikazi, akor aveha spravcas upral miro kher, starineha tut pal miri dvora a dava tut than maškar kala, ko kade ačhen. ⁸ Akana šun, Jošuona, nekbareder rašajeja – tu the ola, so jekhetane tuha služinen a bešen angle tute, save hine o znameňje, hoj anava mire služobňikos, so pes vičinel Konaricis. ⁹ Dikh, o bar, savo thodňom anglo Jošua. Kada bar hin jekh a pre leste hin eľta jakha. Randava pre leste avri o lava,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ, ‚hoj tel jekh džives odlava e vina kala phuvakri.‘

¹⁰ „Andre oda džives vičinenena jekh avres te bešel peske jekhetane tel o viňičis the tel o figovňikos,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ.“

4

Pandžto videňje: O svietňikos maškar o olivova stromi

¹ Palis avľa pale o aňjelos, savo manca vakereľas, a uštađa man sar le manušes, saves uštaven andral o soviben. ² Phučľa mandar: „So dikhes?“ Odphendom: „Dikhav o somnakuno svietňikos a upral leste hin o čaro pro olejos. Hin upre eľta lampi a eľta knoti andre dojekh lampa. ³ Dikhav the o duj olivova stromi, jekh hin pal jekh sera le čareskri a dujto pal aver.“ ⁴ Phučľom le aňjelostar, savo manca vakereľas: „S’oda hin, raja miro?“ ⁵ Odphenda: „Na džanes, s’oda hin?“ Phendom leske: „Na, raja miro.“ ⁶ Avke mange phenda: „Kada hin o lav le RAJESKRO prekal o Zerubabel: ‚Na la zoraha aňi la mocaha, ale mire Duchoha,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ.

⁷ Ko sal tu, baro verchona? Anglo Zerubabel tutar ačhela e rovina! Palis ľdžala avri o hlavno bar a o manuša vičinenena: ‚Milost! Milost ole bareske!‘

⁸ Paloda ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ⁹ „O vasta le Zerubabeloskre zathode o zakľados kale Chramoskro a leskre vasta les the dokerena.“ Akor sprindžareha, hoj man ke tumende bičhađa o Nekzoraleder RAJ. ¹⁰ Ma dikhen tele o džives le cikne vecengro! O eľta jakha le RAJESKRE, so phiren pal caľi phuv, radisaľona, sar dikhena e šparga le olovoha te merinel avri o chramoskre muri andro vast le Zerubabeloskro.

¹¹ Palis phučľom le aňjelostar: „So sikaven kala duj olivova stromi pal jekh the pal aver sera le svietňikoskri?“

¹² Pale lestar phučľom: „So sikaven o duj olivova konara paš o duj somnakune rurki, savendar čulal avri o somnakuno olejos?“

¹³ Odphenda mange: „Na džanes, s'oda hin?“

Phendom: „Na, raja miro.“

¹⁴ Avke mange phenda: „Oda hin o duj murša pomazimen le olejoha, so služinen anglo Raj cała phuvakro.“

5

Šovto videňje: O zvitkos, so lecinel

¹ Akor pale dikhlom upre a sas angle mande o zvitkos, so lecinelas.

² O aňjelos mandar phučla: „So dikhes?“

Odphendom: „Dikhav o zvitkos, so lecinel. Hino džindardo 9 metri a buchlo 450 centimetri.“

³ Akor mange phenda: „Pre oda zvitkos hin pisimen o prekošiben, so džal pal caľi phuv. Pre jekh sera hin pisimen, hoj dojekh zbujňikos ela adarik ilo het, a pre aver sera, hoj sako, ko lel falošne vera, ela tiš ilo het. ⁴ O Nekzoraleder RAJ phenel: „Me bičhavava oda prekošiben a džala andro kher le zbujňikoskro the oleskro, ko lel falošne vera pre miro nav. Oda prekošiben bešela andre lengre khera a calkom len zůičinela – le khereskre hranoli the bara.“

Eftato videňje: E džuvľi andro košaris

⁵ Palis ke ma avľa oda aňjelos, so manca vakerelas, a phenda mange: „Hazde upre o jakha a dikh, so avel.“

⁶ Me phučlom: „S'oda hin?“

Ov odphenda: „Oda hin o košaris.“ A mek phenda: „Oda hin o nalačhipen le manušengro pal caľi phuv.“

⁷ Androda pes hazďla o olovovo kritos a andro košaris bešelas jekh džuvľi! ⁸ Phenda: „Kada hin o nalačhipen.“ Ispidňa la pale andro košaris a prikikidňa tele o kritos.

⁹ Palis dikhlom upre a dikhlom te avel ke ma duje džuvľen, la balvajaha andro kridli. Sas len ajse kridli sar le bocianen a hazďle upre o košaris maškar o ņebos the maškar e phuv. ¹⁰ Akor phučlom le aňjelostar, so manca vakerelas: „Kaj lidžan oda košaris?“

¹¹ Odphenda: „Andro Babilon*.“ Ode leske ačhavena kher a sar ela dokerdo, thovena andre o košaris, hoj te el lašardo.“

6

Ochtoto videňje: O štar graja le verdanenca

¹ Pale dikhlom upre a dikhlom štar verdana, so avenas maškar o duj verchi le brondzostar. ² Ešebno verdan cirdenas o lole graja, dujto o kale, ³ trito o parne a štarto verdan cirdenas o graja le šive flekenca – savore sas zorale. ⁴ Phučlom le aňjelostar, so manca vakerelas: „S'oda hin, raja miro?“

⁵ O aňjelos mange odphenda: „Kala hine o štar ņeboskre duchi*, so aven avri pal oda than, kaj ačhenas anglo Raj cała phuvakro. ⁶ O verdan le kale grajenca džal andre severno phuv a o verdan le parne grajenca pal lende. O graja le šive flekenca džan andre južno phuv.“

⁷ Sar ola zorale graja gele avri, igen kamenas te džal te prephirel e phuv. A phenda: „Džan, prephiren e phuv!“ Avke gele a prephirde e phuv.

⁸ Palis pre ma vičinda a phenda mange: „Dikh, ola graja, so džan pro severos, mange ande o smirom pro duchos andre severno phuv.“

E koruna prekal o nekbareder rašaj

⁹ Palis ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ¹⁰ „Le o somnakaj the o rup le Cheldajostar, le Tobijahostar the le Jedajahostar, save avle pale andral o Babilon. A dža mek oda džives andro kher ko Jošija, le Cefanjokro čhavo. ¹¹ Ker le somnakastar the le rupestar e koruna a thov la pro šero le nekbareder rašaske Jošuaske, le Jehocadakoskre čhaske. ¹² Phen leske: Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Dikh, o murš, saveskro nav hin o Konaricis, barola avri pre peskro than a ačhavela o Chramos le RAJESKRO. ¹³ Ov ačhavela o Chramos le RAJESKRO, prilela e pačiv sar kralis a bešela a vladňinela pre peskro tronos. O rašaj ela paš leskro tronos a ela maškar lende jekh gondolišagos the o smirom.“ ¹⁴ E koruna ela andro Chramos le RAJESKRO, hoj pes te leperel pro Cheldaj†, Tobijah, Jedajah the pro lačhipen le Cefanjokro čhaskro. ¹⁵ A ola, ko hine dur, avena a pomožinena te ačhavel o Chramos le RAJESKRO. Avke sprindžarena, hoj

* 5:11 5,11 E hebrejiko čhib: Šinar

* 6:5 6,5 Abo: balvaja

† 6:14 6,14 E hebrejiko čhib: Chelem

man ke tumende bičhađa o Nekzoraleder RAJ. Kada pes ačhela akor, te mištes šunena o hangos le RAJESKRO, tumare Devleskro.“

7

O postos le Izraeloskro nane čačo

¹ Andro eftato čhon Kislev andro štarto berš, sar kralinelas o Darius, avľa ko Zacharijaš o lav le RAJESKRO. ² O manuša andral o foros Betel bičhade le Sarecer the le Regem-Melech the lengre muršen te mangel o lačhipen le RAJESTAR ³ a te phučel le rašajendar, save hine andro kher le Nekzoraleder RAJESKRO, the le prorokendar: „Kampel amenge te rovel a te poscinel andro pandžto čhon, avke sar oda kerahas imar ajci but berša?“

⁴ Akor ke ma avľa o lav le RAJESKRO: ⁵ „Phuč savore manušendar andre phuv the le rašajendar: ‚Sar tumen poscinenas a rovenas andro pandžto the eftato čhon – avke sar oda kerenas imar eftavardeš berša – čačes oda kerenas prekal ma? ⁶ A sar chanas a pijenas, či oda na kerenas ča prekal tumende? ⁷ Či oda nane ola lava, so vakerelas o RAJ prekal o čirlatune proroka, sar andro Jeruzalem dživenas o manuša andro smirom a the o gavora pašal leste – akor sar mek the andro Negev the andre Šefela dživenas o manuša?‘“

⁸ Palis o lav le RAJESKRO pale avľa ko Zacharijaš: ⁹ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: ‚Pro sudos sudžinen čačipnaha a presikaven tumenge jekh avreske o kamiben the o jileskeriben. ¹⁰ Ma trapinen le široten aňi le vdoven, le cudzincos aňi le čores! Ma gondolinen andro jile te kerel namištes jekh avreske!‘

¹¹ Ale on na kamle te šunel. Zacatones pes visarde le dumeha a phandle peske o kana, hoj te na šunen. ¹² O jile peske zakerde andre sar bar a na šunen as o zakonos aňi o lava, save lenge bičhađa o Nekzoraleder RAJ prekal peskro Duchos le čirlatune prorokenca. Vašoda sas o Nekzoraleder RAJ pre lende igen choľamen.

¹³ ‚Sar me vičinavas, on na šunen as. Avke on vičinenas a me len na šunavas,‘ phenel o Nekzoraleder RAJ. ¹⁴ ‚Roztradňom len la balvajaha andre savore narodi, save na prindžarenas. E phuv pal lende ačhila zamukli avke, hoj ňiko pal late na phirelas. Avke kerde, hoj e šukar phuv te ačhel zamukli sar pušťa.‘“

8

O Jeruzalem ela pale požehňimen

¹ Palis ke ma avľa o lav le Nekzoraleder RAJESKRO: ² Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Labol andre ma o kamiben vaš o verchos Sion a vaš oda baro kamiben som cholamen pre leskre ňeprijatela.“

³ Kada phenel o RAJ: „Avava pale pro Sion a bešava andro Jeruzalem. Akor pes o Jeruzalem vičinela o Verno foros a o verchos le Nekzoraleder RAJESKRO pes vičinela o Sveto verchos.“

⁴ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „O phure murša the o phure džuvľa peske mek bešena pro ulici andro Jeruzalem, sako peskra bakuľaha andro vasta, bo ela lenge but berša. ⁵ Pro ulici andro foros ela pherdo muršora the čhajora, so pes ode bavinena.“

⁶ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Te pes akana dičhol le manušenge, so ačhile te dživel, hoj oda pes na del te kerel, mange pes oda del.“

⁷ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Me zachraňinava mire manušen andral o phuva pal o vichodos the pal o zapados. ⁸ Anava len pale andro Jeruzalem, hoj ode te bešen. On ena mire manuša a me avava lengro Del, verno the spravodľivo.“

⁹ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Mi zoralon tumenge o vasta, tumenge, so adadžives šunen kala lava! Kada phende the o proroka, save sas paš oda, akor sar pes zathode o zakladi, hoj pes te ačhavel o Chramos le Nekzoraleder RAJESKRO. ¹⁰ Bo angle ola dživesa ňiko naši počinelas vaš e buči le manušeski aňi le džviroskri. ňiko naši kerelas peskri buči andro smirom aňi nič aver angle peskro ňeprijatelis a me kerdom, hoj te džal jekh pre aver. ¹¹ Ale akana na avava ke ola, ko ačhile te dživel, ajso, sar somas angľoda,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

¹² „O semenos barola mištes, o viňičis dela peskro ovocje, e phuv dela peskro ulipen a o ňebos dela peskri rosa. A kada savoro dava andro dedičtvos olenge, ko ačhile te dživel kale manušendar. ¹³ Avke sar sanas pro prekošiben maškar o narodi, ó Judona the Izraelona, avke tumen zachraňinava a avena pro požehnaňje. Ma daran tumen a mi zoralon tumenge o vasta.“

¹⁴ Bo kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Avke sar gondolinavas tumenge te kerel o nalačo, sar man tumare dada cholarenas, a na sas mange vaš tumenge pharo, ¹⁵ avke andre kala dživesa mange zailom, hoj kerava o lačo le Jeruzalemoske the le Judaske. Ma daran tumen!“ phenel o Nekzoraleder RAJ. ¹⁶ Kada hin oda, so tumenge kempel te kerel: „Vakeren o čačipen jekh avreha, sudzinen spravodlišagoha pro sudos, hoj te anen o smirom, ¹⁷ ma gondolinen andro jile te kerel namištes jekh avreske a ma len rado e falošno vera. Bo kada savoro me našti avri ačhav,“ phenel o RAJ.

¹⁸ Palis ke ma avla o lav le RAJESKRO: ¹⁹ „Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: O posti andro štarto, pandžto, eftato the dešto čhon ena bare oslavi pro radišagos the pro kheliben le manušenge andral o kmeňos Juda. Vašoda kamen o čačipen the o smirom!“

²⁰ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Mek avena but manuša andral o but fori ²¹ a o manuša andral jekh foros džana andre aver foros a phenena: „Aven džas peske te mangel o lačhipen le RAJESTAR a te rodel le Nekzoraleder RAJES. Džav the me!“ ²² But nipi the zorale narodi avena te rodel le Nekzoraleder RAJES andro Jeruzalem a te mangel peske leskro lačhipen.“

²³ Kada phenel o Nekzoraleder RAJ: „Andre ola dživesa pes deš murša andral o deš aver narodi the čhiba chudena le ruchostar jekhe Židostar a phenena: „Kamas te džal tumenca, bo šundam, hoj o Del hino tumenca.““

9

O sudos pro neprijateľa le Izraeloskre

¹ O prorocvos:

- O lav le RAJESKRO pre phuv Chadrach,
 so perel pro Damašek,
 – bo o jakha savore manušengre
 the savore izraelike kmeňengre
 dikhen pro RAJ –
- ² the pro Chamat, so hino paš o Damašek
 the pro Tir the Sidon,
 kajte hine igen godaver.
- ³ O Tir peske ačhada ohradzimen foros,
 skidňa peske upre rup sar prachos
 a somnakaj sar čik pro ulici.
- ⁴ Ale o RAJ lela savoro, so les hin,
 a čhivela leskro barvalipen andro moros
 a o foros ela zlabardo.
- ⁵ O Aškalon oda dikhela a darala pes;
 e Gaza pes skurčinela dukhatar
 a o Ekron tiš, bo leskri nadej sučola avri.
 E Gaza našavela peskre krališ
 a o Aškalon ela omuklo.
- ⁶ Andro Ašdod bešena o manuša mišimen avre narodenca
 a skončinava le Filištincengre baripnaha.
- ⁷ Imar lenge na domukava te chal o mas le rateha
 a lava lenge avri o džungipen andral o danda;
 ola, ko ačhena te dživel, patrinena le Devleske
 a ačhena sar o kmeňos andre Judsko;
 prilava o Ekron avke sar priilom le Jebusejen.
- ⁸ Taborinava angle miro kher,
 hoj les te stražinav anglo armadi,
 save kamlehas prekal leste te predžal.
 O neprijatelis les na zalela, hoj les te trapinel,
 bo akana stražinav me.
- O Krališ le Sionoskro avel*
- ⁹ Igen radisaľuv, čhaje le Sionoskri!
 Vičin radišagostar, čhaje le Jeruzalemoskri!
 Dikh, tiro krališ avel ke tu,
 hino spravodľivo a anel o vifazstvo,
 hino pokorno a avel pro somaris;
 pro somaricis, pro terno le oslicakro.

- 10 O RAJ phenel: „Zničínava o verdana andral o Efrajim
the o graja andral o Jeruzalem,
o maribnaskro lukos ela zničimen.
Palis kerela o smirom maškar o narodi;
leskro rajipen ela le morostar dži o moros
a le paňestar Eufkrat dži pro agor la phuvake.
- 11 A tu – vaš miri zmluva, so tuha phandlom le rateha,
oslobodzinava tire zaile manušen andral e chaňig, kaj nane paňi.“
- 12 O RAJ phenel: „Zaile manušale, saven hin e nađej,
aven pale andro ohradzimen foros!
Adadžives tumenge phenav,
hoj tumen požeňňinava duvar ajci keci cerpindan.
- 13 Bo nacirdava le juda sar miro lukos
a le Efrajimostar kerava šipos.
Marava upre le manušen andral o Sion,
kerava lestar e šabla pro mariben,
hoj te džan pro manuša andral e Grecko*.“
- 14 Palis pes upral lende sikavela o RAJ;
leskro šipos ľecínela sar o bleskos.
O RAJ, a Adonaj, trubínela pro bakrano rohos;
džala anglal andro burki pal o juhos.
- 15 O Nekzoraleder RAJ ela lengro šfítos;
zničínena a domarena peskre ñeprijateľen le prakenca.
Palis pijena a vičínena radišagostar sar mate la molatar,
ena pherde sar o čare,
savendar pes kropinel le rateha o rohi le oltariskre.
- 16 Andre oda džives o RAJ, lengro Del,
zachraňinela peskre manušen avke,
sar o pastjeris zachraňinel peskro stados.
On švicínena andre leskri phuv
sar o vzacna bara pre koruna.
- 17 Save ena bachtale the šukar!
O terne murša zoralona pro zrnos
a o pačivale čhaja pre nevi mol.

10

O RAJ anela pale peskre manušen

- 1 Mangel le RAJES, hoj te del o brišind jarone!
O RAJ kerel o chmari la burkakre
a bičhavel baro brišind savorenge,
hoj te barol e čar pro maňi.
- 2 Se o modli den o diline radi,
o vražňika dikhen o klamišagoskre videňja,
vakeren o falošna sune
a lengro pošešeňje nane pre ñisoste.
Vašoda o manuša bludzinen sar o bakrore,
hine strapimen, bo nane len pastjeris.
- 3 O RAJ phenel: „Miri choľi labol pro pastjera
a marava le vodcen.
Vašoda pes o Nekzoraleder RAJ starínela pal peskro stados,
pal o manuša andre Judsko;
kerela lendar peskro zoralo graj andro mariben.
- 4 Le kmeňostar Juda ela o hlavno bar,
ela lestar o kolikos pro stanos,
ela lestar o lukos pro mariben
a lestar avela dojekh vladcas.
- 5 Ena sar o zorale murša andro mariben;

* 9:13 9,13 E hebrejiko čhib: Javan

- zašlapinena le nepřijaťelen andre čik pro ulici.
 Marena pes, bo o RAJ hino lenca,
 a anena pre ladž le nepřijaťelengre jazdcen pro graja.
- ⁶ Zoralarava o krališagos le Judaskro
 a zachraňinava o kher le Jozefoskro.
 Anava len pale, bo som ke lende jileskro;
 ena, sar te len šoha na odčhidomas,
 bo me som o RAJ, lengro Del,
 a me lenge odphenava pro modlitbi!
- ⁷ O Efrajimčana ena sar o zorale murša,
 o jilo lenge radisaľola sar la molatar.
 Lengre čhave oda dikhena a thovena baripen,
 lengro jilo radisaľola andro RAJ.
- ⁸ Piskinava pre lende a skidava len upre,
 bo len cindom avri;
 ena ajci but, keci sas varekana.
- ⁹ Kajte len roztradňom maškar o narodi,
 leperena peske pre ma andre ola phuva, so hine dur;
 the on the lengre čhave predživena
 a avena pale khere.
- ¹⁰ Anava len pale andral o Egipt
 a skidava len upre andral e Asirija;
 anava len andre phuv Gilead the Libanon,
 no na ela prekal lende dos than.
- ¹¹ Me, o RAJ, predžava prekal o moros le pharipnaskro,
 marava le vlnen andro moros
 a savoro paňi andro Nil šučola avri.
 O baripen la Asirijakro ela pokorimen
 a o žezlos le Egiptoskro našľola.
- ¹² Me, o RAJ, len dava zor
 a andre miro nav dživena andro smirom,
 phenel o RAJ.

11

- ¹ Phundrav tire brani, Libanonona,
 hoj e jag te labarel tire cedri!
- ² Rov, ciprusona, bo peľa tele o cedros,
 o zorale stromi sas zňičimen.
 Roven, dubale andral o Bašan,
 bo o husto veš sas čhindo tele.
- ³ Šun, sar o pastjera jojčinen,
 bo lengre šukar maľi hine zňičimen!
- Šun, sar o levi roven,
 bo o bare kraki paš o Jordan hine zňičimen!

O podobenstvo pal o duj pastjera

⁴ Kada phenel o RAJ, miro Del: „Pašin o stados, so hino dino pro murdaripen. ⁵ Lengre kupci len murdaren a ačhen bi o trestos. Ola, ko len bikenen, phenen: ‚Chvala le RAJESKE, barvaľilom!‘ Mek aňi lengre pastjera nane ke lende jileskre. ⁶ Bo me imar na avava jileskro ko manuša andre phuv,“ phenel o RAJ. „Savore manušen dava jekh avrenge andro vasta a the andro vasta lengre kralenge. On zňičinena e phuv a me ňikas na zachraňinava andral lengre vasta.“

⁷ Avke pašinavas o stados dino pro murdaripen prekal ola, ko bikenavkeren le bakren*. Paľis ilom duj paci: jekhake diňom nav „o Lačhipen“ a dujtonake „e Jednota“. A pašinavas o stados. ⁸ Tel jekh čhon zňičindom trine pastjeren. Našti lenca ľikeravas avri a the me lengre džungľuvavas. ⁹ Phendom: „Na avava tumaro pastjeris. So merel, mi merel; so našľol, mi našľol. Ola, so ačhile, mi chan jekh avreskro telos.“

¹⁰ Akor ilom miri paca „o Lačhipen“ a phagerdom la. Avke zrušindom miri zmluva, so phandľom savore narodenca. ¹¹ Andre oda džives sas zrušimen. Akor o kupci le bakrenca, so man pozorinenas, achalile, hoj oda hin o lav le RAJESTAR.

* 11:7 11,7 Abo: olen, save hine strapimen.

¹² Palis lenge phendom: „Te tumenge gondolinen, hoj hin oda lačo, den mange miro počiniben, ale te na, muken tumenge oda!“ Avke mange odvažinde o počiniben - tranda rupune. ¹³ Palis mange o RAJ phenda: „Čhiv oda le hrnčjariske“ - odi bari cena, savaha man oceinide! Avke ilom ola tranda rupune love a čhidom len le hrnčjariske andro Kher le RAJESKRO. ¹⁴ Palis phagerdom miri dujto paca „e Jednota“ a oleha zrušindom e jednota maškar o phrala Judsko the Izrael.

¹⁵ Akor mange phenda o RAJ: „Mek jekhvar tuke le o nastroji le diline pastjeriske!
¹⁶ Bo me ačhavava andre phuv ajse pastjeris, savo pes na starinela aňi pal ola, so meren, aňi na rodela olen, so našlile, aňi na sastarella le dukhaden a aňi na dela te chal le sasten, ale chala o mas le thule bakrendar a čhingerela lenge tele o kopita.

¹⁷ Vigos le diline pastjeriske,
savo omukel peskro stados!
Mi demel leske e šabla andro vast the andre čači jakh!
Mi šučol leske calkom avri o vast
a mi korisafol pre čači jakh!“

12

O neprijatela le Jeruzalemoskre ena zničimen

¹ O prorocvtvos: O lav le RAJESKRO pal o Izrael.

Kada phenel o RAJ, savo nacirdña o ņebos a zathoda e phuv a savo kerđa le duchos andro manuš: ² „Dikh, kerava, hoj o Jeruzalem te el sar e kuči la mołaha, so mačarela savore naroden a phirena sar mate. Sar obklučinena o Jeruzalem, obklučinena the okla fori andre Judsko. ³ Andre oda džives kerava, hoj o Jeruzalem te el sar pharo bar prekal savore narodi. Savore, ko les kamena te hazdel, pes dukhavena, no savore narodi pre phuv pes zdžana pre leste.“ ⁴ O RAJ phenel: „Andre oda džives kerava, hoj dojekh graj te el splašivena a leskro jazdcos te ačhel dilino. Le manušen andre Judsko strazinava mire jakhena, ale le narodenge savore grajen korarava. ⁵ Akor peske o vodci le Judaskre gondolinena andro jilo: „E zor le manušengri andro Jeruzalem hiňi le Nekzoraleder RAJESTAR, lengre Devlestar.“

⁶ Andre oda džives kerava, hoj o vodci le Judaskre te aven sar o jagale angara andro kašta the sar e jagali fakla maškar o snopi. Zničinena savore naroden pašal peste pal e čači the balogni sera, ale le Jeruzalemoskre manuša ačhena furt pre peskro than andro Jeruzalem.

⁷ O RAJ zachrañinela ešeb o stani le Judaskre, hoj e slava le Davidoskre khereskri the e slava le manušengri andro Jeruzalem te na barol buter sar e slava le Judaskri. ⁸ Andre oda džives o RAJ chrañinela le manušen andro Jeruzalem, hoj o nekslabeder lendar ačhela zoralo sar o David a o čhave le Davidoskre len lidžana sar o Del, sar o aňjelos le RAJESKRO. ⁹ Oda džives zničinava savore naroden, so džana pro Jeruzalem.

O roviben pal o RAJ, saves predemade

¹⁰ A čhivava avri pro čhave le Davidoskre the pro manuša andro Jeruzalem le lačhipnaskre the mangipnaskre duchos a dikhena pre ma, pre oda, kas predemade. Rovena pal leste avke, sar pes rovel pal jekhoro čhavoro, a hikinena avke, sar pes hikel pal o ešebno čhavo. ¹¹ Andre oda džives ela baro roviben andro Jeruzalem, sar o roviben pal o Hadad-Rimon andre dolina Megido. ¹² Savore fameliji andre phuv rovena po korkore. O murša andre famelija le Davidoskri rovena korkore a the lengre džuvla korkore; o murša andre famelija le Natanoskri rovena korkore a the lengre džuvla korkore; ¹³ o murša andre famelija le Leviskri rovena korkore a the lengre džuvla korkore; o murša andre famelija le Šimejoskri rovena korkore a the lengre džuvla korkore. ¹⁴ Savore okla fameliji rovena po korkore a the lengre džuvla rovena po korkore.“

13

O manuša hine obžuzarde le binostar

¹ „Andre oda džives ela phundrado o prameňis prekal o potomki le Davidoskre the prekal o manuša andro Jeruzalem pre oda, hoj len te obžuzarel le binostar the le nažuzipnastar.

² Andre oda džives,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „khosava avri le modlengre nava andral e phuv a imar buter pes pre lende na leperela. Odlava andral e phuv le proroken the le nažuzipnaskre duchos. ³ Te vareko mek prorokinela, leskro dad the daj, save les

ande pro svetos, leske phenena: „Na dživeha, bo andro nav le RAJESKRO vakerđal o klamišagos.‘ A leskro dad the daj, save les ande pro svetos, les predemena la šablaha, bo prorokinda.

⁴ Andre oda džives pes o proroka ladžana vaš peskro videñje, sar prorokinena. Imar pre peste na urena o prorokoskro plaštós kerdo la srstatar, hoj te klaminen avren.

⁵ Sako phenela: „Me na som prorokos. Me som farmaris, bo hin man maša* imar le terñpnastar.‘ ⁶ Te lestar vareko phučela: „Sostar tut hin kala jazvi pre tiro hrudñnikos?‘ odphenela: „Kala jazvi man hin andral o kher mire prijatelengro.‘“

O pastjeris mardo, o bakrore denašen

⁷ „Šablo, ušfi pre miro pastjeris the pro murš, so mange hino pašes,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

„Mar le pastjeris a o bakrore pes rozdenašena, a me visarava miro vast pro ciknore.

⁸ Andre cali phuv,“

phenel o RAJ,

„duj tretini merena a jekh tretina ačhela.

⁹ Odi jekh tretina prelava prekal e jag

a obžuzarava len sar o rup

a skušinava len avri sar o somnakaj.

Vičinenena pre miro nav

a me len šunava avri.

Phenava: „Kala hin mire manuša,‘

a o phenena: „O RAJ hino amaro Del.‘“

14

O RAJ kralinela upral cali phuv

¹ Dikh, Jeruzalemona, avel o Džives le RAJESKRO, sar angle tire jakha peske o ñeprijateľa rozđelinenena tiro barvalipen maškar peste. ² Skidava upre savore naroden paš o Jeruzalem, hoj pes leha te maren. O foros zalena, o khera občorarena a le džuvlencna našilu pašlona. Jepaš foros ela zailo a ligendo het, ale oklen na ligenenena het andral o foros. ³ Paľis o RAJ džala avri a marela pes ole narodenca, avke sar pes marelas varekana andro mariben. ⁴ Andre oda džives ačhela le pindrenca pro Olivovo Verchos, so hino pro vichodos le Jeruzalemostar. O Olivovo Verchos pharola pro jepaš – le vichodostar dži o zapados – a kerela pes igen bari dolina. Jepaš verchos džala pro severos a jepaš pro juhos. ⁵ Akor tumen denašena ola dolinaha maškar mire verchi, bo odi dolina džala dži o Acal. Denašena, avke sar denašenenas anglo zemetrasañje akor, sar sas o Uziaš kralis andre Judsko. Akor avela o RAJ, miro Del, a savore sveta leha.

⁶ Andre oda džives na ela kham aňi šil aňi mrazos*. ⁷ Oda džives ela jediñečno džives, pal savo džanel ča o RAJ. Na ela aňi džives aňi rat, bo the rači ela o švetlos. ⁸ Oda džives čulala avri andral o Jeruzalem o džido paňi, jepaš andro moros pro vichodos a jepaš andro moros pro zapados. Kavke ela ñilaje the jevende. ⁹ Akor o RAJ ačhela kraliske upral cali phuv. Andre oda džives ča ov korkoro ela lašardo sar Del a sako viznavinela ča leskro nav. ¹⁰ Cali phuv, la Gebatar dži o Rimon, pro juhos le Jeruzalemostar, pes čerinela pre rovina. Ale o Jeruzalem ačhela upre pre peskro than le Benjaminskra branatar dži e Phurikaňi brana a dureder ke Rohoskri brana, a le Chananeloskra vežatar dži o lisos le kraliskro. ¹¹ O manuša bešena andro Jeruzalem a imar šoha na ela pale zñičimen. Ela ode o smirom.

¹² O RAJ mukela o strašno nasvaliben pre savore narodi, so pes marenas le Jeruzalemoha: O tela lenge kirñona, kajte mek ačhena pro pindre, o jakha lenge kirñona andro jamki a e čhib lenge kirñola andro muj. ¹³ Andre oda džives pre lende o RAJ bičhavela baro zmetkos. Jekh pre aver thovela o vast a džana jekh pre aver. ¹⁴ The o Juda pes marela le Jeruzalemoha†. Skidela pes upre o barvalipen savore narodengro – igen but somnakaj, rup the gada. ¹⁵ The pro graja, pro mulici, pro favi, pro somara, the pre savore aver džviri andre le ñeprijatelengre tabora avela o baro nasvaliben.

¹⁶ Paľis savore, so predžidile ole narodendar, save džanas pro Jeruzalem, avena ode sako berš te lašarel le Kralis, le Nekzoraleder RAJES, a te oslavinel o inepos le

* **13:5** 13,5 Abo: bo o manuš man bikenda otrokoske † **13:6** 13,6 Le Baaloskro proroka pes marenas le bičencna pal o hrudñnikos. * **14:6** 14,6 E hebrejiko čhib pes na del te achalol. † **14:14** 14,14 Abo: paš o Jeruzalem

Stankengro. ¹⁷ Te varesave narodi andral o svetos na avena andro Jeruzalem te lašarel le Kralis, le Nekzoraleder RAJES, ta na dela o brišind andre lengri phuv. ¹⁸ A te o Egiptana na avena upre te oslavinel, na dela o brišind aňi lenge a o RAJ pre lende bičhavela oda baro nasvaliben, savo avela pro narodi, so na avena te oslavinel o inepos le Stankengro. ¹⁹ Kada ela o trestos prekal o Egiptana the prekal savore narodi, so na avena upre te oslavinel o inepos le Stankengro.

²⁰ Andre oda džives ela pisimen pro zvončeki le grajengre „Sveto prekal o RAJ“. A o pira andro Kher le RAJESKRO ena sar o čarore pro rat anglo oltaris. ²¹ Dojekh piri andro Jeruzalem the andre Judsko ela pošvecimen prekal o Nekzoraleder RAJ. Savore, so avena te obetinel, len lena a tavena andre lende. Oda džives imar na ela nisavo kupcas[‡] andro Kher le Nekzoraleder RAJESKRO.

O Malachijaš

¹ O prorocko lav. O RAJ vakere ko Izraeliti prekal o Malachijaš.

O kamiben le RAJESKRO ko Izrael

² „Kamavas tumen,“ phenel o RAJ.

„Ale tumen phučen: ‚Soha amenge presikadal o kamiben?‘

Či na sas o Ezav le Jakoboskro phral?“ phenel o RAJ, „No the avke mange zakamlom le Jakob ³ a le Ezav našti avri ačhavas. Leskre verchi čerindom pro omukle thana a leskri dedično phuv diňom le šakalenge pal e pušta.“

⁴ O Edom šaj phenel: „Sam zničimen, ale pale ačhavaha oda, so sas telečhido.“

Ale o Nekzoraleder RAJ phenel kavke: „On šaj ačhaven, ale me čhivava tele! O nipi len vičinena ‚e nalači phuv‘ the ‚o manuša, pre save o RAJ hino furt choľamen‘. ⁵ Tumen oda dikhena pre tumare jakha a phenena: ‚Baro hino o RAJ – dži avri andral e izraeliko phuv!‘ “

O nalače obeti le rašajengre

⁶ „O čhavo del pačiv le dades a o sluhas del pačiv peskre rajes. Te som me tumaro dad, soske mange na presikaven e pačiv? Te som me tumaro raj, kaj hin tumari pačiv ke ma?“ phučen o Nekzoraleder RAJ. „Oda hin tumare rašaja, so dikhen tele miro nav a mek phučen: ‚Soha tele dikhas tiro nav?‘

⁷ Pre miro oltaris anen o meľardo maro.

Ale tumen phučen: ‚Soha tut meľardam andre?‘

Oleha, hoj phenen: ‚O skamind le RAJESKRO šaj te dikhel tele.‘ ⁸ Te mange anen te obetinel kore džvirov, hin oda mištes? A te mange anen bange abo nasvale džvirov, hin oda mištes? No ča obetini oda tire vladariske! Aveha leske pre dzeka? Prilela tut?“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

⁹ „Mangen akana le Devles, hoj te el ke amende jileskro! Te leske anen kajse obeti, sar leske šaj aven pre dzeka?“ phučen o Nekzoraleder RAJ.

¹⁰ „Kamlomas, hoj vareko tumendar te phandel andre o vudar, hoj te na labaren e jag hijaba pre miro oltaris! Na san mange pre dzeka,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „a na prilava tumare vastendar e obeta. ¹¹ Odarik, khatar o kham avel avri, dži ode, kaj zaperel, ela miro nav baro maškar o narodi. Pre dojekh than anena mire naveske o kadidlos the e žuži obeta, bo baro ela miro nav maškar o narodi,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

¹² „Ale tumen man tele dikhen akor, sar phenen: ‚O skamind le RAJESKRO šaj te meľarel a leskro chaben šaj tele te dikhel.‘ ¹³ Phenen: ‚Igen phares!‘ A bandaren o nakh pre oda,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

„Sar mange anen te obetinel le džviren, so hine čorde, bange the nasvale, užaren mandar, hoj oda tumendar prilava?“ phenel o RAJ. ¹⁴ „Prekošlo hin o klamaris, saves hin andre peskro stados lačo samcos, a del lav, hoj les obetinel le RAJESKE, ale paľis obetinel oles, saves hin chiba. Se me som baro krališ,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „a mire navestar pes mušinen o narodi te daral.“

2

Vigos le nalače rašajenge

¹ „Akana, rašajale, dav tumenge kada prikazis: ² Te na šunena a te tumenge na lena andro jile oda, hoj te den pačiv mire naves,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „bičhavava pre tumende o prekošiben a tumare požehnaňja prekošava. A imar the prekošlom, bo űiko tumendar peske oda na lel andro jilo.“

³ Marava tumare čhaven a čhivava tumenge e khandiňi khoňi andro muja, e khoňi tumare inepengre obetendar, a čhivena tumen avri jekhetane la khoňaha. ⁴ Akor prindžarena, hoj kada prikazis tumenge bičhadom, hoj pes te dolikerel miri zmluva le rašajenca, le Leviskre čhavenca,“ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁵ „Miri zmluva lenca sas o džvipen the o smirom; diňom lenge la vašoda, hoj pes mandar te daran, a on pes mandar daranas a sas len pačiv angle miro nav. ⁶ Andral lengro muj avelas avri o čačipnaskro sikaviben a o klamišagos na sas pre lengre vušta. Phirenas manca andro smirom the andro čačipen a but dženen visarde le nalačipnastar.“

⁷ Se o vušta le rašaskre mušinen te chraňinel o prindžaripen, o sikaviben pes rodela avri leskre mujestar, bo ov hino poslos le Nekzoraleder RAJESKRO. ⁸ Ale tumen odgelan

mire dromestar, tumare sikavibnaha bu dženen ligendan andro binos, prepagljan e zmluva le Leviskri,“ phenel o Nekzoraleder RAJ. ⁹ Vašoda kerdom, hoj te aven teledikhle a poñžimen angle savore manuša, bo na dolikeren mire droma, a sar sikaven le Devleskro zakonos, na keren le manušenca jednakones.

Nane pačivale peskre romñenge

¹⁰ Či nane amen savoren ča jekh dad? Či amen na stvorinda oda jekh Del? Soske na sam pačivale jekh avreske a na dolikeras e zmluva amare dadengri?

¹¹ O Juda mange na sas pačivalo a o džungipen pes kerelas andro Izrael the andro Jeruzalem. O Juda melarda andre o Neksveteder than, savo o RAJ kamel, bo peske ila romña, so lašarel avre devles. ¹² O RAJ mi tradel avri oles, ko kerel ajse veci, andral o Jakoboskre stani – dojekhe manušes* a the oles, ko anel o daros le Nekzoraleder RAJESKE.

¹³ Keren mek the kadi veca: Le RAJESKRO oltaris močinen tumare apsenca, roven a jojčinen, bo imar na ačhel tumare obetendar a na prilel len radišagoha andral tumare vasta. ¹⁴ Phučen: „Soske?“ Vašoda, bo o RAJ hino švedkos maškar tu the maškar tiri romñi, sava tuke ilal, sar salas terno. Na salas lake pačivalo, kajte oj tuha dživel a hiñi tiri romñi, savaha sal veraduno.

¹⁵ Či na kerda tutar o Del laha jekh felos the duchos†. A so oleha o Del kamla te kerel? Hoj tumen te el čhave, so ena le Devleskre. Vašoda tumen chrañinen a ačhen pačivale tumare romñijenge, saven tumenge ilan, sar sanas terne.

¹⁶ „Našti avri ačhav, sar pes vareko rozdžal la romñaha,“ phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, „bo oleha igen dukhavel peskra romña‡,“ phenel o Nekzoraleder RAJ. Vašoda tumen chrañinen, hoj te na aven napačivale.

O RAJ avela te sudzinel

¹⁷ Unavinen le RAJES tumare lavenca.

Phučen: „Soha les unavinas?“

Oleha, hoj phenen: „Dojekh, ko kerel o nalačhipen, hino pre dzeka le RAJESKE. Hin les radišagos lendar,“ abo phenen: „Hin o Del čačes spravodljivo?“

3

¹ „Dikh, me bičhavav mire poslos a ov pripravinel a mange o drom. Akor avela jekhvareste o Raj, saves roden, andre peskro chramos; avela o poslos la zmluvakro, saves igen kamen te dikhel,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

² Ale ko predživela oda džives, sar ov avela? Ko obačhela, sar pes sikavela? Bo ov ela sar e jag, so prežužarel o somnakaj; sar o zoralo sapuñis. ³ Bešela peske sar oda, ko prežužarel o rup, a prežužarela le rašajen Leviten; prelabarela len sar o somnakaj the o rup. Avke ela le RAJES manuša, so leske anena o lačhe obeti. ⁴ O obetna dari le Judaskre the le Jeruzalemoskre šukares voñinena le RAJESKE, avke sar varekana andro berša angloda.

⁵ „Ale avava tumen te sudzinel. Jekhvareste svedčínava pro čarodejñika, pro lubara, pre ola, ko klaminen pro sudos, ko le robotñikenge na den lengre love, ko trapinen le vđoven the le široten a the pre ola, ko na keren čačipnaha le cudzincenca. Svedčínava pre kala savoredžene, ko pes mandar na daran,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

Pal o desjatki

⁶ „Me, o RAJ, man na čerindom, a vašoda mek tumen, o čhave le Jakoboskre, na san zñičimen. ⁷ Akorestar, sar dživenas tumare dada, visalilan mire zakonostar a na dolikerenas les. Aven pale ke ma a me avava pale ke tumende,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

„Ale tumen mandar phučen: ‚Sar šaj avas pale?‘

⁸ Či šaj občorarel o manuš le Devles? Ale tumen man občoraren.

Tumen phučen: ‚Andre soste tut občoraras?‘

Andro desjatki the andro obeti! ⁹ Vašoda pre tumende avla o prekošiben, bo man občoraren – calo tumaro narodos. ¹⁰ Anen cali desjatka andro sklados, hoj te el o chaben andre miro kher. Avke man skušinen avri,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „či tumenge na otkerava o oblaki le ñeboskre a na čhivava pre tumende o požehnañja, medik tumen na ela savorestar pherdo. ¹¹ Na domukava le kirmenge, hoj te zñičinen tumaro ulipen.

* **2:12** 2,12 Na džanel pes, so phenel e hebrejiko čhib; šaj el the: le švedkos the oles, ko zaačhel vaš aver. † **2:15** 2,15 Oda šaj el the: Či na stvorinda tumen oda jekh Del? Tumen san leskre the le feloha the le duchoha. ‡ **2:16** 2,16 E hebrejiko čhib: garuvel andre peskro ruchos le maribnaha

A pre tumare maši na ena o viñici bi o hroznos,“ phenel o Nekzoraleder RAJ. ¹² „Akor pre tumende savore narodi phenena, hoj san požehñimen, bo tumari phuv ela ajsi, kaj pes mištes dživela,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

Nane zbitočno te služinel le Devleske

¹³ „Tumen pre mande vakeren zorale lava,“ phenel o RAJ.

„A mek phučen: ‚So pre tute vakeras?’“

¹⁴ Tumen phenen: ‚Zbitočne hin te služinel le Devleske. So amen hin olestar, hoj dolikerahas leskre zakoni a hoj sikavahas le Nekzoraleder RAJESKE, hoj amenge sas pharo vaš amare bini? ¹⁵ Akana phenas pro barikane, hoj hine požehñimen. Na ča oda, hoj sa lenge avel avri, ale mek pokušinen le Devles, a furt lenge savoro predžal.’“

¹⁶ Akor maškar peste vakerenas ola, ko pes daran le RAJESTAR. O RAJ oda dikhelas a šunda. A sas pripravimen o zvitkos angle leste, andre savo sas pisimen o nava olengre, ko pes daran le RAJESTAR a den pačiv leskre naves.

¹⁷ „On ena mire manuša,“ phenel o Nekzoraleder RAJ, „oda Džives, savo me pripravinav, ena vzacna prekal ma. Avava ke lende jileskro, avke sar hino jileskro o dad ko čhavo, savo leske služinel. ¹⁸ Akor dikhena, hoj avres kerava le čačipnaskre manušeha the le nalače manušeha. Avres ela oleske, ko služinel le Devleske, the oleske, ko leske na služinel.“

Avel o Džives le RAJESKRO

¹⁹ O Nekzoraleder RAJ phenel: „Avel o Džives, so labola sar bov. Akor savore barikane a nalače manuša labona sar o phusa. Oda Džives, so avela, zlabona a na ačhela pal lende nič, añi konaricis añi koreñis. ²⁰ Ale tumenge, so tumen daran mire navestar, avela avri o čačipnaskro kham a o sastipen ela andre leskre luči. Palis avena avri a chučerena radišagoha sar o gurunñora andral e maštalña. ²¹ Oda Džives, sar sudzinava le manušen, phirena pal o nalače a ena tumenge tel o pindre sar o prachos andral o bov,“ phenel o Nekzoraleder RAJ.

²² „Leperen tumenge o zakonos mire služobñikoskro le Mojžišoskro, o prikazañja the o sikavibena, so leske diñom pro verchos Sinaj prekal calo Izrael.

²³ Dikhen: Bičhavava tumenge le prorokos Eliaš, sigeder sar avela oda baro the strašno Džives le RAJESKRO. ²⁴ Ov visarela o jile le dadengre ko čhave, a o jile le čhavengre ko dada, hoj sar me avava, te na mušnav te zničinel tiri phuv le prekošibnaha.“

O Evaņjelium le Matušoskro

Le Ježišoskro rodokmeňos

¹ O lil pal o rodokmeňos le Ježišoskro Kristoskro, čhavo le Davidoskro, čhavo le Abrahamoskro.

- ² O Abraham sas dad le Izakoske,
 o Izak sas dad le Jakoboske,
 o Jakob sas dad le Judaske the leskre phralenge
³ a o Juda sas dad le Perekiske the le Zerachoske, savenge sas daj e Tamar.
 O Perek sas dad le Checronoske,
 o Checron sas dad le Ramoske,
⁴ o Ram sas dad le Aminadaboske,
 o Aminadab sas dad le Nachšonoske,
 o Nachšon sas dad le Salmonoske,
⁵ o Salmon sas dad le Boaziske la Rachabatar
 a o Boaz sas dad le Obedoske la Rutatar.
 O Obed sas dad le Izajoske,
⁶ o Izaj sas dad le kraľiske le Davidoske.

O David sas dad le Šalamunoske, savo uliľa le Urijašiskra romňatar.

- ⁷ O Šalamun sas dad le Rechabeamoske,
 o Rechabeam sas dad le Abijoske,
 o Abijah sas dad le Asaske,
⁸ o Asa sas dad le Jošafatoske,
 o Jošafat sas dad le Jehoramoske
 a o Jehoram sas dad le Oziašoske.
⁹ O Oziaš sas dad le Jotamoske,
 o Jotam sas dad le Achazoske,
 o Achaz sas dad le Chizkijoske,
¹⁰ o Chizkijah sas dad le Menašeske,
 o Menaše sas dad le Amonoske
 a o Amon sas dad le Jozijašoske.
¹¹ O Jozijaš sas dad le Jekonijašiske the leskre phralenge akor, sar sas o nipi andral
 o Izrael zaile andro Babilon.

¹² Paloda, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon,
 le Jekonijaš sas čhavo o Šealtiel

- a o Šealtiel sas dad le Zerubabeloske.
¹³ O Zerubabel sas dad le Abijudoske,
 o Abijud sas dad le Eljakimoske,
 o Eljakim sas dad le Azoriske,
¹⁴ o Azor sas dad le Cadokoske,
 o Cadok sas dad le Achimoske
 a o Achim sas dad le Elijudoske.
¹⁵ O Elijud sas dad le Eleazaroske,
 o Eleazar sas dad le Matanoske,
 o Matan sas dad le Jakoboske
¹⁶ a o Jakob sas dad le Jozefoske, savo sas rom la Mariake, savake uliľa o Ježiš, saves
 vičinen Kristus.

¹⁷ Avke savore pokoleňja le Abrahamostar dži o David sas dešuštar (14); le Davidostar dži akor, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon, sas dešuštar pokoleňja; a akorestar dži o Kristus sas tiš dešuštar pokoleňja.

Sar uliľa o Ježiš Kristus

¹⁸ O Ježiš Kristus uliľa kavke: Akor, sar sas leskri daj e Maria mangadi le Jozefoha, sar mek leha na sas veraduňi, sikađa pes, hoj hiňi khabňi le Svete Duchostar. ¹⁹ Ale o Jozef, lakro rom, sas čačipnaskro manuš a vaš oda, hoj lake na kamelas te kerel ladž, kamla la počoral te premukel.

²⁰ Sar pal oda gondolinelas, sikađa pes leske o aňjelos le Rajeskro andro suno a phenda: „Jozef, čhavo le Davidoskro, ma dara tut te lel la Maria romňake, bo oda čhavoro, saves oj užarel, hin le Svete Duchostar. ²¹ Uľola lake čhavoro a deha leske o nav Ježiš, bo ov zachraňinela peskre manušen andral lengre bini.“

²² Kada savoro pes ačhila vašoda, hoj pes te naplňinel oda, so phenda o Raj prekal o prorokos:

²³ „*Dikh, e pačivali džuvli ačhela khabňi,
ulola lake čhavoro
a dena leske o nav Immanuel,*“

so hin prethodo: *O Del amenca.*

²⁴ Sar o Jozef uštıla andral o soviben, kerđa avke, sar leske oda phenda o aňjelos le Devleskro, a ıla peske la Maria romňake. ²⁵ Ale le Jozef na sas la Mariaha nič dži akor, medik lake na ulıla o čhavoro. A ov leske diňa o nav Ježiš.

2

O godaver murša pal o vichodos

¹ O Ježiš ulıla andro Betlehem andre Judsko, sar sas o Herodes kralis. Palis avle andro Jeruzalem o godaver murša pal o vichodos ² a phučenas: „Kaj hin oda židoviko kralis, savo ulıla? Bo dikhlam leskri čercheň, sar avelas avri, a avlam anglal leste te bandol.“

³ Sar oda šunda o kralis Herodes, predarandıla a the calo Jeruzalem leha. ⁴ A vičinda savore anglune rašajen the le zakoniken a phučla lendar: „Kaj ulola o Kristus?“

⁵ On leske phende: „Andro Betlehem andre Judsko, bo avke pisinda o prorokos:

⁶ *Ale tu, Betlehem, andre judsko phuv,
rišoha na sal nekckineder le anglune forendar andre Judsko,
bo andral tu mange avela o vodcas,
savo ližala mire manušen, le Izrael, sar bakroren.’* “

⁷ Akor o Herodes vičinda počoral le godavere muršen a mištes pes lendar dophučla, kana pes lenge sikađa e čercheň. ⁸ Avke len bičhada andro Betlehem a phenda: „Džan a mištes tumen dophučen pal oda čhavoro. Sar les arakhena, den mange oda te džanel, hoj the me te džav a te banduvav anglal leste.“

⁹ On šunde, so phenda o kralis, a gele het. A e čercheň, savi dikhle te avel avri, džalal anglal lende, medik na zaačhila upral oda than, kaj sas o čhavoro. ¹⁰ Sar dikhle e čercheň, igen radisaľile. ¹¹ A sar gele andro kher, arakhle le čhavořes la Mariaha, leskra daha. Pele pro kħoča a bandonos anglal leste. Ile avri peskre dari a dine les somnakaj, kađidos le mirha. ¹² Ale andro suno lenge sas phendo, hoj te na džan pale ko Herodes, vašoda gele avre dromeħa pale andre peskri phuv.

O Jozef denašel la famelijaha andro Egipt

¹³ Sar on odgele, sikađa pes o aňjelos le Rajeskro le Jozefoske andro suno a phenda: „Ušti, le tuha le čhavořes the leskra da a denaš andro Egipt! Ačħ ode dži akor, medik tuke na phenava! Bo o Herodes rodela le čhavořes, hoj les te murdarel.“

¹⁴ Avke o Jozef uštıla, ıla peħa rači le čhavořes the leskra da a denašla andro Egipt. ¹⁵ Sas ode dži akor, medik na muľa o Herodes, hoj pes te naplňinel oda, so phenda o Raj prekal o prorokos: „*Andral o Egipt vičindom mire čħas.*“

O Herodes del te murdarel avri le muršoren

¹⁶ Sar dikhla o Herodes, hoj o godaver murša leħa thode avri, igen cholisaľila. Diňa te murdarel savore muršoren dži duj berš andro Betlehem the pašal cali odi phuv, pal oda časos, pre savo pes mištes dophučla le godavere muršendar. ¹⁷ Akor pes ačhila oda, so sas phendo prekal o prorokos Jeremijaš:

¹⁸ „*O ħangos šundol andro foros Rama,
e bari žala the o zoralo roviben.
Oda e Rachel rovel vaš peskre čħave
a na del pes te potešinel,
bo on imar nane.*“

Aven pale andral o Egipt

¹⁹ Sar muľa o Herodes, sikađa pes andro suno o aňjelos le Rajeskro le Jozefoske andro Egipt ²⁰ a phenda leske: „Ušti, le tuha le čhavořes the leskra da a dža pale andro Izrael, bo ola, ko kamenas te murdarel le čhavořes, imar mule.“

²¹ Avke o Jozef uštıla, ıla peħa le čhavořes the leskra da a avla pale andro Izrael. ²² Ale sar šunda, hoj o Archelaos kralinel andre Judsko vaš o Herodes, leskro dad, daralas pes ode te džal. Andro suno leske sas phendo, hoj te džal andre Galileja. ²³ Vašoda geľa ode

a bešelas andro foros, so pes vičinel Nazaret, hoj pes te naplñinel oda, so sas phendo prekal o proroka, hoj ov pes vičinel Nazaretsko.

3

O Jan Krstiteľ

¹ Andre ola dživesa avla o Jan Krstiteľ a kazinelas pre judsko pušta ² a phenelas: „Visaren tumen le binendar! Bo pašes hin le űeboskro krališagos!“ ³ O Jan hin oda, pal savo imar anglal phenda o prorokos Izajaš:

„O hangos vičinel pre pušta:

„Pripravinen o drom le Rajeske,

rovñinen prekal leste avri o chodñiki!“

⁴ Ov sas urdo andro gada la řavakra srsfatar, pašal o per les sas cipuno sirimos a chalas kobilki the mařakro medos. ⁵ Akor avenas ke leste o manuša andral o Jeruzalem, cali judsko the cali phuv pašal o pañi Jordan ⁶ a phenenas avri peskre bini a ov len bolelas andro pañi Jordan.

⁷ A sar dikhľa, hoj but Farizeja the Saduceja aven pre leskro bolipen, phenda lenge: „E famelija le sapengri! Ko tumenge sikada, sar te denašel le Devleskra chořatar, so avela? ⁸ Dživen avke, hoj o manuša te dikhnen, hoj tumen visardan le binendar! ⁹ Ma gondolinen tumenge, hoj phenena: ‚Se o Abraham hino amaro dad!‘ Bo phenav tumenge, hoj o Del kale barendar řaj kerel le Abrahamoskre řhaven! ¹⁰ O tover imar hino prithodo paš o koreñis le stromengro a dojekh stromos, savo na anel lačo ovocje, ela řhindo tele a řhido pre jag.

¹¹ Me tumen bolav le pañeha, hoj pes te sikavel, hoj tumen visardan le binendar, ale oda, ko avel pal ma, hino zoraleder sar me. Na som hodno leske mek añi o sandalki te řidžal. Ov tumen bolela le Svete Duchoha the la jagaha. ¹² Andre leskro vast hin o vejaris a ov prežušarela peskro humnos. O prežušardo zrnos sthovela andre peskri stodola, ale o phus labarela andre jag, so řoha na murdařola andre.“

O Jan bolel le Ježiš

¹³ Akor avľa o Ježiš andral e Galileja paš o Jordan pal o Jan, hoj pes leske te del te bolel. ¹⁴ No o Jan leske na kamelas te domukel a phenelas: „Mange kempel, hoj te avav boldo tutar a tu aves pal ma?“

¹⁵ Ale o Ježiš leske odphenda: „Akana muk avke! Bo kempel amenge te kerel savoro spravodlišagos.“ A palis leske o Jan domukľa.

¹⁶ Sar sas o Ježiš boldo, takoj avľa avri andral o pañi. Akor phundriľa o űebos a dikhľa, hoj o Duchos le Devleskro sar holubica avelas tele pre leste. ¹⁷ A andral o űebos řundiľa o hangos: „Kada hin miro řhavo, saves kamav. Lestar man hin o radiřagos!“

4

O beng pokušinel le Ježiš

¹ Palis o Duchos řigenda le Ježiš pre pušta, hoj les o beng te pokušinel. ² O Ježiš poscinelas saranda (40) dživesa the saranda rača a palis bokhalila avri. ³ Avľa ke leste o beng, hoj les te pokušinel, a phenda: „Te sal o řhavo le Devleskro, phen, hoj kale barendar te ačhen mare.“

⁴ Ov odphenda: „Hin pisimen: *„O manuš na dživela řa le marestar, ale dojekhe lavestar, savo avel avri andral le Devleskro muj.“*“

⁵ Akor les iľa o beng andro sveto foros, thođa les te ačhel upre pro agor le Chromoske ⁶ a phenda leske: „Te sal o řhavo le Devleskro, řhiv tut tele. Se hin pisimen:

„Prikazinela peskre añjelenge pal tu

a chudena tut pro vasta,

hoj te na demes o pindro pro bar.“

⁷ O Ježiš leske odphenda: „Ale hin the pisimen: *„Na pokušineha le Rajes, tire Devles!“*

⁸ Pale les iľa o beng pro igen učo verchos a sikada leske savore krališagi le svetoskre the lengro baro řukariben. ⁹ A phenda leske: „Kada savoro tuke dava, te angle mande bandoha a lařareha man.“

¹⁰ Akor leske o Ježiš phenda: „Dža het, bengeja, bo hin pisimen: *„Ča anglo Raj, tiro Del, bandoha a řa leske korkoreske služineha!“*“

¹¹ Akor o beng geľa het, avle o añjela a kerenas pašal leste.

O Ježiš chudel te služinel andre Galileja

¹² Sar o Ježiš šunđa, hoj phandle le Jan andre bertena, geľa andre Galileja. ¹³ Avľa het andral o Nazaret, hoj te bešel andro foros Kafarnaum, savo hino paš o moros andro phuva Zebulun the Naftali, ¹⁴ hoj pes te naplñinel oda, so phendã o prorokos Izajaš:

¹⁵ „E phuv le Zebulunoskri the e phuv le Naftaliskri,
o drom paš o moros, pal o Jordan,
e Galileja le pohanengri!

¹⁶ O manuša, save dživenas andro kalipen,
dikhle baro kham.

Olenge, ko dživenas andre odi phuv andro ciňos le meribnaskro,
avľa avri o kham.“

¹⁷ Akorestar chudňa o Ježiš te kazinel: „Visaren tumen le binendar, bo pašes hin le ñeboskro krališagos!“

O Ježiš vičinel le ešebne učeňiken

¹⁸ Sar phirelas pašal o Galilejsko moros, dikhľa duje phralen, le Šimon (saves vičinen Peter) the le Andrej leskre phrales, sar mukenas e sita andro moros, bo sas ribara. ¹⁹ A phendã lenge: „Aven pal ma a me tumendar kerava ribaren, so chudena le manušen.“

²⁰ On takoj omukle o siti a gele pal leste.

²¹ Sar gela sikra dureder, dikhľa avre duje phralen, le Jakob the le Jan, le Zebedeoskre čhaven. Sas pre lodka lengre dadeha le Zebedeoha a prikerenas o siti. Vičindã len ²² a on takoj omukle e lodka the peskre dades a gele pal leste.

O Ježiš sikavel the sastarel

²³ O Ježiš phirelas pašal cali phuv Galileja a sikavelas ode andro sinagogi. Kazinelas o evaňjelium pal o krališagos a sastarelas dojekh nasvaliben the dojekh dukh, so sas le manušen. ²⁴ A rozliĝenda pes pal leste o hiros pal cali Sirija. Anenas ke leste savoren, ko sas nasvale a cerpinenas andro dukha, olen, ko sas zaphandle le demonena abo saven sas epilepsija, a the le kaliken. A o Ježiš len sastarelas. ²⁵ Džanas pal leste but manuša andral e Galileja, andral o Dekapolis, Jeruzalem, Judsko the andral e phuv pal o Jordan.

5

O vakeriben pro verchos

¹ Sar o Ježiš dikhľa, hoj avle but manuša, geľa upre pro brehos. Bešla peske a leskre učeňika avle paš leste. ² A chudňa len te sikavel.

Ko hin bachtalo

³ „Bachtale hine o čore pro duchos,
bo lengro hin o ñeboskro krališagos.

⁴ Bachtale hine ola, ko roven,
bo o Del lengre dela pale o radišagos.

⁵ Bachtale hine o pokorna,
bo lengri ela e phuv.

⁶ Bachtale hine ola, ko hine bokhale the smedna pal o spravodlišagos,
bo on ena čalarde.

⁷ Bachtale hine o lačhejileskre,
bo o Del ela ke lende lačhejileskro.

⁸ Bachtale hine o žužejileskre,
bo on dikhena le Devles.

⁹ Bachtale hine ola, ko anen o smirom maškar o manuša,
bo on pes vičinena le Devleskre čhave.

¹⁰ Bachtale hine ola, pre kaste džan vaš o spravodlišagos,
bo lengro hin o ñeboskro krališagos.

¹¹ Bachtale avena, te vaš ma pre tumende namištes vakerena, džana pre tumende a klamišagoha pre tumende phenena savoro nalačhipen. ¹² Radisaľon a thoven baripen, bo baro hin tumaro počiňiben andro ñebos, bo kavke džanas the pro proroka, save sas angle tumende.“

O lon the o švetlos le phuvakro

¹³ „Tumen san o lon la phuvakro. Te o lon našavela peskro londipen, soha pes londarela? Pre ñisoste imar nane lačo, ča hoj pes te čhivel avri tel o pindre le manušenge.

¹⁴ Tumen san o švetlos le svetoskro. O foros, so ačhel upre pro verchos, našti te garuvel. ¹⁵ Se e momeli na labaren pre oda, hoj la te garuven tel e piri, ale thoven la pro

svietnikos a labol savorenge andro kher. ¹⁶ Avke mi labol tumaro švetlos anglo manuša, hoj te dikhen tumare lače skutki a te lašaren tumare Dades, savo hino andro ñebos.“

Pal o Zakonos

¹⁷ „Ma gondolinen tumenge, hoj avlom te zrušinel o Zakonos abo le Proroken. Na avlom len te zrušinel, ale te dolikerel. ¹⁸ Bo čačipen phenav tumenge, hoj medik na našlona e phuv the o ñebos, na našlola aňi jekh pismenkos aňi jekh čjarkica andral o Zakonos, medik pes savoro na ačhela. ¹⁹ Oles, ko zrušindahas ča jekh le nekciknedere prikazaňendar a sikadahas avke le manušen, vičinena nekcikneder andro ñeboskro krališagos. Ale oles, ko len dolikerela a sikavela, vičinena baro andro ñeboskro krališagos. ²⁰ Bo phenav tumenge, te na ela tumaro spravodlišagos feder sar le zakonikengro the le Farizejengro, šoha na džana andro ñeboskro krališagos.“

Pal o rušiben

²¹ „Šundan, hoj sas phendo le phure dadenge: *„Na murdareha!* Oda, ko murdardahas, mušinel te džal pro sudos.‘ ²² Ale me tumenge phenav, hoj sako, ko rušel pre peskro phral, mušinel te džal pro sudos. Sako, ko phendahas peskre phraleske: *„Tu demado!*‘, mušinel te džal angle Bari Rada. A sako, ko phendahas: *„Tu dilino!*‘, ela čhido andro jagalo peklos.

²³ Te andalas tiro daros pro oltaris a ode tuke avlahas pre godi, hoj tire phrales hin vareso pre tute, ²⁴ muk ode tiro daros anglo oltaris, dža a lačhuv tire phraleha. Palis av a obetin tiro daros.

²⁵ Gondolin mištes a dovaker tut sigo oleha, ko džal pre tute, medik sal leha pro drom, hoj tut te na del andre le sudcaske a o sudcas tut diňahas le stražňikoske a palis tut čhidehas andre bertena. ²⁶ Čačipen phenav tuke, hoj odarik na aveha avri, medik savoro na počineha.“

Pal o lubipen

²⁷ „Šundan, hoj sas phendo: *„Na kereha lubipen!*‘ ²⁸ Ale me tumenge phenav, hoj oda, ko dikhela žadoscaha pre džuvli, oda imar kerđa laha lubipen andre peskro jilo. ²⁹ Te tut cirdel pro binos tiri čači jakh, džubini la avri a čhiv la tutar het! Bo feder tuke hin, hoj te merel jekh kotor tutar, sar te calo tiro felos ulahas čhido andro peklos. ³⁰ Te tut cirdel pro binos tiro čačo vast, odčhin les a čhiv tutar het! Bo feder tuke hin, hoj te merel jekh kotor tutar, sar te calo tiro felos ulahas čhido andro peklos.“

Pal o rozvod

³¹ „Sas avke phendo: *„Oda, ko bičhavel peskra romňa het, mi pisinel lake o rozvodno lil.*‘ ³² Ale me tumenge phenav, hoj oda, ko bičhavel peskra romňa het, te oj na kerđa lubipen, lidžal la andro lubipen. A sako, ko peske lela kajsa romňa, savi hiňi rozvedzimen, kerel lubipen.“

Pal e vera

³³ „Šundan mek, hoj sas phendo le phure dadenge: *„Na leha vera klamišagoha, ale dolikereha le Rajeske tiri vera!*‘ ³⁴ Ale me tumenge phenav, hoj šoha te na len vera, aňi pro ñebos, bo oda hin o tronos le Devleskro, ³⁵ aňi pre phuv, bo oda hin o than, kaj ov thovel peskre pindre, aňi pro Jeruzalem, bo oda hin o foros ole bare Kraliskro. ³⁶ Aňi pre tiro šero na leha vera, bo mek aňi jekh bal našti keres parno abo kalo. ³⁷ Ale sar vakeren, ta vakeren avke, hoj tumaro ‚He‘ mi el ‚He‘ a tumaro ‚Na‘ mi el ‚Na‘. Savoro, so hin buter upral oda, hin le nalačhestar.“

Te na visaren pale o nalačo

³⁸ „Šundan, hoj sas phendo: *„E jakh vaš e jakh a o dand vaš o dand.*‘ ³⁹ Ale me tumenge phenav: Ma de pale oleske, ko tuke kerel namištes. A oleske, ko tut demela pal jekh čham, visar the aver. ⁴⁰ Te vareko pes tuha kamel te sudzinel, hoj tuke te lel o gad, muk leske the o plaštoš. ⁴¹ A te vareko tut ispidela, hoj leha te džas a te lidžas leske o veci jekh kilometros, dža leha duj. ⁴² Te tutar vareko mangel vareso, de les. A ma visar tut olestar, ko tutar kamel vareso kečeň.“

Pal o kamiben ko ñeprijatela

⁴³ „Šundan, hoj sas phendo: *„Kameha tire prijatelis* a na kameha tire ñeprijatelis.‘ ⁴⁴ Ale me tumenge phenav: Kamen peskre ñeprijatelen, [žičinen o lačo olinge, ko tumen prekošen, keren o lačhipen olinge, ko tumen našti avri ačhen] a mangel pes ko Del vaš ola, [ko tumen tele dikhen] a džan pre tumende, ⁴⁵ hoj te aven o čhave tumare Dadeskre, savo hino andro ñebos. Bo ov kerel, hoj o kham te avel avri pro nalače the pro lače a del o brišind pro čačipnaskre the pro načačipnaskre. ⁴⁶ Bo te kamlanas ča

olen, ko tumen kamen, savo počinišen tumen užarel? Či na keren oda the o colñika?
 47 A te pozdravindanas ča tumare phralen, soha uñanas aver? Či na keren oda the
 o manuša, save na prindžaren le Devles? 48 Vašoda tumen aven dokonala avke, sar
 tumaro Dad, savo hino andro ñebos.“

6

Sar te del le čoren

1 „Den tumenge pozoris, hoj te na keren tumare lače skutki anglo manuša avke, hoj
 tumen te dikhen, bo palis imar tumenge na počinela pale tumaro Dad, savo hino andro
 ñebos.

2 Avke te des vareso le čoren, ma ker oda avke, hoj pal oda sako te džanel, sar oda
 keren ola dujemujengre, save pes rado presikaven andro sinagogi the pro ulici, hoj len o
 manuša te lašaren. Čačipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskro počinišen. 3 Ale
 sar tu des vareso le čoren, te na džanel jekh vast pal oda, so kerel dujto. 4 Bo te des oda
 andro garudipen, tiro Dad dikhel oda, so hin garudo, a ov tuke počinela pale.“

Pal e modlitba

5 „Sar tut modlines, ma av sar ola dujemujengre, bo sar pes on modlinen, rado ačhen
 andro sinagogi abo pre ulica, hoj len o manuša te dikhen. Čačipen phenav tumenge, hoj
 imar chudle peskro počinišen. 6 Ale sar tut modlines, dža andre tiri komorka, phand
 pal tu o vudar a modlin tut tire Dadeske, savo hino andro garudipen. Bo tiro Dad dikhel
 oda, so hin garudo, a ov tuke počinela pale. 7 Ale sar tumen modlinen, ma beblinen
 but sar o pohana, bo on peske gondolinien, hoj ena avrišunde vašoda, hoj but vakeren.
 8 Avke ma aven ajse sar on, bo tumaro Dad džanel, so tumenge kempel, mek sigeder sar
 lestar mangel.“

Le Rajeskri modlitba

9 „Tumen pes modlinen kavke:
 ‚Dado amaro, savo sal andro ñebos,
 mi el pošvecimen tiro nav!

10 Mi avel tiro krališagos!

Mi ačhel pes tiri voľa
 avke sar andro ñebos,
 avke the pre phuv!

11 De amen adadžives o maro,
 so amenge kempel sako džives,

12 a odmuk amenge amare bini,
 avke sar the amen odmukas
 olenge, ko amen dukhade.

13 A ma domuk amenge, hoj te avas pokušimen,
 ale chrañin amen le nalačhestar.

[Bo tiro hin o krališagos
 the e zor the e slava pro furt. Amen.]’

14 Bo te tumen odmukena le manušenge lengre bini, odmukela the tumenge tumaro
 Dad andral o ñebos. 15 Ale te tumen na odmukena le manušenge lengre bini, añi tumaro
 Dad tumenge na odmukela tumare bini.“

Pal o postos

16 „Sar tumen poscinen, ma aven sar ola dujemujengre, save keren chmurava muja a
 zamuken pes, hoj le manušenge te sikaven, hoj pes poscinen. Čačipen phenav tumenge,
 hoj imar chudle peskro počinišen. 17 Ale sar tut poscines, uchan o bala a thov (omor)
 o muj, 18 hoj te na dikhen o manuša, hoj tut poscines, ale tiro Dad, savo hino andro
 garudipen. A tiro Dad, savo dikhel oda, so hin garudo, tuke počinela pale.“

Pal o barvalipen andro ñebos

19 „Ma skiden tumenge o barvalipen pre phuv, kaj len e hardza the o kirme chan a kaj
 pes dochuden o zbuñnika a čoren, 20 ale skiden tumenge o barvalipen andro ñebos, kaj
 len na chan añi e hardza añi o kirme a kaj pes o zbuñnika na dochuden añi na čoren.
 21 Bo ode, kaj hin tiro barvalipen, ode ela the tiro jilo.

22 E jakh hiñi e lampa le teloskri. Te tiri jakh hiñi žuži, ela o švetlos andre calo tiro
 telos, 23 ale te nane tiri jakh žuži, calo tiro telos hino andro kalipen. Akor te oda švetlos
 andre tu hin kalipen, savo baro hin o kalipen?

²⁴ Ņīko našti slūžinel duje rajenge. Bo jekhes kameha a dujtones našti avri ačheha, abo jekhes rado dikheha a dujtones tele dikheha. Našti slūžinen the le Devleske the le lovenge*.”

Te mukas pes pro Del andre savoreste

²⁵ „Vašoda tumenge phenav: Ma trapinen tumen pal tumaro dživipen, so chana a so pijena, aņi pal tumaro felos, so urena. Či nane o dživipen buter sar o chaben a o felos sar o gada? ²⁶ Dikhen pro čirikle pro ņebos, hoj aņi na sadzinen, na kiden upre aņi na sthoven andro šopi, a tumaro ņeboskro Dad pes pal lende starinel! Či tumen na san vzacneder sar on? ²⁷ A ko tumandar oleha, hoj pes trapinel pal o dživipen, peske šaj dothovel sikra paš o dživipen? Ņīko.

²⁸ Soske tumen ajci trapinen pal o gada? Dikhen pro maľakre kvitki, sar baron. On na keren buči aņi na heklīnen. ²⁹ No phenav tumenge, hoj aņi o Šalamun andre calo peskro šukariben na sas avke urdo sar jekh lendar. ³⁰ Te o Del e maľakri čar kavke uravel, so adadžives hiņi a tajsja ela čidi andro bov, ta akor tumen na uravela buter? Manušale cikne pačabnaha! ³¹ Vašoda tumen ma trapinen a ma phenen: „So chaha? So pijaha? So uraha?“ ³² Bo kada savoro roden ola, ko na prindžaren le Devles. Se tumaro Dad andral o ņebos džanel, hoj tumenge oda savoro kempel. ³³ Ale roden ešeb o krališagos le Devleskro the leskro spravdlišagos a savore kala veci tumenge ena dine paš oda. ³⁴ Avke ma trapinen tumen, so ela tajsja, bo tajsaskro džives pes starinela pal peste. Sako džives hin dos trapišagos.”

7

Te na sudzinen avren

¹ „Ma sudzinen, hoj te na aven sudzimen. ² Bo save sudoħa sudzinen, ajseħa avena sudzimen, a sava miraha merinen, ajsaha tumenge ela tiš merimen.

³ Soske dikhes o šmecos andre jakh tire phraleske a andre tiri jakh o kašt na dikhes? ⁴ Te andre tiri jakh hin o kašt, sar šaj phenes tire phraleske: „De, hoj tuke te lav avri o šmecos andral e jakh?“ ⁵ Tu dujemujengro, ešeb le avri o kašt andral tiri jakh a palis dikheħa žužes, hoj te les avri o šmecos andral e jakh tire phraleske.

⁶ Ma den oda, so hin sveto, le rikonenge aņi ma čivkeren tumare perli anglo bale, hoj pre lende te na uštaren le pindrenca, te na pes visaren a te na rozčhingeren tumen.”

Mangen, roden, durkinen!

⁷ „Mangen a ela tumenge dino, roden a arakhena, durkinen a phundravela pes tumenge. ⁸ Bo sako, ko mangel, chudel, a ko rodel, arakhel, a oleske, ko durkinel, pes phundravela.

⁹ Ko tumendar hin ajso manuš, hoj te lestar leskro čħavo mangľahas maro, ta diňahas les bar? ¹⁰ Abo te lestar mangľahas riba, diňahas les sap? ¹¹ Avke, te tumen, save san nalaħe, džanen te del tumare čħaven o laħe dari, či na dela sigeder tumaro Dad andral o ņebos o laħe dari olen, ko lestar mangen!

¹² Savoro, so kamľanas, hoj o manuša te keren tumenge, oda keren tumen lenge. Bo kada hin, so sikavel le Mojžišoskro Zakonos the o Proroka.”

E cesno brana

¹³ „Aven andre prekal e cesno brana. Bo e buchľi brana the buchľo drom lidžan andro meriben a but hin ajse, save prekal late džan andre. ¹⁴ Ale e cesno brana the o uzko drom lidžan andro dživipen a frima hin ajse, save oda arakhen.”

Pal o falošna proroka

¹⁵ „Den tumenge pozoris pro falošna proroka, save ke tumende aven sar bakrore, ale andro jilo hine dziva vlki. ¹⁶ Pal lengro ovocje len prindžarena. Či šaj andral o kraki te obkidel o hroznos, abo andral o kolaka o figi? ¹⁷ Avke dojekh laħo stromos anel laħo ovocje a o nalaħo stromos anel nalaħo ovocje. ¹⁸ O laħo stromos našti anel nalaħo ovocje a aņi o nalaħo stromos našti anel laħo ovocje. ¹⁹ Dojekh stromos, so na anel laħo ovocje, pes čħinel avri a čħivel pre jag. ²⁰ Avke len prindžarena pal lengro ovocje.

²¹ Na sako, ko mange phenel: „Rajeja, Rajeja!“, džala andro ņeboskro krališagos, ale čħa oda, ko kerel e vola mire Dadeskri, savo hino andro ņebos. ²² But džene mange andre oda Džives phenena: „Rajeja, Rajeja, či na prorokinahas andre tiro nav? Či na tradahas avri le demonen andre tiro nav? Či na kerahas but zazraki andre tiro nav?“ ²³ Akor

* 6:24 6,24 la mamonake

lenge phenava: „Šoha tumen na prindžaravas. Džan mandar het tumen, so kerenas o nalachipen!“

Pal o duj khera

²⁴ „Vašoda sako, ko šunel kala mire lava a dolikerel len, hino sar oda godaver manuš, savo ačhađa peskro kher pre skala. ²⁵ A avľa baro brišind, avle o paňa, phurdle o balvaja a demade pre oda kher, ale na pela, bo sas ačhado pre skala. ²⁶ Ale sako, ko šunel kala mire lava a na dolikerel len, ela sar oda nagodaver manuš, savo ačhađa peskro kher pre poši. ²⁷ A avľa baro brišind, avle o paňa, phurdle o balvaja a demade pre oda kher a oda kher rozpeľa a sas calo zničimen.“

²⁸ Sar dovakerđa o Ježiš kala lava, o nipi pes čudalinenas upral leskro sikaviben, ²⁹ bo ov len sikavelas sar oda, kas hin autorita, a na sar lengre zakoňika.

8

O Ježiš sastarel le malomocnes

¹ Sar avľa o Ježiš tele pal o verchos, avenas pal leste igen but nipi. ² A avľa ke leste o malomocno, bandolas anglal leste a phenda: „Rajeja, te kamľalas, šaj man žužares.“

³ O Ježiš nacirdňa o vast, chudňa pes lestar a phenda: „Kamav, av sasto!“ A takoj sas žužo andral o malomocenstvo. ⁴ O Ježiš leske phenda: „De pozoris, hoj te na phenes ñikaske pal oda, ale džä, sikav tut le rašaske a obetin oda daros, so prikazinda o Mojžiš, sar svedectvos lenge.“

O Ježiš sastarel le veliteliskre sluhas

⁵ Sar avľa o Ježiš andro Kafarnaum, avľa ke leste o velitelis upral o šel slugađa a mangelas les: ⁶ „Rajeja, miro sluhas pašlol khere nasvalo, našti pes čhalavel a igen cerpinel.“

⁷ O Ježiš leske phenda: „Me džava a sastarava les avri.“

⁸ O velitelis leske odphenda: „Rajeja, me na som hodno, hoj te aves andre miro kher. Ale phen ča lav a miro sluhas sastola avri. ⁹ Se the me som manuš tel e autorita avre manušeske a hin man autorita upral o slugađa. A te phenava kaleske: ‚Dža! – ta džäla; a avreske: ‚Av! – ta avela; a mire sluhaske: ‚Ker kada! – ta ov kerela.“

¹⁰ Sar oda šunda o Ježiš, čudalinda pes a phenda olenge, ko pal leste džanas: „Čačipen phenav tumenge, hoj andro Izrael na arakhľom ñikas kajse bare pačabnaha. ¹¹ Ale phenav tumenge, hoj avena but džene pal o vichodos the pal o zapados a bešena paš o skamind le Abrahamoha, Izakoha the le Jakoboha andro ñeboskro krališagos, ¹² ale o čhave le krališagoskre ena avričhide andro baro kalipen, kaj ela o roviben a randena le dandanca andre dukh.“

¹³ Palis phenda o Ježiš le veliteliske: „Dža! Mi ačhel pes tuke avke, sar pačandilal.“ A leskro sluhas sastilä avri andre odi ora.

O Ježiš sastarel but nasvale manušen

¹⁴ Sar avľa o Ježiš andro kher ko Peter, dikhľa leskra sasa, hoj pašlol a hin la horučka. ¹⁵ Chudňa pes lakre vastestar a takoj latar e horučka geľa het. Oj uštila a kerelas pašal leste.

¹⁶ A sar zaračila, ande ke leste but dženen, save sas zaphandle le demonenca. A o Ježiš le laveha tradňa avri le nalache duchen a savoren, savenge sas namištes, sastarda avri, ¹⁷ hoj pes te napľñinel oda, so sas phendo prekal o prorokos Izajaš:

„Ov ila pre peste amare slabišagi
a lidžalas amare nasvalibena.“

Sar pes džal pal o Ježiš

¹⁸ Sar dikhľa o Ježiš pašal peste igen but nipen, prikazinda le učeñikenge, hoj te džan la lodkaha pre aver sera. ¹⁹ Avľa ke leste varesavo zakoňikos a phenda leske: „Učitelina, džava pal tu všadzik, kaj džaha!“

²⁰ O Ježiš leske odphenda: „Le lišken hin peskre cheva, kaj šaj dživen, a le čiriklen andral o ñebos peskre hñizdi, ale le Čhas le Manušeskres nane kaj o šero te thovel.“

²¹ Aver leskre učeñikendar leske phenda: „Rajeja, domuk mange ešeb te džal te parunel mire dades.“

²² Ale o Ježiš leske phenda: „Av pal ma a muk le mulenge, hoj te parunen peskre mulen.“

O Ježiš zaáčhavel e burka

²³ Geľa andre lodka a leskre učeňika gele pal leste. ²⁴ Jekhvareste avľa bari burka pro moros avke, hoj o vlni avenas andre e lodka, ale ov sovelas. ²⁵ Avle ke leste leskre učeňika, uštade les a phende: „Rajeja, zachraňin amen, bo meras!“

²⁶ Ov lenge phenda: „Soske tumen daran, manušale cikne pačabnaha!“ Avke uštila, pokarhinda e balvaj the o moros a sas igen čhit.

²⁷ O manuša pes čudalinenas a phenas: „Savo manuš hino, hoj les o balvaja the o moros šunen?“

O Ježiš sastarel le zaphandlen le demonenca

²⁸ Sar avľa pre oki sera andre phuv Gadara, avle ke leste duj manuša, save sas zaphandle le demonenca. Avenas andral o hrobi bara cholaha a ňiko pašal lende pal oda drom našti pregela. ²⁹ A viskinenas: „So amen hin tuha, Ježiš, Čhavo le Devleskro? Avľal amen te mučinel sigeder, sar hin oda časos?“

³⁰ Nadur odarik sas but bale, save pes ode pašinenas. ³¹ O demona les mangelas: „Te amen trades avri, domuk amenge te džal andre kala bale!“

³² A phenda lenge: „Džan!“ On avle avri a gele andro bale. Avke pes savore bale mukle tele le brehoha andro moros a tašľile andro paňi. ³³ O pastjera le balengre denašle het a gele andro foros a vakerenas avri savoro, so pes ačhila, the ole manušenca, so sas zaphandle le demonenca. ³⁴ Avke savore manuša andral oda foros avle pal o Ježiš, a sar les dikhle, mangelas les, hoj te džal het andral lengri phuv.

9

O Ježiš sastarel le kalikos

¹ O Ježiš bešľa andre lodka, gela la lodkaha pre oki sera le moroskri a avľa andre peskro foros. ² A ande ke leste jekhe muršes, savo sas kalikos a pašľolas pro hadžos. Sar dikhľa o Ježiš lengro pačaben, phenda le kalikoske: „Čhavo miro, ma dara tut, odmukel pes tuke o bini.“

³ Varesave zakoňika peske phende: „Kada manuš pes ruhinel!“

⁴ Ale o Ježiš dikhľa, so peske gondolinen a phenda: „Soske gondolinen namištes andre tumare jüle! ⁵ Bo so hin lokeder? Te phenel: ‚Odmukel pes tuke o bini!‘ abo te phenel: ‚Ušľi a dža?‘ ⁶ Ale hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskres hin zor pre phuv te odmukel o bini“ – phenda le kalikoske: „Ušľi, le tuke tiro hadžos a dža khere!“ ⁷ Ov ušľila a gela khere. ⁸ Sar oda dikhle o nipi, predarandile a lašarenas le Devles, hoj diňa kajsi zor le manušen.

O Ježiš vičinel le Matus

⁹ Sar o Ježiš odarik džalal het, dikhľa te bešel pre colňica jekhe manušes, savo pes vičinelas Matuš, a phenda leske: „Av pal ma!“ Ov ušľila a gela pal leste.

¹⁰ Palis sar bešelas o Ježiš andro kher paš o skamind, avle but colňika the binošna a bešenas jekhetane le Ježišoha the leskre učeňikenca. ¹¹ Sar oda dikhle o Farizeja, phende leskre učeňikenge: „Soske tumaro učitelis chal le colňikenca the le binošnenca?“

¹² O Ježiš oda šunda a phenda lenge: „Le sastenge na kempel doktoris, ale le nasvalenge. ¹³ Džan a sikľon, s'oda hin: ‚Kamav, hoj te aven lačhejileskre, a na hoj mange te anen obeti.‘ Bo na avlom te vičinel le čačipnaskren, ale le binošnen.“

Phučen pal o postos

¹⁴ Akor avle ko Ježiš o učeňika le Janoskre a phende leske: „Soske amen the o Farizeja but poscinas, ale tire učeňika na poscinen?“

¹⁵ O Ježiš lenge phenda: „Či šaj aven o hosci pro bijav smutna, medik o terno hino lenca? Ale avena ajse dživesa, sar o terno lendar ela ilo het, a akor poscinena. ¹⁶ Se ňiko na zasivel e chev pro purane gada le neve pochtaneha, bo o nevo pochtan odčindahas kotor le puranestar a ulahas mek bareder chev. ¹⁷ Aňi na čhiven e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerela e cipa, čulala avri a o gone čhinda. Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone. Avke pes na musarela aňi e mol aňi o gone.“

Pal e muli čhajori the pal e nasvali džuvľi

¹⁸ Medik lenge oda vakerelas, avľa varesavo baro manuš, bandila anglal leste a phenda: „Miri čhajori akana mula, ale av, thov pre late tiro vast a dživela.“ ¹⁹ O Ježiš ušľila a gela pal leste peskre učeňikenca.

²⁰ A varesavi džuvľi, savi sas dešuduj (12) berš nasvali pro džuvľikano nasvaliben, avľa palunestar ko Ježiš a chudňa pes le agorestar leskre ruchostar. ²¹ Bo phenda peske: „Ča te man leskre ruchostar chudava, sastuvava avri.“

²² O Ježiš pes visarđa, a sar la dikhla, phenda: „Pača, čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda.“ A odi džuvli takoj sastila avri.

²³ Sar avla o Ježiš andro kher ke oda angluno manuš, dikhla ode le manušen, so bašavenas pro pišfalki, the le nipen, so kerenas vika. ²⁴ Phenda lenge: „Džan het, bo e čhajori na muła, oj ča sovel.“ Ale asanas lestar. ²⁵ Sar bičhade avri ole nipen, geła o Ježiš andre, chudña la čhajora vastestar a oj uštıla. ²⁶ A kada hiros pal leste pes rozligenda pal cali odi phuv.

O Ježiš sastarel duje koren

²⁷ Sar odarik o Ježiš džalal het, avenas pal leste duj kore manuša a viskinenas: „Čhavo le Davidoskro, av ke amende jileskro!“

²⁸ Sar geła andro kher, avle ke leste o kore a o Ježiš lenge phenda: „Pačan, hoj oda šaj kerav?“

„He, Rajeja!“ odphende.

²⁹ Avke pes chudña lengre jakhendar a phenda: „Mi ačhel pes tumenge avke, sar pačan!“ ³⁰ Takoj lenge phundrile o jakha. O Ježiš lenge zoraha prikazinda: „Den pozoris pre oda, hoj pes pal oda ņiko te na dodžanel!“ ³¹ Ale on gele avri a rozligende pal leste o hiros pal cali odi phuv.

O Ježiš sastarel le ņemones

³² Sar avenas avri, ande ko Ježiš ņemone manušen, zaphandles le demonoha. ³³ Pal oda, sar o Ježiš tradña avri le demonos, o ņemo prevakerda. O nipi pes čudalinenas a phenenas: „Mek šoha na dikhlam kajso vareso andro Izrael!“

³⁴ Ale o Farizeja phenenas: „Le nekbaredere demonoha tradel avri le demonen!“

E žatva hiři bari

³⁵ O Ježiš phirelas pal savore ola fori the gavora a sikavelas len andre lengre sinagogi. Kazinelas o evaņjelium pal o krališagos a sastarelas dojekh dukh the nasvaliben maškar o manuša. ³⁶ Sar dikhla o Ježiš ole nipen, igen leske sas pharo vaš lenge, hoj hine strapimen a rozmkule sar o bakrore bi o pastjeris. ³⁷ Akor phenda peskre učeņikenge: „E žatva hiři bari, ale frima hin robotņika.“ ³⁸ Vašoda mangel le Rajes upral e žatva, hoj te bičhavel le robotņiken pre peskri žatva!“

10

O Ježiš vičinel le dešuduje učeņiken

¹ Vičinda peske le dešuduje učeņiken a diņa len e moc te tradel avri le nalače dučen a te sastarel dojekh dukh the nasvaliben.

² O nava le dešuduj (12) apoštolengre sas kala: Ešebno o Šimon – saves vičinenas Peter – the leskro phral o Andrej, o Jakob le Zebedeoskro the leskro phral o Jan, ³ o Filip, o Bartolomej, o Tomaš, o Matuš o colņikos, o Jakob le Alfeoskro, o Tadeus, ⁴ o Šimon Kanaansko – saves vičinenas Zelota – the o Judaš Iškarijotsko, savo les zradzinda.

O Ježiš bičhavel le dešudujen

⁵ Kale dešudujen bičhada o Ježiš a prikazinda lenge: „Ma džan maškar o aver narodi a ma džan andro fori le Samaritanengre, ⁶ ale sigeder džan ko bakrore, save našlile andral o kher le Izraeloskro. ⁷ Džan a kazinen, hoj o ņeboskro krališagos hino pašes. ⁸ Le nasvalen sastaren avri, le malomocnen žužaren, le mulen uštaven andral o meriben, le demonen traden avri. Hijaba chudñan, hijaba den.

⁹ Ma len tumenca aņi somnakune aņi rupune aņi međena love andro žebi. ¹⁰ Ma len tumenge pro drom aņi zajdica aņi po duj gada aņi sandalki aņi paci, bo o robotņikos peske zaslužinel peskro chaben. ¹¹ Andre savo foros abo gavoro avena, dopučen tumen ode, ko hino hodno tumen te prilē. Ode ačhen dži akor, medik na džana het. ¹² Sar džana andro kher, phenen: ‚Smirom tumenge.‘ ¹³ Te tumen oda kher prilēla, mi avel tumaro smirom pre leste – ale te tumen na prilēla, mi avel tumaro smirom pale ke tumende. ¹⁴ Te tumen na prilēna a na šunēna tumare lava, džan het andral oda kher abo andral oda foros a keren tele o prachos pal tumare pindre. ¹⁵ Čačipen phenav tumenge, hoj lokeder ela le manušenge andral e Sodoma the Gomora pro sudno džives sar ole foroske.“

Sar o bakrore maškar o vlki

¹⁶ „Me tumen bičhavav sar le bakroren maškar o vlki. Aven opatna sar o sapa a žuže sar o holubi. ¹⁷ Den tumenge pozoris pro manuša! Bo dena tumen pro sudi a marena tumen andro sinagogi le bičenca. ¹⁸ Vaš ma tumen lidžana the anglo foroskre vladara the anglo krala, hoj lenge a the avre narodenge te svedčinen. ¹⁹ Sar tumen dena andre,

ma starinen tumen pal oda, so vakerena abo so phenena. Bo andre oda časos tumenge ela dino so te vakerel, ²⁰ se na vakerena oda tumen, ale o Duchos tumare Dadeskro, savo vakerel prekal tumende.

²¹ O phral le phrales dela te murdarel a o dad le čhas a o čhave uštena upre pre daj the pro dad a murdarena len. ²² Savoredžene tumen našti avri ačhena vaš miro nav, ale oda, ko likerela avri dži o koñec, ela spasimen. ²³ Te pre tumende džana andre jekh foros, denašen andre aver. Bo čačipen tumenge phenav, hoj na predžana o fori le Izraeloskre, medik na avela o Čhavo le Manušeskro.

²⁴ Oda, ko siklol, nane bareder olestar, ko les sikavel, aňi o sluhas leskre rajestar. ²⁵ Dos hin, te o učeňikos hino ajso sar leskro učitelis a o sluhas sar leskro raj. Te le rajes upral o kher vičinde Belzebul – demonos – ta so buter le nipen andral leskro kher!“

Kastar kempel te daral

²⁶ „Vašoda ma daran tumen lendar! Bo nič nane avke garudo, so na ela jekhvar otkerdo a nane počoral nič, so pes jekhvar na dodžanela. ²⁷ Oda, so tumenge vakerav počoral, phenen avri phundradones a oda, so šunen ča andro kan, viskinen avri pal o padi! ²⁸ Ma daran tumen olendar, ko murdaren o felos, ale našti murdaren e duša. Ale sigeder daran Olestar, ko šaj zničinel the e duša the o felos andro peklos. ²⁹ Či na bikenen duje vrabcen vaš jekh minca? Ale aňi jekh lendar na merel avke, hoj olestar tumaro Dad te na džanel. ³⁰ No tumenge hin zgende mek the savore bala pro šero. ³¹ Avke ma daran tumen! Tumen mon buter sar but vrabci.

³² Ko man viznavinela anglo manuša, oles the me viznavava angle miro Dad, so hino andro űebos. ³³ Ale ko man zaprinela anglo manuša, oles the me zaprinava angle miro Dad, so hino andro űebos.“

O Ježiš na anel o smirom, ale e šabla

³⁴ „Ma gondofinen tumenge, hoj avlom te del o smirom pre phuv; na avlom te del o smirom, ale e šabla. ³⁵ Bo avlom, hoj te džal o čhavo pro dad, e čhaj pre daj a e bori pre sasuj; ³⁶ a o űeprijatela le manušeskre ena andre leskri famelija.

³⁷ Oda, ko dikhel radeder peskre dades abo peskra da sar man, nane hodno, hoj te avel miro učeňikos. A oda, ko dikhel radeder peskre čhas abo peskra čha sar man, nane hodno, hoj te avel miro učeňikos. ³⁸ Oda, ko na lel peskro kerestos a na avel pal ma, nane hodno, hoj te avel miro učeňikos. ³⁹ Oda, ko arakhela peskro dživipen, našavela les, ale oda, ko vaš ma našavela peskro dživipen, les arakhela.“

E odmena vaš e služba

⁴⁰ „Oda, ko tumen prilel, man prilel; a ko man prilel, prilel Oles, ko man bičhađa. ⁴¹ Oda, ko prilel le prorokos vaš oda, hoj hino prorokos, chudela e odmena sar prorokos. A oda, ko prilel le čačipnaskres vaš oda, hoj hino čačipnaskro, chudela e odmena sar čačipnaskro. ⁴² A ko diňahas te pijel jekhes kale ciknorendar ča jekh poharis šilalo paňi vaš oda, hoj hino učeňikos, čačipen tumenge phenav, na našavela peskri odmena.“

11

O Jan bičhavel pal o Ježiš

¹ Sar imar dovakerđa o Ježiš peskre dešuduje učeňikenge, so te keren, geľa odarik het, hoj te sikavel a te kazinel andro galilejska fori.

² O Jan Krstiteľ sas andre bertena, a sar šunđa, save veci kerel o Ježiš, bičhađa duje peskre učeňiken, ³ hoj lestar te phučen: „Sal tu ‚oda, ko avel‘, abo kempel te užarel avres?“

⁴ O Ježiš lenge odphenda: „Džan a phenen le Janoske, so šunen a dikhen: ⁵ O kore dikhen, o bange phiren, o malomocna pes žužaren, o kašuke šunen, o mule ušten andral o meriben a le čorenge pes vakerel o evaňgelium. ⁶ Bachtalo hin oda manuš, ko pes pre ma na pohoršinel!“

⁷ Sar on odgele, chudňa o Ježiš te vakerel le nipenge pal o Jan: „So geľan te dikhel pre pušta? E trstina sar laha čhalavel e balvaj? ⁸ Abo so geľan te dikhel? Manušes urdones andro barikane gada? Se ola, ko uren o barikane gada, bešen andro barikane khera. ⁹ Abo soske geľan? Te dikhel le prorokos? He, phenav tumenge, barederes sar prorokos. ¹⁰ Bo ov hin oda, pal kaste hin pisimen:

*„Me bičhavav mire poslos anglal tu
a ov tuke pripravinela o drom.“*

¹¹ Čačipen phenav tumenge, hoj maškar savore nipi, ko ulile andral e džuvli, na sas bareder sar o Jan Krstiteľ; ale oda, ko hino nekcikneder andro űeboskro krališagos, hino

bareder sar ov. ¹² Le Janoskre Krstifeliskre dživesendar dži akana zlidžal o krališagos le űeboskro olen, ko pes andre zorales ispiden, a on pes andre dochuden. ¹³ Bo savore Proroka the o Zakonos prorokinenas pal o krališagos dži ko Jan. ¹⁴ A te oda kamena te prilel: Ov hino o Eliaš, savo mušinda te avel. ¹⁵ Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!“

¹⁶ „Kaha porovűinava adadživeseskre manušen? Hine sar ola čhavore, save bešen pro pľacos, vičinen peskre kamaraten a phenen:

¹⁷ ‚Bašavahas tumenge, ale na khelenas;
rovahas andre žala, ale na rovenas.‘

¹⁸ Bo avľa o Jan, na chalas aűi na pijelas a phende: ‚Hin andre leste o nalačo duchos.‘

¹⁹ Avľa o Čhavo le Manušeskro, chalas the pijelas a phende: ‚Dikhen, o manuš, savo peske rado but chal the pijel; likerel pes le binošenca the le colűikenca.‘ O godaveripen pes presikavel sar čaćipen oleha, so kerel.“

O napačabnaskre fori

²⁰ Akor chudűa te karhinel o fori, andre save kerđa nekbuter zazraki vaš oda, hoj pes na visarde le binendar: ²¹ „Jaj, vigos tuke Chorazin! Vigos tuke, Betsaido! Bo te pes andro Tir the andro Sidon ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tumende, čirla pes imar urdehas andro žalakre gone, čhidehas peske pro šero o prachos a visardehas pes le binendar. ²² Ale phenav tumenge, hoj le forenge Tir the Sidon ela lokeder pro sudno džives sar tumenge. ²³ A tu Kafarnaum, *kames tut te lidžal upre dži andro űebos? Aveha telečhido dži andro peklos*, bo te pes andre Sodoma ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tu, ta mek dži adadžives ačhilahas. ²⁴ Ale phenav tumenge, hoj la phuvake Sodoma ela lokeder pro sudno džives sar tuke.“

Aven ke mande savore, so san strapimen

²⁵ Akor andre oda časos phenda o Ježiš: „Palikerav tuke, Dado, Raja upral o űebos the upral e phuv, hoj garuđal kala veci anglo manuša, save hine godaver the avrisikade, a sikadal len le cikne čhavorenge. ²⁶ He, Dado, bo avke oda kamehas.

²⁷ Miro Dad mange diűa savoro. űiko na džanel le Čhas, ča o Dad; aűi le Dades na džanel űiko, ča o Čhavo the oda, kaske les o Čhavo kamel te sikavel.

²⁸ Aven ke mande savore, so san strapimen a na birinen! Me tumenge dava te odpočovinel. ²⁹ Len pre tumende miro jarmos* a siklon mandar, bo me som cicho the pokorno andro jilo, a arakhena o odpočinkos prekal tumare duši. ³⁰ Bo miro jarmos hino loko a miro bremenos nane pharo.“

12

O Ježiš hino Raj upral o šabat

¹ Jekhvar pro šabat džalas o Ježiš pašal e maľa, kaj sas sadzimen. Leskre učeűika sas bokhale a chudle te čhingerel a te chal o klasi. ² Sar oda dikhle o Farizeja, phende leske:

„Dikh, tire učeűika keren oda, so našti keren sombatone, bo hin šabat*!“

³ O Ježiš lenge phenda: „Mek na gendaű, so kerđa o David, sar sas bokhalo ov the leskre manuša? ⁴ Ov geľa andro kher le Devleskro a čaľa o sveta mare, so našti čaľa aűi ov aűi leskre manuša, ča o rašaja. ⁵ Abo na gendaű andro Zakonos, hoj sombatone o rašaja andro chramos la službaha na dolikeren o šabat, ale nane len vina? ⁶ Phenav tumenge, hoj kade hin vareso bareder sar o chramos. ⁷ Te ačhalonas, s'oda hin: *‚Kamav, hoj te aven lačhejileskre, a na hoj mange te anen obeti!‘* – ta na odsudzindanas le manušen, save hine űevinna. ⁸ Bo o Čhavo le Manušeskro hino Raj the upral o šabat.“

O Ježiš sastarel pro šabat

⁹ Geľa odarik het a avľa andre lengri sinagoga. ¹⁰ Ode sas jekh manuš, so leskro vast sas űevladno. Ča vaš oda, hoj les te den andre, phučle le Ježišostar: „Šaj pro šabat te sastarel?“

¹¹ Ov lenge phenda: „Ko tumendar hino ajso manuš, hoj te les uľahas jekh bakro a pelahas leske pro šabat andre chev, či les na chudela a na cirdela avri? ¹² Či nane buter o manuš sar o bakro? Vašoda šaj pro šabat mištes te kerel.“

¹³ Avke phenda le manušeske: „Nacirde o vast!“ Ov nacirdűa, sastila leske avri a sas ajso sar the oka dujto vast. ¹⁴ O Farizeja odarik gele het a dovakerenas pes pre leste, sar les te murdarel.

* 11:29 11,29 O jarmos pes thovelas pre meű le dživrenge, hoj te cirden o verdan.

* 12:2 12,2 O džives, andre savo pes na kerel buči.

Le Devleskro služobníkos

¹⁵ Sar pes o Ježiš pal oda dodžanla, geła odarik het. Džanas pal leste but nipi a savoren sastarda. ¹⁶ Ale prikazinda lenge, hoj te na vakeren avre manušenge pal leste, ¹⁷ hoj pes te naplñinel oda, so sas phendo prekal o prorokos Izajaš:

¹⁸ „Dikh, miro služobníkos, saves mange avri kidñom;
saves kamav a andre savo man hin o radišagos.

Thovava mire Duchos pre leste

a vakerela le narodenge pal o sudos.

¹⁹ *Na vesekeđinela pes aňi na viskinela
aňi űiko na šunela leskro hangos pre ulica.*

²⁰ *E prephagłi trstina na dophagela
a e momeli, savi mek thuvisalol,*

*na mardarela andre, medik na kerela,
hoj te zvitazinel o spravodlišagos.*

²¹ *Pre leskro nav pes mukena o narodi.“*

Pal o ruhaňje pro Sveto Duchos

²² Akor ke leste ande jekhe manušes zaphandles le demonoha, savo sas koro the űemo, a ov les sastarda avke, hoj dikhelas the vakerelas. ²³ A savore ola nipi pes čudalinenas a phenenas: „Nane ov oda Čhavo le Davidoskro?“

²⁴ Ale sar oda šunde o Farizeja, phende: „Ov tradel avri le demonen ča le Belzebuloskra zoraha, savo hino upral savore demona.“

²⁵ O Ježiš dikhła, so peske gondolinen, a phenda lenge: „Dojekh krališagos, so pes rozdelinel a džal pre peste, ela zñičimen. A űisavo foros na obačhela, te pes rozdelinel a džal pre peste – aňi űisavo kher, so hin rozdelimen. ²⁶ Te o satan tradel avri le satan, ta korkoro džal pre peste. Akor sar šaj obačhela leskro krališagos? ²⁷ A te me tradav avri le demonen le Belzebuloha, tumare učeňika len kaha traden avri? Vašoda on ena tumare sudci. ²⁸ Ale te me le Devleskre Duchoha tradav avri le demonen, ta akor ke tumende avła o krališagos le Devleskro.

²⁹ Sar šaj džal vareko andro kher le zorale muršeske te čorel leskre veci, medik ole zorale muršes na phandela? Ča akor šaj čorel avri leskro kher.

³⁰ Oda, ko nane manca, džal pre mande, a oda, ko na skidel manca, rozčhivkerel. ³¹ Vašoda tumenge phenav, hoj dojekh binos the dojekh ruhaňje ela le manušenge odmuklo, ale ko pes ruhinel pro Duchos, oleske na ela odmuklo. ³² A te phenela vareko lav pro Čhavo le Manušeskro, ela leske odmuklo, ale te vareko vakerđahas namištes pro Sveto Duchos, oleske na ela odmuklo aňi andre kada časos, aňi andre oda, so avela.

³³ Te hin o stromos lačo, akor the leskro ovocje ela lačo, a te hin o stromos nalačo, akor the leskro ovocje ela nalačo. Bo o stromos pes prindžarel pal o ovocje. ³⁴ Tumen sapale, sar šaj vakeren lače veci, te tumen san nalače? Bo soha hin pherardo o jilo, oda o muj vakerel. ³⁵ O lačo manuš lel andral peskro lačo barvalipen avri o lače veci, a o nalačo manuš lel andral peskro nalačo barvalipen avri o nalače veci. ³⁶ Ale phenav tumenge, hoj pro sudno džives počinena o manuša vaš dojekh lav, so phenena ča avke. ³⁷ Bo tire lavendar aveha ospravedlñimen a tire lavendar aveha odsudzimen.“

O Farizeja peske mangel znameňje

³⁸ Akor leske phende varesave Farizeja the zakoňika: „Učitelina, kamas tutar te dikhel znameňje.“

³⁹ Ale ov lenge odpheđa: „O nalače the o napačivale manuša peske mangel znameňje, ale na ela lenge dino znameňje, ča o znameňje le prorokoskro Jonašiskro.

⁴⁰ Bo avke, sar sas o Jonaš andro per la bara ribake trin džives the trin rača, ela the o Čhavo le Manušeskro tele andre phuv trin džives the trin rača. ⁴¹ O murša andral o foros Ninive uštena upre pro sudos tumenca a odsudzinena tumen, bo sar lenge o Jonaš kazinelas, visarde pes le binendar – ale kade hin vareko bareder sar o Jonaš. ⁴² E kralovna pal o juhos uštena upre pro sudos tumenca a odsudzinel a tumen, bo avła džil pal o aver agor la phuvakro te šunel o godaveripen le Šalamunoskro – ale kade hin vareko bareder sar o Šalamun.“

Te o nalačo duchos avel pale

⁴³ „Sar o nalačo duchos džal avri andral o manuš, phirel pal o thana, kaj nane paňi, a rodel, kaj peske šaj odpočovinel. Ale sar na arakhel, ⁴⁴ phenel peske: ‚Džav mange pale andre miro kher, khatar avłom avri.‘ A sar avel, dikhel, hoj o kher hino avrišulado the pratimen avri a űiko ode nane. ⁴⁵ Avke džal a anel peha efa avre dučen, goredre

sar hino ov, džan andre a bešen ode. A palis ole manušeha ela goreder sar angloda. Kavke oda ela the kale nalače manušenca.“

E daj the o phrala le Ježišoskre

⁴⁶ Medik vakerelas le nipenge, avla leskri daj the leskre phrala, ačenas avri a kamenas leha te vakerel. ⁴⁷ Vareko leske phenda: „Dikh, tiri daj the tire phrala ačhen avri a kamen tuha te vakerel.“

⁴⁸ Ale o Ježiš leske odpheđa: „Ko hin miri daj a ko hin mire phrala?“ ⁴⁹ Sikada le vasteha pre peskre učeňika a phenda: „Dikh, miri daj the mire phrala!“ ⁵⁰ Bo sako, ko kerel e voľa mire Dadeskri, savo hino andro ņebos, oda hin miro phral, miri pheň the miri daj.“

13

O podobenstvo pal o štar phuva

¹ Andre oda džives geľa o Ježiš avri andral oda kher a bešľa peske paš o moros. ² Avle pal leste igen but nipi, vašoda geľa andre lodka a bešľa peske. Savore nipi ačenas paš o moroskro brehos. ³ Vakerelas lenge but andro podobenstva a phenda: „O manuš geľa te rozčhivkerel o semena. ⁴ A sar rozčhivkerelas, varesave pele paš o drom, avle o čirikle a chale len. ⁵ Aver pele pre baruňi phuv, kaj len na sas but čik, a sig barile, bo na gele but tele andre phuv. ⁶ Ale sar avľa avri o kham, zlabarda len a šučile avri, bo na sas len o koreňis. ⁷ Aver pele andro trňi a o trňi barile a tasade len. ⁸ Aver pele andre lačhi phuv a ande chasna, varesave šel (100), varesave šovardeš (60) a varesave tranda (30). ⁹ Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!“

Soske o Ježiš vakerel andro podobenstva

¹⁰ Avle o učeňika a phende leske: „Soske lenge vakeres andro podobenstva?“

¹¹ A ov lenge odpheđa: „Tumenge hin dino te achalol o garude veci andral o krališagos le Devleskro, ale lenge nane dino. ¹² Bo oleske, kas hin, ela dino buter; ale oleskar, kas nane, pes lela mek the oda, so les hin. ¹³ Andro podobenstva lenge vakerav vaš oda, hoj kajte dikhen, na dikhen, a kajte šunen, na šunen aňi na achalon.“

¹⁴ Ačhel pes paš lende oda prorocovos, so phenda o Izajaš:

*Te šunel šunena, ale nič na achalona;
te dikhel dikhena, ale nič na dikhena.*

¹⁵ *Bo kale nipenge zoralile o jile,
le kanenca phares šunde
a phandle andre peskre jakha,
hoj ča le jakhenca te na dikhen,
le kanenca te na šunen
a le jilenca te na achalon,
hoj pes te na visaren
a me len te na sastarav avri.*

¹⁶ Ale bachtale hine tumare jakha, hoj dikhen, the tumare kana, hoj šunen. ¹⁷ Bo čaćipen phenav tumenge, hoj but proroka the čaćipnaskre manuša kamenas te dikhel oda, so tumen dikhen, ale na dikhle; a te šunel oda, so tumen šunen, ale na šunde.“

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹⁸ „Akor šunen a achalon o podobenstvo pal oda manuš, savo rozčhivkerelas o semena. ¹⁹ Sar o manuš šunel o lav pal oda krališagos a na achalol, akor avel o nalačo a čorel oda, so leske sas sadzimen andro jilo. Ole manušeške sas sadzimen o semenos paš o drom. ²⁰ A pre baruňi phuv hin sadzimen ole manušeške, ko šunel o lav a takoj les radišagoha prilel. ²¹ Ale nane les koreňis a likerel avri ča pre varesavo časos. Sar avel o pharipen vaj džan pre leste vaš o lav, takoj odperel le pačabnastar. ²² Andro trňi hin sadzimen ole manušeške, ko šunel o lav, ale o starišagos the o barvalipen andre kada svetos tasavel o lav, a nane lestar chasna. ²³ Ale andre lačhi phuv hin sadzimen ole manušeške, ko šunel o lav a achalol. Oda palis anel chasna: Vareko šel (100), vareko šovardeš (60) a vareko tranda (30).“

Pal o kukol maškar e pšeňica

²⁴ Phenda lenge mek the aver podobenstvo: „O ņeboskro krališagos hino sar o manuš, savo sadzinda lačo semenos pre peskri mala. ²⁵ Ale medik o nipi sovenas, avla leskro ņeprijateljis a sadzinda o kukol* maškar e pšeňica pre mala a geľa het. ²⁶ Sar barila e pšeňica a anda o ulipen, akor pes sikada the o kukol.“

* 13:25 13,25 E burina, so dičhol avri sar e pšeňica.

²⁷ Avle o sluhi a phende le chulajiske: ‚Rajeja, či na sadzindaŋ o lačo semenos pre tiri maŋa? Khatar akor avŋa kada kukoŋ?‘

²⁸ Ov phenda: ‚O ŋeprijafelis oda kerda.‘

O sluhi leske phende: ‚Kames, hoj te džas a te cirdas len avri?‘

²⁹ A ov lenge odphenda: ‚Na, bo sar cirdena avri o kukoŋ, šaj cirden avri the e pšeñica. ³⁰ Muken len jekhetane te barol džı e žatva, a andre žatva phenava olenge, ko skiden upre: Cirden avri ešeb o kukoŋ a phanden len andro snopi te labarel, ale e pšeñica ližan andre miri stodola.‘ “

Pal o horčično zrnkos the pal o kvasos

³¹ A pale lenge phenda aver podobenstvo: ‚O ŋeboskro krališagos hino sar o horčično zrnkos, so ıla o manuš a sadzinda pre peskri maŋa. ³² Oda zrnkos hino nekcikneder maškar savore semena, ale sar barol avri, hino bareder sar savore aver rastlini a ačhel lestar stromos. Avke o čirikle peske bešen pre leskre konara.‘

³³ A vakerelas lenge mek the aver podobenstvo: ‚O ŋeboskro krališagos hino sar o kvasos, so ıla e džuvŋi a rozkerda andro igen but aro†, medik calo chumer na avŋa upre.‘

³⁴ Kada savoro vakerelas o Ježiš andro podobenstva le nipenge a bi o podobenstva lenge na vakerelas nič, ³⁵ hoj pes te napŋinel oda, so sas phendo prekal o prorokos:

*„Phundravava miro muj andro podobenstva
a vakerava ola veci, so sas garude akorestar,
kanastar sas stvorimen o svetos.“*

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo pal o kukoŋ

³⁶ Akor omukŋa o Ježiš le nipen a geŋa andro kher. Avle ke leste leskre učeñika a phende leske: ‚Phen amenge avri o podobenstvo pal oda kukoŋ pre maŋa.‘

³⁷ Ov lenge odphenda: ‚Oda, ko rozčhivkerel o lačo semenos, hin o Čhavo le Manušeskro; ³⁸ e maŋa hin o svetos; o lače semena hine o manuša le krališagoskre; o kukoŋ hine o manuša le nalačeskre; ³⁹ o ŋeprijafelis, savo len sadzinda, hin o beng; e žatva hin o koñec le svetoskro a ola, ko skiden upre, hine o añjela.‘

⁴⁰ Avke sar pes cirdel avri o kukoŋ a labarel andre jag, avke ela the pro koñec kale svetoskro: ⁴¹ O Čhavo le Manušeskro bičhavela peskre añjelen a lena avri andral leskro krališagos savoren, ko ližan le manušen andro binos, the olen, ko keren o nalačhipen. ⁴² A čhivena len andro jagalo bov. Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh. ⁴³ Akor švicinena o čačipnaskre manuša sar o kham andro krališagos lengre Dadeskro. Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!“

Pal o poklados the pal e perla

⁴⁴ ‚O ŋeboskro krališagos hino sar o poklados garudo pre maŋa. Sar les o manuš arakhŋa, garuđa les a radišagostar geŋa a bikenda savoro, so les sas, a palis cinda odi maŋa.‘

⁴⁵ A o ŋeboskro krališagos hino mek the sar o kupcas, so rodelas o šukar perli. ⁴⁶ A sar arakhŋa jekh vzacno perla, odgeŋa, bikenda savoro, so les sas, a cinda la.‘

Pal e sita

⁴⁷ ‚O ŋeboskro krališagos hino mek the sar e sita, so mukle andro moros a zachudña savore ribendar. ⁴⁸ A sar sas pherđi, cirdle la avri pro brehos, beše peske a skidle o lače ribi andro košara a o nalače čhide avri. ⁴⁹ Avke ela the pro koñec le svetoskro: Avena o añjela a lena avri le nalačen le čačipnaskrendar. ⁵⁰ A čhivena len andro jagalo bov. Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh.‘

Neve the purane veci

⁵¹ O Ježiš lendar phučŋa: ‚Achaliljan kaleske savoreske?‘

‚He,“ odphende leske.‘

⁵² A ov lenge phenda: ‚Vašoda sako, ko sikavel o zakonos a ačhila učeñikos andro krališagos le ŋeboskro, hino sar o chulaj, savo lel avri andral peskro barvalipen the neve the purane veci.‘

Le Ježiš na prilenu andro Nazaret

⁵³ Sar dovakerđa o Ježiš kala podobenstva geŋa odarik het. ⁵⁴ Avŋa andre odi phuv, kaj bariŋa avri, a ode sikavelas andre sinagoga avke, hoj pes čudalinenas a phenenas: ‚Khatar les hin kajsi gođi the kajsi zor te kerel o zazraki? ⁵⁵ Či nane ov le tesariskro čhavo? Či pes na vičinel leskri daj Maria a leskre phrala Jakob, Jozef, Šimon the Juda?‘

† 13:33 13,33 Trin mieri abo 50 kili

⁵⁶ Či nane savore leskre pheña ke amende? Khatar les hin kada savoro?" ⁵⁷ A na priile les.

Ale o Ježiš lenge phenda: „O prorokos hino bi e pačiv ča ode, kaj barila avri the andre peskro kher.“

⁵⁸ A na kerda ode but zazraki, bo na sas len pačaben.

14

O Jan Krstiteľ merel

¹ Andre oda časos šunda o Herodes, savo sas vladaris upral e Galileja, o hiros pal o Ježiš ² a phenda peskre sluhenge: „Oda hin o Jan Krstiteľ! Ov uštila andral o meriben, a vašoda les hin zor te kerel ola zazraki.“

³ Bo o Herodes chudña le Jan, phandla les a thoda les andre bertena vaš e Herodijada, savi sas romni le Filiposke, leskre phraleske. ⁴ Bo o Jan leske phenelas: „Nane tuke domuklo, hoj laha te džives.“ ⁵ O Herodes les kamelas te murdarel, ale daralas pes le manušendar, bo on les lenas sar prorokos.

⁶ Ale palis pre Herodesoskre berša kheelas la Herodijakri čaj angle savorende a sas leske pre dzeka. ⁷ Vašoda la diña lav, hoj la dela savoro, so ča peske mangela. ⁸ A vaš oda, hoj la lakri daj prevakerda, phenda: „An mange pre tacka o šero le Janoskro Krstiteľiskro.“ ⁹ O kralis ačila smutno, ale vaš o lav, so la diña, the anglo manuša, save leha sas pre hoscina, prikazinda, hoj te anen. ¹⁰ Avke diña te odčhinel le Janoske o šero andre bertena. ¹¹ Leskro šero ande pre tacka a dine la čhake a o j ligenda peskra dake. ¹² Akor avle leskre učeñika, ile leskro felos a parunde les. Palis gele a phende oda le Ježišoske.

Pandž ezera manuša čalon

¹³ Sar oda šunda o Ježiš, odgeľa odarik la lodkaha pro omuklo than. Ale došunde pes pal oda o nipi a gele andral o fori pešones pal leste. ¹⁴ Sar avla o Ježiš avri andral e lodka, dikhla igen but nipen. Sas leske pharo vaš lende a sastarda le nasvalen, save sas maškar lende.

¹⁵ Sar zaračila, avle ke leste leskre učeñika a phende leske: „Pre kada than nane nič a imar hin but ori, rozmuk le nipen, hoj te džan andro fori peske te cinel te chal.“

¹⁶ Ale o Ježiš lenge phenda: „Na kempel lenge te džal. Tumen len den te chal.“

¹⁷ Ale on leske phende: „Hin amen kade ča pandž mare the duj ribi.“

¹⁸ „Anen mange len!“ phenda lenge. ¹⁹ A le nipenge phenda, hoj peske te bešen pre čar. Ila ola pandž mare the duj ribi, dikhla pro ňebos a palikerda. Palis phagerelas o mare, delas le učeñikenge a o učeñika denas le nipenge. ²⁰ Chale savore a čalile. Olestar, so ačila, kidle upre dešuduj (12) pherde košara. ²¹ Ola, ko chanas, sas vaj pandž ezera (5 000) murša, bi o džuvla the bi o čhave.

O Ježiš phirel pal o pañi

²² O Ježiš takoj bičhada peskre učeñiken, hoj te džan andre lodka a te džan anglal pre dujto sera le moroske, medik ov na rozmukela le nipen. ²³ Sar len rozmukla, gela pes te modlinel pro verchos ča ov korkoro. Sar zaračila, sas ode korkoro. ²⁴ E lodka imar sas maškar o moros a o vlni laha čhivkerenas, bo phurdelas zorali balvaj.

²⁵ Pre tosaraste, sar mek sas kalipen*, phirelas o Ježiš pal moros a avla ke lende. ²⁶ Sar o učeñika les dikhle te phirel pal o moros, predarandile a phende: „O mulo!“ A viskinde daratar.

²⁷ Ale o Ježiš ke lende takoj prevakerda: „Ma izdran! Me som. Ma daran tumen!“

²⁸ A o Peter leske phenda: „Rajeja, te sal oda tu, prikazin mange, hoj te džav ke tu pal o pañi.“

²⁹ „Av!“ phenda o Ježiš. Avke o Peter geľa avri andral e lodka, phirelas pal o pañi a džalas ko Ježiš. ³⁰ Ale sar dikhla pre zorali balvaj, darandila, chudña te tašol a vičinda: „Rajeja, zachrañin man!“

³¹ O Ježiš takoj nacirdña o vast, zachudña les a phenda: „Manušeja, savo cikno pačaben tut hin! Soske pochibinda!“

³² A soča gele andre lodka, e balvaj preačila. ³³ Akor ola, ko sas pre lodka, bandonas anglal leste a phenenas: „Tu sal čačes o Čhavo le Devleskro!“

O Ježiš sastarel andro Genezaret

³⁴ Sar pregele la lodkaha o moros, avle andre phuv Genezaret. ³⁵ O manuša andral oda than les sprindžarde a rozhirinde oda pal cali odi phuv. Ande ke leste savore

* 14:25 14,25 E grecko čhib: e štarto straž prekal e rat

nasvalen ³⁶ a mangelas les, či lenge na domukela, hoj pes te chuden ča le agorestar leskre gadendar. Ola, ko pes lestar chudle, sastile avri.

15

O tradiciji le phurederengre

¹ Akor avle ko Ježiš o zakoňnika the o Farizeja andral o Jeruzalem a phende leske: ² „Soske tire učeňnika na dolikeren oda, so amenge dine o phure? Bo na thoven (omoren) o vasta, sar džan te chal o maro.“

³ Ov odphenda: „A tumen soske na dolikeren le Devleskro prikazaňje, ale čerinen les vaš tumari tradicija. ⁴ Bo o Del phenda: *„De pačiv tira da the tire dades! A oda, ko košel la da the le dades, mušinel te merel!“* ⁵ Ale tumen phenen: „Sako, ko phendahas la dake abo le dadeske: Oda, so šaj diňomas tumenge, thođom pre sera le Devleske sar daros, našti tumenge oda dav.“ ⁶ Avke tumen phenen, hoj na kempel te del pačiv la da vaj le dades. Kajse tumare tradicijenca musaren le Devleskro prikazaňje. ⁷ Tumen dujemujengre, mištes pal tumende prorokinelas o prorokos Izajaš, sar phenda:

⁸ *„Kala nipi man lašaren le mujeha, ale lengro jilo hino mandar dur.“*

⁹ *Hijaba man lašaren,*

bo sikaven o sikaviben le manušengro.“

¹⁰ Paľis o Ježiš vičinda ke peste le nipen a phenda lenge: „Šunen a achalon! ¹¹ Le manušes na melarel oda, so džal andro muj, ale oda, so avel avri andral o muj.“

¹² Akor avle leskre učeňnika a phende leske: „Džanes, hoj o Farizeja ruše, sar šunde oda lav?“

¹³ Ov odphenda: „Dojekh rastlina, savi na sadzinda miro Dad andral o ňebos, ela cirdli avri le koreňenca. ¹⁴ Muken len avke! On korkore hine kore a kamen te ľidžan avre koren. A te jekh koro ľidžala avre kores, sodujđžene perena andre chev.“

¹⁵ O Peter leske phenda: „Phen amenge avri pal oda podobenstvo!“

¹⁶ A o Ježiš phučla: „So the tumen mek na achalon? ¹⁷ Na achalon, hoj savoro, so avel andro muj, džal andro per a odarik džal avri? ¹⁸ Ale oda, so avel avri andral o muj, avel andral o jilo a oda melarel le manušes. ¹⁹ Bo andral o jilo avel avri o nalačo gondolišagos - te murdarel, te kerel lubipen, te čorel, te svedčinel falošne a te ruhinel pes. ²⁰ Kada hin oda, so melarel le manušes. Ale te chal le vastenca, so nane avrithode, na melarel le manušes.“

O pačaben la Kanaankakro

²¹ O Ježiš odarik gela het a geľa andro phuva Tir the Sidon. ²² A varesavi Kanaansko džuvľi andral odi phuv avľa ke leste a viskinelas: „Av ke ma jileskro, Rajeja, Čhavo le Davidoskro! Miri čaj hiňi igen zaphandľi le demonenca.“

²³ Ale ov lake na odphenda aňi lav. Akor avle ke leste leskre učeňnika a mangelas les: „Bičhav la het, bo viskinel pal amende.“

²⁴ Ale ov odphenda: „Me som bičhado ča ko bakrore, save našľile andral o kher le Izraeloskro.“

²⁵ Ale oj avľa, bandľila anglal leste a phenda: „Rajeja, pomožin mange!“

²⁶ Ov odphenda: „Nane šukares te lel le čhavorengre o maro a te čhivel les le rikonorengre.“

²⁷ Oj odphenda: „He, Rajeja, ale the o rikonore telal o skamind chan o trušini, so peren lengre rajenge.“

²⁸ Akor lake o Ježiš odphenda: „Džuvľije, baro hin tiro pačaben! Mi ačhel pes tuke avke, sar kames.“ A lakri čaj sastila avri ola oratar.

O Ježiš sastarel paš o Galilejsko moros

²⁹ Sar o Ježiš odarik odgeľa, avľa ko Galilejsko moros. Geľa upre pro verchos a ode peske bešľa. ³⁰ Avle ke leste igen but nipi, save peha ande le bangen, le koren, le ňemen, le kaliken the mek but avren. Thovenas len paš o pindre le Ježišoske a ov len sastarelas avri. ³¹ O nipi pes čudalinenas, sar dikhle, hoj o ňema vakeren, o kaliki hine saste, o bange phiren, o kore dikhen a lašarenas le Izraeloskre Devles.

O Ježiš del te chal štar ezera manušen

³² O Ježiš peske vičinda peskre učeňiken a phenda: „Pharo mange hin vaš kala nipi, bo imar trin dživesa hine manca a nane len so te chal. Na kamav len te bičhavel khere bokhalen, hoj te na odperen pal o drom.“

³³ O učeňnika leske phende: „Khatar laha pre kada omuklo than ajci maro, hoj te das te chal kajci but dženen?“

³⁴ „Keci tumen hin mare?“ phučla lendar o Ježiš.

„Efta the vajkeci ribici,“ odphende.

³⁵ Akor phenda le nipenge, hoj peske te bešen pre phuv. ³⁶ Ila ola efta mare the ola ribi, palikerda, phagerelas a podelas peskre učeñikenge a o učeñika denas le nipenge. ³⁷ Chale savore a čalile. Olestar, so ačhila, kidle upre efta pherde košara. ³⁸ Savore, so chale, sas vaj štar ezera (4 000) murša, bi o džuvla the bi o čhave. ³⁹ Palis rozmučla le nipen, gela andre ločka a avla andre phuv paš o forocis Magadan.

16

O Farizeja kamen te dikhel znameñje

¹ Avle ke leste varesave Farizeja the Saduceja, bo les kamenas te skušinel avri. Mangenas les, hoj lenge te sikavel znameñje andral o ñebos.

² A o Ježiš lenge odphenda: „Sar hin rat, phenen: ‚Ela šukares, bo o ñebos hino lolo.‘

³ A tosara phenen: ‚Adadžives ela brišindalo, bo o ñebos hino zachmurimen a lolo.‘ Sar dikhen pro ñebos, džanen te phenel, savo ela džives, ale o znameñja kale časengre na džanen te ačhalo? ⁴ O nalačo the o lubikano pokoleñje mangel znameñje, ale na ela leske dino znameñje, ča o znameñje le Jonašiskro.“ Mukla len ode a gela het.

O kvasos le Farizejengro the le Saducejengro

⁵ Leskre učeñika avle pre oki sera le moroske a bisterde peha te lel o maro. ⁶ O Ježiš lenge phenda: „Den tumenge pozoris pro kvasos le Farizejengro the le Saducejengro.“

⁷ A o učeñika gondolinenas maškar peste: „Vašoda phenel, bo na ilam peha o maro.“

⁸ Ale sar oda sprindžarda o Ježiš, phenda lenge: „Manušale cikne pačabnaha, soske vakeren maškar tumende pal oda, hoj tumen nane maro? ⁹ Mek furt na achalon? Imar bisterdan pre ola pandž mare prekal ola pandž ezera (5 000) murša a keci košara kidñan upre? ¹⁰ Bisterdan the pre ola efta mare prekal ola štar ezera (4 000) murša a keci košara kidñan upre? ¹¹ Sar oda na achalon, hoj tumenge na vakeravas pal o maro? Den tumenge pozoris pro kvasos le Farizejengro the le Saducejengro!“ ¹² Akor achalile, hoj na vakerda pal oda, hoj te den pozoris pro kvasos le mareskro, ale pro sikaviben le Farizejengro the Saducejengro.

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

¹³ Sar avla o Ježiš andro phuva paš e Cezarea Filipi, phučla peskre učeñikendar: „So phenen o manuša pal o Čhavo le Manušeskro, hoj ko hino?“

¹⁴ On odphende: „Jekh phenen, hoj sal o Jan Krstiteľ, aver, hoj o Eliaš, a pale aver, hoj o Jeremijaš, abo jekh le prorokendar.“

¹⁵ „A tumen?“ phučla lendar. „So phenen, hoj ko me som?“

¹⁶ O Šimon Peter odphenda: „Tu sal o Kristus, o Čhavo le džide Devleskro!“

¹⁷ O Ježiš leske odphenda: „Bachtalo sal Šimon, čhavo le Jonašiskro, bo o manuš* tuke kada na sikada, ale miro Dađ, savo hino andro ñebos. ¹⁸ A me tuke phenav: Tu sal o Peter a pre kadi skala ačhavava miri cirkev a aňi o brani le pekloskre upral late na zviťazinena. ¹⁹ Dava tuke o kleji andral o ñeboskro krališagos a savoro, so phandeha pre phuv, ela phandlo the pro ñebos. A savoro, so rozphandeha pre phuv, ela rozphandlo the pro ñebos.“ ²⁰ A phenda peskre učeñikenge, hoj te na phenen ñukaske avri, hoj ov hino o Kristus.

O Ježiš phenel, hoj ela murdardo

²¹ Akorestar chudña o Ježiš te sikavel peskre učeñiken, hoj mušinel te džal andro Jeruzalem a but te cerpinel le phurederendar, le bare rašajendar the le zakoñikendar; hoj mušinela te merel a pal o trin džives te ušel andral o meriben.

²² Akor les iľa o Peter pre sera a chudña leske zorales te dovakerel: „Te na del o Del, Rajeja! Kada pes tuke našti ačhel!“

²³ Ale o Ježiš pes visarda ko Peter a phenda leske: „Dža mandar het, Satan! Ačhes mange andro drom, bo na gondolines pre le Devleskre veci, ale pre le manušeskre!“

Sar kampil te džal pal o Ježiš

²⁴ Akor phenda o Ježiš peskre učeñikenge: „Te kamel vareko te avel pal ma, te na dživel prekal peste, mi lel pre peste peskro kerestos a mi avel pal ma. ²⁵ Bo sako, ko kamel te zachrañinel peskro dživipen, les našavela, ale ko našavela peskro dživipen vaš ma, oda les arakhela. ²⁶ Bo so hin le manušes olestar, hoj calo svetos ela leskro a o dživipen našavela? Soha šaj o manuš počinel vaš peskro dživipen? ²⁷ Bo o Čhavo

* 16:17 16,17 Abo: o felos the o rat

le Manušeskro avela peskre aňjelenca andre slava peskre Dadeskri a akor počinela sakoneske pal oda, sar kerelas.

²⁸ Čačipen tumenge phenav, hoj varesave tumendar, so kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena le Čhas le Manušeskres te avel andre leskro krališagos.“

17

O Ježiš le Mojžišoha the le Eliašoha

¹ Pal o šov džives peske vičinda o Ježiš le Peter, le Jakob the le Jan leskre phrales. Ila len peha a sas korkore pro učo verchos. ² Ode pes anglal lende čerinda. Leskro muj leske švicinelas sar o kham a o gada leske parňile sar o švetlos. ³ A sikade pes lenge o Mojžiš the o Eliaš a vakerenas le Ježišoha.

⁴ O Peter phenda le Ježišoske: „Rajeja, mištes amenge hin kade. Te kames, keras trin stani: Tuke jekh, le Mojžišoske jekh the le Eliašiske jekh.“

⁵ Mek sar vakerelas, zaučharda len andre e žjarivo chmara a andral e chmara prevakerda ke lende o hangos: „Kada hin miro Čhavo, saves kamav. Andre leste man hin radišagos, les šunen!“

⁶ Sar oda šunde o učeňika, pele pro muj a igen pes daranas. ⁷ O Ježiš avľa paš lende, chudňa pes lendar a phenda lenge: „Ušten, ma daran tumen!“ ⁸ A sar dikhle upre, imar na dikhle ňikas, ča le Ježiš korkores.

⁹ Sar avenas tele pal o verchos, phenda lenge o Ježiš: „Ma vakeren avri ňikaske pal oda, so dikhlan, medik o Čhavo le Manušeskro na uštela andral o meriben!“

¹⁰ Leskre učeňika lestar phučle: „Soske phenen o zakoňika, hoj ešeb mušinel te avel o Eliaš?“

¹¹ O Ježiš lenge odphenda: „O Eliaš čačes avela ešebno a prikerela sa, ¹² ale phenav tumenge, hoj o Eliaš imar avľa a na prindžarde les, ale kerde leha, sar kamle. Avke lendar cerpinela the o Čhavo le Manušeskro.“ ¹³ Akor achalile o učeňika, hoj lenge vakerelas pal o Jan Krstiteľ.

O Ježiš sastarel le čhavores zaphandles le demonoha

¹⁴ Sar avle paš o nipi, avľa ke leste jekh manuš, savo peľa pro khoča, bandolas anglal leste ¹⁵ a phenda: „Rajeja, av jileskro ke miro čhavo, bo hin les zachvati a igen cerpinel, bo furt perel andre jag the andro paňi. ¹⁶ Andom les ke tire učeňika, ale on les našti sastarde.“

¹⁷ O Ježiš odphenda: „Manušale bi o pačaben! Tumen previsarde manušale, mek dži kana tumenca avava? Dži kana mek tumen zľidžava? Anen les mange kade!“ ¹⁸ O Ježiš pokarhinda le demonos a ov takoj andral leste geľa avri. A ola oratar sas imar o čhavoro sasto.

¹⁹ Palis avle o učeňika korkore paš o Ježiš a phende: „Soske les amen našti tradňam avri?“

²⁰ Ov lenge phenda: „Vašoda, hoj frima pačan. Bo phenav tumenge, te tumen ulahas ča ajso pačaben sar o horčično zrnkos, phenena kale verchoske: ‚Predža kadarik kode!‘ – a predžala. A na ela nič, so našti kerena. ²¹ [Ale kajse demoni na džan avri, ča la modlitbaha the le postoha.]“

²² A sar phirenas jekhetane pal e Galileja, phenda lenge o Ježiš: „O Čhavo le Manušeskro ela dino andro vasta le manušenge, ²³ murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.“ A o učeňika ačhile igen smutna.

O Ježiš počinel e chramoskri daň

²⁴ Sar doavle andro Kafarnaum, avle ko Peter ola, ko kiden avri le chramoskre daňe, a phučle: „Či na počinel tumaro učitelis e chramoskri daň?“

²⁵ „Počinel!“ odphenda.

Sar avľa o Peter andro kher, phučla lestar o Ježiš sigeder: „So pes tuke dičhol, Šimon? Kastar len o krala andral kada svetos o clo abo o daňe? Peskre čhavendar, abo le cudzendar?“

²⁶ Ov odphenda: „Le cudzendar.“

Akor leske o Ježiš phenda: „Akor lengre čhave na mušinen te počinel. ²⁷ Ale hoj pre amende te na rušen, dža paš o moros a čživ e udica. Le avri ešebno riba, saví chudeha, a sar lake phundraveha o muj, arakheha andre rupuňi minca*. Le la avri a počin o daňe vaš tu the vaš ma.“

* 17:27 17,27 Oda hin jekh stater, so mon štar drachmi.

18

O nekbareder andro ņeboskro krališagos

¹ Andre odi ora avle o učeñika ko Ježiš a phende: „Ko hin bareder andro ņeboskro krališagos?“

² O Ježiš peske vičinda čavores, ačhada les maškar lende ³ a phenda: „Čaćipen tumenge phenav, te tumen na visarena a na avena sar o čavore, šoha na džana andro ņeboskro krališagos. ⁴ Ko pes pokorinela a ela sar kada čavoro, oda hin nekbareder andro ņeboskro krališagos. ⁵ Sako, ko prilela jekhes kajse čavorendar andre miro nav, man prilē.“

Te na odcirden avres andral o pačaben

⁶ „Oleske, ko odcirdela andral o pačaben jekhes kale ciknorendar, save pačan andre ma, ulahas feder, te leske thodehas baro bar* andre meñ a čhidehas les andro moros. ⁷ Vigos le svetoske vaš ola veci, save keren oda, hoj o manuša te peren andral o pačaben. Kajse veci mušinene te avel, ale vigos ole manušeske, prekal kaste oda avel. ⁸ Te tut cirdel tiro vast abo tiro pindro te kerel binos, odčhin les a čživ les tutar het. Bo feder tuke hin te džal andro džživipen bi o pindro abo bi o vast, sar soduje vastenca abo pindrenca te džal andre večno jag. ⁹ A te tut cirdel pro binos tiri jakh, džubin la avri a čživ la tutar het. Bo feder tuke hin te džal jekha jakhaha andro večno džživipen, sar soduje jakhenca andro jagalo peklos.

¹⁰ Dikhen pre oda, hoj te na dikhen tele añi jekhes kale ciknorendar! Bo phenav tumenge, hoj lengre añjela andro ņebos ačhen furt angle miro ņeboskro Dad. ¹¹ [Bo o Čhavo le Manušeskro avla, hoj te zachrañinel oda, so sas našado.]“

Pal o našado bakroro

¹² „So tumenge gondofinen? Te ulahas varesave manušes šel (100) bakre a te jekh lendar našliłahas, či na mukela ola eñavardeš the eña (99) pro brehi a na džala te rodol oles, so našliłi? ¹³ Čaćes phenav tumenge: Te pes ačhela, hoj les arakhela, buter lestar radisałola sar ole eñavardeš the eñendar (99), save na našliłe. ¹⁴ Avke añi tumaro Dad andro ņebos na kamel, hoj te našlił jekh kale ciknorendar.“

Te tiro phral dživel andro binos

¹⁵ „Te kerđahas tiro phral binos, dža a vaker leha pal oda ča tu the ov korkoro. Te tut šunela, dochudñal pale tire phrales. ¹⁶ Te tut na šunela, le tuha mek jekhes abo duje dženen, bo *dojekh lav ačhela pro duj abo trin švedki*. ¹⁷ Te len na šunela, phen oda andre khangeri. A te na šunela añi la khangeri, mi el tuke sar colñikos a sar manuš, savo dživel binošnes a bi o Del.

¹⁸ Čaćipen tumenge phenav: Savoro, so phandena pre phuv, ela phandlo the andro ņebos a savoro, so rozphandena pre phuv, ela rozphandlo the andro ņebos.

¹⁹ Pale tumenge phenav: Te duj džene tumendar pre phuv ena jekh andre oda, so mangena, chudena oda mire Dadeštar, savo hino andro ņebos. ²⁰ Bo kaj pes duj abo trin džene zdžan andre miro nav, ode som the me maškar lende.“

Pal o sluhās, so na odmukel

²¹ Akor avla ke leste o Peter a phučla lestar: „Rajeja, kecivar mušinav te odmukel mire phraleske, so mange kerel o nalačo? Dži eftavar?“

²² O Ježiš leske phenda: „Na phenav tuke, hoj eftavar, ale dži eftavardešvar efta (70 x 7)†.“

²³ „Vašoda o ņeboskro krališagos hino sar kada: Sas jekh kralis, savo kamelas te džanel, keci love leske kamen leskre sluhi. ²⁴ Sar chudña te genel, ande leske jekhe manušes, savo leske kamelas but milioni‡. ²⁵ Ale vaš oda, hoj les na sas sar te del pale, phenda leskro raj, hoj les la romñaha the le čhavenca te bikenen otrokenge, a mek the savoro, so les hin, hoj te del pale oda, so le kraliske kamelas.

²⁶ Akor peła o sluhās pro kħoča, bandolas anglal leste a mangelas les: „Rajeja, užar mek pre ma a savoro tuke dava pale!“ ²⁷ Le kraliske sas vaš leste pharo, mukla les a savore love, so leske kamelas, leske odmukla.

²⁸ Ale sar geła oda sluhās odarik avri, arakhla avre sluhās ole kraliskre, savo leske kamelas vaj šel (100) rupune minci§. Chudña les, tasavelas les a phenda: „De mange pale oda, so mange kames!“

* 18:6 18,6 o baro bar andral o mlinos † 18:22 18,22 Abo: eftavardeš the eftavar (77x) ‡ 18:24 18,24 10 000 talenti § 18:28 18,28 100 denara

²⁹ Akor oda aver sluhas peľa paš leskre pindre a mangelas les: ‚Užar mek pre ma a savoro tuke dava pale.‘

³⁰ Ale ov na kamľa te užarel. Geľa a čhida les andre bertena, medik leske na počinela oda, so leske kamelas. ³¹ Sar dikhle okla sluhi, so pes ačhila, ačhile igen smutna. Avle a vakerde avri le krališke savoro, so pes ačhila.

³² Akor peske les vičinda o kralis a phenda leske: ‚Nalačo sluhona, savoro, so mange kamehas, tuke odmuklom, bo mangehas man. ³³ The tuke kampla te avel jileskro ke miro aver sluhas avke, sar me somas jileskro ke tu.‘ ³⁴ Akor o kralis cholisalila a diňa les te mučinel andre bertena, medik na dela pale savoro, so leske kamelas.

³⁵ Avke kerela the miro ņeboskro Dad dojekheske tumendar, ko na odmukela peskre phraleske andral o jilo.“

19

Pal o rozvod

¹ Sar o Ježiš dovakerđa kala lava, geľa het andral e Galileja a avľa andre judsko phuv pal o Jordan. ² Džanas pal leste but nipi a ov len ode sastarelas.

³ Avle ke leste o Farizeja a kamenas les te chudel andro lav. Phučle lestar: ‚Či šaj omukel o rom peskra romňa, vaš soste ča kamel?“

⁴ Ov odpheďa: ‚So na gendan, hoj ešebnovarestar o *Del len stvorinda sar muršes the džuvla?* ⁵ A o Del mek phenda: ‚*Vašoda omukela o murš la da the le dades a ela jekhetane la romňaha a on duj džene ena jekh telos.*‘ ⁶ Avke imar nane duj, ale jekh telos. Vašoda oda, so o Del phandľa, o manuš te na rozphandel!“

⁷ Avke lestar phučle: ‚Akor soske phenda o Mojžiš, hoj šaj *te del la romňa o rozvodno lil a te bičhaveľ la het?*“

⁸ A o Ježiš lenge phenda: ‚O Mojžiš tumenge domukľa te premukel tumare romňijen vaš oda, hoj tumare jile sas barune. Ale ešebnovarestar na sas avke. ⁹ A phenav tumenge, hoj sako, ko omukela peskra romňa, te oj na kerđa lubipen, a lela peske avra romňa, kerel lubipen.“ [‚Oda murš, ko peske lel ajsa, so hiňi premukli, tiš kerel lubipen.‘]

¹⁰ Akor leske phende leskre učeňika: ‚Te oda hin avke maškar o rom the maškar e romňi, akor nane mištes te lel romňa.“

¹¹ Ov lenge phenda: ‚Na savore ačalon oda lav, ale ča ola, kaske oda hin dino. ¹² Bo hin ajse murša, save ulile avke, hoj našti dživen džuvľaha. A hin the ajse murša, savendar o nipi ajsen kerde. A mek hin the pačivale murša, save korkore kamle te ačhel pačivale prekal o ņeboskro krališagos. Oda, ko šaj prilile, mi prilile!“

O Ježiš požehňinel le čhavoren

¹³ Akor o manuša anenas ko Ježiš le čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta a te modľinel pes vaš lenge, ale o učeňika lenge na domukenas.

¹⁴ No o Ježiš lenge phenda: ‚Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma braňinen lenge, bo kajsengro hin o krališagos le Devleskro.“ ¹⁵ A sar thoďa pre lende o vasta, geľa odarik het.

O barvalo terno manuš

¹⁶ Varesavo murš avľa ke leste a phenda: ‚Učitelina, savo lačo skutkos mušnav te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?“

¹⁷ Ov leske phenda: ‚Soske mandar phučes pal o lačo? Jekh hino Lačo. A te kames te džal andro dživipen, doliker o prikazaňja.“

¹⁸ ‚Save prikazaňja?“ phučľa le Ježišostar.

A o Ježiš phenda: ‚*Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre avreste!* ¹⁹ *De pačiv la da the le dades! Kameha avres avke sar tut korkores!*“

²⁰ O terno murš leske pre oda odpheďa: ‚Kada savoro imar dolikerav. So mange mek kampel?“

²¹ O Ježiš leske phenda: ‚Te kames te avel dokonalo, džä, biken tiro barvalipen a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ņebos. Paľis av a phir pal ma!“

²² Ale sar oda šundä o terno murš, geľa het smutno, bo sas les but barvalipen.

O barvalo phares avel andro krališagos le ņeboskro

²³ O Ježiš phenda peskre učeňikenge: ‚Čäčipen phenav tumenge, hoj o barvalo phares avela andro ņeboskro krališagos. ²⁴ A pale tumenge phenav, hoj lokeder hin la řavake te predžal prekal e suvakri chev, sar le barvaleske te džal andro ņeboskro krališagos.“

²⁵ Sar oda šunde leskre učeñnika, igen pes čudalinenas a phučenas: „Ta akor, ko šaj el spasimen?“

²⁶ Ale o Ježiš dikhla pre lende a phenda lenge: „O manuš a oda našti keren, ča o Del šaj. Bo o Del šaj kerel savoro.“

²⁷ Akor leske odphenda o Peter: „Dikh, amen omuklam savoro a gełam pal tu. So amen hin olestar?“

²⁸ O Ježiš lenge phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj andre oda časos, so avela, sar bešela o Čhavo le Manušeskro pro tronos andre peskri slava, akor the tumen, save man nasledinenas, bešena pro dešuduj (12) troni a sudzinena o dešuduj kmeñi le Izraeloskre. ²⁹ A sako, ko vaš miro nav omukla o khera, le phralen abo le pheñen, le dades abo la da, [la romña,] le čhaven vaj o mali, chudela šelvar ajci buter a chudela o večno dživipen. ³⁰ Ale but olendar, ko sas ešebna, ena posledna a o posledna ena ešebna.“

20

Pal o robotñika andre viñica

¹ „Bo o ñeboskro krališagos hino sar jekh chulaj, savo geła sig tosara avri, hoj te lel le robotñiken andre peskri viñica. ² Dovakerđa pes le robotñikenca, hoj len dela jekh rupuñi minca* pro džives, a bičhada len andre peskri viñica.

³ Sar geła avri vaj eña orendar, dikhla avre dženen, hoj nič na keren a ačhen pro placos. ⁴ The lenge phenda: ‚Džan the tumen andre viñica a počinava tumen avke, sar kampil.‘ ⁵ A on gele.

Pale geła avri vaj dešuduj (12) orendar the trin orendar a vičinda avre robotñiken. ⁶ Palis geła avri vaj pandž orendar a arakhla avre dženen te ačhel ča avke a phučla lendar: ‚Soske kade ačhen calo džives a nič na kereti?‘

⁷ Phende leske: ‚Bo ñiko amen na iła andre buči.‘

Phenda lenge: ‚Džan the tumen andre viñica te kerel buči.‘

⁸ Sar zaračila, phenda o raj la viñicakro peskre spravcaske: ‚Vičin le robotñiken a počin lenge.‘ Chude le poslednonendar dži o ešebna.

⁹ Sar avle ola, ko sas ile andre buči vaj pandž orendar, chudle po jekh rupuñi minca. ¹⁰ Palis avle ola ešebna a gondolinenas peske, hoj chudena buter, ale the on chudle po jekh minca. ¹¹ Sar ile, dudrinenas pro chulaj ¹² a vakerenas: ‚Amen pes trapinahas calo džives pro kham, ale kala posledna kerenas buči ča jekh ora a počindal len avke sar amen!‘

¹³ Ale ov odphenda jekheske lendar: ‚Prijatelina, na som ke tu ñespravedlivo! Či tut manca na dovakerđal pre jekh rupuñi minca?‘ ¹⁴ Le oda, so hin tiro, a dža! No me kamav kale poslednones te del avke sar tut. ¹⁵ Abo našti kerav mireha oda, so me kamav? Dikhes pre mande namištes vaš oda, hoj som lačho?‘

¹⁶ Avke ena o posledna ešebna a o ešebna posledna.“

O Ježiš phenel avri pal peskro cerpišagos

¹⁷ Sar o Ježiš džalal upre andro Jeruzalem, iła peske pre sera ole dešuduje učeñiken a pal o drom lenge vakerelas: ¹⁸ „Šunen: Džas upre andro Jeruzalem a o Čhavo le Manušeskro ela avridino le nekbaredere rašajenge the le zakoñikenge a odsudzinena les pro meriben. ¹⁹ Dena les le pohanenge, hoj lestar te asan a hoj les te zbičinen the te ukrižinen; ale pro trito džives uštela andral o meriben.“

Pal o thana paš le Ježišoskro tronos

²⁰ Akor avla e daj le Zebedeoskre čhavengri ko Ježiš peskre čhavenca, bandolas anglal leste a mangelas lestar varoso.

²¹ Ov latar phučla: „So kames?“

Oj phenda: „Phen, hoj kala mire duj čhave te bešen jekh pal tiri čači sera a dujto pal aver andre tiro krališagos.“

²² O Ježiš lake odphenda: „Na džanen, so mangen. Či šaj pijen odi kuči, savi me pijava?“ [„A či šaj aven bolde ole bolipnaha, saveha me som boldo?“]

Odphende leske: „Šaj.“

²³ Ov lenge phenda: „Čačas pijena odi kuči, so me pijav. [The ole bolipnaha, saveha som me boldo, the tumen avena bolde.] Ale hoj te bešen pal miri čači the balođni sera, oda nane miri veca. Ola thana chudena ola, prekal kaste len miro Dad pripravinda.“

²⁴ Sar oda šunde okla deš učeñika, ruše pre ola duj phrala. ²⁵ Ale o Ježiš peske len vičinda a phenda: „Džanen, hoj o vladara lidžan le naroden zoraha a o bare raja

* 20:2 20,2 jekh denaris

trapinen le nipen. ²⁶ Ale maškar tumende oda avke našti avel! Oda, ko kamel te avel bareder, mušinel te avel tumaro sluhas. ²⁷ Oda, ko kamel te avel ešebno, mušinel te služinel savorenge. ²⁸ Bo aňi o Čhavo le Manušeskro na avla, hoj leske te služinen, ale hoj ov te služinel a te počinel peskre dživpnaha vaš o but manuša.“

O Ježiš sastarel duje koren paš o Jericho

²⁹ Sar avelas avri andral o Jericho, džanas pal leste igen but nipi. ³⁰ A paš o drom bešenas duj kore manuša. Sar šunde, hoj odarik džal o Ježiš, vičinde: „Rajeja, Čhavo le Davidoskro, av ke amende jileskro!“

³¹ Ale o nipi lenge phenenas, hoj te čhiten, no on mek zoraleder vičinenas: „Av ke amende jileskro, Rajeja, Čhavo le Davidoskro!“

³² O Ježiš zaachila, vičinda len a phuča: „So kamen, hoj tumenge te kerav?“

³³ On leske phende: „Rajeja, hoj pes te phundraven amare jakha.“

³⁴ Le Ježišoske sas pharo vaš lenge a chudňa pes lengre jakhendar. A on takoj chudle te dikhel a džanas pal leste.

21

O Ježiš avel andro Jeruzalem

¹ Sar imar doavenas paš o Jeruzalem a avle andre Betfaga paš o Olivovo verchos, bičhada o Ježiš duje učeňiken ² a phenda lenge: „Džan andre kada foros, so hin angle tumende. Soča džana andre, arakhena zaphandles terne somaricis the oslica. Odphanden len a anen len ke ma. ³ Te vareko tumenge vareso phenela, tumen phenena, hoj le Rajeske len kampil, ale maj len bičhavela pale.“

⁴ Kada pes ačhila, hoj pes te naplňinel oda, so phenda o prorokos:

⁵ „Phenen le Sionoskra čhake:

„Dikh, tiro kralis avel ke tu pokorno

a bešel pre oslica, pro terno somaricis.“

⁶ O učeňika gele a kerde avke, sar lenge oda phenda o Ježiš. ⁷ Ande la oslica the le somaricis, thode pre lende peskre gada a o Ježiš peske bešla. ⁸ But manuša rakinenas peskre gada pro drom, aver čhingerenas o prajti pal o stromi a rakinenas pro drom. ⁹ O nipi, save džanas anglal leste the pal leste, vičinenas:

„Hosanna le Davidoskre Čhaske!

Požehňimen hin oda, ko avel andro nav le Rajeskro!

Hosanna andro ņebos!“

¹⁰ Sar avla andro Jeruzalem, o manuša andre calo foros chudle te kerel bari vika a phučenas: „Ko hin kada?“

¹¹ Ola nipi lenge odphenenas: „Kada hin o Ježiš, oda prorokos andral o galilejsko Nazaret.“

O Ježiš žužarel o chramos

¹² O Ježiš gela andro chramos a tradňa avri savoren, save ode cinenas the bikenenas. Previsarda o skaminda olenge, ko vatinenas o love, the olenge, ko bikenenas le holuben. ¹³ Phenda lenge: „Hin pisimen: *„Miro kher pes vičinel a kher pro modlitbi“*, ale tumen lestar kerđan kher prekal o zbujňika!“

¹⁴ Avle ke leste andro chramos o kore the o bange a sasarda len. ¹⁵ Ale sar dikhle o bare rašaja the o zakoňika ola zazraki, so kerelas, the le čhavoren, save viskinen andro chramos: „Hosanna le Davidoskre Čhaske!“ rušenas.

¹⁶ „Šunes, so vakeren?“ phučle lestar.

O Ježiš phenda: „He. Tumen mek šoha na gendan: *„Andral o muja le čhavorengre the le cikne čhavengre tuke pripravindal e chvala“?*“

¹⁷ O Ježiš len ode mukla, gela avri andral o foros andre Betanija a ode presuča.

O figovňikos sučol avri

¹⁸ Tosara, sar džalas pale andro foros, sas bokhalo. ¹⁹ Pal o drom dikhla jekh figovňikos a gela paš leste, ale na arakhla upre o figi, ča o prajti. A phenda leske: „Imar šoha buter te na barol pre tu ovocje!“ A oda figovňikos takoj šučila avri.

²⁰ Sar oda dikhle leskre učeňika, čudalinenas pes a phučenas: „Sar oda, hoj oda figovňikos takoj šučila avri?“

²¹ O Ježiš lenge odphenda: „Čačipen tumenge phenav, te tumen ulahas pačaben a na pochibindanas, kerđanas the tumen oda, so kerđom me le figovňikoha. A na ča kada, ale te phendanas kale verchoske: *„Hazde tut a čhiv tut andro moros! achiľahas pes oda.“*

²² Savoro, vaš soske tumen pačabnaha mangena andre modlitba, chudena.“

Le Ježišoskri autorita

²³ Sar avla andro chramos a sikavelas, avle ke leste o bare rašaja the o phuredera le nipengre a phende leske: „Sava zoraha keres kala veci? Ko tut diña odi autorita?“

²⁴ O Ježiš lenge odphenda: „The me tumendar vareso phučava a te mange odphenena, me tumenge phenava, sava autoritaha kerav kala veci. ²⁵ Khatar sas le Janoskro bolipen? Andral o űebos vaj le manušendar?“

A on chudle te vakerel maškar peste: „Te phenaha: ‚Andral o űebos,‘ phenela amenge: ‚Akor soske leske na pačandilān?‘ ²⁶ Ale te phenaha: ‚Le manušendar,‘ daras pes le nipendar, bo savore lenas le Jan sar prorokos.“

²⁷ Avke odphende le Ježišoske: „Na džanas.“

Akor lenge ov phenda: „Añi me tumenge na phenava, sava autoritaha kerav kala veci.“

O podobenstvo pal o duj čhave

²⁸ „So gondolinen pal kada? Varesave manušes sas duj čhave. Avla pal o ešebno a phenda: ‚Čhavo miro, dža adadžives te kerel buči andre miri viñica!‘

²⁹ Ov odphenda: ‚Na kamav te džal.‘ Ale palis leske sas pharo a geła.

³⁰ Avla pal o dujto čhavo a the leske phenda oda. Ov odphenda: ‚Džav, rajeja!‘ Ale na geła.

³¹ Savo kale dujendar kerđa oda, so lendar o dad kamelas?“

Odphende le Ježišoske: „Oda ešebno.“

A o Ježiš lenge phenda: „Čačipen tumenge phenav: O colñika the o lubña tumen predenašen andro krališagos le Devleskro! ³² Bo avla o Jan tumen te sikavel pal o čačipnaskro drom, ale na pačandilān leske. No o colñika the o lubña leske pačandile a tumen oda dikhlan, ale the avke na čerindān tumaro jilo a na chudñān leske te pačal.“

O podobenstvo pal e viñica

³³ „Šunen the aver podobenstvo! Sas jekh raj, savo peske sadzindā e viñica a ohradzindā la. Kerđa e chev, kaj pes pučinel avri e štava andral o hroznos, a ačhađa e veža. Palis diña e viñica kečeñ le vinarengē a geła het pro droma. ³⁴ Sar avla oda časos, sar pes skidel o hroznos, bičhađa peskre sluhē ke ola vinara, hoj te lel peskro ulipen.

³⁵ Ale ola vinara chudle leskre sluhē; jekhes marde, avres murdarde a andre avreste čhivkerenas le barenca. ³⁶ Pale bičhađa avre sluhē, buter sar ešebnovar, ale the lenca oda kerde. ³⁷ A pro koñec bičhađa ke lende peskre čhas, bo phenda peske: ‚Mire čhas dena pačiv.‘

³⁸ Ale ola vinara peske phende: ‚Ov hino dedičis. Aven, murdaras les a leskro dedičtvos ela amaro!‘ ³⁹ Chudle les, čhide les avri andral e viñica a murdarde les. ⁴⁰ Sar avela o raj la viñicakro, so kerela ole manušenca?“

⁴¹ Phende leske: „Ole nalačhe manušen murdarela bi e miloš a e viñica dela avre vinarengē, save leske anena o ulipen andre peskro časos.“

⁴² O Ježiš lenge phenda: „So, mek šoha na gendan, so hin pisimen?

‚Oda bar, so o murara odčhide,

ačhila hlavno bar.

O Raj oda kerđa

a amen pes oleske čudalinas!‘

⁴³ Vašoda tumenge phenav, hoj pes tumendar lela o krališagos le Devleskro a dela pes le manušenge, save anena ovocje. ⁴⁴ Oda, ko perela pre oda bar, phadžola pro kotora, a pre kaste perela, oles rozpučinelā.“

⁴⁵ Sar šunde o bare rašaja the o Farizeja ola leskre podobenstva, prindžarde, hoj vakerel pal lende. ⁴⁶ Kamle les te chudel, ale daranas pes le nipendar, bo o nipi les lenas sar prorokos.

22*O podobenstvo pal o bijav*

¹ O Ježiš lenge pale vakerelas andro podobenstva: ² „O űeboskro krališagos hino sar kada: Sas jekh krališ, savo kerđa peskre čhaske bijav. ³ Bičhađa peskre sluhē, hoj te džan te vičinel pro bijav le manušen, ale on na kamenas te avel.

⁴ Pale bičhađa avre sluhē a phenda: ‚Phenen olenge, ko hine vičimen: O dilos imar pripravindom, o biki the o thule gurumña imar hine murdarde a sa imar hin kisno! Aven pro bijav!‘

⁵ Ale le hoscenge oda sas jekh a gele het, vareko pre peskri mała a vareko te bikenavkerel. ⁶ Okla chudle leskre sluhēn, ande len avri pre ladž a murdarde len. ⁷ Sar oda šunda o kralis, cholisalila, bičađa peskre slugađen a murdarđa ole vrahen. A lengro foros podlabarda.

⁸ Akor phenda peskre sluhenge: „O bijav imar hino pripravimen, ale ola, ko sas vičimen, peske na zaslužinenas te avel pro bijav. ⁹ Vašoda džan pro droma a vičinen pro bijav savoren, kas arakhena.“ ¹⁰ Ola sluhi gele pro droma a skidle savoren, kas arakhle, le lačen the le nalačhen. A e sala le bijaveskri pes pherarda le hoscenca.

¹¹ Ale sar avla andre o kralis te dikhel pro hosci, dikhla ode manušes, savo na sas urdo andro bijavutne gada. ¹² A phenda leske: „Priateljina, sar avlal andre, te na sal urdo andro bijavutne gada?“ A ov sas čhit.

¹³ Akor phenda o kralis le sluhenge: „Phanden leske o pindre the o vasta a čiven les avri andro kalipen!“ Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh.

¹⁴ Bo hin but vičimen, ale frima hin avrikidle.“

O Farizeja phučen pal o dañe

¹⁵ Akor o Farizeja odgele a dovakerenas pes sar les te chudel pro lava. ¹⁶ Bičhade ke leste peskre učeñiken le Herodijanenca* a on leske phende: „Učitelina, džanas, hoj sal čačipnaskro a sikaves le Devleskro drom andro čačipen. A na džal tuke pal oda, so o manuša phenen, bo na dikhes pro manuš. ¹⁷ Phen amenge, so gondolines: Kampil te počinel le cisariske o dañe, abo na?“

¹⁸ Ale o Ježiš prindžarda lengro nalačhipen a phučla: „Soske man kamen te chudel pro lav, tumen dujemujengre? ¹⁹ Sikaven mange e minca, savaha pes počinel o dañe!“ On leske ande o denaris ²⁰ a ov lendar phučla: „Kaskro hin kada muj the nav?“

²¹ „Le cisariskro,“ odphende.

Avke lenge phenda: „Den oda, so hin le cisariskro, le cisariske, a so hin le Devleskro, le Devleske.“

²² Sar oda šunde, čudalinde pes, mukle les a gele het.

O Saduceja phučen pal o uštiben andral o meriben

²³ Oda džives avle ke leste o Saduceja, save phenen, hoj o manuš našti uštel andral o meriben. A phučle le Ježišostar: ²⁴ „Učitelina, o Mojžiš phenda: Te vareko merela bi o čhave, leskro phral peske mušinela te lel leskra romña, hoj te kerel le phraleske čhaven. ²⁵ Sas ke amende efta phrala. Ešebno ila romña a palis muła. A vaš oda, hoj les na sas čhave, mukla la romña peskre phraleske. ²⁶ Avke pes oda ačhila the paš o dujto phral, the paš o trito až dži o eftato. ²⁷ Palis, sar mule avri savore phrala, muła the oj. ²⁸ Akor, te savore efta phrala laha dživenas, kaskri lendar ela romñi, sar uštēna andral o meriben?“

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: „Tumen na achalon nič, bo na prindžaren le Devleskro lav añi leskri zor. ³⁰ Bo sar uštēna o mule andral o meriben, ena sar o añjela andro ñebos a na lena romñen añi na džana romeste. ³¹ Tumen na gendan, so phenda o Del, pal o mule, save uštēna andral o meriben? ³² *Me som o Del le Abrahamoskro, o Del le Izakoskro the o Del le Jakoboskro!* O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge!“

³³ Sar oda šunde o nipi, čudalinenas pes upral leskro sikaviben.

O nekbareder prikazañje

³⁴ Sar o Farizeja šunde, hoj o Ježiš phandla le Saducejenge o muja andre, zgele pes jekhetane. ³⁵ Jekh lendar, zakoñikos, phučla le Ježišostar, hoj les te chudel avri: ³⁶ „Učitelina, savo prikazañje hin nekbareder andro Zakonos?“

³⁷ O Ježiš leske phenda: „*Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral calī tiri duša the andral calī tiri godī.*“ ³⁸ Kada hin oda baro the ešebno prikazañje. ³⁹ A dujto hin tiš ajsa sar o ešebno: „*Kameha avres avke sar tut korkores!*“ ⁴⁰ Pre kala duj prikazañja ačhel calo Zakonos the o Proroka.“

O Ježiš phučen pal o Mesijašis

⁴¹ Sar pes zgele o Farizeja, phučla lendar o Ježiš: ⁴² „So tumen phenen pal o Mesijašis? Kaskro hino čhavo?“

Phende leske: „Le Davidoskro.“

⁴³ Phenda lenge: „Akor soske o David les andro Duchos vičinel Rajeja? Bo phenel:

⁴⁴ *O Raj phenda mire Rajeske:*

*Beš tuke pal miri čači sera,
medik tuke na thovava*

* 22:16 22,16 o Židi, save likerenas paš o Herodes

tire ñeprijateľen tel o pindre.'

⁴⁵ Te korkoro o David les vičinel ‚Rajeja‘, sar šaj avel o Kristus leskro čhavo?“ ⁴⁶ Ņiko leske na džanelas te odphenel aňi lav a ole dživesestar pes imar űiko na opovažinda lestar vareso te phučel.

23

O Ježiš pal o Farizeja the pal o zakoňika

¹ Akor phenda o Ježiš le nipenge the peskre učeňikenge: ² „O zakoňika the o Farizeja peske beše pre le Mojžišoskro than a sikaven, so phenel o Zakonos. ³ Vašoda savoro, so tumenge phenena, hoj te dolikeren, oda dolikeren a keren, ale pal lengre skutki ma keren. Bo on na keren oda, so vakeren. ⁴ Sphanden bare pharipena, so našti te zlidžal, a thoven len pro vali le manušenge, ale on korkore na kamen te čhalavel aňi le angušteha.

⁵ Savoro, so on keren, keren ča vaš oda, hoj len o nipi te dikhen. Thoven peske o bare krabički le Devleskre laveha pro čekat the pro vasta a o bare špargici pro agor peskre gadengre. ⁶ Kamen nekfeder thana pro hoscini the anglune thana andro sinagogi. ⁷ Kamen, hoj lenge o nipi andro foros te pozdravinen a te vičinen len: ‚Rabbi.‘

⁸ Ale tumen peske ma domuken te phenel ‚rabbi‘, bo ča jekh hin tumaro Učitelis – o Kristus – a tumen savore san phrala. ⁹ A ma phenen űikaske pre phuv ‚dado‘, bo ča jekh hin tumaro Dad, oda, ko hino andro űebos. ¹⁰ Aňi peske ma domuken te phenel ‚duhovna vodci‘, bo ča jekh hin tumaro Vodcas, o Kristus. ¹¹ Oda, ko ulahas maškar tumende bareder, ela tumaro služobňikos. ¹² Sako, ko pes hazdel upre, ela pokorimen a oda, ko pes pokorinel, ela uprehazdlo.“

Vigos le Farizejenge the le zakoňikenge

¹³ „Ale vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo phanden andre le nipenge o űeboskro krališagos – tumen korkore andre na džan a olenge, ko kamlehas te džal andre, na domuken. ¹⁴ [Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo thoven avri le vdovenca a len lengre khera a but tumen modlinen, hoj tumen te dičhol. Vašoda avena goreder sudzimen.]

¹⁵ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo predžan o moros the e phuv, hoj te dochuden jekhe manušes andre tumaro pačaben, a sar pes visarel, keren lestar čhavo le pekloskro, duvar goreder sar san tumen.

¹⁶ Vigos tumenge, kore vodcale! Bo phenen: ‚Ko lela vera pro chramos, oda nane űič, ale ko ilahas vera pro somnakaj andro chramos, oda imar mušinel te dolikerel.‘ ¹⁷ Tumen diline the kore! So hin bareder: O somnakaj, či o chramos, so pošvecinel o somnakaj? ¹⁸ Abo tumen phenen: ‚Te ilahas vareko vera pro oltaris, oda nane űič, ale te ilahas vareko vera pre oda daros, so hin upre, oda imar mušinel te dolikerel.‘ ¹⁹ Tumen diline the kore! So hin bareder, o daros, či o oltaris, so pošvecinel o daros? ²⁰ Avke oda, ko lel vera pro oltaris, lel vera pro oltaris the pre savoreste, so upre hin. ²¹ A oda, ko lel vera pro chramos, lel vera pro chramos the pre Oda, ko andre bešel. ²² Oda, ko lel vera pro űebos, lel vera pro tronos le Devleskro the pre Oda, ko upre bešel.

²³ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo den o đesjatki andral e meta, andral o kopros the andral e raška, ale omuklan oda, so buter kempel te dolikerel andro Zakonos: O spravodlišagos, o lačhejileskeriben the e vernosť. Kada kampla te kerel a koda te na omukel. ²⁴ Tumen kore vodcale! La mucha precidzinen a la řava preliginen!

²⁵ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo žužaren avral e kuči the o čaro, ale andral hin pherdo hamišagos the džungipen. ²⁶ Farizejona, tu koro manuš! Žužar ešeb e kuči the o čaro andral, hoj te aven žuže the avral!

²⁷ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo san sar o parne hrobi, so avral dičhon šukares, ale andral hine pherde le mulengre kokalenca the dojkhe džungipnaha. ²⁸ Avke the tumen avral dičhon le nipenge, hoj san čačipnaskre, ale andro jilo san igen falošna the nalače.

²⁹ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengre! Bo ačhaven o hrobi le prorokenge a šukalaren o pomňiki le čačipnaskrengre. ³⁰ Tumen phenen: ‚Te džidilamas andro dživesa amare dadengre, na murdardamas lenca le proroken.‘ ³¹ Avke korkore pre tumende phenen avri, hoj san o čhave olengre, ko murdarde le proroken. ³² Dokeren oda, so chudle te kerel tumare dada!

³³ Tumen sapale! Tumen čhave le sapengre! Sar šaj denašena olestar, hoj te na aven odsudzimen andro peklos? ³⁴ Vašoda bičhavav ke tumende le proroken,

le godaver muršen the olen, ko hine avrisikade andro Zakonos. Varesaven lendar ukrizivena the murdarena a varesaven lendar marena le bičenca andre tumare sinagogi a džana pre lende foros forostar. ³⁵ Avke avena potrestimen vaš oda, hoj murdarđan le čaćipnaskren; vaš oda, hoj čhordan avri o ňevinno rat le Abelostar dži ko Zachariaš, le Barachiašiskro čhavo, saves murdarđan maškar o chramos the oltaris. ³⁶ Čaćipen tumenge phenav, kada savoro avela pre kada pokoleŋje!“

O roviben pal o Jeruzalem

³⁷ „Ó, Jeruzalemona, Jeruzalemona! Tu, so murdares le proroken a čhivkeres le barenca andre ola, ko hine ke tu bičhade. Kecivar kamlom te skidel tire čhaven, avke sar e kachŋi skidel peskre kachŋoren tel peskre kridli, ale na kamenas! ³⁸ Dikh, tumaro kher ačhela omuklo! ³⁹ Bo phenav tumenge, hoj akanastar man imar na dikhena, medik na phenena: *„Požehŋimen hin oda, ko avel andro nav le Rajeskro!“*

24

O chramos ela telečhido

¹ Palis gela o Ježiš avri andral o chramos a sar džalas het, avle ke leste leskre učeŋika, hoj leske te sikaven le chramoskre stavbi. ² Ale o Ježiš lenge odphenda: „Dikhena kada savoro? Čaćipen tumenge phenav, hoj kade na ačhela bar pre bareste! Savoro ela telečhido.“

O znaemeŋja pal o koŋec le svetoskro

³ Sar bešelas pro Olivovo verchos, avle pal leste leskre učeŋika korkore a phende leske: „Phen amenge, kana oda avela. Pal soste prindžaraha, hoj tu aves a imar hin o koŋec le svetoskro?“

⁴ O Ježiš lenge odphenda: „Den pozoris, hoj tumen vareko te na klamine! ⁵ Bo ena but ajse manuša, save avena andre miro nav a phenena: ‚Me som o Kristus!‘ – a odcirdena but dženen pro falošno drom. ⁶ Sar šunena pal o maribena abo hoj pes maren o narodi, tumen ma predaran, bo oda mušinel te avel, ale mek na ela o koŋec. ⁷ Bo o narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos; ela bari bokh a pro but thana e phuv razisaŋola. ⁸ Ale kada savoro ela o ešebna ločhibnaskre dukha.

⁹ Akor tumen phandena andre, marena a murdarena. Savore narodi tumen našfi avri ačhena vaš miro nav. ¹⁰ Akor but džene oddžana le pačabnastar. Jekh avres dena andre a jekh avres našfi avri ačhena. ¹¹ Avena but falošna proroka a odcirdena but dženen pro falošno drom. ¹² Vašoda, hoj o nalačhipen barola, andro but kada evaŋjelium o kamiben, ¹³ ale oda, ko likerela avri dži o koŋec, ela spasimen. ¹⁴ A kada evaŋjelium pal o krališagos pes vakerela pal calo svetos, hoj savore narodi te šunen, a palis avela o koŋec.

¹⁵ Sar dikhena, hoj pro sveto than ačhel oda baro džungipen, so melarel andre o chramos, avke sar phenda o prorokos Daniel – oda, ko genel, mi ačhalol – ¹⁶ akor ola, ko ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi. ¹⁷ Oda, ko ela pro pados, te na avel tele, hoj peske vareso te lel andral o kher. ¹⁸ A oda, ko ela pre mala, te na visaŋol pale khere vaš o gada. ¹⁹ No andre ola dživesa ela phares le khabŋenge the ole džuvlengne, save den te pijel le čhavoren. ²⁰ Modlinen tumen, hoj te na mušinen te denašel jevende abo pro šabat! ²¹ Bo akor ela ajso pharipen, savo mek na sas, kanastar o Del stvorinda o svetos, a imar aŋi šoha buter na ela.

²² Te o Raj na kerđahas ola dživesa frimeder, na ulahas zachraŋimen ŋisavo manuš. Ale vaš o manuša, saven peske kidŋa avri, kerđa ola dživesa frimeder. ²³ Te tumenge akor vareko phendaŋas: ‚Dikh, kade hino o Mesijašis,‘ abo: ‚Kode hino!‘ – ma pačan! ²⁴ Bo avena but falošna mesijaša the but falošna proroka a kerena bare znaemeŋja the zazraki, hoj te cirden pro falošno drom – te pes oda diňahas – the le avrikidle manušen. ²⁵ Dikhnen, phendom tumenge oda anglal!

²⁶ Te tumenge akor vareko phenela: ‚Dikh, pre pušta hino!‘ – ma džan avri. Abo: ‚Dikh, andro kher hino!‘ – ma pačan. ²⁷ Bo sar demel o perumos pro vichodos a dičhol les dži o zapados, avke ela, sar avela o Čhavo le Manušeskro. ²⁸ Bo kaj hin o mulo felos, ode pes skidena the o supi.

²⁹ A takoj pal o pharipen andre ole dživesa, o kham kaŋola

a o čhonoro imar na labola.

O čercheŋa perena andral o ňebos

a o ňeboskre zora razisaŋona.

³⁰ Akor pes sikavela pro ņebos o znaŕeŕje, o Čhavo le Manuŕeskro. A savore nipi pre phuv rovena, sar dikhena, hoj o Čhavo le Manuŕeskro avel pro ņeboskre chmari andre zor the andre bari slava. ³¹ Sar ŕundola e zorali truba, bičhavela peskre aŕnjelen a skidena upre leskre avrikidle manuŕen pal savore ŕtar seri le svetoskre, pal jekh agor le ņebostar dži pre aver.“

O podobenstvo pal o figovŕnikos

³² „Le figovŕnikostar siklon o podobenstvo: Sar leskre konara hine imar kovle a o prajti aven avri, džanen, hoj o ŕilaj hino paŕes. ³³ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda savoro ačhel, džanen, hoj hino paŕes paŕ o vudar. ³⁴ Čačipen phenav tumenge, hoj kada pokoleŕnje na predžala, medik pes kada savoro na ačhela. ³⁵ O ņebos the e phuv naŕlona, ale mire lava ŕoha na naŕlona.“

ŕiko na džanel oda džives aŕi odi ora

³⁶ „Ale ole dživesestar the ola oratar na džanel ŕiko, aŕi o ņeboskre aŕnjela, aŕi o Čhavo, ča jekh o Dad. ³⁷ Sar sas andre ola dživesa, sar dživelas o Noach, avke ela the akor, sar avela o Čhavo le Manuŕeskro. ³⁸ Bo andre ola dživesa angle potopa o manuŕa chanas the pijenas, lenas romŕen a džanas romeste dži andre oda džives, sar gela o Noach andro korabos ³⁹ a na džanenas, so pes ačhela, medik na avla e potopa a na iła savoren het – avke ela the sar avela o Čhavo le Manuŕeskro. ⁴⁰ Akor ena duj džene pre mała: Jekh ela ilo a dujto ačhela. ⁴¹ Duj džuvlija erŕinena pro mlŕinkos: Jekh ela iŕi a dujto ačhela.

⁴² Vaŕoda ma soven, bo na džanen, andre savi ora the andre savo džives avela tumaro Raj. ⁴³ Ale kada džanen: Te džanlahas o gazdas, sava oratar rači avela o zbujŕnikos, diŕnahas pozoris a na domuklahas leske te rozmarel o kher. ⁴⁴ Vaŕoda the tumen aven pripravimen, bo o Čhavo le Manuŕeskro avela andre odi ora, savi na užarena.“

Pal o lačo the nalačo sluhas

⁴⁵ „Akor ko hin oda verno the gođaver sluhas, saves ačađa leskro raj upral peskre sluhi, hoj len te del te chal pro spravno časos? ⁴⁶ Bachtalo hin oda sluhas, saves leskro raj, sar avela, arakhela oda te kerel. ⁴⁷ Čačipen tumenge phenav, hoj les ačhavela upral calo peskro barvalipen. ⁴⁸ Ale te peske gondolindahas oda nalačo sluhas andre peskro jilo: ‚Miro raj mek avke sig na avela‘ – ⁴⁹ a chudŕnahas te marel olen, ko leha služinen, a chalahas the piľahas le pijakenca, ⁵⁰ akor avela o raj ole sluhaskro andre oda džives, savo na užarel, the andre odi ora, savi na džanel. ⁵¹ Prečhinela les pro jepaŕ a leskro kotor ela le dujemujengre manuŕenca. Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh.“

25

Pal o deŕ pačivale čhaja

¹ „Akor ela o ņeboskro kraľiŕagos ajso, sar o deŕ pačivale čhaja, save peske ile o lampi a gele anglal te užarel le ternes. ² Ale pandž lendar sas diline a pandž gođaver. ³ O diline peske ile o lampi, ale na ile peha olejos, ⁴ ale o gođaver peske ile o lampi the le olejoha andro cakli. ⁵ Sar imar but na avelas o terno, zadriminde savore a zasute.

⁶ Ale pal jepaŕ rat vareko vičinda: ‚Dikh, o terno avel! Džan avri pal leste!‘

⁷ Akor uŕtile savore čhaja a pripravinenas peske o lampi. ⁸ A o nagodaver phende le gođaverenge: ‚Den amen tumare olejostar, bo amare lampi murdaľon andre.‘

⁹ Ale o gođaver lenge odphende: ‚Na, bo na ela dos aŕi amen aŕi tumen. Feder ela, te tumenge džana te cinel olenar, ko bikenen olejos.‘

¹⁰ A sar gele te cinel, akor avla o terno. Ola, ko sas pripravimen, gele leha andre pro bijav a phandla pes andre o vudar.

¹¹ Paľis doavle the okla čhaja a phenenas: ‚Rajeja, Rajeja, phundrav amenge!‘

¹² Ale ov odphende: ‚Čačipen tumenge phenav, na prindžarav tumen!‘

¹³ Vaŕoda ma soven, bo na džanen o džives aŕi e ora, kana avela o Čhavo le Manuŕeskro!“

Pal o talenti

¹⁴ „Oda ela avke, sar jekh manuŕ, savo džalas het pro droma, vičinda peske le sluhen a diŕna lenge peskro barvalipen. ¹⁵ Jekhes diŕna pandž talenti, avres duj a avres jekh. Sakones diŕna pal oda, so džanelas te kerel. Paľis gela het. ¹⁶ Oda, ko chudŕna pandž talenti, gela takoj te kerel buči ole lovenca a zarodŕna aver pandž talenti. ¹⁷ Avke the

oda, ko chudña duj, zarodña aver duj. ¹⁸ Ale oda, ko chudña jekh, geľa avri a kopalinda andre phuv chev a ode garuđa le rajeskre love.

¹⁹ Palis pal o but časos avľa pale o raj ole sluhengro a phučelas lendar, so kerde le lovenca. ²⁰ Avľa oda, ko chudña pandž talenti, anda aver pandž a phenda: ‚Rajeja, pandž talenti man diňal, dikh, aver pandž lenca rodňom!‘

²¹ Leskro raj leske phenda: ‚Mištes kerďal, lačo the pačivalo sluhona! Salas pačivalo andro frima, ačhavava tut upral o but. Av andro radišagos tire rajeskro!‘

²² Avľa the oda, ko chudña duj talenti, a phenda: ‚Rajeja, duj talenti man diňal, dikh, aver duj lenca rodňom!‘

²³ Leskro raj leske phenda: ‚Mištes kerďal, lačo the pačivalo sluhona! Salas pačivalo andro frima, ačhavava tut upral but. Av andro radišagos tire rajeskro!‘

²⁴ Palis avľa the oda, ko chudña jekh talentos, a phenda: ‚Rajeja, džanavas, hoj tu sal zoralo manuš. Kides upre ode, kaj na sadzindal, a les tuke oda, so na rozčhidal. ²⁵ Vašoda man daravas a gelom te garuvel tiro talentos andre phuv. Dikh, kade hin oda, so hin tiro!‘

²⁶ Ale leskro raj leske odphenda: ‚Nalačo the leňivo sluhona! Džanehas, hoj kidav upre ode, kaj na sadzindom, a lav mange oda, so na rozčhidom. ²⁷ Šaj diňal mire love olenge, ko keren le lovenca, a sar me avlomas, ilomas mange pale buter. ²⁸ Vašoda len lestar o talentos a den oleske, kas hin deš talenti. ²⁹ Bo sakones, kas hin, oles ela dino a ela les pherdo. Ale olesar, kas nane, pes lela the oda, so les hin. ³⁰ A kale sluhas, savestar nane chasna, čhiven avri andro kalipen – ode, kaj ela o roviben a randena le dandena andre dukh.‘ “

Pal o posledno sudos

³¹ ‚Sar avela o Čhavo le Manušeskro andre peskri slava a savore aňjela leha, akor peske bešela pro tronos andre peskri slava. ³² A savore narodi pes zdžana angle leste a oddelinela len jekhen avrendar avke, sar o pasťjeris oddelinel le bakroren the le capen. ³³ A thovela le bakroren pal peskri čači sera a le capen pal oki sera. ³⁴ Akor phenela o krališ olenge, ko ena pal leskri čači sera: ‚Aven tumen, so san požehňimen mire Dadestar, zalen o krališagos, so sas pripravimen prekal tumende, kanastar sas kerdo o svetos. ³⁵ Bo somas bokhalo a diňan man te chal, somas smedno a diňan man te pijel, somas cudzincos a priiľan man, ³⁶ somas lango a diňan man te urel, somas nasvalo a avľan pal ma, somas andre bertena a avľan man te dikhel.‘

³⁷ Akor leske phenena o čačipnaskre: ‚Rajeja, kana tut dikhlam bokhales a čalardam tut, abo smednones a diňam tut te pijel? ³⁸ Kana tut dikhlam cudzincos a priiľan tut, abo langes a diňam tut te urel? ³⁹ Kana tut dikhlam nasvales abo andre bertena a avľan pal tute?‘

⁴⁰ O krališ lenge odphenela: ‚Čačipen tumenge phenav: Savoro, so kerďan jekheske kale mire nekciknedere phralendar, mange oda kerďan.‘

⁴¹ Palis phenela the olenge pal e balogňi sera: ‚Džan mandar het tumen, so san prekošle, andre večno jag, so hin pripravimen prekal o beng the leskre aňjela. ⁴² Bo somas bokhalo, a na diňan man te chal, somas smedno, a na diňan man te pijel, ⁴³ somas cudzincos, a na priiľan man, somas lango, a na diňan man te urel, somas nasvalo the andre bertena, a na avľan pal ma.‘

⁴⁴ Akor leske the on odphenena: ‚Rajeja, kana tut dikhlam bokhales, abo smednones, abo sar cudzincos, abo langes, abo nasvales, abo andre bertena, a na pomožindam tuke?‘

⁴⁵ Akor lenge odphenela: ‚Čačipen tumenge phenav: Te oda na kerďan jekheske kale mire nekciknedere phralendar, mange oda na kerďan.‘

⁴⁶ A kala džana andro večno trapišagos, ale o čačipnaskre andro večno dživipen. “

26

O rašaja pes dovakeren pro Ježiš

¹ Sar dovakerđa o Ježiš savore kala lava, phenda peskre učehnikenge: ² „Džanen, hoj mek duj džives a ela e Patraďi a o Čhavo le Manušeskro ela dino, hoj les te ukrižinen.“

³ Akor pes zgele o bare rašaja, o zakoňika the o phuredera le nipengre andre dvora ko nekbareder rašaj Kajfaš. ⁴ Dovakerde pes, hoj le Ježiš počoral chudena a murdarena les. ⁵ Ale phenenas: „Na pro inepos, hoj pes o manuša te na vzburinen pre amende.“

O Ježiš pomazimen andre Betanija

⁶ Sar sas o Ježiš andre Betanija andro kher ko Šimon ko Malomocno, ⁷ avla ke leste jekh džuvli. Ola džuvla sas igen vzacno olejos andro alabastrovo caklocis. Sar bešelas o Ježiš pašal o skamind, čhida leske oda olejos avri pro šero.

⁸ Sar oda dikhle o učeňika, cholisafile a phučle: „Nane zijan, kajso vzacno olejos? ⁹ Kada olejos pes šaj bikenda vaš o but love a šaj pes diňa le čorenge!“

¹⁰ Sar oda dikhla o Ježiš, phenda lenge: „Soske pre late chan choli? Se igen šukar skutkos mange kerđa. ¹¹ Bo o čore tumenca hine furt, ale me tumenca furt na avava. ¹² Oleha, hoj čhida avri o olejos pre miro telos, man pripravinda pre miro pohrebos. ¹³ Čačipen tumenge phenav, hoj všadzik pal calo svetos, kaj pes vakerala kada evaňjelium, pes phenela the oda, so kadi džuvli akana kerđa, hoj pes pre late te leperel.“

O Judaš del andre le Ježiš

¹⁴ Akor jekh le dešudujendar o Judaš Iškarijotsko geľa het ko bare rašaja ¹⁵ a phučla: „So man dena, te les tumenge dava andre?“ A on les dine tranda (30) rupune love. ¹⁶ O Judaš akorestar rodelaš drom, sar les te del andre.

E posledno večera

¹⁷ Ešebno džives pro inepos le Marengro bi o Kvasos avle o učeňika ko Ježiš a phende leske: „Kaj kames, hoj tuke te keras o Patradakro chaben?“

¹⁸ Ov phenda: „Džan andro foros ke koda the koda manuš a phenen leske: ‚O Učiteľis tuke phenel: Miro časos hin pašes. Kamav te kerel e Patradi andre tiro kher mire učeňikenca.‘ “ ¹⁹ O učeňika kerde avke, sar lenge oda phenda o Ježiš, a pripravinde e Patradi.

²⁰ Sar zaračila, bešla o Ježiš le dešudujenca pašal o skamind. ²¹ Sar chanas, phenda: „Čačipen tumenge phenav: Jekh tumendar man zradzinela.“

²² Sar oda šunde, ačhile igen smutna a phučenas lestar jekh pal aver: „Som oda me, Rajeja?“

²³ O Ježiš odphenda: „Oda, ko peske manca močinel o maro andro čaro, ov man zradzinela. ²⁴ O Čhavo le Manušeskro mušinel te merel, avke sar pal leste hin pisimen, ale ole manušeha, ko les zradzinel, ela igen namištes. Feder leske ulahas, te aňi na ulilahas.“

²⁵ Akor o Judaš, savo les zradzinelas, phučla: „Som oda me, Rabbi?“

O Ježiš leske phenda: „Tu oda phendal.“

²⁶ Sar chanas, iľa o Ježiš o maro a palikerđa. Phagerelas, delas le učeňiken a phenda: „Len, chan, kada hin miro telos.“

²⁷ Palis iľa e kuči, palikerđa, diňa lenge a phenda: „Pijen andral savore, ²⁸ bo kada hin miro rat la zmluvakro, so pes čhorel avri vaš but manuša, hoj pes lenge te odmukel o bini. ²⁹ Ale phenav tumenge, hoj imar buter šoha na pijava olestar, so barol pre viňica, dži andre oda džives, medik les na pijava nevo tumenca andro krališagos mire Dadeskro.“

³⁰ Paloda, sar gilade chvala, gele pro Olivovo verchos.

O Ježiš phenel, hoj les savore omukena

³¹ Akor lenge o Ježiš phenda: „Kadi rat savore denašena a omukena man, bo hin pisimen:

„Marava le pastjeris

a o bakrore andral o stados pes rozdenašena.‘

³² Ale sar uščava andral o meriben, džava anglal tumende andre Galileja.“

³³ Akor leske o Peter phenda: „Te tut savore omukena, me tut šoha na omukava.“

³⁴ O Ježiš leske odphenda: „Čačipen tuke phenav, hoj mek adi rat, sigeder sar o kohutos gilavela, tu man trival zaprineha.“

³⁵ O Peter leske phenda: „Kajte tuha mušinava te merel, šoha tut na zaprinava.“ A savore učeňika avke phenenas.

E modlitba andre Getsemansko zahrada

³⁶ Palis lenca o Ježiš avla pre ajso than, so pes vičinel Getsemane. Ode phenda peskre učeňikenge: „Bešen tumenge kade, medik man me džava te modlinel.“ ³⁷ Iľa peha le Peter the le Zebedeoskre duje čhaven. A zaiľa les o pharipen the e žala. ³⁸ Akor lenge phenda: „Miri duša hiňi pro meriben smutno! Ačhen manca kade a ma soven!“

³⁹ Geľa lendar sikra dureder anglal, peľa le mujeha pre phuv a modlinelas pes: „Dado miro, te pes oda del, mi obdžal man kadi kuči. Ale na oda so me kamav, ale so tu kames.“

⁴⁰ Palis avla ke peskre učeñnika, arakhla len te sovel a phenda le Peteriske: „So, na birinen manca te ačhel jekh ora upre? ⁴¹ Ma soven a modlinen tumen, hoj te na džan andro pokušeñje! Bo o duchos kamel, ale o felos hino slabo.“

⁴² Pale pes odgela dujtovar te modlinel a phenelas: „Dado miro, te man našti obdžal kadi kući a mušinav la te pijel, mi ačhel pes oda, so tu kames!“

⁴³ Sar avla, arakhla len pale te sovel, bo cirdelas len igen te sovel. ⁴⁴ Mukla len, odgela pes pale tritovar te modlinel a phenda pale ola lava.

⁴⁵ Palis avla ko učeñnika a phenda lenge: „Mek furt soven a odpočovinen tumenge? Dikh, avla odi ora, sar o Čavo le Manušeskro hino dino andro vasta le binošne manušenje. ⁴⁶ Ušten upre, aven džas. Miro zradcas hino pašes.“

O Judaš zradzinel le Ježiš

⁴⁷ Androda, medik o Ježiš vakerelas, avla o Judaš, jekh le dešudujendar. Leha avenas but nipi le šablencu the le pacencu andro vasta, save sas bičhade le bare rašajendar the le phurederendar. ⁴⁸ Le Ježišoskro zradcas lenge diña anglal te džanel: „Oda hin oda, kas čumidava. Chuden les.“ ⁴⁹ A takoj avla o Judaš ko Ježiš a phenda: „Smirom tuke, Rabbi!“ A čumidla les.

⁵⁰ O Ježiš leske phenda: „Prijafeļina, ker oda, soske avla.“

Avke avle, chudle les a zaille. ⁵¹ Jekhvareste jekh olendar, ko sas le Ježišoha, ila avri e šabla, demada le nekbaredere rašaskre slugas a odčhinda leske o kan.

⁵² O Ježiš leske phenda: „Thov e šabla pale pro than, bo sako, ko pes la šablaha mare, la šablaha the merela. ⁵³ Abo gondolines tuke, hoj našti akana mangav mire Dades a ov mange bičhadahas buter sar dešuduj (12) legioni añjelen? ⁵⁴ Ale sar pes palis naplñindehas o Pisišagi, save phenen, hoj pes oda kavke mušinel te ačhel?“

⁵⁵ Andre odi ora phenda o Ježiš le nipenge: „Avlan pre ma le šablencu the le pacencu, hoj man te zalen sar varesave živañis? Sako džives bešavas maškar tumende andro chramos, sikavavas a na phandlan man. ⁵⁶ Ale kada savoro pes ačhila, hoj pes te naplñinel oda, so pisinde o Proroka.“ Androda les savore učeñnika omukle a denašle het.

O Ježiš angle Bari Rada

⁵⁷ Avke zaille le Ježiš a ligende les ko Kajfaš, ko nekbareder rašaj. Ode pes zgele o zakoñnika the o phuredera. ⁵⁸ O Peter avelas pal leste dural a doavla dži andre dvora le nekbareder rašaskri. Gela andre a bešla peske le sluhencu, hoj te dikhel, sar oda savoro doperela.

⁵⁹ O bare rašaja, o phuredera the cali Bari Rada kamenas te arakhel falošno svedectvos pro Ježiš, hoj les te murdaren. ⁶⁰ Ale kajte avle but falošna švedki, the avke nič na arakhle.

Palis avle duj džene ⁶¹ a phende: „Kada manuš phenda: „Šaj čhivav tele kada chramos a tel o trin džives les pale šaj ačhavav.““

⁶² Akor uštila o nekbareder rašaj a phenda leske: „Nič na phenes pre oda, so pre tu kala manuša vakeren?“ ⁶³ Ale o Ježiš sas čhit. A o nekbareder rašaj leske phenda: „Le vera anglo džido Del a phen amenge, či sal tu o Kristus, o Čavo le Devleskro.“

⁶⁴ O Ježiš leske phenda: „Tu oda phendal. Ale phenav tumenge, hoj akanastar dikhena, hoj o Čavo le Manušeskro bešel pre čači sera le Nekzoredereskri a avel pro ñeboskre chmari.“

⁶⁵ Akor čhingerda o nekbareder rašaj peskre gada a phenda: „Ruhinel pes! Kampel amenge mek švedken? Akana šundan, sar pes ruhinel! ⁶⁶ So pre oda phenen?“

A on odphende: „Zasluzinel peske te merel!“

⁶⁷ Akor leske chudle te čhungarel andro muj a marenas les pal o šero. Aver les marenas le pacencu ⁶⁸ a phenenas: „Prorokin amenge, Kristus! Ko tut demada?“

O Peter zaprinel le Ježiš

⁶⁹ O Peter bešelav avri pre dvora. Avla ke leste jekh služka a phenda leske: „The tu salas ole Ježišoha andral e Galileja.“

⁷⁰ Ale o Peter zaprinđa angle savoredženende a phenda: „Na džanav, so vakeres.“

⁷¹ Sar gela paš e brana, dikhla les aver služka a phenda olenge, ko ode sas: „The kada manuš sas ole Ježišoha andral o Nazaret.“

⁷² Ale o Peter pale zaprinđa a ila vera: „Na prindžarav ole manušes!“

⁷³ Sikra paloda avle ola, ko ode ačhenas, a phende le Peteriske: „Tu sal čačes jekh lendar, bo tiro vakeriben pre tu phenel avri.“

⁷⁴ Androda pes o Peter chudña te košel a ila pre peste vera: „Me na prindžarav ole manušes!“ A takoj gilada o kohutos. ⁷⁵ Akor avla le Peteriske pre gođi ola lava, so leske

o Ježiš phenda: „Sigeder sar o kohutos gilavela, tu man trival zaprineha.“ Geľa avri a chudňa igen te rovel.

27

O Ježiš ligendo ko Pilat

¹ Sig tosara pes dovakerde savore bare rašaja the o phuredera le nipengre pro Ježiš, hoj les dena te murdarel. ² Phandle les, ligende het a oddine le vladariske le Pilatoske.

Le Judašiskro meriben

³ Sar dikhľa o Judaš, savo diňa andre le Ježiš, hoj les odsudzinde, sas leske pharo a diňa pale le bare rašajenge the le phurederenge ola tranda (30) rupune love ⁴ a phenda: „Kerdom binos, bo zradzindom o nevinnom rat.“

Ale on odphende: „So amen hin andre oda? Oda hin tiri veca!“

⁵ O Judaš čidľa ola rupune love andro chramos a odgela. Palis geľa a figinda pes.

⁶ O bare rašaja ile ola love a phende: „Našti len thovas andre le chramoskri pokladnica, bo oda hin o počiniben vaš o rat.“ ⁷ Dovakerde pes a ole lovenca cinde e maľa le hrnčjariskri, hoj ode te parunen le cudzincen. ⁸ Vašoda pes vičinel odi maľa „Maľa le Rateskri“ dži adadžives. ⁹ Akor pes ačhila oda, so sas phendo prekal o prorokos Jeremijaš: „Ile ola tranda (30) rupune love, o počiniben, pre savo pes dovakerde o čhave le Izraeloskre, ¹⁰ a dine len vaš e maľa le hrnčjariske, avke sar mange prikazinda miro Raj.“

O Ježiš anglo Pilat

¹¹ O Ježiš ačhelas anglo vladaris a o vladaris lestar phučľa: „Sal tu o židoviko kralis?“ „Tu oda phendal,“ phenda leske o Ježiš.

¹² O bare rašaja the o phuredera pre leste but vakerenas, ale ov nič na odpheďa.

¹³ Akor lestar o Pilat phučľa: „Na šunes, keci pre tu vakeren?“ ¹⁴ Ale o Ježiš leske na odpheďa aňi lav, vašoda pes o vladaris igen čudalinelas.

¹⁵ Sako berš pre Patraďi premukelas o vladaris le nipenge jekhe bertenošis, saves peske o manuša kidenas avri. ¹⁶ Akor ode sas jekh igen nalačo bertenošis, saves vičinenas Barabaš. ¹⁷ Sar pes o nipi zgele, phučľa lendar o Pilat: „Kas kamen, hoj tumenge te premukav: Le Barabaš, abo le Ježiš, saves vičinen Kristus?“ ¹⁸ Bo džanelas, hoj les andral e zavist dine andre.

¹⁹ Sar bešelas o Pilat pro sudno stolkos, bičhaďa ke leste leskri romňi, hoj leske te phenen: „Te na chal tu nič ole čačipnaskre manušeha, bo adadžives andro suno but cerpindom vaš leske!“

²⁰ O bare rašaja the o phuredera marde upre le nipen, hoj te mangel le Barabaš a te murdaren le Ježiš.

²¹ O Pilat lendar phučľa: „Kas kale dujendar kamen, hoj tumenge te premukav?“

„Le Barabaš!“ odpheďe.

²² A o Pilat phučľa: „A so te kerav le Ježišoha, saves vičinen Kristus?“

„Ukrižin les!“ vičinenas savoredžene.

²³ Ale ov lendar phučľa: „So ajsa nalačo kerďa?“

No on mek zoraleder vičinenas: „Ukrižin les!“

²⁴ Sar dikhľa o Pilat, hoj nič našti kerel a o nipi keren mek bareder vika, iľa o paňi, thoda (omordňa) o vasta anglo nipi a phenda: „Me som žužo kale manušeskre ratestar! Pre tumende oda ačhel.“

²⁵ A savore nipi phende: „Leskro rat pre amende the pre amare čhave!“

²⁶ Akor lenge premukľa le Barabaš. Ale le Ježiš zbičinda a diňa te ukrižinel.

O slugaďa asan le Ježišostar

²⁷ O slugaďa ile le Ježiš andre le vladariskro palacis a zgele pes pre leste caľi čata.

²⁸ Čhide leske tele o gada a urde les andro purpurovo plaštos. ²⁹ Le trňendar leske kerde koruna a thode leske la pro šero. Dine les paľica andro čačo vast a perenas anglal leste pro khoča. Asanas lestar a phenenas: „Mi dživel o židoviko kralis!“ ³⁰ Čhungarenas pre leste, ile odi paľica a marenas les pal o šero. ³¹ Sar lestar imar preačhile te asal, čhide pal leste tele o purpurovo plaštos, urde pre leste leskre gada a lidžanas les te ukrižinel.

O Ježiš ukrižimen

³² Sar avenas avri, arakhle varesave manušes, savo pes vičinelas Šimon Cirenejsko. Leske prikazinde, hoj te lidžal le Ježišoskro kerestos. ³³ Avle pre oda than, so pes vičinel Golgota, so hin „le Lebkgro Than“. ³⁴ Dine les te pijel mol mišimen varesoha, so hin igen kirko. Ale sar koštolinda, na kamľa te pijel. ³⁵ Sar les ukrižinde, rozdelinde

peske leskre gada a losinenas vaše, [hoj pes te naplñinel oda, so phenda o prorokos: „Rozdelinde peske mire gada a losinenas vaš mire veci.“] ³⁶ Palis peske o slugada beše a stražinenas les. ³⁷ Upral leskro šero dine te pisinel leskri vina: „Kada hin o Ježiš, o kralis le Židengro.“

³⁸ Jekhetane leha ukrižinde duje zbuñniken, jekhes pal e čači sera a dujtones pal oki sera. ³⁹ Ola manuša, save odarik predžanas, pes ruhinenas, kerenas le šerenga ⁴⁰ a phenenas: „Tu, so čhives tele o chramos a tel o trin džives les ačhaves, zachrañin tut! Te sal o Čhavo le Devleskro, av tele pal o kerestos!“ ⁴¹ Avke lestar asanas the o bare rašaja le zakoñikenca the le phurederenca a phenenas: ⁴² „Avren zachrañinelas a pes naši zachrañinel? Ov hino o kralis le Izraeloskro! Akana mi avel tele pal o kerestos a pačaha leske! ⁴³ Pačalas le Devleske, akana les mi zachrañinel, te les kamel! Se phenda: „Me som o Čhavo le Devleskro!“ ⁴⁴ Asanas lestar the ola, ko leha sas jekhetane ukrižimen.

O Ježiš merel

⁴⁵ Dešuduj (12) orendar* pro dilos avla o kalipen pal cali phuv a likerda dži trin ori pal o dilos. ⁴⁶ Vaj trin orendar o Ježiš zoraha vičinda: „Eli, Eli, lama sabachtani?“ So hin prethodo: „Devla miro, Devla miro, soske man omuklal?“

⁴⁷ Sar oda šunde varesave džene, save ode ačhenas, phende: „Vičinel le Eliaš!“

⁴⁸ Jekh dženo takoj denašla te močinel e špongija andro šut, thođa la pre paca a delas les te pijel. ⁴⁹ Ale okla džene phenenas: „Muk avke! Dikhaha, či les avela o Eliaš te zachrañinel!“

⁵⁰ Ale o Ježiš pale zoraes vičinda a muľa.

⁵¹ Akor o pochtan, so sas figimen andro chramos, phariľa pro jepaš uprunestar dži tele, e phuv razisaľolas a o skali pharonas. ⁵² O hrobi pes phundravenas a but sveta manuša uštile andral o meriben. ⁵³ Avle avri andral o hrobi paloda, sar o Ježiš uštila andral o meriben, a gele andro sveto foros, kaj pes sikade but dženge.

⁵⁴ Sar dikhľa o veľitelis the ola, ko leha stražinenas le Ježiš, hoj e phuv razisaľolas, a the oda savoro, so pes ačhelas, igen pes daranas a phenenas: „Ov sas čačes o Čhavo le Devleskro!“

⁵⁵ Sas ode the but džuvľa, save dikhenas dural. On džanas pal o Ježiš andral e Galileja a kerenas pašal leste. ⁵⁶ Maškar lende sas e Maria Magdalena the e Maria, e daj le Jakoboskri the le Jozefoskri, a mek e daj le Zebedeoskre čhavgri – le Jakoboskri the le Janoskri.

O Ježiš parundo

⁵⁷ Sar zaračila, avla jekh barvalo manuš andral e Arimatija, savo pes vičinelas Jozef. Ov sas tiš le Ježišoskro učeñikos. ⁵⁸ Geľa pal o Pilat a mangelas le Ježišoskro telos. Avke o Pilat prikazinda, hoj leske les te den. ⁵⁹ O Jozef iľa o telos a zapačarda les andre žuži lepeda. ⁶⁰ Thođa les andre peskro nevo hrobos, savo avri kerda andre skala. Palis zakerda o vudar andro hrobos bare bareha a geľa het. ⁶¹ Sas ode e Maria Magdalena the oki aver Maria a bešenas anglo hrobos.

⁶² Pre aver džives pro šabat pes zgele o bare rašaja the o Farizeja ko Pilat ⁶³ a phende: „Rajeja, avla amenge pre godi, hoj oda zvodcas, mek sar dživelas, phenda: „Pal o trin džives uščava andral o meriben.“ ⁶⁴ Vašoda prikazin, hoj dži o trito džives mištes te stražinen o hrobos, hoj les te na aven leskre učeñika rači te čorel a te na phenen le nipenge, hoj uštila andral o meriben. Avke ela o posledno klamišagos goreder sar o ešebno.“

⁶⁵ O Pilat lenge phenda: „Hin tumen slugada, džan a stražinen les, sar ča džanen.“

⁶⁶ Avke on gele, zapečafinde andre o bar a dine le slugadženge te stražinel.

28

O Ježiš uštel andral o meriben

¹ Pal o šabat, sar avel avri o kham pro ešebno džives andro kurko, gele e Maria Magdalena the oki dujto Maria te dikhel o hrobos.

² A dikh, e phuv zoraes razisaľiľa, bo o añjelos le Rajeskro avla tele andral o ņebos, odcirdňa o bar pašal o hrobos a bešla peske upre. ³ Leskro muj švicinelas sar bleskos a leskre gada sas parne sar jiv. ⁴ O slugada lestar avke darandile, hoj ačhile sar mule.

⁵ Ale o añjelos phenda le džuvlence: „Tumen ma daran! Bo džanav, hoj rode le Ježiš, savo sas ukrižimen. ⁶ Ov kade nane, bo uštila andral o meriben, avke sar phenda. Aven, dikhen oda than, kaj pašlolas. ⁷ Džan sigo te phenel leskre učeñikenge, hoj uštila

* 27:45 27,45 E grecko čhib: Šov orendar dži eňa ori. Akor rachinenas o ori avres sar adadžives.

andral o meriben a džal anglal tumende andre Galileja. Ode les dikhena. Ma bisteren pre oda, so phendom!“

⁸ Avle sigo avri andral o hrobos a daraha the bare radišagoha denašenenas oda te phenel leskre učeņikenge. ⁹ A jekhvareste androda pes lenca o Ježiš arakhla a phenda lenge: „Smirom tumenge!“ On avle ke leste, klaņinenas pes leske a chudenas pes leskre pindrendar. ¹⁰ Akor lenge o Ježiš phenda: „Ma daran tumen! Džan te phenel mire phralenge, hoj te džan andre Galileja. Ode man dikhena.“

O bare rašaja prepočinen le slugaden

¹¹ Sar o džuvla džanas ko učeņika, varesave ole slugadendar odgele andro foros a phende le bare rašajenge savoro, so pes ačhila. ¹² O bare rašaja pes zgele le phurederenca te dovakerel a dine le slugaden but love ¹³ a phende: „Phenen, hoj leskre učeņika avle rači a čorde les akor, sar tumen sovenas. ¹⁴ A te pes oda došunela o Pilat, amen les prevakeraha a keraha sa, hoj pes tumenge nič te na ačhel.“ ¹⁵ O slugada ile o love a kerde avke, sar lenge sas phendo. A kada vakeriben pes rozligenda maškar o Židi dži adadžives.

O Ježiš bičhavel le učeņiken

¹⁶ O dešujekh (11) učeņika gele andre Galileja pre oda verchos, kaj lenge phenda o Ježiš. ¹⁷ Sar les dikhle, klaņinenas pes leske, ale varesave pochibinenas. ¹⁸ O Ježiš avla ke lende a phenda: „Hin mange diņi savori zor pro ņebos the pre phuv. ¹⁹ Vašoda džan a keren mange učeņiken andral savore narodi. Bolen len andro nav le Dadeskro, le Čhaskro the le Svete Duchoskro ²⁰ a sikaven len te dolikerel savoro, so tumenge prikazindom. Dikhnen, me som tumenca sako džives, medik na ela o koņec le svetoskro.“

O Evaņjelium le Marekoskro

Pal o Jan Krstiteľ

¹ O evaņjelium pal o čhavo le Devleskro, pal o Ježiš Kristus, chudňa avke, ² sar pisinelas o prorokos Izajaš:

*„Dikh, me bičhavav mire poslos anglal tu
a ov tuke pripravinela o drom.*

³ O hangos vičinel pre pušta:

*„Pripravinen o drom le Rajeske,
rovniinen prekal leste avri o chodňiki!“*

⁴ O Jan chudňa te bolel pre pušta a phenelas le manušenge, hoj te keren pokaňje a te den pes te bolel, hoj pes lenge te odmuken o bini. ⁵ Avenas ke leste savore manuša andral e judsko phuv the andral o foros Jeruzalem. A phenenas avri peskre bini a o Jan len bolelas andro paňi Jordan. ⁶ Sas urdo andro gada la tavakra srstatar, pašal o per les sas cipuno sirimos a chalas kobilki the malakro medos. ⁷ A kazinelas: „Pal mande avel zoraleder, sar som me. Me na som hodno anglal leste te bandol a te phundravel o sirimocis pre leskre sandalki. ⁸ Me tumen bolav le paňeha, ale ov tumen bolela le Svete Duchoha.“

O Ježiš hino boldo

⁹ Andre ola dživesa avla o Ježiš andral o galilejsko Nazaret a sas boldo le Janostar andro paňi Jordan. ¹⁰ A takoj, sar avelas avri andral o paňi, dikhla phundrado o űebos the le Duchos, so sar hubica avelas tele pre leste, ¹¹ a andral o űebos šundiła o hangos: „Tu sal miro čhavo, saves kamav. Tutar man hin o radišagos.“

O Ježiš hino pokušimen

¹² A takoj paloda les o Duchos ligenda pre pušta. ¹³ Sas ode saranda (40) dživesa a sas pokušimen le satanostar. Sas ode le dzive džvirenca a o aňjela pašal leste kerenas.

O Ježiš chudel te služinel

¹⁴ Paloda, sar sas o Jan phandlo andre bertena, avla o Ježiš andre Galileja a kazinelas o evaņjelium le Devleskro. ¹⁵ Phenelas: „O časos imar avla! Pašes hin o krališagos le Devleskro. Keren pokaňje a pačan andro evaņjelium!“

O Ježiš vičinel le ešebne učeničen

¹⁶ Sar phirelas pašal o Galilejsko moros, dikhla le Šimon the leskre phrales le Andrej, sar mukenas e sita andro moros, bo sas ribara. ¹⁷ O Ježiš lenge phenda: „Aven pal mande a me tumendar kerava ribaren, so chudena le manušen.“ ¹⁸ On takoj omukle o siti a gele pal leste.

¹⁹ Sar geła odarik sikra dureder, dikhla avre duje phralen, le Jakob the le Jan, le Zebedeoskre čhaven, sar pre lodka prikeren o siti. ²⁰ A takoj len vičinda a on omukle peskre dades le Zebedeus andre lodka le manušenca, so kerenas prekal leste buči, a gele pal o Ježiš.

Andre sinagoga andro Kafarnaum

²¹ Avke gele andro foros Kafarnaum a takoj pro šabat geła andre sinagoga a sikavelas. ²² A o manuša pes čudalinenas oleske, so sikavelas, bo ov na sikavelas sar o zakoňika, ale sar oda, kas hin autorita. ²³ Ipen akor sas andre sinagoga jekh manuš, andre savo sas nalačo duchos. Ov viskinda: ²⁴ „So amen hin tuha, Ježiš Nazaretsko? Avlal amen te murdarel? Me džanav, ko tu sal: Oda Sveto le Devleskro!“

²⁵ O Ježiš prikazinda ole nalače duchoske: „Čhit, dža andral leste avri!“ ²⁶ O nalačo duchos leha čhivkerelas, viskinda zoraales a geła andral leste avri.

²⁷ Savore pes čudalinenas a phučenas jekh avrestar: „Oda so hin kada? Nevo sikaviben? Bo andre autorita prikazinel le nalače duchenge a on les šunen!“ ²⁸ A o hiros pal leste pes sig rozligenda pal cali Galileja.

O Ježiš sastarel le Peteriskra sasa

²⁹ Sar o Ježiš, o Jakob the o Jan avle avri andral e sinagoga, gele andro kher ko Šimon* the ko Andrej. ³⁰ Ode pašlolas le Šimonoskri sasuj andre horučka a takoj pal late phende le Ježišoske. ³¹ Ov geła paš late, chudňa la vastestar a pomožinda lake te ušel. E horučka la takoj omukla a oj pašal lende chudňa te kerel.

* 1:29 1,29 Oda hin o Peter.

³² Rači, sar zageľa o kham, anenas ke leste savore nasvalen the zaphandlen le demonenca. ³³ Savore manuša andral o foros pes zgele paš o vudar. ³⁴ O Ježiš sastarda but nasvalen, saven trapinenas o všelijaka nasvalibena, a tradňa avri but demonen. Na domukľa le demonenge te vakerel, bo on les prindžarenas.

Džan andre Galileja

³⁵ Sig tosara, mek sar sas rat, uštila a geľa pro omuklo than, kaj pes modlinelas. ³⁶ Ale o Šimon the ola, ko sas leha, les gele te rodel. ³⁷ Sar les arakhle, phende leske: „Sako tut rodel!“

³⁸ O Ježiš lenge phenda: „Aven džas avrether, andro gavora, so hine kade pašes, hoj the ode te vakerav o evaňjelium, bo vaš oda avľom.“ ³⁹ Vakerelas o evaňjelium pal cali Galileja andre lengre sinagogi a tradelas avri le demonen.

O malomocno sastol avri

⁴⁰ Avľa ke leste jekh malomocno, geľa angle leste pro khoča a mangelas les: „Te kamľalas, šaj man sastares!“

⁴¹ Le Ježišoske sas pharo vaš leske, thoda pre leste o vast, chudňa pes lestar a phenda: „Kamav, av sasto!“ ⁴² A o malomocno takoj sastila avri a sas žužo.

⁴³ O Ježiš leske zorales dovakerďa a takoj les bičhaďa het. ⁴⁴ Phenda leske: „Šun, ma phen oda řnikaske, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda, so prikazinda o Mojžiš, lenge pro svedectvos.“ ⁴⁵ Ale ov geľa het a chudňa všadzik te vakerel pal oda, so pes ačhľa. Vašoda o Ježiš imar našti geľa andro fori anglo nipi, ale sas avri pro omukle thana, kaj pal leste avenas o manuša pal savore seri.

2

O Ježiš sastarel le kalikos

¹ Pal varesave dživesa geľa o Ježiš pale andro foros Kafarnaum a but džene pes dodžanle, hoj hino andro kher. ² Takoj pes zgele ajci manuša, hoj na sas kaj te ačhel, aňi paš o vudar. A vakerelas lenge pal o evaňjelium. ³ Akor ke leste avle štar murša, save anenas jekhe kalikos. ⁴ Ale našti pes dochudle le nasvaleha ko Ježiš, bo sas ode but manuša. Avke otkerde e strecha a mukle le kalikos tele pro nošitki ode, kaj sas o Ježiš. ⁵ Sar dikhľa o Ježiš lengro pačaben, phenda le kalikoske: „Čhavo miro, odmukle tuke hine o bini.“

⁶ Ale bešenas ode the varesave zakoňika, save peske andro jile gondolinenas: ⁷ „Sar kada manuš kavke šaj vakerel? Ruhinel pes! Ňiko našti odmukel o bini, ča jekh o Dell!“

⁸ O Ježiš takoj prindžardľa andre peskro duchos, hoj pal leste kavke gondolinen, a phenda lenge: „Soske kavke gondolinen andre tumare jile? ⁹ So hin lokeder, te phenel le kalikoske: ‚Odmukle tuke hin o bini‘, či te phenel: ‚Ušti, le tuke o nošitki a dža?‘

¹⁰ Ale vaš oda, hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskres hin pravos the zor te odmukel pre phuv o bini“ – phenda le kalikoske: ¹¹ „Phenav tuke: Ušti, le tuke o nošitki a dža khere!“ ¹² Ov takoj uštila a savore dikhle, sar peske iľa o nošitki a geľa het. Savore pes čudalinenas, lašarenas le Devles a phenenas: „Mek šoha kajso vareso na dikhľam!“

O Ježiš vičinel le Levi

¹³ O Ježiš džalal pale paš o moros. Avenas pal leste igen but manuša a ov len sikavelas. ¹⁴ A pal o drom dikhľa le Levi, le Alfeoskre čhas, sar bešelas pre colňica, a phenda leske: „Av pal mande!“ A ov uštila a geľa pal leste.

¹⁵ Palis o Ježiš geľa ke leste andro kher, a sar ode bešelas pašal o skamind, bešenas leha the leskre učeňikenca but colňika the binošna manuša, bo but ajse pal leste džanas. ¹⁶ Ale sar les dikhle o zakoňika the o Farizeja te chal le colňikenca the le binošnenca, phučle leskre učeňikendar: „Soske pijel a chal le colňikenca the le binošnenca?“

¹⁷ Sar oda o Ježiš šunďa, phenda lenge: „Le sastenge na kempel le doktoris, ale le nasvalenge. Me na avľom te vičinel le spravodľiven, ale le binošnen!“

Pal o postos

¹⁸ Le Janoskre učeňika the o Farizeja pes poscinen. Varesave manuša avle a phučle le Ježišostar: „Soske o učeňika le Janoskre the o učeňika le Farizejengre poscinen a tire na poscinen?“

¹⁹ A o Ježiš lenge phenda: „Či šaj poscinen o hosci pro bijav, te mek o terno hino lenca? Medik hino lenca o terno, našti pes poscinen! ²⁰ Ale avena ajse dživesa, hoj o terno na ela lenca, a andre ola dživesa pes poscinen.“

²¹ Se ňiko na zasivel e chev pro purane gada le neve pochtaneha, bo o nevo pochtan odčhindola le puranestar a kerela pes mek bareder chev. ²² A ňiko na čhivel e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol rozčhingerela o gone a zničinel a pes the e mol the o gone. Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone.“

Pal o šabat

²³ Jekhvar pro šabat džalas o Ježiš pašal e maľa, kaj sas sadzimen, a leskre učeňika chudle te čhingerel o klasi. ²⁴ O Farizeja leske phende: „Dikh, keren oda, so našti te kerel pro šabat!“

²⁵ Ov lenge phenda: „Mek šoha na gendān pal oda, so kerđa o David akor, sar les na sas so te chal a sas bokhalo ov a the ola, ko sas leha? ²⁶ Sar geľa andro kher le Devleskro akor, sar sas o Ebjatar nekbarer rašaj, a čala o sveta mare, save ňiko našti chal, ča o rašaja, a diňa the olen, ko sas leha?“

²⁷ Phenda lenge: „O šabat sas kerdo prekal o manuš, a na o manuš prekal o šabat!“
²⁸ Vašoda o Čavo le Manušeskro hino Raj the upral o šabat.“

3

O Ježiš sastarel o vast pro šabat

¹ Sar o Ježiš geľa pale andre sinagoga, sas ode jekh manuš, saves sas ňevladno vast. ² A varesave džene ča dikhenas, či les sastarela avri pro šabat, hoj les te obviňinen. ³ O Ježiš phenda ole manušeske, saves sas ňevladno vast: „Ačh kade maškara!“

⁴ A phučľa lendar: „Či šaj pro šabat mištes te kerel, abo na? O dživipen te zachraňinel, či te murdarel?“ Ale on sas čhit.

⁵ Dikhľa pro manuša pašal peste choľaha a sas leske igen pharo vašoda, save zacata jile len sas. Phenda le manušeske: „Nacirde o vast!“ Sar nacirdňa o vast, sastila leske calkom avri. ⁶ O Farizeja pes takoj gele te dovakerel le Herodijanenca, sar te murdarel le Ježiš.

O Ježiš sastarel paš o moros

⁷ O Ježiš peskre učeňikenca geľa paš o moros. Džanas pal leste but manuša andral e Galileja, Judsko, ⁸ Jeruzalem, Idumea the Zajordansko. Džanas pal leste the but nipi andral o Tir the Sidon, bo pes došunde pal oda, so kerel. ⁹ Akor phenda peskre učeňikenge: „Pripravinen mange e lodka, hoj pes pre ma o manuša te na ispiden.“
¹⁰ Bo sastarda but dženen a savore nasvale pes pre leste ispidenas a kamenas pes lestar te chudel. ¹¹ A the o nalače duchi, sar les dikhenas, perenas anglal leste a vičinenas: „Tu sal o Čavo le Devleskro!“ ¹² Ale o Ježiš lenge zorales zakazinda, hoj ňikaske te na phenen avri, ko hino.

O Ježiš vičinel le dešudujen

¹³ Paloda o Ježiš geľa pro verchos a vičinda pal peste ča olen, kas ov kamelas, a on avle ke leste. ¹⁴ Kidňa peske avri dešudujen, hoj te aven leha a hoj len te bičhavel te vakerel o evaňjelium. ¹⁵ A diňa len zor te tradel avri le demonen. ¹⁶ Kala hine ola dešuduj (12): O Šimon (saveske diňa nav Peter), ¹⁷ o Jakob the leskro phral o Jan, le Zebedeoskre čhave (savege diňa nav Boanerges, so hin prethodo: le Perumoskre Čhave), ¹⁸ o Andrej, o Filip, o Bartolomej, o Matuš, o Tomaš, o Jakob, le Alfeoskro čhavo, o Tadeus, o Šimon Kanaansko ¹⁹ the o Judaš Iškarijotsko, savo les palis zradzinda.

Pal o ruhaňje pro Sveto Duchos

²⁰ Palis o Ježiš avľa andro kher a pale pes zgele ajci but manuša, hoj les the leskre učeňiken na sas kana mek aňi maro te chal. ²¹ Sar pes le Ježišoskri famelija pal oda došunda, avle, hoj les te len het, bo phende pre leste, hoj našada e godi.

²² A o zakoňika, save avle andral o Jeruzalem, pre leste phende: „Hin andre leste o Belzebub, o raj le demonengro! Leskra zoraha tradel avri le demonen!“

²³ O Ježiš peske len vičinda a chudňa lenge te vakerel andro podobenstva: „Sar šaj tradel o satan avri le satan? ²⁴ Te pes o krališagos rozđelinel a džal pre peste, oda krališagos na obačhela. ²⁵ A te pes o kher rozđelinel a džal pre peste, oda kher našti obačhela. ²⁶ Avke te o satan džal korkoro pre peste a rozđelinel pes, našti obačhela, ale hin leske koňec. ²⁷ ňiko našti džal ko zoralo muřš andro kher te čorel leskre veci, medik ole zorale muřšes na phandela. Palis šaj čorel avri leskro kher. ²⁸ Čačipen tumenge phenav, hoj savore bini the savore lava, savenca pes o manuša ruhinen pro Del, lenge ena odmukle, ²⁹ ale oleske, ko pes ruhinel pro Sveto Duchos, na ela šoha odmuklo a leskro binos ačhela pre leste furt.“

³⁰ Kada phendā, bo on phenenas: „Hin andre leste nalačo duchos.“

E daj the o phrala le Ježišoskre

³¹ Palis avla leskri daj the leskre phrala, ačhenas avri a dine les te vičinel. ³² Bešenas pašal leste but manuša a phende leske: „Tiri daj the tire phrala hine avri a vičinen tut.“

³³ Ov lendar phučla: „Ko hin miri daj a ko hin mire phrala?“

³⁴ A dikhla pašal peste pre ola, ko leha bešenas, a phenda: „Dikhen, miri daj the mire phrala. ³⁵ Bo sako, ko kerel e voła le Devleskri, hino miro phral, miri pheñ the miri daj.“

4

O podobenstvo pal o štar phuva

¹ O Ježiš chudña pale te sikavel paš o moros. A vaš oda, hoj pes zgele igen but manuša, geła andre lodka a o manuša sas pre phuv paš o moros. ² Sikavelas len but andro podobenstva a andre peskro sikaviben lenge vakerelas: ³ „Šunen, jekh manuš geła te rozčhivkerel o semena. ⁴ Sar rozčhivkerelas, varesave pele paš o drom. Avle o čirikle a chale len. ⁵ Aver pele pre baruñi phuv, kaj len na sas but čik, a sig barile, bo na gele but tele andre phuv. ⁶ Ale sar avla avri o kham, zlabarda len a šučile avri, bo na sas len koreñis. ⁷ Aver pele andro trñi a sar o trñi barile, tasade len a na sas lendar chasna. ⁸ Aver pele andre lači phuv, chudle te barol a ande chasna. Varesave tranda (30), varesave šovardeš (60) a varesave šel (100).“

⁹ A phendā lenge: „Kas hin kana pre oda, hoj te šunel, mi šunel!“

Soske o Ježiš vakerel andro podobenstva

¹⁰ Sar sas korkoro, phučle lestar o dešuduj (12) apoštola the okla, so sas paš leste, pal oda podobenstvo. ¹¹ Ov lenge phenda: „Tumenge hin dino te ačhałol o garude veci andral o krališagos le Devleskro, ale olenge, so hine avri, pes sikavel savoro andro podobenstva vašoda,

¹² *hoj te dikhel dikhena, ale na dikhena;*

te šunel šunena, ale na ačhalona,

hoj pes te na visaren

a te na pes lenge odmuken o bini.“

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹³ O Ježiš lendar phučla: „Te na ačalon kada podobenstvo, sar palis ačhalona savore okla podobenstva? ¹⁴ O semena, so rozčhivkerelas o manuš, hin o lav. ¹⁵ Ola, kaske sas o lav sadzimen paš o drom, hine ola, ko šunen o lav, ale takoj avel o satan a lel avri o sadzimen lav andral o jilo. ¹⁶ Ola, kaske sas sadzimen pre baruñi phuv, hine ola, ko šunen o lav a takoj les radišagoha prilen, ¹⁷ ale likerem avri ča pre varesavo časos, bo nane len koreñis. Palis, sar avel o pharipen abo o manuša pre lende džan vaš o lav, takoj oddžan le pačabnastar. ¹⁸ Aver džene, kaske sas sadzimen andro trñi, šunen o lav, ¹⁹ ale o pharipena andre kada džživipen the o klamišagos le barvalipnaskro the o aver žadosci, so aven andro jilo, tasaven o lav a nane lestar chasna. ²⁰ A aver džene, kaske sas sadzimen andre lači phuv, šunen o lav, prilen les andro jilo a anen chasna - varesave tranda (30), varesave šovardeš (60), varesave šel (100).“

O podobenstvo pal e momeli

²¹ Phenda lenge: „Či pes labarel e momeli pre oda, hoj la te garuven tel e piri abo tel o hadžos? Či na pre oda, hoj la te thoven pro svetñikos? ²² Bo nič nane avke garudo, hoj te na avel jekhvar avri. Savoro, so hin garudo, avela avri pro švetlos. ²³ Te hin varekas kana, hoj te šunel, mi šunel!“

²⁴ A phenda lenge: „Šunen mištes! Sava miraha merinen, ajsaha tumenge ela merimen a mek pes tumenge pridela. ²⁵ Bo kas hin, oles mek ela dino, a kas nane, olear pes lela mek the oda, so les hin.“

O podobenstvo pal o zrnos

²⁶ O Ježiš phenda: „Le Devleskre krališagoha hin oda avke, sar te ilahas o manuš o zrnos a sadzindahas les andre phuv. ²⁷ Rači džal te sovel, tosara uštel a o zrnos pes pučinel avri a barol; a ov aňi na džanel sar. ²⁸ Bo e phuv del ulipen korkori pestar - ešeb e prajta, palis o klasos a palis but zrnos andro klasos. ²⁹ A sar dobarol o zrnos, takoj pes bičhavel te košinel, bo avla e žatva.“

O podobenstvo pal o horčično zrnkos

³⁰ Palis phenda: „Soha porovñinava o krališagos le Devleskro? Save podobenstvoha tumenge sikavava? ³¹ Hino sar o horčično zrnkos, savo sar pes sadzinel, hino

nekcikneder savore semenendar pre phuv. ³² Ale sar hino sadzimen, chudel te barol a hino nekbareder maškar savore rastlini a hin les ajse bare konara, hoj o čirikle peske šaj bešen andre leskro čiños.“

³³ O Ježiš lenge vakereles o lav andro but kajse podobenstva – ajci, keci šaj achalonas. ³⁴ Le manušenge na vakereles bi o podobenstva, ale sar sas korkoro peskre učeñikenca, lenge phenelas avri savoro.

O Ježiš zaachavel e burka pro moros

³⁵ Oda džives, sar zaračila, phenda o Ježiš le učeñikenge: „Aven džas pre oki sera le moroskri.“ ³⁶ Gele het pašal o nipi, avle andre lođka, kaj imar o Ježiš sas, a ile les peha. Sas leha the aver lođki. ³⁷ Jekhvareste avla bari burka la balvajaha. O vlni marenas andre lođka avke zorales, hoj imar o pañi avelas andre. ³⁸ O Ježiš peske sovelas pre perñica palal andre lođka. Uštade les a phende leske: „Učifelina, tuke hin jekh, hoj kade meraha?“

³⁹ Ov uštala a rozkazinda la balvajake the le moroske: „Preač, čhit!“ E balvaj preačila a sas igen cichones.

⁴⁰ Palis lendar phuča: „So tumen avke daran? Mek furt tumen nane pačaben?“

⁴¹ Ale on pes igen daranas a phučenas jekh avrestar: „Oda ko ov hino, hoj les e balvaj the o moros šunen?“

5

O posadnuto manuš andre Gadara

¹ Pregele prekal o Galilejsko moros pre oki sera a doavle andre phuv Gadara. ² A soča o Ježiš gela avri andral e lođka, avla ke leste pašal o hrobi jekh manuš, andre savo sas nalačo duchos. ³ Oda manuš bešelas andro hrobi a űiko les imar añi le lancenca našti phandelas. ⁴ Bo imar sas buterval phandlo le lancenca the le putenca pro vasta the pro pindre, ale o lanci čingerelas a o puta phagerelas. űikas na sas zor les te skrocinel. ⁵ Rat-džives kerelas vika pro brehi the paš o hrobi a korkoro pes marelas le barenca.

⁶ Sar dikhla dural le Ježiš, denašelas ke leste, peła pro kħoča ⁷ a vičinda zorale hangoha: „So mandar kames, Ježiš, Čhavo le Nkbareder Devleskro? Mangav tut pro Del, ma trapin man!“ ⁸ Bo o Ježiš leske phenda: „Nalačo duchona, dža andral leste avri!“

⁹ Avke o Ježiš lestar phuča: „Sar tut vičines?“

Odphenda leske: „Miro nav hin Legion, bo sam igen but.“ ¹⁰ A igen les mangelas, hoj les te na tradel andral odi phuv avri.

¹¹ Ode pašes pro brehos sas baro stados le balengro ¹² a o demona les mangelas: „Bičhav amen andre kala bale, hoj te džas andre lende.“ ¹³ O Ježiš lenge takoj domukla a o nalače duchi gele avri andral o manuš andro bale. Calo stados, vaj duj ezera (2 000) bale, denašenas tele le brehoha andro moros a tašfile.

¹⁴ Ola džene, save pašinenas le balen, denaše a phende oda avri andro foros the pro mali a o manuša avle te dikhel, so pes ačila. ¹⁵ A sar avle paš o Ježiš a dikhle oles, andre kaste sas oda Legion, hoj bešel, hino urdo a hino paš e godi, igen predarandile. ¹⁶ Ola, so oda dikhle, vakereles le manušenge, so pes ačila ole posadnute manušeha the le balenca. ¹⁷ Avke o manuša chudle te mangel le Ježiš, hoj te džal avri andral lengri phuv.

¹⁸ Sar džalas o Ježiš andre lođka, mangelas les oda, ko sas posadnuto: „Domuk mange te džal tuha!“ ¹⁹ Ale o Ježiš leske na domukla a phenda leske: „Dža khere ke tiri famelija a phen lenge avri, save bare veci tuke kerđa o Raj the savo lačhipen tuke presikađa.“

²⁰ Avke gela a chudna te vakerele andro Dekapolis, save bare veci leske kerđa o Ježiš; a savore pes čudalinenas.

Pal e muli čhajori the pal e nasvali džuvli

²¹ Sar pregele la lođkaha pale pre oki sera le moroskri a mek sas paš o moros, avle ke leste igen but manuša. ²² Akor ode avla o Jairus, jekh vodcas andral e sinagoga, a sar dikhla le Ježiš, peła leske paš o pindre ²³ a igen les mangelas: „E čhajori mange merel. Mangav tut, av a thov pre late tire vasta, hoj te sastol avri a te dživel.“ ²⁴ A o Ježiš leha gela.

Džanas pal leste igen but nipi a ispidenas pes pre leste pal savore seri. ²⁵ A sas ode jekh džuvli, savi sas dešuduj (12) berš nasvali pro džuvlikano nasvaliben. ²⁶ A kajte diña savore peskre love avri le doktorengi a igen but lendar cerpinda, na sas lake feder, ale ča furt goreder. ²⁷ Sar šunda pal o Ježiš, avla maškar ola but nipi palunestar ko Ježiš a dotkriinda pes leskre ruchostar. ²⁸ Bo phenda peske: „Ča te man leskre ruchostar

dotkñinava, sastuvava avri.“ ²⁹ A takoj latar preačila te džal o rat a šunda andre peskro felos, hoj sastila avri le nasvalibnastar.

³⁰ A o Ježiš džanla, hoj lestar gela avri e zor, visaliła ko manuša a phučla: „Ko pes dotkñinda mire ruchostar?“

³¹ O učeñika leske odphende: „Se dikhes, hoj pes pre tu o manuša ispiden pal savore seri, a tu phuces: ‚Ko pes mandar dotkñinda?‘“

³² Ale o Ježiš pes rozdikhelas pašal peste, hoj te dikhel, ko oda kerđa. ³³ A odi džuvli džanelas, so pes lake ačila, avke avla, izdralas daratar, peła anglal leste pro khoča a phenda avri calo čačipen. ³⁴ Ov lake phenda: „Čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda. Dža andro smirom. Av sasti andral tiro nasvaliben.“

³⁵ Mek sar ov laha vakerelas, avle o nipi andral o kher le Jairoskro a phende leske: „Tiri čhajori imar muła. Soske mek trapines le Učitelis?“

³⁶ O Ježiš šunda, so leske phende, no the avke leske phenda: „Ma dara tut, ča pača!“

³⁷ A na domukla ñikaske leha te džal, ča le Peteriske, le Jakoboske the leskre phraleske, le Janoske. ³⁸ Avle andro kher ko Jairos a dikhle ode but manušen te rovel a te kerel bari vika. ³⁹ O Ježiš gela andre a phenda lenge: „Soske keren ajsi bari vika a roven, se e čhajori na muła, oj ča sovel!“ ⁴⁰ A chudle lestar te asal. Ale ov tradiña savoren avri, iła la čhajorakra da the dades a the olen, ko sas leha, a gela pre oda than, kaj pašolas e čhajori. ⁴¹ Chudña la čhajorakro vast a phenda lake: „Talitha kumi!“ Oda pes prethovel: „Čhajorije, tuke phenav, ušti!“ ⁴² E čhajori takoj uštila a phirelas – sas lake dešuduj berš – a savore pes igen čudalinenas. ⁴³ Ale o Ježiš lenge zorales prikazinda, hoj pal oda te na phenen ñikaske. Palis lenge phenda, hoj la te den te chal.

6

O Ježiš andro Nazaret

¹ Palis o Ježiš gela odarik het a avla andre peskro gav, kaj bariła avri, a leskre učeñika gele leha. ² Sar sas o šabat, chudña te sikavel andre sinagoga. Sas ode but džene a sar les šunde, čudalinenas pes a phenenas peske: „Khatar les hin kada? Khatar les hin kajsi godi? Sar šaj kerel kajse bare zazraki? ³ Či nane ov oda tesaris? Či nane ov oda čhavo la Mariakro the o phral le Jakoboskro, le Jozefoskro, le Judaskro the le Šimonoskro? A či na bešen leskre pheña kade maškar amende?“ A na kamenas andre leste te pačal.

⁴ O Ježiš lenge phenda: „Le prorokos den pačiv všadzik avrether, ča na andre leskro gav, andre leskri famelija the andre leskro kher.“ ⁵ A našti ode kerđa ñisave zazraki, ale ča pre varesave nasvale thoda o vasta a sastarda len avri. ⁶ Čudalinda pes, hoj o manuša na pačan. Avke o Ježiš gela te sikavel andre aver gava.

O Ježiš bičhavel avri le dešuduje učeñiken

⁷ Vičinda ke peste le dešudujen (12) a bičhađa len avri po duje dženen. Diña len zor upral o nalače duchi. ⁸ Prikazinda lenge: „Ma len tumenca pro drom nič, aňi maro, aňi love andro sirimos, aňi zajdica, ča e paca.“ ⁹ Uren o sandalki pro pindre a ma len tumenca aver gada.“ ¹⁰ Phenda lenge: „Ačhen andre oda kher, andre savo tumen prilena, dži akor, medik na džana avri andral oda foros. ¹¹ Te tumen pre varesavo than na prilena, aňi na kamena te šunel, džan odarik het a keren tele o prachos pal o pindre pro svedectvos pre lende. [Čačipen tumenge phenav, hoj feder ela pro sudno džives le forenge Sodoma the Gomora sar ole foroske.]“

¹² Avke ola dešuduj učeñika gele avri a kazinenas le manušenge, hoj te keren pokaňje. ¹³ Tradenas avri but demonen a makhenas but nasvalen le olejoħa a sastarenas len avri.

Pal o meriben le Janoskro

¹⁴ O krafis Herodes pes pal oda došunđa, bo všadzik pes vakerelas pal o Ježiš. A varesave džene phenenas: „Oda o Jan Krstiteľ uštila andral o meriben, vašoda les hin kajsi zor te kerel o zazraki.“ ¹⁵ Aver džene phenenas pro Ježiš, hoj ov hino o Elias, a aver phenenas, hoj hino ajsi prorokos sar ola proroka, so dživenas varekana.

¹⁶ No sar oda šunđa o Herodes, phenda: „Oda hin o Jan, kaske odčhindom o šero. Ov uštila andral o meriben!“ ¹⁷ Bo o Herodes prikazinda, hoj te zalen le Jan a te thoven les andre bertena. Vašoda, hoj leskre phrales le Filip sas romñi Herodijada a o Herodes laha ačila te dživel, ¹⁸ o Jan phenelas le Herodesoske: „Našti džives le phraleskra romňaha!“ ¹⁹ Vašoda e Herodijada chalas choľi pro Jan a kamelas les te murdarel, ale našti, ²⁰ bo o Herodes pes daralas le Janostar a džanelas, hoj hino čačipnaskro the sveto muř, a chrañinelas les. Rado les šunelas, ale na džanelas, so peske pal oda te gondolineľ.

²¹ Ale avla jekh džives, sar sas le Herodesoske o berša, hoj kerđa e hoscina prekal o generala, prekal o veľitelä the prekal o vodci andral e Galileja. ²² A sar avla andre e čhaj la Herodijakri a khelelas, sas oda pre dzeka le Herodesoske the olenge, ko leha sas pre hoscina.

O kralis phenda ola čhake: „Mang mandar, so ča kames, a me tuke oda dava!“ ²³ A diňa la lav: „Dava tut savoro, so mandar mangeha, až dži jepaš mire krališagostar.“

²⁴ Avke odi čhaj geľa avri a phučľa peskra datar: „So mange lestar mangava?“

„O šero le Janoskro Krstiteľiskro,“ odphenda lake e daj.

²⁵ A odi čhaj takoj sidarelas ko kralis a mangľa lestar: „Kamav, hoj mange takoj akana te anes pre tacka o šero le Janoskro Krstiteľiskro.“

²⁶ O kralis ačhiľa smutno, ale našti lake odphenda, bo la diňa lav anglal o manuša, so leha sas pre hoscina. ²⁷ Avke o kralis takoj bičhada le katos a prikazinda, hoj te anel le Janoskro šero. O katos geľa, odčhinda leske o šero andre bertena ²⁸ a anda o šero pre tacka la čhake. A e čhaj diňa peskra dake. ²⁹ Sar oda šunde le Janoskre učeňika, avle, ile leskro felos a thode les andro hrobos.

O Ježiš čalarel pandž ezera manušen

³⁰ O apoštola avle pale paš o Ježiš a vakerenas leske savoro, so kerenas the sikavenas.

³¹ A ov lenge phenda: „Aven džas korkore pre varesavo omuklo than, hoj tumenge sikra te odpočovinen.“ Bo but manuša pal lende avenas a džanas het a len na sas aňi kana te chal.

³² Avke gele la lodkaha varekhaj pro omuklo than, hoj te aven korkore. ³³ Ale but nipi len dikhle, sar džan het, a avle pre oda, kaj džan. Vašoda but džene, so sas odarik andral savore gavora, gele pešonas pal lende pre oki sera a predenaše len. ³⁴ A sar avla o Ježiš avri andral e lodka, dikhľa ode pherdo nipen a sas leske pharo vaš lenge, bo sas sar o bakrore bi o pastjeris. A chudňa len te sikavel but veci.

³⁵ Sar imar sas but ori, avle ke leste leskre učeňika a phende leske: „Pre kada than nane nič a imar hin but ori. ³⁶ Rozmuk len, hoj peske te džan te cinel vareso te chal andro gava the andro fori.“

³⁷ Ale ov lenge odphenda: „Tumen len den te chal!“

Phende leske: „Kames, hoj te džas te cinel maro vaš o duj šel (200) denara* a te das len te chal?“

³⁸ Ov lendar phučľa: „Keci tumen hin mare? Džan te dikhel!“

Sar pes dodžanle, phende leske: „Pandž mare the duj ribi.“

³⁹ Paľis lenge phenda, hoj peske te bešen pre zeleno čar andro cikne skupinki. ⁴⁰ A bešle peske andro skupinki po šel (100) the po penda (50). ⁴¹ Avke o Ježiš ila ola pandž mare the duj ribi, dikhľa pro űebos, požehňinda, phagerelas o mare a delas le učeňikenge, hoj te poden le manušenge. The ola duj ribi rozdělinda savorenge. ⁴² Chale savore a čalile. ⁴³ A o učeňika kidle upre ole marendar the ribendar, so mek ačhile dešuduj (12) pherde košara. ⁴⁴ Oda maro chale vaj pandž ezera (5 000) murša.

O Ježiš phirel pal o moros

⁴⁵ Takoj paloda bičhada o Ježiš peskre učeňiken, hoj te džan la lodkaha anglal leste andre Betsaida pre oki sera le moroskri, medik ov rozmukela le manušen. ⁴⁶ Sar pes lenca rozlučinda, geľa pes te modľinel upre pro verchos.

⁴⁷ A sar imar zaračila, sas e lodka maškar o moros, ale o Ježiš sas korkoro pre phuv. ⁴⁸ O Ježiš dikhľa, hoj pes o učeňika trapinen le veslenca, bo phurdelas pre lende e balvaj. Avla ke lende, sar imar vidňisalolas, no mek sas rat†. Phirelas pal o moros a kamľa pašal lende te predžal. ⁴⁹ Ale sar les dikhle te phirel pal o paňi, viskinde, bo peske gondolinde, hoj dikhen varesave mules. ⁵⁰ Savoredžene les dikhle a darandile.

Ale o Ježiš takoj ke lende prevakerđa: „Ma izdran! Me som. Ma daran tumen!“ ⁵¹ Geľa paš lende andre lodka a e balvaj preachila. A igen pes čudalinenas, ⁵² bo na achalile akor, sar pes ačhiľa o zazrakos le marenca, bo lengre jile sas zakerde andre.

O Ježiš sastarel andro Genezaret

⁵³ Sar pregele o moros, avle andro Genezaret a ode priphandle e lodka. ⁵⁴ A soča avle avri andral e lodka, takoj les o manuša prindžarde. ⁵⁵ Rozdenaše pes pal cali odi phuv a anenas le nasvalen pro nošitki paš o Ježiš ode, kaj pes došunenias, hoj hino. ⁵⁶ A všadzik, kaj o Ježiš džaläs, anenas ke leste le nasvalen, či oda sas avri pro ulici, vaj andro gava abo andro fori, či avri pre maľa. A mangenas les, či pes našti dotkňinen bajča leskre gadendar, a savore, so pes dotkňinenas, sastonas avri.

* 6:37 6,37 Oda hin beršeskro počiňiben. † 6:48 6,48 Oda sas maškar o trin the šov ori.

7

So melarel le manušes

¹ O Farizeja the varesave zakoňnika, save avle andral o Jeruzalem, pes zgele paš o Ježiš. ² Dikhle, hoj le Ježišokre učeňnika chan o maro le melale vastenca, bo peske len na thode avri (na morde) avke, sar o Farizeja phenenas, hoj kempel te kerel. ³ Bo o Farizeja the savore Židi dolikerenas o tradiciji le phurederengre, hoj medik na thovenas mištes o vasta avri, na chanas. ⁴ A sar avenas pal o plācos, na chanas, medik pes na thovenas. Preile le phurender the but aver tradiciji a dolikeren len, ajse sar te thovel avri o pohara, o kuča, o pira the o grati međostar.

⁵ Vašoda lestar o Farizeja the o zakoňnika phučle: „Soske tire učeňnika na dolikeren o tradiciji le phurederengre a chan o maro le melale vastenca?“

⁶ Odphenda lenge: „Tumen dujemujengre, mištes pal tumende prorokinelas o Izajaš, avke sar hin pisimen:

*Kala nipi man lašaren le mujeha,
ale lengro jilo hino mandar dur.*

⁷ *Hijaba man lašaren,
bo sikaven o sikaviben le manušengro.’*

⁸ Bo omuklan le Devleskro prikazaňje a dolikeren le manušengre tradiciji.“

⁹ A phenda lenge: „Le Devleskro prikazaňje čerinen vaš tumare tradiciji. ¹⁰ Bo o Možiš phenda: *„De pačiv tira da the tire dades! A oda, ko košel la da the le dades, mušinel te merel!’* ¹¹ Ale tumen phenen, hoj o manuš te phenel la dake abo le dadeske: „Našti tuke pomožinav, bo oda hin daros prekal o Del,‘ ¹² a kavke leske braňinen te kerel vareso prekal e daj abo prekal o dad. ¹³ Kajse tradicijenca, so likerem a poden dureder, musaren le Devleskro Lav. A mek the but aver kajse veci kerel!“

¹⁴ Palis vičinda ke peste le nipen a phenda lenge: „Šunen man, savore, a achalon! ¹⁵ Le manušes na melarel oda, so chal, ale oda, so avel avri andral leskro jilo. ¹⁶ [Te hin varekas kana, hoj te šunel, mi šunel!]"

¹⁷ Sar odgela le manušendar a geľa andro kher, phučle lestar leskre učeňnika pal oda podobenstvo. ¹⁸ A o Ježiš lenge phenda: „So aňi tumen na achalon? Na achalon, hoj nič, so avel avral a džal andro manuš, les našti melarel andre? ¹⁹ Bo oda na džal andre leskro jilo, ale ča andro per a palis džal avri.“ Aleha o Ježiš phenda, hoj dojekh chaben hino žužo.

²⁰ A phenda: „Le manušes melarel andre oda, so avel andral leste avri. ²¹ Bo andral o manuš – andral leskro jilo – aven avri o gondolišagi te kerel o nalače veci, te kerel o lubipen, te murdarel, te čorel, ²² te pašlol avre romňenca, te kamel igen o barvalipen, te kerel varekaske o nalačo, te klaminel, nisostar pes te na ladžal, te zavidzinel, te vakeral namištes pal aver, te lidžal pes upre a te kerel o dilinipen. ²³ Savore kala nalače veci aven avri andral o jilo a melaren andre le manušen.“

O pačaben la džuvlakro

²⁴ O Ježiš uštıla a geľa odarik paš o fori Tir [the Sidon]. Geľa andro kher a na kamla, hoj pes pal oda vareko te dodžanel, ale na diňa pes oda te garuvel andre. ²⁵ A došunda pes pal leste jekh džuvli, sava sas čajori, andre savi sas nalačo duchos. Oj avla a peľa le Ježišoske paš o pindre. ²⁶ Odi džuvli sas Grekiňa andral e phuv Fenicija andre Sírija. Mangelas les, hoj te tradel avri le demonos andral lakri čajori.

²⁷ Ale o Ježiš lake phenda: „Domuk, hoj ešeb te čalon o čhave, bo nane šukares te lel o maro le čhavage a te čhivel les le rikonorenge.“

²⁸ Ale oj leske odphenda: „He, Rajeja, ale the o rikonore chan telal o skamind o trušini, so peren le čhavage.“

²⁹ Avke lake phenda: „Vaš kada lav, so phendaľ, dža! O demonos imar geľa avri andral tiri čaj.“

³⁰ A oj geľa khere a arakhľa peskra čajora te pašlol pro hadžos a o demonos imar andral late geľa avri.

O kašuko the šepetľivo manuš

³¹ Palis geľa het pašal o Tir prekal e phuv Sidon, tele paš o Galilejsko moros a odarik geľa andre phuv Dekapolis. ³² A ande ke leste jekhe manušes, savo sas kašuko the igen šepetľivo, a mangenas les, hoj te thovel pre leste o vasta.

³³ O Ježiš les iľa pašal o nipi sikra dureder a thođa leske o angušta andro kana, palis peske čhungarda pro angušta a dotkňinda pes leskra čhibatar. ³⁴ Palis dikhľa upre pro ňebos, phurdľa peske pharipnastar a phenda: „Effatha!“ So hin: „Phundrav tut!“ ³⁵ Takoj pes leske phundrade o kana the e čhib a imar vakereľas žužes.

³⁶ O Ježiš prikazinda le manuŝenge, hoj oda te na phenen ņikaske. Ale so buter lenge prikazinelas, on mek buter vakerenas. ³⁷ Igen pes čudalinenas a phenenas: „Savoro kerel miŝtes! Mek the le kaŝukenge del te ŝunel a le ņemenge te vakere!“

8

O Ježiš čalarel ŝtar ezera manuŝen

¹ Andre ola dživesa, sar sas pale zgele but manuŝa a na sas len so te chal, o Ježiš vičinda ke peste le učeŋiken a phenda lenge: ² „Pharo mange hin vaŝ kala manuŝa, bo imar trin džives hine manca a nane len so te chal. ³ Te len bičhavava khere bokhalen, odperena pal o drom, bo varesave avle dural.“

⁴ O učeŋika leske odphende: „Khatar laha pre kada omuklo than ajci maro, hoj te čalŋon savore manuŝa?“

⁵ A phučla lendar: „Keci tumen hin mare?“

„Efta,“ odphende leske.

⁶ Avke o Ježiš rozkazinda le manuŝenge, hoj peske te beŝen pre phuv. Ila ola efta mare, palikerda le Devleske, phagerelas a podelas o maro le učeŋikenge, hoj oda te rozden. A on oda rozdenas le manuŝenge. ⁷ Sas len the vajkeci ribici, the vaŝ ola palikerda a phenda, hoj len te rozden. ⁸ Avke o manuŝa chale a čalile. Olestar, so ačhila, skidle upre efta pherde koŝara. ⁹ Ola, ko chale, sas vaj ŝtar ezera (4 000) manuŝa. Palis len o Ježiš rozmucla ¹⁰ a takoj paloda geľa le učeŋikenca andre lodka a avla andre phuv Dalmanuta.

O Farizeja mangel znameŋje

¹¹ Avle paŝ leste o Farizeja a chudle pes leha te kerel. Mangelas lestar znameŋje andral o ņebos, hoj lenge te sikavel, hoj les čačes bičhađa o Del. ¹² Phurdla peske pharipnastar andro duchos a phenda: „Soske peske kala manuŝa mangel znameŋje? Čačipen phenav tumenge, hoj kale manuŝenge na ela dino ņisavo znameŋje.“ ¹³ Mukla len ode, geľa pale andre lodka a pregeľa pre oki sera le moroskri.

O učeŋika mek furt na achalŋon le Ježišoske

¹⁴ Andre lodka len sas ča jekh maro, bo bisterde peha te lel. ¹⁵ O Ježiš lenge dovakerelas: „Den tumenge pozoris pro kvasos le Farizejengro the pro kvasos le Herodesoskro!“

¹⁶ Avke on phende jekh avreske: „Vaŝoda amenge kada phenel, bo nane amen maro.“

¹⁷ O Ježiš džanelas, so peske vakeren, a phučla lendar: „Soske pal oda vakeren, hoj tumen nane maro? So mek furt na achalŋon? Hine tumende o jile phandle andre? ¹⁸ Hin tumen jakha, a na dikhen? Hin tumen kana, a na ŝunen? So imar bisterdan? ¹⁹ Sar ola pandž mare rozdelinavas maŝkar o pandž ezera (5 000) manuŝa, keci pherde koŝara skidŋan upre olestar, so ačhila?“

„Deŝuduj (12) koŝara,“ phende leske.

²⁰ „A sar ola efta mare rozdelinavas maŝkar o ŝtar ezera (4 000) manuŝa, keci pherde koŝara skidŋan upre olestar, so ačhila?“

„Efta,“ odphende.

²¹ A phenda lenge: „So mek furt na achalŋon?“

O Ježiš sastarel le kores andre Betsaida

²² Palis avle andre Betsaida. Ande ke leste jekhe kores a mangelas les, hoj pes lestar te dotkŋinel. ²³ O Ježiš chudŋa le kores vastestar a ila les avri andral o gav. Ode leske le ŝlinenca makhla o jakha, thođa pre leste o vasta a phučla lestar: „Dikhes vareso?“

²⁴ O koro dikhla upre a phenda: „Dikhav le manuŝen te phirel, ale dičhon avri sar stromi.“

²⁵ A o Ježiš leske pale thođa o vasta pro jakha a ov chudŋa te dikhel. O koro sastila avri a dikhelas savoro žužes. ²⁶ O Ježiš les bičhađa khere a phenda leske: „Ma dža pale andro gav [aŋi pal oda ma phen ņikaske!]“

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

²⁷ Palis geľa o Ježiš le učeŋikenca andro gavora paŝ e Filiposkri Cezarea. Pal o drom lendar phučla: „So pal mande phenen o manuŝa? So phenen, hoj ko me som?“

²⁸ Odphende leske: „Jekh phenen, hoj sal o Jan Krstifel, aver, hoj o Eliaŝ, a pale aver, hoj sal jekh le prorokendar.“

²⁹ Ov lendar phučla: „A tumen so phenen, hoj ko me som?“

O Peter leske odphenda: „Tu sal o Kristus!“

³⁰ A o Ježiš lenge igen prikazinda, hoj oda ņikaske te na phenen avri.

O Ježiš vakerel pal peskro meriben

³¹ Palis len chudña te sikavel, hoj o Čhavo le Manušeskro mušinela but te cerpinel, hoj na ela priilo le phuredendar, le nekbaredere rašajendar the le zakofnikendar a hoj mušinela te merel a pal o trin džives te uštel andral o meriben. ³² Vakerelas lenge pal oda phundradones. Akor o Peter les iła pre sera a chudña leske te dovakerel.

³³ Ale o Ježiš visaliła, dikhła pro učeñika a pokarhinda le Peter: „Dža mandar het, satan, bo na gondolines pre le Devleskre veci, ale pre le manušeskre!“

Sar te džal pal o Ježiš

³⁴ Palis ke peste vičinda le manušen the le učeñiken a phenda lenge: „Te kamel vareko te avel pal ma, mi zaprinel pes, mi lel pre peste peskro kerestos a mi avel pal ma. ³⁵ Bo sako, ko kamel te zachrañinel peskro dživipen, našavela les, ale ko našavela peskro dživipen vaš ma the vaš o evaňjelium, zachrañinela peske les. ³⁶ Bo so hin le manušes olestar, hoj dochudela calo svetos, ale našavela o dživipen? ³⁷ Soha peske o manuš šaj cinel o dživipen pale? ³⁸ Te pes vareko ladžala vaš ma the vaš mire lava andre kada lubikano the binošno svetos, vaš oda manuš pes jekhvar ladžala the o Čhavo le Manušeskro, sar avela le svete aňjelenca andre slava peskre Dadeskri!“

9

¹ O Ježiš lenge phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj varesave džene tumendar, so kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena le Devleskro krališagos te avel bara zoraha.“

O Ježiš pes prečerinel anglo učeñika

² A pal o šov džives peha o Ježiš iła le Peter, le Jakob the le Jan a sas korkore pro učo verchos. Ode pes angal lende prečerinda. ³ Leskre gada ačhile parne sar jiv – ajse parne, hoj nič pre phuv len na kerđahas parneder. ⁴ A sikada pes lenge o Eliaš the o Mojžiš a vakerenas le Ježišoha.

⁵ Akor phenda o Peter le Ježišoske: „Rajeja, mištes amenge hin kade! Keras trin stani: tuke jekh, le Mojžišoske jekh the le Eliašiske jekh.“ ⁶ O Peter na džanla so te phenel, bo igen predarandile.

⁷ Jekhvareste avla e chmara, zaučharda len a andral e chmara prevakerđa ke lende o hangos: „Kada hin miro Čhavo, saves kamav. Les šunen!“

⁸ A soča pes obdikhle, imar na dikhle paš peste ñikas, ča le Ježiš korkores.

⁹ Sar avenas tele pal o verchos, phenda lenge o Ježiš, hoj oda, so dikhle, te na vakeren ñikaske avri, medik o Čhavo le Manušeskro na ušfela andral o meriben. ¹⁰ On dolikerde oda, so lenge o Ježiš phenda, ale phučenas jekh avrestar: „So oleha gondolinel, sar phenel, hoj ušfela andral o meriben?“

¹¹ A phučle lestar: „Soske phenen o zakofnika, hoj ešeb mušinel te avel o Eliaš?“

¹² Ov lenge odphenda: „Čačipen hin, hoj o Eliaš avela ešebno a prikerela savoro. Ale soske hin pisimen pal o Čhavo le Manušeskro, hoj mušinela but te cerpinel a na ela priilo? ¹³ Phenav tumenge, hoj o Eliaš imar avla, ale kerde leha, so kamle, avke sar pal leste hin pisimen.“

O Ježiš tradel avri le nalače duchos andral o čhavoro

¹⁴ Sar avle pale paš o učeñika, dikhle pašal lende but manušen a the varesave zakofniken, sar pes lenca vesekedinen. ¹⁵ A soča ola manuša dikhle le Ježiš, igen radisalile a denaše ke leste a pozdravinde les.

¹⁶ O Ježiš lendar phučla: „Soske tumen lenca vesekedinen?“

¹⁷ Jekh ole manušendar leske odphenda: „Rajeja, andom paš tu mire čhas, bo hin andre leste o nalačo duchos, so lestar kerel ñemo. ¹⁸ Všadzik, kaj pre leste oda avel, čhivkerel leha, marel leske pro muj o peni, randel le dandenca a ačhel sar kašt. Manglom tire učeñiken, hoj les te traden andral leste avri, ale on oda našti kerde.“

¹⁹ O Ježiš lenge odphenda: „Ó, manušale bi o pačaben! Mek dži kana tumenca avava? Dži kana tumen mek zlikerava? Anen le čhavores kade paš mande!“

²⁰ Avke les ande paš leste, a sar oda duchos dikhla le Ježiš, čhivkerelas le čhavoreha. Peľa pre phuv, kuľinelas pes a pro muj leske marelas o peni.

²¹ O Ježiš phučla leskre dadestar: „Kanastar hino ajso?“

Ov odphenda: „Imar čhavorestar. ²² Buterval les o nalačo duchos čhivelas andre jag abo andro pañi, hoj les te murdarel. Te šaj vareso keres, av jileskro ke amende a pomožin amenge.“

²³ O Ježiš leske odphenda: „Soske phenes: ‚Te šaj?‘ Oleske, ko pačal, pes šaj ačhel savoro!“

²⁴ Ole čhaveskro dad takoj zvičinda: „Pačav, Rajeja! Pomožin mange, hoj feder te pačav!“

²⁵ Sar o Ježiš dikhla, hoj pes skiden mek buter manuša, pokarhinda ole nalače duchos a phenda leske: „Tu nemo the kašuko duchona, prikazinav tuke, av andral leste avri a imar šoha buter andre leste pale ma dža!“

²⁶ Oda duchos leha čhivkerelas, kerelas bari vika a palis gela avri. O čhavoro dičholas sar mulo, vašoda but džene phende, hoj muła. ²⁷ Ale o Ježiš chudña le čhavores vastestar, hazdña les a ov uštıla.

²⁸ A palis sar imar o Ježiš avla andro kher a sas korkoro le učeņikenca, phučle lestar: „Soske les amen našti tradñam avri?“

²⁹ Odphenda lenge: „Kale demonen našti te tradel avri, ča la modlitbaha [the le postoha].“

O Ježiš dujtovar vakerel pal peskro meriben

³⁰ Palis gele het odarik a džanas pašal e Galileja. O Ježiš na kamelas, hoj olestar vareko te džanel. ³¹ Bo le učeņiken sikavelas a phenelas lenge: „O Čhavo le Manušeskro ela dino andro vasta le nipenge a murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.“ ³² O učeņika na achalonas ole laveske, ale daranas pes lestar te phučel.

Ko hin nekbareder?

³³ Avle andro Kafarnaum. Sar sas andro kher, phučla lendar o Ježiš: „Pal soste vakerenas maškar peste, sar avahas pal o drom?“ ³⁴ Ale on sas čhit. Bo sar avenas pal o drom, vakerenas pal oda, ko hin lendar nekbareder.

³⁵ O Ježiš peske bešla, vičinda le dešudujen a phenda lenge: „Oda, ko kamel te avel ešebno, mušinel te avel posledno a te služinel savoreng.“

³⁶ Palis ila varesave čhavores a ačhađa les maškar lende. Sar les ila pro vasta, phenda: ³⁷ „Sako, ko prilela jekhes kajse čhavorendar andre miro nav, man prilel. A sako, ko man prilel, na man prilel, ale Oles, ko man bičhađa.“

Ko na džal pro Ježiš, hino leha

³⁸ O Jan leske phenda: „Rajeja, dikhlam varesave manušes, sar andre tiro nav tradelas avri le demonen a na domukahas leske, bo na phirel amenca.“

³⁹ Ale o Ježiš lenge phenda: „Ma braņinen leske! Bo ņiko, ko kerel andre miro nav zazraki, našti vakerel takoj namištes pal mande. ⁴⁰ Bo ko na džal pre amende, hino amenca! ⁴¹ Čačipen phenav tumenge, hoj sako, ko tumen dela te pijel jekh poharis paņi andre miro nav, bo san le Kristoskre, čačes chudela peskri odmena.“

Te na cirdel avres pro binos

⁴² „Te vareko cirdela pro binos jekhes kale ciknorendar, so pačan andre ma, oleske ulahas feder, te leske thodehas baro bar* andre meň a čhidehas les andro moros! ⁴³ A te tut cirdela tiro vast te kerel binos, odčhin les, bo feder tuke hin te džal andro dživipen bi o vast, sar te džal soduje vastenca andro peklos, andre odi jag, so šoha na murdałol andre! ⁴⁴ [Ode, kaj mek aňi lengro kirmo na merel a e jag na preačhel!] ⁴⁵ A te tut cirdela pro binos tiro pindro, odčhin les, bo feder tuke hin te džal andro dživipen bi o pindro, sar te avel čhido soduje pindrenca andro peklos, andre jag, so šoha na murdałol andre! ⁴⁶ [Ode, kaj lengro kirmo na merel a e jag na preačhel!] ⁴⁷ A te tut cirdela pro binos tiri jakh, džubin la avri, bo feder tuke hin te džal jekha jakhaha andro krališagos le Devleskro, sar te avel čhido soduje jakhenca andro peklos! ⁴⁸ Ode, kaj mek aňi lengro kirmo na merel a e jag na murdałol andre! ⁴⁹ Bo sako ela žužardo la jagaha, avke sar dojekh obeta pes žužarel le loneha. ⁵⁰ O lon hino lačho, ale te o lon imar na ela londo, soha les pale londarena? Mi el andre tumende o lon a dživen andro smirom jekh avrenca!“

10

Pal o rozvod

¹ O Ježiš odarik uštıla a gela andre Judsko the andre phuv pal o Jordan. A pale pes zgele paš leste igen but nipi a ov len sikavelas avke sar furt.

² Androda ke leste avle o Farizeja a phučle lestar, či šaj omukel o rom peskra romña, bo kamenas les te chudel avri.

³ O Ježiš lendar phučla: „So tumenge prikazinda o Mojžiš?“

* 9:42 9,42 Oda hin o baro bar andral o mlinos.

⁴ On phende: „O Mojžiš domukla le muršeske te pisinel o rozvodno lil a te bičhavel la romña het.“

⁵ O Ježiš lenge odphenda: „O Mojžiš tumenge pisinda oda prikazañje, bo tumare jile hine barune. ⁶ Ale ešebnovarestar, sar sas stvorimen o svetos, *len o Del stvorinda sar muršes the džuvla.* ⁷ *Vašoda omukela o murš la da the le dades a ela jekhetane la romñaha* ⁸ *a on duj džene ena jekh telos.* Avke imar nane duj, ale jekh telos. ⁹ Vašoda, so o Del phandla, o manuš te na rozphandel!“

¹⁰ Palis, sar sas andro kher, phučle lestar pal oda o učeñika. ¹¹ O Ježiš lenge phenda: „Sako, ko omukel peskra romña a lel peske avra, kerel laha lubipen. ¹² A te e romñi omukela peskre romes a lela peske avres, tiš kerel lubipen.“

O Ježiš požehñinel le čhavoren

¹³ O manuša anenas ko Ježiš peskre cikne čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta, ale o učeñika lenge na domukenas. ¹⁴ Sar oda dikhla o Ježiš, cholisalila a phenda lenge: „Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma brañinen lenge, bo ajsengro hin o krališagos le Devleskro. ¹⁵ Čačipen phenav tumenge: Ko na prilela le Devleskro krališagos sar čhavoro, šoha andre na džala.“ ¹⁶ Palis lelas o Ježiš le cikne čhavoren pro vasta, thovelas pre lende o vasta a žehñinelas lenge.

Pal jekh barvalo terno manuš

¹⁷ Sar džalas pal o drom, avla ke leste jekh terno manuš, peła anglal leste pro khoča a phučla lestar: „Lačo Učitelina, so mange kampil te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?“

¹⁸ O Ježiš leske phenda: „Soske man vičines lačo? Ņiko nane lačo, ča jekh o Del. ¹⁹ Se tu džanes o prikazañja: *„Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha! Na thoveha ñikaha avri! De pačiv tira da the tire dades!“*

²⁰ Ov leske odphenda: „Učitelina, savoro kada imar terñipnastar dolikerav.“

²¹ Akor pre leste dikhla o Ježiš kamibnaha a phenda leske: „Mek jekh tuke kampil: Dža, biken savoro, so tut hin, a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ñebos. Palis av a phir pal ma!“

²² Sar šunda kala lava, ačiha igen smutno a geła het, bo sas les but barvalipen.

Pal o barvalipen

²³ O Ježiš pes rozdikhla pašal peste a phenda peskre učeñikenge: „Sar phares pes dochudena andro krališagos le Devleskro ola, kas hin o barvalipen!“

²⁴ O učeñika pes igen čudalinenas leskre lavenge, ale o Ježiš lenge oda phenda mek jekhvar: „Čhavorale mire, sar phares hin te džal andro krališagos le Devleskro [olenge, ko pes muken pro barvalipen]. ²⁵ Lokeder hin la favake te predžal prekal e suvakri chev sar le barvaleske andro krališagos le Devleskro.“

²⁶ On pes meksa buter čudalinenas a phenenas jekh avreske: „Akor ko ela zachrañimen?“

²⁷ O Ježiš dikhla pre lende a phenda: „O manuša oda našti keren, ale o Del šaj. Bo o Del šaj kerel savoro.“

²⁸ Akor leske o Peter phenda: „Dikh, amen omuklam savoro a gełam pal tu.“

²⁹ O Ježiš odphenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj sako, ko omukla vaš ma the vaš o evaňjelium peskro kher, vaj le phralen abo le pheñen, vaj la da abo le dades, vaj le čhaven abo o mali, ³⁰ chudela imar akana andre kada časos šelvar ajci khera, phralen, pheñen, dajen, čhaven the mali – kajte pre leste o manuša džana – a andre oda časos, so avela, o večno dživipen. ³¹ Ale but olendar, ko hine ešebna, ena posledna a o posledna ena ešebna.“

O Ježiš tritovar vakerel pal peskro meriben

³² Džanas le dromeha upre andro Jeruzalem. O Ježiš džalas anglal lende a le učeñiken andro jilo na sas smirom. A ola, ko džanas pal lende, pes daranas. Ila le dešudujen pale pre sera a vakerelas lenge, so pes leske ačhela: ³³ „Šunen, džas upre andro Jeruzalem a o Čhavo le Manušeskro ela dino le bare rašajenge the le zakoñikenge. Odsudzinena les pro meriben a dena les le pohanenge. ³⁴ Asana lestar, čhungarena pre leste, zbičinena les a murdarena, ale pro trito džives ušfela andral o meriben.“

Le Zebedeoskre čhavengro mangipen

³⁵ O Jakob the o Jan, o čhave le Zebedeoskre, avle ko Ježiš a phende leske: „Učitelina, kamas, hoj amenge te keres oda, so tutar mangaha.“

³⁶ Ov lendar phučla: „So kamen, hoj tumenge te kerav?“

³⁷ On phende: „Akor sar bešeha pro tronos andre tiri slava, ker prekal amende oda, hoj jekh te bešel pal tiri čači sera a aver pal tiri balogni sera.“

³⁸ Ale o Ježiš lenge odphenda: „Tumen na džanen, so mandar mangel. Či šaj pijen odi kuči, savi me pijav, a či šaj aven bolde ole bolipnaha, saveha me som boldo?“

³⁹ „Šaj,“ phende leske.

O Ježiš lenge phenda: „Čačo hin, hoj pijena odi kuči, so me pijav, a avena bolde ole bolipnaha, saveha som me boldo, ⁴⁰ ale te phenel ko bešela pal miri čači the balogni sera, oda nane miri veka. Ola thana ena dine olenge, prekal kaste hine pripravimen.“

⁴¹ Sar oda šunde okla deš učeňika, cholisalile pro Jakob the pro Jan. ⁴² Ale o Ježiš peske len vičinda: „Tumen džanen, hoj o vladara, so lidžan avre naroden, vladñinen upral lende zoraha a o bare raja sikaven pro manuša peskri zor. ⁴³ Ale maškar tumende oda te na el avke! Oda, ko kamel te avel bareder maškar tumende, mušinel te avel tumaro sluhas. ⁴⁴ Oda, ko kamel te avel maškar tumende ešebno, mi služinel savoreng. ⁴⁵ Bo aňi o Čhavo le Manušeskro na avla, hoj leske te služinen, ale hoj ov te služinel a te počinel peskre dživipnaha vaš o but manuša.“

O Ježiš sastarel le kores paš o Jericho

⁴⁶ Paľis avle andro Jericho. Sar avelas o Ježiš le učeňikenca the but manušenca avri andral o Jericho, o koro Bartimeus, le Timeoskro čhavo, bešelas paš o drom a žobrinelas.

⁴⁷ Sar šunda o koro, hoj avel o Ježiš Nazaretsko, chudña te vičinel: „Ježiš, čhavo le Davidoskro, av ke ma jileskro!“

⁴⁸ O nipi leske phenenas, hoj te čhitel, no ov mek zoraleder vičinelas: „Čhavo le Davidoskro, av ke ma jileskro!“

⁴⁹ O Ježiš zaachila a phenda: „Vičinen les!“

Vičinde le kores a phende leske: „Ma dara! Ušti, vičinel tut!“ ⁵⁰ O koro čhida tele peskro plaštos, chučila upre a geľa ko Ježiš.

⁵¹ O Ježiš lestar phučla: „So kames, hoj tuke te kerav?“

O koro leske odphenda: „Učitelina, kamav te dikhel!“

⁵² Akor leske o Ježiš phenda: „Dža, tiro pačaben tut sastarda!“ O koro takoj chudña te dikhel a džalas pal oda drom le Ježišoha.

11

O Ježiš džal andro Jeruzalem sar kralis

¹ Sar imar sas pašes paš o Jeruzalem, paš e Betfaga the Betanija pro Olivovo verchos, bičhada o Ježiš duje peskre učeňiken ² a phenda lenge: „Džan andre kada gav, so hin angle tumende, a takoj soča džana andre, arakhena zaphandles somaricis, pre savo mek šoha ñiko na bešla. Odphanden les a anen les kade. ³ Te tumendar vareko phučela: ‚Soske oda keren?‘ – phenen leske: ‚Le Rajeske les kempel, ale maj les anela pale.‘“

⁴ Gele a arakhle le somaricis zaphandles avri paš o vudar pre ulica a odphandle les. ⁵ Varesave nipi, save ode ačhenas, phučle lendar: „Soske odphanden le somaricis?“

⁶ On lenge odphende avke, sar lenge phenda o Ježiš, a mukle len te džal. ⁷ Avke ande le somaricis ko Ježiš, thode pre leste peskre gada a o Ježiš peske pre leste bešla. ⁸ But džene thovenas peskre gada pro drom a aver čingerenas o konarica pal o mali a thovenas len pro drom. ⁹ Ola nipi, save džanas angle leste the pal leste, vičinenas:

„Hosanna!

Požehñimen hin oda, ko avel andro nav le Rajeskro!

¹⁰ Požehñimen hin o krališagos amare dadeskro le Davidoskro, savo imar avel! Hosanna andro ñebos!“

¹¹ O Ježiš geľa andro Jeruzalem andro chramos a savoro peske predikhla. Paľis odgeľa le učeňikenca andre Betanija, bo imar sas buter ori.

Pal o figovñikos

¹² Sar pre aver džives gele andral e Betanija, o Ježiš sas bokhalo. ¹³ Dural dikhla o figovñikos a geľa te dikhel, či upre na ela varesavo ovocje. Ale sar doavla paš o stromos, na sas upre ñič, ča o prajti, bo mek na sas o časos pro figi. ¹⁴ Akor o Ježiš phenda: „Imar šoha buter te na chal ñiko tiro ovocje!“ A šunde oda leskre učeňika.

O Ježiš žužarel o chramos

¹⁵ Sar avle andro Jeruzalem, o Ježiš geľa andro chramos a chudña te tradel avri olen, ko cinenas the bikenenas. Previsarda o skaminda olenge, ko vatinenas o love, the olenge, ko bikenenas le holuben. ¹⁶ A na domukla ñikaske, hoj vareso te prelidžal prekal o

chramos. ¹⁷ Sar len sikavelas, phenelas: „Či nane pisimen: ‚Miro kher pes vičinelu kher pro modlitbi prekal savore narodi?‘ Ale tumen lestar kerdan kher prekal o zbužnika!“

¹⁸ Šunde oda o zakoňika the o bare rašaja a chudle te gondolinel, sar les šaj murdarena. Daranas lestar, bo le nipenge sas pre dzeka, so o Ježiš sikavelas.

¹⁹ Sar zaračila, gela o Ježiš le učeňikenca avri andral o foros.

O figovňikos šučila avri

²⁰ Palis sig tosara, sar džanas pašal o figovňikos, dikhle, hoj calo šučila avri dži andro koreňis. ²¹ Le Peteriske avla pre godi, so phenda o Ježiš, a phenda leske: „Učitelina, dikh, o figovňikos, so prekošlal, šučila avri!“

²² O Ježiš odphenda le učeňikenge: „Pačan le Devleske! ²³ Bo čačipen tumenge phenav, hoj te vareko phenela kale verchoske: ‚Hazde tut a čhiv tut andro moros‘ a te na pochibinela andre peskro jilo, a pačala, hoj pes ačhela oda, so phenel, akor pes leske oda ačhela. ²⁴ Vašoda tumenge phenav: Pačan, hoj savoro, vaš soske tumen mangan andre modlitba, imar chudňan a ela tumenge oda dino. ²⁵ Sar tumen džan te modlinel, odmuken, te tumen hin vareso pre varekaste, hoj the tumaro Dad andral o ňebos te odmukel tumenge tumare bini.“ ²⁶ [„Te tumen na odmukena, aňi tumaro Dad andral o ňebos tumenge na odmukela tumare bini.“]

Pal e autorita le Ježišoskri

²⁷ Avle pale andro Jeruzalem. Sar pes o Ježiš predžalas pal o chramos, avle ke leste o bare rašaja, o phuredera the o zakoňika ²⁸ a phučle lestar: „Sava zoraha keres kala veci? Ko tut diňa odi autorita, hoj te keres kala veci?“

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: „The me tumendar vareso phučava. Odphenen mange a me tumenge phenava, sava zoraha kerav kala veci. ³⁰ Khatar sas le Janoskro bolipen? Andral o ňebos, abo le manušendar? Odphenen mange!“

³¹ On gondolinenas maškar peste: „Te phenaha: ‚Andral o ňebos‘, phenela: ‚Akor soske leske na pačandiljan?‘ ³² Ale aňi našti phenas: ‚Le manušendar.‘“ – Daranas pes le nipendar, bo savore nipi pačanas, hoj o Jan sas čačikano prorokos.

³³ Avke odphende le Ježišoske: „Na džanas.“

Akor lenge o Ježiš phenda: „Aňi me tumenge na phenava, sava zoraha kerav kala veci.“

12

O podobenstvo pal o nalače vinara

¹ O Ježiš lenge chudňa te vakerel andro podobenstva: „O manuš peske sadzinda e viňica a ohradzinda la. Kerđa e chev, kaj pes pučinel avri e šťava andral o hroznos, a ačhada e veža. Palis diňa e viňica kečeň le vinarenge a gela het pro droma. ² Sar avla e žatva, bičhada oda manuš peskre sluhas ko vinara, hoj les te den olestar, so kidle upre. ³ Ale on les chudle, mardo les, na dine les nič a bičhade les het. ⁴ Pale ke lende bičhada avre sluhas, ale leske pharade o šero a asandile les avri. ⁵ Avke pale bičhada avres a oles murdarde. Mek but sluhen bičhada, ale jekhen marenas a avren murdarenas.

⁶ Sas les mek jekh čhavo, saves igen kamelas. A pro koňec savorendar bičhada ke lende les, bo phenda peske: ‚Mire čhas dena pačiv.‘

⁷ No ola vinara peske phende: ‚Leske ačhela savoro. Aven murdaras les a leskro dedičtvos ela amaro!‘ ⁸ Avke les chudle, murdarde les a čhide avri andral e viňica.“

⁹ O Ježiš phučla: „Akor so kerela o raj la viňicakro? Avela, murdarela ole vinaren a e viňica dela avrenge.“ ¹⁰ A phenda: „Na gendjan, so hin pisimen:

*„O murara odčhide oda bar,
so pre stavba hino glavno.“*

¹¹ *O Raj oda kerđa
a amen pes oleske čudalinas?“*

¹² Kamenas les te phandel andre, bo ačhafile, hoj pal lende phenda kada podobenstvo. Ale daranas pes le nipendar, vašoda les mukle a gele het.

Pal o daňe

¹³ Palis ke leste bičhade varesave Farizejen the Herodijanen, hoj les te chuden andro lava. ¹⁴ Sar avle ko Ježiš, phende leske: „Učitelina, džanas, hoj vakeres čačipen a na džal tuke pal oda, so o manuša phenen, bo tu na dikheš pro manuš, ale sikaves le Devleskro drom andro čačipen. Phučas tutar: Kampel te počinel le cisariske o daňe, či na? Kampel te počinel, abo na?“

¹⁵ Ale o Ježiš prindžarda lengro budžaňdipen a phenda lenge: „Soske man kamen te chudel pro lav? Anen mange o denaris, hoj les te dikhav.“ ¹⁶ A sar leske ande, o Ježiš lendar phučla: „Kaskro hin kada muj the nav?“

„Le cisariskro,“ odphende leske.

¹⁷ Avke lenge o Ježiš phenda: „Den oda, so hin le cisariskro, le cisariske, a so hin le Devleskro, le Devleske.“ A igen pes oleske čudalinde.

Pal o uštiben andral o meriben

¹⁸ Avle ke leste o Saduceja, save pačan, hoj o manuš našti uštel andral o meriben, a phučle le Ježišostar: ¹⁹ „Učitelina, o Mojžiš amenge pisinda, hoj *te mulahas varekaske o phral a mukela la romňa bi o čhave, leskro phral peske la mušinel te lel romňake, hoj te avel le phrales čhave.*“ ²⁰ Sas efa phrala. Ešebno peske iľa romňa a mula, ale na sas les laha čhave. ²¹ Palis laha ačhila dujto phral, tiš mula a na sas les čhave. A kavke oda sas the paš o trito phral. ²² Avke laha dživenas savore efa phrala, no ňikastar la na sas čhave. Palis, sar mule avri savore phrala, mula the oj. ²³ Akor sar o mule uštena andral o meriben, kaskri ela romňi, te savore efa phrala laha dživenas?“

²⁴ O Ježiš lenge odphenda: „Tumen čačes ňisoske na achalon, bo na prindžaren le Devleskro Lav aňi leskri zor.“ ²⁵ Bo sar uštena o mule andral o meriben, na lena romňen a na džana romeste, ale ena sar o aňjela andro ňebos. ²⁶ A pal o mule, save uštena andral o meriben, tumen na gendan andro Zvitkos le Mojžišoskro, hoj o Del leske paš o labardo krakos phenda: „*Me som o Del le Abrahamoskro, o Del le Izakoskro the o Del le Jakoboskro?*“ ²⁷ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge. Tumen čačes ňisoske na achalon.“

O nekbareder prikazaňje

²⁸ Androda avľa pašeder jekh le zakoňikendar, bo šunđa, sar pes le Ježišoha vesekedinenas o zakoňika, a džanla, hoj lenge o Ježiš mištes odphenda. A phučla lestar: „Savo prikazaňje hin nekbareder maškar savore?“

²⁹ O Ježiš leske odphenda: „Nekbareder maškar savore prikazaňja hin: *„Šun, Izrael! O Raj hin amaro Del, o Raj hino jekh! 30 Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša, andral cali tiri godi the andral cali tiri zor!“* [Kada hin o ešebno prikazaňje.] ³¹ Dujto hin kada: *„Kameha avres avke sar tut korkores!“* Bareder prikazaňja kalendar imar nane.“

³² O zakoňikos leske phenda: „Mištes, učitelina! Čačipen phendaľ, hoj hin ča jekh Del a aver nane.“ ³³ A te kamel le Devles andral calo peskro jilo, andral cali godi, andral cali duša the andral cali zor a te kamel avres avke sar pes korkores hin buteder sar savore labarde the aver obeti.“

³⁴ O Ježiš dikhľa, hoj o zakoňikos godaha odphenda a phenda leske: „Na sal dur le Devleskre krališagostar.“ A imar buter ňiko pes na opovažinda te phučel vareso le Ježišostar.

Pal o čhavo le Davidoskro

³⁵ Sar o Ježiš sikavelas andro chramos, phučla: „Sar oda, hoj o zakoňika phenen, hoj o Kristus hin o čhavo le Davidoskro?“ ³⁶ Se korkoro o David phenda andro Sveto Duchos: *„O RAJ phenda mire Rajeske:*

*Beš tuke pal miri čači sera,
medik tuke na thovava
tire ňeprijatelen tel o pindre.‘*

³⁷ Te korkoro o David les vičinel ‚Rajeja‘, sar šaj el o Kristus leskro čhavo?“

A but nipi le Ježiš radišagoha šunenias.

Pal o zakoňika

³⁸ Sar len o Ježiš sikavelas, phenelas lenge: „Den tumenge pozoris pro zakoňika, bo on kamen te phireľ andro šukar džindarde gada a kamen, hoj len o nipi andro foros te pozdravinen; ³⁹ kamen o anglune thana andro sinagogi a o nekfeder thana pro hoscini; ⁴⁰ chan avri o khera le vdovenge a but pes modlĭnen, hoj len te dičhol. Vašoda ena goreder sudzimen.“

E čori vdova del nekbuter

⁴¹ O Ježiš peske bešľa andro chramos paš e pokladňica a dikhelas, sar o nipi andre čhivkerenas o love. But barvale čhide but. ⁴² Androda avľa jekh čori vdova a čhida duj churde minci, vaj duj centi.

⁴³ Akor o Ježiš vičinda le učeňiken ke peste a phenda lenge: „Čačipen tumenge phenav, hoj kadi čori vdova čhida buter sar savore okla džene, so čhivkerenas andre

pokladnica. ⁴⁴ Bo savore čhide olestar, so lenge ačhelas, ale oj čhida peskre čoripnastar savoro, so la sas pro dživipen.“

13

O chramos ela telečhido

¹ Sar avelas o Ježiš avri andral o chramos, phenda leske jekh le učeňikendar: „Dikh, Rajeja, save šukar bara the save stavbi!“

² O Ježiš leske odphenda: „Dikhes kala bare stavbi? Na ačhela kade bar pre bareste; savoro ela telečhido.“

So ela pro koňec le svetoskro

³ Sar bešelás pre Olivovo brehos, khatar dičhol o chramos, sas leha korkore o Peter, o Jakob, o Jan the o Andrej a phučle lestar: ⁴ „Phen amenge, kana oda avela? Pal soste prindžaraha, hoj oda imar hin pašes?“

⁵ O Ježiš lenge chudňa te vakerele: „Den tumenge pozoris, hoj tumen vareko te na klamine! ⁶ Bo ena but ajse džene, so avena andre miro nav a phenena: ‚Me som o Kristus!‘ a klaminea but nipen. ⁷ Sar šunena pal o maribena the pal oda, hoj pes maren o narodi, ma predaran, bo oda mušinel te avel, ale mek na ela o koňec. ⁸ Bo o narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos. Pre varesave thana e phuv razisalola a ela bari bokh [the ñepokoj]. Oda ela o anglune dukha le svetoskre andro trapišagos.

⁹ Ale tumen tumenge den pozoris! Vaš ma tumen lena pro sudi a marena tumen andro sinagogi. Vaš ma ačhena anglo bare raja the anglo krala, hoj lenge te svedčinen. ¹⁰ Ale anglođa mušinel ešeb te avel vakerdo o evaňjelium savore narodenge. ¹¹ Sar tumen phandena andre a lidžana tumen pro sudos, ma daran tumen olestar, so vakereña. Ale vakeren oda, so tumenge odi ora ela dino te phenel, bo na tumen vakereña, ale o Sveto Duchos.

¹² O phral dela andre le phrales, hoj les te murdaren, a o dad le čhas. O čhave džana pre daj the pro dad a murdarena len. ¹³ Vaš miro nav tumen savoredžene našti avri ačhena. Ale oda, ko likerela avri dži o koňec, ela spašimen.“

O baro pharipen

¹⁴ „Sar dikhena oda baro džungipen, so meľarel andre o chramos, pre oda than, kaj oda na kamel te el, [avke sar phenda o prorokos Daniel] – oda, ko genel, mi ačhalol – akor ola, ko ena andre judsko, mi denašen upre pro verchi. ¹⁵ Oda, ko ela pre strecha, te na avel tele, hoj peske vareso te lel andral o kher. ¹⁶ Oda, ko ela pre maľa, te na visalol pale khere vaš o gada. ¹⁷ No andre ola dživesa ela igen phares le khabňenge the ole džuvlengen, save den te pijel le čhavoren. ¹⁸ Modľinen tumen, hoj pes oda te na ačhel jevende! ¹⁹ Bo ola dživesa ena ajse phare, sar mek šoha na sas, kanastar o Del stvorinda o svetos, a imar aňi šoha buter na ela.

²⁰ A te o Raj na kerdahas ola dživesa frimeder, na ulahas zachraňimen ñisavo manuš. Ale vaš o manuša, saven peske kidňa avri, kerđa ola dživesa frimeder. ²¹ Te tumenge akor vareko phendahas: ‚Dikh, kade hin o Kristus!‘ abo: ‚Kode hino!‘ – ma pačan. ²² Bo avena but falošna mesijaša, save phenena pal peste, hoj on hine o Kristus. Avena the but falošna proroka a kerena bare znameňja the zazraki, hoj te klamineñ, te pes diňahas, the olen, kas peske o Del kidňa avri. ²³ Tumen tumenge den pozoris! Savoro tumenge phendom anglal.“

Sar avela o Čhavo le Manušeskro

²⁴ „Andre ola dživesa,
pal oda pharipen,
o kham kalola andre

a o čhonor o imar na švicinela.

²⁵ O čerčeňa perena tele andral o ñebos
a o ñeboskre zora pes čhalavena.

²⁶ Akor dikhena, sar o Čhavo le Manušeskro avel pro ñeboskre chmari andre bari zor the andre slava. ²⁷ A ov bičhavela peskre aňjelen, hoj te skiden upre leskre avrikidle manušen pal savore štar seri le svetoskre, pal jekh agor la phuvakro dži pre aver.“

O podobenstvo pal o figovňikos

²⁸ „Siklon andral kada podobenstvo pal o figovňikos: Sar leskre konara hine imar kovle a o prajti aven avri, džanen, hoj o ñilaj hino pašes. ²⁹ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda savoro ačhel, džanen, hoj ov hino pašes paš o vudar. ³⁰ Čačipen phenav

tumenge, hoj na predžala kada pokoleñje, medik pes kada savoro na ačhela. ³¹ O ñebos the e phuv našlona, ale mire lava šoha na našlona.“

Te stražinel a te na zasovel

³² „Ale ole dživesestar the ola oratar na džanel ñiko, añi o ñeboskre añjela, añi o Čhavo, ča jekh o Dad. ³³ Den tumenge pozoris, ma zasoven [a modlinen tumen]! Bo na džanen, kana avela odi ora. ³⁴ Le Čhaha le Manušeskreha hin oda avke sar jekhe manušeha, so omakla peskro kher, geľa pro droma a diña peskre sluhenge, hoj pes pal oda te starinen. Sakoneske phenda so te kerel a prikazinda le stražnikoske paš o vudar, hoj te na zasovel.

³⁵ Vašoda tumenge den pozoris a ma zasoven, bo na džanen, kana avela o raj le khereskro: Či rači, vaj pal jepaš rat, či akor, sar o kohutos giľavel, vaj tosara. ³⁶ Hoj te na avel akor, sar les na užarena, a arakhela tumen te sovel. ³⁷ So tumenge phenav, savoreng phenav: „Ma zasoven!“

14

Roden, sar le Ježiš te murdarel

¹ Sas mek duj džives angle Patradī the anglo inepos le Marengro bi o Kvasos. O bare rašaja the o zakoñika rodenas sar le Ježiš počoral te chudel a te murdarel. ² Ale phenenas: „Našti oda keras pro inepos, hoj pes te na vzburinen o manuša.“

E džuvli pomazinel le Ježiš

³ Sar sas andre Betanija andro kher ko Šimon, saves sas malomocenstvo, a bešelas pašal o skamind, avla ko Ježiš jekh džuvli. Ola džuvla sas alabastrovo caklocis, andre savo la sas igen vzacno olejos le nardostar. Phagľa o caklocis a čhida avri oda olejos le Ježišoske pro šero.

⁴ Varesave džene olendar, so ode sas, dudrinenas: „Zbitočne sas čhido avri kajso vzacno olejos! ⁵ Kada olejos pes šaj bikenda vaš o trin šel (300) rupune minci* a šaj pes diña le čoreng.“ A igen pre late vakerenas.

⁶ Ale o Ježiš phenda: „Muken la! Soske la trapinen? Presikađa mange baro lačhipen. ⁷ Bo o čore tumenca hine furt a tumen lenge šaj presikaven o lačhipen, kana ča kamen, ale me tumenca furt na avava. ⁸ Oj kerđa oda, so mek akana šaj kerđa – pomazinda miro telos imar anglal pro pohrebos. ⁹ Čačipen tumenge phenav, hoj všadzik, kaj ča pes o evaňjelium vakerela pal calo svetos, pes vakerela the pal kada, so kadi džuvli akana kerđa, pre lakro leperiben.“

O judaš pes dovakerel le rašajenca

¹⁰ O Judaš Iškarijotsko, jekh le dešudujendar, geľa pal o bare rašaja, hoj lenge te del andre le Ježiš. ¹¹ Sar oda on šunde, radisaľile a phende leske, hoj les dena vaš oda love. O Judaš akorestar rodelaš drom, sar les te zradzinel.

O učeñika pripravinen e posledno večera

¹² Ešebno džives pro inepos le Marengro bi o Kvasos, pro džives, sar pes murdarel la Patradakro bakroro, phende o učeñika le Ježišoske: „Kaj kames, hoj tuke te džas te pripravinel o Patradakro chaben?“

¹³ Akor bičhađa duje peskre učeñiken a phenda lenge: „Džan andro foros. Ode pes tumenca arakhela manuš, savo lidžala jekh džbanos pañi. Džan pal leste ¹⁴ a ole manušeske, ke kaste džala andro kher, phenen: „O Učitelis tutar phučel: Kaj hin oda kher, andre savo chava le učeñikenca o Patradakro chaben?“ ¹⁵ Ov tumenge sikavela upruno baro kher, so imar ela pripravimen the pratimen avri. Ode amenge pripravinen o chaben.“

¹⁶ O učeñika gele andro foros a arakhle savoro avke, sar lenge o Ježiš phenda; a pripravinde o Patradakro chaben.

O Ježiš phenel pal o zradcas

¹⁷ A sar zaračila, avla o Ježiš le dešuduje učeñikenca. ¹⁸ Sar bešenas pašal o skamind a chanas, o Ježiš phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj jekh tumendar, so manca chal, man zradzinela.“

¹⁹ Sar oda šunde, ačhile smutna a phučenas lestar jekh pal aver: „Som oda me?“

²⁰ O Ježiš lenge odphenda: „Hin oda jekh le dešudujendar, oda, ko manca močinel o maro andro čaro. ²¹ O Čhavo le Manušeskro mušinel te merel, avke sar pal leste hin

* 14:5 14,5 300 denara. Oda hin buter sar jekh beršeskro počihiben.

pisimen, ale ole manušeha, ko les zradzinela, ela igen namištes. Feder leske ulahas, te aňi na ulilahas.“

E posledno večera

²² A sar chanas, iľa o Ježiš o maro, palikerda, phagerelas, delas lenge a phenda: „Len, [chan], kada hin miro telos.“

²³ Palis iľa the e kuči, palikerda, diňa lenge a pile andral savore.

²⁴ Phenda lenge: „Kada hin miro rat la [neva] zmluvakro, so pes čhorel avri vaš but manuša. ²⁵ Čačipen tumenge phenav, hoj imar buter šoha na pijava olestar, so barol pre viňica, dži andre oda džives, medik les na pijava nevo andro krališagos le Devleskro.“

O Ježiš phenel, hoj les o Peter zaprinela

²⁶ Palis gilade e chvala a gele pro Olivovo verchos.

²⁷ O Ježiš lenge phenda: „Kadi rat man savore omukena, bo hin pisimen: *„Marava le pastjeris*

a o bakrore pes rozdenašena.‘

²⁸ Ale sar uščava andral o meriben, džava anglal tumende andre Galileja.“

²⁹ Akor leske o Peter phenda: „Te tut savore omukena, me tut šoha na omukava!“

³⁰ O Ježiš leske odphenda: „Čačipen tuke phenav, hoj mek kadi rat, sigeder sar o kohutos dujtovar gilavela, tu man trival zaprineha.“

³¹ Ale o Peter mek buter vakerelas: „Kajte tuha mušinava te merel, šoha tut na zaprinava.“ A the savore okla učeňika avke phenenas.

E modlitba andro Getsemane

³² Palis avle pre ajsa than, so pes vičinel Getsemane. Ode phenda o Ježiš peskre učeňikenge: „Bešen tumenge kade, medik man modlinava.“ ³³ Iľa peha ča le Peter, le Jakob the le Jan a sas leske igen phares. ³⁴ A phenda lenge: „Miri duša hiňi pro meriben smutno, ačhen kade a ma zasoven.“

³⁵ Geľa lendar sikra dureder anglal, peľa pre phuv a mangelas pes, hoj te pes del, či les našti kadi phari ora obdžal. ³⁶ Phenelas: „Abba, Dado, tu šaj keres savoro, le mandar kadi kuči! Ale na oda, so me kamav, ale so tu kames.“

³⁷ Palis avľa a arakhľa len te sovel. A phenda le Peteriske: „Soves, Šimon? Jekh ora na birindal upre te ačhel? ³⁸ Ma soven a modlinen tumen, hoj te na džan andro pokušeňje, bo o duchos kamel, ale o telos hino slabo.“

³⁹ O Ježiš pes geľa pale te modlinel a vakerelas pale ola lava. ⁴⁰ Sar avľa pale, arakhľa len pale te sovel, bo o jakha lenge perenas tele. A na džanle, so leske pre oda te phenel.

⁴¹ Avľa tritovar a phenda lenge: „Mek furt soven a odpočovinen tumenge? Imar dos! Avľa odi ora. Dikhen, o Čhavo le Manušeskro hino akana dino andro vasta le binošenge. ⁴² Ušfen, aven džas! Imar avel miro zradcas.“

O Ježiš hino zailo

⁴³ Takoj androda, sar mek o Ježiš vakerelas, avľa o Judaš, jekh le dešudujendar, a leha avenas but nipi khatar o bare rašaja, zakoňika the phuredera le šablencja the le pacenca andro vasta.

⁴⁴ Le Ježišoskro zradcas lenge diňa anglal te džanel: „Oda, kas čumidava, oda hin ov. Phanden les mištes a lidžan les het.“ ⁴⁵ Sar doavľa, takoj geľa ko Ježiš a phenda leske: „Rabbi!“ A čumidľa les. ⁴⁶ Ola murša les takoj chudle a zaile. ⁴⁷ Avke varesavo dženo, so ode ačhelas pašes, iľa avri e šabla a demađa le nekbaredere rašaskre sluhas a odčhinda leske o kan.

⁴⁸ O Ježiš lenge phenda: „Avľan pre ma le šablencja the le pacenca, hoj man te zalen sar varesave živaňis? ⁴⁹ Džives so džives somas maškar tumende andro chramos a sikavavas, ale na zailan man. Ale oda, so hin pisimen, pes mušinel te ačhel.“ ⁵⁰ Akor les savore učeňika omukle a denašle het.

⁵¹ Džalas pal leste varesavo terno manuš, urdo ča andre lepeda. Sar les chudle, ⁵² mukľa e lepeda a lango denašľa het.

O Ježiš angle Bari Rada

⁵³ Ligende le Ježiš ko nekbareder rašaj, kaj pes zgele savore bare rašaja, o phuredera the o zakoňika. ⁵⁴ O Peter avelas pal leste dural a doavľa dži andre dvora le nekbareder rašaskri. Ode peske bešľa paš o stražňika a tačarelas pes paš e jagori.

⁵⁵ O bare rašaja the e cali Bari Rada kamenas te arakhel vareso pro Ježiš, hoj les te murdaren, ale našti arakhle. ⁵⁶ But džene pro Ježiš falošne svedčinenas, ale o lava lenge na pasinenas.

⁵⁷ Varesave džene uštile a kavke pre leste klamišagoha svedčinenas: ⁵⁸ „Amen šundam, sar phendā: „Čhivava tele kada chramos, so sas ačhado le manušeskre vastenca, a tel o trin džives kerava aver, so na ela ačhado le manušeskre vastenca.“ ⁵⁹ Ale aňi kala lava le švedkenge na pasinenas.

⁶⁰ Akor uštila o nekbareder rašaj, ačhila maškaral a phučla le Ježišostar: „Soske nič na odphenes pre oda, so pre tute kala nipi vakeren?“ ⁶¹ Ale o Ježiš sas čhit a na phendā mek aňi lav.

O nekbareder rašaj lestar pale phučla: „Sal tu o Kristus, o Čhavo le Devleskro†?“

⁶² O Ježiš leske phendā: „Me som. *A dikhena, sar bešel o Čhavo le Manušeskre pre čači sera le Nekzoraledereskri a sar avel pro ňeboskre chmari.*“

⁶³ Akor čhingerda o nekbareder rašaj peskre gada a phendā: „Pre soste amenge mek kampil švedken? ⁶⁴ Šundān, sar pes ruhinel! So pre oda phenen?“

A savore phende, hoj peske zaslužinel te merel. ⁶⁵ A varesave džene pre leste chudle te chungarel. Zaučharenas leske o muj, marenas les pal o šero a phenenas: „Prorokin! Ko tut demada?“ Palis les ile o stražnika a marenas les.

O Peter zaprinel le Ježiš

⁶⁶ Sar sas o Peter tele pre dvora, avla ode jekh služka le nekbareder rašaskri, ⁶⁷ a sar dikhla le Peter, hoj pes tačarel paš e jag, phendā: „The tu salas ole Ježišoha andral o Nazaret.“

⁶⁸ Ale o Peter zaprinđa: „Me na džanav aňi na ačaluavav, pal soste vakeres!“ A geľa odarik avri pre avruňi dvora. Akor o kohutos gilāda.

⁶⁹ Sar les pale ode dikhla odi služka, phendā olenge, so ode ačhenas: „The kada hino jekh lendar.“ ⁷⁰ Ale o Peter pale zaprinđa.

Na pregeľa but a ola, so ačhenas paš o Peter, leske pale phende: „Tu sal čačes jekh lendar, bo sal Galilejčanos [a o vakereben tut lenca hin jekh].“

⁷¹ Ale o Peter pes chudňa te košel a iľa pre peste vera: „Me na prindžarav ole manušes, pal savo tumen vakeren!“

⁷² Androda takoj gilāda o kohutos dujtovar. Akor avla le Peteriske pre godi ola lava, so leske o Ježiš phendā: „Sigeder sar o kohutos duvar gilavela, tu man trival zaprineha.“ A chudňa te rovel.

15

O Ježiš anglo Pilat

¹ Takoj sig tosara pes dovakerde o bare rašaja, o phuredera, o zakoňika the e Bari Rada. Phandle le Ježiš, odligende les a dine le Pilatoske.

² O Pilat lestar phučla: „Sal tu o židoviko krališ?“

³ Tu oda phenes,“ odphendā leske o Ježiš.

³ O bare rašaja pre leste but vakerenas ⁴ a o Pilat lestar pale phučla: „So nič na odphenes? Dikh, keci pre tu vakeren!“

⁵ Ale o Ježiš imar nič na phendā, a vašoda pes o Pilat igen čudalinelas.

O Ježiš odsudzimen pro meriben

⁶ Furt pre Patradl lenge o Pilat premukelas jekhe bertenošis, saves peske on kidenas avri. ⁷ Akor sas andre bertena jekh murš, saves vičinenas Barabaš. Ov sas phandlo andre olenca, ko paš e vzbura murdarde varesave manušen. ⁸ Sar pes o nipi zgele, chudle te mangel le Pilat, hoj lenge te premukel jekhe bertenošis, avke sar furt kerelas.

⁹ O Pilat lendar phučla: „Kamen, hoj tumenge te premukav le židovike krališ?“ ¹⁰ Bo džanelas, hoj les o bare rašaja dine andre zavistatar. ¹¹ Ale o bare rašaja kerde upre le nipen, hoj te mangel le Barabaš.

¹² O Pilat lendar pale phučla: „Akor so kamen, hoj te kerav oleha, kas vičinen židoviko krališ?“

¹³ On zorales vičinde: „Ukrižin les!“

¹⁴ O Pilat lendar phučla: „So ajso nalačo kerđa?“

No on mek zoraleder vičinenas: „Ukrižin les!“

¹⁵ Avke o Pilat kerđa pal e dzeka le manušenge a premukla le Barabaš. Palis diňa le Ježiš te zbičinel a te ukrižinel.

O slugađa asan le Ježišostar

¹⁶ O slugađa les ligende andro palacis le vladariskro – oda hin o Praetorium – a vičinde ode calī čata. ¹⁷ Urde les upre andro purpurovo plašfos a thode leske pro šero korona, so

† 14:61 14,61 E grecko čhib: Oda Požehnano

kerde le trñendar. ¹⁸ A chudle lestar te asal a vičinenas: „Mi dživel o židoviko kralis!“
¹⁹ Arenas les pal o šero le palicenca, čhungarenas pre leste, perenas pro khoča a bandonas anglal leste.

²⁰ Sar lestar imar preačhile te asal, čhilde pal leste tele o purpurovo plaštós a urde pre leste leskre gada. Palis les ligende avri, hoj les te ukrižinen.

O Ježiš ukrižimen

²¹ Akor varesavo Šimon Cirenejsko, o dad le Alexandroskro the le Rufoskro, avelas pal e mała. Leske prikazinde, hoj te lidžal le Ježišoske o kerestos. ²² A lidžanas le Ježiš pro than, so pes vičinel Golgota (oda hin prethodo: Le Lebkengro Than). ²³ Dine les te pijel mol mišimen la mirhaha*, ale ov na kamla. ²⁴ Ukrižinde les a rozdelinde peske leskre gada maškar peste avke, hoj losinenas, ko peske so lela.

²⁵ Sas eña ori† tosara, sar les ukrižinde. ²⁶ Upral leskro šero sas pisimen leskri vina: „O kralis le Židengro.“

²⁷ Jekhetane leha ukrižinde the duje živañen, jekhes pal e čači sera a dujtones pal e baloğñi. ²⁸ [Akor pes ačhila oda, so hin pisimen: „Lidžanas les sar živañis.“] ²⁹ Ola manuš, save odarik predžanas, pes ruhinenas pre leste, kerenas le šerenca a phenenas: „Tu so čhives tele o chramos a tel o trin džives les pale ačhaves! ³⁰ Zachrañin akana tut korkores a av tele pal o kerestos!“ ³¹ The o bare rašaja le zakoñikenca asanas maškar peste: „Avren zachrañinelas, ale pes našti zachrañinel! ³² O Kristus, o izraeliko kralis! Akana mi avel tele pal o kerestos, hoj te dikhas a te pačas!“ Asanas lestar mek the ola, ko sas leha ukrižimen.

O Ježiš merel

³³ Dešuduj (12) orendar‡ pro dilos avla kalipen pal cali phuv a likerda dži trin ori§ pal o dilos. ³⁴ A trin orendar o Ježiš zorales vičinda: „Eloi, Eloi, lama sabachtani?“ – so hin prethodo: „Devla miro, Devla miro, soske man omuklal?“

³⁵ Varesave džene, save ode ačhenas, oda šunde a phenenas: „Šunen, vičinel le Eliaš.“
³⁶ Jekh dženo denašla te močinel e špongija andro šut, thođa la pre paca, diña les te pijel a phenđa: „Užaren! Dikhaha, či avela o Eliaš, hoj les te lel tele.“

³⁷ Akor o Ježiš zorales vičinda a muła.

³⁸ O pochtan, so sas figimen andro chramos, phariła pro jepaš uprunestar dži tele. ³⁹ A sar dikhla o velitelis le slugadengro, savo ode ačhelas, sar muła o Ježiš, phenđa: „Kada manuš sas čačes o Čavo le Devleskro!“

⁴⁰ Sas ode the varesave džuvla, so dikhenas dural. Maškar lende sas e Maria Magdalena, e Salome, the e Maria – e daj le terneder Jakoboskri the Jozesoskri. ⁴¹ Kala džuvla phirenas pal o Ježiš a kerenas pašal leste, sar sas mek andre Galileja. Sas ode mek but aver džuvla, save leha avle andro Jeruzalem.

O Ježiš parundo

⁴² Sar imar zaračolas, a vašoda, hoj oda sas o džives, kana pes pripravinenas pro šabat, ⁴³ avla o Jozef andral e Arimatija ko Pilat. Ov sas baro manuš andre Bari Rada, savo tiš užarelas o krališagos le Devleskro. A bi e dar avla te mangel le Pilatostar o telos le Ježišoskro. ⁴⁴ O Pilat pes čudalinda, hoj o Ježiš imar muła. Vičinda peske le velitelis a phučla lestar, kana muła. ⁴⁵ Sar pes dodžanla le velitelistar, hoj imar muła, diña o telos le Jozefoske. ⁴⁶ O Jozef cinda lepeda, iła tele o felos le Ježišoskro a zapačarda les andre lepeda. Thođa les andro hrobos, so sas avrikerdo andre skala, a zaučarda andre o vudar le bareha. ⁴⁷ E Maria Magdalena the e Maria le Jozesoskri daj dikhenas, kaj les thode.

16

O Ježiš uštel andral o meriben

¹ Sar imar pregela o šabat, e Maria Magdalena, e Salome, the e Maria, e daj le Jakoboskri, cinde voñava oleji, hoj te pomazinen le Ježišoskro telos. ² Sig tosara, sar avelas avri o kham, ešebno džives andro kurko, avle ko hrobos. ³ A phenenas jekh avrake: „Ko amenge odcirdela o bar pašal o hrobos?“

⁴ Ale sar dikhle feder, dikhle, hoj oda bar, so sas igen baro, imar hino odčhido. ⁵ Avke gele andro hrobos a dikhle, hoj pre čači sera bešel terno manuš, urdo andro parne gada, a darandile pes.

* 15:23 15,23 E mirha hin o kirko koreñje. † 15:25 15,25 E grecko čhib: e trito ora ‡ 15:33 15,33 E grecko čhib: e šovto ora § 15:33 15,33 E grecko čhib: e eñato ora

⁶ Ale ov lenge phenda: „Ma daran tumen! Roden le Ježiš andral o Nazaret, savo sas ukrižimen? Nane kade! Uštila andral o meriben. Dikhen, kade hin oda than, kaj sas thodo. ⁷ Džan, phenen le učeņikenge the le Peteriske: ‚Džal andre Galileja anglal tumende a ode les dikhena, avke sar tumenge anglal phenda.‘ “

⁸ On denaše sig avri andral o hrobos, bo igen predarandile a izdranas daratar. Ņikaske nič na phende, bo pes daranas.

O Ježiš pes sikavel le učeņikenge

⁹ [Kurke sig tosara, sar uštila andral o meriben, pes ešeb sikada la Maria Magdalenake, andral savi angloda tradņa avri efa demonen. ¹⁰ Oj oda geļa te phenel le manušeņge, so leha phirenas. On pal leste rovenas a sas igen smutna. ¹¹ A sar šunde, hoj o Ježiš dživel a hoj les dikhļa, na pačanas lake.

¹² Palis pes o Ježiš sikada andre aver podoba duje dženenge lendar, sar džanas peskre dromeha andro gav. ¹³ Avke gele pale a phende oda oklengen, ale aņi lenge na pačandile.

¹⁴ Ale palis pes sikada le dešujekh (11) apoštolenge, sar bešenas pašal o skamind. Pokarhinda len vaš oda, hoj lengre jile sas zaphandle andre a na pačandile olenge, ko les dikhle pal oda, sar uštila andral o meriben.

¹⁵ Phenda lenge: „Džan pal calo svetos a vakeren o evaņjelium savoreņge, kas o Del stvorinda! ¹⁶ Oda, ko pačala a dela pes te bolel, ela zachraņimen. Ko na pačala, ela odsudzimen. ¹⁷ Ola, ko pačana, kerena kala veci: Andre miro nav tradena avri le demonen a vakerena neve čhibenca. ¹⁸ Le sapen lena andro vasta, a kajte pilehas o meribnaskro jedos, nič lende na ela. Pro nasvale thovena o vasta a sastona avri.“

¹⁹ A paloda, sar lenca o Ježiš dovakerđa, sas ilo upre andro ņebos a bešla peske pal e čači sera le Devleskri. ²⁰ Palis o učeņika gele a vakerenas všadzik o evaņjelium. O Raj lenge pomožinelas a pridžanelas pes ke lengro lav prekal o zazraki, so pes ačenas.]
Amen.

O Evañjelium le Lukašiskro

O angluno vakeriben

¹ Imar but džene kamenas te pisinel andre ola veci, so pes ačhile ke amende, ² sar amenge oda podine ola, ko oda dikhle pre peskre jakha ešebnovarestar a ačhile služobníka andro lav. ³ Vašoda, lačo Teofilona, the me mange phendom, hoj kampil mištes te preskuminel a te predžal ola veci ešebnovarestar zaradam avke, sar pes ačhile, a te pisinel tuke, ⁴ hoj mištes te prindžares o čaćipen pal ola veci, so tut sikavenas.

O Zachariaš the e Alžbeta

⁵ Andre ola dživesa, sar kralinelas andre Judsko o Herodes, dživelas ode jekh rašaj o Zachariaš. Ov sas le Abijašiskre rašajendar. Leskri romŋi e Alžbeta sas le Aronoskrekre potomkendar. ⁶ Soduždžene sas čaćipnaskre anglo Del a pačivales dolikerenas savore zakoni the prikazaŋja le Rajeskre. ⁷ Ale na sas len čhave, bo e Alžbeta našti ačhiła khabŋi a soduždženenge sas imar buter berša.

⁸ Jekh džives avła pro Zachariaš o šoros te kerel anglo Del e rašajiko služba, ⁹ bo le rašajen sas ajso zvikos te losinel a o losos pefa pre leste. Avke geła andro chramos le Rajeskro, hoj te labarel o kađidlos. ¹⁰ A sar thuvisaľolas o kađidlos, avri pes modlinenas igen but nipi.

¹¹ Androda pes sikađa le Zachariašiske o aňjelos le Rajeskro a ačhelas pre čaći sera le oltariskri, kaj pes labarelas o kađidlos. ¹² Sar les dikhľa o Zachariaš, predarandila a avła pre leste bari dar. ¹³ Ale o aňjelos leske phenda: „Ma dara tut Zachariaš, bo tiro maŋipen hin avrišundo! Tiri romŋi e Alžbeta ačhela khabŋi, ulola lake muršoro a deha leske o nav Jan. ¹⁴ Ela tut baro radišagos a toveha baripen andre leste a but džene radisaľona, sar ulola! ¹⁵ Bo ov ela baro anglo Raj. Na pijela mol aňi ņisavo aver pijiben a ela pherdžardo le Svete Duchoha imar peskra dake andro per. ¹⁶ A but čhaven le Izraeloskren anela pale ko Raj, ke lengro Del. ¹⁷ Ov korkoro džala anglal o Raj andro duchos the andre zor le Eliašiskri, hoj te visarel o jile le dadengre ko čhave a te visarel olen, ko na šunen le Devles, ke gođi the ko čaćipen a hoj le Rajeske te pripravinel le nipen.“

¹⁸ Ale o Zachariaš phučľa le aňjelostar: „Pal soste oda prindžarava? Me som imar phuro a the mira romŋake hin but berša.“

¹⁹ Akor leske o aňjelos odphenda: „Me som o Gabriel, savo ačhel anglo Del, a som bičhado vašoda, hoj tuha te vakerav a te phenav tuke kadi lači sprava. ²⁰ Dikh, ačheha ņemo a našti prevakereha dži andre oda džives, medik pes kada savoro na ačhela! Bo na pačandilal mire lavenge, save pes ačhena andro spravno časos.“

²¹ O nipi užarenas le Zachariaš a čudaľinenas pes, soske pes kajci zlikerđa andro chramos. ²² Sar avła avri, našti ke lende prevakeređa, bo ačhiła ņemo. Sikavelas lenge le vastenca a pal oda prindžarde, hoj dikhľa videŋje andro chramos.

²³ Sar pregele o dživesa leskra službakre, geła pale khere. ²⁴ Pal ola dživesa ačhiła khabŋi e Alžbeta, leskri romŋi, a garuvelas pes pandž čhon. ²⁵ Phenelas: „O Raj prekal ma kada kerđa andre kala dživesa, sar pre ma dikhľa peskre lačhipnaha a iľa mandar e ladž anglal o nipi.“

O aňjelos pes sikavel la Mariake

²⁶ Andre šovto čhon o Del bičhađa le aňjelos Gabriel andro galilejsko foros Nazaret ²⁷ ke pačivali džuvli Maria, savi sas mangađi le Jozefoha. O Jozef sas potomkos le Davidoskro. ²⁸ Oda aňjelos avła ke late a phenda lake: „Smirom tuke! Chudŋal e bari milost a o Raj hino tuha.“ [„Bachtaľi sal maškar o džuvľa!“]

²⁹ E Maria pes čudaľinelas le aňjeloskrekre lavenge a gondolinelas pal oda, sar lake pozdravinda. ³⁰ Ale o aňjelos lake phenda: „Ma dara tut Mario, bo chudŋal e milost le Devlestar. ³¹ A dikh, ačheha khabŋi, ulola tuke čhavoro a deha leske nav Ježiš. ³² Ov ela baro a vičinela pes Čhavo le Nekbaredereskro. A o Raj, o Del, leske dela o tronos le Davidoskro, leskrekre dadeskro ³³ a ov kralinela upral o kher le Jakoboskro pro furt a leskrekre krališagoske na ela šoha koŋec.“

³⁴ E Maria phučľa le aňjelostar: „Sar pes oda ačhela, se me som mek pačivali?“

³⁵ O aňjelos lake phenda: „O Sveto Duchos avela pre tu a e zor le Nekbaredereskri tut učharela andre. Vašoda oda čhavoro, so tutar ulola, ela sveto a vičinela pes Čhavo le

Devleskro. ³⁶ Dikh, tiri famelija e Alžbeta, pre savi phende, hoj la našti el čhave, hiñi imar šovto čhon khabñi, kajte hiñi phuri. ³⁷ Bo o Del šaj kerel savoro.“

³⁸ „Me som le Rajeskri služobnička,“ phenda e Maria. „Mi ačhel pes mange pal tire lava.“ A o aňjelos latar odgeła.

E Maria ke Alžbeta

³⁹ Andre ola dživesa e Maria uštıla a sidarelas andro foros pre brehengri phuv andre Judsko. ⁴⁰ Geła andro kher ko Zachariaš a pozdravinda la Alžbetake. ⁴¹ Sar šunda e Alžbeta la Mariakro pozdravos, podčučila andre late o čvavoro a e Alžbeta sas pherdžardi le Svete Duchoha. ⁴² A vičinda zorale hangoha: „Bachtali sal maškar o džuvla a bachtalo hin oda, ko tutar ulola! ⁴³ Ale sar oda hoj mire Rajeskri daj avel ke mande? ⁴⁴ Bo soča šundila andre mire kana tiro hangos, sar man pozdravindal, o čvavoro pes radišagaha čhalada andre miro per! ⁴⁵ Bachtali sal, bo pačandilal, hoj pes ačhela oda, so tuke o Raj phenda!“

E giñi la Mariakri

⁴⁶ E Maria phenda:

„Miri duša bararel le Rajes

⁴⁷ a miro duchos radisaľol andro Del, miro Spasitelis,

⁴⁸ bo dikhľa pre peskri pokorno služobnička.

Akanastar man savore pokoleñja vičinenena bachtali,

⁴⁹ bo bare veci prekal ma kerđa o zoralo Del, saveskro nav hin sveto.

⁵⁰ Le Devleskri milost džal andral jekh pokoleñje pre aver; pre ola, ko pes lestar daran.

⁵¹ Ov sikada o zorale skutki peskre vasteha

a rozradña olen, ko pes lidžanas upre andro jile,

⁵² le zoralen čhiđa tele pal o tronos

a hazdña upre olen, ko sas teledikhle;

⁵³ le bokhalen pherdžarda le lačhe vecenca

a le barvalen bičhada het a na diña len nič.

⁵⁴ Pomožinda le Izraeloske, peskre služobnikoske,

bo na bisterel pre peskri milost,

⁵⁵ avke sar diña lav amare daden,

le Abraham the leskre čhaven pro furt.“

⁵⁶ E Maria ačhila la Alžbetaha vaj trin čhon a palis geła pale khere.

O Jan Krstiteľ ulol

⁵⁷ Avke avľa oda časos, hoj e Alžbeta te ločhol, a uliľa lake muršoro. ⁵⁸ Sar pes dodžanle lakre susedi the famelija, savi bari milost lake presikada o Raj, chudle laha te radisaľol.

⁵⁹ Pre ochtoto džives avle te obrezinel le čvavores a kamle leske te del o nav Zachariaš pal leskro dad. ⁶⁰ Ale leskri daj phenda: „Na, bo vičinenela pes Jan.“

⁶¹ Phende lake: „Se ñiko nane andre tiri famelija, ko pes avke vičinel!“

⁶² Avke pes visarde ke leskro dad a le vastenca lestar phučle, savo nav leske kamel te del. ⁶³ Ov peske mangľa tabulka a pisinda: „Leskro nav hin Jan.“ A savore pes čudalinenas.

⁶⁴ Jekhvareste pes le Zachariašiske phundrađa o muj a pomukľa leske e čhib. Chudña te vakerel a lašarelas le Devles. ⁶⁵ Akor avľa dar pre savorende, so pašal lende bešenas, a pal caľi brehengri phuv andre Judsko pes vakerelas pal kala veci. ⁶⁶ Savore, so pes pal oda došunde, gondolinenas andre peskre jile a phenenas: „So oda ča ela kale čhavorestar?“ Bo le Rajeskro vast sas upral leste.

Le Zachariašiskro prorocťvos

⁶⁷ O Zachariaš, le Janoskro dad, sas pherdžardo le Svete Duchoha a prorokinelas:

⁶⁸ „Požehñimen hin o Del, o Raj le Izraeloskro,

bo avľa ke peskre ñipi a cinda len avri.

⁶⁹ Diña amen zorale Spasitelis

andral o potomstvos le Davidoskro,

peskre služobnikoskro,

⁷⁰ avke sar imar čirlastar vakerelas

prekal o muja peskre svete prorokengre,

⁷¹ hoj amen zachrañinela andral o vasta amare ñeprijateljengre

the savorengre, ko amen našti avri ačhen.

⁷² Oleha sikavel peskri milost amare dadenge

- a leperel peske pre peskri sveto zmluva,
⁷³ pro lav, so diña le Abraham amare dades,
⁷⁴ hoj amen zachrañinela andral o vasta amare ñeprijatelengre,
 hoj leske te služinas bi e dar,
⁷⁵ svetones the andro čačipen sako džives
 andre amaro dživipen.
- ⁷⁶ A tut, čhavoreja, vičinena prorokos le Nekbaredereskro,
 bo džaha anglal o Raj,
 hoj leske te pripravines o drom;
⁷⁷ hoj te des te džanel leskre nipenge,
 hoj ena spasimen prekal oda,
 hoj lenge ena odmukle o bini.
- ⁷⁸ Bo prekal le Devleskri bari milost avela
 o spaseñje ke amende andral o ñebos,
 avke sar avel avri o kham,
⁷⁹ hoj te švicinel olenge,
 ko bešen andro kalipen the andro čiños le meribnaskro,
 hoj te lidžal amare pindre pro drom, kaj hin o smirom.“
- ⁸⁰ A o čhavoro barolas a zorololas andro duchos. A palis dživelas pre pušta dži andre
 oda džives, medik pes na sikađa le Izraeloskre manušenge.

2

O Ježiš ulol

¹ Andre ola dživesa o cisarís Augustus diña avri o prikazís, hoj pes te pisinen andre savore manuša. ² Kada ešebno zgendipen pes ačhila akor, sar sas o Cireníus vladaris andre Siríja. ³ Savore pes gele te pisinel andre – sako andre peskro foros.

⁴ Avke geľa the o Jozef andral o galilejsko foros Nazaret andre Judsko, andro Betlehem, andro foros le Davidoskro, bo ov sas potomkos le Davidoskro, ⁵ hoj pes te pisinel andre la Mariaha, savi sas leha mangadi a sas khabñi. ⁶ A sar ode sas, avľa lakro časos te ločhol. ⁷ Avke lake uliľa lakro ešebno čhavoro a pačarda les andro pherne. Thoda les te pašlol andre maštaliňa andro jasle, bo andro sovibnaskro kher na sas prekal lende than.

O pastjera the o aňjela

⁸ Andre odi phuv ode pašes sas pastjera, so rači stražinenas peskre bakren pre maľa. ⁹ Jekhvareste pes lenge sikađa o aňjelos le Rajeskro a le Rajeskri slava len zaučharda andre. ¹⁰ Igen predarandile, ¹⁰ ale o aňjelos lenge phenda: „Ma daran tumen, bo avľom tumenge te phenel e lači sprava, so ela prekal savore manuša! ¹¹ Bo adadžives tumenge uliľa andro foros le Davidoskro o Spasifelis; ov hino o Kristus, o Raj. ¹² A kada tumenge ela znameñje: Arakhena cikne čhavores zapačardes andro pherne te pašlol andro jasle.“

¹³ A jekhvareste pes sikađa le aňjeloha e bari ñeboskri armada, savi lašarelas le Devles a phenelas:

- ¹⁴ „Slava le Devleske upre pro ñebos
 a o smirom pre phuv le manušenge,
 savendar les hin o radišagos!“

¹⁵ Sar lendar o aňjela gele het andro ñebos, phende peske ola pastjera: „No ča džas andro Betlehem te dikhel, so pes ačhila, so amenge phenda o Raj!“

¹⁶ Avke gele, sidarenas a arakhle la Maria le Jozefoha the le čhavores te pašlol andro jasle. ¹⁷ Sar les dikhle, chudle te vakerele, so lenge sas phendo pal oda čhavoro. ¹⁸ Sako, ko oda šunda, pes čudalinelas oleske, so lenge o pastjera vakerenas. ¹⁹ Ale e Maria peske garuvelas savore kala lava andro jilo a gondolinelas upral lende. ²⁰ Palis o pastjera gele pale paš o bakrore a lašarenas the bararenas le Devles vaš savoro, so šunde a dikhle, bo savoro sas avke, sar lenge phenda o aňjelos.

²¹ Sar pregeľa ochto džives a kamlpa te obrezinel le čhavores, dine leske o nav Ježiš, avke sar phenda o aňjelos la Mariake mek angloda, sar ačhila khabñi.

Le Ježiš anen te sikavel andro chramos

²² Sar pregele ola dživesa, andre save pes obžužarenas, avke sar phenel o Zakonos le Mojžišoskro, o Jozef the e Maria ande le Ježiš andro Jeruzalem, hoj les te sikaven le Rajeske. ²³ Bo andro Zakonos le Rajeskro hin pisimen, hoj *dojekh muršoro, so ulol*

ešebno, ela oddelimen prekal o Raj, ²⁴ a o Zakonos le Rajeskro mek phenel, hoj te obetinen duje hrđličken, abo duje terne holuben.

O Simeon

²⁵ Andro Jeruzalem dživelas jekh manuš, savo pes vičinelas Simeon. Ov sas čačipnaskro manuš a daralas pes le Devlestar. Užarelas o spaseñje le Izraeloskro a o Sveto Duchos sas upral leste. ²⁶ O Sveto Duchos leske sikada, hoj na merela dži akor, medik na dikhela le Kristus, saves bičhavela o Raj. ²⁷ A o Duchos ligenda le Simeon, hoj te džal andro chramos. A sar e daj the o dad anenas le čhavores le Ježiš, hoj te keren oda, so prikazinda o Zakonos, ²⁸ iła les o Simeon pro vasta, bararelas le Devles a phenda:

²⁹ „Rajeja, avke sar man diňal lav,
akana premukes tire služobňikos andro smirom,

³⁰ bo mire jakha dikhle tiro spaseñje,

³¹ so pripravinda anglal savore narodi,

³² o švetlos, hoj te švicinel le narodenge,

the e slava tire manušengri, le Izraeloskri.“

³³ E Maria the o Jozef pes čudalinenas upral oda, so pal o Ježiš phenda. ³⁴ O Simeon len požehňinda a phenda la Mariake, leskra dake: „Kada čhavoro hino dino pre oda, hoj but džene andral o Izrael te peren abo te ušten, the pro znameñje, pre savo o manuša džana, ³⁵ hoj pes te sikavel oda, so peske gondolinen but džene andro jile. A prekal tiri duša predžala e šablá.“

E Anna

³⁶ Sas ode the varesavi prorokiňa Anna, le Fanueloskri čhaj andral o kmeňos le Ašeroskro. Sas lake imar buter berša. Sas la rom, saveha dživelas ehta berš, a palis lake muľa. ³⁷ Paloda ačhila vdovake dži ochtovardeš the štar (84) berš. Oj na džalas avri andral o chramos a rat-džives služinelas le Devleske andro posti the andro molđtbi. ³⁸ A the oj avľa ipen akor ode, lašarelas le Devles a vakerelas pal o Ježiš savorenge, ko užarenas, hoj o Jeruzalem ela zachraňimen.

Džan pale andro Nazaret

³⁹ Sar kerde savoro, so prikazinel o Zakonos le Rajeskro, gele pale andre Galileja, andre peskro foros, Nazaret. ⁴⁰ O čhavoro, o Ježiš, barolas the zoraľolas pro duchos; sas igen godaver a le Devleskri milosť sas upral leste.

O Ježiš sar čhavoro andro chramos

⁴¹ A leskri daj the leskro dad phirenas sako berš pre Patrađi andro Jeruzalem. ⁴² Sar sas le Ježišoske dešuduj (12) berš, gele pre Patrađi, avke sar furt kerenas. ⁴³ Sar pregela e Patrađi, avenas pale khere. O čhavoro o Ježiš ačhila andro Jeruzalem, ale leskri daj the leskro dad olestar na džanenas. ⁴⁴ On peske gondolinenas, hoj hino varekhaj maškar ola nipi, so lenca džanas jekhetane pro drom. Pregele jekh džives drom a chudle les te rodel maškar e famelija the maškar ola, kas džanenas. ⁴⁵ Sar les na arakhle, gele pale andro Jeruzalem a rodenas les ode. ⁴⁶ Pal o trin džives arakhle le Ježiš te bešel andro chramos maškar o učiteľa, sar len šunelas a phučelas lendar. ⁴⁷ Sako, ko les šunelas, pes čudalinelas upral leskri godi the upral oda, sar lenge odphenelas. ⁴⁸ Sar les e daj the o dad dikhle, čudalinenas pes a e daj leske phenda: „Čhavo miro, soske amenge kada kerďal? Dikh, tiro dad the me tut rodahas a darahas pal tu.“

⁴⁹ O Ježiš lenge phenda: „Sar oda hoj man rodenas? So na džanenas, hoj mušinav te avel andre mire Dadeskro kher?“ ⁵⁰ Ale on na ačalile ole laveske, so lenge phenda.

⁵¹ Geľa lenca pale, avľa andro Nazaret a šunelas len. Leskri daj peske garuvelas savore ola lava andro jilo. ⁵² O Ježiš barolas andro godaveripen the pro telos a sas pro radišagos le Devleske the le manušenge.

3

Pal o Jan Krstiteľ

¹ Sar sas o Tiberius imar cisaris dešupandžto (15.) berš a o Pontsko Pilat vladaris andre Judsko, o Herodes tetrarchas andre Galileja a o Filip, leskro phral, tetrarchas andro phuva Iturea the Trachonitida a o Lizaniaš tetrarchas andre Abilena ² a sar sas nekbareder rašaja o Annaš the o Kajfaš, prevakerďa o Lav le Devleskro pre pušta ko Jan, ke le Zachariašiskro čhavo. ³ O Jan phirelas pal caľi phuv pašal o Jordan a kazinelas: „Visaren tumen le binendar a den tumen te bolel, hoj tumenge o Del te odmukel o bini.“ ⁴ Avke sar hin pisimen andro zvitkos le prorokoskro Izajašiskro:

„Kada hin o hangos, so vičinel pre pušta:
 Pripravinen o drom le Rajeske,
 rovñinen prekal leste avri o chodñiki!

⁵ Dojekh dolina ela začidiñ
 a dojekh verchos the brehos cikñola.

Oda drom, so hin bango, rovñisalola
 a oda chodñikos, so hin puklato, ačhela hladko.

⁶ A savore nipi dikhena o spaseñje le Devleskro.“

⁷ O Jan phenelas le nipenge, save avenas ke leste, hoj len te bolel: „Tumen sapale! Ko tumenge sikada, sar te denašel le Devleskra cholatar, so avela? ⁸ Dživen avke, hoj o nipi te dikhen, hoj tumen visardan tumare binendar! A ma phenen tumenge: „Se o Abraham hino amaro dad!’ Bo phenav tumenge, hoj o Del kale bareNDAR šaj kerel le Abrahamoskre čhaven! ⁹ O tover imar hino prithodo paš o koreñis le stromengro! Dojekh stromos, so na anel lačo ovocje, ela čhindo avri a čhido pre jag!“

¹⁰ „Akor so amenge kampil te kerel?“ phučenas lestar o nipi.

¹¹ O Jan lenge odphenda: „Kas hin duj gada, mi del oles, kas nane, a kas hin chaben, mi kerel tiš avke!“

¹² A avle pes te bolel the o colñika a phučle lestar: „Učitelina, amenge so kampil te kerel?“

¹³ „Ma kiden avri buter, sar tumenge hin phendo!“ phenda lenge.

¹⁴ Avke lestar phučle the varesave slugada: „Amenge so kampil te kerel?“

Phenda lenge: „Ñikastar ma kiden avri o love zoraha a ñikas ma trapinen. Aven spokojna oleha, so zaroden!“

¹⁵ O manuš a užarenas pro Mesijašis a gondolinenas peske andro jile pal o Jan, hoj ov hino Kristus. ¹⁶ Ale o Jan odphenda savoreng: „Me tumen bolav le pañeha, ale avel mandar vareko bareder, kaske na som hodno te rozphandel o sirimocis pre leskre sandalki. Ov tumen bolela le Svete Duchoha the la jagaha. ¹⁷ Andre leskro vast hin o vejaris a ov prežuzarela peskro humnos. O prežuzardo zrnos sthovela andre peskri stodola, ale o plus labarela andre jag, so šoha na murdañola andre.“ ¹⁸ Mek the but aver veci kazinelas o Jan le manušenje a vakerelas lenge o evañjelium.

¹⁹ Ale o Jan karhinelas le tetrarchas Herodes vaš e Herodijada, leskri phraleskri le Filiposkri romñi, the vaš savore nalačhipena, so o Herodes kerelas. ²⁰ A paš kada savoro mek o Herodes phandla le Jan andre bertena.

O Ježiš boldo

²¹ Akor, sar pes bolenas savore nipi, sas boldo the o Ježiš a sar pes modlinelas, jekhvareste phundrila o ñebos ²² a o Sveto Duchos avla pre leste andre podoba sar holubica. Andral o ñebos šundila hangos: „Tu sal miro Čhavo, saves kamav, tutar man hin radišagos.“

O rodokmeños le Ježišoskro Kristoskro

²³ Sar chudña o Ježiš te kazinel, sas leske vaj tranda (30) berš a o manuš a peske gondolinenas, hoj sas le Jozefoskro čhavo.

Le Jozefoskro dad sas o Heli,

²⁴ leskro dad sas o Matat, leskro o Levi,

leskro o Melchi, leskro o Janai,

leskro o Jozef, ²⁵ leskro o Matatiaš,

leskro o Amos, leskro o Nahum,

leskro o Esli, leskro o Nagge,

²⁶ leskro o Mahat, leskro o Matatiaš,

leskro o Semein, leskro o Jozech,

leskro o Joda, ²⁷ leskro o Joanan,

leskro o Resa, leskro o Zerubabel,

leskro o Šealtiel, leskro o Neri,

²⁸ leskro o Melchi, leskro o Adi,

leskro o Kosam, leskro o Elmadam,

leskro o Er, ²⁹ leskro o Ješua,

leskro o Eliezer, leskro o Jorim,

leskro o Matat, leskro o Levi,

³⁰ leskro o Simeon, leskro o Juda,

leskro o Jozef, leskro o Jonam,

leskro o Eljakim, ³¹ leskro Melea,

leskro o Menamas, leskro o Matatas,
 leskro o Natan, leskro o David,
³² leskro o Izaj, leskro o Obed,
 leskro o Boaz, leskro o Salmon,
 leskro o Nachšon, ³³ leskro o Aminadab,
 leskro o Admin*, leskro o Checron,
 leskro o Perc, leskro o Juda,
 leskro o Jakob, ³⁴ leskro o Izak,
 leskro o Abraham, leskro o Terach,
 leskro o Nachor, ³⁵ leskro o Serug,
 leskro o Reu, leskro o Paleg,
 leskro o Eber, leskro o Šelach,
³⁶ leskro o Kainan, leskro o Arpachšad,
 leskro o Šem, leskro o Noach,
 leskro o Lamech, ³⁷ leskro o Matuzalem,
 leskro o Enoch, leskro o Jared,
 leskro o Mahalalel, leskro o Kenan,
³⁸ leskro o Enoš, leskro o Šet
 a leskro dad sas o Adam, savo sas le Devlestar.

4

O Ježiš pokušimen

¹ O Ježiš avla pale pašal o Jordan pherdo le Svete Duchoha. O Duchos les lidžalas pal e pušta ² saranda (40) dživesa a ode sas pokušimen le bengestar. Andre ola dživesa nič na čaľa a pro końec ole dživesengro bokhaľľa avri.

³ O beng leske phenda: „Te sal o Čhavo le Devleskro, phen, hoj kale barestar te ačhel maro.“

⁴ O Ježiš leske odphenda: „*Hin pisimen, hoj o manuš na dživela ča le marestar, [ale dojekhe Devleskre lavestar!]*“

⁵ Palis les iľa o beng pro učo than a jekhvarestes leske sikada savore kraľišagi le svetoskre. ⁶ O beng leske phenda: „Dava tuke savori kadi zor the slava, bo mange sas diňi a me la šaj dav, kaske kamav. ⁷ Te bandoha angle mande, kada savoro ela tiro.“

⁸ O Ježiš leske odphenda: „*Hin pisimen: ‚Ča anglo Raj, tiro Del, bandoha a ča leske korkoreske služineha!‘* “

⁹ Paloda les ligenda andro Jeruzalem, thoda les te ačhel upre pro agor le chramoskro a phenda leske: „Te sal o Čhavo le Devleskro, čhiv tut kadarik tele. ¹⁰ Se hin pisimen: *„Prikazinela peskre aňjelenge pal tu,*

hoj tut te chrariinen.

¹¹ *On tut chudena pro vasta,*

hoj te na demes o pindro pro bar:’ “

¹² O Ježiš leske odphenda: „*Hin phendo: ‚Na pokušineha le Rajes, tire Devles!‘* “

¹³ Sar o beng les imar preačhila te pokušinel, geľa lestar het, ale ča pre varesavo časos.

O Ježiš andro Nazaret

¹⁴ O Ježiš avla andre zor le Duchoskri pale andre Galileja a rozligenda pes pal leste o hiros pal caľi odi phuv. ¹⁵ Ode len andro sinagogi sikavelas a savoredžene les lašarenas.

¹⁶ A avla andro Nazaret, kaj barila avri. A avke, sar sas sikado, geľa pro šabat andre sinogoga. Sar uštila te genel, ¹⁷ podine leske o zvitkos pal o prorokos Izajaš. Phundrađa o zvitkos a arakhľa oda than, kaj sas pisimen kada:

¹⁸ „*O Duchos le Rajeskro hin upral mande,*

bo man pomazinda te vakereľ le čorenge o evaňjelium,

[bičhada man te sastarel olen, kas hin dukhade jile,]

te del te džanel le zaphandleng, hoj hine premukle;

le korenge te phundravel o jakha;

te premukel olen, ko cerpinen,

¹⁹ *a te del te džanel,*

hoj avla o bachtalo berš le Rajeskro.“

²⁰ Phandľa andre o zvitkos, diňa les le sluhasko a bešľa peske. A savoredžene andre sinogoga visarde peskre jakha pre leste. ²¹ A chudňa lenge te vakereľ: „*Adadžives pes ačhile kala lava, so akana šundan.“*

* 3:33 3,33 Oda hin o Ram.

²² Savoredžene les denas čačipen a čudalinenas pes ole šukar lavenge, so avenas andral leskro muj. A phučenas: „Či nane ov le Jozefoskro čhavo?“

²³ A phenda lenge: „Tumen mange phenena kada prislovje: „Doktorina, sastar tut korkores! Oda, so šundam, hoj kerdal andro Kafarnaum, ker the kade, kaj barilal avri!“

²⁴ A phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj nisave prorokos na den pačiv ode, kaj barila avri. ²⁵ Ale čačipen tumenge phenav, hoj sar dživelas o Eliaš, sas but vdovi andro Izrael akor; sar na delas brišind trin the jepaš berš a avla bari bokh pre cali phuv. ²⁶ No o Eliaš na sas bičhado ke nisavi lendar, ča ke vdova andre Sarepta andre phuv Sidon. ²⁷ A but malomocna sas andro Izrael, sar dživelas o prorokos Elizeus, ale niko lendar na sas obžužardo, ča o Naman andral e Sirija.“

²⁸ Sar oda šunde, savoredžene, so sas andre sinagoga, igen cholisalile. ²⁹ Uštile a tradle les avri andral o foros a ligende les pro verchos, pre savo sas ačhado lengro foros, dži pro agor, hoj les odarik te čhiven tele. ³⁰ Ale ov pregela maškar lende a geľa het.

O Ježiš sikavel andro Kafarnaum

³¹ Palis o Ježiš geľa andre galilejsko foros Kafarnaum a sikavelas le manušen, sar sas o šabat. ³² A čudalinenas pes upral leskro sikaviben, bo andre leskro vakeriben sas zor.

³³ Andre odi sinagoga sas jekh manuš, savo sas zaphandlo le nalače duchoha, le demonoha. Ov zoraes viskinda: ³⁴ „Jaj, so amen hin tuha, Ježiš Nazaretsko! Avlal amen te murdarel? Me džanav, ko tu sal, oda Sveto le Devleskro!“

³⁵ O Ježiš les pokarhinda a phenda: „Čhit a dža andral leste avri!“ O demonos čhida ole manušen maškar lende a geľa andral leste avri a na kerda leske nič nalačo.

³⁶ Akor avla bari dar pre savorende a vakerenas maškar peste: „Savo hin kada lav, hoj andre autorita the andre zor rozkazinel le nalače duchenge a on džan avri?“ ³⁷ A džalal pal leste o hiros pal cali odi phuv.

O Ježiš sastarel le Peteriskra sasa

³⁸ Palis o Ježiš uštila, avla avri andral e sinagoga a geľa andro kher ko Šimon. A le Šimonoskra sasa sas bari horučka a mangelas les, hoj lake te pomožinel. ³⁹ O Ježiš zaačila paš late, pokarhinda e horučka a e horučka la takoj omukla. E sasuj uštila a chudna pašal lende te kerel.

⁴⁰ Palis rači, sar zagela o kham, anenas ko Ježiš savoredžene peskre nasvalen, save cerpinenas andro všelijaka nasvalibena. A ov thovelas o vasta pre dojekh lendar a sastarelas len. ⁴¹ Andral o but džene džanas avri o demona a viskinenas: „Tu sal o Kristus, oda Čhavo le Devleskro!“ Ale ov len karhinelas a na domukelas lenge te vakerel, bo on džanenas, hoj ov hino o Kristus.

⁴² A sar sas pale džives, geľa odarik het pre omuklo than. O nipi les rodenas a avle dži ke leste a na mukenas les te džal lendar het. ⁴³ Ale ov lenge phenda: „Mušinav te džal te vakerel pal o krališagos le Devleskro the andre aver fori, bo pre oda som bičhado.“

⁴⁴ Avke kazinelas andro sinagogi andre Judsko.

5

O Ježiš vičinel ešebne učeníken

¹ Jekhvar, sar o Ježiš ačhelas paš o Galilejsko moros, ispidenas pes pre leste o nipi, hoj te šunen le Devleskro lav. ² Akor dikhla paš o brehos te ačhel duj lodki; o ribara len ode mukle, hoj te rajbinen o siti. ³ O Ježiš geľa andre jekh ole lodkendar, so sas le Šimonoskri, a mangla les, hoj te džal sikra dureder la phuvatar. Bešla peske a sikavelas le nipen andral e lodka.

⁴ Sar dovakerda, phenda le Šimonoske: „Dža la lodkaha dureder andro bareder paňi a čhiven o siti, hoj te chuden le riben.“

⁵ O Šimon leske odphenda: „Rajeja, cali rat pes trapinahas a nič na chudnam, ale pre tiro lav čhivava o siti.“

⁶ Sar oda kerde, chudle ajci ribi, hoj až o siti lenge čhondonas. ⁷ Avke vičinde le vastenca ole dženen, so sas pre oki lodka, hoj lenge te aven te pomožinel. On avle a pherdžarde soduj lodki avke, hoj až tašlonas.

⁸ Sar oda dikhla o Šimon Peter, pela pro khoča anglo Ježiš a phenda: „Dža mandar het, Rajeja! Bo me som binošno manuš!“ ⁹ Bo o Šimon Peter the okla džene pes igen čudalinenas, keci ribi chudle. ¹⁰ A čudalinenas pes the o Jakob le Janoha, le Zebedeoskre čhave, save kerenas buči jekhetane le Šimonoha.

O Ježiš phenda le Šimonoske: „Ma dara tut, akanastar chudeha le manušen!“ ¹¹ A sar pricirdle o lodki ko brehos, omukle savoro a gele pal leste.

O malomocno manuš sastardo

¹² Jekhvar sas o Ježiš andre varesavo foros, kaj sas malomocno murš. Sar dikhla le Ježiš, bandila anglal leste pre phuv dži pro muj a mangelas les: „Rajeja, te kamlalas, šaj man sastares.“

¹³ O Ježiš nacirdña o vast, chudña pes lestar a phenda: „Kamav, av sasto!“ A takoj sas žužo andral o malomocenstvo.

¹⁴ O Ježiš leske prikazinda: „Ma phen oda ñikaskes avri, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda, so prikazinda o Mojžiš, hoj te sikaves savorenges, hoj sastilal avri andral o malomocenstvo.“

¹⁵ No o hiros pal o Ježiš pes furt dureder rozlidžalas. But nipi pes zdžanas, hoj les te šunen a hoj len te sastarel le nasvalibenendar. ¹⁶ Ale ov džalas korkoro pre pušta, hoj pes ode te modlinel.

O Ježiš sastarel le kalikos

¹⁷ Andre jekh džives, sar sikavelas, bešenas pašal leste but Farizeja the zakoñika, save avle andral savore galilejska the judska gavora a the andral o Jeruzalem. A le Rajeskri zor sas le Ježišoha, hoj te sastarel le nasvalen. ¹⁸ Androda ode avle varesave murša, save lidžanas pro hadžos jekhe manušes, so sas kalikos. A rodenas drom, sar les te dochudel andro kher a te thovel anglo Ježiš. ¹⁹ Sas ode but nipi a na sas len khatar te džal andre, vašoda gele upre pro kher a mukle les tele le hadžoha prekal e strecha maškar o manuša anglo Ježiš.

²⁰ Sar dikhla o Ježiš lengro pačaben, phenda o Ježiš le kalikoske: „Manušeja, odmukle tuke hin tire bini.“

²¹ O zakoñika the o Farizeja chudle te gondolinel a phenenas peske: „Ko hin kada manuš, hoj pes kavke ruhinel! Ñiko našti odmukel o bini, ča jekh o Del!“

²² Ale o Ježiš prindžarda, so peske gondolinen a phenda lenge: „Soske kavke gondolinen andre tumare jile?“

²³ So hin lokeder te phenel: ‚Odmukle tuke hin tire bini,‘ abo te phenel: ‚Ušti a dža?‘

²⁴ Ale vašoda, hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskres hin pravos the zor pre phuv te odmukel o bini“ – phenda le kalikoske: „Tuke phenav: Ušti, le tuke tiro hadžos a dža khere!“ ²⁵ A ov takoj anglal lende uštila, ila peske o hadžos, chudña te lašarel le Devles a geľa khere. ²⁶ Akor pes savoredžene čudalinenas a lašarenas le Devles. Avla pre lende e dar a phenenas: „Adadžives dikhlam oda, so mek šoha na dikhlam.“

O Ježiš vičinel le Levi

²⁷ Palis, sar odarik geľa o Ježiš avri, dikhla jekhe colñikos, savo pes vičinelas Levi, te bešel pre colñica a phenda leske: „Av pal ma!“ ²⁸ Ov uštila, omukla savoro a geľa pal leste.

²⁹ Palis leske o Levi presikađa bari pačiv andre peskro kher. Sas ode but colñika the aver džene, savenca bešenas pašal o skamind. ³⁰ O Farizeja the lengre zakoñika dudrinenas a phenenas leskre učeñikenge: „Soske chan le colñikenca the le binošnenca?“

³¹ O Ježiš lenge odphenda: „Le sastenge na kempel doktoris, ale le nasvalenge. ³² Na avlom te vičinel le čaćipnaskren, ale le binošnen, hoj pes te visaren le binendar.“

Pal o postos

³³ On leske phende: „Le Janoskre učeñika pes furt poscinen the modlinen a the o učeñika le Farizejengre avke keren, ale tire chan the pijen!“

³⁴ Ov lenge phenda: „Či šaj phenen le hoscenge pro bijav, hoj pes te poscinen, medik hino lenca o terno? ³⁵ Ale avena o dživesa, sar lendar ela o terno ilo het, a andre ola dživesa pes poscinen.“

³⁶ A phenda lenge the kada podobenstvo: „Se ñiko na odčinel kotor le neve pochstanar, hoj leha te zasivel andre o purane gada, bo čingerdahas o neve gada a o nevo pochtan pro purano aňi na pasindahas. ³⁷ Aňi ñiko na čhivel e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerela e cipa a čulala avri a o gone čhinda. ³⁸ Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone. [Avke pes na musarel aňi e mol aňi o gone.] ³⁹ A sako, ko pijel e puraňi mol, na kamel e nevi, bo phenel peske: ‚E puraňi hiňi feder.‘ “

6

Pal o šabat

¹ Jekhvar pro šabat džalas o Ježiš prekal e mala, kaj sas sadzimen, a leskre učeñika čhingerenas o klasi, pučinenas len andro vasta a chanas. ² Akor lenge varesave džene le Farizejendar phende: „Soske keren oda, so našti te kerel pro šabat?“

³ O Ježiš lenge phenda: „Mek šoha na gendan, so kerda o David, sar sas bokhalo ov the leskre murša? ⁴ Sar geľa andro kher le Devleskro, iľa o sveta mare a chalas a diňa the peskre muršen, kajte ola mare našti chalas ņiko aver, ča o rašaja.“ ⁵ A phenda lenge: „O Čhavo le Manušeskro hin o Raj upral o šabat.“

O Ježiš sastarel pro šabat

⁶ Jekhvar pre aver šabat geľa andre sinagoga a sikavelas. A ode sas jekh manuš, so les sas o čačo vast ņevladno. ⁷ O zakonika the o Farizeja užarenas, či sastarela varekas pro šabat, hoj les te obviñinen. ⁸ O Ježiš džanelas, so gondolinen, no the avke phenda le manušeske, saves sas ņevladno vast: „Ušti a ačh kade maškara!“ Ov uštifa a ačhelas.

⁹ Akor lenge o Ježiš phenda: „Phučav tumendar: Šaj pro šabat mištes te kerel, vaj namištes te kerel? O dživipen te zachrañinel, či te murdare!“

¹⁰ Dikhľa pašal peste pre savoredžene a phenda le manušeske: „Nacirde o vast!“ A sar oda kerda, leskro vast sastifa avri. ¹¹ Ale andre lende avla bari choľi a vakerenas maškara peste, so šaj keren le Ježišoske.

O dešuduj učeñika

¹² Andre jekh ole dživesendar pes geľa o Ježiš pro verchos te modľinel a sas ode cali rat andre modľitba. ¹³ Sar vidňisalila, vičinda peske le učeñiken a kidňa peske lendar avri dešudujen (12), saven diňa nav apoštola. Oda sas kala: ¹⁴ O Šimon (saveske diňa nav Peter), leskro phral o Andrej, o Jakob, o Jan, o Filip, o Bartolomej, ¹⁵ o Matuš, o Tomaš, o Jakob le Alfeoskro the o Šimon (saves vičinenas Zelota), ¹⁶ o Juda, o čhavo le Jakoboskro – the o Judaš Iškarijotsko, savo les zradzinda.

But manuša džan pal o Ježiš

¹⁷ Sar lenca o Ježiš avla tele pal o verchos, zaačhila pre rovina. Sas leha but leskre učeñika the igen but nipi andral cali Judsko the andral o Jeruzalem, the andral e tirsko the sidoñiko phuv pašal o moros. ¹⁸ Avenas pal leste, hoj les te šunel a te saston avri andral peskre nasvalibena. A sastonas avri the ola, kas trapinenas o nalače duchi. ¹⁹ Savore nipi pes lestar kamenas te chudel, bo avelas lestar avri e zor, so savoren sastarelas.

Ko hin bachtalo a kaske vigos

²⁰ Ov dikhľa pre peskre učeñika a chudňa te vakerel:

„Bachtale san tumen o čore,

bo tumaro hin o krališagos le Devleskro!

²¹ Bachtale san tumen, so san akana bokhale,

bo avena čalarde!

Bachtale san tumen, so akana roven,

bo palis asana!

²² Bachtale san tumen, kas o nipi našti avri ačhen,

kas čhiven avri, kaske keren ladž

a pre kaskro nav namištes vakeren

vaš o Čhavo le Manušeskro.

²³ Radisaľon andre oda džives a khelen, bo andro ņebos tumen užarel baro počiñiben. Se the lengre dada avke kerenas le prorokenge!

²⁴ Ale vigos tumenge, barvale manušale,

bo tumen imar akana iľan tumaro radišagos!

²⁵ Vigos tumenge, so akana san čale,

bo avena bokhale!

Vigos tumenge, so akana asan,

bo rovena a hikinena žalatar!

²⁶ Vigos tumenge, te pal tumende savore nipi mištes vakerena,

bo ipen avke kerenas lengre dada le falošne prorokenca!“

O kamiben ko ņeprijateľa

²⁷ „Ale tumenge, so man šunen, phenav: Kamen tumare ņeprijateľen, keren o lačhipen olenge, ko tumen našti avri ačhen, ²⁸ žehñinen olenge, ko tumen košen, a

modlinen tumen vaš ola, ko tumen dukhaven. ²⁹ Oleske, ko tut demel pal jekh čham, sikav the dujto a oleske, ko tutar lel o plašfos, de the o gada. ³⁰ De sakones, ko tutar mangel. A ma mang pale olestar, ko tutar vareso iľa. ³¹ Avke sar kamen, hoj o nipi tumenge te keren, keren the tumen lenge.

³² Te kamen ča olen, ko tumen kamen, savo počiniĭben vaš oda užaren? Se the o binošna kamen olen, ko len kamen. ³³ A te keren o lačhipen ča olenge, ko tumenge keren lačhipen, savo počiniĭben vaš oda užaren? Se the o binošna oda keren. ³⁴ Te dena kečeň ča olen, pal save džanen, hoj tumenge dena pale, savo počiniĭben vaš oda užaren? Se the o binošna den kečeň, hoj oda te dochuden pale. ³⁵ Ale kamen olen, ko pre tumende džan! Keren lenge o lačhipen, den kečeň a ma užaren pale. Avke ela tumaro počiniĭben baro a avena o čhave le Nekbareder Devleskre, bo ov hino lačho the ko nalače the ke ola, ko leske na palikeren. ³⁶ Vašoda aven lačhejileskre, avke sar the tumaro Dad hino lačhejileskro.“

Te na sudzinen jekh avres

³⁷ „Ma sudzinen a na avena sudzimen! Ma odsudzinen a na avena odsudzimen! Odmuken a ela tumenge odmuklo. ³⁸ Den a ela tumenge dino a thovela pes andre tumari brekh pherdo mira, razimen avri, zaispidňi andre a pherdžardĭ, bo sava miraha merines, ajsaha tuke ela merimen.“

³⁹ Phenda lenge the podobenstvo: „Či šaj lidžal o koro le kores? Či na perena sodujđzene andre chev? ⁴⁰ O učeňikos nane bareder sar leskro učitelis, ale sako, ko sikľila avri, ela ajsa sar leskro učitelis.“

⁴¹ Soske dikhes o šmecos andre jakh tire phraleske, ale andre tiri jakh o kašt na dikhes? ⁴² Abo sar šaj phenes tire phraleske: „Phrala, domuk, hoj tuke te lav avri o šmecos andral e jakh,‘ ale oda kašt, so hin andre tiri jakh, na dikhes? Tu dujemujengro! Ešeb le avri o kašt andral tiri jakh a palis šaj les avri o šmecos andral e jakh tire phraleske.“

Pal o lačo the nalačo stromos

⁴³ „Bo űisavo lačo stromos na anel nalačo ovocje a űisavo nalačo stromos na anel lačo ovocje. ⁴⁴ Bo dojekh stromos pes prindžarel pal o ovocje. Se andral o kraki na obkiden o figi, aňi andral o kolaka na obkiden o hroznos. ⁴⁵ O lačo manuš lel avri andral o jilo peskre lače barvalipnastar o lače veci a o nalačo manuš lel avri andral o jilo peskre nalače barvalipnastar o nalače veci. Bo soha hin pherdžardo o jilo, oda o muj vakerel.“

Pal o duj khera

⁴⁶ „So man vičinen: ‚Rajeja, Rajeja,‘ a na keren oda, so phenav? ⁴⁷ Sikavava tumenge, pre kaste marel sako, ko avel ke ma, šunel mire lava a doľikerel len. ⁴⁸ Ajsa manuš hino sar oda, ko ačhada peskro kher avke, hoj kopalinda but tele andre phuv a kerda peske o zaklados pre skala. Sar avľa o baro brišind a demađa o baro paňi pre oda kher, na čhalada leha, bo sas mištes ačhado pre skala. ⁴⁹ Ale oda, ko šunel mire lava a na doľikerel len, hino sar oda manuš, savo ačhada peskro kher bi o zaklados. Sar avľa o baro paňi a demađa pre oda kher, takoj rozpela a pela tele igen zorales.“

7

O Ježiš sastarel le veliteliskre sluhos

¹ Sar o Ježiš dovakerda savore ola lava le manušenge, so les šunenav, geľa andro Kafarnaum. ² Jekhe velitelis upral o šel (100) slugađa sas sluhos, saves igen ľikerelas. No oda sluhos sas pro meriben nasvalo. ³ Sar šunđa o velitelis pal o Ježiš, bičhada ke leste varesave phurederen le Židendar, hoj les te mangel, hoj te avel a te sastarel leskre sluhos. ⁴ On avle ko Ježiš, igen les mangelav a phende: „Zasluzinel peske, hoj prekal leste oda te keres, ⁵ bo ov kamel amaro narodos. Se mek the e sinagoga amenge ačhada.“ ⁶ Avke lenca o Ježiš geľa.

Sar imar na sas dur ole kherestar, bičhada ke leste o velitelis peskre prijatelen, hoj leske te phenen: „Rajeja, ma trapin tut, bo na som hodno, hoj te aves andre miro kher. ⁷ Vašoda man na šunavas hodno te džal ke tute. Ale phen ča lav a miro sluhos sastola avri. ⁸ Bo the me som manuš tel o vast avrengv a tel miro vast hin o slugađa. A te phenava kaleske: ‚Dža!‘ – ta džala; a avreske: ‚Av!‘ – ta avela; a mire sluhoske: ‚Ker kada!‘ – ta ov oda kerela.“

⁹ Sar oda šunđa o Ježiš, čudalinda pes. Visarda pes ko nipi a phenda lenge: „Phenav tumenge, hoj aňi andro Izrael na dikħlom kajso baro pačaben.“ ¹⁰ Avke ola džene, so sas bičhade, gele pale khere a arakhle ole sluhos imar sastes.

Le vdovakre čhas uštavel andral o meriben

¹¹ Pre aver džives džalal o Ježiš andro foros, so pes vičinel Nain. A džanas leha but leskre učeņika the igen but nipi. ¹² Sar doavla paš e foroskri brana, ipen akor lidžanas avri jekhe mules. Oda sas jekhoro čhavo peskra dakro, savi sas vdova, a džanas laha igen but nipi andral o foros. ¹³ Sar la dikhlā o Raj, sas leske igen pharo vaš lake a phenda lake: „Ma murša!“ ¹⁴ Gela pašeder, chudña pes le mochtetar a ola, ko lidžanas le mules, zaačhile. O Ježiš phenda: „Čhavoreja, phenav tuke, ušči!“ ¹⁵ O mulo peske bešla a chudña te vakerele. O Ježiš les diña leskra dake.

¹⁶ Akor avla bari dar pre savorende. Lašarenas le Devles a phenenas: „Baro prorokos uštīla maškar amende a o Del avla ke peskre nipi!“ ¹⁷ Kada hiros pal leste pes rozligenda pal cali Judsko the pal savore fori odarik pašal.

O Jan bičhavel peskre učeņiken pal o Ježiš

¹⁸ O učeņika le Janoskre phende le Janoske pal savore kala veci. Avke peske o Jan vičinda duje dženen peskre učeņikendar ¹⁹ a bičhada len pal o Ježiš, hoj lestar te phučen: „Sal tu ,oda, ko majinel te avel‘, abo kempel te užarel avres?“

²⁰ Sar avle ola murša ke leste, phende: „O Jan Krstītel amen bičhada pal tu a phenda, hoj tutar te phučas: ‚Sal tu oda, ko majinel te avel, abo kempel te užarel avres?‘“

²¹ Ipen andre odi ora o Ježiš sastarda but dženen le nasvalibenendar, le dukhendar the le nalače duchendar a but kore dženge diña pale te dikhel. ²² O Ježiš lenge odphenda: „Džan a phenen le Janoske, so dikhlā the šundan: O kore dikhen, o bange phiren, o malomocna pes žužaren, o kašuke šunen, o mule ušten andral o meriben a le čoreņge pes vakerele o evaņjelium. ²³ Bachtalo hin oda manuš, ko pes pre ma na pohoršinel!“

O Ježiš vakerele avri pal o Jan

²⁴ Sar on odgele, chudña o Ježiš te vakerele le nipenge pal o Jan: „So geļan te dikhel pre pušta? E trstīna, savaha čhivkerel e balvaj? ²⁵ Abo, so geļan te dikhel? Manušes urdones andro barikane gada? Se ola, ko uren o barikane gada a dživen barikanes, bešen andro palaca. ²⁶ Abo so geļan te dikhel? Le prorokos? He, phenav tumenge, mek buter sar prorokos. ²⁷ Bo ov hin oda, pal kaste hin pisimen:

*„Me bičhavav mire poslos anglal tu
a ov tuke pripravina o drom.“*

²⁸ Bo phenav tumenge, hoj nane bareder prorokos sar o Jan Krstītel maškar savore nipi, so ušile le džuvlendar, ale oda, ko hino nekcikneder andro krališagos le Devleskro, hino bareder sar ov.“

²⁹ Savore nipi the colņika, so šunenas le Jan, peske pridžanle, hoj o Del hino čaćipnaskro akor, sar pes dine te bolele le Janoskre bolipnaha. ³⁰ Ale o Farizeja the o zakonika na priile oda planos le Devleskro prekal peste, bo na dine pes te bolele le Janoske.

³¹ O Ježiš phenda: „Kaha porovņinava adadživeseskre manušen? Pre kaste maren? ³² Hine sar ola čhavore, so bešen maškar o foros a vičinen pre peste:

*„Bašavahas tumenge,
ale na khelenas!
Giļavahas andre žala sar upral o mulo,
ale na rovenas!“*

³³ Bo avla o Jan Krstītel, savo na chalas maro aņi na pijelas mol, a phenen: „Hin andre leste nalačo duchos!“ ³⁴ Avla o Čhavo le Manušeskro, savo chalas the pijelas, a phenen: „Dikhen, o manuš, savo peske rado but chal the pijel! Likerel pes le binošnenca the le colņikenca!“ ³⁵ Ale o godaveripen pes sikavel sar čaćipen pre ola džene, ko pal oda dživen.“

O Ježiš andro kher ko Farizejis

³⁶ Varesavo Farizejis vičinda le Ježiš ke peste te chal. O Ježiš geļa andre leskro kher a bešla peske pašal o skamind. ³⁷ No andre oda foros sas jekh binošno džuvli, a sar pes oj došundā, hoj o Ježiš bešel andro kher ko Farizejis, avla ode a anda peha jekh alabastrovo caklocis, andre savo sas igen vzacno olejos. ³⁸ Avla rovibnaha palunestar paš o pindre le Ježišoskre a chudña leske te cindarel o pindre le apsenca a khoselas len peskre balenca. Čumidelas leske o pindre a makhelas le voņave olejoha.

³⁹ Sar kada dikhlā oda Farizejis, so les vičinda ke peste, phenda peske: „Te ov ulahas prorokos, džanlahas, ko hiņi kadi džuvli, savi pes lestar chudel, hoj hiņi binošno.“

⁴⁰ O Ježiš leske odphenda: „Šimon, kamav tuke vareso te phenel.“
„Phen, učitelina!“ odphenda.

⁴¹ „Duj džene kamenas love jekhe manuſeske, savo delas kečeň. Jekh leske kamelas pandž ſel (500) rupune a dujto penda (50). ⁴² Na sas len sar te del pale a ov odmukla sodujenge. Phen mange: Ko kale dujendar les buter kamela?“

⁴³ O ſimon odphenda: „Gondolinav mange, hoj oda, kaske buter odmukla.“

„Miſtes rozsudzindal,“ phenda leske o Ježiš.

⁴⁴ Visarda pes ke džuvli a phenda le ſimonoske: „Dikhes kala džuvla? Avlom andre tiro kher a na diňal man paňi pro pindre, ale oj mange o pindre peskre apsenca cindarda a peskre balenca len khosla. ⁴⁵ Tu man na čumidlal, ale oj mange na preačihla te čumidel o pindre, kanastar avlom andre. ⁴⁶ O ſero mange na makhlal le olejoha, ale oj mange makhla o pindre le voňave olejoha. ⁴⁷ Phenav tuke, hoj vašoda but kamel, bo sas lake odmukle but bini. Oda, kaske hin frima odmuklo, frima kamel.“

⁴⁸ A phenda lake: „Odmuken pes tuke o bini.“

⁴⁹ Ola džene, so leha beſenas jekhetane paſal o skamind, chudle maſkar peste te vakerel: „Ko hin kada, hoj the o bini odmukel?“

⁵⁰ Ale o Ježiš phenda la džuvlake: „Tiro pačaben tut zachraňinda. Dža andro smirom!“

8

O džuvla, save phirenas le Rajeha

¹ Paľis phirelas o Ježiš pal o fori the gavora, kazinelas a vakerelas pal o kraliſagos le Devleskro. A sas leha o deſuduj (12) učeňika ² the varesave džuvla, saven sastarda avri le nalače duchendar the le nasvalibenendar. Oda sas e Maria (sava vičinenas Magdalena), andral savi gele avri efa demoni; ³ e Johanna, e romňi le Chuzasoskri, savo dodikhelas pro chulajipen le Herodesoske; e Zuzana, the mek but aver džuvla, save paſal lende kerenas a pomožinenas lenge peskre lovenca.

O podobenstvo pal o ſtar phuva

⁴ Sar pes zgele igen but nipi a zdžanas pes ke leste but manuſa andral o fori, phenda kada podobenstvo: ⁵ „Geľa o manuſ te rozčhivkerel o semena. Sar rozčhivkerelas, varesave pele paſ o drom, phirelas pes pal lende a o čirikle len chale. ⁶ Aver pele pre baruňi phuv, a sar barile, ſučile avri, bo na sas len paňi. ⁷ Aver pele andro trňi a o trňi barile jekhetane lenca a tasade len. ⁸ A varesave pele andre lačhi phuv a sar barile, ande ſelvar ajci chasna.“

Sar oda o Ježiš dovakerda, vičinda: „Kas hin kana pre oda, hoj te ſunel, mi ſunel!“

⁹ Leskre učeňika phučle le Ježišostar: „Pal soste hin kada podobenstvo?“

¹⁰ A ov lenge phenda: „Tumenge hin dino te achalol o garuđe veci andral o kraliſagos le Devleskro, ale oklenge avri pes vakerel andro podobenstva, hoj te *dikhen, ale te na dikhen*; hoj te *ſunen, ale te na achalon*.

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹¹ O podobenstvo sikavel pre kada: O semenos hin o lav le Devleskro. ¹² Ola, so pele paſ o drom, hine ola, ko ſunen, ale paľis avel o beng a lel avri o lav andral lengro jilo, hoj te na pačan a te na aven zachraňimen. ¹³ Ola, so hine sadzimen pre baruňi phuv, hine ola, ko prilen o lav radiſagoha, sar les ſunen, ale nane len koreňis a pačan ča pre varesavo časos a akor, sar avel e skuška, oddžan. ¹⁴ Ola, so hine sadzimen andro trňi, hine ola, ko ſunen o lav, ale o stariſagi, o barvalipen the o kiňeſagi le džživipnaskre len tasaven andre a nane lendar chasna. ¹⁵ A ola, so pele andre lačhi phuv, hine ola, ko ſunen o lav a likerem les andro lačno the pačivalo jilo a furt anen chasna.

Pal e momeli

¹⁶ Ņiko, ko labarel e momeli, na garuvel la tel e piri, aňi na thovel la tel o hadžos, ale ačhavel la pro svietňikos, hoj ola, ko aven andre, te dikhen o ſvetlos. ¹⁷ Bo nane nič počoral, so na ela jekhvar sikado, a nane nič garuđe, so pes na džanela a na avela jekhvar avri. ¹⁸ Vašoda ſunen miſtes! Bo kas hin, oles mek eľa dino, a kas nane, olear pes lela mek the oda, so peske gondolinel, hoj les hin.“

Le Ježišoskri daj the phrala

¹⁹ Akor avle ko Ježiš leskri daj the leskre phrala a naſti pes ke leste dochudle, bo sas ode but manuſa. ²⁰ A vareko leske phenda: „Tiri daj the tire phrala ačhen avri a kamen tut te dikhel.“

²¹ O Ježiš lenge odphenda: „Miri daj the mire phrala hine ola, ko ſunen le Devleskro lav a dolikerem les.“

O Ježiš zaachavel e balvaj

²² Andre jekh džives geľa o Ježiš le učeňikenca andre lodka a phenda lenge: „Aven predžas la lodkaha pre oki sera le moroskri.“ A on gele. ²³ Sar džanas la lodkaha, o Ježiš peske zasuča. A nisostar nič avľa bari balvaj pro moros a pherdo paňi avelas andre lodka a imar lenca džalas tel o paňi.

²⁴ Avle ke leste, uštade les a phende: „Rajeja! Rajeja! Imar tašľuvas!“

Avke o Ježiš ušľila, pokarhinda e balvaj the o bare vlni a on preačhile a sas igen čhit. ²⁵ A phenda lenge: „Kaj hin tumaro pačaben?“

O učeňika pes andre dar čudalinenas a phučenas jekh avrestar: „Ko hin kada manuš, hoj le balvajenge the le paňeske rozkazinel a on les šunen?“

O posadnuto manuš andre Gadara

²⁶ Andral e Galileja doavle la lodkaha andre phuv Gadara, so hiňi pre oki sera le moroskri. ²⁷ Sar geľa avri andral e lodka, arakhľa pes leha varesavo murš andral oda foros, andre savo sas nalače duchi. Imar čirlastar sas lango a na bešelas andro kher, ale andro hrobi. ²⁸ Sar dikhľa le Ježiš, viskišagoha peľa anglal leste a vičinda zoraes: „So man hin tuha, Ježiš, Čhavo le Nekkbareder Devleskro? Mangav tut, ma trapin man!“ ²⁹ Phenda oda, bo o Ježiš prikazinda le nalače duchoske, hoj te džal andral leste avri. Buterval les phandenas le lancenca the le putenca pro pindre a stražinenas les, ale ov furt phagerelas o puta a o nalačo duchos les elas pro omukle thana.

³⁰ O Ježiš lestar phučľa: „Sar tut vičines?“

Ov phenda: „Legion,“ bo but nalače duchi gele andre leste. ³¹ A mangelas les, hoj len te na bičhavel andre Bari chev.

³² Ode pro verchos pes pašinenas o bale, jekh baro stados. A o nalače duchi mangle le Ježiš, hoj lenge te domukel te džal andre lende a ov lenge domukľa. ³³ O nalače duchi gele avri andral oda manuš a gele andro bale. A calo stados pes mukľa tele le brehoha andro moros a tašľila.

³⁴ Sar dikhle o pastjera le stadoskre, so pes ačhila, denašle a phende oda avri andro foros the andro gava. ³⁵ Avke o manuša avle te dikhel, so pes ačhila. Avle ko Ježiš, a sar dikhle, hoj oda manuš, andral savo gele avri o nalače duchi, bešel paš o pindre le Ježišoskre a hino urdo the paš e goďi, chudle pes te daral. ³⁶ Ola, ko dikhle, so pes ačhila, vakerenas ole manušenge, sar sas oda posadnuto sastardo. ³⁷ Akor savore nipi andral e phuv Gadara les mangelas, hoj te džal lendar het, bo avľa pre lende igen bari dar. Avke o Ježiš geľa andre lodka a geľa pale het.

³⁸ Oda manuš, andral savo gele avri ola nalače duchi, les mangelas, či šaj džal leha. Ale o Ježiš les bičhada het. Phenda leske: ³⁹ „Dža pale khere a vaker, save bare veci tuke kerđa o Del.“ Ov geľa a vakerelas pal calo foros, save bare veci leske kerđa o Ježiš.

E muľi čhajori the e nasvali džuvľi

⁴⁰ Sar avľa o Ježiš pale pre oki sera le moroskri, priile les igen but nipi, bo savore les užarenas. ⁴¹ Avľa ode jekh murš, savo pes vičinelas Jairus. Ov sas baro manuš andral e sinagoga. Peľa paš o pindre le Ježišoske a mangelas les, hoj leha te džal andre leskro kher, ⁴² bo leskri jekhori čhajori, savake sas vaj dešuduj berš, merelas.

Sar o Ježiš džalas, o nipi pes pre leste ispidenas. ⁴³ Sas maškar lende varesavi džuvľi, savi sas dešuduj berš nasvali pro džuvľikano nasvaliben a diňa le doktorengi savoro, so la sas, ale ňiko la našti sastarda avri. ⁴⁴ Oj avľa palunestar ko Ježiš a dotkňinda pes le agorestar leskre ruchostar a takoj lake o rat preačhila te džal.

⁴⁵ A o Ježiš phučľa: „Ko pes mandar dotkňinda?“

A sar pes ňiko na pridžanelas, phenda o Peter [the ola, ko sas leha]: „Rajeja, o nipi pes pre tu ispiden a kikiđen [a tu phučes: „Ko pes mandar dotkňinda?“]“

⁴⁶ Ale o Ježiš phenda: „Vareko pes mandar dotkňinda, bo šundom, sar mandar geľa avri e zor.“

⁴⁷ Sar odi džuvľi dikhľa, hoj oda imar našti garuvel andre, avľa paš o Ježiš a izdralas daratar. Peľa leske paš o pindre a anglal savorende leske phenda avri, soske pes lestar dotkňinda a sar takoj sastila avri. ⁴⁸ Ov lake phenda: „Čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda. Dža andro smirom!“

⁴⁹ Medik o Ježiš vakerelas, avľa vareko andral le Jairoskro kher a phenda leske: „Tiri čhajori imar muľa, de smirom le učitelis!“

⁵⁰ Sar oda šunđa o Ježiš, phenda leske: „Ma dara tut! Ča pača a ela zachraňimen!“

⁵¹ Geľa andro kher a na domukľa ňikaske, hoj leha te džal andre, ča le Peteriske, Janoske the Jakoboske a the la čhajorakra dake the daďeske. ⁵² Savore rovenas a hikinenas pal late. Ale o Ježiš phenda: „Ma roven! Oj na muľa, oj ča sovel.“

⁵³ Asandile les avri, bo džanenas, hoj muła. ⁵⁴ Ale ov tradña savoren avri, chudña la vastestar a vičinda: „Čhajorije, ušti!“ ⁵⁵ Lakro duchos avla pale andre late a oj takoj uštıla. O Ježiš prikazinda, hoj la te den te chal. ⁵⁶ La Čhajorakri daj the dad radišagostar aňi na džanle so te phenel, ale o Ježiš lenge prikazinda, hoj ņikaske te na vakeren, so pes ačhila.

9

O Ježiš bičhavel avri le dešuduje učeňiken

¹ O Ježiš peske vičinda le dešuduje učeňiken a diña len e autorita the e zor te tradel avri savore nalačhe duchen a te sastarel o nasvalibena. ² Bičhada len te kazinel pal o krališagos le Devleskro a te sastarel le nasvalen. ³ Phenda lenge: „Ma len tumenca pro drom ņič, aňi palica aňi zajdica aňi maro aňi love aňi po duj gada. ⁴ Te džana andre varesavo kher, ačhen ode, medik na džana avri andral oda foros. ⁵ Andral oda foros, kaj tumen na prilena, džan het a keren tele mek the o prachos pal o pindre sar svedectvos pre lende.“ ⁶ Avke o učeňika gele, phirenas pal o gavora, vakerenas o evaňjelium a všadzik sastarenas le manušen.

O Herodes phučel pal o Ježiš

⁷ The o tetrarchas o Herodes šunđa pal savoreste, so kerelas o Ježiš, a na džanelas, so peske te gondolinel, bo vareko phenelas, hoj o Jan uštıla andral o meriben, ⁸ a varesave džene phenenas, hoj o Eliaš pes sikada, a pale aver phenenas, hoj uštıla jekh le phurikane prorokendar. ⁹ O Herodes phenda: „Le Janoske odčhindom o šero. Akor ko hin kada manuš, pal savo šunav kajse veci?“ A kamelas les te dikhel.

O Ježiš čalarel pandž ezera manušen

¹⁰ Sar o apoštola avle pale, vakerenas le Ježišoske avri savoro, so kerenas. A ov len iła peha a geła lenca korkorencia andro foros, so pes vičinel Betsaida. ¹¹ Sar pes oda o nipi dodžanle, gele pal leste. Priiła len a vakerelas lenge pal o krališagos le Devleskro a sastarelas olen, kaske oda kampelas.

¹² Sar imar zaračolas, avle o dešuduj (12) učeňika ke leste a phende leske: „Rozmuk le nipen, hoj te džan andro fori the andro gavora kade pašes te presovel e rat a te arakhen peske te chal, bo kade sam dur le forostar.“

¹³ Ale ov lenge phenda: „Tumen len den te chal!“

On phende: „Hin amen ča pandž mare the duj ribi. Kames, hoj te džas a te cinas chaben prekal savore kala nipi?“ ¹⁴ Sas ode vaj pandž ezera (5 000) murša.

Ale o Ježiš phenda peskre učeňikenge: „Thoven len te bešel andro skupinki po penda (50) dženen!“ ¹⁵ A o učeňika oda kerde a thode savoren te bešel. ¹⁶ Palis o Ježiš iła ola pandž mare the duj ribi, dikhla pro ņebos, požehňinda, phagerelas a delas le učeňikenge, hoj on te poden le manušenge. ¹⁷ Chale savore a čalile. Olestar, so ačhila, kidle upre dešuduj košara.

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

¹⁸ Sar pes o Ježiš modlinelas korkoro a sas leha the o učeňika, phučla lendar: „So phenen o manuša pal mande? So phenen, hoj ko me som?“

¹⁹ On leske odphende: „Hoj o Jan Krsťitel, aver phenen, hoj o Eliaš, a pale aver vakeren, hoj uštıla jekh le phurikane prorokendar.“

²⁰ Ov lendar phučla: „A tumen, so phenen, hoj ko me som?“

O Peter leske odphenda: „Tu sal o Kristus le Devleskro!“

²¹ No o Ježiš lenge zorales prikazinda, hoj oda ņikaske te na phenen avri. ²² A palis lenge phenda: „O Čhavo le Manušeskro mušinela but te cerpinel. O phuredera, o bare rašaja the o zakoňika les na prilena, ela murdardo a pal o trin džives uštela andral o meriben.“

Sar kampil te džal pal o Ježiš

²³ A savorenge phenda: „Te kamel vareko te avel pal ma, mi zaprinel pes, mi lel sako džives peskro kerestos a mi avel pal ma. ²⁴ Bo sako, ko kamel te zachraňinel peskro dživipen, oda les našavela, ale ko našavela peskro dživipen vaš ma, oda les zachraňinela. ²⁵ Bo so hin le manušen olestar, hoj dochudela calo svetos, ale peskro dživipen našavela a musarela? ²⁶ Bo sako, ko pes ladžala vaš ma the vaš mire lava, vaš oda pes ladžala the o Čhavo le Devleskro, sar avela andre peskri slava the andre slava le Dadeskri the le svete aňjelengri.

²⁷ Ale čačipen tumenge phenav, hoj varesave džene tumendar, so kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena o krališagos le Devleskro.“

O Ježiš pes čerinel andre slava

²⁸ Vaj očno džives pal ola lava, ila peha o Ježiš le Peter, le Jan the le Jakob a geľa pro verchos pes te modlinel. ²⁹ Sar pes o Ježiš modlinelas, leskro muj pes jekhvareste čerinda a leskre gada parňile a dičhonas sar o bleskos. ³⁰ A jekhvareste leha vakerenas duj murša, o Mojžiš the o Eliaš, ³¹ save pes sikade andre slava a vakerenas pal leskro meriben, saveha mušnela te predžal andro Jeruzalem. ³² Pro Peter the pre okla učeňika avľa zoralo soviben, a sar pes prekerde, dikhle leskri slava the ole duje muršen, save leha ačhenas. ³³ Sar imar ola murša džanas het pašal o Ježiš, o Peter leske phenda: „Rajeja, mištes amenge hin kade. Keras peske trin stani: Jekh tuke, jekh le Mojžišoske a jekh le Eliašiske!“ Ov aňi na džanľa, so phenda.

³⁴ Mek sar oda vakerelas, avľa e čmara a zaučharda len andre. O učeňika predarandile, sar on gele andre čmara. ³⁵ Andral e čmara prevakerda o hangos: „Kada hin miro Čhavo, saves mange avri kidňom – les šunen!“ ³⁶ Androda, sar vakerelas oda hangos, ačhila o Ježiš pale ča korkoro. On sas čhit a andre ola dživesa na vakerenas nikaske pal oda, so dikhle.

O Ježiš sastarel le čhas zaphandles le demonoha

³⁷ Pre aver džives, sar avle tele pal o verchos, arakhle pes lenca igen but nipi. ³⁸ A jekh manuš ole nipendar vičinda: „Učitelina, mangav tut, dikh pre miro čhavo, bo nane man aver čhave, ča ov jekh. ³⁹ O duchos les zachudel a jekhvareste chudel te viskinel, čhivkerel leha, marel leske pro muj o peni, trapinel les a phares lestar džal het. ⁴⁰ Manglom tire učeňiken, hoj les te traden andral leste avri, no on oda našti kerde.“

⁴¹ O Ježiš lenge odphenda: „Ó, tumen previsarde manušale bi o pačaben! Mek dži kana tumenca avava a zlidžava tumen? An kade tire čhas!“

⁴² Mekča sar avelas o čhavo, čhida les o nalačo duchos pre phuy a čhivkerelas leha. Ale o Ježiš pokarhinda le nalače duchos, sastarda le čhavores a diňa les pale le dadeske. ⁴³ A savore pes čudalinenas oleske, savi bari hin le Devleskri zor.

O Ježiš dujtovar vakerel pal peskro meriben

Androda, medik pes sako čudalinelas oleske, so kerelas o Ježiš, ov phenda peskre učeňikenge: ⁴⁴ „Tumen ma bisteren pre kala lava: O Čhavo le Manušeskro ela dino le manušenge andro vasta.“ ⁴⁵ Ale on na ačahile kale laveske, bo sas anglal lende garudo, hoj leske te na ačalon, ale daranas pes lestar pal oda lav te phučel.

Ko hin čačes baro

⁴⁶ O učeňika pes chudle maškar peste te kerel, ko hin lendar bareder. ⁴⁷ Ale o Ježiš dikhľa, so peske andro jilo gondolinen. Iľa le čhavores, ačhada les paš peste ⁴⁸ a phenda: „Sako, ko prilela kajse čhavores andre miro nav, man prilel. A sako, ko man prilel, prilel oles, ko man bičhada. Bo oda, ko hin maškar tumende nekcikneder, oda hino nekbareder.“

⁴⁹ O Jan phenda: „Rajeja, dikhľam varesave manušes te tradel avri le demonen andre tiro nav a na domukahas leske, bo na phirel amenca.“

⁵⁰ Ale o Ježiš leske phenda: „Domuken leske, bo oda, ko na džal pre tumende, hino tumenca.“

Varesavo gav na prilel le Ježiš

⁵¹ Sar imar sas pašes ola dživesa, hoj o Ježiš te avel ilo upre andro ņebos, phenda peske, hoj džal andro Jeruzalem. ⁵² A bičhada anglal peste varesave manušen, hoj leske savoro te pripravinen. On gele a doavle andre varesavo samaritansko gav, ⁵³ ale ola nipi les ode na priile, bo o Ježiš džalas andro Jeruzalem. ⁵⁴ Sar oda dikhle o učeňika o Jakob the o Jan, phende: „Rajeja, kames, hoj te mangas, hoj te avel e jag tele andral o ņebos a te labarel len, [avke sar oda kerda o Eliaš?]“ ⁵⁵ Ale o Ježiš visaliľa, pokarhinda len [a phenda: „Tumen na džanen, savo duchos andre tumende hin, ⁵⁶ bo o Čhavo le Manušeskro na avľa te murdarel le manušen, ale te zachraňinel.“] A gele andre aver gavoro.

Sar kampel te džal pal o Ježiš

⁵⁷ Jekhvar, sar džanas le dromeha, vareko leske phenda: „Rajeja, džava pal tu všadzik, kaj džaha.“

⁵⁸ O Ježiš leske phenda: „Le lišken hin peskre čeva a le čiriklen peskre hňizdi, ale le Čhas le Manušeskres nane kaj o šero te thovel.“

⁵⁹ A avreske phenda: „Av pal ma!“

Ale ov phenda: „Rajeja, domuk mange ešeb te džal te parunel mire dades.“

⁶⁰ Ale o Ježiš leske phenda: „Muk le mulen te parunel peskre mulen, ale tu dža a vaker pal o krališagos le Devleskro!“

⁶¹ Aver phenda: „Džava pal tu, Rajeja, ale domuk mange ešeb te rozlučinel pes mira famelijaha.“

⁶² Ale o Ježiš leske phenda: „Ńiko, ko thovel peskro vast pro pluhos a obdikhel pes pal, nane hodno te služinel andro krališagos le Devleskro.“

10

O Ježiš bičhavel le eftavardeš učeňiken

¹ Palis kidňa avri o Raj the avre eftavardeš (70) dženen a bičhada len po duje dženen anglal peste andre dojekh foros the pre dojekh than, kaj ov korkoro kamelas te džal. ² A phenda lenge: „E žatva hiňi bari, ale frima hin robotňika. Vašoda mängen le Rajes upral e žatva, hoj te bičhavel le robotňiken pre peskri žatva. ³ Džan! Bičhavav tumen sar le bakroren maškar o vlki. ⁴ Ma len tumenca love andro žebi aňi zajdica aňi sandalki a ma zaačhen pro drom varekaha te vakerel.“

⁵ Sar džana andre varesavo foros a prilena tumen, chan oda, so tumen dena. ⁹ Sasfaren ode le nasvalen a phenen lenge: „O krališagos le Devleskro avla pašes ke tumende.“ ¹⁰ Ale te džana andre varesavo foros a na prilena tumen, džan avri pre leskre ulici a phenen: ¹¹ „Keras pre tumende tele mek the kada prachos, so pes amenge zachudňa pro pindre andre tumaro foros. Ale džanen, hoj o krališagos le Devleskro avla ke tumende.“ ¹² No phenav tumenge, hoj le manušenge andral e Sodoma ela lokeder andre oda džives sar ole foroske.“

¹³ „Jaj, vigos tuke Chorazin! Vigos tuke, Betsaido! Bo te pes andro Tir the andro Sidon ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tumende, čirla imar bešlehas urde andro žalakre gone, čhidehas peske pro šero o prachos a visardehas pes le binendar. ¹⁴ No, le forenge Tir the Sidon ela lokeder pro sudno džives sar tumenge. ¹⁵ A tu Kafarnaum, kames tut te lidžal upre dži andro ņebos? Aveha telečhido dži andro peklos!“

¹⁶ Phenda o Ježiš: „Oda, ko tumen šunel, man šunel, a ko tumen na prilel, man na prilel, a ko man na prilel, na prilel oles, ko man bičhada.“

O eftavardeš učeňika aven pale

¹⁷ Palis avle pale ola eftavardeš (70) džene radišagoha a phenenas: „Rajeja, the o demona pes amenge podden andre tiro nav.“

¹⁸ Ov lenge odphenda: „Dikhľom le satan te perel andral o ņebos avke sar o bleskos. ¹⁹ Šunen! Diňom tumen zor te uštarel pro sapa the pro škorpijoni a the autorita upral savori zor le bengeskri a nič tumen na dukhavela. ²⁰ Ale ma radisaľon oleske, hoj pes tumenge podden o nalačhe duchi, ale sigeder radisaľon oleske, hoj tumare nava hine pisimen andro ņebos.“

O Ježiš lašarel le Dades

²¹ Akor o Ježiš radisaľila andro Sveto Duchos a phenda: „Lašarav tut Dado, Raja upral o ņebos the upral e phuv! Bo garuďal kala veci anglo avrisikade the godaver manuša a sikaďal len le čhavorenge. He, Dado, bo avke oda kamehas.“

²² Savoro mange hin dino mire Dadeštar. Ńiko na džanel, ko hin o Čhavo, ča o Dad. A ņiko na džanel ko hin o Dad, ča o Čhavo the oda, kaske o Čhavo oda kamľahas te sikavel.“

²³ Visarda pes ko učeňika, sar sas korkore, a phenda: „Bachtale hine ola jakha, save dikhen oda, so tumen dikhen! ²⁴ Bo phenav tumenge, hoj but proroka the kraľa kamenas te dikhel oda, so tumen dikhen, ale na dikhle, a kamenas te šunel oda, so tumen šunen, ale na šunde.“

Pal o lačo Samaritanos

²⁵ Varesavo zakoňikos ušřila a skušinelas les: „Učitelina, so mange kempel te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?“

²⁶ O Ježiš leštar phučla: „So hin pisimen andro Zakonos? So ode genes?“

²⁷ Ov odphenda: „Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša, andral cali tiri zor the andral cali tiri gođi a kameha avres avke sar tut korkores.“

²⁸ O Ježiš leske phenda: „Mištes odphendal, kada ker a dživeha.“

²⁹ Ale o zakoňikos kamelas te presikavel peskro čačipen a phučla lestar dureder: „A ko hin mange oda aver manuš?“

³⁰ O Ježiš leske odphenda: „Varesavo manuš džalas andral o Jeruzalem tele andro Jericho a chudle les o živaňa. Čhide leske tele o gada a marde les, gele het a mukle les ode jepaš mules. ³¹ Ačhila pes, hoi džalas ole dromeha tele varesavo rašaj, a sar les dikhla, obgeľa les pal oki sera. ³² A avke the jekh Levitas, sar džalas tele, avla paš oda than, a sar les dikhla, obgeľa tiš pal oki sera. ³³ No palis avla ke leste varesavo Samaritanos, savo džalas ole dromeha, a sar les dikhla, sas leske pharo vaš leste. ³⁴ Avla ke leste, čhida leske pro rani olejos the mol a phandla len andre. Thoda les pre peskro somaris, figenda les andro sovibnaskro kher a starinda pes pal leste. ³⁵ Pre aver džives, sar džalas het, ila avri duj denara, diňa le chulajiske a phenda: ‚Starin tut pal leste, a te tut mola buter, me tuke počinava, sar avava kadarik pale.‘

³⁶ Ko kale trinendar pes tuke dičhol, hoi sas oda aver manuš oleske, kas chudle o živaňa?“

³⁷ Ov odphenda: „Oda, ko sas ke leste jileskro.“

Akor leske o Ježiš phenda: „Dža a ker the tu avke!“

E Marta the e Maria

³⁸ O Ježiš le učenikenc a džalas pal o drom a avla andre jekh gavoro. A varesavi džuvli, savake sas o nav Marta, les priila andre peskro kher. ³⁹ A sas la pheň, savi pes vičinelas Maria. Oj peske bešla paš o pindre le Ježišoske a šunelas leskro lav. ⁴⁰ Ale e Marta kerelas igen but pašal o manuša a imar sas pre late but. Avla ko Ježiš a phenda: „Rajeja, tu na dikhes, hoi miri pheň man mukla, hoi te kerav pašal o manuša korkori? Phen lake, hoi manca te kerel!“

⁴¹ Ale o Ježiš lake odphenda: „Marto, Marto, starines a trapines tut but vecenca. ⁴² Ale ča jekh kempel. E Maria peske kidňa avri oda, so hin feder; a oda latar ņiko na lela.“

11

Le Rajeskri modlitba

¹ Jekhvar pes o Ježiš modlinelas pre varesavo than. Sar pes domodlinda, phenda leske varesavo leskro učenikos: „Rajeja, sikav amen pes te modlinel, avke sar the o Jan sikada peskre učeniken.“

² Ov lenge phenda: „Sar tumen modlinen, phenen:

‚Dado [amaro, savo sal andro ņebos],

mi el pošvecimen tiro nav,

mi avel tiro krališagos,

[mi ačhel pes tiri voľa,

avke sar andro ņebos,

avke the pre phuv!]

³ De amen adadžives o maro, so amenge kempel sako džives!

⁴ Odmuk amenge amare bini avke,

sar the amen odmukas olenge,

ko amenge kerel vareso nalačo.

A ma domuk, hoi te avas pokušimen,

[ale le amendar le nalačes].‘“

Pal o prijatelis, savo pes na del te odmarel

⁵ Phenda lenge: „Te varekas tumendar hin varesavo prijatelis a te džaha ke leste pal jepaš rat a pheneha leske: ‚Phrala, de man kečeň trin mare, ⁶ bo avla ke ma o prijatelis dural a nane man les so te del.‘ ⁷ A ov andral o kher leske odphendahas: ‚De man smirom! Imar phandlom andre o vudar a o čhave hine imar manca pro hadžos. Našti uščav, hoi tut te dav.‘ ⁸ Phenav tumenge, kajte na ušfela a na dela les maro vašoda, bo hino leskro prijatelis, no ušfela a dela les savoro, so kamel, vašoda, bo pes na ladžalas te mangel.“

⁹ Avke the me tumenge phenav: Mangen a ela tumenge dino! Roden a arakhenal Durkinen a phundravela pes tumenge. ¹⁰ Bo sako, ko mangel, chudel, a ko rodel, arakhel, a oleske, ko durkinel, pes phundravel.

¹¹ Abo ko hin tumendar ajso dad, hoi te lestar o čhavo manglahas [maro, ta diňahas les bar]? Abo te lestar manglahas riba, ta diňahas les sap? ¹² Abo te lestar manglahas jandro, ta diňahas les škorpijonos? ¹³ Te tumen, so san nalače, džanen te del tumare

čhaven lače dari, či tumaro Dad andral o űebos na dela sigeder le Svete Duchos olen, ko lestar mangel?“

O Ježiš the o Belzebul

¹⁴ Jekhvar o Ježiš tradelas avri le űeme demonos. Sar geļa avri o demonos, o űemo prevakerļa a o nipi pes čudalinenas. ¹⁵ Ale varesave džene lendar phende: „Ov tradel avri le demonen le Belzebuloskra zoraha, savo hino upral savore demona.“ ¹⁶ A pale aver džene les pokušinenas a mangelas lestar znaimeűe andral o űebos.

¹⁷ Ale o Ježiš džanelas, so peske gondolinen, a phenda lenge: „Dojekh krališagos, so pes rozđelinel a džal pre peste, pes rozperela. The oda kher, so hino rozđelimen pre peste, perela. ¹⁸ A te o krališagos le satanoskro hino rozđelimen maškar peste, sar šaj obačhela? Tumen phenen, hoj me tradav avri le demonen le Belzebuloha. ¹⁹ No, te me tradav avri le demonen le Belzebuloha, tumare učeűika len kaha traden avri? Vašoda on ena tumare sudci. ²⁰ Ale te me le Devleskra zoraha tradav avri le demonen, akor avļa ke tumende o krališagos le Devleskro.

²¹ Te jekh zoralo manuš – mištes vizbrojimen – del pozoris pre peskro kher, űiko leske našči čorel o barvalipen. ²² Ale te avlahas pre leste zorededer, sar hino ov, a domardahas les, akor leske ilahas e vizbroj, pre savi pes mukelas, a leskro barvalipen rozđelindaahas.

²³ Oda, ko nane manca, džal pre mande, a ko na skidel manca, rozčhivkerel.“

Te o nalačo duchos avel pale

²⁴ „Sar džal o nalačo duchos avri andral o manuš, phirel pal o šuke thana a rodel peske than, kaj pes te odpočovinel. Sar na arakhel, phenel peske: ‚Džav pale andre miro kher, khatar avlom avri.‘ ²⁵ Sar avel, arakhel les avrišulado the avrišukalardo. ²⁶ Akor džal a lel peha mek ehta avre dučen, goreder sar ov, džan andre a bešen ode. A pro koűec oda ela ole manušeha mek goreder, sar sas ešebnovar.“

²⁷ Androda, sar o Ježiš vakerelas, zvičinda jekh džuvli ole nipendar: „Bachtali hin odi džuvli, savi tut anda pro svetos a the ola kolina, so tut denas te pijell“

²⁸ Ale ov odphenda: „Sigeder hine bachtale ola, ko šunen le Devleskro lav a dolikeren les!“

O znaimeűe le Jonašiskro

²⁹ Sar ke leste avenas but nipi, chudűa te vakerel: „Adadživeseskre manuša hine nalače, mangel znaimeűe, ale na ela lenge dino znaimeűe, ča o znaimeűe le prorokoskro Jonašiskro. ³⁰ Bo avke sar o Jonaš sas znaimeűe prekal o manuša andral o Ninive, avke ela the o Čhavo le Manušeskro kale manušege. ³¹ E kralovna pal o juhos uštela pro sudos pre kala manuša a odsudzinela len, bo avļa dural pal aver agor la phuvakro te šunel o godaveripen le Šalamunoskro, ale kade hin vareko bareder sar o Šalamun. ³² O murša andral o foros Ninive uštena pro sudos pre kala manuša a odsudzinena len, bo sar lenge o Jonaš kazinelas, visarde pes le binendar, ale kade hin vareko bareder sar o Jonaš.

Pal e momeli

³³ űiko na labarel e momeli a na thovel la te ačhel pro garudo than aűi tel e piri, ale pro svietűikos, hoj ola, ko aven andre, te dikhen o švetlos. ³⁴ E momeli le feloskri hin e jakh. Te ela tiri jakh žuži, calo tiro felos ela andro švetlos, ale te na ela tiri jakh žuži, calo tiro felos ela andro kalipen. ³⁵ De pozoris, hoj o švetlos, so hin andre tu, te na el kalipen! ³⁶ Te ela calo tiro felos andro švetlos a na ela andre űisavo kalipen, akor labola calo avke, sar te andre tu labilahas e lampa.“

O vakeriben pro Farizeja the zakoűika

³⁷ Sar o Ježiš mek vakerelas, vičinda les varesavo Farizejis ke peste te chal. Ov geļa a bešla peske pašal o skamind. ³⁸ Sar o Farizejis dikhļa, hoj o Ježiš anglo chaben na thođa (na omorda) o vasta, čudalinda pes.

³⁹ O Raj leske phenda: „Tumen, o Farizeja žužaren avral e kuči the o čaro, ale andre tumende hin pherdo hamišagos the nalačhipen. ⁴⁰ Tumen nagodaver. Či oda, ko stvorinda o avruno, na stvorinda the o andruno? ⁴¹ Ale den le čorenge oda, so tumen hin andre kuči, a ela tumenge savoro žužo.

⁴² Ale vigos tumenge Farizejale, hoj den o đesjatki andral e meta, e ruta the savore aver koreűe, ale obdžan o spravodlišagos the o kamiben le Devleskro. Kada kempel te kerel a koda te na zamukel.

⁴³ Jaj, vigos tumenge Farizejale! Bo kamen o anglune thana andro sinagogi a kamen, hoj tumenge te pozdravinen pro placos.

⁴⁴ Jaj, vigos tumenge, [zakoňikale the Farizejale! Tumen dujemujengre!] Bo san sar o napoznačimen hrobi a o nipi, so pašal phiren, na džanen, hoj phiren pal o hrobi.“

⁴⁵ Jekh le zakoňikendar leske odphenda: „Učiteľina, te kavke vakeres, dophenes the amenge.“

⁴⁶ O Ježiš phenda: „Vigos the tumenge, zakoňikale! Bo thoven pro nipi ajso pharipen, savo na birinen te zlidžal, ale tumen korkore na kamen te čhalavel aňi le angušteha ole pharipnaha.

⁴⁷ Vigos tumenge! Bo ačhaven o hrobi le prorokenge, saven murdarde tumare dada!

⁴⁸ Avke oleha phenen, hoj den čačipen tumare daden. Bo on le proroken murdarde a tumen lenge ačhaven o hrobi. ⁴⁹ Vašoda the o Godaveripen le Devleskro phenda: „Bičhavava ke lende le proroken the le apoštolen. Varesaven lendar murdarena a pre varesave lendar džana.“ ⁵⁰ Avke kala manuša ena potrestimen vaš o rat savore prorokengro, so sas avričhordo, kanastar sas kerdo o svetos, ⁵¹ le Abeloskre ratestar dži o rat le Zachariašiskro, saves murdarđan maškar o chramos the oltaris. He, phenav tumenge, hoj kada pokoleňje ela potrestimen vaš oda savoro.

⁵² Vigos tumenge, zakoňikale! Bo ilan e kleja le vudarestar, so phundravel o prindžaripen. Tumen korkore andre na gefan a olenge, ko kamenas, na domuklan.“

⁵³ Sar geľa odarik avri, chudle o zakoňika the o Farizeja pre leste igen te džal a phučkernas lestar pal o but veci, ⁵⁴ hoj ča les te chuden andre pre varesavo lav.

12

Te den pozoris pro kvasos le Farizejengro

¹ Sar pes zgele but ezera manuša, avke hoj jekh avreske uštarenas pro pindre, chudňa o Ježiš te vakerele ešeb peskre učeníkenge: „Chraňinen tumen le Farizejengre kvasostar, so hin o dujemujeskeriben. ² Ale nič nane garudo, so na ela jekhvar otkerdo, a nane nič počoral, so pes jekhvar na sikavela. ³ Vašoda savoro, so vakerđan andro kalipen, pes šunela andro švetlos a oda, so phenda počoral andro kan, oda pes vičinel a avri pal o strechi.

Kastar te daral

⁴ Ale tumenge – mire prijatelenge – phenav: Ma daran tumen olendar, ko murdaren o telos a palis imar našti keren buter nič. ⁵ Ale sikavava tumenge, kastar pes kampel te daral: Daran tumen olestar, ko šaj murdarel o telos a kas hin zor te čhivel tumen andro peklos. He, phenav tumenge: Lestar tumen daran! ⁶ Či na bikenen pandže čirikloren vaš o duj haľera? A o Del aňi pre jekh lendar na bisterel. ⁷ Ale tumenge hin zgende mek the savore bala pro šero. Avke ma daran tumen! Tumen san vzacneder sar but čiriklore.

Te pridžanel le Ježiš anglo manuša

⁸ Ale phenav tumenge: Sako, ko man pridžanela anglo manuša, ke oda pes the o Čhavo le Manušeskro pridžanela anglo aňjela le Devleskre. ⁹ Ale ko man zaprinela anglo manuša, oles the me zaprinava anglo Devleskre aňjela. ¹⁰ Oleske, ko phenela lav pro Čhavo le Manušeskro, ela odmuklo. Ale oleske, ko pes ruhnela pro Sveto Duchos, oleske na ela odmuklo.

¹¹ Sar tumen lidžana andro sinagogi, anglo vladara the anglo bare raja, ma starinen tumen, sar tumen braňinena abo so vakerena. ¹² Bo o Sveto Duchos tumen andre odi ora sikavela so te phenel.“

O podobestvo pal o nagodaver barvalo manuš

¹³ Varesavo dženo ole nipendar leske phenda: „Učiteľina, phen mire phraleske, hoj peske te rozđinel nel manca o dedictvos!“

¹⁴ Ale ov odphenda: „Manušeja, ko man ačhada te sudžinel, abo te rozsudzinel maškar tumende?“ ¹⁵ A phenda lenge: „Den pozoris a chraňinen tumen, hoj tumen te na zakamen andro love! Bo le manušes nane o dživipen le barvalipnastar.“

¹⁶ Phenda lenge podobestvo: „Sas varesavo barvalo manuš, saveske bariľa pre maľa but ulipen, ¹⁷ a phenda peske andro jilo: „So kerava? Bo nane man, kaj te thovel miro ulipen.“

¹⁸ Avke phenda: „Kerava kada: Čhivava tele mire stodoli a kerava lendar bareder. Thovava ode savoro miro ulipen the miro barvalipen ¹⁹ a phenava mange: Dušo miri, hin tut but barvalipen skidlo pro but berša; akana tuke imar odpočovín, cha, pi a mulatin!“

²⁰ Ale o Del leske phenda: ‚Tu nagodaver! Mek kadi rat tutar ela ilo tiro dživipen a oda, so tuke skidňal, kaske ačhela?‘

²¹ Kavke oda ela oleha, ko peske skidel o barvalipen a nane barvalo andro Del.“

Te mukas pes pro Del andre savoreste

²² Phenda peskre učeňikenge: ‚Vašoda tumenge phenav, ma starinen tumen pal tumaro dživipen, hoj so chana; aňi pal tumaro telos, hoj so urena. ²³ Bo o dživipen hin buter sar o chaben a o telos hin buter sar o uraviben. ²⁴ Dikhen pro vrani! Aňi na sadzinen, aňi na kiden upre; nane len špajzi aňi šopi a o Del len čalarel. Či tumen na san vzacneder sar o čirikle? ²⁵ Nĭko tumendar našti phenel: ‚Me buteder dživava, bo me man starinav pal o dživipen.‘ ²⁶ Te aňi oda nekcikneder našti keren, akor soske pes starinen pal aver veci?‘

²⁷ Dikhen pro kvitki pre maľa, sar baron. Na keren buči aňi na heklĭnen. No phenav tumenge, hoj aňi o Šalamun andre calo peskro šukariben na sas avke urdo sar jekh lendar. ²⁸ Akor te o Del e maľakri čar kavke uravel, so adadžives hiňi a tajsa ela čidi andro bov, ta akor tumen na uravela buter? Manušale, cikne pačabnaha! ²⁹ Ma gondolinen ča pal oda, so chana a so pijena. Ma trapinen tumen pal oda! ³⁰ Bo oda savoro roden o nipi kale svetoskre. Se tumaro Dad džanel, hoj tumenge oda kampel. ³¹ Ale roden ešeb o krališagos le Devleskro a ov tumen dela savore kala veci.

³² Ma dara tut, cikno stadocina, bo tumaro Dad tumenge kamel te del o krališagos! ³³ Bikenen tumaro barvalipen a rozden le čorengel! Keren tumenge o zajdĭci, so na čhingersalon, o barvalipen andro ņebos, so šoha na našlola – ode, kaj o živaňis pes na dochudel a o kirme na chan. ³⁴ Bo ode, kaj hin tumaro barvalipen, ela the tumaro jilo.“

Pal o sluhi, so den pozoris

³⁵ ‚Aven furt pripravimen a o momela tumenge mi labon! ³⁶ Aven ajse sar ola manuša, so užaren peskre Rajes, kana avela pale pal o bijav, hoj leske takoj te phundraven, sar avela a durkinela. ³⁷ Bachtale hine ola sluhi, saven o Raj arakhela te užarel, sar ov avela! Čaćipen tumenge phenav, hoj urela pre peste e leketa, thovela len te bešel pal o skamind, avela a kerela pašal lende. ³⁸ Te avľahas pal jepaš rat, abo pre tosaraste, bachtale hine ola sluhi, saven arakľahas te užarel! ³⁹ Ale kada šaj džanen: Te o gazdas džanľahas, sava oratar avela o živaňis, diňahas pozoris a na domukľahas leske te rozmarel peskro kher. ⁴⁰ Vašoda the tumen aven pripravimen, bo o Čhavo le Manušeskro avela andre odi ora, savi tumen na užarena.“

Pal o verno the godaver spravcas

⁴¹ O Peter leske phenda: ‚Rajeja, oda ča amenge phenes kada podobenstvo, abo the savoredženenge?‘

⁴² O Raj odphenda: ‚Ko akor hin oda verno the godaver spravcas, saves ačhaďa leskro raj upral peskre sluhi, hoj len te del te chal pro časos? ⁴³ Bachtalo hin oda sluhas, saves arakhela leskro raj oda te kerel akor, sar avela! ⁴⁴ Čaćipen tumenge phenav, hoj les ačhavela upral calo peskro barvalipen. ⁴⁵ Ale te peske gondolinďahas oda sluhas andre peskro jilo: ‚Miro raj mek but na avela!‘ A chudňahas te marel le sluhen the le služken, chaľahas, piľahas the mačĭľahas – ⁴⁶ avela o raj ole sluhaskro andre oda džives, sar les na užarela, the andre odi ora, so na džanela; rozčĭnĭnela les pro jepaš a dela les than maškar o manuša, so nane verna.

⁴⁷ Oda sluhas, savo džanelas, so lestar o raj kamelas, a na pripravinda pes, aňi na kerďa avke, sar lestar o raj kamelas, ela ĭgen mardo. ⁴⁸ Ale oda, ko na džanel a kerel ola veci, vaš save peske zaslužĭnel o mariben, ela frimered mardo. Sakonestar, ko but chudňa, pes but užarela. A olestar, kaske sas but dino, pes buter mangela.“

O Ježiš anel o rozdeľenje

⁴⁹ ‚Avľom te čĭvel e jag pre phuv. A so me kamav? Hoj imar te chudel te labol! ⁵⁰ Ale mušĭnav te predžal le bolĭpnaha, a sar mange hin phares, medik pes oda na ačhela! ⁵¹ Gondolinĭnen tumenge, hoj avľom te del o smĭrom pre phuv? Phenav tumenge, hoj na, ale o rozdeľenje! ⁵² Bo akanastar ena pandž džene andre jekh kher rozdelimen, trin džene džana pro duj a duj džene džana pro trin. ⁵³ Ela o rozdeľenje; o dad džala pro čhavo a o čhavo pro dad; e daj džala pre čaj a e čaj pre daj; e sasuj džala pre bori a e bori pre sasuj.“

Te prindžaren o znameňja

⁵⁴ O Ježiš phenda le nipenge: ‚Sar dikhen, hoj e chmara avel le zapadostar, takoj phenen, hoj avel o brišĭnd, a hin oda avke. ⁵⁵ A sar dikhen, hoj phurdel e balvaj le

juhostar, phenen, hoj ela tačipen, a hin oda avke. ⁵⁶ Tumen dujemujengre! O znameñja la phuvakre the le ñeboskre džanen te rozprindžarel, akor sar oda, hoj kada časos na rozprindžaren?

⁵⁷ Akor soske na rozsudzinen korkore pestar, so hin spravno? ⁵⁸ Bo medik džas pro sudos oleha, ko tut obviñinel, ker savoro, hoj leha te lačhaves avri mek pal o drom, hoj tut te na lidžal anglo sudcas a o sudcas tut diñahas le slugadiške a o slugadiš tut čhidahas andre bertena. ⁵⁹ Phenav tuke, hoj odarik na aveha avri, medik na počineha dži o posledno haleris.“

13

O Ježiš vičinel le manušen te kerel pokañje

¹ Akor ode avle varesave džene, a vakerenas leske pal ola Galilejčana, saven murdarda o Pilat, sar obetinas le Devleske. ² O Ježiš lenge odphenda: „Gondolinen tumenge, hoj ola Galilejčana sas binošneder savore okle Galilejčanendar, a vašoda avke cerpinenas? ³ Phenav tumenge, hoj na sas! Ale te na kerena pokañje, savoredžene avke merena. ⁴ Abo so tumenge gondolinen pal ola dešuochto (18) džene, pre save peła e veža andro Siloe a murdarda len? Gondolinen tumenge, hoj on sas binošneder savore okle manušendar, so bešen andro Jeruzalem? ⁵ Phenav tumenge, hoj na sas! Ale te na kerena pokañje, savoredžene avke merena.“

Pal o figovñikos, so na del ovocje

⁶ Avke lenge o Ježiš phenda kada podobenstvo: „Varesave manušen sas sadzimen figovñikos andre peskri viñica. Avla a rodelaš upre ovocje, ale na arakhla ñič. ⁷ Akor phenda le vinariske: „Dikh, imar trito berš phirav a rodav ovocje pre kada figovñikos, ale na arakhav ñič. Čhin les tele! Soske mek the odi phuv musarel!“

⁸ Ale ov leske phenda: „Rajeja, muk les mek kada berš, mek pašal leste kopafinava a čhivava hnoj. ⁹ Či mek na anela aver berš ovocje, a te na anela, čhineha les tele.“

O Ježiš sastarel pro šabat jekha džuvla

¹⁰ Jekhvar pro šabat sikavelas o Ježiš andre varesavi sinagoga. ¹¹ Sas ode džuvli, andre savi sas o nalačo duchos, so la trapinelas le nasvalibnaha dešuochto (18) berš. O dumo late sas bandardo dži tele a našti pes rovñinelas avri. ¹² Sar la dikhla o Ježiš, vičinda la paš peste a phenda lake: „Džuvlije, av oslobodzimen tire nasvalibnastar!“ ¹³ Thoda pre late o vasta a oj takoj rovñisalila avri a lašarelas le Devles.

¹⁴ Akor cholisalila o angluno manuš andral e sinagoga, hoj o Ježiš sastarda pro šabat, a phenda le nipenge: „Šov džives hin, andre save pes kerel buči! Andre ola dživesa aven, hoj te sastón avri – ale ma keran oda pro šabat!“

¹⁵ Ale o Raj leske odphenda: „Tumen dujemujengre! Či na odphandel sako tumendar pro šabat peskra gurumña vaj peskre somaris andral e maštalña a na lidžal les avri te pijel pañi? ¹⁶ Akor soske kadi džuvli, so hiñi le Abrahamoskri čhaj, sava o beng zaphandla andre imar dešuochto berš, našti ula oslobodzimen pro šabat olestar, so la phandelas andre?“

¹⁷ Sar oda phenda, ladžandile pes savoredžene, so pre leste džanas. Ale savore okla nipi radisalonas savore bare vecendar, so ov kerelas.

Pal o horčično zrnkos

¹⁸ Akor o Ježiš phenda: „Sar dičhol avri o krališagos le Devleskro? Soha les porovñinava? ¹⁹ Hino sar o horčično zrnkos, so ila o manuš a sadzinda pre peskri mała. Ode bariła, ačhiła lestar baro stromos a pre leskre konara peske kerde hñizdi o čirikle andral o ñebos.“

²⁰ Pale phenda: „Soha porovñinava o krališagos le Devleskro? ²¹ Hino sar o kvasos, savo ila e džuvli a rozkerda andro but aro*, medik calo chumer na avla upre.“

E cesno brana

²² Avke o Ježiš džalal le dromeħa andro Jeruzalem prekal o fori the gavora a sikavelas ode. ²³ Vareko lestar phučla: „Rajeja, ena zachrañimen ča frima džene?“

Ov lenge odphenda: ²⁴ „Keren savoro pre oda, hoj te aven andre prekal e cesno brana, bo phenav tumenge, hoj but džene kamena te avel andre, ale našti avena. ²⁵ Bo sar uštela o raj le khereskro a phandela andre o vudar, a tumen ačhena avri a durkinena pro vudar a phenena: „Rajeja, Rajeja, phundrav amenge!“ ov tumenge phenela: „Me tumen na prindžarav! Khatar san?“

* 13:21 13,21 Oda hin trin mieri abo 50 kilii.

²⁶ Akor chudena te vakerel: ‚Chahas the pijahas tuha a pre amare ulici sikavehas.‘

²⁷ Ale ov tumenge pale phenela: ‚Me tumen na prindžarav! Khatar san? Džan mandar het, savore, so keren o nalachipen!‘

²⁸ Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh, sar dikhena le Abraham, le Izak, le Jakob the savore proroken andro krališagos le Devleskro a tumen avena avričhide. ²⁹ O manuša avena pal o vichodos the pal o zapados, pal o severos the pal o juhos a bešena peske pal o skamind andro krališagos le Devleskro. ³⁰ A dih, ola, ko hine posledna, ena ešebna a ola, ko hine ešebna, ena posledna.“

O Ježiš vakerel pal o Herodes

³¹ Andre oda časos avle varesave Farizeja a phende le Ježišoske: „Dža adarik het, bo o Herodes tut kamel te murdarel.“

³² Ov lenge phenda: „Džan a phenen ola liškake, hoj tradav avri le demonen a sastarav adadžives the tajsja a pre trito džives dokerava miri buči. ³³ Ale mušinav adadžives the tajsja the paltajsaskro te phirel. Bo na del pes, hoj o prorokos te merel varekhaj avrether sar andro Jeruzalem!

Le Ježišoske hin pharo vaš o Jeruzalem

³⁴ Ó, Jeruzalem, Jeruzalem! Tu, so murdares le proroken a čhivkeres le barena andre ola, ko hine bičhade ke tute! Kecivar kamavas te skidel upre tire čhaven avke, sar e kachni skidel peskre kachnoren tel peskre kridli, ale tumen na kamenas! ³⁵ Dih, tumaro kher ela zamuklo! Čačipen tumenge phenav, hoj man imar na dikhena, medik na avela odi ora, sar phenena: ‚*Požehñimen hin oda, ko avel andro nav le Rajeskro!*‘ “

14

O Ježiš pale sastarel pro šabat

¹ Jekhvar pro šabat gela o Ježiš te chal andro kher ke varesavo vodcas le Farizejengro. A o Farizeja les dodikhenas avri. ² A dih, sas ode anglal leste varesavo manuš, saveste sas o vasta the o pindre šuvle le pañestar. ³ O Ježiš visalila ko zakoñika the farizeja a phučla lendar: „Šaj pro šabat te sastarel, abo na?“ ⁴ Ale on sas čhit. Avke o Ježiš ila ole manušes, sastarda les a mukla les te džal het.

⁵ Avke lenge phenda: „Te tumenge pelahas o čhavo vaj o bikos andre chañig, ta na cirdlanas les avri takoj pro šabat?“ ⁶ A on leske pre oda na džanle te odphenel.

Pal o ešebna the posledna thana

⁷ Sar o Ježiš dikhla, hoj peske o hosci kiden avri anglune thana, phenda lenge kada podobenstvo: ⁸ „Te tut vareko vičinela pro bijav, ma beš tuke pro angluno than, bo maškar ola hosci šaj avel vareko bareder sar tu. ⁹ A avela oda, ko tumen sodujen vičinda, a phenela tuke: ‚Muk les te bešel pre kada than!‘ Avke ladžaha džaha te bešel pro paluno than. ¹⁰ Ale te tut vičinena, dža tuke te bešel pro paluno than. A sar avela oda, ko tut vičinda, phenela tuke: ‚Phrala miro, beš tuke pro feder than!‘ Akor tut ela pačiv angle savoredžene, so tuha bešen pašal o skamind. ¹¹ Bo sako, ko pes hazdel upre, ela pokorimen, a oda, ko pes pokorinel, ela uprehazdlo.“

¹² A ole manušeske, so les vičinda, phenda: „Te keres dilos abo večera, ma vičin tire prijatefen añi tire phralen añi tira famelija añi tire barvale suseden, bo the on tut šaj vičindehas a oda ulahas tiri odmena. ¹³ Ale te keres hoscina, vičin le čoren, le bangen, le kaliken the le koren. ¹⁴ A aveha bachtalo, bo len nane soha tuke te visarel pale, a tiri odmena chudeha akor, sar ena o čačipnaskre uštade andral o meriben.“

O podobenstvo pal e bari hoscina

¹⁵ Sar oda šunda jekh olendar, ko leha bešenas pašal o skamind, phenda leske: „Bachtalo, ko chala o maro andro krališagos le Devleskro!“

¹⁶ No ov leske phenda: „Varesavo manuš kerđa bari hoscina a vičinda but dženen. ¹⁷ Sar imar sas e hoscina, bičhada peskre sluhas, hoj te phenel olenge, ko sas vičimen: ‚Aven, bo imar hin savoro pripravimen.‘

¹⁸ Ale on leske savoredžene jekh pal aver odphenenas. Ešebno leske phenda: ‚Cindom mala, mušinav la te džal te dikhel. Mangav tut, prebačin mange!‘

¹⁹ Aver phenda: ‚Cindom pandž pari voli a džav len te skušinel avri. Mangav tut, prebačin mange!‘

²⁰ Pale aver dženo phenda: ‚Ilom mange romña, a vašoda našti džav.‘

²¹ Sar avla pale o sluhas, phenda kada savoro peskre rajeske. Akor cholisalila o raj le khereskro a phenda peskre sluhaskre: ‚Dža sigo andro foros pro ulici the pro dromora a an kade le čoren, le bangen, le kaliken the le koren!‘

²² Paloda o sluhas phendā: ‚Rajeja, imar kerđom avke, sar phendāl, a mek hin than.‘

²³ A o raj phendā le sluhaske: ‚Dža avri le forostar pro droma the pro mafakre dromora a ispide pro manuša, hoj te aven, hoj miro kher te avel pherdo le manušenca!‘ ²⁴ Bo phenav tumenge, hoj ņiko olendar, ko sas vičimen, na chana pre miri hoscina.“

Sar te džal pal o Kristus

²⁵ Jekhvar, sar džanas le Ježišoha but nipi, visardā pes ke lende a phendā: ²⁶ ‚Te vareko kamel te avel pal ma, mušinel man te kamel buter sar peskre dades vaj peskra da, peskra romña vaj peskre čhaven, peskre phralen vaj peskre pheñen, a mek the buter sar peskro džživipen. Te na, akor našti ačhel miro učeñnikos.‘ ²⁷ Oda, ko na lel peskro kerestos a na avel pal ma, našti ačhel miro učeñnikos.

²⁸ Bo te vareko tumendar kamel te ačhavel e veža, či peske ešeb na bešel, hoj te zrachinel, či les hin pre oda, hoj te dokereš cali veža? ²⁹ Hoj palis savoredžene lestar te na asan, sar dikhena, hoj kerđa o zakladi, ale nane les pre oda, hoj te dokereš e veža.

³⁰ A phenena: ‚Kada manuš chudña te ačhavel a našti dokerde.‘

³¹ Abo savo krališ džal andro mariben avre kraliha, medik peske ešeb na bešel a na dopučel pes, či šaj džal le 10 000 manušenca pre oda, ko pre leste avel le 20 000 manušenca? ³² A te našti džal, ta bičhavel peskre sluhen, medik leskro ņeprijateljis hino dur, hoj pes leha te dovakerel pal o smirom. ³³ Avke ņiko, ko na omukel savoro, so les hin, našti el miro učeñnikos.“

Pal o lon

³⁴ ‚O lon hino lačo, ale te o lon ačhela bilondo, sar les šaj pale te londarel? ³⁵ Nane lačo aňi andre phuv aňi andro hnojos, vašoda les čhivena het. Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!“

15

Pal o našado bakroro

¹ O colñika the o binošna avenas pašeder ko Ježiš, hoj les te šunen. ² O Farizeja the o zakoñika dudrinenas a phenenas: ‚Kada manuš prilel le binošnen a chal lenca.‘

³ Avke lenge phendā kada podobenstvo: ⁴ ‚Te varekas tumendar ulahas šel (100) bakre a našadahas jekhes lendar, či na mukela ola eñavardeš the eña (99) pre maľa a na džala pal oda, so našliľa, medik les na arakhela? ⁵ Sar les arakhela, lela peske les pro vali a radisaľola. ⁶ A sar avela khere, vičinel le prijateljēn the le suseden a phenela lenge: ‚Radisaľon manca, bo arakhľom le bakres, so mange našliľa!‘ ⁷ Phenav tumenge, hoj bareder radišagos ela andro ņebos upral jekh binošno manuš, so pes visarela ko Del, sar upral ola eñavardeš the eña (99) čačipnaskre, savenge pes na kempel te visarel le binendar.“

Pal e našadi minca

⁸ ‚Abo te varesava džvľla ulahas deš rupune minci a našadahas jekh lendar, či na labarela e momeli a na šulavela o kher, hoj mištes te rodel, medik la na arakhela? ⁹ Sar la arakhela, vičinel le prijateljēn the le susedken a phenela: ‚Radisaľon manca, bo arakhľom odi minca, so našadom!‘ ¹⁰ Phenav tumenge, hoj ajso radišagos hin maškar o aňjela le Devleskre upral jekh binošno manuš, so pes visarel le binendar ko Del.“

Pal o našado čhavo

¹¹ A phendā: ‚Varesave manušes sas duj čhave. ¹² O terneder čhavo phendā le dadeske: ‚Dado, de mange miro đedictvos tire barvalipnastar!‘ Avke lenge o dad rozdelinda o barvalipen.

¹³ Pal varesave dživesa o terneder čhavo iľa savoro a geľa het dur andre cudzo phuv. Ode dživelas barikanes a rozkerđa savoro peskro barvalipen. ¹⁴ Sar imar savoro prechala, avľa andre odi phuv bari bokh a na sas les so te chal. ¹⁵ Avke geľa a chudña te kerel buči prekal varesavo manuš andral odi phuv. A ov les bičhada pre peskre mali te pašinel le balen. ¹⁶ Kamelas pes te čalarel bajča ole šupenca, so chan o bale, ale ņiko leske len na delas.

¹⁷ Akor pes zagondolinda a phendā peske: ‚Keci robotñiken ke miro dad hin but chaben, a me kade merav bokhatar! ¹⁸ Uščava, džava ke miro dad a phenava: Dado, kerđom binos anglo ņebos the angle tu, ¹⁹ imar na som buter hodno, hoj man te vičinav tiro čhavo; prilē man sar jekhes tire robotñikendar.‘ ²⁰ Akor uštila a džalas ke peskro dad.

A mek sar sas dur, dikhľa les leskro dad a avľa leske pharo vaš leske. Denašľa ke leste, obchudña les a čumidľa les.

²¹ O čhavo leske phenda: ‚Dado, kerdom binos anglo ñebos the angle tu a imar buter na som hodno, hoj man te vičinav tiro čhavo.‘

²² Akor phenda o dad peskre sluhenge: ‚Anen sigo oda nekšukareder ruchos a uren pre leste! Thoven leske e angrusi pro anguš a o sandalki pro pindre! ²³ Len ola thula gurunñora a murdaren la! Chas a radisaľuvas, ²⁴ bo kada miro čhavo sas mulo a obdžidila; sas našado a hino arakhlo!‘ A chudle te radisaľol.

²⁵ Ale leskro phureder čhavo sas akor pre maľa. Sar avelas pale a sas pašes paš o kher, šunda o bašaviben the o kheliben. ²⁶ Vičinda peske jekhes le sluhendar a phučľa lestar, so pes ačhila. ²⁷ Ov leske phenda: ‚Tiro phral avľa pale, a vašoda, hoj avľa sasto, tiro dad murdarda thula gurunñora.‘

²⁸ Ov cholisaľila a na kamľa te džal andro kher. Avke pal leste avľa leskro dad a prevakerelas les. ²⁹ Ale ov odphenda peskre dadeske: ‚Ajci but berš tuke služinav a furt kerav oda, so mangle phenes, ale man šoha na diňal aňi kozica, hoj man te zabavinav mire prijatelca. ³⁰ Ale sar avľa kada tiro čhavo, so le lubñenca rozkerda tiro barvalipen, murdardal prekal leste thula gurunñora.‘

³¹ A o dad leske odphenda: ‚Čhavo miro, tu sal furt manca a savoro, so hin miro, hin the tiro. ³² Ale kempel te radisaľol a te thovel baripen, bo kada tiro phral sas mulo a obdžidila; sas našado a hino arakhlo.‘ “

16

Pal o napačivalo sluhas

¹ O Ježiš phenda peskre učeñikenge: ‚Sas jekh barvalo manuš a les sas jekh sluhas, so leske dodikhelas pro barvalipen. A avle pro sluhas te phenel, hoj leske rozčhivkerel o barvalipen. ² Avke peske les vičinda a phenda: ‚So pal tu šunav? Sikav mangle, so keres oleha, so tuke diňom, bo imar buter našti dodikheha pre miro barvalipen.‘

³ O sluhas peske phenda: ‚So kerava, te mandar o raj lela e buči? Te kopalinel na birinav a te žobrinel man ladžav. ⁴ Imar džanav, so kerava, hoj man o manuša te prilen andre peskre khera, sar našavava e buči.‘

⁵ Avke peske vičinda po jekhes olendar, ko kamenas le rajeske, a le ešebnonestar phučľa: ‚Keci kames mire rajeske?‘

⁶ Odphenda: ‚Šel sudi olivovo olejos.‘

Ov leske phenda: ‚Le o papiris, kaj hin pisimen, keci kames, a beš sigo a pisin penda (50) sudi.‘

⁷ Paľis phučľa le dujtonestar: ‚Tu keci kames?‘

Odphenda: ‚Ezeros (1 000) gone zrnos.‘

Ov leske phenda: ‚Le kade o papiris, kaj hin pisimen, keci kames, a pisin ochto šel (800) gone.‘

⁸ A o raj lašarda le napačivale sluhas, hoj kerda avke godaha. Bo kale svetoskre manuša keren jekh avreha godavereder sar o čhave le švetloskre. ⁹ The me tumenge phenav: Keren tumenge prijatelen le načačipnaskre barvalipnastar, hoj sar jekhvar našľola oda barvalipen, te prilen tumen andro večna khera.‘

¹⁰ ‚Oda, ko hino verno andro frima, hino verno the andro but, a ko nane verno andro frima, nane verno aňi andro but. ¹¹ Te na sanas verna andre le svetoskro barvalipen, ko tumenge dela oda čačo barvalipen? ¹² A te na sanas verna andre oda, so nane tumaro, ko tumenge dela oda, so hin tumaro?‘

¹³ ‚Ñiko našti služinel duje rajenge. Bo jekhes kameha a dujtones našti avri ačheha, abo jekhes rado dikheha a dujtones tele dikheha. Našti služinen the le Devleske the le svetoskre barvalipnaske.‘

¹⁴ Kada savoro šunenias the o Farizeja, so igen kamenas o love, a asanas lestar. ¹⁵ A o Ježiš lenge phenda: ‚Tumen san ola, ko korkore pestar keren čačipnaskre anglo manuša, ale o Del prindžarel tumare jile. Bo oda, so hin vzacno le manušenge, oda hin le Devleske džungipen.‘

Aver sikavibena le Ježišoskre

¹⁶ ‚O Zakonos the o Proroka hine dži paš o Jan; akorestar pes vakereľ pal o krališagos le Devleskro a sako pes ispidel zoraha andre. ¹⁷ Ale sigeder o ñebos the e phuv našľona, sar te našľilahas andral o Zakonos jekh čjarkica.‘

¹⁸ Sako, ko premukel peskra romňa a lel peske avra, kerel o lubipen a sako, ko peske lela kajsa romňa, sava aver rom premukľa, kerel o lubipen.‘

O barvalo the o Lazar

¹⁹ „Sas jekh barvalo manuš, so pes urelas andre ola nekšukareder gada a sako džives mulatinelas a dživelas barikanes. ²⁰ Sas the jekh čoro manuš, saves vičinenas Lazar. Ov pašlolas paš leskri brana a sas les pherdo vredi. ²¹ Kamelas te chal o trušini, so perenas le barvaleske pal o skamind. No mek the o rikone avenas a lizinenas leske o vredi.

²² Ačhila pes, hoj o čoro manuš muła a o aňjela les ligende paš o Abraham andro ňebos. Muła the o barvalo a sas parundo. ²³ Pališ andro peklos andro dukha hazdña o jakha a dikhla dural le Abraham the le Lazar paš leste. ²⁴ Akor vičinda: ‚Dado Abraham, av ke ma jileskro! Bičhav le Lazar, hoj te močinel bajča o agor le angušteskro andro pañi a te cindarel mange e čhib, bo igen cerpinav andre kadı jag!‘

²⁵ O Abraham phenda: ‚Čhavo miro, ma bister pre oda, hoj tu chudňal savore lače veci, sar dživehas, a o Lazar chudña o nalače. Avke akana ov radisalol a tu cerpines. ²⁶ A mek paš oda hin maškar amende the maškar tumende bari chev, hoj aňi ola, ko kamen te predžal adarik kode, našti predžan a aňi ola, ko kamen te avel odarik kade, našti pes dochuden ke amende.‘

²⁷ Phenda: ‚Akor mangav tut, dado Abraham, bičhav les andre mire dadeskro kher, ²⁸ bo hin man pandž phrala. Mi džal a mi dovakerel lenge zorales, hoj pes the on te na dochuden pre kada cerpišagoskro than!‘

²⁹ Ale o Abraham leske phenda: ‚Hin len o Mojžiš the o Proroka - len mi šunen!‘

³⁰ O barvalo odphenda: ‚Na, dado Abraham! Ale te vareko uštela andral o meriben a džala ke lende, akor pes visarena le binendar!‘

³¹ Ale o Abraham phenda: ‚Te na šunen le Mojžiš the le Proroken, ta na pačana aňi akor, te vareko uštela andral o meriben.‘ “

17

Te na cirden avres pro binos

¹ O Ježiš phenda peskre učeníkenge: ‚Mušinen pes te ačhel ola veci, save keren oda, hoj o manuša te peren andral o pačaben, ale vigos ole manušeske prekal kaste oda avel. ² Feder leske ulahas te leske thodehas baro bar* andre meň a čhidehas les andro moros, hoj te kerel tele le pačabnastar jekhes kale ciknorenar. ³ Den tumenge pozoris! Te kerdahas tiro phral binos, priphen leske, a te pes visarela le binostar, odmuk leske. ⁴ A te eftavar pro džives kerdahas binos pre tute, a eftavar andro džives pal tu avľahas a phendaš: ‚Prebačin, odmuk mange‘ - odmukeha leske!‘

Pal o pačaben

⁵ O apoštola phende le Rajeske: ‚De amen bareder pačaben!‘

⁶ O Raj phenda: ‚Te tumen ulahas o pačaben sar o horčično zrnkos, phendanas kale stromoske: ‚Cirda tut avri the le koreňenca a zasadzin tut andro moros,‘ šundahas tumen.‘

O sluhas the leskri buči

⁷ ‚Te hin tumen sluhas, so orinel abo pašinel, ko tumendar leske takoj phenel, sar avel pal e mała: ‚Av, beš tuke paš o skamind?‘ ⁸ Či leske sigeder na phenela: ‚Pripravin mange e večera, le pre tu e leketa a ker pašal ma, medik me na dochava a na dopijava. Tu chaha the pijeha palis‘. ⁹ Či palikerel ole sluhaska vaš oda, hoj kerđa oda, so leske sas phendo? ¹⁰ Avke the tumen, te kerena savoro, so tumenge sas phendo, phenen: ‚Sam ča o sluhi, save peske na zaslužinas nič. Kerđam ča oda, so mušindam te kerel.‘ “

O Ježiš sastarel deše malomocnen

¹¹ O Ježiš džalal andro Jeruzalem prekal e Samarija the Galileja, ¹² a sar doavľa andre varesavo gav, arakhle pes leha deš malomocna muřša, save dural ačhenas ¹³ a zoraha vičinenas: ‚Ježiš! Učitelina! Av ke amende jileskro!‘

¹⁴ Sar len dikhla, phenda lenge: ‚Džan a sikaven tumen le rašajenge!‘ A sar džanas, sas obžuzarde andral o malomocenstvo.

¹⁵ Sar dikhla jekh dženo lendar, hoj sastila avri, avľa pale a zorale hangoha lašarelas le Devles. ¹⁶ Bandila le mujeha džı e phuv paš o pindre le Ježišoskre a palikerelas leske. A oda dženo sas Samaritanos.

¹⁷ Akor phenda o Ježiš: ‚Či na sastile avri deš džene? Kaj hine okla eňa džene? ¹⁸ On na avle pale, hoj te lašaren le Devles, ča kada cudzincos?‘ ¹⁹ Phenda leske: ‚Ušti a dža, tiro pačaben tut sastarđa.‘

Kana avela o krališagos le Devleskro

* 17:2 17,2 o baro bar andral o mlinos

²⁰ Sar lestar o Farizeja phučle, kana avela o krališagos le Devleskro, o Ježiš lenge odphenda: „O krališagos le Devleskro na avela avke, hoj les te dikhas. ²¹ Añi na phenena: ‚Dikh, kade hino!‘ abo ‚Kode hino!‘ Bo o krališagos le Devleskro hin maškar tumende!“

²² Phenda le učeňikenge: „Avela ajso časos, hoj peske mangena te dikhel jekh le dživesendar le Čhaskre le Manušeskre, ale na dikhena. ²³ Phenena tumenge: ‚Dikh, kode hino!‘ abo ‚Kade hino!‘ Ale tumen ma džan, ma denašen pal lende! ²⁴ Bo avke sar demel o bleskos a dičhol savoro pal jekh agor pre phuv dži pre aver, avke ela the akor, sar avela o Čhavo le Manušeskro andre peskro džives. ²⁵ Ale ešeb mušinel but te cerpinel a te avel odčhido kale pokoleňjostar.

²⁶ Avke sar oda sas andro dživesa le Noachoskre, avke oda ela the andro dživesa, sar avela o Čhavo le Manušeskro. ²⁷ Chanas, pijenas, lenas romňijen a džanas romeste dži andre oda džives, sar gela o Noach andro korabos. Akor avla e potopa a savore mule.

²⁸ Avke sas the andro dživesa le Lotoskre: Chanas, pijenas, cinenas, bikenenas, sadzinenas a ačhavenas khera, ²⁹ ale oda džives, sar gela o Lot avri andral e Sodoma, o Del bičhađa e jag the sira andral o ňebos a savore mule.

³⁰ Avke ela the andre oda džives, sar pes sikavela o Čhavo le Manušeskro. ³¹ Oda, ko ela andre oda džives pre strecha a leskre veci ena andro kher, te na avel tele, hoj peske len te lel. A añi oda, ko ela pre maľa, pes te na visarel pale! ³² Ma bisteren pre Lotoskri romňi! ³³ Sako, ko kamľahas te zachraňinel peskro dživipen, oda les našavela a sako, ko les našavela, oda les zachraňinela. ³⁴ Phenav tumenge: Odi rat ena duj džene pro hadžos: jekh ela ilo a dujto ačhela. ³⁵ Duj džuvľija jekhetane erňinena: Jekh ela ili a dujto ačhela. ³⁶ [Duj džene ena pre maľa, jekh ela ilo a dujto ačhela.]“

³⁷ On lestar phučle: „Kaj, Rajeja?“

Ov lenge odphenda: „Ode, kaj ela o felos, ode pes skidena the o supi.“

18

O sudcas the e vdova

¹ O Ježiš lenge vakereľas podobenstvo pal oda, hoj pes furt kempel te modľinel a te na omukel pes: ² „Andre varesavo foros sas jekh sudcas, savo pes le Devlestar na daralas a le manušestar na ladžalas. ³ Sas andre oda foros the varesavi vdova, savi phireľas ke leste a phenelas: ‚De man čačipen pro sudos!‘

⁴ Ov but na kamelas oleha ňič te kerel. Ale palis peske phenda: ‚Kajte man na darav le Devlestar a le manušestar, na ladžav, ⁵ no vaš oda, hoj man kadi vdova na del smirom, dava la čačipen pro sudos, bo imar la naši zľidžav, so ajci pal ma phireľ.‘“

⁶ A o Raj phenda: ‚Šunen, so phenda kada načačipnaskro sudcas! ⁷ Či o Del na zaačhela vaš ola, kas peske avri kidňa, save ke leste rat-džives vičinen? Či len mukela but te užarel? ⁸ Phenav tumenge, hoj zaačhela vaš lenge a oda sig. Ale či arakhela o Čhavo le Manušeskro o pačaben pre phuv, sar avela?“

O Farizejis the o colňikos

⁹ Olenge, ko peske pačanas, hoj hine čačipnaskre a avren dikhenas tele, phenda o Ježiš kada podobenstvo: ¹⁰ „Duj murša pes gele andro chramos te modľinel. Jekh sas Farizejis a dujto sas colňikos. ¹¹ O Farizejis peske ačhila a kavke pes andre peste modľinelas: ‚Devla, palikerav tuke, hoj na som ajso sar okla manuša, so čoren, hine načačipnaskre a keren o lubipen – abo sar kada colňikos. ¹² Poscinav man duvar andro kurko a dav o dešjarki savorestar, so chudav.‘

¹³ Ale o colňikos ačhelas dural a na kamelas mek añi o jakha te hazdel ko ňebos, ale pes marelas pal o kolin a phenelas: ‚Ó, Devla, av ke ma jileskro, bo som binošno!‘

¹⁴ Phenav tumenge, hoj leske sas odmukle o bini, sar gela khere, a okleske na sas. Bo sako, ko pes hazdel upre, ela pokorimen, a oda, ko pes pokorinel, ela uprehazdlo.“

O Ježiš le cikne čhavoreňa

¹⁵ Anenas ko Ježiš the le cikne čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta. Ale sar oda dikhle o učeňika, na domukenas lenge. ¹⁶ Ale o Ježiš len vičinda ke peste a phenda: ‚Domuken le čhavoreňa te avel ke ma a ma braňinen lenge, bo ajsengro hin o krališagos le Devleskro. ¹⁷ Čačipen phenav tumenge: Ko na prilela le Devleskro krališagos sar čhavoro, šoha andre na džala.“

O barvalo terno murš

¹⁸ Varesavo baro manuš lestar phučla: „Lačo Učitelina, so mušinav te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?“

¹⁹ O Ježiš leske phenda: „Soske man vičines lačo? Ņiko nane lačo, ča jekh o Del. ²⁰ O prikazaņja džanes: „*Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre avreste! De pačiv tira da the tire dades!*“

²¹ Ov odphenda: „Kada savoro imar mire terņipnastar dolikerav.“

²² Sar oda šunda o Ježiš, phenda leske: „Mek jekh veca tuke kampil. Biken savoro, so tut hin, a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ņebes. Palis av a phir pal ma!“

²³ Ale sar oda šunda, ačhila igen smutno, bo sas igen barvalo. ²⁴ Sar oda dikhla o Ježiš, phenda: „Sar phares hin te avel le barvalenge andro krališagos le Devleskro! ²⁵ Lokeder hin la favake te predžal prekal e suvakri chev sar le barvaleske andro krališagos le Devleskro.“

²⁶ Akor phučle ola džene, so oda šunde: „Ta akor, ko šaj el spasimen?“

²⁷ O Ježiš odphenda: „Oda, so našti keren o manuša, o Del šaj kerel.“

²⁸ O Peter phenda: „Dikh, amen omuklam savoro a geļam pal tu.“

²⁹ O Ježiš lenge phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj sako, ko omukla vaš o krališagos le Devleskro peskro kher, vaj le dades the la da, abo le phralen vaj la romņa, abo le čhaven, ³⁰ chudela imar akana andre kada časos buterval ajci a andre oda džives, so avela, mek the o večno dživipen.“

O Ježiš tritovar vakereļ pal peskro meriben

³¹ Iļa peske le dešuduje učeņiken a phenda: „Džas andro Jeruzalem a ačhela pes savoro, so hin pisimen prekal o Proroka pal o Čhavo le Manušeskro. ³² Bo dena les le pohanenge, asana lestar, anena les pre ladž a čhungarena pre leste. ³³ Marena les le bičoņa a murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.“

³⁴ Ale on na ačahile nič olestar, bo sas anglal lende garudo oda lav. Aņi na džanenas pal soste vakereļ.

O Ježiš sastarel le kores paš o Jericho

³⁵ Sar avelas o Ježiš paš o foros Jericho, varesavo koro manuš bešelas paš o drom a žobrinelas. ³⁶ Sar šunda le nipen, save pašal leste predžanas, phučelas lendar, so pes kerel. ³⁷ Phende leske: „O Ježiš Nazaretsko kadarik predžal.“

³⁸ Akor o koro vičinda: „Ježiš, Čhavo le Davidoskro! Av ke ma jileskro!“

³⁹ Ola, ko džanas anglal, phenenas leske, hoj te čhitel, ale ov mek zoraleder vičinda: „Čhavo le Davidoskro! Av ke ma jileskro!“

⁴⁰ Avke zaačhila o Ježiš a phenda, hoj les te anen ke leste. Sar avļa paš leste, phučla lestar: ⁴¹ „So kames, hoj tuke te kerav?“

„Rajeja, kamav te dikhel,“ odphenda.

⁴² O Ježiš leske phenda: „Akor chude pale te dikhel! Tiro pačaben tut sastarda.“ ⁴³ A ov takoj chudņa te dikhel a džalas pal o Ježiš a lašarelas le Devles. The savore nipi, so oda dikhle, lašarenas le Devles.

19

O Zacheus

¹ Palis geļa o Ježiš andro Jericho. ² Ode sas varesavo murš, so pes vičinelas Zacheus. Ov sas jekh le anglune colņikendar a sas barvalo. ³ Kamelas te dikhel, ko hin o Ježiš. Ale anglo nipi les našti dikhla, bo sas cikno. ⁴ Denašļa anglal a geļa upre pro dzivo figovņikos, hoj les te dikhel, bo odarik o Ježiš majinelas te predžal.

⁵ Sar avļa o Ježiš pre oda than, dikhla upre a phenda leske: „Zacheus, av sigo tele, bo adadžives mušinav te ačhel andre tiro kher!“ ⁶ Ov avļa sigo tele a radišagoha priiļa le Ježiš.

⁷ Savore, so oda dikhle, dudrinenas a phenenas: „Ko binošno manuš geļa te chal andro kher!“

⁸ Ale o Zacheus uštīļa a phenda le Rajeske: „Jepaš mire barvalipnastar, Rajeja, dav le čorenge, a te varekas andre varesoste občorardom, dav leske pale štarval ajci.“

⁹ O Ježiš leske phenda: „Adadžives avļa o spaseņje kale khereske, bo the ov hino o čhavo le Abrahamoskro. ¹⁰ Bo o Čhavo le Manušeskro avļa, hoj te rodel a te spasinel oda, so sas našado.“

Pal o talenti

¹¹ Sar oda šunenas, phenda mek jekh podobestvo, bo imar sas paš o Jeruzalem a ola nipi peske gondolinenas, hoj imar takoj pes sikavela o krališagos le Devleskro. ¹² Avke phenda: „Jekh baro raj džalas dur andre varesavi phuv te preleļ o krališagos a palis

kamla te avel pale. ¹³ Vičinda peske deše sluhen, diña len deš talenti* a phenda lenge: ‚Zaroden lenca buter, medik me na avava pale.‘

¹⁴ Ale o manuša andral leskri phuv les našti avri ačhenas a bičhade pal leste le sluhen, hoj te phenen: ‚Na kamas, hoj kada manuš amenge te kralinel.‘

¹⁵ Sar imar ode preiła o krališagos, avla pale andre peskri phuv a phenda: ‚Vičinen le sluhen savenge diñom o love, hoj man te dodžanav, ko keci ole lovenca zarodña.‘

¹⁶ Avla ešebno a phenda: ‚Rajeja, tiro talentos zarodña aver deš talenti.‘

¹⁷ A ov leske phenda: ‚Mištes, lačno sluhona! Vašoda, hoj salas verno andro frima, vladñineha upral o deš fori.‘

¹⁸ Palis avla dujto a phenda: ‚Rajeja, tiro talentos zarodña pandž talenti.‘

¹⁹ Leske phenda: ‚Tu vladñineha upral o pandž fori.‘

²⁰ Aver avla a phenda: ‚Rajeja, dikh, kade hin tiro talentos. Sas mande garudo andro khosnoro. ²¹ Daravas tutar, bo sal igen prisno. Les tuke oda, so na odthodal, a kides upre oda, so na sadzindal.‘

²² O raj leske phenda: ‚Tu nalačno sluhona! Sudzinava tut pal oda, so phendal. Džanehas, hoj som prisno, hoj mange lav oda, so na odthodom, a kidav upre oda, so na sadzindom. ²³ Akor soske na diñal mire love olenge, ko keren le lovenca, a sar me avlomas, ilomas mange pale buter?‘

²⁴ Olenge, ko ode ačhenas, phenda: ‚Len lestar o talentos a den oleske, kas hin deš talenti.‘

²⁵ Odphende leske: ‚Rajeja, se les imar hin deš talenti!‘

²⁶ Odphenda: ‚Sakones, kas hin, oles ela dino; ale oleslar, kas nane, pes lela the oda, so les hin. ²⁷ A ole manušen, so man na kamenas kraliske – anen kade a murdaren len anglal mande!‘ “

O Ježiš avel andro Jeruzalem le lašaribnaha

²⁸ Paloda, sar kada o Ježiš phenda, geła anglal a džalas dureder andro Jeruzalem. ²⁹ Sar avla paš o gava Betfaga the Betanija, paš o Olivovo verchos, bičhada duje peskre učeniken ³⁰ a phenda lenge: ‚Džan andre kada gav, so hin angle tumende. Soča andre džana, arakheha zaphandles somaricis, pre savo mek šoha nisavo manuš na bešla. Odphanden les a anen les ke ma. ³¹ Te tumendar vareko phučela: ‚Soske les odphanden,‘ phenena leske kavke: ‚Le Rajeske les kempel.‘ “

³² On gele a arakhle savoro avke, sar lenge oda phenda. ³³ A sar odphandenas le somaricis, leskre raja lendar phuče: ‚Soske odphanden le somaricis?‘

³⁴ On odphende: ‚Le Rajeske les kempel.‘

³⁵ Ande les ko Ježiš, čide pre leste peskre ruchi a thode le Ježiš upre te bešel. ³⁶ Sar džalas, o manuša rakinenas peskre gada pro drom.

³⁷ Sar imar sas paš oda than, kaj pes avel tele pal o Olivovo verchos, chudle savore ola but učenika te lašarel zorale hangoha le Devles vaš savore zazraki, so dikhle, ³⁸ a vičinenas:

„Bachtalo hin oda kralis,
savo avel andro nav le Rajeskro!

O smirom pro ņebos
a e slava le Devleske!“

³⁹ Ale varesave Farizeja, so sas maškar ola but nipi, leske phende: „Učitelina, dovaker tire učenikenge!“

⁴⁰ Ale ov lenge odphenda: „Phenav tumenge, hoj te on ena čhit, o bara vičinena!“

O Ježiš rovel upral o Jeruzalem

⁴¹ Sar avla o Ježiš pašeder a dikhla o foros, zarunda upral leste. ⁴² A phenda: „Oj, te bajča andre kada džives prindžardalas, so tuke andahas o smirom! Ale akana oda hin garudo angle tire jakha. ⁴³ Avena pre tu aje dživesa, hoj tire ņeprijatela ačhavena pašal tu o ohradi, rozačhavena pes pašal tu a phandena tut andre pal savore seri. ⁴⁴ Calkom tut zničinena a the tire čhaven tuha a na mukena andre tu bar pre bareste, bo na sprindžardal o časos, sar tut avla o Del te zachrañinel.“

O Ježiš žužarel o chramos

⁴⁵ Geła andro chramos a chudña andral te tradel avri olen, ko ode bikenenas the cinenas, ⁴⁶ a phenda lenge: „Hin pisimen: ‚Miro kher pes vičinela kher pro modlitbi‘, ale tumen lestar kerdan kher prekal o zbuñnika!“

* 19:13 19,13 E grecko čhib: deš mini; jekh mina sas vaj ajci, keci o manuš zarodelas tel o štar čhon

⁴⁷ Pališ sako džives sikavelas o Ježiš andro chramos. Ale o bare rašaja, o zakoñika the o anglune murša rodenas, sar les te murdarel. ⁴⁸ Ale na džanenas so te kerel, bo savore nipi šunenenas igen mištes dojekh leskro lav.

20

Pal e zor le Ježišoskri

¹ Andre jekh džives, sar o Ježiš sikavelas le manušen andro chramos a vakerelas lenge o evaņjelium, ačhile paš leste o bare rašaja, o zakoñika the o phuredera le manušengre ² a phende leske: „Phen amenge, sava zoraha keres kala veci? Ko tut diña kadi zor?“

³ A ov lenge odphenda: „The me tumendar vareso phučava a odphenen mange. ⁴ O bolipen le Janoskro sas andral o űebos, abo le manušendar?“

⁵ On gondolinenas maškar peste: „Te phenaha: ‚Andral o űebos,‘ phenela amenge: ‚Akor soske leske na pačandilan?‘ ⁶ A te phenaha: ‚Le manušendar‘ – savore nipi amen murdarena le barenca, bo on pačan, hoj o Jan sas prorokos.“

⁷ Avke odphende: „Na džanas, khatar hin leskro bolipen.“

⁸ O Ježiš lenge phenda: „Añi me tumenge na phenava, sava zoraha kada kerav.“

O podobenstvo pal o nalache vinara

⁹ Avke o Ježiš chudña te vakerel le manušenge kada podobenstvo: „Varesavo manuš sadzinda e viñica, diña la kečeñ le vinarenge a geła het pro but berša. ¹⁰ Sar avla o časos, bičhađa peskre sluhas ke ola vinara, hoj les te den olestar, so barila andre viñica. Ale ola vinara les marde, bičhade les pale a na dine les nič. ¹¹ A bičhađa dujtone sluhas. No the oles marde, ande les avri pre ladž, bičhade les pale a na dine les nič. ¹² Pališ bičhađa the tritones. Ale on the oles dukhade a čhide les avri.“

¹³ Akor phenda o raj la viñicakro: ‚So kerava? Bičhavava mire čhas, saves kamav. Sar les dikhena, ta dena les pačiv.‘

¹⁴ No sar les dikhle ola vinara, gondolinenas maškar peste a phende peske: ‚Leske ačhela savoro. Aven, murdaras les a savoro ela amaro!‘ ¹⁵ Čhide les avri andral e viñica a murdarde les.

No, so lenca kerela o raj la viñicakro? ¹⁶ Avela, murdarela kale vinaren a e viñica dela avrenge.“

Sar oda šunde, phende: „Šoha pes oda te na ačhel!“

¹⁷ Ale o Ježiš pre lende dikhla a phenda: „Akor so hin oda, so hin pisimen? ‚O murara odčhide oda bar; so pre stavba hino glavno.‘

¹⁸ Sako, ko perela pre oda bar, phadžola pro kotora, a pre kaste perela, oles rozpučinela.“

¹⁹ O bare rašaja the o zakoñika les kamenas takoj te phandel andre, ale daranas pes le manušendar. Bo prindžarde, hoj kada podobenstvo phenda pre lende.

Pal o dañe

²⁰ Kamenas les te chudel avri, a vašoda bičhade pre leste le špionen, save pestar kamukeri kerenas čačipnaskre, hoj les te chuden pro lava a palis les te den andro vasta the andre zor le vladariske. ²¹ A phučle lestar: „Učitelina, džanas, hoj mištes vakeres the sikaves a na dikhes pro manuš, ale sikaves le Devleskro drom andro čačipen. ²² Phen amenge, či kempel te počinel le cisariske o dañe, abo na?“

²³ No o Ježiš predikhla lengro budžandipen a phenda lenge: „Soske man kamen te chudel pro lav! ²⁴ Sikaven mange o denaris. Kaskro hin kada muj the nav?“

„Le cisariskro,“ odphende.

²⁵ O Ježiš lenge phenda: „Den oda, so hin le cisariskro, le cisariske, a so hin le Devleskro, le Devleske.“

²⁶ A naši les chudle andro lav anglo manuša. Čudañinde pes oleske, sar lenge odphenda, a imar sas čhit.

Pal o večno dživipen

²⁷ Pališ avle ke leste varesave Saduceja, save phenen, hoj o manuša naši ušten andral o meriben. Phučle lestar: ²⁸ „Učitelina, o Mojžiš amenge pisinda: ‚Te merela varekaske o phral a mukela peskra romña bi o čhave, leskro phral peske mi lel ola romña a mi kerel le phraleske čhaven.‘ ²⁹ Sas efta phrala. Ešebno phral peske iła romña, ale muła a na sas les čhave. ³⁰ Avke peske la iła dujto, ale the ov muła. ³¹ The trito peske la iła a avke kerde the savore efta phrala, ale na zamukle čhaven a mule avri. ³² Pro koñec

savorendar muła the odi romñi. ³³ Akor kaskri lendar ela romñi, sar uštēna andral o meriben, te savore efta phrala laha dživenas?“

³⁴ O Ježiš lenge phenda: „O manuša pre kada svetos peske len romñen a džan romeste. ³⁵ Ale ola, kas o Del dikhela sar hodnen te uštavel andral o meriben, hoj te dživen andre oda časos, so avela, imar na lena romñen aňi na džana romeste. ³⁶ Bo imar našti merena, bo ena sar o aňjela. Ena le Devleskre čhave, bo ena uštade andral o meriben. ³⁷ A oda, hoj o mule čačes uštēna, sikađa the o Mojžiš paš o krakos, bo phenel, hoj o Raj hino Del le Abrahamoskro, o Del le Izakoskro a o Del le Jakoboskro. ³⁸ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge, bo leske sako dživel.“

³⁹ Akor varesave džene le zakoňikendar phende: „Učitelina, mištes phenda!“ ⁴⁰ A buter pes imar na opovažinde lestar te phučel.

Kaskro čhavo hino o Kristus?

⁴¹ O Ježiš lenge phenda: „Sar šaj phenen, hoj o Kristus hino o čhavo le Davidoskro?“

⁴² Se korkoro o David phenel andro Žalmi:

„O Raj phenda mire Rajeske:

Beš tuke pal miri čači sera,

⁴³ *medik tuke na thovava tire*

ñeprijatelen tel o pindre.’

⁴⁴ Te les o David vičinel ‚Rajeja‘ akor, sar šaj el leskro čhavo?“

Den tumenge pozoris pro zakoňika

⁴⁵ Sar les savore manuša šunenasa, phenda o Ježiš peskre učeňikenge: ⁴⁶ „Den tumenge pozoris pro zakoňika, bo on kamen te phirel andro šukar džindarde gada a kamen, hoj lenge o nipi andro foros te palikeren. Kamen o anglune thana andro sinagogi a o nekfeder thana pro hoscini. ⁴⁷ Thoven avri le vdovenca a len lenge o khera, ale but pes modlīnen, hoj len te dičhol. Vašoda ena goreder sudzimen!“

21

E čori vdova čhivel nekbuter

¹ O Ježiš pes zadikhla, sar o barvale čhivenas o love andre le chamoskri pokladnica. ² Dikhla the varesava igen čora vdova, sar ode čhida duj churde minci. ³ A phenda: „Čačipen tumenge phenav, hoj kadi čori vdova čhida buter sar savore. ⁴ Bo kala savore denas olestar, so lenge ačhelas, ale oj čhida peskre čoripnastar savoro, so la sas pro dživipen.“

O chamos ela telečhido

⁵ Sar varesave učeňika vakerenas pal o chamos, hoj hino avrišukaľardo šukare barenca the ole darenca, so dine o manuša prekal o Del, phenda o Ježiš: ⁶ „Avena ajse dživesa, sar olestar, so akana dikhen, na ačhela bar pre bareste. Savoro ela telečhido.“

O pharipena pro koñec le svetoskro

⁷ Phučle lestar: „Učitelina, kana oda ela? Pal soste prindžaraha, hoj oda imar hin pašes?“

⁸ Ov phenda: „Den pozoris, hoj tumen vareko te na klaminel. Bo ena but ajse džene, save avena andre miro nav a phenena: ‚Me som o Kristus,‘ a the: ‚Odi ora imar hin pašes.‘ Ale ma džan pal lende! ⁹ Sar šunena pal o maribena the pal o vzburi, ma pređaran! Bo oda pes mušinel ešeb te ačhel, ale o koñec na avela takoj.“

¹⁰ Palis lenge vakereľas: „O narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos, ¹¹ e phuv igen razisaľola a pre varesave thana ela bari bokh the nasvalibena. Sikavena pes o strašna veci, the o bare znañeňja andral o ñebos.“

¹² Ale mek angľoda savoreste tumen zalena a džana pre tumende. Dena tumen andre andro sinagogi a phandena andro bertenī. Lidžana tumen angľo krala the angľo vladara vaš miro nav. ¹³ A oda pes tumenge ačhela vašoda, hoj lenge te svedčinen. ¹⁴ Zalen tumenge andro jile, hoj pes tumenge na kampela angľal te trapinel, so phenena pre tumari obrana, ¹⁵ bo me tumen dava ajse lava the godi, angľal save našti obačhena ñisave tumare ñeprijateľa a pre save aňi našti odphenena. ¹⁶ Zradzinenena tumen o daja, o dada, o phrala, e famelija the o prijateľa – a varekas tumendar the murđarena. ¹⁷ Savoredžene tumen našti avri ačhena vaš miro nav. ¹⁸ Ale mek aňi jekh bal pal o šero tumenge na našľola. ¹⁹ Te likerena avri, chudena o dživipen.“

O Jeruzalem ela zñičimen

²⁰ Sar dikhena, hoj o armadi hine rozačhade pašal o Jeruzalem, akor šaj džanen, hoj imar sig ela zñičimen. ²¹ Akor ola, ko ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi a

ola, ko ena andro foros, mi džan odarik het a ola, ko ena pro mali, te na džan andro foros. ²² Bo oda ena o dživesa la pomstakre, hoj pes te ačhel savoro, so hin pisimen. ²³ Andre ola dživesa ela igen phares le khabņenge the ole džuvlengen, so dena te pijel le čhavoren. Bo ela baro pharipen pre phuv a e choli ela pre kala nipi. ²⁴ Varesaven murdarena le šablencu; avren phandena andre a lidžana maškar savore narodi. A pal o Jeruzalem phirena o aver narodi, medik pes na pherdžarela lengro časos.

Sar avela o Čavo le Manušeskro

²⁵ Pro kham, pro čonoro the pro čercheņa pes sikavena o znameņja. O narodi pre phuv ena andre dar a na džanena so te kerel, sar igen hućinela o moros the o vlni. ²⁶ O nipi merena daratar olestar, sar užarena, so avela pro svetos, bo o ņeboskre zora pes čhalavena. ²⁷ Akor dikhena, sar o *Čavo le Manušeskro avel andre chmara*, andre bari zor the andre slava. ²⁸ Sar pes kala veci chudena te ačhel, ušten a hazden upre o šere, bo pašes hin tumaro spaseņje.“

O podobenstvo pal o figovņikos

²⁹ A o Ježiš lenge phenda kada podobenstvo: „Dikhen pro figovņikos the pre savore stromi! ³⁰ Sar dikhen, hoj imar aven avri o prajti, džanen, hoj o ņilaj hino pašes. ³¹ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda ačhel, džanen, hoj pašes hin o krališagos le Devleskro.

³² Čačipen tumenge phenav, hoj kada pokoleņje na predžala, medik pes kada savoro na ačhela. ³³ O ņebos the e phuv našlona, ale mire lava šoha na našlona.

Den tumenge pozoris

³⁴ Den tumenge pozoris, hoj te na gondolinen andro jile ča pal o but chaben, pijiben the pal o starišagi, so hin andre kada dživipen, hoj oda džives te na avel jekhvaresto pre tumende. ³⁵ Bo avela pre savore manuša, so bešen pre phuv, jekhvaresto sar e pasca. ³⁶ Vašoda ma soven, ale furt tumen modlinen ko Del, hoj te denašen savorestar, so avela, a hoj te šaj ačhen anglo Čavo le Manušeskro.“

³⁷ Prekal o džives o Ježiš sikavelas andro chramos, ale rači džalas avri a presovelas pro Olivovo verchos. ³⁸ A savore nipi avenas sig tosara andro chramos, hoj les te šunen.

22

O Judaš zradzinel le Ježiš

¹ Imar sas pašes e Patradi, o inepos le Marengro bi o kvasos. ² O bare rašaja the o zakonika rodenas, sar le Ježiš te murdarel, ale daranas pes le nipendar. ³ Akor geļa o satan andro Judaš, so pes vićinelas Iškarijotsko. Ov sas jekh le dešudujendar. ⁴ Sar o Judaš odgeļa, dovakerda pes le bare rašajenca the le chramoskre velitelenca, sar lenge les dela andre. ⁵ On radisaliļa a dovakerde pes, hoj les dena love. ⁶ Ov pre oda priačhiļa a rodelas, sar les te del andre akor, sar leha na ena o nipi.

Pripravinen e posledno večera

⁷ Palis avļa o inepos le Marengro bi o kvasos, pre savo kampelas te murdarel le Patradakre bakrores. ⁸ O Ježiš bičhada le Peter the le Jan a phenda: „Džan a pripravinen amenge te chal o Patradakro chaben.“

⁹ On lestar phućle: „Kaj kames, hoj oda te pripravinas?“

¹⁰ Ov lenge phenda: „Sar džana andro foros, arakhela pes tumenca jekh manuš, savo lidžala o paņi andro džbanos. Džan pal leste andre oda kher, kaj džala. ¹¹ A phenen ole manušeske, kaskro hino o kher: ‚O Ućitelis tuke phenel: Kaj hin oda than, kaj šaj čav o Patradakro chaben mire učeņikenca?‘ ¹² Ov tumenge sikavela upruno baro kher, so imar ela pratimen avri. Ode amenge pripravinen o chaben.“

¹³ Avke on gele a arakhle savoro avke, sar lenge o Ježiš phenda, a pripravinde o Patradakro chaben.

E posledno večera

¹⁴ Sar avļa odi ora, bešļa peske o Ježiš paš o skamind le dešuduje (12) apoštolenca. ¹⁵ Phenda lenge: „Igen kamavas tumenca te chal kada Patradakro chaben sigeder, sar cerpinava. ¹⁶ Bo phenav tumenge, hoj imar buter oda na čava, medik pes oda na naplñinela andro krališagos le Devleskro.“

¹⁷ Avke iļa e kući, palikerda a phenda: „Len kadi kući a den te pijel jekh avres. ¹⁸ Bo phenav tumenge, hoj imar buter šoha na pijava olestar, so barol pre viņica, medik na avela o krališagos le Devleskro.“

¹⁹ Avke iľa o maro a palikerďa. Phagerelas, podelas lenge a phenda: „Kada hin miro telos, so pes del vaš tumenge, kada keren pre miro leperiben.“

²⁰ Avke pal e večera iľa e kuči a phenda: „Kadi kuči hin e nevi zmluva andre miro rat, so pes čhorel avri vaš tumenge. ²¹ Ale o manuš, savo man zradzinela, hino manca kade paš o skamind. ²² O Čhavo le Manušeskro mušinel te merel, avke sar hin đino, ale vigos ole manušeske, ko les zradzinel.“ ²³ Akor chudle o učeňika te phučel jekh avrestar, hoj ko hin oda, ko oda kerela.

Ko hin nekbareder

²⁴ O učeňika pes chudle te vesekeđinel, ko lendar hin nekbareder. ²⁵ O Ježiš lenge phenda: „O kraľa lidžan le naroden zoraha a ola, ko vladňinen upral o nipi, den pes te vičinel: ‚Lačhejileskre.‘ ²⁶ Ale tumen ma keren avke. O nekbareder maškar tumende mi el sar o nekčikneder a o vodcas, mi el sar oda, ko služinel. ²⁷ Bo ko hin bareder? Oda, ko bešel paš o skamind, abo oda, ko pašal leste kerel? Či na oda, ko bešel? Ale me som maškar tumende sar oda, ko služinel. ²⁸ Se tumen andre mire pharipena ačhenas paš ma, ²⁹ vašoda me tumenge dav o krališagos, avke sar mange les đňa miro Dad, ³⁰ hoj te chan a te pijen paš miro skamind andre miro krališagos a te bešen pro troni a te suđzinen o dešuduj kmeňi le Izraeloskre.“

O Ježiš phenel, hoj les o Peter zaprinela

³¹ O Raj phenda: „Šimon, Šimon, dikh, o satan peske tumen avri mangľa, hoj tumen te precidzinel sar e pšeňica, ³² ale me vaš tu mangavas, hoj te na našlol tiro pačaben. A tu, sar tut jekhvar visareha, zoraľar tire phralen.“

³³ O Peter leske phenda: „Rajeja, tuha som pripravimen te džal the andre bertena the pro meriben.“

³⁴ A o Ježiš phenda: „Phenav tuke, Peter, hoj na gilavela adadžives o kohutos, medik trival na pheneha, hoj man na prindžares.“

³⁵ Paľis lendar phučľa: „Sar tumen bičhadom bi o love, bi e zajdica the bi o sandalki, či tumenge vareso chibalinelas?“

„Na,“ odphende.

³⁶ Akor lenge phenda: „Ale akana oda, kas hin love, mi lel peske len a the e zajdica; oda, kas nane šabľa, mi bikenel peskre gada a mi cinel peske. ³⁷ Bo phenav tumenge, hoj pes mange mušinel te napľninel oda, so hin pal ma pisimen: ‚A rachinenas les le živaňenca.‘ Oda, so hin pal ma pisimen, pes akana imar ačhel.“

³⁸ On leske phende: „Rajeja, dikh, kade hin duj šabľi.“

„Imar dos!“ phenda lenge.

O Ježiš andre Getsemansko zahrada

³⁹ Paľis geľa o Ježiš pro Olivovo verchos, avke sar oda kerelas furt, a o učeňika džanas pal leste. ⁴⁰ Sar avľa pre oda than, phenda lenge: „Modľinen tumen, hoj te na peren andro pokušeňje!“ ⁴¹ Ov lendar geľa dureder, vaj ajci sar pes del te dočhivel le bareha, pela pro khoča a modľinelas pes: ⁴² „Dado, te kames, le mandar kadi kuči, ale na avke sar me kamav, ale sar tu!“ ⁴³ A sikadľa pes leske o aňjelos andral o ňebos a delas les zor. ⁴⁴ Le Ježišoske sas andro jilo igen phares a mek zoraľeder pes modľinelas. A leskro spocišagos pal leste čhordolas pre phuv sar ratvale kropaja.

⁴⁵ Sar ušľila pašal e modľitba, avľa ko učeňika a arakhľa len te sovel, bo on zasute andre žala. ⁴⁶ Phenda lenge: „So soven? Ušten a modľinen tumen, hoj te na peren andro pokušeňje!“

O Judaš zradzinel le Ježiš

⁴⁷ A mek sar o Ježiš vakerelas, avenas ke leste o nipi a anglal lende džalas jekh le dešudujendar, o Judaš. Ov avľa ko Ježiš, hoj les te čumidel. ⁴⁸ O Ježiš lestar phučľa: „Judašina, le čumibnaha zradzines le Čhas le Manušeskres?“

⁴⁹ Sar ola, ko sas pašal leste, dikhle, so pes kerel, phučle lestar: „Rajeja, kames, hoj pes te maras le šablencia?“ ⁵⁰ Varesavo dženo lendar demadľa la šablaha le nekbareder rašaskre sluhas a odčhinda leske o čačo kan.

⁵¹ Ale o Ježiš phenda: „Preačhen!“ A chudňia pes leskre kanestar a sastardľa les.

⁵² Akor phenda le bare rašajenge, le chramoskre velifelenge the le phurederege, save pre leste avle: „Avľan pre ma sar pro živaňis le šablencia the le pacenca?“ ⁵³ Sako džives somas tumenca andro chramos a na thodan pre mande o vasta. Ale kadi hin tumari ora, sar o kalipen vladňinel.“

O Peter zaprinel le Ježiš

⁵⁴ Sar les zaile, ligende les andro kher ko nekbareder rašaj. O Peter džalas pal leste dural. ⁵⁵ Sar rozthode e jag maškar e dvora a bešle peske pašal, o Peter peske bešla maškar lende. ⁵⁶ Varesavi služka les dikhla, te bešel paš e jag, zadikhla pes pre leste a phenda: „The kada sas leha!“

⁵⁷ Ale o Peter zaprinda a phenda: „Džuvlije, na prindžarav les!“

⁵⁸ Na pregefa but a dikhla les aver dženo a phenda: „The tu sal lendar!“

Ale o Peter phenda: „Manušeja, na som!“

⁵⁹ A vaj pal jekh ora vareko aver phenda: „He, čačo hin, the kada sas leha, bo hino Galilejčanos!“

⁶⁰ Ale o Peter phenda: „Manušeja, me na džanav, so vakeres!“ A takoj, sar mek vakereles, gilada o kohutos. ⁶¹ Akor o Raj visaliła a dikhla pro Peter a le Peteriske avla pre godi oda lav le Rajeskro, so leske phenda: „Sigeder, sar adadžives o kohutos gilavela, tu man trival zaprineha.“ ⁶² O Peter geła avri a chudña igen te rovel.

Asan le Ježišostar

⁶³ Ola murša, so stražinenas le Ježiš, lestar asanas a marenas les. ⁶⁴ Zakerenas leske andre o jakha a phučenas lestar: „Prorokin! Ko tut demada?“ ⁶⁵ A mek the but aver lava leske phenenas a ruhinenas pes.

O Ježiš angle Bari Rada

⁶⁶ Sar vidnišaliła, zgele pes o phuredera le manušengre, o bare rašaja the o zakoņika a ligende les angle Bari Rada ⁶⁷ a phenenas: „Te sal tu o Kristus, akor amenge oda phen!“

O Ježiš lenge phenda: „Te tumenge phenava, na pačana. ⁶⁸ A te tumendar vareso phučava, na odphenena mange. ⁶⁹ Ale akanastar o Čhavo le Manušeskro bešela pre čači sera le zorale Devleske.“

⁷⁰ Savoredžene phučle: „Sal tu akor o Čhavo le Devleskro?“

Ov lenge phenda: „Tumen mištes phenen, hoj me som.“

⁷¹ A on phende: „So kempel amenge mek buter švedken? Se korkore oda šundam andral leskro muj!“

23

O Ježiš anglo Pilat

¹ Androa uštile savoredžene a ligende le Ježiš ko Pilat. ² A chudle pre leste te vakerele: „Kales arakhlam, sar previarelas amaro narodos! Na domukelas te del le cisariske o dañe a phenelas pal peste, hoj ov hino o Kristus, o krališ!“

³ O Pilat lestar phučla: „Sal tu o židoviko krališ?“

„Tu oda phenes,“ odphenda leske o Ježiš.

⁴ Akor o Pilat phenda le bare rašajenge the le nipenge: „Pre kada manuš na arakhav űisavi vina.“

⁵ Ale on pre leste ispidenas a phenenas: „Kerel upre le manušen, sar sikavel pal cali Judsko! Chudña andral e Galileja a avla dži kade!“

O Ježiš anglo Herodes

⁶ Sar oda o Pilat šunda, phučla: „Hino kada manuš andral e Galileja?“ ⁷ Sar pes dodžanla, hoj hino tel e zor le Herodesoskri, bičhada les ko Herodes, bo the ov sas andre ola dživesa andro Jeruzalem.

⁸ Sar o Herodes dikhla le Ježiš, igen radisałila, bo imar čirlastar les kamelas te dikhel. Bo but pal leste šunelas a užarelas, hoj les dikhela te kerel varesavo zazrakos. ⁹ Phučelas lestar but veci, ale o Ježiš leske nič na odphenda. ¹⁰ Ačhenas ode o bare rašaja the o zakoņika a igen pre leste vakerenas. ¹¹ O Herodes peskre slugadenca ande avri le Ježiš pre bari ladž a asanas lestar. Palis les urda andro šukar gada a bičhada les pale ko Pilat. ¹² O Pilat the o Herodes sas peha ole dživesestara lače, bo angloda pes našti avri ačhenas.

O Ježiš odsudzimen

¹³ O Pilat peske vičinda le bare rašajen, le anglune muršen the le nipen ¹⁴ a phenda lenge: „Andan mange kale manušes a phendañ, hoj kerel upre le manušen. Me lestar phučavas anglal tumende a na arakhlom pre kada manuš űisavi ajsi vina, sar tumen pre leste vakeren. ¹⁵ Ale aņi o Herodes pre leste na arakhlala nič, vašoda amenge les bičhada pale. Na kerda nič, vaš soske mušindahas te merel! ¹⁶ Dava les te zbičinel a premukava les!“ ¹⁷ [Bo pre oda inepos lenge mušinelas furt te premukel jekhe bertenošis.]

¹⁸ Ale on savoredžene vičinde: „Kales murdar! Premuk amenge le Barabaš!“ ¹⁹ Ov sas zaphandlo andre bertena vaš oda, hoj kerda andro foros varesavi vzbura a the vaš oda, hoj murdarda.

²⁰ Akor pale ke lende prevakerda o Pilat, bo kamelas te premukel le Ježiš. ²¹ Ale on vičinenas: „Ukrižin! Ukrižin les!“

²² O Pilat lenge tritovar phenda: „Ale so ajso nalačo kerda? Na arakhlom pre leste nič, vaš soske mušindahas te merel! Dava les te zbicinel a premukava les!“

²³ Ale on pre leste ispidenas bara vikaha a mangelas, hoj les te del te ukrižinel. Lengri vika zviřazinda. ²⁴ Akor kerda o Pilat avke, sar peske mangelas. ²⁵ Premukla oles, ko sas phandlo andre bertena vaš e vzbura the vaš oda, hoj murdarda, bo les peske mangelas. A le Ježiš lenge diña avri, avke sar kamenas.

O Ježiš ukrižimen

²⁶ Sar imar les lidžanas, ačhade varesave Šimon Cirenejsko, sar avelas pal e maľa, a thode pre leste o kerestos, hoj les te lidžal pal o Ježiš. ²⁷ Džanas pal leste igen but nipi. Maškar lende sas but džuvľa, save rovenas a hikinenas upral leste. ²⁸ O Ježiš pes visarda ke lende a phenda: „Čhajale Jeruzalemoskre, ma roven upral ma, ale roven korkore upral peste the upral tumare čhave. ²⁹ Bo aven ajse dživesa, sar phenena: ‚Bachtale ola džuvľa, savenge naši ulon čhave; ola, ko mek na ločhile, a the ola, ko mek na dine te pijel le čhavoren!‘ ³⁰ Akor phenena le verchenge: ‚*Peren pre amende!* a le brehenge: ‚*Ūčharen amen andre!*‘ ³¹ Bo te kada keren le saste stromoha, ta akor so kerena le šuke stromoha?“

³² A lidžanas leha the duje živañen, hoj len jekhetane leha te murdaren. ³³ Sar avle pre oda than, so pes vičinel Lebka, ode les ukrižinde a leha the ole živañen – jekhes pal e čači sera a dujtones pal e balogñi. ³⁴ O Ježiš phenda: „Dado, odmuk lenge, bo na džanen, so keren!“ Palis peske rozdelinde leskre gada a losinenas vaše.

³⁵ O manuša ačhenas a dikhenas. O židovika vodci lestar asanas a phenenas: „Avren zachrañinelas! Mi zachrañinel the korkoro pes, te hino o Mesijašis, oda avrikidlo le Devleskro!“

³⁶ Asanas lestar the o slugada, avenas a denas les šut. ³⁷ Phenenas: „Te sal tu oda kralis le Židengro, zachrañin tut!“

³⁸ Upral leste sas pisimen: „Kada hin o kralis le Židengro!“

³⁹ Jekh olendar, so leha sas ukrižimen, vakerelas pre leste: „Či na sal tu o Kristus? Zachrañin the tut the amen!“

⁴⁰ Ale oka dujto leske dovakerda zorales: „Na daras tut le Devlestar? Se the tu sal odsudzimen avke sar ov! ⁴¹ Amen sam marde čačipnaha vaš oda, so kerdam, ale ov na kerda nič nalačo!“

⁴² A phenda: „Ježiš, leper tuke pre ma, sar aveha andre tiro krališagos.“

⁴³ O Ježiš leske phenda: „Čačipen tuke phenav, adadžives aveha manca andro rajos.“

O Ježiš merel

⁴⁴ Sas vaj dešuduj (12) ori* pro dilos a avľa o kalipen pre cali phuv a likerelas dži trin ori† pal o dilos. ⁴⁵ O kham kalila andre a o pochtan andro Chramos phariľa pro jepaš. ⁴⁶ O Ježiš vičinda zorale hangoha: „Dado, andre tire vasta dav mire duchos!“ Sar oda phenda, muľa.

⁴⁷ Sar dikhľa o velitelis upral o šel slugada, so pes ačhila, lašarelas le Devles a phenda: „Kada manuš sas čačes čačipnaskro!“ ⁴⁸ Savore nipi pes ode zgele sar pro đivadlos, hoj te dikhen, so pes ode ačhel. Sar oda dikhle, marenas pes andro kolina a gele het. ⁴⁹ Savore, so prindžarenas le Ježiš, ačhenas dural. A dikhenas pre oda the o džuvľa, save pal leste džanas andral e Galileja.

O Ježiš parundo

⁵⁰ Sas jekh manuš, so pes vičinelas Jozef, a sas andre Bari Rada. Ov sas lačo the čačipnaskro manuš ⁵¹ andral e juđsko foros Arimatija. Užarelas o krališagos le Devleskro a na diña čačo la Bara Rada andre oda, so rozhodñinde a kerde. ⁵² Kada manuš avľa ko Pilat a mangľa peske o řelos le Ježišoskro. ⁵³ Sar les iľa tele, zapačarda les andre lepeda a thoda andro hrobos, so sas avrikerdo andre skala, andre savo mek šoha niko na pašlolas. ⁵⁴ Sas paraščuvin pal o dilos a imar chudelas o šabat.

* 23:44 23,44 E grecko čhib: šov ori † 23:44 23,44 E grecko čhib: eña ori

⁵⁵ Džanas pal leste the o džuvľa, save avle le Ježišoha andral e Galileja. Dikhle o hrobos the oda, sar andre thode leskro telos. ⁵⁶ Palis gele pale a pripravinde o voňava oleji the o voňava masci. Ale prekal o šabat odpočovinenas, avke sar prikazinel o Zakonos.

24

O Ježiš uštel andral o meriben

¹ Ešebno džives pal o šabat avle o džuvľa sig tosara ko hrobos a ile peha o voňava oleji, so pripravinde. ² A arakhle o bar odcirdlo pašal o hrobos. ³ Sar gele andre, na arakhle o telos le Rajeskro le Ježišoskro. ⁴ Sar ode ačhenas a na džanenas, so peske pal oda te gondolinel, jekhvareste ačhile paš lende duj murša andro igen blištaca gada. ⁵ Ola džuvľa predarandile a bandile le mujenca dži e phuv. Ale ola murša lendar phučle: „Soske roden le džides maškar o mule? ⁶ Nane kade, uštila andral o meriben! Leperen tumenge pre oda, so tumenge phenelas, sar mek sas andre Galileja: ⁷ ‚O Čhavo le Manušeskro mušinel te avel dino andro vasta le binošne manušenge; mušinel te avel ukrižimen a pro trito džives te uštel andral o meriben.‘ “ ⁸ Akor lenge avle pre godi leskre lava.

⁹ A sar gele pale pašal o hrobos, phende savoro le dešujekh (11) učeňikenge the savore okle dženenge. ¹⁰ Oda sas e Maria Magdalena, e Johanna, e Maria le Jakoboskri the okla aver džuvlja, so oda phende le apoštolenge. ¹¹ Ale lenge pes dičholas le džuvlengre lava sar diliňipen a na pačanas lenge. ¹² No o Peter uštila a denašla ko hrobos. Sar bandila andre, dikhla ode ča o lepedi. Geľa het a čudalinelas pes oleske, so pes ačhila.

Pro drom andro Emaus

¹³ Andre oda džives džanas duj džene lendar andro foros, so pes vičinel Emaus. Oda foros hino le Jeruzalemstar vaj dešujekh kilometri. ¹⁴ On peske vakerenas pal savoreste, so pes ačhila. ¹⁵ A sar peske vakerenas a jekhetane pal oda gondolinenas, avľa paš lende o Ježiš a džalas lenca. ¹⁶ Ale lengre jakha sas zakerde andre, hoj les te na prindžaren.

¹⁷ A phučla lendar: „Pal soste tumenge vakeren le dromeħa?“

A on ačhile smutna a zaačhile. ¹⁸ Jekh lendar, so pes vičinelas Kleofaš, lestar phučla: „Ča tu korkoro sal, ko avľa dural andro Jeruzalem a na džanel, so pes andre kala dživesa ode ačhila?“

¹⁹ Ov lendar phučla: „So?“

On leske phende: „Oda, so pes ačhila le Ježišoha andral o Nazaret, so sas prorokos a sas zoralo andre oda, so kerelas the vakerelas, anglo Del a the anglo savore manuš. ²⁰ Amare bare rašaja the anglune murša les dine te odsudžinel pro meriben a ukrižinde les. ²¹ A amen pes mukahas pre oda, hoj ov zachraňinela le Izrael. Ale oda imar hin trito džives, sar pes kada savoro ačhila. ²² A amen predarandilam olear, so vakerenas varesave amare džuvlja. Sig tosara gele paš o hrobos, ²³ ale na arakhle leskro telos. Avle a phende amenge, hoj dikhle le aňjelen, save lenge phende, hoj ov dživel. ²⁴ Palis gele varesave džene amarendar paš o hrobos a arakhle savoro avke, sar phende ola džuvľa. Ale les na dikhle.“

²⁵ O Ježiš lenge phenda: „Tumen nagodaver manušale, so polokes pačan savoreske, so vakerenas o Proroka! ²⁶ Či na mušinda o Kristus kada savoro te precerpinel a avke te džal andre peskri slava?“ ²⁷ A chudňa lenge le Mojžišostar dži andre savore Proroka te sikavel dojekh than andro Pisišagos, kaj hin pal leste pisimen.

²⁸ Avke doavle paš oda foros, andre savo džanas. Ale o Ježiš pes kerelas, hoj džala dureder. ²⁹ Ale on les mangle: „Ačh amenca, bo imar zaračol a maj ela kalipen!“ Avke geľa andre a ačhila lenca.

³⁰ Sar peske lenca bešla paš o skamind, iľa o maro a palikerđa, phagerđa a podiňa lenge. ³¹ Androda pes lenge phundrade o jakha a on les sprindžarde, ale ov lendar našliľa. ³² Akor phučle jekh avrestar: „Či andre amende na labonas amare jile, sar amenca pal o drom vakerelas a delas amenge te ačaľol o Pisišagos?“

³³ A takoj uštile a gele pale andro Jeruzalem, kaj arakhle le dešujekh učeňiken jekhetane olenca, ko sas lenca ³⁴ a on lenge phenenas: „O Raj čačes uštila a sikada pes le Šimonoske.“ ³⁵ Palis the ola duj džene phende pal oda, so pes lenge ačhila pal o drom, a sar les sprindžarde, sar phagerelas o maro.

O Ježiš pes sikavel le učeňikenge

³⁶ Sar pal oda vakerenas, jekhvareste maškar lende ačhila o Ježiš a phenda lenge: „Smirom tumenge!“

³⁷ Ale on igen predarandile, bo peske gondolinenas, hoj dikhen le duchos. ³⁸ Ov lendar phučla: „Soske predarandilan? Soske avke pochibinen andre tumare jile? ³⁹ Dikhen

mire vasta the mire pindre, hoj oda som me! Chuden tumen mandar a dikhen. Se le duchos nane felos the kokala a dikhen, hoj man hin.“

⁴⁰ Sar oda phenda, sikača lenge o vasta the o pindre. ⁴¹ A sar peske mek andre oda baro radišagos našti dopačanas a čudalinenas pes, phučla lendar: „Nane tumen kade vareso te chal?“ ⁴² On les dine sikra peki riba. ⁴³ Ov ila a čala la anglal lende.

⁴⁴ Phenda lenge: „Kada hin mire lava, so tumenge vakeravas, sar mek somas tumenca: Mušinel pes te ačhel savoro, so hin pal ma pisimen andro Zakonos le Mojžišoskro, andro Proroka the andro Žalmi.“

⁴⁵ Akor lenge phundrača e godi, hoj te achalon o Pisišagos. ⁴⁶ Phenda lenge: „Avke oda hin pisimen, hoj o Kristus cerpinela a pro trito džives uštela andral o meriben ⁴⁷ a andre leskro nav pes kazinela savore narodenge, hoj pes te visaren le binendar a te odmukel pes lenge o bini. A chudela pes oda andral o Jeruzalem. ⁴⁸ A tumen san oleske o švedki. ⁴⁹ Me tumenge bičhavava oda daros, pal savo miro Dad diña lav. Ačhen andre kada foros, medik pre tumende na avela e zor upral andral o ņebos.“

O Ježiš ilo upre andro ņebos

⁵⁰ Palis len ila avri paš e Betanija, hazdña o vasta a žehñinelas lenge. ⁵¹ Androda, sar lenge žehñinelas, geła lendar sikra dureder a sas ilo upre andro ņebos. ⁵² On pes leske klañinenas a avle pale andro Jeruzalem bare radišagoha. ⁵³ A sas furt andro chramos a lašarenas the bararenas le Devles.

O Evañjelium le Janoskro

O Ježiš – o večno Lav le Devleskro

¹ Ešebnovarestar sas o Lav a oda Lav sas paš o Del a oda Lav sas o Del. ² Ov sas ešebnovarestar paš o Del. ³ Savoro sas stvorimen prekal leste a bijal leste na sas stvorimen nič olestar, so hin stvorimen. ⁴ Andre leste sas o dživipen a oda dživipen sas o švetlos le manušengro. ⁵ Oda švetlos labol andro kalipen a o kalipen les na zaačhađa.

⁶ Sas jekh manuš bičhado le Devlestar, savo pes vičinelas Jan. ⁷ Ov avla te svedčinel pal oda švetlos, hoj oda savore te šunen a te pačan. ⁸ Ov korkoro na sas oda švetlos, ale avla te svedčinel pal oda švetlos.

⁹ Oda čačo švetlos, so labol prekal dojekh manuš, avelas pro svetos. ¹⁰ Ov sas andro svetos, so sas stvorimen prekal leste, ale oda svetos les na prindžarda! ¹¹ Avla andre peskro, ale leskre nipi les na priile! ¹² Ale savoren, ko les priile – olen, ko pačan andre leskro nav, diña pravos te ačhen o čhave le Devleskre, ¹³ save na ulile le ratestar aňi olestar, so kamelas o telos, vaj o murš – ale le Devlestar.

¹⁴ Oda Lav ačila manuš a dživelas maškar amende. Dikhlam leskri slava, e slava ča le jekhore Časkri, savo avla le Dadestar a andre savo hin pherdo milost the čačipen.

¹⁵ O Jan svedčinelas pal leste a vičinelas: „Kada hin oda, pal kaste phendom, ,Oda, ko avel pal mande, sas angle ma, bo sas sigeder sar me.’“ ¹⁶ Amen savore priilam leskre barvalipnastar jekh požehnaňje pal aver. ¹⁷ Bo prekal o Mojžiš sas dino o zakonos, ale e milost the o čačipen avla prekal o Ježiš Kristus. ¹⁸ Le Devles šoha ňiko na dikhla, ale ča o jekhoro Čavo*, savo hino korkoro Del a hino nekpašeder paš o Dad, ov amenge les sikada.

Le Janoskro svedectvos

¹⁹ Kada hin o svedectvos le Janoskro, sar ke leste o Židi andral o Jeruzalem bičhade le rašajen le le Leviten, hoj lestar te phučen: „Ko tu sal?“ ²⁰ O Jan viznavinda a phenda phundradones: „Me na som o Kristus.“

²¹ A phučle lestar: „Ko akor sal? Či sal tu o Eliaš?“

Ov phenda: „Na som.“

„Abo sal oda Prorokos?“

Odphenda: „Na.“

²² Androda leske phende: „Akor, ko sal? Hoj te džanas te odphenel olinge, ko amen bičhade. So pal tute phenes?“

²³ O Jan phenda oda, so pisinda o prorokos Izajaš: „Me som o hangos, so vičinel pre pušta: ‚Rovňinen avri o drom le Rajeskro!’“

²⁴ Maškar ola manuša, so sas pal leste bičhade, sas the Farizeja. ²⁵ On lestar phučle: „Soske akor boles, te na sal tu o Kristus aňi o Eliaš aňi oda Prorokos?“

²⁶ O Jan lenge odphenda: „Me bolav le paňeha, ale maškar tumende ačhel oda, kas tumen na prindžaren. ²⁷ Ov hin oda, ko avel pal mande, ale me na som hodno leske te rozphandel aňi o sirimocis pro sandalki.“ ²⁸ Kada pes ačila andre Betanija pal o Jordan, kaj o Jan bolelas.

²⁹ Pre aver džives dikhla o Jan le Ježiš, hoj avel ke leste, a phenda: „Dikh, o Bakroro le Devleskro, savo odlel o binos le svetoskro! ³⁰ Kada hin oda, pal kaste me phendom: ‚Pal mande avel murš, savo hin angle ma, bo sas sigeder sar me.’“ ³¹ Aňi me les na prindžaravas, ale vašoda avlom a bolavas le paňeha, hoj les o Izrael te sprindžarel.“

³² O Jan svedčinelas: „Dikhlom le Duchos te avel sar holubica tele andral o ňebos a ačila pre leste. ³³ Aňi me les na prindžaravas, ale oda, ko man bičhada te bolel le paňeha, mange phenda: ‚Pre kaste dikheha te avel tele le Duchos a hoj ačhel pre leste, oda hin ov, savo bolel le Svete Duchoha.’“ ³⁴ A me oda dikhlom a svedčinav, hoj ov hino o Čavo le Devleskro.“

Ešebna učeňika le Ježišoskre

³⁵ Pre aver džives ode pale ačhelas o Jan the duj leskre učeňika ³⁶ a dikhla le Ježiš, sar odarik pašal predžal, a phenda: „Dikhen, o Bakroro le Devleskro!“

* 1:18 1,18 E grecko čhib: ča o jekh Del

³⁷ Ola duj učeņika šunde, so phenda, a gele pal o Ježiš. ³⁸ O Ježiš visaľiľa a dikhľa, hoj džan pal leste, a phenda lenge: „So roden?“ On leske odphende: „Rabbi (so hin prethodo: Učitelina), kaj bešes?“

³⁹ Ov lenge phenda: „Aven a dikhen!“ Avke gele a dikhle, kaj bešel, a ačhile oda džives ke leste. Sas vaj štar ori† pal o dilos.

⁴⁰ Jekh ole dujendar, save oda šunde le Janostar a gele pal o Ježiš, sas o Andrej, o phral le Šimonoskro Peteriskro. ⁴¹ Ešebno veca, savi kerda o Andrej, sas, hoj arakhľa peskre phrales le Šimon a phenda leske: „Arakhľam le Mesijašis,“ so hin prethodo: Le Kristus. ⁴² A anda les ko Ježiš.

O Ježiš dikhľa pre leste a phenda: „Tu sal o Šimon, o čhavo le Jonašiskro. Tu pes vičineha Kefas,“ so hin prethodo: „Peter.“

⁴³ Pre aver džives o Ježiš kamľa te džal andre Galileja. Arakhľa le Filip a phenda leske: „Av pal ma!“

⁴⁴ O Filip sas andral e Betsaida, oda sas o foros, kaj bešel as o Andrej the o Peter. ⁴⁵ A o Filip arakhľa le Natanael a phenda leske: „Arakhľam oles, pal kaste hin pisimen andre le Mojžišoskro Zakonos the andro Proroka, le Ježiš andral o Nazaret, le Jozefoskre čhas.“

⁴⁶ O Natanael leske phenda: „Či andral o Nazaret šaj avel vareso lačo?“

O Filip leske odphenda: „Av a dikh!“

⁴⁷ Sar dikhľa o Ježiš, hoj o Natanael avel ke leste, phenda: „Dikh, čačo Izraelitas, andre savo nane klamišagos.“

⁴⁸ O Natanael leske phenda: „Khatar man prindžares?“

O Ježiš leske odphenda: „Mek sigeder, sar tut o Filip vičinda, dikhľom tut, sar salas tel oda figovņikos.“

⁴⁹ O Natanael leske phenda: „Rabbi, tu sal oda Čhavo le Devleskro! Tu sal o kraľis le Izraeloskro!“

⁵⁰ O Ježiš leske odphenda: „Tu pačas ča vaš oda, bo phendom tuke: „Dikhľom tut tel oda figovņikos“? Dikheha mek bareder veci sar kada.“ ⁵¹ Palis phenda: „Čačas, čačas phenav tumenge, hoj dikheha o űebos phundrado a le Devleskre aňjelen te džal upre a te avel tele pro Čhavo le Manušeskro.“

2

O bijav andre Kana

¹ Pro trito džives sas o bijav andre Kana Galilejsko a sas ode e daj le Ježišoskri. ² O Ježiš sas vičimen pro bijav peskre učeņikenca. ³ Sar imar lenge dodžalas e mol, phenda e daj le Ježišoske: „Nane len mol.“

⁴ O Ježiš lake phenda: „So amen hin andre oda, džuvľije? Mek na avľa miri ora.“

⁵ Paloda leskri daj phenda le sluhenge: „Keren savoro, so tumenge phenela!“

⁶ A ačhenas ode šov barune kanti pro paňi, hoj pes o Židi te thoven (moren) pal lengri tradicija. Andre dojekh rešľolas vaj po šel ľitri.

⁷ O Ježiš lenge phenda: „Pheraren o kanti le paňeha!“ A pherdžarde len dži upre.

⁸ Palis lenge phenda: „Len andral sikra avri a ľidžan le bijaveskre starostaske.“ A ľigende.

⁹ Ov na džanelas, khatar sas, ale o sluhi, save ile le paňestar, džanenas. Avke sar koštolinda o paňi, so sas čerimen pre mol, vičinda peske le ternes ¹⁰ a phenda leske: „Dojekh manuš thovel pro skamind ešeb e lači mol, a sar imar o hosci buter pile, palis del e goreder. Ale tu mukľal e lači mol dži akana!“

¹¹ Kada ešebno zazrakos, so o Ježiš kerda, pes ačhila andre Kana Galilejsko. Avke sikađa peskri slava a leskre učeņika andre leste pačandile.

¹² Paloda gela andro Kafarnaum peskra daha, peskre phralenca the le učeņikenca a ačhile ode vajkeci dživesa.

O Ježiš žužarel o chramos

¹³ E Patrađi le Židengri sas pašes a o Ježiš džalas andro Jeruzalem. ¹⁴ Ode andro chramos arakhľa olen, ko bikenenas le gurumňen, le bakren, le holuben, a the olen, ko vatinenas o love. ¹⁵ Le špargendar peske kerda bičos a tradňa savoredženen le bakrenca the le gurumňenca avri andral o chramos. Olenge, ko vatinenas o love, previsarda o skaminda a rozčhida o love. ¹⁶ Olenge, ko bikenenas le holuben, phenda: „Lidžan len adarik het! Ma keren mire Dadeskre kherestar pľacos!“ ¹⁷ Leskre učeņikenge avľa pre gođi, hoj hin pisimen: „O kamiben vaš tiro kher andre mande labol sar jag.“

† 1:39 1,39 E grecko čhib: deš ori

¹⁸ Akor leske o Židi phende: „Sikav amenge varesavo zazrakos, hoj te džanas, hoj tut hin pravos kada te kerel.“

¹⁹ O Ježiš lenge odphenda: „Čhiven tele kada chramos a tel o trin džives les pale ačhavava.“

²⁰ Avke lestar o Židi phučle: „Saranda the šov (46) berš ačhavenas kada chramos a tu les ačhaveha tel o trin džives?“ ²¹ Ale ov oda vakerelas pal o chramos peskre teloskro. ²² Sar imar ušfila andral o meriben, o učeñnika peske leperde, hoj oda phenda, a pačandile oleske, so hin pisimen, a the le lavenge, so o Ježiš phenda.

²³ Sar sas andro Jeruzalem pre Patrađi, but džene pačandile andre leskro nav, bo dikhenas o zazraki, so kerelas. ²⁴ Ale o Ježiš lenge na phenelas pal peste savoro, bo džanelas savore manušen. ²⁵ Leske na kampelas, hoj leske vareko te phenel vareso pal o manuš, bo ov džanelas, so hin le manušen andro jilo.

3

O Ježiš the o Nikodem

¹ Sas jekh Farizejis, so pes vičinelas Nikodem, a ov sas baro manuš maškar o Židi. ² Ov avla rači ko Ježiš a phenda leske: „Rabbi, džanas, hoj avlal le Devlestar sar učitelis, bo ñi našti kerel ajse zazraki, sar tu keres, te leha na ulahas o Del.“

³ O Ježiš leske odphenda: „Čačes, čačes phenav tuke: Oda, ko na ulola pale, našti dikhel o krališagos le Devleskro.“

⁴ Avke o Nikodem phučla: „Sar šaj ulol manuš, te hino imar phuro? Či šaj džal dujtovar peskra dake andro per, hoj te ulol?“

⁵ O Ježiš odphenda: „Čačes, čačes phenav tuke, te vareko na ulola andral o pañi the andral o Duchos, našti džal andro krališagos le Devleskro. ⁶ So ulila andral o telos, hin o telos, a so ulila andral o Duchos, hin o duchos. ⁷ Ma čudalin tut, hoj tuke phendom: ‚Mušinen te ulol pale.‘ ⁸ E balvaj phurdel, kaj kamel, šunes la, ale na džanes, khatar avel a kaj džal. Avke oda hin the sakoneha, ko ulila andral o Duchos.“

⁹ O Nikodem lestar phučla: „Sar pes oda šaj ačhel?“

¹⁰ O Ježiš leske odphenda: „Se tu sal učitelis andro Izrael a kada na džanes? ¹¹ Čačes, čačes phenav tuke, hoj so džanas, phenas a oda, so dikhlam, vakeras avri, no tumen na prilén amaro svedectvos. ¹² Te tumenge vakerav pal o veci kale svetoskre a na pačan, sar palis pačana, te tumenge vakerava pal o veci le ñeboskre? ¹³ Ñiko na geľa upre andro ñebos, ča oda, ko avla tele andral o ñebos, o Čhavo le Manušeskro. ¹⁴ Avke sar o Mojžiš pre puša hazdña upre le sapes, mušinel te avel uprehazdo the o Čhavo le Manušeskro, ¹⁵ hoj sakones, ko pačal andre leste, te avel o večno dživipen.“

¹⁶ Bo o Del avke kamelas o svetos, hoj diña peskre jekhore Čhas, hoj ñiko, ko pačal andre leste, te na merel, ale te avel les o večno dživipen. ¹⁷ Bo o Del na bičhada pro svetos peskre Čhas, hoj te odsudzinel o svetos, ale hoj les te spasinel. ¹⁸ Oda, ko pačal andre leste, na ela odsudzimen. Ale oda, ko na pačal, imar hino odsudzimen, bo na pačandila andro nav le Devleskre jekhore Čhaskro. ¹⁹ Kada hin oda sudos, hoj o švetlos avla pre phuv, ale o nipi buter kamenas o kalipen sar o švetlos, bo lengre skutki sas nalače. ²⁰ Bo oda, ko kerel o nalače veci, našti avri ačhel o švetlos a na džal andro švetlos, hoj te na dičhol, so kerel. ²¹ Ale oda, ko dživel andro čačipen, džal andro švetlos, hoj pes te sikavel, hoj oda, so kerel, hin kerdo andro Del.“

Le Janoskro svedectvos pal o Ježiš

²² Palis avla o Ježiš peskre učeñnikenca andre judsko phuv. Ode lenca ačhila a bolelas. ²³ A the o Jan bolelas andro Aion, paš o Salem, bo ode sas but pañi a o manuša ode avenas a denas pes te bolel. ²⁴ Kada sas mek anglođa, sar o Jan sas phandlo andre bertena.

²⁵ Varesave učeñnika le Janoskre pes vesekedinenas jekhe Židoha pal oda, hoj so phenel o zakonos, sar pes kempel te obžuzarel. ²⁶ Avle ko Jan a phende leske: „Rabbi, oda, ko sas tuha pre oki sera pal o Jordan a pal savo tu diñal svedectvos, bolel a savoredžene džan ke leste.“

²⁷ O Jan odphenda: „O manuš peske našti lel ñič korkoro, te leske oda na sas dino andral o ñebos. ²⁸ Tumen korkore san mire švedki, hoj me phendom: ‚Me na som o Kristus, ale som bičhado anglal leste.‘ ²⁹ E teriñi patrinel le terneske a o prijafelis le terneskro, savo ode ačhel a šunel, igen radisalol, sar šunel le terneskro hangos. Kada miro radišagos hin akana pherdo. ³⁰ Ov mušinel te barol a me te cikñol.“

O Čhavo avel upral andral o űebos

³¹ Oda, ko avel upral, hino upral savorende. Ko hino pal e phuv, hino pal e phuv a vakerel pal o veci, so pes kerel pre phuv; ale oda, ko avel andral o űebos, hino upral savorende. ³² Ov vakerel pal oda, so dikhla a űunda, ale űiko na pril el leskro svedectvos. ³³ Oda, ko pril el leskre lava, sikavel, hoj o Del hino aipnaskro. ³⁴ Bo oda, kas o Del bičhada, vakerel o lava le Devleskre, bo o Del leske del le Duchos bi e mira. ³⁵ O Dad kamel le has a dia savoro andre leskre vasta. ³⁶ Oda, ko paal andro havo, oles hin o večno dzivipen, ale oda, ko na pril el le has, na dikhela o dzivipen, ale ahel pre leste e choli le Devleskri.“

4

O Jezi the e Samaritanka

¹ Sar pes dodžanla o Jezi, hoj o Farizeja pes došunde pal leste, hoj dochudel a bolel buter ueniken sar o Jan, ² kajte o Jezi korkoro na bolelas, ale leskre uenika, ³ omukla e judsko phuv a gela pale andre Galileja.

⁴ Ale mušinda te džal prekal e Samarija. ⁵ Avke avla andre Samarija andro foros Sichar, so sas paes pa odi mala, so dia o Jakob peskre haske le Jozefoske. ⁶ Ode sas e anig le Jakoboskri. O Jezi sas strapimen le dromestar, avke peske bela pa e anig. Sas vaj desuduj (12) ori* pro dilos.

⁷ Akor avla jekh dzvli andral e Samarija te cirdel o pai. O Jezi lake phenda: „De man te pijel!“ ⁸ Bo leskre uenika gele andro foros te cinel te chal.

⁹ Akor leske odi Samaritanka phenda: „Tu sal idos a me som Samaritanka. Sar űaj mandar manges te pijel pai?“ Bo o idi na vakeren le Samaritanenca.

¹⁰ O Jezi lake odphenda: „Te danlalas, savo daros del o Del a ko hin oda, ko tuke phenel: ‚De man te pijel, manglalas les a ov tut diahas o dido pai.‘“

¹¹ E dzvli leske phenda: „Rajeja, se nane tut ai vedros a e anig hii bari. Akor khatar leha o dido pai? ¹² So, tu sal bareder sar amaro dad o Jakob, savo amenge dia kadi anig? Se ov korkoro andral pijelas, the leskre have the leskre džviri.“

¹³ O Jezi lake odphenda: „Sako, ko pijela kale paestar, ela pale smedno, ¹⁴ ale ko pijela ole paestar, so les me dava, oles na smedzinel a űoha. Ale o pai, so les me dava, ačhela andre leste sar e anig, so dela o večno dzivipen.“

¹⁵ E dzvli leske odphenda: „Rajeja, de man ole paestar, hoj man te na smedzinel a te na phirav kade paeske.“

¹⁶ Ov lake phenda: „Da, viin tire romes a av kade!“

¹⁷ E dzvli odphenda: „Nane man rom.“

O Jezi lake phenda: „Mištes phendal, hoj tut nane rom, ¹⁸ bo sas tut pand roma a oda, kaha sal akana, nane tiro rom. Oda phendal ao.“

¹⁹ Akor oj phenda: „Rajeja, dikhav, hoj sal prorokos. ²⁰ Amare dada lašarenas le Devles pre kada verchos a tumen phenen, hoj andro Jeruzalem hin o than, kaj les kempel te laarel.“

²¹ O Jezi lake odphenda: „Paa mange, dzvlrije: Avel e ora, hoj na lašarena le Devles ai pre kada verchos ai andro Jeruzalem. ²² Tumen lašaren oles, kas na prindžaren. Ale amen laaras oles, kas prindžaras, bo o spaseje avel le idandar. ²³ Ale avel e ora a imar hii akana, hoj ola, ko aes lašaren le Dades, les lašarena andro Duchos the andro aipen. Bo o Dad rodel ajsen, ko les avke lašaren. ²⁴ O Del hino Duchos a ola, ko les lašaren, mušinen les te laarel andro Duchos the andro aipen.“

²⁵ E dzvli leske phenda: „Dzanav, hoj avela o Mesijašis, (savo pes viinel Kristus). Sar ov avela, phenela amenge savoro.“

²⁶ O Jezi lake odphenda: „Me som oda, ko tuha vakerav.“

²⁷ Androda avle leskre uenika a čudalinenas pes, hoj vakerelas la dzvlaha. Ale űiko na phučla: „So latar kames?“ ai: „Soske laha vakeres?“

²⁸ Akor mukla e dzvli ode peskro dzbanos a gela andro foros te phenel le nipenge: ²⁹ „Aven te dikhel le manues, savo mange phenda savoro, so kerom! i oda nane o Kristus?“ ³⁰ Avke avle avri andral o foros a gele pa o Jezi.

³¹ Androda les mangelas leskre uenika: „Rabbi, a!“

³² Ale ov phenda: „Man hin te chal chaben, pal savo tumen na džanen.“

³³ Akor phučenas o uenika jekh avrestar: „Anda leske vareko te chal?“

³⁴ Ale o Jezi lenge odphenda: „Miro chaben hin oda, hoj te kerav e voa oleskri, ko man bičhada, a te dokerav leskri bui. ³⁵ i tumen na phenen, hoj mek űtar čhon a avela

* 4:6 4,6 E grecko čhib: űov ori

e žatva? Phenav tumenge, hazden tumare jakha a dikhen pro mali: Imar hine parne a imar šaj te skidel upre e žatva! ³⁶ Oda, ko skidel upre, imar lel o počiñiben a skidel o ulipen pro večno dživipen, hoj oda, ko sadzinda, the oda, ko skidña upre, jekhetane te radisalon. ³⁷ Bo oda lav, so vakeren o nipi, hin čačipen: „Jekh dženo sadzinel a aver skidel upre.“ ³⁸ Me tumen bičhadom te skidel upre oda, pre stole tumen buči na kerdan. Aver kerenas a tumen kiđñan upre o ulipen lengra bučatar.“

³⁹ But Samaritana andral oda foros pačandile andro Ježiš angle odi džuvli, bo oj svedčinelas: „Phendã mange avri savoro, so keravas.“ ⁴⁰ Sar ke leste avle o Samaritana, mangelas les, hoj te ačhel ke lende. A o Ježiš ode ačhila duj džives. ⁴¹ A pačandile mek buter džene, sar šunde leskre lava, ⁴² a phende la džuvlake: „Amen pačas imar na ča vaš oda, so tu phendãl, ale the korkore šundãm a džanas, hoj ov hino čačas o Spasiteľis le svetoskro.“

O Ježiš sastarel le uradnikoskre čhas

⁴³ Pal ola duj dživesa odgela odarik o Ježiš andre Galileja, ⁴⁴ bo o Ježiš korkoro phendã, hoj le prorokos nane pačiv ode, kaj barila avri. ⁴⁵ Avke avla o Ježiš andre Galileja. O manuša andral e Galileja les priile, bo the on sas pre Patradã andro Jeruzalem a dikhle savoro, so kerelas.

⁴⁶ Avke o Ježiš avla pale andre Kana Galilejsko, kaj čerinda o pañi pre mol. Ode sas jekh kraliko uradnikos, saveskro čhavo sas nasvalo andro Kafarnaum. ⁴⁷ Sar ov šunda, hoj o Ježiš avla andral e Judsko andre Galileja, geła ke leste a mangla les, hoj te avel te sastarel leskre čhas, bo ov imar merelas.

⁴⁸ O Ježiš leske phendã: „Te na dikhlanas đivi the zazraki, na pačandilanas.“

⁴⁹ O uradnikos odphendã: „Rajeja, av manca mek angloda, sar miro čhavo merela.“

⁵⁰ O Ježiš leske phendã: „Dža, tiro čhavo dživel.“

Ov pačandila ole laveske, so leske o Ježiš phendã, a geła. ⁵¹ A sar džalas pal o drom, avle ke leste leskre sluhi a phende leske: „Tiro čhavo dživel.“ ⁵² Avke lendar phučla pre ora, kana leske sas feder. Odphende: „Idž, jekh oratar† les e horučka omukla.“

⁵³ Akor o dad prindžarda, hoj oda sas andre odi ora, sar leske o Ježiš phendã: „Tiro čhavo dživel.“ A pačandila ov the calo leskro kher.

⁵⁴ Kada sas imar dujto zazrakos, so o Ježiš kerđã, sar avla andral e judsko phuv andre Galileja.

5

O Ježiš sastarel jekhe nasvales paš e Bethesda

¹ Palis geła o Ježiš andro Jeruzalem pro židoviko inepos. ² Andro Jeruzalem paš e Bakrengri brana sas pañi, savo o Židi vičinen Bethesda. Sas ode pandž hali kerde le slupendar. ³ Andre ola thana pašlonas igen but nasvale – kore, bange the kaliki. [A užarenas, medik peš na čhalavela o pañi. ⁴ Bo o Židi pačanas, hoj o añjelos le Rajeskro avelas pal varesavo časos andro pañi a čhalavelas le pañeha a oda, ko pes akor ešebno chudelas le pañestar, sastolas avri andral savore nasvalibena, so les sas.] ⁵ A sas ode varesavo manuš, savo sas nasvalo tranda the ocho (38) berš. ⁶ Sar les o Ježiš dikhla te pašlol a prindžarda, hoj imar hino but nasvalo, phučla lestar: „Kames te sastol avri?“

⁷ O nasvalo manuš leske odphendã: „Rajeja, nane ajso manuš, savo man liğendahas andro pañi akor, sar pes čhalavel. A medik me dodžav, imar aver džal anglal ma.“

⁸ Akor leske o Ježiš phendã: „Ušti, le tiro hadžos a dža!“ ⁹ Oda manuš takoj sastila avri, iła peske o hadžos a phirelas.

Oda pes ačhila pro šabat, ¹⁰ a vašoda o Židi phende oleske, so sas sastardo: „Hin šabat, našti lidžas o hadžos!“

¹¹ Ale ov lenge odphendã: „Oda, ko man sastarda, mange phendã: „Le tiro hadžos a dža!“ “

¹² Avke lestar phučle: „Ko hin oda manuš, so tuke phendã: „Le tiro hadžos a dža?“ “

¹³ Ale oda manuš, so sastila avri, na džanelas, ko oda hin, bo o Ježiš odgela dureder pašal ola nipi, so pes ode zgele.

¹⁴ Palis les o Ježiš arakhla andro chramos a phendã leske: „Dikh, sastilal avri, imar buter ma ker o bini, hoj pes tuke te na ačhel vareso goreder!“ ¹⁵ Oda manuš geła het a phendã le Židenge: „O Ježiš man sastarda.“

¹⁶ A vašoda, hoj oda o Ježiš kerđã pro šabat, chudle pre leste o Židi te džal. ¹⁷ Ale o Ježiš lenge odphendã: „Miro Dad furt kerel, vašoda the me kerav.“ ¹⁸ Vaš oda lav les

† 4:52 4,52 E grecko čhib: eŧta orendar

o Židi mek buter kamenas te murdarel, na ča hoj na dolikerel o šabat, ale mek the le Devles vičinel Dado a kerel pestar jekh le Devleha.

E autorita le Ježišoskri

¹⁹ Avke lenge o Ježiš odphenda: „Čačes, čačes tumenge phenav, o Čhavo našti kerel nič korkoro pestar, ča oda, so dikhel te kerel peskre Dades. Avke sar kerel o Dad, kerel the o Čhavo. ²⁰ Bo o Dad rado dikhel le Čhas a sikavel leske savoro, so ov kerel. A sikavela leske mek bareder veci sar kala, hoj pes tumen te čudalinen. ²¹ Bo sar o Dad uštavel le mulen a obdžidarel len, avke the o Čhavo, kas kamel, obdžidarel. ²² Bo o Dad na sudzinel ničkas, ale savoro sudos diña le Čhaske, ²³ hoj savore te den pačiv le Čhas, avke sar den pačiv le Dades. Ko na del pačiv le Čhas, na del pačiv le Dades, savo les bičhada.

²⁴ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj oles, ko šunel miro lav a pačal oleske, ko man bičhada, hin večno dživipen. Na džala pro sudos, ale pregela andral o meriben andro dživipen. ²⁵ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj avela e ora a imar hiñi kade, sar o mule šunena o hangos le Devleskre Čhaskro a ola, ko les šunena, dživena. ²⁶ Bo sar hin le Dades o dživipen andre peste, avke diña the le Čhaske, hoj les te avel o dživipen andre peste. ²⁷ Diña les pravos te sudzinel, bo hino o Čhavo le Manušeskro.

²⁸ Ma čudalinen tumen oleske, bo avel e ora sar savore, ko hine andro hrobi, šunena leskro hangos ²⁹ a ola, ko mištes kerenas, uštена andral o meriben a dživena, ale ola, ko namištes kerenas, uštена a ena odsudzimen. ³⁰ Me našti kerav nič korkoro mandar. Sudzinav avke, sar šunav le Dade star a miro sudos hino čačipnaskro, bo na rodav miri voľa, ale e voľa Oleskri, ko man bičhada.“

O svedectvos pal o Ježiš

³¹ „Te me vakerav korkoro pal mande, miro svedectvos nane čačipnaskro. ³² Aver dženo svedčinel pal ma a džanav, hoj leskro svedectvos pal ma hin čačipen.

³³ Tumen bičhadan le manušen ko Jan a ov diña čačipnaskro svedectvos. ³⁴ No me na prilav o svedectvos le manušestar, ale kada phenav vašoda, hoj te aven spasimen. ³⁵ Ov sas e memeli, so labolas the švicinelas, a tumen kamenas sikra te radisaľol andre leskro švetlos.

³⁶ No man hin bareder svedectvos sar le Jan. Bo o skutki, save mange diña te kerel o Dad, save me kerav, ola skutki svedčinen, hoj man o Dad bičhada. ³⁷ The o Dad, savo man bičhada, korkoro diña pal ma svedectvos. Tumen šoha na šundan leskro hangos aňi na dikhlan leskro muj. ³⁸ A leskro lav na ačhel andre tumende, bo na pačan oleske, kas ov bičhada. ³⁹ Roden andro Pisišagi, bo gondolinen tumenge, hoj andre lende tumen hin o večno dživipen a ipen ola Pisišagi svedčinen pal ma. ⁴⁰ Ale na kamen te avel paš ma, hoj tumen te avel o večno dživipen.

⁴¹ O lašariben le nipendar na prilav, ⁴² ale me tumen prindžarav, hoj tumen nane o kamiben le Devleskro andro jile. ⁴³ Me avľom andro nav mire Dadeskro a na prilan man, ale te avľahas vareko aver andre peskro nav, oles priľanas. ⁴⁴ Sar šaj tumen pačan, te jekh avrestar rado prilan o lašariben, ale o lašariben le jekhore Devlestar na roden?

⁴⁵ Ma gondolinen tumenge, hoj me pre tumende vakerava le Dadeske. O Mojžiš, pre savo pes tumen zmuken, ov pre tumende vakerela. ⁴⁶ Bo te pačandilanas le Mojžišoske, pačandilanas the mange, bo ov pisinelas pal mande. ⁴⁷ Ale te na pačan oleske, so ov pisinda, sar šaj pačan oleske, so me vakerav?“

6

O Ježiš del te chal but manušen

¹ Paľis o Ježiš geľa pre oki sera le Galilejske moroskri, savo pes vičinel the Tiberijadsko. ² A džanas pal leste igen but nipi, bo dikhle leskre zazraki, sar sastarelas le nasvalen. ³ O Ježiš geľa upre pro verchos peskre učeňikenca a ode peske bešľa. ⁴ A e Patrađi, o inepos le Židengro, sas pašes.

⁵ Sar o Ježiš hazdňa o jakha a dikhlľa, hoj ke leste aven igen but nipi, phenda le Filiposke: „Kaj cinaha maro, hoj te das te chal savore kale nipen?“ ⁶ Ale kada phučľa, ča hoj les te skušinel avri, bo ov imar džanelas, so kerela.

⁷ O Filip leske phenda: „Aňi kajte cindamas maro vaš o duj šel (200) denara, ta na ulahas dos, hoj sako lendar bajča sikra te chal.“

⁸ Jekh leskre učeňikendar, o Andrej, o phral le Šimonoskro Peteriskro, leske phenda: ⁹ „Hin kade jekh čhavoro, saves hin pandž jačmena mare the duj ribi, ale so oda hin prekal kajci džene?“

¹⁰ O Ježiš phenda: „Phenen le nipenge, hoj peske te bešen.“ A pre oda than sas but čar. Avke peske o manuša beše; sas ode vaj pandž ezera (5 000) murša. ¹¹ O Ježiš ila o mare, palikerda a rozdelas le učeñikenge a o učeñika olenge, ko bešenas. Avke oda kerda the le ribenca a savore chale ajci, keci kamenas.

¹² Sar imar čališe, phenda peskre učeñikenge: „Skiden upre, so ačila, hoj nič te na musafol!“ ¹³ Avke skidle upre dešuduj (12) pherde košara, so ačhile ole pandže jačmene marendar, so chanas.

¹⁴ Sar o nipi dikhle oda zazrakos, so o Ježiš kerda, phenenas: „Ov hino čačes oda Prorokos, savo majinel te avel pro svetos.“ ¹⁵ A sar o Ježiš avla pre oda, hoj imar aven a kamen lestar našilu te kerel krališ, pale gela korkoro pro verchos.

O Ježiš phirel pal o moros

¹⁶ Sar zaračila, gele leskre učeñika paš o moros. ¹⁷ Gele andre lodka a džanas pre oki sera le moroskri andro Kafarnaum. Imar sas rat a o Ježiš mek na avla pale paš lende. ¹⁸ Akor pes chudña o moros te hazdel upre, bo phurdelas e zorali balvaj. ¹⁹ Sar imar o učeñika pregele la lodkaha vaj pandž abo šov kilometri, dikhle le Ježiš te phirel pal o moros a te avel paš e lodka a predarandile. ²⁰ Ale o Ježiš lenge phenda: „Me som, ma daran tumen!“ ²¹ Akor les ile andre lodka a e lodka sas takoj pre oda than, kaj kamle te džal.

O Ježiš hino o maro le dživipnaskro

²² O nipi, save ačhenas pre aver sera le moroskri, džanenas, hoj ode sas ča odi jekh lodka, andre savi gele leskre učeñika het. Džanenas the oda, hoj o Ježiš na gela jekhetane peskre učeñikenca andre lodka, ale hoj o učeñika gele het korkore. ²³ Ale avle aver lodki andral e Tiberijada paš oda than, kaj chanas o maro, akor sar o Raj palikerda. ²⁴ No pre aver džives, sar dikhle ola nipi, hoj ode nane o Ježiš aňi leskre učeñika, gele andre ola lodki, so avle andral e Tiberijada. Avle andro Kafarnaum a rodenas le Ježiš.

²⁵ A sar les arakhle pre oki sera le moroskri, phende leske: „Rabbi, kana kade avlal?“

²⁶ O Ježiš lenge odphenda: „Čačes, čačes phenav tumenge: Tumen man na roden vaš oda, hoj dikhlan o zazraki, ale vaš oda, hoj čalan ole marendar a čališan. ²⁷ Ma keren buči vaš ajso chaben, so našlol, ale vaš ajso chaben, so ačhel andro večno dživipen a so tumen o Čhavo le Manušeskro dela, bo pre leste thođa o Del o Dad peskri pečaf.“

²⁸ Akor leske phende: „So mušinas te kerel, hoj te keras o skutki le Devleskre?“

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: „O skutkos le Devleskro hin kada: te pačal andre Oda, kas ov bičhada.“

³⁰ Akor leske phende: „Savo znažeje kereha, hoj te dikhas a te pačas tuke? So kereha? ³¹ Amare dada chanas e manna pre pušta, avke sar hin pisimen: *„Diňa len te chal o maro andral o ņebos.“*“

³² Pre oda lenge o Ježiš phenda: „Čačes, čačes phenav tumenge, hoj na o Mojžiš tumen diňa o maro andral o ņebos, ale miro Dad tumen del o čačo maro andral o ņebos. ³³ Bo le Devleskro maro hin oda, ko avel tele andral o ņebos a del le svetos dživipen.“

³⁴ Akor leske phende: „Rajeja, de amen furt oda maro.“

³⁵ O Ježiš odphenda: „Me som oda maro, so del o dživipen, ko avela ke mande, na ela šoha bokhalo, a ko andre mande pačala, šoha na ela smedno. ³⁶ Ale phendom tumenge, kajte man imar dikhlan, the avke na pačan. ³⁷ Savore, kas mange del o Dad, avena ke ma a oles, ko avela ke ma, šoha na odčhivava. ³⁸ Bo na avlom tele andral o ņebos, hoj te kerav miri voľa, ale e voľa oleskri, ko man bičhada. ³⁹ A e voľa oleskri, ko man bičhada, hin, hoj te na našavav ņikas olendar, kas mange diňa. Ale kamel, hoj len savoren te uštavav andral o meriben andro posledno džives. ⁴⁰ E voľa mire Dadeskri hin, hoj sako, ko dikhel le Čhas a pačal andre leste, te chudel o večno dživipen. A me les uštavava andro posledno džives.“

⁴¹ O Židi pre leste reptinenas, bo phenda: „Me som oda maro, so avla tele andral o ņebos.“ ⁴² A phenenas: „Či nane kada o Ježiš, o čhavo le Jozefoskro? Či na prindžaras leskre dades the da? Sar šaj phenel: *„Avlom tele andral o ņebos?“*“

⁴³ Akor lenge o Ježiš odphenda: „Ma reptinen maškar tumende! ⁴⁴ ņiko našti avel ke mande, te les na pricirdňahas o Dad, savo man bičhada. A me les uštavava andro posledno džives. ⁴⁵ Andro Proroka hin pisimen: *„Savore ena sikade le Devlestar.“* Avke sako, ko šunda le Dades a siklila lestar, avel ke mande. ⁴⁶ ņiko na dikhla le Dades, ča oda, ko hino le Devlestar; ov le Dades dikhla. ⁴⁷ Čačes, čačes phenav tumenge: Oles, ko andre mande pačal, hin o večno dživipen. ⁴⁸ Me som o maro le dživipnaskro. ⁴⁹ Tumare dada chanas e manna pre pušta a mule. ⁵⁰ Ale kada hin oda maro, so avel tele andral o ņebos, a oda manuš, so lestar chala, na merela. ⁵¹ Me som oda džido maro, so avla tele

andral o ņebos. Te vareko chala ole marestar, dživela furt. Oda maro hin miro felos, savo me dava vaš o dživipen le svetoskro.“

⁵² Akor pes o Židi chudle te vesekeđinel maškar peste a phende: „Sar amenge kada manuš šaj del te chal peskro felos?“

⁵³ O Ježiš lenge phenda: „Čačes, čačes phenav tumenge, hoj te na chana o felos le Časkro le Manušeskro a te na pijena leskro rat, na ela andre tumende o dživipen. ⁵⁴ Ko chal miro felos a pijel miro rat, oles hin večno dživipen a me les uštavava andro posledno džives. ⁵⁵ Bo miro felos hin oda čačo chaben a miro rat oda čačo pijiben. ⁵⁶ Oda, ko chal miro felos a pijel miro rat, ačhel andre ma a me andre leste. ⁵⁷ Avke sar man bičađa o džido Dad a sar me dživav le Dadeštar, avke the oda, ko man chala, mandar dživela. ⁵⁸ Kada hin oda maro, so avla tele andral o ņebos; na avke sar tumare dada chanas e manna a mule. Oda, ko chala kada maro, dživela pro furt.“ ⁵⁹ Kada phenda akor, sar sikavelas andre sinagoga andro Kafarnaum.

But učeňika oddžan le Ježišostar

⁶⁰ Sar oda šunde leskre učeňika, but džene lendar phende: „Kala lava hine zorale! Ko len šaj šunel?“

⁶¹ Ale o Ježiš džanelas, hoj leskre učeňika pre leste reptinen, vašoda lenge phenda: „Kada marel tele tumaro pačaben? ⁶² A so kerđanas akor, te dikhlanas le Čhas le Manušeskres te džal upre ode, kaj sas anglođa? ⁶³ O Duchos hin, so obdžidarel; le manušeskri zor nane pre ņisoste. O lava, so tumenge me vakerđom, hine Duchos the dživipen. ⁶⁴ Ale maškar tumende hin ajse, so na pačan.“ Bo o Ježiš imar ešebnovarestar džanelas, ko lendar na pačal a the ko les zradzinela. ⁶⁵ A o Ježiš phenda: „Vašoda tumenge phendom, hoj ņiko našti avel ke ma, te leske oda na sas dino mire Dadeštar.“

⁶⁶ Akorestar odgele but leskre učeňika het a imar leha na phirenas.

⁶⁷ Avke o Ježiš phučla le dešudujendar: „So, the tumen kamen te džal het?“

⁶⁸ O Šimon Peter leske odphenda: „Rajeja, ke kaste džaha? Se tut hin o lava, so den o večno dživipen, ⁶⁹ a amen pačandilam a prindžardam, hoj tu sal oda Sveto le Devleskro.“

⁷⁰ O Ježiš lenge odphenda: „Či me mange na kidňom avri tumen le dešudujen? Ale jekh tumendar hin o beng.“ ⁷¹ Oda phenda pal o Judaš, pal o čhavo le Šimonoskro Iškarijotsko. Bo ov sas jekh le dešudujendar, savo les palis zradzinda.

7

O Ježiš pro inepos le Stankengro

¹ Palis phirelas o Ježiš pal e Galileja. Na kamelas te phirel pal e Judsko, bo o židovika vodci les kamenas te murdarel. ² Sas pašes le Židengro inepos, o inepos le Stankengro. ³ Akor o phrala le Ježišoskre leske phende: „Dža het andral e Galileja a dža andre Judsko, hoj the tire učeňika ode te dikhen o skutki, so keres. ⁴ Bo ņiko, ko pes kamel te sikavel anglo nipi, na kerel o skutki počoral. Te keres kajse veci, sikav tut le svetoske.“ ⁵ Bo aňi leskre phrala andre leste na pačanas.

⁶ Akor lenge o Ježiš phenda: „Miro časos mek na avla, ale tumaro časos hino kade furt. ⁷ Pre tumende o svetos na džal, ale man našti avri ačhel, bo me pre leste phenav avri, hoj namištes kerel. ⁸ Tumen džan andro Jeruzalem pro inepos. Me na džav pre kada inepos, bo mek na avla miri ora.“ ⁹ Kada lenge phenda a ačhila andre Galileja.

¹⁰ Ale sar gele leskre phrala pro inepos, gela the ov; no na avke, hoj les te dičhol, ale počoral. ¹¹ O židovika vodci les rodenas pro inepos a phučenas: „Kaj hino?“

¹² A maškar o nipi pes pal leste but vakerelas. Jekh vakerenas, hoj hino lačno, a aver vakerenas, hoj cirdel le nipen pal peste le klamišagoha. ¹³ Ale ņiko pal leste na vakerelas anglal o nipi, bo daranas pes le Židendar.

O Ježiš sikavel andro chramos

¹⁴ Sar imar pregela jepaš inepos, gela o Ježiš upre andro chramos a chudňia te sikavel. ¹⁵ Akor pes o Židi čudalinenas a phučenas: „Khatar džanel le Devleskro Lav, te šoha na sikkolas?“

¹⁶ O Ježiš lenge odphenda: „Miro sikaviben nane mandar, ale Olestar, ko man bičađa. ¹⁷ Te vareko kamel te kerel le Devleskri voľa, džanela, či hin oda sikaviben le Devlestar, abo či me korkoro mandar vakerav. ¹⁸ Oda, ko vakerel korkoro pestar, rodel peskri slava. Ale oda, ko rodel e slava oleskri, ko les bičađa, vakerel o čačipen a nane andre leste klamišagos. ¹⁹ Či tumenge o Mojžiš na diňa o Zakonos? A ņiko tumendar na dolikerel o Zakonos. Soske man kamen te murdarel?“

²⁰ O nipi odphende: „Demonos andre tu hin. Ko tut kamel te murdarel?“

²¹ O Ježiš odphenda: „Jekh zazrakos kerdom a savore tumen oleske čudalinen. ²² O Mojžiš tumenge diña e obriezka, vašoda obrezinen le manušes pro šabat - kajte e obriezka nane le Mojžišostar, ale le dadendar. ²³ Te o murš prilel e obriezka pro šabat, hoj pes te dolikerel le Mojžišoskro zakonos, akor soske pre mande chan choli, hoj sastardom pro šabat cale manušes? ²⁴ Ma sudzinen pal oda, sar oda dičhol avral, ale sudzinen čačipnaha.“

²⁵ Akor phende varesave Jeruzalemčana: „Či oda nane ov, kas kamen te murdarel? ²⁶ A dikh, bi e dar vakerel anglal o nipi a nič leske na phenen. So, čačes prindžarde amare vodci, hoj ov hino o Kristus? ²⁷ Se pal kada džanas, khatar hino, ale sar avela o Kristus, pal leste na džanela ņiko, khatar hino.“

²⁸ Akor sikavelas o Ježiš andro chramos a phenda zorales: „Tumen man prindžaren a džanen the khatar som. No me na avlom korkoro mandar, ale oda, ko man bičhada, hino čačo, a tumen les na prindžaren. ²⁹ Me les prindžarav, bo som lestar a ov man bičhada.“

³⁰ Akor les kamenas te zalel, ale ņiko pre leste na thođa o vasta, bo mek na avla leskri ora. ³¹ But džene ole nipendar andre leste pačandile a phende: „Sar avela o Kristus, či kerela buter zazraki, sar ov kerda?“

O Farizeja kamen te zalel le Ježiš

³² Ale sar šunde o Farizeja le nipen, hoj peske pal leste vakeren kajse veci, bičhade on the o bare rašaja peskre stražņiken, hoj les te zalen.

³³ Akor lenge o Ježiš phenda: „Mek sikra časos som tumenca a palis džava ke oda, ko man bičhada. ³⁴ Rodena man, ale na arakhena, a ode, kaj me som, tumen našti aven.“

³⁵ Akor peske o Židi phende: „Kaj džala, hoj les amen na arakhaha? Či so, džala andre le Grekengre fori, kaj bešen amare manuša, hoj te sikavel le Greken? ³⁶ So hin oda, so phenda: „Rodena man a na arakhena a ode, kaj me som, tumen našti aven?“

Pal o džido paűi

³⁷ Pre oda posledno baro džives le ineposkro o Ježiš uštila upre a phenda zorales: „Te hin vareko smedno, mi avel ke ma a mi pijel! ³⁸ A andral oda manuš, ko pačal andre ma, avke sar phenel o Lav le Devleskro, avena avri o prudi le džide pañeskri!“ ³⁹ Ale kada phenda pal o Sveto Duchos, saves chudena ola, ko andre leste pačana. Bo mek akor na sas dino o Sveto Duchos, bo mek o Ježiš na sas ilo upre andre slava.

Vesekedinen pes pal o Ježiš

⁴⁰ Varesave džene ole nipendar, save šunde oda lav, phenenas: „Ov hino čačes oda Prorokos.“

⁴¹ Aver phenenas: „Ov hino o Kristus.“

Ale aver phenenas: „Sar šaj avel o Kristus andral e Galileja? ⁴² Či na phenel o Lav le Devleskro, hoj o Kristus ela andral o potomstvos le Davidoskro, andral o foros Betlehem, kaj bešelas o David?“ ⁴³ Avke pes o nipi vesekedinenas anglo Ježiš. ⁴⁴ Varesave džene lendar les kamle te zalel, ale ņiko pre leste na thođa o vasta.

⁴⁵ O stražņika avle pale ko bare rašaja the ko Farizeja a on lendar phučle: „Soske les na andan?“

⁴⁶ O stražņika odphende: „Šoha ņisavo manuš na vakerelas avke sar kada manuš.“

⁴⁷ Akor lenge odphende o Farizeja: „So, the tumen diliñarda andre? ⁴⁸ Či hin vareko maškar amare vodci, abo maškar o Farizeja, ko andre leste pačandila? ⁴⁹ Na! Ča ola nipi andre leste pačandile, so na prindžaren o Zakonos; prekošle hine!“

⁵⁰ Androda phenda o Nikodem, jekh le Farizejendar, savo sas angloda pal o Ježiš: ⁵¹ „Amaro Zakonos na sudzinel le manušes, medik les na šunel avri a medik pes na dodžanel, so kerda.“

⁵² Odphende leske: „So, the tu sal andral e Galileja? Gen andro Lav le Devleskro a dikheha, hoj o prorokos na avela andral e Galileja.“ ⁵³ A palis gele savoredžene khere.

8

E džuvli, savi kerda o lubipen

¹ O Ježiš gela pro Olivovo verchos.

² Tosara avla pale andro chramos a savore manuša avenas ke leste. Ov peske bešla a sikavelas len. ³ O zakoűika the o Farizeja ande ke leste jekha džuvla, sava arakhle te kerel lubipen, a thode la te ačhel maškaral. ⁴ A phende leske: „Učitelina, kadi džuvli sas arakhli paš oda, sar kerelas lubipen. ⁵ O Mojžiš amenge andro Zakonos prikazinda

te murdarel kajsa džuvlja le barenca. A tu, so pre oda phenes?“ ⁶ Kada phende vašoda, hoj les te chuden pro lav, hoj pre leste palis te vakeren.

Ale o Ježiš bandiła tele a pisinelas le angušteha pre phuv. ⁷ A sar lestar na preachenas te phučel, uštila a phenda lenge: „Ko tumendar hino bi o binos, mi čhivel andre late ešebno le bareha.“ ⁸ A pale bandiła tele a pisinelas pre phuv.

⁹ Sar oda on šunde, jekh pal aver džanas het, ešeb o nekhpureder, medik ode na ačhila ča o Ježiš korkoro ola džuvlaha, savi ačhelas maškaral. ¹⁰ O Ježiš pale uštila a phenda lake: „Kaj hine savore? Ņiko tut na odsudzinda?“

¹¹ Oj phenda: „Ņiko, Rajeja!“

O Ježiš lake phenda: „Añi me tut na odsudzinar: Dža a imar ma ker buter o bini!“

O Ježiš hin o švetlos le svetoskro

¹² Palis ke lende o Ježiš pale prevakerda: „Me som o švetlos le svetoskro. Oda, ko phirela pal mande, na phirela andro kalipen, ale ela les o švetlos le dživipnaskro.“

¹³ O Farizeja leske phende: „Tu svedčines korkoro pal tu; tiro svedectvos nane čačipnaskro.“

¹⁴ O Ježiš odphenda: „Kajte me svedčinav korkoro pal mande, miro svedectvos hino čačo, bo džanav, khatar avlom a kaj džav. Ale tumen na džanen, khatar avav añi kaj džav. ¹⁵ Tumen sudzinen avke sar o nipi, me na sudzinav űikas. ¹⁶ Ale te me sudzinav, miro sudos hino čačipnaskro, bo na som korkoro, ale o Dad, savo man bičhada, hino manca. ¹⁷ Se the andre tumaro Zakonos hin pisimen, hoj o svedectvos duje manušengro hino čačo. ¹⁸ Me svedčinav korkoro pal mande a svedčinel pal mande the o Dad, savo man bičhada.“

¹⁹ Akor leske phende: „Kaj hino tiro Dad?“

O Ježiš odphenda: „Na prindžaren añi man añi mire Dades. Te prindžardanas man, prindžardanas the mire Dades.“ ²⁰ Kada o Ježiš vakerelas akor, sar sikavelas andro chramos paš e pokladña, ale űiko pre leste na thoda o vasta, bo mek na avla leskri ora.

O vakeriben le napačabnaskre Židenca

²¹ Paloda lenge o Ježiš pale phenda: „Me džav het a tumen man rodena a merena andre tumaro binos. Ode, kaj me džav, tumen našti aven.“

²² Akor phenenas o Židi: „So pes kamel korkoro te murdarel, hoj phenel: ‚Ode, kaj me džav, tumen našti aven?‘“

²³ Ov lenge phenda: „Tumen san telal, me som upral. Tumen san pal kada svetos, me na som. ²⁴ Vašoda tumenge phendom, hoj merena andre tumare bini, bo te na pačana, hoj Me Som, merena andre tumare bini.“

²⁵ Akor leske phende: „Ko tu sal?“

O Ježiš lenge odphenda: „Oda, ko tumenge furt phenavas, hoj som. ²⁶ Hin man but pal tumende te vakerel a te sudzinel. Ale oda, ko man bičhada, hino čačo a me vakerav le svetoske oda, so šundom lestar.“

²⁷ No on na achalile, hoj lenge vakerelas pal o Dad. ²⁸ Avke phenda o Ježiš: „Sar hazdena upre le Čhas le Manušeskres, akor džanena, hoj me som a hoj korkoro mandar na kerav űič, ale vakerav avke, sar man sikada miro Dad. ²⁹ Oda, ko man bičhada, hino manca. Na mukla man o Dad korkores, bo me furt kerav oda, so hin leske pre dzeka.“ ³⁰ Sar oda vakerelas, but džene andre leste leste pačandile.

O čačipen oslobodzinel

³¹ Akor phenda o Ježiš ole Židenge, save andre leste pačandile: „Te dolikerena miro lav, čačas san mire učeñika. ³² Prindžarena o čačipen a o čačipen tumen oslobodzinela.“

³³ Odphende leske: „Amen sam le Abrahamskre čhave a šoha űikaske na samas otroka. Sar šaj phenes: ‚Avena oslobodzimen?‘ “

³⁴ O Ježiš lenge phenda: „Čačas, čačas phenav tumenge, hoj sako, ko kerel binos, hino otrokos le binoske. ³⁵ O otrokos na ačhela andro kher furt, ale o čhavo ačhela furt. ³⁶ Te tumen o Čhavo oslobodzinela, akor avena čačas slobodna. ³⁷ Džanav, hoj san le Abrahamskre čhave, ale kamen man te murdarel, bo na kamen te prilel mire lava. ³⁸ Me vakerav oda, so dikhlom paš miro Dad, a tumen keren oda, so šundan tumare dadehtar.“

³⁹ Odphende leske: „Amaro dad hin o Abraham.“

O Ježiš lenge odphenda: „Te uľanas le Abrahamskre čhave, kerđanas ola veci, so o Abraham. ⁴⁰ Akana man kamen te murdarel, le manušes, ko tumenge phenda o čačipen,

savo šunđa le Devlestar. A kada o Abraham na kerđa. ⁴¹ Tumen keren o skutki tumare dadeskre.“

On phende leske: „Amen na uliřam andral o lubipen, amen hin jekh Dad, o Del.“

⁴² O Ježiř lenge phenda: „Te ulahas o Del tumaro dad, kamľanas man, bo me avľom le Devlestar a akana som kade. Bo me na avľom korkoro mandar, ale ov man bićhada. ⁴³ Soske na achalon oleske, so me vakerav? Vařoda, bo nařti zľidřan mire lava. ⁴⁴ Tumaro dad hin o beng a tumen kamen te kerel o nalaće řadosci tumare dadeskre. Ov sas vrahos eřebnovarestar a na aćhila andro ćaćipen, bo andre leste nane řisavo ćaćipen. Te klaminel, vakerel oda, so hin andre leste, bo ov hino klamaris the o dad le klamiřagoskro. ⁴⁵ Ale vařoda, hoj me vakerav o ćaćipen, tumen mange na paćan. ⁴⁶ Ko tumendar řaj phenel pre ma, hoj kerďom varesavo binos? Ale te vakerav o ćaćipen, soske mange na paćan? ⁴⁷ Oda, ko hino le Devlestar, řunel le Devleskre lava. Tumen vařoda na řunen, bo na san le Devlestar.“

Pal o Ježiř the pal o Abraham

⁴⁸ Akor leske o řidi odphende: „Ći amen na phenas miřtes, hoj sal Samaritanos a hin andre tu demonos?“

⁴⁹ O Ježiř odphenda: „Andre mande nane demonos. Me dav paćiv mire Dades, ale tumen man na den paćiv. ⁵⁰ Me na rodav miri slava, ale hin aver; ko oda rodel prekal ma, a ov hino sudcas. ⁵¹ Ćaćes, ćaćes phenav tumenge te vareko dolikerela miro lav, řoha na dikhela o meriben.“

⁵² Akor leske o řidi phende: „Akana prindřardam, hoj andre tu hin demonos. O Abraham muľa the o proroka mule a tu phenes, hoj te vareko dolikerela tiro lav, řoha na merela? ⁵³ So sal tu bareder sar amaro dad o Abraham, savo muľa? The o proroka mule. So tutar keres?“

⁵⁴ O Ježiř odphenda: „Te man lařarav me korkoro, miro lařariben na mol řić. Miro Dad hin oda, ko man lařarel - pal kaste tumen phenen, hoj hino tumaro Del. ⁵⁵ Tumen les na prindřardan, ale me les prindřarav. Te phendomas, hoj les na prindřarav, ulomas ajs o klamaris sar tumen. No me les prindřarav a dolikerav leskro lav. ⁵⁶ O Abraham tumaro dad radisaľila, hoj dikhela miro dřives; ov oda dikhľa a radisaľila.“

⁵⁷ Akor leske o řidi phende: „Mek tuke nane aņi penda (50) berř a le Abraham dikhľal?“

⁵⁸ O Ježiř phenda: „Ćaćes, ćaćes phenav tumenge, hoj sigeder sar sas o Abraham, Me Som.“ ⁵⁹ Akor hazdle o bara, hoj andre leste te ćhiven, ale o Ježiř pes garuđa a geľa avri andral o chramos.

9

O manuř, savo sas koro kanastar uliřa

¹ Sar dźalas o Ježiř dikhľa jekhe manuřes, savo sas koro, kanastar uliřa. ² A leskre ućeņika lestar phuće: „Rabbi, ko kerđa binos, hoj uliřa koro? Ov, abo leskri daj the dad?“

³ O Ježiř odphenda: „Aņi ov na kerđa binos aņi leskri daj the dad. Ale kada pes aćhila vařoda, hoj pes pre leste te sikavel le Devleskri zor. ⁴ Me muřinav te kerel o skutki oleskre, ko man bićhada, medik hin o dřives. Avel e rat a akor řiko nařti kerela bući. ⁵ Medik som pro svetos, som o řvetľos le svetoskro.“

⁶ Sar oda phenda, ćhungarda pre phuv, kerđa le řľinenca ćik a makhľa o jakha le koreske. ⁷ A phenda leske: „Dźa, thov (omor) tut andro paņi Siloam,“ (so hin prethodo: Bićhado). Avke geľa a thoda pes, avľa pale a dikhelas.

⁸ Akor phende leskre susedi the ola, ko les angľoda dikhenas te řobrinel: „Ći oda nane ov, so beřelas a řobrinelas?“

⁹ Jekh phenenas: „Oda hin ov.“

Aver phenenas: „Nane, ale dićhol sar ov.“

Ale ov phenelas: „Oda som me.“

¹⁰ Akor lestar phuće: „Sar tuke phundrile o jakha?“

¹¹ Ov odphenda: „O manuř, savo pes vićinel Ježiř, kerđa ćik, makhľa mange o jakha a phenda: ‚Dźa pař o paņi Siloam a thov tut!‘ Avke gelom, a sar man thodom, chudňom te dikhel.“

¹² Akor lestar phuće: „Kaj hino oda manuř?“

„Na dźanav,“ odphenda.

¹³ Paľis ľigende oles, ko sas koro, ko Farizeja. ¹⁴ Oda dřives, sar kerđa o Ježiř e ćik a phundradľa leske o jakha, sas řabat. ¹⁵ O Farizeja lestar pale phuće: „Sar chudňal

te dikhel?“ Ov lenge phendā: „Thoda čik pre mire jakha, thodom man a chudnom te dikhel.“

¹⁶ Akor phende varesave Farizeja: „Kada manuš nane le Devlestar, bo na dolikerel o šabat!“

Aver phenenas: „Sar šaj kerel binošno manuš kajse zazraki?“ A vesekedinenas pes maškar peste.

¹⁷ Avke pale phende le koreske: „Tu so phenes akana pal leste, sar tuke phundrađa o jakha?“

Ov phendā: „Hino prorokos.“

¹⁸ O Židi na pačanas, hoj sas koro a chudna te dikhel, medik peske na vičinde leskra da the dades. ¹⁹ Avke lendar phučle: „Hin kada tumaro čavo? Hin oda ov, pal kaste tumen phenen, hoj uliła koro? Sar oda, hoj akana dikhel?“

²⁰ Leskri daj the o dad lenge odphende: „Džanas, hoj ov hino amaro čavo, a džanas, hoj uliła koro, ²¹ ale sar oda, hoj akana dikhel, amen na džanas. Na džanas, ko phundrađa leskre jakha. Hin leske o berša, phučen lestar; ov vakerela korkoro vaš peste.“ ²² Kada phende leskri daj the leskro dad, bo pes daranas le Židendar. Bo o Židi pes maškar peste dovakerde, hoj oda, ko pre leste phenela, hoj hino o Kristus, ela avričido andral e sinagoga. ²³ Vašoda phende leskri daj the leskro dad: „Hin leske o berša, lestar phučen.“

²⁴ Akor vičinde o Farizeja dujtovar ole manušes, so sas koro, a phende leske: „De lav anglo Del, hoj vakereha čačipen. Amen džanas, hoj oda manuš hino binošno.“

²⁵ Ov odphendā: „Či hino binošno, me na džanav, ale jekh džanav: Somas koro a akana dikhav.“

²⁶ Pale leske phende: „So tuke kerđa? Sar phundrađa tire jakha?“

²⁷ Odphendā lenge: „Imar tumenge phendom a na šundān. Soske oda kamen pale te šunel? So, the tumen kamen te avel leskre učeņika?“

²⁸ On leske rakinenas a phende: „Tu sal leskro učeņikos, ale amen sam o učeņika le Mojžišoskre! ²⁹ Amen džanas, hoj o Del ko Mojžiš vakerelas, ale pal kada na džanas, aņi khatar hino.“

³⁰ Ov odphendā: „Ipen oda hin čudno, hoj tumen na džanav, khatar hino, ale phundrađa mire jakha. ³¹ Se amen džanas, hoj o Del le binošnen na šunel, ale šunel oles, ko les del pačiv a kerel leskri voła. ³² Mek šoha ņiko na šunda, hoj vareko te phundravel o jakha oleske, ko uliła koro. ³³ Te ov na ulahas le Devlestar, našti ņič kerđahas.“

³⁴ Odphende leske: „Tu calo uliła andro bini a amen aves te sikavel?“ A tradle les avri andral e sinagoga.

O kore andro duchos

³⁵ O Ježiš šunda pal oda, hoj les tradle avri, a sar les arakhla, phendā leske: „Tu pačas andro Čavo le Manušeskro?“

³⁶ Ov odphendā: „A ko hin oda, Rajeja, hoj andre leste te pačav?“

³⁷ O Ježiš leske phendā: „Imar les the dikhlal a oda hin oda, ko tuha vakerel.“

³⁸ Ov phendā: „Pačav, Rajeja!“ A peła pro khoča anglal leste.

³⁹ O Ježiš phendā: „Me avlom andre kada svetos te sudzinel. Hoj ola, ko na dikhen, te dikhen a ola, ko dikhen, te ačhen kore.“

⁴⁰ Šunde oda varesave Farizeja, save leha sas a phende leske: „So, the amen sam kore?“

⁴¹ O Ježiš lenge odphendā: „Te ulanas kore, na ulahas tumen binos, ale akana phenen: „Amen dikhas!“ Vašoda tumaro binos ačhel.“

10

O Ježiš hino lačo Pastjeris

¹ „Čačes, čačes phenav tumenge, hoj oda, ko na džal andre prekal o vudar andre bakrani maštālña, ale džal avres, hino živaņis the zbujuņikos. ² Ale oda, ko avel andre prekal o vudar, hin o pastjeris le bakrengro. ³ Leske o vratņikos phundravel a o bakrore šunen leskro hangos. Vičinel peskre bakroren pal o nava a lidžal len avri. ⁴ Sar lidžal avri savore peskre bakroren, džal anglal lende a o bakrore džan pal leste, bo prindžaren leskro hangos. ⁵ Ale pal aver dženo šoha na džana a denašena lestar, bo na prindžaren leskro hangos.“ ⁶ Kada podobenstvo lenge phendā o Ježiš, ale on na ačaliłe, pal soste lenge vakerelas.

⁷ Akor lenge o Ježiš pale phendā: „Čačes, čačes phenav tumenge, me som o vudar le bakrengro. ⁸ Savore, ko avle angle mande, sas zbujuņika the živaņa, ale o bakrore len

na šunde. ⁹ Me som o vudar. Te avela vareko andre prekal ma, ela spasimen. Avela andre a džala avri a arakhela o chaben. ¹⁰ O zbujňikos avel ča vašoda, hoj te čorel, te murdarel a te zničinel. Me avlom vašoda, hoj len te avel o dživipen, o dživipen pherdo andre savoreste.“

¹¹ „Me som o lačo Pastjeris. O lačo Pastjeris del peskro dživipen vaš o bakrore. ¹² Ale sar o najomňikos, savo nane pastjeris a o bakrore nane leskre, dikhel te avel le vlkos, omukel le bakroren a denašel. Palis len chudel o vlkos a roztradel. ¹³ Oda manuš denašel het, bo ov hino ča najomňikos a na bajinel pal o bakrore.

¹⁴ Me som oda lačo Pastjeris a me prindžarav miren a the mire man prindžaren. ¹⁵ Avke, sar man prindžarel o Dad, avke the me prindžarav le Dades a dav miro dživipen vaš o bakrore. ¹⁶ Hin man the aver bakrore, so nane andral kadi maštalňa a the len mušinav te lidžal. Šunena miro hangos a ela jekh stados the jekh Pastjeris. ¹⁷ Vašoda man kamel miro Dad, bo me dav miro dživipen, hoj mange les te lav pale. ¹⁸ Ņiko mandar na lel o dživipen, ale me korkoro les dav. Hin man zor les te del a hin man zor les te lel pale. Kada prikazaňje chudňiom le Dadestar.“

¹⁹ Vaš ola lava pes chudle o Židi maškar peste pale te vesekedinel. ²⁰ A but džene lendar phenenas: „O demonos andre leste hin a diliňalol. Soske les šunen?“

²¹ Aver phenenas: „Kala lava nane manušestar, andre savo hin demonos. Či šaj phundravel o demonos o jakha le korenge?“

O Židi na pačan

²² Andro Jeruzalem sas o inepos, sar sas o Chramos pale pošvecimen*, a sas jevend. ²³ A o Ježiš pes predžalal pal o Chramos andre dvora le Šalamunoskri. ²⁴ Akor o Židi ačhile pašal leste a phende: „Dži kana amen mukeha avke, hoj te na džanas, ko tu sal? Te sal o Kristus, phen amenge oda phundradones!“

²⁵ O Ježiš lenge odphenda: „Phendom tumenge a na pačan. O skutki, so me kerav andre mire Dadeskro nav, sikaven pre mande. ²⁶ Ale tumen na pačan, bo na san mire bakrore. ²⁷ Mire bakrore šunen miro hangos a me len prindžarav a on aven pal mande. ²⁸ Me len dav večno dživipen a šoha na merena a űiko len na cirdela avri andral miro vast. ²⁹ Miro Dad, savo mange len diňa, hino nekbareder savorendar. Ņiko len našfi cirdel avri andral o vast mire Dadeske. ³⁰ Me the o Dad sam jekh.“

³¹ Akor hazdle o Židi o bara, hoj les te murdaren. ³² Ale o Ježiš lenge odphenda: „But lače skutki tumenge sikađom mire Dadestar. Vaš savo skutkos man kamen te murdarel le barenca?“

³³ O Židi leske odphende: „Na vaš o lače skutki tut kamas te murdarel, ale vaš oda, hoj tut ruhines pro Del a keres tutar Del; se tu sal ča manuš.“

³⁴ O Ježiš lenge odphenda: „Či nane pisimen andre tumaro Zakonos: *„Me phendom, devla san?“* ³⁵ Te ov vičinel ‚devla‘ olen, kaske sas dino o Lav le Devleskro – a le Devleskro Lav hin čačipen pro furt – ³⁶ sar oda, hoj tumen phenen oleske, kas peske o Dad kidňa avri a bičhađa pro svetos, hoj pes ruhinel pro Del? Ča vaš oda, hoj phendom: ‚Me som o Čhavo le Devleskro?‘ ³⁷ Te me na kerav o skutki mire Dadeskre, akor mange ma pačan. ³⁸ Ale te kerav ola skutki, ta kajte mange na pačan, pačan mire skutkenge, hoj te prindžaren a te pačan, hoj o Dad hino andre mande a me som andro Dad.“ ³⁹ Akor les pale kamenas te chudel, no ov gela avri andral lengre vasta.

⁴⁰ A pale gela pal o Jordan, pre oda than, kaj o Jan anglođa bolelas, a ačhila ode. ⁴¹ But džene avle pal leste a phenenas: „Kajte o Jan na kerđa űisavo zazrakos, savoro, so pal o Ježiš phenda, hin čačipen.“ ⁴² A but džene ode andre leste pačandile.

11

O Lazar merel

¹ Sas jekh nasvalo manuš, saveske sas o nav Lazar. Ov sas andral o gav Betanija, kaj bešenas e Maria the lakri pheň e Marta. ² Oda sas odi Maria, savi pomazinda le Rajes le olejoha a khošla leske o pindre le balenca. A lakro phral o Lazar sas nasvalo. ³ Avke ola pheňa bičhade pal o Ježiš, hoj leske te phenen: „Rajeja, oda, kas tu rado dikhes, hino nasvalo.“

⁴ Sar o Ježiš oda šunđa, phenda: „Kada nasvaliben nane pro meriben, ale pre le Devleskri slava, hoj o Čhavo le Devleskro te avel oslavimen.“ ⁵ O Ježiš rado dikhelas la Marta, la Maria the le Lazar. ⁶ Ale sar šunđa, hoj o Lazar hino nasvalo, ačhila mek

* **10:22** 10,22 Adadžives oda hin o inepos Chanuka.

duj džives pre oda than, kaj sas. ⁷ Palis phenda le učeņikenge: „Aven džas pale andre Judsko.“

⁸ O učeņika leske phende: „Rabbi, ča akana tut kamenas o Židi te murdarel le barencia a pale ode džas?“

⁹ O Ježiš odphenda: „Či nane le džives dešuduj (12) ori? Te vareko phirel dživese, na perela, bo dikhel o švetlos kale svetoskro. ¹⁰ Ale te phirel vareko rači, perela, bo nane andre leste o švetlos.“

¹¹ Pal kala lava lenge phenda: „Amaro prijatelīs o Lazar zasuča, ale džav, hoj les te uštavav.“

¹² Akor leske o učeņika phende: „Rajeja, te zasuča, sastola avri.“ ¹³ O Ježiš vakerelas pal leskro meriben, ale on peske gondolinenas, hoj vakerel pal o soviben.

¹⁴ Palis lenge o Ježiš phenda phundradones: „O Lazar muļa. ¹⁵ Vaš tumenge som rado, hoj ode na somas, hoj tumen te pačan. Ale aven džas pal leste!“

¹⁶ Akor phenda o Tomaš, saves vičinen Didimos, okle učeņikenge: „Džas the amen, hoj te meras leha!“

O Ježiš hin oda, ko uštavel andral o meriben a del o dživipen

¹⁷ Sar ode o Ježiš avļa, dodžanļa pes, hoj o Lazar imar štar džives pašlol andro hrobos.

¹⁸ E Betanija sas pašes paš o Jeruzalem, vaj trin kilometri. ¹⁹ A but Židi avle ke Marta the Maria, hoj len te potešinena andre žala pal o phral. ²⁰ Sar šunda e Marta, hoj avel o Ježiš, geļa ke leste, ale e Maria ačhila khere.

²¹ Avke phenda e Marta le Ježišoske: „Rajeja, te kade ulalas, miro phral na muļahas. ²² Ale the akana džanav, hoj savoro, so mangeha le Devlestar, o Del tut dela.“

²³ O Ježiš lake phenda: „Tiro phral uštela.“

²⁴ E Marta leske phenda: „Džanav, hoj uštela akor, sar uštēna o mule andral o meriben andro posledno džives.“

²⁵ O Ježiš lake phenda: „Me som oda, ko uštavel le manušen andral o meriben a del len o dživipen. Oda, ko andre mande pačal, kajte merela, dživela. ²⁶ A ņiko, ko dživel a pačal andre ma, šoha na merela. Pačas oleske?“

²⁷ „He, Rajeja,“ phenda leske, „me pačandilom, hoj tu sal o Kristus, o Čhavo le Devleskro, savo mušinda te avel pro svetos.“

O Ježiš rovel

²⁸ A sar oda phenda, geļa pale, vičinda peskra pheņa la Maria a počoral lake phenda: „O Učitelīs hino kade a vičinel tut.“ ²⁹ Sar oda e Maria šunda, uštīļa sig a geļa pal leste.

³⁰ O Ježiš mek na geļa andro gav, ale ačhila mek pre oda than, kaj ke leste avļa e Marta.

³¹ O Židi, so sas la Mariaha andro kher a potešinenas la, dikhle, hoj sig uštīļa a geļa avri. Gele pal late, bo peske gondolinenas, hoj džal paš o hrobos te rovel.

³² Avke e Maria avļa ode, kaj sas o Ježiš, a sar les dikhļa, peļa leske paš o pindre a phenda leske: „Rajeja, te kade ulalas, miro phral na muļahas.“

³³ Sar o Ježiš dikhļa te rovel la Maria a the ole Židen, so avle laha, igen les oda zaiļa a sas leske pharo andro jilo ³⁴ a phučļa: „Kaj les thođan?“

On leske phende: „Rajeja, av a dikh!“

³⁵ A o Ježiš zarunda.

³⁶ Akor phende o Židi: „Dikhen, sar les rado dikhelas!“

³⁷ Varesave džene lendar phende: „Či ov, so phundrađa o jakha le koreske, našti kerđa vareso, hoj o Lazar te na merel?“

O Ježiš uštavel le Lazar

³⁸ Le Ježišoske sas pale pharo a avļa paš o hrobos. Oda sas jaskiņa, savi sas phandli andre le bareha. ³⁹ O Ježiš phenda: „Ođlen o bar!“

E Marta, e pheņ le muleskri, phenda: „Rajeja, imar khandel, bo imar štarto džives hino ode.“

⁴⁰ O Ježiš lake phenda: „Či tuke na phendom, hoj te pačaha, dikhēha le Devleskri slava?“

⁴¹ Avke odile o bar. O Ježiš hazdņa upre o jakha a phenda: „Dado, palikerav tuke, hoj man šundal avri. ⁴² Me džanavas, hoj man furt šunes, ale oda phendom anglo nipi, save kade ačhen, hoj te pačan, hoj man tu bičhadal.“

⁴³ Sar oda phenda, vičinda zorale hangoha: „Lazar, av avri!“ ⁴⁴ A o mulo avļa avri. O pindre the o vasta leste sas zapačarde le pochtanēna a o muj leste sas zakerdo andre le khosneha.

O Ježiš lenge phenda: „Rozphanden les a muken les te džal!“

E Bari Rada kamel te murdarel le Ježiš

⁴⁵ But džene ole Židendar, save avle pal e Maria, dikhle, so kerđa o Ježiš, a pačandile andre leste. ⁴⁶ Ale varesave džene lendar gele ko Farizeja a phende lenge, so kerđa o Ježiš.

⁴⁷ Akor o bare rašaja the o Farizeja zvičinde e Bari Rada a phende: „So keraha? Bo kada manuš kerel but znamejša! ⁴⁸ Te les mukaha avke, savoredžene pačana andre leste! Avena o Rimana a zničinenana amaro chramos the amaro narodos!“

⁴⁹ Jekh dženo lendar, o Kajfaš, savo sas oda berš nekbareder rašaj, phenda: „Tumen na džanen nič! ⁵⁰ Na achalon, hoj prekal tumende hin feder, te merela jekh manuš vaš o nipi, sar te muľahas calo narodos.“

⁵¹ Vašoda, hoj sas oda berš nekbareder rašaj, na phenda oda korkoro pestar, ale prorokinda, hoj o Ježiš merela vaš o narodos, ⁵² a na ča vaš o narodos, ale the vaš oda, hoj te sthovel pale jekhetane le rozčhide čhaven le Devleskren. ⁵³ Avke pes ole dživesestar dovakerde, hoj les murdarena.

⁵⁴ Vašoda pes imar o Ježiš na sikavelas phundradones maškar o Židi, ale geľa odarik pre ajs o than paš e pušta, andro foros Efrajim. Ode ačhila peskre učeňikenca.

⁵⁵ E Patradi sas pašes a but džene gele andro Jeruzalem imar angle Patradi, hoj pes te obžuzaren. ⁵⁶ Rodenas ode le Ježiš, a sar ačhenas andro chramos, phučenas jekh avrestar: „So phenen? Avela pro inepos?“ ⁵⁷ Ale o bare rašaja the o Farizeja imar dine prikazis, hoj te pes vareko dodžanela, kaj hino o Ježiš, mušinel oda te phenel avri, hoj les te zalen.

12

E Maria pomazinel le Rajes

¹ Šov džives angle Patradi o Ježiš avľa andre Betanija, kaj bešelas o Lazar, saves o Ježiš uštada andral o meriben. ² Kerde leske ode te chal. E Marta kerelas pašal lende a o Lazar sas jekh olendar, ko leha bešelas pašal o skamind. ³ E Maria iľa vaj jepaš litra igen vzacno olejos andral o nardos a pomazinda le Ježišoske o pindre a khosla len peskre balenca. A calo kher šukares voňinelas pal oda olejos.

⁴ Jekh leskre učeňikendar, o Judaš Iškarijotsko, savo les palis zradzinda, phenda: ⁵ „Soske pes oda olejos na bikenda vaš o trin šel (300) rupune* a na diňa pes le čorenge?“ ⁶ Ov oda na phenda vašoda, hoj leske džalal pal o čore, ale vašoda, hoj čorelas. Leste sas o gonoro le lovenca a lelas peske oľestar, so andre thovenas.

⁷ Ale o Ježiš phenda: „Muk la, bo oda kerđa pre oda džives, sar merava. ⁸ Se o čore hine maškar tumende furt, ale me tumenca furt na avava.“

⁹ But Židi pes dodžanle, hoj o Ježiš sas ode, a avke avle andre Betanija na ča pal o Ježiš, ale the vaš oda, hoj te dikhen le Lazar, saves uštada andral o meriben. ¹⁰ Avke pes o bare rašaja dovakerde, hoj murdarena the le Lazar, ¹¹ bo angle leste but Židi džanas pal o Ježiš a pačanas andre leste.

O Ježiš avel andro Jeruzalem sar kralis

¹² Pre aver džives pes but nipi, so avle pre Patradi, došunde, hoj o Ježiš džal andro Jeruzalem. ¹³ Avke ile o palmengre konara, gele ke leste a vičinenas:

„Hosanna!

Požehňimen hin oda,

ko avel andro nav le Rajeskro!

Bachtalo o kralis le Izraeloskro!“

¹⁴ O Ježiš arakhľa somaricis a bešľa peske pre leste, avke sar hin pisimen:

¹⁵ „Ma dara tut, čhaje le Sionoskri!

Dikh, tiro kralis avel bešindos pro somaricis.“

¹⁶ Leskre učeňika oda mek akor na achalile, ale sar sas o Ježiš oslavimen, avľa lenge pre godi, hoj kada sas pal leste pisimen, a avke pes oda the ačhila.

¹⁷ Ola nipi, so leha sas akor, sar vičinda avri le Lazar andral o hrobos a uštada les andral o meriben, svedčinenas pal oda. ¹⁸ Vašoda avle ke leste but nipi, bo šunde, hoj kerđa oda zazrakos. ¹⁹ Akor peske o Farizeja phende: „Dikhen, nič našti keras. Calo svetos džal pal leste!“

O Greki kamen te dikhel le Ježiš

²⁰ Sas ode the varesave Greki, save avle andro Jeruzalem, hoj pro inepos te lašaren le Devles. ²¹ On avle ko Filip, savo sas andral e galilejsko Betsaida, a mangle les: „Rajeja,

* 12:5 12,5 300 denara

kamas te dikhel le Ježiš.“ ²² O Filip geľa a phendã oda le Andrejske a sodujdzene oda gele te phenel le Ježišoske.

²³ O Ježiš lenge odphendã: „Avľa e ora, hoj te avel oslavimen o Čhavo le Manušeskro. ²⁴ Čačes, čačes phenav tumenge: Te perela o zrnos andre phuv, ale na merela, ačhela korkoro. Ale te merela, anela but ulipen. ²⁵ Oda, ko rado dikhel peskro dživipen, našavela les, ale oda, ko na kamel peskro dživipen andre kada svetos, zachrañinela les pro večno dživipen. ²⁶ Te mange vareko služinel, mi phirel pal ma, a ode, kaj som me, ela the miro služobñikos. Miro Dad dela pačiv oles, ko mange služinel.

O Ježiš vakerel pal peskro meriben

²⁷ Akana mange hin phares a so šaj phenav: „Dado, le man avri andral kadi ora? Se vašoda avľom, hoj te cerpinav. ²⁸ Dado, oslavim tiro nav!“

Akor šundila o hangos andral o ñebos; akana ela avričhido o vladcas kale svetoskro. ²⁹ Ola nipi, save ode ačhenas, oda šunde a phende: „Herminda!“ A aver phende: „O añjelos leske vareso phendã.“

³⁰ O Ježiš odphendã: „Na prekal ma šundila oda hangos, ale prekal tumende. ³¹ Akana hin o sudos upral kada svetos; akana ela avričhido o vladcas kale svetoskro. ³² A sar me avava uprehazdlo la phuvatar; cirdava savoren ke mande.“ ³³ Kada phendã vašoda, hoj lenge te del te džanel, save meribnaħa merela.

³⁴ O nipi leske odphende: „Amen šundam andro Zakonos, hoj o Kristus ačhela pro furt! Sar oda, hoj tu phenes, hoj o Čhavo le Manušeskro mušinel te avel uprehazdlo? Ko hin oda Čhavo le Manušeskro?“

³⁵ O Ježiš lenge phendã: „Mek sikra hin o švetlos tumenca. Phiren, medik tumen hin o švetlos, hoj tumen te na zachudel o kalipen. Bo ko phirel andro kalipen, na džanel, kaj džal. ³⁶ Medik tumen hin o švetlos, pačan andro švetlos, hoj te aven o čhave le švetloskro.“ Sar oda o Ježiš phenda, odgela a garuđa pes lenge.

O Židi na pačan andro Ježiš

³⁷ Kajte o Ježiš anglal lende kerda kajci but zazraki, na pačanas andre leste, ³⁸ hoj pes te napľñinel oda lav, so phenda o prorokos Izajaš:

„Rajeja, ko pačandila amare lavenge?

A kasko sas sikadi le Rajeskri zor?“

³⁹ Vašoda naši pačandile, bo avrether pisinda o Izajaš:

⁴⁰ *„Korarda lenge o jakħa*

a zakerda lenge o jile,

hoj le jakħenca te na dikhen,

le jilenca te na achalon,

hoj pes te na visaren

a me len te na sastarav avri.“

⁴¹ Kada phendã o Izajaš, bo dikħla leskri slava a vakerelas pal leste.

⁴² No the avke but anglune murša andre leste pačandile. Ale anglo Farizeja pes na pridžanenas, hoj len te na čhiven avri andral e sinagoga. ⁴³ Bo on buter kamenas, hoj len o nipi te lašaren sar o Del.

⁴⁴ O Ježiš vičinda: „Oda, ko pačal andre ma, na pačal ča andre ma, ale the andre oda, ko man bičħada. ⁴⁵ A ko man dikhel, dikhel oles, ko man bičħada. ⁴⁶ Me avľom sar o švetlos pre phuv, hoj ñiko, ko andre ma pačal, te na ačhel andro kalipen.

⁴⁷ Te vareko šunel mire lava a na dofikerel len, me les na sudzinav, bo me na avľom o svetos te odsudzinel, ale te zachrañinel. ⁴⁸ Oda, ko man na prilel aħi mire lava, oles hin ko te sudzinel. O lav, so vakeravas, les sudzinela andro posledno džives. ⁴⁹ Bo me na vakeravas korkoro mandar, ale o Dad, savo man bičħada, mange prikazinda, so mušinav te phenel a sar te vakerel. ⁵⁰ A me džanav, hoj leskro prikazañje anel o večno dživipen. Oda, so me vakerav, vakerav avke, sar mange phendã o Dad.“

13

O Ježiš thovel o pindre le učeñikenge

¹ Sas o džives angle Patradi. O Ježiš džanelas, hoj avľa leskri ora te džal het andral kada svetos ko Dad, a vašoda, hoj kamelas peskren, save sas pro svetos, presikađa lenge baro kamiben.

² Rači paš o chaben o beng imar thođa andro jilo le Judašiske, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko, hoj les te zradzinel. ³ No o Ježiš džanelas, hoj o Dad leske diħa savoro andro vasta a hoj avľa le Devlestar a džal pale ko Del. ⁴ Uštila pašal o chaben, čħida tele o uprune gada a phandľa pašal peste e leketa. ⁵ Palis čħida o pañi andro lavoris,

chudña te thovel (omorel) o pindre le učeñikenge a khoselas lenge len la leketaha, so sas phandli pašal leste.

⁶ Sar avla paš o Šimon Peter, phučla lestar o Peter: „Rajeja, tu mange kames te thovel o pindre?“

⁷ O Ježiš leske odphenda: „Oda, so me kerav, tu akana na achalos, ale palis achalo.“

⁸ O Peter leske phenda: „Šoha tuke na domukava, hoj mange te thoves o pindre!“

Ale o Ježiš leske odphenda: „Te tuke na thovava o pindre, na aveha buter miro učeñikos.“

⁹ Akor leske o Šimon Peter phenda: „Rajeja, na ča mire pindre, ale the o vasta the o šero.“

¹⁰ O Ježiš leske phenda: „Oleske, ko pes imar thoda, kempel te thovel ča o pindre, bo imar hino calo žužo. The tumen san žuže, ale na savore.“ ¹¹ Bo ov džanelas, ko les zradzinela, a vašoda phenda: „Na savore san žuže.“

¹² Sar lenge thoda o pindre, urda pre peste pale o uprune gada a bešla peske. Palis lendar phučla: „Achalilan, so tumenge kerdom? ¹³ Tumen man vičinen ‚Učitelina‘ the ‚Rajeja‘ a mištes phenen, bo me som. ¹⁴ A te me, tumaro Raj the Učitelis, tumenge thodom o pindre, akor the tumen thoven o pindre jekh avreske. ¹⁵ Me tumenge sikadom, sar oda te keren, hoj the tumen te keren avke sar me. ¹⁶ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj o sluhas nane bareder sar leskro raj a aňi oda, ko sas bičhado, nane bareder sar oda, ko les bičhada. ¹⁷ Te oda džanen, bachtale san, te oda the keren.

¹⁸ Na vakerav pal tumende savorende. Me džanav, kas mange avri kidňom, ale hoj pes te naplñinel oda, so hin pisimen: ‚Oda, ko manca chal o maro, chudña pre ma te džal.‘

¹⁹ Phenav tumenge oda akana, hoj palis, sar pes oda ačhela, te pačan, hoj Me Som. ²⁰ Čačes, čačes phenav tumenge; Oda, ko prilal oles, kas me bičhavava, man prilal, a ko man prilal, prilal oles, ko man bičhada.“

O Ježiš phenel, ko les zradzinela

²¹ Sar oda vakerelas o Ježiš, sas leske phares pro jilo a phenda lenge phundradones: „Čačes, čačes phenav tumenge, jekh tumendar man zradzinela.“

²² Akor o učeñika chudle te dikhel jekh pre aver, bo na achalonas, pal kaste vakerel. ²³ Jekh leskre učeñikendar, oda, saves o Ježiš rado dikhelas, peske pašlolas igen pašes paš o Ježiš. ²⁴ O Šimon Peter leske sikada, hoj te phučel le Ježišostar, pal kaste oda vakerel.

²⁵ Avke oda učeñikos geľa le šereha mek pašeder paš o Ježiš a phučla lestar: „Rajeja, ko hin oda?“

²⁶ O Ježiš odphenda: „Oda hin oda, kaske me podava o močimen maro.“ Močinda o maro a diňa le Judašiske, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko. ²⁷ Sar o Judaš iľa o maro, takoj andre leste avla o satan.

O Ježiš leske phenda: „Oda, so kames te kerel, ker sig.“ ²⁸ Ale ņiko olendar, so bešenas pašal o skaminđ, na achalile, soske leske o Ježiš oda phenda. ²⁹ Vašoda, hoj le Judašiste sas o gonoro le lovenca, varesave učeñika peske gondolinenas, hoj o Ježiš leske phenel: „Dža, cin oda, so kempel pro inepos,“ abo: „De vareso le čoren.“ ³⁰ Sar iľa o Judaš o maro, geľa avri. A sas rat.

O nevo prikazaňje

³¹ Sar o Judaš geľa avri, phenda o Ježiš: „Akana hin oslavimen o Čhavo le Manušeskro a o Del hin oslavimen andre leste. ³² A te o Del hin oslavimen andre leste, the o Del les oslavinela korkoro andre peste a takoj les oslavinela.

³³ Čhave mire, imar na avava but tumenca. Rodena man a avke, sar phendom le Židenge, the tumenge akana phenav: Ode, kaj me džav, tumen našti aven.

³⁴ Nevo prikazaňje tumen dav: Kamen jekh avres. Avke, sar me tumen kamavas, the tumen kamen jekh avres. ³⁵ Pal oda prindžarena savore, hoj san mire učeñika, te ela o kamiben maškar tumende.“

O Ježiš phenel, hoj o Peter les zaprinela

³⁶ O Šimon Peter lestar phučla: „Rajeja, kaj džas?“

O Ježiš leske odphenda: „Kaj me džav, ode pal ma akana našti aves, ale palis pal ma aveha.“

³⁷ O Peter leske phenda: „Rajeja, soske našti džav akana pal tu? Me o dživipen vaš tu daval!“

³⁸ O Ježiš leske odphenda: „Tu vaš ma o dživipen deha? Čačes, čačes phenav tuke, hoj mek aňi o kohutos na gilavela, imar tu man trival zaprineha.“

14

O Ježiš hin o drom, o čačipen the o dživipen

¹ „Te na pes tumaro jilo daral! Pačan andro Del, pačan the andre ma. ² Andre mire Dadeskro kher hin but khera, te oda na ulahas avke, phendomas tumenge, hoj tumenge džav te pripravinel o than? ³ A sar džava a pripravinava tumenge o than, avava pale a lava tumen ke mande, hoj te aven ode, kaj som me. ⁴ Tumen džanen o drom, kaj me džav.“

⁵ O Tomaš leske phenda: „Rajeja, amen na džanas, kaj džas. Sar šaj džanas o drom?“

⁶ O Ježiš leske phenda: „Me som o drom, o čačipen the o dživipen. Niko na avela ko Dad, te na avela prekal ma. ⁷ Te prindžardanas man, prindžardanas the mire Dades. Akanastar les imar prindžaren a imar les dikhlan.“

⁸ O Filip phenda: „Rajeja, sikav amenge le Dades a buter amenge imar na kampela.“

⁹ O Ježiš leske phenda: „Kajci but som tumenca a na prindžardal man, Filip? Ko man dikhla, dikhla le Dades. Sar šaj phenes: ‚Sikav amenge le Dades?‘ ¹⁰ Na pačas, hoj me som andro Dad a o Dad andre ma? O lava, so tumenge me vakerav, na vakerav korkoro mandar. Ale o Dad, so dživel andre mande, ov kerel peskre skutki. ¹¹ Pačan mange, hoj me som andro Dad a o Dad andre mande. Ale te na pačan mange, ta akor pačan vaš ola skutki, so kerav! ¹² Čačes, čačes phenav tumenge, hoj oda, ko pačal andre ma, kerela ola skutki, so me kerav, a mek the bareder kerela, bo me džav ko Dad. ¹³ A me kerava savoro, so mangena andre miro nav, hoj te avel o Dad oslavimen andro Čhavo. ¹⁴ Te mandar mangena vareso andre miro nav, me oda kerava.“

O Raj del lav pal o Sveto Duchos

¹⁵ „Te man kamen, dolikerena mire prikazaňja. ¹⁶ A me mangava le Dades a ov tumen dela avre Ťešitelis, savo ela tumenca pro furt; ¹⁷ le Duchos le čačipnaskres, saves o svetos našti prilel, bo les aňi na dikhel aňi na prindžarel. Ale tumen les prindžaren, bo dživel maškar tumende a ela andre tumende. ¹⁸ Na mukava tumen sar široten, avava ke tumende. ¹⁹ Mek sikra a o svetos man buter na dikhela, ale tumen man dikhena. Vašoda, hoj me dživav, the tumen dživena. ²⁰ Andre oda džives tumen prindžarena, hoj me som andre miro Dad a tumen andre mande a me andre tumende. ²¹ Ko prilel mire prikazaňja a dolikerel len, oda man kamel. A ko man kamel, oles kamela miro Dad; a the me les kamava a sikavava man leske.“

²² O Judaš, ale na oda Iškarijotsko, phenda: „Rajeja, sar oda, hoj tut kames te sikavel amenge, a na le svetoske?“

²³ O Ježiš leske odphenda: „Oda, ko man kamel, dolikerela miro lav a miro Dad les kamela. A avaha ke leste a dživaha leha. ²⁴ Oda, ko man na kamel, na dolikerel mire lava. O lav, so šunen, nane miro, ale le Dadeskro, savo man bičhada.“

²⁵ Kada tumenge phendom, mek sar som tumenca. ²⁶ Ale o Ťešitelis, o Sveto Duchos, saves bičhavela o Dad andre miro nav, ov tumen sikavela savoro a leperela tumenge sa, so tumenge phendom. ²⁷ O smirom tumenge mukav; miro smirom tumenge dav. Ale me les tumenge na dav avke sar kada svetos. Tumare jile pes te na trapinen aňi te na predaran!

²⁸ Šundan, hoj tumenge phendom: ‚Džav a pale avava ke tumende.‘ Te man kamlanas, radisalhanas, hoj phendom: ‚Džav ko Dad,‘ bo o Dad hino bareder sar me. ²⁹ Phendom tumenge akana, sigeder sar pes oda ačhela, hoj tumen te pačan, sar pes oda ačhela. ³⁰ Imar na vakerava but tumenca, bo avel o vladcas kale svetoskro. Nane les zor upral mande, ³¹ ale hoj o svetos te prindžarel, hoj kamav le Dades, kerav savoro avke, sar mange o Dad prikazinda. Ušten, džas adarik!“

15

O Ježiš hino čačo viňičis

¹ „Me som oda čačo viňičis a miro Dad hino vinaris. ² Dojekh konaricis andre mande, so na anel ovocje, odčhinel a dojekh, so anel ovocje, žužarel, hoj te anel buter ovocje. ³ Tumen san imar žuže vaš o lav, so tumenge vakeravas. ⁴ Ačhen andre mande a me andre tumende. Sar o konaricis našti anel ovocje korkoro pestar, te na ačhela andro viňičis, avke aňi tumen, te na ačhena andre mande.“

⁵ Me som o viňičis, tumen san o konarica. Ko ačhel andre mande a me andre leste, anel but ovocje, bo bijal mande našti řič keren. ⁶ Te vareko na ačhel andre mande, ela

čhido avri sar o konaricis a šučola avri. Palis len skidena upre, čhivena andre jag a zlabona. ⁷ Te ačhena andre mande a mire lava ačhena andre tumende, akor mangel savoro, so kamen, a ačhela pes tumenge. ⁸ Miro Dad hino oslavimen oleha, hoj tumen anen but ovocje a ačhen mire učeñnika.

⁹ Sar man kamel o Dad, avke the me tumen kamav. Ačhen andre miro kamiben! ¹⁰ Te dolikerena mire prikazañja, ačhena andre miro kamiben, avke sar me dolikeravas mire Dadeskre prikazañja a ačhav andre leskro kamiben. ¹¹ Kada tumenge phenavas vašoda, hoj miro radišagos te ačhel andre tumende a tumare radišagoske nič te na chibalinel. ¹² Kada hin miro prikazañje: Kamen jekh avres avke, sar me tumen kamav. ¹³ Nikas nane bareder kamiben sar oles, ko del peskro dživipen vaš peskre prijatela. ¹⁴ Tumen san mire prijatela, te keren savoro, so tumenge prikazinav. ¹⁵ Imar buter tumen na vičinav ‚sluhale‘, bo o sluhas na džanel, so kerel leskro raj. Ale tumen vičinav ‚prijatela‘, bo diñom tumenge te džanel savoro, so šundom mire Dadestar. ¹⁶ Na tumen tumenge kidñan avri man, ale me mange kidñom avri tumen a ačhadom tumen, hoj te džan a te anen ovocje, savo ačhela. Hoj o Dad tumen te del savoro, so mangena andre miro nav. ¹⁷ Kada tumenge prikazinav: Kamen jekh avres!“

O svetos našti avri ačhel le učeñiken

¹⁸ „Te tumen o svetos našti avri ačhel, džanen, hoj man sigeder našti avri ačhelas. ¹⁹ Te ulanas andral o svetos, o svetos tumen rado dikhlahas sar peskren. Ale vašoda, hoj na san andral o svetos, ale me mange tumen avri kidñom andral o svetos, o svetos tumen našti avri ačhel. ²⁰ Leperen tumenge pro lav, so tumenge phendom: O sluhas nane bareder sar leskro raj. Te pre mande džanas, džana the pre tumende. Te dolikerde miro lav, dolikerena the tumare. ²¹ Ale kada savoro tumenge kerena vaš miro nav, bo na prindžaren oles, ko man bičhada. ²² Te na avlomas a na vakerdomas lenge, na ulahas len binos. Ale akana len nane vihovorka vaš lengro binos. ²³ Oda, ko man našti avri ačhel, našti avri ačhel the mire Dades. ²⁴ Te na kerdomas maškar lende o skutki, so ñiko aver na kerda, na ulahas len binos. Ale akana dikhle, a the avke man the mire Dades našti avri ačhen, ²⁵ hoj pes te ačhel o lav, so hin pisimen andre lengro Zakonos: ‚Našti man avri ačhenas a na sas vaš soske.‘

²⁶ Ale sar avela o Tešitelis, saves tumenge bičhavava, o Duchos le čačipnaskro, savo avel le Dadestar, ov svedčinel pal ma. ²⁷ A the tumen svedčinen pal ma, bo san manca ešebnovarestar.“

16

¹ „Kada tumenge phendom vašoda, hoj te na preačhen te pačal. ² Čhivena tumen avri andral o sinagogi a avel e ora, kana peske sako, ko tumen murdarela, gondofinela, hoj oleha služinel le Devleske. ³ A kerena oda, bo na prindžarde añi le Dades añi man. ⁴ Ale kada tumenge phendom vašoda, hoj sar avela odi ora te leperen tumenge, hoj tumenge oda phenavas. Ešebnovarestar tumenge kada na phendom, bo somas tumenca.“

Pal o Sveto Duchos

⁵ „Ale akana džav ke Oda, ko man bičhada, a ñiko tumendar mandar na phučel: ‚Kaj džas?‘

⁶ Ale o pharipen pherdžarda tumare jile, bo tumenge vakerdom kala veci. ⁷ No me tumenge phenav o čačipen: Tumenge ela feder, te me džava het. Bo te me na džava het, o Tešitelis na avela ke tumende. Ale te džava het, bičhavava les ke tumende. ⁸ Sar ov avela, sikavela le svetoske o binos, o spravodlišagos the o sudos: ⁹ O binos hin andre oda, hoj na pačan andre ma; ¹⁰ o spravodlišagos hin andre oda, hoj džav ke miro Dad a imar man buter na dikhena; ¹¹ a o sudos hin andre oda, hoj o vladcas kale svetoskro hino odsudzimen.

¹² Mek man hin but so tumenge te phenel, ale akana mek oda našti zlidžan. ¹³ Ale sar avela Ov, o Duchos le čačipnaskro, lidžala tumen andre dojekh čačipen. Na vakerela korkoro pestar, ale vakerela savoro, so šunel. A phenela tumenge the oda, so avela. ¹⁴ Ov man oslavinela, bo lela olestar, so hin miro, a phenela oda tumenge. ¹⁵ Savoro, so hin le Dades, hin miro – vašoda phendom, hoj lela olestar, so hin miro, a phenela oda tumenge.“

O Ježiš džala het a avela pale

¹⁶ „Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man.“

¹⁷ Akor varesave učeñnika maškar peste phende: „Soske phenel: ‚Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man?‘ A soske phenel: ‚Me džav ko Dad?‘“ ¹⁸ Avke pestar phučenas: „So hin oda: ‚Mek sikra?‘ Na džanas, so vakerel.“

¹⁹ O Ježiš džanla, hoj lestar oda kamle te phučel a phenda lenge: „Phučen jekh avrestar, soske phendom: „Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man?“
²⁰ Čačes, čačes tumenge phenav, hoj tumen rovena the hikinena a o svetos radisaŋola. Tumen avena andro pharipen, ale tumaro pharipen pes visarela pro radišagos. ²¹ La khabña džuvla hin o dukha, sar ločhol, bo avla lakri ora. Ale sar lake ulof o čhavoro, radišagostar bisterel pro dukha, bo anda le čhavores pro svetos. ²² The tumen akana hin pharipen, ale pale tumen dikhava a tumare jile radisaŋona a tumaro radišagos tumendar ňiko na lela. ²³ Oda džives mandar imar na phučena ňič. Čačes, čačes tumenge phenav, hoj dela tumen savoro, so mangena le Dadestar andre miro nav. ²⁴ Dži akana mek andre miro nav na mangelas ňič. Avke mangel a chudena, hoj tumare radišagoske ňič te na chibalinel.

Le Ježišoskro viťazstvo upral o svetos

²⁵ Kada tumenge vakeravas andro podobenstva, ale avela e ora, hoj tumenge na vakerava buter andro podobenstva. Ale vakerava tumenge phundradones pal o Dad. ²⁶ Andre oda džives tumen mangena andre miro nav. Na phenav tumenge, hoj me vaš tumenge mangava le Dades, ²⁷ se korkoro o Dad tumen rado dikhel, bo tumen man rado dikhenas a pačandilan, hoj me avlom le Devlestar. ²⁸ Avlom pašal o Dad andro svetos. Akana pale omukav o svetos a džav paš o Dad.“

²⁹ Akor o učeŋika phende: „Dikh, akana vakeres phundradones, a na vakeres andro podobenstvo. ³⁰ Akana džanas, hoj džanes savoro a na kempel tuke, hoj tutar vareko te phučel. Vašoda pačas, hoj avlal le Devlestar.“

³¹ O Ježiš lenge odphenda: „Akana pačan? ³² Dikhen, avel e ora a imar akana avla, hoj sako tumendar denašela pal peskro drom a man mukena korkores, ale me na som korkoro, bo o Dad hino manca. ³³ Kada tumenge vakeravas vašoda, hoj tumen te avel andre mande mirom. Andro svetos tumen ela pharipen. Ale aven zorale! Me zviťazindom upral o svetos.“

17

Le Ježišoskri modlitba

¹ Sar oda o Ježiš dovakerda, dikhla pro ňebos a phenda:

„Dado, avla e ora. Oslavin tire Čhas, hoj o Čhavo te oslavinel tut. ² Bo tu les diňal zor upral dojekh manuš, hoj te del večno dživipen savoren, kas leske diňal. ³ O večno dživipen hin andre oda: Hoj te prindžaren tut, le jekhe čače Devles the le Ježiš Kristus, saves bičhadal. ⁴ Me tut oslavindom pre kadi phuv oleha, hoj dokerdom savoro, so mange diňal te kerel. ⁵ Akana tu, Dado, oslavin man paš tute ola slavaha, so man sas paš tu mek anglođa, sar sas stvorimen o svetos.

⁶ Sikadom tiro nav le manušenge, saven mange diňal andral o svetos. Tire sas a diňal len mange a dolikerde tiro lav. ⁷ On akana džanen, hoj savoro, so mange diňal, hin tutar. ⁸ Bo me lenge diňom o lava, so tu mange diňal a on len priile a čačes sprindžarde, hoj avlom tutar, a pačandile, hoj tu man bičhadal. ⁹ Me mangav vaš lenge. Na mangav vaš o svetos, ale vaš ola, kas mange diňal, bo hine tire. ¹⁰ A savoro, so hin miro, hin tiro a savoro, so hin tiro, hin miro. A me som oslavimen prekal lende. ¹¹ Imar buter na som pro svetos, ale on hine pro svetos a me džav ke tu. Sveto Dado, doliker len andre tiro nav, savo man diňal, hoj te aven jekh, avke sar amen sam jekh. ¹² Medik somas lenca pro svetos, me len dolikeravas andre tiro nav, so man tu diňal. Davas pre lende pozoris a ňiko lendar na našlila, ča oda, ko mušinda te avel našado, hoj pes te ačhel avke, sar hin pisimen.

¹³ Akana džav ke tu a kada phenav, medik som pro svetos, hoj miro radišagos te avel pherdo andre lengre jile. ¹⁴ Me lenge diňom tiro lav a o svetos len našti avri ačhel, bo nane andral o svetos, avke sar me na som andral o svetos. ¹⁵ Na mangav, hoj len te les andral o svetos, ale hoj len te chraŋines le nalacheštar. ¹⁶ Nane andral o svetos, avke sar me na som andral o svetos. ¹⁷ Pošvecin len tire čačipnaha! Tiro lav hin o čačipen. ¹⁸ A sar tu man bičhadal andro svetos, avke the me len bičhadom andro svetos. ¹⁹ A me man oddav tuke vaš lenge, hoj the on te aven oddine le čačipnaske.

²⁰ Na mangav ča vaš lenge, ale mangav the vaš ola džene, ko prekal lengre lava pačana andre mande, ²¹ hoj savore te aven jekh. Avke sar tu, Dado, sal andre ma a me andre tu, avke mi en the on andre amende, hoj o svetos te pačal, hoj tu man bičhadal. ²² Me lenge diňom odi slava, so tu mange diňal, hoj te aven jekh, avke sar amen sam jekh. ²³ Me andre lende a tu andre mande, hoj te aven jekh andre savoreste, hoj o svetos te džanel, hoj tu man bičhadal a hoj len kamehas avke, sar man kamehas.

²⁴ Dado, kamav, hoj ola manuša, saven mange diňal, te aven manca ode, kaj som me, hoj te dikhen miri slava – e slava, so mange diňal vašoda, bo man kamehas mek angloda, sar sas o svetos stvorimen.

²⁵ Čačipnaskro Dado, o svetos tut na prindžarda, ale me tut prindžardom a the kala prindžarde, hoj tu man bičadał. ²⁶ Diňom lenge te džanel tiro nav a mek the dawa, hoj o kamiben, saveha man kamehas, te ačhel andre lende a me andre lende.“

18

Zalen le Ježiš

¹ Sar pes o Ježiš imar domodlinda, gela peskre učeņikenca prekal o paņi Kidron, kaj sas olivovo sados. O Ježiš geła andre peskre učeņikenca.

² O Judaš, savo les zradzinda, džanelas ole thanestar, bo o Ježiš pes ode buterval arakhelas peskre učeņikenca. ³ Avke iła peha o Judaš jekh čata slugaden the sluhē le nekbaredere rašajendar the Farizejendar. Sas len lampaša the aver švetla, šabli the kopiji.

⁴ O Ježiš džanelas savorestar, so pes leske ačhela, avke geła a phučła lendar: „Kas roden?“

⁵ „Le Ježiš Nazaretsko,“ odphende leske.

O Ježiš phenda: „Me Som.“ A sas lenca the o Judaš, leskro zradcas. ⁶ Sar lenge o Ježiš phenda: „Me Som,“ gele palal a pele pre phuv.

⁷ Avke lendar pale phučła: „Kas roden?“

„Le Ježiš Nazaretsko,“ phende.

⁸ O Ježiš odphenda: „Phendom tumenge, hoj Me Som. Te man roden, len muken te džal.“ ⁹ Kada phenda, hoj pes te ačhen leskre lava: „Ňikas olendar, kas mange diňal, na našadom.“

¹⁰ Akor o Šimon Peter cirdña avri peskri šabla a odčhinda le nekbaredere rašaskre sluhasko o čačo kan. Oda sluhās pes vičinelas Malchos.

¹¹ Ale o Ježiš phenda le Peteriske: „Thov e šabla pale, kaj sas! Či na pijava avri e kuči, so mange o Dad diňa?“

¹² Akor o slugada, o velifelis the o sluhi le Židengre ile le Ježiš a zaphandle les. ¹³ A ešeb les ligende ko Annaš, bo ov sas o sastro le Kajfašiskro. O Kajfaš sas oda berš nekbareder rašaj. ¹⁴ Oda sas oda Kajfaš, savo phenda le Židenge, hoj feder ela, te merela jekh manuš vaš savore nipi.

O Peter zaprinel le Ježiš

¹⁵ Džalas pal o Ježiš o Šimon Peter the dujto učeņikos. Ole učeņikos o nekbareder rašaj prindžarelas a gela jekhetane le Ježišoha andre le nekbareder rašaskri dvora. ¹⁶ No o Peter ačhelas avri paš o vudar. Palis oda dujto učeņikos, saves o nekbareder rašaj prindžarelas, avla avri a vakerda ola čhaha, savi phundravelas e brana, palis iła andre le Peter.

¹⁷ Odi čhaj, savi phundravelas e brana, phučła le Peteristar: „Na sal the tu jekh kale manuškro učeņikendar?“

„Na som,“ odphenda o Peter.

¹⁸ Ačhenas ode o sluhi the o služobņika le Židengre a kerde bari jag a tačarenas pes, bo sas šil. Ačhelas lenca the o Peter a tačarelas pes.

O Ježiš anglo nekbareder rašaj

¹⁹ O nekbareder rašaj phučelas le Ježišostar pal o učeņika the pal leskro sikaviben.

²⁰ O Ježiš leske odphenda: „Me vakeravas le svetoske phundradones. Furt sikavavas andre sinagoga the andro chramos, kaj pes džan savore Židi, a Ňič na vakeravas počoral. ²¹ So mandar phučes? Phuč olendar, ko šunenas, so lenge vakeravas. On džanen, so vakerdom.“

²² Sar oda phenda, jekh ole slugadendar, so ode ačhelas, demada le Ježiš pal o muj a phenda: „Kavke odphenes le nekbareder rašaske?“

²³ O Ježiš leske odphenda: „Te namištes phendom, sikav, so namištes phendom, ale te mištes, soske man mares?“ ²⁴ Palis bičadał o Annaš le Ježiš zaphandlones ke aver nekbareder rašaj ko Kajfaš.

O Peter pale zaprinel le Ježiš

²⁵ O Šimon Peter ačhelas a tačarelas pes. A phučle lestar: „Na sal the tu jekh leskre učeņikendar?“

No ov zaprinda a phenda: „Na som.“

²⁶ Jekh le nekbareder rašaskre sluhendar, savo sas famelija oleske, kaske o Peter odčhinda o kan, phenda: „Na dikhlom tut leha andre zahrada?“ ²⁷ O Peter pale zaprinda a takoj gilada o kohutos.

O Ježiš anglo Pilat

²⁸ Avke ligende le Ježiš khatar o Kajfaš andro palacis le Pilatoskro a sas tosara. Ale on na gele andre, hoj pes te na melaren, bo kamle te chal le bakroses pre Patradi. ²⁹ O Pilat avla avri pal lende a phučla: „So hin tumen pre kada manuš?“

³⁰ Odfhende leske: „Te na kerđahas kada manuš namištes, na andamas les ke tu.“

³¹ O Pilat odphenda: „Len les tumen a sudžinen les pal tumaro zakonos.“

O Židi leske phende: „Amen nane pravos ņikas te murđarel.“ ³² Kada pes ačhiła, hoj pes te ačhen o lava le Ježišoskre, savenca diňa te džanel, save meribnaha merela.

³³ Avke o Pilat geła pale andro palacis, vičinda le Ježiš a phučla lestar: „Sal tu o židoviko kralis?“

³⁴ O Ježiš odphenda: „Phenes oda korkoro tutar, abo tuke oda pal ma phende aver džene?“

³⁵ O Pilat phenda: „So me som Židos? Korkoro tiro narodos the o bare rašaja mange tut dine. So kerđal?“

³⁶ O Ježiš odphenda: „Miro krališagos nane andral kada svetos. Te ulahas miro krališagos andral kada svetos, mire služobňika pes mardehas vaš ma, hoj te na avav dino andro vasta le Židenge. Ale akana miro krališagos nane adarik.“

³⁷ Akor o Pilat phenda: „Ta akor the avke sal kralis?“

O Ježiš odphenda: „Tu phenes, hoj som krališ. Me pre oda ulilom, a vašoda avlom pro svetos, hoj te svedčnav pal o čačipen. Sako, ko hin andral o čačipen, šunel miro hangos.“

³⁸ O Pilat phučla: „So hin o čačipen?“ Sar oda phenda, geła pale avri paš o Židi a phenda lenge: „Me pre leste na arakhom nič nalačo. ³⁹ Ale hin tumen tradicija, hoj tumenge premukav pre Patradi jekhe bertenošis. Kamen, hoj tumenge te premukav le židovike kralis?“

⁴⁰ Ale on savore vičinenas: „Na les, ale le Barabaš!“ O Barabaš sas zbuňnikos.

19

O Pilat odsudžinel le Ježiš pro meriben

¹ Akor iła o Pilat le Ježiš a diňa les te marel le bičoha. ² O slugada kerde le trňendar koruna a thode le Ježišoske pro šero. Urde les andro purpurovo plaštoš, ³ avenas paš leste a phenas: „Mi dživel o židoviko krališ!“ A marenas les pal o muj.

⁴ Pašis o Pilat avla pale avri a phenda lenge: „Dikhen, anav tumenge les avri, hoj te džanen, hoj me pre leste na arakhav nič nalačo.“ ⁵ Avke avla o Ježiš avri. Pro šero les sas e koruna le trňendar a sas urdo andro purpurovo plaštoš. O Pilat lenge phenda: „Dikhen, o manuš!“

⁶ Sar les dikhle o bare rašaja the o stražňika, vičinde: „Ukrižin les! Ukrižin les!“

O Pilat lenge phenda: „Tumen les len a ukrižinen! Me pre leste na arakhav nič nalačo!“

⁷ O Židi leske odphende: „Amen hin zakonos a pal oda zakonos mušinel te merel, bo kerelas pestar o Čhavo le Devleskro.“

⁸ Sar oda šunda o Pilat, meksa buter predarandila ⁹ a geła pale andre peskro palacis a phučla le Ježišostar: „Khatar sal?“ Ale o Ježiš leske na odphenda. ¹⁰ O Pilat leske phenda: „Manca na vakeres? So na džanes, hoj man hin zor tut te premukel abo tut te ukrižinel?“

¹¹ O Ježiš leske odphenda: „Na ulahas tut upral mande ņisavi zor, te tuke oda na ulahas dino upral. Vašoda bareder binos hin oles, ko man tuke diňa andro vasta.“

¹² Akorestar les kamelas o Pilat te premukel. Ale o Židi vičinenas: „Te kales premukeha, na sal le cisariskro prijafelis. Bo sako, ko pestar kerel kralis, džal pro cisaris.“

¹³ Sar o Pilat šunda kala lava, iła le Ježiš avri a bešla peske pro sudno stolkos pro than, so pes vičinel Litostrotos a andre hebrejiko čhib Gabata. ¹⁴ A sas o džives, sar pes pripravinenas pre Patradi; sas vaj dešuduj ori*.

O Pilat phenda le Židenge: „Dikhen! Tumaro krališ!“

* 19:14 19,14 E grecko čhib: šov ori

15 No on vičinde: „De les het! Murdar les! Ukrižin les!“

O Pilat phučla: „Kamen, hoj te ukrižinav tumare kralis?“

Ale o bare rašaja odphende: „Nane amen kralis, ča cisaris!“

O Ježiš ukrižimen

16 Akor lenge les diña, hoj les te ukrižinen. Avke ile le Ježiš het. 17 Lidžalas peskro kerestos a džalas pro than, so pes vičinel Lebka a andre hebrejiko čhib Golgota. 18 Ode les ukrižinde a leha mek the duje avren, jekhes pal jekh sera a dujtones pal e dujto sera, a le Ježiš maškaral.

19 O Pilat diña te pisinel tabulka a thođa la pro kerestos. A sas ode pisimen: „O Ježiš Nazaretsko, o kralis le Židengro.“ 20 A genenas la but Židi, bo oda than, kaj sas o Ježiš ukrižimen, sas pašes paš o foros. Sas oda pisimen hebrejski, grecki the lafinski. 21 Akor phende le Židengre nekbaredere rašaja le Pilatoske: „Ma pisin: ‚O kralis le Židengro,‘ ale pisin, hoj ov phenda: ‚Me som kralis le Židengro.‘“

22 Ale o Pilat odphenda: „Oda, so pisindom, pisindom.“

23 Sar imar o slugađa ukrižinde le Ježiš, rozdelinde leskre gada pro štar kotora, dojekhe slugadiške jekh kotor. Ile the o teluno gađ, savo na sas sido, ale sas jekhe pochtanestar uprunestar dži tele 24 a phende peske: „Na čingeras les, ale losinas vaše, kaskro ela.“ Aleha pes ačhila oda, so hin pisimen:

*„Rozdelinde peske maškar peste mire gada
a vaš miro ruchos peske čhide losos.“*

Kada hin oda, so kerde o slugađa.

25 Paš o kerestos le Ježišoskro ačhelas leskri daj, leskra dakri pheñ, e Maria, so sas romñi le Kleofašiskri, the e Maria Magdalena. 26 Sar o Ježiš ode dikhla peskra da a the le učeñikos, saves kamelas, hoj ačhel paš late, phenda peskra dake: „Džuvlije, dikh, tiro čhavo!“ 27 Pašis phenda le učeñikoske: „Dikh, tiri daj!“ Akorestar la iľa oda učeñikos ke peste.

O Ježiš merel

28 Pašis, sar imar dikhla o Ježiš, hoj hin savoro dokerdo a hoj pes te naphñinel oda, so hin pisimen, phenda: „Smedno som!“ 29 Sas ode čaro, andre savo sas šut. Močinde e špongija andro šut, phandle la pre izoposkri paca a thode leske la paš o vušta. 30 Sar o Ježiš koštoliñda o šut, phenda: „Dokerdo hin!“ Zmukla tele o šero a mukla avri peskre duchos.

31 Vašoda, hoj sas o džives anglo šabat, mangle o Židi le Pilat, hoj te del te phagel o kokala pro pindre olenge, ko sas ukrižimen. Bo na kamenas len te mukel pro keresti pro šabat a kada šabat sas baro. 32 Avke avle o slugađa a phagle o kokala pro pindre le ešebnoneske the le dujtoneske, so leha sas ukrižimen. 33 Ale sar avle paš o Ježiš a dikhle, hoj imar hino mulo, na phagerde leske o kokala, 34 ale jekh le slugadendar predemađa la kopijaha leskri sera a takoj čulila avri o rat the o pañi. 35 A oda, ko oda dikhla, diña svedectvos a leskro svedectvos hino čačipnaskro. Ov džanel, hoj vakerele čačipen, hoj the tumen te pačan. 36 Kada pes ačhila vašoda, hoj pes te naphñinel oda, so hin pisimen: „Añi jekh leskro kokalos na ela phagerdo,“ 37 a pre aver than hin pisimen: „Dikhena oles, kas predemada.“

O Ježiš parundo

38 Pašis o Jozef andral e Arimatija, savo sas le Ježišoskro učeñikos, ale počoral, bo daralas le Židendar, phučla le Pilatostar, či šaj lel tele le Ježišoskro felos, a o Pilat leske domukla. Avke avla a iľa te le Ježišoskro felos. 39 Avla the o Nikodem, savo sas anglođa rači paš o Ježiš, a iľa peha vaj tranda (30) kili mišimen aloe the mirha. 40 Avke ile le Ježišoskro felos a pačarde les andro lepedi le voňave olejenca, avke sar hine o Židi sikade te parunel. 41 Pre oda than, kaj les ukrižinde, sas zahrada a andre zahrada nevo hrobos, andre savo mek šoha ñiko na sas thodo. 42 A vašoda, hoj sas o džives anglo šabat a hoj o hrobos sas pašes, thode ode le Ježiš.

20

O Ježiš nane andro hrobos

1 Pašis ešebno džives andro kurko sig tosara, mek sar sas rat, avla e Maria Magdalena paš o hrobos a dikhla, hoj o bar hino odcirldo pašal o hrobos. 2 Sar oda dikhla, denašelas a avla ko Šimon Peter the ke oda dujto učeñikos, saves rado dikhelas o Ježiš, a phenda lenge: „Ile le Rajes andral o hrobos a na džanas, kaj les thode.“

³ Akor o Peter the o dujto učeņnikos gele paš o hrobos. ⁴ Soduždžene denašenas jekhetane, ale o dujto učeņnikos denašel as sigeder sar o Peter a doavla ešebno paš o hrobos. ⁵ Sar bandila andro hrobos, dikhla ode ča o lepedi, ale na geła andre. ⁶ Palis ode doavla the o Šimon Peter a geła andro hrobos a tiš dikhla o lepedi ⁷ the o khosno, so sas le Ježišoste pro šero. O khosno na sas paš o lepedi, ale sas zapačardo pre aver than. ⁸ Akor geła andre the o dujto učeņnikos, savo sas ešebno paš o hrobos, a dikhla a pačandila. ⁹ On mek na achalonas le Devleskre Laveske, hoj o Ježiš mušinel a te uštel andral o meriben. ¹⁰ Avke ola učeņnika gele pale khere.

O Ježiš pes sikavel la Maria Magdalenake

¹¹ Ale e Maria ačhelas avri paš o hrobos a rovelas. A sar rovelas, bandila andro hrobos ¹² a dikhla te bešel duje aņjelen andro parne gađa ode, kaj angloda pašlolas le Ježišokro telos; jekhes paš o šero a dujtones paš o pindre.

¹³ On latar phučle: „Džuvlije, so roves?“

Oj odphenda: „Ile mire Rajes a na džanav, kaj les thode.“ ¹⁴ Sar oda phenda, visarda pes palal a dikhla ode te ačhel le Ježiš, ale na džanelas, hoj oda hin o Ježiš.

¹⁵ O Ježiš latar phučla: „Džuvlije, so roves? Kas rodes?“

Oj peske gondolinda, hoj oda hin o zahradņikos, a phenda leske: „Rajeja, te les tu ilal het, phen mange, kaj les thođal, a me les lava.“

¹⁶ O Ježiš lake phenda: „Mario!“

Oj visaila a phenda leske andre hebrejiko čhib: „Rabbuni!“ (So hin prethodo: Učitelina.)

¹⁷ O Ježiš lake phenda: „Ma chude tut mandar, bo mek na somas upre ke miro Dad, ale dža pal mire phrala a phen lenge: ‚Džav upre ke miro Dad the ke tumaro Dad, ke miro Del the ke tumaro Del.‘“

¹⁸ Avke e Maria Magdalena geła pal o učeņnika a phenda lenge: „Dikhłom le Rajes!“ A phenda lenge the oda, so lake phenda.

O Ježiš pes sikavel le učeņikenge

¹⁹ Mek rači oda džives, o ešebno džives andro kurko, sas o učeņnika zgele a daratar anglo Židi sas o vudar zarimen. O Ježiš avla, ačila maškar lende a phenda lenge: „Smirom tumenge!“ ²⁰ Sar oda phenda, sikada lenge peskre vasta the peskri sera. O učeņnika radisafile, sar dikhle le Rajes.

²¹ O Ježiš lenge pale phenda: „Smirom tumenge! Sar man bičhađa o Dad, avke the me tumen bičhavav.“ ²² Sar oda phenda, phurdla pre lende a phenda lenge: „Prilen le Svete Duchos! ²³ Olenge, kaske odmukena o bini, hin odmuklo, a kaske na odmukena o bini, nane odmuklo.“

O Ježiš the o Tomaš

²⁴ Ale o Tomaš, savo pes vičinel Didimos, jekh le dešudujendar, na sas lenca, sar avla o Ježiš. ²⁵ Avke leske phende okla učeņnika: „Dikhłam le Rajes!“

No ov lenge phenda: „Te na dikhava o cheva pal o lecegi andre leskre vasta a na thovava miro angušt andro cheva, kaj sas predemado, a na thovava miro vast andre leskri sera, na pačava!“

²⁶ Pal octo džives sas pale leskre učeņnika andro kher a the o Tomaš sas lenca. O Ježiš avla prekal o zarimen vudar, ačila peske maškar lende a phenda: „Smirom tumenge!“

²⁷ Palis phenda le Tomašiske: „Thov tiro angušt kade a dikh pre mire vasta. An tiro vast a thov les andre miri sera a ma av napačabnaskro, ale pačabnaskro!“

²⁸ O Tomaš leske odphenda: „Miro Raj the miro Del!“

²⁹ O Ježiš leske phenda: „Pačandilal, bo man dikhłal. Bachtale hine ola, ko na dikhle a pačandile.“

³⁰ O Ježiš mek but aver zazraki kerđa anglo jakha peskre učeņikengre, so nane pisimen andre kadi kņižka. ³¹ Ale kada hin pisimen vašoda, hoj te pačan, hoj o Ježiš hino o Kristus, o Čhavo le Devleskro, a pačabnaha tumen te avel o dživipen andre leskro nav.

21

O Ježiš pes pale sikavel le učeņikenge

¹ Palis pes pale o Ježiš sikada le učeņikenge paš o Tiberijadsko moros. Ačila pes oda kavke: ² Sas jekhetane o Šimon Peter, o Tomaš, saves vičinen Didimos, o Natanael andral e Kana Galilejsko, o duj čhave le Zebedeoskre the mek duj aver leskre učeņnika.

³ O Šimon Peter lenge phenda: „Džav te chudel ribi.“ Phende leske: „Džas the amen tuha.“ Avke bešle andre lodka a gele, ale odi rat na chudle nič.

⁴ Sar vidñisalolas, ačhelas o Ježiš paš o pañi, ale o učeñika na džanenas, hoj oda hin o Ježiš.

⁵ O Ježiš lendar phučla: „Čhavale, chudñan varesave ribi?“ „Na,“ odphende.

⁶ Ov lenge phenda: „Čhiven e sita pre čači sera la lodkakri a chudena.“ Avke čhide a chudle ajci but ribi, hoj añi na birinenas te cirdel avri e sita.

⁷ Akor phenda oda učeñikos, saves kamelas o Ježiš, le Peteriske: „Oda hin o Raj!“ Sar šunda o Šimon Peter, hoj oda hin o Raj, urđa pre peste o uprone gada, so angloda čhida tele, a chučila andro moros. ⁸ Okla učeñika avle la lodkaha a cirdenas pal peste e sita le ribenca, bo na sas dur la phuvatar, vaj šel (100) metri. ⁹ Sar doavle paš o brehos, dikhle, hoj imar ode sas kerdī e jag le angarendar a upral sas thodi e riba the o maro.

¹⁰ O Ježiš lenge phenda: „Anen ole ribendar, so akana chudñan.“ ¹¹ O Šimon Peter geľa a cirdña e sita avri pre phuv. A sas andre pherdo bare ribi, šel penda the trin (153), ale kajte sas kajci but, e sita na čhindila. ¹² Paľis phenda o Ježiš: „Aven te chal!“ A ñiko le učeñikendar pes na opovažinda lestar te phučel: „Ko tu sal?“ Bo džanenas, hoj oda hin o Raj. ¹³ O Ježiš avľa pašeder, iľa o maro a podiña lenge. Avke kerda the la ribaha. ¹⁴ Kada sas imar tritovar, so pes sikada o Ježiš peskre učeñikenge, kanastar uštila andral o meriben.

O Ježiš the o Peter

¹⁵ Sar imar dochale, phučla o Ježiš le Šimonostar Peteristar: „Šimon, čhavo le Janoskro, kames man buter sar kala?“

„He, Rajeja, tu džanes, hoj tut rado dikhav,“ phenda leske o Peter.

O Ježiš leske phenda: „Pašin mire bakroren!“

¹⁶ Pale lestar o Ježiš phučla: „Šimon, čhavo le Janoskro, kames man?“

„He, Rajeja, tu džanes, hoj tut rado dikhav,“ phenda leske.

O Ježiš leske phenda: „Starin tut pal mire bakrore!“

¹⁷ Tritovar lestar phučla: „Šimon, čhavo le Janoskro, rado man dikhes?“

Akor ačhila smutno o Peter, hoj lestar tritovar phučel: „Rado man dikhes?“ A phenda leske: „Rajeja, tu džanes savoro! Tu džanes, hoj tut rado dikhav.“

O Ježiš leske phenda: „Pašin mire bakroren!“ ¹⁸ Čačes, čačes phenav tuke: Sar salas terneder, phandehas tut korkoro a džahas, kaj kamehas. Ale sar phuroha, nacirdeha tire vasta a aver tut phandela a liđžala tut ode, kaj na kameha.“ ¹⁹ Oleha o Ježiš diña le Peteriske te džanel, save meribnaha oslavinela le Devles. Sar oda phenda, prikazinda leske: „Av pal ma!“

²⁰ O Peter visafiľa a dikhľa, hoj džal pal leste oda učeñikos, saves kamelas o Ježiš a savo paš o chaben geľa pašeder paš o Ježiš a phučla: „Rajeja, ko tut zradzinela?“ ²¹ Sar les o Peter dikhľa, phenda le Ježišoske: „Rajeja, so ela kaleha?“

²² O Ježiš leske phenda: „Te kamav, hoj te ačhel, medik na avava, so tut andre oda? Tu av pal ma!“ ²³ Vaš oda lav pes maškar o phrala vakerelas, hoj oda učeñikos na merela. No o Ježiš leske na phenda, hoj na merela, ale: „Te kamav, hoj te ačhel, medik na avava, so tut hin andre oda?“

²⁴ Oda hin oda učeñikos, savo svedčinel pal kala veci a kada pisinda. Džanas, hoj leskro svedectvos hino čačipnaskro.

²⁵ No, hin mek the but aver veci, save o Ježiš kerda. Te pes oda savoro pisindahas andre, gondolinav mange, hoj añi le svetos na uľahas dos than pre ola kñižki, so pes diňahas te pisinel.

Amen.

Le Apoštolengre Skutki

¹ Lačo Teofilona, ešebno zvitkos pisindom pal savoreste, so chudña o Ježiš te kerel a te sikavel ² dži andre oda džives, sar sas ilo upre andro ņebos. Angloda sar sas ilo upre, diña prekal o Sveto Duchos o prikazaŋja le apoštolenge, saven peske kidña avri. ³ Šaranda (40) džives pal peskro meriben pes lenge o Ježiš buterval sikavelas avke, hoj te džanen, hoj dživel. Dikhle les a vakerelas lenca pal o krališagos le Devleskro. ⁴ Sar mek sas lenca jekhetane, prikazinelas lenge: „Ma džan het andral o Jeruzalem, ale užaren pre oda daros, pal savo tumenge vakeravas a pal savo miro Dad diña lav, hoj tumen dela. ⁵ O Jan bolelas le paŋeha, ale tumen avena bolde le Svete Duchoha, imar nabut dživesenca.“

O Ježiš džal andro ņebos

⁶ A sar pes zgele, phučle le Ježišostar: „Rajeja, či kames akana pale te ačhavel o krališagos le Izraeloskro?“

⁷ O Ježiš lenge odphenda: „Oda nane tumari veca te džanel o dživesa, abo te prindžarel o časi, save o Dad diña peskra zoraha. ⁸ Ale avela pre tumende o Sveto Duchos, prilena leskri zor a avena mire švedki andro Jeruzalem the pal caľ Judsko the andre Samarija a palis the dži andro posledno agor la phuvakro.“

⁹ Pal kala lava sas angle lengre jakha hazdlo upre andro ņebos a e chmara les iľa pašal lengre jakha.

¹⁰ Androda, sar dikhenas upre pro ņebos, jekhvareste paš lende ačhile duj murša urde andro parne gada, ¹¹ a phende: „Muršale andral e Galileja, so kade ačhen a dikhen pro ņebos? Kada Ježiš, savo sas tumendar ilo upre andro ņebos, avela pale avke, sar les dikhlan te džal andro ņebos.“

¹² Paľis gele pale andro Jeruzalem pal o Olivovo Verchos, so hin vaj jekh kilometros paš o Jeruzalem. ¹³ Sar doavle andro foros, gele andro upruno baro kher, kaj bešenas o Peter, o Jakob, o Jan, o Andrej, o Filip, o Tomaš, o Bartolomej, o Matuš, o Jakob le Alfeoskro, o Šimon Zelota, saves vičinenas Horľivec, the o Judaš le Jakoboskro. ¹⁴ Kala savore ačhenas jekhetane andro modľitbi, jekhetane le džuvľenca the la Mariaha, le Ježišoskra daha, the leskre phralenca.

Kiden avri le Matej vaš o apoštolos

¹⁵ Andre ola dživesa ušćila upre o Peter maškar savore učeňika. Sas ode vaj šel the biš (120) manuša. A phenda: ¹⁶ „Muršale, phralale, mušinda pes te napľinel oda, so hin pisimen, so imar anglal phenda o Sveto Duchos prekal o David pal o Judaš, savo lidžalas olen, ko phandle andre le Ježiš. ¹⁷ Bo o Judaš sas jekh amendar a služinelas amenca jekhetane.“

¹⁸ A vaš o love, so chudña vaš oda, hoj zradzinda le Ježiš peske cinda maľa. Paloda peľa tele šereha a phariľa avke, hoj savoro andral leste avľa avri. ¹⁹ A dodžanle pes paloda savore manuša, so bešenas andro Jeruzalem. Vašoda pes vičinel odi maľa andre lengri čhib Akeldama, so hin le Rateskri Maľa.

²⁰ „Bo andro Žalmi hin pisimen:
*„Mi ačhel leskro kher omuklo
a ņiko ode te na bešel!“*

A avrether:

„Leskri služba mi prelel aver!“

²¹ Vašoda kampel te kidel avri jekhes ole muršendar, ko sas amenca calo časos, medik sas o Ježiš maškar amende a phirelas amenca, ²² ko sas amenca akorestar, sar sas o Ježiš boldo le Janostar, dži andre oda džives, sar sas amendar ilo upre. Bo oda murš ačhela švedkos jekhetane amenca, hoj o Ježiš ušćila andral o meriben.“

²³ Avke ačhade duje dženen: Le Jozef Barsabaš, saves vičinenas Čačipnaskro, the le Matej. ²⁴ Paľis pes kavke modľinenas: „Rajeja, tu prindžares o jile savore manušengre, tu amenge sikav, saves kale dujendar tuke kidňal avri, ²⁵ hoj te prelel e apoštolosko služba, savi o Judaš omukľa, hoj te džal pre peskro than.“ ²⁶ Avke len dine losi a o losos peľa pro Matej, savo sas imar rachimen paš o dešujekh (11) apoštola.

2

O Sveto Duchos avel tele pro Letňice

¹ Sar avla o inepos Letniče, penda (50.) džives pal e Patrađi, sas savoredžene jekhetane pre jekh than. ² Jekhvareste šundiła andral o ñebos ajsu zoralo hangos, sar te avlahas zoralı balvaj, a naplıında calo kher, kaj bešenas. ³ Sikade pes lenge ajse sar jagale čhiba, so pes rozđelinde a beše pre dojekh lendar. ⁴ Jekhvareste sas savore naplıimen le Svete Duchoha a chudle te vakerele andre aver čhiba, avke sar lenge delas o Duchos te vakerele.

⁵ Andro Jeruzalem sas o pobožna Židi andral savore narodi pal calo svetos. ⁶ Sar šunde oda hangos, savoredžene pes ode zgele a igen pes čudalınenas, sar len šunde te vakerele andre lengre čhiba. ⁷ Našti avenas ke peste, čudalınenas pes a phenenas jekh avreske: „Či nane savore kala, so kade vakerele, Galilejčana? ⁸ Sar oda, hoj sako amendar len šunas te vakerele andre amare čhiba, andre save bariłam avri? ⁹ Amen o Parti, o Medi, o Elamiti, ola, ko bešas andre Mezopotamija, andre Judsko the andre Kapadokija, andro Pontus the andre Azija, ¹⁰ andre Frigija the andre Pamfilija, andro Egipt the andre phuv Libija paš o Cirenija, the ola, ko sam andral o Rim, ¹¹ o Židi the ola, ko pregele andro židoviko pačaben, o Krefana the o Arabi – savore len šunas te vakerele andre amare čhiba o bare veci le Devleskre!“ ¹² Igen pes čudalınenas a našti ke peste avenas, phenenas jekh avreske: „Oda so hin kada?“

¹³ Ale varesave džene lendar asanas a phenenas: „Pile but mol!“

O Peter chudel te kazinel

¹⁴ O Peter uštiła upre jekhetane le dešujekh (11) apoštolenca a chudña ke lende te vakerele le zorale hangoha: „Muršale, save san Židi, the savore tumen, so bešen andro Jeruzalem! Šunen mištes mire lava a achalon kaleske! ¹⁵ Kala manuša nane mate, sar tumenge tumen gondolinen. Se mekča hin eña ori tosara. ¹⁶ Ale kada hin oda, so sas phendo prekal o prorokos Joel:

¹⁷ *Andre ola posledna dživesa ela avke, phenel o Del,
hoj čhivava avri mire Duchos pre dojekh manuš
a tumare čhave the tumare čhaja prorokinena,
tumare terne dikhen a videñja
a tumare phure manušen ela sune.*

¹⁸ *He, mek the pre mire služobnička the pro služobnički
čhivava avri mire Duchos a prorokinena.*

¹⁹ *Sikavava o zazraki upre pro ñebos
the o znañeña tele pre phuv,
o rat, e jag the o baro thuv.*

²⁰ *O kham pes čerinela pro kalipen
a o čhonoru pro rat
angłoda, sar avela oda baro the slavno džives le Rajeskro.*

²¹ *A ela avke, hoj sako,
ko lašarela le Rajeskro nav, ela zachrañimen.'*

²² Muršale andral o Izrael, šunen kala lava: O Ježiš Nazaretsko sas oda murš, savo sas le Devlestar maškar tumende dokazimen la bara zoraha the le zazrakenca, save prekal leste o Del kerelas, avke sar oda the tumen korkore džanen. ²³ Ale o Del imar anglal džanelas, so pes ačhela, a oda sas leskro planos, hoj tumen ole muršes te zalen a prekal o vasta le binošnengre te primaren pro kerestos a te murdaren. ²⁴ No o Del les uštađa andral o meriben a ıla lestar o meribnaskre dukha, se añi pes na delas, hoj les o meriben te likerel andre peskri zor. ²⁵ Bo o David pal leste phenda:

*„Dikhavas le Rajes furt anglal mande;
ov hino paš miro čačo vast,
vašoda man na čhalavava.*

²⁶ *Vašoda radisalila miro jilo the miri čhib,
hoj mek the miro telos odpočovinela andre nađej,*

²⁷ *bo na mukeha miri duša
pre oda than, kaj hine o mule,
añi na deha tire svetoneske,
hoj leskro telos te kirñol.*

²⁸ *Diñal mange te prindžarel o droma le dživipnaskre
a naplıineha man le radišagoha anglal tute!'*

²⁹ Muršale, phralale! Šaj tumenge phenav šmelones pal amaro dad pal o David, hoj ov muła, sas parundo a leskro hrobos hino ke amende dži adadžives. ³⁰ Ov sas prorokos a džanelas, hoj o Del les diña veraha lav, hoj pre leskro tronos bešela jekh

leskre potomkendar. ³¹ O David oda imar anglal dikhla a vakerelas pal o Kristus, *hoj ušela andral o meriben a hoj leskri duša na ačela pre oda than, kaj hine o mule, ari leskro telos na kirriola.* ³² Ipen ole Ježiš o Del uštađa andral o meriben a amen savore oda dikhlam. ³³ O Del les hazdňa upre paš peskro čačo vast a priila le Dadestar le Svete Duchos, avke sar o Dad diňa lav. Ov les čhida avri pre amende a oda hin oda, so tumen akana dikhen the šunen. ³⁴ Se o David na gela upre andro ņebos, ale phenda:

„O Del phenda mire Rajeske:

Beš tuke pal miri čači sera,

³⁵ *medik tuke na thovava*

tire ņeprijateľen tel o pindre.’

³⁶ A vašoda mi džanen savore manuša andral o Izrael, hoj o Del ole Ježiš, saves tumen ukrižindan, kerda Rajeske the Kristoske.“

Trin ezera nipi pačandile

³⁷ Sar oda o manuša šunde, gela lenge oda dži andro jile a phende le Peteriske the okle apoštolenge: „So amenge kempel te kerel, phralale?“

³⁸ O Peter lenge phenda: „Keren pokaņje a sako tumendar pes mi del te bolel andro nav Ježiš Kristus, hoj tumenge te aven odmukle o bini, a chudena le Svete Duchos sar daros. ³⁹ Bo kada lav, so o Del diňa, hin prekal tumende, prekal tumare čhave a the prekal sakoneste, ko hine dur, saven peske vičinela o Raj, amaro Del.“

⁴⁰ A mek the but avre lavenca lenge svedčinelas. Vakerelas a phenelas lenge pre godi: „Zachraņinen tumen andral kada binošno pokoleņje!“ ⁴¹ Avke ola džene, ko radišaĝoha priile leskro lav, pes dine te bolel. A andre oda džives pes ke lende pridine vaj trin ezera (3 000) manuša.

⁴² Savore ola džene furt siklonas le apoštolendar a sas jekhetane le phralenca. Phagerenas o mare a ačenas pro modlitbi.

Ešebno khangeri

⁴³ Pre savore nipi avelas dar, bo o apoštola kerenas but zazraki the znameņja.

⁴⁴ Savore manuša, so pačandile, sas peha a sas len savoro jekhetane. ⁴⁵ Bikenenas peskre mali the majetki a rozdenas maškar peste pal oda, kaske keci kampelas. ⁴⁶ Sako džives sas jekhetane andro chramos a andre peskre khera phagerenas o mare a chanas o chaben radišaĝoha the žuže jilenca. ⁴⁷ Lašarenas le Devles a savore nipi len rado dikhenas. A o Raj pridelas sako džives neve zachraņimen manušen.

3

O Peter sastarel avri le banges

¹ O Peter the o Jan džanas upre andro chramos trin orendar pro modlitbi. ² A ipen akor ode anenas varesave muršes, savo sas bango, kanastar ulila. Sako džives les hordinenas paš e chramoskri brana, savi pes vičinel Šukar, hoj te žobrinel olendar, ko džanas andro chramos. ³ Sar dikhla le Peter the le Jan te avel andro chramos, mangla peske lendar love. ⁴ Akor o Peter the o Jan pre leste dikhle a phende: „Dikh pre amende!“ ⁵ A ov pre lende igen dikhelas, bo užarelas, hoj les dena love.

⁶ Ale o Peter phenda: „Nane man somnakaj aņi rup, ale oda, so man hin, oda tut dava: Andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko ušti a phir!“ ⁷ Chudňa les le čače vastestar a hazdňa les upre. A takoj pro than leske zoratile o pindre the o khoča, ⁸ chučila upre a phirelas. Gela lenca andro chramos, ode phirelas, chučerelas radišaĝostar a lašarelas le Devles. ⁹ Savore nipi, so ode sas, les dikhle, sar phirel a lašarel le Devles, ¹⁰ a prindžarde, hoj oda sas ov, so bešelas paš e chramoskri brana, savi pes vičinel Šukar, a žobrinelas. A igen pes čudalinenas oleske, so pes leske ačhila.

O Peter kazinel andre dvora le Šalamunoskri

¹¹ Oda manuš phirelas pal o Peter the pal o Jan, a vašoda pes savore manuša zgele ke lende andre bari dvora le Šalamunoskri, bo našti avenas ke peste. ¹² Sar oda dikhla o Peter, odphenda le manušenge: „Muršale andral o Izrael, soske tumen oleske avke čudalinen? Abo soske pre amende avke dikhen, sar te oda amen kerdamas peskra zoraha abo pobožnostaha, hoj kada manuš te phirel? ¹³ *O Del le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro, o Del amare dadengro* oslavinda peskre čhas le Ježiš, saves tumen diňan andre a na kamlan les akor, sar les o Pilat kamelas te premukel. ¹⁴ Tumen na kamlan le Svetes a Čačipnaskres, ale manglan, hoj tumenge te premukel le vrahos. ¹⁵ Murdardan oles, ko del o dživipen, ale o Del les uštađa andral o meriben a amen sam oleske švedki! ¹⁶ Pačabnaha andro nav Ježiš kada manuš, saves tumen dikhen a

prindžaren, sastila avri. O pačaben andro Ježiš calkom sastardā kale muršes, avke sar oda tumen savore šaj dikhen.

¹⁷ Phralale, me džanav, hoj tumen aņi na džanenas, so kerđan, aņi tumare vodci. ¹⁸ Ale o Del naplñinda oda, so imar anglal phenda prekal savore peskre proroka, hoj leskro Kristus cerpinela. ¹⁹ Vašoda akana keren pokaņje a visaren tumen, hoj pes tumenge te khosen tele o bini a te avel pre tumende e nevi zor the o smirom le Devlestar, ²⁰ hoj te bičhavel tumenge le Ježiš Kristus, savo sas pre oda imar anglal dino. ²¹ Ov mušinel te ačhel andro ņebos dži akor, medik o Del na prikerela savoro, pal soste imar čirła vakerelas prekal savore peskre sveta proroka. ²² Bo o Mojžiš phenda le dadenge: *„O Raj, tumaro Del, tumenge ačhavela prorokos tumare phralendar; avke sar ačhāda man. Les šunena andre savoreste, so tumenge phenela.* ²³ *A dojekh manuš, ko na šunela ole prorokos, ela le Devleskre manušendar tradlo het.*

²⁴ Savore proroka, o Samuel a the savore proroka, so avle pal leste, imar anglal vakerenas pal kala dživesa. ²⁵ Tumen san o čhave le prorokengre the la zmluvakre, savi o Del kerda tumare dadenca akor, sar phenda le Abrahamoske: *„Andre tiro potomkos ena požehñimen savore narodi pre phuv.*“ ²⁶ O Del ačhāda peskre Služobñikos le Ježiš a ešeb les bičhāda ke tumende, hoj tumen te požehñinel oleha, hoj tumen visarela tumare binošne dromendar.“

4

O Peter the o Jan angle Bari Rada

¹ Sar oda vakerelas le manušenge, avle pre lende o rašaja, o Saduceja the le chramoskre stražñikengro velifelis. ² On sas pre lende cholamen, bo o apoštola sikavenas le manušen a phenenas lenge, hoj andro Ježiš šaj uštēna andral o meriben. ³ Zailē len, a vašoda, hoj imar sas rat, phandle len andre bertena. ⁴ Ale but džene olendar, ko šunde o lav, pačandile a imar sas vaj pandž ezera (5 000) murša.

⁵ Ačhila pes pro dujto džives tosara, hoj pes andro Jeruzalem zgele o vodci, o phuredera, o zakoñika, ⁶ o nekbareder rašaj Annaš, o Kajfaš, o Jan, o Alexander a the mek savore andral e famelija le nekbareder rašaskri. ⁷ Thode len te ačhel maškaral a phučenas lendar: „Sava zoraha, abo andre savo nav oda kerđan?“

⁸ Avke o Peter, naplñimen le Svete Duchoha, lenge phenda: „Vodcale the phureder manušale le Izraeloskre! ⁹ Amen sam adadžives sudzimen vaš o lačhipen, so pes kerda le nasvale manušeske, a tumen amendar phučen, sar les sastardam. ¹⁰ Akor mi džanen savore Izraeliti a the tumen savore, hoj andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko, saves tumen ukrižindan a saves o Del uštāda andral o meriben, sastila kada manuš avri anglal tumare jakha. ¹¹ O Ježiš hin

„oda bar; savo tumen o murara odčhidan a savo ačhila oda glavno bar.“

¹² A andre ñikaste avreste nane e zachrana, bo aņi nane aver nav tel o ņebos, so ulahas dino le manušenge, andre savo šaj avas amen zachrañimen.“

¹³ Sar dikhle, hoj o Peter the o Jan pes na daran, čudalinde pes, bo džanenas, hoj on hine običajna manuša, so nane avrisikade. A prindžarde len, hoj phirenas le Ježišoha. ¹⁴ Ale sar dikhle paš lende te ačhel ole manušes, so sastila avri, našti phende nič. ¹⁵ Bičhade len avri andral e Bari Rada a palis pes maškar peste dovakerenas: ¹⁶ „So keraha kale manušenca? Bo sako, ko bešel andro Jeruzalem, džanel, hoj prekal lende pes ačhila baro zazrakos a amen oda našti zaprinas. ¹⁷ Ale vašoda, hoj pes oda mek buter te na rozvakerel maškar o nipi, zakazinas lenge, hoj imar te na vakeren andre oda nav ņisave manušeske.“

¹⁸ Vičinde len a prikazinde lenge, hoj imar šoha te na vakeren aņi te na sikaven andro nav Ježiš. ¹⁹ Ale o Peter the o Jan lenge odphende: „Korkore rozsudzinen, či oda ulahas mištes anglo Del, hoj buter te šunas tumen sar le Devles. ²⁰ Bo amen našti preačas te vakerel pal oda, so dikhlam the šundam.“

²¹ Palis lenge mek jekhvar zakazinde a mukle len, bo na arakhle pre lende nič, vaš soske len šaj potrestindehas. Bo savore manuša lašarenas le Devles vaš oda, so pes ačhila. ²² Ole manušeske, so sastila avri, sas buter sar saranda (40) berš.

O učeñika lašaren le Devles

²³ A sar len premukle, avle paš peskre a phende lenge pal savoreste, so lenge o bare rašaja the o phuredera phende. ²⁴ Sar oda on šunde, jekhetane hazdle o hangos ko Del a phende: „Tu sal o Nkbareder Del, savo kerda o ņebos the e phuv, o moros a the savoro, so andre lende hin. ²⁵ Tu phendal prekal o Sveto Duchos prekal o muj tire služobñikoskro, amare dadeskro le Davidoskro:

„Soske pes cholaren o narodi

a o manuša gondolišen avri o zbitočna plani?

²⁶ *O krala pre phuv*

the o vladara ušfile upre

a gele pro Del

the pre leskro Pomazimen.’

²⁷ Bo čačes o Herodes, o Pontsko Pilat, o pohana the o Izraeliti pes zgele andre kada foros pre tiro sveto Služobnikos, pro Ježiš, saves tu pomazindal, ²⁸ hoj te keren savoro oda, so tiro vast the tiri voľa imar anglal kamla, hoj pes te ačhel. ²⁹ Avke akana, ó, Rajeja, dikh pre oda, sar amen daraven avri a de tire služobnikenge te vakerel o lav šmelonos the bi e dar. ³⁰ Nacirde tiro vast a sasfar avri, ker o divi the o zazraki andro nav Ježiš, andro nav tire svete Služobnikoskro.“

³¹ A sar pes preačhile te modfinel, razisaľila oda than, kaj sas zgele, a jekhvareste sas savoredžene napľnimen le Svete Duchoha a vakerenas le Devleskro lav bi e dar.

Le pačabnaskren sas savoro jekhetane

³² Olen, ko pačandile, sas jekh gondolišagos the jekh jilo a sas igen but džene. A űiko lendar na phenelas pal oda, so les sas, hoj oda hin leskro, ale savoro len sas jekhetane.

³³ O apoštola svedčinenas andre bari zor, hoj o Raj o Ježiš ušřila andral o meriben a upral lende savorende sas bari milost le Devleskri. ³⁴ Na sas űiko maškar lende, kas ulahas vareso frima. Bo savore, kas sas mali abo khera, bikenenas len a ola love, so vaš oda chudenas, ³⁵ anenas le apoštolenge a on rozdenas savorenge, kaske keci kampelas.

³⁶ Jekh lendar sas o Jozef, saves dine o apoštola nav Barnabaš (so hin prethodo: Oda, ko avren podhazdel upre.) Ov sas Levitas andral o Ciprus. ³⁷ Les sas maľa, bikenda la a ola love anda a thođa le apoštolenge paš o pindre.

5

Pal o Ananijaš the Zafira

¹ Sas jekh murš, savo pes vičinelas Ananijaš a leskri roműi Zafira, a on bikende peskri maľa. ² Ale ov peske počoral mukla ole lovendar a leskri roműi olestar džanelas. Okla love, so leske ačhila, anda a thođa le apoštolenge paš o pindre.

³ O Peter phenda: „Ananijaš, soske o beng napľninda tiro jilo, hoj te klamines le Svete Duchoske, a počoral tuke muklal ole lovendar, so chudňal vaš e maľa? ⁴ Či na sas odi maľa tiri, akor sar mek na sas bikendi? A sar sas bikendi, či našti kerďal ole lovenca oda, so tu kamľal? Soske tuke domuklal andro jilo odi veca? Na klaminda le manušenge, ale le Devleske.“

⁵ Sar šunda o Ananijaš ola lava, peľa tele a muľa. A pre savoredženende, ko pes pal oda došunde, avľa bari dar. ⁶ O terne murša ušřile, ile les avri a parunde les.

⁷ Vaj pal o trin ori avľa andre the leskri roműi, ale oj na džanelas, so pes ačhila. ⁸ O Peter phučľa the latar: „Phen mange, či vaš kajci bikenda e maľa?“

„He, vaš ajci,“ oj odphenda.

⁹ Avke lake o Peter phenda: „Soske tumen dovakerďan, hoj pokušinena le Rajeskre Duchos? Dikh, o pindre olengre, ko parunde tire romes, hine paš o vudar a lidžana avri the tut.“

¹⁰ A oj jekhvareste peľa tele leske paš o pindre a muľa. Sar avle andre o terne murša, dikhle la muľa, ile la avri a parunde la paš lakro rom. ¹¹ A avľa bari dar pre cali khangeri the pre savorende, ko pes pal oda došunde.

¹² Prekal o vasta le apoštolengre pes ačhenas maškar o nipi bare divi the zazraki. Savore pačabnaskre pes arakhenas jekhetane andre dvora le Šalamunoskri a sas len jekh gondolišagos. ¹³ Aver džene pes daranas paš lende te džal, ale maškar o nipi len sas bari pačiv. ¹⁴ So dureder, ta buter manuša pačanas a igen but murša the džuvľa pačandile andro Raj. ¹⁵ Pro uliči anenas le nasvalen a thovenas len pro hadži the pro nošitki, hoj te odarik predžala o Peter, hoj bajča leskro ciňos te avel pre varesave lendar. ¹⁶ A avenas ode the but nipi andral o fori pašal o Jeruzalem a anenas le nasvalen the olen, kas o nalačhe duchi trapinenas, a savore sas sastarde avri.

O rašaja džan pro apoštola

¹⁷ Akor ušřila o nekbareder rašaj the savore, so leha sas andral e sekta le Saducejengri, a igen žjarlinenas, ¹⁸ vašoda chudle le apoštolen a phandle andre foroskri bertena.

¹⁹ Ale o aňjelos le Rajeskro phundrada prekal e rat o vudar la bertenakro, řigenda len avri a phenda: ²⁰ „Džan andro chramos a vakeren le manušenge savore lava pal oda nevo đživipen.“

²¹ Sar oda on šunde, avle sig tosara andro chramos a sikavenas. A sar avla o nekbareder rašaj the ola, ko sas leha, zvičinde e Bari Rada, savore phurederen andral o Izrael. A bičhade andre bertena, hoj te anen le apoštolen. ²² Ale sar ode gele, na arakhle len andre bertena. Avke avle pale ²³ a phende: „E bertena arakhlam mištes phandli andre a o stražnika ačhenas avri paš o vudar, ale sar la phundrađam, na arakhlam andre ņikas.“ ²⁴ Sar oda šunda o velitelis le chramoskre stražnikengro the o bare rašaja, čudalinenas pes, bo na džanenas, so pes ačhila.

²⁵ Androda vareko avla a phenda lenge: „Dikhen, ola murša, saven tumen thođan andre bertena, ačhen andro chramos a sikaven le manušen.“ ²⁶ Avke o velitelis peskre sluhenca gela a anda le apoštolen, ale na zoraha, bo daralas le manušendar, hoj andre lende te na čhivkeren le barenca.

²⁷ Sar len ande, ačhade len angle Bari Rada. O nekbareder rašaj lendar phučfa: ²⁸ „Či tumenge na zakazindam te sikavel andre oda nav? Ale tumen pherdžardan o Jeruzalem tumare sikavibnaha a amenge den e vina vaš leskro meriben.“

²⁹ A o Peter the okla apoštola odphende: „Buter kempel te šunel le Devles sar le manušen. ³⁰ O Del amare dadengro uštađa andral o meriben le Ježiš, saves tumen primardan pro kerostas a murdardan. ³¹ O Del les hazdňa upre paš peskro čačo vast a kerđa lestar Nkbareder Vodcas the Spasitelis, hoj o Izrael te visaloł pale ko Del a te aven lenge odmukle o bini. ³² Amen sam o švedki kale vecenge a the o Sveto Duchos, saves diňa o Del olenge, ko les šunen.“

Le Gamalietoskri rada

³³ Sar oda on šunde, ačhile igen cholamen a kamle len te murdarel. ³⁴ Ale uštila varesavo Farizejis andral e Bari Rada, savo pes vičinelas Gamaliel a sas učitelis le Zakonoskro, saves peske važinenas savore nipi. Ov rozkazinda, hoj te lidžan le manušen pro sikra avri ³⁵ a phenda lenge: „Muršale andral o Izrael, mištes tumen rozgondolinen, so kerena kale manušenca! ³⁶ Bo nadočirła uštila o Teudas, savo phenelas pal peste, hoj ov hino vareko. A prithode pes paš leste vaj štar šel (400) murša. Ale sar les palis murdarde, savore, ko les šunen, pes rozdenašle a rozgele. ³⁷ A pal leste uštila o Judaš andral e Galileja, akor sar pes zgenenas o manuša. Ila pal peste but nipen a the ov mula a savore, ko les šunen, pes rozdenašle. ³⁸ Vašoda tumenge phenav: Den smirom kale manušen a muken len te džal! Bo te kada planos abo kadi buči hin le manušendar, rozperela pes, ³⁹ ale te oda hin le Devlestar, našti len zaačhavana. A te na pes palis mek sikavel, hoj džan pro Del!“

A savore andral e Bari Rada les šunde. ⁴⁰ Vičinde peske le apoštolen a marde len. Prikazinde lenge, hoj te na vakeren andro nav Ježiš, a premukle len.

⁴¹ Sar o apoštola odgele pašal e Bari Rada, thovenas baripen vaš oda, hoj šaj cerpinen vaš o nav Ježiš. ⁴² Na preačhenas sako džives te sikavel andro chramos the pal o khera a vakerenas o evaŋgelium, hoj o Ježiš hin o Kristus.

6

Ačhaven eŋta služobruiken

¹ Andre ola dživesa, sar sas furt buteder učeňika, chudle o Helenisti* te dudrinel pro Hebreja†, hoj sako džives na kerenas pašal lengre vdovi avke sar pašal aver vdovi. ² Akor peske o dešuduj (12) apoštola vičinde savore učeňiken a phende: „Nane oda šukares, hoj amen te omukas le Devleskro lav a te keras pašal o skaminda. ³ Vašoda, phralale, kiden tumenge tumendar avri eŋta muršen, pal save sako džanel, hoj hine naplñimen le Svete Duchoha the la gođaha. Len ačhavaħa andre kadi služba ⁴ a amen pes šaj modlinas a služinas le Devleskre laveħa calo časos.“

⁵ Oda lav sas pre dzeka savoredženenge a kidle peske avri le Štefan, muršes, andre savo sas pherdo pačaben the Sveto Duchos, a the le Filip, le Prochorus, le Nikanor, le Timon, le Parmenas the le Mikulaš andral e Antiochija, savo sas Grekos a savo imar sigeder pregeħa pro židoviko pačaben. ⁶ Ačhade len anglo apoštola a on pes pre lende modlinda a thode pre lende o vasta.

⁷ Le Devleskro lav barolas a sas furt buteder učeňika andro Jeruzalem. A the igen but rašaja pačandile.

O Štefan angle Bari Rada

⁸ A o Štefan, andre savo sas pherdo le Devleskri milost the zor, kerelas maškar o nipi bare divi the zazraki. ⁹ No avle varesave manuša andral e Libertinsko sinagoga, kaj sas

* 6:1 6,1 O Židi, so vakerenas grecki. † 6:1 6,1 O Židi, so vakerenas hebrejski.

Židi andral e Cirenija the Alexandrija, a avle mek the ola, so sas andral e Cilicija the andral e Azija, a vesekeদিনenas pes le Štefanoha. ¹⁰ Ale o Duchos diña le Štefan ajsi godi te vakerel, hoj leske našti odphenenas.

¹¹ Avke počoral prevakerde varesave muršen, hoj te phenen: „Šundam les te vakerel nalače lava pro Mojžiš the pro Del.“

¹² Avke marde upre le nipen, le phurederen the le zakoniken. Avle pre leste, chudle les a ligende les angle Bari Rada. ¹³ Ande falošne švedken, save phende: „Kada manuš na preačhel te vakerel nalače lava pre kada sveto than the pro zakonos. ¹⁴ Bo šundam les te vakerel, hoj oda Ježiš Nazaretsko čhivela tele kada than a čerinela o tradiciji, so amenge diña o Mojžiš.“

¹⁵ Savore, so bešenas andre Bari Rada, pes zadikhle pro Štefan a dikhle, hoj leskro muj dičholas avke sar muj le aňjeloskro.

7

Le Štefanoskre lava

¹ O nekbareder rašaj lestar phučla: „Hin oda čačes avke?“

² O Štefan odphenda: „Phralale the dadale, šunen! O baro Del pes sikada amare dadeske le Abrahamoske, sar sas andre Mezopotamija, sar mek na bešelas andro Charan ³ a phenda leske: ‚*Dža avri andral tiri phuv the andral tiri famelija a dža andre odi phuv, savi tuke sikavava.*‘

⁴ Avke gela het andral e chaldejiko phuv a bešelas andro Charan. Palis, sar mula leskro dad, preande les odarik andre kadi phuv, andre savi tumen akana bešen. ⁵ O Del ode na diña le Abraham aňi sikra phuv, ale diña les lav, hoj odi phuv dela leske the leskre potomkenge. O Del oda phenda akor, sar mek les na sas čhave. ⁶ O Del phenda, hoj *leskre potomki bešena andre cudzo phuv, hoj ode lendar kerena otroka a štar šel (400) berš len trapinena.* ⁷ *Ale oda narodos, kaske on služinena, me sudzinava, phenda o Del. Palis odarik avena avri a služinena mange pre kada than.* ⁸ Kerda leha zmluva pal e obriezka, avke leske uliła o Izak a pro ochtoto džives les o Abraham obrezinda. Le Izakostar sas o Jakob a le Jakobostar sas amare dešuduj (12) bare dada.

⁹ O bare dada žjarlinenas pro Jozef a bikende les andro Egipt, ale o Del sas leha ¹⁰ a iła les avri andral savore leskre pharipena, presikada leske peskri milost a diña les godi anglo Faraonos, egiptsko kralis. Ov palis ačhađa le Jozef, hoj pes te starinel pal o Egipt the pal calo leskro kher.

¹¹ Avke avla bari bokh pro calo Egipt the pro Kanaan the baro pharipen a amare daden na sas so te chal. ¹² Sar šunda o Jakob, hoj andro Egipt hin o chaben, bičhađa ode ešebnovar amare daden. ¹³ A sar ode avle dujtovar, diña pes o Jozef te prindžarel peskre phralenge a o Faraonos pes dodžanla pal e famelija le Jozefoskri. ¹⁴ Avke len bičhađa o Jozef, hoj te anen ke leste leskre dades le Jakob the cali leskri famelija – eftavardeš the pandž (75) manušen. ¹⁵ O Jakob the amare dada avle tele andro Egipt a ode the mule. ¹⁶ Palis len preligende andro Šichem a parunde len andro hrobos. Oda hrobos cinda o Abraham le Chamoroskre čhavendar andro Šichem.

¹⁷ Sar imar avelas o časos, hoj o Del te dolikerel oda lav, so diña le Abrahamoske, amare manuš andro Egipt igen baronas a zoralonas, ¹⁸ medik na *chudña te kralinel andro Egipt aver kralis, savo imar na prindžarelas le Jozef.* ¹⁹ Oda kralis palis avke trapinelas amare manušen the amare daden, hoj mušinenas te odčhivel peskre čhavoren, save mekča ulonas a mukenas len te merel.

²⁰ Andre oda časos uliła o Mojžiš a sas igen šukar anglo Del. Trin čhon les bararenas avri andre le dadeskro kher. ²¹ Sar les mušinde pestar te del het, arakhla les le faraonoskri čhaj a bararda les avri sar peskre čhas. ²² O Mojžiš sas avrisikado andro nekfeder egiptsko godaveripen a sas zoralo andre oda, so vakerelas, the andre oda, so kerelas.

²³ Sar leske sas saranda (40) berš, avla leske andro jilo, hoj te džal te dikhel peskre phralen, le Izraeliten. ²⁴ A sar dikhla o Mojžiš, hoj varesavo Egipfanos dukhavelas jekhe Izraelitas, gela les te brañinel a murarda le Egipfanos. ²⁵ Ov peske gondolinelas, hoj leskre manuš ačhalona, hoj len o Del kamel te zachrañinel prekal leskro vast, ale on oleske na ačhafile. ²⁶ Palis pre aver džives avla o Mojžiš paš o duj Izraeliti, save pes vesekeদিনenas maškar peste. Kamla maškar lende te anel o smirom a phenda: ‚Muršale! Phrala san, soske tumen maren?‘

²⁷ Ale oda, ko dukhavelas peskre phrales, ispidña le Mojžiš a phenda: ‚*Ko tut ačhađa upral amende vodcaske the sudcaske?* ²⁸ *Kames man te murdarel avke, sar murdarda idž*

*kole Egiptanos?*²⁹ Sar oda o Mojžiš šunda, denašla a bešel as andre midijańniko phuv sar cudzincos, kaj leske ułile duj muršora.

³⁰ Pal o saranda (40) berš pes sikada o ańjelos le Rajeskro pre pušta le Mojžišoske paš o verchos Sinaj andro krakos, so labolas. ³¹ Sar oda dikhła o Mojžiš, čudalinelas pes oleske, so dikhel. Ale sar geła pašeder, hoj te dikhel feder, prevakerđa ke leste o hangos le Rajeskro: ³² *„Me som o Del tire dadengro, o Del le Abrahamoskro, o Del le Izakoskro a o Del le Jakoboskro.“* O Mojžiš avke predarandila, hoj izdralas a daralas pes pre oda te dikhel.

³³ O Raj leske phenda: *„Čhiv tele o sandalki pal o pindre, bo odi phuv, pre savi ačhes, hińi sveto.“* ³⁴ *Dikhłom, me mištes dikhłom, sar mire nipi cerpinen andro Egipt a šundom, sar lenge hin phares. Vašoda avlom tele, hoj len te zachrańnav. Avke akana av a bičhavava tut andro Egipt.“*

³⁵ Oda sas oda Mojžiš, saves on na kamle a saveske phende: *„Ko tut ačhada upral amende vodcaske the sudcaske?“* A ipen les bičhada o Del, hoj len te lidžal a te zachrańinel akor, sar ke leste prevakerđa o ańjelos, savo pes leske sikada andro krakos. ³⁶ O Mojžiš len ila avri andral o Egipt a kerelas o divi the o zazraki andro Egipt, paš o Lolo moros a the pre pušta saranda (40) berš.

³⁷ Oda hin oda Mojžiš, savo phenda le Izraelitenge: *„O Raj, tumaro Del, tumen dela ajse prorokos tumare phralendar, sar som me.“* ³⁸ Ov hin oda, ko sas pre pušta le manušenca andral o Izrael the le ańjeloha, savo ke leste vakerelas pro verchos Sinaj the ke amare dada, a ov chudńa o lava le dživipnaskre, hoj len te del amenge.

³⁹ Ale amare dada les na kamenas te šunel, odčhide les a visarde pes pale le jilenca andro Egipt. ⁴⁰ Phende le Aronoske: *„Ker amenge devlen, save džana anglal amende, bo na džanas, so pes ačhila ole Mojžišoha, so amen ila avri andral e egiptsko phuv.“* ⁴¹ Andre ola dživesa peske kerde modla gurunńora a obetinde lake. Radisalonas oleske, so kerde peskre vastenca. ⁴² Ale o Del pes lendar visarđa het a dińa lenge, hoj pes te modliven ko ņeboskre čerčeńa, avke sar hin pisimen andro zvitkos le prorokengro:

„Izraelitale, či mange andan obeti the dari pre pušta tel o saranda (40) berš?“

⁴³ *„Ilan a lidžanas le Molochoskro stanos the e čerčeń tumare devleskri le Refanoskri;*

o modli, so tumenge kerdan, hoj anglal lende te bandon.

Vašoda tumen bičhavava andro zajatje dži pal o Babilon.“

⁴⁴ Amare daden sas pre pušta o Svetostankos. Sas kerdo avke, sar o Del le Mojžišoske phenda the sar oda dikhła. ⁴⁵ Oda Svetostankos preile amare dada a le Jozuaha les doande andre phuv, so sas le pohanengri. Le pohanen tradńa o Del het amare dadendar a o Svetostankos ode ačhila dži andro dživesa le Davidoskre. ⁴⁶ O Del rado dikhelas le David a o David mangelas le Jakoboskre Devles, či šaj leske ačhavel kher, ⁴⁷ ale oda sas o Šalamun, ko le Devleske ačhada kher.

⁴⁸ Ale o Nebareder na bešel andro khera, so hine kerde le manušengre vastendar, avke sar phenel o prorokos:

⁴⁹ *„O ņebos hin miro tronos, phenel o Del, a e phuv hińi tel mire pindre.*

Savo kher mange ačhavena?“

Vaj kaj hin varesavo than, kaj mange me šaj odpočovinav?“

⁵⁰ *Či oda savoro na kerđa miro vast?“*

⁵¹ Tumen zacata manušale! O jile tumende hin zaphandle a na šunen pro kana! Tumen furt džan pro Sveto Duchos avke sar the tumare dada! ⁵² Pre savo prorokos na džanas tumare dada? Se on murdarde olen, ko imar anglal phenenas, hoj avela o Čačipnaskro. A tumen les akana dińan andre a murdardan. ⁵³ Tumen priilan o Zakonos le ańjelendar a na dolikerđan les!“

O Štefan murdardo le barenca

⁵⁴ Sar kada šunde, avla lenge bari cholı andro jile a randenas pre leste le dandenca.

⁵⁵ O Štefan, naplńimen le Svete Duchoha, hazdńa o jakha pro ņebos a dikhła le Devleskri slava the le Ježiš te ačhel pal e čači sera le Devleskri. ⁵⁶ A phenda: *„Dikhav o ņebos phundrado a le Čhas le Manušeskres te ačhel pal e čači sera le Devleskri.“*

⁵⁷ Akor on chudle zoraes te vičinel, phandle peske andre o kana a jekhetane pre leste chučile. ⁵⁸ Tradle les avri andral o foros a chudle andre leste te čivkerel le barenca. O švedki peske thode o plašti paš jekh terno manuš, savo pes vičinelas Saul.

⁵⁹ A sar čivkerenas andro Štefan le barenca, ov vičinelas pro Raj: „Raja, Ježiš, prile mire duchos!“ ⁶⁰ Palis pela pro khoča a vičinda zorale hangoha: „Rajeja, ma rachin lenge kada binos!“ Sar oda phenda, zasuča.

8

O Saul džal pre khangeri

¹ O Saul suhlasinelas, hoj le Štefan murdarde. A ole dživesestar chudle igen te džal pre khangeri andro Jeruzalem. Savoredžene pes rozdenašle andre Judsko the andre Samarija, ale o apoštola na denašle. ² O pobožna murša parunde le Štefan a igen pal leste rovenas. ³ Ale o Saul chudni te ničinel e khangeri. Džalas andro khera, lelas le muršen the le džuvlen a thovelas len andro bertenj.

O evaňjelium pes kazinel andre Samarija

⁴ Ola, ko pes rozdenašle, vakerenas o evaňjelium všadzik, kaj džanas. ⁵ O Filip geľa andro foros Samarija a kazinelas lenge le Kristus. ⁶ But manuša igen mištes šunenjas, so o Filip vakerelas, a dikhenas o zazraki, so kerelas. ⁷ Bo andral o but manuša avenas avri o nalače duchi bara vikaha a but kaliki the bange sastile avri. ⁸ Avke avľa baro radišagos andre oda foros.

⁹ Ale andre oda foros imar angloda dživelas jekh murš, savo pes vičinelas Šimon. Ov peskre čarenca kerelas oda, hoj pes o nipi andre Samarija igen te čudalinen, a lašarelas pes, hoj hino vareko baro. ¹⁰ Savoredžene les igen šunenjas, o bare the o cikne, a phenenas: „Ov hino odi Bari zor le Devleskri.“ ¹¹ Igen mištes les šunenjas, bo imar but kerelas maškar lende o čari. ¹² Ale sar pačandile le Filiposke, savo lenge vakerelas pal o krališagos le Devleskro the pal o nav Ježiš Kristus, denas pes te bolel, o murša the o džuvľa. ¹³ No the oda Šimon pačandila, diňa pes te bolel a phirelas pal o Filip. A sar dikhľa, hoj pes ačhen bare divi the zazraki, čudalinelas pes.

¹⁴ Sar pes o apoštola andro Jeruzalem došunde, hoj e Samarija priiľa o lav le Devleskro, bičhade ke lende le Peter the le Jan. ¹⁵ Sar ode doavle, modlĭnenas pes vaš lenge, hoj te chuden le Svete Duchos, ¹⁶ bo o Sveto Duchos mek na avľa tele pre ničaste lendar a sas ča bolde andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ¹⁷ Avke pre lende thode o vasta a on priiľa le Svete Duchos.

¹⁸ Sar dikhľa o Šimon, hoj le Svete Duchos chudle akor, sar pre lende o apoštola thode o vasta, anda lenge love ¹⁹ a phenda: „Den the man kajsi zor, hoj oda, pre kaste thovava o vasta, te chudel le Svete Duchos.“

²⁰ O Peter leske phenda: „Mi kirňon tire love the tuha, bo tuke gondolĭndaľ, hoj tuke šaj cines le Devleskro daros vaš o love! ²¹ Tu na sal jekh amendar andre kadi buči, bo tiro jilo nane žužo anglo Del. ²² Vašoda ker pokaňje andral kada binos a mang le Rajes, či tuke na odmukela oda, so tuke gondolĭnehas andro jilo. ²³ Bo dikhav, hoj hin andre tu pherdo zavist a sal phandlo andro binos!“

²⁴ O Šimon odphenda: „Mangen le Rajes vaš ma, hoj te na avel pre ma nič olestar, so phenda.“

²⁵ Sar imar o apoštola dine avri o svedectvos a vakerde le Rajeskro lav, džanas pale andro Jeruzalem. Pal o drom vakerenas avri o evaňjelium andro but Samaritanska gavora.

O Filip the o eunuchos

²⁶ O aňjelos le Rajeskro prevakerđa ko Filip a phenda leske: „Ušfi a dža pro juhos, pro drom, so džal andral o Jeruzalem tele andre Gaza.“ (Pal oda drom pes imar akana na phirel.) ²⁷ O Filip ušfila a geľa. Dikhľa muršes Etiopčanos, savo sas baro manuš, eunuchos la Kandakakro, la kraľovnakro andral e Etiopĭija. Ov sas upral savoro lakro barvalipen a sas andro Jeruzalem te lašarel le Devles. ²⁸ Džalas pale khere, bešeljas pre peskro verdan a genelas le prorokos Izajaš. ²⁹ A o Duchos phenda le Filiposke: „Dža pašeder a dochude o verdan.“

³⁰ Sar doavľa o Filip a šunda les te genel le prorokos Izajaš, phenda: „Či achalos oda, so genes?“

³¹ Ov odphenda: „Sar šaj achaluvav, te mange ničko na phenela, pal soste ode džal?“ A mangľa le Filip, hoj te bešel paš leste a te džal leha.

³² Oda, so genelas le Devleskre Lavestar, sas kada:

„Lidžanas les sar ovečka te murdarel
a avke sar o bakroro na del avri o hangos
anglal oda, ko les strihinel,
avke aňi ov na phundrađa peskro muj.

³³ Ov sas teledikhlo

a na suđzinde les avke, sar kamlpa.

A ko šaj vakerela pal leskro potomstvos,
te leskro dživipen pes lel pal e phuv?“

³⁴ O eunuchos odphenda le Filiposke: „Mangav tut, pal kaste vakerel o prorokos? Pal peste, či pal avreste?“ ³⁵ Akor chudňa o Filip te vakerel ole lavestar andral o Izajaš a phenelas leske o evaňjelium pal o Ježiš.

³⁶ Sar džanas pal o drom, dikhle varesavo paňi a o eunuchos phenda: „Dikh, paňi! So mange braňinel te del pes te bolel?“ ³⁷ [O Filip phenda: „Te pačas andral calo tiro jilo, šaj.“ Ov odphenda: „Pačav, hoj o Ježiš Kristus hino le Devleskro Čhavo.“] ³⁸ Avke zaačhađa o verdan a sodujdzene, o Filip the o eunuchos, gele andro paňi a bolda les.

³⁹ Sar avle avri andral o paňi, o Duchos le Rajeskro iľa le Filip het. O eunuchos les imar buter na dikhľa a džalas peskre dromeha radišagoha. ⁴⁰ O Filip pes arakhľa andro Azotus. Phirelas a vakerelas savore ole forenge o evaňjelium, medik na doavľa andre Cezarea.

9

O Ježiš pes sikavel le Sauloske

¹ O Saul mek furt džalas pro učeňika le Rajeskre a kamelas len te murdarel avri. Avľa ko nekbareder rašaj ² a mangla lestar o ľila pro sinagogi andro Damašek, hoj te rodel avri ole muršen the ole džuvľen, save džan pal o drom le Rajeskro, hoj len te phandel andre a te anel len andro Jeruzalem. ³ Ačhila pes androda, sar džalas, sar imar sas pašes paš o Damašek, hoj les jekhvareste zaučharđa andre o švetlos andral o ňebos. ⁴ Peľa pre phuv a šunda o hangos, savo leske phenda: „Saul, Saul, soske pre mande džas?“

⁵ O Saul phenda: „Ko sal, Rajeja?“

O Raj odphenda: „Me som o Ježiš, pre kaste tu džas. ⁶ Ušťa a dža andro foros, ode pes tuke phenela, so kampil te kerel.“

⁷ Ola murša, so leha džanas jekhetane, na džanle pre oda so te phenel, bo šunde o hangos, ale ňikas na dikhle. ⁸ Palis o Saul ušťa pal e phuv, a sar phundrađa o jakha, na dikhelas ňič. Avke les ile vastestar a ľigende les andro Damašek. ⁹ Trin džives sas koro a na chalas aňi na pijelas.

¹⁰ Andro Damašek sas varesavo učeňikos, savo pes vičinelas Ananijaš. Leske phenda o Raj andro videňje: „Ananijaš!“ „Kade som, Rajeja,“ odphenda.

¹¹ Avke leske o Raj phenda: „Ušťa a dža pre ulica, so pes vičinel Rovno. Andre le Judaskro kher arakh avri le Saul andral o Tarsus, bo ipen akana pes modľinel. ¹² Ov dikhľa andro videňje muršes, savo pes vičinel Ananijaš, savo avľa paš leste a thoda pre leste o vasta, hoj te dikhel.“

¹³ O Ananijaš odphenda: „Rajeja, but manušendar šundom pal kada murš, hoj keci but nalačhipen kerđa tire manušenge andro Jeruzalem. ¹⁴ A the kade les hin zor le bare rašajendar te phandel andre savore, ko lašaren tiro nav.“

¹⁵ Ale o Raj leske phenda: „Dža, bo me mange les kidňom avri, hoj prekal leste te kerav miri buči, hoj ov te anel miro nav anglo aver narodi, anglo kraľa the anglo čhave le Izraeloskre. ¹⁶ Me leske sikavava, keci but mušnela te precerpinel vaš miro nav.“

¹⁷ Akor odgela o Ananijaš a gela andro kher, thoda pre leste o vasta a phenda: „Saul, phrala! O Raj o Ježiš, savo pes tuke sikada pro drom, sar avehas kade, man bičhađa, hoj pale te dikhes a te aves napľnimen le Svete Duchoha.“ ¹⁸ Takoj leske pele tele pal o jakha ajse sar šupini. Chudňa pale te dikhel, ušťa a diňa pes te bolel. ¹⁹ Palis čhaľa o chaben a chudňa zor.

O Saul kazinel andro Damašek

O Saul ačhila vajkeci dživesa le učeňikenca andro Damašek. ²⁰ Takoj vakerelas andro sinagogi, hoj o Ježiš Kristus hin le Devleskro Čhavo. ²¹ Savore, save les šunde, pes čudalinenas a phenenas: „Či nane oda ov, savo andro Jeruzalem murdarelas olen, ko lašarenas kada nav? A the kade avľa, hoj len te phandel andre a te lidžal anglo bare rašaja.“ ²² O Saul furt zoralolas andro lav. Igen džanelas te dokazinel, hoj o Ježiš hino o Kristus, až avke, hoj o Źidi, so bešenas andro Damašek, pre oda našči odphenenas.

O Saul denašel andro Jeruzalem

²³ Sar imar pregela but dživesa, o Židi pes maškar peste dovakerde, hoj les murdarena, ²⁴ a stražinenas o brani rat-džives, hoj les te murdaren, ale o Saul pes pal oda dodžanla. ²⁵ Vašoda o učeňika les rači mukle tele pal o muros le lanoha andro košaris.

²⁶ Sar avla o Saul andro Jeruzalem, kamla te džal paš o učeňika, ale daranas lestar, bo na pačanas leske, hoj ov hino čačes učeňikos. ²⁷ Ale o Barnabaš les iľa, ligenda ko apoštola a vakerđa lenge avri, sar o Saul dikhla le Rajes pro drom, sar leha vakerđa a the sar andro Damašek vakerelas bi e dar andro nav le Ježišoskro. ²⁸ Palis o Saul ačhila lenca a phirelas pal o Jeruzalem. Kazinelas šmelones andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ²⁹ Vakerelas a vesekedinelas pes le Židenca, save vakerenas grecki. Ale on les kamenas te murdarel. ³⁰ No, sar pes pal oda dodžanle o phrala, ile les tele andre Cezarea a bičhade andro Tarzus.

³¹ Avke sas smirom andro khangera pal caľi Judsko, Galileja the Samarija. O khangera zoraľonas a baronas, bo dživenas andre sveto dar anglo Raj a o Sveto Duchos len potešinelas.

O Peter sastarel le Eneaš

³² Sar phirelas o Peter thanestiar, avla the ke le Devleskre manuša, save bešenas andre Lidda. ³³ A arakhla ode varesave manušes, savo pes vičinelas Eneaš. Ov sas kaľikos a ochto beršendar pašľolas ča andro hadžos. ³⁴ O Peter leske phenda: „Eneaš, o Ježiš Kristus tut sastarel avri! Ušći a ker pal tu o hadžos!“ A o Eneaš takoj ušćila. ³⁵ Dikhle les savore, so bešenas andre Lidda the andro Šaron, a visarde pes ko Raj.

O Peter uštavel la Tabita andral o meriben

³⁶ Andre Joppa sas jekh učeňička, savi pes vičinelas Tabita, so hin andre grecko čhib Dorkas*. Oj kerelas but lačhipen a pomožinelas le čorenge. ³⁷ Andre ola dživesa pes ačhila, hoj nasvaliľa a muľa. Sar la thode le paňeha, ligende la andro upruno kher. ³⁸ Vašoda, hoj e Lidda hiňi pašes paš e Joppa a o učeňika pes došunde, hoj ode hin o Peter; bičhade ke leste duje muršen a mangenas les: „Av sig ke amende!“

³⁹ O Peter ušćila a gela lenca. Sar doavla ode, ligende les andro upruno kher a zgele pes paš leste savore vdovi a sikavenas leske o rokľi the o gada, so lenge kerelas e Tabita, medik sas lenca.

⁴⁰ Akor bičhada o Peter savoren avri, gela pro khoča a modľinda pes. Palis visalila ke muli a phenda lake: „Tabito, ušći!“ A oj phundrađa o jakha, a sar dikhla le Peter, bešľa peske. ⁴¹ O Peter lake podiňa o vast a pomožinda lake te ušćel upre. Palis vičinda savore Devleskre manušen the le vdoven a sikađa lenge la Tabita džidona. ⁴² Dodžanla pes pal oda caľi Joppa a but džene pačandile andro Raj. ⁴³ O Peter ačhila but dživesa andre Joppa ke varesavo Šimon, savo kerelas buči le cipenca.

10*O Kornelius dikhel videňje*

¹ Andre Cezarea sas varesavo murš, savo pes vičinelas Kornelius. Ov sas veliteľis upral o šel slugađa andral e čata, so la vičinenas Italsko. ² Ov sas pobožno manuš a ov the caľi leskri famelija lašarenas le Devles. Pomožinelas but le čorenge a furt pes modľinelas ko Del. ³ Jekhvar, vaj trin orendar pal o dilos, žužes dikhla andro videňje le Devleskre aňjelos. O aňjelos leske phenda: „Kornelius!“

⁴ Ov pes pre leste zadikhla a daraha phenda: „So, Rajeja?“

O aňjelos leske odphenda: „Tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modľitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterđa. ⁵ Avke akana bičhav le muršen andre Joppa a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. ⁶ Ov bešel ke varesavo Šimon, savo kerel buči le cipenca a saveskro kher hino paš o moros. Ov tuke phenela, so kampil te kerel.“

⁷ A sar odgeľa het o aňjelos, so leha vakerelas, vičinda peske o Kornelius duje sluhlen the jekhe pobožne slugadis, savo paš leste furt ačhelas. ⁸ Sar imar lenge savoro vakerđa avri, bičhada len andre Joppa.

O Peter dikhel videňje

⁹ Pre aver džives, sar sas ola murša pro drom a imar sas pašes paš o foros, vaj pro dilos, o Peter gela pro pados pes te modľinel. ¹⁰ Igen bokhaliľa a kamelas te chal. Medik leske kerenas o chaben, dikhla videňje. ¹¹ Dikhla o ņebos phundrado a andral o ņebos avelas tele pre phuv vareso ajso sar bari lepeda mukľi tele le štare agorendar. ¹² Andre

* 9:36 9,36 Oda hin Srnka.

odi lepeda sas savore štarepindrengre džviri, so hin pre phuv, o čirikle a the ola, so pes cirden pal e phuv.

¹³ A prevakerda ke leste o hangos: „Ušti, Peter, murdar a cha!“

¹⁴ O Peter phenda: „Na, Rajeja, bo mek šoha na chalom vareso melalo abo nažužo!“

¹⁵ Oda hangos leske pale phenda: „Tu ma phen melalo pre oda, so o Del obžužarda!“

¹⁶ Kada savoro pes ačila trival a palis e lepeda sas takoj ili upre andro ņebos.

¹⁷ Medik o Peter andre peste gondolinelas, hoj so leske o Del kamla te phenel prekal oda videņje, doavle paš e brana ola murša, saven bičhada o Kornelius, bo arakhle o drom paš le Šimonoskro kher. ¹⁸ Vičinenas a phučenas, či ode na bešel o Šimon, saves vičinen Peter.

¹⁹ Sar mek gondolinelas o Peter pal oda videņje, phenda leske o Duchos: „Dikh, trin murša tut roden. ²⁰ Ušti, dža tele pal o pados a dža lenca! Ma odcirde tut lendar, bo me len bičhadom.“

²¹ Sar avla o Peter tele pal ola murša, phenda: „Me som oda, kas roden. Soske pal ma avlan?“

²² On odphende: „Bičhada amen o Kornelius, o velitelis upral o šel slugada. Ov hino čačipnaskro manuš, savo pes daral le Devlestar a saves calo židoviko narodos del pačiv. O sveto aņjelos leske phenda, hoj tut te vičinel andre peskro kher a te šunel tire lava.“

O Peter džal ko Kornelius

²³ Akor len vičinda o Peter andre a presikada lenge e pačiv a presute ode. Pre aver džives o Peter odgeła lenca a gele leha the varesave phrala andral e Joppa. ²⁴ Pre dujto džives doavle andre Cezarea. O Kornelius len imar užarelas a vičinda peske la famelija the peskre nekpašeder prijatelen. ²⁵ Sar dikhla o Kornelius le Peter te avel andre, peša pro kхоča a klaņinelas pes leske. ²⁶ Ale o Peter les hazdņa upre a phenda: „Ušti, se the me som ča manuš.“

²⁷ Vakerelas leha, geła andre a dikhla pherdo manušen, so pes ode zgele. ²⁸ A phenda lenge: „Tumen džanen, hoj le manušeske, so hino Židos, nane domuklo te džal andro kher ke ajso manuš, so nane Židos aņi pes leha te arakhel. Ale mange sikada o Del, hoj te na phenav pal varesavo manuš, hoj hino nažužo abo melalo. ²⁹ Vašoda avlom a na odphendom tuke. A akana phučav, soske vaš ma bičhadan?“

³⁰ O Kornelius phenda: „Anglo štar džives trin orendar* man modlinavas andre miro kher a jekhvareste angle ma ačila murš andro igen parne gada ³¹ a phenda: „Kornelius, tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterda. ³² Bičhav andre Joppa a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. Ov bešel paš o moros andro kher ko Šimon, savo kerel buči le cipenca. [Sar avela, phenela tuke savoro.]“ ³³ Avke me pal tu bičhadom a tu mištes kerdal, hoj avlan. A vašoda sam kade akana savore anglo Del, hoj te šunas savoro, so tuke prikazinda o Raj.“

O Peter vakerel andro kher ko Kornelius

³⁴ Akor chudņa o Peter te vakerel: „Akana čačas ačalučav, hoj o Del na dikhel jekhe manušen barederes sar avres. ³⁵ Ale le Devleske hin pre dzeka sako andral dojekh narodos, ko lestar daral a dživel andro čačipen. ³⁶ Tumen džanen oda lav, so o Del bičhada le Izraelitenge, sar vakerelas o evaņjelium pal o smirom prekal o Ježiš Kristus, savo hin o Raj upral savoreste. ³⁷ Tumen džanen pal oda, so pes ačila pal cali Judsko. Chudņa oda andre Galileja pal o bolipen, so kazinelas o Jan. ³⁸ A tumen džanen pal o Ježiš andral o Nazaret, sar les o Del pomazinda le Svete Duchoha the la zoraha. O Ježiš phirelas pal e phuv, kerelas o lačhipen le manušenge a sasfarelas savoren, ko sas tel e zor le bengeskri, bo o Del sas leha.

³⁹ Amen sam o švedki savoreske, so ov kerelas andre židoviko phuv the andro Jeruzalem. Palis les murdarde a primarde pro kerestos. ⁴⁰ Ale o Del les uštađa pro trito džives a ov pes sikavelas amenge. ⁴¹ Na sikavelas pes savore manušenge, ale ča le švedkenge, saven peske o Del imar anglal kidņa avri, amenge, save leha chahas the pijahas paloda, sar uštila andral o meriben. ⁴² A ov amenge prikazinda, hoj te kazinas le manušenge a te svedčinas, hoj ov hino oda, kas o Del ačhada te sudzinel le džiden the le mulen. ⁴³ Savore proroka svedčinen pal leste, hoj andre leskro nav ena odmukle o bini sakoneske, ko pačala andre leste.“

O Sveto Duchos avel pro manuša, so nane Židi

⁴⁴ Mek sar o Peter vakerelas, o Sveto Duchos avla tele pre savorende, ko šunenav leskre lava. ⁴⁵ A o pačabnaskre Židi, so avle le Peteriha, pes čudalinenas, hoj o Sveto

* 10:30 10,30 E grecko čhib: eņa orendar

Duchos hino avričhido the pro manuša, so nane Židi, ⁴⁶ bo len šunde te vakerel andro aver čhiba a te lašarel le Devles.

Akor o Peter phenda: ⁴⁷ „Či šaj vareko zaačhavel te bolet le pañeha olen, ko priile le Svete Duchos avke sar the amen?“ ⁴⁸ A prikazinda lenge, hoj pes te den te bolet andro nav Ježiš Kristus. A on les palis mangle, hoj te ačhel ode vajkeci dživesa.

11

O Peter pale andro Jeruzalem

¹ Palis šunde o apoštola the o phrala andre Judsko, hoj the o manuša, so nane Židi, priile le Devleskro lav. ² Sar avla o Peter upre andro Jeruzalem, dovakerenas leske o pačabnaskre Židi ³ a phende: „Gefal ko naobrezimen manuša a chahas lenca!“

⁴ Avke lenge o Peter chudña savoro te vakerel avri: ⁵ „Somas andro foros Joppa, modlinavas man a sas man viđeñje. Dikhłom, sar avelas andral o ñebos vareso ajsa sar bari lepeda mukli tele le štare agorendar, a doavla dži paš ma. ⁶ Mištes man andre zadikhłom a dikhłom andre le štarepindrengre džviren, le dzive džviren, le čiriklen a the olen, so pes cirden pal e phuv. ⁷ A šundom o hangos, savo mange phenda: ‚Ušti, Peter, murdar a cha!‘

⁸ Me phendom: ‚Na, Rajeja, bo mek šoha na geła andre miro muj vareso melalo abo nažužo!‘

⁹ O hangos andral o ñebos mange pale phenda: ‚Tu ma phen melalo pre oda, so o Del obžuzarda!‘ ¹⁰ Kada savoro pes ačhila trival a palis sas savoro pale ilo upre andro ñebos.

¹¹ Takoj paloda doavle trin murša, saven ke ma bičhade andral e Cezarea, paš o kher, kaj bešavas. ¹² O Duchos mange phenda, hoj te džav lenca a te na odcirdav man lendar. Avle manca the kala šov phrala a gelam andro kher ke oda murš. ¹³ Ov amenge vakerelas, hoj andre peskro kher dikhla le añjelos, so ačhila anglal leste a phenda leske: ‚Bičhav andre Joppa vajkeci muršen a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. ¹⁴ Ov tuke vakerela o lava, prekal save aveha zachrañimen tu the calo tiro kher.‘

¹⁵ A soča chudñom te vakerel, avla pre lende o Sveto Duchos avke sar angloda pre amende. ¹⁶ Akor mange avla pre godi oda lav le Rajeskro, so ov phenda: ‚O Jan bolelas le pañeha, ale tumen avena bolde le Svete Duchoha.‘ ¹⁷ Te len o Del diña ajsa daros sar the amen, ko pačandilam andro Raj Ježiš Kristus, akor ko som me, hoj man te ačhavav le Devleske?“

¹⁸ Sar oda šunde, preačhile pre leste te vakerel. Lašarenas le Devles a phende: „Ta akor o Del diña the le manušenge, so nane Židi, hoj te keren pokañje a te dživen.“

O evaņjelium andre Antiochija

¹⁹ Ola, ko pes rozdenašle angle ola pharipena, so avle, sar murdarde le Štefan, gele dži andre Fenicija, Ciprus the Antiochija a vakerenas o evaņjelium ča le Židenge. ²⁰ Ale varesave lendar sas the andral o Ciprus the andral e Cirenija, a sar avle andre Antiochija, vakerenas the le Grekenge o evaņjelium pal o Ježiš Kristus. ²¹ Le Rajeskri zor sas lenca a but džene pačandile a visalile ko Raj.

²² Došundē pes pal oda andre khangeri andro Jeruzalem a bičhade le Barnabaš andre Antiochija. ²³ Sar ode avla a dikhla odi milost le Devleskri, radisačila a phenelas lenge, hoj te ačhen paš o Raj kale jilenca. ²⁴ O Barnabaš sas lačo manuš, naplñimen le Svete Duchoha the le pačabnaha. A igen but nipi pačandile andro Raj.

²⁵ Palis geła o Barnabaš andro Tarzus te rodel avri le Saul. ²⁶ A sar les arakhla, anda les andre Antiochija. Ačhila pes avke, hoj pes calo berš zdžanas andre odi khangeri a sikavenas igen but nipen. Andre Antiochija ešebnovar dine le učeñiken nav krestana.

²⁷ Andre ola dživesa avle o prorok andral o Jeruzalem andre Antiochija. ²⁸ Jekh lendar, so pes vičinelas o Agabus, uštıla a prekal o Duchos prorokinda, hoj pal cali phuv avela bari bokh. A odi bokh the čačes avla akor, sar sas o Klaudius cisarar. ²⁹ Vašoda pes savore učeñika dovakerde, hoj sako dela ajci, keci šaj, hoj te pomožinen le phralenge andre Judsko. ³⁰ Avke skidle upre o love a bičhade le Barnabaš the le Saul, hoj te anen o love le vodcenge andre khangeri andro Jeruzalem.

12

O Herodes džal pro apoštola

¹ Andre ola dživesa chudña o kralis Herodes igen te džal pre varesave džene andral o khangerar. ² A murdarda la šablaha le Jakob, le Janoskre phrales. ³ Sar dikhla, hoj oda

sas pre dzeka le Židenge, diña te zale the le Peter. Ipen akor sas o inepos le Marengro bi o Kvasos. ⁴ Sar les chudña, thoda les andre bertena a diña, hoj pre leste te den pozoris štar čati po štar slugađa. Pal e Patrađi les kamla o Herodes te anel anglo nipi.

⁵ Medik stražinenas le Peter andre bertena, o manuša andre khangeri pes vaš leske na preačhenas te modlinel.

O Peter avriilo andral e bertena

⁶ Rači anglođa, sar imar les o Herodes kamla te anel anglo nipi, sovelas o Peter maškar o duj slugađa. Ov sas zaphandlo duje lancenca a anglo vudar sas mek o slugađa, save stražinenas e bertena. ⁷ A jekhvareste paš leste ačhila o aňjelos le Rajeskro a andre bertena avla baro švetlos. O aňjelos demađa le Peter andre sera, uštada les a phenda: „Sigo, ušči!“ A le Peteriske pele tele o lanci pal o vasta.

⁸ O aňjelos leske phenda: „Phand o sirimos a uri o sandalki!“ O Peter oda kerđa a o aňjelos leske palis phenda: „Le pre tu o plaštoš a av pal ma!“ ⁹ O Peter džalas pal leste a aňi na džanelas, hoj oda, so pes ačhel prekal o aňjelos, hin čačes. Gondolinelas peske, hoj džal suno. ¹⁰ Sar pregele ešebne slugađen the dujtone, doavle paš e trastuňi brana, savaha pes džal andro foros, a phundrađa pes lenge korkori pestar. Sar avle avri, pregele jekh ulica a o aňjelos les jekhvareste omukla.

¹¹ O Peter avla ke peste a phenda: „Akana čačes džanav, hoj o Raj bičhađa peskre aňjelos a iľa man avri andral o vasta le Herodesoskre a the savorestar, so mange kamle o Židi te kerel.“

¹² Sar imar savoreske achaliľa, avla paš o kher la Mariakro. Oj sas e daj le Janoskri, saves vičinen the Marek. Ode sas zgele but manuša a modlinenas pes. ¹³ O Peter durkinda pre brana a avla e čhajori, savi pes vičinelas Rode, a phučla, ko ode hin. ¹⁴ Sar prindžarda le Peteriskro hangos, avke radisalila, hoj leske na phundrađa, ale denašla te phenel, hoj o Peter ačhel angle brana.

¹⁵ Ale on lake phende: „So sal diliňi?“ No oj ačhelas furt pre peskro lav a phenelas, hoj oda hin čačo. On palis phende: „Oda hin leskro aňjelos.“

¹⁶ No o Peter mek furt durkinelas. Sar phundrade o vudar, dikhle les a igen pes čudalinde. ¹⁷ O Peter lenge sikađa le vasteha, hoj te čhiten, a chudña lenge te vakerele, sar les o Raj iľa avri andral e bertena, a phenda: „Den ada te džanel le Jakoboske the le phralenge.“ Palis gela pre aver than.

¹⁸ Sar vidňisalila, daranas pes o slugađa a chudle pes maškar peste te vesekedinel, bo na džanle, so pes ačhila le Peteriha. ¹⁹ O Herodes les diña te rodel. Sar les na arakhla, vičinda peske le slugađen, hoj lendar te phučel, so pes ačhila. Palis len diña te murdarel. Paloda gela o Herodes te bešel andral e Judsko andre Cezarea.

O Herodes merel

²⁰ O Herodes chalas choli pro Tirčana the pro Sidončana, ale on pes savore jekhetane thode a avle pal leste. Sar imar prevakerde le Blastus, le kraliskre nekbaredere manušes a dochudle les pre peskri sera, mangelas le Herodes vaš o smirom, bo lengre phuva chudenas o chaben andral le kraliskri phuv.

²¹ A sar avla oda džives, urđa pes o kralis andro kralika gada, bešla peske pro tronos a prevakerđa ke lende. ²² A o manuša zorales vičinenas: „Kada hin o hangos le Devleskro, a na le manušeskro!“ ²³ A takoj ode pro than les o aňjelos le Rajeskro marda, bo na diña e slava le Devleske. Chale les o kirme a muľa.

²⁴ O lav le Devleskro džalas furt dureder a buter džene pes pridenas andro pačaben.

²⁵ Sar imar o Barnabaš the o Saul dokerde oda, pre soste sas bičhade, gele het andral o Jeruzalem. Ile peha le Jan, saves vičinenas the Marek.

13

O Barnabaš the o Saul bičhade avri

¹ Andre khangeri andre Antiochija sas kala proroka the učiteľa: o Barnabaš, o Šimon, saves vičinen Kalo, o Lucius andral e Cirenija, o Manahem (savo sas avriбарardo paš o guverneris Herodes) the o Saul. ² Sar služinenas le Rajeske a poscinenas, phenda lenge o Sveto Duchos: „Oddělinen mange le Barnabaš the le Saul pre odi buči, pre savi len me kidňom avri.“ ³ Avke poscinenas a modlinenas pes, thode pre lende o vasta a mukle len te džal.

O drom andro Ciprus

⁴ A on, bičhade le Svete Duchostar, avle tele andre Seleukia a odarik gele la lođaha pro ostrovos Ciprus. ⁵ Sar avle andro Salamis, vakerenas o lav le Devleskro andre le Židengre sinagogi. O Jan sas lenca a pomožinelas lenge.

⁶ Sar pregele calo ostrovos dži andro Pafos, arakhle ode varesave Židos, savo sas čarodejnikov the falošno prorokos. Vičinelas pes Barjesuz ⁷ a ov sas le guverneriha, le Sergiusoha Pavloha, savo sas godaver murš. Ov peske vičinda the Barnabaš the le Saul, bo kamelas te šunel le Devleskro lav. ⁸ Ale o Elimas, o čarodejnikov, bo avke pes prethovel leskro nav, lenge ačhelas pro lav a kamelas te odlel le guverneris andral o pačaben. ⁹ Akor o Saul, savo pes vičinelas the Pavol, sas naplñimen le Svete Duchoha. Dikhla pro Elimas ¹⁰ a phenda leske: „Tu sal le bengeskro čhavo, pherdo le klamišagoha the džungipnaha – tu, so džas pre dojekh čačipen. Kana imar preačheha te previsarel o čače droma le Devleskre? ¹¹ Avke akana pre tu avela o vast le Rajeskro: Korisałoha a na dikheha pre varesavo časos o kham!“

A takoj pre leste avla o kałipen a ov chudna te rodel, ko les šaj liđžal vastestar. ¹² Sar o guverneris dikhla, so pes ačila, pačandila a čudalinelas pes upral le Rajeskro sikaviben.

Andro foros Antiochija

¹³ Pałis o Pavol the ola, so sas leha, gele la lođaha andral o Pafus a gele andro foros Perga andre Pamfilija. Ale o Jan (saves vičinenas the Marek) len omukla a gela pale andro Jeruzalem. ¹⁴ Andral e Perga gele andro foros Antiochija andre Pisidija. Sar sas šabat, gele andre sinagoga a beše peske. ¹⁵ Sar imar pregende andral o Zakonos the andral o Proroka, bičhade pal lende o vodci andral e sinagoga, hoj lenge te phenen: „Phralale, te tumen hin varesavo lav, so šaj pomožinel le manušenge, phenen lenge!“

¹⁶ Akor ušfila o Pavol, sikada le vasteha, hoj te šunen, a phenda: „Muršale andral o Izrael the tumen, so tumen daran le Devlestar, šunen! ¹⁷ Le Izraeloskro Del peske kidna avri amare daden a hazdna len upre, akor sar dživenas sar cudzinci andre egiptsko phuv a peskra bara zoraha len ila odarik avri. ¹⁸ Paloda vaj saranda (40) berš pre pušta o Del zlidžalas oda, so kerenas. ¹⁹ Pałis zničinda ehta naroden andre phuv Kanaan a rozdelinda odi phuv le Izraelitenge.“

²⁰ A paloda vaj štar šel the penda berš (450) len delas sudcen dži paš o prorokos Samuel. ²¹ Akorestar peske mangelas kralis a o Del lenge diha pro saranda (40) berš le Saul. Ov sas le Kišoskro čhavo andral o kmeños Benjamin. ²² Sar les pałis ila het, diha lenge le David kraliske, pal savo diha svedectvos a phenda: *„Arakhłom le David, le Izajoskre čhas, muršes pal miro jilo, savo furt kerel miri vola.“*

²³ Andral leskro potomstvos ačhada o Del le Ježiš sar Spasitelis, avke sar diha lav le Izrael. ²⁴ O Jan imar anglo Ježiš phenelas savore Izraelitenge, hoj pes te visaren le binendar a te den pes te bolel. ²⁵ Sar imar o Jan dokerelas peskri buči, phenda: „Me na som oda, ko tumenge gondolinen, hoj som. Ale dikhen, pal ma avel oda, kaske na som hodno te phundravel o sandalki pro pindre.“

²⁶ Phralale, čhave le Abrahamoskre, a the tumen manušale avre narodendar, so tumen daran le Devlestar! Tumenge hin bičhado kada lav, so tumen šaj zachrañinel. ²⁷ Bo ola, ko bešen andro Jeruzalem, the lengre vodci les na prindžarde, ale aleha, hoj les odsudzinde, naplñinde o lava le prorokengre, so pes genel sako šabat. ²⁸ Na arakhle pre leste nič, vaš soske mušinda te merel, ale on the avke mangelas le Pilat, hoj les te del te murdarel. ²⁹ Sar imar dokerde savoro, so hin pal leste pisimen, ile les tele pal o kerestos a thode les andro hrobos. ³⁰ Ale o Del les uštađa andral o meriben ³¹ a ov pes buter dživesa sikavelas olenge, ko andral e Galileja avle jekhetane leha andro Jeruzalem. On hine akana leskre švedki anglo nipi.

³² The amen tumenge phenas: Oda lav, so o Del diha amare daden, ³³ akana dolikerđa amenge, lengre čhavage, bo uštađa le Ježiš andral o meriben. Avke sar hin pisimen andro dujto Žalm:

„Tu sal miro čhavo,

me adadžives ačhilom tiro Dad.“

³⁴ Oda, hoj les uštađa andral o meriben, hoj te na kirňol leskro telos andro hrobos, phenda kavke:

„Dava tumen o sveta the o lače požehnađa,
pal save diňom lav le David.“

³⁵ A pre aver than phenel:

„Tu na domukeha tire svetoneske,
hoj leskro telos te kirňol.“

³⁶ O David andre peskro pokoleñje kerda le Devleskri voľa. Sar muľa, sas thodo paš peskre dada a leskro felos kirñila andro hrobos, ³⁷ ale oleske, kas o Del uštađa andral o meriben, o felos na kirñila.

³⁸ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj prekal leste tumenge šaj el odmukle o bini the savoro, sostar tumen našti ospravedlñindas o zakonos le Mojžišoskro. ³⁹ Andre leste hin ospravedlñimen sako, ko pačal. ⁴⁰ Den pre tumende pozoris, hoj te na avel pre tumende oda, so imar anglal phende o Proroka:

⁴¹ *„Dikhen, tumen, ko asan le Devlestar,
čudañinen tumen a meren!*

*Bo andre tumare dživesa kerava vareso baro,
soske tumen na pačana,
kajte tumenge vareko pal oda vakerela.“*

⁴² Sar avenas avri andral e sinagoga, mangelas len o manuša, hoj lenge buter pal oda te vakeren the pre aver šabat. ⁴³ Sar pes rozgele andral e sinagoga, but Židi the manuša, save priile o židoviko pačaben, džanas pal o Pavol the pal o Barnabaš. On lenca vakerenas a phenenas lenge, hoj te ačhen andre milost le Devleskri.

⁴⁴ Pre aver šabat pes zgele maj calo foros te šunel le Devleskro lav. ⁴⁵ Sar dikhle o Židi kajci but nipen, avľa andre lende e zavist. Chudle te vakerel pre oda, so o Pavol vakerelas, previsarenas leskre lava a namištes phende.

⁴⁶ Ale o Pavol the o Barnabaš lenge šmelones phende: „Tumenge pes mušinda ešeb te vakerel o lav le Devleskro. Ale te les tumen na prilen a korkore tumendar odčhiven o večno dživipen, džas tumendar het ke aver narodi. ⁴⁷ Bo o Raj amenge kavke prikazinda:

*„Ačađom tut švetloske prekal o aver narodi,
hoj te lidžas o spaseñje
dži pro koñec le svetoskro.“*

⁴⁸ Sar oda šunde o manuša andral o aver narodi, radisañile a lašarenas o lav le Rajeskro. A pačandile savore, so sas avrikidle andro večno dživipen.

⁴⁹ A o lav le Rajeskro pes rozlidžalas pal cali odi phuv. ⁵⁰ Ale o Židi marde upre le foroskre vodcen the le pobožne bare rañijen pre oda, hoj te džan pro Pavol the pro Barnabaš, a tradle len avri andral peskri phuv. ⁵¹ Avke on marde tele o prachos pal peskre pindre pre lende a gele andre Ikonija. ⁵² A o učeñika sas naplñimen le radišagoha the le Svete Duchoha.

14

O Pavol the o Barnabaš andre Ikonija

¹ The andre Ikonija pes ačhila oda, hoj o Pavol the o Barnabaš gele andre židoviko sinagoga, a sar vakerenas, pačandile igen but Židi the Greki. ² Ale o Židi, save na pačandile, marde upre le manušen andral aver narodi a kerde len upre pro phrala. ³ O apoštola ode ačhile buter časos a šmelones vakerenas o lav pal e milost le Devleskri. A o Raj pes ke lende pridžanelas avke, hoj pes ačhenas bare divi the zazraki prekal lengre vasta. ⁴ O nipi andro foros pes rozdelinde: Jekh sas le Židenca a aver le apoštolenca. ⁵ O Židi, o manuša andral oda foros, the lengre vodci peske phende, hoj džana pre lende a čhivkerena andre lende le barenca. ⁶ Ale on pes olestar dodžanle a denašle andre phuv Likaonija, andro fori Listra the Derbe the andro phuva ode pašal ⁷ a vakerenas ode o evañjelium.

Andre Listra

⁸ Andre Listra bešelas varesavo murš, savo sas kalikos pro pindre, kanastar uliľa, a mek šoha na phirda. ⁹ Oda manuš šunelas le Pavol te vakerel a ov pre leste dikhľa. Sar dikhľa, hoj les hin pačaben te sasfol avri, ¹⁰ phenda leske o Pavol zoraes: „Ušti upre a ačh pre tire pindre!“ Ov chučila upre a phirelas.

¹¹ A sar dikhle o nipi, so kerda o Pavol, vičinde zoraes a phende andre likaoniko čhib: „O devla pes sikade sar manuša a avle tele paš amende!“ ¹² Le Barnabaš vičinenas Zeus a le Pavol Hermes, bo ov lidžalas o lav. ¹³ O rašaj andral o chramos le Zeusoskro, so sas anglo foros, anda biken the venci paš e brana a ov the o nipi kamle le apoštolenge te obetinel.

¹⁴ Ale sar oda šunde o apoštola o Barnabaš the o Pavol, čhingerde pre peste o gada, denašle maškar o nipi a vičinenas: ¹⁵ „Muršale, so oda keren? Se the amen sam ča manuša avke sar the tumen. A vakeras tumenge o evañjelium, hoj te visañon kale mule modlendar ko džido Del, savo kerda o ñebos the e phuv the o moros the savoro, so

andre hin. ¹⁶ Varekana o Del mukelas te džal savore naroden lengre dromena, ¹⁷ no the avke na preačhelas lenge te del o svedectvo pal peste. Kerelas o lačhipen, delas o brišind andral o ņebos a pro maŕi o ulipen, pherdžarelas amen le chabeneha the le radišagoha andro jile!“ ¹⁸ Kale lavenca len ča varesar phares prevakerde a zaačhade, hoj lenge te na obetinen.

¹⁹ Ale paloda avle o Židi andral e Antiochija the andral e Ikonija a marde upre le nipen. A on čhivkerenas le barenca andro Pavol, ligende les avri andral o foros a gondolinenas peske, hoj muŕa. ²⁰ No sar pes o učeňika rozačhade pašal leste, uštila a gela lenca andro foros. A pre aver džives gela le Barnabašiha andro Derbe.

O Pavol the o Barnabaš aven pale andre Antiochija

²¹ Sar imar dovakerde o evaňjelium andre oda foros a kerde but učeňiken, visarde pes pale andre Listra, andre Ikonija the andre Antiochija. ²² Ode zoraŕarenas le učeňiken pro duchos a povzbudzinenas len, hoj te ačhen andro pačaben. Phenenas lenge, hoj andro krališagos le Devleskro musaj te džal prekal o but pharipena. ²³ Andro khangera la modlitbaha the le postoha kidenas avri le phurederen. Palis len denas andro vasta le Rajeske, andre savo pačandile. ²⁴ Sar pregele e phuv P sidija, doavle andre phuv Pamfilija. ²⁵ Sar dovakerde o lav andre Perga, gele andre Atalija.

²⁶ Odarik gele la lođaha pale andre Antiochija, khatar sas angloda bičhade andre miloš le Devleskri te kerel e služba, savi akana dokerde. ²⁷ Sar doavle, zgele pes le manušenca andre khangeri a vakerenas lenge savoro, so prekal lende kerda o Del a sar phundrađa the le avre narodenge o pačabnaskro drom. ²⁸ Ačhile ode le učeňikenca but časos.

15

O apoštola pes arakhen andro Jeruzalem

¹ Andral e Judsko avle tele varesave džene a sikavenas le phralen, so na sas Židi, hoj na ena zachraňimen, te pes na obrezinena avke, sar oda phenel o Mojžiš. ² Vašoda pes lenca vesekedinenas o Pavol the o Barnabaš. Dovakerde pes, hoj o Pavol the o Barnabaš a the vareko lendar te džan upre andro Jeruzalem pal o apoštola the pal o phuredera, hoj lendar te phučen pal kadı veka. ³ Avke len e khangeri bičhada a on gele prekal e Fenicija the Samarija, kaj vakerenas pal oda, hoj pes the o aver narodi visarde ko Del, a savore phralen sas olestar baro radišagos. ⁴ Sar doavle andro Jeruzalem, priiŕa len e khangeri, o apoštola the o phuredera a on lenge vakerenas avri savoro, so prekal lende kerda o Del.

⁵ Ale varesave pačabnaskre, save sas le Farizejendar, uštila a phende: „O manuša, so pačandile, pes mušinen te obrezinel a kampil lenge te prikazinel, hoj te dolikeren o zakonos le Mojžišoskro.“

⁶ Akor pes o apoštola the o phuredera zgele, hoj pal oda te gondolinen. ⁷ Paloda, sar imar buter vakerenas, uštila o Peter a phenda lenge: „Phralale! Tumen džanen, hoj imar varekana peske man tumendar o Del kidňa avri, hoj mandar te šunen the aver nipi o evaňjelium a te pačan. ⁸ O Del, savo prindžarel o jile, sikađa, hoj len pril el oleha, hoj len diňa le Svete Duchos avke sar the amen. ⁹ Ov na kerda ņisavo rozđjel maškar amende the maškar lende, sar lenge obžuzarda o jile le pačabnaha. ¹⁰ Soske kamen akana te cholarel le Devles oleha, hoj thoven pre meň kale manušenge oda pharipen, so na birinahas te lidžal aňi amen aňi amare dada? ¹¹ Se amen pačas, hoj prekal e miloš, so del o Raj o Ježiš Kristus, avaha zachraňimen avke sar the on.“

¹² A savore ola but manuša ačhile čhit, sar šunde le Barnabaš the le Pavol te vakerel, save bare divi the zazraki kerda o Del prekal lende maškar o aver narodi. ¹³ Sar preačhile te vakerel, phenda o Jakob: „Phralale, šunen man! ¹⁴ O Šimon akana vakerelas pal oda, sar peske o Del ešebnovar kidňa avri manušen le avre narodendar, hoj te aven leskre nipi. ¹⁵ Oleha pasinen the o lava le Prorokengre. Se hin pisimen:

¹⁶ *Palis avava pale*

a ačhavava o rozpelo stankos le Davidoskro.

Oda, so hin telečhido, pale ačhavava

a thovava les te ačhel pre peskro than,

¹⁷ *hoj the okla manuša te roden le Rajes:*

Savore narodi, saven vičindom,

hoj te aven mire.

Avke phenel o Raj, savo kerel kada savoro’.

¹⁸ *Kada pes džanel imar čirlastar.*

¹⁹ Vašoda phenav, hoj na kempel te kerel pharipen olenge, ko pes visaren ko Del andral aver narodi, ²⁰ ale kempel lenge te pisinel lil a te phenel, hoj te na chan oda, so hin obetimen le modlengge, te na keren lubipen, te na chan o mas le tasade džvirengro aňi o rat. ²¹ Bo o zakonos le Mojšišoskro pes imar čirła genel sako šabat andro sinagogi a leskre lava pes vakeren andre dojekh foros.“

O lil andre Antiochija

²² Akor peske phende o apoštola the o phuredera the cali khangeri, hoj kidena avri pestar varesave muršen a bičhavena len andre Antiochija. Avke bičhade le Barnabaš the le Pavol a lenca bičhade le Juda, saves vičinen Barsabaš, the le Silas, save sas vodci maškar o phrala. ²³ Pisinde a bičhade lenca kada lil:

„O apoštola, o phuredera the o phrala andral o Jeruzalem pozdravinen le phralen andral o aver narodi andre Antiochija, Sirija the Cilicija.

²⁴ Šundam, hoj varesave džene amendar, savenge amen nič na prikazindam, tumenge keren pharipen a na den tumen smirom peskre lavenca. ²⁵ Vašoda pes savoredžene jekhetane dovakerdam, hoj kidaha avri muršen a bičhavaha len ke tumende le Barnabaših the le Pavloha. On hine amare phrala, saven kamas, ²⁶ murša, save dine peskre dživipena vaš o nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. ²⁷ Vašoda bičhavas le Juda the le Silas, hoj the on korkore tumenge oda te phenen. ²⁸ Bo le Svete Duchoske a the amenge pes oda dičholas mištes, hoj te na thovas pre tumende nisavo pharipen, ča oda, so igen kempel: ²⁹ Hoj te na chan oda, so hin obetimen le modlengge, te na keren lubipen a te na chan o mas le tasade džvirengro aňi o rat. Te kada savoro dolikerena, mištes kerena.

Ačhen Devleha!“

³⁰ Sar pes rozgele, doavle andre Antiochija, zvičinde le manušen andre khangeri a dine lenge o lil. ³¹ Sar les pregende, radisalile oleske. ³² The o Juda the o Silas sas proroka, vašoda povzbudzinenas le phralen andro pačaben a but lavenca len zoralarenas. ³³ Sar imar ode ačhile varesavo časos, rozgele pes le phralenca andro smirom a gele pale paš ola, ko len bičhade. ³⁴ [No o Silas dikhelas avke, hoj ode te ačhel.] ³⁵ Ale o Pavol the o Barnabaš ačhile andre Antiochija a sikavenas ode. A the mek but aver džene vakerenas o lav le Rajeskro.

O Barnabaš pes rozdžal le Pavloha

³⁶ Pal vajkeci dživesa phenda o Pavol le Barnabašiske: „Av džas pale te dikhel amare phralen pal savore fori, savenge vakerdam o lav le Rajeskro, a dikhaha, sar lenge džal.“ ³⁷ O Barnabaš kamla, hoj peha te len le Jan, saves vičinen the Marek. ³⁸ Ale le Pavloske pes dičholas avke, hoj les na kempel peha te lel. Bo akor, sar sas andre Pamfilija, geła lendar het a buter lenca na služinelas. ³⁹ Vaš kada pes vesekedinenas maškar peste avke, hoj pes rozgele. O Barnabaš peha iła le Marek a gele pre loda andro Ciprus, ⁴⁰ ale o Pavol peske kidňa avri le Silas. O phrala pes modlinenas vaš lende a dine len andro vasta le Rajeskro a avke gele het. ⁴¹ O Pavol phirelas pal e Sirija the Cilicija a povzbudzinelas o khangera andro pačaben.

16

O Pavol lel peha le Timoteus

¹ Avke doavla o Pavol andro Derbe the andre Listra. Ode sas varesavo učeňikos, savo pes vičinelas Timoteus. Leskri daj sas pačabnaskri Židovka a leskro dad sas Grekos. ² O phrala andral e Listra the Ikonija pal leste mištes vakerenas. ³ O Pavol kamla, hoj leha te džal pro drom. Avke les obrezinda anglo Židi, so ode bešenas, bo sako džanelas, hoj leskro dad sas Grekos. ⁴ Sar phirenas pal ola fori, phenenas lenge, hoj te dolikeren oda, so phende o apoštola the o phuredera andral o Jeruzalem. ⁵ O khangera zoralonas andro pačaben a džives so džives sas buter džene.

O Pavol dikhel o videňje

⁶ O Sveto Duchos lenge na domukla te vakerel o lav andre Azija, vašoda pregele e Galatsko phuv the e Frigija. ⁷ Sar avle andre phuv Mizija, kamenas te džal dureder andre Bitinija, ale o Duchos le Ježišoskro lenge na domukla. ⁸ Avke pregele e Mizija a avle tele andre foros Troada. ⁹ Ode dikhla o Pavol rači videňje: Varesavo murš, Macedončanos, ačhelas a mangelas les: „Av andre Macedonija a pomožin amenge!“ ¹⁰ Sar dikhla o videňje, takoj paloda rodahas drom sar te džal andre Macedonija. Avke amen oleske ačaluvas, hoj o Raj amen ode vičinda, hoj lenge te vakeras o evaňjelium.

E Lidija pačal a del pes te bolel

¹¹ Akor gelam la lođaha andral e Troada rovnones pro ostrovos Samotrake a pre aver džives andro Neapolis andre Macedonija. ¹² Odarik gelam andro Filipi, so hin ešebno foros andre rimaňiko provincija Macedonija. Samas andre oda foros vajkeci dživesa.

¹³ Pro šabat gelam avri pal e foroskri brana paš o paňi, kaj peske gondolinahas, hoj pes zdžana o Źidi pre modlitba. Bešlam peske a vakerahas le džuvlenca, save pes ode zgele.

¹⁴ Šunelas amen the varesavi džuvli, savake sas o nav Lidija a savi lašarelas le Devles. Oj sas andral o foros Tiatira a bikenavkerelas o lole pochtana. Lake o Raj phundrada o jilo, hoj mištes te šunel oda, so vakerel o Pavol. ¹⁵ Sar pes bolda oj the savore manuša andral lakro kher, mangelas amen kavke: „Te phenen pal mande, hoj man hin pačaben andro Raj, akor aven andre miro kher a bešen ke mande.“ A prevakerđa amen.

O Pavol the o Silas andre bertena

¹⁶ Ačhila pes, sar džahas pre modlitba, hoj pes amenca arakhla varesavi čhaj, andre savi sas o nalačo duchos, so lake delas te vražinel. A le vražišagenca zarodelas peskre rajenge bare love. ¹⁷ Oj phirelas pal o Pavol the pal amende a vičinelas: „Kala manuša hine o služobňika le Nebbareder Devleskre a on tumenge phenen, sar šaj aven zachraňimen!“ ¹⁸ Kada kerelas but dživesa. O Pavol pre oda cholisaľila, vašoda visališa a phenda ole duchoske: „Prikazinov tuke andro nav Ježiš Kristus, dža andral late avri!“ A o duchos latar takoj geľa het.

¹⁹ Ale sar dikhle lakre raja, hoj oleha našade o love, chudle le Pavol the le Silas a lidžanas len pro placos anglo nekbareder manuša ole foroskre. ²⁰ Ande len anglo velifela a phende: „Kala manuša hine Źidi a keren vzbura andre amaro foros“ ²¹ a sikaven o zviki, so amen o Rimana našti aňi prilas aňi dolikeras.“

²² Androda džanas pre lende the o nipi a o sudci cirdle tele pal lende o gada a dine len le pacenca te marel. ²³ Sar imar len but marde, čhide len andre bertena a le stražňikoske phende, hoj len mištes te stražinel. ²⁴ Sar chudňa o stražňikos oda prikazis, čhida len andre andruňi bertena a o pindre lenge zaphandľa andro kaštune puta.

²⁵ Ale pal jepaš rat pes o Pavol the o Silas modlinenas a gilavenas o gila pre chvala le Devleske a o bertenosa len šunen. ²⁶ A jekhvareste avke razisaľila e phuv, hoj o zakladi la bertenakre pes čhalade. A takoj phundrire savore vudara a savore puta pes otkerde. ²⁷ Sar uštila o stražňikos a dikhľa, hoj savore vudara andre bertena hine phundrade, cirdňa avri e šabľa a kamla pes te murdarel, bo peske gondolinelas, hoj o bertenosa denašle. ²⁸ Ale o Pavol vičinda zorale hangoha: „Ma ker tuke nič nalačo, bo savore sam kade!“

²⁹ Sar peske mangľa e lampa, denašľa andre, izdralas daratar a peľa paš o pindre le Pavloske the le Silasoske. ³⁰ Iľa len avri a phučľa lendar: „Rajale, so mušinov te kerel, hoj te avav zachraňimen?“

³¹ On leske phende: „Pača andro Raj Ježiš Kristus a aveha zachraňimen tu the calo tiro kher!“ ³² Vakerenas leske the savorengre andre leskro kher o lav le Rajeskro. ³³ A mek odi ora rači len iľa a žužarda lenge o rani. A takoj paloda pes diňa te bolel ov the savore andre leskro kher. ³⁴ Palis len iľa upre andre peskro kher, thođa lenge pro skamind o chaben a radisaľolas caľa peskra famelijaha, hoj pačandila andro Del.

³⁵ Sar sas džives, bičhade o sudci le slugaden, hoj te džan te phenel le stražňikoske: „Premuk kale manušen!“ ³⁶ O stražňikos la bertenakro phenda le Pavloske: „O sudci bičhade le slugaden, hoj tumen te premukav. Avke akana džan avri andro smirom.“

³⁷ Ale o Pavol lenge phenda: „Ešeb amen marde angle savore nipi a aňi amen na sudzinde, kajte sam rimaňika občana! Paloda amen čhide andre bertena a akana amen počoral premuken? Na. Mušinen te avel kade a korkore amen te lidžal adarik avri.“

³⁸ O slugada dine te džanel ola lava le sudcenge. On pes darandile, sar šunde, hoj hine rimaňika občana. ³⁹ Avke avle a odmangle pes lenge. A sar len ligende avri, mangelas len, hoj te džan het andral o foros. ⁴⁰ Sar avle avri andral e bertena, gele ke Lidija, dikhle le phralen, povzbudzinde len a palis gele het.

17

O Pavol the o Silas andre Tesalonika

¹ Sar o Pavol the o Silas pregele prekal o fori Amfipolis the Apolonija, avle andre Tesalonika, kaj sas e sinagoga le Źidengri. ² A o Pavol, avke sar sas sikado, gela maškar lende a trin šabati pal peste lenca vakerelas pal oda, so hin pisimen andro Lav. ³ Sikavelas lenge andral o Lav le Devleskro, hoj te achalon, hoj o Kristus mušinda te cerpinel a pro trito džives te uštel andral o meriben. Phenda lenge: „Oda Ježiš, pal savo me tumenge vakerav, hin o Mesijašis.“ ⁴ Varesave lendar pačandile a pridine pes

ko Pavol the ko Silas. Lenca pačandile mek but Greki, save pes daranas le Devlestar, the but anglune džuvlja.

⁵ Ale okla Židi žjarlinenas a skidle upre pal e ulica varesave živañen, hoj te maren upre le manušen the calo foros. Avke gele vikaha pro kher le Jasonskro a kamle te anel le Pavol the le Silas anglo nipi. ⁶ Sar len na arakhle, ile le Jason the varesave phralen anglo uradñika ole foroskre a vičinenas: „Kala manuša, so maren upre calo svetos, avle the kade ⁷ a o Jason len priila andre peskro kher. A kala savoredžene džan pro cisariskre zakoni, bo phenen, hoj aver dženo hino krališ, o Ježiš!“ ⁸ Kavke marde upre le nipen the le foroskre uradñiken, so oda šunenenas. ⁹ Ale sar chudle o uradñika le Jasonstar the oklendar o love, premukle len.

O Pavol the o Silas andre Berea

¹⁰ O phrala takoj rači bičhade le Pavol the le Silas andre Berea. Sar ode doavle, gele andre sinagoga le Židengri. ¹¹ On sas buter otkerde prekal o lav sar o Židi andral e Tesalonika. Priile o lav radišagoha a sako džives rodenas andro Lav le Devleskro, či oda hin čačes avke. ¹² Avke pačandile but džene lendar, the mek but anglune džuvlja the murša andral e Grecko.

¹³ Ale sar pes dodžanle o Židi andral e Tesalonika, hoj o Pavol the andre Berea vakerel o lav le Devleskro, avle the ode a marenas upre le manušen, hoj te džan pre lende. ¹⁴ Akor o phrala takoj bičhade odarik le Pavol het paš o moros. Ale o Silas the o Timoteus ačhile ode. ¹⁵ Ola, so džanas le Pavloha, les ligende dži andro Ateni a palis avle pale andre Berea. O Pavol lenge phenda, hoj te phenen le Silasoske the le Timoteoske, hoj pal leste te aven so neksigeder.

O Pavol andro Ateni

¹⁶ Medik len o Pavol užarelas andro Ateni, leskro duchos andre leste cholisaolas, sar dikhla, hoj andro foros hin pherdo modli. ¹⁷ Vašoda vakerelas andre sinagoga le Židenca the olenca, ko pes daranas le Devlestar. A sako džives vakerelas the pro placos olenca, ko odarik ča avke predžanas. ¹⁸ Avke pes leha chudle te vesekedinel varesave filozofa the mudrci: o epikurejci the stoici. Jekh phenenas: „So kamel kada beblošis te phenel?“ A aver phenenas: „Avke pes oda dičhol, hoj ov vakerel pal varesave aver devla.“ Bo o Pavol lenge vakerelas pal o Ježiš the pal o uštiben andral o meriben. ¹⁹ Chudle les, ligende les pro Areopagos a phende: „Kamas te džanel buter pal oda nevo sikaviben, so tu vakeres. ²⁰ Bo oda, so šunen amare kana, hin vareso, so mek na šundam. Vašoda kamlamas te džanel, s'oda hin.“ ²¹ Bo savore Atencana a the o cudzinci, so ode bešenas, na užarenas pre nisoste avreste, ča pre oda, hoj te vakeren abo te šunen vareso nevo.

²² Avke o Pavol ačiila anglal lende pro Areopagos a phenda: „Muršale andral o Ateni! Pal savoreste dikhav, hoj san igen pobožna manuša. ²³ Sar phiravas pal o foros, predikhavas mange tumare sveta thana a arakhlom the oltaris, pre savo hin pisimen: ‚Le devleske, saves na prindžaras.‘ Ole Devles, saves tumen lašaren, ale na prindžaren, pal oda tumenge me vakerav.

²⁴ O Del, savo kerda o svetos the savoro, so andre hin, ov hino o Raj le ņeboskro the la phuvakro a na bešel andro chrami kerde le manušengre vastendar. ²⁵ Añi pes leske na služinel le manušeskre vastenca, sar te leske vareso kamplahas, bo ov korkoro del savoreske o dživipen, o dichos the savoro. ²⁶ Ov kerda jekhe manušestar savore manušen, hoj te bešen pal cali phuv. A diña le manušen časos keci te dživel the o than kaj te bešel. ²⁷ O Del oda kerda, hoj les o manuša te roden, či pes varesar na nacirdena ke leste a na arakhena les, kajte ov nane dur ņikastar amendar. ²⁸ Bo andre leste dživas, čhalavas pes a sam. Avke sar oda phende the varesave tumare basñika: ‚Bo amen sam the leskro potomstvov.‘

²⁹ Akor te sam le Devleskro potomstvov, našti peske gondolinas, hoj o Del dičhol avri sar vareso somnakuno, rupuno abo baruno; sar vareso, so o manuš gondolinda avri a kerda peskre vastenca. ³⁰ Varekana o Del predikhelas ola časi, sar les o manuša na prindžarenas, ale akana phenel savore manušenge všadzik, hoj pes te visaren peskre nalače dromendar. ³¹ Bo o Del diña jekh džives, andre savo sudzinela spravodlišagoha calo svetos prekal jekh murš, saves pre oda kidña avri, a dokazinda oda savorengre oleha, hoj les uštađa andral o meriben.“

³² Ale sar šunde, hoj o Pavol vakerel pal o uštiben andral o meriben, chudle lestar varesave džene te asal, ale aver džene phende: „Kamas tut te šunel pal oda te vakerel the dujtovar.“ ³³ Avke lendar o Pavol gela het. ³⁴ Ale varesave murša pes pridine ke leste a pačandile. Maškar lende sas o Dionis Areopagsko the e džuvli Damaris a lenca mek the aver džene.

18

O Pavol andro Korint

¹ Palis geľa o Pavol het andral o Ateni a avľa andro foros Korint. ² Ode arakhľa jekhe Židos, so pes vičinelas Akvila a sas andral o Pontus. Ov ode avľa peskra romňaha la Priscilla andral e Talijaňiko nadočirla, bo o cisarís Klaudius prikazinda, hoj savore Židi te džan het andral o Rim. O Pavol geľa ke lende, ³ a vašoda, hoj džanelas te kerel o stani avke sar on, ačhila te bešel ke lende a kerelas lenca. ⁴ Sako šabat vakerelas andre sinagoga a prevakerelas le Židen the le Greken.

⁵ Sar o Silas the o Timoteus doavle andral e Macedonija, diňa o Pavol calo peskro časos pre oda, hoj te vakerel o lav a te svedčinel le Židenge, hoj o Ježiš hino Mesijašis. ⁶ Ale sar o Židi chudle te džal pro Pavol a namištes pre leste vakerenas, razinda peske avri o prachos pal o gada a phenda lenge: „Tumaro rat pre tumaro šero! Me som olestar žužo. Akanastar džava ke aver narodi.“

⁷ Avke odarik o Pavol geľa het a geľa andro kher paš e sinagoga ko Titus Justus, savo lašarelas le Devles. ⁸ O Krispus, o vodcas andral e sinagoga, caľa peskra famelijaha pačandila andro Raj. A the but aver Korintana, save šunenas le Pavol, pačandile a dine pes te bolel.

⁹ Jekhvar rači phenda o Raj le Pavloske andro videňje: „Ma dara tut! Vaker a ma av čhit, ¹⁰ bo me som tuha a ňiko pre tu na thovela o vast, hoj tuke te kerel vareso nalačo, bo hin man andre kada foros but manuša.“ ¹¹ A ačhila ode berš the šov čhon a sikavelas len o lav le Devleskro.

¹² Ale sar sas o Gallion guverneris andre Achaja, ušfile o Židi jekhetane pro Pavol a ligende les pro sudos. ¹³ A phende: „Kada manuš marel upre le nipen, hoj te lašaren le Devles avke, sar oda o Zakonos na domukel!“

¹⁴ Sar imar o Pavol kamľa te prevakerel, phenda o Gallion le Židenge: „Te gelahas pal varesoste, so pes na kerel, abo pal varesavi aver nalači veća, ulahas man soske tumen te šunel avri, ¹⁵ ale te tumen vesekedinen vaš o lava abo vaš o nava vaj vaš tumaro zakonos, oda hin ča maškar tumende. Me na kamav te sudzinel kala veci.“ ¹⁶ A čhida len odarik avri. ¹⁷ Akor chudle savore Židi le Sostenes, le vodcas andral e sinagoga, a marde les takoj ode paš o sudos. Ale o Gallion pre oda nič na phenda.

O Pavol avel pale andre Antiochija

¹⁸ O Pavol ode ačhila mek but dživesa a palis pes rozgela le phralenca. Geľa la loďaha andre Sirija a geľa leha e Priscilla the o Akvilas. Andre Kenchrea peske diňa te strihinel o bala, bo diňa ajs o lav. ¹⁹ Sar avle andro foros Efezus, o Pavol len ode mukľa a geľa korkoro andre sinagoga, kaj vakerelas le Židenca. ²⁰ On les mangelas, hoj ode te ačhel buter časos, ale ov na kamľa. ²¹ A sar lendar džalas het, phenda lenge: „Te kamela o Del, avava pale ke tumende.“ Avke geľa la loďaha andral o Efezus.

²² Sar doavľa andro pristavos Cezarea, geľa upre andro Jeruzalem te dikhel e khangeri a odarik geľa andre Antiochija. ²³ Paloda, sar imar ode ačhila varesavo časos, geľa pale dureder pal e Galatsko phuv a palis pal e Frigija a zoraľarelas savore učeňiken andro pačaben.

O Apollo andro Efezus

²⁴ Varesavo Židos andral e Alexandrija, savo pes vičinelas Apollo, avľa andro Efezus. Ov sas murš, savo sas lačo andro vakeriben a mištes prindžarelas o Lav le Devleskro. ²⁵ O Apollo sas imar avrisikado pal o drom le Rajesko. Ov sas igen horľivo andro duchos a vakerelas a sikavelas mištes pal o Raj pal o Ježiš, ale prindžarelas ča o bolipen le Janoskro. ²⁶ A chudňa bi e dar te vakerel andre sinagoga. Sar les šunde e Priscilla the o Akvilas, ile les ke peste a vakerde leske pal o drom le Devleskro a feder les pal oda sikade.

²⁷ Sar o Apollo kamľa te džal andre Achaja, o phrala leske pomožinde oleha, hoj pisinde le učeňikenge andre Achaja, hoj les te prilen. Sar ode avľa, igen pomožinda olenge, ko prekal e milost le Devleskri pačandile. ²⁸ O Apollo zoraľes phenelas pre godi le Židenge a avri anglo nipi sikavelas andral o Lav le Devleskro, hoj o Ježiš hin o Mesijašis.

19

O Pavol andro Efezus

¹ Sar o Apollo sas andro Korint, o Pavol phirelas pal o brehengre phuva a avľa andro Efezus. A ode arakhľa varesave učeňiken, ² savendar phučľa: „Chudňan le Svete Duchos, sar pačandilan?“

On leske odphende: „Mek aňi na šundam, hoj hin Sveto Duchos.“

³ Avke lendar pučľa: „Ta akor, save bolipnaha san bolde?“

On odphende: „Le Janoskre bolipnaha.“

⁴ O Pavol phenda: „O Jan bolelas vašoda, hoj pes o manuša te visaren le binendar, a phenelas lenge, hoj te pačan andre oda, ko avela pal leste, andro Ježiš Kristus.“ ⁵ Sar oda šunde, dine pes te bolel andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ⁶ A sar pre lende o Pavol thođa o vasta, avľa pre lende o Sveto Duchos a chudle te vakerel andro aver čhiba a te prorokinel. ⁷ Sas ode vaj dešuduj (12) murša.

⁸ O Pavol geľa andre sinagoga a vakerelas ode bi e dar vaj trin čhon. Vakerelas the sikavelas len pal o krališagos le Devleskro. ⁹ Ale varesave džene pes na poddenas, na šunenias a namištes vakerenas pal o drom le Rajeskro anglo manuša, avke lendar o Pavol geľa het. Iľa peha le učeňiken a lenca vakerelas sako džives andre hala le Tiranoskri. ¹⁰ Ada likerđa duj berš a savore, so bešenias andre Azijsko provincija, o Židi the o Greki, šunde o lav le Rajeskro.

¹¹ O Del kerelas bare zazraki prekal o vasta le Pavloskre. ¹² Avke hoj mek až o khosne the o leketi, savenca pes chudenias le Pavlostar, anenias ko nasvale a o nasvalibena lendar takoj džanas het a o nalače duchi lendar avenias avri.

Le Skevoskre čhave

¹³ Ale sas ode the varesave Židi, save phirenas foros forostar te tradel avri le duchen. On kamenias te tradel avri le nalače duchen andral o manuša andro nav le Rajeskro le Ježišoskro a phenenias: „Andro nav Ježiš, pal savo o Pavol vakerel, tumenge prikazines: Džan avri!“ ¹⁴ Oda sas o eđa čhave le Skevoskre, le židovike bare rašaskre, so oda kerenas. ¹⁵ Ale o nalačo duchos lenge odphenda: „Le Ježiš prindžarav a the pal o Pavol džanav, ale ko san tumen?“ ¹⁶ Oda manuš, andre kaste sas o nalačo duchos, len chudňa a savoren ajci marda, hoj lange the dukhade denašle andral oda kher.

¹⁷ A dodžanle pes pal oda savore Židi the Greki, so bešenias andro Efezus, a avľa pre savorende bari dar a chudle te bararel o nav le Rajeskro le Ježišoskro. ¹⁸ But džene olendar, so pačandile, avle a viznavinenias a phenenias avri peskre bini, so kerenas. ¹⁹ A pherdo džene olendar, so čarinenias, anenias peskre kňižki a labarenias len anglal savorende. Sar zgende, keci monas ola kňižki, avle pre oda, hoj monas penda ezera (50 000) rupune. ²⁰ Kavke zoraes barolas o lav le Devleskro a zoralolas.

E vzbura andro Efezus

²¹ Paloda, sar pes kala veci ačhile, phenda peske o Pavol, hoj predžala e Macedonija the e Achaja a džala andro Jeruzalem. Phenda peske: „Ačhava ode a palis mušinav te džal te dikhel the o Rim.“ ²² A bičhađa andre Macedonija duje peskre pomocňiken, le Timoteus the le Erastos. Ale ov mek ačhila sikra buter andre Azijsko provincija.

²³ Andre ola dživesa pes o manuša andro Efezus chudle igen te vesekedinel vaš o drom le Rajeskro. ²⁴ Bo varesavo zlatňikos, savo pes vičinelas Demetrios, kerelas o cikne rupune khangerora la devľiňake Dijanake a oleha delas peskre robotňikenge te zarodel but love. ²⁵ Ov pes lenca zgela a the mek avre manušenca, save kerenas kale vecenca, a phenda: „Muršale, tumen džanen, hoj kala bučaha peske zarodias but love. ²⁶ A tumen dikhen a šunen, hoj kada Pavol na ča andro Efezus, ale maj pal cali Azijsko provincija cirdňa upre but manušen a prevakerđa len. Ov phenel, hoj ola devla, saven o manuša keren peskre vastenca, nane devla. ²⁷ Avke akana na hoj ča amari buči šaj našavas a polokes la ņikaske na kampela, ale mek the o chramos la bara devľiňakro la Dijanakro pes na likerela ņisoske a musarela pes e slava olake, kas lašarel cali Azijsko provincija a the calo svetos.“

²⁸ Sar oda šunde, avľa andre lende bari choli a chudle zoraes te vičinel: „Bari hiňi e Dijana andral o Efezus!“ ²⁹ Pal calo foros kerenas bari vika a savoredžene jekhetane denašle andro đivadlos. Cirdle pal peste the le Gajos the le Aristarchos, save sas Macedončana, a phirenas jekhetane le Pavloha. ³⁰ O Pavol kamľa te džal maškar o manuša, ale o učeňika les na mukle. ³¹ A the varesave uradňika andral e Azija, save sas leskre prijateľa, bičhade ke leste a mangle les, hoj te na džal andro đivadlos.

³² Avke sas, hoj dojekh dženo lendar vičinelas vareso aver, bo savoredžene sas sar diline a but džene lendar aňi na džanenas, soske pes ode zgele. ³³ O Židi cirdle avri le nipendar le Alexander a ispidle les anglal. O Alexander kerđa le vasteha, hoj te čhiten, a kamľa te prevakerel ko manuša, hoj pes te braňinel. ³⁴ Ale sar prindžarde, hoj hino Židos, chudle savoredžene jekhetane vaj duj ori te vičinel: „Bari hiňi e Dijana le Efežanengri!“

³⁵ Sar o pisaris le foroskro zaačhađa e vika le manušengri, phenda lenge: „Muršale, Efežanale, sako džanel, hoj amaro foros Efezus stražinel o chramos la bara Dijanakro a the lakro obrazis, savo peľa tele andral o ņebos. ³⁶ Vašoda, hoj kala veci našti ņiko zaprinel, kampil tumenge te zaačhel, hoj te na keren varesavo diliņipen. ³⁷ Bo tumen andan kade kale muršen, ale on na vakerenas namištes pre tumari devli. ³⁸ Te hin le Demetrios the olen, ko hine leha, vareso pre varekaste, ta pre oda hin o foroskre sudi the o prokonzula. Ode šaj obviņinen jekh avres. ³⁹ A te mek kamen vareso aver, mušinel pes oda te vakerel pro zakonno zhromažđeņje. ⁴⁰ Bo mek amen šaj den andre vaš e vzbura, so pes adadžives kerdä. Se aņi na džanas te phenel, so pes ačhiľa.“ Pal ola lava rozmukla le manušen.

20

O drom andre Macedonija the Troada

¹ Sar imar preačhila e vzbura, vičinda peske o Pavol le učeņiken, zoralarda len, obchudle pes a palis gela andre Macedonija. ² Pregela ola phuvaha a but lavenca povzbudzinda le pačabnaskren a palis gela andro Grecko. ³ Ačhila ode trin čhon a palis kamla te džal la lođaha andre Sirija. Vašoda, hoj o Židi pes pre leste kidenas, rozgondolinda pes, hoj avela pale prekal e Macedonija. ⁴ Džanas leha o Sopater, le Pirroskro čhavo andral e Berea, o Aristarchos the o Sekundus andral e Tesalonika, o Gajos andral o Derbe, o Timoteus a the andral e Azija o Tichikus the o Trofimius. ⁵ On gele anglal a užarenas amen andre Troada.

O Pavol uštavel le Eutichus andral o meriben

⁶ Pal o inepos le Marengro bi o Kvasos gelam la lođaha andral o Filipi a pandže dživesenca doavljam pal lende andre Troada, kaj ačhilam ehta džives. ⁷ Ešebno džives andro kurko, sar pes zgelam te phagerel o maro, o Pavol lenge kazinelas a vakerelas dži pal jepaš rat, bo pre aver džives kamelas te džal het. ⁸ Andro upruno kher, kaj samas zgele, sas but lampi. ⁹ Jekh terno manuš, savo pes vičinelas Eutichus, bešelas andre oblaka. Vašoda, hoj o Pavol but vakerelas, cirdelas les pro soviben a zasuča avke zoraes, hoj peľa pal o trito poschođe tele. A sar les hazdle upre, sas mulo. ¹⁰ Ale o Pavol gela tele, čhida pes pre leste, obchudņa les a phenda: „Ma daran tumen, bo leskri duša hiņi andre leste.“ ¹¹ Palis o Pavol gela pale upre, phagerelas o maro a chalas. Vakerelas lenca dži tosara a palis gela het. ¹² A le terne manušes ligende džidones khere a savoren sas olestar baro rادیšagos.

O drom andral e Troada andro Miletus

¹³ Amen gelam la lođaha sigeder andro Asos, hoj ode te las le Pavol paš peste andre lođa, bo o Pavol amenge phenda, hoj ov ode kamel te džal pešones. ¹⁴ Sar pes amenca arakhla andro Asos, iľam les andre lođa a avľam andre Mitilena. ¹⁵ Odarik gelam la lođaha het, pre dujto džives avľam paš o Chios a pre trito džives gelam la lođaha paš o Samos. Palis pre aver džives avľam andro Miletus. ¹⁶ Bo o Pavol peske phenda, hoj obđžala o Efezus a na ačhela ode, hoj pes te na zľikerel andre Azija. Bo sidarelas, hoj te doavel andro Jeruzalem pro Letņice, te pes oda diňahas.

O Pavol oddžal andral o Miletus

¹⁷ Andral o Miletus o Pavol bičhada andro Efezus pal o phuredera andral e khangeri, hoj pes leha te arakhen. ¹⁸ A sar avle pal leste, phenda lenge: „Tumen džanen, hoj ešebne dživesestar, kanastar avľom andre Azija, somas calo časos maškar tumende. ¹⁹ Služinavas le Rajeske andre cali pokora le apsenca prekal o skuški, so pre ma avenas le Židendar. ²⁰ Na garuđom tumenge andre nič olestar, so tumenge uľahas pro lačno. Ale vakeravas a sikavavas tumen anglo manuša pal o khera ²¹ a vakeravas o svedctvos le Židenge the le Grekenge, hoj pes te visaren ko Del a te pačan andre amaro Raj Ježiš Kristus.

²² Ale akana man o Duchos ispidel te džal andro Jeruzalem, kajte na džanav, so man ode užarel. ²³ Džanav ča ajci, hoj o Sveto Duchos mange sikavel, hoj andre dojekh foros man užarel e bertena the o pharipen. ²⁴ Ale pal miro dživipen mange na džal. Džal mange ča pal oda, hoj te dodenašav miro denašiben a te dokerav e služba, so priiľom le Rajestar le Ježišostar, hoj te vakerav o evaņjelium pal e milost le Devleskri.

²⁵ Akana džanav, hoj ņiko tumendar, maškar kaste phiravas a vakeravas pal o krališagos le Devleskro, man imar buter na dikhela. ²⁶ Vašoda tumenge adadžives phenav, hoj som žužo savoredženengre ratestar. ²⁷ Bo me tumenge phendom savoro, so o Del kamel; nič tumenge na garuđom andre. ²⁸ Den pozoris pre tumende the pro calo stados, andre savo tumen o Sveto Duchos ačhada sar dozorcen, hoj tumen te starinen

sar pastjera pal e cirkev le Devleskri, vaš savi počinda peskre rateha. ²⁹ Bo me džanav, hoj sar me džava het, avena maškar tumende o dziva vlki, save na sajina o stados. ³⁰ A mek the tumendar korkorendar avena ajse manuša, save previsarena o lava, hoj pal peste te cirden le učeņiken. ³¹ Vašoda tumenge den pozoris! Ma bisteren pre oda, hoj rat-džives trin berš na preačiłom sakoneske tumendar te vakerele le apsenca pre godi.

³² Avke akana, phralale, mukav tumen andro vasta le Devleske the leskre milostive laveske, savo tumen šaj del zor te barol a savo tumen del o dēdictvos savore svetenca. ³³ Me na kamlom ņikaskro rup aņi somnakaj aņi gada. ³⁴ Tumen korkore džanen, hoj mire vastenca mange zarodavas pre savoreste, so kampelas mange abo olenge, ko sas manca. ³⁵ Andre savoreste, so keravas, tumenge sikađom, hoj kampil phares te kerel buči, te pomožinel le slabenge a te na bisterel pro lava le Rajeskre le Ježišoskre, bo ov phenda: „Bachtaleder hin te del, sar te lel.“

³⁶ A sar dovakerda kala lava, gele savoredžene pro khoča a o Pavol pes modlinda. ³⁷ A savoredžene chudle igen te rovel, obchudenas le Pavol pašal e meņ a čumidenas les. ³⁸ Nekbuter len dukhalas oda, so o Pavol phenda, hoj imar buter les na dikhena. A palis les ligende dži paš e lođa.

21

Le Pavloskro drom andro Jeruzalem

¹ Sar pes lenca rozlučindam, gelam la lođaha pro moros. Džahas rovnones a doavlam pro ostrovo Kos. Pre aver džives pro ostrovo Rodos a odarik andro foros Patara. ² Ode arakhlam varesavi lođa, so džalas andre phuv Fenicija, a gelam upre. ³ Dikhahas dural o ostrovo Cyprus, obgelam les pal e bałoņi sera a džahas la lođaha andre Sirija. Zaačiłam andro foros Tir, bo ode kampla la lođake the novel tele o tovaris. ⁴ Rodňam ode avri le učeņiken a ačiłam lenca ode ehta džives. Ola učeņika ligende le Duchoha phenenas le Pavloske, hoj te na džal upre andro Jeruzalem. ⁵ Pal ola ehta džives gelam het a džahas dureder amare dromeħa. A ola savoredžene le romňjenca the le čhavenca amen ligende dži avri pal o foros. Ode pro breħos gelam pro khoča a modlindam pes. ⁶ Sar pes lenca rozlučindam, gelam andre lođa a on gele pale khere.

⁷ Džahas la lođaha dureder andral o Tir andro foros Ptolemaida. Ode pozdravindam le phralen a ačiłam ode jekh džives. ⁸ Palis pre aver džives gelam het a doavlam andre Cezarea. Ode gelam andro kher ko Filip ko evaņjelistas, a ačiłam ke leste. Ov sas jekh ole ehta dženenar, save sas avrikidle andro Jeruzalem. ⁹ Les sas štar pačivale čhaja, save sas prorokiņi.

¹⁰ Medik ode samas a ačiłam ode buter dživesa, avla ode andral e Judsko varesavo prorokos, savo pes vičinelas Agabus. ¹¹ Sar avla paš amende, iła le Pavloskro sirimos, phandla peske o vasta the o pindre a phenda: „Kada phenel o Sveto Duchos: ‚Kavke phandena andro Jeruzalem ole muršes, kaskro hin kada sirimos, a dena les andro vasta le pohanenge.‘ “

¹² Sar oda šundam, mangahas les the amen the o phrala andral o foros, hoj te na džal upre andro Jeruzalem. ¹³ Ale o Pavol odphenda: „So keren? Soske roven a dukhaven miro jilo? Bo me som pripravimen, na ča man te del te phandel, ale the te merel andro Jeruzalem vaš o nav le Rajeskre le Ježišoskro.“ ¹⁴ Sar dikhlam, hoj pes na del te prevakerel, preačiłam a phendam: „Mi ačhel pes e voła le Rajeskri.“

¹⁵ Pal ola dživesa pes pripravindam a džahas upre andro Jeruzalem. ¹⁶ Avenas amenca the varesave učeņika andral e Cezarea a ile amen ko Ciperčanos ko Mnason, savo sas jekh le čirlatune učeņikendar, a ke leste ačiłam te bešel.

O Pavol andro Jeruzalem

¹⁷ Sar doavlam andro Jeruzalem, o phrala amen radišagoha priile. ¹⁸ Pre aver džives geła o Pavol amenca ko Jakob a avle ode the savore phuredera. ¹⁹ O Pavol len pozdravinda a chudňa lenge te vakerele avri savoro, so kerda o Del maškar o aver narodi prekal leskri služba.

²⁰ Sar oda on šunde, lašarenas le Devles. A on leske palis phende: „Tu dikhes, phrala, keci but ezera židi kađe pačandile a savore igen kamen o Zakonos. ²¹ On pes pal tu došunde, hoj sikaves le Židen, so dživen maškar o aver narodi, hoj te na šunen le Mojžiš, bo phenes lenge, hoj te na obrezinen le čhavoren a te na dolikeren o tradiciji. ²² Akana so keraha? Bo savoredžene pes došunena, hoj avlal. ²³ Ker oda, so tuke phenas: Hin amen štar murša, so dine lav le Devleske. ²⁴ Le len tuha a jekhetane lenca tut obžuzar a počin vaš lenge, hoj peske te den te holinel o šere. Palis savoredžene prindžarena,

hoj nane čaçipen oda, so pal tu šunde, ale hoj the tu korkoro dolikeres o Zakonos. ²⁵ Le pačabnaskre manuŝenge andral aver narodi amen pisindam, hoj te na chan oda, so hin obetimen le modleng, te na keren lubipen, te na chan o mas le tasade džvirengro aŝi o rat.“

²⁶ Akor iľa o Pavol ole murŝen a pre aver džives pes lenca diňa te obžužarel. Geľa andro chramos a diňa le raŝajenge te džanel, keci dživesa pes obžužarena a hoj pal ola dživesa pes anela e obeta vaŝ dojekh lendar.

O Źidi zalen le Pavol

²⁷ Sar imar predžanas ola eŝta džives, dikhle les andro chramos o Źidi andral e Azijsko provincija a marde upre savore manuŝen. ²⁸ Chudle les a vičinenas: „Murŝale andral o Izrael, pomožinen amenge! Kada hin oda manuŝ, savo savoredženen vŝadzik sikavel a vakereľ pro Izraeliti, pro Zakonos a the pre kada than. Mek the le Greken anda andro chramos a melarda kada sveto than!“ ²⁹ Bo angloda dikhle le Trofimus andral o Efezus le Pavloha andro foros a gondolinenas peske, hoj les o Pavol iľa andro chramos.

³⁰ Calo foros pes vzburinda a o manuŝa pal dojekh sera ode denaŝenas. Chudle le Pavol, lidžanas les avri andral o chramos a takoj phandle o brani. ³¹ Androda, sar les imar džanas te murdarel, pes došunda o velitelis upral o ezeros slugađa, hoj hin bari vika andro Jeruzalem. ³² Ov peha takoj iľa le slugađen the le velitelēn upral o ŝel a denaŝla maŝkar lende. Sar dikhle o manuŝa le velitelis the le slugađen, preačhile te mareľ le Pavol.

³³ O velitelis avľa paŝ leste, chudňa les a diňa les te phandel duje lancenca. Phučľa lendar: „Ko hin kada manuŝ? So kerđa?“ ³⁴ Ale sako ole but manuŝendar vičinelas vareso aver. Sar pes o velitelis angle vika naŝti dodžanľa o čaçipen, rozkazinda, hoj les te len andre kasarňa. ³⁵ Sar avľa o Pavol paŝ o garadiči, ačhila pes oda, hoj les muŝinde o slugađa te lidžal pro vasta anglo manuŝa, ³⁶ bo savore ola but nipi džanas pal leste a vičinenas: „Murdaren les!“

O Pavol prevakerel

³⁷ Sar les imar kamenas te lidžal andre kasarňa, phenda o Pavol le veliteliske: „ŝaj tuke vareso phenav?“

A ov odphenda: „Džanas te vakereľ greki? ³⁸ Na sal tu oda Egiptanos, savo anglo vajkeci dživesa marda upre a ligenda pre puŝta ŝtar ezera (4 000) živaŝen?“

³⁹ O Pavol phenda: „Me som Źidos, občanos andral o Tarzus, savo nane chocsavo foros andre phuv Cilicija, a mangav tut, domuk mange te prevakerel ko nipi.“

⁴⁰ Sar leske domukľa, ačhada pes o Pavol pro garadiči a kerđa le manuŝenge le vasteha, hoj te čhiten. Sar sas savoredžene čhit, prevakerđa ke lende hebrejski.

22

¹ A o Pavol phenda: „Murŝale, phralale the dadale! Ťunen akana, so me pre oda phenav.“

² Sar ŝunde, hoj ke lende prevakerđa hebrejski, ačhile meksa cicheder.

³ A phenda: „Me som Źidos, uliľom andro Tarzus andre phuv Cilicija, ale bariľom avri andre kada foros a siklucavas paŝ o pindre le Gamalieloškre. Ode siklilom o zakonos amare dadengro a džavas pal o Del avke sar the tumen adadžives. ⁴ Me somas oda, ko igen džalal pro evaŝjelium a varesave dženen davas až te murdarel. Phandavas le murŝen the le džuvľen a čhivavas len andre bertena. ⁵ Miro ŝvedkos hin o nekbareder raŝaj a the savore phuredera. Sar lendar chudňom o lila pro phrala, džavas andro Damaŝek, hoj len te anav zaphandlen andro Jeruzalem, hoj len ode te maren.

⁶ Ačhila pes mange, sar džavas imar paŝ o Damaŝek, avke vaj pro dilos, hoj jekhvareste avľa andral o ŝebos igen zoralo ŝvetlos a zaučharda man andre. ⁷ Peľom pre phuv a ŝundom o hangos, so mange phenda: ‚Saul, Saul, soske pre mande džas?‘

⁸ A me odphendom: ‚Ko sal, Rajeja?‘

Odphenda mange: ‚Me som o Ježiŝ Nazaretsko, oda, pre kaste tu džas.‘ ⁹ Ola, so manca sas, dikhle oda ŝvetlos a darandile, ale na ŝunde oda hangos, so manca vakereľas.

¹⁰ Me phendom: ‚So mange kempel te kerel, Rajeja?‘

O Raj mange odphenda: ‚Uŝti a dža andro Damaŝek. Ode pes tuke phenela savoro, so muŝines te kerel.‘ ¹¹ Ole zorale ŝvetlostar na dikhavas nič, a vaŝoda man chudenas ola, so manca sas, le vastestar a lidžanas andro Damaŝek.

¹² Ode sas varesavo pobožno murŝ, savo pes vičinelas Ananijaŝ. Ov dolikerelas o Zakonos a savore Źidi, so ode beŝenas, pal leste miŝtes vakereľas. ¹³ Ačhila paŝ ma a

phenda mange: ‚Saul phrala, chude pale te dikhel!‘ A takoj mange phundrile o jakha a dikhlom les.

¹⁴ O Ananijaš phenda: ‚O Del amare dadengro peske tut anglal kidña avri, hoj te prindžares leskri voľa a te dikhes ole Čačipnaskres a te šunes o hangos andral leskro muj. ¹⁵ Bo tu aveha leskro švedkos maškar savore manuša a vakereha pal oda, so dikhlal the šundal. ¹⁶ Akana so užares? Ušči, de tut te bolel, obžuzar tut tire binendar a lašar o nav le Rajeskro!‘

¹⁷ A sar avľom pale andro Jeruzalem a modľinavas man andro chramos, dikhlom videňje. ¹⁸ Dikhľom le Rajes, sar mange phenel: ‚Sig dža avri andral o Jeruzalem, bo na prilena tire lava pal mande.‘

¹⁹ Me phendom: ‚Rajeja, on džanen, hoj me džavas andral jekh sinagoga andre aver, hoj te phandav andre bertena a te marav olen, ko pačan andre tu. ²⁰ A the akor, sar murdarde tire švedkos le Štefan, me ode somas a davas len čačipen, sar oda kerenas, a ačhavas paš o gada olenge, ko les murdarenas.‘

²¹ Ale ov mange phenda: ‚Dža, bo me tut bičhavava dur maškar o aver narodi.‘“

O Pavol phenel, hoj hino rimaňiko občanos

²² Šunenias les dži akor, medik na phenda kada lav. Palis chudle zorales te vičinel a phende: ‚Murdar les! Kajso manuš mi našľol pal o svetos! Našči dživel!‘

²³ Sar vičinenas a čhivkerenas o uprone gada pal peste tele the o prachos andro luftos, ²⁴ phenda o veliteľis upral o ezeros, hoj te len le Pavol andro kasarňi. Prikazinda, hoj les te zbičinen a palis te šunen avri, bo kamľa pes te dodžanel, vaš soske pro Pavol kavke vičinen. ²⁵ Sar les ile te zbičinel, phenda o Pavol le veliteľiske upral o šel slugada, savo ode ačhelas: ‚Či šaj maren bičoha le rimaňike občanos bi o sudos?‘

²⁶ Sar oda šunda o veliteľis upral o šel, geľa oda te phenel le veliteľiske upral o ezeros: ‚So kames te kerel? Bo kada manuš hino rimaňiko občanos!‘

²⁷ Akor avľa o veliteľis upral o ezeros paš o Pavol a phenda leske: ‚Phen mange, sal tu rimaňiko občanos?‘

Ov odphenda: ‚He, som.‘

²⁸ O veliteľis leske odphenda: ‚Me mange vaš o but love cindom oda, hoj te avav Rimanos.‘

O Pavol phenda: ‚Ale me uliľom sar rimaňiko občanos.‘

²⁹ A takoj pašal leste gele het o slugada, save les kamle te marel. The o veliteľis darandila, sar pes došunda, hoj o Pavol hino rimaňiko občanos, bo diňa les te phandel.

O Pavol angle Bari Rada

³⁰ Pre aver džives kamelas o veliteľis pes mištes te dodžanel, sostar les o Židi obviňinen. Iľa leske pal o vasta tele o puta a diňa prikazis, hoj pes te zdžan o bare rašaja the e cali Bari Rada. Anda le Pavol a ačhada les anglal lende.

23

¹ O Pavol dikhľa andro jakha le manušenge andral e Bari Rada a phenda: ‚Muršale, phralale! Me dži adadžives dživavas miro dživipen anglo Del avke, hoj miro svedomje hino žužo.‘ ² Ale o nekbareder rašaj o Ananijaš phenda olenge, ko ačhenas paš o Pavol, hoj les te maren pal o muj. ³ Akor leske o Pavol phenda: ‚Marela tut o Del, tu parňi falo! Bešes kade, hoj man te sudzines pal o Zakonos, ale phenes, hoj man te maren, a keres oda, so o Zakonos na phenel!‘

⁴ Ola, ko ode ačhenas, phende: ‚Tu rakines le Devleskre nekbareder rašaske?‘

⁵ O Pavol odphenda: ‚Na džanavas, phralale, hoj ov hino nekbareder rašaj, bo hin pisimen: ‚Ma vaker namištes a ma koš tire vodcas!‘“

⁶ Sar pes o Pavol dodžanľa, hoj varesave džene andral e Bari Rada hine Saduceja a varesave Farizeja, vičinda zorales: ‚Muršale, phralale! Me som Farizejis, čhavo le Farizejskro a sudzinen man vaš oda, hoj užarav pre oda, hoj o mule uštena andral o meriben!‘ ⁷ Sar oda phenda, chudle pes maškar peste te vesekedinel o Farizeja the o Saduceja a o zhromažďeňje pes rozđelinda pro duj. ⁸ Bo o Saduceja na pačan andre oda, hoj pes uštel andral o meriben, aňi andre oda, hoj hin varesavo aňjelos abo duchos, ale o Farizeja pačan the andre kada the andre kada.

⁹ A sas olestar bari vika. Andre oda uštile upre varesave Farizeja, save sas avrisikade andro židoviko zakonos, a phenenas: ‚Na dikhas nič nalačo pre kada manuš. A so te ke leste prevakerda o duchos abo o aňjelos? [Te na pes ačhavas le Devleske!]‘ ¹⁰ Sar pes furt buter vesekedinenas, daralas pes o veliteľis, hoj te na rozcirden le Pavol. Vašoda

prikazinda le slugadenge, hoj te džan tele a te cirden les lendar avri a te lidžan les andro kasarňi.

¹¹ Pre aver rat avľa o Raj ke leste a phenda leske: „Ma dara tut Pavol, bo avke sar pal ma svedčinehas andro Jeruzalem, avke mušines te svedčinel the andro Rim.“

O Židi pes dovakeren pro Pavol

¹² Sar avľa avri o kham, dovakerde pes varesave Židi a ile vera, hoj na chana aňi na pijena, medik na murdarena le Pavol. ¹³ Ola, ko ile vera, sas buter sar saranda (40) džene. ¹⁴ Avle ko bare rašaja the ko phuredera a phende: „Ilam vera, hoj na laha nič andro muj, medik na murdaraha le Pavol. ¹⁵ Avke akana tumen the e Bari Rada mangel le velitelis, hoj les tajsa te anel tele ke tumende. Keren avke, sar te les kamlanas feder te šnel avri pal leskri veca. A amen sam pripravimen les te murdarel mek sigeder, sar kade doavela.“

¹⁶ Ale sar šunda le Pavloskra pheňakro čavo, so les kamen te kerel, avľa andre kasarňa a diňa oda te džanel le Pavloske.

¹⁷ O Pavol peske vičinda jekhe velitelis upral o šel a phenda: „Lidža kale terne manušes ke tiro velitelis, bo kamel leske vareso te phenel.“

¹⁸ Avke les ligenda ke peskro velitelis a phenda: „O Pavol, o bertenošis, peske man vičinda a mangľa man, hoj ke tu te anav kale terne manušes, bo kamel tuke vareso te phenel.“

¹⁹ O velitelis les iľa vastestar sikra pre sera a phučľa lestar: „So mange kames te phenel?“

²⁰ Ov phenda: „O Židi pes dovakerde, hoj tut mangena, hoj tajsa te anes le Pavol angle Bari Rada, a kerena avke, sar te pes kamlehas pal leste vareso buter te dodžanel. ²¹ Ale ma de tut lenge te prevakerel, bo buter sar saranda (40) murša pre leste džan. Ola murša ile vera, hoj na chana aňi na pijena, medik les na murdarena. Akana imar hine pripravimen a ča užaren pre tu, hoj lenge kereha oda, so tutar mangen.“

²² Palis premukľa o velitelis le terne manušes a prikazinda leske: „Ma phen ňikasko avri, hoj mange oda phenda!“

Le Pavol lidžan andre Cezarea

²³ Avke o velitelis vičinda duje velitelen upral o šel a phenda: „Pripravimen duj šel (200) slugaden the eftavardeš (70) muršen pro graja a mek duj šel (200) slugaden le kopijenca, hoj te džan eňa orendar rači andre Cezarea.“ ²⁴ Prikazinda, hoj te anen grajes, te thoven upre le Pavol te bešel a te lidžan les sastes ko vladaris Felix.

²⁵ A pisinda leske kajso lil:

²⁶ O Klaudius Lisijaš pozdravinel le lače vladaris le Felix!

²⁷ Kale manušes zaile o Židi a kamle les te murdarel, ale avlom le slugadenca a cirdňom lenge les avri andral o vasta, bo dodžanlom man, hoj hino rimaňiko občanos.

²⁸ Kamlom man te dodžanel, soske pre leste vakeren a ligendom les angle lengri Bari Rada. ²⁹ Avlom pre oda, hoj pre leste vakeren vaš varesave lava andral lengro zakonos, ale na kerdä nič, vaš soske mušindahas te merel, abo te džal andre bertena. ³⁰ Sar man dodžanlom, hoj kale muršes kamen o Židi te murdarel, takoj les bičadom ke tute. Prikazindom olenge, ko les obviňinen, hoj tuke te phenen, so len pre leste hin. [Av bachtalo!]

³¹ Avke o slugada kerde oda, so lenge sas phendo. Ile le Pavol a ligende les prekal e rat andre Antipatrída. ³² Pre aver džives gele o slugada pro graja le Pavloha dureder a okla slugada gele pale andre kasarňa. ³³ Sar doavle andre Cezarea, dine le vladariske o lil a ačhade anglal leste le Pavol. ³⁴ O vladaris pregenda o lil a phučľa le Pavlost, andral savi provincija hino. Sar pes dodžanľa, hoj hino andral e Cilicija, ³⁵ phenda: „Šunava tut avri, sar ade doavena ola džene, ko tut obviňinen.“ A prikazinda, hoj les te stražinen andro palacis le Herodesoskro.

24

O Ananijaš the o Tertullus obviňinen le Pavol

¹ Pal o pandž džives avľa tele o nekbareder rašaj Ananijaš le phurederenca the le Tertulloha, so sas avrisikado andro vakeriben, hoj te obviňinen le Pavol anglo vladaris. ² Avke vičinde le Pavol andre a o Tertullus les chudňa te obviňinel anglo Felix: „Amen peske paš tute dživas imar but berša andro smirom a tira bara godaha andal andre

kada narodos feder dživipen! ³ Nekbareder Felixona, amen oda vakeras furt a všadzik a igen tuke vaš oda palikeras! ⁴ Ale hoj tut but te na zlikerav, mangav tut, hoj amen sikra te šunes avri andre tiro lačhipen.

⁵ Bo avlām pre oda, hoj kada manuš hino sar nasvaliben a pal calo svetos marel upre le Židen a anel maškar lende o nasmirom. Ov lidžal e Nazaritsko sekta ⁶ a mek the o chramos kamelas te melarel andre. Amen les chudňam [a kamahas les te sudzinat pal amaro zakonos, ⁷ ale avla o velitelis Lisijaš a cirđña les avri andral amare vasta bara zoraha a ila les het. ⁸ A prikazinda olenge, ko les obviņinenas, hoj te aven ke tu.] Sar les šuneha avri, the korkoro tut dodžaneha savoro, sostar les amen obviņinas.”

⁹ A the okla Židi vakerenas avke sar o Tertullus a phenenas, hoj oda hin čačo.

O Pavol anglo Felix

¹⁰ Sar sikađa o vladaris le Pavloske le vasteha, hoj te vakerel, phenda o Pavol: „Džanav, hoj imar but berš sudzines kada narodos. Vašoda phenava bi e dar o čačipen pal mande. ¹¹ Avke sar tut šaj dodžanes the korkoro, hoj oleske nane buter sar dešduj (12) džives, sar man gelom te modlinal andro Jeruzalem. ¹² A na arakhle man varekaha pes te vesekedinel aņi te marel upre le nipen andro chramos aņi andro sinagogi aņi andro foros. ¹³ A aņi tuke našti dokazinen oda, so pre mande akana vakeren. ¹⁴ Ale kada tuke šaj phenav, hoj ole Rajeskre dromeha, so on vičinen sekta, me služinav mire dadengre Devleske. Pačav savoreske, so hin pisimen andro Zakonos the andro Proroka. ¹⁵ Me man mukav pro Del avke sar the on, hoj o lače manuša the o nalače uštena andral o meriben. ¹⁶ Vašoda kerav savoro, hoj man te avel žužo svedomje anglo Del a the anglo nipi.

¹⁷ Pal o buter berš avlōm andro Jeruzalem, hoj te anav mire narodoske almužni a te obetinav obeti. ¹⁸ A pašoda, sar oda keravas, man arakhle obžuzardes andro chramos a na sas manca ņisave nipi aņi na keravas ņisavi vika. ¹⁹ Ale sas ode varesave Židi andral e Azijsko provincija; on kamle kade te ačhel anglal tu a te obviņinel man, te len hin vareso pre mande. ²⁰ Abo the kala džene, so hine kade, tuke šaj phenen, či pre ma arakhle varesavo nalačhipen, sar ačhavas angle Bari Rada. ²¹ Ča oda jekh lavoro, so phendom, sar ačhavas angle lende, a zoraes vičindom: ‚Adadžives man sudzinen vaš oda, bo pačav, hoj o mule uštena andral o meriben.‘ ”

²² Sar oda šunđa o Felix, bo ov mištes džanelas pal oda drom le Rajeskro, prethoda lengro sudos a phenda: „Rozsudzinava tumari veca akor, sar ade doavela o velitelis Lisijaš.“ ²³ Phenda le veliteliske upral o šel, hoj te phanden le Pavol andre loki bertena a te na brañinel leskre prijatfelenge te anel leske oda, so leske kempel.

O Pavol anglo Felix the angle Druzilla

²⁴ Pal vajkeci dživesa avla o Felix peskra romňaha la Druzillaha, savi sas Židovka, bičhada pal o Pavol a šunelas les, so vakerel pal o pačaben andro Ježiš Kristus. ²⁵ Sar vakerelas o Pavol pal o spravodlišagos, pal oda, hoj pes te zlikeras le žadoscendar, a the pal o sudos, so avela, darandila o Felix a phenda: „Akana imar dža, ale sar man ela časos, vičinava tut.“ ²⁶ Ale pašoda užarelas, hoj les o Pavol dela love, hoj les te premukel. Vašoda pal leste the buterval bičhavelas a vakerelas leha.

²⁷ Sar pregela duj berš, čerinda le Felix aver vladaris o Porcius Festus. No o Felix kamelas te avel pre dzeka le Židenge, vašoda mukla le Pavol andre bertena.

25

O Pavol pes mangel ko cisaris

¹ Trin džives pal oda, sar o Festus avla andre odi provincija, geľa andral e Cezarea upre andro Jeruzalem. ² Avle paš leste o bare rašaja the o židovika vodci, hoj te vakeren pro Pavol. Mangesan le Festus, ³ hoj lenge te kerel pal e dzeka a te del te anel le Pavol andro Jeruzalem, bo on les kamenas te murdarel pal o drom. ⁴ Ale o Festus odpheđa, hoj o Pavol mušinel te ačhel andre bertena andre Cezarea a hoj the ov korkoro ode maj džala. ⁵ A phenda: „Tumare vodci mi aven manca, a te len hin vareso pre oda murš, ode les mi obviņinen.“

⁶ O Festus ačhila maškar lende vaj ochto abo deš džives a palis gela tele andre Cezarea. Pre aver džives peske bešla o Festus pro sudno stolkos a prikazinda, hoj te anen le Pavol. ⁷ Sar avla o Pavol andre, akor ola Židi, so avle andral o Jeruzalem, pes rozačhade pašal leste a chudle pre leste but te vakerel ajse bare veci, save našti dokazinenas.

⁸ Ale o Pavol pes brañinelas a phenda: „Na phendom nič aņi pro židoviko zakonos aņi pro chramos aņi pro cisaris.“

⁹ O Festus kamla te kerel pal e dzeka le Židenge, a vašoda phenda le Pavloske: „Kames te džal upre andro Jeruzalem, hoj te aves ode sudzimen angle mande?“

¹⁰ Ale o Pavol odphenda: „Me akana ačhav anglo sudno stolkos le cisariskro a kade man kempel te sudzinel. Tu džanes mištes, hoj me na kerđom le Židen nič nalačo. ¹¹ Te kerđom vareso nalačo, vaš soske mušinav te merel, na darav man te merel. Ale te nane nič čačo, so pre mande kala Židi vakeren, ņiko man našti del lenge andro vasta. Mi sudzinel man o cisarisi!“

¹² Akor pes o Festus dovakerđa peskra radaha a phenda: „Ko cisarisi tut mangljal, ko cisarisi džaha!“

O Pavol anglo Agrippa the angle Bernika

¹³ Pal vajkeci dživesa avle andre Cezarea o kralis Agrippa the e Bernika te pozdravinel le Festus. ¹⁴ Sar imar ode sas buter dživesa, diňa te džanel o Festus le kraliske pal o Pavol a phenda: „O Felix kade mukla varesave bertenošis. ¹⁵ A sar somas andro Jeruzalem, avle ke ma o bare rašaja the o phuredera le Židengre a mangesan man, hoj les te odsudzinav.

¹⁶ Me lenge phendom, hoj o Rimana našti den le bertenošis andro vasta olenge, ko les obviňinen, medik les anglal lende na šunen avri, hoj pes te šaj braňinel oleske, so pre leste vakeren. ¹⁷ Avke avle o Židi kade pal mande, me takoj pre aver džives bešlom a diňom te anel ole manušes, hoj les te sudzinav. ¹⁸ Ola, so les obviňinenas, pes rozačhade pašal leste, ale na vakerenas pre leste varesave bare veci, sar me užaravas, hoj vakerena. ¹⁹ Ale vesekeđinenas pes leha vaš peskro pačaben the vaš varesavo Ježiš, savo muľa, pal kaste o Pavol phenel, hoj dživel. ²⁰ Me na džanas so te kerel andre kadi veca, vašoda lestar phučlom, či na kamel te džal andro Jeruzalem, hoj les ode te sudzinen. ²¹ Vašoda, bo o Pavol pes manglja ko cisarisi, hoj les te sudzinel, me prikazindom, hoj te ačhel andre bertena, medik les na bičhavava ko cisarisi.“

²² Avke o Agrippa phenda le Festoske: „The me kamľomas te šnel ole manušes.“

A o Festus leske phenda: „Tajsa les šuneha.“

²³ Avke pre aver džives avla o Agrippa the e Bernika bare rajikaňibnaha pre oda than, kaj pes sudzinel. Avle leha o bare veliteľa the o bare raja andral o foros a o Festus prikazinda, hoj te anen le Pavol. ²⁴ O Festus phenda: „Kralina Agrippa the savore, so san kade amena! Dikhen kale manušes, vaš savo man mangesan igen but Židi andro Jeruzalem a the kade a vičinenas, hoj našti ačhel te dživel. ²⁵ Ale me avlom pre oda, hoj na kerđa nič, vaš soske mušindahas te merel. No ov pes manglja ko cisarisi a me phendom, hoj les ode bičhavava. ²⁶ Ale nane man so pal leste te pisinel le cisariske. Vašoda les andom angle tumende a nekbuter angle tute, kralina Agrippa, hoj te džanav so te pisinel, sar les šunaha avri. ²⁷ Bo mange pes dičhol, hoj nane mištes te bičhavel ode bertenošis a te na pisinel, so kerđa.“

26

O Pavol vakerel anglo Agrippa

¹ O Agrippa phenda le Pavloske: „Domukav tuke, hoj te vakeres pre tiri obrana.“

Akor o Pavol nacirdňa o vast a phenda: ² „Bachtalo som, kralina Agrippa, hoj šaj adadžives vakerav pre miri obrana anglal tute pal ola savore veci, savendar man o Židi obviňinen, ³ bo tu mištes prindžares le Židengre tradiciji the ola veci, so len rozdelinen. Vašoda tut mangav, hoj man mištes te šunes avri.

⁴ Savore Židi prindžaren miro dživipen ternipnastar, džanen, savo somas anglođa andre miro narodos the andro Jeruzalem. ⁵ On man prindžaren ešebnovarestar, a te kamlehas, šaj mange dosvedčinen, hoj me dživavas sar jekh le Farizejendar a igen zorales dolikeravas savoro andre amaro pačaben. ⁶ A the akana ačhav anglo sudos vašoda, bo pačav ole laveske, so diňa o Del amare dadenge. ⁷ Oda hin oda lav, andre savo pačan the o dešuduj (12) kmeňi amare narodoskre, sar lašaren le Devles rat-džives. A vaš kada pačaben man o Židi obviňinen, kralina Agrippa. ⁸ Soske tumen phenen, hoj našti te pačal oleske, hoj o Del uštavel le mulen?

⁹ Me mange tiš gondolňinas, hoj mušinav zoraha te džal pro nav Ježiš Nazaretsko. ¹⁰ A andro Jeruzalem oda the kerđom. O bare rašaja mange domukle te phandel but Devleskre manušen andro berten. A sar len murdarenas, the me somas vaš oda, hoj len te murdaren. ¹¹ Andre savore sinagogi len buterval maravas a ispidavas pre lende, hoj te zaprinen le Ježiš. Džavas pre lende bara cholaha a lavas len palal dži andro aver fori.

¹² A kavke džavas the andro Damašek. O bare rašaja mange oda domukle a dine man pre oda pravos. ¹³ A vaj pro dilos, kralina Agrippa, sar džavas le dromeha, dikhlom andral o ņebos ajso švetlos, so sas zoraleder sar kham, a zaučharda andre the man a the olen, ko sas manca. ¹⁴ Savoredžene peľam pre phuv a šundom o hangos, so mange hebrejski phenda: ‚Saul, Saul, soske pre mande džas? Phares tuke ela, te aveha sar volos, so ruginel andre špicovato paca* peskre rajeskri.‘

¹⁵ A me phučlom: ‚Ko sal, Rajaja?‘

O Raj mange odphenda: ‚Me som o Ježiš, pre kaste tu džas. ¹⁶ Avke akana ušti a ačhav tut pro pindre, bo vaš oda man tuke sikađom, hoj te aves miro služobnikos a te svedčines pal kada, so akana dikhľal, a the pal oda, so tuke mek sikavava. ¹⁷ Cirdava tut avri andral o vasta tire manušengre the andral e zor le pohanengri, paš save tut me akana bičhavav, ¹⁸ hoj lenge te phundraves o jakha, hoj pes te visaren le kalipnastar ko švetlos a le bengeskra zoratar ko Del, hoj pes lenge te odmuken o bini a te chuden o than maškar ola, so pačabnaha andre ma ačhile sveta.‘

¹⁹ Avke, kralina Agrippa, me kerdom oda, so šundom andro videňje andral o ņebos. ²⁰ Me vakeravas ešeb andro Damašek the andro Jeruzalem the pal caľi judsko phuv a palis the le avre narodenge, hoj pes te visaren le binendar ko Del a hoj te sikaven oda peskre skutkenca. ²¹ Vašoda man o Židi chudle andro chramos a kamenas man te murdarel. ²² Ale o Del mange pomožinda dži adadžives, a vašoda kade ačhav a svedčinav savoredženenge, le čorenge the le barvalenge. A me na vakerav nič aver, ča oda, so phende o Proroka the o Mojžiš, hoj pes ačhela, ²³ hoj o Kristus cerpinela a sar ešebno uštela andral o meriben a vakerela pal o švetlos le Židenge the avre narodenge.“

²⁴ A sar o Pavol kada vakerelas pre peskri obrana, zaačhada les o Festus a zorales pre leste vičinda: „Tu na sal paš e godi, Pavol! Igen but sikľilal a oda tut ľidžal andro diliňipen!“

²⁵ Ale o Pavol phenda: „Me na som dilino, nekbareder Festus, ale vakerav čačipen sasta godaha. ²⁶ O kralis džanel pal kala veci, a vašoda ke leste šmelones vakerav. Bo som presvedčimen, hoj ov mištes džanel kale vecendar, bo oda pes na ačhila varekhaj garudo andro kutos. ²⁷ Kralina Agrippa, pačas le prorokenge? Džanav, hoj pačas.“

²⁸ O Agrippa phenda le Pavloske: „Imar na kampla but, hoj man te prevakeres, hoj te ačhav krestanoske.“

²⁹ Ale o Pavol phenda: „Či kampla but vaj na, mangav mange le Devlestar, hoj na ča tu, ale the savore, so man adadžives šunen, te aven ajse, sar som me, ale bi e kala puta.“

³⁰ Sar oda phenda, uštela o kralis Agrippa, o vladaris Festus, e Bernika the ola, ko lenca bešenas. ³¹ A sar džanas, phenenas jekh avreske: „Kada manuš na kerel nič ajso, vaš soske mušindahas te merel abo te avel andrephandlo.“

³² O Agrippa phenda le Festoske: „Te kada manuš pes na mangľahas ko cisarís, šaj les premukľamas.“

27

O Pavol džal andro Rim

¹ Sar sas phendo, hoj te džas la lođaha andre Italija, oddine le Pavol the varesave avre bertošošen le veliteľiske, savo pes vičinelas Julius a sas andral e cisariskri čata. ² A bešľam pre loda andral e Adramitija, savi kamelas te džal pašal e Azijsko provincija. Sar pes imar mukľam pro drom, sas amenca o Aristarchos, o Macedončanos andral e Tesalonika.

³ Pre aver džives doavľam andro Sidon. Vašoda, hoj o Julius sas lačo le Pavloha, domukľa leske te džal ko prijateľa, hoj les te den oda, so leske kampelas. ⁴ Sar odarik geľam het, mukľam pes la lođaha pre aver sera pašal o ostrovos Ciprus, bo phurdelas pre amende e zoralí balvaj. ⁵ Pregelam o moros la lođaha pašal e Cilicija the Pamfilija a doavľam ke Mira andre provincija Licija. ⁶ Ode arakhľa o veliteľis lođa andral e Alexandrija, so džalas andre Italija, a thođa amen upre. ⁷ But dživesa džahas la lođaha igen polokes a igen phares dochudňam pes paš o Knidus. Vašoda, hoj e balvaj amenge na domukelas te džal avke, sar kamľam, geľam pašal o Salmon tele pašal o ostrovos Kreta. ⁸ Igen phares palis pregeľam pašal leste a avľam pro than, so pes vičinelas šukar pristavos, pašes paš o foros Lasea.

⁹ Vašoda, hoj ode našadám but časos, sas imar dar te džal dureder la lođaha, bo pregeľa imar the o Postos* a avelas o jevend. Avke lenge o Pavol phenda: ¹⁰ „Muršale,

* 26:14 26,14 E ostro paca, savaha džubinen le volen, hoj te šunen.

* 27:9 27,9 o židoviko inepos Jom kipur

den pozoris, bo me dikhav, hoj nane mištes te džal dureder, bo na ča e lođa the lakro tovaris našavaha, ale the amare dživipena.“¹¹ Ale o velifelis buter pačalas le kapitanoske the oleske, kaskri sas e lođa, sar le Pavloske.¹² Vašoda, hoj na sas mištes te ačhel andre oda pristavos prekal o jevend, buter džene lendar peske phende, hoj džana odarik het. Bo kamenas pes varesar te dochudel dži andro Fenix a ode te ačhel prekal o jevend. O Fenix hin jekh pristavos pre Kreta, savo hino visardo pro juhozapados the severozapados.

E balvaj pro moros

¹³ Chudňa te phurdel e južno balvaj a gondolinenas peske, hoj imar dochudle oda, so peske phende. Cirdle upre o kotvi a džanas la lođaha pašes pašal e Kreta.¹⁴ Ale na pregeľa but a demađa pre lođa zorali balvaj, so pes vičinel Eurakilon.¹⁵ E balvaj zachudňa e lođa a imar la našti likerđam, vašoda pomuklam, hoj la te lidžal e balvaj.¹⁶ Sar avlam paš o cikno ostrovos, so pes vičinel Kauda, ča ajci-ajci so zachraňindam e lodkica, savi pal peste cirdahas.¹⁷ Cirdle la upre a pašis zoralarde e lođa le lanenca. Daranas, hoj te na demen tel o paňi andro pošakro than paš e phuv Libija, mukle tele la lođakri lepeda a dine pes te lidžal la balvajake.¹⁸ Vašoda, hoj e zorali balvaj amenca igen čhivkerelas, pro dujto džives chudle te čhivkerel avri o veci andral e lođa.¹⁹ A pro trito džives peskre vastenca čhivkerenas avri o sersamos la lođakro.²⁰ Sar imar buter dživesa pes na sikavenas aňi o kham aňi o čerčeňa a mek furt likerelas oda nalačo časos, preačhilam imar te pačal, hoj pes zachraňinaha.

²¹ Sar imar buter dživesa o manuša na chale nič, ačhila o Pavol maškar lende a phenda: „Kampla man te šunel, muršale, a te na mukel pes andral e Kreta. Na ulahas tumen kada pharipen the kada našaviben.“²² Akana tumen mangav, hoj tumen te na daran, bo ňiko tumendar na našavela o dživipen, ča e lođa tašlola.²³ Bo adi rat ačhila paš mande o aňjelos le Devleskro, kaskro som the saveske služinav,²⁴ a phenda mange: „Ma dara tut, Pavol, bo mušines te ačhel pro sudos anglo cisarisl! Dikh, o Del tuke diňa olen, ko hine tuha andre lođa.“²⁵ Vašoda, muršale, ma daran tumen, bo pačav le Devleske, hoj pes savoro ačhela avke, sar mange phenda.²⁶ Ale e lođa demela andre varesavo ostrovos.“

²⁷ Pre dešuštarto (14.) rat amen ligenda e balvaj pro Adrijatiko moros a vaj pal jepaš rat pes dičholas le namorňikenge, hoj doaven paš varesavi phuv.²⁸ Merinde, keci tele hin o paňi, a sas saranda (40) metri. Sar gele la lođaha sikra dureder, pale merinde a sas tranda (30) metri.²⁹ Daranas pes, hoj te na demen pro bar, mukle palunestar tele štar kotvi a modlivenas pes, hoj te avel imar džives.³⁰ O namorňika kamenas te denašel andral e lođa a mukle e lodka tele andro moros. Kerenas pes avke, sar te kamlehas anglunestar te mukel tele o kotvi.³¹ O Pavol phenda le velifeliske the le slugadenge: „Te kala namorňika na ačhena pre lođa, tumen našti avena zachraňimen.“³² Akor prečhinde o slugađa o lani la lođakre a mukle la te perel andro moros.

³³ Sar imar chudelas o džives, mangla o Pavol savoren, hoj te chan, a phenda lenge: „Adadžives imar hin dešuštarto (14.) džives, so užaren bokhaha a na chaľan nič.“³⁴ Vašoda tumen mangav, hoj te chan, se kempel tumenge oda, hoj te predživen, bo ňiko tumendar na našavela mek aňi jekh bal pal o šero!“³⁵ Sar o Pavol kada dophenda, iľa o maro a palikerda le Devleske anglal savorende, phagla lestar a chudňa te chal.³⁶ Savorende avľa pale o radišagos a chudle the on te chal.³⁷ Pre lođa samas duj šel the eftavardeš the šov (276) džene.³⁸ Sar savoredžene čalile, chudle te čhivkerel andral e lođa avri o zrnos, hoj te ačhel e lođa lokeder.

E lođa demel

³⁹ Sar imar vidňisalila, na džanenas, kaj hine, ale dikhle varesavi zatoka a phende peske, hoj te pes oda dela, ta zaačhena ode la lođaha.⁴⁰ Odčhinde o kotvi pal soduj seri a mukle len tele andro moros. Rozphandle the o lani pro kormidli, hazdle upre e angluňi lepeda a mukle pes te lidžal la balvajaha ko brehos.⁴¹ Ale e lođa demađa andro pošakro than tel o paňi avke, hoj angluno kotor la lođakro zagela andre poši a našti pes čhalavelas a palunestar demenas o vľni andre lođa a phagerenas la.

⁴² Akor kamle o slugađa te murdarel le bertenošon, hoj te na lendar vareko chučel andro paňi a te na denašel.⁴³ Ale o velifelis upral o šel kamla te zachraňinel le Pavol a na domukľa lenge te kerel oda, so kamenas. Avke rozkazinda, hoj ola, ko džanen te plavinel, te chučen ešebna andro paňi a te doplavinen pre phuv,⁴⁴ a oklengje phenda, hoj te preplavinen pro kašta, abo pre varesave aver kotora pal e lođa. Kavke pes savore bachtales dochudle pre phuv a zachraňinde pes.

28

O Pavol pro ostrovos Malta

¹ Sar imar pes zachrañindam, akor prindžardam, hoj o ostrovos pes vičinel Malta. ² O manuša, so ode bešenas, amenge presikade bari pačiv. Kerde jag a savoredženen amen priile, bo chudña te del o brišind a sas šil. ³ Sar skidña o Pavol upre šuke kaštora a thovelas len pre jag, avla avri o sap le tačipnastar a danderda les andro vast. ⁴ O manuša, so ode bešenas, dikhle, sar leske figinel o sap pal o vast, a phende peske: „Kada manuš mušinel te avel vrahos, bo kajte pes zachrañinda andral o moros, the avke leske na domukla e spravodlišagoskri devli te dživel.“ ⁵ Ale o Pavol pal peste razinda tele le sapes andre jag a nič pes leske na ačhifa. ⁶ On užarenas, hoj šuvfola, abo hoj perela jekhvareste tele mulo. Sar imar buter užarenas a dikhle, hoj pes leske nič na ačhel, čerinde peskre lava a phende, hoj hino del.

⁷ Pašal oda than sas mali le Publius, savo sas o načelñikos le ostrovoskro. Ov amen priila a trin džives pašal amende kerelas. ⁸ Ačhifa pes, hoj le Publiuskro dad pašolas strapimen andre horučka a igen les pretradelas. O Pavol gela ke leste, modlinda pes, thoda pre leste o vasta a sastarda les. ⁹ Sar pes oda ačhifa, avenas the aver nasvale manuša pal o ostrovos a sastonas avri. ¹⁰ On amenge presikade bari pačiv, a sar imar džahas la lođaha het, dine amen oda, so amenge kampelas.

O drom andral e Malta andro Rim

¹¹ Pal o trin čhon odgelam het la lođaha andral e Alexandrija, savi ačhifa prekal o jevend pro ostrovos. La lođa sas znakos Dvojički. ¹² Doavlam la lođaha andro Sirakuzi a ačhilam ode trin džives. ¹³ Odarik džahas la lođaha pašal o brehos a doavlam andro Regium. Vašoda, hoj pre aver džives phurdelas lači balvaj, dogelam tel o duj džives andro Puteol. ¹⁴ Ode arakhlam le phralen, save amen mangle, hoj ode te ačas ehta džives. A kavke doavlam andro Rim. ¹⁵ Sar pes o phrala odarik pal amende došunde, avle pal amende dži paš o Appiuskro Forum the paš o Trin Taberne, hoj pes amenca te arakhen. Sar len dikhla o Pavol, palikerda le Devleske, radisalila a sas povzbudžimen. ¹⁶ Sar doavlam andro Rim, [o velitelis upral o šel oddiña le bertenošon le nekbareder veliteliske]. Ale le Pavloske sas domuklo te bešel korkoro avrether jekhe slugadiña, savo les stražinelas.

O Pavol kazinel andro Rim

¹⁷ Ačhifa pes, hoj pal o trin džives peske o Pavol vičinda le židovike vodcen. Sar pes zgele, phenelas lenge: „Muršale, phralale! Me na kerđom nič amare manušen, aňi na džavas pro tradiciji amare dadenge, ale the avke man andro Jeruzalem phandle andre a dine andro vasta le Rimanenge. ¹⁸ On man mištes šunde avri a kamle man te premukel, bo na arakhle pre ma nič, vaš soske mušindomas te merel. ¹⁹ Ale o Židi oda na kamenas a mušindom man te mangel ko cisarís, ale na vašoda, hoj te obviñinav varesostar miro narodos. ²⁰ Vašoda tumen akana vičindom, hoj tumen te dikhav a te vakerav tumenca. Bo me som adadžives phandlo andre kale lanchoha vaš e nadej le Izraeloskri.“

²¹ On leske phende: „Amen pal tute na chudñam nisavo lil andral e Judsko, aňi ade na avla ñiko le phralendar, hoj amenge te del te džanel abo te phenel vareso nalačo pal tute. ²² Ale kamlamas tutar te šunel, sar gondolines, bo džanas pal kadi sekta, hoj pre late všadzík džan.“

²³ Dine leske te džanel savo džives a avle buter džene ke leste andro kher. O Pavol lenge svedčinelas tosarastar dži rači a vakerelas pal o krališagos le Devleskro a sikavelas lenge pro Ježiš andral o zakonos the andral o Proroka, hoj len te prevakerel. ²⁴ Varesave džene pačanas oleske, so vakerelas, ale varesave na pačanas. ²⁵ Vašoda, hoj len na sas jekh gondolišagos, rozgele pes akor, sar o Pavol phenda kada lav: „Mištes phenda o Sveto Duchos prekal o prorokos Izajaš amare dadenge:

²⁶ *Dža ke kala nipi a phen:*

*Tumen šunena tumare kanenca,
ale na achalona!*

*Tumen dikhena tumare jakhenca,
ale na dikhena!*

²⁷ *Bo kale nipengro jilo ačhifa baruno,
peskre kanenca phares šunen
a peskre jakha phandle andre,
hoj te na dikhen,
le kanenca te na šunen,
le jilenca te na achalon,*

hoj pes te na visaren

a me len te na sastarav avri.'

²⁸ Ta akor džanen, hoj avre narodenge hiñi bičhadī kadi zachrana le Devleskri a on la the šunena.“ ²⁹ [Sar oda o Pavol phenda, o Židi gele het a igen pes maškar peste vesekedinenas.]

³⁰ O Pavol ačhila duj berš andre oda kher, savo peske korkoro iľa. Prilelas savoren, ko ke leste avenas, ³¹ a vakerelas pal o krališagos le Devleskro a sikavelas pal o Raj Ježiš Kristus šmelones a ņiko leske andre oda na brañinelas.

Le Pavloskro lil le Rimanenge

O pozdravos

¹ Pisinav tumenge me o Pavol, o služobňikos le Ježišoskro Kristoskro. O Del peske man avri kidňa, hoj te avav leskro apoštolos, a vičinda man, hoj te vakerav o evaňjelium. ² O Del imar čirla diňa lava pal oda evaňjelium prekal peskre proroka andro peskro sveto Lav. ³ Oda hin o evaňjelium pal leskro Čhavo, savo pal o felos ulila andral o potomstvos le Davidoskro. ⁴ No o Sveto Duchos sikada peskra bara zoraha pre leste, hoj o Ježiš Kristus, amaro Raj, hino o Čhavo le Devleskro, akor, sar les uštađa andral o meriben. ⁵ Prekal o Kristus mange sas diňi e milosť le Devleskri, hoj te avav leskro apoštolos a te lidžav le manušen andral savore narodi, hoj te pačan andre leste a te šunen les. ⁶ The tumen san jekh olendar, ko sas vičimen le Ježišostar Kristostar.

⁷ A vašoda pisinav tumenge savoreng andro foros Rim, kas o Del kamel a kas peske kidňa avri sar peskre manušen:

E milosť the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar the amare Rajestar le Ježišostar Kristostar!

O Pavol kamel te džal ke lende

⁸ Ešeb kamav te palikerel mire Devleske prekal o Ježiš Kristus vaš tumenge savoreng, hoj pes vakerel pal tumaro pačaben pal calo svetos. ⁹ O Del, saveske andral calo jilo služinav le evaňjelioha pal leskro Čhavo, hin miro švedkos, sar tumen furt leperav, ¹⁰ keciar man modlinav. Furt mangav le Devles, hoj pes mange imar te podarisalol, te oda ela e voľa le Devleskri, te džal ke tumende.

¹¹ Bo igen tumen kamav te dikhel, hoj tumen te dav varesavo duchovno daros, hoj te zorolon. ¹² Kamav te phenel, hoj sodujdžene jekhvareste te zoraluvas: Tumen mire pačabnastar a me tumare. ¹³ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj buterval kamlon te džal ke tumende. Bo kamav te dochudel varesave neve manušen andro pačaben the maškar tumende, avke sar maškar o aver narodi. Ale vareso man furt ačhavelas.

¹⁴ Bo me oda mušinav te vakerel savore manušenge: Le Grekenge the avre narodenge; olenge, ko hine avrisikade, the olenge, ko nane avrisikade. ¹⁵ Vašoda kamav igen te vakerel o evaňjelium the tumenge andro foros Rim.

Pal e zor le evaňjelioskri

¹⁶ Se me man na ladžav vaš o evaňjelium le Kristoskro, bo oda hin e zor le Devleskri, so zachraňinel savoren, ko pačan: Ešeb le Židen a palis the le Nažiden. ¹⁷ Bo andro evaňjelium pes presikavel, hoj o manuš hino čačipnaskro anglo Del le pačabnastar a ča le pačabnaha, avke sar hin pisimen: „O čačipnaskro manuš dživela le pačabnastar.“

O binos le manušengro

¹⁸ Le Devleskri choli pes sikavel andral o ňebos pre dojekh binos the nalačhipen le manušengro, so garuven andre o čačipen le nalačipnaha. ¹⁹ Bo lenge hin dino te džanel, so šaj te džanel pal o Del. Se o Del lenge oda diňa te džanel. ²⁰ Le Devleskri zor the leskro devlīpen našti te dikhel, ale kanastar o Del kerđa o svetos, šaj oda dikhen andre ola veci, so kerđa, a vašoda pes o manuša našti ospravedlīnena.

²¹ Bo kajte prindžarde le Devles, na lašarenas les sar Devles, aňi leske na palikerenas. Andre peskro gondolišagos gele andro diliňipen a andre lengro nagodaver jilo avla o kalipen. ²² Phenen pre peste, hoj hine godaver, ale ačhile diline. ²³ Na te lašardehas le Devles, savo šoha na merel, ale lašaren o obraza, so maren pro manuš, savo na dživel furt, abo lašaren le čiriklen, le chocsave džviren, abo le sapen.

²⁴ Vašoda len o Del odiaňi andre oda džungipen, so kamenas te kerel andral peskre jile, hoj te keren ola ladžandutne veci peskre telenca maškar peste. ²⁵ On čerinde o čačipen le Devleskro vaš o klamišagos a radeder lašarenas a služinenas le stvorimen vecenge sar le Stvoriteliske. Les kempel furt te lašare! Amen.

²⁶ Vašoda len o Del diňa andro džungale žadosci. Bo lengre džuvla čerinde o prirodzeno dživipen le muršenca vaš o ňeprirodzeno dživipen. ²⁷ Avke the o murša omukle o prirodzeno dživipen le džuvlenc a chudňa andre lende te labol e binošno žadosca jekh pal aver. O murša le muršenca kerenas o džungale veci a ande pre peste o trestos, so peske zaslužinde vaš peskro nalačo dživipen.

²⁸ A vašoda, hoj ola manuša na kamle te likerel andre peskre goda o čačipen pal o Del, diña len o Del andre lengre previsarde goda, hoj te keren oda džungipen, so pes na kerel. ²⁹ Hin andre lende pherdo všelijaka bini, nalačhipen, džungipen, choli the hamišagos. Hine nalače, murdaren, maren pes, klaminen, keren o pletki ³⁰ a namištes vakeren jekh pre aver. Našti avri ačhen le Devles, lidžan pes upre, hine barikane, lašaren pes, gondolinen avri o nalače veci, na šunen le dajen te le daden, ³¹ nane godaver, na dolikeren peskre lava, na sikaven nisavo kamiben a nane jileskre ke űnikaste. ³² Kala manuša džanen, hoj le Devleskro zakonos phenel, hoj ko kavke dživel, zaslužinel peske o meriben. Ale on na ča, hoj oda keren, on mek the avre dženenge phenen, hoj oda šaj keren.

2

Le Devleskro čačipnaskro sudos

¹ Tu manušeja, sudzines avren? Te ada keres, našti tut űsوها ospravedlűineha, kajte ko sal. Bo te tu sudzines avren a palis keres ola veci, so the on, korkoro tut sudzines. ² Amen džanas, hoj o Del sudzinel čačipnaha ole manušen, save keren kajse veci. ³ Tu manušeja, sudzines avre manušen vaš oda, so keren, a the tu oda keres? Gondolines tuke, hoj tu denašeha le Devleskre sudoske? ⁴ Abo či tele dikhes le Devleskro baro lačhipen, leskri trpezlivoűst le leskro žlikeriben? Tu na džanes, hoj le Devleskro lačhipen tut lidžal ko pokaűje?

⁵ Tiro jilo hino baruno the zacato a avke tuke skides e choli pre oda džives, sar o Del sikavela peskri choli a čačipnaha sudzinela savoro. ⁶ O Del počinela sakoneske vaš oda, so kerelas. ⁷ Ov dela o večno džživipen sakones, ko likerel avri te kerel o lačhipen a rodel e slava, e pačiv the oda, hoj te dživel furt. ⁸ Ale pre sakoneste, ko na šunelas o čačipen vaš oda, hoj dikhelas ča pre peste a kamelas te kerel o nalačhipen, sikavela peskri ižen bari choli. ⁹ O pharipen the e dukh avela pre sakoneste, ko kerel o nalačhipen: Ešeb pro űidi a palis the pre aver narodi. ¹⁰ Ale sako, ko kerel o lačhipen, chudela e slava, e pačiv the o smirom: Ešeb o űidi a palis the o aver narodi. ¹¹ Bo o Del sudzinel sakones jednakones.

¹² Savore, so kerenas bini a nane len o zakonos, bi o zakonos the merena. A savore, so kerenas bini a hin len o zakonos, le zakonostar ena sudzimen. ¹³ Bo paš o Del nane čačipnaskre ola manuša, so ča šunen o zakonos, ale ola, ko les dolikeren. ¹⁴ Kajte le avre naroden nane zakonos, ale korkore pestar keren oda, so mangel o zakonos, kajte len nane zakonos, korkore peske hine zakonos. ¹⁵ On sikaven, hoj oda, so kamel o zakonos, hin pisimen andre lengre jile. A takoj the lengro svedomje pre oda sikavel, sar pes andro gondolišagos obviűinen, abo obraűinen. ¹⁶ Kada pes sikavela andre oda džives, sar o Del sudzinela prekal o Ježiš Kristus o garude veci le manušengre, avke sar oda vakeravas andre miro evaűjelium.

O űidi the o zakonos

¹⁷ Ale te pes tu mukes pro zakonos; vičines tut űidos; lašares tut le Devleha ¹⁸ a džanes, so tutar o Del kamel; te siklos andral o zakonos te prindžarel, so hin lačo the nalačo ¹⁹ a pačas tuke, hoj sal oda, ko lidžal le koren; oda, ko hin o švetlos olengro, save hine andro kalipen; ²⁰ oda, ko bararel avri le nagođaveren a sikavel le terne manušen, bo andro zakonos tut hin o čačipen the o prindžaripen: ²¹ Akor soske tu, so avres sikaves, na sikaves tut korkores? Tu vakeres, hoj pes te na čorel, a tu korkoro čores? ²² Avrenge phenes, hoj te na keren lubipen, a tu korkoro oda keres? Našti avri ačhes o modli, ale čores avri o chramos? ²³ Lašares tut le zakonoha, ale oleha, hoj les na dolikeres, keres lađž le Devleske. ²⁴ Avke sar hin pisimen: „*Vaš tumenge o aver narodi namištes vakeren pro Del.*“

²⁵ Te dolikeres o zakonos, akor hin tiri obriezka pro lačo; ale te na dolikeres o zakonos, oda hin avke, sar te šoha na ulalas obrezimen. ²⁶ Te dolikerel o naobrezimen manuš oda, so lestar kamel o zakonos, či les na rachinel o Del avke, sar te ulahas obrezimen? ²⁷ A oda manuš, savo nane obrezimen, ale dolikerel o zakonos, sudzinela tut, bo kajte tu sal obrezimen a hin tut o zakonos, ale na dolikeres les.

²⁸ Bo nane űidos oda manuš, ko avke dičhol avral; aűi e obriezka nane oda, so dičhol pro telos; ²⁹ ale űidos hin oda manuš, ko hino űidos andral a obrezimen hin oda manuš, ko hino obrezimen andro jilo le Duchostar a na olestar, so hin pisimen. Kajse manušes na lašaren o nipi, ale o Del.

3

¹ So hin feder le Židen avre narodendar, abo savi chasna hin la obriezkatar? ² Igen bari chasna andre savoreste! Ešeb oda, hoj lenge sas dine le Devleskre lava.

³ Se so te varesave lendar na pačanas ole lavenge? Či vaš oda akana o Del na ela verno, bo len na sas pačaben? ⁴ Šoha na! Ale mi sikavel pes, hoj o Del hino čačipnaskro a dojekh manuš hino klamaris, avke sar hin pisimen:

*„Te sikavel pes, hoj sal čačipnaskro, sar vakeres,
a hoj te zvitazines, te tut sudzinena.“*

⁵ Te amaro nalačhipen, so keras, sikavel, savo čačipnaskro o Del hino - ta akor, so šaj phenas? Akor o Del namištes kerel, te amen vaš oda marel? (Kada phenav avke, sar gondolinel o manuš.) ⁶ Šoha na! Se sar palis o Del sudzindahas o svetos? ⁷ Ale te miro klamišagos sikavel, hoj le Devleskro čačipen hino bareder a anel leske oda e slava, akor soske som the me sudzimen sar binošno? ⁸ Či so? Hin oda avke, sar varesave manuša vakeren? Bo phenen pre amende, hoj amen phenas: „Aven keras o nalačo, hoj te avel o lačo.“ Ola manuša ena vaš oda čačipnaha odsudzimen.

Ńiko nane čačipnaskro

⁹ So akor? Hine o Židi feder sar o aver narodi? Ńisoha na! Se akana phendam the pro Židi the pre aver narodi, hoj savore hine tel e zor le binoskri. ¹⁰ Avke sar hin pisimen:

„Ńiko nane lačo,

¹¹ Ńiko na ačahalol,

Ńiko na rodel le Devles.

¹² *Sako pes visarda het le Devlestar,*

savore gele namištes,

nane Ńiko, ko kerdahas o lačo,

nane aŃi jekh.

¹³ *Lengro kirlo hin o phundrado hrobos,*

peskre čhibenca vakeren o klamišagos

a pre lengre vušta hin

o sapengro jedos.

¹⁴ *Andre lengro muj hin*

pherdo džungale košibena.

¹⁵ *Lengre pindre sidaren*

te dukhavel a te murdarel,

¹⁶ *savoro hin zŃičimen the musardo*

pre lengre droma.

¹⁷ *O drom, so anel o smirom,*

na prindžaren.

¹⁸ *Nane andre lende*

Ńisavi dar le Devlestar.“

¹⁹ Amen džanas, hoj oda, so hin phendo andro zakonos, hin phendo prekal ola, kas hin o zakonos, hoj pes te phandel andre dojekh muj a calo svetos te avel binošno anglo Del. ²⁰ Bo le zakonoskre skutkendar na ela anglal leste ospravedlŃimen Ńisavo manuš. Se prekal o zakonos pes prindžarel o binos.

O spravodlišagos avel prekal o pačaben

²¹ Ale akana pes sikađa, hoj o Del kerel le manušen spravodliven bi o zakonos, avke sar sikavel andro zakonos the andro proroka; ²² o spravodlišagos le Devleskro prekal o pačaben andro Ježiš Kristus savorenge, ko pačan. Bo nane Ńisavo rozđjel maškar o manuša, ²³ bo savore manuša kerde bini a nane len le Devleskri slava. ²⁴ Ale hine ospravedlŃimen hijaba, le Devleskra milosfatar, prekal o Ježiš Kristus, savo len cinda avri. ²⁵ O Del diňa le Ježiš sar obeta, hoj prekal leskro rat pačabnaha andre leste te avas ko Del. Oleha o Del presikađa peskro spravodlišagos, hoj odmukla o bini, so sas kerde anglal, ²⁶ andre oda časos, sar o Del zlikerelas avri. Vašoda, hoj akana andre kada časos te presikavel peskro spravodlišagos, bo Ov hino čačipnaskro a ospravedlŃinel oles, ko pačal andro Ježiš.

²⁷ Soha pes palis o manuš šaj lašarel? Ńisoha! Soske? Či šaj pes lašaras, hoj dolikeras o zakonos? Na! Ale oleha, hoj pačas. ²⁸ Bo amen pačas, hoj o manuš hino ospravedlŃimen le pačabnaha bi o skutki le zakonoskre. ²⁹ Či o Del hino Del ča le Židenge? Či nane Del the avre narodenge? He, ov hino Del the avre narodenge. ³⁰ Se hin ča jekh Del. Ov ospravedlŃinela le obrezimen le pačabnastar a the le naobrezimen

prekal o pačaben. ³¹ Abo či amen tele čhivas o zakonos le pačabnaha? Na, šoha na! Ipen hoj previsar: Amen upre hazdas o zakonos.

4

O pačaben pes rachinel sar spravodlišagos

¹ So akor phenaha pal o Abraham, amaro dad pal o felos? ² Bo te sas o Abraham ospravedlñimen le skutkendar, ta hin les soha pes te lašarel, ale na anglo Del. ³ Se sar hin pisimen? „*O Abraham pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda sar spravodlišagos.*“

⁴ Oleske, ko kerel buči, na rachinel pes o počirñiben sar daros, ale počinel pes les, bo peske oda zaslužinel. ⁵ Ale oleske, ko na kerel o skutki, ale pačal andre Oda, ko ospravedlñinel le bijedevleskre manušes, rachinel pes leskro pačaben sar spravodlišagos. ⁶ Avke sar the o David vakerel pal oda, hoj bachtalo hin o manuš, kas rachinel o Del sar čačipnaskres bijal oda, hoj peske oda zaslužinda:

⁷ „*Bachtale hine ola,*

kaske sas odmukle o nalačhipena

a kaske sas o bini učharde andre!

⁸ *Bachtalo manuš,*

kaske o Raj na rachinel o binos!“

⁹ Hine kala bachtalipena ča prekal o obrezimen, abo the prekal o naobrezimen? Se phenas: „*Le Abrahamoske pes rachinelas o pačaben sar spravodlišagos.*“ ¹⁰ Ale kana pes leske oda rachinelas? Sar sas obrezimen, abo akor, sar mek na sas? Na akor sar imar sas, ale akor sar mek na sas obrezimen. ¹¹ A ov prišla e obriezka sar o znameñje, sar e pečaf le spravodlišagoskri, hoj les sas pačaben mek anglođa, sar sas obrezimen. Avke ačhila o Abraham dad savoreng, ko pačana, hoj the lenge pes oda te rachinel sar o spravodlišagos, the te nane obrezimen. ¹² A ov hino dad the olenge, ko hine obrezimen, olenge, ko na ča hoj hine obrezimen, ale the dživen andre oda pačaben, sar amaro dad o Abraham dživelas mek anglođa, sar sas obrezimen.

O lav hin dino prekal o pačabnaskre

¹³ Bo na prekal o zakonos sas dino o lav le Abrahamoske the leskre čhavage, hoj ela o dedičis le svetoskro, ale prekal o spravodlišagos, so avel le pačabnastar. ¹⁴ Te hine dediča ola, ko pes muken pro zakonos, akor o pačaben nane pre ñisoste a o Del diña zbitočne peskre lava. ¹⁵ Bo le zakonoha avel e cholī, ale kaj nane zakonos, ode nane añi binos.

¹⁶ Vašoda mušinel o spravodlišagos te avel prekal o pačaben, hoj oda te avel le Devleskra milostatar a oda lav te avel prekal savore potomki le Abrahamoskre. Oda lav na sas dino ča prekal ola, ko dživen le zakonostar, ale the prekal ola, ko dživen le pačabnastar sar o Abraham. Ov hino Dad amenge savoreng. ¹⁷ Avke sar hin pisimen: „*Kerdom tut dadeske prekal o but narodi.*“ O Abraham hin amaro dad anglo Del, saveske ov pačandila; oda Del, savo obdžidarel le mulen a vakerel ke oda, so mek nane, sar te oda imar ulahas.

¹⁸ Ode, kaj na sas le Abraham nađej, pačandila andre nađej a ačhila lestar *dad prekal o but narodi*, avke sar sas phendo: „*Ajci but ena tire potomki.*“ ¹⁹ Le Abrahamoskro pačaben na cikñila añi akor, sar leske sas maj šel (100) berš a dikhelas, hoj leskro felos imar hino phuro a na birinel a leskra romña la Sara imar našti aven čhave. ²⁰ Na preačhila te pačal andre oda lav, so les o Del diña, ale zoralila andro pačaben a bararelas le Devles. ²¹ Igen pačalas, hoj o Del hino zoralo the te kerel oda, so leske phenda. ²² Vašoda o Del le Abrahamoske oda rachinelas sar spravodlišagos. ²³ A na ča prekal leste oda hin pisimen, hoj pes leske o pačaben rachinelas, ²⁴ ale the prekal amende. Rachinel pes oda the amenge, so pačas andre Oda, ko uštada andral o meriben amare Rajes le Ježiš. ²⁵ Bo ov sas dino, hoj te merel vaš amare bini, a sas uštado andral o meriben, hoj te avas ospravedlñimen.

5

Ospravedlñimen prekal o pačaben

¹ A vašoda, hoj akana sam ospravedlñimen prekal o pačaben, hin amen smirom le Devleha prekal amaro Raj Ježiš Kristus. ² Pačabnaha andre leste šaj avas andre milost le Devleskri, andre savi akana the ačas. A lašaras pes oleha, hoj užaras pre le Devleskri slava. ³ Na ča oda, ale lašaras pes the le pharipenena. Bo džanas, hoj o pharipen amen lidžal ke trpezlivosť ⁴ a andre trpezlivosť pes presikavel, či obačhilam; a oda amenge

anel e nađej. ⁵ A kadi nađej amenge šoha na ela pre ladž, bo o kamiben le Devleskro hino avričhido andre amare jile prekal o Sveto Duchos, savo amenge sas dino.

⁶ Bo o Kristus andre le Devleskro časos, mek sar amen samas slaba, muľa vaš o bijedevleskre. ⁷ Či diňahas vareko o dživipen vaš o čačipnaskro manuš? No talam pes vareko arakhľahas, ko diňahas peskro dživipen vaš varesavo lačo manuš, ⁸ ale o Del presikavel peskro kamiben ke amende avke, hoj o Kristus muľa vaš amenge mek akor, sar amen samas binošna.

⁹ Ta keci sigeder akana, sar imar samas ospravedľnimen leskre rateha, avaha prekal o Kristus zachraňimen le Devleskra cholatar. ¹⁰ Prekal o meriben leskre Čhaskro samas zmjerimen le Devleha mek akor, sar samas leskre ñeprijaťela. Avke akana džanas, hoj avaha zachraňimen leskre dživipnaha, te sam imar leha zmjerimen. ¹¹ A na ča oda, ale le Devleha pes lašaras prekal amaro Raj Ježiš Kristus, prekal savo priilam o zmjereňje.

Pal o Adam the pal o Kristus

¹² Prekal jekh manuš avľa o binos andro svetos a le binostar avľa o meriben. Avke pregelä o meriben pre savore manuša, bo savore kerde bini.

¹³ O binos sas pro svetos imar the anglo zakonos, ale te nane zakonos, o binos pes na rachinel. ¹⁴ Ale le Adamostar džiči ko Mojžiš sas o manuša tel e zor le meribnaskri, the te na kerde ajso binos sar o Adam.

O Adam sikavel pre Oda, ko avelä.

¹⁵ Ale le Devleskre daroha oda hin avres sar le binoha. Bo te prekal jekhe manušeskro binos but džene mule, ta avke prekal e milost jekhe manušeskri, le Ježišoskri Kristoskri, ižen but rozbarila le manušenge le Devleskri milost the daros. ¹⁶ Kale Devleskre daroha oda hin avres sar ole binoha, so kerďa jekh manuš. Bo prekal jekh binos avľa o sudos, ale pal o but bini avľa le Devleskro milostivo daros, so amendar kerel čačipnaskren. ¹⁷ Vašoda, hoj jekh manuš kerďa binos, chudňä o meriben te kralinel. So sigeder akana prekal oda jekh, prekal o Ježiš Kristus, kralinena andro dživipen savore, so chudle le Devleskri milost the oda daros, so lendar kerel čačipnaskren.

¹⁸ Avke sar prekal jekh manuš, savo kerďa binos, avľa o sudos pre savore manuša, avke the prekal jekh čačipnaskro skutkos avľa o ospravedľneňje pre savore manuša, hoj len te avel o dživipen. ¹⁹ Bo avke sar prekal oda, hoj jekh manuš na šunďa, ačhile but džene binošna, avke the prekal oda, hoj jekh manuš šunďa, ačhena but džene čačipnaskre.

²⁰ Andre oda avľa mek the o zakonos, hoj te barol o binos. Ale kaj barila o binos, ode mek buter barila le Devleskri milost, ²¹ hoj avke, sar o binos chudňä te kralinel a te lidžal ko meriben, avke the e milost le Devleskri chudňä te kralinel prekal o spravodľišagos a te lidžal ko večno dživipen prekal o Ježiš Kristus amaro Raj.

6

Mule le binoske, džide le Kristoske

¹ Akor so phenaha? Ačhaha andro binos, hoj te barol e milost le Devleskri? ² Šoha na! Amen, so muľam le binoske, sar šaj mek andre leste dživas? ³ Abo so, na džanen, hoj savore, ko samas bolde andro Ježiš Kristus, bolde sam andre leskro meriben? ⁴ Le bolipnaha samas jekhetane leha parunde andro meriben, hoj avke, sar sas o Kristus uštado andral o meriben le Dadeskra slavaha, the amen te dživas andro nevo dživipen.

⁵ Bo te ačhiľam jekh leha andre leskro meriben a muľam avke sar the ov, ta avaha uštade andral o meriben, avke sar sas ov. ⁶ Se džanas, hoj amaro purano manuš sas jekhetane leha ukrižimen, hoj te avel zničimen o binošno felos, hoj imar buter te na avas otroka le binoske. ⁷ Bo oda, ko muľa, hino imar slobodno le binostar.

⁸ Amen pačas, hoj te muľam le Kristoha, jekhetane leha the dživaha. ⁹ Se džanas, hoj o Kristus ušřila andral o meriben, imar buter na merel a imar nane tel e zor le meribnaskri. ¹⁰ Bo ov muľa jekhvar a pro furt a le binos nane upral leste ñisavi zor, ale o dživipen, so dživel, dživel le Devleske.

¹¹ Avke peske the tumen gondolinen pal tumende, hoj san mule le binoske, ale džide le Devleske andro Ježiš Kristus. ¹² Te na kralinel o binos andre tumaro meribnaskro felos avke, hoj šunenena leskre feloskre žadosci. ¹³ Añi ma den, hoj varesavo kotor tumare felostar te avel le binoske sar o nastrojis pro nalačhipen. Ale odden tumen le Devleske sar ola, ko ušřile andral o meriben a dživen. A tumare feloskre kotora den le Devleske sar o nastroj pro spravodľišagos. ¹⁴ O binos na vladňinela upral tumende, bo na san tel o zakonos, ale tel e milost le Devleskri.

Otroka le spravodľišagoskre

¹⁵ Akor sar? Keraha o bini, bo na sam tel e zakonos? Bo sam tel e milost le Devleskri? Šoha na! ¹⁶ So na džanen, hoj te tumen varekaske odden te šunel sar otroka, hoj san otroka oleske, kas šunen? Vaj san otroka le binoske, so lidžal andro meriben, abo san otroka le šundipnaske, so lidžal ko spravodlišagos. ¹⁷ Varekana sanas otroka le binoske, ale palikeras le Devleske, hoj andral o jilo šundan oda sikaviben, so tumenge sas dino. ¹⁸ Akana san slobodna le binostar a ačhilan otroka le spravodlišagoske.

¹⁹ Vašoda, hoj tumaro felos hino slabo, vakerav sar manuš: Bo avke, sar varekana denas tumare tela te služinel le nažužipnaske the le nalačhipnaske pro nalače veci, avke akana den cale tumare tela te služinel le spravodlišagoske pro posveteŕnje. ²⁰ Bo akor, sar sanas otroka le binoske, sanas slobodna le spravodlišagostar. ²¹ Savi chasna tumen akor sas ole vecendar, vaš save tumen akana ladžan? Bo o koŕeć ole vecengro hin o meriben. ²² Ale akana san slobodna le binostar a ačhilan otroka le Devleskre. Kada tumen lidžal andro posveteŕnje a o koŕeć kaleskro hin o većno dživipen. ²³ Bo e odplata vaš o binos hin o meriben, ale le Devleskro milostivo daros hin o većno dživipen andro Ježiš Kristus, amaro Raj.

7

O podobenstvo pal e veraduŕni džuvli

¹ Abo ċi na džanen, phralale – bo phenav olenge, ko prindžaren o zakonos –, hoj le zakonos hin zor upral o manuš dži akor, medik dživel? ² Bo e veraduŕni džuvli hiŕi le zakonoha phandli ke peskro rom, medik o rom dživel. Ale te o murš muľahas, e džuvli uľahas slobodno le zakonostar, so la phandelas ko murš. ³ Ale medik dživel o rom a oj gelahas avre muršeha, vićindehas la lubŕi. Ale te lakro rom muľahas, oj hiŕi slobodno le zakonostar a nane lubŕi te aćhela te dživel avreha.

⁴ Avke the tumen, phralale mire, muľan le zakonoske prekal o felos le Kristoskro, hoj te patrinen Oleske, ko sas uštado andral o meriben, hoj te anas e chasna le Devleske. ⁵ Bo mek sar dživahas pal o felos, lidžanas amen o binošna žadosci, so avenas prekal o zakonos. A savoro, so kerahas, lidžalas andro meriben. ⁶ Ale akana sam oslobodžimen le zakonostar, bo muľan oleske, so amen phandelas andre, vašoda akana služinas le Devleske andro nevo Duchos a na andro purano pisimen zakonos.

O binos andro manuš

⁷ Akor so? Phenaha, hoj o zakonos hin binos? Šoha na! Ale o binos na prindžaravas, prindžardom les ċa prekal o zakonos. Bo aŕi pal e žadosca na džanľomas, te na phendahas o zakonos: „*Na žadineha!*“ ⁸ O binos pes chudŕna le zakonostar a prekal o prikazaŕnje andre mande uštada savore nalače žadosci. Bo bi o zakonos hino o binos mulo. ⁹ Me dživavas varekana bi o zakonos, ale sar avľa o prikazaŕnje, o binos obdžidila. ¹⁰ Ale me mulom a sikada pes, hoj o prikazaŕnje, so man kamelas te lidžal ko dživipen, mange anda o meriben. ¹¹ O binos pes olestar chudŕna, klaminďa man prekal o prikazaŕnje a murdarda man. ¹² Avke o zakonos hino sveto the o prikazaŕnje hino sveto, spravodľivo a laćho.

¹³ Akor so? Oda laćho mange anda o meriben? Šoha na! Ale hoj te dićhol o binos, hoj oda hin binos. O binos mange prekal oda laćho anel o meriben. Hoj pes prekal o prikazaŕnje te sikavel o binos, savo baro hino.

¹⁴ Se džanas, hoj o zakonos hino dućhovno, ale me som felesno, bikendo andro otroćvos le binoske. ¹⁵ Me na aćaľuvav oleske, so kerav. Bo na kerav oda, so kamav, ale kerav oda, so našfi avri aćhav. ¹⁶ Ale te kerav oda, so na kamav, dav ċaće le zakonos, hoj hino laćho. ¹⁷ Avke akana imar oda na kerav me, ale o binos, so dživel andre mande. ¹⁸ Bo džanav, hoj andre mande – oda hin andre miro felos – na dživel o laćho. Bo the te kamav te kerel o laćho, na birinav oda te kerel. ¹⁹ Bo na kerav o laćho, so kamav, ale kerav oda nalaćho, so na kamav. ²⁰ Ale te kerav oda, so me na kamav, na kerav oda imar me, ale oda kerel o binos, so dživel andre mande.

²¹ Avke arakhav andre mande o zakonos, hoj sar kamav te kerel o laćho, takoj hin paš ma o nalaćho. ²² Bo andre miro andruno manuš dav radišagoha ċaċipen le Devleskre zakonos. ²³ Ale dikhav andre mande aver zakonos, so pes marel le zakonoha andre miri goďi a phandel man andro zakonos le binoskro, so hin andre mande. ²⁴ Ó, savo ċoro manuš som! Ko man lela avri andral kada meribnaskro felos? ²⁵ Ale palikerav le Devleske, hoj kerel oda prekal o Ježiš Kristus, amaro Raj.

Avke akana, me mira goďaha služinav le Devleskre zakonoske, ale mire feľoha le binoskre zakonoske.

8

Pal o dživipen andro Duchos

¹ Akana imar nane nisavo odsudeñje prekal ola, ko hine andro Ježiš Kristus. ² Bo o zakonos le Duchoskro, so amen del o dživipen andro Ježiš Kristus, man oslobodzinda andral o zakonos le binoskro the andral o meriben. ³ Oda, so našti kerelas o zakonos, bo o felos sas slabo, oda kerđa o Del, sar bičhađa peskre Čhas. Ov avla andre ajso felos, sar hin le binošne manušen, a odsudzinda o binos andro felos. ⁴ O Del oda kerđa, hoj pes te dokerele savoro, so amendar o zakonos mangelas, andre amende, so na dživas pal o felos, ale pal o Duchos.

⁵ Bo ola, ko dživen pal o felos, gondoliñen pro feloskre veci, ale ola, ko dživen pal o Duchos, gondoliñen pro duchoskre veci. ⁶ Bo le feloskro gondolišagos anel o meriben, ale o gondolišagos le Duchoskro anel o dživipen the o smirom. ⁷ Le feloskro gondolišagos džal pro Del, bo pes na poddel le Devleskre zakonoske, bo pes aňi našti poddel. ⁸ Ola, ko dživen andro felos, našti aven pre dzeka le Devleske.

⁹ No tumen na san andro felos, ale andro duchos, te o Duchos le Devleskro dživel andre tumende. Ale te varekas nane le Kristoskro Duchos, oda nane leskro. ¹⁰ Ale te hin o Kristus andre tumende, akor hin o felos mulo anglo binos, ale o Duchos hin o dživipen anglo spravodlišagos. ¹¹ Te dživel andre tumende o Duchos oleskro, ko uštada le Ježiš andral o meriben, ta akor oda, ko uštada le Kristus andral o meriben, obdžidarela the tumare meribnaskre felora prekal peskro Duchos, so dživel andre tumende.

¹² Vašoda, phralale, amen na mušinas te dživel avke, sar kamel o felos, ¹³ bo te dživen le feloske, merena, ale te le Duchoha meraren o skutki le feloskre, dživena.

¹⁴ Bo savore, ko hine ligende le Devleskre Duchoha, hine o čhave le Devleskre. ¹⁵ Se priilan le Duchos, so tumendar na kerel otroken, hoj pale te dživen andre dar, ale priilan le Duchos, so tumendar kerel čhaven. Andre leste šaj vičinas: „Abba, Dado!“ ¹⁶ Oda Duchos korkoro svedčinel amare duchoske, hoj sam o čhave le Devleskre. ¹⁷ A te sam o čhave, sam the o dediča: O dediča le Devleskre the jekhetane dediča le Kristoskre. Bo te leha jekhetane cerpinas, jekhetane leha the avaha andre leskri slava.

E slava, so avela

¹⁸ Me mange gondolinav, hoj o pharipen, so amen hin akana, pes aňi na del te rachinel ke odi slava, so pes amenge sikavela. ¹⁹ Bo calo ņebos the cali phuv igen užarel pro Del, sar sikavela, ko hin peskre čhaven. ²⁰ Bo savoro, so sas kerdo pre phuv, hin musardo. Nane lačno pre nisoste a oda na korkoro pestar, ale o Del oda avke domukla. No diňa amen the nađe, ²¹ hoj savoro, so sas kerdo le Devlestar, ela oslobodzimen andral o otroctvos la skazakro andre sloboda the andre slava le Devleskre čhavengri.

²² Amen džanas, hoj savoro, so sas kerdo le Devlestar, dži akana cerpinel andro dukha sar e džuvli, savi užarel te lochol. ²³ No na ča oda, ale the amen, save чуđnam le Duchos sar oda ešebno daros le Devlestar, cerpinas andre peste, sar užaras pro Del, hoj amendar te kerel peskre čhaven a te oslobodzinel amaro felos. ²⁴ Bo amen sam zachraňimen andre nađe. Ale te oda, pre soste užaras, šaj te dikhel, akor oda nane nađe. Bo soske vareko užarela pre oda, so dikhel? ²⁵ Ale te pes mukas pre oda, so na dikhas, ta akor užaras pre oda andre trpezlivost.

²⁶ Avke the o Duchos pomožinel amare slabišagenge. Se amen na džanas, vaš soske pes amenge kampil te modlinel. Ale korkoro o Duchos pes privakerel vaš amenge avke, hoj pes aňi le lavenca na del te phenel avri. ²⁷ Ale oda, ko skuminel o jile, džanel, so kamel o Duchos, bo ov pes privakerel vaš o manuša le Devleskre avke, sar o Del kamel.

²⁸ Amen džanas, hoj savoro, so avel andro dživipen, hin pro lačno olenge, ko kamen le Devles a kas peske vičinđa andre peskro planos. ²⁹ Olen, kas peske o Del anglal kidňa avri, olen the iľa avri, hoj te ačhen ajse sar leskro Čhavo, hoj o Čhavo te avel ešebno maškar o but phrala. ³⁰ Olen, kas peske anglal iľa avri, olen the vičinđa; olen, kas vičinđa, olen the ospravedlňinda; olen, kas ospravedlňinda, olen the oslavinda.

Le Devleskro kamiben

³¹ Akor so pre oda šaj phenas? Te hin o Del amenca, ko pre amende šaj avel? ³² O Del, savo na sajinda peskre Čhas, ale diňa les vaš amenge savorenge, či oleha amenge na diňa savoro? ³³ Ko šaj vakerel pre ola manuša, kas peske o Del avri kidňa? O Del hin oda, ko amen ospravedlňinel. ³⁴ Ko len šaj odsudzinel? O Ježiš Kristus hin oda, ko muľa, no na ča oda, ale mek the uštala andral o meriben, ov hino pal e čači sera le Devleskri a privakerel pes vaš amenge. ³⁵ Ko amen odlela le Kristoskre kamibnastar? O pharipen, abo e dukh? Abo te pre amende džana, vaj e bokh, abo o čoripen, či e dar pal o dživipen, vaj o meriben? ³⁶ Avke sar hin pisimen:

„Vaš tuke amen murdaren calo džives;

keren amenca sar le bakrorenca, saven lidžan te murdarel.“

³⁷ Ale andre kada savoro sam buter sar viťaza prekal o Ježiš, savo peske amen zakamla.
³⁸ Bo me pačav, hoj aňi o meriben, aňi o dživipen, aňi o aňjela, aňi o uprune zora, aňi ola veci, so hin akana, aňi ola veci, so mekča avena, aňi nisave zora, ³⁹ aňi oda, so hin učes, aňi oda, so hin teles, aňi nič aver, so sas kerdo le Devlestar, amen našti odlela le Devleskre kamibnastar, so hin andro Ježiš Kristus, andre amaro Raj.

9

Pal o Izrael

¹ Me vakerav čačipen andro Kristus, na klaminav a miro svedomje andro Sveto Duchos mange hin švedkos, ² hoj man hin bari žala a bari dukh andro jilo, savi na preačhel.
³ Bo me korkoro kamlomas te avel prekošlo a odčhido le Kristostar vaš mire phrala the miri famelija pal o telos. ⁴ On hine o Izraeliti: Lendar kerđa peskre čhaven; lenge sas diňi e slava, o zmluvi, o zakonos, e bohoslužba the o zaslubeňja. ⁵ Lendar hine o dada a lendar hine the ola, kastar avel o Kristus pal o telos, savo hino Del upral savorende a hino požehñimen pro furt. Amen.

⁶ Ale našti phenas, hoj o Del prepħagla peskre lava. Bo na savore, ko hine andral o Izrael, hine čačes Izraeliti. ⁷ Aňi na savore hine o čhave ča vaš oda, hoj hine o potomki le Abrahamoskre, ale o Del phenda le Abrahamoske: „*Le Izakostar pes tuke rachinela o potomstvos.*“ ⁸ Dikhas, hoj le Devleskre čhave nane ola, ko ulile andro Izrael pal o telos, ale ola čhave, pal save o Del diňa lav, pes rachinen andro potomstvos le Abrahamoskro. ⁹ A kada hin oda lav, so diňa o Del: „*Aver berš andre kajso časos avava a la Sara ela čhavoro.*“

¹⁰ Avke oda sas na ča paš late, ale the paš e Rebeka. La Rebekakre čhaven sas jekh dad, amaro dad o Izak. ¹¹⁻¹² Bo mek akor, sar o čhave aňi na ulile, aňi na kerde nič lačo abo nalačo, imar sas lake phendo le Devlestar: „*O phureder služinela le ternedereske.*“ O Del phenda kada, hoj te sikavel, hoj ov kidel avri, sar kamel, a hoj oda na sas vaš oda, so jekh lendar kerđa. ¹³ Avke sar hin pisimen: „*Le Jakob kamavas, ale le Ezav našti avri ačhavas.*“

¹⁴ Akor so šaj phenas, hoj o Del nane spravodlivo? Šoha na! ¹⁵ Bo le Mojžišoske phenel kada:

„*Ela mange pharo vaš oda,
 vaš kaste me kamav,
 a avava jileskro ke oda,
 ke kaste me kamav!*“

¹⁶ Na džal pal oda, so kamen abo so keren o manuša, ale džal pal oda, hoj o Del del peskri miloš. ¹⁷ Andro lava le Devleskre hin phendo le faraonoske: „*Vašoda tut vičindom andro dživipen, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pes miro nav te rozvakerele pal cali phuv.*“
¹⁸ Bo o Del hino jileskro ke oda, ke kaste ov kamel; ale kaske kamel, oleske zakerel o jilo andre.

Le Devleskri cholí the lačhejileskeriben

¹⁹ Ale vareko mange šaj phenel: „*Ńiko pes našti ačhavel oleske, so o Del kamel. Te oda hin avke, soske amen akor marele?*“ ²⁰ Ó, manušeja, ko sal tu, hoj aches pre čhib le Devleske? Či šaj phenel oda, so hino kerdo, oleske, ko les kerđa: „*Soske man avke kerđal?*“ ²¹ Abo či nane zor le hrńčjaris upral e čik, hoj andral odi jekh čik te kerel jekh kuči pro slavno učel a aver pro običajno?

²² Avke o Del kamla te sikavel peskri cholí the peskri zor. Igen likerelas avri a zlidžalas ola kuča, pre save sas leskri cholí, so sas pripravimen pro meriben. ²³ O Del kamla te sikavel peskri bari slava pro kuča, ke save sas lačhejileskro a save pripravinda pre slava – ²⁴ pre amende, saven peske vičinda: Na ča le Židendar, ale the avre narodendar.
²⁵ Avke sar the andro Hozeáš phenel:

„*Olen, ko na sas mire manuša,
 vičinava ‚mire manuša‘
 a olenge, kas na kamavas,
 phenava: ‚Kamav tumen.‘*“

²⁶ A ela avke, hoj ode, kaj pes lenge phenelas:
 „*Tumen na san mire manuša‘,
 ode pes len vičinela
 čhave le džide Devleskre.*“

27 O Izajaš vičinel upral o Izrael:
*„The te o čhave le Izraeloskre ulehas ajci,
 keci hin e poši paš o moros,
 ča frima lendar ena zachrañimen,
 28 bo o Raj kerela la phuvaha savoro, so phendã,
 a kerela oda sig.“*
 29 The o Izajaš oda imar anglal phendã:
*„Te amenge o Nekzoraleder Raj
 na muklahas o potomstvos,
 ulamas sar e Sodoma
 a dičhilamas avri sar e Gomora.“*

O Izrael the o evaņjelium

30 So akor oleha phenas? O aver narodi, save na kerenas nič pre oda, hoj te aven spravodliva anglo Del, dochudle o spravodlišagos prekal o pačaben. 31 No o manuša andral o Izrael, save kerenas savoro, hoj te aven spravodliva prekal o zakonos, na dochudle o spravodlišagos prekal o zakonos. 32 Soske? Vašoda, hoj on pes na mukenas pro pačaben, ale pre peskre skutki. Avke pele pro bar a demade pes, 33 avke sar hin pisimen:

*„Dikh, thovav pro Sion e skala,
 kaj pes o manuša demena,
 the o bar, pre savo perena,
 ale oda, ko andre leste pačala,
 pes šoha na ladžala.“*

10

1 Phralale, jilestar kamav a mangav le Devles, hoj o Izrael te avel zachrañimen. 2 Šaj phenav, hoj labon pal o Del, ale nane len spravno prindžaripen. 3 Bo na prindžaren le Devleskro spravodlišagos a kamen te presikavel peskro spravodlišagos, na poddine pes le Devleskre spravodlišagoske. 4 Se o Kristus hin o koñec le zakonoskro, hoj sako, ko pačala, te avel spravodlivo anglo Del.

O spaseņje prekal savorende

5 Bo o Mojžiš pisinel pal o spravodlišagos andral o zakonos: *„Oda manuš, ko dolikerela leskre prikazarņja, dživela lendar.“* 6 Ale o spravodlišagos prekal o pačaben, phenel kada: *„Ma phen tuke andro jilo: „Ko džala upre andro ñebos?“* (Oda hin te anel le Kristus tele.) 7 Abo: *„Ko džala tele andro svetos le mulengro?“* (Oda hin te anel le Kristus upre andral o meriben.) 8 Ale sar phenel? *„Oda lav hino igen pašes, hino andre tiro muj the andre tiro jilo“* – oda hin oda lav pal o pačaben, so vakeras. 9 Bo te viznavineha le Ježiš sar Rajes a pačaha andre tiro jilo, hoj les o Del uštađa andral o meriben, aveha zachrañimen. 10 Se le jileha pes pačal, hoj te avas čačipnaskre, ale le mujeha pes viznavinel, hoj te avas zachrañimen. 11 Bo hin pisimen: *„Sako, ko andre leste pačala, na ladžala pes.“* 12 Oda hin jekh, či oda hin Židos vaj Grekos, bo oda jekh Raj hino Raj savorende – barvalo ke sakoneste, ko les mangel. 13 Bo sako, ko vičinel pro nav le Rajeskro, ela zachrañimen.

14 Ale sar šaj pre leste vičinena, te andre leste na pačandile? A sar šaj pačana andre oda, pal kaste na šunde? A sar šaj šunena, te ñiko lenge o lav na vakerala? 15 A sar šaj vakarena, te na ena bičhade? Avke sar hin pisimen: *„Save šukar hine o pindre olengre, save aven te vakerele o lačo hiros pal o lače veci.“*

16 Ale na savore priile o evaņjelium, bo o Izajaš phenel: *„Rajeja, ko pačandila amare lavenge?“* 17 O pačaben avel akor, sar šunas, a šunas akor, sar pes vakerele o lav le Kristoskro.

18 Ale phučav: So, čačes na šunde? Sar hoj na? Šunde! Avke sar hin pisimen: *„Lengro hangos pes rozligendã pal calĩ phuv
 a lengre lava džĩ pro agor le svetoske.“*

19 Pale phučav: Či oda o Izrael na achaliļa? O Mojžiš ešebno pre oda odphendã: *„Me kerava, hoj o manuša andral o Izrael te žjarlinen
 pro manuša, save aņi nane narodos.“*

*Kerava, hoj te chan choli
 pro narodos, savo nane godaver.“*

20 O Izajaš pes na daralas te phenel: *„Diņom man te arakhel olenge, ko man na rodenas,
 sikađom man olenge, ko pal ma na phučenas.“*

²¹ Ale pal o Izrael phenel:

*„Calo džives nacirdavas mire vasta
ko manuša, save na kamenas te šunel
a ačhenas mange pre čhib.“*

11

O Del na odčhida le Izrael

¹ Phučav akor: Či odčhida o Del peskre manušen? Šoha na! Se the me som Izraelitas andral o potomstvos le Abrahamoskro andral o kmeños Benjamin. ² O Del na odčhida peskre manušen, saven peske anglal kidña avri. Se džanen, so hin pisimen andro lav, kaj pes vakerel pal o Eliaš – sar vakerelas le Devleske pro Izrael a phenda: ³ „*Rajeja, tire proroken murdarde a tire oltara čhide tele. Ačhilom ča me korkoro a the man kamen te murdarel.*“ ⁴ Ale so leske odphenda o Del? „*Muklom mange eфта ezera (7 000) muršen, save na lašarenas le Baal, le falošne devles.*“ ⁵ Avke hin the akana. Ačhila lendar ča frima džene, ča ola, kas peske kidña o Del avri peskra milosfaha. ⁶ Ale te oda hin le Devleskra milosfatar, ta akor oda nane le skutkendar; bo te oda ulahas avke, palis imar le Devleskri milost na ulahas milost.

⁷ Akor so? O manuša andral o Izrael na dochudle oda, so rodenas, ale ča ola, ko sas avrikidle. A okle dženge ačhile o jile zakerde andre, ⁸ avke sar hin pisimen:

*„O Del len diña duchos, hoj zorales te soven,
jakha, hoj te na dikhen,
a kana, hoj te na šunen
– dži adadžives.“*

⁹ A o David phenel:

*„Mi el lenge lengro hostinakro skamind e pasca
a mi peren a mi el lenge vaš oda počimen!“*

¹⁰ Mi korisalon pro jakha, hoj te na dikhen,
a bandar lengro dumo pro furt.“

O spaseñje avre narodengro

¹¹ Me akor phučav: Pele o manuša andral o Izrael avke, hoj imar na uštena? Šoha na! Ale vaš oda, hoj on pele andro binos, avla e zachrana ke aver narodi, hoj o Izrael pre lende te žjarlinel. ¹² Ale te le Židengro binos anda o barvalipen le svetoske a oda, hoj on pele, anda o barvalipen le avre narodenge, ta keci buter barvalipen anela oda, sar avena savoredžene pale?

¹³ Tumenge, le Nažidenge, phenav: Lašarav kadi služba, bo me som apoštolos le Nažidenge. ¹⁴ A talam šaj kerava oda, hoj mire teloskre phrala te žjarlinen, a oleha šaj zachrañnava varekas lendar. ¹⁵ Bo te vaš oda, hoj o Del odčhida le Židen, hin o svetos le Devleha zmjerimen – ta so ela akor, sar len pale prilela? Či na o dživipen andral o meriben? ¹⁶ Te o ešebno kotor le marestar hin dino le Devleske sar sveto, akor calo maro hino sveto a te hin o koreñis sveto, akor the o konara.

¹⁷ Varesave konarica sas avriphagle, a tu, sar e dzivo oliva, salas andre zaštepimen maškar okla a ačhila tutar oda, ko lel e chasna la olivakre koreñistar the le žirostar, ¹⁸ ma lašar tut upral o konara. A te tut lašares, ta džan, hoj na tu lidžas o koreñis, ale o koreñis tut. ¹⁹ Ale tu phenaha: „O konara sas avriphage, hoj me te avav zaštepimen.“ ²⁰ Mištes, sas avriphage vaš oda, hoj na pačanas, ale tu ačhes le pačabnaha. Vašoda tut ma lidža upre, ale dara tut! ²¹ Bo te o Del na sajinda o čače konara, na sajnela añi tut.

²² Vašoda dikh le Devleskro lačhipen, ale the oda, sar zoraha sudzinel! O Del hino zoralo ke ola, ko pele, ale hino lačo ke tu, te ačheha andro lačhipen. Ale te na ačheha, aveha the tu avričhindo. ²³ Avke the on, te na ačheha andro napačaben, ena pale zaštepimen. Bo le Devles hin zor pale len te zaštepinel. ²⁴ Te tu sal avričhindo andral e dzivo oliva a sal zaštepimen andre lači oliva, so nane prirodzeno, ta keci sigeder ena kala konara, so imar sas andre čači oliva, pale zaštepimen andre peskri oliva?

O Izrael ela pale zachrañimen

²⁵ Se kamav, phralale, hoj te džanen kada garudipen, hoj te na aven godaver korkore ke peste. Bo varesave manušenge andral o Izrael hine o jile zakerde andre dži akor, medik na avena savore manuša, save nane Židi ko Del. ²⁶ A avke ela calo Izrael zachrañimen, sar hin pisimen:

*„Andral o Sion avela o Zachrancas
a odlela o bijedevleskeriben le Jakobostar.“*

27 *Kada ela miri zmluva prekal lende,
sar odlava lengre bini.*"

28 Vašoda, hoj o Židi odčhide o evaňjelium, hine űeprijateľa le Devleskre a ada hin pro lačo tumenge, ko na san Židi. Ale vaš lengre dada, saven peske o Del kidňa avri, hine leskre prijateľa. 29 Bo o Del na lel pale o dari, so diňa, a na bisterel pro manuša, saven peske kidňa avri. 30 Avke sar tumen, o Nažidi, varekana na šunenias le Devles, ale akana chudňan e milost le Devleskri vaš oda, hoj o Židi na šunenias le Devles, 31 avke akana on na šunen, hoj pes tumenge te dochudel e milost le Devleskri. No prekal oda palis the on chudena pale e milost le Devleskri. 32 Bo o Del zakerda andre savore manušen andre oda, hoj les te na šunen, hoj pre sakoneste te avel palis leskri milost.

33 Ó, savo baro hino o Del
andre peskro barvalipen,
godaveripen the prindžaripen!

Ko šaj achalol leskre sudi
a ko šaj avel pre oda,
save hin leskre droma?

34 *„Se ko prindžarel le Devleskro gondolišagos?
Abo ko sas varekana leskro radcas?“*

35 *„Ko diňa le Devles vareso,
hoj ov oda leske te del pale?“*

36 Bo lestar, prekal leste a leske hin savoro!
Leske e slava pro furt! Amen.

12

Nevo dživipen andro Kristus

1 Phralale, mangav tumen vaš oda, hoj o Del hino lačhejileskro! Den tumare tela sar džidi, sveto obeta, so ela le Devleske pre dzeka. Ada hin nekfeder služba le Devleske. 2 Ma keren avke, sar kerel kada svetos. Ale domuken le Devleske te čerinel tumen andral a te del tumen nevo gondolišagos, hoj palis te džanen, so kamel o Del, so hin lačo, so hin leske pre dzeka a so hin dokonalo.

3 Vaš e milost le Devleskri, so sas mange diňi, phenav sakoneske tumendar: Ma av barikano, ma gondolin pal tu buter, sar kempel, ale gondolin pal tu ajci, keci tut o Del diňa pačaben. 4 Bo sar amen hin but kotora andro felos, ale na savore kotora keren jekh buči, 5 avke the amen sam but džene jekh felos andro Kristus, ale sako hin aver kotor. No jekhetane sam oda jekh felos. 6 Ale o Del amen diňa peskra milostatar sakones aver dari. Te hin varekas daros te prorokinel, mi kerel oda, pal oda keci les hin pačaben. 7 Te hin varekas daros te služinel, mi služinel. Te hin varekas daros te sikavel, mi sikavel. 8 Oda, kas hin daros te podhazdel andro pačaben, mi kerel oda. Oda, ko del, mi del ščirones. Ko lidžal varesavi služba, mi kerel oda savore jileha. Ko kerel lačhipen avreske, mi kerel oda radišagoha.

Sar te dživel o dživipen le Devleha

9 O kamiben mi el čačo a na dujemujengro. Mi džunglol tumenge o nalačhipen; likerem tumen le lačhipnastar. 10 Jilestar tumen kamen sar phrala-pheňa a jekh avreske presikaven bareder pačiv. 11 Keren savoro prekal oda, hoj te služinen le Rajeske radišagoha andral calo jilo. 12 Radisaľon andre nađej; andro pharipen likerem avri; andro modlitbi ma preačhen. 13 Sthoven tumen pre oda, so kempel le phralenge. Phundraven tumare khera prekal o cudza manuša a den len pačiv.

14 Žehňinen olenge, ko pre tumende džan, žehňinen a ma košen. 15 Radisaľon olenca, ko radisaľon, a roven olenca, ko roven. 16 Mi el tumen jekh gondolišagos maškar peste. Ma hazden tumen upre, ale achalón the olen, ko hine slabeder. Ma aven godaver korkore prekal peste.

17 űikaske ma den pale o nalačo vaš o nalačo. Ale keren oda, so hin lačo angle savore manuša. 18 Te pes oda del a te oda hin pre tumende, dživen savore manušenca andro smirom. 19 Mire lačhe phralale, ma visaren avrengre pale o nalačhipen, ale muken oda le Devleskra cholake. Se hin pisimen: *„Me man pomstina, me lenge dava pale,“* phenel o Raj.

20 Vašoda, te hino tiro űeprijateľis bokhalo, de les te chal,
a te hino smedno, de les te pijel.
Bo te kada kereha, čiveha leske pro šero o jagale angara.

²¹ Ma domuk, hoj o nalačipen tut te thovel tele, ale le lačhipnaha thov tele o nalačipen.

13

Te poddel pes le autoritenge

¹ Sako pes mi poddel le svetoskre autoritenge. Bo űiko na lidűal korkoro pestar, te leske oda o Del na domuklahas. Sako hino ačhado le Devlestar. ² Avke sako, ko pes ačhavel pro autoriti, ačhavel pes the pre oda, so o Del prikazinda, bo ov le autoriten ačhada. Ola, ko na űunen, anen pre peste o sudos. ³ Ola, ko keren o lačo, pes na muűinen te daral le autoritendar, ale ola, ko keren o nalačo. Na kames tut te daral le autoritendar? Akor, ker o lačo a lašarena tut, ⁴ bo on hine le Devleskre sluűobņika tuke pro lačo. Ale te keres oda, so nane lačo, dara tut, bo na hijaba hordinen e űabla. On hine le Devleskre sluűobņika, save sikaven le Devleskri choļi oļenge, ko keren o nalačo. ⁵ Vašoda pes igen kempel te poddel na ča vaű le Devleskri choļi, ale the vašoda, bo andro jilo dűanes, hoj oda hin miűtes.

⁶ Se vašoda počinen the o daņe, bo on hine le Devleskre sluűobņika, save keren ipen odi buči. ⁷ Den sakoneske oda, so leske kamen: Kaske o daņe, oleske o daņe; kaske o clo, oleske o clo; kaske e pačiv, oleske e pačiv; kastar kempel te daral, olestar daran.

Pal o kamiben maűkar o phrala

⁸ Ma ačhen űikaske űič te kamel, ča o kamiben jekh ke avreste, bo ko kamel avres, dolikerel calo zakonos. ⁹ Bo o prikazaņja: „*Na kereha lubipen! Na murdareha! Na čoreha! Na űadineha!*“ – savore kala a mek the savore okla prikazaņja hine andre kada jekh prikazaņje: „*Kameha avres avke sar tut korkores.*“ ¹⁰ Te varekas kames, űoha leske na kereha o nalačo. Vašoda te tut hin o kamiben, akor dolikeres calo zakonos.

O Dűives le Kristoskro hino paűes

¹¹ A kada keren, se dűanen, hoj imar avla tumari ora, hoj te uűten andral o soviben. Bo akana hin amaro spaseņje paűeder, sar sas akor, sar pačandilam. ¹² E rat imar oddűal a o dűives hino paűeder. Vašoda preačas te kerel o skutki le kalipnaskre a las pre peste o zbraņe le űvetloskre. ¹³ Vašoda likerases pes rajikanes sar o manuűa, save dűiven dűivese – na andro mulatiűagi the andro pijiben; na andro lubipen the andro dűungale veci; na andro vesekeđiűagi the andro hamiűagos. ¹⁴ Ale uren tumen andro Raj Jeűiű Kristus a ma gondoliņen pre oda, sar te kerel o nalače űadosci, save kamel te kerel amaro felos.

14

Te na odsudzinen peskre phralen

¹ Prilen olen, ko hine slaba andro pačaben, a ma vesekeđinen tumen lenca vaű oda, sar on gondoliņen, so hin lačo, abo nalačo. ² Jekh pačal, hoj űaj chal savoro, a vareko hino slabo andro pačaben a chal ča zeleņina. ³ Oda, ko chal savoro, te na dikhel tele oles, ko na chal. A oda, ko na chal savoro, te na sudzinel oles, ko chal. Se o Del les priiļa. ⁴ Ko sal tu, hoj sudzines avreskre sluhas? Ča leskro Raj rozsudzinel či ačhela, abo perela. Ale ačhela, bo o Raj dela les zor, hoj te ačhel.

⁵ Varesave manuűa likerases varesavo dűives bareder sar aver. Aver phenen, hoj savore dűivesa hine jekh. Sako mi el zoralo andre oda, sar ačhalol. ⁶ Ko dolikerel varesavo dűives, dolikerel les le Rajeske. Oda, ko chal savoro, del pačiv le Rajes, bo palikerel le Devleske vaű o chaben. Oda, ko na chal savoro, del tiű pačiv le Rajes, bo the ov palikerel le Devleske. ⁷ Bo űiko amendar na dűivel korkoro peske a űiko korkoro peske na merel. ⁸ Te dűivas, le Rajeske dűivas; te meras, le Rajeske meras. Avke či imar dűivas, abo meras, sam le Rajeskre. ⁹ Bo vašoda o Kristus the muļa the obdűiđiļa, hoj te avel Raj upral o dűide the upral o mule.

¹⁰ Ale tu soske sudzines tire phrales? Abo tu, soske tele dikhes tire phrales? Se savore jekhvar ačhaha anglo Del pro sudos. ¹¹ Bo hin pisimen:

„*Vašoda, hoj dűivav, phenel o Raj,
dojekh kħoč anglal mande bandōla
a dojekh čhib viznavinela,
hoj me som o Del.*“

¹² Avke sako amendar odphenela korkoro vaű peste le Devleske vaű oda, sar dűivelas.

Ma ker avke, hoj tiro phral te perel

¹³ Vašoda preačas te sudzinel jekh avres. Ale sigeder gondoliņ pre oda, hoj te na keres vareso, pre soste o phral űaj perel andro pačaben. ¹⁴ Me dűanav a pačav, hoj andro Jeűiű Kristus korkoro pestar nane űisavo chaben naűuűo, ča oleske hin naűuűo,

ko pačal, hoj oda chaben hin nažužo. ¹⁵ Bo te dukhaves tire phrales vaš o chaben, imar akor na phires andro kamiben. Ma musar tire chabeneha oles, vaš kaske mula o Kristus! ¹⁶ Te na vakeren namištes pre oda, pal soste tumen džanen, hoj hin lačo. ¹⁷ Bo o krališagos le Devleskro nane o chaben the o pijiben, ale o spravodlišagos, o smirom the o radišagos andro Sveto Duchos. ¹⁸ Oda, ko le Kristoske avke služinel, hino pre dzeka le Devleske a o manuša les den pačiv.

¹⁹ Mušinas te džal pal oda, so anel o smirom a jekhetane amen bararel andro pačaben. ²⁰ Ma musar oda, so o Del kerda, ča vaš o chaben. Se savoro hin žužo, ale nane mištes te chal oda, soha aver šaj perel andro binos. ²¹ Mištes hin te na chal mas, te na pijel mol, aňi te na kerel nič, pre soste šaj perel tiro phral.

²² O pačaben, so tut hin, liker andre tu anglo Del. Bachtalo hin oda, ko pes korkoro na odsudžinel andre oda, pal soste peske gondolinel, hoj hin lačo. ²³ Ale oda, ko pochibinel, sar vareso chal, hino odsudzimen, bo na kerel oda pačabnaha. A savoro, so keras bi o pačaben, hin binos.

15

Te keren oda, so anel lačo avrenge

¹ Te sam zorale andro pačaben, kampil amenge te lidžal o slabišagi olengre, ko hine slaba, a na te avel pre dzeka ča korkore peske. ² Sako amendar mi el pre dzeka avreske pre leskro lačo, hoj les te budinel andro pačaben. ³ Se aňi o Kristus na rodelas oda, so leske sas pre dzeka, ale avke sar hin pisimen: „*O dopheňiben olengro, ko tuke dophenen, avla pre mande.*“ ⁴ Se savoro, so sas varekana pisimen, sas pisimen prekal amende, hoj te sikluvas, te likerav avri, te radisaľuvav a avke amen te avel nađej.

⁵ A o Del, savestar avel e trpezlivost the o radišagos, mi del tumenge te gondolinel maškar peste pre oda jekh, hoj te keras avke, sar kerelas o Ježiš Kristus, ⁶ hoj savoredžene jekhetane te lašaras jekhe hangoha le Devles, le Dades amare Rajeskre le Ježišoskre Kristoskre.

O evaňjelium hin the prekal o aver narodi

⁷ Vašoda prilen jekh avres avke, sar o Kristus tumen priila pre slava le Devleskri. ⁸ Bo phenav, hoj o Ježiš Kristus sas o služobňikos le Židenge, vaš oda, hoj te sikavel, hoj o Del vakerel čačipen; a te sikavel, hoj le Devleskre lava, so diňa lengre dadenge, hine čače, ⁹ a hoj o aver narodi vaš leskri milost te lašaren le Devles. Avke sar hin pisimen: „*Vašoda tut lašarava maškar o narodi a gilavava tire naveske o chvali.*“

¹⁰ A pale phenel:

„*Narodale, radisaľon leskre manušenca!*“

¹¹ A pale:

„*Lašaren le Devles, savore narodale.*

Bararen les, savore manušale!“

¹² O Izajaš phenel:

„*Avela o potomkos le Izajoskro,*

ov lidžala avre naroden

a pre leste pes zmukena o narodi.“

¹³ A o Del, savo amen del e nađej, tumen mi pherdžarel savore radišagoha the smiromoha andro pačaben, hoj te baron prekal e zor le Svete Duchoskri andre nađej.

Le Pavloskri buči

¹⁴ Phralale mire, the me pačav pal tumende, hoj hin tumen san pherde le lačhipnaha a hin tumen savoro prindžaripen, a vašoda šaj sikaven jekh avres. ¹⁵ Me tumenge pisindom sikra zoraleder, bo kamľom tumenge pale te leperel varesave veci prekal e milost, so man diňa o Del, ¹⁶ hoj me te avav o služobňikos le Ježišoskro Kristoskro prekal o aver narodi, hoj te služinav sar rašaj le Devleskre evaňjelioske, hoj o narodi te aven e obeta, so šukares voňinel le Devleske a so hiňi pošvecimen le Svete Duchostar.

¹⁷ Vašoda man andro Ježiš Kristus šaj lašarav oleha, so kerav prekal o Del. ¹⁸ Darav man te vakerel vareso aver. Vakerav ča oda, so kerda o Kristus prekal ma le lavenca the le skutkenca, vaš oda, hoj les o aver narodi te šunen. ¹⁹ O Kristus oda kerda prekal o zorale zazraki the divi, andre zor le Devleskre Duchoskri. Avke chudňom te vakerel le Kristoskro evaňjelium andral o Jeruzalem, dži paš e phuv Illirikum. ²⁰ Furt kamavas te vakerel o evaňjelium pre ola thana, kaj mek na šunde pal o Kristus, hoj te na ačhavav pre avreskro zaklados. ²¹ Avke sar hin pisimen:

„*Ola, kaske na sas vakerdo pal leste, dikhena les*

a ola, ko pal leste na šunde, achalona.“

O Pavol kamel te džal andro Rim

²² Vašoda mange na sas buterval domuklo te džal ke tumende. ²³ Ale akana imar andre kala phuva dokerdom miri buči a imar but berš kamav te džal ke tumende. ²⁴ A džava akor, sar man ela drom andre Špañjelsko, bo pačav, hoj tumen dikhava, sar predžava prekal tumaro foros, a hoj tumen mange palis pomožinena te džal dureder pro drom. Ale sigeder sar džava, kamav tumenca sikra te radisalol. ²⁵ Akana džav andro Jeruzalem te služinel ode le Devleskre manušenje, ²⁶ bo e Macedonija the e Achaja pes rozhodniinde te kerel zbjerka prekal o čore maškar o phrala andro Jeruzalem. ²⁷ On oda kerde, bo dičholas pes lenge, hoj mištes hin lenge oda te visarel pale. Bo te o aver narodi dochudle le Židengro duchovno barvalipen, ta akor hine dlžna te služinel le Židenge peskre telesne barvalipnaha. ²⁸ Sar kada dokerava a sar lenge dava savore love, so sas prekal lende skidle upre, džava ke tumende a odarik džava andre Špañjelsko. ²⁹ Džanav, hoj sar avava ke tumende, anava pherdo požehnañje le Kristoskro.

³⁰ Prekal amaro Raj Ježiš Kristus the prekal o kamiben le Duchoskro, tumen mangav, phralale, hoj tumen jekhetane manca te maren vaš ma andro modlitbi anglo Del. ³¹ Modlĳinen tumen, hoj te avav avricirdlo andral o vasta le napačabnaskre manušenje andre Judsko. A modlĳinen tumen, hoj le Devleskre manuša andro Jeruzalem te prĳlen miri služba palikeribnaha. ³² A modlĳinen tumen, hoj le Devleskra volatar te avav ke tumende pherdo radišagoha, hoj mange maškar tumende te odpočovĳnav. ³³ O Del, savo del o smirom, mi el tumenca savorenca. Amen.

16

O pozdravi

¹ Kamav tumenge te phenel pal amari pheñ Feba, savi služinel andre khangeri andro foros Kenchrea, ² hoj la te prĳlen andro nav le Rajeskro, avke sar kampil le Devleskre manušenje. Te lake vareso kampil, andre savoreste lake pomožinen; se oj pomožinda but džengen a the mange korkoreske.

³ Pozdravĳnen la Priska the le Akvilas, save manca jekhetane služinen le Ježišoske Kristoske. ⁴ On vaš miro džĳivĳpen riskinde the peskro džĳivĳpen. Me lenge palikerav, no na ča me, ale the savore khangera andral o aver narodi.

⁵ Pozdravĳnen the e khangeri, so hiñi andre lengro kher.

Pozdravĳnen the le Epainetos, mire lače phrales. Ov sas ešebno andre Azija, ko pačandĳla andro Kristus.

⁶ Pozdravĳnen la Maria, savi kerđa igen phari buči prekal tumende.

⁷ Pozdravĳnen le Andronikos the le Junias, save hine Židi avke sar me a sas manca andre bertena, saven o apoštola mištes džanen a on pačandĳle andro Kristus sigeder sar me.

⁸ Pozdravĳnen le Amplĳatos, mire lače phrales andro Raj.

⁹ Pozdravĳnen le Urban, savo manca jekhetane kerel e buči le Kristoskri, the le Stachis, mire lače phrales.

¹⁰ Pozdravĳnen le Appolo, savo presikađa peskro pačabĳen andro Kristus.

Pozdravĳnen olen, ko hine andro kher ko Aristobulos.

¹¹ Pozdravĳnen le Herodion, savo hino Židos avke sar me.

Pozdravĳnen le pačabnaskren andral e famelĳa le Narcissoskri.

¹² Pozdravĳnen la Trifajna the la Trifosa, save keren buči prekal o Raj.

Pozdravĳnen la Persida, mira lača pheña, savi kerđa igen but buči prekal o Raj.

¹³ Pozdravĳnen le Rufos, savo hino avrikidlo le Rajestar, the leskra da, savi hiñi the mange sar daj.

¹⁴ Pozdravĳnen le Asinkritos, le Flegon, le Hermes, le Patrobas, le Hermas the savore phralen, save hine lenca.

¹⁵ Pozdravĳnen le Filologos the la Julia, le Nereus the leskra pheña, le Olimpas the savore phralen andro Del, save hine lenca.

¹⁶ Pozdravĳnen tumen jekh avres le svete čumibnaha.

Pozdravĳnen tumen savore khangera le Kristoskre.

¹⁷ Phralale mire, mangav tumen, den pozoris pre ola džene, save rozdelĳinen o khangera a maren upre le manušen a džan pre oda sikavĳben, so tumen prĳĳan. Obdžan kajse dženen! ¹⁸ Bo kajse manuša na služinen amare Rajeske le Ježišoske Kristoske, ale

peskre teloskre žadoscenge. Peskre gule lavenca the šukare vakeribnaha odcirden le pačivale manušen, save hine slaba andro gondolišagos. ¹⁹ Se sako džanel pal tumende, sar šunen le Devles. Vašoda man hin tumendar o radišagos, ale kamav, hoj te džanen, so hin lačo, a te na domuken tumenge o nalačo.

²⁰ O Del, savestar avel o smirom, sig rozpučinela le satan tel tumare pindre.

E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumenca.

²¹ Pozdravinel tumen o Timoteus, savo manca kerel jekhetane e buči, the o Lucius, o Jason the o Sosipatros, save hine Židi avke sar me.

²² Pozdravinav tumen andro Raj, me o Tercius, savo pisinda kada lil.

²³ Pozdravinel tumen o Gajos, andre saveskro kher pes zdžal e khangeri, a the me ode akana bešav.

Pozdravinel tumen o Erastos, o spravcas le foroskro, a mek the leskro phral o Kwartos.

²⁴ [E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumenca savorenca.]

O lašariben

²⁵ Slava le Devleske! Ov tumen šaj zorařarel andro pačaben, avke sar vakerav andre miro evaņjelium pal o Ježiš Kristus; avke sar pes sikađa o garudipen, so sas garudo čirlastar. ²⁶ Ale akana oda avla avri prekal oda, so pisinenas o proroka; a prikazinda oda o večno Del, hoj oda te džanen savore narodi, hoj savore te pačan a te šunen les.

²⁷ Leske, le jekhe godavere Devleske, mi džal e slava prekal o Ježiš Kristus pro furt.

Amen.

Le Pavloskro ešebno lil le Korintanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskra volatar vičindo sar apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, the o phral o Sostenes ² pisinās le Devleskra khangerake andro foros Korint, olenge, ko hine vičinde, hoj te aven le Devleskre manuša andro Ježiš Kristus, the savorenge, save bararen o nav amare the lengre Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro pre dojekh than:

³ Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj, o Ježiš Kristus, peskri milost the smirom!

⁴ Na preačhav te palikerel mire Devleske vaš tumenge, vaš le Devleskri milost, so tumenge sas diši andro Ježiš Kristus. ⁵ Bo andre leste ačhilan barvale andre savoreste, andre dojekh lav the andre dojekh prindžaripen. ⁶ O svedectvos pal o Kristus hino zoralo maškar tumende, ⁷ vašoda na chibalinel tumenge nisavo duchovno daros, sar užaren pre amaro Raj Ježiš Kristus, hoj pes sikavela. ⁸ Ov tumen dela zor andro pačaben dži o kočec. Likerela tumen avke, hoj na ela pre tumende so te phenel andro Džives amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. ⁹ Le Devleske šaj pačan. Ov tumen vičinda, hoj te dživen jekhetane leskre Čhaha, le Ježišoha Kristoha, amare Rajeha.

Jekh le Pavloskro a aver le Apolloskro

¹⁰ Phralale, mangav tumen andro nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro, hoj savoredžene te vakeren jekh, hoj tumen te na vesekedinen maškar peste. Aven jekhetane andre savoreste, andre jekh gondolišagos, hoj oda jekh te kamen a te roden. ¹¹ Bo dodžanlom man la Chloakra famelijatar, phralale, hoj hin maškar tumende o veseke dišagi. ¹² Oleha kamav te phenel, hoj sako tumendar phenel: „Me som le Pavloskro,“ abo: „Me som le Apolloskro,“ a aver: „Me le Peteriskro*,“ a mek aver: „Me le Kristoskro!“

¹³ Či hino o Kristus rozdelimen? Či sas o Pavol vaš tumenge ukrižimen? Abo san bolde andro nav le Pavloskro? ¹⁴ Palikerav le Devleske, hoj nikas tumendar na boldom, ča le Krispus the le Gajos, ¹⁵ hoj niko te na phenel, hoj sanas bolde andre miro nav. ¹⁶ No, mek boldom the le Štefan leskra famelijaha a buter imar na džanav, či mek boldom varekas avres. ¹⁷ Bo o Kristus man na bičhada te bolel, ale te vakerel o evaņgelium, na andro manušengre godaver lava, hoj o kerestos le Kristoskro te na našavel peskri zor.

O Kristus – le Devleskri zor the le Devleskro godaveripen

¹⁸ Se o lav pal o kerestos hin diliņipen prekal ola, ko meren, ale prekal amende, save avaha zachraņimen, hin le Devleskri zor. ¹⁹ Bo hin pisimen:

„Žičinava o godaveripen le godavere manušengro a e godi le godavere manušengri odčhivava.“

²⁰ Kaj hino o godaver? Kaj o avrisikado andro zakonos? Kaj ola, ko avke bares vakeren andre kada svetos? Či na visarda o Del o godaveripen kale svetoskro pro diliņipen? ²¹ Bo andre peskro godaveripen o Del kerda, hoj o manuša les te na sprindžaren peskre godaveripnaha, ale sas leske pre dzeka, hoj te aven spasimen prekal o kazimen lav, so lenge dičhol sar diliņipen. ²² Bo o Židi mangan o zazraki a o Greki roden o godaveripen. ²³ Ale amen vakeras pal o ukrižimen Kristus: O Židi pre oda rušen a le Grekenge oda hin diliņipen. ²⁴ Ale olenge, kas o Del vičinda, le Židenge the le Grekenge, hin o Kristus le Devleskri zor the le Devleskro godaveripen. ²⁵ Bo oda, so dičhol sar diliņipen le Devleskro, hin godavereder sar le manušengro godaveripen. A oda, so dičhol sar o slabišagos le Devleskro, hin zoraleder sar le manušengri zor.

²⁶ Se dikhen, phralale, save sanas, sar tumen o Del vičinda! Pal oda, sar dikhen o manuša, nane maškar tumende but avrisikade, abo zorale, vaj bare manuša. ²⁷ Ale o Del peske kidna avri oda, so hin dilino andro svetos, hoj pes te ladžan o godaver, a so hin slabo andro svetos, oda peske o Del kidna avri, hoj pes te ladžan o zorale. ²⁸ O Del peske kidna avri oda, so hin teledikhlo andro svetos a odčhido, oda, so o svetos na likerel nisoske, hoj te žičinel oda, so o svetos likerel varesoske, ²⁹ hoj pes anglo Del niko te na lašarel. ³⁰ Ale le Devlestar san andro Ježiš Kristus, savo ačhila amaro godaveripen.

* 1:12 1,12 E grecko čhib: le Kefasoskro

Andro Kristus sam ospravedlñimen, pošvecimen the avricinde, ³¹ hoj te avel avke, sar hin pisimen: „*Oda, ko pes lašarel, mi lašarel pes le Rajeha.*“

2

O evaņjelium pal o ukrižimen Kristus

¹ The me, phralale, sar avlom ke tumende te vakerel le Devleskro garudo čačipen, na avlom les te vakerel bare lavenca, abo bare godaveripnaha. ² Phendom mange, hoj maškar tumende na vakerava nič aver, ča pal o Ježiš Kristus, savo sas primardo pro kerestos. ³ Sar avlom ke tumende, avlom andro slabišagos – daravas man the izdravas. ⁴ Mire lava the miri kazeñ na sas andro godaver the presvedčiva lava, ale andro Duchos le Devleskro, savo sikavelas peskri zor, ⁵ hoj tumaro pačaben te na ačhaven pro godaveripen le manušeskro, ale pre zor le Devleskri.

Le Duchoskro godaveripen

⁶ Ale amen vakeras o godaveripen maškar ola, ko imar podbarile andro pačaben, ale na o godaveripen kale svetoskro, abo le bare rajengro andral kada svetos, save našlon. ⁷ Ale vakeras le Devleskro garudo godaveripen, so o Del diña pre amari slava mek anglođa, sar sas kerdo o svetos. ⁸ A ñiko le rajendar pre kada svetos na prindžarel oda godaveripen. Bo te les prindžardehas, ta akor na ukrižindehas amare Rajes, saveske džal e slava. ⁹ Ale avke sar hin pisimen:

*„Añi e jakh na dikhla,
añi o kan na šunđa,
mek añi andro jilo le manušeskro na avla,
so o Del pripravinda
olenge, ko les kamen.“*

¹⁰ Ale o Del oda sikada amenge prekal peskro Duchos, bo o Duchos skuminel savoro, the o garude veci le Devleskre.

¹¹ Bo ko džanel, so hin andro manuš, te na o duchos le manušeskro, so hin andre leste? Avke the le Devleskre veci na prindžarel ñiko, ča o Duchos le Devleskro. ¹² A amen na chudñam le duchos kale svetostar, ale le Duchos, savo hin le Devlestar, hoj te prindžaras savoro, so amenge o Del diña. ¹³ Pal oda the vakeras, ale na ajse lavenca, so hin le manušeskre godaveripnastar, ale ole lavenca, so sikilam le Duchostar. Avke sikavas le Duchoskre čačipena olenge, kas hin o Duchos. ¹⁴ Ale o telesno manuš na ačahal oda, so kamel le Devleskro Duchos, bo oda hin leske diliñipen. Našti oda sprindžarel, bo oda kampil te ačahal andro Duchos. ¹⁵ O manuš, savo dživel andro Duchos, džanel te sudzinel savore veci, ale les našti sudzinel o telesno manuš. ¹⁶ Avke sar hin pisimen:

*„Se ko prindžarda e godi le Rajeskri,
hoj les te sikavel?“*

No amen hin e godi le Kristoskri.

3

O služobñika le Devleskre

¹ A me, phralale, našti ke tumende vakerđom sar ke ola, ko dživen pal o Duchos, ale sar ke ola, ko hine telesna a mek hine cikne čhavore andro Kristus. ² Karminavas tumen le thudeha a na le zorale chabeneha, bo mek oda našti chalan. Añi akana našti chan, ³ bo mek furt san telesna. Bo te hin maškar tumende e zavist the o vesekedišagi, či mek na san telesna a či na keren avke sar o nipi andro svetos? ⁴ Bo te vareko phenel: „Me som le Pavloskro!“ a aver phenel: „Me le Apolloskro!“ – či na keren avke sar o nipi andro svetos?

⁵ Se ko hin o Apollo? A ko hin o Pavol? On hine o služobñika, prekal save pačandilan. A oda sako avke, sar leske diña o Raj. ⁶ Me sadzinavas a o Apollo polivinelas, ale o Del diña, hoj te barol. ⁷ A vašoda oda manuš, ko sadzinel nane nič, añi oda, ko polivinel, ale o Del, savo del, hoj te barol. ⁸ No oda, ko sadzinel the oda, ko polivinel, hine jekh. Ale sako chudela peskro počičiben pal oda, sar kerelas peskri buči. ⁹ Bo amen keras e buči jekhetane le Devleha a tumen san le Devleskri maľa the le Devleskri stavba.

¹⁰ Andral e miloš le Devleskri, so mange sas diñi, sar godaver staviteľis thodom o zaklados a aver dženo upre ačavel. Ale sako mi dikhel, sar upre ačavel. ¹¹ Bo ñiko našti thovel aver zaklados sar oda, so imar hin thodo, a oda hin o Ježiš Kristus. ¹² Či vareko pre oda zaklados ačavel o somnakaj, o rup, o vzacna bara, o kašt, o plus, abo e šuki čar: ¹³ Sakoneskri buči pes jekhvar sikavela. Bo andro Džives le Kristoskro dojekhe manušeskri buči pes skušinel a avri andre jag a odi jag sikavela, savi odi buči hiñi. ¹⁴ Te

odi buči, so varesavo manuš kerda pre oda zaklados, likerela avri, chudela o počiñiben. ¹⁵ Ale te varesave manušeske e buči zlabola, našavela o počiñiben, ale ov korkoro ela zachrañimen, no avke, sar te ulahas avricirdlo andral e jag.

¹⁶ So na džanen, hoj tumen san le Devleskro chramos a hoj o Duchos le Devleskro dživel andre tumende? ¹⁷ Te vareko musarel le Devleskro chramos, oles o Del musarela, bo o chramos le Devleskro hino sveto a oda san tumen.

¹⁸ Ņiko pes korkoro te na klaminel! Te peske maškar tumende vareko gondolinel, hoj hino godaver pre kada svetos, mi ačhel dilino, hoj te avel godaver. ¹⁹ Bo o godaveripen kale svetoskro hin diliñipen anglo Del. Bo hin pisimen: „*O Del zachudel le godaveren andre lengro godaveripen.*“ ²⁰ A pale: „*O Raj džanel, hoj o gondolišagi le godaverengre nane pre nisoste.*“ ²¹ Vašoda pes űiko te na lašarel le manušenca. Bo savoro hin tumaro: ²² Či o Pavol, vaj o Apollo, abo o Peter*; vaj o svetos, či o dživipen, vaj o meriben; či ola veci, so hine akana; abo ola, so mekča ena – savoro hin tumaro, ²³ ale tumen san le Kristoskre a o Kristus le Devleskro.

4

E služba le apoštolengri

¹ A vašoda tumen pal amende gondolinen avke sar pal o služobñika le Kristoskre the sar pal o spravci, savende hin le Devleskre garude čačipena. ² Le spravcendar pes užarel, hoj te aven pačivale peskre rajenge. ³ Mange na džal pal oda, či man sudzinen tumen abo o manušeskre sudos. Ale añi korkoro man na sudzinav, ⁴ bo hin man žužo svedomje, ale oleha na kamav te phenel, hoj som bi e čiba. Se oda, ko man sudzinel, hin o Raj. ⁵ Vašoda ma sudzinen űič anglal, medik na avela o Raj a anela pro švetlos oda, so hin garudo andro kañipen, a sikavela, so peske gondolinenas o manuša andro jile. Palis chudela sako le Devlestar peskro lašariben.

⁶ Phralale, kada phenom prekal tumende a sikađom pre ma the pro Apollo, hoj amendar te siklon kada prislovje: „Ma džan dureder sar oda, so hin pisimen.“ Hoj pes űiko te na lašarel varekaha a avres te na dikhel tele. ⁷ Bo ko tutar kerda bareder avrestar? A so tut hin, so na chudñal? A te oda chudñal, soske tut lašares, sar te oda na chudñalas?

⁸ Imar tumen hin savoro, so tumenge kempel? Imar barvalilan? Imar chudñan te kralinel bijal amende? No kamlomas, hoj čačes te kralinen a hoj amen te kralinas jekhetane tumenca! ⁹ Bo avke pes mange dičhol, sar te amen, le apoštolen, diñahas o Del oda nekostatneder than: Sar olen, ko hine odsudzimen pro meriben. Bo sam sar o đivadlos cale svetoske, le añjelenge the le manušenge. ¹⁰ Amen sam diline vaš o Kristus a tumen san godaver andro Kristus; amen slaba a tumen zorale; amen tele dikhen a tumen lašaren. ¹¹ Dži akana sam bokhale, smedna a lange; sam marde a phiras than thanestar. ¹² Keras phares buči peskre vastenca; rakinen amenge, amen žehñinas; džan pre amende, amen zlidžas; ¹³ sar amen košen, amen lenge odphenas šukar lavenca. Ačhiľam sar o šmeci le svetoskre; sam odčhide savorendar dži akana.

¹⁴ Me na pisinav kada vaš oda, hoj tumen te anav andre ladž, ale hoj tumenge te dovakerav sar mire čhavenge, saven kamav. ¹⁵ Kajte tumen ulahas deš ezera (10 000) manuša, save tumen sikadehas pal o pačaben andro Kristus, no našti tumen avel but dada, bo me tumen andom pro svetos andro Ježiš Kristus prekal o evaňjelium. ¹⁶ Mangav tumen: Keren avke sar me. ¹⁷ Vašoda tumenge bičhadom le Timoteus, mire čhas, saves kamav a savo hino pačivalo andro Raj. Ov tumenge leperela, sar me dživav andro Ježiš Kristus – oda, so sikavav všadzik andre dojekh khangeri.

¹⁸ Varesave džene tumendar ačhile barikane, bo peske gondolinen, hoj na avava ke tumende. ¹⁹ Te oda o Raj kamela, avava ke tumende sig a palis sprindžarava e zor ole barikane manušengri, a na ča lengre lava. ²⁰ Bo o krališagos le Devleskro nane andro lava, ale andre zor. ²¹ So kamen? Kamen, hoj te avav ke tumende la pacaha, abo le kamibnaha the le jemne duchoha?

5

Pal o lubipen andre khangeri

¹ Šundom, hoj hin maškar tumende o lubipen a oda ajsio lubipen, savo nane mek añi maškar o napačabnaskre. Phenav pal oda, hoj vareko tumendar dživel peskre dadeskra romñaha. ² A mek tumen lašaren? Na ulahas feder, hoj te roven a te čhiven avri tumendar ole dženes, ko oda kerda? ³ Bo kajte na som maškar tumende, som tumenca

* 3:22 3,22 E grecko čhib: o Kefas

andro duchos, sar te ode ulomas a imar sudzindom oles, ko oda kerda. ⁴ Sar tumen zdžana the mire duchoha, kampil andro nav the andre zor amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri ⁵ te del ole manušes le satanoske, hoj leskro felos te avel zničimen, hoj leskro duchos te avel zachrañimen andro džives amare Rajeskro.

⁶ Oda, soha tumen lašaren, nane lačo. So, na džanen, hoj sikra kvasos anel upre calo chumer? ⁷ Odčhiven tumendar o purano kvasos, hoj te aven o nevo chumer, bo tumen san o maro bi o kvasos. Se the o Kristus, amaro Patradakro Bakroro, sas murdardo vaš amenge. ⁸ Vašoda te na likerasko o inepos le purane kvasoha, andre savo hin o binos the o nalačhipen. Ale likerasko o inepos ole mareha, so hino bi o kvasos, andro žužipen the čačipen.

⁹ Pisindom tumenge andro lil, hoj tumen te na chal nič le lubarenca, ¹⁰ ale na gondolinav pal o lubara andral kada svetos, abo pal ola, ko hine izdrade pal o love, abo pal o živaña, abo pal o modlara andro svetos, bo akor mušindanas te džal het andral o svetos. ¹¹ Ale pisindom tumenge, hoj tumen te na zdžan ole dženeha, savo pal peste phenel, hoj hino phral – ale hino lubaris, hino izdrado pal o love, abo modlaris, abo košel a pijel, abo hino živañis. Kajse dženenca aňi ma chan!

¹² Bo so man hin andre oda, hoj te sudzinav olen, ko nane andre khangeri? Ale andre khangeri mušinas te sudzinel o binos. ¹³ A olen, ko hine avri, sudzinel o Del. „Čhiven ole nalače manušes tumendar avri!“

6

Pal o sudji maškar o phrala

¹ Te varekas tumendar hin vareso avreha, sar pes šaj sudzinel anglo napačabnaskre manuša a na anglo pačabnaskre? ² Či so, na džanen, hoj o pačabnaskre manuša sudzinena o svetos? A te tumen sudzinena o svetos, ta na džanen te rozsudzinel aňi oda nekikneder? ³ So na džanen, hoj sudzinaha le aňjelen? Ta keci buter o veci kale dživipnaskre? ⁴ Sar džan pro sudos vaš o veci kale dživipnaskre, soske tumen den te sudzinel ajsenge, save nane nič andre khangeri? ⁵ Phenav oda, hoj tumen te ladžan! So, nane maškar tumende aňi jekh godaver manuš, savo džanel te rozsudzinel o veci maškar peskre phrala? ⁶ Ale o phral pes sudzinel le phraleha a mek ke oda anglo napačabnaskre?

⁷ Se imar ča oleha prehrajindan, hoj tumen sudzinen maškar peste. Soske radeder na cerpinen o dukha? Soske radeder na zlidžan o nalačhipen? ⁸ Ale tumen keren o nalačo a dukhaven le phralen. ⁹ So na džanen, hoj o načačipnaskre na zdědinena o krališagos le Devleskro? Ma klaminen tumen korkoren! O binošna manuša na zdědinena o krališagos le Devleskro: Aňi o lubara, aňi o modlara, aňi ola, ko keren lubipen pašal o rom vaj pašal e romňi, aňi o homoseksuala, aňi ola, ko lenca oda keren, ¹⁰ aňi ola, ko čoren, aňi ola, ko izdran pal o love, aňi o pijaka, aňi ola, ko košen, aňi o živaña. Ńiko kajse dženenar na zdědinela o krališagos le Devleskro. ¹¹ A varesave džene tumendar sanas ajske. Ale akana sanas olestar obžuzarde, pošvecimen the ospravdelñimen andro nav le Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro the andro Duchos amare Devleskro.

O felos hin o chramos le Duchoskro

¹² „Savoro šaj kerav, no na savoro mange hin pro lačo.“ „Savoro šaj kerav, ale me na avava űisoske otrokos.“ ¹³ „O chabena hin prekal o per a o per hin prekal o chabena!“ Ale o Del zničinelu suduj. No o felos nane prekal o lubipen, ale prekal o Raj, a o Raj prekal o felos. ¹⁴ O Del uštada le Rajes andral o meriben a the amen uštavela peskra zoraha. ¹⁵ So na džanen, hoj tumare tela hine o kotora le Kristoskre felostar? Či šaj lav o kotora le Kristoskre felostar a kerava lendar o kotora la lubňakre? Šoha na! ¹⁶ Abo so na džanen, hoj oda, ko del peskro felos la lubňake, hino laha jekh felos? Se hin pisimen: „Ola duj džene ena jekh felos.“ ¹⁷ A oda, ko pes podel le Rajeske, hino leha jekh duchos.

¹⁸ Denašen het le lubipnastar! Dojekh aver binos, savo kerđahas o manuš, na kerel peskre feloske, ale ko kerel o lubipen, kerel binos korkoro pre peskro felos. ¹⁹ So na džanen, hoj tumaro felos hino o chramos le Svete Duchoskro, savo hino andre tumende a saves tumenge diňa o Del? Tumen na patrinen korkore tumenge! ²⁰ Sanas avricinde bare počiñbnaha. Vašoda lašaren le Devles tumare teloha [the tumare duchoha, bo the o duchos the o felos hin le Devleskro].

7

Pal o veradune

¹ Akana pal oda, so mange pisindan. Mištes ulahas, te le muršes na elas nič la džuvlaha. ² Ale vaš oda, hoj pes te na kerel o lubipen, mi el dojekhe muršes leskri romñi a dojekha džuvla lakro rom. ³ O murš mi kerel oda, so kampil peskra romñake, a the e džuvli mi kerel avke peskre romeske. ⁴ E džuvli nane rañi peskre teloske, ale lakro rom – añi o murš nane raj peskre teloske, ale leskri romñi. ⁵ Ma odphenen pes jekh avreske, ča te sodujdžene oda kamena pre varesavo časos, hoj tumen te modlinen, a palis tumen pale zdžan, hoj tumen te na pokušinel o satan, sar bijal oda našti likerena avri. ⁶ Kada nane prikazis, ale phenav, hoj kavke oda šaj kerel. ⁷ Kamlomas, hoj savore manuša te aven sar me, ale sakones hin le Devlestar peskro daros: Jekhes kajso daros a avres aver.

⁸ Ale phenav olenge, ko nane veradune, the le vdovenge, hoj feder prekal lende ela, te ačhena korkore avke sar me. ⁹ Ale te pes na džanen te zlikerel, mi džan romeste, bo feder hin te džal romeste sar te labol la žadoscaha.

¹⁰ Prekal o veradune manuša dav prikazañje, so nane mandar, ale le Rajestar: E džuvli pes te na rozdžal peskre romeha. ¹¹ Ale kajte pes rozgelahas, mi ačhel bi o rom, abo pes mi sthovel pale peskre romeha, a o murš pes te na rozdžal peskra romñaha.

¹² A oklengne phenav me, na o Raj: Te hin varesave phrales romñi, savi na pačal, a oj leha kamel te dživel, te na pes laha rozdžal. ¹³ A te hin varesava džuvla ajsa rom, savo na pačal, a ov laha kamel te dživel, te na pes leha rozdžal. ¹⁴ Bo o napačabnaskro murš hino pošvecimen prekal peskri romñi a e napačabnaskri džuvli hiñi pošvecimen prekal peskro rom. Te oda na ulahas avke, tumare čhave ulehas nažuže, ale akana hine sveta.

¹⁵ Ale te o napačabnaskro pes kamel te rozdžal, ta pes mi rozdžal. Andre kajse veci o pačabnaskro phral abo pheñ nane phandle, se o Del amen vičinda te dživel andro smirom. ¹⁶ Bo sar šaj džanes, džuvlije, či zachrañineha tire romes? Abo tu, muršėja, sar šaj džanes, či zachrañineha tira romña?

¹⁷ Sako tumendar mi dživel avke, sar leske oda diña o Raj – sako avke, sar les o Del vičinda. Kada hin, so sikavav andre savore khangera. ¹⁸ Sas vareko vičimen sar obrezimen? Te na oda garuvel andre. Abo sas vareko vičimen sar naobrezimen? Te na pes del te obrezinel. ¹⁹ Bo na džal pal oda, či hino o manuš obrezimen abo nane, ale džal pal oda, či dolikerel le Devleskre prikazañja. ²⁰ Sako mi ačhel andre oda, andre soste sas vičimen.

²¹ Salas vičimen sar otrokos? Ma trapin tut oleha! Ale te šaj kerdalas, hoj te aves slobodno, ker oda. ²² Bo o otrokos, savo sas vičimen le Rajestar, hino slobodno andro Raj a avke the o slobodno manuš, savo sas vičimen, hino otrokos le Kristoskro. ²³ Bo o Kristus vaš tumenge but počinda. Ma aven otroka le manušenge! ²⁴ Phralale, sako mi ačhel andre oda, andre soste sas paš o Del vičimen.

²⁵ Prekal o manuša, save nane veradune: Man nane le Rajestar prikazañja. No phenava sar oda, ko chudña e milost le Rajeskri, hoj te avel verno: ²⁶ Gondolinav mange, hoj mištes hin prekal o manuš vaš ola pharipena, so hin akana, hoj te ačhel bi e romñi. ²⁷ Sal veraduno? Ma kam tut laha te rozdžal. Na sal veraduno? Ma rode romña. ²⁸ Ale te ilahas romña, na kerdal binos. A te džala e pačivali čhaj romeste, na kerda binos. Ale kajsen ela pharipen andro telos a me tumen kamav olestar te chrañinel.

²⁹ Ale kada tumenge phenav, phralale, hoj imar amen nane but časos. A akanastar ola, kas hin romñija, mi dživen avke, sar te len na elas romñija. ³⁰ Ola, ko roven, sar te na rovenas; ola, ko radisalon, sar te na radisalonas; ola, ko cinavkeren, sar te len nič na elas; a ola, ³¹ ko uživinen avri kada svetos, sar te les na uživinenas. Bo avke, sar akana hino kada svetos, imar but na ačhela.

³² Me kamlomas, hoj te aven bi o starišagi. Oda, ko hino bi e romñi, starinel pes pal oda, so hin le Rajeskro, hoj te avel pre dzeka le Rajeske. ³³ Ale oda, ko ila romña, starinel pes pal o veci le svetoskre, sar te avel pre dzeka la romñake. ³⁴ Akor hin leskro jilo rozdelimen. E pačivali džuvli vaj odi džuvli, sava nane rom, pes starinel pal o veci le Rajeskre, hoj te avel sveto the le teloha the le duchoha. Ale odi, savi gela romeste, starinel pes pal o veci le svetoskre, sar te avel pre dzeka le romeske. ³⁵ Ale kada phenav na vašoda, hoj tumenge te phandav e šparga andre meñ, ale pre tumaro lačo, hoj te dživen mištes a šukares tumen te likerel le Rajestar, hoj te na gondolinen pre aver.

³⁶ Te varesavo manuš phirel pačivala čhaha a našti pes zlikerel a lake imar hin o berša, ta mi lel peske la romñake te šunel andro jilo, hoj mušinel avke te kerel. Oleha na kerela nisavo binos. ³⁷ Te peske o manuš andro jilo phenel, hoj la na kamel te lel romñake, a hino zoralo pes te zlikerel a phenda peske andro jilo, hoj la mukela te ačhel pačivali, mištes kerel. ³⁸ O manuš, savo peske lel romña, mištes kerel. Ko peske na lel romña, kerel meksa feder.

³⁹E džuvli hiñi phandli ko rom dži akor, medik lake o rom dživel. Ale te lake muľahas o rom, hiñi slobodno a šaj džal romeste, pal kaste kamel, ale ča pal oda, ko hino andro Raj. ⁴⁰No me oda dikhav avke, hoj ela bachtaleder, te ačhela slobodno. A gondolinav mange, hoj the man hin le Devleskro Duchos.

8

Pal o chaben

¹A pal oda mas, so pes obetinel le modlengje, džanas, hoj amen hin savoren o prindžaripen. No o prindžaripen lidžal ko baripen, ale o kamiben budinel. ²Oda manuš, ko peske gondolinel, hoj vareso džanel, ov mek na sprindžarda avke, sar kempel te sprindžarel. ³Ale ko le Devles kamel, oles o Del prindžarel.

⁴A pal oda chaben, so sas obetimen le modlengje: Amen džanas, hoj o modli pre kada svetos nane nič a hoj nane aver del, bo hin ča jekh Del. ⁵Bo kajte hin „devla“, saven o manuša len sar devlen, či pro ņebos vaj pre phuv – a kajte hin but ajse „devla“ the „raja“ –, ⁶ale amen hin ča jekh Del, o Dad. Lestar hin savoro a the amen dživas prekal leste. A hin ča jekh Raj, o Ježiš Kristus, prekal kaste hin savoro a the amen dživas lestar.

⁷Ale na sako prindžarel kada čačipen. Vareko mek dži akana hine sikade te chal o mas avke, sar te oda mas ulahas čačes obetimen le modlengje, a vaš oda, hoj lengro svedomje hino slabo, hino oleha melardo. ⁸Ale o chaben amen na anel pašeder ko Del, bo te na chaha, nič na našavaha, a te chaha, nič na dochudaha.

⁹Ča den tumenge pozoris, hoj kadi tumari sloboda te na anel andro binos le slaben. ¹⁰Bo te hin tut prindžaripen, a vareko, saves hin slabo svedomje, tut dikhela te bešel pal o skamind andro modlakro chramos: Či ov na chala tiš ole masestar, so sas obetimen le modlengje? ¹¹A avke tiro slabo phral, vaš savo muľa o Kristus, ela zničimen angle tiro prindžaripen. ¹²Te kavke keren binos pro phrala a dukhaven lengro slabo svedomje, hin tumen binos the anglo Kristus. ¹³Vašoda, te oda, so me chav, anel mire phrales andro binos, ta akor šoha na chava oda mas, hoj te na perel miro phral andro binos.

9

O pravos le apoštoloskro

¹Či na som slobodno manuš? Či na som apoštolos? Či na dikhlom le Ježiš, amare Rajes? Či na san tumen o ovocje mira bučakro andro Raj? ²Te na som apoštolos avrengje, no tumenge som. Se tumen san e pečat, savi sikavel pre ma, hoj som apoštolos andro Raj.

³Sar man o manuša sudžinen, me lenge phenav kada: ⁴Či nane man pravos, hoj man te den o chaben the o pijiben vaš miri buči? ⁵Či amen nane pravos te kidel peha pačabnaskra džuvla avke, sar oda keren the okla apoštola the o phrala le Rajeskre a the o Peter? ⁶Abo so, ča me the o Barnabaš mušinas te kerel buči, hoj amen te avel pro dživipen?

⁷Savo slugadis peske korkoro počinel savoro peskre lovendar? Ko sadžinel e viñica a na chal lakre ulipnastar? Abo ko pes starinel pal o bakre a na pijel lengre thudestar? ⁸Phenav oda ča sar manuš? Či na phenel oda the o zakonos? ⁹Bo andro zakonos le Mojžišoskro hin pisimen: „*Na phandeha o piskos la gurumňake, savi kerel buči, hoj te na chal.*“ Či pes o Del starinel ča pal o gurumňa? ¹⁰Či oda na vakerel prekal amende? Se prekal amende sas pisimen: „Oda, ko orinel, a the oda, ko marel avri o zrnos, mi kerel peskri buči andre nađej, hoj chudela peskro kotor le ulipnastar.“ ¹¹Te amen maškar tumende sadžinahas oda duchovno, ta akor oda ulahas ajši bari veka te tumendar amen ilamas o veci, save kempel le feloske? ¹²Te aver dženen hin pravos te lel oda tumendar, ta so buter amen? No amen na viuzindam oda pravos, ale savoro zlidžas vaš oda, hoj te na zaachavas o evaňjelium le Kristoskro.

¹³So na džanen, hoj ola, ko služinen andro chramos, chan o chaben andral o chramos a ola, ko keren buči paš o oltaris, šaj chan le obetendar? ¹⁴Avke the o Raj prikazinda, hoj ola, ko kazinen o evaňjelium, te dživen le evaňjeliostar.

¹⁵Ale me na viuzindom aňi jekh kale pravostar. Aňi kada na pisindom vaš oda, hoj mange oda avke te keren. Bo feder mange ulahas te merel, sar oda, hoj mange vareko te musarel kada miro lašariben. ¹⁶Bo sar vakerav o evaňjelium, nane man soha pes te lašarel, bo mušinav oda te kerel, ale vigos mange ulahas, te les na vakerdomas. ¹⁷Te oda kerav korkoro mandar, chudav vaš oda o počiniiben. Ale te oda kerav, bo mušinav, kerav ča oda, so mange sas dino le Devlestar. ¹⁸Akor so hin miro počiniiben? Me na

lav nisave love vaš oda, hoj vakerav o evaŋjelium le Kristoskro. Kajte mange oda ola bučatar patrinel, me oda na lav, kajte šaj ilomas.

¹⁹ Me som slobodno manuš a na som ŋikasko otrokos, ale me mandar kerđom sakoneskro otrokos, hoj te dochudav so mek buter manušen. ²⁰ Prekal o židi ačhilom sar židos, hoj te dochudav le židen. Prekal ola, ko hine tel o zakonos, ačhilom, sar te ulomas the me tel o zakonos – kajte na som tel o zakonos –, hoj te dochudav olen, ko hine tel o zakonos. ²¹ Prekal ola, ko hine bi o zakonos, ačhilom sar te bi o zakonos – kajte na som bi o zakonos le Devleskro, ale som tel o zakonos le Kristoskro –, hoj te dochudav olen, ko hine bi o zakonos. ²² Prekal o slaba ačhilom slabo, hoj te dochudav le slaben. Prekal savorende ačhilom savoro, hoj te zachraŋinav bajča varesaven. ²³ Savoro kerav prekal o evaŋjelium, hoj lestar te avav požehŋimen the me.

²⁴ Se džanen, hoj but džene denašen pro preteki, ale ča jekh lendar chudela e cena. Vašoda denašen avke, hoj la te dochuden. ²⁵ Dojekh prefekaris pes mušinel te zlikere savorestar. On oda keren vašoda, bo kamen te chudel e koruna, so našlola, ale amen chudaha ajsi koruna, so ačhela pro furt. ²⁶ Vašoda me denašav rovnonos, hoj te dodžav andro cielos, a demavav avke, hoj te trafina, a na ča avke andro luftos. ²⁷ Marav miro felos avke, hoj man te šunel, bo našti avreng pal oda kazina, te me korkoro na dochudava e cena.

10

Te na služinen le modlengi

¹ Kamav, phralale, hoj te džanen, hoj savore amare dada sas tel e chmara a savore pregele prekal o moros. ² Savore sas bolde andro Mojžiš, sar sas bolde andre chmara the andro moros. ³ Savore chanas oda jekh duchovno chaben ⁴ a savore pijenas oda jekh duchovno pijiben, bo pijenas andral e duchovno skala, so džalas pal lende – a odi skala sas o Kristus. ⁵ Ale buter džene lendar na sas pre dzeka le Devleske a mule pre puša.

⁶ Kada savoro pes ačhila prekal amende, vaš oda, hoj te na kamas o nalačhipen, avke sar on. ⁷ Aŋi ma aven modlara, sar varesave lendar sas. Avke sar hin pisimen: „O manuša peske bešle, hoj te chan a te pijen; palis uštile a khelenas džungales the bi e lađž jekh avreha.“ ⁸ Aŋi te na keras o lubipen, sar varesave lendar kerenas a tel jekh džives lendar mule avri 23 000 manuša. ⁹ Aŋi te na pokušinias le Kristus, avke sar varesave lendar pokušinas a murdarde len o sapa. ¹⁰ Aŋi ma dudrinen, bo varesave džene lendar dudrinenas a murdarđa len o meribnaskro aŋjelos.

¹¹ Kada savoro pes ačhila lenge a hin pisimen vaš oda, hoj amen pre oda te dikhas a te sikluvas olestar – amen, save dživas andro posledna časi. ¹² A avke oda, ko peske gondolinel, hoj ačhel, mi del pozoris, hoj te na perel. ¹³ O pokušeŋja, so pre tumende avle, hine ča ajse, so šaj zlidžal o manuš. Ale o Del hino verno. Ov na domukela, hoj te aven skušimen buter, sar birinen, ale andre skuška tumen dela the drom sar te avel andral avri, hoj oda te birinen te zlidžal.

¹⁴ Vašoda, mire lače phralale, denašen het andral e modloslužba. ¹⁵ Vakerav ke tumende sar ko gođaver manuša, hoj tumen te zagondolinen upral oda, so phenav. ¹⁶ Či nane amen kotor andro rat le Kristoskro, sar pijas andral e kuči, vaš savi palikeras? A či nane amen kotor andro felos le Kristoskro, sar chas o maro, so phageras? ¹⁷ Bo hin ča jekh maro a amen but džene sam jekh felos vašoda, hoj savore chas ole jekke marestar.

¹⁸ Dikhen pro Izrael: Či nane olen, ko chan o chaben le oltaristar, spočoenstvo le oltariha? ¹⁹ So oleha kamav te phenel? Či oda mas, so hin obetimen le modlengi, hin vareso? Abo hoj e modla hin vareso? ²⁰ Na! Ale so on obetinen, obetinen le demonenge a na le Devleske. A me na kamav, hoj tumen te avel vareso jekhetane le demonenca. ²¹ Našti pijen andral e kuči le Rajeskri the andral e kuči le demonengri. Našti chan pal o skamind le Rajeskro the pal o skamind le demonengro. ²² Abo či kamas te choľarel le Rajes? Abo sam zoraleder sar Ov?

Te keren savoro pre slava le Devleskri

²³ „Savoro šaj kerav“ – ale na savoro hin pro lačo. „Savoro šaj kerav“ – ale na savoro hin pre chasna. ²⁴ Ŋiko te na dikhel pre peskro lačo, ale sako mi rodel oda, so hin lačo prekal o aver.

²⁵ Savoro, so pes bikenel pro pľacos, chan a ma phučen nič angle tumaro svedomje. ²⁶ Bo hin pisimen: „Le Rajeskri hiŋi e phuv the savoro, so upre hin.“

²⁷ Te tumen vičinelate te chal varesavo manuš, savo na pačal, a tumen kamena te džal, chan ode savoro, so tumen dena, a ma phučen nič angle tumaro svedomje. ²⁸ Ale te tumenge vareko phendahas: „Kada sas obetimen le modlengi!“ Ma chan anglo

svedomje the angle oda manuš, savo tumenge oda phenda. ²⁹ Me na vakerav pal tumaro svedomje, ale pal o svedomje avre dženeskro. Vareko šaj phučel: „Soske te avel miri sloboda sudzimen prekal o aver dženeskro svedomje? ³⁰ Bo te me palikerav le Devleske vaš o chaben, soske pre mande aver dženo te vakerel vaš oda chaben, vaš savo me palikerdom?“

³¹ Savoro, so keren, či chan abo pijen, keren pre slava le Devleskri. ³² Vašoda, likerem tumen avke, hoj te na anen o pohoršeñje aňi le Židenge, aňi le Grekenge, aňi le Devleskra khangerake, ³³ avke sar the me kerav savoro pre oda, hoj te avav pre dzeka savorengi andre savoreste. Me na rodav oda, so hin mange pro lačo, ale so hin pro lačo but dženge, hoj te aven zachrañimen.

11

¹ Keren savoro pal ma, avke sar me kerav savoro pal o Kristus.

Pal o khosno pro šero la džuvlakro

² Lašarav tumen phralale vaš oda, hoj furt man leperen a likerem tumen olestar, so tumen sikadom, avke sar tumenge oda podiñom. ³ Ale kamav, hoj te džanen, hoj o šero dojekhe muršeskro hin o Kristus, o šero la džuvlakro hin o murš a o šero le Kristoskro hin o Del. ⁴ Dojekh murš, sar pes modlinel abo prorokinel a hin les vareso pro šero, tele dikhel peskro šero. ⁵ Dojekh džuvli, sar pes modlinel abo prorokinel a nane la učardo andre o šero, tele dikhel peskro šero – a oda hin avke, sar te peske hoľindahas o šero. ⁶ Bo te peske e džuvli na učarel andre o šero, ta akor pes šaj the strihinel. Ale te pes e džuvli ladžal te strihinel o bala abo peske te hoľinel o šero, ta mi učarel peske o šero andre.

⁷ O murš peske na mušinel te učarel andre peskro šero, bo hino o obrazis the e slava le Devleskri, ale e džuvli hiňi e slava le muršeskri. ⁸ Bo o murš nane la džuvlatar, ale e džuvli le muršestar, ⁹ bo na o murš sas kerdo prekal e džuvli, ale e džuvli prekal o murš. ¹⁰ Vašoda mušinel te avel la džuvla pro šero vareso, so sikavel, hoj hiňi tel e autorita le romeskri, prekal o aňjela. ¹¹ Ale andro Raj nane aňi e džuvli bi o murš a aňi o murš bijal e romňi. ¹² Bo avke sar hiňi e džuvli kerdi le muršestar, avke ulol the o murš la džuvlatar a sodujđzene hine le Devlestar.

¹³ Rozsudzinen korkore maškar peste, či oda hin šukares, hoj pes e džuvli te modlinel ko Del bijal nisoste pro šero. ¹⁴ Abo či na sikľivas the andro dživipen oda, hoj te hin le muršes bare bala, hin leske oda pre ladž? ¹⁵ No te hin la džuvla bare bala, lake oda hin pro šukariben. Bo o bare bala lake sas dine sar o šlajeris. ¹⁶ Ale te pes vareko vaš oda kamľahas te vesekeđinel: Amen pre oda na sam sikade, aňi o khangeri le Devleskre.

Pal e večera le Rajeskri

¹⁷ Andre kala veci, so akana phenava, tumen na lašarav, bo sar tumen zdžan, anel oda buter nalačo sar lačo. ¹⁸ Ešeb šundom, hoj tumen vesekeđinen maškar peste, sar tumen zdžan andre khangeri – a me pačav, hoj oda hin sikra the čačo. ¹⁹ Bo mušinel maškar tumende te avel the o vesekeđišagi, hoj pes te presikaven maškar tumende ola, ko hine dokazimen andro Del. ²⁰ A oda, so tumen chan, sar tumen zdžan jekhetane, oda nane e večera le Rajeskri. ²¹ Bo sar džan te chal, sako peske chal peskro chaben a avke hin vareko bokhalo a aver mato. ²² Abo či tumen nane tumare khera, kaj šaj chan the pijen? Abo či na dikhen tele la Devleskra khangeri a keren ladž olenge, kas nane nič? So kamen, hoj tumenge pre kada te phenav? Kamen, hoj tumen vaš oda te lašarav? Vaš kada tumen na lašarava.

²³ Bo oda, so me priilom le Rajestar, tumenge the phendom: O Raj o Ježiš andre odi rat, sar les dine andre, ila o maro ²⁴ a sar palikerda, phagerelas a phenda: „Len, chan, kada hin miro felos, so pes vaš tumenge del. Kada keren pre miro leperiben!“ ²⁵ Avke pal e večera ila the e kuči a phenda: „Kadi kuči hin e nevi zmluva andre miro rat. Kada keren, kecivar pijena pre miro leperiben.“ ²⁶ Bo kecivar chan kada maro a pijen andral kadi kuči, lidžan o hiros pal o meriben le Rajeskro, medik na avela.

²⁷ Vašoda, te vareko čalahas le Rajeskre marestar abo piľahas andral leskri kuči le nažuže jileha, ela les binos pro felos the pro rat le Rajeskro. ²⁸ Ale sako pes ešeb mi zagondolinel upral peskro dživipen a avke šaj chal ole marestar a šaj pijel andral odi kuči. ²⁹ Bo te o manuš chal ole marestar the pijel andral odi kuči bi e pačiv anglo felos le Rajeskro, akor chal the pijel peskro sudos. ³⁰ Vašoda hin maškar tumende but džene slaba, nasvale the mule. ³¹ Bo te pes korkore zagondolindamas upral peste, či mištes dživas, akor na ulamas sudzimen. ³² No oleha, hoj amen o Raj sudzinel, bararel amen avri, hoj te na avas odsudzimen le svetoha.

³³ A avke, phralale mire, sar tumen zdžana te chal, užaren jekh pre aver! ³⁴ Te hin vareko bokhalo, ta mi chal khere, hoj te na anel o sudos pre tumende, sar tumen zdžan. A okla veci dava andro poradkos, sar avava.

12

Pal o dari le Duchoskre

¹ Phralale, kamav, hoj te džanen pal ola dari, so del o Duchos. ² Se džanen, hoj mek sar sanas pohana, phirenas ko ñema modli, avke sar sanas ke oda ligende. ³ Vašoda kamav hoj te džanen, hoj ñiko, kas lidžal o Duchos le Devleskro, našti košel le Ježiš. A ñiko našti phenel, hoj o Ježiš hino Raj, ča oda, kas lidžal o Sveto Duchos.

⁴ Bo hin ajse the kajse dari, ale o Duchos hino jekh. ⁵ A hin ajse the kajse službi, ale o Raj hino jekh. ⁶ A hin ajse the kajse buča, ale savoro kerel oda jekh Del andre savorende.

⁷ Ale andre sakoneste pes o Duchos presikavel avres pro lačo savorenge. ⁸ Bo jekheske hin dino le Duchostar te vakerele o godaveripnaskro lav; avreske hin dino o prindžaripnaskro lav ole jekhe Duchostar; ⁹ avreske o pačaben ole jekhe Duchostar; avreske o dari te sastarel ole jekhe Duchostar; ¹⁰ avreske te kerel o zazraki; avreske te prorokinel; avreske te rozprindžarel le dučen; avreske te vakerele andre aver čhiba; a avreske te prethovel o čhiba. ¹¹ Ale savoro kerel oda jekh Duchos korkoro, savo rozdel sakoneske o dari avke, sar ov kamel.

Jekh telos, ale but kotora

¹² Bo avke sar hin jekh telos a hin les but kotora a savore kotora hine andral jekh telos, kajte hine but, avke hin the o Kristus. ¹³ Se amen savore samas bolde jekhe Duchoha andre jekh telos; či o Židi vaj o Greki, či o otroka abo o slobodna: Savore priilam ole jekhe Duchos. ¹⁴ Se aňi o telos nane kerdo jekhe kotorestar, ale but kotorendar.

¹⁵ Te avke phendahas o pindro: „Me na som le telostar, bo me na som o vast,“ ta imar na ela o pindro le teloskro kotor? ¹⁶ A te phendahas o kan: „Me na som le telostar, bo me na som e jakh,“ ta imar na ela o kan le teloskro kotor? ¹⁷ Te ulahas calo telos ča e jakh, sar palis o telos šaj šundahas? Te ulahas calo telos ča o kan, sar palis šaj voňindahas? ¹⁸ Vašoda sthoda o Del savore kotora pro telos avke, sar ov kamla. ¹⁹ Te ulahas savore kotora ča jekhe kotorestar, kaj ulahas calo telos? ²⁰ No akana hin but kotora, ale ča jekh telos.

²¹ Vašoda e jakh našti phenel le vasteske: „Mange tut na kampel!“ Aňi o šero le pindrege: „Na kampel mange tumen!“ ²² No ola kotora, so pes dičhol, hoj hine slabeder: Ipen len igen kampel pro telos. ²³ A presikavas bareder pačiv ole kotorenge, so peske amen gondolinas, hoj hine frimeder pačivale. A feder uraviben das ole kotoren, so hine garude. ²⁴ Ale amare pačivale kotorenge oda na kampel. O Del sthoda o telos avke, hoj olen, ko hine slabeder, diňa bareder pačiv, ²⁵ hoj te na avel andro telos o vesekeđišagi, ale hoj pes o kotora jekh pal aver te starinen. ²⁶ A te cerpinel jekh kotor, jekhetane leha cerpinen the okla kotora; a te lašaren jekhe kotores, jekhetane leha radisalón savore kotora.

²⁷ Tumen san le Kristoskro telos a sako tumendar hin leskro kotor. ²⁸ A o Del ačhada andre cirkev ešebnen le apoštolen, dujtonen le proroken, tritonen le učitelén, palis olen, ko keren o zazraki, palis olen, kas hin daros te sastarel, te pomožinel, te starinel pes, abo te vakerele andre aver čhiba. ²⁹ Či hine savore apoštola? Či hine savore proroka? Či hine savore učiteľa? Či hin sakoneske dino te kerel o zazraki? ³⁰ Či hin savoren o dari te sastarel? Či savore vakeren andro čhiba? Či savore džanen te prethovel o čhiba? ³¹ Ale mi džal tumenge pal o bareder dari.

A me tumenge sikavava oda nekfeder drom.

13

Pal o kamiben

¹ Kajte vakerdomas le manušengre či le aňjelengre čhibenca, ale na ulahas man o kamiben, ulomas ča sar o zvonos, so harangožinel, abo sar o trast, so čerginel. ² Kajte man ulahas o daros te prorokinel a ačhalilomas savore garudipena, kajte man ulahas savoro prindžaripen, abo ajso pačaben, hoj o verchi prethodomas, ale na ulahas man o kamiben, nič na som. ³ A kajte rozdiňomas savoro miro barvalipen, abo kajte miro telos diňomas te labarel, ale na ulahas man o kamiben, na ulahas mange oda pre ñisoste.

⁴ O kamiben likerel avri, o kamiben hino lačo. O kamiben na zavidžinel, na lašarel pes a na lidžal pes upre. ⁵ O kamiben pes likerel rajikanas, na rodel peskro, na cholisalol, na leperel o nalačo, ⁶ na radisalol le načaćipnaske, ale radisalol le

čajpnaske. ⁷ O kamiben savoro zlidžal, andre savoreste pačal, andre savoreste užarel, savoro precerpinel.

⁸ O kamiben šoha na preačhel, ale o prorocstva predžana, o čiba preačhena a o prindžaripen našlola. ⁹ Bo ča varesavo kotor džanas a ča varesavo kotor prorokinas. ¹⁰ Ale sar avela oda, so hin dokonalo, akor našlola oda, so nane dokonalo. ¹¹ Sar somas čhavoro, vakeravas sar čhavoro, gondolinavas sar čhavoro a achaluvavas sar čhavoro, ale sar ačhilom murš, zamuklom o čhavorikane veci. ¹² Akana dikhas našužes, sar andro gendalos a sar prekal e molha, ale palis pes dikhaha muj-mujeha. Akana prindžarav ča frima, ale palis prindžarava dokonales, avke sar o Del prindžarel the man.

¹³ Avke akana ačhel kala trin: O pačaben, e nađej the o kamiben. Ale nekbareder lendar hin o kamiben.

14

Te vakerel avre čhibenca, abo te prorokinel

¹ Keren savoro prekal oda, hoj tumen te avel o kamiben, a horlivones džan pal o dari le Duchoskre, ale buter pal oda, hoj te prorokinen. ² Bo oda, ko vakerel avre čhibenca, na vakerel le manuŕenge, ale le Devleske. Bo ņiko leske na achalol, bo vakerel o garudipena prekal o Duchos. ³ No oda, ko prorokinel, vakerel le manuŕenge, hoj len te zoralarel, te podhazdel a te anel o radiŕagos. ⁴ Oda, ko vakerel avre čhibenca, zoralarel pes korkores, ale oda, ko prorokinel, zoralarel e khangeri. ⁵ Me kamav, hoj savoredžene te vakeren andro čhiba, no ulomas radeder te prorokindanas. Bo bareder hin oda, ko prorokinel sar oda, ko vakerel andro čhiba. No, ča akor na, te džanlahas o čhiba the te prethovel, hoj pes te budinel e khangeri.

⁶ Phralale, te me avlomas ke tumende a vakerđomas avre čhibenca, savi chasna tumen mandar ulahas, te tumenge na vakerđomas varesavo zvaveŕje, abo prindžaripen, abo prorocstvos, abo sikaviben? ⁷ Avke sar the o nadžide nastroj, so den avri o zvukos, či e piŕtalka vaj e harfa: Te na dinehas sako aver zvukos, sar pes džanlahas, sar ŕundol e piŕtalka a sar e harfa? ⁸ Abo ko pes pripravinela pro mariben, te e truba namiŕtes ŕundola a na dela avri lačo hangos? ⁹ Avke the tumen: Te na phendan la čhibaha ajso lav, so pes del te achalol, sar pes džanela, so pes vakerel? Bo vakerena ča andro luftos. ¹⁰ Andro svetos hin ajci but čhiba a ņisavi lendar nane bi o lava. ¹¹ Ale te na prindžarav a na achaluvav odi čhib, so vareko vakerel, ov ela cudzincos mange a me leske. ¹² Avke hin the tumenca. Te igen kamen o dari le Duchoskre, dikhen hoj te džan pal o dari, save budinen e khangeri.

¹³ A avke oda, ko vakerel andro čhiba, pes mi modlinel, hoj oda te džanel the te prethovel. ¹⁴ Bo sar man modlinav andro aver čhiba, modlinel pes miro duchos, ale mira goda olestar nane ņič. ¹⁵ Akor so te kerel? Modlinava man mire duchoha, ale modlinava man the mira godaha. Laŕarava le Devles le giŕlavipnaha andre miro duchos, ale giŕlavava le Devleske the mira godaha. ¹⁶ Bo sar laŕares le Devles andro duchos a te ela ode ajso manuŕ, so mek na achalol, sar ŕaj phenela „Amen“ pre oda, sar tu palikeres? ¹⁷ Bo kajte tu miŕtes palikeres, no okleske oda na pomožinel te barol.

¹⁸ Palikerav le Devleske, hoj buter vakerav avre čhibenca sar tumen savore, ¹⁹ ale andre khangeri kamav radeder te phenel pandž ajse lava, so pes achalola, sar deŕ ezera (10 000) ajse lava andro čhiba, so pes na achalola, hoj te sikavav the avren oleha, so vakerav.

²⁰ Phralale, ma aven sar čhavore andre tumaro gondoliŕagos. Sar džal pal o nalačhipen, aven sar čhavore, ale andro gondoliŕagos aven sar duchovŕne dospela.

²¹ Andro zakonos hin pisimen:

*„Avre čhibenca
the avre vuŕtenca
vakerava ke kala manuŕa,
no the avke man na ŕunena,“
phenel o Raj.*

²² Vaŕoda hin o čiba pro znaŕeŕje, no na olenge, ko pačan, ale olenge, ko na pačan. Ale o prorocstvos nane prekal ola, ko na pačan, ale prekal ola, ko pačan. ²³ Te pes cali khangeri zgelahas jekhetane a savore vakerdehas andro aver čhiba a avlehas andre aver manuŕa, abo napačabnaskre, či na phendehas pre tumende, hoj diliŕalol? ²⁴ Ale te savore prorokindehas a avlahas andre varesavo napačabnaskro, abo varesavo manuŕ, so mek na achalol, ta ulahas usvedčimen the sudzimen olestar, so ŕundahas, ²⁵ sar pes

o garude veci andral leskro jilo otkerdehas. Avke perela pro muj, bandola anglo Del a viznavinela, hoj o Del hino čačes maškar tumende.

Pal o poradkos andro khangera

²⁶ Akor so te kerel, phralale? Sar tumen zdžan, varekas hin varesavi chvala, varekas hin vareso te sikavel, abo vareso, so leske o Del sikađa, vareko vakerel avre čhibenca, abo vareko oda prethovel. Kada savoro pes mi kerel pre oda, hoj pes e khangeri te budinel. ²⁷ Te vakerel vareko avre čhibenca: Mi vakeren jekh pal aver, duj abo nekbuter trin džene, a jekh dženo oda mi prethovel. ²⁸ Ale te nane ko te prethovel, mi el čhit andre khangeri a mi vakerel korkoro peske the le Devleske.

²⁹ Le prorokendar mi vakeren duj, abo trin džene a okla oda mi rozsudzinen. ³⁰ Ale te vareko aver, ko ode bešel, chudela zjaveňje le Devlestar, oka ešebno mi preačhel te vakerel. ³¹ Bo po jekh dženo šaj savore prorokinen, hoj sako te siklol a te avel povzbudzimen. ³² A o duchi le prorokengre hine poddine le prorokenge, ³³ bo o Del hino Del, savo kamel o poradkos the o smirom. Avke sar hin andre savore khangera le Devleskre manušengre.

³⁴ O džuvla andro khangera te na vakeren, bo pes lenge na domukel te vakerel, ale mi podden pes avke, sar oda phenel the le Mojžišoskro zakonos. ³⁵ A te kamen vareso te siklol, mi phučen oda khere peskre romendar. Bo la džuvlake nane šukares te vakerel andre khangeri.

³⁶ Abo so, tumendar avla avri o lav le Devleskro? Abo ča ke tumende doavla? ³⁷ Te peske vareko gondolinel, hoj hino prorokos, abo hino obdarimen le Duchostar, ta mi džanel, hoj oda, so tumenge pisinav, hin o prikazis le Rajeskro. ³⁸ Ale te vareko kada na šunel, ma šunen aňi tumen les.

³⁹ Avke, phralale mire, horlinen pal oda, hoj te prorokinen, a ma braňinen te vakerel andre aver čhiba. ⁴⁰ Ale savoro pes mi kerel šukares the andro poradkos.

15

Le Kristoskro ušřiben andral o meriben

¹ Phralale, leperav tumenge o evaňjelium, savo tumenge vakeravas, savo priilan a andre savo ačhen. ² Prekal oda evaňjelium san zachraňimen, te les dolikerena avke, sar tumenge les vakeravas. Te na, ta akor hijaba pačandilan.

³ Bo oda nekbareder, so tumenge diňom, hin oda, so the me priilom: O Kristus mula vaš amare bini, avke sar hin pisimen; ⁴ parunde les a pro trito džives ušřila andral o meriben, avke sar hin pisimen; ⁵ a sikađa pes le Peteriske a palis le dešudujenge. ⁶ Paloda pes jekhvareste sikađa buter sar pandž šel (500) phralenge, savendar buter džene dživen mek dži akana, ale varesave imar the mule. ⁷ Paloda pes sikađa le Jakoboske a palis savore apoštolenge. ⁸ A pro ostatkos savorendar pes sikađa the mange sar varekaske, ko na uliľa andro spravno časos.

⁹ Bo me som nekcikneder le apoštolendar a na som hodno man te vičinel apoštolos, bo džavas pre le Devleskri cirkev. ¹⁰ Ale le Devleskra milostatar som oda, ko som, a leskri milost mange na sas presikadi hijaba. Se buter kerdom buči sar on savore – no oda na me, ale e milost le Devleskri, so hiňi manca. ¹¹ Či me abo on: Savore vakeras oda jekh a tumen oleske pačandilan.

¹² Ale te vakeras pal o Kristus, hoj ušřila andral o meriben, sar oda, hoj varesave džene tumendar phenen, hoj pes na del te ušřel andral o meriben? ¹³ Se te pes na del te ušřel andral o meriben, ta akor aňi o Kristus na ušřila andral o meriben. ¹⁴ Te o Kristus na ušřila andral o meriben, ta akor hijaba vakeras a tumaro pačaben nane pre ňisoste. ¹⁵ Bo te o mule čačes nane uštade andral o meriben a te le Kristus o Del na uštadahas andral o meriben, ta akor amen ulamas o falošna švedki le Devleskre, bo amen svedčinahas pal o Del, hoj uštada le Kristus andral o meriben. ¹⁶ Bo te o mule na ušřen andral o meriben, ta akor aňi o Kristus na ušřila andral o meriben; ¹⁷ a te o Kristus na ušřila andral o meriben, ta tumaro pačaben nane pre ňisoste a mek san andre tumare bini. ¹⁸ A palis the ola, ko mule andro Kristus, hine našade. ¹⁹ Te pes pro Kristus šaj mukas ča andre kada dživipen, ta akor sam nekčoreder savore manušendar.

²⁰ Ale o Kristus sas uštado andral o meriben sar ešebno olendar, ko mule. ²¹ Bo sar avla prekal o manuš o meriben, avke avla prekal o manuš the o ušřiben andral o meriben. ²² Bo sar andro Adam savore meren, avke andro Kristus ena savore obdžidarde. ²³ Ale sako andre peskro poradkos: Ešeb o Kristus a palis ola, ko hine le Kristoskre, sar ov avela. ²⁴ A palis avela o koňec, sar o Kristus oddela o krališagos le Devleske le Dadeske, sar prephagela o rajipen savore rajenge the savore vladarengre the zorengre. ²⁵ Bo ov mušinel te kralinel, medik leske na thovela tel o pindre savore ňeprijafelen. ²⁶ A sar o

posledno nepřijateľis ela zñičimen o meriben. ²⁷ Bo hin pisimen: „*Savoro leske thođa tel o pindre.*“ Ale te phenel, hoj savoro leske hin poddino, ta džanas, hoj o Del, savo leske thođa savoro tel o pindre, nane leske poddino. ²⁸ A sar leske ela savoro poddino, akor pes the o Čhavo korkoro poddela Oleske, savo leske savoro poddiña, hoj o Del te avele savoro andre savoreste.

²⁹ Bo akor so kerena ola, ko pes den te bolel vaš o mule? Te o mule našti ušten andral o meriben, akor soske pes den vaš lenge te bolel? ³⁰ Akor soske sako džives predžas e dar pal amare dživipena? ³¹ Me sako džives merav, phralale, no andre tumende thovav baripen andro Ježiš Kristus amaro Raj! ³² Bo te oda sas mandar, hoj man andro Efezus maravas sar le dzive džvirenca, akor so man hin olestar? Te o mule na ušten andral o meriben, ta akor

„*chas, pijas,*
bo tajsa meraha!“

³³ Ma den tumen te klaminel: „Maškar o nalače manuš pes musarel o lačo charakteris.“ ³⁴ Strižbisalon avri avke, sar kampil, a ma keren o bini! Bo varesave na prindžaren le Devles - phenav oda, hoj tumen te ladžan.

Sar uštena o mule

³⁵ Ale vareko šaj phučel: „Sar uštena o mule andral o meriben? A andre savo felos avena?“ ³⁶ Tu nagodaver! Oda, so thoves andre phuv, ela obdžidardo ča akor, te merela. ³⁷ Akor sar thoves andre phuv o zrnos la pšeñicakro, vaj varesavo aver, mek na dičhol avri avke sar odi rastlina, so lestar barola. ³⁸ A o Del les del o felos avke, sar ov kamel, a dojekhe semenos del peskro felos. ³⁹ Na dojekh felos hin jekh: Aver felos hin le manušen, aver le džviren, aver le čiriklen a aver le riben. ⁴⁰ Hin ņeboskre tela a hin phuvakre tela, ale aver šukariben hin le ņeboskren a aver la phuvakren. ⁴¹ Aver hin o šukariben le khameskro, aver hin o šukariben le čhonoreskro a aver hin o šukariben le čerčeñengro; a e čerčeñ la čerčeñatar hiñi aver andro šukariben.

⁴² Avke oda ela, sar pes uštena andral o meriben. Thovel pes andre phuv ajs o felos, so kirňol, ale ušel ajs, so na kirňol. ⁴³ Thovel pes andre phuv andro našukariben - uštena andro šukariben; thovel pes andre phuv andro slabišagos - uštena andre zor; ⁴⁴ parunel pes o phuvakro felos, no uštena o duchovno felos.

Te hin phuvakro felos, akor hin the duchovno felos. ⁴⁵ Avke hin the pisimen: „*Ešebno manuš o Adam ačhila džido manuš*“; o posledno Adam ačhila Duchos, savo del dživipen. ⁴⁶ Nane ešeb o duchovno, ale o telesno, a palis o duchovno. ⁴⁷ Ešebno manuš hino la phuvatar, kerdo le prachostar; dujto manuš hin andral o ņebos. ⁴⁸ Savo sas oda phuvakro, ajs hine the savoro phuvakre; a savo oda ņeboskro, ajs hine the savoro ņeboskre. ⁴⁹ Sar pre peste urahas e podoba la phuvakre manušeskri, avke pre peste uraha the e podoba le ņeboskre manušeskri.

⁵⁰ Ale kada phenav, phralale, hoj o felos the o rat našti džal andro krališagos le Devleskro, añi amaro felos, so kirňol, našti chudela o večno dživipen. ⁵¹ Šunen, phenava tumenge o garudo čačipen: Savoro n meraha, ale savoro avaha čerimen - ⁵² jekhvareste, takoj, sar trubinela e posledno truba. Bo sar šundola e truba, o mule uštena andral o meriben a imar šoha pale na merena a amen avaha čerimen. ⁵³ Bo oda, so kirňol, mušinel pre peste te urel oda, so na kirňol; a oda, so merel, mušinel pre peste te urel oda, so imar našti merel. ⁵⁴ A sar kada, so kirňol, pre peste urela oda, so na kirňol; a kada, so merel, pre peste urela oda, so imar našti merel; akor pes ačhela oda, so hin pisimen: „*O meriben hin zñičimen! O vitazstvo hin dokerdo!*“

⁵⁵ „*Meriben, kaj hin tiro vitazstvo?*

Meriben, kaj hin tiri zor, savaha dukhaves?“

⁵⁶ O meriben lel peskri zor le binostar a o binos lel peskri zor le zakonostar. ⁵⁷ Ale palikeras le Devleske, savo amenge del te zvítazinel prekal amaro Raj Ježiš Kristus.

⁵⁸ A avke, mire lače phralale, aven zorale! Ma den tumenca te čhalavel! A ma preačhen te barol andre buči le Rajeskri! Se tumen džanen, hoj tumari buči andro Raj nane zbitočno.

16

O love prekal o Jeruzalem

¹ Pal o love, so pes skidel upre prekal o manuša le Devleskre, keren avke, sar oda phendom the le khangerenge andre Galacija. ² Kurke peske sako mi thovel pre sera ajci, keci šaj, hoj pes te na skidel upre o love ča akor, sar me imar avava. ³ Sar avava, bičhavava olen, kas tumen kidena avri, mire lileha, hoj te lidžan tumaro daros andro Jeruzalem. ⁴ Te kamplahas, hoj te džav the me, on avena manca.

O mangipena le Pavloskre

⁵ Ke tumende avava, sar imar predžava e Macedonija, bo prekal e Macedonija ča predžava. ⁶ Ale ke tumende ačhava talam buter, talam the prekal o jevend, hoj mange te pomožinen te džal dureder vřadzik, kaj kamava te džal. ⁷ Bo me tumen na kamav te dikhel ča avke, hoj ča sig pašal tumende predžava. Pačav, hoj ačhava ke tumende buter dživesa, te oda o Raj domukela. ⁸ Andro Efezus ačhava, medik na ela o Letñice, ⁹ bo ode pes mange phundrade o bare vudara te kerel e lači buči, the te ode hin but manuša, save pre ma džan.

¹⁰ Sar avela o Timoteus, dikhen, hoj pes te na mušinel te daral ke tumende, bo ov kerel le Rajeskri buči avke sar me. ¹¹ Ņiko les te na dikhel tele. Pomožinen leske te džal dureder pro drom andro smirom, hoj te avel pal ma, bo užarav les le phralenca.

¹² Kamav te phenel pal amaro phral pal o Apollo, hoj les igen mangavas te avel ke tumende le phralenca, ale na kamelas akana te džal. No sar pre oda ela feder časos, džala.

O posledna lava

¹³ Aven upre a ma zasoven! Ačhen zoraha andro pačaben! Aven odvažna a aven zorale! ¹⁴ Savore tumare veci pes mi keren andro kamiben!

¹⁵ Phralale, tumen džanen pal o kher le Štefanoskro, hoj hine ešebna andral e Achaja a dine pes andre služba le Devleskre manušenge. Vašoda tumen mangav, ¹⁶ hoj tumen lenge te podden radišagoha a the sakoneske, ko lenca služinel a kerel buči.

¹⁷ Radisafuvav oleske, hoj avla o Štefan, o Fortunatos the o Achajikos. Bo on mange kerde oda, so tumen našti kerđan, akor sar kade na sanas. ¹⁸ Bo on ande o radišagos andre miro the tumaro duchos. Kajse dženen den pačiv.

¹⁹ Pozdravinen tumen o khangeri andral e Azija. Igen tumen pozdravinen andro Raj o Akvilas the e Priska the e khangeri, so hin andre lengro kher. ²⁰ Pozdravinen tumen savore phrala. Pozdravinen tumen jekh avres le svete čumibnaha.

²¹ Me, o Pavol, mire vasteha kada pisinav a pozdravinav tumen.

²² Te vareko na kamel le Rajes, mi el prekošlo! Maranatha! Av, Rajeja amaro!

²³ E milosť amare Rajeskri le Ježišoskri mi el tumenca!

²⁴ Miro kamiben mi el tumenca savorenca andro Ježiš Kristus.

Le Pavloskro dujto lil le Korintanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskra volatar apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, the o phral o Timoteus pisinās le Devleskra khangerake andro foros Korint the savore Devleskre manuŝenge andre caļi Achaja:

² Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj, o Ježiš Kristus, peskri milosť the o smirom!

O Pavol palikerel le Devleske

³ Palikeras le Devleske, savo hino Dad amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. Ov hino lačhejileskro Dad the o Del, kastar avel savoro radišagos. ⁴ Ov amen del o radišagos andre savore amare pharipena. Avke palis the amen šaj das ole radišagostar, so chudňam le Devlestar, avre manušen andre lengre pharipena. ⁵ Bo sar aven pre amende but pharipena le Kristoskre, avke aven the but radišagi le Kristostar. ⁶ Te amen avke cerpinas, oda hin prekal tumaro radišagos the zachrana. A te hin amen radišagos, ta the tumen hin radišagos. Oda radišagos tumen del zor te likerel avri a te zlidžal ola pharipena, so the amen zlidžas. ⁷ Amari nađeje pal tumende hiňi zoraļi, bo džanas, hoj sar san jekhetane amenca andro pharipena, avke avena jekhetane amenca the andro radišagos.

⁸ Amen kamas, phralale, hoj te džanen pal o pharipen, so amen sas andre Azija. O pharipen, so pre amende avļa, sas ajsō baro, bareder sar birinahās te zlidžal, avke imar aňi na pačahas, hoj oda predživaha. ⁹ Imar peske gondolinahas, hoj ode meraha. Ale oda pes ačhila vašoda, hoj pes te na mukas korkore pre peste, ale pro Del, savo uštavel le mulen. ¹⁰ Kajte sas oda avke, hoj šaj muļam, o Del amen andral oda cirdňa avri a mek amen the cirdela. Pre leste pes mukas, hoj amen furt pale cirdela avri, ¹¹ te amenge the tumen pomožinena tumare modlitbenca vaš amenge. Vaš oda, hoj but džene pes vaš amenge modlīnenas, but manuša palikeren vaš e milosť, so chudňam.

O Pavol našti avel andro Korint

¹² Bo amaro lašariben hin kada: Amaro svedomje amenge sikavel, hoj andro svetos dživahas svetones the andro žužipen, so hin le Devlestar, a maškar tumende meksa buter, na andre le manušeskri gođi, ale andre le Devleskri milosť. ¹³ Se na pisinās tumenge vareso aver, ale ča oda, so genen abo imar mištes achalon. A pačav, hoj mek achalona savoro. ¹⁴ Akana amen achaluven ča sikra, ale pačav, hoj achalona amen andre savoreste, hoj pes amenca te lašaren, avke sar the amen tumenca, andro džives amare Rajeskro le Ježišoskro.

¹⁵ Andre kada pačaben kamļom te avel sigeder ke tumende, hoj te aven duvar pozehňimen. ¹⁶ Palis khatar tumende kamļom te predžal andre Macedonija a andral e Macedonija te avel pale ke tumende, hoj mange te pomožinen te džal andre Judsko. ¹⁷ Te oda me kamļom, kerdom oda bi o gondolišagos? Abo te man rozhodňinav, rozhodňinav man mandar, hoj jekhwareste phenav the „He“ the „Na“?

¹⁸ Ale avke sar o Del vakerel o čačipen, avke the mire lava ke tumende na sas the „He“ the „Na“. ¹⁹ Bo o Čavo le Devleskro, o Ježiš Kristus, na sas the „He“ the „Na“. Ov, pal savo tumenge vakerahas me, o Silvan the o Timoteus, hin le Devleskro „He“, bo furt kerel, so phenel. ²⁰ Bo savore lava, pal save o Del phenda, hoj amenge dela, hine andro Ježiš „He“, a vašoda andro Ježiš phenas „Amen“ - le Devleske pre slava. ²¹ Ale o Del hino oda, ko zoraľarel amaro the tumaro pačaben andro Kristus. Ov amen pomazinda ²² a zapečařinda, hoj te avas leskre. A diňa le Duchos andre amare jile, sar zaloħa savorestar, so mek chudaha.

²³ O Del mange hino švedkos, bo prindžarel miro jilo, hoj vaš oda na avļom andro Korint, bo tumen na kamļom te dukhavel. ²⁴ Se amen na kamas te vladňinel upral tumaro pačaben, ale kamas te kerel e buči tumenca jekhetane pre tumaro radišagos, bo le pačabnaha ačhen zoraļes.

2

¹ Phendom mange, hoj na avava ke tumende avke, hoj tumenge anava o pharipen. ² Bo te me tumenge kerava o pharipen, ko man palis dela o radišagos? Te na oda, kaske me kerdom o pharipen? ³ A kada tumenge pisindom, hoj sar avava, te na avav

smutno ole dženendar, kastar majindomas te radisalol. Bo pačav, hoj savoren tumen hin jekhetane manca radišagos. ⁴ Bo bare pharipnastar the phare jilestar a but apsenca tumenge pisinavas. Na vašoda, hoj te aven smutna, ale hoj te sprindžaren miro baro kamiben ke tumende.

Te odmukel le binošneske

⁵ Ale te vareko kerda varekaske pharipen, na ča mange kerda pharipen, ale sikra the tumenge savorenge. No me na kamav paš oda mek te prithovel. ⁶ Imar sas dos potrestimen oda manuš but tumare dženendar. ⁷ Ale akana imar ela feder, te leske odmukena a pošešinena les, hoj les oda smutnišagos te na odlel calkom le pačabnastar. ⁸ Vašoda tumen mangav, hoj leske te presikaven o kamiben. ⁹ Bo vašoda kada pisindom, hoj te dikhav, sar andre odi skuška obačhena a či kerena savoro avke, sar phendom. ¹⁰ Te tumen odmukena varekaske vareso, oleske odrukava the me. Bo oda, so me odmuklom – te man sas so te odmukel – odmuklom prekal tumaro lačo anglo Raj, ¹¹ hoj amen o satan te na klaminel. Bo amen prindžaras leskre plani.

Le Pavloskro pharipen andre Troada

¹² Sar avlom andre Troada te vakerel o evaňjelium le Kristoskro, kajte sas o vudar le Rajestar phundrado prekal ma, ¹³ mire duchoš na sas smirom, bo na arakhlom ode mire phrales le Titus. Vašoda man lenca ode rozlučindom a gelom andre Macedonija.

¹⁴ Ale palikerav le Devleske, savo amenge del furt te zvifazinel andro Kristus a prekal amende del te sikavel pre dojekh than peskro prindžaripen sar odi šukar voňa. ¹⁵ Bo amen sam le Devleske sar odi šukar voňa le Kristoskri maškar ola, ko ena zachraňimen, a the maškar ola, ko ena zničimen. ¹⁶ Prekal jekh oda hin e meribnaskri voňa pro meriben a prekal aver oda hin e dživipnaskri voňa pro dživipen. Ale ko oda šaj kerel? ¹⁷ Bo amen na šeftinas le Devleskre laveha, sar oda but džene keren. Ale vaš oda, hoj amen o Del bičhada, vakeras pačivalones anglo Del sar služobňika le Kristoskre.

3

O služobňika la neva zmluvakre

¹ Či pes chudas korkore pale te lašarel? Abo či amenge kampil (sar varesave avre manušenge) o lila prekal tumende – abo tumendar –, so phenena, hoj ko sam? ² Se tumen san amaro lil pisimen andre amare jile, savo prindžaren a genen savore manuša. ³ Se pre tumende dičhol, hoj san le Kristoskro lil, pripravimen amara službaha, savo nane pisimen la tintaha, ale le džide Devleskre Duchoha. Oda lil hin pisimen na pro barune tabli, ale pro masune tabli – pre tumare jile.

⁴ A kajso pačaben amen hin le Kristostar andro Del. ⁵ Amen našti kajso vareso keras korkore pestar, ale amari zor hin le Devlestar. ⁶ Ov amendar kerda, hoj te avas služobňika la neva zmluvakre – na le pismenengre andro zakonos, ale le Duchoskre – bo o pismena murdaren, ale o Duchos obdžidarel.

⁷ E služba le meribnaskri – o zakonos avrirandlo le pismenena pro bara – sas ajsi slavno, hoj o manuša andral o Izrael našti dikhenas le Mojžišoske pro muj, bo švicinelas la slavaha. Te e služba, so našliła, sas ajsi slavno, ⁸ či na ela e služba le Duchoskri meksa slavneder? ⁹ Te e služba, so anel odsudeňje, sas ajsi slavno, keci slavneder ela e služba, so anel o spravodlišagos? ¹⁰ Odi služba, so sas jekhvar slavno, imar nane slavno anglal odi služba, so hin akana, bo hin la bareder slava. ¹¹ Bo te oda, so našlol, sas slavno, ta akor, keci slavneder hin oda, so ačhel pro furt?

¹² Vašoda, hoj amen hin kajsi nađej, sam igen šmela. ¹³ Na avke sar o Mojžiš, savo thođa o khosno pro muj, hoj te na dikhen o Izraeliti o koňec ola slavakro, savi našliła. ¹⁴ Ale lengre goda sas zaphandle a mek dži adadžives lenge ačhel oda khosno, sar genen o purano zakonos. Nane lenge otkerdo, bo ča andro Kristus pes otkerel. ¹⁵ Ale mek dži adadžives, kecivar genen le Mojžišoskro zakonos, ačhel o khosno pre lengre jile. ¹⁶ Ale sar pes vareko visarel ko Raj, o khosno hino ilo het. ¹⁷ Oda Raj hin o Duchos a kaj hin o Duchos le Rajeskro, ode hin e sloboda. ¹⁸ No amen savore pes dikhas andre slava le Rajeskri odučharde mujeha sar andro gendalos. A odi slava, so avel le Rajestar, savo hino o Duchos, amen čerinel pre leskro obrazis – andral jekh slava andre aver.

4

O barvalipen andro čakakre kuča

¹ Vašoda, hoj amen hin kadi služba, so amenge sas diňi le Devleskra milostatat, amen na slabisalavas. ² Diňam pestar het o garude ladžandutne veci, aňi na keras o veci vubitones, aňi na previsaras o lav le Devleskro. Ale sar sikavas o čaćipen, savore manuša

šaj džanan andre peskre jile, save sam amen manuša anglo Del. ³ A te hin amaro evaňjelium garudo, garudo hino olenge, ko meren. ⁴ On na pačan vašoda, bo o del kale svetoskro lenge korarđa o goda, hoj te na dikhen o švetlos, so avel andral o evaňjelium, pal e slava le Kristoskri, savo hino o obrazis le Devleskro. ⁵ Bo amen na vakeras korkore pal peste, ale pal o Ježiš Kristus, hoj hino Raj, bo amen sam ča tumare služobňika prekal o Ježiš. ⁶ Bo o Del, savo phenda: „Mi švicinel o švetlos andral o kalipen!“, labarda o švetlos the andre amare jile a anda o vidňišagos, hoj te prindžaras e slava le Devleskri, savi dičhol pro muj le Ježišoskro Kristoskro.

⁷ Ale kada barvalipen hin andre amende andro čakakre kuča, hoj te dičhol, hoj odi bari zor hin le Devlestar a na amendar. ⁸ Pal savore seri pre amende avel o pharipen, ale šoha na sam ispidle andro kutos; varekana na džanas, so te kerel, ale šoha pes na poddas; ⁹ džan pre amende, ale na sam omukle; sam čhide tele, ale na sam zničimen. ¹⁰ Furt las pre peskro telos le Ježišoskro meriben, hoj o dživipen le Ježišoskro te dičhol pre amaro telos. ¹¹ Bo amen, ko dživas, sam furt dine pro meriben vaš o Ježiš, hoj pes the o dživipen le Ježišoskro te sikavel pre amaro meribnaskro telos. ¹² A avke andre amende kerel o meriben, no andre tumende o dživipen.

¹³ Hin pisimen: „*Pačandilom, vašoda phendom.*“ Amen hin oda jekh pačabnaskro Duchos - the amen pačas, vašoda vakeras. ¹⁴ Bo džanas, hoj o Del, savo uštada le Rajes le Ježiš andral o meriben, uštavela the amen andral o meriben le Ježišoha a ačhavela amen jekhetane tumenca anglal peste. ¹⁵ Kada savoro hin prekal tumaro lačno, hoj le Devleskri milost te dodžal paš o buter a buter manuša, hoj o palikeriben te barol pre slava le Devleskri.

O dživipen andral o pačaben

¹⁶ Vašoda amen na slabisaluvás, ale kajte amaro avruno manuš merel, o andruno manuš hino neveder džives so džives. ¹⁷ Bo kala loke pharipena, so akana predžas, na likerena but a anena amenge igen baro barvalipen - e večno slava. ¹⁸ Bo na dikhas pre oda, so dičhol, ale pre oda, so na dičhol. Bo ola veci, so dičhol, hine ča pre varesavo časos, ale ola, so na dičhol, hine pro furt.

5

Pal o večno kher andro ņebos

¹ Bo amen džanas, hoj hin amen kher le Devlestar, sar ela telečhido kada feloskro stankos, andre savo dživas kade pre phuv: Oda hin o večno kher andro ņebos, so nane kerdo le vastenca. ² Vašoda andre kada telos le pharipnastar vzdichinas a igen kamas peske te urel peskro kher andral o ņebos, ³ hoj te avas arakhle urde a na lange. ⁴ Bo medik sam andre kada feloskro stankos, vzdichinas le pharipnastar, se amen na kamas ča te čhivel tele o phuvakro telos, ale te urel pre peste oda ņeboskro, hoj pes o meribnaskro te zaučharel andre le dživipnaha. ⁵ No, o Del hin oda, ko amen pre oda pripravinda a diňa amenge the le Duchos sar e zaloha.

⁶ Vašoda furt pačas a džanas, hoj medik sam khere andro telos, sam dur le Rajestar. ⁷ Bo amen dživas le pačabnastar a na olestar, so dikhas. ⁸ Hin amen zoralo pačaben a radeder omuklmas peskro telos a gelamas te bešel khere ko Raj. ⁹ Vašoda, či sam khere vaj avri le kherestar, keras savoro, hoj te avas leske pre dzeka. ¹⁰ Bo savore pes mušinas te ačhavel anglo sudno tronos le Kristoskro, hoj peske sako te lel peskro počiňiben vaš oda, so kerđa, medik sas andro telos - či lačno, abo nalačno.

Pal e služba, so anel o smirom

¹¹ Amen džanas, s'oda hin te daral pes le Devlestar, a vašoda prevakeras le manušen. O Del amen prindžarel a pačav, hoj the tumen amen prindžaren andre tumare jile. ¹² Bo amen pes na kamas pale kaleha te lašarel, ale das tumen vareso, soha tumen šaj lašaren amenca. Hoj te džanen so te phenel olenge, ko pes lašaren le avruneha, so dičhol, a na oleha, so hin andro jilo. ¹³ Te samas bi e godi, oda sas prekal o Del. Te samas paš e sastí godi, oda sas prekal tumende. ¹⁴ Bo o kamiben le Kristoskro amen ispidel, bo amen achalilam, hoj te jekh dženo muľa vaš savore, ta akor savore mule. ¹⁵ A vašoda muľa vaš savore, hoj ola, ko dživen, te na dživen buter peske, ale oleske, ko vaš lenge muľa a sas uštado andral o meriben.

¹⁶ Akanastar imar na prindžaras ņikas avke, sar oda dikhen o manuša, bo kajte avke le Kristus varekana prindžarahas, akanastar les imar avke na prindžaras. ¹⁷ Vašoda te hin vareko andro Kristus, hino nevo manuš. O purane veci našile, dikh, savoro hin nevo! ¹⁸ Kada savoro hin le Devlestar, savo amen zmjerinda korkoro peha prekal o Kristus a diňa the amen e služba, savi anel o zmjereňje. ¹⁹ Bo o Del andro Kristus

anda o zmjereñje maškar peste the maškar o svetos. Na rachinelas imar le manušenge lengre bini a diña amenge o lav, so anel o zmjereñje. ²⁰ Sam bičhade te vakereš vaš o Kristus, sar te o Del tumenge dovakerđahas prekal amende. Vaš o Kristus tumen mangas: Zmjerinen tumen le Devleha! ²¹ Bo o Del thoda pre oda, ko na prindžarelas o binos, savore amare bini, hoj andro Kristus amen te avas čačipnaskre anglo Del.

6

¹ Mangas tumen sar ola, ko keras buči jekhetane le Devleha, hoj e milost le Devleskri te na prilen hijaba. ² Bo phenel:

*„Andro milostivo časos
tut šundom avri;
andro džives la spasakro
tuke pomožindom.“*

Dikh, akana hin oda milostivo časos, akana hin oda džives la spasakro!

³ Amen na keras nič, pre soste vareko šaj rušlahas, hoj niško te na dikhel tele amari služba. ⁴ Ale andre savoreste pes sikavas sar le Devleskre služobnika, save but likerem avri andro pharipen, andro čoripen the andro cerpišagi; ⁵ samas marde, samas andro bertení a but nipi pre amende igen džanas; phares kerahas buča, soviben amen na sas a samas bokhale. ⁶ Likerahas pes andro žužipen, andro prindžaripen, andre trpezlivost, andro lačhipen, andro Sveto Duchos, andro čačo kamiben, ⁷ andro čačipnaskro lav the andre zor le Devleskri. O spravodlišagos amenge hin andre jekh vast sar zbraň pro utokos a andre aver pre obrana. ⁸ Sar le Devleskre služobnika predživas the e slava the e ladž; vakeren pal amende the šukares the džungales. Phenen, hoj sam klamara, ale the avke vakeras o čačipen. ⁹ Sam sar ola, kas na prindžaren a the avke amen mištes prindžaren; sam sar ola, ko imar meren, a dikhen, the avke dživas; sam marde, ale na sam murdarde. ¹⁰ Sam sar smutna, ale furt radisaľuvas; sam sar čore a the avke but dženen barvaľaras; sam sar te amen nič na uľahas, ale hin amen savoro.

¹¹ Ó, Korintanale, vakerehas tumenca andral o jilo a nič tumenge na garuđam andre. ¹² Amen na phandľam amare jile prekal tumende, ale tumen prekal amende. ¹³ Ale phenav tumenge sar le čhavenge: Phundraven the tumen tumare jile prekal amende!

O chramos le džide Devleskro

¹⁴ Ma cirden o cudzo jarmos jekhetane olenca, ko na pačan! Sar šaj el o lačhipen jekhetane le nalačhipnaha? Abo sar šaj el o švetlos jekhetane le kalipnaha? ¹⁵ Šaj o Kristus pes zdžal le bengeha*? So hin jekhetane oles, ko pačal, oleha, ko na pačal? ¹⁶ So hin jekhetane le Devleskre chramos le modlenca? Se amen sam o chramos le džide Devleskro, avke sar phenda o Del:

*„Bešava andre lende
a phirava maškar lende,
me avava lengro Del
a on ena mire manuša.“*

¹⁷ Vašoda:

*„Aven lendar avri
a oddelinen tumen lendar,
phenel o Raj,
ma chuden tumen le nažuzestar
a me tumen prilava.“*

¹⁸ Me avava tumaro Dad

*a tumen avena mire čhave the čhaja,
phenel o Nekzoraleder Raj.“*

7

¹ Mire lače phralale, te amen o Del diña kajse lava, žužaras pes savorestar, so meľarel o felos the o duchos, hoj te avas andre savoreste sveta a te daras le Devlestar.

Le Pavloskro radišagos

² Prilen amen jilestar! Niškaske na kerđam nič nalačo; niškas na dukhađam; niškaha na thoda avri. ³ Na phenav oda, hoj tumen te odsudzinav. Se imar phendom, hoj san andre amare jile, hoj jekhetane te meras a jekhetane te dživas. ⁴ Andre savoreste tumenge pačav a thovav andre tumende baro baripen! Andre savore amare pharipena som zoraľardo a pherdžardo le radišagoha.

* 6:15 6,15 O Belial

⁵ Bo akorestar, sar avlam andre Macedonija, amare telos na sas nisavo odpöčinkos. Všadzik amen sas pharipena: Avral sas o maribena a andre amare jile e dar. ⁶ Ale o Del, savo del o radišagos olen, ko andro duchos na birinen, diña o radišagos the amen oleha, hoj avla o Titus. ⁷ No, na ča oleha, hoj ov avla, ale the ole radišagoha, so les sas tumendar. Ov amenge vakerelas pal oda, sar man igen kamen te dikhel; sar pal ma roven a sar tumenge igen pal ma džal. Olestar man sas mek buter radišagos.

⁸ A te le lileha tumenge kerdöm pharipen, imar mange oda nane pharo, kajte sas. Se dikhav, hoj tumenge oda lil anda sikra pharipen, ⁹ ale akana radisaluvav. No na vašoda, hoj tumen sas pharipen, ale vašoda, hoj oda pharipen tumen visarda le binendar. Oda pharipen sas le Devleske pre dzeka a oleha tumenge nič na kerdam nalačo. ¹⁰ Se te hin varekaske pharo, te hin oda le Devleskri voľa, a visarel pes le binostar, zachrañinel les oda. Kajso pharipen na mušinas te bajinel. Ale te hin varekas o svetoskro pharipen, anel leske oda o meriben. ¹¹ Dikhen kaj tumen anda kada pharipen, so hin pal e Devleskri voľa. Ča dikhen savi snaha the ochota! Savi dar, savi tužba a savi horlivost! Savi voľa te potrestinel oles, ko kerda o nalačo! Aleha savoreha presikadan, hoj san žuže andre kadi veca! ¹² A kajte tumenge pisindöm, oda na sas vaš oda manuš, ko kerda o nalačo; añi na vaš oda manuš, kaske sas kerdo o nalačipen; ale vaš oda, hoj pes te sikavel anglo Del, sar amen čačes kamen. ¹³ Olestar samas zoralarde.

A paš oda mek bareder radišagos amen sas le Titoskre radišagostar, bo leskro duchos sas tumendar savorendar zoralardo. ¹⁴ Me man lašardöm tumenca anglal leste a na ladžavas man vaš tumende. Amen tumenge furt vakerahas o čačipen a avke the amaro lašariben anglo Titus pes sikada sar čačipen. ¹⁵ Leskro jilo hino meksa pašeder paš tumende, sar peske leperel, sar les savore šunenasa sar les priilan andre sveto dar anglo Del the andre bari pačiv. ¹⁶ Radisaluvav, hoj tumenge šaj pačas andre savoreste.

8

O daros prekal o Jeruzalem

¹ Kamas, phralale, hoj te džanen pal e milost le Devleskri, so sas diñi le khangerenge andre Macedonija. ² Prekal o but pharipena sas skušimen avri, ale lengro radišagos sas ajso baro, hoj kajte hine igen čore, the avke dine igen ščirones. ³ Čačes tumenge phenav, hoj korkore pestar dine ajci, keci šaj; a mek buter dine, sar sas hodna. ⁴ Igen amen mangelas vaš e milost, hoj te šaj the on pomožinen le Devleskre manušenge andre Juđsko. ⁵ No, na kerde ča avke, sar lendar amen užarahas, ale ešeb pes korkore oddine le Rajeske a palis the amenge, avke sar oda o Del kamel. ⁶ Vašoda manglam le Titus, hoj avke, sar chudña tumenca te kerel kadi kamibnaskri služba, avke la the te dokerel. ⁷ Avke sar san barvale andre savoreste – andro pačaben, andro lav the andro prindžaripen, andre oda, hoj igen kamen te del, the andro kamiben ke amende – aven barvale the andre kadi kamibnaskri služba.

⁸ Na phenav oda sar rozkazis. Ale leperav, sar igen kamen te del aver džene, hoj te skušinav avri, savo čačo hin tumaro kamiben. ⁹ Se prindžaren e milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri. Sas barvalo, ale prekal tumende ačhila čoro, hoj tumen te barvalon prekal leskro čoripen.

¹⁰ Kada hin miri rada tumenge: Oka berš na ča hoj diñan ešebna, ale the ešebna oda kamenas te kerel. ¹¹ No akana tumenge hin pre chasna oda te dokerel. Avke, sar oda kamenas te kerel, akana den olestar, so tumen hin. ¹² Te kamen te del, le Devleske na džal pal oda, či tumen hin abo nane, ale pal oda, keci den olestar, so tumen hin.

¹³ Bo na džal pal oda, hoj avrenge te avel lokeder a tumenge phareder; ale hoj te avel len avke sar the tumen. ¹⁴ Akana tumen hin buter a pomožinen lenge, bo len nane; a sar ela len buter, hoj on te pomožinen tumenge, te kampela. ¹⁵ Avke sar hin pisimen: „Oleske, ko skidña but, na ačhila a oleske, ko frima, na chibalinelas.“

O Titus le phralenca bičhade

¹⁶ Pañkeras le Devleske, hoj thođa le Titoske andro jilo kajso starišagos pal tumende. ¹⁷ Bo sar les mangahas, hoj te džal ke tumende, ov oda priiľa. A na ča oda, ale korkoro kamelas igen te džal ke tumende. ¹⁸ Amen leha bičhadam the le phrales, saves lašaren andre savore khangerava vaš leskri služba prekal o evařjelium. ¹⁹ A na ča oda, ale o khangerava les kidle avri, hoj amenca te phirel andre kadi kamibnaskri služba. Oda keras pre slava le Rajeske, hoj pes te sikavel, sar kamas te pomožinel. ²⁰ Amenge džal pal oda, hoj ñiko amenge te na čhivel pro jakha oda, sar keras kale barvale daroha. ²¹ Bo kamas te kerel o lačo: Na ča anglo Raj, ale the anglo manuša.

²² A bičhadam lenca the avre phrales. Les buterval skušindam avri a dikhlam, hoj hino igen horljivo. Ale akana mek buter kamel te pomožinel, bo hin les andre tumende baro pačaben. ²³ A te džal pal o Titus: Ov kerel jekhetane manca andre odi služba maškar tumende; te džal pal okla phrala: On hine bičhade le khangerendar a anen e slava le Kristoske. ²⁴ Vašoda lenge presikaven tumaro kamiben avke, hoj savore khangera te džanen, soske pes tumenca lašarahas.

9

O daros prekal o phrala

¹ Mange na kempel tumenge te pisinel pal e pomoca prekal le Devleskre manuša. ² Se džanav pal tumende, sar oda kamen te kerel, a vašoda man tumenca šaj lašarav anglo Macedončana, hoj tumen – o phrala andral e Achaja – san imar okle beršestar pripravimen. Oda, hoj tumen igen kamenas te del, povzbudzinda but dženen. ³ Vašoda bičhadom le phralen, hoj te aven pripravimen, sar tumenge oda phendom, a amaro lašariben tumenca andre kadi veca te na avel ča lava andro luftos. ⁴ Na kamav, hoj pes andre kadi veca te ladžas, sar manca avena o Macedončana a na arakhena tumen pripravimen – bo palis tumen ladžana? ⁵ Vašoda dikhavas, hoj kempel igen te mangel le phralen, hoj te džan ke tumende anglal a te pripravinen oda daros, so diňan lav, hoj dena. Te avel oda imar pripravimen a te dičhol, hoj den ščirones a na vašoda, bo mušinen.

⁶ Oda hin avke: „Ko skupones sadzinel, skupones the kidela upre, a ko ščirones sadzinel, ščirones the kidela upre.“ ⁷ Sako avke, sar peske phenda andro jilo, na avke, hoj musaj, abo hoj tut vareko andre oda ispidel, bo o Del kamel ole manušes, ko del radišagoha. ⁸ Bo o Del tumen šaj požehñinel andre savoreste buter, sar tumenge kempel, avke hoj tumen furt ela savoro, so tumenge kempel pre dojekh lačno skutkos. ⁹ Avke sar hin pisimen:

*„Rozčhida ščirones a diňa le čorenge,
leskro spravodlišagos ačhel pro furt.“*

¹⁰ No, o Del hin oda, ko del o zrnos oles, ko sadzinel, a Ov del the o maro te chal. Dela a kerela buter tumare semenostar a dela, hoj te barol tumaro čajipnaskro ulipen. ¹¹ Ov tumen barvalarela andre savoreste, hoj te aven ščira. A o manuša palikerena le Devleske vaš tumaro daros, so prilena amendar.

¹² Bo kadi sveto služba, so keraz, na ča del le Devleskre manušen oda, so lenge chibalinel, ale the igen barol andre oda, hoj but manuša palikeren le Devleske. ¹³ Se oleha, hoj tumen andre kadi služba mištes presikaven, on lašaren le Devles. Bo tumen šunen le Kristoskro evaňjelium, podden tumen leske a ščirones tumen lenca the savorena rozdeline. ¹⁴ On pes vaš tumenge modlinen a igen tumen kamen, bo le Devleskri milost upral tumende hin igen bari. ¹⁵ Palikeras le Devleske vaš leskro daros, so pes na del le lavenca te phenel avri!

10

O Pavol pal peskri služba

¹ Mangav tumen, me o Pavol, savo som „kovlejleskro“, sar som tumenca, ale „zoralo“ ke tumende, sar som tumendar dur! Mangav vaš o Kristus, savo hino lačno the kovlejleskro, ² hoj te na mušinav te avel zoralo, sar avava pre varesave džene tumendar, so peske pal amende gondolinen, hoj keras avke sar o manuša andre kada svetos. ³ Bo kajte dživas andro felos pre kada svetos, amen pes na maras avke sar o manuša andro svetos. ⁴ No amare zbraňe, savenca pes amen maras, nane le svetoskre, ale hine le Devleskre, zorale te phagerel o pevnosti. Lenca phageras o nalačno gondolišagos ⁵ a savoro, so pes upre lidžal a hazdel pes upral le Devleskro prindžaripen. Ole zbraňenca phandas dojekh gondolišagos, hoj pes te poddel le Kristoske. ⁶ A sam pripravimen te potrestinel savoren, ko na šunen, medik na avena šunde andre savoreste.

⁷ Tumen dikhen ča pre oda, so tumen hin anglo jakha. Te vareko tumendar pačal, hoj hino le Kristoskro, mi gondolinel pre oda, hoj avke, sar ov hino le Kristoskro, avke sam the amen. ⁸ Kajte man but lašarava ola autoritaha, so amen diňa o Raj, na avava pre ladž, bo odi autorita amenge sas diňi, hoj tumen te budinas a na te burinas. ⁹ Na kamav, hoj te dičhol avke, sar te tumen kamlomas le lilenca te daravel avri. ¹⁰ Bo varesave džene phenen: „Leskre lila hine zorale the phare, ale sar hino maškar amende, hino slabo a leskre lava űikhaj nič.“ ¹¹ Kajso manuš mi džanel, hoj oda, so pisinaz andro lila, sar na sam tumenca, keraha the akor, sar avaha tumenca.

¹² No amen pes na opovažinas te prirovñinel abo te rachinel paš varesave džene, save pal peste but gondolinen a korkore pes ispiden anglal. On oda keren sar bi e godi! Bo pes korkore peha merinen a korkore peha porovñinen. ¹³ No amen pes na lašaraha buter, sar kempel. Lašaraha pes ča ola bučaha, so o Del amen diña te kerel a the tumen san andre odi buči. ¹⁴ Amen pes na lašaras buter, sar kempel. Se dogelam dži ke tumende le Kristoskre evañjelioha. ¹⁵ Añi na keras oda, hoj pes te lašaras avrengra bučaha, ale pačas, hoj sar barola tumaro pačaben, tumen amen lašarena furt buter vaš odi buči, so keras maškar tumende. ¹⁶ Pašis šaj anaha o evañjelium the avre phuvenge, so hine pal tumende, a na mušinaha pes te lašarel avreskra bučaha. ¹⁷ Ale avke sar hin pisimen: „Oda, ko pes lašarel, mi lašarel pes le Rajeha.“ ¹⁸ Bo na ola, ko pes korkore ispiden anglal, hine lače služobñika, ale ola, kas o Raj ispidel anglal.

11

O Pavol the o falošna apoštola

¹ Šaj mek zlidžan man andre oda, hoj avava sikra nagodaŕer? Mangav tumen, hoj te zlidžan! ² Bo mange pal tumende igen džal, avke sar the le Devleske. Mangađom tumen jekhe muršeha, le Kristoha, a dava tumen leske sar žuža, pačivala čha. ³ Ale darav man, hoj pes tumaro gondolišagos te na visarel het le čačipnastar the le žužipnastar ko Kristus, avke sar o beng cirdña pro binos la Eva peskre klamišagoha. ⁴ Bo tumen šukares zlidžan te vareko avel ke tumende a zvestinel tumenge avre Ježiš, sar tumenge amen kazinahas, a prilen the avre duchos the aver evañjelium sar oda, so priilan amendar.

⁵ Me mange gondolinav, hoj pal ola „bare apoštola“ ñisoha na som palal. ⁶ Bo kajte na som avrisikado andro vakeriben, andro prindžaripen som. Se amen tumenge oda savoro sikadaŕam andre savoreste. ⁷ Či so, kerđom binos, hoj man korkoro tele dikhavas a tumen upre hazdavas, oleha, hoj bi o počiñiben tumenge vakeravas o evañjelium le Devleskro? ⁸ Aver khangera občoravas, bo lavas lendar o počiñiben, hoj tumenge te služinav. ⁹ The akor, sar somas ke tumende a chibalinelas mange vareso, na somas ñikasko pre meñ. Se te mange vareso chibalinelas, pomožinenas mange o phrala, save avenas andral e Macedonija. Avke keravas, hoj tumen te na el manca ñisavo starišagos, a avke kamav dureder the te kerel. ¹⁰ Avke sar hin o čačipen le Kristoskro andre mande: Kada miro lašariben ñiko našti ačhavela andro phuva la Achajakre! ¹¹ Soske? Vaš oda, hoj tumen na kamav? O Del džanel, hoj tumen kamav.

¹² No oda, so kerav, kerava dureder, hoj te musarav o lašariben ole „apoštolenge“, save kamen te sikavel, hoj hine ajsa sar amen. ¹³ Bo on hine o falošna apoštola, klamišagoha keren buči a keren pestar apoštola le Kristoskre. ¹⁴ Na čudalinas pes, se korkoro o satan pes prekerel pro añelos le švetloskro! ¹⁵ Vašoda nane oda bari veca, te pes leskre služobñika prekeren pro služobñika le čačipnaskre. Ale lengro koñec ela avke, sar peske zaslužinen.

O cerpišagi le Pavloskre

¹⁶ Pale phenav: Ñiko peske pal ma te na gondolinel, hoj som nagodaŕer. Ale te avke kerena, prilen man sar nagodaŕerones, hoj man the me sikra te lašarav. ¹⁷ Oda, so phenav akana, na phenav le Rajestar, ale me man lašarav, sar o nagodaŕer manuš. ¹⁸ Ale te pes but džene lašaren avke, sar andro svetos, the me man avke lašarava, ¹⁹ bo te san ajsa godaŕer, ta radišagoha zlidžan le nagodaŕeren! ²⁰ Se tumen zlidžan te tumendar vareko kerel otroken, te tumen vareko viuzinel avri, te tumenca vareko thovel avri, te pes vareko lidžal upre pre tumende a mek the oda, sar tumen vareko pal o muj demel. ²¹ Ladžaha phenav: Amen samas igen slaba oda te kerel tumenca!

Ale te pes vareko šaj lašarel, the me man šaj lašarav. Phenav oda sar nagodaŕer: ²² On hine Hebreja? The me som. Hine Izraeliti? The me som. Hine o potomki le Abrahamoskre? The me som. ²³ Hine o služobñika le Kristoskre? Phenav oda sar nagodaŕer: Me meksa buter! Buter keravas buči sar on, buter somas andro berten, buterval man marde a buterval somas pašes paš o meriben. ²⁴ Le Židendar chudňom pandžvar le bičoha po tranda the eña (39) ran, ²⁵ trival man marde la pacaha a jekhvar andre mande čivkerenas le barenca, hoj man te murdaren. Trival predžidilom oda, hoj e lodá rozpela a jekh džives the jekh rat somas andro pañi pro moros. ²⁶ Somas furt pro droma, somas andre dar pro paña, andre dar le zbujñikendar the andre dar mire manušendar – le Židendar – a the le avre narodendar. Somas andre dar andro foros, pre pušta, andro moros a the maškar o falošna phrala. ²⁷ Keravas phares buči a trapinavas man, buterval añi na sovavas, somas bi o chaben the bi o pañi, but man

poscinavas a somas andro šila the bi o gada. ²⁸ Mek paš oda savoro, aňi na phenav pal o starišagi, so man hin sako džives pal savore khangera. ²⁹ Vareko phenel, hoj hino slabo a me te na avav? Abo te vareko perel andro binos, mange oda te na avel pharo?

³⁰ Te man mušinav te lašarel, me man lašarava mire slabišagoha. ³¹ O Del, o Dad le Ježišoskro Kristoskro – mi el požeňhimen leskro nav pro furt – džanel, hoj na klaminav. ³² Sar somas andro foros Damašek, o guverneris, savo sas tel o kralis Aretas, man kamla te phandel andre a diňa te stražinel o brani le foroskre. ³³ Ale varesave manuša man mukle le košariha prekal e oblaka tele le muroha a denašlom leske andral o vasta.

12

Le Pavloskro videňje

¹ Mušinav man te lašarel, the te oda nane pre řisoste lačo. A phenava pal oda, so dikhlom a so mange o Raj sikađa. ² Prindžarav manušes andro Kristus, savo sas anglo dešuštar berš avricirdlo džı andro trito řebos. Na džanav, či oda sas andro felos vaj avri le felostar – o Del džanel. ³ A džanav, hoj oda manuš – či oda sas andro felos, vaj avri le felostar, me na džanav, o Del džanel – ⁴ sas avricirdlo andro rajos a šunda ajse veci, save pes na den te phenel avri le lavenca, save aňi o manuš našti phenel avri. ⁵ Kaleha man lašarava, no korkoro man na lašarava, ča mire slabišagena. ⁶ Se kajte man kamľomas te lašarel, na ulomas nagodaver, bo phenava ča o čačipen. Ale zlikerav man, hoj peske pal ma vareko te na gondolinel buter sar oda, so dikhel abo šunel mandar. ⁷ Ale vašoda, hoj man te na liđžav upre ole bare vecenca, so dikhlom, sas mange dino o trňos andro felos – oda hin o poslos le satanoskro –, hoj man te dukhavel, hoj man te na liđžav igen upre. ⁸ Vašoda trival man mangavas le Rajeske, hoj mandar oda te lel het. ⁹ Ale ov mange odphenda: „Dos tuke hin miri milost, bo miri zor pes presikavel andro slabišagos.“ Vašoda man nekradeder lašarav mire slabišagena, hoj te bešel andre mande e zor le Kristoskri. ¹⁰ Vašoda radišagoha prilav oda, sar som slabo, sar mange keren ladž, sar som andro pharipen, sar pre mande džan a sar cerpinav vaš o Kristus. Bo sar som slabo, akor som zoralo.

O starišagos pal o Korintana

¹¹ Ačhilom nagodaver, no tumen man pre oda ispidňan. Se tumen man kamľan te lašarel; no kajte me na som řič, andre řisoste na som cikneder ole „bare apoštolendar“. ¹² Se oda, hoj som apoštolos, dičholas maškar tumende akor, sar dživavas andre bari trpezľivost a keravas o zazraki, o znameňja the o zorale veci. ¹³ So keravas goreder maškar tumende sar andro okla khangera? Ča ipen ajci, hoj tumenge na somas pre meň. Mangav tumen, hoj mange te odmuken oda nalačipen!

¹⁴ Akana som imar tritovar pripravimen te džal ke tumende a na avava tumenge pre meň. Se me na rodav tumare veci, ale rodav tumen. Bo na o čhave mušinen te skidel o barvalipen le dajenge the le dadenge, ale on le čhavege. ¹⁵ Ale me radišagoha dava savoro, so man hin, a the man korkores, vaš tumare dživipena. Te me tumen buter kamav, tumen man kamen frimeder? ¹⁶ Se dikhen, me na somas tumenge pre meň. Ale vareko šaj phenel, hoj som godaver a thođom tumenca avri. ¹⁷ Či tumen viuzindom avri varekaha olendar, kas ke tumende bičhadom? ¹⁸ Manglom le Titus a bičhadom leha le phrales. Či o Titus tumen viuzinda avri? Či na phirahas andre oda jekh duchos, ole jekhe dromeħa?

¹⁹ Calo časos tumenge gondolinen, hoj pes anglal tumende obhajinas? Anglo Del andro Kristus phenas: Kada savoro, so keras, mire lače phralale, hin pre oda, hoj tumen te baron. ²⁰ Bo sar avava, darav man, hoj te na arakhav tumen ajpen, sar na kamav, a hoj aňi tumen man te na arakhen ajses, saves na kamen. Darav man, hoj tumen te na arakhav andre vika, andre žjarľivost, andre choľi, andro vesekedišagi, andro pľetki, andro nalače vakeribena, andro baripen vaj andro nasmirom. ²¹ Bo sar avava pale ke tumende, na kamav man te ladžal anglo Del a na kamav te rovel upral ola but manuša, save kerde o bini, ale mek pes na visarde le nažuže vecendar, le lubipnastar the ole džungale vecendar, so kerde.

13

O posledna lava

¹ Kada imar hin tritovar, so džav ke tumende. Hin pisimen: „Dojekh lav ačhela pro duj abo trin švedki.“ ² Phendom oda imar akor, sar somas dujtovar ke tumende. A akana – kajte ode na som – pale phenav olenge, ko angloda kerde o bini, the savore okle dženenge: Sar avava pale, na sajinava řikas! ³ Se tumen kamen te dikhel, či čačes

prekal mande vakerele o Kristus, savo nane slabo ke tumende, ale hino zoralo maškar tumende. ⁴ Bo kajte sas ukrižimen andro slabišagos, no dživel le Devleskra zoratar. Avke the amen sam slaba andre leste, ale leha dživaha prekal tumende le Devleskra zoraha.

⁵ Korkore tumen skušinen avri, či dživen andro pačaben abo na; phučen oda korkore tumendar. Či na prindžaren pre tumende, hoj o Kristus dživel andre tumende? Te na, oda vašoda, bo na obačilan andre skuška. ⁶ Pačav, hoj džanena, hoj amen obačilam. ⁷ Mangas pes ko Del, hoj te na keren nič nalačo. Na vašoda, hoj amen te dičhuvas lače, ale hoj tumen te keren o lačo, kajte oda dičilahas, hoj amen na obačilam. ⁸ Se amen našti džas pro čačipen, ale ačas vaš o čačipen. ⁹ Radisaľuvas, sar sam slaba a tumen san zorale. A amen pes the modľinas vaš oda, hoj tumen te aven dokonala. ¹⁰ Kada tumenge pisinav, sar mek na som tumenca, hoj te na mušnav te avel prisno pre tumende, sar avava. Bo o Raj man na diňa autorita pre oda, hoj tumen te burinav, ale hoj tumen te budinav.

¹¹ A pro końec, phralale: Radisaľon! Zdokonalinen tumen; povzbuzinen jekh avres; gondolinen jednakones a dživen andro smirom! A o Del le kamibnaskro the le smiromoskro ela tumenca.

¹² Pozdravinen jekh avres le svete čumibnaha. Pozdravinen tumen savore phrala andro Del.

¹³ E milost le Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri, o kamiben le Devleskro the o spoľočenstvo le Svete Duchoskro mi el tumenca savorencal!

Le Pavloskro lil le Galatánenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos, savo nane bičhado le nipendar, aňi le manušestar, ale bičhado le Ježišostar Kristostar the le Devlestar le DadeSTAR, savo les uštada andral o meriben, ² the savore phrala, save hine manca, pisinan le khangerenge andre Galacija:

³ E milost' tumenge the o smirom le Devlestar, amare DadeSTAR, the le Rajestar le Ježišostar Kristostar, ⁴ savo pes korkores diňa vaš amare bini, hoj amen te zachraňinel andral kada nalačo časos, andre savo dživas, bo avke oda kamelas o Dad amaro Del. ⁵ Leske mi džal e slava pro furt. Amen.

Aver evaňjelium nane

⁶ Čudalínáv man, hoj Olestar, ko tumen vičinda te dživel andre milost' le Kristoskri, avke sig oddžan paš aver evaňjelium. ⁷ Ale aver evaňjelium nane. Ča hin varesave džene, so tumen diliňaren andre, bo kamen te previsarel o evaňjelium le Kristoskro. ⁸ Ale kajte tumenge amen, abo varesavo aňjelos andral o ňebos, vakerđahas aver evaňjelium sar oda, so tumenge imar vakerđam – ta mi el prekošlo! ⁹ Avke sar imar sigeder phenđam the akana pale phenav: Te tumenge vareko vakerela aver evaňjelium sar oda, so imar priľan – ta mi el prekošlo!

¹⁰ Či mange džal akana pal oda, hoj man te prilen o manuša abo o Del? Abo kamav te avel pre dzeka le manušenge? Bo te mek kamľomas te avel pre dzeka le manušenge, ta imar na ulomas le Kristoskro služobňikos.

O Pavol priľa o evaňjelium le Devlestar

¹¹ Kamav tumenge te phenel, phralale, hoj o evaňjelium, so tumenge vakeravas, nane le manušestar. ¹² Bo me o evaňjelium na priľom le manušestar, aňi mange les na sikada o manuš, ale priľom les le Ježišostar Kristostar, savo mange les sikada.

¹³ Se tumen šundán pal miro dživipen, sar mek somas andro židoviko pačaben. Šundan, sar džavas pre le Devleskri cirkev a keravas sa pre oda, hoj la te zňičinav. ¹⁴ A andro židoviko pačaben somas feder le but Židendar, save sas andre mire berša, bo somas igen horľivo pal o tradiciji amare dadengre. ¹⁵ Ale o Del peske man avri kidňa mek angľoda, sar uliľom, a vičinda man peskra milostaha, akor sar kamla ¹⁶ prekal mande te sikavel peskre Čhas, hoj pal leste te vakerav maškar o aver narodi. Akor me imar na gelom pal oda ňikastar te phučel, ¹⁷ aňi na gelom andro Jeruzalem pal o apoštola, save sas sigeder sar me, ale gelom andre Arabija a paloda avľom pale andro Damašek.

¹⁸ Palis pal o trin berš gelom andro Jeruzalem, hoj te prindžarav le Kefas*, a ačhilom ke leste dešupandž džives. ¹⁹ Avre apoštolos na dikhľom, ča le Jakob, le Rajeskre phrales. ²⁰ O Del džanel, hoj oda, so tumenge pisinav, na klaminav.

²¹ Palis gelom andro phuva Sirija the Cilicija, ²² ale le Kristoskre khangerá andre Judsko man dži akor na dikhle a na prindžarenas. ²³ On ča šunde kada: „Oda, ko pre amende varekana džalas, akana kazinel pal o pačaben, so angľoda kamelas te zňičinel.“ ²⁴ A lašarenas vaš ma le Devles.

2

Le Pavol prilen andro Jeruzalem

¹ Palis pal o dešuštar berš gelom le Barnabašiha pale andro Jeruzalem a iľom manca the le Titus. ² Gelom ode, bo o Del mange sikada, hoj te džav. Sar man arakhľom korkoro le vodcenca, phenđom lenge o evaňjelium, savo kazinav maškar o aver narodi. Bo kamavas te džanel, či na denašav abo na denašavas zbitočne. ³ Ale aňi le Titus, savo sas manca, na ispidenas, hoj pes te obrezinel, kajte hino Grekos. ⁴ Ča varesave falošna phrala oda kamenas, bo kamenas amendar te kerel otroka. On pes sar špijona ispidle počoral andre, hoj te musaren amari sloboda, so amen hin andro Ježiš Kristus. ⁵ Amen lenge na pomukľam aňi sikra aňi pes lenge na poddiňam, hoj o čačipen le evaňjelioskro te ačhel furt tumenca.

* 1:18 1,18 O Peter

⁶ Ale ola, kas o manuša likerenas sar vodcen, paš oda evaňjelium nič buter na dothode - kajte man andre oda nane nič, ko sas on, bo o Del na dikhel jekhe manušes barederes sar avres. ⁷ No ale dine man čačipen, sar dikhle, hoj mange hin dino te kazinel o evaňjelium prekal o naobrezimen, avke sar le Peteriske prekal o obrezimen. ⁸ Se oda, ko delas zor le Peter pre apoštoliko buči maškar o obrezimen, delas zor the man maškar o aver narodi. ⁹ Ola, ko hine sar o slupi andre cirkev: O Jakob, o Kefas* the o Jan sprindžarde e miloš, so chudňom le Devlestar. Avke podine mange the le Barnabašiske o čačo vast, hoj te keras jekhetane e buči: Amen maškar o aver narodi a on maškar o obrezimen. ¹⁰ Ča oda amendar mangelas, hoj te na bisteras pro čore, a oda the me kamavas igen te kerel.

O Pavol pokarhinel le Peter

¹¹ Ale sar avla o Peter andre Antiochija, ačhadom man leske a phendom leske andro jakha, bo namištes kerda. ¹² Bo mek sar ode na sas varesave džene le Jakobostar, chalas jekhetane le manušenca andral o aver narodi. Ale sar avle on, chudňa pes te odcirdel a te oddelinel le manušendar andral o aver narodi, bo pes daralas olendar, ko sikavenas pal e obriezka. ¹³ A the okla Židi kerenas avke sar o Peter a mek the le Barnabaš scirdle andre oda, hoj te avel dujemujengro.

¹⁴ Ale sar dikhľom, hoj na džan rovnones pal o čačipen le evaňjelioskro, phendom le Peteriske anglal savorende: „Te tu, so sal Židos, džives sar o manuša andral o aver narodi, a na sar o Židi, akor soske ispides pro phrala andral o aver narodi, hoj te dživen avke sar o Židi?“

O Židi the o aver narodi spasimen le pačabnaha

¹⁵ Amen ulilam sar Židi, a na sar binošna manuša andral o aver narodi, ¹⁶ ale džanas, hoj o manuš pes naši ospravedľinel prekal o skutki le zakonoskre, ale ča prekal o pačaben andro Ježiš Kristus. The amen pačandilam andro Ježiš Kristus, hoj te avas ospravedľimen prekal o pačaben le Kristusko, a na prekal o skutki le zakonoskre. Bo prekal o skutki le zakonoskre na ela ospravedľimen nisavo manuš.

¹⁷ Ale te amen o Židi kamas te avel ospravedľimen andro Kristus a dikhas, hoj the amen sam binošna manuša, ta akor hin o Kristus služobňikos le binoskro? Šoha na! ¹⁸ Bo te pale ačhavav oda, so čhidom tele, korkoro sikavav, hoj na dolikerav o zakonos.

¹⁹ Bo me prekal o zakonos muľom le zakonoske, hoj te dživav le Devleske. Som ukrižimen jekhetane le Kristoha. ²⁰ Imar na dživav me, ale dživel andre ma o Kristus. A oda dživipen, so akana dživav andro felos, dživav andro pačaben andro Čhavo le Devleskro, savo peske man zakamľa a diňa pes korkores vaš ma. ²¹ Na odčhivav mandar e miloš le Devleskri, bo te ulahas o manuš ospravedľimen prekal o zakonos, akor o Kristus muľa zbitočne.

3

O pačaben abo o skutki le zakonoskre?

¹ Ó, tumen nagodaver Galafanale! Ko tumen diliňarda andre? Se avke žužes tumenge sas oda avriphendo, sar muľa o Ježiš Kristus pro kerestos - avke sar te oda dikhľanas tumare jakhenca! ² Ča oda tumendar kamľomas te džanel: Či chudňan le Devleskre Duchos, bo kerenas o skutki le zakonoskre? Abo vašoda, hoj šundan o evaňjelium a pačandilam? ³ So, našadan e godi? Chudňan le Duchoha a akana kamen te dokerel le feloha? ⁴ Kajci but precerpindan a zbitočne? Pačav, hoj oda na sas savoro zbitočne! ⁵ Či o Del tumen del peskre Duchos a kerel maškar tumende o zazraki vašoda, hoj keren o skutki le zakonoskre, abo vašoda, hoj šundan o evaňjelium a pačandilam? ⁶ Dikhen pro Abraham: „Pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda sar spravodľišagos.“

⁷ Avke šaj džanen, hoj ola, ko pačan, hine o čhave le Abrahamoskre. ⁸ Le Devleskro Lav imar anglal dikhelas, hoj o Del prekal o pačaben ospravedľinela avre naroden, vašoda imar anglal diňa te džanel o evaňjelium le Abrahamoske: „Andre tu ena pozehňimen savore narodi.“ ⁹ O Abraham pačandila a sas pozehňimen; avke the savore, ko pačan, hine pozehňimen, sar sas ov.

¹⁰ Bo savore, ko pes muken pro skutki le zakonoskre, hine tel o prekošiben. Bo hin pisimen: „Prekošlo hin sako, ko na dolikerel a na kerel savoro, so hin pisimen andro zakonos.“ ¹¹ Kade dikhas, hoj anglo Del na ela ospravedľimen nisavo manuš prekal o zakonos, bo „o čačipnaskro manuš dživela prekal o pačaben.“ ¹² Ale o zakonos nane

* 2:9 2,9 Oda hin o Peter.

zathodo pro pačaben, bo hin pisimen: „Ča oda, ko dolikerela o prikazaŋja, dživela.“¹³ O Kristus amen cinda avri andral o prekošiben le zakonoskro oleha, hoj ov korkoro ačhiła prekošlo vaš amenge. Bo hin pisimen: „Prekošlo hin sako, ko hino figimen pro kašt.“¹⁴ Ov amen cinda avri vašoda, hoj prekal o Ježiš Kristus te avel le Abrahamskro požehnaŋje pre aver narodi a hoj prekal o pačaben te chudas le Duchos, saves o Del phenda, hoj dela.

Pal e zmluva le Abrahamoha

¹⁵ Phralale, dav tumen priklados andral o dživipen: Te pes duj manuša pre varesoste dovakeren a keren e zmluva, ta ŋiko imar oda našti čerinel, aŋi našti ke oda vareso dothovel. ¹⁶ O Del diŋa lav le Abraham the leskre potomkos. Na phenda „the leskre potomkenge*,“ sar te vakerdahas pal o but džene, ale phenda pal jekh: „the tire potomkos†“, savo hin o Kristus. ¹⁷ Kamav oleha te phenel kada: O Del kerda zmluva le Abrahamoha a diŋa les lav, hoj la dolikerela. O zakonos, so sas dino pal štar šel the tranda (430) berša, našti prephagel e zmluva the oda lav, so o Del diŋa. ¹⁸ Bo te o dedictvos ulahas le zakonostar, akor imar na ulahas ole lavestar, so o Del diŋa. No o Del oda diŋa sar daros le Abrahamskro prekal peskro lav.

¹⁹ Akor pre soste sas dino o zakonos? Sas dino anglo bini, medik na avela o potomkos, pal savo o Del diŋa lav. O zakonos sas dino le aŋjelendar prekal o vast le prostredŋikoskro. ²⁰ Ale na kempel prostredŋikos, te džal ča pal jekh dženo. A o Del hino jekh.

O otroka the o čhave

²¹ Ta akor, sar? Či o zakonos džal pro lava le Devleskre, so diŋa? Na, šoha na! Bo te o manuša chudlehas ajso zakonos, so len šaj diŋahas dživipen, ta akor sako, ko les dolikerdahas, ulahas ospravedlŋimen. ²² Ale le Devleskro Lav phenel, hoj calo svetos hino tel e zor le binskri, hoj ola, ko pačan, te chuden prekal o pačaben andro Ježiš Kristus oda daros, pal savo o Del diŋa lav.

²³ Ale anglođa, sar avla o pačaben, amen o zakonos chudelas zaphandlen sar andre bertena, medik pes na sikađa o pačaben. ²⁴ O zakonos sas amaro vichovavafeľis, medik na avla o Kristus, hoj te avas ospravedlŋimen prekal o pačaben. ²⁵ Ale kanastar avla o pačaben, imar na sam tel o vichovavafeľis, ²⁶ bo savore san o čhave le Devleskre prekal o pačaben andro Ježiš Kristus. ²⁷ Se savore, ko san bolde andro Kristus, urďan pre tumende le Kristus. ²⁸ Imar akana nane aŋi Židos, aŋi Grekos; aŋi otrokos aŋi slobodno; aŋi murš aŋi džuvľi, bo savore san jekh andro Ježiš Kristus. ²⁹ A te san le Kristoskre, akor san o potomstvos le Abrahamskro a prekal oda lav, so diŋa o Del, the o dediča.

4

¹ Ale phenav: Medik hin o dedičis ternoro, ŋisoha nane aver le otrokostar, kajte savoro hin leskro. ² Hino mek tel o dozorci the spravci, medik na avela oda džives, savo určinda leskro dad. ³ Avke the amen, sar samas ternore, samas otroka ole duchovne zorenges, so lidžan kada svetos. ⁴ Ale sar pes naplŋinda o časos, bičhada o Del peskre Čhas, savo uliła la džuvľatar, uliła tel o zakonos, ⁵ hoj te cinel avri olen, ko sas tel o zakonos, hoj amen te ačas o čhave le Devleskre. ⁶ A vašoda, hoj san leskre čhave, bičhada o Del le Duchos peskre Čhaskro andre amare jile – le Duchos, savo vičinel: „Abba, Dado!“ ⁷ Avke imar akana na sal otrokos, ale čhavo; a te sal čhavo, akor tutar o Del kerda the dedičis.

O starišagos pal o Galatana

⁸ Ale akor, sar na prindžarenas le Devles, služinenas sar otroka ole devlenges, save nane čačes devla. ⁹ No akana, sar prindžardan le Devles – abo sigeder phendomas, sar o Del prindžarda tumen – sar oda, hoj tumen pale visaren paš ola slaba the bezmocna zora, so lidžan kada svetos? Soske lenge kamen pale te služinel sar otroka? ¹⁰ Soske avke dolikeren o dživesa, o čhona, o časi the o berša? ¹¹ Darav man pal tumende, či man tumenca na trapindom zbitočne.

¹² Mangav tumen phralale: Aven ajse sar me, bo the me som ajso sar tumen. ŋisoha mange na ubližindan. ¹³ Se tumen džanen, hoj somas nasvalo, sar tumenge ešebnovar vakeravas o evaŋgelium. ¹⁴ Ale kajte miro nasvaliben sas prekal tumende bari skuška, na dikhlan man tele a na odčhidan man. Priilan man sar le Devleskre aŋjelos – sar te priilanas korkores le Ježiš Kristus. ¹⁵ So pes ačhiła tumare radišagoha, so tumen sas? Bo phenav tumenge čaćipen, te pes oda diŋahas, ta the o jakha tumenge ilanas avri a

* 3:16 3,16 E grecko čhib: o semena † 3:16 3,16 E grecko čhib: o semenos

diñanas len mange. ¹⁶ Ačhilom akana tumaro ñeprijaťelis oleha, hoj tumenge phenav o čačipen?

¹⁷ Ola manuša tumen kamen te dochudel a sikaven, hoj lenge igen džal pal tumaro lačo. Ale on tumen ča kamen te odlel mandar, bo kamen, hoj te džan pal lende. ¹⁸ Hin mištes te tumenge džal pal o lačo; a oda furt, a na ča akor, sar som tumenca. ¹⁹ Čhavale mire, pale vaš tumenge cerpinav avke sar odi daj, so užarel te ločhol, medik na avena ajse sar o Kristus. ²⁰ Akana kamľomas te avel paš tumende, hoj tumenca te vakerav avres, bo igen man pal tumende darav.

O priklados pal e Sara the pal e Hagar

²¹ Phenen mange tumen, ko kamen te avel tel o zakonos: Na šunen, so vakerel o zakonos? ²² Bo hin pisimen, hoj le Abraham sas duj čhave – jekh la otrokiñatar a jekh la slobodna romñatar. ²³ La otrokiñakro čhavo uliľa le řelosťar, ale la slobodnakro čhavo uliľa le lavestav, so o Del diňa.

²⁴ Oda, so pes ode ačhilľ, kempel te ačhalol sar podobenstvo. Kala duj džuvľija hine o duj zmluvi. Jekh zmluva hin pal o verchos Sinaj: Oda hin e Hagar, savake ulon o čhave andro otroctvos. ²⁵ E Hagar sikavel pre oda verchos Sinaj andre Arabija a oda verchos hino sar o foros Jeruzalem akana, bo o Jeruzalem hino peskre čhavenca andro otroctvos. ²⁶ Ale oda Jeruzalem, so hino upre, sikavel pre slobodno a oj hiňi amari daj. ²⁷ Bo hin pisimen:

*„Radisľuv tu, so naštľ ačhes khabňi a šoha na ločhilľ!
Vičľn radišagostav a gľľav tu, so šoha na precerpindľl o ločhibnaskre dukha!
Bo buter čhave ela ola džuvľľa, so hiňi omukľľ,
sar ola, sava hin rom.“*

²⁸ Ale tumen phralale, tumen san o čhave le lavestav, so diňa o Del, avke sar o Izak. ²⁹ Akor oda sas avke, hoj oda čhavo, so uliľa le řelosťar, džalav pre oda, so uliľa le Duchostav. Avke oda hin the akana. ³⁰ Ale so phenel le Devľeskro Lav? *Trade avri la otrokiňa the lakre čhas, bo lakro čhavo na ela dđiđľis la slobodna romñakre čhaha.* ³¹ Vašoda, phralale, amen na sam o čhave la otrokiñakre, ale la slobodna romñakre.

5

E sloboda andro Kristus

¹ O Kristus amen osľobodzľnda, hoj te avas slobodna. Vašoda ačhen andre odi sloboda a ma visaren tumen pale andro otroctvos.

² Me, o Pavol, tumenge phenav, hoj te tumen dena te obrezinel, akor tumenge o Kristus na ela pre řisoste. ³ Ale kamav te phenel dojekhe manušeske, ko pes del te obrezinel, hoj mušinel te dolľikerel calo zakonos. ⁴ Tumen, ko kamen te avel osľravedľňimen prekal o zakonos, san calkom odđelimen le Kristostav. Peľan avri andral e milostľ le Devľeskri. ⁵ Ale amen pes mukas pre oda, hoj prekal o Duchos le pačabnaha avaha osľravedľňimen angľo Del. ⁶ Bo te hin o manuš andro Ježiš Kristus, na džal pal oda, čľ hino obrezimen, abo na, ale džal pal o pačaben, so pes presikavel le kamibnaha.

⁷ Avke mištes denašenas! Ko tumen zaachaďa, hoj te na šunen o čačipen? ⁸ Oda prevakeriben na avel Olestav, ko tumen vičľnda. ⁹ „Sľkra kvasos anel upre calo chumer.“ ¹⁰ Me tumenge pačav andro Rav, hoj na gondolinena avres. Ale oles, ko tumen diliňareľ andre, o Del marelľa, kajte ko oda ela. ¹¹ Phralale, te me mek furt vakerdomas, hoj pes kempel te del te obrezinel, akor soske pre mande mek furt gelehas? Te oda ulahas čačo, řa akor o kerostos le Kristoskro lenge řmar na andňahas o rušiben. ¹² Ola manuša, save tumen upre maren, peske mi den te čhinel avri the sa!

¹³ Ale phralale, tumen san vičľimen pre oda, hoj te aven slobodna. No, ma použiven e sloboda prekal tumaro řelos, hoj kerena oda, so kamen tumare řadosci, ale služiven jekh avreske andro kamiben. ¹⁴ Bo calo zakonos hino napľňimen andre kada jekh prikazaňje: „Kameha avres avke sar řut řorkores!“ ¹⁵ Ale te jekh avres řhan the danderen, den tumenge pozoris, hoj te na aven jekh avrestav zachale!

O skutki le řeloskře

¹⁶ Ale phenav: Dživen pal o Duchos a na kerena o řadosci le řeloskře. ¹⁷ Bo o řelos na kamel oda, so o Duchos, a o Duchos na kamel oda, so o řelos. ¹⁸ Ale te tumen řľdžľl o Duchos, na san řel o zakonos.

¹⁹ O skutki le řeloskře igen dičhol a oda hin kala: Te kerel o ľubipen, te kerel o nažužipen, te dživel bi e ľadž, ²⁰ te služinel le modľenge, te řarinel, te džal jekh pre aver, te vesekedinel pes, te řjarľinel, te řholarel pes, te marel upre jekh avres, te rozđelinel pes, te rozmarel o řhangera, ²¹ te zavidzľnel, te murđarel, te mačol a te mulatinel. A

mek hin but ajse veci. Pal kala veci tumenge imar anglal phenav, sar imar the sigeder phenom: Ola, ko keren kala veci, na chudena o krališagos le Devleskro.

O ovojce le Duchoskro

²² Ale o ovojce le Duchoskro hin o kamiben, o radišagos, o smirom, e trpezlivost, o lačhipen, o lačhejileskeriben, e vernost, ²³ o kovlejileskeriben the o zlikeriben. Pre kala veci nane zakonos. ²⁴ Ola, ko hine le Kristoskre, primarde pro kerestos peskre nalache binošna žadosci. ²⁵ Te dživas le Duchoha, mušinas the te phirel andro Duchos. ²⁶ Te na amenge džal pal oda, hoj amen o manuša te lašaren; te na pes jekh avres provokinas; te na zavidzinas jekh avreske.

6

Jekh avreske te pomožinas

¹ Phralale, te varesave manušes arakhlanas paš oda, sar kerel varesavo binos, akor tumen, ko san duchovna, pomožinen leske te avel andral oda avri, ale keren oda andre pokora. Ale den pozoris the korkore pre tumende, hoj the tumen te na peren andro pokušeñje. ² Lidžan o pharipena jekh avreske a oleha naplñinena o zakonos le Kristoskro. ³ Bo te peske vareko pal peste gondolinel, hoj hino vareko, a ov nane ñiko, korkoro pes klaminel. ⁴ Sako mi dikhel pre peste, so kerel, a palis pes šaj lašarela korkoro andre peste, ale te na pes porovñinel avrenca. ⁵ Bo sako lidžala peskro pharipen. ⁶ Oda manuš, savo siklol o lav, mi del oles, ko les sikavel, savore lačhipnastar, so les hin.

⁷ Ma klaminen tumen korkoren! Le Devlestar ñiko na asala. Bo savoro, so o manuš sadzinel, oda the kidela upre. ⁸ Bo oda, ko sadzinel avke, hoj te avel pre dzeka peskre feloske, andral o felos kidela upre o kirñipen. Ale oda, ko sadzinel avke, hoj te avel pre dzeka le Duchoske, andral o Duchos kidela upre o večno dživipen. ⁹ Te na ačas strapimen avke, hoj preachaha te kerel o lačhipen, bo avela jekhvar o časos, hoj kidaha upre o ulipen. ¹⁰ Vašoda, medik amen hin časos, keras o lačhipen savoreng a mek buter le phralenge the le pheñenge andro pačaben.

Te lašaras pes ča le Ježišoskre kerestoha

¹¹ Dikhen, save bare pismenenca tumenge me mire vasteha pisinav!

¹² Ola, ko kamen te avel pre dzeka le manušenge, tumen ispiden, hoj tumen te den te obrezinel ča vašoda, hoj pre lende te na džan vaš o kerestos le Kristoskro. ¹³ Bo añi on korkore, so hine obrezimen, na dolikeren o zakonos. Ale kamen, hoj pes tumen te den te obrezinel vašoda, hoj pes palis on te lašaren oleha, hoj kerde e obriezka pre tumaro felos. ¹⁴ Nisoħa man na kamav te lašarel, ča le kerestoha, pre savo muħa amaro Raj o Ježiš Kristus. O svetos mange hin ole kerestoha ukrižimen a me som ukrižimen le svetoske. ¹⁵ Bo na džal pal oda, čĩ hin o manuš obrezimen, abo nane, ale čĩ hino nevo stvoreñje. ¹⁶ O smirom the e milost pre sakoneste, ko pes kamel pal oda te likerel, a the pro Izrael le Devleskro.

¹⁷ A akanastar man imar ñiko te na trapinel, bo me lidžav pre miro felos o jazvi le Kristoskre.

¹⁸ E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumare duchoha, phralale.

Amen.

Le Pavloskro lil le Efežanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro le Devleskra volatar, pisinav le Devleskre manušenge andro foros Efezus, olenge, ko pačan andro Ježiš Kristus.

² Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj o Ježiš Kristus, peskri milost the peskro smirom!

Pal o duchovno požehnaŋje andro Kristus

³ Požehñimen hin o Del the o Dad amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro, savo amen andro Kristus požehñinda savore duchovne požehnaŋjenca andral o ñebos. ⁴ Se mek aŋi o svetos na sas kerdo, imar peske amen o Del kidña avri prekal peste, hoj te avas andro Kristus sveta the bi e chiba a te dživas andro kamiben. ⁵ Ov oda avke kamelas a imar anglal oda kerđa, bo sas leske oda pre dzeka, hoj te avas leskre čhave prekal o Ježiš Kristus. ⁶ Aven lašaras le Devles vaš leskri bari šukar milost, so amen diña hijaba andre peskro Čhavo, saves kamel. ⁷ Andre leste sam avricinde, prekal leskro rat amenge hin odmukle o bini. Igen bari hin e milost le Devleskri, ⁸ savi amen avke barvales diña! Andre savoro peskro godaveripen the prindžaripen ⁹ amenge diña o Del te džanel o garudipen. Oda, so ov kamelas a so leske sas pre dzeka, the oda, so peske imar anglal phenda, hoj kerela prekal o Kristus. ¹⁰ Le Devleskro planos hin, hoj sar avela oda lačo časos, kamel te sthovel savoro jekhetane andro Kristus sar andro šero savoro, so hin pro ñebos the pre phuv.

¹¹ Andre leste ačhilam the o deđiča, avke sar oda o Del imar anglal kamla. Bo ov kerel savoro avke, sar oda ov kamel, ¹² hoj te avas pro lašariben leskra slavake; amen, save pes imar sigeder mukahas pro Kristus. ¹³ The tumen, sar andre leste pačandilan, sanas zapečafimen ole Svete Duchoha, pal savo o Del diña lav, hoj dela. Oda sas akor, sar šundan o lav le čačipnaskro, o evaŋjelium pal tumari zachrana. ¹⁴ O Sveto Duchos hino e zaruka prekal amende, hoj o Del amen dela oda, so phenda. Diña lav, hoj cinela peskre manušen avri pre chvala peskra slavake!

Le Pavloskri modlitba

¹⁵ Vašoda the me, sar šundom pal tumaro pačaben andro Ježiš, amaro Raj, the pal o kamiben, so tumen hin ke savore Devleskre manuša, ¹⁶ na preačhav vaš tumenge te palikerel le Devleske. Leperav tumen andre mire modlitbi, ¹⁷ hoj o Del amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro, o Dad la slavakro, tumen te del peskre Duchos. Bo o Duchos tumendar kerela godaveren a sikavela tumenge le Devles avke, hoj les prindžarena. ¹⁸ Mangav, hoj tumenge te phundravel o jile te dikhel leskro svetlos, hoj te džanen, andre savi nađej tumen vičinda, a savo slavno the barvalo hin o dedičtvos maškar leskre manuša. ¹⁹ Kamav, hoj te prindžaren, savi igen bari hiŋi odi zor, so kerel andre amende, ko pačas. Oda hin odi bari zor le Devleskri, ²⁰ savaha uštađa le Kristus andral o meriben a thođa les te bešel pal peskri čači sera andro ñebos. ²¹ Ov hino upral savorende pro ñebos; upral dojekh vladaris, autorita, zor, the rajipen; a mek the upral dojekh nav, so hin na ča andre kada svetos, ale the andre oda svetos, so avela. ²² O Del thođa le Kristoske savoro tel o pindre a diña les šereske upral savoreste la cirkvake. ²³ E cirkev hiŋi leskro felos; hiŋi naplñimen lestar, savo naplñinel savore andre savoreste.

2

Andral o meriben andro dživipen

¹ The tumen sanas varekana mule, bo na šunenas le Devles a kerenas bini. ² Akor dživenas avke, sar pes dživel andro svetos a šunenas le benges, savo hino raj upral o nalače duchengre zora andro luftos, so akana kerel andre ola manuša, save na šunen le Devles. ³ The amen savore varekana lenca dživahas andro žadosci le feloskre a kerahas oda, so kamelas amaro felos the amari godi a avke sar the okla manuša peske zaslužinahas te cerpinel le Devleskri choŋi. ⁴ Ale o Del hino ajsa barvalo andre peskri milost a baro andro kamiben ke amende, ⁵ hoj amen obdžidarda le Kristoha, mek sar samas mule andre amare bini. Le Devleskra milostatat san spasimen! ⁶ Andro Ježiš Kristus amen o Del jekhetane leha uštađa andral o meriben, hoj leha jekhetane te bešas andro ñebos. ⁷ Ov ada kerđa vašoda, hoj peskra milostaha andro Ježiš Kristus amenge te

sikavel peskro igen baro kamiben andre oda časos, so avela. ⁸Bo le Devleskra milostatar san zachrañimen prekal o pačaben. No oda nane tumendar, ale le Devlestar – oda hin leskro daros. ⁹Na san zachrañimen le skutkendar, hoj pes ñiko te na lašarel. ¹⁰Se vašoda amen o Del stvorinda andro Ježiš Kristus, hoj te keras ola lače skutki, save o Del imar anglal pripravinda prekal amende.

Jekh andro Kristus

¹¹Vašoda ma bisteren, hoj tumen varekana uliñan sar o Nažidi. Ola, ko peske phenen „obrezimen“, tumen vičinen „naobrezimen“ (a thoven baripen andre oda, so pes kerel le manuškere vastenca pro felos). ¹²Ma bisteren, hoj andre oda časos sanas bi o Kristus, na sanas jekhetane le Izraeloskre manušenca a na sas tumen kotor andro zmluvi the andro lava, so diña o Del. Sanas andre kada svetos bi e nadej a dživenas bi o Del. ¹³Tumen, so sanas varekana dur, san akana andro Ježiš Kristus pašes paš o Del prekal o rat le Kristoskro.

¹⁴Bo ča ov hino amaro smirom a sodujen le Židen the le Nažiden sthoda andre jekh. Čida tele peskre teloha oda muros, so len rozđelinelas sar ñeprijatelen. ¹⁵A zrušinda o zakonos leskre prikazañjenca the pravidenca, hoj andre peste te kerel ole dujendar jekhe neve manušes a avke te anel o smirom. ¹⁶Andre jekh telos sthoda sodujen le Devleha prekal o kerestos, pre savo zñičinda lengro ñeprijatelstvo. ¹⁷A sar avla, kazinelas o smirom tumenge, save sanas dur le Devlestar, a o smirom the amenge le Židenge, save samas pašes. ¹⁸Bo prekal leste šaj avas sodujđzene andre jekh Duchos ko Dad.

¹⁹Avke akana imar na san sar cudzinci, abo sar ola, ko avle andral aver phuv, ale san kade khere jekhetane le Devleskre manušenca andre jekh famelija le Devleskri. ²⁰San sar kher, so hin ačhado pro zaklados le apoštolengro the le prorokengro, kaj hin o glavno bar korkoro o Ježiš Kristus. ²¹Ov likerel cali stavba jekhetane a kerel, hoj te barol andro sveto chamos andro Raj. ²²Andre leste san the tumen jekhetane upreačhade sar oda chamos, kaj o Del bešel prekal peskro Duchos.

3

Le Pavloskri buči maškar o aver narodi

¹Vašoda som me, o Pavol, andre bertena, bo služinav le Ježišoske Kristoske, vaš tumenge, so na san Židi. ²Se šunđan pal oda, hoj o Del andre peskri milost mange diña kadi služba, hoj la te kerav prekal tumende. ³O Del mange sikada, hoj te džanav leskro garudipen, pal savo sikra pisindom. ⁴Sar oda pregenena, šaj sprindžarena, sar me achaluvav o garudipen le Kristoskro. ⁵Varekana oda na sas le manušenge dino te džanel, ale akana prekal o Duchos o Del diña te džanel peskre svete apoštolenge the le prorokenge oda, ⁶hoj the o aver narodi hine prekal o evaňjelium jekhetane dediča le Židenca a jekhetane kotora andre jekh telos a the prekal lende hine o lava, so diña o Del andro Ježiš Kristus.

⁷Me ačhilom o služobnikos ole evaňjelioske prekal o daros le Devleskra milostakro, savo mange sas dino prekal leskri zor, savi andre ma kerel. ⁸Mange, savo som nekcikneder maškar o manuša le Devleskre, sas diñi kadi milost, hoj le aver narodenge te vakerav o evaňjelium pal o barvalipen le Kristoskro, savo pes aňi na del te zmerinel, ⁹a savorengte te otkerav oda planos, so sas garudo čirlastar paš o Del, savo kerđa savoro. ¹⁰O Del kamel, hoj pes akana prekal e cirkev te dodžanel dojekh ñeboskri zor the rajipen, savi bari hin le Devleskri godi andre savoreste. ¹¹Ov oda imar ešebnovarestar naplañinda, hoj pes te ačhel prekal amaro Raj Ježiš Kristus, ¹²hoj pačabnaha andro Kristus te šaj avas slobodna the bi e dar anglo Del. ¹³Vašoda tumen mangav, hoj tumen te na zaachavel miro pharipen vaš tumenge, bo oda hin prekal tumaro lašariben.

O kamiben le Kristoskro

¹⁴Vašoda mangav pro khoča le Dades, ¹⁵savestar hin savore famelijen andro ñebos the pre phuv peskre nava, ¹⁶hoj prekal o Duchos tumenge andral peskri barvali slava te del igen te zoralol pro andruno manuš; ¹⁷mangav les, hoj o Kristus prekal o pačaben te dživel andre tumare jile, hoj te aven zakoreñimen the zoraless zathode andro kamiben, ¹⁸hoj te šaj achalon tumen the savore manuša le Devleskre, savo buchlo, džindardo, učo, the igen baro hino o kamiben le Kristoskro; ¹⁹a mangav, hoj te prindžaren oda kamiben le Kristoskro, so hin upral dojekh godi, hoj te aven naplñimen andre savori plnost le Devleskri.

²⁰⁻²¹ Akana mi džal pal savore pokoleŕja pro furt e slava andre cirkev the andro Kristus Ježiš le Devleske, ko peskra zoraha kerel andre amende a ko mek buter šaj kerel savoro upral oda, sar lestar mangas the gondolinas! Amen.

4

Pal e jednota andre khangeri

¹ Vašoda tumen mangav me, o bertenošis prekal o Raj, hoj te dživen mištes oda dživipen, andre savo san vičimen le Devlestar. ² Aven pokorna a kovlejšleskre andre savoreste a zlidžan jekh avres andre trpezlivost the andro kamiben. ³ Keren savoro prekal oda, hoj te dolikeren e jednota le Duchoskri, savi tumen sphandel jekhetane andro smiom. ⁴ Hin jekh felos a jekh Duchos, avke sar the sanas vičimen andre jekh nađeŕ le Devlestar; ⁵ hin jekh Raj, jekh pačaben, jekh bolipen, ⁶ a hin jekh Del the Dad savoreng, savo hino upral sakoneste, prekal sakoneste a andre sakoneste.

⁷ Ale sakoneske amendar sas dino o daros le Devleskra milostatar pal oda, keci amenge o Kristus merinda avri. ⁸ Avke sar hin pisimen:

*„Geŕa upre pro nekučeder thana,
ila peha le zaphanden;
diŕa le manušen o dari.“*

⁹ Akana, so hin oda, hoj „geŕa upre“? Oda hin, hoj ešeb geŕa tele andro nekteluneder thana la phuvakre. ¹⁰ Oda, ko avŕa tele, hin oda jekh, savo geŕa the upre upral savore ŕebi, hoj te naplŕinel savoro. ¹¹ Ov ačađa jekhen sar apoštolen, avren sar proroken, avren sar evaŕjelisten, avren sar pastoren a avren sar učitelēn. ¹² Ačađa len pre oda, hoj te pripravinen le Devleskre manušen te kerel e služba, hoj te budinen le Kristusko felos, ¹³ medik na avaha savore jekhetane avribararde andre jekh pačaben the andro prindžaripen le Devleskre Čhaskro a medik na avaha dospela manuša andro pačaben the andre savoreste sar o Kristus.

¹⁴ Avke imar na avaha buter sar čhavore, savenca upre tele čhivkerel sar le vlnenca dojekh balvaj: Oda hin dojekh nevo sikaviben le manušendar, save le klamišagoha lidžan avren pro nalačo drom, hoj te peren. ¹⁵ Vašoda vakeras o čačipen andro kamiben, hoj te baruvas a te avas andre savoreste sar o Kristus, bo ov hino o šero. ¹⁶ Ov sthovel savore kotora andro felos a likerel calo felos jekhetane. A kerel, hoj dojekh kotor te kerel e buči avke, sar kempel, hoj o felos te barol a te zoraŕol andro kamiben.

O purano the o nevo dživipen

¹⁷ Mangav tumen andro nav le Rajeskro: Imar ma dživen avke sar o bijedevleskre manuša, bo oda, so on gondolinen, nane lačo pre ŕisoste ¹⁸ a lengre goda hine andro kalipen. Na prindžaren le Devleskro dživipen, bo na achalon ŕisoske a lengre jile hine barune. ¹⁹ Imar pes aŕi na lađžan ŕisosstar, keren savoro džungipen a na džanen kana te preačhel.

²⁰ Ale tumen pal o Kristus avke na siklišan! ²¹ Te šundān pal o Ježiš a siklišan o čačipen, so hin andre leste, ²² čhiven pal tumende tele le purane manušes leskre phurikane dživipnaha, savo pes korkoro musarelas le falošne the le nalače žadoscenca. ²³ Domuken le Duchoske te čerinel tumaro gondolišagos ²⁴ a uren pre tumende le neve manušes, so sas kerdo pre le Devleskri podoba andro spravodlišagos the andro sveto čačipen.

Sar te dživel andro nevo dživipen

²⁵ Savore sam jekhetane andre jekh felos, vašoda preačhen te klaminel a chuden te vakereŕ o čačipen jekh avreha. ²⁶ Te tumen ela choŕi, ma keren binos a o kham te na zadžal upral tumari choŕi. ²⁷ Ma den le benges ŕisavo than! ²⁸ Oda, ko čoreŕ, imar buter te na čoreŕ, ale mi chudel te kerel buči peskre vastenca, hoj les te avel so te del olen, kas nane.

²⁹ ŕisavo džungalo lav te na avel avri andral tumaro muj, ale ča lačo lav, so zoraŕarel avren avke, sar kempel a anel e milost olenge, ko šunen. ³⁰ Ma dukhaven le Svete Duchos, saveha sanas zapečaťimen pre oda Džives, sar avena zachraňimen. ³¹ Preačhen te likerel e kirko choŕi andro jilo, te rušel, te vesekedinel pes, te kerel vika a te košel. Ma keren ŕič, so nane lačo. ³² Ale aven jekh ke aver lače a kovlejšleskre – a odmukēn jekh avreske avke, sar the o Del andro Kristus odmukŕa tumenge.

5

Te dživel andro švetlos

¹ O Del tumen kamel, bo san leskre čhave, vašoda dživen avke, hoj te aven ajse sar Ov. ² Dživen andro kamiben avke sar o Kristus amen kamelas a diña pes korkores sar daros the sar obeta, so šukares voñinelas a hiñi pre dzeka le Devleske.

³ Avke sar oda mušinel te avel maškar o čhave le Devleskre, te na pes añi leperel maškar tumende o lubipen, vaj o džungale veci, abo hoj vareko ela hamišno. ⁴ Ma vakeren džungale, diline, abo nalače lava, ale radeder palikeren le Devleske. ⁵ Bo mištes džanen, hoj nisave manušes, ko kerel o lubipen, abo o džungale veci, abo hino igen lakomo – bo o lakomstvo hin sar modloslužba – nane nisavo than andro krališagos le Kristoskro the le Devleskro. ⁶ Ma domuken, hoj tumenca vareko te thovel avri varesave diline lavenca, bo ipen vaš oda avel e cholí le Devleskri pre ola manuša, save les na šunen. ⁷ Te na chal tumen nič kajse manušenca!

⁸ Bo varekana sanas andro kalipen, ale akana san o švetlos, bo san le Rajeskre. Dživen sar o manuša, save hine andro švetlos. ⁹ Se o ovocje le švetloskro hin savoro lačhipen, spravodlišagos the čačipen. ¹⁰ Roden, so hin le Devleske pre dzeka. ¹¹ Ma keran lenca ola veci, so pes kerel andro kalipen a nane lače pre nisoste, ale radeder anen ola veci avri pro švetlos. ¹² Bo hin ladž mek až te vakerel pal oda, so on počoral keran, ¹³ ale andro švetlos dičhola, save ola veci čačes hine. ¹⁴ Bo andro švetlos dičhol savoro. Vašoda hin phendo:

„Preker tut, tu so soves,

ušfi andral o meriben

a švicinela tuke o Kristus.“

¹⁵ Vašoda den tumenge baro pozoris pre oda, so keran – na sar o nagodaver, ale sar o godaver. ¹⁶ Kala dživesa nane lače, vašoda viužinen dojekh ora pre oda, hoj te keran o lačo. ¹⁷ Ma aven nagodaver, ale achalon, so tumendar o Raj kamel. ¹⁸ Ma mačon la molatar, bo o pijiben tumenge ča musarela o dživipen, ale aven naplñimen le Svete Duchoha. ¹⁹ Vakeren jekh avreha le žalmenca, le chvalenca the le duchovne gilenca a gilaven the bašaven andral o jilo le Rajeske. ²⁰ Vaš savoreske palikeren furt le Devleske le Dadeske andro nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro.

Pal o veradune

²¹ Podden tumen jekh avreske, hoj oleha te den pačiv le Kristus.

²² O džuvla pes mi podden peskre romenge sar le Rajeske. ²³ Bo o murš hin o šero la džuvlake, avke sar hin o Kristus o šero la cirkvake, peskre teloske, saveske hino Spasitelis. ²⁴ Ale avke, sar pes e cirkev poddel le Kristoske andre savoreste, avke pes mi podden the o džuvla peskre romenge.

²⁵ Tumen muršale, kamen le romñijen avke, sar the o Kristus kamelas peskri cirkev a diña vaš lake pes korkores, ²⁶ hoj la te pošvecinel a te žužarel andro pañi prekal o lav. ²⁷ O Kristus kamel anglal peste te ačhavel e slavno cirkev pre savi nane škvrni abo vraski abo varesavi ajsi chiba, ale kamel hoj te avel sveto a žuži. ²⁸ Avke the o murša mi kamen peskre romñijen avke, sar peskre vlastna tela. Bo oda murš, savo kamel peskra romña, korkoro pes kamel. ²⁹ Bo mek šoha ñiko na sas ajso, hoj te naši avri ačhilahas peskro telos. Ale sako les likerel a starinel pes pal leste avke sar the o Raj pal e cirkev, ³⁰ bo amen sam leskre teloskre kotora. ³¹ Avke sar hin pisimen: „*Vašoda omukela o murš peskra da the peskre dades, ela jekhetane la romñaha a on duj džene ena jekh telos.*“ ³² Kada garudipen hin baro, ale me oda vakerav pal o Kristus the pal e cirkev. ³³ Avke the tumen: Sako tumendar mi kamel peskra romña sar pes korkores a e romñi mi del pačiv peskre romes.

6

Pal o čhave the pal o dada

¹ Čhavorale, tumen san le Rajeskre, vašoda šunen tumare dajen the tumare daden, bo oda hin mištes. ² „*De pačiv tira da the tire dades,*“ – kada hin ešebno prikazañje, paš savo o Del amen diña lav –, ³ „*hoj tuke te avel mištes a te džives pre phuv but berš.*“

⁴ Tumen, dadale, ma cholaren tumare čhaven, ale bararen len mištes avri, dovakeren lenge a sikaven len pal o Raj.

Pal o raja the pal o otroka

⁵ Otrokale, šunen tumare phuvakre rajen žuže jilestar sar le Kristus, daraha the andro izdrañipen. ⁶ Ma služinen lenge ča anglo jakha sar ola, ko kamen te avel pre dzeka le manušenge, ale sar le Kristoskre otroka, save keran jilestar oda, so hin le Devleske pre dzeka. ⁷ Služinen radišagoha sar le Rajeske, a na le manušenge. ⁸ Se džanen, hoj sako, ko kerela vareso lačo, chudela o počiniben le Rajestar, či hino otrokos abo slobodno.

⁹ A tumen, rajale, keren lenca tiš avke. Ma daraven len avri, bo džanen, hoj the tumen the len hin jekh Raj andro ņebos a ov na dikhel jekhe manušes barederes sar avres.

E vizbroj le Devleskri

¹⁰ A pro koŋec phralale, aven zorale andro Raj the andre leskri zor. ¹¹ Uren pre tumende cali vizbroj le Devleskri, hoj te šaj obačhen andro nalače plani le bengeskre. ¹² Bo amen pes na maras le manušenca, ale le duchovne zorenca, le uprune rajenca, save lidžan kada kalo svetos the le nalače duchenca andro luftos. ¹³ Vašoda uren pre tumende cali vizbroj le Devleskri, hoj te šaj likerem avri, sar avela o nalačo džives, a sar imar predžana savoreha, hoj mek te ačhen. ¹⁴ Vašoda ačhen! Prephanden tumenge pašal o klubi o čačipen sar o sirimos; uren pre tumende o spravodlišagos sar o trastuno pancjeris ¹⁵ a pro pindre tumenge uren oda, hoj te aven pripravimen te vakerel o evaŋjelium pal o smirom. ¹⁶ A andre savoreste len o pačaben sar o štitos, saveha šaj murdaren andre savore jagale šipi le nalačeskre. ¹⁷ Len o spaseŋje sar e prilba pre tumare šere the e šablā le Duchoskri, so hin o Lav le Devleskro.

¹⁸ Modlīnen tumen furt andro Duchos a anen o modlītbi the o mangipena anglo Del. A pašoda den furt pozoris a modlīnen tumen vaš savore manuša le Devleskro. ¹⁹ Modlīnen tumen the vaš ma, hoj mange te avel dino o lav, sar prevakerava, hoj te vakerav bi e dar o garudīpen le evaŋjelioskro. ²⁰ Me somas bičhado les te vakerel, a vašoda som akana andre bertena. Mangen tumen vaš ma, hoj bi e dar te vakerav o lav avke, sar mušinav.

O posledna pozdravi

²¹ O Tichikus, amaro lačo phral the o pačivalo služobŋnikos andro Raj, dela tumenge te džanel, sar manca hin a so kerav. ²² Me les bičhadom ke tumende, hoj te džanen pal amende, sar sam, a te anel tumenge o radišagos andro jile.

²³ O Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Raj, mi del le phralen o smirom, o kamiben the o pačaben. ²⁴ Le Devleskri miloš mi el savorenca, ko kamen amare Rajes le Ježiš Kristus le kamibnaha, so šoha na preačhel.

Le Pavloskro lil le Filipanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol the o Timoteus, o sluhi le Ježišoskre Kristoskre, pisinav savore Devleskre manuŝenge andro Ježiš Kristus, save hine andro foros Filipi, the le zborenge vodcenge the dijakonenge.

² E miloš tumenge the o smirom le Devlestar, amare Dadestar, the le Rajestar le Ježišostar Kristostar!

Le Pavloskri modlitba

³ Palikerav mire Devleske, kecivar mange ča pre tumende leperav. ⁴ Andre dojekh miri modlitba man modlinav furt radišagoha vaš tumenge savorenge, ⁵ bo mange pomožinenas andre služba le evaņjelioskri le ešebne dživesestar dži akana. ⁶ Vašoda pačav, hoj o Del dokerala e lači buči, so andre tumende chudňa te kerel, dži andre oda džives, sar o Ježiš Kristus avela pale.

⁷ Me mange oda šaj gondolinav pal tumende savorende. Se tumen mange san andro jilo, bo savoren tumen hin o kotor manca pre miloš le Devleskri, či akana, sar som andre bertena, abo akor, sar braņinahas a zoralarahas o evaņjelium. ⁸ O Del mange hino švedkos, sar mange pal tumende savorende igen džal le Ježišoskre Kristoskre kamibnaha.

⁹ A modlinav man vaš oda, hoj tumaro kamiben te barol buter a buter, hoj te prindžaren o čačipen a mištes te achalon ¹⁰ a te džanen te rozsudzinel, so hin nekfeder. Modlinav man, hoj te aven žuže the bi o binos andro Džives le Kristoskro ¹¹ a te avel andre tumende pherdo čačipnaskro ovocje, so avel le Ježišostar Kristostar – pre slava the pre chvala le Devleskri.

Pal o Pavol andre bertena

¹² Phralale, kamav, hoj te džanen, hoj oda, so pes mange ačhila, pomožinda le evaņjelioske. ¹³ Savore slugađa andro palacis a the savore okla džene pes dodžanle, hoj som phandlo andre vaš o Kristus. ¹⁴ Oda, hoj som andre bertena, zoraľarda but phralen andro Raj, hoj meksa šmeleder a bi e dar te vakeren o Lav.

¹⁵ No varesave phrala kazinen pal o Kristus, bo zavidzinen a kamen pes te vesekedinel, ale aver džene kazinen pal o Kristus lačhe jilestar. ¹⁶ On oda keren kamibnastar, bo džanen, hoj kade som vašoda, hoj braņinav o evaņjelium, ¹⁷ no aver džene kazinen pal o Kristus, bo kamen pes te ispidel anglal a na keren oda žužes, bo peske gondolinen, hoj mange kerena buter pharipen andre bertena. ¹⁸ Ale so paloda? Či imar pes kazinel kavke abo kavke – či kamukeri vaj andro čačipen – pal o Kristus pes kazinel.

Oleske radisaľuvav a mek radisaľuvava, ¹⁹ bo džanav, hoj oda mange ela pre zachrana prekal tumare modlitbi the prekal e pomoca le Ježišoskre Kristoskre Duchoskri. ²⁰ Igen pre oda užarav a mukav man pre oda, hoj man andre űisoste na ladžava. Pačav, hoj leske služinava bi e dar a avke sar furt the akana ela o Kristus barardo andre miro felos – či dživava, abo merava.

Te dživel hin o Kristus

²¹ Bo prekal mande te dživel hin o Kristus a te merel hin o ziskos. ²² Ale te oleha, hoj dureder dživava andro felos, šaj kerava buter lači buči, na džanav so mange te kidel avri. ²³ Cirdel man pro soduj seri: Kamav te merel a te avel le Kristoha, bo ada mange ulaahas nekfeder; ²⁴ ale prekal tumende hin feder, hoj te ačhav andro felos. ²⁵ Aleske pačav a džanav, hoj ačhava a avava tumenca savorenca pre tumaro lačo the radišagos andro pačaben. ²⁶ Avke tumen mek buter šaj lašarena manca andro Ježiš Kristus, sar avava pale ke tumende.

O dživipen pal o evaņjelium le Kristoskro

²⁷ Ča dživen avke, sar tumenge oda phenel le Kristoskro evaņjelium. Či imar avava a dikhava tumen, abo na avava, kamav te šunel pal tumende, hoj ačhen zorales andre jekh duchos a jekhetane tumen maren vaš o pačaben le evaņjelioskro. ²⁸ Ma den tumen űisoha te daravel avri olenge, ko pre tumende džan! Oda ela znaenje le Devlestar, hoj on ena zničimen a tumen avena zachraņimen. ²⁹ Bo tumenge sas diři e miloš, na ča

hoj andro Kristus te pačan, ale the te cerpinen vaš leske. ³⁰ Se the tumen predžan ajse pharipnaha, savo dikhlán pre ma a pal savo the akana šunen, hoj mek predžav.

2

¹ Vašoda, te tumen hin varesavo povzbuđeñje andro Kristus, varesavo potešeñje leskre kamibnastar, varesavo spoločenstvo andro Duchos, varesavo lačhipen the milosrdenstvo, ² akor naplninen miro radišagos avke, hoj gondolinena jednakones, kamena tumen jednakones a avena jekh andro duchos the andro gondolišagos. ³ Ma keren nič prekal tumaro baripen abo vašoda, hoj tumen o manuša te lašaren, ale andre pokora dikhen jekh avren bareder pestar. ⁴ Ma dikhen sako ča pre tumaro, ale sako the pre oda, so hin avrengro.

Te avas ajse pokorna, sar sas o Ježiš

⁵ Mi el andre tumende ajso gondolišagos, sar sas the andro Ježiš Kristus:

⁶ Ov, savo sas ipen ajso sar o Del,
peske na gondofinelas,

hoj mušinel te ačhel
andre le Devleskri podoba,

⁷ ale korkoro savoro omukla
a priila e podoba le sluhaskri,

ačhila ajso sar o manuš
a sikađa pes sar manuš.

⁸ Poñižinda pes
a sas poslušno dži o meriben
– dži o meriben pro kerestos.

⁹ Vašoda les o Del hazdña upral savoreste
a diña les nav, so hin upral dojekh nav,

¹⁰ hoj andro nav Ježiš
te bandol dojekh khoč andro ñebos,
the pre phuv the tel e phuv,

¹¹ hoj dojekh čhib te viznavinel,
hoj o Ježiš Kristus hino Raj,
pre slava le Devleskri le Dadeskri.

¹² Vašoda, mire lače phralale, sar furt man šunenas – oda na ča akor, sar paš tumende somas, ale mek buter akana, sar tumenca na som – keren buči pre tumaro spaseñje andre sveto dar anglo Del the andre bari pačiv. ¹³ Bo o Del hino oda, ko andre tumende kerel, hoj na ča te kamen, ale the te keren oda, so hin leske pre dzeka.

¹⁴ Savoro keren bi o dudrišagos the bi o vesekeđišagos, ¹⁵ hoj te aven bi e chiba, žuže čhave le Devleskre maškar kada falošno the previsardo pokoleñje, hoj te švicinen maškar lende sar o čerčeña pro ñebos. ¹⁶ Chuden tumen zoraes le dživipnaskre lavestar, hoj mange oda te avel andro Džives le Kristoskro pro lašariben, hoj na denašavas aňi na keravas e buči hijaba. ¹⁷ No kajte ulahas miro dživipen avričhordo sar obeta pre sveto služba tumare pačabnaskri, radisaľuvav jekhetane tumenca savorencia. ¹⁸ Avke the tumen radisaľon jekhetane manca.

O Timoteus the o Epafroditos

¹⁹ Ale mukav man andro Ježiš Kristus pre oda, hoj ke tumende sig bičhavava le Timoteus a radisaľuvava, sar man dodžanava, sar tumenge hin. ²⁰ Bo nane man ñiko ajso sar ov, ko avke pal tumende gondolinel a čačes pes pal tumende starinel. ²¹ Bo savore roden ča peskro a na le Ježišoskro Kristoskro. ²² Ale pal o Timoteus džanen, sar pes presikada, bo sar o čhavo le dadeha jekhetane manca služinelas andro evaňjelium. ²³ Pačav, hoj les bičhavava takoj, soča man dodžanava, so manca ela. ²⁴ Ale pačav andro Raj, hoj the me korkoro sig avava.

²⁵ Dičholas pes mange avke, hoj kempel ke tumende te bičhavel pale le Epafroditos, mire phrales – savo manca jekhetane kerel e buči a jekhetane pes manca the marel – saves tumen bičhađan, hoj pes te starinel pal oda, so mange kempel. ²⁶ Igen tumen kamelas te dikhel a na sas leske mištes, hoj tumen došundán, hoj nasvalila. ²⁷ Bo ov čačes pro meriben nasvalila, ale o Del sas ke leste lačhejileskro, a na ča ke leste, ale the ke mande, hoj man te na el mek bareder pharipen. ²⁸ Vašoda les so neksigeder bičhađom ke tumende, hoj pale te radisaľon, sar les dikhena, a man hoj te avel frimeder pharipen. ²⁹ Avke les prilén savore radišagoha andro Raj. Kajse manušen den pačiv,

³⁰ bo vaš e buči le Kristoskri sas imar dži paš o meriben. A na darandila te del the peskro dživpen, hoj te kerel prekal mande oda, so tumen našti kerdan.

3

O spravodlišagos prekal o pačaben

¹ No akana mek phenav, phralale mire, radisaon andro Raj. Nane mange phares tumenge pale oda te pisinel a tumenge oda hin pro lačo. ² Den tumenge pozoris pro rikone, pro nalače manuša, pre ola, ko čingeren o felos. ³ Bo amen sam čačes obrezimen, amen, ko služinas le Devleske andre leskro Duchos a lašaras pes andro Kristus a na mukas pes pre amaro felos, ⁴ kajte me man šaj muklomas the pre miro felos.

Te peske vareko aver gondolinel, hoj pes šaj mukel pro felos, meksa buter me: ⁵ Somas obrezimen pro ochtoto džives, andral o izraeliko rodos, andral o kmeňos Benjamin, Hebrejis le Hebrejendar a pal o zakonos Farizejis; ⁶ bara cholaha andro jilo igen džavas pre cirkev; a dolikeravas savoro, so kamel o zakonos.

⁷ Ale oda, so mange sas pre chasna, akana prekal ma hin sar nič vaš o Kristus. ⁸ Ale čačes dikhav savoro sar našadipen, bo vzacneder mange hin, hoj te prindžarav le Ježiš Kristus, mire Rajes. Vaš leste oda savoro odčhidom a hin mange oda sar šmeci, hoj te dochudav le Kristus ⁹ a te avav arakhlo andre leste sar ajsu manuš, savo nane čačipnaskro korkoro pestar prekal o skutki le zakonostar. Hoj te avav čačipnaskro prekal o pačaben andro Kristus: Čačipnaskro le Devlestar prekal o pačaben; ¹⁰ hoj te prindžarav les the e zor, so les uštađa andral o meriben; hoj te lidžav leskre dukha a te avav ajsu sar ov andre leskro meriben, ¹¹ hoj varesar te dodžav ke oda, hoj avava uštado andral o meriben.

Te džal pal e ņeboskri odmena

¹² Na hoj oda savoro imar te dochudňomas abo imar te ulomas dokonalo, ale denašav, hoj te dochudav oda, prekal soste man o Ježiš Kristus imar dochudňa. ¹³ Phralale, me mange na gondolinav pal mande, hoj imar oda dochudňom, ale kada jekh kerav: Bisterav pre oda, so hin pal ma, a kerav sa, hoj te dochudav oda, so hin anglal ma. ¹⁴ Denašav andro cielos, hoj te zvitazinav e ņeboskri odmena, prekal savi man o Del vičinda andro Ježiš Kristus.

¹⁵ A kavke kempel te gondolinel amenge savorenge, ko sam dospela andro pačaben. A te pal varesoste avres gondolinen, the oda tumenge mek o Del sikavela. ¹⁶ Ča dživas dureder andre oda, so imar priiľam.

¹⁷ Phralale mire, keren avke sar me. A dikhen mištes pre ola džene, save dživen avke, sar tumenge amen sikađam. ¹⁸ Bo but džene, save avke dživen a pal save tumenge imar buterval phenavas a the akana roviľnaha phenav, dživen sar ņeprijaťela le Kristoskre kerestoske. ¹⁹ Lengro koľec hin o meriben, lengro del hin lengro per, lengri slava hin e ladž, bo gondolinen ča pre oda, so hin pre kadi phuv. ²⁰ Ale amaro kher hin andro ņebos a odarik užaras the le Spasitelis, le Rajes le Ježiš Kristus. ²¹ Ov peskra zoraha, savaha peske šaj thovel savoro tel o pindre, čerinela amare slaba meribnaskre feľa pre ajsu, sar sas leskro oslavimen felos.

4

¹ Avke, mire lače phralale, saven kamav a save mange chibaľinen, tumen san miro radišagos the miro lašariben! Vašoda, mire kamibnaskre phralale, ačhen zoraha andro Raj!

O Pavol zoraľarel le pačabnaskren

² Mangav tut, Evodio, a mangav the tut, Sinticho: Mi el tumen jekh gondolišagos andro Raj! ³ Mangav the tut, miro verno phrala*: Pomožin ole pheňenge, se the on manca phares kerenas buči vaš o evaňjelium jekhetane le Klementoha the mek avrenca, savengre nava hine pisimen andre kňižka le dživipnaskri.

⁴ Radisaon andro Raj furt a pale phenav: Radisaon! ⁵ Tumaro lačhipen mi prindžaren savore manuša. O Raj hino pašes! ⁶ Pal ņisoste tumen ma starinen, ale andre savoreste, andro modlitbi the andro mangipena phenen le Devleske palikeribnaha, so tumenge kempel. ⁷ A o smirom le Devleskro, so hin upral dojekh godi, chraňinela tumare jile the tumare gondolišagi andro Ježiš Kristus.

* 4:3 4,3 Abo: Mangav the tut, Sizigos

⁸ No akana pro ostatkos, phralale, phenav: Gondolinen pre oda, so hin čačo, pačivalo, čačipnaskro a žužo, pre oda, so hin šukar, igen lačo a pro lašariben. ⁹ Keren oda, so siklilan, so priilan, šundan a dikhlan pre ma. A o Del, savo del o smirom, ela tumenca.

O palikeriben vaš o dari

¹⁰ Igen radisalilom andro Raj, hoj tumen pale chudňan te starinel pal ma. Džanav, hoj tumen na preačhilan pal ma te starinel, ča na sas tumen, kana mange oda te sikavel. ¹¹ Na vakerav kada vašoda, hoj mange vareso chibalinel, bo me siklilom te avel spokojno oleha, so man hin. ¹² Džanav te dživel, sar man hin frima, the akor, sar man hin but. Andre savoreste the andre savore veci som avrisikado: Džanav te avel spokojno, sar som čalo vaj sar som bokhalo, the sar man hin but the akor, sar som andro čoripen. ¹³ Savoro birinav andro Kristus, bo ov man del zor.

¹⁴ Ale mištes kerđan, hoj mange pomožindan andre miro pharipen. ¹⁵ The tumen, o Filipana, džanen, hoj kanastar chudňom te vakerel o evaňjelium, sar odgelom andral e Macedonija, aňi jekh khangeri mange na pomožinelas andre oda, so mange kampelas, ča tumen korkore. ¹⁶ Bo the akor, sar somas andre Tesalonika, bičhadan mange buterval oda, so mange kampelas. ¹⁷ Na džal mange pal tumare dari, ale džal mange pal o ovocje, so olestar barola pre tumaro lačo. ¹⁸ Chudňom savoro, hin man mek buter, sar mange kempel; hin man savoro pherdo olestar, so bičhadan mange le Epafroditoha. Oda hin sar e šukar voňa, sar e kamibnaskri obeta igen šukar le Devleske. ¹⁹ A miro Del tumen dela savoro, so tumenge kempel peskre barvalipnastar andre slava andro Ježiš Kristus.

²⁰ Le Devleske, amare Dadeske, mi džal e slava pro furt. Amen.

O posledna pozdravi

²¹ Pozdravinen savore Devleskre manušen andro Ježiš Kristus. The o phrala, save hine manca, tumen pozdravinen. ²² Pozdravinen tumen savore Devleskre manuša a nekbuter ola, ko služinen andro palacis le cisariskro.

²³ E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumenca savorencu.

Le Pavloskro lil le Kološanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskra volatar o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, the o phral o Timoteus ² pisinas le Devleskre manušenge, le verne phralenge andro Ježiš Kristus, save hine andro foros Kolosi:

E milost the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar!

O Pavol palikerel le Devleske

³ Sar pes modlinas, furt palikeras vaš tumenge le Devleske, savo hino o Dad amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. ⁴ Bo šundam pal tumaro pačaben andro Ježiš Kristus the pal o kamiben, so tumen hin ke savore manuša le Devleskre, ⁵ angle nađej, savi tumenge hiñi pripravimen andro ñebos a pal savi imar sigeder šundan andro čačipnaskro lav, andro evaňjelium, ⁶ savo avla ke tumende. Avke sar pal calo svetos avke the maškar tumende oda evaňjelium anel ovocje a rozbarol ole dživesestar, kanastar šundan a prindžardan čačes le Devleskri milost. ⁷ Avke sar oda siklilan le Epafrasistar, amare vzacne phralestar, savo služinel jekhetane amenca a hino verno služobňikos le Kristoskro prekal tumende. ⁸ Ov amenge vakerelas the pal tumaro kamiben andro Duchos.

⁹ Vašoda the amen ole dživesestar, sar oda šundam, pes na preačas vaš tumenge te modlinel. Mangas le Devles, hoj tumen te naplñinel, hoj te prindžaren, so hin leskri voľa, hoj tumen te avel savoro godaveripen the savori duchovno godi. ¹⁰ Mangas, hoj te dživen avke, sar tumendar oda o Raj kamel, a hoj leske te aven andre savoreste pre dzeka, a te anen o ovocje andre savore lače veci, so kerena, a hoj furt buter a buter te prindžaren le Devles. ¹¹ A mek mangas, hoj tumen te del savori zor peskra slavna zoratar, hoj te birinen savoro te zlidžal, te aven trepzliva a radišagoha ¹² te palikeren le Dadeske, savo tumendar kerđa ajsen, save šaj chuden o kotor andro dedičtvos maškar le Devleskre manuša andro krališagos le švetloskro. ¹³ Ov amen čirđia avri andral e zor le kalipnaskri a prethoda andro krališagos peskre Časkro, saves kamel. ¹⁴ Andre leste sam avricinde [prekal leskro rat] a o bini amenge hin odmukle.

¹⁵ O Kristus hino o obrazis le ñevidiťelne Devleskro. Ov hino o ešebno Čhavo, savo hino upral savoreste, so hin stvorimen. ¹⁶ Bo andro Kristus sas stvorimen savoro andro ñebos the pre phuv – oda, so dičhol, the oda, so na dičhol, či o troni abo o raja, či o krala abo o autoriti – savoro hin stvorimen lestar a prekal leste. ¹⁷ O Ježiš hino anglal savoreste a andre leste likerel savoro jekhetane. ¹⁸ Ov hino o šero le teloskro, la cirkvakro. Ov hino ešebno, ko uštila andral o meriben, hoj te avel andre savoreste ešebno. ¹⁹ Bo le Devleske sas pre dzeka, hoj te dživel savoreha andre peskro Čhavo ²⁰ a prekal leste te zmjerinel savoro, so hin pro ñebos the pre phuv, hoj te anel o smirom prekal leskro rat, savo čulila avri pro kerestos.

²¹ Tumen sanas varekana igen dur le Devlestar a sanas le Devleskre ñeprijateľa angle tumare nalače skutki, so kerenas a gondolinenas. ²² Ale akana san zmjerimen leha prekal leskro Čhavo, savo muľa andro manušeskro felos vašoda, hoj tumen te ačhavel anglo Del sveten, žužen the bi o binos. ²³ No oda ča akor, te likerena avri, te ačhena zorales andro pačaben a te tumen na visarena het la nađejatar, pal savi šundan andro evaňjelium. Oda evaňjelium pes vakerel savore manušenge pro svetos. Me, o Pavol, ačhilom služobňikos ole evaňjelioske.

Le Pavloskri služba prekal e cirkev

²⁴ Akana radisaľuvav, hoj šaj cerpinav vaš tumenge a šaj lidžav the me pre miro felos vareso olestar, so o Kristus cerpinda vaš leskro felos, so hin e Cirkev. ²⁵ Me ačhilom o služobňikos la cirkvakro, avke sar oda o Del kamelas. A diňa man andre kadi buči prekal tumaro lačo, hoj te vakerav calo lav le Devleskro, ²⁶ o garudipen, so sas but berša the pokoleňja garudo, ale akana sas sikado le Devleskre manušenge. ²⁷ Lenge o Del kamla te del te džanel, savo slavno barvalipen hin andre oda garudipen maškar o narodi. Oda garudipen hin o Kristus andre tumende, e nađej la slavakri.

²⁸ Ov hin oda, pal kaste kazinas, dovakeras a sikavas dojekhe manušes andre savoro godaveripen, hoj dojekhe manušes te anas anglo Del sar dokonales andro Kristus. ²⁹ A vaš kada man marav a kerav savoro leskra zoraha, savi andre mande zorales kerel.

2

¹ Bo kamav, hoj te džanen, sar kade kerav phares buči vaš tumenge the vaš ola, ko hine andre Laodikea, the vaš savorenge, save man mek šoha na dikhle. ² Kamav, hoj te aven povzbudžimen andro jile a spojimen andro kamiben, hoj te dochuden savoro barvalipen andre oda, hoj achalona savoreske a prindžarena le Devleskro garuđipen, so hin o Kristus. ³ Bo andre leste hin garudo savoro godaveripen the o prindžaripen, so hin baro barvalipen. ⁴ Ale kada phenav vašoda, hoj tumen ņiko te na odcirdel le falošne vakeribnaha. ⁵ Bo kajte na som tumenca andro felos, som tumenca andro duchos a radisaluvav, sar dikhav tumaro poradkos the tumaro zoralo pačaben andro Kristus.

Andro Kristus hin savori plnost

⁶ Sar priiľan le Ježiš Kristus, le Rajes, avke the dživen jekhetane leha. ⁷ Aven zakoreńimen the zathode andre leste, zorale andro pačaben, avke sar sanas sikade, a aven naplńimen le palikeribnaha.

⁸ Den tumenge pozoris pre oda, hoj tumen vareko te na lel andro otroctvos varesava prazdna the falošna filozofijaha, savi hińi zathodi pre le manušengre tradiciji the pro svetoskre sikavibena, a na pro Kristus.

⁹ Bo andro Kristus dživel savori plnost le Devleskri, andre le manušeskro felos. ¹⁰ A the tumen dochudńan e plnost andre leste. Ov hino upral savore raja the autoriti. ¹¹ Tumen san andre leste obrezimen, ale na san obrezimen le manušeskre vastenca. Ale o Kristus tumen obrezinda akor, sar sas pal tumende čido tele o felesno dživipen. ¹² Bo sar sanas bolde, sanas parunde le Kristoha a andro bolipen sanas the uštade andral o meriben jekhetane le Kristoha prekal o pačaben andre zor le Devleskri, savo les uštada andral o meriben.

¹³ A the tumen, so sanas mule andre tumare bini the andre oda, hoj na sanas obrezimen pre tumare feľa, o Del obdžidarda jekhetane le Kristoha, sar amenge odmulka savore bini. ¹⁴ O Del mažinda avri oda dlńno ľil, so svedčinelas pre amende, hoj na dolikerahas le Mojžišoskro zakonos. Mažinda avri oda ľil oleha, hoj les primarda pro kerestos. ¹⁵ Odzbrojinda le duchovne rajen the autoriten a anda len avri anglal sakoneste pre ladž, akor sar pro kerestos upral lende zvítazinda.

¹⁶ ņiko tumen te na sudžinel vaš oda, so chan a pijen, ańi vaš varesavo inepos, ańi vaš o inepos le Neve čhoneskro, ańi vaš o šabat. ¹⁷ Bo kala hine ča o cińi ole vecengre, so avena, ale e skutočnosť hin o Kristus. ¹⁸ Ma domuken, hoj kajse manuša, save pestar keren kamukeri pokorna a lašaren le ańjelen, tumengen te len het tumari odmena vaš o vifazstvo. On pes ča furt lidžan upre oleha, so dikhle, a lašaren pes barikanes andre peskro manušeskro gondolišagos. ¹⁹ Kajse manuša pes na likerem le šerestar, so hin o Kristus. O šero likerel jekhetane calo felos, savo hino prephandlo le šľachenca the le klubenca, hoj te barol avke, sar oda o Del kamel.

Nevo dživipen andro Kristus

²⁰ Te imar muľan le Kristoha kale duchovne zorenge andral kada svetos, akor soske tumen mek podden sar ola manuša, so dživen andro svetos, kajse prikazenge? ²¹ „Ma chude tut olestar! Ma koštolń! Ańi ma le andro vasta!“ ²² Oda hin ča le manušeskre prikazi the sikavibena pal o veci, so pes chal a pijel - hine ča jekhvar pre chasna a palis nane. ²³ Kajse prikazi dičhon avri sar godaver, bo ola manuša korkore pestar keren pobožna the pokorna oleha, hoj peskre feľa den te cerpinel. Ale oda na pomožinel le manušeske, hoj te preačhel te kerel oda, so kamel o felos.

3

¹ Avke, te imar ušľilan le Kristoha andral o meriben, roden oda, so hin upre, kaj bešel o Kristus pal e čači sera le Devleskri. ² Gondolńnen pre oda, so hin upre, a na pre oda, so hin pre phuv. ³ Bo imar muľan a tumaro dživipen hin garudo le Kristoha andro Del. ⁴ A sar pes sikavela o Kristus, tumaro dživipen, akor pes the tumen leha sikavena andre slava.

O purano the o nevo dživipen

⁵ Vašoda murdaren andre tumende o žadosci le feloskre: O lubipen, o nalačhipen, o nažužipen, e nalači žadosca the o lakomstvo, so hin e modloslužba. ⁶ Angle kala veci avel e choli le Devleskri pre ola, ko na kamen te šunel. ⁷ The tumen varekana avke andre kada phirenas a dživenas. ⁸ Ale akana čhiven tumendar kada savoro het: E choľi, e vibušnosť, o nalačhipen, o nalače lava pal aver džene the o džungale lava andral o muj. ⁹ Ma klaminen jekh avreske, bo imar čhidan tele le purane manušes leskre skutkenca ¹⁰ a urđan pre tumende le neve manušes, saves o Del furt kerel neveder pal

peskri podoba, hoj furt feder te prindžarel Oles, ko les kerđa. ¹¹ Avke akana imar nane rozđjel či hin vareko Grekos abo Židos, obrezimen abo naobrezimen, cudzincos abo barbaris*, otrokos abo slobodno, ale o Kristus hin savoro a ov hino andre savorende.

¹² Tumen san le Devleskre avrikidle manuša, sveta, saven o Del igen kamel, vašoda tumen uren andro lačhejileskeriben, lačhipen, pokora, kovlejileskeriben the trpezlivost. ¹³ Zlidžan jekh avres a omduken tumenge, te hin varekas vareso pre varekaste. Omduken jekh avreske avke, sar o Kristus omdukla tumenge. ¹⁴ Ale upral savoreste uren tumen andro kamiben, savo sphandel savoro andre dokonalo jednota.

¹⁵ A o smirom le Kristoskro mi lidžal tumare jile, se sanas vičimen andre jekh telos, hoj te dživen andro smirom. A aven vđačna. ¹⁶ O lav le Kristoskro mi el barvales andre tumende. Andre savoro godaveripen sikaven jekh avres a dovakeren tumenge. A palikeribnaha andro jile gilaven le Devleske o žalmi, o chvali the o duchovna gila. ¹⁷ A savoro, so keren, abo vakeren, keren andro nav le Rajeskro le Ježišoskro a prekal leste palikeren le Devleske, amare Dadeske.

Sar te dživel o nevo dživipen

¹⁸ Džuvlale, podden tumen tumare romenge, avke sar oda kempel te kerel andro Raj.

¹⁹ Muršale, kamen tumare romnijen a ma chučkeren pre lende avri cholaha.

²⁰ Čavorale, šunen le dajen the le daden andre savoreste, bo ada hin le Rajeske pre dzeka.

²¹ Dadale, ma aven igen zorale pre tumare čhave, hoj te na pes phanden andre peste.

²² Tumen, o sluhi, šunen tumare rajen andre savoreste a ma služinen pačivales ča anglal lengre jakha sar ola, ko kamen te avel pre dzeka le manušenge, ale služinen žuže jilestar a daratar le Devlestar. ²³ Savoro, so keren, keren andral o jilo sar le Rajeske, a na sar le manušenge. ²⁴ Se džanen, hoj le Rajestar chudena o dedičtvos sar o počiniben, bo le Rajeske le Kristoske služinen. ²⁵ Oleske, ko kerel o nalačhipen, ela počimen vaš oda nalačhipen, so kerđa. Bo o Del peske na kidel avri nisave manušes, sar sudzinel.

4

¹ Tumen, o raja, den le sluhenge oda, so hin spravodljivo a so peske zaslužinen. Se džanen, hoj the tumen hin Raj andro ņebos.

Te ačhen andro modlitbi

² Ačhen andro modlitbi, aven upre a ma soven, ale furt palikeren le Devleske. ³ Modlinen tumen the vaš amenge, hoj amenge o Del te phundravel o vudar prekal o lav, hoj te vakeras le Kristoskro garudipen, vaš savo som akana andre bertena. ⁴ Modlinen tumen, hoj oda garudipen te sikavav žužes, avke sar kempel. ⁵ Dživen godaha anglo napačabnaskre manuša a viuzinen avri dojekh časos. ⁶ Tumaro vakeriben mi el furt pherdo le kamibnaha, lačo sar o chaben le loneha, hoj te džanen, sar kempel sakoneske te odphenel.

O posledna pozdravi

⁷ Miro lačo phral the pačivalo služobnikos, savo amenca jekhetane služinel le Rajeske, o Tichikus, tumenge dela te džanel savoro, so manca hin. ⁸ Me les bičhadom ke tumende vašoda, hoj tumen te dodžanen, sar amenge hin a so keras, hoj tumenge te anel o radišagos andro jile. ⁹ Džal leha o Onezimus, o pačivalo the lačo phral, saves igen kamas a hino jekh tumendar. On tumenge dena te džanel sa, so pes kade kerel.

¹⁰ Pozdravinel tumen o Aristarchos, savo hino manca jekhetane andre bertena, the o Marek, le Barnabašiskro strično phral. (Pal leste tumenge imar pisindom, hoj les te prilen, te avela ke tumende.) ¹¹ Pozdravinel tumen the o Jesus, saves vičimen Justus. Le Židendar ča on korkore keren manca jekhetane buči prekal o krališagos le Devleskro a but mange pomožinde. ¹² Pozdravinel tumen o Epafras, savo hino jekh tumendar, o sluhas le Ježišoskro Kristoskro, savo pes furt vaš tumenge marel andre peskre modlitbi, hoj te ačhen zoraha andro pačaben, te aven dokonala a andre savoreste te keren le Devleskri voľa. ¹³ Šaj phenav pal leste, hoj kerel bari buči vaš tumenge the vaš ola, ko hine andre Laodikea the andro Hierapolis. ¹⁴ Pozdravinel tumen o Lukaš, o doktoris, saves rado dikhas, the o Demas. ¹⁵ Pozdravinel the phralen andre Laodikea the andre Nimfa the e khangeri, so hiři andre leskro kher.

¹⁶ A sar ela o lil pregendo ke tumende, den, hoj les te pregenen the andre khangeri andre Laodikea. A tumen pregenen o lil andral e Laodikea.

¹⁷ A phenen le Archipaske: Snažin tut te dokerel odi buči, so priilal le Rajestar.

* 3:11 3,11 Skitos

¹⁸ Me, o Pavol, mire vasteha kada pisinav a pozdravinav tumen. Ma bisteren pre mire lanci! E milost le Devleskri mi el tumenca savorenca!

Le Pavloskro ešebno lil le Tesaloničanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o Silvan the o Timoteus pisinan le manušenge andro foros Tesalonika, la khangerake, so hiñi andro Del amaro Dad the andro Raj Ježiš Kristus:

E milost the o smirom tumenge!

² Amen palikeras le Devleske vaš tumenge savorenge furt, sar tumen leperas andre amare modlitbi. ³ Na prečas te leperel anglo Del amaro Dad tumari buči, so keren le pačabnastar, tumari služba andro kamiben the oda, savi zorali hiñi tumari nadej andre amaro Raj Ježiš Kristus.

⁴ Amen džanas, phralale, hoj o Del tumen kamel a kidña peske tumen avri. ⁵ Bo amaro evaňjelium na avla ke tumende ča le lavenca, ale la zoraha the le Svete Duchoha the andre bari istota. Se tumen džanen, sar dživahas maškar tumende, a oda sas prekal tumaro lačo. ⁶ A tumen napodobňinenas amen a the le Rajes, sar priiľan o lav andro but cerpišagi radišagoha le Svete Duchostar. ⁷ Vašoda san priklados savorenge, save pačan andre Macedonija the andre Achaja. ⁸ Bo tumendar gela o lav le Rajeskro na ča andre Macedonija the andre Achaja – pre dojekh than pes rozlīgenda tumaro pačaben andro Del. Vašoda amenge imar na kempel buter nič te vakereľ, ⁹ bo on korkore vakeren pal oda, sar amen priiľan a sar tumen visardan le modlendar ko Del, hoj te služinen le džide the čače Devleske. ¹⁰ Vašoda akana užaren leskre Čhas le Ježiš, saves o Del uštada andral o meriben a savo amen zachraňinel andral odi choľi, so avela.

2

Pal e buči andre Tesalonika

¹ Tumen korkore džanen, phralale, hoj amen na avľam ke tumende hijaba. ² Se džanen, hoj anglođa but precerpindam andro Filipi a hoj amen ande avri pre laďž. Ale the avke arakhľam e zor andro Del te vakereľ tumenge o evaňjelium le Devleskro bi e dar, kajte but manuša džanas pre amende. ³ Bo oda, so amen tumenge vakerahas, na sas, hoj varekaha te thovas avri, a na sas aňi le klamišagoha, aňi le nažuže jilenca, ⁴ ale vašoda, hoj amen o Del dikhľa sar hodnen, diňa amenge o evaňjelium a avke les vakeras – na avke, hoj te avas pre dzeka le manušenge, ale le Devleske, savo skušinel amare jile. ⁵ Se tumen džanen, hoj šoha tumenge na vakerahas gule lava, aňi na samas izdrade pal tumen love andre amare jile – o Del hino amaro švedkos. ⁶ Aňi na rodahas e slava le manušendar – aňi tumendar, aňi ňikastar avrestar. ⁷ Bo sar o apoštola le Kristoskre šaj tumendar užardamas, hoj pes pal amende te starinen.

No amen avke na kerďam, ale samas ke tumende kamibnaskre sar e daj, savi pes starinel pal peskre čhave. ⁸ Avke tumen kamahas, hoj anahas tumenge na ča o evaňjelium, ale dahas the peskre dživipena, bo igen peske tumen zakamľam. ⁹ Se leperen tumenge, phralale, pre amari phari buči. Rat-džives kerahas, hoj te na avas tumenge pre meň, medik tumenge vakerahas o evaňjelium le Devleskro. ¹⁰ Tumen san švedki a the o Del, sar pobožne, spravodlivones the žužes pes likerahas maškar tumende, so pačan. ¹¹ Tumen džanen mištes, hoj dojekheha tumendar kerahas avke, sar o dad kerel peskre čaha: ¹² Zoraľarahas, dovakerahas a priphenahas tumenge, hoj te dživen lačo dživipen, so hin pre dzeka le Devleske, savo tumen vičinel andre peskro krališagos the andre peskri slava.

¹³ Vašoda na prečas te palikerel le Devleske, hoj na priiľan sar o lav le manušeskro, oda lav, so šundan amendar, ale sar le Devleskro lav. Bo ajso čačes hino oda lav, so kerel andre tumende, save pačan. ¹⁴ Se tumen, phralale, ačhiľan ajse sar le Devleskre zbori andro Ježiš Kristus andre Judsko. Bo avke, sar on cerpinenas le Židendar, avke the tumen cerpinenas tumare manušendar. ¹⁵ Ola Židi murdarde amare Rajes le Ježiš a the peskre proroken a the pre amende džanas. On nane le Devleske pre dzeka a hine ňeprijaťela savore manušenge. ¹⁶ Na domuken amenge te vakereľ le avre narodenge, hoj te aven zachraňimen, a oleha mek furt buter dothoven paš peskre bini. Ale e choľi le Devleskri imar avľa pre lende.

O Pavol kamel te avel pale ke lende

¹⁷ Phralale, kajte amen gełam het tumendar pro sikra, na gełam het le jileha. Igen tumen kamahas te dikhel a kerahas sa prekal oda, hoj tumen te dikhas. ¹⁸ A kamahas te avel ke tumende – me, o Pavol, buterval kamavas – ale o satan amenge na domukla. ¹⁹ Bo ko hin amari nađej, amaro radišagos, vaj amari baripnaskri koruna? Či na san oda tumen angle amaro Raj Ježiš Kristus, sar avela? ²⁰ Tumen san amari slava the amaro radišagos!

3

¹ Vašoda, hoj imar buter našti likerahas avri, phendám peske, hoj ačhaha andro Ateni korkore, ² sar bičhadám le Timoteus, amare phrales the le Devleskre služobňikos, savo amenca kerel jekhetane e buči prekal o evaňjelium le Kristoskro, hoj tumen te zoralarel a hoj te pomožinel tumare pačabnaske, ³ hoj ňiko te na omukel o pačaben andre kala pharipena. Se tumen korkore džanen, hoj amen sar pačabnaskre manuša mušinás kajse pharipenena te predžal. ⁴ The sar samas ke tumende, phenahas tumenge imar anglal, hoj pre amende avena o pharipena. A džanen, hoj avke pes the ačhila. ⁵ Vašoda, sar me imar buter našti likerđom avri, bičhadom les, hoj man te dodžanav pal tumaro pačaben, či tumen na pokušinelas o beng a amari buči palis na ulahas pre ňisoste.

⁶ Ale akana, sar avla o Timoteus tumendar ke amende, anda amenge o lačo hiros pal tumaro pačaben the kamiben. Phenda amenge, hoj pre amende furt gondolinen andro lačhipen a igen amen kamen te dikhel – avke sar the amen tumen. ⁷ Vašoda, phralale, radisalilám tumare pačabnaske, kajte amen hin bare pharipena the cerpišagi. ⁸ Akana obdžidilám, bo džanas, hoj tumen ačhen zoraha andro Raj. ⁹ Se soha šaj palikeras le Devleske vaš tumenge, vaš oda savoro radišagos, so amen tumendar hin angle amaro Del? ¹⁰ Rat-džives pes igen mangas, hoj tumen te dikhas a te dokeras oda, so mek kempel tumare pačabnaske.

¹¹ Ale ov korkoro, o Del amaro Dad the amaro Raj o Ježiš Kristus, mi lidžal amaro drom ke tumende. ¹² A mi kerel o Raj, hoj tumaro kamiben jekh ke avreste a the ke sakoneste te barol a te prečuľal avri, avke sar hin amaro kamiben ke tumende. ¹³ Mi zoralarel tumen andro jile, hoj te aven sveta the bi o binos anglo Del amaro Dad, sar avela amaro Raj o Ježiš savore peskre manušenca. Amen.

4

O dživipen, so hin le Devleske pre dzeka

¹ No akana, phralale, mangas tumen a dovakeras tumenge andre amaro Raj Ježiš, hoj furt buter te baron andre oda, so amendar priullan. Bo amen tumen sikadam, sar kempel te dživel a te avel pre dzeka le Devleske a avke imar the dživen. ² Se džanen, save prikazaňja tumen diňam amare Rajestar le Ježišostar.

³ Bo kada hin, so o Del kamel: tumaro posveťenje, hoj tumen te zlikeren le lubipnastar, ⁴ hoj sako tumendar te džanel sar te dživel peskra romňaha svetones the andre pačiv ⁵ a na andre džungali žadosca, sar oda keren o pohana, save na prindžaren le Devles. ⁶ ňiko te na thovel avri peskre phraleha avke, hoj kerela vareso leskra romňaha. Bo amaro Raj marela sakones, ko oda kerel, sar tumenge imar sigeder zoraha priphendam the dovakerđam. ⁷ Bo na vičinda amen o Del pre oda, hoj te avas nažuže, ale hoj te dživas sveto dživipen. ⁸ Ko kada na prilel, na prilel le Devles. Bo oda nane le manušestar, ale le Devlestar, savo tumen del peskre Svete Duchos.

⁹ Pal o kamiben maškar o phrala tumenge na kempel te pisinel, bo tumen san korkore avrisikade le Devlestar, hoj jekh avres te kamen. ¹⁰ Bo imar sikaven oda kamiben savore phralenge andre cali Macedonija. Ale mangas tumen, hoj oda te keren mek buter. ¹¹ Keren sa prekal oda, hoj te dživen andro smirom a sako pes mi starinel pal peskro a mi kerel peskre vastenca e buči, avke sar tumenge oda phendam. ¹² Bo oleha tumen likerena šukares anglal ola, ko na pačan, a na avena ňikaske pre meň.

Sar o Raj avela tele

¹³ Amen kamas, phralale, hoj te džanen, so ela ole manušenca, save imar mule. Bo na kamas, hoj tumen te trapinen avke sar okla džene, saven nane nađej. ¹⁴ Bo te amen pačas, hoj o Ježiš muľa a uštila andral o meriben, ta akor pačas the oda, hoj o Del anela pale le Ježišoha olen, ko mule pačabnaha andre leste. ¹⁵ Kada, so tumenge amen phenas, hin o lava le Rajeskre: Amen, save mek dživaha, sar avela o Raj, na predenašaha olen, ko imar mule. ¹⁶ Bo sar šundola o zoralo rozkazis, le archaňjeloskro hangos the le Devleskri truba, korkoro o Raj avela tele andral o ňebos a ola, ko mule andro Kristus, uštena ešebna. ¹⁷ A palis amen, save avaha mek džide, avaha jekhvaresto cirdle upre

jekhetane lenca andro chmari, kaj pes arakhaha le Rajeha. A avke avaha le Rajeha pro furt. ¹⁸ Vašoda tumen zoralaren jekh avren kale lavenca.

5

¹ Phralale, pal o časi, kana oda avela, na kempel tumenge te pisinel, ² bo korkore mištes džanen, hoj o Džives le Rajeskro avela avke sar o živañis prekal e rat. ³ Bo sar vakerena: „Smirom hin a na mušinas pes te daral,“ akor e bari bibach, avela jekhvareste pre lende, sar o dukha pre khabñi džuvli a na denašena.

⁴ Ale tumen, phralale, na san andro kalipen, hoj tumen oda Džives te zachudel sar o živañis. ⁵ Bo tumen savore san o čhave le švetloskre the o čhave le dživeseskre. Amen na sam o čhave le kalipnaskre the la račakre. ⁶ Vašoda, te na sovas avke sar okla džene, ale te avas upre a te avas strižba. ⁷ Bo ola, ko soven, rači soven a ola, ko mačon, hine rači mate. ⁸ Ale amen, save sam o čhave le dživeseskre, avas strižba, uras pre peste o pancjeris le pačabnaskro the le kamibnaskro a sar e prilba e nađej pro spaseñje. ⁹ Bo o Del peske amen na kidña avri pre peskri cholī, ale pre oda, hoj te dochudas o spaseñje prekal amaro Raj Ježiš Kristus, ¹⁰ savo mula vaš amenge, hoj te dživas jekhetane leha – či sam džide abo mule. ¹¹ Vašoda tumen zoralaren a podhazden jekh avres, avke sar oda the keren.

O posledna pozdravi

¹² Mangas tumen, phralale, hoj tumenge te likerem olen, ko maškar tumende keren e phari buči, ko hine upral tumende andro Raj a sikaven tumen. ¹³ Igen tumenge len važinen a kamen len vaš lengri buči. Dživen andro smirom jekh avreha! ¹⁴ A mangas tumen, phralale: Dovakeren olenge, ko na kamen te kerel buči, podhazden olen, ko pes pomukle, pomožinen le slabenge a sakoneha likerem avri. ¹⁵ Dodikhen pre oda, hoj ņiko te na visarel varekasko pale o nalačo vaš o nalačo, ale furt tumen snažinen te kerel o lačo jekh avreske a the savore manušenge.

¹⁶ Furt radisañon! ¹⁷ Ma preačhen tumen te modline! ¹⁸ Andre savoreste palikerem, bo ada hin le Devleskri voľa prekal tumende andro Ježiš Kristus.

¹⁹ Ma murdaren andre e jag le Svete Duchoskri. ²⁰ Ma dikhen tele o prorocтва, ²¹ ale savoro skušinen a o lačo tumenge muken. ²² Nič tumen te na chal le ņisave nalačipnaha.

²³ A o Del korkoro, savo amen del o smirom, mi kerel tumendar sveten andre savoreste a mi dolikerel tumen – calo tumaro duchos, duša the felos – bi e mel, medik na avela pale amaro Raj o Ježiš Kristus. ²⁴ Verno hino Oda, ko tumen vičinel: Ov oda the kerela.

²⁵ Phralale, modline tumen vaš amenge! ²⁶ Pozdravinem šukares savore phralen jilestar. ²⁷ Mangav tumen anglo Raj: Pregenen kada lil savore svete phralenge. ²⁸ E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi avel tumenca!

Le Pavloskro dujto lil le Tesaloničanenge

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o Silvan the o Timoteus pisinas le manuŝenge andre khangeri andro foros Tesalonika, save patrinen le Devleske, amare Dadeske the le Rajeske le Ježišoske Kristoske:

² E miloŝ the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadeŝtar the amare Rajeŝtar, le Ježiŝoŝtar Kristoŝtar!

Pal o sudos

³ Phralale, amen muŝinas vaŝ tumenge te palikerel furt le Devleske a hin vaŝ soske, bo iĝen barol tumaro pačaben the tumaro kamiben jekh ke avreste. ⁴ Vaŝoda the amen korkore pes laŝaras tumenca andro khangera le Devleskre, hoj sar likerem avri a pačan andre savore tumare pharipena the skuŝki, savenca predžan.

⁵ Kada savoro sikavel pre le Devleskro čačipnaskro sudos, a vaŝoda avena hodna te džal andro kraliŝagos le Devleskro, vaŝ savo the cerpinen. ⁶ Bo o Del hino čačipnaskro: Dela pale o pharipen olenge, ko tumenge keren o pharipen, ⁷ ale tumenge, save san andro pharipen, dela o smirom le pharipnastar avke, sar the amenge, akor sar pes andral o űebos sikavela o Raj o Ježiŝ peskre zorale aņjelena. ⁸ Akor marena andro jagale plameņa olen, ko na prindžaren le Devles, the olen, ko na űunen o evaņĵelium amare Rajeskro le Ježiŝoskro. ⁹ Lengro trestos hin, hoj ena zņičimen pro furt dur le Rajeskre mujeŝtar the leskra slavakra zoratar; ¹⁰ andre oda Džives, sar o Ježiŝ avela, hoj les te avel e slava savore leskre manuŝendar the e bari pačiv savorendar, save pačandile. Tumen avena maŝkar lende, bo pačandilan amare svedectvoske.

¹¹ Vaŝoda pes furt vaŝ tumenge modlĳnas, hoj tumendar amaro Del te kerel hodnen te dživel oda dživipen, andre savo tumen vičinda, a hoj peskra zoraha te dokerele savoro lačo, so tumen kamen, a the dojekh pačabnaskri buči. ¹² Modlĳnas pes vaŝ oda, hoj o nav amare Rajeskro le Ježiŝoskro Kristoskro te avel barardo andre tumende a tumen andre leste prekal e miloŝ, so del o Del the amaro Raj, o Ježiŝ Kristus.

2

O znaeņja andro džives le Rajeskro

¹ Te vakeras pal oda Džives, sar avela amaro Raj, o Ježiŝ Kristus, a sar amen lela ke peste, mangan tumen, phralale, ² ma den tumen te daravel avri űisave duchoha, aņi laveha, aņi lileha – so dičhol, hoj hin amendar –, so phenen, hoj o Džives le Kristoskro imar avla. ³ Ma den tumen űisoha a űikaha te klaminel, bo o Džives le Kristoskro na avela, medik pes na ačhela oda, hoj but manuŝa oddžana le pačabnastar, a medik pes na sikavela o Manuŝ le Binoskro, oda, kas o Del zņičinel andro peklos. ⁴ Ov džala pre savoreste a hazdela pes upral savoreste, so pes vičinel Del, abo pes laŝarel, vaŝoda peske beŝela andro chramos le Devleskro a kerela peŝtar, hoj ov hino Del.

⁵ Bisterdan, hoj pal oda imar vakeravas, sar somas ke tumende? ⁶ A tumen džanen, so les akana zlikerel, hoj pes te sikavel ča andre oda časos, so hin dino prekal leste. ⁷ A e zor le nalačipnaskri imar kerel počoral, bo mek hino zlikerdo, no ča dži akor, medik na ela ilo het oda, ko les akana zlikerel. ⁸ A palis pes oda Manuŝ le Binoskro sikavela, saves o Raj o Ježiŝ murdarela le dichoha andral peskro muj a zņičinel peskra slavaha, sar avela. ⁹ Oda Manuŝ le Binoskro avela savora zoraha le satanostar a kerela faloŝna znaeņja the zazraki, ¹⁰ hoj te cirdel andro nalačipen olen, ko ena zņičimen, bo na priile a na kamle o čačipen, hoj te aven spasimen. ¹¹ Vaŝoda pre lende o Del bičhavel e zor, so len lidžala andro bludi, hoj te pačan le klamiŝagoske. ¹² Avke ena odsudzimen savore, ko na pačandile le čačipnaske, ale rado kamenas o nalačipen.

Te ačhen zorales

¹³ Ale amen muŝinas furt te palikerel le Devleske vaŝ tumenge, phralale, saven o Raj kamel. Bo o Del peske tumen avri kidņa sar eŝebnen, hoj te aven spasimen, a poŝvecinda tumen le Duchoha the le pačabnaha andro čačipen. ¹⁴ Akor, sar amendar űundan o evaņĵelium, vičinda tumen ke oda, hoj te prilene e slava amare Rajeskri le Ježiŝoskri Kristoskri.

¹⁵ Vašoda, phralale, ačhen zoraless a likerem oda, so siklihan, či amare lavestar abo amare filestar.

¹⁶ A korkoro amaro Raj, o Ježiš Kristus, the o Del, amaro Dad, savo peske amen zakamla a diha amen peskra milostaha o večno radišagos the e lači nadej, ¹⁷ mi potešinel tumare jile a mi del tumen zor andre dojekh lačo skutkos the lav.

3

O Pavol peske mangel modlitbi

¹ Dureder, phralale, modlinen tumen vaš amenge, hoj pes o lav le Rajeskro sig te rozlidžal a te prirel andre pačiv the avrether avke sar ke tumende. ² A modlinen tumen, hoj te avas avricirdle andral e zor le nalače the napačivale manušendar, bo na sakones hin pačaben. ³ Ale o Raj hino pačivalo. Ov tumen dela zor a chrañinela le naláčestar. ⁴ Pačas tumenge andro Raj, hoj imar keren a the kerena, so tumenge amen prikazinas. ⁵ O Raj mi lidžal tumare jile ko kamiben le Devleskro the ke trpezlivost le Kristoskri.

Sako te kerel buči

⁶ Prikazinas tumenge, phralale, andro nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro, hoj tumen te odcirden dojekhe phralestar, savo dživel leñivones a na dživel pal oda sikaviben, so amendar chudňan. ⁷ Tumen korkore džanen, hoj kempel te kerel avke sar amen, bo amen na dživahas maškar tumende leñivones: ⁸ Na chahas o maro ñikastar hijaba, ale andre buči phares kerahas rat-džives, hoj te na avas ñikasko tumendar pro starišagos. ⁹ Amen kerdam oda, na vašoda, hoj amen na sas pre oda pravos, ale hoj tumenge te avas priklados, hoj te keren avke sar amen. ¹⁰ A sar samas ke tumende, prikazinahas tumenge kada: „Oda, ko na kamel te kerel buči, añi te na chal!“

¹¹ Bo šunas, hoj varesave džene maškar tumende pes namištes likerem – nič na keren, ča pes thoven andre ola veci, so lenge na kempel. ¹² Ajsenge prikazinas a priphenas prekal amaro Raj Ježiš Kristus, hoj šukares te keren buči, a avke te chan peskro maro. ¹³ Ale tumen, phralale, ma preačhen te kerel o lačhipen, ¹⁴ a te vareko na šunel amaro lav andre kada lil, pre oda manuš tumenge den pozoris a ma zdžan tumen leha, hoj pes te ladžal. ¹⁵ Ma len les sar ñeprijateljis, ale dovakeren leske sar phraleske.

O posledna pozdravi

¹⁶ Korkoro o Raj, savestar avel o smirom, tumen mi del o smirom andre dojekh časos the andre savoreste. O Raj mi el tumenca savorencal

¹⁷ Me, o Pavol, pisinav mire vasteha kada pozdravos. Avke pisinav. Kada hin o znakos* andre savore mire lila.

¹⁸ E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumenca savorencal

* 3:17 3,17 Abo: o podpisos

Le Pavloskro ešebno lil le Timoteoske

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, savo somas bičhado le Devlestar amare Spasitelistar the le Ježišostar Kristostar, savo hino amari nađej, ² pisinav le Timoteoske, mire čače čhaske andro pačaben:

Mi del tut o Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Raj, e milost, o lačhejileskeriben the o smirom!

Pal o falošno sikaviben

³ Mangav tut, sar tut imar mangavas, sar džavas andre Macedonija, hoj te ačhes andro Efezus a te dovakeres varesave manušenge, hoj te na sikaven falošno sikaviben. ⁴ Phen lenge, hoj pes te na zalen varesave bajkenca the le někoñečne rodokmeñenca, bo kajse lava na služinen le Devleskra bučake, savi pes kerel le pačabnaha, ale sigeder anen o vesekeđišagi. ⁵ O ciełos ole prikaziskro hin o kamiben, so avel andral o žužo jilo, andral o lačo svedomje the andral o čačo pačaben. ⁶ Kada varesave džene našade a visarde pes ko diline vakeribena. ⁷ On kamen te avel o učiteľa le zakonoskre, ale aňi na achalon, so vakeren, a aňi oda, pre soste avke ačhen.

⁸ Ale amen džanas, hoj o zakonos hino lačo - te les vareko lel avke, sar kampil. ⁹ A kada džanen, hoj o zakonos nane dino prekal o čačipnaskre, ale prekal ola, ko na dolikeren o zakonos a ko pes na podden - hino dino prekal o bijedevleskre the binošna, prekal ola, ko nane sveta aňi žuže, the prekal o vrahi, prekal ola, ko murdaren le dajen the le daden. ¹⁰ O zakonos hino the prekal o lubara, prekal o murša, so soven le muršenca, prekal ola, ko cinen the bikenen le manušen, prekal o klamara the prekal ola, ko den lav klamišagoha, a prekal sakoneste, ko dživen avke, hoj pes oda na zdžal le saste sikavibnaha. ¹¹ Oda sikaviben šaj arakhas andro slavno evaňjelium le požehñimen Devleskro, savo mange sas dino te vakerel.

Palikeriben le Devleske

¹² Palikerav le Ježišoske Kristoske, amare Rajeske, savo man diňa zor te kerel leskri buči. Palikerav leske, hoj man dikhľa sar vernones a ačhađa man andre služba, ¹³ man, savo pre leste varekana namištes vakeravas, džavas pre leste a dukhavavas les. Ale o Del sas ke mande lačhejileskro, bo mek na somas andro pačaben a na džanavas, so kerav. ¹⁴ Ale o Raj pre ma čhida avri barvales peskri milost a diňa man o pačaben the o kamiben, so hin andro Ježiš Kristus.

¹⁵ Kala lava, so phenav, hin čačipen a šaj len te prilel a te pačal: O Ježiš Kristus avľa pro svetos te spasinel le binošnen, savendar me som nekgoeder. ¹⁶ Ale o Del sas ke mande lačhejileskro vašoda, hoj pre ma ešebno o Ježiš Kristus sikada peskri bari trpezlivost, sar priklados prekal ola, ko pačana andre leste, a avke chudena o večno dživipen. ¹⁷ Le večne Kraliske, le jekhe Devleske, savo furt dživel a saves našti te dikhel, mi džal e pačiv the e slava pro furt! Amen.

¹⁸ Timoteus, čhavo miro, kada prikazis, so tuke dav, hino zathodo pro prorocka lava, save tuke sas angłoda phende. Te keres pal ola lava, mares tut lenca o lačo mariben ¹⁹ a likereres tuke o pačaben the o lačo svedomje! Varesave džene preačhile te šunel peskro svedomje, a vašoda lengro pačaben rozpela. ²⁰ Lendar hin o Himeneos the o Alexander, saven diňom le satanoske, hoj te odsiklon pes te ruhinel.

2

Pal e modlitba

¹ Mangav tut anglal savoreste, hoj pes te keren o modlitbi, o mangipena, o prosbi vaš avreng a the o palikeribena vaš savore manuša. ² A modlñinen tumen the vaš o kraľa the vaš savore autoriti, hoj te dživas andro smirom cicho džživipen andre savori pobožnost the svetost. ³ Kada hin lačo the šukar anglo Del amaro Spasifelis, ⁴ savo kamel, hoj savore manuša te aven zachrañimen a te prindžaren o čačipen. ⁵ Bo hin ča jekh Del a hin ča jekh prostredñikos maškar o Del the maškar o manuša, o manuš Ježiš Kristus, ⁶ savo počinda peskre džživipnaha, hoj te cinel avri savore manušen. O Del amenge ada sikada andro spravno časos. ⁷ Vašoda somas me ačhado sar o apoštolos

the kazatelis, o učitelis le pohanenge, hoj lenge te vakerav pal o pačaben the čačipen. Vakerav čačo, na klaminav!

⁸ Vašoda kamav, hoj pes o murša te modlinen pre dojekh than a te hazden o sveta vasta bi e choli the vesekedišagos. ⁹ Avke the o džuvla pes mi uren rajikanes, avke sar kempel, žužipnaha the zlikeribnaha, jednoduche uchañbnaha, bi o somnakaj, perli abo barikane gada, ¹⁰ ale mi šukafaren pes le lače skutkenca, avke sar oda kempel te kerel le džuvleng, save phenen, hoj lašaren le Devles.

¹¹ E džuvli cichones mi siklol savora pokoraha. ¹² La džuvlake na domukav te sikavel, aňi te lidžal le muršes, ale mi avel čhit. ¹³ Bo o Adam sas stvorimen ešebno a až palis e Eva. ¹⁴ A na o Adam sas klamimen, ale e džuvli sas klamimen a kerđa o binos. ¹⁵ Ale e džuvli ela zachrañimen prekal oda, hoj anela pro svetos le čhavoren, te ačhela andro pačaben, kamiben, sveto džživipen the zlikeriben.

3

Pal o vodci andro khangera

¹ Kala lava hin čačipen: Te vareko kamel te lidžal e khangeri, mangel peske lači služba. ² Oda, ko lidžal e khangeri, mušinel te dživel avke, hoj te na avel pre leste so te phenel, murš jekha džuvlakro, strižbo, godaver the rajikano, savo presikavel e pačiv le hoscenge a džanel te sikavel avren. ³ Našti avel pijakos, aňi maribnaskro, ale kovlo, aňi ajso, savo pes choľarel sig, aňi ajso, savo izdral pal o love. ⁴ Mušinel mištes te lidžal peskro kher a te sikavel le čhaven, hoj les te šunen a te den pačiv. ⁵ Ale te vareko na džanel te lidžal peskro kher, sar pes palis starinela pal e khangeri le Devleskri? ⁶ Oda, ko lidžal e khangeri, našti avel terno andro pačaben, hoj te na ačhel barikano a te na avel odsudzimen avke sar o beng. ⁷ Ale mušinel pal leste te džal o lačo hiros the le manušendar, save na pačan, hoj te na perel andre ladž aňi le bengeske andre pasca.

Pal o dijakona

⁸ Avke the o dijakona mušinen te dživel pačivalones a mušinen te dolikerel peskro lav. Našti aven ajse, save pijen but mol, abo hine izdrade pal o love, ⁹ ale ajse, save o čačipen le pačabnaskro likerem andro žužo svedomje. ¹⁰ No the on mi aven ešeb skušimen avri a palis, sar pre lende na ela so te phenel, šaj keren e dijakonoskri služba.

¹¹ Avke the lengre romñija te aven lače, na pletkarki, ale strižba the pačivale andre savoreste.

¹² Le dijakonen mi el ča jekh romñi a mi džanen mištes te lidžal peskre čhaven the peskre khera. ¹³ Bo pal ola, ko mištes keren e dijakonoskri služba, džal o lačo hiros a šaj vakeren bi e dar pal o pačaben andro Ježiš Kristus.

O baro garudipen

¹⁴ Pisinav tuke kada lil, ale pačav, hoj sig ke tu avava. ¹⁵ No, te avľomas nasig, kamav, hoj te džanes, sar pes kempel te likerel andro kher le Devleskro, so hin e cirkev le džide Devleskri, o slupos the o zoralo zaklados le čačipnaskro. ¹⁶ Čačes viznavinas, baro garudipen hin andre oda, so pačas:

O Kristus sas zjavimen andro felos,
 ospravedlñimen andro Duchos,
 dikhle les o aňjela,
 maškar o narodi pal leste kazinenas,
 pačandile andre leste andro svetos
 a sas ilo upre andre slava.

4

Pal o falošna učiteľa

¹ O Duchos phenel igen jasñe, hoj andro posledna časi oddžana varesave džene le pačabnastar a likerena pes le klamišagoskre duchendar the le demonengre sikavibenendar. ² Kada sikaviben avel le dujemujengre manušendar, save klaminen a na šunen imar peskro svedomje, sar te lende ulahas avrilabardo le jagale trasteha. ³ Kala manuša sikaven, hoj nane mištes te džal romeste, a zakazinen te chal varesave chabena, so o Del kerđa, hoj len palikeribnaha te chan ola, ko pačan a prindžaren o čačipen. ⁴ Ale savoro, so o Del kerđa, hin lačo a nič na kempel te odčhivel het, te pes prilel palikeribnaha. ⁵ Bo o chaben pes pošvecinel le Devleskre laveha the la modlitbaha.

⁶ Te kada sikaveha le phralen, aveha lačo služobňikos le Ježišoske Kristoske, avribarardo le pačabnaskre lavenca the le lače sikavibnaha, savestar tut dži akana likerehas.

O lačo služobňikos le Ježišoskro

⁷ Ale ola bijedevleskre paramisa ma prile, ale sigeder tut zoralar andro sveto dživipen anglo Del. ⁸ Bo te zoralares tiro felos, oda anel ča frima chasna, ale o sveto dživipen anel chasna the andre kada dživipen the andre oda dživipen, so avela. ⁹ Kala lava hin čačipen a šaj len te prilel a te pačal. ¹⁰ Vašoda keras buči a trapinas pes, bo mukas pes pro džido Del, savo hino Spasifelis savore manušenge, no mek buter olenge, ko pačan.

¹¹ Kada prikazin a sikav. ¹² Ma domuk, hoj tut vareko te dikhel tele vaš oda, bo sal terno. Ale sikav o priklados le pačabnaskre manušenge, sar pes kempel te likerel andro lav, dživipen, kamiben, pačaben the žužipen. ¹³ Medik me avava, gen o Lav, kazin a sikav le manušen. ¹⁴ Ma zamuk oda duchovno daros, so hin andre tu a savo tuke sas dino prekal o prorocko lav, sar pre tu o starši thode peskore vasta.

¹⁵ Kala veci ker a muk tut andre oda cale jileha, hoj savore manuša te dikhen, sar džas anglal andro pačaben. ¹⁶ De tuke pozoris pre tu the pre tiro sikaviben. Ačh andre oda! Bo te kada kereha, zachraňineha tut a the olen, ko tut šunen.

5

O vdovi, o phureder manuša the o otroka

¹ Le phuredere manušeske ma dovaker zoraha, ale dovaker leske sar dadeske, le ternederenge sar phralenge, ² le phuredere džuvlengge sar dajenge a le ternedere džuvlengge sar pheňenge, andre savoro žužipen.

³ De pačiv le vdoven, save hine čačes vdovi. ⁴ Bo te hin varesava vdova čhave abo vnučata, on pes ešeb mi sikaven te avel pobožna andre peskro kher oleha, hoj den pale o lačhipen le dajenge the le dadenge, bo oda hin šukares anglo Del. ⁵ E čači vdova, savi hiňi korkori a nane la ňiko, pes zmušel pro Del a rat-džives hiňi andro modlitbi the mangipena. ⁶ Ale ajsi vdova, savi dživel rozmušel, hiňi muľi, kajte dživel. ⁷ Prikazin lenge kada, hoj ňikas pre lende te na avel so te phenel, ⁸ bo te pes vareko na starinel pal peskri famelija a meksa buter pal ola džene, ko leha dživen andro kher, akor zapriňđa o pačaben a hino goreder sar o napačabnaskre.

⁹ Vdovake pes rachinel odi, savake hin buter sar šovardeš (60) berš a sas ča jekhvar veraduňi ¹⁰ a džal pal late o lačo hiros, hoj kerelas o lačhipen, bararda avri le čhaven, prilelas le hosčen, thovelas avri (omorelas) o pindre le Devleskre manušenge, pomožinelas olenge, ko hine andro pharipen, a kamelas te kerel savoro lačhipen.

¹¹ Ale ma rachin le ternedere vdoven, bo sar len cirdela te džal romeste, šaj pes visaren le Kristostar ¹² a anen pre peste o sudos, bo na dolikerde oda ešebno lav, so les dine. ¹³ A mek paš oda siklon nič te na kerel, ča te phirel kher kherestar a na ča, hoj nič na keren, ale mek vakeren pal oda, so lenge na kempel, keren o pletki a thoven pes andre savoreste. ¹⁴ Vašoda kamav, hoj o terneder vdovi te džan romeste, te avel len čhave a te starinen pes pal peskre khera, bo oleha na domukena olenge, ko pre amende džan, hoj pal amende te vakeren namištes. ¹⁵ Bo varesave vdovi pes imar visarde pale a džan pal o satan.

¹⁶ Te varesava pačabnaskra džuvľa hin vdova andre lakri famelija, mi starinel pes pal late, hoj te na avel pre khangeri o starišagos, hoj e khangeri pes te starinel pal ola, ko hine čačes vdovi.

¹⁷ Le staršen, save mištes lidžan e khangeri, kempel te del duvar ajci pačiv; no mek buter olen, ko služinen andro lav a sikaven. ¹⁸ Bo hin pisimen: „*Na phandeha o piskos la gurmňake, savi kerel buči, hoj te na chal*“; a: „*Oda, ko kerel buči, zaslužinel peske o počňiben*.“ ¹⁹ Te tuke phenela vareko vareso pre oda, ko lidžal e khangeri, ma prile oda, te nane duj abo trin švedki. ²⁰ Olen, ko keren bini, karhin anglal savoredženende, hoj pes te daran the okla džene. ²¹ Mangav tut anglo Del, anglo Ježiš Kristus the anglo avrikidle aňjela, hoj tut te likerel pal kada a te aves čačipnaskro ke dojekh a te na kides tuke avri ňikaskri sera.

²² Ma thov pre ňikaste sig o vasta a te na chal tut nič avrengre binenca. Liker tut, hoj te aves žužo.

²³ Ma pi imar ča paňi, ale pi po sikra the mol, bo furt tut dukhal e džombra a furt sal nasvalo.

²⁴ Varesave džeenengre bini igen dičhol a džan anglal lende pro sudos, aver džeenengre bini pes sikavena, sar ela o sudos. ²⁵ Avke the o lače skutki igen dičhol a te len mek na dičhol, našti ačhena garude.

6

¹ Savore manuša, save hine otroka, mi presikaven peskre rajenge savori pačiv, hoj niko te na dikhel tele o lav le Devleskro the amaro sikaviben. ² Ola manuša, kas hin pačabnaskre raja, te na sikaven lenge frimeder pačiv vašoda, hoj hine phrala. Mi služinen lenge mek feder, bo ola, kaske služinen, hine pačabnaskre a on len kamen.

O falošno sikaviben the o čačo barvalipen

Kada sikav a prikazin. ³ Te vareko sikavel avres a na likerel pes le saste lavendar, so phenda amaro Raj o Ježiš Kristus, aňi le sikavibnastar pal o pačabnaskro dživipen, ⁴ ajs o manuš peske pal peste but gondolinel a na džanel nič – furt pes kamel te kerel a te vesekedinel pro lava. Olestar avel e zavist, o vesekedišagi, o džungale vakeribena the o nalačo gondolišagos pal aver ⁵ a furt pes vesekedinen o manuša, save namištes gondolinel a savenge chibaľinel o čačipen, a save peske gondolinel, hoj o dživipen le Devleha hin o drom ko barvalipen.

⁶ He, hin le manušes but barvalipen olestar, hoj služinel le Devleske, te hino spokojno oleha, so les hin. ⁷ Bo nič peha pro svetos na andam a nič peha pal o svetos aňi našti las, ⁸ ale te amen hin o chaben the o uraviben, avas oleha spokojna. ⁹ Ola, ko kamen te barvalol, peren andro pokušeňje, andre pasca the andro but nagodaver the nalače žadosci, so doanen le manušen andro meriben a zničinen len. ¹⁰ Bo o kamiben ko love hin o koreňis savore nalačipnaskre. Varesave džene andre oda pele, odgele le pačabnastar a kerde korkore peske but dukha.

Te marel pes o lačo mariben

¹¹ Ale tu, manušeja le Devleskro, denaš kajse vecendar a dža pal oda, so hin čačipnaskro, pal o dživipen, so hin le Devleske pre dzeka, pal o pačaben, pal o kamiben, pal e trpezľivost the pal e krotkosť. ¹² Mar tut o lačo pačabnaskro mariben a chude mištes o večno dživipen, andre savo salas vičimen akor, sar phendal o lačo viznaňje anglo but švedki. ¹³ Prikazinav tuke anglo Del, savo del savoreske o dživipen, the anglo Ježiš Kristus, savo phenda avri o lačo viznaňje anglo Pontsko Pilat: ¹⁴ Doliker oda, so tuke phendom pačivalones the žužes, medik pes na sikavela amaro Raj o Ježiš Kristus. ¹⁵ Ov pes sikavela andro časos, so diňa o Del, savo hino korkoro požehňimen Raj, o Kralis le kralengro the o Raj le rajengro. ¹⁶ Jekh ov, o Del, šoha na merel a bešel andro švetlos, kaj niko našti džal; nisavo manuš les šoha na dikhľa a aňi les našti dikhel. Leske mi džal e pačiv the e večno zor! Amen.

¹⁷ Le barvalenge andre kada svetos phen, hoj pes te na ľidžan upre a te na pes muken pro barvalipen, so nane isto, ale pro džido Del, savo amen del barvaľes sa, so amenge kempel pro bachtalo dživipen. ¹⁸ Prikazin lenge, hoj te keren o lačhipen, te barvalon andro lače skutki, te aven ščira a te džanen pes te rozđelinel avrenca. ¹⁹ Kavke peske skidena o barvalipen, so hin o lačo zakľados andre oda časos, so avela, hoj te dochuden oda čačo dživipen.

²⁰ Timoteus, doliker oda, so tuke sas dino le Devlestar. Obdža a ma šun olen, ko vakeren o bijedevleskre diline lava a phenen pro ola lava, hoj oda hin o prindžaripen.

²¹ Oda nalačo sikaviben zachudňa varesave dženen a zabludzinde andral o pačaben. E milosť tumenca!

Le Pavloskro dujto lil le Timoteoske

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro le Devleskra volatar, savo somas bičhado te vakerel pal o dživipen andro Ježiš Kristus, pal savo o Del angloda diña lav, ² pisinav le Timoteoske, mire čhaske, saves kamav:

Mi del tut o Del, o Dad, the o Ježiš Kristus, amaro Raj, e milost, o lačhejleskeriben the o smirom!

O pačivaliben andro evaňjelium

³ Palikerav le Devleske, saveske služinav avke sar the mire dada andral o žužo svedomje, sar mange pre tu furt rat-džives leperav andre mire modlitbi. ⁴ Na bisterav pre tire apsa a kamav tut te dikhel, hoj te avav naplñumen le radišagoha. ⁵ Leperav mange pre tiro žužo pačaben, savo sas ešeb andre tiri baba Loisa the andre tiri daj Eunika, a pačav oleske, hoj akana hin the andre tu.

⁶ Vašoda tuke leperav: Rozlabar e jag le Devleskre daroskri, so hin andre tu akorestar, sar pre tu thođom mire vasta. ⁷ Bo o Del amen na diña darandutno duchos, ale Duchos, savo amen del zor, kamiben the sašti godi. ⁸ Vašoda tut ma ladža vaš o svedectvos le Rajeskro, aňi vaš ma, hoj bešav vaš leske andre bertena, ale jekhetane manca zlidža o cerpišagos vaš o evaňjelium andre zor le Devleskri. ⁹ O Del amen zachraňinda a vičinda, hoj te avas leskre sveta manuša, na prekal amare skutki, ale prekal leskro planos the prekal leskri milost, so amen diña andro Ježiš Kristus mek angloda, sar chudle o časi. ¹⁰ Kadı milost pes sikada akana, sar pes sikada amaro Spasifelis, o Ježiš Kristus. Ov žničinda o meriben a prekal o evaňjelium anda pro švetlos o večno dživipen. ¹¹ Me somas ačhado apoštoloske, kazateliske the učiteliske andre kada evaňjelium. ¹² Vašoda the cerpinav, ale na ladžav man, bo džanav, kaske pačandilom; a pačav, hoj les hin zor dži andre oda Džives te dolikerel oda, so mange sas dino.

¹³ Liker tut mištes ole saste lavendar, so mandar šundal, a mi aven tuke sar priklados andro pačaben the kamiben andro Ježiš Kristus. ¹⁴ Oda lačhipen, so amenge sas dino, doliker le Svete Duchoskra zoraha, savo dživel andre amende.

¹⁵ Džanes, hoj pes mandar visarde savore, save hine andre Azija; maškar lende hin the o Figelos the o Hermogenes.

¹⁶ Mi el o Raj lačhejleskro ke Oneziforoskro kher, bo buterval man zoraľarda a na ladžalas pes vaš ma, hoj som andre bertena. ¹⁷ Ale sar avľa andro foros Rim, igen man rodelas a arakhla man. ¹⁸ Mi del leske o Raj, hoj te arakhel o lačhejleskeriben le Rajestar andre oda Džives. Tu džanes nekfeder, keci pašal mande kerelas andro Efezus.

2

O lačo slugadıs le Ježišoskro

¹ Avke tu, čhavo miro, av zoralo andre odi milost, so amen hin andro Ježiš Kristus. ² Oda, so šundal mandar anglo but švedki, de avre pačivale manušenge, save džanena te sikavel the avren. ³ Zlidža manca o pharipen sar lačo slugadıs le Ježišoskro Kristoskro.

⁴ Ņisavo slugadıs, savo džal andro mariben a kamel te avel pre dzeka peskre veliteliske, pes na mišinel andre aver buča. ⁵ Te vareko denašel pro prefeki, našti zvitazinel, te na denašel pal o pravidla. ⁶ O manuš, savo kerel phares buči pre maľa, kamlahas ešebno te chudel le ulipnastar. ⁷ Gondolin pal oda, so vakerav. O Raj tuke dela savoro te ačhalol.

⁸ Ma bister pro Ježiš Kristus, le Davidoskro čhavo, savo uštila andral o meriben, avke sar me vakerav andre miro evaňjelium. ⁹ Vaš oda evaňjelium cerpinav avke, hoj som phandlo le lancenca sar živaňis, ale o Lav le Devleskro nane zaphandlo. ¹⁰ Vašoda zlidžav savoro, vaš o avrikidle manuša, bo kamav, hoj the on te dochuden o spaseňje andro Ježiš Kristus the e večno slava.

¹¹ Čačipnaskre hin kala lava:

„Te leha jekhetane mulam,
jekhetane leha the dživaha;
¹² te likeraha avri,
jekhetane leha the kralinaha;
te les amen zařpinaha,

the ov amen zaprnela;

¹³ te amen na sam verna,
ov ačhel verno furt,
bo naši pes korkoro zaprnel.“

O lačo robotnikos

¹⁴ Kada lenge leper a mang len anglo Del, hoj pes te na vesekedinen pro lava, se oda nane pre nisoste lačo a musarel olen, ko oda šunen. ¹⁵ Ker sa prekal oda, hoj tut te sikaves anglo Del sar manuš, savo pes na mušinel te ladžal vaš peskri buči a savo mištes vakeler o čačipnaskro lav avke, sar kempel. ¹⁶ Liker tut dur le bijedevleskre the diline lavendar; bo kajse lava lidžan le manušen dur le Devlestar ¹⁷ a lengre lava rozdžana a barona sar e rakovina. Lendar hine the o Himeneos the o Filetos. ¹⁸ Kala džene odgele dur le čačipnastar, sar vakeren, hoj o mule imar ušfile andral o meriben a kaleha musaren verekaske o pačaben. ¹⁹ Ale o zoralo zaklados le Devleskro ačhel a hino zapečafimen kale lavenca: „*O Raj džanel olen, ko hine leskre*“; a: „Mi oddžal le nalačhipnastar sako, ko viznavinel o nav le Rajeskro!“

²⁰ Andro baro kher nane ča somnakune the rupune nadobi, ale the kaštune the čakakre; oda jekh pre pačiv, ale dujta nane pre pačiv. ²¹ Te pes vareko obžuzarela ole vecendar, ela sar e nadoba pre pačiv, sveto, so anel e chasna le Rajeske a hiñi pripravimen pre dojekh lači buči.

²² Denaš het le ternikane žadoscendar a dža pal o spravodlišagos, pal o pačaben, pal o kamiben the pal o smirom jekhetane olenca, ko andral o žužo jilo lašaren le Rajes. ²³ Ale o diline the nagodaŕer lava odmar, se džanes, hoj ole lavendar aven ča o vesekedišagi. ²⁴ A le Rajeskre sluhaske pes na kempel te vesekedinel, ale kempel leske te avek lačo ke sakoneste. Mušinel te džanel te sikavel a te zlidžal the o nalačo. ²⁵ Mušinel te džanel šukares te dovakerel olenge, ko pre leste vakeren, andre nađej, či lenge jekhvar o Del na dela te visarel pes a te prindžarel o čačipen, ²⁶ a avke avlehas ke godi a denašlehas avri andral e pasca le bengeskri, andre savı sas zachudle, hoj te keren leskri vola.

3

Pal o manuša andro posledna dživesa

¹ Ale kada te džanes, hoj andro posledna dživesa avena phare časi. ² Bo o manuša rado dikhena ča pes korkoren, igen kamena o love a ena lašarde the barikane; namištes vakereña pal aver, na šunena le dajen the le daden, ena nevdačna the bijedevleskre, ³ bi o kamiben, bi o jilo, pletkošna, na zlikerena pes, ena igen dziva, na kamena o lačhipen, ⁴ ena zradci, ena splašimen a igen pes lidžana upre. Buter kamena o rozkošno dživipen sar le Devles. ⁵ Kerena pestar, hoj hine pačabnaskre, ale e zor le pačabnaskri zaprinenca. Čhrañin tut kajse manušendar.

⁶ Bo varesave lendar džan andro khera a diliñaren andre le slabe džuvlën, saven hin but bini a hine ligende le všelijake žadoscenca; ⁷ ola džuvla furt siklon, ale šoha naši prindžaren o čačipen. ⁸ Sar o Jannes the o Jambres džanas pro Mojžiš, avke the kala džene džan pro čačipen, bo lengro gondolišagos hino musardo a nane dokazimen andro pačaben. ⁹ Ale imar na džana dureder anglal, bo lengro diliñipen dikhena savore, avke sar pes sikada the o diliñipen kole duje dženenegro.

O posledna prikazařja le Timoteoske

¹⁰ Ale tu tut mištes likerahas mire sikavibnastar a kerehas avke sar me andre miro dživipen, bo tu dikhehas miro pačaben, miro zlikeriben, miro kamiben the miri trpezlivost, ¹¹ a the oda, sar pre mande o manuša džanas. Dikhehas the o pharipena, so man sas andre Antiochija, Ikonija the andre Listra. Tu džanes, sar pre mande o manuša igen džanas a soha pregelom. No andral savoreste man o Del iľa avri. ¹² A o manuša džana the pre savorende, ko kamen te dživel o sveto dživipen le Ježišoha Kristoha. ¹³ Ale o nalače manuša the o podvodnik a džana furt dureder andro nalačhipen. Diliñarena andre le manušen a the korkore ena andre diliñarde. ¹⁴ Ale tu ačh andre oda, so siklilal, the andre oda, so pačandilal, se džanes, kastar oda siklilal. ¹⁵ Bo imar ciknovarestar prindžares le Devleskre lava, so tut den godi pre oda, hoj te aves zachrañimen le pačabnaha andro Ježiš Kristus. ¹⁶ Sa, so hin pisimen andre le Devleskro lav, avel andral le Devleskro muj a hino lačo pre oda, hoj le manušes te sikavel, te dovakerel leske andro dživipen, te karhinel les a te bararel les avri andro spravodlišagos, ¹⁷ hoj o manuš le Devleskro te avel pripravimen the vizbrojimen pre dojekh lači buči.

4

¹ Igen tut mangav anglo Del the anglo Ježiš Kristus, savo sudzinela le džiden the le mulen, sar avela leskro krališagos: ² Av pripravimen te vakerel o Lav le manušenge andro lačo the nalačo časos, dovaker lenge, karhin, podhazde a sikav andre savori trpezljivost. ³ Bo avela ajso časos, hoj o manuša na kamena te šunel o sasto sikaviben, ale rodena peske le učifelen, save len sikavena oda, so on kamena te šunel. ⁴ A visarena peskre kana le čačipnastar ko paramisa, ⁵ ale tu av strižbo andre savoreste, zliker savoro pharipen, ker e buči sar o evaňjelistas a doker mištes tiri buči.

⁶ Bo me som imar obetimen a imar avla miro časos, hoj te džav pal kada svetos. ⁷ O lačo mariben man domardom, o denašiben dodenašlom, o pačaben dolikerđom. ⁸ Imar mange hin pripravimen e koruna le spravodlišagokri, savi man dela andre oda Džives o Raj, o spravodlivo Sudcas - no, na ča man, ale the savoren, ko užaren kamibnaha pre leste, sar ov avela.

O lava prekal o Timoteus

⁹ Snažin tut so neksigeder te avel pal ma. ¹⁰ O Demas man omukla, bo pes zakamla andre kada svetos a geľa andre Tesalonika. O Krescens geľa andre Galacija a o Titus andre Dalmacija. ¹¹ Ča o Lukaš hino manca. An tuha le Marek, bo the ov mange but pomožinel andre buči. ¹² Le Tichikus bičhadom andro Efezus. ¹³ Sar aveha, an tuha o plaštoš, so muklom andre Troada ko Karpos. An tuha the o lila, ale mek buter o zvitki, so sas pisimen pre cipa.

¹⁴ O kovačis Alexander mange kerđa but nalačo. O Del leske dela pale vaš oda, so kerđa. ¹⁵ A the tu tut lestar chraňin, bo igen džalas pre amare lava.

¹⁶ Sar ešebnovar ačhavas pro sudos vaš mange, na sas ņiko manca, ale savore man omukle. Te na pes lenge oda rachinel. ¹⁷ Ale o Raj ačhelas paš ma a zoralarda man, hoj te avel prekal mande vakerdo o evaňjelium a hoj les te šunen savore narodi. Somas avricirdlo andral o piskos le levoske. ¹⁸ O Raj man the cirdela avri andral savoro nalačhipen a zachraňinela man a lela andre peskro ņeboskro krališagos. Leske mi džal e slava pro furt! Amen.

O posledna pozdravi

¹⁹ Pozdravin la Priska, le Akvilas the le Oneziforoskri famelija. ²⁰ O Erastos ačiľa andro Korint. Le Trofimus muklom nasvales andro foros Miletus. ²¹ Ker savoro prekal oda, hoj te aves mek anglo jevend. Pozdravinel tut o Eubulos, o Pudens, o Linus, e Klaudija the savore phrala.

²² O Raj mi el tire duchoha. E milost le Devleskri mi el tumenca!

Le Pavloskro lil le Titoske

O pozdravos

¹ Kada lil pisinav me o Pavol, o služobnikos le Devleskro the o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, savo somas bičhado, hoj te vakerav pal o pačaben olenge, kas peske o Del avri kidña, a te sikavav len te prindžarel o čačipen, so len lidžal andro pobožno dživipen ² the andre nadej pro večno dživipen, pal savo amen o čačipnaskro Del diña lav mek sigeder, sar sas o svetos stvorimen. ³ A andre peskro časos oda lav sikađa andre kazeň, savi mange sas diňi pro prikazis le Devleskro amare Spasiteliskro.

⁴ Pisinav le Titoske, mire čače čhaske, andre amaro jekhetano pačaben:

Mi del tut o Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Spasitelis, o smirom the e milost!

Le Titoskri buči pre Kreta

⁵ Vašoda tut muklom pre Kreta, hoj ode te prikeres oda, so mek kempel, a hoj andre savore fori te ačhaves le staršen, avke sar tuke oda phendom. ⁶ O starši mušinel te dživel žužo dživipen, te avel verno peskra romňake, leskre čhave mušinen te avel pačabnaskre, pal save na vakeren, hoj hine roz mukle abo na šunen. ⁷ Bo oda, ko lidžal e khangeri, hino sar o spravcas le Devleskro a mušinel te dživel žužo dživipen. Našti pes lidžal upre, aňi sig cholisalol, našti avel pijakos, aňi maribnaskro murš aňi oda, ko izdral pal o love. ⁸ Ale mušinel te džanel te del pačiv le hoscen, te kamel o lačhipen, te zlikerel pes, te avel godaver, čačipnaskro a sveto. ⁹ Mušinel pes te likerel le čačipnaskre lavestar avke, sar sikliľa amendar. Mušinel te džanel te zoraľarel le manušen andro sasto sikaviben a te dovakerel olenge, ko džan pre oda sikaviben.

¹⁰ Bo hin but aje manuša, so pes vzburinen, but vakeren a diliňaren andre o goda. A nekbuter oda keren ola le Židendar. ¹¹ Lenge kempel te phandel andre o muja, bo vaš o napačivalo ziskos rozmaren cala fameliji, bo sikaven oda, so našti. ¹² Jehk lengro prorokos phenda: „O Krefana hine furt klamara, dziva džviri, leňiva pera.“ ¹³ Kada, so pre lende phenen, hin čačipen. Vašoda lenge zoraľes dovaker, hoj te saston avri andro pačaben, ¹⁴ te na pes likerel le židovike paramisendar the le prikazaňjendar, so vakeren ola manuša, save pestar odčhide o čačipen. ¹⁵ Le žuženge hin savoro žužo. Ale le melalenge the olenge, ko na pačan, nane nič žužo a melardi hin the lengri godi the lengro svedomje. ¹⁶ On phenen, hoj prindžaren le Devles, ale oleha, so keren, sikaven, hoj les na prindžaren. Hine odporna, na šunen a na džanen te kerel nič lačo.

2

O sasto sikaviben

¹ Ale tu, Titus, vaker oda, so kempel andro sasto sikaviben. ² O phureder murša mi en strižba, pačivale, godaver, saste andro pačaben, kamiben the andre tpežlivost.

³ A the o phureder džuvľa pes mi likerel avke, sar kempel le pobožne manušenge te dživel, te na vakeren o pletki, te na aven otrokiňi la molake. Mi sikaven oda, so hin lačo, ⁴ a mi den le ternedere džuvlen godi, hoj te kamen peskre romen the peskre čhaven. ⁵ O terneder džuvľa mi en godaver the pačivale, mi starinen pes pal peskre khera, mi en lače a mi podden pes peskre romenge, hoj ņikas te na avel so te phenel pro Lav le Devleskro.

⁶ A le terneder muršenge tiš dovaker, hoj te aven godaver andre savoreste. ⁷ Tu korkoro lenge presikav andre savoreste, sar kempel te kerel o lačhipen. Oda, so sikaves, mi el pačivalo the lačo. ⁸ Oda, so len sikaves, mi en čače lava, pre save ņiko našti nič phenela, hoj pes te ladžan ola, ko pre tumende džan, bo na ela len pre tumende so te phenel.

⁹ O sluhi pes andre savoreste mi podden peskre rajenge, hoj lenge te aven pre dzeka. Te na lenge odvakeren ¹⁰ a te na lenge čoren, ale mi presikaven lenge andre savoreste e vernost, hoj savoreha te šukalaren o sikaviben pal o Del, amaro Spasitelis.

¹¹ Bo o Del sikađa peskri milost, savi šaj spasinel savore manušen. ¹² Odi milost le Devleskri amen sikavel, hoj te das pestar het o bijedevleskro dživipen the o žadosci le svetoskre a pre kada svetos te dživas andro godaveripen, čačipen the andre sveto dar anglo Del ¹³ a te užaras pre oda bachtalo Džives, pre savo pes mukas, sar pes sikavela e slava le bare Devleskri the amare Spasiteliskri, le Ježišoskri Kristoskri. ¹⁴ Ov diña pes

korkores vaš amenge, hoj amen te cinel avri andral savoro nalačhipen a hoj peske te žužarel peskre avrikidle manušen, save igen kamen te kerel o lačhipen.

¹⁵ Kada len sikav, dovaker lenge a phen lenge pre godi savora autoritaha. Ma domuk, hoj tut vareko te dikhel tele.

3

Te šunel le autoriten

¹ Leper le manušenge, hoj pes te podden le vladarenge the le autoritenge, hoj len te šunen a te aven pripravimen te kerel dojekh lačo skutkos. ² Phen lenge, hoj pre nıkaste te na vakeren pletki a te na pes vesekedinen, ale mi aven kovlejleskre a mi presikaven o lačhipen savore manušenge.

³ Bo the amen samas varekana nagodaver a na šunahas le Devles. Bludzinahas a samas otroka le všelijake žadoscenge the rozkošenge; dživahas andre choľi a zavidzinahas. Aver manuša amen narado dikhenas a the amen len. ⁴ Ale sar pes sikađa o lačhipen le Devleskro, amare Spasiteliskro, the leskro kamiben ko manuša, ⁵ ov amen zachraňinda a oda na sas vaš amare lače skutki, so amen kerđam, ale vašoda, bo ov hino lačhejleskro. Zachraňinda amen prekal o Sveto Duchos, savo amen znovuzrodzinda a diňa amen o nevo dživipen oleha, hoj amen obžužarda. ⁶ O Del pre amende barvaľes čhida avri le Svete Duchos prekal o Ježiš Kristus, amaro Spasifelis, ⁷ hoj te avas ospravedľnimen prekal leskri milost a te chudas sar dēdiča o večno dživipen, pre savo pes mukas the užaras. ⁸ Kada lav hin čačipen. A kamav, hoj te keres savoro pre oda, hoj ola, ko pačandile andro Del, te aven oddine te kerel o lače skutki. Kada hin oda, so hin pro lačo the pre chasna le manušenge.

⁹ Ale obdža o diline phučibena the o vakeribena pal o rodokmeňa, o vesekedišagi the o spričkišagi pal o zakonos, bo nane pre nısoste a na anen nısavi chasna. ¹⁰ Kajse manušeske, savo rozmareľ e khangeri, phen pre godi jekhvar the duvar. Paľis tut leha te na chal buter nič. ¹¹ Tu džanes, hoj kajso manuš hino previsardo, kerel o bini a korkoro pes odsudzinel.

O prikazaňja le Titoske

¹² Sar ke tu bičhavava le Artemas abo le Tichikus, ker savoro pre oda, hoj te aves pal ma andro Nikopolis, bo kamav ode te ačhel prekal o jevend. ¹³ Ker avke, sar nekfeder džanes, hoj te pomožines le pravňikoske le Zenaske the le Apolloske, hoj len te avel savoro, so lenge kampil pro drom. ¹⁴ The amare manuša mi siklon te kerel o lače skutki ode, kaj kampil, hoj the on te anen chasna.

¹⁵ Pozdravinen tut savore, so hine manca. Pozdravin amare phralen andro pačaben, save amen kamen.

Le Devleskri milost mi el tumenca savorena.

Le Pavloskro lil le Filemonoske

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o bertenarošis vaš o Ježiš Kristus, the o phral o Timoteus pisinās le Filemonoske, savēs igen kamas a savo amenca jekhetane kerel e buči, ² pisinās the la pheňake la Apfijake the le Archipaske, savo amenca jekhetane kerel e buči, a the la khangerake, so pes zdžal andre tiro kher.

³ Mi del tumen o Del amaro Dad the o Raj o Ježiš Kristus e milost the o smirom!

Le Filemonoskro kamiben the pačaben

⁴ Me palikerav mire Devleske furt, sar tut leperav andre mire modlitbi, ⁵ bo šunav pal o pačaben, so tut hin ko Ježiš ke amaro Raj the pal tiro kamiben ke savore manuša le Devleskre. ⁶ Modlinav man, hoj oda pačaben, so amen hin jekhetane, te zoralol andre tu, a avke te prindžares savoro lačhipen, so amen hin andro Kristus. ⁷ Hin man igen baro radišagos tire kamibnastar, phrala miro, bo le Devleskre manuša chudle tutar e nevi zor andro jile.

O Pavol mangel vaš o Onezimus

⁸ Me tuke andro Kristus the šmelones šaj rozkazindomas, so kampil te kerel, ⁹ ale vašoda, hoj tut kamav, mangav man tuke, me, o Pavol, phureder manuš a akana the bertenarošis vaš o Ježiš Kristus. ¹⁰ Mangav tut vaš o Onezimus, savo ačhiła miro duchovno chavo, sar somas andre bertena. ¹¹ Ov tuke varekana na sas pre chasna, ale akana hino pre chasna the tuke the mange.

¹² Bičhadom les pale ke tute a leha džal the miro jilo. ¹³ Kamlom mange les te mukel paš mande, hoj ov mange vaš tuke te služinel, medik som andro lanci vaš o evaňjelium. ¹⁴ Ale na kamlom te kerel nič bijal oda, hoj te džanav, so pre oda tu phenes, bo na kamav pre tu te ispidel, ale kamav, hoj oda lačhipen te avel korkoro tire jilestar. ¹⁵ Talam tutar sikra odgela vašoda, hoj palis tuha te avel pro furt, ¹⁶ imar na sar otrokos, ale imar buter sar otrokos: sar lačo phral. Hino igen lačo mange a tuke meksa buter, the sar manuš the sar phral andro Raj.

¹⁷ Te man likerēs sar oles, ko tuha jekhetane kerel e buči, prile les avke sar man. ¹⁸ Te tuke kerda vareso nalačo, abo te tuke kamel vareso, rachin oda mange. ¹⁹ Me, o Pavol, kada pisinav mire vasteha: Me počinava. Na kamav tuke te leperel, hoj mange kames mek the tut korkores. ²⁰ He, kamav, phrala, hoj man tutar te avel varesavi chasna andro Raj. Ker mange radišagos andro jilo andro Kristus! ²¹ Pisindom oda avke, bo pačav, hoj sal šundo a kereha meksa buter, sar tuke phendom.

²² A mek tut mangav: Pripravin mange o than pro soviben, bo pačav, hoj o Del šunela avri tumare modlitbi a dela man tumenge pale.

O posledna lava

²³ Pozdravinel tut o Epafras, savo hino manca andre bertena vaš o Ježiš Kristus. ²⁴ Pozdravinen tut the ola, ko jekhetane manca keren e buči – o Marek, o Aristarchos, o Demas the o Lukaš.

²⁵ E milost amare Rajeskri le Ježišoskri Kristoskri mi el tumare duchoha!

O lil le Židenge

O Del prevakerda prekal peskro Čhavo

¹ Varekana čirła o Del vakerelas ke amare dada buterval the but sposobenca prekal o proroka, ² ale akana andre kala posledna dživesa prevakerda ke amende prekal peskro Čhavo, saveha stvorinda sa, so hin pro ņebos the pre phuv, a saves ačhađa sar dedičis savoreske. ³ Le Devleskri slava avel avri prekal o Čhavo a o Čhavo hino ipen ajso sar o Del. Ov savoro likerel peskre zorale laveha. Sar dokerda oda, hoj obžuzarđa le manušen le binendar, bešla peske andro ņebos pal e čači sera le Nekzoraledere Devleske.

O Čhavo hino bareder sar o aňjela

⁴ Ov ačhiła ajci bareder le aňjelendar, keci oda nav, so chudňa, hino bareder lengrendar. ⁵ Se o Del šoha na phenda ņisave peskre aňjeloske:

*„Tu sal miro Čhavo,
adadžives ačhilom tiro Dad.“*

A o Del šoha na phenda pal ņisavo aňjelos:

*„Me avava leskro Dad
a ov ela miro Čhavo.“*

⁶ A sar o Del bičhađa andro svetos peskre jekhore Čhas, phenda:

„Savore aňjela le Devleskre mušinen anglal leste te bandol.“

⁷ Pal o aňjela o Del phenel:

*„Ov kerel peskre aňjelendar balvaja
a peskre služobňikendar jagale jaga.“*

⁸ Ale pal o Čhavo phenda:

*„Tiro tronos, ó, Devla, hino na vekı vekov
a tu kraliňeha le spravodlivo žezloha!“*

⁹ Zakamlal tut andro spravodlišagos
a našti avri ačhes o nalačhipen,

*vašoda tut o Del, tiro Del,
pomazinda le olejoha pro radišagos
buter sar olen, ko hine tuha.“*

¹⁰ Ov the phenda:

*„Tu, Rajeja, anglal savoreste stvorinda e phuv
a tire vastenca kerđal o ņebos.“*

¹¹ On našłona a rozperena sar o uraviben,
ale tu ačheha furt.

¹² Tu len zapačareha sar o plaštós
a čerinena pes sar o uraviben,

*ale tu sal furt jekh
a tire berša šoha na preačhena.“*

¹³ Se o Del šoha na phenda ņisave peskre aňjeloske:

*„Beš tuke pal miri čači sera,
medik tuke na thovava
tire ņeprijateľen tel o pindre.“*

¹⁴ Akor ko hine o aňjela? On savore hine o duchi, save služinen, a hine bičhade le Devlestar te služinel le manušenje, save prilena o spaseňje.

2

O baro spaseňje

¹ Vašoda mušinas mek zoraleder te likerel oda, so šundam, hoj te na oddžas varekhaj avrether. ² Se imar o lav, so sas vakerdo prekal o aňjela, pes sikađa sar čačipen a sako, ko les na dolikerelas abo na šunelas, chudelas oda, so peske zaslužinelas. ³ Akor, sar šaj amen denašaha, te pestar odčivaha kajso baro spaseňje? O Raj chudňa ešebno te vakerel avri pal oda spaseňje a ola, ko les šunde, amenge svedčinenas, hoj oda hin čačipen. ⁴ The o Del svedčinelas pal oda spaseňje avke, hoj kerelas všelijaka zorale zazraki the znameňja a delas peskre Svete Duchos avke, sar ov kamelas.

O Ježiš amen anel ko spaseňje

⁵ Bo o Del na diňa le aňjelenge te vladñinel upral oda svetos, so avela, pal savo amen vakeras. ⁶ Vareko pal oda kavke svedčinelas andro Lav:

*„So hino o manuš, hoj les leperes,
abo o čhavo le manušeskro,
hoj tut pal leste starines?*

⁷ *Kerđal lestar pro sikra cikneder sar o aňjela,
diňal les e slava the e pačiv sar koruna*

⁸ *a savoro thodál tel leskre pindre.“*

Savoro leske diňal a na muklál nič, so leske na ulahas poddino. Ale akana mek na dikhas, hoj leske hin savoro poddino. ⁹ Akana dikhas le Ježiš, savo sas pro cikno časos kerdo cikneder sar o aňjela, savo chudña e slava the e pačiv sar koruna vašoda, hoj precerpinda o meriben, bo prekal e milosť le Devleskri muľa vaš sakoneste.

¹⁰ Se oda pasinelas, hoj o Del, angle kaste a prekal kaste hin savoro stvorimen, prekal o cerpišagos te kerel dokonales Oles, kastar avel o spaseňje, hoj te anel bu čhaven andre slava. ¹¹ Bo the Ov, savo pošvecinel le manušen, the on, save hine pošvecimen, hine jekhe Dadestar. Vašoda pes o Ježiš na ladžal te vičinel len phralale, ¹² sar phenel le Devleske:

*„Vakerava pal tiro nav maškar o phrala
a lašarava tut andre khangeri.“*

¹³ Pale phenel:

„Me man mukava pro Del.“

A pale:

„Kade som le čhavenca, save man diňa o Del.“

¹⁴ Avke sar le čhaven hin telos masestar the ratestar, avke the o Ježiš avľa andre ajsa telos sar manuš, hoj peskre meribnaha te zñičinel le benges, saves sas zor upral o meriben. ¹⁵ A avke oslobodzinda olen, ko calo peskro dživipen sas zaphandle sar otroka andre dar le meribnastar. ¹⁶ Se o Ježiš na avľa te pomožinel le aňjelenge, ale le Abrahamskre potomkenge, ¹⁷ vašoda mušinda te ačhel manuš savoreha, hoj te avel ajsa sar leskre phrala, hoj lestar te ačhel o lačhejileskro the o verno Nektbareder Rašaj anglo Del, hoj te cinel avri le manušen le binendar. ¹⁸ A vašoda, hoj ov korkoro cerpinelas, sar sas pokušimen, šaj pomožinel olenge, ko hine pokušimen.

3

O Ježiš hino bareder sar o Mojžiš

¹ Mire sveta phralale, save san vičimen le Devlestar, dikhen pro Ježiš – pro apoštolos the Nektbareder Rašaj amare pačabnaskro. ² Ov hino verno Oleske, ko les andre oda ačhada, avke sar the o Mojžiš sas verno andre calo kher le Devleskro. ³ O manuš, savo ačhavel o kher, peske zaslužinel bareder pačiv sar o kher, so kerđa. Avke the o Ježiš peske zaslužinel bareder pačiv sar o Mojžiš. ⁴ Bo dojekh kher mušinel vareko te ačhavel a oda, ko ačhada savoro, hin o Del. ⁵ O Mojžiš sas verno sar služobňikos andre calo kher le Devleskro a svedčinelas pal o lava, so o Del pozneder kamla te vakerel. ⁶ Ale o Kristus hino verno sar o Čhavo upral le Devleskro kher. A leskro kher sam amen, te dolíkeraha zoraha o pačaben the e nadej, savaha pes lašaras.

O odpočinkos prekal le Devleskre manuša

⁷ Vašoda, avke sar phenel o Sveto Duchos:

„Adadžives, te šundanas Leskro hangos,

⁸ *ma phanden andre tumare jile,
sar oda kerenas ola džene,*

*save pes vzburinde andre oda džives,
sar pokušinenas le Devles pre pušta,*

⁹ *akor, sar man tumare dada furt pokušinenas,
kajte saranda (40) berš dikhenas oda, so keravas.*

¹⁰ *Vašoda ačhilom cholamen pre oda pokoleňje
a phendom: ‚Furt hine le jileha avrether
a mire droma na prindžaren.‘*

¹¹ *Avke andre cholí diňom lav:*

‚Čačes na džana andre miro odpočinkos!‘ “

¹² Den tumenge pozoris, phralale, hoj te na avel varekas tumendar nalačo the napačabnaskro jilo a te na oddžal le džide Devlestar. ¹³ Ale sako džives povzbudžinen jekh avres, medik hin časos, so pes vičinel „adadžives“, hoj niko tumendar te na avel klamimen le binoha a te na ačhel zacato andro jilo. ¹⁴ Se amen keras e buči jekhetane le

Kristoha, ale ča akor, te dolikeraha zorales dži o koñec oda pačaben, so amen sas akor, sar chudñam te pačal. ¹⁵ Hin phendo:

*„Adadžives, te šundanas Leskro hangos,
ma phanden andre tumare jile,
sar oda kerenas ola džene, save pes vzburinde.“*

¹⁶ Ko sas ola manuša, save šunde le Devleskro hangos a vzburinde pes? Či na sas oda ipen ola džene, saven o Mojžiš ligenda avri andral o Egipt? ¹⁷ Pre kaste o Del chalas choľi saranda (40) berš? Pro manuša, save kerenas o bini a lengre tela mule avri pre pušta. ¹⁸ Kaske o Del diña lav, hoj na džana andre leskro odpočinkos? Či na olenge, ko les na kamenas te šunel? ¹⁹ Avke dikhas, hoj našti gele andro odpočinkos, bo na pačanas.

4

¹ Kampil amenge te del pozoris, hoj te na vareko amendar začhel, medik likerel kada lav, so o Del amen diña, hoj pes del te džal andre leskro odpočinkos. ² Se the amenge pes vakereľas o evaňjelium avke sar the lenge, ale lenge na pomožinda oda lav, so šunde, bo kajte les šunde, na priile les pačabnaha. ³ Andro odpočinkos džas amen, ko pačandilam, avke sar phenda:

„Avke andre choľi diňom lav:

„Čačes na džana andre miro odpočinkos!“

Phenda oda, kajte leskri buči imar hiňi dokerdí akorestar, kanastar hin stvorimen o svetos, ⁴ bo pal o eftato džives hin varekhaj pisimen kavke: *„O Del peske odpočovinda eftato džives savore peskre bučendar.“* ⁵ A kade pale: *„Čačes na džana andre miro odpočinkos!“*

⁶ Ola, ko šunde ešebnovar o evaňjelium, na gele andro odpočinkos, bo les na kamenas te šunel. Avke hin kade mek aver džene, save šaj džan andro odpočinkos, ⁷ a o Del pale del aver džives a vičinel les *„adadžives,“* sar pal kajci but berša vakeler prekal o David, avke sar imar sas phendo:

*„Adadžives, te šundanas Leskro hangos,
ma phanden andre tumare jile!“*

⁸ Bo te len o Jozua andahas andro odpočinkos, o Del imar na vakerdahas pal aver džives. ⁹ Avke mek ačhel o šabatoskro odpočinkos prekal le Devleskre manuša, ¹⁰ bo oda, ko geľa andre leskro odpočinkos, peske odpočovinda peskre bučendar, avke sar o Del peskrendar. ¹¹ Vašoda, keras sa prekal oda, hoj te džas andre oda odpočinkos, hoj niko amendar te na doperel avke sar ola džene, so les na kamenas te šunel.

¹² Bo o Lav le Devleskro hino džido the zoralo, ostreder sar e šabľa, so činel pal soduj seri. Predžal dži ode, kaj pes rozđelinel e duša le duchostar a o klubi le špikendar, a sikavel oda, so peske gondolinas andro jilo a so kamas. ¹³ A nane nič stvorimen, so uľahas garudo anglal leste. Savoro hin le Devleske phundrado a sa dičhol anglo jakha Oleske, kaske jekhvar phenaha, sar dživahas, so kerahas a soske.

O Ježiš - o čačo Nekkbarer Rašaj

¹⁴ Vašoda likeraz zoraha o pačaben, so viznavinas. Bo hin amen o Nekkbarer Rašaj, savo geľa andro űebos dži paš o Del - o Ježiš, o Čavo le Devleskro. ¹⁵ Bo nane amen Nekkbarer Rašaj, savo na achalol amare slabišagenge, ale hin amen ajsa, savo sas pokušimen andre savoreste avke sar amen, ale na kerda űisavo binos. ¹⁶ Vašoda šaj avas šmelones anglo tronos le Devleskro, bo ode hin e milost. Ode chudaha o lačhipen a arakhaha e milost ipen akor, sar amenge oda kampela.

5

¹ Dojekhe nekkbaredere rašas kidel avri o Del le manušendar a ačhavel les andre peskri služba prekal o manuša, hoj te anel o dari the o obeti vaš o bini. ² Vašoda, hoj the ov korkoro hino slabo, šaj avel kovlo andro jilo ke ola manuša, save aňi na džanen, hoj keren namištes, a bludzinen. ³ A vašoda mušinel te anel o obeti na ča vaš le manušengre bini, ale the vaš peskre. ⁴ űiko korkoro peske našti lel odi pačiv, bo ča o Del kidel avri le nekkbaredere rašas, avke sar kidňa avri le Aron.

⁵ Avke aňi o Kristus peske na iľa korkoro odi pačiv, hoj ačhela Nekkbarer Rašaj, ale o Del leske phenda:

*„Tu sal miro Čavo,
adadžives ačhilom tiro Dad.“*

⁶ A sar pre aver than phenel:

„Tu sal rašaj pro furt
avke sar o Melchisedek.“

⁷ O Ježiš andre ola dživesa, sar dživelas pre phuv, le zorale hangoha the le apsenca anelas peskre modlitbi the mangipena Oleske, ko les šaj zachrañinda le meribnastar. A sas the avrišundo vašoda, bo sas pokorno a poddino le Devleske. ⁸ Kajte ov sas o Čhavo, sikliła prekal peskre cerpišagi te šunel le Dades, ⁹ a sar dosjahñinda e dokonalost, ov ačhila oda, kastar avel o večno spaseñje prekal savore, ko les šunen, ¹⁰ a o Del pal leste phenda, hoj hino o Nekbareder Rašaj avke sar o Melchisedek.

Te ačhel andro pačaben

¹¹ Diñahas pes pal oda mek but te vakerel, ale phares oda hin te phenel avke, hoj te achalon, bo san leñiva te šunel. ¹² Pal kajci časos imar tumen kamlan te avel učiteľa, ale mek tumenge kempel, hoj tumen pale vareko te sikavel ola ešebna zakladi le Devleskre lavendar. Bo mek furt san ajse, kaske kempel thudoro a na o zoralo chaben. ¹³ Bo oda, kaske mek kempel thudoro, mek na achalol, so hin čačes lačo a so na, bo mek hino čhavoro. ¹⁴ Ale o zoralo chaben hin prekal o dospela, save sikile oleha, so pregele andro dživipen te rozprindžarel, so hin lačo a so na.

6

¹ Vašoda mukas akana ola ešebna čačipena, so sikliłam, a džas anglal andro dospelo sikaviben pal o Kristus. Na thovas pale o zakladi – o sikavibena pal o pokañje andral o mule skutki, pal o pačaben andro Del, ² pal o bolipena, pal oda, sar pes thovel o vasta pro manuša, pal o uštiben andral o meriben the pal o večno sudos. ³ A the ada keraha, te amenge amaro Del domukela.

⁴ Bo olen, ko omukle peskro pačaben, ko imar varekana sas andro švetlos le Devleskro, ko koštolinde o ñeboskre dari a prilile le Svete Duchostar, ⁵ ko prindžarde o lačo lav le Devleskro a the o zora ole časoskre, so avela, ⁶ a palis the avke odpele andral o pačaben, olen pes imar na del te anel pale ko pokañje, bo pale ukrižinen le Devleskre Čhas a anen les avri pre ladž. ⁷ O Del požehñinel odi phuv, so prilile furt o brišind a anel o ulipen, a del chasna olen, ko pre late keren buči. ⁸ Ale odi phuv, savi anel o kolaka the o bodľaka, na mol nič a o prekošiben lake hin pašes a pro koñec ela zñičimen la jagaha.

⁹ Ale kajte kavke vakeras, mire lače phralale, pal tumende pačas, hoj tumen san pre oda feder a san pašeder ko spaseñje. ¹⁰ Se o Del hino čačipnaskro a na bisterel pre tumari buči, añi pre tumaro kamiben, so presikađan leskre naveske, sar služinenas le Devleskre manušenge a mek furt služinen. ¹¹ Ale amen igen kamas, hoj ñiko tumendar te na preačhel te labol pal o Del, ale hoj peske oda te dolikerel dži o koñec, hoj pes te ačhen ola veci, pre save pes tumen zmuken. ¹² Na kamas, hoj te ačhen leñiva, ale hoj te aven ajse sar ola, ko likerem avri a pačan, a oleha te dochuden oda, so tumenge o Del phenda.

O Del dolikerel peskre lava

¹³ Sar delas o Del le Abraham lav, na sas ñiko bareder, pre kaste ilahas vera, vašoda iľa vera korkoro pre peste. ¹⁴ A phenda: „Čačes tut igen but požehñinava a dava tut but potomken.“ ¹⁵ O Abraham likerđa avri a dochudña oda lav, so leske o Del phenda, hoj les dela.

¹⁶ Bo o manuša len vera pre varekaste, ko hin bareder lendar, a e vera potverdžinel oda, so sas phendo, a zaačhavel dojekh sporos. ¹⁷ O Del pašes thođa peskri vera, bo kamla te sikavel peskre manušenge, hoj na čerinela oda lav, so len diña. ¹⁸ O Del oda kerđa vašoda, hoj andre kala duj veci, save pes naši čerinen, le Devleskro lav the leskri vera, andre save o Del šoha naši klaminel, te avas zorales povzbudžimen amen, so pes denašlam te garuvel paš o Del, hoj pes mištes te chudas ola nađejatar, so hiñi thođi angle amende. ¹⁹ Odi nađej hiñi sar e kotva prekal amaro dživipen, zorali the isto a džal prekal o pochtan le ñeboskre chamoskro dži andro Neksveteder than. ²⁰ O Ježiš ode imar anglal geľa vaš amenge a ačhila Nekbareder Rašaske pro furt avke sar o Melchisedek.

7

O Ježiš the o Melchisedek

¹ Oda Melchisedek sas kralis andro foros Salem the rašaj le Nekbaredere Devleskro. Sar o Abraham avľa pale andral o mariben, kaj domarda štare (4) kralen, o Melchisedek geľa paš leste a požehñinda les. ² O Abraham les diña đesjatka savorestar, so peske anda andral o mariben. Leskro nav pes ešeb prethovel „o Kralis le čačipnaskro“ a palis the

„o Krališ le Salemoskro,“ so hin „o Krališ le smiromoskro.“³ Hino bi o dad, bi e daj, bi o rodokmeños, a na džanel pes, aňi kana uliľa, aňi kana mula. Hino sar o Čhavo le Devleskro a ačhel rašaske pro furt.

⁴ Dikhen, savo baro hino: O Abraham, o dad amare narodoskro, les diňa desjatka savorestar, so peske anda andral o mariben. ⁵ Le Leviskre čhavenge, save prilén e rašajiko služba, sas prikazimen pal o zakonos te prilén o desjatki le manušendar andral o Izrael – oda hin peskre manušendar – kajte the on hine o potomki le Abrahamoskre. ⁶ Ale o Melchisedek, kajte nane andral le Leviskro potomstvos, priiľa e desjatka le Abrahamostar a požehňinda oles, kas o Del diňa o lava. ⁷ A džanas mištes, hoj o bareder požehňinel le ciknederes. ⁸ Kade prilén o desjatki o manuša, save meren, ale kode prilén o desjatki o Melchisedek, pal savo hin svedectvos, hoj dživel. ⁹ A del pes te phenel, hoj prekal o Abraham the o Levi diňa o desjatki, kajte korkoro desjatki chudelas. ¹⁰ Bo o Levi mek na sas aňi pro svetos, sar pes o Melchisedek arakhľa le Abrahamoha leskre predkoha.

¹¹ Te pes e dokonaloš diňahas te dochudel prekal o levitsko rašajipen – he, hin čačo, hoj o zakonos, so sas dino le manušenge, sas zathodo pre oda rašajipen –, akor soske mek kampelas, hoj te avel aver rašaj, ajso sar o Melchisedek, a na ajso sar o Aron? ¹² Bo te pes čerinel o rašajipen, mušinel pes te čerinel the o zakonos. ¹³ A Oda, pal kaste pes akana vakerel, hino andral aver kmeños, andral savo ňiko na služinelas paš o oltaris. ¹⁴ Se mištes džanas, hoj amaro Raj avel le Judaskre kmeňostar, no o Mojžiš šoha na phenda, hoj o rašaj avela andral kada kmeños. ¹⁵ A akana oda dikhas meksa feder, bo avľa aver rašaj, savo hino sar o Melchisedek. ¹⁶ Ov na ačhiľa rašaske prekal o prikazaňje le zakonoskro pal leskro rodokmeños, ale prekal e zor le večne dživipnaskri. ¹⁷ Se pal leste hin pisimen:

*„Tu sal rašaj pro furt
avke sar o Melchisedek.“*

¹⁸ Oleha pes zrušinel o purano prikazaňje, bo hino slabo a nane pre chasna. ¹⁹ Se o zakonos našti kerďa ňikastar dokonalo. No akana amen hin feder nađej, savaha avas pašeder paš o Del.

²⁰ A oda pes na ačhiľa bi e vera. Okla aver džene ačhile rašajenge bi e vera, ²¹ ale sar o Ježiš ačhiľa rašaske, o Del diňa paše the e vera a phenda leske:

*„O Raj iľa vera a na bajinela:
„Tu sal rašaj pro furt.““*

²² A vašoda o Ježiš ačhiľa o ručitelis la feder zmluvakro. ²³ Angloda sas but rašaja, bo o meriben lenge na domukelas te ačhel rašajenge pro furt, ²⁴ ale le Ježiš hin o rašajipen, so na predžal pre aver dženo, bo ov dživel furt. ²⁵ Vašoda ov šaj dokonales zachraňinel olen, ko aven ko Del prekal leste, bo dživel furt a šaj pes vaš lenge privakerel paš o Dad.

²⁶ Se oda the kampelas, hoj amen te avel ajso Nektbareder Rašaj – sveto, bi e čiba, bi o binos, oddelimen le binošnendar a uprehazldo upral o ňebi. ²⁷ Leske na kampel sako džives te obetinel ešeb vaš peskre bini a palis vaš o bini le manušengre, avke sar oda keren o nekbareder rašaja. Se ov oda kerďa jekhvar a pro furt akor, sar obetinda pes korkores. ²⁸ Bo o zakonos ačhavel nekbareder rašajenge le manušen, save nane dokonala, ale e vera le Devleskri, savi avľa pal o zakonos, ačhavel le Čhas, savo hino dokonalo pro furt.

8

O Nektbareder Rašaj la feder zmluvakro

¹ Savorestar, pal soste vakeras, hin nekbuter kada: Hin amen ajso Nektbareder Rašaj, savo peske bešľa pal e čači sera le Devleskre tronoske andro ňebos. ² Ov služinel sar o Nektbareder Rašaj andro Neksveteder than, andro čačo Svetostankos, so ačhaďa o Raj, a na o manuš.

³ Dojekh nekbareder rašaj hino ačhado, hoj te anel o dari the o obeti, vašoda the leske kampelas vareso te obetinel. ⁴ Te ov ulahas ade pre phuv, našti ulahas rašaj, bo ade imar hin rašaja, save anen o dari pal o zakonos. ⁵ No on služinen andre ajso Svetostankos, savo hino ča o obrazis the o čiňos ole Svetostankoskro, savo hino andro ňebos. Vašoda, sar kamľa o Mojžiš te kerel o Svetostankos, phenda leske o Del: *„Dikh, hoj te keres savoro pal o vzoros, so tuke sas sikado pro verchos.“* ⁶ No akana chudňa o Ježiš e rašajiko služba, savi hiňi bareder sar lengri, bo kadi zmluva, savake hino ov prostredňikos, hiňi zathodí pro feder zaslubeňja.

⁷ Se te ulahas odi ešebno bi e čiba, ta akor na kampľahas e dujto. ⁸ Bo o Del len karhinel a phenel:

„Dikh, aven ajse dživesa, phenel o Raj,
 hoj kerava le Izraeloskre khereha
 the le Judaskre khereha e nevi zmluva.

⁹ Na ajsi zmluva, sar kerdom lengre dadenca
 andre oda džives, sar len ilom vastestar;
 hoj len te lav avri andral o Egípt,
 bo on na dolíkerde miri zmluva
 a me len omuklóm, phenel o Raj.

¹⁰ Kada hin e zmluva, so kerava le Izraeloskre khereha
 andre ola dživesa, so avena, phenel o Raj.
 Thovava mire zakoni andre lengri godi
 a pisinava len pre lengre jile.

Me avava lengro Del
 a on ena mire manuša.

¹¹ A imar niko na mušinelá te sikavel avres,
 aňi o phral peskre phrales, le lavenca:
 „Prindžar le Rajes!”

Bo savore man prindžarena,
 le nekciknederestar dži o nekbareder;

¹² bo odmukava lenge o nalačhipen
 a lengre bini mange imar na leperava.“

¹³ Sar o Del vakerel pal e nevi zmluva, phenel, hoj e ešebno hiňi imar puraňi a oda,
 so imar hin purano the phuro, na likerela but a sig našlola.

9

O Svetostankos pre phuv the andro řebos

¹ Andre ešebno zmluva sas o pravídla pre sveto služba le Devleske a sas la pre phuv o Sveto than. ² Sas kerdo o Svetostankos, andre savo sas o ešebno than, kaj sas o svietňikos the o skamind, pre savo thovenas o mare anglo Del. Oda than pes vičinelas o Sveto than. ³ Pal o dujto pochtan sas o than, so pes vičinelas o Neksveteder than, ⁴ a andre sas o somnakuno kađidloskro oltaris the e archa la zmluvakri, so sas obthodi pal savore seri le somnakaha a andre sas o somnakuno čaro la mannaha, le Aronoskri paca, so rozkvitísaľila, the o barune tabli la zmluvakre. ⁵ Upral e archa sas o cherubi la slavakre, save peskre kridlenca zaučharenas o kritos la archakro. Ale akana amenge na kampil te vakerel pal savore kala veci.

⁶ Sar imar sas savore kavke pripravimen, džanas o rašaja furt andre oda ešebno than, hoj ode te keren peskri služba, ⁷ ale andre oda dujto than džalas ča o nekbareder rašaj jekhvar beršeste, no ča le rateha, so anelas vaš peske the vaš o bini le manušengre, so kerenas a na džanenas, hoj oda hin bini. ⁸ Oleha sikavelas o Sveto Duchos, hoj mek na sas phundrado o drom andro Neksveteder than, medik ačhelas o ešebno Svetostankos. ⁹ Oda hin obrazis pre kada časos, savo sikavel, hoj prekal o dari the obeti, so pes anel, našti žužol o svedomje ole manušeskro, savo lašarel le Devles. ¹⁰ Bo oda hin ča pal o chaben, pal o pijiben the pal o všelijaka sposobi, sar pes te žužarel. Oda hin ča o avrune predpisi, save likerel ča dži akor, medik pes na kerela neve.

¹¹ Ale sar avľa o Kristus, amaro Někbareder Rašaj, anda peha ola lačhe veci, so imar akana hine kade. Ov avľa prekal o bareder the dokonaleder Svetostankos, savo na sas kerdo le manušeskre vasteha a na sas andral kada stvorimen svetos. ¹² Ov geľa jekhvar a pro furt andro Neksveteder than, korkoro peskre rateha a na le rateha le capendar vaj le gurunorendar a avke dochudňa o večno dživipen prekal amende. ¹³ Te imar o rat le capengro, le bikengro the o prachos pal o labarde gurunora pošvecinelas olen, ko sas melale, hoj te aven žuže pro felos, ¹⁴ ta keci buter o rat le Kristoskro amenge žužarela o svedomje andral o mule skutki! Bo o Ježiš anda pes korkores sar dokonalo obeta le Devleske prekal e zor le večne Duchoskri, hoj te šaj služinas le džide Devleske.

¹⁵ Vašoda hin o Kristus o prostredňikos la neva zmluvakro, hoj savore, save sas vičimen le Devlestar, te chuden o večno dedictvos, pal savo len o Del diňa lav - bo o Kristus muľa, hoj len te cinel avri le binendar, so kerde, medik sas e ešebno zmluva.

¹⁶ Ode, kaj hin pisimen e posledno voľa, pes mušinel te dokazinel, hoj imar muľa oda, ko la pisinda. ¹⁷ Bo e posledno voľa hiňi platno až akor, sar merel oda, ko la pisinda. ¹⁸ Vašoda aňi e ešebno zmluva na sas kerđi bi o rat. ¹⁹ Sar o Mojžiš diňa te džanel savore manušenge savore prikazaňja pal o zakonos, iľa o rat le capengro the le bikengro a mišinda les le paňeha, palis iľa e Iofl vlna the o konaricis pal o izopos a

pokropinda o zvitkos the savore manušen ²⁰ a phenda: „*Kada hin o rat la zmluvakro, savi o Del tumenge prikazinda te dolikerel.*“ ²¹ Avke pokropinda le rateha o Svetostankos the savore veci, soha pes kerelas e služba le Devleske. ²² Andro zakonos pes maj savoro obžuzarel le rateha a te nane avričhordo o rat, nane odmukle o bini.

Le Ježišoskri obeta odlel o binos

²³ Vašoda pes kavke mušinda te obžuzarel ola veci, so hine ča o podobi le űboskre vecenge, ale o űboskre veci kempel te obžuzarel federe obetenca, sar hin kala. ²⁴ Se o Kristus na geűa andro Sveto than, so sas kerdo le vasteha a hino ča o angluno obrazis le čačeske, ale ov geűa dži andro űbos, hoj pes akana te sikavel anglo Del vaš amenge. ²⁵ Aűi na vašoda, hoj pes buterval te obetinel, avke sar o nekbarerder rašaj džal sako berš andro Neksveteder than le rateha, so nane leskro. ²⁶ Bo te oda uűahas avke, akor mušindahas o Ježiš te cerpinel buterval, kanastar sas stvorimen o svetos. Ale ov pes sikađa akana andro posledna časi jekhvar a pro furt, hoj pes te obetinel a te žničinel o binos. ²⁷ Avke sar hin dino le manušenge jekhvar te merel a palis ela o sudos, ²⁸ avke the o Kristus pes jekhvar obetinda, hoj te odlel o bini but manušengre a sar pes dujtovar sikavela, oda imar na ela vašoda, hoj te odlel o binos, ale hoj te spasinel olen, ko pre leste užaren.

10

¹ O zakonos hino ča čiňos ole lačhipnaskro, so avela, ale nane calo the čačo obrazis ole vecengro. Vašoda našti ole jekhe obetenca, so pes anen furt berš pre beršeste, te kerel dokonalen olen, ko aven ko Del. ² Te o manuša, save lašaren le Devles, ulehas jekhvar a pro furt obžuzarde peskre binendar, ta imar na šundehas andro jilo, hoj hine binošna, a preačihelas imar te obetinel. ³ Ale ipen o obeti leperen berš pre beršeste le manušenge o bini. ⁴ Bo o rat le capengro the le bikengro šoha našti odlel o bini.

⁵ Vašoda, sar o Kristus avla pro svetos, phenda:

*„Obeti aűi dari na kamehas,
ale diűal man űelos.*

⁶ *Na sas tuke pre dzeka o labarde obeti,
aűi o obeti vaš o binos.*

⁷ *Akor phendom: „Dikh, avav te kerel oda, so tu kames, ó, Devla,
avke sar pal ma hin pisimen andro zvitkos le zakonoskro.“*

⁸ Ešeb phenel: „*Aűi obeti, aűi o dari, aűi o labarde obeti, aűi o obeti vaš o binos na kamehas a na sas tuke pre dzeka,*“ – kajte pes kala obeti anen avke, sar oda phenel o zakonos.

⁹ Palis phenda: „*Kade som, avlom te kerel, ó, Devla, oda, so tu kames.*“ Prephagel o ešebno, hoj te ačhavel o dujto. ¹⁰ Vašoda prekal le Devleskri voűa sam amen savore obžuzarde le binendar prekal e feloskri obeta le Ježišoskri Kristoskri jekhvar pro furt.

¹¹ Dojekh židoviko rašaj ačhel sako džives te služinel a anel buterval furt pale ola jekh obeti, save šoha našti odlen o bini. ¹² No o Kristus anda jekh obeta vaš o bini pro furt a bešla peske pal e čači sera le Devleskri. ¹³ Akorestar užarel, medik leske na ena thode leskre űeprijafela tel o pindre. ¹⁴ Bo jekha obetaha kerda dokonalen pro furt olen, ko pes pošvecinen.

¹⁵ A the o Sveto Duchos amenge svedčinel pal oda, sar phenel:

¹⁶ *„Kada hin e zmluva, so lenca kerava
pal ola dživesa, phenel o Raj.*

*Thovava mire zakoni andre lengre jile
a pisinava len andre lengre goda;*

¹⁷ *a pre lengre bini the nalačhipena
mange imar na leperava.“*

¹⁸ A ode, kaj hin kavke odmukle o bini, ode imar na kempel buter te obetinel vaš o bini.

Te džal pašeder ko Del

¹⁹ Phralale, akana šaj džas prekal o rat le Ježišoskro bi e dar andro Neksveteder than, ²⁰ pal o nevo the džido drom, so amenge otkerda prekal o pochtan, so hin leskro űelos ²¹ a vašoda, hoj amen hin Nekbarerder Rašaj upral o kher le Devleskro, ²² aven džas paš o Del čače jileha, savore pačabnaha – le jilenca, so hine obžuzarde andral o nalačo svedomje, the le űelenca, so hine thode (omorde) le žuže paűeha. ²³ Aven, chudas pes zoraha la nađejatar, so viznavinas, bo Ov, ko diűa lav, hino verno. ²⁴ Starinas pes jekh pal aver, hoj jekh avres te povzbudžinas andro kamiben the lače skutki. ²⁵ Na omukas amari khangeri, avke sar peske oda vareko sikliűa te kerel, ale zoraűaren jekh avres buter a buter, se dikhen, hoj oda Džives le Rajeskro hino pašeder.

²⁶ Bo te amen kamas te dživel andro binos pal oda, sar imar prindžardam o čaćipen, ta akor imar nane aver obeta vaš amare bini, ²⁷ ale imar ča šaj užaras andre dar o sudos the e bari jag, so žičinela olen, ko pes ačhaven le Devleske. ²⁸ Te vareko na dolikerela le Mojžišoskro zakonos a ela pre leste duj abo trin švedki, mušinel te merel a našti leske presikaven e milost. ²⁹ No akana, gondolinen: Te vareko uštarel pro Čhavo le Devleskro a dikhel tele o rat la zmluvakro, so les obžuzarda, a namištes vakerele pro Duchos, savo les diña milost, ta keci bareder trestos peske zaslužinel? ³⁰ Se prindžaras oles, ko phenda: „*Me man pomstina, me lenge dava pale.*“ A pale phenda: „*O Raj sudzinela peskre manušen.*“ ³¹ Igen bari dar hin te perel andro vasta le džide Devleskre!

³² Ma bisteren pre ola ešebna dživesa, sar avlan andro švetlos a sar pregelan baro mariben andro cerpišagi. ³³ Ande tumen andre ladž anglal o manuša a namištes tumenca kerenas a palis pre aver dživesa zlidžanas o pharipena avrenca, save cerpinenas avke sar tumen. ³⁴ Cerpinenas jekhetane le bertenošenca a sar tumenge ile o barvalipen, radišagoha oda zlidžanas, bo džanenas, hoj tumen hin vareso feder, so ačhela pro furt. ³⁵ Vašoda džan dureder bi e dar, bo te likerena avri, užarel tumen baro počiniben.

³⁶ Kampil tumenge te likerel avri, hoj te keren oda, so kamel o Del, hoj te chuden lestar o dedictvos. ³⁷ Bo hin pisimen:

*„Imar ča sikra, sikrica
a avela Oda, kaske kampil te avel,
a na avela nasig.*

³⁸ *Miro čaćipnaskro manuš dživela le pačabnastar,
ale te džala palal,
na ela mange pre dzeka.“*

³⁹ Ale amen na sam o manuša, save džan palal a meren, ale o manuša, save pačan a hine spasiimen.

11

Pal o pačaben

¹ O pačaben hin te avel peske isto pal ola veci, pre save pes mukas, a te avel presvedčimen pal ola veci, so pes na dikhel. ² Amare phure dada sas le pačabnaha pre dzeka le Devleske.

³ Le pačabnaha ačaluvas, hoj o ņebos the e phuv sas stvorimen le Devleskre laveha avke, hoj olestar, so na dičhol, hino kerdo oda, so dičhol.

⁴ Le pačabnaha anda o Abel le Devleske feder obeta sar o Kain. Prekal o pačaben chudña o svedectvos, hoj hino čaćipnaskro, bo leskre dari sas le Devleske pre dzeka. A kajte hino imar mulo, furt vakerele prekal o pačaben.

⁵ Le pačabnaha sas o Enoch ilo upre, hoj te na dikhel o meriben. Na arakhle les, bo o Del les ila upre. Mek angloda, sar sas ilo upre, chudña svedectvos, hoj hino pre dzeka le Devleske. ⁶ Bi o pačaben našti avas pre dzeka le Devleske, bo oda, ko avel paš o Del, mušinel te pačal, hoj o Del hino a hoj počinela pale olenge, ko les roden.

⁷ Le pačabnaha o Noach šunđa le Devles, sar leske o Del diña te džanel oda, so pes mek dži akor šoha na dikhla, a andre sveto dar ačhađa o korabos, hoj te zachrañinel peskra famelija. Le pačabnaha odsudzinda o svetos a chudña le Devlestar o spravodlišagos, so avel prekal o pačaben.

⁸ Le pačabnaha o Abraham šunđa le Devles, sar les vičinđa, hoj te džal avri andral peskri phuv pre oda than, so leske o Del kamla te del. Geła bi oda, hoj te džanlahas, kaj džal, ⁹ a le pačabnaha dživelas sar cudzincos andre odi phuv, pal savi o Del phenda, hoj leske la dela. Dživelas andro stani; avke sar o Izak the o Jakob, save tiš chudle oda lav le Devlestar. ¹⁰ Bo užarelas o foros le zorale zakladenca, savo naplañinda the ačhađa o Del. ¹¹ Le pačabnaha the e Sara, sava našti ula čhave, chudña zor te ačhel khabñi, kajte sas imar phuri. Bo pačalas, hoj o Del šaj kerel oda, so lake phenda. ¹² Vašoda jekhe muršestar, le Abrahamostar, savo imar sas maj mulo, ulile ajci but potomki, keci hin o čercheña pro ņebos the e pošo paš o moros, so pes aňi na del te zrachinel.

¹³ Kala savore mule andro pačaben bi oda, hoj te chudlehas le Devlestar oda, so lenge phenda, hoj len dela, ale ča dural oda dikhenas a radisaľonas oleske. Viznavinenas, hoj ča predžan pal kadi phuv sar cudzinci a nane kade khere. ¹⁴ Ola, ko avke vakeren, sikaven, hoj roden peskri phuv. ¹⁵ Se te gondolindehas pre odi phuv, andral savi avle avri, mek šaj gelehas pale. ¹⁶ Ale on radisaľon pre feder phuv, pre ņeboskri phuv. Vašoda pes aňi o Del na ladžal te vičinel lengro Del, se pripravinda lenge o foros.

¹⁷ Le pačabnaha obetinda o Abraham le Izak, sar sas skušimen le Devlestar. Sas pripravimen te obetinel peskre jekhore čas, kajte ov sas oda, kas o Del diña lav, ¹⁸ sar leske phenda: „*Le Izakostar avela tiro potomstvos.*“ ¹⁹ O Abraham achafolas avke, hoj le Devles sas zor les te uštavel andral o meriben. A oda sas avke, sar te o Del diñahas pale le Abrahamoske le Izak andral o meriben.

²⁰ Le pačabnaha požehñinda o Izak le Jakob the le Ezav andre ola veci, so avena.

²¹ Le pačabnaha o Jakob, sar imar merelas, požehñinda savore Jozefoskre čhaven a zmukla o šero pre paca, sar lašarelas le Devles.

²² Le pačabnaha o Jozef phenda sigeder, sar merelas, hoj le Izraeloskre čhave džana avri andral o Egipt, a phenda lenge so te keren leskre kokalenca.

²³ Le pačabnaha garuvenas le Mojžišoskri daj the dad le Mojžiš trin čhon pal oda, sar uzila, bo dikhenas, hoj o čhavoro hino šukar, a na daranas pes le Faraonoskre rozkazistar.

²⁴ Le pačabnaha o Mojžiš, sar bariła avri, na kamla, hoj les te vičinen čhavo le Faraonoskra čhakra. ²⁵ Radeder peske kidña avri te cerpinel le Devleskre manušenca, sar te radisalol pro cikno časos le binostar. ²⁶ Te avel pre ladž vaš o Kristus sas prekal leste feder sar o barvalipen andral o Egipt, bo dikhelas anglal pre peskro počiniben.

²⁷ Le pačabnaha omukla o Egipt a na daralas pes le krafiška cholatar, ale likerđa avri avke, sar te dikhlahas le Devles, saves našti te dikhel. ²⁸ Le pačabnaha kerđa e Patradi a pokropinda o vudara le rateha, hoj te na murdarel o meribnaskro aňjelos le Izraelitengre ešebne čhavoren.

²⁹ Le pačabnaha pregele prekal o Lolo moros sar pal e šuki phuv a sar oda kamle te kerel the o Egiptana, takoj tašlile.

³⁰ Le pačabnaha pele o muri le Jerichoskre, sar pašal lende efa džives phirenas.

³¹ Le pačabnaha na mula e lubni e Rachab olenca, ko na kamenas le Devles te šunel, bo priiła šukares olen, ko avle te predikhel e phuv.

³² A mek so te phenel? Se imar man nane kana te vakerel pal o Gideon, Barak, Samson, Jefthah, David a Samuel the pal o proroka, ³³ save le pačabnaha domarenas o krališagi, kerenas o spravodlišagos a dochudenas o lava, so len o Del diña. Le pačabnaha phandenas andre o piski le Ievenge, ³⁴ murdarenas andre o bare jaga a zachrañinenas pes le neprijatelengre šablendar. Sas slaba, ale ačenas zorale, zoralonas andro maribena a roztrađenias avre narodengre armadi. ³⁵ Le pačabnaha chudle o džuvla pale peskre mulen, save sas uštade andral o meriben. Aver manuša sas mučimen, ale na kamle te avel premukle, bo kamenas te avel uštade andral o meriben andro feder dživipen. ³⁶ Aver predžanas oda, hoj lendar asanas, marenas le bičenca a phandenias andro lanci the andro bertenias. ³⁷ Murdarenias len le barenca the le šablenca a prerežinenias len pro jepaš. Aver phirenas upre tele urde andro bakrane the kozakre cipi - na sas len sostar te dživel, džanas pre lende a ubližinenias lenge. ³⁸ On sas ajse manuša, saven peske o svetos na zaslužinda, save bludžinenias pal o pušti the pal o verchi a dživenias andro jaskiñi the andro cheva andre phuv.

³⁹ A savore kala džene, kajte sas dokazimen andro pačaben, mek na dochudle oda, so lenge o Del phenda, hoj len dela, ⁴⁰ bo o Del pripravinda prekal amende vareso feder. Leskro planos sas, hoj te dochuden e dokonalost jekhetane amenca.

12

O Del bararel avri peskre čhaven

¹ Vašoda te amen hin kajci but švedki, save hine pašal amende sar ajsi bari chmara, čhivas pal peste tele savoro, so amen cirdel tele, a the o binos, so amen phandel andre a likerias avri andro denašiben, so hin angle amende. ² Aven dikhas pro Ježiš, pre oda, ko chudña amaro pačaben a ko les the dokerela. Ov precerpinda o meriben pro kerestos a pregela bara ladžaha, bo džanelas, hoj pre leste užarel baro radišagos, a palis peske bešla pal e čaci sera le Devleskre tronoskri. ³ Gondolinen pre oda, ko zligenda kajci but nalačhipen le binošnendar, save pre leste igen džanas, hoj tumen te na podden a te na slabisalon pro duchos.

⁴ Bo andre tumaro mariben le binoha tumen leske mek na ačhađan dži andro rat. ⁵ Bisterđan pro lava, so tumen zoralaren, a vakeren ke tumende sar ko čhave?

Čhavo miro, sar tut o Raj bararel avri,

ma le tuke lokes oda,

añi ma slabisaľuv,

akor sar tuke dovakerel.

⁶ *Bo kas o Raj kamel, oles bararel zoraha avri*

a marel sakones, kas prilel sar čhas.

⁷ Likeren avri andre oda pharipen, so pre tumende avel vašoda, hoj tumen te bararel avri, bo o Del tumenca avke kerel sar peskre čhavenca. Bo savo dad na bararel zoraha avri peskre čhas? ⁸ Ale te na san avribararde avke, sar hine savore leskre čhave, akor san o kopirdana a na san leskre čhave. ⁹ The amare telesna dada amen zoraha bararenas avri a likerahas peske len, či pes na poddaha buter le duchovne Dadeske, hoj te dživas? ¹⁰ Amare dada amen zoraha bararenas avri, medik samas čhavore, avke sar peske on gondolinenas, hoj hin mištes. No o Del amen bararel avri pre amari chasna, hoj te avas ajse sveta sar ov. ¹¹ Hin čačo, hoj te amen vareko zoraha bararel avri, akor pes amenge oda na dičhol sar vareso, so del o radišagos, ale o pharipen. Ale palis anel o smirom the o spravodlišagos, so hin pre chasna olinge, kas sikada avri.

¹² Vašoda rovñinen avri o vasta, so hine zmukle tele, the o khoča, so tel tumende izdran, ¹³ a tumare pindre mi phiren pal o rovna droma, hoj oda pindro, so hino bango, te na chučel avri, ale te sastol avri.

Te na odčhivas le Devleskri milost

¹⁴ Keren sa prekal oda, hoj tumen te avel o smirom sakoneha a hoj te dživen o sveto dživipen, bijal savo űiko na dikhela le Devles. ¹⁵ Dikhen mištes pre oda, hoj űiko te na visalol palal le Devleskra milostatar, hoj te na barol űisavo kirko koreñis, so andahas pharipen a musardahas but dženen. ¹⁶ űiko te na avel lubaris añi bijedevleskro avke sar o Ezav, savo vaš jekh chaben bikenda peskro pravos, so les sas sar le ešebne čhas. ¹⁷ Se džanen, hoj kajte palis kamelas te chudel le dadestar o požehnañje, sas odčhido a imar pes oda na delas te visarel pale, kajte roviñnaha oda kamelas.

¹⁸ Se tumen na avlan paš o verchos, savestar pes o manuš šaj chudel, abo savo labolas la jagatar, abo paš o kalipen, paš e rat abo paš e burka, ¹⁹ añi paš o hangos la trubakro, añi paš o hangos, savo vakerelas ajse lava, hoj ola, ko les šunde, pes mangenas, hoj imar te na vakerel dureder. ²⁰ Bo našti žlidžanas oda, so pes lenge prikazinda: „*Te ča o džviros pes chudñahas le verchostar, mušinel te avel murdardo le barenca.*“ ²¹ Oda, so dikhle, sas ajso strašno, hoj o Mojiš phenda: „Izdrav a darav man!“

²² No tumen avlan paš o verchos Sion the paš o foros le džide Devleskro, paš o űeboskro Jeruzalem, the paš o but ezera añjela. ²³ Avlan paš o radišagoskro žhromaždeñje le Devleskre ešebna čhavengro, savengre nava hine pisimen andro űebos. Avlan paš o Del, paš savorengro Sudcas, paš o duchi le čačipnaskre manušengre, save imar chudle e dokonalost. ²⁴ Avlan paš o Ježiš, paš o prostredñikos la neva zmluvakro, the paš o pokropimen rat, savo vičinel zoraleder sar o rat le Abeloskro.

²⁵ Den tumenge pozorise pre oda, hoj te šunen a te na odčhiven oles, ko vakerel! On, save na kamenas te šunel oles, ko lenge pre phuv phenelas le Devleskri vola, na denašle, vašoda añi amen našti denašaha, te pes visaraha Olestar, ko vakerel andral o űebos. ²⁶ Leskro hangos akor čhalada la phuvaha, no akana mek diña lav: „*Me mek jekhvar čhalavava, na ča la phuvaha, ale the le űeboha.*“ ²⁷ Oda, hoj phenel „mek jekhvar“, igen mištes sikavel pre oda, hoj ola stvorimen veci, so ena čhalade, ena ile het, hoj te achen ča ola veci, so pes našti čhalaven.

²⁸ Vašoda te amen prilas oda krališagos, so pes našti čhalavel, kempel amenge te palikerel a te služinel le Devleske andre bari pačiv the andre sveto dar, avke sar leske oda hin pre dzeka. ²⁹ Bo amaro Del hin e jag, so zlabarel.

13

E služba, savi hiñi le Devleske pre dzeka

¹ O kamiben maškar o phrala te na preačhel. ² Ma bisteren te prilel le hoscen a te presikavel lenge e pačiv, bo avke vareko priile le añjelen, a añi olestar na džanenas. ³ Gondolinen pre ola, ko hine andre bertena, avke sar te the tumen ulanas lenca andre bertena. A gondolinen the pre ola, ko cerpinen, avke sar te the tumen cerpindanas lenca.

⁴ Sako peske mi likerel o manželstvo andre pačiv. O rom la romñaha mušinen te avel verna jekh avreske, bo o Del sudzinela olen, ko keren lubipen abo džan avreha pašal o rom vaj pašal e romñi. ⁵ Ma dživen avke, hoj tumen te zakamen andro love, a aven spokojna oleha, so tumen hin, bo o Del phenda:

„*Na mukava tut*

añi tut na omukava.“

⁶ Vašoda bi e dar šaj phenas:

„*O Raj mange pomožinel
a na darava man.*“

So man šaj kerel o manuš?“

⁷ Ma bisteren pre ola, ko tumen lidžanas a vakerenas tumenge o lav le Devleskro. Dikhen mištes pre lengro dživipen, sar dživenas a sar mule, a napodobriinen lengro pačaben. ⁸ O Ježiš Kristus hino oda jekh idž, adadžives the na veki.

⁹ Ma den tumen te odlel le všelijake avre sikavibenenca. Bo hin mištes, te o jilo hino zoraľardo le Devleskra milosfatar a na ole zakonendar pal o chabena, so nane pre chasna olenge, ko oda dolikeren. ¹⁰ Amen hin o oltaris, pal savo našti chan aňi o rašaja, save služinen andro Svetostankos.

¹¹ O nekbareder rašaj lel o rat le džvirengro andro Neksveteder than vaš o bini, ale lengre fela labaren avri le taboristar. ¹² Vašoda the o Ježiš cerpinelas avri pal e brana le foroskri, hoj te pošvecinel le manušen peskre rateha. ¹³ Aven džas pal leste avri andral o taboris a zlidžas leha leskri ladž. ¹⁴ Bo pre kadi phuv amen nane foros, so ačhela pro furt, ale užaras pre oda, so avela.

¹⁵ Vašoda, aven, obetinas furt le Devleske e chvalakri obeta prekal o Ježiš, oda hin o ovocje le vuštengro, so viznavinel leskro nav. ¹⁶ Ma bisteren te kerel o lačhipen a te pomožinel jekh avreske, bo ajse obeti hin le Devleske pre dzeka.

¹⁷ Šunen olen, ko tumen lidžan, a podden tumen lenge, bo on pes starinen pal tumare duši a ačhena vaš tumenge anglo Del. Šunen len, hoj oda te keren radišagoha, a na pharipnaha, bo oda tumenge na andahas ņisavo lačhipen.

¹⁸ Modlĭnen tumen vaš amenge. Amen džanas, hoj amen hin žužo svedomje, bo andre savoreste pes kamas mištes te likerel. ¹⁹ A mek buter tumen mangav, hoj tumen te modlĭnen vaš ma, hoj sigeder pale te džav ke tumende.

E modlitba the o požehnaňje

²⁰ A o Del le smiromoskro, savo prekal o rat la večna zmluvakro uštada andral o meriben amare Rajes le Ježiš, le bare Pastjeris le bakrorengres, ²¹ tumen mi vizbrojinel andre savoro lačhipen, hoj te keren leskri voľa. Ov andre amende mi kerel oda, so hin leske pre dzeka, prekal o Ježiš Kristus. Leske mi džal e slava na veki vekov. Amen.

²² Phralale, na pisindom tumenge but, ale mangav tumen, hoj te prilen kala lava, so hin pre oda, hoj tumen te zoralaren.

²³ Kamav, hoj te džanen, hoj amaro phral o Timoteus sas premuklo. Te avela sigeder, džava ke tumende jekhetane leha.

²⁴ Pozdravinen savore tumare vodcen the savore Devleskre manušen. O phrala andral e Italija tumen pozdravinen.

²⁵ E milost le Devleskri mi el tumenca savorenca!

O lil le Jakobskro

O pozdravos

¹ O Jakob, savo služinel le Devleske the le Rajeske le Ježišoske Kristoske, bičhavel pozdravi le dešuduje kmeňenge, save hine rozčhide pal calo svetos. ² Phralale mire, len oda sar baro radišagos, te pre tumende avela o všelijaka skuški.

Pal o pačaben the godaveripen

³ Se tumen džanen, hoj o skuški andre tumaro dživipen tumen lidžan andre trpezlivost. ⁴ A tumari trpezlivost pes mi dokazinel andro skutki, hoj te aven dokonala the bi e chiba a nič tumenge te na chibalinel. ⁵ Te varekaske tumendar kempel godi, mi mangel peske le Devlestar a ela leske diši. Bo ov del ščirones sakones a na čhivkerel pro jakha. ⁶ Ale mi mangel andro pačaben a te na pochibinel. Bo oda, ko pochibinel, hino sar moroskri vlna, pre savi phurdel e balvaj a čhivkerel laha pal jekh sera pre aver. ⁷ Kajso manuš peske te na gondolinel, hoj chudela vareso le Rajestar. ⁸ Bo kajso manuš hino rozpolťimen a nane stabilno andre nisoste, so kerel.

Pal o čoripen the barvalipen

⁹ O phral, savo hino čoro, mi thovel baripen andre oda, hoj sas uprehazdlo andro Kristus, ¹⁰ a o barvalo mi thovel baripen andre oda, hoj sas pokorimen, bo našlola sar e kvitka pre mala. ¹¹ Bo sar avel avri o kham, le tačipnaha, so labarel, šučarel avri e čar, lakri kvitka perel tele a lakro šukariben našlol. Avke perela tele the o barvalo pre peskre droma.

Te zlidžal e skuška

¹² Bachtalo murš, savo zlidžal e skuška, bo te obačhela, chudela odi korona le dživipnaskri, pal savi o Raj diša lav, hoj dela olen, ko les kamen. ¹³ Ničo te na phenel, sar les cirdel pro binos: „Se oda o Del man cirdňa!“ Se le Devles naši te cirdel pro nalačo a aši ov niškas na cirdel andro binos. ¹⁴ Ale sako hino cirdlo andro binos peskra žadoscatar, so les cirdel a vabinel. ¹⁵ A paloda, sar e žadosca khabňol, ločhol o binos a o binos, sar hino kerdo, anel o meriben. ¹⁶ Ma den tumenca avri te thovel mire lače phralale! ¹⁷ Savore lače veci a dojekh dokonalo daros avel upral le Dadestar, savo kerđa o ňeboskre švetla a hino furt jekh, ov pes na čerinel avke sar o čiňos. ¹⁸ Peskra volatar amen diša o dživipen prekal o čačipnaskro lav, hoj te avas ešebna savorestar, so kerđa!

Te šunel the te kerel

¹⁹ Mire lače phralale: Sako sig mi šunel, polokes mi vakerel a te na cholisaľol sig! ²⁰ Bo o manuš andre chofi na kerel oda spravodlišagos, so kamel o Del. ²¹ Vašoda odčhiven tumendar savori mel the savoro nalačhipen a šukares priljen oda lav, so hin sadžimen andre tumaro jilo a šaj zachraňinel tumare dživipena. ²² Aven ola, ko dživen pal le Devleskro lav, a na ola, ko ča šunen a oleha pes korkoren klaminen. ²³ Bo te vareko hino ajso, hoj ča šunel o lav a na dolikerel les, hino sar ajso manuš, savo dikhel peskro muj andro gendalos. ²⁴ Dikhel pes, džal het a takoj bisterel, sar dičhol avri. ²⁵ Ale ajso manuš, ko pes mištes zadikhel andro dokonalo zakonos, so del e sloboda, a likerel pes pal oda lav a na bisterel pre oda, so šunda, ale dživel pal oda, ajs manuš ela požehñimen andre oda, so kerel. ²⁶ Te peske vareko tumendar gondolinel, hoj hino pobožno, a na zlikerel peske e čhib, klaminel korkoro pes a leskri pobožnost hiši zbitočno. ²⁷ Anglo Del, amaro Dađ, hin kađi pobožnost žuži the bi e mel: Te starinel pes pal o široti the pal o vdovi andre lengro pharipen a te na melarel pes andre le svetoħa.

2

Te na kerel rozđjel maškar o manuša

¹ Phralale mire, sar ola, ko pačan andro Ježiš Kristus, andro Raj la slavakro: Ma dikhen pro manuš a ma keren rozđjel maškar o manuša. ² Bo te avlahas andre tumari khangeri murš somnakuňa angrusaha, urdo andro šukar gada, a te avlahas the čoro murš andro melale gada, ³ a dikhlanas pre oda, pre kaste hin ola šukar gada a phendanas leske: „Tu tuke šukares beš kade,“ ale le čoreske phendanas: „Tu ačħ kode,“ abo: „Beš tuke kade paš mire pindre,“ ⁴ či na keren oleha rozđjel maškar tumende? Či na ačħilan sudci, save

namištes gondolinen a sudzinen? ⁵ Šunen, mire lače phralale! Či peske na kidña o Del avri le čoren andral kada svetos, hoj te ačhen barvale andro pačaben a te prileno o krališagos, pal savo o Del diña lav olenge, ko les kamen? ⁶ Ale tumen tele dikhlan le čores! Či nane oda ipen o barvale, ko tumen trapinen a cirden pal o sudi? ⁷ Či nane oda on, ko pes ruhinen pre oda lačo nav le Rajeskro, so tumenge o Del diña? ⁸ No, te dolikeren o zakonos le krališagoskro, avke sar hin pisimen: „*Kameha avres avke sar tut korkores!*“ Ta akor mištes keren. ⁹ Ale te keren rozdžel maškar o manuša, akor keren binos a o zakonos tumen usvedčinel sar olen, ko les na dolikeren. ¹⁰ Bo oda, ko dolikerdahas calo zakonos, ale jekh prikazañje na dolikerdahas, hino vinnovato andre savore. ¹¹ Se Oda, ko phenda: „*Na kereha lubipen*“, phenda the: „*Na murdareha*.“ No, kajte na keres lubipen, ale murdares, na dolikeres o zakonos. ¹² Avke vakeren the keren sar ola, ko ena sudzimen pal o zakonos so del e sloboda! ¹³ Bo o sudos bi e milost užarel oles, ko na presikavelas e milost. Ale e milost zvítazinel upral o sudos!

O pačaben the o skutki

¹⁴ So hin olestar, phralale mire, te vareko phenel, hoj les hin o pačaben, ale nane les o skutki? Či šaj les oda pačaben zachrañinel? ¹⁵ Te le phrales abo la pheña na ulahas so te urel a na ulahas len o dživeseskro chaben, ¹⁶ a te lenge vareko tumendar phendahas: „Džan andro smirom, tačaren tumen a chan,“ ale te len na diñanas oda, so kempel le feloske, so len hin olestar? ¹⁷ Avke the o pačaben, te les nane o skutki, hino mulo. ¹⁸ Ale vareko phenela: „Tut hin o pačaben a man hin o skutki.“ Sikav mange tiro pačaben bi o skutki a me tuke sikavava miro pačaben andral mire skutki. ¹⁹ Tu pačas, hoj hin jekh Del? Mištes keres. The o demona pačan a izdran.

²⁰ Kames, hoj tuke te sikavav, tu nagodaver manušeja, hoj o pačaben bi o skutki hino mulo? ²¹ Či na sas o Abraham, amaro dad, ospravedlñimen le skutkendar, sar anda peskre čhas le Izak te obetinel pro oltaris? ²² Akor dikhes, hoj o pačaben kerelas jekhetane leskre skutkenca a o skutki keren leskro pačaben dokonalo. ²³ A ačiha pes, so hin pisimen: „*O Abraham pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda sar spravodlišagos*.“ A sas vičimen le Devleskro prijateljís. ²⁴ Avke akor dikhen, hoj o manuš hino ospravedlñimen the le skutkendar a na ča le pačabnastar. ²⁵ Avke sas the paš e lubñi Rachab: Či na sas ospravedlñimen le skutkendar, sar priiła le poslen a bičhada len het avre dromeħa? ²⁶ Bo avke sar o felos hino mulo bi o duchos, avke the o pačaben hino mulo bi o skutki.

3

Pal e čhib

¹ Phralale mire, ma keren tumendar savore učiteľa. Se džanen, hoj amen o učiteľa avaha zoraleder sudzimen. ² Savoredžene but peras. Ale te vareko na perel andro lav, oda hin dokonalo murš, savo džanel te likerel calo peskre felos. ³ Te le grajeske thovas andro piskos o zubadla, šunel amen a avke visaras calo leskro felos, kaj kamas. ⁴ Abo dikhen pro lođi, kajte hine kajse bare a traden len o zorale balvaja, o kormidelñikos len šaj lidžal le ciknore kormidloha ode, kaj kamel. ⁵ Avke the e čhib hiñi cikno kotor andro felos, ale šaj kerel bare veci. Dikhen, savo baro veš labarda e cikñi jagori! ⁶ E čhib hiñi jag, o svetos le nalačhipnaskro maškar amare feloskre kotora. Melarel andre calo amaro felos. Rozlabarel calo manušeskro dživipen a korkori hiñi podlabardi le peklostar.

⁷ O manuš šaj skrocinel a thovel tele savore dzive džviren the le čiriklen, le sapen a the le džviren andro moros, ⁸ ale e čhib ñiko le manušendar našti skrocinel. E čhib hiñi ñepokojno a nalači, pherđi le jedoha, so murdarel. ⁹ La čhibaha lašaras le Rajes, le Devles the le Dades – a ola jekha čhibaha the koas le manušen, save hine kerde pre le Devleskri podoba. ¹⁰ Andral oda jekh muj avel avri o lašariben the o košiben. Našti oda avke avel, phralale mire! ¹¹ Či šaj andral jekh chañig avel avri gulo the kirko pañi? ¹² Či šaj barol, phralale mire, pro figovñikos o olivi, vaj pro viñičis o figi? Avke the ñisavi londí chañig našti del gulo pañi.

O godáveripen upral

¹³ Ko hin maškar tumende godáver a kas hin godí? Mi sikavel peskre džvivipnaha o lače skutki a mi avel pokorno the godáver andre savoreste, so kerel. ¹⁴ Ale te tumen hin andre tumare jile e horko zavist a kamen tumen ča te hazdel upre, ma lašaren tumen a ma džan pro čačipen. ¹⁵ Kajsi godí na avel upral, ale hiñi pal e phuv, felesno, benguñali. ¹⁶ Bo ode, kaj hin e zavist a kaj sako ča pes kamel te hazdel upre, ode hin o ñepokoj the dojekh nalačhipen. ¹⁷ Ale odi godí, so avel andral o ñebos, hiñi ešeb

žuži, palis ajsi, so kamel o smirom, kovli a phundrači te šunel; hiñi ajsi, so sajinel avres a anel o lačo ovocje, na kerel rozdjel maškar o manuša a nane dujemujengri. ¹⁸ A o ovocje le spravodlišagokro pes sadzinel andro smirom maškar ola, ko keren o smirom.

4

Ko kamel o svetos, na kamel le Devles

¹ Khatar aven o maribena maškar tumende a khatar aven o roztržki? Či na andral tumare telesna žadosci, so pes maren andre tumende? ² Tumen kamen vareso a nane tumen, murdaren a zavidzinen a našti dochuden – maren tumen a vesekedinen, ale nane tumen, bo na mangel tumenge le Devlestar. ³ Sar tumenge mangel, na chuden, bo namištes mangel, bo kamen oda prekal tumare nalače žadosci.

⁴ Ó, napačivale manušale, či na džanen, hoj oda, ko kamel te avel lačo le svetoha, hino nalačo le Devleha? Oda manuš, ko kamlahas te avel prijateljeli le svetoha, ačhel ñeprijateljeli le Devleskro. ⁵ Abo gondolinen tumenge hoj ča avke phenel le Devleskro Lav: „O Del žjarlivones tužinel pal o duchos, saves diña andre amende te bešel?“ ⁶ Se o Del del bareder miloš. Vašoda phenel le Devleskro Lav: „O Del džal pro barikane, ale le pokornen del peskri miloš.“ ⁷ Vašoda podden tumen le Devleske. Ačhaven tumen le bengeske a denašela tumendar. ⁸ Aven pašeder paš o Del a ov avela pašeder paš tumende. Thoven avri o vasta, tumen binošna manušale! A tumen, so san rozpoltena, žužaren tumenge o jile! ⁹ Jojčinen, roven a hikinen! Tumaro asaben pes mi visarel pro roviben a o radišagos pre žala. ¹⁰ Pokorinen tumen anglo Raj a ov tumen hazdela upre.

Te na sudzinel le phrales

¹¹ Ma vakeren namištes jekh pre aver, phralale! Oda, ko vakerele namištes pro phral, abo sudzinel peskre phrales, vakerele pro zakonos a sudzinel o zakonos. A te sudzines o zakonos, na sal oda, ko dživel pal o zakonos le Devleskro, ale sal leskro sudcas. ¹² Ča jekh o Del diña o zakonos a ov hino the o sudcas. Ov šaj zachrañinel a šaj žičinel. Ale ko sal tu, hoj sudzines avres?

Te na pes lašaren

¹³ No akana tumen, so phenen: „Adadžives abo tajsa džaha andre kada abo andre koda foros, ačaha ode berš, keraha buči a zarodaha peske love.“ ¹⁴ Se tumen na džanen so ela tajsa tumare dživipnaha! San sar e para, so pes pro sikra sikavel a palis našol. ¹⁵ Ale kampil tumenge te phenel kavke: „Te o Raj kamela, dživaha a keraha kada abo koda.“ ¹⁶ Ale akana tumen lašaren tumare barikane planenca. Dojekh kajso lašariben nane lačo. ¹⁷ Te vareko džanel te kerel o lačo, a na kerel oda, kerel binos.

5

O lav prekal o barvale

¹ No akana, tumen barvale, roven a hikinen upral tumare pharipena, so pre tumende avena! ² Tumaro barvalipen kirñila a tumare gada chale o kirme. ³ Tumaro somnakaj the rup hardzavisalila a odi hardza sikavela pre tumende a chala tumare tela sar jag, bo skidñan o barvalipen pro posledna dživesa. ⁴ Le čore manušenge, save kenas buči pre tumare mali, na počindan! Vašoda, dikh, lengro počiniben vičinel pre tumende! O vičiniñben olengro, save kidenas upre pal tumare mali, doavla dži andro kana le Nekzoraledere Rajeske. ⁵ Dživenas pre kadi phuv andro kiñešagos the andro baripen a čalardan tumare jile avke sar oda dobitkos, so pes pripravinel, hoj les te začinen. ⁶ Odsudzindan a murdardan le spravodlive manušes, savo pes tumenge na brañinelas.

Pal e trpezlivost the modlitba

⁷ Phralale, vašoda likereren avri, medik na avela o Raj. Dikh, o manuš, savo kerel buči pre mala, užarel, medik na avela o jaruno the o jesuno brišind a dela les o lačo ulipen andral e phuv. ⁸ Avke the tumen: Aven trpezliva a ačhen zorales, bo o Raj avela maj pale. ⁹ Phralale, ma vakeren jekh pre aver, hoj te na aven odsudzimen. Dikh, o sudcas ačhel anglo vudar!

¹⁰ Len tumenge, phralale, priklados pal o proroka, save vakerenas andro nav le Rajeskro, dikhnen pre lende sar te cerpinel a te likerel avri. ¹¹ Dikhnen, amen phenas pal ola, ko likerde avri, hoj hine bachtale. Šundnan pal o Job, sar likerda avri, a dikhñan, sar pes pal leste o Raj pro koñec postarinda! O Raj hino igen lačo the jileskro.

¹² Anglal savoreste, phralale mire, ma len vera añi pro ñebos añi pre phuv, añi ñisavi aver vera. Ale tumaro „He“, mi el „He“, a tumaro „Na“, mi el „Na“, hoj te na peren andro odsudeñje.

E modlitba le olejoha vaš o nasvale

¹³ Cerpinel vareko maškar tumende? Mi modlinel pes. Hin varekas radišagos andro jilo? Mi gifavel le Devleske. ¹⁴ Hin vareko maškar tumende nasvalo? Mi vičinel peske le phurederen andral e khangeri. On pes vaš leste mi modlinen a mi makhen les le olejoha andro nav le Rajeskro. ¹⁵ A e modlitba andro pačaben sastarela le nasvales a o Raj les hazdela upre. Te kerđa bini, odmukela pes leske. ¹⁶ Vašoda, phenen avri jekh avreske o bini a modlinen tumen jekh vaš aver, hoj te saston avri. E modlitba le spravodlive manuškri šaj kerel but a hin la bari zor. ¹⁷ O Eliaš sas ajso manuš sar the amen a modlinelas pes, hoj te na del o brišind, a na diňa o brišind pre phuv trin berš the šov čon. ¹⁸ A pale pes modlinelas a o űebos diňa o brišind a e phuv diňa peskro ulipen.

¹⁹ Phralale mire, te vareko tumendar odgelahas le čačipnastar a te les vareko visardahas pale, ²⁰ mi džanel, hoj oda, ko visarela le binošne manušes pal leskro nalačho drom, zachraĳinela leskro dživipen andral o meriben a učharela andre but bini.

Ešebno lil le Peteriskro

O pozdravos

¹ Me, o Peter, o apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, pisinav tumenge le Devleskre avrikidle manušenge, save dživen sar cudzinci a san rozčhide andro Pontus, andre Galacija, andre Kapadokija, andre Azija the andre Bitinija, ² saven peske o Del, amaro Dad, anglal kidña avri pre peskro planos a pošvecinda peskre Duchoha, hoj te aven poslušna le Ježišoske Kristoske a pokropimen leskre rateha.

Mi del tumen o Del pherdo milosť the smirom!

E džidi nađej

³ Lašaras le Devles, savo hino o Dad amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro! Bo andre peskri bari milosť amen diňa o nevo dživipen the e džidi nađej, sar uštađa le Ježiš Kristus andral o meriben, ⁴ hoj te chudas o đedictvos, savo šoha na preačhel, na musalol aňi na kirňol a hino garudo andro űebos prekal tumende. ⁵ Prekal tumende, kas e zor le Devleskri prekal o pačaben chraňinel pre zachrana. Odi zachrana hiňi pripravimen te sikavel pes andro posledno časos. ⁶ Radisalon olestar, kajte mek akana pro sikra mušinen te predžal le pharipnaha prekal o všelijaka skuški. ⁷ Vašoda, hoj pes te sikavel tumaro preskušimen pačaben, so hin vzacneder sar o somnakaj, savo našľola. Bo avke sar o somnakaj pes preskušinel andre jag, avke pes mušinel te preskušinel the tumaro pačaben. A akor chudena o lašariben, e slava the e pačiv andre oda džives, sar pes sikavela o Ježiš Kristus. ⁸ Šoha les na dikhlān a the avke les kamen; aňi akana les na dikhen, ale pačan andre leste a radisalon ajse radišagoha, savo pes aňi na del avri te phenel, a san napľimen la slavaha. ⁹ Bo dochuden e zachrana prekal tumare duši, so hin o cielos tumare pačabnaskro.

¹⁰ Kadi zachrana igen rodenas a skuminenas o proroka, save prorokinenas pal e milosť le Devleskri, savi sas pripravimen prekal tumende. ¹¹ A skuminenas, kana oda časos ela a sar oda avela, a o Duchos le Kristoskro, savo sas andre lende, anglal phenelas avri pal o cerpišagi le Kristoskre the pal e slava, so avela palis. ¹² Lenge sas sikado, hoj na služinenas peske, ale tumenge, sar vakerenas pal ola veci, save akana sas phende tumenge prekal ola džene, ko tumenge kazinenas o evaňjelium andre zor le Svete Duchoskri, savo sas bičhado andral o űebos. Mek the o aňjela tužinen te dikhel andre kala veci.

Aven sveta

¹³ Vašoda gondolinien pal oda, so keren. Aven strižba a muken tumen igen pre milosť le Devleskri, so tumenge ela diňi, sar pes sikavela o Ježiš Kristus. ¹⁴ Sar o poslušna čhave ma den tumen te lidžal ole žadoscenge, so tumen sas varekana, sar mek na džanenas o čačipen. ¹⁵ Ale avke sar hino sveto Oda, ko tumen vičinda, the tumen aven sveta andre savoreste, so keren. ¹⁶ Bo hin pisimen: „*Aven sveta, bo me som sveto!*“

¹⁷ A te vičinen „Dado“ le Devles – savo na kerel rozđjel maškar o manuša, ale sudzinel sakones pal leskre skutki – ta dživen daraha anglo Del, medik san sar cudzinci pre kadi phuv. ¹⁸ Se džanen, hoj andral tumaro marno dživipen, so zđedindan pal tumare dada, na sanas avricinde le somnakaha aňi le rupoha, save našľona, ¹⁹ ale le vzacne Kristoskre rateha. Ov sar o bakroro bi e chiba the bi o binos ²⁰ sas pre oda imar anglal avrikidlo mek angle oda, sar o Del kerđa o svetos, ale sas sikado andro posledna dživesa prekal tumende. ²¹ Prekal leste pačan andro Del, savo les uštađa andral o meriben a diňa les e slava, hoj tumaro pačaben the tumari nađej te avel andro Del.

²² Avke akana, te imar obžuzardan tumare duši oleha, hoj sanas poslušna le čačipnaske, hoj te kamen le phralen čače kamibnaha, kamen jekh avres žuže jileha. ²³ Se uliľan mek jekhvar, na andral o semenos, so kirňol, ale andral o semenos, so na kirňol: andral o džido the večno lav le Devleskro. ²⁴ Bo hin pisimen:

„*Savore manuša hine sar e čar*

a cali lengri slava hiňi sar e kvitka pre maľa.

E čar šučol avri a lakri kvitka perel tele,

²⁵ *ale o lav le Rajeskro ačhel pro furt.*“

A oda hin oda lav, savo pes tumenge kazinelas sar evaňjelium.

2

O Ježiš hino o džido bar

¹ Vašoda odčhiven tumendar savori choľi, savore pľetki, dojekh klamišagos the zavist a ma aven dujemujengre. ² Sar o čhavore, save mekčã akana ulile, mangel tumenge o žužo duchovno thud, hoj lestar te baron a te aven zachraňimen, ³ te imar koštolindan oda, hoj o Raj hino lačo.

⁴ Aven ke leste, ko džido bar, savo sas odčhido le manušendar, ale anglo Del avrikidlo the igen vzacno. ⁵ The tumen sar o džide bara den tumen te zabudinel andro duchovno kher, hoj tumendar te ačhen o sveta rašaja, save anena o duchovna obeti, save ena pre dzeka le Devleske prekal o Ježiš Kristus. ⁶ Vašoda hin pisimen andro Lav le Devleskro:

*„Thovav pro Sion o hlavno bar,
o avrikidlo the igen vzacno bar;
oda, ko andre leste pačala,
na ladžala pes.“*

⁷ Oda bar hino vzacno tumenge, ko pačan, ale olenge, ko na pačan, hino sar:

*„O bar, so odčhide o murara,
ačhila pre stavba hlavno,*

*⁸ o bar, pre savo pes demen,
the e skala, pre savi peren.“*

Ola, ko na šunen oda lav, peren pre oda bar, bo o Del oda avke kamelas.

⁹ Ale tumen san o avrikidle manuša, o kralika rašaja, o sveto narodos a le Devleskre zvlaštna manuša, hoj te vakeren avri ola bare veci, so kerel o Del, savo tumen vičinda avri andral o kalipen andre peskro igen šukar švetlos. ¹⁰ Tumen varekana na sanas le Devleskre manuša, no akana san leskre manuša; varekana sanas bi e milost le Devleskri, ale akana la chudňan.

Dživen sar le Devleskre služobňika

¹¹ Phralale mire, phenav tumenge sar olenge, ko nane khere kade pre phuv a ko čã pal kadi phuv predžan: Zlikeren tumen le telesne žadoscendar, so pes maren tumara dušaha! ¹² Dživen mištes tumaro dživipen maškar ola, ko na pačan, kajte pre tumende namištes vakeren sar pro živaňa, hoj te dikhen tumare lačhe skutki a te lašaren le Devles andre oda Džives, sar avela.

¹³ O Raj kamel, hoj tumen te podden savore manušengre autoritenge: či le kraliske sar le nekbaredereske, ¹⁴ abo le vladarengre. Bo ov len bičhavel te marel olen, ko namištes keren, a te lašarel olen, ko keren mištes. ¹⁵ Se le Devleskri voľa hin, hoj te keren o lačhipen a oleha te phanden o muja le nagodaver manušenge, save na džanen, so vakeren. ¹⁶ Dživen sar o slobodna manuša, ale tumari sloboda ma použinen sar e zamjenka te kerel o nalačhipen; dživen sar o sluhi le Devleskre. ¹⁷ Važinen tumenge savore manušen, le phralen kamen, le Devlestar daran a le kralis den pačiv.

Te zľidžal o pharipen sar o Raj

¹⁸ A tumen, o sluhi, andre savori dar anglo Del, podden tumen tumare rajenge, ale na čã olenge, save hine lačhe the jileskre, ale the le nalačenge. ¹⁹ Se oda hin e milost le Devleskri, te vareko andro žužo svedomje anglo Del zľidžal o pharipen a cerpinel, kajte nič nalačo na kerđa. ²⁰ Bo so tumen hin olestar, hoj likerem avri, sar tumen maren, te tumen keren o bini? Ale te mištes keren a the avke cerpinen bi e vina a likerem avri, kada hin le Devleske pre dzeka. ²¹ Se pre oda sanas le Devlestar vičimen, bo the o Kristus cerpinelas vaš tumenge a sikada tumenge sar te dživel, hoj te keren avke sar ov. ²² *Ov šoha na kerđa binos,*

aňi o klamišagos šoha na sas andre leskro muj.

²³ Sar les košenas, ov na košelas pale, a sar cerpinelas, ov pes na vihražinelas, ale savoreha pes mukelas pre oda, ko čačipnaha sudžinel. ²⁴ Ov korkoro ligenda amare bini peskre teloha pro kerestos, hoj amen te meras le binenge a te dživas le čačipnaske. Leskre ranenca sasľilan avri. ²⁵ Bo sanas sar o našade bakrore, ale akana avľan pale ko Pastjeris, ke Oda, ko pes starinel pal tumare duši.

3

Pal o džuvľa the pal o murša

¹ Avke the tumen o džuvľa, podden tumen tumare romenge. A te varesave lendar na pačan le Devleskre laveske, anen len bi o lava paš o Del, tumare dživipnaha, ² oleha, hoj dikhena tumaro žužo dživipen andre sveto dar anglo Del. ³ Tumaro šukariben te na avel avruno, hoj tumenge dena te kerel o bala pro šere, figinena pre tumende o

somnakaj, abo urena tumen andro barvale gada. ⁴ Ale tumaro šukariben te avel garudo andro jilo, oda, so ačhel pro furt, o jemno the pokorno duchos, so hin igen vzacno anglo Del. ⁵ Bo kavke pes varekana šukałarnas the o sveta džuvlija, save pačanas andro Del a poddenas pes peskre romenge, ⁶ avke sar e Sara, savi šunelas le Abraham a vičinelas les „rajeja“. Tumen san lakre čhaja, te keren oda, so hin lačo, a na den tumen nisoha te daravel avri.

⁷ Avke the tumen o murša, gondolinen, sar dživen tumare romņijenca, a presikaven lenge e pačiv sar le slabeder nadobenge, bo the on hine jekhetane tumenca o dedički le Devleskre dživipnaskre. A avke na ela tumare modlitben nisave prekažki.

Te likerel avri andro cerpišagos

⁸ A pro koñec phenav mek kada: aven savore jednotna, jileskre, kamen jekh avres, aven milostiva the pokorna. ⁹ Ma den pale o nalačo le nalačipnaha abo o košiben le košibnaha, ale keren oda visara, tumen žehņinen, bo pre oda san vičimen, hoj te zdedinen o požehnaņje. ¹⁰ Bo hin pisimen:

*„Oda, ko kamel, hoj les te avel bachtalo dživipen,
a kamel te dikhel o lače dživesa,
mi zlikerel peskri čhib le nalačestiar the peskre vušta,
hoj te na vakerele o klamišagos,*

¹¹ *mi visarel pes le nalačestiar
a mi kerel o lačhipen
a mi rodel o smirom andral calo jilo.*

¹² *Bo le Rajeskre jakha dikhen pro spravodliva manuša
a leskre kana šunen lengro mangipen,
ale o Raj džal pre ola džene,
save keren namištes.“*

¹³ A ko tumenge ubližinela, te igen kamena te kerel o lačhipen? ¹⁴ Ale kajte cerpindanas vaš o čaćipen, bachtale san. A ma daran tumen lendar, aņi ma preadaran. ¹⁵ Ale den le Kristus pačiv sar le svete Rajes andre tumare jile. Aven furt pripravimen te odphenel sakoneske, ko tumendar phučlahas pal odi nađej, savi tumen hin. ¹⁶ Ale keren oda polokes, andro smirom the andro žužo svedomje, hoj pes te ladžan ola džene, save namištes vakeren pal tumaro pačivalo dživipen le Kristoha. ¹⁷ Bo feder hin, te oda hin e voła le Devleskri, te cerpinel vaš o lačo sar vaš o nalačo. ¹⁸ Se the o Kristus cerpinelas jekhvar a pro furt, o spravodlivo vaš o nespravodliva, hoj tumen te anel ko Del. Sas murdardo andro felos, ale obdžidardo andro Duchos. ¹⁹ A andre oda Duchos gela te vakerele the dučenge andre bertena, ²⁰ olenge, ko varekana na šunenas, sar o Del likerelas avri a užarelas pre lende andro dživesa le Noachoskre, medik pes ačhavelas o korabos, andre savo pes zachraņinde le paņestar ča frima manuša, oda sas očno džene. ²¹ Oda paņi sas o angluno obrazis le bolipnaskro, savo akana zachraņinel the tumen. O bolipen nane te žužarel pes la mełatar pal o felos, ale oda hin o mangipen ko Del vaš o žužo svedomje. A oda tumen akana zachraņinel prekal ada, hoj o Ježiš uštila andral o meriben ²² a gela andro ņebos a hino pal e čači sera le Devleske a hin leske poddine o aņjela, o autoriti the o zora.

4

Sar te dživel o sveto dživipen

¹ Te o Kristus kavke cerpinda vaš amenge pro felos, ta the tumen pes vizbrojinen kajse gondolišagoha, bo oda, ko cerpinda pro felos, preačhila te kerel o binos. ² Vašoda, medik dživen pro phuv, ma dživen imar pal o manušeskre žadosci, ale pal e voła le Devleskri. ³ Se imar dos dživenas avke, sar dživen o bijedevleskre manuša. Nišostar tumen na ladžanas, dživenas andro nalače žadosci, mačarenas tumen la mołaha, mulatinenas, pijenas a služinenas le džungale modlence. ⁴ A sar imar lenca oda na keren a na dživen, avke rozmukles sar on, čudalinen pes oleske a namištes pal tumende vakeren. ⁵ Ola manuša pes jekhvar ačhavana anglo Del, savo hino pripravimen te sudzinel le džiden the le mulen. ⁶ Se vašoda pes vakerele o evaņjelium the le mulenge, hoj te aven sudzimen pal oda, sar dživenas andro felos, ale hoj te dživen andro duchos avke, sar kamel o Del.

⁷ O koñec savoreske hino pašes. Vašoda aven gođaver the strižba, hoj te aven pripravimen pes te modlinel. ⁸ Ale anglal savoreste, kamen jekh avres bare kamibnaha, bo o kamiben učarel andre but bini. ⁹ Presikaven e pačiv jekh avreske, bi o dudrišagos. ¹⁰ Sar o lače chulaja, saven o Del diņa všelijaka dari, služinen jekh avreske, sako ole dučovne daroha, so chudņa. ¹¹ Te vareko vakerele, mi vakerele sar o lava le Devleskre;

te vareko služinel, mi kerel oda andral e zor, so les del o Del, hoj te avel andre savoreste barardo o Del prekal o Ježiš Kristus, bo leske patrinel e slava the e zor pro furt. Amen.

Sar te cerpinel sar krestanos

¹² Mire lačhe phralale, ma čudalinen tumen la jagake, savi pre tumende avla, hoj tumen te skušinel, sar te pes tumenge ačhilahas vareso čudno. ¹³ Ale radisalon vašoda, hoj cerpinen vaš o Kristus, hoj te radisalon bares the akor, sar pes sikavela leskri slava. ¹⁴ Te tumenge keren ladž vaš le Kristoskro nav, bachtale san, bo o Duchos la slavakro, o Duchos le Devleskro, ačhel pre tumende. ¹⁵ Ale niko tumendar te na cerpinel sar vrahos, živañiš abo zbuñnikos, vaj sar oda, ko pes thovel andre savoreste. ¹⁶ Ale te cerpinel vareko sar krestanos, te na pes ladžal, ale mi bararel le Devles vašoda, hoj šaj lidžal kada nav. ¹⁷ Imar hin e ora, hoj o Del te chudel o sudos pesk्रे manušendar. Ale te pes chudela ešeb amendar, savo ela o koñec ole dženengro, ko na šunen o evaņjelium le Devleskro? ¹⁸ Avke sar hin pisimen:

„Te pes o čačipnaskro

*ča ajci-ajci zachrañinela,
kaj ela o binošno the o bijedevleskro?“*

¹⁹ Vašoda the ola džene, save cerpinen avke, sar oda o Del kamel, pes mi podden peskre verne Stvoriteliske a dureder mi keren o lačo.

5

Le staršenge andre khangeri

¹ Le staršen maškar tumende mangav, sar oda, ko hino tiš starši, sar oda, ko dikhla le Kristoskro cerpišagos a hino the o dedičis ola slavakro, savi pes sikavela: ² Lidžan o stados, savo tumenge o Del diña. Na vašoda, hoj tumen andre oda vareko ispidel, ale radišagostar avke, sar tumendar kamel o Del; na vaš o love, ale vašoda, hoj lenge kamen andral o jile čačes te služinel. ³ Ma lidžan olen, kas tumenge o Raj diña, sar te ulanas lengre raja, ale aven priklados le stadoske. ⁴ A sar pes sikavela o nekbareder Pastjeris, chudena e slavno koruna, savi šoha na kirñola.

⁵ Avke the tumen o terneder: Podden tumen le phurederege a savore tumen podden jekh avrege. A uren tumen andre pokora, bo *o Del pro barikane džal, ale le pokornen del peskri milost*. ⁶ Vašoda podden tumen tel o zoralo vast le Devleskro, hoj tumen te hazdel upre andre peskro časos. ⁷ Savore tumare pharipena čhiven pre leste, bo ov pes pal tumende starinel.

⁸ Aven paš e godi a ma soven! Bo oda, ko pre tumende džal, o beng, phirel upre tele sar o cholamen levos, savo rodel kas te chal. ⁹ Ačhaven tumen leske, aven zorale andro pačaben a džanen, hoj tumare phrala avrether pal o svetos tiš predžan prekal ajse pharipena.

¹⁰ Te sikra cerpinena, o Del – savo presikavel peskri milost andre savoreste a savo amen andro Ježiš Kristus vičinda andre peskri slava – ov korkoro tumen sastarela, zorařarela, thovela pro zoralo zaklados a kerela, hoj te na peren. ¹¹ Leske e slava the e zor pro furt. Amen.

O posledna pozdravi

¹² Ča sikra tumenge pisindom le Silasoha, saves me lav sar pačivale phrales. Bo kamav tumen te podhazdel andro pačaben a kamav te svedčinel, hoj kada hin odi čačikañi milost le Devleskri. Ačhen andre oda!

¹³ Pozdravinen tumen miro čhavo o Marek the e khangeri andro Babilon*, savi hiñi avrikidiñi avke sar the tumen. ¹⁴ Pozdravinen šukares jekh avres le jilestar.

Smiirom tumenge savorege, save san andro Kristus.

* 5:13 5,13 e khangeri andro Rim

Dujto lil le Peteriskro

O pozdravos

¹ Me o Šimon Peter, o otrokos the apoštolos le Ježišoskro Kristoskro, pisinav olenge, ko chudle ajso vzacno pačaben sar the amen amare čačipnaskre Devlestar the Spasitelistar le Ježišostar Kristostar.

² E milost the o smirom mi rozbaron maškar tumende, hoj čačes te prindžaren le Devles the le Ježiš, amare Rajes.

O Del peske vičinel the avri kidel le krestanen

³ Le Devleskri zor amen diña sa, so amenge kempel, hoj te dživas avke, sar ov kamel. Diña amenge oda akor, sar prindžardam oles, ko amen vičinda peskra slavaha the zoraha. ⁴ Oleha amen diña igen bare the vzacna zaslubeňja, hoj prekal lende amen te avel o kotor pre le Devleskri prirodzenoš a te šaj denašas het le svetoskre džungipnastar, andre savo amen cirden o nalače žadosci.

⁵ Ipen vašoda keren sa pre oda, hoj te prithoven paš o pačaben o žužipen, paš o žužipen o prindžaripen, ⁶ paš o prindžaripen o zlikeriben, paš o zlikeriben e trpezlivost, paš e trpezlivost o dživipen, so hin le Devleske pre dzeka, ⁷ paš oda dživipen o lačhipen ko phrala a paš oda lačhipen o kamiben. ⁸ Te kada savoro tumen hin a barol oda andre tumende, ta akor na avena ajse, so nič na keren a na anen e chasna andro prindžaripen amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro. ⁹ Bo kas nane kala veci andre peskro dživipen, hino koro, na dikhel dur a bisterda pre oda, hoj sas obžuzardo peskre binendar, so varekana kerelas.

¹⁰ Vašoda, mire phralale, keren sa prekal oda, hoj te aven zoraleder andre oda, pre soste san vičimen the avrikidle. Bo te kada kerena, šoha na perena ¹¹ a kavke avena igen šukares priile andro večno krališagos amare Rajeskro the Spasiteliskro le Ježišoskro Kristoskro.

¹² Vašoda tumenge ada kamav furt te leperel, kajte oda džanen a san zorale andro čačipen, so priilan. ¹³ Medik som andre kada felos, dikhel pes mange oda mištes, hoj tumenge te leperav kala veci, ¹⁴ bo džanav, hoj imar kada feloskro stankos maj omukava, sar mange oda diña te džanel amaro Raj o Ježiš Kristus. ¹⁵ A kerava sa prekal oda, hoj tumenge te leperen kala veci, sar me adarik džava het.

Le Kristoskri slava

¹⁶ Sar tumenge vakerahas, sava zoraha avela amaro Raj o Ježiš Kristus, na likerahas pes pal varesave avrigondolimen paramisa. Bo amen korkore pre peskre jakha dikhlam leskri slava. ¹⁷ Ov chudña le Dadestar le Devlestar e pačiv the e slava, sar avla pre leste andral e Bari Slava kada hangos: „Kada hin miro Čavo, saves kamav! Andre leste man hin radišagos.“ ¹⁸ Amen šundam oda hangos, so avla tele andral o ňebos, sar leha samas pre oda sveto verchos.

¹⁹ Kada amen diña mek buter pačaben andre oda, so vakerenas o proroka. A mištes keren, hoj tumen zadikhen pre oda prorocko lav, bo hino sar e momeli, so labol andro kalipen, medik na avela o džives a e tosaraskri čercheň tumenge na anela o nevo švetlos andro jile. ²⁰ Anglal savoreste, tumen mušinen te achalol, hoj aňi jekh proctvos andro pisimen Lav našti achalol o manuš korkoro pestar. ²¹ Bo o proctvos šoha na avla andral e voľa le manušeskri, ale o manuša ligende le Svete Duchoha vakerenas o lava, so avenas le Devlestar.

2

Pal o falošna proroka the učitelä

¹ Ale avke sar sas the akor maškar o nipi le Devleskre o falošna proroka, avke ena the maškar tumende o falošna učitelä, save počoral anena o falošno sikaviben. A zaprinena the le Bare Rajes, savo len cinda avri, a avke korkore pre peste anena oda, hoj sig ena zničimen. ² But manuša džana pal lengro džungipen a angle lende namištes vakerena pro čačipnaskro drom. ³ No ola falošna učitelä kamena ča o love, vašoda tumenca thovena avri a phenena tumenge oda, so peske gondolinde avri. Le Devleskro sudos kale falošne učitelenge imar hino pripravimen čirla a Oda, ko len zničinelä, na sovel.

⁴ Se o Del na sajinda le aňjelen, save kerde binos, ale čidiä len andre bertena a zaphandla len andre le lancenca andro baro kalipen, andro peklos, hoj ode te aven

stražimen dži o sudos. ⁵ O Del na sajinda aňi o phurikano svetos, sar anda e potopa pro binošna manuša. Ale o Del zachraňinda le Noach, savo kazinelas le manušenge pal o spravodlišagos, a leha the mek efa avre dženen. ⁶ A the o fori Sodoma the Gomora zlabarda la jagaha pro prachos sar vistražno priklados prekal o bijedevleskre manuša. ⁷ Ale o Del zachraňinda le spravodlive Lot, savo pes igen trapinelas, sar dikhelas le bijedevleskre manušengro džungalo dživipen. ⁸ Oda spravodlivo manuš bešelas maškar lende a džives so džives andre peskri spravodlivo duša cerpinelas, sar dikhelas a šunelas, savo nalačhipen kerenas. ⁹ Avke dikhas, hoj o Raj džanel te cirdel avri le pobožne manušen andral o pokušeňje, ale nespravodlive manušen te mukel avke, medik na ena potrestimen pro Sudno džives. ¹⁰ Mek buter potrestinela olen, ko džan pal peskre džungale telesa žadosci a na kamen pes te poddel le autoritenge.

Ola manuša na daran ņikastar, hine barikane a bi e dar vakeren namištes pro ņeboskre bitosfi. ¹¹ Ale o aňjela, save hine bareder the zoraleder, na vakeren nalače lava pre ola bitosfi anglo Raj. ¹² Ale kala hine bi e godi sar o dziva džviri, save ulile ča pre oda, hoj len te chuden a te murdaren. Vakeren namištes pre ola veci, so na achalon, a ena zničimen avke sar o dziva džviri.

¹³ A vaš lengro nalačhipen pes lenge počinela pale. Imar andro parno džives keran rado o džungipen. On hine e mel the e ladž pre tumare hoscini, kaj pes presikaven peskre diliňipnaha. ¹⁴ Lengre jakha džan igen pal o lubipen a o bini lenge nane šoha dos; odcirden le slabe manušen a lengre jile hine vicvičimen andre chamtivosť. On hine prekošle manuša. ¹⁵ Ola falošna učitefa omukle o čačo drom, našade pes a gele pal o drom le Balaamoskro, le Beoriskre čhaskro, savo kamelas, hoj leske te počinen love vaš o nalačhipen. ¹⁶ Ale vaš leskre bini leske sas phendo pre godi: O ņemo somaris ke leste prevakerda manušeskre hangoha a zaachada o diliňipen le prorokoskro.

¹⁷ On hine sar o chaňiga bi o paňi; o chmari, saven tradel e zorali balvaj. Prekal lende hin pripravimen o nekkaleder kalipen. ¹⁸ Bo vakeren bare lava, so na anen ņisavi chasna a cirden andro džungale telesa žadosci aje manušen, save mekča akana denašle olendar, save dživen andro diliňipen. ¹⁹ On len den lav, hoj ena slobodna, ale korkore hine otroka le džungipnaske. Bo oleske sal otrokos, ko upral tu zviťazinel. ²⁰ Bo te denašle le nalačhipnastar andral o svetos oleha, hoj prindžarde le Rajes the le Spasiteľis le Ježiš Kristus, a te len o svetos pale zachudňa a zviťazinda upral lende, akor lenge ela goreder pro agor sar ešeb. ²¹ Bo feder lenge ulahas, te na prindžarel o čačipnaskro drom, sar te prindžarel a palis te visarel pes andral oda sveto prikazaňje, so lenge sas dino. ²² Achila pes lenge avke, sar pes vakerel: „*O rikono gela pale paš oda, so čandla avri,*“ a: „*O žužo balo pes gela pale te melarel andre čik.*“

3

Pal o Džives le Rajeskro

¹ Kada ľil imar hino dutoj, so tumenge pisinav, mire lače phralale. Andro soduj ľila tumenge leperav, hoj mištes te gondolinen. ² Kamav, hoj te na bisteren pro lava, so imar anglal phende o sveta proroka, aňi pro prikazaňje le Rajeskro le Spasiteľiskro, savo tumenge sas dino prekal o apoštola.

³ Ale anglal savoreste džanen oda, hoj andro posledna dživesa avena o posmjevača, save dživena pal peskre binošna žadosci. Asana tumendar ⁴ a phenena: „Kaj hine ola leskre lava, hoj avela pale? Se kanastar mule amare dada, savoro džal avke, sar džalas akorestar, kanastar sas kerdo o svetos!“ ⁵ Bo on narokom na kamen te dikhel, hoj o ņebos the e phuv sas imar čirlastar kerde prekal le Devleskro lav a hoj e phuv ačila le paňestar a prekal o paňi. ⁶ A ole paňeha pre potopa sas o phurikano svetos zničimen. ⁷ Oda jekh lav likerel kada ņebos the kadi phuv prekal e jag. Likerel len prekal o Sudno džives, hoj te aven zničimen jekhetane le bijedevleskre manušena.

⁸ Ale pre kadi jekh veca ma bisteren, mire lače phralale, hoj jekh džives hin ko Raj sar ezeros (1 000) berša a ezeros berša sar jekh džives. ⁹ O Raj na avel nasig te kerel oda, so phenda, avke sar peske oda vareko gondolinel, ale ov mek užarel, bo na kamel, hoj vareko te merel, ale kamel, hoj pes savoredžene te visaren le binendar ko Del.

¹⁰ A o džives le Rajeskro avela sar o živaňis počoral. Andre oda džives o ņebos našlola bara vikaha a sa, so hin upre pro ņebos, zlabola andre jag a e phuv the sa, so pre late hin, ela zničimen.

¹¹ Te kada savoro kavke našlola, save sveta the pobožna mušinen te avel tumen andre tumaro dživipen? ¹² Tumen, so igen užaren pre oda Džives le Devleskro, a kamen, hoj te avel sig. Andre oda Džives ela o ņebos zničimen la jagaha a o ņeboskre telesa rozdžana

le bare tačipnastar? ¹³ No amen užaras pre oda lav, so amenge diña: Pro nevo ņebos the pre nevi phuv, andre save hin o spravodlišagos.

¹⁴ Vašoda, mire lače phralale: Te užaren kala veci, keren sa, hoj tumen o Raj te arakhel bi o škvрни the bi o bini a andro smirom leha. ¹⁵ A oda, hoj amaro Raj mek užarel, tumenge len sar tumari zachrana. Avke sar tumenge pisinelas the amaro lačo phral, o Pavol, ola godaha, so leske sas diñi. ¹⁶ Ov pal kala veci avke vakerel andre savore peskre lila. Andre ola lila hin varesave veci, so hin phares te achaľol, vašoda len o nagodaver manuša, so nane zorale andro pačaben, previsaren avke, sar previsaren the o aver pisimen Lava, a oleha zničinen pes korkoren.

¹⁷ Vašoda, mire lače phralale, te oda imar anglal džanen, chraňinen tumen, hoj tumen te na scirden o bijedevleskre manuša le klamišagoha a te na odperen andral tumaro zoralo pačaben. ¹⁸ Ale baron andre milosť le Rajeskri, hoj feder te prindžaren le Ježiš Kristus, amare Rajes the Spasitelis. Leske e slava the akana the pro furt!

Amen.

Ešebno lil le Janoskro

Pal o lav, so del o dživipen

¹ Pal oda vakeras, so sas ešebnovarestar, so šundam, so dikhlam peskre jakhenca, pre soste dikhahas a sostar pes amare vasta chudenas, pal oda lav, so del o dživipen. ² A oda dživipen pes sikada, amen les dikhlam a svedčinas tumenge pal oda večno dživipen, so sas paš o Dad a sikada pes amenge. ³ Avke oda, so dikhlam the šundam, vakeras avri the tumenge, hoj tumen te aven amenca jekhetane. A amen sam jekhetane le Dadeha the leskre Čaha, le Ježišoha Kristoha. ⁴ Kada tumenge pisinav vašoda, hoj amaro radišagos te avel pherdo.

O Del hin o švetlos

⁵ Kada hin oda, so šundam lestar a vakeras avri tumenge: O Del hin o švetlos a andre leste nane nisavo kalipen. ⁶ Te phenas, hoj sam leha jekhetane, ale phiras andro kalipen, klaminas a na keras o čaćipen. ⁷ Ale te phiras andro švetlos avke, sar ov hino andro švetlos, akor sam jekhetane jekh avreha anglo Del a o rat le Ježišoskro, leskre Časkro, amen obžuzarel andral dojekh binos.

⁸ Te phenas, hoj amen nane bini, korkore pes klaminas a nane andre amende o čaćipen. ⁹ Ale te viznavinas amare bini, verno hino the čaćipnaskro, hoj amenge te odmukel o bini a te obžuzarel amen andral savore nalačhipena. ¹⁰ Te phenas, hoj na kerdam binos, keras le Devlestar klamaris a leskro lav nane andre amende.

2

O Ježiš zaachel vaš amende

¹ Čavorale mire, kada tumenge pisinav vašoda, hoj te na keren o bini. A te vareko kerdahas binos, hin amen vareko, ko paš amende ačhel anglo Dad: o Ježiš Kristus, o čaćipnaskro. ² Prekal leskri obeta amenge hin odmukle o bini – no, na ča amenge, ale the cale svetoske.

³ Pal oda džanas, hoj les prindžaras, te dolikeras leskre lava. ⁴ Oda, ko phenel: „Prindžarav les,“ ale na dolikerel leskre lava, hino klamaris a nane andre leste o čaćipen. ⁵ Ale oda, ko dolikerel leskro lav, čačes kamel le Devles. Pal oda džanas, hoj sam andre leste. ⁶ Oda, ko phenel, hoj ačhel andre leste, mušinel te dživel avke, sar ov dživelas.

O nevo prikazañje

⁷ Mire lače phralale, na pisinav tumenge nevo prikazañje, ale o purano prikazañje, so tumende sas ešebnovarestar. Oda purano prikazañje hin o lav, so imar šundan. ⁸ A the avke tumenge pisinav nevo prikazañje, bo oda čaćipen dičhol andro Kristus the andre tumende. Se o kalipen džal het a o čačo švetlos imar švicinel.

⁹ Oda, ko phenel, hoj hino andro švetlos, ale našti avri ačhel peskre phrales, hino pek furt andro kalipen. ¹⁰ Oda, ko kamel peskre phrales, ačhel andro švetlos a nane andre leste nič, angle soste vareko šaj pelahas andro binos.

¹¹ Ale oda, ko našti avri ačhel peskre phrales, hino andro kalipen a phirel andro kalipen. Añi na džanel, kaj džal, bo o kalipen korarda leskre jakha.

¹² Pisinav tumenge, čavorale,
hoj vaš leskro nav tumenge hin odmukle o bini.

¹³ Pisinav tumenge, dadale,
hoj prindžardan oles, ko hin ešebnovarestar.
Pisinav tumenge, terne čavale,
hoj zvířazindan upral o nalačo.

¹⁴ Pisinav tumenge, čavale, hoj prindžardan le Dades.
Pisindom tumenge, dadale,
hoj prindžardan oles, ko hin ešebnovarestar.
Pisindom tumenge, terne muršale,
bo san zorale
a le Devleskro lav ačhel andre tumende
a zvířazindan upral o nalačo.

¹⁵ Ma kamen o svetos, aňi oda, so hin andro svetos. Te vareko kamel o svetos, nane andre leste o kamiben le Dadeskro. ¹⁶ Bo nič olestar, so hin andro svetos – e žadosca le teloskri, e žadosca le jakhengri, abo o barikano dživipen – nane le DadeSTAR, ale hin andral o svetos. ¹⁷ A o svetos the leskri žadosca našlol, ale oda, ko kerel e voľa le Devleskri, ačhela pro furt.

Pal o antikrist

¹⁸ Čhavale, hin kade e posledno ora a avke sar šundan, hoj avela o antikrist, avke imar akana avle but antikristi. Vašoda džanas, hoj hin e posledno ora. ¹⁹ Avle avri amendar, ale na sas amendar, bo te ulehas amendar, ačhilehas amenca. Ale kada pes ačhila, hoj pes te sikavel, hoj nane savore amendar.

²⁰ No tumen san pomazimen le Svete Duchoha le Devlestar a džanen savoro. ²¹ Na pisindom tumenge vašoda, hoj na prindžaren o čačipen, ale vašoda, hoj les prindžaren a džanen, hoj nisavo klamišagos na avel andral o čačipen. ²² A ko hin klamaris, te na oda, ko zaprinel, hoj o Ježiš hino o Kristus? O antikrist hin oda, ko zaprinel le Dades the le Čhas. ²³ Oles, ko zaprinel le Čhas, nane aňi o Dad. Ale oles, ko viznavinel le Čhas, hin the o Dad.

²⁴ Vašoda mi ačhel andre tumende oda, so šundan ešebnovarestar. Te oda, so šundan ešebnovarestar, ačhela andre tumende, akor the tumen ačhena andro Čhavo the andro Dad. ²⁵ A o Kristus amen diňa lav, hoj amen dela kada: o večno dživipen.

²⁶ Kada tumenge pisindom pal ola, ko tumen kamen te klaminel. ²⁷ No pre tumende ačhel o pomazaňje, savo priilan lestar, a vašoda tumenge na kampil, hoj tumen vareko te sikavel. Bo leskro pomazaňje tumen sikavel pal savoreste a oda hin čačipen a na klamišagos – ačhen andre leste, avke sar tumen sikavelas.

O čhave le Devleskre

²⁸ A akana, mire čhavorale, ačhen andre leste, hoj te avas bi e dar, sar pes sikavela, a te na pes lestar ladžas, sar avela.

²⁹ Te džanen, hoj ov hino spravodljivo, akor džanen, hoj sako, ko kerel o spravodlišagos, uliľa lestar.

3

¹ Dikhen, savo baro kamiben amen diňa o Dad, hoj pes te vičinas le Devleskre čhave. A amen the sam! Vašoda amen o svetos na prindžarel, bo les na prindžarda. ² Mire lačhe phralale, akana sam le Devleskre čhave, ale mek pes na sikada, so avaha. Ale džanas, hoj sar pes sikavela, avaha ajse sar ov, bo dikhaha les avke, sar hino. ³ Sako, kas hin kajsi nađej andre leste, pes žuzarel avke, sar ov hino žužo.

⁴ Sako, ko kerel binos, na dolikerel o zakonos; bo o binos hin oda, hoj pes na dolikerel o zakonos. ⁵ A tumen džanen, hoj o Ježiš pes sikada vašoda, hoj te lel amare bini, a andre leste nane nisavo binos. ⁶ Niško, ko ačhel andre leste, na kerel o bini a sako, ko kerel o bini, les na dikhla aňi les na prindžarda.

⁷ Čhavorale, niško tumenca te na thovel avri! Oda, ko kerel o spravodlišagos, hino spravodljivo, avke sar o Kristus hino spravodljivo. ⁸ Oda, ko kerel o bini, hino le bengestar, bo o beng kerel o bini ešebnovarestar. Vašoda pes sikada o Čhavo le Devleskro, hoj te musarel le bengeskre buča. ⁹ Sako, ko uliľa le Devlestar, na kerel o bini, bo leskro semenos ačhel andre leste, a aňi našti kerel o bini, bo uliľa le Devlestar. ¹⁰ Pal oda šaj džanen, ko hin le Devleskre čhave a ko le bengeskre čhave: Oda, ko na kerel o spravodlišagos, nane le Devlestar – aňi oda, ko na kamel peskre phrales.

Te kamas jekh avres

¹¹ Bo kada hin oda, so šundan ešebnovarestar, hoj te kamas jekh avres. ¹² Na avke sar o Kain, savo sas le nalačestar a murdarda peskre phrales le Abel. A soske les murdarda? Bo le Kainoskre skutki sas nalače a leskre phraleskre sas lače. ¹³ Ma čudalinen tumen, phralale mire, te tumen o svetos našti avri ačhel. ¹⁴ Amen džanas, hoj pregelam andral o meriben andro dživipen, bo kamas le phralen. Oda, ko na kamel le phrales, ačhel andro meriben. ¹⁵ Sako, ko našti avri ačhel peskre phrales, hino vrahos a džanen, hoj andre nisavo vrahos na ačhel o večno dživipen.

¹⁶ Pal oda prindžardam le Devleskro kamiben, hoj ov diňa peskro dživipen vaš amenge. Avke the amen mušinas te del peskro dživipen vaš o phrala. ¹⁷ Te vareko hino barvalo andre kada svetos a dikhel, hoj le phraleske vareso kampil, a phandel angle leste peskro jilo, sar šaj ačhel le Devleskro kamiben andre leste? ¹⁸ Mire čhavorale, te na kamas ča le lavenca the la čhibaha, ale le skutkenca the le čačipnaha.

¹⁹ Pal oda džanaha, hoj sam andral o čaćipen a ela amen anglo Del o smirom andro jilo, ²⁰ bo te amen o jilo obviñinel, o Del hino bareder sar amaro jilo a džanel savoro. ²¹ Phralale, te amen o jilo na obviñinel, šaj džas anglo Del bi e dar. ²² A chudas lestar savoro, so mangas, bo dolikeras leskre prikazañja a keras oda, so leske hin pre dzeka. ²³ Kada hin leskro prikazañje, hoj te pačas andro nav leskre Čhaskro, andro Ježiš Kristus, a hoj te kamas jekh avres, avke sar amenge prikazinda. ²⁴ Oda, ko dolikerel leskre prikazañja, ačhel andro Del a o Del andre leste. A pal kada džanas, hoj ačhel andre amende, pal o Duchos, saves amenge diña.

4

Te na pačas dojekhe duchoske

¹ Phralale mire, ma pačan dojekhe duchoske. Rozsudzinen le duchen, či hine le Devlestar, bo but falošna proroka avle andro svetos. ² Pal kada prindžarena le Devleskre Duchos: Dojekh duchos, savo viznavinel, hoj o Ježiš Kristus avla andro felos, hino le Devlestar. ³ A dojekh duchos, savo na viznavinel, hoj o Ježiš Kristus avla andro felos, nane le Devlestar. Oda hin oda duchos le antikrostokro, pal savo šundan, hoj avela, a akana imar hino andro svetos.

⁴ Čhavorale, tumen san le Devlestar a zviťazindan upral lende, bo oda, ko hin andre tumende, hino bareder sar oda, ko hin andro svetos. ⁵ On hine andral o svetos, vašoda vakeren avke sar o svetos a o svetos len šunel. ⁶ Amen sam le Devlestar a oda, ko prindžarel le Devles, šunel amen, ale oda, ko nane le Devlestar, na šunel amen. Pal oda prindžaras le čaćipnaskre Duchos the le klamišagoskre duchos.

O Del hin o kamiben

⁷ Phralale mire, kamas jekh avres, bo o kamiben hin le Devlestar. Sako, ko kamel, uliľa le Devlestar a prindžarel le Devles. ⁸ Oda, ko na kamel, na prindžarel le Devles, bo o Del hin o kamiben. ⁹ Le Devleskro kamiben ke amende pes sikađa avke, hoj o Del bičhađa peskre jekhore Čhas pro svetos, hoj prekal leste amen te avel o dživipen. ¹⁰ O kamiben hin andre kada, hoj na amen kamahas le Devles, ale hoj ov kamelas amen a bičhađa peskre Čhas, hoj prekal leskri obeta pes amenge te odmukel o bini. ¹¹ Phralale mire, te amen o Del avke kamelas, the amen mušinas te kamel jekh avres. ¹² Le Devles šoha ñiko na dikhľa, ale te kamas jekh avres, o Del ačhel andre amende a leskro kamiben hin dokerdo andre amende.

¹³ Pal oda džanas, hoj ačas andre leste a ov andre amende, hoj amen diña peskre Duchostar. ¹⁴ Amen dikhľam a svedčinas, hoj o Dad bičhađa le Čhas sar Spasiteľis le svetoske. ¹⁵ Te vareko viznavinel, hoj o Ježiš hin o Čhavo le Devleskro, o Del ačhel andre leste a ov andro Del. ¹⁶ Amen pačandilam a prindžardam o kamiben, so hin le Devles ke amende.

O Del hin o kamiben a oda, ko ačhel andro kamiben, ačhel andro Del a o Del andre leste. ¹⁷ Kavke hin o kamiben dokerdo andre amende, hoj te avas bi e dar pro sudno džives. Bo ajso sar ov hino, ajse sam the amen andre kada svetos. ¹⁸ Andro kamiben nane dar, bo o kamiben, so hino dokonalo, tradel avri e dar. Ko pes daral, daral pes le trestostar, vašoda nane dokonalo andro kamiben.

¹⁹ Amen les kamas, bo ov amen ešebno kamelas. ²⁰ Te vareko phenel: „Kamav le Devles,“ ale peskre phrales našti avri ačhel, hino klamaris. Bo te o manuš na kamel peskre phrales, saves dikhľa, sar šaj kamel le Devles, saves na dikhľa? ²¹ A kada prikazañje amen hin le Kristostar: Oda, ko kamel le Devles, mušinel te kamel the peskre phrales.

5

O pačaben zviťazinel upral o svetos

¹ Sako, ko pačal, hoj o Ježiš hino o Kristus, uliľa le Devlestar; a sako, ko kamel le Dades, kamel the oles, ko lestar uliľa. ² Akor džanas, hoj kamas le Devleskre čhaven, sar kamas le Devles a dolikeras leskre prikazañja. ³ Bo o kamiben ko Del hin andre oda, hoj dolikeras leskre prikazañja. A leskre prikazañja nane phare. ⁴ Bo savoro, so uliľa le Devlestar, zviťazinel upral o svetos. A oda, so zviťazinda upral o svetos, hin amaro pačaben. ⁵ A ko aver zviťazinel upral o svetos, te na oda, ko pačal, hoj o Ježiš hino o Čhavo le Devleskro?

O svedectvos pal o Čhavo

⁶ O Ježiš Kristus hin oda, ko avľa prekal o paňi the prekal o rat. Na avľa ča le paňeha, ale le paňeha the le rateha. A o Duchos hin oda, ko oda dosvedčinel, bo o Duchos hin o čačipen. ⁷ Bo trin hine, so svedčinen [pro ňebos: o Dad, o Čhavo the o Sveto Duchos. A on trin hine jekh. ⁸ A trin hine, so svedčinen pre phuv:] o Duchos, o paňi the o rat. A on trin hine jekh andre oda. ⁹ Te prilas o svedectvos le manušengro, o svedectvos le Devleskro hino bareder. Le Devleskro svedectvos hin oda, so phenda pal peskro Čhavo. ¹⁰ Oda, ko pačal andro Čhavo le Devleskro, oles hin o svedectvos andre peste. Oda, ko na pačal le Devleske, oda lestar kerđa klamaris, bo na pačandila ole svedectvoske, so phenda o Del pal peskro Čhavo. ¹¹ A kada hin oda svedectvos, hoj amen o Del diňa večno dživipen, a oda dživipen hin andre leskro Čhavo. ¹² Oda, kas hin o Čhavo, oles hin o dživipen; a kas nane o Čhavo le Devleskro, oles nane o dživipen.

Pal o večno dživipen

¹³ Kada pisindom tumenge, so pačan andro nav le Devleskre Čhaskro, hoj te džanen, hoj tumen hin o večno dživipen. ¹⁴ A kada hin amari istota paš o Del, hoj sar mangas vareso pal leskri voľa, ov amen šunel. ¹⁵ A te džanas, hoj amen šunel avri andre savoreste, so mangas, akor džanas, hoj imar chudňam oda, so lestar manglam.

¹⁶ Te vareko dikhlahas peskre phrales, hoj kerel binos, so na lidžal pro meriben, mi mangel vaš leske a o Del les dela dživipen – ale ča te na kerđa binos pro meriben. Te vareko kerđa ajso binos, so lidžal pro meriben, na phenav, hoj pes te mangel vaš ajso manuš. ¹⁷ Dojekh nalačipen hin binos, ale hin the binos, so na lidžal pro meriben.

¹⁸ Džanas, hoj ňiko, ko uliľa le Devlestar, na kerel o bini, bo Oda, ko uliľa le Devlestar, les chraňinel a o nalačo pes lestar na chudel. ¹⁹ Amen džanas, hoj sam o čhave le Devleskre a calo svetos hin andre zor le bengeskri. ²⁰ A džanas, hoj o Čhavo le Devleskro amen avľa te del godi, hoj te prindžaras le čače Devles. A amen sam andro čačo Del, andre leskro Čhavo Ježiš Kristus. Ov hino o čačo Del the o večno dživipen.

²¹ Čhavorale, chraňinen tumen le falošne devlendar.

Dujto lil le Janoskro

O pozdravos

¹ Me o phureder pisinav la Rañake, so hiñi avrikidñi le Devlestar, the lakre čhvenge, saven čačes kamav, a na ča me korkoro, ale the savore, so prindžarde o čačipen, ² bo o čačipen ačhel andre amende a ela amenca pro furt.

³ E milost, o lačhejileskeriben the o smirom le Devlestar le Dadestar the le Ježišostar Kristostar, le Dadeskre Čhastar, ela amenca andro čačipen the andro kamiben.

O kamiben the o čačipen

⁴ Igen radisalilom, hoj arakhlom varesave tire čhaven te phirel andro čačipen avke, sar chudñam o prikazañje le Dadestar. ⁵ Akana, Rañije, na pisinav tuke nevo prikazañje, ale oda, so amen sas ešebnovarestar. Mangav tut, hoj te kamas jekh avren. ⁶ A o kamiben hin kada: te phirel andre leskre prikazañja. A kada hin oda prikazañje, so šundan ešebnovarestar, hoj te dživas andro kamiben.

⁷ Bo andro svetos avle but klamara, save na viznavinen, hoj o Ježiš Kristus avla andro felos. Dojekh kajso manuš hino klamaris the o antikrist. ⁸ Den pre tumende pozoris, hoj te na našaven oda, pre soste kerenas buči, ale hoj te chuden calo počiñiben. ⁹ Sakones, ko džal dureder a na ačhel andro sikaviben le Kristoskro, nane o Del. Ale oles, ko ačhel andro sikaviben le Kristoskro, hin the o Dad the o Čhavo. ¹⁰ Te vareko avel ke tumende a na anel kada sikaviben, ma prilen les andro kher, añi les ma pozdravinen. ¹¹ Bo oda, ko les pozdravinel, hino leha jekhetane andre leskre nalače skutki.

O posledna lava

¹² Hin man but so tumenge te pisinel, ale na kamav oda te kerel pro papiris la tintaha. Bo pačav, hoj avava ke tumende a vakeraha jekh avreha, a avke ela amaro radišagos pherdo.

¹³ Pozdravinen tut o čhave tira pheñakre, savi hiñi avrikidñi le Devlestar.

Trito lil le Janoskro

O pozdravos

¹ Me o phureder pisinav le lače phraleske, le Gajoske, saves kamav andro čačipen.

² Miro lačo Gajona, modlinav man, hoj tuke te avel mištes andre savoreste a hoj te aves sasto, avke sar hin mištes tira dušake. ³ Bo igen radisalilom, sar avenas o phrala a vakerenas, hoj sal verno le čačipnaske a džives andro čačipen. ⁴ Nane man bareder radišagos sar oda, hoj šunav, hoj mire čhavore dživen andro čačipen.

Ašarel le Gajos

⁵ Phrala miro lačo, sal igen verno andre oda, so keres le phralenge, so tuke hine cudza. ⁶ On phende la khangerake o svedectvos pal tiro kamiben. A mištes keres, sar len des oda, so lenge kempel pro drom, bo avke oda kamel o Del. ⁷ Se anglo nav le Kristoskro pes dine pro drom a na lenas nič le napačabnaskre manušendar. ⁸ Amenge kempel kajse phralen te prilel, bo avke keras jekhetane e buči prekal o čačipen.

O Diotrefes the o Demetrios

⁹ Pisindom imar la khangerake, ale o Diotrefes, savo pes rado thovel anglal maškar lende, amen na prilel. ¹⁰ Vašoda sar avava, anava avri ola skutki, so kerel, hoj pal amende vakerel o nalače lava. A aňi oda leske nane dos, ale mek korkoro na prilel le phralen. A olenge, ko len kamlehas te prilel, na domukel a čhivel len avri andral e khangeri.

¹¹ Phrala miro, ma liker tut pal o nalačo, ale pal o lačo. Oda, ko kerel o lačo, hin le Devlestar, ale ko kerel o nalačo, na dikhla le Devles. ¹² Sako vakerel mištes pal o Demetrios the o čačipen korkoro vakerel pal leste mištes. A the amen svedčinas a tu džanes, hoj amare lava hine čačipnaskre.

¹³ Ulahas man tuke but so te phenel, ale na kamav tuke te pisinel andro lil. ¹⁴ Ale pačav, hoj tut sig dikhava a vakeraha jekh avreha.

¹⁵ Smirom tuke! O phrala tuke bičhaven pozdravi. Pozdravin mandar dojekhe phrales.

O lil le Judaskro

O pozdravos

¹ Me o Juda, le Ježišoskro sluhas the le Jakoboskro phral, pisinav tumenge, so san vičimen avri, saven o Del o Dad kamel a chrañinel prekal o Ježiš Kristus.

² E milost, o smirom the o kamiben mi rozbaron maškar tumende.

Pal o falošna učitela

³ Phralale mire, igen tumenge kamavas te pisinel pal amaro spaseñje, so amen hin jekhetane, ale akana tumenge mušinav te pisinel a te dovakerel, hoj tumen te maren vaš o pačaben, so sas diño le Devleskre manušenge jekhvar a pro furt. ⁴ Bo varesave manuša pes počoral ispidle andre maškar tumende, savengro sudos hin pisimen imar čirla anglal. Ola manuša hine bijedevleskre a čerinen e milost amare Devleskri vaš o nažužipena a zaprinen amare jekhe vladcas the Rajes, le Ježiš Kristus.

⁵ Kamav tumenge te leperel, kajte oda imar savoro džanen, hoj o Raj ešeb zachrañinda leskre manušen andral e egiptsko phuv, ale palis murdarda olen, ko na pačandile. ⁶ A the le aňjelen, so peske na dolikerde e autorita, savi lenge sas diñi, ale omukle peskro than, likerel andro kalipen andro večna puta, medik len na sudzinela andre oda Baro Džives. ⁷ Leperen tumenge the pre Sodoma the Gomora a the pro fori pašal lende, so kerenas ajso baro lubipen, hoj džalas o murš le muršeha, a vašoda sas marde la večna jagaha a hine pro priklados savorengje, hoj olestar te daran.

⁸ Avke hin the kale manušenca, save pes muken pro sune a melaren andre peskre feła le binenca, na prilen upral peste o autoriti a namištes vakeren pro aňjela andre slava. ⁹ Se mek aňi o archaňjelos o Michael, sar pes marelas le bengeha vaš o felos le Mojžišoskro, pes na opovažinda leske namištes te phenel. Ča phendā: „O Raj tut mi mare!“ ¹⁰ Ale kala vakeren namištes pre savoreste, so na achalón; hine sar o dziva dživiri, save keren ča avke, sar pes šunen, no ipen vašoda ena zñičimen.

¹¹ Vigos lenge! Bo gele ajse dromeha sar o Kain. Vaš o love pes dine te cirdel andro diliñipen avke sar o Balaam. A mule avke sar o Korach, bo pes vzburiñde sar the ov.

¹² Sar tumen dždan jekhetane te chal, on hine sar o melale fleki; chan tumenca bi e ladž a starinen pes ča pal peste. O balvaja len lidžan avrether a hine sar o chmari bi o paňi; sar o stromi jesone, pre save nane ovocje: Duvar avrimule a avricirdle the le koreñenca. ¹³ Hine sar o dziva moroskre vlni, so anen avri peskro džungipen sar o peni. Ola manuša hine sar o našade čercheňa a prekal lende hin pripravimen o nekkaleder kalipen pro furt.

¹⁴ Prorokinelas pal lende the o Enoch, o eftato murš pal o Adam, sar phendā: „Dikh, o Raj avela peskre svete aňjelenca, so ena ezera-ezerenge, ¹⁵ hoj te odsudzinela a te marel savore bijedevleskre manušen vaš savore bijedevleskre veci, so kerenas, the vaš savore džungale lava, so o binošna manuša pre leste phende.“ ¹⁶ Oda hin o dudroša, savenge nane nič pre dzeka a save dživen pal peskre žadosci. Lengre vušta vakeren bare zorale veci a le manušen lašaren ča vašoda, hoj lendar vareso te dochuden.

Te likerel pes andro kamiben le Devleskro

¹⁷ Ale tumen, mire lače phralale, ma bisteren pro lava, so tumenge anglal phende o apoštola, saven bičhada amaro Raj, o Ježiš Kristus. ¹⁸ On tumenge phenenas, hoj andro posledna časi avena ajse manuša, so tumendar asana a dživena pal peskre binošna žadosci. ¹⁹ Oda hin ola, ko keren o rozdeleñje; o telesna manuša bi o Duchos.

²⁰ Ale tumen, mire phralale, baron andre tumaro igen sveto pačaben a modlinen tumen andro Sveto Duchos. ²¹ Likeren tumen andro kamiben le Devleskro, sar užaren pre milost, so tumen lidžala andro večno dživipen – e milost, so tumen dela amaro Raj o Ježiš Kristus.

²² Aven lačhejileskre ke ola džene, ko hine slaba andro pačaben, ²³ a avren zachrañinen a cirden avri andral e jag. Avrengje presikaven e milost daraha, ale mi džunglól tumenge mek the lengre gada, so sas melarde andre le binenca.

E slava le Devleske

²⁴ O Del hino zoralo a pomožinela tumenge, hoj te na peren. Ov tumen šaj anel andre peskri slava bare radišagoha a bi e mel. ²⁵ Ča le jekhe Devleske, amare Spasifełiske,

prekal amaro Raj Ježiš Kristus, mi džal e slava, o baripen, e zor the o rajipen anglal
savore časi the akana a the pro furt.

Amen.

Le Janoskro Zjaveŋje

O anglune lava

¹ Kada hin o zjaveŋje le Ježišoskro Kristoskro, savo les diŋa o Del, hoj te sikavel peskre sluhenge, so pes mušinel a sig te ačhel. Ov bičhađa peskre aŋjelos, hoj oda te del te džanel peskre sluhasko le Janoske. ² Ov dosvedčinda savoro, so dikhla - oda hin o lav le Devleskro the o svedectvos le Ježišoskro Kristoskro. ³ Bachtalo hin oda, ko genel, the ola, ko šunen o lava andral kada prorocctvos a dolikeren oda, so hin andre pisimen, bo o časos hino pašes.

⁴ Me o Jan pozdravinav o eŋta khangera, so hine andre Azija.

E milost the o smirom tumenge Olestar, ko hin, ko sas a ko avela, the ole eŋta duchendar, save hine anglal leskro tronos, ⁵ the le Ježišostar Kristostar. Ov hino verno švedkos, ešebno olendar, ko sas uštade andral o meriben, a hino kralis upral savore kraľa pre phuv.

Leske, savo amen kamel a peskre rateha amen cinda avri amare binendar; ⁶ savo amendar kerđa kraľen* the rašajen le Devleske peskre Dadeske, e slava the e zor pro furt! Amen.

⁷ Dikh, avel le chmarenca
a dikhela les dojekh jakh,
the ola, ko les predemade;
rovena upral leste savore nipi pre phuv.
Avke hin. Amen!

⁸ „Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno,“ phenel o Raj, o Del, „oda, ko hin, ko sas a ko avela, oda Nekzoraleder.“

O Jan dikhel le Kristus

⁹ Me o Jan, tumaro phral, oda, ko jekhetane tumenca likerel avri o pharipen, so amen hin vaš o krališagos le Ježišoskro Kristoskro, somas pro ostrovos Patmos vaš o lav le Devleskro the vaš o svedectvos pal o Ježiš. ¹⁰ Somas andro Duchos andro džives le Rajeskro a šundom pal mande zoralo hangos sar o hangos la trubakro, ¹¹ savo phenda: „Oda, so dikhes, pišin andro zvitkos a bičhav le eŋta zborengre [save hine andre Azija]: Andro Efezus, andre Smirna, andro Pergamos, andre Tiatira, andro Sardis, andre Filadelfia the andre Laodikea.“

¹² Visaliľom palal, hoj te dikhav oles, ko manca vakereľas. A sar visaliľom, dikhľom eŋta somnakune svietňiki ¹³ a maškar ola eŋta svietňiki dikhľom varekas, ko mareľas pro čhavo le manušeskro. Sas urdo andro džindarde gada dži o pindre a somnakuno pasos les sas prephandlo prekal e hruda. ¹⁴ Leskro šero the leskre bala sas igen parne - parne sar jiv - a leskre jakha sas sar o jagale plameňa. ¹⁵ A leskre pindre sas sar o blištaco trast rozlabardo andro bov a leskro hangos sas sar o hangos but paňengro. ¹⁶ Andro čačo vast les sas eŋta čercheňa, andral leskro muj avelas avri ostro šabla, so chinel pal soduj seri, a leskro muj sas sar o kham, so labol andre peskri zor.

¹⁷ Sar les dikhľom, peľom leske paš o pindre sar mulo. Ov pre ma thođa peskro čačo vast a phenda mange: „Ma dara tut! Me som o Ešebno the o Posledno. ¹⁸ Me som the o Džido - somas mulo, ale dikh, som džido pro furt. Amen. Mande hin o kleji le peklostar the le meribnastar.

¹⁹ Vašoda pišin andre savoro, so akana dikhľal: Oda, so hin akana, the oda, so pes pal kada ačhela. ²⁰ Ola eŋta čercheňa, so dikhľal andre miro čačo vast, the ola eŋta somnakune svietňiki oda hin o tajomstvo a sikavel pre kada: O eŋta čercheňa hin o aňjela le eŋta khangerengre a o eŋta svietňiki hin o eŋta khangera.“

2

La khangerake andro Efezus

¹ „Le aňjeloske andre khangeri Efezus pisin:

* 1:6 1,6 E grecko čhib: o krališagos

Kada phenel oda, savo likerel o eŭta čercheņa andre peskro čačo vast a phirel maškar ola eŭta somnakune svietņiki. ² Džanav tire skutki, pal tiri buči the pal tiri trpezlivosť a the oda, hoj našti zlidžas le nalačhen. Skušindal olen, ko pal peste phenen, hoj hine apoštola, ale nane, a avlāl pre oda, hoj hine klamara. ³ Likerdāl avri, cerpindāl but vaš miro nav a na slabisaļiļal. ⁴ Ale hin man pre tu oda, hoj omuklāl tiro ešebno kamiben.

⁵ Ma bister pre oda, kaj salas a khatar peļal avri, visar tut ole binendar a ker oda, so ešeb kerehas. Ale te tut na visareha le binendar, avava pre tu a čhalavava tiro svietņikos pal leskro than. ⁶ Ale jekh veca keres mištes: Našti avri ačhes oda, so keren o Mikulašenci*, so the me našti avri ačhav.

⁷ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko zvifazinelā, dava te chal pal o stromos le dživpnaskro, so hin andro rajos le Devleskro.“

La khangerake andre Smirna

⁸ „Le aņjeloske andre khangeri Smirna pisin:

Kada phenel oda Ešebno the o Posledno, oda, ko sas mulo a obdžidiļa. ⁹ Džanav tiro pharipen the tiro čoripen, ale sal barvalo. Džanav the pal ola, ko pal tu namištes vakeren a ko pal peste phenen, hoj hine Židi, ale nane a hine e sinagoga le satanoskri. ¹⁰ Ma dara tut olestar, so cerpineha! Dikh, o beng čhivela varesaven tumendar andre bertena, hoj te aven skušimen avri, a ela tumen pharipen deš džives. Av pačivalo dži o meriben a dava tu e koruna le dživpnaskri!

¹¹ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko zvifazinelā, o dujto meriben na dukhavelā.“

La khangerake andro Pergamos

¹² „Le aņjeloske andre khangeri Pergamos pisin:

Kada phenel oda, kas hin odi ostro šabļa, so čhinel pal soduj seri. ¹³ Džanav, kaj bešes – ode, kaj hin o tronos le satanoskro. Ale likerēs tut mire navestar a na preačhiļal andre ma te pačal, aņi andre ola dživesa, sar svedčinelas o Antipas, miro pačivalo švedkos, saves murdarde andre tumaro foros, kaj bešel o satan.

¹⁴ Ale hin man pre tu sikra vareso: Hin tut ode ajse džene, save likerēn o sikaviben le Balaamoskro. Bo ov sikavelas le Balak sar te lidžal le Izraeloskre čhaven pro bini, hoj te chan oda, so hin obetimen le modlengē a te keren o lubipen. ¹⁵ A the tut hin ajse džene, save likerēn o sikaviben le Mikulašengro†. ¹⁶ Visar tut olestar! Bo sar na, avava pre tu sig a marava man lenca la šablaha andral miro muj.

¹⁷ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko zvifazinelā, dava andral e garuđi manna a dava les parno baroro, pre savo ela pisimen o nevo nav, so na džanel ņiko, ča oda, ko les chudel.“

La khangerake andre Tiatira

¹⁸ „Le aņjeloske andre khangeri Tiatira pisin:

Kada phenel o Čhavo le Devleskro, saves hin o jakha sar o jagale plameņa the o pindre sar o blištāco trast. ¹⁹ Džanav tire skutki, tiro kamiben, tiri buči, tiro pačivaliben the tiri trpezlivosť. Džanav the oda, hoj akana keres buter sar akor, sar andre ma pačandīļal.

²⁰ Ale hin man pre tu oda, hoj na zaačhaves la džuvļa Jezabel, savi phenel pal peste, hoj hiņi prorokiņa, a oleha, so oj sikavel, cirdel mire služobņiken te kerel lubipen a te chal oda, so hin obetimen le modlengē. ²¹ Diņom la časos, hoj pes te visarel andral peskro lubipen, ale na kamel. ²² Dikh, me la čhivav pro hadžos, kaj cerpinela. A pre ola, ko laha keren o lubipen, domukava baro pharipen, te pes na visarena olestar, so keren. ²³ Lakre čhaven marava the le meribnaha a dodžanena pes savore khangera, hoj me som oda, ko skuminel o jile the o gođa, a sakoneske tumendar počinava pal oda, so kerel.

²⁴ Ale tumenge oklengē andre Tiatira, so tumen na likerēn pal lakro nalačo sikaviben a so na sikliļan oda, so aver džene vičinen ,o bare garuđipena le satanoskre’, tumenge phenav, hoj pre tumende na thovav aver pharipen. ²⁵ Ča likerēn mištes oda, so tumen hin, medik me na avava.

* 2:6 Abo: o Nikolaiti † 2:15 2,15 Abo: le Nikolaitengro

²⁶ Oles, ko zvitazinela a kerela miri voľa dži o koŋec, dava zor upral o aver narodi –
²⁷ ‚Ov len lidžala la trastuňa pacaha a phagerela len pro kotora sar o nadobi čikatar‘
²⁸ – avke sar the me priiľom e zor mire Dadeſtar. A dava les the e tosaraskri čercheň.
²⁹ Kas hin kana, mi ſunel, so o Duchos phenel le khangerenge!“

3

La khangerake andro Sardis

¹ „Le aňjeloske andre khangeri Sardis pisin:

Kada phenel oda, saves hin o eſta duchi le Devleskre the o eſta čercheňa. Džanav tire skutki, hoj tut hin nav, hoj džives, ale sal mulo. ² Uſfi upre! Zoraľar oda, so mek ačhila a so imar maj merel. Bo dikhav, hoj tire skutki mek nane dostatočna angle miro Del. ³ Ma bister pre oda, so priiľal a ſundal, doliker oda a viſar tut le binendar! Dikh, hoj te na zasoves, bo avava pre tu sar o živaňis a aňi na džaneħa, savi ora pre tu avava.

⁴ Ale hin tut the andro Sardis vajkeci manuſa, save peske na melarde andre o gada. On phirena manca andro parne gada, bo on peske oda zasluźinen. ⁵ Oda, ko zvitazinela, ela urdo andro parne gada a leskro nav na khosava avri andral e kňiźka le dživipnaskri. A pridžanava man ke leste anglal miro Dad the anglal leskre aňjela. ⁶ Kas hin kana, mi ſunel, so o Duchos phenel le khangerenge!“

La khangerake andre Filadelfia

⁷ „Le aňjeloske andre khangeri Filadelfia pisin:

Kada phenel o Sveto, o Čačipnaskro, kaste hin e kleja le Davidoskri, oda, ko phundravel o vudar avke, hoj űiko naſti phandel a phandel avke, hoj űiko naſti phundravel: ⁸ Džanav tire skutki. Dikh, phundraďom anglal tu o vudar a űiko les naſti phandel. Bo kajte tut hin ča sikra zor, dolikeres miro lav a na zaprindal man. ⁹ Dikh, me kerava oda, hoj ola džene andral e satanoskri sinagoga – ola, ko pal peste phenen, hoj hine Źidi, ale nane, bo klaminen – te aven a te bandon anglal tire pindre a te prindžaren, hoj me mange tut zakamlom. ¹⁰ Vašoda, hoj dolikerďal miro lav a likerďal avri, the me tut ochraňinava a lava tut avri ola oratar, sar avela o baro pharipen pre calo svetos, hoj te skuſinel avri olen, ko beſen pre phuv.

¹¹ Avava sig! Liker oda, so tut hin, hoj tuke űiko te na lel tiri korona! ¹² Oles, ko zvitazinela, kerava sluposke andro chamos mire Devleske a imar ſoha odarik na avela avri. Pisinava pre leste o nav mire Devleskro the o nav mire Devleskre foroskro, ole neve Jeruzalemoskro, so avel tele mire Devleſtar andral o űebos. Pisinava pre leste the miro nevo nav. ¹³ Kas hin kana, mi ſunel, so o Duchos phenel le khangerenge!“

La khangerake andre Laodikea

¹⁴ „Le aňjeloske andre khangeri Laodikea pisin:

Kada phenel oda, ko pes vičinel Amen, oda pačivalo the čačipnaskro ſvedkos, oda, ko hino upral savoreſte, so o Del stvorinda. ¹⁵ Džanav tire skutki, hoj na sal aňi ſilalo aňi tato. Te ča ulalas ſilalo abo tato! ¹⁶ Ale vaſ oda, hoj sal letno a na sal aňi ſilalo aňi tato, čungarava tut avri andral miro muj! ¹⁷ Bo phenes: ‚Som barvalo, barvaliľom a na kampil mange űikas,‘ ale tu na džanes, hoj sal čoro, pro roviben, biedno, koro the lango. ¹⁸ Dav tut godi: Cin tuke mandar o somnakaj prežuźardo andre jag, hoj te barvalos. Cin tuke mandar the o parne gada, hoj tut te ures, hoj pes te na sikavel e ladž tire langipnaskri. A cin tuke mandar the e masca te makhel pro jakha, hoj te dikhes.

¹⁹ Me sakones, kas kamav, karhinav a zorales bararav avri. Vašoda av horľivo a viſar tut le binendar! ²⁰ Dikh, me ačhav paſ o vudar a durkinav. Te vareko ſundahas miro hangos a phundraďahas o vudar, džava andre ke leste a chava leħa a ov manca.

²¹ Oleske, ko zvitazinela, dava te beſel manca pre miro tronos, avke sar the me zvitazindom a beſav mire Dadeħa pre leskro tronos. ²² Kas hin kana, mi ſunel, so o Duchos phenel le khangerenge!“

4

O laſariben andro űebos

¹ Paľis dikħlom o phundrado vudar pro űebos. A oda eſebno hangos, so ſundom sar o hangos la trubakro, manca vakerelas a phenda: „Av kade upre a me tuke sikavava,

so pes mušinela pal kada te ačhel.“² A takoj somas andro Duchos. Dikhłom tronos, so ačhelas andro űebos, a pro tronos vareko bešelas.³ Oda, ko bešelas pro tronos, dičholas avri sar o bar jaspis the sardis a pašal o tronos sas e duha, so dičholas avri sar smaragdos.⁴ Pašal o tronos ačhenas bišuštar (24) troni a pro troni dikhłom te bešel bišuštar (24) phurederen. Sas urde andro parne gada a pro šere len sas o somnakune koruni.⁵ Andral o tronos avenas avri o bleski, o hangi the o perumi. Anglo tronos labonas efta jagale lampi, so hin o efta duchi le Devleskre.⁶ A anglo tronos sas ajso vareso sar cakluno moros, so dičholas avri sar krištalos.

A maškar o tronos the pašal o tronos sas štar džide bitostı, saven sas pherdo jakha anglunestar the palunestar.⁷ Ešebno džıdi bitosf dičholas sar o levos; e dujto dičholas sar e gurunűori; la tritona bitosf sas ajso muj sar le manušes; a štarto dičholas sar orlos, so Iecinel.⁸ Dojekha kale bitosfendar sas po šov krıdli a sas len pherdo jakha avrunestar the andrunestar. A rat-džives na preačhen te vičinel:

„Sveto, sveto, sveto hin o Raj,
o Nekzoraleder Del,
Oda, ko sas, ko hin a ko avela.“

⁹ A furt sar den o džide bitostı e slava, e pačiv the o palikeriben Oleske, ko bešel pro tronos a ko dživel pro furt,¹⁰ o bišuštar (24) phureder peren anglal Oda, ko bešel pro tronos, a bandon anglal Oda, ko dživel pro furt. A čhiven peskre koruni anglo tronos a phenen:

¹¹ „Tu sal hodno, Rajeja, amaro Devla,
te lel e slava, e pačiv the e zor,
bo tu kerdal savore veci;
tira volatar sas stvorimen a hine.“

5

O Bakroro the o zvitkos

¹ Andro čačo vast Oleske, ko bešelas pro tronos, dikhłom zvitkos, pre savo sas pisimen pal soduj seri a savo sas zapečatımen le efta pečafenca.² A dikhłom jekhe zorale aņjelos te vakereł zorale hangoha: „Ko hino hodno te phundravel o zvitkos a te prephagel leskre pečate?“³ A űiko pro űebos, aņi pre phuv, aņi tel e phuv les našti phundrađa, aņi andre našti dikhla.⁴ Me igen rovavas, hoj pes űiko na arakhla hodno te phundravel o zvitkos a aņi andre te dikhel.⁵ Jekh le phurederendar mange phenda: „Ma rov! Dikh, zviřazinda o Levos andral o kmeņos le Judaskro, o Koreņis le Davidoskro, hoj te phundravel o zvitkos the leskre efta pečate.“

⁶ A dikhłom te ačhel le Bakrores maškar o tronos the maškar ola štar džide bitostı the maškar ola phuredera. O Bakroro dičholas avri sar murdardo a sas les efta rohi the efta jakha, so hine o efta duchi le Devleskre bičhade pre calı phuv.⁷ Ov avla a ıla o zvitkos andral o čačo vast Olestar, ko bešelas pro tronos.⁸ Sar ıla oda zvitkos, o štar džide bitostı the o bišuštar (24) phureder pele anglal o Bakroro. Sakones lendar sas jekh harfa the somnakuņi kuči pherdžardi le kađıdloha, so hin o modlıtbi le Devleskre manušengre.⁹ Gilavenas nevi gıli a phenenas:

„Hodno sal te lel o zvitkos
a te phundravel leskre pečate,
bo salas murdardo
a cındal avri tire rateha le manušen le Devleske,
andral savore kmeņi, čhıba,
nipi the narodi.“

¹⁰ Kerdal lendar krařen the rašajen amare Devleske
a on kralinena pre phuv.“

¹¹ Palıs dikhłom a šundom o hangos le pherdo aņjelengro, save sas pašal o tronos, pašal o džide bitostı the pašal o bišuštar (24) phureder. Lengro počet sas milioni milionenge a ezera ezerenge.¹² A on vičinenas zorale hangoha:

„Hodno hino o Bakroro, oda murdardo,
te prilel e moc, o barvalıpen,
o godaverıpen, e zor, e pačiv
e slava the o lašarıben!“

¹³ A palıs šundom savoren, kas o Del stvorınđa andro űebos, pre phuv, tel e phuv the pro moros, a the savoren, so džıven andre lende, te vičinel:

„Oleske, ko bešel pro tronos, the le Bakroreske

e chvala, e pačiv, e slava the e zor pro furt!“

¹⁴ O štar džide bitosí phende: „Amen,“ a o bišuštar (24) phureder pele pre phuv a klañinenas pes.

6

O pečate

¹ Dikhłom, sar phundrađa o Bakroro jekh le efa pečatendar a šundom jekha le džide bitostendar te vičinel perumoskre hangoha: „Av!“ ² Me dikhłom a ode sas jekh parno graj a oles, ko upre bešelas, sas jekh lukos. Sas leske diñi e koruna. A geła sar vítaz, hoj te zvíťazinel.

³ Sar phundrađa e dujto pečat, šundom, sar e dujto džidi bitosí vičinel: „Av!“ ⁴ Aver graj avła avri, sas jagalo-lolo. A oleske, ko upre bešelas, sas diñi zor te lel o smirom pal e phuv, hoj o manuša jekh avres te murdaren. A sas leske diñi jekh bari šabla.

⁵ Sar phundrađa e trito pečat, šundom, sar e trito džidi bitosí vičinel: „Av!“ Dikhłom a ode sas jekh kalo graj a oda, ko upre bešelas, likerelas andro vast e vaha. ⁶ A maškar ola štar džide bitosí šundom vareso sar hangos, so vičinelas: „Jepaš kilos zrnos vaš jekhedživeseskro počniñben* a kilos the jepaš jačmeñis tiš vaš ajci, ale o olejos the e mol ma musar!“

⁷ Sar phundrađa e štarto pečat, šundom, sar e štarto džidi bitosí vičinel: „Av!“ ⁸ Dikhłom a ode sas jekh šivo graj a oda, ko upre bešelas, pes vičinelas o Meriben a o peklos† džalal jekhetane pal leste. Diña pes lenge e zor upral jekh štvrtina la phuvatar, hoj te murdaren la šablaha, la bokhaha, le meribnaskre nasvalibnaha the le dzive džvirenca pre phuv.

⁹ Sar phundrađa e pandžto pečat, dikhłom tel o oltaris o duši ole manušengre, save sas murdarde vaš o lav le Devleskro the vaš o svedectvos, so likerenas. ¹⁰ Vičinenas zorale hangoha a phenenas: „Ó, Nekzoraleder Rajeja, sveto the čačipnaskro, kana imar sudzineha a pomstineha tut le manušenge pre phuv vaš oda, hoj amen murdarde?“

¹¹ Dojekheske lendar sas dine džindarde parne gada a sas lenge phendo, hoj mek sikra te odpočovinen, medik na ena murdarde the lengre phrala, save lenca služinenas, a save mušinen te avel murdarde avke sar on.

¹² Sar phundrađa e šovto pečat, dikhłom, hoj e phuv chudña igen te razisałol, o kham kalila andre a o čhonoro sas calo sar rat. ¹³ A o ňeboskre čerčeña perenas pre phuv, avke sar pal o figovñikos peren tele o zelena figi, te pre leste phurdel e zorali balvaj a razinel leha. ¹⁴ O ňebos pes scirdña andre sar zapačardo papiris a savore verchi the ostrovi pes čhalade pal peskre thana.

¹⁵ Akor pes o krala pre phuv, o vladara, o generala, o barvale, o zorale, o otroka the o slobodna garude andro jaskiñi the andro skali le verchengre ¹⁶ a phenenas le verchenge the le skalenge: „Peren pre amende a zaučharen amen anglal Oda, ko bešel pro tronos, the anglal e choli le Bakroreskri! ¹⁷ Bo avła oda baro džives lengra cholakro a ko šaj obačhel?“

7

O manuša andral o Izrael zapečatimen

¹ Palis dikhłom štare aňjelen, sar ačhenas pro štar agora la phuvakre a chudenas la phuvakre balvaja, hoj te na phurdel e balvaj pre phuv, aňi pro moros, aňi pre nisavo stromos. ² A dikhłom avre aňjelos, savo avelas upre pal o vichodos a saveste sas e pečat le džide Devleskri. Ov vičinelas zorale hangoha pro štar aňjela, savenge sas dino, hoj te dukhaven e phuv the o moros, ³ a phenda lenge: „Ma dukhaven e phuv, aňi o moros, aňi o stromi, medik amen na daha e pečat pro čekata ole dženen, save služinen amare Devleske.“ ⁴ Šundom, keci džene sas zapečatimen: 144 000 džene andral savore kmeñi andral o Izrael.

⁵ Andral o kmeños le Judaskro dešuduj ezera (12 000) zapečatimen,

andral o kmeños le Rubenoskro dešuduj ezera,

andral o kmeños le Gadoskro dešuduj ezera,

⁶ andral o kmeños le Ašeroskro dešuduj ezera,

andral o kmeños le Naftaliskro dešuduj ezera,

andral o kmeños le Menašeskro dešuduj ezera,

⁷ andral o kmeños le Simeonoskro dešuduj ezera,

* 6:6 6,6 E grecko čhib: jekh denaris † 6:8 6,8 E grecko čhib: Hades

andral o kmeňos le Leviskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Jisacharoskro dešuduj ezera,
 8 andral o kmeňos le Zebulunoskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Jozefoskro dešuduj ezera,
 andral o kmeňos le Benjaminskro dešuduj ezera zapečatimen.

Igen but manuša anglo tronos

9 Palis dikhľom a sas ode pherdo manuša, saven ňiko našŋ zrachinelas, andral savore narodi, kmeňi, nipi the čhiba. Ola manuša ačhenas anglo tronos the anglo Bakroro, urde andro džindarde parne gada a sas len andro vasta o palmi. 10 Vičinenas zorale hangoha a phenenas:

„Amaro spaseŋje hin le Devlestar,

savo bešel pro tronos, the le Bakrorestar!“

11 Savore aňjela ačhenas pašal o tronos the pašal o phureder the pašal o štar džide bitosŋi. Pele pro muj anglo tronos a klaŋinenas pes le Devleske 12 a phenenas:

„Amen!

O lašariben, e slava,

e godaveripen, o palikeriben, e pačiv,

e moc the e zor amare Devleske pro furt!

Amen!“

13 Jekh le phuredendar mandar phučľa: „Ko hine kala džene, save hine urde andro džindarde parne gada? A khatar avľe?“

14 Me leske odphendom: „Rajeja, tu džanes.“

A phenda mange: „Kala hine ola džene, save aven andral oda baro pharipen a rajbinde peskre gada a parňarde len andro rat le Bakroreskro.

15 Vašoda hine anglo tronos le Devleskro

a služinen leske rat-džives andre leskro čhramos.

A Oda, ko bešel pro tronos,

dživela maškar lende a čhraŋinela len.

16 Imar na ena buter bokhale aňi smedna;

imar len na labarela aňi o kham

aňi ňisavo aver tačipen.

17 Bo o Bakroro, savo hino maškar o tronos,

ela lengro pastjeris;

liđžala len paš o prameňis, khatar džal o džido paňi

a o Del lenge khosela savore apsa pal o jakha.“

8

E eftato pečat

1 Sar phundrada o Bakroro e eftato pečat, sas pro ňebos čhit vaj pre jepaš ora.

2 Dikhľom eŋta aňjelen, save ačhen anglo Del a sas lenge dine o eŋta trubi.

3 Avľa jekh aver aňjelos a la somnakuňa kađidelňicaha ačhila paš o oltaris. Chudňa but kađidos, hoj les te thovel le modľitbenca savore Devleskre manušengre pro somnakuno oltaris, so hin anglo tronos. 4 O thuv le kađidlostar avelas jekhetane le Devleskre manušengre modľitbenca andral o vast le aňjeloskro upre anglo Del. 5 Palis iľa o aňjelos o thovalo čaroro, pherdžarda les la jagaha pal o oltaris a čhida les pre phuv. A chudňa te herminel, marenas o perumi the o bleski a e phuv razisafolas.

O trubi

6 Ola eŋta aňjela, saven sas o eŋta trubi, pes pripravinde te trubinel.

7 Ešebno aňjelos zatrubinda a chudňa te del baro brišind le krupenca a e jag mišimen le rateha sas čhido pre phuv. A zľabiľa jekh treŋina la phuvatar, jekh treŋina le stromendar the savori zeleno čar.

8 Dujto aňjelos zatrubinda a ajsjo vareso sar baro verchos, so labolas la jagaha, sas čhido andro moros. A jekh treŋina le morostar pes čerinda pro rat 9 a muľa jekh treŋina le moroskre džvirendar a jekh treŋina le lođendar sas zňičimen.

10 Trito aňjelos zatrubinda a andral o ňebos peľa jekh bari čerčeň, so labolas sar e fakľa a peľa pre jekh treŋina le paňendar the pro čaňiga. 11 Odi čerčeň pes vičinel Palina. Jekh treŋina le paňendar kirkiľa a but manuša mule le paňendar, bo kirkile.

12 Štarto aňjelos zatrubinda a sas zasjahňimen treŋina le khamestar, treŋina le čhonorestar the treŋina le čerčeňendar avke, hoj treŋina lendar kaliľa andre. Jekh treŋina le dživesestar the la račatar sas bi o švetlos.

¹³ Paŋis dikhlom a ŝundom jekhe orlos, sar Ťecinel upre a viċinel zorale hangoha: „Jaj, vigos, vigos, vigos olenge, ko bešen pre phuv, bo mek posledna trin aŋjela muŝinen te trubinel!“

9

¹ O pandžto aŋjelos zatrubinda a dikhlom e ĉerĉeŋ, savi peŝa andral o ņebos pre phuv a diŝa pes lake e kleja andral e ĉaŋig, andral e Bari chev. ² Odi ĉerĉeŋ otkerĉa e ĉaŋig, odi Bari chev, a andral odi chev avla avri ajso baro thuv, sar andral o baro bov. Ole thuvestar kaŝila andre o kham the o luftos. ³ Andral o thuv avle avri pre phuv o maŝakre grajora a chudle ajsi zor, sar hin le ŝkorpijonen pre phuv. ⁴ A sas lenge phendo, hoj te na musaren e ĉar pre phuv, aŝi o stromi, aŝi niĉ, so hin zeleno, ale hoj te dukhaven ĉa le manuŝen, saven nane le Devleskri peĉat pro ĉekat. ⁵ Na sas lenge domuklo, hoj len te murdaren, ale hoj len igen te dukhaven pandž ĉhon. Lengri dukh sas ajsi bari sar le manuŝes, saves danderĉa o ŝkorpijonos. ⁶ Andre ola dživesa o manuŝa rodona o meriben, ale na arakhena les. Igen peske mangena te merel, ale o meriben lendar denaŝela.

⁷ Ola maŝakre grajora diĉhonas avri sar ajse graja, so hine pripravimen te dŝal andro mariben. Pro ŝere len sas ajso vareso sar somnakune koruni a lengre muja sas ajse sar o muja le manuŝengre. ⁸ Lengre bala sas ajse sar o dŝuvŝikane bala a lengre danda sas ajse sar o danda le Ťevengre. ⁹ Sas pre lende urdo ajso vareso sar trastune pancjera a o hangos lengre kridlendar ŝundolas avke, sar te o graja le verdanenca denaŝen pro mariben. ¹⁰ Sas len chvosti the ŝihadla sar le ŝkorpijonen. A andro chvosti len sas zor te dukhavel le manuŝen pandž ĉhon. ¹¹ Lidžalas len o kralis, o aŋjelos andral e Bari chev, so pes hebrejski viĉinel Abaddon a grecki Apollion.

¹² Eŝebno rana pregela. Dikh, pal kada avena mek duj aver rani!

¹³ O ŝovto aŋjelos zatrubinda a paŝal o ŝtar agora le somnakune oltaristar, so hin anglo Del, ŝundom o hangos, ¹⁴ so phenelas le ŝovtone aŋjeloske la trubaha: „Muk avri ole ŝtare aŋjelen, save hine zaphandle andre paŝ o baro paŝi Euftrat!“ ¹⁵ A sas mukle avri ola ŝtar aŋjela, save sas pripravimen pre kadi ora, dživses, ĉhon the berŝ, hoj te murdaren jekh treŝina le manuŝendar. ¹⁶ O slugaĉa pro graja sas duj ŝel milioni (200 000 000). Ŝundom, keci ode sas.

¹⁷ Andro videŋje dikhlom le grajen the olen, ko upre beŝenas a sas len jagale-lole pancjera, belava the ŝarge. O ŝere le grajengre sas sar o ŝere le Ťevengre a andral o muj lenge avelas avri e jag, o thuv the e sira. ¹⁸ Kale trine ranendar, la jagatar, le thuvestar the la siratar, so avenas avri andral lengre muja, sas murdardi jekh treŝina le manuŝendar. ¹⁹ Bo le grajengri zor hin andre lengre muja the andro chvosti. Lengre chvosti hine sar o sapa, so peskre ŝerenca dukhaven le manuŝen.

²⁰ No okla manuŝa, save na mule ole ranendar, pes mek aŝi akor na visarde peskre binendar aŝi le modlendar, so kerenas lengre vasta. Na preaĉhile pes te klaŝinel le demonenge aŝi le somnakune, rupune, meĉene, barune the kaŝtune modlenge, save na dikhen, na ŝunen a aŝi naŝti phiren. ²¹ Aŝi na preaĉhile te murdarel, te vrazinel, te ĉarinel, te kerel o lubipen aŝi te ĉorel.

10

O aŋjelos le cikne zvitkoha

¹ Dikhlom avre zorale aŋjelos te avel tele andral o ņebos. Ov sas urdo andre chmara, pro ŝero les sas e duha, leŝkro muj sas sar o kham a leŝkre pindre sas sar jagale slupi. ² Andro vast les sas phundrado cikno zvitkos. Le ĉaĉe pindreha aĉhelas pro moros a le baŝogneha pre phuv ³ a zviĉinda zorale hangoha sar o levos. Sar zviĉinda, o eŝta perumi prevakerde peskre hangenca. ⁴ Sar prevakerde o eŝta perumi, kamŝom te piŝinel, ale ŝundom andral o ņebos o hangos, so mange phenda: „Ma phen avri oda, so vakerenas ola eŝta perumi, a ma piŝin oda!“

⁵ O aŋjelos, saves dikhlom te aĉhel pro moros the pre phuv, hazdŝa peskro ĉaĉo vast ko ņebos ⁶ a ila vera andro nav le Devleskro, savo hino dŝido pro furt a stvorinda o ņebos the oda, so andre hin, e phuv the oda, so upre hin, o moros the oda, so andre hin. A phenda: „Imar na ela ĉasos! ⁷ Andre oda dživses, sar o eŝtato aŋjelos trubanela, pes dokerela o garudo planos le Devleskro, avke sar oda vakerelas peskre sluhenge le prorokenge.“

⁸ Pale manca vakerelas oda hangos, so ŝundom andral o ņebos, a phenda: „Dŝa a le o phundrado zvitkos, so hin andro vast le aŋjeloste, savo aĉhel pro moros the pre phuv.“

⁹ Akor gełom ko aŋjelos a phendom leske, hoj mange te del oda cikno zvitkos. A ov mange phenda: „Le, cha les. Kerela tuke andro per kirkiben, ale andro muj tuke ela gulo sar medos.“ ¹⁰ Iłom oda cikno zvitkos andral o vast le aŋjeloske a chałom les. A sas mange andro muj gulo sar medos, ale sar les preligindom, kirkila mange andro per. ¹¹ A sas mange phendo: „Mušines pale te prorokinel ko but manuša, narodi, čhiba the krała.“

11

O duj švedki

¹ Sas mange dino kaštoro, ajso sar paca, a sas mange phendo: „Ušti a merin o chramos le Devleskro the o oltaris a rachin olen, ko pes andre klaŋinen. ² Ale e avruŋi chramoskri dvora muk avri, ma merin la, bo hiŋi diŋi le avre narodenge, a on uštarena pro sveto foros saranda the duj (42) čhon. ³ A me dava mire duje švedkenge te prorokinel 1 260 džives a ena urde andro gone.“ ⁴ Kada hin ola duj olivi the o duj svietŋiki, so ačhen anglo Del, anglo Raj la phuvakro. ⁵ Te len kamlahas vareko te dukhavel, avela lenge avri andral o muj e jag a zlabarela olen, ko pre lende džan. Avke te len kamlahas vareko te dukhavel, mušinel te merel. ⁶ Len hin zor te phandel andre o ŋebos, hoj te na del o brišind andre ola dživesa, sar on prorokinen. A hin len zor te čerinel o paŋi pro rat a te marel e phuv savore ranenca, kana ča on kamenca.

⁷ Sar dovakerena peskro svedectvos, e šelma, so avel avri andral odi Bari chev, pes lenca marela, zviřazinel upral lende a murdarela len. ⁸ Lengre mule řela pašłona pre ulica andre oda baro foros, savo pes obrazŋe vičinel Sodoma the Egipt, kaj sas the lengro Raj ukrižimen. ⁹ But manuša andral savore kmeŋi, nipi, čhiba the narodi dikhena lengre mule řela trin the jepaš džives, ale na domukena te parunel lengre mule řela andro hrobos. ¹⁰ Ola, ko bešen pre phuv, radisalona upral lende, thovena baripen a jekh avreske bičhavena o dari, bo kala duj proroka trapinenas le manušen pre phuv.

¹¹ Ale pal ola trin the jepaš dživesa o dživipnaskro dichos le Devleskro avla andre lende a uštile upre pre peskre pindre. A pre ola džene, save len dikhle, avla bari dar. ¹² A andral o ŋebos řunde zoralo hangos, savo lenge phenda: „Aven kade upre!“ Avke gele upre andro ŋebos andre chmara a lengre ŋeprijařela oda dikhenas.

¹³ Andre odi ora chudŋa e phuv igen te razisalol. Jekh desařina le forostar peřa tele a eřa ezera (7 000) manuša mule. Okla džene predarandile a dine e slava le Devleske pro ŋebos.

¹⁴ Dujto vigos pregeřa. Dikh, trito vigos avela maj!

E řtato truba

¹⁵ Eřtato aŋjelos zatrubinda a pro ŋebos řundila o zorale hangi, save phenenas:

„O kraliřagos le svetoskro ačhila
o kraliřagos le Rajeskro the leskre Kristoskro
a ela kralis na veki vekov.“

¹⁶ O bišuřtar (24) phureder, save bešen anglo Del pre peskre troni, pele sako pre peskro muj a klaŋinenas pes le Devleske. ¹⁷ Phenenas:

„Pařikeras tuke, Rařeja, Nekzoraleder Devla,
savo sal a savo salas!

Bo preiřal tiri bari zor
a chudŋal te kralinel!

¹⁸ O narodi pes cholarde,
ale avla tiri choli
the o řasos te sudzinel le mulen
a te odmeŋinel tire sluhen,
le proroken, le Devleskre manušen

the olen, ko pes daran tire navestar,
le ciknen the le baren;

avla o řasos, hoj te žiřičines
olen, ko řiřičinen e phuv.“

¹⁹ Pal ada pes phundrađa o chramos le Devleskro andro ŋebos a dičholas e archa la zmluvakri. Avle o bleski, řundile o hlasi, demade o perumi, e phuv razisalolas a delas baro brišind le krupenca.

12

E džuvli the o drakos

¹ Pro ňebos pes sikađa baro znaŋeŋje: Jehk džuvli sas urđi andro kham, o čonoro lake sas tel o pindre a pro šero la sas e koruna le dešuduje čercheŋendar. ² Oj sas khabŋi a vičinelas bara dukhatar, bo avla lakro časos te ločhol. ³ A sikađa pes the aver znaŋeŋje pro ňebos: Dikh, baro lolo drakos, saves sas eŋta šere the deš rohi a pro šere les sas eŋta koruni. ⁴ A le chvostoha cirdŋa pal peste tele jekh treŋina le ňeboskre čercheŋendar a čhida len pre phuv. O drakos pes thoda te ačhel angle džuvli, savi užarelas te ločhol, hoj lake te chal le čhavores takoj, sar ločhola. ⁵ Uliŋa lake čhavoro, muršoro, savo liđžala savore naroden la trastuŋa pacaha. A lakro čhavoro sas ilo upre ko Del the ke leskro tronos. ⁶ E džuvli denašla pre pušta, kaj lake o Del pripravinda than, hoj pes pal late ode te starinen 1 260 džives.

⁷ Andro ňebos pes chudle te marel. O Michael peskre aŋjelenca pes marelas le drakoha the leskre aŋjelenca, ⁸ save na likerde avri a imar buter na sas prekal lende andro ňebos than. ⁹ A sas avričhido oda baro drakos, oda phuro sap, savo pes vičinel o beng the o satan. Ov, savo peskre klamišagenca odcirdel calo svetos, sas telečhido pre phuv a leskre aŋjela leha.

¹⁰ A šundom te vakerel zoralo hangos andral o ňebos:

„Akana avla o spaseŋje the e zor
the o krališagos amare Devleskro
the o rajipen leskre Kristoskro.

Bo sas telečhido o žalobcas amare phralengro,
oda, ko pre lende rat-džives žalinelas angle amaro Del.

¹¹ A on zviŋazinde upral leste
anglo rat le Bakroreskro
the angle peskro svedectvos
a sas pripravimen te del peskro dživipen a te merel.

¹² Vašoda radisaŋuv, ňebona,
savorenca, save andre tu dživen!

Ale vigos olenge, ko bešen pre phuv the andro moros,
bo avla tele ke tumende o beng bara cholaha,
bo džanel, hoj les hin frima časos.“

¹³ Sar dikhlā o drakos, hoj hino čhido pre phuv, denašelas pal e džuvli, savake uliŋa oda muršoro. ¹⁴ Ale la džuvli sas dine duj bare orloskre kridli, hoj te lecinel pre pušta pre peskro than. Ode pes pal late starinena jekh časos, duj časi the jepaš časos, dur le sapestar. ¹⁵ O sap muklā andral peskro muj baro paŋi pre džuvli, hoj la oda paŋi te lel het. ¹⁶ Ale e phuv pomožinda la džuvlake, bo phundrada peskro muj a nakhada oda paŋi, so muklā o drakos andral peskro muj. ¹⁷ O drakos cholisaŋiŋa pre džuvli a gela pes te marel lakre avre čhavenca, save šunen le Devleskre prikazaŋja a likerem o svedectvos le Ježišoskro. ¹⁸ Palis o drakos zaačiŋa pre poši paš o moros.

13

E šelma avel avri andral o moros

¹ Dikhlom te avel avri andral o moros la šelma. Sas la eŋta šere the deš rohi a pro rohi la sas deš koruni a pre dojekh šero la sas o nav, saveha pes ruhinelas le Devleske. ² E šelma, sava dikhlom, dičholas sar leopardos. Lakre pindre sas sar le medvedziskre a lakro piskos dičholas sar le levoskro. O drakos lake diŋa peskri zor, peskro tronos the peskri bari moc. ³ A dikhlom, hoj jekhes lakre šerendar sas e meribnaskri rana, ale lakri meribnaskri rana sastila avri. Calī phuv pes čudalinelas a džalas pal e šelma. ⁴ Klaŋinenas pes le drakoske, hoj diŋa la šelma ajsi bari moc, a klaŋinenas pes the la šelmake a phenenas: „Ko hin ajsa sar e šelma a ko pes laha šaj marel?“

⁵ La šelmake sas dino muj, hoj te vakerel igen pišna lava, savenca pes ruhinelas le Devleske, a chudŋa moc pro saranda the duj (42) čhona. ⁶ Phundrada peskro muj, hoj pes te ruhinel le Devleske, leskre naveske the ole thaneske, kaj o Del bešel, a the olenge, ko bešen andro ňebos. ⁷ Sas lake diŋi e zor, hoj pes te marel le Devleskre manuŋenca a te zviŋazinel, a chudŋa e moc upral savore kmeŋi, nipi, čhiba the narodi. ⁸ A savore manuša, so bešen pre phuv, pes klaŋinena la šelmake – ola, kaskre nava nane pisimen andre kŋižka le dživipnaskri, le Bakroreskri, savo sas murdardo, kanastar sas kerdo o svetos.

⁹ Kas hin kana, mi šunel!

¹⁰ Te mušinel vareko te avel phandlo andre bertena,
ela phandlo andre bertena.

Te mušinel vareko te avel murdardo la šablaha,

ela murdardo la šablaha.

Kade kampela le Devlesker manuŋenge zoraes te likerel avri a te pačal.

E ūelma avel avri andral e phuv

¹¹ A dikhlom avra ūelma, sar avelas avri andral e phuv. Sas la duj rohi sar le Bakrores, ale vakereles sar o drakos. ¹² Oj kerelas savoro andre moc la eūebna ūelmakri angle lakre jakha a ispidelas zoraha pro manuūa, save beūen pre phuv, hoj pes savore te klaŋinen la eūebna ūelmake, savake sasūila odi meribnaskri rana. ¹³ Kerelas bare zazrakūi, mek aū e jag andral o ŋebos avelas tele pre phuv anglo jakha le manuūengre. ¹⁴ A cirdelas pal peste le manuūen pre phuv le zazrakenca, so lake sas dine, hoj te kerel anglal e ūelma. Rozkazinda le manuūenge pre phuv, hoj te keren obrazis la ūelmake, savi sas zraŋimen la ūablaha a obdūidila. ¹⁵ Sas lake diŋi e zor, hoj te del duchos* andro obrazis la ūelmakro, hoj oda obrazis te vakerele a te kerel, hoj te aven murdarde savore, ko na bandona anglo obrazis la ūelmakro. ¹⁶ Kerelas oda, hoj savore – o cikne the o bare, o barvale the o čore, o slobodna the o sluhi – te chuden o znakos pre peskro čačo vast abo pre peskro čekat, ¹⁷ hoj ŋiko aŋi te na cinel, aŋi te na bikenel, ča oda, kas hin o znakos, so hin o nav la ūelmakro abo o čislos lakre naveškro.

¹⁸ Andre kada hin o godaveripen: Kas hin godi, mi zrachinel o čislos la ūelmakro, bo oda hin o čislos le manuūeskro. A leskro čislos hin 666.

14

O Bakroro the leskre manuūa

¹ Palis dikhlom, hoj o Bakroro ačhelas pro verchos Sion a leha 144 000 manuūa, saven hin pisimen pro čekat leskro nav the o nav leskre Dadeskro. ² ūundom o hangos andral o ŋebos sar o hangos bo paŋengro, sar o hangos le zorale perumoskro. Oda hangos, so ūundom, sas ajsa, sar kana o lavutara baūaven pre peskre harfi. ³ A giūavenas nevi giūi anglo tronos, anglo ūtar dūide bitosūi the anglo phureder. ŋiko naūūi sikliūa odi giūi, ča ola 144 000 manuūa, saven peske o Del pal e phuv cinda avri. ⁴ Oda hine ola, ko pes na melarde andre le dūzvuūenca, bo hine pačivale, a save dūzan pal o Bakroro vūadzik, kaj dūzal. On sas avricinde maūkar o manuūa sar oda eūebno daros le Devleske the le Bakroreske. ⁵ Andre lengro muj na sas arakhlo ŋisavo klamiūagos; on hine bi e ūkvrna.

O trin aŋjela

⁶ Palis dikhlom maūkar o ŋebos te lecinel avre aŋjelos. Les sas o večno evaŋjelium, hoj les te vakerele olenge, ko beūen pre phuv, savore narodenge, kmeŋenge, čhibenge the nipenge. ⁷ A phenelas zorale hangoha: „Daran tumen le Devlestar a den leske e slava, bo avla leskri ora, hoj te sudzinel! Klaŋinen tumen Oleske, ko kerda o ŋebos, e phuv, o moros the o prameŋa le paŋengre!“

⁸ Pal leste avelas dujto aŋjelos a phenelas: „Peūa, peūa tele oda baro Babilon, so mačarelas savore naroden la molaha peskra lubikaŋa ūadoscaha!“

⁹ Pal lende avelas trito aŋjelos a phenelas zorale hangoha: „Te pes vareko klaŋinela la ūelmake the lakre obraziske a prilela o znakos pre peskro čekat abo pre peskro vast, ¹⁰ the ov pijela andral le Devleskri cholūi e zorali mol, so hiŋi čidi andre kuči leskra cholakri. A cerpinela andre jag the andre sira anglo sveta aŋjela the anglo Bakroro. ¹¹ O thuv lengre cerpiūagostar avela upre pro furt. A na ela smirom aŋi dūzivese aŋi rači olen, ko pes klaŋinen la ūelmake the lakre obraziske, a aŋi olen, ko prilena o znakos lakre naveškro.“ ¹² Kade kampela zoraes te likerel avri le Devleskre manuūenge, save dolikeren o prikazaŋja le Devleskre a hine verna le Jeūiūoske.

¹³ Palis andral o ŋebos ūundom o hangos, so mange phenelas: „Pisin! Bachtale hine o mule, save akanastar meren andro Raj.“

„He,“ phenel o Duchos, „odpočovinena peskre bučendar, bo lengre skutki dūzan lenca.“

E bari ūatva pre phuv

¹⁴ Dikhlom parŋi chmara a dikh, upre beūelas vareko sar o Čhavo le Manuūeskro. Pro ūero les sas e somnakuŋi koruna a andre peskro vast ostro kosakos. ¹⁵ Aver aŋjelos avla avri andral o chramos a vičinelas zorale hangoha pre oda, ko beūel pre chmara: „Le tiro kosakos a skide upre o ulipen, bo imar avla o časos pre ūatva a dobarila oda, so kampil te skidel pal e phuv.“ ¹⁶ Oda, ko beūelas pre chmara, chudŋa te koūinel e phuv a o ulipen sas skidlo upre.

¹⁷ Pale aver aŋjelos avla avri andral o chramos, so hin andro ŋebos, a the les sas ostro kosakos. ¹⁸ A mek the aver aŋjelos avla le oltaristar. Les sas zor upral e jag a

* 13:15 13,15 Abo: dichos

vičinda zorale hangoha pre oda, kas sas ostro kosakos: „Le tiro kosakos a obkide o hroznos andral e viñica pal e phuv, bo lakro hroznos imar dobarila.“¹⁹ O aňjelos čhida peskro kosakos pre phuv, obkidña e viñica a lakro hroznos čhida andro baro lisos le Devleskra cholakro.²⁰ A o hroznos pes pučinelas andro lisos avri le forostar a andral o lisos čuľalas avri o rat. O rat džalas prudoħa dur pro trin ŧel (300) kilometri a sas dži o zubadla le grajengre.

15

O eġta aňjela le posledne ranenca

¹ A dikhlom aver znameŋje pro ŋebos, baro the igen čudno: eġta aňjelen le eġta posledne ranenca, bo lenca pes dokerela e cholġ le Devleskri. ² Dikhlom ajso vareso sar cakluno moros miŧimen la jagaha. Dikhlom the olen, ko zvitazinde upral e ŧelma, upral lakro obrazis the upral o čislos lakre naveskro, hoj ačhenas pro cakluno moros. A sas len o harfi, so len diña o Del. ³ A giľavenas e giľi le Mojžišoskri, savo služinelas le Devleske, the e giľi le Bakroreskri:

„Baro a igen ŧukar hino oda, so tu keres,

Rajeja, Nekzoraleder Devla!

Spravodľiva a čačipnaskre hine tire droma,

ó, Kralġna le narodengro!

⁴ Ko pes tutar na darandġlahas, ó, Rajeja,
a na laŧardahas tiro nav?

Bo ča tu jekh sal Sveto!

Savore narodi avena a klaŋinena pes anglal tu,

bo pes sikade tire spravodľiva sudi.“

⁵ Paľis dikhlom, sar pes phundraħa o chramos andro ŋebos, o Svetostankos. ⁶ Andral o chramos avle avri eġta aňjela, saven sas o eġta rani. Sas urde andro igen parne gada a sas prephandle le somnakune pasenka prekal e hruda. ⁷ A jekh le ŧtare džide bitostendar diña le eġta aňjelenge o eġta somnakune kuča, pherde le Devleskra cholaha, savo hino džido pro furt. ⁸ O chramos pes napľiinda le thuveħa, savo avelas le Devleskra slavatar the zoratar. Ŋiko naŧi geľa andro chramos, medik na sas dokerde o eġta rani le eġta aňjelengre.

16

O eġta kuča le Devleskra cholakre

¹ ŧundom andral o ŋebos zoralo hangos, so phenelas le eġta aňjelenge: „Džan a čhiven avri pre phuv le Devleskri cholġ, so hin andre ola eġta kuča!“

² Avke odgeľa o eŧebno a čhida avri pre phuv oda, so les sas andre peskri kuči. A čhide pes avri o džungale the dukħade vredi pro manuŧa, saven sas o znakos la ŧelmakro, the pre ola, ko pes klaŋinenas lakre obraziske.

³ Duġto aňjelos čhida avri peskri kuči pro moros a o paŋi andro moros pes čerinda pro rat, so dičholas sar o rat le mule manuŧestar, a muľa savoro, so dživelas andro moros.

⁴ Trito aňjelos čhida avri peskri kuči pro paňa the pro prameľa a čerinde pes pro rat.

⁵ A ŧundom, sar o aňjelos, saves sar zor upral o paňa, phenel:

„Čačipnaskro sal, ó, Rajeja,
tu, ko sal a ko salas, oda Sveto,
hoj oda avke rozsudzindal,

⁶ bo on čhivenas avri
o rat tire svete manuŧengro the tire prorokengro.

Diňal lenge te pijel o rat,
zaslužinde peske oda!“

⁷ ŧundom, sar o oltaris vičinelas:

„He, Rajeja, Nekzoraleder Devla,
čačipnaskre the spravodľiva hine tire sudi!“

⁸ A ŧtarto aňjelos čhida avri peskri kuči pro kham a sas le khameske dino, hoj te labarel le manuŧen la jagaha. ⁹ A zlabile o manuŧa ole bare tačipnastar a koŧenas le Devleskro nav, saves hin zor upral ola rani, ale na visarde pes le binendar, hoj leske te den e slava.

¹⁰ Pandžto aňjelos čhida avri peskri kuči pro tronos la ŧelmakro a lakro kraľiŧagos kaľiľa andre. A dukħatar peske danderenas o čhiba ¹¹ a koŧenas le Devles pro ŋebos, vaŧ peskre dukħa the vredi, ale na visarde pes peskre skutkendar.

¹² Šovto aņjelos čhida avri peskri kuči pro baro paņi Eufkrat a šučila avri leskro paņi, hoj pes te pripravinel o drom le kraļenge andral o vichodos. ¹³ Dikhłom, sar aven avri trin nažuže duchi, save dičhonas sar žabi, andral o muj le drakoske, andral o muj la šelmake the andral o muj le falošne prorokoske. ¹⁴ Oda hine o duchi le demonengre, save keren o zazraki. On hine ola, ko džan avri ko kraļa pal calo svetos, hoj len te skiden upre pro mariben andre oda baro Džives le Nekzoraledere Devleskro.

¹⁵ „Dikh, avava avke sar o živaņis, hoj aņi na džaneha kana! Bachtalo hino oda, ko na zasovel a ačhel urdo andro gada, hoj te na phirel lango a te na dikhen leskri lađž.“

¹⁶ A ola nalačhe duchi len skidle upre pro than, so pes hebrejski vičinel Harmagedon*.

¹⁷ Eftato aņjelos čhida avri peskri kuči pro luftos a le tronostar andro ņeboskro chramos avļa avri zoralo hangos a phenđa: „Imar hin dokerdo!“ ¹⁸ A chudle te marel o bleski, o hangi the o perumi a e phuv chudņa igen te razisafol. Avke zorales razisafila sar mek šoha, kanastar hino o manuš pre phuv. ¹⁹ Oda baro foros pes prečhinda pro trin kotora a o fori le narodengre pele. O Del na bisterda aņi pre oda baro Babilon a diņa leske te pijel e mol andral peskri kuči, e mol peskra bara chołakri. ²⁰ A našile savore ostrovi a aņi o verchi imar na sas. ²¹ Pro manuša perenas andral o ņebos igen bare krupi, sar bare bara†, a o manuša košenas le Devles vaš e rana le krupengri, bo odi rana sas igen bari.

17

E džuvli the e šelma

¹ Avļa jekh ole efa aņjelendar, saven sas ola efa kuča, prevakerđa manca a phenđa: „Av, sikavava tuke sar odsudzinava ola bara lubņa, savi bešel pro but paņa. ² Laha kerenas o lubipen o phuvakre kraļa a ola, ko bešenas pre phuv, mačonas lakra lubikaņa molatar.“

³ A liğenda man andro duchos pre pušta. Dikhłom jekha džuvļa, savi bešelas pre loļi šelma. Pre odi šelma sas pherdo nava, so pes ruhinenas le Devleske a sas la efa šere the deš rohi. ⁴ E džuvli sas urdi andro fjalova the lole gada a sas avrišukałardi le somnakaha, le vzacne barenca the le perlenca. Andro vast la sas o somnakuno poharis, pherdo le džungipnaha the la melaha lakre lubipnastar. ⁵ Pro čekat la sas pisimen nav, so hin o garuđipen:

O BARO BABILON,
E DAJ LE LUBŅENGRI
THE LE DŽUNGIPNASKRI PRE PHUV.

⁶ A dikhłom la džuvļa, savi sas mači le Devleskre manušengre ratestar the le Ježišoskre švedkengre ratestar.

Sar la dikhłom, igen man čudalinas. ⁷ O aņjelos mange phenđa: „Soske tut čudalines? Me tuke phenava o garuđipen la džuvlakro the la šelmakro, savi la liđžal a sava hin efa šere the deš rohi. ⁸ E šelma, sava dikhłal, sas, akana nane, ale avela avri andral e Bari chev a džala andre večno zahuba. Ola, ko bešen pre phuv a kaskre nava nane pisimen andre křižka le dživipnaskri, kanastar sas kerdo o svetos, čudalinenas pes, sar dikhena la šelma, hoj sas a akana nane, ale avela pale.

⁹ Pre kada kempel bari gođi: O efa šere hin o efa verchi, pre save bešel e džuvli. A oda hin the o efa kraļa: ¹⁰ Pandž lendar sas murdarde, jekh hino a jekh mek na avļa. Sar avela, mušinela te kraļinel ča pro frima časos. ¹¹ E šelma, savi sas a nane, oj korkori hiņi o ochtoto kraļis. Hiņi the ole eftendar a džal andre zahuba.

¹² O deš rohi, so dikhłal, hine deš kraļa, save mek na chudle o kraļišagos, ale chudena e moc te kraļinel pre jekh ora jekhetane la šelmaha. ¹³ Len hin jekh gondolišagos a peskri zor the peskri moc dena la šelmake. ¹⁴ On pes marena le Bakrorēja a o Bakroro upral lende zvifazanela, bo ov hino Raj le rajenge a o Kraļis le kraļenge. A leha ena the leskre vičimen, avrikidle the verna manuša.“

¹⁵ A o aņjelos mange phenđa: „Ola paņa, so dikhłal, upral save bešel odi lubņi, oda hin o manuša, o nipi, o narodi the o čhiba. ¹⁶ E šelma the o deš rohi, so dikhłal, našti avri ačhena ola džuvļa, savi kerel o lubipen. Čhivena la tele, mukena la langa, chana lakro mas a zlabarena andre jag. ¹⁷ Bo o Del lenge thoda andro jile, hoj te keren oda,

* 16:16 16,16 Abo: Har-Megido † 16:21 16,21 Abo: sar talentos – vaj 50 kili

so hin leskro planos, a jekhetane te den peskro krališagos la šelmake, medik pes na naplŋinena o lava le Devleskre. ¹⁸ Odi džuvli, sava dikhla, hin oda baro foros, so kralinel upral savore kraľa pre phuv.“

18

O baro Babilon perel tele

¹ Palis dikhłom te avel tele andral o ŋebos avre aŋjelos, saves sas bari zor. Leskra slavatar e phuv rozvidŋisalila. ² A vičinda zorale hangoha:

„Pela, pela tele o baro Babilon!

Ačhila lestar kher prekal o demona,

o than prekal dojekh nažužo duchos,

o than prekal dojekh nažužo the džungalo čiriklo,

o than prekal dojekh nažužo the džungalo džviros,

³ bo savore narodi pijenas

andral leskri zorali lubikaŋi mol.

O kraľa pre phuv leha kerenas o lubipen

a ola, ko cinen the bikenen,

barvalile leskre barikane barvalipnastar.“

⁴ Andral o ŋebos šundom aver hangos, so phenelas:

„Aven odarik avri, mire manušale,

hoj te na keren leha o bini

a te na chuden kotor leskre ranendar!

⁵ Bo leskre bini doavle dži ko ŋebos

a o Del peske leperda pre leskro nalačhipen.

⁶ Visaren lake pale avke, sar oj tumenge kerelas,

den lake duvar ajci pal lakre skutki.

Andre oda poharis, andre savo oj čhivkerelas,

čhiven lake duvar ajci.

⁷ A keci pes lašarelas a lidžalas pes upre,

ajci la den cerpišagos the pharipen,

bo andro jilo peske phenel:

„Bešav mange sar e kralovna,

na som vdova

a šoha na dikhava o pharipen.“

⁸ Vašoda andre jekh džives avena pre late o rani,

e meriben, e žala the e bokh

a ela zlabardi la jagaha,

bo zoralo hino o Raj, o Del, savo la odsudzinel.

⁹ O kraľa la phuvakre rovena pre late a hikinena upral late, sar dikhena lakro thuv, hoj labol. Bo laha kerenas o lubipen a kiŋešnones dživenas andro barvalipen. ¹⁰ Ačhena dural, daratar lakre dukhendar a phenena:

„Jaj, vigos! Vigos tuke, ó, baro foros,

zoralo foros Babilon,

bo andre jekh ora avla pre tu o sudos!“

¹¹ The ola, ko cinen the bikenen pre phuv, rovena a ena andre žala upral late, bo imar ŋiko na cinela lengro tovaris: ¹² O somnakaj, o rup, o vzacna bara, o perli, o kmentos, o purpuros, o hodvabos, o šarlatos, o všelijaka voŋava kašta, o všelijaka veci le slonoskre kokalostar, o vzacna kašta, o međos, o trast, o mramoris, ¹³ e škorica, o voŋavo amonos, o timian, e mirha, e kadidlos, e mol, o olejos, o sano aro, o zrnos, o gurumŋa, o bakre, o graja, o verdana, o otroka the o duši le manušengre.

¹⁴ Našlila tutar o ovocje, pal savo iĝen džalas tiri duša, a the savoro, so sas vzacno the blištaco, a imar šoha oda na arakhena!

¹⁵ Ola, ko cinen the bikenen kala veci a save lestar barvalile, ačhena dural daratar leskre dukhendar. Rovena, ena andre žala ¹⁶ a phenena:

„Jaj, vigos! Vigos, ó, baro foros,

so sas urdo andro šukar lole the fjalova pochtana

a sas učhardo andre le somnakaha,

le vzacne barenca the le perlenca!

¹⁷ Tel jekh ora sas zŋičimen kajso baro barvalipen!“

Ačhela dural dojekh kormidelŋikos the sako, ko odarik predžal la lođaha, o namorŋika the savore, save dživen le morostar, ¹⁸ a viskinena, sar dikhena o thuv,

hoj labol o foros. A phenena: ‚Savo foros sas ajsa sar kada baro foros?‘¹⁹ Čhivkerenas peske o prachos pro šere a rovibnaha the pharipnaha viskinenas:

‚Jaj, vigos! Vigos, ó, baro foros,

andre savo savore, kas sas o lodī pro moros, barvalīle.

Bo tel jekh ora sas zŋičimen!‘

²⁰ Radisaŋon upral late, savore andro ŋebos!

Radisaŋon the tumen, manušale le Devleskre!

Radisaŋon, apoštolale the prorokale!

Bo o Del la odsudzinda vaš oda, so tumenca kerelas.“

²¹ A jekh zoralo aŋjelos hazdŋia igen baro bar, sar o bar andral o mlinos, čhida les andro moros a phenda:

„Avke zoraha ela telečhido o Babilon,

oda baro foros, a šoha pes imar na arakhela.

²² Imar šoha andre tu na šundola

o bašaviben olengro, ko bašaven pro harfi, pro flauti the pro trubi,

aŋi o hangos avre lavutarengro.

Imar šoha pes andre tu na arakhela

ŋisavo majstros, savo kerel varesavi buči,

aŋi andre tu na šundola o zvukos le mlinoskro.

²³ Šoha imar na labola andre tu

o švetlos la momelakro,

aŋi imar na šundola andre tu

o hangos le terneskro the la terŋakro.

Ola manuša, save tutar cinenas the bikenenas,

sas bare manuša pre phuv;

savore narodi sas andre diliŋarde tire čarenca.

²⁴ A arakhla pes andre late

o rat le prorokengro the le Devleskre svete manušengro

the savore olengro, ko sas murdarde pre phuv.“

19

¹ Palis šundom andro ŋebos vareso sar zoralo hangos igen but manušengro, sar vičinenas:

„Haleluja!

O spaseŋje, e slava the e zor

le Rajeske, amare Devleske!

² Bo lače the čačipnaskre hin leskre sudi,

bo odsudzinda ola bara lubŋa,

savi musarelas e phuv peskre lubipnaha

a pomstinda pes lake vaš o rat peskre služobŋikengro.“

³ A vičinde the dujtovar:

„Haleluja!

O thuv latar avel upre na veki vekov!“

⁴ O bišuštar (24) phureder the o štar džide bitosŋi pele a bandonas anglo Del, savo bešel pro tronos, a phende:

„Amen. Haleluja!“

⁵ Andral o tronos avla avri o hangos, so phenda:

„Lašaren amare Devles,

savore leskre služobŋika,

tumen, so lestar daran,

o cikne the o bare!“

Le Bakroreskro bijav

⁶ Palis šundom vareso sar hangos but manušengro the but paŋengro the zorale perumengro, savo vičinelas:

„Haleluja!

Bo chudŋa te kralinel o Raj,

amaro Nekzoraleder Del!

⁷ Radisaŋuvas, khelas

a das leske e slava!

Bo avla o bijav le Bakroreskro

a leskri terŋi pes pripravinda
⁸ a diŋa pes lake, hoj pes te urel
 andro ŋuŋe, igen ŋukar, bliŋtaca gada.“
 (Ola gada hine o aipnaskre skutki le Devleskre manuŋengre.)

⁹ O aŋjelos mange phenda: „Pisin: „Bachtale hine ola, ko hine vičimen pro bijav le Bakroreskro.“ A mek mange phenda: „Kala hine o aipnaskre lava le Devleskre.“

¹⁰ Me pelom paŋ leskre pindre, hoj te banduvav anglal leste. Ale ov mange phenda: „Ma ker ada! Me sluŋinav le Devleske jekhetane tuha the le phralenca, save likereno o svedectvos le Jeŋiŋoskro. Anglo Del banduv! Bo olen, ko vakeren le Jeŋiŋoskro svedectvos, hin o prorocko duchos.“

Oda, ko beŋel pro parno graj

¹¹ Dikhlom phundrado o ebos a jekhvareste pes sikaa o parno graj a Oda, ko upre beŋelas, pes viinelas Verno the Spravodlivo. Leskro sudos the mariben hino spravodlivo. ¹² Leskre jakha sas sar o jagale plameŋa, pro ŋero les sas but koruni. Sas pre leste pisimen nav, savo na dŋanelas ŋiko, a ov korkoro. ¹³ Urdo sas andro gada, so sas močimen andro rat a leskro nav sas: „O Lav le Devleskro.“ ¹⁴ A o eboskre armadi dŋanas pal leste pro parne graja a sas urde andro ŋuŋe, parne gada. ¹⁵ Andral leskro muj avelas avri ostro ŋabla, hoj laha te marel le naroden. Ov len lidŋala la trastuŋa pacaha a ov pučinela avri andral o molakro lisos e mol – e hoŋi le Nekzoraledere Devleskri. ¹⁶ A pre leskre gada the pre leskro klubos les hin pisimen nav:

O KRALIS LE KRALENGRO
 THE O RAJ LE RAJENGRO.

¹⁷ Palis dikhlom te ahel jekhe aŋjelos andro kham. Zorale hangoha viinda pre savore irikle, save lecinenas andro luftos: „Aven, zdŋan tumen pre le Devleskri bari hoscina! ¹⁸ Aven te al o tela le kralengre, le generalengre, le rajengre, le grajengre the lengre jazdcengre, the o tela savore slobodnengre the le otrokengre, le ciknengre the le barengre!“

¹⁹ Dikhlom la ŋelma the le kraŋen pal e phuv the lengre slugaen, sar pes zdŋan, hoj pes te maren oleha, ko beŋelas pre oda graj, the leskre slugaenca. ²⁰ A e ŋelma sas zachudŋi a laha the o falošno prorokos, savo kerelas anglal late o zazraki, savenca odcirdŋa andro klamiŋagosa olen, ko priile o znakos la ŋelmakro the olen, ko bandonas anglal lakro obrazis. Sudojdŋenen hide dŋidonen andro jagalo jazeros, so labol la siraha. ²¹ Okla sas murdarde la ŋablaha, so avelas avri andral o muj Oleske, ko beŋelas pro graj. A savore irikle alile lengre telendar.

20

Ezeros berŋa

¹ Dikhlom aŋjelos, savo avelas tele andral o ebos. Sas les e kleja andral odi Bari chev a andro vast baro lancos. ² hudŋa le drakos, ole phure sapes, savo hin o beng the o satan, a phandŋa les andre pro ezeros (1 000) berŋa. ³ hida les andre odi Bari chev a zaphandŋa a zapeafinda la andre, hoj imar buter te na odcirdel le naroden le Devlestar, medik na predŋana o ezeros berŋa. Palis muŋinel te avel premukro pro cikno asos.

⁴ Dikhlom o troni a beŋle upre ola, ko hudle e moc te sudzinel. Dikhlom the o duŋi ole dŋenengre, savenge odčinde o ŋere vaŋ o svedectvos le Jeŋiŋoskro the vaŋ o lav le Devleskro. Oda sas ola, ko na bandile anglal e ŋelma aŋi anglal lakro obrazis a na priile o znakos pre peskro ekat aŋi pre peskro vast. Obdŋidile a kraŋinenas le Kristoha ezeros berŋa. ⁵ Kada hin o eŋebno uŋiben andral o meriben. Ale okla aver mule manuŋa na obdŋidile, medik na predŋala ezeros berŋa. ⁶ Bachtalo a sveto hin oda, kas o Del uŋtaa andro eŋebno uŋiben. Ole dŋenen o dujto meriben naŋti kerel ŋi, ale ena o raŋaja le Devleske the le Kristoske a kraŋinena leha ezeros berŋa.

O beng hido andro jagalo jazeros

⁷ Sar predŋana ola ezeros berŋa, ela o satan premukro andral peskri bertena. ⁸ Avela avri, hoj le klamiŋagoha te scirdel le naroden, save hine pro ŋtar seri la phuvakre, le Gog the le Magog, hoj len te skidel andro mariben. Ena ajci but sar e moroskri poŋi. ⁹ Dikhlom, sar gele pal ali phuv a rozanade pes paŋal o taboris le Devleskre manuŋengro, paŋal oda foros, savo o Del kamel. Ale avŋa tele e jag andral o ebos a zlabarda len. ¹⁰ O beng, savo len le klamiŋagoha scirdŋa, sas hido andro jagalo the

sirakro jazeros, kaj hiñi the e šelma the o falošno prorokos. Ode ena mučimen rat-džives na neki vekov.

O sudos anglo parno baro tronos

¹¹ Dikhłom baro parno tronos the Oles, ko upre bešelas. E phuv the o ñebos anglal leste denašla a na sas prekal lende than. ¹² A dikhłom le mulen, le ciknen the le baren, te ačhel anglo tronos le Devleskro. A phundrade pes o kñižki a phundrada pes the aver kñižka, e kñižka le dživipnaskri. O mule sas sudzimen pal oda, so sas pisimen andro kñižki, pal lengre skutki. ¹³ O moros diña avri peskre mulen, save sas andre leste, a o meriben the o peklos dine le mulen, save sas andre lende. A sako sas sudzimen pal peskre skutki. ¹⁴ Pañis o meriben the o peklos sas čhide andre oda jagalo jazeros. Kada jagalo jazeros hin o dujto meriben. ¹⁵ Te varekaskro nav na sas pisimen andre kñižka le dživipnaskri, sas čhido andro jagalo jazeros.

21

Nevo ñebos the Nevi phuv

¹ A dikhłom nevo ñebos the nevi phuv, bo ešebno ñebos the ešebno phuv našliše a añi moros imar na sas. ² Dikhłom oda sveto foros, o nevo Jeruzalem, te avel tele le Devlestar andral o ñebos. Sas pripravimen sar e terñi, savi hiñi šukares urđi prekal peskro rom. ³ Le tronostar šundom zoralo hangos, so phenda: „Dikh, o Stanos le Devleskro hino maškar o manuša. O Del bešela maškar lende a on ena leskre manuša. Korkoro o Del, lengro Del, ela lenca. ⁴ Ov khosela savore apsa pal lengre jakha a o meriben imar buter na ela. Añi žala, añi vika, añi dukh imar buter na ena, bo o ešebna veci našliše.“

⁵ Oda, ko bešelas pro tronos, phenda: „Dikh, kerav savoro nevo!“ A phenda mange: „Pisin, bo kala lava hine pačivale the čačipnaskre.“

⁶ Phenda mange: „Imar hin dokerdo! Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno. Me dava oles, ko hino smedno, andral o prameñis o džido pañi hijaba. ⁷ Oda, ko zviťazinela, zdědinela kada savoro; me avava leskro Del a ov ela miro čhavo. ⁸ Ale o zbabelci, o ñeverna, ola, ko keren o džungale veci, o vrahi, o lubara, o čarodejñika, o modlara a the savore klamara ena čhide andro jazeros, so labol la jagaha the la siraha. Kada hin o dujto meriben.“

O nevo Jeruzalem

⁹ Avla ke ma jekh le efta añjelendar, saven sas ola efta kuča pherdžarde le efta posledne ranenca, a phenda mange: „Av, sikavava tuke la terña, la romña le Bakroreskra.“ ¹⁰ A ligenda man andro duchos pro baro the učo verchos a sikada mange oda baro foros, o sveto Jeruzalem, sar avel tele le Devlestar andral o ñebos. ¹¹ Sas les e slava le Devleskri a švicinelas sar žužo krištalos, avke sar o igen vzacno bar jaspis. ¹² Le foros sas učo the baro muros a dešuduj (12) brani a paš o brani dešuduj añjela. Pre ola brani sas pisimen o nava le dešuduje kmeñengre le Izraeloskre manušengre. ¹³ Sas trin brani pal o vichodos, trin brani pal o severos, trin brani pal o juhos a trin brani pal o zapados. ¹⁴ Le foroskre muros sas dešuduj zakladi a pre lende dešuduj nava le dešuduje apoštolengre le Bakroreskre.

¹⁵ A oles, ko manca vakerelas, sas somnakuñi paca, hoj te merinel o foros the leskre brani the leskro muros. ¹⁶ O foros hino ačhado andro štvorcoss, hino džindardo ajci sar the buchlo. A merinda o foros la pacaha a sas džindardo 2 400 kilometri. Keci hino džindardo, ajci hino the buchlo the učo. ¹⁷ A merinda leskro muros a sas šovardeš the šov (66) metri. O añjelos merinelas ajsa miraha sar o manuša. ¹⁸ A o muros sas ačhado le barestar jaspis a o foros le žuže somnakastar, so dičholas sar žužo caklos. ¹⁹ O zakladi le muroske pašal o foros sas avrišukalarde savore vzacne barenca. Ešebno zakladoskro bar sas jaspis, dujto sas zafir, trito chalcedon, štarto smaragd, ²⁰ pandžto sardonix, šovto sardion*, eftaro chrizolit, ochtoto beril, eñato topasos, dešto chrizopras, dešujekhto hiacint a dešudujto ametist. ²¹ Dešuduj brani sas dešuduj perlendar, dojekh brana sas jekha perlatar. E ulica le foroskri sas žuži somnakaj sar žužo krištalos.

²² O chramos andre na dikhłom, bo leskro chramos hino o Raj, o Nekzoraleder Del, the o Bakroro. ²³ Le foroske na kempel, hoj leske te švicinel o kham abo o čhonoro, bo e slava le Devleskri leske švicinel a leskri lampa hin o Bakroro. ²⁴ O narodi phirena andre leskro švetlos a o krala pal e phuv anena andre leste peskro baripen. ²⁵ Leskre brani pes dživese na phandena andre, bo e rat ode na ela. ²⁶ Anena andre leste e slava the e pačiv le narodengri. ²⁷ A na džala andre leste šoha nič nažužo, añi oda, ko kerel

* 21:20 21,20 Abo: Karneol

o džungipen the o klamišagos, ale ča ola, ko hine pisimen andre le Bakroreskri kñižka le dživipnaskri.

22

¹ Palis mange o aňjelos sikađa baro paňi, o paňi le dživipnaskro, ajso žužo sar krištalos, savo avelas avri andral tronos le Devleskro the le Bakroreskro ² a džalas maškar e ulica le foroskri. A pal o soduj seri le paňeskre sas o stromos le dživipnaskro, so anel dešuduvar beršeste ovocje: Sako čhon del peskro ovocje a o prajti pal o stromos hin pro sastipen le narodenge. ³ Andro foros na ela nič, so hino prekošlo. Le Devleskro the le Bakroreskro tronos ela andre leste a leskre služobňika leske služinena. ⁴ Dikhena leskro muj a leskro nav ela pre lengre čekata. ⁵ E rat imar na ela, na kampela lenge o švetlos la lampakro aňi le khameskro, bo o Raj, o Del, ela lengro švetlos. A on kralinena na neki vekov.

O Ježiš avel sig

⁶ A phenda mange o aňjelos: „Kala lava hine pačivale the čačipnaskre. O Raj, o Del, savo del le proroken peskre Duchos, bičhađa peskre aňjelos, hoj te sikavel peskre služobňikenge, so pes mušinela sig te ačhel.“

⁷ O Ježiš phenel: „Dikh, avava sig! Bachtalo hino oda, ko dolikerel o prorocka lava kala kñižkakre!“

⁸ Me, o Jan, oda dikhľom the šundom. Sar oda dikhľom the šundom, peľom paš o pindre le aňjeloske, savo mange oda sikavelas, hoj man leske te klaňinav. ⁹ Ale ov mange phenda: „Ma ker ada! Bo the me služinav le Devleske avke, sar the tu the tire phrala, o proroka a the ola, ko dolikeren o lava kala kñižkakre. Le Devleske tut klaňin!“

¹⁰ A phenda mange: „Ma zapečaťin andre a ma garuv o prorocka lava andral kadi kñižka, bo e ora hiňi pašes! ¹¹ Oda, ko kerel o nalačhipen, mi kerel o nalačhipen dureder; o melalo pes mi melarel dureder; o spravodľivo mi kerel dureder o spravodľišagos a o sveto pes mi pošvecinel dureder.“

¹² „Dikh!“ phenel o Ježiš: „Avava sig a miro počiňiben avela manca, hoj te počinav sakoneske pal leskre skutki. ¹³ Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno, oda, ko savoro chudel te kerel a the savoro dokereľ.“

¹⁴ Bachtale hine ola, ko peske rajbinen o gada. Len ela pravos paš o stromos le dživipnaskro a šaj džana andro foros prekal o brani. ¹⁵ Ale avri ačhena o rikone, o čarodejňika, o lubara, o vrahi, o modlara a the sako, ko rado dikhel o klamišagos a klaminel.

¹⁶ Me, o Ježiš, bičhaďom mire aňjelos, hoj tumenge te vakerel avri kala veci pal o khangera. Me som o koreňis andral o pokoleňje le Davidoskro, e jasno tosaraskri čerchen.“

¹⁷ O Duchos the e terňi phenen: „Av!“ Oda, ko šunel, mi phenel: „Av!“ Ko hino smedno, mi avel; ko kamel, mi lel peske o džido paňi hijaba.

¹⁸ Me phenav sakoneske, ko šunel o prorocka lava andral kadi kñižka: Te vareko dothovela vareso paš kala lava, oleske o Del dothovela o rani, pal save hin pisimen andre kadi kñižka. ¹⁹ A te vareko odlela kale prorocke lavendar andral kadi kñižka, oľestar o Del odlela leskro kotor le dživipnaskre stromostar the le svete forostar, pal save hin pisimen andre kadi kñižka.

²⁰ Oda, ko dosvedčinel kala veci, phenel: „He, avava sig!“

Amen! Av, Raja Ježiš!

²¹ E milost le Rajeskri le Ježišoskri mi el tumenca! Amen.